

Тыва дыл Библия

Tuvan Bible

© Institute for Bible
Translation, Moscow
(Институт перевода
Библии)

This Bible is copyrighted by Institute for Bible Translation, Moscow (ibtrussia.org) and is provided with permission at the cost of printing by the Digital Bible Society (dbs.org). This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Non-commercial-No Derivatives license 4.0.

This Bible, and many others, are available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Эге дөс	4	Наум	794
Хосталыышкын.....	47	Аввакум	797
Левит	87	Софония	800
Саннар.....	116	Аггей.....	804
Ы. х. к.	156	Захария	806
Иисус.....	191	Малахия	815
Баштыңчылар.....	213	Матфей	819
Руф.....	236	Марк.....	853
1 Хааннар.....	240	Лука	875
2 Хааннар.....	269	Иоанн.....	912
3 Хааннар.....	294	Ажыл-чорудулга.....	939
4 Хааннар.....	324	Римчилерге	972
1 Чылдар	353	1 Коринфичилерге.....	987
2 Чылдар	379	2 Коринфичилерге.....	1002
Эзра.....	412	Галатчыларга	1012
Неемия	422	Эфесчилерге.....	1018
Эсфир.....	437	Филипчилерге	1024
Иов	445	Колосчуларга	1028
Ырлар	472	1 Фессалоникчилерге.....	1032
Чугаалар.....	543	2 Фессалоникчилерге.....	1036
Экклесиаст	568	1 Тимофейге	1038
Ыры	576	2 Тимофейге	1043
Исайя	581	Титке.....	1046
Иеремия.....	638	Филимонга.....	1048
Ыы-сыы.....	695	Еврейлерге	1050
Иезекиил.....	701	Иаков	1061
Даниил	748	1 Пётр.....	1066
Осия	761	2 Пётр.....	1071
Иоил.....	771	1 Иоанн.....	1074
Амос	775	2 Иоанн.....	1079
Авдий.....	783	3 Иоанн.....	1080
Иона	785	Иуда.....	1081
Михей	788	Ажыдыышкын	1083

Эге дөс

Кирилде

Эрги Чагыг-керээ «Эге дөс» деп ном-биле эгелээн. Бо ном еврей дылда Берешит (Эгезинде) деп аттыг. Номнуң тыва ады ооң өртемчейниң, кижиги төрөлгөтөнниң болгаш израиль чоннуң тывылганының дугайында чугаалап турар утказын илереткен. Иудей чаңчыл ёзугаар «Эге дөс» Моисейниң бижээни баштайгы ном кылдыр санаттынып турар.

«Эге дөс» деп ном чогаал стильдериниң, хевирлериниң янзы-бүрүзү-биле онзагай – бирде байырланчыг тоожулал, бирде сонуурганчыг, шимчээшкинниг чугаа, бирде аймак-чоннарның даңзызы, бирде шүлүк хевирлиг йөрээшкиннер... Ындыг-даа болза, кандыг-даа арында номнуң кол киржикчизи – Бурган. Эгезинде (1–11 эгелер) Бодунуң сөзү-биле бүгү өртемчейни канчаар чаяаганын, делегейниң бүгү чоннарының кайыын укталып тывылганын чугаалап турар. Бурганның өндүр бедии чүгле Ооң күчү-күжүн дамчыштыр эвес, а Бодунуң чаяалгазынга ынакшылын дамчыштыр база илерээр: Бодунуң чаяап каан улузу Аңаа удур бачыт үлгедиринге хандыкшыырга безин, Ол ындыгларны кагбайн, олар дээш сагыш човаарын соксатпайн турар.

Оон ыңайгы тоожулаашкында (12–50 эгелер) Бурганның шилип алган кижилериниң дугайында чугаалап турар. Бурган оларның салгалдары Аңаа хамааржыр онзагай чон апарзын деп бодап алган. Авраам, Исаак, Иаков болгаш Иаковтуң он ийи оглунуң дугайында чугаада Бурганның оларга берген аазаашкыннары дыңналыр: оларның салгалдары хөй санныг бооп, Бурганның аазаан черин ээлеп аар; олар бүгү кижиги төрөлгөтөнге ачы-дуза көргүзөр. Олар бачыт чок кижилер эвес турган – оларның кошкак талаларының болгаш багай үлгедиглериниң дугайында «Эге дөстен» хөйү-биле номчуур бис. Ынчалза-даа олар Бурганның кыйгырыынга бүзүрел-биле Ону тооп дыңнап харыылааннар.

Өртемчейни чаяаганы

- 1 Эң эгезинде Бурган дээр биле черни чаяап каан.
- 2 Черниң ужу-бажы билдинмес, ээн турган. Дүп чок далай кырынга дүмбей турупкан; а сугнуң кырында Бурганның Сүлдези ужуп турган. ³ «Чырык чырып келзин» – деп, Бурган чугаалаан. Ынчан чырык көстүп келген. ⁴ Бурган чырыкты экизинип көргөн. Оон чырыкты дүмбейден аңгылап каапкаш, ⁵ дүмбейни «дүн» деп, а чырыкты «хүн» деп адап каан. Кежээ дүшкен, даң аткан: бирги хүн ол болган.
- ⁶ Оон Бурган мынча дээн: «Суг ортузунга бопурук дээвиир тывылзын, ынчангаш ол сугну сугдан аңгылазын». ⁷ Бурган бопурук дээвиирни чаяап кааш, ооң адаанда турар сугну ооң кырында турар сугдан аңгылаан. Шак-ла ындыг апарган. ⁸ Бопурук дээвиирни Бурган «дээр» деп адап каан. Кежээ дүшкен, даң аткан: ийиги хүн ол болган.
- ⁹ Оон Бурган мынча дээн: «Дээрниң адаанда суглар чаңгыс черге чыгып келзин, оон кургаг чер тывылзын». Шак-ла ындыг апарган. ¹⁰ Бурган кургаг черни «чер» деп, а чыылган сугларны «далайлар»

деп адап каан. Ол бүгүнү Бурган экизинип көргөн.

¹¹ Оон Бурган мынча дээн: «Чер кырынга үрезинниг үнүштерниң база чимистиг ыяштарның бүгү хевирлери өзүп үнзүн, оларның шупту янзылары таразын». Шак-ла ындыг апарган. ¹² Чер үрезинниг үнүштерни база чимистиг ыяштарны өстүргөн, оларның янзылары тарап эгелээн. Ол бүгүнү Бурган экизинип көргөн. ¹³ Кежээ дүшкен, даң аткан: үшкү хүн ол болган.

¹⁴ Оон Бурган мынча дээн: «Дүннү хүнден аңгылаар база үелер, хүннер, чылдар демдеглээр чырымалдар дээрге турзун; ¹⁵ олар черни дээрден чырыдар чырыткылар болзун». Шак-ла ындыг апарган. ¹⁶ Бурган ийи дээди чырымалды – хүндүскү үени башкарары-биле улуг чырымалды, дүнеки үени башкарары-биле биче чырымалды – чаяап каан. Сылдыстарны база немей чаяаган. ¹⁷ Бурган оларны черни чырытсын дээш, дүн биле хүннү башкарбышаан, чырык биле дүмбейни аңгылазын дээш, дээрге салып каан. Ол бүгүнү Бурган экизинип көргөн. ¹⁹ Кежээ дүшкен, даң аткан: дөрткү хүн ол болган.

²⁰ Оон Бурган мынча дээн: «Сугга эңмежок дириг амытаннар тывылзын, черниң кырында бопурук дээрге куштар ушсун». ²¹ Бурган далайга улуг

амытаннарны, сугга янзы-бүрү дириг амытаннарны база аңгы-аңгы чалгынныг куштарны чаяаган. Ол бүгүнү Бурган экизинип көргөн. ²² «Далай-сугга өзүп-көвүдөңер-ле, а куштар черге өзүп-көвүдөзиннер» – деп, Бурган йөрээген. ²³ Кежээ дүшкен, даң аткан: бешки хүн ол болган.

²⁴ Оон Бурган мынча дээн: «Янзы-бүрү дириг амытаннар: мал-маганның, аң-меңниң, соястаарларның аңгы-аңгы уксаалары чер кырынга тывылзын». Шак-ла ындыг апарган. ²⁵ Янзы-бүрү дириг амытаннар: мал-маганның, аң-меңниң, соястаарларның уксааларын Бурган чаяаган. Ол бүгүнү Бурган экизинип көргөн. ²⁶ Ооң соонда Бурган мынча дээн: «Бистиң омур-хевири-вис-биле, Биске дөмейлештир кижини амытанны чаяап каалы; ол далай-сугнуң амытаннарын, дээрниң куштарын, мал-маганны, соястаарларны – черниң бүгү дириг амытаннарын чагырып, бүгү бөмбүрзекке тергиидеп чорзун». ²⁷ Бурган Бодунуң омур-хевири-биле, Бодунга дөмейлештир кижини амытанны – эр биле кыс кижини чаяап каан. ²⁸ Алгап-йөрээвишаан, Бурган оларга мынча дээн: «Өзүп-көвүдөңер, черниң кырын ээлеңер, далай-сугнуң амытаннарын, дээрниң куштарын, соястаарларны болгаш черниң бүгү-ле дириг амытаннарын чагырып тергиидеңер». ²⁹ «Бо-дур, силерге Мен бүгү үрезинниг үнүштерни, үрезинин тарыыр чимистиг ыяштарны бердим: олар силерге чем болур – деп, Бурган чугаалаан. – ³⁰ А черниң бүгү дириг амытаннарынга база дээрниң куштарынга, чер кырында аң-меңге Мен бүгү-ле ногаан үнүштерни чем кылдыр бердим». Шак-ла ындыг апарган. ³¹ Ынчан Бурган Бодунуң чаяап кааны бүгү чүвезин көөрге, шуптузу аажок таарымчалыг болган. Кежээ дүшкен, даң аткан: алдыгы хүн ол болган.

2 Шак ынчалдыр дээр биле черни база оларда бүгү чүвелерни аайлаштыр боттандырып төндүргөн. ² Чедиги хүнге чедир Бурган Бодунуң ажил-херээн дооскан. Ынчан Ол чедиги хүннү алгап-йөрээп, «ыдыктыг» деп чарлаан, чүге дээрге ол хүн Бурган Бодунуң бүгү ажил-херээн дооскаш, дыштанган.

Кижини амытанны чаяап кааны

⁴ Дээр биле черниң дугайында, Дээр-Бурган-Чаяакчының оларны чаяап бүдүргениниң дугайында чугаа бо-дур.

⁵ Кажан Дээр-Бурган-Чаяакчы черни болгаш дээрни чаяап турда, чер кырынга оът-сиген-даа, ыяш-даш-даа чок турган. Дээр-Бурган-Чаяакчы черге ам-даа чаъс чагдырбаан турган, оон аңгыда черни болбаазырадыр кижилер база чок турган.

⁶ Чүгле харын черден көдүрүлгөн бус-туман бүгү черниң кырын шыгыдып турган чүве-дир. ⁷ Ынчан Дээр-Бурган-Чаяакчы черниң довураандан кижини чаяагаш, ооң думчуунче амыдыралдың тыныжын киир үрүптөргө, кижини амылыг апарган.

⁸ Чөөн чүкте Эдем деп черге Дээр-Бурган-Чаяакчы сесерлик тарып өстүргөш, чаяап каан кижини аңаа чурттадып каан. ⁹ Дээр-Бурган-Чаяакчы ол сесерликке аянын чараш, чиксенчиг чимистерлиг ыяштарны тарып өстүргөн, а сесерликтин ортузунга амыдыралдың ыяжын болгаш эки-бакты угаап билириниң ыяжын олуртуп каан. ¹⁰ (Эдемден үндүр аккан хем сесерликти суггарып турган, а ооң соонда ол дөрт адырга чарлы берген. ¹¹ Оларның бирээзиниң ады – Фисон: ол алдын шыгжамырлыг Хавила деп чуртту таварып аккан. ¹² Ол чурттуң алдыны эки, ында бдолах деп чаагай чыттыг чүүл болгаш үнелиг оникс даштар бар. ¹³ Ийиги хемни Гихон дээр: ол Хуш деп чуртту таварып аккан. ¹⁴ Үшкү хемниң ады – Хиддекек. Ол Ассур хоорайдан чөөн чүкче агып чыткан. Дөрткү хем – Евфрат.)

¹⁵ Дээр-Бурган-Чаяакчы кижини Эдемниң сесерлиинге ону болбаазыратсын база камгалап-карактазын дээш чурттадып каан. ¹⁶ Дээр-Бурган-Чаяакчы кижиге мынча деп чагаан: «Бо сесерликте эки-бакты билириниң ыяжындан аңгыда, өске бүгү ыяштарның чимизин чип болур сен. Ол ыяштың чимизин чиве: бир эвес ону амзаптар болзуңза, ола хүн өлүр сен».

¹⁸ Дээр-Бурган-Чаяакчы: «Кижини чааскаан боорга, багай-дыр. Аңаа боду-биле дөмей дузалакчыдан чаяап берейн» – дээн. ¹⁹ Дээр-Бурган-Чаяакчы довурактан янзы-бүрү дириг амытаннарны, дээрниң куштарын чаяагаш, оларны кижини канчаар адаарын көөр дээш, аңаа эккеп берген. Шак ынчалдыр кижини бүгү дириг амытаннарга аттарны берген. ²⁰ Кижини бүгү-ле азырал болгаш черлик дириг амытаннарга база дээрниң куштарынга аттарны берген, ынчалза-даа оларның аразындан бодунга дөмей дузалакчы тыппаан. ²¹ Ынчан Дээр-Бурган-Чаяакчы кижини ханы уйгуже кирипкеш, ооң бир ээгизин ап алгаш, орнун эът-биле дуглап каан. ²² Дээр-Бурган-Чаяакчы адырып алган ээгизинден кыс кижини чаяагаш, ону эр кижиге эккелген. ²³ Кижини мынча дээн:

«Ол-дур харын!

Бо дээрге мээң сөөгүмден үнгөн сөөк, эът-бодумдан үнгөн эът-бот-тур.

Эр кижиден ол алдынган болганда, кыс деп адаттырзын».

²⁴ (Эр кижини ада-иезин каапкаш, кадайы-биле катчып, чаңгыс мага-бот апаарының чылдагааны мында-дыр.) ²⁵ Олар – эр кижини-даа, ооң кадайы-даа – эвеген чанагаш болганнар, ынчалза-даа эгенишпээннер.

Баштайгы бачыт болгаш яла

3 Дээр-Бурган-Чаяакчының бүдүрүп чаяап кааны дириг амытаннарының аразындан эң-не кажары чылан болган. Ол херээженден айтырган: «Сесерликте кандыг-даа ыяштан

чимистерни чиирин Бурган силерге хоруп каан дээр, ол ылап-ла шын бе?»

² «Бис кандыг-даа ыяштан чимистерни чип болур бис – деп, херээжен харыылаан. – ³ Чүгле сесерликтин ортузунда турар ыяштың чимизин чип болбас дээрзин Бурган биске чугаалаан. Аңаа дээп безин болбас, оон башка өлүр бис ».

⁴ «Чок, өлбөс силер – деп, чылан чугаалаан. –

⁵ Бир эвес ол ыяштан чимистерни чиптер болзуңарза, бурганнар дег, эки-бакты угааптар, караңар ажык апаарыңарны Бурган билгеш, хоруп турар-дыр». ⁶ Ол ыяштың чимистери чиксенчиг, аянынг, кижини угаанныг кылыптар кылдыр херээжен көрүп каан. Оон херээжен бир чимисти үзе тыртып алгаш, чипкен. Ашаанга база чимисти ап бээрге, ол база чип алган. ⁷ Оларның иелдирзиниң карактары ажыттынып, боттарының эвегинин көрүп кааннар, бел кежиин чажыра баглап аар чүвени бүрүлдерден кылып алганнар.

⁸ Кежээки сериин өйдө сесерликте Дээрги-Бурган-Чаяакчының кылаштап турарын дыңнап кааш, кижиде кадайы-биле ыяштар аразыңа чашты берген.

⁹ «Кайда сен?» – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы кижини кыйгырган.

¹⁰ «Сээң үнүңнү дыңнап кааш, эвегинимден эпчоксунгаш, чашты бердим» – деп, ол харыылаан.

¹¹ «Чанагаш сен деп сеңээ кым ынча дидир? – деп, Бурган айтырган. – Мээң хоруп турганым ыяштан чимис ап чиппээн сен бе?»

¹² «Меңээ эккеп бергениң херээжен ол ыяштан чимисти ап бээрге, чиптим» – деп, кижиде харыылаан.

¹³ «Чүнү канчап алганың ол?» – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы херээженден айтырган.

«Чылан мени мегелепти, ынчангаш чидим» – дээн.

¹⁴ Ынчан Дээрги-Бурган-Чаяакчы чыланга мынча дээн:

«Ол үүлгеткениң чүүл дээш бүгү азырал болгаш черлик дириг амытаннардан артык каргаттырар сен!

Бүгү назыңыңда иштиң-биле сояр сен, довурак-доозун-биле чемненир сен.

¹⁵ Херээжен биле сени дайзыннар кылып каар мен, сээң биле ооң ажы-төлү бот-боттарыңа дайзыннар болурлар:

ооң оглу сээң бажыңны буза шавар, а сен ооң таваңгайын шагар сен».

¹⁶ Дээрги-Бурган-Чаяакчы херээженге мынча дээн: «Сээң иштиг-сааттыг үеңни аажок хилинчектиг кылып каар мен,

ажы-төлүңнү хилинчектенип чыткаш божуур сен. Ашааңны аажок күзеп, аңаа хандыкшыыр сен, ынчалза-даа ол сени чагырар».

¹⁷ Дээрги-Бурган-Чаяакчы эр кижиге мынча дээн: «Херээженниң сөзүн тооп дыңнааш, мээң чиирин хоруп турганым чимисти чиген сен.

Сээң хайың-биле чер каргаттырар! Бүгү назыңыңда чилчиң үзүлдүр ажылдап чорууруң черден

аъш-чем, кат-чимис тып чип чурттаар сен.

¹⁸ Чер сеңээ тенниг чадаң ыяштар өстүрүп бээр, а сен ховунуң сигени-биле чемненир сен.

¹⁹ Ынчангаш дериң төп чорааш, чем тып чиир сен

Сөөлүңде барып бодуңнуң-на келген чериңче эглип чоруй баар сен;

довурак-доозундан тывылган сен, довурак-доозунче катап-ла шилчий бээр сен ».

²⁰ Кижиде (Адам) кадайыңа Ева деп атты берген, чүге дээрге ол бүгү-ле кижилерниң иези болган.

²¹ Дээрги-Бурган-Чаяакчы Адамга болгаш ооң кадайыңа хөмдөн кылган хептер кедирип каан.

²² Оон Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Кижиде эки-бакты угаап билер Бистиң бирээвис ышкаш

апарды. Чиирге, өлүм чок апаар амыдыралдың ыяжының чимизин моон соңгаар кижиде үзүп чивес

болзун». ²³ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы кижини бодуңнуң-на үнген черин болбаазырадып

чурттазын дээш, Эдемниң сесерлиинден үндүр ойладыпкан. ²⁴ Адамның үндүр ойладыпкаш, Бурган

Эдемниң сесерлииниң чөөн талазыңа херувимнерни база бүгү талазыңа долганып

турар чалбыыш-оттуг хылышты тургузуп каан. Олар амыдыралдың ыяжыңа баар орукту

камгалап-карактап турган.

Каинниң Авелди өлүргени

4 Адам бодуңнуң кадайы Ева-биле чоокшулашкан соонда, ол иштелип-саатталы берген. Ол оглу Каинни божупкаш: «Дээрги-Чаяакчыдан төлдү алдым» – дээн. ² Ооң соонда ол Каинниң дуңмазы Авелди божаан. Авел шээр мал кадарып турган, а Каин чер болбаазырадып турган.

³ Элээн үе эрткенде, Каин черниң сөңү чимистерни Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылдыр эккеп берген. ⁴ Авел база Бурганга өргүл кылдыр эң баштай төрүттүнген хураганнарның чагларын эккеп сөңнээн. Бурганга Авел болгаш ооң эккелген өргүлү онза таарышкан. ⁵ А Каинни база ооң өргүлүн Ол херекке албаан. Каин дыка хорадаан, ооң арны хөлүе берген. ⁶ «Чүге ажына бердиң? Арның канчап хөлүйүп калды? – деп, Дээрги-Чаяакчы Каинден айтырган. – ⁷ Бир эвес эки чүве кылып турар болзуңза, бажың көдүр. А бир эвес эки чүве кылбайн турар болзуңза, эргин аксында бачыт кедеп чыдар. Ол сени бодуңнуң аайыңа кириксеп турар-дыр, ынчалза-даа сен ону чагырар ужурлуг сен ».

⁸ Каин дуңмазы Авелди: «Ховуже бараалам» – дээн. Ховуга баргаш, Каин дуңмазы Авелче халдай бергеш, ону өлүрүп каан.

⁹ «Дуңмаң Авел кайыл?» – деп, Дээрги-Чаяакчы Каинден айтырган.

«Билбес мен. Дуңмамны мен кадарып турар эвес мен» – деп, ол харыылаан.

¹⁰ «Чүнү кылып алганың ол? Сээң дуңмаңның черде төктүп калган ханы Мени кый деп тур – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. – ¹¹ Сен каргыш алып сен: дуңмаңның ханы-биле суггарганың чер сенден хая көрнү бээр. ¹² Черни чеже-даа болбаазырадырыңга, ол сеңээ моон соңгаар дүжүт бербес. Чер кырынга кагдырган тоянчы бооп чурттаар сен».

¹³ Каин Дээрги-Чаяакчыга мынча дээн: «Ол яла аар-дыр. Мен ону угбас мен. ¹⁴ Сен мени черден сывырыптар сен. Сен менден хая көрнү бээр сен. Кагдырган тоянчы мени душкан-на кижилер өлүрүп каар ыйнаан».

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы: «Ындыг болза, Каинни кым өлүрөр болдур, аңаа чеди дакпыр яла онаажыр» – дээш, таварышкан улус ону өлүреринче семевес кылдыр, Каинни онзагай демдек-биле демдеглек каан. ¹⁶ Каин Дээрги-Чаяакчыдан чоруткаш, Эдемниң чөөн талазында Нод деп чуртка турумчуп алган.

Каинниң үре-салгалы

¹⁷ Каин кадайы-биле чоокшулашканының түңнелинде, кадайы иштелип-саатталгаш, аңаа Энох деп оол уруг божуп берген. Каин ол үеде хоорай тудуп турган; ол хоорайны Энох деп оглунуң ады-биле дөмей кылдыр адап алган. ¹⁸ Энохтан Ирад деп оол төрүттүнген; Ирадтан – Мехиаел, Мехиаелден – Мафушаел, Мафушаелден – Ламех төрүттүнген.

¹⁹ Ламех ийи кадай алган: бирээзин – Адда, өскезин Цилла дээр. ²⁰ Адда Явал деп оол божаан. Майгыннарда чурттап, мал-маган кадарып, көжүп чоруур улустуң ажылының эгезин Явал салган. ²¹ А хөгжүмчү улустуң салым-чаяанының эгезин Явалдың дуңмазы Ювал салган. ²² Цилла Тувал-Каин деп оол божаан. Тувал-Каин хүлөрдөн болгаш демирден ок-чепсек согар дарган болган. Тувал-Каинниң Наама деп кыс дуңмазы турган.

²³ Ламех бодунуң кадайларынга мынча дээн: «Адда биле Цилла! Мени дыңнаңар. Чүнү чугаалаарымны дыңнаңар, кадайларым! Бир эвес мени эр кижилер балыглапса – өлүрүп каар мен!

Бир эвес бичии оол-даа мени шанчыпса – өлүрүп каар мен!

²⁴ Бир эвес Каин дээш яла чеди дакпыр аар болза, Ламех мен дээш – чеден чеди дакпыр аар болур!»

²⁵ Адам база катап кадайы-биле чоокшулашкан. Кадайы аңаа оол божуп бергеш, ону Сиф деп адап каан. Ева: «Каинге өлүрткен Авелдин орнунга Бурган меңээ чаа төл берген» – дээн. ²⁶ Сифтен база оол төрүттүнген, ону Энос деп адап каан.

Оон бээр кижилер Дээрги-Чаяакчыны мактап, Ооң адын адап кыйгырап апарганнар.

Сифтиң үре-салгалы

⁵ Адамның үре-салгалының дугайында чугаа бодур. Кижилер амытанны чаяап тура, Бурган ону Бодунуң омур-хевири-биле кылган. ² Эр биле херээжен кижилер чаяагаш, йөрээп каан. Оларны чаяагаш, оларга «кижи» деп атты берген.

³ Адам 130 харлыг турда, ооң омур-хевирин дөзөп-салгаан оглу төрүттүнген. Адам оглун Сиф деп адап алган. ⁴ Сиф төрүттүнген соонда, Адам 800 чыл иштинде чурттаарга, ооң өске-даа оолдары, уруглары төрүттүнген. ⁵ Адам 930 чыл чурттааш, өлүп калган.

⁶ Сиф 105 харлыг турда, ооң оглу Энос төрүттүнген. ⁷ Энос төрүттүнген соонда, Сиф 807 чыл чурттаарга, ооң өске-даа оолдары, уруглары төрүттүнген. ⁸ Сиф 912 чыл чурттааш, өлүп калган.

⁹ Энос 90 харлыг турда, ооң оглу Кайнан төрүттүнген. ¹⁰ Кайнан төрүттүнген соонда, Энос 815 чыл иштинде чурттаарга, ооң өске-даа оолдары, уруглары төрүттүнген. ¹¹ Энос 905 чыл чурттааш, өлүп калган.

¹² Кайнан 70 харлыг турда, ооң оглу Малелеил төрүттүнген. ¹³ Малелеил төрүттүнген соонда, Кайнан 840 чыл иштинде чурттаарга, ооң өске-даа оолдары, уруглары төрүттүнген. ¹⁴ Кайнан 910 чыл чурттааш, өлүп калган.

¹⁵ Малелеил 65 харлыг турда, ооң оглу Яред төрүттүнген. ¹⁶ Яред төрүттүнген соонда, Малелеил 830 чыл иштинде чурттаарга, ооң өске-даа оолдары, уруглары төрүттүнген. ¹⁷ Малелеил 895 чыл чурттааш, өлүп калган.

¹⁸ Яред 162 харлыг турда, ооң оглу Энох төрүттүнген. ¹⁹ Энох төрүттүнген соонда, Яред 800 чыл иштинде чурттаарга, ооң өске-даа оолдары, уруглары төрүттүнген. ²⁰ Яред 962 чыл чурттааш, өлүп калган.

²¹ Энох 65 харлыг турда, ооң оглу Мафусал төрүттүнген. ²² Мафусал төрүттүнген соонда, Энох 300 чыл дургузунда Бурганга бүзүрелдиг, дыңнангыр чурттаарга, ооң өске-даа оолдары, уруглары төрүттүнген. ²³ Энох 365 хар чурттаан. Ооң назыны ол хире болган-дыр. ²⁴ Энох Бурганга бүзүрелдиг, дыңнангыр чурттап чораан боорга, Бурган ону черден Бодунуң чанынче көжүрүп алган.

²⁵ Мафусал 187 харлыг турда, ооң оглу Ламех төрүттүнген. ²⁶ Ламех төрүттүнген соонда, Мафусал 782 чыл иштинде чурттаарга, ооң өске-даа оолдары, уруглары төрүттүнген. ²⁷ Мафусал 969 чыл чурттааш, өлүп калган. ²⁸ Ламех 182 харлыында оолдуг болган. ²⁹ Ону Ной деп адап кааш: «Дээрги-Чаяакчыга каргаттырган чер кырынга бистиң кадыг ажил-агыйлыг амыдыралывысты ол чиигедир» – дээн. ³⁰ Ной төрүттүнген соонда, Ламех 595 чыл иштинде чурттаарга, ооң өске-даа оолдары, уруглары төрүттүнген. ³¹ Ламех 777 харлыында өлүп калган.

³² Ной 500 харлыг турда, ооң Сим, Хаам база Иафет деп оолдары төрүттүнген.

Кижилер төрөлгөтөнүн хай-бачыды

6 Кижилер чер кырынга көвүдөп, олардан кыс уруглар төрүттүнүп турган.

² Кижилернин кыстарының чаражын көргөш, Бурганның оолдары кымга кандыызы тааржырыл, оларны боттарынга кадайлар кылдыр шилип ап турганнар. ³ Ынчан Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Мээң тынгарган Сүлдем кижиге кезээде турбас; кижилер анаа-ла эт-бот-тур . Ынчангаш ооң амыдыралының хуусаазы 120 чыл болзун ».

⁴ Бурганның оолдары кижилернин кыстарын кадайланып аарга, олардан ажы-төл төрүттүнүп турар апарган үеден бээр, чер кырынга кончуг улуг-шыырак кижилер турган . Олар бурунгу дүп шагның күштүг болгаш алдарлыг кижилери турган чүве-дир.

⁵ Кижилерден үнүп турар каржы-бак чүүлдүң чер кырында хөйүн Дээрги-Чаяакчы көрүп каан. Оларның бүгү бодалдары үргүлчү-ле каржы-бак чүүлче угланган болган . ⁶ Дээрги-Чаяакчы чер кырынга кижини чаяап каанынга хараадап , сеткилиниң ханызындан хомудаан. ⁷ Дээрги-Чаяакчы: «Чер кырында чаяап кааным кижилернин шуптузун, олар-биле кады мал-маганны, аң-меңни, дээрнин куштарын узуткап каар мен; оларны бодарадып каанымга хараадап тур мен» – дээн. ⁸ А Нойже Дээрги-Чаяакчы ээ көрнүр болган.

Бурганның Нойга айтышкыны

⁹ Нойнун болгаш ооң үре-салгалының дугайында чугаа бо-дур.

Ной ол үениң салгалында актыг, чөптүг-шынныг кижилер болгаш, Бурганга бүзүрелдиг, дыңнангыр чораан . ¹⁰ Ной Сим, Хаам база Иафет деп үш оолдуг болган. ¹¹ А ол үеде чер кыры каржы-бак чоруктар-биле долган дээрзин Бурган эскерип каан чүве-дир. ¹² Чер кырының бужартаанын, шупту улустуң бузуттуг оруктар-биле чоруп оорарын Бурган көрүп каан.

¹³ Ынчангаш Бурган Нойга чугаалаан: «Черде чурттап турар кижилернин амыдыралын үзүп каар мен, чүге дээрге оларның каржы-бак үүлгедиглери чер кырын долган-дыр. Оларны узуткап каар мен, олар-биле кады – бүгү черни база. ¹⁴ А сен быжыг кипарис ыяш-биле бажың-хемеден кылып ал. Аңа аңгы-аңгы кезектерден үзүктөп кылгаш, ишти-даштын чук-биле чаап аар сен. ¹⁵ Ол бажың-хемениң узуну – үш чүс, дооразы – бежен, а бедии – үжен кыры дурту хемчээлдиг болзун. ¹⁶ Сери биле хана аразынга кыры дурту хире хос чер турар кылдыр кылып аар сен. Эжиин кыдыынга кылып ал. Бажың-хемеге адаккы, ийиги база үшкү каъттардан кылып ал.

¹⁷ А Мен черже суг халавын чорудупкаш, дээр адаанда бүгү-ле тынныг чүвени узуткап каар мен. Чырык черде чурттап турар амылыг чүве шуптузу өлүп каар. ¹⁸ Сээң биле Мээң аравыста дугуржулга чарып тур мен. Сен бажың-хемеге оолдарың, кадайың база кенээттериң-биле кады олуруптар сен. ¹⁹ Бодуңга бүгү-ле дириг амытаннарны эр-кыс эжеш кылдыр алгылап алыр сен. Олар сээң-биле кады дириг артар ужурлуг. ²⁰ Эжеш янзы-бүрү куштар, мал-маган болгаш өске-даа дириг амытаннар дириг артары-биле бажың-хемеге кирзиннер. ²¹ Хөй янзы чөмдөн ап ал – бодуңга болгаш оларга курлавырлап ал».

²² Бурган канчаар айытканыл, Ной шуптузун шакала ынчаар күүсеткен.

Суг халавы

7 Дээрги-Чаяакчы Нойга мынча дээн: «Өг-бүлеңни эдертип алгаш, бажың-хемеге олурувут. Бо-ла бүгү кижилернин аразында Мээң мурнумга чөптүг-шынныг кижилер чаңгыс сен деп көрүп тур мен. ² Арыг дириг амытаннарның чеди-чеди эжеш эр-кыс бүгү хевирлеринден алгылап ал. Оон ыңай арыг эвес дириг амытаннарның бир эжеш эр-кыс хевиринден, ³ янзы-бүрү дээрнин куштарының база чеди-чеди эжеш эр-кыс хевирлеринден ап ал. Оларның уксаалары чер кырынга артып калзыннар. ⁴ Чеди хонгаш, Мен черже чаъс чагдырар мен, ол дөртөн дүн-хүннүн дургузунда кудуп кээр, ынчалдыр Мен чер кырында чаяап каан бүгү чүвелеримни узуткап каар мен». ⁵ Дээрги-Чаяакчы канчаар айытканыл, Ной дөгөрезин ынчаар күүсеткен.

⁶ Ной 600 харлыг турда, чер кырынга суг халавы эгелээн. ⁷ Суг халавындан Ной оолдары, кадайы база кенээттери-биле кады бажың-хемеге олурупкаш, камгаланган. ⁸ Арыг болгаш арыг эвес дириг амытаннарның бүгү хевирлерин, куштарны база чернин янзы-бүрү амытаннарын эр-кыс эжеш кылдыр Бурганның айыткалын ёзуугаар Нойнун бажың-хемезинче кирип алганнар. ¹⁰ Чеди хонук эрткенде, чер кырынга суг халавы эгелээн.

¹¹ Нойнун амыдыралының 600 дугаар чылында, чылдың ийиги айында, айның он чеди дугаар хүнүндө чер адаандан дүп чок ээрем суглар хөме агып кээп, дээрнин эжиктери ажыттына берген. ¹² Дөртөн дүн-хүннүн дургузунда черже чаъс-чайык кудуп келген. ¹³ Ол хүн Ной оолдары – Сим, Хаам база Иафет-биле, кадайы болгаш кенээттери-биле кады бажың-хемеге кирип келген. ¹⁴ Олар-биле кады янзы-бүрү аң-мең, мал-маган, чалгынныг куштар база соястарлар шупту кирип келгеннер. ¹⁵ Амылыг чүве бүрүзү эжеш болуп алгаш, Нойнун бажың-хемезинче кирип келгеннер. ¹⁶ Бурганның айыткалы ёзуугаар Ной амытаннар бүрүзүндөн эр-кыс эжеш кылдыр ап алган. Ынчан Дээрги-Чаяакчы Нойнун соондан бажың-хемениң эжиин хаапкан.

¹⁷ Суг халавы дөртен хүн дургузунда чер кырынга уламчылап келген. Суг чыгып, улгаткаш, бажың-хемени көдүрүп келген. Ынчан бажың-хеме черден көдүрүлгөш, сугга салдап чорупкан. ¹⁸ Суг немежип-ле, черни шып-ла турган. Бажың-хеме сугга салдап чораан. ¹⁹ Дээр адаанда турар эң-не бедик дагларны безин шыпкыже, суг көдүрлүп-ле орган. ²⁰ Суг оларның кырынга он беш кыры дурту көдүрлүп кээрге, даглар суг адаанче кирип, көзүлбейн барган. ²¹ Ынчалдыр черге чурттап чораан дириг чүвелер шупту өлгүлөп калган: куштар-даа, мал-маган-даа, аң-мең-даа, соястаарлар-даа, кижилер-даа. ²² Тынып чораан амытан бүрүзү, кургаг черниң чурттакчылары шупту кырлып калган. ²³ Чер кырынга бар турган чүве шупту – кижилер-даа, мал-маган-даа, соястаарлар-даа, дээрниң куштары-даа – узуткаттынган. Чүгле Ной болгаш ооң-биле бажың-хемеге кады чораан амытаннар дириг артканнар. ²⁴ Суг 150 хүн дургузунда чер кырынга тергиидээн.

Суг халавының соксааны

8 Бурган Нойже болгаш ооң-биле кады бажың-хемеге чоруур азырал база черлик дириг амытаннарже кичээнгей салып, черже хат чорудуптарга, суг халавы оожургай берген. ² Дүп чок ээрем сугларның үттери дуглалып, дээрниң эжиктери хагдына бээрге, чаъс соксай берген. ³ Суг чоорту сыыгап, 150 дугаар хүнде тырттынып эгелээн. ⁴ Чедиги айның он чедиги хүнүнде бажың-хеме Арарат дагларынга доктаай берген. ⁵ Чылдың онгу айынга чедир суг чоорту эвээжеп-ле орган. Он дугаар айның бирги хүнүнде даглар баштары көстүп келген.

⁶ Дөртен хонук эрткенде, Ной бажың-хемеге кылып алган соңгазын ажыдыпкаш, ⁷ оон кускунну салып үндүрүпкен. Чер кургап калгыжеге чедир, ол кускун аай-дедир ужуп-ла турган. ⁸ Ооң соондан Ной, суг халавының соксаанын билип алыры-биле, көге-буга салып чорудупкан. ⁹ А көге-буга ужуп баргаш, хонуптар чер тыппайн, дедир ээп келген, чүге дээрге черниң кыры ам-даа суг-биле шыптынган хевээр болган. Ной холун сунгаш, көге-буганы туткаш, бажың-хемеже катап кирип алган. ¹⁰ База бир чеди хонук манааш, ол көге-буганы катап база бажың-хемеден салып үндүрүпкен. ¹¹ Кежээ апарганда, көге-буга чаа үнген олива бүрүзү ызырып алган ужуп чедип келген. Ынчан суг халавының соксаанын Ной билип каан. ¹² Ол база бир чеди хонук ишти манааш, көге-буганы катап салып үндүрүпкен. Ооң соонда көге-буга бажың-хемеже ээп келбээн.

¹³ Нойнуң амыдыралының 601 дугаар чылында, чылдың бир дугаар айының бирги хүнүнде суг халавы шуут төнгөн. Ной бажың-хемениң серизин ап каапкаш, черде суг чок дээрзин көрүп каан. ¹⁴ Ийи дугаар айның чээрби чединиң хүнүнде, кажан чер шуут кургап калганда, ¹⁵ Бурган Нойга

мынча деп чугаалаан: ¹⁶ «Кадайың, оолдарың база кенээттериң-биле кады бажың-хемеден үнүп кел. ¹⁷ Дириг амытаннарның шуптузун – куштарны, мал-маганны, соястаарларны, өскелерни-даа база үндүрүп кел: олар чер кырын ээлезин, өзүп-көвүдезин». ¹⁸ Ынчан Ной оолдары, кадайы база кенээттери-биле кады бажың-хемеден үнүп келгеннер. ¹⁹ Оларның соондан аң-мең, соястаарлар, куштар – черниң бүгү чурттакчылары – хевирлер аайы-биле бажың-хемеден база үнүп келгеннер.

²⁰ Ной Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээш кылган, бүрүн өрттедир өргүлге арыг дириг амытаннарның база куштарның хевир бүрүзүндөн бир-бирни бедигээшке эккелген. ²¹ Өргүткеннерниң чаагай чыдын тынып ора, Дээрги-Чаяакчы мынча деп шийтпирлээн: «Моон соңгаар кижилерниң хайының ужун черже каргыш салбас мен. Оларның бодалдары аныяандан тура каржы-бак чүүлдерже угланган-даа болза, Мен, суг халавы чорудуп турганым дег, моон соңгаар амылыг чүвелер кырбас мен.

²² Чер турар-ла болза, тарылга болгаш дүжүт ажаалдазы, изиг болгаш соок, чай болгаш кыш, дүн болгаш хүн төнчү чок болур».

Бурганның Ной-биле чагыг-керээзи

9 Бурган Нойну болгаш ооң оолдарын алгап-йөрээп турган: «Черни ээлеп чурттаңар, өзүп-төрүп, саныңар көвүдедиңер-ле. ² Черниң бүгү аңнары, дээрниң бүгү куштары, далайның бүгү балыктары, соястаарлар силерден сестип, силерниң мурнуңарга коргуп-сүрээдээр болзуннар: олар силерниң эргеңерде. ³ Мооң мурнунда силерге ногаан үнүштерни берип турганым ышкаш, бүгү дириг амытаннарны Мен силерге чем кылдыр берип тур мен. ⁴ Ынчалза-даа ханныг эът чивеңер; хан дээрге дириг чүвениң амызы-дыр. ⁵ Төккөн ханыңар дээш, ара үстүнген чуртталга дээш, кым ол ханны төгерил, араатан аң-даа, кижиде болза, Мен аңаа кеземчени онаар мен. ⁶ Бир эвес кым-бир кижиде өске кижиниң ханын төгер болза, өлүрүкчүнүң ханы база төктүр. Чүге дээрге кижиде Бурганның омур-хевири-биле чаяаттынган болгай! ⁷ А силер өзүп-төрүп, саныңар көвүдөңер-ле, черни ээлеп, ооң кырынга тараңар-ла».

⁸ Нойга болгаш ооң оолдарына Бурган чугаалаан: ⁹ «Мен силер-биле болгаш силерниң салгалдарыңар-биле, бажың-хемеден дүжүп келген куштар, аңнар, мал-маган – черле черниң бүгү амылыг амытаннары-биле керээ кылып тур мен. ¹¹ Мен силер-биле мындыг керээ чарып тур мен: моон соңгаар суг халавы бүгү амылыг чүвелерни узуткавас, чер кырын хоозуратпас».

¹² Ооң соонда Бурган мынча дээн: «Силер-биле болгаш бүгү амылыг чүвелер-биле Мээң мөңгө

шагда чарган керээмниң бадыткалы бо-дур: ¹³ Мен Бодумнуң ча-челээжимни черниң чурттакчылары-биле Мээң керээмниң демдээ кылдыр булуттарда азып кагдым. ¹⁴ Кажан Мен дээрге булуттарны чыыптарымга, орта челээш көстүп кээр. ¹⁵ Ынчан Мен Бодумнуң силер-биле болгаш бүгү-ле амылыг амытаннар-биле чарган керээмни бодап келгеш, силерни узуткаар суг халавы черле болдурбас мен. ¹⁶ Булуттарда челээш көстүп кээрге, ону көрүп кааш, Мен черниң чурттакчылары-биле Бодумнуң мөңгеде чарган керээмни бодап кээр мен. ¹⁷ Ол дээрге черде чурттап турарлар-биле Мээң кылган керээмниң демдээ-дир».

Хаамның бачыды база Ханаанның каргаттырганы

¹⁸ Нойнуң бажың-хемеден үнүп келген оолдары – Сим, Хаам база Иафет. (Хаам дээрге Ханаанның ачазы-дыр.) ¹⁹ Олар үжелээн Нойнуң оолдары, а олардан чер кырында бүгү чоннар тывылган.

²⁰ Ной чер болбаазырадып эгелээн. Ол виноград тарып алгаш, ²¹ ооң арагазын ижипкеш, эзирип калган. Ынчан ол идик-хевин ужулгаш, бодунуң майгынынга эвеген удуп чыткан. ²² Ооң эвегенин Хаам (Ханаанның ачазы) көрүп кааш, ол дугайын акыларынга чугаалаан. ²³ Ынчан Сим биле Иафет идик-хеп ап алгаш, майгынче дедирленип алгаш киргеш, ачазын шып кааннар. Ачазының эвегенин олар көрбээннер. ²⁴ Ной сергей берген оттуп келгеш, эң биче оглунуң ону көргенин билип кааш, мынча дээн: «Ханаанны каргап тур мен! Акыларының эң чөгенчиг кулу болзун!»

²⁶ Оон ыңай мынча дээн:

«Симниң Бурганы, Дээрги-Чаяакчыга алдар!
А Ханаан Симниң кулу болзун!

²⁷ Иафеттиң девискээрин Бурган делгемчидер болзун.

Иафеттиң салгалы Симниң майгыннарынга чурттаар болзун.

А Ханаан Иафеттиң кулу болзун!»

²⁸ Суг халавы болганының соонда Ной 350 чыл чурттаан. ²⁹ Ной 950 харлыында мөчээн.

Чоннарның чизези

10 Нойнуң оолдары – Сим, Хаам, Иафет болгаш оларның салгалдарының дугайында чугаа бо-дур.

Суг халавының соонда Симниң, Хаамның, Иафеттиң уруг-дарыы төрүттүнген.

² Иафеттиң оолдары: Гомер, Магог, Мадай, Иаван, Тувал, Мешех база Тирас.

³ Гомерниң оолдары: Аскеназ, Рифат база Тогарма.

⁴ Иаванның оолдары: Элиса биле Фарсис, олышкаш китт чон биле додан чон. ⁵ Олар өзүп-көвүдээш, ортулуктарны, далай чоогунуң чурттарын ээлеп, төрөл бөлүк, аймактар бооп

чурттай бергеннер; оларның аймак бүрүзү бодунуң дылынга чугаалажыр турган.

⁶ Хаамның оолдары: Хуш, Египет, Фут база Ханаан.

⁷ Хуштуң оолдары: Сева, Хавила, Савта, Раама база Савтеха.

Рааманың оолдары: Шева биле Дедан. ⁸ Хуштуң бир салгакчызы Нимрод деп аттыг кижиги турган. Ол чырык чер кырында күштүг маадыр – ⁹ Дээрги-Чаяакчының ачызы-биле күчүлүг аңчы бооп турган. «Дээрги-Чаяакчының ачызы-биле Нимрод дег күчүлүг аңчы» деп чечен сөстөр оон тывылган. ¹⁰ Ооң баштайгы чагырар девискээри Вавилон, Эрех, Аккад болгаш Халне деп черлер турган. Ол черлер Сеннаар деп чуртка кирип турган. ¹¹ Ол чурттан Нимрод Ассурже чорупкан. Аңаа ол Ниневия, Реховот-Ир, Калах база Ресен деп хоорайлар тудуп алган. (Ресен Ниневия биле улуг хоорай Калахтың ортузунда турган.)

¹³ Египеттиң үре-салгалы: лидий чон, анам чон, легав чон, нафтух чон, ¹⁴ патрус чон, каслух чон (а олардан филистим чон тывылган) болгаш кафтор чон.

¹⁵ Ханаанның үре-салгалы: ооң дун оглу Сидон, Хет, ¹⁶ иевус чон, амор чон, гергес чон, ¹⁷ хиввей чон, арак чон, син чон, ¹⁸ арвад чон, цемар чон болгаш хамат чон. Сөөлзүредир Ханаанның төрөл бөлүктери тарай бергеннер. ¹⁹ Хананей чоннуң девискээри соңгу чүкте Сидон хоорайдан мурнуу чүкте Герар чоогунда Газа хоорайга чедир шөйүлгөн, а оон чөөн чүкте Содом, Гоморра, Адма база Лаша чоогунда Цевоим хоорайларга чедир шөйүлгөн. ²⁰ Ол болза Хаамның үре-салгалының төрөл аймактары, дылдары, черлери, чоннары-дыр.

²¹ Симниң база ажы-төлү бар турган. Ол Иафеттиң улуг акызы, Еверниң оолдарының өгбези болур.

²² Симниң оолдары: Элам, Ассур, Арфаксад, Луд, Арам.

²³ Арамның оолдары: Уц, Хул, Гефер база Маш.

²⁴ Арфаксадтан Сала төрүттүнген, а Саладан Евер төрүттүнген.

²⁵ Еверден ийи оол төрүттүнген: бирээзиниң ады – Фалек, чүге дээрге ооң үезинде делегейниң чурттакчылары бот-боттарындан аңгыланып чарлы берген; ооң дуңмазының ады – Иоктан.

²⁶ Иоктанның үре-салгалы: Алмодад, Шалеф, Хацармавет, Иерах, ²⁷ Гадорам, Узал, Дикла, ²⁸ Овал, Авимаил, Шева, ²⁹ Офир, Хавила база Иовав. Олар шупту Иоктанның үре-салгалдары-дыр. ³⁰ Оларның черлериниң девискээрлери Мешадан чөөн чүкче Сефар дагларынга чедир шөйүлгөн. ³¹ Ол болза Симниң үре-салгалының төрөл аймактары, дылдары, черлери, чоннары-дыр.

³² Нойнуң оолдарындан үнген төрөл аймактар база чоннарның төөгүзү бо-дур. Суг халавының соонда чер кырынга чоннар олардан тарап көвүдээн чүве-дир.

Вавилон суургазы

11 Ол үеде бүгү черниң кырынга чаңгыс дыл, ооң чаңгыс хевири турган.
² Чөөн чүк углай көшкеш, кижилер Сеннаар деп черде оргулааш тып алгаш, аңаа турумчуп алганнар. ³ Олар: «Дойдан тууйбуларны кылгаш, отка өрттедип алыылыңар» – деп сүмелешкеннер. Даш орнунга тууйбуларны, оларны быжыктыр тудуштуарынга малгашты ажыглааннар.
⁴ «Хоорайдан тудуп алыылыңар, бедии дээрге чедип турар суургадан база. Чырык черге ис чок тарай бербези-биле, бис адывысты ынчаар алдаржыдып аар бис» – дээннер.
⁵ Кижилерниң тудуп турар хоорайын база суургазын көөр дээш, Дээрги-Чаяакчы черже дүжүп келген. ⁶ Ынчан Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Шупту чаңгыс дылдыг, чаңгыс аай чон-дур. Бо дээрге оларның ажил-херектериниң чүгле эгези-дир. Олар чүнү кылыр деп бодап алырыл, ооң шуптузун ыяап-ла чедип алырлар-дыр. ⁷ Бо дораан черже дүшкеш, бот-боттарын билчип шыдавас кылдыр оларның дылдарын холуп кааптаалы». ⁸ Дээрги-Чаяакчы оон оларны бүгү черниң кырынга тарадыпкан; ынчалдыр олар хоорай тударын ара соксап кааннар. ⁹ Ынчангаш ол хоорайга Вавилон деп атты тывыскан, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы аңаа черниң чурттакчыларының чугаа-домаан холуп каапкан, оон кижилерни чер кырынга тараткан.

Симниң үре-салгалы

¹⁰ Симниң үре-салгалының дугайында чугаа бодур. Суг халавының соонда ийи чыл эрткенде, Сим 100 харлыг турда, ооң оглу Арфаксад төрүттүнген.
¹¹ Арфаксад төрүттүнген соонда, Сим 500 чыл иштинде чурттаарга, ооң өске-даа оолдары, уруглары төрүттүнген.
¹² Арфаксад 35 харлыг турда, ооң оглу Сала төрүттүнген. ¹³ Сала төрүттүнген соонда, Арфаксад 403 чыл иштинде чурттаарга, ооң өске-даа оолдары, уруглары төрүттүнген.
¹⁴ Сала 30 харлыг турда, ооң оглу Евер төрүттүнген. ¹⁵ Евер төрүттүнген соонда, Сала 403 чыл иштинде чурттаарга, ооң өске-даа оолдары, уруглары төрүттүнген.
¹⁶ Евер 34 харлыг турда, ооң оглу Фалек төрүттүнген. ¹⁷ Фалек төрүттүнген соонда, Евер 430 чыл иштинде чурттаарга, ооң өске-даа оолдары, уруглары төрүттүнген.
¹⁸ Фалек 30 харлыг турда, ооң оглу Рагав төрүттүнген. ¹⁹ Рагав төрүттүнген соонда, Фалек 209 чыл иштинде чурттаарга, ооң өске-даа оолдары, уруглары төрүттүнген.
²⁰ Рагав 32 харлыг турда, ооң оглу Серух төрүттүнген. ²¹ Серух төрүттүнген соонда, Рагав 207

чыл иштинде чурттаарга, ооң өске-даа оолдары, уруглары төрүттүнген.

²² Серух 30 харлыг турда, ооң оглу Нахор төрүттүнген. ²³ Нахор төрүттүнген соонда, Серух 200 чыл иштинде чурттаарга, ооң өске-даа оолдары, уруглары төрүттүнген.

²⁴ Нахор 29 харлыг турда, ооң оглу Фарра төрүттүнген. ²⁵ Фарра төрүттүнген соонда, Нахор 119 чыл иштинде чурттаарга, ооң өске-даа оолдары, уруглары төрүттүнген.

²⁶ Фарра 70 харлыг турда, ооң Аврам, Нахор база Аран деп оолдары төрүттүнген.

Фарраның үре-салгалы

²⁷ Фарраның үре-салгалының дугайында чугаа бодур.

Фаррадан Аврам, Нахор база Аран төрүттүнген. Арандан Лот деп оол төрүттүнген. ²⁸ Аран бодунуң ачазы Фарра дириг турда-ла, төрөөн черинге, халдей чурттуң Ур деп хоорайынга чок болган. ²⁹ Аврам биле Нахор кадайлар ап алганнар; Аврамның кадайының ады Сара; а Нахорнуң кадайының ады – Милка. Ол Аранның уруу турган. (Милка Иска деп кыс дуңмалыг турган.) ³⁰ А Сара ажы-төл төрүүр салым чок болган чүве-дир. ³¹ Фарра оглу Аврамны, кенни Сараны, Аран деп оглунуң оглу Лотту эдертип алгаш, халдей чурттуң Ур хоорайындан ханаан черже баар дээш чорупкан, ынчалза-даа Харран хоорайга четкеш, олар аңаа турумчуп алганнар. ³² Харранга чурттап тургаш, Фарра 205 харлыында өлүп калган.

Бурганның Аврамны кыйгырганы

12 Дээрги-Чаяакчы Аврамга чугаалаан: «Бодунуң чуртуң, аймааң биле чоок төрөлдериңни каапкаш, Мээң айтып бээрим черже чорувут. ² Ынчан Мен сенден өндүр улуг чонну бүдүрүп каар мен. Сеңээ ачы-буян хайырлааш, сээң адыңны алдаржыдып каар мен; сенден кезээде ачы-буян тараар. ³ Сени алгаар улуска Мен ачы-буян хайырлаар мен, а сени бак сөглөөннерге – каргыш салыр мен; чер кырында хамык аймактар сени дамчыштыр ачы-буян алыр». ⁴ Дээрги-Чаяакчының чагааны ёзугаар Аврам орукче үнүпкен; ооң-биле кады Лот чорупкан. Харран хоорайдан чоруп турда, Аврам чеден беш харлыг турган. ⁵ Ол бодунуң кадайы Сараны, дуңмазы Лотту, бар-ла турган эт-хөреңгизин база Харранга турда, оларга хамааржып турган шупту улусту эдертип алган. Олар ханаан черге чедип келгеннер. ⁶ Аврам ол чуртта Сихем хоорайның чоогунда Морэ деп дуб ыяштыг черге чеде берген. Ол үеде аңаа хананей чон чурттап турган. ⁷ Дээрги-Чаяакчы Аврамга көстүп келгеш: «Бо черни Мен сээң үре-салгалыңга бээр мен» – дээн. Ынчан Аврам Дээрги-Чаяакчының көстүп келген черинге Аңаа өргүл салыр бедигээш тудуп каан.

⁸ Ооң соонда ол Вефил хоорайдан чөөн талада даглыг черже углай чорупкан; ол бодунуң майгынын Вефил – барыын талада, а Гай хоорай чөөн талада турар кылдыр тип алган; Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээш туткаш, Дээрги-Чаяакчыны адын мактап кыйгырган. ⁹ Оон Аврам мурнуу чүкте ээн кургаг ·Негев ховузунче оруун уламчылап көжүп чорупкан.

Аврам биле Сара Египетте

¹⁰ Ооң чурттап турар черинге коргунчуг аш-чут эгелээрге, Аврам түр када чурттаары-биле Египетче чорупкан. ¹¹ Египетке чоокшулап келгеш, ол кадайы Сарага мынча дээн: «Сени дыка чараш херээжен деп билер мен. ¹² Египетчилер сени көрүп кааш: „Бо ооң кадайы-дыр“ – дээш, мени өлүрүп каарлар, а сени дириг арттырып аарлар. ¹³ Оларга сен: „Ооң дуңмазы-дыр мен“ – деп чугаала. Ынчан шупту чүве эки болур, сен мээң амы-тыным алыр сен ».

¹⁴ Кажан Аврам Египетке чедип кээрге, шак-ла ынчаар болган. Египетчилер Сараның онза чаражын эскерип кааннар. ¹⁵ Фараоннуң нояннары ону көрүп кааш, фараонга мактап четкеннер; Сараны фараоннуң ордузунче алгаш барганнар. ¹⁶ Сараның ачызы-биле Аврамның ажил-херээ эки чогуп турган; ооң эр, кыс кулдары, шээр малы, бода малы, элчигеннери, тевелери бар апарган. ¹⁷ Ынчалза-даа Аврамның кадайы Сараны ап алганы дээш, фараонга болгаш ооң чоок кижилеринге Дээрги-Чаяакчы аар айыыл-халап таварыштырып туруп берген. ¹⁸ Фараон Аврамны келдиртип алгаш: «Чүнү кылып алганың ол? Чүге ону кадайым-дыр деп чугаалавааның ол? ¹⁹ Чүге ону дуңмам-дыр дидиң? Мен ол дугайын билбейн, ону кадай кылдыр ап алган-дыр мен. Кадайыңны дедир ап алгаш, ыңай чору» – дээн. ²⁰ Фараон чалчаларына Аврамны кадайы-биле база бүгү-ле өнчү-хөреңгизи-биле ыңай үдеп чорудуптарын дужааган.

Лоттуң Аврамдан аңгыланганы

13 Ынчан Аврам кадайы-биле кады бүгү өнчү-хөреңгизин ап алгаш, Египеттен ·Негевче чорупкан. Оларның-биле кады Лот база чорупкан. ² Ол өйде Аврам мал-маган, алдын-мөңгүн-биле дыка бай апарган турган. ³ Ол Негевтен көжүп чорупкаш, мооң мурнунда Вефил биле Гайның аразына майгынын тип алгаш чурттап турган черинге чедип келген. ⁴ Мооң мурнунда-ла өргүл салыр бедигээш тудуп каан черинге ол чедип келген; аңаа Аврам Дээрги-Чаяакчыны мактап, Ооң адын адап кыйгырган. ⁵ Аврам-биле кады көжүп чораан Лоттуң бодунга хамааржыр шээр болгаш бода малы, майгыннары база бар турган. ⁶ Оларның кады чаңгыс черге чурттаары дакпыш апарган, чүге дээрге мал-маганы, эт-хөреңгизи

көвүдээш, ол кавыга сыңышпастап эгелээн.

⁷ Ынчангаш Аврамның болгаш Лоттуң кадарчыларының аразына маргылдаа үнген. (Ол өйде хананей чон болгаш ферез чон база ол черге чурттап турганнар.)

⁸ Аврам Лотка: «Бистиң аравыска база сээң кадарчыларың биле мээң кадарчыларым аразына алгыш-кырыш турбас ужурлуг, чүге дээрге бистер төрөл улус-тур бис – деп чугаалаан. – ⁹ Сээң мурнуңда чер чок эвес. Менден аңгыланып алзыңза кандыгыл? Бир эвес сен солагай талазынче баар болзуңза, мен оң талазынче барайн; а бир эвес сен оң талазынче баар болзуңза, мен солагай талазынче барайн». ¹⁰ Лот топтап көргеш, Иордан хемниң чоок-кавызында Төгериң шынааны көрүп каан. Ол чер Сигор хоорайга чедир, Дээрги-Чаяакчының сесерлии дег, египет чер дег, сугаттыг болган. (Ук чер Дээрги-Чаяакчы Содом биле Гоморра хоорайлары узуткап каарына чедир ыңдыг турган.) ¹¹ Лот чурттаар кылдыр Иордан хемниң Төгериң шынаазын бодунга шилип алган; ынчангаш Лот чөөн чүкче чорупкан. Ынчалдыр олар бот-боттарындан аңгыланып алганнар. ¹² Аврам ханаан черге чурттай берген, а Лот Төгериң шынааның хоорайларына чурттай берген, ынчангаш майгыннарын Содомга чедир тип алган. ¹³ А Содомнуң чурттакчылары каржы база Дээрги-Чаяакчының мурнунга дыка бачыттыг улус турган.

¹⁴ Лот аңгыланып алганының соонда, Аврамга Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Долгандыр көрүп көрем. Ам бо турган черинден соңгу, мурнуу, чөөн, барыын чүктерже көр. ¹⁵ Көрүп турар черлериңни Мен сеңээ болгаш сээң салгалыңга мөңгеде бээр мен. ¹⁶ Сээң салгалыңны черниң элезин-довураа дег хөй санныг кылып каар мен; черниң элезининиң санаттынмазы дег, сээң салгалың база санаттынмас хөй болур. ¹⁷ Черни узун дургаар база доора дургаар эргий кези, чүге дээрге Мен ону сеңээ бээр болгай мен». ¹⁸ Аврам бир черден бир черге көжүп чорааш, Хевроннуң чоогунда Мамре деп дуб ыяштыг чер чанына турумчуп чурттай берген. Аңаа ол Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээш тудуп алган.

Аврамның Лотту камгалап алганы

14 Дараазында болушкун сеннаар черниң хааны Амрафелдин, элласар черниң хааны Ариохтуң, элам черниң хааны Кедорлаомерниң, гоим черниң хааны Тидалдың үезинде болган. ² Олар Содомнуң хааны Берага удур, Гоморраның хааны Биршиге удур, Адманың хааны Шинавка удур, Цевоимниң хааны Шемерге удур база Беланың (азы Сигорнуң) хаанына удур дайын кылып үнүпкеннер. ³ Ол беш хаан шупту Сиддим шынаазына (Дус далайның чоогунга) каттыжып алганнар. ⁴ Олар Кедорлаомер хаанның

дарлалының адаанга он ийи чыл болганнар, а он үш дугаар чылында удурланып үнгеннер. ⁵ Он дөрт дугаар чылында Кедорлаомер болгаш ооң-биле кады өске хааннар келгеш, Аштерот-Карнаимде рефа чонну, Гамда зуз чонну, Шаве-Кириатаимде эмим чонну база Сеир дагларындан кургаг ховулуг Эл-Фаранга чедир чурттаан хоррей чонну чылча шаап каапканнар. ⁷ Оон ээп келгеш, олар Мишпат деп черде суг бажынга (ол черни Кадес деп база адаар) амалик чоннуң бүгү чуртун хоозурадып, Хацацон-Фамарда чурттап турар амор чонну база чылча шаап кааннар.

⁸ Ынчан Содомнуң, Гоморраның, Адманың, Цевоимниң база Беланың (азы Сигорнуң) хааннары демги дөрт хаанга уткуштур үнүп келгеш, олар-биле Сиддим шынаазынга тулчуп эгелээннер. ⁹ Эламның хааны Кедорлаомер, Гоимниң хааны Тидал, Сеннаарның хааны Амрафел, Элласарның хааны Ариох – дөрт хаан беш хаанга удур тулушканнар. ¹⁰ Сиддим шынаазында малгаштыг оңгарлар кончуг хөй турган чүве-дир. Содомнуң болгаш Гоморраның хааннары дезип бар чыткаш, ынаар дүшкүлей берген, а арткан улузу дагларже дезе бергеннер. ¹¹ Тиилекчилер Содом биле Гоморраның эт-хөреңгизин, бүгү курлавырын олчалап алгаш, чоруй барганнар. ¹² Олар Аврамның Содомга чурттап турган дуңмазы Лотту эт-хөреңгизи-биле катый тудуп аппаратаннар.

¹³ Аврам ол үеде Мамре деп амор кижиге хамааржыр дуб ыяштыг черге чурттап турган. (Мамре болгаш ооң дуңмалары Эшкол биле Анер Аврамның талалакчылары турган.) Тулчуушкунга дириг арткан бир кижиге Аврамга келгеш, чүү болганын дыңнадыпкан. ¹⁴ Дуңмазы Лот туттурган деп дыңнап кааш, Аврам бодунуң аалынга төрүттүнген бүзүрелдиг кулдарын – 318 кижини чыгаш, сүргүнче үнүпкен. Ол дайзыннарын Дан хоорайга чедир истеп-сүрген. ¹⁵ Аңгы-аңгы кезектерге үстүп алгаш, дүне бодунуң улузу-биле халдааш, дайзыннарны чылча шаап каан. Оон оларны Дамаск хоорайның соңгу чүгүнде Хова деп черге чедир истеп-сүрген. ¹⁶ Аврам ынчалдыр дайзыннарның чаалап алган бүгү олчазын: дуңмазы Лотту, ооң эт-хөреңгизин, туттурган херээженнерни база өске-даа улусту катап эгидип эккелген.

Мелхиседектиң Аврамны алгап-йөрээгени

¹⁷ Аврам Кедорлаомерни болгаш ооң эвилелчи хааннарын тиилээш, чанып олурда, аңаа уткуштур Шаве шынаазынга Содомнуң хааны үнүп келген. (Амгы үеде ол шынааны Хааннар шынаазы деп адап турар.) ¹⁸ Ынчан өске хаан – Салим хоорайның хааны Мелхиседек Аврамга хлеб биле арага үндүрүп эккелген. Ол Дээди Өрүкү Бурганның бараалгакчызы турган. ¹⁹ Аврамны алгап-йөрээгеш, ол мынча дээн: «Дээрниң болгаш черниң

Чагырыкчызы Дээди Өрүкү Бурган Аврамга ачы-буян хайырлазын! ²⁰ Дайзыннарыңны тиилээринге сеңээ дузалашкан Дээди Өрүкү Бурганга алдар!» Аврам ынчан олча-ажыының оннуң бир кезиин Мелхиседекке берипкен.

²¹ Оон Содомнуң хааны Аврамга: «Мээң улузумну эгидип бергеш, олча-ажыыңны бодуңга арттырып ал» – дээн.

²² Аврам: «Дээрниң болгаш черниң Чагырыкчызы Дээрги-Бурган-Чаяакчының мурнундан силерге даңгыраглаайн, ²³ силерниң эт-хөреңгиңерден дыргак каразы дег-даа чүве албас мен. Ооң соонда „Аврамны мен байыдып кагдым“ дээриниң күзевес мен. ²⁴ Чүгле мээң улузумнуң аъш-чем курлавырларының орнун меңээ эгидип берип көрүңер. Ол ышкаш мээң-биле кады дайылдажып чораан Анер, Эшкол база Мамре олар боттарының үлүүн алгылап алзыннар» – деп харыылаан.

Бурганның Аврам-биле чагыг-керээзи

15 Ол болуушкуннар соонда элээн болганда, Дээрги-Чаяакчы Аврамга көстүүшкүннү чорудуп: «Кортпа, Аврам. Мен – сээң дозуг-камгалалың-дыр мен. Сээң шаңналың дыка улуг болур-дур» – деп сөзүн ажыткан.

² Аврам Аңаа: «Дээрги-Чаяакчы, Дээргим! Мен ажы-төл, үре-салгал чок болганымда, меңээ чүнү-даа бээринге, канчаар деп мен? Мээң салгакчым болур кижиге Дамаскыдан келген Элиезер ол-дур. Сен меңээ ажы-төл хайырлаваан болганыңда, аалымда кул кижиге мээң салгакчым болур-ла ыйнаан» – дээн.

⁴ Ынчан Дээрги-Чаяакчы Аврамга: «Чок, ол кул кижиге сээң салгакчың болбас; сээң салгакчың бодуңнуң үреңден тыптып бодараар» – дээн. ⁵ Дээрги-Чаяакчы Аврамны майгындан үндүрүп эккелгеш, чугаалаан: «Өрү дээрже көр! Шыдаар болзуңза, сылдыстарны сана. Ол хире эмге-тикчок хөй салгалдыг болур сен!» ⁶ Аврам Дээрги-Чаяакчыга бүзүрей бээрге, Ол ону актыг-шынныг деп санаан.

⁷ «Бо черни ээлеп чурттазын дээш, халдей чурттуң Ур хоорайындан сени бээр эккелген Дээрги-Чаяакчы-дыр мен» – деп, Бурган Аврамга чугаалаан.

⁸ Аврам: «Дээрги-Чаяакчы, Дээргим! Бо черни ээлеп чурттап болурунуң демдээн кайыын билип аар мен?» – деп айтырган.

⁹ Дээрги-Чаяакчы аңаа: «Меңээ хунан инектен, хунан өшкүден, хунан кошкардан, көге-бугадан база көгээзинден эккеп бер» – дээн. ¹⁰ Аврам ол амытаннарның шуптузун эккелгеш, мөчүлерин ийи үзе шапкаш, бот-боттарынга удурланыштыр салгылап каан; чүгле куштарны ол үзе шаппаан.

¹¹ Ынчан ол мөчүлөргө араатан куштар кээп хонгулапкан, ынчалза-даа Аврам оларны хоюскулапкан.

¹² Кызыл-хүнней бергенде, Аврам ханы уйгуже дүлнү берген ; ол өйде ону коргунчуг дүмбей аспактапкан. ¹³ Дээрги-Чаяакчы ынчан мынча дээн: «Сээң үре-салгалың 400 чыл иштинде хары чуртка кулданыгың болгаш дарлалдың адаанга чурттап кээр деп чүвени ыяк сактып ал . ¹⁴ Ынчалза-даа Мен оларны дарлаан чонну шиидер мен. Ооң соонда сээң салгалың ол черден бай-шыдалдыг кижилер бооп үнерлер . ¹⁵ А сен сагыш амыр, буурул баштыг кырган бооп, өгбелериңче аъттаныр сен. ¹⁶ Сээң ажы-төлүңнүң дөрткү салгалы бо черже эеп кээр; ам-даа амор чоннуң бачыттыг үүлгедиглери аяан долбаан-дыр ».

¹⁷ Хүн ажа бээрге, дүмбей дүшкен. Ынчан үзе шаап каан мөчүлөрнүң аразы-биле ышталып турар сава база чалбырааштыг оттуг кезек эрте бергенин Аврам көрүп каан. ¹⁸ Дээрги-Чаяакчы ол хүн Аврам-биле керээ кылып алган: «Сээң салгалыңга Египеттиң хеминден улуг Евфрат хемге чедир бо черни бээр мен : ¹⁹ кен, кенез, кедмон, хет, ферез, рефа, амор, хананей, гергес база иевус чоннарның черлерин бээр мен».

Агар биле Измаил

16 Аврамның кадайы Сара төл төрүүр салым чок болган. Ооң Агар деп Египеттен келген кул кызы турган. ² Сара Аврамга мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчы меңээ ажы-төл бербээн-дир. Мээң кулум-биле чоокшулажып көрөм. Агар меңээ төлден төрүп бээр болза, ону дамчыштыр мен ажы-төлдүг болур чадавас мен». Аврам Сараның сөзүн тооп дыңнаан. ³ Ынчангаш Сара бодунуң египет кулу Агарны ашаанга кул-кадай кылдыр берипкен. Ол бүгү Аврамның ханаан черге кээп чурттай бергенинден бээр он чыл эрткенде болган. ⁴ Аврам-биле чоокшулашканының соонда, Агар саатталы берген. Иштиг апаргаш, ол бодунуң ээзи болур Сараны куду көрүп эгелээн. ⁵ Ынчан Сара Аврамга мынча дээн: «Мээң хомудалым дээш харыылаар апаар сен! Мен бодумнуң кулумну кадай кылдыр сеңээ бердим, а ол сенден иштелип алгаш, мени куду көрүп эгеледи. Мен дээш Дээрги-Чаяакчы сеңээ шииткекчи болгай аан ». ⁶ Аврам Сарага: «Агар сээң эргенде болзун: ооң-биле чүнү канчаарын бодуң бил» – дээрге, Сара бодунуң кулун кызып-кыйып эгелээн. Агар ол бүгүнү угбайн, оон дезип чорупкан.

⁷ Ээн кургаг ховуда Сур деп черже баар орук чоогунда суг бажыңга Дээрги-Чаяакчының төлээзи Агарга ужуражы берген. ⁸ Дээрги-Чаяакчының төлээзи оон айтырган: «Сараның кулу Агар, кайыын келдиң, кайнаар бар чыдыр сен?»

«Мен бодумнуң ээм Сарадан дезип чор мен» – деп, ол харыылаан.

⁹ Дээрги-Чаяакчының төлээзи Агарга: «Бодуңнуң ээңче дедир чорупкаш, ооң кандыг-даа кызып-кыйышкынын шыдаш» – дээн. ¹⁰ Оон Дээрги-Чаяакчының төлээзи мынча дээн: «Көвүдеткенней,

сээң үре-салгалыңны санаттынмас хөй кылып каар мен. Сен ам иштиг-сааттыг-дыр сен. Оолдуг болур сен. Ону Измаил деп адап ал, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы сээң хилинчээңни дыңнап каан-дыр.

¹² Сээң оглуң улус аразыңга черлик элчиген дег болур-дур: ол – хамык улуска удур, а хамык улус – аңаа удур. Ол дуңмалары-биле безин өжээннежип чурттаар-дыр».

¹³ Чугаалашканы Дээрги-Чаяакчыны Агар мынча деп адаан: «Сен – мени көрүп каан Бурган сен ». Чүге дизе Агар: «Маңаа мени көрүп каан Бурганны ылап-ла көргөн кижини мен бе!» – дээн. ¹⁴ (Ынчангаш ол кудукту Беэр-Лахай-Рои деп адаар. Ол Кадес биле Баредтиң аразында турар.)

¹⁵ Агар оол божуп бээрге, Аврам оглун Измаил деп адап алган. Ол үеде Аврам сезен алды харлыг турган.

Чагыг-керээниң демдээ

17 Аврам тозан тос харлыг турда, Дээрги-Чаяакчы аңаа көстүп келгеш, мынча дээн: «Мен Күчүлүг Бурган-дыр мен. Мээң мурнумга актыг-шынчы болуп, дыңнангыр чурттап чор. ² Мен сээң-биле чагыг-керээ кылып алгаш, сеңээ хөй-ле салгакчыларны хайырлаар мен». ³ Аврам черге чедир мөгейген, а Бурган мынча дээн: ⁴ «Бөгүн Мен сээң-биле чагыг-керээ кылып тур мен: сен дыка хөй чоннарның адазы болур сен. ⁵ Сээң адың ам Аврам эвес, а Авраам болур, чүге дээрге Мен сени хөй чоннарның адазы кылып каар мен . ⁶ Мен сээң салгакчыларыңны хөй санныг кылып каар мен: сенден хөй чоннар бодарап тыптыр, сээң үре-салгалыңдан хааннар үнер! ⁷ Мен сээң-биле болгаш сээң үре-салгалың-биле керээ чарып тур мен. Ол керээ салгалдан салгал дамчып, мөңгө шагда күштүг болур. Мен сээң болгаш сээң үре-салгалыңның Бурганы болур мен. ⁸ Мен сеңээ болгаш сээң үре-салгалыңга көжүп чедип келгениң бо черни – ханаан черниң шуптузун мөңгөде ээлээри-биле бээр мен; сээң үре-салгалыңның Бурганы болур мен».

⁹ Ооң соонда Бурган Авраамга мынча дээн: «Сен Мээң берген чагыымны сагыыр ужурлуг сен, сээң үре-салгалың база салгалдан салгалче дамчып ону сагыыр ужурлуг. ¹⁰ Мээң чагыым ёзугаар сээң үре-салгалың мону сагызын: силерниң эр улузуңар шуптузу кыртыжап демдектеткен турар ужурлуг. ¹¹ Мээң-биле керээң демдээ кылдыр бодуңарның дотааңарның кыдыкы кезин кыртыжап демдектээр силер. ¹² Чаа төрүттүнген оол уруг бүрүзү сес дугаар хүнүндө кыртыжадып демдектеткен турар ужурлуг – салгалдан салгалче шак-ла ынчаар кылып чоруңар . Сээң аалыңга төрүттүнгеннер-даа, сээң үреңден бодараваан, өске аймак-сөөк улустан садып алган кулдар-даа болза – кандыызы-даа ыяап-ла кыртыжадып демдектеткен турар ужурлуг. Мээң-биле мөңгө шагда чарган дугуржулганар шак ынчалдыр силерниң мага-

бодуңарга демдеглеттинген турар ужурлуг. ¹⁴ А кыртыжадып демдектетпээн кижин кыртыжап демдектевээн болдур – Мээң-биле чарганыңар чагыг-керээни үрээни дээш, чонунуң аразынга амылыг артпас ужурлуг».

¹⁵ Оон ыңай Бурган Авраамга мынча дээн: «Моон соңгаар сээң кадайыңны Сара эвес, а Сарра деп адаар. ¹⁶ Ол сеңээ оол божуп бээр кылдыр, Мен аңаа ачы-буян хайырлаар мен. Мээң хайырлаан ачы-буянымдан хөй-ле чоннарны ол бодарадыр. Ооң үре-салгалындан хааннар үнер».

¹⁷ Авраам черге чедир мөгөйип каан. Ынчалза-даа ол каттырып боданган: «Чүс харлыг менден уруг төрүттүнер бе ынчаш? Тозан харлыг Сарра божуп шыдаар деп бе?» ¹⁸ Авраам Бурганга: «Сээң авыралыңда оода Измаил чурттап чорзун!» – дээн.

¹⁹ Бурган мынча деп харыылаан: «Сээң кадайың Сарра боду оол уруг божуур. Ону сен Исаак деп адап аар сен. Мен ооң-биле база ооң үре-салгалы-биле мөңгө шагда чагыг-керээден чарып аар мен. ²⁰ Измаилдиң дугайында сээң дилээңни база дыңнадым. Мен ону үре-салгалы хөй болур кылдыр алгап-йөрээп, ооң салгалы көвүдөдир мен. Измаилден он ийи баштың кижин төрүттүнер: ол улуг чоннуң адазы болур. ²¹ Ынчалза-даа чагыг-керээни Мен Сарраның келир чылдың бо-ла үезинде сеңээ божуп бээр оглу Исаак-биле кылыр мен». ²² Авраамга бо бүгүнү чугаалап кааш, Бурган чоруй барган.

²³ Бурган чугаалаан соонда, ол-ла дораан Авраам оглу Измаилди, бодунуң аалыңга төрүттүнгеннерни база өске аймак-сөөк улустан садып алган кулдарын – бүгү-ле эр улусту кыртыжап демдектеп каан. Ол Бурганның чагып каан чүвезин шуптузун ол-ла олчаан күүсеткен. ²⁴ Авраам тозан тос харлыг тургаш, кыртыжадып демдектедип алган. ²⁵ А ооң оглу Измаил он үш харлыг турган. ²⁶ Авраам-даа, оглу Измаил-даа чаңгыс ол-ла хүн кыртыжадып демдектеткеннер. ²⁷ Авраамның аалыңга төрүттүнгеннер-даа, өске аймак-сөөк улустан садып алганы-даа кул эр кижилер база ол-ла хүнде кыртыжадып демдектеткеннер.

Үш онзагай аалчының Авраамга келгени

18 Изиг-ышкам дүш үези турда, Мамре деп дуб ыяштыг чер чаныңга, Авраам майгынче кирер эжик аксыңга олурда, Дээрги-Чаяакчы аңаа көстүп келген: ² Авраам көрүптөргө, мурнунда үш эр кижин турган. Оларны көрүп кааш, уткуштур маңнап чеде бергеш, черге чедир мөгөйгөн. ³ Ол мынча дээн: «Дээргим! Кулуңар мени эскерип, ээ көрүнгөн болганыңарда, мени ойбайн көрүңер. ⁴ Силерге мээң улузум бут чуур суг эккеп бээр. Бо ыяш хөлегезинге дыштанып аар силер. ⁵ А мен силерге, орукче үнериниң мурнунда күш кирип аар кылдыр,

чем эккеп берейн. Орук аайы-биле болганда, кулуңар мээң аалымга доктаап көрүңер».

«Ындыг-дыр, шак-ла ынчаар кыл» – деп, олар харыылаан .

⁶ Авраам майгынынче далаш-биле кирип келгеш, Саррага: «Дүрген үш са эң-не ак далгандан ажыдып хөөткеш, боовадан быжырывыт» – дээн. ⁷ Ооң соонда Авраам одарда малыңга халып чеде бергеш, оон эң-не семис бугажыкты сүрүп алгаш, дүрген чем белеткептер кылдыр, чалчазыңга аппарып берген. ⁸ Авраам аалчыларга өреме, сүт болгаш бугажыктың эъдин аппарып, хүндүлээн. Олар ыяш хөлегезинге чемненип олурда, Авраам оларның чаныңга турган.

⁹ Олар: «Кадайың Сарра кайыл?» – деп айтырганнар.

«Мында, майгында» – деп, Авраам харыылаан.

¹⁰ Аалчыларның бирээзи: «Мен келир чылын бо-ла үеде сеңээ катап чедип кээр мен. Сээң кадайың Сарра ынчан оолдуг болур» – дээн . А Сарра ооң артында майгын эжииниң аксыңга дыңнап турган.

¹¹ Авраам биле Сарраның назы-хары улуг турган чүве-дир. Херээженнерниң көөр ай демдээ Саррада болбайн турган. ¹² Сарра иштинде каттырып: «Кыраан меңээ күзенчиг өөрүшкү болур деп бе? Дээрги ашаам база кырган болгай» деп боданган .

¹³ Ынчан Дээрги-Чаяакчы Авраамга: «„Кырып калган мен, уруг божуп кайын шыдаар мен“ деп Сарраның чоп каттырып турары ол? ¹⁴ Дээрги-Чаяакчының шыдавас чүвези бар деп бе? Келир чылын бо-ла үеде Мен сеңээ чедип кээр мен, ынчан Сарра оолдуг болур» – дээн .

¹⁵ Сарра корга бергеш: «Чок, мен каттырбадым» – деп мегелепкен.

«Чок, сен каттырдың» – деп, Ол чугаалаан.

Содом биле Гоморра хоорайларны буруудатканы

¹⁶ Аалчылар Содомче углай чоруур дээш туруп келгеннер. Авраам оларны үдеп каар дээш кады чорупкан. ¹⁷ Дээрги-Чаяакчы мынча деп-тир: «Авраамдан бодалдарымны чажырайн бе? ¹⁸ Улуг болгаш күштүг чон оон укталып үнер болгай. Ынчангаш чер кырында бүгү чоннар Авраамны дамчыштыр ачы-буянын алыр . ¹⁹ Бодунуң бүгү үре-салгалыңга Мээң өөредиимни суртаалдазын дээш, олар чөптүг-шынныг чорук кылзын дээш, Мен Авраамны шилип алган мен. Ынчан Мен, Дээрги-Чаяакчы, чүнү аңаа аазаан мен, шуптузун күүседир мен».

²⁰ Ооң соонда Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Содом биле Гоморраның бужар үүлгедиглеринден ыы-сыы дыңналып тур. Оларның бачыды кончуг улуг-дур . ²¹ Баргаш, көрүп көрейн. Меңээ билдинип турары дег, ында шупту чүве шынап-ла багай бе? Азы ындыг эвес бе? Барып хынаптайн». ²² Орук кижилери Содомче чорупканнар, а Авраам ам-даа Дээрги-Чаяакчының мурнунда турбушаан .

²³ Авраам чоокшулап чеде бергеш, Дээрги-Чаяакчыдан айтырган: «Таанда-ла буруулуглар-биле кады буруу чок улусту база узуткап каар сен бе? ²⁴ Бо хоорайда, канчап билир, бежен хире актыг кижиге бар чадавас. Таанда ол бежен кижиге чурттаар чер арттырбайн, хоорайны өршээвейн, узуткап каар сен бе? ²⁵ Ындыг болбас уjurлуг! Сен ынчаар аажылап шыдавас сен. Буруулуг кижиге биле актыг кижини Сен деңге шаажылап шыдавас сен. Бүгү черниң Шииткекчизи шын эвес шииткел кылып болур бе?»

²⁶ Дээрги-Чаяакчы: «Бир эвес Мен Содом хоорайдан бежен актыг кижиге тып алзымза, чүгле олар дээш бүдүн хоорайны өршээп арттырып каар мен» – деп харыылаан .

²⁷ Авраам тургаш: «Мен дээрге, довурак-доозун дег, чүү-даа эвес-тир мен. Ынчалза-даа мен Дээргимден мынча деп диттигип айтырып тур мен: ²⁸ бир эвес актыг улустуң санынга беш кижиге четпес болза, таанда беш сан четпес дээш, бүдүн хоорайны узуткап каар сен бе?» – дээн.

Дээрги-Чаяакчы: «Чок, дөртөн беш актыг кижиге тыпты берзе, хоорайны база өршээп арттырып каар мен» – дээн.

²⁹ Авраам уламчылаан: «Бир эвес актыг улустуң саны дөртөн болур болза?»

Дээрги-Чаяакчы: «Дөртөн кижиге дээш база өршээр мен» – дээн.

³⁰ Авраам: «Мээң сөстөрүм дээш Дээргим ажынмазын. А бир эвес ында үжен актыг кижиге бар болза?» – деп айтырган.

«Үжен-даа актыг кижиге бар болза, өршээр мен» – деп, Ол харыылаан.

³¹ Авраам мынча дээн: «Дээргимден айтырып диттигиптейн: а бир эвес олар ында чүгле чээрби болза?»

Дээрги-Чаяакчы: «Чээрби-даа кижиге дээш болза, өршээр мен» – дээн.

³² Авраам: «Дээргим меңээ ажынмайн көрзүн. Бо мээң сөөлгү айтырыым-дыр: а бир эвес олар чүгле он кижиге болза?» – дээн.

Дээрги-Чаяакчы: «Он-даа кижиге болза, өршээр мен» – деп харыылаан.

³³ Чугаазын дооскаш, Дээрги-Чаяакчы чоруй барган, а Авраам чанып келген.

Содомчуларның бужар үүлгедиглери

19 Кежээликтей Бурганның ийи төлээзи Содом хоорайга чедип келген. Лот ол үеде хоорайже кирер улуг хаалга аксынга олурган. Лот оларны көрүп кааш, уткуй туруп келген. Черге чедир мөгейгеш, ² Лот мынча дээн: «Дээргилерим! Кулуңар мээң бажыңымче кирип көрүңерем, будуңар чуп, дыштанып хонуп алыңарам, эртен орукче үнүптер силер» .

Олары: «Чок, бис даштыгаа хонар бис» – дээннер.

³ Лот дилеп туруп бээрге, олар ооң бажыңыңга чедип келгеннер. Лот дой белеткээш, далган хааргаш, Бурганның төлээлерин хүндүлөп чемгерген. ⁴ Олар удуп чыдып четтикпээнде-ле, Содом хоорайның бүгү эр чурттакчылары, улуг-аныяа чок, Лоттуң бажыңын бүзээлеп келгеннер. ⁵ Лотту кыйгырып алгаш: «Сээң бажыңыңга хонар дээш келген улус кайыл? Оларны үндүрүп бер, бис оларны күштеп, дора көрээли» – деп турганнар .

⁶ Лот боду үнүп келгеш, эжиин хаап каан. ⁷ Ол мынча дээн: «Ха-дуңма, багай чүве кылбайн көрүңер. ⁸ Мээң эр кижиге дегбээн ийи уруум бар. Силерге мен аалчыларымның орнунга уругларымны үндүрүп берейн. Олар-биле чүнү күзей-дир силер, ону кылыңар. Чүгле келген улуска дегбейн көрүңер, чүге дээрге олар мээң бажыңымда келген болгай, оларны камгалаары – мээң хүлээлгем-дир».

⁹ Содомчулар: «Ыңай тур сен! Өске черден келген хиреңде, хамык чүвени сен шиитпирлээр сен бе? Сени олардан артык таптыг аажылаптар бис!» – дээннер. Ынча дээш, олар Лотту иткилеп, эжиин үрээр дей бергеннер. ¹⁰ Ынчан Бурганның төлээлери Лотту бажыңче киир тыртып алгаш, эжиин дээктеп алганнар. ¹¹ Оон Бурганның төлээлери бажың эжиинде чыгып келген улустуң карактарың, улуг-аныяа дивейн, согурартыпканнар . Ынчангаш олар канчаар-даа кызыткаш, бажыңче кирер эжикти тыппааннар.

¹² Бурганның төлээлери Лотка мынча дээннер: «Бо хоорайда чоок кижилеринден кымнар барыл? Оолдарың, кыстарың, күдээлериң – кым-даа бар болза, моон үндүрүп аппарат. ¹³ Бо хоорайны бис узуткап кааптар бис, чүге дээрге ооң чурттакчыларының бужар үүлгедиглери Дээрги-Чаяакчыга билдингир апарган. Дээрги-Чаяакчы бисти бо хоорайны узуткап кагзын дээш чоруткан чүве».

¹⁴ Лот бодунуң уругларының душтуктарыңга баргаш: «Дүрген моон чоруптуңар, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы бо хоорайны ам узуткаар деп турар-дыр» – дээн. Ынчалза-даа душтук оолдар ону баштактанып турар деп бодааннар.

Содом биле Гоморраны узуткааны

¹⁵ Даң хаязы дээп келгенде, Бурганның төлээлери Лотту далаштырып: «Сээң-биле кады турар кадайыңны болгаш ийи урууңну эдертип алгаш, дүрген чорувут. Оон башка бо хоорайның чурттакчыларының буруулуг үүлгедиглериңиң ужун сен база өлүп каар сен» – дээннер. ¹⁶ Ынчалза-даа Лот чоруурунче далашпайн турган. Лотту Дээрги-Чаяакчы кээргээр деп билир болгаш, Бурганның төлээлери ону, ооң кадайын база уругларын чедип алгаш, хоорайдан албадап үндүрүп кааннар. ¹⁷ Хоорайдан үндүрүп кааш, Бурганның төлээзи Лотка: «Дүрген камгалан! Хая

көрүнме, бо Төгери́к шынаага черле доктаавайн, дагже үне бер, оон башка өлгениң ол» – дээн.

¹⁸ Лот мынча деп дилээн: «Чок, дээргим! ¹⁹ Чалчаң менче ээ көрнүп, энерелдиг бооп, мээң амы-тынымны камгалап турдуң. Ынчалза-даа мен дагга четпейн чорумда, мени ол айыыл-халап тегерип келгеш, өлүрүп каарындан коргар-дыр мен. ²⁰ Көр даан, дуу хоорайжыгаш чоок-тур, бичии-дир. Мен ол аргажок бичии хоорайжыгашче чорупкаш, оон хоргадаар чер тып алайын, мен аңаа дириг артар боор мен».

²¹ Бурганның төлээзи: «Ындыг-дыр. Сээң ол күзелиңни база боттандырайн. Айтып турарың хоорайжыгашты узуткавайн, арттырып каар мен.

²² Дүрген ынаар маңнап чорувут. Сен аңаа четпээн шааңда, мен ажил-херээмни эгелевес мен» – деп чугаалаан. (Ынчангаш ол хоорайны Сигор деп адаар.) ²³ Хүн үнүп, чер кырын чырыда бергенде, Лот Сигор хоорайга чедип келген.

²⁴ Дээрги-Чаяакчы Содом биле Гоморраже дээрлерден оттуг күгүрнү чаъс дег дүжүрүпкөн .

²⁵ Ол хоорайларны, бүгү Төгери́к шынааны, ооң бүгү чурттакчыларын база ол чер кырында бүгү ногаан үнүштерни узуткап каапкан. ²⁶ (А Лоттуң кадайы хая көрнүпкеш, дус көжээ бооп хуула берген.)

²⁷ Авраам эртен эрте тургаш, Дээрги-Чаяакчыга ужуражып турган черинге чеде берген. ²⁸ Ол Содом болгаш Гоморраже углай көөрге, бүгү Төгери́к шынааның чер кыры өртең-хуюк, ону суугудан үнген дег ыш-бус бүргей алы берген болган.

²⁹ Төгери́к шынаада Лоттуң чурттап турганы хоорайларны узуткап тура, Бурган Авраамның дугайын бодап келгеш, ооң дуңмазын өлүмден чайладып аппаратан.

Моав болгаш аммон чоннарның тывылганы

³⁰ Лот Сигорга чурттаарындан корткаш, ийи уруу-биле кады дагларже чоруй барган. Олар куйга турумчуп алганнар. ³¹ Уругларының улуу дуңмазынга мынча дээн: «Бистиң ачавыс кырып бар чыдар-дыр. Бистиң-биле кады чурттаар ужурлуг оон өске эр кижиге бо чер кырында чок-тур. ³² Ачавыска эзиртир арагадан ижиртип алгаш, ооң-биле эр-херээжен чоруктан кылыр болган-дыр бис. Ам канчаар, бодувустуң ачавыстан-даа болза, ажы-төлдүг болур бис». ³³ Ачазынга ол дүне эзиртир арага ижиртип алганнар. Улуг уруу чедип келгеш, ооң-биле удуп чыдып алган, а ачазы чүү болуп турарын – уруунуң ооң-биле чыдып алганын-даа, туруп чоруй барганын-даа – медеп билир харык чок болган. ³⁴ Эртенинде ол дуңмазынга мынча дээн: «Эрткен дүне ачам-биле мен удудум. Бо дүне база аңаа арагадан эзиртир ижиртип аалы. Сен келгеш, ооң-биле удуп чыдып аар сен. Ам канчаар, бодувустуң ачавыстан-даа болза, ажы-төлдүг болур бис». ³⁵ Ол дүне база ачазынга араганы эзиртир

ижиртип алганнар. Бичии уруу чедип келгеш, ооң-биле удуп чыдып алган. Ачазы чүнү-даа билбес болган: уруунуң кажан кээп чыдып алганын-даа, кажан туруп чоруй барганын-даа.

³⁶ Шак ынчалдыр Лоттуң ийи уруу боттарының-на ачазындан иштелип алганнар. ³⁷ Улуг уруу оол божуп алгаш, ону Моав деп адап алган. Ол амгы моав чоннуң эгезин салган кижиге болур. ³⁸ Бичии уруу база оол божуп алгаш, Бен-Амми деп адап алган. Ол амгы аммон чоннуң эгезин салган кижиге болур.

Авраамның бодунуң кадайының дугайында база катап мегелээни

20 Авраам ол черлерден мурнуу чүкче көжүп чоруткаш, Кадес биле Сурнуң аразынга турумчуп чурттай берген. Ооң соонда Герарга чурттап турганының үезинде ² бодунуң кадайы Сарраны «Дуңмам-дыр» деп турган. Ынчангаш Герарның хааны Авимелех Сарраны кыйгыртыпкаш, бодунуң бажыңынче ап алган . ³ Дүне када Авимелехтиң дүжүнде аңаа Бурган чедип келгеш: «Сен бо ап алганың херээжен дээш өлүр сен. Ол ашактыг кижиге-дир» – дээн.

⁴ А Авимелех Саррага дээп безин четтикпээн турган. Ол: «Дээргим! Таанда-ла Сен буруу чок-даа чонну узуткап каар сен бе? ⁵ Ол кижиге бо херээженни „Дуңмам-дыр“ деп боду чугаалады. А бо херээжен боду база ону „Акым-дыр“ диди. Ону мен багай сеткил чок, кара чүве бодавайн, эккеп алган-дыр мен» – дээн.

⁶ Дүжүнде Авимелехке Бурган мынча дээн: «Сени Мен багай сеткил чок деп билир мен. Ынчангаш Мээң мурнумга бачыт кылбазын дээш, сеңээ Саррага дээр үе бербедим. ⁷ Ам ону ашаанче дедир чорудувут. Ооң ашаа – Бурганның медеэчизи-дир . Ол сени дириг артсын дээш мөргүүр . А бир эвес Сарраны чорутпас болзуңза, бодуң база сеңээ хамааржыр улус шуптузу чайлаш чок өлүр».

⁸ Эртенинде Авимелех бодунуң дүжүметтерин чыып алгаш, дүжүн чугаалап берген. Олар шупту дыка кортканнар. ⁹ Авимелех Авраамны кыйгыртып алгаш: «Бистиң-биле чүнү канчап турарың ол? Сеңээ багай чүнү кылып каан мен? Чүге мени болгаш мээң чонумну улуг бачыт кылырынче албадап турарың ол? Ынчаарга кайын боор!» – дээн. ¹⁰ Оон: «Чүнү канчапкан дээш ынчаарың ол?» – деп айтырган.

¹¹ Авраам мынча дээн: «Бо черниң улузу Бургандан көңгүс кортпас улус деп бодадым. Ынчангаш мээң кадайым дээш мени өлүрүп каарлар ирги бе деп бодаан мен. ¹² Ол, шынап-ла, мээң дуңмам база болур кижиге: ачамның өске херээженден уруу-дур. Ынчангаш ону кадай кылдыр ап алган мен. ¹³ Кажан Бурган мени төрөөн черимден орукче аъткарып турда, Саррага: „Меңээ энерелдиг бооп, барган черивиске-ле мени акым-дыр деп чоруур сен“ – дээн мен».

¹⁴ Авимелех Авраамга шээр болгаш бода малды, эр, кыс кулдарны белекке бергеш, ооң кадайы Сарраны база эгидип берген. ¹⁵ «Мээң черим бодур. Каяа күзээр сен, аңаа чуртта» – деп, Авимелех чугаалаан. ¹⁶ А Саррага ол мынча дээн: «Сээң акыңга мен муң °шекел мөңгүннү берип тур мен. Сээң болгаш чоок кижилериңниң хомудалының садыйызы дээш база сээң арыг адың катап тургустунзун дээш ынчалдым». ¹⁷ Авраам Бурганга мөргүүрге, Ол Авимелехти экиртип каан. Ооң кадайы болгаш кыс кулдары катап ажы-төл божуп эгелээн. ¹⁸ (Ол үеге чедир Авраамның кадайы Сарра дээш Дээрги-Чаяакчы Авимелехтиң черинде бүгү херээженнерни төл чаявас кылып каан турган.)

Исаактың төрүттүнгени

21 Дээрги-Чаяакчы Саррага чүнү чугаалаанын утпаан: аазаанын ёзугаар шуптузун күүсеткен. ² Сарра иштели бергеш, Бурганның айтып каан үезинде чөнүп калган Авраамга оол уруг божуп берген. ³ Авраам Сарраның божуп берген оглун Исаак деп адап алган. ⁴ Төрүттүнгениниң сески хүнүндө, Бурганның чагыын сагып, Авраам Исаакты кыртыжап демдектеп каан. ⁵ Исаак төрүттүнгенде, Авраам чүс харлыг турган. ⁶ А Сарра: «Бурган меңээ каткыны шаңнады. Мени дыңнаан кижиле элдепсинип каттырар боор оң. ⁷ Сарра чаш төл эмзирер деп, Авраамга кым чугаалап турган боор? Бо-ла-дыр, кыраан назынында мен аңаа төл божуп бердим» – деп чугаалаан.

Агар биле Измаилди үндүр ойлатканы

⁸ Оол өзүп кээрге, эмигден үндүрер апарган. Исаакты авазының эмиинден үндүргөн хүнде Авраам улуг дой кылган. ⁹ Египет кул Агарның Авраамдан божаан оглунуң Исаакты кочулап каттырып турарын Сарра көрүп каан. ¹⁰ Ынчан ол Авраамга: «Бо кул херээженни оглу-биле кады үндүр ойдадыт. Ооң оглу мээң оглум Исаак-биле дең эргелиг сээң салгакчың болбазын!» – деп чугаалаан. ¹¹ Бодунуң оглунуң дугайында ындыг сөстөр дыңнаары Авраамга дыка анчыг болган. ¹² Ынчалза-даа Бурган аңаа мынча дээн: «Оол дээш-даа, Агар дээш-даа, сагыш аарып, муңгарава. Сарраның чугаалааны хевээр күүсет, чүге дээрге сээң салгалың Исаакты дамчыштыр уламчылаардыр. ¹³ Ынчалза-даа Агарның оглундан база бир чон нептерээр кылдыр чаяп каар мен. Чүге дээрге ол база сээң оглуң болгай». ¹⁴ Эртенинде Авраам Агарга чемни тудускаш, суглуг саваны ооң экинге салып бергеш, оглу-биле кады чорупсун дээн. Агар оон чорупкаш, Беэр-Шеваның ээн кургаг ховузунга аза берген.

¹⁵ Савазында суу төнүп каарга, Агар оглун бир чадаң ыяш хелегезинге каапкан. ¹⁶ Ол ча адым

хире хемчээлдиг черже ырадыр чоруй баргаш: «Оглумнуң канчаар хинчектенип өлүрүн көөр хөңнүм чогул» – дээш, ыглап-сыктап эгелээн.

¹⁷ Бурган оолдуң үнүн дыңнап каан. Бурганның төлээзи дээрден Агарны кыйгырыпкаш: «Канчап бардың, Агар? Кортпа, Бурган чадаң ыяш чанында чыдар сээң оглуңнуң үнүн дыңнап каан-дыр.

¹⁸ Тургаш, барып оглуңну көдүрүп ал. Мен оглуңдан улуг чон чаяп каар мен» – дээн. ¹⁹ Бурган Агарның караан ажыдыптарга, ол кудук көрүп каан. Оон савазын суг-биле долдургаш, оглунга сугну ижиртип алган.

²⁰ Бурган оолду черле утпайн чораан. Ээн кургаг ховуга чурттап тургаш, оол өзүп келген, ча-биле адар адыгжы апарган. ²¹ Ол Фаран ховузунга чурттап турган. Авазы аңаа Египеттен кадай тып эккеп берген.

Авраамның Авимелех хаан-биле дугуржулга кылганы

²² Ол үеде Авимелех бодунуң шериг баштыңчызы Фихол-биле Авраамга келгеш, мынча дээн: «Сен чүнү-даа кылып туруңда, Бурган сээң-биле кады-дыр. ²³ Ам Бурганның ады-биле меңээ даңгыраглап көрөм: мени-даа, мээң оолдарымны-даа, мээң салгалымны-даа мегелеп, хомудатпас сен. Сеңээ кандыг энерел көргүскен-дир мен, сен база меңээ болгаш сени чурттадып алганы черниң чонунга багай чүве кылбас сен».

²⁴ «Даңгыраглап тур мен» – деп, Авраам чугаалаан. ²⁵ Ынчан Авимелехтиң улузу ооң казып каан кудуун эжелеп алганын Авраам чемелеп чугаалаан.

²⁶ Авимелех: «Ону кым ынчанганын билбес мен. Мооң мурнунда сен меңээ ындыг чүве чугаалаваан сен. Ол дугайын чаа дыңнап тур мен» – дээн.

²⁷ Авраам Авимелехке шээр болгаш бода малды белекке бээрге, олар дугуржулга кылып алганнар.

²⁸ Оон Авраам чеди хойну аңгылап берген.

²⁹ «А бо чеди хойну чүге аңгылап бердиң?» – деп, Авимелех айтырган.

³⁰ «Чеди хойну мээң өмүнээмден ап көр. Бо белек кудукту мээң казып алганымның бадыткалы болгай аан» – деп, Авраам харыылаан. ³¹ (Оон эгелээш, оларның даңгырак беришкен черин Беэр-Шева деп адай берген.) ³² Беэр-Шевага дугуржуп алганының соонда, Авимелех бодунуң шериг баштыңчызы Фихол-биле кады филистим черге чана бергеннер. ³³ А Авраам Беэр-Шевага тамариск деп ыяш олуртуп каан, ол аңаа Дээрги-Чаяакчының – мөңгө Бурганның адын мактап кыйгырган. ³⁴ Авраам филистим черге үр үеде чурттаан даштыкы кижилер турган.

Бурганның Исаакты өргүлгө салырын дужааганы

22 Ол болуушкуннар соонда элээн үе эрткенде, Бурган Авраамны шенеп, хынаар деп шиитпирлээн . Бурган: «Авраам!» – деп кыйгырарга, ол: «Мында мен» – деп харыылаан . ² Бурган мынча дээн: «Эр чаңгыс ынак оглуң Исаакты алгаш, Мориа деп черже аппарат . Ону ында дагларның кайы-бирээзинге Меңээ өргүл кылдыр сал. Каяа дээрзин Мен айтыптар мен».

³ Авраам эртен эрте тургаш, өргүлгө хереглээр ыяжын чаргаш, элчигенге чүдүргеш, бодунуң ийи чалчазы биле оглу Исаакты эдерткеш, Бурганның айыткан черинче чорупкан. ⁴ Авраам орукка чораанының үшкү хүнүнде ырактан ол черни көрүп каан. ⁵ Авраам чалчаларыңа мынча дээн: «Силер элчиген-биле кады маңаа артып калыңар. Оглум-биле ынаар чедип мөгөйип кааш, дедир чедип кээр бис». ⁶ Авраам оглу Исаакка өргүлгө кыпсыр ыяшты чүктеткеш, боду изиг көс биле бижекти алгаш, иелээ чорупканнар.

⁷ Исаак: «Ачай!» – дээрге, Авраам: «Дыңнап тур мен, оглум» – дээн.

«Өргүлгө хереглээр от биле ыяшты көрүп тур мен. А өргүп өрттедир мал кайыл?» – деп, Исаак ачазыңдан айтырган.

⁸ Авраам: «Өргүп өрттедир малды Бурган Боду билип хайырлаар, оглум» – дээн. Оон улаштыр чорупканнар.

⁹ Бурганның айыткан черинге чедип келгеш, Авраам өргүл салыр бедигээш кылгаш, аңаа ыяжын өрттедиринге белеткеп алган. Оон оглу Исаакты бедигээште ыяштың кырыңа хүлүп салып алгаш, ¹⁰ ону өлүрери-биле бижээн тудуп алган. ¹¹ Ол өйдө Дээрги-Чаяакчының төлээзи: «Авраам! Авраам!» – деп дээрден кыйгыра берген.

Авраам: «Дыңнап тур мен» – деп харыылаан.

¹² Дээрниң төлээзи мынча дээн: «Оглуңче холуң көдүрбейн көр, аңаа кандыг-даа хора чедирбе. Чүгө дээрге сээң Бургандан коргарыңны, Мен дээш чаңгыс оглуңну безин хараадавааныңны ам билир мен».

¹³ Авраам артынче көрүптөргө, мыйыстары-биле шырышта орааштына берген кошкар турган. Ол кошкарны Авраам оглуңуң орнунга өргүп өрттедипкен. ¹⁴ Авраам ол черни «Дээрги-Чаяакчы билип хайырлаар» деп адап каан. Бо хүнге чедир «Дээрги-Чаяакчы Бодунуң даанга бүгү чүвени билип хайырлаар» деп чугаа бар.

¹⁵ Дээрги-Чаяакчының төлээзи дээрден Авраамны база катап кыйгырган. ¹⁶ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Бодумнуң адым-биле даңгыраглап тур мен: ол херекке бодуңуң эр чаңгыс оглуңну безин хараадавааның дээш, ¹⁷ сеңээ ачы-буянны бажын ажыр хайырлаар мен. Сээң үре-салгалыңның саны дээрниң сылдыстары дег, далай эрииниң элезининиң саны дег хөй болзун . Сээң үре-

салгалың дайзыннарыңның чер-чуртун өнчү кылдыр алыр болзун. ¹⁸ Мээң сөзүмнү тооп дыңнааның дээш, сээң үре-салгалың дамчыштыр чырык черде бар-ла чоннар ачы-буян алыр ».

¹⁹ Авраам чалчаларыңа чедип кээрге, олар шупту кады Беэр-Шеваже чорупканнар. Авраам Беэр-Шевага чурттап турган.

Нахорнуң ажы-төлү

²⁰ Ол болуушкуннар соонда элээн үе эрткенде, ооң дуңмазы Нахорнуң кадайы Милка ашаанга оолдар божуп бергениниң дугайында Авраамга дыңнатканнар: ²¹ дун оглу Уц, Уцтуң дуңмалары Буз, Кемуил (Арамның ачазы), ²² Кесед, Хазо, Пилдаш, Идлаф база Батуил төрүттүнген болган. ²³ (А Батуилден Ревекка деп кыс уруг төрүттүнген.) Авраамның дуңмазы Нахорга сес оолду Милка ынчаар божуп берген. ²⁴ Реума дээр кул-кадайы Нахорга Тевахты, Гахамны, Тахашты база Мааханы божуп берген.

Сарраның өлгени болгаш ону орнукшутканы

23 Сарра 127 чыл чурттаан. Ооң назыны ол хире болган-дыр. ² Сарра ханаан черде Кириат-Арбага (амгы үеде Хеврон деп адаар черге) чок апаарга, Авраам келгеш, Сарраның ажыын ажып, ыглап-сыктап турган. ³ Чок апарган кадайын чыттырып кааш, ол хет чондан: ⁴ «Мен өскээртен келген даштыкы кижиде-даа болзумза, меңээ кадайымны ажаап каар черден айтып берип көрүңерем» – деп дилээн.

⁵ Хет чон Авраамга: «Дыңнап көрүңерем, дээргивис. Бистиң аравыста өндүр улуг ноян силер. Бистиң эң-не дээр дээн черлеривистиң бирээзинге кадайыңарны орнукшудуп калыңар. Силерге бодувустуң орнукшудулга черивисти бээринден бистиң аравыста кым-даа ойталавас» – деп харыылаан.

⁷ Авраам тус черниң чурттакчылары хет чонга мөгөйип кааш, ⁸ мынча дээн: «Бир эвес силер арыг сеткилицерден мээң чок апарган кадайымны орнукшударын чөпшээрер турар болзуңарза, мени дыңнап көрүңерем. Мээң адымдан Цохарның оглу Эфрондан дилеп көрүңер, ⁹ ол бодунуң чериниң кыдыында турар Махпела деп куйну орнукшудулга чери кылдыр долу өртээнге меңээ сатсын. Ол чер силерниң араңарда мээң хууда орнукшудулга черим болгай аан».

¹⁰ Эфрон хет чоннуң аразыңа тургаш, хоорайның төп шөлүндө турар бүгү чон дыңнап турда, Авраамга чугаалаан: ¹¹ «Дээргим, мени дыңнаңарам. Чонум көрүп турда, ол куйну-даа, бүгү шөлдү-даа кадайыңарны орнукшудар кылдыр силерге берип тур мен».

¹² Авраам тус черниң чонунга мөгөйип кааш, ¹³ чыылган чон дыңнап турда, Эфронга: «Мени шын

билип көрүңерем, орнукшудулга чериниң өртээ кылдыр мөңгүннү ап аар болзуңарза, калган кижимни аңаа орнукшудуп каар мен» – дээн.

¹⁴ Авраамга харыы кылдыр Эфрон: ¹⁵ «Дыңнап көрүңерем, дээрги! Ол черниң үнези 400 °шекел мөңгүн чүве болгай. Бис ийиге ол чүү боор ийик? Кадайыңарны аңаа орнукшудуп калыңар» – дээн.

¹⁶ Авраам Эфронну дыңнааш, аңаа ооң чонунуң мурнунга адааны 400 шекел мөңгүннү санап берген. (Шекелдиң деңзизин тус черниң садыгжыларының үнелээриниң аайы-биле тодараткан.)

¹⁷ Мамрениң дужунда Махпелада Эфроннуң шөлү, ында куй, ында ыяш-даш – ол бүгү чер ¹⁸ чыылган хет чон көрүп турда-ла, Авраамның өнчүзү апарган.

¹⁹ Шак ынчалдыр Авраам бодунуң кадайы Сарраны ханаан черде, Мамрениң дужунда Махпела шөлүндө куйга орнукшудуп каан. (Амгы үеде ол черни Хеврон дээр.) ²⁰ Ындыг янзылыг Авраамга орнукшудулга чери болур шөл биле куй өнчү кылдыр хет чондан дамчып келген чүве-дир.

Исаакка кадай болур кысты дилеп турганы

24 Авраамның хар-назыны улгадып, чөнүп калган, а Дээрги-Чаяакчы аңаа ачы-буянын үргүлчү чедирип турган. ² Аалында шупту чүвени удуртуп турган улуг кулунга Авраам мынча дээн: «Мээң дөңмээмге дээп, даңгырак бергеш, ³ дээр биле черниң Дээрги-Бурган-Чаяакчызының ады-биле мээң оглумга кадай кылдыр бо мээң аразында чурттап чоруурум хананей чоннуң иштинден уруг ап бербезиңни азаап көр. ⁴ Мээң чуртумче бар, оглум Исаакка кадайны төрөл чонум аразындан тып эккеп бер».

⁵ Кулу Авраамдан: «Бир эвес ол уруг мээң-биле бо чуртче келиксевес болза, канчаар мен? Оглуңарны силерниң келген чериңерже дедир аппаар мен бе?» – деп айтырган.

⁶ «Мээң оглумну ынаар аппаарындан оваарын! ⁷ Дээрниң Дээрги-Бурган-Чаяакчызы мени төрөөн черимден хары черже эккелген, мээң-биле чугаалашкаш: „Бо черни сээң үре-салгалыңга бээр мен“ – деп даңгырак берген болгай. – Ол Бодунуң төлээзин сенче чорудуптар, ынчан сен мээң оглумга кадай тып эккеп бээр сен. ⁸ А бир эвес уруг сээң-биле кады чоруурундан ойталаар-даа болза, даңгырааңны күүсеткениң ол болур, чүгле мээң оглумну ынаар эгитпейн көр» – деп, Авраам харыылаан.

⁹ Кул Авраамның дөңмээнге холун дегзип алгаш, даңгыраан берген. ¹⁰ Ол бодунуң дээргизиниң тевелериниң онун, ооң хөй үнелиг эртинелерин ап алгаш, Арам-Нахараимде Нахорнуң чурттап турар хоорайынче чорупкан. ¹¹ Авраамның кулу тевелерин кежээ апарганда, херээженнер суглаар өйде, хоорай кыдыында кудук чанынга доктаадыпкаш, ¹² мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчы,

мээң дээргим Авраамның Бурганы! Авраамга энерелден хайырлап, мээң чоруум чогуур кылдыр кылып көр. ¹³ Бо-дур, мен хоорайның уругларының суг узуп аар кудуунуң чанында тур мен. ¹⁴ Мен оларның бирээзинге: „Сээң доңгандан суг ижип аарын чөпшээрер көр“ – дээр мен. Бир эвес ол: „Ижип алыңар. Силерниң тевелериңерни база суггарып каайн“ – деп харыылаар болза, Бодунуң чалчаң Исаакка кадай кылдыр шилип бергениң уруг ол болур. Мээң дээргим Авраамга энерел көргүскениңниң демдээ ол болгай аан».

¹⁵ Ол мөргүлүн төндүрбейн чыдырда-ла, Авраамның дуңмазы Нахор биле Милканың оглу Батуилдиң уруу Ревекка эктинде доңгазын салып алган бо чедип кээп-тир. ¹⁶ Ревекка дыка чараш турган, кижиге баар үеги келген-даа болза, аңаа эр кижиге безин дээп көрбөөн чүве-дир. Кудукка келгеш, ол доңгазынга сугну долдур узуп алгаш, дедир чорупкан. ¹⁷ Авраамның кулу аңаа халып чеде бергеш: «Доңгандан суудан меңээ берем» – деп дилээн.

¹⁸ Ревекка эктинде доңгазын дораан-на дүжүргеш: «Ижип алыңар, дээрги» – дээш, аңаа суун берген.

¹⁹ Ол кижиге сугну ижип аарга, Ревекка: «Мен ам силерниң тевелериңерге сугдан узуп берейн, олар база суксунун хандыр ижип алзыннар» – дээн. ²⁰ Ол доңгада суун оңгачаже кудупкаш, катап-ла суг узар дээш кудукче маңнап чорупкан. Шак ынчалдыр ол шупту тевелерни суггарып каан.

²¹ «Дээрги-Чаяакчы мээң чоруум чогуураңга дузалаан ирги бе» деп бодап, Авраамның кулу Ыйт чокка Ревекканы хайгаарап көрүп турган.

²² Тевелер сугну ижип аарга, ол Ревеккага чартык °шекел деңзилиг думчукка сугар алдын сырғаны, он шекел деңзилиг ийи алдын билектээшти берген.

²³ Ооң соонда ол: «Чугаалап көрөм, сен кымның уруу сен? Сээң ачаңның бажыңында биске хонуп аар хостуг чер тыптыр бе?» – деп айтырган.

²⁴ «Мен Нахор биле Милканың оглу Батуилдиң уруу-дур мен» – деп, ол харыылаан. ²⁵ «Бисте мал чеми болгаш сизген хөй. Хонуп аар чер база тыпты бээр» – деп, ол немеп каан.

²⁶ Авраамның кулу Дээрги-Чаяакчыга мөгейип сөгүрбүшаан чугаалаан: ²⁷ «Мээң дээргим Авраамның Бурганы аңаа шынчы болуп, энерел көргүзүп чоруурун утпаан-дыр, Дээрги-Чаяакчыга алдар! Дээрги-Чаяакчы мени дорт-ла мээң дээргимниң төрелдериниң бажыңыга эккелди».

²⁸ Ревекка бажыңынче маңнап чоруткаш, авазының төрелдеринге ол бүгүнүң дугайында чугаалаан. ²⁹ Ревекканың акызы Лаван дуңмазының сырғазын болгаш билектээштерин көрүп кааш, келген кижиге дуңмазы-биле чүнүң дугайын чугаалашканын билип кааш, ол кудук чанында тевелери-биле кады турган Авраамның кулунга халып чедип келген. ³¹ Ол мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчыга алгаттырган кижиге, кирип моорлаңар! Чүге даштын турар силер? Мен силерге

бажыңны база тевелериңерге турар черни белеткеп кагдым». ³² Авраамның кулу бажыңче кире бээрге, Лаван тевелерниң чүъгүн дүжүргөш, сиден-биле чемгерип каан. А аалчыга база ооң кады чораан кижилеринге, буттарын чуп алзын дээш, суг эккеп берген. ³³ Авраамның кулунга чем салып бээрге, ол: «Мени чүү дээш бээр чорутканын чугаалап бербээн шаамда, чем чивес мен» – дээн.

«Чугаалаңар че» – деп, Лаван чөпшээрешкен.

³⁴ Ол чугаалап эгелээн: «Мен Авраамның кулу-дур мен. ³⁵ Дээрги-Чаяакчы мээң ээмге хөй ачы-буян хайырлап, ону улуг кижини кылып каан. Ол аңаа эр, кыс кулдарны, шээр болгаш бода малды, тевелерни, элчигеннерни, алдын-мөңгүннү берген.

³⁶ Мээң ээмниң кадайы Сарра назылап кырый берген үезинде ашаанга оол божуп берген. Мээң дээргим бодунда чүү-ле барыл – дөгезин оглунга өнчү кылдыр арттырып берген. ³⁷ Мээң дээргим менден оглунга кадай кылдыр мээң чурттап чоруурум ханаан черден уруг тып бербес деп даңгырак ап алган. ³⁸ Ооң төрөөн черинден, төрөл чонундан оглунга кадай тып эккеп бээримни дилээн. ³⁹ Мен дээргимден: „А бир эвес уруг мээң-биле чорувас болза?“ – деп айтырган мен. ⁴⁰ Меңээ ол: „Мээң бараан болуп чоруурум Дээрги-Чаяакчы мээң төрөөн чуртумдан, төрөл чонумдан мээң оглумга кадай тып эккелзин дээш, сени алгап-йөрөөвишаан, Бодунуң төлээзин сээң-биле кады орукче чорудуптар. ⁴¹ Мээң төрөл чонумга чедер болзуңа, ынчан даңгырааңны күүсеткениң ол болур. Бир эвес олар сеңээ уругну бербес-даа болза, даңгырааңны күүсеткениң ол болур“ – дээн чүве.

⁴² Бөгүн мен суглаар кудукка келгеш, мынча дидим: „Дээрги-Чаяакчы, мээң дээргим Авраамның Бурганы! Сен мээң чоруум чогузун деп бодаан болзуңа! ⁴³ Көр даан, мен кудук чанында тур мен. Кажан моон кандыг-бир уруг суг узуп кээрге, аңаа: ‘Доңгаңда суундан меңээ берем’ – дээр мен. ⁴⁴ Бир эвес ол: ‘Ижип алыңар. Силерниң тевелериңерге база сугдан узуп берейн’ – дээр болза, Дээрги-Чаяакчының мээң ээмниң оглунга шилип берген кызы ол болур“. ⁴⁵ Ол дугайын бодап безин четтикпээнимде, эктинде доңгазын салып алган Ревекка кудуктан суглап чедип келген. Мен оон суг ижип аарын дилээримге, ⁴⁶ ол дораан-на доңгазын бергеш, мынча дээн: „Ижип алыңар. Тевелериңерни база суггарып каайн“. Мен сугну ижип аарымга, тевелерге база сугну эккеп берди.

⁴⁷ Мен: „Кымның уруу сен?“ – деп айтырдым. „Нахор биле Милканың оглу Батуилдин уруу-дур мен“ – деп, ол харыылады. Ынчан мен аңаа думчукка азар сырғаны база билектээштерни бердим. ⁴⁸ А мен бодум Дээрги-Чаяакчыга мөгейип сөгүрдүм. Мээң дээргим Авраамның Бурганы Дээрги-Чаяакчыны Ол мени ээмниң оглунга төрөл чонундан кадай тып бээри-биле дорт-ла маңаа чедирип келгени дээш алгап-йөрөөдим. ⁴⁹ Ам силер меңээ чугаалап

көрүңерем, мээң дээргимге бүзүрел, энерел көргүзүп шыдаар силер бе? Мен ам чүнү кылып ужурлуг мен, чугаалап көрүңерем».

⁵⁰ Лаван биле Батуил мынча деп харыылааннар: «Бо бүгү Дээрги-Чаяакчыдан болуп турар-дыр. Бис силерниң сөзүңерге удур чүнү-даа чугаалап шыдавас-тыр бис. ⁵¹ Ревекка силерниң мурнуңарда бо-дур, ону алгаш чоруптуңар. Дээрги-Чаяакчының күзели-биле силерниң дээргиңерниң оглу ону кадай кылып алгай аан». ⁵² Ону дыңнааш, Авраамның кулу Дээрги-Чаяакчының мурнунга база катап черге чедир мөгейген. ⁵³ Ооң соонда ол Ревеккага каас идик-хепти, алдын, мөңгүн каасталгаларны берген, ооң акызынга болгаш авазынга үнелиг белектерни берген. ⁵⁴ Оон Авраамның кулу болгаш кады келген улузу аштанып-чемненгеш, удуп чыдып алганнар. Эртен эрте тургаш, Авраамның кулу: «Ээмче эеп чанарын меңээ чөпшээрер көрүңер» – дээн.

⁵⁵ Ревекканың акызы биле авазы: «Бистиң чанывыска Ревекка ам-даа он хонук чурттазын, ооң соонда чоруптар силер» – деп харыылааннар.

⁵⁶ Авраамның кулу: «Дээрги-Чаяакчы мээң чоруумну чогултуп берген соонда, мени саадатпайн көрүңер, ээмче эеп чанарын меңээ чөпшээрер көрүңер» – дээн.

⁵⁷ Демгилери: «Ревекканы кыйгырыптаалы, ол боду шиитпирлээй аан» – дээннер. ⁵⁸ Олар Ревекканы кыйгырыпкаш: «Бо кижини-биле чоруур сен бе?» – деп айтырганнар.

Ол: «Чоруур мен» – деп харыылаан.

⁵⁹ Дуңмазы Ревекканы ооң азыракчызы-биле, Авраамның кулу кады чораан кижилери-биле үдеп тура, ⁶⁰ төрөлдери мындыг сөстөр-биле ону алгап-йөрөөп турганнар: «Сээң үре-салгалың дүк-түмен санныг болзун, күжүр дуңмавыс! Сээң ажы-төлүң дайзыннарның чер-чуртун өнчү кылдыр алып болзун!» ⁶¹ Ревекка болгаш ооң кыс чалчалары тевелерин мунгулапкаш, Авраамның кулу эдерип чорупканнар. Шак ынчалдыр Авраамның кулу Ревекканы чонундан апарган.

⁶² Исаак Беэр-Лахай-Роиден чедип келгеш, ол өйдө Негевке чурттап турган чүве-дир. ⁶³ Кежээ дүжүп келгенде, Исаак ховуже агаарлап үнүп келгеш, чоокшулап кел чоруур тевелерни көрүп каан. ⁶⁴ Ревекка Исаакты көрүп кааш, теведен дүже халып келген. ⁶⁵ Ол Авраамның кулундан: «Ховулап биске уткуштур кел чыдар чүү кижил ол?» – деп айтырган.

«Ол дээрге мээң дээргим-дир» – деп, кул харыылаан. Ынчан Ревекка пөстен думаалай кылгаш, кедип алган. ⁶⁶ Кул Исаакка чүнү кылганын шуптузун чугаалап бээрге, ⁶⁷ Исаак Ревекканы авазы Сарраның майгынынче кирип апарган. Ынчалдыр Ревекка ооң кадайы апарган. Исаак Ревеккага ынакшый берген, ооң соонда чок апарган авазы дээш кажыыдалы оожургаан.

Авраамның амыдыралының төнчүзү

25 Авраам катап база кадайланып алган. Ооң Хеттура деп чаа кадайы аңаа ² Зимран, Иокшан, Медан, Мадан, Ишбак болгаш Шуах деп оолдарны божуп берген. ³ Иокшандан Шева биле Дедан төрүттүнгөн. Деданның үре-салгалы ашшур, летуш база леюм аймактар чүве-дир. ⁴ Маданның оолдары: Эфа, Эфер, Энох, Авида база Элдага. Олар шупту Хеттураның үре-салгалы чүве-дир .

⁵ Авраам Исаакка бодунуң шупту өнчү-хөреңгизин берипкен. ⁶ А кул-кадайларындан төрүттүнгөн оолдарына Авраам белек-селекти бергеш, боду дириг тургаш-ла, оларны чөөн чүкче – чөөн талакы черлерже Исаактан аңгылап чорудупкан.

⁷ Авраам 175 чыл чурттаан. Ооң назыны ол хире болган. ⁸ Амыдыралды мага хандыр чурттап алгаш, кыраан назынында ол өлүп калган, өгбелериниң соондан өске оранче чоруй барган. ⁹ Оолдары Исаак биле Измаил ону Мамрениң чанында Цохарның оглу хет Эфроннуң шөлүндө турар Махпела куюнга орнукушдуп кааннар. ¹⁰ Авраамны хет чондан садып алган шөлге, ооң кадайы Сарраның чанынга ажаап кааннар . ¹¹ Авраамның өлгениниң соонда, Бурган Исаакка ачы-буян хайырлаан. Ол өйдө Исаак Беэр-Лахай-Рои чанынга чурттап турган.

Измаилдин үре-салгалы

¹² Авраамның оглу Измаилдин болгаш ооң үре-салгалының дугайында чугаа бо-дур.

Сарраның египет кулу Агар Авраамга Измаилди божуп берген. ¹³ А Измаилдин оолдарының улуундан бичезинге чедир аттары: дун оглу Навайот, Кедар, Адбеел, Мивсам, ¹⁴ Мишма, Дума, Масса, ¹⁵ Хадад, Фема, Иетур, Нафиш болгаш Кедма . ¹⁶ Измаилдин он ийи оглунуң аттары-биле суурлар, черлер адаттынган – олар он ийи аймактың он ийи баштыңы болганнар. ¹⁷ Измаил 137 чыл чурттааш, өлүп калган, өгбелериниң соондан өске оранче чоруй барган. ¹⁸ Ооң үре-салгалы ха-дуңма аймактарына удурланып, Хавилдан Сурга чедир, Египеттен Ассирияже углай девискээрге чурттап чорааннар .

Исав биле Иаков ийистерниң төрүттүнгени

¹⁹ Авраамның оглу Исаактың болгаш ооң үре-салгалының дугайында чугаа бо-дур.

Авраамдан Исаак деп оол төрүттүнгөн. ²⁰ Паддан-Арам чурттуг арамей Батуилдин уруу Ревекканы кадай кылып алганда, Исаак дөртен харлыг турган. Ревекка арамей Лаванның дуңмазы турган чүве-дир. ²¹ Кадайы дээш Исаак Дээрги-Чаяакчыга мөргээн, чүге дээрге ол саатталбайн турган чүве-

дир. Дээрги-Чаяакчы ооң дилээн дыңнап каан, ынчангаш кадайы Ревекка иштели берген. ²² Ооң хырнының иштинде оолдары бот-боттарын тепкилежип эгелээрге, Ревекка: «Бир эвес олар ынчаар болза, мен канчаар мен ам?» деп бодааш, Дээрги-Чаяакчыдан айтырар дээш чорупкан.

²³ Дээрги-Чаяакчы аңаа мынча деп харыылаан: «Сээң хырнында ийи төрөл бөлүктүң төлээлери бар-дыр. Олардан ийи аңгы чон бодарап тыптырдыр. Бирээзи өскезинден артык күштүг болур, улуу бичезинге чагыртыр-дыр ».

²⁴ Ревекканың божуур үези чедип кээрге, ийистер төрүттүнгөн. ²⁵ Баштайгызы бүгү боду алгы дег кызыл-сарыг дүктүг болган. Ону Исав деп адап кааннар. ²⁶ Ооң соонда Исавтың ээжээнден холу-биле туттунуп алган оол үнүп келген, ону Иаков деп адап кааннар. Оолдары төрүттүнүп турда, Исаак алдан харлыг турган.

Исавтың бодунуң улуу болур эргезин садыпканы

²⁷ Исаактың оолдары өзүп келген. Исав хову кезиир аңчы болган, а Иаков өгден үнмес оожум кижиге болган. ²⁸ Исаак оглу Исавка ынак турган, чүге дээрге ооң эккелгени аң эъдин чииринге ол ынак. А Ревекка Иаковка ынак болган.

²⁹ Иаков быдаа хайындырып алган турда, Исав ховудан пат турупкан чедип келген. ³⁰ Исав Иаковка мынча дээн: «Меңээ бо хайындырып алган кызыл чүвеңни берем, ижиптейн. Мен туруптум». (Ынчангаш ону Эдом деп шолалап каан.)

³¹ Иаков: «Мурнай төрүттүнгеш, улуу болган эргезини ам дораан меңээ садывыт» – дээн .

³² Исав: «Улуу болурга, меңээ ооң херээ чүү боор? Мен аштааш, өлүр деп бардым, ол эргем меңээ дуза кадар бе ынчаш?» – деп харыылаан.

³³ «Баштай меңээ даңгырагла» – деп, Иаков негээн. Исав даңгыраан бергеш, улуу болур эргезин Иаковка садыпкан. ³⁴ Иаков Исавка хлеб база чочак-тараадан хайындырган быдаазын берген. Исав ижип-чип алгаш, туруп чорупкан. Ынчалдыр ол улуу болур эргезин херекке албайн барган .

Исаактың кадайының дугайында мегелээни

26 Ол чуртка, биеэде Авраамның үелеринде дег, аш-чут эгелээн , ынчангаш Исаак Герарда филистим хаан Авимелехче чоруй барган .

² Дээрги-Чаяакчы Исаакка көстүп келгеш, мынча дээн: «Египетче барба. Мээң айтып бээр черимге чурттаар сен. ³ Амдызында бо черге чурттап чор. Мен сеңээ ачы-буян хайырлап, сээң-биле кады чоруур мен. Сээң ачаң Авраамга берген даңгыраамны күүседир мен : бо черлерниң шуптузун сеңээ болгаш сээң үре-салгалыңга бээр мен . ⁴ Сээң үре-салгалыңны дээрниң сылдыстары дег көвүдөдир мен. Оларга бо черлерниң шуптузун

бээр мен . Сээң үре-салгалың дамчыштыр чер кырында бүгү чоннар ачы-буян алып . ⁵ Чүгө дээрге Авраам Мени дыңнап, Мээң сагызын деп дужааган бүгү-ле айтышкыннарым, дүрүмнерим болгаш хоойлуларымны сагып, күүседип чораан».

⁶ Исаак Герарга турумчуп чурттап берген. ⁷ Тус черниң чурттакчылары оон Ревекканың дугайын айтырарга, ол: «Дуңмам-дыр» – дээр турган. Ревекка чараш боорга, улус мени кадайым дээш өлүрүп кааптар ирги бе деп сезингеш, «кадайым-дыр» дээринден ол корткан . ⁸ Элээн үе эрткенде, филистим хаан Авимелех соңгадан Исаактың бодунуң кадайы Ревекканы чассыдып турарын көрүп каан. ⁹ Авимелех Исаакты кыйгырыпкаш: «Бо дээрге сээң кадайың ышкажыл! Чүгө „дуңмам-дыр“ деп мегелеп турган сен?» – деп айтырган.

Исаак: «Кадайым дээш улус мени өлүрүп кааптарындан коргуп турдум» – дээн.

¹⁰ Авимелех аңаа: «Чүнү кылып кааның ол? Бистиң аравыстан кым-бир кижини сээң кадайың-биле удупкан болза, чүү болгу дег-дир? Бисти бурууга онаар часкан-дыр сен!» – дээн. ¹¹ Ынчангаш Авимелех бүгү чонунга: «Бо кижиге азы ооң кадайыңа дегген кижини – өлүр» – деп чарлап каан.

Филистимнерниң Исаак-биле маргышканы

¹² Исаак ол черге тараа тарып алгаш, ол чылын дүжүттү чүс дакпыр хөйүнү алган. Дээрги-Чаяакчы аңаа ынчалдыр ачы-буян хайырлаан. ¹³ Исаак байып-ла, байып-ла олурган. Ынчалдыр ол дыка бай кижини апарган. ¹⁴ Ооң кулдары, шээр болгаш бода малы бажын ажа бээрге, филистимнер аңаа адааргаар апарганнар. ¹⁵ Исаактың ачазы Авраамның үезинде-ле ооң кулдарының казып кааны кудуктарже олар долдур довурак уруп, дуглап каапканнар . ¹⁶ Ынчан Авимелех Исаакка: «Моон чорувут. Чүгө дээрге сен бистен артык байшыырак апарган-дыр сен» – дээн.

¹⁷ Исаак оон көжүп чоруткаш, Герар шынаазыңга турлагжып чурттап берген. ¹⁸ Ачазы Авраамның үезинде казып каан, ооң соонда филистимнерниң довурак долдур уруп, дуглап каапканы кудуктарны Исаак катап казып алгаш, ачазының адап турган аттары-биле оларны адагылап каан. ¹⁹ Бир катап Исаактың кулдары шынаага кудук казып тургаш, агым суг тып алганнар. ²⁰ Герар чурттуг кадарчылар Исаактың кадарчылары-биле маргыжып, «Бо бистиң суувус-тур» дижи бергеннер. Ынчан ол кудукту Эсек деп адап каан. Чүгө дээрге орта маргыжып турганнар . ²¹ Өске кудук казып аарга, ол дээш база маргылдаа үнген. Ол кудукту Ситна деп адап каан . ²² Исаак оон-даа ырадыр чоруткаш, база бир кудук казып алган. Аңаа хамаарыштыр ам-на маргылдаа үнмээн. Исаак: «Дээрги-Чаяакчы бисти өзүп-көвүдезин дээш, биске хостуг-шөлээн черни берген-дир» – дээш, ол кудукту Реховот деп адап каан .

Исаактың Авимелех хаан-биле дугуржулга кылганы

²³ Исаак оон Беэр-Шеваже чоруй барган. ²⁴ Ол-ла дүне аңаа Дээрги-Чаяакчы көстүп келгеш: «Мен сээң ачаң Авраамның Бурганы-дыр мен. Сен кортпа, Мен сээң-биле мен. Мээң чалчам Авраам дээш сээң үре-салгалыңны көвүдедип, сеңээ ачы-буян хайырлаар мен» – дээн. ²⁵ Исаак аңаа өргүл салыр бедигээш тудуп кылгаш, Дээрги-Чаяакчының адын мактап кыйгырган. Исаак майгынын ол черге тип алган, а ооң кулдары орта кудук казып кааннар.

²⁶ Ол үеде Исаакка Герардан Авимелех бодунуң чөвүлекчизи Ахузат болгаш шериг баштыңы Фихол-биле кады чедип келген. ²⁷ Исаак оларга: «Силер чүгө меңээ чедип келдиңер? Мени көөр хөңнүңер чок апаргаш, үндүр ойладыптыңар чоп?» – дээн.

²⁸ Олар мынча деп харыы бергеннер: «Бис Дээрги-Чаяакчы сээң-биле кады дээрзин тода көрүп кагдывыс, ынчангаш сээң-биле аравыста даңгырак беришкеш, дугуржулга кылып, эвилелдежип аар-дыр деп шийтпирледивис. ²⁹ Бистиң сеңээ дегбейн, эки чүве күзеп, тайбың салып чорудукканывыс дег, сен база биске багай чүве кылбазыңны даңгырагла. Дээрги-Чаяакчыга йөрээттирген кижини болгай сен!»

³⁰ Исаак хүндүлөп дой кылырга, олар аштанып-чемненгеннер. ³¹ Эртенинде олар удур-дедир даңгыраглашканнар. Исаак аалчылары-биле байырлажып алган, олар амыр-тайбың дедир чана бергеннер. ³² Ол-ла хүн Исаактың кудук казып турган кулдары келгеш: «Суг тып алдывыс» – дээннер. ³³ Исаак ол кудукту Шива деп адап каан. Ынчангаш бо хүннерге чедир ол хоорайны Беэр-Шева деп адаар апарган .

Исавтың кадайлары

³⁴ Исав дөртөн харлыг тургаш, хет Беэриниң уруу Иегудитти база хет Элоннуң уруу Васематты бодунга кадай кылдыр ап алган . ³⁵ Ол ийи херээжен Исаак биле Ревеккага аартык, берге апарганнар.

Иаковтуң ачазының алгап-йөрээшкинин алганы

27 Исаак кырып калгаш, карактары көрбестей бергенде, улуг оглу Исавты: «Оглум!» – деп кыйгырган.

Оозу: «Дыңнап тур мен» – дээн.

² Исаак: «Мен ам кырып калдым, кайы хире үр чурттаарымны безин билбес-тир мен. ³ Ча, согунуң алгаш, меңээ ховудан аңнап эккелем . ⁴ Ынак чемимни амданныг кылдыр белеткеп эккелгеш, мени чемгерип каг. Ынчан өлбейн чыткаш, сени алгап-йөрээп каар мен» – дээн. ⁵ Исав ховуже аңнап чоруй барып-тыр.

Оглу Исавка чугаалаан Исаактың сөстөрүн Ревекка дыңнаан чүве-дир. ⁶ Ревекка оглу Иаковка мынча дээн: «Мен ачаңның акың Исавка чугаалаан чугаазын дыңнадым: ⁷ „Аңнап эккелгеш, меңээ амданның чемден кылып бер. Мен ону чип алгаш, өлүрүмнүң мурнунда Дээрги-Чаяакчының мурнунга сени алгап-йөрээп каайн“ – диди. ⁸ Ам, оглум, мени таптыг дыңна, дужаалымны күүсет! ⁹ Одарда малче баргаш, оон ийи семис-чаагай анайдан эккел. Мен оон ачаңның ынак чеминден белеткеп берейн. ¹⁰ Сен ачаңга ону эккеп бээриңге, ол чемненип алгаш, өлүрүнүң мурнунда сени алгап-йөрээр».

¹¹ Иаков авазы Ревеккага мынча дээн: «Мээң акым Исав дүктүг кижидир, а мен тас кижидир мен. ¹² Бир эвес ачам мени суйбапкаш, билип каар болза? Ынчан ачам оглум мени шоодуп, куду көрүп тур деп бодай берзе канчаар? Мен алгап-йөрээшкин эвес, каргаашкын хүлээп аар апаар мен».

¹³ Авазы аңаа: «Сенче салган каргыш меңээ четкей аан, оглум. Чүгле мени таптыг дыңна. Барып, мээң айыткан чүвөлөрүмни эккел» – дээн.

¹⁴ Иаков чоруткаш, анайларны авазыңга эккеп бээрге, Ревекка Исаактың ынак чемин амданның кылдыр белеткеп берген. ¹⁵ Ооң соонда Ревекка улуг оглу Исавтың майгында бар турган эң-не эки хептерин бичии оглу Иаковка кедирип алгаш, ¹⁶ Иаковтуң холдарын болгаш тас мойнун анай кештери-биле ораап кааш, ¹⁷ белеткеп алганы чемин болгаш хлебти оглунга тутсуп берген.

¹⁸ Иаков ачазыңга чеде бергеш: «Ачай!» – деп кыйгырган.

Оозу: «Оог! Кым сен, оглум?» – дээн.

¹⁹ Иаков ачазыңга мынча дээн: «Мен улуг оглуңар Исав-тыр мен. Силерниң чугаалааныңар ёзугаар хамык чүвени кылдым, ачай. Ковайып олуруп алгаш, мээң эккелгеним аң эъдин чип, мени алгап-йөрээп каап көрүңерем».

²⁰ Исаак оглундан: «Канчап ындыг дүрген аң адып алдың, оглум?» – деп айтырган.

Оглу: «Чүге дээрге силерниң Бурганыңар Дээрги-Чаяакчы ону менче чорудупканы ол-дур» – дээн.

²¹ Исаак Иаковка мынча дээн: «Менче чоокшулап чедип келем, оглум. Мен суйбап көрейн, ылап-ла мээң оглум Исав сен бе азы чок бе?» ²² Иаков ачазыңга чеде бээрге, ол ону суйбап көргеш: «Үнү, үнү Иаковтуу, а холдары, холдары Исавтыы» – дээн. ²³ Ачазы Иаковту танываан, чүге дээрге ооң холдары акызы Исавтыы-биле дөмей дүктүг болган. Ынчангаш ачазы ону алгап-йөрээп каан. ²⁴ «Сен ылап-ла мээң оглум Исав сен бе?» – деп, Исаак катап айтырган.

Иаков: «Ийе, мен-дир мен» – деп харыылаан.

²⁵ Исаак: «Чемини бээр эккел, оглум. Сээң аңың эъдин чип алгаш, алгап-йөрээп каайн» – дээн. Иаков чемни эккеп бээрге, Исаак ону чип алган. Арага эккеп бээрге, ону база ишкен. ²⁶ Исаак оглунга: «Бээр чедип келгеш, мени ошкап каг,

оглум» – дээн. ²⁷ Ол ачазын ошкап каан. Исаак оглунуң хевиниң чыдын билип кааш, ону алгап-йөрээп мынча дээн:

«Бо-дур, мээң оглумнуң чыды – Дээрги-Чаяакчының алгап кааны ховуларның чыды.

²⁸ Дээрден дүшкен чаъс-шалың-биле, черниң дүжүдү-биле, элбек тараа, арага-дары-биле Бурган сени шаңнаар болзун!

²⁹ Чоннар сеңээ чагыртыр болзун, аймактар сеңээ мөгееер болзун!

Төрел ха-дуңмаңың чагырыкчызы болур сен: аваңың салгалы сеңээ мөгейзин!

Сеңээ каргыш салган кижидир – каргаттырар, Сени йөрээген кижидир – алгаттырар болзун!»

Исавтың дуңмазының мегезин билип кааны

³⁰ Ачазы Иаковту алгап-йөрээп доозуптарга, Иаков үнүп чоруптары билек, Исав аңнаашкындан эеп келген. ³¹ Исав база амданның чемин белеткээш, ачазыңга эккелгеш: «Ковайып тургаш, оглуңар мээң эккелгеним аң эъдин чигеш, мени алгап-йөрээп каап көрүңер, ачай» – дээн.

³² Ачазы Исаак оон: «Кым сен?» – деп айтырган.

Ол: «Мен-дир мен, дун оглуңар Исав» – деп харыылаан.

³³ Исаак элдепсинип-кайгаанындан сириңейнип чугаалаан: «А сээң кээриңниң мурнунда кым меңээ аң эъди эккеп бергени ол? Ону дөгerezин чигеш, кымны алгап-йөрээп кааным ол? Ол кижидир ам алгаттырган кижидир болган-дыр».

³⁴ Ачазының ол сөстөрүн дыңнааш, Исав ытыкыр болгаш муңгаранчыг кылдыр алгырыпкаш, ачазыңдан: «Мени база алгап-йөрээп каап көрүңер, ачай!» – деп дилей берген.

³⁵ «Ол сээң дуңмаң кээп чораан-дыр, кажар оп-биле сээң алыр турган йөрээшкиниңни алгаш барган-дыр» – деп, ачазы чугаалаан.

³⁶ Исав мынча дээн: «Ону Иаков деп адааны анаа эвес-тир! Мени ол ам ийи дугаар ажып тур. Баштай мээң улуу боор эргемни алгаш барды, ам – мээң алгап-йөрээттиришишимни аппараттары ол-дур».

³⁷ Исаак Исавка: «Бо-дур, Иаковту мен сээң чагырыкчың кылып кагдым. Шупту төрел ха-дуңмаларың аңаа чагыртып чурттаар кылдыр чугаалаптым. Тарааны, арага-дарыны аңаа элбээ-биле хайырлаптым. Сен дээш чүнү кылып шыдаар мен ам, оглум?» – деп харыылаан.

³⁸ Исав ачазыңдан: «Таанда-ла, силерде чүгле чаңгыс алгап-йөрээшкени бар чүве бе кай, ачай? Мени база алгап-йөрээп каап көрүңер!» – деп дилээш, мөөредир ыглай берген.

³⁹ Ачазы Исаак аңаа мынча дээн:

«Сээң аал-ораның чери дүжүткүр эвес, дээрниң чаъс-шалыңы ховар дүжер черге турар.

⁴⁰ Сен хылыш-селемең-биле чүнү тывар сен,

ооң-биле амыдыраар сен
база дуңмаңга чагыртып чурттаар сен .
Ынчалза-даа үези кээрге, сен удурланып үнгеш,
ооң кулданыын мойнуңдан адырып октаптар сен
».

Ада-иезиниң Иаковту өске черже чорудупканы

⁴¹ Ынчалдыр Исав ачазындан алыр турганы алгап-йөрээшкин ужун Иаковту бодап кээрге-ле, сеткили карарар апарган. «Ачам өске оранче чоруй баарга, дуңмам Иаковту өлүрүп каар мен» деп, Исав бодап алган. ⁴² Улуг оглу Исавтың бодалдарын Ревекка билип кааш, бодунуң бичии оглу Иаковту кыйгырып, келдиртип алгаш, мынча дээн: «Акың Исав сени өлүрер мен деп кыжанып турар-дыр. ⁴³ Оглум, ам мээң чугаамны дыңна. Дораан мээң Харранда чурттап турар акым Лаван сугже дезип чорувут. ⁴⁴ Акыңның кылыы чазылгыже, аңаа кезек када чурттап турар сен. ⁴⁵ Кажан акыңның кылыы часты бээрге, ол сээң аңаа удур кылган бурууңну утуптар. Ынчан мен сенче сөглөдипкеш, сени оон ап аар мен. Оон башка силерниң ийилдириңерни деңге чидириптер чыгыы кижидир мен».

⁴⁶ Ревекка оон: «Бо ийи хет келин ужун меңээ амыдыраары дыка берге-дир . Бир эвес Иаков база болар дег тус черниң уруун кадайланып аар болза, мээң чурттаан-даа ажыым чок-тур» – деп Исаакка чугаалаан.

28 Исаак Иаковту келдирип алгаш, ону алгап-йөрээп кааш, мону чагаан: «Хананей чондан кадай албас сен. ² Паддан-Арамче чорувут. Аваңның ачазы Батуилдиң аал-оранынга баргаш, даайың Лаванның уругларының аразындан кадайдан тып ал . ³ Күчүлүг Бурган сеңээ ачы-буян хайырлап, сээң үре-салгалыңның санын хөй кылып каар, сенден хөй-хөй чоннар тыптып тараар. ⁴ Сеңээ болгаш сээң үре-салгалыңга Авраамга бергени дег ачы-буянны Ол дамчыдып берзин. Ынчан сен өскээртен келген кижиди бооп чурттап турган чериңни, Бурганның Авраамга берген черин, өңчү кылдыр алыр сен ». ⁵ Исаак Иаковту салып чорудуптарга, ол Паддан-Арам чурттуг арамей Батуилдиң оглу, Иаков биле Исавтың авазы Ревекканың акызы Лаванче чорупкан.

Исавтың Измаилдиң уруун кадай кылдыр ап алганы

⁶ Исаак Иаковту алгап-йөрээгеш, хананей чоннуң уругларындан кадай албазын чагааш, кадай тып алзын дээш, Паддан-Арамче чорудупканын Исав билип каан. ⁷ Иаков бодунуң ада-иезиниң сөзүн дыңнааш, Паддан-Арамче чорупканын база билген. ⁸ Хананей чоннуң уругларын кадайланып алганы ачазынга таарышпас-тыр деп чүвени Исав база билип каан. ⁹ Ынчангаш өске кадайларынга немештир Исав Измаил сугга баргаш, Авраамның

оглу Измаилдиң уруу, Навайтоттуң дуңмазы Махалатты база кадай кылдыр ап алган .

Иаковтуң дүжү болгаш даңгыраа

¹⁰ Иаков Беэр-Шевадан Харранче чорупкан. ¹¹ Ол бир-ле черге чедип келгенде, караңгылап каарга, аңаа хонар апарган. Ында даштарның бирээзин алгаш, сыртангаш, чыдып алган. ¹² Дүжүнде ол чер биле дээрни тудуштуруп турар чада көргөн. Бурганның төлээлери ол чадалап үнүп, дүжүп турар бооп-тур. ¹³ Ол чадада Дээрги-Чаяакчы туруп алган чугаалап турган: «Мен Дээрги-Чаяакчы, сээң өгбең Авраамның база ачаң Исаактың Бурганы-дыр мен. Сээң чыдар чериңни Мен сеңээ болгаш сээң үре-салгалыңга өңчү кылдыр берип тур мен . ¹⁴ Сээң үре-салгалың черниң элезин-довураа дег хөй болур, олар чөөн чүктен барыын чүкке чедир, соңгу чүктен мурнуу чүкке чедир нептереп чурттаарлар; чер кырында бүгү аймактар сени дамчыштыр болгаш сээң үре-салгалың дамчыштыр ачы-буян алырлар . ¹⁵ Каяа-даа чорзуңза, Мен сээң-биле кады мен. Сени Мен камгалаар мен – бо чуртче сени дедир эгидиптер мен. Сени Мен кагбас мен: аазаан чүвемни шуптузун күүседир мен».

¹⁶ Иаков уйгузундан оттуп келгеш: «Дээрги-Чаяакчы ылап-ла бо черде бар-дыр, а мен ону билбейн чораан-дыр мен!» – дээн. ¹⁷ Ооң соонда ол коргуп: «Бо черниң коргунчуун аа! Бо дээрге дээрлерже эжик, Бурганның бажыңы-дыр!» – деп чугаалаан.

¹⁸ Иаков эртен эрте тургаш, сыртанып хонган дажын тураскаал кылдыр тургускаш, ону ыдыктап, кырынче олива үзү кудуп каан . ¹⁹ Ол черни Вефил деп адап каан , а хоорайның эрги ады Луз чүве-дир . ²⁰ Ынчан Иаков мындыг даңгыракты берген : «Бир эвес Бурган мээң-биле кады болза, каяа-даа чорумда, мени камгалап, аъш-чем база хеп хайырлап чоруур болза, ²¹ база мен адамның аалынче тайбың эеп кээр болзумза, ынчан Дээрги-Чаяакчы мээң база Бурганым болур. ²² Тураскаал кылдыр салып каан мээң бо дажым Бурганның ыдыктыг чери болур. Меңээ хайырлааның өңчүнүң онгу кезээн Сеңээ берип өргүүр мен, Бурган ».

Иаковтуң Рахил болгаш Лаван-биле ужуражылгазы

29 Иаков оруун уламчылап чорупкан. Ханаандан чөөн чүк талазында бир чуртка чеде бергеш, ² ол ховуда мал суггарар кудук көрүп каан, а ооң чоогунда үш кодан шээр мал чыткан. Ол кудуктуң аксында улуг даш бар болган. ³ Кажан шупту кодан чыгып кээрге, кадарчылар ол дашты чайладыр идипкеш, малын суггарып аар турганнар. Малың суггарып алгаш, дажы-биле катап-ла кудукту дуй салып каар турганнар.

⁴ Иаков олардан: «Ха-дуңма! Кайыын келдиңер?» – деп айтырган.

Олары: «Бис Харрандан бис» – деп харыылааннар.

⁵ «Нахорнуң оглунуң оглу Лаванны билир силер бе?» – деп олардан айтырган.

⁶ «Билир бис» – деп, демгилери харыылааннар.

⁶ «Ол эки тур бе?» – деп айтырган.

Кадарчылар: «Эки-ле. А ооң уруу Рахил мал кадарып бо кел чор» – деп чугаалааннар.

⁷ Иаков кадарчыларга: «Кежээге чедир элек-тир, мал бөлөр хире эвес. Малыңар суггарып алгаш, одарже үндүрүңер че» – дээн.

⁸ Кадарчылар: «Шупту кодан мал бөлдүнмээн шаанда, шыдавас бис. Кудуктуң кырында дашты чайладыр идиптерге, бис малывыс суггарып аар бис» – деп харыылааннар.

⁹ Улус чугаалажып турар аразында, Рахил ачазының кодан малын сүрүп алган чедип келген. Ол кадарчы кыс турган. ¹⁰ Иаков бодунуң даайы Лаванның уруу Рахилди база ооң ачазының малын көрүп кааш, кудукка келгеш, дашты чайладыр идипкеш, малды суггаржып берген. ¹¹ Ооң соонда Иаков Рахилди ошкап кааш, ыткыр ыглапкаш, ¹² аңаа: «Сээң ачаңның төрели болур мен, Ревекканың оглу-дур мен» – дээн. А Рахил маңнап чоруткаш, ол бүгүнү ачазыңа барып чугаалапкан.

¹³ Лаван бодунуң чээни Иаковтуң дугайын дыңнааш, аңаа уткуштур үне халып келгеш, ону кускаптааш, ошкап-чыттап, бажыңынче кирире берген. Иаков чүү болганын шуптузун чугаалап берген. ¹⁴ Лаван аңаа: «Сен, шынап-ла, мээң хан төрелим кижидир сен» – дээн.

Иаковтуң Лаванның уругларын кадай кылдыр ап алганы

Иаков ооң бажыңынга бир ай чурттаарга, ¹⁵ Лаван чээнинден мынча деп айтырган: «Мээң төрелим-дир сен, меңээ анаа-ла халас ажылдап бээр кижидир сен бе? Чугаалап көрөм, канчаар төлөп бэейн?»

¹⁶ Лаван ийи кыстыг турган: улуун Лия дээр, а бичезиниң ады Рахил. ¹⁷ Лияның караа четпес турган, а Рахилдиң арын-шырайы-даа, дурт-сыны-даа дыка чараш турган. ¹⁸ Иаков Рахилге ынакшый бергеш, Лаванга: «Сээң бичии урууң Рахил дээш, сеңээ мен чеди чыл ажылдап бээр мен» – дээн.

¹⁹ Лаван: «Кым-бир өске кижиге бээриниң орнунга, ону сеңээ бергени дээр. Бистиинге артып кал» – дээн. ²⁰ Рахил дээш, Иаков чеди чыл аңаа ажылдаан. Ол үе аңаа каш хонук эрткени-биле дөмей болган, чүге дээрге ол Рахилге ынак турган.

²¹ Иаков Лаванга: «Айыткан үем чедип келди. Кадайым кайыл, ону мен ам алыын» – дээн. ²² Лаван чонун чыггаш, дой кылган. ²³ Кежээ апарганда, Лаван аңаа уруу Лияны аппарып бээрге, Иаков ооң-биле удаан. ²⁴ (Лаван Лияга чалча кылдыр бодунуң кулу Зелфаны берген.) ²⁵ Даң адып келгенде, Иаков көөрге, Лия-биле чыдар болган! Лаванга ол: «Мээң-биле чүнү канчап кааның ол?»

Мен Рахил дээш сеңээ ажылдап турган кижидир эвес мен бе? Мени чүге мегелээриң ол?» – дээн.

²⁶ Лаван: «Бистиң черниң чаңчылы-биле уругларның улуун мурнай бичези ашакка барып болбас. ²⁷ Бо куданың чеди хонуу эртерге, сеңээ бичезин база бээр бис. Рахил дээш, сен меңээ ам база чеди чыл ажылдаар апаар сен» – деп харыылаан.

²⁸ Иаков чөпшээрешкен. Куданың чеди хонуу эрте бээрге, Лаван аңаа кадай кылдыр бичии уруу Рахилди база берипкен. ²⁹ (А Рахилге чалча кылдыр бодунуң кулу Валланы берген.) ³⁰ Иаков Рахил-биле база удаан. Ол аңаа Лиядан артык ынак болгаш, Лаванга ол дээш, база чеди чыл иштинде ажылдаан.

Лия биле Рахилдиң адааннажылгазы

³¹ Дээрги-Чаяакчы Лияга ашаа ынак эвес деп чүвени көрүп каан, ынчангаш ону ажы-төлдүг болур кылып каан. А Рахил ажы-төлденир салым чок болган. ³² Лия иштели бергеш, оол божуп алган. Оглун ол Рувим деп адап алган. Лия: «Дээрги-Чаяакчы мээң муңгаралымны көрүп каандыр. Ам-на ашаам меңээ ынак апаар боор» деп бодаан. ³³ Ол база катап иштели бергеш, оол божуп алган. «Дээрги-Чаяакчы ашаам меңээ ынак эвес деп дыңнап кааш, бо оглумну база берди» – деп чугаалааш, Лия оглун Симеон{*} деп адап алган. ³⁴ Ол оон база катап иштели бергеш, оол божуп алгаш: «Ашаам ам-на мээң сеткилимге каттыжар боор, чүге дээрге мен аңаа үш оолду төрүп бердим ышкажыл» – деп чугаалаан. Ынчангаш Лия оглун Левий{*} деп адап алган. ³⁵ Ооң соонда Лия база катап иштели бергеш, ам база оол божуп алгаш: «Мен ам Дээрги-Чаяакчыны алдаржыдып алгаар мен!» – деп чугаалаан. Ол оглун Иуда{*} деп адап алган. Ооң соонда ол божурун соксаткан.

30 А Рахил Иаковка уруг божуп берип шыдавас болганын билип кааш, угбазыңа дыка адааргап турган. Рахил Иаковка: «Меңээ ажы-төлдөн бер! А бир эвес хоржок болза, мен өлүп каайн» – дээн.

² Иаков ажына бергеш: «Сеңээ ажы-төл бербейн турар Бурган мен-дир мен бе?» – дээн.

³ Рахил: «Мээң чалчам Валла бар-дыр. Ооң-биле удуп көрөм, ол меңээ төлдөн төрүп берзин. Ону дамчыштыр-даа болза мен ажы-төлдүг болуйн» – деп дилээн. ⁴ Ынчангаш бодунуң чалчазы Валланы Иаковка кадай кылдыр берипкен. Иаков Валла-биле удуурга, ⁵ Валла иштели бергеш, Иаковка оол божуп берген. ⁶ Рахил: «Бурган шын шииткен-дир. Ол мээң дилээмни дыңнааш, меңээ оолду берди» – деп чугаалаан. Ынчангаш оолду Дан деп адап алган. ⁷ Рахилдиң чалчазы Валла база катап иштели бергеш, Иаковка база бир оол божуп берген. ⁸ Рахил мынча дээн: «Бурганның дузазы-

биле мен угбам-биле адааннаштым – ону ажып алдым!» Оолду Неффалим{*} деп адап алган.

⁹ Ол үеде Лия моон соңгаар божувас-тыр мен деп бодааш, бодунуң чалчазы Зелфаны Иаковка кадай кылдыр берипкен. ¹⁰ Зелфа Иаковка оол божуп бээрге, ¹¹ Лия: «Чедимчелиг болган-дыр» – дээн. Оолду Гад{*} деп адап каан. ¹² Зелфа Иаковка ийи дугаар оглун божуп бээрге, ¹³ Лия: «Амыр-чыргалдыын! Мени херээженнер амыр-чыргалдыг дээрлер боор!» – дээн. Оолду Асир{*} деп адап каан.

¹⁴ Кызыл-тас кезилдезиниң үезинде Рувим ховуже чорупкаш, оон мандрагор деп дазыл-чемиштер тып алгаш, оларын авазы Лияга эккеп берген чүведир. Рахил Лиядан: «Оглуңуң эккеп бергени мандрагорундан меңээ берем» – деп дилээн.

¹⁵ Лия аңаа: «Мээң ашаамны былаап алганың сеңээ эвээш-тир бе? Ам кээп мээң оглумнуң эккелген мандрагорларын база алыксай бердиң бе?» – дээн.

Рахил аңаа мынча деп саналдаан: «Бо дүне Иаков сээң-биле удузун, ол мандрагорларның орну болур ыйнаан».

¹⁶ Кежээ Иаков ховудан аалынче чанып орда, аңаа уткуй Лия үнүп келгеш, мынча дээн: «Бо дүне мээң-биле хонар сен. Мен оглумнуң тып эккелгени мандрагорлары-биле дуңмамдан сени орнап алдым». Ол дүне Иаков Лия-биле удаан. ¹⁷ Бурган Лияны кээргээн, ынчангаш ол иштели берген. Лия Иаковка беш дугаар оглун божуп бергеш: ¹⁸ «Мен бодумнуң чалчамны ашаамга бериптеримге, Бурган ооң орнунга бо төлдү меңээ берген-дир» – дээн. Ол оглун Иссахар деп адап алган. ¹⁹ Лия база катап иштелип алгаш, Иаковка алды дугаар оглун божуп берген. ²⁰ Лия мынча дээн: «Бурган меңээ эки белек хайырлады. Ашаам ам мени үнелээр боор. Чүге дээрге мен аңаа алды оолду божуп бердим». Ынчангаш оглун Завулон деп адап алган. ²¹ Ооң соонда Лия кыс божуп алгаш, уруун Дина деп адап алган.

²² Бурган Рахилдиң дугайын база бодап келгеш, ооң чаннyp дилээнин дыңнап кааш, ону ажы-төлдүг болур кылып каан. ²³ Ол иштели бергеш, оол божуп алгаш: «Бурган мени бужар-бак аттан адырып кагды» – дээн. ²⁴ Оглун ол Иосиф деп адап алгаш: «Дээрги-Чаяакчы меңээ ам база оолдан берзин» – дээн.

Иаковтуң мал бажын көвүдеткени

²⁵ Рахилдиң Иосифти божаанының соонда, Иаков Лавандан дилээн: «Мени салывыт, чуртумче дедир чанарын чөпшээрер көр. ²⁶ Кадайларым болгаш уругларым-биле кады чоруптайн – олар дээш сеңээ ажылдап берип турган мен. Кайы хире сеңээ ажылдаанымны бодуң билир-ле болгай сен».

²⁷ Лаван аңаа мынча дээн: «Менче ээ көрнүп, дузалажып көргөн болзуңза! Сээң ачыңда Дээрги-Чаяакчы меңээ ачы-буян хайырлаан деп чүвени

төлге салгаш, билип кагдым. Төлевир кылдыр чүнү күзээр сен? Чугаала, мен шуптузун күүседир мен».

²⁹ Иаков аңаа: «Мээң канчаар ажылдап чораанымны бодуң билир-ле болгай сен. Мен кээримге, мал-маганың кандыг апаржык? ³⁰ Ооң мурнунда мал-маганың эвээш турду. Мен сеңээ ажылдай бээримге, көвүдөп келди. Мээң келгеним-биле кады Дээрги-Чаяакчы сеңээ ачы-буянны хайырлааны ол-дур. А мен бодумнуң өг-бүлөм дээш кажан ажылдаар ужурлуг кижжи мен?» – деп харыылаан.

³¹ Лаван: «Сеңээ кандыг төлевир херегил?» – деп айтырган.

Иаков: «Меңээ чүнү-даа төлеве. Чүгле мээң дилээмни күүседир болзуңза, мен база катап сээң малыңны кадарып, кадагалаар мен. ³² Дилээм мындыг: мен бөгүндөн эгелеп, сээң шээр малыңны одуртур көрейн – хойларың аразындан шокар, ала болгаш караларын, а өшкүлериң аразындан шокар болгаш алаларын аңгылап бер. Шак ындыг мал меңээ шаңнал болзун. ³³ Сеңээ мээң шынчымны хынаарыңга эптиг болур. Бир эвес моон соңгаар сен мээң шаңналга алган малымны көрүптериңге, малымның аразында ала, шокардан өске чүзүннүг хой-өшкү турар болза, ол оор малдар-дыр деп билип ап болур» – деп харыылаан.

³⁴ «Ындыг-дыр, сээң чугаалааның ёзугаар болзун» – деп, Лаван чөпшээрешкен. ³⁵ Ол-ла хүн Лаван бүгү-ле шокар болгаш ала өшкү-хуназын, бүгү-ле кара хойларын оолдарыңга үзүп берген. ³⁶ Олар Иаковтан үш хүннүк черже аңгыланып чорупканнар.

А Иаков Лаванның арткан малын кадарып артып калган. ³⁷ Ол терек, миндаль, платан деп ыяштарның өл будуктарын алгаш, оларның карттарын союптарга, ыяштың ак өзээнде шыйыглар көстүп келген. ³⁸ Ала дилиндектерлиг ыяш будуктарын өшкүнүң суг ижер деспилериниң чаныңга салгылап каан. Суг ижип келген малдар ол черге эдержир турган. ³⁹ Шокарлап каан будуктар чаныңга эдеришкен малдардан шокар, ала анай төрүттүнер болган чүве-дир. ⁴⁰ Оон аңгыда Иаков хураганнарны ылгааш, оларны Лаванның коданында шокар болгаш кара хойларже көрүндүр тургузуп ап турган. Иаков бодунуң малын Лаванны-биле холувайн, онзагай тудуп турган. ⁴¹ Кажан кадык-шыырак малдың эдержилгези эгелей бээрге, оларның мурнунга белеткеп алганы будуктарын салып каар турган. ⁴² Кажан аарыг, кошкак малдың эдержилгези болурга, ол будуктарын салбас турган. Ынчангаш ала-шокар кадык-шыырак мал Иаковка хамааржыр, а кошкактары Лаванга баар турган.

⁴³ Ооң түңнелинде Иаков ёзулуг-ла бай кижжи апарган. Ооң эр, кыс кулдары, шээр малы, тевелери болгаш элчигеннери дыка хөй турган.

Иаковтуң Лавандан аңгыланганы

31 Лаванның оолдары: «Иаков бистиң ачавыстың бүгү өнчү-хөреңгизин холга кирип алгаш, ол бүгүден бодунуң бо бай амыдыралын тургузуп алган-дыр» – дижип турганнар. Иаков ону дыңнап каан соонда, ² Лаванның аңаа хамаарылгазы мооң мурнундагы дег эвес апарганын эскерип каан. ³ Дээрги-Чаяакчы ынчан Иаковка: «Бодунуң төрөөн чериңче, өгбелериң чуртунче чана бер. Мен сээң-биле кады боор мен» – дээн.

⁴ Иаков Рахил биле Лияны шээр мал оъттаар ховуже кыйгыртып алгаш, оларга мынча дээн: ⁵ «Силерниң ачаңарның меңээ хамаарылгазы мооң мурнундагызы дег эвес апарганын эскерип кагдым. Ынчалза-даа ачамның Бурганы мээң-биле кады-дыр. ⁶ Бүгү күжүм үндүрүп, силерниң ачаңарга бараан болуп чораанымны боттарыңар билир силер. ⁷ А силерниң ачаңар мени мегелеп, меңээ аазаан хөлезинин он катап өскерткен болгай. Чүглө Бурган мени ооң багай аажылаашкынындан камгалады. ⁸ Кажан ачаңар меңээ хөлезин кылдыр ала мал аазаарга, ала мал төрүттүнүп турду. А кажан хөлезинге шокар мал аазаарга, шокар мал төрүттүнүп турган болгай. ⁹ Ынчалдыр Бурган силерниң ачаңарның малын хавыргаш, меңээ дамчыдып берген-дир. ¹⁰ Бир катап малдың эдержилгезиниң үезинде, дүжүмде көөрүмге, өшкүлөрни эдерип турар шупту хуналар шокар болгаш ала болган. ¹¹ Бурганның төлээзи дүжүмде мени: „Иаков!“ – деп кыйгырды. Мен: „Дыңнап тур мен!“ – дидим. ¹² Ол меңээ: „Көрем, бо эдержилгеде хуналар шуптузу ала азы шокар-дыр. Лаванның сеңээ багай чүве кылып турарын көрүп тур мен. ¹³ Мен дээрге Вефилге дашче үс кудуп, ыдыктааш, тураскаал тургузуп кааның, даңгырак бергениң Бурган-дыр мен. Ам бо черден чорупкаш, бодунуң төрөөн чериңче чана бер“ – дээн чүве».

¹⁴ Рахил биле Лия Иаковка: «Ачавыстың өнчүзүндө ам бистиң үлүүвүс бар ирги бе? ¹⁵ Ол бисти хары улус деп санаар эвес деп бе? Бисти ол садыпкаш, бис дээш алганы шупту акша-мөңгүннү боду шиңгээдип алган болгай! ¹⁶ Ындыг болганда, Бурганның бистиң ачавыстан хавырган бүгү өнчү-хөреңгизи биске болгаш бистиң ажы-төлүвүске база хамааржыр. Ынчангаш Бурган сеңээ чүү дээр-дир, ол олчаан кылыр сен» – деп харыылааннар.

¹⁷ Иаков бодунуң ажы-төлүн болгаш кадайларын тевелерге олурткаш, ¹⁸ Паддан-Арамга чурттап турган үезинде өстүрүп алган хуу мал-маганын, чыып алган өнчү-хөреңгизин ап алгаш, ханаан черже, бодунуң ачазы Исаакке чорупкан. ¹⁹ (Лаван хойларын кыргып чорупкан өйде, Рахил ачазының дүрзү-бурганнарын оорлап алган.) ²⁰ Иаков көжүп чоруурун чугаалавайн-даа, арамей Лаванны сотка олуртуп каан. ²¹ Бар-ла чүвезин ап алгаш,

ынчалдыр дезип чорупкан: Евфрат хемни кешкеш, Галаад деп даглыг черже углапкан.

²² Ийи хонук эрткенде, Иаковтуң дезип чоруй барганы Лаванга дыңналы берген. ²³ Ынчан Лаван бодунуң төрелдерин чыггаш, Иаковтуң соондан чеди хүн иштинде сүргеш, Галаад даанга чеде берген. ²⁴ Дүне када арамей Лаванның дүжүндө Бурган аңаа көстүп келгеш: «Иаковту ындыг-мындыг дээринден оваарын» – дээн. ²⁵ Иаков бодунуң майгынын дагда тип алган турда, Лаван ону сүрүп чеде бергеш, бодунуң улузу-биле кады Галаад даанга доктаай берген.

²⁶ Лаван Иаковка мынча дээн: «Чүнү кылып алганың ол? Чүге мени сотка олуртуп кааш, мээң уругларымны дайын-чаага туттурган улусту-даа дег алгаш бардың? ²⁷ Чүге меңээ чугаалавайн, чажыды-биле дезип чоруптуң? Мен сени хөглүг хөгжүмнүг, ыр-шоорлуг үдеп каай эртик мен. ²⁸ Меңээ сен уругларымны болгаш оларның ажы-төлүн чыттап каар безин арга бербедин; сен угаан чок кылдың! ²⁹ Силерге багай чүве кылып болур күш мээң холдарымда бар. Ынчалза-даа аш силерниң ачаңарның Бурганы дүүн меңээ: „Иаковту ындыг-мындыг дээринден оваарын“ – диди. ³⁰ Ачаңның чуртунче барыксааш, четтикпейн турар кижги анаа чоруй барзыңза – чүге мээң бурганнарымны оорлап алдың?»

³¹ Иаков Лаванга мынча деп харыылаан: «Сени бодунуң уругларын меңээ бербейн баар ирги бе дээш, корттум. ³² А бурганнарыңны кымдан тып алыр-дыр сен, ол кижги дириг артпас болзун. Төрелдеривис херечи бооп көрүп турда, дилеп көр даан. Сеңээ хамааржыр чүве тывылза, ап аар сен». (Бурганнарны Рахил оорлап алган дээрзин Иаков билбейн турган.)

³³ Лаван Иаковтуң, Лияның база ийи куду-кадайның майгыннарын үжээш, чүнү-даа тыппаан. Ол Лияның майгынындан үнгеш, Рахилдиң майгынынга кирип келген. ³⁴ А Рахил бурганнарны алгаш, тевеге чүдүрүп чораан барбазынче супкаш, ооң кырынга олуруп алган. Лаван майгынны үжээш, чүнү-даа тыппаан. ³⁵ Уруу ачазыңга: «Ай демдээ көрүп турар болгаш, силерниң мурнуңарга туруп шыдавас-тыр мен, меңээ ажынмайн көрүңер, мээң дээргим» – деп-тир. Лаван дилээш-даа, дүрзү-бурганнарын тыппаан.

³⁶ Иаков хорадай бергеш, Лаванны буруудадып, аңаа мынча дээн: «Кандыг буруу, кандыг бачыт кылып каан дээш, мени истеп-сүрүп турар сен?»

³⁷ Сен мээң эт-севимни шуптузун үжедин, ооң иштинден бодуңга хамааржыр чүнү тып алдың? Маңаа мээң төрелдеримниң болгаш бодуңнуң төрелдериңниң мурнунга көргүс. Олар бистиң чаргывысты үссүннер. ³⁸ Мен сеңээ чээрби чыл дургузунда ажилдап кээримге, шээр малың чаңгыс-даа ара салбады. Сээң малыңның эъдин-даа мен чиведим. ³⁹ Малыңны араатан аң-даа тудуп каарга, ону сеңээ көргүспейн, бодум төлеп турдум. Дүне-

даа, хүндүс-даа оорлаткан малды меңээ төлеттирип чордуң. ⁴⁰ Хүндүс изигге, дүне соокка хилинчектенип чордум; уйгумну безин орта удуvain чораан мен. ⁴¹ Сээң аалыңга чээрби чылды ынчаар эрттирдим. Сээң ийи урууң дээш он дөрт чыл база малың дээш алды чыл иштинде сеңээ бараан болдум. А сен меңээ бээр хөлезиниңни он катап өскертип келген сен! ⁴² Бир эвес мээң ачамның Бурганы – Авраамның Бурганы, Исаактың сүртенчиг Бурганы – мээң-биле кады турбаан болза, сен мени чүү-даа чокка чорудуптар турган ийик сен. Мээң берге байдалымны база мээң күш-ажылымны көргөш, Бурган дүүн сени чемелээн-дир».

Лаванның Иаков-биле дугуржулгасы

⁴³ Лаван Иаковка: «Кадайларың – мээң уругларым-дыр, уругларымның ажы-төлү – база мээң салгалым-дыр, мал – мээң малым-дыр. Сээң көрүп турар чүвелериң шуптузу мээңни-дир. Уругларымга болгаш оларның төрүп каан ажы-төлүңгө багай чүве кылып шыдаар деп мен бе? ⁴⁴ Ам бис ийи аравыста дугуржулгадан кылып аалы, ол дугуржулга биске херечилел болзун» – деп харыылаан.

⁴⁵ Иаков даш алгаш, ону тураскаал кылдыр тургузуп каан. ⁴⁶ Оон бодунуң төрелдеринге: «Даштардан чыңар» – дээн. Олар даштарны хорум кылдыр чыып алгаш, ооң чанынга аштанып-чемненгеннер. ⁴⁷ Лаван ол хорумну Иегар-Сагадута деп, а Иаков – Галаад деп адап каан.

⁴⁸ Лаван: «Бөгүн бо хорум мээң биле сээң аравыста дугуржулга кылганывыстың херечилели болду» – дээн. Ынчангаш ону Галаад деп адаан, ⁴⁹ оон аңгыда Мицпа деп база адап каан. Чүгө дээрге Лаван: «Бис ийи бот-боттарывысты хайгааражып шыдавайн-даа барзывысса, Дээрги-Чаяакчы бисти хайгаарап чорзун – дээн. – ⁵⁰ Бир эвес сен мээң уругларымны хомудадыр болзуңза азы олардан аңгы кадай алыр болзуңза, сактып чор: бистиң аравыста херечи кижичок-даа болза, Бурган херечи болур болдур ийин».

⁵¹ Лаван Иаковка мынча дээн: «Хорум бо-дур, а бистиң аравыста тургузуп кааным тураскаал бо-дур. ⁵² Бо хорум-даа, бо тураскаал-даа херечилел болур. Ынчангаш мен-даа сеңээ багай сеткил-биле бо хорумну, бо тураскаалды таварып эртпес мен, сен-даа база меңээ багай сеткил-биле бо хорумну, бо тураскаалды таварып эртпе. ⁵³ Бистиң өгбелеривистиң бурганнары – Авраамның Бурганы база Нахорнуң бурганнары бисти шиидер болзуннар. Олар бистиң адаларывыстың бурганнары болгай».

Иаков бодунуң ачазы Исаактың сүртенчиг Бурганының ады-биле даңгыраглаан. ⁵⁴ Оон Иаков дагга өргүл кылгаш, бодунуң төрелдерин чем чииринче чалаан. Олар аштанып-чемненип, дагга хонганнар. ⁵⁵ Лаван эртен эрте тургаш, уругларын

база оларның ажы-төлүн ошкап-чыттап, оларны алгап-йөрээп кааш, чанып чорупкан.

Иаковтуң Исав-биле ужуражырынга белеткели

32 Иаков оруун уламчылап бар чыдырда, Бурганның төлээлери аңаа уткужуп келген. ² Оларны көрүп кааш, Иаков: «Бо дээрге Бурганның турлаа-дыр» – дээн. Ынчангаш ол черни Маханаим деп адап каан.

³ Иаков бодунуң медээчилерин Эдом (азы Сеир) деп черде акызы Исавче чорудупкан. ⁴ Иаков мынча дээн: «Мээң дээргим Исавка мону дамчыдыңар: силерниң чалчаңар Иаков чоокка чедир хары черге, Лаванның чанынга чурттап чораан. ⁵ Мээң шээр болгаш бода малым-даа, элчигеннерим-даа, эр, кыс кулдарым-даа бар. Мен бодумнуң дугайымда медээни силерниң ээ көрнүрүңерге идегеп, дамчыдып тур мен».

⁶ Медээчилер Иаковка эеп чедип келгеш: «Бис силерниң акыңар Исавка барып чордувус; ол силерге уткуштур 400 кижичок эдертип алган кел чыдыр» – дээн. ⁷ Иаков аажок коргуп, девидей берген. Ол кады чораан кижилерин ийи үскеш, шээр болгаш бода малын, тевелерин ийи турлагга аңгылап алган. ⁸ «Бир эвес Исав халдап келгеш, бир турлагны узуткап-даа каар болза, арткан турлагда улус камгаланып үне бээр аргалыг боор» деп, ол бодаан.

⁹ Ынчан Иаков мынча деп мөргүп турган: «Мээң кырган-ачам Авраамның база мээң адам Исаактың Бурганы, меңээ „Төрөөн чуртуңда төрелдериңче чана бер, Мен сенче ээ көрнүр мен“ дээн Дээрги-Чаяакчы! ¹⁰ Чалчаң меңээ үргүлчү көргүзүп чоруур энерелиңге мен төлеп чок-тур мен. Мен чүгле чаңгыс даянгыштыг бо Иордан хемден чорупкан болзумза-даа, ам Сээң ачыңда мээң өңчү-хөреңгим ийи турлаг чеде берген-дир. ¹¹ Мени акым Исавтан камгалап көр, чүгө дээрге ол келгеш, мени, мээң кадайларымны ажы-төлүвүс-биле кады өлүрүп кааптар ирги бе дээш, коргуп тур мен. ¹² Сен меңээ: „Ачы-буянны сеңээ хайырлаар мен. Сээң үре-салгалыңны далайның элезини дег санаттынмас хөй кылып каар мен“ – деп турган болгай сен ».

¹³ Иаков ол черге хонган. Эртенинде бодунуң өнчүзүндөн акызы Исавка белек кылдыр ¹⁴ 200 өшкү, 20 хуна, 200 хой, 20 кошкар, ¹⁵ 30 саар тевени бодаганнары-биле, 40 инекти, 10 буганы, 20 кыс элчигенни, 10 эр элчигенни аңгылап алган.

¹⁶ Кодан бүрүзүн кулдарыңга онзалап хүлээдип кааш: «Кодан бүрүзүңүң аразының хемчээлин сагып, мээң мурнумга чоруп оруңар» – дээн.

¹⁷ Иаков бирги сүрүкчүгө мынча деп дужааган: «Сеңээ мээң акым Исав уткужуп келгеш: „Кымның кулу сен? Кайнаар бар чыдыр сен? Кымның малын сүрүп бар чыдыр сен?“ – деп айтырарга: ¹⁸ „Бо малмаган силерниң чалчаңар Иаковтуң дээрги Исав силерже чоруткан белээ-дир. Ол боду бистиң

соовуста чоруп олур» – деп харыылаар сен». ¹⁹ Шакла ындыг дужаалдарны ийиги, үшкү база өске-даа бүгү сүрүкчүлөргө Иаков берип каан турган: «Исавка ужуражы бергеш-ле: ²⁰ „Силерниң чалчаңар Иаков база бистиң соовуста чоруп олур» – дээр силер». Мурнунда чоруп олар белектер-биле Исавтың килеңин чавырылдырып алгаш, ооң-биле ужуражы бээрин Иаков бодап чораан. «Канчап билир, ол мени эки хүлээп алыр чадавас» деп бодаан. ²¹ Белектер мурнап чорупкан, а Иаков ол дүне турлагга хонар дээш артып калган.

Иаковтуң Бурган-биле хүрешкени

²² Иаков дүне када тургаш, бодунуң ийи кадайын, ийи кул-кадайын база он бир оглун эдертип алгаш, Явок хемни кежип алган. ²³ Оларның хем кежеринге Иаков дузалааш, бар-ла турган шупту өнчүзүн база хемни кежирип алган. ²⁴ Чүглө Иаков боду чааскаан артып калган.

Ынчан ооң-биле бир Кижиде даң хаязынга чедир хүрежип келген. ²⁵ Иаковка күш четпезин билип кааш, Ол ооң дөңмээнге дээптерге, сөөгү чүзүндөн уштуна берген. ²⁶ Оон: «Мени салывыт. Даң адып келген-дир» – дээн.

Иаков: «Мени алгап-йөрээвээн шааңда, Сени салбас мен» – дээн.

²⁷ «Адың кымыл?» – деп, Ол айтырган.

«Иаков» – деп, ол харыылаан.

²⁸ «Моон соңгаар сээң адың Иаков эвес, а Израиль болур. Чүге дээрге сен Бурган-биле-даа, кижилер-биле-даа тутчуп тургаш, тиилээн-дир сен» – деп, Ол чугаалаан.

²⁹ Иаков: «Адыңны адап берем» – дээн.

А Ол: «Мээң адымны айтыргаш канчаар сен?» – дээш, орта ону алгап-йөрээп каан.

³⁰ Иаков ол черни Пенуэл деп адап каан. Чүге дээрге ол: «Бурганның арнын ийи караам-биле көрдүм, харын-даа дириг арттым» – деп чугаалаан.

³¹ Пенуэлди эртип чорда, хүн үнүп келген. Иаков аскап чораан. ³² (Бурган хүрежип тургаш, Иаковтуң дөңмээниң сииринге дээпкен боорга, израиль чон бо хүннерге чедир дөңмек эъдиниң сиирин чивес апарган чүве-дир.)

Иаковтуң Исав-биле ужуражылгазы

33 Иаков харап көргөш, Исав болгаш ооң-биле кады 400 кижиде кел чыдарын көрүп каан. Ол Лияны, Рахилди база ийи кул-кадайын ажы-төлү-биле кады аңгылап тургузуп алган. ² Кул-кадайларын уруглары-биле эң мурнунга, Лияны уруглары-биле ооң соонга, а Рахил биле Иосифти артынга тургузуп алган. ³ А Иаков боду оларның мурнунга чоруп орган. Акызынга чоокшулаажеге чедир, ол чеди катап черге чедир мөгөйген. ⁴ Исав дуңмазынга уткуштур маңнап келгеш, ооң

мойнундан куспактаныпкаш, ону ошкап турган, олар ыглажыпканнар. ⁵ Исав Иаковтуң кадайларын болгаш ажы-төлүн көрүп кааш: «Кымнарыл бо?» – деп оон айтырган.

Иаков: «Бурганның силерниң чалчаңар меңээ хайырлааны ажы-төлүм-дүр» – дээн. ⁶ Ооң кул-кадайлары уруглары-биле кады чоокшулап чедип келгеш, Исавка мөгөйип кааннар. ⁷ Лия уруглары-биле кады чоокшулап келгеш, база Исавка мөгөйип кааннар. Ооң соонда Иосиф биле Рахил база Исавка мөгөйип кааннар.

⁸ Исав: «Орукка мээң таварышканым чүү ындыг хөй сүрүг чүвөл?» – деп айтырарга, Иаков: «Силерниң ээ көрүүшкүнүңерни чаалап алыр дээш, силерге белээм-дир, дээргим» – дээн.

⁹ Исав аңаа: «Мээң бодумнуң мал-маганым эндерик-ле болгай, дуңмам. Сээңии бодуңга арткай аан» – деп-тир.

¹⁰ Иаков: «Чок, бир эвес менче ээ көрнүп турар болзуңарза, мээң белээмни хүлээп ап көрүңер. Силерниң-биле көржүрү меңээ Бурганның арнын көөрү-биле дөмей-дир, мени эки хүлээп ап турар-дыр силер. ¹¹ Мээң силерге эккелген белээмни хүлээп ап көрүңер, чүге дээрге Бурган менче ээ көрнүп, меңээ шупту чүвени берген-дир» – дээн. Иаков чаннырга, Исав белекти хүлээп алган.

¹² Исав Иаковка: «Че, чоруп олураалыңар. Мен орукту баштаайн» – дээн.

¹³ Иаков: «Уруглар кошкак деп билир болгай силер, мээң дээргим. А шээр болгаш бода малым саар мал-дыр, олар чаа төрөөн, оолдары чаш. Чаңгыс хүн иштинде безин оларны сывыртаар болзувусса, шупту кырлып каар болгай. ¹⁴ Мээң дээргим, мурнап чоруптуңар, а мен мал-маганның аайы-биле, ажы-төлдүң шаа-биле сооңардан Сеирге оожум көжүп чеде бээр мен» – деп харыылаан.

¹⁵ Исав: «Бодумнуң элээн каш кижимни сээң-биле кады арттырып каайн» – дээрге, Иаков: «Ооң херээ чүл? Меңээ силерниң ээ көрнүрүңер-ле чедер ийин, дээргим» – деп харыылаан. ¹⁶ Исав ол-ла хүн Сеирге ээп чана берген. ¹⁷ А Иаков Сокхотче углай чорупкаш, аңаа бодунга бажың, а малынга серилер кылып алган. Ынчангаш Иаков ол черни Сокхот деп адап каан.

Иаковтуң Сихем хоорайга чедип келгени

¹⁸ Иаков Паддан-Арамдан ханаан черге ээп чоруткаш, Сихем хоорайга менди чедип келгеш, ооң чоогунга турумчуп алган. ¹⁹ Иаковтуң майгынын тип алган чери Эмморнуң салгалынга хамааржыр турган. (Эмморнуң бир оглун Сихем дээр чүве-дир.) Иаков олардан ол черни чүс кесита-биле садып алган. ²⁰ Иаков аңаа өргүл кылып бедигээш тургузуп алгаш, ону Эл-Элохе-Израиль деп адап каан.

**Иаковтуң ийи оглунуң
кыс дуңмазы дээш
өжээн негээни**

34 Бир катап Лияның Иаковтан божаан уруу Дина тус черниң кыстарыңа ужуражыр дээш чорупкан. ² Тус черниң нояны хиввей сөөктүг Эмморнуң оглу Сихем Динаны көрүп кааш, тудуп алгаш, күштеп каан. ³ Ол Динага сеткилиниң ханызындан ынакшый бергеш, аңаа чараш сөстер чугаалап турган. ⁴ Сихем ачазы Эмморга келгеш: «Меңээ бо уругну кадай кылдыр ап бериңер» – дээн.

⁵ Уруу Динаны Эмморнуң оглу күштеп каанының дугайын Иаков дыңнаан, ынчалза-даа оолдары ховуга мал-маганын кадарып турган боорга, олар келгиже чедир, ол кандыг-даа хемчег албаан.

⁶ Сихемниң адазы Эммор Иаков-биле чугаалажыр дээш чорупкан. ⁷ А Иаковтуң оолдары ховудан келгеш, болган чүлдүң дугайын дыңнааш, дыка хомудап, хорадааннар. Чүге дээрге Иаковтуң уруун күштээни болза израиль чонга удур бужар кем-херек үүлгеткени ол-дур : ынчап черле болбас!

⁸ Эммор чедип келгеш, оларга мынча дээн: «Мээң оглум Сихем силерниң урууңарга сеткил-сагыжындан хандыкшаан кижидир. Урууңарны аңаа кадай кылдыр берип көрүңер. ⁹ Бистиң-биле төрелдежип ап көрүңер: биске силер уругларыңарны келин кылдыр бериңер, а бис силерге база уругларывысты келин кылдыр берээли. ¹⁰ Бистиң-биле кады чурттаңар. Бистиң черивис силерниң мурнуңарда бо-дур, аңаа көжүп-дүжүп, ону ээлеп чурттаңар». ¹¹ А Сихем Динаның ачазыңа болгаш акыларыңа: «Менче чүгле ээ көрнүр-ле болзуңарза, чүнү негээр силер, ону бээр мен. ¹² Эң-не аар өртектиг суй белектен негеңер: чүү-даа дээр болзуңарза, бээр мен. Меңээ чүгле урууңарны кадай кылдыр бериңер» – дээн.

¹³ Иаковтуң оолдары дуңмазы Динаны Сихем бужартаткан боорга, аңаа болгаш ооң ачазы Эмморга кажарлап мынча деп харыылааннар:

¹⁴ «Бис ол санал-биле чөпшээрэжип шыдавас бис. Дуңмавысты кыртыжадып демдектетпээн кижиге кадай кылдыр бербес бис. Ол чорук бистиң ат-алдарывысты баксырадып каар. ¹⁵ Чаңгыс негелде мындыг: силерниң эр улузуңар шуптузу бис ышкаш кыртыжадып демдектеттирип алзыннар. ¹⁶ Ооң соонда бис кыстарывысты силерге келин кылдыр-даа бээр бис, силерниң кыстарыңарны кадай кылдыр-даа алыр бис. Ынчан силер-биле чаңгыс чон бооп, кады чурттаар бис. ¹⁷ А бир эвес кыртыжадып демдектеттирериниң дугайында бистиң негелдеви тооп дыңнавас болзуңарза, бис дуңмавысты алгаш чоруй баар бис».

¹⁸ Ол чугаа Эмморга болгаш ооң оглу Сихемге тааржыр болган. ¹⁹ Иаковтуң уруунга хандыкшаан болгаш, Сихем ол бүгүнү чылдырбайн күүсеткен. А ол адазының өг-бүлезинде өскелерден артык

хүндүткелдиг турган. ²⁰ Эммор оглу-биле хоорайның төп шөлүңгө келгеш, ооң чурттакчыларыңа: ²¹ «Бо улус биске тайбың сеткилдиг келген. Олар бистиң чуртувуска турумчуп, көжүп-дүжүп, хостуг чурттазыннар. Чер четчир-дир. Оларның уругларын кадай кылдыр алыр бис, боттарывыстың уругларывысты оларга кадай кылдыр база бээр бис. ²² Бо улус бистиң-биле чаңгыс чон бооп, кады чурттаар деп чөпшээрэжип турар-дыр, чаңгыс негелдези мындыг: бистиң эр улузувус шуптузу оларны дег кыртыжадып демдектеттирип алыр ужурлуг. ²³ Бис чөпшээрэжипкеш, кады чурттап эгелээривиске-ле, оларның бүгү өнчү-хөреңгизи, мал-маганы бисти болбас деп бе?» – деп чугаалааннар. ²⁴ Хоорайның бүгү чурттакчылары Эммор биле ооң оглу Сихемниң сөзүн тооп дыңнааннар, ынчангаш хоорайның эр улузу шуптузу кыртыжадып демдектеткеннер.

²⁵ Кыртыжадып демдектеткениниң соонда үшкү хүнде, эр улус шупту ам-даа аарып чыдырда, Иаковтуң ийи оглу, Динаның акылары Симеон биле Левий, боттарының хылыштарын алгаш, хоорайже хостуг халдааш, эр улусту шуптузун өлүрүп каапканнар. ²⁶ Эмморну оглу Сихем-биле кады база өлүрүп каапкаш, ооң бажыңындан Динаны алгаш чорупканнар. ²⁷ Иаковтуң оолдары чурттакчылары өлүртүп каан хоорайга келгеш, дуңмазын бужартатканының орнун негеп, ону үптөп каапканнар. ²⁸ Олар шээр болгаш бода малды, элчигеннерни сүрүп алгаш, хоорайда база ол чоок-кавыда чүү-ле барыл, дөгөрезин аппаратаннар. ²⁹ Өлүрткеннерниң ажы-төлүн, кадайларын тудуп алгаш, бүгү-ле бар өнчү-байлаан, бажың-балгадында чүү-ле барыл – шуптузун үптөп аппаратаннар.

³⁰ Ынчан Иаков оолдары Симеон биле Левийге мынча дээн: «Силер мени аажок берге байдалда тургузуп кагдыңар: бо черниң чурттакчыларын – хананей болгаш фerez чоннарны – мени көөр хөңнү чок кылып кагдыңар. Мээң улузум эвээш болгай: ол чоннар меңээ удур каттыжып халдааш, мени-даа, аалымны-даа чылча шаап каарлары ол-дур».

³¹ «А бистиң дуңмавысты самыын-садар херээжен ышкаш кылдыр аажылап болур бе ынчаш?!» – деп, олар харыылааннар.

Иаковтуң Вефилче ээп келгени

35 Бурган Иаковка: «Ам Вефилче чорупкаш, аңаа барып чуртта. Акың Исавтан дезипкен үеңде, ол черге сеңээ көстүп келген мен. Ынчангаш орта баргаш, Меңээ өргүл салыр бедигээштен тудуп каг» – дээн. ² Ынчан Иаков өг-бүлезинге болгаш бодунга хамааржыр улузунуң шуптузунга мынча деп чагаан: «Бодуңарда бар хары бурганнарны октапкаш, арыгланып чунуп алыңар. Идик-хевиңерни база солуп алыңар.

³ Вефилче чоруур бис. Берге үемде мени деткип, мээң-биле каяа-даа кады чораан Бурганга өргүл салыр бедигээшти ол черге тудуп каар мен».

⁴ Ынчан Иаковтуң улузу боттарында бар турган хары бурганнарын база кулактарында сагызын-сыргаларын шуптузун аңаа уштуп бергеннер. Иаков оларны Сихемде турар дуб ыяштың адаанга хөөп каапкан .

⁵ Оон олар орукче үнүпкеннер. Бургандан коргуушкун ол кавының хоорайларын бүргөп келген болгаш, Иаковтуң оолдарын кым-даа сүрбейн барган. ⁶ Иаков бодунуң кады чораан улузу-биле ханаан черде Луз (азы Вефил) деп хоорайга чедип келгеш, ⁷ аңаа өргүл салыр бедигээш тудуп кааш, ол черни Эл-Вефил деп адап каан, чүгө дээрге акызындан дезип турар үезинде, орта Бурган аңаа ажыдышкын кылган чүве-дир .

⁸ Ол үеде Ревекканың азыракчызы Девора өлүп калган . Ону Вефилдин чоогунда дуб ыяш чанынга ажаап кааннар. Ынчангаш ол дубту «Ы-сыының ыяжы» деп адап каан чүве-дир.

⁹ Иаков Паддан-Арамдан ээп чанып келген соонда, аңаа Бурган катап көстүп келгеш, ону алгап-йөрээп: ¹⁰ «Сээң адың Иаков болгай. Ынчалза-даа моон соңгаар сээң адың Иаков эвес, а Израиль болур» – дээн. Ынчалдыр ону Израиль деп адап каан . ¹¹ Бурган аңаа мынча дээн: «Мен Күчүлүг Бурган-дыр мен. Өзүп-төрүп, салгалыңны көвүдет-ле, сенден чон тыптыр, хөй чоннар тыптыр, сээң үре-салгалыңдан хааннар база үнер . ¹² Авраам биле Исаакка берген черимни сеңээ бээр мен, сээң үре-салгалыңга база бо черни бээр мен». ¹³ Ынча дээш, Бурган Иаковка чүве чугаалап турган черинден чорупкан. ¹⁴ Иаков Бурганның турган черинге даш тураскаал тургузуп кааш, аңаа өргүл кылдыр арага төп, олива үзү кудуп, ону ыдыктаан . ¹⁵ Бурганның аңаа чүве чугаалап турган черин Иаков Вефил деп адап каан .

Вениаминниң төрүттүнгени болгаш Рахилдин өлгени

¹⁶ Ооң соонда олар Вефилден чорупканнар. Эфратага бичии-ле четпээнде, Рахилдин эъди аарый бергеш, бергедеп божаан. ¹⁷ Рахил бергедеп божуп турда, тудугжу кадай аңаа: «Кортпа, ам база оолдуг болган-дыр сен» – дээн . ¹⁸ Рахил сөөлгү күжү төнүп, өлүп чыда, оглун Бен-они деп адап каан. Ынчалза-даа ачазы ону Вениамин деп адап алган . ¹⁹ Рахил өлүп калган, ону Эфрата (азы Вифлеем) баар орук ара ажаап кааннар. ²⁰ Иаков ооң хөөрүнге тураскаал тургузуп каан. Ол тураскаал ам-даа ында турар. ²¹ Оон чоруткаш, Израиль бодунуң майгынын Гадер суургазының чанынга тип алган.

²² Израильдин бир доктаап турупкан черинге Рувим ачазының кул-кадайы Валла-биле хонупкан . Израиль ол дугайын дыңнап каан.

Иаков он ийи оолдуг турган.

²³ Лияның божаан оолдары: Рувим (Иаковтуң дун оглу), ооң адаа Симеон, Левий, Иуда, Иссахар база Завулон.

²⁴ Рахилдин божаан оолдары: Иосиф биле Вениамин.

²⁵ Рахилдин чалчазы Валланың божаан оолдары: Дан биле Неффалим.

²⁶ Лияның чалчазы Зелфаның божаан оолдары: Гад биле Асир.

Иаковтуң Паддан-Арамга төрүттүнген оолдары бо-дур.

Исаактың өлгени

²⁷ Ынчалдыр Иаков Мамреде (азы Кириат-Арбада, азы Хевронда) бодунуң адазы Исаакка чедип келген. Авраам биле Исаактың турумчуп алганы хоорай ол чүве-дир . ²⁸ Исаак 180 чыл чурттаан. ²⁹ Исаак мага хандыр чурттааш, кыраан назынында өлүп калган, өгбелериниң соондан өске оранче чоруй барган . Ону оолдары Исав биле Иаков ажаап кааннар.

Исавтың үре-салгалы

(1 Чыл. 1:35-37)

36 Исавтың үре-салгалының дугайында чугаа бо-дур. (Исавты Эдом деп база адаар .)

² Исав хананей чоннуң уругларын: хет Элоннуң уруу Адданы база хиввей Цивеоннуң оглу Ананың уруу Оливеманы бодунга кадай кылдыр ап алган.

³ Измаилдин уруу, Навайоттуң дуңмазы Васематты база ап алган . ⁴ Исавка Адда – Элифаз, а Васемат – Рагуил деп оолдарны божуп берген. ⁵ Оливема аңаа Иеуш, Иеглом болгаш Корах деп оолдарны божуп берген. Исавтың ханаан черге төрүттүнген оолдары бо-дур.

⁶ Исав бодунуң кадайларын, оолдарын, кыстарын база аалында кулдарын эдертип алгаш, мал-маганын, ханаан черге келгеш чыып алган өнчүзүнүң шуптузун ап алгаш, дуңмазы Иаковтан аңгыланып, өске черге чоруй барган. ⁷ Чүгө дээрге алышкыларның өнчү-хөреңгизи чаңгыс черге кады турар хире эвес хөй апарган, мал-маганы көжүп келген черинге сыңышпастай берген чүве-дир.

⁸ Исав Сеир дагларына турумчуп алган. Исав дээр-ле Эдом ол-дур.

⁹ Сеир дагларында чурттап чоруур эдом чоннуң өгбези болур Исавтың үре-салгалы бо-дур.

¹⁰ Исавтың оолдарының аттары мындыг: Адда деп кадайындан оглу Элифаз, Васемат деп кадайындан оглу Рагуил.

¹¹ Элифазтың Теман, Омар, Цефо, Гатам база Кеназ деп оолдары бар турган. ¹² (Исавтың оглу Элифазтың Тимна дээр кул-кадайы база бар турган. Ол Элифазка Амалик деп оолду божуп берген .) Исавтың кадайы Адданың талазындан салгалы бо-дур.

¹³ А Рагуилдинъ Нахат, Зерах, Шамма болгаш Миза деп оолдары бар турган. Исаветың кадайы Васематтың талазындан салгалы бо-дур.

¹⁴ Цивеоннуң оглу Ананың уруу, Исаветың база бир кадайы Оливеманың оолдары бо-дур: Иеуш, Иеглом болгаш Корах.

¹⁵ Исаветың үре-салгалының баштың кижилери бо-дур.

Исаветың дун оглу Элифаз дараазында баштыңнарның өгбези боор: Теман, Омар, Цефо, Кеназ, ¹⁶ Корах, Гатам, Амалик. Эдом черде Элифазтың талазындан баштыңнар ол-дур. Олар Исаветың кадайы Адданың салгалы чүве-дир.

¹⁷ Исаветың оглу Рагуилдинъ оолдары бо-дур: Нахат, Зерах, Шамма, Миза. Эдом черде Рагуилдинъ талазындан баштыңнар ол-дур. Олар Исаветың кадайы Васематтың салгалы чүве-дир.

¹⁸ Исаветың кадайы Оливеманың оолдары бо-дур: Иеуш, Иеглом, Корах. Олар Исаветың кадайы Оливеманың талазындан баштыңнар болган чүве-дир. ¹⁹ Исаветың салгалы бо-дур, оларның аразындан баштыңнар болганнары ол-дур. Ол дээрге Эдом-дур.

Эдом черниң үндезин чурттакчылары

(1 Чыл. 1:38-42)

²⁰ Сеир деп хоррей сөөктүг кижиниң ол черге чурттап чораан оолдары бо-дур: Лотан, Шовал, Цивеон, Ана, ²¹ Дишон, Эцер база Дишан. Олар дээрге Сеирниң оолдары – эдом черге чурттаан хоррейлерниң баштыңнары-дыр.

²² Лотанның оолдары: Хори биле Гемам. (А Лотанның кыс дуңмазын Тимна дээр чүве-дир.)

²³ Шовалдың оолдары: Алван, Манахат, Эвал, Шефо база Онам.

²⁴ Цивеоннуң оолдары: Айа биле Ана. (Ачазы Цивеоннуң элчигеннерин кадарып чорааш, кургаг ховудан аржаан тып алган Ана ол чүве-дир.)

²⁵ Ананың ажы-төлү бо-дур: оглу Дишон база уруу Оливема.

²⁶ Дишоннуң оолдары: Хемдан, Эшбан, Итран база Херан.

²⁷ Эцерниң оолдары: Билган, Зааван база Акан.

²⁸ Дишанның оолдары бо-дур: Уц биле Аран.

²⁹ Хоррей чоннуң баштыңнары бо-дур: Лотан, Шовал, Цивеон, Ана, ³⁰ Дишон, Эцер, Дишан. Сеир черде чурттаан хоррей чоннуң баштыңнарының даңзызы ол-дур.

Эдомнуң хааннары

(1 Чыл. 1:43-51)

³¹ Израиль чоннуң хааннары тыптырының-даа мурнунда эдом черге башкарып чораан хааннар бо-дур.

³² Эдом черге Беорнуң оглу Бела хааннап турган. А ооң хоорайының ады Дингава чүве-дир.

³³ Бела өлүп каарга, ооң орнунга Восорадан келген Зерахтың оглу Иовав хааннай берген.

³⁴ Иовав өлүп каарга, теман черден келген Хушам хааннай берген.

³⁵ Хушам өлүп каарга, мадиан чонну Моавтың оргулаажынга чылча шаап каан Бедадтың оглу Гадад хааннай берген. Ооң хоорайының адын Авит дээр.

³⁶ Гадад өлүп каарга, Масрекадан келген Самла хааннай берген.

³⁷ Самла өлүп каарга, хем чоогунда Реховоттан келген Саул хааннай берген.

³⁸ Саул өлүп каарга, Ахборнуң оглу Баал-Ханан хааннай берген.

³⁹ Ахборнуң оглу Баал-Ханан өлүп каарга, Гадар хааннай берген. Ооң хоорайының ады – Пау. Ооң кадайы – Мезагавтың оглу Матредтиң уруу Мегетавеел чүве-дир.

⁴⁰ Исаветан тывылган аймактар, оларның төрөл бөлүктөрүниң аайы-биле, чурттап чораан черлериниң аайы-биле, аттарының аайы-биле бо-дур: Тимна, Алва, Иетет, ⁴¹ Оливема, Эла, Пинон, ⁴² Кеназ, Теман, Мивцар, ⁴³ Магдиил, Ирам. Ээлеп чурттап чораан черлериниң аайы-биле эдом чоннуң аймактары ол-дур. Эдом чоннуң өгбези – Исавет.

Иосифтиң дүштери

37 Иаков ачазының турумчуп алган чери – ханаан черге чурттай берген. ² Иаков биле ооң үре-салгалының дугайында чугаа бо-дур.

Он чеди харлыг элээди оол Иосиф ачазының кадайлары Валла биле Зелфаның оолдарына дузалажып, олар-биле кады мал кадарып турган. Иосиф акыларының четпес талаларының дугайында ачазына чугаалап турган. ³ Израиль кырый бергенде, Иосиф төрүттүнген боорга, ачазы аңаа өске оолдарындан артык ынак турган. Ынчангаш аңаа онзагай чараш хепти белекке берген чүве-дир. ⁴ Акылары Иосифке ачазы олардан артык ынак деп чүвени көрүп кааш, ону көрбөстөй бергеннер. Ынчангаш ооң-биле чымчак чугаалажып шыдавас апарганнар.

⁵ Бир катап Иосиф дүш дүжээш, акыларына чугаалаарга, олары ону оон-даа артык көрбөстөй бергеннер. ⁶ Ол акыларына мынча дээн: «Мээң дүжүмнү дыңнап көрүңер даан. ⁷ Бир-ле шөлге бис моожалар баглап турар бис. Хенертен мээң баглаан моожам туруп келгеш, дорт туруп аарга, силерниң моожаларыңар долгандыр тургулапкаш, мээң моожамга мөгөйип турар чорду».

⁸ Акылары аңаа: «Сен бисти хааннап, бисти чагырар деп бодап турар кижин сен бе?» – деп харыылааннар. Ынчангаш Иосифти ол дүжү дээш база ооң сөстери дээш оон-даа артык көөр хөңү чок апарганнар. ⁹ Иосиф база бир дүш дүжээш, ону акыларына чугаалаан: «Мен ам база дүш дүжөдим. Ында хүн, ай база он бир сылдыс меңээ мөгөйип

турдулар». ¹⁰ Ол дүжүн ачазынга база акыларынга чугаалап бээрге, ачазы ону: «Ол чүү ындыг дүштер дүжөп турар кижиге сен? Бис шупту: мен, аваң база сээң акы-дуңмаларың сеңээ барып, черге чедир мөгөөр улус бис бе?» – деп кончаан. ¹¹ Акылары аңаа ажынып-хорадаан, а ачазы ол бүгүнү сактып алган.

Иосифтен акыларының өжээн негээни

¹² Акылары ачазының малын кадарып, Сихемче чорупкан соонда, ¹³ Иаков оглу Иосифке: «Сээң акыларың Сихемде мал кадарып турар болгай. Сени база оларже чорудуптайн, ынаар бар» – деп чугаалаан.

Ол: «Чаа» – дээн.

¹⁴ Ачазы: «Акыларың кадык-чаагай-дыр бе, мал-маган онча-менди-дир бе – барып көргөш, харыызын меңээ дыңнадыр сен» – деп чагааш, Хеврон шынаазындан чорудупкан. Иосиф Сихемге чедип келгеш, ¹⁵ ховуга азып чорда, аңаа бир-ле кижиге таваржы бергеш: «Чүнү дилеп чор сен?» – деп айтырган.

¹⁶ «Акыларымны дилеп чор мен. Олар кайда мал кадарып турар ирги? Айтып берип көрүңерем» – деп, ол дилээн.

¹⁷ «Олар моон чоруй барганнар. „Дотанче чоруур бис“ дижип турганын дыңнаан мен» – деп, ол кижиге харыылаан. Иосиф акыларын дилеп чорааш, Дотандан тып алган.

¹⁸ Акылары Иосифти ырактан-на эскерип кааш, ол чоокшулап олурда, ону өлүрерин дугуржуп эгелээннер. ¹⁹ «Дүш көөр киживис бо кел чор. Ону өлүрүп кааш, оңгарже кирип октапкаш, „Араатан аңнар үзе-чаза соп каан“ дээр бис. Ооң дүштери канчаар бүдерин ынчан таптыг көөр бис» – деп дугурушканнар. ²¹ Ол бүгүнү Рувим дыңнап кааш: «Ону өлүрбээлиңер» – дээн сөстери-биле Иосифти камгалап каан. ²² Рувим оларга: «Аңаа хол чедип, ооң ханын төкпеңер. Ооң орнунга ону ээн кургаг ховуда бо оңгарже кирип октаптыңар» – дээн. (Шынында Рувим ону камгалап кааш, ачазынга эгидип бээр деп бодаан.) ²³ Иосиф акыларынга чедип кээрге, олар ооң кедип чорааны онзагай чараш хевин уштуп алгаш, ²⁴ ону туткаш, суг шыгжаар оңгарже кирип октапканнар. Ол үеде оңгар кургаг, ында суг-даа чок чүве-дир.

²⁵ Алышкылар чемненир дээш олуруп алгаш, измаил сөөктүг садыгжыларның Галаадтан чиң сөөрткен тевелерин көрүп каан. Тевелерде чаагай чыттыг янзы-бүрү чуктар чүдүрүп каан, оларны Египетче чедирери-биле аппарат чыткан болган.

²⁶ Иуда акы-дуңмаларынга: «Дуңмавысты өлүрүп алгаш, ооң өлүмүн чажыраарывыска-даа, ооң биске ажыы чүү деп?» ²⁷ Ону өлүрбээлиңер, ол бистиң хан төрөөн дуңмавыс болгай. Ооң орнунга ону измаилчилерге садыптаалыңар» – дээн. Олар Иуда-биле чөпшээрешкеннер. ²⁸ Кажан Мадан чурттуг

садыгжылар оларның чаны-биле эртип чыдырда, алышкылар Иосифти оңгардан ужулгаш, чээрби °шекел мөңгүнге садыпканнар. Оон садыгжылар Иосифти Египетче аппаратканнар.

²⁹ Рувим катап оңгарга чедип кээрге, ында Иосиф чок болган. Качыгдалдан ол идик-хевин ора соп каапкан. ³⁰ Ол дуңмаларынга чедип келгеш: «Иосиф чок-тур! А мен, мен ам канчаар мен?» – деп айтырган. ³¹ Серге өзээш, ооң ханын дуңмазы Иосифтиң чараш хевинге борап алгаш, ³² ол хепти ачазынга эккеп бергеш: «Бис бо хепти тып алдывыс. Танып көрүңерем, силерниң оглуңарның хеви-дир бе азы өске-дир бе?» – деп айтырганнар. ³³ Ачазы оглунуң хевин танып кааш: «Мээң оглумнуң хеви-дир! Араатан аң ону тудуп чипкени ол-дур! Оглумну үзе-чаза соп чипкени ол-дур!» – деп ыглаан. ³⁴ Иаков бодунуң идик-хевин ора соп каапкаш, качыгдал хевин белинге ораап алгаш, оглу дээш хөй-ле хүннер иштинде ыглап-сыктап келген. ³⁵ Уруглары болгаш оолдары ону аргалаар дээш чыгып келгеннер. Ынчалза-даа ол аргаланыр хөңнү чок болуп: «Муңгаралым-биле кады оглумнуң соондан алдыы оранче чоруй баар мен» – дээр болган. Оглу дээш ачазы ынчаар кажыыдап ыглаан. ³⁶ Ол үеде Мадан чурттуг садыгжылар Иосифти Египетке эккелгеш, Потифар деп кижиге садыпкан. А Потифар дээрге фараоннуң камгалакчыларының даргазы чүве-дир.

Иуда биле Фамар

38 Ол үеде Иуда акы-дуңмаларындан аңгыланып чоруткаш, Одоллам хоорай чурттуг Хира деп кижиниң чоогунга турумчуп чурттай берген. ² Иуда аңаа Шуа деп хананей кижиниң уруун сонургай берген. Ол ону кадай кылдыр ап алгаш, кады чурттап эгелээн. ³ Кадайы иштелип-саатталгаш, оол божаан. Иуда оглун Ир деп адап алган. ⁴ Кадайы база катап иштелип-саатталгаш, оол божааш, оглун Онан деп адап алган. ⁵ Оон база бир оол божуп алгаш, оглун Шела деп адап алган. (Ол оглу төрүттүнүп турда, Иуда Хезивке турган.)

⁶ Дун оглу Ир өзүп кээрге, Иуда аңаа Фамар деп кысты кадай кылдыр ап берген. ⁷ Иуданың дун оглу Ир Дээрги-Чаяакчының мурнунга кем-буруулуг болган, ынчангаш Ол ону чок кылып каан. ⁸ Иуда Онанга: «Бистиң чаңчылывыс ёзугаар, өлгөн акыңның кадайы-биле чоокшулажып, ону кадай кылып ал, акыңның салгалын уламчыла» – дээн. ⁹ Ынчалза-даа Фамардан төрүттүнер ажы-төл бодунуң уруглары деп санаттынмас дээрзин Онан билип турган. Ынчангаш Фамар-биле кады удуп, ооң-биле чоокшулашкан санында-ла, акызының салгалын арттырбас дээш, үрезин черже төп кааптар турган. ¹⁰ Дээрги-Чаяакчыга Онанның ол чоруу кем-буруу болган. Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы ону база чок кылып каан. ¹¹ Иуда кенни Фамарга: «Мээң оглум Шела өзүп келгиче чедир, бодуңуң

ада-иеңниң чанынга дулгуяк бооп чурттап чоруп көрөм» – дээн. (Бичии оглу база акылары дег чок апаар ирги бе деп сезингеш, ол ынча дээн.) Фамар ада-иезиниң чанынга барып чурттай берген.

¹² Элээн хөй үе эрткенде, Шуаның уруу, Иуданың кадайы өлүп калган. Кажыыдалы чүгээртей бээрге, Иуда Одоллам чурттуг кожазы Хира-биле кады Тимнаже, бодунуң хоюн кыргып турган черже чорупкан. ¹³ Фамарга ооң бээзи Иуда Тимнаже хоюн кыргып чорупканының дугайында дыңналы берген. ¹⁴ Ол бодунуң дулгуяк хевин ужулгаш, тускай шывыг-биле шыптынып алгаш, Тимнаже баар орукта Энаим суурнуң хаалгазының чанынга олуруп алган. Чүгө дээрге Шела өзүп кээрге-даа, бодун аңаа кадай кылдыр ап бербейн турарын Фамар билип турган.

¹⁵ Иуда ону көрүп кааш, самыын-садар херээжен деп бодаан, чүгө дээрге ол бодунуң арнын чажырып алган болган. ¹⁶ Иуда аңаа чеде бергеш: «Мен сээң-биле удууйн» – дээн, чүгө дээрге ол бодунуң кенни деп билбээн.

Ол херээжен: «Бир эвес мээң-биле удуур болзуңза, меңээ чүнү бээр сен ынчаш?» – деп айтырган.

¹⁷ Иуда: «Мен сеңээ малымдан анай чорудуп бээр мен» – дээн.

Херээжен: «Анайың чоруткужеңче, долаа кылдыр чүве арттырып каар сен бе?» – деп айтырган.

¹⁸ «Сеңээ кандыг долаа херегил?» – деп, Иуда айтырган.

«Бодунуң таңмаңны, ону астып алган хендирчигежиңни база холунда туткан даянгыгыжыңны арттырып каг» – деп, херээжен чугаалаан. Ол бүгүнү бергеш, Иуда демги херээжен-биле чоокшулашкан. Фамар оон иштели берген.

¹⁹ Фамар оон чоруткаш, шыптынып алган пөзүн ап каапкаш, бодунуң дулгуяк хевин кедип алган.

²⁰ Долаага арттырып каан чүвелерин ол херээженден алдырып аар дээш, Иуда бодунуң Одоллам чурттуг өңнүүн дамчыштыр анайын чорудупкан. Ынчалза-даа өңнүү ол херээженни тыппаан. ²¹ Иуданың өңнүү ол черниң чурттакчыларындан: «Орук аксында Энаимге турган самыын-садар херээжен канчалды?» – деп айтырарга, олары: «Маңаа самыын-садар херээжен турбаан» – деп харыылааннар. ²² Өңнүү Иудага келгеш: «Мен ол херээженни тыппадым. Ол черниң чурттакчылары „Маңаа самыын-садар херээжен турбаан“ дээр чүве-дир» – дээн. ²³ Ынчан Иуда: «Мээң хамык эдилелдерим ол херээженге артып калгай аан, бодувусту багай атка чедирбээли. Мен олче анайны чорудуптарымга, сен ону тыппас-ла кижидир сен!» – дээн.

²⁴ Үш ай хире үе эрткенде, Иудага: «Сээң кенниң Фамар самыын-садар херээжен дег халып тургаш, ооң хайы-биле иштели берген-дир» – деп дыңнадыг келген. Иуда: «Ону тудуп эккелгеш, өрттедиптиңер!» – деп чарлык үндүргөн. ²⁵ Кажан Фамарны шииткелче эккел чыдырда, ол бээзинче

сөс дамчыдарын дилээн: «Мен бо эдилелдерниң ээзинден иштелген мен. Танып көрүңерем, кымның таңмазы, хендиржигежи база даянгыгыжы-дыр?»

²⁶ Иуда бодунуң эдилелдерин танып кааш: «Ол, меңээ бодаарга, шынныг-дыр, чүгө дээрге мен ону оглум Шелага кадай кылдыр ап бербээн-дир мен» – дээн. Ол ооң соонда Фамар-биле чоокшулашпаан.

²⁷ Фамарның божуур өйү чедип кээрге, ол ийистер божуп ап-тыр. ²⁸ Фамарның эъди аарып эгелей бергенде, холчугаш көстүп келген. Тудугжу кадай ол холчугашка кызыл удазын баглап кааш: «Моозу мурнай үнген» – дээн. ²⁹ Ынчалза-даа ол төл холчугажын дедир киир тыртып аппаарга, оон өскези мурнай үнүп келген. Тудугжу кадай: «Канчап чаза булгап эртип келдиң?» – дээн. Ону Фарес деп адап каан. ³⁰ Ооң соондан холунда кызыл удазын шараан оол үнүп келген. Ону Зерах деп адап каан.

Иосиф биле Потифарның кадайы

39 А Иосифти Египетке измаил садыгжыларның холундан фараоннуң камгалакчыларының

даргазы Потифар дээр египет кижиди садып алган. ² Дээрги-Чаяакчы Иосифти кагбайн, кады чораан: ооң ажил-херээ чогулмалыг бооп, бодунуң египет ээзиниң бажыңында чурттап турган. ³ Дээрги-Чаяакчы Иосиф-биле кады дээрзин, ол чүнү-даа кылырга, чоруу чогулгур, херээ бүдүнгүр болур кылдыр Дээрги-Чаяакчы чогулуп турар дээрзин ээзи билип каан. ⁴ Иосиф ээзиниң ээ көрнүүшкүнүн чаалап алгаш, аңаа бараан болуп турган. Потифар Иосифке бажыңының ажил-херээн башкарар долу эргени берип каан. ⁵ Бажыңының ажил-херээн башкарар кылып каан үеден эгелеп, Дээрги-Чаяакчы Иосифти бодааш, ол египет кижиниң бажыңыга ачы-буянны хайырлап, ооң бажыңында-даа, хову-шөлүнде-даа шупту өнчүзүн карактап турган. ⁶ Чүзү барыл, шуптузун Потифар Иосифке хүлээдип каан. Ооң ам сагыш човаар чаңгыс-ла чүвези – аштанып-чемненири болу берген.

Иосифтиң арын-шырайы-даа, дурт-сыны-даа дыка көрүштүг турган. ⁷ Элээн үе эрткенде, ээзиниң кадайы ол бүгүнү эскерип кааш: «Мээң-биле удуп көрөм» – дээн. ⁸ Иосиф оон ойталааш, ээзиниң кадайына: «Мээң дээргим бодунга хамааржыр бүгү-ле чүвезин меңээ дагзып кааш, бажыңында чүү дээш-даа боду сагыш човавайн турар-дыр. ⁹ Бо бажыңда мен ооң-биле дең эргелиг чоруп турар-дыр мен. Чүгле силерге – мээң ээмниң кадайына – дээринден аңгыда, мында меңээ чүнү-даа кылырын хоруваан-дыр. Мен ындыг улуг бачытты Бурганга удур канчап кылыр мен?» – дээн. ¹⁰ Хүннүң-не демги херээжен Иосифти ынчаар көгүдүп-ле турган, ынчалза-даа Иосиф ооң-биле кожа турарындан, ооң-биле холбажырындан ойталап турган.

¹¹ Бир хүн Иосиф ажил-херек аайы-биле бажыңче кирип келген. Ол өйдө бажыңга чалчалардан кым-даа чок турган чүве-дир. ¹² Ээзиниң кадайы

Иосифтин хевинден туттунупкаш: «Мээң-биле уду» – деп туруп берген. А Иосиф хевин ооң холунга арттырып каапкаш, үне халып чоруй барган.

¹³ Иосиф хевин безин ооң холунда каапкаш, үне маңнап чоруй барганын көргөш, ¹⁴ ээзиниң кадайы бажыңче улусту кыйгырыпкаш: «Көрүңер бо, бисти куду көрзүн дээш, Потифар бо еврей кижини бажыңывыста эккелген-дир. Ол чедип келгеш, меңээ „Чоокшулажылы“ деп турду. Ынчангаш мен силерни алгырып кыйгырыптым. ¹⁵ Мээң алгымны дыңнааш, ол бодунуң хевин мээң чанымга каапкаш, үне халып чорупту!» – дээн. ¹⁶ Ашаа келгиге чедир, ол Иосифтин хевин бодунга арттырып алган. ¹⁷ Ашаа чедип кээрге, демги-ле сөстөрүн катаптаан: «Сээң биске эккелгениң еврей кул мени куду көөр деп турду. ¹⁸ Кажан мен алгырып эгелээримге, ол хевин мээң чанымга каапкаш, үне халып чоруй барды».

¹⁹ «Сээң кулуң мени ынчалды» дээн кадайының сөстөрүн дыңнааш, ээзи кедергей хорадаан.

²⁰ Иосифти ээзи туткаш, хаанның хоругдаттырганнарын сугар кара-бажыңче кирип октапкан. Шак ынчалдыр Иосиф кара-бажыңче кире берген.

²¹ Дээрги-Чаяакчы Иосиф-биле кады бооп, энерелин көргүзүп, кара-бажыңның даргазы олче ээ көрнүр кылдыр кылыпкан. ²² Кара-бажыңның даргазы хоругдаттырганнарын Иосифтин холунга берипкен. Олар чүнү-ле кылырыл, дөгөрезин Иосиф башкарып турган. ²³ Кара-бажыңның даргазы чүү дээш-даа сагыш човавас болу берген: Дээрги-Чаяакчы Иосиф-биле кады болгаш, ол чүнү-даа кылырга, шупту чүве чогул бүдүп турган.

Хоругдаттырганнарның дүштерин Иосифтин тайылбырлааны

40 Элээн үе эрткенде, египет хаанның кол кундага тудукчузу болгаш ооң кол чем салыкчызы боттарының дээргизиниң мурнунга буруу кылып алганнар. Фараон бодунуң бо дүжүметтеринге дыка ажынгаш, ³ оларны камгалакчыларның даргазының бажыңинче чорудупкан. Ол болза Иосифтин турган кара-бажыңы болур. ⁴ Камгалакчыларның даргазы ол ийи дүжүметке бараан болур кылдыр Иосифти томуйлап каан. Олар элээн үени аңаа эрттиргеннер.

⁵ Бир катап Египеттин хаанының хоругдаттырган кундага тудукчузу биле чем салыкчызы олар чаңгыс дүне кайызы-даа онзагай уткалыг дүштер дүжээннер. ⁶ Эртен эрте Иосиф оларга чедип келгеш көөрге, олары дүвүрээш шинчилиг болганнар. ⁷ Ооң-биле кады хоругдал черинде турар бо дүжүметтерден ол: «Чүге бөгүн арыннарыңар муңгаргайыл?» – деп айтырган.

⁸ Олар: «Бис дүштер дүжедивис, а оларның утказын тайылбырлап бээр кижичок-тур» – дээннер.

Иосиф оларга: «Дүштүң тайылбыры Бургандан кээр эвес бе? Меңээ дүштериниң чугаалап берип көрүңерем» – дээн.

⁹ Кол кундага тудукчузу Иосифке бодунуң дүжүн чугаалап берген: «Дүжүмде мээң мурнумда виноград сывы тур-ла. ¹⁰ Ол сып үш адырлыг. Ол часты берген, өң кирип келген, каттары улгадып, быжа берген болду. ¹¹ Холумда фараоннуң кундагазын тудуп алган турар мен. Мен каттарны алгаш, фараоннуң кундагазынче сы тудупкаш, ону фараонга берип турар-дыр мен».

¹² Иосиф аңаа мынча дээн: «Ол дүштүң утказы бодур: үш адыр дээрге үш хүн-дүр. ¹³ Үшкү хүнде фараон сени өрү көдүрер – сени албан-хүлээлгеңче эгидер. Сен фараоннуң кундагазын, мооң мурнунда дег, ооң холунга тутсур сен. ¹⁴ Кажан сеңээ шупту чүве таарымчалыг апаарга, мени сактып кел. Меңээ энерелден көргүзүп, фараонга мээң адымны сагындырып, мени моон үндүрүп аарын бодап көрөм. ¹⁵ Чүге дээрге еврейлерниң чуртундан мени оорлап эккелген болгай. А маңаа мени бажыңнаар хире кандыг-даа буруулуг чүве кылбаан мен».

¹⁶ Кол чем салыкчызы көөрге, дүштү тайылбырлааны эки болган. Ынчангаш ол база Иосифке дүжүн чугаалап берген: «Мен мындыг дүш көрдүм. Бажымда быжырган далганның үш тавак салып алган мен. ¹⁷ Эң үстүкү тавакта фараоннуң янзы-бүрү быжырып каан чемин салып каан. А куштар мээң бажымда тавактан чем соктап чип турар болду».

¹⁸ Иосиф аңаа мынча дээн: «Ооң утказы мындыг-дыр. Үш тавак дээрге үш хүн-дүр. ¹⁹ Үшкү хүнде фараон сени „өрү көдүрер“ – сени шаажылап ыяжынга азып каар. А куштар сени соктап чиир-дир».

²⁰ Ийи хүн эрткенде, фараоннуң төрүттүнгөн хүнү болган. Ол бодунуң бүгү дүжүметтеринге дой кылгаш, олар көрүп турда, кол кундага тудукчусун болгаш кол чем салыкчызын кара-бажыңдан үндүрүп эккээр деп шиитпирлээн. ²¹ Кол кундага тудукчусун фараон эрги албан-хүлээлгезинче эгидип эккээрге, ол фараоннуң холунга кундагазын тудускан. ²² А кол чем салыкчызын Иосифтин тайылбырлааны дег кылдыр азып каан. ²³ Кол кундага тудукчузу Иосифтин дугайын сагынмаан-даа, ооң дилээн-даа уттупкан.

Фараоннуң дүштери

41 Ийи чыл эрткенде, фараон дүш дүжээн: ол хем эриинге турда, ² чараш, семис-чаагай чеди инек хемден үнүп келгеш, эрик дургаар оъттап чорааннар. ³ А оларның соондан чудаңгы, арган-дорган өске чеди инек база үнүп келгеш, демги инектерниң чанынга хем эриинге чедип келген. ⁴ Бир көөрге, чудаңгы, арган-дорган чеди инек чараш, семис-чаагай чеди инекти чипкеннер. Ынчан фараон оттуп келген. ⁵ Ол катап удуй бергеш, өске дүш база көргөн: чаңгыс сыпта чеди

кончуг чаагай тараа бажы үнүп келген турган. ⁶ А оларның соонда өске сыпта изиг хатка кургап калган, чеми бичии чеди тараа бажы үнүп келген турган. ⁷ Кадып кургап калган, чеми бичии тараалар кончуг чаагай тарааларны чиптер болган. Фараон оттуп келгеш, дүш-түр деп билип каан. ⁸ Эртенинде ол дүжүндөн сестип, дүвүрээш, Египеттиң бүгү-ле илби-шидилиг болгаш мерген угаанныг кижилерин кыйгыртып, чыып алгаш, оларга дүжүн чугаалап берген. Ынчалза-даа оларның аразындан ол дүштерниң утказын тайылбырлаптар чаңгыс-даа кижитывылбаан.

Фараоннуң дүштерин Иосифтиң тайылбырлааны

⁹ Ынчан кол кундага тудукчузу фараонга мынча деп чугаалан: «Мен ам бодумнуң бачыдымны сактып бодап тур мен. ¹⁰ Фараон бодунуң дүжүметтеринге ажынгаш, мени база кол чем салыкчызын камгалакчыларның даргазының бажыңга хоругдап каан соонда, ¹¹ бир дүне бис иелээн онзагай уткаларлыг дүштер дүжээн бис. ¹² Кара-бажыңга бистиң-биле кады камгалакчылар даргазының кулу болур аныяк еврей кижитурган. Бис аңаа дүштеривисти чугаалап бээривиске, ол кижитүрүзүңгө көргөн дүжүнүң утказын тайылбырлап берген. ¹³ Ол канчаар тайылбырлааныл, шак-ла ынчаар болган: мен эрги албан-хүлээлгемче ээп келген мен, а чем салыкчызы астырып өлүрткен».

¹⁴ Фараон Иосифти кыйгыртыптарга, ону кара-бажыңдан далаш-биле үндүрүп эккелгеннер. Ооң бажының дүгүн тааргаш, идик-хевин солааш, фараонга эккелгеннер. ¹⁵ Фараон Иосифке: «Мен дүш дүжедим, а ону тайылбырлаптар кижитывылбады. Дүштерниң утказын сени эки билир деп дыңнадым» – дээн.

¹⁶ Иосиф: «Ол дээрге мен эвес-тир мен. Фараоннуң ачы-буянынга чедирер харыыны Бурган бээр» – деп харыылаан.

¹⁷ Фараон Иосифке чугаалап берген: «Дүжүмде хем эриинде турар-дыр мен. ¹⁸ Чеди чараш, семис-чаагай инек хемден үнүп келгеш, эрикти дургаар оъттап чоруур болду. ¹⁹ Оларның соондан өске чеди чудаңгы, арган-дорган инек үнүп келди. Бо египет черге ындыг чудаңгы инектер черле көрүп көрбээн мен. ²⁰ Ол арган-дорган, чудаңгы инектер семис-чаагай инектерни чиптилер. ²¹ Семис инектерни чиптерге-даа, оларның иштинче киргени эскертинмес. Олар арган-дорган боттары ол-ла хевээр боор чорду. Оон мен оттуп келдим. ²² Ооң соонда мындыг дүш дүжедим: чаңгыс сыпта чеди кончуг чаагай тараа бажы үнүп келген. ²³ А оларның соонда изиг хатка кадып, кургап калган, чеми бичии чеди тараа бажы үнүп келген турар. ²⁴ Чеми бичии тараа баштары кончуг чаагай тараа баштарын чип кааптар болду. Бо дүштеримни

илби-шидилиг улуска чугаалап бээримге, кым-даа тайылбырлап бербеди».

²⁵ Иосиф фараонга мынча дээн: «Фараоннуң ийи дүжү чаңгыс уткалыг-дыр. Чүнү кылыр дээнин Бурган фараонга сагындырып турар-дыр. ²⁶ Чеди семис инек дээрге чеди чыл-дыр, чеди чаагай тараа бажы дээрге база чеди чыл-дыр. Оларның уткалары чаңгыс-тыр. ²⁷ Оларның соондан келген чеди арган, чудаңгы инек дээрге база чеди чыл-дыр. Бичии чемниг, кургап-кадып калган чеди тараа бажы дээрге аш-чуттуг чеди чыл-дыр. ²⁸ „Чүнү кылыр дээнин Бурган фараонга сагындырып турар-дыр“ дээнимниң ужуру ол-дур. ²⁹ Бүгү египет черге магалыг чаагай дүжүттүг чеди чыл дүжер дээн-дир. ³⁰ Ооң соонда аш-чуттуң чеди чылы келир. Египет черге мооң мурнунда турган магалыг дүжүткүр бай үе уттундурар, черни аш-чут хоозурадып каар-дыр. ³¹ Аш-чуттуң хайындан черниң бар турган байлаа билдинмейн баар, чүге дээрге ол үе кончуг аар-берге болур. ³² Фараоннуң ийи катап дүжээни дээрге Бурганның ыяк шиитпирлээниниң бадыткалы-дыр. Удавас Бурган сөзүн күүседир.

³³ Ынчангаш фараон угаанныг болгаш чүвени эки билир кижиден шилээш, амдыгааштан Египетти башкарар кылдыр салып кагзын. ³⁴ Ол ышкаш египет черге дүжүткүр чеди чылдың дургузунда чондан дүжүттүң бешки кезээн чыыр кылдыр үндүрүг хавыра кижилерден фараон соңгуп кагзын. ³⁵ Эки чылдарның дүжүдүн олар чыып алгаш, фараоннуң хоорайларда аңмаарларынга бөлүп, камнап, курлавырлап турзуннар. ³⁶ Ол бүгү египет черге аш-чуттуң чеди чылының дургузунда курлавыр болур, ынчан чурт аш-чуттан хоозуравас».

Иосифтиң эрге-дужаалының бедээни

³⁷ Иосифтиң сөстери фараонга болгаш ооң дүжүметтеринге таарымчалыг болган. ³⁸ Фараон дүжүметтеринге: «Бо кижитег Бурганның сүлдезин эдилээн өске кижитыптыр деп бе?» – дээн. ³⁹ Оон Иосифке: «Бурган сеңээ бо бүгүнү ажыдып берген болганда, сенден угаан-сарыылдыг болгаш мерген кижиток-тур. ⁴⁰ Сен мээң ордумга эң-не кол кижитбоор сен, мээң бүгү чонум сээң сөзүңнү дыңнаар. Хаан болгаш, чүгле мен сенден улуг эргелиг боор мен» – деп, фараон чугаалаан. ⁴¹ Ооң соонда фараон Иосифке: «Сени мен бүгү Египеттиң башкарыкчызы кылдыр томуйлап тур мен» – дээн. ⁴² Фараон холундан таңмалыг билзээн ужулгаш, Иосифтиң салаазынга суп берген. Аңаа каас-коя хепти кедиргеш, мойнунга алдын каасталга азындырып берген. ⁴³ Иосифти фараондан адаанда эргелиг кижиге хамааржыр чуузага олуртуп алгаш, аңаа сөгүрүүрүн шупту улуска дужааган. Ынчалдыр фараон Иосифти египет чурттуң башкарыкчызы кылып каан. ⁴⁴ Фараон Иосифке: «Фараон мээң күзелим бо-дур: сээң чөпшээрелиң чокка бүгү

египет черге кым-даа холун шимчетпес, базым кылбас ужурлуг» – дээн. ⁴⁵ Фараон Иосифке Цафнат-Панеах деп чаа ат тыпсып берген. Аңаа кадай кылдыр египет бурганнарның Илиополь хоорайда бараалгакчызы Поти-Фераның уруу Асенетти ап берген. Иосиф египет черни башкарып эгелээн.

⁴⁶ Египеттиң хааны фараонга бараан болуп эгелээнде, Иосиф үжен харлыг турган.

Иосиф фараондан чоруткаш, бүгү египет черни эргиир дээш чорупкан. ⁴⁷ Магалыг эки чеди чылдың дургузунда чер кончуг чаагай дүжүттү берген.

⁴⁸ Чеди чыл дургузунда ажаап ап турган чаагай дүжүттү Иосиф хоорайларда шыгжамырже суп аарын чедип ап келген; ол тарааны хоорайны долгандыр турар шөлдерден ажаап ап турган.

⁴⁹ Ынчалдыр Иосиф далайның элезини дег хөй тарааны курлавырлап алган. Кайы хирени шыгжап алганын санавастап-даа калган, ол хире хөй болган.

⁵⁰ Аш-чуттук чылдар эгелээр мурнунда Илиопольда бараалгакчы Поти-Фераның уруу Асенет Иосифке ийи оол божуп берген чүве-дир.

⁵¹ Дун оглун Иосиф Манассия деп адап алган, чүге дээрге ол «Бурган меңээ бүгү муңгаралдарымны болгаш адамның аалын уттуптар арганы берген» дээр турган. ⁵² Ийи дугаар оглун Эфрем деп адап алган. Чүге дээрге ол «Бурган мээң хилинчек көргөн черимге мени салгалдыг кылып каан» дээр турган.

⁵³ Египет черге магалыг дүжүткүр чеди чыл эрте берген, ⁵⁴ Иосифтиң баш удур чугаалааны аш-чуттук чеди чылы дүжүп келген. Аш-чут бүгү чурттарга болуп турган, а бүгү египет черге тараа бар турган. ⁵⁵ Кажан Египетке база аш-чут эгелей бээрге, чон фараондан чем дилеп чедип келген. А фараон египет чонга: «Иосифке барыңар, ол чүү дээрил, ооңуу-биле кылыңар» – дээн. ⁵⁶ Бүгү делегейге аш-чут болуп турган. Иосиф тараа курлавырларын ажыдыпкаш, египет чонга тараазын садып эгелээн. Египет черге база аш-чут күштелип турган. ⁵⁷ Янзы-бүрү чурттардан чон Египетче кээп, Иосифтен тараа садып ап турган, чүге дээрге аш-чут бүгү делегейге кедерей берген чүве-дир.

Бодунуң акылары-биле Иосифтиң ужурашканы

42 Ол өйдө Иаков Египетте тараа барын дыңнап каан. Ол оолдарыңа: «Чүге бот-боттарыңарже көрүп алган орар силер? ² Египетте тараа бар деп дыңнадым. Дириг артар деп бодаар болзуңарза, барыңар, оон тараадан садып эккелиңер. Оон башка аштап өлүр бис» – деп чугаалаан. ³ Иосифтиң он акызы Египеттен тараа садып аар дээш чорупканнар. ⁴ Чүгле Иосифтиң Вениамин деп дуңмазын, ооң-биле кандыг-бир багай чүве болза канчаар дээш, Иаков олар-биле кады чорутпаан. ⁵ Израильдиң оолдары, өске

черлерден келген улус-биле бир дөмей, тараа садып аар дээш келгеннер, чүге дээрге ханаан черде база аш-чут болуп турган.

⁶ Иосиф египет черниң чагырыкчызы турган, ынчангаш келген чонга тарааны ол садып турган. Иосифтиң акылары чедип келгеш, аңаа черге чедир мөгейгеннер. ⁷ Иосиф акыларын көрүп кааш, танып каапкан. Ынчалза-даа олардан танывазы кижиге дег: «Кайың келдиңер?» – деп шыңгыы айтырган.

Олары: «Ханаан черден тараа садып аар дээш келдивис» – деп харыылааннар.

⁸ Иосиф акыларын танып каан, а олар дуңмазын танывааннар. ⁹ Иосиф оларның дугайында дүжөп турган дүштерин сактып келген. Ол акыларыңа: «Силер шивишкиннер-дир силер. Бо чурттуң кошкак талаларын көрүп аар дээш келгениңер ол-дур» – дээн.

¹⁰ Олар аңаа: «Чок, бистиң дээргивис, силерниң чалчаларыңар бис тараа садып аар дээш келген бис. ¹¹ Бис чаңгыс аданың төлдери-дир бис. Багай сеткил бисте чок. Бис шивишкиннер эвес, силерниң чалчаларыңар бис» – дээннер.

¹² Иосиф оларга: «Чок, силер бо чурттуң кошкак талаларын көрүп аар дээш келген силер» – дээн.

¹³ Олар Иосифке: «Бистер, силерниң чалчаларыңар, он ийи алышкы бис. Бис ханаан черде чурттап чоруур чаңгыс ададан төрүттүнген оолдар-дыр бис. Чүгле хеймеривис ачавыс-биле кады аалывыста артып калды. А бирээвис чок апарган» – дээннер.

¹⁴ Иосиф оларга: «Ол-дур харын, мен силерни „Шивишкиннер-дир силер“ деп чугааладым чоп – дээн. – ¹⁵ Мен силерни хынаптар мен. Фараоннуң ады-биле даңгыраглап тур мен: силерниң хеймериңер маңаа чедип келбээн шаанда, силерни моон кым-даа чорутпас. ¹⁶ Кайы-бирээңер дуңмаңарны барып эккелзин, артканнарыңар маңаа хоругдал адаанга турар силер. Ынчан силерниң чугааңарның шын-мегезин хынаптар мен. Бир эвес дуңмаңар эккелбес болзуңарза, силер ылап-ла шивишкиннер-дир силер. Фараоннуң амы-тыны-биле даңгыраглап тур мен!»

¹⁷ Ооң соонда Иосиф оларны үш хонук иштинде хоругдап каан.

¹⁸ Үшкү хүнде Иосиф оларга: «Мээң чугаам ёзугаар кылыр болзуңарза, дириг артар силер, чүге дээрге мен Бургандан коргар кижиге мен. ¹⁹ Бир эвес силер шынчы улус болзуңарза, силерниң бирээңер кара-бажыңга артып калзын. А артканнарыңар аштап турар өг-бүлелериңерге тарааны чедирип бергеш, ²⁰ бодуңарның сөзүңерниң бадыткалы кылдыр хеймериңерни меңээ эккелиңер. Ынчан силерниң чугааңар бадыткаттына бээр – дириг артар силер» – дээн. Алышкылар ооң-биле чөпшээрешкеннер.

²¹ Алышкылар аразында: «Дуңмавыска удур кылган бачыдывыс ужун бис мындыг хинчекке таварышкан-дыр бис. Ооң сагыш-сеткилиниң

муңгаралын көрүп турган хиревисте-ле, канчаар-даа чаннырга, ону кээргеведивис чоп» – дижиб чугаалажып турганнар.

²² Рувим дуңмаларына: «„Ол оолга удур бачыт үүлгетпеңер“ деп мен силерге чугаалап турбажык мен бе? Силер мени дыңнавадыңар. Ооң ялазы ам биске онаажып турары ол-дур» – деп чугаалаан.

²³ Алышкылар Иосиф оларның чугаазын билип турар деп билбээннер, чүге дээрге олар очулдурукчу дамчыштыр чугаалажып турганнар.

²⁴ Иосиф хажызынче чоруй баргаш, ыглапкан.

Оон катап чедип келгеш, олар-биле чугаалашкаш, оларның аразындан Симеонну шилип алган.

Алышкылар көрүп турда, ону хүлүдүп каан. ²⁵ Иосиф оларның шоодайларына тарааны долдур ургаш, кижини бүрүзүнүн мөңгүннерин дедир эгидип бээрин дужааган. Орукка оларга хүнезин бээрин база айыткан. Ол бүгүнү шак-ла ынчаар күүсеткен чүведир.

Алышкыларның ханаан черже ээп чанганы

²⁶ Алышкылар элчигеннеринге тараазын чүдүргөш, чанып чорупканнар. ²⁷ Хонары-биле доктааган черинге элчигенин чемгерип аар дээш, оларның бирээзи тараалыг шоодайын ажыдыпкаш, ында мөңгүнүн көрүп каан! ²⁸ Улузунга ол: «Мээң мөңгүнүмнү эгидип берген-дир, ол мээң бо шоодайымның иштинде чыдыр» – дээн. Олар кортканындан чүректери уштуна бээр часкаш: «Бурган бистиң-биле чүнү канчап турары ол?!» – деп бот-боттарындан айтыржып турганнар.

²⁹ Алышкылар ханаан черде адазы Иаковка чедип келгеш, чүү болганын шуптузун чугаалап бергеннер: ³⁰ «Ол чурттуң башкарыкчызы кижини бистиң-биле дыка шыңгыы чугаалашкаш: „Чуртувуста келген шивишкиннер-дир силер“ – диди. ³¹ А бис аңаа: „Бис шивишкин бооп чорбаан бис, шынчы улус бис. ³² Бис чаңгыс ададан төрүттүнген он ийи алышкы бис. Бирээвис чок апарган, а хеймеривис ханаан черде ачавыс-биле кады артып калган“ – деп харыыладывыс. ³³ Оон ол чурттуң башкарыкчызы биске: „Силерниң шын-мегеңерни хынаар мен: бирээңер маңаа артып калзын, а өскелериңер чангаш, аштап турар өг-бүлелериңерге тарааңарны чедирип бергеш, ³⁴ бодуңарның хеймериңерни меңээ эдертип эккелиңер. Ынчан мен силерни шивишкиннер эвес, шынчы улус-тур дээр мен. Силерниң акыңарны салыптарымга, бо чуртка хостуг чоруп болур силер“ – диди».

³⁵ Кажан олар тараалыг шоодайларын божудуптарга, кижини бүрүзүнүн шоодайында акша-мөңгүн суп каан хапчыгаш бар болган. Ол бүгүнү көргөш, ачазы-даа, оолдары-даа кайгап, корга-ла бергеннер. ³⁶ Ачазы Иаков оларга: «Мээң оолдарымны чаңгыстап ап-ла тур силер аа. Иосиф чок-тур, Симеон база чок. Ам Вениаминни алыр

деп тур силер. Шупту халапты меңээ онаап тур силер!» – дээн.

³⁷ Рувим ынчан ачазына: «Бир эвес Вениаминни дедир эккелбес болзумза, мээң ийи оглумну өлүрүп каап болур силер. Ооң бажы дээш харыылаар кылдыр меңээ дагып калыңар, мен ыяап-ла эгидип эккеэр мен» – деп-тир.

³⁸ Иаков: «Чок! Мээң оглум силер-биле чорбас. Ооң акызы өлген-дир, ол чааскаан арткан болгай. Орук ара ооң-биле багай чүве болза канчаарыл? Көк баштыг адаңар мени муңгаралдан алдыи оранче чоруй барзын деп турарыңар ол-дур» – деп харыылаан.

Алышкыларның Вениамин-биле кады Египетче ээп келгени

43 Чуртта аш-чут кедерей берген.

² Оолдарының Египеттен эккелген тараазы төне бээрге, ачазы оларга: «Ам база ынаар баргаш, тараадан садып эккелиңер» – дээн.

³ Ынчан Иуда ачазына мынча деп чугаалаан: «Ол черниң башкарыкчызы кижини „Дуңмаңар чокка меңээ келбес силер“ деп биске шыңгыызы-биле сагындырып каан болгай. ⁴ Бир эвес дуңмавысты бистиң-биле кады чорудар болзуңарза, барып, силерге тараадан садып эккеп бээр бис. ⁵ А бир эвес ону бистиң-биле кады чорутпас болзуңарза, ынаар барбас бис. Чүге дээрге ол кижини „Дуңмаңар чокка меңээ келбеңер“ дээн болгай».

⁶ Ачазы Израиль: «Мээң бажымче суг кудуп, база бир дуңмаңар барын ол кижиге чүге чугаалай берген силер?» – деп айтырган.

⁷ Оолдары ачазына: «Ол кижини боду бистиң дугайывыста, бистиң төрелдеривистиң дугайында „Ачаңар ам-даа дириг бе? Силерниң дуңмаңар бар бе?“ деп сонургай берди. Бис ол айтырылгарга харыылаан улус-тур бис. Ооң „Дуңмаңар эдертип эккелиңер“ дей бээрин кым билген боор» – дээннер.

⁸ Иуда ачазы Израильге: «Оглуңарны бистиң-биле чорудуп көрүңерем. Бис чоруптаалы. Ынчан бис шупту аш-чутту шыдажып эртип, дириг артар бис – силер-даа, бис-даа, бистиң ажы-төлүвүс-даа.

⁹ Дуңмамны мен бажым-биле харыылаар мен. Бир эвес ону мен дедир эдертип эккелбес болзумза, силерниң мурнуңарга бүгү назынымда буруулуг боор мен. ¹⁰ Бир эвес мынчаар шөйүп турбаан болзувусса, ынаар ийи катап-даа баргаш келгиже болдувус» – дээн.

¹¹ Израиль оолдарына мынча дээн: «Ындыг-дыр. Ынчаарга силер мынчалыңар: бистиң черивистиң байлаандан – чаагай чыттыг янзы-бүрү чуктар, ары чигири, фисташка болгаш миндаль тооруктардан – ап алгаш, ону ол кижиге белек кылдыр аппарып бериңер. ¹² Мөңгүннү ийи катап хөй кылдыр ап алыңар – шоодайларыңардан тып алганыңар мөңгүннерни эгидип бээр силер. Канчап билер,

олар соора супкан чадавас. ¹³ Дуңмаңарны база эдертип алгаш, ол кижиге катап чоруптуңар че. ¹⁴ Күчүлүг Бурган ол кижини силерге ээ көрүндүрүп, Вениаминни-даа, ол черде артып калган Симеонну-даа силер-биле кады салып чорудуптар кылдыр энерелден көргүзөр болзун. А мен-даа канчаар, ажы-төл чок артсымза, ынчаар артар-ла ыйнаан мен».

¹⁵ Алышкылар белек-селээн белеткээш, мөңгүннү ооң мурнундагызындан ийи катап хөйнү ап алгаш, Египетте Иосифке Вениаминни эдертип алгаш, чедип келгеннер. ¹⁶ Иосиф алышкылар-биле кады Вениаминниң чедип келгенин көрүп кааш, бажыңының ажил-агый эргелекчизинге: «Бо келген улусту мээң бажыңымга кирип каг. Эъттен белеткеп, аш-чемден кыл, чүге дээрге дүъште мен олар-биле кады чемненир мен» – дээн. ¹⁷ Ажил-агый эргелекчизи Иосиф чүү дээнил, шак-ла ынчалдыр күүсеткеш, алышкыларны бажыңга чедирип каан.

¹⁸ Иосифтиң бажыңынче баар дээрге, алышкылар корга бергеш: «Бисти бо бажыңче ынчангы бистиң шоодайларывыс-биле кады келген мөңгүннер ужун аппарат чыдар-дыр! Ол дээш бисче чөңгээлээр, халдаар, бисти кулдар кылып алгаш, бистиң элчигеннеривисти олчалап аар дээн эвес бе?» – дижип чугаалажып чорааннар. ¹⁹ Иосифтиң бажыңының эргин аксынга келгеш, алышкылар ажил-агый эргелекчизинге: ²⁰ «Хүндүлүг дээрги, бисти дыңнап көрүңерем. Бис мооң мурнунда база маңаа тараа садып ап кээп чораан бис. ²¹ Чанып бар чыда, орук ара хонар черге шоодайларывысты көрүптөривиске, кижиге бүрүзүнүң шоодайында тараа дээш төлээн мөңгүннери ол-ла хевээр чедип келген болган! Бис бо удаада ол мөңгүннерни дедир эгидип бээр дээш эккелдивис. ²² А тараа садып аар мөңгүннеривис база аңгы бар. Ынчан бистиң шоодайларывысче мөңгүннү кым суп каанын бис билбес-тир бис» – дээннер.

²³ Ажил-агый эргелекчизи: «Оожургаңар, кортпаңар. Силерниң биле ачаңарны Бурганы силерге ол мөңгүннү белек кылдыр берген-дир. Силерниң мөңгүнүңерни мен ынчан шуптузун алган мен» – дээш, Симеонну алышкыларга үндүрүп эккеп берген. ²⁴ Оон алышкыларны Иосифтиң бажыңынче киригеш, буттарын чуур суг эккеп бергеш, оларның элчигеннерин база чемгерип каан. ²⁵ Алышкылар Иосифтиң дүъште кээринге чедир белектерин аайлап алганнар, чүге дээрге бо бажыңга чемненир силер деп оларга дыңнадып каан турган. ²⁶ Иосиф чанып кээрге, аңаа эккелген белектерин сунуп, черге чедир мөгөйип бараалгааннар.

²⁷ Иосиф олар-биле мендилешкеш: «Меңээ чугаалап турганыңар кырган адаңар эки тур бе? Ол ам-даа дириг бе?» – деп айтырган.

²⁸ «Бистиң ачавыс, силерниң чалчаңар, ам-даа дириг, эки тур» – деп харыылааш, олар күдүк базып мөгөйгеннер.

²⁹ Иосиф бодунуң чаңгыс иеден төрүттүнген дуңмазы Вениаминче көргеш: «Меңээ чугаалап турганыңар хеймериңер бо бе? – деп айтыргаш, – Бурган сеңээ энерелдиг болзун, оглум!» – дээн.

³⁰ Иосифтиң хөрек-чүрээ дуңмазынга ынакшылдыг эргелелден долуп кээрге, ол ыглаптар часкаш, бичии-ле туттунган. Ол дүрген-не өске өрээлче чоруй баргаш, аңаа барып ыглапкан. ³¹ Арнын чуп, быжыгланып-кадыгланып алгаш, үнүп келгеш, аш-чемни салырын дужааган.

³² Чемни Иосифке аңгы, алышкыларга аңгы, Иосиф-биле чемненип турган египетчилерге база аңгы салганнар. (Египетчилер еврейлер-биле кады чемнениринден ческинер турганнар.)

³³ Алышкыларны Иосифтиң мурнунга улуундан бичезинге чедир чыскаалдыр олуртуп каарга, олар бот-боттарыныче удур-дедир көржүп, кайгап-харап органнар. ³⁴ Иосиф бодунуң столундан чемни оларже чорудуп-ла олурган. А Вениаминге өскелеринден беш катап хөй чем чорудуп берип орган. Шак ынчалдыр олар Иосиф-биле кады аштанып-чемненип, арага ижиб дойлап органнар чүве-дир.

Акыларын Иосифтиң шенеп турганы

44 Бодунуң бажыңының ажил-агый эргелекчизинге Иосиф мынча деп дужааган: «Бо улустуң шоодайларынга тарааны сыңар шаа-биле уруп бергеш, кижиге бүрүзүнүң шоодайынга ооң мөңгүнүн дедир суп каар сен. ² А мээң мөңгүн аямны хеймериниң шоодайынга ооң тараа саткан мөңгүнү-биле кады суп каар сен». Ажил-агый эргелекчизи бүгү чүвени Иосифтиң дужааганын ёзугаар күүсеткен. ³ Даң адары билек, алышкыларны элчигеннери-биле салып чорудупканнар. ⁴ Алышкылар чорупкаш, хоорайдан дыка ыраваанда, Иосиф ажил-агый эргелекчизинге мынча дээн: «Дүрген оларның соондан сүрүп чет! Оларга чеде бергеш: „Чүге экиге багай-биле харыылап турар силер? Чүге мээң мөңгүн аямны оорлапканыңар ол? ⁵ Мээң дээргим ол аяктан суксун ижиб, аңаа төлгелээр кижиге болгай. Багай чүве кылган-дыр силер“ – деп оларга чугаала». ⁶ Ажил-агый эргелекчизи оларны сүрүп четкеш, Иосифтиң дужааганы ёзугаар чугаалаан.

⁷ Алышкылар: «Чүге ындыг чүве чугаалап турарыңар ол, дээргивис? Бис, силерниң чалчаларыңар, ындыг багай чүве кылбас-тыр бис ийин. ⁸ Бистиң шоодайларывыстан тывылган мөңгүннерни безин Ханаандан силерге дедир эккеп бердивис чоп. Силерниң дээргиңерниң алдын-мөңгүнүн канчап оорлай бээр улус бис? ⁹ Бистиң кайы-бирээвистен ол читкен аякты тып аар болза, ону өлүр шаажылазын, а бис шупту

дээргивистиң кулдары болур бис» – деп харыылааннар.

¹⁰ «Силерниң чугаалааныңар-биле болгай аан – деп ажил-агый эргелекчизи чөпшээрешкен. – Чүглө читкен чүүл кымдан тыптырыл, ол кижиле дээргимге кул болуп артар, а артканнарыңар буруу чок болур». ¹¹ Алышкылар дүрген-не шоодайларын дүжүргөш, оларның аастарын ажыдыпканнар.

¹² Иосифтиң чалчазы улуундан эгелээш, бичезинге чедир үжөп кээрге, мөңгүн аяк Вениаминниң шоодайындан тыптып келген. ¹³ Алышкылар идик-хевин качыгдалдан ора соккулап алгаш, элчигеннеринге катап чүгүгүн чүдүргөш, хоорайга чедип келгеннер.

¹⁴ Иуда акылары, дуңмалары-биле кээрге, Иосиф ам-даа бажыңында болган. Олар Иосифтиң мурнунга сөгүрүп кээп дүшкеннер. ¹⁵ Иосиф оларга: «Ол канчаарыңар ол? Мен ышкаш улус төлге-биле чүнү-даа билип каар деп чүвени билбес силер бе?» – дээн.

¹⁶ «Дээргивис силерге чүнү чугаалаар деп бис – деп, Иуда чугаалаан. – Канчаар хөрлээр бис? Канчаар агартынар бис? Бурган бистиң буруувусту сойгалап тур ышкажыл. Амдан эгелеп, бис силерниң кулдарыңар-дыр бис – аякты оорлаан-даа кижиле, өске артканнарывыс-даа».

¹⁷ Ынчалза-даа Иосиф оларга: «Чок, мен ындыг чүве кылып шыдавас мен. Чүглө аякты оорлаан кижиле мээң кулум бооп артсын, а артканнарыңар ачаңарже амыр-тайбың чана бээр силер» – дээн.

¹⁸ Иуда Иосифке чоокшулап чеде бергеш: «Дээргим! Силер-биле чугаалажырын чалчаңар меңээ чөпшээрөп көрүңер – дээн. – Меңээ ажынмайн көрүңерем, дээргим. Силер фараон-биле демей эргелиг-дир силер. ¹⁹ Силер, хүндүлүг дээрги, бистен ачавыс бар бе, дуңмаларывыс бар бе дээрин айтырган болгай силер. ²⁰ Дээргивис силерге кырган адавыс барын, оон ыңай ооң назы-хары улгады бергенде, төрүттүнген оглу барын чугаалаан болгай бис. Ачавыстың бодунуң кадайындан арткан чаңгыс оглу ол-дур, а ооң кады төрээни чок апарган. Ынчангаш ачавыс аңаа дыка ынак. Бис мону силерге чугаалаан бис. ²¹ А силер чалчаларыңар биске: „Дуңмаңарны эдертип эккелиңер, ону көрейин“ – деп дужааган болгай силер. ²² Ынчан бис силерге: „Дуңмавыс ачавысты каап шыдавас, ачавыс ол чарлыышкынны ууп шыдавайн, өлүп каар“ – деп чугаалаан болгай бис. ²³ Ынчалза-даа силер биске: „Бир эвес хеймер дуңмаңарны эккелбес болзуңарза, меңээ көзүлбеңер“ – дидиңер.

²⁴ Аалывыста силерниң чалчаңар болур ачавыска чеде бергеш, дээргивис силерниң сөстериңерни ол хевээр дамчыткан бис. ²⁵ Ачавыс бисти: „Ам база катап барып, тараадан садып эккелиңер“ – дээрге, ²⁶ бис аңаа: „Хеймеривис чокта, бис ынаар барып, ол кижиниң мурнунга көстүп шыдавас бис“ – деп чугааладывыс. ²⁷ Силерниң чалчаңар болур ачавыс

биске: „Силер билир силер: мээң кадайым меңээ ийи оол божуп берген. ²⁸ Бирээзи ис чок чиде берди. Ону араатан аңар үзе-чаза соп чип каан деп бодаар мен. Ону ол хевээр көрбедим. ²⁹ Ам силер арткан оглумну база аппаарыңар ол-дур. Ооң-биле багай чүве болур болза, көк баштыг мени алдыы оранче чорутканыңар ол-дур“ – диди. ³⁰ Бир эвес силерниң чалчаңар болур ачавыска боду-биле тыны тудуш, ынак оглу чокка чеде бээр болзумза, ³¹ оглу бистиң-биле кады келбээнин көөр болза, ол өлүп каар! Силерниң чалчаңар, көк баштыг ачавыс, муңгаралдан бистиң хайывыс-биле алдыы оранче чорутканы ол.

³² Ооң кадында силерниң чалчаңар мен „Дуңмавыстың чанып кээрин бажым-биле харыылаар мен“ деп ачавыска аашкынган кижиле мен. Бир эвес дуңмамны эккелбес болзумза, бүгү назынымда ачамның мурнунга буруумну чүктээр болган мен. ³³ Ынчангаш силерниң чалчаңар мен дуңмамның орнунга маңаа кул бооп артып каайн, а бо оол акылары-биле кады чана бергей аан. ³⁴ Бир эвес мен дуңмам чокка чана берзимзе, ачамның кажыыдалын канчап көрүп шыдаар мен?!»

Акыларыңа Иосифтиң ажыттыңаны

45 Иосиф оон ыңай өске улус аразыңа туттунуп шыдавайн барган. «Моон шупту үнүп чоргулаңар!» – деп, ол чалчаларыңче алгырган. Ынчангаш ол акыларының мурнунга ажыттынып турда, оларның чаныңа өске улус артпаан турган. ² Иосиф мөөредир ыглап турган, ынчангаш ону египет улус дыңнап каан. Ооң дугайында чугаа фараоннуң ордузунга безин чеде берген. ³ «Мен Иосиф-тир мен! – деп, ол акыларыңа чугаалаан. – Ачам ам-даа дириг бе?» Ынчалза-даа кайгаанындан акыларының үнү безин үнмейн барган.

⁴ Иосиф акыларыңа: «Бээр чедип келиңер» – дээн. Олары чоокшулап чедип кээрге: «Мен силерниң Египетче садып чорудупкан дуңмаңар Иосиф-тир мен. ⁵ Ынчалза-даа силер ам муңгараваңар, мени бээр садыпканыңар дээш боттарыңарны чектевеңер. Чүге дээрге Бурган мени силерниң амы-тыныңарны камгалазын дээш бээр чорудупканы ол-дур. ⁶ Ийи чыл дургузунда чуртта аш-чут чоруп турар-дыр. Ам-даа беш чыл иштинде үнүш-дүжүт чок чылдар болур. ⁷ Силерниң салгалыңар чер кырыңа онча-менди артсын дээш, силерге өндүр улуг камгалал турзун дээш, Бурган мени бо черже силерни мурнай чорудупканы ол-дур. ⁸ Силер эвес, а Бурган мени бээр эккелгеш, мени фараоннуң бажын билир кижизи – ооң бүгү ордузунуң эргелекчизи, бүгү египет черниң чагырыкчызы кылып кааны ол-дур.

⁹ Дүрген барып ачамга: „Силерниң оглуңар Иосиф мынча дидир: ‘Мени Бурган бүгү египет черниң чагырыкчызы кылып кагды. Саадавайн, дүрген

меңээ чедип келиңер. ¹⁰ Мээң чанымга, Гесем деп девискээрге чурттаар силер. Бүгү-ле эт-хөреңгичер, шээр база бода мал-маганыңар ап алгаш, силер, оолдарыңар, оолдарыңарның ажы-төлү – шупту кады чедип келиңер. ¹¹ Силерге бүгү-ле чүве таарымчалыг болур. Ам-даа беш чыл иштинде аш-чут уламчылаар болгай; силерниң аал-ораныңар ядарай бээрин күзевейн тур мен” – деп чугаалаңар. ¹² Бо-дур, силер-даа, дуңмам Вениамин-даа мени карактарыңар-биле көрүп тур силер. Силер-биле мен – Иосиф – чугаалажып тур ышкажыл мен! ¹³ Ачамга баргаш, бүгү Египетте мээң ат-алдарлыымның дугайын, карааңар-биле чүнү көргениңерни чугаалап бергеш, ону дүрген эдертип эккелиңер!» – деп чугаалаан. ¹⁴ Иосиф дуңмазы Вениаминни кускаптапкаш, ыглап бадырыпкан. Вениамин база акызындан кускаптаныпкаш, ыглапкан. ¹⁵ Оон Иосиф ыглап-сыктавышаан, шупту акыларын ошкап турган. Ооң соонда алышкылар Иосиф-биле чугаалажып эгелээннер.

Иаковтуң өг-бүлезин Египетче чалааны

¹⁶ Иосифтиң акылары чедип келген деп медээ фараоннуң кулаанга чеде бээрге, фараон болгаш ооң дүжүметтери өөрүп турганнар. ¹⁷ Фараон Иосифке мынча дээн: «„Элчигеннериңерге чүьгүңер чүдүрүп алгаш, ханаан черже чоруптуңар“ деп акыларыңга чугаала. ¹⁸ Ачазын болгаш боттарының өг-бүлелерин бээр эккелзиннер. Мен оларга Египеттиң эң-не эки черлерин бээр мен. Бистиң чуртувустуң дээжи байлаан четтирзиннер. ¹⁹ Оон ыңай оларга мону чугаала: кадайларын болгаш ажы-төлүн сөөртүрү-биле египет черден тергелерден ап алзыннар. Ачазын база эдертип эккелзиннер. ²⁰ Черинде каапкан эт-хөреңгизи дээш дыка сагыш човавазыннар, чүге дээрге Египетте бар бүгү-ле эки чүүлдерни оларга бээр мен». ²¹ Израильдиң оолдары шак-ла ынчаар күүсеткеннер. Фараоннуң дужаалы-биле Иосиф оларга тергелерни, орукка чиир хүнезинни берген. ²² Кижини бүрүзүңгө солуп кедер чаа хепти берген, а Вениаминге ол 300 °шекел мөңгүнү база беш чаа тонну берген. ²³ Бодунуң ачазынче Иосиф египет черниң ховар белектерин он эр элчигенге чүдүргеш чорудупкан, а он кыс элчигенге тараа, аъш-чем курлавырларын база чүдүрүп берген. ²⁴ «Орукка алгышпаңар» – деп чагааш, Иосиф акыларын үдеп чорудупкан. ²⁵ Алышкылар Египеттен чоруткаш, ханаан черде ачазы Иаковка чедип келгеннер. ²⁶ Ачазынга келгеш: «Иосиф дириг! Бүгү Египетти чагырып турар кижини ол-дур!» – деп чугаалааннар. Иаковтуң чүрээ шимирт дээн, ол бүзүревейн барган. ²⁷ Иосифтиң сөстөрүн оолдарындан дыңнааш, ооң чорудупкан белек-селээн база ону эккелзин дээн

тергелерни көргеш, Иаковтуң сеткили сергеп, дирли берген. ²⁸ Израиль: «Ындыг-дыр, оглум Иосиф дириг-дир! Өлбейн чыда, оглумну барып көрүп аар мен» – дээн.

Иаковтуң Египетче аян-чоруун Бурганның деткээни

46 Израиль бар-ла өнчүзүн ап алгаш, орукче үнүпкен. Беэр-Шевага келгеш, ачазы Исаактың Бурганынга өргүлдер салган. ² Дүне дүжүнде Бурган ону: «Иаков! Иаков!» – деп кыйгырарга, ол: «Дыңнап тур мен» – дээн. ³ Бурган аңаа: «Мен сээң ачаңның Бурганы-дыр мен. Кортпа, Египетче чорувут. Ол черге сенден улуг чонну чаяп каар мен. ⁴ Мен сээң-биле кады Египетче чоруптар мен. Оон дедир база үндүрүп каар мен. Өлүп каарыңга, Иосиф бодунуң холу-биле сээң карактарыңны шимдиндир суйбап каар» – деп чугаалаарга, ⁵ Иаков Беэр-Шевадан чорупкан. Оолдары ачазы Иаковту, боттарының кадайларын, ажы-төлүн фараоннуң бергени тергелеринге олурткаш, чорупканнар. ⁶ Ханаан черге азырап чорааны мал-маганын, эдилеп чорааны эт-хөреңгизин ап алгаш, Иаков бодунуң бүгү төрөл аймаа-биле Египетке чедип келген. ⁷ Оолдарын, уругларын база оларның ажы-төлүн – бодунуң бүгү-ле төрөл аймаан Египетке эккелген.

Иаковтуң үре-салгалының даңзызы (1 Чыл. 2:1-5)

⁸ Египетке чедип келген израиль чоннуң даңзызы бо-дур .
Иаков болгаш ооң оолдары.
Иаковтуң дун оглу: Рувим. ⁹ Рувимниң оолдары: Энох, Фаллу, Хецрон болгаш Харми .
¹⁰ Симеоннуң оолдары: Иемуил, Ямин, Огад, Яхин, Цохар база хананей херээженден төрүттүнген Саул .
¹¹ Левийниң оолдары: Гирсон, Кохат болгаш Мерари .
¹² Иуданың оолдары: Ир, Онан, Шела, Фарес, Зерах. А Ир биле Онан ханаан черге-ле чок апарганнар . Фарестиң Хецрон биле Хамул деп оолдары турган.
¹³ Иссахарның оолдары : Тола, Фува, Яшув болгаш Шимрон.
¹⁴ Завулоннуң оолдары: Серед, Элон, Яхлеил .
¹⁵ Оон аңгыда Иаков Дина деп кыстыг турган. Бо оолдар, кыстар – үжен үш кижини – Лия биле Иаковтуң Паддан-Арамга чурттап турган үезинде өзүп-көвүдээн үре-салгалы чүве-дир.
¹⁶ Гадтың оолдары: Цифион, Хагги, Шунни, Эцбон, Эри, Ароди, Арели .
¹⁷ Асирниң оолдары: Имна, Ишва, Ишви, Брия база кыс уруу Серах. Брияның оолдары: Хевер биле Малхиил . ¹⁸ Бо уруг-дарыг – он алды кижини –

Лаванның уруу Лияга чалча кылдыр берип кааны Зелфа биле Иаковтуң үре-салгалы чүве-дир.

¹⁹ Иаковтуң кадайы Рахилдин оолдары: Иосиф биле Вениамин. ²⁰ Илиопольда бараалгакчы Потифераның уруу Асенет Иосифке Манассия биле Эфремни египет черге божуп берген .

²¹ Вениаминниң үре-салгалы: Бела, Бехер, Ашбел, Гера, Нааман, Эхи, Рош, Муппим, Хуппим, Ард . ²² Бо оолдар – он дөрт кижичи – Рахил биле Иаковтуң үре-салгалы чүве-дир.

²³ Данның оглу: Хушим .

²⁴ Неффалимниң оолдары: Яхцеил, Гуни, Иецер, Шиллем . ²⁵ Бо оолдар – чеди кижичи – Лаванның уруу Рахилге чалча кылдыр бергени Валла биле Иаковтуң үре-салгалы чүве-дир.

²⁶ Иаков-биле кады Египетке чедип келген ооң дорт салгакчылары, келиннерин санаваaska, шупту алдан алды кижичи чүве-дир. ²⁷ А Иосифтиң ийи оглу Египетке төрүттүнген турган. Ынчангаш Иаковтуң Египетче көжүп келген төрөл бөлүүнүң саны чеден кижичи турган .

Иаковтуң өг-бүлезиниң Египетке чедип келгени

²⁸ Гесемче баар орукту айтып берзин дээш, Иуданы Иаков эртежик-ле Иосифче чорудупкан турган. Олар Гесемге чедип кээрге, ²⁹ Иосиф бодунуң чуузазын белеткээш, ачазы Израильди уткуп, Гесемче чорупкан. Ачазын көрүп кааш, Иосиф оон куспактаныпкаш, дыка үр ыглап келген. ³⁰ Израиль Иосифке: «Оглум, сени көрүп алганымда, ам өлүп калзымза-даа, ажырбас!» – дээн. ³¹ Иосиф бодунуң акыларынга болгаш төрөлдөргө: «Фараонга барып: „Ханаандан мээң акыларым болгаш төрөлдөрим чедип келди. ³² Олар малчыннар болгаш, мал-маганын ап алгаш келген“ – деп чугаалаайн. ³³ Фараон силерден: „Кандыг ажил-агыйлыг силер?“ – деп айтырарга, ³⁴ „Бис, силерниң чалчаларыңар, өгбелеривис дег, бичиивистен тура кадарчылар улус бис“ – дээр силер. Ынчан силерни Гесемге чурттадып арттырып каар. Чүге дээрге хой кадарчыларын египетчилер ческинчиг деп санаар улус-тур » – дээн.

47 Иосиф фараонга чедип келгеш: «Ханаандан мээң ачам, акыларым шээр база бода мал-маганын, эт-хөреңгизин ап алгаш чедип келдилер. Олар ам мында, Гесемде ап четтилер» – деп чугаалаан. ² Иосиф акыларының бежин эдертип алгаш, оларны фараонга бараалгадып чедип келген. ³ Фараон алышкылардан: «Кандыг ажил-агыйлыг силер?» – деп айтырган.

Олары: «Бис, силерниң чалчаларыңар, өгбелеривис дег, кадарчылар бис – деп харыылааннар. – ⁴ Бис бо черге чурттаар дээш келдивис, чүге дээрге ханаан черде мал кадарар чер безин чок-тур. Ында улуг аш-чут чоруп турар

болгай. Ынчангаш чалчаларыңар биске Гесемге чурттаарын чөпшээреп көрүңерем».

⁵ Фараон Иосифке мынча дээн: «Ачаң болгаш акыларың сеңээ чедип келгеннер-дир. ⁶ Бүгү Египеттиң чери сээң мурнуңда-дыр. Ооң эң-не эки булуңунга ачаңны болгаш акыларыңны чурттадып каг. Гесемге олар чурттаайлар аан. Бир эвес оларның аразында төлептиг улус бар болза, мээң хуу малым кадарар кылдыр томуйлап каг».

⁷ Иосиф ачазы Иаковту фараонга эдертип эккээрге, Иаков фараонну алгап-йөрээп каан.

⁸ Фараон Иаковтан: «Каш харлыг силер?» – деп айтырган.

⁹ Иаков фараонга: «Мен 130 чыл ишти көжүп-дүжүп чурттап келдим. Ол дээрге хөй эвес болгаш берге чылдар болду . Мээң өгбелеримниң көжүп-дүжүп чурттап чорааны чылдар-биле оларны деңнээр-даа ужур чок» – деп харыылаан. ¹⁰ Иаков фараонну алгап-йөрээп кааш, үнүп чорупкан.

¹¹ Фараоннуң дужаалы-биле Иосиф ачазын болгаш акыларын Египеттиң эң-не эки булуңу болур Раамсеске чурттадып каан . ¹² Ачазынга, акыларынга, төрөл бөлүүнүң өг-бүлө бүрүзүңгө оларның санын барымдаалап, тарааны үндүрүп берип, оларны хандырып турган.

Аш-чут үезинде Иосифтиң чуртту башкарып турганы

¹³ Аш-чут кедереп, бүгү чер-делегейде тараа шуут чок калган. Египет болгаш ханаан черлер аштан хоозурап калган. ¹⁴ Египеттиң болгаш Ханаанның чонунга тараа садып тургаш, Иосиф ол черлерниң бар-ла турган акша-мөңгүнүн фараоннуң хөреңгизинче кирип турган. ¹⁵ Египетте-даа, Ханаанда-даа акша-мөңгүн шуут эвээжеп каарга, Египеттиң бүгү чурттакчылары Иосифке келгеш: «Биске тараадан бериңер! Акша-мөңгүнүвүс төнүп калды, силер көрүп туруңарда-ла, өлүр эвес бис» – дээннер.

¹⁶ Иосиф оларга: «Бир эвес акша-мөңгүнүңер төнүп калган болза, малыңарны эккелиңер, тарааны аңаа орнап садар мен» – дээн. ¹⁷ Олар Иосифке малдарын ойладып эккеп берип турганнар. Иосиф тараазын аъттарга, шээр болгаш бода малдарга, элчигеннерге орнап, ол чылын чонну тараа-биле хандырып келген.

¹⁸ Ол чыл ынчаар эрткен. Дараазында чылын Египеттиң чурттакчылары база катап Иосифке чедип келгеш, мынча дээннер: «Силерден чажырбас бис, хүндүлүг дээргивис: акша-мөңгүнүвүс төнгөн, малывыс база силерде барган болгай. Ам чүгле боттарывыстан база черлеривистен аңгыда, силерге бээр чүвүс-даа артпады. ¹⁹ Силер көрүп туруңарда-ла, боттарывыс өлгүлөп, черлеривис хоозурап каарга, эки деп бе? Бисти база бистиң черлеривисти тараага орнап садып алыңар. Бис фараоннуң кулдары болур бис, черлеривис ооңу болур, чүгле биске өлбөс

кылдыр, чер кыры куруг калбас кылдыр тараадан бериңер». ²⁰ Күштелип орган аш-чуттан өлбөс дээш, Египеттиң чурттакчылары – кижилер бүрүзү бодунуң черин тараага орнаптарга, Иосиф бүгү египет черни фараонга садып берген. Ынчалдыр ол черлер фараоннуң өнчүзү болу берген. ²¹ А Египеттиң чурттакчыларын Иосиф чурттуң бир ужундан өске ужунга чедир фараоннуң кулдары кылып каан. ²² Ол чүглө египет бурганнарның бараалгакчыларының черлерин садып албаан, чүгө дээрге оларны фараон боду хайгааралга ап, ашкарып-чемгерип турган. Ынчангаш олар боттарының черлерин сатпааннар. ²³ Иосиф Египеттиң чурттакчыларына: «Мен силерни болгаш силерниң черлериңерни бөгүн фараонга садып бериптим. Тараадан ап алгаш, тарып алгылаңар че. ²⁴ Тарааңарны ажаар өй кээрге, дүжүдүңерниң бештиң бир кезиин фараонга бээр силер. А артканын өг-бүлелериңерни чемгереринге болгаш тарыыр үрезинге арттырып аар силер» – дээн.

²⁵ Олары: «Силер бистиң амы-тынывысты камгалап алдыңар. Бисче ээ көрүндүңер, дээрги хайыраатывыс. Амдан эгелеп фараоннуң кулдары болур бис» – деп харыылааннар. ²⁶ «Дүжүдүңүң бештиң бир кезиин фараонга бээр» деп Египетте бо хүннерге чедир күштүг дүрүмнү Иосиф ынчалдыр доктаадып каан. Чүглө бараалгакчыларның черлери фараонга хамаарышпас турган. ²⁷ А израиль чон Египеттиң Гесем девискээринге турумчуп, күш кирип, ажы-төлү көвүдөп чурттап чораан-дыр.

Иаковтуң сөөлгү чагы

²⁸ Египет черге Иаков он чеди чыл чурттаан. Ооң назыны 147 чыл болган. ²⁹ Өлүр үези чоокшулап кээрге, ол оглу Иосифти кыйгырып алгаш, мынча дээн: «Бир эвес менче ээ көрнүр болзуңза, меңээ бердингениңни көргүс: мээң дөңмээмге дээп, египет черге мени хөөржүтпезиңни даңгырагла!» ³⁰ Кажан мен өгбелерим соондан чоруй баарымга, мээң мөчүмнү Египеттен апаргаш, өгбелеримниң сөөк салган черинге ажаап каар сен».

Иосиф ачазына: «Силерниң чагыыңарны күүседир мен» – дээн.

³¹ Иаков: «Меңээ даңгырагла!» – дээн. Иосиф даңгыраан берген соонда, Израиль орунга чыда, Бурганга мөгөйгөн.

Иаковтуң Эфрем биле Манассияны йөрээгени

48 Элээн үе эрткенде, Иосифке ооң ачазы аарып турар дээрзин дыңнаткан. Иосиф бодунуң Манассия биле Эфрем деп ийи оглун эдертип алгаш, ачазына чедип келген. ² Иаковка ооң оглу Иосифтиң кел чыдарын дыңнадыптарга, ол бүгү күжүн чыгаш, орунунга олуруп алган. ³ Иаков

Иосифке мынча деп чугаалаан: «Күчүлүг Бурган ханаан черде Луз хоорайга меңээ көстүп келгеш, меңээ ачы-буян хайырлап: ⁴ „Сээң үре-салгалың өзүп-көвүдээр, сенден хөй-ле чоннар тыптыр, бо черни сээң салгалыңга кезээ мөңгөдө ээлээр кылдыр берип каар мен“ – дээн чүвө. ⁵ Ынчангаш ам Египетке мээң кээримге чедир төрүттүнгөн ийи оглуң – Эфрем биле Манассия – Рувим болгаш Симеон-биле дең эргелиг мээң оолдарым болзун. ⁶ А оларның соонда төрүттүнер оолдарың сээңи болур. Ынчалза-даа олар акыларының төрөл аймаанга каттыжып, оларның салгал дамчаан өнчүзүн үлежирлер. ⁷ Ынчаар шиитпирлээним чылдагааны болза, мен Паддан-Арамдан кел чыдырымда, ханаан черге, орукка, Эфратага бичии-ле четпейн чорумда, мээң Рахилим өлүп калды. Ону мен ында, Эфратада (азы Вифлеемде) орук кыдырында, ажаап каан мен».

⁸ Израиль Иосифтиң оолдарын көрүп кааш: «Кымнарыл бо?» – деп айтырган.

⁹ «Бо дээрге маңаа кээримге, Бурганның бергени мээң оолдарым-дыр» – деп, Иосиф харыылаан.

Ачазы: «Оолдарыңны бээр чоокшуладып эккел, мен оларны алгап-йөрээп каайн» – дээн.

¹⁰ Кыраанындан Израильдин караа четпестеп калган, ол чүнү-даа тода көрүп шыдапас апарган. Иосиф оолдарын ачазына эккээрге, ол оларны куспактааш, ошкап каан. ¹¹ Израиль Иосифке: «Сени көөр боор мен деп черле идегевейн турдум, ам бо-дур, Бурган меңээ сээң оолдарыңны безин көргүстү» – дээн. ¹² Кырган-ачазының хойнунга олурган оолдарын тургузуп алгаш, Иосиф ачазына черге чедир мөгөйип каан.

¹³ Иосиф Израильге оолдарын чедип эккелгенде, Эфрем ооң оң талазына (Израильдин солагай талазына) турган, а Манассия – солагай талазына (Израильдин оң талазына) турган. ¹⁴ А Израиль ынчан холдарын карыштыр: оң холун оолдарның бичези Эфремниң бажынга, а солагай холун оолдарның улуу Манассияның бажынга салып алган. ¹⁵ Израиль Иосифти мындыг сөстөр-биле алгап-йөрээп каан: «Мээң адаларым Авраам биле Исаактың бараан болуп чорууру Бурган! Төрүттүнгенимден эгелээш, бо хүннерге чедир мени хайгаарап чоруур Бурган! ¹⁶ Бүгү-ле айыыл-халаптан мени чайладып чоруур дээрниң Төлээзи бо оолдарны алгап-йөрээзин! Олар мээң адаларым Авраам биле Исаактың база мээң – бис үштүң ук-салгалывыска хамааржыр. Оларның салгалдары чер кырынга хөй-ле болзунам!»

¹⁷ Ачазы оң холун Эфремниң бажында салып алганын көөрге, Иосифке ол шын эвес кылдыр сагындырган. Иосиф ачазының холун Манассияның бажынче салыр дээш тудуп алгаш, ¹⁸ ачазына: «Соора салып алган-дыр силер, ачай. Улуу бо-дур, оң холуңарны ооң бажынга салып алыңар» – дээн.

¹⁹ Израиль ооң-биле чөпшээрешпейн, аңаа: «Билир мен, билир мен, оглум. Манассия база улуг болур, оон улуг чон тыптыр. Ынчалза-даа бичези акызындан артык кижиге болур – Эфремден хөй-хөй чоннар укталыр» – дээн. ²⁰ Ол хүн Израиль оларны мындыг сөстөр-биле алгап-йөрээп каан: «Израиль чон силерден ачы-буян алыр. Олар бот-боттарын алгап-йөрээп тура: „Бурган сени Эфрем биле Манассияга дөмей кылып каар болзун!“ – дижирлер».

Ынчалдыр Израиль Эфремни Манассиядан бедик эргелиг кылып каан.

²¹ Ооң соонда Израиль Иосифке: «Удавас мен өлүп каар мен. Бурган силер-биле кады болур. Силерни Ол ада-өгбеңерниң чуртунче ээлдирип, чандырыптар. ²² А сеңээ, акыларыңдан артыкка, амор чондан хылыш, ча, согунумнуң ачызында чаалап алганым черни өнчү кылдыр бээр мен» – дээн.

Иаковтуң бодунуң оолдарын алгап-йөрээгени (Ы. х. к. 33:1-24)

49 Иаков оолдарын кыйгырып алгаш, мынча дээн: «Чыглып келиңер, келир үеде силерни чүү манап турарын чугаалап берейн. ² Бээр четкилеп келгеш, ачаңар мени – Израильди дыңнаңар, оолдарым!

³ Дун оглум Рувим!
Мээң шыдалым, мээң үре-салгалымның баштайгызы,

эң-не тергиин болгаш күчүлүг сен.

⁴ Үер суу дег хөделип чордуң,
ынчангаш сен тергиидевес сен.

Чүге дээрге сен адаң мээң орун-дөжээмче үнүп,
чыдынымны бужартаткан сен .

⁵ Симеон биле Левий алышкыларның хылыш-чепсээ
каржы чорукту кылган-дыр!

⁶ Оларның сүлчээзиниң деткикчизи эвес мен,
мээң ат-алдарым оларнынга каттышпас.
Олар ажынып-хорадааш, кижилер өлүрүп каан-дыр;

туразы улгадып, мал-маган кемдеткен-дир.

⁷ Оларның каржы-дошкун кылыы, араатанзыг килеңи каргаттырар!

Иаковтуң салгалының аразынга оларның үре-салгалын тарадып,
израиль чоннуң аразынга үлеп чорудуптар мен!

⁸ Иуда! Сени ха-дуңмаң алгап-мактаар.
Дайзыннарыңны доңгайтыр базар сен,
кады төрөөннериң сээң мурнуңга мөгөөрлер .

⁹ Сен олча тыпкан аныяк арзылаң дег-дир сен,
оглум Иуда!

Халдаарыңга белеткенген араатан дег-дир сен.
А ону кым дүвүредип диттир боор!

¹⁰ Иуда эрге-дужаал даянгыыжын холдан салбас,

чагырыкчының эргези оон кажан-даа адырылбас ;
үези кээрге, албан-үндүт төлеп , чоннар аңаа чагыртыр.

¹¹ Ооң элчигеннерин чимистиг ыяшка безин баглап болур,
виноградының ханды-арагазы, идик-хеп чуп болгу дег, хөй болур .

¹² Арага-хымыстың хөйүнден оларның карактары кылаң,
сүттүң хөйүнден диштери ак болур.

¹³ Заулон корабльдар эжиндирип кээп турар далай эриинге чурттаар.

Ооң ээлээн чериниң кызыгаары Сидон хоорайга чедир .

¹⁴ Иссахар – чүк аразында чыдыпкан шыырак элчиген дег.

¹⁵ Дыштанган чери эки, беримчелиг деп чүвени ол көрүп кааш,
чүктү экинге каап алгаш, албадал адаандан ажылдап эгелээн.

¹⁶ Израильдин бир аймаа болгаш, Дан бодунуң чонун шын шиидер .

¹⁷ Дан орукка чылан болзун, шагар чылан дег, орук дозар болзун!

Аъттың бодунче шаптарга, ооң мунукчузу ошта кээп дүжер болзун!

¹⁸ Сээң камгалалыңга идегеп тур мен , Дээрги-Чаяакчы!

¹⁹ Гадче дээрбечилер халдай берзе,
оларның боттарын ызыртыр сүргеш, үптээр.

²⁰ Асирниң аъш-чеми элбек, ол хааннарны хандырар.

²¹ Неффалим – хостуг чээрден-дир, ол чараш ажы-төл төрүүр .

²² Иосиф – суг кыдыында аныяк элчиген дег,
даг эдээнде оъттап турар чаваа дег .

²³ Ча адыгжылары олче халдап-даа, аткылажып-даа,

ооң-биле өжээннежип-даа турганнар.

²⁴ Ынчалза-даа Иосифтиң чазы кадыг,
холдарының шыңганнары дыңзыг болуп арткан.
Ооң күжү Иаковтуң күштүг Бурганының холдарыңдан келген.

Израильдин Кадарчызы болгаш Хаязы ону деткээн!

²⁵ Сээң адаңның Бурганы сеңээ дузалаар,
Күчүлүг Бурган сеңээ ачы-буян хайырлаар:
деңгер-дээрлерниң, чер адаанда сугларның,
ава амытанның ачы-буяны сеңээ чедер.

²⁶ Сээң адаңның хайырлаан йөрээлдери үе-дүптүң дагларының ачы-буянындан,
эрте-бурунгу тейлерниң хайыразындан артык үнелиг .

Ол бүгү йөрээшкіннер Иосифтиң бажынче бадып келзин,

алышкыларның аразында онзагай кижиниң тейинче бадып келзин .

²⁷ Вениамин дээрге араатан бөрү-дүр ол.

Эртен эрте ол бодунуң олчазын хемирип оرار, кезээ тывыжын үсперлеп турар ».

²⁸ Израильдиң он ийи аймаа ол-дур. Оларның адазының оларга берген алгыш-йөрээли ындыг болган. Аймак бүрүзүңге – тускай алгыш-йөрээл.

Иаковтуң өлгени

²⁹ Иаков оолдарынга мынча дээн: «Удавас мен өгбелерим соондан чоруптар мен. Мени хет Эфроннуң шөлүндө турар куйда адаларымның чанынга ажаап каар силер. ³⁰ Авраамның хууда орнукшудулга чери кылдыр хет Эфрондан садып алганы, ханаан черде Мамре чоогунда Махпела шөлүндө турар куй ол-дур. ³¹ Ында Авраам болгаш ооң кадайы Сарраны, Исаак болгаш ооң кадайы Ревекканы ажааган болгай. Ында мен Лияны база ажаап каан мен. ³² Ол шөлдү болгаш ында куйну хет чондан садып алган болгай».

³³ Оолдарынга шак ындыг чагыгны берип кааш, орунунга чыдып алгаш, Иаков өлүп калган, өгбелериниң соондан өске оранче чоруй барган.

Иаковту орнукшутканы

50 Иосиф ыглап-сыктап, ачазын кускаптааш, ошкап-чыттап турган. ² Иосиф бодунуң чалча эмчилеринге ооң ачазының мага-бодун орнукшударынга онзагай арга-биле белеткеп каарын дужаарга, олар күүсеткеннер. ³ Израильдиң чок апарганындан бээр дөртен хонук эрткен. (Ынча хонук иштинде орнукшударынга белеткээр ужурлуг турган чүве-дир.) Египетчилер чеден хонук иштинде Израиль дээш кажыыдап ыглажып келгеннер. ⁴ Кажыыдаашкын хүннери эрте бээрге, Иосиф фараоннуң чоок кижилеринге мынча деп чугаалаан: «Бир эвес силер менче ээ көрнүр болзуңарза, фараонга барып, мынча деп дамчыдыңар: ⁵ „Ачам: ‘Мен өлүп каарымга, мени ханаан черде белеткеп кааным черге ажаап каар сен’ – деп чагааш, менден даңгырак алган чүве. Ам барып, ачамны ажаап каайн, оон мен дедир эеп кээр мен”».

⁶ Фараон Иосифке: «Ачаңны барып ажаап кааш кел, даңгырааңны күүсет» – деп чөпшээрээн.

⁷ Иосиф ачазын ажаап каар дээш чорупкан. Ооң биле кады фараоннуң шупту дүжүметтери, ооң ордузунуң баштыңнары, египет черниң бүгү баштыңнары база чорупканнар. ⁸ Иосифтиң өг-бүлөзи, ооң акылары, дуңмазы, шупту төрөлдери база чорупкан. Гесем черге чүгле оларның ажы-төлү болгаш мал-маганы артып калган. ⁹ Иосиф биле кады аъттыг, чуузалыг улустар, дыка хөй чон база чорупкан. ¹⁰ Иордан хемниң чөөн чүгүндө Горен-гаатадка чедип келгеш, олар ханы кажыыдап ыглашканнар. Иосиф ачазы дээш чеди хондур ыглап-сыктап келген. ¹¹ Тус черниң чурттакчылары болур хананей чон ол ыы-сыыны дыңнааш:

«Египетчилерниң ыы-сыызы, кажыыдалы улуг-дур» – деп турганнар. Ынчангаш Иорданның чөөн чүгүндө ол черни «Египетчилерниң ыы-сыызы» деп адап каан.

¹² Иаковтуң оолдары ооң чагаанын ёзугаар күүсеткеннер. ¹³ Оолдары ачазының мөчүзүн ханаан черге эккелгеш, Авраамның хууда орнукшудулга шөлү кылдыр хет Эфрондан садып алганы, Мамре чоогунда Махпела шөлүндө турар куйга ажаап кааннар. ¹⁴ Ачазын ажааган соонда, Иосиф, ооң акылары, дуңмазы база олар-биле кады чораан хамык улус Египетче эеп чанып келгеннер.

Иосифтиң бодунуң акыларын оожургатканы

¹⁵ Ачазы өлгөн соонда, акылары коргуп: «Бир эвес Иосиф биске хорадап, ачаа чедирген хоравысты сактып келгеш, өжээнин негей берзе, канчаар бис?» – деп боданы бергеннер. ¹⁶ Олар Иосифче сөс дамчыдыпканнар: «Чок апаарының мурнунда, ачаңар: „Акыларыңның сеңээ кылган буруузун болгаш бачыдын өршээп көрем” – деп чагып чыткан чүве. Ачаңарның Бурганының чалчалары бисти өршээп көрүңерем». Ол сөстөрү дыңнааш, Иосиф ыглап турган. ¹⁸ Акылары боттары чедип келгеш, ооң мурнунга сөгүрүп кээп дүшкеш: «Силерниң кулдарыңар-дыр бис» – дээннер.

¹⁹ Ынчан Иосиф: «Кортпаңар. Мен Бурган-дыр мен бе? ²⁰ Силер меңээ удур багай чүвени бодап кылдыңар. Ынчалза-даа Бурганның бодалы-биле дыка хөй кижилер бо хүнде дириг артсын дээш, силерниң багай херээңер эки талаже угланы берген-дир. ²¹ Ынчангаш кортпаңар. Мен силер дээш, силерниң ажы-төлүңер дээш сагыш човаар мен» – деп чугаалаан. Иосифтиң ол сөстери алышкыларның сеткил-сагыжын чымчадып, оожургадыпкан.

Иосифтиң өлгени

²² Иосиф бодунуң дөргүл-төрели-биле Египетке турумчуп чурттай берген. Ол 110 чыл дургузунда чурттаан. ²³ Ынчалдыр Иосиф Эфремниң үш салгал чедир ук-салгалын-даа, Манассияның оглу Махирниң чаа төрүттүнген оолдарын-даа хоюнга олуртуп, хүлээп алган. ²⁴ Иосиф ха-дуңмазынга: «Удавас мен өлүп каар мен. Ынчалза-даа Бурган силерге ыяап-ла дузалап чедип кээр. Авраамга, Исаакка болгаш Иаковка азааны черинче силерни чорудуптар хүнү черле келир» – деп чугаалаан. ²⁵ Иосиф израиль чонга: «Бурган силерге болчуп чедип кээрге, мээң мөчү-сөөгүмнү бо чурттан үндүрө бээр силер» – деп чагааш, олардан даңгырак ап алган. ²⁶ Иосиф 110 харлыында өлүп калган. Ооң мөчүзүн орнукшударынга онзагай арга-биле белеткээш, Египетке ажаап кааннар.

Хосталыышкын

Кирилде

Моисейниң Беш номунуң ийигизи израиль чоннуң төөгүзүндө чугула үелерниң бирээзиниң дугайында – кул бооп чорааны күчүлүг египет күрүнөдөн израильчилерниң хосталып үнгениниң дугайында тоожуп турар. Ол болуушкун барык 3500 чыл бурунгаар болган.

Номнуң бирги кезээ (1–19 эгелер) – израильчилерни египет дарлалдан хостаар дээш Бурганның шилип алган кижизи Моисейниң дугайында тоожулал болур. А ийиги кезээ (20–40 эгелер) – Бурганның чон-биле Синай дагга чагыг-керээзиниң үндезини болур хоойлу-дүрүмнүң эгези. Бо эгелерже чоннуң чарган чагыг-керээден дыка дүрген ойталаанының дугайында тоожулал болгаш Бурганның израиль чон-биле каракка көзүлдүр кады турганы ыдыктыг майгынны тодарадып бижээн чүүл кирип турар. Ыдыктыг хоойлунуң төп кезээ – Бурганның он айтыышкыны. Чогум-на олар бөгүнгү делегейде чурттап турар улустуң хөй кезииниң амыдыралын ылаптап ап чорууру мөзү-шынар хоойлуларының үндезинин тургускан.

Бурган өндүр улуг ажил-херектерин-даа, хоойлу-дүрүмнерин-даа дамчыштыр Моисейге болгаш израильчилерге Бодунуң алыс бүдүжүнүң ужур-утказын, Бодунуң ёзулуг адын ажыдып берип турар. Өске бурганнар эвес, а чүгле Дээрги-Чаяакчы бойдушту, кижилерни чагырар бүрүн эргелиг, ынчангаш Ол кижилерден чүгле Аңаа мөгеерин негеп турар. Чаңгыс-ла Ол ыдыктыг, а улус боттары бачыттыг болгаш, чүгле Бурганның Бодунуң тодараткан негелделерин ёзугаар Ооң-биле харылзаа тудуп шыдаар.

Иаковтуң өг-бүлөзи – Египетте

1 Өг-бүлөзин эдертип алгаш, Иаков-биле кады Египетке кирип келген израильчилерниң – Иаковтуң оолдарының – аттары бо-дур: ² Рувим, Симеон, Левий болгаш Иуда; ³ Иссахар, Завулон болгаш Вениамин; ⁴ Дан болгаш Неффалим, Гад болгаш Асир. ⁵ Иаковтуң дорт салгакчылары болур улустуң саны чеден кижиге турган. (А Иосиф ынчан Египетке чурттап турган.) ⁶ Ооң соонда Иосиф-даа, ооң акы-дуңмалары-даа база ол салгалдың бүгү улузу-даа өлгүлөп калган. ⁷ А израиль чон аажок өзүп-көвүдөп, күш кирип, имилеме апаргаш, египет черни дола берген.

Израиль чоннуң дарлалга таварышканы

⁸ А Египетти ол аразында Иосифти билбес чаа хаан чагыра берген. ⁹ Ол бодунуң чонунга: «Дыңнаңар, израиль чон бистен хөй болгаш күштүг апарган-дыр! ¹⁰ Олар моон ыңай өзүп-көвүдөвөс кылдыр, бир-ле кажар аргадан тып көрээли. Оон башка дайын үнер болза, израильчилер дайзыннарывыска каттыжып, биске удур тура халышкаш, чуртувустан чоруй баарлар» – дээн. ¹¹ Ынчангаш египетчилер аар-берге ажил-биле израильчилерниң чилчиин үзөр ажил

башкарыкчыларын тургузуп кааннар. Израиль чон фараонга курлавырлар шыгжаар хоорайларны – Питом биле Раамсести тудуп берген.

¹² Израильчилерниң чилчиин үскен тудум, олар улам өзүп-көвүдөп, тарап-нептерээр болган, ынчангаш египетчилерниң коргары база чииртимнеп көөрү дам барган. ¹³ Оларның израильчилерни дарлаары дендеп, аар-берге ажилдарны албадап кылдыртып-ла турганнар. ¹⁴ Египетчилер израильчилерге дой, тууйбу-биле аар-берге ажилдар база шөлдерге янзы-бүрү ажилдар кылдыртып, ол чоннуң амыдыралын ырма сынчыг кылыпканнар. Шак ынчаар олар израильчилерни янзы-бүрү аар-берге ажилдар кылырынче каржызы-биле албадап турганнар.

Бургандан коргар тудугжу херэеженнер

¹⁵ Еврей херэеженнер божудар ийи кадай турган. Оларның бирээзин Шифра, өскезин Фуа деп адаар чүве-дир. Египеттиң хааны оларга: ¹⁶ «Еврей херэеженнерни божудуп тура, кандыг төл-дүр, көрүңер: оол уруг төрүттүнер болза, өлүрүп каар силер, а кыс уруг болза – дириг арткай аан» – деп айтыышкын берген. ¹⁷ Ынчалза-даа тудугжу кадайлар Бургандан коргар турган болгаш, Египеттиң хаанының дужааганын ёзугаар кылбайн,

чаа төрүттүнгөн оолдарны диригге арттырып турганнар. ¹⁸ Египеттиң хааны тудугжу кадайларны кый деп алгаш: «Чүгө ынчап тур силер? Чүгө чаа төрүттүнгөн еврей оолдарны диригге арттырып тур силер?» – деп айтырган.

¹⁹ Кадайлар фараонга: «Еврей херээженнерниң кадыкшылы египетчилерге бодаарга, быжыг-дыр: божудар дээш чеде бээривис бетинде-ле, божуп-чиигеп алган боор-дур» – деп харыылаан. ²⁰ Ол дээш Бурган тудугжу кадайларга буянын хайырлап турган, а чон өзүп-көвүдөп, күш кирип орган. ²¹ Тудугжу кадайлар Бургандан коргар боорга, Ол оларга хөй үре-салгалды хайырлаан.

²² Фараон ынчан бодунуң бүгү чонунга мынча деп дужааган: «Еврейлерниң чаа төрүттүнгөн оол бүрүзүн хемче октап туруңар, а кыс уругларын диригге арттырыңар!»

Моисей деп чаш төл

2 Левийниң аймаандан бир кижини ол-ла аймактан бир кысты кадай кылдыр ап алган. ² Кадайы иштелгеш, оол уруг божуп алгаш, көөрге, чаш төлүнүң чаражы аажок боорга, ону үш ай дургузунда чажырып келген. ³ Оон ыңай чажырап аргазы чок апаргаш, кулузундан хааржак аргып алгаш, сугга дүшпес кылдыр чук-биле чаап-чаап, чаш төлүн ынаар суккаш, хем эриинде кулузун аразынга арттырып каан. ⁴ Чаш төлдүң угбазы аңаа артып калгаш, дуңмазы-биле чүү болурун ырактан хайгаарап эгелээн. ⁵ Ол өйдө фараоннуң уруу хемче чунуп чедип келген, ооң чалча кыстары эрикке кылаштажып турганнар. Фараоннуң уруу кулузун аразында аргаан хааржакты көрүп кааш, ону чалча кыска эккелдирип алган. ⁶ Даңгына аргаан хааржакты ажыдыпкаш, көөрге, чаш төл ыглап чыдар боорга, ону кээргей бергеш: «Бо-даа еврейлерниң ажы-төлүнүң бирээзи-дир» – деп чугаалаан.

⁷ Чаш төлдүң угбазы даңгынадан: «Барып, силерге чаш төлдү эмзирип өстүрүп бээр херээженден еврейлер аразындан тып эккээйн бе?» – деп айтырган. ⁸ Даңгына аңаа: «Ынчал че» – деп харыылаан. Демги уруг чоруткаш, чаш төлдүң авазын эккелген. ⁹ Даңгына ие херээженге: «Бо чаш төлдү ап алгаш, меңээ эмзирип өстүрүп бер, сеңээ төлеп бээр мен» – деп чугаалаан. Демги херээжен чаш төлүн ап алгаш, эмзирип өстүрүп эгелээн. ¹⁰ Чаш төл өзүп кээрге, авазы ону фараоннуң уруунга эккелген. Даңгына ону төрөөн оглу дег хүлээп алгаш: «Мен ону сугдан ушта тыртып алган болгай мен» – дээш, Моисей деп ат тывыскан.

Моисейниң Маданче дескени

¹¹ Моисей өзүп-доругуп, улуг эр апарган үезинде бодунуң чону – еврейлерге барып, оларның аар-берге ажылдар кылып турарын көрүп каан. Ол көөрге, ха-дуңмаларының бирээзи болур еврей

кижини египет кижини эттеп турар болган. ¹² Моисей ыңай-бээр көрдүнгөш, кым-даа олче кичээнге салбайн турар боорга, египет кижини өлүргөш, элезинге хөөп каан.

¹³ А даартазында хүндүс чедип кээрге, ийи еврей чокшуп-кыржып турган. Моисей эжин хомудадып турар кижиден: «Эжиңни чүгө эттеп тур сен?» – деп айтырган. ¹⁴ А демгизи: «Кым сени бистиң даргавыс болгаш шииткекчивис кылып каан чүвөл? Египет кижини өлүрүп кааның дег, мени база өлүрер бодап тур сен бе?» – деп харыылаан. «Үүлгеткен херээмниң билдингир апарганы ылап-тыр» – дээш, Моисей корга берген.

¹⁵ Фараон Моисейниң үүлгеткен херээниң дугайында дыңнап кааш, ону өлүрер деп барган. А Моисей фараондан дезип чоруткаш, Мадан деп черге чедип, аңаа доктаагаш, кудук чанынга оруп алган. ¹⁶ А Маданга Бурганның бир бараалгакчызы чурттап турган. Ол чеди кыстыг чүвө-дир. Ооң уруглары ачазының шээр малын суггарары-биле чедип келгеш, сугну узуп, коошпа саваларын долдуруп алганнар. ¹⁷ Ол өйдө кадарчылар келгеш, оларны сывырыпканнар. Ынчан Моисей туруп келгеш, уругларны камгалап, оларның малын суггарып берген. ¹⁸ Кажан олар Рагуил деп аттыг ачазына чеде бээрге, ол: «Бөгүн чүү кончуг эрте чанып келдиңер?» – деп айтырган.

¹⁹ Уруглары: «Бир египет кижини бисти кадарчылардан камгалап кагды, харын-даа суг узуп берип, малывысты суггарып берди» – деп харыылаан.

²⁰ Ачазы уругларына: «Ол кижиниң кайыл? Чүгө каапкаш келдиңер? Кый деп эккелиңер, бистиң аш-чемивисти үлежип чизин» – дээн. ²¹ Моисей ол кижиниң аалына чурттаар бооп чөпшээрешкен. Аалдың ээзи Моисейге Сепфора деп уруун кадай кылдыр берген. ²² Сепфора иштелгеш, оол уруг божуп аарга, Моисей аңаа Гирсам деп ат тывыскаш: «Мен хары черге өскээртен келген кижини-ле болгай мен» – деп турган .

Бурганның израильчилерге дузалажырын шиитпирлээни

²³ Хөй-ле үе эрткен; Египеттиң хааны өлгөн, а израиль чон аар-берге ажылдан човууртап турган. Оларның дуза дилээн кыйгызы Бурганның кулаанга чеде берген. ²⁴ Бурган оларның уё-човуурун дыңнап кааш, Авраам, Исаак болгаш Иаков-биле чарган чагыг-керээзин бодап келген. ²⁵ Бурган израиль чоннуң хилинчээн көргөш, оларже сагыш салып турган .

Хып турар чадаң ыяш

3 Моисей Маданда Бурганның бараалгакчызы болур каты Иофорнуң бир кодан шээр малын кадарып турган. Бир катап ол малын ээн кургаг ховуну кежир сүргөш, Бурганның Хорив даанга

чеде берген .² Ынчан Дээрги-Чаяакчының төлээзи аңаа тенниг чадаң ыяш иштинде хып турар оттан көстүп келген. Моисей көөргө, чадаң ыяш чалбышталдыр хып турар, ынчалза-даа өрттөнмөс бооп-тур.³ Моисей: «Бо чүү ыңдыг онза болуушкунул, чүгө бо чадаң ыяш өрттөнмейн турары ол, барып көөр-дүр» деп боданган.⁴ Дээрги-Чаяакчы көөргө, ол ынчаар бодап, чоокшулап кел чыткан. Бурган ынчан чадаң ыяш иштинден: «Моисей! Моисей!» – деп кыйгырган.

А демгизи: «Дыңнап тур мен!» – деп харыылаан.

⁵ Дээрги-Чаяакчы аңаа мынча дээн: «Бээр келбе. Будуңда кеткен идиин уштуп ал. Базып турар чериң ыдыктыг чер-дир .⁶ Мен дээрге сээң ада-өгбеңниң Бурганы-дыр мен – Авраамның Бурганы, Исаактың Бурганы болгаш Иаковтуң Бурганы-дыр мен» . Моисей Бурганче көөрүндөн корткаш, арнын дуглапкан.

⁷ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча дээн: «Мээң чонумнуң Египетте кайы хире хинчектенип чоруурун көрдүм. Египетчилерниң дарлалындан ооң човууртап чоруурун дыңнадым. Мен ооң аарышкы-човалаңын билир мен. ⁸ Чонумну египетчилерден камгалаар дээш, бо черден үндүрүп, сүт биле ары чигири агып чыдар үнүш-дүжүткүр, делгем черже – хананей, хет, амор, ферез, хиввей болгаш иевус чоннарның чурттап турар черинче – эдертип аппаар дээш бадып келдим. ⁹ Израиль чоннуң уё-човууру Мээң кулаамга дыңналы берди база египетчилерниң оларны канчаар дарлап турарын көрдүм .

¹⁰ Ынчангаш Мен сени фараонче айбылап чорудуп тур мен. Барып, Мээң израиль чонумну Египеттен үндүрө бер».

¹¹ Моисей Бургандан: «Фараонга барып, израиль чонну Египеттен үндүрө бээр хире кым мен мен?» – деп айтырган.

¹² А Бурган: «Мен сээң-биле кады болур мен . Сени Мээң айбылап чорутканымның бадыткал демдээ бо-дур: Мээң чонумну Египеттен үндүрө бергениң соонда, шак бо дагга Бурганга мөгейип бараалгаар силер» – деп харыылаан.

¹³ Моисей ынчан: «Ынчаарга мен ам израиль чонга баргаш: „Ада-өгбеңерниң Бурганы мени силерге айбылап чорудупту“ – дээр болзумза, улус менден: „Ооң ады кымыл?“ – деп айтырза, канчаар харыылаар мен?» – деп айтырган.

¹⁴ Бурган Моисейге мынча деп харыылаан: «МЕН ДЭЭРГЕ МЕН-ДИР МЕН. Израиль чонга: „МЕН-ДИР МЕН силерге мени айбылап чорутту“ – деп чугаалаар сен» .

¹⁵ Бурган Моисейге оон ыңай мынча дээн: «Израиль чонга: „Дээрги-Чаяакчы , ада-өгбеңерниң Бурганы, Авраам, Исаак болгаш Иаков оларның Бурганы мени силерге айбылап чорутту“ – деп чугаала. Мээң кезээ мөңгөде артып каар адым ол-дур, бүгү салгалдар Мени ол ат-биле сактып алыр.

¹⁶ Барып, израиль чоннуң баштыңнарын чыгаш,

оларга мону чугаала: „Дээрги-Чаяакчы, ада-өгбеңерниң Бурганы, Авраам, Исаак болгаш Иаков оларның Бурганы меңээ көстүп келгеш, мээң-биле чугаалажып: ‘Мен силерни бодап турдум, Египетте силер-биле чүү болуп турарын көрүп кагдым.

¹⁷ Ынчангаш дарлаттырып турарыңар Египеттен силерни үндүрүп, амгы үеде хананей, хет, амор, ферез, хиввей болгаш иевус чоннарга хамааржыр черже – сүт биле ары чигири агып чыдар байлак черже – эккээр мен’ – деп дамчыдарын дужааган чүве“ .¹⁸ Баштыңнар сени тооп дыңнап, сээң-биле кады Египеттиң хаанынга чеде бээрлер. Ынчан силер хаанга: „Дээрги-Чаяакчы, еврейлерниң Бурганы бистиң-биле ужурашты. Ынчангаш ам ээн кургаг ховуга үш хүн дургузунда чоруур орукту эрткеш, Дээрги-Чаяакчы Бурганывыска өргүлдерилисти эккеп салган болзувусса“ – деп чугаалаар силер.

¹⁹ Ынчалза-даа Египеттиң хааны силерге чоруй баарын чөпшээрөвөс, ону чүглө улуг күш-биле албадап болур дээрзин билир мен. ²⁰ Мен Бодумнуң улуг күжүмнү ажыглап, ол черге боттандыраарым бүгү-ле кайгамчык чүүлдер-биле Египетти буурадыр мен: ооң соонда фараон силерни салыптар .²¹ Египетчилерниң израиль чонче ээ көрнүрүн чедип алыр мен: үнүп чоруп тура, холуңар куруг чорбас силер .²² Израиль херээжен бүрүзү бодунуң кожазындан азы бажыңында чурттап турар өске херээженден алдын-мөңгүн каасталгалардан база каас-коя идик-хептен дилеп алзын. Чоруп тура, ол бүгү-биле ажы-төлүңерни каас-коя кылдыр кеттиндирип алыр силер: Египеттиң эртинге-байлаан ынчалдыр олчалап аппаар силер».

Моисейге берген бадыткал демдектери

4 Моисей ынчан Бурганга харыылап: «Ынчалза-даа израильчилер меңээ бүзүрөвейн, мээң чугаамны тооп дыңнавайн: „Дээрги-Чаяакчы сеңээ кээп көзүлбээн“ – дээр болза, канчаар мен?» – деп айтырган.

² А Дээрги-Чаяакчы: «Холуңда ол чүңүл?» – деп оон айтырган.

Моисей: «Даянгыжым-дыр» – деп харыылаан.

³ Дээрги-Чаяакчы ынчан: «Ооңу черже октавыт!» – дээн. Моисей даянгыжын черже октаптарга, оозу чылан бооп хуула бээрге, ол дезип ыңай болган.

⁴ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Холуң сунгаш, ооң кудуруундан тудуп ал» – дээн. Моисей холун сунгаш, чыланнның кудуруундан тудуп аары билек, холунда чылан база катап даянгыыш болу берген.

⁵ Дээрги-Чаяакчы ынчан мынча дээн: «Оларның ада-өгбелериниң Бурганы, Авраам, Исаак болгаш Иаковтуң Бурганы – Дээрги-Чаяакчы мээң сеңээ кээп көзүлгенимге улус бүзүрей берзин дээш, ынчаар кылыр сен».

⁶ Ол: «Холуңну хойнуңче сувудам» – деп немей чугаалаан. Моисей холун хойнунче супкаш, оон ужулгаш, көөргө, ооң холу кеш аарыындан хар дег агара берген болган. ⁷ Дээрги-Чаяакчы: «Холуңну ам база катап хойнуңче сувудам» – деп чугаалаарга, Моисей холун хойнунче супкаш, оон дедир ужулгаш, көөргө, оозу, мага-бодунуң арткан кезээ дег, кадык апарган болган.

⁸ А Дээрги-Чаяакчы улаштыр чугаалаан: «Бир эвес израильчилер сеңээ бүзүревейн, бирги бадыткал демдээн тоовайн-даа баар болза, ийиги бадыткал демдээн тооп дыңнаар боор; ⁹ ынчаарга бо ийи бадыткал демдээн көргөш-даа, сеңээ бүзүревес, сээң сөзүңнү тооп дыңнаваас болза, хем суундан узуп алгаш, черже төвүт, ынчан ол суг хан кылдыр хуула бээр».

¹⁰ Моисей Дээрги-Чаяакчыга: «О, Дээргим! Мен чевен, сөскүр эвес кижини мен. Мооң мурнунда-даа ындыг чордум, чалчаң болур мээң-биле чугаалашканың соонда-даа, чугаа-сөзүм чевен хевээр-дир» – деп харыылаан.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Кижиниң аксы-дылын Кым чаяап бергенил? Улусту Кым үнү чок азы дүлей; караа көрүп турар азы согур кылып каарыл? Дээрги-Чаяакчыңар болур Мен эвес ийик мен бе? ¹² Ам бар че, чугаалап эгелээриңге-ле, Мен сээң-биле кады болуп, чүнү чугаалаарын айтып бээр мен» – дээн.

¹³ А Моисей: «О, Дээргим! Чорудуп болуруң өске кижиден айбылап көрөм» – деп дилээн.

¹⁴ Ынчан Дээрги-Чаяакчы Моисейге күштүү-биле килеңнеп, мынча дээн: «Сээң Аарон дээр левит акың бар эвес чүве бе? Мен ооң чеченин билир мен. Ол ам сенче уткуй кел чыдар-дыр, а сени көрүп кааш, сеткилинден өөрүүр-дүр. ¹⁵ Мээң айтып берген сөстөрүмни акыңга дамчыдып чугаалаар сен; кайыңар-даа чугаалап эгелээрге, Мен силер-биле кады болуп, сеңээ-даа, акыңга-даа чүнү чугаалаарын айтып бээр мен база чүнү кылырын өөредир мен. ¹⁶ Аарон сээң орнуңга чон-биле чугаалажыр кижини болур. Ынчангаш ол сээң аксың дег болур, а сен аңаа Бурган дег болур сен. ¹⁷ Бо даянгышты база тудуп алгаш чор: ооң-биле улуска бадыткал демдектери көргүзөр сен».

Моисейниң Египетче ээп келгени

¹⁸ Моисей оон каты Иофорга келгеш: «Мен ам чоруптайн аа, Египетте чурттап турар чоок улузумче дедир чанып, оларныкы бар-чогун көрүп көрейин» – деп чугаалаан.

Иофор Моисейге: «Амыр-тайбың ээп чанывыт» – деп харыылаан.

¹⁹ Моисей Мадиянга турда-ла, Дээрги-Чаяакчы аңаа: «Ам Египетче чана бер: сени өлүрер деп турган улус шуптузу өлүп калган-дыр» – деп чугаалаан чүве-дир. ²⁰ Моисей-даа кадайын, ажы-төлүн элчигенге олурткаш, египет черже ээп чана

берген. Ол Бурганның берген даянгыштын база ап алган. ²¹ Дээрги-Чаяакчы ынчан Моисейге мынча дээн: «Моон чорупкаш, Египетке чеде бергеш, Мээң сени кылзын дээш хүлээткеним кайгамчык чүүлдерниң шуптузун фараоннуң мурнунга кылыр сен. А Мен фараонну чөрүү-дедир кылып каарымга, ол чонну салбайн баар. ²² Ынчан фараонга мынча дээр сен: „Дээрги-Чаяакчы сеңээ чугаалап тур: ‘Израиль дээрге Мээң дун оглум-дур. ²³ Ынчангаш оглум Меңээ бараан болуп, мөгейзин дээш, ону салып чорудуптарыңны дужаап тур мен. А бир эвес Израильди салырындан ойталаар болзуңза, көөр сен – Мен сээң дун оглуңну өлүрүп каар мен”».

²⁴ Моисей орук ара хонуп чыдырда, Дээрги-Чаяакчы чедип келгеш, ону өлүрер деп барган. ²⁵ Моисейниң кадайы Сепфора ынчан чидиг бижек ап алгаш, оглунуң дотааның кыдыкы кешти кыртыжап демдектеп алган. Оон ол кешти ашааның ийи бут аразыңга дегзип: «Бо хан ачызында мээң-биле дүгдешкен сен» – дээн. ²⁶ Дээрги-Чаяакчы ынчан Моисейни амылыг арттырып каан. (Сепфора кыртыжап демдектээшкинге хамаарыштыр: «Хан ачызында дүгдээшкин» – деп чугаалаан.)

Бурганның Ааронну Моисейге чорутканы

²⁷ Дээрги-Чаяакчы Ааронга: «Моисейни уткуп, ээн кургаг ховуже чорувут» – дээрге, демгизи ынаар чорупкаш, Бурганның дааның чанынга дуңмазы Моисейни уткуп алгаш, ошкап каан. ²⁸ Дээрги-Чаяакчыга айбылаткан Моисей Ооң бүгү сөстөрүн база кылзын деп айытканы бүгү бадыткал демдектерин Ааронга дамчыдып чугаалаан. ²⁹ Моисей биле Аарон кады чорупкаш, израиль чоннуң шупту баштыңнарын чыып алганнар. ³⁰ Аарон чонга Дээрги-Чаяакчыны Моисейге чугаалаан бүгү сөстөрүн дамчыдып чугаалааш, чон мурнунга бадыткал демдектерин кылып көргүскен. ³¹ Чон оларга бүзүрей берген. Дээрги-Чаяакчы израиль чонга чедип келген база ооң хилинчээн көрүп каан дээрин дыңнааш, улус Бурганның мурнунга сөгүрүп, мөгейген.

Моисей биле Аарон – фараоннуң мурнунда

5 Моисей биле Аарон чон-биле чугаалашкан соонда, фараонга чеде бергеш, мынча дээннер: «Дээрги-Чаяакчы, Израильдин Бурганы: „Мээң чонумну – ээн кургаг ховуга Меңээ тураскааткан байыр-найыр кылыр кылдыр – салып чорудувут” – деп тур». ² А фараон: «Дээрги-Чаяакчы деп кымыл ол? Чүге мен Ону тооп дыңнаар, израиль чонну салып чорудар ужурлуг кижини мен? Дээрги-Чаяакчыны-даа билбес мен, Израильди-даа салбас мен» – деп харыылаан.

³ Олар аңаа: «Еврейлерниң Бурганы бистиң-биле чугаалашты, ам Дээрги-Чаяакчы Бурганывыска өргүл салырывыс ол-дур, бисти ээн кургаг ховуже – үш хүн чоруур ырак черже – салып көрөм, оон башка Ол бисти аарыг-аржык-биле азы айыыл-халап-биле узуткап каар» – деп чугаалааннар.

⁴ Ынчалза-даа Египеттиң хааны: «Моисей биле Аарон, чүгө чонну ажил-херектеринден чардыктырып тур силер? Дагдынган ажилыңар кылыңар» – деп харыылаан. ⁵ Ол аңаа немей: «Бо черде ажилчы чон дыка көвүдээн-дир, а силер оларны ажил-херектеринден чардыктырып турар-дыр силер» – дээн.

Фараоннуң израиль чонну кызып-кыярын дендеткени

⁶ Фараон ол-ла хүн израиль чонну хайгаарап турар египетчилерге база еврей харагалзакчыларга айтыышкын берип, мынча дээн: ⁷ «Мооң мурнунда берип турганыңар дег, израильчилерге тууйбу кылырда ажыглаар тараа саваңын моон соңгаар бербөңөр: олар саваңны боттары чыып алзыннар. ⁸ А оларга кылыр кылдыр доктаадып каан тууйбулар санын эвээжетпеңер, биеэги хемчээлге деңнеп онааңар. Олар чалгаарап турар болгаш: „Барып, Бурганывыска өргүл салыылы!“ – деп алгыржып турар-дыр. ⁹ Улам хөй ажилдап, хоозун чугаа дыңнавазыннар дээш, оларга ажилдан чүдүрүп калыңар». ¹⁰ Ынчан израиль чонну хайгаарап турган египетчилер болгаш харагалзакчы еврейлер чонга баргаш: «Фараон моон соңгаар силерге тараа саваңы бербезин дужаап тур. ¹¹ Боттарыңар барып, кайыын-даа болза, саваңдан тып алыңар, а кылыр ажилыңарны хемчээлин эвээжетпес бис» – дээннер. ¹² Ынчангаш израиль чон бүгү Египетти эргий кезип, тараа саваңының орнунга ажыглаар, шөлде арткан тараа сыптары дилеп чорупканнар. ¹³ А дарлакчы-хайгааракчылар оларны албадап: «Ажылдың доктааткан үлүг-хемчээн, саваңны силерге берип турган үеде дег, хүннүң-не күүсеңер» – деп турганнар. ¹⁴ Фараоннуң томуйлаан дарлакчылары израиль чонну баштаары-биле боттарының салып кааны еврей харагалзакчыларны эттеп-эриидеп: «Мооң мурнунда кылып турганыңарга деңнежир санныг тууйбуларны ам чүгө кылбайн тур силер?!» – деп кончуп турганнар.

¹⁵ Израиль чоннуң харагалзакчылары фараонга чедип келгеш, мынча деп хомудап турганнар: «Кулдарыңар болур бисти ынчаар аажылап канчаарыңар ол? ¹⁶ Тараа саваңын кулдарыңар болур биске бербес-тир, а тууйбуларны биеэгизинден эвээш эвести кылзын дээр-дир, ам мырыңай эттеп-эриидеп эгеледи. Силерниң чонуңар боду буруулу-дур!»

¹⁷ А фараон: «Чалгаа-дыр силер, ажилдаар хөңнүңер чок-тур, ынчангаш: „Барып, Дээрги-

Чаяакчыга өргүл салыылы“ – деп турар-дыр силер. ¹⁸ Ам барып ажилдаңар! Саваңны силерге кым-даа бербес, а тууйбуларның доктааткан санын бүдүрүп туруңар» – деп харыылаан. ¹⁹ Израиль чоннуң харагалзакчылары «Хүннүң-не кылырын доктааткан тууйбулар санын эвээжетпеңер» деп сөстөр дыңнааш, боттарыга айыыл кыжанып келгенин билип кааннар. ²⁰ Харагалзакчылар фараондан үнүп чоруткаш, оларны манап турган Моисей биле Ааронга таваржы бергеннер. ²¹ «Силер бисти фараоннуң болгаш ооң дүжүметтериниң ийи караа-биле көрбөс улузу кылып кагдыңар, бисти өлүрзүн дээш, хылышты оларның холдарыга тутсуп бердиңер – деп, олар чугаалааннар. – Дээрги-Чаяакчы силерниң ооңарны көрзүн база ол дээш шиидип, кезетсин».

Моисейниң Бурганга хомудааны

²² Моисей Дээрги-Чаяакчыга база катап мөргүп: «Дээргим! Сен бо чонну чүү дээш айыыл-халапка таварыштырдың? Чүгө мени айбылап чоруттуң? ²³ Мен фараонга чеде бергеш, Сээң өмүнээден ооң-биле чугаалашканым соонда, фараоннуң бо чонга хамаарылгазы улам баксырай берди. Сен Бодуңнуң чонуңну хостаар болгаш, хоставайн бардың» – дээн.

6 Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Фараонну ам канчаарымны көөр сен: улуг күжүмнү ажыглаптарымга, ол израиль чонну салып чорудуптар; харын-даа ону бодуңуң черинден үндүр сывырыптар» – деп чугаалаан.

Бурганның Бодуңуң даалгазын Моисейге катаптааны

² Бурган Моисейге улаштыр мынча дээн: «Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен. ³ Мен Авраамга, Исаакка болгаш Иаковка Күчүлүг Бурган деп ат-биле көстүп кээп турган мен, а Дээрги-Чаяакчы деп адымны оларга угаатпаан мен. ⁴ Мен олар-биле чагыг-керээ чарган мен – оларның ынчан чурттап, көжүп чорааны ханаан черни оларга бээрин аазаан мен. ⁵ Израиль чоннуң египетчилерге кулдаттыргаш, хомудаанын дыңнап кааш, ол чагыг-керээни бодап келдим. ⁶ Ынчангаш израиль чонга мону чугаала: „Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен. Силерни египет дарлалдан хостап үндүрер мен, египетчилерге кулдар болбас силер. Өндүр улуг күчү-күжүм-биле база коргунчуг кеземчелерим-биле силерни камгалаар мен. ⁷ Мен силерни Бодуңуң чонум кылдыр хүлээп алыр мен база силерге Бурган болур мен. Силерни египет дарлалдан хостап үндүрген Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар – Мен дээрзин билип аар силер. ⁸ Авраамга, Исаакка болгаш Иаковка бээр бооп даңгыраглааным черже силерни чедире бээр мен. Ол черни силерге салгал дамчыыр өнчү кылдыр бээр мен. Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен!“» ⁹ Моисей ол сөстөрни

израиль чонга дамчыдып чугаалаан, ынчалза-даа олар сорук чогуңдан база аар-берге ажилдарга чилчии үзүлгенинден ону дыңнавайн барганнар.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы ынчан Моисейге: ¹¹ «Египеттиң хааны фараонга баргаш, ооң израиль чонну бодунуң чуртундан салып чорудар уjurлуун чугаала» – дээн.

¹² Моисей Дээрги-Чаяакчыга: «Израиль чон безин мени тооп дыңнавайн турда, фараон мени тооп дыңнаар деп бе? Мен дылым чечен эвес кижии болгай мен» – деп харыылаан. ¹³ Дээрги-Чаяакчы Моисей болгаш Аарон-биле ынчалдыр чугаалажып, израиль чонну египет черден үндүрери-биле, израиль чонга база фараонга барып, чугаалажыр айтышкынны берген.

Моисей биле Аароннуң ада-өгбө даңзызы

¹⁴ Моисей биле Аароннуң ада-өгбелериниң өг-бүлө баштыңнары бо-дур .

Иаковтуң улуг оглу Рувимниң оолдары – Энох биле Фаллу, Хецрон биле Харми олар Рувимден укталган төрөл бөлүктөр баштыңнары-дыр.

¹⁵ Симеоннуң оолдары – Иемуил, Ямин, Огад, Яхин, Цохар биле хананей авалыг Саул олар Симеондан укталган төрөл бөлүктөр баштыңнары-дыр .

¹⁶ А Левий 137 чыл чурттаан, ооң соон салгаан оолдарын Гирсон, Кохат болгаш Мерари дээр турган . ¹⁷ Гирсоннуң оолдары Ливни болгаш Шимей болур, олардан база төрөл бөлүктөр укталган. ¹⁸ Кохат 133 чыл чурттаан. Ооң оолдары Амрам биле Ицгар, Хеврон биле Узиил олар болур. ¹⁹ Мерариниң оолдары Махли болгаш Муши болур. Левийден укталган төрөл бөлүктөрнүң баштыңнары ол-дур .

²⁰ Амрам 137 чыл чурттаан. Ол ачазының дуңмазы Иохаведаны кадай кылып алган. Иохаведа Амрамга Аарон биле Моисейни божуп берген .

²¹ Ицгарның оолдары Корах , Нефег болгаш Зихрий болур. ²² Узиилдиң оолдары Мисаил, Элицафан болгаш Сифри болур.

²³ Аарон бодунга кадай кылдыр Аминадавтың уруу, Наассоннуң дуңмазы Елисаветаны ап алган. Елисавета Ааронга Надав биле Авиудту, Элеазар биле Ифамарны божуп берген . ²⁴ Корахтың оолдары Асир, Элкана болгаш Авиасаф олар Корахтан укталган төрөл бөлүктөрнүң баштыңнары-дыр . ²⁵ Аароннуң оглу Элеазар Футиилдиң бир уруун кадай кылдыр ап алган. Кадайы Элеазарга Финеести божуп берген . Левийден укталган төрөл бөлүктөрнүң улуг баштыңнары ол-дур.

²⁶ Аарон биле Моисей дээрге Дээрги-Чаяакчының: «Израиль чонну египет черден чурум-чыскаалдыг бөлүктөргө үскеш, үндүрө бериңер» – деп турганы улус ол-дур. ²⁷ Египеттиң хааны фараон-биле чугаалажып, ооң израиль чонну Египеттен салып

чорударын негеп турган улус – Моисей биле Аарон ол-дур.

Бурганның Моисей биле Ааронну томуйлааны

²⁸ Ол үеде Дээрги-Чаяакчы Египетке Моисей-биле чугаалашкан. ²⁹ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен! Египеттиң хааны фараонга Мээң сеңээ чугаалаан бүгү чүвемни дамчыт» – дээн.

³⁰ А Моисей Дээрги-Чаяакчыга: «Мен чечен эвес кижии болгай мен, фараон мени тооп дыңнаар бе?» – деп харыылаан.

7 Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча дээн: «Мени дыңна, Мен сени фараоннуң мурнунга Бурган дег кылып каан мен, а Аарон акың сээң медээчиң болур. ² Сен Мээң айтыышкыннарымның шуптузун Ааронга дамчыдып чугаалаар сен, а акың фараонга: „Израиль чонну бодунуң чериңден салып чорудувут“ – деп чугаалаар. ³ А мен фараонну чөрүү кылып каар мен база дыка хөй көскү демдектер болгаш кайгамчык чүүлдерни египет черге көргүзөр мен. ⁴ Ынчалза-даа фараон силерни тооп дыңнавайн баар. Мен ынчан Египетке күчү-күжүмнү көргүзөр мен; коргунчуг кеземчелерни көргүзүп тургаш, Мээң аг-шериимни – Мээң израиль чонумну египет черден үндүрө бээр мен. ⁵ Египетке күчү-күжүмнү көргүзөримге база израиль чонну оларның аразындан үндүрө бээримге, египет чон Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип алыр».

⁶ Моисей биле Аарон Дээрги-Чаяакчыны тооп дыңнап, Ооң дужааганын өзугаар кылганнар.

⁷ Фараон-биле чугаалажып эгелээни үеде Моисей – сезен, а Аарон – сезен үш харлыг турган.

Даянгыыштың чылан бооп хуулганы

⁸ Дээрги-Чаяакчы Моисей биле Ааронга мынча деп чугаалаан: ⁹ «Фараон силерге: „Кайгамчык чүүл кылып, күчү-күжүңерни көргүзүңер“ – дээр болза, акың Ааронга: „Даянгыыжыңны фараоннуң мурнунче октавыт“ – дээр сен, Моисей. Даянгыыш ынчан чылан бооп хуула бээр». ¹⁰ Моисей биле Аарон фараонга чедип келгеш, Дээрги-Чаяакчының дужааганын өзугаар кылганнар. Аарон даянгыыжын фараоннуң база ооң дүжүметтериниң мурнунче октаптарга, даянгыыш чылан бооп хуула берген.

¹¹ Фараон ынчан египет мерген угааннылар болгаш караң көрнүрлерни кыйгыртып эккээрге, олар боттарының илби-шидизин ажыглап, база ынчаар кылыпканнар. ¹² Олар шупту даянгыыштарын черже октаарга, даянгыыштары база-ла чыланнар бооп хуула берген; ынчалза-даа Аароннуң даянгыыжы оларның даянгыыштарын

сыырыпкан. ¹³ А фараон чөрүүлөп, Дээрги-Чаяакчының чугаалап турганы дег, Моисей биле Ааронну тооп дыңнавайн барган.

Бирги кеземче: сугнуң хан бооп хуулганы

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы ынчан Моисейге мынча дээн: «Фараон чөрүү-дүр, ооң израиль чонну салып чорудар хөңнү чок-тур. ¹⁵ Даарта эртен фараонга чеде бер, ол хем эриинче үнүп кээрге, ооң оруун доза турувут. Чылан бооп хуулуп турган даянгыыжыңны база тудуп аар сен. ¹⁶ Фараонга мынча деп чугаалаар сен: „Еврейлерниң Бурганы Дээрги-Чаяакчы мени сенче Ооң чонун Аңаа ээн кургаг ховуга бараан болуру-биле салып чорудуптарын чугаалазын дээш айбылап чоруткан чүве. Ынчалза-даа сен амдыгаа чедир тооп дыңнаваан-дыр сен. ¹⁷ Дээрги-Чаяакчы ам сеңээ 'Дээрги-Чаяакчы-дыр мен' дээрзин канчаар көргүзерин чугаалап тур: мен хемниң суун холумда даянгыыжым-биле соптарымга, суг хан бооп хуула бээр. ¹⁸ Хемде балык кырлып каар, хем чыдый бээр, египетчилер ынчан ооң суун ижип шыдаваас апаар“».

¹⁹ Дээрги-Чаяакчы Моисейге орта немей: «Ааронга мону чугаала. Ол даянгыыш туткан холун египетчилерниң бүгү сугларынче: оларның хемнеринче, арыктарынче, хөлдөрүнче база суг шыгжаар черлеринче углай сунупсун – ынчан суглар хан бооп хуула бээр. Египеттиң бүгү черинге хан ага бээр, ыяш болгаш даш саваларны безин хан иштээр» – дээн. ²⁰ Моисей биле Аарон Дээрги-Чаяакчының дужааганын ёзугаар кылганнар. Аарон даянгыыжын көдүргөш, фараон болгаш ооң дүжүметтери көрүп турда, хемниң суун соптарга, хемниң бүгү суу хан бооп хуула берген. ²¹ Хемниң балыы кырлып калган, хем чыдый берген, египетчилер ынчан ооң суун ижип чадап каан; хан бүгү египет черге агып чыткан.

²² Египеттиң караң көрнүр улузу боттарының илби-шидизин ажыглап, база шак ынчаар кылганнар. Ынчан фараон чөрүүлөй бергеш, Дээрги-Чаяакчының чугаалап турганы дег, Моисей биле Ааронну тооп дыңнавайн барган. ²³ Фараон олардан хая көрнүп, ордузунче чана берген; ол кайгамчык чүүл безин ооң чүрөөн чымчадып шыдавайн барган. ²⁴ Шупту египетчилер хемниң суун ижип чадап кааш, ижер суг тып аары-биле хем кыдыын казып туруп бергеннер.

²⁵ Дээрги-Чаяакчы хемни хан кылдыр хуулдурупкан соонда, чеди хүн эрткен.

Ийиги кеземче: бөзүр-пагалар

8 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча дээн: «Фараонга баргаш, Дээрги-Чаяакчының бо сөстөрүн дамчыт: „Меңээ бараан болзун дээш, Мээң чонумну салып чорудувут. ² А салып

чорударын чөпшээрөвөс болзуңза, сээң бүгү чериңни бөзүр-пагалар-биле долдуруп каар мен. ³ Хемге бөзүр-пагалар имиңейни бээр, олар хемден үнгөш, бажыңыңче кирип кээрлер: удуур өрээлиңче, орун-дөжөөңче, дүжүметтериңниң, албаты чонуңнуң бажыңнарынче база одаар суугуларың болгаш саваларыңче кире халчырлар. ⁴ Олар сени, албаты чонуңну, бүгү дүжүметтериңни кырлай база бээрлер“».

⁵ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Ааронга чугаала, ол даянгыыш туткан холун хемнер, арыктар болгаш хөлдөрже углай сунупсун. Ынчан бөзүр-пагалар египет черге үнүп кээр» – деп немей чугаалаан. ⁶ Аарон холун Египеттиң сугларынче углай сунуптарга, бөзүр-пагалар үнүп келгеш, бүгү египет черни шыва апканнар. ⁷ Караң көрнүрлер боттарының илби-шидизин ажыглап, база ынчаар кылгаш, бөзүр-пагаларны египет черге үндүрүп эккелгеннер. ⁸ Фараон Моисей биле Ааронну кыйгыртып алгаш: «Дээрги-Чаяакчыга мөргүп көрүңер, Ол бөзүр-пагаларны менден база мээң албаты чонумдан ырадып аппараттын. Мен ынчан силерниң чонуңарны Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылары-биле салып чорудар мен» – деп чугаалаан.

⁹ Моисей фараонга: «Сен дээш, сээң дүжүметтериң дээш, албаты чонуң дээш мөргүүр үемни бодуң доктаадырын болгаап көрөм. Мен мөргүүрүмге, бөзүр-пагалар сенден, сээң бажыңнарыңдан чоруй баргаш, чүгле хемге артып каар» – деп харыылаан.

¹⁰ Фараон: «Даарта» – дээн.

Моисей: «Сээң чугаалааның ёзугаар болзун. Ынчан бистиң Дээрги-Чаяакчы Бурганывыс-биле эннежир кым-даа чок дээрзин билип алыр сен.

¹¹ Бөзүр-пагалар сенден, сээң бажыңнарыңдан, дүжүметтеринден болгаш албаты чонуңдан ырап чоруй баар; олар чүгле хемге артып каар» – деп харыылаан.

¹² Моисей биле Аарон фараондан чоруй барганнар. Моисей оон Дээрги-Чаяакчыга Ооң фараонче салыпканы бөзүр-пагалар дугайында мөргүл кылып, Ону кыйгырган. ¹³ Дээрги-Чаяакчы Моисейниң дилээн күүсеткен: бөзүр-пагалар бажыңнарга, херимнер иштинге, шөлдөргө кырлып калган. ¹⁴ Оларны эңдере оваалай чыып каарга, чер кыры чыдый берген. ¹⁵ А фараон байдалдың экижээнин көрүп кааш, чөрүүлөп, Дээрги-Чаяакчының чугаалап турганы дег, Моисей биле Ааронну тооп дыңнавайн барган.

Үшкү кеземче: хүлчүктер

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Ааронга чугаала, ол даянгыыжын сунгаш, черниң доозунун сопсун. Ынчан бүгү египет черге доозун хүлчүктер бооп хуула бээр» – дээн. ¹⁷ Олар шак ынчаар кылганнар. Аарон даянгыыш туткан холун сунгаш, черниң доозунун соптарга, улусту болгаш мал-маганны

хүлчүктөр үглей берген. Бүгү египет черде бар доозун шупту хүлчүктөр бооп хуула берген.

¹⁸ Египет караң-көрнүрлер база илби-шидизин ажыглап, хүлчүктөр тывылдырар дээш ынчалдыр кылырын оралдашса-даа, чадап кааннар. Улусту-даа, мал-маганны-даа хүлчүктөр үглөп артып калган. ¹⁹ Караң көрнүрлер ынчан фараонга: «Бурганның холу ону кылган-дыр» – деп чугаалааннар. Ынчалза-даа фараон чөрүүлөп, Дээрги-Чаяакчының чугаалап турганы дег, оларны дыңнаар хөңнү чок болган.

Дөрткү кеземче: ызырар сээктер

²⁰ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча дээн: «Даарта эртежик тургаш, фараоннуң мурнунга барып турувут. Ол хемге чеде бээрге, сен аңаа Дээрги-Чаяакчының дараазында сөстөрүн дамчыт: „Мээң чонумну Меңээ бараан болур кылдыр салып чорудувут. ²¹ А бир эвес чонумну салбас болзуңза, көөр сен, Мен сенче, сээң дүжүметтериңче, албаты чонуңче, бажыңнарыңче ызырар сээктерни салып үндүрүптөр мен. Египетчилерниң бажыңнары-даа, оларның чурттап турар чери-даа имилеме ызырар сээктерге бүргедиптер. ²² Шак ол хүнде Мээң чонумнуң чурттап турары Гесем деп черге хамаарылгам тускай боор: аңаа ызырар сээктер турбас. Мени бүгү чер-делегейниң Дээрги-Чаяакчызы деп ынчан билип алыр сен. ²³ Мээң чонумну сээң чонундан ылгаар мен . Даарта дораан бо бадыткал демдээ боттанар“».

²⁴ Дээрги-Чаяакчы шак ынчаар кылган-даа: эмгесанчок ызырар сээктер фараоннуң бажыңынче, ооң дүжүметтериниң бажыңнарынче, бүгү египет черже хөме ужуп келген. Чер-чурт ызырар сээктерден харыксырап чыткан. ²⁵ Фараон ынчан Моисей биле Ааронну кыйгыртып алгаш: «Барыңар, Бурганыңарга өргүлдү маңаа, бо черге кылыңар» – деп чугаалаан.

²⁶ Ынчалза-даа Моисей: «Ынчаарга кайын боор. Дээрги-Чаяакчы Бурганывыска салырывыс өргүлдү египетчилер бужар чүүл деп санаар болгай . Ынчангаш шак ол өргүлдү олар көрүп турда салыр болзувусса, бисти даштар-биле соп кааптар эвес деп бе? ²⁷ Бисти ээн кургаг ховуже, үш хүн чорааш чедер черже чорудувут. Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың биске чугаалаанын ёзугаар, ол черге Аңаа өргүлден кылыылы» – деп харыылаан.

²⁸ Фараон: «Мен силерни ээн кургаг ховуга Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарга өргүл кылып кылдыр салып чорудар мен, чүгле ыраваңар; мен дээш мөргүп көрүңер» – дээн.

²⁹ Моисей: «Ындыг-дыр, мен ам ордуңдан үнгеш, Дээрги-Чаяакчыга мөргүүн. Ызырар сээктер фараондан, ооң дүжүметтеринден база албаты чонундан даарта ырап чоруй баар. Чүгле фараон израиль чонну Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылыры-

биле салып чорударыңдан ойталавазын, мегелээрин соксатсын» – деп харыылаан.

³⁰ Моисей фараондан чоруткаш, Дээрги-Чаяакчыга мөргүүрге, ³¹ Ол Моисейниң дилээн күүседип, ызырар сээктерни фараондан, ооң дүжүметтеринден база чонундан ырадып каапкан: чаңгыс-даа ызырар сээк артпаан. ³² Ынчалза-даа фараон чөрүүлээш, чонну бо удаада база салбайн барган.

Бешки кеземче: мал-маган кырар хамчык аарыг

9 Дээрги-Чаяакчы Моисейге фараонга барып, мону дамчыдып чугаалаарын дужааган: «Еврейлерниң Бурганы Дээрги-Чаяакчы: „Меңээ бараан болзун дээш, Мээң чонумну салып чорудувут!“ – деп тур. ² Бир эвес салырыңдан ойталап, ам-даа тудуп туруп бээр болзуңза, ³ көөр сен, Дээрги-Чаяакчы Бодунуң күчү-күжүн шөлдерде оъттап турар мал-маганыңга удур углаптар. Ол кончуг аар хамчык аарыгы сээң аъттарыңче, элчигеннериңче, тевелериңче, бода болгаш шээр малыңче салыптар. ⁴ Дээрги-Чаяакчы ол өйдө Израильдиң мал-маганын Египеттиң мал-маганыңдан ылгап кааптарга, израиль чонга хамааржыр чаңгыс-даа мал өлбөс. ⁵ Дээрги-Чаяакчы үе-шак айтып: „Мен ол бүгүнү бо чуртка даарта кылыр мен“ – деп чугаалап каан».

⁶ Даартазында хүндүс Египеттиң хамык малы кырлып калган, а израиль чонга хамааржыр чаңгыс-даа мал хораваан. ⁷ Фараон улузун «Барып көрүңер» дээрге, израиль чоннуң чаңгыс-даа малы хораваан болган. Ынчалза-даа фараон чөрүүлөп, израиль чонну салбайн барган.

Алдыгы кеземче: ириңниг балыглар

⁸ Дээрги-Чаяакчы Моисей биле Ааронга мынча дээн: «Суугунуң хүлүн адыш долдур ап алыңар. А Моисей ону фараон көрүп турда, дээрже чажыпсын. ⁹ Ынчан хүл бүгү египет черни бүргээр доозунче шилчий бээр; кижилерге болгаш мал-маганга ириңниг балыглар тыптып кээр». ¹⁰ Моисей биле Аарон суугудан хүл ап алгаш, фараоннуң мурнунга барып туруп алганнар. Моисей хүлдү дээрже чажыптарга, улус-даа, мал-маган-даа ириңниг балыгларлыг апарган. ¹¹ Караң көрнүрлер боттары ириңниг балыгларлыг апаргаш, Моисейге удур туржур харык чок болганнар, бүгү египетчилер база ынчап барганнар. ¹² Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы фараонну чөрүү кылып каан болгаш , Дээрги-Чаяакчының Моисейге чугаалап турганы дег, ол Моисей биле Ааронну тооп дыңнаваан.

Чедиги кеземче: долу

¹³ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча дээн: «Даарта эртен эртежик тургаш, фараоннуң мурнунга чеде

бергеш, аңаа чугаала: „Еврейлерниң Бурганы Дээрги-Чаяакчы мынча деп тур: ‘Меңээ бараан болур кылдыр, Мээң чонумну салып чорудувут!¹⁴ Бо удаада Мээң бүгү кеземчемни сээң бодуңче, сээң дүжүметтериңче, албаты чонуңче салыптар мен. Ынчан бүгү чер кырында Мээң-биле эннежир кым-даа чок дээрзин билип каар сен.¹⁵ Мен күчү-күжүмнү көргүзүп, сенче база албаты чонуңче хамчык аарыгны салыпкан болзумза, чырык чер кырынга амылыг артпас турган ийик сен.¹⁶ Ынчалза-даа Бодумнуң күчү-күжүмнү көргүзөр дээш сени кадагалап арттырган мен, ынчан бүгү чер кырында улус-чоннар Мээң адымны билип алыр!¹⁷ Сен Мээң чонумга ам-даа удурланып, ону салып чорутпайн тур сен,¹⁸ ынчангаш Мен даарта, бо үеде, Египетти үндезилеп тургусканындан бээр бөгүнгө чедир кажан-даа чаап көрбөөн, аажок күштүг долуну чагдырар мен.¹⁹ Ындыг болганда, кодан сүрүглериңни болгаш шөлдерде сеңээ хамааржыр бүгү чүвени бөлдүрүп, улустан айбыла; шөлге артып каар, бажың-балгадынга чаглактанмас бүгү улусту болгаш мал-маганны долу өлүр соп каар”».

²⁰ Фараоннуң дүжүметтериниң аразында Дээрги-Чаяакчының сөзүндөн коргар улус кулдарын болгаш кодан малдарын бажың-балгадынче кирип алган.²¹ А Дээрги-Чаяакчының сөзүн херекке албаан улус кулдарын болгаш кодан малдарын шөлге арттырып каан.

²² Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Холуңну дээрже углай сунувут, ынчан бүгү египет черже: улусче, мал-маганче база шөлдерде оът-үнүштүң шуптузунче долу чаар» – деп чугаалаан.²³ Моисей даянгыжын дээрже углай сунуптарга, Дээрги-Чаяакчы диңмирээшкинни диңмиредип, долуну чагдырыпкан; кызаңнаашкын черге чаттылып турган. Дээрги-Чаяакчы долуну бүгү египет черже чагдырыпкан.²⁴ Долу чаарга, ооң аразында кызаңнаашкын кызаңнап турган. Египетти ооң чону ээлеп чурттаандан бээр кажан-даа чаап көрбөөн, эң күштүг долу ол болган.²⁵ Долу бүгү Египетке ажык черлерге турган бүгү чүвени – кижиден эгелээш, мал-маганга чедир – узуткап каапкан; шөлдерде оът-үнүштүң база ыяштарның шуптузун долу соп, үрегдеп, сыйып каапкан.²⁶ Чүгле израиль чоннуң чурттап турганы Гесем дээр черге долу чагбаан.

²⁷ Фараон Моисей биле Ааронну кыйгыртып алгаш, оларга: «Бо удаада бачыт үлгеткенимни миннип тур мен. Дээрги-Чаяакчының сөзү чөптүгдүр, а мен болгаш мээң чонум буруулу-дур – деп чугаалаан. –²⁸ Дээрги-Чаяакчыга мөргүп көрүңер: Бурганның диңмирээшкиннери соксазын, долу чагбазын, мен ынчан силерни салып чорудуптар мен, моон соңгаар тутпас мен».

²⁹ Моисей аңаа: «Хоорайдан үне бээрим билек, Дээрги-Чаяакчыдан дилег кылып, холдарым сунар мен: диңмирээшкиннер диңмиревейн баар, долу-

даа чагбастаар, чер-делегей Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр дээрзин билип каар сен. ³⁰ Ынчалза-даа билер мен: сен-даа, сээң дүжүметтериң-даа Дээрги-Бурган-Чаяакчыдан ам-даа кортпайн турар-дыр силер» – деп харыылаан.

³¹ (Арбай баш тырта берген, а лён сыптарда частып үнүп келген турган, ынчангаш оларны долу соп каапкан. ³² А кызыл-тас биле ак-тараа орай быжар болгаш, ажырбайн барган.) ³³ Моисей фараондан чоруй баргаш, хоорайдан үнгеш-ле, Дээрги-Чаяакчыдан дилег кылып, холдарын сунарга, диңмирээшкин биле долу соксай берген, чаъс база чагбайн барган. ³⁴ Чаъстың, долунуң база диңмирээшкинниң соксаанын көргеш, фараон бачыт үлгедирин уламчылай берген: ооң боду-даа, дүжүметтери-даа чөрүүлени бергеннер. ³⁵ Фараон чөрүүлээш, Дээрги-Чаяакчының Моисейниң аксы-биле чугаалап турганы дег, израильчилерни салып чорутпайн барган.

Сески кеземче: мөөң шартылаа

10 Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Фараонче бар. Бодумнуң демги бадыткал демдектеримни оларга көргүзөр дээш фараонну болгаш ооң дүжүметтерин чөрүү кылып каан мен. ² Мээң Египетке кылган чүүлдерим болгаш аңаа көргүскен бадыткал демдектерим дугайында оглуңга, оглуңнуң оглунга чугаалап чорууруң дээш база силер Мени Дээрги-Чаяакчыңар-дыр деп билип алзыннар дээш, ынчалдыр кылган мен» – деп чугаалаан.

³ Моисей биле Аарон фараонга чеде бергеш, мынча дээннер: «Еврейлерниң Бурганы Дээрги-Чаяакчы мынча деп тур: „Сен ам чежеге чедир Меңээ чагыртырыңдан ойталап кээр сен? Меңээ бараан болур кылдыр, Мээң чонумну салып чорудувут. ⁴ А бир эвес Мээң чонумну салбас болзуңза, көөр сен, даарта сээң чуртуңче мөөң шартылааны ыдыптар мен. ⁵ Ол чериң кырын шыва аптарга, чер көзүлбестей бээр. Шартылаа силерде долу соонда бүдүн арткан бүгү чүвени чиптер; шөлдерде үнген ыяштарның шуптузунуң бүрүлерин база чиптер. ⁶ Ол сээң бажыңнарыңны, дүжүметтериңниң бажыңнарын, Египетте бүгү улустуң бажыңнарын дола бээр. Силерниң ада-өгбелериңер бо черге чурттап эгелээнинден бээр, бөгүнгө чедир ынча хөй шартылаа көрбөөннер”».

Моисей хая көрүңгеш, фараоннуң ордузундан үнүп чоруй барган.

⁷ Ынчан фараоннуң дүжүметтери аңаа: «Бо кижги бисти чежеге дээр хилинчектээрил? Ол улусту салып чорудуптуңар, Дээрги-Чаяакчы Бурганынга бараан болгайлар аан, Египеттиң буураар деп барганын ам-даа билбейн турарыңар ол бе?» – дээннер.

⁸ Фараон Моисей биле Ааронну дедир кыйгыртып алгаш: «Барып, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарга

бараан болуңар, чүгле кымнар баарыл?» – деп айтырган.

⁹ Моисей: «Бүгү чон – аныктар-даа, кырганнар-даа, оолдарывыс-даа, кыстарывыс-даа кады чоруур бис; бода-даа, шээр-даа малывысты ап алыр бис, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчывыстың байырлалы боор-дур» – деп харыылаан.

¹⁰ Фараон: «Ындыг боор харын! Мен силерни ажы-төлүңер-биле кады салыптар болзумза, Дээрги-Чаяакчыңар силерниң талаңарда болур боор оң! Багай чүве бодап алган хире-дир силер. ¹¹ Чок-чок! Чүгле эр улус барып, дилээңер аайы-биле Дээрги-Чаяакчыга бараан болзун» – деп чугаалаан. Оон оларны үндүр сывырыпкан.

¹² Дээрги-Чаяакчы ынчан Моисейге: «Египет черниң кырынче углай холуңну сунувут: мөөң шартылаа хөмө ужуп келзин база долу соонда бүдүн арткан бүгү ойт-үнүштү чип каапсын» – деп айыткан. ¹³ Моисей египет черниң кырынче углай даянгыыжын сунарга, Дээрги-Чаяакчы ол черже чөөн чүктен хат чорудупкан. Хат хүннү бадыр, дүннү өттүр хадааш, даартазында эртен мөөң шартылаа эккелген. ¹⁴ Шартылаа бүгү египет черже хөмө шургуп келгеш, чуртка чаттылдыр хонупкан. Шартылаа эңдерик болган – ооң мурнунда ындыг шартылаа туруп-даа көрбээн, ооң соонда база кажан-даа турбас. ¹⁵ Ол черниң кырын шыва аптарга, чер кыры кара бизирт апарган. Шартылаа черниң бүгү ойт-сигенин болгаш ыяштарның бүрүлериңиң долу соонда бүдүн артканнарын чипкен: бүгү египет черге – ыяштарга-даа, ойт-үнүшке-даа – ногаан бүрү артпаан.

¹⁶ Фараон Моисей биле Ааронну далаштыг кыйгырткаш: «Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарга база силерге удур бачытты үүлгеткен-дир мен .

¹⁷ Бачыдымны бо удаада өршээгеш, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарга мөргүп көрүңер : Ол менден бо өлүмнү чайлатсын» – дээн. ¹⁸ Моисей фараондан үнүп чоруткаш, Дээрги-Чаяакчыга мөргээн. ¹⁹ Дээрги-Чаяакчы ынчан барыын чүктен аажок күштүг хат көдүрерге, хамык шартылааны Кызыл далайже дүжүр хадып апарган – египет черге чаңгыс-даа шартылаа артпаан! ²⁰ Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы фараонну чөрүү кылып каарга, ол израиль чонну салбайн барган.

Тоску кеземче: дүмбей караңгы

²¹ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Холуңну дээрже углай сунувут – ынчан египет черге суйбай тудупку дег дүмбей караңгы дүжер» – дээн. ²² Моисей холун дээрже углай сунуптарга, бүгү египет черни үш хүн дургузунда дүмбей караңгы бүргей апкан. ²³ Улус бот-боттарын көрүп шыдавайн турган, үш хүн дургузунда кым-даа олурган черинден турбаан, а израильчилерниң шуптузунуң чурттап турар черлеринде чырык бар болган.

²⁴ Фараон Моисейни кыйгыртып алгаш: «Барып, Дээрги-Чаяакчыга бараан болуңар, чүгле шээр

болгаш бода малыңар арттырып калыңар, а ажы-төлүңер силер-биле кады чорзун» – дээн.

²⁵ Ынчалза-даа Моисей: «Дээрги-Чаяакчы Бурганывыска бүрүн өрттедир-даа, өске-даа өргүлдеривисти эккеп салыр кылдыр, сен бистиң мал-маганывысты база салып чорудар ужурлуг сен.

²⁶ Кодан сүрүглериности – өскүс анай-даа маңаа арттырбайн – ап алыр бис, чүге дээрге Дээрги-Бурган-Чаяакчыга салыр өргүлдерни ол малывыстан алыр ужурлуг бис: Дээрги-Чаяакчыга бараан болурувус черге четпээн шаавыста, Аңаа өргүл кылдыр чүнү салырывысты тода билбес-ле болгай бис» – деп харыылаан.

²⁷ Дээрги-Чаяакчы ынчан фараонну чөрүү кылып каарга, ол израильчилерни салып чорударындан ойталаан. ²⁸ Фараон Моисейге: «Менден ырап чор! Моон соңгаар мээң караамга көзүлбе! Мээң караамга ам бир көстүр хүнүңде өлүр сен» – дээн.

²⁹ Моисей: «Сээң чугаалааның ёзугаар болзун: моон соңгаар сээң карааңга көзүлбес мен» – деп харыылаан.

Онгу кеземчени баш бурунгаар чугаалааны

11 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча дээн: «Мен ам база бир кеземчени египетчилерге болгаш фараонга онааштырайн, ооң соонда ол силерни бо чурттан салып чорудуптар; а салып тура, силерни далаштырып, үндүр сывыра бээр. ² Чонга чугаалап каг: эр-даа, херээжен-даа улузуңар – кижилер бүрүзү боттарының кожоларындан алдын, мөңгүн каасталгалардан дилеп алыр ужурлуг».

³ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонунче египет чонну ээ көрүндүрүпкен; ол ышкаш Моисей египет черге, фараоннуң дүжүметтериниң болгаш албаты чонунуң мурнунга аажок ат-сураглыг кижилер турган.

⁴ Моисей фараонга чугаалаан: «Дээрги-Чаяакчы мынча деп тур: „Дүн ортузунда бүгү Египетти өттүр таварып эртер мен. ⁵ Фараоннуң дүжүлгө салгаар дун оглундан эгелээш, тараа дээрбелээр кул херээженниң дун оглунга чедир – Египетте өг-бүлелерниң дун оолдарының шуптузу база мал-маганының дун төлдериниң дөгөрезиси – өлүп кырлыр. ⁶ Бүгү египет черге ооң мурнунда кажан-даа турбаан база моон соңгаар кажан-даа турбас ажыг-шүжүгнүң ыы-сыызы дыңналыр. ⁷ А бүгү израиль чондан когараар кижилер-даа, мал-маган-даа турбас, ыт безин оларже ырланмас. Египетчилер биле израильчилер аразыңга Мээң кандыг ылгал кылып турарымны оортан билип алыр силер “.

⁸ Ынчан сээң шупту дүжүметтериниң меңээ чедип келгеш, мөгейип: „Баштап турар бүгү чонуң-биле чоруй бар“ – деп дилээрлер. Ооң соонда мен чоруй баар мен». Моисей оон фараондан килеңи кыптыгып үнө берген.

⁹ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Фараон силерни тооп дыңнавайн турар-дыр – египет черге Мээң кайгамчык чүүлдерим көвүдөзидин дээш, ындыг боор

ужурлуг-дур» – деп чугаалаан. ¹⁰ Моисей биле Аарон ол бүгү кайгамчык чүүлдерни фараоннуң мурнунга кылганнар. Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы фараонну чөрүү кылып каан болгаш, ол израиль чонну бодунуң чуртундан салбайн барган.

**Хосталыышкын болгаш
Хаарган далганнар байырлалдары**
(Лев. 23:5-8; Сан. 28:16-25; Ы. х. к. 16:1-8)

12 Дээрги-Чаяакчы египет черге Моисей биле Ааронга мынча деп чугаалаан: ² «Бо ай силерге өске айларның башкылыы, чылдың бирги айы болзун. ³ Бүгү израиль ниитилелге мону чугаалаңар. Бо айның онгу хүнүнде кижиге бүрүзү бодунуң өг-бүлезинге бир анай-хурагандан шилип алзын. ⁴ А өг-бүледе улус эвээш, бүдүн мал эдин чаңгыс угда чип шыдавас болза, чоогунда чурттап турар кожазы-биле кады, этт чиир кижилерниң санын барымдаалап, шуптузунга четчир кылдыр анай-хураганны шилип алзын. ⁵ Ол мал четпес-дудуу эвес, бир харлыг эр мал болур ужурлуг, хой-даа, өшкү-даа мал төлү болза ажырбас. ⁶ Ол мал силерге бо айның он дөрткө чедир кадагалаттынып турзун, а он дөрттө кезээки имир дүжерже, израильчилерниң бүгү ниитилели анай-хураганнарын дөгөрөр ужурлуг. ⁷ Оон оларның ханын узуп алгаш, ол этти чиири бажыңнар эжиктериниң ийи кастыын база кырыкы доора ыяжын ооң-биле чаап алзыннар.

⁸ Ол дүне анай-хураганның эдин отка хааргаш, ажыткы-биле хөөтпейн хаарган далганнар-биле болгаш ажыг оът холуу-биле кады чизиннер. ⁹ Чедир хаарбаан азы сугга хайындырган мал эди чивеңер, а отка бажы, хол-буттары база ишти-хырны-биле катый бүдүнге хаарып чиңер. ¹⁰ Ол дүне-ле эттиң дөгөрезин чиптиңер, а эртенге чедир артып калган кезээн өрттедиптиңер. ¹¹ Анай-хураганның эдин чиирде, бүрүнү-биле кеттинип, куруң куржанып, идиңер кедип алгаш, даянгыыңар тудуп алгаш, чиңер – ол дээрге Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан Хосталыышкын байырлалының аш-чеми-дир. ¹² Мен бо дүне египет черни өттүр таварып эрткеш, Египетте бар кижилерниң-даа, мал-маганның-даа дун төлдериниң дөгөрезин чок кылып каар мен база Египеттиң бүгү бурганнарын шиидип, кеземче көргүзөр мен. Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен! ¹³ Силерниң чурттап турар бажыңнарыңар эжиинде чагган хан тускай демдек болур: ону көрүп кааш, силерни оюп эрте бээр мен, Египеттиң чонун чылча шаап турумда, ол өлүмнүг халап силерге хора чедирбес.

¹⁴ Шак бо хүн силерге тураскаалдыг болзун, бүгү салгалдарыңарга ол хүннү Дээрги-Чаяакчы дээш байырлал кылдыр байырлазын. Силерге кезээ мөңгедө доктааткан кылдыр байырлаңар. ¹⁵ Чеди хүн дургузунда ажыткы-биле хөөтпейн хаарган далгандан чиңер; бирги хүнде-ле бажыңнарыңарга

турган ажыткының шуптузун үндүр октаптыңар, бирги хүнден чедиги хүнге чедир ажыткылыг аш-чем чиир кижиге израиль чоннуң аразыңга амылыг артпас. ¹⁶ Бирги база чедиги хүнде силерге ыдыктыг чыыштар болуп эртсин: ол хүннерде кандыг-даа ажил кылбаңар, чүгле кижиге бүрүзүңге херек аш-чемни белеткеп болур силер.

¹⁷ Далганнар байырлалын утпайн сагыңар, Мен ол хүнде силерниң чурум-чыскаалдыг бөлүктөриңерни египет черден үндүрүп эккелген турар мен. Шак ол хүннү силерниң бүгү салгалдарыңар утпайн чорзун, ол дээрге кезээ мөңгедө доктааткан дүрүм-дүр. ¹⁸ Бирги айның он дөрткү хүнүнүң кезээзинден эгелээш, чээрби бирги хүнүнүң кезээзинге чедир ажыткы-биле хөөтпейн быжырган далган чиир силер. ¹⁹ Чеди хүн дургузунда бажыңнарыңарга ажыткы турбас ужурлуг. Ажыткылыг аш-чем чиир кым-даа кижиге, ол кижиге өскөөртөн келген-даа болза азы израиль черниң үндөзүн чурттакчызы-даа болза, израиль ниитилелдин аразыңга амылыг артпас. ²⁰ Ажыткылыг аш-чем чивеңер: бүгү аал-ораныңарга ажыткы-биле хөөтпейн быжырган далган чиңер».

²¹ Моисей израиль чоннуң бүгү баштыңнарын чыып алгаш, мынча дээн: «Өг-бүлелериңерге анай-хурагандан шилип тудуп алгаш, Хосталыышкын байырлалында чиири-биле дөгөриңер. ²² Иссоп деп чадаң үнүштү боодалдай тудуп алгаш, савада ханче суккаш, эжиктериңерниң доора ыяжы болгаш кастыктарын хан-биле чаап калыңар, а оон эртенге чедир бажыңнарыңардан үнмеңер.

²³ Дээрги-Чаяакчы египетчилерни кезедип турар үезинде, доора ыяжында болгаш кастыктарында хан чаап каан эжик көрүп кааш, ол бажыңны оюп эрте бээр база узуткакчының бажыңнарыңарже кирип, хора чедирерин болдурбас. ²⁴ Бо чагыгны силерге база салгалдарыңарга кезээ мөңгедө берген хоойлу дег кадагалаңар. ²⁵ Дээрги-Чаяакчының Бодунуң аазаанын ёзугаар силерге берип турары черге чеде бергеш-даа, бо ыдыктыг чаңчылды сагып чоруңар.

²⁶ Кажан ажы-төлүңер силерден „Бо чүү ындыг чаңчылыг?“ деп айтырар болза: ²⁷ „Бо дээрге Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан Хосталыышкын өргүлү-дүр. Дээрги-Чаяакчы египетчилерни узуткап тургаш, израильчилерниң чурттап турган бажыңнарын оюп эрткеш, бистиң өг-бүлелеривисти камгалап каан болгай“ – деп харыылаар силер». Израиль чон ынчан Дээрги-Чаяакчыга сөгүрүп, мөгөйгөн. ²⁸ Олар чанып келгеш, Дээрги-Чаяакчы Моисей биле Ааронга канчаар дужааганыл, шак ынчаар кылганнар.

²⁹ Дун ортузунда Дээрги-Чаяакчы фараоннуң дүжүлгө салгаар дун оглундан эгелээш, хоругдаттырган кижиниң дун оглунга чедир – египет черде бүгү дун оолдарны база мал-маганның бүгү дун төлдерин – чок кылып каапкан. ³⁰ Дүне када фараон боду, ооң хамык дүжүметтери

база бүгү египет чон туруп келген, Египетке кыпсынчыг ыы-сыы эгелээн, чүгө дээрге кижиге элбээн бажың чок болган.

Израиль чоннуң Египеттен үнүп чорупканы

³¹ Фараон ол-ла дүне Моисей биле Ааронну кыйгырткаш: «Че, силер-даа, израиль чон-даа мээң чонум аразындан үнүп чоруңар! Барып, меңээ чугаалап турганыңар дег, Дээрги-Чаяакчыга бараан болуңар! ³² Чугаалап турганыңар дег, шээр-даа, бода-даа малыңарны сүрүп алыңар. Баргылаңар! Ол ышкаш мени йөрээп калыңар» – дээн.

³³ Египетчилер база израиль чонну дүрген-не чуртундан чорударын кызып: «Оон башка бис шуптувус өлүр бис!» – деп турганнар.

³⁴ Израиль чон ажыткы-биле хөөдүп четтикпээни далганын ап алган. Олар далган суп каан саваларын хептеринге орагаш, эгиннеринге салгаш, чорупканнар. ³⁵ Израильчилер Моисейниң сөстөрүн ёзуугаар, египетчилерден мөңгүн болгаш алдын каасталгаларны база хептерни дилеп алганнар. ³⁶ А Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонунче египетчилерни ээ көрүндүрүптөргө, олар израильчилерниң дилээн чүүлдерин берип турганнар. Израильчилер Египеттен олчатывыштыг чоруй барганнар.

³⁷ Израиль чон, херээженнер биле ажы-төлдү санапас болза, 600 000 хире эр кижиге, Раамсес хоорайдан Сокхот дээр черге чорупкан. ³⁸ Олар-биле кады янзы-бүрү аймак-сөөктүг хөй улус үнүп чорупкан. Шээр болгаш бода мал аажок улуг кодан-сүрүг бооп турган. ³⁹ Олар Египеттен көдүрүп эккелгени ажытпаан далганын хаарып алганнар, чүгө дээрге Египеттен үндүр сывыртадып тура, далаш кадында далганын ажыткы-биле хөөдүп четтикпээннер база орукка чиир аъш-чем безин белеткээр чай чок болганнар чүве-дир.

⁴⁰ Израиль чоннуң Египетке чурттаан үези 430 чыл болган. ⁴¹ 430 чыл эрткенде, шак ол хүнде, Дээрги-Чаяакчының чурум-чыскаалдыг бөлүк чону египет черден көжүп үне берген. ⁴² Ол дүн дээрге Дээрги-Чаяакчының израиль чонну египет черден үндүр көжүрүп, сагыш салып хонган дүнү болур. Ол дүн дээрге израиль чоннуң бүгү салгалдарының Дээрги-Чаяакчыны бодап, удувас дүнү болур.

Хосталыышкын байырлалының дугайында тодаргайлаан дүрүм-хоойлу

⁴³ Дээрги-Чаяакчы Моисей биле Ааронга мынча дээн: «Хосталыышкын байырлалын демдеглээриниң дүрүмнери бо-дур. Өске аймак-сөөктүг кым-даа ооң доюнга киржип болбас. ⁴⁴ Бир кижиге садып алган кулун кыртыжап демдектеп алыр болза, ол кул кижиге дойга киржип болур.

⁴⁵ Араңарда чурттап турар өскээртен келген кижиге база хөлезилеттинген ажылчыныңар дойга

киришпес ужурлуг. ⁴⁶ Аъш-чемни чаңгыс бажыңга чиир ужурлуг силер, ону бажыңдан дашкаар үндүрбеңер база малдың сөөктерин сыкпаңар.

⁴⁷ Бүгү израиль ниитилел ол чаңчылды сагыыр ужурлуг. ⁴⁸ Силерниң араңарда чурттап берген даштыкы кижиге Дээрги-Чаяакчының

Хосталыышкын байырлалының анай-хураганын дөгөрип чииринге киржир күзелдиг болза, ооң өг-бүлезинде эр кижиге бүрүзү кыртыжап демдектээр ёзуулалды эртип алзын. Ынчан ол кижиге байырлал доюнуң эъдин чип болур база израиль черниң үндезин чурттакчызы дег апаар. А кыртыжап демдектеттирбээн кижиге Хосталыышкын байырлалының анай-хураганын чип болбас.

⁴⁹ Израильдиң үндезин чурттакчызынга-даа, араңарда чурттап турар даштыкы кижиге-даа бо дүрүмнөр бир дөмей болур ужурлуг.

⁵⁰ Бүгү израиль чон, Дээрги-Чаяакчы Моисей биле Ааронга канчаар дужааганыл, шак ынчаар кылган.

⁵¹ Ол-ла хүнде Дээрги-Чаяакчы израиль чонну египет черден чурум-чыскаалдыг бөлүктөргө үскеш, үндүрө берген.

13 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чоннуң аразында баштай төрүттүнген эр хиндиктиг төл бүрүзүн Меңээ бараалгадып, ыдыктап бер. Кижиниң-даа, мал-маганның-даа дун төлү Меңээ хамааржыр».

Хаарган далганнар байырлалын демдеглээри

³ Моисей чонга мынча дээн: «Кулдар болуп чорааныңар Египеттен үнүп келгениңер бо хүннү сактып алыңар. Дээрги-Чаяакчы силерни оортан Бодунуң өндүр улуг күчү-күжү-биле үндүрген болгай; ажыткы-биле хөөткен далган-тараа чивейн көрүңер. ⁴ Бөгүн, авив айда Египеттен үнүп турардыр силер. ⁵ Дээрги-Чаяакчы силерниң ада-өгбеңерге сүт биле ары чигири агып чыдар байлак черни бээрин даңгыраглаан болгай. Кажан Ол силерни демги черге – хананей, хет, амор, хиввей, иевус чоннарның черинче эккээрге, шак ол айда мындыг чаңчылды сагыңар: ⁶ чеди хүн дургузунда чүгле ажыткы-биле хөөтпээн далган чиңер, чедиги хүнде Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан байырлалды демдеглеңер. ⁷ Ажыткы-биле хөөтпээн далган-тарааны чеди хүн дургузунда чиир силер, ээлеп чурттаан бүгү чериңерге ажыткылыг далган-тараа турбас ужурлуг.

⁸ Шак ол хүнде бодунуң оглуңга: „Мени Египеттен үндүрүп тура, Дээрги-Чаяакчының меңээ кылган чүүлү дээш, бо байырлалды сагыыр ужурлуг бис“ – деп чагып чугаала. ⁹ Дээрги-Чаяакчының өөредиин утпайн чорууруң дээш база Дээрги-Чаяакчы сени өндүр улуг күчү-күжү-биле Египеттен үндүрүп эккелгенин бодап чорууруң дээш, шак ол байырлал сээң холуңда им-демдек болзун, хаваанда тураскаалдыг демдек болзун. ¹⁰ Бо

байырлал дугайында дүрүмнү чылдың-на, доктааткан үезинде, сагып чор.

Дун төлдерни Бурганга бараалгадыры

¹¹ Сеңээ болгаш ада-өгбөңгө даңгыраглааны ёзугаар, Дээрги-Чаяакчы сени ханаан черге эккелгеш, ону сеңээ бээрге, ¹² баштай төрүттүнген эр хиндиктиг төл бүрүзүн Дээрги-Чаяакчыга бараалгат, сенде бар мал-маганның эр дун төлдериниң шуптузун база Аңаа бараалгат. ¹³ Элчигенниң дун төл бүрүзүн хураган азы анай-биле солуп, садып хостаар ужурлуг, а бир эвес элчигенни Дээрги-Чаяакчыдан садып хоставас болзуңза, ооң мойнун сый шаап, өлүрүп каавыт. Сээң ажы-төлүң аразында эр дун төлдү база садып хостап ал. ¹⁴ Алызы барып, оглуң сенден: „Бо кандыг уткалыг чүвөл?“ – деп айтырар болза, аңаа мынча деп харыылаар сен: „Дээрги-Чаяакчы бисти өндүр улуг күчү-күжү-биле кулдар болуп чоранывыс Египеттен үндүрүп эккелген. ¹⁵ Фараон бисти салып чорутпайн, чөрүүлөп туруп бээрге, Дээрги-Чаяакчы египет черге бүгү дун төлдерни: кижилерниң-даа, мал-маганның-даа дун төлдерин – чок кылып каапкан болгай. Ынчангаш бис Дээрги-Чаяакчыга мал-маганның эр дун төл бүрүзүн өргүп турар бис, а боттарывыстың дун оолдарывысты садып хостап{*} ап турар бис“. ¹⁶ Дээрги-Чаяакчыны бисти өндүр улуг күчү-күжү-биле Египеттен үндүрүп эккелгенин утпас дээш, шак ол ёзулал сээң холуңга им-демдек болзун база караңга көскү кертиг болзун».

Египеттен израильчилерниң көшкөн оруунуң эгези

¹⁷ Фараон чонну салып чорудуптарга, Бурган ону филистим чоннуң черинче баар орук-биле (ол эң кыска орук-даа турган болза) аппараттаан. Дээрги-Чаяакчы: «Чон дайылдажыр апаарын билгеш, өскээр боданып, Египетче дедир эеп келзе канчаар» – деп боданган. ¹⁸ Ынчангаш Ол чонну долгандыр эдертип, ээн кургаг хову кежир Кызыл далайже баштап алгаш чорупкан. Израильчилер египет черден чурум-чыскаалдыг үнүп чорупканнар.

¹⁹ А Моисей Иосифтиң мөчү-сөөгүн ап алган, чүгө дээрге Иосиф шаанда израильчилерниң аксы-даңгыраан ап: «Бурган силерге болчуп чедип кээрге, мээң мөчү-сөөгүмнү бо чурттан үндүрө бээр силер» – деп чагаан турган чүвө-дир .

²⁰ Сокхоттан үнүп чоруткаш, израиль чон ээн кургаг ховунуң кыдыында Этам деп черге турлагжып алган . ²¹ Дээрги-Чаяакчы хүндүс боорга, булут чагыдан улуска орук айтып, а дүн дүжерге, от чагыдан чырыдып, оларны мурнунга чоруп орган. Ооң ачызында олар дүне-даа, хүндүс-даа чоруп болур турган . ²² Хүндүс боорга – булут чагы, дүне боорга – от чагы чондан черле ыравас болган.

Египет аг-шеригни узуткааны

14 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чонга мону чугаала.

Олар дедир эггеш, Пи-Гахироттуң баарынга, Мигдол биле Кызыл далайны аразынга, Ваал-Цефоннуң дужунга турлагжып алзын . ³ Фараон „Израиль чон ол черге аза берген-дир, ээн кургаг ховуга баар чери чок апарган-дыр“ деп бодаар. ⁴ А Мен фараонну чөрүү кылып каарымга, ол силерни сүрүп чоруптар. Мен фараонну болгаш ооң аг-шериин баскаш, алдаржыыр мен. Ынчан египетчилер Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип алырлар». Израильчилер шак ынчаар кылганнар.

⁵ Египеттиң хаанынга израиль чоннуң дезип чоруй барганын дыңнадырга, фараоннуң болгаш ооң дүжүметтериниң сагыжы ол чонга удур апарган. Олар: «Бо чүнү кылып алганывыс ол? Израильчилерни чүгө салып чорудуп алган бис? Олар ам биске ажилдап бербес-тир» – деп турганнар. ⁶ Фараон чуузазын дериткеш, бодунуң улузун эдертип алган. ⁷ Ол Египеттиң бүгү дайынчы тергелерин, ооң иштинде 600 шилиндек тергени, ап алган. Терге бүрүзүн тускай баштыңчы удуртуп чоран. ⁸ Дээрги-Чаяакчы Египеттиң хааны фараонну чөрүү кылып каарга, ол израиль чонну сүрүп чорупкан, а израильчилер эрес-дидими-биле бар чытканнар . ⁹ Египетчилер оларны тергелерде кошкан бүгү аъттары-биле, аъттыг шерии-биле база бүгү аг-шерии-биле сүрүп чоруткаш, израильчилер Ваал-Цефоннуң дужунда, Пи-Гахироттуң чанында далай чоогунга турлагжып алган турда, чыпшыр четкеннер.

¹⁰ Фараон чоокшулап кээрге, израильчилер хая көрүнгеш, соонда кел чыдар египетчилерни көрүп кааш, аажок коргуп, Дээрги-Чаяакчыдан дилег кылып, алгыржы бергеннер. ¹¹ Олар Моисейге: «Египетте чевеглер чедишпес эвес, сен чүгө бисти өлзүн дээш ээн кургаг хову же эккелдиң? Египеттен үндүрүп алгаш, бисти канчап турарың ол? ¹² Египетке тургаш: „Бистен адырлып көр, египетчилерге ажилдап берээли“ – деп турдувус чоп. Ээн кургаг ховуга өлүрүнүң орнунга, Египетке кулдар бооп чурттаары биске дээре-ле болгай» – деп турганнар.

¹³ Ынчалза-даа Моисей: «Кортпаңар, деспейн туруңар, ынчан Дээрги-Чаяакчыны силерни бөгүн канчаар камгалаарын көөр силер, ам көрүп турарыңар египетчилерни моон соңгаар кажан-даа көрбес силер. ¹⁴ Дээрги-Чаяакчы силерниң талаңарга чаалажыр-дыр, ынчангаш оожургаңар» – деп харыылаан.

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча дээн: «Чүгө Мени кыйгырып-ла тур сен? Израиль чонга: „Шимчеп үнүңер“ – деп чугаала, ¹⁶ а бодуң даянгыжыңны көдүргеш, холуңну далай кырынче углай сунуптарыңга, ол ийи чарлып, орук чайлаар. Израиль чон ынчан далайны ортузунда кургаг

черлеп кеже бээр. ¹⁷ А Мен египетчилерни чөрүү кылып каарымга, олар силерни сүрүп чоруптарлар. Фараонну, ооң хамык аг-шериин, дайынчы тергелерин база аъттыг шериин баскаш, алдаржыыр мен. ¹⁸ Фараонну, ооң тергелерин, аъттыг шериин баскаш, алдаржый бээримге, египетчилер Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип каар».

¹⁹ Израиль чоннуң мурнунга орук баштап бар чыткан Бурганның төлээзи ам оларның соондан чорупкан. Булут чагы база оларның мурнундан соонче көже берип, ²⁰ египетчилер биле израильчилерниң аразынга турупкаш, биргилеринге – булут болгаш дүмбей караңгы болу берген, а ийигилеринге – дүне чырыдар чырык болу берген. Ынчангаш олар дүннү өттүр бот-боттарыңче чоокшулавааннар .

²¹ Моисей холун далайже углай сунупкан; Дээрги-Чаяакчы чөөн чүктен күштүг шуурган-биле дүннү өттүр далайны ийи чара хадыдып кээрге, далай кургаг чер апарып, суг орук чайлап берген .

²² Израиль чон далайны кургаг черлеп кеже берген; суг оларның оң база солагай талазындан ханалаштыр камгалай турупкан. ²³ Египетчилер сүрүүшкүнүн уламчылаан: фараоннуң хамык аъттары, дайынчы тергелери болгаш аъттыг шерии израильчилерниң соондан далайже кире берген. ²⁴ Эртен эрте Дээрги-Чаяакчы египетчилерниң турлаанче от чагыдан база булут чагыдан ээгип көргөш, оларны аймаарадыпкан. ²⁵ Ол египетчилерниң тергелериниң дугуйларын арай деп чуглур кылып каарга, олар тергелерин сөөртүп чадап турганнар. Египетчилер:

«Израильчилерден дезээли! Дээрги-Чаяакчы олар дээш биске удур чаалажып тур!» – деп барганнар.

²⁶ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Холуңну далайже углай сунувут, суг дедир агып келгеш, египет тергелерни болгаш аъттыг шеригни хөмө апсын» – дээн. ²⁷ Моисей даң бажында холун далайже углай сунуптарга, суг бодунуң эрги туружунче дедир агып келген, а египетчилер сугга уткуй маңнажып органнар. Дээрги-Чаяакчы оларны шак ынчаар далайга дүжүргөн. ²⁸ Дедир агып келген суг фараоннуң израильчилерни сүрүп, далайже кирген бүгү аг-шерииниң тергелерин, аъттыг шериин хөмө апкан: чаңгыс-даа кижидириг артпаан. ²⁹ А израиль чон далайны кургаг черлеп кеже берген; суг оларның оң база солагай талазындан ханалаштыр камгалай турупкан .

³⁰ Дээрги-Чаяакчы шак ол хүн израильчилерни египетчилерден камгалаан – далай эриинде египетчилерниң мөчү-сөөктерин израильчилер көргөннер. ³¹ Израиль чон Дээрги-Чаяакчының өндүр улуг күчү-күжү египетчилерни басканын көргөш, Дээрги-Чаяакчыдан коргуп, Аңаа болгаш Ооң чалчазы Моисейге бүзүрей берген.

Ынчан Моисей болгаш израиль чон Дээрги-Чаяакчыны алгап-йөрээп, дараазында ырны ырлажы берген:

Моисейниң болгаш Мариамның Кызыл далай чанынга ырлары

15 «Дээрги-Чаяакчыны алгап ырлаайн, Ол өндүр улуун көргүстү :

аътты-даа, ону мунган кижини-даа далайже киир октапты.

² Дээрги-Чаяакчы – мээң күчү-күжүм-дүр, Ону алгап ырлаар мен.

Ол – мээң Камгалакчым болду .

Ол – мээң Бурганым, Ону кымдан арттыр мактаар мен,

Ол – мээң ачамның Бурганы, Ону кымдан арттыр мактаар мен.

³ Дээрги-Чаяакчы – өндүр улуг дайынчы , Ооң ады – Дээрги-Чаяакчы!

⁴ Ол фараоннуң аг-шериин, дайынчы тергелерин далайга дүжүрүптү; фараоннуң шериг баштыңчылары Кызыл далайга дүжүп өлдү.

⁵ Оларны далай ээреми ажырыпты, ханы дүпче даш дег дүжүп кире бердилер.

⁶ Дээрги-Чаяакчы, Сээң холуң күчү-күжү-биле алдаржыды ,

ооң-биле дайзынны чылча шаптың.

⁷ Алдарыңның өндүр бедии-биле Сеңээ удур тура халаан улусту базып кагдың, Сээң ыткан чалбыыштыг килеңиң оларны сиген-саваң дег өрттедипти.

⁸ Сээң килеңниг тыныжың үрүптерге, суг ийи чара чайлып, чалгыглар ханалаштыр турупту ,

далайның ханы ээремнери кадыг апарды .

⁹ Дайзын: „Оларны ызыртыр сүрүп чедейн, олча-тывыштыг болуйн, мага хандыр үптөп алайын,

хылыжымны хынындан уштуйн, мээң холум оларны кыргып-хыдызын“ – деп турду.

¹⁰ А Сен оларже тыныжың үрүптериңге, далай оларны ажырыпты, олар терең сугларже коргулчун дег дүжүп кире бердилер.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы, бурганнар аразында Сээң-биле эннежир кым барыл?!

Сен дег ындыг – ыдыкты-биле өндүр бедик, макталга төлөптиг база кайгамчык чүүлдер чаяап турар –

өске кым барыл?!

¹² Сен холуңну сунуптарыңга, чер дайзыннарны хөөп алды.

¹³ Бодуңнуң камгалап кааның чонну энерелдиң-биле эдертип аппарат чыдыр сен – ыдыктыг чериңче Бодуңнуң күчү-күжүң-биле чедирип бар чыдыр сен.

¹⁴ Ону дыңнааш, өске чоннар сүрээдеп тур:

филистим черниң чурттакчылары коргуушкунга алзыпты,

¹⁵ Эдом черниң нояннары коргуп дүвүреди, моав черниң баштыңчылары сириледи, Ханаанның бүгү чурттакчылары корга берди .

¹⁶ Олар аажок коргуп-сүртезин. Сээң өндүр улуг күчү-күжүңден олар көжээлештир көжүй берзиннер, Дээрги-Чаяакчының чону чаны-биле эртип турда, Сээң чаяап кааның чон чаны-биле эртип турда, ыыт-шимээн чок барзыннар.

¹⁷ Чонуңну эдерткеш, Сеңээ хамааржыр дагга тургузуп каар сен, ол дээрге Сээң өргээң турар кылдыр шилип алган чериң-дир, Дээрги-Чаяакчы; ол дээрге Сээң тургузуп каарың ыдыктыг чер-дир, Дээрги!

¹⁸ Дээрги-Чаяакчы кезээ мөңгедэ хааннаар! »

¹⁹ Фараоннуң аъттары, дайынчы тергелери болгаш аъттыг шерии далайлап кежип бар чыдырда, Дээрги-Чаяакчы оларже далайның чалгыгларын хөмө аксыпкан, а израиль чон далайны кургаг черлеп кезе берген.

²⁰ Мариам – Аароннуң өттүр билип медеглээр угбазы тимпан тудуп алган, херээженнер шуптузу тимпаннар туткаш, ооң-биле кады самнап эгелээннер . ²¹ Мариам израильчилерге ырлап эгелээн:

«Дээрги-Чаяакчыны алгап ырлаңар, Ол өндүр улуун көргүстү: аътты-даа, ону мунган кижини-даа далайже киир октапты».

Марада болгаш Элимде суг баштары

²² Моисей израильчилерни Кызыл далайдан эдертип алгаш чорупкан. Олар Сур деп ээн кургаг ховуга келгеш , аңаа үш хонук дургузунда чоруп-чоруп , суг тыппааннар. ²³ Марага чедип кээрге, ооң суу ажыг болган – ону ижип шыдавааннар, ынчангаш ол черни Мара деп адап каан турган.

²⁴ Чон Моисейге хорадап: «Ам чүнү ижер улус бис?» – деп хыйланып турган. ²⁵ Моисей Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп кыйгырарга, Ол аңаа ыяш айтып берген. Моисей ол ыяштың будуун сугже киир октаптарга, сугну ижип болур апарган. Бурган шак ол черге чонга хоойлу биле дүрүмнү берген, оларның бүзүрелин шенээн. ²⁶ Ол: «Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның сөзүңгө чагыртып, Меңээ таарымчалыг чүүлдерни кылыр болзуңарза база Мээң айтышкыннарымны тооп дыңнап, бүгү дүрүмнеримни сагыыр болзуңарза, Египетче салган аарыгларымның чаңгызын-даа силерже салбас мен. Силерни экиртип турар Дээрги-Чаяакчы – Мен-дир мен!» – деп чонга чугаалаан.

²⁷ Израильчилер оон Элим дээр черге келген. Ында он ийи суг бажы болгаш чеден пальма ыяш

бар болган; олар суг чанынга турлагжып алганнар .

Дээрги-Чаяакчының дээрдэн аъш-чемни хайырлааны

16 Бүгү израиль ниитилел Элимден үнүп чоруткаш, Египеттен үнгенинден бээр санаарга, ийи айның он бешки хүнүндэ Элим биле Синайның аразында чыдар Син деп ээн кургаг ховуга чедип келген . ² Олар шупту ээн кургаг ховуга Моисей биле Ааронга хомудап: ³ «Дээрги-Чаяакчының холундан египет черге өлүрүвүс кай! Эът дүлген паштар чанынга ордувус чоп, далган-тарааны тоттур чип турдувус чоп . А ам силер бистиң шуптувусту бо ээн кургаг ховуже, аштап өлзүннер дээш, үндүрүп эккелдиңер» – деп хыйланып турганнар.

⁴ Дээрги-Чаяакчы ынчан Моисейге: «Мен силерге дээрдэн аъш-чемни чагдырып берейн. Улус хүннүң-не үнүп, хүнде чеже херек-тир, ынчаны чыып ап турзун. Олар Мээң дүрүмүм ёзугаар кылыр бе азы кылбас бе дээрзин ынчаар шенеп көөр мен. ⁵ А алдыгы хүнде чыып алган аъш-чемин белеткеп алгаш, көөрге, өске хүннерде чыып ап турганындан ийи катап хөй апарган болур» – деп чугаалаан.

⁶ Моисей биле Аарон бүгү израиль чонга: «Силерни египет черден Дээрги-Чаяакчы үндүрө берген дээрзин кежээ билип алыр силер, ⁷ а эртен Ооң өндүр бедин көөр силер. Чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы силерниң Аңаа хомудап, хыйланганыңарны дыңнап каан-дыр. А бисте чүү боор, биске хомудап, хыйланган херээңер чүл?» – деп чугаалааннар. ⁸ Моисей: «Дээрги-Чаяакчы силерниң Олче хомудап, хыйланганыңарны дыңнап каан-дыр, ынчангаш Ол силерге аъш-чем кылдыр эътти кежээ бээр-дир, а эртен далган-тарааны тоттур бээр-дир. А бисте чүү боор, биске эвес, Дээрги-Чаяакчыга хомудап, хыйланганыңар ол-дур» – деп немей чугаалаан.

⁹ Моисей Ааронга: «Бүгү израиль ниитилелге: „Дээрги-Чаяакчының мурнунче чоокшулап келиңер, Ол силерниң хомудап, хыйланганыңарны дыңнап каан болгай“ – деп дамчыт» – дээн. ¹⁰ Аарон бүгү израиль ниитилелге ону чугаалап турда, улус ээн кургаг ховуже углай көрнүп кээрге, Дээрги-Чаяакчының чайынналчак чырыы булутта чырып келген.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: ¹² «Мен израиль чоннуң хомудап, хыйланганын дыңнап кагдым, оларга: „Кежээки имиртинде эът чиир силер, а даарта эртен тоттур далган-тараа чиир силер, ынчан Мени силерниң Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар деп билип алыр силер“ – деп дамчыт» – дээн. ¹³ Кежээликтей матпадактар ужуп келгеш, улустуң турлагжаан черин шыва апкан , а даарта эртен ол кезек черге шалың дүшкөн чыткан .

¹⁴ Шалың эсти бергенде, улус көөрге, ээн кургаг ховунуң кырынга хыраа ышкаш бир-ле эстиичел чүүл артып калган болган.

¹⁵ Израильчилер ону көргөш, бот-боттарындан: «Бо чүү боор?» – деп айтыржып турганнар, чүгө дээрге ол чүл дээрзин билбес болганнар.

Моисей оларга: «Бо дээрге Дээрги-Чаяакчының силерге берген далган-тараазы-дыр. ¹⁶ Ол силерге бо далган-тарааны кижиге бүрүзү хереглээн аайы-биле, бир кижиге-ле бир °гомор иштин, өг-бүлөзүндө чеже кижиге барын барымдаалап, чыып алырын дужааган-дыр» – деп чугаалаан. ¹⁷ Израиль чон шак ынчаар кылгаш, чамдыызы – хөй, чамдыызы – эвээш далган-тарааны чыып алганнар. ¹⁸ Хөйнү чыып алган кижиге артыкшыл билбес болзун, а эвээшти чыып алган кижиге чедишпезин билбес болзун дээш, олар гомор-биле хемчээп турганнар. Кижиге бүрүзү бодунга чеже херек-тир, ынчаны чыып алган.

¹⁹ Моисей улуска: «Кым-даа далган-тараазын эртенге чедир арттырбазын» – деп чугаалаан. ²⁰ Ынчалза-даа олар ону тооп дыңнавайн барган – чамдык улус далган-тараазын эртенге чедир арттырып аарга, оозу курттуп, чыдып эгелээн. Моисей ол улуска ажына берген. ²¹ Улус далган-тарааны хүннүң-не эртен эрте, хереглээн аайы-биле чыып ап турган, дүштеки изигде ол эрий бээр болган.

²² Алдыгы хүнде далган-тарааны ийи катап хөйнү, бир кижиге-ле ийи °гомор иштин чыып алганнар. Ниитилелдин баштыңнары шупту Моисейге кээп, ону дыңнатканнар. ²³ Моисей оларга мынча деп чугаалаан: «Дээрги-Чаяакчыны дыңнаңар, Ол: „Даарта амыр-дыш хүнү, Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан ыдыктыг хүн болур-дур, быжыраар аъш-чемиңерни бөгүн быжырып, хайындыраар аъш-чемиңерни бөгүн хайындырып алыңар, а артып калганын даартага чедир кадагалай салып алыңар“ – дээн болгай». ²⁴ Улус Моисейниң айтыышкынын өзугаар аъш-чегин эртенге чедир шыгжап каарга, оозу чыдываан-даа, курттуваан-даа.

²⁵ Моисей чонга: «Ол далган-тарааны бөгүн – Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан амыр-дыш хүнүндө чиңер. Бөгүн шөлден далган-тараа тыппас силер.

²⁶ Алды хүн дургузунда далган-тарааны чыңар, а чедиги – амыр-дыш хүнүндө – далган-тараа шөлгө турбас» – деп чугаалаан.

²⁷ Ынчалза-даа чамдык улус чедиги хүнде чыып үнгөш, чүнү-даа тыппааннар. ²⁸ Дээрги-Чаяакчы ынчан Моисейни дамчыштыр чонга мынча дээн: «Мээң айтыышкынным болгаш дүрүмнеримни күүседиринден чежеге дээр ойталап кээр силер?

²⁹ Дыңнаңар, Дээрги-Чаяакчы силерге амыр-дыш хүнүн хайырлаан-дыр, ынчангаш Ол алдыгы хүнде ийи хүн дургузунда чиир далган-тарааны берип турар-дыр: чедиги хүнде кижиге бүрүзү аалынга артып калзын, кым-даа турар черинден ырап чорбазын». ³⁰ Чон ынчан чедиги хүнде дыштанып эгелээн.

³¹ Израиль чон ол далган-тарааны манна деп адап алган. Манна дээрге кориандр үрезиннери дег ак өңнүг тараа болган, а ооң амданы ары чигири чаап каан боова ышкаш болган. ³² Моисей чонга: «Дээрги-Чаяакчы: „Силерни египет черден үндүрүп эккелгенимде, ээн кургаг ховуга чемгерип турганым далган-тарааны көрзүннер дээш, силерниң бүгү салгалдарыңарга бир °гомор ишти маннаны кадагалап арттырып калыңар“ – деп айтыышкын берди» – деп чугаалаан.

³³ Моисей оон Ааронга: «Бир идиш-савадан ап алгаш, олче бир гомор маннаны ургаш, силерниң бүгү салгалдарыңарга кадагалаттынып артар кылдыр, Дээрги-Чаяакчының мурнунга салып каг» – дээн. ³⁴ Аарон Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын өзугаар манна куткан идиш-саваны ыдыктыг аптараның мурнунга салып каан. ³⁵ Израиль чон маннаны дөртөн чыл дургузунда – чурттаар черинге, ханаан черниң кызыгаарынга чеде бергиге чедир чип келген. ³⁶ (А °гомор болза эфаның оннуң бир кезээ болур чүве-дир.)

Сугнуң хаядан агып үнгени

17 Бүгү израиль ниитилел ээн кургаг Син ховузундан Дээрги-Чаяакчының айыткан аайы-биле көжүп чоруткаш, Рефидим дээр черге турлагжып алган, а ында улус ижер суг чок болган. ² Чон ынчан Моисей-биле алгыжып: «Биске ижер сугдан бериңер!» – деп турган.

Моисей: «Чүгө мээң-биле алгыжып тур силер? Чүгө Дээрги-Чаяакчыны шенеп тур силер?» – деп айтырган.

³ Улус ол черге суг ижиксээш, Моисейже хорадап: «Сен бисти Египеттен чүгө үндүрө бердиң? Бисти, ажы-төлүвүстү, мал-маганывысты суксадып өлүрөп дээш бе?» – деп хыйланып турган.

⁴ Моисей Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп: «Бо чонну канчаар мен? Ам бичии боор болза, мени даштар-биле соп каар деп бардылар» – деп кыйгырган.

⁵ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп харыылаан: «Чоннуң мурнунче эрте бер, Израильдин чамдык баштыңнарын эдертип ал. Нил хемниң суун соп турган даянгыыжыңны база тудуп алгаш, эрте бер. ⁶ Оон Мен аңаа – Хорив дагда хая кырынга – сээң мурнуңга туруп алыр мен. Сен ынчан ол хаяны кагарыңга, оортан суг ага бээр, чон ол сугну ижип алыр». Израиль баштыңнар көрүп турда, Моисей ынчалдыр кылган. ⁷ Ол демги черге «Масса-Мерива» деп атты тывыскан. Израиль чон алгыш-кырыш үндүрүп, Дээрги-Чаяакчыны шенеп: «Дээрги-Чаяакчы бистиң аравыста бар бе азы чок бе?» – деп турган боорга, ынчаар адааны ол.

Амалик чон-биле бирги тулчуушкун

⁸ Амалик чон келгеш, Рефидимге израильчилер-биле чаалашкан. ⁹ Моисей Иисуска: «Эрес эрлерден шилип алгаш, барып, амаликтер-биле чаалаш; мен даарта Бурганның даянгыжын тудуп алгаш, тей бажындан хайгаарап турар мен» – дээн. ¹⁰ Иисус Моисейниң чугаалаанын ёзугаар амаликтер-биле чаалажып чорупкан, а Моисей, Аарон болгаш Хур олар тей бажынче үне бергеннер. ¹¹ Моисей холун көдүрүптөргө, израиль чон тиилеп эгелээр, а бадырыптарга, амалик чон тиилеп эгелээр бооп-тур. ¹² Моисейниң холдары шылап эгелээн, а Аарон биле Хур ынчан даш эккелгеш, аңаа салып бергеннер. Моисей даш кырынга олуруп аарга, Аарон – бир талазындан, Хур – өске талазындан ооң холдарын көдүрүп алганнар. Ооң холдары хүн ашкыжеге чедир көдүрлү берген турган. ¹³ Иисус ол чаага амаликтерни чылча шаап каан.

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Бо бүгүнү улус сактып артар кылдыр номга бижип каг база чырык черге амаликтер шуут уттундура бээр кылып каарымны Иисуска чугаала» – дээн. ¹⁵ Моисей Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээш туткаш, аңаа «Дээрги-Чаяакчы – мээң тугум» деп атты тывыскаш: ¹⁶ «Холум Дээрги-Чаяакчының дүжүлгезинде салдынгандыр. Ол амаликтер-биле кезээ мөңгөдө дайылдажыр-дыр» – деп чугаалаан.

Моисейниң каты Иофорнуң чедип келгени

18 Иофор – Бурганның Мадиянда бараалгакчызы, Моисейниң каты – Бурганның Моисейге болгаш израиль чонунга чүнү кылганын, Дээрги-Чаяакчының израиль чонну Египеттен үндүрө бергенин дыңнап каан. ² Моисейниң каты Иофор ынчан Моисейниң ооң мурнунда бажыңынче чандырыпкан кадайы Сепфораны болгаш ³ ооң ийи оглун ап алгаш, Бурганның дааның чанында ээн кургаг ховуда турлагжып алган Моисейге чедип келген. (Моисейниң улуг оглу Гирсам деп аттыг турган, чүгө дээрге оглу төрүттүнүп кээрге, ачазы: «Мен бо черге өскээртен келген кижиле болгай мен» – деп чугаалаан чүве-дир. А ийиги оглу Элиезер деп аттыг турган, чүгө дээрге оглу төрүттүнүп кээрге, ачазы: «Ачамның Бурганы меңээ дузалап, фараон мени өлүрөр деп турда, камгалаан болгай» – деп чугаалаан чүве-дир.)

⁶ Иофор Моисейге: «Катың Иофор-дур мен. Кадайың болгаш ийи огуң-биле кады сенче кел чыдыр мен» – деп сөс дамчыткан. ⁷ Күдээзи катын уткуп үнүп келгеш, аңаа мөгөйгөш, ошкап каан. Амыр-мендизин айтырышкаш, олар чадырже кире бергеннер. ⁸ Моисей катынга Дээрги-Чаяакчының

израиль чонга болчуп, фараон болгаш египет чон-биле чүнү кылганын, орук ара оларга таварышкан бүгү бергелерни база Дээрги-Чаяакчының оларны камгалап турганын чугаалап берген. ⁹ Иофор Дээрги-Чаяакчының израиль чонну египетчилерниң холундан хостааш, аңаа кылып берген бүгү эки чүүлдери дээш өөрүп турган. ¹⁰ Ол мынча дээн: «Силерни египетчилерниң болгаш фараоннуң холундан адырып каан база бо чонну египетчилерниң эрге-чагыргазындан хостап каан Дээрги-Чаяакчыга алдар! ¹¹ Дээрги-Чаяакчы израильчилерден боттарын өрү көрдүнгөн бүгү бурганнарга бодаарга, өндүр бедик дээрзин ам билдим ».

¹² Моисейниң каты Иофор Бурганга бүрүн өрттедир өргүлдү болгаш өске-даа өргүлдерни эккеп салган. Ооң соонда Аарон база Израильдиң бүгү баштыңнары Бурганның мурнунга Моисейниң каты-биле кады аъш-чем чиир дээш чедип келгеннер.

Израиль чоннуң даргаларын томуйлааны

¹³ Даартазында хүндүс Моисей улустуң чаргызын үзе шиидери-биле олуруп алган, а чон ооң мурнунга эртенден кезээге чедир шииттирер ээлчээн манап турган. ¹⁴ Ооң каты күдээзиниң чонга кылып турар бүгү чүүлүн көргөш: «Чонну ол канчап турарың ол? Чүгө сен чааскаан олурап сен, а бүгү чон сээң мурнуңга эртенден кезээге чедир манап турар уjurлугул?» – деп айтырган.

¹⁵ Моисей катынга: «Чон Бурганның шииткелин дыңнап аар дээш меңээ кээп турар-дыр. ¹⁶ Оларның аразыңга кандыг-бир чаргы үнерге, меңээ чедип кээрлер-дир. Мен ол улустуң маргылдаазын үзе шиидип, оларга Бурганның дүрүмнерин болгаш хоойлуларын өөредип турар-дыр мен» – деп харыылаан.

¹⁷ Ынчалза-даа Моисейниң каты аңаа мынча дээн: «Сээң ынчаар кылып турарың шын эвес-тир. ¹⁸ Сен бодуңну-даа, сээң-биле кады турар чонну-даа хинчектеп турар-дыр сен: бо үүле-херек сеңээ хөлүн эрттир аар-дыр, ону чааскаан кылып шыдавас сен. ¹⁹ Ынчангаш мени тооп дыңна, мен сеңээ сүме кадайн, Бурган ынчан сээң-биле кады болур: сен Бурганның мурнунга чонну төлээлеп көр, ооң херектери-биле Ону таныштырып көр. ²⁰ Чонну Бурганның дүрүмнери болгаш хоойлуларыңга өөредип каг, эдерер уjurлуг оруун база кылыр уjurлуг херектерин айтып бер. ²¹ Чон аразындан мөзүлүг, Бургандан коргар, ак сеткилдиг болгаш ажык-кончаа сүрбес кижилерни көрүп, билип алгаш, оларны чонну баштаар улус кылдыр – муң, чүс, бежен болгаш он кижиге даргалар кылдыр томуйлап каг. ²² Олар чонну кандыг-даа үде шиитсиннер: чугула херек бүрүзүн сеңээ дыңнатсыннар, а бүгү ындыг кончуг чугула эвес херектерни боттары шиитпирлезиннер, сеңээ

ынчан чиик болур, олар сээң үүрге-чүгүңү көдүржүп бээрлер. ²³ Ынчалдыр, Бурганның дужааганын ёзугаар кылыр болзуңза, бодуң-даа шыдажып үнер сен, бо бүгү чон-даа аал-оранынче сагыш амыр чеде бээр».

²⁴ Моисей катының сүмезин хүлээп алгаш, ооң чугаалаан бүгү чүвезин кылган. ²⁵ Ол бүгү израильчилерниң аразындан мөзүлүг кижилерни шилип алгаш, чонну баштаар улус кылдыр – муң, чүс, бежен болгаш он кижиге даргалар кылдыр томуйлап каан. ²⁶ Олар чонну кандыг-даа үеде шиидип: шиитпирлээри берге херектер дугайында Моисейге дыңнадып, бүгү ындыг кончуг чугула эвес херектерни боттары шиитпирлеп турганнар. ²⁷ Моисей ооң соонда катын чандырып, ону чуртунче үдеп чорудупкан.

Чагыг-керээни чарарыңга белеткел

19 Израильчилер египет черден үнүп чоруткандан бээр үшкү айда, таптыг-ла ай чаазында Синай деп ээн кургаг ховуга чедип келгеннер. ² Олар Рефидимден көжүп үнгөш, Синай ховузунга чедип кээп, ында турар даг дужунга турлагжып алганнар. ³ Моисей Бурганга ужуражыры-биле дагже үнүп бар чыткан. Дээрги-Чаяакчы ону дагдан кый деп, мынча дээн: «Иаковтуң үре-салгалы болур израиль чонга мону чугаала: ⁴ „Египетчилер-биле чүнү кылганымны база силерни эзир чалгыннарыңга дажыглап, Бодумче эккелгенимни көргөн силер. ⁵ Ынчангаш Мээң сөзүмнү тооп дыңнап, Мээң чагыг-керээмни сагыыр болзуңарза, бүгү чоннар аразындан Мээң улуг үнелиг өнчү-хөреңгим болур силер. Бүгү чер-делегей Меңээ хамааржыр болгай, ⁶ а силер Мээң бараалгакчыларымдан тургустунган онзагай күрүнө база ыдыктыг чон болу бээр силер“. Израиль чонга дамчыдып чугаалаар сөстериң ол-дур».

⁷ Моисей дагдан дүжүп келгеш, чоннуң шупту баштыңнарын кыйгырып алгаш, Дээрги-Чаяакчының чагып чугаалаан сөстөрүн дөгөрезин дамчыдып берген. ⁸ Бүгү чон чаңгыс үн-биле: «Дээрги-Чаяакчының биске чагаан бүгү чүүлдерин күүседир бис!» – деп харыылаан.

⁹ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Мени дыңна, Мен сеңээ сырый булут иштинге чедип кээр мен, чон Мээң сээң-биле чугаалажып турарымны дыңнааш, сеңээ кезээ мөңгөде бүзүрей бээр» – дээн. Моисей ынчан Дээрги-Чаяакчыга чоннуң сөстөрүн дамчыткан. ¹⁰ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча дээн: «Барып, чонну бөгүн болгаш даарта ыдыкта. Олар хептерин чуп алзыннар; ¹¹ соңгузу хүн болур чүвөгө белен болзуннар, чүгө дээрге Мен ол хүн, бүгү чон көрүп турда, Синай дагже дүжүп кээр мен. ¹² А сен дагны долгандыр шыйыг шыйгаш, чонга: „Даг бажынче үнмеңер база ооң дөжөөңгө дегбеңер. Дагга дегген кижини өлүрүп каар

ужурлуг“ – деп чугаала. ¹³ Ол кижиге кым-даа холун дээспезин, ону даштар-биле соп каапсын азы согун-биле адып каапсын. Мыйыс эдиски эде бээрге, мал-маган-даа, кижиге-даа дагга дээр азы ынаар үнер болза, дириг үнмезин».

¹⁴ Моисей даг бажындан дүжүп, чонга келгеш, ыдыктаашкын ёзулалын кылырга, улус хептерин чуп алган. ¹⁵ Моисей чонга: «Соңгузу хүнге белен болуңар, кадайларыңарга дегбеңер» – деп чугаалаан.

¹⁶ Шак ол хүн дүжүп кээрге, эртен диңмирээшкин диңмиреп, кызаңнаашкын кызаңнаан; даг кырынга сырый булут турупкан база эдиски ыткыр эткен – турлаанга турган бүгү чон сүрээдей берген.

¹⁷ Моисей чонну турлагжаан черинден Бурганга уткуштур үндүрө бээрге, улус даг эдээнге туруп алган. ¹⁸ А Дээрги-Чаяакчы Синай дагже отка бүргедипкен дүжүп келген, ол даг бүрүнү-биле ышталып эгелээн: ооң бажындан ыш, суугудан үнгөн ыш дег, дүргектелдир көдүрлүп, бүгү даг дыка күштүг сирилеп турган. ¹⁹ Эдиски үнү оон-даа дыңзыг апарган. Моисей чүвө чугаалаарга, Бурганның үнү аңаа харыылап турган. ²⁰ Дээрги-Чаяакчы Синай дагның бажынче дүжүп келгеш, Моисейни даг бажынче кый дээрге, ол ынаар үне берген.

²¹ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Дүшкөш, чон аразындан хөй улус өлбөс кылдыр, Мени көөрү-биле чүткүп болбазын сагыңдыр. ²² Менче чоокшулаар бараалгакчыларым безин боттарын ыдыктап алыр ужурлуг, оон башка оларны узуткап каар мен» – дээн.

²³ Моисей Дээрги-Чаяакчыга: «Сээң сагыңдырганың ёзугаар дагны долгандыр шыйыг шыйгаш, ону ыдыктап каан бис, ынчангаш чон Синай дагже үнүп шыдава» – деп чугаалаан.

²⁴ Дээрги-Чаяакчы аңаа: «Улусче дүже бер, оон Аарон-биле кады даг бажынче дедир үнүп кээр сен, а Бурганның бараалгакчылары болгаш чон Менче чүткүвезин, оон башка Меңээ узуткаттырып аарлар» – деп харыылаан. ²⁵ Моисей чонче дүжүп келгеш, ол бүгүнү дамчыдып чугаалаан.

Бурганның берген он айтыышкыны (Ы. х. к. 5:6-21)

20 Бурган чонга бо бүгүнү чугаалаан: ² «Мен дээрге сени кул болуп чорааның Египеттен үндүрө берген Бурганың Дээрги-Чаяакчы-дыр мен.

³ Сеңээ Менден өске кандыг-даа бурганнар турбазын.

⁴ Бодуңга дүрзү-бурган кылба; өрү дээрде, куду чер кырында болгаш чер адаа сугда чоруур чувениң кандыг-даа чурук-дүрзүзүн кылба.

⁵ Оларга мөгейбе база бараан болба, чүгө дээрге сээң Дээрги-Чаяакчы Бурганың болур Мен – хүннээчел Бурган-дыр мен; Мени хүлээп көрбөс улустуң ажы-төлүн, ада-өгбезиниң кем-буруузу

дээш, үшкү болгаш дөрткү салгал чедир кезедир мен . ⁶ А Меңээ ынак база Мээң айтыышкыннарымны күүседир улуска муң салгал чедир энерелдиг болур мен .

⁷ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның адын хей черге адава; Дээрги-Чаяакчының адын хей черге адап турар кижини Ол кеземче чок арттырбас .

⁸ Амыр-дыш хүнүн ыдыктап, утпайн чор . ⁹ Алды хүн дургузунда ажылдап, янзы-бүрү ажыл-херектерин кыл . ¹⁰ А чедиги хүн – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга бараалгаткан амыр-дыш хүнү-дүр . Ол хүнде сен бодуң-даа, сээң оглуң-кызың-даа, сээң эр, херээжен кулдарың-даа, мал-маганың-даа, сээң аал-ораныңда турар даштыкы кижини-даа – дөгереңер кандыг-даа ажыл-херек кылбаңар .

¹¹ Дээрги-Чаяакчы алды хүн дургузунда дээрни, черни, далайны база оларда бар бүгү чүвени чаяап келген, а чедиги хүнде дыштанган болгай, ынчангаш Ол амыр-дыш хүнүн алгап-йөрөөп, ыдыктап каан-дыр .

¹² Ачаң биле аваңны хүндүлөп чор , ынчан Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ берип турары чер кырынга амыдыралың узаар .

¹³ Кижини өлүрбө .

¹⁴ Кады чурттаан эжиңге өскерилбө .

¹⁵ Оорлава .

¹⁶ Өске кижиге удур меге херечилел кылба .

¹⁷ Өске кижиниң аал-оранын алыксава; өске кижиниң кадайын, ооң эр, херээжен кулдарын, ооң бугазын, ооң элчигенин – өске кижиде бар чүү-даа чүвени алыксава » .

¹⁸ Бүгү чон диңмирээшкннерни, эдискни эткенин дыңнап, кызаңаашкыннарны, дагны бүргээн ышты көрүп турган . Ол бүгүнү көрүп, дыңнааш, чон коргуп-иргип, ырадыр туруп алган . ¹⁹ Чон Моисейден: «Бистиң-биле сен чугаалажып көр, тооп дыңнаар бис, а Бурган Боду бистиң-биле чугаалашпазын, оон башка өлүп каар бис » – деп дилээн . ²⁰ Моисей чонга: «Кортпаңар! Бурган силерни шенээр дээш, Оон кортсун дээш база бачыт үүлгетпезин дээш чедип келген-дир» – деп харыылаан . ²¹ Чон ырадыр туруп алган, а Моисей Бурганның турганы сырый булутче кире берген .

Бурганга мөгеериниң дугайында дүрүм-хоойлу

²² Дээрги-Чаяакчы Моисейге израиль чонга мынча деп дамчыдарын айыткан: «Мээң силер-биле дээрден чугаалажып турганымны көргөн силер . ²³ Мен бар-дыр мен – боттарыңарга мөңгүн, алдын бурганнар кылбаңар . ²⁴ Довурактан Меңээ өргүл салыр бедигээш кылгаш, аңаа бүрүн өрттедир өргүлдериңни база эп-найырал өргүлдериңни – шээр болгаш бода малыңны эккеп сал . Мээң адымны алдаржытсын дээним чер бүрүзүңге ынчалдыр кыл – Мен ынчан сеңээ келгеш, ачы-буянымны хайырлаар мен . ²⁵ Меңээ өргүл салыр бедигээшти даштардан кылыр

болзуңза, хоюглап дүрбүвээн даштар-биле тудуп үндүр . Ол даштарның кайы-бирээзинге сээң херекселиң дээр болза, өргүл бедигээжи бужартай бээр . ²⁶ Меңээ өргүл салыр бедигээшче тепкииш кырлап үнме, оон башка ооң кырынга чанагажың көстү бээр» .

Кулдар дугайында

21 «Сээң израильчилерге чарлап чугаалаар хоойлуларың бо-дур: ² бир эвес еврей эр кул садып алзыңза, ол кижини сеңээ алды чыл дургузунда ажылдап берзин, а чедиги чылда халаска хосталып чорутсун . ³ Бир эвес ол кул чааскаан келген болза, чааскаан хосталып чорутсун, а кадайлыг турган болза, кадайы база чоруй барзын . ⁴ А бир эвес ээ кижини кулунга кадай ап бээрге, ол кадай оолдар азы кыстар божаан болза, кулдуң кадайы-даа, ажы-төлү-даа ээзинге хамаарышсын, а кул кижини чааскаан хосталып чорутсун . ⁵ Ынчалза-даа кул кижини: „Бодумнуң ээмге, кадайымга болгаш ажы-төлүмге ынак болгаш, хосталгаже үнмес мен“ – дээр болза, ⁶ ээзи ону Бурганның мурнунга эккелгеш, эжик аксынга азы кастык чанынга тургускаш, кулаан шивегей-биле үттезин, ынчан ол кул ээзинге бүгү назынында бараан болур .

⁷ Бир эвес кандыг-бир кижини уруун кул кылдыр садыптар болза, ооң хосталыры эр кулдарның хосталыры ышкаш эвес болур . ⁸ Бир эвес ол кул кыстың ээзи ону бодунга кадай кылып алыр деп турган, ынчалза-даа аңаа хөңнү чок апарган болза, ону дедир садып хостаарын чөпшээрэзин; ээзи кулу кысты бак көргөн ужурунда, ону өске чоннар кижизинге садар эргези чок . ⁹ Бир эвес ээ кижини ол кысты оглу-биле дүгдөп каар болза, аңаа бодунуң уругларыңга дег хамаарылгадан көргүссүн . ¹⁰ Бир эвес ээ кижини өске херээжен-биле өгленип алыр болза, кул-кадайыңга аъш-чем, идик-хеп бээринден база ооң-биле чоок харылзаалыг боорундан ойталавас ужурулуг . ¹¹ А бир эвес ээ кижини ол үш чүүлдү демги кул херээженге кылбас болза, ол херээжен акша төлевейн, халаска чоруй барзын» .

Күш дөгээр кемниг херектер дугайында

¹² «Кандыг-бир кижини өлүргөн кижиниң бодун өлүрер ужурулуг . ¹³ Ынчалза-даа бир кижини боду кемниг херек үүлгедирин бодаваан, харын ооң холундан өске кижиниң өлүрүн Мен чүүлдүг деп көргөн болзумза , сеңээ өжээн негекчизинден өлүрүкчүнүң дезип чоруй баары черни айтып бээр мен . ¹⁴ А бир эвес кандыг-бир кижини өске кижини кара сагыштыы-биле, баш удур бодап алгаш, өлүрер болза, ол кижини Меңээ өргүл салыр бедигээш чанындан безин ап алгаш, өлүрүп каар ужурулуг .

¹⁵ Ачазын азы авазын шанчар кижини өлүрүп каар ужурлуг.

¹⁶ Бир кижини оорлап алгаш, садыптар азы бодунга тудуп турар кижини өлүрүп каар ужурлуг .

¹⁷ Ачазын азы авазын бак сөглээр кижини өлүмгө онаар херек .

¹⁸ Ийи кижини бактажып турда, бирээзи өскезин даш-биле сопкан азы чудуруу-биле шанчыпкан, а соктуруп азы шаштырып алган кижини өлбөй, орундөжөөндө чыдып алган дижик. ¹⁹ Бир эвес ол кижини туруп келгеш, бажыңындан даянгыштанып үнүп, кылаштай бээр болза, ону сопкан азы шанчыпкан кижини кем-буруузу дээш өлүртпес, а чүглө демги кижиниң ажилдаваан үези дээш төлөп бээр база ооң эмнээшкинин бүрүнү-биле харыылаар ужурлуг.

²⁰ Кандыг-бир кижини бодунуң эр азы херээжен кулун мерге-биле хапкан, а демгизи ооң холундан өлүп калган болза, ол кижиге кеземче онаар ужурлуг. ²¹ Ынчалза-даа кул кижини бир азы ийи хүн эрткенде, туруп кээр болза, ээ кижиге кеземче онааштырбас, чүгө дээрге ол ээ кижини кулу дээш акша-мөңгүн төлөөн-дир.

²² Чокшуп-кыржып турган улус иштиг-сааттыг херээжен кижини теп-шанчыптарга, ол херээжен уруун элекке божупкан, ынчалза-даа аңаа хора чедирбээн болза, буруулуг кижини демги херээженниң ашаанып онааган торгаалын шииткекчилер көрүп турда, төлээр ужурлуг. ²³ Бир эвес аңаа хора чедирген болза: амы-тын дээш – амы-тын алыр; ²⁴ карак дээш – карак, диш дээш – диш, хол дээш – хол, бут дээш – бут алыр; ²⁵ өртең дээш – өртең, балыг дээш – балыг, кемдээшкин дээш – кемдээшкин кылыр болзун .

²⁶ Кандыг-бир кижини бодунуң эр азы херээжен кулунуң караанче хап-сопкаш, кемдедип каар болза, карак дээш кулун хосталгаже салзын. ²⁷ Бир эвес ээ кижини эр азы херээжен кулунуң дижин турулдур шанчыптар болза, диш дээш кулун хосталгаже салзын».

Мал-маган дугайында

²⁸ «Бир эвес буга эр азы херээжен кижини өлүрүп каар болза, буганы даштар-биле соп каар ужурлуг, ынчаарга ооң эъдин чип болбас, а малдың ээзинде буруу чок болур. ²⁹ Ынчалза-даа ол буга ооң мурнунда-даа улус үзүп турган, а ооң ээзи ол дугайында дыңнааш-даа, малын кадарып-хайгаараваска, буга эр азы херээжен кижини өлүрүп каар болза, буганы даштар-биле соп каапкаш, ооң ээзин өлүмгө онааштырар ужурлуг. ³⁰ А бир эвес ол кижиге төлевир онаап каар болза, ол акшаның дөгөрезин бодунуң амы-тынының садыызы кылдыр төлезин . ³¹ Бир-ле кижиниң оглун азы кызын буга үзүп каар таварылгада база ол-ла хоойлуну ажыглаар ужурлуг. ³² Бир эвес буга эр азы херээжен кулду үзүп каар болза, оларның ээзинге буганың ээзи үжен °шекел мөңгүннү төлээр, а буганы даштар-биле соп каар ужурлуг.

³³ Кандыг-бир кижини кудук аксын ажык кааптарга азы кудук каскаш, ону дуглавайн баарга, олче буга азы элчиген кире берген болза, ³⁴ кудуктуң ээзи өлгөн мал дээш ооң ээзинге акша-мөңгүн төлээр ужурлуг, а мал сеги кудук ээзини болур .

³⁵ Кандыг-бир кижиниң бугазы кожа аалдың бугазын өлүрүп каар болза, кожолар дириг арткан буганы садыпкаш, өртөөн үлежип алзыннар; өлүг буганы база деңге үлежип алзыннар. ³⁶ Демги буганың ооң мурнунда-даа мал үзүп турганы билдингир, а ээзи ону кадарып-хайгаараваан болза, ол ээ өлгөн буганың дуоун тургузуп, орнунга буга бээр ужурлуг, а өлүг буга ооңу болур».

Эт-хөреңги дугайында

22 «Буга азы хой оорлааш, ону дөгөргөн азы садыпкан кижини буга дээш – беш буганы, хой дээш – дөрт хойну төлезин .

² Бир кижини ооң бажыңын оор кижини дүне када үрөп кирип турарын эскерип кааш, согарга, ол ооржу өлүп калган болза, демги кижини ооң өлүмү дээш буруудаваас. ³ Ынчалза-даа ол үеде хүн үнүп келген турган болза, өлүрүүшкүн дээш буруудаар.

Ооржу кижини каража дээш төлээр ужурлуг, а бир эвес төлээр эт-хөреңгизи чок болза, оорлап алган чүвезиниң орнун тургузар дээш, ооржунуң бодун кул кылдыр садыптар ужурлуг. ⁴ Бир эвес ооржу кижини туттурган, а оорлап алган малы: буга, элчиген азы хой тыпты берген, дириг-менди болза, оларның баш бүрүзү дээш ийи баш малды төлезин .

⁵ Кандыг-бир кижини бодунуң шөлүн азы виноград тараан черин өрттедип аштап турда, от өске кижиниң шөлүнче тарай бээр болза, бодунуң шөлүнүң азы виноград тараан чериниң эң эки дүжүдү-биле төлезин. ⁶ Бир эвес кандыг-бир кижиниң салган оду чадаң үнүштер таварты өөскээш, кожазының хөпөөннерин азы сыпта турар дүжүдүн, азы шөлүн өрттедип каар болза, өрттү өөскүткен кижини каражаның өртөөн төлээр ужурлуг.

⁷ Кандыг-бир кижини бодунуң кожазынга акша-мөңгүн азы эт-сеп шыгжадып каарга, оозун кожазының бажыңындан оорлап апарган дижик. Бир эвес ооржу кижини тыпты берген болза, ол демги чүүлдерниң ийи дакпыр өртөөн төлээр ужурлуг. ⁸ А бир эвес оор тывылбайн барза, бажыңның ээзи Бурганның мурнунга чедип келгеш, кожазының өнчү-хөреңгизинге холун дээспээнин бадыткаар ужурлуг.

⁹ Маргылдаалыг кандыг-даа чүүл: буга, элчиген, хой, хеп дугайында; кандыг-бир кижиниң „Мээңии-дир“ деп турары читкен эт-сеп дугайында чаргылдашкан ийи кижиниң боттарының херээн Бурганга{*} шиитпирледир ужурлуг. Оларның буруулуг деп санаан кижини өске кижиге ийи дакпыр хөй өртекти төлезин.

¹⁰ Кандыг-бир кижини кожазы кижиге азы элчигенин, азы бугазын, азы хоюн, азы өске-бир

малын кадарып-хайгааразын дээш хүлээдип бээрге, ол мал азы өлү берген, азы кемдей берген, азы ону ооржулар сүрүп алгаш барган, а ол бүгүнү көрүп турган улус чок болган дижик. ¹¹ Ынчан кожазы кижиге: „Мал ээзиниң өнчү-хөреңгизинге холум дээспээн мен“ деп, Дээрги-Чаяакчының мурнунга даңгыраглазын : мал ээзи даңгыракты хүлээп аар ужурлуг, а кожазы мал дээш төлевес ужурлуг. ¹² Бир эвес ол малды кожазы оорлаттырыпкан болза, каражаның өртөөн ээзинге төлөөр ужурлуг. ¹³ Бир эвес малды араатан аң тудуп чипкен болза, шынзыдары-биле сегин көргүссүн: туттуруп чирткен мал дээш, ол төлевес ужурлуг.

¹⁴ Кандыг-бир кижиге кожазындан мал ачылап аарга, ол мал кемдей берген азы өлүп калган, а ээзи ол өйдө чанынга турбаан болза, кожазы мал дээш төлезин. ¹⁵ Бир эвес мал ээзи ынчан чанынга турган болза, кожазы төлевес ужурлуг. Кожазы малды акша-биле хөлезилеп алган турган болза, мал ээзи хөлезиге кылдыр алган акшазынга немей акша албас ужурлуг.

¹⁶ Кандыг-бир эр кижиге арыг кысты дуурайлааш, ооң-биле хойгажыпкан болза, ол кыстың ачазынга төлевир акшазы бергеш, ону кадай кылдыр ап алзын . ¹⁷ А бир эвес ол кыстың ачазы: „Уруум бербес мен“ – дээр болза, ол кижиге арыг кыс дээш төлөөр ужурлуг акша-мөңгүнү дөмей-ле бүрүнү-биле төлезин».

Чүдүлгө болгаш мөзү-бүдүш дугайында

¹⁸ «Караң көрнүр херээженни амылыг арттырба .

¹⁹ Мал-маган-биле холбажыр кандыг-даа кижини өлүрер ужурлуг .

²⁰ Чүглө чаңгыс Дээрги-Чаяакчыдан өске бурганнарга өргүл салыр кижини бүрүнү-биле узуткаар ужурлуг.

²¹ Өскээртен келген кижини кызып-кыйбаңар, дарлаваңар, боттарыңар база египет черге өскээртен келген улус бооп чорааныңарны утпаңар .

²² Дулгуяк херээженнерни-даа, өскүстерни-даа кызып-кыйбаңар . ²³ Оларны кызып-кыйба болзуңарза, Менден дуза дилеп кыйгырарга, оларның хилинчээн дыңнап каар мен. ²⁴ Ынчан Мээң килеңим кыптыгып, силерни узуткап каар чаа-дайынны чорудуптар мен; силерниң кадайларыңар дулгуяктар апаар, ажы-төлүңер өскүссүрөй бээр .

²⁵ Мээң чонумнуң иштинде ядыы кижиге акшаңны чээлиге берген болзуңза, ону кызып-кыйба, хөө хуузун негеве . ²⁶ Өске-бир кижиниң тонун долаага арттырып алган болзуңза, хүн ажар бетинде эгидип бер : ²⁷ ооң чаңгыс борбак шуглаа, мага-бодун шывар хеви ол-дур; оозу чок болза, чүнү шугланып удуурул? Ынчангаш ол кижиге Менден дуза дилеп, кыйгырарга, ээ көрнүүчөл болгаш, ону дыңнап каар мен.

²⁸ Бурганни каргава, чонуңнуң удуртукчузун бак сөглөвө .

²⁹ Сээң дүжүдүңнүң башкылыын: баштайгы тарааны болгаш баштайгы чимизиңниң чулуун Меңээ бээрин саадатпа; дун оглуңну Меңээ бараалгадыры-биле бер . ³⁰ Мал-маганыңны дун төлдериң база ынчалдыр бараалгат. Бода-даа, шээр-даа малдың дун төлдери чеди хүн дургузунда авазы-биле кады турзун, а сески хүнде оларны Меңээ эккеп бер .

³¹ Силер Меңээ хамааржыр ыдыктыг улус болур силер; шөлгө араатан аңнарга туттурган дириг амытан эъдин чивейн, ыттарга октап берип чоруңар .

23 Меге чугаа-соот таратпа; бак кижиге холуң сунуп, мегелеп херечилеве .

² Хөйүнүң талазынче чайгылып, бузут үүлгетпе база чаргы үзе шиитпирлеп тура, хөйүнүң талазынга турар дээш шындан ойталава.

³ Бир кижиниң чаргызын үзе шиитпирлеп тура, ядыы-ла болганы дээш, ону амдажитпа .

⁴ Дайзыныңны-даа бугазы азы элчигени аза бергенин көрүп кагзыңза, ээзинге эгидип бер .

⁵ Өжээтениңниң элчигени чүөгүнүң аарындан кээп ушканын көрүп кагзыңза, ону чыттырзын каапкаш барба: дайзыныңга дузалап, чүөктү дүжүрүш.

⁶ Түреңги кижиниң чаргызын үзе шиитпирлеп тура, ооң эргезин кызагдава .

⁷ Шын эвес буруудадыышкындан чайлап, буруу чок, актыг кижини өлүрер кылдыр шиитпе – Мен кем-буруулуг кижини агартпас болгай мен.

⁸ Хээлиээн белектер алба, олар карактыг улусту согурартып каар база актыг улустуң чугаа-сөзүнүң утказын хажыдып каар болгай .

⁹ Өскээртен келген кижини кызып-кыйба: силер база египет черге өскээртен келген улус бооп чурттап чораан болгаш, ындыг кижиниң сеткил-хөңнүн билер болгай силер ».

Онзагай хүннер болгаш байырлалдар дугайында

¹⁰ «Бодуңнуң чериңни алды чыл дургузунда тарып, дүжүдүн ажаап ап кел. ¹¹ А чедиги чылда аңаа дыштан берип, болбаазыратпа; чайгаар үнген дүжүттү сээң чонуңнуң түреңги улузу чыып чизин, ооң соонда артканын черлик аң-мең чемиш кылзын. Виноградың шөлү болгаш олива ыяштарың-биле база ынчалдыр кыл .

¹² Алды хүн дургузунда ажил-херектериң кыл, а чедиги хүнде дыштанып ал, сээң бугаң биле элчигениң дыштанзын; эр, херээжен кулдарың биле өскээртен келген ажилчының дыштанзын .

¹³ Силерге Мээң чугаалаан бүгү чүвемни күүседидер, өске бурганнар аттары безин адаваңар: аксы-дылыңардан ол аттар үнмезин .

¹⁴ Чылда үш катап Меңээ бараалгаткан байырлалды эрттирер сен . ¹⁵ Ажыткы-биле хөөтпээн далганнар байырлалын сагып чор : Мээң

сеңээ дужааганым дег, Авив айның доктааткан үезинде, Египеттен хосталып үнүп келген үеңде, чеди хүн дургузунда ажыткы-биле хөөтпейн быжырган далган-тараа чиир сен. Ол ышкаш улус Мээң мурнумга хол куруг келбезин .¹⁶ Бодуңнуң шөлүңде тарып алган үрезиниңниң болгаш күш-ажылыңның үре-түңнели – баштайгы дүжүдүңнүң байырлалын демдеглеп чор . Чыл төнчүзүңде шөлүңден күш-ажылыңның үре-түңнелин ажаап аарың – дүжүт ажаалдазының байырлалын демдеглеп чор .¹⁷ Чылда үш катап сээң бүгү эр улузуң Дээрги-Бурган-Чаяакчының мурнунга бараалгап келзин .

¹⁸ Меңээ хан өргүп турар үеңде, ажыткылыг хлебти катый өргүвө; байырлалда Меңээ салган өргүлдүң чаан даартагы эртенге чедир арттырба.

¹⁹ Сээң чериңниң дүжүдүңнүң башкылыын Бурганың Дээрги-Чаяакчының өргээзинге эккеп бараалгат .

Анайны ооң авазының сүдүңгө хайындырба .»

Бурганның ханаан черни Израильге чагыртыр бооп азааны

²⁰ «Көр даан, Бодумнуң төлээми, сени орукка кадагалазын дээш база Мээң белеткеп кааным черге чедирзин дээш, сени мурнай чорудуп тур мен .²¹ Ооң мурнунга бодуңну шын алдынып чор, ооң үнүн тооп дыңна, аңаа удурланма, чүгө дээрге Мээң өмүнээмден айбылаткан болгаш, ол силерниң Меңээ удурланганыңарны өршээвес.²² Бир эвес ооң сөзүн тооп дыңнап, сеңээ чугаалаан бүгү чүүлүмнү күүседир болзуңза, дайзыннарыңга дайзын апаар мен, сеңээ удур улуска удурланыр мен .

²³ Мээң төлээм сээң мурнуңга орук баштап чоруткаш, сени амор, хет, ферез, хананей, хиввей болгаш иевус чоннарга чедире бээр, ынчан оларны узуткап каар мен .²⁴ Ол чоннарның бурганнарыңга мөгөйбе, оларга бараан болба ; ол чоннарның ажил-херектерин өттүнме, харын оларның дүрзү-бурганнарын узуткааш, ыдыктыг көжээлерин чуура шаап каавыт .²⁵ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга бараан бол, Мен ынчан сээң аъш-чемиңни болгаш сууңну элбек кылып каар мен, аарыг-аржыкты сенден чайладыр мен .²⁶ Сээң чер-чуртуңга уруг дүжүрер база үре-төл чок херээженнер турбас ; сээң назыныңны узадыр мен.

²⁷ Чаалажып чеде бээриң чоннарның шуптузун аймаарадып, сүртедир мен база сээң дайзыннарыңның шуптузун сенден десе бээр кылдыр кылып каар мен .²⁸ Улуг арыларны сенден мурнай чорудар мен , олар сээң мурнуңдан хиввейлерни, хананейлерни болгаш хеттерни сывырып чорудуптар .²⁹ Сээң мурнуңдан ол чоннарны чаңгыс эвес чыл дургузунда чоорту үндүр сывырар мен, оон башка чер ээнзиреп, шөлдерге черлик аң-мең өзүп-көвүдээш, сеңээ айыылдыг апаар .³⁰ Оларны сээң келген черинден

бичии-бичиилеп – сен өзүп-көвүдээш, бо черни ээлеп алгыжеңге чедир – үндүр сывырар мен.

³¹ Кызыл далайдан Филистим далайга чедир, ээн кургаг ховудан Евфрат хемге чедир черни сеңээ ээлээр девискээр кылдыр бээр мен , ол черде чурттап турар улусту сеңээ аштырар кылдыр кылып каарымга, оларны сывырып чорудуптар сен. ³² Ол чоннар-биле-даа, оларның бурганнары-биле-даа керээ чарба. ³³ Олар сээң чериңге чурттавас ужурлуг, оон башка сени Меңээ удур бачыт үүлгедир чорукче киире бээрлер; оларның бурганнарыңга бараан болур болзуңза, бодуң дузакка туттуруп алганың ол-дур .»

Чагыг-керээни хан-биле быжыглап доктаатканы

24 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча дээн: «Сен, Аарон, Надав болгаш Авиуд база Израильдиң баштыңнарыңдан чеден кижини Мээң турар даамче үнүп келгеш, Меңээ ырактан мөгөйиңер. ² Моисей чааскаан Менче чоокшулазын, а арткан улус чоокшулавазын; чон олар-биле кады дагже үнмезин».

³ Моисей чонга келгеш, Дээрги-Чаяакчының хамык сөстөрүн болгаш дүрүм-хоойлуларын оларга дамчыдып чугаалаан. Бүгү чон чаңгыс үн-биле: «Дээрги-Чаяакчының чугаалаан бүгү чүвезин күүседир бис» – деп харыылаан. ⁴ Моисей Дээрги-Чаяакчының хамык сөстөрүн бижип алган, а даартазында эртежик тургаш, даг эдээнге өргүл салыр бедигээшти база Израильдиң он ийи аймаан көргүскен он ийи даш көжээни тургузуп каан. ⁵ Ооң соонда ол израиль чоннуң аныяк эрлерин чорудуптарга, олар бүрүн өрттедир өргүл малдарын эккелгеннер, а оон Дээрги-Чаяакчыга салыр эп-найырал өргүлүнүң бугажыктарын дөгергеннер. ⁶ Моисей малдың ханының чартыын тавактарга кудуп каан, а өске чартыын өргүл салыр бедигээшче төккөн. ⁷ Оон чагыг-керээни бижээн дүрүг-номну ап алгаш, чонга дыңналдыр номчуп бээрге, израильчилер: «Дээрги-Чаяакчының чугаалаан бүгү чүвезин күүседир бис, дыңнангыр болур бис» – дээннер. ⁸ Моисей ынчан өргүл малының ханын узуп алгаш, чонче бызай чажып: «Бо бүгү сөстөргө хамаарыштыр Дээрги-Чаяакчының силер-биле чарган чагыг-керээзиниң ханы бо-дур» – деп турган.

⁹ Ооң соонда Моисей, Аарон, Надав болгаш Авиуд олар база Израильдиң чеден баштыңы дагже үне бергеннер. ¹⁰ Олар аңаа Израильдиң Бурганын көрүп кааннар . Ооң турар чери дээр ышкаш аяс, сапфир дашка дөмей болган . ¹¹ Бурган израиль чоннуң шилиттинген бо улузун узуткаван; олар Бурганны көргеннер база аштанып-чемненип дойлааннар.

Моисейниң даг кырынга дөртен хонук турганы

¹² Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Менче, даг бажынче үнүп келгеш, орта тур ; Мен сеңээ улусту өөредир кылдыр хоойлу болгаш айтышкыннар бижип кааным калбак даштарны бээр мен » – деп чугаалаан. ¹³ Моисей бодунуң дузалакчызы Иисусту эдертип алгаш, Бурганның даанче үне берген. ¹⁴ А баштыңнарга ол: «Бис силерже эеп келгижевиске чедир маңаа туруңар; Аарон болгаш Хур силер-биле артып калзын – кандыг-бир кижиге херээн шиитпирледир дей берзе, оларга барып шиитпирлетсин» – деп чугаалаан.

¹⁵ Моисей дагже үне бээрге, булут дагны бүргей апкан; ¹⁶ Дээрги-Чаяакчының чайынналчак чырыы Синай дагже дүжүп келген; булут дагны алды хүн дургузунда шыва ап келген, а чедиги хүнде Дээрги-Чаяакчы булут аразындан Моисейни кый дээн. ¹⁷ Даг кырында Дээрги-Чаяакчының чайынналчак чырыы израиль чоннуң карактарынга чалбырааштыг от дег көстүп турган . ¹⁸ Моисей булуттуң ортузунче кирип, дагже улам бедидир үне берген; даг бажынга ол дөртен хүн, дөртен дүн дургузунда турган .

Ыдыктыг өргээ-майгынны тудары-биле салган өргүл белектери (Хост. 35:4-9)

25 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чонга чугаала: олар Меңээ өргүл белектерин эккеп берзин. Эки туразы-биле салып турар кижиге бүрүзүндөн өргүл белектерин хүлээп алыңар. ³ Улустан хүлээп ап болуруңар өргүл белектери бо-дур: алдын, мөңгүн, хүлер; ⁴ көк, кызыл-хүрең болгаш кызыл өңнүг пөстөр, ак лён, өшкү дүгү; ⁵ кызыдыр будаан кошкар кежи, тахаш кежи; акация ыяжы; ⁶ чырыткыже кудар олива үзү, бараалгакчыларны шилип чаар үс кылырынга база айдызаарынга ажыглаар чаагай чыттыг чүүлдер; ⁷ оникс дээр үнелиг даштар болгаш эфод деп хепке база ыдыктыг хапчыгашка быжыглаар үнелиг даштар. ⁸ Улус Меңээ ыдыктыг өргээ-майгынны тудуп берзин, ынчан оларның аразынга чурттаар мен . ⁹ Өргээ-майгынның хевирин, ооң хамык херекселдериниң хевирин сеңээ канчаар көргүзүп турар-дыр мен, шуптузун шак ынчаар кылып калыңар».

Ыдыктыг аптара (Хост. 37:1-9)

¹⁰ «Акация ыяжындан ыдыктыг аптарадан кылып аар силер ; ооң узуну ийи чартык кыры дурту, дооразы бүдүн чартык кыры дурту, а бедии бүдүн чартык кыры дурту болзун. ¹¹ Арыг алдындан

алгаш, аптараның иштин-даштын шап ал, ооң кырын дескиндир алдын хаажыдан кылып каг. ¹² Дөрт алдын дээрбектен шуткааш, аптараның дөрт адаккы азыынга: ийи дээрбекти – бир талазынга, ийизин – өске талазынга быжыглап каг. ¹³ Ооң соонда акация ыяжындан көдүрткүүш-мергелер чазап кылгаш, оларны алдын-биле шап ал. ¹⁴ Көдүрткүүш-мергелерни аптараның ийи талазында дээрбектерге кедиргеш, аптараны көдүрүп дажыглаарда ажыглаар силер. ¹⁵ Аптараның дээрбектеринге мергелер үргүлчү турзун, оларны черле ушта тыртпаңар. ¹⁶ Ыдыктыг аптараже Мээң сеңээ бээрим чагыг-керээни бадыткаан бижиктен суп каг.

¹⁷ Арыг алдындан аптара дуй каар халыптан кылып аар сен; ооң узуну ийи чартык кыры дурту, а дооразы – бүдүн чартык кыры дурту болзун. ¹⁸ Оон алдынны хевилей соктап тургаш, халыптың ийи талакы кыдыынга ийи херувим дүрзүзүндөн кылып аар сен. ¹⁹ Оларны халыптың ийи талазы-биле тудуш чаңгыс кылдыр, бир херувим халыптың бир кыдыынга, а бирээзи – өске кыдыынга турар кылдыр кылып каг. ²⁰ Херувимнер бот-боттарынче көрнүштүр турзуннар база халыпче углай көрүп, өрү алзы хере сунган чалгыннары-биле ону шыва апсыннар. ²¹ Халыпты ыдыктыг аптараның кырынга салып каг. Ол аптараже Мээң сеңээ бээрим чагыг-керээни бадыткаан бижикти суп каг .

²² Мен ыдыктыг аптараның кырында турар ийи херувимниң аразынга сеңээ ажыттынып, сээң-биле чугаалажыр мен . А сен израиль чонга сеңээ чугаалап бээрим бүгү айтышкыннарны дамчыдар сен».

Ширээ (Хост. 37:10-16)

²³ «Акация ыяжындан ширээден кылып аар сен; ооң узуну ийи кыры дурту, дооразы бир кыры дурту, а бедии бүдүн чартык кыры дурту болзун. ²⁴ Ону арыг алдын-биле шап ал, а кырын дескиндир алдын хаажыдан кылып аар сен. ²⁵ Ширээни дескиндир дөрт илиг хире куржагдан кылгаш, ону долгандыр алдын хаажыдан кылып аар сен. ²⁶ Оон ширээге дөрт алдын дээрбектен кылгаш, оларны ширээниң азыгларында турар дөрт бутка быжыглап каг. ²⁷ Дээрбектер куржагның чанынга ширээни дажыглаар көдүрткүүш-мергелер кедиреринге херек болур ужурлуг. ²⁸ Акация ыяжындан көдүрткүүш-мергелер кылгаш, алдын-биле шап ал, олар ширээни көдүрүп дажыглаарынга херек болур. ²⁹ Ол ышкаш арыг алдындан ширээге ажыглаар херекселдерден: тавактар, хымыштар, арага кудуп чажар аяктар, дашкалардан кылып аар сен. ³⁰ Ол ширээге Меңээ өргүүр ыдыктаан хлебти үргүлчү салып турар сен ».

Миндаль ыяшка дөмей чырыткы

(Хост. 37:17-24)

³¹ «Арыг алдыны хевилей соктап тургаш, чырыткыдан кылып аар сен; ооң дөжээ, сывы, адырлары, чечек баштары, бүүрекчигештери болгаш чечек бүрүлери шупту тудуш чаңгыс болур ужурлуг. ³² Чырыткының сывындан алды адыр үнер ужурлуг: үш адыр – бир талазындан, өске үш адыр – өске талазындан. ³³ Бир адырга-ла миндаль ыяш чечээ ышкаш үш чечек бажы, бүүрекчигештер болгаш бүрүлери кады турар – чырыткы-биле тудуш чаңгыс өске адырлар шуптузу ындыг тургузулуг болур. ³⁴ А чырыткының сывынга миндаль ыяш чечээ ышкаш дөрт чечек бажындан – оларның бүүрекчигештери болгаш чечек бүрүлериңден – кылып каг. ³⁵ Чырыткының сывындан үнген алды адыр бар – ийи адырның адаанда бир бүүрекчигеш турар, өске ийи-ийи адырның адаанда база бир-бир бүүрекчигеш бар. ³⁶ Бүүрекчигештер-даа, адырлар-даа чырыткы-биле тудуш чаңгыс болзуннар; чырыткыны бүдүнү-биле арыг алдындан хевилей соктап туруп кылган болур ужурлуг.

³⁷ Ооң соонда ол чырыткыга ажыглаар, үс кудар чеди деңден кылгаш, чырыткының мурнун чырыдар кылдыр, чеделдирзин ооң кырынга тургузуп каг. ³⁸ Арыг алдындан дең өзээ үзе ызырар кыскаштар болгаш дең кыпсырда ажыглаар савалардан кылып аар сен. ³⁹ Чырыткыны бо херекселдериниң шуптузу-биле катай бир °талант арыг алдындан кылып кагзын. ⁴⁰ Көрдүң бе, чырыткыны хевилей соктаарда, сеңээ даг бажынга көргүскен хевирин олчаан кылдыр кылыр сен ».

Ыдыктыг майгынның шывылары

(Хост. 36:8-19)

26 «Ээрип каан ак лёндан база көк, кызыл-хүрең болгаш кызыл өңнүг пөстөрдөн өргээ-майгынны шывар он шывыгдан даарап кылгаш, оларга херувимнер дүрзүлериң уранчыды хээлеп аргып каг. ² Шывыг бүрүзүнүң узуну чээрби сес кыры дурту, дооразы дөрт кыры дурту болзун: олар шуптузу дең хемчээлдиг болзун. ³ Беш шывыгны тудуштур даарап каан болзун, өске беш шывыг база аразында тудушкак болзун. ⁴ Баштайгы беш шывыгның сөөлгү шывыының кыдыыңга көк өңнүг бежен илдиргеден кылып каг; дараазында беш шывыгның сөөлгү шывыының кыдыыңга база ынчалдыр кыл – илдиргелер бот-боттарыңга дүгжүп турар ужурлуг. ⁶ Бежен алдын дээктен кылгаш, оларны илдиргелерге кедирип тургаш, баштайгы беш шывыгны өске беш шывыг-биле тудуштуруп каг, ынчан майгын чаңгыс тудуш майгын апаар.

⁷ Ооң соонда өшкү дүгүндөн майгынны шывар он бир шывыгдан кылып аар сен. ⁸ Бир ындыг шывыгның узуну үжен кыры дурту, дооразы дөрт

кыры дурту болзун: он бир шывыг шуптузу дең хемчээлдиг болзун. ⁹ Беш шывыгны тудуштур даарааш, өске алды шывыгны база бир аңгы тудуштуруп каг; алдыгы шывыгны майгынның чөөн талазыңга, ынаар кирер чер кырынче ийи каът кылдыр дүрүп каг. ¹⁰ Баштайгы беш шывыгның кыдыында шывыгга бежен илдиргеден, өске алды шывыгның кыдыында шывыгга база бежен илдиргеден кылып каг. ¹¹ Ооң соонда бежен хүлер дээк кылгаш, оларны илдиргелерге ызыртып, он бир шывыгны тудуштургаш, майгынны бүдүңге чыып каг. ¹² Майгынның даштыкы шывыгларының артынчызын – артык шывыгның чартыын майгынның артыкы, барыын талазынче арта каап каг. ¹³ А майгынның даштыкы шывыгларының узунунуң артыкшылын майгынның соңгу, мурнуу чүктөрже көрүнген талаларынче, кайы-даа талазынче бир-бир кыры дурту кылдыр, черге дөжелдир арта каап кагзын. ¹⁴ Майгынны шывар өске ийи дээвиир-шывыгдан: бирээзин – кызыдыр будаан кошкар кештеринден, өскезин – тахаш кештеринден кылып аар сен».

Майгынны тудуп турар рамкалар

(Хост. 36:20-34)

¹⁵ «Акация ыяжындан майгынны тудуп турар хана-каракталчак рамкалардан кылып аар сен. ¹⁶ Бир рамканың узуну он кыры дурту, калбаа бүдүн чартык кыры дурту болзун; ¹⁷ рамка бүрүзүнүң адаанга, ооң ийи кыдыыңга тудуштурар ийи шишти чазап кагзын: рамкаларның шуптузун дөмейлештир кылыр ужурлуг. ¹⁸ Майгынның мурнуу чүкче көрүнген талазыңга чээрби рамкадан кылгаш, ¹⁹ оларның адаанга тургузар дөртөн мөңгүн дөжөктен кылып аар сен: ийи дөжөк-ле бир рамканың ийи шижинге дүгжүр болзун – шупту рамкалар-биле ынчалдыр кылыр ужурлуг.

²⁰ Майгынның соңгу чүкче көрүнген талазыңга база чээрби рамкадан кылгаш, ²¹ оларның адаанга дөртөн мөңгүн дөжөктен: ийи дөжөк-ле бир рамка адаанга турар кылдыр кылып каг. ²² А ооң артыы, барыын талазыңга алды рамкадан кылып аар сен. ²³ Ол ышкаш майгынның артыы талазының азыгларыңга ийи рамканы кылып аар сен. ²⁴ Оларны адаандан тудуштургаш, үстүндөн чаңгыс дээрбекке кожуп каар ужурлуг, азыгларда турар рамкалар дөмей болзун. ²⁵ Артыы талага шупту сес рамка база оларны тургузар он алды мөңгүн дөжөк – ийи дөжөк-ле бир рамка адаанга – турар болзун.

²⁶ Акация ыяжындан рамкалар тудуштурар доора оорга ыяштардан кылып аар сен: майгынның бир талазыңга – беш ыяшты; ²⁷ өске талазыңга – бешти база майгынның артыы, барыын талазыңга – бешти. ²⁸ А эң узун доора оорга ыяш рамкаларның ортаа деңнели-биле майгынның бир кыдыындан өске кыдыыңга чедир эртер ужурлуг. ²⁹ Рамкаларны алдын-биле шап ал, алдындан доора ыяштар сугар дээрбектерден кылгаш, ыяштарны база алдын-

биле шап ал. ³⁰ Майгынны сеңээ даг бажынга айтып, көргүскен хевир ёзугаар тургузуп аар сен».

Майгынның ишти
(Хост. 36:35-38)

³¹ «Көк, кызыл-хүрең болгаш кызыл өңнүг пөстөрдөн база ээрип каан ак лёндан көжегеден кылгаш, аңаа херувимнер дүрзүлерин уранчыды хээлеп аргып каг. ³² Акация ыяжындан көжеге азары-биле алдын аткактарлыг дөрт адагаштан кылып, алдын-биле шап кааш, оларны тургузар дөрт мөңгүн дөжөктөн кылып каг. ³³ Көжегени шывыглар дээктериниң адаанга аскаш, ооң артынче ыдыктыг аптараны кирип каг. Көжеге ыдыктыг өрээлди эң ыдыктыг өрээлден аңгылап турзун. ³⁴ Эң ыдыктыг өрээлде турар ыдыктыг аптараже халыптан салып каг. ³⁵ Көжегениң даштынга, майгынның соңгу чүкче көрүнгөн талазынга ширээден салгаш, аңаа дужааштыр, майгынның мурнуу чүкче көрүнгөн талазынга чырыткыдан салып каг.

³⁶ Көк, кызыл-хүрең болгаш кызыл өңнүг пөстөрдөн база ээрип каан ак лёндан майгынче кирер черни дуглаар өске көжегеден кылгаш, угулзалар аргып, каастап каг. ³⁷ Акация ыяжындан ол көжегени азары-биле алдын аткактарлыг беш адагаштан кылгаш, алдын-биле шап аар сен; ол ышкаш адагаштарны тургузар беш хүлер дөжөктөн шуткуп кудуп аар сен».

Өргүл салыр бедигээш
(Хост. 38:1-7)

27 «Акация ыяжындан өргүл салыр бедигээштен кылып аар сен. Ол дөрбелчин болзун, узуну болгаш дооразы беш кыры дурту, а бедии үш кыры дурту болзун. ² Бедигээштиң дөрт азыынга дөрт мыйыстан кылып аар сен; ол мыйыстар ооң-биле тудуш чаңгыс болзун; оон бедигээшти хүлер-биле шап ал. ³ Бедигээшке ажыглаар херекселдерден: хүл урар савалар, хүл-узарлар, хан кудар аяктар, илбектер болгаш көс дажыглаар хүүрекчигештерден – шуптузун хүлерден кылып аар сен. ⁴ Бедигээшке хүлер шишкииштен кылгаш, ооң дөрт азыынга дөрт хүлер дээрбектен кылып каг. ⁵ Шишкиишти өргүл салыр бедигээштиң хаажызының адаанга, шишкииш бедигээштиң ортузунга чедип турар кылдыр, быжыглап каг. ⁶ Бедигээшке акация ыяжындан көдүрткүүш-мергелерден кылгаш, хүлер-биле шап ал. ⁷ Көдүрткүүш-мергелерни бедигээштиң ийи кыдыында дээрбектерге, ону көдүрүп дажыглаары-биле, кедирип каг. ⁸ Өргүл салыр бедигээшти сеңээ даг бажынга көргүскени дег, иштинде хос черлиг кылдыр, манзалардан кылып аар сен».

**Өргээ-майгынны
долгандыр турар херим**
(Хост. 38:9-20)

⁹ «Майгынны долгандыр херимден кылып ал – майгынның мурнуу чүкче көрүнгөн талазынга узуну чүс кыры дурту ээрип каан ак лён шывыглардан азып каг. ¹⁰ Шывыглар азар чээрби адагаштан, оларны тургузар чээрби хүлер дөжөктөн кылып аар сен. Адагаштарның дээктерин болгаш оларны тудуштуруп тыртпаларны мөңгүндөн кылыр. ¹¹ Майгынның соңгу чүкче көрүнгөн талазынга, херимни дургаар узуну чүс кыры дурту шывыглардан азып каар ужурлуг. Оларны азарынга чээрби адагаш база чээрби хүлер дөжөк херек. Адагаштарның дээктерин болгаш оларны тудуштуруп тыртпаларны мөңгүндөн кылыр. ¹² Майгынның барыын талазынга, херимниң калбаанга деңнештир узуну бежен кыры дурту шывыглардан, оларны азар он адагаштан база он дөжөктөн кылып каг. ¹³ Херимниң чөөн талакы калбаа бежен кыры дуртунга дең болур. ¹⁴ Чөөн талада улус кирер черниң бир кыдыынга он беш кыры дурту шывыглардан, оларны азар үш адагаштан база үш дөжөктөн кылып каг; ¹⁵ улус кирер черниң өске кыдыынга он беш кыры дурту шывыглар, үш адагаш база үш дөжөк турзун. ¹⁶ А херимче кирер хаалга кылдыр көк, кызыл-хүрең болгаш кызыл өңнүг пөстөрдөн база ээрип каан ак лёндан узуну чээрби кыры дурту шывыгдан угулзалар аргып, каастап кылып каг; ону азар дөрт адагаш база дөрт дөжөк турзун. ¹⁷ Херимни дескиндир турар адагаштарның дөгөрезин мөңгүн тыртпалар-биле тудуштуруп ужурлуг, оларның дээктерин мөңгүндөн, а дөжөктерин хүлерден кылыр ужурлуг.

¹⁸ Херимниң узуну чүс кыры дурту, дооразы бежен кыры дурту, а бедии беш кыры дурту болзун; шывыгларны ээрип каан ак лёндан, адагаштарның дөжөктерин хүлерден кылып кагзын. ¹⁹ Майгында бүгү талалыг ажыглап турар хамык херекселдерни, ооң хамык өргөннерин база херимниң өргөннерин дөгөрезин хүлерден кылыр ужурлуг».

Чырыткы үзү
(Лев. 24:1-4)

²⁰ «Оливадан сы бастырган, эң арыг үстү чырыткыга кудары-биле сеңээ эккээрин израиль чонга дужаа. Ол үстү чырыткыны үргүлчү кыпсырынга ажыгла. ²¹ Аарон болгаш ооң оолдары Ужуражылга майгынында ыдыктыг аптараның мурнунда турар көжегениң даштынга чырыткыны Дээрги-Чаяакчының мурнунга кежээден эртенге чедир кывыскан турарын хайгааразыннар. Бо дээрге израиль чонга салгалдан салгал дамчып, кезээ мөңгөде доктааткан дүрүм-дүр».

Бурганның дээди бараалгакчызының кедер хеви

28 «Акың болур Ааронну база ооң оолдары Надав, Авиуд, Элеазар болгаш Ифамар оларны, Мээң бараалгакчыларым болур кылдыр, израиль чоннуң аразындан бодуңче чоокшуладып ал. ² Сээң акың Ааронга ыдыктыг хептерден кылып бер – ол хүндүлелге төлөптиг, каас-коя хептерлиг кижилер болзун. ³ Мээң арга-мергежил хайырлааным уран-шевер улуска чугаалап көр: олар Ааронну Мээң бараалгакчым кылдыр ыдыктаар хептерден аңаа белеткеп берзиннер. ⁴ Оларның белеткээр ужурлуг хептери бо-дур: хөрек баартыгы хевирлиг хап; эфод дээр хеп; тон; аргып каан чуга иштики узун хөйлең; тюрбан дээр бөрт болгаш кур . Аарон биле ооң оолдары Мээң бараалгакчыларым болур кылдыр, уран-шеверлер оларга ыдыктыг хептерден кылып берзиннер. ⁵ Олар ол хептерни алдын удазыннардан, көк, кызыл-хүрең болгаш кызыл өңнүг пөстөрдөн база ак лёндан кылзыннар».

Эфод болгаш ооң куру
(Хост. 39:1-7)

⁶ «Уран-шеверлер эфодту алдын удазыннардан, көк, кызыл-хүрең болгаш кызыл өңнүг пөстөрдөн база ээрип каан ак лёндан уранчыды аргып кылзыннар. ⁷ Эфодтуң ийи ужунга ону быжыглай шарыыр, эгин ажа каар кожаалардан чыпшыр даарап каар ужурлуг. ⁸ Эфодту куржаар курну, эфодтуң бодун дег, алдын удазыннардан, көк, кызыл-хүрең болгаш кызыл өңнүг пөстөрдөн база ээрип каан ак лёндан аргып кылыр ужурлуг. ⁹ Оникс дээр ийи үнелиг даштан ап алгаш, Израильдиң аймактарының аттарын оларга сиилбип каг: ¹⁰ бир дашка – алды, өскезинге база алды атты Израильдиң оолдарының баштай төрүттүнгенин барымдаалап сиилби. ¹¹ Даштан таңма оя кезер кижиниң кылыры дег, ол ийи дашка Израильдиң оолдарының аттарын сиилбээш, даштарны алдын хоога суп, хоолап каг. ¹² Оон оларны эфодтуң эгин ажа каар кожааларына быжыглап каг. Ол даштар Бурганга израиль чонну сагындырып чорзун. Аарон аймактарның аттарын Дээрги-Чаяакчының мурнунга тураскаал кылдыр бодунуң ийи экинге ап чорзун. ¹³ Алдындан даштар салыр хоолардан кылып каг; ¹⁴ арыг алдындан долгактай өрүп тургаш, ийи илчирбежигештен кылгаш, ол өрүп каан илчирбежигештерни хооларга быжыглап каг».

Ыдыктыг хапчыгаш
(Хост. 39:8-21)

¹⁵ «Дээрги-Чаяакчының күзел-соруун билип алырда ажыглаар хапчыгаштан даарап каг. Эфодту кылганы дег: алдын удазыннардан, көк, кызыл-хүрең болгаш кызыл өңнүг пөстөрдөн база ээрип каан ак лёндан уранчыды кылып каг. ¹⁶ Ол

хапчыгаш дөрбелчин, ийи каътталдыр сыга салып каан болзун, ооң узуну болгаш дооразы бир карыш болур ужурлуг. ¹⁷ Аңаа хоолап каан үнелиг даштардан дөрт одуруг кылдыр быжыглап каг : бирги одуругга рубин, топаз болгаш изумруд кожа турар; ¹⁸ ийиги одуругга – бирюза, сапфир болгаш алмаз; ¹⁹ үшкү одуругга – яхонт, агат болгаш аметист; ²⁰ дөрткү одуругга – хризолит, оникс болгаш яшма турар. ²¹ Ол даштарның ниити саны Израильдиң оолдарының аттары-биле дең санныг болур; даш бүрүзүнге он ийи аймактың кайы-бирээзиниң адын, таңмага оя кескен дег, сиилбип каг.

²² Арыг алдындан долгактай өрүп тургаш, хапчыгашка азар илчирбежигештерден кылып каг. ²³ Ол ышкаш ийи алдын дээрбектен кылгаш, оларны хапчыгаштың ийи үстүкү ужунга быжыглап каг. ²⁴ Оон өрүп каан ийи алдын илчирбежигешти хаптың ол ийи дээрбээнге кеңиреп каг; ²⁵ а ийи илчирбежигештиң уштарын эфодтуң мурнуу талазында, ооң эгин ажа каар ийи кожаазында турар хооларга быжыглап каг. ²⁶ Оон өске ийи алдын дээрбектен кылгаш, оларны хапчыгаштың ийи адаккы ужунга, ооң эфодче көрүнгөн иштии талазынга быжыглап каг. ²⁷ База ийи алдын дээрбектен кылгаш, оларны ийи кожааның эфодтуң мурнуу талакы адаанга коштунар черинге, эфодтуң курунуң үстүнге быжыглап каг. ²⁸ Хапчыгаштың дээрбектерин эфодтуң дээрбектеринге, эфодтуң курунуң үстүнге, көк өңнүг шидиг-биле кожуп кагзыннар. Ынчан хапчыгаш эфодтан чылып кээп дүшпес.

²⁹ Аарон ыдыктыг черже кирип тура, Израильдиң аймактарының аттарын чүрээниң дужунга – ыдыктыг хапта быжыглаан даштарга – Дээрги-Чаяакчының мурнунга тураскаал кылдыр үргүлчү ап чорзун. ³⁰ Ыдыктыг хапчыгашче урим биле туммимни суп каг . Аарон Дээрги-Чаяакчының мурнунга көстүп кээп турда, ол чүүлдер ооң чүрээниң дужунда болзуннар, ынчан Аарон Дээрги-Чаяакчының мурнунга тургаш, израиль чонну чөптүү-биле шиидер арганы чүрээниң дужунга үргүлчү ап чоруур».

Бараалгакчыларның өске хептери
(Хост. 39:22-31)

³¹ «Эфодтуң адаанга кедер тондан бүрүнү-биле көк өңнүг пөстен даарап ал. ³² Ооң ортузунга баш сугар ойбак чер турзун; ол ойбакты долгандыр, куяк хептиң ойбаанга дег, быжыдыр аргып каан минчик турар ужурлуг, оон башка ойбактың кыдыглары орлу бээр. ³³ Тоннуң эдээн дескиндир көк, кызыл-хүрең болгаш кызыл өңнүг удазыннардан кылган гранат чимистеринден аргып кылгаш, оларның аразынга алдын коңгулуурларны дескиндир азып каг. ³⁴ Коңгулуурлар болгаш гранаттар тоннуң бүгү эдээн дескиндир аралаштыр турзуннар. ³⁵ Бурганга

бараалгаарда, Аарон ол тонну кедип ап турзун. Аарон ыдыктыг черже, Дээрги-Чаяакчының мурнунче кирип база оон үнүп турда, коңгулуурлар үнү дыңналып турзун, оон башка ол өлүп каар.

³⁶ Арыг алдындан кылагар каасталгадан кылгаш, аңаа, таңмага оя кескени дег, „Дээрги-Чаяакчыга ыдыктаткан“ деп сиилбип каг . ³⁷ Оон ону көк өңнүг шидиг-биле тюрбанның мурнунга быжыглап ал. ³⁸ Ол каасталга Аароннуң хаваанга турзун. Аарон израиль чоннуң Бурганга бараалгадып турар ыдыктыг өргүлдериниң – улустуң эккеп салып турар бүгү өргүлдериниң четпес талалары дээш бурууну боду чүктээр . Дээрги-Чаяакчыга ол өргүлдер таарымчалыг болур кылдыр, ыдыктыг каасталга үргүлчү Аароннуң хаваанга чоруур ужурлуг.

³⁹ Ааронга ак лёндан узун иштики хөйлеңден даарп бер; аңаа ак лёндан тюрбандан база угулзалай аргаан курдан кылып бер .

⁴⁰ Аароннуң оолдарына база иштики хөйлеңнерден, курлардан болгаш тускай бөрттерден белеткеп бер – олар хүндүлелге төлептиг, каас-коя хептерлиг улус болзуннар. ⁴¹ Шак ол хептерни акың Ааронга база ооң оолдарына кедиргеш, оларны олива үзү-биле шилип чаап, ыдыктап каг, ынчан олар Мээң бараалгакчыларым болу бээрлер. ⁴² Оларга чуга лёндан иштики чүвүрлерден кылып бер; ол хеп оларның чанаш эът-бодун белинден дөңмээнге чедир шыпсын.

⁴³ Аарон болгаш ооң оолдары Ужуражылга майгынынче кирерде азы ыдыктыг черге бараан болур дээш өргүл салыр бедигээшке чоокшулаарда, ол хептерни кедип алзыннар, оон башка буруудап, өлүп каарлар. Бо дээрге Ааронга болгаш ооң бүгү салгакчыларына кезээ мөңгеде доктааткан дүрүм-дүр».

Бурганның бараалгакчыларын ыдыктаары (Лев. 8:1-36)

29 «Меңээ бараалгаар ыдыктыг улус кылып каар дээш, Бурганның бараалгакчылары-биле кылып ужурлуг чүүлдерин бо-дур. Четпес-дудуу эвес бир бугажык биле ийи кошкардан шилип ал; ² эң эки шынарлыг кызыл-тас далганындан быжырган дараазында аъш-чемден: ажыткы-биле хөөтпейн быжырган хлебтен, олива үзү холаан, ажыткы-биле хөөтпейн быжырган боовалардан болгаш олива үзү-биле кырын чаап каан хаарган далганнардан ап ал . ³ Шак ол далган-тараа аймаан аргаан хааржакка суккаш, хааржаа-биле катай эккел, бугажык биле кошкардан база эккел.

⁴ Аарон биле ооң оолдарын Ужуражылга майгынынче кирер черге эккелгеш, сугга чундуруп каавыт. ⁵ Аароннуң кедер ыдыктыг хептерин алгаш, аңаа иштики хөйлеңни, тонну, эфодту, ыдыктыг хапчыгашты кедиргеш, эфодтуң тускай куру-биле

куржап каг. ⁶ Ооң бажына тюрбанны кедиргеш, ыдыктыг каасталганы тюрбанга быжыглап каг. ⁷ Шилип чаар олива үзүн алгаш, ооң бажынче кудуп, ону чаап каг .

⁸ Аароннуң оолдарын база эккелдиргеш, иштики хөйлеңнерден кедирип каг. ⁹ Оларга база Ааронга курлар куржааш, баштарына тускай бөрттерден кедирип каг, ынчан оларның Бурганның бараалгакчылары болу бергени кезээ мөңгеде доктааттынар.

Аарон биле ооң оолдарын бараалгакчылар кылдыр ыдыктаарда, мынчаар кылып сен.

¹⁰ Бугажыкты Ужуражылга майгынынче мурнунче эккел; Аарон биле ооң оолдары холдарын бугажыктың бажынче салзыннар. ¹¹ Оон бугажыкты Дээрги-Чаяакчының мурнунга, Ужуражылга майгынынче кирер чер чанынга дөгерип каг.

¹² Ооң ханын дозуп алгаш, салааңны ханче суккаш, өргүл бедигээжиниң мыйыстарын чаап каг , а арткан ханның шуптузун бедигээштиң дөжөөнчө төвүт. ¹³ Бугажыктың хамык ижин-хырын чаан, баарының эът-чаглыг кезээн болгаш ийи бүүрөөн чаа-биле катай ап алгаш, өргүл салыр бедигээшке өрттедивит . ¹⁴ Ол дээрге бачыт дээш өргүл-дүр. А бугажыктың эъдин, кезин болгаш чинин чоннуң турлааның даштынга аппарып өрттедивит .

¹⁵ Оон кошкарларның бирээзин тудуп ал. Аарон биле ооң оолдары кошкарның бажынче холдарын салзыннар. ¹⁶ Кошкарны дөгергеш, ооң ханын дозуп алгаш, өргүл салыр бедигээштиң бүгү талаларынче төвүт. ¹⁷ Кошкарны үзе-чаза кескеш, ишти-хырын база чодаларын сугга чуп каапкаш, ол бүгүнү ооң үзе-чаза кезип каапкан кезектери болгаш бажы-биле кады салып каг. ¹⁸ Ооң бүгү бодун өргүл салыр бедигээшке өрттедивит: Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыт, отка бүрүн өрттедир өргүл ол-дур

¹⁹ Оон ийиги кошкарны база тудуп ал. Аарон болгаш ооң оолдары кошкарның бажынче холдарын салзыннар. ²⁰ Кошкарны дөгергеш, ооң ханын дозуп алгаш, Аароннуң база ооң оолдарының оң талакы кулактарының халбаңнарын болгаш оң талакы хол-буттарының улуг салааларын чаап бер, а арткан ханны өргүл бедигээжиниң бүгү талаларынче төвүт. ²¹ Өргүл салыр бедигээште турар өргүл ханын база шилип чаар олива үзүн кудуп алгаш, Ааронче, ооң хевинче бызай чаш; ооң оолдарынче, оларның хептеринче база бызай чаш. Ааронну, ооң хевин; ооң оолдарын, оларның хептерин ынчалдыр ыдыктап каар сен.

²² Ооң соонда кошкарның чаан, ужазын, ижин-хырын чаан, баарының эът-чаглыг кезээн, ийи бүүрөөн чаа-биле катай ап ал; Ааронну бараан болуушкунче кирирде, ол кошкарны өргүүр болганда, оң талакы дөңмээн база ап ал. ²³ Ол ышкаш Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан, ажыткы-биле хөөтпейн хаарган далган-тараалыг аргаан

хааржактан бир борбак хлеб, олива үзү холаан бир боова болгаш бир чуга хаарган далгандан ап ал.
²⁴ Оон ол бүгүнү Аароннуң болгаш ооң оолдарының адыштарына салып каг; Дээрги-Чаяакчыга онза өргүл кылдыр бараалгат. ²⁵ Ол бүгүнү олардан дедир ап алгаш, өргүл салыр бедигээшке бүрүн өрттедир өргүл-биле кады өрттедивит: Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыт, отка өрттедир өргүл ол-дур. ²⁶ Ааронну Бурганның бараалгакчызы болдурарда, өргүүр ужурлуг кошкарның төжүн ап алгаш, Дээрги-Чаяакчыга онза өргүл кылдыр бараалгат – сээң алыр ужурлуг үлүүң ол-дур.

²⁷ Аарон биле ооң оолдарын бараалгакчылар болдурарда, өргүүр ужурлуг кошкарның Дээрги-Чаяакчыга онза өргүл кылдыр бараалгаткан төжү биле дөңмээн ыдыктыг деп чарла. ²⁸ Израиль чоннуң салган өргүлдеринден Аарон биле ооң оолдары алыр кылдыр кезээ мөңгедө доктаадып каан үлүг ол-дур. Боттарының эп-найырал өргүлдеринден израиль чоннуң Дээрги-Чаяакчыга салып турар онза белээ ол-дур.

²⁹ Аароннуң ыдыктыг хептери алызы барып ооң салгакчыларының шилчии бээр: олар ол хептерни кеткеш, шилип чаар ёзулалды эртип, бараалгакчылар болуру-биле ыдыктаттырар.
³⁰ Аароннуң орнун солуп, Бурганның дээди бараалгакчызы болу берген ооң салгакчызы ыдыктыг черге бараан болуушкун кылып, Ужуражылга майгынынче кирип тура, ол хепти чеди хүн дургузунда кетсин.

³¹ Бараалгакчыларны ыдыктап турда, өргүлгө салган кошкарның эъдин ыдыктыг черге дүлүп ал.

³² Аарон оолдары-биле ол кошкарның эъдин база аргаан хааржакта далган-тарааны Ужуражылга майгынынче кирер чер чанынга чизиннер.

³³ Оларны арыглап, Бурганның бараалгакчылары болур кылдыр ыдыктап турда эккеп салган өргүлдерни олар боттары чиир ужурлуг. Өргүлдерни өске кижичи болбас, ол дээрге Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр ыдык аъш-чем-дир.

³⁴ Кошкар эъдиниң азы далган-тарааның кезик-чамдыызы эртенге чедир артып каар болза, отка өрттедивит. Ону чип болбас, ол дээрге Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр ыдык аъш-чем-дир.

³⁵ Мээң сеңээ дужааганым бүгү чүвени Аарон биле ооң оолдарына хамаарыштыр кылыр сен. Оларны Бурганның бараалгакчылары болдурар ёзулалды чеди хүн дургузунда кылып кел. ³⁶ Бачыт дээш өргүлдүн бугажыын арыглаашкын кылыры-биле хүннүң-не эккеп дөгөр. Өргүл бедигээжин арыглап, ол өргүлдү кыл база бедигээшти ыдыктап, ону олива үзү-биле чаап каг. ³⁷ Өргүл бедигээжин чеди хүн дургузунда арыглап, ыдыкта, ол ынчан аажок ыдыктыг чүүл болу бээр: аңаа дегген бүгү чүве база ыдыктыг апаар».

Хүннүң-не салыр өргүлдер

(Сан. 28:1-8)

³⁸ «Өргүл бедигээжинге үргүлчү эккеп салыр малың бо-дур: хүннүң-не бир харлыг ийи хураганны дөгөрер сен. ³⁹ Хураганнарның бирээзин эртен, өскезин имир дүшкенде эккеп өргү. ⁴⁰ Бирги хураганны өргүп тура, бир °гинниң дөрттүң бири ишти эң арыг олива үзү холаан бир °эфаның оннуң бири ишти эң шынарлыг далгандан, ол ышкаш бир гинниң дөрттүң бири ишти арагадан эккеп өргү. ⁴¹ Ийиги хураганны имир дүжерге, эртенгизин ышкаш, далган-тараа өргүлү болгаш арага өргүлү-биле кады Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг өргүл кылдыр эккеп сал. ⁴² Ол бүрүн өрттедир өргүлдерни Ужуражылга майгынынче кирер чер чанынга, Дээрги-Чаяакчының мурнунга салгалдан салгал дамчып доктаамал салыр силер. А Мен аңаа силер-биле ужуражыр мен база сээң-биле чугаалажыр мен. ⁴³ Мен аңаа израиль чон-биле ужуражыр мен – ол чер Мээң алдарымдан ыдыкталы бээр. ⁴⁴ Ужуражылга майгыны биле өргүл салыр бедигээшти ыдыктаар мен; Мээң бараалгакчыларым болур кылдыр Ааронну болгаш ооң оолдарын ыдыктаар мен. ⁴⁵ Израиль чоннуң аразына чурттаар мен, оларның Бурганы болу бээр мен. ⁴⁶ Улус ынчан Мени оларның Бурганы Дээрги-Чаяакчы деп; оларның аразына чурттаар дээш оларны Египеттен үндүрүп эккелген деп билип алыр. Мен – оларның Бурганы Дээрги-Чаяакчы-дыр мен!»

Айдызаар өргүл бедигээжи

(Хост. 37:25-28)

30 «Акация ыяжындан айдызаар өргүл бедигээжинден кылып аар сен. ² Ону дөрбелчин кылдыр кылыр сен: узуну болгаш дооразы бир кыры дурту, а бедии ийи кыры дурту болзун; ооң азыгларына боду-биле тудуш чаңгыс мыйыстар турзун. ³ Бедигээштиң кырын, кыдыгларын болгаш мыйыстарын арыг алдын-биле шап ал, а дескиндир алдын хаажыны кылып каг. ⁴ Бедигээштиң хаажызының адаанга, ийи кыдыына ийи алдын дээрбектен кылып каг. Ол дээрбектерже көдүрткүүш-мергелер кедиргеш, айдызаар бедигээшти көдүрүп дажыглаар. ⁵ Бедигээштиң көдүрткүүш-мергелерин акация ыяжындан кылгаш, алдын-биле шап ал. ⁶ Оон бедигээшти ыдыктыг аптараның мурнунда азып каан көжеге баарына салып каг – ол бедигээш Мээң сээң-биле ужуражып кээрим халыптың дужунга турзун.

⁷ Аарон эртенниң-не, деңнерни белеткеп тура, айдызаар бедигээшке чаагай чыттыг чүүлдерден кыпсып, айдызазын. ⁸ Имир дүшкенде деңнерни кыпсып кээп тургаш, ол база катап айдызазын – ол чаагай чыттыг чүүлдерни Дээрги-Чаяакчының мурнунга салгалдан салгал дамчып, доктаамал

айдызаар ужурлуг. ⁹ Айдызаар өргүл бедигээжинге ажыглаарын чөпшээрэвээн айдызаар чүүлдер кывыспаңар ; бүрүн өрттедир өргүлдөр-даа, далган-тараа өргүлү-даа, арага өргүлү-даа кылбаңар. ¹⁰ Аарон чылда бир катап айдызаар бедигээштиң мыйыстары-биле арыглаашкын ёзулалын кылыр ужурлуг. Улустуң бачыттары дээш өргүлдүң ханы-биле ол бедигээштиң мыйыстарын чаап, ону чылда бир катап, салгалдан салгал дамчып арыглаар ужурлуг . Ол айдызаар өргүл бедигээжи дээрге Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр аажок ыдыктыг чүүл-дүр».

Ыдыктыг үндүрүг

¹¹ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ¹² «Израиль чоннуң чизе-даңзызын тургузуп , олар шупту чеже бооп турарын тодарадып, санаар үеде эр кижиге бүрүзү Меңээ амы-тыны дээш төлевирден берзин. Оон башка санаашкын үезинде олар айыыл-халапка таваржыр . ¹³ Чизелээшкинче кирип турар эр кижиге бүрүзү ыдыктыг черге ажыглаар мөңгүн °шекелдиң чартыын төлезин . (А мөңгүн шекелдиң деңзизи чээрби °герага деңнежир турган.) Ол чартык шекел дээрге Дээрги-Чаяакчыга салган онза өргүл-дүр . ¹⁴ Чизелээшкинче кирип турар чээрби хардан өрү назылыг эр кижиге бүрүзү Дээрги-Чаяакчыга ол өргүлдү салыр ужурлуг. ¹⁵ Бай-даа, ядыы-даа кижиге чартык шекелден хөй-даа, эвээш-даа эвес мөңгүннү Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылдыр бээр ужурлуг, ол дээрге амы-тыныңар дээш төлевир-дир. ¹⁶ Израильчилерниң шак ол төлевир акшазын чыып алгаш, ону Ужуражылга майгынынга хереглээри-биле ажыгла. Ол дээрге Дээрги-Чаяакчыга израиль чон дугайында сагындырыг-дыр, силер дээш долаа-дыр ».

Хүлөр чунар сава (Хост. 40:30-32)

¹⁷ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ¹⁸ «Хүлөр чунар савадан база ооң адаанга салыр хүлөр дөжектен кылып алгаш, ону Ужуражылга майгыны биле өргүл салыр бедигээштиң аразынга тургускаш, сугдан кудуп каг . ¹⁹ Аарон биле ооң оолдары аңаа холдарын, буттарын чуп ап турзуннар. ²⁰ Олар Ужуражылга майгынынче кирер апарганда азы өргүл салыр бедигээшке бараан болуру-биле чоокшулап, Дээрги-Чаяакчыга салган өргүлдү өрттедир деп барганда, суг-биле чунуп алзыннар, оон башка өлүп каарлар. ²¹ Өлбөс дээш, боттарының хол-буттарын чуп алзыннар. Ааронга болгаш ооң салгакчыларынга кезээ мөңгөде доктаадып каан дүрүм ол-дур».

Ыдыктыг олива үзү

²² Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ²³ «Эң-не эки дээн чаагай чыттыг чүүлдерден ап ал. Деңзизи 500 °шекел мирра деп дамдылаачал чуктан; ооң чартыы азы 250 шекел деңзилиг чаагай чыттыг корицадан; база-ла 250 шекел деңзилиг чаагай чыттыг кулузундан; ²⁴ деңзизи 500 шекел кассия деп чуктан (ол бүгүнү ыдыктыг черге ажыглаар шекелге{*} хемчээр сен) база бир °гин ишти олива үзүндөн ап ал. ²⁵ Ол бүгүдөн ыдыктыг шилип чаар олива үзүн – уран мергежилдиг кижиниң холуп кылыры дег үстү кылып каг . ²⁶ Ындыг олива үзү-биле Ужуражылга майгынын, ыдыктыг ·аптараны; ²⁷ ширээни болгаш ооң хамык херекселдерин, чырыткыны болгаш ооң хамык херекселдерин, айдызаар бедигээшти; ²⁸ бүрүн өрттедир өргүл бедигээжин болгаш ооң хамык херекселдерин, чунар саваны болгаш ооң дөжөөн чаап каг . ²⁹ Ол бүгүнү ынчалдыр ыдыктап каг – олар ынчан аажок ыдыктыг чүүлдер болу бээр. Ол чүүлдерге дегген бүгү чүве ыдыктыг апаар .

³⁰ Ааронну болгаш ооң оолдарын шилип чаап каг ; олар Мээң бараалгакчыларым болур кылдыр ыдыктап каг. ³¹ А израиль чонга: „Бо холуксаа дээрге Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр ыдыктыг шилип чаар олива үзү-дүр, ону салгалдан салгал дамчып ажыглаар силер – деп чугаала. – ³² Өске улустуң мага-бодун ооң-биле чаап болбас, ооң-биле дөмей тургузуглуг холуксааны бодуңарга кылбас ужурлуг силер. Ол дээрге ыдыктыг чүүл-дүр – ону ыдыктыг чүүл кылдыр көөр ужурлуг силер. ³³ Ооң-биле дөмей тургузуглуг холуксаа кылыр азы бараалгакчы эвес кижини ооң-биле чаап каар кым-даа турар болза, ону чонунуң аразынга амылыг арттырбас ужурлуг“».

Чаагай чыттыг чүүл-биле айдызаары

³⁴ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча дээн: «Чаагай чыттыг чүүлдерден: стакадан, онихадан, халван дээр чуктан ап ал. Чаагай чыттыг чүүлдер-биле дең хемчээлдиг кылдыр арыг ладан дээр чуктан ап ал. ³⁵ Ол бүгүдөн чаагай чыттыг үс белеткээринге мергежөөн кижиниң холдары-биле холаан дег, дус холумактыг, айдызаарынга херек арыг база ыдыктыг холуксаадан кылып алгаш , ³⁶ ону үүредир соктап каавыт. Ол хоюг айдызаар чүүлдүң бир кезиин Ужуражылга майгынында ыдыктыг ·аптараның мурнунга салып каг, Мен шак аңаа сээң-биле ужуражып кээр мен. Ону аажок ыдыктыг чүүл кылдыр көөр ужурлуг силер. ³⁷ Ол холуксааның тургузуун өттүндүр боттарыңарга айдызаар чүүлдер кылбаңар: силерге демги холуксаа Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр ыдыктыг чүүл болзун. ³⁸ Боду чыттаар дээш аңаа дөмей холуксаа кылып

алыр кижини чонунуң аразынга амылыг арттырбас ужурлуг».

**Бурганның ус-шевер улусту
шилип алганы**
(Хост. 35:30-35)

31 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Мени дыңна, Иуданың аймаанга хамааржыр Хурнуң оглунуң оглу, Урийниң оглу Веселиилди шилип алдым. ³ Мен ону Бодумнуң Сүлдем-биле бүргедим – билди-билигни, янзы-бүрү арга-мергежилди аңаа бердим. ⁴ Ынчангаш ол алдын, мөңгүн болгаш хүлер-биле чогаадыкчы, шевер ажылдар кылып шыдаар кижиге болур; ⁵ ол үнелиг даштарны хоога сугары-биле кырлай кылыр; ыяшты оюп-хээлээр – кандыг-даа уран ажылды кылып билир болур. ⁶ Даның аймаанга хамааржыр Ахисамахтың оглу Аголиавты Веселиилге дузалакчы кылдыр шилип бердим база өске-даа уран-шевер улуска билди-билигни бердим.

Олар Мээң сеңээ айтып дужааганым бүгү чүүлду кылып кагзыннар: ⁷ Ужуражылга майгынын, ыдыктыг аптараны болгаш ооң халывын, майгынның хамык херекселдерин; ⁸ ширээни болгаш ооң хамык херекселдерин; арыг алдын чырыткыны болгаш ооң хамык херекселдерин; айдызаар өргүл бедигээжин; ⁹ бүрүн өрттедир өргүлдер салыр бедигээшти болгаш ооң хамык херекселдерин; чунар саваны болгаш ооң дөжөөн; ¹⁰ Бурганның бараалгакчызы Аароннуң бараан болурда кедер ыдыктыг каас-коя хептерин; ооң оолдарының бараан болурда кедер хептерин; ¹¹ шилип чаар олива үзүн, ыдыктыг черге ажыглаар чаагай чыттыг чүүлдерни – бо бүгүнү олар Мээң сеңээ айтып дужааганым ёзугаар кылып кагзыннар».

**Амыр-дыш хүнүнүң
дугайында дүрүм-хоойлу**
(Хост. 20:8-11)

¹² Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ¹³ «Израиль чонга мону дамчыдып чугаала. Мээң айытканым амыр-дыш хүннерин сагыңар. Ол хүннер дээрге Мени – силерни ыдыктап каан Дээрги-Чаяакчы деп билип алзыннар дээш, Мээң-биле силерниң бүгү салгалдарыңарның аразынга тургускан тускай бадыткал демдээ болур. ¹⁴ Амыр-дыш хүнүн сагыңар, ол силерге ыдыктыг хүн болзун. Ону херекке албаан кижини өлүрүп каар ужурлуг; ол хүнде ажил кылыр кандыг-даа кижини чонунуң аразынга амылыг арттырбас ужурлуг. ¹⁵ Улус алды хүн дургузунда ажил-херээн кылзын, а чедиги хүн – Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан онзагай амыр-дыш хүнү-дүр. Амыр-дыш хүнүнде ажил-херээн кылыр кандыг-даа кижини өлүрүп каар ужурлуг. ¹⁶ Израиль чон амыр-дыш хүнүн утпайн сагып, ону мөңгө чагыг кылдыр

салгалдан салгал дамчып доктаадып алзын.

¹⁷ Амыр-дыш хүнү Мээң-биле израиль чоннуң аразынга кезээ мөңгөде тургускан бадыткал демдээ-дир, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы алды хүн дургузунда чер биле дээрни чаягаш, чедиги хүнде сагыш амыр дыштанган болгай».

¹⁸ Дээрги-Чаяакчы Синай дагга Моисей-биле чугаазын төндүрген соонда, Бодунуң холу-биле айтыышкыннарны оюп бижээни, чагыг-керээни бадыткаан ийи калбак дашты Моисейге берип каан .

Алдын бугажык
(Ы. х. к. 9:11-19)

32 Чон Моисейниң дагдан дыка үр дүшпейн турарын көргөш, Ааронну долгандыр чыгып келгөш, аңаа: «Бисти баштаар бургандан кылып бер че. Бисти Египеттен үндүрүп эккелген Моисей дээр кижиниң канчап барганын билбес-тир бис» – дээн. ² Аарон оларга: «Кадайларыңарның, оолдар-кыстарыңарның кулактарында алдын сыргаларны ужулгаш, меңээ эккеп бериңер» – деп чугаалаан. ³ Бүгү улус кулактарында алдын сыргаларын уштуп, чыггаш, Ааронга эккеп берген. ⁴ Аарон улустуң холдарындан сыргаларны ап алгаш, ол алдындан бугажык шуткааш, ону кески-биле аян киир хевирлеп алган. Израильчилер ынчан: «Израиль чон, сээң бурганың бо-дур! Сени египет черден үндүрүп эккелген бурган бо-дур!» – деп турганнар. ⁵ Аарон ол бүгүнү көргөш, бугажыктың мурнунга өргүл салыр бедигээш тургускаш: «Даарта Дээрги-Чаяакчыга тураскааткан байырлал болур» – деп чарлаан. ⁶ Израильчилер даартазында эртен эрте тургаш, бүрүн өрттедир өргүлдерни база эп-найырал өргүлдерин эккеп салганнар. Улус-чон ижи-чири-биле олуруп алган, а ооң соонда самнап-хөглөп эгелээн.

⁷ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: «Дагдан дүрген дүш, сээң египет черден үндүрө берген чонуң самырап ат болду. ⁸ Олар Мээң айтып бергеним оруктан дүргени кончуг соора барганнар-дыр. Боттарыңа бугажык шуткуп алгаш, аңаа мөгөйип, өргүлдер салып: „Израиль чон, сээң бурганың бо-дур! Сени египет черден үндүрүп эккелген бурган бо-дур!“ – джип турарлар-дыр». ⁹ Оон Дээрги-Чаяакчы Моисейге улаштыр мынча дээн: «Мен бо чоннуң чөрүүзүн көрүп тур мен, дедири кончуг чон-дур. ¹⁰ Ам Меңээ шаптыктава, Мээң килеңим оларга удур кыптыксын, оларны узуткап кааптайн, а оон-даа хөй санныг чон сенден укталыр кылып каайн».

¹¹ Ынчалза-даа Моисей Дээрги-Чаяакчы Бурганындан ээрежип дилеп эгелээн: «Дээрги-Чаяакчы, Сээң килеңиң чонуңга удур кыптыкпазын! Сен бо чонну египет черден күштүг холуң-биле үндүрүп эккелдиң чоп. ¹² Египетчилер: „Ол израильчилерни Египеттен кара сагышты-биле, дагларга өлүрүп каар дээш база чырык чер

кырынга амылыг арттырбас дээш үндүрүп эккелген-дир” – деп хыы ханып чугаалавазын. Кыптыгып турар килеңиңни чайладып көрөм, Бодуңнуң чонуңну узуткаарындан ойталап көрөм. ¹³ Авраам, Исаак болгаш Иаковту бодап келем. Олар Сээң чалчаларың чордулар, оларга Бодуңнуң амы-тының-биле: „Үре-салгалыңарны дээрниң сылдыстары дег кылдыр көвүдөдир мен; аазап турганым черниң шуптузун оларга бээр мен, олар ону кезээ мөңгөдө ээлээр” – деп даңгыраглап турдуң чоп» .

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы ынчан Бодунуң чонунга таварыштырар бооп аазааны айыыл-халаптан ойталап, ону узуткавайн барган .

Моисейниң килеңнээни база буруулугларны узуткааны

¹⁵ А Моисей эргилгеш, дагдан дүжүп келген. Ол ийи талазында айтыышкыннар бижээн чагыг-керээниң ийи калбак дажын ап алгаш чораан.

¹⁶ Бурган Боду ол даштарны кылган, даштарда бижиктер база Бурганның оюп бижээни бижиктер турган. ¹⁷ Ол өйдө Иисус чоннуң шимээргеп турарын дыңнааш, Моисейге: «Улустуң турлаанда дайын-чааның кышкызы дыңналып тур!» – дээн.

¹⁸ А Моисей: «Бо дээрге тиилекчилерниң-даа алгы-кышкызы эвес-тир, тиилеттиргеннерниң-даа алгызы эвес-тир; ыры-хөгжүм үнүн дыңнап тур мен!» – деп харыылаан.

¹⁹ Улустуң турлаанга чеде бергеш, Моисей бугажыкты база самнаан улусту көрүп каан. Ооң килеңи кыптыга бергеш, тудуп чораан калбак даштарын октап, дагның дөжөөнгө буза шаап каапкан. ²⁰ Ол оон улустуң шуткуп алганы бугажыкты отка өрттедипкеш, алдынны хүлгүлештир чууруп, сугже тогладыр чажыпкаш, ол сугну израиль чонга албадап ижиртип турган .

²¹ Моисей Аарондан: «Бо улус сээң чүңү канчапты, чүгө оларны ыңдыг улуг бачытче киирдиң?» – деп айтырган. ²² А Аарон аңаа мынча деп харыылаан: «Дээргимниң килеңи кыптыкпазын. Бо чоннуң бузутка сундулуун билир-ле болгай сен. ²³ Олар меңээ: „Бисти баштап, эдертип аппаар бургандан кылып бер. А Египеттен бисти үндүрүп эккелген Моисей дээр кижиниң канчап барганын билбес-тир бис” – деп чугааладылар. ²⁴ Мен оларга: „Кымнарда алдын каасталгалар барыл, уштуп бериңер” – дээримге, ужулгаш, меңээ эккеп бердилер. А мен алдынны отче киир кааптарымга, оттан бо бугажык үнүп келди».

²⁵ Моисей чоннуң калчаарап барганын, Аароннуң улусту сула салып, дайзыннарының мурнунга Израильдиң адын баксыратканын көрүп каан . ²⁶ Ол ынчан чоннуң турлаанче кирер черге туруп алгаш: «Дээрги-Чаяакчының талазында кымнар барыл? Меңээ чедип келиңер!» – дээн. Левийниң салгакчылары шуптузу ооң чанынга чыгып

келген. ²⁷ Моисей оларга: «Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы мынча деп тур: „Кижиги бүрүзү хылыжын курунга астып алгаш, улустуң турлаанга бир кыдыындан өске кыдыынга чедир кылаштап, кымны-даа болза – бодунуң акы-дуңмазын, эжин, чоок кижизин безин – өлүрүп кагзын!”» – дээн .

²⁸ Левийниң салгакчылары Моисейниң чугаазын ёзугаар кылганнар: ол хүн израиль чондан 3000 хире кижиги өлүртүп каан. ²⁹ А Моисей левиттерге: «Бөгүн кайыңар-даа бодунуң оглунга, акы-дуңмазынга удур үнүп, боттарыңарны Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан-дыр силер. Ол ам силерге ачы-буянын хайырлаар» – деп чугаалаан.

Моисейниң чонга база катап болушканы

³⁰ Даартазында хүндүс Моисей чонга: «Аажок улуг бачытты үүлгеткен-дир силер. Ынчаарга мен ам Дээрги-Чаяакчыге үнө берейн, бачыдыңарны арыглаарын чедип аарым чадавас» – деп чугаалаан. ³¹ Моисей Дээрги-Чаяакчыга ээп келгеш: «О, бо чон аажок улуг бачытты үүлгетти; бодунга алдындан бурган кылып алды – деп чугаалаан. – ³² Оларның бачыдын өршээп көрөм. Бир эвес өршээвес болзуңза, Сээң бижээниң номдан мээң адымны база балап каавыт!»

³³ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп харыылаан: «Чүглө Меңээ удур бачыт үүлгеткен кижиниң адын Бодумнуң номумдан балаар мен . ³⁴ Сен чоруй бар, Мээң сеңээ айыткан черимче бо чонну эдертип аппар; Мээң төлээм сээң мурнуңга орук баштап чоруптар эвеспе. А демги улусту бачыды дээш кеземче хүнү кээрге, кезедир мен». ³⁵ Аарон израиль чонга бугажык шуткуп берген өйдө, оларның кылып турган үүлгедиглери дээш, Дээрги-Чаяакчы оларже айыыл-халапты чоруткан.

Бурганның чон аразынга чоруурундан ойталааны

33 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: «Бар че. Египеттен эдертип эккелгениң чон-биле моон чоруптуңар. Авраам, Исаак болгаш Иаковка: „Үре-салгалыңга ол черни бээр мен” – деп даңгыраглааным черже чоруй барыңар. ² Бодумнуң төлээмни силерге орук баштаар кылдыр чоруткаш, хананей, амор, хет, ферез, хиввей болгаш иевус чоннарны сывырыптар мен . ³ Сүт болгаш ары чигири аккан байлак черже чоруптуңар ; а Мен Бодум силерниң араңарга чорбас мен, оон башка силерни орук ара узуткап каар мен, чөрүүңер кончуг чон-на болгай силер». ⁴ Чон ол багай медээни дыңнааш, ыглап-сыктап эгелээн; кым-даа бодунуң каасталгаларын кетпейн барган. ⁵ Чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Израиль чонга мону чугаала. Чөрүүңер кончуг чон-дур силер, Мен силерниң араңарга карак чивеш-даа хире үеде чоруур болзумза,

силерни узуткап каар мен ; ынчангаш астып алган каасталгаларыңар уштуп кааптыңар, а Мен силерни канчаарын көрүп көрөйүн» – дээн турган. ⁶ Израиль чон ынчан бодунуң каасталгаларын Хорив дагның чанынга уштуп каапкаш барган чүве-дир.

Ужуражылганың түр майгыны

⁷ А Моисей улустуң турлаандан ырадыр майгын тиккеш, ону Ужуражылга майгыны деп адап алган. Дээрги-Чаяакчыдан дилег кылыксаан кижиге бүрүзү улустуң турлааның даштында ол майгынның чанынга чедип кээр турган. ⁸ Моисей Ужуражылга майгынынче бар чыдырда, бүгү чон туруп кээр: кижиге бүрүзү бодунуң чадырының эжииниң аксынга туруп алгаш, ол Ужуражылга майгынынче киргигегеге чедир, ооң соондан хайгаарап көөр турган. ⁹ Кажан ол Ужуражылга майгынынче кире бээрге, өрүтен булут чагы ынаар бадып келгеш, майгынче кирер черге туруп алыр, а Дээрги-Чаяакчы Моисей-биле чугаалажыр болган. ¹⁰ Бүгү чон Ужуражылга майгынынче кирер черде турар булут чагыны көрүп каан санында-ла туруп кээр – кижиге бүрүзү чадырының эжииниң аксынга аңаа сөгүрүп мөгөөр турган.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы Моисей-биле, кандыг-бир кижиниң эжи-биле чугаалашканы дег, удур-дедир көржүп алгаш, чугаалажыр болган. Моисей оон улустуң турлаанче эеп кээр турган, а ооң аныяк дузалакчызы – Нуннуң оглу Иисус Ужуражылга майгынындан черле ырап көрбээн.

Моисейниң Бурганны чон-биле кады чоруурун дилээни

¹² Моисей Дээрги-Чаяакчыга мынча дээн: «Сен меңээ: „Бо чонну эдертип аппарат“ – деп турар-дыр сен, ынчалзажок мээң-биле кады кымны чорударыңны айтып бербедиң. А Сен меңээ: „Мээң чоок таныырым кижиге-дир сен, Мээң ээ көрнүшкүнүмнү чедип алдың“ – дээн болгай сен. ¹³ А ам, бир эвес Сээң ээ көрнүшкүнүңнү чедип алган болзумза, чалбарып дилеп тур мен: Сээң бодап алган оруктарыңны меңээ ажыдып берем – ээ көрнүшкүнүңнү ам-даа чедип аар дээш, Сени билип ап көрөйүн; бо улус – Сээң чонуң дээрзин утпайн көрөм».

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы аңаа: «Мен Бодум сээң-биле кады чоруур мен, сеңээ амыр-дышты хайырлаар мен» – деп харыылаан.

¹⁵ Моисей Аңаа: «Сен Бодуң бис-биле кады чорбас болзуңза, бисти моон чорутпайн көрөм – деп чугаалаан. – ¹⁶ Мен болгаш Сээң чонуң Сээң ээ көрнүшкүнүңнү чедип алганывысты улус канчап билип аарыл? Чүгле Сээң бис-биле кады чорупканыңдан эвес бе? Ынчан мен-даа, Сээң чонуң-даа чер кырында бар өске кандыг-даа чондан онзагай болур бис ».

¹⁷ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Сээң бо дилеп турар чүвеңни база күүседир мен, чүге дээрге сен Мээң ээ көрнүшкүнүмнү чедип алган-дыр сен, Мээң чоок таныырым кижиге-дир сен» – деп харыылаан.

¹⁸ Моисей: «Өндүр чырыыңны меңээ көргүзүп көрөм» – дээн.

¹⁹ Дээрги-Чаяакчы: «Мен сээң мурнуң-биле эртип, Бодумнуң өндүр-чаагайымны бүрүнү-биле делгеп көргүзүп, Дээрги-Чаяакчы деп адымны чарлаар мен; ээ көрнүр дээн кижимче ээ көрнүр мен, кээргээр дээн кижимни кээргээр мен » – деп аазаан. ²⁰ Ооң соонда Ол: «Мээң арнымны көрбөс ужурлуг сен; Мени көргөн кижиге дириг артып каап шыдапас » – дээн. ²¹ Дээрги-Чаяакчы улаштыр: «Мээң чанымда черге – бо хаяга туруп ал. ²² Мээң өндүр чырыым чайынналып бар чыдырда, Мен сени хаяның чарык черинге тургузуп кааш, эрте бербээн шаамда, сени холум-биле дуглай тудар мен. ²³ Кажан холумну чайладыптарымга, сен Мени артымдан көрүп каар сен, а арным сеңээ көзүлбөс» – деп чугаалаан.

Бурганның Израиль-биле чагыг-керээни чаартканы (Ы. х. к. 10:1-4)

34 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча дээн: «Бодуңга мурнундагы калбак даштар ышкаш ийи калбак даштан чондуруп ал. Мен ол калбак даштарга сээң буза шаап каапканың даштарга турган сөстөрнү оюп бижип каар мен. ² Даарта эртен белен бол; эртен Синай дагже үнүп келгеш, даг бажынга Мээң мурнумга бараалгап туруптар сен. ³ Кым-даа сээң-биле кады даг бажынче үнмезин, кым-даа ол дагга шуут көзүлбөсүн; шээр, бода малыңар безин ол даг чоогунга оъттавазын ».

⁴ Моисей биеэги даштар ышкаш ийи калбак даш чондуруп алгаш, эртен эрте тургаш, Дээрги-Чаяакчының дужааганын ёзуугаар, Синай дагже үне берген. Ол ийи калбак дажын тудуп алгаш чораан. ⁵ Дээрги-Чаяакчы булут аразынга дүжүп келгеш, Моисейниң чанынга туруп алгаш, Бодунуң адын чарлаан. ⁶ Дээрги-Чаяакчы Моисейниң мурну-биле эрткеш, мынча деп чарлаан: «Дээрги-Чаяакчы мен – килеңнээчел эвес, кээргээчел, ээ көрнүүчел, өндүр улуг энерелдиг болгаш бүзүрелдиг Бурган мен! ⁷ Мен Бодумнуң энерелимни муң-даа дугаар салгалга көргүзүп, улустуң кем-буруузун, кемниг херектерин, бачыттарын өршээп турар мен, ынчалза-даа буруулугларны кеземче чокка арттырбас мен база адаларның кем-буруузу дээш ажы-төлдү, ажы-төлдүң ажы-төлүн үшкү болгаш дөрткү салгал чедир кезедир мен ».

⁸ Моисей ол дораан доңгая кээп дүжүп, Бурганга мөгөйгөш: ⁹ «Дээргим, бир эвес мен Сээң ээ көрнүшкүнүңнү чедип алган болзумза, бистиң аравыска чоруп көрөм, Дээргим! Ийет, бо чоннуң чөрүүзү кончуг-дур, ындыг-даа болза, бистиң

бузуттарывысты болгаш бачыттарывысты өршээп көрөм, бисти Бодуңуң чонуң кылдыр хүлээп ап көрөм» – дээн.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Мен Израиль-биле чагыг-керээни чарып тур мен. Сээң бүгү чонуңуң мурнунга чер-делегейге – кандыг-даа чоннарга мооң мурнунда болуп көрбээн кайгамчык чүүлдерни чаяар мен. Ынчан сени хүрээлээн бүгү улус Дээрги-Чаяакчының ажил-херээн – Мээң сен дээш кайы хире кайгамчык херектер кылырымны көрүп каар. ¹¹ Мээң бөгүн сеңээ дужаап турар чүүлдеримни күүсет. Мен ам сээң келген чериңден амор, хананей, хет, ферез, хиввей болгаш иевус чоннарны үндүр сывырар мен. ¹² Көрдүң бе, чеде бээриң черниң чурттакчылары-биле керээ чарып, эвилелдешпе, оон башка олар сеңээ салган дузак дег апаар. ¹³ Оларның өргүл салыр бедигээштерин үрегдеп бузуп, даш көжээлерин чуура шаап, Ашера бурганга тураскааткан адагаштарны кезип каавыт. ¹⁴ Сен Дээрги-Чаяакчыдан өске бурганга мөгейбес ужурлуг сен, Ооң адын „Хүннээчел“ дээр болдур ийин; хүннээчел Бурган-дыр ол.

¹⁵ Шак ол черниң чурттакчылары-биле керээ чарып, эвилелдешпе, оон башка олар боттарының бурганнарын эдерип самыырааш, оларынга өргүл салып тура, сени база чалаарга, оларның өргүлге салган аъш-чемин чип аар сен; ¹⁶ оон башка оларның кыстарын оолдарыңга кадай кылдыр ап бээр сен – ынчан оларның кыстары боттарының бурганнарын эдерип самыырааш, сээң оолдарыңны база бурганнарының аайы-биле самыыраашкынче кирип алыр.

¹⁷ Бодуңга шуткаан дүрзү-бурганнар кылба.

¹⁸ Ажыткы-биле хөөтпээн далганнар байырлалын сагы: Мээң дужааганым ёзугаар Авив айның доктааткан үезинде, чеди хүн дургузунда ажыткы-биле хөөтпейн быжырган далган-тараадан чи, чүге дээрге Авив айда Египеттен хосталып үнген болгай сен.

¹⁹ Баштай төрүттүнген эр хиңдиктиг төл бүрүзү Мээңи болур, сенде бар бода-даа, шээр-даа малдың бүгү эр дун төлдери база Мээңи болур.

²⁰ Элчигенниң дун төлүн хураган азы анай-биле солуп, садып хостаар ужурлуг, а бир эвес садып хоставас болзуңза, ооң мойнун сый шаап, өлүрүп каавыт. Силерниң дун оолдарыңарның шуптузун садып хостап алыңар.

Кым-даа Мээң мурнунга хол куруг келбес ужурлуг!

²¹ Алды хүн дургузунда ажилда, а чедиги хүнде дыштан; тараа тарыыр, дүжүт ажаар үелерде безин чедиги хүнде дыштан.

²² Кызыл-тастың баштайгы дүжүдү быжа бээрге, Чеди неделя байырлалын демдеглеп чор, а чыл төнүп турда, дүжүт ажаалдазының байырлалын демдеглеп чор.

²³ Чылда үш катап сээң бүгү эр улузуң Израильдиң Бурганы, Дээрги-Чаяакчының мурнунга бараалгап келзин. ²⁴ Мен чоннарны сээң келген черлериңден

дезеринче албадап, кызыгаарларыңны алгыдар мен. Чылда үш катап Дээрги-Чаяакчының мурнунга бараалгап кээр болзуңза, ол өйде кым-даа сээң чериңни эжелеп алыксава.

²⁵ Меңээ хан өргүп турар үенде, ажыткылыг хлебти катый өргүвө; Хосталыышкын байырлалында салган өргүлдүң кандыг-даа кезиин даартагы эртенге чедир арттырба. ²⁶ Сээң чериңниң дүжүдүңүң башкылыын Бурганың Дээрги-Чаяакчының өргээзинге эккеп бараалгат.

Анайны ооң авазының сүдүңгө хайыңдырба».

²⁷ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Бо сөстөрни бодуңга бижип ал. Мээң сээң-биле база Израиль-биле чарып турарым чагыг-керээ дээрге бо сөстөр ол-дур» – деп чугаалаан. ²⁸ Моисей шак аңаа, Дээрги-Чаяакчының чанынга дөртөн хүн-дүннү эрттирген; ол өйде аъш-чем-даа чивээн, суг-даа ишпээн. Ол калбак даштарга он айтышкынны – чагыг-керээниң бадыткал сөстөрүн бижип каан.

Моисейниң чырыткылыг арны

²⁹ Моисей Синай дагдан чагыг-керээни бадыткаан ийи калбак дашты тудуп алгаш, бадып келген.

Бурган-биле чугаалажып турган болгаш, арны херелдендир чырый бергенин ол боду билбээн.

³⁰ Аарон болгаш бүгү израиль чон Моисейниң арны чырып турарын көргөш, олче чагдаарындан коргуп турганнар.

³¹ А Моисей Ааронну болгаш ниитилелдиң бүгү баштыңарын кый дептерге, олар аңаа чедип келгеннер; ол ынчан олар-биле чугаалашкан.

³² Ооң соонда бүгү израиль чон Моисейге чоокшулап кээрге, ол Дээрги-Чаяакчының Синай дагга аңаа чугаалаан бүгү айтышкыннарын дамчыдып чугаалаан.

³³ Моисей улус-биле чугаалашкан соонда, арнын шывыг-биле дуглап алган.

³⁴ Ол Дээрги-Чаяакчы-биле чугаалажыр дээш Аңаа чеде берген санында-ла, Ужуражылга майгынындан үнмээн шаанда,

шывыгны арнындан ап кааптар турган. Кажан Моисей Дээрги-Чаяакчының айтышкыннарын израильчилерге дамчыдар дээш үнүп кээрге,

³⁵ израиль чон Моисейниң арны херелдендир чырый бергенин көрүп турган, ынчангаш ол Дээрги-Чаяакчы-биле дараазында

чугаалажышкынынга чедир арнын база катап шывыг-биле шып ап турган.

Амыр-дыш хүнүнүң дугайында дүрүм-хоойлу

35 Моисей израиль чоннуң бүгү ниитилелин чыып алгаш, оларга мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчының силерге күүсетсин дээш берген айтышкыннары бо-дур. ² Алды хүн дургузунда ажил-херектериңер кылыңар, а чедиги хүн силерге ыдыктыг, Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан онзагай амыр-дыш хүнү болзун; ол хүнде ажил-херээн кылыр кандыг-даа кижини өлүрүп каар ужурлуг.

³ Бүгү оран-саваларыңарга амыр-дыш хүнүндө от безин кывыспаңар».

**Ужуражылга майгынынга ажыглаар
эргежок чугула чүүлдер**
(Хост. 25:1-7)

⁴ Моисей израиль чоннуң бүгү ниитилелинге мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчының чугаалаан айтыышкыннары бо-дур. ⁵ Дээрги-Чаяакчыга бээр онза өргүл белектеринден чыып алыңар. Эки туразы-биле өргүл белээн салып турар кижини бүрүзү Дээрги-Чаяакчыга дараазында белектерден: алдын, мөңгүн, хүлөр; ⁶ көк, кызыл-хүрөң болгаш кызыл өңнүг пөстөр, ак лён, өшкү дүгү, ⁷ кызыдыр будаан кошкар кежи, тахаш кежи; акация ыяжы; ⁸ чырыткыже кудар олива үзү, бараалгакчыларны шилип чаар үс кылырынга база айдызаарда ажыглаар чаагай чыттыг чүүлдер; ⁹ оникс дээр үнелиг даштар болгаш эфодка база ыдыктыг хапчыгашка быжыглаар үнелиг даштардан эккеп берзин.

¹⁰ Силерниң араңарда уран-шевер улус чедип келгеш, Дээрги-Чаяакчының дужааганы бүгү чүвени белеткеп кылзын: ¹¹ ыдыктыг өргээ-майгыны, ооң дээвиир-шывыын болгаш шывыгларын; ооң дээктерин, хана-каракталчак рамкаларын болгаш доора оорга ыяштарын, адагаштарын болгаш дөжөктерин; ¹² ыдыктыг аптараны, ооң көдүрткүүш-мергелерин, халывын болгаш аптараның турар черин чажырап көжөгени; ¹³ ширээни, ооң көдүрткүүш-мергелерин, хамык херекселдерин база Дээрги-Чаяакчыга өргээн ыдыктыг хлебтерни; ¹⁴ чырыдар чырыткыны, ооң херекселдерин, деңнерин болгаш чырыдып кыпсыр олива үзүн; ¹⁵ айдызаар өргүл бедигээжин, ооң көдүрткүүш-мергелерин, шилип чаар олива үзүн, айдызап кыпсыр чаагай чыттыг чүүлдерни, майгыныч кирер черни дуглаар көжөгени; ¹⁶ бүрүн өрттедир өргүлдер салыр бедигээшти, ооң хүлөр шишкиижин, көдүрткүүш-мергелерин болгаш хамык херекселдерин; чунар саваны, ооң дөжөөн; ¹⁷ херимниң шывыгларын, адагаштарын, адагаштарның дөжөктерин болгаш майгыныч кирер хаалга-шывыын; ¹⁸ майгының болгаш ооң хериминиң өргөннерин база оларга шарыыр хендирлерни; ¹⁹ ыдыктыг черге бараан болурда кедер тускай хептерни – Бурганның бараалгакчызы Аароннуң ыдыктыг хептерин болгаш ооң оолдарының Бурганга бараалгаарда кедер хептерин».

²⁰ Израиль чоннуң бүгү ниитилели Моисейни каапкаш, тарай берген. ²¹ Дээрги-Чаяакчыга өргүл белектерин Ужуражылга майгынын тудуп тургузарынга, ооң хамык хереглелдеринге болгаш ыдыктыг хептерни даараарынга ажыглаар кылдыр эки туразы-биле эккеп бериксээн шупту улус ол бүгүнү эккеп берип турган. ²² Дузалаарын күзээн бүгү улус – эр-даа, херээжен-даа улус чедип кээп,

Дээрги-Чаяакчыга өргүл белээ кылдыр алдынын: билзектерни, сыргаларны, ызырткыларны, билектээштерни болгаш өске-даа алдын каасталгаларны эккеп берген. ²³ Бодунда көк, кызыл-хүрөң болгаш кызыл өңнүг пөстөр, ак лён, өшкү дүгү, кызыдыр будаан кошкар кештери болгаш тахаш кештери бар улус ол чүүлдерин эккеп берип турган. ²⁴ Мөңгүн азы хүлөр бериксээн улус оозун Дээрги-Чаяакчыга өргүл белээ кылдыр эккеп берип турган. Бодунда акация ыяжы бар улус оозун майгынга чүнү-даа кылырынга ажыглазын дээш эккеп берип турган. ²⁵ Бүгү уран-шевер херээженнер дүк ээрер ажил кылып, көк, кызыл-хүрөң болгаш кызыл өңнүг пөстөрни эккеп берип турган. ²⁶ Сеткилиниң айбызын дыңнаан бүгү уран-шевер херээженнер өшкү дүгүн ээрип турган. ²⁷ А төрөл бөлүктөр баштыңнары оникс дээр үнелиг даштарны, эфодка база хөрөк баартыгы хевирлиг хапка быжыглаар үнелиг даштарны эккеп берип турган. ²⁸ Баштыңнар ол ышкаш чаагай чыттыг чүүлдерни база чырыдарынга, шилип чаарынга болгаш чаагай чыттыг айдызаар холуксаалар кылырынга ажыглаар олива үзүн эккеп берип турган. ²⁹ Израиль чондан сеткилиниң айбызын дыңнаан эр-даа, херээжен-даа улус Дээрги-Чаяакчының Моисейни дамчыштыр кылырын дужааганы кандыг-даа ажилды кылырынга херектиг өргүл белектерин Дээрги-Чаяакчыга эки туразы-биле эккеп берип турган.

**Ус-шеверлерниң ажил-ижиниң
эгелээни**
(Хост. 31:1-6)

³⁰ Моисей ынчан израиль чонга мынча дээн: «Дыңнаңар, Дээрги-Чаяакчы Иуданың аймаанга хамааржыр Хурнуң оглунуң оглу, Урийниң оглу Веселиилди шилип алгаш, ³¹ ону Бурганның Сүлдези-биле бүргеди – билди-билигни, янзы-бүрү арга-мергежилди аңаа берди. ³² Ол кижини ам алдын, мөңгүн болгаш хүлөр-биле чогаадыкчы, шевер ажилдар кылып шыдаар; ³³ үнелиг даштарны хоога сугары-биле кырай кылыр; ыяшты оюп-хээлээр – кандыг-даа уран ажилды кылып шыдаар. ³⁴ Дээрги-Чаяакчы өске уран-шевер улусту өөредир арга-мергежилди Веселиилге база Данның аймаанга хамааржыр Ахисамахтың оглу Аголиавка берген. ³⁵ Дээрги-Чаяакчы оларның чүректерин мерген угаан-биле бүргээн, ынчангаш олар кандыг-даа уран ажилды кылып шыдаар: ыяш-даш чонар; көк, кызыл-хүрөң болгаш кызыл өңнүг удазыннарда база ак лёндан угулзалыг пөстөр аргып, даараар – уран-шевер улустуң бүгү арга-мергежилдин билир улус турган.

36 Ынчангаш Веселиил, Аголиав болгаш шупту уран-шевер улус бүгү ажил-херекти Дээрги-Чаяакчы канчаар дужааганыл, ынчаар кылыр ужурлуг. Дээрги-Чаяакчы оларга ыдыктыг черни

тудары-биле кандыг-даа ажилды кылып шыдаар билди-билигни хайырлаан».

² Моисей Веселиилди, Аголиавты болгаш Дээрги-Чаяакчының арга-мергежил хайырлааны, ажилдаксап турар бүгү уран-шевер улусту ажилдап эгелээри-биле кыйгырып эккелген. ³ Ол улус Моисейден израиль чоннуң ыдыктыг черниң тудуун кылыры-биле эккеп бергени бүгү өргүл белектерин ап алганнар. А ол аразында чон Моисейге эртенниң-не чаа-чаа белектерни эки туразы-биле эккелгеш туруп берген. ⁴ Ынчан ыдыктыг черниң тудуунга ажилдап турган шупту уран-шевер улус ажилын ара кагаш, ⁵ Моисейге чеде бергеш: «Чон хөлүн эрттир хөйүнү эккеп тур! Дээрги-Чаяакчының кылырын дужааган ажилыңга херегинден көвүдей берди» – деп чугаалаан. ⁶ Моисейниң дужаалын ёзугаар улустуң турлаанга «Эр-даа, херээжен-даа улус ыдыктыг черге өргүүр дээш ам чүнү-даа эккелбезин» деп чарлаарга, чон өргүл белектери эккелбестей берген. ⁷ Чыгдынган курлавырлар кандыг-даа ажилдар кылырынга четчир болган, харын-даа артып турган.

Ужуражылга майгынын кылганы (Хост. 26:1-37)

⁸ Ооң соонда уран-шевер бүгү улус майгынын тудуп эгелээш, дараазында чүүлдерни кылган. Олар ээрип каан ак лёндан база көк, кызыл-хүрең болгаш кызыл өңнүг пөстөрдөн он шывыгны даарааш, оларга херувимнер дүрзүлерин уранчыды хээлеп аргып кааннар. ⁹ Шывыг бүрүзүнүң узуну чээрби сес кыры дурту, дооразы дөрт кыры дурту, а шывыглар шуптузу дең хемчээлдиг болган. ¹⁰ Шеверлер беш шывыгны тудуштур даарап каан, өске беш шывыгны база тудуштуруп кааннар. ¹¹ Баштайгы беш шывыгның сөөлгү шывыының кыдыыңга көк өңнүг илдиргелер кылып кааннар; дараазында беш шывыгның сөөлгү шывыының кыдыыңга база ынчалдыр кылганнар. ¹² Баштайгы беш шывыгның кыдыыңга бежен илдиргени, дараазында беш шывыгның кыдыыңга база ынчалдыр кылып кааннар – илдиргелер бот-боттарыңга дүгжүп турган. ¹³ Бежен алдын дээк кылгаш, оларны илдиргелерге кедирип тургаш, баштайгы беш шывыгны өске беш шывыг-биле тудуштуруп, майгынын бүдүн кылдыр кожуп кааннар.

¹⁴ Ооң соонда өшкү дүгүндөн майгынын шывары-биле он бир шывыг кылганнар. ¹⁵ Бир ыңдыг шывыгның узуну үжен кыры дурту, дооразы дөрт кыры дурту, а он бир шывыг шуптузу дең хемчээлдиг болган. ¹⁶ Шеверлер беш шывыгны бир аңгы тудуштур даарааш, өске алды шывыгны база тудуштуруп кааннар. ¹⁷ Баштайгы беш шывыгның кыдыында шывыгга бежен илдиргени, өске алды шывыгның кыдыында шывыгга база бежен илдиргени кылып кааннар. ¹⁸ Оон шывыгларны тудуш чаңгыс кылдыр тудуштурар бежен хүлер дээк

кылып кааннар. ¹⁹ Майгынын шывар ийи дээвиір-шывыгны: бирээзин – кызыдыр будаан кошкар кештеринден, өскезин – тахаш кештеринден кылып кааннар.

²⁰ Майгынын тудуп турар хана-каракталчак рамкаларны акация ыяжындан кылып кааннар. ²¹ Рамка бүрүзүнүң узуну он кыры дурту, дооразы бүдүн чартык кыры дурту болган; ²² бир рамкада-ла тудуштурар ийи шиш бар турган – рамкаларның шуптузун дөмейлештир кылып кааннар. ²³ Майгынының мурнуу чүкче көрүнгөн талазынга чээрби рамканы кылгаш, ²⁴ оларның адаанга тургузар дөртен мөңгүн дөжекти: ийи дөжек-ле бир рамканың ийи шижинге дүгжүр кылдыр кылып кааннар. ²⁵ Майгынын соңгу чүкче көрүнгөн талазынга база чээрби рамканы кылгаш, ²⁶ дөртен мөңгүн дөжекти – ийи дөжек-ле бир рамка адаанга турар кылдыр кылып кааннар. ²⁷ А майгынын артыы, барыын талазынга алды рамканы кылып кааннар. ²⁸ Ол ышкаш майгынын артыы талазының азыгларыңга ийи рамканы кылып кааннар. ²⁹ Оларны адаандан тудуштуруп кааш, үстүндөн чаңгыс дээрбекке кожуп каан; азыгларда турар рамкалар дөмей болган. ³⁰ Артыы талага шупту сес рамка база оларны тургузар он алды мөңгүн дөжек кылып каан: бир рамка адаанга-ла ийи дөжек турган.

³¹ Шеверлер ооң соонда акация ыяжындан майгынын бир талазының рамкаларын тудуштурар беш доора оорга ыяшты; ³² майгынын өске талазынга беш ыяшты база артыы, барыын талазынга беш ыяшты кылып кааннар.

³³ Майгынын бир кыдыындан өске кыдыыңга чедир рамкаларның ортаа деңнели-биле эрткен эң узун доора оорга ыяшты база кылып кааннар.

³⁴ Оон ол рамкаларны алдын-биле шап кааш, ыяштар сугар дээрбектерни алдындан кылгаш, ыяштарны база алдын-биле шап кааннар.

³⁵ Көк, кызыл-хүрең болгаш кызыл өңнүг пөстөрдөн база ээрип каан ак лёндан эң ыдыктыг өрээлди дуглаар көжеге кылгаш, аңаа херувимнер дүрзүлерин уранчыды хээлеп аргып кааннар.

³⁶ Көжеге азар алдын аткактарлыг дөрт адагашты акация ыяжындан кылып, алдын-биле шаккаш, оларны тургузар дөрт мөңгүн дөжекти шуткуп кудуп кааннар.

³⁷ Ооң соонда майгыңче кирер черни дуглаар көжегени көк, кызыл-хүрең болгаш кызыл өңнүг пөстөрдөн база ээрип каан ак лёндан кылгаш, угулзалар аргып, каастап кааннар. ³⁸ Көжеге азар аткактарлыг беш адагаш кылып, оларның баштарын болгаш тыртпаларын алдын-биле шап кааш, оларга беш хүлер дөжекти кылып кааннар.

Ыдыктыг аптараны кылганы (Хост. 25:10-20)

37 Веселиил акация ыяжындан ыдыктыг аптараны кылып каан . Ооң узуну ийи

чартык кыры дурту, дооразы бүдүн чартык кыры дурту, а бедии бүдүн чартык кыры дурту болган. ² Ол аптараның иштин-даштын арыг алдын-биле шап кааш, ооң кырын дескиндир алдын хаажы кылып каан. ³ Дөрт алдын дээрбекти шуткуп кылгаш, аптараның дөрт адаккы азыынга: ийи дээрбек бир талазынга, база ийи дээрбек – өске талазынга турар кылдыр быжыглап каан. ⁴ Ооң соонда ол акация ыяжындан көдүрткүүш-мергелер чазааш, оларны алдын-биле шап каан. ⁵ Көдүрткүүш-мергелерни, аптараны көдүрүп дажыглаарда ажыглаар кылдыр, ооң ийи талазында дээрбектерге кедирип каан. ⁶ Ол арыг алдындан аптараны дуй каар халыпты кылып каан: ооң узуну ийи чартык кыры дурту, дооразы бүдүн чартык кыры дурту болган. ⁷ Халыптың ийи талакы кыдыынга ийи херувимни алдындан хевилей соктап кылып каан. ⁸ Оларны халыптың ийи талазы-биле тудуш чаңгыс кылдыр, бир херувим халыптың бир кыдыында, а база бирээзи – өске кыдыында турар кылдыр кылып каан. ⁹ Херувимнер бот-боттарыңче көрнүштүр турганнар база халыпче углай көрүп, өрү алзы хере сунган чалгыннары-биле ону шыва апканнар.

Ширээни кылганы (Хост. 25:23-29)

¹⁰ Веселиил акация ыяжындан ширээни кылып каан: ооң узуну ийи кыры дурту, дооразы бир кыры дурту, а бедии бүдүн чартык кыры дурту болган. ¹¹ Ширээни арыг алдын-биле шап каан, а кырын дескиндир алдын хаажыны кылып каан. ¹² Ону дескиндир дөрт илиг хире куржагны кылгаш, куржагны долгандыр алдын хаажыны кылып каан. ¹³ Ол оон ширээге дөрт алдын дээрбекти шуткуп кылгаш, оларны ооң азыгларында турар дөрт будунга быжыглап каан. ¹⁴ Дээрбектерни куржагның чанынга, ширээни дажыглаар көдүрткүүш-мергелерни кедирер кылдыр кылып каан. ¹⁵ Ол акация ыяжындан ширээни көдүрүп дажыглаар көдүрткүүш-мергелер кылгаш, оларны алдын-биле шап каан. ¹⁶ Оон арыг алдындан ширээге ажыглаар херекселдерни: тавактар, хымыштар, арага кудуп чажар дашкалар болгаш аяктарны кылып каан.

Чырыткыны кылганы (Хост. 25:31-39)

¹⁷ Веселиил ооң соонда арыг алдындан чырыткыны хевилей соктап кылып каан; ооң дөжээ, сывы, адырлары, чечек баштары, бүүрекчигештери болгаш чечек бүрүлери – шупту тудуш чаңгыс болган. ¹⁸ Чырыткының сывындан алды адыр үнген: үш адыр бир талазындан, база бир үш адыр өске талазындан үнген турган. ¹⁹ Бир адырга-ла миндаль ыяш чечээ ышкаш үш чечек бажын, бүүрекчигештерни болгаш бүрүлери катый кылып каан – чырыткы-биле тудуш чаңгыс

өске адырлар шуптузу дөмей тургузуглуг болган. ²⁰ А чырыткының сывынга миндаль ыяш чечээ ышкаш дөрт чечек бажын – оларның бүүрекчигештерин болгаш бүрүлери кылып каан. ²¹ Баштайгы ийи адырның адаанда бир бүүрекчигеш, өске ийи-ийи адырның адаанда база бир-бир бүүрекчигеш бар – чырыткының сывы-биле тудуш алды адыр шуптузу дөмей тургузуглуг турган. ²² Бүүрекчигештер-даа, адырлар-даа чырыткы-биле тудуш чаңгыс болган; ооң бүгү бодун арыг алдындан хевилей соктап кылып каан. ²³ Веселиил чырыткыга тургузар чеди деңни, дең өзээ кезер ызырар кыскаштарны болгаш дең кыпсырда ажыглаар саваларны арыг алдындан кылып каан. ²⁴ Ол чырыткыны ооң бүгү херекселдери-биле катый кылырынга бир °талант арыг алдын чарыгдаан.

Айдызаар өргүл бедигээжин кылганы (Хост. 30:1-5)

²⁵ Веселиил акация ыяжындан айдызаар өргүл бедигээжин кылып каан. Ол ону дөрбелчин кылдыр кылган: узуну болгаш дооразы бир кыры дурту, а бедии ийи кыры дурту болган. Бедигээштиң азыгларында мыйыстары ооң-биле тудуш чаңгыс турган. ²⁶ Ол бедигээштиң кырын, кыдыгларын болгаш мыйыстарын арыг алдын-биле шап кааш, дескиндир алдын хаажыны кылып каан. ²⁷ Бедигээштиң хаажызының адаанга, ийи кыдыынга ийи алдын дээрбекти, ону дажыглаар көдүрткүүш-мергелерни кедирер дээш, кылып каан. ²⁸ Ол көдүрткүүш-мергелерни акация ыяжындан кылгаш, алдын-биле шап каан. ²⁹ Веселиил ооң соонда ыдыктыг шилип чаар олива үзүн база чаагай чыттыг үс белеткээр кижиниң уран мергежили-биле холаан дег чаагай чыттыг арыг айдызаар холуксааны белеткеп каан.

Өргүл салыр бедигээшти болгаш чунар саваны кылганы (Хост. 27:1-8)

38 Веселиил акация ыяжындан бүрүн өрттедир өргүл салыр бедигээшти кылып каан. Бедигээш дөрбелчин, ооң узуну болгаш дооразы беш кыры дурту, а бедии үш кыры дурту болган. ² Бедигээштиң дөрт азыынга, ооң-биле тудуш чаңгыс кылдыр, дөрт мыйысты кылып каан. Оон бедигээшти хүлер-биле шап каан. ³ Бедигээшке ажыглаар херекселдерни: хүл урар савалар, хүл-узарлар, хан кудар аяктар, илбектер болгаш көс дажыглаар хүүрекчигештерни – шуптузун хүлерден кылып каан. ⁴ Бедигээшке хүлер шишкишти кылгаш, ону бедигээштиң хаажызының адаанга, шишкиш бедигээштиң ортузунга чедип турар кылдыр быжыглап каан. ⁵ Ол оон хүлер шишкиштиң дөрт азыынга көдүрткүүш-мергелер кедирер дөрт дээрбекти шуткуп кылып каан.

⁶ Көдүрткүүш-мергелерни акация ыяжындан кылгаш, оларны хүлер-биле шап каан.

⁷ Көдүрткүүш-мергелерни бедигээштиң ийи кыдыында дээрбектерге, ону көдүрүп дажыглаар дээш, кедирип каан. Өргүл салыр бедигээшти иштинде хос черлиг кылдыр, манзалардан кылып каан.

⁸ Веселиил Ужуражылга майгынынче кирер чер чанынга бараан бооп турган херээженнерниң берген хүлер көрүнчүктерин алгаш, ол хүлерден чунар сава биле ооң дөжээн кылып каан .

**Ужуражылга майгынын
долгандыр турар
херимни кылганы**
(Хост. 27:9-19)

⁹ Веселиил оон майгынны долгандыр турар херим кылып каан. Ооң мурнуу чүкче көрүнгөн талазынга ээрип каан ак лёндан узуну чүс кыры дурту шывыгларны; ¹⁰ шывыглар азар чээрби адагашты болгаш оларны тургузар чээрби хүлер дөжекти база адагаштарның мөңгүн дээктер болгаш тыртпаларын кылып каан. ¹¹ А ооң соңгу чүкче көрүнгөн талазынга база узуну чүс кыры дурту шывыгларны, оларны азар чээрби хүлер адагашты болгаш чээрби хүлер дөжекти база адагаштарның мөңгүн дээктери болгаш тыртпаларын кылып каан. ¹² Ол херимниң барыын талакы дооразынга узуну бежен кыры дурту шывыгларны, оларны азар он адагашты болгаш он дөжекти база адагаштарның мөңгүн дээктери болгаш тыртпаларын кылып каан. ¹³ Херимниң чөөн талакы дооразының узуну бежен кыры дуртунга дең кылдыр кылып каан. ¹⁴ Ол улус кирер черниң бир талакы кыдыынга узуну он беш кыры дурту шывыгларны, оларны азар үш адагашты болгаш үш дөжекти кылып каан; ¹⁵ улус кирер черниң өске талакы кыдыынга узуну он беш кыры дурту шывыгларны, оларны азар үш адагашты болгаш үш дөжекти кылып каан.

¹⁶ Веселиил херимниң бүгү талаларында шывыгларның шуптузун ээрип каан ак лёндан кылган. ¹⁷ А дөжектерни хүлерден; адагаштарның дээктери болгаш тыртпаларын мөңгүндөн кылган; адагаштарның баштарын мөңгүн-биле шап каан, херимниң адагаштарын шуптузун мөңгүн тыртпалар-биле тудуштуруп каан.

¹⁸ Херимче кирер хаалга-шывыгыны көк, кызыл-хүрең болгаш кызыл өңнүг пөстерден база ээрип каан ак лёндан угулзалар аргып каастап кылган. Хаалга-шывыгының узуну чээрби кыры дурту, а бедии, херимни долгандыр аскан шывыгларны ышкаш, беш кыры дурту болган. ¹⁹ Ол хаалга-шывыгыны дөрт хүлер дөжекке тургускан дөрт адагашка азып каан. Адагаштарның дээктерин мөңгүндөн кылгаш, баштарын мөңгүн-биле шап кааш, тудуштуруп тыртпаларын мөңгүндөн кылып каан. ²⁰ Майгынның база херимни долгандыр турар

шывыгларның өргеннерин шуптузун хүлерден кылып каан.

**Майгынны тударынга ажыглаан
металлдар даңзызы**

²¹ Ыдыктыг майгынны – чагыг-керээни херечилээн майгынны тударынга үндүрген чарыгдалдарны санап каан даңзы бо-дур. Ол санаашкынны Моисейниң айтышкынын ёзугаар, Бурганның бараалгакчызы Аароннуң оглу Ифамарның удуртулгазы-биле левиттер кылган. ²² (Дээрги-Чаяакчының Моисейни дамчыштыр кылзын деп дужаганы бүгү чүвени Иуданың аймаанга хамааржыр Хурнуң оглунуң оглу, Урийниң оглу Веселиил кылып каан. ²³ А ооң-биле кады Данның аймаанга хамааржыр Ахисамахтың оглу Аголиав – уран-шевер чонукчу; көк, кызыл-хүрең болгаш кызыл өңнүг пөстерден база ак лёндан угулзалыг пөстерниң шевер аргыкчызы, даараныкчызы кижжи ажылдап турган.)

²⁴ Ыдыктыг черни тударынга ажыглаан, өргүл белээ кылдыр эккеп салган алдынның деңзизи 29 °талант база 730 °шекел (ыдыктыг черге ажыглаар мөңгүн шекелдиң деңзизин ёзугаар) болган .

²⁵ Израиль ниитилелди чизелеп турда чыгдынган мөңгүн 100 талант база 1775 шекел (ыдыктыг черге ажыглаар мөңгүн шекелдиң деңзизин ёзугаар) болган {*}: ²⁶ чизелеткен, чээрби хардан улуг назылыг 603 550 эр кижжи бүрүзүндөн бир °бека (ыдыктыг черге ажыглаар мөңгүн шекелдиң чартыы) мөңгүннү хүлээп алган. ²⁷ Чүс талант мөңгүннү ыдыктыг черниң болгаш ооң көжегезиниң дөжектерин шуткуурунга ажыглаан: чүс дөжекке-ле чүс талант – бир дөжекке-ле бир талант мөңгүн үнген. ²⁸ 1775 шекел мөңгүннү адагаштарның дээктерин болгаш тыртпаларын кылырынга база адагаштарның баштарын мөңгүн-биле шап каарынга ажыглаан.

²⁹ Өргүл белээ кылдыр салган хүлерниң деңзизи 70 талант база 2400 шекел болган . ³⁰ Хүлерден Ужуражылга майгынынче кирер черде адагаштарның дөжектерин, өргүл салыр хүлер бедигээшти, ооң хүлер шишкиижин болгаш хамык херекселдерин; ³¹ херимни долгандыр турар адагаштарның болгаш херимниң хаалгазының адагаштарының дөжектерин; майгынның бүгү өргеннерин болгаш херимни долгандыр турар шывыгларның бүгү өргеннерин кылган.

**Бурганның бараалгакчызының
ыдыктыг хептерин белеткээни**
(Хост. 28:6-43)

39 Уран-шевер улус Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужаганын ёзугаар көк, кызыл-хүрең болгаш кызыл өңнүг пөстерден ыдыктыг черге бараан болуп кедер дараазында каас-коя тускай хептерни – Аароннуң ыдыктыг хептерин даарап кааннар.

² Алдындан, көк, кызыл-хүрөң болгаш кызыл өңнүг пөстөрдөн база ак лёндан эфодту даарап кааннар. ³ Ону кылырда, алдынны амалай калбартыр бастыргаш, амаларны удазыннай диле кескеш, ол алдын удазыннарны көк, кызыл-хүрөң болгаш кызыл өңнүг пөстөр-биле база ак лён-биле холуштур угулзалай аргып, пөстү белеткеп кааннар. ⁴ Эфодту быжыглай шарыыр, эгин ажа каар кожаалар кылгаш, ооң ийи ужунга чыпшыр даарап кааннар. ⁵ Эфодту куржаар курну эфодтуң боду-биле дөмей кылдыр аргааш, эфод-биле тудуш кылып кааннар. Курну Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын ёзугаар алдын удазыннардан, көк, кызыл-хүрөң болгаш кызыл өңнүг пөстөрдөн база ээрип каан ак лёндан аргып кылган.

⁶ Оникс дээр үнелиг даштарны алдын хооларга суккаш, ол даштарга Израильдиң аймактарының аттарын, таңмага ойган дег, сиилбип кааннар. ⁷ Ол даштар Бурганга израиль чонну сагындырып чорзун дээш, оларны Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын ёзугаар эфодтуң эгин ажа каар кожааларына быжыглап кааннар.

⁸ Ыдыктыг хапчыгашты, эфодту кылганы дег, алдын удазыннардан, көк, кызыл-хүрөң болгаш кызыл өңнүг пөстөрдөн база ээрип каан ак лёндан шевери-биле уранчыды даарап кылып кааннар. ⁹ Ол хапты дөрбелчин, ийи каътталдыр сыга салган пөстен кылган, ооң узуну болгаш дооразы бир карыш болган. ¹⁰ Олче дөрт одуруг үнелиг даштарны суп каан. Бирги одуругда – рубин, топаз болгаш изумруд; ¹¹ ийиги одуругда – бирюза, сапфир болгаш алмаз; ¹² үшкү одуругда – яхонт, агат болгаш аметист; ¹³ дөрткү одуругда – хризолит, оникс болгаш яшма деп даштарны суп каан. Оларның шуптузун алдын хооларга суп, хоолап кааннар. ¹⁴ Ол даштарның ниити саны Израильдиң оолдарының аттары-биле дең санныг – он ийи болган: даш бүрүзүнде-ле он ийи аймактың кайы-бирээзиниң адын, таңмага ойган дег, оюп-сиилбип кааннар.

¹⁵ Хапчыгашка азар илчирбежигештерни арыг алдындан долгактай өрүп кылып кааннар. ¹⁶ Ийи алдын хоону база ийи алдын дээрбекти кылгаш, дээрбектерни хапчыгаштың ийи үстүкү ужунга быжыглап кааннар. ¹⁷ Ийи алдын илчирбежигешти хапчыгаштың ийи ужунга дээрбектерже суккаш, ¹⁸ илчирбежигештерниң өске уштарын эфодтуң мурнуу талазында, ооң эгин ажа каар ийи кожаазында турар хооларга быжыглап кааннар. ¹⁹ Оон өске ийи алдын дээрбек кылгаш, оларны хапчыгаштың ийи адаккы ужунга, ооң эфодче көрүнгөн иштии талазынга быжыглап кааннар. ²⁰ База ийи алдын дээрбек кылгаш, оларны ийи кожааның эфодтуң мурнуу талакы адаанга коштунар черинге, эфодтуң курунуң үстүнге быжыглап кааннар. ²¹ Хапчыгаштың дээрбектерин эфодтуң дээрбектеринге, хапчыгаш эфодтуң

курунуң үстүнге, эфодтан чылып кээп дүшпейн турар кылдыр, көк өңнүг шидиг-биле кожуп кааннар. Ол бүгүнү Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын ёзугаар кылган.

²² Эфодтуң адаанга кедер тонну бүрүнү-биле көк өңнүг пөстен даарап кааннар. ²³ Ооң ортузунга баш сугар ойбак чер кылгаш, ол ойбакты долгандыр, ооң кыдыглары орулбазын дээш, куяк хептиң ойбаанга дег, быжыг минчик аргып кааннар.

²⁴ Тоннуң эдээн дескиндир көк, кызыл-хүрөң болгаш кызыл өңнүг ээрип каан удазыннардан болгаш ак лёндан гранат чимистерин аргып кылып кааннар.

²⁵ Арыг алдындан коңгулуурлар кылгаш, тоннуң бүгү эдээн дескиндир гранаттар-биле аралаштыр халайтыр азып кааннар. ²⁶ Коңгулуурлар болгаш гранаттар тоннуң бүгү эдээн дескиндир аралаштыр астынган турган. Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын ёзугаар ол тонну Бурганга бараан болурда кедер турган.

²⁷ Аарон биле ооң оолдарына ак лёндан иштики узун хөйлеңнерни; ол ышкаш ак лёндан тюрбанны, каас-коя тускай бөрттерни база ээрип каан чуга лёндан иштики чүвүрлерни кылып бергеннер.

²⁹ Ээрип каан ак лёндан база көк, кызыл-хүрөң болгаш кызыл өңнүг пөстөрдөн курну угулзалай аргып кылып бергеннер. Ол бүгүнү Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын ёзугаар кылып бергеннер.

³⁰ Арыг алдындан ыдыктыг кылагар каасталганы кылгаш, аңаа «Дээрги-Чаяакчыга ыдыктаткан» деп бижикти, таңмага оя кескен дег, сиилбип кааннар.

³¹ Аңаа көк өңнүг шидигни, ону тюрбанга чыпшыр баглаар дээш, Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын ёзугаар быжыглап кааннар.

Майгынынң тудуун доосканы

³² Ужуражылга майгынын – ыдыктыг өргээни тударына херек бүгү ажылдар ооң-биле доозулган. Израиль чон бүгү ажылдарны Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганы олчаан кылдыр кылган.

³³ Израильчилерниң кылгаш, Моисейге эккеп көргүскени бүгү чүүлдер бо-дур: Ужуражылга майгыны, ооң даштыкы шывыы база хамык херекселдери: дээктер, хана-каракталчак рамкалар, доора оорга ыяштары, адагаштар болгаш дөжектер; ³⁴ кызыдыр будаан кошкар кештеринден дээвиир-шывыг болгаш тахаш кежинден дээвиир-шывыг, көжеге; ³⁵ ыдыктыг аптара, ооң көдүрткүүш-мергелери, халывы; ³⁶ ширээ, ооң хамык херекселдери, Бурганга өргээн ыдыктыг хлебтер; ³⁷ арыг алдындан кылган чырыткы, ооң кырынга тургузар деңнер болгаш ооң хамык херекселдери, ынаар кудар олива үзү; ³⁸ айдызаар алдын бедигээш, шилип чаар олива үзү, айдызап кыпсыр чаагай чыттыг чүүлдер, Ужуражылга майгынынче кирер черни дуглаар көжеге; ³⁹ өргүл салыр хүлер бедигээш, ооң хүлер шишкиижи, көдүрткүүш-мергелери болгаш хамык

херекселдери, чунар сава, ооң дөжээ; ⁴⁰ херимниң шывыгылары, адагаштары болгаш дөжектери, ооң хаалга-шывыы, хендирлери болгаш өргеннери, Ужуражылга өргээ-майгынынга бараан болурда ажыглаар хамык херекселдер; ⁴¹ ыдыктыг черге бараан болурда кедер тускай хептер – Бурганның бараалгакчызы Аароннуң ыдыктыг хептери болгаш ооң оолдарының Бурганга бараалгаарда кедер хептери. ⁴² Израиль чон ол бүгүнү Дээрги-Чаяакчы Моисейге канчаар дужааганыл, ол олчаан кылдыр кылып каан.

⁴³ Моисей оларның кылган бүгү чүвезин топтап көөрге, Дээрги-Чаяакчы канчаар дужааганыл, ол олчаан кылдыр кылып каан болганнар. Моисей ынчан израильчилерни алгап-йөрээп каан.

Моисейниң Ужуражылга майгынын тургусканы

40 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Бирги айның бирги хүнүндө Ужуражылга майгыны – ыдыктыг өргээден тургузуп каг. ³ Ынаар ыдыктыг аптараны кииргеш, оон ооң мурнунга көжегеден азып каг. ⁴ Ынаар ширээни кииргеш, ооң кырынга турар ужурлуг хамык херекселдерден таарыштыр салып каг. Чырыткыны кииргеш, олче ооң деңнеринден таарыштыр салып каг. ⁵ Ыдыктыг аптараның мурнунга айдызаар алдын бедигээштен тургузуп каг. Майгынче кирер черни дуглаар көжегеден азып каг. ⁶ Ужуражылга өргээ-майгынынче кирер черниң мурнунга бүрүн өрттедир өргүл салыр бедигээштен тургузуп каг. ⁷ Ужуражылга майгыны биле өргүл салыр бедигээштиң аразынга чунар савадан тургускаш, сугдан кудуп каг. ⁸ Долгандыр турар херимден тургускаш, ооң хаалга-шывыын азып каг.

⁹ Ооң соонда шилип чаар олива үзүндөн ап алгаш, майгынны база ында бар бүгү чүвени чаап каг, майгын болгаш ооң хамык херекселдери ынчаар ыдыктыг болу бээрлер. ¹⁰ Бүрүн өрттедир өргүл салыр бедигээшти болгаш ооң хамык херекселдерин база чаап каг – өргүл бедигээжи ынчан аажок ыдыктыг чүүл болу бээр. ¹¹ Чунар саваны болгаш ооң дөжөөн чаап ыдыктап каг.

¹² Ооң соонда Ааронну оолдары-биле кады Ужуражылга майгынынче кирер черге эккеп алгаш, оларны чундуруп каг. ¹³ Ааронга ыдыктыг хептерни кедиргеш, шилип чаап каг: ол Мээң бараалгакчым болу бээр кылдыр, ону ыдыктап каг. ¹⁴ Ооң оолдарын база эккеп алгаш, иштики узун хөйлеңнерден кедирип каг. ¹⁵ Аароннуң оолдары Мээң бараалгакчыларым болур кылдыр, ачазын шилип чагганың дег, оларны база шилип чаап каг. Ынчаар шилип чаары Бурганның бараалгакчылары болур эргени оларга кезээ мөңгеде, салгалдан салгал дамчып быжыглаар».

¹⁶ Моисей бүгү чүвени Дээрги-Чаяакчы аңаа канчаар дужааганыл, ол олчаан кылдыр кылып

каан. ¹⁷ Ийиги чылдың бирги айының бирги хүнүндө майгынны тургузуп каан. ¹⁸ Моисей майгынны мынчаар тиккен: дөжектерни салгаш, оларның кырынче хана-каракталчак рамкаларны тургузуп, оларны доора оорга ыяштар-биле тудуштургаш, адагаштарны тургузуп каан. ¹⁹ Оон майгынны даштыкы шывыг-биле шыпкаш, ооң кырынга дээвиир-шывыг салып каан – ол бүгүнү Дээрги-Чаяакчының аңаа дужааганын эзугаар кылган.

²⁰ Моисей чагыг-керээни бадыткаан калбак даштарны алгаш, ыдыктыг аптараже суп каан ; ыдыктыг аптарага көдүрткүүш-мергелерни быжыглааш, ону халып-биле дуй салып каан. ²¹ Ыдыктыг аптараны майгынче кииргеш, көжегени азып, ыдыктыг аптараны дуглап каан – ол бүгүнү Дээрги-Чаяакчының аңаа дужааганын эзугаар кылган.

²² Моисей Ужуражылга өргээ-майгынының соңгу чүкче көрүнгөн талазынга, көжеге мурнунга ширээни тургускаш, ²³ ооң кырынга хлебтерни чыскаай салып каан – ону Дээрги-Чаяакчының аңаа дужааганын эзугаар кылган.

²⁴ Ужуражылга майгынының мурнуу чүкче көрүнгөн талазынга, ширээге дужааштыр чырыткыны тургускаш, ²⁵ Дээрги-Чаяакчының мурнунга деңнерни таарыштыр салып каан – ону Дээрги-Чаяакчының аңаа дужааганын эзугаар кылган.

²⁶ Моисей Ужуражылга майгынынга, көжеге мурнунга айдызаар алдын бедигээшти тургускаш, ²⁷ чаагай чыттыг айдызаар чүүлдерни кыпсып каан – ону Дээрги-Чаяакчының аңаа дужааганын эзугаар кылган.

²⁸ Моисей майгынче кирер черни дуглаар көжегени азып каан. ²⁹ Оон ол черниң мурнунга бүрүн өрттедир өргүл салыр бедигээшти тургускаш, бүрүн өрттедир өргүл биле далган-тараа өргүлүн бедигээшке салган – ону Дээрги-Чаяакчының аңаа дужааганын эзугаар кылган.

³⁰ Ол Ужуражылга майгыны биле өргүл салыр бедигээш аразынга чунар сава тургускаш, ынаар суг кудуп каан. ³¹ Моисей, Аарон болгаш ооң оолдары Ужуражылга майгынынче кирерде азы өргүл салыр бедигээшче чоокшуларда, чунар савага холдары биле буттарын чуп ап турганнар – ону Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын эзугаар кылып турганнар.

³² Моисей майгынны долгандыр херимни тургускаш, ооң хаалга-шывыын азып каан. Моисей бодунуң ажылын шак ынчаар дооскан.

Дээрги-Чаяакчының булуду майгынның кырында

³⁴ Оон Ужуражылга майгынын булут шыва апкан , Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы ыдыктыг өргээни бүргей апкан . ³⁵ Моисей Ужуражылга майгынынче кирип шыдаван, чүге дээрге ол

өргээни булут хөмө дуглапкан, Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы бүргей апкан.

³⁶ Оон ол булут майгынның кырындан өрү көдүрлүргө, израиль чон орукче үнүп, көжүн уламчылап турган . ³⁷ А булут өрү көдүрүлбейн баарга, олар турар черинден шимчеп үнмейн, ооң

кажан өрү көдүрлүрүн манаар турганнар. ³⁸ Хүндүс майгынның кырынга Дээрги-Чаяакчының булуду турар, а дүне ол булут иштинге от кывар турган – ону израильчилерниң шуптузу бүгү көштериниң үезинде көрүп келген.

Левит

Кирилде

Бо болза Моисейниң Беш номунуң үшкүзү-дүр. Номнуң «Левит» деп адын Эрги Чагыг-керээниң эрте-бурунгу грек очулгазындан алган – номда хөй дүрүмнөр Левийниң аймаандан үнгөн Бурганның бараалгакчыларының кылыр ажил-албанынга хамааржыр.

Номнуң болушкуннарын Бурганның Моисейге Синай даг чанынга бергени, «Хосталышкын» деп номда-ла бижиттинип эгелээн хоойлу-дүрүмнүң уланчызы кылдыр көргүскен. Номнуң эгезинде (1–10 эгелер) Бурганның бараалгакчыларынга негелделерни база өргүл кылырда оларның хүлээлгелерин тодарадып бижээн. Өргүл салышкыннарының утказы, хамыктың мурнунда, кижини бодунуң Бурган-биле чаңгыс эптиг болур дээн чүткүлүн илередип, хайырлаан ачы-буяны дээш, Аңаа өөрүп четтирип, чогуур алдар-хүндүнү Аңаа көргүзүп, бодунуң бачыттары болгаш үүлгедиглери дээш кыптыгар Ооң килеңин чайладып шыдаарында болур.

Ооң соонда (11–16 эгелер) израиль чонга чүдүлгө сагылгаларын эзугаар арыг чүдүлгө арыг эвес чүдүлгө аңгылаарының дугайында айтышкыннарны берген. Израильчилерниң чуртталгазы чүлгө өргүлдер салыры болгаш чүдүлгө сагылгаларын эзугаар арыг болуру-биле кызгаарлаттынмайн, а ол ышкаш элээн хөй хуу, өг-бүлө, хөй-ниитижи болгаш экономиктиг хүлээлгелерни хаара тудуп турган болбайн канчаар. Ол бүгүнү номнуң дараазында кезээнде (17–27 эгелер) тодарадып бижээн. Ол хүлээлгелерни күүседирин израиль чонга ону чер-делегейде бар чоннар аразындан шилип алгаш, Бодунга хамааржыр чон кылып алган Бурганга төлөптиг, ыдыктыг болурунга дузалаар ужурлуг турган.

Ыдыктыг чоннуң улузу чүлгө тодараттыг чүдүлгө сагылгаларын шын күүседиринден аңгыда, бот-боттарыга, мал-маганынга, чер-чуртунга шын хамаарылгалыг болурунуң өөредиин алган турган. Ол хоойлуларның хөйү эрте-бурунгу Чоокку Чөөн чүктүң өске чоннарының хоойлуларыга элээн дөмөйлөшкөк, ынчалза-даа, түңнөп чугаалаарга, бүгү талазы-биле Дээрги-Бурган-Чаяакчының аайынга кирер чүткүлгө үндезилеттинген болганы-биле ылгалып турар.

Бүрүн өрттедир өргүл

¹ Дээрги-Чаяакчы Моисейни кый депкеш, Ужуражылга майгынындан аңаа мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чонга мону дамчыдып чугаала. Силерниң араңардан бир кижини Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылыксаар болза, азырал амытаннарны – бода азы шээр малды эккеп салзын».

³ Бир эвес ол кижиниң өргүлү бүрүн өрттедир өргүл, а салыр малы – бода мал болур болза, четпес-дудуу эвес эр малын эккеп салзын. Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг болзун дээш, Ужуражылга майгынынче кирер черже малын сүрүп эккелзин.

⁴ Оон демги кижини холун өргүл малының бажынга салзын – Дээрги-Чаяакчы ооң өргүлүн хүлээп аарга, ол кижини бодун арыглаар өршээлди чедип алыр.

⁵ Демги кижини Дээрги-Чаяакчының мурнунга бода малын дөгерзин, а Аароннуң оолдары – Бурганның бараалгакчылары малдың ханын дозуп эккелгеш, Ужуражылга майгынынче кирер черде турар өргүл

салыр бедигээштиң бүгү талаларынче төпсүн.

⁶ Өргүлдү салган кижини өргөөн малының кежин сойгаш, мага-бодун кезектей одура шаап каапсын.

⁷ А Аароннуң оолдары – Бурганның бараалгакчылары өргүл салыр бедигээшке от кывыскаш, ынаар ыяштардан салып кагзыннар.

⁸ Олар малдың демги одура шапкан кезектерин, бажын болгаш чаан өргүл бедигээжинде салган отта хып чыдар ыяштарга чада салып кагзын.

⁹ Өргүл кылып турар кижини бода малдың ишти-хырны болгаш чодаларын сугга чуп каапсын, а Бурганның бараалгакчызы ол бүгүнү өргүл салыр бедигээшке өрттетсин: Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыт, отка бүрүн өрттедир өргүл ол-дур.

¹⁰ А бир эвес ооң бүрүн өрттедир өргүлү шээр мал – хойлар азы өшкүлөр болза, четпес-дудуу эвес эр малын эккеп салзын. ¹¹ Ооң соонда өргөөн малын Дээрги-Чаяакчының мурнунга, өргүл бедигээжиниң соңгу талазынга дөгерзин, а Аароннуң оолдары – Бурганның бараалгакчылары ооң ханын өргүл салыр бедигээштиң бүгү талаларынче төпсүн.

¹² Өргүл салып турар кижиге малын кезектей одура шаап каапсын база бажы биле чаан аңгылап кагзын, а Бурганның бараалгакчызы оларны өргүл бедигээжинде салган отта хып чыдар ыяштарга чада салып кагзын. ¹³ Оон ол кижиге малдың ишти-хырни болгаш чодаларын сугга чуп каапсын, а Бурганның бараалгакчызы ол бүгүнү өргүл бедигээжинге эккеп салгаш, өрттетсин: Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыт, отка бүрүн өрттедир өргүл ол-дур .

¹⁴ А бир эвес ол кижиниң Дээрги-Чаяакчыга салган бүрүн өрттедир өргүлү куштардан болза, көге-бугалардан азы көгээзиннерден эккеп өргүзүн .

¹⁵ Бурганның бараалгакчызы кушту өргүл салыр бедигээшке эккелгеш, мойнун оора долгааш, бажын бедигээш кырынга өрттетсин, а ханын бедигээштиң ханазынче сыргадап аксып каапсын. ¹⁶ Оон куштуң боостаазын чүглери-биле катай аңгылааш, өргүл бедигээжиниң чөөн талазында хул чыдар черге октапсын. ¹⁷ Ол ооң соонда кушту ийи чалгынындан туткаш, чара тыртыпсын, ынчалза-даа шуут ийи чара үзе тыртпазын , оон өргүл бедигээжинде салган отта чыдар ыяштарга өрттетсин: Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыт, отка бүрүн өрттедир өргүл ол-дур .

Далган-тараа өргүлү

2 «Кандыг-бир кижиге далган-тараазын Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылдыр салып турар болза , ооң өргүлү эң шынарлыг кызыл-тас далганындан болзун; ол кижиге далганынче олива үзүн кутсун база ладан дээр чаагай чыттыг чукту салзын. ² Оон өргүлгө салыр далган-тараазын Аароннуң оолдарынга – Бурганның бараалгакчыларынга аппарып берзин. Бурганның бараалгакчызы оортан бир адыш ишти далганны, олива үзүн болгаш ладанның шуптузун ап алзын – өргүлдүң сагындырыг болур кезээ ол-дур. Оон ону өргүл бедигээжинге өрттетсин: Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыт, отка өрттедир өргүл ол-дур . ³ А далган-тараа өргүлүнүң арткан кезээ Аароннуу болгаш ооң оолдарыны болур : Дээрги-Чаяакчыга өргөөн өргүлдөр аразында аажок ыдыктыг өргүл ол-дур.

⁴ Суугуга хаарган далган-тараа өргүп турар болзуңза, ажиткы-биле хөөтпээн далгандан хаарган, олива үзү холаан боованы азы олива үзү-биле кырын чаап каан чуга хаарган далганнарны өргү . ⁵ А бир эвес өргүлүнү калбак тавак-пашка быжырган болзуңза , олива үзү холаан, ажиткы-биле хөөтпээн далгандан быжырган далган-тараа болзун. ⁶ Ону үүрмектей буза тырткаш, олива үзүндөн кудуп каг: далган-тараа өргүлү ол-дур. ⁷ А бир эвес өргүп турар далган-тарааны борбак пашка быжырган болзуңза, олива үзү немеп каан далгандан быжырган өргүл болзун.

⁸ Ынчалдыр белеткеп быжырган өргүлүнү Дээрги-Чаяакчыга эккелгеш, Бурганның

бараалгакчызынга дамчыдып бер, а ол ону өргүл бедигээжинге салзын. ⁹ Оон ооң сагындырыг болур кезээ аңгылааш, өргүл бедигээжинге өрттетсин: Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыт, отка өрттедир өргүл ол-дур . ¹⁰ А далган-тараа өргүлүнүң арткан кезээ Аароннуу болгаш ооң оолдарыны болур: Дээрги-Чаяакчыга өргөөн өргүлдөр аразында аажок ыдыктыг өргүл ол-дур. ¹¹ Дээрги-Чаяакчыга эккеп салып турарыңар кандыг-даа далган-тараа өргүлүн ажиткы-биле хөөтпээн болзун , чүге дээрге Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылдыр кандыг-даа ажиткыны база ары чигирин отка өрттетпес ужурлуг силер. ¹² Оларны баштайгы дүжүттүң өргүлү кылдыр Дээрги-Чаяакчыга эккеп болур силер , ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг ыш болзун дээш өргүл бедигээжинге өрттетпеңер. ¹³ Далган-тарааның кандыг-даа өргүлүн дузап ал, өргүлүнү Бурганыңның чагыг-керээзин шынзыдып турар дус-биле дузаарын утпа: өргүлдериниң шуптузун дузап каан болзун .

¹⁴ А бир эвес Дээрги-Чаяакчыга чаа дүжүттүң баштайгы тараазындан далган-тараа өргүлү кылып турар болзуңза, баштай бышкан тараа баштарын отка хооргаш база үүредир соктааш, өргүлүн кылдыр эккел . ¹⁵ Тараанче олива үзү куткаш, ладанны база салып каг: далган-тараа өргүлү ол-дур. ¹⁶ Бурганның бараалгакчызы үүредир соктаан тарааны, олива үзүн болгаш бүгү ладанны өрттетсин: Дээрги-Чаяакчыга салган отка өрттедир өргүл ол-дур ».

Эп-найырал өргүлү

3 «Бир эвес кандыг-бир кижиге эп-найырал өргүлү салып, бода малын өргүп турар болза , четпес-дудуу эвес эр азы кыс бодазын Дээрги-Чаяакчыга эккелзин. ² Оон бодунуң холун өргүп турар малының бажынга салгаш, ону Ужуражылга майгынынче кирер чер чанынга дөгерзин, а Аароннуң оолдары – Бурганның бараалгакчылары малдың ханын өргүл салыр бедигээштиң бүгү талаларынче төпсүн. ³ Ооң соонда ол кижиге эп-найырал өргүлүндөн ижин-хырын чаан, малдың иштинде хамык чагны отка өрттедири-биле салзын. ⁴ Оон ыңай ийи бүүректи чаа-биле катай, оорга чаан база баарның эт-чагыг кезээн – ол бүгүнү бүүректер-биле кады аңгылап ужулгаш – өргүлгө салзын. ⁵ А Аароннуң оолдары ол чагларны өргүл бедигээжинге, отта салган ыяштарда чыдар бүрүн өрттедир өргүл-биле кады өрттетсин: Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыт, отка өрттедир өргүл ол-дур .

⁶ А бир эвес ол кижиге Дээрги-Чаяакчыга эп-найырал өргүлү кылдыр шээр мал салып турар болза, четпес-дудуу эвес эр азы кыс малды эккеп салзын. ⁷ Ол кижиге өргүл кылдыр хой малды салып турар болза, оозун Дээрги-Чаяакчыга эккелгеш, ⁸ холун өргүлүнүң бажынга салгаш, Ужуражылга

майгынының мурнунга дөгерзин, а Аароннун оолдары малдың ханын өргүл салыр бедигээштиң бүгү талаларынче төпсүн. ⁹ Оон ол кижиге өргүл кылдыр салган малының чаан Дээрги-Чаяакчыга салган отка өрттедир өргүл кылдыр эккелзин: ужазын мырыңай көп-белдирден үзе кескеш, бүдүнү-биле, а ол ышкаш ижин-хырын чаан база малдың иштинде хамык чагны өргүлгө салзын. ¹⁰ Оон ыңай ийи бүүректи чаа-биле катай болгаш оорга чаан база баарның эът-чаглыг кезээн – ол бүгүнү бүүректер-биле кады аңгылап ужулгаш, өргүлгө салзын. ¹¹ Бурганның бараалгакчызы ол чагларны өргүл салыр бедигээшке өрттетсин: Дээрги-Чаяакчыга салган отка өрттедир өргүл чеми ол-дур .

¹² А бир эвес ол кижиге өргүл кылдыр өшкү малды салып турар болза, оозун Дээрги-Чаяакчыга эккелгеш, ¹³ холун өргүлүнүң бажынга салзын база Ужуражылга майгынының мурнунга дөгерзин, а Аароннун оолдары өшкүнүн ханын өргүл салыр бедигээштиң бүгү талаларынче төпсүн. ¹⁴ Оон ол кижиге эккелген малындан Дээрги-Чаяакчыга салган өргүл кылдыр ижин-хырын чаа болгаш малдың иштинде хамык чагны эккеп салзын. ¹⁵ Оон ыңай ийи бүүректи чаа-биле катай болгаш оорга чаан база баарның эът-чаглыг кезээн – ол бүгүнү бүүректер-биле кады аңгылап ужулгаш – өргүлгө салзын. ¹⁶ Бурганның бараалгакчызы ол чагларны өргүл салыр бедигээшке өрттетсин: Дээрги-Чаяакчыга чаагай чыт, отка өрттедир өргүлдүң чеми ол-дур ; чагның шуптузун Аңаа салыр херек . ¹⁷ Силерниң бүгү салгалдарыңарга, каяа-даа чурттап чорзуңарза, кезээ мөңгеде доктааткан дүрүм бо-дур: кандыг-даа чаг биле ханны чивеңер ».

Бурганның дээди бараалгакчызының бачыды дээш өргүл

4 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чонга мону чугаала. Дээрги-Чаяакчының бир-ле айтышкынынга удур кандыг-бир кижиге частырыг кылып бачыт үүлгедип, айтышкынарның бирээзинге удур бир-ле чүве кылган дижик . ³ Бурганның дээди бараалгакчызы бачыт үүлгеткеш, оозу-биле чонну буруулуг кылып каан дижик. Ол үүлгеткен бачыды дээш өргүл кылдыр бода малындан четпес-дудуу эвес бугажыкты Дээрги-Чаяакчыга эккеп салзын. ⁴ Бурганның дээди бараалгакчызы бугажыкты Ужуражылга майгынынче кирер черге, Дээрги-Чаяакчының мурнунга эккелзин, холун ооң бажынга салзын. Оон бугажыкты Дээрги-Чаяакчының мурнунга дөгерзин. ⁵ Ооң соонда бугажыктың ханын дозуп алгаш, Ужуражылга майгынынче кирип келзин, ⁶ оон Дээрги-Чаяакчының мурнунга, ыдыктыг черниң көжегезиниң мурнунга салаазын ханче суккаш, чеди катап бызай чашсын. ⁷ Оон ол

Ужуражылга майгынының иштинде турар, Дээрги-Чаяакчының мурнунда айдызаар өргүл бедигээжиниң дөрт мыйызын хан-биле чаап кагзын , а бугажыктың арткан ханының шуптузун Ужуражылга майгынынче кирер черде турар өргүл салыр бедигээштиң дөжээнче төпсүн. ⁸ Ооң соонда өргүлдүң бугажыындан хамык чагны: ижин-хырын чаа болгаш малдың иштинде хамык чагны уштуп каапсын. ⁹ Оон ыңай ийи бүүректи чаа-биле катай болгаш оорга чаан база баарның эът-чаглыг кезээн – ол бүгүнү бүүректер-биле кады – аңгылап ужулзун. ¹⁰ Эп-найырал өргүлүңгө салган бугадан ол бүгүнү аңгылап уштуру ышкаш кылзын. Оон Бурганның бараалгакчызы ол чагларны өргүл салыр бедигээшке өрттетсин. ¹¹ А бугажыктың арткан бүгү кезектерин: кежин, хамык эъдин, бажын болгаш чодаларын база ишти-хырнын чини-биле катай чоннун турлааның даштында хүл төгер арыг черге үндүрө берзин, оон ыяштарга чада салгаш, өрттетсин. Бугажыкты хүл төгер черге өрттедир болзун ».

Бүгү чоннун бачыды дээш өргүл

¹³ «Израильдин бүгү чону частырыг кылып, бачыт үүлгеткен, а ол херек ниитилелдин көөр караандан чажыртына берген; улус Дээрги-Чаяакчының айтышкынарнынга удур кылып болбас ужурлуг бир-ле чүве кылгаш, буруудай берген дижик . ¹⁴ Оларның үүлгеткен бачыды билдине бээрге, бүгү ниитилел бачыт дээш өргүл кылдыр кодан малдың аразындан бугажыкты үндүргеш, Ужуражылга майгынының мурнунга эккелзин. ¹⁵ Оон ниитилелдин баштыңары Дээрги-Чаяакчының мурнунга холдарын бугажыктың бажынга салзын база ону дөгерзин. ¹⁶ Бурганның дээди бараалгакчызы бугажыктың ханын Ужуражылга майгынынга эккелгеш, ¹⁷ Дээрги-Чаяакчының мурнунга, ыдыктыг черниң көжегезиниң мурнунга салаазын ханга суккаш, чеди катап бызай чашсын . ¹⁸ Оон ол Ужуражылга майгынының иштинде турар, Дээрги-Чаяакчының мурнунда өргүл бедигээжиниң дөрт мыйызын хан-биле чаап кагзын, а арткан бүгү ханны Ужуражылга майгынынче кирер черде турар өргүл салыр бедигээштиң дөжээнче төпсүн. ¹⁹ Бугажыктың хамык чаан аңгылап ужулгаш, өргүл салыр бедигээшке өрттетсин ²⁰ база ооң мурнундагы бугажык-биле кылыр бүгү чүүлдү ооң-биле кылзын. Бурганның бараалгакчызы ынчалдыр кылып, чонну арыглаарга, олар Бурганның өршээлин алып. ²¹ Бурганның бараалгакчызы ол бугажыкты чоннун турлааның даштынче үндүрө бергеш, ооң мурнундагы бугажыкты өрттеткени дег, база ынчаар өрттетсин: ниитилелдин салганы бачыт дээш өргүл ол-дур».

**·Баштың кижиниң
бачыды дээш өргүл**

²² «Баштың кижини бачыт үүлгедип, Дээрги-Чаяакчы Бурганының айтышкыннарынга удур кылып болбас бир-ле чүвени частырыг бооп кылгаш, буруудай берген дижик. ²³ Ол ынчан бодунуң үүлгеткен бачыдын билип кааш, четпес-дудуу эвес дүктүгүр хунаны өргүлгө салзын. ²⁴ Оон хунаның бажынга холун салзын база ону бүрүн өрттедир өргүлдү дөгөрер черге, Дээрги-Чаяакчының мурнунга дөгөрзин: бачыт дээш өргүл ол-дур. ²⁵ Бурганның бараалгакчызы өргүлдүң ханынче салаазын суккаш, өргүл салыр бедигээштиң мыйыстарын чаап кагзын, а арткан ханны өргүл бедигээжиниң дөжөөнчө төпсүн. ²⁶ Ооң соонда хунаның хамык чаан, эп-найырал өргүлүнүң чаа дег, өргүл салыр бедигээшке өрттетсин. Бурганның бараалгакчызы -баштың кижиниң бачыдын ынчалдыр арыглаарга, ол кижини Бурганның өршээлин алыр».

**Чоннуң бир төлээлекчизиниң
бачыды дээш өргүл**

²⁷ «Чон аразындан кандыг-бир карачал кижини частырыг кылып, бачыт үүлгеткеш, Дээрги-Чаяакчының айтышкыннарының бирээзинге удур кылып болбас ужурлуг бир чүве кылгаш, буруудай берген дижик. ²⁸ Ол бодунуң үүлгеткен бачыдын билип кааш, бачыды дээш өргүл кылдыр четпес-дудуу эвес дүктүгүр кыс өшкүнү эккеп салзын. ²⁹ Оон холун өргүлүнүң бажынга салзын база бүрүн өрттедир өргүлдү дөгөрер черге бачыт дээш өргүлдүң өшкүзүн дөгөрзин. ³⁰ А Бурганның бараалгакчызы өргүлдүң өшкүзүнүң ханынче салаазын суккаш, бүрүн өрттедир өргүл салыр бедигээштиң мыйыстарын чаап кагзын, а арткан ханның шуптузун өргүл бедигээжиниң дөжөөнчө төпсүн. ³¹ Оон Бурганның бараалгакчызы өшкүнүң хамык чаан, эп-найырал өргүлүнүң чаа дег, аңгылап ужулзун база Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыт болзун дээш өргүл салыр бедигээшке өрттетсин; Бурганның бараалгакчызы демги кижини ынчалдыр арыглаарга, ол кижини Бурганның өршээлин алыр.

³² А бир эвес ол кижини бодунуң бачыды дээш өргүл кылдыр хой малды салырын күзээр болза, четпес-дудуу эвес кыс хойну эккеп салзын. ³³ Ол кижини холун өргүлүнүң бажынга салзын база бүрүн өрттедир өргүлдү дөгөрер черге хоюн бачыт дээш өргүл болу бээр кылдыр дөгөрзин. ³⁴ Бурганның бараалгакчызы өргүлдүң ханынче салаазын суккаш, бүрүн өрттедир өргүл салыр бедигээштиң мыйыстарын чаап кагзын, а арткан ханның шуптузун өргүл салыр бедигээштиң дөжөөнчө төпсүн. ³⁵ Оон хойнуң хамык чаан, эп-найырал өргүлүнгө салган хойнуң чаан дег, аңгылап ужулзун

база Дээрги-Чаяакчыга салган өске өргүлдөр-биле кады өрттетсин. Бурганның бараалгакчызы демги кижини үүлгеткен бачыдындан ынчалдыр арыглаарга, ол кижини Бурганның өршээлин алыр.

5 Шак мындыг бачыттар туруп болур. Кандыг-бир кижини бир-ле чүүлдү көрүп, билген тургаш, каргыш салган сөстү дыңнааш-даа азы херечи болу бергеш-даа, билир чүүлүн дыңнатпайн баар болза, буруузун боду чүктээр. ² Азы бир кижини кандыг-бир арыг эвес чүүлгө: арыг эвес аңның сегинге, азы арыг эвес азырал малдың сегинге, азы арыг эвес үүрмек дириг амытанның сегинге дегген болза, боду ындыг деп билбесе-даа, база арыг эвес болгаш буруулуг болур. ³ Азы бир кижини арыг эвес өске кижиге (оон кээп турар, бужартап боор янзы-бүрү арыг эвес чүүлдерниң кандыызы-даа хамаан чокка) деггеш, ону билип кааш, база буруулуг болур. ⁴ Азы бир кижини улустуң черле даңгыраглап чаңчыккан чүүлүнгө хамаарыштыр бир-ле багай азы эки чүүл кылыр бооп, бодал чокка аксы-даңгыраан берген болза, ону билип кааш, база буруулуг болур. ⁵ Шак ындыг кижини ол таварылгаларның кайызы-даа дээш буруулуг болза, кандыг бачыт үүлгеткен ачыы-биле билинзин. ⁶ Ооң соонда үүлгеткен бачыды дээш Дээрги-Чаяакчыга буруузун билингениниң өргүлү кылдыр кыс шээр малды: хойну азы дүктүгүр өшкүнү эккеп салзын. Бурганның бараалгакчызы ынчан ону бачыдындан арыглап каар.

⁷ А бир эвес ол кижиниң шээр мал эккеп салыр харык-шинээ чок болза, бачыды дээш буруузун билингениниң өргүлү кылдыр Дээрги-Чаяакчыга ийи көгө-буганы азы ийи көгээзинни эккеп салзын: бирээзи бачыт дээш өргүл, а өскези – бүрүн өрттедир өргүл болзун. ⁸ Ол кижини куштарын Бурганның бараалгакчызынга чедире берзин, а Бурганның бараалгакчызы баштай бачыт дээш өргүлдүң кужун өргүп, ооң мойнун оора долгазын, чүглө бажын мага-бодундан аңгылавазын. ⁹ Оон ол өргүлдүң ханындан өргүл салыр бедигээштиң ханазынче бызай чашсын, а арткан ханны өргүл бедигээжиниң дөжөөнчө төпсүн: бачыт дээш өргүл ол-дур. ¹⁰ А өске кушту доктааткан чурум ёзугаар бүрүн өрттедир өргүл кылдыр салзын. Бурганның бараалгакчызы ол кижини үүлгеткен бачыдындан ынчалдыр арыглаарга, ол кижини Бурганның өршээлин алыр. ¹¹ Бир эвес ол кижини ийи көгө-буганы азы ийи көгээзинни эккеп салып шыдавак болза, үүлгеткен бачыды дээш бир °эфа иштиниң оннуң бир кезээ эң шынарлыг далганны эккеп салзын; ооң бачыт дээш өргүлү ол-дур. Ол кижини өргүлүнүң далганынче олива үзү кутпазын база ладанны салбазын – ындыг чүүлдер өргүлгө турбас ужурлуг. ¹² Оон өргүлүн Бурганның бараалгакчызынга эккеп берзин. А Бурганның бараалгакчызы өргүлдүң сагындырыг боор кезээ кылдыр бир долу адышты уруп алгаш, өргүл бедигээжинге Дээрги-Чаяакчыга салып, отка

өрттетсин: бачыт дээш өргүл ол-дур. ¹³ Бурганның бараалгакчызы демги кижини ол таварылгаларның кайы-бирээзинде үүлгеткен бачыдындан ынчалдыр арыглаарга, ол кижини Бурганның өршээлин алыр. Далган-тараа өргүлүн салып турда дег, артып калган далган Бурганның бараалгакчызыны болур ».

Кем-буруу дээш өргүл

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ¹⁵ «Кандыг-бир кижини частырыг кылып бачыт үүлгеткеш, Дээрги-Чаяакчыга бараалгадыр ужурлуг ыдыктыг чүүлдерин бараалгатпайн барган дирик. Ол кижини кем-буруузу дээш өргүл кылдыр шээр малындан четпес-дудуу эвес кошкарны Дээрги-Чаяакчыга эккеп салзын. Кошкарның өрттөн ыдыктыг черге ажыглаар мөңгүн °шекелге тодаратсын. ¹⁶ Ыдыктыг чүүлдерге чедирген когаралы дээш, демги кижини ооң өрттөн төлээш, өртектиң бештиң бирин база немей бергеш, Бурганның бараалгакчызынга хүлээдир ужурлуг. А Бурганның бараалгакчызы кем-буруу дээш өргүлдүң кошкарын өргээш, демги кижини арыглаарга, ол кижини Бурганның өршээлин алыр.

¹⁷ А бир эвес кандыг-бир кижини бачыт үүлгедип, Дээрги-Чаяакчының айтышкыннарының бирээзинге удур кылып болбас чүве кылыр болза, боду-даа билбейн буруудай бергени ол-дур база буруузун ол боду чүктээр ужурлуг. ¹⁸ Ол кижини кем-буруузу дээш өргүл кылдыр бодунуң шээр малындан четпес-дудуу эвес кошкарны доктаадып каан өртектиң аайы-биле Бурганның бараалгакчызынга эккелзин. Бурганның бараалгакчызы демги кижини боду-даа билбейн кылган частырыындан арыглаарга, ол кижини Бурганның өршээлин алыр. ¹⁹ Демги кижиниң Дээрги-Чаяакчының мурнунга буруудаан кем-буруузу дээш салыр өргүлү ол-дур».

6 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Кандыг-бир кижини Дээрги-Чаяакчының мурнунга бачыт үүлгедип, кемниг херек кылып, өске кижиниң бүзүрелин шын эвес ажыглап, аңаа шыгдадып каан азы түр када ажыглаары-биле берип каан чүвезин „албадым“ деп мегелээн, азы оорланган, азы өске кижиниң чүвезин хунаап алган, азы улустуң чидирген чүвезин тып алгаш, меге даңгырак берип, чугаалаваан дирик. Шак ындыг хевирлиг кемниг херектер кылыр болза, ⁴ ол кижини бачыт үүлгедип, буруудай берген-дир. Ындыг болганда, оорлап алган азы хунаап алган чүвезин база улустуң аңаа шыгдадып каан азы бодунуң тып алган чүвезин дедир эгидер ужурлуг. ⁵ Черле ынчаш мегелеп даңгырак бергени бүгү таварылгаларда ол кижини кем-буруузу дээш өргүл салып турары хүнде эт-хөреңгини эзулуг ээзинге бүрүнү-биле дедир эгидип бээр база ооң өрттээниң бештиң бирин немей төлээр ужурлуг. ⁶ Оон ол кижини Дээрги-

Чаяакчыга кем-буруузу дээш өргүл кылдыр шээр малындан доктаадып каан өртектен эзугаар четпес-дудуу эвес кошкарны Бурганның бараалгакчызынга эккеп берзин. ⁷ А Бурганның бараалгакчызы ону арыглаарга, демги кижини кылган бүгү-ле шак ол кем-буруулуг херектери дээш өршээлди алыр».

Бүрүн өрттедир өргүл дугайында тодаргайлаан дүрүм-хоойлу

⁸ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ⁹ «Ааронга болгаш ооң оолдарынга айтышкынымны дамчыт: бүрүн өрттедир өргүл кылырының дүрүм-хоойлузу мындыг дээрзин чугаала. Бүрүн өрттедир өргүл ону өрттеткен бедигээшке дүннү өттүр, эртенге чедир чытсын база өргүл бедигээжиниң оду өшпейн кыпсын. ¹⁰ Бурганның бараалгакчызы бодунуң иштики чүвүрлерин болгаш даштыкы хевин кедип алзын база бедигээште салгаш, кывыскан бүрүн өрттедир өргүлдүң хүлүн узуп, дүжүргеш, өргүл бедигээжиниң чанынга салып кагзын. ¹¹ Оон кеткен хевин ужулгаш, өске хепти кеткеш, хүлдү чоннуң турлааның даштында арыг черге үндүргеш, төпсүн. ¹² Өргүл салыр бедигээште от черле өшпейн, үзүктел чок кыпсын, а Бурганның бараалгакчызы эртенниң-не бедигээште отка ыяштар салып, кывыссын база бүрүн өрттедир өргүлдү аңаа чада салзын, оон эп-найырал өргүлүнүң чаан өрттетсин. ¹³ Өргүл салыр бедигээште от черле өшпейн, үргүлчү кыпсын».

Далган-тараа өргүлүнүң дугайында тодаргайлаан дүрүм-хоойлу

¹⁴ «Далган-тараа өргүлүнүң дугайында дүрүм-хоойлу бо-дур. Аароннуң оолдары ону Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээштиң баарынга эккеп салыр ужурлуг. ¹⁵ Бурганның бараалгакчызы далган-тараа өргүлүндөн олива үзү холаан далганны болгаш өргүлде бар бүгү-ле ладанны адыжын долдур ап алгаш, өргүлдүң сагындырыг болур шак бо кезээн Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыт кылдыр өргүл бедигээжинге өрттетсин. ¹⁶ Далган-тараа өргүлүнүң арткан кезээн Аарон болгаш ооң оолдары чизин; ону ажыткы-биле хөөтпейн быжыргаш, ыдыктыг черге, Ужуражылга майгынының хериминиң иштинге чиир ужурлуг. ¹⁷ Далган-тараа өргүлүн ажыткы-биле хөөтпейн быжырар херек; Мээң оларга отка өрттедир өргүлдерден аңгылап берген кезээм ол-дур. Бачыт дээш өргүл азы кем-буруу дээш өргүл ышкаш, аажок ыдыктыг өргүл ол-дур. ¹⁸ Аароннуң салгалында эр хиндиктиг кижини бүрүзү ону чип болур. Дээрги-Чаяакчыга салган отка өрттедир өргүлдерден ону силерниң бүгү салгалдарыңарга үргүлчү алыр үлүүңер кылдыр

доктаадып каан. Аңаа дегген шупту улус ыдыктыг болу бээр ».

¹⁹ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ²⁰ «Аарон болгаш ооң оолдары Ааронну бараан болуушкунче шилип салган хүнден бээр Дээрги-Чаяакчыга хүннүң-не бир °эфаның оннуң бири ишти эң шынарлыг далганны өргүл кылдыр эккеп салыр ужурлуг. Ооң бир чартыын – эртен, а ийиги чартыын – кежээ эккеп салыр ужурлуг. ²¹ Далганны калбак тавак-пашка олива үзү-биле холааш, экидир быжыргаш, кезектей буза тырткаш, өргүлгө сал : Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыт ол-дур . ²² Аароннуң орнун ээлезин дээш, ооң оолдарындан шилип каан дээди бараалгакчы шак ол далган-тараа өргүлүн кылыр ужурлуг – кезээ мөңгөде доктааткан дүрүм ол-дур; Дээрги-Чаяакчыга салыр ындыг өргүлдү бүрүнү-биле өрттедир херек . ²³ Бурганның бараалгакчызының өмүнээзинден салган кандыг-даа далган-тараа өргүлүн бүрүнү-биле өрттедир ужурлуг, ону чип болбас».

Бачыт дээш өргүл дугайында тодаргайлаан дүрүм-хоойлу

²⁴ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ²⁵ «Ааронга болгаш ооң оолдарынга мону чугаала. Бачыт дээш өргүл дугайында дүрүм-хоойлу мындыг болур : ону Дээрги-Чаяакчының мурнунга, бүрүн өрттедир өргүл дөгөрер черге дөгөрер херек; аажок ыдыктыг өргүл ол-дур. ²⁶ Бурганның бараалгакчыларының аразындан бачыт дээш өргүлдү эккеп салып турар кижини ону чип болур; ыдыктыг черге, Ужуражылга майгынының хериминиң иштинге чиир ужурлуг. ²⁷ Ол өргүлдүң эъдинге дегген бүгү улус ыдыктыг болу бээр, а бир эвес ооң ханы хевиңче чаштай бээр болза, былчашкан ханны ыдыктыг черге чуп каавыт. ²⁸ Өргүлдү дой савага хайындырып турган болза, ол саваны чуура шаап кааптар херек , а бир эвес ону чес савага хайындырган болза, ол саваны сивирип аштааш, суг-биле чайып төгөр ужурлуг. ²⁹ Бурганның бараалгакчызының үре-салгалындан үнген эр кижини бүрүзү ону чип болур: аажок ыдыктыг өргүл ол-дур. ³⁰ А улусту арыглаар дээш, Ужуражылганың ыдыктыг майгынынче ханын кирип эккээр өргүл бүрүзүн чири хоруглуг – ону отка өрттедир херек ».

Кем-буруу дээш өргүл дугайында тодаргайлаан дүрүм-хоойлу

⁷ «Кем-буруу дээш өргүл дугайында дүрүм-хоойлу мындыг : ол дээрге аажок ыдыктыг өргүл болур. ² Ол өргүлдү бүрүн өрттедир өргүл дөгөрер черге дөгөрер херек. Бурганның бараалгакчызы ооң ханын өргүл салыр бедигээштиң бүгү талаларынче төпсүн. ³ Ол өргүл

малының хамык чаан: ужазын, ижин-хырын чаан, оон ыңай ийи бүүректи чаа-биле катай болгаш оорга чаан база баарның эт-чаглыг кезээн – ол бүгүнү аңгылап ужулгаш, өргүлгө салзын.

⁵ Бурганның бараалгакчызы ол чагларны өргүл бедигээжинге Дээрги-Чаяакчыга отка өрттедир өргүл кылдыр өрттетсин: кем-буруу дээш өргүл ол-дур. ⁶ Бурганның бараалгакчызының үре-салгалындан үнген эр кижини бүрүзү ону чип болур: аажок ыдыктыг өргүл ол-дур, ынчангаш ыдыктыг черге чиир ужурлуг.

⁷ Бачыт дээш болгаш кем-буруу дээш ийи өргүл чаңгыс дүрүм-хоойлу: Бурганның бараалгакчыларының аразындан өргүл дамчыштыр улусту арыглаар кижини ооң эъдин алыр . ⁸ Бир эвес Бурганның бараалгакчызы кандыг-бир кижиниң бүрүн өрттедир өргүлүн эккеп салыр болза, шак ындыг өргүл болган малдың кежини база алыр. ⁹ Ол ышкаш суугуга хаарган ийикпе, азы борбак пашка болгаш калбак тавак-пашка быжырган бүгү-ле далган-тараа өргүлдери оларны эккеп салып турар бараалгакчы алыр. ¹⁰ А быжырбаан, олива үзү холаан азы кургаг далган-тараа өргүлдериң шуптузу Аароннуң бүгү оолдарыны болур ; олар өргүлдерни аразында улежип алыр ужурлуг».

Эп-найырал өргүлүнүң дугайында тодаргайлаан дүрүм-хоойлу

¹¹ «Дээрги-Чаяакчыга улустуң эккеп салып турары эп-найырал өргүлүнүң дугайында дүрүм-хоойлу мындыг . ¹² Бир эвес кандыг-бир кижини өөрүп четтиргенин илередип, ону эккеп салып турар болза, ол өргүлү-биле кады олива үзү холааш, ажиткы-биле хөөтпейн быжырган хлепти, олива үзү-биле кырын чагган чуга хаарган далганнарны база олива үзүн экидир холуп каан эң шынарлыг далгандан быжырган бооваларны эккеп салзын . ¹³ А оон ыңай өөрүп четтириешкин өргүлү-биле кады ажиткылыг хлепти база эккеп салыр ужурлуг. ¹⁴ Ол кижини бодунуң эккеп турары бүгү өргүлүнден Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылдыр салзын дээш, далган-тарааның аймак бүрүзүндөн үзүп берзин: оларны эп-найырал өргүлүнүң ханын төпкен бараалгакчы алыр.

¹⁵ Өөрүп четтириешкин өргүлүнүң эъдин ону өргүлгө салган хүнде-ле чиир ужурлуг, даартагы эртенге чедир арттырып болбас . ¹⁶ А бир эвес кандыг-бир кижини малды бодунуң даңгыраан күүседир дээш азы эки туразы-биле эп-найырал өргүлү кылдыр эккеп салып турар болза, ооң эъдин ону өргөөн хүнде-даа, даартазында-даа чип болур . ¹⁷ Ынчалза-даа өргүл эъди үшкү хүнде база артып каар болза, отка өрттедир ужурлуг. ¹⁸ А бир эвес ол кижини эп-найырал өргүлүнүң эъдин үшкү хүнде чиир болза, Бурганга таарымчалыг болбас, ону өргүл кылган деп санава; ол эт бужартаан болур,

а ону чигген кижиги буруузун боду чүктээр. ¹⁹ Кандыг-бир арыг эвес чүүлге дегген өргүл эъдин база чип болбас – ону отка өрттедир ужурлуг. Арыг кижиги бүрүзү эътти чип болур, ²⁰ а бир эвес кандыг-бир кижиги, арыг эвес апарган тургаш, Дээрги-Чаяакчыга салган эп-найырал өргүлүнүң эъдин чиир болза, ол кижини бодунуң чонунуң аразынга амы-тынныг арттырбас. ²¹ Бир кижиги кандыг-даа арыг эвес чүвеге: азы арыг эвес кижиге, азы арыг эвес малга, азы бир-ле арыг эвес үүрмек дириг амытанга дегген соонда, Дээрги-Чаяакчыга салган эп-найырал өргүлүнүң эъдин чиир болза, ол кижини бодунуң чонунуң аразынга амы-тынныг арттырбас».

Өргүлдер дугайында өске дүрүм-хоойлу

²² Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ²³ «Израиль чонга дараазында чүүлду дамчыдып чугаала. Кандыг-даа инек, хой, өшкү мал чаан чивеңер. ²⁴ Бодунуң өлүмү-биле өлгөн азы араатан аңга өлүрткен малдың чаан кандыг-даа хереглелге ажыглап болур, чүгле чип болбас.

²⁵ Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылдыр салган малдың чаан чиир кандыг-бир кижиги турар болза, ол кижини бодунуң чонунуң аразынга амы-тынныг арттырбас. ²⁶ Чурттап турар бүгү аал-ораныңарга кандыг-даа ханны: куштуң-даа, мал-маганның-даа ханын чивеңер. ²⁷ А бир эвес кандыг-бир кижиги хан чиир болза, ол кижини бодунуң чонунуң аразынга амы-тынныг арттырбас».

²⁸ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ²⁹ «Израиль чонга дараазында чүүлду дамчыдып чугаала. Дээрги-Чаяакчыга бодунуң эп-найырал өргүлүн эккеп салып турар кижиги ол өргүлүнүң кезээн Дээрги-Чаяакчыга тускай өргүл кылдыр эккеп салыр ужурлуг. ³⁰ Ол кижиги Дээрги-Чаяакчыга салыр өргүлдү бодунуң холу-биле эккеп салыр ужурлуг: өргүл чаа биле төштү салыр ужурлуг, төш дээрге Дээрги-Чаяакчыга онза өргүлдүр. ³¹ Ооң соонда Бурганның бараалгакчызы чагны өргүл бедигээжинге өрттетсин, а төш Аароннуу болгаш ооң оолдарыны болур. ³² Эп-найырал өргүлү кылдыр салган малдың оң талакы дөңмээн база Бурганның бараалгакчызынга бериңер. ³³ Аароннуң оолдарының аразындан эп-найырал өргүлүнүң ханы биле чаан өргүлгө салып турган кижиги оң талакы дөңмекти үлүг кылдыр алыр. ³⁴ Чүгө дээрге израиль чоннуң эп-найырал өргүлдеринден Меңээ бараалгаткан онза өргүлдер болур төш биле дөңмекти алгаш, Бурганның бараалгакчызы Ааронга болгаш ооң оолдарынга берип турар мен. Ол дээрге израиль чоннуң салып турар өргүлдеринден Бурганның бараалгакчыларының үргүлчү алыр үлүү-дүр».

³⁵ Ааронну болгаш ооң оолдарын Дээрги-Чаяакчыга ыдыктыг бараан болуру-биле эккелген хүнден бээр Дээрги-Чаяакчыга салган өргүлдерден

оларның алыр үлүү шак ындыг боор-дур. ³⁶ Дээрги-Чаяакчы оларны шилип алган хүнүнде ол үлүгнү оларга бээр кылдыр израиль чонга айтышкынын берген. Оларның үргүлчү алыр үлүү ол-дур. ³⁷ Бүрүн өрттедир өргүл, далган-тараа өргүлү, бачыт дээш өргүл, кем-буруу дээш өргүл, Бурганның бараалгакчызын бараан болуушкунче кириер өргүл болгаш эп-найырал өргүлүнүң дугайында дүрүм-хоойлу шак ындыг боор-дур. ³⁸ Ол дүрүм-хоойлуну Дээрги-Чаяакчы Моисейге Синай дагга дамчыткан. Дээрги-Чаяакчы Бодунга өргүлдер эккеп салыр дугайында айтышкынын израиль чонга ээн кургаг Синай ховузунга берген үеде ол болган.

Ааронну болгаш ооң оолдарын бараан болуушкунче кииргени (Хост. 29:1-36)

8 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Ааронну оолдары-биле кады кый деп алгаш, ыдыктыг хептерни, шилип чаар олива үзүн, бачыт дээш өргүлдүң бугажыын, ийи кошкарны болгаш бир аргаан хааржак ишти ажыткы-биле хөөтпейн хаарган далганнарны база ап ал. ³ Оон бүгү чонну Ужуражылга майгынынче кирер черге чыылдырывыт».

⁴ Моисей Дээрги-Чаяакчының айтышкынын ёзугаар кылган. Чон Ужуражылга майгынынче кирер черге чыгып келген. ⁵ Моисей ынчан чонга: «Дээрги-Чаяакчының айтышкынын ёзугаар кылыр ужурлуг чүүл бо-дур» – деп чугаалаан. ⁶ Оон ол Ааронну оолдары-биле кады чанынга эккеп, сугга чундурган. ⁷ Ооң соонда Ааронга чуга иштики узун хөйлең кедиргеш, кур-биле куржааш, даштыкы тон кедирип каан; хеп кырындан кедер эфодту база кедиргеш, ону быжыглап, эфодтуң тускай куру-биле куржап каан. ⁸ Оон аңа ыдыктыг хапчыгаш кедиргеш, аңаа урим биле туммимни суп каан. ⁹ Моисей Аароннуң бажынга тюрбан дээр бөрт кедиргеш, Дээрги-Чаяакчының айтышкынын ёзугаар бөрттүң мурнунга Ааронну Дээрги-Чаяакчыга бараалгатканының демдээ болур алдын каасталганы кадап берген.

¹⁰ Моисей оон шилип чаар олива үзүн алгаш, майгын биле ооң иштинде бүгү чүвени чаап, оларны ынчалдыр ыдыктап каан. ¹¹ Өргүл салыр бедигээшти чеди катап үс-биле бызай чашкаш, бедигээшти болгаш ооң бүгү херекселдерин, чунар саваны болгаш ооң таваан ыдыктап каан. ¹² Оон шилип чаар олива үзүн Аароннуң бажынче элээнни кудуп, ону ыдыктаанының демдээ кылдыр чаап каан. ¹³ Ооң соонда Моисей Аароннуң оолдарын эккелдиргеш, Дээрги-Чаяакчының берген айтышкынын ёзугаар оларга иштики хөйлеңнер кедиргеш, кур-биле куржааш, тускай бөрттер кедирип берген.

¹⁴ Моисей бачыт дээш өргүл болур бугажыкты эккелген, а Аарон болгаш ооң оолдары бугажыктың

бажынче холдарын салган. ¹⁵ Моисей ынчан бугажыкты дөгергеш, ханын дозуп алгаш, салаазын ханче суккаш, өргүл бедигээжин арыглап, ооң мыйыстарын бүгү талаларындан чаап каан, а арткан ханның шуптузун өргүл бедигээжиниң дөжээнче төпкеш, ону арыглаары-биле ыдыктап каан. ¹⁶ Оон ол бугажыктың иштинде хамык чаан, баарының эт-чаглыг кезээн болгаш ийи бүүрэн чаа-биле катый ап алгаш, өргүл салыр бедигээшке өрттедипкен. ¹⁷ А бугажыктың эъдин, кезин болгаш чинин чоннуң турлааның даштынга Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын ёзугаар аппарып өрттедипкен. ¹⁸ Ооң соонда Моисей бүрүн өрттедир өргүлдүң кошкарын эккээрге, Аарон болгаш ооң оолдары кошкарның бажынче холдарын салганнар. ¹⁹ Моисей кошкарны дөгергеш, ооң ханын өргүл салыр бедигээштиң бүгү талаларынче төпкен. ²⁰ Ооң соонда ол кошкарны үзе-чаза кескеш, бажын, мага-бодунуң кезектерин болгаш чаан өрттедипкен. ²¹ А ишти-хырны болгаш чодаларын сугга чуп каапкаш, кошкарны өргүл салыр бедигээшке бүрүнү-биле өрттедипкен: Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыт, Ооң Моисейге берген айтышкынын ёзугаар салган отка бүрүн өрттедир өргүл ол болган.

²² Моисей оон Бурганның бараалгакчызын бараан болуушкунче кириериниң өргүлү болур ийиги кошкарны эккээрге, Аарон болгаш ооң оолдары кошкарның бажынче холдарын салган. ²³ А Моисей кошкарны дөгергеш, ханын дозуп алгаш, Аароннуң оң талакы кулааның халбаңын, оң талакы хол-будунуң улуг салааларын чаап берген. ²⁴ Аароннуң оолдарын база чанынче кый деп алгаш, оң талакы кулактарының халбаңнарын, оң хол-буттарының улуг салааларын чаап берген, а ооң соонда арткан ханны өргүл салыр бедигээштиң бүгү талаларынче төпкен. ²⁵ Моисей кошкарның чаан, ужазын, иштинде хамык чаан, баарның эт-чаглыг кезээн, ийи бүүректи чаа-биле катый база оң талакы дөңмекти ап алган. ²⁶ Ол Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан, ажыткы-биле хөөтпейн хаарган далган-тараалыг аргаан хааржактан бир хлебти, олива үзү холаан бир боованы база бир чуга хаарган далганын ап алгаш, өргүл малының чааның база оң талакы дөңмээниң кырынга салып каан. ²⁷ Оон ол бүгүнү Аароннуң болгаш ооң оолдарының адыштарынга салгаш, Дээрги-Чаяакчыга онза өргүл кылдыр бараалгаткан. ²⁸ Моисей ол бүгүнү оларны адыштарындан ап алгаш, өргүл бедигээжинге бүрүн өрттедир өргүл-биле кады өрттедипкен: Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг өргүл, Аңаа салган отка өрттеткен өргүл ол болган. Шак ол өргүл-биле Бурганның бараалгакчыларын бараан болуушкунче кириргени ол-дур. ²⁹ Оон Моисей төштү ап алгаш, Дээрги-Чаяакчыга онза өргүл кылдыр бараалгаткан. Дээрги-Чаяакчының

Моисейге берген айтышкынын ёзугаар өргүлдүң кошкарындан ооң алыр үлүү ол турган. ³⁰ Ооң соонда ол шилип чаар олива үзү биле өргүл салыр бедигээшке турган ханны ап алгаш, Ааронче база ооң хевинче бызай чашкан, а ол ышкаш ооң оолдарынче, оларның хептеринче база. Моисей Ааронну, ооң хевин, а ол ышкаш ооң оолдарын, оларның хептерин шак ынчаар ыдыктап каан.

³¹ Ооң соонда Моисей Ааронга болгаш ооң оолдарынга мынча дээн: «Ужуражылга майгынынче кирер чер чанынга эътти дүлгеш, бараан болуушкунче кириер өргүлдү салыр аргаан хааржакта далган-тараа-биле кады чиңер. Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы меңээ: „Ону Аарон болгаш ооң оолдары чизин“ – деп айтышкын берген болгай. ³² А эът биле далган-тарааның артыын отка өрттедиптиңер. ³³ Силерни бараан болуушкунче кириериниң хуннери эртпээн шаанда – чеди хүн дургузунда – Ужуражылга майгынының хериминиң иштинге артып калыңар, чүге дээрге ол ёзулалдың үези ынча хүн үргүлчүлээр-дир. ³⁴ Силерни арыглаар дээш бөгүн канчаар кылганы дег, ынчаар кылып чоруурун Дээрги-Чаяакчы дужааган. ³⁵ Ужуражылга майгынының хериминиң иштинге чеди дүн-хүн дургузунда артып калыңар; өлбес дээш, Дээрги-Чаяакчының айтышкынын сагыңар. Ол меңээ ынчаар дужааган болгай». ³⁶ Аарон болгаш ооң оолдары Дээрги-Чаяакчы Моисейниң аксы-биле чүнү дужааганыл, шуптузун күүсеткеннер.

Аароннуң болгаш ооң оолдарының баштайгы өргүлдери

9 Сески хүнде Моисей Ааронну болгаш ооң оолдарын база Израильдиң баштыңнарын кый деп алган. ² Ол Ааронга мынча дээн: «Бачыт дээш өргүл болур бугажык биле бүрүн өрттедир өргүл болур кошкарны – иелээ четпес-дудуу эвес малды ап алгаш, Дээрги-Чаяакчының мурнунга эккеп сал. ³ Израиль чонга мону чугаала: „Бачыт дээш өргүл болур дүктүгүр хунаны, бүрүн өрттедир өргүл болур, четпес-дудуу эвес бир хар назылыг молдурга биле хураганын эккелиңер. ⁴ Эп-найырал өргүлү болур буга биле кошкарны база үс-биле холаан далган-тараа өргүлүн эккелгеш, Дээрги-Чаяакчыга өргүңер, чүге дээрге Ол бөгүн силерге кээп көстүр-дүр“. ⁵ Улус Моисейниң: «Эккелиңер!» – деп дужааган чүвезин Ужуражылга майгынының чанынга эккелген. Бүгү чон чедип келгеш, Дээрги-Чаяакчының мурнунга туруп алган. ⁶ Моисей оларга: «Ол бүгүнү Дээрги-Чаяакчының айтышкынын ёзугаар кылыңар, ынчан Дээрги-Чаяакчының чайынналчак чырылы силерге чырып кээр» – деп чугаалаан. ⁷ Оон ол Ааронга мынча дээн: «Өргүл салыр бедигээшке чоокшулай бергеш, бодуңуң бачыт дээш өргүлүң биле бүрүн өрттедир өргүлүңү эккеп салгаш, бодуңу база чонну арыглап каг; чоннуң өргүлүн эккеп салгаш, Дээрги-

Чаяакчының айтышкынын ёзугаар чонну арыглап каг».

⁸ Аарон өргүл салыр бедигээшче чоокшулап келгеш, бугажыкты бачыт дээш өргүл кылдыр эккеп дөгөргөн; ынчаарга ол өргүл ооң боду дээш болган. ⁹ Аароннун оолдары ачазынга ханны ап бээрге, ол салаазын ханга суккаш, өргүл салыр бедигээштиң мыйыстарын чаап каан, а арткан ханны өргүл бедигээжиниң дөжээнче төпкөн. ¹⁰ Аарон оон бачыт дээш өргүл болган малдың чаан, бүүректерин, баарының эт-чаглыг кезээн Дээрги-Чаяакчының Моисейге берген айтышкынын ёзугаар өргүл салыр бедигээшке өрттедипкен. ¹¹ А эт биле кежин чоннун турлааның даштынга отка өрттедипкен. ¹² Ооң соонда Аарон бүрүн өрттедир өргүлдү дөгөрөргө, оолдары ачазынга ханны ап бээрге, өргүл салыр бедигээштиң бүгү талаларынче төпкөн. ¹³ Бүрүн өрттедир өргүлдүң мага-бодунун кезектери болгаш бажын оолдары ап бээрге, Аарон ол бүгүнү өргүл салыр бедигээшке өрттедипкен. ¹⁴ Оон ыңай ол өргүл малының ишти-хырны биле чодаларын чуггаш, өргүл салыр бедигээшке өрттедипкен.

¹⁵ Аарон оон соонда чоннун өргүлүн эккеп салган: дүктүгүр хунаны чоннун бачыт дээш өргүлү кылдыр ооң мурнундагы өргүлдүң бугажыын дег дөгөргөн.

¹⁶ Бүрүн өрттедир өргүлдү база эккелгеш, доктааткан чурум ёзугаар эккеп салган. ¹⁷ Далган-тараа өргүлүн эккелгеш, адыжын долдур уруп алгаш, эртенги бүрүн өрттедир өргүл-биле кады өргүл бедигээжинге өрттедипкен. ¹⁸ Аарон оон чоннун эп-найырал өргүлү кылдыр буга биле кошкарны дөгөргөш, оолдары ханны ап бээрге, өргүл салыр бедигээштиң бүгү талаларынче төпкөн. ¹⁹ Оолдары ачазынга буганың чаан, кошкарның ужазын болгаш ижин-хырын чаан база баарының эт-чаглыг кезээн ап бергеннер.

²⁰ Оолдары чагны өргүл малдарының төштеринче салып каарга, Аарон чагны өргүл бедигээжинге өрттедипкен. ²¹ А өргүлдерниң төжү биле оң талакы дөңмээн Аарон Моисейниң дужааганын ёзугаар Дээрги-Чаяакчыга онза өргүл кылдыр бараалгаткан.

²² Аарон оон чонче эргилип келгеш, холдарын өрү көдүргөш, чонну алгап-йөрээп каан болгаш бачыт дээш өргүлдү, бүрүн өрттедир өргүлдү база эп-найырал өргүлүн салган соонда, өргүл бедигээжиниң турар черинден дүжүп келген. ²³ Оон Моисей биле Аарон Ужуражылга майгынынче кире берген, а үнүп келгеш, чонну алгап-йөрээп каан. Ынчан Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы бүгү чонга чырып келген. ²⁴ Дээрги-Чаяакчыдан өөскүп үнген от өргүл салыр бедигээште бүрүн өрттедир өргүл биле чагны өрттедипкен. Чон ону көрүп кааш, өөрээнинден алгырып, сөгүрүп кээп дүжүп турган.

Бараалгакчыларның боттарын алдынары

10 Аароннун ийи оглу – Надав биле Авиуд – кайызы-даа бодунун айдызаар саваларын алгаш, орта от салгаш, ол одунче айдызаар чүүлдер каап алганнар. Ынчалза-даа оларның Дээрги-Чаяакчыга эккеп салган оду Ооң оларга ажыглазын дээш бергени база таарымчалыг деп көргени от эвес болган. ² Ынчан Дээрги-Чаяакчыдан от өөскээш, Надав биле Авиудту өрттедиптерге, олар Ооң мурнунга өлүп калганнар.

³ Моисей Ааронга: «Дээрги-Чаяакчының: „Менче чоокшулап кээп турар улус Мээң ыдыктыымны хүндүлээр ужурлуг! Бүгү чоннун мурнунга алдаржыыр мен!“ – дээш, чугаалаар бодаан чүвези бо ышкажыл» – дээрге, Аарон ыит чок барган.

⁴ Моисей оон Аарон-биле алышкылар оолдары болур Мисаил биле Элицафанны (а олар Аароннун ачазының дуңмазы Узиилдин оолдары турган чүве-дир) кый деп алгаш: «Бээр келгеш, төрөл дуңмаларыңарның мага-бодун ыдыктыг черден үндүрүп, чоннун турлааның даштынче аппарыңар» – дээн. ⁵ Мисаил биле Элицафан чоокшулап келгеш, Надав биле Авиудтуң хөйлеңнеринден тудуп алгаш, оларның сөөктерин чоннун турлааның даштынче үндүрө бергеннер. ⁶ Оон Моисей Ааронга болгаш ооң оолдары Элеазар биле Ифамарга мынча деп чугаалаан: «Өлбес дээш база Дээрги-Чаяакчы бүгү чонга килеңневезин дээш, кажыыдалдан бажыңар дүгүн үвүртертирбеңер, хевиңер ора-чаза сокпаңар. Ынчалза-даа силерниң ха-дуңмаңар – бүгү израиль чон Дээрги-Чаяакчының өрттедипкени кижилерниң ажыын ажып, ыглап-сыктап болур; ⁷ Ужуражылга майгынынче кирер черни каап чорбаңар, оон башка өлү бээр силер, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының шилип чаар олива үзү-биле силерни чаап каан болгай». Аарон, Элеазар болгаш Ифамар олар Моисейниң сөзүн ёзугаар кылганнар.

⁸ Дээрги-Чаяакчы Ааронга мынча деп чугаалаан: ⁹ «Өлбес дээш, Ужуражылга майгынынче кирип тура, арага биле эзиртир суксун ишпе, сээң оолдарың база ишпезиннер: бүгү үре-салгалыңарга кезээ мөңгөде доктааткан дүрүм ол-дур. ¹⁰ Силер ооң ачызында ыдыктыг болгаш ыдыктыг эвес чүүлдү, ол ышкаш арыг болгаш арыг эвес чүүлдү ылгап шыдаар силер. ¹¹ База израиль чонну Дээрги-Чаяакчының аңаа Моисейни дамчыштыр бергени бүгү дүрүм-хоойлуларынга өөредип каар силер».

¹² Моисей Ааронга болгаш ооң дириг арткан оолдары Элеазар биле Ифамарга мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчыга салган өргүлдерден артып калган далган-тараа өргүлүн алгаш, өргүл бедигээжиниң чанынга ажыткы-биле хөтпейн хаарган хевээрзин чиңер: аажок ыдыктыг өргүл ол-дур. ¹³ Ону ыдыктыг черге тургаш, чиңер, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчыга салган өргүлдерден сээң

база оолдарыңның алыр үлүүңер ол-дур : Дээрги-Чаяакчы меңээ ынчаар дужааган чүве. ¹⁴ Дээрги-Чаяакчыга онза өргүлдөр кылдыр бараалгаткан төштү-даа, дөңмекти-даа сен бодуң, оолдарың база кыстарың арыг черге чиңер, чүгө дээрге израиль чоннуң эккеп салганы эп-найырал өргүлдеринден сээң база оолдарыңның алыр үлүүңер ол-дур.

¹⁵ Израильчилер Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан дөңмек биле төштү өргүп турар малдың чаа-биле катай Дээрги-Чаяакчыга онза өргүл кылдыр эккеп салыр ужурлуг: Дээрги-Чаяакчының айтыышкынын ёзугаар ол бүгү сээң база оолдарыңның үргүлчү алыр ужурлуг үлүүңер болур».

¹⁶ Моисей бачыт дээш өргүлдүң дүктүгүр хуназын тып чадап, дилеп туруп берген, а ону өрттедипкен бооп-тур . Ол ону билип кааш, Аароннуң дириг арткан оолдары Элеазар биле Ифамарга килеңнеп-хорадап, мынча деп турган: ¹⁷ «Чүгө бачыт дээш өргүлдү ыдыктыг черге чивээн силер? Ол дээрге аажок ыдыктыг өргүл-дүр. Бүгү чоннуң кем-буруузун өршээп, Дээрги-Чаяакчының мурнунга арыглаар дээш ол өргүлдү силерге берген болгай.

¹⁸ Ол өргүлдүң ханын ыдыктыг черге кирибээн болгай, ынчангаш силер мээң дужааганым ёзугаар ооң эъдин ыдыктыг черге чиир ужурлуг турган силер ».

¹⁹ А Аарон Моисейге: «Улус бөгүн бачыт дээш өргүл биле бүрүн өрттедир өргүлдү Дээрги-Чаяакчының мурнунга эккеп салган болгай, а мен ындыг эпчок байдалга таварыштым. Бир эвес мен бөгүн бачыт дээш өргүлдү чиген болзумза, Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг болур турган бе?!» – дээн.

²⁰ Моисей ынчан акызының чугаазын чүлдүг деп көргөн.

Арыг болгаш арыг эвес дириг амытаннар (Ы. х. к. 14:3-20)

11 Дээрги-Чаяакчы Моисей биле Ааронга мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чонга мону чугаалаңар. Чер кырында бар, силерге чиирин чөпшээрээн дириг амытаннар бо-дур . ³ Кандыг-даа адыр дуюглуг, кегженир дириг амытанны чип болур силер. ⁴ Адыр дуюглуг азы кегженир дириг амытаннардан чүгле дараазында дириг амытаннарны чип болбас силер: тевени, чүгө дээрге ол кегженир-даа болза, адыр дуюу чок-тур, ынчангаш силерге арыг эвес боор-дур; ⁵ сарлык-дегени база, чүгө дээрге ол кегженир-даа болза, адыр дуюу чок-тур, ынчангаш силерге арыг эвес боор-дур; ⁶ койгунну база, чүгө дээрге ол кегженир-даа болза, адыр дуюу чок-тур, ынчангаш силерге арыг эвес боор-дур; ⁷ хаванны база, чүгө дээрге ол адыр дуюглуг-даа болза, кегженмес-тир, ынчангаш силерге арыг эвес боор-дур. ⁸ Ындыг янзылыг дириг амытаннарның эъдин чивеңер, сегинге дегбеңер! Олар силерге арыг эвес боор-дур.

⁹ Сугга чурттаар бүгү дириг амытаннардан далайга азы хемге чоруур чакпалыг база казырыктыг амытаннарны чип болур силер. ¹⁰ А бүгү-ле үүрмек суг амытаннарындан, сугга чоруур бүгү дириг амытаннардан далайга азы хемге чоруур чакпазы азы казырыы чок дириг амытаннарның шуптузу силерге бужар чүүл болур.

¹¹ Олар силерге бужар чүүл болзун: оларның эъдин чивеңер, сектеринден ческиниңер. ¹² Сугга чоруур чакпазы азы казырыы чок бүгү дириг амытаннар силерге бужар чүүл болур.

¹³ А куштарның иштинден дараазында куштардан ческиниңер (чип болбас, бужар амытаннар-дыр ол): эзирден, дастан, кара-дастан; ¹⁴ дээлдигенден, бичежек эзирлерниң бүгү хевирлеринден; ¹⁵ кускуннуң бүгү хевирлеринден; ¹⁶ страустан, үгүден, ак-кускундан, хартыганың бүгү хевирлеринден; ¹⁷ кызыл-үгүден, балыкчы-үгүден, тулаа кужу ибистен; ¹⁸ ак-үгүден, пеликандан, тогдуктан; ¹⁹ шиленден, аистиң бүгү хевирлеринден, итпиктен болгаш часкыдан.

²⁰ Дөрт-даяктап кылаштаар, ужар чалгынның кандыг-даа курт-кымыскааяк силерге бужар чүүл болур. ²¹ Ынчалза-даа дөрт-даяктап кылаштаар, ужар чалгынның курт-кымыскааяк аразындан шураар буттарлыг курт-кымыскааякты чип болур силер. ²² Оларның иштинден саранчаның, шартылааның, шергиниң янзы-бүрү хевирлерин чип болур силер . ²³ Эске кандыг-даа чалгынның, дөрт даван-даяктыг курт-кымыскааяк силерге бужар чүүл болур.

²⁴ Дараазында дириг амытаннар силерни арыг эвес кылып каар, оларның сегинге дегген кижини бүрүзү кежээге чедир арыг эвес болур. ²⁵ Оларның кайы-бирээзиниң сегин көдүрүп турган кижини бүрүзү хевин чуп аар ужурлуг база кежээге чедир арыг эвес болур . ²⁶ Адыр эвес дуюглуг азы кегженмес мал бүрүзү силерге арыг эвес боор-дур. Ындыг малдың сегинге дегген кижини бүрүзү арыг эвес болур. ²⁷ Бүгү дөрт даванныг дириг амытаннарның аразындан дуюг чок даванныг дириг амытан бүрүзү силерге арыг эвес боор-дур, оларның сегинге дегген кижини кежээге чедир арыг эвес болур. ²⁸ Оларның сегин көдүрүп турган кижини хевин чуп аар ужурлуг база кежээге чедир арыг эвес болур – шак ол дириг амытаннар силерге арыг эвес боор-дур.

²⁹ Чер кырында көжүп-шимчээн үүрмек дириг амытаннардан силерге арыг эвес амытаннар бо-дур: дедир-даван, күске, улуг селескениң янзы-бүрү хевирлери; ³⁰ гекко, хамелеон, летаа селеске, кох селеске болгаш тиншемет селеске . ³¹ Бүгү-ле үүрмек дириг амытаннардан олар силерге арыг эвес боор-дур: оларның сегинге дегген кижини бүрүзү кежээге чедир арыг эвес болур. ³² Оларның сегиниң кандыг-бир кезээ дээпкен бүгү чүве: кандыг-даа ыяш аптара, азы хеп, азы хөм-кеш, азы шоодай база ажил-херек кылырда ажыглаар кандыг-даа

херексел арыг эвес болур; оларны сугже суп каар херек . Олар кежээге чедир арыг эвес болур, а ооң соонда арыг апаар. ³³ Оларның сегиниң кандыг-бир кезээ кире берген кандыг-даа дой сава иштинде турар бүгү чүве арыг эвес апаар, а саваны буза шаап каар ужурлуг силер . ³⁴ Шак ындыг савага турган суг дегген кандыг-даа аъш-чем арыг эвес болур; ындыг савадан кудуп ижип турар кандыг-даа суксун база арыг эвес болур. ³⁵ Оларның сектериниң кандыг-бир кезээ кире берген бүгү чүве арыг эвес болур; янзы-бүрү дой суугулар ынчап барза, оларны чуура шаап кааптар херек, чүге дээрге силерге арыг эвес боор-дур. ³⁶ Чүгле суг бажы азы суглуг кудук арыг хевээр артар. А демги үүрмек дириг амытаннарның сегинге дээпкен кижиги арыг эвес апаар. ³⁷ Оларның сегиниң кандыг-бир кезээ бир-ле тарыыр деп турар үрезинге дээптер болза, ол үрезин арыг хевээр артар. ³⁸ А бир эвес үрезинни суггарган соонда, оларның сегиниң кандыг-бир кезээ үрезинче кээп дүжер болза, ол силерге арыг эвес болур.

³⁹ Аъш-чемге ажыглап турарыңар кандыг-бир малыңар бодунуң өлүмү-биле өлүр болза, ооң сегинге дегген кижиге кежээге чедир арыг эвес болур . ⁴⁰ Ол сектиң эъдин ап чиир кижиге хевин чуп аар ужурлуг база кежээге чедир арыг эвес болур. Оларның сегин көдүрүп турган кижиге база хевин чуп аар ужурлуг; ол кежээге чедир арыг эвес болур.

⁴¹ Чер кырында көжүп-шимчээн үүрмек дириг амытан бүрүзү силерге бужар чүүл-дүр, ону чип болбас. ⁴² Хырнынга соястаар, дөрт-даяктап кылаштаар азы дөрттен хөй даванныг бүгү амытаннарны чивеңер – чер кырында көжүп-шимчээн үүрмек дириг амытан бүрүзү бужар чүүл болур. ⁴³ Бодуңарны ындыг дириг амытаннар-биле бужартатпаңар база оларга деггеш, арыг эвес апарбаңар. ⁴⁴ Чүге дээрге Мен – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен! Мен ыдыктыг болганымда, силер база ыдыктыг болу бериңер . Бодуңарны чер кырында көжүп-шимчээн үүрмек дириг амытан-биле арыг эвес болдурбаңар. ⁴⁵ Мен – Бурганыңар болур дээш силерни египет черден үндүрүп эккелген Дээрги-Чаяакчы-дыр мен. Ыдыктыг бооп көрүңер, чүге дээрге Мен ыдыктыг-дыр мен.

⁴⁶ Мал-маган, куштар болгаш сугда азы чер кырында көжүп-шимчеп турар бүгү үүрмек дириг амытаннар дугайында дүрүм-хоойлу шак ындыг боор-дур. ⁴⁷ Ону силерге арыг, чип болур база арыг эвес, чип болбас дириг амытанны аңгылазын дээш берген ».

Чаш уруг төрүттүнерге, иезиниң арыгланыры

12 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чонга дараазында чүүлдү чугаала. Бир эвес херээжен кижиге иштелгеш, оол уруг божуп аар болза, боду чеди хүн дургузунда арыг эвес болур; ай демдээ көрүп турар үезинде

дег, арыг эвес болур . ³ А сески хүнде чаа төрүттүнген оолдуң дотаан кыртыжап демдектээр ужурлуг . ⁴ Оон демги херээжен төгүлген ханы дээш, үжен үш хүн дургузунда арыгланыр ужурлуг. Ол бодунуң арыгланып турар үезинде, кандыг-даа ыдыктыг чүүлге дегбезин база ыдыктыг черже кирбезин .

⁵ Бир эвес херээжен кижиге кыс уруг божуп аар болза, ай демдээ көрүп турар үезинде дег, арыг эвес болур, чүгле ийи чеди хонук хуусаада; а ооң соонда ол херээжен төгүлген ханы дээш, алдан алды хүн дургузунда арыгланыр ужурлуг.

⁶ А бодунуң оглу азы кызы дээш арыгланыр хуусаазы эрте бээрге, демги херээжен бүрүн өрттедир өргүл кылдыр бир харлыг хураганны база бачыт дээш өргүл кылдыр көге-буганы азы көгээзинни Ужуражылга майгынынче кирер черге эккеп, Бурганның бараалгакчызынга бээр ужурлуг.

⁷ А Бурганның бараалгакчызы ол өргүлдү Дээрги-Чаяакчының мурнунга эккеп салгаш, херээжен кижини арыглап каар. Оон ол херээжен төгүлген ханындан арыг апаар. Оол азы кыс божаан херээженге хамааржыр дүрүм-хоойлу шак ындыг боор-дур. ⁸ А бир эвес херээжен кижиниң хураган өргүүр харыы чок болза, ийи көге-буганы азы ийи көгээзинни эккелгеш , бирээзин – бүрүн өрттедир, а өскезин – бачыт дээш өргүл кылдыр салзын. Ынчан Бурганның бараалгакчызы ону арыглап каарга, ол херээжен арыг апаар».

Улустуң кеш аарыларының дугайында

13 Дээрги-Чаяакчы Моисей биле Ааронга мынча деп чугаалаан: ² «Мага-бодунуң кежинге ыжык, бузур азы кылагар сору тыпты берген кижиге турган дирик. Ол кижиниң оозу кеш аарыының балыынче шилчий берип болур, ынчангаш ону Бурганның бараалгакчызы Ааронга азы Аароннуң оолдарынга – Бурганның бараалгакчыларының кайы-бирээзинге эккээр херек. ³ Бурганның бараалгакчызы кеште балыгны шинчилеп көөр. Бир эвес балыг черде дүктер агара берген база балыг кешче ханылап кире берген болза, ол дээрге кеш аарыы-дыр . Бурганның бараалгакчызы ол кижини шинчилеп көргеш, ону арыг эвес деп чарлаар.

⁴ А бир эвес ол кижиниң кежинде кылагар сору кешче ханылап кирбээн база ол соруда дүктер агара бербээн болза, Бурганның бараалгакчызы ындыг сорулуг кижини чеди хүн дургузунда улустан аңгылап каар ужурлуг. ⁵ Бурганның бараалгакчызы чедиги хүнде ол кижини шинчилеп көргеш, балыг черниң хевири өскерилбээн база балыг кешке тарап үгдеревээн болза, ону база бир чеди хүн дургузунда улустан аңгылап каар ужурлуг. ⁶ Чеди хүн эрткен соонда, Бурганның бараалгакчызы демги кижини база катап шинчилеп көрзүн. Бир эвес балыг шоолуг илдең эвес апарган база кешке

тарап үгдереvээн болза, Бурганның бараалгакчызы ону арыг деп чарлаар уjurлуг: ол дээрge чүгле бузур-дур. А бузурлаан кижиге хевин чуп алзын, ынчан арыг болу бээр. ⁷ А бир эвес арыглары дээш, Бурганның бараалгакчызынга кээп чораанының соонда, ол кижиниң кежинде бузуру тарап үгдереv эгелээн болза, ол Бурганның бараалгакчызынга база катап кээп көстүр уjurлуг. ⁸ Бурганның бараалгакчызы ол кижиниң кежинде бузурнуң тарап үгдереvнин көрүп каар болза, ону арыг эвес деп чарлаар уjurлуг, чүге дээрge кеш аарыглыг кижиге-дир.

⁹ Кандыг-бир кижиге кеш аарыглыг болза, ону Бурганның бараалгакчызынга эккээр херек. ¹⁰ Бурганның бараалгакчызы ону шинчилеп көөрге, кежинде ак ыжык бар, ол ыжыкта дүктер агара берген база ыжыкта достак ириңниг эът бар болза, ¹¹ ооң кежинде хоочураан кеш аарыгы бар-дыр. Бурганның бараалгакчызы ол кижиниң арыг эвезин чарлазын, ону улустан түр када аңгылаан херээ чок, чүге дээрge ооң арыг эвези илдең-дир. ¹² Чамдыкта кеш аарыгы кешти дургаар тарап үгдереvэш, ооң балыгы кижиниң кежин Бурганның бараалгакчызының көрүп шыдаар шаа-биле тейинден таваңгайынга чедир шыва ап болур. ¹³ Бурганның бараалгакчызы кеш аарыгы кижиниң бүгү мага-бодун шыва апканын көрүп кагза, ону арыг деп чарлаар уjurлуг, чүге дээрge кижиниң мага-боду бүрүнү-биле холайтыр агара берген болза, ол арыг арыг болур. ¹⁴ Ынчалза-даа ол кижиниң мага-бодунга ириңниг эът көстүп кээри билек, ол арыг эвес апаар. ¹⁵ Бурганның бараалгакчызы ириңниг эътти көрүп кааш-ла, ол кижини арыг эвес деп чарлаар уjurлуг; ириңниг эът арыг эвес болур – ол дээрge кеш аарыгы-дыр. ¹⁶ А бир эвес ириңниг эът катап база агара бээр болза, ол кижиге Бурганның бараалгакчызынга база катап чеде берзин. ¹⁷ Бурганның бараалгакчызы ону шинчилеп көөр. Бир эвес балыг чер агара берген болза, Бурганның бараалгакчызы аарыг кижини арыг деп чарлазын, чүге дээрge ол ам арыг болу берген-дир.

¹⁸ Кандыг-бир кижиниң кежиге оюлганнааш, оон экирий берген, ¹⁹ а оюлган орнунга ак ыжык азы кызылзымаар кылагар сору тыптып келген болза, ону Бурганның бараалгакчызы шинчилеп көөр уjurлуг. ²⁰ Бурганның бараалгакчызы кылагар соруну даштындан көөрге, кешче ханылап кире берген база дүктери агара берген болза, ол кижини арыг эвес деп чарлаар уjurлуг: оюлганнап турган черге частып үнүп келген кеш аарыгы ол-дур. ²¹ А бир эвес Бурганның бараалгакчызы шинчилеп көөрге, ол кылагар соруда ак дүктер чок; боду кешче ханылап кирбээн база шоолуг илдең эвес болза, демги кижини чеди хүн дургузунда улустан аңгылап каапсын. ²² Ынчаарга кылагар сору кешке аажок тарап үгдереvэр болза, Бурганның бараалгакчызы ол кижини арыг эвес деп чарлаар

уjurлуг: ол дээрge аарыг-дыр. ²³ А бир эвес кылагар сору кешке тарап үгдереvейн, ол-ла хевээр артар болза, чүгле оюлганның сорбуланы бергени ол-дур, ынчангаш Бурганның бараалгакчызы демги кижини арыг деп чарлаар.

²⁴ Кандыг-бир кижиниң кежинге өртең турган, а оон ол өрттенген черниң орнунга ак азы кызылзымаар ак өңнүг кылагар сору тыптып келген дижик. ²⁵ Бурганның бараалгакчызы ону шинчилеп көөрге, дүктери агара берген база кешче ханылап кире берген болза, ол дээрge өртеңге частып үнүп келген кеш аарыгы-дыр. Бурганның бараалгакчызы ол кижини арыг эвес деп чарлаар уjurлуг: кеш аарыгындан аараан кижиге болган-дыр. ²⁶ Ынчаарга Бурганның бараалгакчызы көөрге, кылагар соруда ак дүктер чок, ол боду кешче ханылап кирбээн база шоолуг илдең эвес болза, демги кижини чеди хүн дургузунда улустан аңгылап каапсын. ²⁷ Бурганның бараалгакчызы ол кижини чедиги хүнде шинчилеп көрзүн: бир эвес кылагар сору кешке аажок тарап үгдереvэн болза, ону арыг эвес деп чарлазын: кеш аарыгындан аараан кижиге болган-дыр. ²⁸ А бир эвес кылагар сору туржунда хевээр артып, кешке тарап үгдереvээн база шоолуг илдең эвес болза, ол дээрge чүгле өртеңден тывылган ыжык-тыр. Бурганның бараалгакчызы ол кижини арыг деп чарлазын, чүге дээрge өрттенген чер сорбуланган болган-дыр.

²⁹ Эр азы херээжен кижиниң бажынга азы сегелинге балыг турган дижик. ³⁰ Бурганның бараалгакчызы балыг черни шинчилеп көргөш, ол балыг кешче ханылап кире берген база ооң дүктери чиңгелеп, саргара берген болза, ол кижини арыг эвес деп чарлазын: кодур-бузур-дур, башта азы сегелде кеш аарыгы-дыр. ³¹ Бурганның бараалгакчызы кодур-бузурнуң балыгын шинчилеп көрзүн: бир эвес ону даштындан көөрге, кешче ханылап кирбээн база ооң дүктери ам-даа карарбаан болза, кодур-бузурдан аараан кижини чеди хүн дургузунда улустан аңгылап кагзын. ³² Бурганның бараалгакчызы оон чедиги хүнде кодур-бузурнуң балыг черин шинчилеп көрзүн: бир эвес ол тарап үгдереvээн; ооң дүктери саргара бербээн база кодур-бузур кешче ханылап кирбээн болза, ³³ аарыг кижиге чүлүттүнүп алзын, ынчалза-даа кодурлап-бузурлаан черин чүлүвес уjurлуг. Бурганның бараалгакчызы ынчан ол кижини база бир чеди хүн дургузунда улустан аңгылап кагзын. ³⁴ Бурганның бараалгакчызы оон кодур-бузурну чедиги хүнде шинчилеп көөрге, ол кешке тарап үгдереvээн база олче ханылап кирбээн болза, демги кижини арыг деп чарлазын. Ол кижиге хевин чуп алзын, оон арыг болу бээр. ³⁵ А бир эвес ону арыг деп хүлээп көргөн соонда, кодур-бузуру аажок тарап үгдереvэй бээр болза, ³⁶ Бурганның бараалгакчызы ол кижини шинчилеп көргөш, кеште кодур-бузурнуң тарап үгдереvэнин көрүп кагза, саргара берген дүктерни-даа дилээн херээ чок: аарыг кижиге арыг эвес-тир. ³⁷ А бир эвес кодур-

бузурнуң даштыкы хевири өскерилбээн база ында кара дүктер үнүп келген болза, кодур-бузурнуң экирээни ол-дур, а демги кижиге арыг болу берген-дир. Бурганның бараалгакчызы ону арыг деп чарлазын.

³⁸ Эр азы херээжен кижиниң кежинге кылагар ак сорулар тыптып келген дижик. ³⁹ Бурганның бараалгакчызы ол кижини шинчилеп көргөш, ооң кежинде кылагар сорулар бүлүргей ак өңнүүн эскерип каар болза, кеште частып үнүп келген айыыл чок бузур-дур ол, а демги кижиге арыг-дыр.

⁴⁰ Бир-ле кижиниң бажының дүгү дүже берген дижик: ол – тас баштыг-даа болза, арыг кижиге-дир.

⁴¹ Ынчаарга ооң бажының мурнуу талазында дүктери дүже берген дижик: ол – калчан баштыг-даа болза, арыг кижиге-дир. ⁴² А бир эвес баштың калчанынга азы тазынга кызылзымаар ак балыг чер тыптып кээр болза, демги кижиниң бажынга частып үнүп келген кеш аарыы ол-дур.

⁴³ Бурганның бараалгакчызы аарыг кижини шинчилеп көргөш, ооң бажының калчан азы тас черинде ыжыы кызылзымаар ак өңнүг, а ол ыжыкты даштындан көргөш, улустуң кежинде кеш аарыы ышкаш кестүр болза, ⁴⁴ ол дээрге кеш аарыындан аараан, арыг эвес кижиге-дир. Ооң бажында балыг чер бар-дыр: Бурганның бараалгакчызы ону арыг эвес деп чарлаар ужурлуг.

⁴⁵ Шак ыңдыг балыглыг, кеш аарыындан аараан кижиге качыгдалдың самдар хевин кетсин; бажының дүгүн үвүргей ап чорзун; арнын думчуунуң алдынга чедир дуй орааттынып алзын база: „Арыг эвес мен! Арыг эвес мен!“ – деп алгырып, улусту сагындырып чорзун. ⁴⁶ Аарыының бүгү хүннеринде ол кижиге арыг эвес деп санаттырар. Ол кижиге арыг эвес болгаш, аңгы черге, чоннуң турлааның даштынга чурттаар ужурлуг ».

Дүдүктүг хеп дугайында

⁴⁷ «Дүдүк чер хеп аймаанга: дүктен азы лёндан кылган хепке, ⁴⁸ лён болгаш дүктен сырып азы ээрип туруп кылган пөске база алгы-хөмгө болгаш алгы-хөмден кылдырган кандыг-бир этке тыптып келген дижик. ⁴⁹ Бир эвес хепте, алгы-хөмде азы сыраан, ээрген пөсте база алгы-хөмден кылдырган кандыг-бир этте дүдүк чер ногаанзымаар азы кызылзымаар өңнүг болза, ол дээрге дүдүк-түр, ону Бурганның бараалгакчызынга көргүзөр херек.

⁵⁰ Бурганның бараалгакчызы дүдүктү шинчилеп көргөш, дүдүктүг хеп биле этти чеди хүн дургузунда аңгылап кагзын. ⁵¹ Оон чедиги хүнде дүдүктү шинчилеп көргөш, хепке, сырып азы ээрип туруп кылган пөске база кандыг-даа этти кылырынга ажыглаан алгы-хөмгө тарап үгдерей берген болза, ол дээрге халдавырлыг, арыг эвес дүдүк-түр.

⁵² Бурганның бараалгакчызы хепти, дүктен азы лёндан сыраан азы ээрген пөстү база кандыг-даа алгы-хөмден кылдырган этти, шак ыңдыг дүдүктүг болза, өрттедир ужурлуг: ол дээрге халдавырлыг,

арыг эвес дүдүк-түр. ⁵³ А бир эвес Бурганның бараалгакчызы дүдүктүң хепке, сырып азы ээрип туруп кылган пөске база алгы-хөмден кылдырган кандыг-бир этке тарап үгдеревээнин көрүп каар болза, ⁵⁴ дүдүк черлиг хеп биле этти чуурун дужаагаш, чеди хүн дургузунда база катап аңгылап кааптар ужурлуг. ⁵⁵ Чугган соонда, Бурганның бараалгакчызы хеп биле этти шинчилеп көргөш, дүдүк тарап үгдеревезе-даа, ооң даштыкы хевири өскерилбээн болза, ол арыг эвес-тир. Ону өрттедир херек: хеп биле эттиң иштии азы мурнуу талазын деже чипкен дүдүк-түр ол. ⁵⁶ А бир эвес Бурганның бараалгакчызы көргөш, хеп биле этти чуп каапкан соонда, дүдүк шоолуг илдең эвес апарган болза, ону хептен азы алгы-хөмден база сырып азы ээрип туруп кылган пөстен ора тыртып кааптар херек. ⁵⁷ Ынчаарга дүдүк хепке, сырып азы ээрип туруп кылган пөске болгаш кандыг-бир алгы-хөмден кылдырган этке база катап тыптып кээр болза, ол частып үнүп орап дүдүк-түр: шак ыңдыг дүдүктүг хеп биле этти өрттедирит. ⁵⁸ А бир эвес хепти, сырып азы ээрип туруп кылган пөстү база алгы-хөмден кылдырган кандыг-бир этти чуп каапкан соонда, дүдүк чиде бээр болза, ыңдыг хеп биле этти база катап чуур херек; ол ынчан арыг болу бээр».

⁵⁹ Дүктен азы лёндан кылган хепте болгаш сырып азы ээрип туруп кылган пөсте база алгы-кештен кылдырган кандыг-бир этте тыптып келген дүдүк дугайында, оларны арыг азы арыг эвес деп чарлаарының дугайында дүрүм-хоойлу шак ыңдыг боор-дур.

Халдавырлыг кеш аарыындан аарып турган улусту арыглаары

14 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Халдавырлыг кеш аарыындан аараан кижини арыглаарда, ажыглаар ужурлуг дүрүм-хоойлу бо-дур. Бурганның бараалгакчызы ол кижиниң аараанының дугайында дыңнап кааш, ³ чоннуң турлааның даштынче үне бээр ужурлуг. Ол бараалгакчы халдавырлыг кеш аарыындан аарып турган кижиниң аарыы экирий бергенин көрүп каан дижик. ⁴ Бурганның бараалгакчызы ынчан арыгланып турар кижиге херек ийи арыг база дириг кушту, пөш ыяжының будуун, кызыл удазынны болгаш иссоп дээр үнүштү эккээрин улуска дужаазын. ⁵ А оон куштарның бирээзин агым сугдан ускан суг куткан дой сава кырынга дөгерерин дужаазын. ⁶ Бурганның бараалгакчызы дириг кушту пөш ыяжының будуу, кызыл удазын болгаш иссоп-биле кады ап алгаш, оларның шуптузун демги суг кырынга дөгерген куштуң ханынче супсун. ⁷ Ооң соонда халдавырлыг кеш аарыындан арыгланып турар кижиге ол ханны чеди катап бызай чашкаш, ону арыг деп чарлазын, а кушту ажык шөлче ужудуп үндүрүпсүн. ⁸ Арыгланып турар кижиге бодунуң хевин чуп алзын; бүгү-ле дүктерин чүлүп каапсын база мага-

бодун сугга чуп алзын, ол ынчан арыг болу бээр. Ооң соонда аарып турган кижичоннуң турлаанче кирип келгеш, бодунуң чадырының даштынга чеди хонзун. ⁹ А чедиги хүнде ол кижичоннуң дүктөрүн: бажының дүгүн, салын, хавааның кирбиин – бүгүлө бар дүктөрүн чүлүп каапсын, оон хептерин чуп алзын база мага-бодун сугга чуп алзын, ол ынчан арыг болу бээр.

¹⁰ А сески хүнде ол кижичетпес-дудуу эвес ийи эр хураганны, бир харлыг кыс хураганны база далган-тараа өргүлү кылдыр олива үзү холаан, бир °эфаның оннуң үш кезээ эң шынарлыг далганны болгаш бир °лог олива үзүн ап алгаш келзин.

¹¹ Ынчан арыглаашкынны кылыр бараалгакчы ол кижини ооң өргүлдери-биле кады Ужуражылга майгынынче кирер черге Дээрги-Чаяакчының мурнунга тургузуп кагзын. ¹² Ооң соонда эр хураганнарның бирээзин кем-буруу дээш өргүл кылдыр салзын база бир °лог олива үзүн ап алгаш, оларны Дээрги-Чаяакчыга онза өргүлдер кылдыр бараалгатсын. ¹³ Оон эр хураганны бачыт дээш өргүлдү база бүрүн өрттедир өргүлдү дөгөргөргө ыдыктыг черге дөгөргөргө. Бачыт дээш өргүл ышкаш, кем-буруу дээш өргүл Бурганның бараалгакчызыны болур : аажок ыдыктыг өргүл ол-дур.

¹⁴ Бурганның бараалгакчызы кем-буруу дээш өргүлдү ханын дозуп алгаш, арыгланып турар кижиниң оң талакы кулааның халбаңын, оң холунуң улуг салаазы биле оң будунуң улуг эргээн чаап кагзын. ¹⁵ А ооң соонда бичии олива үзү узуп алгаш, солагай талакы адыжынче куткаш, ¹⁶ оң холунуң салаазын солагай талакы адыжында үсче суккаш, Дээрги-Чаяакчының мурнунга салаазы-биле чеди катап бызай чашсын. ¹⁷ Бурганның бараалгакчызы адыжында арткан үзүн ап алгаш, арыгланып турар кижиниң оң талакы кулааның халбаңын, оң холунуң улуг салаазы биле оң будунуң улуг эргээн – кем-буруу дээш өргүлдү ханының кырындан – чаап кагзын. ¹⁸ Оон адыжында артып калган үзүн арыгланып турар кижиниң бажынче кудупкаш, ону Дээрги-Чаяакчының мурнунга арыглап кагзын.

¹⁹ Бурганның бараалгакчызы бачыт дээш өргүлдү эккеп салзын, арыгланып турар кижини ооң арыг эвезинден арыглап кагзын. Оон бүрүн өрттедир өргүлдү дөгөргөргө. ²⁰ Бурганның бараалгакчызы бүрүн өрттедир өргүл биле далган-тараа өргүлүн өргүл бедигээжинге салып, демги кижини ынчалдыр арыглаарга, ол арыг болу бээр.

²¹ А ол кижичады бооп, долу үнелиг өргүлдер кылыр харыы чок болза, бодун арыглаар дээш, бир эр хураганны кем-буруу дээш онза өргүл кылдыр Дээрги-Чаяакчыга бараалгадып эккелзин. Оон ыңай далган-тараа өргүлү кылдыр °эфаның оннуң бир кезээ олива үзү холаан, эң шынарлыг далганны; бир °лог олива үзүн база ²² бодунуң тып шыдаптары ийи көгө-буганы азы ийи көгээзинни

эккелзин. Бир куш бачыт дээш өргүл, а өскези – бүрүн өрттедир өргүл болур.

²³ Арыгланып турарының сески хүнүнде демги кижичоннуң бүгүнү Бурганның бараалгакчызынга – Ужуражылга майгынынче кирер черге, Дээрги-Чаяакчының мурнунга – эккелзин. ²⁴ Бурганның бараалгакчызы кем-буруу дээш өргүлдү хураганы биле олива үзүн ап алгаш, оларны Дээрги-Чаяакчыга онза өргүлдер кылдыр бараалгатсын. ²⁵ Оон кем-буруу дээш өргүлдү хураганын дөгөргөргө. Бурганның бараалгакчызы кем-буруу дээш өргүлдү ханын дозуп алгаш, арыгланып турар кижиниң оң талакы кулааның халбаңын, оң холунуң улуг салаазы биле оң будунуң улуг эргээн чаап кагзын. ²⁶ Бурганның бараалгакчызы олива үзүндөн элээни бодунуң солагай талакы адыжынче кудуп алзын. ²⁷ Ооң соонда оң холунуң салаазы-биле солагай адыжында үстү Дээрги-Чаяакчының мурнунга чеди катап бызай чашсын.

²⁸ А оон адыжында олива үзүндөн алгаш, арыгланып турар кижиниң оң талакы кулааның халбаңын, оң холунуң улуг салаазы биле оң будунуң улуг эргээн – кем-буруу дээш өргүлдү ханының кырындан – чаап кагзын. ²⁹ Бурганның бараалгакчызы адыжында арткан үзүн арыгланып турар кижиниң бажынче кудуп, ону Дээрги-Чаяакчының мурнунга арыглап кагзын. ³⁰ Оон арыгланып турар кижиниң эккеп шыдаары ийи көгө-буганың азы ийи көгээзинниң бирээзин өргүлгө салзын. ³¹ Бурганның бараалгакчызы ол кижиниң эккеп шыдааны өргүлгө салыр куштарның бирээзин – бачыт дээш өргүл кылдыр, а өскезин – бүрүн өрттедир өргүл кылдыр, далган-тараа өргүлү-биле кады салыр. Бурганның бараалгакчызы арыгланып турар кижини Дээрги-Чаяакчының мурнунга ынчалдыр арыглап каар».

³² Халдавырлыг кеш аарыындан аараан база оозун арыглаар долу үнелиг өргүлдер кылыр харыы чок кижичоннуң дугайында дүрүм-хоойлу шак ындыг боор-дур.

Бажыңнар ханаларында дүдүк

³³ Дээрги-Чаяакчы Моисей биле Ааронга мынча деп чугаалаан: ³⁴ «Элезин дээш, силерге берип турарым ханаан черге чеде бээриңерге, ээлеп чурттай бээр чериңерде бажың-балгатче дүдүктү салыпкан дижик мен. ³⁵ Ынчан ындыг бажың ээзи Бурганның бараалгакчызынга баргаш: „Мээң бажыңымда аарыг дег чүве тыптып келди“ – деп чугаалазын. ³⁶ Бурганның бараалгакчызы дүдүктү шинчилеп көөрү-биле ол бажыңга чедип кээр бетинде, бажыңда бар бүгү чүве арыг эвес болу бербезин дээш, ол бүгүнү дашкаар үндүрүп кааптарын дужаазын. Ооң соонда Бурганның бараалгакчызы бажыңны шинчилеп көөрү-биле чедип кээр. ³⁷ Ол дүдүктү шинчилеп көөргө, бажыңның ханаларында дүдүк ногаанзымаар азы кызылзымаар ыйылчак черлер дег база

даштындан көөрге, ханаларже ханылап кире берген болган дижик. ³⁸ Бурганның бараалгакчызы ынчан бажыңдан үнгеш, „Олче чеди хүн дургузунда кирип болбас“ дээр уjurлуг. ³⁹ Оон ол чедиги хүнде бажыңга база катап келгеш, шинчилеп көрзүн. Бир эвес дүдүк бажыңның ханаларын дургаар тарап үгдерей берген болза, ⁴⁰ дүдүй берген даштарны бузарын дужаагаш, оларны хоорай даштында арыг эвес черже үндүр октаттырыпсын. ⁴¹ А оон бажың иштин улуска бүрүнү-биле сивиртип каапкаш, сивирген малгаштың шуптузун хоорай даштында арыг эвес черже аппарып төктүрзүн. ⁴² Улус биеэги даштарны орнунга өске даштарны салгаш, чаа малгаш-биле бажыңны чаап каар.

⁴³ Ынчаарга даштарны бускаш, бажыңның эрги малгажын сивиргеш, чаа малгаш-биле чаап каан соонда, бажыңда дүдүк база катап частып үнүп кээр болза, ⁴⁴ Бурганның бараалгакчызы чедип келгеш, шинчилеп көөр уjurлуг. Бир эвес дүдүк бажыңда тарап үгдерей берген болза, ол дүдүк халдавырлыгдыр, а бажың боду арыг эвес-тир. ⁴⁵ Ук бажыңны: даштарын, ыяжын болгаш бүгү малгажын үрегдеп бускаш, хоорай даштында арыг эвес черже сөөртүп үндүрер керек. ⁴⁶ Ол бажыңче кирип болбас дээн бүгү үениң дургузунда ынаар кирген кижиче кезээге чедир арыг эвес болур.

⁴⁷ Аңаа удуп чыткан азы чемненген кижиче база хевин чуп алыр уjurлуг. ⁴⁸ А бир эвес Бурганның бараалгакчызы чедип келгеш, ол бажыңны база катап малгаштап чаап каан соонда, ында дүдүк тарап үгдеревээнин көрүп каар болза, бажыңны арыг деп чарлаар уjurлуг, чүге дээрге дүдүк эттине берген-дир. ⁴⁹ Бурганның бараалгакчызы бажыңны арыглаары-биле ийи кушту, пөш ыяжының будуун, кызыл удазынны база иссоп дээр үнүштү ап алзын ⁵⁰ база куштарны бирээзин агым сугдан ускан суг куткан дой сава кырынга дөгерзин. ⁵¹ Ол оон пөш ыяжының будуун, иссопту, кызыл удазынны база дириг арткан кушту алгаш, дөгерген куштуң ханын холаан демги сугже оларның шуптузун суккаш, бажыңны чеди катап бызай чашсын. ⁵² Бурганның бараалгакчызы бажыңны куштуң ханын холаан демги суг-биле; дириг куш, пөш ыяш будуу, иссоп болгаш кызыл удазын-биле ынчалдыр арыглап кагзын. ⁵³ Ооң соонда дириг кушту хоорай даштындан ажык шөлче ужудуп үндүрзүн. Бурганның бараалгакчызы бажыңны ынчалдыр арыглаарга, ол арыг болу бээр».

⁵⁴ Кандыг-даа халдавырлыг кеш аарыы болгаш кодур-бузур дугайында; хепте азы бажыңда дүдүк дугайында база ыжык, бузур болгаш кылагар сору дугайында дүрүм-хоойлу шак ыңдыг боор-дур. [57] Ол бүгү дүрүм-хоойлу арыг азы арыг эвес болурун илередиринге керек.

Эр улуска хамааржыр дүрүм-хоойлу

15 Дээрги-Чаяакчы Моисей биле Ааронга мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чонга мону чугаалаңар. Кандыг-бир эр кижиниң мага-бодундан сыстып турар суук чүүлдер бар болза, оозу дээш, ол арыг эвес болу бээр. ³ Ол кижиниң мага-бодундан сыстып турар чүүл сыстып үнүп-даа турар азы мага-бодунга боглуп артып-даа каар болза, дөмей-ле ооң арыг эвезин көргүзөр.

⁴ Ындыг арыг эвес кижиниң чыткан дөжээ база олуруп турган кандыг-даа эди арыг эвес болур. ⁵ А ооң дөжээнге дегген өске кижиче хевин чуп алыр, а боду сугга чунуп алыр уjurлуг; ол кижиче кезээге чедир арыг эвес болур. ⁶ Арыг эвес кижиниң олурган черинге олурупкан өске кижиче хевин чуп алыр база сугга чунуп алыр уjurлуг; ол кижиче кезээге чедир арыг эвес болур. ⁷ Арыг эвес кижиниң мага-бодунга дегген өске кижиче хевин чуп алыр база сугга чунуп алыр уjurлуг; ол кижиче кезээге чедир арыг эвес болур. ⁸ Сыстып турар суук чүүлдүг кижиче арыг кижиче дүкпүрүптөр болза, арыг кижиче хевин чуп алыр база сугга чунуп алыр уjurлуг; ол кижиче кезээге чедир арыг эвес болур. ⁹ Арыг эвес кижиниң олурган олут бүрүзү база арыг эвес болур. ¹⁰ Шак ыңдыг кижиниң адаанга салып турган кандыг-бир чүүлге дегген кижиче бүрүзү кезээге чедир арыг эвес болур. А ол чүүлдү көдүрүп аппаар кижиче хевин чуп алыр база сугга чунуп алыр уjurлуг; ол кижиче кезээге чедир арыг эвес болур. ¹¹ Сыстып турар суук чүүлдүг кижиче холун чуп албайн, өске-бир кижиче дегген болза, өске кижиче бүрүзү хевин чуп алыр база сугга чунуп алыр уjurлуг; ол кижиче кезээге чедир арыг эвес болур. ¹² Арыг эвес кижиче дой савага дегген болза, ол саваны буза шаап каар керек. А бир эвес ыяш савага дегген болза, ону сугга чуур керек.

¹³ Сыстып турар суук чүүлдүг кижиче оозундан адырлып-арыгланып алыр болза, арыгланганындан бээр чеди хүн эрткенин манааш, хевин чуп алыр база мага-бодун агым сугга чуп алыр уjurлуг; ол ынчан арыг болу бээр. ¹⁴ Ол кижиче сески хүнде ийи көгө-буганы азы ийи көгээзинни ап алгаш, Дээрги-Чаяакчының мурнунга, Ужуражылга майгынынче кирер черге чедип келзин база куштарны Бурганның бараалгакчызынга эккеп берзин. ¹⁵ Бурганның бараалгакчызы куштарны бирээзин бачыт дээш өргүл кылдыр, а өскезин бүрүн өрттедир өргүл кылдыр салгаш, ол кижини сыстып турар суук чүүлүндөн Дээрги-Чаяакчының мурнунга ынчалдыр арыглап каар.

¹⁶ Бир-ле эр кижиниң үрези төгүлген болза, ол бүгү бодун сугга чуп каапсын; ол кижиче кезээге чедир арыг эвес болур. ¹⁷ Үре төктү берген хеп болгаш алгы-хөм бүрүзүн сугга чуп кааптар керек; ол чүүлдер кезээге чедир арыг эвес болур».

Херээжен улуска хамааржыр дүрүм-хоойлу

¹⁸ «Эр кижиге херээжен кижиге-биле холбажырга, үрези төктү берген болза, иелээ сугга чунуп каапсыннар; олар кежээге чедир арыг эвес болурлар. ¹⁹ Бир эвес херээжен кижиге ай демдээ көргөн үезинде мага-бодундан ханы төктүп турар болза, чеди хүн дургузунда арыг эвес болур. Аңаа дегген кижиге бүрүзү кежээге чедир арыг эвес болур. ²⁰ Ай демдээ көргөн үезинде ханы төктүп турар херээжен кижиниң чыдып азы олуруп турганы бүгү чүүл арыг эвес болур. ²¹ Демги херээженниң орундөжөөнгө дегген кижиге бүрүзү хевин чуп алыр база сугга чунуп алыр уjurлуг; ол кижиге кежээге чедир арыг эвес болур. ²² Демги херээженниң олурган чүүлүнгө дегген кижиге бүрүзү хевин чуп алыр база сугга чунуп алыр уjurлуг; ол кижиге кежээге чедир арыг эвес болур. ²³ Демги херээженниң дөжөөнгө азы олурган черинге чыткан бир-ле чүүлгө дегген кижиге кежээге чедир арыг эвес болур. ²⁴ А бир эвес эр кижиге ай демдээ көргөн херээжен-биле холбашкаш, ооң ханынга боражып алыр болза, ол эр кижиге чеди хүн дургузунда арыг эвес болур, а ооң чыдып аары орундөжөөк бүрүзү база арыг эвес болур.

²⁵ Херээжен кижиниң ханы ай демдээ көргөн үезинден аңгы үеде хөй хүннер дургузунда азы ай демдээ көргөн үезинден ажыр төктүп туруп бээр болза, ол херээжен, ай демдээ көргөн үезинде дег, арыг эвес болур. ²⁶ Ол херээженниң ханы төктүп турар үезинде чыдары кандыг-даа орундөжөөк, ооң ай демдээ көргөн үезинде чыткан орундөжөөк дег, арыг эвес деп санаттырар. База ооң олуруп аары кандыг-даа эт, ай демдээ көргөн үезинде дег, арыг эвес болур. ²⁷ Ол орундөжөөккө дегген кижиге бүрүзү арыг эвес болур болгаш хевин чуп алыр база сугга чунуп алыр уjurлуг; ол кижиге кежээге чедир арыг эвес болур. ²⁸ А ол херээжен хан төктүүшкүнүнден адырлып-арыгланып алгаш, чеди хүн эртерин манап алыр уjurлуг, ооң соонда ол арыг болу бээр. ²⁹ Сески хүнде ол херээжен ийи көгө-буганы азы ийи көгээзинни ап алгаш, Ужуражылга майгынынче кирер черге, Бурганның бараалгакчызынга эккеп берзин. ³⁰ Бурганның бараалгакчызы куштарның бирээзин бачыт дээш өргүл кылдыр, а өскезин бүрүн өрттедир өргүл кылдыр салгаш, ол херээженни ооң арыг эвес хан төктүүшкүнүнден Дээрги-Чаяакчының мурнунга арыглап каар. ³¹ Израиль чон ооң аразында турар Мээң ыдыктыг өргөөмни бужартадып, бодунуң арыг эвезинден өлү бербес кылдыр, „Арыг эвес болбаңар!“ деп сагындырып көрүңер!»

³² Сыстып турар суук чүүлдүг кижиге дугайында; үрези төгүлгөш, арыг эвес болу берген кижиге дугайында; ай демдээ көрүп турар херээжен кижиге дугайында; сыстып турар суук чүүлдүг эр, херээжен улус дугайында база арыг эвес херээжен-биле

холбажыр эр кижиге дугайында дүрүм-хоойлу шак ындыг боор-дур.

Өндүр улуг арыглаашкын хүнү

16 Аароннуң ийи оглу Дээрги-Чаяакчыже чоокшулай бергеш, өлүп калган соонда, Дээрги-Чаяакчы Моисей-биле чугаалашкан. ² Ол Моисейге мынча дээн: «Аарон акыңга мону дамчыдып чугаала. Ол ыдыктыг черде аскан көжеге артынче кандыг-даа үеде туразында кирип турбазын. Шак ында ыдыктыг аптара болгаш ону дуй салыр халып бар, Мен ол халыптың кырынга булут аразындан көстүп кээп турар мен. Ынчангаш өлбес дизе, Аарон ынаар кирбезин!

³ Аарон эң ыдыктыг черже чүгле бачыт дээш өргүл кылдыр бугажыкты база бүрүн өрттедир өргүл кылдыр кошкарны эккеп салгаш, кирип болур. ⁴ Ол баштай мага-бодун чуп алгаш, мага-бодунга лён иштики чүвүрнү болгаш лёндан даараан ыдыктыг хөйлеңни кедип алзын, лён курну куржанзын база бажынга лён тюрбанны кетсин. Ол хептер дөгөрезиге ыдыктыг хептер-дир. ⁵ Аарон оон чыгып келген израиль чондан бачыт дээш өргүл кылдыр ийи дүктүгүр хунаны база бүрүн өрттедир өргүл кылдыр бир кошкарны ап алзын. ⁶ А ооң соонда ол бодунуң өмүнээзинден бачыт дээш өргүл кылдыр бугажыкты эккеп салып, бодун база өг-бүлезин арыглап алзын.

⁷ Ийи дүктүгүр хунаны база эккелгеш, Ужуражылга майгынынче кирер черге Дээрги-Чаяакчының мурнунга тургузуп кагзын. ⁸ Аарон ооң соонда ол ийи хунага кандыг үүле-салым таваржырын шилип, үлүгден тыртсын: бирги үлүг – Дээрги-Чаяакчыга өргүл боору, а ийигизи – чорударының үлүү болур. ⁹ Аарон Дээрги-Чаяакчыны деп үлүг онаашкан дүктүгүр хунаны эккелгеш, бачыт дээш өргүл кылдыр салзын. ¹⁰ А чорударының үлүү онаашкан дүктүгүр хунаны Дээрги-Чаяакчының мурнунга дириг бодун эккеп тургузуп кагзын. Ол хунаны дамчыштыр чонну арыглаар дээш, ону ээн кургаг ховуже салып чорудуптар уjurлуг.

¹¹ Аарон бодунуң өмүнээзинден салып турары, бачыт дээш өргүлдүң бугажыын эккелгеш, ону дөгөрип, бодун база өг-бүлезин арыглап алзын.

¹² Оон ол Дээрги-Чаяакчының мурнунда турар айдызаар бедигээште оттуг көстерни хүүрекчигешти долдур узуп алгаш база айдызаар хоюдур соктап каан чаагай чыттыг чүүлдерни кош-адыжын долдур уруп алгаш, эң ыдыктыг черже кирип берзин. ¹³ Ооң соонда айдызаар чаагай чыттыг чүүлдерни Дээрги-Чаяакчының мурнунда отка салып кагзын, ынчан оларның булутталчак ыжы ыдыктыг аптараның халывын бүргей аптар. Оон башка Аарон өлүп каар. ¹⁴ А оон ол бугажыктың ханындан алгаш, салаазын ынаар суп, халыптың кырын чөөн талазындан бызай чашсын;

ол ышкаш халыптың мурнунга ханны салаазы-биле чеди катап бызай чашсын.

¹⁵ Аарон ооң соонда чоннуң өмүнээзинден салып турар бачыт дээш өргүлдүң хуназын дөгөргөш, ооң ханын көжеге артынче аппараттын база бугажыктың ханы-биле кылып турган бүгү чүвезин хунаның ханы-биле кылып, халыптың кырынче болгаш мурнунче бызай чашсын. ¹⁶ Ол ынчаар кылып, израиль чоннуң бүгү бачыттарындан: оларның арыг эвезинден база кем-буруулуг үүлгедиглеринден эң ыдыктыг черни арыглап кагзын. Аарон оларда бар, оларның арыг эвес чоруунга боражып турар Ужуражылга майгыны-биле база ынчаар кылыр ужурлуг. ¹⁷ Аарон чонну арыглаар дээш эң ыдыктыг черге кирип турар өйдө, ол оортан дедир үнгүжеге чедир, өске кым-даа Ужуражылга майгынынга турбас ужурлуг. Ол бодун, өг-бүлезин болгаш бүгү израиль чонну шак ынчаар арыглап кагзын.

¹⁸ Ооң соонда Дээрги-Чаяакчының мурнунда турар өргүл бедигээжинге чеде бергеш, ону арыглап, бугажык биле хунаның ханындан ап алгаш, бедигээштиң мыйыстарын бүгү талаларындан чаап кагзын. ¹⁹ Аарон оон салаазында хан-биле өргүл салыр бедигээшти чеди катап бызай чашсын. Ол бедигээшти израиль чоннуң арыг эвезинден арыглап база ыдыктап кагзын.

²⁰ Аарон эң ыдыктыг черни, Ужуражылга майгынын болгаш өргүл салыр бедигээшти арыглап дооскаш, дириг хунаны эккелзин. ²¹ Ол ооң соонда ийи холун хунаның бажынга салып, ооң кырынга израиль чоннуң бүгү кем-буруузун, бузуттарын болгаш бачыттарын ажыы-биле миннип чугаалааш база хунаже чая каапкаш, ону айбычы кижиге сүрдүргөш, ээн кургаг ховуже чорудупсун. ²² Хуна чоннуң бүгү кем-буруузун бодунга ап алгаш, эрттинмес элдерлиг черге чоруй баар; ол хунаны ээн кургаг ховуже шак ынчаар чорудуптар.

²³ Аарон Ужуражылга майгынынче кире берзин база эң ыдыктыг черге кирерде кедип турганы лён хептерин ужулгаш, оларын аңаа каапсын. ²⁴ Ол ыдыктыг черге мага-бодун сугга чуп каапкаш, үргүлчү кедер хевин кедип алган үнүп келзин, оон бодунуң өмүнээзинден салыр бүрүн өрттедир өргүл биле чоннуң өмүнээзинден салыр бүрүн өрттедир өргүлдү салып, бодун база чонну арыглазын. ²⁵ А бачыт дээш өргүлдүң чаан база өргүл салыр бедигээшке өрттетсин. ²⁶ Хунаны чорударының үлүү кылдыр сүрүп аппараттан кижиге хевин чуп алыр база мага-бодун сугга чунуп алыр ужурлуг. Ооң соонда ол чоннуң турлаанче кирип кээп болур. ²⁷ Ханын арыглаашкын кылыры-биле эң ыдыктыг черге кирип берген бачыт дээш өргүлдүң бугажыы биле хуназын чоннуң турлааның даштынче үндүрө бергеш, кезин, эддин база чинин отка өрттетсин. ²⁸ Ол бүгүнү өрттедир кижиге хевин база мага-бодун

сугга чуп алыр ужурлуг. Ооң соонда ол чоннуң турлаанче кирип кээп болур.

²⁹ Силерге кезээ мөңгөде доктааткан дүрүм мындыг болзун: чеди айның онда боттарыңарны шеглээшкин-биле томаартыңар, кандыг-даа ажыл кылбаңар. Үндөзин чурттакчы-даа, араңарга чурттай берген даштыкы кижиге-даа ону сагып чорзун. ³⁰ Чүгө дээрге шак ол хүнде силерни бүгү-ле бачыттарыңардан арыглаар: ынчан Дээрги-Чаяакчының мурнунга арыг болу бээр силер. ³¹ Ол хүн – силерге онзагай амыр-дыш хүнү-дүр, боттарыңарны шеглээшкин-биле томаартыңар: бо дээрге кезээ мөңгөде доктааткан дүрүм-дүр. ³² Шилип чаап каан, ачазының орнунга ыдыктыг бараан болуушкун кылзын дээш төлөөлөттүрген бараалгакчы – арыглаашкынны чорудар кижиге ол болур ужурлуг. Ол ыдыктыг лён хептерин кедип алгаш, ³³ ыдыктыг черни, Ужуражылга майгынын, өргүл салыр бедигээшти; Бурганның бараалгакчыларын база бүгү чонну арыглазын. ³⁴ Израиль чонну бүгү бачыттарындан чылда бир катап арыглаар дээш, шак ол дүрүм-хоойлуну силерге мөңгөзи-биле доктааткан болзун».

Моисей бүгү чүүлдү Дээрги-Чаяакчының дужааганын ёзугаар кылган.

Ханга хамаарышкан дүрүм-хоойлу

17 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Ааронга болгаш ооң оолдарына база бүгү израиль чонга мону чугаалап көр, Дээрги-Чаяакчының оларга чугаалазын дээн айтыышкынын дамчыт.

³ Израильчилер аразындан инек, хой, өшкү малын чоннуң турлаанга азы чоннуң турлааның даштынга дөгөргөн кижиге бүрүзү ⁴ малын Ужуражылга майгынынче кирер черге Дээрги-Чаяакчыга өргүлгө эккеп салбас болза, хан төпкени дээш буруудаар: а хан төпкен болганда, ону бодунуң чонунуң аразынга амылыг арттырбас.

⁵ Израиль чон шөлгө дөгөрип турары өргүл малын Дээрги-Чаяакчыга – Ужуражылга майгынынче кирер черге, Бурганның бараалгакчызынга эккелзин база оларны Дээрги-Чаяакчыга салган эп-найырал өргүлү кылдыр дөгөрип салзын дээш, бо дүрүмнү берген. ⁶ Бурганның бараалгакчызы Ужуражылга майгынынче кирер чер чанында Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээшке малдың ханын төпсүн база чагны Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыт кылдыр өрттетсин. ⁷ Израиль чон самыыралга алзып, сүрүп халып турары хуназыг дүрзү-бурганныңа моон соңгаар өргүлдөр эккеп салбазын дээш, ындыг болзун. Бо дүрүм-хоойлуну оларның бүгү салгалдарына кезээ мөңгөде доктаадып каан болзун!

⁸ Чонга оон ыңай мону чугаала. Израильчи ийикпе, азы израиль чоннуң аразында чурттап турар даштыкы кижиге бүрүн өрттедир өргүлдү азы

черле кандыг-бир өргүлдү кылгаш, ⁹ Дээрги-Чаяакчыга өргүлге салыры-биле Ужуражылга майгынынче кирер черге эккелбес болза, ону чонунуң аразынга амылыг арттырбас .

¹⁰ Израильчи ийикпе, азы израиль чоннуң аразында чурттап турар даштыкы кижиге кандыг-бир хан чиир болза, Мен ол кижиге удур боор мен база ону чонунуң аразынга амылыг арттырбас мен .

¹¹ Мага-боттуң амы-тыны – ханында болгай, ынчангаш Мен силерни арыглаар дээш, өргүл салыр бедигээшке ханны ажыглаарын доктааткан мен, чүгө дээрге шак ол хан кижини арыглап турар . ¹² Ынчангаш израиль чонга: „Силерниң кайыңар-даа хан чивезин, ол ышкаш араңарда чурттап турар даштыкы кижиге база хан чивезин“ – деп чугаалаан ужурум ол.

¹³ Израильчи ийикпе, азы израиль чоннуң аразында чурттап турар даштыкы кижиге чиирин хоруваан черлик аң азы куш тудуп алза, ханын черже аксып каапкаш, доврак-биле хөөп каар ужурлуг . ¹⁴ Чүгө дээрге кандыг-даа дириг амытаннның амы-тыны ханында болур. Ынчангаш израиль чонга: „Кандыг-даа эъттиң ханын чивеңер, чүгө дээрге кандыг-даа эът-ботту хан амы-тынның кылыр болгай. Хан чиир кижиге бүрүзү амылыг артпас ужурлуг“ – деп чугаалаан мен.

¹⁵ Бодунуң өлүмү-биле өлгөн азы араатан аңга өлүрткен дириг амытаннның эъдин чиир кижиге бүрүзү: үндезин чурттакчы-даа, араңарга чурттап берген даштыкы кижиге-даа хевин чуп алыр база сугга чунуп алыр ужурлуг, ол кижиге кезээге чедир арыг эвес болур , а оон арыг болу бээр. ¹⁶ А бир эвес хевин чуп албас база мага-бодун чуп албас болза, буруузун боду чүктээр».

**Эр-херээжен харылзааларны
чурумчудар дүрүм-хоойлу**
(Лев. 20:11-22)

18 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чонга мону чугаала. Мен дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен. ³ Мооң мурнунда чурттап турганыңар Египеттиң чонунуң чаңчылдарын ёзугаар чурттаваңар база силерни эдертип аппаратчыдарым Ханаанның чоннарының чаңчылдарын ёзугаар чурттаваңар, оларның доктааткан дүрүмнериниң аайы-биле барбаңар. ⁴ Мээң хоойлуларымны күүседичер база Мээң дүрүмнеримни сагыңар, оларны чандыр баспайн эдериңер. Мен дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен. ⁵ Мээң дүрүмнерим болгаш хоойлуларымны сагыңар. Оларны сагыыр кижиге оларның ачызында амылыг артар . Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен.

⁶ Кым-даа бодунуң чоок төрели-биле холбашырын бодап, олче чоокшулавас ужурлуг. Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен.

⁷ Ачаңның мага-бодунуң тудуш кезээ болур аваң-биле холбашпа. Ол херээжен – сээң аваң-дыр, ооң-биле холбашпа.

⁸ Ачаңның өске кадайы – соңгу иең-биле холбашпа: ооң шалдаңы дээрге ачаңның база шалдаңы болгай .

⁹ Ачаңның азы аваңның уруу болур угбаң азы дуңмаң-биле – ол аалыңарга-даа азы аалыңардан дашкаар-даа төрүттүнген болза – холбашпа .

¹⁰ Оглу-кызыңның уруу-биле холбашпа. Ооң шалдаңы дээрге бодунуң база шалдаңың болгай.

¹¹ Ачаңның кадайының уруу-биле холбашпа. Ол дээрге чаңгыс ададан төрүттүнген кыс дуңмаң-дыр, ооң-биле холбашпа.

¹² Ачаңның угба-дуңмазы-биле холбашпа. Ол дээрге ачаңның кады төрээни-дир.

¹³ Аваңның угба-дуңмазы-биле холбашпа. Ол дээрге аваңның кады төрээни-дир.

¹⁴ Ачаңның акы-дуңмазының кадайы-биле холбашпа. Ол дээрге сээң чааваң-дыр.

¹⁵ Кенниң-биле холбашпа. Ол дээрге оглуңнуң кадайы-дыр, ооң-биле холбашпа .

¹⁶ Акыңның азы дуңмаңның кадайы-биле холбашпа . Ооң шалдаңы дээрге акыңның азы дуңмаңның база шалдаңы болгай.

¹⁷ Херээжен кижиге-биле чоок харылзаалыг чурттап турган болзуңза, ооң уруу-биле азы ооң оглу-кызының уруу-биле холбашпа . Олар дээрге ооң төрөөн уруглары-дыр, ынчаар кылыры – самыраашкын-дыр.

¹⁸ Кадайың дириг чорда, ооң кады төрөөнин кадай кылдыр ап, холбашпа; угбашкыларны адааннаштырба .

¹⁹ Кадайың ай демдээ көрүп турар өйдө, холбашыр бодап, олче чоокшулава .

²⁰ Өске кижиниң кадайы-биле хойгашпа, ол чорук сени арыг эвес кылып каар .

²¹ Ажы-төлүңнүң кайы-бирээзин Молох бурганга өргүвө , Бурганыңның адын бужартатпа. Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен!

²² Херээжен кижиге-биле дег, эр кижиге-биле холбашпа. Ол дээрге бужар чүүл-дүр .

²³ Кандыг-даа мал-биле холбашпа, ол чорук сени арыг эвес кылып каар. Херээжен кижиге база, мал-биле холбашыр дээш, ооң чанынга барбас ужурлуг. Ол дээрге орта эвес бужар чүүл-дүр .

²⁴ Бо чүүлдерниң кайызы-биле-даа бодуңарны арыг эвес кылбаңар, чүгө дээрге силерниң чурттаар чериңерден үндүр сывырып турарым чоннар ол бүгү чүүлдерден бужартаан болгай.

²⁵ Чер база арыг эвес апарган . Мен ону ооң чурттакчыларының кем-буруузу дээш кезеткен мен: чер ында чурттаан чоннарны боду-ла үндүр кызыпкан. ²⁶ Мээң дүрүмнерим болгаш хоойлуларымны сагыңар, үндезин чурттакчы-даа, араңарда чурттап турар даштыкы кижиге-даа ол бужар чүүлдерниң кайызын-даа кылбазын. ²⁷ Бүгү-ле ол бужар чүүлдерни бо черге кээр мурнуңарда

аңаа чурттап турган улус үүлгедип турган, ынчангаш чер арыг эвес апарган болгай. ²⁸ Силер черни бужартадып эгелээр болзуңарза, демги чоннарны үндүр кызыпканы дег, чер силерни база үндүр кызыптар. ²⁹ Бир эвес кандыг-бир улус бо бүгү бужар чүүлдерни үүлгедир болза, оларны чонунуң аразынга амылыг арттырбас. ³⁰ Бо черге силерниң мурнуңарда турган чоннар орта эвес бужар чаңчылдар эдерип турганнар. Олар дег кылбас дээш база ындыг херектер ужун арыг эвес апарбас дээш, Мээң хоойлуларымны сагыңар. Мен – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен!»

**Бодун ыдыкты-биле
алдынарының дүрүм-хоойлузу**

19 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чоннуң бүгү ниитилелинге мону дамчыдып чугаала. Ыдыкты-биле чурттаңар, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар болур Мен ыдыктыг-дыр мен .

³ Кижиге бүрүзү бодунуң авазы биле ачазын хүндүлезин база Мээң доктаатканым амыр-дыш хүннерин сагызын . Мен – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен.

⁴ Хоозун дүрүзү-бурганнарга мөгейбеңер база бодуңарга шуткаан бурганнар кылбаңар . Мен – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен.

⁵ Эп-найырал өргүлүнүң малын Дээрги-Чаяакчыга дөгерип тура, ол Аңаа таарымчалыг болур кылдыр дөгерип : ⁶ өргүл кылган хүнүңерде азы дараазында хүнде ону чиир ужурлуг силер, а үшкү хүнде артып калган кезээн отка өрттедир херек.

⁷ Өргүл малының үшкү хүнде арткан кезээн чиир болза, ол бужар чүүл болу бээр, ону чири Бурганга таарымчалыг болбас. ⁸ Ону үшкү хүнде чиир кижиге бүрүзү буруузун боду чүктээр, чүге дээрге ол Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр ыдык өргүлдү бужартадып турар-дыр, ындыг кижини чонунуң аразынга амылыг арттырбас.

⁹ Бодуңарның чериңерге дүжүт ажаап тура, шөлүңерниң кыдыын чедир ажаавайн, арттырып калыңар база ажаап турар тараңар черге кээп дүжер болза, чыгбаңар . ¹⁰ Виноград шөлүңде тараан виноградаңыңы бүрүнү-биле ажаава. Черге кээп дүшкен каттарны-даа чыгба: ядыларга база өскээртен келген улуска арттырып каг . Мен – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен.

¹¹ Оорланмаңар , шын эвес чүүл чугалаваңар база бот-боттарыңарны мегелевеңер . ¹² Мегелеп Мээң адым-биле даңгыраглаваңар:

Бурганыңарның адын баксыратпаңар . Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен! ¹³ Өске кижини кызыпкыйба, үптөп-тонава, хөлезилеттинген ажилчынга төлевир бээрин дүннү өттүр тудуп, эртенге чедир соңгаарлатпа . ¹⁴ Дүлей кижини бак сөглева, согурнуң мурнунга тептиге бээр моондак салба. Бурганыңдан коргуп чор. Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен!

¹⁵ Улусту чөптүг эвес шиитпе. Яды-ла кижиге-дир дээш, аңаа чымчак болба, күш-шыдалдыг-ла кижиге-дир дээш, ооң күзелин хандыраарын бодава . Өске кижини шынның туружундан шиидип чор. ¹⁶ Улус аразынга хоп-меге дажыглава. Буруу чок кижини шаажылап кагзын дээш, шииткел үндүрер үеде меге херечилел кылба . Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен! ¹⁷ Чүрээңге ха-дуңмаңга көөр хөөн чок чорук шыгжава. Чоок кижини эдип-чазап сурга , ынчан ол кижиниң хайы-биле бачыттыг болбас сен.

¹⁸ Өжээн негеве , чонуңуң улузунга удур бак сагыш шыгжава, харын чаныңда кижиге бодуңга бодуң дег ынак бол . Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен!

¹⁹ Мээң дүрүмнеримни сагыңар. Малыңы өске ук-уксаалыг мал-биле эдериштирбе. Чаңгыс шөлгө ийи янзы үрезин тарыва . Янзы-бүрү пөстөр холуштур даараан хеп кетпе.

²⁰ Эр кижиге-биле дүгдөп каан кул херээжен-биле хойгажыр өске кижиге турган дирик. Бир эвес ол кул херээженни демги кижиге амдыгаа чедир садып албаан азы хоставаан болза, оларның иелдирзин кезедир , ынчалза-даа өлүмгө онааштырбас ужурлуг, чүге дээрге ол херээжен хостуг эвес турган-дыр. ²¹ Ол эр кижиге кем-буруузун дээш өргүл кылдыр Ужуражылга майгынынче кирер черге Дээрги-Чаяакчыга кошкарны эккеп салзын. ²² Бурганның бараалгакчызы кошкарны Дээрги-Чаяакчының мурнунга кем-буруу дээш өргүл кылдыр салгаш, бачыт үүлгөткөн ол кижини арыглап каар. Ынчан демги кижиге үүлгөткөн бачыды дээш өршөөл алыр.

²³ Келир үеде ээлээр чуртуңарже кире бергеш, кандыг-бир кат-чимистиг ыяш тарып кагзыңарза, ооң чимистерин чири хоруглуг деп санаңар: оларны үш чыл дургузунда чивес ужурлуг. ²⁴ А дөрткү чылда ол ыяштың хамык чимистери Дээрги-Чаяакчыны алгап-мактаарыңа херек ыдыктыг өргүл болур. ²⁵ Бешки чылда ооң хамык чимистерин чип болур силер база ооң силерге бээр чимистери өзүп-көвүдээр. Мен – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен!

²⁶ Ханниг эт чивеңер ; канчаар-даа болза илби кылып, төлгелевеңер .

²⁷ Бажыңарның кыдыын долгандыр дөңгүретпеңер база салыңарның кыдыларын таартпаңар . ²⁸ Өлгөн улус дээш кажыыдап, мага-бодуңарны чара кеспеңер база шыйбактаваңар, эт-кежиңерге кадап будаан бижимелдер кылбаңар . Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен!

²⁹ Бодуңуң урууңуңу самын-садарынче албадава , оон башка чуртуңуңу чону самыралга алзып алыр база чуртту бузут бүргей аптар.

³⁰ Мээң доктаатканым амыр-дыш хүннерин сагыңар база Мээң ыдыктыг черимни хүндүлеңер. Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен!

³¹ Өлүг улустуң сүнезиннерин кый дээр-даа, караң көрнүр-даа улуска барбаңар, арга-сүме айтырбаңар . Бодуңарны олардан бужартаарыңа чедирбеңер. Мен – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен!

³² Буурул баштыг кижиниң мурнунга туруп кел, улуг назылыг улусту хүндүлө . Бурганыңдан коргуп чор. Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен!

³³ Силерниң чериңерге чурттай берген даштыкы кижини кызып-кыйба . ³⁴ Араңарда чурттай берген өскээртен келген кижилерге үндезин чурттакчы ышкаш болзун: аңаа бодуңга дег ынак бол, чүгө дээрге силер база египет черге өскээртен келген улус бооп чораан болгай силер . Мен – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен!

³⁵ Шииткел үндүрүп турда-даа, хемчээп болгаш деңзилеп тура-даа, шын эвес кылбаңар.

³⁶ Силерниң деңзилээр деңзиңер, килдериңер, төктүүчел база суук чүүлдер хемчээр саваларыңар шын хемчээр болзун . Мен дээрге силерни египет черден үндүрө берген Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен.

³⁷ Мээң бүгү дүрүмнерим болгаш хоойлуларымны сагыңар база күүседиңер. Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен!»

Бачыт үүлгедиишкиннери дээш кеземче

20 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чонга мону чугаала. Израильдиң чонундан ийикпе азы израильчилер аразында чурттап чоруур даштыкы улустан бодунуң ажы-төлүнүң кайы-бирээзин Молох бурганга бээр кижини өлүрүп каар керек : чурттуң чону ону даштар-биле соп каапсын. ³ Мен Бодум ол кижиге удур боор мен . Мээң ыдыктыг черимни бужартадыры-биле база Мээң адымны дора көөрү-биле ажы-төлүнүң кайы-бирээзин Молохка бергени дээш, Мен ону чонунуң аразыңга амылыг арттырбас мен. ⁴ Бир эвес чурттуң чону ажы-төлүнүң кайы-бирээзин Молохка берген кижини өлүрбес дээш, ооң үүлгедиин тоомча чок арттырар болза , ⁵ Мен Бодум ол кижиге база ооң өг-бүлезинге удур боор мен! Ооң бодун база Молохту эдерип, самыраар кылдыр чонунуң аразыңдан дуурайлап алганы бүгү улузун амылыг арттырбас мен.

⁶ Өлүг улустуң сүнезиннерин кый дээр база караң көрнүр улуска барып, арга-сүме айтырар болгаш оларны эдерип, самыраар кижиге Мен Бодум удур боор мен база ону чонунуң аразыңга амылыг арттырбас мен .

⁷ Бодуңарны ыдыктаңар база ыдыктыг болуңар , чүгө дээрге Мен – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен! ⁸ Мээң дүрүмнеримни сагыңар база күүседиңер, чүгө дээрге Мен – силерни ыдыктап турар Дээрги-Чаяакчы-дыр мен!

⁹ Ачазы биле авазын бак сөглээр кижилер бүрүзүн өлүрүп каар керек . Ол кижилер ачазы биле авазын бак сөглөп турган-дыр: өлүмү дээш боду буруулуг-дур.

¹⁰ Ашактыг херээжен-биле – өске кижиниң кадайы-биле самырап турар эр кижилер бар болза,

ол эр кижини база ол херээженни өлүрүп каар керек .

¹¹ Ачазының өске кадайы – соңгу иези-биле хойгажыр кижилер ачазының мага-бодунуң тудуш кезээ-биле холбашкан дег болган-дыр. Ол кижини-даа, соңгу иезин-даа өлүрүп каар керек: өлүмү дээш олар боттары буруулуг-дур .

¹² Оглуңуң кадайы – кенни-биле хойгажыр кижилер бар болза, ооң бодун-даа, кеннин-даа өлүрүп каар керек: олар бужар чүүлдү үүлгеткен-дир, өлүмү дээш, боттары буруулуг-дур .

¹³ Эр кижилер өске эр кижилер-биле, херээжен кижилер-биле дег, холбашыр болза, олар бужар чүүлдү үүлгеткен-дир. Оларны иелдирзин өлүрүп каар керек: өлүмү дээш, олар боттары буруулуг-дур .

¹⁴ Эр кижилер херээжен кижини болгаш ооң авазын иелдирзин ап алгаш, кады чурттай бээр болза, бужар чүүл-дүр. Силерниң араңарга бужар чүүл турбазын дээш, ол кижини-даа, ийи херээженни-даа отка өрттедир керек .

¹⁵ Эр кижилер мал-маган-биле холбашыр болза, ол кижини өлүрер, а малды согар керек .

¹⁶ Херээжен кижилер мал-маган-биле холбашыр болза, ол херээженни-даа, малды-даа өлүрүп каг. Оларны өлүрер ужурлуг: өлүмү дээш олар боттары буруулуг-дур.

¹⁷ Эр кижилер ачазының ийикпе, азы авазының уруу болур кыс угба-дуңмазын ап алгаш, холбашыр болза, бужар чүүл үүлгеттинген-дир . Оларны боттарының чону көрүп турда, узткап каар керек. Ол эр кижилер угба-дуңмазы-биле холбашкан-дыр: буруузун боду чүктээр-дир.

¹⁸ Эр кижилер ай демдээ көрүп турар кадайы-биле холбашыр болза, херээжен кижиниң төктүп турар ханын ажытканы дээш, оларны иелдирзин чонунуң аразыңга амылыг арттырбас керек .

¹⁹ Аваңның угбазы азы дуңмазы – даай-аваң-биле, ачаңның угбазы азы дуңмазы – угбаң-биле холбашпа. Ынчап турар кижилер авазының азы ачазының кады төрээни-биле хойгажып турар-дыр, олар буруузун боттары чүктээр .

²⁰ Бодунуң чеңгези-биле холбашыр кижилер төрел акызының мага-бодунуң тудуш кезээ-биле холбашкан дег болган-дыр . Олар бачыдын боттары чүктээрлер, ажы-төл чокка өлүп каарлар.

²¹ Эр кижилер акызының азы дуңмазының кадайын ап алыр болза, бужар чүүл үүлгеттинген-дир , акызы азы дуңмазының мага-бодунуң тудуш кезээ-биле холбашкан дег болган-дыр. Олар ажы-төл чок болурлар.

²² Мээң бүгү дүрүмнерим болгаш хоойлуларымны сагыңар база күүседиңер. Оон башка Мээң аңаа чурттазыннар дээш аппарат чоруур чурт силерни үндүр кыза бээр. ²³ Силерниң мурнуңардан үндүр сывырып турарым чоннуң чаңчылдарын эдербеңер: олар бо бүгүнү үүлгедип турганнар, ынчангаш Мээң олардан ческингеним ол-дур. ²⁴ Ынчан силерге аазаан мен: „Оларны черин

ээлеп алыр силер. Мен силерге сүт болгаш ары чигири агып чыдар байлак черни өнчү кылдыр бээр мен ". Мен дээрге силерни бүгү чоннардан тускайлап ылгап каан Дээрги-Чаяакчы Бурганыңардыр мен. ²⁵ А силер база арыг мал-маган биле кушту арыг эвезинден ылгап чоруңар. Мээң арыг эвес деп тускайлап кааным мал-маган, куш болгаш чер кырында көжүп-шимчээн үүрмек дириг амытаннар-биле бодуңарны бужартатпаңар . ²⁶ Меңээ хамааржыр дээш ыдыктыг болуңар, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы болур Мен ыдыктыг-дыр мен . Мен силерни Мээң улузум болзун дээш өске чоннардан тускайлап ылгап каан мен. ²⁷ Бир эвес эр азы херээжен кижини өлүг улустуң сүнезиннерин кый дээр азы караң көрнүр болза , оларны өлүрүп каар херек ; ындыг улусту даштар-биле соп каапсын: өлүмү дээш олар боттары буруулуг-дур».

Бараалгакчыларның ыдыктыына хамааржыр дүрүм-хоойлу

21 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча дээн: «Бурганның бараалгакчыларына – Аароннуң оолдарына мону дамчыдып чугаала. Оларның кайызы-даа бодунуң чонунуң өлүг кижизинге деггени-биле арыг эвес болу бербезин . ² Ол чүгле бодунуң эң чоок төрелдеринге: авазы биле ачазына, оглу биле уруунга, акы-дуңмазы биле ³ бодунуң чанында чурттап турар, кижиге барбаан угба-дуңмазына дээп болур, олар дээш арыг эвес апарып болур. ⁴ Бодунуң чонунуң баштыңы болганда, Бурганның бараалгакчызы арыг эвес апарганы-биле чонун бужартатпас ужурлуг . ⁵ Бурганның бараалгакчылары кажыыдалын илередип, баштарын дөңгүрерти чүлүвес, салдарының кыдыгларын таартпас база мага-бодунга чара кескен черлер кылбас ужурлуг. ⁶ Олар Бурганына хамааржыр дээш ыдыктыг болур база Бурганының адын дора көрбес ужурлуг; олар Дээрги-Чаяакчыга өргүлдү, Бурганына аъш-чемни эккеп салып турар болгаш , ыдыктыг болур ужурлуг. ⁷ Бурганның бараалгакчылары самыын-садар азы бужар херээженни кадай кылдыр ап болбас; ашаанга кагдырган херээженни база ап болбас , чүге дээрге Бурганының мурнунга ыдыктыг болур ужурлуг улус-тур. ⁸ Кижини бүрүзү Бурганның бараалгакчызының ыдыктыын онзалап көрзүн, чүге дээрге ол силерниң Бурганыңарга аъш-чемни өргүп турар болгай. Ол силерниң мурнуңарга ыдыктыг болур ужурлуг, чүге дээрге Мен – силерни ыдыктап турар Дээрги-Чаяакчы – ыдыктыг болгай мен . ⁹ Бурганның бараалгакчызының уруу самыын-садып, бодун бужартадыр болза, ачазын база бужартадып турары ол-дур: ындыг кысты отка өрттедир херек . ¹⁰ Ха-дуңмазының аразындан шилиттинген дээди бараалгакчының бажынче шилип чаар олива үзүн куткан база бараан болуушкуннуң хевин кедери-

биле ыдыктаан болгай. Ынчангаш ол бараалгакчы кажыыдалын илередип, бажының дүгүн үвүрертирбезин, хевин ора-чаза сокпазын ; ¹¹ кандыг-даа өлгөн кижини чанынче чагдавазын, өлүп калган ачазы биле авазына безин дегбезин – бодунуң чонунуң арыг эвес болу бербезин . ¹² Дээди бараалгакчы бодунуң Бурганының ыдыктыг черин бужартатпас дээш, ыдыктыг черден үнмес ужурлуг, чүге дээрге ону Бурганның шилип чаар үзү-биле чаап, ыдыктап каан-дыр . Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен. ¹³ Ол кадай кылдыр чүгле арыг кысты алыр ужурлуг. ¹⁴ Бурганның дээди бараалгакчызы дулгуяк азы ашаанга кагдырган; бужар азы самыын-садар херээженни албас ужурлуг, а чүгле бодунуң чонунуң иштинден үнген арыг кыс-биле өгленчир ужурлуг . ¹⁵ Ол бодунуң үре-салгалын бодунуң чонунуң аразына бужартатпас ужурлуг, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы болур Мен ону ыдыктап турар-дыр мен».

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ¹⁷ «Ааронга мону чугаала: сээң бүгү үре-салгалыңдан кандыг-бир кижини кемдээшкинниг болза, Бурганына аъш-чем салып келбес ужурлуг. ¹⁸ Кемдээшкинниг кижини бүрүзү: согур-даа, аска-даа, арнының хевирини үрелген-даа, дудуу-даа, холу азы буду сынык-даа, күдүгүр-даа, ырбыска-чөлдүр-даа, караа аарыг-даа, кодур-бузур-даа, чуургалары чуурулган-даа кижини өргүл салып келбезин . ²¹ Бурганның бараалгакчызы Аароннуң ук-ызыгуурдан үнген мага-бодунда кемдээшкинниг кым-даа Дээрги-Чаяакчыга отка өрттедир өргүл салып келбес ужурлуг. Ол кижини кемдээшкинниг болганда, Бурганына аъш-чем салып келбес ужурлуг. ²² Ол кижини ыдыктыг өргүлдерден база аажок ыдыктыг өргүлдерден Бурганына салган аъш-чемни чип болур. ²³ Ынчалза-даа ооң ыдыктыг черни дуглаан көжегеже чоокшулаарын база өргүл салыр бедигээшке чоокшулаарын хоруп каан, чүге дээрге кемдээшкинниг болган-дыр. Ол кижини Мээң ыдыктыг чүүлдеримни бужартатпас ужурлуг, чүге дээрге Мен – оларны ыдыктап турар Дээрги-Чаяакчы-дыр мен».

²⁴ Моисей бо бүгүнү Ааронга болгаш ооң оолдарына база бүгү израиль чонга чугаалаан.

Бурганга салган өргүлдерниң ыдыктыы

22 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Ааронга болгаш ооң оолдарына мону чугаала. Мээң ыдыктыг адымны бужартатпас дээш, олар израиль чоннуң Меңээ бараалгадып салган ыдыктыг өргүлдери-биле оваарымчалыг бооп көрзүннер. Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен! ³ Оларга мынчаар чугаала. Силерниң бүгү үре-салгалыңардан арыг эвес тургаш, израиль чоннуң Меңээ бараалгадып салган ыдыктыг өргүлдеринге дегген кижини Бодунуң мурнунга амылыг арттырбас мен . Мен – Дээрги-

Чаяакчы-дыр мен! ⁴ Аароннуң ук-ызыгуурундан үнген кеш аарыглыг азы мага-бодундан сыстып үнүп турар суук чүүлдүг кижиге бар болза, арыгланып албаан шаанда, ыдыктыг өргүлдерни чивес ужурлуг.

Азы арыг эвес секке дегген, азы үрези төгүлген, ⁵ азы кандыг-бир арыг эвес үүрмек дириг амытанга дегген, азы өске кижиниң кандыг-даа хевирлиг арыг эвес чүүлдеринге дегген бараалгакчы бар дирик. ⁶ Шак ыңдыг арыг эвес чүүлдерге дегген кижиге кезээге чедир арыг эвес болур. Ол кижиге мага-бодун сугга чуп албаан шаанда, ыдыктыг өргүлдерни чип болбас ужурлуг. ⁷ А хүн ашкан соонда, ол кижиге арыгланып каапкаш, ыдыктыг өргүлдерни чип болур, чүге дээрге ооң чиир ужурлуг аъш-чеми ол-дур. ⁸ Бурганның бараалгакчызы арыг эвес апарбас дээш, бодунуң өлүмү-биле өлгөн азы араатан аңга өлүрткен дириг амытанни чивес ужурлуг. Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен! ⁹ Бачыттарын боттары чүктөвес дээш база айтышкынымны үрээниниң ужун өлүп калбас диге, бараалгакчылар Мээң айтышкыннарымны сагып чорзун. Мен дээрге оларны ыдыктап турар Дээрги-Чаяакчы-дыр мен!

¹⁰ Бурганның бараалгакчызының өг-бүлезиниң кежигүнү эвес өске кым-даа: ооң аалчызы кижиге база хөлезилеттинген ажылчын ыдыктыг өргүлдерни чивес ужурлуг. ¹¹ Бир эвес Бурганның бараалгакчызы хууда акша-мөңгүнү-биле кул кижиге садып алыр болза, ол кул кижиге ыдыктыг өргүлдерни чип болур. Бурганның бараалгакчызының аал-оранынга төрүттүнген кулдар база ооң аъш-чемин чип болур.

¹² Бурганның бараалгакчызының уруу бараалгакчы эвес кижиге өгленип алыр болза, ыдыктыг өргүлдү чивес ужурлуг. ¹³ Ынчалза-даа ооң уруу дулгук апаргаш азы ашаандан чарлы бергеш, уруг-дарыг чогуңдан, чалыы үезинде дег, ачазының бажыңынче чанып келген болза, ачазының аъш-чемин чип болур. А өске кым-даа ону чип болбас.

¹⁴ Бир эвес частырыг болуп, ыдыктыг өргүлдү чиптер кижиге турар болза, ыдыктыг өргүлге ооң бештиң бир кезеэн немээш, Бурганның бараалгакчызынга бээр ужурлуг. ¹⁵ Бурганның бараалгакчылары израиль чоннуң Дээрги-Чаяакчыга эккеп салып турары ыдыктыг өргүлдерин бужартатпазын. ¹⁶ Бурганның бараалгакчылары эвес израильчилер ыдыктыг өргүлдерни чиир болза, олар бачыды дээш буруулуг болурлар, чүге дээрге ол өргүлдерни Дээрги-Чаяакчы болур Мен ыдыктап турар болгай мен».

¹⁷ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ¹⁸ «Ааронга болгаш ооң оолдарынга база бүгү израиль чонга мону чугаала. Үндезин израиль кижиге азы израиль чоннуң аразынга чурттай берген даштыкы кижиге кандыг-бир даңгыраан күүсеткеш азы эки туразы-биле өргүл

салгаш, оозун Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүл кылдыр эккеп салып турар дирик. ¹⁹ Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг болзун дээш, ол өргүлүңер четпес-дудуу эвес, эр хиндиктиг бода мал азы хой-өшкү болзун. ²⁰ Четпес-дудуулуг кандыг-даа малды эккеп өргүвөңер, чүге дээрге ооңарны Дээрги-Чаяакчы хүлээп албас. ²¹ Бир эвес бир-ле кижиге онза даңгыраан күүседип азы эки туразы-биле өргүл салып, Дээрги-Чаяакчыга эп-найырал өргүлүн эккеп салып турар болза, ол өргүл четпес-дудуу эвес бода азы шээр мал болур ужурлуг: ынчан ону Дээрги-Чаяакчы хүлээп алыр; ол малга кандыг-даа четпес-дудуу чүвө турбас ужурлуг.

²² Согур азы аскак-дүскек; кезип каан черлиг азы берттинген; кодурлуг, оюлганныг азы божаалыг малды Дээрги-Чаяакчыга эккеп салбаңар, Дээрги-Чаяакчының өргүл бедигээжинге өргүл кылдыр салбаңар. ²³ Хөлүн эрттир узун азы чолдак хол-буттуг бода азы шээр малды эки тураның өргүлү кылдыр салып болур, а даңгырак күүседип, өргүлге салыр болза, таарымчалыг эвес болур.

²⁴ Чуургаларын бырыштыр азы чуура басып, үзө тыртып азы кезип каан малды Дээрги-Чаяакчыга эккеп салбаңар, бодуңарның чер-чуртуңарга ынчаар кылбаңар. ²⁵ Өске чер чурттуг улустуң холундан шак ыңдыг малды Бурганыңарга өргүл кылдыр эккеп салбаңар: олар кемдээшкенин-дир, четпес-дудуу-дур, ынчангаш Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг болбас-тыр».

²⁶ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ²⁷ «Бызаа, хураган азы анай төрүттүңер болза, чаш дириг амытан чеди хүн дургузунда иези-биле кады турзун, а сески хүнден ыңай Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылдыр салырынга таарымчалыг болу бээр. ²⁸ Ынчалза-даа инек болгаш шээр малдың төлүн төрөөн иези-биле кады чаңгыс хүнде дөгербеңер. ²⁹ Дээрги-Чаяакчыга салыр өөрүп четтириишкин өргүлүн дөгерип турар болзуңарза, Дээрги-Чаяакчы ону силерден хүлээп алыр кылдыр өргүңер: ³⁰ өргүл малын даартагы хүнге чедир арттырбайн, ол-ла хүнде чиир херек. Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен!

³¹ Мээң айтышкыннарымны сагыңар база күүсеңер. Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен! ³² Израиль чоннуң аразынга Мени ыдыктай көрзүн дээш, Мээң ыдыктыг адымны бужартатпаңар. Мен – силерни ыдыктап турар Дээрги-Чаяакчы-дыр мен! ³³ Мен силерни египет черден Бурганыңар болур дээш үндүрүп эккелдим. Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен!»

Байырлалдарга хамаарышкан дүрүм-хоойлу

23 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чонга мону чугаала. Ыдыктыг чыыштар деп чарлаар ужурлууңар Дээрги-Чаяакчының байырлалдары бо-дур; Мээң байырлалдарым бо-дур.

³ Алды хүн дургузунда ажилдаңар, а чедиги хүн – онзагай амыр-дыш хүнү, ыдыктыг чыыш хүнү-дүр . Ынчан кандыг-даа ажил кылбаңар, ол хүн – чурттап турар бүгү аал-ораныңарга Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан амыр-дыш хүнү-дүр.

⁴ Доктааткан үе кээрге, улусту чыылдырар ужурлууңар ыдыктыг чыыштар, Дээрги-Чаяакчының байырлалдары бо-дур. ⁵ Бир айның он дөртте, имир дүшкенде, Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан Хосталышкын байырлалы болур . ⁶ Ол-ла айның он бешки хүнүнде Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан база бир байырлал – Ажыткы-биле хөөтпээн далганнар байырлалы болур. Чеди хүн иштинде ажыткы-биле хөөтпейн хаарган далганнар чиир силер. ⁷ Ол байырлалдың бирги хүнүнде ыдыктыг чыыштан кылыңар, хүннүң кылыр ажил кылбаңар. ⁸ Чеди хүн дургузунда Дээрги-Чаяакчыга өргүлдерни эккеп салып туруңар. А чедиги хүнде ыдыктыг чыыш болур, ынчан хүннүң кылыр ажил кылбаңар ».

⁹ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ¹⁰ «Израиль чонга мону чугаала. Мээң силерге берип турарым черге чеде бергеш, дүжүт ажаай берзиңерзе, баштайгы дүжүдүңерниң бирги моожазын Бурганның бараалгакчызынга эккеп бериңер . ¹¹ Бурганның бараалгакчызы бирги моожаны амыр-дыш хүннүң даартазында Дээрги-Чаяакчыга онза өргүл кылдыр бараалгатсын. Ынчан ооңар Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг болур. ¹² Бирги моожаны Дээрги-Чаяакчыга бараалгадыр хүнде четпес-дудуу эвес бир харлыг эр хураганны Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүл кылдыр салыңар. ¹³ А ооң-биле кады далган-тараа өргүлүн: олива үзү холаан, бир °эфаның оннуң ийизи ишти эң шынарлыг далганны Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг өргүл кылдыр салыңар, оон ыңай олче бир °гинниң дөрттүң бири ишти арагадан кудуңар.

¹⁴ Бурганыңарга өргүлдү эккеп салыр хүнүңерге чедир чаа дүжүттүң хлевин-даа, хоорган тараазын-даа, тараа баштарын-даа чивеңер: силерниң бүгү салгалдарыңарга, чурттап турар бүгү аал-ораныңарга кезээ мөңгедө доктаадып каан дүрүм ол-дур.

¹⁵ Амыр-дыш хүннүң даартазында хүнден – өргүлгө салыр моожаны эккеп салган хүнүңерден ыңай чеди катап чеди хонукту санап алыңар: ол үе бүрүнү-биле эртер ужурлуг . ¹⁶ Чедиги чеди хонуктуң соонда үнер бирги хүнге чедир бежен хүннү санап алгаш, Дээрги-Чаяакчыга чаа далган-тараа өргүлүн салыңар. ¹⁷ Чурттап турар аал-ораныңардан Дээрги-Чаяакчыга онза өргүл кылдыр ийи хлебти бараалгадып эккелиңер. Шак ол хлебти бир °эфаның оннуң ийизи ишти далганны ажыткы-биле хөөткеш, быжырар ужурлуг силер. Ол дээрге Дээрги-Чаяакчыга салган баштайгы дүжүттүң өргүлү-дүр. ¹⁸ Ооң соонда хлебтен аңгыда, чеди баш четпес-дудуу эвес бир

харлыг эр хураганны, бир бугажыкты база ийи кошкарны эккелиңер. Олар Дээрги-Чаяакчыга салган бүрүн өрттедир өргүлдер болзун. А ол ышкаш далган-тараа өргүлү болгаш арага өргүлүн Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг өргүл кылдыр эккеп салыңар. ¹⁹ Оон ыңай дүктүгүр хунаны бачыт дээш өргүл кылдыр база ийи баш бир харлыг эр хураганны эп-найырал өргүлү кылдыр салыңар. ²⁰ Бурганның бараалгакчызы оларны Дээрги-Чаяакчыга онза өргүлдер кылдыр бараалгадып, баштайгы дүжүттүң далган-тараазы болгаш ийи хураган-биле кады өргүлгө салыр: олар Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан ыдыктыг өргүл болур база Бурганның бараалгакчызынга хамааржыр. ²¹ Шак ол хүнде ыдыктыг чыыш болурун чонга чарлап чугаалаңар, хүннүң кылыр ажил кылбаңар: бо дээрге силерниң бүгү аал-ораныңарга, бүгү салгалдарыңарга кезээ мөңгедө доктаадып каан дүрүм-дүр.

²² Бодуңарның чериңерге дүжүт ажаап тура, шөлүңерниң кыдыын чедир ажаавайн, арттырып калыңар база ажаап турар тарааңар черже кээп дүжөр болза, чыгбаңар: ону ядыыларга база өскээртен келген улуска арттырып калыңар . Мен – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен!»

²³ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ²⁴ «Израиль чонга мону чугаала. Чедиги айның бирги хүнү силерге амыр-дыш хүнү, Трубалар байырлалы болгаш ыдыктыг чыыш болуп эртсин . ²⁵ Хүннүң кылыр ажил кылбаңар, Дээрги-Чаяакчыга отка өрттедир өргүлден салыңар».

²⁶ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ²⁷ «А ол-ла чедиги айның онгу хүнү – өндүр улуг арыглаашкын хүнү-дүр, ынчан силерге ыдыктыг чыыш болуп эртсин. Бодуңарны шеглээшкин-биле томаартыңар база Дээрги-Чаяакчыга отка өрттедир өргүлден салыңар . ²⁸ Ол хүнде кандыг-даа ажил кылбаңар, чүгө дээрге силерни Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның мурнунга арыглаар хүн-дүр. Ол дээрге өндүр улуг арыглаашкын хүнү-дүр. ²⁹ А ол хүнде бодун шеглээшкин-биле томаартпас кижги бүрүзүн чонунуң аразында амылыг арттырбас. ³⁰ Шак ол хүнде кандыг-бир ажил кылыр кижги турар болза, Мен ону чонунуң аразында узуткап каар мен.

³¹ Кандыг-даа ажил кылбаңар: ол дээрге силерниң бүгү аал-ораныңарга, бүгү салгалдарыңарга кезээ мөңгедө доктаадып каан дүрүм-дүр. ³² Ол дээрге силерге онзагай амыр-дыш хүнү-дүр. Айның тоску хүннүң кезээзинде бодуңарны шеглеңер: ол кезээден эгелээш, онгу хүннүң кезээзинге чедир амыр-дыжыңарны сагыңар».

³³ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ³⁴ «Израиль чонга мону чугаала. Чедиги айның он беште Чадырлар байырлалы эгелээр. Ол байырлал Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан чеди хүн дургузунда үргүлчүлээр . ³⁵ Ооң бирги хүнүнде ыдыктыг чыыш болур, ынчан хүннүң кылыр ажил

кылбаңар. ³⁶ Чеди хүн дургузунда Дээрги-Чаяакчыга отка өрттөткөн өргүлдү эккеп салып туруңар. Сески хүнде силерге база бир ыдыктыг чыыш болур, ынчан Дээрги-Чаяакчыга отка өрттедир өргүлдү салыр силер. Онзагай чыыш болур үе ол-дур, ынчан хүннүң кылыр ажил кылбаңар.

³⁷ Дээрги-Чаяакчыныың байырлалдары шак ындыг боор-дур, ыдыктыг чыыштарны ол үеде эрттирер кылдыр доктаадып алыр силер. Ынчан Дээрги-Чаяакчыга дараазында өргүлдерни: бүрүн өрттедир өргүлдү, далган-тараа өргүлүн, эп-найырал өргүлдерин база арага өргүлдерин – өргүл бүрүзүн бодунуң өргүүр ужурлуг хүнүнде эккеп салыр силер. ³⁸ Ол бүгүнү Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан амыр-дыш хүннерин утпайн, силерниң бүгү анаа өргүлдеринерден ажыр, хамык даңгырак күүсеткен өргүлдеринерден база Дээрги-Чаяакчыга эккеп салырыңар бүгү эки тура өргүлдеринерден ажыр эккеп салыңар.

³⁹ А чедиги айныың он беште, черниң беримчези болур дүжүттү ажаап каапкаш, Дээрги-Чаяакчыныың байырлалын чеди хүн дургузунда байырлаңар: бирги болгаш сөөлгү хүнде дыштаныр силер

⁴⁰ Бирги хүнде бодуңарга каас-чараш ыяштың чимистерин, пальма ыяжыныың бүрүлүг будуктарын, сырый, калбак бүрүлүг ыяштың адырларын база хем эрииниң талдарын ап алгаш, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарныың мурнунга чеди хүн өөрүп-хөглеңер . ⁴¹ Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан ол байырлалды чылдың-на чеди хүн байырлаңар: силерниң бүгү салгалдарыңарга кезээ мөңгедө доктаадып каан дүрүм ол-дур – ону чедиги айда байырлап чоруңар. ⁴² Чадырларга чеди хүн чурттаңар: Израильдин үндезин чурттакчызы болур кижини бүрүзү шак ол чадырларга чурттаар ужурлуг. ⁴³ Силерниң хамык үре-салгалыңар Мээң израиль чонну Египеттен үндүрүп эккелгеш, чадырларга чурттадып каанымны билип алзын. Мен – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен».

⁴⁴ Моисей оон израиль чонга Дээрги-Чаяакчыныың байырлалдарыныың дугайында дамчыдып чугаалап берген.

Алдын колду болгаш ыдыктаан хлебтер

24 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Ыдыктыг черде турар чырыткы үргүлчү кыпсын дээш, чырыдарда ажыглаар, оливадан сы бастырган, эң арыг үстү сеңээ эккээрин израиль чонга дужаа . ³ Аарон чырыткыны Ужуражылга майгынында ыдыктыг аптараныың мурнунда турар көжегениң даштынга, Дээрги-Чаяакчыныың мурнунга кежээден эртенге чедир үргүлчү тургузар ужурлуг: силерниң салгалдарыңарга кезээ мөңгедө доктаадып каан дүрүм ол-дур. ⁴ Аарон чырыткыларны Дээрги-Чаяакчыныың мурнунга арыг алдындан кылган колдуга үргүлчү кыпсыр ужурлуг.

⁵ Эң шынарлыг далганны алгаш, он ийи хлебтен быжырып ал: хлеб бүрүзүн быжыраарыңа бир °эфаның оннуң ийи кезээ далган үнер ужурлуг.

⁶ Оларны Дээрги-Чаяакчыныың мурнунда арыг алдындан кылган ширээге{*}, бир одуругга алды хлеб чыдар кылдыр, ийи одуруглай салып каг .

⁷ Одуруг бүрүзүңгө кончуг эки ладанны салып каг.

Ол ладанны хлебтер орнунга, өргүлдүң сагындырыг болур кезээ дег кылдыр өрттөтсин.

⁸ Ээлчеглиг амыр-дыш хүнү кээрге-ле, ол хлебтерни Дээрги-Чаяакчыныың мурнунга үргүлчү салып турар херек: израиль чоннуң мөңгө хүлээлгези ол-дур.

⁹ Шак ол хлеб Ааронга болгаш ооң оолдарыңа хамааржыр, олар ону ыдыктыг черге чиир ужурлуг , чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчыга салган өргүлдерден оларга аажок ыдыктыг өргүл ол-дур: оларныың үргүлчү алыр үлүү ол-дур».

Бурганны болгаш өске улусту хүндүлээри

¹⁰ Бир израиль херээженниң египет ачалыг оглу турган. Ол кижини израиль чоннуң аразыңа тургаш, чоннуң турлаанга израиль кижини-биле алгыш-кырыш үндүргөн. ¹¹ Израиль херээженниң оглу Дээрги-Чаяакчыныың адын бак сөглөп, каргаптарга, ону Моисейге эккелген. (Ооң авазы Данның төрөл бөлүүндөн үнгөн Даври дээр кижиниң уруу Саломит чүве-дир.) ¹² Ол оолду Дээрги-Чаяакчыныың күзел-соруу улуска ажыттыңгыжеге чедир хоругдап кааннар .

¹³ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ¹⁴ «Мени бак сөглөп, каргап турган кижини чоннуң турлааныың даштынче үндүрө бер, ооң каргыжын дыңнап турган хамык улус холдарын ооң бажынче салзын база чыгылып келген бүгү улус ону даштар-биле соп каапсын . ¹⁵ Израиль чонга мону чугаала. Бодунуң Бурганын бак сөглөп, каргаар кижини бүрүзү бачыдын боду чүктээр .

¹⁶ Дээрги-Чаяакчыныың адын бак сөглөп, каргаар кижини өлүрүп каар херек, бүгү чон ону даштар-биле соп каапсын: Израильдин үндезин чурттакчызы-даа кижини, өскээртен келген-даа кижини, Дээрги-Чаяакчыныың адын бак сөглөп, каргаар-ла болза, өлүрүп каар херек .

¹⁷ Бир кижини өске кижини өлүрер болза, ооң бодун өлүрүп каар херек . ¹⁸ А өске кижиниң малын өлүргөн кижини ол малдың орнун дириг мал-биле тургузуп, төлээр ужурлуг . ¹⁹ Өске кижиге кемдээшкин чедирер кижини турар болза, ооң кылганы дег чүвени аңаа база кылзын . ²⁰ Сыйык сөөк дээш – сыйык сөөк, карак дээш – карак, диш дээш – диш: ооң өске кижиге чедиргени дег кемдээшкинни аңаа база чедирер ужурлуг. ²¹ Мал өлүргөн кижини ооң орнун тургузуп, төлээр ужурлуг, а кижини өлүргөн кижини өлүрүп каар херек. ²² Силерге чаңгыс дүрүм-хоойлу турзун: ол үндезин чурттакчы-даа кижиге, өскээртен келген-даа

кижиге дөмей болзун . Мен – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен!»

²³ Моисей ол бүгүнү израиль чонга дамчыдып чугаалаарга, олар Дээрги-Чаяакчыны каргап турган кижини чоннуң турлааның даштынче үндүрө бергеш, даштар-биле соп каапканнар. Олар Дээрги-Чаяакчының Моисейге берген айтышкынын ынчалдыр күүсеткеннер.

Амыр-дыш чылы

(Хост. 23:10-11)

25 Дээрги-Чаяакчы Синай дагга Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чонга мону чугаала. Мээң силерге берип турарым чуртка чеде бергениңерде, чер Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан амыр-дыш үезинде дыштаныр ужурлуг.

³ Шөлүңерни алды чыл болбаазырадып тарыңар, виноградыңар шөлүн ажаап-карактаңар база чериңерниң дүжүдүн ажаап көрүңер . ⁴ А чедиги чыл черниң онзагай амыр-дыш чылы, Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан амыр-дыш чылы болзун: ынчан шөлүңерни болбаазырадып тарываңар, виноградыңар шөлүн ажаап-карактаваңар. ⁵ Боду чайгаар үнүп келген дүжүдүңерни ажааваңар база ажаап-карактаваан сыптарда виноград чимистерин чыгбаңар: черниң амыр-дыш чылы келгени ол-дур. ⁶ Черниң амыр-дыш чылының үези силерни аъш-чем-биле хандыар: сеңээ, сээң эр, херээжен кулуңга, хөлезилеттинген ажилчыныңга болгаш аалыңда чурттап турар даштыкы кижиге; ⁷ мал-маганыңга база чериңде турар аң-меңге чериңниң бүгү дүжүдү аъш-чем болур».

Беженги чыл – Хосталга чылы болур

⁸ «Чеди катап чеди чылды санап алыңар, ынчан силерге чеди амыр-дыш чылын кириштир дөртен тос чыл хуусаалыг үе санаттынып кээр. ⁹ Чедиги айның онгу хүнүнде мыйыс эдискини этсиңер. Өндүр улуг арыглаашкын хүнүнде силерниң бүгү чериңерге мыйыс эдискини этсиңер. ¹⁰ Беженги чылды ыдыктай көргөш, чериңерде чурттаан бүгү улуска хосталышкынны чарлаңар: ол чыл силерге Хосталга чылы болзун. Хувааглыг черин садыпкан кижини бүрүзү черин дедир эгидип алзын база кулданыгже саттырыпкан кижини бүрүзү өг-бүлезинче эеп келзин. ¹¹ Беженги чыл силерге Хосталга чылы болзун. Чүнү-даа тарываңар база черге боду чайгаар үнүп келген дүжүттү ажааваңар, ажаап-карактаваан сыптарда виноград чимистерин чыгбаңар. ¹² Ол дээрге Хосталга чылы-дыр. Ол силерге ыдыктыг болзун. Шөлде өзүп үнген ногаа-чимисти чиир силер.

¹³ Шак ол Хосталга чылында хувааглыг черин садыпкан кижини бүрүзү черин дедир эгидип алзын.

¹⁴ Өске кижиге чериңер садып азы ооң черин садып ап тура, бот-боттарыңарны когаратпаңар.

¹⁵ Дараазында Хосталга чылында чедир арткан

чылдарны санааш, ол чылдарның санын барымдаалап, черниң өртөөн доктааткаш, өске кижиден черни садып ал, а ол кижини дүжүт чыып алганы чылдарның санын барымдаалап, черни сеңээ садар ужурлуг . ¹⁶ Шак ындыг чылдар хөй болган тудум-на, өртекти өстүрер ужурлуг сен, а ол чылдар эвээш боор болза, өртекти бадырар ужурлуг сен, чүгө дээрге демги кижини сеңээ дүжүт санын садып турар болгай. ¹⁷ Бот-боттарыңарны когаратпаңар, Бурганыңардан коргуңар; Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар – Мен-не болгай мен.

¹⁸ Мээң дүрүмнеримни күүсединер, хойлуларымны сагыңар база күүсединер, ынчан чериңерге сагыш амыр чурттаар силер. ¹⁹ Чер силерге элбек дүжүттү бээрге, аъш-чемиңер четчир боор, чериңер кырынга сагыш амыр чурттаар силер. ²⁰ „Чедиги чылда тарывас база дүжүт ажаавас болзувусса, чүнү чиир бис?“ – деп айтыра бээриңер чадавас. ²¹ Мен алдыгы чылда Бодумнуң ачы-буянымны силерге чорудуп бээр мен: ол чыл силерге үш чылда четчир дүжүттү хайырлаар . ²² Сески чылда тарааңар тарып тура, эрги дүжүдүңерни чиир силер. Чүгле тоску чылда, сески чылдың дүжүдү үнүп кээрге, чаа дүжүдүңерни чиир силер.

²³ Чер Меңээ хамааржыр, ынчангаш ону кезээ мөңгөде садып болбас, а силер дээрге Мээң черимге түр када турумчуп алган көшкүн улус-тур силер . ²⁴ Ээлеп турарыңар бүгү черге биеэги ээге хувааглыг черин дедир садып алырын чөпшээрер.

²⁵ Бир эвес ха-дуңма чонуңдан бир кижини ядарай бергеш, хувааглыг чериниң кезиин садып турар болза, ооң чоок төрели-камгалакчызы чедип келгеш, төрелиниң садыпкан черин дедир садып алзын . ²⁶ А ядараан кижиниң орнунга черни дедир садып алыр төрели тывылбаан дижики. ынчан ол кижини черин дедир садып алырынга четчир акша-хөреңги тып аар болза, ²⁷ дараазында Хосталга чылында чедир арткан чылдарны санааш, черин садыпкан кижизинге артыкшылдыг төлевирни эгидип бергеш, хувааглыг черин дедир эгидип алзын. ²⁸ А бир эвес ол кижиде черни садып алган турган кижиге эгидип бээр акша-хөреңги чок болза, ооң чери Хосталга чылында чедир садып алган кижиниң ээлелинге артып каар. Хосталга чылында чер биеэги ээзинче эглип кээр, ол кижини база катап бодунуң чериниң ээзи болу бээр .

²⁹ ынчаарга кандыг-бир кижини долгандыр ханалап каан хоорайда турар чуртталга бажыңын садыпкан болза, ону сатканындан бээр бүдүн чыл дургузунда дедир садып алырын чөпшээрээр. ³⁰ Бир эвес ээ кижини бүдүн чыл эрткижеге чедир бажыңын дедир садып албас болза, долгандыр ханалап каан хоорайда турар чуртталга бажыңы ону садып алган кижиге болгаш ооң бүгү салгакчыларынга кажан кезээде артып каар; ол бажыңны Хосталга чылында-даа ээзинге дедир эгитпес. ³¹ А долгандыр

ханалаваан суурларда турар бажыңнарны черде шөлдер-биле деңней көөр: оларны кажан-даа дедир садып ап болур, а Хосталга чылында олар биеэги ээлеринче дедир эглип кээр.

³² А левиттерниң хоорайларыңга хамаарыштыр алыр болза, левиттер боттарының ээлээн хоорайларында бажыңнарын кажан-даа дедир садып ап болур. ³³ Кандыг-бир кижилевиттерден бажың садып алыр болза, левиттерниң ээлээн хоорайында турар садыпкан бажың Хосталга чылында ээзинче дедир эглип кээр. Чүгө дээрге левиттерниң хоорайларында турар бажыңнар израиль чоннуң аразыңга оларның ээлел чери болур. ³⁴ А левиттерниң хоорайларының чанында одар-белчиирлерни садып болбас, чүгө дээрге олар кезээ мөңгөдө левиттерниң ээлел чери болур.

³⁵ Ха-дуңма чонуңдан бир кижилевиттерниң ядарай бергеш, бодун шуут азырап шыдавайн баар болза, өскээртен келген, чуртуңарга түр када чурттап турар кижини дег, ону деткип көр; ол силерниң араңарга амыдырап артсын. ³⁶ Аңаа акша чегдиргеш, хөө хуузун алба, бергениңден хөйну негеве. Бурганыңдан коргуп чор, демги кижилевиттерниң араңарга амыдырап артсын. ³⁷ Аңаа акша-мөңгүн бергеш, хөө хуузун алба, аъш-чемиң берип тура, бергениңден хөйну дедир негеве. ³⁸ Мен дээрге силерге ханаан черни бээр дээш база Бурганыңар болур дээш, силерни египет черден үндүрө берген Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен.

³⁹ А бир эвес ха-дуңма чонуңдан ядарай берген бир кижини сеңээ садыптар болза, аңаа кулдуң кылыр ажылын онаава. ⁴⁰ Ол сээңиинге хөлезилеттинген ажилчын дег, түр када хөлечиин дег турзун; чүглө Хосталга чылынга чедир сеңээ ажилдап берзин. ⁴¹ А ол чыл кээрге, ооң боду-даа, ажы-төлү-даа сээң аалыңдан өг-бүлезинче, ада-өгбезиниң ээлел черинче дедир эеп чана берзин. ⁴² Чүгө дээрге израиль чон – египет черден Мээң үндүрө берген кулдарым-дыр: оларны кулгулаштыр садып болбас. ⁴³ Оларны каржы-дошкун чагырба, Бурганыңдан коргуп чор. ⁴⁴ А силерге эр азы херээжен кул турзун деп бодаар болзуңарза, силерни хүрээлээн чоннардан эр азы херээжен кулду садып алыңар. ⁴⁵ Силерниң араңарда чурттап турар даштыкы улустуң уруг-дарыын база садып ап болур силер. Оларның өг-бүлезилерниң чуртуңарга көжүп келгенде төрүттүнген ажы-төлүн база садып ап болур силер. Шак ыңдыг улус силерниң өнчүңер бооп болур. ⁴⁶ Оларны ажы-төлүңерге өнчү кылдыр арттырып каап болур силер. Ажы-төлүңер кулдарыңарның ээлери болур дээш салгап алыр: оларны кажан кезээде кулданып ап болуруңар ол. А силерниң ха-дуңмаңарны – израиль чонну каржы-дошкуну-биле чагырбаңар.

⁴⁷ Силерниң араңарда чурттап турар даштыкы кижилевиттерниң бажыңнарынча дедир эглип кээр, а ха-дуңма чонуңдан бир кижилевиттерниң ядарай бергеш, бодун шуут азырап шыдавайн баар болза, өскээртен келген, чуртуңарга түр када чурттап турар кижини дег, ону деткип көр; ол силерниң араңарга амыдырап артсын. ³⁶ Аңаа акша чегдиргеш, хөө хуузун алба, бергениңден хөйну негеве. Бурганыңдан коргуп чор, демги кижилевиттерниң араңарга амыдырап артсын. ³⁷ Аңаа акша-мөңгүн бергеш, хөө хуузун алба, аъш-чемиң берип тура, бергениңден хөйну дедир негеве. ³⁸ Мен дээрге силерге ханаан черни бээр дээш база Бурганыңар болур дээш, силерни египет черден үндүрө берген Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен.

ооң өг-бүлезиниң кулу кылдыр саттырыпкан дижит ⁴⁸ Ындыг таварылгада, ол кижини садыпкан соонда дедир садып ап болур. Ону ооң акы-дуңмаларының бирээзи дедир садып алзын. ⁴⁹ Азы ооң төрөл акызы, азы ол акызының оглу, азы төрөл бөлүүндөн чоок төрөлдериниң бирээзи ону дедир садып алзын. Азы ол боду бай-шыдалдыг апаар болза, бодун садып хостап алзын.

⁵⁰ Ынчан ол кул кижилевиттерниң ядарай бергеш, бодун шуут азырап шыдавайн баар болза, өскээртен келген, чуртуңарга түр када чурттап турар кижини дег, ону деткип көр; ол силерниң араңарга амыдырап артсын. ³⁶ Аңаа акша чегдиргеш, хөө хуузун алба, бергениңден хөйну негеве. Бурганыңдан коргуп чор, демги кижилевиттерниң араңарга амыдырап артсын. ³⁷ Аңаа акша-мөңгүн бергеш, хөө хуузун алба, аъш-чемиң берип тура, бергениңден хөйну дедир негеве. ³⁸ Мен дээрге силерге ханаан черни бээр дээш база Бурганыңар болур дээш, силерни египет черден үндүрө берген Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен.

⁵¹ Саттырыпкан кижилевиттерниң ядарай бергеш, бодун шуут азырап шыдавайн баар болза, өскээртен келген, чуртуңарга түр када чурттап турар кижини дег, ону деткип көр; ол силерниң араңарга амыдырап артсын. ³⁶ Аңаа акша чегдиргеш, хөө хуузун алба, бергениңден хөйну негеве. Бурганыңдан коргуп чор, демги кижилевиттерниң араңарга амыдырап артсын. ³⁷ Аңаа акша-мөңгүн бергеш, хөө хуузун алба, аъш-чемиң берип тура, бергениңден хөйну дедир негеве. ³⁸ Мен дээрге силерге ханаан черни бээр дээш база Бурганыңар болур дээш, силерни египет черден үндүрө берген Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен.

Дыңнангыр чорук дээш ачы-буян

(Ы. х. к. 11:13-15; 28:1-14)

26 «Боттарыңарга хоозун дүрзүлөр, кижилевиттерниң бажыңнарынча дедир эглип кээр, а ха-дуңма чонуңдан бир кижилевиттерниң ядарай бергеш, бодун шуут азырап шыдавайн баар болза, өскээртен келген, чуртуңарга түр када чурттап турар кижини дег, ону деткип көр; ол силерниң араңарга амыдырап артсын. ³⁶ Аңаа акша чегдиргеш, хөө хуузун алба, бергениңден хөйну негеве. Бурганыңдан коргуп чор, демги кижилевиттерниң араңарга амыдырап артсын. ³⁷ Аңаа акша-мөңгүн бергеш, хөө хуузун алба, аъш-чемиң берип тура, бергениңден хөйну дедир негеве. ³⁸ Мен дээрге силерге ханаан черни бээр дээш база Бурганыңар болур дээш, силерни египет черден үндүрө берген Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен!»

³ Мээң дүрүмнерим ёзугаар амыдыраар болгаш Мээң айтышкыннарымны сагыр база күүседир болзуңарза, ⁴ Мен силерге чаъс-чаашкынны чогуур өйүндө бээр мен; ынчан чер бодунуң дүжүдүн, а шөлдерде ыяштар – чимизин бээр. ⁵ Виноград чыылдазынга чедир элбек дүжүдүңер бастыраарын, а тарылга үезинге чедир элбек виноградыңар чыырын уламчылаар силер. Аъш-чемиңерни тоттур чип, чер-чуртуңарга сагыш амыр чурттаар силер. ⁶ Мен силерниң чуртуңарга амыр-тайбыңны тургузар мен; удуп чыдып аарыңарга, силерни коргудуп-дүвүредир кым-даа турбас, айыылдыг аңарны чер-чуртуңардан үндүр сывырар мен база

дайзынның аг-шерии чуртуңар таварып эртпес.

⁷ Дайзыннарыңарны үндүр сывырар силер; оларны хылыш-биле кыргып-хыдып узуткаар силер.

⁸ Силерниң бежиңер чүс кижини, а чүзүңер – түмен шеригни үндүр сывырар, дайзыннарыңарны хылыш-биле кыргып-хыдып, узуткаар силер.

⁹ Силерже ээ көрүңгеш, хэй ажы-төлдү хайырлап, өстүрүп-көвүдедир мен, силер-биле чагыг-керээмни быжыглаар мен. ¹⁰ Ооң мурнунда курлавырлап алган дүжүдүңер аажок хэй болур.

Чаа дүжүттү шыгжаар дээш, эрги дүжүттү үндүр безин эже бээр силер.

¹¹ Чурттаар өргээмни араңарга тургузуп алыр мен, силерден хая көрүнмес мен. ¹² Силерниң араңарга чоруп турар мен; силерге Бурган болур мен, а силер Мээң чонум болур силер. ¹³ Мен – силерни, египетчилерге кулдар болбазыннар дээш, египет черден үндүрө берген Бурганыңар Дээрги-Чаяакчы-дыр мен. Дөңгүңерни чуура шапкаш, оорга-мойнуңарны хөндүрткеш, силерни эдертип аппаратан мен».

**Дыңнангыр эвес
чорук дээш кеземче**
(bl. x. k. 28:15-68)

¹⁴ «А бир эвес Мени тооп дыңнава, бо бүгү айтышкыннарны күүсетпес болзуңарза; ¹⁵ Мээң дүрүмнеримни тооп көрбес, хоойлуларымны херекке албас болзуңарза база ооңар ужун Мээң бүгү айтышкыннарымны күүсетпестээр болгаш Мээң чагыг-керээмни үрээр болзуңарза, чүү боорул? ¹⁶ Ынчан Мен база силерни бак көөр мен. Силерже коргунчуг айыыл-халапты: харыксырадыр аарыгларны, халыынны салыр мен. Ол аарыглардан карактарыңар шылап баксыраар, сеткил-хөңнүңер хинчектенер. Ынчан үрезиниңерни хей черге тарыыр силер, ооңар дайзыннарыңарга чемиш болур. ¹⁷ Мен силерге удур боор мен, дайзыннарыңарга аштырып алыр силер; көрүшпес улузуңар силерни чагырып алыр; силерни кым-даа сүрбейн турда безин, дезип маңажыр силер.

¹⁸ Ол бүгү болуп турда-ла, Мени тооп дыңнава, болзуңарза, бачыттарыңар дээш кеземчени чеди катап көвүдедир мен. ¹⁹ Күш-шыдалыңарның улуургак чоруун сый шавар мен. Дээрни демир дег, черни Ches дег кылып каар мен. ²⁰ Ынчан силерниң күчү-күжүңер хей черге харыксырап төнер, чериңер дүжүдүн бербес, черде ыяштар чимизин бербес. ²¹ А бир эвес Меңээ удур хөделиишкин кылып, Мени тооп дыңнаарын күзевес болзуңарза, бачыттарыңар дээш кеземче согуг санын чеди катап көвүдедир мен. ²² Ынчан силерже черлик аң-араатаннарны салыптар мен. Олар ажы-төлүңерни тудуп алгаш баар, мал-маганыңарны кырып чиптер, силерни эвээжедир узуткап кааптар, оруктарыңар ээнзирей бээр!

²³ А ол бүгүнүң соонда безин халдавырлыг болур болзуңарза, Меңээ удур хөделиишкин кылыр болзуңарза, ²⁴ Мен база силерге удур апаар мен: бачыттарыңар дээш кеземче согуг санын чеди катап көвүдедир мен. ²⁵ Чагыг-керээмни үрээниңер дээш, өжээн негээр аг-шеригни силерже ыдар мен. Ынчан хоорайларыңарже чаштына бээр силер, ынчалза-даа силерниң араңарга аарыг-аржыкты непередиптеримге, дайзынның холунче кире бээр силер. ²⁶ Аъш-чемиңер курлавырын узуткап каар мен, ынчан он херээжен кижиниң шупту арткан далганын быжыраарыңа чаңгыс-ла суугу четчир база хаарган далганыңарны бичиилеп чедиштирер силер. Ону чигеш, тотпас силер.

²⁷ А бир эвес ооң соонда-даа Мени дыңнава, болзуңарза база Меңээ удур хөделиишкин кылыр болзуңарза, ²⁸ Мен килеңней берип, силерге удур апаар мен база бачыттарыңар дээш кеземче согуг санын чеди катап көвүдедир мен.

²⁹ Аштааныңардан оолдар-кыстарыңарның эът-бодун чиир силер. ³⁰ Мөгейишкин кылыр бедик черлериңерни үрегдеп, мөгейип турар адагштарыңарны бузуп кааптар мен; мөчү-сөөктериңерни дүрзү-бурганнарыңар бузундуларыңа октаптар мен. Мээң сеткилим силерден хөңнү кала бээр. ³¹ Силерниң хоорайларыңарны ээнзиредир мен, ыдыктыг дээн черлериңерни хоозурадыр мен база өргүлдериңерниң чаагай чыдын таарымчалыг деп көрүп тынмас мен. ³² Чер-чуртуңарны хоозурадып каарымга, аңаа чурттай берген дайзыннарыңар безин кайгап-харай бээр. ³³ А силерни өске чоннар аразыңа тарадыр мен. Хылыжымны ужулгап, сооңарже анныр мен. Чер-чуртуңар ээнзирээр, хоорайларыңар үрелип бустур.

³⁴ Дайзыннарыңар чуртунче силерни алгаш баар. Чер ынчан бодунуң ээнзиреп-хоозураарының бүгү үезинде дыштанмааны амыр-дыш чылдарының орнун тургузуп алыр. Чер амыр-тамчыын көрө бээр, дыштанмааны бүгү амыр-дыш чылдарының орнун тургузуп алыр. ³⁵ Силер аңаа чурттап туруңарда, чер амыр-дыш чылдарыңа чеже хире амыр-тамчыын көрбээнил, хоозуралының бүгү үезинде шак ол амыр-тамчыын көрө бээр. ³⁶ А силерден дириг арткан улус канчаарыл? Дайзыннарының чурттарыңа оларның чүректеринче коргушкунну сиңирер мен: хатка чайганган бүрү шылыраарга, хылыш туткан кижы сывыртаан-даа дег, дезип ыңай боорлар. Сүрүп турар кижы чок-даа болза, пет кээп ужарлар.

³⁷ Силерни сүрүп турар хылыш туткан кижы-даа бар дег, бот-бодуңарга тептигер силер.

Дайзыннарыңарга удур туржур күжүңер чок болур.

³⁸ Өске чоннар аразыңа кырлыр силер, дайзыннарыңар чурту силерни сыырыптар. ³⁹ А силерден артып калган улус дайзыннарыңарның чурттарыңа боттарының-даа, ада-өгбелериниң-даа кем-буруузу дээш хилинчек көөрлер.

⁴⁰ Ынчан олар боттарының болгаш ада-өгбезиниң кем-буруузун база Меңээ өскерлип, кемниг херектер үүлгеткеннерин, Меңээ удур болуп турганнарын миннирлер. ⁴¹ Мээң база оларга удур апарганымны, оларны дайзыннарының чуртунче апарганымны миннирлер. Бир эвес оларның бачыттыг чүректери томаарый бээр; олар кем-буруузу дээш кеземчени хүлээп алыр болза, ⁴² Мен база Иаков, Исаак болгаш Авраам-биле чарган чагыг-керээлеримни бодап кээр мен; бо чер-чуртту база бодап кээр мен. ⁴³ А ооң бетинде ол улус бо черни каггаш чоруптарга, олар чокта, ээнзиреп каар чер дыштанмааны амыр-дыш чылдарының орнун тургузуп алыр. А ол улус кем-буруузу дээш – Мээң хоойлуларымны тоовайн турганы база Мээң дүрүмнеримден хая көрнүп турганы дээш – кеземчени хүлээп алыр. ⁴⁴ Бо бүгү ындыг-даа бооп турза, Мен оларны, дайзыннарының чуртунга турда, тоовайн барбас мен, олардан хая көрүмөс мен. Оларны узуткавас мен база олар-биле чарган чагыг-керээмни үревес мен. Мен дээрге оларның Дээрги-Чаяакчы Бурганы-ла болгай мен! ⁴⁵ Олар дээш, өгбелери-биле чарган чагыг-керээмни бодап кээр мен. Мен оларга Бурган болур дээш, бүгү өске чоннар көрүп турда, оларның өгбелерин египет черден үндүрө берген мен. Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен!»

⁴⁶ Дээрги-Чаяакчының «Синай дагга Моисейни дамчыштыр израиль чонга доктаадып кааны дүрүм-хоойлулар, сургаалдар шак ындыг боор-дур.

Дээрги-Чаяакчыга даңгырактар болгаш ыдыктыг өргүлдер

27 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чонга мону дамчыдып чугаала. Бир-ле кижини доктааткан өртек ёзугаар Дээрги-Чаяакчыга бараалгадып, ыдыктаар деп онза даңгырак берген дижик сен. ³ Дээрги-Чаяакчыга бараалгадып, ыдыктаан кижини дедир хостаар дизиңзе, доктааткан өртекти: чээрбиден алдан хар чедир назылыг эр кижидээш – бежен мөңгүн ыдыктыг °шекелди; херээжен кижидээш – үжен шекелди; бештен чээрби хар чедир назылыг улус болза, эр кижидээш – чээрби шекелди, а кыс кижидээш – он шекелди; бир айдан беш хар чедир назылыг улус болза, эр кижидээш – беш шекелди, а кыс кижидээш – үш шекелди; алдан хардан улуг назылыг улус болза, эр кижидээш – он беш шекелди, а херээжен кижидээш – он шекелди төлээр уjurлуг сен. ⁸ А бир эвес доктааткан өртекти төлээр харыың чок болза, ыдыктаан кижини Бурганның бараалгакчызының мурнунга эккел. Бурганның бараалгакчызы ыдыктаан кижиниң өнчү-хөреңгизин үнелеп көргөш, ону барымдаалап, төлээр өртээни доктаатсын.

⁹ А бир эвес Дээрги-Чаяакчыга эккеп салып болур малды өргүүрүн азаан болзуңза, ол малың ыдыктыг болу бээр. ¹⁰ Ол малды солуй салып, эки

малды багайы-биле, багайын – экизи-биле орнаvas уjurлуг сен. А бир эвес малды өске мал-биле солуур болзуңза, баштай салган-даа, орнап турар-даа малың Дээрги-Чаяакчыга салган ыдыктыг өргүл болур. ¹¹ Ынчаарга азаан малың кандыг-ла-бир арыг эвес, Дээрги-Чаяакчыга өргүп болбас мал болза, ооңу Бурганның бараалгакчызынга эккеп көргүс. ¹² Бурганның бараалгакчызы ол малдың эки-багайын үнелеп көрзүн: өртээн чеже кылдыр доктаадыр-дыр, ынчалдыр болзун. ¹³ Бир эвес ол малың дедир садып алыр деп турар болзуңза, доктааткан өртекке немей өртектиң бештиң бирин бээр сен.

¹⁴ Бир-ле кижидунуң бажыңын Дээрги-Чаяакчыга бараалгадып, ыдыктап турар болза, Бурганның бараалгакчызы ол бажыңның эки-багайын үнелеп көрзүн: өртээн чеже кылдыр доктаадыр-дыр, ынчалдыр болзун. ¹⁵ Бир эвес бажыңын бараалгадыпкан кижидуну дедир садып алыр деп турар болза, доктааткан өртекке немей өртектиң бештиң бирин берзин, ынчан бажың ооңу болу бээр.

¹⁶ Бир-ле кижидунуң хуваагыг черинде шөлдү Дээрги-Чаяакчыга бараалгадып, ыдыктап турар болза, ол дээш доктааткан өртек тарыыр үрезин хемчээлинден хамаарышсын: бир °хомер ишти арбай дээш, бежен мөңгүн °шекелди төлезин.

¹⁷ Кандыг-бир кижидунуң шөлүн Хосталга чылы эрткен соонда дораан-на Бурганга бараалгадып, ыдыктап турар болза, доктааткан өртек өскерилге чокка артсын. ¹⁸ А кандыг-бир кижидунуң шөлүн Хосталга чылы эрткен соонда, элээн болгаш, бараалгадып, ыдыктап турар болза, Бурганның бараалгакчызы дараазында Хосталга чылынга чедир арткан чылдарның санын барымдаалап, акша-мөңгүннү санааш, төлээр уjurлуг түңнү доктааткан өртектен казып каапсын. ¹⁹ Шөлүн бараалгаткан кижидуну дедир садып алырын күзээр болза, доктааткан өртекке немей өртектиң бештиң бир кезээ акша-мөңгүннү берзин, ынчан ол шөл база катап ооңу болу бээр. ²⁰ Ынчаарга ол кижидунуң шөлүн дедир садып албас болза азы ук шөлдү өске кижиге садыпкан болза, ону ам дедир садып аары болдунмас.

²¹ Ынчан ол шөл Хосталга чылында Дээрги-Чаяакчыга ыдыктыг өргүл болу бээр; Бурганга кезээ мөңгеде тураскааткан шөлдү дег, ону Бурганның бараалгакчызы ээлээр.

²² А бир эвес кандыг-бир кижидуну хуваагыг черинге хамаарышпас шөлдү садып алгаш, Дээрги-Чаяакчыга бараалгадып, ыдыктап турар болза, ²³ Бурганның бараалгакчызы Хосталга чылынга чедир арткан чылдарны санааш, өртекти доктаадыр уjurлуг. А демги кижидуну доктаадып каан өртекти барымдаалап, акшаны ол-ла хүндүс Дээрги-Чаяакчыга ыдыктыг өргүл кылдыр бээр уjurлуг. ²⁴ Ол шөл Хосталга чылында демги кижиниң садып алганы ээзинче – черни хуваалда ёзугаар ээлеп турар кижиге эглип кээр.

²⁵ Доктааткан өртек бүрүзүн ыдыктыг °шекел-биле санашсын: бир шекелдиң деңзизи чээрби °герага дең болзун.

²⁶ Мал-маганның эң баштай төрүттүнген бүгү төлдери Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр, ынчангаш оларны кым-даа бараалгадып, ыдыктап шыдавас. Бода-даа, шээр-даа мал болур болза, олар Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр-ла болгай . ²⁷ А бир эвес арыг эвес малды бараалгадып, ыдыктап турар болза, ону доктааткан өртекке немей өртектиң бештиң бирин бергеш , дедир садып ап болур. Ынчаарга малды дедир садып алыр кижичок болза, ону доктааткан өртек-биле садар херек.

²⁸ Кижиниң хуу өнчү-хөреңгизинден Дээрги-Чаяакчыга кезээ мөңгедө тураскаадып турары кандыг-даа чүүлдү: кижини-даа, малды-даа, хувааглыг черде шөлдү-даа садып азы дедир садып ап болбас. Кезээ мөңгедө Бурганга тураскааткан кандыг-даа чүүл Дээрги-Чаяакчыга аажок ыдыктыг өргүл болур. ²⁹ Бир эвес шак ол кезээ мөңгедө тураскааткан чүүл кижичок болур болза, ону дедир

садып ап болбас; ындыг кижини өлүмгө онаар херек

³⁰ Черге өзүп үнөр бүгү чүүлдүң оннуң бир кезии – шөлдерниң дүжүдү болгаш ыяштарның чимистери Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр, ол дээрге Аңаа салган ыдыктыг өргүл-дүр . ³¹ Бир эвес кандыг-бир кижичок бодунуң оннуң бир кезии үлүүн дедир садып алырын күзээр болза, ооң өртөөн төлезин база өртектиң бештиң бир кезиин немей берзин .

³² Бода болгаш шээр малдың оннуң бир кезиин – демдөктөөн бүгү малды Дээрги-Чаяакчыга бараалгадып, ыдыктаар ужурлуг. ³³ Онгу малдың ээзи кижичок оларны эки-багайлап ылгавазын база солувазын; а бир эвес ээ кижичок шак ындыг малды солуп алыр болза, ол мал-даа, солуй салган малы-даа ыдыктыг өргүл болур база ону дедир садып алыры болдунмас».

³⁴ Дээрги-Чаяакчының израиль чонга Моисейни дамчыштыр Синай дагга берген айтыышкыннары шак ындыг боор-дур.

Саннар

Кирилде

Моисейниң Беш номунуң дөрткүзү болур бо ном «Саннар» деп адын израиль чон Египеттен Ханаанче орукка бар чыдырда кылган чизе-даңзы ёзугаар алган. А еврей дылда ук ном «Ээн кургаг ховуда» деп аттыг. Номда болушкуннарның кайда болуп турарын ол ат тода көргүзүп турар.

Бурган кол хоойлу-дүрүмнү израиль чонга Синай дагга берген соонда, Моисей дайылдажып шыдаар эр израильчилерниң (левиттерни база аңгы санааш) шуптузун санап каан. Оон Бурганның айтышкынын ёзугаар чамдык хоойлужудулга дүрүмнеринге немелде киригеш, израильчилерни Дээрги-Чаяакчының оларга бээр бооп аазаан черинче көжеринге белеткеп каан (1–9 эгелер).

Ынчалза-даа израиль чон Кадес-Варниге (Ханаанның мурнуу кызыгаарының чанында чер) чеде бергеш, хайгыылчыларның чугаазынга бүзүрөп, ханаан черни эжелеп аарындан корткан. Ол дээш, израильчилер ээн кургаг ховуга барык дөртен чыл дургузунда көжүп чоруур кеземче алган (10–20 эгелер). Израильчилерниң Бурганны тооп дыңнаваз салгалы бүрүнү-биле кырлып калган соонда, чон чоорту Ханаанның чанында черлерни эжелеп ап эгелээш, Иордан хемниң чөөн талазында Моав дээр чуртка чедип келген (21–36 эгелер).

Ол бүгү үениң дургузунда израиль чон Моисейге удур хөй катап хомудап, хыйланып, Бурганга удур үймээн үндүрүп, кижилерниң аажы-чаңыга аайлажыр сорук чок болгаш өскерлиичел чоруун үргүлчү көргүзүп келген. Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы, шак ол чагырга билбес улусту кезедип тургаш безин, Бодунуң шилип алган чонунга шынчы бооп арттып, ол дээш сагыш човап, Израильдиң дайзыннарының кара сагыштыг бодалдарына удур хөделип, дайзыннары базар арганы аңаа берип турган. Чоннуң баштыңнары Моисей биле Аарон безин Бурганга бүрүнү-биле дыңнангыр эвес бооп турда-ла, Ол израильчилерниң өгбелеринге бээр бооп аазааны черже израиль чонну эккээр дээн Бодунуң бодалын соксатпайн күүседип турган.

Израиль чоннуң баштайгы чизе-бүрүткели

1 Дээрги-Чаяакчы Моисейге Синай ховузунга, Ужуражылга майгынынга, израильчилерниң Египеттен хосталып үнгениниң ийиги чылында, ийи айның бирээде мынча деп дужааган: ² «Сен Аарон-биле бүгү израиль ниитилелдиң санаашкынын төрөл бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап кылып калыңар, шупту эр улусту санаашкынче кирип, кымны-даа арттырбайн даңзылаңар. Израиль шеригге албан-хүлээлге эрттирип шыдаар, чээрби хардан өрү назылыг шупту эр улусту чурум-чыскаалдыг бөлүктөр аайы-биле санап калыңар. ⁴ Аймак бүрүзүндөн-не бодунуң аймааның баштыңы болур кижини санаашкынны силер-биле кады чорутсун. ⁵ Силерге дузалажыр эр кижилерниң аттары бо-дур:

Рувимниң аймаандан – Шедеурнуң оглу Элицур ;
⁶ Симеоннуң аймаандан – Цури-Шаддайның оглу Шелумиил ;

⁷ Иуданың аймаандан – Аминадавтың оглу Наассон ;

⁸ Иссахарның аймаандан – Цуарның оглу Нафанаил ;

⁹ Завулоннуң аймаандан – Хелоннуң оглу Элиав ;

¹⁰ Иосифтиң оглу Эфремниң аймаандан – Аммиудтуң оглу Элишама ;

Иосифтиң оглу Манассияның аймаандан – Педацирнуң оглу Гамалиил ;

¹¹ Вениаминниң аймаандан – Гидеонийниң оглу Авидан ;

¹² Данның аймаандан – Амми-Шаддайның оглу Ахиезер ;

¹³ Асирниң аймаандан – Охранның оглу Пагиил ;

¹⁴ Гадтың аймаандан – Регуилдиң оглу Элиасаф ;

¹⁵ Неффалимниң аймаандан – Энанның оглу Ахира ».

¹⁶ Ол эр кижилер дээрге израиль ниитилелден шилиттинген, ада-өгбе төрөл бөлүктөриниң – Израильдиң аймактарының баштыңнары улус турган. ¹⁷ Моисей биле Аарон шак ол аттарын адаан улусту кыйгырып эккелгеш, ¹⁸ ийи айның бирээде бүгү израиль ниитилелди чыып алганнар.

Чээрби хардан өрү назылыг эр улус боттарының төрөл бөлүктөрүн, ада-өгбезин айыткаш, санаашкынче боттарын кирип, кижини арттырбайн даңзыладып алганнар. ¹⁹ Моисей израильчилерниң санаашкынын Синай ховузунга Дээрги-Чаяакчының дужаганын ёзугаар күүсеткен.

²⁰ Израильдин дун оглу Рувимниң үре-салгалын – дөргүл-төрелин, төрөл бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап, чээрби хардан өрү назылыг, шериг албаны эрттирип шыдаар шупту эр улусту санаашкынче кирип – кымны-даа арттырбайн санап кааннар. ²¹ Рувимниң аймаанда эр улусту санаарга, 46 500 кижини болган .

²² Симеоннуң үре-салгалын – дөргүл-төрелин, төрөл бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап, чээрби хардан өрү назылыг, шериг албаны эрттирип шыдаар шупту эр улусту санаашкынче кирип – кымны-даа арттырбайн санап кааннар. ²³ Симеоннуң аймаанда эр улусту санаарга, 59 300 кижини болган .

²⁴ Гадтын үре-салгалын – дөргүл-төрелин, төрөл бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап, чээрби хардан өрү назылыг, шериг албаны эрттирип шыдаар шупту эр улусту санаашкынче кирип – санап кааннар. ²⁵ Гадтын аймаанда эр улусту санаарга, 45 650 кижини болган .

²⁶ Иуданың үре-салгалын – дөргүл-төрелин, төрөл бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап, чээрби хардан өрү назылыг, шериг албаны эрттирип шыдаар шупту эр улусту санаашкынче кирип – санап кааннар. ²⁷ Иуданың аймаанда эр улусту санаарга, 74 600 кижини болган .

²⁸ Иссахарның үре-салгалын – дөргүл-төрелин, төрөл бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап, чээрби хардан өрү назылыг, шериг албаны эрттирип шыдаар шупту эр улусту санаашкынче кирип – санап кааннар. ²⁹ Иссахарның аймаанда эр улусту санаарга, 54 400 кижини болган .

³⁰ Завулоннуң үре-салгалын – дөргүл-төрелин, төрөл бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап, чээрби хардан өрү назылыг, шериг албаны эрттирип шыдаар шупту эр улусту санаашкынче кирип – санап кааннар. ³¹ Завулоннуң аймаанда эр улусту санаарга, 57 400 кижини болган .

³² Иосифтин оглу Эфремниң үре-салгалын – дөргүл-төрелин, төрөл бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап, чээрби хардан өрү назылыг, шериг албаны эрттирип шыдаар шупту эр улусту санаашкынче кирип – санап кааннар.

³³ Эфремниң аймаанда эр улусту санаарга, 40 500 кижини болган .

³⁴ Иосифтин оглу Манассияның үре-салгалын – дөргүл-төрелин, төрөл бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап, чээрби хардан өрү назылыг, шериг албаны эрттирип шыдаар шупту эр улусту санаашкынче кирип – санап кааннар.

³⁵ Манассияның аймаанда эр улусту санаарга, 32 200 кижини болган .

³⁶ Вениаминниң үре-салгалын – дөргүл-төрелин, төрөл бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап, чээрби хардан өрү назылыг, шериг албаны эрттирип шыдаар шупту эр улусту санаашкынче кирип – санап кааннар. ³⁷ Вениаминниң аймаанда эр улусту санаарга, 35 400 кижини болган .

³⁸ Данның үре-салгалын – дөргүл-төрелин, төрөл бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап, чээрби хардан өрү назылыг, шериг албаны эрттирип шыдаар шупту эр улусту санаашкынче кирип – санап кааннар. ³⁹ Данның аймаанда эр улусту санаарга, 62 700 кижини болган .

⁴⁰ Асирниң үре-салгалын – дөргүл-төрелин, төрөл бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап, чээрби хардан өрү назылыг, шериг албаны эрттирип шыдаар шупту эр улусту санаашкынче кирип – санап кааннар. ⁴¹ Асирниң аймаанда эр улусту санаарга, 41 500 кижини болган .

⁴² Неффалимниң үре-салгалын – дөргүл-төрелин, төрөл бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап, чээрби хардан өрү назылыг, шериг албаны эрттирип шыдаар шупту эр улусту санаашкынче кирип – санап кааннар. ⁴³ Неффалимниң аймаанда эр улусту санаарга, 53 400 кижини болган .

⁴⁴ Санаашкынны эрткен улус ол-дур. Моисей, Аарон болгаш Израильдин он ийи баштыңының – бир аймактан-на бир кижиниң санап кааны улус ол-дур. ⁴⁵ Шупту израильчилерни – чээрби хардан өрү назылыг, израиль шеригге албан эрттирип шыдаар бүгү улусту – төрөл бөлүктөр барымдаалап санап кааннар. ⁴⁶ Санаашкынны эрткен шупту эр улус 603 550 кижини болган .

⁴⁷ А левиттерни санаашкын эрткен чон аразынче, ада-өгбезиниң аймаан барымдаалап, кирип санавайн барган. ⁴⁸ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп дужаган турган: ⁴⁹ «Чүгле Левийниң аймаан чизе-даңзыже киирбе, оларны өске израильчилер-биле кады санава. ⁵⁰ Сен левиттерге Ужуражылга майгынын, ооң хамык херекселдерин болгаш ооң иштинде турар бүгү чүлдү хүлээндирип каг – олар майгынын болгаш ооң хамык херекселдерин дажыглазын, аңаа бараан болзун, ооң чанынга турлагжып алзын.

⁵¹ Ужуражылга майгынын көжүрүп турда, ону левиттер дүрүп, буссун, а майгынын тигер апарганда, ону олар тиксин. Өске-бир кижини майгынычөоокушулап кээр болза, ону өлүрүп каар ужурлуг. ⁵² Израильчилер боттарының туктарының чанынга чурум-чыскаалдыг бөлүктөр ёзугаар турлагжып алыр ужурлуг. ⁵³ А левиттер израиль чоннуң ниитилелинче Бурган килеңневезин дээш , майгынын долгандыр турлагжып алгаш , ол дээш ээ-харыысалгалыг болур ужурлуг».

⁵⁴ Израиль чон бүгү чүвени Дээрги-Чаяакчы Моисейге канчаар дужаганын, ынчаар күүсеткен.

Турлагжыырының дүрүмнери

2 Дээрги-Чаяакчы Моисей биле Ааронга мынча деп чугаалаан: ² «Израиль кижиге бүрүзү бодунуң аймааның сүлдө демдектериниң база тугунуң чанынга турлагжыыр ужурлуг; олар Ужуражылга майгынын долгандыр, бичии ырадыр турлагжып алзыннар.

³ Майгынын мурнунга, ооң чөөн талазынга турлагжыыр улус бо-дур. Аңаа Иуданың аймаа чурум-чыскаалдыг бөлүктөр аайы-биле турлагжызын, оларның тугун аңаа ассын; ол аймактың баштыңы – Аминадавтың оғлу Наассон .
⁴ Ол аймакта санаашкынны эрткен аг-шериг – 74 600 эр кижиге.

⁵ Иуданың аймаа-биле кады Иссахарның аймаа турлагжып алзын, ол аймактың баштыңы – Цуарның оғлу Нафанаил. ⁶ Ол аймакта санаашкынны эрткен аг-шериг – 54 400 эр кижиге.

⁷ Завулонуң аймаа база аңаа турлагжып алзын; ол аймактың баштыңы – Хелонуң оғлу Элиав. ⁸ Ол аймакта санаашкынны эрткен аг-шериг – 57 400 эр кижиге.

⁹ Иуданың аймаа баштаан турлагда санаашкынны эрткен, чурум-чыскаалдыг бөлүктөргө үскен эр улустуң ниити саны – 186 400 кижиге. Олар көш үезинде бирги ээлчегде шимчеп үнер ужурлуг .

¹⁰ Мурнуу чүккө Рувимниң аймаа чурум-чыскаалдыг бөлүктөр аайы-биле турлагжызын, оларның тугун аңаа ассын; ол аймактың баштыңы – Шедеурнуң оғлу Элицур. ¹¹ Ол аймакта санаашкынны эрткен аг-шериг – 46 500 эр кижиге.

¹² Рувимниң аймаа-биле кады Симеонуң аймаа турлагжып алзын; ол аймактың баштыңы – Цури-Шаддайның оғлу Шелумиил. ¹³ Ол аймакта санаашкынны эрткен аг-шериг – 59 300 эр кижиге.

¹⁴ Гадтың аймаа база аңаа турлагжып алзын; ол аймактың баштыңы – Регуилдиң оғлу Элиасаф.
¹⁵ Ол аймакта санаашкынны эрткен аг-шериг – 45 650 эр кижиге.

¹⁶ Рувимниң аймаанга баштаткан турлагда санаашкынны эрткен, чурум-чыскаалдыг бөлүктөргө үскен эр улустуң ниити саны – 151 450 кижиге. Олар ийиги ээлчегде шимчеп үнер ужурлуг .

¹⁷ Ооң соонда Ужуражылга майгыны шимчеп үнүптөр, левиттерниң турлаа өске турлагларның ортузунга чоруур. Олар турлагга канчаар турганыл, ол-ла туруштарын өзугаар бар чыдар, кижиге бүрүзү чыскаалды сагып, тугунуң чанындан ыравас ужурлуг .

¹⁸ Барыын чүккө Эфремниң аймаа чурум-чыскаалдыг бөлүктөр аайы-биле турлагжызын, оларның тугун аңаа ассын; ол аймактың баштыңы – Аммиудтуң оғлу Элишама. ¹⁹ Ол аймакта санаашкынны эрткен аг-шериг – 40 500 эр кижиге.

²⁰ Эфремниң аймаа-биле кады Манассияның аймаа турлагжып алзын; ол аймактың баштыңы –

Педацурнуң оғлу Гамалиил. ²¹ Ол аймакта санаашкынны эрткен аг-шериг – 32 200 эр кижиге.

²² Вениаминниң аймаа база аңаа турлагжып алзын; ол аймактың баштыңы – Гидеонийниң оғлу Авидан. ²³ Ол аймакта санаашкынны эрткен аг-шериг – 35 400 эр кижиге.

²⁴ Эфремниң аймаа баштаан турлагда санаашкынны эрткен, чурум-чыскаалдыг бөлүктөргө үскен эр улустуң ниити саны – 108 100 кижиге. Олар үшкү ээлчегде шимчеп үнер ужурлуг .

²⁵ Соңгу чүккө Данның аймаа чурум-чыскаалдыг бөлүктөр аайы-биле турлагжызын, оларның тугун аңаа ассын; ол аймактың баштыңы – Амми-Шаддайның оғлу Ахиезер. ²⁶ Ол аймакта санаашкынны эрткен аг-шериг – 62 700 эр кижиге.

²⁷ Данның аймаа-биле кады Асирниң аймаа турлагжып алзын; ол аймактың баштыңы – Охранның оғлу Пагиил. ²⁸ Ол аймакта санаашкынны эрткен аг-шериг – 41 500 эр кижиге.

²⁹ Неффалимниң аймаа база аңаа турлагжып алзын; ол аймактың баштыңы – Энанниң оғлу Ахира. ³⁰ Ол аймакта санаашкынны эрткен аг-шериг – 53 400 эр кижиге.

³¹ Данның аймаа баштаан турлагда санаашкынны эрткен эр улустуң ниити саны – 157 600 кижиге. Олар боттарының туктарын көдүргөш, сөөлгү ээлчегде шимчеп үнер ужурлуг ».

³² Төрөл бөлүктөр барымдаалап санаашкынны эрткен израиль чон ол-дур. Турлагларда чурум-чыскаалдыг бөлүктөр аайы-биле санаашкынны эрткен эр улустуң ниити саны – 603 550 кижиге . ³³ А левиттер Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын өзугаар израиль чон-биле кады санаашкынны эртпейн барган .

³⁴ Израиль чон ол бүгүнү Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын өзугаар күүседип, туктарының чанынга турлагжып, кижиге бүрүзү бодунуң төрөл бөлүү-биле, дөргүл-төрели-биле кады көжүп чоруп турган.

Левиттерниң чизе-бүрүткели болгаш албан-хүлээлгелери

3 Аарон биле Моисейниң төрөл бөлүүндөн укталган улус бо-дур. Дээрги-Чаяакчы Моисей-биле Синай дагга чугаалажып турган үедө, ² Аарон дараазында оолдарлыг болган: дун оғлу Надав, Авиуд, Элеазар болгаш Ифамар . Оларны Бурганга бараан боор кылдыр ыдыктап, шилип чаап каан турган. ⁴ Ынчалза-даа Надав биле Авиуд ийи Синай ховузунга Дээрги-Чаяакчының таарымчалыг деп көрбээни отту Аңаа эккеп салгаш, Ооң мурнунга өлүп калган , а оларның соон салгаар оолдары турбаан. Чүглө Элеазар биле Ифамар ачазы Аарон-биле кады Дээрги-Чаяакчының бараалгакчылары бооп арткан .

⁵ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ⁶ «Левийниң аймаан, Бурганның бараалгакчызы Ааронга дузалаар кылдыр , ооң мурнунга эккеп каг.

⁷ Левиттер ыдыктыг черге кылыр ужурлуг ажылдар кылып, Аароннуң база шупту чоннуң өмүнээзинден Ужуражылга майгынының мурнунга албан-хүлээлгени күүсетсиннер. ⁸ Олар майгынның хамык эт-херекселдери дээш ээ-харыысалгалыг болуп, ыдыктыг черге ажылдар кылып, израильчилерниң албан-хүлээлгелерин күүсетсиннер. ⁹ Левиттерни Ааронга болгаш ооң оолдарына хүлээдип бер – израиль чоннуң аразындан Ааронга хүлээдип бээр ужурлуг улус ол-дур. ¹⁰ А Ааронга болгаш ооң оолдарына боттарының бараалгакчы хүлээлгезин күүседир даалгадан берип каг – өске-бир кижини ол бараан болуушкунга киржи бээр болза, ону өлүрүп каар ужурлуг.»

¹¹ Оон Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп дужааган: ¹² «Мен левиттерни израиль чоннуң баштай төрүттүнген бүгү оолдарының орнунга ап алган мен, ынчангаш олар ам Меңээ хамааржыр. ¹³ Дун төл бүрүзү-ле Мээни болгай; шупту египет дун төлдерни узуткап каан хүнүмде израиль чонда кижиниң-даа, мал-маганның-даа дун төлдерин Бодумга аңгылап, ыдыктап алган мен – олар ам Меңээ хамааржыр. Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен».

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы Моисейге Синай ховузунга мынча деп чугаалаан: ¹⁵ «Левийниң үре-салгалын оларның төрөл бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап, чизелеп сана. Бир айдан өрү назылыг шупту эр улусту санап каг». ¹⁶ Моисей оларны Дээрги-Чаяакчының дужаал берген сөзүнүң аайы-биле санап каан.

¹⁷ Левийниң оолдарының аттары бо-дур: Гирсон, Кохат болгаш Мерари. ¹⁸ Гирсоннуң оолдарының аттары: Ливни биле Шимей, олардан төрөл бөлүктөр укталган. ¹⁹ Кохаттың оолдары Амрам, Ицгар, Хеврон болгаш Узиил олардан база төрөл бөлүктөр укталган. ²⁰ Мерариниң оолдары Махли биле Мушиден база төрөл бөлүктөр укталган. Левийден укталган, ада-өгбе барымдаалап адаан төрөл бөлүктөр ол-дур.

²¹ Гирсондан укталган төрөл бөлүктөр: ливни биле шимей; олар Гирсоннуң төрөл бөлүктери-дир. ²² Оларны санаарга, бир айдан өрү назылыг эр улустуң ниити саны 7500 кижини болган. ²³ Гирсондан укталган төрөл бөлүктөр майгынның артынга, ооң барыын талазынга турлагжып аар турган.

²⁴ Гирсоннуң үре-салгалының баштыңы – Лаелдин оглу Элиасаф. ²⁵ Ужуражылга майгынына Гирсоннуң үре-салгалына хайгаараар кылдыр дагып турар чүүлдер бо-дур: майгынның боду, ооң шывыы, майгынче кирер черниң көжегези, ²⁶ майгынны болгаш өргүл салыр бедигээшти долгандыр турар херимниң шывыглары, херимче кирер черниң хаалга-шывыы база майгынның шупту ажылдарын кылырынга херек хендирлер.

²⁷ Кохаттан укталган төрөл бөлүктөр: амрам, ицгар, хеврон болгаш узиил; олар Кохаттың төрөл бөлүктери-дир. ²⁸ Оларда бир айдан өрү назылыг

эр улустуң ниити саны 8600 кижини болган. Олар ыдыктыг чүүлдер дээш ээ-харыысалгалыг турган. ²⁹ Кохаттан укталган төрөл бөлүктөр майгынның мурнуу чүкче көрүнген талазынга турлагжып аар турган. ³⁰ Кохаттың үре-салгалының баштыңы – Узиилдин оглу Элицафан. ³¹ Оларга хайгаараар кылдыр дагып турар чүүлдер бо-дур: ыдыктыг аптара, ширээ, чырыткы, өргүл салыр бедигээштер, Бурганга бараан болурда ажыглаар ыдыктыг савалар база көжеге. Оларның кылыр ажылы шак ол чүүлдер-биле холбаалыг.

³² А левиттерниң баштыңнарының даргазы – Аарон бараалгакчының оглу Элеазар. Ыдыктыг чүүлдер дээш ээ-харыысалгалыг улус ооң хайгааралының адаанда турар.

³³ Мерариден укталган төрөл бөлүктөр: махли биле муши; олар Мерариниң төрөл бөлүктери-дир. ³⁴ Оларны санаарга, бир айдан өрү назылыг эр улустуң ниити саны 6200 кижини болган.

³⁵ Мерариниң үре-салгалының баштыңы – Авихаилдин оглу Цуриил. Ол төрөл бөлүктөр майгынның соңгу чүкче көрүнген талазынга турлагжып аар турган. ³⁶ Мерариниң үре-салгалына хайгаараар кылдыр дагып турар чүүлдер бо-дур: майгынны тудуп турар рамкалар, доора оорга ыяштар, адагаштар, дөжектер болгаш майгынның эт-херекселдери; оларның кылыр ажылы ол чүүлдер-биле холбаалыг. ³⁷ Ол ышкаш даштыкы херимниң бүгү талаларында адагаштарны, оларның дөжектерин, өргеннерин болгаш хендирлерин база хайгаарап турганнар.

³⁸ А Ужуражылга майгынының мурнунга, ооң чөөн чүкче көрүнген талазынга Моисей база Аарон оолдары-биле турлагжып аар турган. Оларга израиль чоннуң өмүнээзинден ыдыктыг өргээге албан-хүлээлге күүседирин хүлээндирген; ыдыктыг черже чоокшулап келген өске кижини өлүрүп каар ужурлуг.

³⁹ Моисей биле Аароннуң Дээрги-Чаяакчының дужааганын ёзугаар санап кааны, бир айдан өрү назылыг эр левиттерниң ниити саны 22 000 кижини болган.

Дун оолдарны садып хостааны

⁴⁰ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Израиль чоннуң бир айдан өрү назылыг шупту дун оолдарын санаашкынче кирип, даңзылап каг. ⁴¹ А левиттерни Меңээ аңгылап бараалгат, израиль чоннуң шупту дун оолдарының орнунга – левиттерни, израильчилерниң шупту дун бооп төрүттүнген мал-маганының орнунга – левиттерниң мал-маганын алыр мен» – деп чугаалаан.

⁴² Моисей Дээрги-Чаяакчының дужааганын ёзугаар израиль чоннуң шупту дун оолдарын санап каан. ⁴³ Санаашкын кылырга, бир айдан өрү назылыг дун оолдарның ниити саны 22 273 кижини болган.

⁴⁴ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ⁴⁵ «Израиль чоннуң шупту дун оолдарының орнунга левиттерни, а мал-маганының орнунга – левиттерниң мал-маганын аңгылап ал, левиттер Меңээ хамаарышсын. Мен – Дээрги-Чаяакчы-дыр мен. ⁴⁶ А израиль чоннуң дун оолдары дээш алыр, левиттерниң санындан артып турар 273 кижиде дээш садыызы мындыг болур:

⁴⁷ бир кижиде дээш-ле беш °шекел мөңгүнден чыып аар сен – ыдыктыг черге ажыглаар шекелди ажыглап, деңзиле. (Бир шекелдиң деңзизи чээрби °герага дең болур.) ⁴⁸ Ол мөңгүнү Ааронга болгаш ооң оолдарына израиль чонда артып турар улусту садып хостаар кылдыр бериптер сен».

⁴⁹ Моисей левиттер-биле солуурга, саны артып турар дун оолдар дээш садыызы кылдыр берген мөңгүнү ап алган. ⁵⁰ Ол израильчилерниң дун оолдары дээш ыдыктыг черге ажыглаар 1365 °шекел деңзилиг мөңгүнү чыып алган. ⁵¹ Моисей Дээрги-Чаяакчының аңаа дужаал берген сөзүнүң аайы-биле садыызы болган мөңгүнү Ааронга болгаш ооң оолдарына хүлээдип берген.

Кохаттың үре-салгалының ажыл-үүлези

4 Дээрги-Чаяакчы Моисей биле Ааронга мынча дээн: ² «Левийниң аймааның аразындан Кохаттың үре-салгалын оларның төрөл бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап санап каг – ³ үжен хардан бежен хар чедир назылыг, Ужуражылга майгынынга ажылдаар албан-хүлээлгезин күүседип шыдаар шупту эр улусту санап каг. ⁴ Кохаттың үре-салгалының майгынга кылыр ажылдары аажок ыдыктыг чүүлдер-биле харылзаалыг болур.

⁵ Турлагда чон көжүп үнер деп турда, Аарон оолдары-биле майгыны киргеш, көжегени дүжүргеш, ооң-биле ыдыктыг аптараны шып кагзын. ⁶ Оон аптараны тахаш кештеринден даараан шывыг-биле шыпкаш, ооң кырынга көк өңнүг, бүдүн кезектен бүткен пөстү чаткаш, көдүрткүүш-мергелерни кедирип кагзын.

⁷ Ыдыктаан хлебтер салыр ширээге көк өңнүг шывыг чаткаш, аңаа тавактар, хымыштар, арага кудуп, чажар аяктар болгаш дашкаларны салып кагзын; ширээ кырынга үргүлчү эккеп салыр ужурлуг өргүл хлебтерин салып каан турзун. ⁸ А ол бүгүнү кызыл өңнүг шывыг-биле, оон тахаш шывыг-биле шыпкаш, көдүрткүүш-мергелерни кедирип кагзын.

⁹ Көк өңнүг шывыгны ап алгаш, чырыткыны база ооң деңнерин, дең өзээ үзе ызырар кыскаштарны, дең кыпсырда ажыглаар саваларны, чырыткыга ажыглаар олива үзү кудар хамык саваларны шып кагзын. ¹⁰ Оон чырыткыны база ооң хамык херекселдерин тахаш шывыг-биле ораай шыпкаш, көдүрткүүш-мергеге ааттындыр азып кагзын.

¹¹ Айдызаар алдын бедигээшке көк өңнүг шывыгны чаткаш, ону тахаш шывыг-биле шыпкаш,

бедигээштиң көдүрткүүш-мергелерин кедирип кагзын.

¹² Олар ыдыктыг майгынга ажыглаар хамык эт-херекселдерни ап алгаш, көк өңнүг шывыг-биле ораагаш, тахаш шывыг-биле шыпкаш, көдүрткүүш-мергеге азып кагзын.

¹³ Өргүл салыр бедигээштиң хүлүн аштап каапкаш, ону кызыл-хүрең өңнүг шывыг-биле шып кагзын. ¹⁴ Өргүл бедигээжинге ажыглаар хамык эт-херекселдерни: көс дажыглаар хүүрекчигештерни, илбектерни, хүл-узарларны, хан кудар аяктарны бедигээш кырынче салып кааш, ону тахаш шывыг-биле шыпкаш, ооң көдүрткүүш-мергелерин кедирип кагзын.

¹⁵ Турлагда чон көжүп үнер деп турда, Аарон оолдары-биле ыдыктыг майгыны база ооң хамык эт-херекселдерин шып каан соонда, Кохаттың үре-салгалы ол бүгүнү дажыглаар дээш чедип келзин, ынчалза-даа олар ыдыктыг чүүлдерге дегбезин – оон башка өлүп каарлар.

¹⁶ Аарон бараалгакчының оглу Элеазарның хайгааралында турар чүүлдер бо-дур: чырыткыже кудар олива үзү, айдызаар чаагай чыттыг холуксаа, үргүлчү эккеп салыр ужурлуг далган-тараа өргүлү болгаш шилип чаар олива үзү. Элеазарның хайгааралынга бүгү ыдыктыг майгын болгаш ында бар хамык эт-херекселдер турар ».

¹⁷ Дээрги-Чаяакчы Моисей биле Ааронга мынча деп чугаалаан: ¹⁸ «Кохаттың төрөл бөлүү левиттер аразына узуткаттырып аар кылдыр кылбаңар. ¹⁹ Харын улус аажок ыдыктыг чүүлдерге чоокшулап тура, дириг артып, өлбезин дээш, мынчалыңар: Аарон оолдары-биле майгыны киргеш, оларны кылыр ажылының база дажыглаар чүгүнүң чанынга тургузуп кагзын. ²⁰ А ыдыктыг чүүлдерни шарып турда, Кохаттың үре-салгалы ынаар көрбезин – оон башка өлүп каарлар ».

Гирсоннуң үре-салгалының ажыл-үүлези

²¹ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ²² «Гирсоннуң үре-салгалын оларның төрөл бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап санап каг – ²³ үжен хардан бежен хар чедир назылыг, Ужуражылга майгынынга ажылдап-даа, аңаа албан-хүлээлгезин күүседип-даа шыдаар эр улустуң шуптузун санап каг.

²⁴ Гирсоннуң үре-салгалының чүък дажыглап ажылдап тургаш, кылыр чүүлдери бо-дур. ²⁵ Олар майгынының бодун база шывыгларын, ооң дээвири-шывыын, кырынга салыр тахаш шывыын, майгыны кирер черни дуглаар көжегени дажыглазын. ²⁶ Майгыны база өргүл салыр бедигээшти долгандыр турар херимниң шывыгларын, ынаар кирер хаалга-шывыгны, шупту шывыгларның хендирлерин база оларга хамааржыр хамык эт-херекселди дажыглазын. Гирсоннуң төрөл бөлүү ол бүгү чүүлдерге

хамаарыштыр кылыр ужурлуг шупту ажилдарны кылзын. ²⁷ Гирсоннуң үре-салгалы чүък дажыглаар база өске-даа хамык ажилдарны Аароннуң болгаш ооң оолдарының айытканын ёзугаар кылзын. Оларга дажыглап турар бүгү чүүлдери дээш ээ-харыысалганы хүлээндирип калыңар. ²⁸ Гирсоннуң үре-салгалының төрел бөлүү Аарон бараалгакчының оглу Ифамарның хайгааралы-биле Ужуражылга майгынынга ол ажилдарны кылыр ужурлуг».

Мерариниң үре-салгалының ажил-үүлези

²⁹ «Мерариниң үре-салгалын оларның төрел бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап санап каг – ³⁰ үжен хардан бежен хар чедир назылыг, Ужуражылга майгынынга ажилдап, албан-хүлээлгезин күүседип шыдаар шупту эр улусту санап каг. ³¹ Оларның майгынынга ажил-албан кылып, дажыглаар чүүлдери бо-дур . Олар майгыны тудуп турар рамкаларны болгаш доора оорга ыяштарны, адагаштарны болгаш дөжектерни дажыглазын. ³² Майгыны долгандыр турар херимниң бүгү талаларында адагаштарын, оларның дөжектерин, өргеннерин, хендирлерин, ол бүгүге ажыглаар хамык эт-херекселдерин база дажыглазын. Кижини бүрүзүнге ооң дажыглаар ужурлуг эт-херекселдин тодарадып бериңер. ³³ Мерариниң үре-салгалының төрел бөлүү Ужуражылга майгынынга Аарон бараалгакчының оглу Ифамарның хайгааралы-биле ол бүгү ажилдарны кылыр ужурлуг».

Албан-хүлээлге күүседип шыдаар левиттерни санааны

³⁴ Моисей, Аарон болгаш израиль ниитилелдин баштыңнары Кохаттың үре-салгалын оларның төрел бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап санааш, ³⁵ үжен хардан бежен хар чедир назылыг, Ужуражылга майгынынга ажилдаар албан-хүлээлгезин күүседип шыдаар шупту эр улусту санап кааннар. ³⁶ Оларның төрел бөлүүн санаарга, 2750 эр кижини бар болган. ³⁷ Кохаттың төрел бөлүүндөн санаттыңан, майгында бараан болуп турар улус шупту ол-дур; Моисей биле Аарон оларны Дээрги-Чаяакчының Моисейни дамчыштыр берген айтышкынын ёзугаар санап каан.

³⁸ Гирсоннуң үре-салгалын оларның төрел бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап санааш, ³⁹ үжен хардан бежен хар чедир назылыг, Ужуражылга майгынынга ажилдаар албан-хүлээлгезин күүседип шыдаар шупту эр улусту санап кааннар. ⁴⁰ Оларның төрел бөлүүн ада-өгбезин барымдаалап санаарга, 2630 эр кижини бар болган. ⁴¹ Гирсоннуң үре-салгалының төрел бөлүүндө санаттыңан, майгында бараан болуп

турар улус шупту ол-дур; Моисей биле Аарон оларны Дээрги-Чаяакчының айтышкынын ёзугаар санап каан.

⁴² Мерариниң үре-салгалын оларның төрел бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап санааш, ⁴³ үжен хардан бежен хар чедир назылыг, Ужуражылга майгынынга ажилдаар албан-хүлээлгезин күүседип шыдаар шупту эр улусту санап кааннар. ⁴⁴ Оларның төрел бөлүүн санаарга, 3200 эр кижини бар болган. ⁴⁵ Мерариниң үре-салгалының төрел бөлүүндө санаттыңан улус ол-дур; Моисей биле Аарон оларны Дээрги-Чаяакчының Моисейни дамчыштыр берген айтышкынын ёзугаар санап каан.

⁴⁶ Моисей, Аарон болгаш израиль чоннуң баштыңнары шупту левиттерни оларның төрел бөлүктөрүн, ада-өгбезин барымдаалап санап каан. ⁴⁷ Үжен хардан бежен хар чедир назылыг, Ужуражылга майгынынга ажилдап-даа, аңаа албан-хүлээлгезин күүседип-даа шыдаар шупту эр улусту санаарга, 8580 кижини бар болган. ⁴⁹ Дээрги-Чаяакчының дужаалын ёзугаар, Моисейниң хайгааралының адаа-биле левит кижини бүрүзүнүң кылыр ажилдарын, дажыглаар чүүгүн тодарткаш, оларның шуптузун Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын ёзугаар санап каан.

Арыг эвес улус дугайында дүрүм-хоойлу

5 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Кеш аарыглыг , мага-бодундан чүве сыстып турар база өлгөн кижиге деггеш, арыг эвес апарган улустуң шуптузун турлагдан шөлүптөрүн израиль чонга дужаа . ³ Эр-даа, херээжен-даа улус болза, турлагдан шөлүптүңер – Мээң чон аразында чурттап турарым турлагны олар бужартатпазын ».

⁴ Израиль чон ынчалдыр кылып, шак ындыг улусту турлагдан шөлүпкен; израильчилер Дээрги-Чаяакчы Моисейге канчаар дужааганын, ынчаар күүсеткен.

Кем-буруу дээш төлевир

⁵ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ⁶ «Израиль чонга мону чугаала. Бир эр азы херээжен кижини өске кижиге удур кандыг-бир бачыт үүлгеткени-биле Дээрги-Чаяакчыга удур кемниг херек кылыр болза, ол дээш буруулуг-дур . ⁷ Ынчангаш ол эр азы херээжен кижини үүлгеткен бачыдын миннип чугаалазын, чедирген когаралы дээш төлевирниң бүрүн өртээнге ол эт-хөрөгиниң өртээниң бештиң бирин немээш, когараан кижиге төлезин . ⁸ Когараан кижини боду өлүп калган, а ооң чоок төрелдери турбаан дижек. Чедирген когарал дээш төлевирни алыр кижини чок болза, ол Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр – ынчангаш бараалгакчының буруулуг кижини арыглап турары

кем-буруу дээш өргүүр кошкарга немей ол төлевир бараалгакчыны болзун.

⁹ Израиль чоннуң бараалгакчыга эккеп турар ыдыктыг онза өргүлдери шуптузу база бараалгакчыга хамааржыр. ¹⁰ Кандыг-даа кижиниң ыдыктыг өргүлү бараалгакчыга хамааржыр; кандыг-даа кижиниң бараалгакчыга эккеп берип турар чүвези аңаа хамааржыр».

Хүннээшкин дугайында дүрүм-хоойлу

¹¹ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ¹² «Израиль чонга мону дыңнадып чугаала. Кандыг-бир эр кижиге кадайы өскерлип, ашаанга шынчы эвес апарган дижик. ¹³ Өске эр кижиле ол кадай-биле хойгашкаш, үре төгерге, ол чорук херээженниң ашаанга билдинмейн барып, демги херээжен чажыды-биле бужар болу бээрге, аңаа херечи болур кижиле турбаан, херээженниң мегези туттурбаан дижик. ¹⁴ Ашаа хүннээчел сагышка алзып, бодунуң арыг эвес кадайын хүнней берген азы арыг эвес апарбаан-даа кадайын хей черге хүнней берген дижик. ¹⁵ Ашаа ынчан кадайын Бурганның бараалгакчызынга эккелгеш, ол дээш өргүл кылдыр бир эфа иштиниң оннуң бир кезээ арбай далганын салзын, ынчалза-даа далганче олива үзү кутпазын база ладан салбазын, чүге дээрге ол далган-тараа – хүннээшкин өргүлү-дүр, кем-буруу дугайында сагындырап турар сактыышкын өргүлү-дүр.

¹⁶ А бараалгакчы ол херээженни Дээрги-Чаяакчыны мурнунче чоокшулады берзин. ¹⁷ Оон дой савага ыдыктыг суг куткаш, Ужуражылга майгынының иштинде черден доврактан ап алгаш, ол сугже урупсун. ¹⁸ Бараалгакчы демги херээженни Дээрги-Чаяакчыны мурнунга тургускаш, ооң бажының дүгүн часкаш, сактыышкын өргүлүн ооң холунга тутсуп берзин – ол дээрге хүннээшкин өргүлү-дүр, а бараалгакчыны холунга херээжен кижиге каргыш халдадыр ажыг суг турар.

¹⁹ Ооң соонда бараалгакчы демги херээженниң аксы-сөзүн алыр дээш: „Сээң-биле кым-даа хойгашпаан болза, сен арыг хевээр артып, ашаанга өскерилбээн болзуңза, каргыш халдадыр бо ажыг суг сеңээ хора чедирбес. ²⁰ А бир эвес ашаанга өскерлип, бужар апарган болзуңза, ашаандан өске эр кижиле хойгажыпкан болзуңза...” – дээр. ²¹ Бараалгакчы оон ол херээженге каргыш салып, мынча деп чугаалаар: „Дээрги-Чаяакчы сени бодунуң чонунга каргаттырып, бак сөглеттирген кижиле кылып кагзын – сээң урууң савазы кургап, хырның сиңе берзин. ²² Каргыш халдадыр бо суг ишти-хырныңче киир аксын – сээң урууң савазы кургап, хырның сиңе берзин“. А херээжен кижиле: „Аминь, ындыг-ла болзун“ – деп даңгыраглазын. ²³ Бараалгакчы ол каргыш сөстөрүн дүрүг-номга бижээш, ажыг сугже

балалдыр чуп каапсын, ²⁴ оон каргыш халдадыр ажыг сугну демги херээженге ижиртир ужурлуг – аңаа ажыг-човалаң көргүзөр ол суг ооң иштинче кире берзин.

²⁵ Бараалгакчы ол херээженниң холундан хүннээшкин өргүлүнүң далган-тараазын ап алгаш, ону онза өргүл кылдыр Дээрги-Чаяакчыны өргүл бедигээжинче салып кагзын. ²⁶ Бараалгакчы далган-тараа өргүлүндөн бир адыш ишти – сагындырыг болур кезээн ап алгаш, ону өргүл бедигээжинге өрттедипсин, а ооң соонда демги херээженге сугну ижиртсин. ²⁷ Сугну херээженге ижирткен соонда, ол бужар бооп, ашаанга өскерилген болза, каргыш халдадыр суг ооң иштинче киргеш, ажыг-човалаң көргүзөр – ооң уруг савазы кургап, хырны сиңе бээр, ол херээжен чонунуң аразынга каргаттырар. ²⁸ А бир эвес ол херээжен бужар чүве кылбаан, арыг хевээр болза, аңаа хора халдавас, харын ажы-төл божуп шыдаар аргалыг болур.

²⁹ Хүннээшкин дугайында дүрүм-хоойлу бо-дур: кадайы ашаанга өскерилгеш, арыг эвес болу бергенде ³⁰ азы ашаа кижиле хүннээчел сагышка алыскаш, кадайын хүнней бергенде, ону ажыглаар. Ашаа ол таварылгада кадайын Дээрги-Чаяакчыны мурнунга эккеп тургузуптарга, бараалгакчы ол бүгүнү бо дүрүм-хоойлу ёзугаар кадайынга хамаарыштыр күүседир. ³¹ Ашаа кижиле буруудан арыг болур, а кадайы буруузун боду чүктээр».

Назорейлер дугайында дүрүм-хоойлу

6 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чонга мону дамчыдып чугаала. Бир эвес эр азы херээжен кижиле назорей болурунуң онза даңгыраан берип, бодун Дээрги-Чаяакчыга бараалгадыр деп турар болза, ³ ол кижиле арага болгаш өске-даа эзиртир суксун ижеринден ойталаар, виноградтан кылган ажыг хандыны азы кандыг-даа өске суксунну ишпес ужурлуг база чаа виноград каттарын-даа, кадырып каан үзүмнү-даа чивес ужурлуг. ⁴ Назорей бооп аңгыланган хуусаазының дургузунда ол кижиле виноградтан кылган кандыг-даа аъш-чем чивес ужурлуг; виноград сөөкчүгештерин-даа, ооң картын-даа чивезин.

⁵ Назорей бооп даңгыраглаан хуусаазының дургузунда ол кижиле бажының дүгүн шуут таарып, чүлүвес ужурлуг. Дээрги-Чаяакчыга бодун бараалгаткан хуусаазы эрткижеге чедир, ол кижиле ыдыктыг бооп артар, бажының дүгүн узадыр өстүрер ужурлуг.

⁶ Дээрги-Чаяакчыга бодун бараалгаткан хуусаазының дургузунда ол кижиле секче чоокшулавас ужурлуг. ⁷ Бодунуң ада-иези азы бодунуң акы-дуңмазы, азы угба-дуңмазы өлү бээрге безин, ол кижиле оларже чоокшулавазын – арыг эвес апарбазын – Бурганга бараалгаттырганының

демдээ ооң бажында көскү болгай. ⁸ Назорей бооп турары хуусааның дургузунда ол кижиде Дээрги-Чаяакчының мурнунга ыдыктыг болур уjurлуг.

⁹ А назорейниң чанынга кандыг-бир кижиде хенертен өлүп каарга, ооң назорей болганын демдегеп турар бажы{*} бужартай берген дижит. Ол назорей кижиде ооң соонда чеди хүн эрткенде – бодун арыглаар уjurлуу хүнде – бажының дүгүн дөңгүрертир чүлүп алзын. ¹⁰ Сески хүнде ол кижиде ийи көге-буганы азы ийи көгээзинни Бурганның бараалгакчызынга, Ужуражылга майгынынче кирер черге эккээр уjurлуг. ¹¹ Бараалгакчы ол ийи куштуң бирээзин бачыт дээш өргүл кылдыр, а өскезин – бүрүн өрттедир өргүл кылдыр салгаш, өлүг кижиниң чанынга тургаш, арыг эвес апарган назорейни арыглап, ооң бажын ол-ла хүн ыдыктап кагзын. ¹² Демги кижиде бодун Дээрги-Чаяакчыга бараалгадып, назорей болган хуусаазын катап эгелеп алгаш, кем-буруу дээш өргүл кылдыр бир харлыг эр хураганны эккеп салыр уjurлуг; а биеэги хуусаа хилис барган, чүге дээрге ооң баштай назорей бооп аңгыланганы бужар апарган-дыр.

¹³ Назорей бооп турар хуусаазы төне берген назорей кижиде дугайында дүрүм бо-дур. Ол кижини Ужуражылга майгынынче кирер черге эккээрге, ¹⁴ Дээрги-Чаяакчыга дараазында өргүлдерни: четпес-дудуу эвес бир харлыг эр хураганы бүрүн өрттедир өргүл кылдыр, четпес-дудуу эвес бир харлыг кыс хураганы бачыт дээш өргүл кылдыр, четпес-дудуу эвес бир кошкарны эп-найырал өргүлү кылдыр эккеп салыр уjurлуг. ¹⁵ Бир аргаан хааржак ишти – кызыл-тас далганындан ажыткы-биле хөөтпейн быжырган, олива үзү холаан хлебтерни база олива үзү-биле кырын чаап каан чуга хаарган далганнарны эккеп салзын. Ол бүгү өргүлдер-биле кады далган-тараа база арага өргүлдерин салзын.

¹⁶ Бурганның бараалгакчызы ол бүгүнү Дээрги-Чаяакчының мурнунга эккелгеш, назорейниң бачыт дээш өргүлүн база бүрүн өрттедир өргүлүн салзын. ¹⁷ Бараалгакчы оон эп-найырал өргүлүнүң кошкарын бир аргаан хааржак ишти далганнар база хлебтер-биле кады Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылдыр салзын. Оон далган-тараа өргүлүн болгаш арага өргүлүн база салзын.

¹⁸ Назорей кижиде майгынынче кирер черге ол назорей дээрзин демдегеп турган бажын дөңгүрертир чүлүп алзын база бажының дүгүн ап алгаш, эп-найырал өргүлүнүң адаанда отче каапсын. ¹⁹ Бараалгакчы дүлүп каан кошкар өштүн база аргаан хааржактан бир хлебти, бир чуга хаарган далганын ап алгаш, бажын дөңгүрертир чүлүдүп алган назорейге тутсуп берзин. ²⁰ Оон бараалгакчы ол бүгүнү Дээрги-Чаяакчыга онза өргүлдер кылдыр бараалгатсын. Шак ол ыдыктыг өргүлдер Дээрги-Чаяакчыга өргүп салган төш болгаш дөңмек-биле кады бараалгакчыга

хамааржыр. Ооң соонда назорей кижиде арага ижип болур.

²¹ Назорей болурунун даңгыраан берген кижиде дугайында дүрүм ол-дур. Ооң назорей болганы дээш Дээрги-Чаяакчыга салыр уjurлуг өргүлү ол-дур. Оон аңгыда ол кижиде бодунун шаа-биле өске өргүлдерни база салып болур. Ол кижиде назорей болурунун дугайында дүрүм эзугаар канчаар даңгыраглааныл, ынчаар күүседир уjurлуг».

Бараалгакчыларның чонну алгап-йөрээгени

²² Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ²³ «Ааронга болгаш ооң оолдарынга мону дамчыдып чугаала. Олар израиль чонну йөрээп тура, мынча дизин:

²⁴ „Дээрги-Чаяакчы сеңээ ачы-буян хайырлап, сени кадагалазын!

²⁵ Дээрги-Чаяакчы Бодунун чырыткылыг арны-биле

сени херелдендир чырытсын, сенче ээ көрүнзүн!

²⁶ Дээрги-Чаяакчы көрүжүн сенче ээлдирзин, чаагай чорукту сеңээ хайырлазын!“

²⁷ Аарон болгаш ооң оолдары Мээң адым-биле израильчилерни йөрээзин, Мен ынчан оларга ачы-буяным хайырлаар мен».

Чоннун баштыңнарының өргүлдери

7 Моисей Ужуражылга майгынын тудуп дооскаш, ону, ооң хамык херекселдерин олива үзү-биле чаап, ыдыктап каан база өргүл салыр бедигээшти, ооң хамык херекселдерин чаап, ыдыктап каан.

² ынчан Израильдин аймактарының баштыңнары аңаа чедип келгеннер. Төрөл бөлүктөрнүн улуг кижилери, санаашкынны эгелеп-башкарып турган улус ол чүве-дир. ³ Олар боттарының дараазында өргүлдерин Дээрги-Чаяакчының мурнунга эккелгеннер. Кыры шывыгылы алды терге биле он ийи буганы: ийи баштыңдан-на – бир терге база бир баштыңдан-на – бир буга кылдыр өргээ-майгынын мурнунга эккеп кааннар.

⁴ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ⁵ «Баштыңнарның өргүп турар чүүлдерин хүлээп ал – ол бүгүнү майгынга ажылдар кылырда ажыглаар кылдыр левиттерге, кылып турар ажылын барымдаалап, бериптер сен».

⁶ Моисей тергелер биле бугаларны хүлээп алгаш, левиттерге дамчыдып берген. ⁷ Ийи терге биле дөрт буганы Гирсоннун үре-салгалынга, оларның кылып турар ажылының хевирин барымдаалап, хүлээдип берген; ⁸ дөрт терге биле сес буганы Мераринин үре-салгалынга, кылып турар ажылын барымдаалап, хүлээдип берген; ол эт-херексел Аарон бараалгакчының оглу Ифамарның хайгааралында турган. ⁹ А Кохаттың үре-салгалынга чүнү-даа бербээн, чүге дээрге оларның ажылы –

ыдыктыг чүүлдерни боттарының эгиннеринге салгаш, дажыглаары турган .

¹⁰ Чоннуң баштыңнары өргүл салыр бедигээшти олива үзү-биле чаап каан хүнде бедигээшти ыдыктаанынга бараалгаткан өргүлдерни ооң мурнунга эккеп салып кааннар. ¹¹ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Бир хүнде-ле бир баштың кижидигээшти ыдыктаанынга бараалгаткан өргүлүн эккеп турзун» – дээн.

¹² Бирги хүнде бодунуң өргүлүн эккелген кижидиге – Аминадавтың оглу, Иуданың аймааның баштыңы Наассон болган . ¹³ Ооң өргүлү бо-дур: 130 °шекел деңзилиг бир мөңгүн тавак, 70 шекел деңзилиг бир мөңгүн хува аяк (оларның деңзизин ыдыктыг черге ажыглаар шекел ёзугаар тодараткан) – ол ийи саваны далган-тараа өргүлү болур, олива үзү холаан эң шынарлыг кызыл-тас далганы-биле долдуруп каан болган; ¹⁴ айдызаар чүүлдер-биле долдуруп каан, 10 шекел деңзилиг бир алдын дагыл : ¹⁵ бүрүн өрттедир өргүл кылдыр – бир бугажык, бир кошкар, бир харлыг эр хураган; ¹⁶ бачыт дээш өргүл кылдыр – бир дүктүгүр хуна; ¹⁷ эп-найырал өргүлү кылдыр – ийи буга, беш кошкар, беш хуна, бир харлыг беш эр хураган. Аминадавтың оглу Наассоннуң өргүлү ол-дур.

¹⁸ Ийиги хүнде Цуарның оглу, Иссахарның аймааның баштыңы Нафанаил өргүлүн эккелген .

¹⁹ Ол бодунуң өмүнээзинден дараазында өргүлдерни эккелген: 130 шекел деңзилиг бир мөңгүн тавак, 70 шекел деңзилиг бир мөңгүн хува аяк (оларның деңзизин ыдыктыг черге ажыглаар шекел ёзугаар тодараткан) – ол ийи саваны далган-тараа өргүлү болур, олива үзү холаан эң шынарлыг кызыл-тас далганы-биле долдуруп каан болган; ²⁰ айдызаар чүүлдер-биле долдуруп каан, 10 шекел деңзилиг бир алдын дагыл; ²¹ бүрүн өрттедир өргүл кылдыр – бир бугажык, бир кошкар болгаш бир харлыг эр хураганны; ²² бачыт дээш өргүл кылдыр – бир дүктүгүр хунаны; ²³ эп-найырал өргүлү кылдыр – ийи буга, беш кошкар, беш хуна болгаш бир харлыг беш эр хураганны. Цуарның оглу Нафанаилдин өргүлү ол-дур.

²⁴ Үшкү хүнде Хелоннуң оглу, Завулонуң үре-салгалының баштыңы Элиав чедип келген . ²⁵ Ооң өргүлү бо-дур: 130 шекел деңзилиг бир мөңгүн тавак, 70 шекел деңзилиг бир мөңгүн хува аяк (оларның деңзизин ыдыктыг черге ажыглаар шекел ёзугаар тодараткан) – ол ийи саваны далган-тараа өргүлү болур, олива үзү холаан эң шынарлыг кызыл-тас далганы-биле долдуруп каан болган; ²⁶ айдызаар чүүлдер-биле долдуруп каан, 10 шекел деңзилиг бир алдын дагыл; ²⁷ бүрүн өрттедир өргүл кылдыр – бир бугажык, бир кошкар, бир харлыг эр хураган; ²⁸ бачыт дээш өргүл кылдыр – бир дүктүгүр хуна; ²⁹ эп-найырал өргүлү кылдыр – ийи буга, беш кошкар, беш хуна, бир харлыг беш эр хураган. Хелоннуң оглу Элиавтың өргүлү ол-дур.

³⁰ Дөрткү хүнде Шедеурнуң оглу, Рувимниң үре-салгалының баштыңы Элицур чедип келген . ³¹ Ооң өргүлү бо-дур: 130 шекел деңзилиг бир мөңгүн тавак, 70 шекел деңзилиг бир мөңгүн хува аяк (оларның деңзизин ыдыктыг черге ажыглаар шекел ёзугаар тодараткан) – ол ийи саваны далган-тараа өргүлү болур, олива үзү холаан эң шынарлыг кызыл-тас далганы-биле долдуруп каан болган; ³² айдызаар чүүлдер-биле долдуруп каан, 10 шекел деңзилиг бир алдын дагыл; ³³ бүрүн өрттедир өргүл кылдыр – бир бугажык, бир кошкар, бир харлыг эр хураган; ³⁴ бачыт дээш өргүл кылдыр – бир дүктүгүр хуна; ³⁵ эп-найырал өргүлү кылдыр – ийи буга, беш кошкар, беш хуна, бир харлыг беш эр хураган. Шедеурнуң оглу Элицурнуң өргүлү ол-дур.

³⁶ Бешки хүнде Цури-Шаддайның оглу, Симеоннуң үре-салгалының баштыңы Шелумиил чедип келген . ³⁷ Ооң өргүлү бо-дур: 130 шекел деңзилиг бир мөңгүн тавак, 70 шекел деңзилиг бир мөңгүн хува аяк (оларның деңзизин ыдыктыг черге ажыглаар шекел ёзугаар тодараткан) – ол ийи саваны далган-тараа өргүлү болур, олива үзү холаан эң шынарлыг кызыл-тас далганы-биле долдуруп каан болган; ³⁸ айдызаар чүүлдер-биле долдуруп каан, 10 шекел деңзилиг бир алдын дагыл; ³⁹ бүрүн өрттедир өргүл кылдыр – бир бугажык, бир кошкар, бир харлыг эр хураган; ⁴⁰ бачыт дээш өргүл кылдыр – бир дүктүгүр хуна; ⁴¹ эп-найырал өргүлү кылдыр – ийи буга, беш кошкар, беш хуна, бир харлыг беш эр хураган. Цури-Шаддайның оглу Шелумиилдин өргүлү ол-дур.

⁴² Алдыгы хүнде Регуилдин огу, Гадтың үре-салгалының баштыңы Элиасаф чедип келген .

⁴³ Ооң өргүлү бо-дур: 130 шекел деңзилиг бир мөңгүн тавак, 70 шекел деңзилиг бир мөңгүн хува аяк (оларның деңзизин ыдыктыг черге ажыглаар шекел ёзугаар тодараткан) – ол ийи саваны далган-тараа өргүлү болур, олива үзү холаан эң шынарлыг кызыл-тас далганы-биле долдуруп каан болган; ⁴⁴ айдызаар чүүлдер-биле долдуруп каан, 10 шекел деңзилиг бир алдын дагыл; ⁴⁵ бүрүн өрттедир өргүл кылдыр – бир бугажык, бир кошкар, бир харлыг эр хураган; ⁴⁶ бачыт дээш өргүл кылдыр – бир дүктүгүр хуна; ⁴⁷ эп-найырал өргүлү кылдыр – ийи буга, беш кошкар, беш хуна, бир харлыг беш эр хураган. Регуилдин огу Элиасафтың өргүлү ол-дур.

⁴⁸ Чедиги хүнде Аммиудтуң оглу, Эфремниң үре-салгалының баштыңы Элишама чедип келген .

⁴⁹ Ооң өргүлү бо-дур: 130 шекел деңзилиг бир мөңгүн тавак, 70 шекел деңзилиг бир мөңгүн хува аяк (оларның деңзизин ыдыктыг черге ажыглаар шекел ёзугаар тодараткан) – ол ийи саваны далган-тараа өргүлү болур, олива үзү холаан эң шынарлыг кызыл-тас далганы-биле долдуруп каан болган; ⁵⁰ айдызаар чүүлдер-биле долдуруп каан, 10 шекел деңзилиг бир алдын дагыл; ⁵¹ бүрүн өрттедир өргүл кылдыр – бир бугажык, бир кошкар, бир харлыг эр хураган; ⁵² бачыт дээш өргүл кылдыр – бир дүктүгүр

хуна; ⁵³ эп-найырал өргүлү кылдыр – ийи буга, беш кошкар, беш хуна, бир харлыг беш эр хураган. Аммиудтуң оглу Элишаманың өргүлү ол-дур.

⁵⁴ Сески хүнде Педацурнуң оглу, Манассияның үре-салгалының баштыңы Гамалиил чедип келген .

⁵⁵ Ооң өргүлү бо-дур: 130 шекел деңзилиг бир мөңгүн тавак, 70 шекел деңзилиг бир мөңгүн хува аяк (оларның деңзизин ыдыктыг черге ажыглаар шекел ёзугаар тодараткан) – ол ийи саваны далган-тараа өргүлү болур, олива үзү холаан эң шынарлыг кызыл-тас далганы-биле долдуруп каан болган;

⁵⁶ айдызаар чүүлдер-биле долдуруп каан, 10 шекел деңзилиг бир алдын дагыл; ⁵⁷ бүрүн өрттедир өргүл кылдыр – бир бугажык, бир кошкар, бир харлыг эр хураган; ⁵⁸ бачыт дээш өргүл кылдыр – бир дүктүгүр хуна; ⁵⁹ эп-найырал өргүлү кылдыр – ийи буга, беш кошкар, беш хуна, бир харлыг беш эр хураган. Педацурнуң оглу Гамалиилдиң өргүлү ол-дур.

⁶⁰ Тоску хүнде Гидеонийниң оглу, Вениаминниң үре-салгалының баштыңы Авидан чедип келген .

⁶¹ Ооң өргүлү бо-дур: 130 шекел деңзилиг бир мөңгүн тавак, 70 шекел деңзилиг бир мөңгүн хува аяк (оларның деңзизин ыдыктыг черге ажыглаар шекел ёзугаар тодараткан) – ол ийи саваны далган-тараа өргүлү болур, олива үзү холаан эң шынарлыг кызыл-тас далганы-биле долдуруп каан болган;

⁶² айдызаар чүүлдер-биле долдуруп каан, 10 шекел деңзилиг бир алдын дагыл; ⁶³ бүрүн өрттедир өргүл кылдыр – бир бугажык, бир кошкар, бир харлыг эр хураган; ⁶⁴ бачыт дээш өргүл кылдыр – бир дүктүгүр хуна; ⁶⁵ эп-найырал өргүлү кылдыр – ийи буга, беш кошкар, беш хуна, бир харлыг беш эр хураган. Гидеонийниң оглу Авиданның өргүлү ол-дур.

⁶⁶ Онгу хүнде Амми-Шаддайның оглу, Данниң үре-салгалының баштыңы Ахизер чедип келген .

⁶⁷ Ооң өргүлү бо-дур: 130 шекел деңзилиг бир мөңгүн тавак, 70 шекел деңзилиг бир мөңгүн хува аяк (оларның деңзизин ыдыктыг черге ажыглаар шекел ёзугаар тодараткан) – ол ийи саваны далган-тараа өргүлү болур, олива үзү холаан эң шынарлыг кызыл-тас далганы-биле долдуруп каан болган;

⁶⁸ айдызаар чүүлдер-биле долдуруп каан, 10 шекел деңзилиг бир алдын дагыл; ⁶⁹ бүрүн өрттедир өргүл кылдыр – бир бугажык, бир кошкар, бир харлыг эр хураган; ⁷⁰ бачыт дээш өргүл кылдыр – бир дүктүгүр хуна; ⁷¹ эп-найырал өргүлү кылдыр – ийи буга, беш кошкар, беш хуна, бир харлыг беш эр хураган. Амми-Шаддайның оглу Ахизерниң өргүлү ол-дур.

⁷² Он бирги хүнде Охранның оглу, Асирниң үре-салгалының баштыңы Пагиил чедип келген . ⁷³ Ооң өргүлү бо-дур: 130 шекел деңзилиг бир мөңгүн тавак, 70 шекел деңзилиг бир мөңгүн хува аяк (оларның деңзизин ыдыктыг черге ажыглаар шекел ёзугаар тодараткан) – ол ийи саваны далган-тараа өргүлү болур, олива үзү холаан эң шынарлыг кызыл-тас далганы-биле долдуруп каан болган;

⁷⁴ айдызаар чүүлдер-биле долдуруп каан, 10 шекел деңзилиг бир алдын дагыл; ⁷⁵ бүрүн өрттедир өргүл

кылдыр – бир бугажык, бир кошкар, бир харлыг эр хураган; ⁷⁶ бачыт дээш өргүл кылдыр – бир дүктүгүр хуна; ⁷⁷ эп-найырал өргүлү кылдыр – ийи буга, беш кошкар, беш хуна, бир харлыг беш эр хураган. Охранның оглу Пагиилдиң өргүлү ол-дур.

⁷⁸ Он ийиги хүнде Энанның оглу, Неффалимниң үре-салгалының баштыңы Ахира чедип келген .

⁷⁹ Ооң өргүлү бо-дур: 130 шекел деңзилиг бир мөңгүн тавак, 70 шекел деңзилиг бир мөңгүн хува аяк (оларның деңзизин ыдыктыг черге ажыглаар шекел ёзугаар тодараткан) – ол ийи саваны далган-тараа өргүлү болур, олива үзү холаан эң шынарлыг кызыл-тас далганы-биле долдуруп каан болган;

⁸⁰ айдызаар чүүлдер-биле долдуруп каан, 10 шекел деңзилиг бир алдын дагыл; ⁸¹ бүрүн өрттедир өргүл кылдыр – бир бугажык, бир кошкар, бир харлыг эр хураган; ⁸² бачыт дээш өргүл кылдыр – бир дүктүгүр хуна; ⁸³ эп-найырал өргүлү кылдыр – ийи буга, беш кошкар, беш хуна, бир харлыг беш эр хураган. Энанның оглу Ахираның өргүлү ол-дур.

⁸⁴ Өргүл салыр бедигээшти олива үзү-биле чаап турган хүнде, ону ыдыктаанынга бараалгадып, Израильдиң баштыңнарының салган өргүлдери бо-дур: он ийи мөңгүн тавак, он ийи мөңгүн хува аяк, он ийи алдын дагыл. ⁸⁵ Бир мөңгүн тавак-ла 130 шекел деңзилиг, бир мөңгүн хува аяк-ла 70 шекел деңзилиг – ол мөңгүн савалар ниитизи-биле 2400 ыдыктыг шекел деңзилиг турган. ⁸⁶ Айдызаар чүүл-биле долдуруп каан он ийи алдын дагылдың бирээзи-ле 10 ыдыктыг шекел деңзилиг, а оларның ниити деңзизи 120 шекел болган.

⁸⁷ Бүрүн өрттеткен өргүл кылдыр салган мал шупту бо-дур: он ийи бугажык, он ийи кошкар, бир харлыг он ийи эр хураган. Олар-биле кады далган-тараа өргүлүн база бачыт дээш өргүл кылдыр он ийи дүктүгүр хунаны салган. ⁸⁸ Эп-найырал өргүлү кылдыр салган мал шупту бо-дур: бода малдан – чээрби дөрт буга, алдан кошкар, алдан хуна, бир харлыг алдан эр хураган. Өргүл бедигээжин олива үзү-биле чаап каарга, ону ыдыктаанынга бараалгадып салган өргүлдери ол-дур.

⁸⁹ Моисей Дээрги-Чаяакчы-биле чугаалажыр дээш Ужуражылга майгынынче кирип келгеш, ыдыктыг аптараның халывының кырында турар ийи херувимниң аразындан ооң-биле чугаалашкан үннү дыңнап турган : Дээрги-Чаяакчы аңаа ынчалдыр чугаалап турган.

Чырыткыны шын кыпсыры

8 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Ааронга дыңнадып:

„Чырыткының деңнерин кыпсып каарыңга, чеди дең чырыткының мурнунда черни чырыдар ужурлуг“ – деп чугаалап каг». ³ Аарон шак ынчаар кылып, Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын ёзугаар, деңнерни чырыткының мурнунче чырыдар кылдыр тургускаш, кыпсып каан.

⁴ Чырыткының тургузуу бо-дур: ону сывындан

эгелээш, чечек бүрүлериңе чедир, Дээрги-Чаяакчының Моисейге көргүскен хевири олчаан кылдыр, алдындан хевилей соктап кылып каан.

Левиттерни Дээрги-Чаяакчыга бараалгатканы

⁵ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ⁶ «Израиль чоннуң аразындан левиттерни аңгылап алгаш, оларны арыглап каг. ⁷ Левиттерни мынчалдыр арыглаар сен: оларже бачыт арыглаар сугну бызай чаш; олар мага-бодун бүрүнү-биле тазартыр чүлүп, хептерин чуп алзын. Ынчан левиттер арыгланы бээр.

⁸ Олар бугажыкты база ооң-биле кады салыр далган-тараа өргүлүн – олива үзү холаан, эң шынарлыг кызыл-тас далганын ап алзын: бачыт дээш өргүл кылдыр өске бугажыктан база ап аар сен. ⁹ Оон левиттерни Ужуражылга майгынының мурнунга эккелгеш, израиль чоннуң бүгү ниитилелин чыыптар сен. ¹⁰ Левиттерни Дээрги-Чаяакчының мурнунга эккээрине, израильчилер оларга холун дегзир ужурлуг. ¹¹ А Аарон левиттерни израиль чоннуң өмүнээзинден салган онза өргүл кылдыр Дээрги-Чаяакчыга бараалгатсын – олар ынчан Аңаа бараан болушкунун күүседир.

¹² Левиттер холдарын бугажыктарның бажынга салзын; бир бугажык – Дээрги-Чаяакчыга салган бачыт дээш өргүл, өскези – бүрүн өрттедир өргүл болур. Ол өргүлдер левиттерни арыглап каар. ¹³ Аароннуң болгаш ооң оолдарының мурнунга левиттерни тургускаш, оларны Дээрги-Чаяакчыга салган онза өргүл кылдыр бараалгат. ¹⁴ Левиттер Мээңи болу берзин дээш, оларны израиль чоннуң аразындан аңгылап каг.

¹⁵ Олар ооң соонда – сен оларны арыглааш, Меңээ онза өргүл кылдыр салганың соонда – Ужуражылга майгынынга ажылдар кылыр дээш, ынаар кире бээрлер. ¹⁶ Чүге дээрге оларны Меңээ израиль чоннуң аразындан бүрүнү-биле хүлээдип берген, оларны Мен израиль чоннуң кандыг-даа баштай төрүттүнген оолдарының орнунга Бодумга ап алган мен. ¹⁷ Израильде кандыг-даа дун төл – кижиниң-даа, мал-маганың-даа дун төлү – Мээңи болур, египет черде бүгү дун төлдерни узуткап каан хүнүмде израиль чоннуң дун төлдерин Бодумга аңгылап ыдыктап алган мен. ¹⁸ Мен израиль чоннуң бүгү дун төлдериниң орнунга левиттерни Бодумга ап алган мен. ¹⁹ Левиттерни израиль чоннуң аразындан аңгылап алгаш, Ааронга болгаш ооң оолдарынга хүлээдип бердим – левиттер шупту израиль чоннуң өмүнээзинден Ужуражылга майгынынга ажылдар кылып, Мээң килеңимни чондан чайладып турзун. Ынчан ыдыктыг майгынычче чоокшулап-даа турза, израильчилерже айыыл-халап салбас мен».

²⁰ Моисей, Аарон база бүгү израиль чон левиттерге хамаарыштыр Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын ёзугаар кылган. ²¹ Левиттер

бачыттан арыгланып, хептерин чуп алган; Аарон оон оларны Дээрги-Чаяакчыга онза өргүл дег кылдыр бараалгаткан болгаш левиттерни арыг кылып каар дээш арыглаашкын ёзулалын күүсеткен. ²² Ооң соонда левиттер Аароннуң болгаш ооң оолдарының хайгааралы-биле ажылдар кылыр дээш Ужуражылга майгынычче кире бергеннер. Аарон оолдары-биле левиттерге хамаарыштыр Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын ёзугаар кылган.

²³ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ²⁴ «Левиттерге хамаарышкан дүрүм бодур: чээрби беш хардан өрү назылыг левит кижини бүрүзү майгынга ажылдаар албан-хүлээлгени күүседир ужурлуг: ²⁵ а бежен харлаан соонда, албан-хүлээлгезин күүседиринден хосталып, оон ыңай ажылдавас ужурлуг. ²⁶ Ол ынчан хадунмазынга майгынга албан-хүлээлге күүседиринге дузалашсын, ынчалза-даа боду ажылдар кылбазын. Левиттерниң күүседир албан-хүлээлгезин тодарадып тура, ол дүрүмнү сагып чор».

Хосталышкын байырлалының дугайында дүрүмнер

⁹ Дээрги-Чаяакчы израильчилерниң египет черден хосталып үнгениниң ийиги чылының бирги айында Синай ховузунга Моисей-биле чугаалашкаш: ² «Израиль чон Хосталышкын байырлалын доктааткан үеде демдегледип эрттирзин. ³ Бо айның он дөртте, имир дүшкенде, ону эрттирер кылдыр доктаадып каан үеде, ооң бүгү ёзулал-чаңчылдарын сагывышаан, демдегледип байырлаңар» – дээн.

⁴ Моисей оон израиль чонга Хосталышкын байырлалы эрттирерин дужааган. ⁵ Улус ону Синай ховузунга бир айның он дөртте, имир дүшкенде, демдегледип эрттирген. Израиль чон бүгү чүвени, Дээрги-Чаяакчы Моисейге канчаар дужааганын, ынчаар күүсеткен.

⁶ Чамдык улус өлүг кижилерниң мага-бодунче чоокшулааш, арыг эвес апарган болгаш, Хосталышкын байырлалын ол хүн демдегледип эрттирер шыдавайн барган. Олар Моисей биле Ааронга ол-ла хүн чедип келгеш, ⁷ Моисейден: «Өлген кижилерниң мага-бодунче чоокшулааш, арыг эвес апардывыс; израиль чоннуң аразынга Дээрги-Чаяакчыга өргүлдү доктааткан үеде эккеп салыр аргавысты казаан херээ чүл?» – деп айтырганнар.

⁸ Моисей оларга: «Манап туруңар, Дээрги-Чаяакчының силерге хамаарыштыр чүү деп дужаарын дыңнаптайн» – дээн.

⁹ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ¹⁰ «Израиль чонга мону чугаала. Силерниң кайы-бирээр азы үре-салгалыңар секче чоокшулааш, арыг эвес апарган азы ырак орукка чораан-даа болза, ол кижини база Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан Хосталышкын байырлалын

демдеглеп эрттирер ужурлуг. ¹¹ Ийи айның он дөртте, имир дүшкенде, ол кижини ону демдеглеп эрттирзин, байырлал малының эъди-биле кады ажыткы-биле хөөтпейн хаарган далганнар болгаш ажыг оът холуу чизин. ¹² Малдың эъдин даартагы эртенге чедир арттырбазын база ооң сөөктерин сыкпазын; Хосталышкын байырлалын демдеглеп эрттирерде, ооң шупту дүрүмнерин сагызын. ¹³ Арыг болгаш орукка чорбаан кижини Хосталышкын байырлалын демдеглеп эрттирбээн болза, ол кижини чонунуң аразынга амылыг арттырбас, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчыга салыр өргүлүн доктааткан үеде эккелбээн-дир, ол кижини бачыдын боду чүктээр.

¹⁴ Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан Хосталышкын байырлалын демдеглеп турар кижини силерниң араңарда чурттай берген даштыкы кижини болза, ол кижини шупту ёзулал-чаңчылдарны барымдаалап, ону демдеглеп эрттирер ужурлуг. Өскээртен келген кижиге-даа, үндезин чурттаакчыга-даа чаңгыс аай дүрүм турзун ».

Майгын кырында булут биле от

¹⁵ Ужуражылга майгынын – ыдыктыг өргээни тип каан хүнде ону булут шыва апкан. Кежээден эгелээш, эртенге чедир майгын кырынга от ышкаш чүве чырып хонар турган. ¹⁶ Үргүлчү ындыг бооп келген: хүндүс майгынны булут бүргей дуглаар, а дүне ооң кырынга от ышкаш чүве чырып хонар. ¹⁷ Кажан булут майгынның кырындан көдүрлү бээрге, израиль чон ооң соондан көжүп үнер, а булут каяа доктаар-дыр, олар база аңаа доктаар болу берген. ¹⁸ Израиль чон шак ынчаар, Дээрги-Чаяакчының дужаалын ёзугаар, көжүп үнер база турлагжып доктаар турган; кажан булут майгынның кырынга шимчевейн турар үеде, олар база ол черге турар турган. ¹⁹ Бир эвес булут майгынның кырынга үр үеде шимчевейн турар болза, израильчилер база Дээрги-Чаяакчының айтышкынын эдерип, көжүп үнмес турганнар; ²⁰ чамдыкта булут майгынның кырынга каш хонук иштинде турар болган: олар ынчан Дээрги-Чаяакчының айтышкынын ёзугаар доктаап, база-ла Ооң айтышкынын ёзугаар көжүп үнүп турган. ²¹ Чамдыкта булут чүгле дүннү өттүр доктаап турупкаш, эртен көдүрлүрге, олар база көжүп үнүп турган, чамдыкта булут хондур-хүнзедир шимчевейн туруптар болган, а ол көдүрлүрге-ле, олар көжүп үнүп турган. ²² Бир эвес булут майгын кырынга ийи хонук азы бир ай дургузунда, азы оон үр үеде шимчевейн турар болза, израиль чон көжүп үнмейн, манап артар турган, а ол көдүрлүрү билек, шимчеп үнүптер турган. ²³ Израильчилер Дээрги-Чаяакчының айтышкынын ёзугаар турлагжып доктаап, көжүп үнүп турганнар – олар Дээрги-Чаяакчының Моисейни дамчыштыр берген дужаалын ёзугаар Ооң айтышкынын сагып келгеннер.

Мөңгүн трубалар

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Бодуңга ийи мөңгүн трубадан хевилей соктап кылып ал – оларны чонну чыылдырарда база турлагларны көдүрүп, медээлээрде ажыглаар сен. ³ Оларны иелдирзин этси бээрге, бүгү чон Ужуражылга майгынынче кирер черге, сээң чаныңга чыгып кээр. ⁴ Трубаларның чүгле бирээзин этсирге, Израильдин аймактар баштыңнары сээң чаныңга чыгып кээр. ⁵ А онза аялга ойнаарыңарга, чөөн чүкче көрүндүр тиктинген турлаглар көдүрлүп үнер; ⁶ онза аялганы ийи дугаар ойнаарыңарга, мурнуу чүкче көрүндүр тиктинген турлаглар көдүрлүп үнер. Чоннуң көжүп үнерин онза аялга медээлезин. ⁷ А чонну чыылдырарда база трубалар этсиңер, ынчалза-даа онза аялга ойнаваңар. ⁸ Трубаларны этсир ужурлуг улус – Аароннуң оолдары, Бурганның бараалгакчылары-дыр: силерниң келир салгалдарыңарга кезээ мөңгөде доктаадып каан хоойлу ол-дур.

⁹ Бодуңарның чериңерге силерже халдаан дайзын-биле чаалажып үнүп тура, трубаларны этсиңер, ол аялга Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарга силерни сагындырар – Ол силерни дайзыннарыңардан камгалап каар. ¹⁰ Ол ышкаш өөрүп-хөглөп тура, байырлалдарыңар үезинде, ай чааларында база трубаларыңар этсиңер, бүрүн өрттедир өргүлдөр биле эп-найырал өргүлдерин салып тура, этсиңер – ол дээрге Бурганыңарга боттарыңар дугайыңарда сагындырыг болур. Мен – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен».

Израиль чоннуң Синайдан көжүп үнгени

¹¹ Ийиги чылдың ийи айның чээрбиде булут ыдыктыг өргээден көдүрлү берген. ¹² Израиль чон Синай ховузундан көжүп чорупкан; булут оон ээн кургаг Фаран ховузунга доктаай берген. ¹³ Дээрги-Чаяакчының Моисейни дамчыштыр берген айтышкынын ёзугаар оларның бир дугаар көжүп үнгени ол.

¹⁴ Иуданың үре-салгалының тугу эң мурнунга, чурум-чыскаалдыг бөлүктөр аайы-биле көдүрлүп чорупкан; ол мөөң улусту Аминадавтың оглу Наассон баштап бар чыткан. ¹⁵ Иссахарның аймааның бөлүүн Цуарның оглу Нафанаил баштап бар чыткан. ¹⁶ Завулоннуң аймааның бөлүүн Хелоннуң оглу Элиав баштап бар чыткан.

¹⁷ Оон өргээ-майгынны бузуп каапкан соонда, ону көдүрүп дажыглаар улус – Гирсон биле Мерариниң үре-салгалы шимчеп үнүпкен.

¹⁸ Рувимниң үре-салгалының тугу чурум-чыскаалдыг бөлүктөр аайы-биле көдүрлүп чорупкан; ол мөөң улусту Шедеурнуң оглу Элицур баштап бар чыткан. ¹⁹ Симеоннуң аймааның

бөлүүн Цури-Шаддайның оглу Шелумиил баштап бар чыткан. ²⁰ Гадтың аймааның бөлүүн Регуилдин оглу Элиасаф баштап бар чыткан. ²¹ Ооң соо-биле ыдыктыг чүүлдерни дажыглаан Кохаттың үре-салгалы бар чыткан. (А өргээ-майгынны оларның чаа турлагга чеде бээриниң бетинде тургузуп каар ужурлуг турган.)

²² Эфремниң үре-салгалының тугу чурум-чыскаалдыг бөлүктөр аайы-биле көдүрлүп чорупкан; ол мөөң улусту Аммиудтуң оглу Элишама баштап бар чыткан. ²³ Манассияның аймааның бөлүүн Педацурнуң оглу Гамалиил баштап бар чыткан. ²⁴ Вениаминниң аймааның бөлүүн Гидеонийниң оглу Авидан баштап бар чыткан.

²⁵ Шупту ол бөлүктөрнү эң соондан Данның үре-салгалының тугу чурум-чыскаалдыг бөлүктөр аайы-биле көдүрлүп чорупкан; ол мөөң улусту Амми-Шаддайның оглу Ахиезер баштап бар чыткан.

²⁶ Асирниң аймааның бөлүүн Охранниң оглу Пагиил баштап бар чыткан. ²⁷ Неффалимниң аймааның бөлүүн Энанның оглу Ахира баштап бар чыткан. ²⁸ Израиль чоннуң бөлүктөр аайы-биле көжүп үнүп турган чурум-чыскаалы ол-дур. Олар шак ынчаар көжүп чоруп турганнар.

²⁹ Моисей Мадиянның чурттакчызы, бодунуң каты Рагуилдин оглу Ховава: «Дээрги-Чаяакчының биске бээр бооп аазааны черже көжүп үнүп тур бис. Бистиң-биле кады чорувут, сеңээ эки хамаарылгалыг боор бис, Дээрги-Чаяакчы израиль чонга ачы-буянны аазаан-на болгай» – дээн.

³⁰ Ынчалза-даа Ховава аңаа: «Чорбас мен, бодумнуң черимче, төрөл улузумче чанарым ол-дур» – деп харыылаан.

³¹ А Моисей мынча дээн: «Бисти кагбайн көрем, ээн кургаг ховуга турлагжырывыска таарымчалыг черлерни билир-ле болгай сен, биске карак боор сен; ³² бистиң-биле кады баар болзуңза, Дээрги-Чаяакчының биске көргүзөр ачы-буянындан сеңээ база көргүзөр бис».

³³ Израильчилер Дээрги-Чаяакчының даандан үш хүннүң оруунче үнүпкеннер; Дээрги-Чаяакчы оларның турлагжып доктаар черин көрүп берзин дээш, Ооң ыдыктыг аптарызы үш хүн дургузунда оларга орук баштап бар чыткан. ³⁴ Олар хонган черинден көжүп үнерге, Дээрги-Чаяакчының булуду хүндүс оларны кырындан шыва ап чораан.

³⁵ Ыдыктыг аптараны орукче үндүрүп турда, Моисей: «Туруп келем, Дээрги-Чаяакчы, Сээң дайзыннарың тарай маңажы берзин, Сени көөр хөңнү чок улус Сенден дезип ыңай болзун!» – деп турган. ³⁶ А ыдыктыг аптара доктаай бээрге, ол: «Дээрги-Чаяакчы, Израильдин муң-сая чонунче эеп кел!» – деп турган.

Чоннуң хыйланганы

11 Израиль чон түрегдели дээш Дээрги-Чаяакчыга дыңналдыр хыйланып эгелээн.

Дээрги-Чаяакчы ону дыңнааш, килеңи кыптыга берген. Оларның аразынга Ооң оду чалбышталдыр хып, турлагның кыдыын өрттендир чипкен. ² Чон Моисейден дуза дилеп кыйгыраарга, ол Дээрги-Чаяакчыга мөргүл кылган соонда, от өже берген. ³ Ол черни Тавера деп адап каан, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының оду оларның аразынга кыва берген.

⁴ Израиль чоннуң аразынга өскээртен келген өөдежок улус бар турган. Олар алыкшак-чиксек чоруун көргүзүп эгелээрге, израиль чон олар-биле кады база катап ыглап-сыктап: «Бисти эът-биле чемгерзин! ⁵ Египетке халаска чип турган балыывысты утпаан бис, а ол ышкаш огурецтер, дыняларны, кулча, согуна, чеснокут база; ⁶ а бо чемден хөңнүвүс кала берди – маннадан өске, каракка илдигер чүү-даа чок-тур!» – дижи берген. ⁷ (Манна дээрге кориандр үрезиннери дег, хевири бдолах деп ыяш чугу ышкаш тараа турган. ⁸ Дүне турлагже шалың дүжерже, манна база ынаар дүжүп кээр турган. Чон ыңай-бээр кылаштап, маннаны чыып алгаш, азы дээрбеге дээрбелеп, азы согаашка соктап ап, оон пашка хайындыргаш, боовалар быжырып чип турган; ооң амданы олива үзү холаан боова ышкаш болган.)

¹⁰ Чон өг-бүлелер аайы-биле, кижин бүрүзү чадырының мурнунда ыглажып ораарын Моисей дыңнап каан; Дээрги-Чаяакчының килеңи күштүү-биле кыптыга берген, Моисейниң хөңнү база ол бүгүден баксырай берген. ¹¹ Ол ынчан Дээрги-Чаяакчыга мынча деп чугаалаан: «Дээрги-Чаяакчы, чүге чалчаң мени мынчаар бак аажылаарың ол? Бүгү чонну менче чүдүрүп каан ужуруң чүл, Сээң карактарың чүге менче ээ көрүнмези ол? ¹² Мен бо бүгү чон-биле иштиг-сааттыг чораан эвес мен азы ону божуп алган эвес мен, ол хиреде-ле: „Чаш төлдү холунда көдүрүп алган бар чыдар уруг эмзирер херээжен дег, ол чоннуң ада-өгбезинге бээр бооп аазааным черже ону холуңга көдүрүп алгаш, чедире бер“ – деп чооруң ол? ¹³ Бо чоннуң шуптузунга бээр эътти кайыын эккээр мен?! Олар мээң мурнумда ыглап-сыктап: „Биске чиир эъттен бер!“ – дижип турлар. ¹⁴ Мен чааскаан бо чон дээш сагыш човап шыдавас мен, ол чүък меңээ хөлүн эрттир аар-дыр. ¹⁵ Меңээ хамаарылгаң ындыг чүве болза, мени өлүрүп кааның дээре боор, а бир эвес Сээң карактарың менче ээ көрнүп турар болза, човалаңым менден адырылзын».

Бурганның харыызы

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча дээн: «Израильдин баштыңнарының аразындан Меңээ чоннуң удуртукчулары дээрзин билириң чеден кижиден чыып бер. Оларны Ужуражылга майгынының чанынга эккел, аңаа сээң-биле кады турзуннар. ¹⁷ Мен дүжүп келгеш, аңаа сээң-биле чугаалажыр мен; сени бүргээн Сүлдемден оларга база берип каар мен – олар чонну сээң-биле кады

көдүржүр, сен ону чааскаан көдүрүп алгаш чорбас сен.

¹⁸ А чонга мынча дээр сен: „Даартагы хүн дээш, ыдыктанып алыңар, ынчан эът чиир силер, чүгө дээрге ‘Бисти эът-биле чөмгөргөзүн! Египетке эки-ле чурттап чордувус ийин’ джип, Дээрги-Чаяакчыга дыңналдыр ыглап-сыктап турган-дыр силер; Ол ам эът бээрге, чиир силер. ¹⁹ Чаңгыс хүн эвес, ийи, беш, он-даа хүн эвес, чээрби хүн безин эвес, ²⁰ а бүдүн ай дургузунда ону чиир силер – араңарда турар Дээрги-Чаяакчыны тоовайн, Ооң мурнунга ыглап-сыктап, ‘Египеттен чүгө үнүп чоруй барган бис?’ деп турганыңар ужун – ол эът аксы-думчууңардан дедир үнүп, кустуккуже, силерге ческинчиг болу бергиче, ону чиир силер“.

²¹ Моисей Дээрги-Чаяакчыдан: «Мээң ам аразында турарым чон 600 000 чадаг эр кижилегидир, а Сен болза: „Мен эът бээримге, олар бүдүн ай дургузунда чиир“ – деп тур сен. ²² Шээр база бода малывысты кодан-коданы-биле дөгөрип-даа берзивиссе, оларга четчир деп бе? Далайның хамык балыын-даа оларга тудуп берзе, четчир деп бе?» – деп айтырган.

²³ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Дээрги-Чаяакчының холу чолдая берген деп бодадың бе? Сеңээ чугаалаан сөзүмнүң бүдөр-бүтпезин ам көөр сен» – дээн.

²⁴ Моисей баргаш, Дээрги-Чаяакчының сөстөрүн чонга дамчыткаш, ооң баштыңарындан чеден кижини чыып алгаш, Ужуражылга майгынын дескиндир тургузуп каан. ²⁵ Дээрги-Чаяакчы ынчан булут аразынга дүжүп келгеш, Моисей-биле чугаалашкан. Оон Моисейни бүргээн Сүлдеден чеден баштыңа база берип каан. Олар Сүлдеге бүргедипкен дораан-на өттүр билип медеглеп эгелээннер, а оон соксап кааннар.

²⁶ Шилиттинген чеден баштыңның ийизи турлагга артып калган турган. Оларның аттары Элдад биле Модад чүве-дир. Олар майгын чанынче үнмээн-даа болза, Сүлде оларны база бүргей апкан. Ынчангаш олар турлагга өттүр билип медеглеп эгелээн. ²⁷ Бир элээди оол маңнап келгеш, Моисейге сөс чедирип: «Элдад биле Модад турлагда өттүр билип медеглеп турлар» – дээн.

²⁸ Нуннуң оглу Иисус – аныяандан бээр Моисейниң дузалакчызы: «Мээң дээргим Моисей! Оларны хоруп көрүңерем» – деп чугаалаан. ²⁹ А Моисей аңаа: «Мени дээш хүннеп турарың ол бе? Дээрги-Чаяакчы бүгү чонга Бодунуң Сүлдезин чорудуп берген болза! Олар шупту Ооң медээчилери болу берген болза!» – дээн. ³⁰ Моисей оон турлагже Израильдин баштыңнары-биле эеп келген.

³¹ Дээрги-Чаяакчының дужааганын ёзугаар далайдан хат көдүрүлгөш, ол черже матпадактарны хадып эккелгөш, турлаг чанынга тарадыр октап каапкан: матпадактар турлаг чанында черни бир талаже бир хүннүк чоруур хире ырадыр, өске

талаже бир хүннүк чоруур хире ырадыр база кылыны ийи кыры дурту хире кылдыр шыва апкан. ³² Чон барып, ол хүннү бадыр, ол дүннү өттүр база дараазында хүннү бадыр матпадактарны чыып ап турган, эң эвээшти чыып алган кижини безин он °хомер иштин долдуруп алган! Израильчилер матпадактарны турлагны долгандыр чада салып алганнар. ³³ Эът ам-даа оларның диштеринде хевээр артып, хырын иштинче кирип четтикпээнде, Дээрги-Чаяакчының килеңи чонче кыптыгып, Ол хөй улусту аажок күштүг айыыл-халап-биле чок кылып каан. ³⁴ Шак ол черге Киброт-Гаттаава деп ат тывыскан, чүгө дээрге аңаа алыксак-чиксек улусту ажаап каан чүве-дир. ³⁵ Чон оон Киброт-Гаттаавадан көжүп үнгөш, Асиротка четкеш, доктаай берген.

Мариам биле Аароннуң Моисейге удурланганы

12 Моисей кадай кылдыр эфиоп херээжен ап алган турган чүве-дир. Мариам биле Аарон аңаа удур чүве чугаалап: «Эфиоп кадай ап алган сен!» – деп турган. ² Олар оон ыңай: «Дээрги-Чаяакчы чаңгыс-ла Моисейни дамчыштыр чон-биле чугаалажып турган чүве бе? Ол бисти дамчыштыр база чон-биле чугаалажып турду чоп!» – дээннер. Дээрги-Чаяакчы ол бүгүнү дыңнап каан.

³ А Моисей болза чер кырында кижини төрөлгөтөнниң иштинде эң биче сеткилдиг кижини турган.

⁴ Дээрги-Чаяакчы ынчан хенертен Моисей, Аарон болгаш Мариам оларга: «Силер үжелээ Ужуражылга майгынының чанынче үнүп келиңер» – деп чугаалаан. Олар ынчан үжелээ ынаар чеде берген. ⁵ Дээрги-Чаяакчы булут чагы аразынга дүжүп кээп, майгынче кирер чер чанынга туруп алгаш, Аарон биле Мариамны кый дээрге, олар иелээ чоокшулап келген. ⁶ Оларга Дээрги-Чаяакчы: «Мээң сөстөрүмни дыңнаңар: бир эвес силерниң араңарда медээчи кижини турар болза, Дээрги-Чаяакчы мен онза көстүүшкүн кылып, аңаа ажыттынар мен; дүжүңге кирип, ооң-биле чугаалажыр мен. ⁷ А Мээң чалчам Моисей-биле ындыг эвес – бүгү чонум аразында дыка бүзүрелдиг кижини ол болгай. ⁸ Мен ооң-биле удур-дедир көржүп алгаш, элдээртип чажырбаан, тодаргай уткалыг чугаа кылып турар мен, Дээрги-Чаяакчының овурун ол көрүп турар болгай. Ынчангаш Мээң чалчам Моисейге удур чүве чугаалаарын канчап диттир силер?!» – дээн.

⁹ Дээрги-Чаяакчы Мариам биле Ааронга удур килеңи кыптыгып, оларны каапкаш барган. ¹⁰ Булут майгын кырындан көдүрлү бээрге, Мариам кеш аарыы-биле – хар дег ак чүүл-биле – шыптына берген болган! Аарон кеш аарыглыг апарган Мариамче көргөш, ¹¹ Моисейге: «Дээргим, бистиң мелегейзип, бачыт үүлгөткөнивис дээш, буруувусту бисче чүдүрбейн көрөм. ¹² Иезиниң иштинден үнүп

кээрге-ле, мага-бодунуң чартыы ирип калган болур өлүг төрүттүнген чаш төлге Мариам дөмейлешпезин!» – деп чугаалаан.

¹³ Моисей Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп: «Бурганым, ону экиртип көрөм!» – деп кыйгырган.

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Бир эвес ачазы ооң арнынче дүкпүрүпкөн болза, ооң ады чеди хүн дургузунда баксыравас чүве бе? Ындыг болганда, ону чеди хүн дургузунда турлагдан үндүрүп, улустан аңгылап каапсын , а ооң соонда ол эеп кээп болур» – деп харыылаан.

¹⁵ Мариам чеди хүн дургузунда турлагның даштынга, улустан аңгы черге турган, а чон ол эеп келгиге чедир көжүп үнмээн.

**Хайгыылчыларның Ханаанче
чорааш келгени**
(Ы. х. к. 1:19-25)

13 Израиль чон ооң соонда Асироттан көжүп үнгөш, Фаран ховузунга турлагжып алган .
² Дээрги-Чаяакчы Моисейге: ³ «Мээң израиль чонга берип турарым ханаан черни шинчип көрзүн дээш элээн каш кижиден айбылап чорудувут. Оларның ада-өгбезиниң аймак бүрүзүндөн-не бир кижиди кылдыр , «баштың улустан чорудар силер» – деп чугаалаан.

⁴ Моисей Дээрги-Чаяакчының дужаалын ёзугаар израиль чоннуң баштыңнарындан тургустунган бөлүк улусту Фаран ховузундан Ханаанче чорудупкан .⁵ Оларның аттары бо-дур:

Рувимниң аймаандан – Заккурнуң оглу Шаммуи;

⁶ Симеоннуң аймаандан – Хорийниң оглу Сафат;

⁷ Иуданың аймаандан – Иефонниң оглу Халев ;

⁸ Иссахарның аймаандан – Иосифтиң оглу Игал;

⁹ Эфремниң аймаандан – Нуннуң оглу Осия;

¹⁰ Вениаминниң аймаандан – Рафунуң оглу Фалтий;

¹¹ Завулоннуң аймаандан – Содийниң оглу Гаддиил;

¹² Иосифтиң оглу Манассияның аймаандан – Сусийниң оглу Гаддий;

¹³ Данниң аймаандан – Гемаллийниң оглу Аммиил;

¹⁴ Асирниң аймаандан – Михаилдиң оглу Сефур;

¹⁵ Неффалимниң аймаандан – Вофсийниң оглу Нахбий;

¹⁶ Гадтың аймаандан – Махийниң оглу Геуил.

¹⁷ Ханаан черни шинчип көрзүн дээш, Моисейниң айбылап чорудупкан улузу ол-дур. Моисей Нуннуң оглу Осияны Иисус деп адап алган .

¹⁸ Моисей оларны Ханаанны шинчип көрзүн дээш чорудуп тура: «Негев деп ээн кургаг ховуну таварып эртиңер, дагларже үнүңер; ¹⁹ ол черниң кандызын топтап көрүңер, ында кандыг чон чурттап турарын, ооң күштүүн азы кошкаан, эвээжин азы хөйүн көрүп билип алыңар; ²⁰ ол улустуң чурттап турар чериниң кандызын: эки

азы багайын, оларның чурттап турар хоорайларының кандызын: чоннуң быжыглаттынмаан турлагларда азы быжыглатдыг шивээлерде чурттап турарын көрүп билип алыңар; ²¹ ол черниң дүжүткүрүн азы дүжүткүр эвезин, ында ыяштар бар азы чогуң көрүп билип алыңар. Дидим болуңар, ол черниң чимистерин бээр эккелиңер» – деп чагаан. (А ол үе дээрге виноградтың баштай бышкан чимистерин чыыр үе турган.)

²² Олар хайгыыл кылып чорупкаш, мурнуу чүкте ээн кургаг Цин ховузундан эгелээш, соңгу чүкте Лево-Хамат чоогунда Реховка чедир черлерни шинчип көргөннер. ²³ Негевти таварып эрткеш, Хевронга чеде бергеннер. Ол хоорайга Энактың үре-салгалы : Ахиман, Шешай болгаш Талмай чурттап турган . (Хевронну Египетте Цоан хоорайдан чеди чыл мурнай туткан чүве-дир.)

²⁴ Хайгыылчылар ооң соонда Эшкол деп шынаага чедип келгеш, бир салбак каттыг виноград будуун сыптан кезип алганнар – ону ийи кижиди мергеге аскаш, көдүрүп чораан, аңаа немей гранат биле фига чимистери ап алганнар. ²⁵ Ол черни израильчилер Эшкол деп адап алган, чүге дээрге оон виноград салбаа кезип алган чүве-дир.

²⁶ Хайгыылчылар ол черни шинчип көрүп алгаш, дөртөн хонук эрткенде, эеп келгеннер. ²⁷ Олар Моисей биле Ааронга база бүгү израиль ниитилелге Фаран ховузунга, Кадес деп черге чедип келгеш, оларга харыы тудуп чугаалааш, чедип чорааны черниң чимистерин көргүскөннер.

²⁸ Хайгыылчылар Моисейге мынча деп чугаалап турганнар: «Сээң бисти айбылап чорудупканың черге четкеш келдивис. Шынап-ла, сүт биле ары чигири агып чыдар байлак чер болду, ооң чимистери бо-дур. ²⁹ Ынчалза-даа ол черде чурттап турар чон күштүг-дүр, ооң хоорайлары быжыглатдыг болгаш аажок улуг-дур; Энактың үре-салгалын база аңаа көрдүвүс. ³⁰ Амалик чон ол черниң мурнуу талазында, хет, иевус болгаш амор чоннар – дагларда, а хананей чон далай чанында база Иордан хемниң кыдыын дургаар чурттап турар болду».

³¹ А Халев Моисейниң мурнунга чонну оожургадып: «Баргаш, ол черни эжелеп аалы, оларны тиилеп шыдаар бис» – деп турган .

³² Ынчалзажок ооң-биле кады хайгыылдап чораан кижилер: «Ол улуска удур тулчуп шыдавас бис, олар бистен күштүг-дүр!» – дижир болган . ³³ Олар израиль чоннуң аразына шинчип көрүп чорааны чер дугайында бак чугаа-соот тарадып: «Топтап көөр дээш таварып эрткеневис чер дээрге ында чурттаан улустуң бажын чип турар чер-дир ; аңаа көргенивис шупту улус бедик-чаагай чорду;

³⁴ Энактың үре-салгалы болур, кончуг улуг-шыырак уктуг, боттары база кайгамчык улуг улусту аңаа көрдүвүс, оларның мурнунга бодувусту шартылаага деңней көөр чордувус, олар бисче база

шартылааже дег кылдыр көрүп турду» – деп турганнар.

**Чоннуң Египетче
ээп чоруксааны**
(Ы. х. к. 1:26-32)

14 Ол дүне бүгү израиль ниитилел алгы-кышкы көдүрүп турган, чон ыглап-сыктап турган.
² Шупту израильчилер, бүгү ниитилел, Моисей биле Ааронга удур хыйланып, оларга: «Египет черге өлү бээревис кай азы бо ээн кургаг ховуга өлү бээревис кай! ³ Дээрги-Чаяакчы бисти ханаан черже чүге эдертип бар чыдарыл – хылыштан кырлып калзын дээш бе? Кадайларывыс, ажы-төлүвүс дайзынның олчазы болу берзин дээш бе? Египетче эеп чорупканывыс дээр эвес бе?!» – деп турганнар. ⁴ Улус бот-боттарынга: «Өске баштыңчыдан томуйлап алгаш, Египетче дедир чоруй бараалы» – дижип турган .

⁵ Моисей биле Аарон бүгү израиль ниитилел көрүп турда, доңгая кээп дүшкеннер . ⁶ А Нуннуң оглу Иисус биле Иефоннийниң оглу Халев – ханаан черни шинчип көрүп чораан улустуң ийизи – хептерин ора соп каапкаш , ⁷ бүгү израиль ниитилелге мынча дээннер: «Бистиң топтап көрүп чораан черивис дыка эки чер чүве, ⁸ бир эвес Дээрги-Чаяакчының сеткилинге кирер болзувусса, Ол бисти демги черже чедирип, сүт биле ары чигири агып чыдар байлак черни биске бээр-дир ийин. ⁹ Чүгле Дээрги-Чаяакчыга удур үймээн үндүрбөңер база ол черниң чурттакчыларындан кортпаңар, чүге дээрге бис оларны аъш-чем дег сыырыптар бис: оларда ам камгалал чок болгай, а Дээрги-Чаяакчы бистиң талавыста-дыр . Олардан кортпаңар!»

¹⁰ Бүгү ниитилел: «Бо ийи кижини даштар-биле соп кааптар-дыр!» – дей берген . Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы израиль чонга Ужуражылга майгынының кырынга чырып көстүп келген.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы Моисей-биле чугаалажып: «Бо чон Мени кажанга дээр херекке албазыл? Оларның аразынга эңдерик көскү демдектер көргүзеримге-даа, олар Меңээ чежеге дээр бүзүревезил? ¹² Мен бо чонну, аарыг-хай халдаткаш, узуткап кааш, сенден оон-даа хөй санныг болгаш күштүг чон укталыр кылып каайн » – дээн.

¹³ Моисей Дээрги-Чаяакчыга харыылаан: «Сен бо чонну египет чоннуң аразындан Бодуңнуң күчү-күжүң-биле үндүрө бердиң чоп. Египетчилер ам боттандырар деп турар кеземчең дугайында дыңнап кааш, ¹⁴ ол дугайында ханаан черниң чурттакчыларынга чугаалаптар. А ол улус Сээң израильчилер аразында турарыңны, олар-биле удур-дедир көржүп алгаш, Бодуңну көргүскениңни, Сээң булудуңнуң оларның кырында турарын, Сээң оларның мурнунда: хүндүс боорга – булут чагы, дүне боорга – от чагы аразында бар чыдарыңны

дыңнаан болгай, Дээрги-Чаяакчы . ¹⁵ Бир эвес Сен бо чонну, чаңгыс кижини дег, узуткап каар болзуңза, ат-алдарың дугайында дыңнаан чоннар: ¹⁶ „Дээрги-Чаяакчы бээр бооп азап, даңгыраглаан черинче бо чонну чедирип шыдавады, ынчангаш ону ээн кургаг ховуга узуткап кагды“ – дижир .

¹⁷ Ынчангаш Дээргиниң өндүр бедик күчү-күжү илерезин. Сээң: „Дээрги-Чаяакчы килеңнээчел эвес, элбек энерелдиг , улустуң кем-буруузун, кемниг херектерин өршээп турар, ынчалза-даа буруулуларны кеземче чокка арттырбас база адаларының кем-буруузу дээш үре-салгалын үшкү болгаш дөрткү салгал чедир кезедип турар “ – деп чугаалааның ёзугаар болзун. ¹⁹ Өндүр улуг энерелдиң-биле бо чоннуң кем-буруузун, ону Египеттен эгелээш, маңаа чедир өршээп келгениң дег, өршээп көрөм».

**Кеземчениң дөртөн чылын
доктаатканы**
(Ы. х. к. 1:34-40)

²⁰ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча дээн: «Сээң сөзүң ёзугаар өршээп тур мен, ²¹ ыңдыг-даа болза, Бодумнуң амы-тыным-биле база Бодумнуң чер-делегейни бүргээн алдарым-биле даңгыраглап тур мен: ²² Мээң өндүр чырыымны көргөн база Египетке болгаш ээн кургаг ховуга кылып турган көскү демдектеримни көргөн, Мени ам мырыңай он катап шенээн, сөзүмнү дыңнавайн турган бүгү улус ²³ оларның ада-өгбезинге бээр бооп азап, даңгыраглаан черимни көрбейн баар . Мени херекке албайн турган бүгү улус ол черни көрбес. ²⁴ А Мээң чалчам Халевти, ооң сеткил-сагыжы оларныындан аңгы болганы дээш база ооң Меңээ бүрүнү-биле чагыртканы дээш , шинчип көрүп чораан черинче ам бир катап чедирер мен; ооң үре-салгалы ол черни салгап алыр .

²⁵ Амалик биле хананей чоннар шак ол шынаада чурттап турар, ынчангаш силер даарта дедир эеп, Кызыл далай баар орук-биле ээн кургаг ховуже чоруй барыңар».

²⁶ Дээрги-Чаяакчы Моисей биле Ааронга мынча деп чугаалаан: ²⁷ «Бо бузуттуг ниитилел чежеге дээр Менче хыйланып кээрил? Израиль чоннуң Менче хыйланган чугаа-соодун дыңнадым. ²⁸ Оларга Дээрги-Чаяакчы мээң дараазында сөстөримни дамчыт. Бодумнуң амы-тыным-биле даңгыраглап тур мен: Мээң дугайымда дыңналдыр хомудап турганыңар дег, силер-биле база ылап-ла ынчаар кылыр мен; ²⁹ бо ээн кургаг ховуга мөчү-сөөктериңер чыдып каар – силерниң араңарда чээрби хардан өрү назылыг, санаашкын эрткен улус шупту Менче хыйланып турганы дээш маңаа кырлып каар. ³⁰ Иефоннийниң оглу Халев биле Нуннуң оглу Иисустан аңгыда, силерниң кайыңар-даа силерни чурттадып каар бооп даңгыраглап турган черимче кирбес . ³¹ „Дайзыннарга олча-тывыш болу бээр улус-тур“ деп турган ажы-

төлүңерни Мен ынаар кирире бээр мен, олар силерниң тоовааныңар черге чурттай бээр. ³² Силерниң мөчү-сөөгүңер бо ээн кургаг ховуга чыдып каар, ³³ а ажы-төлүңер ээн кургаг ховуга дөртөн чыл дургузунда көжүп тояап, силер шупту бо ээн кургаг ховуга сектер бооп чыдып калбаан шааңарда, силерниң Меңээ өскерилгениңер дээш кеземче көрүп кээр. ³⁴ Бо черни шинчип көрүп турганыңар дөртөн хүннүң саны-биле бачыттарыңар дээш дөртөн чыл дургузунда – бир хүн дээш-ле, бир чыл – кеземче көөр силер, Мээң силерге удур болу бергеним деп чүл ол дээрзин ынчан билип аар силер.

³⁵ Дээрги-Чаяакчы мен чугаалап тур мен: Меңээ удур сүлчээ кылган бо бузуттуг ниитилелди шак ынчаар кезедир мен – олар шупту бо ээн кургаг ховуга амызы үстүп, өлүп каар».

³⁶ Ол черни шинчип көрзүн дээш Моисейниң айбылап чорудупкан улузу – оон ээп келгеш, демги чер дугайында бак чугаа-соот тарадып, бүгү ниитилелди Моисейге удур хыйланырынче албадапкан улус – Дээрги-Чаяакчының ыдыпканы айыыл-халапка алзып, өлүп калган. ³⁸ Чүгле Нуннуң оглу Иисус биле Иефоннийниң оглу Халев ол черни шинчип көрүп чораан улус аразындан дириг арткан .

Израильчилерниң Ханаанче кирерин шенээни (bl. x. k. 1:40-46)

³⁹ Моисей ол сөстөрни бүгү израиль чонга дамчыдып чугаалаарга, чон аажок муңгарай берген. ⁴⁰ Даартазында эртен олар эртежик туруп келгеш: «Дээрги-Чаяакчының чугаалап турган черинче бараалы, бачыт үлгеткенивис шын-дыр» – джип, даглыг черже чоруур деп турган.

⁴¹ Моисей ынчан мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчының айтышкынын чүге тооп дыңнавайн тур силер? Ындыг чорууңар чедимче чок болур. ⁴² Дээрги-Чаяакчы силерниң араңарда эвес-тир, ынаар үнмеңер – оон башка дайзыннарыңар силерни чылча шаап кааптар. ⁴³ Амалик биле хананей чоннар силерни ында манап турар болгай, хылыштан кырлып каар силер, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчыдан ойталаан-дыр силер, ынчангаш Ол силерниң талаңарга чаалашпас».

⁴⁴ Ынчалза-даа израильчилер бардамнаны бергеш, даглыг черже чорупканнар; а Дээрги-Чаяакчының ыдыктыг аптаязы биле Моисей турлагга артып калган. ⁴⁵ Ол дагларга чурттап турган амаликтер биле хананейлер дүжүп келгеш, израильчилерни чылча шапкаш, Хормага чедир сывыртаан .

Өргүлдер дугайында немелде дүрүм-хоойлулар

15 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чонга мону дамчыдып

чугаала. Мээң силерге берип турарым, ээлеп чурттаарыңар черже кире бергеш, ³ Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг өргүлдерден салыр силер . Бүрүн өрттедир өргүл база өске-даа: азы онза даңгырак күүседирде салыр, азы эки тура-биле салыр, азы байырлалдарыңарда салыр өргүлдер кылдыр бода-даа, шээр-даа малыңарны эккээр силер.

⁴ Бир эвес өргүп турар малы хураган болза, Дээрги-Чаяакчыга ону салып турар кижиге ооң-биле кады далган-тараа өргүлүн: бир °гинниң дөрттүң бири хире олива үзү холаан, бир °эфаның оннуң бири хире эң шынарлыг кызыл-тас далганын база өргүзүн. Бүрүн өрттедир өргүлдү азы өске-даа өргүлдү салып тура, хураган бүрүзү-биле кады бир гинниң дөрттүң бири хире арага өргүлүн база эккеп чаш.

⁶ Бир эвес өргүп турар малы кошкар болза, ооң-биле кады далган-тараа өргүлүн: бир °гинниң үштүң бири хире олива үзү холаан, бир °эфаның оннуң ийизи хире эң шынарлыг кызыл-тас далганын база эккеп сал, ⁷ ол ышкаш бир гинниң үштүң бири хире арага өргүлүн база эккеп чаш – Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг өргүл ол-дур.

⁸ Бир эвес азы бүрүн өрттедир, азы онза даңгырак күүседир, азы эп-найырал өргүлү кылдыр Дээрги-Чаяакчыга буга эккеп салып турар болзуңза, ⁹ ооң-биле кады далган-тараа өргүлүн: чартык °гин хире олива үзү холаан, бир °эфаның оннуң үжү хире эң шынарлыг кызыл-тас далганын база эккеп сал, ¹⁰ ол ышкаш чартык гин хире арага өргүлүн эккеп чаш – Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг, отка өрттедир өргүл ол-дур . ¹¹ Дээрги-Чаяакчыга буганы, кошкарны, хойну, өшкүнү өргүп турар саныңарда-ла, ынчалдыр кылыңар. ¹² Чеже малды эккеп өргүп турар-дыр силер, оларның баш бүрүзү-биле ынчалдыр кылыңар.

¹³ Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг, отка өрттедир өргүлдү эккеп салып тура, Израильдиң үндезин чурттакчызы болур кижиге бүрүзү ынчалдыр кылыр ужурлуг. ¹⁴ Бир эвес силерниң араңарда түр када чурттап чоруур даштыкы кижиге азы силерниң араңарда салгалдан салгал дамчып чурттап чоруур өске сөөк кижиге Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг өргүл салып турар болза, силерниң кылып турарыңар дег, база ынчалдыр кылыр ужурлуг.

¹⁵ Израиль чон, силерге-даа, араңарда чурттап чоруур даштыкы кижиге-даа чаңгыс-ла хоойлу – силерниң шупту салгалдарыңарга кезээ мөңгедө күштүг хоойлу турар ужурлуг: силер-даа, өскээртен келген кижиге-даа Дээрги-Чаяакчының мурнунга ылгал чок болур. ¹⁶ Силерге-даа, араңарда чурттап турар даштыкы кижиге-даа чаңгыс-ла ол хоойлу, чаңгыс-ла ол дүрүм турзун».

¹⁷ Дээрги-Чаяакчы оон Моисейге мынча деп чугаалаан: ¹⁸ «Израиль чонга мону дамчыдып

чугаала. Силерни эдертип бар чыдарым черге чеде бергеш, ¹⁹ ол черге үнген далган-тарааны чип тура, Дээрги-Чаяакчыга онза өргүлден салыңар: ²⁰ тарааңарның баштайгы дүжүдүндөн хаарган чуга далганны өргүңер – ону тараа шаңындан өргүл кылдыр салыңар. ²¹ Тарааңарның баштайгы дүжүдүндөн онза өргүлдү Дээрги-Чаяакчыга салгалдан салгал дамчып салыңар».

Частырыг болуп үүлгеттинген бачыттар дээш өргүл дугайында

²² «Бир эвес Дээрги-Чаяакчының Моисейге чугаалаан хамык айтышкыннарының кайы-бирээзин частырыг болуп күүсетпейн барзыңарза, чүү боорул? ²³ А Дээрги-Чаяакчы ол айтышкыннарны Моисейни дамчыштыр силерге берген, олар Дээрги-Чаяакчының берген хүнүндөн эгелээш, салгалдан салгал дамчып күштүг болгай. ²⁴ Кандыг-бир айтышкын ниитилелдиң чедир көрбээни-биле частырыг болуп күүсеттинмээн болза, бүгү ниитилел бир бугажыкты Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг бүрүн өрттедир өргүл кылдыр эккеп салзын, ооң-биле кады далган-тараа өргүлүн болгаш арага өргүлүн салзын база бачыт дээш өргүл кылдыр бир дүктүгүр хунаны салзын.

²⁵ Бурганның бараалгакчызы бүгү израиль ниитилелди арыглап каарга, олар өршээтирер, чүге дээрге частырыг болган-дыр, а олар Дээрги-Чаяакчыга өрттедир өргүлдү эккеп салган-дыр база боттарының частырыы дээш Дээрги-Чаяакчының мурнунга бачыт дээш өргүлдү эккеп салган-дыр. ²⁶ Бүгү израиль ниитилел база оларның аразында чурттап турар даштыкы кижини өршээтирер, чүге дээрге бүгү чон бачытты частырыг болуп үүлгеткен-дир.

²⁷ А бир эвес чүгле чаңгыс кижини частырыг болуп бачыт үүлгеткен болза, ол кижини бир харлыг өшкүнү бачыт дээш өргүл кылдыр эккеп салзын. ²⁸ Дээрги-Чаяакчының мурнунга частырыг болуп бачыт үүлгеткен кижини бараалгакчы арыглап каар – ол кижини арыглаттына бээр база өршээтирер. ²⁹ Кандыг-бир кижини частырыг болуп бир чүве үүлгедир болза, израиль чоннуң аразында төрүттүнген кижиге-даа, силерниң араңарда чурттап турар даштыкы кижиге-даа хамаарыштыр силерге чаңгыс хоойлу турзун.

³⁰ А бир эвес үндезин чурттакчылар аразындан азы өскээртен келген улус аразындан кандыг-бир кижини кара өжөгээр бачыт үүлгедир болза, ол кижини Дээрги-Чаяакчыны дорамчылап турар-дыр, ону чонунуң аразында амылыг арттырбас ужурлуг. ³¹ Ол кижини Дээрги-Чаяакчының сөзүн тооваан-дыр база Ооң айтышкынын үрээн-дир; ону амылыг арттырбас ужурлуг, ол кижини буруузун боду чүктезин».

Амыр-дыш хүнүн сагываан кижини дугайында

³² Израиль чон ээн кургаг ховуга турда, улус амыр-дыш хүнүндө ыяш чыып турган кижини эскерип каан. ³³ Ооң ыяш чыып турганын эскерип каан улус ону Моисей биле Ааронга база бүгү ниитилелге эккелген. ³⁴ Ол кижини-биле чүнү канчаары тодараттынмаан болгаш, ону хоругдап каан. ³⁵ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Ол кижини өлүр ужурлуг, ону бүгү ниитилел турлаг даштынга даштар-биле соп каапсын» – дээн. ³⁶ Бүгү чон демги кижини турлагдан ырады бергеш, даштар-биле соп каапкан; Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын ёзугаар ол өлүп калган.

Дүрүм-хоойлу дугайында сагындырыг

³⁷ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ³⁸ «Израиль чонга мону дамчыдып чугаала. Олар салгалдан салгал дамчып боттарының хептериниң кыдыгларына салбактардан кылып ап чорзун база ол салбактарже көк өңнүг удазыннардан киир өрүп ап чорзун. ³⁹ Удазыннар салбактарга чорзун, а силер оларже көргеш, Дээрги-Чаяакчының шупту айтышкыннарын сактып, оларны күүседип чоруур силер база силерни самыыралче киир тыртып турар чүрээңер биле карааңарны эдербейн баар силер. ⁴⁰ Ынчан силер Мээң шупту айтышкыннарымны сактып, күүседиңер, Бурганыңар дээш ыдыктыг болуңар. ⁴¹ Мен дээрге силерни египет черден силерге Бурган болур дээш үндүрө берген Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-дыр мен. Мен – Бурганыңар Дээрги-Чаяакчы-дыр мен».

Моисей биле Ааронга удур тура халышкын (Ыд. ыр. 105:16-18)

16 Левийниң аймаандан укталган Кохаттың үре-салгалы, Ицгарның оглу Корах база Рувимниң аймаандан укталган Элиавтың оолдары Дафан биле Авирон, Фалеттиң оглу Авнан олар ² Моисейге удур тура халаан; израиль чоннуң аразындан ниитилелдиң шилиттинген баштыңчылары болур, ат-сураглыг 250 кижини база оларга каттыжа берген. ³ Олар шупту Моисей биле Ааронга удур чыгып алгаш: «Хөлүн эрттире берген-дир силер; бүгү израиль чон, кижини бүрүзү ыдыктыг болгай, Дээрги-Чаяакчы оларның аразында чурттап турар-дыр! А силер чүге бодуңарны Дээрги-Чаяакчының чонундан өрү көрүп турар силер?» – дээннер.

⁴ Моисей ону дыңнап кааш, доңгая кээп дүшкен. ⁵ Оон Корахка база ооң шупту талалакчыларына: «Дарта эртен Дээрги-Чаяакчы кымның Аңаа хамааржырын база кымның ыдыктыын

көргүзүптөр, ол кижини Бодунче чоокшуладып аар; Ол шилип алган кижизин Бодунче чоокшуладып аар. ⁶ Мынчаар кылып көрүңер: Корах база ооң талалакчылары, силер айдызаар савалардан ап алгаш, ⁷ даарта ол саваларга оттан салгаш, Дээрги-Чаяакчыны мурнунга айдызаар чаагай чыттыг чүүлдерден ынаар каап алыңар; Дээрги-Чаяакчыны шилип алыр кижизи ылап-ла ыдыктыг боор эвеспе. Хөлүн эрттире берген-дир силер, Левийниң үре-салгалы!» – дээн.

⁸ Оон Моисей Корахка мынча дээн: «Левийниң үре-салгалы, дыңнап көрүңер! ⁹ Израильдиң Бурганы силерни израиль ниитилелден аңгылааш, Дээрги-Чаяакчыны майгынының чанынга албан-хүлээлге күүсетсин дээш база чоннуң орнунга албан-хүлээлге күүседип, аңаа бараан болзун дээш, Бодунче чоокшуладып алган болгай – ол безин силерге эвээш болду бе? ¹⁰ Дээрги-Чаяакчы сени, сээң хамык ха-дуңмаңы – Левийниң үре-салгалын Бодунче чоокшуладып алган болгай, а силер Бурганның бараалгакчылары болур албан-хүлээлгени база алыксап турар-дыр силер.

¹¹ Ынчангаш сен-даа, сээң хамык талалакчыларың-даа Дээрги-Чаяакчыга удур каттыжып алган-дыр силер. Аарон чүнү канчапкан кижил, чүге олче хыйланып тураыңар ол?»

¹² Моисей Элиавтың оолдары Дафан биле Авиронну кыйгыртып, улус айбылапкан. А олар: «Барбас бис! ¹³ Бисти сүт биле ары чигири агып чыдар байлак черден үндүрө бергеш, ээн кургаг ховуга чок кылыр деп турарың эвээш болду бе? Сен аңаа немей бисти чагырар бодап тур сен бе?! ¹⁴ Бисти сүт биле ары чигири агып чыдар байлак черже эккелген эвес сен, шөлдер биле виноград тараан черлерни биске ээлээр кылдыр берген эвес сен. Бо чоннуң карактарын хаптап каан-дыр сен. Барбас бис!» – дээн.

¹⁵ Моисей аажок хорадааш, Дээрги-Чаяакчыга: «Оларның өргүлдеринче кичээнгей салбайн көр. Оларның чаңгыс элчигенин-даа албаан мен, чаңгызын-даа бак чүве кылбаан мен» – дээн.

Үймээнчилерни кезеткени

¹⁶ Моисей Корахка мынча дээн: «Сен хамык талалакчыларың-биле даарта Дээрги-Чаяакчыны мурнунга туруңар – сен, сээң талалакчыларың база Аарон. ¹⁷ Кайыңар-даа бодунуң айдызаар савазын ап алгаш, ынаар чаагай чыттыг чүүлдерин ургаш, Дээрги-Чаяакчыны мурнунга эккелзин. Кижилер бүрүзү савазын эккелген соонда, 250 айдызаар сава база сээң биле Аароннуң савалары аңаа турзун».

¹⁸ Кижилер бүрүзү бодунуң айдызаар савазын ап алгаш, аңаа от салгаш, чаагай чыттыг чүүлдерин ургаш, Ужуражылга майгынынче кирер чер чанынга туруп алган, Моисей биле Аарон база аңаа турган. ¹⁹ Корах бүгү израиль ниитилелди майгынынче кирер чер чанынга оларга удур чыыпкан.

Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы бүгү чонга көстүп келген. ²⁰ Дээрги-Чаяакчы Моисей биле Ааронга: ²¹ «Бо чондан аңгыланып алыңар, ынчан Мен оларны карак чивеш дээр аразында узуткап каайн» – дээн.

²² А Моисей биле Аарон доңгая кээп дүшкеш: «Бурганывыс, бүгү амылыг чүүлдү тынгарып турар Бурган! Чаңгыс кижилер бачыт үлгедирге, бүгү чонга килеңнээриң ол бе?» – дээннер.

²³ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: ²⁴ «Бо чонга мону дамчыт. Корах, Дафан болгаш Авироннуң оран-савазындан ырай бериңер де» – деп чугаалаан. ²⁵ Моисей ол-ла дораан Дафан биле Авиронче чорупкан, Израильдиң баштыңнары ооң соондан бар чыткан. ²⁶ Ол ынчан чонга: «Бо бузуттуг улустуң чадырларындан ырай бериңер база оларга хамааржыр чүү-даа чүвеге дегбеңер, оон башка оларның бүгү бачыттарының уржуу-биле узуткаттырар силер» – дээн.

²⁷ Чон ынчан Корах, Дафан болгаш Авирон оларның оран-савазындан бүгү талаларже ырай берген. А Дафан биле Авирон дашкаар үнүп келгеш, чадырларының эжиктериниң чанынга кадайлары болгаш улуг-биче ажы-төлү-биле кады турганнар.

²⁸ Моисей мынча дээн: «Бо бүгү ажыл-херектерни кылзын дээш мени Дээрги-Чаяакчының айбылап чорутканын, ол бүгүнү бодунуң турам-биле кылбайн турарымны бадыткаар чүүл бо-дур: ²⁹ бо улус, шупту өске улус ышкаш, анаа өлүм-биле өлүр болза, шупту улустуң чайлап шыдавазы төнчү оларга база таваржыр болза, мени Дээрги-Чаяакчы айбылап чорутпаан болур. ³⁰ А бир эвес Дээрги-Чаяакчы анаа эвес кайгамчык чүүлдер көргүзөр болза – чер, аксын аазадыпкан дег, бо улусту база оларга хамааржыр бүгү чүвени ажырыптар болза, олар диригге-ле алдыы оранче кире бээр болза – олар Дээрги-Чаяакчыны дора көргөн дээрзин билип аар силер».

³¹ Моисей ол сөстөрни чугаалап доозуптары билек, демги улустуң адаанда чер ойлуп кире берген. ³² Чер, аксын аазадыпкан дег, ол улусту, оларның өг-бүлелерин, Корахка хамааржыр шупту улусту база бүгү эт-хөреңгини ажырыпкан. ³³ Олар диригге-ле алдыы оранче кире берген, оларга хамааржыр бүгү чүве база ээлери-биле кады чер адаанче ажытталы берген. Чер оларны хөөп алган; олар ниитилелде амылыг чон санындан казыттына берген.

³⁴ Ол улусту долгандыр турган шупту израильчилер оларның алгы-кышкызын дыңнап кааш: «Чер бисти база ажырыптазын!» – дижип, тарай маңнажы бергеннер. ³⁵ Дээрги-Чаяакчыдан от өөскээш, айдызаар чүүлдер эккелген 250 кижини узуткап каан.

³⁶ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ³⁷ «Аароннуң оглу Элеазар бараалгакчыга мону чугаала. Ол өрттенип өлгөн

улустуң айдызаар саваларын чыып алгаш, оларның одун ырадыр төксүн, чүге дээрге ол бачыттыг улус бодунуң амы-тыны-биле төлээш, саваларын ыдыктап алган болгай. Оларның айдызаар саваларындан өргүл бедигээжи шывар ама честерни калбартыр бастырып калыңар, чүге дээрге олар саваларын Дээрги-Чаяакчының мурнунга эккелген болгаш, савалар ыдыкталы берген-дир; олар ам израиль чонга сагындырыг болур».

³⁹ Элеазар бараалгакчы өрттенип өлгөн улустуң эккелген хүлер айдызаар саваларын чыып алгаш, өргүл бедигээжин шывар кылдыр, калбак амалар кылдыр бастырып каан. ⁴⁰ Аароннуң үре-салгалындан укталбаан, кандыг-даа өске кижини Дээрги-Чаяакчының мурнунга айдызап келбес ужурлуун, оон башка Корах болгаш ооң талалакчылары-биле болган чүве ол кижини-биле база болурун израиль чонга сагындырганы ол. Элеазар ону Дээрги-Чаяакчының Моисейни дамчыштыр чугаалаанын ёзугаар кылган.

Аароннуң үймээн үндүрген чонну камгалааны

⁴¹ Даартазында хүндүс бүгү израиль ниитилел Моисей биле Ааронче: «Силер Дээрги-Чаяакчының улусун өлүрдүңер!» – деп хыйланып турган. ⁴² Чон Моисей биле Ааронга удур чыгып келгеш, Ужуражылга майгынынче көөрге, булут ону бүргей апкан, Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы көстүп келген болган. ⁴³ Моисей биле Аарон майгын чанынга чедип кээрге, ⁴⁴ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: ⁴⁵ «Бо ниитилелден ырай бериңер, Мен оларны карак чивеш дээр аразында узуткап каайн» – дээн. Олар ынчан доңгая кээп дүшкеннер.

⁴⁶ Моисей Ааронга: «Айдызаар саваны ап алгаш, өргүл бедигээжинде оттан ынаар салып каг база чаагай чыттыг чүүлден каап ал, оон чонче дүрген аппарат, Дээрги-Чаяакчының килеңин олардан чайладып каг, чүге дээрге Ооң килеңи улусту таварып, айыыл-халапты халдадып эгелээн-дир» – дээн.

⁴⁷ Аарон Моисейниң чугаалаанын ёзугаар айдызаар саваны ап алгаш, чон аразынче маңнап чорупкан. Көөрге, чонче айыыл-халап халдап эгелээн болган. Аарон чаагай чыттыг чүүлдери каап алгаш, Бурганның килеңин чондан чайладып каан. ⁴⁸ Ол өлүг база дириг улус аразында туруп аарга, айыыл-халап улусче халдавайн барган. ⁴⁹ Корахтың буруузу дээш өлгөн улустан аңгыда, ол айыыл-халаптан 14 700 кижини өлгөн. ⁵⁰ Айыыл-халап улусче халдавайн баарга, Аарон майгынче кирер черже, Моисейниң чанынче дедир чедип келген.

Аарон – дээди бараалгакчы дээрин Бурганның бадыткааны

17 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чон-биле чугаалаш.

Оларның аймак бүрүзүндөн, аймактарның баштың бүрүзүндөн бир-бир – шупту он ийи даянгыыштан ап ал, баштың бүрүзүнүң адын ооң даянгыыжыга бижип каг; ³ Аароннуң адын Левийниң аймааның даянгыыжыга бижип каг, баштың бүрүзү-ле бир даянгыыш берген турар ужурлуг. ⁴ Даянгыыштарны Мээң силер-биле ужуражып кээп турарым черге – Ужуражылга майгынынча ыдыктыг аптара мурнунга эккеп салып каг. ⁵ Мээң шилип алып баштыңымның даянгыыжы чечектели бээр. Ынчан израиль чоннуң силерже хыйланышыкынындан кулаам дыштаныр».

⁶ Моисей израиль чон-биле чугаалашкан соонда, оларның шупту баштыңнары аңа даянгыыштарын берген. Бир баштыңна бир даянгыыш кылдыр, аймактарның санын ёзугаар он ийи даянгыышты эккелген, Аароннуң даянгыыжы оларның аразында турган. ⁷ Моисей даянгыыштарны ыдыктыг майгынче кирип, Дээрги-Чаяакчының мурнунга салып каан.

⁸ Даартазында хүндүс Моисей майгынче кирип келгеш, көөрге, Левийниң аймаан төлээлээн Аароннуң эккелген даянгыыжының бүүрекчигештери үнүп, чечектери частып, миндаль тооруктарын берип эгелээн болган. ⁹ Моисей шупту даянгыыштарны Дээрги-Чаяакчының мурнундан бүгү израиль чонче үндүре бээрге, улус болган чүүлдү көргөш, боттарының эккеп берген даянгыыштарын ап алган. ¹⁰ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Аароннуң даянгыыжын база катап ыдыктыг аптараның мурнунга салып каг – даянгыыш үймээнчи улуска сагындырыг кылдыр кадагалаттынзын, оларның хыйланышыкынындан Мээң кулаамга ынчалдыр дыш бээр сен, олар өлбейн баар» – дээн. ¹¹ Моисей Дээрги-Чаяакчы аңа канчаар дужаганын, ынчаар кылган.

Бараалгакчылар биле левиттерниң бараан болушкуну

¹² Израиль чон Моисейге: «Көр даан, өлүр деп бардывыс, узуткаттырып аарывыс ол-дур, шупту өлдүвүс-ле! ¹³ Дээрги-Чаяакчының майгынынче чоокшулаан кандыг-даа кижини өлүп каар болгай. Бис база шупту өлүр бис бе?!» – деп эгелээн.

18 Дээрги-Чаяакчы Ааронга мынча дээн: «Сен, оолдарың база төрөл бөлүүң ыдыктыг майгынга удур үүлгеткен кем-буруу бүрүзүн бодуңар чүктээр силер; сен оолдарың-биле Бурганга бараан болур албан-хүлээлгеңерге удур үүлгеткен кем-буруу бүрүзүн бодуңар чүктээр силер. ² А ол ышкаш бодуңуң ха-дуңмаңны – Левий өгбөңден укталган аймакты бодуңче

чоокшуладып ал, олар сеңээ каттыжып, оолдарың-биле кады майгынның мурнунга турар үеңде, силерге дузалашсын .³ Олар сээң даалгаларыңны база майгында шупту ажил-херектерни күүсетсин; чүгле ыдыктыг черниң эт-херекселинче болгаш өргүл салыр бедигээшче чоокшулавазын, оон башка олар-даа, силер-даа өлү бээр силер. ⁴ Олар сеңээ каттышсын база майгыга албан-хүлээлге күүседип, аңаа хамааржыр шупту ажилдарны кылзын, а өске кижилерге чоокшулавазын.

⁵ А силер ыдыктыг майгын иштинде болгаш өргүл бедигээжинде албан-хүлээлгеңерни израиль чонче моон соңгаар килеңим көдүрүлбес кылдыр күүсеңдер .⁶ Дыңнаңар даан, силерниң хадуңмаңар болур левиттерни Мен израиль чоннуң аразындан Бодумга ап алган болгай мен, ам оларны майгыга албан-хүлээлге күүседир кылдыр силерге белекке бердим. ⁷ Сен оолдарың-биле өргүл бедигээжинде база көжеге артында – эң ыдыктыг өрээлде турар бүгү чүвеге хамаарышкан бараалгакчы албан-хүлээлгеңерни таптыг сагып, күүсеңдер. Мен силерге бараалгакчы болур албан-хүлээлгени белек кылдыр берип тур мен, а ыдыктыг майгынче чоокшулаар өске кижини өлүрүп каар ужурлуг ».

Бараалгакчылар биле левиттерниң алыр ужурлуг үлүглери

⁸ Дээрги-Чаяакчы Ааронга оон ыңай мынча дээн: «Дыңна даан, израиль чоннуң Меңээ бараалгадып турар бүгү ыдыктыг өргүлдерин хайгаараарын сеңээ дагзып тур мен . Өргүлдерни кезээ мөңгеде алыр үлүүңер кылдыр сеңээ болгаш сээң оолдарыңга берип тур мен .⁹ Аажок ыдыктыг өргүлдерден сээң алыр ужурлууң өрттетпес үлүг бодур: улустуң Меңээ эккеп салып турар кандыг-даа далган-тараа өргүлү, бачыт дээш өргүлү база кем-буруу дээш өргүлү; ол өргүлдер дээрге аажок ыдыктыг, сеңээ болгаш сээң оолдарыңга хамааржыр өргүлдер-дир. ¹⁰ Ол бүгүнү аажок ыдыктыг черге чиир силер : үре-салгалыңның шупту эр улузу ону чип болур, ол өргүлдер сеңээ ыдыктыг болзун.

¹¹ Израиль чоннуң онза өргүлдери шуптузу база сээңи болур. Мен оларны сеңээ, сээң оглу-кызыңга кезээ мөңгеде алыр үлүүңер кылдыр берип тур мен. Сээң өг-бүлөңде арыг кижилер бүрүзү ол өргүлдерни чип болур .

¹² Сеңээ эң шынарлыг чаа олива үзү, эң эки чаа виноград арагазы болгаш далган-тарааны – улустуң Дээрги-Чаяакчыга өргүп турары баштайгы дүжүдүн берген мен. ¹³ Чоннуң черинде үнген бүгү дүжүттүң башкылыгы – оларның Дээрги-Чаяакчыга эккээр өргүлдери – сээңи болзун . Сээң өг-бүлөңде арыг кижилер бүрүзү ол өргүлдерни чип болур.

¹⁴ Израиль чоннуң Дээрги-Чаяакчыга кезээ мөңгеде турскааткан бүгү чүвези сээңи болзун .

¹⁵ Кандыг-даа дириг амытанның Дээрги-Чаяакчыга эккеп өргүп турар баштай төрүттүнген эр төлү – кижини-даа, мал-маганны-даа болза – сээңи болзун . Чүгле кижиниң дун оглун садып хостап аар ужурлуг, арыг эвес малдың дун төлүн база садып хостаар ужурлуг. ¹⁶ А олар дээш садыызы бо-дур: бир ай назылыг төл дээш доктааткан өртекти – ыдыктыг черге ажыглаар беш °шекел мөңгүннү алыр сен. (Ыдыктыг шекелдиң деңзизи чээрби °герага дең.)

¹⁷ Ынчалза-даа баштай төрүттүнген буга, хой азы өшкү дээш садыызы кылдыр чүнү-даа алба: ол малдар дээрге ыдыктыг өргүлдер-дир , оларның ханын өргүл бедигээжинче төвүт, а чаан өрттедиптер сен – Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг өргүл ол-дур. ¹⁸ Онза өргүлдүң төжү биле оң талакы дөңмек эъдиниң сеңээ хамааржыры дег, оларның эъди база сеңээ хамааржыр . ¹⁹ Израиль чоннуң Дээрги-Чаяакчыга эккеп салып турар ыдыктыг өргүлдериниң шуптузун сеңээ, сээң оглу-кызыңга кезээ мөңгеде алыр үлүүңер кылдыр берип тур мен; ол дээрге Дээрги-Чаяакчының мурнунга мөңгү, дус-биле шынзыттынган чагыг-керээ-дир , ону сээң-биле болгаш сээң үре-салгалың-биле чарып тур мен».

²⁰ Дээрги-Чаяакчы Ааронга оон ыңай мынча дээн: «Израильчилерниң черинге сээң хувааглыг чериң, оларның аразыңга алыр үлүүң турбас. Израиль чоннуң аразыңга сээң үлүүң биле өнчүң – Мен-дир мен . ²¹ А Левийниң үре-салгалыңга оларның Ужуражылга майгыныңга албан-хүлээлге күүседип, кылып турар ажил-херээ дээш, Мен Израильде бар бүгү чүвениң оннуң бир кезиин өнчү кылдыр берип тур мен . ²² Израиль чон майгынче моон соңгаар чоокшулавазын, оон башка олар бачыдын чүктеп, өлүп каарлар. ²³ Левиттер майгыга албан-хүлээлгезин эрттирзин, майгыга удур кылган кандыг-даа кем-бурууну боттары чүктезин. Ол дүрүмнү силерге салгалдан салгал дамчып кезээ мөңгеде доктаадып каан. Левиттер израиль чоннуң аразыңга хувааглыг чер албас. ²⁴ Израиль чоннуң Дээрги-Чаяакчыга салып турар өргүлдериниң оннуң бир кезиин левиттерге өнчү кылдыр берип тур мен. Ынчангаш: „Олар израиль чоннуң аразыңга хувааглыг чер албас“ – деп, левиттерге хамаарыштыр чугаалаан мен».

²⁵ Дээрги-Чаяакчы оон Моисейге мынча деп чугаалаан: ²⁶ «Левиттерге мону дамчыдып чугаала. Мээң израильчилерден ап алгаш, силерге өнчү кылдыр берип турарым үлүүңерни – оларның эдилээн чүвезиниң оннуң бир кезиин хүлээп ап тура, Дээрги-Чаяакчыга демги оннуң бир кезииниң оннуң бир кезиин болур өргүлдү салыр силер . ²⁷ Ол өргүлүңер шаңыңарның тараазы, виноград сы базар оңгарыңарның арагазы деп санаттынар. ²⁸ Силер база израиль чондан ап турарыңар оннуң бир кезиинден Дээрги-Чаяакчыга өргүлден салыңар, Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан ол

өргүлдү Аарон бараалгакчыга бериңер. ²⁹ Силерге берип турар шупту белектерден Дээрги-Чаяакчыга өргүлдү салыңар, эң эки, ыдыктап каан чүүлдү шилип, Аңаа өргүңер.

³⁰ Левиттерге мону база чугаала. Өнчүңерниң эң эки кезиин Дээрги-Чаяакчыга өргүүр болзуңарза, ооңар шаңыңарның тараазы, сы бастырган виноградаңарның арагазы деп санаттыңар. ³¹ А силер: бодуңар-даа, өг-бүлеңер-даа алган үлүүңерни кандыг-даа черге чип болур силер – Ужуражылга майгынында кылып турар ажылыңар дээш төлевир ол-дур. ³² Үлүүңерниң эң эки кезиин Дээрги-Чаяакчыга өргүп турзуңарза, ооң арткан кезиин чигениңер дээш бачыт чүктевес силер, ынчалдыр кылыр болзуңарза, израиль чоннуң Бурганга салган ыдыктыг өргүлдериң бужартатпас силер база өлбес силер».

Арыглаашкын суу

19 Дээрги-Чаяакчы Моисей биле Ааронга мынча деп чугаалаан: ² «Дээрги-Чаяакчының израиль чонга чагып, доктаадып каан хоойлузу бодур. Израильчилер сеңээ четпес-дудуу эвес, кемниг эвес, мойнунга ыяш хомут кедип көрбээн шилги инектен эккелзин. ³ Ол инекти Элеазар бараалгакчыга бериптиңер, бараалгакчы ону турлагның даштынче үндүрө бээрге, боду көрүп турда, улус инекти аңаа согар ужурлуг. ⁴ Оон Элеазар бараалгакчы ооң ханынче салаазын суккаш, Ужуражылга майгынының мурнунче чеди удаа бызай чашсын. ⁵ Элеазар көрүп турда, демги инекти өрттетсин: ооң кежин, эъдин болгаш ханын чини-биле кады өрттетсин. ⁶ Бараалгакчы пөш будуун, иссоп дээр үнүштү, кызыл удазынны өрттедип турар инекче октапсын. ⁷ Бараалгакчы хептерин чуп алзын база мага-бодун сугга чуп алзын, ооң соонда турлагже кирип болур; ол кежээге чедир арыг эвес болур. ⁸ Инекти өрттедип турган кижини база хептери биле мага-бодун сугга чуп алзын; ол кижини кежээге чедир арыг эвес болур. ⁹ Өске-бир арыг кижини инектиң хүлүн чыгаш, турлагның даштында арыг черге салып кагзын – ол хүлдү арыглаашкын суунга ажыглаары-биле израиль чон кадагалазын. Бачыт дээш өргүл ол-дур. ¹⁰ Инектиң хүлүн чыгган кижини хептерин чуп алзын; ол кижини кежээге чедир арыг эвес болур. Ол дээрге израиль чонга база оларның аразында чурттап турар даштыкы улуска кезээ мөңгедө доктаадып каан дүрүм-дүр.

¹¹ Кандыг-бир өлүг кижиниң мага-бодунга дегген кижини чеди хүн дургузунда арыг эвес болур. ¹² Ол кижини бо арыглаашкын суу-биле үшкү база чедиги хүнде бачыттан арыгланып аар болза, арыг деп санаттыңар; а үшкү база чедиги хүнде бодун арыгланып албас болза, арыг эвес артар. ¹³ Өлүг кижиниң мага-бодунга деггеш, бодун арыгланып албаан кандыг-даа кижини Дээрги-Чаяакчының өргээзин бужартадып турары ол-дур, ол кижини

израиль чоннуң аразына амылыг артпас, чүгө дээрге арыглаашкын суун олче чашпаан-дыр, ол кижини арыг эвес бооп артпышаан-дыр.

¹⁴ Бир-ле кижини оран-савазынга өлүп калган болза, мындыг дүрүмнү ажыглаар. Ооң чадырында турар бүгү улус база ынаар кирип кээр кандыг-даа кижини чеди хүн дургузунда арыг эвес болур. ¹⁵ Халывын быжыглай шарываан кандыг-даа ажык сава арыг эвес болур. ¹⁶ Ажык черге тургаш, азы кижини холундан өлгөн кижиге, азы бодунуң өлүмү-биле өлгөн кижиге, азы өлүг кижиниң сөөктеринге, азы өлүг кижини хааржаанга дегген кижини чеди хүн дургузунда арыг эвес болур.

¹⁷ Арыг эвес кижини арыглаары-биле демги өрттеткен, бачыт дээш өргүл болган инектиң хүлүн узуп алгаш, саваже ургаш, ынаар агым сугдан кудуп кагзын. ¹⁸ Оон кандыг-бир арыг кижини иссоптан ап алгаш, ону сугже суккаш, чадырже болгаш ында турар шупту саваларже, кижилерже база азы өлүг кижиниң сөөктеринге, азы өлүг кижини хааржаанга дегген кижиге, азы боду өлгөн кижиге, азы өлүг кижини хааржаанга дегген кижиге бызай чашсын. ¹⁹ Арыг кижини үшкү база чедиги хүнде арыг эвес кижиге сугну бызай чажарга, ол чедиги хүнде бачыттан арыг болу бээр. Арыг эвес турган кижини хептерин база мага-бодун сугга чуп алзын, оон кежээликтей арыг болу бээр.

²⁰ А арыг эвес болу бергеш, бачыттан арыгланып албаан кижини чон аразына амылыг арттырбас ужурлуг, чүгө дээрге ол кижини Дээрги-Чаяакчының ыдыктыг өргээзин бужартаткан-дыр, арыглаашкын суун бодунче чаштыртпаан-дыр, арыг эвес бооп арткан-дыр. ²¹ Израильчилерге ол дүрүмнү кезээ мөңгедө доктаадып каан болзун. Арыглаашкын суун бызай чажып турган кижини хептерин чуп алзын; арыглаашкын суунга дегген кижини кежээге чедир арыг эвес болур. ²² Арыг эвес кижиниң дегген бүгү чүвези арыг эвес болу бээр; ол бүгүгө дегген кижини база кежээге чедир арыг эвес болур».

Мариамның мөчээни

20 Бүгү израиль ниитилел ээн кургаг Цин ховузунга дөртенги чылдың бир айда чедип келгеш, Кадеске доктааган. Мариам аңаа чок апаарга, ону ол черге ажаап каан.

Моисейниң частыры

² Ижер суу чок боорга, чон Моисей биле Ааронга удур чыглып келген. ³ Израиль чон Моисей-биле алгыжып: «Бистиң ха-дуңмавыс Дээрги-Чаяакчының мурнунга өлү берген өйдө бис база өлү бээривис кай! ⁴ Дээрги-Чаяакчының чонун чүгө бо ээн кургаг ховуже эккелдиңер, бисти маңаа мал-маганывыс-биле кады өлзүн дээш бе? ⁵ Бисти Египеттен чүгө үндүрүп эккелдиңер, шак бо багай, тараа тарыттынмас, фи́га ыяштары-даа, виноград-даа, гранат чимистери-даа чок, ижер суг безин тывылбас черже эккээр дээш бе?» – деп турганнар.

⁶ Моисей биле Аарон чыылган чондан ырап, Ужуражылга майгынынче кирер черже чорупкаш, доңгая кээп дүжерже, Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы оларга көстүп келген.

⁷ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан:

⁸ «Дуу ол даянгыышты ап алгаш, Аарон акың-биле кады чонну чыгаш, олар көрүп турда, бо чалымга бодунуң иштинде суун бээрин чугаала. Ынчалдыр оларга чалымдан сугну аксып үндүрүп бээр сен, чонга суг ижиртип, ооң мал-маганын суггарар сен».

⁹ Моисей Дээрги-Чаяакчының мурнунда турган даянгыышты Ооң дужаалын ёзугаар ап алган.

¹⁰ Моисей биле Аарон чонну чалым чанынга чыып алган. Моисей оларга: «Үймээнчи улус, дыңнаңар, бо чалымдан силерге сугдан аксып берээли бе?» – дээн. ¹¹ Ол холун көдүргөш, чалымны даянгыыжы-биле ийи катап кагарга, хөй суг аттыгып үнүп, чон-даа, ооң мал-маганы-даа ол сугну ижип алган. ¹² А Дээрги-Чаяакчы Моисей биле Ааронга: «Меңээ бүзүревейн барып, Мээң ыдыктыымны израиль чон көрүп турда, хүндүлевээниңер дээш, бо чонну Мээң оларга берип турарым черже баштап алгаш, кирбес силер» – дээн.

¹³ Ол дээрге Мериваның суу деп чер-дир. Ооң чанынга израиль чон Дээрги-Чаяакчы-биле алгышкан. Дээрги-Чаяакчы аңаа Бодунуң ыдыктыын көргүскен.

Эдомнуң Израильди эрттирбейн барганы

¹⁴ Моисей Кадестен Эдомнуң хаанынче төлээлекчилерин чорудуп, сөс дамчыткан: «Силерниң ха-дуңмаңар болур израиль чон мону дамчыдып тур. Биске таварышкан хамык бергедээшкиннер дугайында билир болгай силер. ¹⁵ Бистиң ада-өгбевис Египетче көжүп чоруй барган турган, ол черге үр чурттаан бис. Египетчилер бисти, ада-өгбевисти бак көрүп турган. ¹⁶ А бис Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп кыйгырарывыска, Ол бистиң үнүвүстү дыңнап кааш, Бодунуң төлээзин чорудуп, бисти Египеттен үндүрүп эккелген. Бис ам силерниң кызыгаарыңар кыдыында Кадес хоорайда чедип келдивис. ¹⁷ Силерниң чериңер таварты эрте бээрин биске чөпшээрер көрүңер. Силерниң шөлдериңерни, виноград тараан черлериңерни басып эртпес бис, кудуктарыңардан суг узуп ишпес бис, Хаан Оруу-биле чоруптар бис. Силерниң кызыгаарларыңарны эртпээн шаанда, оруктан оң-даа, солагай-даа талаже эгбес бис».

¹⁸ Ынчалза-даа эдом чон аңаа: «Бистиң черивис дамчыштыр эртпеңер, оон башка хылыжывыс туткаш, силерге удур чаалажып үнер бис» – деп харыылаан.

¹⁹ Израиль чон аңаа: «Чүгле улуг орук-биле эрте бериксеп тур бис. А бир эвес бис азы мал-маганывыс силерниң сууңарны ижер болзувусса, ол дээш төлээр бис, чүгле эрте кылаштай берээли,

дилеп турар чүвевис чүгле ол-дур!» – деп дамчыткан.

²⁰ А Эдом аңаа: «Эртпеңер!» – деп харыылааш, хөй санныг аг-шерии-биле база күчүлүг холу-биле Израильге удур тулчур дээш үнүп келген.

²¹ Ынчангаш эдом бодунуң девискээрин таварты эртерин Израильге чөпшээрэвээн. Израиль ону кыдыы-биле оюп эрте берген.

Аароннуң мөчээни

²² Израиль чон Кадестен көжүп үнгөш, бүгү ниитилели-биле Ор деп дагга чеде берген.

²³ Дээрги-Чаяакчы Моисей биле Ааронга Ор дагга, Эдомнуң кызыгаарының чанынга мынча деп чугаалаан: ²⁴ «Аарон бодунуң өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баар, Мериваның суунуң чанынга Мээң сөзүмге удурланып турганыңар дээш, израиль чонга берип турарым черже ол кирбес. ²⁵ Ааронну база ооң оглу Элеазарны эдерткеш, оларны Ор дагже үндүрө бээр сен. ²⁶ Аароннуң хептерин ужулгаш, ооң оглу Элеазарга кедирип каар сен. Аарон аңаа сөөлгү оруунга белеткенир, оон мөчүүр».

²⁷ Моисей Дээрги-Чаяакчының дужааганын ёзугаар кылган. Олар үжелээ Ор дагже, бүгү чон көрүп турда, үне бергеннер. ²⁸ Моисей Аароннуң хептерин ужулгаш, ооң оглу Элеазарга кедирип каан. Аарон аңаа, даг бажынга мөчээн. А Моисей биле Элеазар дагдан дүжүп келген. ²⁹ Бүгү чон Аароннуң мөчээнин билип каан. Шупту израильчилер үжен хүн дургузунда Аароннуң ажыын ажып, ыглажып турган.

Хананей чон-биле тулчуушкун

21 Негевте Арадтың хананей хааны израиль чоннуң Афаримче баар орук-биле бар чыдарын дыңнап кааш, оларга удур тулчуп үнгөш, элээн каш кижини тудуп алгаш барган. ² Израиль чон Дээрги-Чаяакчыга: «Бо чонну бистиң холувуска хүлээдип бээр болзуңза, оларның хоорайларын Сеңээ тураскаадып, бүрүнү-биле узуткап каар бис» – деп даңгыраглаан. ³ Дээрги-Чаяакчы израиль чонну дыңнап кааш, хананейлерни ооң холунга хүлээдип берген. Израильчилер оларны-даа, оларның хоорайларын-даа бүрүнү-биле узуткап кааш, ол черге Хорма деп ат тывыскан.

Чес чылан

⁴ Израильчилер Ор дагдан Кызыл далайже баар орук-биле эдом черни оюп чорупканнар. Орук ара улустуң шыдамы чидип, ⁵ Бурган биле Моисейге: «Бисти Египеттен чүге үндүрүп эккелдиңер, ээн кургаг ховуга өлзүн дээш бе? Мында аъш-чем-даа, суг-даа чок-тур, а бо ческинчиг аъш-чем хөңнүвүске дээпти» – деп хыйланып эгелээн.

⁶ Дээрги-Чаяакчы ынчан чонче хоранныг чыланнар салыптарга, олар улусту шап туруп

бээрге, хөй израильчилер өлүп хораан. ⁷ Чон Моисейге чедип келгеш: «Дээрги-Чаяакчыга болгаш сеңээ удур чүве чугаалап, бачыт үүлгеттивис. Ол чыланнарны бистен ырадыр кылдыр Дээрги-Чаяакчыга мөргүп көрөм» – дээн.

⁸ Моисей чон дээш мөргүл кылырга, Дээрги-Чаяакчы аңаа: «Бодуңга чылан дүрзүзүндөн кылып алгаш, ону тук сывынга бедидир быжыглап ал. Чыланга шактырган кижини бүрүзү ынаар көрүпкеш, амылыг артар» – дээн. ⁹ Моисей чес чылан дүрзүзү кылып алгаш, ону тук сывынга бедидир быжыглап каан. Чылан кижини шапкан болза, ол кижини чес чыланче көрүпкеш, амылыг артып каап турган .

Моавче орук

¹⁰ Израиль чон ол черден көжүп үнгөш, Овот деп черге доктааган . ¹¹ Овоттан көжүп үнгөш, Ийе-Аварим деп черге – Моавтан чөөн чүкчө углай чыдар ээн кургаг ховуга доктааган . ¹² Оортан көжүп үнгөш, Заред деп шынаага доктааган . ¹³ А оортан көжүп үнгөш, ээн кургаг ховуга, амор черниң девискээринден үндүр агып чыдар Арнон хемниң эриинге доктааган , а Арнон Моавтың кызыгаары болур , ол хем моав биле амор черлерниң аразында чыдар чүве-дир. ¹⁴ Ынчангаш «Дээрги-Чаяакчының дайын-чааларының номунда» ¹⁵ Суфтуң девискээринде Вагеб хоорай, Арнон шынаалары болгаш Моавтың кызыгаарында Ар хоорайга чедир аккан суглар дугайында бижээн. ¹⁶ Израиль чон оортан Беэрже көжүп үнгөн – ол чер дээрге Дээрги-Чаяакчының Моисейге: «Чонну чыывыт, оларга сугдан берейн» – деп турган кудуу болган. ¹⁷ Израиль чон ынчан бо ырны ырлап берген:

«Сууң долу-ла болзун, кудук!
Кудукту алгап ырлаңар.

¹⁸ Нояннарның казып кааны,
чоннуң баштыңчыларының даянгыштары
болгаш мергелери-биле казып кааны кудук-тур сен!»

Ээн кургаг ховудан олар Матаннаже чорупканнар. ¹⁹ Чон Матаннадан көжүп үнгөш, Нагалиилче, оон Нагалиилден Вамотче көжүп үнгөн. ²⁰ А Вамоттан көжүп үнгөш, Моавтың оргулаажында турар, ээн кургаг хову же көрүнгөн Фасги сынның эдээнде чаттылган шынааже чорупкан.

Сигон биле Ог хааннарның аштырганы

(Ы. х. к. 2:24–3:11; Башт. 11:19-22)

²¹ Израиль чон Сигон дээр амор хаанче төлээлекчилерин чорудуп, мындыг сөс дамчыткан: ²² «Силерниң чериңер таварты эрте бээрин биске чөпшээрер көрүңер. Силерниң шөлдеринер биле виноград тараан черлеринерни таварбас бис, кудуктарыңардан суг узуп ишпес бис, Хаан Оруу-биле чорупкаш, силерниң кызыгаарыңарны эртпээн шаавыста, ол оруктан үнмес бис ».

²³ Ынчалза-даа Сигон хаан израиль чонга бодунуң девискээрин дамчыштыр эртерин чөпшээрэвээн. Ол бодунуң шупту албаты чонун чыып алгаш, израиль чон-биле тулчур дээш ээн кургаг хову же үнгөш, Иааца деп черге олар-биле чаалашкан.

²⁴ Израиль Сигонну хылыш-биле тиилеп кааш, ооң черин Арнон хемден Иавок хемге чедир эжелеп алгаш, аммон чоннуң чериниң бетинге доктааган, чүге дээрге ол чоннуң кызыгаары быжыг камгалалдыг турган . ²⁵ Израиль аморларның хамык хоорайларын эжелеп алгаш, оларны ээлеп чурттай берген. Израильчилер Эсевон деп найысылал хоорайны база ооң чоок-кавызында хоорайжыгаштарны эжелеп алган; ²⁶ а Эсевон болза амор хаан Сигоннуң чурттап турган хоорайы-дыр. Сигон Моавтың биеэги хааны-биле чаалашкаш, ооң бо черин Арнонга чедир хунаап алган чүве-дир.

²⁷ Ынчангаш чечен-мерген кижилерниң мынча дижир ужуру ол:

«Эсевонга чедип келиңер,
Сигоннуң хоорайы туттунуп, катап тургустуна берзин.

²⁸ Эсевондан от, Сигоннуң хоорайындан чалбыыш өөскээш,

Моавтың Ар хоорайын база Арнон кыдыында
Вамоттуң ээлерин
өрттендир чипти .

²⁹ Моав, ат болган сен!

Хамос бурганның чону , узуткаттырып алган сен!
Хамостуң эр улузу десе берген,
кыс улузу амор хаан Сигонга туттуруп алган.

³⁰ А бис аморларны согуннар-биле адып, базып кагдывыс.

Эсевондан Дивонга чедир хоорайларны бузуп
кааптывыс,

Медева чоогунда Нофа хоорайга чедир
хоозураттывыс».

³¹ Израиль чон ынчалдыр амор черни ээлеп чурттай берген. ³² Моисей Иазер хоорайны хайгыылдап көрзүн дээш улус айбылап чоруткан соонда, израильчилер ол хоорайны, ооң чоок-кавызында хоорайжыгаштарны эжелеп алгаш, аңаа чурттап турган аморларны үндүр сывырыпкан.

³³ Оон израиль чон өскээр эггеш, Васанче шиглей чорупкан. Васанның хааны Ог шупту албаты чону-биле израильчилерге удур тулчуп үнгөш, Эдрея чанынга олар-биле чаалашкан . ³⁴ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Ол хаандан кортпа, ону база ооң шупту албаты чону биле чуртун сээң холуңга хүлээдип бээр мен; сен ону Эсевонга чагырып турган амор хаан Сигонну ышкаш аажылаар сен» – дээн .

³⁵ Израильчилер Ог хаанны, ооң оолдарын, шупту албаты чонун узуткап кааннар, чаңгыс-даа кижини дириг арттырбааннар, а оон ооң черин эжелеп алганнар.

Валаам биле моав хаан

22 Израиль чон көжүп үнгөш, Моавтың ховуларынга, Иордан хемниң чөөн талазынга, Иерихон хоорайның дужунга доктааган. ² Сепфорнуң оглу, Моавтың ол үдеги хааны Валак Израильдинң амор чонну канчалганын шуптузун көргөн чүве-дир. Моав чоннуң израиль чондан коргары аажок болган, чүгө дээрге израильчилер дыка хөй санныг турган. Моавчылар израиль чонче чииртимней көрүп, коргуп турган. Моав чон ынчан мадиан чоннуң баштыңчыларынга: «Шөлде оът-сиген чиген шары дег, бо чон бисти долгандыр турар бүгү чүвени чиир деп барды» – дээн.

⁵ Ынчангаш Валак Беорнуң оглу Валаам деп кижини кыйгыртыр дээш бодунуң төлээлекчилерин айбылап чорудупкан. Валаам Евфрат хемниң кыдыында Петор деп черге, бодунуң төрөөн черинге, чурттап турган. Валак аңаа мынча деп сөглеткен: «Египеттен бир чон үнүп келгеш, чер кырын шыва апты, ол ам мээң чанымда туруп алды. ⁶ Дүрген чедип кээп көр, меңээ дузалап, бо чонну каргап көр, чүгө дээрге ол бистен күштүг-дүр. Канчап билир, ынчан ону тиилээр харыктыг бооп, черимден үндүр сывырыптарымны. Сээң йөрөөп каан кижиге йөрөөл доктаарын, каргап каан кижиге каргыш доктаарын билир-ле болгай мен».

⁷ Моав биле Мадиянның баштыңчылары каргыш салганы дээш бээр телевирин холдарынга тудуп алгаш, Валаамга чедип келгеш, Валактың сөстөрүн аңаа дамчытканнар. ⁸ Валаам оларга: «Бо дүне маңаа хонуп алыңар, Дээрги-Чаяакчы меңээ чүү дээр болдур, силерге ынчаар харыылаар мен» – дээн. Моавтың нояннары Валаам сугга артып калганнар.

⁹ Бурган Валаамга чедип келгеш: «Аалыңда кымнар келгени ол?» – деп айтырган.

¹⁰ Валаам Аңаа мынча деп харыылаан: «Моавтың хааны, Сепфорнуң оглу Валак менче улузун чорудуп: ¹¹ „Египеттен бир чон үнүп келгеш, чер кырын шыва апты. Дүрген чедип кээп көр, меңээ дузалап, бо чонга каргыштан салып көр. Канчап билир, ооң-биле тулчур харыктыг бооп, черимден ону үндүр сывырыптарымны“ – деп сөглетти».

¹² Бурган Валаамга: «Оларны эдербө, ол чонга каргыш салба, чүгө дээрге Меңээ йөрээткен чон-дур» – деп чугаалаан.

¹³ Валаам даарта эртен туруп келгеш, Валактың нояннарынга: «Чуртуңарже чана бериңер, Дээрги-Чаяакчы мээң силер-биле чоруурумну чөпшээревейн тур» – дээн.

¹⁴ Моав ноянна Валакче эеп келгеш: «Валаам бистиң-биле чоруурундан ойталады» – деп чугаалааннар. ¹⁵ Валак ынчан Валаамче демги айбычыларындан хөй, олардан артык ат-сураглыг нояннарын чорудупкан. ¹⁶ Ол ноянна Валаамга

чеде бергеш: «Сепфорнуң оглу Валак сенден: „Меңээ чедип кээринден ойталавайн көр, ¹⁷ мен сеңээ аажок улуг алдар-хүндү көргүзүп, дилээн чүвеңни-ле күүседир мен. Чүгле чедип келгеш, меңээ дузалап, бо чонга каргыштан салып көр“ – деп дилеп тур» – дээннер.

¹⁸ Валаам Валактың дүжүметтеринге: «Валак хаан меңээ алдын, мөңгүн долу ордузун-даа бээр болза, Дээрги-Чаяакчы Бурганымның айтышкынын үреп, бодумнуң турам-биле чүү-даа чүве кылып шыдавас мен. ¹⁹ Ындыг-даа болза, силер база бо дүне маңаа хонуңар, Дээрги-Чаяакчының меңээ ам чүү дээрин билип алыңар» – деп харыылаан.

²⁰ Бурган Валаамга дүне чедип келгеш: «Бо улус сени чалап чедип келген болза, олар-биле кады чорувут. Ынчалза-даа чүгле Мээң сеңээ чугаалаан чүвемни кылыр сен» – дээн.

Валаамның элчигени

²¹ Валаам даарта эртен тургаш, бодунуң кыс элчигенин мунгаш, моав ноянна-биле кады чорупкан. ²² Ол чоруптарга, Бурганның килеңи кыптыга берген, Дээрги-Чаяакчының төлээзи аңаа удур туржур дээш ооң оруунга туруп алган. А Валаам элчигенин мунгаш, ийи чалчазын эдертип алгаш, бар чыткан. ²³ Холунда хылыш тудуп алган, орукта турар Дээрги-Чаяакчының төлээзин элчиген көрүп кааш, оруктан эггеш, шөлче чорупкан, а Валаам, орукче кирип аар дээш, ону хап-соп эгелээн.

²⁴ Дээрги-Чаяакчының төлээзи ынчан виноград тараан шөлдер аразында оруктуң кызаалай берген, ийи талазындан херимнеп каан черинге туруп алган. ²⁵ Элчиген Дээрги-Чаяакчының төлээзин көрүп кааш, херимге чыпшыр турупкаш, Валаамның будун кызыптарга, ээзи ону база катап хап-соп эгелээн.

²⁶ Дээрги-Чаяакчының төлээзи мурнунче эрте бергеш, оң-даа, солагай-даа талаже эеп, ояр орук чок, кызаа черге туруп алган. ²⁷ Элчиген Дээрги-Чаяакчының төлээзин көрүп кааш, Валаамның адаанга чыдып алган. Эээзиниң килеңи хайныгып, элчигенин холунда ыяжы-биле улдап эгелээн.

²⁸ Ынчан Дээрги-Чаяакчы элчигенини чугаа-сөстүг кылып каан. Ол мал Валаамдан: «Мен сеңээ багай чүнү кылдым, чүү дээш мени үш катап хап-соктун?» – деп айтырган.

²⁹ Валаам элчигенге: «Сен мени дорамчылап куду көрдүң, холумга хылыш турган болза, сени ам бо дораан өлүрүп каар ийик мен!» – деп харыылаан.

³⁰ А элчиген Валаамдан: «Шагдан бээр, бо хүнге чедир мунуп келген элчигениң эвес-тир мен бе? Сени ынчаар тооп дыңнаваң чан меңээ турган ийик бе?» – деп айтырган.

Оозу: «Чок» – деп харыылаан.

³¹ Дээрги-Чаяакчы ынчан Валаамның карактарын ажыдыптарга, орукта турар холунда хылыш туткан

Дээрги-Чаяакчының төлээзин ол көрүп кааш, аңаа сөгүрүп, доңгая кээп дүшкен.

³² Дээрги-Чаяакчының төлээзи Валаамга: «Элчигениңни чүү дээш үш катап хап-соктуң? Мен сеңээ удур туржур дээш чедип келдим, чүге дээрге сээң бо орууң мээң мурнумга бак бооп турар-дыр. ³³ Элчиген мени көрүп кааш, менден ам мырыңай үш катап өскээр эеп тур. Бир эвес ол менден өскээр эгбээн болза, сени өлүрүп каар турган мен, а ону дириг хевээр арттырып каар ийик мен» – деп чугаалаан.

³⁴ Валаам Дээрги-Чаяакчының төлээзинге: «Бачыт үүлгеткеним шын-дыр, сээң мени доктаадып, орукта турарыңны билбээн-дир мен; бир эвес мээң бо чоруум сээң сеткилиңге таарышпас болза, чана берейн» – дээн.

³⁵ Дээрги-Чаяакчының төлээзи Валаамга: «Бо улус-биле кады чорувут, чүгле мээң сеңээ чугаалаан сөстөримни чугаалаар сен» – дээн. Валаам оон Валактың нояннары-биле кады чорупкан.

Валактың Валаамны уткуп алганы

³⁶ Валаамның кел чыдарын дыңнап кааш, Валак ону уткуп, шуут-ла чуртунуң кызыгаарынче, Моавтың Арнон хемниң кыдында бир хоорайже чеде берген. ³⁷ Валак Валаамга: «Сени кыйгыртып, улус чорудуп шаг болдум, чүге келбейн турдуң? Таанда-ла мен сеңээ хүндүткел көргүзүп шыдавак кижини мен бе?» – деп чугаалаан.

³⁸ А Валаам Валакка: «Көр даан, мен чедип-ле келдим, ынчалза-даа бодумнуң турам-биле чүү-даа чүве чугаалап шыдаар мен бе? Бурган меңээ чүү деп чугаалаарымны айтыр-дыр, аксымдан чүгле ол сөстөр үнер» – дээн.

³⁹ Валаам Валак-биле кады чорупкаш, Кириат-Хуцот хоорайга чедип келген. ⁴⁰ Валак элээн каш буга, хойну өргүл кылдыр дөгөргөш, эъдинден Валаамче база ооң-биле кады турган нояннараже чорудуп берген.

Валаамның бирги йөрээшкини

⁴¹ Даартазында эртен Валак Валаамны Вамот-Ваал деп бедик черже үндүрө берген. Валаам оортан израиль турлагның кезик-чамдыын көрүп каан.

23 Валаам Валакка: «Меңээ борта өргүл салыр чеди бедигээштен тудуп бер база чеди бугажык биле чеди кошкардан эккеп сал» – дээн. ² Валак Валаамның сөзүн ёзугаар кылган. Олар иелээ бир өргүл бедигээжинге-ле бир бугажык биле бир кошкарны салып кааннар.

³ Валаам ынчан Валакка: «Өргүлдерин чанынга артып кал, а мен өскээр баргаш кэейн, Дээрги-Чаяакчы меңээ уткуштур чедип келгеш, сеңээ медээлээр ужурлуг чүүлүмнү көргүзүп бээр чадавак» – дээш, өске бедик тас черже чорупкан.

⁴ Бурган Валаамга ужуражып кээрге, Валаам Аңаа: «Өргүл салыр чеди бедигээш белеткедим, бир бедигээште-ле бир бугажык биле бир кошкарны салып кагдым» – дээн.

⁵ Дээрги-Чаяакчы ынчан Валаамга чүнү чугаалаар ужурлуун айтып бергеш: «Валакче дедир баргаш, ынча деп чугаалаар сен» – дээн.

⁶ Валаам Валакче эеп кээрге, оозу ам-даа Моавтың бүгү нояннары-биле кады өргүлдер чанында турар болган. ⁷ Валаам чеченчидир медеглеп эгелээн:

«Валак мени арамей чурттан, Моавтың хааны мени чөөн чүкте даглардан бээр эккеп:

„Чедип кээп көр, меңээ дузалап, Иаковка каргыштан

салып көр, чедип кээп көр, Израильди каргап көр“ – диди.

⁸ Ынчалза-даа канчап каргыш салыр мен? Бурган ол чонну каргавас-тыр.

Мен канчап каргаар мен?

Дээрги-Чаяакчы аңаа каргыш салбас-тыр.

⁹ Ол чонче хаяларлыг даг бажындан көрүп тур мен,

ону тейлер кырындан хайгаарап тур мен; ол чон аңгы чурттап турар, өске чоннарны боду-биле дең кылдыр көрбес-тир.

¹⁰ Иаковтуң элезин дег хөй чонун кым санап шыдаарыл,

Израильдин дөрттүң бир кезиин безин кым санап үндүрерил?

Мээң чуртталгам мөзүзү эки улустуң чуртталгазы дег төнзүн,

мээң сөөлгү шагым оларны ышкаш болзун!»

¹¹ Валак тургаш: «Мени канчап турарың ол? Дайзыннарымны каргазын дээш сени эккеп алдым чоп, а сен оларны йөрээп кагдың!» – дээн.

¹² А Валаам: «Дээрги-Чаяакчы меңээ чүү деп чугаалаарын айтыр болдур, ону ол олчаан чугаалаар ужурлуг мен» – деп харыылаан.

Валаамның ийиги йөрээшкини

¹³ Валак аңаа: «Мээң-биле кады өске черже бараалы. Оортан ол чоннуң өске кезик-чамдыызын көрүп каар сен, а шуптузун көрбес сен. Меңээ дузалап, оларны ол черден каргап көр!» – деп чугаалаан.

¹⁴ Валак Валаамны Фасги сынның кырында Цофим оргулаажынче эккелгеш, аңаа өргүл салыр чеди бедигээш туткаш, бир бедигээшке-ле бир бугажык биле бир кошкарны салып каан. ¹⁵ Валаам ынчан Валакка: «Маңаа, өргүлүң чанынга артып кал, а мен Бурган-биле ужурашкаш кэейн» – деп чугаалаан.

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы Валаам-биле ужуражып, ооң чүү деп чугаалаар ужурлуун айтып бергеш: «Валакка дедир баргаш, ынча деп чугаалаар сен» – дээн. ¹⁷ Валаам Валакче эеп кээрге, оозу ам-даа

Моавтың нояннары-биле кады өргүлдөр чанында турар болган. Валак демгизинден: «Дээрги-Чаяакчы чүү диди?» – деп айтырган.

¹⁸ Валаам чеченчидир медеглээн:

«Кичээнгейлиг дыңна, Валак,
кулааң менче ээктир, Сепфорнуң оглу!

¹⁹ Бурган дээрге кижиге эвес-ле болгай,
Ол чүү дээш мегелээрил?

Бурган дээрге кижиге амытан эвес-ле болгай,
Ол чүү дээш өскээр бодай бээрил?

Ол эткен сөзүн ээлевейн барбас,
азаан соонда, күүсетпейн барбас.

²⁰ Бо чонну йөрээп каар даалга алган мен.

Бурган Боду бо чонну йөрээп каан-дыр,
а мен ону өскерттип шыдавас мен.

²¹ Иаков-биле айыыл-халап болбас-тыр,
Израильде багай чүве чок бооп турар-дыр.

Ооң Бурганы Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чону-биле-дир,

чон Ооң дугайында „Хаанывыс!“ деп чарлап чугаалап турар-дыр.

²² Бурган оларны Египеттен үндүрүп эккелген,
олар черлик буга дег күчү-күштүг улус-тур .

²³ Иаковка удур илби-шиди кылган ажыы чок,
Израильге удур караң көрүнген ажыы чок.

Үези кээрге, улус Иаковтуң дугайында:

„Бурганның Израильге кылган чүвези бо-дур!“ – деп чугаалажыр .

²⁴ Ол чон – арзылаң ышкаш туруп кээр,
араатан аң ышкаш көдүрлүп кээр ,
олчазын дойлап чивээнде база
өлүрткеннерниң ханы-биле суксунун
хандырбаанда,
дыштанып чыдарын билбес чон-дур».

²⁵ Валак ынчан Валаамга: «Ол чонга каргыш салып, каргавас болзуңза, оода йөрөөл салып, оларны йөрөөв!» – дээн.

²⁶ Валаам тургаш: «Мен чүгле Дээрги-Чаяакчының меңээ чугаалаан бүгү чүвезин кылырымны сеңээ чугаалаважык мен бе?» – деп харыылаан.

Валаамның үшкү йөрээшкини

²⁷ Валак ынчан Валаамга: «Өске черже кады барып көрээли, канчап билир, демги чонга ол черден каргыш салырың Бурганга эки бооп көстүр чадавас» – дээн.

²⁸ Валак Валаамны Фегор дагның ээн кургаг ховуже көрүнген бажынче үндүрө берген.

²⁹ Валаам: «Меңээ борта өргүл салыр чеди бедигээштен тудуп бер база чеди бугажык биле чеди кошкардан эккеп сал» – деп Валакка чугаалаан.

³⁰ Валак Валаамның чугаалаанын ёзугаар күүседип, бир өргүл бедигээжинге-ле бир бугажык биле бир кошкарны салып каан.

24 Валаам Дээрги-Чаяакчының сеткилинге Израильди йөрээри тааржырын көрүп кааш, ооң мурнунда дег, өскээр төлгелеп барбайн, арнын

ээн кургаг ховуже угландырып келген. ² Валаам ынаар көрүпкеш, аймактар аайы-биле турлагжып алган Израильди көрүп каан. Ынчан Бурганның Сүлдези Валаамны бүргептерге , ³ ол мынча деп чеченчидир медеглээн:

«Беорнуң оглу Валаам чугаалап тур,
өттүр көөр кижиге чугаалап тур;

⁴ Бурганның сөстөрүн дыңнап турар,
Күчүлүг Бурганның чорутканы көстүүшкүннү көрүп турар кижиге чугаалап тур;
ол кижиге доңгая кээп дүшкеш, өттүр көрүп турар.

⁵ Иаков, чадырларың чараш-каазын,
Израиль, оран-саваңның чараш-каазын!

⁶ Олар шынаалар ышкаш чаттыла берген-дир,
хем кыдында сесерликтер дег-дир,
Дээрги-Чаяакчының тарып кааны алоз үнүштери дег-дир,

суг кыдында үнген пөштер дег-дир.

⁷ Израильдин сугу кочалдарның эриин ажа бээр,
үрезини арбын суглар эриинге өзүп үнер;
ооң хааны Агаган өндүр бедик болур,
ооң күрүнези көдүрлүр.

⁸ Бурган ол чонну Египеттен үндүрүп эккелген.

Ол чон черлик буга дег күчү-күштүг ,
ол бодунуң дайзыннары болур чоннарны сыырыптар,

оларның сөөктерин чуура шаап кааптар,
согуннары-биле өттүр адып кааптар.

⁹ Израиль дүрлүп чыдып алган арзылаң азы араатан аң дег –
ону кым дүвүредип диттир боор!

Израиль, сени йөрээген кижиге йөрээттирер,
сеңээ каргыш салган кижиге каргаттырар ».

¹⁰ Валактың килеңи Валаамче хайныгып,
холдарын час кылдыр часкапкаш, Валаамга:
«Дайзыннарымче каргыш салзын дээш сени кыйгыртып алдым чоп, а сен оларны ам мырыңай үш катап йөрөөп кагдың! ¹¹ Аал-ораныңче дүрген чана бер. Мен сеңээ хүндүткел көргүзөр бодадым, ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы алдар-хүндүнү сенден чайладып тур» – дээн.

Валаамның сөөлгү өттүр билген медеглели

¹² Валаам ынчан Валакка мынча дээн: «Менче айбылап чорудуп турган улузуңга: ¹³ „Валак хаан меңээ алдын, мөңгүн долу ордузун-даа бээр болза, Дээрги-Чаяакчының айтышкынын үреп, бодумнуң турам-биле эки-даа, багай-даа чүве кылып шыдавас мен, Дээрги-Чаяакчы чүү дээр болдур, ону чугаалаар мен“ – деп чугаалаважык мен бе? ¹⁴ А ам бодумнуң чонумче чанарым ол-дур. Адыр, израиль чон сээң чонуңну келир үеде канчаптарын сагындырып чугаалап берейн».

¹⁵ Валаам оон чеченчидир медеглээн:

«Беорнуң оглу Валаам чугаалап тур,
өттүр көөр кижиге чугаалап тур;

¹⁶ Бурганның сөстөрүн дыңнап турар,

Дээди Өрүкүнүң бодалдарын билип турар,
Күчүлүг Бурганның чорутканы көстүүшкүнү
көрүп турар кижиге
чугаалап тур;

ол кижиге доңгая кээп дүшкөш, өттүр көрүп турар.

¹⁷ Мону көрүп тур мен, ынчалза-даа амгы үеде
болбайн турар-дыр,

мону көрүп тур мен, ынчалза-даа ырак үеде
боттаныр-дыр.

Иаковтуң үре-салгалындан шолбан сылдыс чырып
үнүп кээр ,

Израильден чагырыкчы көдүрлүп кээр ;
ол чагырыкчы Моавтың кастыын чылча базар ,
Сифтиң шупту үре-салгалын чылча шавар .

¹⁸ Эдом эжеледип аар ,

Сеир бодунуң дайзыннарынга эжеледип аар,
а Израиль күчү-күжүн көргүзөр.

¹⁹ Иаковтуң салгакчызы чагырыкчы апаар,
хоорайларга чаштыр дээш дезе берген улусту ол
узуткап каар».

²⁰ Валаам амалик чонну көрүп кааш:
«Чоннар аразында бир дугаар чон – амалик-тир,
ынчалза-даа ооң төнчүзү – бүрүнү-биле
узуткаттылары-дыр» – деп
чеченчидир медеглээн .

²¹ Оон ол кен чонну көрүп кааш:
«Сээң чурттап турар чериң айыыл чок-тур,
сээң уяңны хаяда туткан-дыр ,

²² ынчалза-даа кен чонну хоозурадып кааптар,
Ассирия сени тудуп алгаш баар үе чедип кээр» –
деп

чеченчидир медеглээн.

²³ Валаам оон ыңай:
«Аа халак, Бурган ол бүгүнү кылырга,
кым амылыг артар боор!

²⁴ Китт чон бодунуң черинден корабльдар-биле
эжиндирип келгеш ,

Ассирияны-даа, Еверниң үре-салгалын-даа
чагырып аар,

ынчалза-даа олар боттары база бүрүнү-биле
узуткаттылар!» – деп

чеченчидир медеглээн.

²⁵ Валаам аал-оранынче чанып чорупкан; а Валак
база бодунуң оруу-биле чоруй барган.

Израильдин дүрзү-бурганнарга мөгейип турганы

25 Израиль чон Ситтимге турлагжып алган
турда , израиль эр улус моав кыстар-биле
самыын харылзаа тудуп эгелээн. ² Моав кыстар
боттарының бурганнарынга өргүл салып тура,
израиль эр улусту чалап аарга, олар өргүл
малының эъдин чип, моав бурганнарга мөгейип
эгелээннер . ³ Израиль чон Фегор дагның бурганы
·Ваалче чайгыла бээрге, Дээрги-Чаяакчының
килеңи Израильге удур кыптыга берген .

⁴ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Чоннуң шупту
даргаларын эккеп алгаш, оларны чырыкта, хөйге

көзүлдүр өлүргөш, мага-боттарын Дээрги-
Чаяакчының мурнунга азып каг . Мээң килеңим
ынчан Израильден чайлай бээр» – дээн.

⁵ Моисей израиль баштыңчыларга: «Кижиге бүрүзү
бодунуң аймаанда Фегорнуң бурганынче чайгыла
берген улусту өлүрүп кагзын» – дээн.

⁶ Моисей биле бүгү израиль чон Ужуражылга
майгынынче кирер чер чанынга качыгдап
ыглажып турган үеде, бир израиль кижиге чедип

келгеш, Моисей биле бүгү израиль ниитилел көрүп
турда, бодунуң дөргүл-төрели улуска мадиан
херээжен кижини эккеп көргүскен. ⁷ Аарон

бараалгакчының оглу Элеазарның оглу Финеес
болган чүүлдү көрүп кааш, чон аразындан үнгөш,
холунга чыдазын тудуп алгаш, ⁸ демги израиль эр

кижиниң соондан ооң майгынынче киргеш, эр-
херээжен ийи кижини каътташтыр өттүр шанчып
каан . Чыда херээжен кижиниң иштинче кадалы

берип, олар иелээ өлүп калган. Ынчан израиль
чонну кырып турган айыыл-халап соксай берген .

⁹ А ол айыыл-халаптан шупту 24 000 кижиге өлгөн
чүве-дир.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп
чугаалаан: ¹¹ «Аарон бараалгакчының оглу
Элеазарның оглу Финеес Мээң килеңимни израиль

чондан чайладыпты; ол Мен дээш хүннээшкинин
улус аразынга көргүстү, ынчангаш израиль чонну
Бодунуң хүннээшкиним дээш узуткавайн бардым;

¹² ынчангаш мону чугаала. Мен Финеес-биле эп-
найыралдың дугуржулгазын чарып тур мен . ¹³ Ол

дугуржулга дээрге аңаа болгаш ооң үре-салгалынга
кезээ мөңгеде Бурганның бараалгакчылары бооп
артарының дугуржулгазы-дыр, чүге дээрге ол
бодунуң Бурганы дээш хүннээчел хамаарылга

көргүзүп, израиль чондан Мээң килеңимни
чайладып кагды».

¹⁴ Мадиан херээжен-биле кады өлүрткен израиль
эр кижиге Симеоннуң аймаанда бир төрөл бөлүктүң
·баштыңы турган, ооң ады – Салунуң оглу Зимри

чүве-дир; ¹⁵ а өлүртүп каан мадиан херээженниң
ады – Хазва чүве-дир; ол херээжен мадиан

аймактарның бирээзиниң баштыңы Цур деп
кижиниң уруу турган .

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп
чугаалаан: ¹⁷ «Мадиан чон-биле өжээннешип,
оларны узуткаңар , ¹⁸ чүге дээрге олар силерниң
дайзыннарыңар болу берген, сагыжы кара болгаш,

силерни Фегорнуң бурганы-биле база мадиан
·баштың кижиге уруу Хазва деп херээжен-биле
дуурайлап алган улус-тур». Фегорнуң бурганынга
мөгейген дээш, чонну айыыл-халап-биле кырып
турган хүнде ол херээженни өлүрүп каан чүве-дир.

Израиль чоннуң ийиги чизе-бүрүткели

26 Шак ол айыыл-халап эрте берген соонда,
Дээрги-Чаяакчы Моисейге база Аароннуң
оглу Элеазар бараалгакчыга: ² «Бүгү израиль

ниитилелдиң санаашкынын кылып калыңар, чээрби хардан өрү назылыг, Израильде шериг албаны эрттирип шыдаар шупту эр улусту төрөл бөлүктөр барымдаалап санаңар» – деп чугаалаан .

³ Моисей биле Элеазар бараалгакчы ол үеде Моавтың ховуларынга, Иордан хемниң кыдыынга, Иерихоннуң дужунга турлагжып турган израиль чонга: ⁴ «Дээрги-Чаякчының Моисейге дужааганын ёзугаар чээрби хардан өрү назылыг шупту эр улусту санаңар» – деп чугаалаан. Египет черден үнүп келген израиль чоннуң сан-даңзызы бо-дур.

⁵ Израильдиң улуг оглу Рувимниң үре-салгалы болгаш олардан укталган төрөл бөлүктөр бо-дур : Энохтан – энох төрөл бөлүк, Фаллудан – фаллу төрөл бөлүк, ⁶ Хецрондан – хецрон төрөл бөлүк, Хармиден – харми төрөл бөлүк . ⁷ Рувимден укталган төрөл бөлүктөр ол-дур. Оларның ниити саны 43 730 эр кижиге болган .

⁸ Фаллунуң бир оглун Элиав дээр турган. ⁹ А Немуил, Дафан болгаш Авирон олар Элиавтың оолдары турган. Дафан биле Авирон дээрге израиль ниитилелден шилиттинген, Моисей биле Ааронга удур үймээн үндүрүп, Дээрги-Чаякчыга удур тура халаан Корахка болгаш ооң талалакчыларынга каттышкан улус ол чүве-дир .

¹⁰ Ынчан чер, аксын аазадыпкан дег, оларны болгаш Корахты ажырыпкан, оларның хамык талалакчылары база өлүп калган, от 250 кижини чипкен ; олар ынчан израиль чонга сагындырыышкын болу берген турган. ¹¹ Ынчалза-даа Корахтың оолдары өлбейн барган чүве-дир .

¹² Симеоннуң үре-салгалы болгаш олардан укталган төрөл бөлүктөр бо-дур : Немуилден – немуил төрөл бөлүк, Яминден – ямин төрөл бөлүк; Яхинден – яхин төрөл бөлүк, ¹³ Зерахтан – зерах төрөл бөлүк, Саулдан – саул төрөл бөлүк.

¹⁴ Симеоннуң аймаанда төрөл бөлүктөр ол-дур. Оларның ниити саны 22 200 эр кижиге болган .

¹⁵ Гадтың үре-салгалы болгаш олардан укталган төрөл бөлүктөр бо-дур : Цефондан – цефон төрөл бөлүк, Хаггиден – хагги төрөл бөлүк, Шуниден – шуни төрөл бөлүк, ¹⁶ Озниден – озни төрөл бөлүк, Эриден – эри төрөл бөлүк, ¹⁷ Ародтан – арод төрөл бөлүк, Арелиден – арели төрөл бөлүк. ¹⁸ Гадтың үре-салгалындан укталган төрөл бөлүктөр ол-дур. Оларның ниити саны 40 500 эр кижиге болган .

¹⁹ Иуданың үре-салгалы болгаш олардан укталган төрөл бөлүктөр бо-дур (ооң Ир биле Онан деп ийи оглу база турган, ынчалза-даа олар ханаан черге өлүп калганнар): Шеладан – шела төрөл бөлүк, Фарестен – фарес төрөл бөлүк, Зерахтан – зерах төрөл бөлүк . ²¹ Фарестиң төрөл бөлүктери бо-дур: Хецрондан – хецрон төрөл бөлүк, Хамулдан – хамул төрөл бөлүк. ²² Иудадан укталган төрөл бөлүктөр ол-дур. Оларның ниити саны 76 500 эр кижиге болган .

²³ Иссахарның үре-салгалы болгаш олардан укталган төрөл бөлүктөр бо-дур : Толадан – тола

төрөл бөлүк, Фувадан – фува төрөл бөлүк, ²⁴ Иашувтан – иашув төрөл бөлүк, Шимрондан – шимрон төрөл бөлүк. ²⁵ Иссахардан укталган төрөл бөлүктөр ол-дур. Оларның ниити саны 64 300 эр кижиге болган .

²⁶ Завулоннуң үре-салгалы болгаш олардан укталган төрөл бөлүктөр бо-дур : Середтен – серед төрөл бөлүк, Элондан – элон төрөл бөлүк, Яхлеилден – яхлеил төрөл бөлүк. ²⁷ Завулондан укталган төрөл бөлүктөр ол-дур. Оларның ниити саны 60 500 эр кижиге болган .

²⁸ Иосиф Манассия биле Эфрем деп ийи оолдуг турган , оларның үре-салгалы болгаш олардан укталган төрөл бөлүктөр бо-дур. ²⁹ Манассияның төрөл бөлүктери бо-дур : Махирден – махир төрөл бөлүк, Махирниң оглу Галаадтан – галаад төрөл бөлүк.

³⁰ Галаадтың үре-салгалындан укталган өске төрөл бөлүктөр бо-дур: Иезерден – иезер төрөл бөлүк, Хелектен – хелек төрөл бөлүк, ³¹ Асриилден – асриил төрөл бөлүк, Шехемден – шехем төрөл бөлүк, ³² Шемидадан – шемида төрөл бөлүк, Хеферден – хефер төрөл бөлүк.

³³ Хеферниң оглу Салпаад оолдары чок, а чүгле кыстарлыг кижиге турган, ооң кыстарының аттары бо-дур: Махла, Ноа, Хогла, Милка болгаш Тирца .

³⁴ Манассиядан укталган төрөл бөлүктөр ол-дур. Оларның ниити саны 52 700 эр кижиге болган .

³⁵ Эфремниң үре-салгалы болгаш олардан укталган төрөл бөлүктөр бо-дур : Шутелахтан – шутелах төрөл бөлүк, Бехерден – бехер төрөл бөлүк, Тахандан – тахан төрөл бөлүк. ³⁶ А Шутелахтың оглу Арандан – аран төрөл бөлүк. ³⁷ Эфремниң үре-салгалындан укталган төрөл бөлүктөр ол-дур. Оларның ниити саны 32 500 эр кижиге болган . Иосифтиң үре-салгалындан укталган төрөл бөлүктөр ол-дур.

³⁸ Вениаминниң үре-салгалы болгаш олардан укталган төрөл бөлүктөр бо-дур : Беладан – бела төрөл бөлүк, Ашбелден – ашбел төрөл бөлүк, Ахирамдан – ахирам төрөл бөлүк, ³⁹ Шуфамдан – шуфам төрөл бөлүк, Хуфамдан – хуфам төрөл бөлүк. ⁴⁰ Бела Ард биле Нееман деп ийи оолдуг турган; Ардтан – ард төрөл бөлүк, Неемандан – нееман төрөл бөлүк укталган. ⁴¹ Вениаминниң үре-салгалы болгаш олардан укталган төрөл бөлүктөр ол-дур. Оларның ниити саны 45 600 эр кижиге болган .

⁴² Данның үре-салгалы болгаш олардан укталган төрөл бөлүктөр бо-дур : Шухамдан – шухам төрөл бөлүк; Данның төрөл бөлүк аайы-биле үре-салгалы ол-дур. ⁴³ Шухамдан укталган төрөл бөлүк ол-дур. Оларның ниити саны 64 400 эр кижиге болган .

⁴⁴ Асирниң үре-салгалы болгаш олардан укталган төрөл бөлүктөр бо-дур : Имнадан – имна төрөл бөлүк, Ишвадан – ишва төрөл бөлүк, Бриядан – брия төрөл бөлүк. ⁴⁵ Бриядан укталган өске төрөл бөлүктөр бо-дур: Хеверден – хевер төрөл бөлүк, Малхиилден – малхиил төрөл бөлүк. ⁴⁶ Асирниң

Серах деп аттыг уруу база турган. ⁴⁷ Асирниң үре-салгалындан укталган төрөл бөлүктөр ол-дур. Оларның ниити саны 53 400 эр кижиге болган .

⁴⁸ Неффалимниң үре-салгалы болгаш олардан укталган төрөл бөлүктөр бо-дур : Яхцеилден – яхцеил төрөл бөлүк, Гуниден – гуни төрөл бөлүк, ⁴⁹ Иецерден – иецер төрөл бөлүк, Шиллемден – шиллем төрөл бөлүк. ⁵⁰ Неффалимниң үре-салгалындан укталган төрөл бөлүктөр ол-дур. Оларның ниити саны 45 400 эр кижиге болган .

⁵¹ Ынчалдыр түңнеп кээрге, израиль чоннуң ниити саны 601 730 эр кижиге болган .

⁵² Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ⁵³ «Бо аймактарга черни, санаашкынны эрткен кижилер санын барымдаалап, үлүглей хуваар ужурлуг . ⁵⁴ Хөй санныг аймак хувааглыг черниң улуг кезээн, а эвээш санныг аймак – эвээш кезээн алзын . Аймак бүрүзүнге хувааглыг черни, ооң санаашкынны эрткен улунуң санын барымдаалап, бээр ужурлуг. ⁵⁵ Төлгө даштары октааш, кымның каяа чурттаарын тодарадыр ужурлуг, улус ада-өгбелеринден укталган аймактарының адын эдилээн хувааглыг черлерни алзын. ⁵⁶ Хөй санныг-даа, эвээш санныг-даа аймакка черни төлгө даштары октааш, үлүглей хуваар ужурлуг».

Левиттерниң санаашкыны

(Хост. 6:16-25; 1 Чыл. 6:1-3, 16-30)

⁵⁷ Төрөл бөлүктөр аайы-биле левиттерде санаашкын эрткен улус бо-дур: Гирсондан – гирсон төрөл бөлүк, Кохаттан – кохат төрөл бөлүк, Мерариден – мерари төрөл бөлүк. ⁵⁸ Левийден укталган өске төрөл бөлүктөр бо-дур: ливни төрөл бөлүк, хеврон төрөл бөлүк, махли төрөл бөлүк, муши төрөл бөлүк, корах төрөл бөлүк.

А Амрам Кохаттан укталган турган. ⁵⁹ Амрамның кадайының адын Иохаведа дээр чүве-дир, ол херээжен Левийниң уруу, Египетке Левийниң аймаанга төрүттүнген кижиге турган. Иохаведа бодунуң ашаа Амрамга Ааронну, Моисейни болгаш ол ийи оолдуң угбазы Мариамны божуп берген.

⁶⁰ Аарон болза Надав, Авиуд, Элеазар болгаш Ифамар оларның ачазы турган . ⁶¹ Надав биле Авиуд Дээрги-Чаяакчының мурнунга Ооң таарымчалыг деп көрбээни от салгаш, өлүп калган .

⁶² Левиттерниң ниити саны – бир айдан өрү назылыг – 23 000 эр кижиге болган . Оларны израиль чон-биле катый санаваан, чүгө дээрге израиль чоннуң аразына оларга хувааглыг чер бербээн турган.

⁶³ Моисей биле Элеазар бараалгакчының санап каан улусу ол-дур. Израиль чон Моавтың ховуларына, Иордан хемниң кыдыына, Иерихоннуң джунга турлагжып турда, олар санаашкынны кылып чоруткан. ⁶⁴ Ол улустуң аразында Моисей биле Аарон бараалгакчы израиль чонну Синай ховузунга санап турда, чизе-

даңзыже кирген улустуң чаңгызы-даа чок болган. ⁶⁵ Чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы ынчангы салгалдык улусу ээн кургаг ховуга өлүп каарын чугаалаан. Олардан чүгө Иефонниңниң оглу Халев биле Нуннуң оглу Иисус дириг арткан .

Салпаадтың кыстарының

алыр үлүү

(Сан. 36:1-12)

²⁷ Салпаад деп кижиге (ол дээрге Хеферниң оглу, Хефер Махирниң оглу, Махир Манассияның оглу, Манассия Иосифтиң оглу чүве-дир) беш кыстыг турган. Оларның аттары: Махла, Ноа, Хогла, Милка болгаш Тирца . ² Ол беш кыс Ужуражылга майгынынга чедип келгеш, Моисей биле Элеазар бараалгакчының база баштыңнар биле бүгү израиль ниитилелдиң мурнунга туруп алгаш: ³ «Бистиң ачавыс ээн кургаг ховуга өлүп калган. Ол Дээрги-Чаяакчыга удур сүлчээ кылып чыгып келген улустуң – Корахтың талалакчыларының санынче кирбээн , а бодунуң бачыдының ужун өлү берген кижиге. А ол черле оолдуг бооп көрбээн. ⁴ Оолдуг болбаан-на дээш ачавыстың ады чүгө ооң төрөл бөлүүндөн казыттынып чиде бээр ужурлугул? Ооң ха-дуңмазының ээлээн черлериниң аразына биске база хувааглыг черден бериңерем» – дээннер .

⁵ Моисей оларның херээн Дээрги-Чаяакчыга дыңнадырга, ⁶ Ол Моисейге мынча дээн:

⁷ «Салпаадтың кыстары шынын чугаалап турлар, ачазының ха-дуңмазының ээлээн черлериниң аразына база хувааглыг черден үзүп, ооң уругларына ээлээр өнчү кылдыр дамчыдып бер. ⁸ Израиль чонга мону чугаала. Бир эвес оолдуг болбаан кандыг-бир кижиге өлүп калган болза, ооң хувааглыг черин уруунга дамчыдып бериңер; ⁹ а ол кижиниң уруу база чок болза, хувааглыг черин ооң кады төрөөн ха-дуңмазына дамчыдып бериңер; ¹⁰ ооң кады төрөөн ха-дуңмазы база чок болза, хувааглыг черин ооң ачазының ха-дуңмазына дамчыдып бериңер; ¹¹ а бир эвес ол кижиниң ачазының ха-дуңмазы чок болза, хувааглыг черин ооң төрөл бөлүүндөн чоок төрели кижиге – ук черни салгап аар кылдыр – дамчыдып бериңер ». Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын ёзугаар ол бүгү израиль чонга доктаадып каан дүрүм-хоойлу болган.

Моисейниң соон салгаан

чаа баштыңы

¹² Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча дээн: «Бо турар Аварим сынче үне бергеш, Мээң израиль чонга берип турарым черже көрүп көр . ¹³ Ол черни көрүп алгаш, акың Аарон ышкаш, өгбелериңниң соондан өске оранче чоруй баар сен . ¹⁴ Чүгө дээрге силер Цин ховузунга израиль чон алгыш-кырыш үндүрүп турда, Мээң сөзүмге удурланып, суг чанына чон мурнунга Мээң ыдыктыымны

хүндүлөвээн болгай силер». (Ол дээрге Цин ховузунда Кадес деп черде Мериваның суу чүведир.)

¹⁵ Моисей Дээрги-Чаяакчыга мынча деп чугаалаан: ¹⁶ «Бүгү амылыг чүүлдү тынгарып турар Дээрги-Бурган-Чаяакчы, бо ниитилелдин бажынга бир кижиден шилип салып каап көрөм. ¹⁷ Ол баштыңчы кижилер оларны эдертип чорзун, дайынчаа үезинде оларны баштазын, ынчан Дээрги-Чаяакчының чону кадарчы чок хойлар ышкаш болбас».

¹⁸ Дээрги-Чаяакчы Моисейге харыылаан: «Нуннуң оглу Иисусту – эрес-дидим кижини – кыйгыртып алгаш, бодуңнуң холуңну аңаа дегзип каг; ¹⁹ ону Элеазар бараалгакчының база бүгү ниитилелдин мурнунга тургускаш, олар көрүп турда, аңаа чонну баштаар даалгандан бер; ²⁰ бүгү израиль ниитилел ону тооп дыңнаар кылдыр, бодуңнуң эрге-чагыргаңны ооң-биле үлөш. ²¹ Иисус шиитпир үндүрөрдө, Элеазар бараалгакчының мурнунга туруп алзын, демгизи ынчан урим дузазы-биле Дээрги-Чаяакчының шиитпирин айтырып, ажыдып берзин. Иисус болгаш бүгү израиль чон чүнү-даа кылырда, Элеазарның сөзүн ёзугаар кылзын».

²² Моисей Дээрги-Чаяакчының аңаа дужааганын ёзугаар кылып, Иисусту кыйгыртып алгаш, Элеазар бараалгакчы биле бүгү чоннуң мурнунга тургускаш, ²³ бодунуң холдарын аңаа дээскеш, чонну баштаар даалганы берген. Бүгү чүве Дээрги-Чаяакчының Моисейни дамчыштыр чугаалаанын ёзугаар күүсеттинген.

Хүннүң-не салыр өргүлдер

(Хост. 29:38-42)

28 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чонга мону дужаап чугаала. Меңээ салып турар өргүлүңерни, өргүл чемин – Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг, отка өрттедир өргүлдерни, доктааткан үезинде эккеп салыңар.

³ Оон өске оларга чугаалаар чүвең бо-дур. Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүл кылдыр бир харлыг, четпес-дудуу эвес ийи хураганны хүннүң-не доктаамал эккеп салзыннар. ⁴ Хураганнарның бирээзин эртен, өскезин имир дүшкенде эккеп салзыннар. ⁵ Далган-тараа өргүлү кылдыр бир °эфаның оннуң бири хире эң шынарлыг далганга бир °гинниң дөрттүң бири хире эң арыг олива үзү холааш, эккеп салзыннар. ⁶ Ол дээрге «Синай дага доктаадып кааны ышкаш, хүннүң-не салыр, Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг, отка өрттедир өргүл-дүр. ⁷ Ооң-биле кады арага өргүлүн база эккелзиннер. Бир хураган-биле кады бир °гинниң дөрттүң бири хире араганы Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылдыр ыдыктыг черге чашсыннар. ⁸ Ийиги хураганы имир дүжөргө, эртенгизин ышкаш, далган-тараа база арага өргүлү-биле кады Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг

чаагай чыттыг, отка өрттедир өргүл кылдыр салыңар».

Амыр-дыш хүннүң өргүлдери

⁹ «Амыр-дыш хүннүң-ле бир харлыг, четпес-дудуу эвес ийи хурагандан салыңар база далган-тараа өргүлү кылдыр олива үзү холаан, бир °эфаның оннуң ийизи хире далгандан салыңар, арага өргүлүндөн база эккелдиңер. ¹⁰ Ол дээрге амыр-дыш хүнү кээрге-ле, доктаамал салып турар, хүннүң-не салып турар бүрүн өрттедир өргүлден база арага өргүлүндөн аңгы, тускай бүрүн өрттедир өргүл-дүр».

Ай чаазының өргүлдери

¹¹ «Ай чаазында-ла Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүлдер кылдыр ийи бугажык, бир кошкар болгаш бир харлыг чеди хурагандан – шупту четпес-дудуу эвес малдан салыңар .

¹² Бугажык бүрүзү-биле кады далган-тараа өргүлү кылдыр бир °эфаның оннуң үжү хире далганга олива үзү холааш, салыңар база кошкар-биле кады далган-тараа өргүлү кылдыр олива үзү холаан, бир эфаның оннуң ийизи хире далгандан салыңар; ¹³ а хураган бүрүзү-биле кады олива үзү холаан, бир эфаның оннуң бири хире далгандан салыңар. Ол дээрге Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг, бүрүн өрттедир өргүл-дүр. ¹⁴ Аңаа немей бугажык бүрүзү-биле кады чартык °гин хире арагандан, кошкар-биле кады – бир гинниң үштүң бири хире, хураган бүрүзү-биле кады – бир гинниң дөрттүң бири хире арагандан өргүңер. Ол дээрге чылдың шупту айларының чаазында салыр бүрүн өрттедир өргүл-дүр. ¹⁵ Доктаамал салып турар бүрүн өрттедир өргүл биле арага өргүлүңе немей Дээрги-Чаяакчыга бачыт дээш өргүл кылдыр бир дүктүгүр хунадан өргүңер».

Хаарган далганнар байырлалының өргүлдери

(Хост. 13:3-7; Лев. 23:5-8; Ы. х. к. 16:1-8)

¹⁶ «Бир айның он дөрткү хүнүңде Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан «Хосталыышкын байырлалы болур . ¹⁷ Ол-ла айның он беште – Ажыткы-биле хөөтпээн далганнар байырлалы эртер, улус чеди хүн дургузунда ажыткы-биле хөөтпейн хаарган далганнар чиир ужурлуг .

¹⁸ Ол байырлалдың бирги хүнүңде ыдыктыг чыыштан кылыңар, хүннүң кылыр ажыл кылбаңар. ¹⁹ Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүлдер кылдыр ийи бугажык, бир кошкар болгаш бир харлыг чеди хурагандан – шупту четпес-дудуу эвес малдан салыңар. ²⁰ Ол өргүлдер-биле кады далган-тараа өргүлү кылдыр олива үзү холаан далгандан: бир бугажык-биле кады бир °эфаның оннуң үжү хире далгандан, кошкар-биле кады бир эфаның оннуң ийизи хире далгандан, ²¹ чеди хураганның

бирээзи-биле-ле кады бир эфаның оннуң бири хире далгандан салыңар. ²² Силерни арыглаары-биле бачыт дээш өргүл кылдыр бир дүктүгүр хунадан база салыңар. ²³ Ол бүгү өргүлдерни хүннүң-не салып турар эртенги бүрүн өрттедир өргүлдерге немей салыңар.

²⁴ Чеди хүн дургузунда ол өргүлдерни хүннүң-не салып туруңар, ол дээрге Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг өргүл чеми, отка өрттедир өргүл-дүр. Ону доктаамал салып турар бүрүн өрттедир өргүл-биле база арага өргүлү-биле кады салыңар. ²⁵ Оон чедиги хүнде база бир ыдыктыг чыыштан эрттириңер, ынчан хүннүң кылыр ажил кылбаңар».

Беженги хүннүң байырлалының өргүлдери (Ы. х. к. 16:9-12)

²⁶ «Баштайгы дүжүт эккеп турар хүнде, Чеди неделя байырлалында Дээрги-Чаяакчыга чаа дүжүттүң далган-тараазын өргүп тура, ыдыктыг чыыштан эрттириңер, хүннүң кылыр ажил кылбаңар; ²⁷ Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг, бүрүн өрттедир өргүлдер кылдыр ийи бугажык, бир кошкар болгаш бир харлыг чеди хурагандан салыңар. ²⁸ Ол мал-биле кады далган-тараа өргүлү кылдыр олива үзү холаан далгандан: бугажык бүрүзү-биле кады бир °эфаның оннуң үжү хире далгандан, кошкар-биле кады бир эфаның оннуң ийизи хире далгандан, ²⁹ чеди хураганның бирээзи-биле-ле кады бир эфаның оннуң бири хире далгандан салыңар. ³⁰ Ол ышкаш силерни бачыттан арыглаар кылдыр бир дүктүгүр хунадан база салыңар. ³¹ Хүннүң-не салып турар бүрүн өрттедир өргүл болгаш ооң-биле кады салыр далган-тараа өргүлүнге немей ол малды салыңар, олар-биле кады арага өргүлүн база эккелиңер; салып турар малыңар четпес-дудуу эвес болзун».

Трубалар байырлалының өргүлдери

²⁹ «Чеди айның бирээде ыдыктыг чыыштан эрттириңер, хүннүң кылыр ажил кылбаңар, ол силерге трубалар этсир хүн болзун. ² Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг, бүрүн өрттедир өргүлдер кылдыр бир бугажык, бир кошкар болгаш бир харлыг чеди хурагандан – шупту четпес-дудуу эвес малдан салыңар. ³ Олар-биле кады далган-тараа өргүлү кылдыр олива үзү холаан далгандан: бугажык-биле кады бир °эфаның оннуң үжү хире далгандан, кошкар-биле кады бир эфаның оннуң ийизи хире далгандан, ⁴ чеди хураганның бирээзи-биле-ле кады бир эфаның оннуң бири хире далгандан салыңар. ⁵ Ол ышкаш силерни арыглаары-биле бачыт дээш өргүл кылдыр бир дүктүгүр хунадан база салыңар. ⁶ Ол бүгү өргүлдерни ай чаазының бүрүн өрттедир өргүлүнге база далган-тараа өргүлүнге немей,

хүннүң-не салыр бүрүн өрттедир өргүлге база ооң-биле кады салыр далган-тараа болгаш арага өргүлүнге немей салыңар. Оларны доктааткан дүрүм ёзугаар салыңар, Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг, отка өрттедир өргүлдер ол-дур».

Өндүр улуг арыглаашкын хүннүң өргүлдери

⁷ «Ол-ла чедиги айның онда ыдыктыг чыыштан эрттириңер: бодуңарны шеглээшкин-биле томаартыңар база кандыг-даа ажил кылбаңар. ⁸ Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг, бүрүн өрттедир өргүлдер кылдыр бир бугажык, бир кошкар болгаш бир харлыг чеди хурагандан – шупту четпес-дудуу эвес малдан салыңар. ⁹ Олар-биле кады далган-тараа өргүлү кылдыр олива үзү холаан далгандан: бугажык-биле кады бир °эфаның оннуң үжү хире далгандан, кошкар-биле кады бир эфаның оннуң ийизи хире далгандан, ¹⁰ чеди хураганның бирээзи-биле-ле кады бир °эфаның оннуң бири хире далгандан салыңар. ¹¹ Бачыт дээш өргүл кылдыр бир дүктүгүр хунадан база салыңар. Ол өргүлдер дээрге өндүр улуг арыглаашкын дээш онза өргүлге, хүннүң-не салып турар бүрүн өрттедир өргүлге база ооң-биле кады салыр далган-тараа болгаш арага өргүлдеринге немей салыр өргүлдер-дир».

Чадырлар байырлалының өргүлдери

(Лев. 23:33-43; Ы. х. к. 16:13-15)

¹² «Чеди айның он беште база ыдыктыг чыыштан эрттириңер, хүннүң кылыр ажил кылбаңар, Дээрги-Чаяакчыга тураскааткан байырлалды чеди хүн дургузунда демдеглеңер. ¹³ Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг, бүрүн өрттедир өргүлдер кылдыр он үш бугажык, ийи кошкар болгаш бир харлыг он дөрт хурагандан – шупту четпес-дудуу эвес малдан салыңар. ¹⁴ Олар-биле кады далган-тараа өргүлү кылдыр олива үзү холаан кызыл-тас далганындан: бугажык бүрүзү-биле кады бир °эфаның оннуң үжү хире далгандан, кошкар бүрүзү-биле кады бир эфаның оннуң ийизи хире далгандан, ¹⁵ он дөрт хураганның бирээзи-биле-ле кады бир эфаның оннуң бири хире далгандан салыңар. ¹⁶ Бачыт дээш өргүл кылдыр бир дүктүгүр хунадан база салыңар. Шупту ол өргүлдер дээрге хүннүң-не салып турар бүрүн өрттедир өргүлге база ооң-биле кады салып турар далган-тараа болгаш арага өргүлүнге немей салыр өргүлдер-дир.

¹⁷ Ийиги хүнде он ийи бугажык, ийи кошкар болгаш бир харлыг он дөрт хурагандан – шупту четпес-дудуу эвес малдан салыңар. ¹⁸ Олар-биле кады далган-тараа болгаш арага өргүлүн бугажыктар, кошкарлар болгаш хураганнарның санын барымдаалап, аңгы-аңгы кылдыр, доктааткан чурум ёзугаар салыңар. ¹⁹ Бачыт дээш

өргүл кылдыр бир дүктүгүр хунадан база салыңар. Ол бүгү өргүлдер дээрге хүннүң-не салып турар бүрүн өрттедир өргүлге база ооң-биле кады салып турар далган-тараа болгаш арага өргүлүнге немей салыр өргүлдер-дир.

²⁰ Үшкү хүнде он бир бугажык, ийи кошкар болгаш бир харлыг он дөрт хурагандан – шупту четпес-дудуу эвес малдан салыңар. ²¹ Олар-биле кады далган-тараа болгаш арага өргүлүн, бугажыктар, кошкарлар болгаш хураганнарның санын барымдаалап, аңгы-аңгы кылдыр, доктааткан чурум ёзугаар салыңар. ²² Бачыт дээш өргүл кылдыр бир дүктүгүр хунадан база салыңар. Шупту ол өргүлдер дээрге хүннүң-не салып турар бүрүн өрттедир өргүлге база ооң-биле кады салып турар далган-тараа болгаш арага өргүлүнге немей салыр өргүлдер-дир.

²³ Дөрткү хүнде он бугажык, ийи кошкар болгаш бир харлыг он дөрт хурагандан – шупту четпес-дудуу эвес малдан салыңар. ²⁴ Олар-биле кады далган-тараа болгаш арага өргүлүн, бугажыктар, кошкарлар болгаш хураганнарның санын барымдаалап, аңгы-аңгы кылдыр, доктааткан чурум ёзугаар салыңар. ²⁵ Бачыт дээш өргүл кылдыр бир дүктүгүр хунадан база салыңар. Ол бүгү өргүлдер дээрге хүннүң-не салып турар бүрүн өрттедир өргүлге база ооң-биле кады салып турар далган-тараа болгаш арага өргүлүнге немей салыр өргүлдер-дир.

²⁶ Бешки хүнде тос бугажык, ийи кошкар болгаш бир харлыг он дөрт хурагандан – шупту четпес-дудуу эвес малдан салыңар. ²⁷ Олар-биле кады далган-тараа болгаш арага өргүлүн, бугажыктар, кошкарлар болгаш хураганнарның санын барымдаалап, аңгы-аңгы кылдыр, доктааткан чурум ёзугаар салыңар. ²⁸ Бачыт дээш өргүл кылдыр бир дүктүгүр хунадан база салыңар. Ол бүгү өргүлдер дээрге хүннүң-не салып турар бүрүн өрттедир өргүлге база ооң-биле кады салып турар далган-тараа болгаш арага өргүлүнге немей салыр өргүлдер-дир.

²⁹ Алдыгы хүнде сес бугажык, ийи кошкар болгаш бир харлыг он дөрт хурагандан – шупту четпес-дудуу эвес малдан салыңар. ³⁰ Олар-биле кады далган-тараа болгаш арага өргүлүн, бугажыктар, кошкарлар болгаш хураганнарның санын барымдаалап, аңгы-аңгы кылдыр, доктааткан чурум ёзугаар салыңар. ³¹ Бачыт дээш өргүл кылдыр бир дүктүгүр хунадан база салыңар. Ол бүгү өргүлдер дээрге хүннүң-не салып турар бүрүн өрттедир өргүлге база ооң-биле кады салып турар далган-тараа болгаш арага өргүлүнге немей салыр өргүлдер-дир.

³² Чедиги хүнде чеди бугажык, ийи кошкар болгаш бир харлыг он дөрт хурагандан – шупту четпес-дудуу эвес малдан салыңар. ³³ Олар-биле кады далган-тараа болгаш арага өргүлүн, бугажыктар, кошкарлар болгаш хураганнарның

санын барымдаалап, аңгы-аңгы кылдыр, доктааткан чурум ёзугаар салыңар. ³⁴ Бачыт дээш өргүл кылдыр бир дүктүгүр хунадан база салыңар. Ол бүгү өргүлдер дээрге хүннүң-не салып турар бүрүн өрттедир өргүлге база ооң-биле кады салып турар далган-тараа болгаш арага өргүлүнге немей салыр өргүлдер-дир.

³⁵ Сески хүнде онзагай чыыштан эрттириңер, хүннүң кылыр ажил кылбаңар. ³⁶ Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чаагай чыттыг бүрүн өрттедир өргүл кылдыр бир бугажык, бир кошкар болгаш бир харлыг чеди хурагандан – шупту четпес-дудуу эвес малдан салыңар. ³⁷ Олар-биле кады далган-тараа болгаш арага өргүлүн бугажыктар, кошкарлар болгаш хураганнарның санын барымдаалап, аңгы-аңгы кылдыр, доктааткан чурум ёзугаар салыңар. ³⁸ Бачыт дээш өргүл кылдыр бир дүктүгүр хунадан база салыңар. Ол бүгү өргүлдер дээрге хүннүң-не салып турар бүрүн өрттедир өргүлге база ооң-биле кады салып турар далган-тараа болгаш арага өргүлүнге немей салыр өргүлдер-дир.

³⁹ Ол малдың шуптузун доктааткан байырлалдарыңар үезинде Дээрги-Чаяакчыга салыр уjurлуг силер. Оларны даңгырак күүсеткеш азы эки тураңар-биле салып турарыңар бүрүн өрттедир, далган-тараа, арага база эп-найырал өргүлдеринге немей салыр уjurлуг силер».

30 Моисей Дээрги-Чаяакчының аңаа дужааган бүгү чүвезин израиль чонга дамчыдып чугаалаан.

Херээжен улустуң берген даңгырактары

² Моисей израиль чоннуң аймактарының баштыңнарынга мынча деп чугаалаан: «Дээрги-Чаяакчының дужаалы бо-дур. ³ Бир эвес кандыг-бир эр кижиге Дээрги-Чаяакчыга даңгырак берген азы бир-ле чүүлдү кылбазын аазаан болза, ол кижиге сөглээн сөзүңге ээ бооп, шупту чүвени чугаалаан аайы-биле күүседир уjurлуг .

⁴ Бир эвес ачазының аал-оранында чурттап турар аныяк кыс кижиге Дээрги-Чаяакчыга аазаашкын азы даңгырак бээрге, ⁵ ачазы уруунуң даңгыраан азы аазаашкынын дыңнап кааш, ол дугайында чүү-даа дивес болза, уруу шупту аазаашкыннары биле даңгырактарын күүседир уjurлуг. ⁶ А бир эвес аныяк кыстың ачазы ол дугайында дыңнап кааш, күүседирин хоруур болза, уруунуң шупту аазаашкыннары биле даңгырактары күш чок апаар, Дээрги-Чаяакчы ону ол дээш өршээр, чүге дээрге ачазы аңаа хоруп каан-дыр.

⁷ Бир эвес аазаашкын берген азы алызын бодавайн даңгырак берген турган кыс кижиге ашакка барып аарга, ⁸ ооң ашаа ол дугайында дыңнап кааш, чүү-даа дивес болза, херээжен кижиге бодунуң аазаашкыннары биле даңгырактарын күүседир уjurлуг. ⁹ А бир эвес ооң ашаа ол дугайында дыңнап кааш, ол-ла хүндүс күүседирин хоруур

болза, ашаа кадайының берген аазаашкынын болгаш алызын бодавайн даңгырак бергенин күш чок болдуруп каар, ынчан Дээрги-Чаяакчы ол херээженни өршээр.

¹⁰ Дулгуяк азы ашаандан чарылган херээжен кижиниң кандыг-даа даңгыраа азы берген аазаашкыны күүсеттинер ужурлуг.

¹¹ Бир эвес ашактыг херээжен кижини аазаашкын азы даңгырак берип, аашкынган болза, ¹² ашаа ол дугайында дыңнап кааш, чүү-даа дивээн база күүседирин хоруваан болза, ол херээжен бодунуң берген аазаашкыннары биле даңгырактарын шуптузун күүседир ужурлуг. ¹³ А бир эвес ооң ашаа аазаашкыннар дугайында дыңнап кааш, оларны күш чок болдуруп каар болза, ол херээженниң аксындан үнген аазаашкыннар биле даңгырактар күш чок болу бээр: оларны ашаа үреп каапкан ужурунда, Дээрги-Чаяакчы ооң кадайын өршээр.

¹⁴ Кадайының кандыг-даа аазаашкынын база бодун кызыгаарланыр дээш аашкынган кандыг-даа даңгыраан ашаа кижини чок-ла болза чүүлзүнүп, чок-ла болза күш чок болдуруп каап болур. ¹⁵ Бир эвес ашаа кижини ол дугайында даартагы хүнге чедир чүү-даа дивес болза, ол ыыт чогу-биле кадайының аазаашкыннары биле даңгырактарын шуптузун чүүлзүнген-дир, чүге дээрге ол дугайында дыңнап кааш, чүү-даа дивээн-дир. ¹⁶ А ашаа кижини ол дугайында дыңнап каан соонда, элээн үе эрткенде, кадайының аазаашкыннары биле даңгырактарын күүсеттирбейн барган болза, кадайының буруузун боду чүктээр».

¹⁷ Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганы, ашак-кадай улус аразында база адазы биле ооң аал-оранында чурттап турар аныяк уруунуң аразында харылзаалар дугайында дүрүм-хоойлу ол-дур.

Мадан чондан өжээн негээн дайын

31 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чон дээш мадиан чондан өжээн неге, оон өгбелериңниң соондан өске оранче чоруй баар сен».

³ Моисей чонга: «Бодуңарның араңарда эр улусту чепсеглеп, шеригден чыңар, олар мадианнарга удур чаалажып үнзүн, Дээрги-Чаяакчы ынчалдыр мадианнардан өжээн негээр. ⁴ Бир израиль аймактан-на муң кижини шилип чыггаш, дайынче чорудуптуңар» – дээн.

⁵ Шупту израиль аймактардан 12 000 чепсегленген дайынчыны, бир аймактан-на муң кижини кылдыр, үндүрүп берген. ⁶ Моисей ол аг-шеригни – бир аймактан-на муң кижини дайынче чорудупкан, олар-биле кады Элеазар бараалгакчының оглу Финеести база чорудуп, ыдыктыг херекселдер биле эткир үннүг трубаларны аңаа тутсуп каан. ⁷ Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын ёзугаар, израильчилер мадианнар-

биле дайылдажып үнгеш, оларның шупту эр улузун узуткап кааннар. ⁸ Израильчилерниң ынчан өлүрүп каан улузунуң аразында Эвий, Рекем, Цур, Хур болгаш Рева деп беш мадиан хаан бар болган. Беорнуң оглу Валаамны база хылыш-биле шанчып өлүрүп каан.

⁹ Израиль чон мадианнарның херээженнерин, ажы-төлүн тудуп аппараттар, оларның хамык мал-маганын коданын карартыр сүрүп алгаш барган, бүгү эт-хөреңгизин олчалап алган. ¹⁰ Оон оларның чурттап турган черинде хоорайларны база оларның турлагларын өрттедипкен. ¹¹ Израиль шериглер тудуп база олчалап алган бүгү чүвезин, кижилерни-даа, мал-маганны-даа ап алгаш, ¹² шупту туттурганнары, мал-маганны база олчатывышты Моисейге, Элеазар бараалгакчыга болгаш бүгү израиль ниитилелге, кажан турлаг Моавтың ховуларынга, Иордан хемниң кыдыынга, Иерихоннуң дужунга турда, эккеп бергеннер. ¹³ Моисей, Элеазар бараалгакчы болгаш чоннуң шупту баштыңнары оларга уткуштур турлагдан үнүп келгеннер.

¹⁴ Моисей шериг баштыңнарынга, дайындан ээп келген муң болгаш чүс шериг баштыңнарынга хорадай бергеш, ¹⁵ оларга мынча дээн:

«Херээженнерниң дөгезин амы-тынныг арттырып кааны ол бе?! ¹⁶ Израиль чоннуң Фегорнуң бурганының аайынче кирип, Дээрги-Чаяакчыга өскерлиринге Валаамның сүмезин ёзугаар чылдак болган улус олар-ла болгай, ол дээш Дээрги-Чаяакчының чонун айыыл-халап кырып турду чоп. ¹⁷ Ам дораан шупту мадиан оолдарны база эр кижини-биле харылзаалыг турган херээженнерни өлүрүп кааптыңар. ¹⁸ А эр кижини-биле кажан-даа чоокшулажып көрбээн кыстарны өлүрбейн, бодуңарга арттырып алыңар.

¹⁹ Турлагның даштынга чеди хүн дургузунда туруңар; кижини өлүрүп каан кым-даа кижини база өлүрткен кижиниң мага-бодунга дегген кым-даа кижини – силер-даа, тудуп алган улузуңар-даа үшкү болгаш чедиги хүнде арыгланып алзын. ²⁰ Хамык идик-хевиңерни, алгы-хөмден, өшкү дүгүнден кылган эт-севиңерни, шупту ыяш эдилел-херекселиңерни арыглап алыр ужурлуг силер».

²¹ Оон Элеазар бараалгакчы чаалажып чораан дайынчыларга мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчының Моисейге айтып-чагаан дүрүм-хоойлузу бо-дур.

²² Алдынны, мөңгүннү, хүлерни, демирни, коргулчунну болгаш ак-коргулчунну – ²³ отка салып болур бүгү чүвени от дамчыштыр эрттиргеш, ооң соонда арыглашкын суу-биле чуп кааптыңар, олар ынчан арыг апаар. А отка салып болбас бүгү чүвени суг дамчыштыр эрттириңер. ²⁴ Идик-хевиңерни чедиги хүнде чуп кааптыңар, ынчан арыг апаар силер. Ооң соонда турлагже кирип кээп болур силер».

Дайын олчазын үлешкени

²⁵ Ооң соонда Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ²⁶ «Тудуп эккелген бүгү улусту, сүрүп эккелген хамык мал-маганны Элеазар болгаш чоннуң төрөл бөлүктөрүнүн баштыңчылары-биле кады санап каг. ²⁷ Ол бүгү олча-тывышты чаалажып чораан дайынчыларга база арткан бүгү чонга ийи чара үлөп бер. ²⁸ Чаалажып чораан дайынчылардан Дээрги-Чаяакчыга бээр үндүрүгден ап ал; Ооң алыр үлүү – кижилерден-даа, бода малдан-даа, элчигеннерден-даа, шээр малдан-даа – 500-түң-не бирээзи болзун. ²⁹ Ол үндүрүгнү олча-тывыштың дайынчыларга хамааржыр чартыындан алгаш, Дээрги-Чаяакчыга онза өргүл кылдыр Элеазар бараалгакчыга хүлээдип бер. ³⁰ А израиль чоннуң алыр чартыындан: кижилерден-даа, бода малдан-даа, элчигеннерден-даа, шээр малдан-даа 50-ниң-не бирээзи болур үндүрүгнү ап алгаш, Дээрги-Чаяакчының өргээзинде албан-хүлээлге эрттирип турар левиттерге хүлээдип бер».

³¹ Моисей биле Элеазар бараалгакчы Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын ёзугаар күүсеткеннер. ³² Чаалажып чораан улустуң эккелген олчазының арткан кезээ мындыг болган: шээр мал – 675 000 баш; ³³ бода мал – 72 000 баш; ³⁴ элчиген мал – 61 000 баш; ³⁵ эр кижилер-биле кажан-даа холбажып көрбөөн кыстар – 32 000 кижилер.

³⁶ Чаалажып чораан дайынчыларның алган үлүү – шупту олчаның чартыы – мындыг болган: шээр мал – 337 500 баш; ³⁷ ол шээр малдан Дээрги-Чаяакчыга үндүрүг кылдыр бергени – 675 баш; ³⁸ бода мал – 36 000 баш, ол бода малдан Дээрги-Чаяакчыга үндүрүг кылдыр бергени – 72 баш; ³⁹ элчиген мал – 30 500 баш, ол элчиген малдан Дээрги-Чаяакчыга үндүрүг кылдыр бергени – 61 баш; ⁴⁰ кижилер – 16 000 кижилер, ол улустан Дээрги-Чаяакчыга үндүрүг кылдыр бергени – 32 кижилер. ⁴¹ Моисей Дээрги-Чаяакчының аңаа дужааганын ёзугаар Дээрги-Чаяакчыга өргүп турар үндүрүгнү Элеазар бараалгакчыга хүлээдип берген.

⁴² Моисейниң чаалажып чораан улустуң олчазын ийи чара үлээш, арткан израиль чонга аңгылап берген кезии бо-дур. ⁴³ Арткан израильчилерниң алган үлүү – олчаның чартыы мындыг болган: шээр мал – 337 500 баш; ⁴⁴ бода мал – 36 000 баш; ⁴⁵ элчиген мал – 30 500 баш; ⁴⁶ кижилер – 16 000 кижилер. ⁴⁷ Моисей Дээрги-Чаяакчының аңаа дужааганын ёзугаар израиль чоннуң алган чартыындан – кижилерден-даа, мал-магандан-даа – беженниң-не бирээзин ап алгаш, Дээрги-Чаяакчының өргээзинде албан-хүлээлге эрттирип турар левиттерге хүлээдип берген.

Шериг баштыңнарының өргүлдери

⁴⁸ Моисейге шериг -баштыңнары – муң, чүс шериг баштыңнары – чедип келгеш: ⁴⁹ «Силерниң

чалчаларыңар бис баштап чораан дайынчыларывысты санап көөрүвүске, чаңгыс-даа кижилер өлүртпээн болду. ⁵⁰ Ам бодувустуң олчалап алганывыс алдын кылыгларны:

илчирбежигештерни, билектээштерни, билзектерни, сыргаларны болгаш өске-даа каасталгаларны Дээрги-Чаяакчыга амы-тынывыс дээш төлевир кылдыр өргүп тур бис » – дээннер.

⁵¹ Моисей биле Элеазар бараалгакчы оларның шупту алдын кылыгларын хүлээп алган. ⁵² Дээрги-Чаяакчыга онза өргүл кылдыр муң болгаш чүс шериг баштыңнарының салган алдынының деңзизи 16 750 °шекел болган. ⁵³ (Дайынчы бүрүзү бодунга олча-тывышты үптөп алган турган.)

⁵⁴ Моисей биле Элеазар бараалгакчы муң болгаш чүс шериг баштыңнарындан алдынны хүлээп алгаш, израиль чонга сагындырыг кылдыр, Ужуражылга майгынынга – Дээрги-Чаяакчының мурнунга эккеп кааннар .

Иорданның чөөн талазынга чурттай берген аймактар

32 Рувим биле Гадтың аймактарының өөр малы дыка хөй турган; ол улус Иазер биле Галаад деп черлерни көөргө , мал-маганга тааржыры аажок болган. ² Ынчангаш Гад биле Рувимниң аймактары Моисей биле Элеазар бараалгакчыга база ниитилелдиң баштыңнарынга чедип келгеш: ³ «Атарот, Дивон, Иазер, Нимра, Эсевон, Элеале, Севам, Нево болгаш Веон деп черлер – ⁴ Дээрги-Чаяакчының израиль ниитилелдиң мурнунга чылча шаап кааны чоннарның черлери мал-маганга дыка тааржыр-дыр, а силерниң чалчаларыңар бис өөр малдыг улус бис. ⁵ Бир эвес бисче ээ көрнүр болзуңарза, бо черни чалчаларыңар биске ээлээр кылдыр бериптиңер, бисти Иорданның ол чарыынче кежирбейн көрүңер» – дээннер.

⁶ Моисей Гад биле Рувимниң аймактарынга мынчаар харыылаан: «Ам чүл, ха-дуңмаңар дайылдажып чоруптар, а силер маңаа артып каар мындыг бе? ⁷ Дээрги-Чаяакчының израиль чонга берип турар черинден ойталаар кылдыр оларны чүгө ыдалап тур силер? ⁸ Силерниң ада-өгбеңерни Кадес-Варниден ханаан черни шинчип көрзүн дээш айбылап чорудуптарымга , олар ынчап турган болгай. ⁹ Олар Эшкол шынаага четкеш, ол черни көрүп кааш, израиль чонну Дээрги-Чаяакчының оларга берип турар черинче баарындан ойталадып каапкан болгай. ¹⁰ Ынчан Дээрги-Чаяакчының килеңи чонче кыптыгып, Ол мынча деп даңгыраглаан : ¹¹ „Египеттен үнүп келген, чээрби хардан өрү назылыг бо улустуң кайызы-даа Мээң Авраам, Исаак болгаш Иаков оларга аазаан черимни көрбөс , чүгө дээрге Меңээ бүрүнү-биле чагыртпааннар-дыр. ¹² Чүглө Нуннуң оглу Иисус биле кенез уктуг Иефонниңниң оглу Халев ол

черже кирер, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчыга бүрүнү-биле чагыртканнар-дыр”.

¹³ Дээрги-Чаяакчы Израильче килеңней бергеш, Ооң мурнунга бак чүве үлгеткен шупту салгал кырлып калгыжеге чедир, оларны ээн кургаг ховуга дөртөн чыл дургузунда тояап чоруур кылып каан .

¹⁴ Ам силер – бачыттыг улустуң бөлүглели – Дээрги-Чаяакчы израиль чонче база катап килеңней берзин дээш, ада-өгбеңерниң орнун ээлеп алгандыр силер. ¹⁵ Бир эвес Дээрги-Чаяакчыдан ойталаар болзуңарза, Ол израиль чонну база катап ээн кургаг ховуга арттырып каар – бүгү чонну узуткаттыларыңар ол-дур».

¹⁶ А демги улус Моисейге чеде бергеш, мынча дээннер: «Бис бо черге мал-маганывыска кажаалар база өг-бүлевиске хоорайлар тудуп аар бис.

¹⁷ Бодувус кымны-даа мурнай чепсегленгеш, арткан израиль чонну турар черлеринче чедире бербээн шаавыста, оларның мурнунга чоруур бис . А өг-бүлевис, бо черниң чурттакчыларындан айыыл халдавас кылдыр, быжыглалдыг хоорайларга артып калзын. ¹⁸ Израиль чондан кижги бүрүзү бодунуң хувааглыг черин албаан шаанда, аал-оранывысче чанмас бис . ¹⁹ Бир эвес Иорданның чөөн талазынга ээлээр чер алыр болзувусса, өске аймактар-биле кады Иорданның барыын талазынга болгаш оон ырадыр хувааглыг черлер албас бис ».

²⁰ Моисей оларга: «Бир эвес ынчалдыр күүседип, чепсегленгеш, дайын-чааже Дээрги-Чаяакчының дужаалын ёзугаар үнүптер болзуңарза, ²¹ силерниң кайыңар-даа чепсегленгеш, Иорданның ол чарыынче кечип, Дээрги-Чаяакчы дайзыннарын Бодундан ырадыр сывырыпкыжеге чедир, Ооң дужаалын ёзугаар чоруптар болза база ²² ол чер эжелеттирип аар болза, ооң соонда чана бергеш, Дээрги-Чаяакчы биле израиль чоннуң мурнунга буруудаваас силер, а бо чер Дээрги-Чаяакчының чөпшээрели-биле силерниң ээлээр чериңер болур. ²³ А бир эвес ынчалдыр кылбас болзуңарза, Дээрги-Чаяакчының мурнунга бачыт үлгеткен бооп, ол бачыдыңар дээш силерге онаажыр кеземчени билип аар силер. ²⁴ Өг-бүлеңерге хоорайлардан, мал-маганыңарга кажаалардан тудуп алыңар, эткен сөзүңерни ээлеңер» – дээн.

²⁵ Гад биле Рувимниң аймактары Моисейге: «Силерниң чалчаларыңар бис дээргивис силерниң дужааганыңар ёзугаар күүседир бис. ²⁶ Бистиң ажы-төлүвүс, кадайларывыс, өөр малывыс, шупту мал-маганывыс маңаа, Галаадтың хоорайларынга артып каар, ²⁷ а силерниң чалчаларыңар бис чепсегленип алгаш, дээргивис силерниң чугаалап турарыңар дег, Дээрги-Чаяакчының дужаалын ёзугаар дайылдажып үнүптер бис» – деп чугаалаан.

²⁸ Моисей оларга хамаарыштыр Элеазар бараалгакчыга, Нуннуң оглу Иисуска болгаш израиль чоннуң аймактарының баштыңарынга айтышкын берип: ²⁹ «Бир эвес Гад биле Рувимниң

аймактары силер-биле кады Иорданның ол чарыынче кеже бээр болза база шупту чепсегленип алгаш, Дээрги-Чаяакчының дужаалын ёзугаар дайылдажыр болза, силер ол черни эжелеп алганыңар соонда, оларга Галаад деп черни ээлээр кылдыр бериптиңер. ³⁰ А бир эвес олар чепсегленгеш, силер-биле кады барбас болза, ээлээр черин силер-биле кады Ханаанга алырлар» – дээн.

³¹ Гад биле Рувимниң аймактары Моисейге: «Силерниң чалчаларыңар биске Дээрги-Чаяакчының чугаалаанын ёзугаар күүседир бис. ³² Чепсегленгеш, Дээрги-Чаяакчының дужаалын ёзугаар ханаан черге чоруптар бис, а ээлээр хувааглыг черивис Иорданның чөөн талазында болзун» – деп харыылаан.

³³ Моисей ынчан Гад биле Рувимниң аймактарынга база Иосифтиң оглу Манассияның аймааның чартыынга амор хаан Сигоннуң күрүнезин, Васанның хааны Огтуң күрүнезин, ол девискээрде хоорайларны болгаш оларның чоок-кавызында бүгү черлерни айтып берген.

³⁴ Гадтың аймаа Дивон, Атарот, Ароер, ³⁵ Атарот-Шофан, Иазер, Иогбега, ³⁶ Бет-Нимра, Бет-Гаран деп быжыглалдыг хоорайларны катап тудуп тургузуп, хой кажааларын тудуп алган.

³⁷ Рувимниң аймаа Эсевон, Элеале, Кириатаим, ³⁸ Нево, Ваал-Меон (ол ийи хоорайны өскээр адап каан), Сивма деп хоорайларны катап тудуп тургузуп алгаш, оларга чаа аттар тывыскан.

³⁹ Манассияның оглу Махирниң төрөл бөлүү Галаадче чорупкаш, ол черни эжелеп алгаш, аңаа чурттап турган амор чонну үндүр сывырыпкан. ⁴⁰ Моисей Галаадты Манассияның оглу Махирниң төрөл бөлүүнге үзүп бээрге, ол улус аңаа чурттай берген . ⁴¹ Манассияның үре-салгалы Иаир дээрзи ол черде хоорай-суурларны эжелеп алгаш, оларны «Иаирниң хоорай-суурлары» деп адап каан . ⁴² А Новах деп кижги Кенат хоорайны база ооң чоок-кавызында суурларны эжелеп алгаш, ол хоорайны бодунуң ады-биле «Новах» деп адап каан.

Израиль чоннуң Египеттен көжүп үнгенин катап бижээни

33 Египет черден бодунуң чурум-чыскаалдыг бөлүктөрүн ёзугаар, Моисей биле Ааронга баштаткаш, үнүп келген израиль чоннуң көжүп эртип турган черлери бо-дур. ² Моисей Дээрги-Чаяакчының айтышкынын ёзугаар көжүп чораан үезинде чоннуң доктаап турган турлагларын тодарадып бижип каан. Оларның көш үезинде доктаап турган турлаглары бо-дур.

³ Израиль чон бир айның он беште Раамсестен көжүп үнген; олар Хосталышкын байырлалы демдеглээн хүннүң даартазында, бүгү египет чон көрүп турда, эрес-дидими-биле бар чытканнар . ⁴ А египетчилер ол үеде Дээрги-Чаяакчының чок кылып кааны дун оолдарын ажаап турган –

оларның бурганнарын Дээрги-Чаяакчы шиидип каан болган .

⁵ Израиль чон Раамсестен көжүп үнгеш, Сокхотка турлагжып алган .

⁶ Олар Сокхоттан көжүп үнгеш, ээн кургаг ховунуң кыдыында турар Этамга турлагжып алганнар .

⁷ Этамдан көжүп үнгеш, Ваал-Цефоннуң дужунда Пи-Гахиротче дедир ээпкеш, Мигдолдуң мурнунга турлагжып алганнар .

⁸ Пи-Гахироттан көжүп үнгеш, далай ортузу-биле ээн кургаг ховуже эрте бергеш, Этам деп ээн кургаг ховуга үш хүн дургузунда чоруп-чоруп, Марага турлагжып алганнар .

⁹ Марадан көжүп үнгеш, Элимге чедип келгеннер. А Элимде он ийи суг бажы биле чеден пальма ыяш бар болган, олар аңаа турлагжып алганнар .

¹⁰ Израильчилер Элимден көжүп үнгеш, Кызыл далай чанынга турлагжып алганнар .

¹¹ Кызыл далайдан көжүп үнгеш, ээн кургаг Син ховузунга турлагжып алганнар .

¹² Син ховузундан көжүп үнгеш, Дофкага турлагжып алганнар .

¹³ Дофкадан көжүп үнгеш, Алушка турлагжып алганнар .

¹⁴ Алуштан көжүп үнгеш, Рефидимге турлагжып алганнар. Ол черде ижер суг чок болган .

¹⁵ Рефидимден көжүп үнгеш, Синай ховузунга турлагжып алганнар .

¹⁶ Синай ховузундан көжүп үнгеш, Киброт-Гаттаавага турлагжып алганнар .

¹⁷ Киброт-Гаттаавадан көжүп үнгеш, Асиротка турлагжып алганнар .

¹⁸ Асироттан көжүп үнгеш, Ритмага турлагжып алганнар .

¹⁹ Ритмадан көжүп үнгеш, Римнон-Фарецке турлагжып алганнар .

²⁰ Римнон-Фарецтен көжүп үнгеш, Ливнага турлагжып алганнар .

²¹ Ливнадан көжүп үнгеш, Риссага турлагжып алганнар .

²² Риссадан көжүп үнгеш, Кегелафага турлагжып алганнар .

²³ Кегелафадан көжүп үнгеш, Шафер даг чанынга турлагжып алганнар .

²⁴ Шафер дагдан көжүп үнгеш, Харадага турлагжып алганнар .

²⁵ Харададан көжүп үнгеш, Макелотка турлагжып алганнар .

²⁶ Макелоттан көжүп үнгеш, Тахатка турлагжып алганнар .

²⁷ Тахаттан көжүп үнгеш, Тарахка турлагжып алганнар .

²⁸ Тарахтан көжүп үнгеш, Мифкага турлагжып алганнар .

²⁹ Мифкадан көжүп үнгеш, Хашмонага турлагжып алганнар .

³⁰ Хашмонадан көжүп үнгеш, Мосеротка турлагжып алганнар .

³¹ Мосероттан көжүп үнгеш, Бене-Яаканга турлагжып алганнар .

³² Бене-Яакандан көжүп үнгеш, Хор-Агидгадка турлагжып алганнар .

³³ Хор-Агидгадтан көжүп үнгеш, Иотвафага турлагжып алганнар .

³⁴ Иотвафадан көжүп үнгеш, Авронага турлагжып алганнар .

³⁵ Авронадан көжүп үнгеш, Эцион-Гаверге турлагжып алганнар .

³⁶ Эцион-Гаверден көжүп үнгеш, Цин ховузунда Кадеске турлагжып алганнар .

³⁷ Кадестен көжүп үнгеш, Эдом чурттуң кызыгаарында Ор дагның чанынга турлагжып алганнар .

³⁸ Аарон бараалгакчы Дээрги-Чаяакчының дужаалын эзугаар Ор дагже үне бергеш, израиль чоннуң египет черден үнүп чорутканының дөртенги чылында, беш айның бирээде ол дагга мөчээн . ³⁹ Ор дагга мөчүүрде, Аарон 123 харлыг турган .

⁴⁰ Ол үеде ханаан черниң ·Негевте турар Арад хоорайының хананей хааны израиль чоннуң кел чыдарын дыңнап каан чүве-дир .

⁴¹ Израильчилер Ор дагдан көжүп үнгеш, Салмонага турлагжып алганнар .

⁴² Салмонадан көжүп үнгеш, Пунонга турлагжып алганнар .

⁴³ Пунондан көжүп үнгеш, Овотка турлагжып алганнар .

⁴⁴ Овоттан көжүп үнгеш, Моавтың кызыгаарында чыдар Ийе-Аваримге турлагжып алганнар .

⁴⁵ Ол черден көжүп үнгеш, Дивон-Гадка турлагжып алганнар .

⁴⁶ Дивон-Гадтан көжүп үнгеш, Алмон-Дивлатаимге турлагжып алганнар .

⁴⁷ Алмон-Дивлатаимден көжүп үнгеш, Аварим дагларынга, Нево дагның баарынга турлагжып алганнар .

⁴⁸ Аварим дагларындан көжүп үнгеш, Моавтың ховуларынга, Иордан хемниң кыдыынга, Иерихоннуң дужунга турлагжып алганнар .

⁴⁹ Олар Иорданның чөөн талакы кыдыынга, Моавтың ховуларынга Бет-Иешимоттан Авел-Ситтимге чедир девискээрге турлагжып алганнар .

⁵⁰ Дээрги-Чаяакчы Моавтың ховуларынга, Иордан хемниң кыдыынга, Иерихоннуң дужунга Моисейге мынча деп чугаалаан: ⁵¹ «Израиль чонга мону дамчыдып чугаала. Иордан хемни кежип, ханаан черге чеде бергеш, ⁵² ол черниң бүгү чурттакчыларын мурнуңардан сывырып чорудуптуңар, оларның чонуп, шуткуп кылган хамык дүрзү-бурганнарын узуткап кааптыңар, мөгейишкин кылыр бедик черлерин үрегдеп кааптыңар . ⁵³ Ол черни эжелеп алгаш, аңаа чурттай бериңер, чүге дээрге Мен ону ээлезин дээш силерге берип тур мен. ⁵⁴ Черни үлээрде, төлге даштары октааш, төрөл бөлүк бүрүзүңге хувааглыг черден айтып бээр силер. Хөй санныг

төрөл бөлүк – улулгу хуваагылыгы чер, а эвээш санныгы төрөл бөлүк – улулгу эвес хуваагылыгы чер алзын ; төлге даштары ол төрөл бөлүккө кайнаар айтып дүжөрдир, төрөл бөлүк хуваагылыгы черин аңаа алзын. Хуваагылыгы черлериңерни ада-өгбөңөрдөн укталган аймактарыңар аайы-биле алыр силер.

⁵⁵ А бир эвес бо черниң чурттакчыларын мурнуңардан сывырып чорудуппас болзуңарза, оларның арткан улузу силерге карактарыңарже кадалган чартылар, быктыңарже кадалган теннер дег болу бээр база ээлеп чурттай бээр чериңерге силерни кызып-кыяр. ⁵⁶ Мен ынчан силерни, оларны канчаар аажылаар деп турганым дег, ынчаар аажылаар мен».

Ханаан черниң кызыгаарлары

(Иез. 47:13-21)

34 Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чонга мону дужаап чугаала. Ханаан черже кире бээриңерге, силерге ээлээр кылдыр хувааттыңан черниң кызыгаарлары бо-дур.

³ Ооң мурнуу талазы Цин ховузундан ыңай, Эдомнуң кызыгаарын дургаар шөйлүр, силерниң мурнуу кызыгаарыңар Дус далайның мурнуу кыдыындан эгелээш, барыын чүкче шөйлүр. ⁴ Ол кызыгаар мурнуу чүккө Акравим деп бедик черже шиглей шөйлүгөш, Цин ховузун таварып эрткөш, Кадес-Варниге чедер, оортан Гацар-Аддарга четкөш, Ацмонну таварып эртер. ⁵ Ацмондан ыңай кызыгаар Египет-биле кызыгаарда турар хемче шиглей шөйлүгөш, далайга чедер.

⁶ Барыын талакы кызыгаарыңар Улулгу далай эрии болур.

⁷ Соңгу талакы кызыгаарыңарны Улулгу далайдан Ор дагга чедир демдектеңер, ⁸ а Ор дагдан Лево-Хаматка чедир демдектеңер ; кызыгаарның бурунгаар үне берген чери Цедадга чедер. ⁹ Оортан кызыгаар Цифронче шөйлүгөш, Гацар-Энанга чедер. Силерниң соңгу кызыгаарыңар ол-дур.

¹⁰ Чөөн кызыгаарыңарны Гацар-Энандан эгелеп алгаш, Шефамга чедир демдектеңер. ¹¹ Чөөн кызыгаар Шефамдан Ривлаже Аинниң чөөн талазындан шөйлүгөш, Киннерет хөлдүн чөөн талакы эриктеринге чедер. ¹² Ооң соонда Иордан хемниң кыдыын дургаар баткаш, Дус далайга чедер. Силерниң чериңерниң бүгү талалардан кызыгаарлары ол-дур ».

¹³ Моисей израиль чонга: «Дээрги-Чаяакчының тос аймакка база Манассияның аймааның чартыынга бээр кылдыр дужаап каан чери бо-дур, силер ону төлге даштары октааш, үлежип аар силер. ¹⁴ Чүге дээрге Рувимниң болгаш Гадтың аймактары төрөл бөлүктөр аайы-биле база Манассияның аймааның өске чартыы хуваагылыгы черлерин ап алган-дыр. ¹⁵ Ол ийи аймак база Манассияның аймааның ол чартыы боттарының

хуваагылыгы черлерин Иорданның чөөн талазынга, Иерихоннуң дужунга ап алган болгай» – деп айтып-чагаан.

Черни үлеп-хуваар улустуң аттары

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан: ¹⁷ «Черни силерге үлеп-хуваар улус бо-дур: Элеазар бараалгакчы биле Нуннуң оглу Исус .

¹⁸ Олар-биле кады черни хуваар кылдыр бир аймактан-на бир -баштың кижиден ап алыңар.

¹⁹ Ол баштыңарның аттары бо-дур:

Иуданың аймаандан – Иефонниңниң оглу Халев ;

²⁰ Симеоннуң аймаандан – Аммиудтуң оглу

Самуил;

²¹ Вениаминниң аймаандан – Кислоннуң оглу

Элидад;

²² Данның аймаандан – Иоглийниң оглу Буккий;

²³ Иосифтиң оглу Манассияның аймаандан –

Эфодтуң оглу Ханниил;

²⁴ Иосифтиң оглу Эфремниң аймаандан –

Шифтанның оглу Кемуил;

²⁵ Завулоннуң аймаандан – Фарнактың оглу

Элицафан;

²⁶ Иссахарның аймаандан – Азанның оглу

Фалтиил;

²⁷ Асирниң аймаандан – Шеломиниң оглу Ахиуд;

²⁸ Неффалимниң аймаандан – Аммиудтуң оглу

Педаил».

²⁹ Ханаан черни израиль чонга үлеп-хуваар кылдыр Дээрги-Чаяакчының дужаал берген улузу ол-дур.

Левиттерниң хоорайлары

(Иис. 21:1-42)

35 Дээрги-Чаяакчы Моисейге Моавтың ховуларынга, Иордан хемниң кыдыынга, Иерихоннуң дужунга мынча деп чугаалаан: ² «Израиль чонга мону дужаап чугаала. Олар боттарының ээлеп турар хуваагылыгы черлеринден левиттерге чурттаар хоорайлардан аңгылап берзин база хоорайларны долгандыр турар шөлдерни оларга үзүп берзин. ³ Левиттер ол хоорайларга чурттазын, а шөлдер оларның шупту мал-маганынга, кодан сүрүглөргө одар-белчиир болзун. ⁴ Оларга бээр хоорайларыңарны долгандыр турар шөлдер хоорай ханаларындан бүгү талаларже 1000 кыры дурту шөйлүр ужурлулгу. ⁵ Ортузунда турар хоорайның даштыыга чөөн талаже углай 2000 кыры дуртун, мурнуу талаже – 2000 кыры дуртун, барыын талаже – 2000 кыры дуртун, соңгу талаже – 2000 кыры дуртун хемчээп алыңар. Левиттерниң хоорайлар чоогунга алыр шөлдериниң хемчээли ол-дур.

⁶ Левиттерге берип турарыңар хоорайларның алдызы хоргадал-хоорайлар болзун – өлүрүкчү кижиниң дөзе бээр чери кылдыр оларны тускайлап каар силер. Оларга немей левиттерге дөртөн ийи

хоорайдан аңгылап бээр силер. ⁷ Левиттерге бээр ужурлуг хоорайларыңарның ниити саны – дөртен сес, оларны долгандыр турар шөлдерни база левиттерге бээр силер. ⁸ Израиль чоннуң ээлел черинден хоорайлар аңгылап берип турда, хөй санныг аймак – хөй хоорайларны, эвээш санныг аймак – эвээш хоорайларны, бодунуң алыр хувааглыг черинге дүүштүр, левиттерге аңгылап бээр ужурлуг».

Хоргадал-хоорайлар

(Ы. х. к. 4:41-43; 19:1-13; Иис. 20:1-9)

⁹ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча деп чугаалаан:

¹⁰ «Израиль чонга мону дамчыдып чугаала.

Иорданны кежип, ханаан черже кире бергеш,

¹¹ бодуңарга хоргадал-хоорайлардан тодарадып алыңар. Бир кижини эндеп каан кижини ол хоорайларже дезе берип шыдаар болзун .

¹² Өлүрүкчү кижиге ол хоорайлар өлүрткен кижиниң өжээнин негээн төрелинден хоргадаар чер болур; өлүрүкчү кижиниң ниитилел мурнунга шииттирбээн шаанда, өлбөс ужурлуг. ¹³ Силерниң аңгылап берип турарыңар хоргадал-хоорайларның саны алды болур ужурлуг. ¹⁴ Иорданның чөөн талазынга үш хоорайдан, ханаан черге база үш хоорайдан аңгылап калыңар – хоргадал-хоорайларыңар ол болзун. ¹⁵ Шак ол алды хоорай израильчилерге-даа, силерниң араңарда

доктаамал азы түр када чурттап турар даштыкы кижиге-даа хоргадал-хоорайлар болзун, бир-ле кижини эндеп каан кижини ынаар дезе берзин.

¹⁶ Бир эвес кандыг-бир кижини өске-бир кижини демир эт-херексел-биле согарга, демгизи өлүп калган болза, сопкан кижини – өлүрүкчү-дүр, ону өлүрүп каар ужурлуг. ¹⁷ Кижини өлүр соп каап болур дашты кандыг-бир кижиниң холунга туткаш, өске-бир кижини согарга, демгизи өлүп калган болза, сопкан кижини – өлүрүкчү-дүр, ону өлүрүп каар ужурлуг. ¹⁸ Кижини өлүр соп каап болур ыяш эт-херекселди кандыг-бир кижиниң холунга туткаш, өске-бир кижини согарга, демгизи өлүп калган болза, сопкан кижини – өлүрүкчү-дүр, ону өлүрүп каар ужурлуг. ¹⁹ Өлүрткен кижини дээш өжээн негекчизини өлүрүкчүгө таваржы бергеш, ону өлүрүп каап болур. ²⁰ Бир эвес кандыг-бир кижини өске-бир кижини көөр хөңнү чоғундан идиптерге азы олче сагышты-биле бир чүвө октаптарга, демгизи өлүп калган болза, ²¹ азы өжээргээш, өске-бир кижини холу-биле шанчыптарга, демгизи өлүп калган болза, халдаашкын кылган кижини – өлүрүкчү-дүр, ону өлүрүп каар ужурлуг. Өлүрткен кижини дээш өжээн негекчизини өлүрүкчүгө таваржы бергеш, ону өлүрүп каап болур.

²² А бир эвес кандыг-бир кижини өске-бир кижини душ бооп, өжээннеспейн идиптерге, азы олче эндег болуп бир чүвө октаптарга, ²³ азы эскербээни өске-бир кижини өлүр соп каап болур даш октаптарга, демгизи өлүп калган дижит. А ол кижини

өлгөн кижиниң дайзыны турбаан база аңаа бак чүвө күзевээн болза, ²⁴ ниитилел өлүрүкчү кижини биле өжээн негекчизиниң аразында херекти бо дүрүмнөр ёзугаар үзе шиитпирлээр ужурлуг.

²⁵ Ниитилел душ бооп кижини өлүргөн кижини өжээн негекчизиниң холундан камгалап, ооң мурнунда аңаа турганы хоргадал-хоорайже дедир чорудуптар ужурлуг. Ол кижини ыдыктыг олива үзү-биле шилип чагган дээди бараалгакчының өлүмүңгө чедир ол хоорайга артып калзын . ²⁶ Бир эвес өлүрүкчү кижини бодунуң чурттап турары хоргадал-хоорайның кызыгаарындан ооң бетинде үне бээрге, ²⁷ өжээн негекчизини ол кижини хоргадал-хоорайның даштынга тудуп алгаш, өлүрүп каан болза, ону өлүргөн дээш буруудаваас. ²⁸ Чүгө дээрге өлүрүкчү дээди бараалгакчының өлүмүңгө чедир бодунуң хоргадал-хоорайыңа артып каар ужурлуг турган; а дээди бараалгакчы өлгөн соонда, ол кижини бодунуң ээлел черинче эеп кээп болур. ²⁹ Ол бүгү силерге салгалдан салгал дамчып, чурттап турар шупту черлериңерге доктаадып каан дүрүм-хоойлу болзун.

³⁰ Кандыг-даа өлүрүкчү кижини элээн каш херечиниң сөзүн ёзугаар өлүрүп каар ужурлуг. А чүгле чаңгыс херечи бар болза, ол кижини өлүрүп шиидип болбас .

³¹ Кижини өлүргөн дээш буруулуг кижиниң амы-тынының садызы кылдыр төлевир албаңар, ол кижини өлүрүп каар ужурлуг . ³² Бир эвес хоргадал-хоорайже дезип чоруй барган кижини бодунуң черинче чаныксай бээр болза, дээди бараалгакчы өлбээнде, аңаа чөпшээрел бербеңер, ол дээш төлевир албаңар. ³³ Чурттап турар чериңерни ооң-биле бужартатпаңар; төгүлгөн хан черни бужартадып каар болгай , ол чер аңаа төгүлгөн хандан чүгле өлүрүкчү кижиниң ханы-биле арыглаттынар . ³⁴ Чурттап турарыңар, Мээң ында турарым черни арыг эвес кылбаңар : Мен – Дээрги-Чаяакчы, израиль чоннуң аразында чурттап турар мен!»

Салпаадтың кыстарының

хувааглыг чери

(Сан. 27:1-7; Иис. 17:3-6)

36 Галаадтың төрөл бөлүүнүң баштыңчылары (Галаад – Махирниң оглу, Махир – Манассияның оглу, а Манассия – Иосифтиң оглу) Моисейге база израиль чоннуң аймактарының баштыңнарынга чедип келгеш, ² мынча дээннер: «Дээрги-Чаяакчы бистиң дээргивиске черни израиль чонга төлгө даштары октааш, үлөп-хуваарын дужааган болгай. Дээрги-Чаяакчы бистиң акывыс Салпаадтың хувааглыг черин ооң кыстарыңа дамчыдып бээрин база дужааган болгай. ³ А ол кыстар израиль чоннуң өске-бир аймаандан үнгөн эрлер-биле өгленчип алган дижит. Ынчан ол кыстарның хувааглыг чери ада-өгбевистен биске дамчып келген черден

казыттынып, өске аймактың черинге каттыжа бээр-дир, биске айтып берген хувааглыг чер кызырлырдыр. ⁴ Кажан израиль чонга Хосталга чылы кээрге, Салпаадтың кыстарының хувааглыг черин оларның ашакка барганы аймак шуут-ла ээлеп аардыр, ада-өгбевистен биске дамчып келген черден оларның чери казыттына бээр-дир».

⁵ Моисей израиль чонга Дээрги-Чаяакчының берген айтышкынын дамчыдып чугаалаан: «Иосифтиң үре-салгалының аймаа шынын чугаалап тур. ⁶ Салпаадтың кыстарына хамаарыштыр Дээрги-Чаяакчының айтышкыны бо-дур. Олар боттарының эки деп көрген кижизи-биле өгленчип ап болур, ынчалза-даа чүгле ада-өгбезиниң аймаанга хамааржыр төрел бөлүктүң эр улузу-биле өгленчип алзыннар. ⁷ Израиль чонга хамааржыр хувааглыг чер бир аймактан өске аймакче шилчивезин, израиль кижжи бүрүзү бодунуң ада-өгбезиниң аймаанга хамааржыр черни кадагалап арттырар ужурлуг. ⁸ Израиль аймактарда бодунуң ачазының хувааглыг черин

салгап алган кыс кижжи бүрүзү ачазының аймаанда төрел бөлүкке хамааржыр эр кижжи-биле өгленчип алыр ужурлуг, ынчан израиль кижжи бүрүзү бодунуң ада-өгбезиниң хувааглыг черин салгап алыр ⁹ база хувааглыг чер бир аймактан өске аймакче шилчивес. Израиль чоннуң аймак бүрүзү бодунуң хувааглыг черин кадагалап арттырар ужурлуг».

¹⁰ Салпаадтың кыстары Дээрги-Чаяакчы Моисейге канчаар дужааганыл, ынчаар күүсеткен.

¹¹ Салпаадтың кыстары: Махла, Тирца, Хогла, Милка болгаш Ноа олар ачазының ха-дуңмазының оолдары-биле өгленчип алган. ¹² Олар Иосифтиң оглу Манассияның аймаанда бир төрел бөлүктүң эр улузунга барып алган болгаш, оларның хувааглыг чери ачазының аймаанга хамааржып артып калган.

¹³ Дээрги-Чаяакчының израиль чонга Моисейни дамчыштыр Моавтың ховуларына, Иордан хемниң кыдыына, Иерихон хоорайның дужунга берген айтышкыннары болгаш дүрүмнери ол-дур.

Ы. х. к.

Кирилде

Моисейниң Беш номунуң төнчүзүнче «Ыдыктыг хоойлуну катаптааны» деп ном кирген. Номнуң утка-хевири – еврей хоойлу доктаадыкчызы Моисейниң сөөлгү чагыг-сургаалы. Ол чагыг-сургаалды израиль чонга моав черге, Ханаанче халдап кирериниң бетинде берген. Номну Моисейниң үш узун чугаазынга (1–4 эгелер; 5–29 эгелер; 30–31 эгелер) база төнчү кезекке (32–34 эгелер) чарып болур.

Номнуң ады мурнундагы номнарже кирген хөй хоойлулар ында катаптанып турарын көргүскен. Ооң биле чергелештир элээн хөй санныг чаа хоойлулар таваржып турар. Бо ном дээрге бар турган хоойлу-дүрүмнерниң дорт катаптаашкыны эвес, а Бурганның чагыг-керээзин чаарткаш, израильчилерниң чаа салгалынга дамчытканы-дыр. Синай дагга баштайгы чагыг-керээни чарганындан бээр барык дөртөн чыл эрткен-не болгай. Хөй хоойлулар оон-даа бурунгаар – израиль чоннуң ханаан черге сууржуң чурттап бээри, кажан аңаа чаа байдалдарга тааржыр оон-даа тодаргай хоойлужудулга херек апаары үеже өттүр көрүп турар.

Номнуң эң-не шылгараңгай кезектериниң бирээзи – Израильдиң оон соңгааргы төөгүзүн тайылбырлаар арганы берип турар йөрээшкннер болгаш каргыштар даңзызы болур. Еврейлерге сургаал кылган Бурганның медээчилери (ылаңгыя Иеремия) шак ол йөрээшкннер болгаш каргыштарны болганчок-ла барымдаалаар турган. Бурганның өргээзин бистиң эрага чедир VII-ги чүс чылда чаартып турда, аңаа тывылган ном – бо ном азы ооң элээн улуг кезии ол бооп чадавас (4 Хаан. 22 эге көр). Иосия хаан улустуң шагда-ла уттуканы Бурганның негелделерин база Ооң сөзүн тоовас улуска кыжанган каргыштарын дыңнап кааш, коргуп-сүртей берген болгаш мөзү-шынар, шажын-чүдүлге талазы-биле Моисейниң үезинден бээр израиль ниитилелге туруп көрбээн эң шыңгыы арыглаашкынны эгелээн.

Бо ном монотеизмниң (чаңгыс Бурганга бүзүрээр, мөгеер чоруктуң) тодаргай илерээшкннин база бүдүн еврей хоойлунуң алыс ужуру – чүгле Дээрги-Бурган-Чаяакчыга мөгейип, Аңаа чүден артык ынак болурунда деп көргүзүп турар.

Ханаан черни ээлээр дугайында дужаал

1 Бо сөстөр дээрге Моисейниң бүгү израиль чонга Иордан хемниң чөөн талазында Арава шынаага база ээн кургаг ховуга, Суфтуң дужунга, Фаран, Тофел, Лаван, Асирот болгаш Дизагав хоорайларның аразынга чугаалаан сөстери-дир. ² (Сеир дагларынга чедер орук-биле ·Хорив дагдан Кадес-Варниге чедир он бир хүн дургузунда чоруур турган.) ³ Египеттен хосталып үнген соонда, дөртөнги чылдың он бир айның бирээде Моисей израильчилер-биле чугаалашкаш, оларга хамаарыштыр Дээрги-Чаяакчының айтып-чагаан бүгү чүвезин дамчытканы ол. ⁴ Эсевон хоорайга чуртун чагырып турган амор хаан Сигонну база Аштерот болгаш Эдрея хоорайларга чуртун чагырып турган Васанның хааны Огту базып каан соонда, ⁵ Моисей Иорданның чөөн талазынга, моав черге, бо хоойлуну тайылбырлап эгелээн:

⁶ «·Хорив даг эдээнге турувуста, бистиң Бурганывыс Дээрги-Чаяакчы биске: „Бо даг чанынга чежеге дээр турар силер. ⁷ Барып көжүп үнүңер: амор чоннуң даглыг чуртунче, оларның шупту кожаларының чурттап турар черлеринче : Иордан хемниң шынаазынче, даглыг черге, шатче, ·Негевче болгаш далай эриинче чоруй барыңар; ханаан черни таварып эрткеш, Ливан дагларынга, улуг Евфрат хемге чеде бериңер. ⁸ Көрүңер даан, Мен бо черни силерге берип тур мен, ам баргаш, Дээрги-Чаяакчының ада-өгбеңерге – Авраам, Исаак болгаш Иаков оларга база оларның үре-салгалынга бээр бооп даңгыраглааны бо черни өңчү кылдыр хүлээп алыңар“ – дээн болгай».

Израильдиң баштыңчыларын томуулааны

⁹ «Мен ынчан силерге мынча деп турдум чоп: „Силерни чааскаан ууп чүктеп шыдавас-тыр мен. ¹⁰ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар силерни өстүрүп-көвүдөдип кагды, ам дээрге сылдыстар дег хөй-дүр

силер! ¹¹ Ада-өгбеңерниң Бурганы Дээрги-Чаяакчы силерни амгы саныңардан муң катап көвүдетсин, силерге азап турганы дег, ачы-буянын хайырлазын! ¹² Мен канчап-ла чааскаан силерниң аар-бергеңерни ууп, үүрге-чүгүңерни чүктеп шыдажыр база чаргыңарны чарар мен?!

¹³ Бодуңарга аймактар аайы-биле угаан-сарыылдыг, шылгаттыңан улустан шилип алыңар, мен оларны силерге баштыңчылар кылып бээр мен”.

¹⁴ Силер меңээ: „Сээң биске айыткан шиитпириң эки-дир“ – деп харыыладыңар. ¹⁵ Мен ынчан силерниң аймактарыңардан кол кижилерни: угаан-сарыылдыг, шылгаттыңан улусту кыйгырткаш, силерге баштыңчылар кылып каан мен – олар муң, чүс, бежен болгаш он кижиге даргалар база аймак бүрүзүндө удуртукчулар апарган .

¹⁶ Мен ынчан силерниң демги баштыңчыларыңарга мынча деп айтып-чагаан мен: „Ха-дуңма чонуңарның чаргы-чаалызын дыңнап, израиль кижиге израиль кижиге-биле-даа, даштыкы кижиге-биле-даа чаргылдажып турар болза, шынны-биле шиидиңер . ¹⁷ Шииткел үндүрүп тура, улусту ылгай көрбеңер, аргажок ынай-даа, өндүр улуг-даа кижини деңге дыңнаңар, кандыг-даа кижиден кортпаңар, чүге дээрге силер улусту Бурганның өмүнээзинден шиидип турар силер; а шиитпирлээри эмин эрттир берге херекти меңээ эккелиңер, ону дыңнап көргөш, бодум шиитпирлээр мен ”. ¹⁸ Оон мен силерниң кылыр ужурлуг шупту ажыл-херектериңерге хамаарыштыр айтышкыннарны база-ла ынчан берген мен».

Хайгыылдаашкын база чоннуң кортканы (Сан. 13-14)

¹⁹ «Бис ынчан Хоривтен көжүп үнгөш, Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың дужааганын ёзугаар, амор чоннуң даглыг чуртунга чедер орук-биле чорупкаш, силерниң көргөниңер аажок улуг коргунчуг ээн кургаг ховуну таварып эрткеш, Кадес-Варниге чедер берген бис. ²⁰ Мен силерге: „Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың биске берип турары амор чоннуң даглыг чуртунда чедип келдиңер, ²¹ көрүңер даан, бо черни Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар силерге берип турар-дыр, барып, ада-өгбеңерниң Бурганы Дээрги-Чаяакчының силерге чугаалап турганын ёзугаар, ону ээлеп алыңар, кортпаңар-даа, сүрээдевеңер-даа ” – дээн мен.

²² А силер ынчан шупту меңээ чедип келгөш: „Бо черни биске шинчип көрүп бээр улустан баштай чорудуптаалы, олар бистиң эртер ужурлуг оруувус база барып чедер хоорайларывыс дугайында медээден эккелзин” – дээн силер.

²³ Ол бодалды таарымчалыг деп көргөш, силерниң араңардан он ийи кижини – аймак бүрүзүндө-не бир кижиге кылдыр – шилип алган мен. ²⁴ Хайгыылчылар чорупкаш, даглыг черже

үнгөш, Эшкол шынаага чедер бергөш, ону шинчип көргөн. ²⁵ Оон ол черниң чимистерин тудуп алгаш, биске эккелгөш, Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың биске берип турары чер дугайында медээлеп: „Эки чер-дир” – деп чугаалаан.

²⁶ А силер ынаар үнүксевейн, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның айтышкынынга удурланып, ²⁷ чадырларыңарга: „Биске хөңнү чок болгаш база бисти амор чоннуң холунга хүлээдип берип, узуткап каар дээш, Дээрги-Чаяакчы бисти египет черден үндүрө берген-дир. ²⁸ Ынаар чедер харыывыс кайда боор. Хайгыылчы ха-дуңмавыс ‘Ол чон бистен күчүлүг, улуг-шыырак-тыр, ооң хоорайлары улуг болгаш дээрге чедип турар быжыглалдарлыг-дыр, Энактың үрө-салгалын безин аңаа көрдүвүс’ деп чугаалааш, сорук-күжүвүстү кошкадыпты” – деп хыйланып турган силер.

²⁹ А мен силерге: „Ол чондан кортпаңар-даа, сүрээдевеңер-даа. ³⁰ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар мурнуңарда бар чыдар болгай, Ол, Египетке, бодуңар көрүп туруңарда, силерге кылганы дег, силерниң талаңарга чаалажыр . ³¹ Ээн кургаг ховуга Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар силерни бүгү эрткен орууңарга, бо черге чедип келгижеңерге чедир, ада кижиниң оглун чүктеп чорууру дег, чүктеп чораанын көргөн-не болгай силер ” – дээн болгай мен.

³² Ынчалза-даа ол таварылгада Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарга бүзүревейн бардыңар; ³³ силерге турлагжып алыр чер көрүп бээр дээш мурнуңарга орук баштап бар чыткан Бурганга, силерге орук айтыр дээш дүне – от аразыңа, а хүндүс – булут аразыңа бар чыткан Бурганга бүзүревейн бардыңар ».

Бурганның чонну кезеткени (Сан. 14:20-45)

³⁴ «Дээрги-Чаяакчы силерниң чугаа-сөзүңерни дыңнап кааш, килеңнеп: ³⁵ „Бо улустан, бо бузуттуг салгалдан кым-даа ада-өгбеңерге бээр бооп аазааным эки черни көрбөс. ³⁶ Чүглө Иефоннийниң оглу Халев ол черни көөр; Дээрги-Чаяакчыга бүрүнү-биле чагыртканы дээш, Мен аңаа болгаш ооң үрө-салгалыңа таварып эрткен черин бээр мен” – деп даңгыраглаан.

³⁷ Силерниң хайыңар-биле Дээрги-Чаяакчы меңээ безин килеңнеп, мынча дээн: „Сен база ол черже кирбес сен ; ³⁸ Нуннуң оглу, сээң дузалакчың Исус – ынаар кирер кижиге ол-дур, сен ону сорук кирип, быжыглап каг, чүге дээрге ол черни ээлээр кылдыр, израиль чонну баштап кирире бээр кижиге ол-дур.

³⁹ Дайзыннарга олча-тывыш болу бээр улус-тур’ деп турган чаш ажы-төлүңер, амгы үеде эки-бакты ылгап билбес оолдарыңар демги черже кире бээр, оларга ол черни бээримге, ээлеп алыр. ⁴⁰ А силер дедир эггөш, Кызыл далай чедер орук-биле ээн кургаг ховуже чоруптуңар”.

⁴¹ Ынчан силер меңээ: „Дээрги-Чаяакчының мурнунга бачыт үлгеткен-дир бис, ам барып, Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың биске дужааганын ёзугаар чаалажыылы“ – деп харыылаан силер. Ооң соонда кайыңар-даа дайылдажыр чепсээн астып алгаш, даглыг черже үне бээри шуут белен деп бодаан. ⁴² А Дээрги-Чаяакчы меңээ: „Оларга: ‘Ынаар үнмеңер база дайылдашпаңар, чүгө дээрге араңарда Мен чок-тур мен. Оон башка дайзыннарыңарга чылча шаптырар силер’ – деп чугаала“ – дээн.

⁴³ Мен силер-биле чугаалашкан мен, ынчалза-даа мени тоовайн, Дээрги-Чаяакчының айтышыкынынга удурланып, тураңар улгадып, даглыг черже үне бердиңер. ⁴⁴ Ол даглыг черниң чурттакчылары – амор чон силерге удур чаалажып үнгеш, силерни арылар ышкаш сывыртап, Сеирден эгелээш, мырыңай Хормага чедир чылча шаап турган. ⁴⁵ Силер ынчан эеп келгеш, Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп, ыглажып турдуңар, а Ол төстериңерни дыңнавайн эрттирип, силерни тоовайн барган. ⁴⁶ Ынчангаш силер Кадеске ол хире үр болган силер ».

Израиль чон Эдом, Моав болгаш Аммоннуң чоогунда

2 «Бис дедир ээпкеш, Дээрги-Чаяакчының меңээ чугаалаанын ёзугаар, Кызыл далай чедер орук-биле ээн кургаг ховуже чорупкаш, Сеир дагларын үр үе дургузунда оюп эртип келген бис. ² Ынчан Дээрги-Чаяакчы меңээ мынча деп чугаалаан: ³ „Бо дагларны чежеге дээр оюп эртип кээр силер, соңгу чүкче ээптиңер. ⁴ Чонга мону айтып-чагы. Силер чаңгыс сөөк ха-дуңмаңар – Исавтың үре-салгалының чурттап турары Сеирни таварып эртер силер. Олар силерден корга бээр, ⁵ ындыг-даа болза, олар-биле дайылдажырындан кичээниңер, чүгө дээрге Сеир дагларын ээлеп чурттаар кылдыр Исавка хүлээдип берген болгаш, оларның черинден силерге идик улдуңу хире-даа чер бербес мен. ⁶ Аъш-чемни олардан акша-биле садып чиңер, сугну база акша-биле садып ижиңер“.

⁷ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар силерниң кылып турар бүгү чүүлдериңерге ачы-буянны хайырлаан, шак бо кончуг улуг ээн кургаг ховуда көжүп чоруп турарыңарны-даа билер болгай; Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар силер-биле дөртен чыл кады чоруп тур, хереглээн бүгү чүвеңерни ап келдиңер. ⁸ Оон Сеирде чурттап турар ха-дуңмавыс болур Исавтың үре-салгалының чаны-биле эрте берип, Арава шынаада Эйлат биле Эцион-Гаверни таварып эрткен оруктан эггеш, Моав ховузунче шиглей чорупкан бис.

⁹ Дээрги-Чаяакчы меңээ мынча дээн: „Моав чонну кызып-кыйба, ооң-биле дайылдашпа, чүгө дээрге Ар хоорайны Лоттуң үре-салгалынга ээледиң каан мен, ынчангаш ооң черинден сеңээ хензиг-даа чер бербес мен“.

¹⁰ (Ооң мурнунда ол черге эмим чон – улуг-шыырак, хөй санныг, Энактың үре-салгалы ышкаш бедик-чаагай улус – чурттап турган. ¹¹ Ол улусту, Энактың үре-салгалын дег, рефалар деп санап турган, а моавтар оларны эмимнер деп адап алган. ¹² А Сеирге ооң мурнунда хоррей чон чурттап турган, оон Исавтың үре-салгалы оларны чер-чуртундан үндүр сывырып, узуткап каапкаш, оларның черин ээлеп алган – израиль чон база Дээрги-Чаяакчының берген өнчүзү болур черни ынчалдыр ээлеп алган болгай.)

¹³ Дээрги-Чаяакчы: „Ам көдүрлүп, Заред хемниң шынаазын кеже бериңер“ – дээрге, Заред шынааны таварып эрте берген бис. ¹⁴ Кадес-Варниден көжүп үнгеш, Заредти кеже берген үевиске чедир үжен сес чыл шуужуп эрткен. Ол үе дургузунда бистиң турлаавыста дайылдажып шыдаар эр улустуң салгалы, Дээрги-Чаяакчының оларга хамаарыштыр даңгыраглап турганы дег, бүрүнү-биле кырлып калган. ¹⁵ Дээрги-Чаяакчының холу оларны, когу үзүлгүжеге чедир, турлагда чон аразындан төндүр узуткап турган. ¹⁶ Ол салгалдың дайылдажып шыдаар эр улузу шупту кырлып, чон аразынга артпаанда, ¹⁷ Дээрги-Чаяакчы меңээ мынча дээн: ¹⁸ „Сен ам Моавтың кызыгаарындан үнүп, Ар хоорайның чаны-биле эртип бар чыдыр сен. ¹⁹ Аммон чонга чоокшулап келген-дир сен. Оларны кызып-кыйба, олар-биле дайылдашпа; аммон чоннуң черинден сеңээ хензиг-даа чер бербес мен, чүгө дээрге ол черни Лоттуң үре-салгалынга{*} ээледиң каан мен“».

²⁰ (Ол чурт рефаларның чурту деп база санаттынып турар, ооң мурнунда аңаа рефалар чурттап турган, а аммоннар оларны замзумимнер деп адап алган. ²¹ Олар улуг-шыырак, хөй санныг, Энактың үре-салгалы ышкаш бедик-чаагай чон болур; Дээрги-Чаяакчы оларны, аммоннар чедип кээрге, узуткап каан. Аммон чон замзумимнерниң черин эжелеп алгаш, аңаа чурттай берген. ²² Исавтың үре-салгалы Сеирге чедип кээрге, Бурган база ынчалдыр кылып, хоррей чонну узуткап каан болгай – олар хоррейлерниң черин эжелеп алгаш, амдыгаа чедир ында чурттап турар. ²³ А Кафтордан чедип келген кафтор чон Газа хоорайга чедир суурларга чурттап турган аввей чонну узуткап кааш, оларның черинге чурттай берген.)

Сигон хаанның тиилеттиргени (Сан. 21:21-26)

²⁴ «Дээрги-Чаяакчы оон мынча дээн: „Көдүрлүп, көжүп үнгеш, Арнон хемниң шынаазын кеже бер; көр даан, сээң холуңга Эсевоннуң амор сөөктүг хааны Сигонну база ооң черин хүлээдип берип тур мен – ооң-биле дайылдажып, ол черни эжелеп ап эгеле. ²⁵ Бо хүнден эгелээш, бүгү чырык черде чоннар сенден коргуп, сүрээдээр кылдыр кылып

каар мен ; сээң дугайыңда дыңнап каан чоннар аажок коргуп, сүрээдээнинден сирилей бээр”.

²⁶ Мен ынчан Кедемот ховузундан Эсевонда Сигон хаанче төлээлекчилерим чорудуптарымга, олар аңаа эп-найырал саналдап, сөс дамчыткан: ²⁷ „Силерниң чериңер таварты эрте бээрин биске чөпшээрер көрүңер. Бис чүгле орук-биле чоруп, оң-даа, солагай-даа талаже эгбейн эрте бээр бис . ²⁸ Аъш-чемиңерни акша-биле садып чиир бис, сууңарны база акша-биле садып ижер бис, чүгле кылаштап эрте берип көрээли. ²⁹ Иорданны кежип, Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың биске берип турар черинге чеде бергижевиске чедир, чериңер таварып эртерин, Сеирде чурттап турар Исавтың үре-салгалы база Арда чурттап турар моавтар дег, биске чөпшээрер көрүңер”.

³⁰ Ынчалзажок Эсевоннуң хааны Сигон биске бодунуң черин таварып эртерин чөпшээрэвээн, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар ону силерниң холуңарга хүлээдип бээр дээш, дошкуурадып база чөрүүлөдип каан; ам ынчалдыр бүткен-даа-дыр!

³¹ Дээрги-Чаяакчы меңээ: „Көр даан, Мен сеңээ Сигонну база ооң черин хүлээдип берип эгеледим, ооң черин эжелеп ап эгелей бер” – дээн.

³² Сигон ынчан бодунуң шупту албаты чону-биле Иааца деп черге биске удур тулчуп үнүп келген. ³³ А Дээрги-Чаяакчы Бурганывыс Сигонну биске хүлээдип бээрге, ону, ооң оолдарын база шупту албаты чонун басып каан бис. ³⁴ Ол үеде бис Сигонга хамааржыр хамык хоорайларны эжелеп алгаш, оларның шуптузунуң чурттакчы чонун бүрүнү-биле узуткап каан бис – эр-даа, херээжен-даа улусту, ажы-төлдү-даа чок кылып, кымны-даа диригге арттырбаан бис. ³⁵ Чүгле оларның мал-маганын база эжелеп алганывыс хоорайларда үнелиг чүүлдерни бодувуска олча-тывыш кылдыр ап алган бис. ³⁶ Арнон хемниң эриинде турар Ароер хоорай биле шынаада турар өске-бир хоорайдан эгелээш , Галаадка чедир биске удур туржуп шыдаар хоорай турбаан, Дээрги-Чаяакчы Бурганывыс оларның шуптузун биске хүлээдип берген. ³⁷ Чүгле аммоннарның черинче чоокшулаваан силер; Иавок хемниң кыдыында база дагларда турар хоорайларынче – Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың оларга дээрин хоруп кааны шупту черлерже – чоокшулаваан силер».

Ог хаанның тиилеттиргени

(Сан. 21:31-35)

3 «Оон өскээр эггеш, Васанче шиглей чорупкан бис. Васанның хааны Ог бодунуң шупту албаты чону-биле Эдрея чанынга биске удур тулчуп үнүп келген. ² Дээрги-Чаяакчы меңээ: „Ол хаандан кортпа, Мен ону, ооң шупту албаты чонун база чуртун сээң холуңга хүлээдип бээр мен; сен ону Эсевонга чуртун чагырып турган амор хаан Сигонну ышкаш аажылаар сен” – дээн .

³ Дээрги-Чаяакчы Бурганывыс Васанның хааны Огту, ооң бүгү албаты чонун бистиң холувуска хүлээдип берген; бис оларны кырып каарывыска, чаңгыс-даа дириг кижиге артпаан! ⁴ Ынчан Огга хамааржып турган хамык хоорайларны эжелеп алган бис; чаңгыс-даа хоорай биске чагыртпайн барбаан: алдан хоорайны – шупту Аргов девискээрни , Ог хаанның күрүнези Васанны чагырып алган бис. ⁵ Ол хоорайлар шупту бедик ханалар-биле, хаалгалар болгаш дээктер-биле быжыглаттынган турган. Дыка хөй быжыглал чок хоорайларны база эжелеп алган бис. ⁶ Эсевоннуң хааны Сигоннуң хоорайларынга кылганывыс дег, хоорай бүрүзүнде чурттап турар эр-даа, херээжен-даа улусту, ажы-төлдү-даа кырып каапкан бис . ⁷ А хамык мал-маганын база ол хоорайларның бүгү үнелиг чүүлдерин олча-тывыш кылдыр ап алган бис.

⁸ Бис ол үеде ийи амор хаанның чагырганы Иорданның чөөн талазында черни – Арнон хемден Эрмон дагга чедир – хунаап алган бис. ⁹ (Сидоннуң чурттакчылары Эрмон дагны Сирион деп адаар, а амор чон ону Сенир деп адаар болган .)

¹⁰ Оргулааш черде турар хамык хоорайларны, бүгү Галаадты база бүгү Васанны – Ог хаанның күрүнезинде Салха биле Эдрея хоорайларга чедир эжелеп алган бис».

¹¹ (Васанның хааны Ог дээрзи арткан сөөлгү рефаларның бирээзи турган чүве-дир . Ооң демир оруну аммоннарның Равва хоорайында ам-даа бар болдур ийин. Кыры дурту-биле хемчээрге, ол оруннуң узуну тос кыры, дооразы дөрт кыры болган.)

Иорданның чөөн талазында черни эжелеп алганы

¹² «Бистиң ынчан эжелеп алган черивисти: Арнон хемниң шынаазының чанында турар Ароер хоорайдан эгелээш, даглыг Галаадтың чартык кезиин – ында турар хамык хоорайлар-биле катай – Рувим биле Гадтың аймактарынга хүлээдип берген мен . ¹³ А Галаадтың арткан кезээ биле Огтуң күрүнези Васанны бүрүнү-биле Манассияның аймааның чартыынга берип каан мен. (Бүгү Аргов девискээрни – бүгү Васанны „рефалар чурту” деп адаар чүве. ¹⁴ Манассияның үре-салгалы Иаир дээрзи бүгү Аргов девискээрни гессур биле мааха аймактарның кызыгаарынга чедир эжелеп алгаш, Васанны бодунуң ады-биле „Иаирниң хоорай-суурлары” деп адап алган, ол ат амдыгаа чедир арткан.) ¹⁵ Махирниң төрөл бөлүүнге Галаадты хүлээдип берген мен . ¹⁶ А Рувим биле Гадтың аймактарынга Галаадтан Арнон хемге чедир черни хүлээдип берген мен; ол черниң бир талакы кызыгаары Арноннуң шынаазының ортузу-биле эрткен, а Иавоктуң шынаазы – аммон чон-биле кызыгаар бооп турган ; ¹⁷ ол ышкаш Иордан хемниң чөөн талазында шынааны база соңгу чүкте

Киннерет хөлден мурнуу чүкте Дус далайның (азы Арава далайының) чөөн талазында Фасги сынның эдээнге чедир черни хүлээдип берген мен.

¹⁸ Ол үеде силерге мынча деп айтып-чагаан мен: „Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар силерге бо черни ээлээр кылдыр берген-дир. Дайылдажып шыдаар шупту эр улузуңар чепсегленгеш, ха-дуңмаңар – израиль чонну баштап алгаш, мурнап чорупсун; ¹⁹ чүгле кадайларыңар, ажы-төлүңер база мал-маганыңар – а силерде мал-маган эңдерик дээрзин билир мен – силерге айтып бергеним хоорайларга артып калзын. ²⁰ Дээрги-Чаяакчы ха-дуңмаңарга база, силерге ышкаш, тайбың чуртталганы хайырлаарга, олар Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның Иорданның барыын талазынга берип турар черин ээлеп аарга, чүгле ынчан силерниң кайыңар-даа мээң хуваап бергеним чериңерже эеп кээп болур“.

²¹ Иисуска база ол үеде: „Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның демги ийи хаанны канчанганын ийи караң-биле көргөн болгай сен; таварып эртериң бүгү күрүнелерни база Ол ынчаар аажылаар. ²² Олардан кортпаңар, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар Боду силерниң талаңарда чаалажып турар болгай“ – деп чагып турган мен».

Моисейниң Ханаанче кирип болбас ужурлуу

²³ «Мен ол үеде Дээрги-Чаяакчыга чаннып тейлеп:

²⁴ „Дээрги-Чаяакчы, Дээргим! Сен Бодуңуң чалчаңга өндүр бедииңни база күчү-күжүңү көргүзүп эгелей бердиң. Сээңи дег ажил-херектерни кылып, Сээңи дег күчү-күштү көргүзүп шыдаар өске бурган дээрде-даа, черде-даа бар бе? ²⁵ Иорданның ындыы чарыынче жеже бергеш, ында чаттылып чыдар эки черни, чараш даглыг черни база Ливан дагларны көөрүн чөпшээрер көрөм!“ – деп турган мен.

²⁶ Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы силерниң хайыңар-биле меңээ килеңней берген турган болгаш, мени тоовайн барган. Ол меңээ мынча дээн: „Болгаан! Меңээ моон соңгаар ынча диве; ²⁷ Фасги сынның бажынче үне бергеш, барыын, соңгу, мурнуу болгаш чөөн чүкче көрүп көр. Караң-биле көрүп ал, чүге дээрге бо Иордан хемни кешпес-тир сен. ²⁸ Иисусту чагып-сурга, ону быжыктырып, сорук кирип каг, чүге дээрге бо чонну баштап чоруур база сээң ам көрүп каарың черни оларга ээлээр кылдыр бээр кижиге – ол-дур“.

²⁹ Оон бис Бет-Фегорнуң дужунда шынаага доктаап туруп алган бис».

Бурганның хоойлузунга чагыртсын дээн чагыг

4 «Ынчангаш, израиль чон, сагыыр кылдыр силерге өөредип турарым дүрүм, хоойлуларны дыңнаңар, оларны күүседир болзуңарза, амы-

тынныг артар силер база ада-өгбеңерниң Бурганы Дээрги-Чаяакчының силерге берип турар черин өнчү кылдыр алыр силер. ² Мээң силерге берип турар айтыышкыннарымга чүнү-даа немевеңер база оон чүнү-даа казываңар; силерге чагып турарым Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның айтыышкыннарын сагыңар. ³ Фегорда Ваал бурганның хайы дээш, Дээрги-Чаяакчының кылган чүвезин караңар-биле көргөн болгай силер: Ваал бурганга мөгейген кижиге бүрүзүн Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар силерниң араңарга амылыг арттырбаан болгай, ⁴ а силер, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарга бердинген улус, шуптуңар амдыгаа чедир дириг-дир силер. ⁵ Көрүңер даан, Дээрги-Чаяакчы Бурганымың меңээ дужааганын ёзугаар, дүрүм, хоойлуларны силерге өөредип кагдым, эжелеп аар дээш кирип турарыңар черге оларны сагыңар. ⁶ Оларны кадагалап, күүседир болзуңарза, өске чоннар мурнунга угаан-сарыылдыг улус бооп көстүр силер, ол чоннар демги бүгү дүрүмнөр дугайында дыңнап кааш: „Шынап-ла, бо өндүр улуг чон угаан-сарыылдыг-дыр!“ – дээр.

⁷ Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстан кажан-даа дуза дилеп кыйгырарывыска, Ооң биске чоогу дег, ындыг чоок бурганнарлыг өске кандыг өндүр улуг чон барыл? ⁸ Мээң бөгүн силерге берип турар бүгү өөредим дег, ындыг чөптүг дүрүм, хоойлуларлыг өске кандыг өндүр улуг чон барыл? ⁹ Чүгле сеткил-сагыжыңарны кадагалаңар, караңар-биле көргениңер Бурганның ажил-херектерин уттуңар халак, олар силерниң назыныңар дургузунда чүрээңерге шыгжаттынып артсын; шак ол ажил-херектерни ажы-төлүңерге-даа, оларның ажы-төлүңге-даа чугаалап бериңер. ¹⁰ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның мурнунга Хорив даг чанынга турганыңарны база Дээрги-Чаяакчының меңээ ынчан: „Чонну Мээң чанымга чыывыт, оларга Бодумнуң сөстөримни дыңнадып берейн – олар дыңнап алгаш, чер кырынга чурттаар назынының дургузунда Менден коргуп өөренип алзын база ажы-төлүн ол бүгүгө өөредип кагзын“ – дээнин чугаалап бериңер.

¹¹ Силер чоокшулай бергеш, даг эдээнге туруп алган силер, а даг дээрниң хиндиинге чедир өөскээн отка бүргедипкен, дүмбей караңгы дүжүп, ону сырый кара булут бүргей берген. ¹² Дээрги-Чаяакчы силерге от иштинден чүве чугаалаан, Ооң чүү дээнин дыңнап турган силер, а омур-дүрүзүң көрбээн силер, чүгле үнүн дыңнаан силер. ¹³ Ол Бодунуң чагыг-керээзин – он айтыышкынны – силерге чарлааш, ону күүседирин дужаагаш, ийи калбак дашка бижип каан. ¹⁴ Ол үеде Дээрги-Чаяакчы меңээ силерни, эжелеп аар дээш кирип турарыңар черге сагыыр кылдыр, дүрүм, хоойлуларга өөредип каарын дужааган».

Дүрзү-бурганнарга мөгееринден кичээндириг

¹⁵ «Сеткил-сагыжыңарны кадагалаңар, Дээрги-Чаяакчы Хорив дагга от иштинден силерге чүве чугаалап турган хүнде Ооң кандыг-даа омур-дүрзүзүн көрбээн болгай силер. ¹⁶ Кичээниңер! Самырап, бодуңарга эр азы херээжен кижиге хевирлиг көргүскен кандыг-бир шуткаан азы чазаан дүрзү кылып алдыңар халак. ¹⁷ Черде бар кандыг-бир мал-маганның, дээрде ужуп чоруур кандыг-бир чалгынныг куштуң дүрзүзүн кылып алдыңар халак; ¹⁸ чер кырында соястап чоруур кандыг-бир амытанның, черден куду деңнелдиг сугларда кандыг-бир амытанның дүрзүзүн кылып алдыңар халак. ¹⁹ Дээрже көргөш, ооң шупту агшериин: хүннү, айны, сылдыстарны көрүп кааш, элзеттирип, оларга мөгейип, бараан болуп эгеледиңер халак, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар ол бүгүнү дээр адаанда шупту өске чоннарга, оларның үлүү кылдыр, хуваап берген болгай, ²⁰ а силерни, Ооң хуу өнчүзү болзун дээш, хайылдырар суугудан ужулган дег, Египеттен үндүрүп эккелген болгай. Ам Бурганның ындыг чону болганыңар көскү-дүр. ²¹ Силерниң хайыңар-биле Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар менче килеңнеп, мээң Иорданның ындыгы чарыынче кешпезимни база Ооң силерге берип турары эки черге кирбезимни даңгыраглаан. ²² Ынчангаш Иорданны кешпейн, бо черге өлүр болган-дыр мен, а силер хемни кешкеш, дуу эки черни эжелеп аар силер. ²³ Чүгле кичээниңер: Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның силер-биле чарган чагыг-керээзин утпаңар база Ооң силерге хоруп дужааганын ёзугаар бодуңарга кандыг-даа хевирлиг дүрзүлөр кылып албаңар. ²⁴ Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар – өрттендир чиир оттур, хүннээчел Бурган-дыр. ²⁵ А ол черге ажы-төлүңер база оларның ажы-төлү төрүттүнүп келгенде, чүве тоовастап, самырап: кандыг-даа хевирлиг дүрзүлөр кылып алгаш, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар мурнунга бузут үүлгедип, Ону хорададып алган дижик силер. ²⁶ Ынчаар болзуңарза, бөгүн дээр биле черни силерге удур херечилер кылдыр кыйгырып, сагындырып тур мен: ээлеп алыр дээш Иорданны кежип турарыңар черден доп-дораан ис чок чиде бээр силер, аңаа үр-даа чурттавайн, узуткаттырып аар силер! ²⁷ Дээрги-Чаяакчы силерни өске чоннарже тоо быдарадып чорудуптар, Ооң силерни аппаары чоннар аразыңа эвээш санныг бооп артар силер. ²⁸ Силер аңаа кижиге холу-биле ыяштан азы даштан кылган, көрүп, дыңнап, чөмөнөп, чыт билип шыдавас бурганнарга бараан болур силер. ²⁹ Ынчалза-даа ол чурттарга Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарже чүткүп, Ону дилеп эгелээр силер; бир эвес Олче бүгү чүлдү-чүрээңер-биле, бүгү сеткил-сагыжыңар-биле чүткүүр болзуңарза, тып чеде бээр силер. ³⁰ Айыыл-халапка алзып

алган туруңарда, келир үеде ол бүгү силер-биле болу бергенде, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарже эглип, Ооң үнүн тооп дыңнаар силер. ³¹ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар – ээ-хайыралыг Бурган-дыр. Ол силерни каапкаш барбас, узуткап кагбас, силерниң ада-өгбеңер-биле чаргаш, даңгыраа-биле шынзыткан чагыг-керээзин утпас».

Дээрги-Чаяакчы – дың чаңгыс ёзулуг Бурган

³² «Бурганның чер кырынга кижини чаяап каан хүнүнден эгелээш, сээң тыптып кээриң мурнунда-ла эрте берген үелерни шинчилеп көр даан: бүгү чырык чер кырынга шак бо ышкаш өндүр улуг херек турган бе азы ол ышкаш чүве дыңналган бе? ³³ Сен ышкаш, Бурганның от иштинден чугаалап турар үнүн дыңнааш безин, дириг арткан өске-бир чон бар бе? ³⁴ Азы өске-бир бурган чедип келгеш, бодунга чонну өске чон аразыңдан ялалар, көскү демдектер, кайгамчык чүүлдер, чаа-дайын, быжыг хол, күчү-күш болгаш аажок коргунчуг байдалдар-биле ап алырын шенээн бе? Египетке, сен көрүп туруңда, Дээрги-Чаяакчы Бурганың ол бүгүнү сен дээш кылган болгай. ³⁵ Дээрги-Чаяакчы Бурган дээрзин, Оон өске Бурган чок дээрзин билип алзын дээш, сеңээ ол бүгүнү көргүскен-дир. ³⁶ Сеңээ сургаал бээр дээш, Ол Бодунуң үнүн дыңнаарын сеңээ дээрден хайырлап, чер кырынга Бодунуң өндүр улуг одун көргүскен, Ооң от иштинден дыңналган чугаа-сөзүн дыңнап турган сен. ³⁷ Дээрги-Чаяакчы сээң ада-өгбеңге ынак болгаш, оларны салгап арткан үре-салгалын шилип алгаш, сени өндүр улуг күчү-күжү-биле Египеттен Боду үндүрүп эккелген. ³⁸ Сенден улуг, күштүг чоннарны сээң мурнундан үндүр сывырыпкаш, оларның черинче сени кирип, черни сээң өнчүң кылдыр хуваап бээр дээш, ынчаар кылган-дыр. Ам ынчалдыр бүткен-даа-дыр. ³⁹ Ынчангаш ам Дээрги-Чаяакчы – өрү дээрде, куду черде Бурган дээрзин, оон өске Бурган чок дээрзин билип ал, ону чүрээңге шыгжап ал. ⁴⁰ Мээң бөгүн сеңээ айтып-чагып турарым Ооң дүрүм, хоойлуларын кадагала, ынчан сеңээ болгаш сени салгап аар үре-салгалыңа эки болур база Дээрги-Чаяакчы Бурганыңың сеңээ кезээ шагда берип турары черге үр чурттаар сен».

Үш хоргадал-хоорайны шилип кааны

(Сан. 35:9-34; Ы. х. к. 19:1-13; Иис. 20:1-9)

⁴¹ Моисей ынчан Иорданның чөөн талазыңа үш хоорай аңгылап каан. ⁴² Ооң мурнунда өжээннөшпейн турган кижизин сагышты-биле эвес, билбейн эндеп каан кижиге ол хоорайларның кайы-бирээзинче десе бергеш, дириг артып каап болур турган. ⁴³ Шилиттинген хоргадал-хоорайлар бо-дур: ээн кургаг ховуда оргулааш черде турар, Рувимниң аймаанга хамааржыр Бецер хоорай,

Галаадта турар, Гадтың аймаанга хамааржыр Рамот хоорай болгаш Васанда турар, Манассияның аймаанга хамааржыр Голан хоорай.

Моисейниң дүрүм-хоойлузунга киирилде

⁴⁴ Моисейниң израиль чонга дамчыткан хоойлузу бо-дур. ⁴⁵ Израиль чон Египеттен хосталып үнген соонда, Моисейниң оларга чугаалаан доктаалдары, дүрүмнери болгаш хоойлулары бо-дур. ⁴⁶ Моисей оларны чонга Иорданның чөөн талазынга, Бет-Фегорнуң дужунда шынаага, Эсевонга чуртун чагырып турган амор хаан Сигоннуң черинге чугаалаан. Ооң мурнунда Моисей Египеттен хосталып үнген израиль чон-биле кады келгеш, Сигонну базып кааш, ⁴⁷ ооң база Васанның хааны Огтуң черлерин – Иорданның чөөн талазынга чурттап чораан ийи амор хаанның черлерин эжелеп алган турган. ⁴⁸ Арнон хемниң эриинде Ароерден эгелээш, Сийон (азы Эрмон) дагга четкен, ⁴⁹ Иорданның чөөн талазында бүгү шынааны ээлээн, Фасги сынның эдээнде Дус далайга четкен черлер ол турган.

Он айтышкын (Хост. 20:1-17)

5 Моисей бүгү израиль чонну чыылдырып алгаш, чугаалаан: «Израиль, дыңна, бөгүн силерге дыңналдыр чугаалаарым дүрүм, хоойлуларны дыңнаңар; оларны өөренип алгаш, күүседирин кызыдыңар. ² Дээрги-Чаяакчы Бурганывыс ·Хорив дагга бистиң-биле чагыг-керээ чарган болгай. ³ Бистиң ада-өгбевис-биле эвес, а бөгүн мында турар дириг улус – бис бүгүде-биле ол чагыг-керээни чарган болгай. ⁴ Дээрги-Чаяакчы ол дагның бажынга силер-биле удур-дедир көржүп алгаш, от иштинден чугаалажып турган; ⁵ а мен ол үеде, Дээрги-Чаяакчының сөстөрүн силерге дамчыдып чугаалаар дээш, Ооң биле силерниң араңарга турган мен, чүге дээрге оттан корткаш, даг бажынче үнмээн болгай силер. Ол ынчан мынча дээн:

⁶ „Мен дээрге сени кул болуп чорааның Египеттен үндүрө берген Бурганың Дээрги-Чаяакчы-дыр мен. ⁷ Сеңээ Менден өске кандыг-даа бурганнар турбазын.

⁸ Бодуңга дүрзү-бурган кылба; өрү дээрде, куду чер кырында болгаш чер адаа сугда чоруур чүвениң кандыг-даа чурук-дүрзүзүн кылба. ⁹ Оларга мөгейбе база бараан болба, чүге дээрге сээң Дээрги-Чаяакчы Бурганың болур Мен – хүннээчел Бурган-дыр мен; Мени хүлээп көрбес улустуң ажы-төлүн, ада-өгбезиниң кем-буруузу дээш, үшкү болгаш дөрткү салгал чедир кезедир мен. ¹⁰ А Меңээ ынак база Мээң айтышкыннарымны күүседир улуска муң салгал чедир энэрелдиг болур мен.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның адын хей черге адава; Дээрги-Чаяакчының адын хей черге адап турар кижини Ол кеземче чокка арттырбас.

¹² Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның дужааганын ёзугаар амыр-дыш хүнүн ыдыктай көрүп, сагып чор. ¹³ Алды хүн дургузунда ажылдап, янзы-бүрү ажыл-херектериң кыл. ¹⁴ А чедиги хүн – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга бараалгаткан амыр-дыш хүнү-дүр. Ол хүнде сен бодуң-даа, сээң оглу-кызың-даа, сээң эр, херээжен кулдарың-даа, сээң шары, элчигениң-даа, бүгү өске мал-маганың-даа, сээң аал-ораныңда турар даштыкы кижиги-даа – дөгереңер кандыг-даа ажыл-херек кылбаңар, сээң эр, херээжен кулдарың база сен ышкаш дыштанып алзын. ¹⁵ Египет черге кул болуп чорааныңны, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сени оортан быжыг холу-биле база күчү-күжү-биле үндүрө бергенин утпайн чор, ынчангаш Дээрги-Чаяакчы Бурганың сеңээ амыр-дыш хүнү доктаадырын дужааган болгай.

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ дужааганын ёзугаар ачаң биле аваңны хүндүлөп чор, ынчан сээң назының узаар база Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ берип турары черге буян-кежиктиг чурттаар сен.

¹⁷ Кижиги өлүрбө.

¹⁸ Кады чурттаан эжиңге өскерилбе.

¹⁹ Оорлава.

²⁰ Өске кижиге удур хоозун херечилел кылба.

²¹ Өске кижиниң кадайынче туралава база өске кижиниң аал-оранын, ооң шөлүн, ооң эр, херээжен кулдарын, ооң буга, элчигенин – өске кижиде бар чүү-даа чүвени алыксава “».

Моисей – чон биле Бурганның аразында эптештирикчи

²² «Дээрги-Чаяакчы ол сөстөрүн чыылган бүгү чонга даг кырынга от, булут болгаш дүмбей караңгы аразындан ыткыр медеглээш, оон өске чүве чугаалаваан. Оон Бодуң сөстөрүн ийи калбак дашка бижээш, ол даштарны меңээ берип каан. ²³ Дүмбей караңгыдан үн дыңнап кааныңда база даг чалбыышталдыр хып турда, сээң аймактарыңның шупту ·баштыңнары база удуртукчулары меңээ чедип келгеш, ²⁴ мынча дээн болгай: „Дыңнап көрөм, Дээрги-Чаяакчы Бурганывыс Бодуң өндүр чырыы биле бедиин биске көргүстү, Ооң от иштинден дыңналган үнүн дыңнадывыс. Бурган кижиги-биле чугаалашкан соонда, ол кижиги дириг артып каарын бөгүн көрдүвүс! ²⁵ Ындыг-даа болза, ам өлгөн херээвис чүл? Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың үнүн ам бир дыңнап кагзывысса, өлүп каар болгай бис, ол кончуг улуг от бисти чиптер болгай. ²⁶ Бис ышкаш, дириг Бурганның от иштинден чугаалап турар үнүн дыңнааш, дириг арткан улус бар бе? ²⁷ Сен бодуң Дээрги-Чаяакчы Бурганывысче чоокшулай бергеш, Ооң чугаалаар бүгү чүвезин дыңнап ал, ооң соонда Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың сеңээ чугаалаан

бүгү чүвезин биске дамчыдар сен, а бис дыңнап алгаш, күүседир бис”.

²⁸ Мээң-биле чугаалажып туруңарда, Дээрги-Чаяакчы дыңнап кааш, меңээ мынча дээн: „Бо чоннуң сеңээ чугаалап турган сөстөрүн дыңнадым. Оларның чугаалап турар бүгү чүвези шын-дыр ; ²⁹ оларның чүректери Менден коргуп, Мээң шупту айтышкыннарымны бүгү назынында сагырыңче туралыг боору кай! Ынчан оларга-даа, оларның үре-салгалыңга-даа кезээ мөңгедэ эки боор. ³⁰ Сен барып, чадырларыңче чана бээр кылдыр оларга чугаала, ³¹ а бодуң маңаа, Мээң-биле кады артып кал. Мен сеңээ оларга өөредип каарың ужурлуг шупту айтышкыннар, дүрүмнер болгаш хоойлуларны чугаалап берейн. А бо улус Мээң оларга ээлээр кылдыр берип турарым черге чеде бергеш, ол бүгүнү күүсетсин”. ³² Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның силерге дужааганын ёзугаар кылырын кызыдыңар, оң-даа, солагай-даа талаже өскээр барбаңар ; ³³ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның силерге эдерерин айтыкан оруу-биле чоруңар, ынчан амы-тынныг артар силер, силерге эки-чаагай болур база ээлеп чурттаар чериңерге узун назы назылаар силер ».

Дээрги-Чаяакчы – дың чаңгыс Бурганывыс

6 «Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның силерге өөредип каарын дужааган айтышкыннары, дүрүмнери болгаш хоойлулары бо-дур. Ээлеп чурттаар дээш бар чыдарыңар черге ол бүгүнү күүсединер. ² Ынчан Дээрги-Чаяакчы Бурганыңардан коргар силер, айтып-чагып турарым Ооң дүрүмнери биле айтышкыннарын боттарыңар, ажы-төлүңер болгаш ажы-төлүңерниң ажы-төлү амыдыралыңар дургузунда сагыыр силер ; ынчан силерниң назыныңар узаар. ³ Дыңна, израиль чон, сеңээ эки-чаагай болзун дээш база ада-өгбеңниң Бурганы Дээрги-Чаяакчының сеңээ чугаалап турганы дег , сүт биле ары чигири агып чыдар байлак черге эңдере өзүп-көвүдээриң дээш, ол бүгүнү күүседирин кызыт.

⁴ Дыңна, Израиль , Дээрги-Чаяакчы Бурганывыс – дың чаңгыс Дээрги-Чаяакчы-дыр! ⁵ Бодуңнуң Бурганың Дээрги-Чаяакчыга бүгү-ле чүлдү-чүрээңден, бүгү-ле сеткил-сагыжыңдан, шыдаар-ла шааңдан ынак бол . ⁶ Бөгүн сеңээ айтып-чагып турар сөстөрүмни сеткил-чүрээңге шыгжап ал. ⁷ Оларны бодуңнуң ажы-төлүңге шиңгээттирип каг , бодуңнуң бажыңыңга олургаш-даа, орукка чорааш-даа, удуп чыдып аарда-даа, оттуп келгеш-даа, ол сөстөр дугайында чугаалап чор . ⁸ Ол сөстөрүмни, сагындырыгыг демдек дег, холуңга баглап ал, олар сээң карактарыңга көскү кертиг дег болзун . ⁹ Оларны бажыңыңның эжииниң кастыктарыңга база хаалганга бижип ал ».

Дээрги-Чаяакчыны уттуп болбазын сагындырганы

¹⁰ «Дээрги-Чаяакчы Бурганың сеңээ бээр бооп, Авраам, Исаак болгаш Иаков ада-өгбеңге даңгыраглааны черже – бодуңнуң тутпааның , чурттаарыңга таарымчалыг улуг хоорайларлыг черже сени кирире бээр; ¹¹ сээң чыып долдурбааның янзы-бүрү эт-хөреңги долган бажыңарны, сээң казып кылбааның кудуктарны, сээң тарывааның виноград сыптары биле олива ыяштары үнген шөлдерни сеңээ бээр, аъш-чемни тоттур чиир сен. ¹² Ынчан кул болуп чорааның Египеттен сени үндүрө берген Дээрги-Чаяакчыны уттуп алдың халак. ¹³ Чүгле Дээрги-Чаяакчы Бурганыңдан корт, чүгле Аңаа бараан бол , чүгле Ооң ады-биле даңгырагла . ¹⁴ Өске бурганнарны – сени долгандыр чурттап турар чоннарның бурганнарын эдербе. ¹⁵ Чүге дээрге сээң Бурганың – чон аразында турар Дээрги-Чаяакчы – хүннээчел Бурган болгай ; ынчаар болзуңза, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның килеңи сеңээ удур кыптыгып, Ол сени чырык чер кырыңга амылыг арттырбас.

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарны, Массасага шенеп турганыңар дег , моон соңгаар шеневеңер . ¹⁷ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның силерге айтып-чагаан айтышкыннарын, доктаалдарын болгаш дүрүмнерин ыяк сагыңар.

¹⁸ Дээрги-Чаяакчының мурнунга чөптүг, эки чүведен кыл, ынчан сеңээ эки-чаагай болур, Дээрги-Чаяакчының ада-өгбеңге бээр бооп даңгыраглап турган черин ээлеп аар сен; ¹⁹ ынчан, Дээрги-Чаяакчының чугаалап турганы дег, Ол сээң хамык дайзыннарыңны сээң мурнуңдан үндүр сывырыптар .

²⁰ Келир үеде сээң оглуң: „Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың силерге айтып-чагып каан доктаалдары, дүрүмнери болгаш хоойлулары чүнү көргүзүп турарыл?“ – деп айтырар болза , ²¹ оглуңга мынча деп харыылаар сен: „Египетке фараоннуң кулдары турган бис, а Дээрги-Чаяакчы бисти быжыг холу-биле Египеттен үндүрө берген . ²² Дээрги-Чаяакчы фараонга удур, ооң шупту чоок улузунга, бүгү Египетке удур өндүр улуг коргунчуг бадыткал демдектерин база кайгамчык чүүлдерни, бис көрүп турувуста, кылган . ²³ Ада-өгбевиске бээр бооп даңгыраглап турганы черже бисти кирип, ону биске ээледир дээш, Ол бисти Египеттен үндүрө берген. ²⁴ Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстан кортсун дээш база бисти амы-тынныг арттырып каар дээш, Дээрги-Чаяакчы биске шупту бо дүрүмнерни күүседирин айтып-чагаан, ынчалзывысса, назынывыс дургузунда биске эки-чаагай болур. Ам ынчалдыр бүткен-даа-дыр. ²⁵ Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың биске айтып-чагаан шупту айтышкыннарын Ооң мурнунга күүседирин кызыдар болзувусса, бис ылап-ла чөптүг-шынныг улус боор бис “».

Израиль – Бурганның шилииттинген чону

7 «Дээрги-Чаяакчы Бурганың эжелеп аар дээш бар чыдарың черже сени киире бээр база хөй чоннарны: хет, гергес, амор, хананей, ферез, хиввей болгаш иевус дээр, сенден хөй санныг, күштүг чеди чонну сээң мурнуңдан үндүр сывырыптар .² Дээрги-Чаяакчы Бурганың ол чоннарны сээң эргеңге хүлээдип бээр, сен оларны базып каар сен. Ынчан оларны бүрүнү-биле узуткап каг , олар-биле эвилелдешпе, оларга хайыра бербе.³ Ол чоннар-биле төрелдешпе : уругларыңны оларның оолдарыңга кадай кылдыр бербе база оларның кыстарын оолдарыңга ап бербе ;⁴ чүге дээрге олар сээң үре-салгалыңны Дээрги-Чаяакчыдан ойталаарынче күткүдерге, үре-салгалың өске бурганнарга бараан болуп эгелээр, ынчан Ооң килеңи чонче кыптыгар, Ол сени удавайн узуткап кааптар .

⁵ Ол чоннарны мынчаар аажылаар ужурлуг силер. Оларның өргүл салыр бедигээштерин үрегдеп бузуп, даш көжээлерин чуура шаап, Ашера бурганга тураскааткан ыяштарын кезип кааптыңар база дүрзү-бурганнарын өрттедиптиңер .⁶ Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга хамааржыр ыдыктыг чон-дур сен , чер-делегейде бар бүгү чоннарның аразыңдан Бодунуң улуг үнелиг өнчү-хөреңгизи болзун дээш , Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар силерни шилип алган.⁷ Өске чоннардан хөй санныг дээш, Ол силерни шилип, хүлээп албаан-на болгай, бүгү чоннар аразында эң эвээш санныг-ла болгай силер .⁸ А Дээрги-Чаяакчы силерге ынак болгаш база ада-өгбеңерге берген даңгыраан күүседир дээш, силерни Египеттен быжыг холу-биле үндүрүп, кулданышкыңдан база Египеттиң хааны фараоннуң холундан адырып хостаан болгай.

⁹ Дээрги-Чаяакчы Бурганың – Ооң чагыг-керээзин сагыыр база Аңаа ынак, Ооң айтышкыннарын сагып чоруур улустуң муң дугаар салгалыңга чедир энерелин хевээр арттырар Бурган , бүзүрелдиг Бурган дээрзин билип ал.¹⁰ А Ону көөр хөңнү чок улустуң боттарын Ол кезедип, узуткаар. Ону көөр хөңнү чок кижиниң бодун Ол саадатпайн кезедир .¹¹ Ынчангаш күүседир кылдыр мээң бөгүн сеңээ берип турарым айтышкыннар, дүрүмнер болгаш хоойлуларны сагы».

Дыңнангыр чорук дээш шаңнал

¹² «Бир эвес шак ол дүрүмнерни тооп дыңнаар, сагыыр база күүседир болзуңза, Дээрги-Чаяакчы Бурганың, ада-өгбеңге даңгыраглаанын ёзугаар , Бодунуң чагыг-керээзин болгаш энерелдин хевээр арттырар.¹³ Дээрги-Чаяакчы сеңээ ынак болур, ачы-буянын хайырлаар: сени өстүрүп-көвүдөдип, хөй ажы-төлдүг кылып каар, Ооң сеңээ бээр бооп

ада-өгбеңге даңгыраглааны черге элбек дүжүттү, хөй далган-тарааны, арага-суксунну, олива үзүн хайырлаар, бода база шээр малыңга хөй төлдерни хайырлаар.¹⁴ Өске бүгү чоннарга бергенинден хөй ачы-буянын алыр сен; ажы-төл чок эр, херээжен улус турбас , мал-маганың база кызыравайн, чаш төлдүг болур.¹⁵ Дээрги-Чаяакчы кандыг-даа аарыг-аржыкты сенден чайладып кааптар, Египетке көргениң, сээң билириң хоралыг аарыгларны сенче халдатпас , харын ол аарыгларны сени көөр хөңнү чок бүгү улуска чыпшырып каар.¹⁶ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сээң эргеңге хүлээдип бээри бүгү чоннарны сыырыптар сен; оларга хайыра бербе, оларның бурганнарыңга мөгейбе – ол дээрге сеңээ салган четки-дир .

¹⁷ Бир эвес ишти-хөңнүңде: „Ол чоннар менден хөй санныг-дыр, оларны канчап үндүр сывырып шыдаар мен“ дээр болзуңза, канчалза экил?¹⁸ Олардан кортпа, Дээрги-Чаяакчы Бурганың фараонну база бүгү Египетти канчанганын сактып кел.¹⁹ Карааң-биле көргениң өндүр улуг кеземчелерни, бадыткал демдектерин, кайгамчык чүүлдерни база Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сени Египеттен үндүре берген быжыг холун, күчү-күжүн сактып кел. Дээрги-Чаяакчы Бурганың сээң коргуп турарың бүгү чоннарны база ынчаар аажылаар .

²⁰ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар улуг арыларың оларже ыдыптар . Силерден дезип, чаштына бергеш, дириг арткан шупту улус узуткаттырып каар.²¹ Ол чоннардан сүртеве, Дээрги-Чаяакчы Бурганың – сээң чонуңуң аразында турар өндүр улуг болгаш сүртенчиг Бурган болгай .²² Дээрги-Чаяакчы Бурганың ол чоннарны сээң мурнуңдан чоорту үндүр сывырар; оларны дораан-на узуткап каарың болдунмас, оон башка шөлдерге черлик аң-мең көвүдөп, сеңээ айыылдыг апаар .²³ Дээрги-Чаяакчы Бурганың ол чоннарны сээң эргеңге хүлээдип бээр, олар медээжок мөгүдөп, дүвүрээш, узуткаттырып аар.²⁴ Дээрги-Чаяакчы Бурганың ол чоннарның хааннарын сээң холуңга хүлээдип бээрге , оларның ады чырык чер кырыңга уттундура бээр кылып каар сен; сеңээ удур кым-даа туржуп шыдавас , алызы барып, оларны узуткап каар сен.²⁵ Ол чоннарның бурганнарының дүрзүлерин отка өрттедивит, оларны каастап шыпкан алдын, мөңгүннү алыксава , оон башка ол каасталгалар сеңээ салган дузак апаар, ол дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга чүдек-бужар чүүлдер-дир.²⁶ Бажыңыңче ыңдыг чүдек-бужар чүүлдерни киирбе, оон башка, сени база, оларны ышкаш, узуткап каар ужурлуг – ол чүүлдерни чүдек-бужар деп санап, ческин – ол дээрге узуткаттырар ужурлуг чүүлдер-дир».

Эки амыдырай бергеш, Бурганны утуп болбазы

8 «Бөгүн силерге айтып-чагып турарым шупту айтышкыннарын күүседирин кызыдыңар,

ынчан амы-тынныг артып, өзүп-көвүдээр силер база Дээрги-Чаяакчының ада-өгбеңерге бээрин даңгыраглаан черинге чеде бергеш, ону эжелеп аар силер. ² Дээрги-Чаяакчы Бурганың сени ам дөртөн чыл дургузунда ээн кургаг ховуда эдертип чоруп тур, ол орукту утпа; Ол сени томаартырын күзеп, сени шенеп, сеткил-сагыжыңда чүнү шыгжап чорууруңну – Ооң айтышкыннарын сагыыр-сагывазыңны билип алыксаан-дыр. ³ Ол сени томаартып, аштаткан соонда, сээң-даа, ада-өгбеңниң-даа билбези манна-биле ашкарып-чемгерип турган. Кижиде амытан чүгле хлеб-биле эвес, а Дээрги-Чаяакчының чугаалаан бүгү чүвезиниң ачызында амыдыраар дээрзин Ооң сеңээ билиндириксээни ол. ⁴ Ам дөртөн чыл дургузунда сээң кеткен хевиң элеп көрбеди, будуң черле ышпады. ⁵ Ада кижиниң оглун сургаары дег, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңны сени сургап турарын медереп билип аар сен. ⁶ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы Бурганыңны айтышкыннарын сагы, Ооң оруун эдер, Оон коргуп чор.

⁷ Дээрги-Чаяакчы Бурганың сени эки черже эдертип бар чыдар болгай. Ол дээрге хемнерлиг, кара сугларлыг, шынаалар биле дагларда суг баштары аттыгып үнүп чыдар чер-дир; ⁸ кызыл-тастыг, арбайлыг, виноград сыптары, фиға, гранат болгаш олива ыяштары үнген, ары чигирлиг чер-дир; ⁹ аъш-чемни мага хандыр чириң, чединмес деп чүве билбес бооруң чер-дир; даштардан демирни, даглардан чести чоңа шаап ап болур чер-дир. ¹⁰ Ол черге аъш-чемни тоттур чиир сен, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңны сеңээ берген эки чери дээш, Ону алгап-йөрээр сен.

¹¹ Кичээн! Мээң бөгүн сеңээ айтып-чагып турарым Дээрги-Чаяакчы Бурганыңны айтышкыннар, дүрүмнер болгаш хоойлуларын сагывайн баарындан база Ону уттуптарындан кичээн. ¹² Аъш-чемни тоттур чиир сен, эки бажыңнар тудуп алгаш, оларны ээлеп чурттай бээр сен. ¹³ Бода-даа, шээр-даа малың дыка өзүп-көвүдээр, хөй алдын-мөңгүнүг апаар сен, бүгү эт-хөреңгиң аажок хөй болу бээр! ¹⁴ Ынчан кул болуп чорааның египет черден сени үндүрө берген Дээрги-Чаяакчы Бурганыңны уттуп, улуургай бердиң халак. ¹⁵ Ол сени хоранныг курт-чыланнарлыг, суг чок, кургап калган черлерлиг улуг, коргунчуг ээн кургаг хову таварты эрттире берген болгай; Ол сеңээ кадыг хаядан сугну үндүр аксып берген болгай. ¹⁶ Ол сени ээн кургаг ховуга ада-өгбеңниң билбези манна-биле чемгерип турган болгай. Сени томаартыр, шенээр дээш база соонда сеңээ ачы-буян көргүзөр дээш, Ол ынчаар кылып турган. ¹⁷ Ишти-хөңнүңде: „Мээң күжүм, быжыг холум бо байлакты меңээ олчалап тып берди“ дей бердиң халак. ¹⁸ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңны утпайн чор, чүге дээрге сээң ада-өгбеңге даңгыраглааны Бодунуң чагыг-керээзин шынзыдарын күзээш, Ол сеңээ байлак

олчалап тывар күштү берип турар. Ам ынчалдыр бүткен-даа-дыр.

¹⁹ А бир эвес Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарны уттуп, өске бурганнар эдерип, оларга бараан болуп, мөгеер болзуңарза, бөгүн баш бурунгаар сагындырып тур мен: өлүрүңер чайлаш чок.

²⁰ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның үнүн тооп дыңнаваз болзуңарза, Ооң силерниң мурнуңарга узуткап турар чоннары дег, бодуңар база узуткаттырып аар силер! »

Чоннуң дыңнангыр эвези

9 «Дыңна, израиль чон! Сен ам Иорданны кечип, сенден улуг болгаш күштүг, быжыглалдары дээрге чедип турар улуг хоорайларлыг чоннарның черин эжелеп аар деп турар-дыр сен. ² Ында Энактың үре-салгалы: бедик-чаагай, улуг-шыырак улус чурттап турар, оларның дугайында билир сен база „Энактың үре-салгалыңа удур кым туржуп шыдаарыл?“ дээнин дыңнаан сен. ³ Ам билип ал: Дээрги-Чаяакчы Бурганың, өрттендир чиир от дег, сээң мурнуңда бар чыдар. Дээрги-Чаяакчы ол чоннарны узуткаар база сээң мурнуңга сөгүртүр; Ооң сеңээ азап турганы дег, удатпайн оларны үндүр сывырып, узуткап каар сен.

⁴ Дээрги-Чаяакчы Бурганың ол чоннарны сээң мурнуңдан үндүр сывырып эгелээрге, ишти-хөңнүңде: „Чөптүг-шынныг боорумга, Ол мени бо черни ээлеп чурттаар кылдыр эккелди“ дивейн көр. Чок! Дээрги-Чаяакчы ол чоннарны сээң мурнуңдан боттарының кем-буруузу дээш үндүр сывырып турар. ⁵ Чөптүг-шынныг, мөзүң эки болгаш, ол черге чеде берип, ону өңчү кылдыр алыр деп турарың ол бе? Чок! Дээрги-Чаяакчы Бурганың ол чоннарны сээң мурнуңдан кем-буруузу дээш кезедири-биле, сээң ада-өгбең: Авраам, Исаак болгаш Иаков оларга даңгыраглаан сөзүн күүседире-биле үндүр сывырып турар болгай. ⁶ Ынчангаш билип ал: Дээрги-Чаяакчы Бурганың бо эки черни чөптүүң дээш ээлээр кылдыр бербейн турар, харын чөрүү чон-на болгай сен!

⁷ Дээрги-Чаяакчы Бурганы ээн кургаг ховуга кайы хире хорададып келгениңерни утпайн сактып чоруңар: египет черден көжүп үнген хүнүңерден эгелээш, бо черге чедип келгениңерге чедир Дээрги-Чаяакчыга удурланып келген болгай силер. ⁸ Хорив даг чанынга безин Дээрги-Чаяакчыны хорададып алган силер, Ол килеңнээш, силерни узуткап каарының кырында турду. ⁹ Мен ол үеде Дээрги-Чаяакчының силер-биле чарган чагыг-керээзин бижээн ийи калбак дашты хүлээп аар дээш, даг бажынче үне бергеш, аңаа аъш-чем чивейн, суг ишпейн, дөртөн дүн-хүннү эрттирген мен. ¹⁰ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң холу-биле айтышкыннар оюп бижээн ийи калбак дажын ап берген; чыгып келген хүнүңерде Дээрги-Чаяакчының даг бажынга, от иштинге чугаалаан

шупту сөстөрүн ол даштарда оюп бижип каан болган .

¹¹ Дөртен дүн-хүн эрткен соонда, Дээрги-Чаяакчы меңээ чагыг-керээни бижээн ийи калбак дашты ап берген. ¹² Ол меңээ: „Туруп келгеш, доп-дораан моон дүже бер, чүгө дээрге сээң Египеттен үндүрө берген чонуң самыырап ат болду: олар Мээң айтып бергеним оруктан дүргени кончуг өскээр баргандыр, боттарынга дүрзү-бурган шуткуп алган-дыр“ – дээн .

¹³ Оон Дээрги-Чаяакчы меңээ: „Бо чоннуң чөрүүзүн көрүп тур мен, дедири кончуг чон чүве.

¹⁴ Мени соксатпа, Мен оларны узуткап кааптайн, оларның адын чырык чер кырындан балап кааптайн , а сени олардан күштүг болгаш хөй санныг чоннуң өгбези кылып каайн “ – деп чугаалаан. ¹⁵ Мен эргилгеш, оду чалбыышталдыр кыпкан дагдан дүже берген мен, чагыг-керээни бижээн ийи калбак дашты ийи холумга тудуп алган мен. ¹⁶ Көөрүмгө, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарга удур бачыт үүлгедип, бодуңарга бугажык дүрзүзү шуткуп ап, Дээрги-Чаяакчының силерге айыткан оруундан дүргени кончуг өскээр барган болган силер. ¹⁷ Ийи калбак дашты ийи холум-биле тудуп алгаш, оларны силер көрүп туруңарда, черже октап, буза шаап каапкан мен.

¹⁸ Оон Дээрги-Чаяакчының мурнунга доңгая кээп дүшкеш, ооң мурнунда дег, дөртен дүн-хүн дургузунда ээрежип, аъш-чем-даа чивээн, суг-даа ишпээн мен . Дээрги-Чаяакчыны килеңнедип, Ооң мурнунга бузут үүлгедип турганыңар дээш – кылган шупту бачыдыңар дээш ээрежип турганым ол .

¹⁹ Дээрги-Чаяакчының коргунчуг килеңинден коргуп, Ол хорадай бергеш, силерни чок кылып каар ирги бе деп сестип турган мен. Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы ол удаада база мени тоопкан. ²⁰ Дээрги-Чаяакчы Ааронга база аажок килеңнээш, ону чок кылып каар деп бодаан, а мен ынчан Аарон дээш база мөргүп турган мен. ²¹ Силерниң бачыт үүлгедип, шуткуп алган бугажыңарны алгаш, өрттедипкен мен; ону чуура шаап, довурак дег үүрмектеп каапкаш, ооң хүлүн дагдан агып баткан хемче киир чажыпкан мен .

²² Силер Тавера, Масса болгаш Киброт-Гаттаавага база Дээрги-Чаяакчыны хорадаткан силер .

²³ Дээрги-Чаяакчы силерни Кадес-Варниден чорудуп: „Баргаш, Мээң силерге берип турарым черни эжелеп алыңар“ – дээрге, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның айтышыңарнынга удурланып, Аңаа бүзүрөвейн барган силер, Ону тооп дыңнаваан силер . ²⁴ Силерни танып билип алган хүнүмден эгелээш, Дээрги-Чаяакчының аайыңга кирбес улус чордуңар.

²⁵ Дээрги-Чаяакчының мурнунга доңгая кээп дүшкеш, дөртен дүн-хүн дургузунда ээрежип дилеп келген мен, чүгө дээрге Ол силерни узуткап каар деп турган. ²⁶ Дээрги-Чаяакчыга мынча деп мөргүл кылган мен : „Дээрги-Чаяакчы, Дээргим! Бодуңуң

өнчүң болур чонну узуткавайн көр. Сен ону Бодуңуң өндүр бедииң-биле хостааш, күштүг холуң-биле Египеттен үндүрө берген болгай сен. ²⁷ Бодуңуң чалчаларың: Авраам, Исаак болгаш Иаков оларны бодап кел – бо чоннуң чөрүүзүнче, ооң кем-буруузуңче база бачыттарынче көрбейн көр. ²⁸ Бисти оон үндүрө бергениң черниң чурттакчылары: ‘Дээрги-Чаяакчы Бодуңуң чонун оларга аазаан черинге чедирип шыдавайн барып, оларга хөңнү чок апаргаш, өлүрүп каары-биле ээн кургаг хову же эдертип эккелди’ – деп чугаалавазын . ²⁹ А израильчилер дээрге Сээң өндүр улуг күш-шыдалың-биле база күчүлүг холуң-биле Египеттен үндүрө берген чонуң-дур, Бодуңуң өнчүң-дүр “».

Чагыг-керээни чаартканы

(Хост. 34:1-4)

10 «Дээрги-Чаяакчы ынчан меңээ: „Бодуңга мурнундагы калбак даштар ышкаш ийи калбак даштан чондуруп алгаш, Менче, даг бажынче үнүп кел, ыяш аптарадан база чазап ал . ² Мен ынчан ол калбак даштарга сээң буза шаап каапканың даштарга турган сөстөрүни оюп бижип каар мен. Сен чаа даштарны ыдыктыг аптараже суп каар сен “ – дээн чүве.

³ Мен акация ыяжындан аптара чазап алгаш , биеэги даштар ышкаш ийи калбак даш чондургаш, ол даштарны тудуп алгаш, дагже үне берген мен.

⁴ Дээрги-Чаяакчы чыгып турган хүнүңерде силерге от иштинден чугаалааны он айтышыңарны ол ийи калбак дашка, ооң мурнунда бижээни ышкаш, бижип каан болгаш ол даштарны меңээ ап берген .

⁵ Мен эргилгеш, дагдан бада бергеш, Дээрги-Чаяакчының меңээ дужааганын ёзугаар, калбак даштарны чазап алган аптарамче суп каан мен, олар ында шыгжаттыңар .

⁶ (Израиль чон Беерот-Бене-Яакандан көжүп үнгөш, Мосера дээр черге чеде берген ; Аарон аңаа мөчөөн, ону ол-ла черге орнукшудуп каан . Ооң оглу Элеазар ачазының орнунга бараалгакчы апарган. ⁷ Чон оортан Гудгодче, Гудгодтан – хемнерлиг Иотвафа дээр чуртче көжүп үнгөн . ⁸ Ол үеде Дээрги-Чаяакчы Левийниң аймаан Ооң чагыг-керээнин шыгжаан аптараны көдүрүп дажыглаар, Аңаа бараан болуп, Ооң мурнунга турар база Ооң ады-биле чонну йөрээр кылдыр өске аймактардан аңгылап каан – амдыгаа чедир ындыг бооп турар. ⁹ Ынчангаш Левийниң аймаа өске ха-дуңма аймактар-биле кады хуваагылыг чер, үлүг албаан, а Дээрги-Чаяакчы Бурганыңың аңаа чугаалап турганы дег, Ол Боду ооң үлүү болур.)

¹⁰ Мен даг бажыңга, биеэги үеде дег, дөртен дүн-хүннү эрттирген мен ; Дээрги-Чаяакчы ол удаада база мени тооп көрүп, сени узуткавас деп шиитпирлээн. ¹¹ Оон Дээрги-Чаяакчы меңээ: „Баргаш, бо чонну баштап чорувут, оларга бээр бооп ол чоннуң ада-өгбезинге даңгыраглааным черни олар барып эжелеп алзын“ – деп чугаалаан ».

Ыдыктыг хоойлунуң алыс ужур-утказы

¹² «Израиль чон, ам дыңна: Дээрги-Чаяакчы Бурганың сенден чүнү негеп турарыл? Ол чүгле Дээрги-Чаяакчы Бурганыңдан коргарыңны, Ооң шупту оруктарын эдерериңни, Аңаа ынак бооруңду, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга бүгү чүлдү-чүрээңден, бүгү сеткил-сагыжыңдан бараан бооруңду база ¹³ бөгүн сеңээ айтып-чагып турарым Дээрги-Чаяакчының айтыышкыннарын, дүрүмнерин сагыырыңны күзеп турар. Ынчан сеңээ эки-чаагай болур .

¹⁴ Дээр, эң бедик дээр, чер, ында бар бүгү чүве Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарга хамааржыр , ¹⁵ ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы чүгле силерниң ада-өгбеңерни чоок хүлээп көрүп, оларга ынак апарган, оларны салгап арткан үре-салгалы болур силерни өске шупту чоннар аразындан шилип алган – ам ынчалдыр бүткен-даа-дыр.

¹⁶ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчыга хамааржырыңарны демдектеп, чүректериңер арыглап алыңар , моон соңгаар чөрүү болбаңар . ¹⁷ Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар – бурганнарның Бурганы , дээргилерниң Дээргизидир , өндүр улуг, күчү-күштүг, сүртенчиг Бургандыр. Ол улусту ылгай көрбес база хээли албас ; ¹⁸ Ол өскүс кижиге, дулгуяк херээженге болчуп, чөптүг шиитпирни үндүрер ; Ол өскээртен келген кижиге ынак, аңаа аъш-чем биле идик-хепти берип турар. ¹⁹ Силер база өскээртен келген кижиге ынак болуңар, чүге дээрге бодуңар база египет черге өскээртен келген улус бооп чораан болгай силер .

²⁰ Чүгле Дээрги-Чаяакчы Бурганыңдан коргуп чор, Аңаа бараан бол, Ооң-биле коштунчу бер, Ооң ады-биле даңгырагла . ²¹ Ол – сээң макталыңга төлептиг, Ол – сээң Бурганың, Ол сен дээш, ийи карааң-биле көрүп туруңда, өндүр улуг, сүрээденчиг чүүлдерни кылган. ²² Ада-өгбең Египетке чедип кээрде, чеден борбак кижиге турган , а ам Дээрги-Чаяакчы Бурганың сени дээрде сылдыстар дег хөй санныг чон кылып каан ».

Дээрги-Чаяакчының өндүр улуг ажыл-херектери

11 «Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарга ынак болуңар, Ооң сагызын деп дужааган бүгү чүвезин, Ооң дүрүмнерин, хоойлуларын болгаш айтыышкыннарын кезээде сагып чоруңар. ² Бөгүн Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның сургаалын бодап келиңер. Бо бүгүнү билбес, көрбээн ажы-төлүңер-биле эвес, а силер-биле чугаалажып тур мен. Силер харын бо бүгүнү билир силер – Ооң өндүр бедин, быжыг холун, күчү-күжүн, ³ Ооң бадыткал демдектерин, Египеттиң хааны фараонну, фараоннуң бүгү чуртун канчанганын билир силер. ⁴ Дээрги-Чаяакчының египет аг-шеригни, оларның

дайынчы аъттарын, тергелерин канчанганын, олар силерни сүрүп бар чыдырда, Кызыл далайның суунга дүжүрүп, чылча шаап каанын , бөгүнге чедир-даа ол байдал өскерилбээнин билир силер; ⁵ бо черге чедип келгижеңерге чедир, ээн кургаг ховуга Ооң силерни канчанганын билир силер ; ⁶ Рувимниң үре-салгалы болур Элиавтың оолдары Дафан биле Авиронну Ооң канчанганын: чер аксын аазадыпкан дег болуп, бүгү израиль чон көрүп турда, оларны, өг-бүлелерин, чадырларын – оларның аал-оранын бүрүнү-биле сыырыпканын билир силер . ⁷ Дээрги-Чаяакчының кылып турган хамык өндүр улуг ажыл-херектерин карааңар-биле көргөн болгай силер».

Израильге аазаттыңан чер дээш Бурганның сагыш човаашкыны

⁸ «Мээң бөгүн силерге айтып-чагып турарым шупту айтыышкыннарны сагыңар, ынчан силер күш кире бээр силер база барып эжелеп аар дээш Иорданны кежип, кирер деп турарыңар черни эжелеп ап шыдаар силер; ⁹ ынчан шак ол черге – Дээрги-Чаяакчының ада-өгбеңерге база оларның үре-салгалыңга бээр бооп даңгыраглааны , сүт болгаш ары чигири агып чыдар байлак черге узун назы назылаар силер.

¹⁰ Сээң эжелеп аар дээш бар чыдар чериң египет чер дег эвес болур. Оон үнүп келгениң египет черге болза, үрезиниң тарып алгаш, тарымал үнүштүг сесерликте дег, будуң күжү-биле суггарып аар турган болгай сен. ¹¹ А сээң эжелеп аар дээш кежип бар чыдар чериң даглар болгаш шынааларлыг, дээрден чаъс чаарга, ооң суун ижип аар чер-дир ; ¹² Дээрги-Чаяакчы Бурганың ол чер дээш сагыш салып турар, Ол бүдүн чыл дургузунда ону карактаар .

¹³ Мээң бөгүн силерге айтып-чагып турар айтыышкыннарымны тооп дыңнаар: Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарга ынак боор, Аңаа бүгү чүлдү-чүрээңерден, бүгү сеткил-сагыжыңардан бараан болур болзуңарза , ¹⁴ Дээрги-Чаяакчы силерниң чериңерге күскү-даа, часкы-даа чаъсты чогуур үезинде чагдырар, ынчан тарааңарны ажаап, виноградаңар арагазын, оливаңар үзүн белеткеп аар силер . ¹⁵ Ол силерниң шөлүңерге мал-маганыңар чиир оът-сигенни өстүрүп бээр , силер база тоттур чиир аъш-чемниг болур силер.

¹⁶ Ынчалза-даа кичээниңер – чүрээңер дуурайлатпазын база чайгыла бергеш, өске бурганнарга бараан болуп, мөгейбеңер! ¹⁷ Ынчаар болзуңарза, Дээрги-Чаяакчының килеңи силерге кыптыгып, Ол дээрни дуглап каарга, чаъс чагбастай бээр , чер дүжүдүн берип шыдавайн баар; Дээрги-Чаяакчының силерге берип турары эки черге удавайн өлүп чиде бээр силер».

Израильдин шилилгези

¹⁸ «Ынчангаш мээң ол сөстөрими чүрээңерге, сеткил-сагыжыңарга шыгжап алыңар, оларны, сагындырыглыг демдек дег, холуңарга баглап алыңар, олар силерниң карактарыңарга көскү кертиг дег болзун . ¹⁹ Бажыңарга олургаш-даа, орукка чорааш-даа, удуп чыдып аарда-даа, оттуп келгеш-даа, ол сөстөрими дугайында чугаалап, оларны ажы-төлүңерге өөредип калыңар . ²⁰ Оларны бажың эжииниң кастыктарыңа база хаалгаңарга бижип алыңар . ²¹ Ынчан силер-даа, ажы-төлүңер-даа Дээрги-Чаяакчының ада-өгбеңерге бээр бооп даңгыраглаан черинге, дээрниң чер кырында кезээде турары дег, үр чурттаар силер.

²² Бир эвес силерге күүсетсин дээш айтып-чагып турарым шупту айтыышкыннары сагыыр: Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарга ынак болур, Ооң шупту оруктарын эдерер, Ооң-биле коштунчу бээр болзуңарза, ²³ Дээрги-Чаяакчы силерниң мурнуңардан бүгү чоннарны сывырып чорудуптар, силерден улуг, күштүг чоннарның черин эжелеп аар силер; ²⁴ будуңар баскан кандыг-даа чер силерни болур – чериңерниң кызыгаары ээн кургаг ховудан Ливан дагларыңа чедир, Евфрат хемден Барыын далайга чедир шөйлүр . ²⁵ Кым-даа силерге удур туржуп шыдавас : Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар, силерге азап турганы дег, силерниң будуңар баскан чер бүрүзүндө улусту силерден коргуп, сүрээдээр кылып каар.

²⁶ Көрүңер даан, мен силерге азы йөрээшкени, азы каргышты шилип аарын саналдап тур мен . ²⁷ Бир эвес Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның бөгүн силерге айтып-чагып турарым айтыышкыннарын тооп дыңнаар болзуңарза, йөрээттирип, ачы-буян алыр силер , ²⁸ а бир эвес Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның айтыышкыннарын тооп дыңнавайн, бөгүн силерге айтып-чагып турарым оруктан өскээр барып, билбес чорааныңар бурганнар соо-биле чоруур болзуңарза, каргаттырар силер .

²⁹ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар эжелеп аар дээш кирип турар чериңерге силерни чедире бээрге, Гаризим дагга йөрээл сөзүңер чугаалаңар, а Гевал дагга каргыш сөзүңер чугаалаңар . ³⁰ Ол даглар Иорданның барыын талазы-биле чоруткан оруктуң ындында, хемниң шынаазында чурттаан хананейлерниң черинде, Галгал хоорайның дужунда, Морэ деп дуб ыяштыг черде турар-ла болгай . ³¹ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның силерге берип турар черинге чедип, ону эжелеп аар дээш, Иорданны кежип турар-дыр силер; ол черни эжелеп алгаш, аңаа чурттай бээр силер.

³² Ынчангаш мээң бөгүн силерге берип турарым шупту дүрүм, хоойлуларны сагыырын кызыдыңар».

Бурганга мөгеер
дың чаңгыс чер

12 «Ада-өгбеңерниң Бурганы Дээрги-Чаяакчының силерге ээлээр кылдыр берип турар черинге, аңаа чурттап кээр бүгү үеңерде күүседирин кызыдар уjurлууңар дүрүм, хоойлулар бо-дур.

² Силерниң үндүр сывырып турарыңар чоннарның боттарының бурганнарыңа бараан болуп турар черлерин: олар бедик дагларга-даа, тейлерге-даа, хөлегелиг саглагар ыяштар адаанга-даа турар болза, чок кылып кааптыңар . ³ Оларның өргүл салыр бедигээштерин бузуп, даш көжээлерин чуура шаап, Ашера бурганга тураскааткан ыяштарын өрттедип, бурганнарының дүрзүлерин чылча шаап кааптыңар ; ол черге оларның аттарының дугайында безин сактыышкынны узуткап кааптыңар.

⁴ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарга ынчалдыр мөгейбес уjurлуг силер. ⁵ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар силерниң шупту аймактарыңарның ээлеп чурттаар черлеринден Бодунуң ат-алдарының турумчуур черин шилип алыр. Бурганга мөгеер дээш, шак ол черге чедип кээп турар силер . ⁶ Ынаар бүрүн өрттедир болгаш өске-даа өргүлдериңерни, дүжүдүңер биле малыңарның Бурганга хамааржыр оннуң бир кезиин, тускай хуу өргүлдериңерни, даңгырак күүседип база эки тура-биле салып турар өргүлдериңерни, бода-даа, шээр-даа малыңарның дун төлдерин эккээр силер. ⁷ Ол черге өг-бүлелериңер-биле Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның мурнунга аштанып-чемненир силер, Ооң ачы-буянының ачызында чедип алган бүгү чүвеңер дээш өөрүп-хөглээр силер .

⁸ Кижин бүрүзү бодунуң шынныг деп санаар аайы-биле бөгүн мында кылып турары дег, ол черге ынчаар кылбас уjurлуг бис . ⁹ Силер ам-даа амырдыш черинче – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның силерге хуваап берип турар черинче кирбээн-дир силер. ¹⁰ А Иорданны кешкеш, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның силерге хуваап берип турар черинге чурттай бээриңерге, Ол силерни бүзээлээн дайзыннарыңарның шуптузундан адырып, амырдышты хайырлаар, ынчан айыыл чок чурттай бээр силер . ¹¹ Ынчан Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның Бодунуң ат-алдары аңаа турумчузун дээш шилип алыр черинче мээң силерге айтып-чагып турар бүгү чүвемни: бүрүн өрттедир болгаш өске-даа өргүлдериңерни, дүжүдүңер биле малыңарның оннуң бир кезиин, тускай хуу өргүлдериңерни болгаш Дээрги-Чаяакчыга даңгырак бергеш, салып турар шупту шилиттинген өргүлдериңерни эккээр силер. ¹² Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның мурнунга шупту: боттарыңар, оглу-кызыңар, эр, херээжен кулдарыңар – өөрүп-хөглеңер. Силерниң хоорайларыңарда чурттап турар левиттерни база хөглээшкениңерге кирип алыңар, чүге дээрге

олар силер-биле кады үлүг-хуу – хувааглыг чер албаан болгай .¹³ Карааңарга көзүлген-не чер бүрүзүңгө бүрүн өрттедир өргүлдөр салырындан кичээниңер, ¹⁴ а чүгле Дээрги-Чаяакчының силерниң бир аймааңарның черинден шилип алган черинге бүрүн өрттедир өргүлдериңер салып, силерге айтып-чагып турарым бүгү чүвени кылыр силер».

Дөгөргөн малдың эът-ханын чиир-чивези

¹⁵ «Ындыг-даа болза, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның ачы-буян хайырлап, сеңээ берген малының эъдин чурттап турарың кандыг-даа черлерге дөгөргөш, күзээниң ёзугаар чип болур сен; чээрен азы иви эъдин ышкаш, ол эътти арыг-даа, арыг эвес-даа кижичип болур ; ¹⁶ чүгле хан чиве, ону черже, суг ышкаш, аксып каавыт . ¹⁷ А далган-тарааңның, виноградаң арагазының болгаш оливаң үзүнүң Бурганга хамааржыр оннуң бир кезиин, бода болгаш шээр малыңның дун төлдериң, Бурганга аазааның шупту даңгырак өргүлдериң, эки тура-биле салып турар өргүлдериңни, тускай хуу өргүлдериңни чурттап турар чериңге чивес уjurлуг сен. ¹⁸ А чүгле Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның мурнунга, Ооң шилип алып черинге ол бүгүнү чиир уjurлуг сен – бодуң, оглу-кызың, эр, херээжен кулдарың чиңер база сээң хоорайларыңда чурттап турар левит кижичип-биле кады чи; Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның мурнунга бодуңнуң бүдүргениң бүгү чүве дээш өөрүп-хөглө. ¹⁹ Левит кижини бодуңнуң чериңге чурттап турар бүгү назыныңда уттуп кагдың халак .

²⁰ Дээрги-Чаяакчы Бурганың, сеңээ аазааның ёзугаар, девискээриңни алгыдып бээрге, эът чиксей бергеш: „Эъттен чип көөр-дүр“ – дээр болзуңза, күзээниң ёзугаар эът чип болур сен .

²¹ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның Бодуңуң ат-алдары аңаа турумчузун дээш шилип алып чери сенден ырак болза, Дээрги-Чаяакчының сеңээ берген бода-даа, шээр-даа малыңдан кандыг-бир малды мээң дужааганым ёзугаар дөгөргөш, чурттап турар чериңге күзээниң ёзугаар чиир сен. ²² Ол малды, чээрен биле иви эъдин ышкаш, чиир сен, арыг-даа, арыг эвес-даа кижичип ол эътти чип болур.

²³ Ынчалзак хан чииринден шыңгыызы-биле ойтала, малдың амы-тыны ханында болгай, ооң эъди-биле кады амы-тынын чивейн көр . ²⁴ Хан чиве, ону черже, суг ышкаш, аксып каавыт.

²⁵ Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чүүл кылып, хан чивес болзуңза, сеңээ, сени салгаар үре-төлүңгө эки-чаагай болур.

²⁶ А Бурганга айтып, өргүүр дээн малдарыңны, даңгырак бергеш, салып турар өргүлдериңни Дээрги-Чаяакчының шилип алып черинге эккеп сал; ²⁷ ол черже эккелген малдарың бүрүн өрттедир өргүлдөр болза, оларның эъдин-даа, ханын-даа Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның өргүл салыр

бедигээжинче салып каг, ынчалзак өске өргүлдериң ханын Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның өргүл бедигээжинче төвүт, а эъдин чип аар сен. ²⁸ Сеңээ айтып-чагып турарым бо сөстериң шуптузун тооп дыңнап, күүсет; Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга эки, таарымчалыг бооп көстүр чүүлдер кылыр болзуңза, сээң бодуңга, сени салгаар үре-төлүңгө кезээ мөңгөдө эки-чаагай болур».

Ханаанның бурганнарынга мөгөйбези

²⁹ «Черин эжелеп алып дээш бар чыдарың чоннарны Дээрги-Чаяакчы Бурганың үндүр сывырыпкаш, сээң мурнуңга узуткап каар, оларның черин ээлеп чурттай бээр сен. ³⁰ Ынчан кичээн: сээң мурнуңга ол чоннарны узуткап каан соонда, оларның ёзу-чаңчылын эдергеш, дузакка туттурба, оларның бурганнарыңче чүткүп: „Бо чоннарның бурганнарыңга бараан болуп турганы дег, мен база ынчаар кылыр мен“ – диве . ³¹ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга ынчалдыр мөгөйбе, чүгө дээрге Ооң бужарзынары, көөр хөңнү чок чүүлдерни ол чоннар бодуңуң бурганнарыңга мөгөйгеш, кылып турар болгай, бодуңуң оолдар, кыстарың безин бурганнарыңга өргүп, отка өрттедип турар болгай .

³² Силерге айтып-чагып турарым бүгү чүвени күүседирин кызыдыңар, чугаалаан чүвемге чүнү-даа немеверер база оон чүнү-даа казываңар ».

Чонну дүрзү-бурганнарга мөгөеринче күткүп турар улусту узуткаары

13 «Бир эвес чон аразыңга ошчу кижичип азы дүш дүжээр кижичип илереп келгеш, силерге бадыткал демдээ азы кайгамчык чүүл көргүзерин аазаарга, ² ооң чугаалап турганы бадыткал демдээ азы кайгамчык чүүл бүдө бээр болза , ол кижичип: „Силерниң билбес чорааныңар бурганнарны эдерээли, оларга бараан болуулу“ – дээн дижит. ³ Ынчан ол ошчунуң азы дүшчүнүң сөстериң дыңнаваңар, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганың ону дамчыштыр силерни шенеп, Аңаа бүгү чүлдү-чүрээңерден, бүгү сеткил-сагыжыңардан ынааңарны билип алырын күзеп турар-дыр. ⁴ Чүглө Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарны эдериңер, Оон коргуп чоруңар, Ооң айтышкыннарың сагыңар, сөзүн дыңнаңар, Аңаа бараан болуңар база Ооң-биле коштунчу бериңер. ⁵ А ол ошчуну азы дүшчүнү өлүрүп каар уjurлуг . Чүгө дээрге ол кижичип кулдар болуп чорааныңар египет черден силерни үндүрө берген Дээрги-Чаяакчы Бурганыңардан ойталаар кылдыр силерни көгүдүп, Бурганның силерге эдерер кылдыр айтып-чагааны оруктан силерни чайладырын күзеп турар-дыр; чон аразыңда бужар-бакты ынчаар узуткап калыңар.

⁶ Бир эвес сээң чоок улузуң: азы чаңгыс иеден төрүттүңген ха-дуңмаң, азы оглуң, азы урууң, азы эрге-чассыг кадайың, азы эң чоок эжиң сени бүдүү

дуурайлап: „Сээң-даа, ада-өгбеңниң-даа билбес чорааны өске бурганнарны эдерип, оларга бараан болуулу“ – деп, ⁷ сени долгандыр турар чоок-даа, ырак-даа черлерде, черниң бир кыдыындан өске кыдыынга чедир чурттап турар чоннарның бурганнарын айтып, чугаалаан дижик. ⁸ Ол кижибиле чөпшээрешпе, ону дыңнава база кээрге, аңаа хайыра бербезе база болушпа. ⁹ Харын ол кижини өлүрүп каг; сээң холуң ону өлүрери-биле кымныындан-даа мурнай көдүрүлзүн, а бүгү чоннуң холу ооң соонда көдүрүлзүн. ¹⁰ Ону даштар-биле өлүр соп каг, чүгө дээрге ол кижиле кул болуп чорааның египет черден сени үндүрө берген Дээрги-Чаяакчы Бурганыңдан ойталаар кылдыр көгүдүп турган болгай. ¹¹ Бүгү израиль чон ол дугайында дыңнап кааш, корга бээр база силерниң араңарга ооң соонда ындыг бузут үлгетпестей бээр.

¹² Бир эвес Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ чурттазын дээш берип турар хоорайларының кайы-бирээзиниң дугайында багай медээ сеңээ чедип, ¹³ чон аразындан үнген дүржок улус ында илереп келгеш, хоорайының улузун дуурайлап: „Силерниң билбес чорааныңар өске бурганнарны эдерип, оларга бараан болуулу“ – дижи, оларны күткүдүп алганын дыңнап каан дижик сен. ¹⁴ Ол чугааны иштеп, шинчип, таптыг айтырып ап көр; бир эвес ол бүгү шын болуп, ук бужар чорук чон аразынга ылап-ла болган болза, ¹⁵ демги хоорайның чурттакчыларын хылыш-биле узуткап каг, ону база ында бар бүгү чүвени бүрүнү-биле үрегдеп бузуп, чурттакчыларының мал-маганын безин хылыш-биле өлүрүп каг. ¹⁶ Ол хоорайдан олчалап алган эт-хөреңгини ооң төп шөлүңгө оваалай чыгаш, хоорайны база шупту эт-хөреңгини Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга салган бүрүн өрттедир өргүл кылдыр өрттедивит; ол кезээ мөңгедө хорумналган бузундулар бооп артсын, ону кажан-даа катап тургуспазын. ¹⁷ Бурганга тураскааткан узуткаар ужурлуг чүү-даа чүве сээң холуңче кирбезин, ынчан Дээрги-Чаяакчы кыптыккан килеңин чавырылдырар, сеңээ ээ-хайыралыг, өршээлдиг болур база ада-өгбеңге даңгыраглаанын ёзугаар сени өстүрүп-көвүдедир. ¹⁸ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сөзүн дыңнап, бөгүн сеңээ айтып-чагып турарым Ооң шупту айтышкыннарын күүседип, Аңаа таарымчалыг чүүлдү кылып чор».

Кажыдалдың хоруглуг ёзу-чаңчылы

14 «Силер – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның ажы-төлү силер; өлү берген улус дээш кажыыдаарда, мага-бодуңарны чара кеспеңер, хавааңар үстүндө бажыңар дүгүн дөңгүрертир чүлүвөңер, ² чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга хамааржыр ыдыктыг чон-дур сен, чер-делегейде бар бүгү чоннарның аразындан Ол сени

Бодунуң улуг үнелиг өнчү-хөреңгизи болзун дээш шилип алган болгай».

Израиль чоннуң чип болбас дириг амытаннары (Лев. 11:1-47)

³ «Бужар чүү-даа чүве чиве. ⁴ Силерге чиирин чөпшээрээн дириг амытаннар бо-дур: инек, хой, өшкү мал, ⁵ иви, чээрен, элик-хүлбүс, аргар, те-чуңма, сайгак ⁶ база кандыг-даа адыр дуюглуг, кегженир дириг амытан. ⁷ Адыр дуюглуг азы кегженир дириг амытаннардан чүгле дараазында дириг амытаннарны чип болбас силер: тевени, койгунну болгаш сарлык-дегени, чүгө дээрге олар кегженир-даа болза, адыр дуюу чок дириг амытаннар-дыр, ынчангаш силерге арыг эвес боор-дур; ⁸ хаванны база чивес ужурлуг силер, чүгө дээрге ол адыр дуюглуг-даа болза, кегженмес-тир, ынчангаш силерге арыг эвес боор-дур. ындыг янзылыг дириг амытаннарның эъдин чивеңер, сегинге дегбеңер!

⁹ Сугга чурттаар бүгү дириг амытаннардан чакпалыг база казырыктыг амытаннарны чип болур силер. ¹⁰ А чакпазы азы казырыгы чок шупту суг амытаннарын чип болбас силер, олар силерге арыг эвес болур.

¹¹ Кандыг-даа арыг кушту чип болур силер; ¹² а дараазында куштарны чивес ужурлуг силер: эзирни, дасты, кара-дасты, ¹³ дээлдигенни, бичежек эзирлерниң бүгү хевирлерин, ¹⁴ кускуннуң бүгү хевирлерин, ¹⁵ страусту, үгүнү, ак-кускунну, хартыганың бүгү хевирлерин, ¹⁶ кызыл-үгүнү, тулаа кужу ибисти, ак-үгүнү, ¹⁷ пеликанны, тогдукту, балыкчы-үгүнү, ¹⁸ шиленни, аистин бүгү хевирлерин, итпикти болгаш часкыны. ¹⁹ Ужар чалгынныг кандыг-даа курт-кымыскайк силерге арыг эвес болур, оларны чивеңер. ²⁰ А кандыг-даа ужар чалгынныг арыг амытанны чип болур силер.

²¹ Бодунуң өлүмү-биле өлгөн дириг амытан чиве. Ооң сегин хоорайыңда чурттап турар даштыкы кижиге беривит, ол кижиле ону чизин азы өске чер чурттуг кижиге садывыт; а сен дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга хамааржыр, ыдыктыг чон болгай сен.

Анайны ооң авазының сүдүңгө хайындырба».

Дүжүттүң Бурганга хамааржыр оннуң бир кезииниң дугайында

²² «Чылдың-на шөлүңден ажаап ап турар бүгү дүжүдүңнүң оннуң бир кезиин аңгылааш, ²³ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның Бодунуң ат-алдары аңаа турумчузун дээш шилип алыр черинге, Ооң мурнунга чиир сен; далган-тарааңның, виноградаң арагазының болгаш оливаң үзүнүң оннуң бир кезиин база бода-даа, шээр-даа малыңның дун төлдерин ынаар эккеп, чиир сен. Ооң ачызында Дээрги-Чаяакчы Бурганыңдан бүгү назыныңда коргарыңга өөренип алыр сен. ²⁴ А бир эвес ол

черже чедер орук узун болза, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның Бодунуң ат-алдарын аңаа көргүзөр дээш шилип алыр чери ырак болгаш, ол бүгү дүжүттү ынаар чедирип шыдавас болзуңза, Дээрги-Чаяакчы Бурганың сеңээ элбек дүжүттү хайырлаан соонда, ²⁵ ол дүжүдүнү акша-мөңгүнге орнапкаш, акша-мөңгүнүңнү холуңдан салбайн, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның шилип алыр черинче чорувут. ²⁶ Ол акша-мөңгүн-биле күзээн бүгү чүвеңни: бода-даа, шээр-даа малды, виноград арагазын, өске эзиртир суксунну – алыксаан бүгү чүвеңни садып ал; Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның мурнунга ол бүгүнү өг-бүлөң-биле кады чип, өөрүп-хөглээр сен. ²⁷ Сээң хоорайыңда чурттап турар левит кижини база уттуп кагба, чүгө дээрге ооң сээң-биле кады ээлеп алган үлүү – хувааглыг чери чок болгай.

²⁸ Үш чыл эрткен санында-ла, үшкү чылда ажаап алган дүжүдүнүң оннуң бир кезиин бүрүнү-биле аңгылай чыггаш, хоорайыңга курлавырлап шыгжап ал. ²⁹ Ээлээр хувааглыг черни сээң-биле кады албаан левит кижини, сээң хоорайыңда чурттап турар даштыкы кижини, өскүс кижини болгаш дулгуяк кадай чедип келгеш, тоттур чемнензин, ынчан Дээрги-Чаяакчы Бурганың сээң кылып турар шупту ажил-херектеринге ачы-буянны хайырлаар».

Өрелерни өршээри

15 «Чеди чыл болгаш-ла, өрелерни өршээ. ² Ону мынчалдыр кылыр сен. Өске кижиге акшазын чээлиге берген кижини бүрүзү ооң өрезин өршээзин база ол кижиден (ха-дуңмазындан) өре төлээрин негевезин, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчыга тураскааткан „Өрелер өршээр үе“ чарлаттынгандыр. ³ Даштыкы кижиниң өрезин негеп боор сен, а чаңгыс аймак-сөөктүг ха-дуңмаңның сеңээ эгидер ужурлуг өрезин өршээ. ⁴ Ынчаарга сээң чуртуңга түрөңги кижини турбас ужурлуг, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганың сеңээ өнчү кылдыр хуваап берип турар черинге ачы-буянын хайырлаар; ⁵ чүглө Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сөзүн тооп дыңнаар болзуңза база мээң бөгүн сеңээ айтып-чагып турарым шупту айтышкыннарны күүседирин кызыдар болзуңза, ындыг болур. ⁶ Дээрги-Чаяакчы Бурганың, чугаалап турганы дег, сеңээ ачы-буянын хайырлаарга, хөй чоннарга акша-хөреңгини чээлиге бээр сен, а бодуң чегдинмес сен; хөй чоннарны чагырар сен, а олар сени чагырбас. ⁷ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ берип турар черинде хоорайларыңның кайы-бирээзинге сээң ха-дуңмаңдан түрөңги кижини тыптып кээр болза, чүрээңни дашталдырба база ол кижиниң мурнунга холдарың адыштанмайн, ⁸ холуңну олче сунуп, ооң хереглеп турар чүвезин хандыраары-биле чээлиден бер. ⁹ „Чедиги чыл, өрелер өршээр чыл, чоокшулап олур“ деп бак сагыш угааныңга кирип кээринден кичээн, ынчан түрөңги ха-

дуңмаңче бак көрүп, аңаа дуза кадарындан ойталадың халак, ынчаар болзуңза, ол кижини Дээрги-Чаяакчыга хомудаарга, бачыдың дээш буруудаар сен. ¹⁰ Ол кижиге чээлиден бер, аңаа бергениң дээш сеткилин хараадавазын, чүгө дээрге ол чорууң дээш Дээрги-Чаяакчы Бурганың сээң шупту ажил-херектеринге база кылып турар бүгү чүүлдеринге ачы-буянын хайырлаар. ¹¹ Чер кырынга түрөңги улус кажан-даа үстүп-төнмес, ынчангаш сеңээ: „Бодуңнуң черинде ха-дуңмаң болур яды-түрөңги кижиге дузалап, холуңну олче сунуп бер“ – деп дужаап тур мен».

Кулдарны хостаары

¹² «Бир эвес еврей ха-дуңмаңдан эр азы херээжен кижини бодун сеңээ кул кылдыр садыпкан болза, ол кижини алды чыл дургузунда кулуң болзун, а чедиги чылда ону аал-ораныңдан хосталгаже салывыт.

¹³ Ол кижини аал-ораныңдан чорударда, хол куруг чорутпа, ¹⁴ харын аңаа бодуңнуң мал-маганыңның, далган-тарааңның болгаш виноградың арагазының кезиин бер: Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ хайырлаан ачы-буянындан аңаа чүдүрүп бер. ¹⁵ Египет черге кул болуп чорааныңны, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сени адырып хостап каанын утпайн чор, ынчангаш бөгүн сеңээ бо бүгүнү айтып-чагып тур мен.

¹⁶ А бир эвес эр кул кижини сеңээ болгаш сээң өг-бүлөңге ынак апарган болза база сээңиинге эки чурттап турар болгаш, „Моон чорбас мен“ дээн болза, ¹⁷ ооң кулаан эжикке чыпшыр иткеш, шивегей-биле үттеп ал, ол кижини ынчан кезээ шагда сээң кулуң апаар. Херээжен кулуңга хамаарыштыр база шак ындыг дүрүмнү сагыр сен.

¹⁸ Кул кижини аал-ораныңдан хостап салып турарың дээш сеткилин карарбазын, чүгө дээрге ол кул алды чыл дургузунда хөлезилеттинген ажилчынның ажил төлевириден ийи катап хөй орулганы кирип берген-дир; Дээрги-Чаяакчы Бурганың кылып турар бүгү чүвеңге ачы-буян хайырлаар».

Мал-маганның дун төлүн ыдыктаары

¹⁹ «Бода-даа, шээр-даа малыңның эр дун төлдерин Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга бараалгадып, ыдыктап бер: баштай төрүттүнген бугаңны ажилдадып ажыглава, баштай төрүттүнген шээр малыңның дүгүн кыргыва. ²⁰ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның мурнунга ындыг малды чылдың-на эккеп, Дээрги-Чаяакчының шилип алыр черинге өг-бүлөң-биле кады чиир сен.

²¹ А бир эвес ол мал четпес-дудуу: азы аскак, азы согур, азы өске-бир четпес чүлдүг болза, ону Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга өргүвө. ²² А бодуңнуң чурттап турар черинге ону чип болур сен; арыг-даа, арыг эвес-даа кижини, чээрен азы иви эьдин

ышкаш, чип болур .²³ Чүглө ол малдың ханын чиве: ону черже, суг ышкаш, аксып каавыт ».

Үш кол байырлал

(Хост. 12:1-39; 13:3-10; 23:14-17; Лев. 23:4-22, 33-43; Сан. 28:16-31; 29:12-39)

16 «Авив айны онзалап, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга бараалгаткан Хосталыышкын байырлалын эрттирип чор, чүге дээрге авив айда Дээрги-Чаяакчы Бурганың сени Египеттен дүне када үндүрө берген болгай. ² Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга бараалгаткан Хосталыышкын байырлалының өргүлүн – бода азы шээр малыңны Дээрги-Чаяакчының Бодунуң ат-алдары аңаа турумчузун дээш шилип алыр черинге дөгөрер сен. ³ Ол өргүл-биле кады ажыткылыгы аъш-чем чиве, а кады чеди хүн дургузунда ажыткы-биле хөөтпейн хаарган далган-тарааны – түрегделиңни демдеглээн далган-тарааны чиир сен, чүге дээрге египет черден дүвү-далаш үнүп чоруткан болгай сен ; бүгү назыныңда египет черден көжүп үнген хүнүңнү сактып чоруур дээш, ынчалдыр кыл. ⁴ Сээң ээлээн бүгү чериңге чеди хонук дургузунда ажыткы турбас ужурлуг база байырлалдың бирги хүнүңүң кежээзинде дөгөргөн малыңның эъдин эртенге чедир арттырбас ужурлуг сен .

⁵ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ берип турары ээлел чери бүрүзүңге байырлалда өргүүр малды дөгөрип болбас, ⁶ а ону Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның Бодунуң ат-алдары аңаа турумчузун дээш шилип алыр черинге, чүглө аңаа, кежээ, хүн ажар өйде, Египеттен үнүп турганың үеде, дөгөрер сен. ⁷ Өргүл малын Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның шилип алыр черинге быжырып белеткээш, чиир сен, а даартазында эртен ээп чана бээр сен. ⁸ Алды хүн дургузунда ажыткы-биле хөөтпейн хаарган далган чиир сен, чедиги хүнде Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга бараалгаткан онзагай чыыш болур, ол хүн ажил кылбас сен.

⁹ Дүжүттү хол кадыыры-биле ажаап эгелээр хүнден эгелээш, чеди неделяны санап алгаш , ¹⁰ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга бараалгаткан Чеди неделя байырлалын демдеглеп эрттир, эки тура-биле өргүлден сал, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ хайырлаан ачы-буянының аайы-биле чежени салырын бодуң шиитпирле. ¹¹ Сен бодуң, оглу-кызың, эр, херээжен кулдарың, сээң хоорайыңда чурттап турар левит кижиге, чон аразында турар даштыкы кижиге, өскүс кижиге болгаш дулгуяк херээжен кижиге – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның мурнунга, Ооң Бодунуң ат-алдары аңаа турумчузун дээш шилип алыр черинге өөрүп-хөглөңер. ¹² Египетке кул болуп чорааныңны утпа , бо дүрүмнерни сагып, күүседип чор.

¹³ Тарааңны бастырып, виноградаң хандызын сыскырып алгаш, чеди хүн дургузунда Чадырлар байырлалын демдеглеп эрттирер сен ; ¹⁴ бодуң, оглу-кызың, эр, херээжен кулдарың, сээң

хоорайыңда чурттап турар левит кижиге, даштыкы кижиге, өскүс кижиге болгаш дулгуяк херээжен кижиге ону байырлап, өөрүп-хөглөңер. ¹⁵ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның шилип алыр черинге Аңаа бараалгаткан байырлалды демдегле. Дээрги-Чаяакчы Бурганың сеңээ – бүгү дүжүдүңге база кылып турар шупту ажил-херээңге ачы-буянын хайырлаар-дыр, ынчангаш чүглө өөрүп-хөглээр-дир сен.

¹⁶ Шак ынчаар шупту эр улузуң чылда үш катап: Хаарган далганнар байырлалыңга, Чеди неделя байырлалыңга база Чадырлар байырлалыңга Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның мурнунга, Ооң шилип алыр черинге чедип кээр ужурлуг; ол чедип кээрге, кым-даа болза, Дээрги-Чаяакчының мурнунга хол куруг келбезин. ¹⁷ Кижиге бүрүзү Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның хайырлаан ачы-буянының аайы-биле өргүл белээн тудуп алгаш, чедип келзин».

Шииткекчилер биле удуртукчулар

¹⁸ «Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ берип турары хоорай бүрүзүңге аймактар аайы-биле шииткекчилер биле удуртукчуларны томуйлап каг , олар чонну чөптүү-биле шиитсин . ¹⁹ Хоойлуну хажытпа, улусту ылгай көрбө , хээли алба – хээли мерген угаанныг улусту согурартыр, актыг улустуң чугаа-сөзүн хажыдар . ²⁰ Чөптүг-шынныг чорукче, чүглө чөп-шынче чүткү! Ынчан дириг артар сен база Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ берип турар черин ээлээр сен».

Дүрзү-бурганнарга мөгеерин хоругдааны

²¹ «Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга тудуп алганың өргүл салыр бедигээш чаныңга Ашера бурганга тураскааткан ыяштар тургуспа . ²² Мөгеер дээш даш көжээ тургуспа, Дээрги-Чаяакчы Бурганың оларны көөр хөңнү чок болгай.

17 Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга кандыг-бир четпес чүүлдүг бода азы шээр малды өргүл кылдыр эккеп салба, ол дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга чүдек-бужар өргүл-дүр .

² Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ берип турары хоорайларыңның кайы-бирээзинде чурттаан чон аразында Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның мурнунга бузут үүлгедир, Ооң чагыг-керээзин үрээр: барып, өске бурганнарга бараан болуп, хүнге, айга азы сылдыстарның шупту аг-шеринге мөгеер эр азы херээжен кижиге тыптып кээп болур. Мен ынчаар кылырын хоруп каан-на болгай мен. ⁴ Сеңээ ону медээлээрге, дыңнап алгаш, эки истеп хына: бир эвес ол ылап шын бооп, Израильге шак ындыг чүдек-бужар чүве үүлгеттинген болза, ⁵ ол бузутту үүлгеткен эр азы херээжен кижини хоорайыңның эжик-хаалгазыңга

эккелгеш, даш-биле өлүр соп каавыт . ⁶ Чүглө ийи азы үш кижиниң херечилээн аксы-сөзү бар болза, ол кижини өлүмгө шиидип болур; чаңгыс херечиниң аксы-сөзүн ёзугаар кижини өлүрүп шиидип болбас . ⁷ Херечилер ол кижини өлүрери-биле кымны-даа мурнай олче холун көдүрзүн, ооң соонда бүгү чон шаажылалга киржип, холун көдүрзүн , чон аразында бужар-бакты ынчаар узуткап калыңар».

Шиитпирлээри берге херектери

⁸ «Бир эвес хоорайыңга кандыг-бир херекти: азы өлүрүүшкүннү, азы чаргы-чаалыны, азы кемдээшкүнни үзе шиитпирлээри сеңээ берге болза, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның шилип алыр черинче чоруй бар. ⁹ Аңаа левит бараалгакчыларга база ол үеде орта турар шииткекчиге чеде бергеш, олардан айтырып көр. Олар сеңээ херекти канчаар үзе шиитпирлээрин айтып бээр . ¹⁰ Бараалгакчы биле шииткекчи сеңээ Дээрги-Чаяакчының шилип алыр черинге чүү дээр болдур, ол ёзугаар кылып, оларның сеңээ айтыры бүгү чүвени күүседирин кызыдар сен. ¹¹ Оларның сеңээ айтыр хоойлузу биле шиитпирин ёзугаар кылыр сен; чугаалаар сөзүндөн оң-даа, солагай-даа талаже чайгылбас сен.

¹² А Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга бараан болуп турар бараалгакчы биле шииткекчини тооп дыңнанас, туразы улуг кижини өлүрүп каар уjurлуг, Израильде бужар-бакты ынчаар узуткап каг. ¹³ Бүгү чон ол дугайында дыңнап кааш, корга бээр база ооң соонда ынчаар туразы улгатпас».

Хаанны дүжүлгеге олуртуру

¹⁴ «Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ берип турары черже чедип кээп, ону эжелеп, ээлеп чурттай бергеш, „Мени долгандыр чурттаан өске чоннар ышкаш, мени башкарар хаандан олуртуп аар-дыр“ деп барган дирик сен . ¹⁵ Ынчан Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның шилип аар хаанын сени башкарар кылдыр дүжүлгеге олуртуп ал ; шак ол хаанны ха-дуңмаң аразындан эккеп, дүжүлгеге олуртуп ап болур сен, ха-дуңмаң эвес, даштыкы кижини бодуңга хаан кылбас сен. ¹⁶ Чүглө ол хаан кижини эңдерик аът эдилевезин база эңмежок аът эккеп аар дээш Египетче чонну эгитпезин ; Дээрги-Чаяакчы силерге: „Ол орук-биле черле дедир эгбеңер“ – деп чугаалаан-на болгай. ¹⁷ Сагыш-хөңнүн дуурайлатпас дизе, хаан кижини эңмежок кадай албазын база эңдерик мөңгүн, алдын чыып, бодун байытпазын .

¹⁸ Хаан кижини дүжүлгеге саадапкаш, левит бараалгакчыларның шыгжап турары дүрүг-номдан ол хоойлуну бодунга чара бижидип алзын. ¹⁹ Ук хоойлу хаанга турзун, ол ону бүгү назынында номчуп , Дээрги-Чаяакчы Бурганындан коргуп

өөрензин база ол хоойлунуң бүгү айтыышкын, дүрүмнерин күүседир дээш кызытсын. ²⁰ Ынчан хаан кижини бодун ха-дуңма чонундан өрү көрдүнмес, ол хоойлудан оң-даа, солагай-даа талаже чайгылбас, шак ындыг хаан база ооң үре-салгалы үр үеде Израиль күрүнениң хааннары бооп, дүжүлгеге саадаар».

Бурганның бараалгакчылары биле левиттерниң алыр үлүү

18 «Левит бараалгакчыларның, Левийниң бүгү аймааның өске израильчилер-биле кады алыр үлүү – хувааглыг чери чок, олар Дээрги-Чаяакчыга өрттедип салган өргүлдер-биле, Ооң үлүү-биле аштанып-чемненер уjurлуг. ² Левийниң аймаа ха-дуңма аймактар аразында хувааглыг чер албас, Дээрги-Чаяакчының аңаа чугаалап турганы дег, Ол Боду левиттерниң үлүг-хуузу болур .

³ Бурганның бараалгакчыларының чондан алыр уjurлуг чүүлдери бо-дур. Бода азы шээр мал өргүп турар кижини бүрүзү бараалгакчыга малдың өштүн, чаактарын болгаш хырнын бээр уjurлуг . ⁴ Ол ышкаш баштайгы далган-тарааңны, виноградың арагазын болгаш оливаң үзүн – дүжүдүңнү башкылыын база хойларыңның баштай кыргаан дүгүн бараалгакчыга эккеп бер. ⁵ Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганың сээң шупту аймактарындан Левийниң аймаан болгаш ооң үре-салгалын кажанда-даа Дээрги-Чаяакчының адынга бараан болуп, Ооң мурнунга турзун дээш шилип алган болгай.

⁶ Бир эвес левит кижини бүгү Израильде турар хоорайларның кайы-бирээзинден – түр чурттап турган черинден бодунуң күзели-биле Дээрги-Чаяакчының шилип аары черге чеде бергеш, ⁷ ол черде Дээрги-Чаяакчыга бараан болуп турар шупту левит ха-дуңмазы ышкаш, Дээрги-Чаяакчы Бурганының адынга бараан болуп эгелээр болза, ⁸ ол левит кижини ада-өгбезинден салгап алган эт-хөреңгизин садыпкаш, алган орулгазынга немелде кылдыр өске левиттер-биле кады аъш-чем үлүүндөн ап турзун».

Караң көрнүр улусту эвес, а Бурганның медээчилерин дыңнаары

⁹ «Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ берип турары черже кире бергеш, ында чурттап турар чоннарның үүлгедип турганы чүдек-бужар чүүлдерин өөренип алба . ¹⁰ Чон аразында бодунуң оглун азы уруун от өттүр эрттирер кижини турбас уjurлуг ; төлгечи, караң көрнүр кижини, илбилиг сөстөр чугаалаар кижини, сымыраачы, ¹¹ шишпикчи, илбичи, өлүг улустуң сүнезиннерин кыйгырар кижини база турбазын . ¹² Чүге дээрге ындыг чүүлдер кылып турар улус Дээрги-Чаяакчының мурнунга бужар болур, шак ол бужар-бак чоруу дээш, Дээрги-Чаяакчы Бурганың оларны сээң мурнундан үндүр

сывырып турар. ¹³ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның мурнунга кем-буруу чок бол! ¹⁴ Сээң үндүр сывырып турарың чоннар төлгелээр база караң көрнүр кижилерин дыңнаар болгай, а сеңээ Дээрги-Чаяакчы Бурганың ынчаар кылбазын айыткан болгай.

¹⁵ Бурганың Дээрги-Чаяакчы сээң ха-дуңма чонуң аразындан мен ышкаш медээчи кижини илередип бээр, ону тооп дыңнаар сен. ¹⁶ Чүгө дээрге Хорив дагга чыыш кылган хүнүңде Дээрги-Чаяакчы Бурганыңдан дилег кылып: „Моон соңгаар Дээрги-Чаяакчы Бурганымың үнүн дыңнаваз мен, өлү бербес дээш, шак ол өндүр улуг отту көрбес мен“ – деп турган сен.

¹⁷ Ынчан Дээрги-Чаяакчы меңээ мынча дээн: „Улустуң чугаалап турары шын-дыр. ¹⁸ Мен оларга ха-дуңмазының аразындан сен ышкаш медээчини илередип бергеш, Бодумнуң сөстөримиң ооң аксындан үнер кылып каар мен. Ол медээчи оларга Мээң дужааган бүгү чүвемни чугаалаар; ¹⁹ а ооң Мээң өмүнээмден чугаалаан сөстөрүн тооп дыңнаваз кижиден харыы негээр мен. ²⁰ Ынчалза-даа Мээң аңаа чугаалазын дивээн чүвемни Мээң адымдан диттип чугаалаар медээчи база өске бурганнарның өмүнээзинден чугаалаар медээчи өлүп каар ужурлуг“.

²¹ Сагыжыңга „Медээчиниң сөзүн Дээрги-Чаяакчы чугаалаваанын канчап билип аар бис?“ деп бодап болур сен. ²² Бир эвес медээчи: „Дээрги-Чаяакчының өмүнээзинден чугаалап тур мен“ – дээрге, ооң сөзү боттанып бүтпес болза, Дээрги-Чаяакчы ол сөстү чугаалаван-дыр, медээчи ону боду диттип чугаалаан-дыр, ынчангаш оон кортпа».

Хоргадал-хоорайлар

(Сан. 35:9-34; Ы. х. к. 4:41-43; Иис. 20:1-9)

19 «Дээрги-Чаяакчы Бурганың Бодунуң сеңээ берип турар черин ээлээн чоннарны узуткап каарга, ол черни эжелеп ап, оларның хоорайларынга, бажыңнарынга чурттай бээр сен. ² Ынчан Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ ээлээр кылдыр берип турары черге үш хоорайдан бодуңга аңгылап ал. ³ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ хуваап берген черин үш кезекке үскеш, ол хоорайларже оруктардан кылып ал. Ол хоорайлар кандыг-даа өлүрүкчү кижиниң хоргадаар чери болур.

⁴ Ынаар дезип чоруй баргаш, дириг артып каап шыдаар өлүрүкчү кижиге хамаарышкан дүрүм бодур. Ооң мурнунда өжээннешпейн турган кижизин сагыштыы-биле эвес, билбейн эндеп каан кижиге дугайында чугаалап турары ол. ⁵ Ооң чижээ бодур. Бир кижиге өске кижиге кады арыгже ыяш кезип киргеш, балды туткан холун карбаш кылырга, балды сывындан уштунган демир бис эжинге дээптерге, оозу чок апарган болза, өлүрүкчү болган кижиге, дириг артар дээш, демги үш хоорайның

кайы-бирээзинче дезе берзин. ⁶ Орук хөлүн эрттир ырак болур болза, өлүрткен кижиге дээш өжээн негээн төрелиниң сеткили хайнып-хөлзөп, өлүрүкчүнү сүрүп чорупкаш, чыпшыр четкеш, өлүрүп каап болур, а демги өлүрүкчү өлүмгө шииттирбес ужурлуг, чүгө дээрге өлүрүп каан кижизин-биле ооң мурнунда өжээннешпейн тургандыр. ⁷ Ынчангаш мен сеңээ „Бодуңга үш хоорайдан аңгылап ал“ деп айтып-чагааным ол.

⁸ Бир эвес бөгүн сеңээ айтып-чагып турарым шупту айтышкыннарны күүседирин кызыдарыңга база Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга ынак бооп, бүгү назыныңда ооң оруктарын эдерериңге, Дээрги-Чаяакчы Бурганың, ада-өгбөңгө даңгыраглап турганы дег, девискээриңни делгемчидип, ада-өгбөңгө бээр бооп азааны бүгү черни сеңээ бээр болза, ол үш хоорайга немей өске үш хоорайны база аңгылап алыр сен. ¹⁰ Ынчан Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ хуваап берип турары черге кем-буруу чок кижиниң ханы төгүлбес, а сен ооң өлүмү дээш буруудаваз сен.

¹¹ Ынчалза-даа бир кижиге өске кижиге-биле өжээннешкеш, ону өлүрер дээш кедеп манап алгаш, олче халдап, өлүрүп кааш, ол хоорайларның кайы-бирээзинче дезе бээр болза, ¹² ооң чурттап турган хоорайының даргалары, ол кижини тудуп эккээр кылдыр, улус чорудупсун база ону өлүрүп каар кылдыр, өжээн негекчизиниң холунга хүлээдип берзин. ¹³ Сен ол кижиге хайыра бербес; актыг кижиниң өлүмү дээш кем-бурууну Израильден чайладып каавыт, ынчан сеңээ экичаагай апаар».

Хуваагылыг черниң кызыгаары

¹⁴ «Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ ээлээр кылдыр берип турар черинге алырың хуваагылыг черде кожаңның чериниң кызыгаарын демдеглээн, бурунгуларның тургузуп кааны дашты чылзы итпе».

Херечиниң өчүү

¹⁵ «Кандыг-бир кемниг херек кылган, бачыт үүлгеткен дээш буруудап турар кижиниң буруузу чаңгыс кижиниң удур херечилээни-биле бадыткаттынмас, ооң буруузун бадыткаар дизе, ийи азы үш херечиниң өчүү херек.

¹⁶ Бир эвес кара сагыштыг херечи кандыг-бир кижини кемниг херек кылган дээш буруудадып, аңаа удур херечилээр болза, ¹⁷ чаргылдашкан ийи кижиге Дээрги-Чаяакчының мурнунга – ол үеде аңаа турар бараалгакчылар биле шииткекчилер мурнунга херээн сайгартсын. ¹⁸ Шииткекчилер эки истеп-хынаар ужурлуг; бир эвес демги херечиниң мегелеп херечилеп, чаңгыс аймак-сөөктүг кижиге удур хоп медээ кылганы илереп келген болза, ¹⁹ ол херечиниң ха-дуңмазы кижиге чедирер бодаан хоразын ооң бодунга чедириңер; чон аразында

турар ындыг бужар-бакты узуткап каг. ²⁰ Өске улус ол дугайында дыңнап кааш, корга бээр, чон аразынга ындыг бужар-бакты оон соңгаар үүлгетпестей бээр.

²¹ Буруулуг кижиге хайыра бербе: амы-тын дээш – амы-тын, карак дээш – карак, диш дээш – диш, бут дээш – бут деп кеземче доктааттынзын ».

Шериг хүлээлгези болгаш дайын чорудулгазы

20 «Дайзыныңга удур дайылдажып үнгеш, дайынчы аъттар биле тергелер база сенден хөй санныг аг-шериг көрүп кааш, кортпа, чүгө дээрге сени египет черден үндүрө берген Бурганың Дээрги-Чаяакчы сээң-биле кады болгай .

² Тулчуушкунче бар чыдырыңарда, Бурганның бараалгакчызы чедип келгеш, чонга мынча дизин: ³ „Израиль чон, дыңна, бөгүн дайзыннарыңар-биле тулчур деп тур силер, сорук-күжүңер кошкаш дивезин, коргуш чок болуңар, сүрээдеп хөлзевеңер; ⁴ Бурганыңар Дээрги-Чаяакчы силер-биле кады бар чыдар болгай, дайзыннарыңар-биле тулчу бээриңерге, Ол силерге тиилелгени Боду хайырлаар!“

⁵ Удуртукчулар ынчан чонга мынча деп чарлазын: „Чаа бажың тудуп алгаш, аңаа чурттап четтикпээн кижиге бар болза, чана берзин, оон башка ол кижиге дайынга өлүртүп каар болза, өске кижиге ооң бажыңыңа чурттай бээр. ⁶ Чимистиг үнүштер тарып алгаш, ооң дүжүдүн чыып чип четтикпээн кижиге бар болза, чана берзин, оон башка ол кижиге дайынга өлүртүп каар болза, өске кижиге ооң дүжүдүн ажаап аар. ⁷ Душтуу кыс-биле дүгдешкеш, ооң-биле кады чурттаваан кижиге бар болза, чана берзин, оон башка ол кижиге дайынга өлүртүп каар болза, өске кижиге ол кысты кадай кылып аар “.

⁸ Удуртукчулар чонга оон ыңай: „Кортук, сорук чок кижиге бар болза, чана берзин, оон башка ол кижиге ха-дуңмазын боду ышкаш чүрээ бош улус кылып каар“ – деп чарлазын . ⁹ Удуртукчулар ол бүгүнү чонга чугаалап дооскаш, чонну башкараар шериг баштыңнарын томуйлап каар уjurлуг.

¹⁰ Хоорайны эжелеп аар дээш чеде бергеш, аңаа тайбыңдан саналда. ¹¹ Бир эвес ооң чурттакчылары сээң саналдаан тайбыңыңны хүлээп ап, эжик-хаалгазын ажыдып бээр болза, ында чурттап турар улус шупту сеңээ ажылдап берип , бараан болзун.

¹² А ол хоорай сээң саналдаан тайбыңыңдан ойталап, сээң-биле дайылдажы бээр болза, ону бүзээлеп ал. ¹³ Кажан Дээрги-Чаяакчы Бурганың ону сээң холуңга хүлээдип бээрге, ында чурттап турар шупту эр улусту хылыш-биле узуткап каг. ¹⁴ Чүгле херээженнерни, ажы-төлдү, мал-маганны болгаш хоорайда артып калган бүгү чүвени – шупту олча-тывышты бодуңга ап алгаш, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ хүлээдип бергени дайзыннарыңдан алган олча-тывышыңны ажыглап, эдиле . ¹⁵ Ол дүрүм сенден дыка ыракта турар

хоорайларга хамааржыр, а Ханаанда чурттап турар чоннарның хоорайларыңга хамаарышпас.

¹⁶ А Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ оларның черин ээлеп аар кылдыр берип турары черде чоннарның хоорайларыңга чаңгыс-даа дириг кижиге арттырба, ¹⁷ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ дужааганын ёзугаар, хет, амор, хананей, ферез, хиввей, иевус чоннарны бүрүнү-биле узуткап каг ; ¹⁸ ынчан олар боттарының бурганнарыңга мөгөөрде сагып турары чүдек-бужар ёзу-чаңчылдарыңга сени өөрөдип шыдапас, а сен Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның мурнунга бачыт үүлгетпес сен.

¹⁹ Кандыг-бир хоорайга удур дайылдажып, эжелеп аар дээш, ону үр үеде бүзээлээр болзуңза, хоорайны долгандыр үнген ыяштарже балды аннып, үреве; оларның чимизин чип болур-ла болгай, ынчангаш уjurба! Шөлде үнген ыяш – кижиге эвес-ле болгай, ону бүзээлеп, ооң-биле дайылдашкан херээ чүү боор . ²⁰ Чүгле чимистерин чемге хереглес деп билириң ыяштарны үреп, уjurгаш, сээң-биле дайын чорудуп турар хоорайга удур, ону чагырып алыры-биле, бүзээлел ажилдары кылып, ажыглап болур сен».

Илереттинмээн өлүрүүшкүн

21 «Бир эвес Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ эзелезин дээш берип турар черинге шөлде чыдар өлүрткен кижиге тывылган, а ону кым өлүрүп кааны билдинмес болза, ² сээң баштыңнарың база шииткекчилериң ынаар баргаш, ооң чыдар чери биле долгандыр турар хоорайлар аразын хемчээзин. ³ Өлүрткен кижиниң чыдар черинге эң чоок хоорайның даргалары ажылдадып чаажыктырбаан, мойнунга хомут черле кедирбээн инекти шилип алгаш , ⁴ үргүлчү суг агып чыдар шынааже, кажан-даа болбаазырадып, үрезин чажып көрбээн черже эккелгеш, аңаа ооң мойнун сыйып кагзын. ⁵ Бурганның бараалгакчылары – Левийниң үре-салгалы чедип келзин, чүгө дээрге оларны Дээрги-Чаяакчы Бурганның Бодунга бараан болзун, Ооң өмүнээзинден чонну йөрээзин дээш шилип каан болгай , ынчангаш кандыг-даа маргылдаалыг херекти база кемдээшкин чедирген таварылганы оларның сөзүн ёзугаар шиитпирлээр уjurлуг. ⁶ Өлүрткен кижиге эң чоок хоорайның шупту даргалары шынаага мойнун сыйып каан инектиң кырынга холдарын чуп алгаш: ⁷ „Бо ханны бистиң холувус төкпээн, чүү болганын карактарывыс көрбээн. ⁸ Дээрги-Чаяакчы, Бодуңнуң хостап кааның израиль чонуңну арыглап каап көр, кем-буруу чок кижиге өлүрген дээш, Бодуңнуң израиль чонуңну буруудатпа “ – деп херечилезин. Олар ынчан ол кижиниң өлүмү дээш буруу чүктөвес. ⁹ Дээрги-Чаяакчының мурнунга шын бооп көстүр чүүлдү кылып тургаш, актыг кижиге өлүрген дээш бурууну чон аразыңдан чайладыр сен ».

Туттурган херээжен кижиге биле өгленири

¹⁰ «Кажан дайзыннарыңга удур чаалажып үнүп кээриңге, Дээрги-Чаяакчы Бурганың оларны сээң холуңга хүлээдип бээрге, оларны тудуп аппарган дижик сен. ¹¹ Туттурган улус аразында аяанның чараш херээжен кижиге көрүп кааш, аңаа хандыкшый берип, кадай кылдыр ап алгаш, ¹² ону бажыңыңче эккеп алган дижик сен. Демги херээжен бажын дөңгүрертип, дыргаан кезип, ¹³ туттуруп кээрге кедип чораан хевин солуй кеттинип алзын; сээң бажыңыңга артып калгаш, бир ай дургузунда ада-иезиниң ажыын ажып кажыыдазын. Чүгле ооң соонда ол херээжен-биле чоокшулажып, ооң ашаа апаар сен, а ол сээң кадайың апаар. ¹⁴ А бир эвес ол херээжен сеткилице таарышпайн барза, ону күзөөн-не черинче хостап салывыт, чүгле акша-мөңгүңге орнап, сатпа, кул кижиге кылдыр хуулдурба, чүге дээрге ону сен бакка сүп каан болгай сен».

Дун оолдуң эргези

¹⁵ «Ийи кадайлыг бир эр кижиге оларның бирээзинге ынак, а өскезинге ынак эвес турган дижик. Ынак-даа, ынак эвес-даа кадайы аңаа оол божуп бээрге, ынак эвес кадайының оглу баштай төрүттүнүп, дун оглу апарган болза, ¹⁶ ол эр кижиге оолдарыңга эт-хөреңгизин үлештирип тура, ынак эвес кадайыңдан баштай төрүттүнген оглунга хамааржыр үлүгнү ынак кадайының оглунга тывыспас уjurлуг. ¹⁷ Харын ол кижиге ынак эвес кадайыңдан оглун дун оглу кылдыр хүлээп көргөш, аңаа өнчүзүндөн ийи дакпыр үлүгнү үзүп бээр уjurлуг, чүге дээрге демги оол ооң ажы-төлүнүң баштайгызы болган-дыр, дун оолдуң өнчү салгаар эргези аңаа хамааржыр-дыр».

Хайжок оол

¹⁸ «Бир эвес кандыг-бир кижиге хайжок, сөс дыңнапас, ада-иезиниң чугаазын тоовас, кезедирге-даа, чагыртпас оолдуг болза, ¹⁹ ада-иези ону бодунуң хоорайының даргаларыңга, ол хоорайының шииткел черинге чедире берзин. ²⁰ Олар хоорайының даргаларыңга: „Бистиң бо оглувус хайжок, сөс дыңнапас, бисти тоовас, чазый болгаш арагачы кижиге-дир“ – деп чугаалазын. ²¹ Ынчан оларның хоорайының шупту чурттакчылары ол оолду даш-биле өлүр соп каапсын; чон аразында бужар-бакты ынчаар узуткап каар сен, ону дыңнааш, шупту израильчилер корга бээр».

Ыяшка азып каан кижиге каргаттырар

²² «Бир эвес кандыг-бир кижиге өлүрүп шиидер кеземчеге дүүшкен бачыт үүлгедип аарга, ону

өлүрүп каан соонда, ооң мага-бодун ыяшка азып каар болзуңза, ²³ мага-бот ыяшка хондур турбазын, ону ол-ла хүн ажаап каг, чүге дээрге ыяшка азып каан кижиге Бурганга каргаттырган-дыр, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ хуваап берип турар черин ынчалдыр бужартатпас уjurлуг сен».

Ачы-дуза болгаш каттыштырып болбас чүүлдер

²² «Ха-дуңма кижиге бода азы шээр малы өөрүндөн чыдып калганын көрүп кагзыңза, оларны көрбээчеңнеп эрте бербе, а ээзинге эгидип бер. ² Ээзи кижиге чоок-кавыда чурттавайн турар азы сен ол мал-маган кымныыл дээрзин билбес болзуңза, малды аалыңче аппарат. Ээзи кижиге дилеп чедип келгиге чедир, ол малды тудуп тур, оон эгидип бээр сен. ³ Ха-дуңма кижиге элчигенин азы хевин база ынчаар сен. Ооң чидирипкени, а сээң тып алганың кандыг-даа чүвени ынчаар сен, ону көрбээчеңнеп эрте бербе.

⁴ Бир эвес ха-дуңма кижиге элчигени азы бугазы чүгүнүң аарыңдан орукта кээп ушкан чыдарын көрүп кагзыңза, көрбээчеңнеп эрте бербе, а демги кижиге дузалап, малды көдүржүп бер.

⁵ Херээжен кижиге – эр кижиге болур чүү-даа чүвени, эр кижиге – херээжен кижиге хевин кетпезин, чүге дээрге ынчалдыр кылып турар кижиге бүрүзү Дээрги-Чаяакчының мурнунга чүдек-бужар болур.

⁶ Бир эвес орук ара бир-ле ыяшта азы черде куш оолдары олурар азы чуургалар чыдар уяга таваржы бээриңге, ава куш оолдары азы чуургалары-биле кады олурар болза, ол кушту ажы-төлү-биле кады алгаш барба. ⁷ Куш оолдарын ап ап болур сен, а иезин салывыт, ынчан сеңээ эки-чаагай болур, сээң назының узаар.

⁸ Чаа бажың тудуп тургаш, бажың кырында сери кыдыыңга камгалал чаактардан кылып каг, ынчан кандыг-бир кижиге оон аңдарлы бээр болза, сээң бажыңыңга кижиге өлгени дээш буруудапас сен.

⁹ Виноград тарып алган шөлүңге өске янзы үрезин немей тарыва, оон башка тарып алган үрезиниң дүжүдүн-даа, виноградың чимизин-даа Дээрги-Чаяакчыга бээр уjurлуг сен база ону чип болбас сен.

¹⁰ Буга биле элчигени чаңгыс угда ажыглап, чер аңдарба.

¹¹ Дүк биле лён холуштур даарап кылган хеп кетпе.

¹² Даштыкы хевиге дөрт кыдыыңга салбактардан чыпшыр даарап ал ».

Чаа өгленген херээженниң ары

¹³ «Кандыг-бир кижиге кадай ап алгаш, ооң-биле кады хонган соонда, ол херээжен аңаа таарышпастыр деп шиитпирлээш, ¹⁴ ооң дугайында нүгүлдүг

сөстөр тарадып, ону бак атка кирип: „Мен бо херээженни кадай кылдыр ап алгаш, ооң-биле кады хондум, а ол арыг кыс эвес болду“ – деп чугаалаар болза, ¹⁵ аныяк херээженниң ада-иези ооң арыг кыс турганының бадыткал демдээн ап алгаш, хоорай даргаларынче, хоорайның шииткел черинче үндүрө берзин. ¹⁶ Кыстың ачазы даргаларга: „Уруумну бо кижиге кадай кылдыр берген мен, күдээм ам аңаа таарышпас апарды, ¹⁷ ынчангаш ол уруумнуң дугайында нүгүлдүг сөстөр тарадып, ‘Сээң урууң арыг кыс эвес болду’ деп тур, ынчалза-даа мээң уруумнуң арыг кыс турганының бадыткал демдээ бо-дур“ – деп чугаалаар ужурлуг. Оон хоорай даргаларының мурнунга уруунуң иштики хевин чада салып кагзын. ¹⁸ Ынчан ол хоорайның даргалары демги эр кижини эккелгеш, кезедир ужурлуг. ¹⁹ Олар ону, израиль кысты бак атка кииргени дээш, чүс °шекел деңзилиг мөңгүнге торгааш, ол акша-мөңгүннү кыстың адазынга берзин. А кыс боду демги кижиниң кадайы бооп артсын, ол эр кижиге арткан бүгү чуртталгазында ооң-биле чарлыр эргези чок.

²⁰ А бир эвес эр кижиниң чугаалаан чүвези шын болуп, аныяк кыстың арыг турганының бадыткал демдектери тывылбас болза, ²¹ даргалар ол кысты адазының бажыңының эжиинге эккелзин, хоорайжылар ону аңаа даш-биле өлүр соп каапсын, чүге дээрге ол кыс израиль чоннуң аразынга бужар чорук кылып, адазының бажыңыга чурттап тургаш-ла, самыырап турган-дыр; чон аразында бужар-бакты ынчаар узуткап каар сен».

Эр, херээжен бачыттыг харылзаалар

²² «Ашактыг херээжен-биле хойгажып чыдар эр кижиге илерээр болза, херээжен-даа кижиге, ооң-биле хойгажып чыткан эр-даа кижиге иелээн өлүр ужурлуг; Израильде ол бужар-бакты ынчаар узуткап каар сен.

²³ Кандыг-бир эр кижиге өске эр кижиниң дүгденишкен аныяк кызы-биле хоорайга ужуражы бергеш, ооң-биле хойгажып болза, ²⁴ оларның иелдирзин хоорай хаалгазының чанынга эккелгеш, даш-биле өлүр соп кааптыңар: аныяк кысты – хоорайга тургаш, дуза дилеп алгырбаан дээш, эр кижини – өске кижиге душтуун бакка суп каан дээш; чон аразында ол бужар-бакты ынчаар узуткап каар сен.

²⁵ Кандыг-бир эр кижиге өске эр кижиниң дүгденишкен аныяк кызы-биле ажык шөлгө ужуражы бергеш, аңаа күш дөгөп, хойгажып болза, чүглө ол кыс-биле хойгажып чыткан эр кижини өлүрүп каар ужурлуг; ²⁶ а кыстың бодун канчанма-даа – ону өлүрүп шиитки дег кем-бурууну ол үүлгөтпээн-дир; кандыг-бир кижиниң өске кижиге халдап, өлүрүп кааны ышкаш таварылга болган-дыр. ²⁷ Ол эр кижиге дүгденишкен эштиг аныяк кыс-биле ажык шөлгө ужуражы берген болгай, демги

кыс дуза дилеп алгырарга-даа, аңаа болчуп кээр кижиге чок болган-дыр.

²⁸ Кандыг-бир кижиге дүгденишкен эжиге чок аныяк кыс-биле ужуражы бергеш, ону күштеп, хойгажып чыдырда, кырынга улус келген болза, ²⁹ ол кыс-биле хойгажып чыткан эр кижиге ооң адазынга бежен °шекел мөңгүннү төлээр, а демги кысты кадай кылып алыр ужурлуг; ол кысты бакка суп каан болгаш, эр кижиге ам арткан бүгү чуртталгазында ооң-биле чарлыр эргези чок .

³⁰ Кандыг-даа эр кижиге ачазының кадайы – соңгу иезин ап, ачазының хевиниң эдээн ажытпазын ».

Израиль ниитилелге каттыжып болбас улус

23 «Чуургаларын чуура бастырып алган азы эр сүрүзүн одура кестиртип алган кижиге Дээрги-Чаяакчыга мөгеер ниитилелге каттыжып болбас .

² Сураc бооп төрүттүнген кижиге Дээрги-Чаяакчыга мөгеер ниитилелге каттыжып болбас, ооң онгу салгал чедир үре-салгалы безин ол ниитилелге каттыжып болбас.

³ Аммон азы моав аймак-сөөктүг кижиге Дээрги-Чаяакчыга мөгеер ниитилелге каттыжып болбас , оларның онгу салгал чедир үре-салгалы безин кажанда-даа ол ниитилелге каттыжып болбас, ⁴ чүге дээрге Египеттен үнгеш, бар чыдырыңарда, олар сеңээ аъш-чем биле суг бээринден ойталап, хүндүлөвээн-дир база сенче каргыш салдырар дээш Арам-Нахараимде Петор чурттуг Беорнуң оглу Валаамны сеңээ удур хөлезилеп алган-дыр .

⁵ Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы Бурганың Валаамның сөстөрүн хүлээвейн, ооң каргыжын сеңээ йөрээшкин кылдыр хуулдурупкан , чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганың сеңээ ынак болгай; ⁶ чурттап чоруур бүгү үеңде, кезээ мөңгөде ол чоннар-биле эп-найыралдашпа, оларга чаагай чорук күзеве.

⁷ А эдом чонну дора көрбө, ол сээң ха-дуңмаң болгай ; египет чонну дора көрбө, сен ооң черинге өскээртен келгеш, чурттап чораан болгай сен .

⁸ Сээң-биле аралаштыр чурттап турар эдом болгаш египет улустуң үшкү салгалында төрүттүнер ажы-төл Дээрги-Чаяакчыга мөгеер ниитилелге каттыжып болур».

Турлагның арыг-шевери

⁹ «Дайзыннарыңга удур тулчуп үнгеш, кандыг-даа бак чүве кылырыңдан кичээнип чор. ¹⁰ Бир эвес дүне када кандыг-бир кижиниң үрези төгүлгеш, арыг эвес апарган болза, ол кижиге турлаг даштынче үне бергеш, дедир кирбес ужурлуг , ¹¹ а кезээ дүжерге, сугга чунуп алзын, ынчан ол кижиге хүн ажа бээрге, турлагже кирип кээп болур.

¹² Албаннаар чериң турлагның даштынга турар ужурлуг. ¹³ Чепсээнден аңгыда, озук ап чоруур ужурлуг сен, турлаг даштынга албаннап олурар

апаргаш, ооң-биле черге оңгар каскаш, кадыг албаныңны хөөп каар сен; ¹⁴ чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганың сени камгалап, дайзыннарыңны сээң эргенге хүлээдип бээр дээш, турлаанда чоруп турар болгай, ынчангаш турлааң ыдыктыг болур ужурлуг, оон башка Ол сенде ыянчыг чүүл барын көрүп кааш, сени каапкаш баар».

Дургуннаан кулдар

¹⁵ «Бодунуң дээргизинден Израильче дургуннап келген кул кижини ооң дээргизинге эгитпе, ¹⁶ ол кул кижини израиль чоннуң аразынга, сээң хоорайларыңны кайы-бирээзинге – таарымчалыг деп көргөш, шилип алган черинге чурттазын, ону базынма».

Самыын-садар кижилер

¹⁷ «Израиль херээжен-даа, эр-даа улус аразындан дүрзү-бурганнарның өргээлеринде самыын-садар кижини турбас болзун. ¹⁸ Кандыг-даа даңгырааң күүседип тура, самыын-садар херээженниң азы чүдек-бужар эрниң ажилдап алган төлевирин Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның өргээзинге өргүл кылдыр салба, ол ийи самыын-садар чорук Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга чүдек-бужар чүүл болур».

Хөө хуузу

¹⁹ «Чаңгыс аймак-сөөк ха-дуңмаңга хөө хуузу алып сорулга-биле акша-мөңгүн, аъш-чем азы өске-бир чүве чегдирбе. ²⁰ Даштыкы кижиден хөө хуузу ап болур сен, а бодунуң ха-дуңма чонундан хөө хуузу алба, ынчан Дээрги-Чаяакчы Бурганың эжелеп аар дээш бар чыдарың черге кылыр бүгү чүвеңге ачы-буянын хайырлаар».

Даңгырактар

²¹ «Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга даңгырак берип турар болзуңза, ону саадатпайн күүсет, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганың ол дээш сенден негеп аар, күүсетпээн дээш, бачыт чүктээр сен. ²² А бир эвес даңгырак бербээн болзуңза, бачыт чүктевес сен. ²³ Аксындан үнген сөзүңнү сагып, күүсет. Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга эки тура-биле берген аксы-сөзүң эзугаар күүседир ужурлуг сен».

Алык-сак-чиксек болбазы

²⁴ «Өске кижиниң виноград шөлүнче кирип келгеш, ооң чимизин мага хандыр, тоттур чип болур сен, а барба-саваңга чыгба.

²⁵ Өске кижиниң тараа тараан шөлүнче кирип келгеш, тараа баштарын холуң-биле чулуп чип болур сен, а дүжүдүн хол кадыыры-биле кеспе».

Өгленчири болгаш чарлыры

24 «Бир эр кижини кыс кижини-биле өгленчип, ону кадай кылып алган соонда, ооң бир-ле бужар

чүвезин билип каапкаш, кадайыңга таарзынмайн барып, аңаа чарлыр дугайында бижик бижээш, холунга тудускаш, ону бажыңындан чорудупкан дижек. ² Демги херээжен кижини ашааның бажыңындан чоруй баргаш, өске эр кижини-биле өгленчип аарга, ³ ооң ол ашаа база аңаа хөңнү чок апаргаш, чарлыр дугайында бижик бижээш, кадайыңны холунга тудускаш, ону бажыңындан чорудупкан дижек азы ону кадай кылдыр ап алган ийиги ашаа өлүп калган дижек. ⁴ ынчан ол херээженни чандырыпкан баштайгы ашаа ону катап кадай кылдыр ап ап шыдавас, чүге дээрге ол херээжен бужартай берген-дир – оларның катап чоокшулажыры Дээрги-Чаяакчының мурнунга чүдек-бужар чүве болур; Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ хуваап берип турар черин ынчалдыр бачыт-биле бужартатпа.

⁵ Чоокта чаа кадайланып алган кижини шеригже албазын база аңаа кандыг-даа албан-хүлээлге дааспазын, ол эр кижини бажыңыңга бир чыл дургузунда хостуг чурттап, алган кадайын хөглөтсин».

Ачы-дуза болгаш чөптүг чорук дугайында дүрүмнөр

⁶ «Кандыг-бир кижиге чээлиге акша берип тургаш, долаа кылдыр ол кижиниң тараа дээрбелээр даштарын алба – шак ол даштар ооң амыдыралы-дыр.

⁷ Бодунуң ха-дуңма израиль чонунуң аразындан бир кижини оорлааш, ону кулу кылып алган кижини турар болза, ол ооржу кижини өлүрүп каар ужурлуг; чон аразында бужар-бакты ынчаар узуткап каг.

⁸ Араңарга халдавырлык кеш аары тыптып кээринден оваарныңар, левит бараалгакчыларның өөредип турар бүгү чүүлдерин шыңгы сагып, күүседир, мээң оларга айтып-чагааным эзугаар хынамчалыг күүседир; ⁹ Египеттен кел чыдырыңарда, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның Мариамны канчалганын утпа.

¹⁰ Өске-бир кижиге чээлиге акша берип турар болзуңза, долаа ап аар дээш ооң бажыңынче кирбейн, ¹¹ даштыгаа манап тур, сенден чээли алган кижини долаазын боду үндүрүп бээр. ¹² Бир эвес ол яды кижини болза, ооң долаа кылдыр берген хевин дедир бербейн, удуп чыдып алба, ¹³ харын ол кижини хеви-биле шуглангаш, удуп чыдып алзын; сени алгап-йөрээп кагзын дээш, ооң берген долаазын хүн ажар өйдө эгидип бер, ынчан Дээрги-Чаяакчы Бурганың сени чөптүг-шынныг кижини кылдыр санаар.

¹⁴ Хөлечиин болур яды-түрөңги кижиниң, ол кижини сээң израиль ха-дуңмаңның бирээзи-даа азы сээң черинде, хоорайларыңның кайы-бирээзинде чурттап турар даштыкы кижини-даа болза, сеткилин хомудатпайн, ¹⁵ аңаа ажил төлевирин хүннүң-не, хүн ажар бетинде, төлөп берип тур, чүге дээрге ол кижини яды болгаш, алыр төлевирин идегелдиг

манап турар болгай, оон башка ол сеңээ хомудап, Дээрги-Чаяакчыны кыйгырарга, бачыт үүлгеткен деп санаттырар сен .

¹⁶ Ада кижги ажы-төлүнүң кем-буруузу дээш өлүмге онаар кеземче албас ужурлуг, ажы-төл база адазы дээш өлүртпес ужурлуг; кижги бүрүзү чүгле бодунуң кем-буруузу дээш өлүртүр ужурлуг .

¹⁷ Даштыкы кижиниң база өскүс кижиниң эргезин кызагдава , дулгуяк херээженниң хевин долаа кылдыр алба. ¹⁸ Египетке кул болуп чорааныңны, Дээрги-Чаяакчыны сени оортан адырып хостаанын утпа, ынчангаш мен сеңээ ол бүгүнү кылырын айтып-чагып тур мен.

¹⁹ Бодунуң чериңге дүжүт ажаап тура, шөлге бир моожаны көрбейн эрттирикпеш, ону ап, дедир келбе; ол тараа даштыкы кижиге, өскүс кижиге болгаш дулгуяк херээженге артып калзын , ынчан Дээрги-Чаяакчы Бурганың кылып турарың кандыгдаа ажил-херекке ачы-буянын хайырлаар. ²⁰ Олива ыяштарының чимизин дүжүр шаап тура, будуктарда арткан чимистерни катап кээп, чыгба; олар сээң чуртуңда турар даштыкы кижиге, өскүс кижиге болгаш дулгуяк херээженге артып калзын. ²¹ Виноградың шөлүндөн каттар ажаап ап тура, артып калган каттарны чедир чыгба; олар даштыкы кижиге, өскүс кижиге болгаш дулгуяк херээженге артып калзын. ²² Египет черге кул болуп чорааныңны утпа, ынчангаш мен сеңээ ол бүгүнү кылырын айтып-чагып тур мен».

Чөптүг кеземче

²⁵ «Ийи кижги аразынга маргылдаалыг херек үнген болза, олар шииткел черинче барзын, аңаа шииткекчилер оларның чаргызын үзүп, буруу чок кижини агартсын, а буруулуг кижини шиидип кагзын . ² Бир эвес шииткекчи буруулуг кижини шыкпыыштаары чүүлдүг деп көөр болза, ону доңгайтыр чыттыргаш, кем-буруузу барымдаалап, чеже катап согарын тодараткаш, боду көрүп турда, шыкпыыштаарын дужаазын. ³ Кижини дөртенден хөй катап шыкпыыштап болбас , оон хөй катап шыкпыыштаар болза, демги ха-дуңмаң кижги сээң мурнуңга куду көрдүргени ол-дур».

Тараа бастырып турар шары

⁴ «Тараа бастырып турар шарының аксынга хээрик кедирип, чемнениринге шаптыктава ».

Үре-салгал дугайында

⁵ «Кады чурттап турган ийи алышкының бирээзи өлүп каарга, ооң соон салгаар оглу чок болза, өлгөн кижиниң кадайы хары эр кижиге барбас ужурлуг. Ол херээженниң калган ашааның дуңмазы ооң-биле чоок харылзаа тудуп, кадай кылдыр ап алгаш, кады чурттазын . ⁶ Ол херээженниң дун оглу калган баштайгы ашааның соон салгаар оглу деп санадыр ужурлуг, ынчан өлү берген кижиниң ады Израильге

уттундуруп читпес . ⁷ А бир эвес калган кижиниң дуңмазы чаавазын алыр хөңнү чок болза, ол херээжен кижги хоорайның шииткел черинде даргаларга чеде бергеш: „Калган ашаамның дуңмазы акызының адын Израильге арттырып каарындан ойталап, мени кадай кылдыр ап алыр хөңнү чок-тур“ – деп чугаалазын. ⁸ Үнчан ол хоорайның даргалары демги эр кижини кыйгыртып алгаш, ооң-биле чугаалажыр ужурлуг; бир эвес ол кижги ойталап: „Ол херээженни алыр хөңнү чогул“ – дээр болза, ⁹ ооң чаавазы, даргалар көрүп турда, олче чоокшулай бергеш, ооң кеткен идиин уштуп , арнынче дүкпүрүпкеш: „Бодунуң акызының ук-ызыгуурун тургуспас кижини ынчаар бак аажылаар ужурлуг!“ – деп чугаалазын. ¹⁰ Оон Израильге ойталап каапкан эр кижиниң өг-бүлезинге „Кызыл-даван кижиниң өг-бүлези“ деп ат тыпсып каар.

¹¹ Ийи эр кижги чокшуп турда, оларның бирээзиниң кадайы ашаанга болчуп, ону эттеп турар кижиден адырып аар дээш, өске эр кижиниң ажы-төл төрүдөр сүрүзүндөн сегирип аар болза, ¹² ол херээженниң холун одура шаап каг, аңаа хайыра бербе».

Садыг кылырда, ак сеткилдиг болуру

¹³ «Сээң деңзи шою сугар хавыңга шын эвес деңзилээр: аар-даа, чиик-даа деңзилиг болза, чаңгыс хемчээл көргүзөр шойлар турбас ужурлуг; ¹⁴ сээң бажыңыңга тарааны шын эвес хемчээр: ишкири аңгы-даа болза, чаңгыс хемчээл көргүзөр савалар турбас ужурлуг . ¹⁵ Сээң деңзиң шою ылап шын деңзилиг, а хемчээр саваң ылап шын хемчээлдиг болур ужурлуг, ынчан Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ берип турар черинге назының узаар, ¹⁶ чүге дээрге ындыг ак сеткилдиг эвес чүве кылып турар кижги Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның мурнунга чүдек-бужар болур».

Амалик чонну узуткаары

¹⁷ «Египеттен үнүп бар чыдырыңда, амалик чон сени канчанганын утпа : ¹⁸ ол чон сенче орукка харыксырап, могай берген чоруңда халдап келген, кошкап-суларааш, сооңга чыдып калган бүгү улузуңну кыра шаап каапкан, Бургандан-даа кортпаан болгай. ¹⁹ Үнчангаш Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ эжелеп алгаш, ээлеп чурттаар кылдыр берип турар черинге Ол сени бүгү чүктен бүзээлээн шупту дайзыннарыңдан адырып, тайбың чуртталганы хайырлаарга, амалик чон дугайында сактыышкынны чырык чер кырындан балап каавыт, ооң аажылаашкынын черле утпа! »

**Баштайгы дүжүттүң
оннуң бир кезиин өргүүрү**

26 «Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ хуваап берип турар черинге чедип келгеш, ону эжелеп ап, аңаа чурттай бергеш, ² Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ берип турары черден ажаап аарың, черниң беримчези баштайгы дүжүттүң шуптузун чыып ап, аргаан хааржакче бир кезиин суккаш, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның Бодунуң аталдары аңаа турумчузун дээш шилип алып черинче чорувут. ³ Ол үеде ында турар бараалгакчыга чеде бергеш: „Дээрги-Чаяакчының биске бээр бооп ада-өгбевиске даңгыраглаан черинче кирип келгенимни бөгүн Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның мурнунга херечилеп тур мен“ – деп чугаала.

⁴ Бараалгакчы аргаан хааржакты сээң холундан ап алгаш, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга өргүл салып бедигээш мурнунга салып каар. ⁵ А сен Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның мурнунга мынча деп херечилээр сен: „Мээң өгбем Арам чурттуг тоянчы кижитурган. Ол Египетче чоруй баргаш, аңаа хөй эвес төрөлдери-биле кады чурттай берген соонда, аңаа оон өндүр улуг, күштүг, хөй санныг чон укталган. ⁶ А египет чон бисти бак аажылап, бастып, аар-берге ажил кылдыртып турган. ⁷ Бис ынчан ада-өгбевистиң Дээрги-Чаяакчы Бурганыңдан дуза дилеп кыйгырарывыска, Дээрги-Чаяакчы үнүвүстү дыңнап, бистиң хилинчээвисти, аар-берге ажил кылып, дарладып турарывысты көрүп каан. ⁸ Дээрги-Чаяакчы бисти Египеттен Бодунуң быжыг холу-биле, күчү-күжү-биле, кончуг улуг коргунчуг байдалдар-биле, өндүр улуг бадыткал демдектери болгаш кайгамчык чүүлдер-биле үндүрө бергеш, ⁹ бо черже эккеп, сүт биле ары чигири агып чыдар бо байлак черни биске берген болгай. ¹⁰ Ынчангаш ам Сээң меңээ берген черинден ажаап алганым баштайгы дүжүттү эккелдим, Дээрги-Чаяакчы“.

Ооң соонда ол өргүлүнү Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның мурнунга салып кааш, Аңаа сөгүрүп, мөгөөр сен. ¹¹ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ база сээң өг-бүлөңге берген шупту ачы-буяны дээш өөрүп-хөгле – чон аразында турар левит кижитурган болгаш даштыкы кижитурган база сээң-биле кады өөрүп-хөглезин.

¹² Оннуң бир кезең чыыр хуусаа болур үшкү чыл санында-ла бүгү дүжүдүндөн – хевир бүрүзүндөн-не оннуң бир кезең аңгылап алгаш, левит кижиге, даштыкы кижиге, өскүс кижиге болгаш дулгуяк херээженге бээр сен, олар ону сээң хоорайларыңга тоттур чип чурттазын. ¹³ Ынчан Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның мурнунга мынча дээр сен: „Бодунуң бажыңымдан ыдыктыг өргүлдү аппаргаш, левит кижиге, даштыкы кижиге, өскүс кижиге болгаш дулгуяк херээженге бериптим – меңээ чагып-сургаан шупту айтышкыннарың ёзугаар кылдым,

оларны күүседиринден ойталап, утпадым. ¹⁴ Мен ол аъш-чемни кажыыдап тургаш, чип көрбөөн мен, арыг эвес тургаш, аңгылай салбаан мен, өлүг улустуң сүнезинин чемгерерин саналдаваан мен; Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сөзүн тооп дыңнап, Сээң меңээ айтып-чагааның бүгү чүвени күүсеткен мен. ¹⁵ Бодунуң ыдыктыг оран-саваң – дээрлерден куду алзы көрөм, Бодунуң израиль чонуңга база Сээң биске бергениң черге ачы-буяндан хайырла – сүт биле ары чигири агып чыдар байлак черни биске бээрин ада-өгбевиске даңгыраглаан болгай сен“».

**Израиль чон – Бурганга хамааржыр
онзагай чон**

¹⁶ «Бөгүн Дээрги-Чаяакчы Бурганың шак ол дүрүм, хоойлуларны күүседирин айтып-чагып тур: оларны бүгү чүлдү-чүрээндөн, бүгү сеткил-сагыжыңдан сагып, күүсет. ¹⁷ Сен бөгүн Дээрги-Чаяакчыга Ол – сээң Бурганың дээрзин, Ооң оруктары-биле чорууруңну, Ооң дүрүмнери, хоойлулары болгаш айтышкыннарын сагырыңны, Ооң сөзүн тооп дыңнаарыңны аазап чугаалаан сен. ¹⁸ Дээрги-Чаяакчы база, сеңээ чугаалап турганы дег, Ооң улуг үнелиг өнчү-хөреңгизи чон болуруңну, Ооң шупту айтышкыннарын сагыр уjurлууңну бөгүн сеңээ аазап, медеглээн. ¹⁹ Ол сени Бодунуң чаяганы бүгү өске чоннардан өрү көдүрүп каарын, мактал-хүндүнү, алдар-атты, өндүр-чаагай чорукту сеңээ хайырлаарын, Ооң чугаалап турганы дег, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның ыдыктыг чону болуруңну аазап, медеглээн».

Гевал дагда даш тураскаалдар

27 Моисей болгаш израиль чоннуң баштыңнары чон-биле чугаалашкан. Моисей айтып-чагаан: «Бөгүн сеңээ айтып-чагып турарым шупту айтышкыннарын күүседир сен.

² Иорданның ындыы чарыынче, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ берип турары черже кеже бергеш, бодунга улуг даштардан тургускаш, оларны чугайлап ал. ³ Хемни кеже бергеш-ле, ол даштарга бо хоойлунуң шупту сөстөрүн бижип каг, ооң соонда ада-өгбөңниң Бурганы, Дээрги-Чаяакчының сеңээ аазаанын ёзугаар, Ооң сеңээ берип турары, сүт биле ары чигири агып чыдар байлак черже кире берип болур сен.

⁴ Иорданны кеже бергеш, бөгүн сеңээ айтып-чагааным ёзугаар, ол даштарны Гевал дагда тургускаш, чугайлап каг. ⁵ Аңаа Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга өргүл салып бедигээшти даштан, демир херексел ажыглавайн, тудуп каг: ⁶ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның өргүл бедигээжин хоюглап дүрбүвөөн даштар-биле тудуп алгаш, аңаа Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга бүрүн өрттедир өргүлдерден эккеп сал; ⁷ эп-найырал өргүлдерин база эккеп салгаш, аңаа чип, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның

мурнунга өөрүп-хөглө . ⁸ А демги даш тураскаалдарга бо хоойлунуң шупту сөстөрүн көскү тодаргай кылдыр бижип каг ».

Он ийи каргыш

⁹ Моисей болгаш левит бараалгакчылар бүгү израиль чон-биле чугаалашкан. Моисей чонга: «Израиль, топтап дыңна! Сен бөгүн Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга хамааржыр чон болу бердиң!
¹⁰ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сөзүн тооп дыңна, сеңээ бөгүн айтып-чагып турарым Ооң шупту айтышкын, дүрүмнерин күүсет» – деп чугаалаан.

¹¹ Моисей ол хүн чонга оон ыңай мону айтып-чагаан: ¹² «Иорданны кеже бергениңде, Симеоннуң, Левийниң, Иуданың, Иссахарның, Иосифтиң болгаш Вениаминниң аймактары чонну йөрээри-биле Гаризим дагга туруп алзын . ¹³ А Рувимниң, Гадтың, Асирниң, Завулоннуң, Данниң болгаш Неффалимниң аймактары чонга каргыш салыры-биле Гевал дагга туруп алзын.

¹⁴ Левиттер бүгү израильчилерге ыыткыр чарлазын:

¹⁵ „Бодунга дүрзү-бурган шуткуп азы чазап кылып алгаш, оозун чажырып алган кижичи каргаттырар, кижичи холу кылган дүрзү-бурган болза Дээрги-Чаяакчының мурнунга чүдек-бужар чүүл-дүр!“

Бүгү чон: „Аминь!“ – деп харыылаар .

¹⁶ „Ада-иезин бак көөр кижичи каргаттырар!“

Бүгү чон: „Аминь!“ – деп харыылаар .

¹⁷ „Кожазы кижиниң чериниң кызыгаарын демдеглээн дашты чылзы идипкен кижичи каргаттырар!“

Бүгү чон: „Аминь!“ – деп харыылаар .

¹⁸ „Согур кижини оруундан астырган кижичи каргаттырар!“

Бүгү чон: „Аминь!“ – деп харыылаар .

¹⁹ „Даштыкы кижиниң, өскүс кижиниң болгаш дулгуяк херээженниң эргезин кызагдаан кижичи каргаттырар!“

Бүгү чон: „Аминь!“ – деп харыылаар .

²⁰ „Ачазының кадайы – соңгу иези-биле холбажыпкан кижичи каргаттырар! Ол кижичи ачазының хевиниң эдээн ажыткан-дыр“.

Бүгү чон: „Аминь!“ – деп харыылаар .

²¹ „Кандыг-бир мал-маган-биле холбажыпкан кижичи каргаттырар!“

Бүгү чон: „Аминь!“ – деп харыылаар .

²² „Ачазының азы авазының уруу-биле холбажыпкан кижичи каргаттырар!“

Бүгү чон: „Аминь!“ – деп харыылаар .

²³ „Кат-иези-биле холбажыпкан кижичи каргаттырар!“

Бүгү чон: „Аминь!“ – деп харыылаар .

²⁴ „Өске кижини бүдүү өлүрүп каан кижичи каргаттырар!“

Бүгү чон: „Аминь!“ – деп харыылаар .

²⁵ „Буруу чок кижини өлүрүп шиитсин дээш хээли алган кижичи каргаттырар!“

Бүгү чон: „Аминь!“ – деп харыылаар .

²⁶ „Бо хоойлунуң сөстөрүн деткивес база күүсетпес кижичи каргаттырар!“

Бүгү чон: „Аминь!“ – деп харыылаар ».

Хоойлуну дыңнааны дээш, чонга йөрээшкиннер

(Лев. 26:1-13; Ы. х. к. 11:13-15)

28 «Бир эвес Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сөзүн тооп дыңнаар база бөгүн сеңээ айтып-чагып турарым Ооң шупту айтышкыннарын күүседирин кызыдар болзуңза, Дээрги-Чаяакчы Бурганың сени чер-делегейниң шупту чоннарындан өрү көдүрүп каар . ² Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сөзүн тооп дыңнаар болзуңза, бо йөрээшкин бүрүнү-биле сеңээ доктаап, сеңээ хамаарыштыр чогууп бүдөр.

³ Хоорайга-даа, шөлге-даа ачы-буянны алыр сен.

⁴ Сээң ажы-төлүң болгаш чериңден үнер дүжүт, бода база шээр малыңның төлү хөй болур. ⁵ Дүжүт чыыр аргаан хааржактарың, барба-саваң долу болур. ⁶ Кылып турар бүгү чүүлүңге, бүгү үелерде ачы-буянга бүргеттирер сен .

⁷ Дээрги-Чаяакчы сенче халдап турар дайзыннарыңны сээң мурнуңга чылча шаап каар: олар сеңээ удур чаңгыс орук-биле тулчуп үнүп келгеш, чеди аңгы орук-биле дезип ыңай болур .

⁸ Дээрги-Чаяакчы сээң аңмаарларыңны долдуруп бээр, кылып турар кандыг-даа ажил-херээңге чедишкинниг болур сен; Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ берип турары черге ачы-буянны алыр сен . ⁹ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның айтышкыннарын сагып, Ооң оруктары-биле чоруур болзуңза, Дээрги-Чаяакчы, сээң даңгыраглааны дег, сени Бодунга хамааржыр ыдыктыг чон кылдыр тургузуп каар . ¹⁰ Ынчан чер кырында шупту чоннар сээң Дээрги-Чаяакчыга хамааржырыңны дыңнап кааш, сенден корга бээр.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы сеңээ бээр бооп ада-өгбөңге даңгыраглаан черинге элбек-чаагай чорукту: бодуңга эңдерик үре-төлдү, мал-маганыңга эңмежок төлдү, чериңге элбек дүжүттү хайырлаар.

¹² Дээрги-Чаяакчы сеңээ дээрниң эжиктерин – Бодунуң ачылыг эртинне шыгжамырын ажыдып, сээң чериңге чаъсты чогуур өйүндө чагдырып бээр база кылып турар шупту ажил-херээңге ачы-буянын хайырлаар; хөй чоннарга чээлиге акша-хөрөңги бээр сен, а бодуң олардан чегдинмес сен .

¹³ Бир эвес мээң бөгүн сеңээ сагып, күүседир кылдыр айтып-чагып турарым Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның айтышкыннарын тооп дыңнаар болзуңза, Дээрги-Чаяакчы сени кудурук эвес, баш кылып каар, адаанга эвес, кырынга турар сен. ¹⁴ Чүглө мээң бөгүн сеңээ айтып-чагып турарым бүгү сөстөрдөн оң-даа, солагай-даа талаже чайлава, өске бурганнар эдербе, оларга бараан болба».

**Хоойлуга чагыртпааны дээш,
чонга каргыштар**
(Лев. 26:14-45)

¹⁵ «Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сөзүн тооп дыңнаваз база мээң бөгүн сеңээ айтып-чагып турарым Ооң шупту айтышкыннар, дүрүмнерин күүседирин кызытпас болзуңза, шупту бо каргыштар сеңээ доктаап, сени хөме таварыыр .

¹⁶ Хоорайга-даа, шөлге-даа каргаттырар сен.

¹⁷ Дүжүт чыыр аргаан хааржактарың, барба-саваң каргаттырар. ¹⁸ Үре-төлүң, чериңден үнер дүжүдүң, бода база шээр малыңның төлү каргаттырар.

¹⁹ Кылып турар бүгү чүүлүң бүгү үелерде каргаттырар.

²⁰ Дээрги-Чаяакчы сенче, узуткаттырып каггыжеңге чедир, кылып турар кандыг-даа ажил-херээңче каргышты, мөгүдээшкинни болгаш хайны салыр – Дээрги-Чаяакчыдан ойталааның дээш, бузуттуг херектериң уржуу-биле удавайн өлүп каар сен. ²¹ Ээлеп чурттаар дээш кирип турарың черге Дээрги-Чаяакчы сенче, амы-тыныңны үзүп каггыжеге чедир, хамчык аарыгны салып кээр.

²² Оон Дээрги-Чаяакчы сенче харыксырадыр аарыгны, халыынны, дегдирер аарыгны халдадыр ; сээң дүжүдүңче каңдаашкынны, өрттендир чип турар изиг хатты болгаш дүдүктү салыр – ол бүгү айыыл-халап өлгүжеңге чедир сени истеп-сүрер.

²³ Сээң бажың кырында дээр демир дег, будуң адаанда чер чес дег апаар . ²⁴ Дээрги-Чаяакчы сээң чериңче чаъс-чаашкын орнунга дээрден элезин-довурак бадырар – ол бүгү сенче амы-тының үзүлгүжеге чедир бадып кээр.

²⁵ Дээрги-Чаяакчы сени дайзыннарыңга аштырып аар кылдыр хүлээдиң бээр: оларга удур чаңгыс орук-биле тулчуп үнгеш, олардан чеди аңгы орук-биле дезип ыңай боор сен , бүгү чер-делегейниң күрүнелери сээң айыыл-халавыңны көргөш, „Дадайым!“ дээр. ²⁶ Улузуңнуң мөчү-сөөгү дээрниң хамык куштарыңга, черниң аң-араатаныңга чемиш болур , оларны ойладып-хойзур кижги тывылбас .

²⁷ Дээрги-Чаяакчы сенче, египетчилерже дег, ириңниг балыгларны , оюлганнаар кеш аарыын база янзы-бүрү хевирлиг кодуларны халдадыр – ол дээрге эмнеттинмес аарыглар болур. ²⁸ Дээрги-Чаяакчы сени солуудадыр, согурартыр болгаш аңгададыр; ²⁹ сен ынчан дал дүъште, караңгыда согур кижги дег, база суйбанып кылаштаар сен ; бүгү оруктарыңга чедимче чок болур сен, дайзыннар сени хүннүң-не кызып-кыйып, үптээр – сени кым-даа камгалавас.

³⁰ Херээжен кижги-биле дүгдөжип аарыңга, өске эр кижги ооң-биле хойгажыр; бажың тудуп алгаш, аңаа чурттап шыдавас сен; виноград тарып алгаш, ону ажыглап шыдавас сен ; ³¹ сен көрүп туруңда, бугаңны соп каарга, ооң эъдин чивес сен; элчигениңни хунаап аппараттар, сеңээ дедир

эгитпес; шээр малыңны дайзыннарыңга хүлээдиң бээр – сени кым-даа камгалавас.

³² Сээң оглу-кызыңны өске чоннар тудуп аппаар , карактарың хүннү бадыр оларны дилегзинип көрдүңгөш, турлур деп баар, холдарың сула салдына бээр.

³³ Чериңге үнер дүжүттү, ажил-ижиңниң бүгү үрө-түңнелин сээң билбезиң чон былаап чиир, үргүлчү кыстыртып, хилинчектенер сен . ³⁴ Карааң-биле көрүп турарың бүгү чүведен угааның солуудай бээр. ³⁵ Дээрги-Чаяакчы дискектериң биле чодаларыңче коргунчуг аарыг халдадыр – ол тавангайыңдан тейиңге чедир бүгү бодуңну шыва аптар .

³⁶ Дээрги-Чаяакчы сени база аңаа башкартыр дээш дүжүлгеге олуртуп алган хааныңны сээң-даа, ада-өгбеңниң-даа билбези черже аппаар , аңаа баргаш, ыяш биле даштан кылган хары бурганнарга бараан болур сен . ³⁷ Дээрги-Чаяакчыны сени аппараттар кааны черде бүгү чоннар сээң байдалыңны көргөш, коргун-сестир, адыңны бужар үлегер-чижек кылдыр ажыглап, кочулап-шоодар .

³⁸ Шөлүңгө хөй үрезин тарып аар сен, а дүжүдүң эвээш болур , чүге дээрге шартылаа чиптер .

³⁹ Виноград шөлдериңге виноград тарып, болбаазырадыр сен, а арага ишпес сен, чимис чыып албас сен , чүге дээрге виноградты курт чиптер. ⁴⁰ Олива ыяштары сээң чериңге каяа-даа үнер, а ооң үзүн ажыглап шыдавас сен, чүге дээрге чимизи тоглап дүже бээр. ⁴¹ Оглу-кызың төрүттүнер, ынчалза-даа чаныңга арттырып ап шыдавас сен, чүге дээрге оларны тудуп аппаар . ⁴² Сээң хамык ыяштарың биле чериңде үнген бүгү дүжүдүңнү шерги узуткап каар. ⁴³ Чон аразында чурттап турар даштыкы кижги сенден арттыр депшип, улам-на өрү көдүрлүр, а сен улам-на куду бадар сен. ⁴⁴ Ол кижги сеңээ чээли бээр, а сен аңаа чээли бээр харык чок боор сен, ол – баш, а сен – кудурук болур сен.

⁴⁵ Сени узуткап каггыжеге чедир, шупту ол каргыштар сеңээ доктаап, сени таварыыр база истеп-сүрер, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сөзүн тооп дыңнавайн, Ооң сеңээ айтып-чагаан айтышкын, дүрүмнерин сагывайн турган болгай сен. ⁴⁶ Ол каргыштар сеңээ база сээң үрө-салгалыңга кезээ мөңгөде бадыткал демдээ база барымдаа болур.

⁴⁷ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга, бүгү чүве элбекшилдиг турда, эки тура-биле бараан болбааның дээш , ⁴⁸ Дээрги-Чаяакчыны сени сээң удур салганы дайзыныңга бараан болуп, аштап-суксаар сен, кедер хеви чок, чүү-даа чүвези чок кижги болур сен; Дээрги-Чаяакчы, сээң амы-тыныңны үзүп каггыжеге чедир, мойнуңга демир хомут кедирип каар .

⁴⁹ Дээрги-Чаяакчы ырактан – чер-делегейниң кыдыындан – сеңээ удур чон көдүрүп эккээр , дылын билбезиң чон сенче эзир ышкаш шүүргедеп

ужуп кээр . ⁵⁰ Олар дээрге кадыг-дошкун шырайлыг, кырганнарны хүндүлевес, аныяктарны өршээвес улус болур. ⁵¹ Ол чон сени хоозурадып каггыжеге чедир, мал-маганыңның төлүн база чериңге үнер дүжүттү чип кээр ; сеңээ далган-тараа, арага, олива үзүн база бода-даа, шээр-даа малыңның төлүн арттырбас, сээң амы-тыныңны үзүп каггыжеге чедир, былаап ап кээр.

⁵² Ол чон сээң идегеп турар бедик быжыг ханаларыңны бүгү чериңге үреп бузуп каггыжеге чедир, сени шупту хоорайларыңга кызып-кыйып, бүзээлеп кээр; Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ бергени бүгү черге, шупту хоорайларыңга дайзын сени кызып-кыйып, бүзээлээр . ⁵³ Сен ынчан дайзыныңга бүзээледип, кыстыргаш, бодуңнуң үрө-төлүңнү, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сеңээ бергени оглу-кызыңның эт-бодун чиир сен . ⁵⁴ Чон аразыңга туразында, таалап чыргап чурттап чораан эр кижича-дуңмазы кижиче, эргим ынак кадайынче, артып алган ажы-төлүнче кам-хайыра чок көөр; ⁵⁵ бодуңуң чип турары ажы-төлүңнүң эт-бодун чоок улузунуң кайызыңга-даа бербес, чүге дээрге дайзының сени шупту хоорайларыңга бүзээлеп, кызагдап кээрге, ол эр кижиниң чиир өске аъш-чеми чок болур. ⁵⁶ Чон аразыңга туразында, таалап-чыргап чурттап чораан болгаш, будун безин черге дээспейн чораан херээжен кижича бодуңуң эргим ынак ашаанче, оглу-кызынче кам-хайыра чок көөр; ⁵⁷ дайзының сени шупту хоорайларыңга бүзээлеп, кызагдап кээрге, чиир өске аъш-чем чогуңдан ол херээжен божуп алган чаш төлүн уруг сырты-биле кады бүдүү чип амыдыраар .

⁵⁸ Бо дүрүг номда бижиттинген бо хоойлунуң шупту сестерин күүседирин кызытпас, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның алдарлыг болгаш сүрээденчиг адыңдан кортпас болзуңза, ⁵⁹ Дээрги-Чаяакчы сени база үрө-салгалыңны анаа эвес айыыл-халап-биле үскүлештирер; Ооң сеңээ таварыштырар айыыл-халавы доктаамал база күчүлүг, аарыглары – хоралыг база доктаамал болур. ⁶⁰ Ол сенче Египетке көргениң, коргуп турарың шупту аарыг-аржыкты халдадыр, олар сеңээ чыпшына бээр . ⁶¹ Дээрги-Чаяакчы сенче бо хоойлу номунда бижиттинмээн-даа янзы-бүрү аарыгларны, айыыл-халапты, амы-тыныңны үзүп каггыжеге чедир, халдадып кээр. ⁶² Дээрде сылдыстар ышкаш хөй-даа болзуңарза , дыка эвээжиңер дириг артып каар, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның сөзүн дыңнавайн турган болгай силер.

⁶³ Силерге буян көргүзүп, силерни өстүрүп-көвүдөдип тура, Дээрги-Чаяакчының өөрүп турганы дег, силерни узуткап, кырып тура, Ол база өөрүүр ; ⁶⁴ Дээрги-Чаяакчы сени бүгү чоннар аразыңга, чер-делегейниң бир кыдыыңдан өске кыдыыңга чедир тарадып кааптар , аңаа бодуңуң-даа, өгбөңниң-даа билбес чорааны, ыяш биле даштан кылган

хары бурганнарга бараан болур сен. ⁶⁵ Ол чоннар аразыңга оожургал көрбес сен, будуң дыштандыраар чер тыппас сен. Дээрги-Чаяакчы аңаа чүрээңни хөлзедип, дүвүредир, карааңны шыладып, баксырадыр, сеткил-хөңнүңнү муңгарадып, хилинчектээр; ⁶⁶ амы-тыныңга үргүлчү айыыл кыжаныр, дүне-даа, хүндүс-даа коргуп-дүвүрээр сен, „Амы-тынныг артар мен“ деп бүзүрел чок болур сен. ⁶⁷ Коргуушкунга алыскаш, көрүп турар чүвөңден мөгүдээш, эртен: „Дүрген-не кежээ дүшкен болза!“, а кежээ: „Дүрген-не даң аткан болза!“ – дээр сен . ⁶⁸ Мээң сеңээ: „Ону моон соңгаар көрбес сен“ – дээним орук-биле Дээрги-Чаяакчы сени Египетче, корабльдарга олурткаш, дедир эккээр , аңаа бодуңарны эр, херээжен кулдар кылдыр дайзыннарыңарга садар дээриңерге, садып алыкчы тывылбас.

Моавка чагыг-керээни база катап чарганы

29 Дээрги-Чаяакчының Моисейге израиль чон-биле, Хорив дагга чарганы чагыг-керээинден аңгыда , моав черге чарарын дужааган чагыг-керээиниң сестери бо-дур.

² Моисей бүгү израиль чонну чыылдырып алгаш, чугаалаан: «Дээрги-Чаяакчының египет черге, силер көрүп туруңарда, фараон-биле, ооң шупту дүжүметтери болгаш чурту-биле кылган бүгү чүүлүн көргөн болгай силер: ³ ол өндүр улуг ялаларны, бадыткал демдектерин база кайгамчык чүүлдерни карааңар-биле көргөн болгай силер; ⁴ ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы силерге бөгүңгө чедир чүвө билип алыр кылдыр угаан бербээн-дир, көөр кылдыр карак бербээн-дир, дыңнап алыр кылдыр кулак бербээн-дир . ⁵ Ол: „Мен силерни дөргөн чыл дургузунда ээн кургаг ховуга эдертип кээримге безин, мага-бодуңарда хевиңер-даа, будуңарда идиңер-даа элевээн болгай ; ⁶ ол үе дургузунда анаа эвес аъш-чемни-даа чиген, анаа эвес суксунну-даа ишкен силер , ынчангаш Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар – Мен дээрзин билип алган силер“ – дээн болгай.

⁷ Бо черге чедип кээриңерге, Эсевоннуң хааны Сигон биле Васанның хааны Ог биске удур тулчуп үнүп кээрге, оларны чылча шаап каан бис .

⁸ Оларның черин эжелеп алгаш, Рувимниң, Гадтың аймактарыңга база Манассияның аймааның чартыыңга хуваап берген бис . ⁹ Ындыг болганда, бо чагыг-керээниң сестерин сагып, күүседиңер, ынчан кылып турар бүгү чүүлдериңерге чедишкинниг болур силер .

¹⁰ Силер шупту бөгүн мында Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның мурнунда тур силер: аймактарыңар ·баштыңары, даргаларыңар, удуртукчуларыңар, шупту эр израильчилер; ¹¹ бичии ажы-төлүңер, алган кадайларыңар, турлааңарда силер-биле кады чурттап, ыяжыңар чарып, сууңар суглап берип турар даштыкы улус

база мында тур .¹² Израиль чон, сен мында Дээрги-Чаяакчы Бурганың-биле чагыг-керээ чарып, ону даңгырак-биле бадыткап турарың ол-дур. Дээрги-Чаяакчы Бурганың бөгүн сээң-биле керээ чарып,¹³ сени Бодунуң чону кылып ап турар-дыр, Ол ам сээң Бурганың апаар-дыр . Ол сеңээ ынчалдыр азап, ада-өгбең болур Авраам, Исаак болгаш Иаков оларга ынчалдыр даңгыраглап турган болгай. ¹⁴ Даңгырак-биле бадыткаан шак бо чагыг-керээни чүгле силер-биле – ¹⁵ бөгүн мында Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың мурнунда мээң-биле кады турар улус-биле эвес, а бөгүн бистиң аравыста ам-даа төрүттүнмээн улус-биле база чарып тур мен.

¹⁶ Египет черге канчаар чурттап турганывысты, орук ара биске таварышкан чоннарның черин канчаар эрткенивисти билер болгай силер. ¹⁷ Ол чоннарның чүдек-бужар чүүлдерин – ыяш, даш, мөңгүн болгаш алдындан кылган дүрзү-бурганнарын көргөн силер. ¹⁸ Бөгүн силерниң араңарга ол чоннарның бурганнарын эдерип, бараан болур дээш, Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстан ойталап турар эр, херээжен кижиде, төрөл бөлүк-даа, аймак-даа турбас болзун. Силерниң араңарга кандыг-даа оо-хоранныг, ажыг чашпан дазылданып үнмезин . ¹⁹ Ындыг кижилер ол даңгырактың сөстөрүн дыңнап кааш, сеткил-хөңнүңгө бодун алгап-йөрээп: „Бодум тура-биле-даа чурттап чорааш, амыр-чыргалдыг болур мен“ – дээр болза, ол бак кижилер бодун-даа, өске улусту-даа айыыл-халапче кирир . ²⁰ Дээрги-Чаяакчы ындыг кижиге өршээл көргүспес, харын Ооң килеңи кыптыгып, аңаа дыка хорадаар база бо номда бижиттинген шупту каргыш ол кижиниң кырынга дүжөр, Дээрги-Чаяакчы ооң адын чырык чер кырындан балап кааптар . ²¹ Дээрги-Чаяакчы ол кижини шак бо хоойлу номунда бижиттинген чагыг-керээниң хамык каргыштарын ёзугаар Израильдиң шупту аймактарындан аңгылап, бак аажылаар.

²² Дараазында салгал, силерниң сооңарда чурттаар ажы-төлүңер база ырак чурттан чедип кээр даштыкы кижилер бо черниң айыыл-халавын, Дээрги-Чаяакчының аңаа халдаткан аарыгларын көргөш: ²³ „Күгүр, дуска бүрүнү-биле чирткен , өрттенип калган чер-дир, тараа тарывастаан, дүжүт бербестээн, кандыг-даа оът-сиген өзүп үнмес апарган чер-дир; Дээрги-Чаяакчы килеңнеп хорадааш, таптай базып каапкан Содом, Гоморра, Адма болгаш Цевоим хоорайларның узуткаттырган үезинде дег хоозураан чер-дир“ – дээр .

²⁴ Бүгү чоннар: „Дээрги-Чаяакчы бо черни чүү дээш ынчаар бак аажылааны ол? Чүү дээш ынчаар килеңнээни ол?“ – деп айтырар . ²⁵ Оларга харыы бо-дур: „Чүгө дээрге бо чон ада-өгбезиниң Бурганы Дээрги-Чаяакчының оларны Египеттен үндүрө бергеш, олар-биле чарган чагыг-керээинден ойталаан-дыр . ²⁶ Олар барып, хары бурганнарга бараан болуп, ооң мурнунда билбес турганы,

Дээрги-Чаяакчының оларга үлүг кылдыр бербээни бурганнарга мөгейип турганнар. ²⁷ Ол бүгү дээш, Дээрги-Чаяакчының килеңи бо черге кыптыга берген. Ол ынаар бо номда бижиттинген хамык каргыштарны салыпкан . ²⁸ Дээрги-Чаяакчы килеңнеп, кылыктанып, аажок хорадааш, оларны боттарының чуртунга дазылындан тура тырткаш, өске черге шөлүпкөн-дир . Ам ынчалдыр бүткөндө-дир“.

²⁹ Чажыт чүвө Дээрги-Чаяакчы Бурганывыска хамааржыр , а Ооң ажыдып берген чүвезин биске болгаш үрө-салгалывыска, ол хоойлунуң шупту сөстөрүн күүсетсин дээш, кезээ мөңгөде дамчыдып берген».

Бурганче эглиишкин

30 «Кажан мээң шупту бо сөстөрүм – йөрээшкин-даа, каргыш салыышкыны-даа – сээң-биле чогуу бүдө бээрге, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның сени оларже тарадып чорудупканы бүгү чоннар аразыңа ол дугайында боданы бергеш , ² бодун-даа, үрө-салгалың-даа Дээрги-Чаяакчы Бурганыңче эглип кээп , бөгүн сеңээ айтып-чагып турарым Ооң сөзүн бүгү чүлдү-чүрээнден, бүгү сеткил-сагыжыңдан тооп дыңнаар болзуңза, ³ Дээрги-Чаяакчы Бурганың сеңээ эки чолду эгидер , Ол сеңээ ээ-хайыралыын көргүзүп, оларның аразыңа тоо быдарадып кааны бүгү чоннар иштинден сени катап чыып эккээр . ⁴ Чер-делегейниң ужу-кыдыыңа чедир-даа тарай берген болзуңза, Дээрги-Чаяакчы Бурганың сени аңаа чыггаш, оортан дедир эккээр . ⁵ Дээрги-Чаяакчы Бурганың сени ада-өгбеңниң ээлеп чорааны черге эккээрге, ол черни ээлеп чурттаар сен; Ол сеңээ буянын көргүзүп, ада-өгбеңден-даа хөй санныг кылдыр өстүрүп-көвүдөдир. ⁶ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга бүгү чүлдү-чүрээң-биле, бүгү сеткил-сагыжың-биле ынак болзун дээш, сээң-даа, үрө-салгалыңның-даа чүректерин Ол Бодунга бараалгадып, демдектээр , ынчан дириг артар сен.

⁷ Ынчан Дээрги-Чаяакчы Бурганың шупту ол каргыштарын сени истеп-сүрүп турган дайзыннарыңче, сени көөр хөңнү чок улусче салыптар , ⁸ а сен Олче эглип кээп, Дээрги-Чаяакчының сөзүн тооп дыңнап, Ооң айтыышкыннарын, бөгүн сеңээ айтып-чагып турарым дег, шуптузун күүседир сен. ⁹ Дээрги-Чаяакчы Бурганың кылып турар кандыг-даа ажил-херээңге чедиешкинни элбээ-биле хайырлаар, сеңээ – хөй үрө-төлдү, мал-маганыңга – хөй төлдү, чериңге – элбек дүжүттү хайырлаар. Дээрги-Чаяакчы сеңээ ачы-буян хайырлап тура, ада-өгбең дээш өөрүп турганы дег, сен дээш база өөрүүр, ¹⁰ чүгө дээрге сен Ооң сөзүн тооп дыңнап, бо хоойлу номунда бижиттинген Ооң айтыышкын, дүрүмнерин сагыыр сен база Дээрги-Чаяакчы Бурганыңче бүгү чүлдү-чүрээң-биле, бүгү сеткил-сагыжың-биле эглип кээр сен».

Амыдырал биле өлүмнүң кайы-бирээзин шилип алыры

¹¹ «Бөгүн сеңээ айтып-чагып турар чагыымны билип аары сеңээ берге эвес, ол сенден ырак эвес болгай. ¹² Ол айтышкын дээрде эвес, ынчангаш: „Кым бис дээш дээрже үнүп, ону биске эккеп берип, дыңнадырыл? Ынчан ону күүседир ийик бис“ – дээн херээң чок. ¹³ Ол айтышкын далай ындында база эвес, ынчангаш: „Кым бис дээш далай ындынче чоруп, ону биске эккеп берип, дыңнадырыл? Ынчан ону күүседир ийик бис“ – дээн херээң чок. ¹⁴ Харын ол сөс сеңээ дыка чоок: ол сээң аксы-дылың биле чүрээңде, ынчангаш ону күүсет.

¹⁵ Көр даан, бөгүн сеңээ амыдырал биле буянны азы өлүм биле айыыл-халапты шилип аарын саналдап тур мен; ¹⁶ бөгүн сеңээ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга ынакшыырын, Ооң оруктары-биле чоруурун база Ооң айтышкыннарын, хоойлуларын болгаш дүрүмнерин күүседирин айтып-чагып тур мен, ынчан дириг артып, өзүп-көвүдээр сен, эжелеп аар дээш бар чыдар чериңге Дээрги-Чаяакчы Бурганың сеңээ ачы-буянын хайырлаар. ¹⁷ А бир эвес сээң чүрээң Дээрги-Чаяакчыдан ойталап, Ону тооп дыңнавак болза, сен элзеттирип, өске бурганнарга мөгөйип, бараан болур болзуңза, ¹⁸ сеңээ бөгүн сагындырып тур мен: ээлеп чурттаар дээш Иорданны кежип турарың черге үр чурттавайн, өлүп каар сен.

¹⁹ Дээр биле черни бөгүн сеңээ удур херечилер кылдыр кыйгырып тур мен: амыдыралды азы өлүмнү, йөрээшкынни азы каргышты шилип аарын сеңээ саналдап тур мен. Амыдыралды шилип ал, ынчан сен-даа, үре-салгалың-даа дириг артар; ²⁰ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга ынак бол, Ооң сөзүн дыңнап, Ооң-биле коштунчу берип көр, чүге дээрге ада-өгбөң Авраам, Исаак болгаш Иаков оларга Дээрги-Чаяакчының бээр бооп даңгыраглааны черге дириг артып, үр чурттаарың оон хамааржыр».

Нуннуң оглу Иисусту Моисейниң томуйлааны

31 Моисей барып, бүгү израиль чонга бо сөстөрнү чугаалаан: ² «Мээң назы-харым 120 чеде берди, мен ам сени эдертип алгаш чоруп шыдавас апардым. Дээрги-Чаяакчы база меңээ: „Бо Иордан хемни кешпес сен“ – дээн болгай. ³ Дээрги-Чаяакчы Бурганың сени Боду баштап алгаш, чоруптар. Ол демги чоннарны сээң мурнуңга узуткап каарга, оларның черин эжелеп аар сен; Дээрги-Чаяакчының чугаалаанын ёзугаар, Иисус сени баштап чоруптар.

⁴ Дээрги-Чаяакчы амор хааннар Сигон биле Огту узуткап, оларның черин хунаап алганы дег, ол чоннарны база ынчалдыр бак аажылаар. ⁵ Дээрги-Чаяакчы оларны силерниң эргеңерге хүлээдип

бээрге, оларны мээң силерге айтып-чагаан шупту айтышкыннарым ёзугаар аажылаар силер. ⁶ Кадыг-быжыг, эрес-дидим болуңар, олардан коргуп-сүртевеңер, Дээрги-Чаяакчы Бурганың силер-биле кады Боду чоруптар, Ол силерден ойталавак, силерни кагбас».

⁷ Моисей Иисусту кыйгыртып алгаш, бүгү израиль чон көрүп турда, аңаа: «Кадыг-быжыг, эрес-дидим бол, чүге дээрге бо чон-биле кады Дээрги-Чаяакчының оларның ада-өгбезинге бээр бооп даңгыраглаан черинче кирер-дир сен база ол черни чонга ээлээр кылдыр бээр-дир сен. ⁸ Дээрги-Чаяакчы сээң мурнуңга орук баштап чоруптар, Боду сээң-биле кады чоруур, Ол сенден ойталавак, сени кагбас; кортпа-даа, сүрээдеве-даа» – деп чугаалаан.

Хоойлуну чеди чыл болгаш-ла, номчуур ужурлуг

⁹ Моисей ол хоойлуну бижээш, Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзиниң аптаразын дажыглаар албан-хүлээлгелиг левит бараалгакчыларга база Израильдиң шупту баштыңнарынга хүлээдип берген. ¹⁰ Моисей оларга мынча деп чагып каан: «Чеди чыл эртерге-ле, Өрелер өршээр чылда, Чадырлар байырлалында, ¹¹ кажан бүгү израиль чон Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның мурнунга, Ооң шилип аар черинге чедип кээрге, бо хоойлуну бүгү чон мурнунга дыңналдыр номчуп бээр силер. ¹² Чонну: эр-даа, херээжен-даа улусту, ажы-төлдү, силерниң хоорайларыңарда чурттап турар даштыкы улусту чыып аар силер – олар хоойлуну дыңназын, ону өөренип алзын база Дээрги-Чаяакчы Бурганыңардан кортсун, бо хоойлунуң бүгү сөстөрнү күүседирин кызытсын. ¹³ Оларның бо хоойлуну билбес үре-салгалы база ону дыңнап кааш, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңардан коргуп өөренип аар. Иорданны кежип, эжелеп аар дээш бар чыдарыңар черге чурттаар бүгү үеңер дургузунда ынчалдыр кылыңар».

Дээрги-Чаяакчының Моисей биле Иисуска берген даалгазы

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «Көрдүң бе, өлүр хүнүң чоокшулап келди. Иисусту кый деп алгаш, Ужуражылга майгынынга иелээ туруңар, Мен орта Иисуска даалга берейн» – дээн. Моисей биле Иисус чедип келгеш, майгын чанынга туруп алганнар.

¹⁵ Булут чагы иштинде Дээрги-Чаяакчы майгын кырынга көстүп кээрге, ол булут чагы майгынче кирер чер чанынга туруп алган. ¹⁶ Дээрги-Чаяакчы Моисейге мынча дээн: «Ада-өгбөңниң соондан аъттанып, улуг уйгуң удуур-дур сен. А бо чон кирип бар чыдар чериниң хары бурганнарын эдерип, самыыраар-дыр база Менден ойталап, Мээң олар-биле чарган чагыг-керээмни үрээр-дир. ¹⁷ Ынчан

Мээң килеңим бо чонче кыптыга бээр; Мен оларны кааптар мен, олардан хая көрнү бээр мен. Бо чон дайзыннарга чемиш апаар, ону хөй айыыл-халап, түрегдел таварыыр, ынчан ол: „Бурганывыс бистиң-биле эвес боорга, шак ол айыыл-халап бисти хөме тавараан ирги бе?“ – дээр . ¹⁸ А Мен ол үеде ооң өске бурганнарже чайгылгаш, үүлгедип аары хамык кем-буруузу дээш, оон хая көрнү бээр мен.

¹⁹ Ынчангаш дараазында ырның сөстөрүн бижип алгаш , израиль чонга өөредип, ырладып туруңар, бо ыр израиль чонга удур Мээң херечилелим болзун. ²⁰ Мен оларны, ада-өгбезинге даңгыраглап турганым ёзугаар, сүт болгаш ары чигири агып чыдар байлак черже кирире бээр мен ; олар аңаа тоттур чемненип, семис-шыырак апаргаш, өске бурганнарже чайгылып, оларга бараан болур, а Мени херекке албайн баар, Мээң олар-биле чарган чагыг-керээмни үрээр. ²¹ Оларны хөй айыыл-халап биле түрегдел таварыырга, бо ыр оларга удур херечилел болур, чүге дээрге оларның үре-салгалы бо ырны утпайн, ырлажыр. Мээң оларга бээр бооп даңгыраглап турганым черже оларны кирирерим бетинде, бөгүн-не, оларның чүнү кылыксап турарын, чүүже чүткүлдүүн билир мен».

²² Ол-ла хүнде Моисей бо ырны бижээш, израиль чонга өөредип каан.

²³ Дээрги-Чаяакчы ынчан Нуннуң оглу Иисуска даалга берип: «Кадыг-быжыг, эрес-дидим бол , чүге дээрге израиль чонну Мээң оларга бээр бооп даңгыраглааным черже кирирер кижин сен-дир сен, Мен сээң-биле кады болур мен» – деп чугаалаан.

Моисейниң израиль чонну кичээндиргени

²⁴ Моисей бо хоойлунуң шупту сөстөрүн дүрүг номга төндүр бижээш , ²⁵ Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзиниң аптаразын дажыглап турар левиттерге айтып-чагаан: ²⁶ «Бо хоойлу номун ап алгаш, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның чагыг-керээзиниң аптаразының чанынга салып калыңар, бо ном аңаа чонга удур херечилел болур . ²⁷ Чүге дээрге мен силерниң сөс дыңнавазыңарны, чөрүүңерни билир-ле болгай мен: ам – силерниң араңарга дириг турумда безин – Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңнаваас-тыр силер, а өлүп каарымга, мырыңай дедир апаар силер ыйнаан. ²⁸ Аймактарыңарның шупту баштыңарын, шупту удуртукчуларыңарны мээң чанымга чыып эккелиңер, мен оларга бо сөстөрүн дыңналдыр чугаалап, оларга удур херечи боор кылдыр дээр биле черни кыйгырар мен. ²⁹ Өлү бээримге, бүрүнү-биле самырап, мээң айтып-чагаан оруумдан чайлай бээриниң билир мен ; келир үеде силерни айыыл-халаптар таварыыр, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип, холуңарның кылып турар чүүлдери-биле Ону хорададып турар-дыр силер ».

Моисейниң ыры

³⁰ Моисей бүгү израиль чон чыгып кээрге, оларга бо ырның сөстөрүн төнчүзүнге чедир дыңналдыр чугаалап берген:

32 «Дээр, мени дыңна, чугаалап көрейин; чер, аксымдан үнген сөс-домакты дыңна .

² Мээң өөредиим чаъс ышкаш чай каапсын, сөс-домаам шалың ышкаш дүже берзин ; дымыргай чаъс ногаан үнүшче дег, чаъс-чайык оът-сигенче дег, чаай каапсын .
³ Дээрги-Чаяакчының адын алдаржыдар мен. Бурганывысты үнелеп, алдаржыдыңар!
⁴ Ол – бистиң Хаявыс, Ооң ажил-херектери болбаазыраңгай ,
Ооң шупту оруктары дорт ;
Бурган сөзүңе шынчы, Ында меге чүү-даа чок,
Ол чөптүг болгаш шынныг .

⁵ А Ооң сөзүн дыңнаваас, Ону тооваас бо улус Ооң мурнунга самырай берген-дир, олар кем-буруулуг-дур, Ооң ажы-төлү эвес-тир.

⁶ Дээрги-Чаяакчыга ындыг хамаарылга көргүзүп болур бе,
о мелегей, бодал чок чон?!

Ол – сээң Адаң, Чаяакчың эвес ийикпе?!
Сени Ол чаяап, бут кырынга тургузуп каан болгай .

⁷ Эрте-бурунгу үени сактып кел,
биеэги салгалдарның чурттап чораан чылдарын бодап көр ;

адаңдан айтыр – ол сеңээ харыылап бээр,
ирейлерден айтыр – олар сеңээ чугаалап бээр .
⁸ Дээди Өрүкү Бурган чоннарга черни үлеп берип,
кижи төрөлгетенни тарай көжүрүп тура ,
Бурганның оолдарының санын барымдаалап,
чоннарның ээлээн черлерин кызыгаарлап каан.

⁹ Дээрги-Чаяакчының үлүү – Ооң чону ол,
Израиль – Ооң Бодунга хуваап алган өнчүзү-дүр .

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы Израильди ээн черден,
хат сыгырган ээн кургаг ховудан тып алгаш,
ону карактап-хайгаарап, ол дээш сагыш салып,
карак огу дег камгалап-камнап турган .

¹¹ Төлдерин уязындан ужуп үнеринче албадап,
оларның кырынга хайгаарап ужуп, чалгыннарын чада салып,

төлдерин шуптузун көдүрүп алгаш, чалгынынга олурткаш,

дажыглап аппаар эзир дег ,

¹² Дээрги-Чаяакчы Израильди чааскаан эдертип чоруп турган,

Ооң-биле кады өске бурган турбаан.

¹³ Ол Израильди бедигээштерже көдүрүп аппаратан ;

чон шөлдерниң дүжүдүн чип турган,
Дээрги-Чаяакчы ону хаядан чыгган ары чигири,
кадыг чалымдан үнген үс ,

¹⁴ инек сүдүнүң хойтпаа, хой сүдү,

Васанның хураганнары, ирттериниң чаа база серге чаа болгаш

эң шынарлыг кызыл-тас-биле чемгерип турган;
виноград суксунун ол ижип турган.

¹⁵ Ешурун тодуп семирээш, дедирленгеш туруп берген;

ол шөргөйтүр семирп, чооннап калган,
бодун чаяган Бурганны каапкан,
бодун камгалаар Хаяны куду көргөн.

¹⁶ Израильчилер өске бурганнарга мөгөйгөш,
Бурганны хорададып алган,
чүдөк-бужар чүүлдерге мөгөйгөш, Ону
килеңнедип алган.

¹⁷ Олар Бурганга эвес, буктарга –
боттарының биеэде билбес турганы,
кожа чоннардан хүлээп алганы,
чаа, ада-өгбезиниң сагыжынга кирбейн чорааны
бурганнарга
өргүл салып турган.

¹⁸ Израиль, сени божуп-төрөөн Хаяны утупкан-
дыр сен,
сени эъди аарып божаан Бурганны сагынмас-тыр
сен.

¹⁹ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң оглу-кызының
бак херектерин көрүп кааш,
хорадаанындан Бодунуң чонун херекке албас
апарган.

²⁰ Ол мынча дээн: „Олардан хая көрнү бээр мен,
алызы барып, олар-биле чүү боорун көөр мен,
чүгө дээрге олар – самыыраан салгал-дыр,
бүзүрел чок ажы-төл-дүр.

²¹ Олар Бурган бооп шыдавас дүрзүлөр-биле
Мээң хүннээчел сагыжымны оттуруп алды,
хоозун дүрзү-бурганнары-биле анчыгзындырып
алды;

Мен чон дээр арга чок улус-биле
оларның хүннээчел сагыжын оттурар мен,
угаан-бодал чок чон-биле анчыгзындырар мен.

²² Чүгө дээрге килеңим от дег кыптыга берди,
ол алдыы оранның ханы дүвүнге чедир оя чип,
черни база ооң дүжүдүн чип,
дагларның дазыл-дөзүн өрттедип тур.

²³ Израильчилерже эңдерик айыыл-халапты
халдадыр мен,

оларже согуннарымны төндүр адар мен;

²⁴ олар арып-доруп, харыксырай бээр,
халыын-биле база хамчык аарыг-биле
узуткаттырып аар;

оларже араатан аңнарны база черде соястаан
хоранныг
курт-чыланнарны салыр мен.

²⁵ Даштыгаа ажы-төлдү хылыш кыргып-хыдып
каар,

бажыңнарга база аныяк оол-кысты-даа, чаш
төлдү-даа,

буурул баштыг ирейни-даа коргунчуг өлүм манап
турар.

²⁶ Мен ‘Оларны чок кылып, олар дугайында
сактыышкынны

улус аразынга уттундура бээр кылып каайн’ деп
болур турдум,

²⁷ ынчалза-даа израильчилерниң дайзыннары
Мээң хөңнүмге

дээптер ирги бе дээш, соксап кагдым.

Соксаваан болзумза, ол дайзыннар болган чүүлдү
шын эвес тайылбырлап:

‘Бистиң холувустуң күжү тииледи,
ол бүгүнү Дээрги-Чаяакчы кылбады!’ – деп
мактаны бээр болгай”.

²⁸ Олар дээрге угаанын ышкыныпкан чон-дур,
боданыр безин харык чок улус-тур.

²⁹ Олар угаанныг улус турган болза,
ол бүгүнүң дугайында боданып,
алызы барып, олар-биле чүү боорун билип каар
ийик.

³⁰ Ол улусту Хаязы дайзынынга тудуп бербээн
болза,

оларны Дээрги-Чаяакчы хүлээдип бербээн болза,
канчап чаңгыс кижини муң шеригни сывырып
чорудуп,

ийи кижини түмен шеригни ойладып чорудуп
шыдаарыл?

³¹ Дайзыннарның бурганы бистиң Хаявыс ышкаш
эвес,

дайзыннарывыс боттары безин ону билип турар.

³² Оларның сыптарын Содомга тарып каан,
Гоморраның шөлдериңге олуртуп каан,
оларның чимистери – хоранныг, ажыг салбактар-
дыр;

³³ оларның хандызы – чылан хораны-дыр,
шагар чыланнарның кээргел чок хораны-дыр.

³⁴ Бурган: „Ол бүгүнү утпаан мен,
Мээң шыгжамырларымда шыгжаттынып чыдар
эвес чүве бе?

³⁵ Менде олардан өжөөн негеп, кезедир арга бар,
ынчан олар тайып кээп дүжер” – дээн.

Оларже айыыл-халап хүнү чоокшулап келген,
оларга белеткеп каан кеземче удавас чедип кээр.

³⁶ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонун шын шиидип,
Бодунуң чалчаларыңга ээ-хайыралыын көргүзөр,
чүгө дээрге оларның күчү-күжү харыксырап,
кул-даа, хостуг-даа кижини барык артпаанын көрүп
каар.

³⁷ Ол ынчан мынча дээр: „Оларның бурганнары
кайыл,

хоргадал бээр хаязы кайыл?

³⁸ Оларның өргүл малдарының чаан чип,
өргүп куткан арагазын ижип турган бурганнары
кайыл?

Ол бурганнар туруп келгеш, силерге дузалажып,
чаглактан хайырлазын!

³⁹ Көрүңер даан: Мен дээрге Бурган-дыр мен;

Менден өске Бурган чок-тур;

Мен өлүрүп база тынгарып турар мен,
балыглап база экиртип турар мен,

кым-даа Мээң холумдан кижини адырып шыдавас

⁴⁰ Дээрний мурнунга Бодумнуң мөңгө амы-тыным-биле даңгыраглап

тур мен:

⁴¹ кылаш кыннып турар хылыжым чидидип алганымда ,

шииткелди холумга хүлээп алганымда,
Мээң дайзыннарымдан өжээн негеп ,
Мени көөр хөңнү чок улусту кезедир мен.

⁴² Согуннарымга хан ижиртир мен,
хылыжым өлүрткен база туттурган дайзынның
эйт-ханынга тодар ,

ооң ·баштыңнарының баштарын одура шавар”.

⁴³ Өске чоннар улузу, Бурганның чону дээш өөрүп-байырлаңар!

Чүгө дээрге Ол Бодунуң чалчаларының
өлүмү дээш өжээн негээр ,

Бодунуң дайзыннарындан өжээн негээр,
Бодунуң чери биле чонун арыглап каар болгай».

⁴⁴ Моисей чонга чедип келгеш, ол ырның
сөстөрүн Нуннуң оглу Иисус-биле кады чонга
дыңналдыр чугаалап берген.

⁴⁵ Моисей ол сөстөрнү шуптузун бүгү израиль
чонга чугаалап дооскан соонда, ⁴⁶ оларга мынча
дээн: «Бөгүн силерге медээлеп турарым бүгү сөстөр
дугайында хандыр боданып, оларны ажы-
төлүңерге – ол хоойлунуң шупту сөстөрүн
күүседирин кызыдар кылдыр – айтып-чагып
калыңар . ⁴⁷ Ол хоойлу дээрге силерге хоозун
сөстөр звес-тир, ол – силерниң амыдыралыңар-
дыр, Иорданны кезип, эжелеп аар дээш бар
чыдарыңар черге ол хоойлунуң ачызында үр
чурттаар силер ».

⁴⁸ Ол-ла хүн Дээрги-Чаяакчы Моисей-биле
чугаалашкан: ⁴⁹ «Бо турар Аварим сынче чорупкаш,
моав черде, Иерихоннуң джунда турар Нево дагже
үне бергеш, израиль чонга ээлеп чурттаар кылдыр
берип турарым ханаан черже оортан көрүп көр .

⁵⁰ Ол дагның бажынче үнгеш, Аарон акыңның Ор
дагга өлү бергеш , өгбелериниң соондан өске
оранче чоруй барганы дег, сен база мөчүүр сен.

⁵¹ Чүгө дээрге Кадесте Мериваның суунуң чанынга,
Цин ховузунга израиль чоннуң аразыңга Меңээ
өскерлип, Мээң ыдыктыымны израиль чоннуң
аразыңга хүндүлевээн болгай силер . ⁵² Ам израиль
чонга берип турарым черни ырактан көөр сен,
ынчалза-даа ынаар кирбес сен! »

Моисейниң чоннуң аймактарын

йөрээгени

(Э. д. 49:1-28)

33 Бурганның кижизи Моисейниң өлүр бетинде
израиль чонну йөрээп каан йөрээли бо-дур.

² Ол мынча дээн:

«Дээрги-Чаяакчы ·Синайдан чедип келген,
Сеирден чонга хүн дег көстүп келген,
Фаран дагларындан чырып келген ,
Ол Бодунуң түмен-түмен ыдыктыг төлээлериниң
аразындан чедип келген ,

Ооң холундан кызаңнаан от чонга чырып турган .

³ Дээрги-Чаяакчы чоннарга шын сеткилинден
ынак,

ыдыктыг чоннуң улузу шупту Сээң холунда,
олар Сээң сөзүң дыңнаар дээш, Сээң будуңче
доңгая кээп дүшкеннер.

⁴ Моисей биске хоойлуну берген ,
ол хоойлу дээрге израиль ниитилелдиң өнчүзү-
дүр.

⁵ Израиль чоннуң аймактары ·баштыңнары-биле
кады

чыгылып кээрге,

Дээрги-Чаяакчы Ешуруннуң хааны бооп турган .

⁶ Рувим дириг артып, өлүп читпезин,
ынчалза-даа ооң аймаа эвээш санныг болзун!»

⁷ Моисей Иуданың аймааның дугайында мынча
дээн:

«Дээрги-Чаяакчы, Иуданың дилег-сөзүн дыңнап
көрөм,

ону бодунуң төрелдеринче эккеп калам;
ооң бодунуң күчү-күжү четчир болзун,
а Сен ону дайзыннарындан адырып, дузалап
көрөм».

⁸ Моисей Левийниң аймааның дугайында мынча
дээн:

«Сээң туммим биле уримиң Сеңээ бердинген
улушта-дыр;

Сен оларны Массага шенеп көргөн сен,
олар-биле Мериваның суунуң чанынга маргыжып
турган сен .

⁹ Ол аймактың улузу ада-иезиниң дугайында:

„Оларже көрүнмес мен“ – деп,
ха-дуңмазын танывастап, ажы-төлүн тоовастай
берип ,

Сээң сөзүңнү күүседип, чагыг-керээңни
сагып турар болгай.

Левиттер Иаковту Сээң хоойлуларыңга,
Израильди Сээң дүрүмнериңге өөредип турар
база Сеңээ чыттаар кылдыр айдызаар чүүлдер
кыпсып ,

Сеңээ өргүл салыр бедигээшке бүрүн өрттедир
өргүлдерни салып турар.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы, Левийниң күчү-күжүн йөрээп
көр,

ооң кылып турар ажил-херээ Сеңээ таарымчалыг
болзун;

олче халдаан улусту чылча шаап көрөм,
ону көөр хөңнү чок улус олче кажан-даа
халдавазын».

¹² Моисей Вениаминниң аймааның дугайында
мынча дээн:

«Дээрги-Чаяакчының ынак улузу Ооң чанынга
айыыл чок чурттазын,

Бурган оларны хүннү бадыр чаглактазын база
чүктеп алгаш чорзун ».

¹³ Моисей Иосифтиң аймактарының дугайында
мынча дээн:

«Дээрги-Чаяакчы ооң черинге ачы-буянын хайырлап,

дээрниң чаъс-шалыңын бадырып берзин, чер адаанда сугларны аксып берзин .

¹⁴ Хүн аңаа элбек дүжүттү эккелзин, айлар солчурга, чаагай дүжүт ажааттынзын.

¹⁵ Үе-дүптүң даглары эң эки үнүштерин берзин, эрте-бурунгу тейлер элбек белээн хайырлазын .

¹⁶ Чер база ону шыпкан бүгү үнүш элбек дүжүдүн хайырлазын.

Хараган иштинден көстүп келген Бурганның энерели

Иосифтиң бажынче бадып келзин, ха-дуңмазының аразында онзагай кижиниң тейинче бадып келзин.

¹⁷ Ооң күш-шыдалы баштай төрүттүнген буганыы дег,

ооң ийи мыйызы шары мыйызы дег, олары-биле ол шупту чоннарны

чер-делегейниң кыдыынга чедир үзүп, сывыртаар .

Эфремниң түмен-түмен, Манассияның муң-муң үре-салгалы ыңдыг-дыр ».

¹⁸ Моисей Завулоннуң аймааның дугайында мынча дээн:

«Завулон, ажил-херектерин кылгаш, өөрүп-байырла;

Иссахар, чадырларыңга тургаш, өөрүп-байырла.

¹⁹ Ол ийи аймак өске чоннарны даанче чалап алгаш,

аңаа шын өргүлдерин салыр ,

олар далайның байлаа-биле база

элезинде чажыра хөмгөн эртине-байлак-биле амыдыраар».

²⁰ Моисей Гадтың аймааның дугайында мынча дээн:

«Гадтың ээлээн девискээрин делгемчидип турар Бурганга алдар;

Гад арзылаң дег амыдырап, олчазының холун база бажын үзерлеп кааптар .

²¹ Ол эң эки черни бодунга шилип көрүп алыр , ук черни баштыңга хуваап бээрин доктаадыр.

Гад чоннуң баштыңнары-биле кады келгеш, Дээрги-Чаяакчының айтыышкынын шын сагып, израиль чон-биле кады Ооң дүрүмнерин күүседир».

²² Моисей Данның аймааның дугайында мынча дээн:

«Дан дээрге васан черден үне халып кээр аныяк арзылаң-дыр ».

²³ Моисей Неффалимниң аймааның дугайында мынча дээн:

«Неффалим Дээрги-Чаяакчының ээ көрнүүшкүнүңге

сеткили ханган,

Ооң ачы-буянынга бүргеткен;

далай кыдыы биле мурнуу чүк –

ооң ээлеп чурттаар чери ол-дур ».

²⁴ Моисей Асирниң аймааның дугайында мынча дээн:

«Иаковтуң оолдарының аразында Асир эң хөй ачы-буян алзын,

ха-дуңмазы аңаа таарзынзын, ол олива үзү сүзүп кылаштазын.

²⁵ Сээң шивээлериңни демир болгаш хүлер-биле быжыглазын,

бүгү назыныңда шыырак болур сен».

²⁶ «О, Ешурун , сеңээ дузалаар дээш,

булуттарда саадапкаш, дээрде кел чыдар өндүр бедик Бурган ышкаш өске кым-даа чок .

²⁷ Үе-дүптен бээр турган Бурган – хоргадалың-дыр , Ооң мөңгө холдары сени тудуп турар,

Ол дайзыннарыңны сээң мурнуңдан сывыртап чорудуптар,

сеңээ „Дайзынны узутка!“ дээр.

²⁸ Израиль айыыл чок, тускайлаң чурттап турар , Иаковтуң үре-салгалы турар чер элбек далган-

тараалыг база

виноград арагалыг,

ооң дээри чаъс-шалыңны бадырып бээр.

²⁹ Израиль, амыр-чыргалдыг сен!

Сен ышкаш, Дээрги-Чаяакчының камгалап турары

өске чон бар бе?!

Дээрги-Чаяакчы – сеңээ дузалап турар дозуг-

камгалал-дыр ,

сени өрү депшидер хылыш-тыр!

Дайзыннарың сенден корткаш, чашпаалаар апаар

, оларның бедик черлерин таптай базып каар сен!»

Моисейниң мөчээни

34 Моавтың ховуларындан Моисей Нево дагже, Иерихон хоорайның дужунда турар Фасги сынның шыпшык бажынче үне берген. Дээрги-Чаяакчы аңаа бүгү чуртту: Галаадтан Дан хоорайга чедир черни; ² Неффалимниң бүгү черин, Эфрем биле Манассияның черлерин база Иуданың бүгү черин мырыңай Барыын далайга чедир; ³ оон Негев ховузу, Пальмалар хоорайы Иерихондан Сигор хоорайга чедир Төгерик шынааны көргүскен.

⁴ Оон Дээрги-Чаяакчы Моисейге: «„Бо черни силерниң үре-салгалыңарга бээр мен“ – деп Авраам, Исаак болгаш Иаков оларга бээр бооп даңгыраглаан черим бо-дур . Мен сеңээ ону караң-биле көөр арганы бердим, ынчалза-даа сээң будуң ынаар киир баспас » – дээн.

⁵ Дээрги-Чаяакчының чалчазы Моисей аңаа, моав черге, Дээрги-Чаяакчының чугаалаанын эзугаар мөчээн. ⁶ Ону Бет-Фегор хоорайның дужунда шынаада, моав черде хөөржүткен база ооң чевээ кайда дээрин бөгүңгө чедир кым-даа билбес .

⁷ Моисей 120 харлыында мөчээн , өлүрүңгө чедир ооң карааның шоозу баксыраваан, күш-шыдалы сулараван. ⁸ Израиль чон Моавтың ховуларыңга

Моисейниң ажыын ажып, үжен хүн ыглап-сыктап келген .

Моисейниң ажыын ажыырының хүннери эрте бээрге, ⁹ бодунуң соон салгаар кылдыр Моисейниң томуйлап кааны Нуннуң оглу Иисус мерген угаанга бүргедипкен . Израиль чон аңаа чагыртып эгелээш, Дээрги-Чаяакчы Моисейге канчаар дужааганыл, ынчаар кылып турган. ¹⁰ Оон бээр Израильге Моисей ышкаш Бурганның медээчизи кажан-даа

турбаан. Дээрги-Чаяакчы ооң-биле удур-дедир көржүп, таныжар турган . Ол ону египет черже – фараонга, ооң дүжүметтеринге база бүгү египет чуртка удур бадыткал демдектери биле кайгамчык чүүлдер кылзын дээш – чорудупкан. ¹² Чүгле Моисей ындыг быжыг холдуг турган, чүгле ол ындыг коргунчуг чүүлдерниң шуптузун бүгү израиль чон көрүп турда кылып шыдаан.

Иисус

Кирилде

«Нуннуң оглу Иисус» деп ном Эрги Чагыг-керээниң төөгүлүг номнарлык кезээн ажыдып турар. Ук номнуң болуушкуннары ханаан черниң кызыгаарынга Моисейниң өлгениниң соонда дораан эгелээш, ооң салгакчызы, Нуннуң оглу Иисус, мурнунда Моисей дег, израиль чонну билдилиг башкарып шыдаар бе деп айтырыгны көдүрүп турар. Номнуң кол утказы – ханаан черни израиль чонга ээледи чурттадыр дугайында Бодунуң аазаашкынын Бурганның канчаар күүсеткениниң дугайы болур. Иисустуң эрес-дидим башкарылгасы Бурганның ол бүгүнү күүседиринге кол арга болган.

Номну үш кол кезекке чарып болур – ханаан черни эжелеп алганы (1–12 эгелер), израиль аймактарның аразынга черни үлээни (13–22 эгелер), Бурган биле чоннуң аразынга чагыг-керээни чаартканы (23–24 эгелер).

Чер дээш демисел ыдыктыг дайынның дүрүмнерин ёзугаар чоруп турган. Бир эвес израиль чон Дээрги-Чаяакчыга бүгү сеткил-сагыжындан бердинер болза, дайын-чаага Ол Боду киржип, израильчилерге долу тиилелгени берип турган. Бурганның дужаалын ёзугаар, израильчилер эжелеп алган хоорайларын база ында бар чүвениң дөгerezин узуткап кааптар ужурлуг база тыпкан олчазын шуптузун Бурганга өргүүр ужурлуг турган. Шериглерге тыпкан олчадан боттарынга чүнү-даа арттырып аарын чөпшээрევээн.

Черни эжелеп алган соонда, көдүрлүп келген чидиг айтырыг – израиль аймактар черни үлешкениниң соонда, чаңгыс чон бооп артар бе? Дүрзү-бурганнарга чүдүп, Бургандан ойталаарының болгаш аймактар аразынга дайын үнериниң айыылдары болуп турза-даа, Нуннуң оглу Иисустуң башкарып турган үезинде, израиль аймактар Дээрги-Чаяакчыга чаңгыс аай бердинген бооп арткан.

Иисус – израиль чоннуң чаа баштыңы

1 Дээрги-Чаяакчының чалказы Моисейниң өлгениниң соонда, ооң дузалакчызы – Нуннуң оглу Иисуска Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: ² «Мээң чалчам Моисей өлүп калды . Ам сен бүгү израиль чон-биле кады бо Иордан хемни кеже бер – Мээң бо чонга берип турарым чуртче чоруптуңар. ³ Силерниң буттарыңар базар кандыг-даа черлерни, Моисейге аазааным ёзугаар, Мен силерге бериптер мен . ⁴ Силерниң чериңер кызыгаары ээн кургаг ховудан эгелээш, дуу Ливан дагларынга, улуг Евфрат хемге база барыын чүкте Улуг далайга чедир шөйлүр – хет чоннуң бүгү чуртун ээлээр силер. ⁵ Бүгү назыныңда сеңээ удур кым-даа туржуп шыдавас болур . Моисей-биле кады чорааным ышкаш, сээң-биле база кады болур мен . Мен сени кагбас мен, сенден ойталавас мен .

⁶ Кадыг-быжыг болгаш эрес-дидим бол . Сен бодуңнуң чонуңга Мээң оларның ада-өгбезинге бээр бооп даңгыраглааным бо черни ээлээр кылдыр хүлээдип бээр сен. ⁷ Чүгле кадыг-быжыг болгаш кончуг эрес-дидим бол. Мээң чалчам Моисейниң сеңээ чагааны хоойлуну бүрүнү-биле

сагыырын утпа. Ол хоойлудан оң-даа, солагай-даа талаже чайгылбас болзуңза , сээң орууң каяа-даа ак болур. ⁸ Ол хоойлуда бижээн сөстөрни аксыңдан дүжүрбейн, үргүлчү чугаалап чор . Ону дүн-хүн дивейн бодап , сагыырын утпа – ынчан сээң чорууң чогуур болгаш орууң ажык болур. ⁹ Сеңээ дужаадым чоп: кадыг-быжыг болгаш эрес-дидим бол, коргуп-сүртеве! Дээрги-Чаяакчы Бурганың каяа-даа сээң-биле кады боор».

¹⁰ Иисус чоннуң удуртукчуларынга : ¹¹ «Турлагны эргип кезээш, чонга: „Орукка чиир кылдыр аъш-чемден белеткеңер. Үш хонгаш, бо Иордан хемни кешкеш, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның силерге өнчү кылдыр берип турары черже ону ээлеп аары-биле чоруптар силер“» – деп чарлаарын дужааган.

¹² А Рувимниң, Гадтың аймактарынга база Манассияның аймааның чартыынга Иисус мынча дээн: ¹³ «Дээрги-Чаяакчының чалказы Моисейниң силерге чүнү чугаалаанын утпайн көрүңер: „Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар силерге бо черни бергеш, аңаа тайбың чуртталганы хайырлаан-дыр“.

¹⁴ Ам силерниң кадайларыңар, ажы-төлүңер, мал-маганыңар маңаа, Иорданның бо талазынга, Моисейниң силерге берген черлеринге, артып калзын . А силер, дайылдажып шыдаар улус, чепсегленип алгаш, ха-дуңмаңарның оруун

баштап, оларга дузалажыңар. ¹⁵ Амдыызында Дээрги-Чаяакчы оларга, силерге дег, тайбың чуртталганы хайырлаваан-дыр. Кажан олар Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның берип турары чуртун эжелеп аарга, чүгле ынчан силер ээп чанып келгеш, Дээрги-Чаяакчының чалчазы Моисейниң силерге бергени, Иордан хемниң чөөн талазында чуртту ээлеп ап болур силер» .

¹⁶ Олар Иисуска: «Сен чүү деп чарлык болур сен, шуптузун күүседир бис. Кайнаар барыңар деп дужаай-дыр сен, ынаар баар бис. ¹⁷ Моисейни дыңнап чоранывыс дег, сени дыңнаар бис – чүгле Дээрги-Чаяакчы Бурганың, Моисей-биле кады чораны дег, сээң-биле кады чоруур болза. ¹⁸ Сээң чугааңны тоовас болгаш сээң дужаалыңны күүсетпес кижиге бүрүзү өлүртүр. Сен чүгле кадыг-быжыг болгаш эрес-дидим бол!» – деп харыылааннар.

Хананей херээженниң хайгыылчыларга дузалааны

2 Нуннуң оглу Иисус ийи хайгыылчыга: «Ол черни база Иерихон хоорайны шинчилеп көрүп эккелиңер» – деп чугаалааш, оларны Ситтимден бүдүү чорудупкан. Ийи хайгыылчы Иерихонче чорупкаш, Раав деп самын-садар херээженниң бажыңыңа чедип келгеш, аңаа хонуп артып калганнар .

² Иерихоннуң хаанынга: «Бо дүне бистиң черивисти көрүп аар дээш, израильчилер мында чедип келген-дир» – деп дыңнадыптарга, ³ хаан улузун Раавче чорудупкаш: «Сенде келген улусту биске үндүрүп бер. Олар бистиң чуртувусту көрүп аар дээш келген хайгыылчылар-дыр» – деп дужааган.

⁴ Ынчалза-даа Раав ийи хайгыылчыны чажырыпкаш, хаанның улузунга: «Ийе, танывазым эр улус меңээ келгеш чорутту. Оларның кайыын келгенин билбедим. ⁵ Караңгылай бергенде, хоорайның улуг хаалгазын хаар өйдө, олар чоруй барды. Кайнаар чорупканын мен билбес мен. Дүрген, оларны сүрүп чоруптуңар: силер оларны тудуп аар силер!» – деп харыылаан . ⁶ (Шынында хайгыылчыларны Раав бажың кырынче үндүргеш, чыып каан лён сыптарының адаанга чажырып каан турган.) ⁷ Хаанның улузу Иорданче углаан оруктап хайгыылчыларны сүрүп чорупкаш, кежиг аксынга чедип келгеннер . Олар хоорайдан үнери билек, улуг хаалганы хаапкан.

⁸ А хайгыылчылар чаа-ла удуур деп турда, Раав бажың кырынче үнүп келгеш, оларга мынча дээн: ⁹ «Дээрги-Чаяакчы бистиң чуртувусту силерге берипкен деп билир мен. Бис шупту силерден коргуп тур бис. Черивистиң чурттакчыларының сузу бастынып тур!» ¹⁰ Силер Египеттен чоруп туруңарда, Дээрги-Чаяакчы силерниң орууңарга турган Кызыл далайны кургадыпкан деп дыңнадывыс . Оон ыңай Иорданның ындында

черниң ийи амор хааны – Сигон биле Огту узуткап кааныңарны база билир бис . ¹¹ Ону дыңнап кааш, бистиң сузувус бастынып калган. Силерге ам кым-даа удурланып дидинмес. Чүге дээрге силерниң Бурганыңар Дээрги-Чаяакчы өрү дээрде-даа, куду черде-даа тергиидеп турар-дыр! ¹² Мээң силерге энерел көргүскеним дег, шак ынчалдыр силер мээң төрелдеримге энерелден көргүзериңерни Дээрги-Чаяакчының ады-биле меңээ даңгыраглаңар . Мээң ада-иемни, акыларымны, угбаларымны, дуңмаларымны, оларның өг-бүлелерин – бистиң шуптувусту өлүмден чайладырының бадытталдыг демдээн меңээ арттырып бериңер!»

¹⁴ Ынчан хайгыылчылар Раавка: «Силерниң амы-тыныңар дээш бис амы-тынывыс-биле харыылаар бис! Бир эвес силер бистиң дугайывыста кымга-даа чугаалавас болзуңарза, Дээрги-Чаяакчы биске бо черни бериптерге, бис сеңээ шынчы бооп, энерелден көргүзөр бис» – деп харыылааннар .

¹⁵ Ооң соонда Раав оларга дамчыштыр хенди-биле туттунуп дүжериңге дузалашкан . (Ооң бажыңы хоорайның ханазының бир кезии турган – хоорайның ханазы ооң чурттаар чери турган чүведир.) ¹⁶ «Силерни сүрүп чоруткан улуска таварышпазы-биле, дагларже чоруптуңар. Ол улус чанып келгеше, аңаа үш хондур чаштынып туруңар, а ооң соонда бодуңарның орууңар-биле чоруптар силер» – деп, Раав оларга чагаан.

¹⁷ Кандыг таварылгада оларның берген даңгыраа күштүг болурун хайгыылчылар Раав-биле дугуржуп алганнар: ¹⁸ «Кажан бис бо чуртка чедип кээривиске, сен бо кызыл хендирни бисти үндүрүпкениң соңгаңга баглап аар сен. Бодуң бажыңыңа ада-иеңни, акы-дуңмаң болгаш бүгү төрелдериңни чыып аар сен. ¹⁹ Бир эвес оларның кайы-бирээзи бажыңыңдан кудумчуже үне бээр болза, өлүмү дээш ол боду буруулуг болур. А бир эвес сээң бажыңыңга турган улуска израильчилер дээр болза, ынчан бурууну бис чүктээр бис. ²⁰ А кым-бир кижиге бистиң дугайывыста чугаалаптар болзуңза, ооң соонда бо даңгыраавыс күш чок болур эвеспе».

²¹ «Силерниң сөзүңер-биле болзун» – деп, Раав чөпшээрешкеш, хайгыылчыларны чорудупкан. Олар чоруй баарга, Раав соңгазынга кызыл хендирин баглап алган.

²² Сүрүп чоран улус орук дургаар дилээш, кымны-даа тыппайн чанып келгизеге чедир, хайгыылчылар дагларже чоруй баргаш, аңаа үш хондур чаштынып турганнар. ²³ Ооң соонда ийи хайгыылчы дедир чорупкан. Олар даглардан бадып, хемни кешкеш, Нуннуң оглу Иисуска чедип келгеш, олар-биле чүү болганын шуптузун аңаа чугаалап бергеннер. ²⁴ «Дээрги-Чаяакчы бо бүгү чуртту биске берипкен-дир. Ооң чурттакчылары бистен аажок коргуп-сүртеп турар-дыр» – деп, олар Иисуска чугаалааннар.

Иордан хемни кешкени

3 Эртэн эрте Иисус бүгү израильчилер-биле кады Ситтимден шимчеп үнгөш, Иорданга чедип келген. Хемни кешпейн чыда, олар аңаа хонуп аар дээш турумчуп алган. ² Үш хонук эрткенде, удуртукчулар турлагны эргип, ³ чонга мындыг дужаал үндүрүп, чарлааннар: «Левит бараалгакчылар Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның чагыг-керээзиниң аптаразын алгаш, шимчеп үнүптерин көрүп кааш-ла, силер база шимчеп үнгөш, оларның соондан чоруптар силер. ⁴ (Чүглө эмин эрттир чоокшулаваңар. Силерниң-биле ыдыктыг аптараның аразы 2000 кыры дурту хире хемчээлдиг болзун.) Шак ынчалдыр кайнаар баарын билип аар силер, чүгө дээрге ооң мурнунда силер ол оруктап чоруп көрбээн болгай силер».

⁵ Иисус чонга: «Ыдыктанып-арыгланып алыңар, чүгө дээрге даарта Дээрги-Чаяакчы силерниң араңарга кайгамчык чүүлдер кылыр болгай» – деп дужааган.

⁶ Ооң соонда Иисус: «Ыдыктыг аптараны алгаш, чонну баштап чоруптуңар» – деп бараалгакчыларга дужаарга, олар аптараны алгаш, чорупканнар.

⁷ Ынчан Дээрги-Чаяакчы Иисуска: «Бөгүн Мен сени бүгү израиль чоннуң мурнунга алдаржыдып эгелээр мен. Моисей-биле кады чорааным дег, Мен сээң-биле кады-дыр мен дээрзин олар билип каар.

⁸ Ыдыктыг аптараны көдүрүп чоруур бараалгакчылар Иордан хемниң суун сүзүп кирипкеш, доктааптар кылдыр дужаалдан беривит» – дээн.

⁹ Иисус израильчилерге: «Бээр чоокшулап чедип келгеш, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның сөзүн дыңнаңар!» – деп дужааган. ¹⁰ Оон мынча дээн: «Дириг Бурган силер-биле кады деп чүвени база хананей, хет, хиввей, ферез, гергес, амор, иевус чоннарны силерниң мурнуңардан үндүр ойладыптар деп чүвени мындыг янзылыг билип каар силер. ¹¹ Бүгү чер-делегейниң Чагырыкчызының чагыг-керээзиниң аптаразын силерниң мурнуңарда улус Иордан хемче аппарат чорлар. ¹² А силер Израильдиң аймактарындан он ийи кижиден шилип алыр ужурлуг силер, аймак бүрүзүндөн-не бир кижиден. ¹³ Кажан бүгү чер-делегейниң Чагырыкчызы болур Дээрги-Чаяакчының аптаразын көдүрүп чоруур бараалгакчыларның буттары Иорданның суун сүзүп кирери билек, ооң суу агымын соксадыптар, хемниң бажындан агып келген суг ханалаштыр туруптар».

¹⁴ Чон турлагдан шимчеп үнгөш, Иорданны кечер дээш углапкан. Мурнунда бараалгакчылар ыдыктыг аптараны көдүрүп алган бар чытканнар. ¹⁵ Тараа кезилдезиниң үези турган. Иордан хем ол үеде эриктерин ажыр үерлей берген турган чүве-дир. Ыдыктыг аптараны көдүргөн бараалгакчылар

Иорданның суун сүзүп кириптерге, оларның буттары сугга дээри билек, ¹⁶ хемниң бажындан аккан суг элээн ырак черге, Цартан чоогунда Адам хоорайга ханалаштыр турупкан. А хемниң адаанда суг Дус далайже (азы Арава далайынче) углай ага берген. ¹⁷ Чон Иордан хемни Иерихоннуң джундан кеже берген. Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзиниң аптаразын көдүргөн бараалгакчылар хемниң кургап калган дүвүндө чайгылыш чок турганнар. Израильчилер шупту өске талакы эрикче кеже бергиже дээр, хем кургап чыткан.

Тураскаал даштары

4 Бүгү чон Иордан хемни кечип келгенде, Дээрги-Чаяакчы Иисуска: ² «Аймак бүрүзүндөн-не бир-бир кылдыр он ийи кижиден шилип алыңар. ³ Оларга Иордан хемниң дүвүндөн, бо бараалгакчыларның чайгылыш чок турар черинден, он ийи даш ап аарын дужааңар. Ол даштарны алгаш, хонар чериңерге аппарып алыңар» – дээн.

⁴ Иисус израильчилерниң аразындан он ийи кижини (аймак бүрүзүндөн-не бир-бир кылдыр) шилип алгаш, ⁵ оларга мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның аптаразының мурнунче, хемниң ортузунче чеде бериңер. Кижини бүрүзү оон бодунуң экинге бир даштан салып алгаш, чорупсун – Израильде чеже аймак барыл, ынча дашты ап алыңар. ⁶ Ол даштар силерге тураскаалдыг демдек болзун. Келир үеде ажы-төлүңер силерден: „Бо чүү даштарыңарыл?“ – деп айтырза, ⁷ оларга Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзиниң аптаразын Иордан хемни кежирип чыдырда, ол хемниң агымы канчаар соксай бергениниң дугайында чугаалап бээр силер. Ынчангаш бо даштар израильчилерге ол болушкуннуң дугайында мөңгө шагда тураскаал болур».

⁸ Израильчилер Иисустуң дужааганын ёзугаар кылганнар: Иисуска Дээрги-Чаяакчының чугаалааны-биле, израильчилерниң аймак санынга дүүштүр Иордан хемниң дүвүндөн он ийи дашты алгаш, хонар черге эккеп салып алганнар. ⁹ Иисус өске он ийи дашты алгаш, ыдыктыг аптараны көдүрүп чораан бараалгакчыларның буттарының баскан черинге салып каан. Ол даштар бо хүннерде-даа ында чыдар.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчының Иисусту дамчыштыр чонга дужаалы (Моисейниң Иисуска чагаан бүгү чүүлү) күүсеттингиче чедир, ыдыктыг аптараны көдүрүп чораан бараалгакчылар Иордан хемниң ортузунга турганнар. А чон өске талакы эрикче дүргөн кеже берген. ¹¹ Шупту улус хемни кеже бээрге, Дээрги-Чаяакчының аптаразын көдүргөн бараалгакчылар чонну катап баштап алгаш чорупкан. ¹² Рувимниң болгаш Гадтың аймактары база Манассияның аймааның чартыы, Моисейниң оларга чугаалап турганы дег, чепсегленип алгаш, израильчилерни

баштап чоруп органнар .¹³ Дайылдажырынга белен 40 000 хире аг-шериг Дээрги-Чаяакчының хайгааралы-биле Иерихон ховузунче чоруп орган.

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы ол хүн Иисусту израильчилерниң мурнунга алдаржыдып каан. Оон эгелээш, олар Моисейни ханы хүндүлээр турганы дег, Иисусту бүгү назынының иштинде хүндүлээр апарганнар.

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы Иисуска: «Чагыг-керээниң аптаразын көдүрүп чоруур бараалгакчыларга: „Хемден үнүп келиңер!“ – деп чугаала» – дээрге,
¹⁷ Иисус бараалгакчыларга: «Хемден үнүп келиңер» – деп дужааган.

¹⁸ Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзиниң аптаразын көдүрүп чораан бараалгакчылар хемден үнүп келгеш, кургаг черни базары билек, хемниң суу биеэги хевээр эриин ажыр агып эгелээн чүведир.

¹⁹ Бир айның онгу хүнүнде израильчилер Иордан хемни кешкеш, Иерихоннуң чөөн талазында Галгалга турлагжып алганнар. ²⁰ Иордан хемден ап алганы он ийи дажын Иисус Галгалга тургузуп кааш, ²¹ израильчилерге мынча деп чугаалаан: «Келир үеде силерниң ажы-төлүңер: „Бо чүү даштарыл?“ – деп айтырза, ²² силер оларга бо Иордан хемни израиль чон кургаг черлеп канчаар кежип келгениниң дугайын чугаалап бээр силер. ²³ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар хемни кеже бергижеңерге чедир, силерниң орууңарда Иордан хемниң суун кургадыпкан болгай. Бурганның Кызыл далайның суун, бис кеже бергижевиске чедир, кургадыпканы дег, Ол силерге шак-ла ынчаар дузалады чоп. ²⁴ Черниң бүгү чоннары Дээрги-Чаяакчының холунуң кайы хире күштүүн билзин дээш, ол бүгү чүүл болган-дыр. Ол ышкаш силерниң Бурганыңар Дээрги-Чаяакчы кажан кезээде Оон коргуп чорууруңарны күзеп турар».

5 Иорданның барыын чүгүн чурттаан амор хааннар болгаш далай чоогу чурттуг хананей хааннар шупту Дээрги-Чаяакчы Иордан хемниң суун, израильчилер ону кеже бээр кылдыр, кургадып соолдурупканының дугайында медээни дыңнааш, кортканындан сузу бастынып калган. Израильчилер-биле олар ам туржуп диттикпээн.

Галгалга кыртыжап демдектээшкин болгаш

Хосталышкын байырлалын демдеглээни

² Ол өйде Дээрги-Чаяакчы Иисуска: «Чидиг бижектерден кылып алгаш, израиль чоннуң аразында кыртыжадып демдектетпээн улус-биле ёзулалды кылып каг» – дээн. ³ Иисус чидиг бижектер кылып алгаш, израильчилерниң эр улунун Аралот деп тейге кыртыжап демдектеп каан.

⁴ Иисустуң кыртыжап демдектээшкин ёзулалын кылганының чылдагааны мындыг чүве-дир. Дайылдажып шыдаар эр улус шупту Египеттен

үнгеш, ээн кургаг ховуга чорааш, орук ара өлгүлөп калган .⁵ Египеттен үнген бүгү эр улус кыртыжадып демдектетип алган турган, а ээн кургаг ховуга Египеттен көжүп турган үезинде төрүттүнген эрлер кыртыжадып демдектетпээн турган.

⁶ Израильчилер ээн кургаг ховуга дөртөн чыл иштинде көжүп чоруп турган . Олар Дээрги-Чаяакчыны тооп дыңнаваан боорга, Ол: «Мээң силерниң ада-өгбеңерге бээр бооп даңгыраглааным чуртту – сүт биле ары чигири агып чыдар байлак черни – кажан-даа көрбес силер» – деп оларга даңгыраглаан . Ынчангаш Египеттен үнген соонда, дайылдажып шыдаар турган эр улус шупту ол үе дургузунда мөчээн.

⁷ Өлгеннерниң орнунга Дээрги-Чаяакчы оларның оолдарын өстүрүп каарга, ам Иисус оларны кыртыжап демдектеп кааны ол-дур. Көжүп турган үезинде оларны кыртыжаваан болганда, олар шупту кыртыжап демдектеттинмээн болган-дыр.

⁸ Шупту эр улусту кыртыжап демдектээн соонда, олар турлаанга экириирин манап турда, ⁹ Дээрги-Чаяакчы Иисуска: «Бөгүн Мен силерден Египеттиң бужарын адырып кагдым!» – дээн . Ынчангаш ол черни бөгүнге чедир Галгал деп адаар чүве-дир.

¹⁰ Израильчилер Галгалга турлагжып алгаш, айның он дөрт дугаар хүнүнде, кежээ, Иерихоннуң ховузунга Хосталышкын байырлалын демдеглээннер . ¹¹ Олар байырлалдың дараазында хүнүнде ол черде өзүп үнүп турар чимис, ажыткы-биле хөөтпейн хаарган далган база хооруп каан тараа чип турганнар. ¹² Ол черде өзүп турар чимистерни чип эгелээн хүнден бээр манна көзүлбестей берген . Израильчилерге манна ооң соонда көзүлбестээн – ол чылын олар ханаан черниң дүжүдү-биле чемненип турганнар.

Иерихонну эжелеп алганы

¹³ Иисус бир катап Иерихоннуң чоогунга тургаш, холунда хылыш тудуп алган кижини көрүп кааш : «Бистиң киживис сен бе азы дайзынывыс сен бе?» – деп айтырган.

¹⁴ «Чок, мен дээрге Дээрги-Чаяакчының аг-шерииниң баштыңчызы-дыр мен. Ынчангаш мен мында келдим» – деп, ол харыылаан.

Иисус черге чедир мөгейгеш: «Мээң дээргим чалказы меңээ чүнү чугаалаар ирги?» – деп айтырган.

¹⁵ Дээрги-Чаяакчының шерииниң баштыңчызы: «Будунда кеткен идиктериң уштуп ал. Сээң турар чериң ыдыктыг-дыр» – деп аңаа чугаалаан. Иисус ынчалдыр кылган.

¹⁶ Иерихон хоорайның хаалгазы ол өйде хаашкынныг болгаш дүкчүглүг турган. Израильчилерден коргар болгаш, кым-даа хоорайдан үнмээн, хоорайже кирерин кымга-даа чөпшээревейн турган.

6 Ынчан Дээрги-Чаяакчы Иисуска: «Иерихон хоорайны база ооң хаанын аг-шериин-биле

кады сээң холуңга хүлээдип тур мен. ² Бүгү шериглериңер Иерихонну долгандыр алды хүн дургузунда хүнде-ле бир катап эргип турзун. ³ Ол ышкаш ыдыктыг аптараның мурнунга чеди бараалгакчы мыйыс эдискилер тудуп алгаш кылашашсын. А чедиги хүнде хоорайны чеди катап долгандыр кылаштаңар, бараалгакчылар эдискилерни үрүп чорзуннар. ⁴ Кажан мыйыс эдискилерни үрүп эгелээрге, бүгү чон ону дыңнап кааш, кончуг ыткыр кылдыр алгырышсын. Ынчан хоорайның ханазы буступ каар, силер турган черлериңерден-не хоорайже кире бээр силер» – деп чугаалаан.

⁵ Нуннуң оглу Иисус Бурганның бараалгакчыларын кыйгырткаш: «Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзиниң аптаразын көдүрүп алыңар. Чеди бараалгакчы аптараның мурнунга мыйыс эдискилер тудуп алгаш кылашашсын» – дээн. ⁶ А чонга Иисус: «Барып, хоорайны эргээш келиңер. Чепсектиг улус Дээрги-Чаяакчының аптаразының мурнунга чорзун» – дээн.

⁷ Иисус чонга ындыг дужаалды бериптерге, чеди бараалгакчы эдискилерин тудуп алгаш, Дээрги-Чаяакчының хайгааралының адаанда кылаштажып, эдискилерин үрүп чорупкан. Оларның соондан Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзиниң аптаразын аппарат чыткан. ⁸ Эдискилер үрген бараалгакчыларның мурнунда чепсектиг шериглер, а аптараның соо-биле чон чоруп орган. Олар чоруп олурда, эдискилерниң ыды дыңналып турган. ⁹ Иисус чонга мынча деп айтышкын берген: «Мен силерге дужааваан шаамда, ытташпаңар, үн үндүрбөңер, силерниң аксыңардан чаңгыс-даа сөс үнмезин.

„Алгыржыңар!“ дээримге, чүгле ынчан алгыржып эгелээр силер». ¹⁰ Ындыг янзылыг Дээрги-Чаяакчының аптаразы хоорайны бир долгангаш, турлагже ээп келген. Чон турлагга бир хонган.

¹¹ Дараазында хүн Иисус эрте туруп келгенде, бараалгакчылар Дээрги-Чаяакчының аптаразын алгаш чорупканнар. ¹² Чеди бараалгакчы Дээрги-Чаяакчының аптаразының мурнунда мыйыс эдискилерни үрүп бар чыткан. Оларның мурнунда – чепсектиг шериглер. Ыдыктыг аптараның соо-биле чон чоруп орган. Олар чоруп олурда, эдискилерниң ыды дыңналып турган. ¹³ Ындыг янзылыг ийиги хүн база хоорайны бир катап долгангаш, турлагже ээп келгеннер. Алды хүн иштинде ынчалдыр кылганнар.

¹⁴ Чедиги хүнде даң хаяазында тургаш, ол-ла чыскаал-биле хоорайны чеди катап долгандыр эргээннер. Чүгле ол хүн хоорайны чеди катап долганганнар. ¹⁵ Бараалгакчылар чеди дугаарында эдискизин этсирге, Иисус чонга: «Алгыржыңар, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы хоорайны силерге хүлээдип берген-дир! – дээн. – ¹⁶ Бо хоорайны болгаш ында бар бүгү-ле чүвени Дээрги-Чаяакчыга кезээ мөңгедэ тураскаадып, бүрүнү-биле узуткаар

ужурлуг бис. Чүгле Раав деп аттыг самыын-садар херээжен болгаш ооң бажыңында турар шупту улус дириг артсын. Чүге дээрге ол бистиң чорудупкан хайгыылчыларывысты чажырыпкаш, камгалап каан. ¹⁷ Оваарымчалыг болуңар, Бурганга тураскаадыр ужурлуг чүвелерден чүнү-даа албаңар. Оон башка силер израиль турлагга хай-халап болгаш каргыш эккээр силер. ¹⁸ Бүгү алдын, мөңгүн база хүлер, демир эт-херекселдер – Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр ыдыктыг чүүлдер-дир. Оларны Дээрги-Чаяакчының шыгжамырынче суп каар ужурлуг силер».

¹⁹ Израиль чон ыткыр алгыржып, бараалгакчылар эдискилерин этсип эгелээн. Эдискилерниң үнүн дыңнап кааш, чон дыка ыткыр алгыржып эгелээрге, хоорайның ханазы буступ кээп дүшкен. Ынчан израиль чон бүгү таладан шургуп киргеш, хоорайны эжелеп алган. ²⁰ Хоорайда дириг чүү-ле бар болдур, шуптузун хылыш-биле кыргып-хыдып каапкан: эр-херээжен, кырган-чалыс кижилерни, бода, шээр малды, элчигеннерни... ²¹ Ол черге хайгыыл кылып чораан ийи кижиге Иисус: «Демги самыын-садар херээженниң бажыңыңа баргаш, ону бүгү төрелдери-биле кады хоорайдан үндүрүп эккелиңер. Даңгырааңарны күүседиңер» – дээн.

²² Хайгыылчы оолдар Раавтың бажыңыңа баргаш, ооң бодун, ада-иезин, акы-дуңмазын, бүгү төрелдерин израильчилерниң турлааның даштынче аппаратаннар.

²³ А хоорайны болгаш ында бар чүвени дөгerezин өрттедипкеннер. Чүгле алдын, мөңгүн база хүлер, демир эт-херекселди Дээрги-Чаяакчының өргээзинче шыгжап суп кааннар. ²⁴ А Раав деп самыын-садар херээженни, ооң бүгү төрел-дөргүлүн Иисус диригге арттырып каан, чүге дээрге Раав Иисустуң Иерихонче чорудупканы хайгыылчыларын чажырыпкаш, камгалап каан. Раавтың салгалы бо хүннерде-даа израильчилерниң аразында чурттап чоруур.

²⁵ Ол өйдө Иисус мындыг каргыштыг сөстөрни чугаалаан: «Иерихон хоорайны катап тургузар кижиге Дээрги-Чаяакчыга каргаттырар! Хоорайның таваан салгаш, дун оглун оскунар! Ооң хаалгазын тургузуп каггаш, хеймер оглун оскунар!»

²⁶ Дээрги-Чаяакчы Иисус-биле кады турган. Иисустуң ат-алдары бүгү чуртта тарай берген.

Аханның бачыды

7 Ынчалза-даа израильчилер Бурганга тураскааткан чүүлдерге удур кем-буруу үүлгеткен: Иуданың аймаандан Ахан деп кижиге ол чүүлдерден бир-ле чүвени ап алган. (Ахан дээрге Харминиң оглу, Харми Завдийниң оглу, Завдий Зерахтың оглу турган.) Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы израильчилерге килеңнеп ажынган.

² Иисус бодунуң улузун Иерихондан Вефилдиң чөөн талазында Бет-Авенниң чоогунда турар Гай

деп хоорайже чорудупкан. «Барып, ол черни билип эккелиңер» – деп, улузунга ол дужааган. Олар баргаш, ол черни көрүп алгаш келгеш, ³ Иисуска: «Бүгү чоннуң ынаар барган херээ чок-тур. Баштай чүгле ийи-үш муң хире кижиге баргаш, Гайны эжелеп алзын. Ында улус эвээш-тир. Бүгү чонувусту түрөткөн ажыы чок боор» – дээннер.

⁴ Гайже 3000 хире израильчи дайылдажып чорупкан, ынчалза-даа олар гайжылардан дезер ужурга таварышкан. ⁵ Гайжылар израильчилерни хоорайның эжик-хаалгазындан Севаримге чедир сүрүп, дагның эдээнге оларны чылча шапкаш, үжен алды хире кижини өлүрүп кааннар. Ол болуушкундан израильчилерниң сузу бастынып, холу салдына берген.

⁶ Иисус муңгаралдан хевин ора соп каапкаш, Дээрги-Чаяакчының аптаразының мурнунга черже доңгайып кээп дүшкеш, кежээге чедир аңаа чыткан. Иисус-биле кады Израильдин баштыңнары база ынчалганнар, баштарынче довурак бызап алганнар. ⁷ Ынчан Иисус: «Аа халак, Дээрги-Бурган-Чаяакчы! Чүге Сен бо чонну Иордан хемни кежирдин? Бисти амор чонга узуткадыр дээш бе? Ооң орнунга бис Иордан хемниң ындынга артып каар чүвевисти!» ⁸ Дээргим! Израильчилер дайзыннарды дезипкениниң соонда, мен ам чүнү чугаалаар мен? ⁹ Хананей чон болгаш ол черниң өске-даа чурттакчылары ол дугайында дыңнааш, бисти бүзээлекеш, чер кырындан адывысты чидир узуткап каары ол-дур! Ооң соонда Сээң улуг ат-алдарың канчаарыл?» – деп айтырган.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы Иисуска мынча деп харыылаан: «Туруп кел, чүге мында доңгайып кээп дүшкөн чыдарың ол?» ¹¹ Израиль чон бачыт үлгеткеш, Мээң олар-биле чарганым дугуржулганы үрөп каан. Олар Меңээ тураскааткан чүвени оорлап алгаш, ооң дугайында ытташпайн, боттарының эт-севиниң аразында чажырып алган-дыр! ¹² Ынчангаш израильчилер боттарының дайзыннарынга удур туржуп шыдавайн, дезипкен. Чүге дээрге олар боттары каргышка таварышкан. Бир эвес силер Меңээ тураскааткан чүвени узуткап, бодуңардан ыратпас болзуңарза, моон соңгаар Мен силер-биле кады болбас мен.

¹³ Туруп келгеш, чонну арыглап, ыдыкта. Оларга мону дамчыдып чугаала: даартагы хунге белеткенип, ыдыктанып-арыгланып алыңар. Чүге дээрге Израильдин Бурганы – Дээрги-Чаяакчы: „Израиль чон, силерде Меңээ тураскааткан чүве бар-дыр! Силер ол чүведен адырлып албаан шааңарда, дайзыныңарга удур туржуп шыдавас болур силер“ – деп чугаалаан. ¹⁴ Даарта эртен маңаа аймактар аайы-биле шупту чедип келиңер. Дээрги-Чаяакчы кайы аймакче айтыптар болдур, олар төрөл бөлүк аайы-биле чедип келзин. Дээрги-Чаяакчының айытканы төрөл бөлүк аалдар аайы-биле чедип келзин. Дээрги-Чаяакчының айытканы аалдан эр улус шупту чедип келзин. ¹⁵ Кымдан

Дээрги-Чаяакчыга тураскааткан чүвелер тыптыр болдур, Дээрги-Чаяакчы-биле чарган керээни үрөп, бужар херек кылганы дээш, ол кижиге аңаа хамааржыр бүгү чүве-биле кады өрттеттирер ужурлуг!»

¹⁶ Даартазында эртен эрте Иисус израильчилерни аймак аайы-биле аңаа чедип кээрин дужаарга, Бурган Иуданың аймаанче айыткан. ¹⁷ Иуданың төрөл бөлүктеринге чедип кээрин дужааган – олар чедип кээрге, Бурган Зерахтың төрөл бөлүүнче айыткан. Иисус Зерахтың төрөл бөлүүндөн эр улуска чедип кээрин дужаарга, Бурган Завдийже айыткан. ¹⁸ Завдийниң аалында эр улусту келдиртип аарга, Иуданың аймаандан Зерахтың үрө-салгалы, Завдийниң оглу Хармийниң Ахан деп оглунче айыткан.

¹⁹ Ынчан Иисус Аханга: «Оглум! Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчыны алдаржыдып, чүнү үлгеткениңни менден чажырбайн, сөглөп бер» – дээн.

²⁰ Ахан Иисуска: «Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчының мурнунга бачыт кылганым шын. Ол мынчаар болган чүве. ²¹ Олчалап алганывыс чүүлдерниң аразындан Сеннаардан келген бир чараш хепти база 200 °шекел мөңгүнү, 50 шекел деңзилип алдынны көрүп кааш, алыксааш, ап алдым. Ол чүвелерни шуптузун майгын иштинде черде чажырып каан мен, мөңгүн эң-не адаанда чыдар чүве» – деп харыылаан. ²² Иисус бодуңу айбычылары Аханның майгынынче чорудупкан. Олар ынаар далаш-биле маңнажып чеде бергеш, чажырып каан чүвелерни майгындан тып алганнар; мөңгүн эң-не адаанда чыткан.

²³ Майгындан ол бүгүнү алгаш, Иисуска болгаш израильчилерге эккеп, Дээрги-Чаяакчының мурнунга салып бергеннер.

²⁴ Ооң соонда Иисус болгаш бүгү израильчилер Зерахтың үрө-салгалы Аханны ап алганы мөңгүнү, хеви, алдыны-биле; оолдары, уруглары-биле; шээр болгаш бода малдары-биле, элчигеннери-биле; майгыны база бүгү-ле эт-севи-биле Ахор шынаазынче аппаратаннар. ²⁵ «Чүге сен биске хай-халап эккелдин? – деп, Иисус аңаа чугаалаан. – Бөгүн сеңээ Дээрги-Чаяакчы хай-халапты көргүзөр!» Ынчан израильчилер шупту Аханны даш-биле өлүр соп каапканнар. Ол шынааже эккелген улузун болгаш мал-маганны израильчилер дөгезин даш-биле өлүр соп каапкаш, өрттедипкеннер, ²⁶ а оларның кырындан даштар хорумнап кааннар – ол улуг хорум бо хуннерде-даа ында бар. Ооң соонда Дээрги-Чаяакчының килеңи оожургаан. Ынчангаш ол черни бо хуннерге чедир Ахор шынаазы деп адаар чүве-дир.

Гайны эжелеп алганы

8 Дээрги-Чаяакчы Иисуска: «Дайылдажып шыдаар бүгү чонну чыып алгаш, Гайже

чорувут. Коргуп сүрээдеве! Сээң холуңга Мен Гайның хаанын, ооң чонун, ооң хоорайын болгаш бүгү черин хүлээдип берип тур мен . ² Иерихонну канчалган сен, Гайны болгаш ооң хаанын шак-ла ынчалдыр аажыла . Бо удаада Гайдан олчаны болгаш малды бодуңарга ап болур силер . Хоорайның артыы талазынга кедегден тургузуп ал» – дээн.

³ Иисус дайылдажып шыдаар бүгү чон-биле Гайже чорупкан. Ол 30 000 эрес-дидим дайынчыны шилээш, дүне оларны мурнай чорудуп, ⁴ мынча деп дужааган: «Көрдүңер бе, хоорайның артыы талазынга кедег тургузар силер . Хоорай чанындан ыраваңар, силер шупту белен туруңар! ⁵ А мен арткан улузум-биле хоорайга чеде бээр мен. Ол хоорайның чурттакчылары, мооң мурнунда дег, биске удур тулчуп үнүп кээрге, олардан дезиптер бис . ⁶ „Ынчан дег, болар бистен дезип турлар“ деп бодааш, олар бисти сүрүптер. Ынчалдыр хоорайдан оларны ырадып аппаар бис. Кажан бис дезиптеривиске, ⁷ силер кедегден туруп келгеш, хоорайны эжелеп аар силер. Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар хоорайны силерниң холуңарга хүлээдип бээр. ⁸ Хоорайны эжелеп алгаш, ону өрттедиптиңер, Дээрги-Чаяакчының сөзүн ёзугаар кылыңар. Көрдүңер бе, Мээң силерге дужаалым мындыг-дыр».

⁹ Иисустуң чагаанын ёзугаар олар кедег тургузуп алгаш, Вефил биле Гайның аразынга, Гайның барыын талазынга, доктаап алганнар. А Иисус ол дүне шериглерниң аразынга хонган.

¹⁰ Эртен эрте Иисус чонну хынап көргөш, Израильдиң баштыңнары-биле кады оларны баштап алгаш, Гайже чорупкан. ¹¹ Дайылдажып шыдаар бүгү улус Иисус-биле кады хоорайга чоокшулап чеде бергеш, ооң чоогунга, соңгу талазынга доктаап алган. Оларның турлаа биле Гай хоорайның аразында шынаа бар турган. ¹² А Иисус 5000 хире кижини шилип алгаш, оларны Вефил биле Гайның аразынга, хоорайның барыын талазынга кедегге тургузуп каан. ¹³ Бүгү чон хоорайның соңгу талазынга туруп алган, а кедегге орган улус хоорайның барыын талазында турган. Ол дүне Иисус шынааның ортузунга чедип келген.

¹⁴ Гайның хааны ону көрүп кааш, эртен эрте хоорайның чурттакчыларын Иордан шынаазының баарында тодаргай черже дүрген үндүрүпкеш, израильчилерге удур тулчуп кирипкен. Хоорайның артыы талазында кедег тургузуп каанын Гайның хааны билбээн. ¹⁵ Иисус болгаш бүгү израиль чон, аштырган улус дег, ээн кургаг ховуже аткаар дезип эгелээннер. ¹⁶ Гайжылар хоорайның бүгү чонун дайзыннарны сүреринче кыйгырган. Иисусту сүрер дээш, олар хоорайдан ырап келгеннер. ¹⁷ Гайда болгаш Вефилде чаңгыс-даа эр кижиге артпаан, шупту израиль чонну сүрүп чорупкан. Ону сүрер дээш, хоорайның хаалгазын ажык каапканнар.

¹⁸ Ынчан Дээрги-Чаяакчы: «Холуңда чепсээңни Гайже угландыр айтывыт. Ол хоорайны сээң холуңга хүлээдип берип тур мен!» – дээрге, Иисус бодунуң холунда чепсээн ынаар угландыр айтыптары билек, ¹⁹ кедегге турган дайынчылар халдап кирипкеннер . Олар хоорайже шургул киргеш, эжелеп алган дораан-на ону өрттедипкеннер.

²⁰ Гайның чурттакчылары хая көрнүп келгеш, хоорайының өрттенип турарын көрүп кааннар – ыш дээрже шөйлүп үнүп турган! Гайжыларның кайнаар-даа баар харыы чок апарган, чүге дээрге ээн кургаг ховуже дезип бар чыткан израильчилер хая көрнүп келгеш, ам оларже удур халдап эгелээн.

²¹ Иисус болгаш бүгү израиль чон кедегге турган улузунуң хоорайны эжелеп алганын билип кааш, хоорайның кырында ышты эскерип, ол-ла дораан дедир ээпкеш, гайжыларже удур халдап эгелээннер. ²² Кедегге турган дайынчылар оларга уткуштур хоорайдан үнүпкен. Ынчалдыр израильчилер боттарының дайзыннарны дезип-даа, дириг артып-даа шыдакас кылдыр бүзээлепкеш, чаңгыс-даа кижиге диригге арттырбайн, чылча шаап кааннар . ²³ А Гайның хаанын диригге тудуп алгаш, Иисуска эккелгеннер .

²⁴ Оларны сүрүп чораан Гайның дайынчыларын ээн кургаг ховуга чаңгыс-даа кижиге арттырбайн чылча шапканының соонда, израильчилер хоорайга келгеш, ында арткан улустуң дөгөрезин хылыш-биле узуткап каапкан. ²⁵ Ол хүн Гайның өлгөн эр, херээжен чурттакчыларының саны 12 000 кижиге болган. ²⁶ Гайга чурттап чораан кижилерни шуптузун узуткаваан шаанда, Иисус холунда чепсээн черле салбаан. ²⁷ Хоорайдан тыпкан олчазын болгаш мал-маганны Дээрги-Чаяакчының Иисуска дужааганын ёзугаар, израильчилер боттарынга ап алганнар.

²⁸ Хоорайны Иисус өрттедипкен – ол мөңгөде хорум даштарже шилчий берген . Амгы үеде-даа ол ындыг хевээр чыдар. ²⁹ Гайның хаанын Иисус ыяшка азып каан . Хаанның мөчү-сөөгүн кежээге дээр ыяшка азып каан турган, а хүн ажар өйде ону дүжүргөш, хоорайның хаалгазының аксынче октаптары Иисус дужааган . Ооң кырынче эңмежок улуг даштарны хорумнап каапкан . Ол хорум бо хүннерде-даа ында турар чүве-дир.

Ыдыктыг хоойлуну номчааны

³⁰ Ынчан Иисус Гевал даанга Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээшти тудуп каан . ³¹ Дээрги-Чаяакчының чалказы Моисейниң израильчилерге чагып кааны, Моисейниң хоойлу номунда бижиттинген – хоюглап дүрбүвээн (демир херексел аңаа дегбээн) даштардан кылган бедигээш ол чүве-дир . Ол бедигээшке Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүлдү база эп-найырал өргүлдери салып турган. ³² Ол черге, израильчилер көрүп турда, Иисус элээн каш

даштарга Моисейниң бижээн хоойлу номунуң хоолгазын бижип каан. ³³ Бүгү израильчилер – үндезин израиль чон база оларга катчып келген даштыкы улус – баштыңнар, удуртукчулар база шииткекчилер-биле кады Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзиниң аптарынының ийи талазынга туруп алганнар. Оларның бир чартыы – Гаризим даг дужунда, өскелери – Гевал даг дужунда турганнар. Оларның ортузунда ыдыктыг аптараны көдүрер хүлээлгелиг левит бараалгакчылар турган. Бо бүгү Дээрги-Чаяакчының чалчазы Моисейниң чонну алгап-йөрээр дээш мооң мурнунда үндүрген дужаалын ёзугаар болган чүве-дир.

³⁴ Ооң соонда Иисус хоойлу номунда бижип каан бүгү чүвени – йөрээшкенин-даа, каргышты-даа – шуптузун номчаан. ³⁵ Израильдиң чыгып келген бүгү чонунга – херэеженнерге, ажы-төлге, даштыкы улуска-даа – Моисейниң чагыларының шуптузун, чаңгыс-даа сөс эрттирбейн, Иисус номчуп берген.

Гаваончуларның кажарлааны

9 Иордан хемниң барыын талазында дагларда, шат черлерде база Ливанга чедир Улуг далайның эриин дургаар чурттаан бүгү хааннар ол болуушкуннарны дыңнап каарга, хет, амор, хананей, ферез, хиввей база иевус чоннар ² Иисус биле Израильге удур демниг чаалажыры-биле каттыжып алганнар.

³ А Гаваон хоорайның чурттакчылары Иисустуң Иерихон биле Гайны канчапканын дыңнааш, ⁴ аңаа удур кажар арга ажыглаар деп бодап алганнар. Олар орукче мынчалдыр үнүпкеннер: аъш-чем хүнезинненип алгаш, элчигеннеринге орбак-самдар шоодайлар дергилеп алгаш, орбак-самдар, чамашкылыг хөм көгээржиктерге арагалар куткаш, арттынып алганнар. ⁵ Олар эрги, катап-катап улдургулап каан идиктер, элеп орлуп калган хептер кеткилеп алганнар. Хүнезинненип алган хлеви кургаг, тоглап турар болган. ⁶ Ынчалдыр олар израильчилерниң Галгалда турлаанда Иисуска болгаш израиль чонга чедип келгеш: «Бис ырак черден келдивис. Бистиң-биле тайбың керээзин чарып алыңар» – дээн.

⁷ Израильчилер хиввей уктуг гаваончуларга: «Силер-биле канчап керээ чарар улус бис? Силер та бистиң чоогувуста чурттап турар улус силер?» – деп харыылааннар.

⁸ Олар Иисуска: «Бис сээң кулдарың-дыр бис» – дээннер.

Иисус олардан: «Кымнар силер, кайыын келдиңер?» – деп айтырган.

⁹ Гаваончулар: «Бис, сээң кулдарың, Дээрги-Чаяакчы Бурганының ат-алдарын дыңнааш, дыка ырак чурттан келдивис. Бис Ооң алдарының дугайында, Египетке кылган херектериниң дугайында шуптузун дыңнадымыс. ¹⁰ Иорданның ындыы талазында амор чоннуң ийи хаанын – Эсевоннуң хааны Сигонну база Астаротка чурттап

чораан Васанның хааны Огту – Дээрги-Чаяакчының канчапканын дөгerezин дыңнадымыс. ¹¹ Ол бүгүну дыңнааш, чуртувустуң баштыңнары болгаш чаңгыс чер чурттугларымыс биске мындыг даалга бердилер: „Аъш-чемден хүнезинненип алгаш, ол чонче чоруптуңар. ‘Бис силерниң кулдарыңар-дыр бис’ – деп оларга барып чугаалаңар. Ынчангаш бистиң-биле тайбың керээзин чарып алзыннар“.

¹² Силерже чоруур дээш, хүнезин белеткеп турувуста, бо хлевивис чылыг хевээр турду. Ам ол кургааш, тоглап турар апарган-дыр. ¹³ Арагалыг көгээржиктер бо-дур. Кажан оларны долдуруп ап турувуста, чаа турдулар, а ам орлугулап калганы ол-дур. Бистиң идик-хевивис безин узун орукка элеп, самдарарып калды» – дээннер.

¹⁴ Израильчилер оларның аъш-чемин амзап көргөннер, а Дээрги-Чаяакчыдан чөпшээрел айтырбааннар. ¹⁵ Иисус олар-биле тайбың керээзин чарып алгаш, оларның амы-тынын кадагалаар бооп аазаан. Ниитилелдиң нояннары база ол керээни үревезин даңгыраглааннар.

¹⁶ Керээ чарып алганындан бээр үш хүн эрткенде, израильчилер ол улусту боттарындан ырак эвесте чурттап турар кожалары деп билип кааннар.

¹⁷ Израильчилер орукче үнүпкеш, үш дугаар хүнүнде оларның Гаваон, Кефира, Беерот база Кириат-Иарим деп хоорайларынга чедип келгеннер. ¹⁸ Израильчилер ол хоорайларның чурттакчыларын узуткай бербээннер, чүге дээрге ниитилелдиң нояннары оларга Израильдиң Бурганы – Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглаан болгай. Ол дээш бүгү ниитилел нояннарынга удур хыйланып эгелээн.

¹⁹ Израильдиң нояннары бүгү ниитилелге: «Израильдиң Бурганы – Дээрги-Чаяакчының ады-биле оларга дегбезин аазаан болгай бис. Ынчангаш ам бис оларга дээп шыдавас бис.

²⁰ Оларны мынчаалыңарам: чарган керээвис ужун Бурганның килеңи биске дүшпези-биле оларны диригге арттырып каар бис. ²¹ Дириг чурттап чораайлар аан. Моон соңгаар олар бүгү ниитилеливиске суг узуп, ыяш чарып бээр кижилер болзун» – дээннер. Ноябрьнар чүү дээнил, ынчалдыр болган.

²² Иисус гаваончуларны кыйгырыпкаш, оларга: «Бистиң чоогувуста хиреңерде „Силерден дыка ыракта чурттап турар бис“ деп чүге мегеледиңер?

²³ Ол дээш каргаттырган силер! Чонуңар кажан кезээде кулдар болур: мээң Бурганымының өргээзинге суг узуп, ыяш чарып бээр кижилер болур силер!» – дээн.

²⁴ Гаваончулар Иисуска: «Сээң Бурганың бо черни силерге бергеш, ооң бүгү чурттакчыларын силерниң мурнуңардан узуткап кааптары бодунуң чалчазы Моисейге дужааган дээрзи биске, сээң кулдарыңга, дыңналып келген. Ынчангаш силерниң бисти өлүрүп кааптарыңардан аажок корткаш ынчалдымыс. ²⁵ Ам бис сээң холуңда-дыр

бис. Биске хамаарыштыр чүнү канчаарыңны шын болгаш чөптүг деп санаар сен, шак ынчалдыр кыл» – деп харыылааннар .

²⁶ Иисус ынчалдыр израильчилерге гаваончуларны өлүртпейн барган. ²⁷ Ол хүнден эгелээш, Иисус гаваончуларны израиль ниитилелдин болгаш Дээрги-Чаяакчыга өргүл бедигээжиниң суун узуп, ыяжын чарып бээр кижилери кылып каан. Бо хүннерде-даа олар ол хүлээлгезин Дээрги-Чаяакчының шилип алган черинде күүседип чоруурлар.

Амор чон-биле тулчуушкун

10 Иерусалимниң хааны Адониседек «Иисус Гайны эжелеп алгаш, чылча шаап кааш, Гайның хаанын Иерихоннуң хаанын дег аажылаан» деп дыңнаан . Ол ышкаш «Гаваоннуң чурттакчылары Израиль-биле тайбың керээзин чарып алгаш, ам израильчилерниң аразында турар» деп дыңнааш , ² Адониседек болгаш ооң улузу аажок корга берген . Чүге дээрге Гаваон – найысылал хоорайлардан дорайтавас, Гайдан-даа улуг хоорай турган. Гаваоннуң чурттакчылары шупту эрес-дидим улус турган чүве-дир.

³ Ынчангаш Иерусалимниң хааны Адониседек Хевроннуң хааны Гогамче, Иармуттуң хааны Фирамче, Лакхистиң хааны Яфийже, Эглоннуң хааны Девирже: ⁴ «Меңээ чедип келгеш, Гаваонну чылча шаварыңга дузалажыңар, чүге дээрге ол Иисус болгаш израильчилер-биле тайбың керээзи чарып алган-дыр» деп сөс чедирери-биле шапкынчылар чорудупкан.

⁵ Амор чоннуң беш хааны: Иерусалим, Хеврон, Иармут, Лакхис, Эглон хоорайларның хааннары катчып , шериглерин чыып алгаш, Гаваоннуң чоогунга боттарының турлаан кылып алгаш, аңаа удур дайылдажып эгелээн.

⁶ Гаваоннуң чурттакчылары израильчилерниң Галгалда турлаанда Иисусче: «Кулдарыңарны, бисти, кагбаңар! Биске дүрген дузалажып чедип келиңер, бисти камгалаңар! Дагларда чурттап чоруур амор чоннуң хааннары шупту катчып алгаш, бисче халдап келди» деп сөс чедирери-биле шапкынчылар чорудупкан.

⁷ Иисус дайылдажып шыдаар бүгү чон-биле, бодунуң эрес-дидим дайынчылары-биле Галгалдан үнүпкен. ⁸ Дээрги-Чаяакчы Иисуска: «Дайзыннардан кортпа, Мен оларны сээң холуңга берип каан мен: олардан сеңээ удур кым-даа туржуп шыдавас » – дээн.

⁹ Иисус Галгалдан дүннү өттүр чоруп келгеш, дайзыннарга хенертен чедип келген. ¹⁰ Дээрги-Чаяакчы удурланыкчыларны израильчилерниң мурнунга аймап-дүвүрей бээр кылыпкан болгаш , израильчилер Гаваон чоогунга оларны чылча шаап каапканнар. Ооң соонда оларны Бет-Орон бедигээжинче баар оруктап сүргеш, Азека болгаш Македага чедир кыргып-хыдып келгеннер. ¹¹ Кажан

удурланыкчылары израильчилерден Бет-Орон даан куду дезиптерге, Дээрги-Чаяакчы дээрден оларже улуг даштар октап эгелээн . Ол Азекага чедир даштар октап келген. Израильчилерниң хылыжындан өлген кижилерге бодаарга, даштыг долуга соктуруп өлгеннерниң саны дыка хөй болган .

¹² Ол хүн Иисус Дээрги-Чаяакчы-биле чугаалашкан. Дээрги-Чаяакчы израильчилерге амор чонну тиилээр арганы берип турда, Иисус бүгү израиль чон дыңнап турда: «Гаваоннуң кырынга доктаап турувут, хүнүм! А сен, айым, Айалон шынаазының кырынга доктаап турувут!» – дээн. ¹³ Чон дайзыннарындан өжээн негеп албаан шаанда, хүн-даа, ай-даа ашпайн, дээрге доктаай берген турган . Яшарның номунда : «Хүн дээрниң ортузунга доктаай бергеш, хүнзедир шимчеш дивейн турган» деп, шак ынчалдыр бижип кагбаан ийик бе?

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы кижини амытанның сөзүн ынчалдыр тооп күүседир таварылга ол хүнге чедир-даа, ооң соонда-даа туруп көрбээн . Ылап-ла Дээрги-Чаяакчы Израиль дээш Боду тулушкан!

¹⁵ Ооң соонда Иисус биле бүгү израильчилер Галгалда турлаанче эеп келгеннер.

Беш амор хаанны өлүргени

¹⁶ А беш амор хаан дезипкеш, Македада куйга чашты бергеннер. ¹⁷ Македада куйга чаштына берген беш хаанның тыптып келгенин Иисуска дыңнадып кээрге, ¹⁸ Иисус: «Куйнуң аксын улуг даштар-биле дуглап кааш, ону улуска кадартып калыңар. ¹⁹ А боттарыңар дайзыннарны сүрерин ара соксатпайн, кудуруунда чыдып калганнарын кыргып-хыдыңар, оларның хоорайларынче чашты бээрин болдурбаңар – Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар оларны силерниң холуңарга хүлээдип берген-дир!» – дээн.

²⁰ Иисус болгаш израильчилер дайзыннарын дөгerezин чылча шаап кааптарга, олардан чүгле каш-ла кижини дескеш, быжыглалдыг хоорайларыңга чашты берген соонда, ²¹ бүгү чон Македада турлагда Иисусче тайбың эеп чедип келген. Ооң соонда кым-даа оларны бак сөглөп дидинмээн.

²² Ынчан Иисус: «Куйнуң аксын ажыткаш, ол беш хаанны меңээ үндүрүп эккеп бериңер» – дээн. ²³ Ооң дужаалын ёзуугаар куйдан Иерусалим, Хеврон, Иармут, Лакхис, Эглон хоорайларның беш хаанын үндүрүп эккелгеннер. ²⁴ Ол хааннарны эккээрге, Иисус бүгү израильчилерни кыйгырып алгаш, кады дайылдажып чорааны шериг баштыңчыларыңга: «Бо хааннарже чоокшулап келгеш, оларның моюннарыңга будуңарны салып алыңар» – дээрге, олары шак ынчалдыр кылганнар .

²⁵ Иисус шериг баштыңчыларыңга: «Коргуп-сүртевеңер, кадыг-быжыг болгаш эрес-дидим болуңар! Силерниң дайзыннарыңарны, черле кым

силерге удур дайылдажыр болдур, Дээрги-Чаяакчы оларны шак-ла ынчалдыр аажылаар! » – дээн.

²⁶ Ооң соонда Иисус оларны өлүргөш, беш ыяшка мөчү-сөөгүн азып каан. Ынчалдыр оларны кежээге чедир азып каан турган .

²⁷ Хүн ажар өйде Иисус ол мөчү-сөөктү дүжүргөш , ол хааннарның чаштып чытканы куйже киир октапкаш, ооң аксын улуг даштар-биле дуглап каарын дужааган. Ол даштар бо хүннерде-даа ында турар.

Мурнуу чүкте хоорайларны эжелеп алганы

²⁸ Ол-ла хүн Иисус Македаны эжелеп алган. Ооң чурттакчыларын, чаңгыс-даа кижичи арттырбайн, хылыш-биле кыргып-хыдып каапкан, а Македаның хаанын Иерихоннуң хаанын дег аажылаан .

²⁹ Иисус болгаш бүгү израиль чон Македадан Ливнаже чорупкаш, ынаар халдаан. ³⁰ Дээрги-Чаяакчы Ливнаны ооң чурттакчылары болгаш хааны-биле кады израильчилерниң холунга берипкен. Олар Ливнаның чурттакчыларын чаңгыс-даа кижичи арттырбайн, хылыш-биле кыргып-хыдып каапкан, а хаанын Иерихоннуң хаанын дег аажылаан.

³¹ Ливнадан Иисус бүгү израиль чон-биле кады Лахисче чорупкаш, бодунуң турлаан ооң чоогунга кылып алгаш, ынаар халдаан. ³² Дээрги-Чаяакчы Лахисти израильчилерниң холунга берипкен: даартазында-ла Иисус хоорайны эжелеп алгаш, бүгү чурттакчыларын хылыш-биле кыргып-хыдып каапкан. Лахисти база Ливнаны дег аажылааннар. ³³ Гезерниң хааны Горам Лахиске дузалажыр дээш чедип кээрге, Иисус ооң чонун база чаңгыс-даа кижичи арттырбайн, кырып-хыдып каапкан.

³⁴ Иисус болгаш бүгү израиль чон Лахистен Эглонче чорупкаш, бодунуң турлаан ооң чоогунга кылып алгаш, ынаар халдааннар. ³⁵ Ол-ла хүн ол хоорайны эжелеп алгаш, чурттакчыларын чаңгыс-даа кижичи арттырбайн, хылыш-биле кыргып-хыдып, узуткап каапкан. Эглонну база Лахисти дег аажылааннар.

³⁶ Иисус биле бүгү израиль чон Эглондан Хевронче чорупкаш, ынаар халдаан. ³⁷ Олар хоорайны эжелеп алгаш, ооң чурттакчыларын чаңгыс-даа кижичи арттырбайн, хааны-биле кады база ол чоок-кавының хоорай-суурларының чурттакчыларын хылыш-биле кыргып-хыдып каапканнар. Иисус Хевронну база ооң бүгү чурттакчыларын, Эглонну дег, бүрүнү-биле узуткап каапкан.

³⁸ Иисус болгаш бүгү израиль чон Давирже ээп чорупкаш, ынаар халдаан . ³⁹ Олар хоорайны эжелеп алгаш, ооң чурттакчыларын хааны-биле кады база чоок-кавының хоорай-суурларының чурттакчыларын чаңгыс-даа кижичи арттырбайн, хылыш-биле кыргып-хыдып каапканнар. Хевронну, Ливнаны база Ливнаның хаанын Иисус

канчанганыл, Давирни база ооң хаанын ынчалдыр аажылаан.

⁴⁰ Ынчалдыр Иисус ол черниң бүгү чурттакчыларын чылча шаап каан. Дагларга, даглар эдээнге, шат черге, Негев ховузунга чурттаан хааннарны кыргып-хыдып, чаңгыс-даа амылыг чүве арттырбайн, Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының дужаалы-биле узуткап каапкан . ⁴¹ Кадес-Варниден Газага чедир, бүгү гошен чуртту Гаваонга чедир Иисус кыргып-хыдып каапкан. ⁴² Ол бүгү черлерни хааннары-биле кады Иисус хары угда эжелеп алган, чүге дээрге Израиль дээш ооң Бурганы – Дээрги-Чаяакчы Боду чаалажып турган чүве-дир.

⁴³ Ооң соонда Иисус биле бүгү израиль чон Галгалда турлаанче ээп чанып келген.

Соңгу чүкте хоорайларны эжелеп алганы

11 Асорнуң хааны Иавин ол болушкуннарның дугайында дыңнааш, Мадоннуң хааны Иовавче, Шимроннуң болгаш Ахсафтың хааннарынче, ² соңгу чүкте даглыг черлерде хааннарже, Киннерет хөлдүн мурнуу чүгүнде Иордан хемниң шынаазында хааннарже, барыын чүкте шатта база Нафот-Дорда хааннарже, ³ чөөн чүктен далайга чедир чурттап турар хананей чонче, даглыг черлерде чурттап чоруур амор, хет, ферез, иевус чоннарже, Эрмон даг эдээнде Мицпа деп черде хиввей чонче шапкынчыларын чорудупкан. ⁴ Ол бүгү хааннар далайның элезини дег хөй санныг аг-шерии-биле кады дайынче үнүпкеннер; оларның аъттары болгаш дайынчы тергелери эңмежок турган . ⁵ Ол хааннар шупту катчып алгаш , Израиль-биле чаалажыр дээш, Мером сугларының чоогунга кады турлагжып алганнар.

⁶ Дээрги-Чаяакчы Иисуска: «Олардан кортпа. Даарта, бо-ла үеде, Мен оларның шуптузун израильчилерге чылча шаптырар кылып каар мен. Сен оларның аъттарының балдырларының сиирлерин үзе кезип каг , а дайынчы тергелерин өрттедивит» – дээн.

⁷ Иисус болгаш дайылдажып-ла шыдаар бүгү улус хенертен Мером сугларынче үнүп келгеш, дайзыннарнынче халдай бергеннер. ⁸ Дээрги-Чаяакчы ол хааннарның аг-шериин израильчилерниң холунга хүлээдип бээрге, оларны чылча шапкаш, артканнарын улуг Сидон хоорайга чедир, Мисрефот-Маимге чедир, чөөн чүкте Мицпа шынаазынга чедир сүргөш, дириг кижичи арттырбайн, шуптузун кыргып-хыдып каапканнар. ⁹ Иисус Дээрги-Чаяакчының чагааны дег, оларның аъттарын берттиндиргеш, тергелерин өрттедипкен.

¹⁰ Дедир ээп ора, Иисус Асорну эжелеп алгаш, ооң хаанын хылыш-биле өлүрүп каапкан. (Ол үеге чедир Асор ол чоок-кавыда күрүнелерниң баштың

хоорайы турган чүве-дир.)¹¹ Аңаа турган амылыг чүве бүрүзүн хылыш-биле кыргып-хыдып, чаңгыс-даа кижиге арттырбайн, узуткап каапкаш, Асорну хууктапкан.

¹² Иисус ол хааннарны шуптузун тудуп ап, хоорайлары-биле кады эжелеп алгаш, оларны Дээрги-Чаяакчының чалчазы Моисейниң дужааганын ёзугаар хылыш-биле кыргып-хыдып, бүрүнү-биле узуткап каапкан. ¹³ Ындыг-даа болза, Иисустуң өрттедипкени Асордан аңгыда, израильчилер дөңнерде турар хоорайларны өрттетпээннер. ¹⁴ Эжелеп алганы хоорайлардан тыпкан олчазын болгаш мал-маганны израильчилер боттары үлежип алганнар, а хоорайларның чурттакчыларын чаңгыс-даа кижиге арттырбайн хылыш-биле кыргып-хыдып каапканнар. ¹⁵ Ынчалдыр кылырын Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чалчазы Моисейге дужааган, а Моисей ону Иисуска дужааган чүве-дир. Дээрги-Чаяакчы Моисейге чүнү чагааныл, Иисус чаңгыс-даа сөс хажытпайн, шак-ла ынчалдыр күүсеткен.

¹⁶ Иисус ынчалдыр бүгү чуртту: дагларны, Негев ховуну шуптузун, Гошен деп черни шуптузун, шатты, Иордан хемниң шынаазын, Израильдин даглыг-даа, чавызааш-даа черлерин, ¹⁷ Эдомнуң чоогунда турар Халлак дагдан Эрмон дааның эдээнде Ливан шынаазында турар Ваал-Гадка чедир эжелеп алгаш, шупту хааннарны туткаш, өлүрүп каапкан. ¹⁸ Үр үениң дургузунда Иисус ол бүгү хааннар-биле дайылдажып келген.

¹⁹ Гаваоннуң чурттакчылары хиввейлерден аңгыда, израильчилер-биле тайбың керээзи чарган хоорай чок болган: оларның шуптузун дайын-биле чаалап алган. ²⁰ Дээрги-Чаяакчы ол чоннарны израильчилер-биле дайылдажыр кылдыр чөрүү-дедир кылып каан – израильчилер Дээрги-Чаяакчының Моисейге дужааганын ёзугаар оларны кыргып-хыдып, кам-хайыра чокка бүрүнү-биле узуткап каапсын дээш, Ол ынчаар кылган.

²¹ Ол үеде Иисус Хевронда, Давирде, Анавта, Иудеяның болгаш Израильдин тейлеринде чурттап турар энак аймакче халдап келген. Иисус оларның хоорайларын эжелеп алгаш, боттарын бүрүнү-биле узуткап каапкан. ²² Израильчилерниң черинде энак аймактан чаңгыс-даа кижиге артпаан (олар чүгле Газада, Гефте база Азотта арткан). ²³ Иисус ол бүгү чуртту эжелеп алгаш, Дээрги-Чаяакчының Моисейге чугаалаан бүгү сөстөрүн ёзугаар, ону израильчилерге аймак аайы-биле үлеп бергеш, оларга ээлээри-биле берипкен.

Дайын төнгөн, ол чуртка тайбың үе доктааган.

Моисейниң тиилээни хааннар

12 Иордан хемниң чөөн талазында израильчилер Арнон хемден Эрмон даанга чедир бүгү Иордан шынаазының черлерин эжелеп алгаш, оларның хааннарын кыргып-хыдып каапкан. Ол хааннарның даңзызы бо-дур:

² Эсевонга чурттап турган амор хаан Сигон. Ол хаан Арнон хемниң кыдыында Ароерни, Арнон шынаазын, Галаадтың чартыын база аммон чоннуң чуртунуң кызыгаары Иавок хемге чедир девискээрни чагырып турган. ³ Оон аңгыда Иордан шынаазы – Киннерет хөлдүң чөөн талакы эриктеринден мурнуу чүкте Арава далайының (азы Дус далайының) чөөн талакы эриинде Бет-Иешимотка чедир, Фасги сынның эдээнге чедир девискээрни чагырып турган.

⁴ Дараазында Васанның хааны Огтуң девискээри турган. Ол – рефа уктуг сөөлгү артканнарның бирээзи чүве-дир. Ог Астаротка база Эдреяга чуртун чагырып турган. ⁵ Аңаа Эрмон даг, салха чер, гессур база мааха чоннар-биле кызыгаарга чедир Васанның бүгү девискээри, Галаадтың чартыы, Эсевоннуң хааны Сигоннуң кызыгаарына чедир черлер хамааржыр.

⁶ Дээрги-Чаяакчының чалчазы Моисей база израильчилер ол хааннарны чылча шаап каан; Моисей оларның черлерин Рувимниң, Гадтың аймактарына база Манассияның аймааның чартыына ээлээр кылдыр бергилепкен.

Иисустуң тиилээни хааннар

⁷ Иордан хемниң барыын талазында Иисус биле израильчилер Ливан шынаазында турар Ваал-Гадтан Эдомнуң чоогунда турар Халлак даанга чедир чурттап чораан хааннарын чылча шаап каан. Хет, амор, хананей, ферез, хиввей база иевус чоннарның бүгү черлерин – дагларны, шатты, Иордан шынаазын, даглар эдектерин, ээн кургаг ховуну база Негевти – Иисус Израильдин аймактарына ээлээри-биле үлеп берипкен. Ол чоннарның хааннары:

⁹ Иерихоннуң хааны,
Вефил чоогунда Гайның хааны,

¹⁰ Иерусалимниң хааны,

Хевроннуң хааны,

¹¹ Иармуттуң хааны,

Лакхистиң хааны,

¹² Эглоннуң хааны,

Гезерниң хааны,

¹³ Давирниң хааны,

Гадерниң хааны,

¹⁴ Хорманың хааны,

Арадтың хааны,

¹⁵ Ливнаның хааны,

Одолламның хааны,

¹⁶ Македаның хааны,

Вефилдиниң хааны,

¹⁷ Таппуахтың хааны,

Хеферниң хааны,

¹⁸ Афектиң хааны,

Шароннуң хааны,

¹⁹ Мадоннуң хааны,

Асорнуң хааны,

²⁰ Шимрон-Мероннуң хааны,

Ахсафтың хааны,
²¹ Таанахтың хааны,
 Мегиддоннуң хааны,
²² Кедестиниң хааны,
 Кармил даанда Иокнеамның хааны,
²³ Нафот-Дорда Дорнуң хааны,
 Галгалда Гоимниң хааны,
²⁴ Тирцаның хааны – шупту үжен бир хаан.

Эжелеттинмээн черлер

13 Иисус назыдап кырый бээрге, Дээрги-Чаяакчы аңаа мынча дээн: «Сен назыдап кырый бердиң, а эжелеп алыр ужурлуг черлер ам-даа дыка хөй болгай. ² Ол черлер бо-дур:

филистим база гессур чоннарның бүгү девискээрлери ³ (Египеттиң чөөн талазында Шихор хемден соңгу чүкте Экрон кызыгаарыга чедир Ханаанның девискээрлери деп санаттынар. Ында филистимнерниң беш күрүне-хоорайы бар: Газа, Азот, Аскалон, Геф база Экрон);

⁴ аввей чоннуң мурнуу чүкте чери;

Сидон хоорайга хамааржыр Меарадан Афекке чедир база амор чоннуң кызыгаарыга чедир бүгү ханаан чер;

⁵ гевал чер ;

Эрмон дааның эдээнде Ваал-Гадтан чөөн чүкте Ливо-Хаматка чедир бүгү ливан чер.

⁶ Ливандан Мисрефот-Маимге чедир даглыг черлерниң чурттакчылары – бүгү сидончуларны израиль чондан үндүр сывырыптар мен. Мээң сеңээ чагып кааным дег, ол черни израиль чонга өнчү кылдыр үлеп бер. ⁷ Бо черни тос аймакка база Манассияның аймааның чартыына ээлеп чурттаары-биле бер».

Иорданның чөөн чүгүнде черни үлээни

⁸ Дээрги-Чаяакчының чалказы Моисейниң бергенин ёзугаар Рувимниң болгаш Гадтың аймактары база Манассияның аймааның өске чартыы Иордан хемниң чөөн талазында дараазында черлерни ээлеп чурттаары-биле алганнар :

⁹ Арнон шынаазын дургаар чаттылган Ароерден болгаш шынаада турар хоорайдан эгелээш , Медевадан Дивонга чедир бүгү оргулааш –

¹⁰ Эсевонну чагырган амор хаан Сигоннуң аммон чоннуң кызыгаарына чедир шупту хоорайлары;

¹¹ Гессур база мааха чоннарның девискээрлери, Галаад, бүгү Эрмон даг, Салхага чедир бүгү Васан –

¹² Астаротка болгаш Эдряга чуртун чагырган Васанның хааны Огтуң бүгү күрүнези. (Ог хаан дээрге рефа уктуг сөөлгү артканнарның бирээзи турган чүве-дир.) Моисей ол дайзыннарны чылча шапкаш, черлерин эжелеп алган. ¹³ Ынчалза-даа израильчилер гессур база мааха чоннарны үндүр

ойлатпаан. Олар бо хүннерде-даа израильчилерниң аразында чурттап чоруур .

¹⁴ Моисей чүгле Левийниң аймаанга чер бербейн барган. «Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыры – оларның үүле-хуузу ол-дур» – деп, Дээрги-Чаяакчы оларга чугаалаан болгай .

Рувимниң девискээри

¹⁵ Моисей Рувимниң аймаанга төрөл бөлүк аайы-биле дараазында черлерни үлеп берген:

¹⁶ Арнон шынаазын дургаар чаттылган Ароерден болгаш шынаада турар хоорайдан эгелээш, Медевага чедир бүгү оргулааш;

¹⁷ Эсевон болгаш ооң оргулаашта турар бүгү-ле суурлары – Дивон, Вамот-Ваал база Бет-Ваал-Меон, ¹⁸ Иааца, Кедемот база Мефаат, ¹⁹ Кириатаим, Сивма база шынаада турар тейде Цереф-Шахар, ²⁰ Бет-Фегор, Фасги сынның эдектери база Бет-Иешимот – ²¹ оргулаашта бүгү хоорайлар, Эсевонну чагырган амор хаан Сигоннуң күрүнези. Моисей Сигонну чылча шапкаш, хаанның томуйлааны чагырыкчыларны – Эвий, Рекем, Цур, Хур, Рева деп мадиан нояннарны – база өлүрүп каан. ²² Беорнуң оглу төлгечи Валаамны база, өскелерни дег, израильчилер хылыш-биле өлүрүп кааннар .

²³ Рувимниң аймааның черлериниң кызыгаары – Иордан хем. Оларның төрөл бөлүк аайы-биле ээлээр хоорай, суурлары ол чүве-дир.

Гадтың девискээри

²⁴ Моисей Гадтың аймаанга төрөл бөлүк аайы-биле дараазында черлерни үлеп берген:

²⁵ Иазер деп девискээр, Галаадтың бүгү хоорайлары, Равва хоорайның дужунда Ароерге чедир аммон чурттуң чартыы;

²⁶ Эсевондан Рамат-Мицпага болгаш Бетонимге чедир, Маханаимден Давир кызыгаарына чедир черлер;

²⁷ шынаада турар Бет-Гарам, Бет-Нимра, Сокхот болгаш Цафон – Эсевоннуң хааны Сигоннуң күрүнезиниң арткан чери.

Ол девискээрниң кызыгаары – Иордан хемниң чөөн талазы биле Киннерет хөлдүң кыдыы.

²⁸ Гадтың аймааның төрөл бөлүк аайы-биле ээлеп чурттаар хоорай, суурлары ол чүве-дир.

Манассияның чөөн чүкте девискээри

²⁹ Моисей Манассияның аймааның чартыынага база төрөл бөлүк аайы-биле ээлеп чурттаар черлерни үлеп берген:

³⁰ Маханаимден эгелээш, бүгү Васан күрүне (ооң хааны – Ог), Васанда Иаирниң бүгү хоорай-суурлары – алдан хоорай ;

³¹ Галаадтың чартыы;

Васанны чагырган Ог хаанның Астарот болгаш Эдря деп найысылал хоорайлары. Манассияның

оглу Махирниң үре-салгалының чартыынгга төрел бөлүктөр аайы-биле ол черлерни үлеп берген .

³² Моисей Моавтың ховуларына, Иорданның чөөн талазынга, Иерихондан чөөн чүккө ол черлерни ээлеп чурттаары-биле үлеп берген чүведир. ³³ А Левийниң аймаанга ол ээлээр чер бербээн. «Оларның үлүү – Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы Боду ол-дур!» – деп, Дээрги-Чаяакчы оларга чугаалаан болгай .

Ханаан черни үлээни

14 Бурганның бараалгакчызы Элеазар, Нуннуң оглу Иисус база аймактар баштыңнарының үлеп бергени-биле израиль чон ханаан черни ынчаар өнчү кылдыр алган . ² Дээрги-Чаяакчының Моисейни дамчыштыр чагааны-биле, ол черни төлге даштары октааш, израиль чоннуң тос болгаш чартык аймаанга үлеп бергеннер . ³ Өске ийи болгаш чартык аймакка Моисей Иорданның чөөн талазында черни берген турган. А левиттерге оларның аразына ээлээр чер бербээн . ⁴ Иосифтиң салгалдарындан ийи аймак үнген: Манассия болгаш Эфрем . А левиттерге хуваагылыг чер бербээн. Чүггө чурттаар хоорайлар болгаш малмаганын кадарар чер берген . ⁵ Дээрги-Чаяакчы Моисейге канчаар чагып кааныл, израильчилер ынчалдыр черни хуваалда ёзугаар үлежип алганнар.

Халевтиң ээлел чери

⁶ Иуданың үре-салгалы Галгалда Иисуска чедип кээрге, кенез уктуг Иефоннийниң оглу Халев аңаа мынча дээн: «Кадес-Варниге тургаш, Дээрги-Чаяакчы Бодунуң кижизи Моисейге сээң болгаш мээң дугайымда чүү дээнин бодуң билир сен. ⁷ Дээрги-Чаяакчының чалчазы Моисей мени Кадес-Варниден ханаан чер шинчилеп аары-биле чорудуп турда, дөртен харлыг турган мен. Оон эеп келгеш, чүнү бодап турарымны аңаа шыны-биле чугаалаан мен. ⁸ Мээң кады чораан улузум чоннуң сузун бастындыр чугаалап каапкан . А мен Дээрги-Чаяакчы Бурганымга бүрүнү-биле чагыртып арткан мен. ⁹ Ынчан Моисей меңээ: „Сээң хайгыыл кылып чораның чер мөңгө шагда сээң болгаш сээң үре-салгалыңны болур! Чүгө дээрге сен Дээрги-Чаяакчы Бурганымга бүрүнү-биле чагырттың“ – деп даңгыраглаан чүве .

¹⁰ Бо-дур, Дээрги-Чаяакчы ону азаанын ёзугаар бо хүнге чедир мээң амыдыралымны узадып чор. Моисейге Дээрги-Чаяакчы сөзүн бергенинден бээр дөртен беш чыл эрткени ол-дур – ол үеде израильчилер ээн кургаг ховулап чоруп орган. Ам мен сезен беш харлыг мен. ¹¹ Мээң кадыкшылым, Моисейниң мени чорудуп турганы үеде дег, ам-даа быжыг-дыр. Ынчан кайы хире күштүг турган мен, ам-даа болза дайылдажырынга болгаш өске-даа ажил-херектер чорударынга шыдалым четчир-дир.

¹² Дээрги-Чаяакчының ынчан чугаалап турганы дагылыг черни мээң холумга хүлээдип берип көр. Ында энак аймак чурттап турар , оларның хоорайлары улуг болгаш быжыг дээрзин бодуң база дыңнап турдуң. Дээрги-Чаяакчы мээң-биле кады болур болза, ол черни мен Дээрги-Чаяакчының сөзүн ёзугаар эжелеп алың!»

¹³ Иисус Иефоннийниң оглу Халевти алгап-йөрээп кааш, Хевронну ээлеп аары-биле аңаа берипкен.

¹⁴ Кенез уктуг Иефоннийниң оглу Халев бо хүннерде-даа Хевроннуң ээзи болуп арткан, чүгө дээрге ол Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчыга бүрүнү-биле чагырткан. ¹⁵ (Хевронну ооң мурнунда Кириат-Арба деп адап турган . Ону Арба деп энак аймактың ат-сурагылыг кижизинге тураскаадып адап каан чүве-дир.)

Дайын төнгөн, ол чуртка тайбың үе доктааган .

Иуданың девискээри

15 Төлге даштары октаарга, Иуданың аймаанга оларның төрел бөлүктөр аайы-биле үлүү болур черлер мындыг болган: мурнуу чүкте Эдомнуң ужунда ээн кургаг Цин ховузу. ² Ооң мурнуу кызыгаары Дус далайның мурнуу талазында мугулдурдан эгелээр. ³ Кызыгаары мурнуу чүкте Акравим артын эрткеш, Цинни таварааш, Кадес-Варниниң мурнуу талазынга четкен. Оон Хецрон таварып эрткеш, Аддарже үнгеш, Каркаже ээптер. ⁴ Оон ыңай Ацмонну таварааш, Египеттиң кызыгаарында хемни дургаар чоруткаш, далайга четкен. Ол болза мурнуу кызыгаар болур . ⁵ Чөөн талакы кызыгаары – Дус далайдан Иордан хемниң аксынга чедир.

А соңгу кызыгаар – Дус далайның ол мугулдурундан эгелээш, ⁶ моон ыңай черлерниң кызыгаары Бет-Хогланы эрткеш, соңгу таладан Бет-Араваны таварааш, Боганның Хаязынга четкен (Боган дээрге Рувимниң үре-салгалы турган) . ⁷ Оон ыңайлаарга, кызыгаар Ахор шынаазындан Давирге четкеш, соңгу талада шынааның мурнуу чүгүнде Адуммим бедигээжиниң дужунда чыдар Галгалче ээпкен. Моон эгелээш, кызыгаар Эн-Шемеш сугларның үнген бажындан Эн-Рогелге четкен. ⁸ Оон ыңай кызыгаар Иевустуң – Иерусалимниң мурнуу талазында Бен-Энном шынаазын таварып эрткеш, ол шынааның барыын талазында база Рефаим шынаазының соңгу талазында турар дагже үнген. ⁹ Ол дагның бажындан баткаш, кызыгаар Нефтоах сугларының үнген бажын таварып, Эфрон даанда хоорайларга четкеш, Ваал (азы Кириат-Иарим) деп хоорайже ээптер. ¹⁰ Кызыгаар Ваалдан барыын чүкче, Сеир дагларынче углааш, Иарим (азы Кесалон) дааның соңгу талазы-биле эртер, оон Бет-Шемешче баткаш, Тимна таварып чоруур. ¹¹ Кызыгаар Экроннуң соңгу талазы-биле Шикаронче ээпкеш, Ваал даан эрткеш, Иавнеилге чедер, далай чанынга төнер. Барыын талакы кызыгаарны Улуг далай ээлеп чыдар. ¹² Иуданың

аймааның төрөл бөлүктөр аайы-биле ээлээн черлериниң кызыгаарлары бо-дур.

¹³ Иисус Дээрги-Чаяакчының чагыы-биле Иефоннийниң оглу Халевке Иуданың аймааның черлериниң аразынга чер берген: Кириат-Арба (азы Хеврон) деп хоорай. Арба дээрге энак аймактың өгбези чүве-дир. ¹⁴ Халев ол хоорайдан үш энак кижиле: Шешай, Ахиман база Талмайны үндүр ойдадыпкан чүве-дир. ¹⁵ Кириат-Арбадан үнгеш, Халев Давирниң чурттакчыларынче дайын-чаалыг чорупкан. (Давирниң ооң мурнунда ады Кириат-Сефер турган). ¹⁶ Халев: «Кым Кириат-Сеферни чылча шапкаш, эжелеп аар болдур, аңаа бодумнуң уруум Ахсаны кадай кылдыр бээр мен» – деп аазаан.

¹⁷ Ол хоорайны Халевтиң дуңмазы боор Кеназтың оглу Гофониил эжелеп алган. Ынчангаш Халев аңаа бодунуң уруу Ахсаны кадай кылдыр берген.

¹⁸ Ахсаның чоруур өйү чедип кээрге: «Ачамдан өнчү кылдыр шөл дилеп аар болза эки» – деп Гофониилди сургап каан. Ахса ачазынга келгеш, элчигенинден дүжүп кээрге, Халев оон: «Чүнү хереглен чор сен?» – деп айтырган.

¹⁹ «Меңээ ачы-буяндан хайырлап көрүңерем. Силер меңээ ээн кургаг ·Негевте черни бердиңер, ам меңээ суглардан база бериңерем» – деп, Ахса ачазындан дилээн. Ынчангаш Халев уруунга Үстүкү болгаш Адаккы суг баштарын берген.

²⁰ Иуданың аймааның төрөл бөлүктөр аайы-биле алган черлери бо-дур:

²¹ Эдом-биле мурнуу талазында кызыгаарлажып турар хоорайлары – Кавцеил, Эдер, Иагур, ²² Кина, Димона, Адада, ²³ Кедес, Асор, Ифнан, ²⁴ Зиф, Телем, Валот, ²⁵ Гацор-Хадафа, Кириат-Хецрон (азы Асор), ²⁶ Амам, Шема, Молада, ²⁷ Хацар-Гадда, Хешмон, Бет-Палет, ²⁸ Хацар-Шуал, Беэр-Шева, Визиофея, ²⁹ Ваала, Ийим, Эцем, ³⁰ Элтолад, Кесил, Хорма, ³¹ Циклаг, Мадмана, Сансана, ³² Леваот, Шелихим, Аин, Риммон – суурлары-биле кады чээрби тос хоорай.

³³ Шефела деп шат черде – Эштаол, Цора, Ашна, ³⁴ Заноах, Эн-Ганним, Таппуах, Гаенам, ³⁵ Иармут, Одоллам, Сохо, Азека, ³⁶ Шаараим, Адифаим, Гедера (азы Гедерофаим) – суурлары-биле кады он дөрт хоорай;

³⁷ Ценан, Хадаша, Мигдал-Гад, ³⁸ Дилеан, Мицфе, Иокфеил, ³⁹ Лахис, Боцкат, Эглон, ⁴⁰ Хаббон, Лахмас, Хифлис, ⁴¹ Гедерот, Бет-Дагон, Наама, Македа – суурлары-биле кады он алды хоорай;

⁴² Ливна, Этер, Ашан, ⁴³ Иффах, Ашна, Нецив, ⁴⁴ Кеила, Ахзив, Мареша – суурлары-биле кады тос хоорай;

⁴⁵ Экрон болгаш аңаа хамааржыр хоорай, суурлар;

⁴⁶ Экрондан далайга чедир Азоттуң чоогунда хоорай, суурлар;

⁴⁷ Азот болгаш аңаа хамааржыр хоорай, суурлар;

Газа болгаш Египетти кызыгаарлап турар хемге база Улуг далайга чедир Газага хамааржыр шупту хоорай, суурлар.

⁴⁸ Даглыг черде – Шамир, Иаттир, Сохо, ⁴⁹ Данна, Кириат-Санна (азы Давир), ⁵⁰ Анав, Эштемоа, Аним, ⁵¹ Гошен, Холон, Гило – суурлары-биле кады он бир хоорай;

⁵² Арав, Дума, Эшан, ⁵³ Ианум, Бет-Таппуах, Афека, ⁵⁴ Хумта, Кириат-Арба (азы Хеврон), Цигор – суурлары-биле кады тос хоорай;

⁵⁵ Маон, Кармил, Зиф, Юта, ⁵⁶ Изреел, Иокдам, Заноах, ⁵⁷ Каин, Гива, Тимна – суурлары-биле кады он хоорай;

⁵⁸ Халхул, Бет-Цур, Гедор, ⁵⁹ Маарат, Бет-Анот, Элтекон – суурлары-биле кады алды хоорай;

⁶⁰ Кириат-Ваал (азы Кириат-Иарим) база Аравва – суурлары-биле кады ийи хоорай.

⁶¹ Ээн кургаг ховуда – Бет-Арава, Миддин, Секаха, ⁶² Нившан, Ир-Мелах, Эн-Геди – суурлары-биле кады алды хоорай.

⁶³ А Иерусалимге чурттап чораан иевус чонну чуртундан Иуданың аймаа үндүр сывырып шыдаваан. Амгы үеде-даа иевустар Иуданың үре-салгалы-биле кады Иерусалимде чурттап чоруурлар.

Эфрем биле Манассияның девискээрлери

16 Ооң соонда төлге даштары октаарга, Иосифтиң салгалдарынга мындыг үлүг онаашкан: оларның девискээриниң мурнуу кызыгаары Иерихон чоогунда (Иерихоннуң суг бажының чөөн талазында) Иордан хемден эгелээш, ээн кургаг ховуну таварааш, даглыг черде турар Вефил хоорайга четкен. ² Вефилден Лузка четкеш, архи төрөл бөлүктүң черинде Атарот хоорайже шилчий берген. ³ Оон барыын чүкче даглардан бадып, иафлет төрөл бөлүктүң черин таварааш, Алдыы Бет-Оронга база Гезерге четкеш, далай кыдыынга төнгөн.

⁴ Иосифтиң салгалдары болур Манассия болгаш Эфремниң аймактары база боттарының ээлээр черлерин алган чүве-дир. ⁵ Эфремниң аймааның төрөл бөлүк аайы-биле алган черлери бо-дур: оларның мурнуу кызыгаары – чөөн чүкте Атарот-Адардан эгелээш, Үстүү Бет-Оронну таварааш, ⁶ далай кыдыынга төнгөн. Чөөн кызыгаары – соңгу чүкте Михметаттан чөөн чүкче эеп, Таанат-Силомни таварааш, Ианохтуң чөөн талазы-биле эрткеш, ⁷ Атарот биле Нааратче даглардан баткаш, Иерихонга үскеш, Иордан хемге четкен. ⁸ Соңгу кызыгаары – Таппуахтан Кана хем-биле барыын чүкче эртип, далайга четкен.

Эфремниң аймааның төрөл бөлүк аайы-биле алган черлери ол-дур. ⁹ Ол аймакка хоорай, суурларны Манассияның аймааның черинден ылгап берген чүве-дир. ¹⁰ Эфремниң аймаа Гезерге чурттап турган хананей чонну үндүр ойлатпаан

болгаш, хананейлер ам-даа оларның аразында чурттап, оларның ажылын кылыр албатылары бооп чоруур чүве-дир .

17 Төлге даштарын Манассияның аймаа дээш октаан. Манассия дээрге Иосифтиң дун оглудур . А Манассияның дун оглу Махир – галаадчыларның ада-өгбези . Галаадчылар ёзулук дайынчылар турган, ынчангаш Махирниң төрөл бөлүүнге Галаад болгаш Васан деп черлер онаашкан. ² А Манассияның өске салгалдары – Авиезерниң, Хелектиң, Асриилдиң, Шехемниң, Хеферниң, Шемиданың үре-салгалы – төрөл бөлүк аайы-биле хувааглыг черлерни база алган . Иосифтиң оглу Манассияның эр хиндиктиг салгалдары болгаш олардан укталган төрөл бөлүктөр мындыг чүве-дир:

³ Салпаад деп кижини (ол дээрге Хеферниң оглу, Хефер – Галаадтың оглу, Галаад – Махирниң оглу, Махир – Манассияның оглу турган) эр хиндиктиг ажы-төлү чок, чүгле кыстарлыг турган чүве-дир. Ооң уругларының аттары бо-дур: Махла, Ноа, Хогла, Милка база Тирца . ⁴ Ол кыстар Бурганның бараалгакчызы Элеазарга, Нуннуң оглу Иисуска база чоннуң баштыңнарынга келгеш: «Дээрги-Чаяакчы бистиң төрөл акыларывыстың аразынга биске хувааглыг чер бээр кылдыр Моисейге дужааган болгай» – дээрге, Дээрги-Чаяакчының дужаалы-биле оларга ада төрелиниң эр улунуң аразынга хувааглыг черни берген. ⁵ Ынчалдыр Манассияның аймаанга, Иордан хемниң ындында чыдар Галаад болгаш Васандан аңгыда, он девискээр онаашкан, ⁶ чүге дээрге Манассияның кыс улузу эр улунуң аразынга база хувааглыг черлерни алган. А Галаад деп черни Манассияның арткан үре-салгалынга берген.

⁷ Манассияның аймааның чери Асирниң аймаандан Сихем джунда Михметатка чедир чаттылган. Оон ыңайлааш, мурнуу чүкче – Эн-Таппуахче ээптер. ⁸ Таппуахтың чоок-кавызы Манассияга хамааржыр, а Таппуах хоорай боду кызыгаар черде турар болгаш, Эфремниң аймаанга хамааржыр чүве-дир. ⁹ Моон ыңай кызыгаар Кана хемче даглардан куду баткаш, далайга барып төнер. Хемниң мурнуу талазында турар хоорайлар Манассияга хамааржып турган-даа болза, оларны Эфремниң аймаанга ылгап берген. А хемниң соңгу талазында чер ам-даа Манассияга хамааржыр.

¹⁰ Хемниң мурнуу талазында черлер – Эфремни, а соңгу талазында черлер – Манассияны.

Манассияның барыын кызыгаары далай турган. Соңгу чүгүндөн Асирниң аймаа-биле, а чөөн чүгүндөн Иссахарның аймаа-биле кызыгаарлажып турган. ¹¹ Иссахар биле Асирниң девискээрлеринден Манассияга Бет-Сан, Ивлеам, Дор, Эн-Дор, Таанах, Мегиддон боттарының чоок-кавызында суурлары, ында бар бүгү чурттакчылары-биле кады хамааржыр. (Ол хоорайларның үшкүзү – Нафат-Дор.)

¹² Манассияның аймаа ол хоорайларны эжелеп ап шыдаваан, ынчангаш хананей чон оларда чурттап артып калган чүве-дир . ¹³ Израильчилер ооң соонда күштели бергеш, ол хананейлерни боттарының ажылын кылдыртыр албатылары кылып алганнар, ынчалза-даа хоорайларындан үндүр ойлатпааннар.

¹⁴ Иосифтиң салгалдары Иисуска: «Чүге сен биске чурттуң чүгле чаңгыс бичии девискээрин үлүүвүс кылдыр берип кагдың? Бис дыка хөй улус ышкажыл бис , Дээрги-Чаяакчы биске ачы-буян хайырлаан болгай» – дээннер.

¹⁵ Иисус оларга: «Бир эвес силер хөй улус болзуңарза, бир эвес силерге Эфрем даглары тар болза, ферез болгаш рефа чоннарның чавызааш черинге баргаш, ында арга-арыглыг черни аштап алыңар» – дээн.

¹⁶ Иосифтиң салгалдары: «Ийе, биске бо даглыг черлер эвээш-тир. А чавызаашта чурттап турар бүгү хананейлер – Бет-Сан болгаш ол чоок-кавының-даа, Изреел шынаазының-даа чурттакчылары дайынчы демир тергелерлиг болгай» – деп харыылааннар .

¹⁷ Иосифтиң салгалдары болур Эфремниң болгаш Манассияның аймактарына Иисус мынча дээн: «Силер хөй болгаш күштүг-дүр силер. Силерниң үлүүңерге чаңгыс борбак девискээр онаажыр эвес.

¹⁸ Даглар-даа, бо арга-арыг-даа силерни болур. Арга-арыгны аштап-арыглап алыңар, ынчан ооң девискээри бүрүнү-биле силерни болур. Хананей чон чеже-даа демир тергелерлиг болгаш күштүг болза, силер оларны үндүр ойладыптар силер!»

Өске аймактарга черни үлээни

18 Бүгү израиль ниитилел Силом хоорайга чыгып келгеш, аңаа Ужуражылга майгынын тип алган . Бүгү чуртту эжелеп алган-даа болза, ² израильчилерниң чеди аймаа ам-даа үлелгеге хувааглыг чер албаан турган.

³ Ынчан Иисус израильчилерге мынча дээн: «Силерниң ада-өгбеңерниң Бурганы Дээрги-Чаяакчының силерге бергени черни ээлеп аарда, ам чеже шүшпеңнеп кээр силер? ⁴ Аймак бүрүзүндөн үш-үш кижиден шилип бериңер. Оларны бо чуртту эргээш, черниң байдалын бижип демдегледип, аймактарга канчаар үлээрин билип алгаш, катап меңээ чедип кээр кылдыр чорудуптайн. ⁵ Олар черни чеди кезекке чарып алзын. (Иуданың аймаа мурнуу чүкте хувааглыг черге турумчуп алзын, Иосифтиң салгалдары соңгу чүкте хувааглыг черге турумчуп алзын.) ⁶ Черниң байдалын бижип демдегледип алгаш, чеди кезекке үлөп алгаш, меңээ борта эккеп көргүзүңер. Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың мурнунга төлге даштарын октааш, ол черни силерге тодарадып бээр мен. ⁷ Чүгле левиттер силерниң араңарга хувааглыг чер албас, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының бараалгакчылары болуру – оларның үлүг-хуузу-дүр

. А Гадтың, Рувимниң аймактары болгаш Манассияның аймааның чартыы Дээрги-Чаяакчының чалказы Моисейниң бергенин ёзугаар Иордан хемниң чөөн талазында черлерни элээр кылдыр алганнар ».

⁸ Черниң байдалын бижиир ужурлуг улуска, чоруурунуң бетинде, Иисус мындыг чарлык үндүрген: «Бо чуртту эргип кезээш, байдалын бижип алгаш, катап меңээ чедип келиңер. А мен ынчан маңаа, Силомга, Дээрги-Чаяакчының мурнунга төлгө даштарын октааш, черни силерге тодарадып бээр мен». ⁹ Ол улус чоруткаш, чуртту эргип кезээш, бүгү хоорайларын дептерге демдегледип, чеди кезекке үлөп алгаш, Силомда турлагда Иисуска чедип келген. ¹⁰ Иисус Силомга Дээрги-Чаяакчының мурнунга төлгө даштарын октааш, израильчилерниң арткан аймактарына хувааглыг черлерни үлөп берген.

Вениаминниң девискээри

¹¹ Баштай-ла Вениаминниң аймаа төрөл бөлүктөр аайы-биле дараазында хувааглыг черни алган. Оларның үлүү болур чери Иуданың болгаш Иосифтиң салгалдарының черлериниң аразында болган. ¹² Оларның соңгу кызыгаары – Иордан хемден эгелээш, Иерихоннуң соңгу талазы-биле эрткеш, барыын чүкте дагларны таварааш, Бет-Авенниң ээн кургаг ховузунга четкен. ¹³ Оон кызыгаар Лузтуң (азы Вефилдин) мурнуу талазы-биле эрткеш, Алдыы Бет-Ороннуң мурнуу чүгүндө дагда турар Атарот-Адарже бадып четкен.

¹⁴ Барыын кызыгаары – Бет-Орон дужунда (мурнуу чүгүндө) турар дагдан кызыгаар Иуданың аймааның Кириат-Ваал (азы Кириат-Иарим) деп хоорайынга эрткен. ¹⁵ Мурнуу кызыгаары – Кириат-Иаримден барыын чүкче чоруткаш, Нефтоах сугларының үнгөн бажынга четкен. ¹⁶ Оон кызыгаар Бен-Энном шынаазының баарында – Рефаим шынаазының соңгу талазында даглап баткаш, Бен-Энном шынаазын таварып, Иевус хоорайның мурнуу талазын эрткеш, Эн-Рогелче чорупкан. ¹⁷ Оон соңгу чүкче ээпкеш, Эн-Шемешти эрткеш, Адуммим бедигээжиниң дужунда чыдар Гелилотче углапкаш, Боганның Хаязынче бадып келген (Боган дээрге Рувимниң үре-салгалы турган).

¹⁸ Оон кызыгаар Иордан шынаазынче көрүнгөн дагның ийин соңгу тала-биле эрткеш, шынааже бадып келгеш, ¹⁹ Бет-Хогланың соңгу талазы-биле чоруткаш, Иордан хемниң мурнуу аксынга – Дус далайның соңгу мугулдурунга чедип төнгөн. Вениаминниң девискээриниң мурнуу кызыгаары ол-дур. А чөөн кызыгаары – Иордан хем.

²⁰ Вениаминниң аймааның төрөл бөлүктөр аайы-биле алган черлериниң кызыгаары ыңдыг чүведир.

²¹ Вениаминниң аймаанга төрөл бөлүктөр аайы-биле хамааржыр хоорайлар бо-дур: Иерихон, Бет-Хогла, Эмек-Кециц, ²² Бет-Арава, Цемараим, Вефил,

²³ Аввим, Фара, Офра, ²⁴ Кефар-Аммонай, Афни база Гива – суурлары-биле кады он ийи хоорай;

²⁵ Гаваон, Рама, Беерот, ²⁶ Мицпа, Кефира, Моца, ²⁷ Рекем, Ирфеил, Тарала, ²⁸ Цела, Элеф, Иевус (азы Иерусалим), Гивеат база Кириат-Иарим – суурлары-биле кады он дөрт хоорай .

Вениаминниң аймааның төрөл бөлүктөр аайы-биле үлөлгеге алган черлери ол-дур.

Симеоннуң девискээри

19 Ийи дугаарында Симеоннуң аймаа төрөл бөлүктөр аайы-биле хувааглыг черни алган. Оларның чери Иуданың аймааның чериниң аразында болган.

² Оларга хамааржыр хоорайлар бо-дур : Беэр-Шева (азы Шева), Молада, ³ Хацар-Шуал, Вала, Эцем, ⁴ Элтолад, Вефул, Хорма, ⁵ Циклаг, Бет-Маркавот, Хацар-Суса, ⁶ Бет-Леваот база Шарухен – суурлары-биле кады он үш хоорай;

⁷ Аин, Риммон, Этер база Ашан – суурлары-биле кады дөрт хоорай. ⁸ Ол хоорайларны долгандыр турар бүгү суурлар, Ваалат-Беэрге (азы Негевте Рамага) чедир безин суурлар Симеонга хамааржыр. Симеоннуң аймааның төрөл бөлүк аайы-биле үлөлгеге алган черлери ыңдыг чүве-дир.

⁹ Симеоннуң аймаанга черни Иуда аймааның черинден үзүп берген турган. Иуданың аймааның хувааглыг чериниң девискээри оларга улуг турган болгаш, Симеоннуң аймаанга черни ооң аразындан берген чүве-дир .

Завулоннуң девискээри

¹⁰ Үш дугаарында Завулоннуң аймаа төрөл бөлүктөр аайы-биле хувааглыг черни алган. Оларның чериниң кызыгаары Саридке чедир шөйлүп чоруткан. ¹¹ Ооң кызыгаары барыын чүкте Маралага четкеш, Дабешетти таварааш, Иокнеамның баарында хемге четкен. ¹² Саридтен дедир чөөн талада хүн үнер чүкче углааш, Кислот-Фаворже эрткеш, Давратты таварааш, Иафияга четкен. ¹³ Моон чөөн талада Гат-Хеферге, Итта-Кацинге четкеш, Риммонну таварааш, Неяже углаан. ¹⁴ Оон кызыгаар Ханнатоннуң соңгу талазы-биле эрткеш, Ифтах-Эл шынаазынга төнгөн. ¹⁵ Оон аңгыда Завулонга Каттат, Нагалал, Шимрон, Идеала база Вифлеем хоорайлар хамааржыр.

Суурлары-биле кады шупту он ийи хоорай Завулонга хамааржыр. ¹⁶ Завулоннуң аймааның төрөл бөлүктөр аайы-биле үлөлгеге алган черлери, оларның хоорай, суурлары ол-дур .

Иссахарның девискээри

¹⁷ Дөрт дугаарында Иссахарның аймаа төрөл бөлүктөр аайы-биле хувааглыг черни алган.

¹⁸ Оларның девискээринге хамааржыр хоорайлар бо-дур: Изреел, Кесуллот, Сунем, ¹⁹ Хафараим, Шион, Анахарат, ²⁰ Раввит, Кишион, Авец, ²¹ Ремет,

Эн-Ганним, Эн-Хадда, Бет-Пацец. ²² Оон ыңай кызыгаары Фавор, Шагацима база Бет-Шемеш деп хоорайларны таварааш, Иорданга чедип төнгөн – суурлары-биле кады он алды хоорай. ²³ Иссахарның аймааның төрөл бөлүктөр аайы-биле үлелгеге алган черлери, оларның хоорай, суурлары ол-дур.

Асирниң девискээри

²⁴ Беш дугаарында Асирниң аймаа төрөл бөлүктөр аайы-биле хувааглыг черни алган. ²⁵ Оларның девискээринге хамааржыр хоорайлар бо-дур: Хелкат, Хали, Ветен, Ахсаф, ²⁶ Аламелех, Амад база Мишал. Оларның кызыгаары барыын чүкте Кармил болгаш Шихор-Ливнафка четкен. ²⁷ Оон дедир-ле хүн үнер чүкче ээпкеш, Бет-Дагонда Завулоннуң черлери-биле кызыгаарлажы бээр, а соңгу талазында Ифтах-Эл шынаазы чыдар. Ол черниң кызыгаарынче Бет-Эмек болгаш Неиел база кирип турар. Оон кызыгаар соңгу талазында Кавулче чоруптар. ²⁸ Оон ыңайлаарга Эврон, Рехов, Хаммон база Кана таварааш, Улуг Сидонга четкен. ²⁹ Кызыгаар Рамаже ээпкеш, шивээ-хоорай Тирге четкен, оон Хоссаже ээпкеш, далай кыдыында Ахзив деп черге төнгөн. ³⁰ Оон аңгыда Умма, Афек база Рехов деп хоорайлар Асирге хамааржыр. Суурлары-биле кады шупту чээрби ийи хоорай Асирге хамааржыр. ³¹ Асирниң аймааның төрөл бөлүктөр аайы-биле үлелгеге алган черлери, оларның хоорай, суурлары мындыг-дыр.

Неффалимниң девискээри

³² Алды дугаарында Неффалимниң аймаа төрөл бөлүктөр аайы-биле хувааглыг черни алган. ³³ Оларның чериниң кызыгаары Хелефтен (Цананнимде аргадан) эгелээш, Адами-Некев, Иавнеил база Лаккумну таварааш, Иордан хемге барып төнгөн. ³⁴ Оон кызыгаары барыын чүкче ээпкеш, Азлот-Фаворну таварааш, Хуккокка четкен. Девискээри мурнуу чүгүндө Завулоннуң черлери-биле, барыын чүгүндө Асирниң черлери-биле, чөөн чүгүндө Иордан хем-биле кызыгаарлажып чыдар. ³⁵ Неффалим аймааның шивээ-хоорайлары: Циддим, Цер, Хамат, Раккат, Киннерет, ³⁶ Адама, Рама, Асор, ³⁷ Кедес, Эдрея, Эн-Гацор, ³⁸ Иреон, Мигдал-Эл, Хорем, Бет-Анат база Бет-Шемеш. Суурлары-биле кады шупту он тос хоорай Неффалимге хамааржыр. ³⁹ Неффалимниң аймааның төрөл бөлүктөр аайы-биле үлелгеге алган черлери, оларның хоорай, суурлары ол чүве-дир.

Данның девискээри

⁴⁰ Чеди дугаарында Даның аймаа төрөл бөлүктөр аайы-биле хувааглыг черни алган. ⁴¹ Оларның девискээринге хамааржыр хоорайлар бо-дур: Цора, Эштаол, Шемеш хоорай, ⁴² Шаалавин, Айалон, Ифла, ⁴³ Элон, Тимна, Экрон, ⁴⁴ Элтеке, Гивветон,

Ваалат, ⁴⁵ Игуд, Бене-Верак, Гат-Риммон, ⁴⁶ Ме-Иаркон, Ракон, Иоппия хоорайның мурнунда чыдар чер база.

(Данның аймаа бодунуң девискээринге эрге-чагыргазын чидирипкен соонда, ⁴⁷ Ласем деп хоорайже халдааш, ону эжелеп алгаш, ооң чурттакчыларын хылыш-биле шанчып өлүргөш, ээлеп чурттай берген. Ол хоорайны бодунуң өгбезинге тураскаадып, Дан деп адап алган.)

⁴⁸ Даның аймааның төрөл бөлүктөр аайы-биле үлелгеге алган черлери, оларның хоорай, суурлары ындыг чүве-дир.

Иисустуң ээлел чери

⁴⁹ Хувааглыг черлерни үлежип дооскаш, израильчилер Нуннуң оглу Иисуска база боттарының аразындан хувааглыг черни бергеннер. ⁵⁰ Дээрги-Чаяакчының айыткалы-биле аңаа ооң бодунуң дилээни, Эфрем дагларында турар Тимнат-Серах хоорайны бергеннер. Иисус ол хоорайны катап тургузуп алгаш, аңаа чурттай берген.

⁵¹ Бурганның бараалгакчызы Элеазар, Нуннуң оглу Иисус база аймактарның баштыңнары төлге даштарын октааш, Силомда Ужуражылга майгынының кирер черинге Дээрги-Чаяакчының мурнунга израильчилерге шак ындыг хувааглыг черлерни үлеп бергеннер. Чер үлелгези ынчалдыр доозулган чүве-дир.

Хоргадал-хоорайлар

(Сан. 35:6, 9-34; Ы. к. х. 4:41-43; 19:1-13)

20 Ынчан Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөстөрүн израильчилерге дамчыдары-биле Иисуска мынча дээн: «Моисейни дамчыштыр силерге чугаалап турганым дег, хоргадал-хоорайлардан кылып алыңар. ³ Сагышты-биле эвес, билбейн бир-ле кижини эндеп каан кижини өжээн негекчизинден ынаар дезе берип болур кылдыр, ындыг хоорайлар силерге хоргадал черлери болзун. ⁴ Ол хоорайларның кайы-бирээзинче дезип чеде берген кижини хоорайже кирер хаалга аксынга баргаш, хоорайның баштыңнарынга чүү болганын чажырбайн чугаалап берзин. Ынчан ол хоорайның улузу ону хүлээп алгаш, оларның аразынга чурттаар черден ылгап берзин. ⁵ Кажан өжээн негекчизи сүрүп кээрге, дезипкен кижини аңаа тудуп бербезиннер, чүге дээрге өлүрүшкүннү ол сагышты-биле кылбаан, өлүрткен кижини-биле ооң мурнунда өжээннешпейн турган болгай. ⁶ Өлүрүкчү кижини ол хоорайга ниитилел ооң херээн сайгаргыже чедир чурттап турзун. Азы ол болуушкун болуп турган үеде Бурганның дээди бараалгакчызы турган кижиниң өлүмүнге чедир аңаа чурттазын. Ооң соонда ол бодунуң дезипкени хоорайынче, аал-оранынче чана берзин».

⁷ Ылгап ыдыктаан хоргадал-хоорайлар бо-дур: Неффалим дагларында турар Галилеяда – Кедес;

Эфрем дагларында – Сихем;
Иуда дагларында – Кириат-Арба (азы Хеврон)
⁸ Иордан хемниң ыңдында, Иерихоннуң чөөн
чүгүндө:
Рувимниң черинде, оргулааш черде, ээн кургаг
ховуда – Бецер;

Гадтың черинде, Галаадта – Рамот;
Манассияның черинде, Васанда – Голан.
⁹ Сагыштыы-биле эвес өлүрүүшкүн кылган
үндезин израильчилер-даа, Израильде чурттап
турар даштыкы кижилер-даа өжээн негекчизинден
дезип, ниитилелдин шийткелиниң болурунга
чедир хоргадалдан тып алзын дээш ылгап каан
хоорайлар ол-дур.

Левиттерге хамааржыр хоорайлар

(Сан. 35:1-8; 1 Чыл. 6:54-81)

21 Левийниң аймааның баштыңнары ханаан
черниң Силом деп хоорайында Элеазар
бараалгакчыга, Нуннуң оглу Иисуска база
израильчилерниң өске аймактарының
баштыңнарынга чедип келгеш: «Моисейни
дамчыштыр Дээрги-Чаяакчы биске чурттаар
хоорайлар болгаш мал-маганывыска одар-
белчиирлиг черлер бээрин дужааган болгай» –
дээрге, ³ израильчилер левиттерге Дээрги-
Чаяакчының айтышкынын ёзугаар боттарының
ээлээн черлеринден дараазында чурттаар
хоорайларны база долгандыр турар одар-
белчиирлиг черлерни бергеннер.

⁴ Төлге даштарын октаарга, баштайгы онаг
Кохаттың төрөл бөлүүнге дүшкен . Левит уктуг
Аарон бараалгакчының үре-салгалынга Иуданың,
Симеоннуң база Вениаминниң аймактарының
девискээрлеринден он үш хоорайны берген чүве-
дир. ⁵ А Кохаттың өске салгалдарынга Эфремниң,
Данның аймактарының база Манассияның
аймааның чартыының девискээрлеринден он
хоорай онаашкан.

⁶ Гирсоннуң төрөл бөлүүнге – Иссахарның,
Асирниң, Неффалимниң аймактарының база
Васанда Манассияның аймааның чартыының
девискээрлеринден он үш хоорай онаашкан.

⁷ Мерариниң төрөл бөлүүнге – Рувимниң,
Гадтың база Завулоннуң аймактарының
девискээрлеринден он ийи хоорай онаашкан.

⁸ Төлге даштарын октааш, израильчилер Дээрги-
Чаяакчының Моисейни дамчыштыр дужааганын
ёзугаар ол хоорайларны одар-белчиирлиг
черлери-биле кады левиттерге берипкеннер.

⁹ Иуданың база Симеоннуң аймактары
дараазында хоорайларны адап шилээш,
левиттерге берген. ¹⁰ Баштайгы төлге даштары
Левийниң оглу Кохаттың төрөл бөлүүнүң аразында
Аароннуң үре-салгалынга дүшкен. ¹¹ Оларга
Иуданың даглыг черинде Кириат-Арбаны (азы
Хевронну) ооң чоок-кавызында одар-белчиирлиг

черлер-биле кады берген. (Арба дээрге энак
аймактың өгбези турган чүве-дир.) ¹² А хоорайны
долгандыр шөлдерни база суурларны
Иефоннийниң оглу Халевке ээлээр чер кылдыр
берипкен чүве-дир.

¹³ Ол аймактарның Аарон бараалгакчының үре-
салгалынга берген хоорайлары бо-дур:
өлүрүкчүлерниң хоргадаар хоорайы Хеврон,
Ливна, Иаттир, Эштемоа, Холон, Давир, ¹⁶ Аин,
Ютта база Бет-Шемеш – шуптузу одар-белчиирлиг
черлери-биле кады ийи аймактың бергени тос
хоорай. ¹⁷ А Аароннуң үре-салгалынга
Вениаминниң аймааның берген хоорайлары бо-
дур: Гаваон, Гева, Анатот база Алмон – одар-
белчиирлиг черлери-биле кады дөрт хоорай.

¹⁹ Аароннуң үре-салгалынга – Бурганның
бараалгакчыларынга ниитизи-биле он үш
хоорайны оларның одар-белчиирлиг черлери-биле
кады берген.

²⁰ Оон төлге даштарын октаарга, левит уктуг
Кохаттың арткан салгалдарының хоорайлары
Эфремниң аймааның девискээрлеринден келген.
²¹ Эфремниң аймааның оларга берген хоорайлары
бо-дур: өлүрүкчүлер хоргадаар хоорай, Эфрем
дагларында турар Сихем, Гезер, Кивцаим база Бет-
Орон – шуптузу одар-белчиирлиг черлери-биле
кады дөрт хоорай. ²³ Данның аймааның оларга
берген хоорайлары: Элтеке, Гивветон, Айалон база
Гат-Риммон – шуптузу одар-белчиирлиг черлери-
биле кады дөрт хоорай. ²⁵ Манассияның аймааның
чартыының оларга берген хоорайлары: Таанах
база Гат-Риммон – одар-белчиирлиг черлери-биле
кады ийи хоорай.

²⁶ Кохаттың арткан салгалдарынга ниитизи-биле
он хоорайны оларның одар-белчиирлиг черлери-
биле кады берген.

²⁷ Левит уктуг Гирсоннуң төрөл бөлүүнге
Манассияның аймааның чартыының берген
хоорайлары: Васанда турар, өлүрүкчүлерниң
хоргадаар хоорайы Голан база Беештера – одар-
белчиирлиг черлери-биле кады ийи хоорай.

²⁸ Иссахарның аймааның оларга берген
хоорайлары: Кишион, Даврат, Иармут база Эн-
Ганним, шуптузу одар-белчиирлиг черлери-биле
кады дөрт хоорай.

³⁰ Асирниң аймааның оларга бергени хоорайлар:
Мишал, Авдон, Хелкат база Рехов, шуптузу одар-
белчиирлиг черлери-биле кады дөрт хоорай.

³² Неффалимниң аймааның оларга бергени
хоорайлар: Галилеяда турар, өлүрүкчүлерниң
хоргадаар хоорайы Кедес, Хамот-Дор база Карфан –
одар-белчиирлиг черлери-биле кады үш хоорай.

³³ Гирсоннуң төрөл бөлүүнге ниитизи-биле он үш
хоорайны, оларның одар-белчиирлиг черлери-
биле кады берген.

³⁴ Арткан левиттер – Мерариниң төрөл бөлүүнге
Завулоннуң аймааның бергени хоорайлар:

Иокнеам, Карфа, Димна база Нагалал – одар-белчиирлиг черлери-биле кады дөрт хоорай.

³⁶ Рувимниң аймааның оларга бергени хоорайлар: Бецер, Иааца, Кедемот база Мефаат – одар-белчиирлиг черлери-биле кады дөрт хоорай.

³⁸ Гадтың аймааның оларга бергени хоорайлар: Галаадта турар, өлүрүкчүнүң хоргадаар хоорайы Рамот, Манахаим, Эсевон база Иазер – одар-белчиирлиг черлери-биле кады дөрт хоорай.

⁴⁰ Төлге даштарын октааш, левиттерниң арткан төрөл бөлүүнгө – Мерариниң салгалдарына шупту он ийи хоорайны берген.

⁴¹ Израильчилерниң ээлеп чурттаар девискээрлеринден левиттер ниитизи-биле дөртен сес хоорайны оларның одар-белчиирлиг черлери-биле кады алганнар. ⁴² Хоорай бүрүзү-биле кады ону долгандыр одар-белчиирлиг черлерни алганнар.

⁴³ Ынчалдыр Дээрги-Чаяакчы израильчилерниң ада-өгбезинге даңгыраглаанын ёзугаар, ол бүгү черни бериптерге, олар ону эжелеп алгаш, ээлеп чурттай бергеннер. ⁴⁴ Дээрги-Чаяакчы израильчилерниң ада-өгбезинге даңгыраглааны дег, оларга амыр-тайбыңны бүгү талазындан магадылап берген. Кандыг-даа дайзын израильчилерге удур туржуп шыдаваан. Дээрги-Чаяакчы оларның холунга бүгү дайзыннарын хүлээдип берген чүве-дир. ⁴⁵ Дээрги-Чаяакчының израильчилерге чугаалаан эки сөстөриниң чаңгызы-даа күүсеттинмейн барбаан – шуптузу бүткен.

Ийи чартык аймактың чанып чорупканы

22 Иисус ооң соонда Рувимниң, Гадтың аймактарын база Манассияның аймааның чартыын кыйгырып алгаш, оларга мынча дээн: ² «Дээрги-Чаяакчының чалказы Моисей силерге чүнү дужааганыл, дөгөрезин күүседип, мээң айтып-чагаан сөстөримни шуптузун тооп дыңнадыңар. ³ Бо хүнге чедир үр үениң дургузунда силер ха-дуңма чонну кагбайн, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарны дужаалын хажытпайн күүсеттиңер. ⁴ Ам Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар силерниң акы-дуңмаларыңарга Бодунуң азааны тайбың чуртталганы берген-дир. Ынчангаш ам Дээрги-Чаяакчының чалказы Моисейниң силерге бергени ээлеп чурттаан чериңерге, Иордан хемниң ындынче, чана берип болур-дур силер. ⁵ Чүгле Дээрги-Чаяакчының чалказы Моисейниң силерге бергени хоойлу, айтышкыннарын утпайн сагыңар: Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарга ынак болуңар, Ооң бүгү оруктарын эдериңер, Ооң айтышкыннарын сагыңар. Ооң-биле коштунчу бериңер, бүгү чүлдү-чүрээңерниң ханызындан бердинип, бүгү сагыш-сеткилиңерден Аңаа бараан болуңар».

⁶ Иисус оларны алгап-йөрээп кааш, чандырып чорудупкан. ⁷ (Манассияның аймааның бир чартыына черни Моисей Васанга берген турган. А ооң өске чартыына черни Иисус Иорданның барыын талазынга ха-дуңмазының аразынга берген.) Чанып чоруп турда, Иисус оларны алгап-йөрээп, ⁸ мынча дээн: «Аалдарыңарже аажок бай-шыдалдыг чанып чоруп тур силер. Силерниң мал-маганыңар-даа, алдын-мөңгүнүңер-даа, демир-чезиңер-даа, идик-хевиңер-даа хөй-дүр. Дайзыныңардан тыпкан олчаңарны ха-дуңмаңар-биле үлежип алыңар».

⁹ Ханаан черниң Силом хоорайына турган израильчилерни арттырып кааш, Рувимниң, Гадтың аймактары база Манассияның аймааның чартыы Дээрги-Чаяакчының Моисейни дамчыштыр оларны ээлеп чурттазын дээш айтып-чагааны галаад черже чорупканнар.

Иорданның эриинге өргүл бедигээжи

¹⁰ Ханаан черде Иордан хемниң кыдыында Гелилот деп черге чедип келгеш, Рувимниң, Гадтың аймактары база Манассияның аймааның чартыы Иорданның эриинге өргүл салыр улуг бедигээш тудуп алган. ¹¹ Рувимниң, Гадтың аймактары база Манассияның аймааның чартыы ханаан черде, Израильдиң талазында Иорданның кыдыында Гелилотка өргүл салыр бедигээш тудуп алганыны дугайында медээ өске израильчилерге дыңналы бээрге, ¹² ону дыңнап кааш, бүгү израиль ниитилел Силомга чыгып, ол аймактарга удур дайын-чаалыг үнеринге белеткени берген.

¹³ Израильчилер баштай Галаадче Рувимниң, Гадтың аймактарынче база Манассияның аймааның чартыынче Элеазарның оглу Финеес бараалгакчыны чорудупканнар. ¹⁴ Ооң-биле кады он аймактан он баштыңны – аймак бүрүзүндөн бир-бир кижини, Израильдиң төрөл бөлүктөрүн баштаар улусту эдертип каан. ¹⁵ Олар Галаадка чедип келгеш, Рувимниң, Гадтың аймактарына база Манассияның аймааның чартыына мынча дээннер: ¹⁶ «Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр бүгү ниитилел мынча деп чугаалады: „Израильдиң Бурганыны мурнунга кандыг үүлгедиг кылып алганыңар ол? Дээрги-Чаяакчыдан чүге ам ойталап турарыңар ол? Бодуңарга өргүл салыр бедигээш тудуп алганыңар – Дээрги-Чаяакчыга удур үймээниңер ол-дур. ¹⁷ Фегорга үүлгеткен кем-буруувус биске эвээш деп бе? Ол дээш Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр ниитилеливис айыыл-халапка онаашкан-дыр. Бо хүннерге-даа чедир ол бузудуван арыгланмаан бис! ¹⁸ А ам силер Дээрги-Чаяакчыдан ойталап турар-дыр силер! Бөгүн силер Дээрги-Чаяакчыга удур үймөп турар-дыр силер, а даарта Ол бүгү израиль ниитилелге килеңней берзе канчаарыл? ¹⁹ Бир эвес чурттап турар чериңерни арыг эвес деп бодап турар

болзуңарза, Дээрги-Чаяакчының майгыны турар черже чедип келгеш, бистиң аравыстан черден ап алыңар. Чүгле Дээрги-Чаяакчыга удур база биске удур тура халышпаңар. Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстыындан аңгы өргүл салыр бедигээш бодуңарга кылбаңар. ²⁰ Бурганга тураскааткан чүве оорлап, кемниг херек үүлгеткеш, Зерахтың үресалгалы Ахан чааскаан буруудажык бе? Кемниг үүлгедииниң ужун ол чааскаан өлбээн болдур ийин. Бурганның килеңи шупту израиль ниитилелге дүшкөн болгай!”»

²¹ Рувимниң, Гадтың аймактары база Манассияның аймааның чартыы өске израиль аймактарның баштыңнарына мынча деп харыылаан: ²² «Бурганнарның Бурганы – Дээрги-Чаяакчы! Бурганнарның Бурганы – Дээрги-Чаяакчы! Ол шупту чүвени билир, израильчилер база билип алзынар! Бир эвес бис Бурганга удурлангы азы Оон ойталап турар болзувусса, бөгүн биске хайыра көргүспеңер! ²³ Бир эвес бис Дээрги-Чаяакчыдан ойталаар дээш азы бүрүн өрттедир өргүлдү, далган-тараа өргүлдериң болгаш эп-найырал өргүлдериң салыр дээш бо бедигээшти тудуп алган болзувусса, Дээрги-Чаяакчы Боду бисти шиидип кагзын!

²⁴ Чок! Бис ону моон соңгааргы үеде силерниң салгалдарыңар бистиң салгалдарывыска: „Израильдиң Бурганы – Дээрги-Чаяакчыга хамаарылга чок улус силер. Рувимниң болгаш Гадтың аймактары, Дээрги-Чаяакчы бистиң аравыста Иорданны кызыгаар кылып каан-дыр. Дээрги-Чаяакчыга бичии-даа хамаарышпас-тыр силер!“ – дей бээринден сезингеш, кылган бис. Ынчап баар болза, силерниң салгалдарыңарның буруузу-биле бистиң салгалдарывыс Дээрги-Чаяакчыга сөгүрүп, Оон кортпайн баар болгай.

²⁶ Ынчангаш бис бо бедигээшти бүрүн өрттедир азы өске өргүлдер салыр дээш эвес, ²⁷ а бистиң болгаш силерниң моон соңгааргы салгалдарывыстың аразына бистиң бүрүн өрттедир-даа, эп-найыралдың-даа, өске-даа өргүлдерни салып, Дээрги-Чаяакчыга бараан болур эргевисти бадыткаар херечилел болзун дээш кылган бис. Ынчан силерниң салгалдарыңар бистиң салгалдарывыска: „Дээрги-Чаяакчыга бичии-даа хамаарышпас-тыр силер!“ – деп шыдавастар ийик. ²⁸ Бир эвес моон соңгаар биске азы бистиң салгалдарывыска ыңдыг сөстөр чугаалай бээр болза, бис мындыг харыыны берип болур бис: „Бистиң өгбелеривистиң тудуп кааны, Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээшке дөмей бо бедигээшти көрүп тур силер бе? Ол дээрге бүрүн өрттедир азы өске өргүл салыр бедигээш эвес-тир. Бистиң болгаш силерниң аравыста херечилел олдур“. ²⁹ Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың өргээзиниң мурнунда турар өргүл бедигээжинге немештир база бир бүрүн өрттедир-даа, далган-тараа-даа, азы өске-даа өргүл салыр бедигээш тудуп, Дээрги-

Чаяакчыга удур үймеп, Оон ойталаар бодал бөгүн бисте чок!»

³⁰ Финеес бараалгакчы болгаш ооң-биле кады чораан ниитилелдиң баштыңнары (Израильдиң төрөл бөлүктөрин баштаар улус) Рувимниң, Гадтың база Манассияның аймактарының төлээлериниң чугаазын дыңнааш, олар-биле чөпшээрешкеннер.

³¹ Ынчан Элеазарның оглу Финеес бараалгакчы Рувимниң, Гадтың база Манассияның аймактарына: «Дээрги-Чаяакчы бистиң аравыста дээрзин бөгүн көрүп тур бис. Дээрги-Чаяакчының мурнунга силер кемниг үүлгедиг кылбаан-дыр силер, харын-даа израиль чонну Дээрги-Чаяакчының килеңинден адырып каан-дыр силер» – дээн.

³² Рувимниң болгаш Гадтың аймактары-биле байырлашкаш, Элеазарның оглу Финеес бараалгакчы база баштыңнар Галаадтан Ханаанда израильчилерге эеп чанып келгеш, чүү болганын чугаалап бергеннер. ³³ Ол медээге израильчилер таарзынып, Бурганны алгап-йөрээп турганнар. Рувимниң болгаш Гадтың аймактарының чурттап турар черин чылча шавары-биле дайын-чаалыг баарының дугайында оон ыңай чугаалашпайн барганнар.

³⁴ Рувимниң болгаш Гадтың аймактары өргүл салыр бедигээшти «Херечилел» деп адап кааш: «Бо дээрге бистиң аравыска Дээрги-Чаяакчы – Бурган дээрзиниң херечилели-дир» – дээннер.

Иисустуң чонну хей-аът киригени

23 Дээрги-Чаяакчы израиль чонну бүгү-ле дайзыннардан камгалап, тайбың чуртталганы магадылап келгенинден бээр хөй үе эрткен. Назылап кырып калган Иисус ² бүгү израильчилерни – баштыңнары, удуртукчуларны, шииткекчилерни, даргаларны кыйгырып алгаш, оларга мынча дээн: «Мен-даа назылап кырый бердим. ³ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар силер дээш бо шупту чоннарга чүнү кылганын бодуңар көрдүңер. Силерниң талаңарга Ол Боду дайылдажып турган болгай! ⁴ Көрүңер даан, мен силерге Иордан хемден барыын чүкте Улуг далайга чедир чылча шапканым бүгү чоннарның база ам-даа ында артып калган чоннарның черлерин аймак аайы-биле үлеп бердим. ⁵ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар Боду оларны силерниң мурнуңардан үндүр ойдадыпкаш, оларның черлерин силерге ээлеп чурттаар кылдыр эккеп бээр. Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар ынча деп аазаан болгай.

⁶ Силер Моисейниң хоойлу номунда бижип каан дүрүмнерни, бичии-даа хажытпайн, шыңгы сагып, оң-даа, солагай-даа талаже чайгылбайн, бүрүн күүседир ужурлуг силер. ⁷ Бо чуртта артып калган чоннар-биле каттышпаңар. Оларның бурганнарының адын адап кыйгырбаңар, ол бурганнарның ады-биле даңгырак бербөңер. Ол

бурганнарга мөгейип, бараан болбаңар. ⁸ Бо хүннерге чедир Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар-биле коштунчуп келгениңер дег, Аңаа моон-даа соңгаар шынчы болуңар .

⁹ Дээрги-Чаяакчы улуг болгаш күштүг чоннарны силерниң мурнуңардан ойладыпкан болгай. Амга чедир силерге удур кым-даа туржуп шыдавады .

¹⁰ Силерниң кижги бүрүзү муң кижини ойладып турар , чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар аазаанын ёзугаар Боду силерниң талаңарда дайылдажып турар-дыр . ¹¹ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарга ынак болуңар – амытынныг артар силер .

¹² Мону билип алыңар: бир эвес силер Бургандан ойталап, араңарда артып калган өске чоннар-биле холбажып, төрөл харылзаалар тудар болзуңарза , ынчан Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар ол чоннарны силерниң мурнуңардан үндүр ойлатпас апаар . Ол чоннар силерге дузак, четки, силерни согар кымчы база карааңарже кадалыр тен болу бээр . Сөөлүндө барып Дээрги-Чаяакчының силерге бергени чаагай черден бодуңар чиде бээр силер .

¹⁴ Ам мен кижги бүрүзүнүң баар сөөлгү оруунче чоруптар мен . Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның аазаан эки чүүлдеринден күүсеттинмейн барган чүве чок дээрзин чүрээңерниң, сеткил-сагыжыңарның ханызындан шуптуңар эки билер силер. Олар шупту бүткен, чаңгызы-даа күүсеттинмейн барбаан болгай . ¹⁵ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар ол эки аазаашкыннарын канчаар күүсеткенил, шак ынчалдыр Бодунуң чугаалаан кыжанышкыннарын база күүседип , Бодунуң силерге берген бо чаагай черинге силерни узуткап шыдаар. ¹⁶ Бир эвес Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның силер-биле чарганы чагыг-керээни үреп, өске бурганнарга мөгейип, бараан болуп эгелээр болзуңарза, ынчан Дээрги-Чаяакчының килеңи силерге дүжер – силер үр-даа болбайн, Ооң силерге берген чаагай черинден чиде бээр силер».

Бурган-биле керээзин чоннуң чаартканы

24 Иисус Израильдиң бүгү аймактарын Сихемге чыып алгаш, оларның баштыңарын, удуртукчуларын, шииткекчилерин база даргаларын кыйгыртып алган. Олар Бурганның мурнунга чедип кээрге, ² Иисус бүгү чонга Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының дараазында сөстөрүн дамчыдып, мынча деп чугаалаан: «Шаг төөгүдөн бээр силерниң ада-өгбеңер, оларның иштинде Авраам биле Нахорнуң адазы Фарра , Евфрат хем ындынга чурттап, өске бурганнарга бараан болуп чораан. ³ Силерниң өгбеңер Авраамны хем ындындан ханаан черже эккелгеш, бо черни шуптузун эргиткен мен . Мен ооң салгалдарын көвүдеткеш, аңаа Исаакты хайырлаан мен . ⁴ Исаакка Иаков биле Исавты хайырлаан мен .

Исавка ээлээр кылдыр даглыг Сеирни берген мен . А Иаков оолдары-биле Египетче чоруй барган .

⁵ Моисей биле Ааронну ынаар чорудупкаш , Египетти Мээң чорутканым айыыл-халаптар-биле кезеткен мен . Оон силерни ол черден үндүрүп эккелген мен . ⁶ Силерниң өгбелериңерни Египеттен үндүрүп эккээримге, силер Кызыл далайга чедип келген силер. Ынчан египетчилер силерниң өгбелериңерни далайга чедир аъттыг, дайынчы тергелерлиг сүргеннер . ⁷ Силерниң өгбелериңер Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп кыйгырарга, Ол израильчилер биле египетчилерниң аразынга дүмбей караңгы тургузупкан . Дээрги-Чаяакчы египетчилерге удур далай аксыптарга, олар аңаа дүлнүп калганнар . Египетчилер-биле чүнү кылыпканымны силер боттарыңар карааңар-биле көргөн силер. Ооң соонда силер үр үениң дургузунда ээн кургаг ховуга чурттаан силер .

⁸ Силерни Мен Иорданның барыын талада амор чоннуң чуртунче эккелген мен. Аморлар силер-биле дайылдажып эгелээрге, оларны Мен силерниң холуңарга берип каан мен. Мен оларны кыргып-хыдып кааптарымга, силер оларның черлерин ээлээр кылдыр ап алган силер. ⁹ Ынчан Сепфорнуң оглу, моав хаан Валак израильчилерге удур дайылдажып үнгеш, Беорнуң оглу Валаамны силерни каргаттылары-биле кыйгыртып алган турган . ¹⁰ Ынчалза-даа Валаамны дыңнаар хөңнүм чок болган, ынчангаш ол силерни алгап-йөрээп каан . Силерни ооң холундан Мен адырып каан мен. ¹¹ Оон Иорданны кешкеш, Иерихонга чедип келген силер . Силер-биле иерихончулар, амор, ферез, хананей, хет, гергес, хиввей база иевус чоннар дайылдажып эгелээрге, Мен оларны силерниң холуңарга берипкен мен .

¹² Силерниң хылыштарыңар-даа эвес, чаларыңар-даа эвес, а Мээң чорутканым улуг арылар ийи амор хаанны мурнуңардан үндүр ойладыпканы ол-дур .

¹³ Силерге Мен бодуңар холуңар-биле болбаазыратпааныңар черни база тутпааныңар хоорайларны бердим . Ам силер ол хоорайларда чурттап, бодуңар холуңар-биле тарып өстүрбээниңер виноградтың, оливаның катчимизин чип чурттап чор силер».

¹⁴ Оон Иисус мынча дээн: «Ынчангаш Дээрги-Чаяакчыдан коргуп чоруңар, Аңаа арыг-шынчы сеткилиңер ханызындан бараан болуңар . Ада-өгбеңерниң Евфрат хем ындынга болгаш Египетке чурттап турган үезинде бараан болуп чорааны бурганнарындан ойталаңар. Чүгле Дээрги-Чаяакчыга бараан болуңар. ¹⁵ Бир эвес силер Дээрги-Чаяакчыга бараан болуруңарны бөгүн шилип алыңар : Евфрат хем ындынга чурттап чорааш, ада-өгбеңерниң чүдүп чорааны бурганнарынга бе? Амгы үеде оларның черинде чурттап турарыңар аморларның бурганнарынга

бе? А мен болгаш мээң өг-бүлөм Дээрги-Чаяакчыга бараан болур бис!»

¹⁶ Чон Иисуска: «Дээрги-Чаяакчыдан ойталааш, өске бурганнарга бараан болур деп чүве биске кажан-даа болбас! ¹⁷ Дээрги-Чаяакчы Бурганывыс бисти-даа, өгбелеривисти-даа египет кулданышкындан адырып каан. Бистиң мурнувуска кайгамчыктыг чүүлдерни Ол кылып чораан. Ол бисти хары чоннарның черлеринге бүгү эрткен оруувуста карактап, оларның шуптузундан камгалал-кадагалап чораан. ¹⁸ Дээрги-Чаяакчы аморларны – бо черге чурттап чораан чоннарны бистиң мурнувустан үндүр ойдадыпкан болгай. Ынчангаш бис Аңаа бараан болур бис, Ол бистиң Бурганывыс-тыр» – деп харыылаан.

¹⁹ Оон Иисус чонга: «Дээрги-Чаяакчыга бараан болуп шыдавас силер. Ол – ыдыктыг Бурган-дыр! Ол – хүннээчел Бурган-дыр! Ол силерниң үймээнчи чорууңарны болгаш бачыттарыңарны шыдажып эртпес. ²⁰ Бир эвес силер Дээрги-Чаяакчыдан ойталап, хары бурганнарга бараан болур болзуңарза, Ол силерге хайырлаан бүгү ачы-буянының соонда хора чедирип, силерни узуткап кааптар» – дээн.

²¹ «Чок, бис Дээрги-Чаяакчыга бараан болур бис» – деп, чон харыылаан.

²² «Дээрги-Чаяакчыга бараан болур деп шилилгеңерниң херечилери боттарыңар болур силер» – деп, Иисус чугаалаарга: «Ийе, херечилер бис» – деп, чон бадыткаан.

²³ «Ынчаарга силерде кандыг хары бурганнар барыл, олардан ойталааш, чүрээңерни Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчыже угландырыңар» – деп, Иисус чугаалаан.

²⁴ Чон Иисуска: «Дээрги-Чаяакчы Бурганывыска бараан болур бис, Ону тооп дыңнаар бис» – дээн.

²⁵ Иисус ол хүн Сихемге чоннуң өмүнээзинден Бурган-биле керээ кылып алгаш, оларга дүрүм-хоойлу үндүрүп каан, ²⁶ Бурганның хоойлу номунга ол бүгүнү киир бижип каан. Ооң соонда ол улуг даш ап алгаш, ону Дээрги-Чаяакчының ыдыктыг черинде дуб ыяш адаанга салып кааш, ²⁷ бүгү чонга: «Көрүңер, бо даш бистиң аравыска херечилел болур, чүге дээрге ол Дээрги-Чаяакчының бистиң-биле чугаазын дөгerezин дыңнаан. Бир эвес силер Бурганыңарны мегелээн болзуңарза, ол силерге удур херечи болур» – дээн.

²⁸ Ынчан Иисус чонну ээлеп чурттаан черлеринче тарадып чандырыпкан.

Иисустуң мөчээни

(Башт. 2:7-9)

²⁹ Ооң соонда Нуннуң оглу, Дээрги-Чаяакчының чалчазы Иисус 110 харлыг тургаш, өлүп калган.

³⁰ Иисусту бодунуң ээлээн черинге, Эфрем дагларында Гааш дагның соңгу талазында турар Тимнат-Серахка хөөржүдүп каан. ³¹ Израильчилер Иисус дириг чорда-даа, Иисустуң соонда Дээрги-Чаяакчының Израиль дээш чүнү кылганын билир баштыңарның үезинде-даа Дээрги-Чаяакчыга бараан болуп келгеннер.

³² А Иосифтиң мөчү-сөөгүн израильчилер Египеттен Сихемге эккелгеш, Иаковтуң Эмморнуң салгалындан (Эмморнуң бир оглун Сихем дээр турган) чүс кесита-биле садып алганы, Иосифтиң үре-салгалының ээлээн чери апарган шөлүнге ажаап кааннар.

³³ Ооң соонда Аароннуң оглу Элеазар база өлүп калган. Ону Эфрем дагларында, оглу Финеестиң Гива деп хоорайынга ажаап каан чүве-дир.

Баштыңчылар

Кирилде

Баштыңчылар ному израиль аймактарның төөгүзүнүң эң нарын болгаш ужур-дүрүм чок үезинде – Ханаанны эжелеп алганының соонда чылдардан чонну бирги хааннар башкарып эгелээнинге чедир – чуртталгазын көргүскен.

Номда төөгү Нуннуң оглу Иисустуң өлгениниң соонда израиль аймактар Ханаанның чоннарын ол черден чедир үндүр сывыртавайн барганындан эгелээн. Ооң орнунга израильчилер Дээрги-Чаяакчының мурнунга ол чоннарның бужар ёзу-чаңчылдарын болгаш чүдүлгезин өттүнүп эгелээннер (1:1–2:9).

Номнуң кол кезии (2:10–16:31) израиль чоннуң чуртталгазында катаптанып турар эргилдени көргүскен. Катаптанып турар болушкуннар мындыг: чон бачыт кылып эгелээр; Бурган оларны өске чоннарга дарладып кезедир; израильчилер Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп эгелээр; Дээрги-Чаяакчы бир азы элээн каш аймактарны камгалазын дээш, хостакчы баштыңчыны көдүрүп бээр. А ол баштыңчылар Бурганның шилип алган кижилери-даа турган болза, боттарының кошкак талалары болгаш угаан чок кылган чүүлдери-биле боттарын-даа, аймак-чонун-даа бачытче бо-ла кириптер турганнар.

Ном израильчилерниң аразынга ол үеде тергиидеп турган ёзу-чурум чок чорукту онзалап көргүскен ийи коргунчуг болушкун-биле төнер (17–18 база 19–21 эгелер). Кажан кижилер хамык чүвени чүгле бодунуң шынныг деп санаар аайы-биле кылып эгелээрге, израиль ниитилел кайы хире дүрген үрелип, буурап турары мында тода көстүп турар.

Израиль аймактарның чедишкыннери болгаш буураашкыннары

¹ Иисустуң өлгениниң соонда, израиль чон Дээрги-Чаяакчыдан: «Бистиң кайывыс Ханаан чурттуглар-биле дайынче баштай чоруурул?» – деп айтырган.

² «Иуданың аймаа баар – деп, Дээрги-Чаяакчы харыылаан. – Мен бо чуртту ооң холунга хүлээдип бээр мен».

³ Иуданың аймаа Симеоннуң аймаа-биле хан төрөл болгаш: «Силер бистиң үлүүвүске каттыжыңарам, ынчангаш хананейлер-биле дайылдажыылы, силерниң үлүүңерге бис база оон каттыжар бис» – деп аңаа саналдаан. Симеоннуң аймаа ооң-биле каттыжып алгаш чорупкан.

⁴ Ынчалдыр Иуданың аймаа дайынче чорупканда, Дээрги-Чаяакчы хананей биле ферез чоннарны ооң шериглеринге аштырар кылдыр берипкен, ынчангаш олар Везек деп черге демгилерниң 10 000 кижизин чок кылып каапканнар. ⁵ Везекке олар Адони-Везек деп хаан-биле уткужа бергеш, ооң-биле тулушкаш, хананейлер биле ферезтерни чылча шапканнар. ⁶ Адони-Везек дезипкен, ынчалза-даа иудейлер ону сүрүп чорааш тудуп алгаш, ооң холдарының болгаш буттарының улуг-

салааларын одура кезип каапканнар. ⁷ Ынчан Адони-Везек: «Мен ооң мурнунда өске чеден хаанның холдарының болгаш буттарының улуг-салааларын одура кезип каарымга, олар мээң чиген чемимниң тогланчыларын чыып чип чораан чүве; мээң канчаар кылып турганым ышкаш, ам Бурган мени база ынчаар ялалады» – дээн. Ону Иерусалимге эккелгеннер, аңаа-ла ол өлүп калган.

⁸ Иуданың аймаа Иерусалим хоорай-биле база дайылдашкаш, ону эжелээш, хылыш-мези-биле ооң чурттакчыларын кыргып-хыдып каан соонда, хоорайны өрттедипкеннер. ⁹ Ооң соонда Иуданың аймаа дагларга, Негев ховузунга болгаш Шефела деп шат черге чурттап турган хананейлер-биле дайылдажып чорупкан. ¹⁰ Ынчалдыр Иуданың аймаа Хевронга чурттап турган хананейлерже чорупкан (Хевроннуң ооң мурнунда ады Кириат-Арба турган), ооң шериглери аңаа Шешай, Ахиман болгаш Талмайны чылча шаап кааннар. ¹¹ Оон үнгеш, иудейлер Давирниң чурттакчыларынче дайын-чаалыг чорупкан. (Давирниң ооң мурнунда ады Кириат-Сефер турган). ¹² Ынчан Халев: «Кым Кириат-Сеферни чылча шапкаш, эжелеп аар болдур, аңаа бодумнуң уруум Ахсаны кадай кылдыр бээр мен» – деп аазаан. ¹³ Ол хоорайны Халевтиң дуңмазы боор Кеназтың оглу Гофониил

эжелеп алган. Ынчангаш Халев аңаа бодунуң уруу Ахсаны кадай кылдыр берген.

¹⁴ Ахсаның чоруур өйү чедип кээрге: «Ачамдан өнчү кылдыр шөл дилеп аар болза эки» – деп Гофониилди сургап каан. Ахса ачазынга келгеш, элчигенинден дүжүп кээрге, Халев оон: «Чүңү хереглеп чор сен?» – деп айтырган.

¹⁵ «Меңээ ачы-буяндан хайырлап көрүңерем. Силер меңээ ээн кургаг ·Негевте черни бердиңер, ам меңээ суглардан база бериңерем» – деп, Ахса ачазындан дилээн. Ынчангаш Халев уруунга Үстүкү болгаш Адаккы суг баштарын берген.

¹⁶ (Моисейниң кен аймак-сөөктүг катының ук-салгалы ынчан Иуданың аймаа-биле кады Пальмалар хоорайындан үнгеш, Арад хоорайының чанында чыдар Иуданың аймаанга хамааржыр ·Негев ховузунче чорупканнар. Аңаа келгеш, чон аразынга турумчуп чурттай бергеннер.)

¹⁷ Иуда биле Симеон деп хан төрөл аймактар ооң соонда чорупкаш, Цефафка чурттап турган ·хананейлерни чылча шаап, Цефафты бүрүнү-биле узуткап кааннар, ынчангаш ол хоорайының адын Хорма дээр апарган. ¹⁸ Иуданың аймаа Газа, Аскалон болгаш Экрон хоорайларны чоок-кавы девискээрлери-биле база чаалап алган. ¹⁹ Дээрги-Чаяакчы Иуданың аймаа-биле кады турган. Ол аймак даглыг девискээрни эжелеп алган, а чавызааш черниң чурттакчыларын ойлатпаан, чүге дээрге ол улустуң дайынчы демир тергелери бар болган. ²⁰ Ынчан иудейлер Моисейниң сөзүнүң аайы-биле Халевке Хеврон хоорайны берипкеннер, а ол Хеврондан энак уктуг демги үш кижини үндүр сывыртапкан.

²¹ А Вениаминниң аймаа Иерусалимге чурттап турган иевус чонну үндүр сывыртавайн барган, ынчангаш иевустар вениаминчилер-биле Иерусалимде амдыгаа чедир чурттап чоруурлар.

²² Иосифтен укталган аймактар шак-ла ынчаар Вефилче чорупканнар. Дээрги-Чаяакчы олар-биле кады турган. ²³ Аңаа келгеш, олар Вефилди хайгаарап көрүп турганнар. (Ол хоорайының ооң мурнунда ады Луз турган.) ²⁴ Хайгыылчылар хоорайдан үнген бир кижини көрүп кааш, аңаа: «Сен биске хоорайже кирер аргадан айтып бер, ынчан бис сеңээ энерелдиг боор бис» – дигеннер. ²⁵ Ол кижини хоорайже кирер арганы айтып бээрге, олар хоорайының чурттакчыларын хылыш-мези-биле кыргып-хыдып кааннар, а амдыы кижини болгаш ооң бүгү-ле төрөл бөлүүн салып чорудупканнар. ²⁶ (Ол кижини хет чоннуң черинче көжүп чорупкаш, аңаа хоорай туткаш, ону Луз деп адап каан. Ооң ол ады амдыгаа чедир өскерилбээн.) ²⁷ Ынчалза-даа Манассияның аймаа Бет-Сан, Таанах, Дор, Ивлеам, Мегиддон хоорайларның болгаш оларга чагырткан хоорай-суурларның чурттакчыларын үндүр сывыртавайн барган, ынчангаш ·хананейлер ол черге чурттап артып калганнар.

²⁸ Израиль чон күш киргеш, хананейлерни бодунуң ажылын кылдыртыр албатылары кылып алган, ынчалза-даа чурттан үндүр сывыртаваан.

²⁹ Эфремниң аймаа Гезерде чурттап турар хананейлерни үндүр сывыртаваан, ынчангаш хананейлер ол аймактың аразынга чурттап артып калганнар.

³⁰ Завулоннуң аймаа Китроннуң болгаш Наглолдуң чурттакчыларын үндүр сывыртаваан, ынчангаш хананейлер ол аймактың аразынга чурттап, оларның ажылын кылыр албатылары бооп турганнар.

³¹ Асирниң аймаа Акконуң болгаш Сидоннуң чурттакчыларын, Ахлавтың, Ахзивтиң, Хелваның, Афектиң болгаш Реховтуң чурттакчыларын үндүр сывыртаваан. ³² Ынчангаш Асирниң аймаа ол черниң чурттакчылары – хананейлерниң аразынга чурттап турган, чүге дээрге демгилерни үндүр сывыртавайн барган.

³³ Неффалимниң аймаа Бет-Шемештиң болгаш Бет-Анаттың чурттакчыларын үндүр сывыртаваан, ынчангаш ол черниң хананей чурттакчыларының аразынга чурттап турган, а Бет-Шемештиң болгаш Бет-Анаттың чурттакчылары неффалимчилерниң ажылын кылыр албатылары бооп турган.

³⁴ Данның аймаан амор чон даглурже кызып үндүрүпкеш, чавызаашче эрттирбейн турган.

³⁵ Ынчангаш аморлар Херес дагның кырынга, Айалонга база Шаалвимге чурттап артып калганнар, ынчалза-даа Иосифтен укталган аймактар оларны басып каан болгаш боттарының ажылын кылдыртыр албатылары кылып алганнар. ³⁶ Амор чоннуң девискээри Акравим артындан база Селадан ыңай оон-даа ырадыр шөйлүп-чаттылган турган.

Бурганның төлээзиниң чонну чемелээни

2 Ынчан Дээрги-Чаяакчының төлээзи Галгалдан Бохимче чедип келгеш, мынча дээн: «Мен силерни Египеттен хостап үндүрген мен база ада-өгбеңерге аазааным черже силерни эккелген мен. Ынчан Мен: „Силер-биле чарган чагыг-керээмни мөңгө шагда үревес мен – деп сөзүм бергеш, – ² а силер бо черниң чурттакчылары-биле керээ кылбаңар, оларның өргүл бедигээштерин үрегдеп кааптыңар“ – деп чагаан мен. Ынчалза-даа силер Мээң сөзүмнү дыңнавайн бардыңар. Чүңү үлгедип алганыңар ол? ³ Ынчангаш силерге чугаалап тур мен: ол чоннарны силерниң чериңерден ойлатпас мен, ынчан олар силерниң мойнуңарда дузак апаар, оларның бурганнары силерге четки апаар». ⁴ Дээрги-Чаяакчының төлээзи бүгү израиль чонга бо сөстөрни чугаалаарга, шупту израильчилер кыпсынчыг алгы-кышкы көдүрүп, ыглай берген. ⁵ Ынчангаш ол черниң адын Бохим деп адаар апарган. Аңаа израильчилер Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылганнар.

Иисустуң мөчээни (Иис. 24:28-31)

⁶ Иисус чонну тарадыпкан турган үеде, израильчилер боттарының хувааглыг черлерин ээлээр дээш тус-тузунда чорупкан. ⁷ Чон Ынчан Иисустуң назынының дургузунда база Иисустуң соонда дириг чораан, Дээрги-Чаяакчының Израильге кылганы бүгү-ле өндүр улуг ажил-херектерин көрүп чораан ·баштыңнарның назынының дургузунда Дээрги-Чаяакчыга бараан бооп чурттап чораан. ⁸ Нуннуң оглу, Дээрги-Чаяакчының чалчазы Иисус 110 харлыг тургаш, өлүп калган. ⁹ Иисусту бодунуң ээлээн черинге, Эфрем дагларында Гааш дагның соңгу талазында турар Тимнат-Хереске хөөржүдүп каан .

Чоннуң Дээрги-Чаяакчыдан ойталааны

¹⁰ Ол үениң бүгү улузу өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, оларның орнунга Дээрги-Чаяакчыны болгаш Ооң израиль чонга кылганы ажил-херектерин билбес өске салгал келген.

¹¹ Израиль чон Дээрги-Чаяакчының мурнунга бужар-бак херектер үүлгедип, ·Ваал бурганның дүрзүлеринге бараан бооп эгелээн . ¹² Олар боттарының адаларын Египеттен хостап үндүрген Бургандан, адаларының Бурганы Дээрги-Чаяакчыдан хая көрүнгөш, хары бурганнарже – израильчилерни долгандыр чурттап турар чоннарның бурганнарынче көрнүп, оларга мөгейип эгелээн болгаш оозу-биле Дээрги-Чаяакчыны хорададып алганнар . ¹³ Дээрги-Чаяакчыдан хая көрүнгөш, Ваал база Астарта бурганнарның дүрзүлеринге бараан бооп эгелээннер .

¹⁴ Ынчан Дээрги-Чаяакчының израильчилерге килеңи кыптыккаш, оларны үптекчилерниң холунче кирип берипкен болгаш дээрбечилер оларны үптеп дээрбедеп турган; Дээрги-Чаяакчы оларны долгандыр чурттап турган дайзыннарның холунче кирип берипкен болгаш, олар дайзыннарга удур туржуп шыдавас апарганнар . ¹⁵ Олар кайнаар-даа баарга, Дээрги-Чаяакчының оларга чугаалааны болгаш даңгыраглааны ёзугаар , Ооң холу оларны кадыг-дошкуну-биле кызып-кыйып турган.

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы оларга баштыңчыларны база тургузуп берип турган, а баштыңчылар оларны үптекчилерниң холундан камгалап турган.

¹⁷ Ынчалза-даа чон баштыңчыларын-даа дыңнавайн, самырааш, хары бурганнарны эдерип, оларга мөгейип турган . Ынчангаш олар Дээрги-Чаяакчының айтышкыннарынга чагыртып чораан өгбелериниң оруундан соора барып, дүргени-биле өскээр чоруп, өгбелериниң изин истевейн турганнар.

¹⁸ Чонга баштыңчыны тургузуп берип тура, Дээрги-Чаяакчы Боду ол баштыңчы-биле кады турган болгаш ооң назынының дургузунда израильчилерни дайзыннардан камгалап турган; чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы оларның дарлакчыларга дарлаткаш, кыдыглакчыларга кыдыглаткаш, човууртаан уё-човуурун дыңнааш, кээрге турган . ¹⁹ Ынчалза-даа баштыңчы чок апаарга-ла, израильчилер катап база адаларындан дора болуп, хары бурганнарже чайгылып, оларга бараан болуп, оларга мөгейип эгелээр турганнар. Ынчалдыр олар боттарының үүлгедиглеринден болгаш чөрүү-хедер оруундан ыравайн турганнар. ²⁰ Ынчаарга Дээрги-Чаяакчының израильчилерге килеңи кыптыгып келгөш, мынча дээн: «Бо чон Мээң оларның адалары-биле тургусканым чагыг-керээмни үреп турары дээш база Мээң сөзүмнү дыңнавайн турары дээш, ²¹ Иисустуң өлүр мурнунда арттырып кааны чоннарның чаңгызын-даа израильчилерниң мурнундан үндүр сывыртавас мен . ²² Болар Дээрги-Чаяакчының оруундан, адаларының туттунуп чорааны дег, туттунар бе, ооң аайы-биле чоруур бе азы чок бе деп хынап, ол чоннар-биле Израильди шенээрим ол». ²³ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы ол чоннарны дораан үндүр сывыртавайн барган база Иисустуң холунга бербейн барган.

Ханаанга чурттап арткан чоннар

3 Ханаан дайыннарын көрбээн болгаш билбес чаа салгалдың израильчилерин шенээр дээш, оларның дайын көрбээн салгалдары дайынга өөрөзүн дээш, Дээрги-Чаяакчының арттырып каан чоннары бо-дур : ³ беш күрүне-хоорайга чурттаан филистимнер; Ливан дагларынга – Ваал-Эрмон дагдан Лево-Хаматка чедир чурттаан шупту ·хананейлер, сидончулар база хиввейлер. ⁴ Дээрги-Чаяакчы Моисейни дамчыштыр израильчилерниң адаларынга Бодунуң берген айтышкыннарынга чагыртып чоруур бе деп оларның амгы салгалын хынап шенээр дээш, ол чоннарны арттырып каан турган. ⁵ Ынчангаш израильчилер хананей, хет, амор, ферез, хиввей болгаш иевус чоннарның аразынга чурттап турган, ⁶ оларның уругларын кадай кылдыр ап, боттарының уругларын оларның оолдарынга кадай кылдыр берип база оларның бурганнарынга бараан болуп турган .

Гофониил

⁷ Израильчилер Дээрги-Чаяакчының мурнунга бужар-бак херектер үүлгедип, боттарының Бурганы Дээрги-Чаяакчыны уткаш, ·Ваал болгаш ·Ашера бурганнарның дүрзүлеринге бараан болуп турган . ⁸ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчының Израильге килеңи кыптыгып, оларны Арам-Нахараимниң хааны Хусар-Сафемниң холунче кирип берипкен.

Израильчилер Хусар-Сафемге чагыртып, аңаа сес чыл иштинде бараан бооп келгеннер. ⁹ Ынчан израильчилер Дээрги-Чаяакчыны кыйгырып, дуза дилеп эгелээннер, а Дээрги-Чаяакчы оларга Халевтиң дуңмазы Кеназтың оглу Гофониилди камгалакчы кылдыр тургузуп бээрге, Гофониил оларны камгалап каан. ¹⁰ Гофониилди Дээрги-Чаяакчының Сүлдези бүргээн, ынчангаш ол израиль чонну баштап, дайынче үнүпкен. Дээрги-Чаяакчы Арам-Нахараимниң хааны Хусар-Сафемни Гофониилдиң холунче кирип бериптерге, ооң холу Хусар-Сафемни ажып тиилеп каан. ¹¹ Ооң соонда израиль чер дөртен чыл иштинде тайбыңчаан. Оон Кеназтың оглу Гофониил чок апарган.

Аод

¹² Израильчилер катап база-ла Дээрги-Чаяакчының мурнунга бужар-бак херектер үүлгедип эгелээн, ынчангаш Дээрги-Чаяакчы оларның оозу дээш моав хаан Эглонну оларга удур күштелдирип, тургузуп каан. ¹³ Эглон бодунуң күжүнге немей аммон болгаш амалик шериглерни чыггаш, израильчилерни чылча шапкаш, Пальмалар хоорайын эжелеп алган.

¹⁴ Израильчилер моав хаан Эглонга чагыртып, аңаа он сес чыл иштинде бараан бооп келген.

¹⁵ Ынчан израильчилер Дээрги-Чаяакчыны кыйгырып, дуза дилеп эгелээн, а Дээрги-Чаяакчы оларга Вениаминниң аймаандан үнген Гераның оглу Аодту камгалакчы кылдыр тургузуп берген. Ол кижини солагай турган. Израильчилер моав хаан Эглонга оларның үндүрүүн чедирер кылдыр Аодту чорударга, ¹⁶ ол бодунга узуну бир кыры дурттуг, аажок чидиг хылыш кылып алгаш, оозун оң талакы быктынга аскаш, хевиниң адаанга чажыра суп алган. ¹⁷ Оон чоруткаш, моав хаан Эглонга үндүрүүн сунуп четкен. А Эглон кончуг улуг семис кижини турган. ¹⁸ Аод үндүрүүн сунгаш, ооң-биле үндүрүг эккелген улунун Галгалда көжээ-даштарга чедир үдээш, дедир келгеш, Эглонга: «Мээң силерге бүдүү чугаалаар чажыт чугаам бар, хаан» – дээн.

Хаан бодунуң чанынга турган улуска: «Оожум!» – дээрге, олар үнгүлей берген.

²⁰ Хаан бодунуң аңгы сериин үстүкү өрээлинге олурган, Аод ынаар кире бергеш: «Силерге Бурганның медээзин дамчыдарым ол» – дээн. Эглон олудундан туруп кээрге, ²¹ Аод солагай холу-биле оң талакы быктындан хылыжын ушта тырткаш, ооң иштинче кирип шанчыпкан.

²² Хылыштың тудазы безин хаанның иштинче кире берген, ооң шиш бажы хаанның чаанче көзүлбес кылдыр кире берген; Аод хылышты ооң иштинден дедир ужулбайн барган, хылыштың бажы хаанның ийи будунуң аразындан үнүп келген. ²³ Аод ол өрээлдиң эжиин иштинден дээктеп кааш, өске эжик-биле үне берген.

²⁴ Кажан ол чоруптарга, Эглоннуң чалчалары келгеш көөрге, үстүкү өрээлдиң эжиин дуглап каан боорга: «Хаан албаннаар дээш сериин өрээлче кире берген-дир» – дишкеннер. ²⁵ Оон элээн үр, эпчоксуна бергиге чедир манааннар, ынчалза-даа өрээлди кым-даа ажытпас боорга, дүлгүүр алгаш, ажыдыпкаш, көөрге, оларның хайыраатызы черде өлүг чыткан. ²⁶ Олар ынчап үе чидирип турар аразында, Аод демги-ле көжээ-даштар чаны-биле эрткеш, Сеиратче чаштынып чоруй барган.

²⁷ Аңаа келгеш, Аод Эфрем дагларының кырынга мыйыс эдиски этсипкен. Ынчангаш израильчилер ооң-биле кады даглардан куду бадыпканнар, а ол оларны баштап чораан. ²⁸ Ынчан Аод оларга: «Мени эдерип чоруп оруңар: чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы силерниң дайзыннарыңар моавтарны силерниң холуңарже кирип берген-дир» – дээн. Олар ону эдерип чорупкаш, Иордан хемде Моавче эртер кежигни эжелеп алгаш, олап кымны-даа эрттирбейн турупканнар. ²⁹ Ол үеде израильчилер 10 000 хире шупту күштүг-шыырак моавтарны кырып каапкан, кым-даа дезип шыдаваан. ³⁰ Шак ынчаар ол хүн Моав Израильдиң мурнунга томаарып сөгүрген, а израиль чер ооң соонда сезен чыл иштинде тайбыңчаан.

Самегар

³¹ Аодтуң соонда Анаттың оглу Самегар баштыңчы турган; ол кижини 600 филистим кижини мал сүрер шиш баштыг ыяш-биле кыра шапкан. Ол база Израильди камгалаан.

Девора биле Варак

4 Аод чок апарган соонда, израильчилер катап база-ла Дээрги-Чаяакчының мурнунга бужар-бак херектер үүлгедип эгелээн. ² Ынчан Дээрги-Чаяакчы оларны Асорнуң хананей хааны Иавинниң холунче кирип берипкен, а Иавинниң шериг баштыңы Харошет-Гоимге чурттап турган Сисара дээрзи турган. ³ Израильчилер ынчан Дээрги-Чаяакчыны кыйгырып, дуза дилеп эгелээн. Чүге дээрге Иавин 900 дайынчы демир тергелиг турган, израильчилерни ол чээрби чыл иштинде каржызы-биле дарлап келген.

⁴ Ол үеде израиль чонну Лапидоттуң кадайы, өттүр билип медеглээр Девора дээр херээжен баштап турган. ⁵ Ол Эфрем дагларында Рама биле Вефил аразында Девораның Пальмазының адаанга улус хүлээп саадап орган, а израильчилер аңаа шын шииткел дилеп кээп турганнар. ⁶ Девора Авиноамның оглу, Неффалимниң Кедесте чурттап турар Варакты кый деп, келдиртип алгаш, аңаа: «Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы сеңээ: „Неффалим болгаш Завулон аймактарындан 10 000 кижини алгаш, Фавор дагже чеде бер. ⁷ Мен сеңээ ол черде Киссон хемге Иавинниң шериг баштыңы Сисараны, ооң дайынчы тергелерин болгаш аг-

шериин эккеп бергеш, сээң холуңче кирип бээр мен» деп айыткап тур» – деп чугаалаан. ⁸ Варак аңаа: «Бир эвес силер мээң-биле кады баар болзуңарза, баар мен, барбас болзуңарза, барбас мен» – деп харыылаан.

⁹ Девора аңаа: «Сээң-биле баарын баар мен, чүглө харын сээң ам чоруур орууңга алдар сээңи эвес апаар – Дээрги-Чаяакчы Сисараны херээжен кижиниң холунче кирип бериптер» – дээн. Ынчангаш Девора Варак-биле кады Кедесче чорупкан. ¹⁰ Варак Завулон болгаш Неффалимниң аймактарын Кедесче кый деп, чыып алган, 10 000 киж и ону эдерип чорупкан, а Девора база ооң-биле кады чорупкан.

¹¹ Ол үеде кен аймак-сөөктүг Хевер деп киж и Моисейниң катының оглу Ховавтың адыры кеннерден хоорлуп чорупкаш, Кедестиң чанында Цааннимде арга кыдыынга бодунуң майгынын тип алган турган.

¹² Ынчан Сисарага Авиноамның оглу Варак Фавор даг кырынче үне берген деп дыңнадыг келген.

¹³ Сисара 900 дайынчы демир тергелерин дөгезин болгаш ооң-биле кады турган шериин кый деп, чыып алгаш, Харошет-Гоимден Киссон хемге чедип келген. ¹⁴ Ынчан Девора Варака: «Че, Дээрги-Чаяакчы Сисараны сээң холуңче бөгүн кирип бээр, Ол Боду сени баштап чоруур» – дээн. Варак 10 000 кижизин баштап алгаш, Фавор дагдан бадып келген. ¹⁵ Ынчан Дээрги-Чаяакчы Сисараны, ооң дайынчы тергелерин болгаш шериглерин Варактың хылыжындан аймап девидей бээр кылдыр кылыпкан, а Сисара дайынчы тергезинден дүже халааш, чадаг дезипкен. ¹⁶ Варак ооң дайынчы тергелерин болгаш бүгү-ле шериин Харошет-Гоимге чедир сүрген. Сисараның бүгү-ле шерии хылыштан кырлып калган, кым-даа дириг артпаан.

¹⁷ А Сисара кен Хеверниң кадайы Иаилдиң майгынынче чадаг дезип чедип келген, чүге дээрге Асорнуң хааны Иавин биле кен Хеверниң өг-бүлезиниң аразында тайбың турган. ¹⁸ Иаил Сисарага уткуй үнүп келгеш: «Кириңер, дээргим, бээр, мээң майгынымче кирип келиңер, кортпаңар» – дээн. Сисара ооң майгынынче кире бээрге, Иаил ону хевис-биле чажыра шуглап каан.

¹⁹ Сисара аңаа: «Меңээ бичии сугдан берем, суксап тур мен» – дээн. Иаил сүттүг көгээржиин ажыткаш, Сисарага ижиртип кааш, катап база хевис-биле шуглап каан. ²⁰ Сисара аңаа: «Майгыныңның эжииниң чанынга туруп ал, ынчангаш кандыг-бир киж и келгеш, „Мында улус бар бе?“ деп айтырар болза, „Чок“ дээр сен» – дээн. ²¹ Ынчан Хеверниң кадайы Иаил майгынның өргени биле маска ап алгаш, Сисараның чанынга оожум чедип келгеш, өргенни ооң чулчургайынче киир шаапкаш, бажын черге чыпшыр кадап каан. А ол шылаанындан удуп чыткан болгаш, ол-ла хевээр өлүп калган.

²² Ол үеде Варак Сисараны истеп-сүрүп чедип келген. Иаил аңаа уткуй үнүп келгеш: «Бээр кириңер, мен силерге дилеп турар киж иңерни көргүзейн» – дээн. Ол кире бергеш көөрге, Сисара чулчургайынче өрген киир кадап каан, өлүг чыткан. ²³ Шак ынчаар Бурган ол хүн хананей хаан Иавинни израильчилерниң мурнунга томаартып сөгүрткен. ²⁴ Израильчилерниң холу, хананей хаан Иавинни когун үзе узуткаваан шаанга чедир, хүнден хүнче улам күштелип турган.

Девораның ырызы

5 Ол хүн Девора Авиноамның оглу Варак-биле кады мынчаар ырлаан:

² «Израиль чон дайынга белеткенгеш, бодунуң чүткүлүн көргүстү,

ол дээш Дээрги-Чаяакчыны алдаржыдыңар!

³ Хааннар, дыңнаңар, чагырыкчылар, кулааңар ээктириңер:

мен Дээрги-Чаяакчыга, Израильдиң Бурганынга ырлап тур мен,

Дээрги-Чаяакчыга хөгжүмнү ойнап тур мен.

⁴ Кажан Сен, Дээрги-Чаяакчы, Сеирден үнгеш, Эдом ховуларындан чоруп оруңда, чер сириңейнип, дээрден дамдылап, булуттар суун төп турду.

⁵ Дээрги-Чаяакчының мурнунга даглар сирлеңейнип эстип турду,

Синай даг безин Израильдиң Бурганының мурнунга

сириңейнип эрип турду.

⁶ Анаттың оглу Самегарның үезинде, Иаилдиң хүннеринде

чорук кылган улус долганыр оруктар-биле чоруп турган.

⁷ Ынчан Израильге күштүг улус артпаан, мен, Девора – Израильдиң иези, көстүп келгижемге чедир ыңдыг турган.

⁸ Чон чаа бурганнарны шилип алган турган, ынчангаш эжик-хаалга чанынга дайын бооп турган.

Израильдиң 40 000 кижизиниң чыдазы болгаш дозуг-камгалалдары көстүр турган бе?

⁹ Израильдиң шериг баштыңнары болгаш чон аразында эки турачылар, мээң чүрээм силерге кыйгы салып тур; Дээрги-Чаяакчыны алдаржыдыңар!

¹⁰ Ак элчигеннер мунуп алган чоруурлар, хевистер кырында саадап олуларлар база оруктарда кылаштап чоруурлар, ырлаңар-ла!

¹¹ Ыраажылар кудук, суглуг черлер аразынга Дээрги-Чаяакчыны Ооң тиилелгези дээш алдаржыдып ырлазыннар!

Израильдиң күштүглерин{*} тиилелгези дээш мактап ырлазын!

Ынчан Дээрги-Чаяакчының чону хоорай
хаалгазының чанынга
чедип келгеш:

¹² „Оттуп кел, Девора, оттуп кел!
Оттуп келгеш, ырла-ла!
Дүрген че, Варак!
Туттурган дайзыннарны бээр эккел, Авиноамның
оглу!“ – дээн.

¹³ Ынчан ызыгууртаннарның артканнары меңээ
чедип келген,
Дээрги-Чаяакчының чону күштүглери-биле чедип
келген.

¹⁴ Амалик черде турумчуй берген эфрем аймактыг
улус чедип келген,
оларның соонда Вениаминниң улузу өске төрөл
аймактары-биле кады
база махир төрөл бөлүктүң баштыңнары
база Завулонуң дүжүметтери кээп турду.

¹⁵ Иссахарның беглери база Девора-биле кады
турду,
Иссахарның аймаа Варакты эдерип, шынааже
халдап батты.

А Рувимниң аймаанда боттарының аразында
улуг чөрүлдээ турду.

¹⁶ Чүге хой кажаларының аразында
кодан хойнуң алгызын дыңнап олур силер?
Рувимниң аймаанда боттарының аразында
чөрүлдээ улуг.

¹⁷ Галаадчылар Иордан ындынга ол-ла хевээр
артып калган,
ол ышкаш Дан база бодунуң корабльдары-биле
ол-ла хевээр артып калган.

Асир база далай эриинде корабльдар доктаап
турар черлериниң чанынга
ол-ла хевээр артып калган.

¹⁸ А Завулон – бодунуң амы-тынын-на камнап
орбаан чон-дур,
ол ышкаш даг шынаалары чурттуг Нефалим
база.

¹⁹ Хааннар келгеш, тулуштулар,
хананей хааннар Мегиддоннуң хемнериниң
чанында Таанахка
тулуштулар,
ынчалза-даа бичии-даа мөңгүн албайн бардылар.

²⁰ Дээрде сылдыстар безин боттарының дээрде
оруктарындан

Сисарага удур тулуштулар.

²¹ Киссон хем оларны ол-ла дораан чууй шаап
бадырып турду,
бурун шагдан аккан Киссон хем .
Күчү-күштүг бурунгаарлап, чүткү-ле, сеткилим!

²² Ынчан аъттарның дуюглары кулак уюк дагжап
турган,
ооң чүгүрүктериниң күштүг маңындан.

²³ „Мероз хоорайны каргаңар! – деп,
Дээрги-Чаяакчының төлээзи чугаалаан. –
Дээрги-Чаяакчыга дуза кадып келбээни дээш,
ооң чурттакчыларын каргаңар,

Дээрги-Чаяакчыга болгаш чоннуң күштүглеринге
дузалашпааны дээш, каргаңар“.

²⁴ А кен Хеверниң кадайы Иаил херээженнер
аразынга
йөрээттирер болзун,
майгыннарда чурттап чоруур херээженнер
аразынга
йөрээттирер болзун!

²⁵ Сисара суг дилээрге, ол аңаа сүт кудуп берген,
ызыгууртан аяанга сүттүң үстүн кудуп берген .

²⁶ Оон ол солагай холун өргенче сунгаш,
оң холун ажилчыннарның масказынче сунгаш,
Сисараның бажын чара шаапкан,
чулчургайын өттүр кадааш, чуура шаапкан .

²⁷ Сисара ооң буттарынга чедир доңгайып кээп
дүшкеш, аңаа чыткан,
каяа доңгая дүжүп чытканыл, ол-ла черинге чыда
өлүп калган.

²⁸ А Сисараның иези соңгадан бакылап, көзенек
өттүр:

„Оглумнуң аъттыг шерии чүге дүрген келбейн
турар чүвөл,
ооң дайынчы тергелери чүге дагжавайн турар
чүвөл?“ –
деп кускуннап турган.

²⁹ Ооң угаанныг агайлары болгаш ол боду база
бодунуң сөстөринге:

³⁰ „Билдингир-ле, олар тыпкан олчазын
дайынчы бүрүзүнге бир-бир азы ийи-ийи кыс
кылдыр үлежип
турлар боор;

а олчалап алганы чүзүн-баазын өңнүг хеп-сын
Сисараныы болур,
угулзалап даараан хеп-сын, олча-тывыш кылдыр
уштуп алганы хеп-сын

Сисараның эгиннеринде болур“ – деп харыылап
турган.

³¹ Шак ынчалдыр Сээң дайзыннарың дөгерези
кырлып турзун, Дээрги-Чаяакчы!
А Сеңээ ынак улус бүгү-ле күчү-күжү-биле үнүп кел
чыдар хүн дег болзуннар! »

Израиль чер ооң соонда дөргөн чыл иштинде
тайбыңчаан.

Мадан дарлал

6 Израильчилер катап база-ла Дээрги-
Чаяакчының мурнунга бужар-бак херектер
үүлгедип эгелээн, ынчангаш Дээрги-Чаяакчы
оларны мадиан чоннуң холунче чеди чыл иштинде
кирип берипкен. ² Маданнарның израиль чонну
чагырган холу аар-берге турган болгаш,
израильчилер мадианнардан чаштынар черлер –
дагларның чарык черлеринге, куйларга
камгаланыр быжыглалдар кылып ап турган.

³ Израиль чон тараазын тарып каарга-ла,
мадианнар, амаликтер болгаш чөөн чүктүң өске-
даа аймактары келгеш, оларның черинче халдаар
турган. ⁴ Израиль черге майгыннарын тип алгаш,

оларның тараа-быдаазын мырыңай Газаның чоок-кавызынга чедир хоозурадып кааптар база Израильге азыраныпкы дег хой-даа, шары-даа, элчиген-даа арттырбас турган. ⁵ Олар мал-маганы-биле, майгыннары-биле кээр боорда, оларның боттары болгаш тевелери саң-түң чок турганындан, шартылаа дег хөй санныг кээр турганнар, ынчангаш израиль черни хоозурадыр таптай басып турганнар. ⁶ Израиль чон мадианнарның ындыг халдаашкыннарындан аргажок ядарап түрей бергеш, Дээрги-Чаяакчыны кыйгырып, дуза дилеп эгелээн.

⁷ Кажан израильчилер Дээрги-Чаяакчыны кыйгырып, мадианнардан камгалал дилей бээрге, ⁸ Дээрги-Чаяакчы оларга Бодунуң медээчи кижизин чорудуп берген. Медээчи Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыткан: «Мен силерни Египеттен үндүрүп, кулданышкындан хостаан мен; ⁹ силерни египетчилерниң болгаш бүгү өске дарлакчыларның холдарындан адыргаш, оларны силерниң мурнуңардан ойладып чорудупкаш, оларның черин силерге берген мен. ¹⁰ Силерге: „Мен, Дээрги-Чаяакчы, силерниң Бурганыңар-дыр мен; оларның черинде чурттап турарыңар амор чоннуң бурганнарынга чүдүвөңөр“ – дээн мен, ынчалза-даа силер Мээң сөзүмнү дыңнавайн бардыңар».

Бурганның Гедеонга даалга бергени

¹¹ Ол үеде Дээрги-Чаяакчының төлээзи келгеш, Офрада турар дубтуң чанынга олуруп алган, а ол дуб Авиезерниң салгалы Иоастың ыяжы турган; Иоастың оглу Гедеон ынчан мадианнардан чаштына бергеш, виноград сы бызар оңгарга кызыл-тас соктап орган. ¹² Дээрги-Чаяакчының төлээзи Гедеоннуң мурнунга көстүп келгеш: «О, күштүг-шыырак кижиле! Дээрги-Чаяакчы сээң-биле!» – диген.

¹³ «О, мээң дээргим! – деп, Гедеон аңаа харыылаан. – Бир эвес Дээрги-Чаяакчы шынап-ла бис-биле болза, чүге биске бо бүгү бергедээшкиннер болуп турарыл? Бистиң адаларывыстың биске чугаалап турганы Бурганның кайгамчык ажил-херектери кайыл? Олар биске „Дээрги-Чаяакчы бисти Египеттен үндүрүп хостап каан“ деп чугаалап турган болгай. А ам Дээрги-Чаяакчы бисти каапкаш, мадианнарның холунче кирип берипкен-дир!»

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы олче көргөш: «Сен ам баргаш, бүгү күчү-күжүң-биле израиль чонну мадианнарның холундан адырып хостап каг! Сени айбылап чорудуп тур мен» – дээн.

¹⁵ Гедеон Аңаа: «О, дээргим! Канчап мен израиль чонну камгалап шыдаар мен? Мээң төрөл бөлүүм Манассияның аймааның аразында эң чөгенчи-ле

болгай, а мен бодум өг-бүлөмниң эң бичиизи-ле болгай мен» – деп харыылаан.

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы аңаа: «Мен сээң-биле болур мен, ынчангаш сен мадианнарны, чаңгыс кижини дег, чылча шаап каар сен!» – дээн.

¹⁷ Гедеон Оон: «Бир эвес Сен менче ээ көрүп турар болзуңза, ылап-ла Сен мээң-биле чугаалажып турарыңның бадыткал демдээн көргүзүп көрөм .

¹⁸ Мен бээр эглип келбээн шаамга чедир база Сеңээ өргүлүмнү эккеп сөңневээн шаамга чедир моон чорбайн көр» – деп дилээн.

Ол Гедеонга: «Мен маңаа сени манап олуруп мен» – дээн .

¹⁹ Гедеон оон чорупкаш, бир анай эъдин хайындыргаш, бир °эфа далган хаарып алган. Ол эъдин тавакка салгаш, мүнүн дой савага куткаш, дуб ыяштың чанынга орган аалчызынга эккеп берген.

²⁰ Бурганның төлээзи: «Эъдин биле хаарган далганыңны бо даш кырынга салгаш, мүнүңнү ооң кырынче кудувут» – деп айыткан. Гедеон ол-ла хевээр күүсеткен . ²¹ Дээрги-Чаяакчының төлээзи холунда даянгыжының ужу-биле эътке болгаш далганга дээптерге, даштан от хып үнүп келгеш, эът биле далганны чипкен ! Дээрги-Чаяакчының төлээзи ол дораан көзүлбейн барган.

²² ынчан Гедеон ооң мурнунга шынап-ла Дээрги-Чаяакчының төлээзи турган-дыр деп билип каан. «О, Дээрги-Бурган-Чаяакчы! – деп, ол човууртай берген. – Ат-ла болдум, чүге дээрге Сээң төлээң-биле удур-дедир көржүп, ужураштым ».

²³ ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы аңаа: «Кортпа, шупту чүве амыр-чаагай болур! Сен дириг артар сен!» – дээн. ²⁴ Гедеон ол черге Дээрги-Чаяакчыга өргүл бедигээжи кылгаш, ону «Яхве-Шалом» деп адап каан. (Ол өргүл бедигээжи авиезер төрөл бөлүктүң черинде Офрада бо хунге чедир турар.)

²⁵ Ол дүне Дээрги-Чаяакчы Гедеонга мынча дээн: «Ачаңның коданындан семиртир азырап каан чеди харлыг бугажыкты ап ал . Ачаңның ·Ваал бурганга өргүл кылыр бедигээжин үреп каавыт база ооң чанында турар ·Ашера бурганга тураскааткан адагашты одура шаап каавыт. ²⁶ Оон бо хая-даштың кырынга Бурганың Дээрги-Чаяакчыга өргүл бедигээжинден чурум ёзугаар кылгаш, семис бугажыкты аңаа бүрүн өрттедип өргүүр сен, а одура шаапканың ·Ашера адагажы от салыр ыяжың болур».

²⁷ Гедеон бодунуң чалчаларының аразындан он кижиле шилип алгаш, Дээрги-Чаяакчының аңаа айытканы ёзугаар кылган. ынчалза-даа ол бодунуң ада төрөлдөрдөндөн болгаш хоорайның өске-даа чурттакчыларындан корткаш, бо бүгүнү хүндүс эвес, дүне кылган. ²⁸ Эртенинде хоорайның чурттакчылары туруп келгеш, көөрге, ·Ваалга өргүл бедигээжин үреп каапкан база ооң чанынга турган адагашты одура шаап каапкан, а чаа тургускан өргүл бедигээжинде семис бугажыкты өргүл

кылдыр өрттедип каан болган. ²⁹ Ынчан олар аразында: «Ону кым үлгеткенил?» – дижип турганнар. Ынчаар айтырып, сураглап тургаш, ону Иоастың оглу Гедеон кылган деп билип алганнар. ³⁰ Хоорайның чурттакчылары Иоаска: «Оглуңу бээр үндүр, ол Ваалдың өргүл бедигээжин үрээни болгаш ооң чанынга турган адагашты одура шапканы дээш, өлүр ужурлуг!» – дээннер.

³¹ Иоас аңаа удур чедип келгеннерге шуптузунга мынча деп харыылаан: «Ваал дээш силер туржур, силер ону камгалаар силер бе? Ол дээш турушкан кижини даарта эртенге чедир өлүртүп каар! Бир эвес Ваал Бурган болза, ооң өргүл бедигээжин үрөп каапканы дээш, ол боду боду дээш турушсун». ³² Ол хүнден эгелээш, улус: «Өргүл бедигээжин үрээни дээш, Ваал ооң-биле боду турушсун» – дишкеш, Гедеонну Иероваал дээр апарган .

Гедеоннуң дайынга белеткели

³³ Ол үеде мадианнар, амаликтер база өске чөөн аймактар шупту чыгып алгаш келгеш, Иордан хемни кешкеш, Изреел шынаазынга турлагланып алганнар. ³⁴ Ынчан Дээрги-Чаяакчының Сүлдизи Гедеонну бүргөп алган . Гедеон мыйыс эдискизин этсиптерге , авиезер төрөл бөлүк ооң соондан чорупкан. ³⁵ Манассияның бүгү аймаанче медээчилерни ыдыптарга, ол аймак база ону эдерипкен. Асирниң, Завулоннуң, Неффалимниң аймактарынче медээчилерни чорудуптарга, олар база дайынга киржир болуп чедип келгеннер.

³⁶ Ынчан Гедеон Бурганга мынча дээн: «Бир эвес Сен аазааның ёзугаар шынап-ла мээң холум-биле израиль чонну камгалаар деп турар болзуңза, ону бадыткап көрөм: ³⁷ мен бо шаңга хой дүгүн чадып каайн. Бир эвес шалың чүгле дүк кырынга дүжүпкен, а долгандыр чер кургаг чыдар болза, ынчан Сен аазааның ёзугаар Израильди мээң холум-биле камгалап каар сен деп шынзыгар мен». ³⁸ Ол хевээр болган: Гедеон эртенинде туруп келгеш, дүктү сыза туткаш, бир аяк шалың суун сызып алган.

³⁹ Ынчан Гедеон Бурганга мынча дээн: «Ам бир чүве чугаалаар болзумза, ам бир катап дүк-биле шенелде кылыр болзумза, менче килеңневейн көр. Ам дүк кургаг, а долгандыр бүгү чер шалыңныг чытсын». ⁴⁰ Бурган ол дүне ол-ла хевээр кылган: чүгле дүк кыры кургаг, а бүгү чер шалыңныг чыткан.

Гедеоннуң дайзыннарны чылча шапканы

7 Иероваал азы Гедеон база ооң-биле кады турган бүгү шериг эртен эрте туруп келгеш, Харод дээр суг бажының чанынга турлагланып алган; мадиан турлаг олардан соңгу чүкте Морэ деп тей чанында шынаага турган. ² Ынчан Дээрги-Чаяакчы Гедеонга мынча дээн: «Сээң эдерткен

шериин эмин эрттир хөй-дүр, оларның холунче мадианнарны кирип бербес мен, оон башка израильчилер Мээң мурнумга чоргаарап, бодувусту бодувус камгалап алдывыс деп барып болур. ³ Ынчангаш шериинге „Кым коргуп, сириңейнип турарыл, ол кижини Галаад дагдан чоруп, дедир чана берзин“ деп чарла ». 22 000 кижини дедир чана берген, а 10 000 кижини артып калган.

⁴ Оон Дээрги-Чаяакчы Гедеонга мынча дээн: «Кижини саны ам-даа хөй-дүр; оларны суг чанынга эккел, аңаа Мен сеңгээ дайынчыларны шилип бээр мен. „Сээң-биле кады чорзун“ дээр улузум сээң-биле чорзун, а „Сээң-биле чорбас ужурлуг“ дээн улузум чорбазын». ⁵ Гедеон улузун суг чанынга эккээрге, Дээрги-Чаяакчы аңаа: «Сугну ыт ышкаш чылгап ижерлерни аңгы чыскаап ал, а дискет кырынга олуруп, доңгайып алгаш ижерлерни бир аңгы чыскаап ал» – дээн. ⁶ Сугну адыжынга узуп алгаш, ыт ышкаш чылгап ижер улустуң саны 300 кижини болган, а өске арткан улус дискет кырынга олуруп, доңгайып алгаш, ижер болган. ⁷ Ынчан Дээрги-Чаяакчы Гедеонга мынча дээн: «Сугну чылгап ижип турган 300 кижиниң күжү-биле мадианнарны сээң холунче кирип, чонну камгалап каар мен, а өске арткан улус тарап чанзын». ⁸ Чанып чорупкан улустан аъш-чем курлавырын болгаш мыйыс эдискилерни ап алгаш, Гедеон шупту израильчилерни майгыннарнынче салып чорудупкан, а чанынга 300 кижини арттырып алган.

Мадиан турлаг ооң дөвүн адаанда шынаага турган. ⁹ Ол дүне Дээрги-Чаяакчы Гедеонга мынча дээн: «Тургаш, адаанда турлагже бадып халда, ону сээң холунче кирип берип тур мен. ¹⁰ А бир эвес халдаарындан коргар болзуңза, чалчаң Фура-биле кады баткаш кел, ¹¹ аңаа дайзынның чүну чугаалажып турарын дыңнап аар сен, оон сен дидимненип, холдарың быжый бээр, ынчан ол турлагже халдаар сен».

Гедеон чалчазы Фура-биле кады баткаш, турлагда шериглерниң мырыңай чанынга чеде берген. ¹² Мадианнар, амаликтер база өске чөөн аймактар шынаа сыңмас шартылаалар дег хөй чыглы берген турган, а оларның тевелери далай эриинде элезин дег санап четпес болган. ¹³ Гедеон чоокшулап чеде бергеш, дыңнаарга, оларның бирээзи өскезинге дүжүн мынча деп чугаалап турган: «Дүжүмде борбак арбай далганы мадиан турлаг иштинче чуглуп киргеш, майгынга үзерге, майгын барып дүшкеш, үрелип кагды». ¹⁴ Өскези демгизинге мынча деп харыылаан: «Ол дээрге өске чүү-даа эвес, а израильчи Иоастың оглу Гедеоннуң хылыжы-дыр; Бурган мадианнарны болгаш бүгү турлагны ооң холунче кирип берип турары ол-дур».

¹⁵ Гедеон дүштү болгаш ооң тайылбырын дыңнап алгаш, Дээрги-Чаяакчыга чалбарып тейлээн. Оон

ол израиль турлагже ээп чедип келгеш: «Туруңар! Дээрги-Чаяакчы мадиан турлагны силерниң холуңарже кирип берип тур!» – деп кыйгырган. ¹⁶ Гедеон 300 кижини үш бөлүккө үскеш, дайынчы бүрүзүңгө мыйыс эдски болгаш доңга тутсуп берген, а доңгалар иштинге оттуг кезектер кыпсып берген. ¹⁷ «Менче көрүп тургаш, мен ышкаш кылыңар! – деп, ол дайынчыларга дужааган. – Мен оларның турлааның кыдыыңга чеде бергеш, чүнү кылыр-дыр мен, ол хевээр кылыр силер: ¹⁸ мен мээң-биле кады чоруур бөлүк-биле мыйыс эдскилерни этси бээривиске, силер база дайынның турлаан бүзээлеп, мыйыс эдскилериңерни этсип: „Дээрги-Чаяакчы дээш база Гедеон дээш!“ – деп алгыржыр силер!»

¹⁹ Гедеон болгаш ооң-биле кады чүс кижитурлаг кыдыынче дүн ортузунда, таңныылдар чаа солушканда чеде бергеш, мыйыс эдскилерин этсип, холдарында тудуп чорааны доңгаларын буза шапкылапканнар. ²⁰ Ол дораан үш бөлүк эдскилерин деңге этсипкеш, доңгаларын буза шапкылапкан соонда, солагай холдарында оттуг кезектерин, оң холдарында мыйыс эдскилерин тудуп алган, оларын эдиспишаан, «Дээрги-Чаяакчының база Гедеоннуң хылыжы!» деп алгыржып туруп бергеннер.

²¹ Кижитурлап турлаг долгандыр бодунуң туружунга турган, а турлаг иштинде улус шупту аай-дедир маңнажып, алгыржып эгелээш, дезипкен. ²² 300 кижитурлап мыйыс эдскилерин этсип турар аразында, Дээрги-Чаяакчы турлаг иштинде бүгү улустуң хылыштарын бот-боттарыңче угландыр халдадыпкан. Бүгү шериг Бетшитта-Царерага чедир, Табват чанында Авел-Мехоланың кызыгаарыңче дезе берген. ²³ Израильдин Неффалим, Асир болгаш бүгү Манассия аймактарыңче кыйгы салырга, олар мадианнарны сүргеш чыдыпкан.

²⁴ Гедеон Эфрем дагларының бүгү девискээринче медээчилер чорудупкаш, кыйгы салган: «Мадианнарга уткуштур баткаш, оларның хемче баар оруун дозуңар, Иорданның кежиглерин Бет-Варага чедир эжелеңер!» Эфремчилер шупту чыылгаш, Иорданның кежиглерин Бет-Вара чедир эжелеп алганнар. ²⁵ Мадианнарның Олив болгаш Зив деп ийи баштыңчызы туттурган. Оливти Цур-Оливке, а Зивти Иекев-Зивке өлүргөн. Израильчилер мадианнарны улаштыр сүрүпкеннер, а Олив биле Зивтиң баштарын Иордан ындында Гедеонга эккеп берген.

8 Ынчан эфремчилер Гедеонга: «Чүге сен мадианнар-биле дайылдажырда, бисти кыйгырбадың, чүге ынчалдың?» – деп кедергей хорадап чедип келгеннер. ² Гедеон оларга мынча деп харыылаан: «Силерниң ам чаа кылганыңар хире мен чүнү кылдым? Авиезерниң чыгган хөй кат-чимизинге деңнээрге, Эфремниң чыып алганы арткан каттары дээр эвес бе? ³ Бурган мадиан

баштыңчылар Олив биле Зивти силерниң холуңарже кирип берген болгай, силерниң кылганыңар хире чүнү кылып шыдаан мен?» Кажан ол ындыг сөстөрни чугаалаарга, ынчан харын оларның сагыш-хөңнү оожургаан.

Гедеоннуң өжээн негээни

⁴ Гедеон болгаш ооң 300 дайынчызы Иорданга келгеш, ол чарыкче кеже берген. Олар дайыннарны сүрүп чорааш, могап шылай бергеннер. ⁵ Сокхоттуң чурттакчыларыңга келгеш, Гедеон: «Мээң улузумга каш борбак хлебтен берип көрүңер, олар могап шылай бердилер. Мен мадиан хааннар Зевей биле Салманның соондан сүрүп бар чор мен» – дээн.

⁶ Сокхоттуң чагырыкчылары аңаа мынча деп харыылаан: «Зевей биле Салманны тудуп алган эвес сен, чүге бис сээң шерииңни чемгерер уjurлуг бис?»

⁷ Гедеон оларга: «Ол дээш, Дээрги-Чаяакчы Зевей биле Салманны мээң холумче кирип бериптерге, силерниң мага-бодуңарны ховунуң теннери-биле болгаш хараган-биле хинчектеп кезедир мен» – дээн. ⁸ Оон ол Пенуэлче чеде бергеш, ооң чурттакчыларыңга база демги-ле делеглиг сөстөрни чугаалаан, ынчалза-даа Пенуэлдин чурттакчылары база сокхотчулар-биле дөмей харыылаан. ⁹ Ынчаарга Гедеон пенуэлчилерге база: «Тиилелгелиг эглип келгеш, суургаңарны үрөп бузуп кааптар мен» – дээн.

¹⁰ Зевей биле Салман чөөн чүктүң аймактарының бүгү аг-шерииңден арткан 15 000 хире дайынчызы-биле кады Каркорга турганнар, оларның хылыш тудуп шыдаар 120 000 шерии кырлып калган. ¹¹ Гедеон Новах болгаш Иогбеганың чөөн чүгүңде көшкүн улустуң оруу-биле эрткеш, сезиг чок турган дайыннарның турлаан чылча шапкан. ¹² Ийи мадиан хаан Зевей биле Салман дезипкеннер. Гедеон оларны сүрүп четкеш, тудуп алган, а оларның шерии тарадыр сывыртапкан.

¹³ Иоастың оглу Гедеон дайындан Херес деп арт таварып ээп келгеш, ¹⁴ Сокхоттуң чурттакчызы бир аныяк оолду тудуп алгаш, байысаарга, ол оол Гедеонга Сокхоттуң чеден чеди чагырыкчы болгаш баштыңчының аттарын бижип берген. ¹⁵ Оон Гедеон Сокхотка келгеш, ооң чурттакчыларыңга мынча дээн: «„Зевей биле Салманны тудуп алган эвес сен, чүге бис сээң шылап турупкан улузуңну чемгерер уjurлуг бис?“ дижип, мени кочулап турганыңар Зевей биле Салман бо-дур!» ¹⁶ Гедеон Сокхоттуң баштыңчыларын туткаш, оларны ховунуң теннери-биле болгаш хараган-биле{*} кезеткен. ¹⁷ Оон ол Пенуэлдин суургазын база үрегдеп бускаш, хоорайның эр улунун кыра шаап каан.

¹⁸ Гедеон Зевей биле Салмандан: «Силерниң Фаворга өлүрүп каапканыңар улус кандыг турган ийик?» – деп айтырган.

Демгилери аңаа: «Олар сээң-биле дөмей, кайызы-даа хаанның оолдары хевирлиг чорду» – деп харыылаан.

¹⁹ Гедеон: «Олар мээң акыларым, мээң авамның оолдары турган чүве. Дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: бир эвес силер оларны дириг арттырып каан болзуңарза, силерни өлүрбес ийик мен» – дээн. ²⁰ Оон ол бодунуң улуг оглу Иетерге: «Тургаш, бо ийини өлүрүп каавыт!» – дээн. Ынчалза-даа оглу ам-даа бичии болгаш, хылыжын уштурундан корга берген. ²¹ Ынчаарга Зевей биле Салман: «Ынчаарга сен бодуң бисти өлүрүп каавыт че. Сээң хире-шааң ол-ла ыйнаан» – дээннер. Гедеон Зевей биле Салманны өлүрүп каапкаш, оларның тевелериниң моюннарынга чораан чартык ай хевирлиг каасталгаларны ап алган.

Гедеоннуң өске ажил-херектери

²² Ынчан израильчилер Гедеонга мону чугаалааннар: «Сен бисти уштап-башкар, оон ук-салгалың бисти башкарзын, чүге дээрге сен бисти мадианнар холундан адырып каан сен».

²³ Гедеон оларга: «Мен-даа силерни башкарбас мен, мээң оглум-даа башкарбас, силерни Дээрги-Чаяакчы башкарзын» – деп харыылаан. ²⁴ Оон Гедеон: «Силерден чаңгыс дилег кылың. Дайзындан алган олчаңардан кижини бүрүзү меңээ бир-бир сыргадан бериңер» – дээн. (Дайзыннар измаилчилер болганда, оларга алдын сыргалар турган.)

²⁵ Израильчилер: «Ийе, бээр бис» – дишкеннер. Оон шывыг-хепти черге чаткаш, ынаар кижини бүрүзү бодунуң олчазындан бир-бир сырганы каап бергеннер. ²⁶ Чартык ай хевирлиг алдын каасталгаларны, өөктерни, мадиан хааннарның каас-коя хевин база оларның тевелеринге чораан алдын мончарларны санаваска безин, Гедеоннуң дилеп алганы чүгле алдын сыргаларның деңзизи 1700 °шекел болган. ²⁷ Гедеон ол алдындан эфод кылгаш, ону бодунуң хоорайы Офрага салып каан, а израильчилер ынаар барып, эфод-биле самыырап эгелээн. Ынчалдыр ол эфод Гедеонга болгаш ооң үре-салгалыңа четки апарган.

²⁸ Шак ынчаар мадианнар израильчилерге томаартып сөгүргеш, бажын ол-ла хевээр көдүрбейн барганнар, а Гедеоннуң назынының дургузунда дөртөн чыл иштинде израиль чер тайбыңчаан.

²⁹ Иоастың оглу Иероваал-Гедеон чана бергеш, бодунуң бажыңыңа чурттап турган. ³⁰ Ол бодунуң төрүдүп кааны чеден оолдуг турган, чүге дээрге ооң алган кадайлары хөй турган. ³¹ База Сихемге чурттап турган ооң кул-кадайы аңаа бир оолду божуп берген, Гедеон ону Авимелех деп адап каан.

³² Иоастың оглу Гедеон буурул баштыг кырган апаргаш өлгөн, ону Авиезерниң Офрада ачазы

Иоастың чевег-куюнда орнукшудуп каан. ³³ Гедеон өлүп каарга, израиль чон катап база самыырап, Ваалдың дүрзүлеринге мөгейип эгелээн болгаш Ваал-Веритти боттарыңа бурган кылдыр тургузуп алган. ³⁴ Израильчилер оларны долгандыр турар дайзыннарындан камгалап адырып чорааны Дээрги-Чаяакчыны уттупканнар. ³⁵ Ол ышкаш Иероваал-Гедеоннуң ук-салгалыңа ооң израиль чонга чедирген бүгү ачы-буяны дээш, энерел көргүспейн барганнар.

Авимелехтиң хаан апарганы

⁹ Иероваалдың оглу Авимелех Сихем хоорайда авазының акы-дуңмазы база бүгү төрөл бөлүү-биле мындыг чугаа кылган: ² «Сихемниң бүгү чурттакчыларыңа: „Силерни Иероваалдың чеден оглу шупту башкарарга дээре бе азы чаңгыс кижини башкарарга дээре бе?“ – деп тургаш, ынчаар сургап калыңар. Ынчангаш мен силерниң хан төрелиңер болурумну утпаңар».

³ Авимелехтиң даайлары ол сөстөрни Сихемниң бүгү чурттакчыларыңа чугаалап, оларны сургап каапкан, ынчангаш олар, «Ол бистиң төреливис-ле болгай» дишкеш, Авимелехтиң талазынче чайгыла бергеннер. ⁴ Сихемчилер аңаа Ваал-Вериттиң өргээзинден чеден °шекел мөңгүн берген, а Авимелех ооң-биле хоозун дүржөк улус хөлезилеп эдертип алгаш, чорупкан. ⁵ Авимелех Офрада ачазының бажыңынче чеде бергеш, бодунуң акы-дуңмаларын, Иероваалдың чеден оглун чаңгыс даш кырыңа өлүрүп каапкан. Иероваалдың чүгле хеймер оглу Иофам чаштына бергеш, дириг арткан.

⁶ Сихемниң база Бет-Миллонуң бүгү чурттакчылары ыдыктыг дуб чаныңа чыылгаш, Авимелехти боттарының хааны кылдыр чарлап алганнар.

⁷ Кажан ол дугайында Иофамга чугаалаарга, ол Гаризим дагның бажынче үне бергеш, ооң кырындан мынчаар алгырып чугаалаан: «Мени дыңнаңар, сихемчилер, ынчан силерни Бурган дыңнаар!»

⁸ Бир катап ыяштар боттарыңа хаан шилип тургузуп аар дээш, олива ыяжыңа: „Бистиң хаанывыс бооп көрөм!“ – дишкеннер.

⁹ Олива ыяжы оларга: „А бодумнуң үзүмнү – бурганнарны-даа, кижилерни-даа хүндүлээр үзүмнү канчаар мен? Өске ыяштарның кырыңа тергиидеп аар-ла дээш, үзүмнү моон соңгаар бербес мен бе?“ – деп харыылаан.

¹⁰ Ынчан ыяштар фиға ыяжыңа: „Сен бистиң хаанывыс бооп көрөм!“ – дишкеннер.

¹¹ Фиға ыяжы оларга: „А мээң чаагай чигирзиг чимистерим? Өске ыяштарның кырыңа тергиидеп аар-ла дээш, чимистеримни моон соңгаар бербес мен бе?“ – деп харыылаан.

¹² Оон ыяштар виноград сывыңа: „Сен бистиң хаанывыс бооп көрөм!“ – дишкеннер.

¹³ Виноград сывы оларга база-ла: „А мээң хандым, бурганнарны-даа, кижилерни-даа хөгледи хандым? Өске ыяштарның кырынга тергиидеп аарла дээш, бодумнуң хандымны моон соңгаар бербес мен бе?“ – деп харыылаан.

¹⁴ Адак соонда шупту ыяштар тенниг хараганга: „Сен бистиң хаанывыс бооп көрөм!“ – дишкеннер.

¹⁵ Хараган оларга мынча деп харыылаан: „Бир эвес силер шынап-ла мени хааныңар кылып ап турар болзуңарза, бээр кээп, мээң хөлегемге хоргадап алыңар, а бир эвес хоргадавас болзуңарза, теннеримден от хып үнгеш, Ливанның пөштерин өрттедиптер!“

¹⁶ Ынчангаш ам боданып көрүңер, Авимелехти хаан кылып алгаш, чөптүг болгаш шын кылган-дыр силер бе? Иероваалдың чедиргени ачы-буяны дээш, аңаа болгаш ооң үре-салгалынга буян-биле харыыладыңар бе? ¹⁷ Мээң ачам бодунуң амытынын харамнанмайн, силер дээш дайылдажып тургаш, силерни мадианнар холундан адырып кагды. ¹⁸ А ам силер мээң ачамның үре-салгалынга удур тура халып, ооң чеден оглун чаңгыс даш кырынга өлүргеш, ооң кулу херэеженниң оглу Авимелехти, бодуңарның төрелиңер боорга, хаан кылып алдыңар. ¹⁹ Бир эвес силер Иероваал-биле болгаш ооң салгакчылары-биле шын болгаш чөптүг кылган болзуңарза, Авимелехке өөрүңер-ле, а Авимелех база силерге өөрзүн. ²⁰ Бир эвес силерниң кылганыңар чөптүг, шынныг эвес болза, Авимелехтен от хып үнгеш, сихемчилерни болгаш Бет-Миллону өрттедипсин, база сихемчилерден болгаш Бет-Миллодан от хып үнгеш, Авимелехти өрттедипсин!»

²¹ Ооң соонда Иофам Беэр деп черже десе бергеш, аңаа акызы Авимелехтен каштынып чурттап турган.

Сихемниң болгаш Авимелехтиң буурааны

²² Авимелех израиль чонну үш чыл чагырып башкарган. ²³ Ынчалза-даа Бурган Авимелех биле сихемчилерге адаанзырак хөөннү чорудупкан, ынчангаш сихемчилер Авимелехке өскерлип, чагыртпастай берген. ²⁴ Иероваалдың чеден оглунуң төгүлген ханы дээш өжээн оларны өлүрген дуңмазы Авимелехтен-даа, Авимелехти бо өлүрүүшкүнге деткип, ооң холун быжыглап турган сихемчилерден-даа негеттинзин дээш, Бурган ынчаар кылган. ²⁵ Сихемчилер даглар кырынга Авимелехке удур дозуг кедеглер тургускулап алгаш, оларның чаны-биле эрткен-дүшкен кижилер бүрүзүн үптөп турганнар. Бо дугайында Авимелехке дыңнаткан.

²⁶ Сихемче Эведтиң оглу Гаал бодунуң акы-дуңмазы-биле база чедип келген, а сихемчилер аңаа ооргаланы бергеннер. ²⁷ Олар виноград шөлдеринге барып, джүдүн ажаап, виноградын сызып, хөглөп-байырлап, боттарының бурганының

өргээзинге баргаш, аңаа дойлап, Авимелехти бактап, кармап турганнар. ²⁸ Эведтиң оглу Гаал мындыг сөстөр чугаалап турган: «Авимелех дээрге кымыл ол? А Сихем дээрге чүл ол? Чүге бис Авимелехке чагыртыр ужурлуг бис? Ол дээрге Иероваалдың оглу-дур, а Зевул дээрге чүгле ооң томуйлап кааны дарга-дыр! Сихемниң үндезеликчизи Эмморнуң салгалдарынга чагыртып, бараан болуңар! А Авимелехке чүү дээш бараан боор бис? ²⁹ Бо чонну мээң холум башкарып турган болза! Авимелехти моон ойладыптар ийик мен». Оон: «Авимелех, шериин мөөңнээш, тулчуушкунче үн!» – деп алгырган.

³⁰ Хоорайның чагырыкчызы Зевул Эведтиң оглу Гаалдың бо сөстөрүн дыңнааш, килеңнеп үнген.

³¹ Ол кажар арга-биле Авимелехке медээчилер чорудупкаш, мындыг сөстөр дамчыткан: «Эведтиң оглу Гаал акы-дуңмазы-биле кады Сихемде чедип келген, ооң чонун сеңээ удур көдүрүп тур.

³² Ынчангаш сен бодуңуң улузуң-биле кады дүне тургаш, хоорай чанынга ховуга дозуг кедегден тургузуп каг. ³³ А эртен, хүн үнүп кээрге, хоорайже халдай бер. Ол үеде Гаал бодунуң улузу-биле хоорайдан сеңээ удур үнүп кээрге, олче холуңуң шыдаар-ла шаа-биле халдаар сен».

³⁴ Авимелех дүне бодунуң бүгү улузу-биле тургаш, Сихемниң чанынга дөрт бөлүк дозуг кедег тургузуп алган. ³⁵ Эртенинде Эведтиң оглу Гаал хоорайдан үнгеш, ооң хаалгазының чанынга турган, ынчан Авимелех бодунуң улузу-биле кедегден үнүп келген. ³⁶ Гаал ол улусту көрүп кааш, Зевулга: «Даг бажындан улус бадып кел чыдыр» – дээн.

Зевул аңаа: «Дагларның хөлегези сеңээ кижилер кылдыр көзүлген-дир» – дээн.

³⁷ Гаал катап база: «Көрөм, Табур-Эрецтен улус бадып кел чыдыр, а өске бир бөлүк Элон-Меоннимден кел чыдыр!» – дээн.

³⁸ Зевул аңаа: «„Авимелех дээрге кымыл ол, чүге бис аңаа бараан боор ужурлуг бис?“ деп турган аксы-сөзүң кайыл? Сээң дорамчылап турганың улус ол-дур, ам барып олар-биле тулуш че!» – дээн.

³⁹ Гаал ынчан сихемчилерни баштап алгаш, Авимелех-биле тулушкан. ⁴⁰ Авимелех оларны ойтур шапкаш, хоорайның хаалгазынга чедир сүрүп, хөй кижини кырып каан. ⁴¹ Ооң соонда Авимелех Арумага туруп алган, а Зевул Гаалды болгаш ооң акы-дуңмазын Сихемден үндүр сывыртапкан.

⁴² Даартазында сихемчилер хоорайдан шөлдеринче үнүп келген, ол дугайында Авимелехке дыңнадыг келген. ⁴³ Ол бодунуң шериин үш бөлүккө үскеш, шөлдерге дозуг кедеглер тургузуп каан. Сихемчилерниң хоорайдан үнүп келгенин көрүп кааш, оларже халдааш, чылча шапкан. ⁴⁴ Авимелех бодунуң бөлүү-биле хоорайның хаалгазынче халдап турда, өске ийи бөлүк шөлдерге үнүп келгеннерже халдап, оларны кыра шаап турган. ⁴⁵ Авимелех хоорайга удур ол

хүн хүнзедир тулушкаш, ону эжелеп алгаш, аңаа турган чонну кырып каапкан. Оон ол хоорайны үрегдеп бускаш, ол черге дус чажып каан.

⁴⁶ Сихемниң суургазынга турган бүгү улус ол дугайында дыңнап кааш, Эл-Вериттиң өргээзиниң быжыглалдыг черинче чоруй барган. ⁴⁷ Сихемниң суургазынга турган улус шупту ында чыглы берген деп Авимелехке дыңнадырга, ⁴⁸ ол бодунуң улузун шуптузун эдерттип алгаш, Селмон дагның кырынче үнүп келген. Аңаа келгеш, Авимелех балды-биле ыяш будуктары одура шапкылап алгаш, эктинге салгаш, бодунуң улузунга: «Мээң чүнү кылып турарымны көрдүңер, ам силер база дүрген ынчаар кылыңар!» – дээн. ⁴⁹ Ынчан оларның кижиги бүрүзү будуктар одура шапкылап алгаш, Авимелехтиң соондан баргаш, быжыглалдыг черниң чанынга от салгаш, ол черни өрттедипкен. Аңаа турган сихемчилер – муң хире эр болгаш херээжен улус дөгере өлүп калган.

⁵⁰ Ооң соонда Авимелех Тевецке чеде бергеш, ол хоорайны бүзээлээш, эжелеп алган. ⁵¹ Хоорайның ортузунга быжыг суурга турган, хоорайның бүгү эр, херээжен чурттакчылары шупту ынаар дезе бергеш, иштинден дугланып алгаш, суурганың кырынче үне бергеннер. ⁵² Авимелех ол суурганы бүзээлеп алгаш, өрттедиптер дээш, ооң эжииниң чанынче чеде берген. ⁵³ Ынчан бир херээжен Авимелехтиң бажынче хол дээрбезиниң бузундузун октапкаш, ооң бажының сөөгүн оя шаапкан. ⁵⁴ Авимелех дораан бодунуң чепсек дажыглакчызы оолду кыйгырыпкаш: «Улус мени херээженге өлүрткен дивес кылдыр, хылыжың ужулгаш, мени өлүрүп каг!» – деп дужааган. Ол оол Авимелехти хылыжы-биле өттүр шанчып өлүрүп каан. ⁵⁵ Авимелехтиң өлүп калганын көргөш, израильчилер тарап чана берген.

⁵⁶ Бодунуң чеден акы-дуңмазын өлүрүп, ачазынга удур кылган кем-херээ дээш, Авимелехти Бурган ынчаар шиидип каан. ⁵⁷ Ол ышкаш сихемчилерниң кылган кемниг үүлгедиин Бурган оларның боттарының баштарынче кудупкан. Иероваалдың оглу Иофамның каргыжы оларга ынчаар четкен.

Тола болгаш Иаир

10 Авимелехтиң соонда Иссахарның аймаандан Додонуң оглунуң оглу, Фуаның оглу Тола Израильдиң камгалакчызы апарган. Ол Эфрем дагларында Шамирге чурттап турган. ² Тола израиль чонну чээрби үш чыл иштинде баштап келген. Ол чок апаарга, ону Шамирге ажаап каан.

³ Ооң соонда Галаад чурттуг Иаир израиль чонну чээрби ийи чыл дургузунда баштап келген. ⁴ Иаир үжен оолдуг турган, а ол оолдары үжен элчигенниг база үжен хоорайлыг турган. Галаадта турар ол хоорайларны амдыгаа чедир «Иаирниң хоорай-суурлары» деп адаар. ⁵ Иаир чок апаарга, ону Камонга орнукшудуп каан.

Аммон болгаш филистим дарлаашкыннар

⁶ Израильчилер Дээрги-Чаяакчының мурнунга бужар-бак херектер үүлгедирин уламчылап турган. Олар Ваал болгаш Астартаның дүрзүлеринге, арамейлерниң, сидончуларның, моавтарның, аммоннарның база филистимнерниң бурганнарынга чүдүп, оларга бараан бооп турган, а Дээрги-Чаяакчыны каапкаш, Аңаа бараан болбайн турганнар. ⁷ Дээрги-Чаяакчы израиль чонга килеңнээш, ону филистимнерниң болгаш аммоннарның холунче кирип берипкен. ⁸ Ол чылын олар израильчилерни чылча шапкаш, Иорданның чөөн чарында Галаадта амор черде чурттап чоруур бүгү израильчилерни он сес чыл дургузунда дарлап келгеннер. ⁹ Ол ышкаш аммоннар Иуда, Вениамин болгаш Эфремниң аймактары-биле дайылдажыр дээш, Иорданны кеже бергеш, израильчилерни аажок кызгадап келген.

¹⁰ Ынчан израильчилер Дээрги-Чаяакчыны кыйгырып: «Сээң мурнуңга бачытты үүлгеттивиси! Бодувустуң Бурганывысты каггаш, Ваалдың дүрзүлеринге чүдүп, бараан бооп турдувус» – деп дуза дилээннер. ¹¹ Дээрги-Чаяакчы израильчилерге мынча деп харыылаан: «Египет, амор, аммон, филистим чоннар, ¹² сидончулар, амаликтер база маоннар силерни дарлап чоржук чоп, а кажан силер Менден дуза дилеп, Мени кыйгырарыңарга, Мен силерни оларның холундан адырып чорбаан ийик мен бе? ¹³ А силер Мени каггаш, хары бурганнарга чүдүп, бараан бооп эгеледиңер; ол дээш моон соңгаар силерни камгалавас мен. ¹⁴ Баргаш, шилип алганыңар бурганнарны кыйгырыңар, бо кызгадал үезинде силерни олар камгалазын!»

¹⁵ Израильчилер Дээрги-Чаяакчыга: «Бачытты кылдывыс, бисти канчаарыңны Бодуң бил, чүгле ам бисти камгалап каап көр!» – дишкеннер. ¹⁶ Олар хары бурганнардан ойталааш, чүгле Дээрги-Чаяакчыга чүдүп, бараан бооп эгелээн. Ынчан Израильдиң хинчек-човулаңын көргөш, Дээрги-Чаяакчының сеткил-чүрээ чыырлыш кынган.

¹⁷ Аммон чон чыылгаш, Галаадка турлагланып алган, а израильчилер база чыылгаш, Мицпага турлагланып алган. ¹⁸ Галаадчылар болгаш оларның нояннары: «Аммоннарга удур дайынче бисти баштап кирир кижиги бүгү Галаадты чагырып башкарар!» – дижип турганнар.

Иеффай

11 Галаадчы Иеффай күштүг-шыырак дайынчы турган. Ол самыын-садар херээженниң Галаад деп кижиден божаан оглу чүве-дир. ² А Галаадтың бодунуң кадайы база аңаа оолдар божуп берген турган. Ол оолдар өзүп-доругуп келгеш,

Иеффайга: «Сен бистиң ачавыстың салгакчызы эвес-тир сен, чүге дээрге сен өске херэеженниң оглу-дур сен» – дээш, ону үндүр сывыртапканнар. ³ Иеффай ол акы-дуңмаларындан дескеш, Тов деп черге чурттай берген; ону долгандыр дүржок улус чыгылып, аңаа баштадып алган.

⁴ Элээн үе эрткенде, аммоннар израиль чон-биле дайылдажып эгелээн. ⁵ Аммоннар биле израильчилерниң аразында дайын болуп турар үеде, Галаадтың баштыңнары Товтан Иеффайны ап аар дээш келгеннер. ⁶ Олар Иеффайга: «Келгеш, бистиң шеривистиң баштыңы бол, ынчан бис аммоннар-биле дайылдажыр бис» – дигеннер.

⁷ Иеффай Галаадтың баштыңнарынга: «Силер мени көөр хөңнүңер чок тургаш, ачамның бажыңындан үндүр сывыртаптыңар чоп. Ам кээп, кызгадалга таваржы бергеш, чүге меңээ чедип келдиңер?» – дээн.

⁸ Галаадтың баштыңнары Иеффайга: «Сени аммоннарга удур дайынче бисти баштазын, бүгү галаадчыларның чагырыкчызы болзун дээш, келгенивис бо» – дигеннер.

⁹ Иеффай олардан: «Бир эвес силер мени аммоннар-биле тулушсун дээш эгидип аарыңарга, Дээрги-Чаяакчы меңээ тиилелгени хайырлаар болза, силерниң чагырыкчыңар бооп артып каар мен бе?» – деп айтырган.

¹⁰ Галаадтың баштыңнары Иеффайга: «Сээң чугаалааның ёзугаар кылыр бис дээрзинге Дээрги-Чаяакчы бистиң аравыска херечи болзун!» – деп аазааннар.

¹¹ Иеффай Галаадтың баштыңнары-биле кады чорупкан, ынчан чон ону бодунуң чагырыкчызы болгаш шериг баштыңы кылып алган; ынчан Иеффай бодунуң негелдезин Мицпага Дээрги-Чаяакчының мурнунга катап база чугаалаан.

¹² Оон Иеффай аммон хаанче элчиннер чоруткаш: «Бистен чүнү күзеп тур сен, чүге бистиң черивисче дайын-чаалыг чедип келдиң?» – деп дамчыткан.

¹³ Аммон хаан Иеффайның элчиннеринге: «Израильчилер Египеттен үнүп чоруп тура, бистиң черивисти – Арнон хемден тура, Иавок болгаш Иордан хемнерге чедир эжелеп алдылар. Ам черивисти эп-чөп-биле эгидип бериңер!» – деп дамчыткан.

¹⁴ Иеффай бодунуң элчиннерин аммон хаанче катап база чоруткан. ¹⁵ Олар аңаа баргаш, Иеффайның мындыг сөстөрүн дамчыткан: «Израиль чон моав-даа, аммон-даа черни хунаап эжелеп албаан. ¹⁶ Израильчилер Египеттен үнгеш, ээн ховулап Кызыл далайже чорупкаш, Кадеске чеде бергеннер. ¹⁷ Оон израильчилер Эдомнуң хаанынче элчиннер чоруткаш: „Биске силерниң чериңер таварыштыр эрте бээрин чөпшээреп көрүңер“ – деп дилээннер, ынчалза-даа Эдомнуң хааны чөпшээревээн; олар элчиннерин Моавтың хаанынче база чоруткан, ынчалза-даа ол база

чөпшээревейн барган, ынчангаш израильчилер Кадеске артар ужурга таварышкан.

¹⁸ Израильчилер оон шимчеп үнгеш, Эдомну болгаш Моавты ховулап оюп эрткеш, Моавтың чөөн талакы кыдыг-кызыгаарынга келгеш, Арнон хемниң ындынга турлагланып алганнар; олар Моавтың девискээринче кирбээннер, чүге дээрге Арнон Моавтың кыдыг-кызыгаары-ла болгай.

¹⁹ Оон израильчилер Эсевонга амор чонну чагырып турган Сигон хаанче элчиннер чоруткаш: „Биске силерниң чериңер таварыштыр бодувустуң чуртувусче эрте бээрин чөпшээреп көрүңер“ – деп дилээннер. ²⁰ Ынчалза-даа Сигон израильчилерге бүзүревейн, ойталааш, бодунуң бүгү шерийн чыггаш, Иаацага турлагланып туруп алгаш, израильчилер-биле тулушкан. ²¹ Ынчан Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы Сигонну болгаш ооң чонун израильчилерниң холунче кирип бериптерге, израильчилер оларны чылча шапкан; шак ынчаар израиль чон аңаа чурттап турган аморларның бүгү черин ээлеп алган. ²² Олар Арнондан тура, Иавокка чедир, ээн ховудан тура Иорданга чедир бүгү амор черни ээлеп алганнар.

²³ Шак ынчаар Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы аморларны сывыртапкаш, оларның черин Бодунуң израиль чонунга берген, ам силер ону хунаап аар деп тур силер бе? ²⁴ Бодунуң бурганыңар Хамостуң силерге берген черин ээлеп, эдилеп чоруур эвес силер бе? А бис база бодувустуң Бурганывыс Дээрги-Чаяакчының биске берген черин эдилеп, ээлеп чор бис.

²⁵ Моавтың хааны Сепфорнуң оглу Валактан дээредээн чүң барыл? А ол израиль чон-биле бактажып, дайылдажып чоржук бе?

²⁶ Израильчилер Эсевонда болгаш ооң чоок-кавызында хоорай, суурларда, Ароерде болгаш ооң чоок-кавызында хоорай, суурларда база Арноннуң эрийн дургаар бүгү хоорайларда 300 чыл чурттап турар; чүге ооң мурнунда бо черни эгидип аар дивейн турган силер? ²⁷ Силерниң мурнуңарга бистиң буруувус чок, а силер бисче дайын-чаалыг чедип кээп, биске багай чүве кылып тур силер. Ынчангаш ам Шииткекчи Дээрги-Чаяакчы израильчилер биле аммоннарның аразында маргылдааны шын шиидип кагзын! »

²⁸ Ынчалза-даа аммон хаан Иеффайның дамчытканы бо сөстөрни тооп дыңнавайн барган.

Иеффайның даңгыраа

²⁹ Ол үеде Иеффайны Дээрги-Чаяакчының Сүлдези бүргеп алган. Иеффай Галаадты болгаш Манассияның черин эрткеш, Галаадта Мицпаны таварааш, аммоннарже чеде берген. ³⁰ Ынчан Иеффай Дээрги-Чаяакчыга даңгырак берип, мынча деп аазаан: «Бир эвес Сен аммоннарны мээң холумче кирип бериптер болзуңза, ³¹ аммоннардан амыр-менди дедир чанып кел чыдырымда, бажыңымның хаалгазындан меңээ

уткуй баштай үнүп келген амытанны Сеңээ бүрүн өрттедир өргүл кылдыр салыр мен». ³² Оон Иеффай аммоннарже халдааш, чаалашкан, а Дээрги-Чаяакчы оларны ооң холунче кирип берипкен.

³³ Дээрги-Чаяакчы оларның Ароерден тура, Миннифке чедир чээрби хоорай-суурун, барык-ла Авел-Керамимге чедир чылча шаптыртып, дыка улуг аштырышкынга таварыштырган, ооң соонда аммон чон израильчилерниң мурнунга томаарып чагырткан.

³⁴ Иеффай Мицпаже чанып кээрге, аңаа уткуй ооң уруу тимпан соктап, самнап хөглөп үнүп келген; ол ооң чаңгыс уруу турган, ооң оон өске оглу-даа, кызы-даа чок турган. ³⁵ Уруун көрүп кааш, ол качыгдалдан хевин ора тырткаш: «Ох, мээң уруум, мени ат кылдың! Мени хай-халапче чыгадыптың! Мен Дээрги-Чаяакчыга аксы-сөзүм берген болгай мен, ам оон ойталап шыдавас мен!» – деп алгырып үнген.

³⁶ Уруу аңаа мынча деп харыылаан: «Ачай, Дээрги-Чаяакчының мурнунга аксы-сөзүң берген болганыңда, Аңаа аазааның ёзугаар мээң-биле кыл: чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы аммон дайзыннарыңдан сээң өжээниң негеп берген-дир».

³⁷ Оон ол адазынга: «Чүгле мындыг дилээм бар: ийи ай иштинде манап көр; мен өөрүм уруглар-биле дагларже баргаш, өгленмээн бооп артканымның ажыын ажып, олар-биле кады ыглап аайн» – дээн.

³⁸ Иеффай уруунга: «Бар че» – дээш, ону ийи ай иштинде салыпкан. Уруу бодунуң өөрү уруглар-биле дагларже баргаш, өгленмээн бооп артканының ажыын ажып ыглап алган. ³⁹ Ийи ай эрткенде, ол ачазынче эеп чедип келген, а ачазы аазааны ёзугаар ол-ла хевээр өг-бүле тутпайн барган уруунга хамаарыштыр бодунуң даңгыраан күүсеткен.

Оон эгелээш, Израильге мындыг чаңчыл тыптып келген: ⁴⁰ Израильдин кыс уруглары чылдың-на дөрт хонук иштинде өскээр чоруй баргаш, галаадчы Иеффайның уруун сактып, ооң ажыын ажып ыглажыр апарган.

Иеффайның эфремчилер-биле дайылдашканы

12 Эфремчилер чыгып алгаш, Цафонче чедип келгеш, Иеффайга: «Аммоннар-биле чаалажып чоруурда, бисти чүге кыйгырып албадың? Ол дээш сени болгаш сээң бажыңыңны өрттедиптер бис!» – дээннер.

² Иеффай оларга мынча деп харыылаан: «Мээң болгаш мээң чонум-биле аммоннарның аразынга улуг адаан үндү, мен силерни кыйгырып турдум, ынчалза-даа силер мени камгалавайн бардыңар.

³ Силер мени камгалавас-тыр силер деп билгеш, бодунуң амы-тынымны айыылга чыгадып, аммоннар-биле чаалажып чоруптум, а Дээрги-Чаяакчы оларны мээң холумче кирип берипти. Ам кээп, чүге менче дайын-чаалыг чедип келдиңер?»

⁴ Оон Иеффай галаадчыларын шуптузун чыггаш, эфремчилер-биле чаалашкан. Галаадчылар ынчан эфремчилерниң шериин чылча шапкаш: «Силер эфремчилер – дезикчилер-дир силер, Галаад – Эфрем биле Манассияның аразында чүве-дир» – дижип турган.

⁵ Галаадчылар эфремчилерниң оруун дозуп, Иорданның кежиглерин дуй туруп алган. Дезип үнген эфремчилерниң кайы-бирээзи аңаа келгеш: «Ол чарыкче жеке бээрин чөпшээреп көрүңер» – деп дилээрге, галаадчылар: «Сен эфремчи эвес сен бе?» – деп айтырып турган. Келген-не киж: «Чок» – деп харыылап турган. ⁶ Ынчаарга галаадчылар: «„Шибболет“ деп көрем» – деп турганнар, а олар шын адап шыдавас болгаш, «Сибболет» деп турганнар. Галаадчылар ынча дээн киж: бүрүзүн туткаш, Иорданның кежииниң чанынга өлүрүп турган. Ынчаар ол үеде эфремчилерниң 42 000 кижизи кырылган.

⁷ Галаадчы Иеффай израиль чонну алды чыл иштинде баштап келген. Кажан Иеффай чок апаарга, ону Галаадтың бир хоорайынга орнукшудуп каан.

Ибцон, Элон болгаш Авдон

⁸ Ооң соонда Вифлеемден Ибцон израиль чонну баштап эгелээн. ⁹ Ол үжен оолдуг, үжен кыстыг турган. Уругларын өске аймактарже ашакка берип, а үжен оглунга база өскээртен үжен уругну кадай кылдыр эккеп берип, өглөп-баштап каан. Ибцон израиль чонну чеди чыл дургузунда баштап келген. ¹⁰ Ол чок апаарга, ону Вифлеемге орнукшудуп каан.

¹¹ Ооң соонда завулончу Элон Израильдин баштыңчызы бооп, израиль чонну он чыл дургузунда баштап келген. ¹² Завулончу Элон чок апаарга, ону Завулоннуң черинде Айалонга орнукшудуп каан.

¹³ Ооң соонда Гиллелдин оглу, Пирафон чурттуг Авдон израиль чоннуң баштыңчызы апарган. ¹⁴ Ол дөртөн оолдуг, а ол оолдары үжен оолдуг турган; олар шупту чеден элчиген мунуп алгаш чоруур турган. Израильди ол сес чыл баштаан.

¹⁵ Гиллелдин оглу, пирафончу Авдон чок апаарга, ону Эфремниң черинде амалик чоннуң чурттап чораан даглыг черинде Пирафонда орнукшудуп каан.

Самсоннуң төрүттүнгени

13 Израильчилер Дээрги-Чаяакчының мурнунга бужар-бак херектер үүлгедирин уламчылап турганнар, ынчангаш Дээрги-Чаяакчы оларны филистим чоннуң холунче дөртөн чыл иштинде кирип берипкен. ² Ол үеде Дан аймактыг, Цора чурттуг Маной деп аттыг бир киж: чурттап чораан, ооң кадайы ажы-төл төрүвес болган. ³ Дээрги-Чаяакчының төлээзи ол херээженге көстүп келгеш,

мынча деп чугаалаан: «Сен төл төрүүр салым чок болгай сен, ынчалза-даа ам иштелгеш, оол божуур сен. ⁴ Көрдүң бе, мону сагы: арага-даа, өске-даа эзиртир суксун ишпе база кандыг-даа арыг эвес чем чиве. ⁵ Иштелгеш, оол божуптарыңга, ол оол бажының дүгүн таарып, чүлүвес ужурлуг, ол чүл дээрге, оглуң уруг савазынга тургаш-ла, Бурганга бараалгаткан назорей кижиге болур; ынчангаш ол израиль чонну филистимнерниң холундан адырып, камгалап эгелээр».

⁶ Ол херээжен ашаанга келгеш, мынча дээн: «Меңээ Бурганның кижизи кээп чорду, ол дээрниң төлээзи дег аажок түрлүг хевир-шырайлыг болду. Мен ооң кайыын келгенин айтырбадым, а ол меңээ ат-сывын адап бербеди. ⁷ Ол меңээ: „Иштелип-саатталгаш, оол божуур сен, ынчангаш арага-даа, өске-даа эзиртир суксун ишпе база кандыг-даа арыг эвес чем чиве, оглуң уруг савазынга турар үезинден эгелээш, өлгүжеге чедир Бурганның назорей кижизи болур“ – дидир».

⁸ Маной Дээрги-Чаяакчыга мөргүп тейлээш: «О, Дээргим, Сээң чоруткан медээчиң биске катап база келгеш, ам төрүттүнер оолду канчаарывысты биске өөредип каап көрзүн» – деп дилээн. ⁹ Бурган Манойнуң дилээн дыңнап каан, ынчангаш Бурганның төлээзи ооң кадайынга база катап чедип келген. Ынчан ол херээжен шөлге турган, а ашаа Маной ооң чанынга турбаан. ¹⁰ Манойнуң кадайы ол-ла дораан ашаанга маңнап четкеш, аңаа дыңнадып: «Меңээ чоокта кээп чораан кижиге катап база чедип келди» – дээн.

¹¹ Маной кадайын эдерип, ол кижиге чеде бергеш: «Мээң кадайым-биле чугаалажып турган кижиге сен сен бе?» – дээн.

Ол: «Ийе, мен-дир мен» – дээн.

¹² Маной: «Сээң сөзүң бүде бээрге, оглууска хамаарыштыр чүнү сагыыр ужурлуг бис?» – деп айтырган.

¹³ Дээрги-Чаяакчының төлээзи мынча деп харыылаан: «Сээң кадайың аңаа чугаалааным бүгү чүүлдерден оваарнып чорзун. ¹⁴ Виноград сывының бүдүрүп турары чүнү-даа чивезин, арага-даа, өске-даа эзиртир суксун ишпезин, кандыг-даа арыг эвес чем чивезин – сээң кадайыңга чагып кааным чүүлдерни дөгезин сагып чорзун».

¹⁵ Ынчан Маной Дээрги-Чаяакчының төлээзинге: «Маңаа бичии манап көр, бис сеңээ анай дөгери, сөңнээли» – дээн.

¹⁶ Дээрги-Чаяакчының төлээзи Манойга: «Мени манадып аарыңга-даа, сээң чемиңни чивес мен, а бир эвес сен Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүл кылыксап турар болзуңза, кыл че» – дээн. А Маной бо дээрге Дээрги-Чаяакчының төлээзи-дир деп билбээн.

¹⁷ Ынчангаш Маной Дээрги-Чаяакчының төлээзинден: «Сээң адың кымыл? – деп айтырган. – Кажан сээң сөзүң бүде бээрге, бис сээң адыңны алдаржыдар бис».

¹⁸ Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчының төлээзи: «Мээң адымны айтыргаш канчаар сен, ол кайгамчык ат-тыр» – дээн.

¹⁹ Ынчан Маной анайын болгаш далган-тараа өргүлүн алгаш, даш кырынга бүрүнү-биле өрттедип, Дээрги-Чаяакчыга өргүлүн кылган, а Ол, Маной биле ооң кадайы көрүп турда, кайгамчык чүүлдү кылган: ²⁰ кажан оттуң чалбыыжы өргүл дажындан дээрже өөскүп үнүп эгелээрге, Дээрги-Чаяакчының төлээзи ол чалбыыш-биле кады дээрже көдүрлүп үне берген. Маной биле ооң кадайы ону көргеш, черже доңгая кээп дүшкеннер. ²¹ Дээрги-Чаяакчының төлээзи Маной биле ооң кадайынга ол-ла хевээр көзүлбестей берген, ынчан Маной ол дээрге Дээрги-Чаяакчының төлээзи-дир деп билип каан. ²² Маной кадайынга: «Ам өлгенивис ол-дур, чүге дээрге бис Бурганны көрдүвүс!» – дээн. ²³ А кадайы аңаа: «Бир эвес Дээрги-Чаяакчы бисти өлүрүксээн болза, Ол бистиң холуванан демги өргүлдерни албас, бистиң көргөн чүүлдеривисти-даа көргүспес, ындыг чүүлдерни бо үеде биске ажыдып бербес турган» – деп харыылаан.

²⁴ Оон ол херээжен оол божааш, ону Самсон деп адап каан. Оол өзүп-доругуп орган, а Дээрги-Чаяакчы аңаа Бодунуң ачы-буянын хайырлап турган. ²⁵ Дээрги-Чаяакчының Сүлдези Самсоннуң иштинге бир дугаарында, кажан ол Цора биле Эштаолдуң аразында Даның турлаанга турда, хөделип эгелээн.

Самсоннуң кудазы болгаш тывызы

14 Бир катап Самсон Тимна деп черге барып чорааш, аңаа бир филистим кыс көрүп каан. ² Оон чанып келгеш, ачазы биле авазынга: «Тимнаже барып чорааш, аңаа бир филистим кыс көрдүм, ону меңээ кадай кылдыр ап бериңер» – дээн. ³ Авазы биле ачазы аңаа: «Сээң бодуң хадуңмаң аразында, бодуң чонуңда кыстар чок бе, чүге ол кыртыжап демдектетпээн филистимнерден кадай алыр сен?» – дээннер. Самсон ачазынга: «Меңээ кадай кылдыр ол уругну ап бер, ол меңээ таарышты» – дээн. ⁴ Ооң ава-ачазы бо бүгү Дээрги-Чаяакчының күзели-биле бооп турар дээрзин, Ол филистимнерни кезедир деп турар дээрзин билбээннер. Ол үеде филистимнер израиль чонну чагырып турган.

⁵ Самсон ада-иези-биле кады Тимнаже чорупкан, а кажан олар Тимнаның виноград шөлдериниң чанынга чеде бээрге, Самсонга уткуй аныяк арзылаң ырланып кел чыткан. ⁶ Самсонче Дээрги-Чаяакчының Сүлдези бадып кээп, ол чепсек чок хол даяң боду арзылаңны анай ышкаш үзе-чаза тыртып каапкан. Чүнү кылганын ол ачазынга-даа, авазынга-даа ыттаваан.

⁷ Самсон Тимнага келгеш, демги херээжен-биле чугаалашкаш, аңаа таарзынган. ⁸ Элээн каш

хонганда, ол демги херээженни ап аар дээш катап база чорупкаш, орук ара мындаагы арзылаңның сегин көрүп көөр дээш чеде берген; арзылаңның сегинде арылар уязы болгаш ары чигири бар болган. ⁹ Ол ары чигирин ап алгаш, орук ара чип чорааш, ада-иезинге келгеш, оларга бээрге, олар база чип турган, а Самсон оларга ары чигирин арзылаңның сегинден ап алганының дугайында ыттаваан.

¹⁰ Шак ынчаар ооң ачазы демги аныяк кыстың бажыңыга чеде берген, Самсон аңаа душтук оолдарның чаңчылы ёзугаар дой кылган.

¹¹ Самсонну көргөш, бажың ээлери аңаа кады дойлаар өңнүктөр кылдыр үжен кижини чалап берген. ¹² Самсон демги өөрүнгө мынча дээн: «Силерге тывызык салыйн, бир эвес силер дойнуң болуру чеди хонук иштинде ооң харыызын тыптар болзуңарза, силерге үжен чуга хөйлөң болгаш солуп кедер өске үжен хеп бээр мен. ¹³ Бир эвес тыппас болзуңарза, силер меңээ үжен чуга хөйлөң болгаш солуп кедер үжен хеп бээр силер».

Олар аңаа: «Тывызыңны чугаала че, бис дыңнаалы» – дээн.

¹⁴ Самсон мындыг тывызык салган:

«Чип чораан чүведен чиир чүве үнген, чигирзиг чүүл күштүг чүүлден үнген».

Демгилери үш хонук иштинде ол тывызыктың харыызын тып чадап кааннар. ¹⁵ Дойнуң дөрт дугаар хүнүндө олар Самсоннуң кадайына: «Тывызыктың харыызын ашааңны көгүдүп тургаш, айтырып ал, оон башка бис сени ачаңның бажыңы-биле катай өрттедиптер бис! Силер бисти үптөп-тонаар дээш чалап алган эвес силер» – дээннер.

¹⁶ Самсоннуң кадайы ооң мурнунга ыглап-сыктап тура: «Сен меңээ ынак эвес, мени көөр хөңнүң чоктур, сен мээң чонумнуң оолдарына тывызык салгаш, ооң харыызын меңээ айтып бербес-тир сен» – дээн.

Самсон аңаа: «Ооң харыызын ада-иемге безин чугаалаваан мен. Таанда-ла барып-барып сеңээ айтып бээр мен бе?» – деп харыылаан. ¹⁷ Кадайы ооң мурнунга дойнуң чеди хонуунуң дургузунда ыглап-сыктап келген, а чеди дугаар хүнүндө Самсон, кадайының ээрежири кончуг боорга, тывызыктың харыызын айтып берген. А кадайы ону бодунуң чонунуң оолдарына чугаалап берипкен.

¹⁸ Ынчангаш чеди дугаар хүнде хүн ажар мурнунда хоорайжылар Самсонга: «Ары чигиринден артык чигирзиг чүү барыл, арзылаңдан артык күштүг чүү барыл» – деп харыылааннар.

Самсон оларга: «Бир эвес силер мээң инээм-биле чер аңдарбаан болзуңарза, мээң тывызымының харыызын тыппас турган силер» – дээн. ¹⁹ Ол үеде Дээрги-Чаяакчының Сүлдези Самсоннуң кырынче бадып келген, ынчангаш ол Аскалонче баргаш,

үжен филистимни өлүрүп үптээш, хеп-сынын тывызыкты тыпканнарга үлеп берипкен. Оон ооң килеңи кыптыгып келген болгаш ол ачазының бажыңынче чана берген. ²⁰ А Самсоннуң кадайы ооң-биле кады дойлап турган өңнүктөриниң бирээзинге ашакка барып алган.

Самсоннуң филистимнерден өжээн негээни

15 Элээн үе эрткенде, кызыл-тас ажаалдазының үезинде, Самсон анай ап алгаш, кадайына ужуражыр дээш чеде берген. Ол баргаш: «Кадайымның өрээлинче кирерим ол» – дээрге, кадайының ачазы ону киирбейн барган.

² Каты аңаа: «Мен сени ону көөр хөөн чок апарган деп бодадым, ынчангаш ону сээң өңнүүңге бериптим; ынчалза-даа ооң дуңмазы бар, ол оон-даа артык, ооң орнунга дуңмазын кадай кылдыр ап ап көрөм» – дээн.

³ Ынчалза-даа Самсон: «Бо удаада мен филистимнерге хора халдадыр болзумза, оларның мурнунга актыг мен» – дээн. ⁴ Самсон оон чорааш, 300 дилги тудуп алгаш, оларны ийи-ийи кылдыр кудуруктарындан кожа шарааш, оларның аразына оттуг кезектер чыпшыр баглап каан. ⁵ Оон ол дилгилерни филистимнерниң шөлдеринче салыпкаш, оларның хөпээнерин болгаш ажааттынмаан тараазын, виноград болгаш олива садтарын өрттедипкен.

⁶ Филистимнер: «Ону кым үүлгетти?» – деп айтырарга, улус: «Тимна чурттуг кижиниң күдээзи Самсон ынчанган, чүге дээрге ол кижини Самсоннуң кадайын өске кижиге берипкен» – дишкеннер. Филистимнер баргаш, ол херээженни болгаш ооң ачазын өрттедипкен. ⁷ Самсон оларга: «Силер ындыг болганыңарда, мен силерден өжээним негеп аар мен, чүгле ынчан оожургаар мен» – дээн. ⁸ Самсон ол филистимнерни кыра шапкаш, Этам дээр туруг-хаяның кашпалына барып туруп алган.

⁹ Филистимнер Иудеяге чеде бергеш, Лехи деп черге турлагланып туруп алган. ¹⁰ Ынчан иудейлер: «Чүү дээш биске удур дайын-чаалыг чедип келдиңер?» – деп айтырган.

Филистимнер оларга: «Бис Самсонну тудуп хүлүп алгаш, ооң биске удур багай чүве кылганы дээш харыы негеп келдивис» – деп харыылаан.

¹¹ Ону дыңнааш, 3000 иудей Этам туругнуң кашпалына чеде бергеш, Самсонга: «Филистимнер бисти чагырып турар деп билбес эвес сен, чүге бисти ынчап турарың ол?» – деп айтырганнар.

Самсон оларга: «Олар меңээ багай чүве кылырга, шак-ла ынчаар харыылааным ол-дур» – дээн.

¹² Олар аңаа: «Бис сени тудуп хүлүп алгаш, филистимнерге дужаап бериптер дээш келдивис» – дээн.

Самсон оларга: «„Сени боттарывыс өлүрбес бис!“ деп сөзүңер бериңер!» – дээн.

¹³ Олар аңаа: «Чок, сени өлүрбес бис, чүгле хүлүп алгаш, филистимнер холунга хүлээдип бээр бис» – дээннер. Оон олар Самсонну ийи чаа хендир-биле хүлүп алгаш, ол туруг-хаядан алгаш барганнар.

¹⁴ Кажан Самсон Лехиже чоокшулап кээрге, филистимнер олче алгы-кышкылыг маңнажыпкан. Ынчан Дээрги-Чаяакчының Сүлдези ооң кырынче бадып келген болгаш ооң холдарында хүлүглер өрттенген удазыннар ышкаш кээп дүшкен. ¹⁵ Оон Самсон элчиген чаагының ам-даа кургаваан сөөгүн тып алгаш, ооң-биле муң филистимни кыра шаап каапкан. ¹⁶ Оон Самсон: «Элчиген чаагының сөөгү-биле муң кижини ийи оваа кылдыр өлүрүп каапкан болдум!» – дээн. ¹⁷ Ону чугаалааш, Самсон элчиген сөөгүн черже октапкаш, ол черни Рамат-Лехи деп адап каан.

¹⁸ Оон ол кедергей суксай бергеш, Дээрги-Чаяакчыны кыйгыргаш: «Сен Бодуңнуң чалчаң меңээ мындыг улуг тиилелгени хайырладың, таанда-ла ам суксап өлүрүм ол бе, кыртыжап демдететпээн хейлерге туттурарым ол бе?» – дээн. ¹⁹ Бурган Лехиге бир оңгарны оя шааптарга, оон суг агып эгелээн. Самсон ол сугну ижип аарга, ооң күжү катап кирип, дирлип келген; ынчангаш Лехиде ол суг бажы бо хүннерге чедир Эн-Хакоре деп аттыг бооп арткан.

²⁰ Филистимнерниң чагыргазының үезинде Самсон израиль чонну чээрби чыл дургузунда баштап келген.

Самсон Газа хоорайда

16 Самсон бир катап Газага чеде бергеш, аңаа бир самын-садар херээжен көрүп кааш, ооң бажыңынче кире берген. ² Газаның чурттакчылары хоорайда Самсон чедип келген деп билип кааш, ол черни бүзээлеп алгаш, ону хоорай хаалгазының чанынга хондур кедеп: «Даң адып кээрге, ону өлүрүп кааптар бис» деп шиитпирлээш, манап тура хонганнар. ³ Самсон дүн ортузунга чедир удааш, туруп келгеш, хоорайның хаалгазын ийи кыдында кастыктары-биле, дээктери-биле катый-хаара тура тырткаш, көдүргеш, эгиннеринге салып алгаш, Хевроннуң дужунда турар дагның бажынче аппарып каапкан.

Самсон болгаш Далида

⁴ Ооң соонда Самсон Сорек шынаазы чурттуг Далида деп херээженге ынакшый берген. ⁵ Ол херээженге филистимнерниң чагырыкчылары чедип келгеш: «Самсонну көгүдүп тургаш, ооң улуг күжүнүң чажыдын болгаш ону ажып тиилээш, бектеп-хүлүп, томаартыр аргазын билип ал, ол дээш сеңээ кижини бүрүзү 1100 °шекел мөңгүн бээр бис» – дээннер.

⁶ Далида Самсондан: «Меңээ чугаалап көрөм: сээң улуг күжүң чүде чүвел, сени томаартыр дизе, чүү-биле сени хүлүүр болза эки чүвел?» – деп айтырган.

⁷ Самсон аңаа: «Мени ам-даа кургаваан, өл хевээр чеди сиир-кириш-биле хүлүп каар болза, ынчан мээң күжүм эвээжеп, анаа кижилер ышкаш апаар мен» – дээн.

⁸ Филистимнерниң чагырыкчылары Далидага ам-даа кургаваан, өл хевээр чеди сиир-кириш эккеп берген, а ол ооң-биле Самсонну хүлүп каан. ⁹ Ол үеде филистимнер Далиданың удуур өрээлинге чаштынып орган, а Далида: «Самсон! Филистимнер сеңээ удур келди-ле!» – дээн. Самсон ол сиир-кириштерни от дээпкен чиңге удазыннар ышкаш кылдыр үзе тыртып каапкан. Ооң күжүнүң чажыды билдинмес бооп артып калган.

¹⁰ Далида Самсонга: «Сен мени кыжырып, мегелепкен-дир сен, ам шынын чугаалап көрөм, чүү чүве-биле сени хүлүп ап болурул?» – дээн.

¹¹ Самсон аңаа: «Мени ажылга ажыглаваан чаа хендирлер-биле хүлүп каар болза, ынчан мээң күжүм эвээжеп, анаа кижилер ышкаш апаар мен» – дээн.

¹² Далида чаа хендирлер алгаш, ооң-биле Самсонну хүлүп кааш: «Самсон! Филистимнер сеңээ удур келди-ле!» – дээн. (Ол үеде филистимнер удуур өрээлге чаштынып орган.) Самсон ол хүлүглерни база удазыннар ышкаш үзе тыртып каапкан.

¹³ Далида Самсонга: «Сен мени катап база кыжырып мегелеп-ле турар-дыр сен, ам черле шынын ажыдып көрөм, чүү чүве-биле сени хүлүп ап болурул?» – дээн.

Самсон аңаа: «Мээң бажымның чеди тудум дүгүн аргыг херекселинде пөсче киир аргып каар херек» – дээн.

¹⁴ Далида ооң бажының дүгүн аргыг херекселинге чыпшыр кадап кааш: «Самсон! Филистимнер сеңээ удур келди-ле!» – дээн. Самсон оттуп келгеш, ол кадагны бажының дүгүн киир аргып кааны пөс-биле катый-хаара тура тыртып каапкан.

¹⁵ Оон Далида Самсонга: «Сен меңээ: „Ынак мен“ – деп турар хиреңде, шынында сээң чүрээң мээң-биле эвес-тир. Мени үш катап кыжырдың, а улуг күжүнүң чажыдын ажыдып бербедиң» – дээн.

¹⁶ Оон эгелээш, Далида ону хүннүң-не кемелеп, ээрежип, ажыг сөстери-биле хинчектеп туруп бээрге, Самсон ооң оозундан аргажок шылай берген. ¹⁷ Ынчангаш ол Далидага сеткил-чүрөөн ажыдып: «Мен бажым дүгүн чаңгыс-даа таарып чүлүвээн кижини мен, чүге дээрге мен авамның иштинге тургаш-ла, Бурганга бараалгаткан назорей апарган кижини мен. Бир эвес мээң бажым дүгүн чүлүптер болза, мээң күжүм мени кааптар. Ынчан анаа кижилер ышкаш апаар мен» – дээн.

¹⁸ Самсон аңаа ам-на бүгү сеткил-чүрөөн ажыткан-дыр деп билип кааш, Далида филистим чагырыкчыларны кыйгырыпкаш: «Ам-на чедип келиңер, бо удаада Самсон меңээ бүгү сеткил-чүрөөн ажыдып берди» – деп дамчыткан. Филистим чагырыкчылар чедип келгеш, аңаа азааны мөңгүнүн эккеп берген. ¹⁹ Оон Далида Самсоннуң

бажын бодунуң дөңмектериниң кырынга салгаш, ону удудуп кааш, филистимнерниң бирээзин кыйгыргаш, Самсоннуң бажының чеди тудум дүгүн кестирип каапкан. Самсоннуң күжү ону каапкаш барган. Ынчалдыр Далида Самсонну томаартып базар чоруктуң эгезин салып каан .

²⁰ Далида: «Самсон! Филистимнер сеңээ удур келди-ле!» – дээрге, ол оттуп келгеш, «Ажырбас, бо удаада база адырлып хосталып аар мен» деп бодаан. Дээрги-Чаяакчы ону каапкан деп ол билбээн. ²¹ Филистимнер ону сегирип алгаш, ооң карактарын дежип каапкан, оон Газага эккелгеш, хүлер кинчи-биле бектээш, кара-бажыңга тараа дээрбедедип каан. ²² А ооң кестирип алган дүгү катап өзүп эгелээн.

Самсоннуң өлүмү

²³ Филистимнерниң чагырыкчылары боттарының бурганы Дагонга улуг өргүл кылып байырлаар дээш чыгып алгаш: «Бистиң бурганывыс дайзынывыс Самсонну холувусче кирип берди» – деп турганнар. ²⁴ Чон база Самсонну көргөш, бодунуң бурганын алдаржыдып: «Бистиң бурганывыс дайзынывысты – черивисти хоозурадып, хөй улузувусту кырып турган кижини бистиң холувусче кирип берди» – деп турган. ²⁵ Олар сеткили өөрүп, хөглээш: «Самсонну бээр эккелиңер, ол бисти хөглөтсин» – дишкеннер. Самсонну кара-бажыңдан эккелгеш, улусту хөгледири-биле бажыңның ийи адагажының аразынга тургузуп каан. ²⁶ Самсон ону чедип чораан оолга: «Бо бажыңның туттунуп турар адагаштарының чанынга мени чедирип калам, мен аңаа чөленип аайн» – дээн. ²⁷ Бажың иштинде эр, херээжен улус долу турган, филистимнерниң чагырыкчылары шупту аңаа турган база 3000 кижини Самсонну көрүп, шоодар дээш бажың кырынче үне берген турган.

²⁸ Ынчан Самсон Дээрги-Чаяакчыны кыйгыргаш: «Дээрги-Бурган-Чаяакчы! Мени бодап келем, меңээ ам чаңгыс катап күштен берем, Бурганым. Ам чаңгыс угда ийи караам дээш филистимнерден өжээнимни негеп алың!» – деп дилээш, ²⁹ ийи холу-биле ол бажыңның туттунуп турганы ийи адагажын идип эгелээн. ³⁰ «Филистимнер-биле кады өлгей мен аан!» дээш, бар-ла бүгү күжү-биле адагаштарны идиптерге, бажың аңаа турган чагырыкчыларның болгаш бүгү улустуң кырынче буступ барып дүшкен.

Ынчалдыр Самсон өлүп чыда, бодунуң дайзыннарнын дириг чорааш кыра шаап чораанындан артык хөйүнү өлүргөн. ³¹ Оон ооң дуңмалары болгаш бүгү ада төрелдери келгеш, ону ап алгаш, Цора биле Эштаол аразында ооң ачазы Манойнуң чевег-куюнга орнукшудуп каан. Самсон израиль чонну чээрби чыл дургузунда баштап келген.

Миханың дүрзү-бурганы биле Бурганга бараалгакчызы

17 Эфрем дагларынга Миха деп аттыг бир кижини чурттап чораан. ² Ол бодунуң авазынга: «Сен 1100 °шекел мөңгүнүң оорлаткаш, каргыш сөс эдериңге, мен дыңнап турдум . А ол мөңгүн менде, ону мен ап алдым» – дээн.

Авазы ынчан: «Дээрги-Чаяакчы мээң оглумга ачы-буйан хайырлазын!» – дээн. ³ Миха авазынга ооң мөңгүнүн эгидип берген. Авазы: «Бо мөңгүннү мен Дээрги-Чаяакчыга өргүп бараалгаткаш, оглумнуң холунга берип тур мен! Бо мөңгүнден шуткаан дүрзү-бурган кылдырып алзын дээш , ону сеңээ эгидип турарым ол» – дээн.

⁴ Миха авазынга мөңгүннү дедир бээрге, авазы оон 200 шекел мөңгүннү алгаш, эзилдирикчи шевер кижиге аппарып бээрге, ол оон дүрзү-бурган шуткуп берген . Оон эгелээш, ол дүрзү-бурган Миханың бажыңыга турган. ⁵ Миха Бурганга чүдүүр тускай бажыңныг турган. Ол эфод болгаш дүрзү-бурганнар кылгаш, бодунуң оолдарының бирээзин Бурганның бараалгакчызы кылдыр томуйлап каан . ⁶ Ол үеде Израильге хаан чок турган, кижини бүрүзү бүгү чүвени бодунуң шынныг деп санаар аайы-биле кылып чораан .

⁷ Ынчан иуда аймактыг бир аныяк левит оол Иудеяның Вифлеем хоорайга чурттап турган. ⁸ Ол оол Иудеяның Вифлеемден чорупкаш, турумчуп чурттаар чер дилеп чорааш, Эфрем дагларында Миханың бажыңыга чедип келген.

⁹ Миха оон: «Кайыын келдиң?» – деп айтырарга, ол: «Мен Иудеяның Вифлеемден келген кижини мен, ам турумчуп чурттаар чер дилеп чоруурум бо» – деп харыылаан.

¹⁰ Миха аңаа: «Маңаа, мээң бажыңымга артып кал, ачам ышкаш хүндүлүг база мээң Бурганга бараалгакчым боор сен, а мен сеңээ чылда он °шекел мөңгүн төлээр мен, аңаа немей идик-хеп болгаш аъш-чем-биле хандырап мен» – дээн.

¹¹ Левит Миха-биле чурттаар бооп чөпшээрешкеш, ооң оолдарының бирээзи ышкаш апарган. ¹² Миха ону Бурганның бараалгакчызы кылдыр томуйлап каарга, ол левит Миханың бажыңыга чурттай берген. ¹³ Миха ынчан: «Дээрги-Чаяакчы ам менче ээ көрнүр деп билер мен, чүге дээрге мээң Бурганга бараалгакчым – левит-ле болгай» – деп турган.

Данчыларның Лаисче көшкени

18 Ол үеде Израильге хаан чок турган . Ол хүннерде Данның аймаа чурттап туруп аар чер-девискээр дилеп чораан, чүге дээрге өске израиль аймактар чер-девискээрлиг бооп турда, Данның аймаа ол үеге чедир чер чок турган чүведир . ² Данның үре-салгалы боттарының бүгү төрөл бөлүктеринден беш кижини – Цора болгаш Эштаол чурттуг беш күштүг-шыырак дайынчыны шилээш:

«Чер-чуртту кезип шинчилеп көрүп эккелиңер» – дээш, чорудупкан чүве-дир.

Хайгыылчылар Эфрем дагларында Миханың бажыңыга келгеш, аңаа хонуп алган. ³ Олар Миханың бажыңыга тургаш, аныяк левиттиң үнүн дыңнааш, ону танып кааннар, ынчангаш оон: «Кым сени бээр эккелди, чүге мында сен, мында чүнү чанчап турарың ол?» – деп айтырганнар.

⁴ Левит оларга: «Миха меңээ мындыг, мындыг чүве кылды – ол мени хөлезилеп алды, ынчангаш мен ам ооң Бурганга бараалгакчызы бооп тур мен» – дээн.

⁵ Олар левитке: «Бистиң бо бар чыдар чорук-херээвис чедишкинниг болур бе дээрзин Бургандан айтырып көрөм» – дээннер.

⁶ Бурганның бараалгакчызы оларга: «Амыр-тайбың чоруптуңар, силерниң орууңарны Дээрги-Чаяакчы карактап турар» – дээн.

⁷ Ол беш хайгыылчы улаштыр чорааш, Лаис хоорайга чеде берген. Олар аңаа хоорайның чурттакчылары сидончуларның чаңчылы-биле амыр-шөлээн, бичии-даа сезик чок чурттап турарын көргөн. Лаисчилерге күш дөгөп, черинден сывыртап, дарлап турар улус-даа чок болган. Олар Сидон хоорайдан ыракта боорда, кым-биле-даа эвилелдешпес улус болган.

⁸ Ол беш хайгыылчы Цора биле Эштаолче чанып кээрге, оларның аймак чону: «Чүнү билип эккелдиңер?» – деп айтырган.

⁹ Олар мынча деп харыылаан: «Ам шимчеп үнгеш, ол хоорайже халдаалыңар! Оларның черин бис кончуг эки деп көрдүвүс. Чоп хөй боданып, шүшпеңнеп турар силер. Барып ол черни эжелеп аалыңар. ¹⁰ Ол черниң чону амыр-шөлээн улус-тур, а чери дыка делгем. Бурган ол черни силерге берип турар-дыр, а ол кедергей бай-байлак чер-дир!»

¹¹ Данның аймаандан 600 дайынчы чепсегленгеш, Цора болгаш Эштаолдан үнүпкен.

¹² Олар орук ара Иудеяның Кириат-Иарим чоогунга, барыын талазынга турлагланып турган. (Ынчангаш ол черни амдыгаа чедир Махане-Дан деп адаар).

¹³ Олар оон үнгеш, Эфрем дагларыңче углааш, Миханың аалыңа келген. ¹⁴ Ооң мурнунда Лаисче чер көрүп ап чораан беш хайгыылчы хадуңмазынга: «Бо аалда эфод, дүрзү-бурганнар болгаш шуткаан дүрзү барын билир силер бе? Ону канчаарын боданыңар че!» – дээннер. ¹⁵ Оон олар Миханың аалында аныяк левиттиң бажыңынче киргеш, ооң-биле мендилешкен. ¹⁶ А 600 чепсегленген данчы хаалга чанынга турган.

¹⁷ Демги-ле беш кижиге киргеш, шуткаан дүрзүнү, эфодту болгаш дүрзү-бурганнарны ап алган, а Бурганның бараалгакчызы ол үеде хаалга чанынга 600 чепсегленген дайынчы-биле кады турган. ¹⁸ Демги улус Миханың аалынче киргеш, ол бүгү чүүлдерни ап аарга, Бурганның

бараалгакчызы: «Ол канчап турарыңар ол?» – дээн.

¹⁹ Олар аңаа: «Ыттава, артык сөс этпейн көр. Ооң орнунга бис-биле кады чорувут, бистиң ачавыс ышкаш ачавыс болгаш Бурганга бараалгакчывыс боор сен. Чаңгыс кижиниң бажыңыга бе азы бир бүдүн израиль аймакка бе, ол ийиниң кайызынга Бурганның бараалгакчызы болуру дээре-дир?» – дээннер. ²⁰ Бурганның бараалгакчызы амырап-өөрээш, эфод, дүрзү-бурганнарны болгаш шуткаан дүрзүнү ап алгаш, данчылар-биле кады чорупкан. ²¹ Олар оон чорааш, өг-бүлелерин, мал-маганы, эт-хөреңгизи-биле катай боттарын мурнадыр чорудупкан.

²² Олар Миханың аалындан ырай бергенде, Миханың кожолары чыгып алгаш, данчыларны сүрүп чеде берген. ²³ Олар данчыларже кыйгы салырга, дайынчылар хая көрнүп келгеш, Михага: «Сеңээ чүү херегил, чүге улузуң чыып алдың?» – дээннер.

²⁴ Миха оларга: «Силер мээң кылып алган бурганнармынны алгаш бардыңар, мээң Бурганга бараалгакчимны база алгаш бардыңар, оон артык чүве кайдал? Ол хиреңерде: „Сеңээ чүү херегил?“ деп канчап ынча дээр силер?!» – дээн.

²⁵ Данчылар аңаа: «Ыттава сен, сээң үнүң биске шуут дыңналбазын, оон башка бистиң аравыста чамдык улус хорадааш, силерже халдап болур. Ынчан бодуңну-даа, өг-бүлөңни-даа өлүртүп аар сен» – дээннер.

²⁶ Олар оруун уламчылап чоруй барган, а Миха оларның күжү хөй-дүр деп көргөш, дедир чана берген.

²⁷ А данчылар Миханың кылганы дүрзүнү болгаш Бурганга бараалгакчызын алгаш, Лаиске чеде бергеш, ооң амыр-шөлээн болгаш сезик чок чонун хылыш-биле кыра шапкаш, хоорайны өрттедипкен. ²⁸ Лаисчилерни камгалаптар улус тывылбаан, чүге дээрге олар Сидондан ырак боорда, кым-биле-даа эвилелдешпейн чораан. Ол хоорай Бет-Рехов чанында шынаага турган. Данчылар хоорайны катап туткаш, аңаа чурттай берген. ²⁹ Олар чаа хоорайын боттарының өгбезиниң, Израильдиң оглу Даның ады-биле «Дан» деп адап алган. А биеэги ады Лаис чүве-дир.

³⁰ Данчылар аңаа ол дүрзү-бурганны тургузуп алган, а Моисейниң оглу боор Гирсамның үре-салгалы Ионафан боду болгаш ооң оолдары Даның аймааның Бурганга бараалгакчылары бооп келген. Оларның туттуруушкунга кирер үезинге чедир ынчаар турган. ³¹ Бурганның өргээзи Силомга турар бүгү үеде Миханың кылганы дүрзү-бурган оларның хоорайыңа турган.

Вениаминчилерниң кемниг херээ

19 Ол үеде, кажан Израильге хаан чок турда, Эфрем дагларның ырак булуңунга бир левит кижиге чурттап чораан. Ол бодунга Иудеяның Вифлеемден кул-кадай ап алган. ² Ол херээжен

аңаа килеңнээш, Вифлеемде ачазының бажыңынче чана бергеш, аңаа дөрт ай болган. ³Өөнүң ээзи «Ооң-биле эвилең-ээлдек чугаалашкаш, дедир эгидип алыиң» деп бодааш, ооң соондан бир чалчалыг, ийи элчигенниг чорупкан. Амдыы херээжен ону бодунуң ачазының бажыңыга эккелген. ⁴Ол аныяк херээженниң ачазы күдээзин көрүп кааш, өөрүшкүлүг уткуп хүлээп алгаш, ооң бажыңыга бичии када аалдап турар кылдыр күш-биле арттырып алган. Олар аңаа үш хондур аштанып-чемненип, хонуп-дүжүп келген.

⁵Дөрт дугаар хүнүнде олар эртен туруп кээрге, левит дедир чанар дей берген. Каты күдээзинге: «Узун орукче үнер бетинде, күш кирип, бичии чемден аас девит» – дээн. ⁶Олар ийилээ олуруп алгаш, аштанып-чемненген соонда, каты күдээзинге: «Сагыш-сеткилиң өөрүп-хөглөп, дыштанзын, маңаа ам бир хонуп ал» – дээн. ⁷Левит чанар дээш туруп келген, ынчалза-даа каты ээрежи туруп бээрге, ол аңаа катап база хонган.

⁸Беш дугаар хүнүнде ол кижичи чанар дээш эртен туруп келген, ынчалза-даа каты ам база: «Хүн дүъш ашкыже манап, күш кирип ал» – дээн. Олар ам база аштанып-чемненип эгелээн. ⁹Оон ол кижичи кул-кадайы болгаш чалчазы-биле кады чанар дээш туруп келген, а ооң каты: «Ам кежээ дүжер деп барган-дыр, удавас имиртиңней бээр болгай, ынчангаш маңаа хонуп ал, сагыш-сеткилиң өөрүп-хөглөзүн, а даарта эртен тургаш, чанып чоруптар силер» – дээн.

¹⁰Ынчалза-даа левит чөпшээрешпейн, чанып чорупкаш, Иевус хоорайның (амгы Иерусалимниң) чанынга чедип келген. Ол чүктүг ийи элчиген биле амдыы херээженни ап алгаш чораан. ¹¹Олар Иевустуң чанынга чедип кээрге, кызыл-хүнней берген турган. Чалчазы дээргизинге: «Иевус чоннуң бо хоорайынче киргеш, аңаа хонуп аалы» – дээн. ¹²Ынчалза-даа дээргизи: «Чок, бис хары чоннуң хоорайынче кирбес бис, олар израильчилер эвес-ле болгай, бис Гиваже баар бис» – дээн.

¹³Левит бодунуң чалчазыга: «Гивага азы Рамага чеде бергеш, аңаа хонуп аар бис» – дээн. ¹⁴Оон олар улаштыр чорааш, Вениаминниң черинде Гиваның чанынга чорда, хүн ажа берген. ¹⁵Олар Гивага хонуп аар дээш, ынаар ээпкеш, хоорайның төп шөлүнге олуруп алганнар. Ынчалза-даа оларны кым-даа бажыңыга хондурары-биле чалаваан.

¹⁶Ол кежээ бир ашак кижичи шөлге ажылдап хүнзээш, чанып бар чыткан. Ол Гивада чурттап турар-даа болза, чогум боду Эфрем дагларындан келген кижичи болган. А Гиваны Вениаминниң аймаа ээлеп турган. ¹⁷Ол ашак төп шөлде чорумал кижини көрүп кааш: «Кайыын үнгеш, кайнаар бар чыдыр сен?» – деп айтырган.

¹⁸Левит аңаа мынча деп харыылаан: «Бис Иудеяның Вифлеемден үнгеш, Эфрем дагларының

ырак булуңунче бар чыдыр бис. Мен бодум ол чер чурттуг кижичи мен, Иудеяның Вифлеемче баар ужурга таварыштым. Мен Дээрги-Чаяакчының өргээзинде Аңаа бараан болуп турзумза-даа, мында мени кым-даа бажыңынче чалавас чүведир. ¹⁹А бистиң элчигеннерге чиртир чемивис-даа, саваң-тараавыс-даа бар, аъш-чемивис-даа, арага-дарывыс-даа бар, чалчаларыңар биске чүү-даа херек чок».

²⁰Ашак аңаа: «Сагыш човава, сеңээ чүү четпестир, мен бодум шуптузун бээр мен, чүгле кудумчуга хонма» – дээн. ²¹Ашак ону бажыңынче чалап киригеш, ооң элчигеннеринге чем каап берген, а чорумалдар буттарын чуп алгаш, аштанып-чемненип орган.

²²Олар ынчаар өөрүп-хөглөп дыштанып орда, хоорайның дүржок чурттакчылары ол бажыңы долгандыр туруп алгаш, ооң эжиин каңгырадыр соктап, бажың ээзи ашакка: «Сээң бажыңыңче кирген кижини үндүрүп бер, бис ону күштеп дора көрээли» – деп негээннер.

²³Бажың ээзи дашкаар үнгеш, мынчаар чөптөп чугаалаан: «Чок, ха-дуңма, багай чүве кылбаңар, ол кижичи мээң аалчым ышкажыл, ооң-биле ындыг бужар чүве кылбаңар! ²⁴Мээң эр кижичи дегбээн уруум-даа бар-дыр, ол кижиниң кул-кадайы-даа бар-дыр, аалчымның орнунга силерге оларны үндүрүп берейн, оларны дора көрүп, күзээн-не чүвеңерни кылыр силер, чүгле мээң аалчым-биле ындыг бужар чүве кылбаңар!»

²⁵Ынчалза-даа хоорайжылар ону дыңнаар-даа хире эвес болган. Ынчаарга левит бодунуң кул-кадайын туткаш, оларга үндүрүп берипкен. Олар ол херээженни дүннү өттүр даң аткыжеге чедир күштеп-күчүлөп, дошкун чазарлааш, чүгле даң хаяязында салып чорудупкан. ²⁶Чер кыры чаа-ла агарып чырып турда, ол херээжен дээргизиниң хонганы бажыңың чанынга чедип келгеш, эжик чанынга барып дүшкеш, хүн үнгүжеге чедир аңаа чыткан.

²⁷Дээргизи эртенинде туруп келгеш, оруун уламчылап чоруур дээш, эжикти ажыдыптарга, эжик чанында ооң кул-кадайы эргинден туттунуп алган чыткан. ²⁸Ол аңаа: «Тур, чоруулу че!» – дээн. Ынчалза-даа харыы албаан. Левит ону элчигенге чүдүрүп алгаш, чанып чорупкан. ²⁹Ол чанып келгеш, бижек ап алгаш, амдыы херээженниң мага-бодун он ийи кезекке үзе кескеш, Израильдиң булуң бүрүзүнче чорудупкан. ³⁰Ону көргөн кижичи бүрүзү: «Израиль чон Египеттен үнүп чораан хүнден эгелээш, бо хүнге чедир болуп-даа көрбээн чүве-дир бо, таптыг бодангаш, чүнү канчаарын сүмележип тургаш, шиитпирлээли» – деп турган.

Вениаминниң аймаанга удур дайын

20 Оон ам шупту израильчилер, Дан хоорайдан тура, Беэр-Шевага чедир база галаад черден

бүгү ниитилел, чаңгыс кижиге дег демниг Мицпага Дээрги-Чаяакчының мурнунга чыгып келген .

² Бурганның бүгү чонунуң шупту -баштыңнары, Израильдин шупту аймактары – 400 000 чепсегленген чадаг шериг чыгып келген. ³ А Вениаминниң аймаа Израильдин шупту өске аймактары Мицпада чедип келген дээрзин дыңнап каан.

Оон израильчилер: «Бо кем-херек канчаар болганын чугаалаңар!» – дээн.

⁴ Өлүрткен херэеженниң ашаа мынча деп харыылаан: «Мен кул-кадайым-биле Вениаминниң черинде Гиваже аңаа хонуп аар дээш чеде бердим.

⁵ Дүне Гиваның чурттакчылары мээң хонуп чытканым бажыңны бүзээлеп алгаш, мени өлүрүп каар деп турдулар. Олар мээң кул-кадайымны өлүрүнгө чедир күштеп-күчүлөп кааптылар. ⁶ Мен бодумнуң кул-кадайымны ап алгаш, ооң мага-бодун үзе кескилээш, Израильдин булуң бүрүзүнчө чорудуптум. Чүгө дээрге олар израиль чонга удур чүдек-бужар кем-херек үүлгедип кагдылар . ⁷ Бүгү израильчилер, ам бо херекти сайгарып көргөш, маңаа дораан шиитпирлеңер!»

⁸ Бүгү чон чаңгыс кижиге дег бир демниг мындыг түңнел шиитпир үндүргөн: «Бистиң кайывыс-даа ам аалдарже тарап чанмас. ⁹ Төлгө даштарын октааш, ооң аайы-биле Гиваже халдаар бис. ¹⁰ Израильдин бүгү аймактарындан улус шилиир бис – чүстен он кижини, муңдан чүс кижини, түмөндөн муң кижини – олар бүгү шеригге аш-чем курлавыры чыып эккелзин. Бүгү шериг Вениаминниң черинде Гиваже халдааш, ооң чурттакчыларын Израильдин адын баксыраткан бужар кем-херээ дээш ялалап кезедир ужурлуг!»

¹¹ Шупту израильчилер ол хоорайга удур чаңгыс кижиге дег бир демниг чыгып келген. ¹² Оон Израильдин аймактары Вениаминниң бүгү төрөл бөлүктөрүнчө медээчилер чоруткаш, мындыг сөстөр дамчыткан: «Канчап силерниң араңарга ындыг бужар үүлгедиг болганы ол? ¹³ Гиваның ол дүржөк улузун биске хүлээдип бериңер, бис оларны өлүргөш, израиль чон аразында ындыг бужар-бакты узуткап каалы».

Ынчалза-даа вениаминчилер боттарының-на ха-дуңмазы израильчилерни дыңнаар-даа хире эвес болган. ¹⁴ Вениаминниң аймаа израильчилер-биле дайылдажыр дээш, янзы-бүрү хоорай-суурлардан кээп, Гивага чыгып алган. ¹⁵ Ынчан оон-моон чыылган вениаминчилерниң саны 26 000 чепсегленген кижиге болган , аңаа Гиваның чурттакчыларындан 700 шилиндек дайынчы немешкен. ¹⁶ Ол бүгү шеригниң аразында 700 тускай шилиндек дайынчы турган, олар шупту солагай боорда-боорда , даш шывадаар херекселди ажыглааш, хыл безин часпас улус турган. ¹⁷ А израильчилерден Вениаминниң аймаан санаваска, 400 000 чепсегленген кижиге чыылган . Олар шупту тулчушкунга белен дайынчылар турган.

¹⁸ Израильчилер Вефилге келгеш, Бургандан: «Вениаминниң аймаанга удур дайынче кым бисти баштап киририл?» – деп айтырган.

Дээрги-Чаяакчы: «Силерни Иуданың аймаа баштаар» – деп харыылаан . ¹⁹ Эртенинде израильчилер Гиваның чанынга турлагланып туруп алган. ²⁰ Оон олар вениаминчилер-биле тулчушкунга белеткенип, Гиваның мурнунга чыскаалып туруп алган. ²¹ Вениаминчилер Гивадан үнгөш, израильчилерже халдааш, ол хүн 22 000 кижини кыра шаап каапкан .

²² Израильчилер күжүн чыгаш, баштайгы хүнде турган черинге катап база чыскаалып туруп алган. ²³ А ооң мурнунда олар Дээрги-Чаяакчының мурнунга кезеңге чедир ыглап-сыктап: «Боттарывыстың ха-дуңмаларывыс вениаминчилер-биле ам база тулчур бис бе?» – деп Оон айтырып турган.

Дээрги-Чаяакчы оларга: «Тулчуңар!» – деп харыылаан. ²⁴ Ынчалдыр ийиги хүнде израильчилер катап база Вениаминниң дайынчыларынчө шимчеп үнүпкен.

²⁵ Вениаминчилер ийи дугаар хүнүнде база Гивадан үнүп келгеш, тулушкаш, Израильдин 18 000 дайынчызын кыра шаап каапкан.

²⁶ Оон шупту израиль чон Вефилге баргаш, Дээрги-Чаяакчының мурнунга ыглап-сыктап олуруп, ол хүннү бадыр шээрленип, бүрүн өрттедир өргүлдөр болгаш эп-найырал өргүлдери кылып турган. ²⁷ (Ол үеде Бурганның ыдыктыг аптаразы аңаа турган. А Аароннуң оглунуң оглу, Элеазарның оглу Финеес ыдыктыг аптараның бараан болукчузу турган.) Израильчилер Дээрги-Чаяакчыдан: «Боттарывыстың ха-дуңмаларывыс вениаминчилер-биле ам база тулчур бис бе азы соксадыр бис бе?» – деп айтырган.

Дээрги-Чаяакчы оларга: «Тулчуңар! Даарта Мен оларны силерниң холуңарже кирип бээр мен» – деп харыылаан. ²⁹ Ынчан израильчилер Гиваны долгандыр дозуг кедег тургузуп кааннар .

³⁰ Үш дугаар хүнүнде израильчилер катап база Вениаминниң аймаа-биле тулчур дээш, Гиваның мурнунга биеэги хевээр чыскаалып туруп алган. ³¹ Вениаминчилер израильчилерже уткуй үнгөш, хоорайындан ырай бергеннер. Олар израильчилерни ооң мурнунда дег өлүрбүшаан, бирээзи Вефилче баар, өскези Гиваже баар ийи орук дугаар сүрүп эгелээн. Олар ынчан үжен хире израильчини өлүрүп каан. ³² Вениаминниң шериглери «Бис оларны биеэги хевээр кыра шаап тур бис» деп бодааннар. А израильчилер «Олардан дескен бооп, хоорайындан ырадып алгаш, оруктарже үндүрүп аар-дыр» деп бодап алганнар .

³³ Бүгү израильчилер турган черлеринден чорупкаш, Ваал-Фамарга чыскаалып алган, а Гиваның барыын талазынга дозуг кедегге турганнары Гиваже халдап кирипкен. ³⁴ Бүгү Израильден чыып каан 10 000 шилиндек дайынчы

Гиваже халдай бээрге, каржы-дошкун тулчуушкун эгелээн. Оларны хай-халап манап турар дээрзи Вениаминниң дайынчыларының сагыжынга безин кирбээн.

³⁵ Дээрги-Чаяакчы Вениаминниң аймаан израильчилерниң мурнунга аштырышкынга таварыштырган. Израильчилер ол хүн 25 100 чепсегленген вениаминчини кырып каапкан. ³⁶ Вениаминниң дайынчылары аштырганын көрүп кааннар.

А израильчилер Вениаминниң шерииниң мурнунга баштай аткаарлап эгелээннер, чүге дээрге олар Гиваның чанында дозуг кедегге тургузуп кааны дайынчыларынга идегеп турган. ³⁷ Дозуг кедегге турган улус хоорайже халдап киргеш, хоорайжыларны дөгerezин кыра шаап каапкан. ³⁸ Израильчилер кедегде шериглери-биле хоорайдан үнген ыш халдаашкынның демдээ боор кылдыр дугуржуп алган турган. ³⁹ Шак ынчаар, кажан израильчилер тулчуушкун шөлүндөн аткаарлап эгелээрге, Вениаминниң шериглери оларны сүрүп, үжен хире кижини өлүрүп тура, «Бис оларны биеэги хевээр кыра шаап тур бис» деп бодап турган. ⁴⁰ Ол үеде хоорайдан улуг ыш үнүп эгелээн. Вениаминчилер хая көрнүп кээрге, оларның хоорайы өрттенип, ыжы дээрге чедип турар болган. ⁴¹ Аткаарлап турган израильчилер дедир көрнүп келген, а Вениаминниң шериглери хай-халап келгенин билип кааш, девицей бергеннер.

⁴² Олар ээн хову баар оруктап, израильчилерден дезипкеннер, ынчалза-даа израильчилерниң хылыжы оларны сүрүп тургаш, кырып эгелээн, а хоорайлардан уткуй үнген израильчилер оларның бажын дозуп, узуткап турган. ⁴³ Вениаминчилерни бүзээлеп алгаш, амыр-дыш бербейн сүрүп, Гиваның чөөн талазынга чедир чылча шаап келгеннер. ⁴⁴ Вениаминниң аймаандан 18 000 күштүг-шыырак кижжи ынчаар өлүрткен. ⁴⁵ Арткан вениаминчилер ээн хову же, Риммон деп туруг-хаяже дезипкен, а израильчилер оруктар дургаар оларның беш муңун кырып каапкан; оон оларны Гидомга чедир сүрүп тура, база ийи муңну чок кылып каапкан. ⁴⁶ Шупту каттышкаш, ол хүн Вениаминниң шериинден 25 000 кижжи өлүрткен, олар дөгerezи күштүг-шыырак дайынчылар турган.

⁴⁷ Вениаминниң дириг арткан дайынчылары 600 кижжи ээн ховуда Риммон дээр туруг-хаяже дезе бергеш, аңаа дөрт ай турганнар. ⁴⁸ А израильчилер Вениаминниң чер-девискээринче эеп келгеш, бүгү хоорай-суурларын өрттедип-хуюктап, кижилерни-даа, мал-маганны-даа – шупту чүвени узуткап каапкан.

Дириг арткан вениаминчилерге кадайлар тып бергени

21 Мицпага чыылган үезинде израильчилер кайызы-даа кыс уругларын вениаминчилерге

кадай кылдыр бербес бооп даңгыраглаан турган. ² Ам олар Вефилге чедип келгеш, Бурганның мурнунга кежээге чедир ыглап-сыктап хүнзээннер. Ыткыр ыглап тура, олар: ³ «Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы, Израильдиң бир аймаа чиде бээр кылдыр чүге ындыг чүве болган чоор?» – дижип турганнар. ⁴ Дараазында хүн чон эртен тургаш, өргүл бедигээжин туткаш, бүрүн өрттедир өргүлдөр болгаш эп-найырал өргүлдери кылган.

⁵ Ынчан израильчилер: «Дээрги-Чаяакчының мурнунга чыыш кылып турувуста, Израильдиң шупту аймактарындан кым келбейн барган ийик?» – дишкеннер. Олар Мицпага Дээрги-Чаяакчының мурнунга келбээннерни өлүрер деп шыңгыы даңгырак сөстөрни эткеннер-не болгай. ⁶ Оон израильчилер ха-дуңмазы Вениаминниң аймаан кээргеп, мынча дижип турганнар: «Израиль бодунуң бир аймаан одура шаап, чидиргени ол-дур. ⁷ Ам оларның дириг артканнарынга кадайларны кайыын тып бээр бис? Бис оларга уругларывысты бербес бооп, Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглаан болгай бис». ⁸ Оон база катап: «Израильдиң аймактарында Мицпага Дээрги-Чаяакчының мурнунга келбээннер бар бе?» – деп айтырып турганнар. Ол чыышка Галаадтың Иавис хоорайдан кым-даа келбээн дээрзи билдине берген. ⁹ Бүгү чонну хынап көөрге, оларның аразында Галаадтың Иавис хоорайдан чаңгыс-даа кижжи чок болган.

¹⁰ Оон Израильдиң ниити чыыжы ынаар 12 000 шеригни чорудупкаш, мынча деп дужааган: «Баргаш, Галаадта Иавистиң чурттакчыларын кадайлары болгаш ажы-төлү-биле катай чок кылып кааптыңар! ¹¹ Шупту эр улусту болгаш эр кижжи-биле холбажып каапкан херээжен улусту бүрүнү-биле узуткап кааптыңар!» ¹² Шериглер чорупкаш, Галаадта Иавистиң чурттакчыларының аразындан эр кижжи-биле холбажып көрбээн 400 арыг кысты тыпкаш, оларны ханаан черде Силомда турлагже эккелгеннер.

¹³ Израильдиң ниити чыыжы Риммон деп хая-туругда турар вениаминчилерге тайбың чарлаары-биле медээчилер чорудупкан. ¹⁴ Оон вениаминчилер дедир чанып келген, а Галаадта Иавистиң дириг арткан кыстарын оларга кадайлар кылдыр бергеннер, ынчалза-даа кыстарның саны четпейн барган.

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы израиль аймактарның бүдүн-бүрүнүн камгалавайн барганындан чон Вениаминниң аймаан кээргеп турган. ¹⁶ Израиль ниитилелдиң баштыңнары: «Оларның артканнарынга кадайларны ам кайыын тып бээр бис? Вениамин аймактың бодунуң херээженнерин чок кылып каапкан-на болгай бис» – деп турган. ¹⁷ Оон олар мынча дээннер: «Израильдиң чаңгыс-даа аймаа читпес кылдыр, Вениаминниң аймааның чер-девискээри оларның дириг арткан оолдарынга артсын. ¹⁸ Ынчалза-даа бис оларга

уругларывысты кадай кылдыр берип шыдавас-тыр бис, чүге дээрге израильчилер ол дугайында „Вениаминчилерге уруун кадай кылдыр берген кижилер бүрүзү каргыш эдилээр болзун!“ деп даңгырак берген болгай».

¹⁹ Оон: «Адырам, Силомга чылдың-на Дээрги-Чаяакчыга тураскааткан байырлал бооп турар болгай...» – дээннер. (Силом Вефилдин соңгу талазында, а Вефилден Сихем баар оруктуң чөөн талазында база Левонаның мурнуу талазында турар.) ²⁰ Ынчангаш олар вениаминчилерге мынчаар сүмелээн: «Баргаш, виноград шөлдеринге чаштынып олуруп алыңар. ²¹ Силомнуң аныяк кыстары байырлалда самнап эгелээр дээш үнүп кээрге, шөлдерден үнө халчып келгеш, кижилер бүрүзү бодунга кадай кылдыр ол кыстарны бир-бир кылдыр тудуп алгаш, Вениаминниң черинче алгаш барзын. ²² А кажан оларның ачалары азы акылары

биске хомудалдыг чедип кээрге, бис оларга: „Уругларыңар дээш бисти өршээп көрүңер, чүге дээрге бис вениаминчилерниң кижилер бүрүзүңге дайын үезинде кадай тып берип шыдавадывыс. А силерниң уругларыңарны оорлапкан болганда, силер база буруу чок силер!“ – деп харыылаар бис».

²³ Вениаминчилер ол-ла хевээр кылган, самнап турган уругларның аразындан кижилер бүрүзү бодунга кадай кылдыр бир-бирни оорлааш, чер-девискээринче чана бергеш, хоорай-суурлар катап тудуп, оларынга чурттап эгелээн. ²⁴ Ол-ла үеде израильчилер база аймак-адыр аайы-биле тустунда боттарының чер-девискээринче тарап чана берген.

²⁵ Ол үеде Израильге хаан чок турган, кижилер бүрүзү бүгү чүвени бодунуң шынныг деп санаар аайы-биле кылып чораан .

Руф

Кирилде

Руфтуң төөгүзү Израильди хааннар ам-даа чагырбайн турган үеде (бистиң эрага чедир 1100 хире чыл үези) болуп турар.

Номнуң кол маадыры – Руф, Моав (Израиль-биле кожа чер) чурттуг аныяк херээжен. Еврей сөөк ашаа өлүп калза-даа, Руф бодунуң кунчуу Ноеминге канчаар-даа аажок бердингенин көргүзүп, израиль чонну болгаш ооң Бурганын бодунуу кылдыр хүлээп алыр. Руфтуң шак ындыг буянныын Дээрги-Чаяакчы шаңнал чок арттырбаан; ооң дидими болгаш ажилгыры Вооз дээр бай-шыдалдыг төрели кижиниң кичээнгейин хаара туткан. Израиль чаңчыл ёзугаар мөчээн кижиниң акызы азы дуңмазы ооң дулгуяк арткан кадайын ап алыр уjurлуг турган, ынчангаш Вооз Руфту кадай кылдыр ап алгаш, качыгдалдыг Ноеминни база катап аас-кежиктиг кылып каан.

Номнуң төнчүзүндө ада-өгбе даңзызы бар. Ында Вооз биле Руфтуң оглу Овид Израильдиң өндүр улуг хааны Давидтиң кырган-ачазы апарган деп айыткан. Ыдыктыг хоойлу ёзугаар моавтар израиль чон-биле холужуп болбас-даа турган болза (Ы. х. к. 23:3 көр), Руф Иисус Христостуң өгбелериниң бирээзи апарган (Мф. 1:5). Бир эвес кижини Бурганга ылап шынны-биле бүзүрээр база Ооң күзел-соруун ёзугаар чурттаар болза, Бурганның улусту язы-сөөк барымдаалап ылгавазын бо ном өөредип турар.

Иудей чаңчыл ёзугаар бо номну Беженги хүннүң байырлалында синагогага номчуур.

Хары черге өскүссүрел

1 Израильди баштыңчылар чагырып турган өйдө бо бүгү болган .

Иудея черге аш-чут эгелей бээрге, Вифлеем хоорайдан бир кижини кадайы болгаш ийи оглу-биле моав черге чурттаар дээш чорупкан. ² Ол кижини Элимелех, кадайын – Ноемин, оолдарын – Махлон болгаш Хилеон деп адаар турган, олар Иудеяның Вифлеемден келген эфраттар чүве-дир. Олар моав черге чедип келгеш, аңаа турумчуп алганнар.

³ Ноеминниң ашаа Элимелех ону ийи оглу-биле арттырып кааш, чок апарган. ⁴ Ооң соонда Ноеминниң оолдары бирээзин Орфа, а өскезин Руф деп адаар ийи моав уругну кадай кылдыр ап алгаш, аңаа он чыл хире чурттааннар. ⁵ Махлон болгаш Хилеон база чок апаарга, Ноемин ашаа-даа, оолдары-даа чок арткан. ⁶ Ол төрөөн чуртунче чоруур деп шиитпирлеп алган, чүге дээрге Моавка чурттап тура, Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонун кээргеп, оларга ам-на дүжүт хайырлаанын дыңнап каан чүве-дир. А кенээттери база ону эдерип чорупканнар.

Руфтуң кунчуунга бердингени

⁷ Ынчангаш Ноемин кенээттери-биле кады чурттап турган черинден орукче дөггерингеш, Иудеяже дедир чорупкан.

⁸ Ноемин кенээттеринге: «Ада-иеңер бажыңынче чанып чоруптуңар. Меңээ болгаш калган оолдарымга энерел көргүскен болгай силер. Дээрги-Чаяакчы силерге база шак ындыг энерелдиг болзун. ⁹ Чер-чуртуңарга чаа ашактарга барып аар кылдыр, Ол силерге ээ көрүнзүн» – деп чугаалааш, оларны ошкап каан.

А кенээттери: ¹⁰ «Чок, бис силер-биле кады силерниң чонуңарже чоруур бис» – деп ыы-сыылыг чугаалап туруп бергеннер.

¹¹ А Ноемин мынча дээн: «Чанып чоруптуңар, кыстарым. Мээң-биле чораан ажыы бар бе? Силерге ашак болу бээр кылдыр оолдар божуур харыым ам бар бе? ¹² Чанып чоруптуңар, кыстарым, барыңар че. Ийи дугаар ашакка баар хире эвес кыраан-дыр мен. Бир эвес меңээ божуп аар идегел турган-даа болза база бо дүне-ле ашаам-биле хонгаш, оолдар божуп алган-даа болзумза, ¹³ олар өзүп келгигеге чедир канчап манаар силер? Ашак чокка ындыг үр хинчектенип шыдаар силер бе? Чок, кыстарым, мээң салым-чолум силерниинден артык берге-дир. Дээрги-Чаяакчының холу меңээ удур-дур!».

¹⁴ Олар катап-ла ыглап-сыктап эгелээннер. Орфа кунчуун ошкап кааш, чана берген, а Руф оон салдынмайн турупкан. ¹⁵ «Орфа кенним бодунуң чонунче болгаш бурганнарынче чорупту . Сен база чанып чорувут» – деп, Ноемин чугаалаан.

¹⁶ А Руф мынча деп харыылаан: «Мени ойлатпайн көрүңөр, дедир эеп чанар кылдыр негевейн көрүңөр. Кайнаар-даа баар болзуңарза, мен силерни эдерер мен, а каяа одагланып хонар-дыр силер, мен база аңаа одагланып хонар мен. Силерниң чонуңар – мээң чонум, силерниң Бурганыңар – мээң Бурганым. ¹⁷ Силер каяа мөчүүрдүр силер, мен база аңаа өлүр мен, ол черге мени база орнукшудуп кагзын. Өлүмдөн өске чүве бисти чарат болза, Дээрги-Чаяакчы мени канчаар-даа кезеткей аан».

¹⁸ Ооң-биле кады чоруур кылдыр Руфтуң быжыы-биле шиитпирлеп алганын көргөш, Ноемин ону көгүдерин соксап каан. ¹⁹ Олар оруун уламчылап чорупкаш, Вифлеемге чедип келгеннер.

Ажыг-човалаңныг эеп келиишкин

Хоорайга чедип кээрлери билек, ооң чурттакчылары хөлзеп эгелээннер, а хоорайда херээженнер: «Ойт, бо Ноемин-дир бе?!» – деп айтыржып турганнар.

²⁰ А демгизи: «Мени Ноемин деп адаваңар, а Мара деп адаңар, Күчүлүг Бурган мээң салым-чолумну ажыг-човалаңныг, аар-берге кылдыр чаяаган.

²¹ Мен моон чоруурда, бай-шыдалдыг, чүм-даа бар турган болгай мен, а Ол мени ядыы-түреңги кылдыр дедир эккелди. Кажан Күчүлүг Дээрги-Чаяакчы меңээ кээргел көргүспээнде, Ол меңээ хора чедирип турда, мени Ноемин деп адаан херээ чүл?» – деп харыылаан. ²² Шак ынчаар Ноемин бодунуң моав кенни Руф-биле кады Моавтан төрөөн чуртунче Вифлеемге хову-шөлде арбай ажаап эгелей берген үеде эеп чедип келген.

Воозтуң Руфче ээ көрүнгени

2 Моав херээжен Руф Ноеминден чөпшээрел дилеп айтырган: «Мажак чыыры-биле шөлче барып болур мен бе? Менче ээ көрнүптер кижитанда-ла тыпты бээр боор».

А демгизи чөпшээрер: «Бар че, кызым» – дээн.

Ноеминниң ашаа Элимелехтиң бай-шыдалдыг төрели Вооз дээр кижитурган чүве-дир. ³ Руф шөлче чорупкаш, тараа ажаакчыларының соондан мажак чыып эгелээн, а ол чер демги Воозтуң чери бооп таваржы берген. ⁴ Вифлеемден Вооз чедип келгеш, тараа ажаакчылары-биле: «Дээрги-Чаяакчы силер-биле кады болзун!» – деп мендилешкен.

Демгилери: «Дээрги-Чаяакчы силерге ачы-буянын хайырлазын!» – деп харыылааннар.

⁵ Вооз тараа ажаакчыларының хайгааракчызындан: «Бо кым деп херээжен боор?» – деп айтырган.

⁶ «Ол – моав черден Ноемин-биле кады чедип келген моав херээжен-дир – деп, демгизи тайылбырлап эгелээн. – ⁷ Тараа ажаакчылары кескен тараазын чыыптарга, моожалар аразынга артып каар мажак чыыр чөпшээрел диледи.

Мырыңай эртенден эгелеп, шөлде ажылдап турары ол-дур, барык-ла дыштанмас кижидир».

⁸ Вооз ынчан Руфка мынча дээн: «Мени кичээнгейлиг дыңна, кызым. Өске шөлче чорба. Маңаа артып каг, мээң ажылчын кыстарымдан чыда калбайн, чоруп тур. ⁹ Көрдүң бе, каяа тараа ажаар-дырлар, аңаа оларны эдер. Сеңээ дегбес кылдыр ажылчыннарымга чагып каан мен. Бир эвес суг ижиксей берзиңзе, ажылчыннарның суг ижер черинге чеде бергеш, оон ижип ап тур».

¹⁰ Руф Воозка черге чедир мөгөйгөш: «Даштыкы кижитан болзумза-даа, дээргим чүге меңээ ындыг эки хамаарылга көргүзүп, кичээнгей салып турары ол ирги?» – деп айтырган.

¹¹ «Билир мен: ашааң өлгөн соонда, кунчууңга хөй-ле эки чүүлдү кылган чордуң, ону улус меңээ чугаалады. Сен аваң-ачаңны болгаш өгбелериң чуртун кагаш, билбезиң өске чонче чедип келген болгай сен – деп, Вооз харыылаан. – ¹² Ол дээш Дээрги-Чаяакчы сеңээ авыралын көргүссүн база Ооң чалгынының адаандан чаглак дилеп чорааның Израильдиң Бурганындан алыр шаңналың улуг-ла болзунам».

¹³ А Руф: «Бодуңарның ээ көрнүрүңерни меңээ моон-даа соңгаар көргүзүңерем, дээрги. Мен силерниң ажылчыннарыңар-биле эннежир хире эвес-даа болзумза, мени оожургадып, деткидиңер» – деп чугаалаан.

¹⁴ Дүштеки чем үезинде Вооз ону: «Бээр олурувут, хлеб биле амдан киирер холуксаадан ап ал» – деп кый дээн. Руф тараа ажаакчыларының чанынга олуруп аарга, Вооз ону хоорган тараа-биле хүндүлээн болгаш ол ынчан чүгле тоттур чемненип алган эвес, харын-даа чеми артып калган. ¹⁵ Руф ажылын уламчылаар дээш туруп келген, а Вооз бодунуң ажылчыннарынга: «Бир эвес ол моожалар аразындан тараа чыырын күзээр болза, аңаа моондук болбас силер. ¹⁶ Харын-даа шарыгдан чамдык сыптарны, ол бөлүп алзын дээш, черже каап, арттырып туруңар, ону чемелевеңер» – деп дужааган. ¹⁷ Үнчаар-ла Руф шөлге кежээге чедир ажылдаан, а кажан чыып алган мажаан бастыраарга, ооң дүжүдү бир эфа хире болган.

Руфтуң чугаазы болгаш Ноеминниң өөрүшкүзү

¹⁸ Руф олчазын хоорайже чедирип эккелген, ооң чыып алган тараазы хөй дээрзин кунчуу көргөн. Оон аңгыда, ол дүштеки чемден арткан хоорган тараазын ужулгаш, кунчуунга тутсуп берген.

¹⁹ «Бөгүн каяа мажак чыгдың? – деп, кунчуу оон айтырган. – Сеңээ буян көргүскен кижитан кежик-чолдуг-ла болзунам!»

Руф кымның черинге ажылдаар аргалыг болганын чугаалааш: «Ол кижиниң адын Вооз дээр болду» – деп немеп каан.

²⁰ Ноемин кеннинге чугаалаан: «Дириг-даа, өлүг-даа улуска бүзүрелдиг, энерелдиг Дээрги-Чаяакчы

аңаа ачы-буянын көргүссүн» . Оон немеп каан: «Ол кижиги бистиң кончуг чоок төреливис-тир. Ол – бистиң камгалакчыларывыстың бирээзи-дир».

²¹ Моав херээжен Руф кунчуунга: «Ооң ажилчыннары дүжүдүн төндүр ажаап албаан шаанда, оларның чанындан мажак чыырын ол меңээ чөпшээреди» – деп чугаалаан.

²² Ноемин кенни Руфка: «Кончуг эки-дир, кызым, ооң ажилчын кыстарының чанынга турганың дээр боор, чүгө дээрге өске улустуң шөлүнгө сени хомудадып болур болгай» – дээн. ²³ Арбай биле кызыл-тас ажаалдазы төнмээн шаанда, Руф Воозтуң ажилчыннарының чанындан мажак чыып ап келген база ол үениң дургузунда кунчуу-биле кады чурттап турган.

Кунчуунуң күзээшкини

3 Бир катап Руфтуң кунчуу Ноемин кеннинге мынча дээн: «Кызым, сен ам бодуңнуң чуртталгаң тудуп алырыңны күзээр кижиги-дир мен. ² Ынчаарга ооң тараазының ажаакчылары-биле кады ажилдап турганың Вооз – бистиң өг-бүлевистиң чоок кижизи болгаш төреливис эвес-тир бе? Ол бо кежээ шаңга барып, арбайын арыглаар-дыр. ³ Чунуп, арыгланып-шеверленип база аянный хептен кедип алгаш, тараа шаңынче чорувут. Ынчангаш Вооз кежээки чемин чивээнде база ижер суксунун ишпээнде, ооң караанга көзүлбе. ⁴ Кажан удуур дей бээрге, удуур черин демдектей көрүп ал. Оон ооң чанынга чеде бергеш, буттарының адаа талазындан чоорганын ажыткаш, чыдып аар сен. Оон ыңай чүнү канчаарыңны ол боду сеңээ чугаалап бээр».

⁵ «Чугаалаан чүвеңерниң шуптузун күүседир мен» – деп, Руф харыылаан.

Шаңга болушкун

⁶ Руф тараа шаңынче чорупкаш, кунчуунуң чагаан бүгү чүвезин хажык чок күүседип каан. ⁷ Вооз кежээки чемин чип база ижер суксунун ижип алгаш, сагыш-сеткили чазык апарып, бөлүп каан хөй тараа артынга удуп чыдыпкан. Ынчан Руф оожум чедип келгеш, ооң буттарының дужундан чоорганын ажыткаш, чыдып алган. ⁸ Орай дүне Вооз сырбаш кылдыр оттуп келгеш, хенертен бодунуң буттарының адаанда чыдар херээжен кижини эскерип каан. ⁹ «Кым сен?» – деп, ол айтырган.

Демгизи: «Силерниң чалчаңар Руф-дур мен. Камгалакчым болгай силер. Чалгыныңар адаанга мени кызып ап көрүңер» – деп харыылаан.

¹⁰ Вооз: «Дээрги-Чаяакчы сеңээ ачы-буянын көргүссүн, кызым. Бодуңга ядыы-даа, бай-шыдалдыг-даа үе-чергең дилеп чорбайн, улгады берген Воозту хүндүлөп көргениң Ноеминге көргүскен энерелиңден-даа артык-тыр – деп чугаалаан. – ¹¹ Дүвүреве, кызым, сээң дилээңни

күүседир мен, сени бүдүштүг херээжен дээрзин бүгү хоорай билир болгай. ¹² Ынчалза-даа сээң камгалакчың болурум шын-даа болза, менден-даа чоок төрел-камгалакчың бар болгай. ¹³ Маңаа дүннү чарып ал, а эртен, бир эвес ол кижиги сени камгалаарын – кадай кылып алырын күзээр болза, камгалап алгай аан. Бир эвес ол сени камгалап алырындан ойталаар чүве болза, дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглаайн: мен сеңээ өгленип алыр мен. Ынчангаш эртенге чедир уду че».

¹⁴ Руф бүгү дүннү ооң буттарының адаанга удуп эрттирген, а эртенінде, кажан кижиги кожазын танып шыдавас имиртиң турда, туруп келген. Вооз аңаа: «Шаңга херээжен кижиги кээп чораан дээрзин кым-даа билбес болзун» – дээн. ¹⁵ «Аржылың уштуп, дыңзыг тут кай» – деп, ол улаштыр чугаалаан. Руф ынчаар кылырга, Вооз аңаа хөй-ле арбайны хемчээп, уруп бергеш, эгин ажыр чүктеп алырынга дузалашкан. Вооз оон хоорайже чорупкан.

¹⁶ Кажан Руф кунчуунга чедип кээрге, Ноемин: «Чүү болдуң, кызым?» – деп айтырган.

Воозтуң аңаа чүү дээнин, болган чүүлдүң дөгөрезин Руф чугаалап берген. ¹⁷ «„Кунчууңга хол куруг барба“ дээш, ол меңээ хөй-ле арбай уруп берди» – деп база немеп каан.

¹⁸ Кунчуу аңаа: «Ам, кызым, бо херек чүнүң-биле төнери билдинмээнде, шыдамыккай мана. А Вооз бо херекти бөгүн-не албан чогулдуптаан шаанда оожургавас боор» – деп чугаалаан.

Садып алышкын эргези Воозта

4 А Вооз хоорайже кирер хаалга чанынга чеде бергеш, аңаа олуруп алган. Ол өйде ооң дугайында чугаалап турган төрели бо эртип бар чыткан. Вооз ооң адын адап: «Бээр келем, тала, олурам!» – деп кый дээн. Демги кижиги чедип келгеш, олуруп алган. ² Ынчан Вооз хоорайның улуг назылыгыларындан он эр кижини кый деп алгаш: «Олуруп көрүңер» – деп оларга чугаалаан. Кырганнар олуруп алган.

³ А Вооз төрелинге чугаалап-тыр: «Бистиң акывыс Элимелехтиң черин моав черден ээп чанып келген Ноемин садар деп барган-дыр. ⁴ Ол дугайын хоорайның бо оорар улуг назылыгыларының мурнунга база мында олурар херечилерниң мурнунга сеңээ дыңнадып тур мен. Бир эвес садып алырын күзезиңзе, садып ал, а бир эвес садып албас болзуңза, ойталааның дугайында чугаала, мен ону билип алыр. Сенден аңгы кым-даа бир дугаарында садып албас ужурлуг, а дараазында ээлчегде мен бар-дыр мен».

«Садып алыр мен» – деп, ол кижиги харыылаан.

⁵ Ынчан Вооз: «Бир эвес сен Ноеминден черни садып алыр апарзыңза, калган төрелиңниң үре-салгалы үзүлбезин дээш, ооң моав кадайы Руфту база кадай кылып алыр апаар сен» – дээн.

⁶ А демгизи: «Бодумнуң ажы-төлүмге өнчү чедишпейн баар ирги бе деп сезингеш, Руфту алырындан ойталап тур мен. Мээң бо эргемни сен не харын ажыглап көр, чүгө дээрге мен ону ажыглап шыдавас-тыр мен» – деп чугаалаан. ⁷ (Ол үе-шагда израиль чонга садыглажышкын болгаш орнажышкынга хамаарышкан айтырыгны быжыглаарда, ооң киржикчилериниң бирээзи идиин ужулгаш, өскезинге тутсур ужурлуг турган. Дугуржулга күштүг деп Израильге шак ынчаар бадыткаттынар чүве-дир.) ⁸ Ынчангаш Воозка садып алыышкын эргезин дүжүп берип тура, ол киж идиин уштуп сунган.

⁹ А Вооз аңаа олурган улуг назылыгларга болгаш бүгү чонга чугаалаан: «Көрдүңер бе, силер ам Элимелехтиң бүгү хуу өнчүзүн болгаш Хилеон биле Махлоннуң бүгү хуу өнчүзүн Ноеминден ап турарымның херечилери силер. ¹⁰ Ол ышкаш, Махлоннуң ат-сывын дөргүл-төрелиниң, ха-дуңмазының аразынга уламчылаары-биле, ооң үре-салгалын болгаш ат-сывын бо черге арттырары-биле, ооң ээлел черин болгаш өнчү-хөреңгизин өске кижилер холунга киирбези-биле, моав херээжен Руфту кадай кылдыр ап тур мен. Силер ам ооң херечилери силер».

¹¹ «Ийе, бис ам – херечилер бис. Израиль чоннуң чаякчылары – Рахил болгаш Лия оларга ышкаш, бажыңың эргинин артап кирер кадайыңга Дээрги-Чаяакчы ачы-буянын хайырлазын, а сен Эфратка бай-шыырак чуртта, Вифлеемге ат-сураглыг бол – деп, аңаа турган чон болгаш улуг назылыглар харыылаан. – ¹² Аныяк кадайыңның сеңээ божуп бээри, Дээрги-Чаяакчының хайырлаары үре-салгал,

Иуда биле Фамарның оглу Фарестиң салгалы дег, өөр-өнер болзун ».

Дээрги-Чаяакчының Ноеминге хайырлаан авыралы

¹³ Ынчангаш Вооз Руфту бодунга кадай кылдыр ап алгаш, ооң-биле чоок холбажы берген. Дээрги-Чаяакчы Руфту иштелип-саатталы берген кылып каарга, ол оол уруг божуп алган. ¹⁴ Ноеминге херээженнер мынча деп турган: «Дээрги-Чаяакчыга алдар! Ол сени ам камгалакчы салгал чок арттырбаан-дыр, Израильге бо чаш төл алдаржызын. ¹⁵ Ол сээң амыдыралыңга өөрүшкү-маңнайны эгидип, кыраан назыныңда сеңээ өмөк-дөмөк болур. А ону божуп берген сеңээ ынак кенниң Руф чеди оолдан-даа артык эки болгай ». ¹⁶ А Ноемин ам хойнунга олуртур оолдуг болуп, ону ажаап-тежээп эгелээн болгаш бичии оолдуң кижизидикчизи апарган. ¹⁷ Кожалары аңаа байыр чедирип, «Ноемин ам оолдуг болду» деп чугаалажып, бичии чашты Овид деп адап кааннар. Ол оол Иессейниң адазы болгаш Давидтиң кырган-ачазы болган.

Давид хаанның ук-ызыгууру

(1 Чыл. 2:4-15; Мф. 1:3-6)

- ¹⁸ Фарестиң үре-салгалының даңзызы бо-дур: Фарестен Хецрон төрүттүнген.
¹⁹ Хецрондан Рам, Рамдан Аминадав төрүттүнген.
²⁰ Аминадавтан Наассон, Наассондан Салмон төрүттүнген.
²¹ Салмондан Вооз, Воозтан Овид төрүттүнген.
²² Овидтен Иессей, Иессейден Давид төрүттүнген.

1 Хааннар

Кирилде

Еврей чаңчылда бо ном «Самуилдин бирги ному» деп аттыг. Чүге дээрге номнуң эгезинде Самуилдин төрүттүнгениниң болгаш израиль чоннуң төөгүзүнге ооң киржилгезиниң дугайында чугаалап турар. Ол Бурганның медээчизи болгаш Израильдин сөөлгү баштыңчызы турган. Ынчалза-даа тоожушкуннуң дөзүндө Самуил эвес, а Израильдин баштайгы хааннары туруп турар.

Номнуң баштайгы эгелеринде (1–7) Самуилдин амыдыралын, израиль чонну шажын болгаш политика талазы-биле ооң удуртуп турганының дугайында тоожуп турар. Оон аңгыда мында ыдыктыг аптараның дугайында база Бурганның бараалгакчызы Илийни болгаш ооң бачыттыг оолдарын Бурганның шииткениниң дугайында чугаалап турар.

Дараазында эгелерде (8–15) Израильге хаанныг чагырганы доктаатканының болгаш удурланыкчы чоннар-биле чорудуп турган дайыннар дугайында бижээн. Израильдин бирги хааны Саул дайзыннарга удур дайын чорударда, Бурганның сөзүн тооваан. Бурганның ат-алдарын хүндүлөп көрбээни дээш ону хаан кылдыр арттырарындан Бурган ойталаан.

Саулдуң дүшкени-биле чергелештир кичээнгейниң төвүнге Давид деп аттыг оол көстүп кээр. Ооң дайынчы чедишкенини Саул-биле чөрүлдээге чедирип кээр (16–30). Давидтиң чедишкенини дээрге ооң бодунуң күженишкенини эвес, а аңаа Бурганның бүгү талазы-биле дузалажып турганының херечизи болган. Ном Саулдуң болгаш ооң оолдарының дайын үезинде өлүрткени-биле төнер (31-ги эге).

Аннаның мөргээни болгаш Самуилдин төрүттүнгени

¹ Эфрем дагларында Цуфтуң төрөл бөлүүнге хамааржыр Раматаим хоорайга Элкана деп кижичурттап чораан. (Элкананың адазы – Иерохам, Иерохамның адазы – Элиуй, Элиуйнун адазы – Тоху, Тохунун адазы – Цуф турган чүве-дир.) Элкана эфрат кижичурган. ² Ол ийи кадайлыг турган: бирээзиниң ады Анна, өскезиниң – Феннана. Феннанада уруг-дарыг бар, а Аннаның ажы-төлү чок чүве-дир.

³ Чылдың-на Элкана бодунуң чурттап турган хоорайындан Силом хоорайже барып, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчыга мөгейип, Аңаа өргүл салып турган чүве-дир. (Силомда Дээрги-Чаяакчының бараалгакчылары – Илийниң ийи оглу Офни биле Финеес чурттап турган.) ⁴ Элкана өргүл кылып келген үезинде, кадайы Феннанага болгаш ооң бүгү оглу-кызынга өргүлгө салган эъттен үлүг бээр турган. ⁵ А Аннага ийи дакпыр үлүгнү берип турган, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы ону ажы-төлдүг болурундан кызагдан-даа болза, Анна ашааның ынак кадайы турган. ⁶ Феннана Анна-биле адааннажып, «Дээрги-Чаяакчы сени ажы-төлдүг болурундан кызагдан» деп чугаазы-биле дыка-ла

хомудадып турган. ⁷ Дээрги-Чаяакчының өргээзинге баарга, чылдың-на ыңдыг турган: Феннана ону хомудадыр, а Анна ыглап-сыктаар, аъш-чем-даа чивестээр. ⁸ Ындыг өйдө ашаа Элкана аңаа: «Анна, чүге аъш-чем чивейн, ыглап-сыктап тур сен? Чүге сеткилиц хомудап ыглап тур сен? Мен сээң он-даа оглуңдан дээр эвес-тир мен бе?» – дээр турган.

⁹ Бир катап Силомга өг-бүлөзи дойлаан соонда, Анна туруп келген. Ол өйдө Бурганның бараалгакчызы Илий Дээрги-Чаяакчының өргээзинче кирер эжик аксында турар сандайга олурган чүве-дир. ¹⁰ Анна ынчан муңчулуп-муңгарааш, Дээрги-Чаяакчыга мөргүп, ыглап-сыктап турган. ¹¹ Ол Аңаа тейлеп: «Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы! Бир эвес Сен чаржынчыг чалчаң менче ээ көрнүп кээр болзуңза, мени утпайн, меңээ эр хиндиктиг төлден хайырлаар болзуңза, ону мен Дээрги-Чаяакчыга бүгү назынында бериптер мен, ооң бажының дүгүнге бистиг чүве дегбес» – деп даңгырак берген. ¹² Анна Дээрги-Чаяакчыга үр мөргүп-чаннып келгениниң дургузунда Илий ооң аксынче көрүп турган. ¹³ Анна чүрээнде мөргүп турда, ооң үнү дыңналбайн, чүгле аксы шимчеп турган, ынчангаш Илий ону эзирик кижичурган деп бодаан чүве-дир.

¹⁴ Илий аңаа: «Чежеге дээр эзирип кээр сен? Сергеп ал» – дээн.

¹⁵ Анна мынча деп харыылаан: «Чок, дээргим! Мен дээрге сеткил-сагыжымда кажыыдалдыг херээжен кижидир мен. Арага-даа, өске эзиртир суксун-даа ишпээн мен. Харын Дээрги-Чаяакчыга сеткил-сагыжымны тө каап берип тур мен.

¹⁶ Чалчаңар мени үен-даян кижиде деп бодаваңар. Мен чүгле ханы хомудалымдан болгаш муңгаралымдан ыңдыг үр мөргүп турдум».

¹⁷ Илий Аннага: «Амыр-тайбың чорувут. Израильдиң Бурганы сээң дилээңни хандырзын» – дээн.

¹⁸ Анна: «Чалчаңар менче ээ көрнүрүңерни моон-даа соңгаар дилеп тур мен!» – дээш, бодунуң оруу-биле чорупкан. Оон ол чазыга бергеш, аштанып-чечененип алган. ¹⁹ Эртенинде тургаш, Дээрги-Чаяакчыга мөгөйип кааш, Рамада бажыңынче эеп чанып келгеннер.

Дээрги-Чаяакчы Аннаны утпаан. Элкана кадайы Анна-биле кады удуп, холбашкан соонда, ²⁰ үези кээрге, Анна саатталы бергеш, оол уруг божуп алган. «Ону Дээрги-Чаяакчыдан дилеп алган мен» дээш, оглун Самуил деп адап алган.

²¹ Элкана өг-бүлөзи-биле кады Дээрги-Чаяакчыга ол чылдың өргүлүн кылыр дээш база даңгыраан күүседир дээш чорупкан. ²² Анна олар-биле кады чорбайн, ашаанга мынча дээн: «Оглум эмигден үнерге, ону Дээрги-Чаяакчының мурнунга эккелгеш, Аңаа хүлээдип бээр мен. Ынчан оглум аңаа кезээ мөңгедэ артып каар». ²³ Ашаа Элкана аңаа: «Сээңи-биле болзун, оглуң эмигден үнгүже, бажыңга артып кал. Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзүн боттандыраар болзун» – дээн. Анна оглун өскүжеге чедир эмзирер дээш артып калган.

²⁴ Оглу эмигден үнген соонда, Анна үш харлык бугажык, бир эфа далган, бир көгээржик арага ап алгаш, Силомда Дээрги-Чаяакчының өргээзинге оглун эккелген. Оглу ынчан ам-даа чаш турган.

²⁵ Элкана биле Анна бугажыкты өргүл кылдыр салгаш, бичии оолду Илийге эккелген. ²⁶ Анна: «Дээргим! Адыңар-биле даңгыраглап тур мен: шагда-ла, силер көрүп туруңарда, маңаа туруп алгаш, Дээрги-Чаяакчыга мөргүп турган херээжен мен-дир мен ийин, дээргим. ²⁷ Бо төлүмнү дээш мөргүп дилеп турган мен. Дээрги-Чаяакчы мээң дилээмни хандырып бергени ол-дур. ²⁸ Ам мен ону Дээрги-Чаяакчыга тураскаадырым ол-дур. Дээрги-Чаяакчыга ол бүгү назынында бараан болзун» – дээн. Ынчан олар аңаа Дээрги-Чаяакчыга мөгөйип каан.

Аннаның мактал ырызы

2 Анна мөргүвүшаан :
«Дээрги-Чаяакчының ачызында чүрээм өөрүп тур,
Ооң ачызында бажым көдүрлү берди.

Мен ам дайзыннарым мурнунга мактанып болур мен ,

Сээң хайырлааның камгалалга өөрүп тур мен!

² Дээрги-Чаяакчы дег ыдыктыг кым-даа чок ,
Сенден өске Бурган чок,
Бурганывыс дег өске Хая чок .

³ Улуургак сөстөр көвүдетпеңер!

Аксыңардан бардам сөстөр үндүрбеңер!

Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы – бүгү чүвени билир Бурган,

Ол кижиниң ажил-херээн сайгарып турар болгай.

⁴ Күштүглерниң чалары сыйлыгылап каар ,
а кошкактарның күжү немежир.

⁵ Тодуг-догаа чораан улус ам хырны дээш ажилдаар,

а аш чораан улус ам аштавас апаар;
үре-төл чок чораан херээжен чеди катап божуур ,
а хөй уругларлык херээжен куруг артар .

⁶ Дээрги-Чаяакчы өлүрүп-даа, диргизип-даа болур,
алдыы оранче кирип-даа, оон уштуп-даа болур .

⁷ Дээрги-Чаяакчы улусту ядарадып-даа, байыдып-даа,

куду базып-даа, өрү депшидип-даа болур ;

⁸ доозундан ядыы кижини көдүрүп ,
түреңги кижини боктан уштуп,

ызыгууртаннар-биле кожа олуртуп,
дүжүлгениң алдарын өнчү кылдыр аңаа берип шыдаар .

Дээрги-Чаяакчы өртемчейниң таваан салгаш,
аңаа чер-делегейни үндөзилээн болгай .

⁹ Аңаа бердинген улусту Дээрги-Чаяакчы кээп дүжеринден камгалап-кадагалап турар ,
а бузуттуглар караңгыда чиде бээрлер .
Кижиде бодунуң күжү-биле чүнү-даа чедип албас болгай.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы Боду-биле сөс карышкан улусту узуткап кааптар,

оларже дээрден диңмирээн килеңин ыдар .

Дээрги-Чаяакчы чер-делегейни ужу-кыдыында чедир шын шиидер ,

Бодунуң шилип алган хаанынга күчү-күштү бээр,
ооң эрге-күжүн көдүрер» – деп чугаалаан.

¹¹ Элкана Рамаже чана берген, а бичии оглун Илий бараалгакчының чанынга Дээрги-Чаяакчыга бараан болдулары-биле арттырып каан.

Илийниң оолдары

¹² Илийниң оолдары дүржөк улус турган . Олар Дээрги-Чаяакчыны билбес турганнар. ¹³ Бурганның бараалгакчыларының чонга хамаарыштыр чуруму мындыг турган: кажан өргүлге мал эккээрге, ооң эддин хайындырып турар үеде, Бурганның бараалгакчызының чалчазы үш адыр серээ тудуп алган чедип кээр. ¹⁴ Ол серээни пашче азы сакпыңче суккаш, аңаа чүү ылдыртынып кээр болдур, бараалгакчыга ап бээр турган. Силомга кээп турган бүгү израиль чон-биле олар ынчалдыр кылып турганнар. ¹⁵ А Илийниң оолдарының

чалчазы өргүлдүң чаан өрттедириниң мурнунда-ла өргүл салыкчызынга келгеш: «Бурганның бараалгакчызы сээң хайындырган эъдиңни албастыр, аңаа шиштеп чиир кылдыр чиг эъттен бер» – дээр турган. ¹⁶ Бир эвес кандыг-бир кижиге аңаа: «Баштай чагны чурум ёзугаар өрттедипсин, ооң соонда эъттиң кандызын күзээр сен, ону ап алгай сен аан» – дээн болза, ол: «Чок, ам бо дораан эккел. Бербес болзуңза, күш-биле хунаап аар мен» – дээр турган. ¹⁷ Дээрги-Чаяакчыны мурнунга ол аныяктарны бачыды дыка улуг болган. Чүгө дээрге олар Дээрги-Чаяакчыга салган өргүлдү хүндүлөп көрбээннер

¹⁸ А ам-даа бичии турган Самуил лён эфод кедип алгаш, Дээрги-Чаяакчыга бараан болуп турган. ¹⁹ Авазы аңаа бичии шыва тоннар даарап алгаш, чылдың-на чогуур үезинде ачазы-биле кады өргүл кылып келгенде, оглунга хепти эккеп берип турган чүве-дир. ²⁰ Илий Элкана биле ооң кадайын алгап-йөрөөп: «Дээрги-Чаяакчыдан дилеп алгаш, Аңаа хүлээдип берипкениң оглуңнуң орнунга Ол сээң бо кадайыңга сеңээ ажы-төл божуп бээрин хайырлаар болзун!» – дээн. Ооң соонда олар чана берген. ²¹ Дээрги-Чаяакчы Аннаге ээ көрүнгөн болгаш, ол ооң соонда үш оолду база ийи кысты божоан. А бичии Самуил Дээрги-Чаяакчыны хайгааралының адаанда өзүп орган.

²² Илий назыдап кырып калган. Ол оолдарының израиль чонну канчаар аажылап турарын, оларның Ужуражылга майгынының кирер эжииниң аксында ажилдап турар херээженнер-биле холбажып турарын дыңнап турган. ²³ Илий оолдарына: «Силер чүгө бак үлгедиглер кылып турар силер? Мен бүгү чондан силерниң дугайыңарда багай чүве дыңнап тур мен.

²⁴ Соксаңар, оолдарым, мен эки эвес медээлер дыңнап тур мен. Силер Дээрги-Чаяакчыны чонун будап турар-дыр силер. ²⁵ Бир эвес бир кижиге өске кижиге удур бачыт кылган болза, ол кижиге дээш Бурганга мөргүп болур. А бир эвес бир кижиге Дээрги-Чаяакчыга удур бачыт үлгеткен болза, ол кижиге болчуп, кым мөргүп шыдаарыл?» – деп чугаалап турган. Ынчалза-даа оолдары ачазын дыңнавайн турганнар, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы оларны узуткап кааптар деп шиитпирлеп алган чүве-дир. ²⁶ А Самуил улам-на өзүп орган болгаш, Дээрги-Чаяакчыны база чоннуң сеткилинге кирери дам барып турган.

Илийниң салгалдарына шииткелди чарлааны

²⁷ Илийге Бурганның бир кижизиге чедип келгеш, аңаа мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчыны сөзү бо-дур: „Мен сээң төрөл бөлүүңге олар Египетке, фараоннуң чуртунга чурттап чорда, Мени билир кылып кагбаан ийик мен бе? ²⁸ Сээң төрөл бөлүүңү израиль чоннуң бүгү аймактарының аразындан Бодумга бараалгакчылар кылдыр шилип алган мен

. Мен силерни Мээң өргүл салыр бедигээжимче үнер, Мээң мурнумга айдызаар, эфод хепти{*} кедер кылдыр шилип алган мен. Мен израильчилерниң бүгү өргүлдерин Меңээ салырын сээң төрөл бөлүүңге дагзып каан мен. ²⁹ А силер чүгө Мээң оран-савамга эккээрин дужааган янзы-бүрү өргүлдеримни таптап турар силер? Чүгө сен оолдарыңны Менден артык хүндүлөп турар сен? Чүгө Мээң израиль чонумнуң эккелген эң-не дээр дээн өргүлдерин сыырып, шартайтыр семирив турар силер?“ ³⁰ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы мынча дээн: „Сээң салгалың болгаш сээң төрөл бөлүүң кезээ мөңгедө Меңээ бараан болурун азап чораан болгай мен. Ындыг-даа болза, моон соңгаар ындыг болбас. Мени алдаржыдып чоруур улусту алдаржыдар мен, а Мээң ат-алдарымны базар улус куду көрдүртүр!

³¹ Көөр-даа сен, сени болгаш сээң төрөл бөлүүңнүң кижилерин күш чок кылып каарым үе кээр. Сээң салгалың аразындан кырыырынга чедир кым-даа чурттавас. ³² Мээң оран-савамга кайы хире түрегдээрлерин көөр сен. Израиль чонга шупту чүве аайлажыр-даа болза, сээң салгалың аразындан кырыырынга чедир кым-даа, кажан-даа чурттавас. ³³ Ынчалза-даа Мен өргүл бедигээжинден сээң улузуңнуң шуптузун узуткавас мен. Ол бүгүнү көргөш, сээң карактарың оду өжүп, сагыш-сеткилиң хилинчектени бээр; сээң бүгү салгалың ортумак назынында-ла өлгүлөп каар. ³⁴ Сеңээ бадыткал демдээ бо-дур: ийи оглуң – Офни биле Финеес – чаңгыс хүнде өлүрлөр.

³⁵ Бодумга бердинген бараалгакчыдан томуйлап аар мен. Ол Мээң сагыш-сеткилимни билир болгаш, бүгү чүвени Мээң күзелим-биле кылыр. Ооң салгалын быжыг кылып каар мен. Ол бараалгакчымы бүгү назынында Мээң шилип алыр кижимге бараан болур. ³⁶ Сээң салгалыңдан дириг артканнар шуптузу чаңгыс көпөөк база кескинди хлеб дээш аңаа сөгүрүп: ‘Дайнам хлеб тып чири-биле Бурганның бараалгакчызының дузалакчызы болуп ажилдаарын чөпшээрер көрүңер’ – деп чаннанып кээрлер“».

Дээрги-Чаяакчының Самуилди кыйгырганы

3 Бичии Самуил Илийниң чанынга тургаш, Дээрги-Чаяакчыга бараан болуп турган. Ол хүннерде Дээрги-Чаяакчыны чоруткан аажыдыышкыннары ховар болуп, Ооң сөзү хаая дыңналып турган. ² Бир катап Илий бодунуң орунунга чыткан. Ооң карактары четпестеп, көөрү багай апарган турган. ³ Бурганның чырыткызы ам-даа өшпээн турда, Самуил Дээрги-Чаяакчыны өргээзинге удуп чыткан. Ында Бурганның ыдыктыг аптарызы бар чүве-дир.

⁴ Дээрги-Чаяакчы Самуилди кыйгырыпкан. Оол: «Дыңнап тур мен!» – деп харыылаан. ⁵ Самуил Илийге маңнап чедө бергеш: «Мында мен. Силер

кыйгырарыңарга, чедип келдим бо» – деп чугаалаан. Илий аңаа: «Мен сени кыйгырбадым. Дедир баргаш, удуп чыдып ал» – дээрге, ол барып чыдып алган.

⁶ Дээрги-Чаяакчы база катап Самуилди кый дээн. Самуил тургаш, катап-ла Илийге чедип келгеш:

«Мында мен. Силер кыйгырарыңарга, чедип келдим бо» – дээн. А Илий: «Сени кыйгырбадым, оглум. Барып удуп чыдып ал» – деп харыылаан.

⁷ (Ол үеге чедир Самуил Дээрги-Чаяакчының үнүн билбес, аңаа Дээрги-Чаяакчының сөзү ам-даа ажыттынмаан турган чүве-дир.)

⁸ Дээрги-Чаяакчы Самуилди үш дугаар кыйгырган. Самуил тургаш, Илийге чедип келгеш: «Мында мен. Силер кыйгырарыңарга, чедип келдим бо» – дээн. Ынчан Илий оолду Дээрги-Чаяакчы кыйгырып турар-дыр деп билип каан. ⁹ Илий Самуилге: «Дедир чоруткаш, барып удуп чыдып ал. Кыйгырган үн дыңнап кагзыңа: „Чугаалап көрөм, Дээрги-Чаяакчы, Сээң чалчаң дыңнап тур“ – деп харыылаар сен» – деп чагып каан. Самуил катап барып чыдып алган.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы чедип келгеш: «Самуил, Самуил!» – деп, ооң мурнунда дег, кыйгыра берген. Ынчан Самуил: «Чугаалап көрөм, Дээрги-Чаяакчы, Сээң чалчаң дыңнап тур» – деп харыылаан.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы Самуилге мынча дээн: «Мен Израильге бир херекти чогулар деп бардым. Ону дыңнаан бүгү кижилерниң кулактары безин түүгейни бээр. ¹² Ол хүн Илийге база ооң салгалыңа удур чугаалап турганым бүгү чүүлүмнү күүседир мен. Мен ол бүгүнү дөгезин күүседир мен. ¹³ Оолдарының каргышка төлептиг кылдыр боттарын алдынып турарын билгеш-даа, оларны чагырып соксатпаан кижилер. Ол дээш, ооң салгалын кезедиримниң дугайын Илийге чугаалаан мен.

¹⁴ Ынчангаш Илийниң салгалыңа даңгыраглап тур мен: оларны кандыг-даа өргүлдер буруузундан арыглап шыдаас».

¹⁵ Самуил удуп хонгаш, эртенинде Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң эжиин ажыдыпкан. Самуил ол көстүүшкүннүң дугайында Илийге чугаалаарындан коргуп турган. ¹⁶ Илий: «Оглум Самуил» – деп кый дээрге, Самуил: «Дыңнап тур мен» – дээш, чедип келген. ¹⁷ Илий Самуилге: «Бурган сеңээ чүнү чугаалады? Менден чажырбайн чугаала. Сеңээ чугаалаан чүвениң чаңгыс-даа сөзүн менден чажырар болзуңа, Бурган сени канчаар-даа кезеткей аан» – дээн. ¹⁸ Самуил Илийге чүнү-даа чажырбайн чугаалап берген. Ынчан Илий: «Ол дээрге Дээрги-Чаяакчы-дыр. Ол чүнү күзээрил, ону күүседир» – дээн.

¹⁹ Самуил өзүп келген. Дээрги-Чаяакчы үргүлчү ооң-биле кады бооп келген. Дээрги-Чаяакчының Самуилди дамчыштыр чугаалаан сөстөрүниң чаңгызы-даа күүсеттинмейн барбаан. ²⁰ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң медээчизи болурун Самуилге бүзүрөөн дээрзин Дан хоорайдан Беэр-Шевага

чедир бүгү израиль чон билир апарган чүве-дир.

²¹ Дээрги-Чаяакчы Силомга көстүп кээрин уламчылап, Бодунуң сөзүн Самуилге ажыдып турган,

4 а Самуил бүгү израильчилерге ол сөстү чугаалап турган.

Ыдыктыг аптараны израильчилерден апарганы

Израильчилер филистимнерге удур дайылдажып үнгенер. Олар Авен-Эзерге турлагжып алган, а филистимнер Афекке турлагжып алган.

² Филистимнер израильчилерге удур турупканнар. Тулчушкун үезинде израильчилер филистимнерге чылча шаптыртып алганнар. Дайын шөлүнгө 4000 хире израильчи өлгөн. ³ Турлаанга чедип келгеш, израильчилерниң баштыңары мынча дишкенер: «Бөгүн Дээрги-Чаяакчы чүге бисти филистимнерге чылча шаптыртып кагды? Силомдан Дээрги-Чаяакчының аптаразын бодувусче ап алыылыңар. Ол биске турар болза, дайзыннарывыстан бисти камгалаар». ⁴ Чон Силомче улус чорудуптарга, олар оон Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының аптаразын ап алгаш келгенер. (Дээрги-Чаяакчының дүжүлгези ыдыктыг аптараның кырында, херувимнерниң ортузунда турган.) Бурганның аптаразының чанынга Илийниң Офни биле Финеес деп ийи оглу база чораан чүве-дир. ⁵ Кажан Дээрги-Чаяакчының аптаразын турлагга эккээрге, израиль чон чер безин сириңейни бээр кылдыр күштүг алгырган.

⁶ Филистимнер ол алгы-кышкыны дыңнааш: «Еврейлерниң турлаанда чүү ындыг алгы-кышкы болу берди?» – дижип тургаш, Дээрги-Чаяакчының аптаразын ында эккелгенин билип кааннар. ⁷ Филистимнер корга бергеш: «Бурган ол турлагда чедип келген-дир – дээннер. – Ат болган-дыр бис! Мооң мурнунда кажан-даа ындыг чүве турбаан болгай. ⁸ Ат болган-дыр бис! Ол күштүг бурганнарның холундан бисти кым адырарыл? Египетчилерни ээн кургаг ховуга шаажылап узуткап каапкан ынчангы бурганнар ол-дур.

⁹ Филистимнер, кадыг-быжыг, эр сорукут болуңар. Бистиң оларны кулданып алганывыс дег, еврейлерге кулдандырбас дизе, олар-биле эрес-дидим тулчуңар». ¹⁰ Филистимнер тулчуп кириптерге, израильчилер аштырып алган. Кончуг улуг аштырышышкынга таварышкыш, кижилер бүрүзү бодунуң майгынынче дезип халчып турган. Ол дайынга 30 000 израиль чадаг шериг өлүрткен. ¹¹ Бурганның аптаразын филистимнер ап алган, Илийниң ийи оглу Офни биле Финеес өлүртүп каан

Илийниң өлгени

¹² Ол хүн Вениаминниң аймаандан бир кижилер дайын шөлүндөн Силомга маңнап чедип келген.

Качыгдал демдээ кылдыр ол идик-хевин ора соп алган, бажынче доврак-доозун чажып алган болган. ¹³ Ол кижиге чедип келгенде, Илий орук кыдыныга сандайга медээ манап олурган, чүгө дээрге ол Бурганның аптаязы дээш аажок сагыш човап турган. Ол кижиге хоорайга келгеш, чүү болганын чугаалап бээрге, бүгү чурттакчы чон ыглап-сыктап эгелээн. ¹⁴ Улустуң ыы-сыызын дыңнааш, Илий: «Чүү мындыг шимээн болу берди?» – дээн. Келген кижиге Илийге чедип келгеш, чүү болганын чугаалапкан. ¹⁵ (Илий ынчан тозан сес харлыг турган. Ооң карактары согурарып, көрбестей берген чүве-дир.)

¹⁶ Ол кижиге Илийге келгеш: «Мен дайын шөлүндө дем чаа маңнап келдим» – дээн. Илий: «Чүү болду, оглум?» – деп айтырган. ¹⁷ Шапкынчы кижиге: «Израиль чон филистимнерден дезип, улуг аштырышыкынга таварышты. Силерниң оолдарыңар Офни биле Финеес өлүртүп алдылар. Бурганның аптаязын база алзып алдывыс» – деп харыылаан.

¹⁸ Бурганның аптаязының дугайында дыңнааш, Илий орган сандайындан аңдарылгаш, хаалга баарына ойда кээп дүшкен. Ол кырган болгаш аар болганындан молдуруу сыйылгаш, өлүп калган. Дөртөн чыл дургузунда Илий Израильдин баштыңчызы болуп келген.

¹⁹ Илийниң кенни – Финеестиң кадайы божуур чеде берген иштиг турган чүве-дир. Бурганның аптаязының дугайында, бээниң база ашааның өлгениниң дугайында дыңнап кааш, ооң эди аарый бергеш, божупкан. ²⁰ Ону божудуп турган херэеженнер ооң өлүрүнүң мурнунда аңаа мынча дээннер: «Кортпа, сен оолдуг болган-дыр сен». Ынчалза-даа ол чүнү-даа харыылаваан, тоомча чок болган. ²¹ Чаа төрүттүнгөн төлдү Ихавод деп адап алгаш: «Израильдин ат-алдары баткан-дыр» – деп, ол чугаалаан. Бурганның аптаязын база алзып алган, бээ биле ашаа база өлгөн боорга, ол ынча дээн. ²² «Израильдин ат-алдары баткан-дыр, чүгө дээрге Бурганның аптаязын алзып алган-дыр» – деп, ол чугаалаан.

Ыдыктыг аптара – филистимнерде

5 Филистимнер Бурганның аптаязын ап алгаш, Авен-Эзерден Азотче эккелгеннер. ² Олар Бурганның аптаязын Дагон бурганның өргээзинче киригеш, Дагоннуң дүрзүзүнүң чанынга салып кааннар. ³ Даартазында азотчулар эртен эрте туруп келгеш көөрге, Дагоннуң дүрзүзү Дээрги-Чаяакчының аптаязының мурнунда доңгая кээп дүшкен чыткан. Олар Дагоннуң дүрзүзүн көдүрүшкеш, бодунуң туружунга салып кааннар. ⁴ Ооң даартазында эртен эрте туруп кээрге, Дагоннуң дүрзүзү Дээрги-Чаяакчының аптаязының мурнунда база катап доңгая кээп дүшкен чыткан. Ооң одурлуп калган бажы база ийи

холу эргин аксында чыткан. Дагоннуң чүгле мага-боду артып калган болган. ⁵ Ынчангаш Дагоннуң бараалгакчылары база Азотта Дагонга кээп турар чон ол эргинни бо хүннерге чедир баспайн турар.

⁶ Дээрги-Чаяакчы азотчуларны кадыг-дошкун аажылап, чылча шаап, оларны болгаш ол чоок-кавыда чонну ыжыктар-биле аартып турган. ⁷ Ол бүгүнү көргеш, азотчулар: «Израильдин Бурганының аптаязы биске артпазын. Чүгө дээрге Ооң холу биске болгаш бистиң бурганывыс Дагонга аар-дыр» – дижип турганнар. ⁸ Азотчулар филистим чагырыкчыларның шуптузун кыйгырып чыып алгаш: «Израильдин Бурганының аптаязын канчаар бис?» – деп айтырганнар. Олары: «Израильдин Бурганының аптаязын Гефче чорудуптаалыңарам» – дээннер. Ынчангаш Израильдин Бурганының аптаязын Гефче чорудупканнар. ⁹ Ыдыктыг аптараны чорудупкан соонда, Дээрги-Чаяакчы ол хоорайга дыка коргунчуг үүлени онааган. Хоорайның чурттакчылары, улуг-бичези чок, аарыга туттурган, оларда ыжыктар көстүгүлөп келген чүве-дир. ¹⁰ Ооң соонда Бурганның аптаязын Экронче чорудупканнар. Экроннуң чурттакчылары Бурганның аптаязын көргеш: «Бистиң чонувусту узуткадыр дээш Израильдин Бурганының аптаязын мында эккелген чүве бе» – деп алгыржып үнгеннер. ¹¹ Экрончулар филистим чагырыкчыларның шуптузун кыйгырып бөлүп алгаш, оларга мынча дээннер: «Израильдин Бурганының аптаязын дедир чорудуптуңар. Бистиң чонувусту кырып кааппазы-биле, ол бодунуң черинче чоруй барзын». Чүгө дээрге хоорайда коргунчуг өлүм-чидимниг байдал тургустунуп келген, Бурганның холу оларны кадыг-дошкун аажылаан. ¹² Өлбөөн чурттакчыларны ыжыктар шыва алы берген, хоорайда ыы-сыы дээрлерге чедир дыңналып турган.

Ыдыктыг аптараны дедир эккелгени

6 Дээрги-Чаяакчының аптаязы филистим черге чеди ай иштинде турган чүве-дир. ² Филистимнер боттарының бурганнарының бараалгакчыларын болгаш төлгечилерни кыйгырып алгаш, олардан: «Дээрги-Чаяакчының аптаязын канчалзывысса экил? Ону турган черинге канчаар чедирип каарын биске айтып бериңерем» – деп айтырганнар. ³ Олар: «Израильдин Бурганының аптаязын дедир чорудар деп турар болзуңарза, ону анаа-ла чорудуппаңар. Аңаа кем-буруу дээш өргүлдөн кылыңар. Ынчан силерниң балыг-бышкыныңар экирип, Дээрги-Чаяакчы чүү дээш силерни кезедип турарын билип аар силер» – деп харыылааннар. ⁴ «Кем-буруу дээш Дээрги-Чаяакчыга кандыг өргүл кылыр улус бис?» – деп, филистимнер айтырганнар.

Демгилери: «Филистим чагырыкчыларның саны-биле ыжыктың беш алдын дүрзүзүндөн база беш алдын күске хевиринден кылып алыңар, чүге дээрге кеземче силерниң шуптуңарга база силерниң чагырыкчыларыңарга дүжүп турар-дыр. ⁵ Ынчалдыр ыжыктарыңарның болгаш черни хоозурадып турар күскелериңерниң дүрзүлерин кылып алгаш, Израильдиң Бурганын алдаржыдыңар. Канчап билер, Ол силерни, силерниң чериңерни база силерниң бурганнарыңарны кадыг-дошкун аажылаваас апаар чадаваас. ⁶ Бурганның мурнунга дедирленип, египетчилер болгаш фараон ышкаш, өжеш болган ажы бар деп бе? Кажан Дээрги-Чаяакчы оларны кезедиптерге, олар израиль чонну салыпкан болгай .

⁷ Ынчангаш бир чаа тергеден кылып алыңар. Мойнунга хомут черле кедирбээн, чаа төрээн ийи инектен алгаш , оларны тергелеп алыңар, а бызааларын олардан аңгылааш, кажааже аппарыңар. ⁸ Дээрги-Чаяакчының аптаразын алгаш, ол тергеге салып калыңар. А кем-буруу дээш өргүлге эккелген алдын дүрзүлерни хааржакка суккаш, ыдыктыг аптараның кыдыынга салып алыңар. Ынчан тергелеп каан инектерни салып чорудуптуңар. ⁹ Ооң соонда чүү болурун көрүңер. Бир эвес олар Дээрги-Чаяакчының девискээринче, Бет-Шемешче чоруптар болза, бо улуг хай-халапты Ол биске кылганы ол-дур. А бир эвес өскээр баар болза, биске Ол бак чаңнаваан-дыр, а шупту чүве таварылга бооп болганы ол-дур».

¹⁰ Филистимнер шак ынчалдыр кылганнар. Чаа төрээн ийи инекти эккелгеш, оларны тергелеп алганнар, а бызааларын кажаага арттырып кааннар. ¹¹ Дээрги-Чаяакчының аптаразын болгаш алдын ыжыктарлыг база күскелерлиг хааржакты тергеге салып алганнар. ¹² Инектер дорт-ла Бет-Шемешче баар оруктап чорупканнар. Олар оң-даа, солагай-даа талазынче эгбейн, чаңгыс ол оруктап эдип чоруп органнар. Филистим чагырыкчылар ооң соо-биле Бет-Шемештиң кызыгаарына чедир кылаштаннар.

¹³ Бет-Шемештиң чурттакчылары ол үеде шынаазына кызыл-тас ажаап ап турганнар . Дээрги-Чаяакчының ыдыктыг аптаразын көрүп кааш, олар өөрүп турганнар. ¹⁴ Тергелеп каан инектер Бет-Шемеш чурттуг Иисустуң шөлүнге келгеш, улуг даш чанынга доктаай берген. Бет-Шемешчилер тергени одаар ыяш кылдыр үрей шаап алганнар, а инектерни Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүл кылдыр берипкеннер. ¹⁵ Левиттер Дээрги-Чаяакчының аптаразын база ооң-биле кады чораан алдын дүрзүлөр суп каан хааржакты дүжүрүп алгаш, улуг даш кырынга салып алганнар. Бет-Шемештиң чурттакчылары ол хүн Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир-даа, өске-даа өргүлдер салганнар. ¹⁶ А беш филистим чагырыкчы ол бүгүнү көргеш, ол хүн Экронче эеп келгеннер.

¹⁷ Филистимнерниң Дээрги-Чаяакчыга кем-буруу дээш өргүлге салган алдын ыжыктары мындыг: бирээзи Азот дээш, ийигизи Газа дээш, үшкүзү Аскалон дээш, дөрткүзү Геф дээш, бешкизи Экрон дээш чүве-дир . ¹⁸ А алдын күскелери беш филистим чагырыкчыга хамааржыр шупту хоорайларның – быжыглалдыг хоорайларның-даа, ажык черде суурларның-даа – санынга дүжүп турган. Дээрги-Чаяакчының аптаразын салып каан улуг даш – Бет-Шемеш чурттуг Иисустуң шөлүндө турар даш – бо хүннерге чедир ол бүгүгө херечилел-дир.

¹⁹ Дээрги-Чаяакчы Бет-Шемештиң чурттакчыларына Ооң аптаразын бакылап көрүп турганы дээш кеземчени онааган . Ол 70 кижини өлүрүп каан . Чон ыглап-сыктап турган, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы оларга коргунчуг кеземчени онааган. ²⁰ Бет-Шемештиң чурттакчылары: «Бо ыдыктыг Бурганның, Дээрги-Чаяакчының мурнунга кым туруп шыдаарыл? Бистен чоруткаш, Ол ам кымнарже углаарыл?» – деп айтырып турганнар. ²¹ Ооң соонда олар Кириат-Иаримниң чурттакчыларына : «Филистимнер Дээрги-Чаяакчының аптаразын эгидип берип турлар. Келгеш, ону ап алыңар» деп дамчыдары-биле элчилер чорудупкан чүве-дир.

7 Кириат-Иаримниң чурттакчылары Дээрги-Чаяакчының аптаразын ап алгаш, тей кырында Авинадавтың бажыңына эккелгеш , ооң оглу Элеазарны аңгылап ыдыктап, Дээрги-Чаяакчының аптаразын кадарып-кадагалаар кижини кылып кааннар.

Самуилдиң Израильди башкарып турганы

² Ыдыктыг аптараны Кириат-Иаримге эккелгенинден бээр чээрби чыл эрте берген. Ынчан бүгү израиль чон муңгарап, Дээрги-Чаяакчыже дуза дилеп, көрнү берген. ³ Ол өйде Самуил бүгү израиль чонга чугаалаан: «Бир эвес силер сагыш-сеткилиңер ханызындан Дээрги-Чаяакчыже эглип турар болзуңарза , бодуңарның араңардан хары бурганнарны, Астарта бурган дүрзүлерин ап кааптыңар. Сеткилиңерниң ханызындан Дээрги-Чаяакчыга бердинип, чүгле Аңаа бараан болуңар. Ынчан Ол силерни филистимнерниң холундан адырар». ⁴ Израильчилер Ваал биле Астарта дүрзүлерин боттарындан ырадып каапкаш , чүгле чаңгыс Дээрги-Чаяакчыга бараан болуп эгелээн.

⁵ Самуил оларга: «Бүгү израильчилерни Мицпага чыып алыңар , мен Дээрги-Чаяакчыга силер дээш мөргүүр мен» – дээн. ⁶ Олар Мицпага чыгып келгеш, суг узуп алгаш, Дээрги-Чаяакчының мурнунга төпкеннер . Ол хүн олар шээрленип: «Дээрги-Чаяакчының мурнунга бачыт үлгеткен-дир бис» – деп турганнар . Мицпага Самуил израильчилерниң баштыңчызы апарган. ⁷ Израильчилерниң Мицпага чыгып алганын дыңнааш, филистим чагырыкчылар оларже

халдаар дээш чорупканнар. Израильчилер ону билип кааш, филистимнерден корткаш,
⁸ Самуилден: «Бис дээш Дээрги-Чаяакчы Бурганывыска мөргүүрүн соксатпайн көр. Ол бисти филистимнерден камгалазын» – деп дилеп турганнар. ⁹ Ынчан Самуил бир эмер хураганны ап алгаш, Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүл кылган. Ол Израиль дээш мөргүүрге, Дээрги-Чаяакчы аңаа харыылаан .

¹⁰ Самуил бүрүн өрттедир өргүлүн эккеп турда, филистимнер Израильче халдап келген чүве-дир. Ол хүн Дээрги-Чаяакчы филистимнерже күштүг диңмирээшкин ыдыпкаш , оларны аймаарадыпкан . Филистимнер израиль чонга чылча шаптырган.

¹¹ Израильчилер Мицпадан үнгеш, филистимнерни Бетхор чоогунга чедир сүрүп, базып кааннар.

¹² Самуил бир даш алгаш, ону Мицпа биле Шенниң аразынга салып кааш: «Дээрги-Чаяакчы амдыгаа чедир биске дузалаан» – дээш, ол черни Авен-Эзер деп адап каан .

¹³ Филистимнерни ынчалдыр тиилээниниң соонда, олар израильчилерниң кызыгаарынче кирбес апарган. Самуилдиң бүгү назынында Дээрги-Чаяакчыны холу филистимнерге удурланып турган. ¹⁴ Израильчилер мооң мурнунда филистимнерниң Экрондан Гефке чедир эжелеп алган хоорайларын эгидип алганнар. Израильчилер ол хоорайларның чоок-кавызында черлерни база филистимнер холундан адырып алган. Израиль чон биле амор чоннуң аразында тайбың доктаай берген.

¹⁵ Самуил бүгү назынында Израильдиң баштыңчызы болуп чораан. ¹⁶ Чылдың-на ол Вефилди, Галгалды, Мицпаны эргип чорааш, Израильди ол черлерниң шуптузундан баштап чораан. ¹⁷ Ооң соонда ол Рамаже ээп кээп турган, чүге дээрге ооң бажыңы аңаа турган. Аңаа тургаш, база-ла баштыңчы ажылын чорудуп турган. Ук черге ол Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээш тудуп каан.

Израиль чоннуң боттары хаанныг болуксааны

8 Самуил назыдап кырааш, бодунуң оолдарын Израильдиң баштыңчылары кылып каан.
² Ооң улуг оглунуң ады Иоил, ийи дугаар оглунуң ады Авия чүве-дир. Олар чонну Беэр-Шевадан баштап турган. ³ Ынчалза-даа Самуилдиң оолдары ачазының изин истевээн. Олар ажык-кончаа сүрер, хээли алыр болгаш шын эвес шиидер болганнар .
⁴ Израильдиң баштыңчылары шупту чыгып алгаш, Рамада Самуилдиң бажыңыга чедип келгеннер.
⁵ Олар Самуилге келгеш: «Силер назыдап кырып калдыңар, а оолдарыңар силерниң изиңер истевээннер-дир. Өске бүгү чоннарда ышкаш, бисти башкарар хаандан томуйлап калыңар» – дээннер . ⁶ Оларның «Бисти башкарар хаандан

томуйлап калыңар» деп дилээнге Самуил таарзынмаан.

Самуил Дээрги-Чаяакчыга мөргүүрге, ⁷ Дээрги-Чаяакчы аңаа мынча дээн: «Чон сеңээ чүү дээрил, оларны дыңна. Олар сенден эвес, харын оларны чагырбазын дээш, Менден ойталап турар-дыр. ⁸ Мен оларны Египеттен үндүрүп эккелгеним хүнден эгелээш, бо хүнге чедир олар Мени каапкаш, өске бурганнарга бараан болуп келгеннер. Ам олар сээң-биле база ынчаарлары ол-дур. ⁹ Ынчангаш оларның чугаазын дыңна. Чүгле хаанның оларны канчаар аажылаарын шыңгыы сагындырып каг».

¹⁰ Хаан томуйлап каарын дилеп турган чонга Самуил Дээрги-Чаяакчының бүгү сөстөрүн дамчыдып берген. ¹¹ Ол мынча дээн: «Силерни башкарып чагырар хаанның силерни аажылаары мындыг болур : силерниң оолдарыңарны былаап алыр – чамдызын ол дайынчы тергелерге олуртуп каар, өскелеринге аът мундурар, бир чамдыктарын ооң чууказын үдеп чоруур чалчалар кылып алыр; ¹² оларның чамдызын муң шериг баштыңчылары кылгаш, өскелерин бежен шериг баштыңчылары кылып каар; чамдыктары хаанның шөлдерин болбаазырадыр, тараазын ажаар, ок-чемзээн дарганнаар, чамдызын чуузалар херекселдери кылып кижилери кылып каар. ¹³ Хаан силерниң уругларыңарны былаап алыр, олар хаанның аш-чемин кылып, далганын быжырар, чагай чыттыг үстерин кылып кижилери болур.

¹⁴ Силерниң шөлдериниң база эң-не эки виноградтыг, олива ыяштарлыг садтарыңарны алгаш , бодунуң дүжүметтеринге бериптер.

¹⁵ Тарааңарны болгаш чимистериниң дүжүдүнүң онгу кезээн алгаш, бодунуң нояннардыга база дүжүметтеринге бериптер.

¹⁶ Силерниң эр, херээжен кулдарыңарны, эң-не дээр дээн оолдарыңарны база элчигеннерини бодунга алгаш, оларны ажыктыг кылдыр албадап ажилдадыр. ¹⁷ Шээр малыңарны онгу кезээн алгаш баар; боттарыңар аңаа кулдар болур силер.

¹⁸ Ынчан силер хааныңар аажызындан уё-човууруңар төп, ыглажыр силер. А ол үеде Дээрги-Чаяакчы силерге харыылаvas ».

¹⁹ Ынчалза-даа чон Самуилди тооп дыңнавайн: «Чок, биске хаан херек! ²⁰ Ынчан бис өске бүгү чоннар ышкаш болур бис: бистиң хаанывыс бисти башкарар, дайын-чааже ол бисти баштаар» – дээн.

²¹ Самуил чоннуң чугаазын шуптузун дыңнап алгаш, Дээрги-Чаяакчыга дамчыдып берген.

²² Дээрги-Чаяакчы Самуилге: «Оларны дыңнап, хаандан томуйлап каг» – дээн. Самуил ооң соонда израильчилерге: «Ындыг-дыр, ам шупту хоорайларыңарже чангылай бериңер» – дээш, оларны чорудупкан.

Саулдуң Самуил-биле
ужурашканы

9 Вениаминниң аймаанга Кис деп бай-шыдалдыг кижиге чораан чүве-дир. (Кистиң адазы – Авиил турган. Авиилдин адазы – Церон, Цероннуң адазы – Бехорат, Бехораттың адазы – Афия турган чүве-дир) .² Кистиң Саул дээр хып дээн чалыы болгаш чараш оглу турган. Израиль чонда аңаа чедер чараш эр кижиге турбаан чүве-дир. Ол чон аразындан бир баш бедик турган.

³ Бир катап Саулдуң ачазы Кистиң элчигеннери чиде берген. Кис оглу Саулга: «Бир чалчадан эдерттип алгаш, барып элчигеннерни диле» – дээн.

⁴ Олар Эфрем дагларындан, Шалиша деп черден дилээш, тыппааннар. Шаалим деп черде база чок болган. Вениаминниң черинден дилээш-даа, тыппааннар. ⁵ Цуф деп черге чедип келгеш, Саул кады чораан чалчазынга чугаалаан: «Дедир чоруулу. Ачам элчигеннерин тоовайн каапкаш, бис дээш сагыш човай берзе канчаар».

⁶ Чалчазы аңаа: «Бо хоорайда Бурганның алдарлыг бир кижиге бар-дыр ийин. Ооң чугаалаан чүвези албан бүде бээр кижиге-дир . Ам аңаа бараалы. Канчап билир, ол бистиң кайнаар баарывысты айтып бээр чадавас» – дээн.

⁷ Саул чалчазынга: «Ол кижиге барып болур-ла ыйнаан бис. А аңаа чүнү аппарып бээр бис? Бистиң хаптарывыста хүнезинивис төнгөн-дир. Бурганның кижизинге белек кылдыр чүнү бээр улус бис ынчаш?» – деп айтырган.

⁸ Чалчазы Саулга: «Менде дөрттүң бир кезии °шекел мөңгүн бар, Бурганның кижизинге ону бериптер мен. Оон ол биске кайнаар баарывысты айтып бээр» – дээн.

⁹ (Израильге шаандан тура, кым-бир кижиге Бургандан чүве айтырар дээн болза, «Өттүр көөр кижиге бараалы» дээр турган, чүге дээрге Бурганның медээчилерин шаанда «өттүр көөр кижилер» дээр турган-дыр.) ¹⁰ Саул чалчазынга: «Дыка-ла эки чугаалаар-дыр сен. Че, бараалы» – дээрге, Бурганның кижизиниң чурттап турары хоорайже чорупканнар. ¹¹ Олар хоорайже баар орукка суг узуп аар дээн кыстарга таваржы бергеш: «Мында өттүр көөр кижиге бар бе?» – деп айтырганнар.

¹² Кыстар: «Бар – деп харыылааннар. – Ол силерниң мурнуңарда хоорайда. Далажыңар, ол мында чаа чедип келген, чүге дээрге бөгүн бедик черге чон өргүл кылыр деп турар . ¹³ Хоорайга баргаш, аңаа ужуражып четтиге бээр силер. Ол ам-даа өргүлден чем амзаар дээш бедик черге үнмээн. Ол кижиге келгеш, өргүлдү алгап-йөрээвээн шаанда, чон чемненип эгелевес ужурлуг. Чүгле ооң соонда чалаткан улус чемненип эгелээр. Барыңар, ам-даа аңаа ужуражып четтиге бээр силер».

¹⁴ Саул чалчазы-биле хоорайже чорупкан. А кажан олар хоорайже ханылап кирип орда, Самуил бедикче үнер дээш оларга уткуштур үнүп келген.

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы Саулдуң кээриниң мурнунда хүн Самуилге мынча дээн чүве-дир: ¹⁶ «Даарта бо үеде Мен сенче Вениаминниң черинден бир кижиге чорудуптар мен. Сен ону олива үзү-биле чаггаш, чагырыкчыңар бо деп, Мээң израиль чонумга айтып каг . Ол Мээң чонумну филистимнерниң холундан камгалап каар. Мен чонумну көрүп тур мен, ооң ыы-сыызы Меңээ дыңналып турар-дыр ».

¹⁷ Самуил Саулду көрүп каарга, Дээрги-Чаяакчы аңаа: «Сеңээ Мээң чугаалап турганым кижиге ол-дур. Ол Мээң чонумнуң чагырыкчызы болур» – дээн.

¹⁸ Саул хоорайның хаалгазынга турган Самуилге чоокшулап чедип келгеш, оон: «Өттүр көөр кижиниң бажыңы кайдал, меңээ айтып бериңерем» – деп айтырган. ¹⁹ Самуил Саулга: «Өттүр көөр кижиге мен-дир мен. Бедик черге мээң мурнумга кылаштап үн. Аңаа баргаш, бөгүн силер мээң-биле кады чемненип силер. Даарта эртен сени чорударда, сээң сагыш-сеткилинде чүү барыл, дөгөрезин чугаалап бээр мен. ²⁰ А үш хүн бурунгаар чиде берген элчигеннериң дээш сагыш човааш чор сен: олар тыптып келгенер. Израильде эң-не күзенчиг чүвени кымга бээр ужурлуг чүвел? Сеңээ база сээң адаңның төрөл бөлүүнге эвес бе?» – дээн.

²¹ Саул оон: «Израильдин аймактарының эң-не эвээш санныы болур Вениаминниң аймаандан укталган кижиге эвес мен бе? Мээң төрөл бөлүүм Вениаминниң салгалдарының аразында эң-не чөгөнчиг эвес чүве бе? Меңээ чүге ынчаар чугаалап турарыңар ол?» – деп айтырган.

²² Самуил Саул биле ооң чалчазын ыдыктыг бедик черге эккелгеш, кол өрээлче кирип келгеш, ында олурган үжен хире чалатканнарның аразынга дөрге олуртуп каан. ²³ Самуил чем кылыкчызынга: «Сеңээ „арттырып каг“ деп чугаалааным аңгылап алганың чемни бо кижиге ап бер» – дээн.

²⁴ Чем кылыкчызы ужа, дөңмекти Саулдуң мурнунга салып берген.

Самуил аңаа: «Бо эътти аалчылар чалаан үемде аңгылап, сеңээ арттырып каан чүве болгай. Мону чип көрөм» – дээн. Ол хүн Саул Самуил-биле кады чемненген. ²⁵ Дагдан хоорайже бадып келгеш, Самуил Саул-биле сери кырынга чугаалашкан . ²⁶ Даң адып кээрге, Самуил сери кырында чыткан Саулду кыйгырып алгаш: «Тур че, сени үдеп каайн» – дээн. Саул туруп келгеш, Самуил-биле кады бажыңдан үнүп чорупкан. ²⁷ Кажан олар хоорай кыдыыңа чедип келгенде, Самуил: «Бисти мурнап бар чыдар кылдыр чалчаңга чугаала» – деп Саулга сүмелээн. Чалча мурнап чоруптарга, ол: «А сен ам доктаавыт, сеңээ Бурганның чугаалаан чүвезин дамчыдып берейн» – дээн.

**Самуилдиң Саулду
хаан болур кылдыр чаап кааны**

10 Самуил олива үзү кудуп каан көгээржикти алгаш, үстү Саулдуң бажынче кудупкаш, ону ошкап кааш, мынча дээн: «Бо-дур, Дээрги-Чаяакчы сени шилип алгаш, Бодунуң ээлээн чериниң чагырыкчызы кылып кааны ол-дур. ² Менден чоруткаш, Вениаминниң чериниң кызыгаары Целцахта Рахилдиң хөөрүнүң чанынга чоруңда, сеңээ ийи кижиге таваржып кээр. Олар сеңээ: „Дилеп чорааның элчигеннер тыптып келген. Ачаң элчигеннерин-даа уттупкаш, силер дээш сагыш човап, ‘Оглумну канчап тып аайн?’ деп туруп берген“ – дээрлер. ³ Оон улаштыр чорупкаш, Фавор деп дуб ыяштыг черге чедип кээр сен. Аңаа Вефилде Бурганга мөгеер дээш бар чыдар үш кижиге ужуражы бээр сен: бирээзи үш анай тудуп алган, өскези үш хлеб тудуп алган, а үшкүзү арагалыг көгээржик тудуп алган болур. ⁴ Олар сээң-биле мендилешкеш, сеңээ ийи хлеб бээрлер. Ону оларның холундан ап алыр сен. ⁵ Ооң соонда сен Гива-Элохимче үнүп кээр сен. Ында филистимнерниң доскуул шериглери турар. Хоорайже кирип келгеш, бедик черден бадып орап Бурганның медээчилериниң бөлүүнге таваржы бээр сен. Олар шупту Дээрги-Чаяакчыны алгап, өттүр көрүп медеглеп турарлар. А оларның мурнунда хылдыг болгаш үрер хөгжүм ойнаан, дамбыралар соктаан хөгжүмчүлөр чоруп орап. ⁶ Сени Дээрги-Чаяакчының Сүлдези бүргеп алыр. Ынчан сен олар-биле деңге өттүр көрүп медеглеп эгелээр сен. Көңгүс өске кижиге апаар сен. ⁷ Кажан ол кайгамчык чүүлдер сээң-биле бүдө бээрге, байдалды көрүп тургаш, хөделип эгеле, чүге дээрге Бурган сээң-биле болур. ⁸ Сен Галгалче мени мурнай чорувут. Аңаа мен база бүрүн өрттедир болгаш эп-найырал өргүлдери кылып чеде бээр мен. Мен сеңээ келгичемге чедир чеди хонук мана. Ынчан мен сеңээ чүнү канчаарын айтып бээр мен». ⁹ Саул Самуилден чоруптары билек, Бурган ооң сеткил-чүрөөн чаартып берген. Ынчангаш ол-ла хүн ооң хамык кайгамчык чүүлдери бүткен. ¹⁰ Саул Гивага чедип кээрге, аңаа Бурганның медээчилериниң бөлүү уткужуп келген. Ол өйдө Бурганның Сүлдези ону бүргеп аарга, ол база Бурганның медээчилери-биле кады өттүр көрүп медеглеп эгелээн. ¹¹ Саулду мурнунда-ла билир турган улус ону Бурганның медээчилериниң аразында көргөш: «Кистиң оглу канчап барганы ол? Таанда Саул база Бурганның медээчилериниң аразында бе?» – дижип, бот-боттарындан айтыржып турганнар. ¹² Аңаа турганнарның бирээзи: «А дуу улустуң адалары база анаа кижилер эвес бе?» – дээн. («Таанда Саул база Бурганның медээчилериниң аразында бе?» деп чугаа ол болуушкундан тывылган.)

¹³ Ооң соонда Саул өттүр көрүп медеглээрин соксадып каапкаш, бедик черге үнүп чорупкан. ¹⁴ Саулдуң төрөл акызы оон база ооң чалчазындан: «Каяа чордуңар?» – деп айтырган.

Саул тургаш: «Элчигеннер дилеп чордувус. Оларны тыппайн, Самуилге бардывыс» – деп харыылаан.

¹⁵ Акызы: «Самуил силерге чүнү чугаалады, меңээ чугаалап берем» – дээн.

¹⁶ Саул акызынга: «Ол биске элчигеннерниң тыпты бергенин дыңнатты» – дээш, Самуилдиң аңаа эрге-чагырга берип каанының дугайында чүнү-даа чугаалаван.

**Саулду чонга
хаан кылдыр таныштырганы**

¹⁷ Ынчан Самуил чонну Дээрги-Чаяакчыга мөгеери-биле Мицпаже кыйгырып эккелген. ¹⁸ Ол израильчилерге мынча дээн: «Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы мынча деп тур: „Мен израиль чонну Египеттен үндүрүп эккелдим, силерни египетчилерниң база өске-даа күрүнелерниң дарлалындан адырып каан болгай мен“. ¹⁹ Ам кээп силер бодуңарны айыыл-халаптан, качыгдал-муңгаралдан камгалаар Бурганыңардан ойталап: „Бисти чагырар хаандан томуйлап каа“ – деп, Оон дилеп турар-дыр силер. Ынчангаш ам Дээрги-Чаяакчының мурнунга аймактар, төрөл бөлүктөр аайы-биле тургулап алыңар».

²⁰ Самуил Израильдиң бүгү аймактарын аңаа чоокшулап кээрин дужааган. Төлге даштары оларның аразындан Вениаминниң аймаанга дүшкен. ²¹ Вениаминниң салгалдарын төрөл бөлүк аайы-биле чоокшулап кээрин дужааган. Төлге даштары олардан Матрийниң төрөл бөлүүнге дүшкен. Матрийниң төрөл бөлүүнүң улузу чоокшулап кээрге, төлге даштары оларның аразындан Кистиң оглу Саулга дүшкен. Ынчан Саулду дилээш, тыппааннар.

²² Дээрги-Чаяакчыдан: «Ол кижиге база катап маңаа кээр бе?» – деп айтырарга, Дээрги-Чаяакчы: «Саул мында чүък аразында чаштып чыдыр» – дээн.

²³ Улус халчып чоруткаш, Саулду чүък аразындан тып эккелгеннер. Ол хөй улустан бир баш бедик көстүп турган. ²⁴ Самуил чонга: «Көрдүңер бе, Дээрги-Чаяакчы кымны хаан кылдыр шилип каандыр? Чон аразында аңаа деңнежир кижиге бар деп бе?» – дээн. Ынчан чон шупту: «Хаан делгерезин!» – деп алгыржып турган.

²⁵ Самуил чонга хаанныг күрүнениң чурумун чарлап бергеш, ону дүрүм-номче кирип бижээш, Дээрги-Чаяакчының мурнунга салып каан. Ооң соонда чонну чандырып тарадыпкан. ²⁶ Саул база Гивада бажыңынче чанып чорупкан. Сеткил-чүрөөн Бурганга оттуртуп алган дайынчылар ону эдерип чорупкан. ²⁷ А чамдык дүржөк кижилер: «Ол бисти камгалап шыдаар бе?» – деп турганнар. Олар

Саулду куду көрүп, белек-даа бербээннер. А Саул ону эскербээн кижиге дег алдынып турган.

Саулдуң аммон чонну тиилээни

11 Ооң соонда аммон хаан Наас чедип келгеш, Галаадта Иавис хоорайны бүзээлеп алган. Иавистиң бүгү чурттакчылары Нааска: «Бистиң биле керээден чарып ал, ынчан бис сеңээ бараан болур бис» – дээннер.

² Аммон хаан Наас оларга: «Мен силер-биле керээни чарып алыр мен. Ынчалза-даа бүгү Израильдиң ат-алдарын баксырадыр дээш, силерниң кижиге бүрүзүнүң оң талакы караан деже идип каар мен» – дээн.

³ Иавистиң баштыңнары аңаа: «Израильдиң ужукыдыгларынче элчилер чорудар кылдыр биске чеди хонук хуусаадан бер. Бир эвес кым-даа бисти камгалавас болза, бис сенче үнүп кээр бис» – дишкеннер. ⁴ Элчилер Саулдуң хоорайы Гивага чедип келгеш, ол медээни чонга дыңналдыр тарадыпкан. Ынчан бүгү чон алгы-кышкы үндүрүп, ыглап-сыктап эгелээн. ⁵ Саул ол өйдө ховудан бода малдың соондан чедип келгеш: «Бо чоннуң чүзү канчап барганы ол, чүгө ыглажып турары ол?» – деп айтырган. Саулга Иавистиң чурттакчыларының сөстөрүн дамчытканнар.

⁶ Ынчан Бурганның Сүлдези Саулду бүргөп аарга, ол аажок килеңнеп хорадаан. ⁷ Ол ийи инектиң мөчүлөрүн үзе-чаза шапкаш, Израильдиң аңгы-аңгы чүктөрүнче демги-ле элчилерни дамчыштыр тарадыпкан. Ол: «Саул биле Самуилди эдербээн кижилерниң мал-маганын мындыг үлө манап турар» – деп чар тарадыпкан. Бүгү чон Дээрги-Чаяакчыдан корга бергеш, чаңгыс кижиге демниг үнүп келген. ⁸ Саул оларны Везекке хынап көөргө, Израильдиң шерии 300 000, Иуданың аймааның шерии 30 000 кижиге болган. ⁹ Келген элчилерге олар мынча дээн: «Галаадта Иавистиң чурттакчыларынга „Даарта дал дүш турда, силерни камгалап чедип кээр бис“ деп барып чугаалаңар».

Элчилер Иавистиң чурттакчыларынга ону чугаалаарга, олар дыка өөрээннер. ¹⁰ Ынчан Иавистиң чурттакчылары Нааска: «Даарта бис силерге үнүп кээр бис. Канчалдыр күзээр силер, бисти ынчалдыр аажылаар силер» – деп чугаалааннар.

¹¹ Дараазында хүн Саул шериин үш бөлүккө үзүп алган. Даң бажында аммоннарның турлааның ортузунче шургул киргеш, хүндүскү изиг дүшпээнде, оларны чылча шаап каапканнар. Арткан аммоннар тоо быдарадыр дезде бергеннер.

¹² Ынчан чон Самуилге мынча деп чугаалаан: «„Саул бисти хааннап шыдаар деп бе?“ деп турган улус кымнар ийик? Оларны бээр эккелиңер, бис өлүрүп каар бис». ¹³ Ынчалза-даа Саул: «Бөгүн кымны-даа өлүрбес уjurлуг бис. Чүгө дээрге бөгүн Дээрги-Чаяакчы Израильди камгалаан-дыр» – дээн.

¹⁴ Самуил чонга: «Галгалче бараалыңар, аңаа баргаш, Саулду база катап хаан кылдыр чарлап бадыткаалыңар» – дээн. ¹⁵ Бүгү чон Галгалче чорупкаш, Саулду Дээрги-Чаяакчының мурнундан Израильдиң хааны кылдыр катап бадыткап кааш, Дээрги-Чаяакчыга эп-найырал өргүлдөрүн кылган. Саул база бүгү израильчилер аңаа аажок хөглээн чүве-дир.

Самуилдиң чонга сөөлгү чагы

12 Самуил израиль чонга: «Мен силерниң сөстөрүңерни шуптузун дыңнааш, силерге хаанны томуйлап кагдым. ² Бо-дур, силерниң хааныңар ам силерни баштаар. Мен силерни аныяамдан ам бо хүнге чедир баштап келдим. А мээң назыным кырып, бажым дүгү агарып калды. Мээң оолдарым силер-биле кады-дыр. ³ Дээрги-Чаяакчының болгаш ооң шилип каан хаанының мурнунга меңээ удур херечилер болуңар. Кымның шарызын, кымның элчигенин ап алган мен, кымны хомудадып азы кымны кызып-кыйган мен, кымдан карак көрбестедир хээли алган мен, кымның херээн шын эвес шииткен мен? Бир эвес ындыг чүүлдер турган болза, шуптуңарга алган чүвемни эгидейн» – дээн.

⁴ Чон аңаа: «Силер бисти хомудатпаан-даа, кызып-кыйбаан-даа, кымның-даа чүзүн-даа албаан силер» – деп харыылаан.

⁵ Самуил чонунга: «Меңээ удур чүнү-даа тыппааныңар дугайында силерге Дээрги-Чаяакчы болгаш Ооң шилип каан хааны бөгүн херечилер болур» – дээн. Чон ооң-биле чөпшээрешкен.

⁶ Ынчан Самуил чонга мынча дээн: «Моисей биле Ааронну томуйлап каан база силерниң өгбелериңерни египет черден үндүрүп эккелген Дээрги-Чаяакчы херечи болур. ⁷ Ам Дээрги-Чаяакчының өмүнээзинден мен силерге удур чугаалаар мен, силерге болгаш силерниң өгбелериңерге Дээрги-Чаяакчының көргүскөн чөптүг чоруктарының дугайында чугаалаар мен.

⁸ Кажан Иаков Египетке чедип келгенде, силерниң ада-өгбөңөр Дээрги-Чаяакчыдан ысыылыг дилей бээрге, Ол Моисей биле Ааронну Египетке чорудуптарга, олар силерниң өгбелериңерни оон үндүргөш, бо черде эккеп чурттадып каан чүве болгай. ⁹ Ынчалза-даа олар боттарының Бурганын, Дээрги-Чаяакчыны, уттупканнар. Ынчан Дээрги-Чаяакчы силерниң өгбелериңерни оларга удур дайылдажып келген Асор хоорайның шериг баштыңы Сисараның, филистимнерниң база моав хаанның холдарынга хүлээткен. ¹⁰ Олар катап-ла Дээрги-Чаяакчыга ысыылыг: „Дээрги-Чаяакчыны тооп көрбейн, Ваал болгаш Астарта дүрзүлериңе бараан болуп, бачыттыг чүвени үүлгеткен-дир бис. Ам бисти дайзыннарның холундан адырып ап көр, бис чүгле Сеңээ бараан болур бис“ – деп чаннып келгеннер.

¹¹ Ынчан Дээрги-Чаяакчы силерге Иероваалды,

Беданны, Иеффайны база Самуилди чорудупкаш, силерни долгандыр турган дайзыннарыңардан адырып каарга, силер айыыл чок чурттап келдиңер. ¹² А кажан аммон чоннуң хааны Наас силерге удур үнүпкенин көрүп кааш, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар – силерниң хааныңар болур деп чүвени билип тургаш-ла, силер меңээ: „Чок, бисти хаан чагырзын“ – дидиңер. ¹³ Ам хааныңар бо-дур: бодуңарның шилип тургаш, негеп алган хааныңар бо-дур. Дээрги-Чаяакчы силерниң хааныңарны томуйлап каан-дыр.

¹⁴ Дээрги-Чаяакчыдан коргар болзуңарза, Аңаа бараан болур болзуңарза, Ооң сөзүн дыңнаар болзуңарза, Ооң күзелинге удурланмас болзуңарза, силер болгаш силерни чагырып турар хааныңар Дээрги-Чаяакчыга бердингениңер ол болур. ¹⁵ А бир эвес силер Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңнавар, Ооң күзелинге удурланыр болзуңарза, силерниң өгбелериңерге удурланганы дег, Дээрги-Чаяакчы силерге удурланып үнер.

¹⁶ Ам туруп келгеш, Дээрги-Чаяакчының силерниң мурнуңарга кылыр улуг херээн көрүңер. ¹⁷ Ам тараа ажаар үе эвес чүве бе? Ам мен Дээрги-Чаяакчыже кыйгы салыптарымга, Ол диңмирээшкинниг чаъс чорудуптар. Ынчан силер бодуңарга хаан дилеп тургаш, кайы хире бузуттуг чорук кылып алганыңарны көрүп база билип каар силер».

¹⁸ Самуил Дээрги-Чаяакчыже кыйгы салыптарга, Ол диңмирээшкинниг чаъсты ол хүн чорудупкан. Ынчан бүгү чон Дээрги-Чаяакчыдан болгаш Самуилден дыка корткан. ¹⁹ Чон Самуилден: «Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның мурнунга чалчаларың бисти өлбезин дээш мөргүп көрүңерем. Бүгү-ле бачыттарывыстың кырынга, боттарывыска хаан дилеп тургаш, база бир бачыт немеп алганывысты миннип тур бис» – деп дилээн.

²⁰ Самуил чонга: «Кортпаңар. Бачытты кылгандыр силер, ам канчаар, Дээрги-Чаяакчыдан черле ойталаваңар, чүрээңер ханызыңдан Дээрги-Чаяакчыга бараан болуп чоруңар. ²¹ Ажык-дуза чок база камгалап шыдавас хоозун бурганнарга чүдүвөңер, чүге дээрге олар чүү-даа эвес-тир. ²² А Дээрги-Чаяакчы Бодунуң өндүр улуг адын бодааш, Бодунуң чонун кагбас, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы силерни Бодунуң чону кылдыр шилип алган-дыр.

²³ Мен база Дээрги-Чаяакчының мурнунга бачыт кылбазы-биле силер дээш мөргүүрүм соксатпас мен, силерге эки болгаш шын орукче баарын айтып бээр мен. ²⁴ А силер Дээрги-Чаяакчыдан коргуңар, Аңаа бүгү чүрээңер-биле шынчы бараан болуңар, Ол кайы хире улуг херектерни силер-биле кылганын көрүңер. ²⁵ Бир эвес багай чүве кылыр болзуңарза, силер база хааныңар узуткаттырар силер» – деп чугаалаан.

Филистимнерге удур дайынның эгелээни

13 Саул үжен харлыында Израильдин хааны болу берген. Ол Израильди дөртөн ийи чыл башкарып келген. Саул 3 000 израильчини шилип алган: ² оларның ийи муңу Саул-биле кады Михмаска база Вефил даанга турган, а арткан муңу Ионафан-биле кады Вениаминниң черинде Гивага турган. Оон өске чонну Саул аал-оранынче чандырыпкан. ³ Гивага турган филистим доскуул шериин Ионафан чылча шаап каарга, ооң дугайында филистимнер дыңнап кааннар. А Саул: «Еврейлер дыңназын!» – дээш, бүгү чуртка мыйыс эдиски этсип, кыйгы салыр элчилерни чорудупкан. ⁴ Филистим доскуул шериин Саулдуң чылча шаап каанын бүгү израиль чон дыңнап кааш, филистимнерниң Израильди көөр хөңү чок апарганын билип кааш, Галгалда турар Саулче баар деп барган. ⁵ Филистимнер Израильге удур дайынга белеткени бергеннер: 3000 дайынчы терге, 6000 аъттыг шериг база далай эрииниң элезини дег хөй чадаг шериг чыгып алгаш, Бет-Авенниң чөөн талазында Михмаска турлагжып алганнар.

⁶ Израильчилер нарын байдалдыг апарганын билген, чүге дээрге шерии дайзыннарга кыстырып эгелээн. Ынчангаш олар куйларга, шырыштарга, хая-даш аразынга, оңгарларга база чоогаларга чаштынып эгелээннер. ⁷ А чамдык еврейлер Иордан хемниң ыңдында Гадтың база Галаадтың девискээринче кеже бергеннер. Саул ам-даа Галгалда артып калган, а ону эдерген бүгү шерии коргуп-сүртеп турган.

⁸ Самуилдин болчап кааны чеди хүн дургузунда Саул манап келген. Самуил Галгалга келбейн турган. Ынчан шерии Саулдан дезип чоруп эгелээн. ⁹ Саул: «Бүрүн өрттедир өргүлдерни база эп-найырал өргүлдерин бээр эккелиңер» – дээн. Ынчалдыр ол бүрүн өрттедир өргүлдү кылган. ¹⁰ Өргүлдүң сөөлгү ёзулалын кылып турда, Самуил чедип кээп-тир. Ынчан Саул ооң-биле мөндилежир дээш, уткуштур үнүп келген.

¹¹ Самуил: «Чүнү кылып алганың ол?» – деп айтырган.

Саул аңаа мынча деп харыылаан: «Шериглер мени каапкаш, тарап чоруп эгеледи, а силер болчашкан үвисте келбейн бардыңар. А филистимнер Михмаска чыгып эгеледилер. ¹² Ынчан мен „Филистимнер Галгалда менче халдап кээр боор. А мен ам-даа Дээрги-Чаяакчыдан алгап-йөрээшкин айтырып албаан мен“ деп бодааш, бүрүн өрттедир өргүл кылыр ужурга таварыштым».

¹³ Самуил Саулга мынча дээн: «Мугулай чүве кылган-дыр сен. Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның айтыышкынын күүсетпээн-дир сен. Бир эвес Ооң айтыышкынын күүсеткен болзуңза, Дээрги-Чаяакчы сээң Израильде чагыргаңны кезээ

мөңгедө быжыглап каар ийик. ¹⁴ А ам сээң чагырган быжыг бооп шыдавас. Дээрги-Чаяакчы Бодунга сеткилинге кирер кижини тып алгаш, ону Бодунуң чонунуң чагырыкчызы кылып каар. Чүгө дээрге сен Дээрги-Чаяакчының айтышкынын күүсетпээн-дир сен». ¹⁵ Ооң соонда Самуил Галгалдан Вениаминниң черинде Гиваже чорупкан.

Саул кады чораан улузун санап көөрге, 600 хире кижилер болган чүве-дир. ¹⁶ Саул оглу Ионафан-биле база олар-биле кады арткан улус-биле Вениаминниң черинде Гивага турумчуп алганнар. А филистимнер Михмаска турлаг кылып, турумчуп алганнар. ¹⁷ Филистимнерниң турлаандан үш бөлүк шериг ол чуртту хоозурадыр сорулгалыг үнүпкен. Оларның бирээзи Офра баар оруктап Шуал девискээринче углапкан. ¹⁸ Өске бөлүк Бет-Орон оруу-биле чорупкан. А үшкүзү ээн кургаг черде Цевоим шынаазында кызыгаарже углапкан.

¹⁹ Ол үедө бүгү израиль черде дарганнар чок турган. Чүгө дээрге еврейлерниң хылыш, чыда кылып аарындан филистимнер коргуп-сестип турганнар. ²⁰ Кажан андазыннарнының бистери, демир-хүүректери, айыырлары, балдылары дөгейленип каарга, израильчилер филистимнерге баар ужурлуг турганнар. Боттарының андазыннарнының бистерин, демир-хүүректерин чидидерде, үштүң ийизи өшекел мөңгүн, а балдыларын, мал сүрүкчүзүнүң херекселдериниң баштарын чидидерде, үштүң бири шекел мөңгүн төлээр турган. ²² Ынчангаш дайын үезинде Саул-биле арткан бүгү шериглерде хылыш-даа, чыда-даа чок болган. Хылыш болгаш чыда чүглө Саулда база ооң оглу Ионафанда бар болган чүве-дир.

Ионафанның эрес-дидим чоруу

²³ Филистим шериглерниң бир бөлүү Михмас кежиинге чедип келген.

14 Бир-ле хүн Саулдуң оглу Ионафан бодунуң чепсек тудукчузу чалчазынга: «Ол чарыкта филистим турлагже чоруптаалы че» – дээн. А ачазынга ооң дугайында чугаалаваан. ² Ол үедө Саул Гива хоорайның кыдыы Мигронда гранат ыяжының адаанга турган. Ооң-биле кады 600 хире кижилер турган. ³ Оларның аразында Дээрги-Чаяакчының Силомдан келген эфодтуг бараалгакчызы Ахия турган. (Ахия дээрге Ихаводтуң акызы Ахитувтуң оглу турган. А Ахитувтуң адазы – Финеес, кырган-адазы – Илий турган.) Ионафанның чорупканын кым-даа билбээн.

⁴ Ионафанның филистимнерже эртер кежииниң ийи талазында кадыр шиш хаялар бар турган: бирээзин Боцец, өскезин Сене дээр. ⁵ Бир хая соңгу чүктен Михмасче көрүнгөн, өскези мурнуу чүктен Гиваже көрүнгөн. ⁶ Ионафан чепсек тудар чалчазынга: «Чоруулу, кыртыжадып демдектетпээн бо хейлерниң турлаанга бараалы. Канчап билир, Дээрги-Чаяакчы биске дузалаптар чадавас. Дээрги-

Чаяакчыга хөй-даа, эвээш-даа улусту дамчыштыр камгалал бээри берге эвес болур» – дээн.

⁷ Чепсек тудукчузу аңаа: «Чүнү күзээр-дир сен, ону кыл. Кайнаар барыксаар-дыр сен, ынаар бар, мен сээң-биле кады мен» – деп харыылаан.

⁸ Ионафан мынча дээн: «Бис ол улустуң талазынче эрте бергеш, көскү черге туруп аар бис. ⁹ Бир эвес олар биске: „Бис силерге чеде бергижевиске чедир аңаа туруңар“ – дээр болза, турган черивиске доктаай бергеш, оларже чоокшулаvas бис. ¹⁰ А бир эвес олар: „Бээр үнүп келиңер“ – дээр болза, ынчан бис оларга чеде бээр бис, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы оларны бистиң холдарывыска хүлээдип бергениниң демдээ ол болур».

¹¹ Кажан олар иелээн көстүп үнүп кээрге, филистимнер: «Бо-дур, еврейлер чаштып чытканы кашпалдардан үнүп келдилер» – дээннер.

¹² Турлагда шериглер Ионафан биле ооң чепсек тудукчун: «Бисче үнүп келиңер. Силерге бир чүве чугаалаар бис» – деп кыйгырганнар. Ынчан Ионафан бодунуң чепсек тудукчунга: «Мээң соом-биле чоруп олур. Дээрги-Чаяакчы оларны Израильдиң холунга хүлээткени ол-дур» – дээн.

¹³ Ионафан холдары-биле туттунуп, буттары-биле иттинип чорааш, үнүп эгелээн. Ооң соондан чепсек тудукчузу база үнүп келген. Ионафан филистимнерни согарга, кээп дүжүп турганнар, а чепсек тудукчузу ооң соонда оларны өлүр соп чораан. ¹⁴ Ионафан биле ооң чепсек тудукчузу баштайгы халдаашкын үезинде чээрби хире кижини улуг эвес шөлдүң девискээринге өлүрүп каапкан. ¹⁵ Шөлде турлагда шериглер база бүгү доскуул шериглериниң аразында коргунчуг дүвүрээзин эгелээн. Чуртту хоозурадыр дайылдажып турган шериглер безин коргуп-сүртээн. Чер кыры сирлеш дээн, Дээрги-Чаяакчы филистимнерниң сеткил-чүректерин улуг коргуушкун-биле бүргөпкен.

Израильчилерниң тиилелгези

¹⁶ Ол үедө Вениаминниң черинде Гивада Саулдуң хайгыылчылары филистимнерниң турлаанда шериглер эвээжеп, ыңай-бээр маңнажып эгелээнин көрүп кааннар. ¹⁷ Саул кады турган шериглерге: «Бистиң аравыстан кым үнүп чоруй барган-дыр, хынап көрүңер» – дээн. Хынап көөрге, Ионафан биле ооң чепсек тудукчузу чок болган. ¹⁸ Саул Ахияга: «Бурганның аптаразын эккел» – дээн. (Ынчан Бурганның аптаразы израильчилерге турган чүве-дир.) ¹⁹ Саул Бурганның бараалгакчызы-биле чугаалажып турда, филистимнерниң турлаанда хөлзээзин улам күштөлип эгелээн. Ынчан Саул бараалгакчыга: «Болзун че, чоор сен» – дээн.

²⁰ Саул болгаш ооң улузу чыгылып алгаш, тулчуушкун болган черге чедип келген. Аңаа коргунчуг улуг дүвүрээзин болган: филистим кижилер бүрүзү хылыжын чоок кижизинче аннып, бот-

боттарын өлүржүп турган . ²¹ Ынчан филистимнер-биле ооң мурнунда кады чораан еврейлер Саул биле Ионафанның талазында израильчилерге каттыжа бергеннер. ²² Эфрем дагларынга чаштынып чыткан бүгү израильчилер филистимнерниң дезипкенин дыңнап кааш, кады дайылдажыр дээш бодунуң чонунга каттыжа берген. ²³ Дээрги-Чаяакчы ол хүн ынчалдыр израиль чонну камгалап каан. А тулчуушкун Бет-Авенниң ындынче шилчий берген.

Саулдуң бодунуң шерииин чем чивес кылдыр чагааны

²⁴ Израильчилер ол хүн шагзырап турупканнар. А Саул улузунга: «Кежээ дүшпээнде, мен дайзыннарарымдан өжээн негеп албаанымда, чем амзаар кижиге каргаттырар» – дээш, оларның даңгыраан ап алган. Шериглерниң аразындан кым-даа чем амзаваан. ²⁵ Ынчан бүгү шерии арыгже чорупкан. А ында алаакта ары чигири бар болган. ²⁶ Арыг иштинче кирип келгеш, шериглер ары чигирин көрүп каан. Ынчалза-даа кым-даа ону амзаваан, чүге дээрге олар каргаттырарындан коргуп турган.

²⁷ А Ионафан ачазының шериглерден даңгырак ап турганын дыңнаваан болган. Ол тудуп чораан ыяжының ужу-биле ары чигирин ускаш, чипкен. Ооң карактары безин чырып келген. ²⁸ Шериглер аразындан бир кижиге аңаа: «Сээң ачаң: „Бөгүн чем чиир кижиге турар болза, каргаттырар“ – дээн, ынчангаш чон могап турупкан» – деп чугаалаан. ²⁹ Ынчан Ионафан мынча дээн: «Мээң ачам бодунуң улузунга багай чүве кылган-дыр . Көрүңер даан, бо бичии ары чигирин чиптеримге, мээң карактарым чырып келди. ³⁰ Бир эвес шериглер боттарының дайзыннарындан тыпкан олчазындан чип алган болза, филистимнерни оон-даа артык кыргып-хыдывас бе?»

³¹ Филистимнерни ол хүн Михмастан Айалонга чедир кыргып-хыдып келгеш, израиль шериглер аажок могап турупкан. ³² Олар боттарының олчатывыжынче халый бергеш, хойларны, шарыларны, бызааларны ол-ла черинге өзээш, оларның эъдин ханы-биле чип турганнар. ³³ Саулга: «Чон Дээрги-Чаяакчының мурнунга бачыт кылып тур: олар эътти ханы-биле чип тур» – деп дыңнадыпкан. Ынчан Саул: «Силер бачыт кылган-дыр силер. Ам меңээ улуг даштан чууп эккеп бериңер» – дээн.

³⁴ Ооң соонда Саул мынча дээн: «Шериглерни эргий кезип чорааш, мынча деңер: кижиге бүрүзү меңээ бодунуң шарызын, бодунуң хоюн эккелзин. Маңаа өзээш, маңаа чиңер, Дээрги-Чаяакчының мурнунга бачыт кылбаңар, ханы-биле чивеңер». Шериглер ол дүне боттарының шарыларын чедип эккелгеш, аңаа соп турганнар. ³⁵ Саул Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээш аңаа тудуп каан. Ол ооң Дээрги-Чаяакчыга тургусканы бир дугаар өргүл салыр бедигээжи болур.

³⁶ Саул: «Дүне када филистимнерни сүрүп чорупкаш, даң бажынга чедир оларны чаңгыс-даа кижиге арттырбайн узуткап, үптөп алыылыңар» – дээн.

«Чүнү кылыксай-дыр силер, ону кылыңар» – деп, шериглер чугаалаан. А Бурганның бараалгакчызы: «Бургандан айтырып көрээлиңер» – дээн.

³⁷ Саул Бургандан айтырган: «Филистимнерни сүрүп чоруптайн бе? Оларны израиль чоннуң холунга хүлээдир сен бе?» Ынчалза-даа Бурган ынчан аңаа харыы бербээн . ³⁸ Ынчан Саул: «Шериг баштыңчылары бээр чедип келзиннер, олар кым бөгүн бачыт кылганын тодарадып билип алзыннар. ³⁹ Израильдиң Камгалакчызы, дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: мээң оглум Ионафан безин бачыт кылган болза, ол база дораан өлүр» – дээн. Ынчалза-даа шериглер аразындан аңаа кым-даа харыы бербээн. ⁴⁰ Саул бүгү израильчилерге: «Силер шупту бир талазынга туруп алыңар, а мен оглум Ионафан-биле өске талазынга туруп алыылы» – дээн.

Шериглер: «Чүнү кылыксай-дыр силер, ону кылыңар» – деп Саулга харыылаан.

⁴¹ Ынчан Саул: «Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы! Туммим-биле бадытталдан берип көрем» – деп дилээн. Саул биле Ионафанны буруулуг деп тодараткан, а чон актыг болган чүве-дир. ⁴² Саул: «Мээң биле оглум Ионафанның аразынга төлге даштан октаптыңар» – деп дилээн. Төлге Ионафанга дүшкөн . ⁴³ Саул Ионафандан: «Сен чүнү канчаптың?» – деп айтырган.

Ионафан ачазынга: «Мен тудуп чораан ыяжым ужу-биле бичии ары чигири ап чипкен кижиге-дир мен. Бо-ла-дыр, ол дээш ам өлүрүм ол-дур» – деп харыылаан.

⁴⁴ Саул: «Ионафан, бөгүн өлүр ужурулуг сен! Бир эвес ындыг эвес болза, Бурган мени канчаар-даа кезетсин!» – дээн.

⁴⁵ Ынчалза-даа шериглер Саулга мынча дээн: «Израильди ол хире камгалап каан кижиге, Ионафан канчап өлүр чүвөл? Канчап-даа ындыг болбас ужурулуг! Дириг Дээрги-Чаяакчы херечи болзун: ооң бажындан чаңгыс дүк-даа черже кээп дүжүп читпес , чүге дээрге ол Бурганның ачы-дузасы-биле ол бүгүнү кылып турган болгай». Ынчалдыр чон Ионафанны хостап алган, ол дириг арткан.

Саулдуң дайыннары болгаш өг-бүлөзи

⁴⁶ Ооң соонда Саул филистимнерни сүрерин соксаткан. А филистимнер бодунуң черинче чоруй барганнар. ⁴⁷ Саул Израильге чагыргазын ынчалдыр быжыглап алган. Бодун долгандыр бүгү дайзыннары-биле: моав, аммон, эдом чоннар-биле, Цованың хааннары-биле база филистимнер-биле дайылдажып турган. Каяа-даа дайылдажып тургаш, ол тиилеп аар турган . ⁴⁸ Саул эрес-дидим дайылдажып тургаш, амалик чонну база чылча

шапкаш , Израильди эжелекчилерден хостап алган.

⁴⁹ Саул Ионафан, Иессуи база Малхисуа деп оолдарлыг турган . Ол ийи кыстыг чүве-дир: улуунуң ады – Мерова, а бичиизиниң – Мелхола .

⁵⁰ Саулдуң кадайы – Ахимаастың уруу Ахиноам турган. Ооң шерииниң даргазы – бодунуң төрөл акызы Нирниң оглу Авенир деп кижиге турган .

⁵¹ (Саулдуң адазы Кис биле Авенирниң адазы Нир Авиилдиң оолдары турган.)

⁵² Саул бодунуң чагыргазының үезинде филистимнер-биле доктаамал аар-берге дайынны чорудуп турган. Бир эвес Саул кандыг-бир дайылдажып шыдаар күштүг кижиге көрүп каар болза, ону бодунче ап аар турган чүве-дир .

Амалик чонга удур дайын

15 Самуил Саулга: «Дээрги-Чаяакчы сени олива үзү-биле чагаш, Бодунуң израиль чонунуң хааны кылып кагзын дээш мени чорудупкан чүве – дээн. – Ам Дээрги-Чаяакчының чугаалаан сөзүн дыңна. ² Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы мынча дидир: „Израильчилер Египеттен чоруп олурда, амалик чон аңаа удур чүнү кылганын, ооң оруун дозуп турганын бодап келдим . ³ Ам барып, амалик чонну чылча шаап, бүрүнү-биле узуткап каавыт. Аңаа черле өршээл көргүспе. Ооң чүзүн-даа алба. Эр, херээжен-даа дивейн, элээди болгаш чаш-даа уруглар дивейн, инек-шары, өшкү-хой, тева, элчигенин-даа арттырбайн кыргып-хыдып кааптыңар“».

⁴ Саул чонну Телаимге чыып эккелгеш көөрге, Израильден 200 000 база Иудеядан 10 000 чадаг шеригжи болган чүве-дир . ⁵ Саул амалик найысылалдың чоогунга чеде бергеш, шынаага кедег кылып алган. ⁶ Саул кен чонга : «Амалик улустуң аразындан аңгыланып чоруй барыңар. Оон башка силерни олар-биле кады узуткап каапсымза канчаар. Израильчилер Египеттен чоруп олурда, силер оларның шуптузунга энэрел көргүскен болгай силер» – дээн. Кеннер амалик улустуң аразындан аңгыланып алганнар.

⁷ Ынчан Саул амалик чонну Хавиладан Египеттиң чоогунда Сурнуң девискээрлеринге чедир чылча шаап каапкан. ⁸ Амалик хаан Агагты диригге тудуп алгаш , ооң бүгү чонун хылыш-биле кыргып-хыдып каапкан . ⁹ Ынчалза-даа Саул болгаш ооң шерии Агагты кээргээш, өршээп кааннар, эң эки шээр, бода малын, семис-шыырак хураганнарын база шупту эки малдарын кээргээш, өлүрбээннер. А чудаңгы, арган-дорган малды узуткап каапканнар.

Бурганның Саулдан хая көрнү бергени

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзүн Самуилге ажыдып: «Саулду хаан кылып каанымга Мен хараадап тур мен . Чүге дээрге ол Менден хая көрүнген, Мээң сөзүмнү дыңнаваан-дыр» – деп

чугаалаан. Самуилдиң хөңнү баксырааш, дүннү өттүр Дээрги-Чаяакчыга чаннп мөргүп келген.

¹² Самуил эртен эрте тургаш, Саулга ужуражыр дээш чорупкан. Саул Кармилге баргаш , аңаа бодунга тураскаал тудуп кааш, Галгалче чоруй барганының дугайында Самуилге дыңнатканнар. ¹³ Самуил чедип кээрге, Саул аңаа: «Дээрги-Чаяакчы силерге ачы-буянын хайырлазын! Мен Дээрги-Чаяакчының чагыын күүсеттим» – дээн.

¹⁴ Самуил: «Мээң кулаамда хойлар болгаш шарыларның эдери дыңналып турар кандаай чүвөл?» – деп айтырган.

¹⁵ Саул: «Оларны амалик чондан эккелген. Чүге дээрге шериглер Дээрги-Бурган-Чаяакчыга өргүл кылыр дээш, деңгели эң-не эки шээр, бода малды арттырып алган. Оон өскелерин бис шуптузун кыргып-хыдып каапкан бис» – деп харыылаан.

¹⁶ Самуил: «Болзун! Дүне када меңэ Дээрги-Чаяакчы чүү дээнин сеңээ чугаалап берейн» – дээрге, оозу: «Чугаалап көрүңерем» – дээн.

¹⁷ Самуил Саулга мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчы сени Израильдиң хааны кылып турда, сен бодун-на чөгөнчиг кижиге мен деп турдуң чоп. Ам Израильдиң аймактарының кол кижизи апарган-дыр сен.

¹⁸ Сени Дээрги-Чаяакчы орукче аъткарып тургаш: „Барып, бачыттыг амаликтерни бүрүнү-биле узуткап каг, шуптузун узуткап каггыжеңге чедир, олар-биле дайылдаш“ деп чугаалаважык бе? ¹⁹ Чүге сен Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңнавайн, тыпкан олчаңче халый берген сен? Чүге Дээрги-Чаяакчының мурнунга багай чүве кылган сен?»

²⁰ Саул мынчаар харыылаан: «Мен Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңнааш, Ооң чоруткан черинче баргаш, амалик хаан Агагты тудуп эккелдим, амалик улусту бүрүнү-биле узуткап кагдым. ²¹ А шериглер шээр, бода малдың эң-не эки деңгелдиглерин силерниң Бурганыңар Дээрги-Чаяакчыга Галгалга өргүл кылыр дээш олчалап алган чүве болгай».

²² Самуил: «Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир болгаш өске-даа өргүлдер Ооң сөзүн дыңнааны дег үнелиг деп бе? Дыңнангыр болуру өргүл салырындан дээре, чагыртыры семис хой өргүүрүнден дээре болгай . ²³ А чагыртпас чорук дээрге илби-шиди ышкаш бачыт-тыр, удурланыр чорук дээрге дүрзү-бурганнарга чүдээни-биле дөмей-дир. Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңнаарындан ойталааның дээш, Ол сени хаан кылдыр арттыларындан ойталап каапкан-дыр » – деп чугаалаан.

²⁴ Саул Самуилден: «Дээрги-Чаяакчының сөзүн күүсетпейн, бачыт кылган-дыр мен. Силерни база дыңнаваан-дыр мен. Мен улустан корткаш, оларның сөзүн дыңнааным ол-дур. ²⁵ А ам менден мээң бачыдым адырып көр. Мээң-биле кады чоруулу. Мен Дээрги-Чаяакчыга барып мөгейип көрейн» – деп дилээн.

²⁶ Ынчан Самуил Саулга: «Сээң-биле кады чорувас мен. Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңнаарындан ойталааның дээш, Ол сени Израильдин хааны кылдыр арттырарындан ойталап каапкан-дыр» – дээн. ²⁷ Самуил чоруур дээш хая көрнү берген. Ынчалза-даа Саул ооң шыва тонунуң эдээнден туттунупкаш, ора тыртып алган. ²⁸ Самуил аңаа мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчы Израильде чагыргаңны сенден адыра тырткаш, сенден дээр өске кижиге берипкен-дир. ²⁹ Израильдин мөңгө Бурганы меге чүве чугаалавас болгаш кылган херээ дээш бодалын өскертпес. Кижилер ышкаш, кылган чүвезинге хараадаар хире эвес, Бурган-дыр ол».

³⁰ Саул оон: «Мен бачытты кылган-дыр мен. Ынчалза-даа силер ам мени мээң чонумнуң баштыңнарының мурнунга, Израильдин мурнунга хүндүлөп, мээң-биле кады чоруптуңар. Мен Дээрги-Бурган-Чаяакчыга барып мөгейип көрейин» – деп дилээн. ³¹ Самуил Саулду барып эдертип алган, Саул Дээрги-Чаяакчыга мөгейген.

³² Ооң соонда Самуил: «Амалик хаан Агагты меңээ эккелиңер» – дээн. Илчирбе-биле шарыттырган Агаг аңаа чоокшулап чедип келгеш: «Өлүмнүң айыылы менден чайлай берген бе?» – деп айтырган. ³³ А Самуил: «Сээң хылыжың иелеринден уругларын чарып турганы дег, херээженнер аразындан сээң аваң ынчалдыр оглундан чарылзын» – дээш, Агагты Дээрги-Чаяакчының мурнунга Галгалга шанчып өлүрүп каапкан. ³⁴ Оон Самуил Рамаже чоруй барган. А Саул Гивада бодунуң бажыңынче чана берген. ³⁵ Ооң соонда, өлгүжеге чедир, Самуил Саул-биле ужурашпаан. Ынчалза-даа Самуил Саул дээш муңгарап чораан. А Дээрги-Чаяакчы Саулду Израильдин хааны кылып кааны дээш хараадаан.

Самуилдин Давидти хаан болуп кылдыр чаап кааны

16 Дээрги-Чаяакчы Самуилге мынча дээн: «Израильдин хааны кылдыр Мээң хүлээп албааным Саул дээш кажанга чедир муңгарап кээр сен? Бодуңнуң мыйыс саваңны олива үзү-биле долдуруп алгаш, чорувут. Мен сени Вифлеем чурттуг Иессейге чорудуп тур мен, чүгө дээрге ооң оолдарының аразындан Мен Бодумга хаанны көрүп алдым».

² Самуил: «Мен канчап чоруптар мен? Саул ону дыңнап кааш, мени өлүрүп кааптар болгай» – дээн.

Дээрги-Чаяакчы: «Инектен ап алгаш: „Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылыр дээш чедип келдим“ – деп чугаалааш, ³ Иессейни өргүл ёзулалынче чалап ал. Чүнү кылырын айтып бээримге, сен Мээң айтып бергеним кижини чаап, демдектеп каар сен» – деп чугаалаан.

⁴ Дээрги-Чаяакчы чүү дээнил, Самуил шак-ла ынчалдыр кылган. Кажан ол Вифлеемге чедип кээрге, хоорайның баштыңнары аңаа уткуштур девидеп үнүп келгеш: «Эп-найыралдыг келдиңер

бе?» – деп айтырганнар. ⁵ Ол: «Ийе, Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылыр дээш эп-найыралдыг келдим. Ыдыктанып-арыгланып алыңар, мээң-биле кады өргүл ёзулалынга киржиңер» – дээн. Иессейни база ооң оолдарын ыдыктап кааш, оларны өргүлче чалаан.

⁶ Олар чедип кээрге, Самуил Элиавты көрүп кааш, «Дээрги-Чаяакчының шилип алган кижизи бо болгай аан» деп бодаан. ⁷ Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы Самуилге мынча дээн: «Ооң даштыкы хевиринче болгаш дурт-сынының узунунче көрбе. Ону Мен хүлээп албаан мен. Мен кижилер дег эвес мен. Кижилер улустуң арын-шырайынче көөр, а Дээрги-Чаяакчы улустуң чүрээнче көөр». ⁸ Иессей Авинадавты Самуилге кыйгырып эккеп бээрге, оозу: «Дээрги-Чаяакчы бо кижини шилип албаан-дыр» – дээн. ⁹ Иессей Самуилге Шамманы эккээрге: «Дээрги-Чаяакчы мону база шилип албаан-дыр» – дээн. ¹⁰ Шак ынчалдыр бодунуң чеди оглун чедирерге, Самуил Иессейге: «Бо оолдардан Дээрги-Чаяакчы кымны-даа шилип албаан-дыр» – деп чугаалаан.

¹¹ Ынчан Самуил Иессейден: «Оолдарыңар шуптузу мында бе?» – деп айтырган.

Иессей: «Бичези база бар. Ол хой кадарып чоруй барган-дыр» – деп харыылаан.

Самуил: «Ону сүрдүрүп эккелем. Ол бээр чедип келгиче, бис чемненмес бис» – дээн. ¹² Иессей биче оглун сүрдүрүп эккелген. Ол кызыл-сарыг баштыг, чараш карактарлыг, чараш шырайлыг оол болган. Дээрги-Чаяакчы Самуилге: «Ол-дур. Тургаш, ону чаап каг» – дээн. ¹³ Самуил олива үстүг мыйысты алгаш, ону акылары көрүп турда, чаап каан. Ол хүнден эгелээш, Дээрги-Чаяакчының Сүлдези Давидти бүргөп алгаш, оон адырылбаан. А Самуил ооң соонда Рамаже чорупкан.

Давидтин Саулга бараан болуп эгелээни

¹⁴ А Саулдан Дээрги-Чаяакчының Сүлдези адырлы берген. Ону Дээрги-Чаяакчының ыдыпканы каржы сүнезин аажок дүвүреди берген. ¹⁵ Саулдуң дүжүметтери аңаа мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчыдан келген каржы сүнезин силерни аажок дүвүредип турар-дыр. ¹⁶ Бистиң дээргивис, бодуңарның мурнуңарда турар чалчаларыңарга, бистерге, чадаганга тергиин ойнаар уран хөгжүмчү кижиден тып эккээр кылдыр дужаалдан берип калыңар. Кажан каржы сүнезин Бургандан чедип кээрге, ол кижини хөгжүмге ойнап тургаш, силерни оожургадыр».

¹⁷ Саул дүжүметтеринге: «Тергиин ойнаар уран хөгжүмчү кижиден меңээ тып эккеп бериңер» – деп чугаалаан.

¹⁸ Ынчан ооң дүжүметтериниң бирээзи: «Мен Вифлеем чурттуг Иессейниң бир оглун көргөн мен. Ол хөгжүмге ойнап билер, эрес-дидим болгаш дайылдажып билер, сөскүр-дылгыр, көрүштүг

кижи; Дээрги-Чаяакчы ооң-биле кады чоруур» – дээн.

¹⁹ Саул бодунуң төлээлерин дамчыштыр Иессейге: «Хой кадарып турар оглуң Давидти менче чорудувут» – деп сөглөдипкен.

²⁰ Иессей хлепти, көгээржикке араганы элчигенге чүдүргөш, бир анай бергөш, оглу Давидти Саулче чорудупкан. ²¹ Давид Саулга чедип келгөш, аңаа бараан болуп эгелээн. Ол Саулга дыка таарышкан болгаш, ооң чепсек тудукчузу болу берген. ²² Саул Иессейге: «Давид меңээ бараан болуп тургай аан, чүгө дээрге ол мээң ээ көрүүшкүнүмнү чедип алгандыр» – деп сөглөдипкен. ²³ Кажан Бурганның чорутканы сүнезин Саулду эргип кээрге, Давид хөгжүмгө ойнап эгелээр. Ынчан Саулга чиик болгаш эки апаар, каржы сүнезин оон ойлап чоруй баар болган.

Давидтиң Голиафты тиилээни

17 Филистимнер дайылдажыры-биле боттарының шериглерин бөлүп, Иуданың аймааның черинде Сохога чыгып келгөш, Сохо биле Азеканың аразында Эфес-Даммимге турлаг кылгаш, турумчуп алганнар. ² А Саул болгаш израильчилер чыгып алгаш, Эла шынаазынга турлаг кылгаш, филистимнерге удур дайынга белеткени бергеннер. ³ Филистимнер бир талазында дагга, а израильчилер өске талазында дагга быжыгланып алганнар, оларның ортузунда шынаа бар чүве-дир. ⁴ Филистимнерниң турлаандан Геф чурттуг Голиаф деп аттыг күчүтен чааскаан үнүп келген: ооң узуну алды кыры болгаш бир сөөм турган. ⁵ Бажында хүлер куяк бөрттүг, куяк хеп кеткен, ооң хүлер куяк хевиниң деңзизи 5000 °шекел, ⁶ буттарында хүлерден кылган бут камгалаар хептиг, эгин артында хүлер дозуг-камгалалдыг. ⁷ Ооң чыдазының чоону пөс-таавычыларның өзек ыяжы дег турган. А чыдазының демир бажының деңзизи 600 шекел чүве-дир. Ооң мурнунда дозуг-камгалал тудукчузу чоруп олурган. ⁸ Голиаф үнүп келгөш, израиль шериглерже мынча деп алгырып чораан: «Чүү дээш дайылдажып үнүп келдиңер? Мен филистим кижини мен, а силер Саулдуң кулдары эвес-тир силер бе? Араңардан мээң-биле тутчур кижиден шилип алыңар, ол мээң чанымче чедип келзин. ⁹ Бир эвес ол мээң-биле месилдешкеш, мени өлүрүп каар болза, бис силерниң кулдарыңар болур бис. Бир эвес мен тиилээш, ону өлүрүп каар болзумза, силер бистиң кулдарыбыс болуп, биске бараан болур силер». ¹⁰ Оон ыңай ол: «Бөгүн мен Израильдиң шерииниң адын баксырадып каар мен. Бир кижиден үндүрүңер, ооң-биле тутчуп көрейин» – дээн. ¹¹ Филистим кижиниң ол чугаазын Саул болгаш бүгү израильчилер дыңнааш, шупту коргуп, аажок девидей бергеннер. ¹² Давид дээрге Иуданың черинде Вифлеем чурттуг Иессей деп аттыг эфрат кижиниң сес

оглунуң бирээзи турган. Иессей Саулдуң чагыргазының үезинде кырып калган турган. ¹³ Иессейниң үш улуг оглу Саул-биле кады дайынче чорупкан. Дайынче чорупкан үш оглунуң аттары бо-дур: улуу – Элиав, ийи дугаары – Авинадав, үшкүзү – Шамма. ¹⁴ Давид эң-не хеймери турган. Үш улуг акызы Саул-биле дайын чоруптарга, ¹⁵ Давид Саулдан чоруткаш, ачазының шээр малын кадарар дээш, Вифлеемче чанып келген чүве-дир. ¹⁶ Филистим Голиаф дөртөн хүн иштинде эртен, кежээ бодун көөргөдип келген. ¹⁷ Иессей бир катап оглу Давидке: «Бир °эфа хооруп каан үрезиннерден база он хлебтен ап алгаш, турлагда акыларыңга дүргөн аппарып бер. ¹⁸ А бо он быштакты муң шериг баштыңчызынга бергөш, акыларыңның амыр-кадыын айтыргаш, ону бадыткаар демдектен эккел. ¹⁹ Олар Саул болгаш бүгү израильчилер-биле Эла шынаазынга филистимнер-биле тулчур-дур» – дээн. ²⁰ Давид эртен эрте тургаш, таңныылга хойларың хүлээдип кааш, чүгүн алгаш, ачазының дужааганын ёзугаар чорупкан. Ол израиль турлагга чедип келгенде, шериглер чыскаалыпкан, алгы-кышкылыг тулчушкунче үнеринге белеткенип турган. ²¹ Израильчилер болгаш филистимнер бот-боттарынга удурланыштыр чыскаалып алганнар. ²² Давид тудуп чораан чүгүн таңныылга арттырып кааш, чыскаалганнарга чеде бергөш, акыларының амыр-кадыын айтырган. ²³ Давид акылары-биле чугаалажып турда, Геф чурттуг Голиаф деп аттыг филистим күчүтен бодунуң демги-ле сөстөрүн катап чугаалаан. Давид ону дыңнап каан. ²⁴ Израильчилер ол кижини көрүп кааш, шупту аажок коргуп, оон дезип халчып турганнар. ²⁵ Олар мынча джип турганнар: «Дуу ол үнүп келген кижини көрүп тур силер бе? Ол Израильди кочулаар дээш үнүп келген кижини-дир. Ол кижини өлүрүп каар кижини турар болза, ону хаан хөй өнчүлүг аажок бай кылып каар ийик, аңаа уруун кадай кылдыр бергөш, ооң ада төрелин Израильге албан-хүлээлгезинден хостуг кылып каар ийик». ²⁶ Давид чанында турган улустан: «Бо филистим кижини өлүрүп кааш, Израильдин адын камгалап каар кижини канчаарыл? Дириг Бурганның аг-шериин базынчактаар хире кыртыжадып демдектетпээн филистим чүү апарганыл бо?» – деп айтырган. ²⁷ Чон аңаа ол кижини өлүрүп каар болза, кандыг болурунуң дугайында демги-ле сөстөрүн катап чугаалаан. ²⁸ Давидтиң улуг акызы Элиав ооң чон-биле чугаазын дыңнап кааш, дуңмазынга хорадап чугаалаан: «Бээр чүгө чедип келген сен, каш хоюңну ховуда кымда арттырып кааның ол? Сээң бодуну өрү көрдүнериңни болгаш чүрээң хейлиин билир мен. Сен тулчушкун көөр дээш келген-дир сен». ²⁹ Давид акызынга: «Чүнү канчапкан кижини мен? Мээң чугаалаан сөстөрүм дээш ажынып тур сен бе?» – дээн. ³⁰ Давид акызындан хая көрнү

бергеш, өске кижиге демги-ле сөстөрүн катаптаарга, чон база шак-ла ынчаар харыылаан.

³¹ Давидтиң чугаалаан сөстөрүн дыңнаан улус Саулга дамчыдыптарга, ол ону кыйгырыпкан.

³² Давид Саулга: «Ол филистим кижиге дээш кымның-даа хөңнү баксыравазын. Силерниң чалчаңар мен ооң-биле барып тутчуп көрейин» – дээн.

³³ Саул Давидке: «Ол филистимге удур сен туржуп шыдавас сен, чүге дээрге сен ам-даа чаш оол-дур сен, а ол кижиге аныяк назынындан тура дайынчы кижиге-дир» – дээн.

³⁴ Ынчан Давид Саулга мынча деп харыылаан: «Силерниң чалчаңар мен ачамның хоюн кадарып чорумда, одардан арзылаң азы адыг хой аптар таварылгалар турган. ³⁵ Ындыг таварылгада мен араатанның соондан сүрүп маңнапкаш, олче халдай бергеш, ооң аспаандан хоюмну былаап ап турган мен. А бир эвес ол менче халып кээр болза, ооң селбегер дүгүндөн туткаш, ойтур октааш, өлүрүп каар турган мен. ³⁶ Силерниң чалчаңар мен арзылаңны-даа, адыгны-даа өлүрүп чораан мен. Ол кыртыжадып демдектетпээн филистим-биле база ынчаар аажылаар мен, чүге дээрге ол дириг Бурганның аг-шериин базынчактап турар-дыр».

³⁷ Оон ыңай Давид: «Мени арзылаң болгаш адыгның аспаандан адырып ап чораан Дээрги-Чаяакчы ол филистимниң холундан база адырып аар-ла ыйнаан» – дээн.

Саул Давидке: «Бар че, Дээрги-Чаяакчы сээң-биле кады-ла болзунам» – дээш, ³⁸ аңаа бодунуң хөйлеңин, бажыңга хүлер куяк бөргүн база куяк хевин кедирип каан. ³⁹ Давид Саулдуң хевин кеткеш, хылыжын астып алгаш, кылаштап эгелээн, ынчалза-даа ындыг ок-чепсекке, хепке ол чаңчыкпаан турган. Оон Давид Саулга: «Ындыг хептиг кылаштап шыдавас, чаңчыкпаан-дыр мен» – дээш, ол бүгүнү уштуп каапкан.

⁴⁰ Давид даянгыжын холунга тудуп алгаш, дамырак сугдан беш хоюг даш шилип алгаш, оларны ап чорааны кадарчылаарда тудар хавыңга суп алган. Давид филистим кижиге удур холунда хаптыг, даш октаар хөм баглыг үнүпкен.

⁴¹ Филистим база удур үнүпкен. Ол Давидче чоокшулап кел-ле чыткан, а ооң мурнунда дозуг-камгалал тудукчузу чоруп орган. ⁴² Филистим Давидке кыжырыг-биле көргөн, чүге дээрге ол аныяк, аяңныг болгаш чараш болган.

⁴³ Филистим кижиге Давидке: «Менче чүге даянгыыш тудуп алган кел чыдыр сен? Ыт-тыр мен бе мен?» – дээш, Давидти бодунуң бурганнарының аттары-биле каргаан. ⁴⁴ Оон филистим кижиге Давидке: «Менче чоокшулап келем, сээң мөчү-сөөгүңнү мен дээрниң куштарыңга база ховунуң аңнарыңга каап берейин» – дээн.

⁴⁵ А Давид филистимге: «Сен меңээ удур хылыштыг, чыдалыг, дозуг-камгалалдыг кел чор сен, а мен сеңээ удур сээң кыжырып турганың израиль шеригниң Бурганы, Аг-шериглиг Дээрги-

Чаяакчының ады-биле бар чор мен. ⁴⁶ Бөгүн Дээрги-Чаяакчы сени мээң холумга хүлээдип бээр. Мен сени өлүргеш, бажыңны ооруп каар мен. Оон филистим шериглерниң мөчү-сөөгүн дээрниң куштарыңга база черниң аңнарыңга каап бээр мен. Ынчан бүдүн делегей Израильде Бурган бар дээрзин билип алыр. ⁴⁷ Мында чыгып келген бүгү кижилер Дээрги-Чаяакчының тиилеп аарыңга хылыш болгаш чыда-даа херек чок деп билип алзын. Ол Боду-ла тиилеп аар, ынчангаш Ол силерни бистиң холдарывыска хүлээдип бээр» – деп харыылаан.

⁴⁸ Кажан филистим туруп келгеш, Давидче чоокшулап олурда, Давид филистимге уткуштур чыскаалган шериглерниң талазынче дүрген маңнапкан. ⁴⁹ Давид хавыңче холун суккаш, оон даш ап алгаш, филистимче хөм баг-биле октаптарга, дажы ооң хаваанче кадалы бээрге, ол кижиге черже доңгая барып дүшкен. ⁵⁰ Ынчалдыр Давид филистимни даш октаар хөм баг болгаш даш-биле тиилеп алган. Ол холунга хылыш безин тутпайн, тиилээш, филистимни өлүрүп каан.

⁵¹ Давид филистим кижиге халып чеде берип, филистим кижиниң кырынче үне халааш, ооң хылыжын хынындан ужулгаш, бажын одура шаап, өлүрүп каан. Филистимнер маадырының өлүп калганын көргөш, дезипкеннер.

⁵² Израиль болгаш Иудеяның улузу тура халчып келгеш, филистимнерни алгы-кышкы-биле Гефтиң ужунга база Экроннуң хаалгазының аксынга чедир сүргеннер. Аштырган филистимнер Шаарим оруунда Гефке база Экронга чедир кырылганнар.

⁵³ Израильчилер филистимнерни сүрүп-сүрүп, ээп келгеш, оларның турлаан үптөп каапканнар.

⁵⁴ Давид филистим кижиниң бажын Иерусалимче аппаратан, а ооң ок-чепсээн чадырыңга салып алган.

⁵⁵ Филистимге удур үнүп келген Давидти көргөш, Саул шериг даргазы Авенирден: «Авенир, бо оол кымның оглулу?» – деп айтырган. Авенир: «Хааным узун назылазын, билбес мен» – деп харыылаан.

⁵⁶ Хаан: «Бо оол кымның оглулу деп барып айтырзыңа» – дээн. ⁵⁷ Давид филистим кижини тиилеп кааш чоруп олурда, Авенир ону эдертип алгаш, Саулга эккелген. Ол филистимниң бажын тудуп алган чораан. ⁵⁸ Саул оон: «Кымның оглу сен, оол?» – деп айтырган. Давид: «Силерниң чалчаңар Вифлеем чурттуг Иессейниң оглу мен» – деп харыылаан.

Ионафан биле Давидтиң найыралы

18 Давид Саул-биле чугаалажып доозупканда, Саулдуң оглу Ионафан Давидтиң сагыш-сеткилин бодунуу дег билип, аңаа ынак апарган. ² Ол хүн Саул Давидти бодунче ап алгаш, ачазының бажыңынче чандырбаан. ³ А Ионафан Давид-биле эп-найыралдың дугуржулгазын кылып алган, чүге

дээрге ол ооң сеткил-сагыжын бодунуу дег билип, аңаа ынак апарган. ⁴ Ионафан бодунуң кедип чорааны даштыкы хевин ужулгаш, Давидке берипкен. Бодунуң хөйлеңин, хылыжын, чазын, курун база аңаа берипкен. ⁵ Саул Давидти кайнаар-даа чорудуптарга, ол чүнү-даа угаан-сарыылдыг кылып турган. Ынчангаш Саул ону шериг улустуң даргазы кылып каан. Бүгү чонга болгаш Саулдуң дүжүметтеринге ол тааржыр болган.

Саулдуң Давидке адааргай бергени

⁶ Давид филистим кижини тиилеп каанының соонда шериглер чанып олурда, Израильдиң бүгү хоорайларының херээженнери Саул хаанга уткуштур ыр-шоорлуг, хөглүг самнап, хөгжүм херекселдери-биле ойнап үнүп кээп турганнар. ⁷ Ойнап-хөглээн херээженнер мынча деп ырлажып турганнар: «Саул муң-муң кижини, Давид түмөн-түмөн кижини тиилеп каан-дыр!» ⁸ Саулга ындыг чугаа дыңнаары анчыг болган, ынчангаш ол аажок хорадааш: «Давидке түмөн-түмөн, а меңээ чүгле муң-муң кижилер онаап турар-дыр. Аңаа ам чүгле хааннаары четпейн турар-дыр» – дээн. ⁹ Ол хүнден эгелээш, Саул Давидке каразып көөр апарган. ¹⁰ Даартазында Саулду Бурганның чорутканы каржы сүнезин бүргөп алырга, ол бодунуң бажыңыга өттүр билип медеглеп чоруп турган. Ол өйдө Давид, ооң мурнунда хүннерде дег, хылдыг хөгжүмгө ойнап орган. Ынчан Саулдуң холунга чыда туттунуп келген чүве-дир. ¹¹ Саул чыданы: «Давидти ханага чыпшыр кадаптайн адырам» деп бодааш, октапкан. Ынчалза-даа Давид ону ийи катап былдапкан. ¹² Саул Давидтен коргар апарган. Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Давид-биле кады болган, а Саулдан Ол ойталап каапкан. ¹³ Ынчангаш Саул Давидти бодунуң чанындан ыраткаш, ону муң шериг баштыңчызы кылып каан. Давид шериглерниң дайынчы херектерин удуртуп турган. ¹⁴ Давид чүнү-даа кылганда, чедимчелиг болуп келген. Дээрги-Чаяакчы ооң-биле кады болган. ¹⁵ Саул ооң чедимчезин көргөш, оон дыка коргуп турган. ¹⁶ А бүгү Израиль болгаш Иудея аңаа ынак апарган, чүге дээрге ол чоннуң дайынчы херектерин удуртуп турган.

Саулдуң уруун Давидтиң кадай кылдыр алганы

¹⁷ Саул Давидке мынча дээн: «Бо мээң улуг уруум Мерова-дыр. Ону мен сеңээ кадай кылдыр бээр мен. Сен чүгле эрес-дидим болуп, Дээрги-Чаяакчының дайыннарын чорудуп көр». Шынында Саул: «Давидтиң амы-тынын мээң холум эвес, филистимнерниң холу үскей аан» деп бодап алган. ¹⁸ Ынчалза-даа Давид Саулга: «Хаанның күдээзи болур хире кым-дыр мен мен? Мээң төрөл бөлүүм-даа, адамның ук-төөгүзү-даа Израильде билдингир

деп бе?» – дээн. ¹⁹ Давидке Саулдуң уруу Мерованы кадай кылдыр бээр дээрге, ону Мехола чурттуг Адриэлге шагда-ла кадай кылдыр берипкен болган.

²⁰ Ынчалза-даа Саулдуң өске уруу Мелхола Давидке ынакшый берген чүве-дир. Ол дугайын Саул дыңнап кааш, аңаа аажок таарзынган. ²¹ Саул: «Мелхоланы Давидке кадай кылдыр бээримге, ол аңаа дузак апаар. Ынчан ол филистимнерниң холунче кире бээр» деп бодап алган. Ол Давидке: «Сен мээң-биле ам өске уруумну дамчыштыр төрөлдежир сен» – дээн. ²² Саул бодунуң дүжүметтеринге: «Давидке: „Хаан сенче ээ көрнүп турар-дыр. Ооң дүжүметтери шупту сеңээ ынактыр. Хаан-биле төрөлдежип көр“ – деп бүдүү чугаалаңар» – деп дужааган.

²³ Саулдуң дүжүметтери ол сөстөрниң шуптузун Давидтиң кулаанга чедирерге, Давид оларга: «Хаанның күдээзи болуру белең херек деп бодаар силер бе? Мен дээрге ядыы болгаш көскү эвес кижидир мен» – дээн. ²⁴ Дүжүметтер Саулга Давидтиң сөстөрүн дамчыдып чугаалааннар.

²⁵ Саул: «Ынчаарга Давидке: „Хаан сенден уруу дээш суй белек негевес. Сен чүгле хаанның өжээнин негеп, чүс филистим кижини өлүргөш, бадыткалы кылдыр олардан үзе кезип алган кештерни эккеп көргүзөр ужурлуг сен“ – деп чугаалаңар» – дээн. Саул ынчалдыр Давидти филистимнерниң холу-биле чок кылып каар деп бодаан.

²⁶ Дүжүметтер хаанның сөстөрүн Давидке чугаалаарга, Давид хаанның күдээзи болурунга таарзына берген. ²⁷ Айтып каан хүннери төнмээнде-ле, Давид бодунуң шериглери-биле чоруткаш, 200 филистимни өлүргөш, олардан үзе кескен кештерни шуптузун хаанга, ооң күдээзи болур дээш, эккелген. Саул уруу Мелхоланы Давидке кадай кылдыр берипкен.

²⁸ Саул Дээрги-Чаяакчы Давид-биле кады деп чүвени билген, көргөн. Оон аңгыда уруу Мелхола Давидке ынак дээрзин билген. ²⁹ Саул Давидтен оон-даа артык коргар апарган болгаш ооң бүгү назынында дайзыны болу берген. ³⁰ Кажан филистимнерниң баштыңчылары дайын чорудуп үнүп кээрге, эгезинден эгелээш, Давид Саулдуң өске дүжүметтеринден чедимчелиг болуп келген. Ынчангаш ооң ады аажок алдаржый берген.

Саулдуң Давидти истеп-сүрүп эгелээни

19 Саул бодунуң оглу Ионафанга болгаш дүжүметтеринге Давидти өлүрүп кааптарының дугайында чугаалап турган. Ынчалза-даа Давид Саулдуң оглу Ионафанның сеткилинге кирип турган. ² Ионафан Давидке: «Мээң ачам Саул сени өлүрер арга дилеп турар-дыр. Даарта оваарымчалыг бол, кандыг-бир черже чашты бер. ³ А мен ачам-биле ховуже үне бергөш, ооң чанынга

турар мен. Сээң чаштына берген чериңниң чоогунга ачам-биле сээң дугайыңда чугаалашкаш, ооң чүү дээнин сеңээ чугаалап бээр мен» – дээн.

⁴ Ионафан ачазыңга Давидтиң дугайында эки чүүлдерни чугаалаан. Ол ачазыңга: «Хаан бодунуң чалчазы Давидке удур бачыт кылбас-ла ыйнаан, чүгө дээрге ол силерге удур кандыг-даа багай чүве кылбаан-дыр. Ооң кылып турар херектери шупту силерге ажыктыг-дыр. ⁵ Филистим күчүтени өлүрер деп тура, ол бодунуң амы-тынын артыңга каапкан-дыр. Ынчан Дээрги-Чаяакчы бүгү Израильге улуг тиелелге берди. Силер ол бүгү күнү көргөш, өөрүп-амырап турдуңар. Ам чүү дээш буруу чок кижиге удур бачыт кылып, чылдагаан чок черге Давидти өлүрер деп турарыңар ол?» – дээн.

⁶ Ионафанның сөзүн дыңнааш, Саул: «Дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: Давид өлбөс» – деп сөзүн берген. ⁷ Ионафан Давидти кыйгыргаш, ол болган чугааны дамчыткаш, ону Саулга эккелген. Саул Давид-биле ооң мурнунда дег ээлдек чугаалашкан.

Мелхоланың Давидти камгалап кааны

⁸ База катап дайын эгелээн. Давид филистимнерге удур тура халааш, оларны чылча шаап каапкан. Филистимнер оон дезип чорупканнар. ⁹ Бурганның чорутканы каржы сүнезин Саулду эргип келгенде, ол бажыңыңга олурган. Ол холунга чыда тудуп олурган, а Давид ол өйдө хылдыг хөгжүмгө ойнап олурган чүве-дир. ¹⁰ Саул Давидти ханага чыпшыр кадаптар бодаан, ынчалза-даа демгизи былдаптарга, чыда ханаже кадалы берген. А Давид ол дүне дезипкеш, чаштына берген. ¹¹ Саул айбычыларын Давидтиң бажыңынче чорудупкаш, ону кедеп тургаш, эртен өлүрүп кааптарын дужааган. Ынчан Давидтиң кадайы Мелхола: «Сен бо дүне амы-тының камгалап, чашты бербес болзуңза, эртен өлүртүп аар сен» – дээн. ¹² Мелхола Давидти соңгадан үндүрүптөргө, ол амы-тынын камгалап дезе берген. ¹³ Мелхола дүрзү-бурганны алгаш, орунунга чыттыргаш, ооң бажыңга өшкү кежи салгаш, хеп-биле шуглап каан. ¹⁴ Саул Давидти эккелзин дээш айбычыларын чорудуптарга, Мелхола: «Ол аарып турар» – дээн. ¹⁵ Саул айбычыларын Давидти дилеп тывары-биле катап чорудупкаш: «Ону өлүрер кылдыр орундөжээ-биле кады эккелиңер» – дээн. ¹⁶ Саулдуң айбычылары чедип келгеш көөрге, орунда дүрзү-бурган, а ооң бажында өшкү кежи чыткан.

¹⁷ Саул Мелхоладан: «Чүгө мээң дайзынымны дестирип чорудупкаш, мени мегелээниң ол?» – деп айтырган.

А Мелхола ачазыңга: «Ол меңээ: „Мени салбас болзуңза, сени өлүрүп кааптар мен“ – диди» – дээн.

Давидтиң Самуилче дезипкени

¹⁸ Давид ынчалдыр дезип камгалангаш, Рамада Самуилге чедип келгеш, Саулдуң ону канчанганын шуптузун чугаалап берген. Оон Самуил-биле чорупкаш, Наватка доктааган. ¹⁹ «Давид Раманың Наватта барган» деп Саулга дыңнадыпканнар. ²⁰ Саул айбычыларын Давидти эккээр кылдыр чорудупкан. Кажан олар өттүр билип медеглеп чыылган Бурганның медээчилерин болгаш оларны башкарып турган Самуилди көрүп каарга, Бурганның Сүлдези Саулдуң айбычыларын бүргей бээрге, олар өттүр билип медеглеп эгелээннер. ²¹ Ол дугайын Саулга дыңнадыптарга, ол өске айбычыларын чорудуптарга, олары база өттүр билип медеглеп эгелээннер. Үш дугаарында айбычыларын чорудуптарга, олар база өттүр билип медеглеп турганнар.

²² Саул Рамаже боду чорупкан. Сефте улуг кудук чанынга чеде бергеш: «Самуил биле Давид кайдал?» – деп айтырарга, аңаа: «Раманың Наватта» – деп харыылааннар. ²³ Саул Рамада Наватче чорупкан. Бурганның Сүлдези ону бүргей бээрге, ол чоруп ора, Рамада Наватка келгиге чедир өттүр билип медеглеп турган. ²⁴ Ол база идик-хевин уштуп каапкаш, Самуилдиң мурнунга чүвени өттүр көрүп медеглеп турган. Ол хүнзедир база ол дүннү өттүр чанагаш чыткан. («Таанда Саул база Бурганның медээчилериниң аразында бе?» дижир чугаа ол болуушкундан тывылган.)

Ионафанның Давидке дузалааны

20 Давид Раманың Наваттан дезипкеш, Ионафанга чедип келгеш: «Сээң ачаңның мурнунга бачыттыг чүнү кылыпкан кижиге мен? Чүнү канчапкан, чүнү үүлгедипкен мен? Чүү дээш ачаң мени өлүрер деп турар кижил?» – деп чугаалаан.

² Ионафан аңаа: «Чок, сен өлбөс сен. Ачам меңээ чугаалавай, кандыг-даа херек кылбас ужурлуг. Ачам менден ону чүү дээш чажырап деп? Ол ынчанмас» – дээн.

³ Давид: «Сээң ээ көрүүшкүнүңнү чедип алганымны ачаң эки билер, ынчангаш ол иштинде: „Ол дугайын Ионафан билбесин, оон башка хомудай бээр“ деп бодап алган боор. Дириг Дээрги-Чаяакчының-даа, сээң-даа адыңар-биле даңгыраглап тур мен: мээң өлүмүм мыяда-дыр» – деп чугаалаан.

⁴ Ионафан Давидке: «Сен чүнү күзей-дир сен, ону сен дээш кылып мен» – дээн.

⁵ Давид Ионафандан: «Даарта ай чаазы-дыр. Мен хаан-биле кады чемненир ужурлуг мен. Сен мени салывыт, мен ховуга үш хондур, кежээге чедир чашты берейн. ⁶ Бир эвес ачаң мени айтырза, сен: „Давид менден чөпшээредип алгаш, бодунуң хоорайы Вифлеемче чорупту. Чүгө дээрге аңаа ооң төрөл бөлүүнүң бо чылгы өргүл салыр хүннери

болур дээр-дир” – деп чугаала. ⁷ Бир эвес ол: „Ындыг-дыр” – дээр болза, сээң чалчаң меңээ эки болур. А бир эвес ол ажынып эгелээр болза, каржы херекти ол шиитпирлээр дээрзин билип ал. ⁸ Сен бодуңуң чалчаңга энерелден көргүс, чүгө дээрге сен чалчаң-биле Дээрги-Чаяакчының мурнунга дугуржулга кылган болгай сен. Бир эвес мен кандыг-бир буруу кылган болзумза, мени сен бодуң өлүрүп каавыт. Ачаңга мени чедирген херээң чүү боор?»

⁹ Ионафан Давидке: «Ындыг чүве канчап-даа болбас! Бир эвес ачам сеңээ удур кандыг-бир каржы үүлгедиг бодап алганын билип алзымза, ол дугайында сеңээ канчап дамчытпас кижини мен» – дээн.

¹⁰ Давид: «Бир эвес ачаң сеңээ каржы харыы бээр болза, ону меңээ кым дамчыдарыл?» – деп Ионафандан айтырган.

¹¹ Ионафан: «Ховуже үнээлем» – деп Давидке чугаалаарга, олар иелээн ховуже чорупканнар.

¹² Ионафан Давидке мынча дээн: «Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: соңгузу хүн бо-ла үеде ачамның байдалын көөр мен. Бир эвес ооң сеңээ хамаарылгазы эки болза, мен сенче дыңнадыкчы чорудупкаш, ол дугайын чугаалаар мен. ¹³ Бир эвес мээң ачам сеңээ хамаарыштыр багай чүве кылып деп бодап алган болза, дыңнадыпкаш, сени салып чорудуптар мен. Ынчан сен тайбың чоруптар сен. Бир эвес ындыг эвес болза, Дээрги-Чаяакчы мени канчаар-даа кезеткей аан! Дээрги-Чаяакчы мээң ачам-биле кады чорааны дег, сээң-биле кады болзун. ¹⁴ А сен база, мен дириг-ле артсымза, Дээрги-Чаяакчының энерелин меңээ көргүзүп көр. ¹⁵ А бир эвес мен өлүп калзымза, мээң салгалымга энерелиң көргүзериңден ойталавайн көр. Дээрги-Чаяакчы Давидтиң дайзыннарын шуптузун чер кырынга узуткап кааптар үеде безин оон ойталавайн көр».

¹⁶ Ионафан ынчалдыр Давид болгаш ооң салгалы-биле керээ чарып алгаш: «Дээрги-Чаяакчы Давидтиң дайзыннарындан өжээнин негеп аар болзун!» – дээн. ¹⁷ Ионафан Давидке база катап ынакшылын бадыткап даңгыраглаан, чүгө дээрге ол аңаа боду бодунга дег ынак турган.

¹⁸ Оон Ионафан Давидке мынча дээн: «Даарта ай чаазы-дыр. Сени албан айтырарлар, чүгө дээрге сээң олудуң куруг болур. ¹⁹ Сен соңгузу хүн бадып келгеш, мооң мурнунда чаштып турганың черже дүрген чедип келгеш, Азел деп даштың чанынга олуруп аар сен. ²⁰ А мен ол даштың чанынче кара аткан кижини бооп, үш согундан адыптар мен. ²¹ Оон мен: „Барып согуннарны тып эккел” – дээш, чалчамны чорудуптар мен. Бир эвес мен ол оолга: „Согуннар сээң артыңда чыдыр, ап ал” – дээр болзумза, сен меңээ чедип кээр сен. Шупту чүве тайбың болганы ол, дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: сеңээ багай чүве

болбас. ²² А бир эвес мен ол оолга: „Согуннар сээң мурнуңда-дыр” – дээр болзумза, ынчан сен чорувут. Сени Дээрги-Чаяакчы дестирип турары ол-дур. ²³ А сээң биле мээң аравыста чугаавыстың кезээ мөңгедө херечизи Дээрги-Чаяакчы болур».

Саулдуң Ионафанга ажына бергени

²⁴ Давид ховуже чаштып чоруй барган. Ай чаазы үнүп келгенде, хаан чемненир дээш олуруп алган. ²⁵ Хаан бодунуң доктаамал саадаар олудунга, хана чанынга олуруп алган. Ионафан туруп алган, а Авенир Саулдуң чанынга олурган. Давидтиң олуду куруг артып калган. ²⁶ Ол хүн Саул чүнү-даа ыыттаваан, «Давид бужартай бергеш, арыг эвезинден адырлып албааны ол-дур» деп бодаан. ²⁷ Ай чаазының ийиги хүнү үнүп келген, а Давидтиң олуду ээн артып калган. Ынчан Саул оглу Ионафандан: «Чүгө Иессейниң оглу дүүн-даа, бөгүн-даа чемненип келбеди?» – деп айтырган.

²⁸ Ионафан Саулга: «Давид менден Вифлеем баарын чөпшээредип алды. ²⁹ Ол меңээ: „Бистиң хоорайда төрөл бөлүүвүстүң өргүл кылып хүнү болур. Мени салып көрөм. Акым меңээ чедип кээрин чагаан. Сен менче ээ көрнүр болзуңза, барып акыларымга ужурашкаш кээйн” – диди. Ынчангаш Давид маңаа чемненип келбээни ол-дур» – деп харыылаан.

³⁰ Ынчан Саул Ионафанга аажок хорадай бергеш, мынча дээн: «Өөдежок болгаш чагырга чок эшпиниң оглу! Бодуңу болгаш аваңны бак атка кирип, Иессейниң оглунуң талазында турарыңны мени билбес деп бодадың бе? ³¹ Иессейниң оглу чер кырынга дириг чоруур болза, сен хаан чагыргазын ап шыдавас сен. Ам бо дораан ону тыпкаш, меңээ эккеп бер. Ол өлүр ужурлуг!»

³² Ионафан ачазы Саулга: «Ону чүү дээш өлүрер чүвөл? Ол чүнү канчапканыл?» – дээн.

³³ Ынчан Саул шанчып каар дээш оглунче чыда октапкан. Ионафан ол өйдө ачазы Давидти ыяап-ла өлүрер дээн-дир деп билип каан. ³⁴ Ионафан аажок хорадааш, столдан туруп чоруй баргаш, ай чаазының ийиги хүнүнде чемненмээн, чүгө дээрге ол Давид дээш база ачазының ону куду көргени дээш качыгдап турган.

Давидтиң Ионафан-биле чарлып байырлашканы

³⁵ Даартазында эртен Давидке айтып каан үезинде, Ионафан бичии оолду эдертип алгаш, ховуже чорупкан. ³⁶ Бичии оолга ол: «Халы, мээң адыпкан согуннарымны диле» – дээн. Оол маңнап чорупкан, а ол согуннарны оолдуң мурнунче адып турган. ³⁷ Бичии оол Ионафанның адыпкан согуннарын дилеп халып турган. А Ионафан оолга: «Көр даан, согун сээң мурнуңда чыдыр» – деп алгырган. ³⁸ Ооң соонда Ионафан оолче база

алгырган: «Дүрген маңна, доктаава!» Бичии оол дээрэгизиниң согуннарын чыып алгаш чедип келген. ³⁹ Бичии оол чүнү-даа билбээн. Хамык херектиң ужурун чүгле Ионафан биле Давид билир турганнар. ⁴⁰ Ионафан оолга ап чорааны ча, согунун берипкеш: «Хоорайже аппарат» – дээн.

⁴¹ Оол чоруптарга, Давид даштың мурнуу талазындан чедип келгеш, үш катап черге чедир мөгейген. Олар куспактанчып, чыттажып, ыглап-сыктап турганнар. Давид Ионафандан артык ыглаан. ⁴² Ионафан Давидке: «Амыр-тайбың чорувут че. Дээрги-Чаяакчының адын адап: „Дээрги-Чаяакчы бистиң аравыста – сээң болгаш мээң үре-салгалывыстың аразында херечи болур“ дээнивис кезээ мөңгедө күштүг болзун». ⁴³ Давид чорупкан, а Ионафан хоорайже ээп чанып келген чүве-дир.

Бурганның бараалгакчызының Давидке дузалааны

21 Оон чоруткаш, Давид Нов хоорайда Бурганның бараалгакчызы Ахимелехке чедип келген. Ахимелех Давидти дүвүрел-биле уткуп алгаш: «Чүгө чааскаан сен? Чүгө сээң-биле кым-даа келбеди?» – деп айтырган.

² Давид Бурганның бараалгакчызы Ахимелехке: «Хаан меңээ даалга бергеш: „Сени чүү дээш чорутканымны, кандыг даалга бергенимни кым-даа билбес болзун“ дээн, ынчангаш улузумну бир черде арттырып кагдым. ³ Силерде кандыг чем барыл? Беш хлебтен берип көрүңерем азы оон аңгы кандыг-даа чемден болза» – дээн.

⁴ Бурганның бараалгакчызы Давидке: «Менде анаа хлеб чок, чүгле ыдыктап каан хлеб бар. Бир эвес сээң улузуң херээженнер-биле холбашпаан болза, чиирлер-ле ыйнаан» – дээн.

⁵ Давид Бурганның бараалгакчызынга: «Дүүн-даа, бурунгу хүн-даа бистиң-биле херээженнер турбаан. Мээң үнүпкеним хүнден бээр оолдарның савалары арыг. Бир эвес орук арыг эвес-даа болза, саваларда хлебтер арыг артып каар» – деп харыылаан.

⁶ Бурганның бараалгакчызы аңаа Дээрги-Чаяакчының мурнундан ап каапкан ыдыктыг хлебтерни берген, чүгө дээрге ында өргүл хлевинден өске хлеб чок турган. Эрги хлебтерниң орнунга ыдыктыг черге чаа быжырган хлебтерни салыр турган. ⁷ (Ол хүн аңаа Дээрги-Чаяакчының мурнунга Саулдуң дүжүметтериниң бирээзи, кадарчыларының даргазы эдом аймак-сөөктүг Доик деп кижини саадай берген турган чүве-дир.)

⁸ Давид Ахимелехтен: «Силерде чыда азы хылыш бар бе? Мен бодум хылыш-даа, өске кандыг-даа чепсек ап албаан-дыр мен, чүгө дээрге хаанның даалгазы кончуг далаштыг болган» – деп айтырган.

⁹ Бурганның бараалгакчызы: «Эла шынаазыңга сээң тиилеп кааның филистим Голиафтың хылыжын хепте ораап каан чыдыр-ла, дуу эфод

артында. Оон өске мында кандыг-даа чепсек чок» – дээн.

Давид: «О, оон артык хылыш кайын тыптыр! Ону меңээ берип көрүңерем» – дээрге, ону ап берген.

Давидтиң филистим черге чаштынганы

¹⁰ Давид барып, Саулдан ол-ла хүн дезип чоруткаш, Геф хоорайның хааны Анхуска чедип келген. ¹¹ Дүжүметтери Анхуска: «Бо дээрге дуу чурттуң хааны Давид эвес-тир бе? „Саул муң-муң, Давид түмен-түмен кижини тиилеп каан“ деп ооң дугайында ырлажып, самнап турган эвес ийик бе?» – деп чугаалааннар. ¹² Ол сөстөр Давидтиң сагыш-сеткилин хөлзедипкен, Гефтиң хааны Анхустан ол дыка коргуп турган. ¹³ Ынчангаш кажан ону тудуп аарга, ол улустуң мурнунга арын-шырайын өскерттип алгаш, солуу кижини өттүнүп, хоорайның хаалгазынга чүве чуруп, салынче чараазын бадырып шаг болган. ¹⁴ Анхус бодунуң дүжүметтеринге: «Көрзүңерзе, ол солуу кижини ышказжыл. Ону чүгө бээр эккелдиңер? ¹⁵ Бистиң черивисте солуу улус чок деп бодадыңар бе? Мээң мурнумга ол үеннезин дээш эккелдиңер бе? Таанда-ла ол мээң бажыңымче кирери ол бе?» – дээн.

Давидти долгандыр улустуң каттыжып эгелээни

22 Давид оон үнгеш, Одоллам куюнче дезип чоруй барган. Акылары болгаш төрөл бөлүү шуптузу ону дыңнааш, ооң турган черинге чедип келгеннер. ² Аңаа кыстырып-кыйдырган, өрө-ширелиг база сеткил-сагыжында хомудалдыг бүгү кижилер чыгып кээрге, Давид оларның баштыңы болу берген, оларның саны – 400 хире кижини турган. ³ Давид оон чоруткаш, Моавтың Мицпада моав хаанга чеде бергеш, аңаа: «Бурган мени канчаар болгаарын билип алгыжемге чедир, мээң авам биле ачам силерниинге чурттап турарын чөпшээрер көрүңерем» – деп дилээн. ⁴ Давид ада-иезин моав хаанга эккеп каарга, олар оглунуң быжыглалдыг черге турар үезиниң дургузунда аңаа чурттап турганнар. ⁵ Оон Бурганның медээчизи Гад дээрзи Давидке: «Сен маңаа турба, Иуданың аймааның чуртунче чорувут, бар че» – дээн. Ынча дээн соонда, Давид Херет деп арыгга чедип келген.

Саулдуң Бурганның бараалгакчыларындан өжээн негээни

⁶ Саул ынчан Давид бодунуң улузу-биле чедип келген деп дыңнап каапкан. Ол өйдө Саул Гивада тейде тамариск ыяш адаанга чыда тудуп алгаш, саадап орган, а ооң дүжүметтери ону долганып алгаш турган. ⁷ Саул долгандыр турган бодунуң дүжүметтеринге: «Мени дыңнаңар, Вениаминниң үре-салгалы, Иессейниң оглу силерге дүжүттүг, чимистиг шөлдерни бергеш, силерниң

шуптуңарны муң болгаш чүс шериг баштыңчылары кылып каар деп бодап тур силер бе? ⁸ Чүге шуптуңар меңээ удур сүлчээлежип алганыңар ол? Мээң оглум Иессейниң оглу-биле дугуржулга кылып турда, мээң оглум меңээ удур мээң кулумну белеткеп, ам меңээ кедег тургузуп турда, силерниң чаңгызыңар-даа ол дугайында чоп меңээ чугаалаваан силер?» – дээн.

⁹ Ынчан Саулдуң дүжүметтериниң аразынга турган эдом Доик: «Новта Ахитувтуң оглу Ахимелехке Иессейниң оглунуң кээп чораанын мен көрдүм. ¹⁰ Ахимелех Давид дээш Дээрги-Чаяакчыдан айтыргаш, аңаа аъш-чем бергеш, филистим Голиафтың хылыжын база берди» – дээн. ¹¹ Хаан Ахитувтуң оглу, Новта Бурганның бараалгакчызы Ахимелехти база ооң бүгү төрөл бөлүүн, Бурганның бараалгакчыларын эккээр кылдыр улус чорудуптарга, олар шупту хаанга чедип келгеннер.

¹² Саул: «Мени дыңна, Ахитувтуң оглу» – дээн.

Оозу: «Дыңнап тур мен, дээргим» – дээн.

¹³ Саул оон: «Силер чүге меңээ удур сүлчээлежип турар силер, сен Иессейниң оглу-биле кады? Чүге сен аңаа аъш-чем база хылыш бергениң ол? Чүге сен Давид дээш Дээрги-Чаяакчыдан айтыртынып турганың ол? Давид, ам кылып турары дег, меңээ удурланзын база кедег тургусун дээш бе?» – дээн.

¹⁴ Ахимелех хаанга: «Силерниң чалчаларыңар аразында Давидтен өске кым силерге эң-не бердинген чүвөл? Ол силерниң күдээңер-дир, силерниң чоок дүжүмедичер-дир, силерниң ордуңарда хүндүткелдиг кижидир. ¹⁵ Давид дээш мен Бургандан баштай чүве айтырар кижиди мен бе? Чок, ол бүгүгө чалчаңар мени база мээң төрөлдериңиң буруудатпайн көрүңер, хаан. Чүге дээрге сүлчээниң дугайында силерниң чалчаңар мен чүнү-даа шуут билбес мен» – деп харыылаан.

¹⁶ Ынчан хаан: «Сени болгаш сээң төрөлдериңиң шуптузун өлүрер ужурлуг, Ахимелех» – дээн. ¹⁷ Хаан бодунуң чанында камгалакчыларынга: «Барыңар, Дээрги-Чаяакчының бараалгакчыларын өлүрүп кааптыңар, чүге дээрге олар Давид-биле кады-дырлар, Давидтиң менден дезе бергенин билип турган хирезинде меңээ чугаалавааннар-дыр» – дээн. Ынчалза-даа хаанның чалчалары Дээрги-Чаяакчының бараалгакчыларынче хол көдүрерин күзевээннер. ¹⁸ Ынчан хаан Доикке: «Сен бар, Бурганның бараалгакчыларын өлүрүп каавыт» – дээн. Эдом Доик чоруткаш, Бурганның бараалгакчыларынче халдааш, ол хүн лән эфод кедип чораан сезен беш кижини өлүрүп каан.

¹⁹ Бурганның бараалгакчыларының хоорайы Новтың чурттакчыларын кыргып-хыдып каапкан, эр-херээжен, аныяк-чаш кижилерни, бода-шээр малды, элчигеннерни кыргып-хыдып каапкан.

²⁰ Ахитувтуң оглу Ахимелехтиң Авиафар деп бир оглу дириг арткаш, Давидче дезе берген.

²¹ Авиафар Давидке келгеш, Саулдуң Дээрги-

Чаяакчының бараалгакчыларын узуткап каапканының дугайында чугаалап берген. ²² Давид Авиафарга: «Ол хүн эдом Доикти көргөш, ол ыяап-ла Саулга хоптаныптар деп билип турдум. Сээң төрөл бөлүүңнүң узуткаттырганы дээш мен буруулуг-дур мен. ²³ Мээң-биле артып кал, кортпа. Мени өлүрүксеп турар кижиди сени база өлүрүксеп тур, ынчалза-даа сен мээң камгалалым адаанда болур сен» – деп чугаалаан.

Давидтиң Кеиланың чурттакчыларын камгалап кааны

23 Давидке: «Филистимнер Кеила хоорайже халдааш, ында тараа шаңнарын үптөп туруп берген-дир» – деп дыңнадыпканнар. ² Давид Дээрги-Чаяакчыдан: «Баргаш, ол филистимнерни базып каайн бе?» – деп айтырган. Дээрги-Чаяакчы: «Бар, филистимнерни базып каапкаш, Кеиланы камгалап каг» – дээн. ³ Ынчалза-даа Давид-биле кады чораан улус аңаа: «Бис мында, Иуданың черинде безин, коргуп тур бис. Кеилаже филистим шеригге удур канчап баар улус бис?» – дээн. ⁴ Ынчан Давид Дээрги-Чаяакчыдан база катап айтырарга, Ол: «Бар, Кеилаже чорувут. Мен филистимнерни сээң холуңга берип каар мен» – деп харыылаан. ⁵ Давид бодунуң улузу-биле Кеилаже чорупкаш, филистимнер-биле дайылдашкан. Оларны кыргып-хыдып каапкаш, мал-маганын сүрүп аппарган. Ынчалдыр Давид кеилажыларны камгалап каан.

⁶ Ахимелехтиң оглу Авиафар Кеилада Давидче дезип чоруурда, эфодту база ап алган чүве-дир. ⁷ Ол өйдө Саулга Давидтиң Кеилада чедип келгенин дыңнадырга, ол: «Бурган ону ам-на мээң холумга кирип бергени ол-дур. Чүге дээрге ол хааглыг болгаш дүкчүглүг хоорайда бодун кажаалап алгандыр» – дээн. ⁸ Саул бодунуң бүгү шериин Кеилаже баргаш, Давидти база ооң улусун бүзээлээринче кыйгырган.

⁹ Давид Саулдуң аңаа удур багай чүве бодап алганын билип кааш, Бурганның бараалгакчызы Авиафарга: «Эфодту бээр эккел» – дээн. ¹⁰ Давид мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы! Сээң чалчаң мен Саул Кеилага удур келгеш, бо хоорайны мен дээш узуткаар деп турарын дыңнап кагдым. ¹¹ Кеилажылар мени ооң холунга хүлээдир бе? Сээң чалчаңның дыңнааны дег, Саул бээр кээр-дир бе? Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы! Чалчаңга меңээ чугаалап берип көрөм».

Дээрги-Чаяакчы: «Кээр» – деп харыылаан.

¹² Давид: «Кеиланың чурттакчылары мени болгаш мээң улузумну Саулдуң холунга бээрлер бе?» – деп айтырган.

Дээрги-Чаяакчы: «Хүлээдир-дир» – дээн.

¹³ Ынчан Давид болгаш ооң улузу, 600 хире кижиди, Кеиладан баш углаан черже үнүп чорупкан. Саулга

Давид Кеилдан дезип чорупкан деп дыңнадыптарга, ол ынаар чорбайн барган.

Давид Зиф ховузунда

¹⁴ Давид ээн кургаг Зиф ховузунда даглыг быжыглалдыг черлерге турумчуп алган . Саул ону хүннүң-не дилеп турган, ынчалза-даа Бурган Давидти ооң холунга хүлээтпээн. ¹⁵ Давид Зиф ховузунда Хореш деп черге Саул ону дилеп турарын көрүп турган. ¹⁶ А Саулдуң оглу Ионафан Хореште Давидке келгеш, ону деткип, Бурганга идегээринче хей-аът кирипкен. ¹⁷ Ол Давидке мынча дээн: «Кортпа, мээң ачам Саулдуң холу сеңээ четпес. Сен Израильди чагырып хааннаар сен, а мен сээң адаанда ийи дугаар кижиге боор мен. Мээң ачам Саул ону билир ». ¹⁸ Олар Дээрги-Чаяакчының мурнунга боттарының аразында дугуржулга кылып алганнар . Давид Хорешке артып калган, а Ионафан чана берген.

¹⁹ Зифтиң чурттакчылары Гивада Саулга чедип келгеш: «Давид бистиң Хореш деп черивисте, Иесимоннуң мурнуу талазында Гахила бүүрелчининде быжыглалдыг черде чаштып турар . ²⁰ Ынчангаш, хаан, келгеш, күзелиңерни боттандырып болур силер. А бистиң херээвис ону хаанның холунга хүлээдип бээревис болур» – дээннер.

²¹ Саул оларга: «Мени кээргээниңер дээш, Дээрги-Чаяакчы силерге ачы-буян хайырлазын. ²² Баргаш, ам база катап хынаңар, ооң барган черин, ону көргөн улусту билип алыңар. Оон башка ол кончуг кажар кижиге дээрзин меңээ улус чугаалап турар-дыр. ²³ Ооң чаштып турар черлерин шуптузун билип алыңар. Ыяк билип алгаш кээриңерге, мен силер-биле кады чоруптар мен. Бир эвес ол ында болза, мен ону Иуданың чериниң хөй муң улусунуң аразындан дилээр мен».

²⁴ Олар тургаш, Саулду мурнай Зифче чорупканнар. А Давид ынчан бодунуң улузу-биле Иесимоннуң мурнуу талазында Аравада ээн кургаг Маон ховузунга турганнар . ²⁵ Саул бодунуң шерии-биле ону дилеп чорупканнар. Давидке ооң дугайында дыңнадыптарга, ол хаялыг черге үне бергеш, Маон ховузунга артып калган. Саул ону дыңнап кааш, Давидти сүрүп, Маон ховузунче чорупкан. ²⁶ Саул дагның бир талазынга чорда, Давид бодунуң улузу-биле өске талазынга турган. Давид Саулдан дүрген дезе бээр деп чорда, Саул шерии-биле ону тудуп аар дээш, оларны оюп чоруп орган. ²⁷ Ынчан Саулга медээчи кижиге келгеш: «Дүрген дедир чедип келиңер. Черивисче филистимнер халдап келди» – дээн. ²⁸ Саул Давидти сүрерин ара каапкаш, филистимнер-биле тулчур дээш дедир чедип келген. Ынчангаш ол черни Села-Гаммахлекот деп адап каан чүве-дир.

Давидтиң Саулду амы-тынныг арттырганы (1 Хаан. 26:1-25)

24 Давид оон чоруткаш, Эн-Гедиде быжыглалдыг черлерге турумчуп алган. ² А Саул филистимнерге удур дайындан чедип кээрге, аңаа: «Давид Эн-Гединиң ээн кургаг ховузунда турар-дыр» – деп дыңнатканнар. ³ Саул бүгү Израильден 3000 шилиттинген эрни эдертип алгаш, Давидти болгаш ооң улузун дилеп, Чуңмалыг туругже чорупкан. ⁴ Ол чорааш, орук кыдыында хой кажааларыңа таваржы берген. Ында куй бар боорга, Саул чиигеп аар дээш ынаар кире берген. А ол куйнуң ханы иштинге Давид болгаш ооң улузу олурган чүве-дир. ⁵ Давидке ооң улузу мынча деп турганнар: «Дээрги-Чаяакчының сеңээ: „Бо-дур, сээң дайзыныңны сээң холуңга берип тур мен“ – деп чугаалап турганы хүн бо-дур. Ооң-биле чүнү канчаарыңны бодуң билир сен». Давид туруп келгеш, Саулдуң тонунуң эдээден билдиртпейн кезип алган. ⁶ Ынчалза-даа ооң соонда Саулдуң тонунуң эдээн кезип алганы Давидтиң арын-нүүрүңге эпчок апарган . ⁷ Ол бодунуң улузунга: «Мээң дээргимче ынчаар хол көдүрерин Дээрги-Чаяакчы меңээ чөпшээрээр бе ынчаш. Ол болза Дээрги-Чаяакчының шилип алганы кижизи ышкажыл» – дээн . ⁸ Ол сөстери-биле Давид бодунуң улузун чемелеп, Саулче халдаарын хоруп каан .

Саул куйдан орукче үнүп кээрге, ⁹ Давид база үнүп келгеш, ооң соондан: «Мээң дээрги хааным!» – деп кыйгырган. Саул хая көрнүп кээрге, Давид аңаа черге чедир мөгөйген. ¹⁰ Давид Саулга мынча деп чугаалаан: «Чүге силер улустуң: „Давид Саулга удур багай чүве кылыр деп турар“ деп чугаазыңга бүзүрөп, оларны дыңнап турар силер? ¹¹ Бөгүн куй иштинге Дээрги-Чаяакчы силерни мээң холумга кирип турганын бодуңар караңар-биле көрдүңер ышкажыл. Силерни өлүрүп каарын меңээ сүмелеп турдулар. А мен силерни кээргээш: „Мээң дээргимче хол көдүрбес мен, чүге дээрге ол Дээрги-Чаяакчының шилип алган кижизи-дир“ – дидим. ¹² Мээң адам! Мээң холумда силерниң тонуңардан кезип алганым быжындыны көрүңер. Мен ону кезип алгаш, силерни өлүрбедим. Силерге удур менде кандыг-даа каржы-бак бодал чок дээрзин көрүп, билип алыңар. Мен силерге удур бачыт кылбадым . А силер мээң амы-тынмыга чедер дээш мени сүрүп турар-дыр силер. ¹³ Силер биле мээң аравыска Дээрги-Чаяакчы шииткекчи болур ыйнаан . Мээң өжээнимни силерден Дээрги-Чаяакчы негеп аар ыйнаан, а мен силерге хол көдүрбес мен. ¹⁴ Бурунгу үлегер чугаада „Бак үүлгедиглер бак улустан үнер“ дээн болгай. А мен силерге хол көдүрбес мен. ¹⁵ Израильдиң хааны кымга удур үнүп келген чүвөл? Кымны истеп-сүрүп турар кижиге силер? Өлүг ытты азы чаңгыс бытты

эвес бе? ¹⁶ Дээрги-Чаяакчы шииткекчи болгай аан! Силер биле мээң аравыска Дээрги-Чаяакчы херечилээр ыйнаан. Ол мээң херээмни сайгарып көргөш, силерниң холуңардан мени адырып каар».

¹⁷ Давид чугаазын төндүрүптөргө, Саул: «Сээң үнүң бе бо, оглум Давид?» – дээш, ыглапкан. ¹⁸ Оон ол Давидке: «Сен меңээ бодаарга, чөптүг-шынныг-дыр сен, чүгө дээрге сен меңээ экини күзеп турар-дыр сен, а мен сеңээ хамаарыштыр багай чүвө бодап турган-дыр мен. ¹⁹ Бөгүн сен меңээ кээргээчел сеткилиц көргүскөш, ону бадыткадың. Дээрги-Чаяакчы мени сээң холуңга хүлээдип турда, сен мени өлүрбедиң. ²⁰ Бодунуң дайзынын тудуп алгаш, кым менди-чаагай салып чорудуптар боор? Бөгүн меңээ эки чүүл кылганың дээш, Дээрги-Чаяакчы сени ачы-буян-биле шаңнаар. ²¹ Ам билер мен: сен ыяап-ла хаан болур сен, Израильди сен чагырар сен. ²² Ынчангаш мээң соомда мээң үрө-салгалымны төндүрбезиңни база мээң адымны төрөл бөлүүмгө артпас кылдыр узуткавазыңны меңээ Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгырагла».

²³ Давид Саулга даңгыраан берген. Оон Саул чана берген, а Давид бодунуң улузу-биле кады быжыгланып турумчуп алган черинче чорупкан.

Самуилдиң өлгени

25 Самуил өлүп калган. Бүгү израильчилер чыгып келгеш, ол дээш качыгдап ыглашканнар. Ону Рамага, бодунуң бажыңының чанынга ажаап кааннар. А Давид ээн кургаг Фаран ховузунче дүжүп бадып келген.

Навалдың харамы база Авигеяның мерген угаанныы

² Маон хоорайга хөлчок бай-шыдалдыг бир-ле кижичурттап чораан. Ооң ээлээн чери Кармил хоорайга турган. Ол 3000 хойлуг, 1000 өшкүлүг чүвө-дир. Хой-өшкүзүн ол Кармилге кээп кыргып турган. ³ Ол кижиниң ады – Навал, ол Халевтиң төрөл бөлүүнгө хамааржыр. А кадайының адын Авигея дээр. Ол херээжен угаанныг болгаш чараш, а ашаа каржы-дошкун болгаш чаңы багай кижичурган чүвө-дир.

⁴ Давид ээн кургаг ховуга тургаш, Навал хоюн кыргып турар деп дыңнаан. ⁵ Давид он кижини чорудуп, оларга мынча дээн: «Кармилче баргаш, Навалга барып, мээң адымдан байыр чедириңер. ⁶ Аңаа: „Экии! Сеңээ, сээң өг-бүлөңгө, бүгү-ле улузуңга менди-чаагай болурун күзедим. ⁷ Бөгүн мен сээң малың кыргып турар деп дыңнадым. Силерниң кадарчыларыңар бистиң-биле кады чорда, оларны хомудатпаан бис. Кармилге турда, оларның чүзү-даа читпээн. ⁸ Чалчаларыңдан айтырып көр даан, олар сеңээ чугаалап-ла бээрлер ыйнаан. Ынчангаш бо оолдарга энерелиң көргүзөр боор сен, чүгө дээрге бис сеңээ эки хүнде чедип келген бис. Бодунуң чалчаларың биске, оглуң

Давидке чүнү берип шыдаар сен, шааң-биле берип көрөм“ – дээр силер».

⁹ Давидтиң улузу Навалга баргаш, ол сөстөрни чугаалааш, харызын ыйт чокка манап турганнар. ¹⁰ Навал Давидтиң чалчаларыңга: «Иессейниң оглу Давид деп кым чүвөл ол? Амгы үеде боттарының дээргилеринден дезип чоруп турар кулдар-ла хөй апарган-дыр. ¹¹ Мен бодумнуң хоюм кыргып турар улузумга бээр дээн хлевимни, суумну база эъдимни кайыын-даа келгенин билбизим, танывазым улуска бериптер кижичурган мен бе?» – деп харыылаан.

¹² Давидтиң чалчалары дедир чедип келгеш, Навалдың сөстөрүн дамчытканнар. ¹³ Ынчан Давид: «Хылыштарыңарны астып белеткенип алыңар!» – деп бодунуң улузунга чугаалаан. Олары ок-чепсээн астып белеткенип алганнар. Давид база бодунуң хылыжын ап алган. Давид-биле кады 400 хире кижичурупкан, 200 кижичурлаанга артып калган.

¹⁴ Навалдың кадайы Авигеяга бир чалказы: «Давид ээн кургаг ховудан бодунуң медээчилерин дамчыштыр бистиң дээргивиске байыр сөс дамчыдыптарга, ол олар-биле каржы-хажагай чугаалашкан-дыр. ¹⁵ А ол улус бисти дыка эки аажылап турду. Бисти хомудатпаан-даа, бис олар-биле кады ховуга чорувуста, чүвүс-даа читпээн болгай. ¹⁶ Бис оларның чоогунга мал кадарып чорувуста, олар биске дүне-хүндүс дивейн камгалакчыларывыс болуп турдулар. ¹⁷ Ынчангаш сен чүнү канчалза эки болурун боданып көр. Оон башка бистиң дээргивиске болгаш ооң аал-оранынга айыыл болуру албан апарган-дыр. А ол дүржөк кижичурган, ооң-биле чугаалажып болбастыр» – деп чугаалаан.

¹⁸ Авигея далаш-биле 200 хлеб, ийи улуг хөм савада арага, өзөп белеткеп каан беш хой, беш °са быжырган тараа, чүс шарыг үзүм, 200 шарыг фиго чимизи алгаш, элчигеннерге чүдүрүп алган. ¹⁹ Ол бодунуң чалчаларыңга: «Мени мурнай чоруп олуруңар, мен силерниң сооңардан чоруур мен» – дээн. А ашаанга чүнү-даа ыыттаваан.

²⁰ Кажан Авигея элчигенин мунуп алгаш, дагның ээтпээнден хенертен үнүп кээрге, аңаа Давид болгаш ооң улузу уткужуп келген. ²¹ Ол үеде Давид мынча деп чугааланып турган: «Ээн кургаг ховуга ол кижиниң эт-хөреңгизин хей-ле кадарып тургандыр мен. Аңаа хамааржыр чүведен чүү-даа читпээн болгай. Мээң кылган эки херээмге ол багы-биле харыылады. ²² Бир эвес мен эртен даң бажынга чедир Навалдың аал-оранында эрлерниң шуптузун кыра шаппас болзумза, Бурган мени канчаар-даа кезеткей аан!»

²³ Авигея Давидти көрүп кааш, элчигенинден дүжө халааш, ооң мурнунга доңгая кээп дүшкөш, черге чедир мөгейген. ²⁴ Ооң буттарыңга кээп дүшкөш, ол чугаалаан: «Мээң дээргим, бүгү буруу меңээ онаашкай аан. Шуптузун чугаалап бээрин чөпшээрөп көрүңерем, мени дыңнап көрүңерем. ²⁵ Мээң дээргим, ол дүржөк кижичурган, Навалче,

кичээнгей салбайн көрүңерем. Ооң ады кандыгыл, боду база ындыг кижидир ол. Ооң ады Навал, ооң угаан чогу адындан-на билдингир. А мен, силерниң чалчаңар, силерниң чорудупкан чалчаларыңарны көрбейн барган-дыр мен. ²⁶ Дириг Дээрги-Чаяакчыны ады-биле, силерниң адыңар-биле даңгыраглап тур мен, дээргим: бөгүн Дээрги-Чаяакчы силерни хан төгүүшкүнүнче чорутпады, силерниң холуңарны өжээн негээшкининче углавады. Силерниң дайзыннарыңар база силерге каржы сеткилдиг улус Навал ышкаш апарзын.

²⁷ Мен, силерниң чалчаңар, бо белектерни силерге, дээргимге, эккелдим. Бо белектерни мен силерни эдерип турар чалчаларыңарга бээр дээш эккелдим, дээргим. ²⁸ Чалчаңар мээң буруумну өршээп көрүңерем. Дээрги-Чаяакчы силерниң салгалыңарны мөңгө кылып каар. Чүгө дээрге мээң дээргим Дээрги-Чаяакчыны дайыннарын чорудуп турар-дыр. Бүгү чуртталгаңарда силерге багай чүвө черле болбас. ²⁹ Бир эвес силерниң амы-тыныңарга чедер дээш, силерни истеп-сүрер кижиди тыпты берзе, дээргим силерниң амы-тыныңарны Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар караптап камгалаар, а силерниң дайзыннарыңарны кут-сүнезинин Ол Боду-ла даш дег үндүр октаптар. ³⁰ Дээрги-Чаяакчы мээң дээргимге чугаалап турганы эки чүвөлөрүн шуптузун кылып бергеш, силерни Израильдин чагырыкчызы кылып каар. ³¹ Ынчан мээң дээргим хей черге хан төгүүшкүнү кылбайн, бодуңарны өжээниңер негээринден ойталаар болзуңарза, сеткил-чүрээңер оожум болур. Дээрги-Чаяакчы мээң дээргимге ачы-буянын чедирерге, силер чалчаңар мени сактып кээп көрүңерем».

³² Давид Авигеяга: «Сени бөгүн менче уткуй чорудупкан Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчыга алдар! ³³ Бөгүн мени хан төгүүшкүнүнче болгаш өжээн негээшкининче чорутпааның дээш, сээң угааныңны база бодуңу алгап-йөрээп тур мен. ³⁴ Дээрги-Чаяакчы мени сеңээ багай чүвө кылырыңдан чайлаткан-дыр. Израильдин дириг Бурганыны ады-биле даңгыраглап тур мен: бир эвес сен меңээ уткуй далашпаан болзуңза, эртен даң бажынга чедир Навалдың аал-оранында эрлерниң шуптузун кыра шавар турган мен!» – дээн. ³⁵ Давид Авигеяны эккелген белектерин ап алгаш: «Бажыңыңче амыр-тайбың чана бер. Мен сээң сөзүңнү дыңнадым, сенче ээ көрүндүм» – дээн.

³⁶ Авигея Навалга чедип кээрге, ол бажыңыңда хаанны дег улуг дой кылып турар болган. Ол хөглүг болгаш аажок эзирик болган. Авигея аңаа эртенге чедир чүнү-даа чугаалаваан. ³⁷ Эртенинде Навал элээр апарганда, кадайы аңаа шуптузун чугаалап бээрге, ооң чүрээ чайлы бер часкаш, боду даш көжээ дег апарган. ³⁸ Он хире хонук эрткенде, Дээрги-Чаяакчы Навалга кеземче онаптарга, ол өлүп калган.

³⁹ Давид Навалдың өлүп калганын дыңнап кааш: «Навалдың мени куду көргениниң өжээнин негеп

алган Дээрги-Чаяакчыга алдар! Навалдың каржы сеткилинге Дээрги-Чаяакчы кеземче онаан-дыр, а Бодуңуң чалчазы мени багай чүвө кылырыңдан чайлаткан-дыр» – дээн. Оон соонда Давид Авигеяга ону кадай кылдыр алыр дугайында сөс дамчыдыпкан. ⁴⁰ Давидтиң чалчалары Кармилде Авигеяга чедип келгеш: «Бисти сенче Давид чорудупту. Ол сени кадай кылдыр алыксап турар-дыр» – дээннер.

⁴¹ Авигея дораан черге чедир мөгейгеш: «Көрүңер, дээргимниң чалчаларының буттарын чуур чалча болурунга безин белен мен» – дээн.

⁴² Авигея дүрген-не белеткенип алгаш, элчигенин мунупкаш, Давидтиң медээчилерин эдерип чорупкан. Ону беш чалча кыс үдеп чораан. Ол Давидтиң кадайы болу берген.

⁴³ Давид Изреелден Ахиноаманы база кадай кылдыр ап алган. Ынчалдыр Авигея биле Ахиноама ийи Давидтиң кадайлары апарган. ⁴⁴ А Саул Давидтиң кадайы турган бодуңуң уруу Мелхоланы Галлим чурттуг Лаиштиң оглу Фалтийге берипкен.

Давидтиң Саулду база катап амы-тынныг арттырганы (1 Хаан. 24:1-22)

26 Зифчилер Гивада Саулга чедип келгеш: «Давид бистиң черде Иесимоннуң дужунда Гахила бүүрелчининде чаштып турар-дыр» – деп чугаалааннар. ² Саул 3000 шилиттинген израильчини эдертип алгаш, Давидти дилээри-биле ээн кургаг Зиф ховузуңче чорупкан. ³ Саул Иесимоннуң дужунда чыдар Гахила бүүрелчининге орук кыдыынга турумчуп алган. А Давид ээн кургаг ховуга тургаш, Саулдуң ооң соондан чедип келгенин көрүп турган. ⁴ Давид хайгылычылар чорудуптарга, олар Саулдуң шынап-ла чедип келгенин билип эккелгеннер.

⁵ Давид тургаш, Саулдуң турлаанче чедер бергеш, Саул биле ооң шерииниң даргазы, Нирниң оглу Авенирниң удуп чыткан черин көрүп алган. Саул турлагның төвүнде, а шериглери ону долгандыр удуп чыткан. ⁶ Давид хет аймак-сөөктүг Ахимелехтен база Саруйяның оглу, Иоавтың акызы Авессадан: «Саулдуң турлаанче мээң-биле кады кым баарыл?» – деп айтырган. Авесса: «Мен сээң-биле баар мен» – деп харыылаан. ⁷ Давид Авесса-биле кады дүне када Саулдуң турлаанга чедип келген. Саул турлагның төвүнде удуп чыткан, а чыдазын ооң бажында черже киир шанчып каан турган. Авенир болгаш ооң шериглери ону долгандыр удуп чытканнар.

⁸ Авесса Давидке: «Бөгүн Бурган дайзыныңны сээң холунда тутсуп берген-дир. Ону чыда-биле черге чыпшыр чаңгыс шанчыптарын меңээ чөпшээрер көрөм, аңаа чаңгыс шимчээшкин-не чедер» – деп чугаалаан.

⁹ Ынчалза-даа Давид Авессага: «Ону өлүрбө. Дээрги-Чаяакчының шилип алган хаанынче хол

көдүргөн кижги буруу чок болур деп бодаар сен бе?» – дээн .¹⁰ Давид оон мынча дээн: «Ону Дээрги-Чаяакчы Боду кезеткей аан. Азы хүнү кээрге, ол өлүп каар, азы дайын чорупкаш, өлүртүр . Дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: Ооң шилип алган кижизинче бодумнуң холум көдүрбес мен. ¹¹ Ооң бажында турар чыдазын база суглуг саваны ап ал, ынчангаш чанаалы».

¹² Давид Саулдуң бажында турган чыдазы биле суглуг саваны ап алган. Олар чанып чорупканнар. Оларны кым-даа көрбээн, кым-даа билбээн, кым-даа одунмаан, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Саулдуң улузун ханы уйгуже кирип каан чүве-дир . ¹³ Давид өске талаже эртип чоруй баргаш, ыракта даг бажынга барып туруп алган. Оларның аразы ырак турган.

¹⁴ Давид шериглерни болгаш Нирниң оглу Авенирни: «Дыңнап тур сен бе? Харыылап көрөм, Авенир!» – деп кыйгырган.

Авенир аңаа: «Кым сен? Чүге хаанны кыйгырып тур сен?» – деп харыылаан.

¹⁵ Давид Авенирге мынча дээн: «Сен ёзулуг эр кижги сен ыйнаан? Израильде сээң-биле кым быражыр чүвөл? Чүге сен бодуңнуң дээрги хааныңны камгалап-карактавайн турар кижги сен? Чон аразындан бир-ле кижги сээң дээрги хааныңны өлүрер дээш кээп чораан-дыр. ¹⁶ Сен багай кылып турар-дыр сен. Дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: өлүмге төлептиг-дир силер, чүге дээрге Бурганның шилип алган кижизин, бодуңарның дээрги хааныңарны камгалап-карактаваан силер. Көрүп көрөм, хаанның бажынга турган чыдазы биле суглуг сава бар-дыр бе?»

¹⁷ Ынчан Саул Давидтиң үнүн танып кааш: «Оглум Давид, сээң үнүң бе бо?» – деп айтырган.

Давид: «Ийе, мээң үнүм-дүр, дээрги хааным» – дээн. ¹⁸ Ооң соонда: «Мээң дээргим чүү дээш бодуңуң чалчазын истеп-сүрүп турар ирги? Чүнү үлгедип каан кижги мен? Багай чүве кылып каан мен бе? ¹⁹ Мээң хааным, бөгүн бодуңарның чалчаңарның чугаазын дыңнап көрүңерем. Бир эвес силерни меңээ удур Дээрги-Чаяакчы чорудупкан болза, мээң амы-тыным Аңаа өргүл болзун! А бир эвес менче удур силерни кижилер чорудупкан болза, олар Дээрги-Чаяакчының мурнунга каргаттырар болзун! Чүге дээрге олар бөгүн мени Дээрги-Чаяакчының берген черинге арттырбазын бодап: „Бар, өске бурганнарга бараан бол“ дээш, үндүр ойладып турганнар болгай. ²⁰ Мээң ханым Дээрги-Чаяакчының мурнунга төгүлбезин. Силер, Израильдиң хааны, даглыг черге торлаа сүрери дег, чаңгыс быт дилеп чорупкан-дыр силер».

²¹ Саул: «Мен бачыт кылган-дыр мен . Чанып кел, оглум Давид. Мен моон соңгаар сеңээ багай чүве черле кылбас мен, чүге дээрге сен мээң амы-тынымны үнелеп көргөн-дир сен. Мелегей

чоруктар үлгедип, улуг частырыг кылып тургандыр мен» – деп билинген.

²² Давид: «Хаанның чыдазы бо-дур. Оолдарның бирээзи келгеш, ап алзын. ²³ Дээрги-Чаяакчы улустуң актыын-шынныын болгаш бердингенин көрүп, кижги бүрүзүн шаңнаар болзун . Дээрги-Чаяакчы силерни мээң холдарымга хүлээдип турда-даа, мен Дээрги-Чаяакчының шилип алган хаанынче хол көдүрбедим. ²⁴ Бөгүн силерниң амы-тыныңар меңээ кайы хире үнелиг болганыл, Дээрги-Чаяакчы мээң амы-тынымны база ынчаар үнелээй аан. Ол мени кандыг-даа хилинчек-човалаңдан камгалаар болзун!» – дээн.

²⁵ Ынчан Саул Давидке мынча дээн: «Бурган сеңээ ачы-буян хайырлазын, оглум Давид. Ажыл-хереки-даа кылып, кадыг-бергени-даа эртип чоруур-дур сен». Давид бодуңуң оруун улап чорупкан, а Саул бодуңуң черинче чанып келген.

Давидтиң филистим хаанга бараан болганы

27 Давид иштинде мынча деп боданган: «Кажан-бир мен дөмей-ле Саулдуң холунче кире бээр болгай мен. Филистим черже десе бээринден дээре чүве чок боор. Ынчан Саул мени бүгү израиль черден дилээш, шаа төнүп каарга, мен ооң холундан камгаланыр мен». ² Давид тургаш, боду-биле кады чораан 600 эр-биле кады Гефтиң хааны, Маохтуң оглу Анхусче чорупкан . ³ Давид Гефке Анхустуң чанынга бодуңуң улузу-биле кады чурттап турган. Кижги бүрүзү бодуңуң өг-бүлөзи-биле. А Давид бодуңуң ийи кадайы – изреелчи Ахиноама база Навалдың кадайы чораан кармилчи Авигея олар-биле. ⁴ Саулга Давидтиң Гефче десе бергенин дыңнадыптарга, ооң соонда ол ону дилевестей берген. ⁵ Давид Анхуска: «Бир эвес мен силерниң сагыжыңарга кирер болзумза, меңээ ховуда хоорайларыңарның бирээзинге чурттаар черден берип көрүңерем, мен аңаа чурттай берейн. Силерниң чалчаңар мен хаанның чурттап турар хоорайыңга турган херээм чүү боор» – дээн. ⁶ Ынчан Анхус Давидке Циклаг хоорайны берген . Ынчангаш бо хүннерге чедир Циклаг Иудеяның хааннарының хоорайы бооп артып калган.

⁷ Давид филистим черге бир чыл дөрт ай чурттаан чүве-дир. ⁸ Давид бодуңуң улузу-биле Египеттиң кызыгаарында Сурга чедир черни үе-дүптөн бээр ээлеп чурттаан гессур , гарзей база амалик чоннарже халдап тургаш, ⁹ оларны кыргып-хыдып каапкан. Эр-даа, херээжен-даа улусту дириг арттырбайн, шээр болгаш бода малдарын, элчигеннерин, тевелерин база идик-хевин былаап алгаш, Анхуска чедип кээп турган. ¹⁰ Анхус Давидтен: «Ам кымче халдап турдуңар?» – деп айтырарга, Давид: «Негевте Иуданың аймааның чуртунче , иерахмеил аймактың чуртунче база кен аймактың чуртунче » – деп харыылаан. ¹¹ Давид эр-

даа, херээжен-даа кижилерни дириг арттырбайн турган, Гэфче эккелбээн. «Олар бисти улуска: „Давид филистим черге турган үезиниң дургузунда ол кезээде ынчалдыр кылган“ – дей бээрлер чадаvas» деп сезинген. ¹² Анхус Давидке бүзүрөп турган болгаш: «Израиль чон ам ону шуут көөр хөңнү чок-тур. Ынчангаш ол кезээ мөңгедө мээң чалчам болур» – деп бодап турган.

28 Ол үедө филистимнер Израиль-биле дайылдажыр дээш бодунуң шериин чыып турган. Анхус Давидке: «Билип тур сен бе? Сен бодуң улузуң-биле кады мээң шериимге катчып алгаш, чоруур сен» – деп чугаалаан. ² Давид Анхуска: «Силерниң чалчаңар чүнү канчап шыдаарын ам көөр силер» – дээрге, Анхус: «Ынчаарга мен сени кезээде мээң хууда камгалакчым болур кылдыр томуйлап каар мен» – деп чугаалаан.

Саулдуң караң көрнүр херээженге барганы

³ Самуил өлүп калган турган. Бүгү израильчилер ол дээш качыгдап ыглашкаш, ону ооң хоорайы Рамага ажаап каан турган. А Саул караң көрнүр кижилер болгаш өлүглерниң сүнезиннерин кыйгырар кижилерни чуртундан үндүр ойдадыпкан чүве-дир.

⁴ Филистимнер чыгып алгаш, Сунемге барып турлаг кылып алганнар. Саул база бүгү израиль чонну чыып алгаш, Гелвуйга турлагжып алган. ⁵ Филистим шеригниң турлаан көрүп кааш, кортканындан Саулдуң чүрээ серт кылынган. ⁶ Саул Дээрги-Чаяакчыдан айтырарга, Ол аңаа ооң дүжүнде-даа, урим дамчыштыр-даа, Бодунуң медээчилерин дамчыштыр-даа харыы бербээн. ⁷ Ынчан Саул дүжүметтеринге: «Меңээ өлүглерниң сүнезинин кыйгырар херээженден тып бериңер, мен оон барып айтырайн» – деп дужаарга, олар аңаа: «Бо-дур, ындыг херээжен Эн-Дорда бар» – деп дыңнатканнар. ⁸ Саул бодунуң хевин солуй кеттингеш, ийи кижидертип алгаш, дүне ол херээженге чедип келген. Саул оон: «Меңээ төлгөдөн салып, мээң айтырган кижимниң сүнезинин кыйгырып берем» – деп дилээн.

⁹ Ынчалза-даа ол херээжен аңаа: «Караң көрнүр болгаш төлгечи кижилерни Саул чуртта чок кылып каанын билир-ле болгай сен. Чүге меңээ четки салып, мени өлүрер деп турарың ол?» – дээн.

¹⁰ Саул аңаа: «Дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: ол чорук дээш сеңээ кандыг-даа багай чүве болбас» – деп аашкынган.

¹¹ Ол херээжен: «Кымның сүнезинин кыйгырып бээр мен?» – деп айтырарга, Саул: «Самуилди кыйгырып берем» – дээн.

¹² Херээжен Самуилди көрүп кааш, Саулче: «Чүге мегеленип турганың ол? Саул ышкажыл сен!» – деп кышкырыпкан.

¹³ Хаан: «Кортпа. Чүнү көрүп тур сен?» – деп айтырган.

Херээжен: «Черден үнүп олар бурганнар көрүп тур мен!» – дээн.

¹⁴ «Кандыг хевирлиг-дир?» – деп Саул айтырарга, төлгечи: «Назылай берген, шыва тоннуг эр кижидерден үнүп кел чор» – деп харыылаан. Ынчан Саул ол дээрге Самуил-дир деп билип кааш, черге чедир доңгая дүжүп мөгейген.

¹⁵ Самуил: «Чүге мени дүвүредип, үндүр кыйгырдың?» – деп Саулдан айтырган.

Саул мынча дээн: «Меңээ дыка берге-дир. Филистимнер меңээ удур дайылдажып турар. Бурган мени каапкан болгаш, моон соңгаар Бодунуң медээчилерин дамчыштыр-даа, дүжүмде-даа меңээ харыы бербес-тир. Ынчангаш чүнү канчалзымза экил, мени өөредип кагзын дээш силерни кыйгырдым».

¹⁶ Самуил аңаа мынчаар харыылаан: «Дээрги-Чаяакчы сенден хая көрнү бергеш, сээң дайзының апарганда, менден ону айтыргаш канчаар сен?»

¹⁷ Дээрги-Чаяакчы мени дамчыштыр чугаалаан сөзүн күүсеткен-дир. Ол сээң холундан чагырганы алгаш, өске кижиге, Давидке, дамчыдып берип турар-дыр. ¹⁸ Чүге дээрге кажан Дээрги-Чаяакчы амаликтерже ажынып-хорадап, оларны узуткаар деп бодап турда, сен Ооң сөзүн тооп дыңнаваан-дыр сен. Ол дээш Дээрги-Чаяакчы ам сени ынчаар аажылап турар-дыр. ¹⁹ Дээрги-Чаяакчы сени-даа, Израильди-даа филистимнерниң холунга хүлээдип бээр. Эртен сен база сээң оолдарың мээң-биле кады турар силер, а Израильдиң турлаан Дээрги-Чаяакчы филистимнерниң холунга хүлээдиптер».

²⁰ Самуилдиң чугаазындан аажок корга бергеш, Саул черже калбак кеш дег барып дүшкен. Хондур, хүнзедир аъш-чем чивээнинден ооң күжү суларап калган чүве-дир. ²¹ Төлгечи херээжен Саулга чедип келгеш, ооң аажок корга бергенин көрүп кааш, аңаа чугаалаан: «Силерниң чалчаңар мен дилээнерни тооп дыңнааш, бодумга айыылдыг турда-ла, силерниң дужаалыңарны күүсеттим. ²² Ам чалчаңарның сөзүн дыңнаарын силерден дилеп тур мен. Орукче үнүп чоруптарыңар мурнунда күш кирер кылдыр бичии хлебтен чип аарын сүмелеп тур мен».

²³ Ынчалза-даа ол: «Чемненмес мен» – дээш, ойталап каапкан. Дүжүметтери база херээжен ону көгүдүп эгелээрге, оларның аайынга кирип, черден тургаш, орунга олуруп алган. ²⁴ Херээженниң аалынга семис бызаазы бар турган. Ол ону дүрген-не дөгөргеш, далган быжырып, боовалар белеткеп кылган. ²⁵ Саулга болгаш ооң дүжүметтеринге аъш-чемин бээрге, олар чемненип алгаш, ол-ла дүне чорупканнар.

**Давид Израильге удур
дайынче барбас ужурлуг**

29 Филистимнер бүгү шерин Афекке чыып алган, а израильчилер Изреелде кара суг чанынга турлаг кылып алганнар. ² Филистим чагырыкчылар чүс-чүс, муң-муң шериглери-биле чоруп органнар, а Давид бодунуң улузу-биле соондан, Анхусту эдерип, кел чораан.

³ Филистим баштыңнар: «Бо чүү еврейлерил?» – деп айтырып эгелээн.

Анхус оларга: «Бо дээрге Израильдиң хааны Саулдуң дүжүмеди Давид-тир. Ол меңээ үр бараан болуп тур. Ол үениң дургузунда мен ооң багай талазын көрбедим» – деп харыылаан.

⁴ Филистим баштыңнар аңаа аажок ажынып, мынча дээннер: «Бо кижини дедир чорудувут. Бистиң-биле дайынче чорупкаш, биске удур тулчу бербези-биле, ол сээң айтып берген чериңге олурзун. Бистиң шериглеривистиң баштарын азап тургаш, ол бодунуң дээргизиниң энерелин ээлдирип алыр эвес деп бе? ⁵ Чоннуң „Саул муң-муң кижини, Давид түмен-түмен кижини тиилеп каан“ деп ырлажып, самнап турганы Давид ол эвес бе?»

⁶ Анхус Давидти кыйгырып алгаш, мынча дээн: «Дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: сен шынчы сен. Сен мээң шериглерим-биле кады чораан болзуңза, меңээ дыка-ла эки турган ийик. Меңээ чедип келгениңден бо хүнге чедир сээң багай талаң черле эскербээн мен. Ынчалза-даа филистим чагырыкчыларга сен таарышпас-тыр сен. ⁷ Ынчангаш сен ам оларны бужургандырбайн, дедир амыр-тайбың чорувут».

⁸ Давид Анхуска: «Мен багай чүнү кылыпкан мен? Бо үениң дургузунда чалчаңар менден чүнү эскердиңер? Дээрги хаанымның дайзыннары-биле чүге барып дайылдажып болбас кижини мен?» – деп айтырган.

⁹ Анхус Давидке: «Мен сени Бурганның төлээзи дег эки кижини деп билир мен. Ынчалза-даа филистим баштыңнар: „Ол бистиң-биле дайынче барбазын“ – дээр-дир. ¹⁰ Ынчангаш эртен эрте тургаш, чырый бээрге, кады келген дээргиңниң чалчалары-биле чорувут» – дээн.

¹¹ Давид бодунуң улузу-биле эртен эрте филистим черже эеп чоруур дээш туруп келген. А филистимнер Изреелче чорупканнар.

**Давидтиң амалик чондан
өжээн негээни**

30 Үш хүн эрткенде, Давид болгаш ооң улузу Циклагга чедип келгеш көөрге, амаликтер Негевче база Циклагга халдааш, хоорайны эжелеп алгаш, өрттедипкен болган чүве-дир. ² А хоорайга турган херээженнерниң шуптузун улуг-бичези хамаан чокка өлүрбейн, тудуп алгаш, сүрүп аппаратан болган. ³ Давид бодунуң улузу-биле

хоорайга чедип кээрге, ону өрттедипкен, а оларның кадайларын болгаш ажы-төлүн тудуп аппаратан болган. ⁴ Давид болгаш ооң улузу алшаан төндүр ыглажып-сыктажып алганнар.

⁵ Давидтиң ийи кадайы – изреелчи Ахиноама база Навалдың кадайы чораан кармилчи Авигея – олар база туттуругга барган чүве-дир. ⁶ Давид берге байдалга келген. Улузу ону даш-биле соп кааптар бодап турган, чүге дээрге кижини бүрүзү бодунуң ажы-төлү дээш сагыш аарып турган.

⁷ Ынчалза-даа Давид Дээрги-Чаяакчы Бурганынга бүзүрели-биле быжыгланып турган. Ахимелехтиң оглу, Бурганның бараалгакчызы Авиафарга Давид: «Меңээ эфодту эккеп бер» – дээрге, ол ону эккеп берген. ⁸ Давид Дээрги-Чаяакчыдан: «Ол дээрбечилерни сүрейн бе, оларга чедер мен бе?» – деп айтырган. Дээрги-Чаяакчы: «Сүрүп чорувут. Оларга четкеш, бодунуң улузуңу эгидип аар сен» – дээн.

⁹ Давид боду база ооң-биле кады 600 кижини Восор хемге шаг-шинээ төнүп калган чедип кээрге, оларның чамдыызы аңаа доктааган. ¹⁰ Давид 400 кижини эдертип алгаш, улаштыр сүрүп чорупкан. А 200 кижини Восор хемни кежер шаг-шинээ чок болгаш, артып калганнар.

¹¹ Ховудан египет кижини тып алгаш, Давидке эккелгеннер. Олар аңаа аш-чем бергеш, суг ижиртип кааннар. ¹² Аңаа элээн хөй кургадып каан фи́га чимизи, ийи шарыг үзүм бергеннер. Ону чигеш, ол күш кирип келген. Ол кижини үш дүн-хүн иштинде аш-чем чивээн, суг ишпээн чүве-дир.

¹³ Давид оон: «Сээң дээргиң кымыл? Кайыын келдиң?» – деп айтырган.

Ол: «Мен египет кижини мен. Бир амалик кижиниң кулу-дур мен. Аарый бээримге, мени дээргим октапкаш чоруй барды. Оон бээр ам үш хүн эртти. ¹⁴ Бис Негевте керет аймактың чуртунче, Иуданың аймааның чуртунче база Халевтиң төрөл бөлүүнүң чуртунче халдадывыс, а Циклагты өрттедиптивис» – деп харыылаан.

¹⁵ Давид оон: «Ол дээрбечилерге мени чедирип каар сен бе?» – деп айтыраарга, египет оол: «Мени өлүрбес база мээң дээргимниң холунга тутсуп бербес мен деп Бурганның ады-биле даңгыраглаар болзуңарза, мен силерни ол дээрбечилерге чедирип каар мен» – дээш, ¹⁶ ону эдертип чорупкан.

Көөрге, амаликтер бүгү чуртта тарай берген, филистим черден болгаш Иудеядан эккеп алган олчазын байырлап, аштанып-чемненип, дойлап турганнар. ¹⁷ Давид оларже имиртиңде шаап халдааш, даартагы хүннүң кежээзинге чедир кыргып-хыдып каапкан. Олардан кым-даа дириг артпаан. Чүгле 400 аныяк кижини тевелер мунупкаш, дезе берген.

¹⁸ Амаликтерниң үптөп аппаратан чүвезин Давид шуптузун ап алган, ийи кадайын база эгидип алган. ¹⁹ Амаликтерниң үптөп алган чүүлдеринден улуг-

даа, бичии-даа улузу, ажы-төлү-даа – чүү-даа читпээн, шуптузун Давид эгидип алган. ²⁰ Давид амаликтерниң бүгү шээр болгаш бода малдарын олчалап, боттарының малдарының мурнунга сүрүп аарга: «Бо Давидтиң олчазы-дыр» – дижиپ чорааннар.

Давидтиң тыпкан олчаны чөптүү-биле үлээни

²¹ Давид Восор хемниң кыдыынга шаг-шинээ төнгөш, артып калган 200 кижиге чедип келген. Олар ону көрүп кааш, аңаа болгаш ооң-биле кады чораан улузунга уткуштур үнүп келгеннер. Давид оларга чедип келгеш, мендилешкен. ²² Ынчан Давид-биле кады чораан улустуң аразында багай, дүржөк кижилер: «Маңаа артып калгаш, бистиң-биле чорбаан улуска олчавысты бербес бис. Олар чүгле кадайларын болгаш ажы-төлүн ап алгаш чоруй барзыннар» – дижи бергеннер.

²³ Ынчалза-даа Давид мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчы биске бо бүгүнү берген база бисти камгалап-карактап, биске удурланып келген дээрбечилерни холувуска хүлээдип берген соонда, ындыг чүве кылбайн көрүңер, ха-дуңма. ²⁴ Силер-биле кым чөпшээрер деп? Дайынче чораан улус база эт-хөрөңгивис кадагалаан улус олчаны деңге үлежир ужурлуг». ²⁵ Ол хүнден эгелээш, ооң соонда-даа ол дүрүмнү сагыыр апарган. Ону хоойлуда бо хүннерге чедир Израильде сагып турар кылдыр кирип каан чүве-дир.

²⁶ Давид Циклагка чедип келгеш, эккелген олчазын Иудеяның баштыңнарынга, бодунуң өңүктөринге: «Дээрги-Чаяакчының дайзыннардындан келген олчадан силерге белек берип тур бис» – дээш чорудуп берип турган. ²⁷ Ол белектерни Вефилче, Негевтиң Рамотче, Иаттирже, ²⁸ Ароерже, Шитмотче, Эштемөже, ²⁹ Рахалче, иерахмеил база кен аймактарның хоорайларынче, ³⁰ Хормаже, Хорашанче, Атахче, ³¹ Хевронче база өске-даа – бодунуң улузу-биле барып турган бүгү черлеринче чорудупкан чүве-дир.

Саулдуң болгаш ооң оолдарының өлүрткени (1 Чыл. 10:1-12)

31 Филистимнер биле израильчилер аразында тулчуушкун эгелээн. Израильчилер

дайзыннардан Гелвуя даанга чедир дескеш, аңаа кыра шаптырып алган. ² Филистимнер Саулду болгаш ооң оолдарын сүрүп четкеш, Саулдуң оолдары Ионафанны, Аминадавты база Малхисуаны өлүрүп каапканнар.

³ Саулче халдаашкын кадыг-дошкун болган. Часогун-биле хөй катап аттыргаш, Саул аар балыгланган. ⁴ Саул бодунуң чепсек тудукчузундан: «Ол кыртыжадып демдектетпээн хейлер чедип келгеш, мени куду көрүп, өлүрбээнде, хылыжың ужулгаш, мени шанчып каавыт» – деп дилээн. Чепсек тудукчузу аажок корга бергеш, ынаваан. Ынчан Саул хылышты алгаш, бодун шаштыныпкан. ⁵ Чепсек тудукчузу Саулдуң өлүп калганын көргеш, бодун база хылыш-биле шаштыныпкаш, Саул-биле кады өлүп калган чүве-дир. ⁶ Ынчалдыр Саул, ооң үш оглу, ооң чепсек тудукчузу база ооң шупту улузу өлгүлөп калган.

⁷ Шынааның өске талазында база Иордан хемниң ындында чурттап турар израильчилер израиль шеригниң дезип турарын, Саулдуң база ооң оолдарының өлүп калганын дыңнааш, боттарының хоорайларын ээн кагылапкаш чорупканнар. А филистимнер келгеш, хоорайларны ээлеп чурттай бергеннер.

⁸ Даартазында филистимнер өлүрткен улусту үптөп аар дээш чедип келгеш, Гелвуя даанга өлүрткен Саулду база ооң үш оглун тып алганнар. ⁹ Саулдуң бажын одура шапкаш, ок-чепсээн үптээш, бүгү филистим черге көргүзери-биле чорудупкан. Ынчалдыр олар чонга тиилелгезиниң дугайында боттарының дүрзү-бурганнарының өргээлеринге чарлапканнар. ¹⁰ Саулдуң ок-чепсээн Астарта бурганның өргээзинге салып каан, а ооң мөчү-сөөгүн Бет-Сан хоорайның ханазынга азып кааннар.

¹¹ Галаадта Иавистиң чурттакчылары филистимнерниң Саулду канчалганының дугайында дыңнап кааш, ¹² бүгү эрес-дидим улузу хондур кылаштаккаш, Бет-Санның ханазындан Саулдуң база ооң оолдарының мөчү-сөөктерин дүжүрүп алган. Оларны Иависке эккелгеш, аңаа өрттедипкеннер. ¹³ Ооң соонда сөөктерин ап алгаш, Иависте тамариск ыяш адаанга ажаап кааш, чеди хонук иштинде кажыыдап, чем чивейн турган чүве-дир.

2 Хааннар

Кирилде

Еврей чаңчылда бо номну «Самуилдин ийиги ному» деп адап турар.

Бо ном Давид канчап израиль чоннуң хааны апаргаш, канчаар чагырып турганының дугайында төөгүнү уламчылап турар. Баштай чүгле мурнуу чүкте Иуданың аймааның хааны (1–4 эгелер), а ооң соонда соңгу талазында Израильдин өске аймактарының база (5–20 эгелер). Ооң хааннаашкыны чижеглей алырга б. э. чедир 1010–970 чч. үргүлчүлээн.

Израильдин хаанының салгакчызының дугайында айтырыгга дорт хамаарылгалыг боорга, бо номда Давидтин бодунуң оолдары-биле аразында харылзаазынче эвээш эвес кичээнгейни углаан. 21–24 эгелерде Давидтин хааннаашкынынга хамааржыр өске-даа кол болушкуннарының дугайын чугаалап турар, ынчалза-даа хронологияны шыңгы сагываан хире.

Давидтин чагыргазының үезинде израиль чоннуң төөгүзүндө ийи кол болушкун болган. Бирээде, Давидтин Иерусалимни чаалап алганы болур (5:6-10 көр). Ол хоорай Израильдин найысылалы болу бергеш, бо хүннерге чедир делегей чергелиг болушкуннарга кол черни ээлеп арткан. Ийиде, израиль чонну кезээде Давидтин салгакчызы хааннап башкарар деп Бурганның азааны болур (7:1-17 көр).

Саулдуң өлгениниң дугайында Давидтин билип кааны

1 Саулдуң өлгениниң соонда, амалик чонну чылча шаап кааш, Давид Циклагче эеп чедип келген. Аңаа ол ийи хонган. ² Үшкү хонукта Саулдуң турлаандан качыгдал демдээ кылдыр хевин ора соп, бажында довурак-доозун чажып алган бир кижиде Давидке чедип келгеш, аңаа черге чедир мөгейген.

³ Давид оон: «Кайыын келдин?» – деп айтырган. «Израильдин турлаандан тынныг үндүм» – деп, ол харыылаан.

⁴ Давид: «Чүү болган чүвөл? Меңээ чугаалап бер» – дээн.

Ол кижиде тургаш: «Шериглер дайын шөлүндө дезип эгелээн. Дыка хөй улус өлүртүп кагды. Саул биле ооң оглу Ионафан база өлүп калды» – дээн.

⁵ «Саул биле ооң оглу Ионафан өлгөн деп канчап билип алдың?» – деп, Давид медээ эккелген оолдан айтырган.

⁶ Оол мынча деп харыылаан: «Гелвуя даанга таваржы бээримге, аңаа Саул бодунуң чыдазынга чөленип алган турду. А дайзынның дайынчы тергелери база аъттыг шериглери олче чоокшулап кел-ле чытты. ⁷ Саул хая көрнүп келгеш, мени көрүп кааш, кыйгырыпты. ⁸ Мен аңаа чеде бергеш: „Дыңнап тур мен“ – дидим. Ол: „Кым сен?“ – деп айтырарга, мен: „Амалик кижидир мен“ – деп харыылады. ⁹ Ынчан Саул менден: „Бээр чедип

келгеш, мени өлүрүп каавыдам! Мен хинчектенип-бачыдап тур мен, а амы-тыным ам-даа үзүлбейн тур“ – деп диледи. ¹⁰ Балыглаткаш, ол чурттап шыдавас деп чүвени билип кааш, мен аңаа чеде бергеш, ону өлүрүп кагдым. Мен ооң бажынга кедип чорааны оваадайын база холунга суп чорааны билектээжин ап алгаш, дээргим силерге эккелдим».

¹¹ Ынчан Давид болгаш ооң кады чораан улузу качыгдап, хептерин ора соккулап алганнар. ¹² Олар дайынга өлүртүп каан Саул база ооң оглу Ионафан дээш, Дээрги-Чаяакчының аг-шерии дээш, израиль чон дээш кезээге чедир ыглап-сыктап, чүнү-даа чивейн, кажыдап турганнар.

¹³ Давид медээ эккелген оолдан: «Кайыын келген сен?» – деп айтырган. «Мен бо черге көшкөн амалик кижиниң оглу-дур мен» – деп, оол харыылаан.

¹⁴ Давид оолга: «Дээрги-Чаяакчының шилип алган хаанынче хол көдүреринден канчап кортпааның ол?» – дээн.

¹⁵ Оон бодунуң бир кижизин кыйгырыпкаш: «Баргаш, ол чүвени өлүрүп каавыт» – дээрге, оозу амалик кижини шанчып өлүрүп каан.

¹⁶ Давид амалик кижиге: «Бодуңуң бажыңче бодуң-на хан кудуп алдың. „Дээрги-Чаяакчының шилип алган хаанын өлүрүп кагдым“ дээн сөстериң-биле сен бодуң-на бодуңга удур херечилеп алдың» – дээн.

Давидтиң кажыыдал ырызы

¹⁷ Оон Давид Саул биле ооң оглу Ионафанга кажыыдалдың бо ырызын тураскааткан. ¹⁸ «Часогун» деп ырыны Давид иудей чонга өөредип каарын дужааган. (Ол ырыны Яшарның номунда бижип каан). Ооң сөзү бо-дур:

¹⁹ – Сээң алдарың, о Израиль,
сээң бедиктеринде өлүртүп кагды!
Күчүлүглер канчаар кырлып турбады дээр!
²⁰ Ооң дугайында Геф хоорайга баргаш,
чугаалашпаңар,
ону черле Аскалоннуң кудумчуларынга
чарлаваңар,
оон башка филистимнер уруглары өөрүй бээр,
кыртыжадып демдектетпээн хейлерниң ажы-төлү
байырлай бээр.

²¹ О, Гелвуя даглары! Силердиге шалың дүшпес,
чаъс чагбас болзун!

Чагай дүжүттүг шөл-даа турбазын!
Чүге дээрге аңаа күштүглерниң дозуг-камгалалы
бужартаан –

Саулдуң дозуг-камгалалы – ам кажан-даа
кылаңнава!

²² Күштүг дайзыннарның мага-бодунче
кадалырындан,
оларның ханынга боражырындан
Ионафанның ча-согуну чалданмаан,
Саулдуң хылыжы халас ээлбээн болгай.

²³ Саул биле Ионафан –
бот-боттарынга эргим, ынак чораан болгаш,
өске оран чоруурда безин чарылбаан-дыр.
Алыс боттары эзирден кашпагай,
арзылаңдан күштүг чорааннар-дыр.

²⁴ О Израильдиң уруглары!
Силерге аажок чараш каасталгалыг хептер берип,
алдын-биле шимеп даараан тон кедирип чораан
Саул дээштиң кажыыдаңар.

²⁵ Күчүлүглер канчаар дайылдажып, кырлып
турбады дээр!

Ионафан бедиктерге барып өлдү.

²⁶ Мээң аажок эргим акым Ионафан,
сен дээш кажыыдап тур мен.

Мээң-биле найыралың
өндүр улуг, чараш турган –
херэеженнер ынакшылы ында-ла каар.

²⁷ Күчүлүглер канчаар кырлып турбады дээр!
Дайын-чааның чепсээ сыйлып, чиде берген!

Давидтиң Иуданың аймааның хааны апарганы

2 Элээн үе эрткенде, Давид Дээрги-Чаяакчыдан:
«Иудеяның кайы-бир хоорайынче баар мен
бе?» – деп айтырган.

Дээрги-Чаяакчы: «Бар» – деп харыылаан.

Давид: «Кайнаар баар мен?» – деп айтырарга,

Ол: «Хевронче» – дээн.

² Давид ынаар чорупкан. Ооң-биле кады ийи
кадайы – изреелчи Ахиноама база Навалдың
кадайы чораан кармилчи Авигея – чорупкан чүве-
дир. ³ Ол бодунуң улузун өг-бүлелери-биле кады
эдертип алгаш, Хеврон хоорайга турумчуп алган.

⁴ Иуданың аймааның төлээлекчилери Хевронга
чедип келгеш, Давидти үс-биле чаап, боттарының
аймааның хааны болур кылдыр шилип алган.

Давидке Галаадта Иавистиң чурттакчылары
Саулду орнукшудуп каанын дыңнадырга, ⁵ ол
Иавистиң чурттакчыларынче айбычыларын
мындыг сөс чедирери-биле чорудупкан:

«Дээргиңер Саулга энерелден көргүзүп, ону ажаап
кааныңар дээш, Дээрги-Чаяакчы силерге ачы-
буянын хайырлазын, ⁶ Дээрги-Чаяакчы силерге
энерелдиг, шынчы болзун. Ынчанганыңар дээш
мен база силерге чагай сеткилдиг болур мен.

⁷ Күштүг болгаш эрес-дидим болуңар; силерниң
дээргиңер Саул өлген-дир, ыңдыг-даа болза,
Иуданың аймаа мени үс-биле чаап, бодунуң хааны
кылдыр шилип алды».

Иевосфейниң Израильдиң хааны апарганы

⁸ А Саулдуң шерииниң даргазы, Нирниң оглу
Авенир Саулдуң оглу Иевосфейни Маханаим
хоорайга эккелген. ⁹ Ону Галаад девискээрниң,
Ашурнуң, Изреелдиң, Эфрем биле Вениамин
аймактарның – бүгү Израильдиң хааны кылып
каан.

¹⁰ Израильди чагырып эгелээн үезинде, Саулдуң
оглу Иевосфей дөртөн харлыг турган. Ол ийи чыл
дургузунда хааннаан. А Иуданың аймаа дөмей-ле
Давид-биле кады артып калган. ¹¹ Давид Хевронга
чурттап тургаш, Иуданың аймаан чагырып
хааннаанының хуусаазы чеди чыл алды ай болган.

Израильчилер биле иудейлерниң аразында дайын

¹² Нирниң оглу Авенир база Саулдуң оглу
Иевосфейниң улузу Маханаимден Гаваонче
чорупкан. ¹³ А Саруйяның оглу Иоав Давидтиң
улузу-биле кады оларга удур туруп, Гаваон
хөөлбээнге уткужа бергеннер. Давидтиң
дайынчылары хөөлбектиң бир талазынга, а
Иевосфейниң дайынчылары – удур талазынга
туруп алган.

¹⁴ Авенир Иоавка: «Оолдарның чамдыызы бистиң
мурнувуска үнүп келгеш, тулушсуннар» – дээн.
Иоав: «Ынчалзыннар» – деп харыылаан.

¹⁵ Саулдуң оглу Иевосфейниң талазындан он ийи
вениаминчи, Давидтиң талазындан база он ийи
кижи үнүп келгеннер. ¹⁶ Оларның кайызы-даа
удурланыкчызының бажындан сегирип алгаш, ооң
быктынче хылыжын киир шанчыпкаш, деңге кээп
ужуп турган. Ынчангаш Гаваонда ол черни Хелкат-
Хаццирим деп адап каан. ¹⁷ Ооң соонда эң-не

каржы-дошкун тулчуушкун эгелээн, Авенир израильчилер-биле кады Давидтиң улузунга аштырып алган.

¹⁸ Аңаа Саруйяның Иоав, Авесса база Асаил деп үш оглу турган . Асаил, хову черниң чээрени дег, кончуг кашпагай болган. ¹⁹ Ол Авенирниң изин оң, солагай талазынче-даа чандыр баспайн, ызырты истеп чорупкан. ²⁰ Авенир хая көрнүп келгеш: «Сен сен бе бо, Асаил?» – деп айтырган.

Асаил: «Ийе, мен-дир мен» – дээн.

²¹ Ынчан Авенир мынча дээн: «Оң азы солагай талаже ээпкеш, оолдарның бирээзин сегирип алгаш, ооң ок-чепсээн ап ал». Ынчалза-даа Асаил Авенирден чыдып каар хөңнү чок болган. ²² Авенир катап база Асаилге сагындырып чугаалаан: «Мени сүрериң соксадып көрөм. Сени өлүрер хөңнүм чогул. Ооң соонда сээң акың Иоавтың арнынче канчап көөр мен?» ²³ Ынчалза-даа Асаил чыдып каарын күзевээн. Ынчан Авенир чыдазының соңгу ужу-биле ооң иштинче шанчыптарга, ооргазындан үнүп келген. Асаил барып ушкаш, ол-ла черинге өлүп калган. Асаилдиң кээп дүшкеш, өлүп калган черин таварып эрткен кижини бүрүзү аңаа доктаар турган.

²⁴ Оон Иоав биле Авесса Авенирни сүрүп чорупкан. Гаваоннуң ээн кургаг ховузунче баар орукта Гиакхтың дужунда турар Амма деп тейге олар чедип келгенде, хүн ажа берген. ²⁵ Вениаминчилер Авенирни долгандыр чаңгыс шериг кылдыр бөлдүнчүп алгаш, бир тейниң бажынга турумчуп алган. ²⁶ Авенир Иоавче мынча деп кыйгы салган: «Хылыш-мези мөңгедэ улус хыдып кээр деп бе? Бо чүве качыгдалдыг төнөр дээрзин билбейн турар кижини сен бе? Бодунуң-на ха-дуңмазын истеп-сүрерин соксадырын шериглериңге кажан дужаар кижини сен?»

²⁷ Иоав: «Бурганның ады-биле даңгыраглап тур мен: бир эвес сен бо эртен өскээр чугаалаан болзуңза, мээң шериглерим ха-дуңмазын истеп-сүрерин ол-ла үдеде соксап каан турар ийик» – дээн.

²⁸ Иоав трубазын этсиптерге, ооң шериглери доктаай бергеш, израильчилерни сүрбейн барган. Тулчуушкун соксай берген. ²⁹ Авенир бодунуң улузу-биле ол дүннү өттүр Иордан шынаазын таварып, хемни кешкеш, эртен дургу чораш , Маханаимге чедип келген.

³⁰ Иоав Авенирни сүрерин соксадып, ээп келгеш, шериглерин чыып алгаш көөрге, Асаилден аңгыда, Давидтиң улузу 19 кижини четпес болган. ³¹ Давидтиң улузу Авенирниң вениаминчи шериглерин чылча шаап каан; олардан 360 кижини өлүрткен чүве-дир.

³² Давидтиң улузу Асаилдиң мөчү-сөөгүн ап алгаш, Вифлеемде ачазының чевег-куюнга ажаап каан. Иоав бодунуң шериглери-биле дүннү өттүр чораш, даңгаар эртен Хевронга чедип келген.

Давидтиң Хевронга төрүттүнген

оолдары
(1 Чыл. 3:1-4)

3 Саул биле Давидтиң талалакчыларының аразында дыка үр үениң дургузунда дайын чоруп келген. Давидтиң талазы хүн келген тудум күш кирип турган, а Саулдуң талазы – кошкап баксыраан. ² Хевронга Давидтиң оолдары төрүттүнген. Ооң дун оглу Амнонну изреелчи кадайы Ахиноама божаан чүве-дир. ³ Ийи дугаар оглу Хилавты кармилчи Навалдың кадайы чораан Авигея божаан. Үшкү оглу Авессаломну гессур хаан Талмайның уруу Мааха божаан. ⁴ Дөрткү оглу Адонияны – Аггит божаан ; бешки оглу Шефатияны Авитал божаан. ⁵ Алдыгы оглу Ифреамны Давидтиң кадайы Эгла божаан. Давидтиң ол оолдары Хевронга төрүттүнген чүве-дир.

Авенир биле Иевосфейниң маргышканы

⁶ Саул биле Давидтиң талалакчыларының аразында дайын үезинде Саулдуң улузунуң аразына Авенирниң салдары улгадып орган . ⁷ Саулдуң Рицпа дээр кул-кадайы турган. (Ол Айяның уруу турган чүве-дир.) Бир катап Иевосфей ол херээжен дугайында Авенирден: «Чүге сен мээң ачамның кул-кадайы-биле удуп турар сен?» – деп айтырган.

⁸ Авенир Иевосфейниң ол сөстери дээш дыка ажынган. Ол мынча дээн: «Иудейлерге бараан болуп турар саттыныкчы ыт-тыр мен бе? Мен сээң адаң Саулдуң салгалына, дөргүл-төрелинге база өңнүктеринге шынчы бооп арткан мен. Сени мен Давидтиң холунга хүлээтпедим. А сен ам кээп ол херээжен дээш мени буруудадып тур сен! ⁹ Дээрги-Чаяакчының Давидке даңгыраглаан сөзүн мен ам боттандырбас болзумза , Дээрги-Чаяакчы мени канчаар-даа кезеткей аан! ¹⁰ Дээрги-Чаяакчы: „Саулдуң чагыргазын былаап алгаш, Дан хоорайдан Беэр-Шева хоорайга чедир бүгү Израильди болгаш Иудеяны чагырар хаан кылдыр Давидти дүжүлгеге олуртуп каар мен“ дээн болгай». ¹¹ Иевосфей Авенирге удур чүве чугаалаваан, чүге дээрге ол оон коргар турган.

Авенирниң Давид-биле эптежип алганы

¹² Авенир бодунуң элчилерин Давидке мындыг сөс чедирери-биле ооң турган черинче чорудупкан: «Кымның чери чүвөл бо? Мээң-биле дугуржулгандан чарып алыңар. Ынчан бүгү израиль чон силерниң талаңарга апаар кылдыр силерни деткиир мен».

¹³ Давид: «Ындыг-дыр, мен сээң-биле керээ-дугуржулгандан чарып аар мен. Сенден чүгле чаңгыс дилээм бар. Меңээ ужуражып кээринде,

Саулдуң уруу Мелхоланы эдертип эккеп көрөм . Оон башка мээң арнымны көрбөс сен» – дээн.
¹⁴ Оон Давид элчилерин Саулдуң оглу Иевосфейже: «Чүс филистим кижиниң өлүмүнүң өртээ-биле алган кадайым Мелхоланы бер » деп чугаалазын дээш чорудупкан. ¹⁵ Иевосфейниң дужаалы-биле Мелхоланы ооң ашаандан – Лаиштиң оглу Фалтийден былаап алганнар . ¹⁶ Ооң ашаа кады чорупкаш, Бахуримге чедир ыглап чорааш үдээн. Авенир аңаа: «Чана бер» – дээрге, ол чүгле ынчан чана берген.

¹⁷ Авенир Израильдиң баштыңнары-биле сүмөлөшкөш, мынча дээн: «Силер Давидти үр үе иштинде бодуңарның хааныңар кылып алыксап чораан болгай силер. ¹⁸ Ам хөделир үеңер келгендир. Дээрги-Чаяакчы Давидтиң дугайында: „Мээң чалчам Давидтиң холу-биле Мен израиль чонумну филистимнер болгаш өске-даа дайзыннардан камгалаар мен“ деп чугаалаан болгай». ¹⁹ Ол-ла чугаазын Авенир вениаминчилерге база чугаалаан. Ооң соонда Авенир вениаминчилер болгаш өске израильчилер чүнү күзеп турарын Давидке дыңнадыр дээш, Хевронче чорупкан. ²⁰ Авенир база ооң-биле кады чээрби кижилер Хевронда Давидке чедип кээрге, Давид оларга дой кылган. ²¹ Оон Авенир Давидке: «Мен туруп чоруптайн. Мен дээрги хаанымга израиль чонну шуптузун чыып эккеп берейн. Олар силер-биле дугуржулгандан чарып аарга, силер бодуңар тураңар-биле оларны чагырып хааннаар силер» – дээн. Давид Авенирни амыр-тайбың салып чорудупкан.

Авенирниң өлүрткени

²² Ол үеде Иоав биле Давидтиң шериглери дайынчы аян-чоруктан хөй олчалыг эеп келген турган. Давид Авенирни амыр-тайбың салып чорудупкан, ынчангаш Авенир ол өйдө Хевронга Давид-биле кады турбаан. ²³ Кажан Иоав кады чораан шерии-биле чедип кээрге, аңаа мынча дээннер: «Нирниң оглу Авенир чедип кээрге, хаан ону амыр-тайбың салып чорудупкан». ²⁴ Иоав хаанга чедип келгеш: «Ол канчаарың ол? Авенир чедип кээрге, чүге салып чорудупканың ол? Ол ам чоруй барган ышкажыл. ²⁵ Нирниң оглу Авенирни билир болгай сен. Ол сени мегелээр сорулгалыг, сээң дайынчы херээңни, чүнү кылып турарыңны шуптузун билип алыр дээш кээп чорааны ол-дур» – дээн.

²⁶ Давидтен үнгөш, Иоав шапкынчыларын Авенирни эккээр кылдыр чорудуптарга, олар ону Сира деп кудук чанындан тып эккелгеннер. А Давид ол дугайында чүнү-даа билбээн. ²⁷ Авенир Хевронга чедип кээрге, Иоав ону бүдүү чугаалажыр дээн кижилер бооп хоорайның хаалгазынче кирире бергеш, ооң иштинче шанчыпкан . Иоав дуңмазы Асаил дээш өжөөн негеп , Авенирни ынчалдыр өлүрүп каан. ²⁸ Ооң соонда ол бүгүнү дыңнап кааш, Давид

мынча дээн: «Мен база мээң чонум Дээрги-Чаяакчының мурнунга Нирниң оглу Авенирниң өлгөни дээш бичии-даа буруулуг эвес бис. ²⁹ Ол дээш Иоав болгаш ооң төрөл бөлүү бажы-биле харыылазын! Иоавтың салгалы кажан кезээде аштаңгы, шээр аарыглыг, кеш аарыглыг , аскак-бүскөк, дайынга өлүртүр болзун!»

³⁰ (Иоав биле ооң акызы Авесса Авенирни ынчалдыр өлүрүп каан, чүге дээрге Авенир Гаваонга дайын үезинде оларның дуңмазы Асаилди өлүрүп каан.)

Авенирни хөөржүткени

³¹ Давид Иоавка болгаш ооң кады чораан улузунга мынча дээн: «Хевиңерни ора соп, качыгдалдың самдар хевинден кедип алгаш, Авенир дээш кажыыдап ыглажыңар». Давид хаан ооң мөчүзүн салган хааржактың соондан чоруп орган. ³² Хевронга Авенирни ажаап турда, хаан Авенирниң хөөрүнүң чанынга ыткыр ыглап турган. Бүгү чон база ыглашкан. ³³ Авенир дээш хаан мынча деп кажыыдал ырызын ырлап турган: «Таанда-ла Авенир бужар-бак кижилер дег өлүр ужурлууг турган бе?

³⁴ Сээң холдарың хүлүглүг, буттарың шарыглыг турган эвес. Дээрбечилер мурнунга дег, барып ужуп канчаарың ол?»

Бүгү чон база катап ол дээш ыглашкан. ³⁵ Ооң соонда чон Давидке келгеш, аңаа хүн ашпайн чырык турда, чемненип аарын сүмөлөөн. Ынчалза-даа Давид мынча деп даңгырак берген: «Бир эвес мен хүн ашпаанда, хлеб азы өске-даа чем чиир болзумза, Бурган мени канчаар-даа кезеткей аан!» ³⁶ Бүгү чон ону көргөн болгаш аңаа таарзынып турган. Черле хаанның кылып турар херектери оларга таарымчалыг бооп турган. ³⁷ Ол хүн Давидтиң бүгү улузу болгаш бүгү израиль чон Нирниң оглу Авенирниң өлүмүңгө хаанның киржилгези чок дээрзин билип алган. ³⁸ Хаан бодунуң улузунга: «Бөгүн Израильде улуг баштыңчы өлгөн-дир деп чүвени билип тур силер бе? ³⁹ Бөгүн мен, шилиттирип алган хаан хиремде, ам-даа кошкак-тыр мен . Бо улус – Саруйяның оолдары менден дошкун-дур. Дээрги-Чаяакчы каржы кижиге ооң каржызының харыызын бээр-ле болзунам!» – дээн.

Иевосфейниң өлүрткени

4 Саулдуң оглу Иевосфей Хевронга Авенирниң өлүп калганын дыңнап кааш, холу салдына берген, а бүгү израиль чон дүвүрелге алзыпкан.

² Иевосфейниң шериглерин баштаар ийи кижизилер турган: бирээзиниң ады – Баана, өскезиниң – Рихав. Олар Беерот чурттуг вениаминчи Реммоннуң оолдары турган. (Беерот хоорай Вениаминниң аймаанга хамааржыр чүве-дир .

³ Ооң үндезин чурттакчылары Гиффаимче дезе берген, бо хүннерге чедир ында чурттап чоруур.)

⁴ А Саулдуң база бир салгакчызы – ооң оглу Ионафанның аскак оглу турган чүве-дир . Изреелден Саул биле Ионафанның өлүмүнүң дугайында медээ чедип келгенде, ол оол беш харлыг турган. Ажаакчызы ону алгаш, далажып дезип турган үезинде оол кээп ушкаш, аскак апарган. Ооң адын Мемфивосфей дээр.

⁵ Бир катап бееротчу Реммоннуң оолдары Рихав биле Баана хүн хөөрей берген өйде, Иевосфейниң бажыңыга чеде бергеннер. Дүъш үезинде ол орунунда дыштанып чыткан. ⁶ Рихав биле Баана алышкылар бажың иштинче тараа алыр дээн улус бооп кире бергеш, Иевосфейниң иштинче шанчып каапкаш, дезе бергеннер. ⁷ (Олар бажыңче кирип кээрге, Иевосфей удуур өрээлинде орунунда дыштанып чыткан. Ооң иштинче шанчып өлүрүп кааш, бажын ооруп алгаш, Иордан шынаазында оруктап дүннү өттүр чоруп келгеннер.)

⁸ Иевосфейниң бажын Хевронда Давидке эккеп бергеш, аңаа мынча дээннер: «Силерниң амы-тыныңарга чедиксеп турган дайзыныңар Саулдуң оглу Иевосфейниң бажы бо-дур. Бөгүн Дээрги-Чаяакчы бистиң дээрги хаанывыс дээш Саулдан болгаш ооң салгалдарындан өжээнни негеп алды».

⁹ Бееротчу Реммоннуң оолдары Рихав биле Баана алышкыларга Давид мынча деп харыылаан: «Мээң амы-тынымны кандыг-даа айыылдан адырып каан Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен – ¹⁰ кажан бир кижиче меңээ эки медээ эккелдим деп бодап: „Саул өлгөн“ дээрге, ыңдыг „эки“ медээ дээш ону сегирип алгаш, Циклагка өлүрүп каан болгай мен . ¹¹ Ам бак-бузуттуг улус буруу чок кижини бодунуң-на бажыңыга орунунга чыдырда, өлүрүп каарга, ооң төккөн ханы дээш оларны кезедип, чер кырын олардан арыглавас кижиче мен бе?!» ¹² Ынча дээш, Давид бодунуң улузунга дужаал бээрге, олар Рихав биле Баана алышкыларны өлүргеш, оларның хол-буттарын одура шапкаш, мага-боттарын Хевронда хөөлбек суг чанынга азып каан. А Иевосфейниң бажын алгаш, Хевронда Авенирниң чевег-куюнга ажаап кааннар.

Давидтиң бүгү Израильдиң хааны апарганы (1 Чыл. 11:1-3)

⁵ Израильдиң бүгү аймактары Хевронда Давидке чедип келгеш: «Бо-дур бис, силерниң хан төрелиңер улус-тур бис – дээннер. – ² Шагдан бээр-ле, Саул бистиң хаанывыс турар үелерде безин, израильчилерни дайын-чаага баштап турган кижиче силер силер . Дээрги-Чаяакчы силерге: „Сен Мээң израиль чонумну кадарар сен . Израильдиң чагырыкчызы сен болур сен“ – деп чугаалап турду». ³ Израильдиң бүгү баштыңары Хевронда хаанга чедип кээрге, Давид хаан олар-биле Дээрги-Чаяакчыны мурнунга керээ чарып

алган. Олар Давидти Израильдиң хааны болур кылдыр чаап каан.

⁴ Хааннап эгелеп турда, Давид үжен харлыг турган. Ол дөртен чыл иштинде хааннаан . ⁵ Хевронга Иудеяны чеди чыл алды ай иштинде чагырып келген . А Иерусалимге үжен үш чыл иштинде бүгү Израильди болгаш Иудеяны чагырып хааннаан.

Давидтиң Иерусалимни эжелеп алганы (1 Чыл. 11:4-9)

⁶ Хаан шериглери-биле Иерусалимде чурттап турар иевус чонга удур дайынче үнүпкен . Иевустар Давидке: «Сен бээр кирбес сен. Сени согур, аскак улус безин сывырып чорудуп боор» – дээннер. Ол дээрге «Давид бээр кирип шыдавас» дээни ол чүве-дир. ⁷ Ынчалза-даа Давид Сион шивээзин эжелеп алган. Ол болза Давидтиң Хоорайы-дыр . ⁸ Ол хүн Давид мынча дээн: «Иевустарны өлүрер дээн кижиче бүрүзү хоорайның суун таварып эрте бергеш, Давидти көөр хөңнү чок „ол согур, аскак“ улусту чыда-биле шанчып өлүрзүн!» (Ол үеден бээр «Согур-даа, аскак-даа кижиче ордуке кирбес» деп чугаа тывылган чүве-дир.) ⁹ Давид ол шивээге турумчуп алгаш, ону Давидтиң Хоорайы деп адап алган. Ол Милло шивээзинден эгелеп , хоорайны долгандыр быжыг камгалал кылып алган. ¹⁰ Давид улам-на күштүг бооп кел чыткан , Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы ооң-биле кады болуп турган.

Давид өг-бүлөзи-биле Иерусалимде (1 Чыл. 14:1-7)

¹¹ Тирниң хааны Хирам Давидче бодунуң элчилери-биле бызаңчы, дашчы улузун чорудупкан. Олар пөш чудуктар эккелгеш, Давидке орду тудуп бергеннер. ¹² Ынчан Дээрги-Чаяакчы ону Израильдиң хааны кылдыр быжыглап, Бодунуң израиль чону дээш, ооң чагыргазын өрү көдүрүп каан-дыр деп Давид билип каапкан.

¹³ Хеврондан чедип келгениниң соонда, Давид Иерусалимден база кадайлар, кул-кадайлар ап алган. ¹⁴ Аңаа өске оолдар, кыстары төрүттүнген. Иерусалимге төрүттүнген ажы-төлүнүң аттары бо-дур : Шаммуй, Шовав, Нафан, Соломон, ¹⁵ Ивхар, Элишуа, Нефег, Иафия, ¹⁶ Элишама, Элиада болгаш Элифелет.

Филистимнерни тиилээни (1 Чыл. 14:8-17)

¹⁷ Давидти Израильдиң хааны кылып каан деп дыңнааш, шупту филистимнер ону дилеп эгелээннер. Давид ону дыңнааш, шивээже кире берген. ¹⁸ Филистимнер Рефаим шынаазынга чедип келгеш, аңаа турумчуп алган . ¹⁹ Ынчан Давид Дээрги-Чаяакчыдан: «Филистимнер-биле тулчууйн

бе? Оларны мээң холумга хүлээдип бээр сен бе?» – деп айтырган. Дээрги-Чаяакчы Давидке: «Бар. Филистимнерни сээң холуңга албан хүлээдип бээр мен» – деп чугаалаан. ²⁰ Давид Ваал-Перацимче келгеш, филистимнерни аңаа чылча шаап каан. Давид ынчан: «Дээрги-Чаяакчы дайзыннаримны мээң мурнумга, сугнуң чууй шавары дег, ууй шаап кагды» – дээн. Ынчангаш ол черни Ваал-Перацим деп адап каан. ²¹ Филистимнер ол черге боттарының дүрзү-бурганнарын каапкаш баарга, Давид бодунуң шериглери-биле оларны ап алган. ²² Филистимнер катап база чедип келгеш, Рефаим шынаазынга турумчуп алганнар. ²³ Давид Дээрги-Чаяакчыдан сүме айтырарга, Ол: «Оларже уткуштур үнме. Оюп чоруткаш, оларның артындан – бальзам ыяштарлыг талазындан халда. ²⁴ Бальзам ыяштарның кырынга кылаш даажын дыңнап каашла, халдап кирер сен – ол дааш дээрге филистим шеригни чылча шавар дээш, Дээрги-Чаяакчы сээң мурнуңда чоруп орары ол-дур» – дээн. ²⁵ Давид Дээрги-Чаяакчының чугаалаанын ёзуугаар кылгаш, филистимнерни Гевадан Гезерге чедир чылча шаап каан.

**Ыдыктыг аптараны
Иерусалимге эккелгени**
(1 Чыл. 13:6-14; 15:25-29; 16:1-3)

6 Давид база катап Израильдиң бүгү шилиттинген дайынчыларын – 30 000 кижини чыып алгаш, ² Иудеяда Ваал хоорайдан Бурганның аптаразын алып дээш чорупкан. Ол дээрге Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы саадаан, Ооң ады-биле адаан, кырында херувимнер дүрзүлери турар ыдыктыг аптара-дыр. ³ Бурганның аптаразын дугуйлуг чаа тергеге салгаш, тей кырында турар Авинадавтың бажыңындан үндүрүп эккелгеннер. Тергени сөөрткен шарыларны Авинадавтың оолдары Уза биле Ахио башкарып чорааннар. ⁴ Бурганның аптаразын Авинадавтың тейде турар бажыңындан алгаш чорупканнар. Ахио аптараның мурнунга чоруп орган. ⁵ А Давид болгаш бүгү израильчилер Дээрги-Чаяакчының мурнунга хөглөп, шиви ыяштан кылган янзы-бүрү хылдыг база кагар хөгжүм херекселдеринге ойнап чорааннар. ⁶ Нахоннуң тараа шаңыга чоокшулап келгенде, тергени сөөртүп чораан шарылар бүдүрүй бээрге, Бурганның аптаразы ийленип, аңдарлы бээр часкан. Уза холун сунупкаш, аптараны тудуп алган. ⁷ Дээрги-Чаяакчы Узага ынчанганы дээш ажына берген. Ынчангаш Бурган ону ол-ла черинге – Бурганның аптаразының чанынга өлүрүп каан. ⁸ Дээрги-Чаяакчы Узаже халдаарга, Давид хорадай берген. Ол черни бо хүннерде-даа Парец-Уза деп адаар. ⁹ Ол хүн Давид Дээрги-Чаяакчыдан корга бергеш: «Дээрги-Чаяакчының аптаразын канчап бодумче аппаар мен?» – дээн. ¹⁰ Давид Дээрги-Чаяакчының аптаразын бодунуң хоорайынче

аппаарын күзевейн, ону Гефтен келген Овед-Эдом деп кижиниң бажыңынче чорудупкан.

¹¹ Дээрги-Чаяакчының аптаразы гефчи Овед-Эдомнуң бажыңынга үш ай иштинде турган. Дээрги-Чаяакчы Овед-Эдомга болгаш ооң бүгү өг-бүлезинге ачы-буян хайырлаан. ¹² Кажан Давидке: «Дээрги-Чаяакчы аптаразы дээш Овед-Эдомга база ооң бүгү улузунга ачы-буян хайырлаан-дыр» – деп дыңнадырга, ол Бурганның аптаразын Овед-Эдомнуң бажыңындан Давидтиң Хоорайынче байырымныг эккеп алган.

¹³ Дээрги-Чаяакчының аптаразын көдүргөн улус алды базым кылып чорда, Давид бугажык биле семис бызаа өргүп салган. ¹⁴ Давид лён эфод кедип алгаш, Дээрги-Чаяакчының мурнунга чаза-ла самнап турган. ¹⁵ Давид база бүгү израиль чон Дээрги-Чаяакчының аптаразын ыт-шимээнниг, эдиски-труба этсип, эккел чораан. ¹⁶ Дээрги-Чаяакчының аптаразы Давидтиң Хоорайынче кирип орда, Саулдуң уруу Мелхола соңгадан көрүп турган. Дээрги-Чаяакчының мурнунда самнап халып чораан Давидти көрүп кааш, Мелхола ону чөгөнчиин деп бодаан.

¹⁷ Дээрги-Чаяакчының аптаразын эккелгеш, Давидтиң аңаа белеткеп кааны бодунуң черинге – майгынының ортузунга салып кааннар. Давид Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир болгаш эп-найырал өргүлдери кылган. ¹⁸ Бүрүн өрттедир болгаш эп-найырал өргүлдери кылып дооскаш, Давид чонну Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының ады-биле алгап-йөрээп каан. ¹⁹ Ооң соонда ол бүгү чонга, хөй-хөй израильчилерге – эр-даа, херээжен-даа улуска бир-бир хлеб, борбак этт база үзүмнүг боова үлөп берген. Бүгү чон бажыңнарынче тарап чана берген.

²⁰ Бодунуң өг-бүлезин алгап-йөрээп каар дээш, Давид чанып кээрге, Саулдуң уруу Мелхола аңаа уткуштур үнүп келгеш, мынча дээн: «Израильдиң хааны бөгүн бодун дыка-ла алдаржытты! Бодунуң албаты чонунуң кыс кулдарының мурнунга үен-даян кижиде-даа ышкаш шалдаң көстүр чыгыы самнап канчаары ол?»

²¹ Давид Мелхолага мынчаар харыылаан: «Ол дээрге Дээрги-Чаяакчының мурнунга чүве ышкажыл. Сээң ачаңның болгаш ооң салгалының орнунга Ол мени шилип алгаш, Бодунуң израиль чонунуң чагырыкчызы кылып каан-дыр. Мен Дээрги-Чаяакчының мурнунга самнап, хөглөөн мен. ²² Мен оон-даа артык сандарап батсымза, оон-даа чөгөнчиг апарзымза, сээң чугаалап турарың кул-кыстар дөмей-ле мени алдаржыдар». ²³ Ынчангаш Саулдуң уруу Мелхола өлгүже чедир ажы-төл чок болган чүве-дир.

**Нафанның өттүр билген
медеглели**
(1 Чыл. 17:1-15)

7 Хаан бодунуң ордузунче көжүп кире берген үеде, Дээрги-Чаяакчы ону долгандыр турар дайзыннарардан хостуг кылып каанда, ² ол Нафан медеэчиге мынча дээн: «Көрөм, мен пөштен кылган ордуда чурттап турар-дыр мен, а Бурганнын аптарызы анаа майгында турар-дыр». ³ Нафан хаанга: «Чүнү кылырын күзей-дир сен, ону барып кыл. Дээрги-Чаяакчы сээң-биле кады болгай» – дээн.

⁴ Ол-ла дүне Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзүн Нафанга ажыдыпкан: ⁵ «Мээң чалчам Давидке баргаш, Дээрги-Чаяакчының сөзүн дамчыт: Мээң чурттаар өргээмни сен тургузар сен бе?

⁶ Израильчилерни Египеттен үндүрүп келгенимден бо хүнге чедир Мен өргээге чурттавадым. Бир черден өске черге көжүп чорааш, анаа майгынга чурттап чордум. ⁷ Израильчилер-биле кады каяа-даа чорааш, Бодумнуң израиль чонумну чагырар кылдыр дужааганым аймактарнын кайы-бирээзинге: „Чүге Меңээ пөштен өргээ тудуп бербээн силер?“ деп чугаалап көргөн мен бе?

⁸ Ынчангаш Мээң чалчам Давидке Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының сөзүн дамчыт: Мен сени, хой кадарып чоруңда, Мээң израиль чонумнуң чагырыкчызы кылдыр томуйлаан мен ⁹ Каяа-даа чоруңда, сээң-биле кады болуп, сээң мурнуңга дайзыннарарыңны чылча шаап чордум . Сээң адыңны, чер кырының алдарлыг кижилерини дег, алдаржыдып каан мен. ¹⁰ Мен Бодумнуң израиль чонумга боду чурттуг болзун база ону кым-даа дүвүретпезин дээш, черни аңгылап бергеш, аңаа доктаап чурттаар кылып каан мен.

Каржы-бак улус оларны мооң мурнунда дег, Мен Бодумнуң израиль чонумга баштыңчылар тургузуп каан үемде дег , кызып-кыйбас болур. Оон ыңай Мен сени бүгү дайзыннарардан адырып каар мен. Дээрги-Чаяакчы сээң ук-салгалыңны Боду доктаадып каарын азаап турар-дыр. ¹² Кажан сен назылап кырааш, ада-өгбең соондан өске оранче чоруй баарыңга , Мен сээң төрөөн үре-салгалыңны орнуңга хаан кылгаш, ооң чагыргазын быжыглап каар мен. ¹³ Ол салгакчың Мээң адымга тураскааткан өргээ тудуп каар , а Мен ооң хаан дүжүлгезин мөңгедө быжыглап каар мен. ¹⁴ Мен ооң Адазы болур мен, а ол Мээң оглум болур . Ол багай чүве үүлгедир болза, Мен ону кижилерни дамчыштыр – оларнын кымчызы-биле кезедир мен . ¹⁵ Ындыг-даа болза, Мен сээң мурнуңда хааннап турган Саулдан ойталааным дег, Бодумнуң энерелимни салгакчыңдан кажан-даа ап кагбас мен. ¹⁶ Мээң мурнумга Сээң үре-салгалың болгаш чагырган кезээ мөңгедө чайгылыш чок болур, сээң дүжүлгөң мөңгези-биле артар ».

¹⁷ Нафан ол бүгү чугааны болгаш көстүүшкүннү Давидке дамчыдып берген.

**Давидтиң Бурганга
өөрүп четтиргени**
(1 Чыл. 17:16-27)

¹⁸ Ынчан Давид хаан Дээрги-Чаяакчының мурнунга барып чугаалаан: «О, Дээргим, Дээрги-Чаяакчы! Кым мен мен? Мээң ук-салгалым кымыл? Мени ынчаар көдүрер хире чүү кылдым? ¹⁹ Ол бүгү безин Сеңээ эвээш болган-дыр, о, Дээрги-Бурган-Чаяакчы! Мени алдаржыдарындан эрткеш, Сен Бодуңнуң чалчаңның үре-салгалының келир үезин безин чугаалап бердиң. Сээң ол сөзүң улуска өөредиг болзун , Дээрги-Бурган-Чаяакчы! ²⁰ Давид Сеңээ оон ыңай чүнү немей чугаалап шыдаар деп? Бодуңнуң чалчаңны билир-ле болгай сен, Дээрги-Бурган-Чаяакчы! ²¹ Бодуңнуң сөглөөн сөзүң бодааш, Бодуңнуң күзелиң-биле Сен өндүр улуг херекти кылып, Бодуңнуң чалчаңга ол бүгүнү ажыдып бердиң. ²² Ынчангаш өндүр улуг-дур сен, Дээрги-Бурган-Чаяакчы! Сеңээ деңнежипки дег кым-даа чок-тур, Сенден өске Бурган-даа чок-тур, бис боттарывыстың кулаавыс-биле дыңнадывыс .

²³ Кым Сээң израиль чонуңга деңнежирил? Бо чон дег чер кырында өске чон чок , чүге дээрге бисти Бодунуң чону кылып аар дээш, Бурган кээп, бисти кулданыышкындан адырып алган. Сээң кайгамчык, коргунчуг херектериң ужун Израильдиң ады чериңде билдингир апарган. Сен египетчилерден камгалаан Бодуңнуң чонуңнуң мурнундан өске чоннарны-даа, оларнын бурганнарарын-даа үндүр ойладыпкан эвес ийик сен бе? ²⁴ Сен израиль чонуңну кезээ мөңгедө Бодуңнуу кылып алдың, а Бодуң, Дээрги-Чаяакчы, ооң Бурганы болдуң.

²⁵ А ам, Дээрги-Бурган-Чаяакчы, Бодуңнуң чалчаңның болгаш ооң ук-салгалының дугайында берген сөзүңнү кезээ мөңгедө быжыглап каг, Бодуңнуң азаашкыныңны күүседип көрөм. ²⁶ Сээң адың кезээ мөңгедө алдаржып чорзун, кижилер: „Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы – Израильдиң Бурганы“ деп чугаалажып чорзун! Сээң чалчаң Давидтиң ук-салгалы Сээң мурнуңга быжык болзун! ²⁷ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы – Израильдиң Бурганы, Сен Бодуңнуң чалчаңга: „Сээң ук-салгалыңны доктаадып бээр мен“ деп ажыдып берген болгай сен, ынчангаш Бодуңнуң чалчаң Сеңээ ынчалдыр мөргүп диттигипкен. ²⁸ О, Дээрги-Бурган-Чаяакчы! Сен Бурган сен! Сээң сөстериң шынныг, Сен Бодуңнуң чалчаңга бо чаагай кежикти азаадың. ²⁹ Амдан эгелеп, Бодуңнуң чалчаңның ук-салгалы мөңгедө Сээң хайгааралыңга чорзун дээш, аңаа ачы-буяның хайырлап көрөм. Сен, Дээрги-Бурган-Чаяакчы, ол бүгүнү Бодуң чугааладың. Сээң хайырлаан ачы-буяның-биле Сээң чалчаңның ук-салгалы кезээ мөңгедө сайзырап-ла турар болзун!»

**Давидтиң дайынчы
чедишкиннери**
(1 Чыл. 18:1-13)

8 Элээн үе эрткенде, Давид филистимнерни чылча шаап, томаарткаш, оларның Метег-Гаамма деп хоорайын эжелеп алган. ² Оон ыңай Давид моавтарны база чылча шапкан. Оларны черге чыттыргаш, хендир-биле хемчээп турган. Хендирниң ийи катап узунунга дең болганнарны өлүрүп, а үш катап дең болганнарны амы-тынныг арттырып турган. Моавтар Давидтиң үндүт төлээр чалчалары апарган.

³ Цованың хааны, Реховтуң оглу Адраазар Евфрат хемниң унунга бодунуң чагыргазын катап тургузуп аар дээш кел чорда, Давид ону база чылча шаап каан. ⁴ Давид ол хаанның 1700 аъттыг база 20 000 чадаг шериглерин тудуп алган. Ол дайынчы тергелиг аъттарның балдырларының сиирлерин үзе кезип каапкан, олардан чүгле чүс аътты бодунга арттырып алган. ⁵ Цованың хааны Адраазарга дузалажыр дээш Дамаскыда чурттап турар арамей чон чедип кээрге, Давид 22 000 арамейни чылча шаап каан. ⁶ Давид арамей хоорай Дамаскыга камгалал шериин тургузуп каан, ынчалдыр арамейлер Давидтиң үндүт төлээр чалчалары апарган. Давид кайнаар-даа баарга, Дээрги-Чаяакчы аңаа тиилелге берип турган. ⁷ Давид Адраазарның улузундан алдын дозуг-камгалалдарын ап алгаш, оларны Иерусалимге эккелген. ⁸ Адраазарның Бетах база Беротай деп хоорайларындан Давид хаан дыка хөй хүлөр ап алган.

⁹ Давид Адраазарның бүгү шериин чылча шаап каан деп, Хаматтың хааны Той дыңнап каапкан. ¹⁰ Адраазар-биле дайылдашкаш, ону чылча шапканы дээш Давид хаанга байыр чедирип, ону алгап-йөрээри-биле Той хаан бодунуң оглу Иорамны олче чорудупкан, чүге дээрге Той Адраазар-биле дайылдажып турган. Иорам белек кылдыр мөңгүн, алдын база хүлөр савалар эккелген. ¹¹ Давид хаан ол саваларны бүгү-ле чагырып алганы: арамей, моав, аммон, филистим, амалик чоннардан база Реховтуң оглу, Цованың хааны Адраазардан хавырып алганы алдын-мөңгүнү-биле кады Дээрги-Чаяакчыга тураскааткан.

¹³ Дус шынаазынга 18 000 эдом шеригни чылча шапкаш, эеп келгениниң соонда, Давид алдаржый берген. ¹⁴ Ол бүгү эдом черге камгалал шериин тургузуп каан, ынчалдыр эдом чурттуглар шуптузу Давидтиң чалчалары апарган. Давид кайнаар-даа баарга, Дээрги-Чаяакчы аңаа тиилелгени берген.

Давидтиң чоок дүжүметтери
(2 Хаан. 20:23-26; 1 Чыл. 18:14-17)

¹⁵ Давид хаан бодунуң чонун шын шиидип, олар дээш чөптүг чорукту тургузуп, бүгү Израильди

чагырып-башкарып турган. ¹⁶ Саруйяның оглу Иоав шериглер даргазы турган. Ахилудтуң оглу Иосафат төөгү бижээчизи турган. ¹⁷ Ахитувтуң оглу Садок биле Авиафарның оглу Ахимелех – Бурганның бараалгакчылары, а Серайя – бижээчи турган. ¹⁸ Иодайның оглу Ванея керет, пелет уктуг шериглерниң баштыңчызы турган. А Давидтиң оолдары Бурганның бараалгакчылары турган.

Давид болгаш Мемфивосфей

9 Давид: «Саулдуң өг-бүлезинден арткан кижам бар бе? Мен аңаа Ионафан дээш энерел көргүскей эртик мен» – дээн.

² Саулдуң өг-бүлезинге бараан болган Сива деп чалча кижиге турган. Ону Давидче кыйгыртып эккээрге, хаан: «Сива деп кижиге сен сен бе?» – деп айтырган.

Оозу: «Силерниң чалчаңар мен-дир мен» – деп харыылаан.

³ Хаан: «Саулдуң салгалдарындан чаңгыс-даа кижиге артпаан чүве бе? Мен аңаа Бурганны дег энерел көргүзүксеп тур мен» – дээн.

Сива хаанга: «Ионафанның аскак оглу бар» – деп харыылаан.

⁴ Хаан: «Кайдал ол?» – деп айтырган.

Сива: «Ол Лодавар чурттуг Аммиилдиң оглу Махирниң бажыңында турар» – деп харыылаан.

⁵ Давид хаан ону Лодаварда Аммиилдиң оглу Махирниң бажыңындан сүрдүрүпкен.

⁶ Ионафанның оглу, Саулдуң оглунуң оглу Мемфивосфей Давидке чедип келгеш, хаанны хүндүлөп черге чедир мөгөйген. Давид: «Мемфивосфей сен сен бе?» деп айтырган.

«Силерниң чалчаңар мен-дир мен» – деп ол харыылаан.

⁷ Давид аңаа мынча дээн: «Кортпа. Сээң ачаң Ионафан дээш мен сеңээ энерелдиг болур мен. Сээң кырган-ачаң Саулдуң шөлдерин сеңээ эгидип бээр мен. Сен мээң-биле кады чемненир сен».

⁸ Мемфивосфей мөгөйип кааш, чугаалаан: «Менче кичээнгей салыр хире кым мен мен? Мен дээрге өлгөн ыттан дээредевес кижиге ышкажыл мен».

⁹ Хаан Саулдуң чалчазы чораан Сиваны кыйгырып алгаш, аңаа чугаалаан: «Саулга болгаш ооң өг-бүлезинге чүү хамааржырыл, шуптузун сээң дээргиңниң оглунга берип тур мен. ¹⁰ Ынчангаш сен, оолдарың база кулдарың ооң черин болбаазыраткаш, ону хандырап кылдыр дүжүдүн эккеп туруңар. А сээң дээргиңниң оглу Мемфивосфей үргүлчү мээң-биле кады чемненир». Сива он беш оолдуг, чээрби кулдуг турган чүве-дир.

¹¹ «Мээң дээрги хааным чалчазы меңээ чүнү чугаалаар болдур, шуптузун күүседир мен» – деп, Сива харыылаан. Ынчалдыр Мемфивосфей, Давид хаанның оолдарының бирээзи дег, ооң-биле кады чемненир апарган.

¹² Мемфивосфейниң Миха деп бичии оглу бар турган . Сиваның бажыңында чурттап турар улус шупту Мемфивосфейге бараан болур апарган.
¹³ Ийи буду аскак Мемфивосфей Иерусалимге чурттап турган, чүге дээрге ол хаан-биле кады үргүлчү чемненир турган.

**Аммон болгаш арамей шериглерни
 Давидтиң тиилээни**
 (1 Чыл. 19:1-19)

10 Элээн үе эрткенде, аммон чоннуң хааны өлүп каарга, ооң орнунга оглу Аннон хааннай берген. ² Давид: «Наастың оглу Аннонга энерелден көргүзүп каайн. Ооң ачазы меңээ энерел көргүскен-не болгай» – деп чугаалааш, Аннонга ооң ачазы дээш кажыыдалын илередири-биле бодунуң улузун чорудупкан. Олары аммоннарның чуртунга чедип кээрге, ³ аммон нояннар боттарының дээргизи Аннонга: «Давид бодунуң улузун сээң ачаңны хүндүлөп, кажыыдалын илеретсин дээш чорудупкан деп бодаар сен бе? Найысылалывысты хайгыылдап, шинчилеп көрүп алгаш, ооң соонда эжелээр сорулгалыг оларны Давид бээр чоруткан эвес деп бе?» – дээннер. ⁴ Аннон Давидтиң улузун тудуп алгаш, кижини бүрүзүнүң салының чартыын чүлүп каапкаш, хептерин чаязынга чедир ора кезип каапкаш, дедир чандырыпкан. ⁵ Давидке ол дугайында чугаалаптарга, аажок куду көрдүргөн улуска уткуштур чалчаларын чорудупкан. Хаан оларга: «Салдарыңар үнүп келгигеже чедир, Иерихонга туруңар че, ооң соонда чанып кээр силер» – деп дамчыткан.

⁶ Аммоннар Давид оларны көөр хөңнү чок апарган дээрзин билип кааш, Бет-Рехов база Цовадан 20 000 арамей чадаг шеригни, Мааханың хаанындан 1000 шеригни база Товтан 12 000 шеригни хөлезилеп алган чүве-дир. ⁷ Давид ону дыңнап кааш, Иоавты бүгү шыырак шериглери-биле кады ынаар чорудупкан. ⁸ Аммоннар үнүп келгеш, хоорайже кирер эжик-хаалгазының аксынга дайынчы ёзу-биле туруп алганнар, а Цовадан, Бет-Реховтан арамейлер база Товтан, Маахадан шериглер ховуда аңгы туруп алганнар. ⁹ Мурнунда-даа, артында-даа дайзыннары үнүп келгенин көрүп кааш, Иоав бүгү израиль шеригниң аразындан эң-не дээр дайынчыларны шилип алгаш, арамейлерге удур тургузупкан. ¹⁰ А арткан шериглерни ол акызы Авессага дагзып, аммоннарга удур чыскаапкан. ¹¹ Иоав акызынга мынчаар чагаан: «Бир эвес арамейлер мени ажып тиилээр деп барза, сен меңээ дузалажыр сен. А бир эвес аммоннар сени тиилээр деп барза, сеңээ мен барып дузалажыр мен. ¹² Эрес-дидим бол, чонувус дээш, Бурганывыстың хоорайлары дээш чалданыш чок туржур бис. Дээрги-Чаяакчы Боду канчаар күзээрил, ынчалдыр кылзын ». ¹³ Иоав бодунуң шерии-биле арамейлерге удур үнүптерге, олары дезип чорупкан. ¹⁴ А аммоннар арамейлерниң

дезип турарын көргөш, боттары-ла Авессадан дескеш, хоорайынче кирип келгеннер. Оон Иоав аммон черден Иерусалимче ээп келген.

¹⁵ Арамейлер израильчилерге аштырганын билип кааш, чаңгыс черге чыгып алганнар. ¹⁶ Адраазар хаан Евфрат хемниң ындында чурттап турар арамей чонну кыйгыртыптарга, олар Хелам деп черге чедип келген. Оларны Адраазар хаанның шерииниң даргазы Совак баштап турган. ¹⁷ Ол дугайында Давидке дыңнадыптарга, ол бүгү израиль шеригни чыып алгаш, Иордан хемни кешкеш, Хеламга чедип келген. Арамейлер Давидке удур чыскаалыпкаш, ооң-биле тулушканнар, ¹⁸ ынчалза-даа израильчилерден дезипкеннер. Давид арамейлерниң 700 дайынчы тергезин, 40 000 аъттыг шериин узуткап каан. Давид шериг баштыңчызы Совакты база чылча шапкан, ону аңаа өлүрүп каан. ¹⁹ Адраазарга чагыртып турган бүгү хааннар ооң израильчилерге аштырып алганын билип кааш, израильчилер-биле тайбың керээзин чарып алгаш, оларга чагырты бергеннер. А арамейлер ооң соонда аммоннарга дузалажырындан сестир апарган чүве-дир.

Давид биле Вирсавия

11 Дараазында чылдың эгезинде , хааннар дайылдажыр дээш үнер үеде , Давид Иоавты бодунуң улузу-биле кады – бүгү израиль шеригни чорудуптарга, аммоннарны чылча шаап кааш, оларның найысылалы Равваны бүзээлеп алганнар. А Давид Иерусалимге артып калган чүве-дир.

² Бир кезээ Давид орунундан тургаш, ордузунуң серизинге агаарлап кылаштап турган. Сери кырындан ол чунуп турар херээженни көрүп каан. Ол херээжен дыка чараш болган чүве-дир. ³ Давид ол херээженниң дугайында билип эккээр кылдыр улузунга даалга берген. Аңаа мынча дээннер: «Ол дээрге Элиамның уруу, хет аймак-сөөктүг Урияның кадайы Вирсавия-дыр ». ⁴ Херээженни эккээри-биле бодунуң айбычыларын чорудуптарга, олар ону эккелген. Давид ооң-биле удуп чыдып алган. (Херээжен бодунуң арыг эвезинден чаа-ла адырлып алган турган чүве-дир.) Ооң соонда херээжен чана берген.

⁵ Ол херээжен иштиг апаргаш, Давидче «Иштели бердим» деп сөглөдипкен. ⁶ Давид Иоавка: «Менче хет Урияны чорудувут» – деп сөс дамчыдарга, Иоав Урияны Давидче чорудупкан. ⁷ Урия чедип кээрге, Давид оон Иоавтың база шеригниң амыр-кадыының дугайында, дайынның чоруп турарының дугайында айтырган. ⁸ Оон Давид Урияга: «Чангаш, дыштан че» – дээн. Урия хаанның ордузундан үнүп кээрге, ооң соондан улус хаанның сөңнээн аъш-чемин чедирип чорупканнар. ⁹ ынчалза-даа Урия бажыңынче чанмайн, дээргизиниң чалчалары-биле кады хаанның ордузунуң эжииниң аксынга хонган чүве-дир.

¹⁰ Давидке: «Урия бажыңынче чанмаан-дыр» – деп сөглөп кээрге, ол Уриядан: «Сен чер чорааш, оруктан келген кижиге эвес сен бе? Бажыңынче чүгө чанмадың?» – деп айтырган.

¹¹ Урия Давидке: «Бурганның ыдыктыг аптаразы, израиль база иудей шериг – майгыннарда, мээң дээргим Иоав болгаш ооң бүгү кижилери база ажык ховуда турар-дыр. Ындыг таварылгада мен канчап дойлап, кадайым-биле удуур дээш бажыңымче барып шыдаар кижиге мен? Хаан узун назылазын, адыңар-биле даңгыраглап тур мен: ындыг чүгө кылбас мен!» – дээн.

¹² Ынчан Давид аңаа: «Бөгүн база маңаа артып кал, а даарта сени мен дедир чорудуптар мен» – дээн. Ынчалдыр Урия ол хүн Иерусалимге артып калган. ¹³ Даартазында Давид Урияны кады дойлаарынче чалааш, аңаа эзиртир арага ижиртип каапкан. Ынчалза-даа кежээ апаарга, Урия дээргизиниң чалчалары-биле кады удуп чыдып алган, бажыңынче чанмаан.

¹⁴ Эртенинде Давид Иоавче чагаа бижээш, ону Урияны дамчыштыр чорудупкан. ¹⁵ Ол чагаада: «Урияны тулчуушкуннуң эң-не берге черинге тургузуп кааш, ол узуткаттырып аар кылдыр оон аткаарлаңар» деп бижип каан болган. ¹⁶ Ынчангаш Иоав Равва хоорайны бүзөөлөп турган үезинде дайзынның эң-не шыырак дайынчылары кайда турарын биллип алгаш, Урияны ынаар чорудуп турган. ¹⁷ Хоорайжылар үнүп кээрге, оларның Иоавка удур тулчуушкунунга Давидтиң шериглеринден чамдык дайынчылар өлүртүп алган. Оларның аразында хет Урия база бар болган.

¹⁸ Тулчуушкуннуң канчаар чоруп турарының дугайында Иоав Давидке дыңнадыры-биле ¹⁹ бодунуң айбычызынга мынча деп чагаан: «Кажан сен хаанга тулчуушкуннуң канчаар чоруп турарын чугаалап бээриңге, ²⁰ хаан ажына бергеш: „Чүгө тулчуушкун үезинде хоорайже ынчаар чоокшулай берген силер? Хоорайның ханаларындан силерже адып, соккулап эгелээрин билбес улус силер бе? ²¹ Иероваалдың оглу Авимелехти канчап өлүрүп каан чүвөл? Бир херээжен ооң кырынче ханадан дээрбе дажының бузундузун дүжүр идиптерге, ол Тевецке өлүп калган эвес ийик бе? Чүгө хоорайның ханазынче ынчаар чоокшулай берген улус силер?“ деп айтыра берзе, „Хет чалчаңар Урия база өлүрткен“ деп харыылаар сен».

²² Айбычы кижиге Давидке келгеш, Иоавтың чагып кааны ёзугаар шупту чүвени чугаалап берген. ²³ Айбычы Давидке мынча деп тайылбырлаан: «Ол улустуң күжү бистен артык болгаш, биске удур халдап, ажык шөлчө үнүп келген. Ынчалза-даа бис оларны дедир хоорайның хаалгазынче ойладыпкан бис. ²⁴ Дайзынның шериглери ча-биле хана кырындан адып эгелээрге, силерниң улузуңарның чамдыызы өлгүлөп калган. Хет чалчаңар Урия база өлүрткен».

²⁵ Ынчан Давид элчиге: «Ол бүгү дээш муңгарааш чор сен. Дайын үезинде хылыш кымга-даа дээптер чүгө ышкажыл. Бүгү күжүңнү хоорайга удур чыып алгаш, ону узуткап каг» – деп Иоавты деткип чугаалаарын дааскан.

²⁶ Урияның өлүп калганын дыңнааш, ооң кадайы ашаа дээш кажыыдап ыглаан. ²⁷ Кажыыдал хүннери эрте бээрге, Давид Урияның кадайын бажыңынга эккеп, кадай кылып аарга, ол аңаа оол божуп берген. Дээрги-Чаяакчы Давидтиң ол чоруун каржы-бак үүлгедиг деп санаан.

Нафан медээчиниң Давидти сойгалап илереткени

12 Дээрги-Чаяакчы Давидче Нафанны чорудупкан. Нафан Давидке келгеш, мынча дээн: «Бир хоорайга бирээзи бай, өскези ядыы ийи кижиге чурттап чораан-дыр. ² Бай кижиниң шээр болгаш бода малы кончуг хөй турган. ³ А ядыы кижиниң чаңгыс хоюндан өске чүзү-даа чок турган. Ону ол хураган турда садып алгаш, азырап өстүрүп алган. Хураганы ооң ажы-төлү-биле кады өскөн чүгө-дир. Ол ооң холундан чем чип, суг ижип, харын-даа ооң хойнунга удуп өскөн болгаш, бодунуң уруу-биле дөмей турган. ⁴ Бай кижиге чорумал чедип кээрге, ол бодунуң хоюн азы бода малын келген кижиге чем кылып бээри-биле өзээринден харамнанган. Ооң орнунга ядыы кижиниң чаңгыс хоюн өзээш, чорумалга чем кылып берген чүгө-дир».

⁵ Давид ындыг кижиге аажок хорадай бергеш, Нафанга: «Дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: ындыг чүвени үүлгеткен кижиге өлүмгө төлөптиг! ⁶ Кээргээр сеткил чок болганы дээш, ындыг чүвени кылганы дээш, хой дээш ол дөрт дакпыр төлээр апаар» – дээн.

⁷ Нафан Давидке мынча дээн: «Ол бай кижиге дээрге силер-дир силер! Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы мынча диди: „Сени Мен Израильдиң хааны болур кылдыр шилип алган мен. Сени Мен Саулдуң холундан камгалап алган мен. ⁸ Сеңээ Мен дээргиңниң ордузун база ооң кадайларын хүлээдип берген мен. Сеңээ Мен Израиль биле Иудеяны берген мен. Бир эвес ол сеңээ эвээш болза, оон-даа хөйүнү немеп бергей эртик мен. ⁹ Чүгө сен Дээрги-Чаяакчының мурнунга каржы чорук кылып, Ооң сөзүн тооп көрбедиң? Хет Урияны сен күчүлөп өлүрүп кааш, ооң кадайын ап алдың. Урияны сен аммоннарның чепсээ-биле узуткап каан болгай сен. ¹⁰ Ынчангаш сээң үре-салгалың үргүлчү күчүлөлгө таваржыр. Чүгө дээрге сен Мени тооп көрбээн болгаш хет Урияның кадайын ап алган сен“».

¹¹ Дээрги-Чаяакчы оон ыңай мынча дээн: «Мен сеңээ хай-халапты бодунуң үре-салгалыңның талазындан ыдар мен. Сен көрүп туруңда-ла, сээң кадайларыңны алгаш, чоок кижиге бериптер мен, ол чырык хүндүс безин олар-биле удуур. ¹² Сен

үүлгедиини бүдүү кылган сен, а Мен мону бүгү Израильдин мурнунга чырык хүндүс көзүлдүр кылыр мен».

¹³ Давид Нафанга: «Дээрги-Чаяакчыга удур бачыт үүлгеткеним шын-дыр» – дээн . Нафан Давидке: «Дээрги-Чаяакчы сээң бачыдыңны сенден чайладып каапкан, сен бодуң өлбөс сен – деп чугаалаан. – ¹⁴ Ындыг-даа болза, сээң үүлгеткен бачыдың хайы-биле Дээрги-Чаяакчының дайзыннарарына Ону бак сөглээр органы берген бооруңга, сээң чаа төрүттүнген оглуң чайлаш чок өлүр». ¹⁵ Ынча дээш, Нафан чана берген.

Давидтиң чаш төлүнүң чок апарганы

Дээрги-Чаяакчы Урияның кадайының Давидке божуп берген оглуңуң күжүн суларадыптарга, ол аарый берген. ¹⁶ Давид Бурганга мөргүп, чем чивейн, чааскаан черге чыдып алгаш, дүн эрттирген. ¹⁷ Ооң ордузунуң кол улузу аңаа чедип келгеш, ону черден тургузарга, ынаваан, олар-биле кады чем-даа чивээн. ¹⁸ Чеди хонук эрткенде, чаш төл чок апарган. Давидтиң чалчалары аңаа чаш төлдүң өлгенин чугаалаарындан кортканнар. Чүгө дээрге олар: «Чаш төл дириг турда безин, хаан бисти дыңнавайн турду. Ам канчап аңаа чаш кижиниң чок апарганын чугаалаар бис? Ол ат болза канчаар?» деп бодаан. ¹⁹ Чалчаларының сымыранчып турарын көргөш, чаш кижичок апарганын Давид билип каан. Ол чалчаларындан: «Чаш кижичок апарды бе?» – деп айтырган.

Олары: «Ийе» – деп харыылаан.

²⁰ Ынчан Давид черден туруп келгеш, чунуп, үс-биле бажын чаап, эде кеттинип алгаш, Дээрги-Чаяакчының өргээзинге барып тейлеп алган. Ооң соонда ол бодунуң ордузунга баргаш, аңаа чем бээрин негээш, аштанып-чемненип алган.

²¹ Чалчалары оон: «Силер чүгө ынчаарыңар ол? Чаш кижичок дириг турда, силер чем чивейн, ыглап турдуңар. Ам ол чок апаарга, тургаш, чемненип турар-дыр силер?» – деп айтырган.

²² Давид мынча деп харыылаан: «Кажан чаш кижичок дириг турда, мен: „Канчап билир, Дээрги-Чаяакчы менче ээ көрнүр болза, чаш кижичок дириг артар чадавас“ деп бодааш, шээрленип, ыглап турдум. ²³ Ам ол чок апарганда, чүү дээш шээрленир деп мен? Ону эгидип аар харыктыг мен бе? Мен аңаа чеде бээр мен, а ол менче эглип келбес».

²⁴ Давид кадайы Вирсавияга баргаш, ону оожуктуруп, ооң-биле удуп, холбашкан. Кадайы иштели бергеш, аңаа оол уруг божуп берген. Оглон Соломон деп адап алган. Дээрги-Чаяакчы аңаа ынак болгаш, ²⁵ Нафан медээчини чорудуптарга, ол аңаа Иедидиа деп атты берген, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы ынчаар күзээн чүве-дир .

Аммоннар-биле дайынның төнгени

(1 Чыл. 20:1-3)

²⁶ Ол үеде Иоав аммон черниң найысылалы Раввага удур дайылдажып тургаш, хаанның шивээзин эжелеп алган. ²⁷ Иоав айбычыларын Давидче чоруткаш: «Мен Равваже халдааш, хоорайның ижер суун эжелеп алдым. ²⁸ Ынчангаш арткан шериглерни чыып алгаш, хоорайже халдап киргеш, эжелеп ал. Оон башка хоорайны бодум эжелеп аар болзумза, ол мээң адым-биле ададыр апаар» – деп сөгледириккен.

²⁹ Давид бүгү шериглерин чыггаш, барып Раввага удур дайылдашкаш, ону эжелеп алган. ³⁰ Давид аммон хаанның оваадайын ооң бажындан уштуп алгаш, боду кедип алган. Ол оваадай бир °талант алдын деңзилик болгаш үнелик даш-биле каастап каан турган чүве-дир. Давид ол хоорайдан дыка хөй олчалык болган. ³¹ Чурттакчыларын Давид хоорайдан үндүргеш, оларны албадал-биле хирээлер, демир кускун-хаайлар, балдылар тудуп алгаш ажылдаар база тууйбу өрттедир изиг суугулар чанынга ажылдаар кижилер кылып алган. Давид бүгү аммон хоорайларны база ынчалдыр аажылаан. Ооң соонда Давид бодунуң бүгү шерии-биле Иерусалимче ээп келген.

Аммон биле Фамар

13 Элээн үе эрткенде, Давидтиң оглу Аммон Фамар деп чараш кыска хандыкшый берген. А Фамар дээрге Давидтиң өске оглу Авессаломнуң төрөөн дунмазы чүве-дир. ² Бодунуң дунмазы болур Фамарга хандыкшаанындан хилинчектенип, Аммон аарый берген. Аммон ооң-биле чүнү-даа канчап шыдавас болган, чүгө дээрге Фамарга кым-даа дегбээн, арыг кыс турган. ³ Давидтиң акызы Шиманың оглу Ионадав Аммоннуң эжи турган. Ол кончуг кажар кижичок чүве-дир.

⁴ Ионадав Аммондан: «Хаанның оглу, сен чүгө хүн келген тудум-на арып турар апардың? Чылдагаанын меңээ чугаалап көрөм» – деп айтырган.

Оозу: «Авессаломнуң дунмазы Фамарга ынакшый бердим» – деп харыылаан.

⁵ Ионадав аңаа: «Орунга чыдып алгаш, аарыычаңнай бер. Ачаң сени көөр дээш чедип кээрге: „Мээң дунмам Фамар мен көрүп чыдырымда, чемден белеткээш, мени боду чемгерзин“ деп чугаала» – деп сүмелээн.

⁶ Аммон орунга чыдып алгаш, аарыычаңнай берген. Хаан ону көөр дээш чедип кээрге, Аммон аңаа: «Мээң дунмам Фамар чедип келгеш, меңээ чиир кылдыр, көрүп чыдырымда, бичии далгандан быжырып бергеш, мени боду чемгерзин» – дээн.

⁷ Давид: «Акың Аммоннуң бажыңыңа баргаш, аңаа чемден кылып берип көрөм» – деп Фамарже сөгледириккен. ⁸ Фамар аарып чыдар акызы

Амноннуң бажыңынче чорупкан. Ол далганны нугааш, акызы көрүп чыдырда, ону быжырыпкан. ⁹ Паштан далганны ап бээрге, акызы чивес болган. Амнон: «Бажыңдан шупту улус үне берзин» дээрге, кым-даа артпайн үнүп чоруй барган. ¹⁰ Ынчан Амнон Фамарга: «Чемиңни мээң удуур өрээлимче эккелгеш, мени чемгерип көрөм» – дээн. Фамар быжырып алган далганын акызының удуур өрээлинче эккелген.

¹¹ Далганны чизин дээш чедире бээрге, Амнон Фамарны сегирип алгаш: «Дуңмам, бээр кел, мээң-биле чыдып алам» – дээн.

¹² Фамар: «Чок, акый. Мени албадавайн көр. Израиль чон аразыңга ыңдыг чүве турбас уjurлуг. Ындыг сээдең үүлгедиг кылбайн көр. ¹³ Бужартай бергеш, оон канчаар мен? А сен, сен Израильде сээдең-бак кижилерниң бирээзи деп санаттырар сен. Хаан-биле чугаалажып көр даан. Ол мени сенээ бээринден ойталавас-тыр ийин» – деп дилээн.

¹⁴ Ынчалза-даа Амнон ону дыңнаарын күзевээн. Ол оон күштүг болгаш, Фамарны күштеп-чазарлап каапкан. ¹⁵ Ооң соонда Амнон ону кедергей көөр хөңнү чок апарган. Аңаа ынак турганындан-даа артык кылдыр көрбестей берген. Амнон аңаа: «Тур, моон ырап чор!» – дээн.

¹⁶ Фамар: «Чок, мени ойладыры дээрге мээң-биле ам чаа-ла кылып каан үүлгедиинден-даа артык каржы чорук-тур ол» – деп аңаа чугаалаан.

Ынчалза-даа Амнон ону тооваан. ¹⁷ Ол бодунуң чалчазын кыйгырыпкаш: «Бо чүвени моон үндүр ойладыпкаш, ооң соондан эжикти эки дүкчүп каг» – дээн. ¹⁸ Чалча оол Фамарны үндүр ойладыпкаш, ооң соондан эжикти хаап алган.

Фамар онзагай чараш хептиг чораан. Ындыг хепти хаанның кыс уруглары кедер турган. ¹⁹ Фамар качыгдалдан бажынче хүл чаштынып алгаш, бодунуң кедип чорааны чараш хевин ора соп алгаш, бажын туттунуп алган ыглап-сыктап чораан.

²⁰ Акызы Авессалом: «Акың Амнон сээң-биле турду бе? Ам канчаар сен, дуңмам, ону ыттава. Ол дээрге сээң акың ышкажыл. Эмин эрттир муңгарааш канчаар сен» – деп Фамарга чугаалаан. Фамар акызы Авессаломнуң бажыңыңа кагдырган херээжен бооп чурттап чораан.

²¹ Давид хаан ол болушкунну дыңнааш, аажок ажынып-хорадаан. ²² А Авессалом Амнонга эки-даа, багай-даа чүве чугаалаваан. Ооң дуңмазы Фамарны күштеп-чазарлап кааны дээш, ол Амнонну көөр хөңнү чок турган.

Авессаломнуң Амнондан өжээн негээни

²³ Ийи чыл эрткен. Эфрем чериниң кызыгаарында Ваал-Гацорга Авессаломнуң хоюнуң кыргыздазы болган. Авессалом хаанның оолдарын шуптузун ынаар чалаан. ²⁴ Авессалом хаанга келгеш: «Силерниң чалчаңар мен бөгүн хоюм кыргыдып

тур мен. Дүжүметтериңер-биле кады ынаар барбас силер бе?» – деп айтырган.

²⁵ «Чок, оглум, – деп, хаан чугаалаан. – Сеңээ берге болбазын дээш, бис шуптувус ынаар барбас бис». Авессалом дилээрге-даа, ол ынаар баарындан ойталаан. Ынчалза-даа ол оглун алгап-йөрээп каан.

²⁶ Ынчан Авессалом: «Оода акым Амнон бистиң-биле кады барзын» – дээн.

Хаан оон: «Ооң ынаар барган херээ чүл?» – деп айтырган. ²⁷ Авессалом дилеп туруп бээрге, хаан Амнонну болгаш бүгү өске тажыларны чорудупкан. ²⁸ Авессалом бодунуң чалчаларыңа мынча деп чагып каан: «Көрдүңер бе, Амноннуң эзири улгаткаш, хөөрей бээрге, мен силерге „Амнонче халдаңар“ дээримге, ону өлүрүп каар силер. Кортпаңар. Мен силерге дужаап тур мен, эрес-дидим болуңар». ²⁹ Авессалом канчаар дужааганыл, чалчалары ынчалдыр Амнонну аажылаан. Бүгү өске тажылар элчигеннерин мунупкаш, дезе берген.

³⁰ Олар орукка чоруп олурда, тажыларны Авессалом шуптузун өлүрүп каапкан, олардан кым-даа дириг артпаан деп дамчыыр чугаа Давидтиң кулаанга чеде берген чүве-дир. ³¹ Хаан туруп келгеш, качыгдалдан хевин ора соп каапкаш, черже барып ушкан. Ооң чаныңга турган дүжүметтери база хептерин ора соккулап каапкан. ³² Давидтиң акызы Шиманың оглу Ионадав мынча дээн: «Мээң дээрги хааным бодунуң оолдарын шуптузун өлүрүп каан деп бодавазын. Чүгле чаңгыс Амнон өлүп калган. Чүге дээрге дуңмазы Фамарны күштеп каапкан хүнден эгелеп, Авессалом ону өлүрер деп бодап алган турган. ³³ Ынчангаш мээң дээрги хааным хей черге дүвүрөп, оолдары шупту өлүп калган деп бодавазын. Чүгле чаңгыс Амнон өлүп калган».

³⁴ А Авессалом ол үеде дезип чоруй барган.

Хайгыылга турган оол көрүптөргө, барыын чүкте дагның ийинден дыка хөй чон чоруп орган.

³⁵ Ионадав хаанга: «Хаанның оолдары чоруп олур. Шупту чүве силерниң чалчаңарның чугаалааны дег болган-дыр» – дээн. ³⁶ Ол чугаалап доозары билек, тажылар ыы-сыылыг бо кирип келгеннер. Хаан болгаш ооң дүжүметтери база аажок качыгдап ыглашканнар.

³⁷ Авессалом дезип чоруткаш, Аммиудтуң оглу, гессур хаан Талмайга чеде берген. А Давид оглу дээш хөй хүннер иштинде качыгдап ыглаан.

³⁸ Авессалом дезипкени Гессурга үш чыл чурттаан.

³⁹ Давид Амноннуң өлгениниң соонда оожургай бергеш, Авессаломну истеп-сүрерин соксаткан чүве-дир.

Иоавтың Авессаломну эгиткени

14 Хаан Авессаломну сактып, ону бодап турар дээрзин Саруйяның оглу Иоав эскерип турган. ² Иоав Текоя хоорайдан угаанныг херээжен келдиртип алгаш, аңаа мынча деп чугаалаан:

«Кажыыдал хевинден кедип алгаш, ыглаачаңнаар сен. Олива үзү чагдынып шеверленме, элээн хөй хүннер дургузунда мөчөөн кижиди дээш ыглап каапкан кажыыдалдыг кижиди ышкаш кылдыр алдынар сен. ³ Хаанга чеде бергеш, мынча дээр сен...» – дээш, Иоав ол херээженге чүнү чугаалаарын айтып берген.

⁴ Текоя чурттуг херээжен хаанга чедип келгеш, черге чедир мөгейгеш: «О, хаан, меңээ дузалап көрүңер!» – дээн.

⁵ Хаан: «Чүге келдиң?» – деп айтырарга, ол херээжен мынча дээн: «Ашаам өлүп калган дулгуяктыр мен. ⁶ Силерниң чалчаңар мен ийи оолдуг турган мен. Чарыпкы дег кым-даа чок ээн ховуга олар чокшу бергеш, бирээзи өскезин өлүрүп каан. ⁷ Ам бо-дур, силерниң чалчаңарга удур бүгү төрөл аймак тура халаан: „Акызының тынынга четкен өлүрүкчүнү биске бер! Бис акызының өжөөнин негеп, ону өлүрүп каар бис. Ооң салгакчы болганы кандыг хамаан чүвөл?“ – дээрлер-дир. Чер кырынга мээң ашаамның салгалының адын арттырбас дээш, шак ынчалдыр олар мээң сөөлгү көзүмнү өжүрүп каары ол-дур».

⁸ Хаан аңаа: «Дүвүревейн бажыңыңче чана бер. Сээң айтырыңыңга хамаарыштыр дужаалдан берип каар мен» – дээн.

⁹ Текоя чурттуг херээжен хаанга: «Дээрги хааным, ол дээш шупту кем-буруу меңээ база мээң төрөл бөлүүмге онаашкай аан, а хаан болгаш ооң дүжүлгези буруу чок болур» – дээн.

¹⁰ Хаан херээженге: «Бир эвес сеңээ удур чүве чугаалаар кижиди бар болза, ону меңээ эккелзин. Ооң соонда ол сеңээ дегбес апаар».

¹¹ Херээжен: «Өжөөн негекчилери мээң оглумну өлүрбезин дээш, Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап көрүңерем, хааным» – дээн.

Хаан аңаа: «Дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: сээң оглуңуң бажындан чаңгыс дүк безин кээп дүшпес» – деп харыылаан.

¹² «Дээрги хаанымга чаңгыс сөс чугаалаарын чалчаңар меңээ чөпшээрер көрүңер» – деп, херээжен дилээн.

Хаан: «Чугаала че» – дээн.

¹³ Херээжен: «Чүге силер Бурганның чонунга удур ындыг бодалдыг силер? Ынчаар чугаалап тура, хаан бодун буруудадып турар эвес деп бе? Чүге дээрге хаан үндүр ойлаттырыпканы кижини эгидип албаан-на болгай. ¹⁴ Бис шупту өлүп каар бис. Черже төпкеш, дедир чыып алыры болдунмас сугга дөмей-дир бис. Ынчалза-даа Бурган бистиң амытынывысты үспейн, кагдырган кижиден безин Боду ойталавазын күзеп турар-дыр. ¹⁵ Мен хаанымга бо сөстөрни чугаалаар дээш келдим, чүге дээрге мен чондан корга бердим. Силерниң чалчаңар мен: „Хаан-биле чугаалажып көрейн адырам, канчап билир, мээң дилээмни ол күүседиптер чадаvas. ¹⁶ Хаан мени дыңнааш, оглум биле мени Дээрги-Чаяакчының берген черинге артпас кылдыр

узуткаар дээн улустан адырып, камгалап каар чадаvas боор“ деп бодадым. ¹⁷ Ынчангаш силерниң чалчаңар чугаалап турары бо-дур: дээрги хаанымның сөзү меңээ оожургалды эккээр болзун, чүге дээрге мээң дээрги хааным, Бурганның төлээзи дег, эки-бакты ылгап билир болгай. Дээрги-Чаяакчы кезээде силерниң-биле кадды болзун!»

¹⁸ Хаан херээженге: «Мен сенден бир чүве айтырарымга, кажырбайн харыылаар сен» – дээн.

Херээжен: «Мээң дээрги хааным, айтырыңар, ажырбас» – деп харыылаан.

¹⁹ Хаан: «Бо бүгү чүүл Иоавтың киржилгези-биле болуп турар эвес бе?» – деп айтырган.

Херээжен мынча деп харыылаан: «Узун назылыг болуңар, мээң дээрги хааным, силерниң чугааңардан кижиди оң-даа, солагай-даа талазынче ойлап шыдаvas-тыр. Ийе, силерниң чалчаңар Иоав чүнү чугаалаарын айтып бергеш, мени бээр чорудупту. ²⁰ Силерниң чалчаңар Иоав амгы байдалды өскерттир сорулгалыг ону кылган. Чер кырында чүү болуп турарын шуптузун билириниң талазы-биле мээң дээргим, Бурганның төлээзи дег, угаанныг болгай».

²¹ Ынчан хаан Иоавка: «Ындыг-дыр, сээң күзөөниң ёзугаар кылыр мен. Барып, оолду – Авессаломну бээр эккел че» – деп чугаалаан.

²² Иоав черге чедир мөгейгеш, хаанны алгап-йөрээгеш, мынча дээн: «Дээрги хааным, бөгүн мен силерниң менче ээ көрүнгениңерге бүзүредим, чүге дээрге мээң дээрги хааным бодунуң чалчазының дилээн хандырган-дыр». ²³ Иоав Гессурже чоруткаш, Авессаломну Иерусалимче эккелген. ²⁴ А хаан: «Ол бажыңынче чоруй барзын, меңээ ол ужурашпазын» – дээн. Авессалом бажыңынче чоруй барган, хаанга ужурашпаан.

Авессаломнуң адазы-биле эптешкени

²⁵ Бүгү Израильде Авессаломга чедер чараш эр кижиди чок турган. Оон артык чаражын мактаткан эр кижиди-даа турбаан чүве-дир. Тейинден таваңгайынга чедир ооң четпес чүвези черле чок турган. ²⁶ Бажын чылдың-на таартып ап турган, чүге дээрге бажының дүгүнүң сырыйындан ол аартай бээр турган. Бажының дүгүн кыргыдыпкаш, деңзилээрге, ооң аары хаанның деңзилээр хемчээли-биле 200 °шекел чеде бээр турган. ²⁷ Авессаломдан үш оол, чаңгыс кыс төрүттүнген. Уруунуң адын Фамар дээр. Ол кончуг чараш херээжен турган чүве-дир.

²⁸ Авессалом Иерусалимге ийи чыл чурттааш, хаанга ужурашпаан. ²⁹ Авессалом Иоавты хаанче чорудар дээш, улус сүрдүрүпкен, ынчалза-даа Иоав аңаа кээринден ойталаан. Авессалом катап улус чорудуптарга, база катап ойталап каапкан.

³⁰ Ынчан Авессалом бодунуң чалчаларынга: «Мээң шөлүмнүң чанында Иоавтың шөлүн көрүп тур

силер бе? Ында ооң арбайы өзүп турар. Ону барып өрттедиптиңер» – дээн. Авессаломнуң чалчалары ол шөлдү барып өрттедипкен.

³¹ Иоав тургаш, Авессаломнуң бажыңыга чедип келгеш: «Сээң чалчаларың чүге мээң шөлүмнү өрттедипти?» – деп айтырган.

³² Авессалом Иоавка: «Сен хаанга баргаш, мынча деп айтырзын дээш сени сүрдүрүп турдум: „Мен Гессурдан чүге чедип келген кижини мен? Мен аңаа артып калган болзумза, эки турган-дыр. Мен хаанның арнын көрүксеп тур мен. Бир эвес мен буруулуг кижини болзумза, мени өлүрүп калыңар“» – деп чугаалаан. ³³ Иоав хаанга Авессаломнуң сөстөрүн дамчыткан. Хаан Авессаломну кыйгыртыпкан. Ол хаанга чедип келгеш, черге чедир мөгөйгөн. Хаан Авессаломну ошкап каан.

Авессаломнуң сүлчээзи

15 Элээн үе эрткенде, Авессалом аъттарлыг, чуузальг болгаш үдеп чоруур бежен камгалал шериглиг апарган. ² Ол эртенниң-не тургаш, хоорайже кирер хаалга аксында орук кыдыыңга туруп аар турган. Кандыг-бир кижини бодунуң чаргызын хаанга дыңнадыр дээш кел чыдырда, Авессалом ону кыйгырып алгаш: «Кайы хоорайдан сен?» – деп айтырар турган. Келген кижини: «Силерниң чалчаңар Израильдин ыңдыг-бир аймаандан» – деп харыылаар. ³ Ынчан Авессалом: «Сээң чаргың шынныг болгаш чөптүг-дүр, ынчалза-даа хаанның улузунуң сени дыңнаар чайы чок-тур» – дээр. ⁴ Ол мынча деп уламчылаар: «О, бир эвес мени бо чурттуң баштыңчызы кылып каан болза! Ынчан хомудалдыг, чаргылыг кижини бүрүзү меңээ кээрге, мен шыны-биле шиидип турбас мен бе». ⁵ Кым-бир кижини аңаа сөгүрүүр дээш чедип кээрге, Авессалом холдарын чада туткаш, ону куспактап, ошкап каар турган. ⁶ Чаргызын шиитпирлезин дээш хаанга кээп турган бүгү израильчилерге хамаарыштыр Авессалом ынчаар алдынып турган. Ынчалдыр ол бүгү израильчилерниң чүрөөн тудуп эгелээн.

⁷ Дөрт чыл эрткенде, Авессалом хаанга: «Дээрги-Чаяакчыга берген даңгыраамны күүседире-биле Хевронче баргаш кээрин меңээ чөпшээрер көрүңер. ⁸ Силерниң чалчаңар мен арамей чоннуң Гессурга чурттап тургаш: „Бир эвес Дээрги-Чаяакчы мени Иерусалимче эгидиптер болза, Аңаа өргүл кылыр мен“ деп даңгырак берген мен болгай» – дээн. ⁹ Хаан: «Амыр-тайбың чорувут» – деп чөпшээрээр, Авессалом Хевронче дораан чорупкан.

¹⁰ Авессалом Израильдин бүгү аймактарынче бодунуң улузун бүдүү чорудуп тура: «Кажан силер мыйыс эдиски үнү дыңнап кааш-ла: „Авессалом Хевронга хаан апарган!“ деп чарлаар силер» – дээн.

¹¹ (Авессалом-биле кады Иерусалимден 200 кижини чорупкан. Чалаарга, олар чүнү-даа билбейн, ак сеткил-биле чорупкан чүве-дир.) ¹² Авессалом

өргүлдөр кылып тургаш, Давидтиң Гило чурттуг сүмелекчизи Ахитофелди ооң хоорайындан үндүр бодунче кыйгыртып алган. Сүлчээ ынчалдыр улам күштөлип, Авессаломнуң талалакчылары улам-на көвүдөп орган.

Давидтиң Иерусалимден дезипкени

¹³ Давидке бир медээчи чедип келгеш: «Израильчилер Авессаломнуң талазынче чайгылып турлар» – дээн. ¹⁴ Давид Иерусалимге кады турган бүгү дүжүметтеринге: «Туруңар, дезип чоруптаалыңар! Оон башка Авессаломдан камгаланыр кандыг-даа аргавыс чок-тур. Далажыңар, маңаа турувуста, бисти тудуп алгаш, ат кылып, хоорайның чурттакчыларын өлүрүп каапса канчаар» – дээн. ¹⁵ Давидтиң улузу: «Дээрги хаанывыс чүү деп шиитпирлээр, чалчаларыңар бис ону күүседиринге белең бис» – дээн.

¹⁶ Хаан бүгү өг-бүлезин эдерткеш, шимчеп үнүпкен. Чүгле он кул-кадайын бодунуң ордузун ээлеп карактаары-биле каапкан. ¹⁷ Бүгү чадаг улузунга үдеттирген хаан элээн черни эрткеш, хоорайның кыдыкы бажыңының чанынга доктаап турупкан. ¹⁸ Хаанның бүгү дүжүметтери база керет, пелет уктуг камгалакчылары ооң чанынга чоруп орган. А Гефтен келген 600 шериг шуптузу ооң мурнунга чоруп орган.

¹⁹ Хаан Гефтен келген Иттайга: «Сен чүге бистиң-биле кады чорууруң ол? Дедир чорупкаш, демги хаан-биле артып кал, чүге дээрге сен төрөөн чериңден үндүр ойлаттырган даштыкы кижини ышкажыл сен. ²⁰ Сен дүүн чаа-ла келдиң. А бөгүн сени мен бистиң-биле кады чор деп албадаар мен бе? Мен бодум баш углаан черже баар мен. Бодунуң чаңгыс чер чурттугларыңны алгаш, дедир чорувут. Дээрги-Чаяакчы сеңээ энерелдиг болгаш шынчы болзун» – дээн.

²¹ Иттай хаанга мынча деп харыылаан: «Дириг Дээрги-Чаяакчының-даа, мээң дээрги хаанымның-даа ады-биле даңгыраглап тур мен: мээң хааным каяа-даа чорда, чалчаңар мен өлүр-даа болзумза, база кады чоруур мен».

²² Давид Иттайга: «Ындыг-дыр, чоруулу че» – дээн. Гефчи Иттай бодунуң бүгү улузу-биле, бүгү ажы-төлү-биле кады чорупкан. ²³ Черниң бүгү чурттакчылары ыткыр ыглап турган. Бүгү шериг хаан-биле Кедрон хемни эрткеш, ээн кургаг ховуже углаан орукче үнүп келген.

Бүзүрелдиг дузалакчыларын Давидтиң Иерусалимче чорудупканы

²⁴ Садок болгаш ооң-биле турган бүгү левиттер Бурганның ыдыктыг аптаразын көдүржүп эккелгеш, салып каарга, Авиафар бараалгакчы бүгү шериг хоорайдан төндүр үнгүже, өргүл салып турган.

²⁵ Хаан Садокка: «Бурганның аптаразын хоорайже

дедир аппарат. Бир эвес Дээрги-Чаяакчы менче ээ көрнүр болза, Ол мени катап эгидиптер. Ынчан мен ыдыктыг аптараны база ооң турар черин көөр мен. ²⁶ А бир эвес Ол: „Сен Мээң сеткилимге таарышпаан сен“ дээр болза, ам канчаар, мени канчаарын Ол Боду билгей аан» – дээн. ²⁷ Оон хаан Садок бараалгакчыга мынча деп чугаалаан: «Көр даан, оглуң Ахимаасты база Авиафарның оглу Ионафанны эдерттип алгаш, хоорайже амыр-тайбың чорувут. Оолдарыңарны ийилдирзин эдерткилеп ал. ²⁸ Мен силерден медээни ээн кургаг ховуда хемниң кежиг аксынга манаар мен, көрдүңөр бе». ²⁹ Садок биле Авиафар Бурганның аптаразын Иерусалимче эккелгеш, аңаа артып калганнар.

³⁰ Давид Елеон даанче үнүп бар чорааш, ыглап чораан. Ол качыгдалдан бажын шып алган болгаш кызыл-даван чораан. Ооң кады чораан улузу шуптузу база баштарын шыпкылап алган, ыглажып кылаштап чораан. ³¹ Кажан Давидке: «Ахитофел Авессалом-биле сүлчээлешкен улус аразында-дыр» – деп дыңнадыптарга, ол: «Дээрги-Чаяакчы! Ахитофелдиң сүмезин будалдырып көрөм!» – деп чалынган.

³² Давид даг кырында Бурганга мөгейишшин кылыр черге үнүп кээрге, аңаа уткуштур архи уктуг Хусий деп кижичоруп орган. Ол бодунуң хевин качыгдалдан ора сопкан, бажында довурак-доозун чажып алган болган. ³³ Давид аңаа мынча дээн: «Бир эвес сен мээң-биле чоруур болзуңза, меңээ аартык апаар сен. ³⁴ А бир эвес сен дедир хоорайже баргаш, Авессаломга: „Силерниң чалчаңар болуйн, хаан. Мооң мурнунда силерниң ачаңарның чалчазы чордум, а ам силерниң чалчаңар болуйн“ дээр болзуңза, Ахитофелдиң сүмезин будап каапкаш, меңээ дузалап болур сен.

³⁵ Ында сээң-биле кады Бурганның бараалгакчылары Садок биле Авиафар база бар. Хаанның ордузунга чүнү дыңнаар-дыр сен, шуптузун оларга дамчыдып берип турар сен.

³⁶ Ында Садоктуң оглу Ахимаас база Авиафарның оглу Ионафан бар. Оларны дамчыштыр дыңнаан бүгү медээлериңни менче дамчыдып турар сен».

³⁷ Авессалом Иерусалимче кирип келгенде, Давидтиң өңнүү Хусий база хоорайже ээп келген чүве-дир.

Давид болгаш Сива

16 Давид даг бажындан элээн чавызап бадып келгенде, аңаа Мемфивосфейниң чалчазы Сива уткужуп келген. Ол ийи элчигенде 200 хлеб, чүс шарыг үзүм, чүс шарыг фи́га база хөм савада арага чүдүрүп алган чораан. ² Хаан: «Ону канчаарың ол?» – деп айтырган.

Сива тургаш: «Элчигеннерни хаанның өг-бүлезинге чорук кылып мунзун дээш, хлеб болгаш чимистерни чалчалары чизин дээш, а араганы ээн

кургаг ховуда шылап турупкан улус ишсин дээш аппарат чыдыр мен» – деп харыылаан.

³ Хаан: «А сээң дээрги хааныңның оглу кайыл?» – дээн.

Сива хаанга: «Ол Иерусалимде артып калды. „Ам-на израильчилер мээң кырган-ачамның чагыргазын меңээ эгидип бээр боор“ деп ол бүзүрөп турар кижичи» – деп чугаалаан.

⁴ Ынчан хаан Сивага мынча дээн: «Дыңна. Мемфивосфейге хамааржыр чүү-ле бар-дыр, ол бүгү ам сээңи болзун».

Сива черге чедир мөгейгеш: «Дээрги хааным, силерниң менче ээ көрүнгениңер моон соңгаар база уламчылаар болзун!» – деп четтиргенин илереткен.

Давид болгаш Шимей

⁵ Давид хаан Бахуримге чедип келгенде, оон Саулдуң төрөл бөлүүнге хамааржыр бир кижичи үнүп келген. Ооң ады Гераның оглу Шимей. Ол Давидти бак сөглөп чоруп орган. ⁶ Давидти ооң шериглери долгандыр камгалап чорда-ла, ону база ооң дүжүметтерин Шимей даш-биле соккулап турган.

⁷ Ол Давидти: «Моон ырап чор! Моон ыра, дүржөк, ханга борашкан чүве!» – деп сөглөп турган.

⁸ Дээрги-Чаяакчы дүжүлгезин ээлээниң Саулдуң өг-бүлезиниң төккөн ханы дээш сени шиидип турары бо-дур. Ынчангаш эрге-чагырганы сээң оглуң Авессаломнуң холунга хүлээдипкени ол-дур. Ханга борашкан-дыр сен, ат болур сен!»

⁹ Саруйяның оглу Авесса хаандан: «Бо кончуг өлгөн ыттың мээң дээрги хаанымны чүге бак сөглөп турары ол? – деп айтырган. – Мен баргаш, ооң бажын одура шааптайн, чөпшээреп көрүңөр» – деп дилээн.

¹⁰ Хаан: «Ол мээң-даа, силерниң-даа херээңер эвес-тир, Саруйяның оолдары. Бир эвес Дээрги-Чаяакчы „Барып, Давидти бак сөгле“ дээн болза, аңаа удур „Чүге сөглөттинип тур сен?“ деп шыдаар кижичи бар эвес» – дээн. ¹¹ Авессага болгаш бодунуң чалчаларыңга Давид мынча дээн: «Бодунуң-на төрүп каан оглум мээң амы-тынымга чедиксеп турар-дыр. Ындыг болганда, бо вениаминчиниң дугайында чүнү чугаалаар боор. Чоор силер ону! Дээрги-Чаяакчы дужааган болганда, сөглөттинип турар ыйнаан. ¹² Канчап билир, Дээрги-Чаяакчы мээң човалаңымны көрүп кааш, бөгүн ол кижиниң каргыжының орнунга меңээ ачы-буян бээр чадавас». ¹³ Давид бодунуң улузу-биле оруун уламчылап чорупкан, а Шимей оларга чергелештир дагның эдээ-биле кылаштааш, Давидти бак сөглөвишаан, даш-биле соккулап, олче довурак чажып чораан.

¹⁴ Хаан болгаш ооң улузу шаг-шинээ төнүп, хемниң кежиг аксынга чедип келгеш, аңаа дыштаныры-биле доктаап алган.

Авессалом Иерусалимде

¹⁵ Ол үеде Авессалом болгаш бүгү израильчилер Иерусалимче кирип келген, оларның аразында Ахитофел база чораан. ¹⁶ Давидтиң өңнүү архи уктуг Хусий Авессаломга чедип келгеш: «Хаан делгерезин! Хаан делгерезин!» – дээн .

¹⁷ Авессалом Хусийден: «Кончуг өңнүүңге бердингениң ол бе кай? Чүге ооң-биле кады чорбадың?» – деп айтырган.

¹⁸ Хусий Авессаломга мынча деп харыылаан: «Чок, мен Дээрги-Чаяакчының болгаш бүгү израиль чоннуң шилип алган кижизиниң талазында мен. Мен силер-биле артар мен. ¹⁹ Оон аңгыда мен кымга бараан боор мен? Ачаңарның оглунга эвес бе? Силерниң ачаңарга канчаар бараан бооп чораан мен, ынчалдыр силерге бараан боор мен».

²⁰ Оон Авессалом Ахитофелден: «Биске сүмеден кадып көр. Ам чүнү канчалзывысса экил?» – деп айтырган.

²¹ Ахитофел мынча деп сүмелээн: «Ачаңарның ордуну ээлеп карактаары-биле арттырып каан кул-кадайлары-биле холбажып удуңар . Ынчан бүгү Израиль силерни ачаңарның мурнунга бужар кижип апарган деп билип каар. Ынчангаш силерниң талаңарда турар хамык чоннуң холу дыңзый бээр».

²² Авессаломга ордунуң серизиниң кырынга майгын тип бергенер. Ол бүгү израиль чон көрүп турда, ачазының кул-кадайлары-биле удуур дээш майгынче кирген .

²³ Ол үеде Ахитофелдин берип турган сүмелерин Бурганның Бодунуң сөглээн сөзүңге дең деп санап турган. Давид-даа, Авессалом-даа ооң сүмезин ынчалдыр үнелеп дыңнаар турган.

Хусийниң Авессаломну будулдурганы

17 Ахитофел Авессаломга мынча дээн: «12 000 шеригден шилип аарын меңээ чөпшээрер көрүңер. Бо дүне мен Давидти сүрүп чоруптайн. ² Амдыызында ол могап-турупкан болгаш кошкак турда, ону мен коргудуптарымга, ооң бүгү улузу тарады маңнажы бээр болдур ийин. Мен чүгле хаанны өлүрүп кааш, ³ бүгү чонну силерже ээлдириптер мен. Олар ону эдергени дег, силерже база эглип кээр. Силер ол чаңгыс кижиниң өлүмүн күзеп туруңарда, өске улус бүрүн артсын». ⁴ Ол сөстөр Авессаломга болгаш Израильдин бүгү баштыңнарынга дыка таарышкан.

⁵ Ынчалза-даа Авессалом: «Архи уктуг Хусийни кыйгырыптыңар, ол чүү дээр эвес, дыңнап көрээлиңер» – дээн. ⁶ Хусий чедип кээрге, Авессалом: «Ахитофел ындыг сүме катты. Ооң чугаазын ёзугаар кылыр бис бе? Бир эвес хоржок деп бодаар болзуңза, сүмең кадып көрөм» – деп оон айтырган.

⁷ Хусий Авессаломга: «Ахитофел бо удаада багай сүме берген-дир. ⁸ Силер ачаңарны болгаш ооң улузун билер болгай силер. Олар күштүг дайынчылар болгай. Ам олар, ховуда оолдарын хунааткан кыс адыг дег , ажынып-хорадап турарлар. Ачаңар дээрге дуржулгалыг дайынчы болгай, ол шериглер-биле кады аңаа хонуп-даа чытпас-тыр ийин. ⁹ Ам ол куйда азы кандыг-бир черде чашты берген чыдар. Кажан силерниң шериглериңерниң чамдыызы бир дугаар тулчуушкунда өлүр болза, ону дыңнаан улус: „Авессаломну эдерип чорутканнар чылча шаптырган-дыр“ дижир болгай. ¹⁰ Ынчан арзылаң дег чүректиг эң-не эрес-дидим дайынчы безин корга бээр, чүге дээрге силерниң ачаңар күчүлүг дайынчы, а ооң шериглери эрес-дидим улус дээрзин бүгү Израиль билер болгай.

¹¹ Ынчангаш мен силерге мону сүмелээр-дир мен: бүгү израиль черден – Дандан Беэр-Шевага чедир – далайның элезини дег, хөй санныг аг-шериг силерге чыгып келзин. Оларны силер бодуңар тулчуушкунче баштап кириңер. ¹² Ынчан бис Давид каяа-даа чаштып чыдырда, аңаа удур үнүп, шалыңның черге дүжери дег бүзээлээш, халдаар бис. Ол боду-даа, ооң шериглериңерниң чаңгызы-даа дириг артпас. ¹³ Бир эвес ол хоорайже кире бээр болза, бүгү Израиль ол хоорайже хендирлер эккээр. Ынчан бис ону үрээш, чаңгыс-даа даш артпас кылдыр хемче киир сөөртүр бис».

¹⁴ Авессалом болгаш бүгү израильчилер: «Архи Хусийниң сүмези Ахитофелдинден эки-дир» – дишкенер. Авессаломга хора чедирер дээш, Ахитофелдин чөптүг сүмезин Дээрги-Чаяакчы ынчалдыр будап каан чүве-дир .

Хусийниң Давидче медээ чорутканы

¹⁵ Бурганның бараалгакчылары Садок биле Авиафарга Хусий мынча дээн: «Ахитофел Авессаломга болгаш Израильдин баштыңнарынга ынчал-мынчал деп сүмелээн, а мен аңаа ынчал-мынчал деп өскээр сүмеледим. ¹⁶ Ынчангаш Давидче дүрген: „Эн кургаг ховуда хемниң кежиг аксынга бо дүне хонма. Канчап-даа тургаш, хемни кеже бер“ – деп дамчыдыңар. Оон башка хаан болгаш ооң хамык улузу узуткаттырар».

¹⁷ Ионафан биле Ахимаас хоорайга көстүрүнден сестир болгаш, Эн-Рогел деп кара суг кыдыыңга турганнар. Бир чалча херээжен чүү болуп турарын дамчыдып чугаалаарга, олар Давидче дыңнадыр ужурлуг турганнар. ¹⁸ Оларны бир оол көрүп кааш, Авессаломга чугаалапкан. Ынчалза-даа олар кончуг дүрген чорупкаш, Бахуримге чедип келгеш, бир кижиниң бажыңының чанында казып каан кудук иштинче кирип, чаштына берген. ¹⁹ Бажыңның ээзи херээжен кудук кырынга шывыг хере чадыпкаш, ооң кырынга тараа чажып каан. Ынчангаш чүү-даа эскертинмес болган .

²⁰ Авессаломнуң улузу ол бажыңга келгеш, херээженден: «Ахимаас биле Ионафан канчалды?» – деп айтырган. Херээжен оларга: «Олар хемни кеже бердилер» – дээн. Демгилери дилеп-дилеп, кымны-даа тыппайн, Иерусалимче дедир чана берген.

²¹ Улус чоруй баарга, Ахимаас биле Ионафан кудуктан үнүп келгеш, Давид хаанга баргаш: «Дүрген тургаш, хемни кежип чоруптуңар. Ахитофел силерге удур ынчал-мынчал деп сүмелээн-дир» – деп чугаалаан. ²² Давид болгаш ооң бүгү улузу Иордан хемни кежип чорупкан. Даң бажынга чедир чаңгыс-даа кижип артпаан, шупту хемни кеже бергеннер.

²³ Ахитофел бодунуң сүмези күүсеттинмээн боорга, элчигенин мунгаш, бодунуң хоорайында бажыңынче чана берген. Ол ажил-херээн аайлап-башкарып кааш, моңнуп өлү берген. Ону адазының чевег-куюнга орнукшудуп каан чүве-дир.

²⁴ Давид Маханаимге чедип келген. А Авессалом болгаш ооң-биле кады бүгү израиль шериг Иордан хемни кежип келген. ²⁵ Авессалом шериг баштыңчызы кылдыр Иоавтың орнунга Амессай деп кижини салып алган. (Амессай дээрге измаилчи Иетер деп кижиниң оглу чүве-дир. Иетер Наастың уруу, Саруйяның дуңмазы Авигеяны кадай кылдыр алган. А Саруйя Иоавтың авазы чүве-дир.) ²⁶ Авессаломга баштаткан израильчилер галаад черге турлагжып алган.

²⁷ Давид Маханаимге чедип келгенде, аммоннарның найысылалы Равва чурттуг Наастың оглу Сови, Лодавар чурттуг Аммиилдин оглу Махир база Галаадтың Роглим чурттуг Верзеллий олар ²⁸ дөжек-кудус, аяк-шынак, дой савалар, кызыл-тас, арбай, далган, чочак-тараа, хооруп каан тараа, ²⁹ ары чигири, ак чем, шээр мал, инек сүдүндөн кылган быштак – эндерик аъш-чемни Давидке болгаш ооң улузунга чизин дээш эккелгеннер. Олар: «Ээн кургаг ховуда улус турупкан, аштаан-суксаан болгай» – дээннер.

Авессаломнуң аштырганы болгаш өлүрткени

18 Давид бодунуң шериглерин хынап көргөш, чүс болгаш муң шериг баштыңчыларын томуйлап каан. ² Давид шериглериниң үштүң бир кезиин Иоавка баштаткаш, база бир ол хирезин Саруйяның оглу, Иоавтың акызы Авессага баштаткаш, үш дугаар ол хирезин Гефтен келген Иттайга баштаткаш дайынче чорудупкан. Хаан шериглеринге: «Мен бодум ыяап-ла силерниң-биле кады чоруур мен» – дээн.

³ Шериглери аңаа: «Силер бистиң-биле барбаңар. Бир эвес бис дезер апарзывысса, дайзын бисче кичээнгей салбас. Бир эвес бистиң чартыывыс-даа өлүп каар болза, бисче кичээнгей салбас. А силер дээрге биске бодаарга, он муң катап үнелиг кижидир силер. Ынчангаш силер хоорайга артып, биске

дузалаарыңга белен болзуңарза, эки боор» – деп чугаалааннар.

⁴ Хаан: «Канчалдыр кылзымза, силерге эки-дир, ынчалдыр кылыр мен» – деп харыылаан. Хаан хоорайның эжииниң аксынга турда, шериглери чүстеп, муңнап чоруп турган. ⁵ Хаан Иоавка, Авессага база Иттайга: «Мени бодааш, Авессаломга хайыралыг бооп көрүңер» – деп чагаан. Хаанның бүгү шериг баштыңчыларыңга Авессаломга хамаарыштыр чагаанын шупту шериглер дыңнаан турган.

⁶ Давидтиң шериглери израильчилерге удур ховуже үнүпкен, тулчуушкун Эфрем арыныңа болган. ⁷ Израильчилер Давидтиң шерииңге бастырып алган. Ол хүн оларның когаралы дыка улуг – 20 000 кижип болган. ⁸ Тулчуушкун ол чурттуң бүгү булуңнарыңга тарай берген. Ол хүн арга-арыгга амы-тынындан чарылган улус хылыштан өлгөннерден хөй болган.

⁹ Авессалом Давидтиң улузунга таваржы берген. Ол элчиген мунуп алган чораан. Элчигени будуктарлыг улуг ыяш адаанче кире халый бээрге, Авессаломнуң бажы ыяштың будуктарыңга ызыртына берген. Ол аңаа астынып каарга, элчигени маңнап чоруй барган чүве-дир. ¹⁰ Ону бир кижип көрүп кааш: «Мен ыяшта астынып калган турган Авессаломну көрдүм» – деп Иоавка чугаалаан.

¹¹ Иоав медээ эккелген кижиге: «Чүүже? Сен ону көрдүң бе? Чүге ону ол-ла черинге өлүрүп кагдадың? Ол дээш мен сеңээ он °шекел мөңгүн болгаш дайынчы курдан бээр ийик мен» – дээн.

¹² Ол кижип Иоавка: «Меңээ муң шекел мөңгүн-даа берзиңзе, мен хаанның оглунче хол көдүрбес ийик мен. Сеңээ, Авессага база Иттайга хаан: „Мени бодааш, Авессаломга хора чедирбеңер“ деп чагып турда, шупту дыңнаан болгай бис. ¹³ Бир эвес мен ону кара сагыш-биле өлүрүп каан болзумза, хаан дөмей-ле билип каар турган. А сен меңээ болушпас турган ийик сен» – дээн.

¹⁴ Иоав: «Сээң-биле үе чидирип турар харыым чогул» – дээн. Ол үш согун ап алгаш, ыяшта астынып калган-даа болза, ам-даа дириг турган Авессаломнуң чүрээнче кадай идипкен. ¹⁵ Иоавтың он чепсек тудукчузу Авессаломну долгандыр турупкаш, өлүрүп каапканнар. ¹⁶ Иоав шериглерин ара доктаадыр дээш трубаны этсиптерге, израильчилерни сүрүп чораан шериглер чедип келген. ¹⁷ Олар Авессаломнуң мөчү-сөөгүн арыг иштинде улуг оңгарже кирип октапкаш, ооң кырыңга дыка хөй даштар хорумнап каан. Ол үеде бүгү израильчилер бажыңнарынче тарап чангылай берген турган. ¹⁸ (Авессалом дириг тургаш-ла, Хааннар шынаазыңга бодунга тураскаал кылып алган чүве-дир. Ол: «Мээң адым мөңгежидер салгалым боор оглум-даа чок-тур» деп бодап чорааш, ол тураскаалды бодунуң ады-биле адап

каан. Бо хүннерге чедир ону «Авессаломга тураскаал» деп адап турар.)

Давидке Авессаломнуң өлгенин дыңнатканы

¹⁹ Садоктуң оглу Ахимаас: «Мен хаанга дүрген баргаш, Дээрги-Чаяакчы ону дайзыннарының холундан камгалап каан дээрзин медээлээн» – дээн.

²⁰ Ынчалза-даа Иоав аңаа: «Бөгүн сен эки медээчи бооп шыдавас сен, чүге дээрге хаанның оглу өлүп калган-дыр. Сен оон өске хүнде медээден чедиргей сен аан» – дээн. ²¹ Иоав бир эфиоп кижиге: «Хаанга баргаш, чүнү көргениңни чугаала» – дээн. Ол кижиге Иоавка мөгөйип кааш, маңнап чорупкан.

²² Ынчалза-даа Садоктуң оглу Ахимаас Иоавтан: «Чүү-даа болур болза, мен база ол кижиниң соондан маңнаптайн» – деп чанньып дилеп туруп берген.

Иоав аңаа: «Ынаар баргаш канчаар сен аан, оглум? Сен эки медээ эккелбес болгай сен» – деп база катап чугаалаан.

²³ Ахимаас: «Дөмей-ле барайн» – дээн.

Иоав: «Бар че» – деп чөпшээрээн.

Ахимаас Төгерик шынаа дамчыштыр оруктап халааш, бирги медээчини мурнай чеде берген.

²⁴ Ол өйдө Давид хоорайның иштики болгаш даштыкы хаалгаларының аразынга олурган, а доскуулчу хаалга кырында суургага турган. Ол көрүптөргө, орукта бир кижиге чааскаан маңнап кел чораан. ²⁵ Доскуулчу хаанны кыйгырыпкаш, ооң дугайын дыңнаткан. Хаан: «Бир эвес ол чаңгыс кижиге болза, медээ эккел чыдар болгай аан» – дээн. Ол кижиге чоокшулап-ла орган. ²⁶ Доскуулчу база бир кижиге халып орарын көрүп каан. Ол адаанга турган хаалгачыга: «Дуу ол база бир кижиге маңнап олур» – деп дыңнаткан. Хаан: «Ол база медээ эккел чыдыр боор» – дээн. ²⁷ Доскуулчу: «Мурнунда халып орар кижиге Садоктуң оглу Ахимаас-даа ышкаш чүве-дир» – дээн. «Ол эки кижиге болгай – деп, хаан чугаалаан. – Ол эки медээ эккел чыдыр боор».

²⁸ Ахимаас чедип келгеш: «Амыр-менди! – дээш, хаанга черге чедир мөгөйгеш, чугаалаан. – Силерниң Бурганыңар Дээрги-Чаяакчыга алдар! Мээң дээрги хаанымче холун көдүрген улусту Ол шиидип каан-дыр».

²⁹ Хаан: «Авессалом канчанганыл, бүдүн-бүрүн бе?» – деп айтырган.

Ахимаас: «Иоав хаанның өске чалчазы биле мени бээр чорудар деп турда, шериглер аразында хөлзээшкин болуп турганын эскердим. Ынчалза-даа Авессалом-биле чүү болганын билбедим» – деп харыылаан.

³⁰ Хаан аңаа: «Ыңай туруп алгаш, мана» – дээн. Ол кыдыынга барып туруп алган.

³¹ Эфиоп кижиге база чедип келген. Ол мынча дээн: «Дээрги хаанымга эки медээ эккелдим! Дээрги-

Чаяакчы бөгүн силерге удур халдап турган дайзыннарыңардан силерни адырып каан-дыр!»

³² Хаан оон: «Авессалом канчанганыл, бүдүн-бүрүн бе?» – деп айтырган.

Медээчи: «Дээрги хаанымга удурланган дайзын бүрүзүңге ол оолга дег салым-хуу онаашкай аан» – деп харыылаан.

³³ Хаан муңгарай берген. Ол хаалга кырында турар өрээлинче кире бергеш, ыглапкан. Кылаштап бар чыда, ол: «О, мээң оглум Авессалом! Мээң оглум Авессалом! Сээң орнуңга мен өлү бээр чүвемни! О, Авессалом, мээң оглум, мээң оглум!» – деп ыглап чораан.

Иоавтың Давидти чемелээни

19 «Хаан Авессалом дээш ыглап-сыктап тур» – деп Иоавка дамчытканнар. ² Ол хүннүң тиилелгези бүгү чоннуң ыы-сыызынче шилчий берген. Чүге дээрге ол хүн бүгү улус хаанының оглу дээш кажыыдап турарын дыңнап каапкан. ³ Шериглер ол хүн, тулчуушкун үезинде дайын шөлүндөн дезипкеш, ады баксыраан шериглер дег, хоорайже чаштынып кирип турган. ⁴ А хаан арнын дуглап алган: «Мээң оглум Авессалом! Авессалом, мээң оглум, мээң оглум!» – деп ыткыр ыглап-сыктап турган.

⁵ Ынчан аңаа Иоав чедип келгеш, мынча дээн: «Сен бөгүн сээң амы-тыныңны, сээң ажы-төлүңнүң, кадайларыңны, кул-кадайларыңны амы-тынын мырыңай чаа-ла камгалап каан улузуңну бак атка кирип тур сен. ⁶ Сен бодуңну көөр хөңнү чок улуска ынак, а сеңээ ынак улусту көөр хөңнүң чок кижиге-дир сен. Сен бөгүн сээң шериг баштыңчыларың болгаш дүжүметтериң сеңээ кымнар-даа эвес-тир дээрзин кончуг эки бадыткадың. Бөгүн бис шупту өлүп калгаш, Авессалом дириг арткан болза, сен аажок өөрүүр турган-дыр сен деп билип тур мен. ⁷ Бээр үнүп келгеш, улузуңну деткип, чугаалажып көр. Дээрги-Чаяакчының ады-биле ааш кыннып тур мен, бир эвес сен үнүп келбес болзуңза, бо дүне сээң-биле чаңгыс-даа кижиге артпас деп бил. Ол дээрге аныяңдан тура, амдыгаа дээр көрүп келген човалаңыңдан-даа артык коргунчуг чүве-дир».

⁸ Хаан туруп келгеш, хоорайның хаалгазының чанынга кээп олуруп алган. Бүгү шериглерге «Хаан хаалга чанында олур» деп дыңнадыптарга, олар аңаа чедип келген. А израильчилер шупту бажыңнарынче дезе берген чүве-дир.

Давидтиң Иерусалимче ээп келгени

⁹ Израильдин бүгү аймактарында чон маргыжып турган. Олар мынча дижип турганнар: «Хаан бисти дайзыннарның холундан адырып кагды, бисти филистимнерниң холундан адырып кагды. Ам боду Авессаломнуң хайында бо чурттан дезе берген-

дир. ¹⁰ Бистиң хаанывыс болзун дээш шилип алганывыс Авессалом дайынга өлген-дир. Давид хаанны дедир эгидип аар дээш, чүге чүнү-даа кылбайн турар силер?»

¹¹ Давид хаан Бурганның бараалгакчылары Садок биле Авиафарже мынча деп сөглөдипкен: «Иудеяның баштыңнарынга мынча деп дамчыдыңар: „Хаанны ордузунче дедир эгидип аар дээн херекке чүге силер сөөлүндө киржир ужурлуг улус силер? Ооң дугайында бүгү Израильдиң чугаалап турары хаанга дыңналып келди ышкажыл. ¹² Силер дээрге мээң хан төрөлдөрим болгай силер. Хаанны эгидип алыр херекке чүге силер сөөлүндө киржир ужурлуг улус силер?»

¹³ Амессайга база: „Мээң хан төрөлим эвес сен бе? Сен бөгүндөн эгелээш, кажан кезээде Иоавтың орнунга мээң шериим баштыңчызы болур сен . Мегелептер болзумза, Дээрги-Чаяакчы мени канчаар-даа кезеткей аан “ деп чугаалаңар».

¹⁴ Давид бүгү иудейлерниң сеткил-сагыжын бодунче чаңгыс кижиге дег ээлдирип алган. Олар хаанче: «Бодуңар хамык улузуңар-биле эглип келиңер» – деп сөглөдипкен. ¹⁵ Хаан ээп келгеш, Иордан хемге чедип келген. Иудейлер хаанны уткуп алгаш, хемни кежирип аар дээш Галгалга чыгып келген. ¹⁶ Бахурим чурттуг вениаминчи Гераның оглу Шимей иудейлер-биле кады Давид хаанны уткуп аар дээш чедип келген. ¹⁷ Ооң-биле кады муң вениаминчи база Саулдуң өг-бүлезиниң чалчазы Сива он беш оглу болгаш чээрби чалчазы-биле кады чедип келген. Олар далаш-биле хаанның чедип келгениниң мурнунда Иорданче чорупкан. ¹⁸ Олар хаанның өг-бүлезин кежирер дээш, аңаа таарымчалыг болзун дээш, хемниң ындынче кежип келген.

Гераның оглу Шимей, хаан Иордан хемни кежип кээри билек, ооң мурнунга кээп мөгөйгеш, ¹⁹ аңаа чугаалаан: «Дээрги хааным, силер Иерусалимден чоруп туруңарда, мээң кылган чүүлүмнү үүлгедиг деп санавайн көрүңер. Ону сеткилицерге шыгжавайн көрүңер. ²⁰ Чалчаңар мен бачыт үүлгеткенимни билир мен, ынчалза-даа дээрги хаанымны уткуур дээш, бөгүн мен Иосифтың салгалының аразындан бир дугаарында чедип келдим».

²¹ Саруйяның оглу Авесса: «Дээрги-Чаяакчының чаап шилип кааны хаанны бак сөглээни дээш , Шимей өлүр ужурлуг кижиге эвес чүве бе?» – деп айтырган .

²² Давид мынча дээн: «Ол мээң-даа, силерниң-даа херээңер эвес-тир, Саруйяның оолдары . Бөгүн силер чүге мээң удурланыкчыларым апардыңар? Бөгүн Израильге чаңгыс-даа кижини өлүрүп болур деп бе? Бөгүн мен Израильдиң хааны мен деп билбейн турар кижиге эвес мен?» ²³ Хаан Шимейге: «Сен өлбөс сен» – дээш, аңаа даңгыраан берген .

²⁴ Саулдуң оглу Мемфивосфей база хаанга уткуштур үнүп келген. Хаан чорупкаш,

менди-чаагай ээп келгичеге дээр, ол качыгдалдан будун чугбаан, салын чүлүвээн база хевин-даа чугбаан чүве-дир. ²⁵ Кажан Иерусалимниң чурттакчылары хаанны уткуур дээш чедип кээрге, хаан оон: «Мемфивосфей, сен чүге мээң-биле кады чорбадың?» – деп айтырган.

²⁶ Ол мынчаар харыылаан: «Дээрги хааным! Чалчаңар мен аскак болгаш, „Элчигеним мунуп алгаш, хаан-биле кады чоруптар мен“ деп чугаалап турдум. Ынчалза-даа мээң чалчам мени мегелеп каан. ²⁷ Ол мени, силерниң чалчаңарны, хаанымның мурнунга нүгүлдөп каан-дыр . Ындыг-даа болза, мээң дээрги хааным Бурганның төлээзи дег болгай . Мени канчаарыңарны бодуңар билиңер. ²⁸ Мээң төрөл бөлүүм өлүмден өске мээң дээрги хаанымдан чүнү-даа чаалап албаан-даа болза, силер чалчаңар меңээ хаан-биле кады чемненер чоок улустуң аразынга олутту берген болгай силер . Мен хаанымга моон ыңай чарбыттынар эргем чок».

²⁹ Хаан аңаа: «Улаштыр чугаалаан херээң чок. Мен сеңээ Сива-биле кады шөлдерни үлежип аарын дужаап тур мен» – дээн.

³⁰ Мемфивосфей хаанга: «Дээрги хаанымның менди-чаагай ээп чанып келгени дээш, Сива шөлдерниң дөгөрезин-даа болза ап алгай аан» – деп харыылаан.

³¹ Хаанны Иордан хемни кежиришкеш, оон ыңай үдеп каар дээш, Галаад чурттуг Верзеллий база Роглимден чедип келген. ³² Верзеллий кырып назылаан, сезен харлыг турган. Ол дыка бай болгаш, хаан Манахаимге турда, ону бүгү талазы-биле хандырып турган чүве-дир . ³³ Хаан Верзеллийге: «Мээң-биле кады чорувут, Иерусалимге чуртта, сени мен хандыраар мен» – дээн.

³⁴ Верзеллий мынча деп харыылаан: «Хаан-биле кады Иерусалимче чорааш канчаар мен. Мен ам кайы хире үр чурттаар деп мен? ³⁵ Ам сезен харлыг-дыр мен. Эки чүүлдү багайындан ылгап шыдаар мен бе? Ижип-чип оорар чемимниң амданын ылгап билир мен бе? Эр, кыс ыраажыларның үнүн дыңнап шыдаар мен бе? Дээрги хаанымга аартык болган ажыым чүү боор? ³⁶ Силерниң чалчаңар мен хааны-биле кады чүгле Иордан хемни кежер мен, ырадыр барбас мен. Хаанның мени ынчаар шаңнаан херээ чүү боор? ³⁷ Чалчаңарга дедир хоорайынче чоруткаш, ында ада-иезиниң хөөржүдүлге чериниң чанынга өлүрүн чөпшээреп көрүңер. А бо дээрге силерниң чалчаңар Кимгам-дыр . Ол мээң дээрги хааным-биле кады чорупкай аан. Ооң-биле чүнү канчаарын бодуңар билиңер».

³⁸ Хаан: «Кимгам мээң-биле кады чоруптарга, сен аңаа чүнү күзээр сен, ону кылыр мен. А сээң кандыг күзелиң бар болдур, шуптузун күүседип бээр мен» – деп чугаалаан.

³⁹ Бүгү шериг Иордан хемни кеже бээрге, хаан база кежип келген. Хаан Верзеллийни ошкап кааш,

ону алгап-йөрээп каан. Ооң соонда Верзеллий чана берген.

Израильчилер болгаш иудейлер аразында маргыштың эгелээни

⁴⁰ Хаан Галгалче чорупкан. Ооң-биле кады Кимгам база чорупкан. Иудейяның бүгү шериглери база Израильдин шериглериниң чартыы ооң-биле кады чорупкан. ⁴¹ Удаваанда израильчилер хаанга чедип келгеш: «Чүге төрелдеривис болур иудейлер хаанны оорлапкаш, силерни, өг-бүлеңерни база бүгү улузуңарны хемни кежирип кагдылар?» – деп айтырганнар.

⁴² Бүгү иудейлер израильчилерге: «Хаан бистиң чоок төреливис боорга, ынчалдывис. Ол дээш чүге хорадаар силер? Бис хаанның чемин чип, оон белек-селек ап алган улус бис бе?» – деп харыылаан.

⁴³ Израильчилер иудейлерге мынча дээн: «Хаанда бистиң он аймаавыс бар. Силерге көөрдө, Давидке хамаарыштыр бистиң эргевис улуг болдур ийин. Бисти чүге куду көөр силер? Хаанны дедир эгидериниң дугайында чугааны баштай бис эгелээн улус эвес бис бе?»

Ынчалза-даа иудейлерниң сөзү израильчилерге бодаарга, оон-даа кадыг, туруштуг болган.

Давидке удур Савейниң тура халааны болгаш Амессайның өлүрткени

20 Ол черге бир дүржок кижиги турган чүве-дир. Ол дээрге вениаминчи Бихриниң оглу Савей турган. Ол труба этсипкеш, мынча дээн: «Давид-биле бир баг болбаан бис! Иессейниң оглу-биле бир аай чүвүс барыл? Ынчангаш шупту аалдарыңарже эеп чангылаңар, израильчилер!» ² Бүгү израильчилер Давидти каапкаш, Бихриниң оглу Савейни эдерип чорупкан. А иудейлер бодунуң хаанынга шынчы болуп артып калгаш, ону эдерип, Иордандан Иерусалимче чорупкан.

³ Давид Иерусалимге чедип келгеш, ордузун карактаары-биле арттырып каан турган он кул-кадайын таңныылдыг бажыңга чурттадып каан. Азырап турза-даа, олар-биле удувайн турган. Олар назынының төнчүзүнге чедир, дулгуяктар дег, ол бажыңга чурттап келген.

⁴ Давид Амессайга: «Үш хүн дургузунда бүгү иудейлерни меңээ чыып эккеп бер. Бодуң база чедип кээр сен» – дээн. ⁵ Амессай иудейлерни чыып эккээр дээш чорупкаш, адаан хуусаазын эрттирипкен. ⁶ Ынчангаш Давид Авессага мынча дээн: «Бихриниң оглу Савей биске Авессаломдан-даа артык хора чедирер эвеспе. Иоавтың шериглерин эдертип алгаш, ону сүрүп чорувут. Оон башка ол быжыглалдыг хоорайларны тып алгаш, аңаа чашты берзе канчаар». ⁷ Иоавтың шериглери,

керет, пелет уктуг шериглер база бүгү күчүлүг дайынчылар Иерусалимден үнгеш, Бихриниң оглу Савейни сүрүп чорупканнар.

⁸ Гаваонда улуг даш чоогунга чорда, оларга Амессай уткужуп келген. Иоав шериг хептиг чораан, курунда хынныг хылыш астып алган. Ол мурнунче үнүп кээрге, хылыжы хынындан уштунуп келген чүве-дир. ⁹ Иоав Амессай-биле: «Амыр-ла бе, дуңмам?» – деп мендилешкеш, ону ошкап каар дээн кижиги бооп, оң холу-биле ооң салындан сегирип алган. ¹⁰ Амессай Иоавтың өске холунда тудуп алганы хылыжын херекке албаан. Иоав хылыжын ооң иштинче киир шанчыптарга, шөйүндүлери черже төктү берген. Амессай өлүп калган, ону база катап шанчары негеттинмээн. А Иоав биле акызы Авесса Бихриниң оглу Савейни сүрерин уламчылаан.

¹¹ Иоавтың улузунуң бирээзи Амессайның мөчүзүнүң чанынга тургаш: «Иоавка бердинген болгаш Давид хаанны деткиир улус Иоавты эдерзин!» – деп алгырып турган. ¹² Демгиги кижиги көөрге, Амессай орук ортузунда хан-чин апарган чыдарга, эрткен шериглер аңаа доктаар, ону көөр болган. Хамык улус аңаа доктаар, ону көөр боорга, ол кижиги Амессайны орук кыдыында ховуже сөөрткеш, ону хептер-биле шып каан.

¹³ Амессайның мөчүзүн оруктан чайладып каан соонда, бүгү шериг Иоавты эдерип, Бихриниң оглу Савейни сүрүп чорупкан.

¹⁴ А Савей Израильдин аймактарын шуптузун Авел-Бет-Мааха деп хоорайга чедир таварып эрткен. Бер чурттуглар шупту база чыгылып, ону эдерип чоруп турган. ¹⁵ Иоавтың бүгү шериглери ону Авел-Бет-Маахага чедир сүрүп келгеш, хоорайны бүзээлеп алган. Олар хоорайның ханазын долгандыр бүзээлел чалы кылып алгаш, хананы үрээр деп баарга, ¹⁶ бир угаанныг херээжен оларны кыйгырып эгелээн: «Дыңнап көрүңерем! Мени дыңнаңарам! Бээр чедип кээр кылдыр Иоавка чугаалаңарам. Мен ооң-биле чугаалажып көрейн».

¹⁷ Иоав чедип кээрге: «Иоав силер бе?» – деп оон айтырган.

Демгиги: «Ийе» – дээн.

Херээжен: «Силерниң чалчаңарның сөзүн дыңнаңарам» – дээрге, Иоав: «Дыңнап тур мен» – дээн.

¹⁸ Херээжен мынча дээн: «Шаандан тура мынча дижир болгай: „Шын харыыны тывар дизиңзе, Авел хоорайдан айтыр“. Ажыл-херекти ынчаар шиитпирлээр турду. ¹⁹ Мээң хоорайым Израильдин тайбың болгаш бүзүрелдиг хоорайларының бирээзи-дир. А силер бо кол хоорайны узуткаар деп бодап турар-дыр силер. Чүге Дээрги-Чаяакчының ээлел черин үрээр деп турарыңар ол?»

²⁰ Иоав: «Чок, ол ындыг эвес. Мен кажан-даа ону үрөп, хоозуратпас мен! ²¹ Мында хоорай үрээриниң дугайында чугаа чорбайн турар. Эфрем

дагларындан келген Бихриниң оглу Савей деп кижиде Давид хаанче холун көдүргөн. Чаңгыс ол кижини меңээ үндүрүп бериңер, ооң соонда мен бо хоорайдан чоруптар мен» – деп харыылаан.

Херээжен Иоавка: «Ооң бажын бо ханадан силерге дүжүр октап бээр» – дээн. ²² Ол херээжен чонга бодунуң угаанныг сүмези-биле чеде берген. Бихриниң оглу Савейниң бажын кескеш, Иоавка октап бергеннер. Ынчан Иоав трубаны этсиптерге, ооң шериглери хоорайдан ырап, чангылай берген. А Иоав Иерусалимде хаанче чоруй барган.

Давидтиң чоок дүжүметтери (2 Хаан. 8:15-18; 1 Чыл. 18:14-17)

²³ Иоав бүгү израиль шериглерниң баштыңчызы турган, а Иодайның оглу Ванея – керет, пелет уктуг шериглерниң баштыңчызы турган. ²⁴ Адонирам – ажилчы күш даргазы, а Ахилудтуң оглу Иосафат – төөгү бижикчизи турган. ²⁵ Шева – бижээчи, Садок биле Авиафар – Бурганның бараалгакчылары турган. ²⁶ Давидтиң үезинде Бурганның бараалгакчызы, Иаир чурттуг Гира Давидке база бараан болгуп турган чүве-дир.

Саулдуң үре-салгалын шаажылааны

21 Давидтиң хааннап турган үезинде үш чыл улаштыр аш-чут болган. Давид ооң дугайында Дээрги-Чаяакчыдан айтырага, Дээрги-Чаяакчы: «Ол бүгү Саулдуң хан борашкан херээниң хайы-биле болуп турар. Саул болгаш ооң салгалы буруузун чүктээр уjurлуг, чүге дээрге ол Гаваон чурттугларны кыргып-хыдып каапкан-дыр» – дээн. ² Хаан гаваончуларны кыйгырып алгаш, олар-биле чугаалашкан. (Гаваончулар израиль чонга хамаарышпас турган. Олар амор чоннуң артынчызы турган чүве-дир. Израильчилер оларга хол дегбезин аазап каан турган. Ынчалза-даа Саул израиль болгаш иудей чон дээш гаваончуларның черин ээлээрин күзээш, оларны узуткап кааптарын оралдашкан.)

³ Давид гаваончулардан мынча деп айтырган: «Силерге чүнү кылып берейн? Дээрги-Чаяакчының чонун алгап-йөрээп чоруур кылдыр, Саулдуң кем-буруузун арыглаар кылдыр чүнү кылып болур мен?»

⁴ Гаваончулар аңаа: «Саулдан база ооң өг-бүлезинден биске алдын-даа, мөңгүн-даа херек чок. А Израильде кымны-даа өлүрер эргевис чок» – дээннер.

Хаан: «Силерниң чугаалааныңар ёзугаар кылыр мен» – деп чугаалаан.

⁵ Олар хаанга: «Израиль черге бисти чурттатпас дээш, бисти өлүрүп, шуптувусту узуткап каар деп турган кижини ам канчаар деп бис. ⁶ Ооң салгалындан чеди кижиден биске бериңер, оларны Гивага – Дээрги-Чаяакчының шилип кааны Саулдуң

хоорайынга Ооң мурнунга шаажылаар бис» – деп харыылаан.

А хаан: «Бээр мен» – дээн.

⁷ Давид хаан Саулдуң оглу Ионафан биле бодунуң аразында Дээрги-Чаяакчының ады-биле кылган даңгыраан бодааш, Ионафанның оглу, Саулдуң оглуноң оглу Мемфивосфейни кээргеп, гаваончуларга бербээн. ⁸ Хаан Рицпаның Армон биле Мемфивосфей деп ийи оглун ап алган. (Рицпа дээрге Айяның уруу турган. Ол ийи оолду Саулга божуп берген чүве-дир.) Оон ыңай хаан Мерованың беш оглун база ап алган. (Мерова дээрге Саулдуң уруу турган. Ол оолдарын Мехола чурттуг Верзеллийниң оглу Адриэлге божуп берген.) ⁹ Хаан ол чеди кижини гаваончуларның холунга хүлээдип берген. Гаваончулар оларны Дээрги-Чаяакчының мурнунга дага шаажылап өлүргөн. Олар шупту кады өлгеннер. Оларны дүжүт ажаалдазының эге хүннеринде, арбай кезилдези эгелеп турда, өлүрүп кааннар. ¹⁰ Айяның уруу Рицпа качыгдал хевин ап алгаш, чыдар дөжек кылдыр ол хаяга чадып алган. Ол аңаа тараа кезилдези эгелээнинден тура, частыг үеге чедир тургаш, оолдарының мөчү-сөөгүн хүндүс дээрниң кужунга, дүне ховунуң аңынга дээспээн.

¹¹ Саулдуң кул-кадайы, Айяның уруу Рицпаның чүнү канчап турарын Давидке дыңнадыпканнар. ¹² Давид чоруткаш, Саулдуң болгаш ооң оглу Ионафанның мөчү-сөөктерин Галаадта Иавистиң чурттакчыларындан ап алган. (Филистимнер Саулду Гелвуяга өлүрүп кааш, мөчү-сөөгүн Бет-Санның төп шөлүнге азып каан турган. А Иавистиң чурттакчылары оларны мөчү-сөөктерин бүдүү дүжүрүп апарган чүве-дир.) ¹³ Давид Саулдуң болгаш ооң оглу Ионафанның сөөктерин оон апарган, шаажылаан чеди кижиниң сөөктерин база чыып алган. ¹⁴ Саулдуң болгаш ооң оглу Ионафанның сөөктерин Вениаминниң черинде Целага Саулдуң адазы Кистиң чевег-куюнга ажаап кааннар. Хаан чүнү дужаганыл, ынчалдыр кылганнар. Ооң соонда Бурган ол израиль черге энерелдиг апарган чүве-дир.

Давидтиң шериглериниң маадырлыг чоруктары

¹⁵ Филистимнер биле Израильдиң аразында дайын катап эгелээн. Давид шериглери-биле орукче үнүпкен. Олар филистимнер-биле дайылдажып турда, Давидтиң күжү суларап эгелээн. ¹⁶ Ынчан рефа уктуг Иесвий деп кижиде Давидти өлүрүп каар деп бодай берген. Ооң чыдазының хүлер бажының деңзизи 300 °шекел, белинде чаа дайынчы курлуг кижиде турган.

¹⁷ Давидке Саруйяның оглу Авесса дузалажыпкан. Ол филистим кижиде халдай бергеш, ону өлүрүп каан. Ынчан Давидтиң шериглери аңаа даңгыраглап мынча дээннер: «Моон соңгаар силер

бистиң-биле кады дайынче үнмес силер.

Израильдиң чырыткызын өжүрүп болбас ».

¹⁸ Элээн үе эрткенде , Гов деп черге филистимнер-биле база катап тулчуушкун болган. Ол үеде Хуша чурттуг Сивхай деп кижини рефа уктуг Сапты өлүрүп каан. ¹⁹ Говка филистимнер-биле оон өске тулчуушкун база болган. Аңаа вифлеемчи Ягаре-Оргимниң оглу Элханан Геф чурттуг Голиафты өлүрүп каан. Голиафтың чыдазының чоону пеставычыларның өзек ыяжы дег турган .

²⁰ Гефке оон аңгы база тулчуушкун болган. Аңаа кончуг улуг-шыырак бир кижини турган. Ооң холбудунуң салаалары алды-алды – шупту чээрби дөрт турган. Ол база рефа уктуг кижини чүве-дир. ²¹ Ол кижини израильчилерни бак сөглээр турган, ынчангаш ону Давидтиң акызы Шимайның оглу Ионафан өлүрүп каан.

²² Ол дөрт кижини шупту Геф чурттуг рефа улустуң үре-салгалы турган . Олар Давидтиң болгаш ооң улузунуң холундан барган чүве-дир.

Давидтиң мактал ырын ырлааны

(бд. ыр. 17)

22 Дээрги-Чаяакчы Давидти ооң хамык дайзыннарының болгаш Саулдуң холундан адырып каарга, ооң Дээрги-Чаяакчыга ырлаан ырызының сөстери бо-дур. ² Ол мынча дээн:

– Дээрги-Чаяакчы – мээң быжыг шивээм, хоргадалым, камгалалым.

³ Мээң Бурганым – чалым-хаям .

Ол – дозуг-камгалалым , мени камгалап турар күчү-күш, мээң чаглаам болгаш хоргадалым.

Сен мени күчүлээшкинден камгалап кагдың.

⁴ Макталга төлептиг Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп кый деп, дайзыннарымдан мени камгалаар идегелди Оон алыр мен.

⁵ Өлүмнүң чалгылары мени ораап алган, өлүмнүг айыыл эккээр суглар мени сүртеткен ;

⁶ алдыи оранның кинчилери мени бектеп алган, өлүмнүң дузаа мурнумда салдынган .

⁷ Кызыышкынга алыскаш, Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп кый дидим, мээң Бурганымдан дуза дилеп кышкырдым.

Ол Бодунуң өргээзинден мээң үнүмнү дыңнап кагды,

дилег-кыйгым Ооң кулаанга чеде берди .

⁸ Чер шимчеп, сирилээн, дээрниң дөжээ божаннаан – Дээрги-Чаяакчының килеңинден сирилеш дээн .

⁹ Ол килеңнээрге, думчуундан – ыш, аксындан – өрттендир чиир чалынныг от аттыгып үнүп, изиг көстер кызаңайндыр хып турган .

¹⁰ Ол кудай-дээрни чара тырткаш, дүжүп келген , кара булут кырынга буттарын салып алган .

¹¹ Дээрги-Чаяакчы херувимни мунупкаш,

чалгынныг хатты хөлге кылгаш, көстүп келген .

¹² Ол дүмбей караңгыже, дээрде чаъстыг, сырый булуттарже чаштып кире берген .

¹³ Дээрги-Чаяакчының мурнунга чырык чайынналып, чаңныктар чырыткыланып турган.

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы кудай-дээрден диңмиттиг диңмирээн – Дээди Өрүкүнүң үнү чыжыраан .

¹⁵ Ол согуннарны салып , дайзыннарын тарай сывырыпкан, чаңныктарын дүжүрүп, оларны девидедипкен .

¹⁶ Дээрги-Чаяакчының түрлүг үнүнден, Ооң думчуундан аттыккан тыныштан далай сыыгап, дүвү көстүп, өртемчей өзээнге чедир ажыттынып келген .

¹⁷ Бурган бедик дээрден ээкекеш, мени сегирип алгаш,

терең эерем суглардан ушта тыртып каан ;

¹⁸ Ол мени күчү-күштүг дайзыннардан, күш-шыдалы менден ажыг өжээтеннерден камгалап каан .

¹⁹ Дайзыннарым менче айыыл-халапка алысканым хүнде

халдап келген,

а Дээрги-Чаяакчы меңээ чөленгиш болган.

²⁰ Ол мени шөлээн черже үндүрүп , камгалап каан

–

чүге дээрге мен Ооң сеткилинге кирген болган мен.

²¹ Дээрги-Чаяакчы чөптүүм дээш меңээ ачы-буян көргүскен,

холдарым арыи дээш мени шаңнаан .

²² Мен Дээрги-Чаяакчының оруктарындан соора барбаан мен,

Бурганымның мурнунга бузутче чайгылбаан мен;

²³ Ооң бүгү айтыышкыннарын эдерип чоруур мен, Ооң дүрүм-хоойлуларындан ойталаваан мен.

²⁴ Мен Ооң мурнунга кем-буруу чок мен , бачыт үүлгетпес дээш кичээнип чор мен;

²⁵ Дээрги-Чаяакчы мээң чөптүүм, Ооң мурнунга арыым көргөш, мени шаңнаан.

²⁶ Сеңээ шынчы улуска Сен база шынчы сен, ак сеткилдиг кижиге ак сеткилдиг сен;

²⁷ арыг улуска арыг сен, а бузуттуг улуска хамаарылгаң багай;

²⁸ биче сеткилдиг улусту камгалап турар сен, а адыыргактарга удурланып, оларны куду көрүп турар сен .

²⁹ Дээрги-Чаяакчы, мээң чырыткым сен, дүмбей өттүр меңээ чырыдып турар сен , Дээрги-Чаяакчы.

³⁰ Сээң ачыңда аг-шеригни базып каар мен, Бурганым ачызында шивээлер ханаларын ажа халыыр мен.

³¹ Бурган! – Ооң оруу болбаазыраңгай , Дээрги-Чаяакчының сөзү арыг шынчы ;

Оон хоргадал алган бүгү улуска Ол – дозуг-камгалап .

³² Дээрги-Чаяакчыдан өске, Бурган кымыл ; Бурганывыстан өске, чалым-хая бар бе?

³³ Бурган мээң быжыг хоргадалым-дыр, Бодунуң оруун актыг улуска айтып берип турар;

³⁴ буттарымны сыын буду дег кылып, мени бедиктерже көдүрүп турар ;

³⁵ холдарымны чаа-дайынга өөредип турар, хүлер чаны хере тыртыптар күштүг мен .

³⁶ Сен меңээ Бодунуң дозуг-камгалалыңны тутсуп берген сен,

Сээң деткимчең мени өндүр улуг кижиге кылып турар.

³⁷ Сен мээң оруумдан доктар-моондакты чайладып,

балдырларымны сирилевес быжыг кылып каан сен.

³⁸ Дайзыннарарымны истеп-сүргеш, узуткап каар мен,

оларны узуткап кагбаан шаамда, дедир эгбес мен.

³⁹ Оларны соп, чыттыр шаварымга, олчаан туруп шыдавастар –

буттарым адаанга калырлар.

⁴⁰ Сен дайын чорудар күш-шыдалды шыңганнарарымга сиңирдин,

менче халдап келгеннерни мээң буттарым адаанга салып тур сен .

⁴¹ Дайзыннарарымның ооргазын меңээ көргүзүп, дезеринче албадаптың ,

өжэтеннеримни узуткап кагдым.

⁴² Олар дуза манаарга, камгалакчызы чок-тур; Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилээрге, оларга харыы бербес-тир .

⁴³ Оларны, довурак-доозун дег, тарадыр эстедиптер мен,

кудумчуда малгаш дег, чуура таптай базып кааптар мен!

⁴⁴ Сен мени бодумнуң чонумнуң үймээнинден камгаладың,

аймак-чоннарның бажынга олурар кылдыр мени камгалап кагдың;

безин билбес турганым чон ам меңээ бараан болуп турар ;

⁴⁵ өске чер чурттуглар меңээ чашпаалап турар , мээң дугайымда дыңнап кааш,

дораан-на чагыртып турду.

⁴⁶ Өске черлер улунуң сузу бастынып, шивээлеринден сириңейнип үнүп турду .

⁴⁷ Дээрги-Чаяакчы дириг! Мээң чөленгиш-хаямга алдар!

Мени камгалап турар Бурган кымдан-даа арттыр мактатсын!

⁴⁸ Ол – мен дээш өжээн негээр, чоннарны меңээ башкартып турар ,

⁴⁹ дайзыннарарымдан мени адырып турар Бурган-дыр.

Мени Сен меңээ удурланган улустан бедидир көдүрүп,

күш дөгээр улустан камгалап турар сен .

⁵⁰ Ол дээш, Сени өске чоннар мурнунга алдаржыдар мен, Дээрги-Чаяакчы,

Сээң адыңны алгап ырлаар мен .

⁵¹ Дээрги-Чаяакчы шилип алган хаанынга өндүр улуг тиелелгелерни шаңнап турар ,

Ол Давидке болгаш ооң үре-салгалынга кезээ мөңгедэ энерелдиг!

Давидтиң сөөлгү сөстери

23 Давидтиң сөөлгү сөстери бо-дур:

– Дээрги Өрүкүнүң көдүрүп кааны, Иаковтуң Бурганының чаап шилип каан кижизи,

Израильдин ындынныг үннүг ыраажызы – Иессейниң оглу Давид өттүр билип медегледип тур:

² Дээрги-Чаяакчының Сүлдези мени дамчыштыр чугаалап тур,

Ооң Сөзү мээң аксымдан үнүп тур .

³ Израильдин Бурганы, Израильдин Хаязы меңээ чугаалаан:

«Чонну чөптүг чагырар дээн кижиге Бургандан коргуушкун-биле чагырар ужурлуг .

⁴ Ол булут чок аяс дээрде үнүп орган хүн дег, эртенги хаяаның чырыы дег,

чаъс соонда оът-сиген өстүрер чырыткы дег».

⁵ Бурганның мурнунда мээң ук-салгалдарым ындыг

эвес ийик бе? Ол мээң-биле хажыдып болбас болгаш быжыг дугуржулганы чарган болгай .

Мээң камгалалым болгаш күзелдерим Ооң ачызында бодарап турар.

⁶ А дүржок улус хол-биле туттунмас тенниг үнүш дег

үндүр октадыптар. ⁷ Ындыг үнүштерге чүгле демир баштыг чыда-биле дээп болур,

олар турар черинге бүрүнү-биле өрттеттирер.

Давидтиң маадырлары

(1 Чыл. 11:11-41; 27:1-15)

⁸ Давидтиң дайынчыларының аттары бо-дур. Тахкамон уктуг Йошев-Башевет – алдарлыг үш

маадырның аразында кол кижиге. Ол 800 дайзынга удур чыдалыг дайылдашкаш , оларны чаңгыс

тулчуушкун үезинде өлүрүп каан.

⁹ Давид-биле чораан үш маадырның ийи дугаары – Ахихиниң Додо деп огулунуң оглу Элеазар турган.

Израильчилер филистимнерни бак сөглээрге, демгилер тулчур дээш белеткенгеннер.

¹⁰ Израильчилер оларга удур үнүптерге, Элеазарның холу шылаарга-даа, хылыжын салбайн

филистимнерни соп келген. Ол хүн Дээрги-Чаяакчы улуг тиелелгени берген. Тулчуушкун соонда

шериглер Элеазарга чедип келгеш, өлүрткеннерни үптээн.

¹¹ Үш дугаар кижиге Гарар чурттуг Агениң оглу Шамма турган. Филистимнер чочак-тараа тарып каан шөлдүг Лехи деп черже баар деп турда, израиль шериг олардан дезипкен. ¹² А Шамма шөлдүң ортузунга турупкаш, филистимнерни чылча шапкаш, шөлдү камгалап алган. Дээрги-Чаяакчы улуг тиелелгени берген.

¹³ Бир катап, дүжүт ажаалдазының үезинде, үжен шериг баштыңчызының аразындан ол үш маадыр Одоллам куюнга Давидке чедип келген. Ол үде филистимнерниң шериг бөлүү Рефаим шынаазынга турлагжып алган турган. ¹⁴ (Давид быжыглалдыг шивээге, а филистимнерниң доскуул чери – Вифлеемге турган.) ¹⁵ Давид суг ижиксей бергеш: «Вифлеемниң хаалга аксында кудуктуң суун меңээ кым-бир кижиге эккеп берген болза» – дээн. ¹⁶ Ынчан ол үш маадыр филистимнерниң турлаан таварып эрткеш, Вифлеемниң хаалга аксында кудуктуң суун ускаш, Давидке эккеп берген. Ынчалза-даа сугну ижеринден ол ойталаан, ону Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылдыр төпкеш, ¹⁷ мынча дээн: «Чок, мен ону ижип болбас мен, Дээрги-Чаяакчы! Ол суг дээрге боттарының амытынын артынга каапкаш чораан улустуң төккөн ханы эвес бе?» Ынча дээш, ол сугну ишпейн барган. Шак ындыг чоруктарны ол үш маадыр кылып чораан чүве-дир.

¹⁸ Саруйяның оглу, Иоавтың акызы Авесса ол үш маадырның даргазы турган. Ол 300 дайзынны бодунуң чыдазы-биле узуткап кааш, демги үш маадыр-биле деңге алдаржый берген. ¹⁹ Ол үш маадырдан-даа сураглыг апаргаш, оларның баштыңчызы апарган, ынчалза-даа үш маадырның санынче кирбээн.

²⁰ Иодайның оглу, Кавцеилден келген эрес-дидими-биле сурагжаан Ванея турган. Ооң маадырлыг чоруктары хөй. Ванея арзылаң дег күштүг ийи моав кижини өлүрүп каан. Оон аңгыда хар чаап турган үде, оңгарже киргеш, аңаа арзылаң база өлүргөн. ²¹ Оон ыңай Ванея кончуг улуг-чаагай египет кижини база өлүрүп каан. Египет кижиге холунга чыда тудуп алган турда, Ванеяда чүгле даянгыыш бар турган. Египет кижиниң чыдазын былаап алгаш, ол-ла чыдазы-биле ону өлүрүп каан. ²² Иодайның оглу Ванея ындыг чорук кылган кижиге-дир. Ол база демги үш маадыр дег алдаржый берген. ²³ Ванея үжен шериг баштыңчызының аразындан сураглыг турган, ынчалза-даа демги үш маадырның санынче кирбээн. Давид ону бодунга чоок дүжүмет кылып алган.

²⁴ Үжен шериг баштыңчызының санында: Иоавтың дуңмазы Асаил, вифлеемчи Додонуң оглу Элханан, ²⁵ Харод чурттуг Шамма биле Элика, ²⁶ Палти чурттуг Хелец, Текоя чурттуг Иккештиң оглу Гира, ²⁷ Анатот чурттуг Авиезер, Хуша чурттуг Мебуннай, ²⁸ ахохи уктуг Селмон, Нетофа чурттуг Магарай, ²⁹ Нетофа чурттуг Баананың оглу Хелев,

Вениаминниң черинде Гива чурттуг Рибайның оглу Иттай, ³⁰ Пирафон чурттуг Ванея, Нахле-Гааш чурттуг Иддай, ³¹ Арава чурттуг Ави-Албон, Бархум чурттуг Азмавет, ³² Шаалбон чурттуг Элияхба, Яшенниң оолдары, Ионафан, ³³ Гарар чурттуг Шамма, Арар чурттуг Шарарның оглу Ахиам, ³⁴ Мааха чурттуг Ахасбайның оглу Элифелет, Гило чурттуг Ахитофелдиң оглу Элиам, ³⁵ Кармил чурттуг Хецро, Арба чурттуг Паарай, ³⁶ Цова чурттуг Нафанның оглу Игал, гад чер чурттуг Бани, ³⁷ аммон аймак-сөөктүг Целек, Беерот чурттуг Нахарай (ол Саруйяның оглу Иоавтың ок-чепсек тудукчузу турган), ³⁸ итра уктуг Гира биле Гароб, ³⁹ хет аймак-сөөктүг Урия.

Шупту үжен чеди кижиге чүве-дир.

Израиль чоннуң чизезин

кылганы

(1 Чыл. 21:1-6)

24 Дээрги-Чаяакчы катап база израильчилерге ажынып-хорадап эгелээш, Давидти көгүдүп: «Барып, Израильдиң болгаш Иудеяның чонун санап эккел» – деп чугаалаан. ² Хаан бодунуң шерииниң баштыңчызы Иоавка мынча дээн: «Дан хоорайдан Беэр-Шева хоорайга чедир израиль чоннуң бүгү аймактарын эргип кезээш, меңээ чоннуң сан-түңүн тодарадып эккеп бериңер. Мен израильчилерниң санын билип алыксап тур мен». ³ Иоав хаанга: «Силерниң Бурганыңар Дээрги-Чаяакчы кайы хире чон барыл, оларны чүс катап көвүдетсин, а мээң хааным ол бүгүнү караа-биле көрзүн. Чүге мээң дээрги хааным ындыг херек кылыксап турарыл?» – деп харыылаан. ⁴ Ынчалза-даа Иоав биле шериг баштыңчыларынга хаанның сөзү күштүг болган. Олар хаанның күзели-биле израиль чоннуң чизезин кылыр дээш чорупкан. ⁵ Иордан хемни кешкеш, Ароер хоорайның оң талазынга турумчуп алганнар. Ол хоорай Гадтың аймааның чурттап турары шынаада Иазерже баар орукта турар чүве-дир. ⁶ Галаадты таварааш, Тахтим-Ходшиге баргаш, Дан-Яанга келгеннер. Оон Сидонче долганыр оруктап чорупканнар. ⁷ Ооң соонда Тир шивээзинге келгеш, хиввейлерниң болгаш хананейлерниң бүгү хоорайларынче углапканнар. Адак соонда олар Иудеяның мурнуу чүгүндө Беэр-Шевага чедип келген.

⁸ Олар бүгү чуртту эргээш, тос ай чээрби хонук эрткенде, Иерусалимге чедип келгеннер. ⁹ Иоав хаанга чизениң түңнелин берген. Хылыш тудуп шыдаар израиль дайынчыларның саны 800 000, а иудей эр улус – 500 000 кижиге болган.

Бурганның Давидке

кеземче онаганы

(1 Чыл. 21:7-17)

¹⁰ Чонну санап түңнээниниң соонда, Давидтиң арын-нүүрү оттуп келген. Ол Дээрги-Чаяакчыга мынча дээн: «Ону кылгаш, улуг бачыт үүлгеткен-

дир мен . О Дээрги-Чаяакчы, мен ам Сенден дилеп тур мен, Бодуңнуң чалчаңның буруузун адырып көр. Мен дыка-ла мугулай чүве кылган-дыр мен ».

¹¹ Даартазында эртен Давид туруп кээриниң мурнунда, Дээрги-Чаяакчы Бодуңуң өттүр көөр медээчизи Гадка сөзүн ажыдып: ¹² «Давидке баргаш, Дээрги-Чаяакчының бо сөзүн дамчыт: сеңээ Мен үш чүүл саналдап тур мен. Оларның кайы-бирээзин бодуңга шилип ал, ону кылыр мен» – дээн.

¹³ Гад Давидке чедип келгеш чугаалаан: «Чеди чыл дургузунда сээң чуртуңга аш-чут болзун бе, үш ай иштинде дайзыннарыңга сүрдүргеш, дезип маңнаар сен бе азы үш хонук иштинде сээң чуртуңга хамчык аарыг болзун бе? Ам таптыг боданып алгаш, мени чорудупкан Бурганга чугаалаар кылдыр харызын бер».

¹⁴ Давид Гадка мынча дээн: «Меңээ дыка бергедир. Дээрги-Чаяакчының өршээли улуг болганда , бис шуптувус Ооң холунга кирээли. Чүгле кижилер холунга мен кирбэейн».

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы израильчилерже ол эртенден эгелээш, чогуур хуусаага чедир хамчык аарыгны чорудупкан . Дан хоорайдан Беэр-Шева хоорайга чедир чондан 70 000 кижилер өлгөн. ¹⁶ Бурганның төлээзи Иерусалимни хоозурадып каар дээш холун сунарга , Дээрги-Чаяакчы чонга айыыл-халап болганын кээргей бергеш : «Болзун че! Ам холуң бадырып ал» – деп, чонну узуткап турар төлээзинге чугаалаан. Дээрги-Чаяакчының төлээзи ол өйде иевус аймак-сөөктүг Орнаның тараа шаңының чанынга турган чүве-дир.

¹⁷ Чонну узуткап турган Бурганның төлээзин көрүп кааш, Давид Дээрги-Чаяакчыга: «Хоойлудүрүм үреп, бачыт кылган кижилер мен-дир мен. А хойлар дег бо хөөкүй чон чүнү канчапкан деп? Сээң холуң чүгле мени база мээң төрөл бөлүүмнү кезеткей аан» – деп чугаалаан.

Давидтиң Бурганга өргүл бедигээжин тутканы (1 Чыл. 21:18-27)

¹⁸ Ол хүн Гад медээчи Давидке келгеш, мынча дээн: «Иевус Орнаның тараа шаңыга барып, ол черге Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээштен тургузуп каг». ¹⁹ Дээрги-Чаяакчының Гадты дамчыштыр берген дужаалын күүседир дээш, Давид чорупкан. ²⁰ Кел чыткан хаанны болгаш ооң чалчаларын көрүп кааш, Орна уткуштур үнүп келгеш, черге чедир мөгөйген. ²¹ Орна: «Дээрги хааным чалчазыңга канчап чедип келген ирги?» – деп айтырган.

Давид: «Сээң тараа шаңыңны садып аар дээш келдим. Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээш тудуп каар мен, ынчан чоннуң хамчык аарыгдан өлүп-кырлыры соксаар » – деп харыылаан.

²² Орна Давидке: «Дээрги хааным өргүл кылдыр күзөөн чүвезин чүнү-даа болза ап алзын, өргүп салзын. Бүрүн өрттедир өргүлге салыр малдар бодур, а хомуттарны база тараа бастырап херекселдерни от салырынга ажыглап болур . ²³ Ол бүгүнү, хааным, Орна силерге халаска берип тур». Оон ыңай Орна мынча дээн: «Силерниң Бурганыңар Дээрги-Чаяакчы силерге ээ көрүнзүн!»

²⁴ Ынчалза-даа хаан Орнага: «Чок, мен бо хамык чүүлдүң өртөөн төлөп бээр мен. Мен Бодуңнуң Бурганың Дээрги-Чаяакчыга халас алган чүве өргүвес мен» – деп харыылааш, тараа шаңын болгаш малды бежен °шекел мөңгүн-биле садып алган. ²⁵ Давид аңаа Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээшти туткаш, бүрүн өрттедир болгаш эп-найырал өргүлдериң кылган . Ынчан Дээрги-Чаяакчы чуртче ээ көрүнгөн, израильчилерниң өлүп-кырлыры соксай берген чүве-дир .

3 Хааннар

Кирилде

Бо номда израиль чоннуң күрүнезиниң база Дээрги-Бурган-Чаяакчы биле чоннуң харылзаазының дугайында тоожушкун уламчылап турар. Номну болушкуннарны дес-дараалаштыр көргүскен аайы-биле үш кол кезекке чарып болур: 1) Хаан эрге-чагырганың Давидтен ооң оглу Соломонче шилчээни (1–2 эгелер); 2) Соломоннуң чагыргазы болгаш чедишкуннери, ылаңгыя ооң Иерусалимге Бурганның өргээзин тутканы (3–11 эгелер); 3) Чоннуң ийи күрүне – соңгу чүкте Израиль, мурнуу чүкте Иудея кылдыр аңгыланганы база ол күрүнелерниң хааннарының бистиң эрага чедир IX вектиң ортан үезинге чедир чагыргазы (12–22 эгелер).

Автор чагырыкчыларның кайызын-даа Дээрги-Бурган-Чаяакчыга ооң шынчызының деңнелин барымдаалап, үнелеп турар. Күрүнениң чедишкунни чогуум-на оон хамааржыр дээрзин ол көргүзүп турар. Кажан хаан кижин бүгү-ле сеткил-чүрөөндөн чүгле Дээрги-Чаяакчыга мөгөйип, Ону тооп дыңнаар болза, күрүне чечектелдир сайзыраар. А хаан дүрзү-бурганнарга мөгөйип, Бурганның хоойлузунга чакыртпас болза, айыыл-халап келир.

Хааннардан аңгыда, номда чугула рольду Бурганның медээчилери ойнап турар. Олар чонга Бурганның күзел-соруун медеглеп, улуска болгаш хааннарга Дээрги-Чаяакчыга шынчы бооп артарын сагындырып турган. Бурганның ол үеде чурттап турган медээчилериниң аразында кол чер ээлеп турган кижин – Илия медээчи. Бо номнуң сөөлгү эгелеринде чогуум-на ооң ажил-херектери эң-не көскү болуп турар.

Давидтиң чөнүй бергени

1 Давид хаан кырып чөнүй берген. Ону шуглак-биле базыраарга-даа, чылыгып шыдавас апарган. ² Дүжүметтери аңаа: «Дээрги хаанывыска аныяк арыг кыстан тып берээли, ол кыс хаан дээш сагыш салып, бараан болзун. Ол кыс хаанывыс силерни куспактап алгаш чытсын – ынчан дээрги хаанывыс чылыга бээр» – дээннер.

³ Олар бүгү израиль черден чараш кыс дилеп, Сунем чурттуг Ависаганы тып алгаш, хаанга эккелгеннер. ⁴ Аныяк кыс кедергей чараш болган. Ол кыс хаанче сагыш салып, бараан болуп турган, ынчалза-даа хаан ооң-биле чоок харылзаа тудуп көрбээн.

Адонияның бодун боду хаан кылдыр чарлааны

⁵ Ол үеде Адония – Давид биле Аггиттиң оглу : «Мен хаан болур мен!» – деп хоолургап турган. Ол тажы бодунга аъттарны, чууздаларны болгаш үдеп чоруур бежен камгалал шеригни тургузуп алган .

⁶ А ачазы аңаа кажан-даа: «Сен чүге ынчап тур сен?» – деп айтырыг салып, эпчосундуруп көрбээн. Адония Авессаломнуң соонда төрүттүнген чүве-дир . Ол дыка чараш турган. ⁷ Адония Саруйяның оглу, шериг баштыңчызы Иоав-биле база Бурганның

бараалгакчызы Авиафар-биле дугуржурга, олар аңаа дузалажырын аазаан. ⁸ Ындыг-даа болза, Бурганның бараалгакчызы Садок , Иодайның оглу Ванея , Бурганның медээчизи Нафан , Шимей, Рисий база Давидтиң маадырлары Адонияны деткивейин барганнар.

⁹ Адония Эн-Рогел чоогунда Зохелет деп дашка хойлар, шарылар болгаш семис бызааларны өргүп, дөгөрген. Ол бодунуң акы-дуңмалары болур бүгү тажыларны болгаш хаанның Иудея чурттуг бүгү дүжүметтерин чалап алган. ¹⁰ А Нафан медээчини, Ванеяны, Давидтиң маадырларын болгаш бодунуң дуңмазы Соломонну чалаваан.

¹¹ Ынчан Нафан Соломоннуң иези Вирсавияга: «Аггиттиң оглу Адонияның хаан апарганын, а бистиң дээргивис Давидтиң ону билбезин дыңнавааның ол бе, кай? ¹² Ындыг болганда, бодунуң база оглуң Соломоннуң амы-тынын канчаар камгалап аарыңны сүмелеп көрейин. ¹³ Ам дораан Давид хаанга баргаш, оон: „Дээрги хааным, мээң оглум Соломон силерниң сооңарда хаан болуп, дүжүлгеңерге саадаарын чалчаң меңээ даңгыраглаваан ийик силер бе? А Адония канчап хаан апарды?“ – деп айтыр. ¹⁴ Сен хаан-биле чугаалажып туруңда, мен кырыңарже кире бергеш, сээң сөстериңни бадыткаар мен» – дээн.

¹⁵ Вирсавия чөнүй берген хаанның удуур өрээлинче кире берген; ында Сунем чурттуг

Ависага аңаа бараан болуп турган. ¹⁶ Вирсавия хаанга мөгейип, сөгүрген. Хаан: «Сеңээ чүү херек ирги?» – деп айтырган.

¹⁷ Вирсавия аңаа мынча дээн: «Дээрги хааным! Силер чалчаңар меңээ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның ады-биле: „Сээң оглуң Соломон мээң соомда хаан болуп, дүжүлгемге саадаар“ – деп даңгыраглаан болгай силер. ¹⁸ Ам көрүңер даан, Адония хаан апарган-дыр, а силер, дээрги хааным, ону билбес-даа-дыр силер. ¹⁹ Ол оглуңар эндерик бугалар, хойлар болгаш семис бызааларны өргүп, дөгөргөш, бүгү тажыларны, Бурганның бараалгакчызы Авиафарны болгаш шериг баштыңчызы Иоавты чалап алган-дыр, а силерниң чалчаңар Соломонну чалаваан-дыр. ²⁰ Дээрги хааным, бүгү израильчилер дээрги хааным силерниң сооңарда дүжүлгөңерге кым саадаарын чарлаарыңарны билип аар дээш силерже көрүп турлар. ²¹ Оон башка дээрги хааным силер өгбелериңер соондан өске оранче чоруй баарыңарга, мени база оглум Соломонну өскерликчилер деп санаар болгай».

²² Вирсавия хаан-биле чугаалажып турда, Нафан медээчи чедип келген. ²³ Хаанга: «Нафан медээчи келди» – деп дыңнадырга, Нафан хаанның өрээлинче кирип келгеш, аңаа сөгүрүп, хаваан черге дээскен. ²⁴ Медээчи хаанга мынча дээн: «Дээрги хааным! Силер: „Адония мээң соомда хаан апарып, дүжүлгемге саадаар“ – деп чугаалаан ийик силер бе? ²⁵ Бөгүн ол оглуңар шынааже баткаш, эндерик бугалар, хойлар болгаш семис бызаалар өргүп, дөгөргөш, бүгү тажыларны, шериг баштыңчыларын болгаш Бурганның бараалгакчызы Авиафарны чалап алган-дыр. Ам олар ооң-биле кады дойлап: „Адония хаан делгерезин!“ – дижип турар-дыр. ²⁶ А силерниң чалчаңар болур мени, Бурганның бараалгакчызы Садокту, Иодайның оглу Ванеяны болгаш силерниң чалчаңар Соломонну чалаваан-дыр. ²⁷ Ол бүгү чүве дээрги хааным силерниң күзел-сорууңар ёзугаар болганы ол бе? Чалчаңар меңээ дээрги хааным силерниң сооңарда дүжүлгөңерге кым саадаарын чүге чугаалавааныңар ол ирги?»

Давид хаанның дүжүлгени Соломонга дамчытканы

²⁸ Давид хаан: «Вирсавияны менче кый деңер!» – дээн. Кадын кирип келгеш, хаанның мурнунга туруп алган.

²⁹ Хаан ынчан: «Мени кандыг-даа айыылдан адырып каан дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен : ³⁰ Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының ады-биле сеңээ: „Сээң оглуң Соломон мээң соомда хаан апарып, мээң орнумга дүжүлгемге саадаар“ – деп аазаан сөзүмнү бөгүн-не күүседир мен».

³¹ Вирсавия мөгейип, черге хаваан дегзи сөгүрээш: «Мээң дээрги хааным Давид узун назылазын!» – дээн.

³² Давид: «Бурганның бараалгакчызы Садокту, Нафан медээчини болгаш Иодайның оглу Ванеяны кыйгырып эккелиңер!» – дээн. Олар хаанга чедип келгеннер. ³³ Хаан оларга: «Мээң чалчаларымны ап алгаш, оглум Соломонну элчигенимге мундургаш, Гихон суунче чедирип калыңар. ³⁴ Аңаа Бурганның бараалгакчызы Садок биле Нафан медээчи ону Израильдиң хааны кылдыр томуйлап, үс-биле чаап кагзын. Силер мыйыс эдиски этсип, „Соломон хаан делгерезин!“ деп кыйгырыңар. ³⁵ Ооң соонда ону дедир үдеп эккелиңер. Ол бээр кээп, мээң дүжүлгемге саадапкаш, мээң орнумга хаанназын. Мен ону Израиль биле Иудеяның чагырыкчызы кылдыр томуйлап каан болгай мен» – дээн.

³⁶ Иодайның оглу Ванея хаанга: «Ындыг-ла болзунам! Мээң дээрги хаанымның Бурганы Дээрги-Чаяакчы силерниң шиитпириңерни боттандырызын! ³⁷ Дээрги-Чаяакчының мээң дээрги хааным-биле кады болганы дег, Ол Соломон-биле база кады болуп, ооң дүжүлгезин мээң дээргим Давид хаанның дүжүлгезинден-даа өндүр бедик кылып кагзын!» – деп харыылаан.

³⁸ Бурганның бараалгакчызы Садок, Нафан медээчи, Иодайның оглу Ванея база керет, пелет уктуг шериглер Соломонну Давид хаанның элчигенинге мундургаш, Гихонче чедире бергеннер. ³⁹ Бурганның бараалгакчызы Садок ыдыктыг майгындан олива үзү куткан мыйыс алгаш, Соломонну чаап каан. Оон олар мыйыс эдиски эдискеннер; бүгү чон: «Соломон хаан делгерезин!» – деп кыйгырып турган. ⁴⁰ Бүгү чон Соломонну эдерип, лимбилеп ойнап, оларның алгы-кышкызындан чер сириңейни бээр кылдыр кедергей өөрүп турган.

⁴¹ Адония болгаш ооң бүгү чалап алган аалчылары доюн төндүрүп тура, дааш-шимээн дыңнап кааннар. Эдиски эткенин дыңнааш, Иоав: «Хоорайда чүү ындыг хөлзээзин болуп, шимээн үнүп турары ол?» – деп айтырган. ⁴² Ол төндүр чугаалап четтикпээнде-ле, Авиафар бараалгакчының оглу Ионафан чедип келген. Адония аңаа: «Бээр кел. Төлөптиг кижиге болгай сен, чугаажок, эки медээ эккелдиң ыйнаан» – дээн.

⁴³ Ионафан Адонияга: «Чок – деп харыылаан. – Дээрги хаанывыс Давид Соломонну хаан кылып кагды. ⁴⁴ Давид хаан ону Бурганның бараалгакчызы Садок, Нафан медээчи, Иодайның оглу Ванея база кереттер, пелеттер-биле кады чорудупту. Олар Соломонга хаанның элчигенин мундуруп кагды. ⁴⁵ Садок бараалгакчы биле Нафан медээчи ону Гихонга хаан кылдыр үс-биле чаап кагды. Олар оортан өөрүшкүлүг чоруптулар, хоорай ынчангаш хөлзөп үндү. Шак ол шимээн-даашты дыңнап турарыңар ол-дур. ⁴⁶ Соломон ам мырыңай хаанның дүжүлгезинде саадапты. ⁴⁷ Хаанның бүгү

дүжүметтери дээрги хаанывыс Давидке байыр чедирип келгеш: „Бурган Соломоннуң адын силерниң адыңардан арттыр алдаржытсын, ооң дүжүлгезин силерниң дүжүлгеңерден өндүр бедик кылып кагзын!“ – деп турду. А орунда чыткан хаан Бурганга мөгөйип, ⁴⁸ „Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчыга алдар! Ол бөгүн дүжүлгеде бодумнуң салгакчымның олурарын көөр арганы меңээ берди“ – диди.

⁴⁹ Ынчан Адонияның аалчылары шупту корга бергеш, тура халчып, тарай бергеннер. ⁵⁰ А Адония, Соломондан корткаш, Бурганның өргээзинде өргүл салыр бедигээштиң азыгларындан барып туттунупкан. ⁵¹ Улус Соломонга: «Адония Соломон хаандан корткаш, өргүл бедигээжиниң азыгларындан туттунуп алган тур. Ол: „Соломон хаан бөгүн бодунуң чалчазы мени хылыш-биле шанчып өлүрбес бооп даңгыраглазын“ – диди» – деп дыңнаткан.

⁵² Соломон: «Бир эвес ол төлептиг кижиге болур болза, ооң бажындан чаңгыс дүк-даа черже кээп дүжүп читпес, а бир эвес ол бузут-багын көргүзөр болза, өлүп каар» – деп харыылаан. ⁵³ Соломон хаан улус айбылап чорудуптарга, олар Адонияны өргүл бедигээжинден эккелгеннер. Адония кирип келгеш, Соломон хаанга мөгөйгөн. Соломон аңаа: «Бажыңыңче чана бер» – дээн.

Давидтиң Соломонга берген чагыглары

2 Давидтиң өлүр үези кээрге, ол бодунуң оглу Соломонга чагыын берип, чугаалаан: ² «Кижиге бүрүзүнүң баар сөөлгү оруунче чоруурум ол-дур. Кадыг-быжыг, эр сорукутук бооп көр. ³ Моисейниң хоойлузунда бижип каанын ёзугаар Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның чагыг-керээзин кадагала. Ооң оруктарын эдерип, Ооң дүрүмнери болгаш айтышкыннарын, Ооң доктаалдары болгаш шиитпирлерин күүсет. Ынчаар болзуңза, кылып турар бүгү чүүлдеринге, барган бүгү чериңге чедишкениң болур сен. ⁴ Ынчан Дээрги-Чаяакчы: „Бир эвес сээң салгакчыларың боттарының оруктарын хынамчалыг көрүп, Меңээ бүгү-ле чүлдү-чүрээнден, сеткилиниң ханызындан бердинип чоруур болза, сен кажан-даа Израильдин дүжүлгезин ээлээр салгакчы чок артпас сен“ – деп меңээ чугаалаан сөзүн күүседир.

⁵ Оон ыңай Саруйяның оглу Иоавтың мени канчанганын билир сен. Ол кижиге израиль шеригниң ийи баштыңы: Нирниң оглу Авенир биле Иетерниң оглу Амессайны канчанган ийик? Иоав оларны, дайын үезинде төккөн хан дээш өжээн негеп, тайбың үеде өлүрүп кааш, белинде куру биле будунда идиин ол ханга борап алган болгай. ⁶ Бодунуң мерген угааның ёзугаар кылып көр: Иоавтың буурул бажы өлүглер оранынче амыр-шөлээн кире бээрин болдурбас сен.

⁷ А Галаад чурттуг Верзеллийниң оолдарына энерелден көргүс. Олар сээң аш-чем-биле хандырып турар улузуң санынче кирзин, чүгө дээрге сээң акың Авессаломдан дезип чоруп турумда, мээң таламга арткан улус чүвө.

⁸ Оон ыңай сенде Бахурим чурттуг, Вениаминниң аймаанга хамааржыр Гераның оглу Шимей дээрзи бар-дыр. Маханаимче бар чыдырымда, ол кижиге мени коргунчуг бак сөглөп, кармап турган. Ындыг-даа болза, кажан ол Иордан хемниң чанынга мени уткуп үнүп кээрге: „Сени хылыш-биле өлүрбес мен“ – деп Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглан мен. ⁹ А сен ону кеземче чок арттырба. Мерген угаанныг кижиге-дир сен, Шимейниң буурул бажы өлүглер оранынче ханы төктүп кире берзин дээш, ону канчаптарын билир-ле боор сен».

¹⁰ Давид оон ада-өгбезиниң соондан өске оранче чоруй барган. Ону Давидтиң Хоорайына хөөржүдүп каан. ¹¹ Ол Израильди дөртөн чыл иштинде: чеди чылды Хевронга, үжөн үш чылды Иерусалимге чагырган. ¹² А ачазы Давидтиң дүжүлгезинге Соломон саадапкан, ооң чагыргазы кедергей күштели берген.

Соломоннуң эрге-чагырганы быжыглааны

¹³ Аггиттиң оглу Адония Соломоннуң авазы Вирсавияга келген. Вирсавия оон: «Эп-найыралдыг келдиң бе?» – деп айтырган.

Демгизи: «Эп-найыралдыг» – деп харыылаан.

¹⁴ Адония оон: «Силер-биле чугаалажыр чүвө бар» – дээн.

Вирсавия: «Чугаала че» – дээн.

¹⁵ «Силер билир-ле болгай силер – деп, Адония чугаалаан. – Күрүне мээң эргемге турду, бүгү Израиль мээң дараазындагы хаан апаарымны манап турду. Ынчалза-даа бүгү чүвө өскерлип, күрүне мээң дуңмамның эргезинде барды, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы ону аңаа хайырлаан-дыр. ¹⁶ Ам мен силерден чаңгыс-ла чүвө дилеп тур мен, ойталавайн көрүңер».

Хаанның авазы: «Чугаала че» – дээн.

¹⁷ Адония: «Соломон хаан-биле чугаалажып көрүңерем, ол силерге ойталаар эвес. Хаан меңээ Сунем чурттуг Ависаганы кадай кылдыр берип көрзүн» – дээн.

¹⁸ А Вирсавия: «Ындыг-дыр, хаан-биле сээң дугайыңда чугаалажып көрейин» – деп харыылаан.

¹⁹ Вирсавия Адонияга хамаарыштыр чугаа кылып, Соломон хаанга кээрге, ол аңаа уткуй туруп кээп, мөгөйип кааш, дүжүлгезинге олуруп алган. Иезинге база дүжүлге эккеп бээрин ол дужааган. Авазы оглунуң оң талазынга олуруп алган.

²⁰ «Менде сенден бичии дилег бар ийин – деп, ол чугаалаан. – Меңээ ойталавайн көрөм».

Хаан: «Дилеп көр, авай, силерге ойталавас мен» – деп харыылаан.

²¹ Вирсавия: «Сунем чурттуг Ависаганы сээң акың Адонияга кадай кылдыр берипсин» – дээн.

²² Соломон хаан авазыңга: «Адонияга Сунем чурттуг Ависаганы бээрин чүгө менден дилеп тур силер? Ындыг болза, аңаа күрүне чагырар эргеден база айтырып көр – ол мээң улуг акым-на болгай! Аңаа, Бурганның бараалгакчызы Авиафарга болгаш Саруйяның оглу Иоавка база айтыр!» – деп харыылаан.

²³ Оон Соломон хаан Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглаан: «Бир эвес Адония ол дилээ дээш амы-тыны-биле төлевес болза, Бурган мени канчаар-даа кезеткей аан! ²⁴ Мени быжыктырып, мээң ачам Давидтиң дүжүлгезинге олурткаш, аазаанын ёзугаар, мени болгаш үре-салгалымны күрүне бажыңга доктааткан Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: Адония бөгүн дораан өлүп каар ужурлуг!» ²⁵ Соломон хаан Иодайның оглу Ванеяга дужаал бээрге, ол Адонияны барып өлүрүп каан.

²⁶ А Бурганның бараалгакчызы Авиафарга хаан: «Анатот хоорайда бодуңуң чериңче чоруй бар. Сени өлүрүп каар ужурлуг-дур, ынчалза-даа мен сени ам өлүрбес мен, чүгө дээрге Дээрги-Бурган-Чаяакчының ыдыктыг аптаразын мээң ачам Давидтиң мурнунга көдүрүп, ачамның шыдажып эрткен бүгү чүвезин ооң-биле үлежип чораан-дыр сен» – дээн. ²⁷ Соломон Авиафарны Дээрги-Чаяакчыга бараан болур хүлээлгезинден чайладып каапкан. Силом хоорайга Дээрги-Чаяакчының Илий бараалгакчының үре-салгалыңга хамаарыштыр чугаалаан сөзү ынчалдыр боттанган .

²⁸ Иоавка ол медээлер чеде бээрге (а Иоав Авессаломну деткивээн-даа болза, Адонияны деткээн турган), ол Дээрги-Чаяакчының ыдыктыг майгынынче дезип кире халааш, өргүл салыр бедигээштиң азыгларындан туттунуп алган .

²⁹ Соломон хаанга Иоавтың Дээрги-Чаяакчының майгынынче дезип кире халааш, өргүл бедигээжиниң азыгларындан туттунуп алганын дыңнадыптарга, Соломон Иодайның оглу Ванеяны ыдып, аңаа: «Ону барып өлүрүп каг!» – деп дужааган.

³⁰ Ванея Дээрги-Чаяакчының ыдыктыг майгыныңга чеде бергеш, Иоавка: «Хаан: „Үн!“ – деп дужаап тур» – дээн.

А демгизи: «Чок! Мен маңаа өлүр кижиге мен» – дээн.

Ванея хаанга Иоавтың харыызын дыңнаткан.

³¹ Хаан ынчан Ванеяга дужаал берген: «Ооң чугаалаанын ёзугаар кыл . Ону өлүргеш, хөөржүдүп каг. Иоавтың актыг улусту өлүргени дээш бурууну менден база мээң ачамның үре-салгалындан ынчалдыр адырып каг . ³² Дээрги-Чаяакчы Иоавка төккөн ханы дээш кеземче онаар, чүгө дээрге ол мээң ачам Давидтиң чөпшээрели чокка ийи буруу чок кижиге халдап, оларны хылыш-биле шанчып

өлүрүп каан. Ол ийи кижиге – Нирниң оглу, Израильдиң шериг баштыңы Авенир биле Иетерниң оглу, Иудеяның шериг баштыңы Амессай – Иоавтан төлөптүг улус турган. ³³ Оларның төгүлгөн ханы дээш буруу Иоавка база ооң салгалыңга кезээ мөңгеден артсын. А Давидке, ооң дүжүлгезинге, өг-бүлезинге болгаш үре-салгалыңга Дээрги-Чаяакчы амыр-тайбыңдан кезээ мөңгеден хайырлазын».

³⁴ Иодайның оглу Ванея Иоавты барып өлүрүп каан. Иоавты ховуга, бодунуң бажыңының чаныңга хөөржүткен. ³⁵ Хаан Иодайның оглу Ванеяны Иоавтың орнунга шериг баштыңчызы кылып каан, а Бурганның бараалгакчызы Садокту Авиафарның орнунга дээди бараалгакчы кылдыр томуйлаан .

³⁶ Ооң соонда хаан Шимейни кыйгыртып алгаш, аңаа мынча дээн: «Бодуңга Иерусалимге бажыңдан тудуп алгаш, хоорайга чуртта, моон кайнаар-даа үнүп чорба. ³⁷ Үнүп чорупкаш, Кедроннуң суун кеже бээрин хүнде ыяап-ла өлүп каарыңны билип ал. Өлүмүң дээш бодуң буруулуг болур сен».

³⁸ Шимей хаанга: «Ындыг-дыр. Силерниң чалчаар мен дээрги хаанымның чугаалаанын ёзугаар кылып мен» – деп харыылаан.

Шимей Иерусалимге үр үеде чурттап арткан. ³⁹ А үш чыл болгаш, ооң ийи кулу Мааханың оглу, Геф хоорайның хааны Анхусче дезе берген. Шимейге ооң кулдары Гефте турары дыңналы берген.

⁴⁰ Ынчан ол элчигенин эзертеп мунгаш, кулдарын дилеп, Гефте Анхусче чорупкан. Шимей кулдарын барып тып алгаш, оларны Гефтен дедир эккеп алган. ⁴¹ Соломонга Шимейниң Иерусалимден үнгеш, Гефке четкеш, ээп келгенин дыңнадыпкан.

⁴² Хаан Шимейни кыйгырып алгаш: «Мен сенден Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгырак ап, „Моон кайнаар-даа болза үнүп чоруй баар хүнүңде ыяап-ла өлүп каар сен“ – деп сагындырбажык мен бе? Сен ынчан меңээ: „Ындыг-дыр. Дыңнангыр боор мен“ – дээн болгай сен. ⁴³ А чүгө сен Дээрги-Чаяакчыга берген даңгырааңны күүсетпейн, мээң дужаалымны тооп дыңнавайн барганың ол?» – дээн . ⁴⁴ Хаан Шимейге оон ыңай: «Мээң ачам Давидке халдаткан бүгү бузудуңу бодуң билип, чүрээңде шыгжап чоруур-дур сен. Ам Дээрги-Чаяакчы сеңээ үүлгеткен бузудуң дээш кеземче онаар. ⁴⁵ А Соломон хаан Бургандан кээр ачы-буянныг болур, Давидтиң дүжүлгези Дээрги-Чаяакчының мурнунга кезээ мөңгеден тендиш дивейн турар!» – деп чугаалаан. ⁴⁶ Хаан оон Иодайның оглу Ванеяга дужаал бээрге, ол Шимейни барып өлүрүп каан. Чагырга ынчалдыр Соломоннуң холунга быжыга берген.

Соломон хаанның мерген угаан

дилээн мөргүлү

(2 Чыл. 1:7-12)

3 Соломон Египеттиң хааны фараон-биле төрөлдежип, ооң уруун кадай кылдыр ап алган

. Хаан бодунуң ордузун , Дээрги-Чаяакчының өргээзин болгаш Иерусалимни долгандыр хананы тудар бетинде, кадынын Давидтиң Хоорайынга чурттадып каан.

² А чон биеэги хевээр мөгейишкин кылыр бедик черлерге өргүл салып турган, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының адынга тураскааткан өргээ ам-даа туттунмаан турган чүве-дир. ³ Соломон бодунуң ачазы Давидтиң изин истеп, Дээрги-Чаяакчыга ынак турган, ындыг-даа болза, ол база демги-ле бедик черлерге Аңаа өргүл салып, чаагай чыттыг чүүлдер кыпсып турган .

⁴ Бир катап хаан өргүл салыр дээш Гаваон хоорайже чорупкан, чүге дээрге кол бедик чер аңаа турган чүве-дир . Соломон ол бедигээшке бүрүн өрттедир муң өргүлдү салган. ⁵ Гаваонга Дээрги-Чаяакчы дүне када Соломоннуң дүжүнгө кирген . Бурган: «Сеңээ чүнү берейн, дилеп ал» – дээн.

⁶ Соломон: «Сен Бодунуң чалчаң, мээң ачам Давидке, ооң Сеңээ бердингени дээш, Сээң мурнуңга чөптүг-шынныг болгаш ак сеткилдиг болганы дээш, өндүр улуг энерелиң көргүстүң. Сен аңаа өндүр улуг энерелиңи хевээр арттырып, ам ынчалдыр бүткени дег, ооң дүжүлгезинге саадапкан оолду аңаа хайырладың. ⁷ Дээрги-Чаяакчы Бурганым, ам Сен Бодунуң чалчаң мени ачам Давидтиң орнунга хаан кылып кагдың. А мен болза бичии оол-дур мен , албан-хүлээлгемни канчаар күүседирин билбес-тир мен. ⁸ Сээң чалчаң мен Сээң шилип алган чонуң аразында-дыр мен. Ол дээрге санаары-даа, эргий көөрү-даа болдунмас хөлүн эрттир хөй чон-дур . ⁹ Ынчангаш Бодунуң чалчаңга Сээң чонуңну шын шиидер база эки-бакты ылгап шыдаар кылдыр угаанныг чүректен хайырлап көр . Чүге дээрге Сээң бо хөй санныг чонуңну кым башкарып шыдаарыл?» – дээн.

¹⁰ Дээргиге Соломондан ындыг дилег кирери таарымчалыг болган. ¹¹ Бурган аңаа мынча дээн: «Сен ынча деп дилээш, бодуңга узун назынны-даа, байлакшылды-даа дилеведиң, дайзыннарың өлүмүн-даа дилеведиң, а шын шииткел кылып билир боору-биле угаан-сарыыл диледиң. ¹² Ындыг болганда, Мен сээң дилээңни хандыраар мен. Сеңээ мерген угаанныг, сарыылдыг чүректи хайырлаар мен, сээң мурнуңда-даа сен ышкаш угаан-сарыылдыг кижиге турбаан, сээң сооңда-даа сеңээ дөмейлежир кижиге турбас . ¹³ Оон туржук, Мен сеңээ дилевээн-даа чүвеңни: байлакшыл биле алдар-атты бээр мен . Ынчангаш назының дургузунда хааннар аразында сээң-биле эннежир хаан турбас. ¹⁴ Бир эвес сен ачаң Давидтиң кылып турганы дег, Мээң оруктарым эдерип, Мээң дүрүмнерим, айтышкыннарымны күүседип, сагыр болзуңза, Мен сеңээ узун назынны хайырлаар мен ».

¹⁵ Соломон ынчан оттуп келгеш, дүш көргенин билип каан. Ол Иерусалимче эеп келгеш, Дээргиниң ыдыктыг аптаазының мурнунга туруп алгаш, бүрүн өрттедир өргүлдерни база эп-

найырал өргүлдерин эккеп салган. Оон ол бодунуң бүгү дүжүмөттөринге дой кылган .

Соломон хаанның маргышты мерген угаанныг шиитпирлээни

¹⁶ Бир катап хаанга ийи самыын-садар херээжен келгеш, ооң мурнунга туруп алган. ¹⁷ Оларның бирээзи мынча дээн: «О, мээң дээргим! Бо херээжен-биле чаңгыс бажыңда чурттап тур мен. Ооң чанынга тургаш, божуп алдым, ¹⁸ а ооң соонда соңгузу хүнде ол база божуп алган. Бис кады турдувус, бис ийиден аңгыда, бажыңга өске кым-даа турбаан.

¹⁹ Дүне када бо херээженниң чаш оглу өлүп калган, чүге дээрге авазы удуп чыда, чаш оглун думчуктур базап алган.

²⁰ Дүне када ол туруп келгеш, чалчаңар мен удуп чыдырымда, оглумну ап алгаш, херээнге чыпшыр чыттыргаш, бодунуң өлүг оглун мээң херээмге чыпшыр салып каан болду. ²¹ Эртен оглумну эмзирер дээш оттуп кээримге, ол өлүг чыдыр. Топтап көргеш, мээң божаан оглум эвес деп билип кааптым».

²² Өске херээжен: «Чок! Дириг оол мээңии-дир, а өлүг оол – сээңии-дир!» – дээн.

А бирги херээжен: «Чок! Өлүг оол сээңии-дир, а дириг оол – мээңии-дир!» – дээр болган. Олар хаанның мурнунга ынчаар маргыжып туруп берген.

²³ Хаан: «Бирээңер: „Мээң оглум дириг, а сээңии өлүг“ – деп турар, а өскеңер: „Чок! Сээң оглуң өлүг, а мээңии дириг!“ – деп турар...» – дээн.

²⁴ Ооң соонда хаан: «Хылыштан эккелиңер» – дээн. Хаанга хылышты эккеп берген. ²⁵ Ынчан ол: «Дириг чаш оолду ийи чара одура шапкаш, бир чартыын бо херээженге, өске чартыын – дуу херээженге бериптиңер!» – деп дужааган.

²⁶ Оглу дириг турган херээжен, бодунуң чаш төлүн аажок кээргей бергеш, хаанга: «О, дээргим! Бо чаш оолду дуу херээженге бериптиңер, ону өлүрбейн-не көрүңер!» – дээн.

А өске херээжен: «Сээңии-даа эвес, мээңии-даа эвес болзун. Оолду одура шааптыңар!» – дээн.

²⁷ Хаан ынчан: «Дириг чаш төлдү өлүрбейн, бирги херээженге бериптиңер, ооң авазы ол-дур» – деп доктааткан.

²⁸ Хаанның үндүрген шииткелин дыңнааш, бүгү Израиль ону ханы хүндүлөп эгелээн, чүге дээрге аңаа шынныг шииткел үндүрерде хереглээр Бурганның мерген угаанын хайырлаан болган .

Соломоннуң дээди дүжүмөттөри болгаш тус чер чагырыкчылары

4 Соломон хаан бүгү Израильди чагырып турган. ² Ооң дээди дүжүмөттөри бо-дур: Садоктуң салгакчызы Азария – Бурганның бараалгакчызы ; ³ Шишаның оолдары Элихорөф

биле Ахия – бижээчилер; Ахилудтуң оглу Иосафат – төөгү бижикчизи ; ⁴ Иодайның оглу Ванея – шериг баштыңчызы ; Садок биле Авиафар – Бурганның бараалгакчылары ; ⁵ Нафанның оглу Азария – тус чер чагырыкчыларының даргазы; Нафанның оглу Завуд – Бурганның бараалгакчызы, хаанның өңнүү ; ⁶ Ахисар – орду хайгааракчызы; Авданың оглу Адонирам – жылчы күш даргазы .

⁷ Соломон бүгү Израильди башкарып турар он ийи тус чер чагырыкчылыг турган. Олар хаанга болгаш ооң чоок улузунга аъш-чем чорудуп бээр хүлээлгелиг чүве-дир. Кайызы-даа курлавыр аъш-чем-биле чылдың бир айында хандырылганы харыылаар ужурлуг турган. ⁸ Оларның аттары бодур:

Бен-Хур – Эфрем дагларында;

⁹ Бен-Декер – Макац, Шаалбим, Бет-Шемеш, Элон болгаш Бет-Ханан хоорайларда;

¹⁰ Бен-Хесед – Арубот деп черде, аңаа Сохо биле бүгү хефер чер хамааржып турган;

¹¹ Бен-Авинадав – бүгү Нафат-Дор деп черде (ооң кадайы Соломоннуң уруу Тафат турган);

¹² Ахилудтуң оглу Баана – Таанах, Мегиддон хоорайларда болгаш Изреел хоорайдан кудулдур, Цартанның чоогунда чыдар бүгү Бет-Санда база Бет-Сандан Авел-Мехола хоорайга чедир, Иокмеам хоорайның безин ындынга чедир;

¹³ Бен-Гевер – Галаадтың Рамот хоорайда ; Манассияның оглу Иаирниң Галаадта хоорай-суурлары , Васан деп черде Аргов девискээр – долгандыр ханаларлыг, ханаларында хүлер дээктерлиг алдан хоорай аңаа хамааржып турган;

¹⁴ Гиддонуң оглу Ахинадав – Маханаим хоорайда;

¹⁵ Ахимаас – Нефалимниң черинде (ол Соломоннуң уруу Васематты кадай кылдыр ап алган);

¹⁶ Хушайның оглу Баана – Асирниң черинде болгаш Ваалотта;

¹⁷ Парухтың оглу Иосафат – Иссахарның черинде;

¹⁸ Эланың оглу Шимей – Вениаминниң черинде;

¹⁹ Урийниң оглу Гевер – галаад черде (амор чоннуң хааны Сигоннуң черинде база Васанның хааны Огтуң черинде) чагырыкчы турган. Ол черлерниң кайызы-даа чаңгыс чагырыкчылыг турган.

Соломоннуң байлак-чаагай күрүнези

²⁰ Иудея биле Израильдиң чону далай эриинде элезин дег хөй бооп , дойлап, хөглөп чурттап турган. ²¹ Соломон Евфрат хемден эгелээш, филистим черге чедир база Египет-биле кызыгаарга чедир бүгү күрүнелерни чагырып турган . Ол күрүнелер албан-үндүт төлеп , Соломонга ооң бүгү назынының дургузунда бараан бооп келгеннер.

²² Соломонга хүннүң-не эккеп дужаар ужурлуг аъш-чем бо-дур: үжен кор ишти эң-не эки шынарлыг далган болгаш алдан кор ишти анаа далган; ²³ тургузу семиртир азыраан он инек, одар-белчиирге оъттап турган чээрби инек, чүс хой; ол ышкаш ивилер, чээрренер, сайгактар болгаш семиртир азыраан куштар.

²⁴ Чүге дээрге Соломон Евфрат хемниң барыын талазында, Типсахтан Газа хоорайга чедир турар бүгү күрүнелерни чагырып, чоок-кавыда бүгү чурттар-биле тайбың харылзаазын тудуп алган турган . ²⁵ Ооң бүгү назынының дургузунда Иудея биле Израиль соңгу чүкте Дан хоорайдан эгелээш, мурнуу чүкте Беэр-Шева хоорайга чедир кижиги бүрүзү бодунуң виноградын, фиға ыяжын болбаазырадып, айыыл чок, тайбың чурттап келген .

²⁶ Соломон дайынчы тергеге сугар аъттар баглап, тургузар 40 000 черлиг, 12 000 аъттыг шериглиг турган . ²⁷ Тус чер чагырыкчыларының кайызы-даа бодунуң харыылаар айында Соломон хаанга болгаш хаан-биле кады чемненип турар улуска херек бүгү аъш-чемни эккеп дужаап, чүү-даа чүве четчир болзун дээш, хайгаарап турган. ²⁸ Олар оон ыңай доктаадып каан черже дайынчы тергеге сугар болгаш өске-даа аъттар чиир арбай биле сигенни кайызы-даа бодунуң ээлчээнде чедирип берип турган.

Соломоннуң алдаржаан мерген угааны

²⁹ Бурган Соломонга мерген угаанны, чүве эндевес ханы угаанны болгаш далай эриинде элезин дег хемчээл чок улуг угаан-сарыылды хайырлаан. ³⁰ Соломоннуң мерген угааны Чөөн чүктүң база Египеттиң бүгү улузунуң мерген угаанын ажып турган . ³¹ Ол бүгү улустан, ооң иштинде зерах уктуг Эфандан база Махолдуң Еман, Халкол, Дарда деп оолдарындан артык мерген угаанныг турган. Ооң алдар-ады бүгү чоок-кавы чоннарга тарай берген. ³² Ол 3000 хире угаадыглыг чугаа чугаалаан , 1005 ыр чогааткан . ³³ Ол үнүштер дугайында, Ливан сынның пөштеринден эгелээш, ханаларда үнүп келген иссоп деп чадаң үнүшке чедир, чугаалап шыдаар чораан; дириг амытаннар, куштар, соястаарлар болгаш балыктар дугайында база чугаалап шыдаар чораан. ³⁴ Соломоннуң мерген угаанын дыңнаар дээн улус бүгү чоннардан база чер-делегейде ооң дугайында дыңнаан бүгү күрүнелерден кээп турган .

Бурганның өргээзин тударынга белеткел

(2 Чыл. 2:3-18)

5 Тирниң хааны Хирам Соломонну ачазының орнунга хаан кылдыр томуйлап каанын дыңнааш, олче бодунуң элчилерин чорудупкан, чүге дээрге Хирам үргүлчү Давидтиң өңнүү чораан

чүве-дир .² Соломон база Хирамга дараазында сөстөрни дамчытсын дээш улус чоруткан:³ «Мээң ачам Давид бодун бүгү таладан бүзээлээн чоннар-биле дайылдажып турган болгаш, Дээрги-Чаяакчы ооң бүгү дайзыннарын будунуң адаанга салып бээрин манап турган болгаш, бодунуң Бурганы Дээрги-Чаяакчыны адынга тураскааткан өргээни тудуп шыдаваан дээрзин билир болгай сен .⁴ А ам Дээрги-Чаяакчы Бурганым меңээ бүгү таладан амыр-дышты хайырлады: дайзыным-даа, айыыл-даа чок-тур .⁵ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчыны мээң ачам Давидке: „Сээң орнуңга дүжүлгеге олуртуп каарым оглуң Мээң адымга тураскааткан өргээни тудуп каар“ – дээнин ёзугаар, мээң Бурганым Дээрги-Чаяакчыны ат-алдарынга тураскааткан өргээни тудар деп тур мен .⁶ Ливан сынының пөштерин меңээ кезип бээр кылдыр дужаап көр. Мээң албатыларым сээң албатыларың-биле кады ажилдазын, мен сеңээ улузуң дээш доктаадып каан өртээң ёзугаар төлеп бээр мен. Сидончулар ышкаш ыяш-биле ажилдап билир улус бисте чогуң билир-ле болгай сен».

⁷ Соломоннуң сөстөрүн дыңнап алгаш, Хирам аажок амырап: «Дээрги-Чаяакчыга алдар! Ол Давидке бо хөй санныг чонну чагырып шыдаар мерген угаанныг оолду берген-дир» – дээн.

⁸ Хирам Соломонче улузун ыдып, сөс дамчыткан: «Менче ыткан улузуңуң дамчыткан чүүлүн дыңнадым. Пөш, шиви ыяштарга хамаарыштыр сээң күзээн бүгү чүвеңни күүседир мен. ⁹ Мээң албатыларым ол ыяштарны Ливан сындан далайже аппаарга, мен оларны сээң доктаадып каан чериңче далайлап салдады бээр мен. Аңаа ыяштарны адырып кааптарга, сен алгаш баар сен. А сен база мээң күзелимни боттандырып, мээң чоок улузумну аъш-чем-биле хандырып көр».

¹⁰ Хирам шак ынчаар Соломонну пөш, шиви ыяш-биле ооң күзээнин ёзугаар хандырып турган, ¹¹ а Соломон Хирамга ооң чоок улузун чемгерер 20 000 кор ишти кызыл-тасты база 20 кор ишти эң арыг олива үзүн чылдың-на берип турган . ¹² Дээрги-Чаяакчы Соломонга мерген угаанны азааны ышкаш хайырлаан . Соломон биле Хирам эп-найыралдыг чурттап, аразында эвилел тургузуп алганнар.

¹³ Соломон хаан бүгү Израильге ажил албаны онаап, 30 000 ажилчынны ажилдадыры-биле чыып алган . ¹⁴ Ажилчыннарны ол Ливанче ээлчештир – бир айда-ла 10 000 кижини чорудуп турган: ол 10 000 ажилчын бир ай дургузунда Ливанга турар, а ийи ай дургузунда аал-чуртунга турар. Ажилчын күш даргазы Адонирам турган . ¹⁵ Соломон хаанда оон ыңай 70 000 аар чүък дажыкчызы, дагларда даш чонар 80 000 ажилчын, ¹⁶ тудуг ажилын хайгаарап көрүп, ажилчыннарны башкарар 3300 дарга бар турган. ¹⁷ Өргээниң таваан чонуп каан даштардан салыр дээш, хаан улуг, эки шынарлыг даштардан тып, чонарын дужааган . ¹⁸ Соломоннуң

база Хирамның ажилчыннары болгаш Гевалдан усчулар даштар чонуп, өргээни тудар ыяш, дашты белеткеп турганнар.

Соломоннуң Бурганның өргээзин тутканы

(2 Чыл. 3:1-17)

6 Соломон хаан израиль чоннуң Египеттен хосталып үнгениниң 480-ги чылында, бодунуң Израильди чагырып эгелээниниң дөрткү чылының Зиф деп ийиги айында Дээрги-Чаяакчыны өргээзин тудуп эгелээн. ² Соломоннуң Дээрги-Чаяакчыга тудуп берген өргээзиниң узуну алдан кыры дурту, дооразы чээрби кыры дурту, бедии үжен кыры дурту болган. ³ Өргээниң мурнунда серилиг чер турган. Ол черниң узуну өргээниң дооразыңа деңнежип, чээрби кыры дурту болган, а өргээниң мурнунда ооң дооразы он кыры дурту болган. ⁴ Өргээге хаан хана-каракталчак соңгалар кылып каан . ⁵ Соломон өргээни долгандыр ыдыктыг болгаш эң ыдыктыг өрээлдерниң ханаларын дургаар өрээлдерлиг даштыкы тудугну улай тудуп каан . ⁶ Ооң адаккы каъдының дооразы беш кыры дурту, ортаакы каъдының – алды кыры дурту, а үстүкү каъдының – чеди кыры дурту болган. Ол тудуг өргээниң ханазыңа чөлөнмезин дээш, Соломон өргээни долгандыр ханадан кыдыынче үне берген чөлөнгиштер кылып каан.

⁷ Бурганның өргээзин тударда, чүгле даш бузар черге чонуп каан даштар ажыглан. Ынчангаш ону тудуп турган черге маска, кески база өске-даа дөмүр чепсек-херексел даажы дыңналбаан .

⁸ Даштыкы тудугнуң адаккы каъдында өрээлдерге кирер чер өргээниң оң талазында турган. Оортан чада ийиги каътче, а оон үшкү каътче үндүрө бээр.

⁹ Бурганның өргээзин Соломон ынчалдыр тудуп дооскаш, ону пөш манзалар-биле шап каан. ¹⁰ Бүгү өргээни долгандыр даштыкы тудугну бедии беш кыры дурту кылдыр тудуп каан. Ол тудугну өргээге пөш чудуктар дузазы-биле тудуштуруп, быжыглаан.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы Соломонга Бодунуң сөзүн ажадып: ¹² «Сээң тудуп турарың өргээге хамаарыштыр. Бир эвес сен Мээң дүрүмнеримге чагыртыр, доктаалдарым ёзугаар кылыр, бүгү айтыышкыннарнымны күүседир болзуңза, Мен сээң ачаң Давидке азаан сөзүмнү сени дамчыштыр күүседип , ¹³ израильчилерниң аразыңа чурттаар мен , Бодунуң израиль чонумну кагбас мен » – деп чугаалаан.

Бурганның өргээзиниң иштин тудуп каастааны

¹⁴ Соломон Бурганның өргээзин тудуп дооскаш, ¹⁵ өргээниң ханаларын иштики талазындан, шаладан дээвириге чедир, пөш манзалар-биле шап каан, а шаланы шиви манзалар-биле шап каан. ¹⁶ Өргээниң артыы талазыңа кыдыындан чээрби

кыры дурту чер үзүктээш, шаладан дээвиирге чедир пөш манзалардан хана кылып, эң ыдыктыг өрээлди аңгылай тудуп каан . ¹⁷ Ол өрээлдин мурнунда ыдыктыг өрээлдин узуну дөртен кыры дурту болган. ¹⁸ Өргээниң иштин пөш-биле шап кааш, ында тыквалар болгаш частып келген чечектер дүрзүлери оюп каан. Бүгү чүвени пөш-биле шап каан, кайда-даа даш көзүлбес турган.

¹⁹ Соломон өргээниң артыы талазынга Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзиниң аптаразын тургузар иштики өрээл белеткеп каан. ²⁰ Иштики өрээлдин узуну, дооразы болгаш бедии чээрби кыры дурту болган; ол ону арыг алдын-биле шап каан, өргүл салыр бедигээшти база . ²¹ Соломон өргээни иштии талазындан арыг алдын-биле шап каан. Оон алдын-биле шап каан иштики өрээлдин мурнунга алдын илчирбелер шөйүп каан. ²² Ол ынчалдыр өргээниң бүгү иштии талазын база иштики өрээлге хамааржыр өргүл салыр бедигээшти алдын-биле шап каан .

²³ Иштики өрээлге ол олива ыяжындан бедии он кыры дурту ийи херувимни кылып каан. ²⁴ Бирги херувимниң ийи чалгынының кайызының-даа узуну беш кыры дурту. Ооң бир чалгынының ужундан өске чалгынының ужунга чедир хемчээл он кыры дурту. ²⁵ Ийиги херувимниң чалгыннарының ийи ужунуң аразы база он кыры дурту, чүге дээрге ийи херувимниң хемчээл, хевири дөмей турган. ²⁶ Кайы-даа херувимниң бедии он кыры дурту. ²⁷ Чалгыннарын хере сунган херувимнерни өргээниң иштики өрээлинге тургузуп каан. Бир херувимниң бир чалгыны бир ханага, өске херувимниң бир чалгыны өске ханага дээп турган, а оларның арткан ийи чалгыны өрээл ортузунга дегжип турган. ²⁸ Херувимнерни база алдын-биле шап каан.

²⁹ Соломон Бурганның өргээзиниң бүгү ханаларын долгандыр, иштики-даа, даштыкы-даа өрээлдерге херувимнер, пальмалар болгаш частып келген чечектер дүрзүлери оя кезип каан.

³⁰ Өргээниң иштики-даа, даштыкы-даа өрээлдеринде шаланы ол алдын-биле шап каан.

³¹ Эң ыдыктыг өрээлче кирер кылдыр, олива ыяжындан беш-булуңнуг кастыктарлыг эжик кылып каан. ³² Олива ыяжындан кылган эжиктиң ийи чартыынга ол херувимнер, пальмалар болгаш частып келген чечектер дүрзүлери оя кескеш, алдын-биле шап каан, херувимнер, пальмаларны алдыннап каан. ³³ Өргээниң даштыкы өрээлинче кирер черге ол база шак ынчаар олива ыяжындан дөрт-булуңнуг кастыктар кылып каан. ³⁴ Шивиден ийи эжик кылып каан, оларның кайызы-даа шимчеп турар ийи хаалгалыг турган . ³⁵ Эжик-хаалгаларга ол херувимнер, пальмалар болгаш частып келген чечектер дүрзүлери оя кескеш, ол бүгүнү бир дески кылдыр алдын-биле шап каан.

³⁶ Соломон өргээниң иштики шөлүн чонуп каан үш одуруг даштар-биле база чонуп каан бир одуруг пөш чудуктар-биле долгандыр херимнеп каан .

³⁷ Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң таваан Соломоннуң хааннаашкынының дөрткү чылында, Зиф деп ийиги айда салган. ³⁸ Ооң хааннаашкынының он бирги чылында, Бул деп сески айда Бурганның өргээин канчаар бодап алганын ёзугаар тудуп дооскан. Соломон ону чеди чыл дургузунда тудуп келген.

Соломоннуң ордузу

7 А бодунуң ордузун Соломон он үш чыл болгаш, тудуп дооскан . ² Ол «Ливанның аргазими» дээр ордуну тудуп каан. Ооң узуну чүс кыры дурту, дооразы бежен кыры дурту, бедии үжен кыры дурту; ол орду дөрт одуруг пөш адагаштарлыг турган, а адагаштар кырында пөш чудуктар салып каан. ³ Адагаштар кырында чыдар чудуктар кырынга ордунуң пөштен кылган сарапчазын салып каан. Бир одуруг адагаштарга-ла он беш чудук кылдыр, шупту дөртен беш чудук турган. ⁴ Ордунуң соңгалары бот-боттарынга дужааштыр, үш одуруг кылдыр турган. ⁵ Бүгү эжиктер болгаш эжик кастыктары дөрт-булуңнуг; үш одуруг соңга бүрүзү-ле дужунда ханада соңгаларга дужааштыр турган.

⁶ Соломон узуну бежен кыры дурту, дооразы үжен кыры дурту адагаштарлыг бажың тудуп каан. Ооң мурнуу талазында адагаштарлыг серилиг чер, ооң мурнунда бедиктээш турган .

⁷ Хаан улуска шииткел үндүрер дүжүлгелиг бажың азы Шиидилге бажыңы туткаш , ооң шалазын бүрүнү-биле пөш-биле шап каан. ⁸ А ооң чурттаар ордузу өске шөлде, Шиидилге бажыңының артында турган; ооң тургузуу база ындыг турган. Оон ыңай Соломон кадай кылдыр ап алганы фараоннуң уруунга ол бажың ышкаш бажың тудуп берген.

⁹ Ол тудугларны – таваандан үстүнге чедир – база улуг шөлдү хемчээл ёзугаар чонуп каан, хирээ-биле даштыкы база иштики талазындан кезип каан эки шынарлыг даштардан кылган турган.

¹⁰ Тудугларның таваанга салып каан эки дээн улуг даштарның чамдыызы он кыры дурту, чамдыызы – сес кыры дурту хемчээлдиг турган. ¹¹ Оларның тавааның кырындан хемчээл ёзугаар чонуп каан эки дээн өске даштар болгаш пөш чудуктар салып каан. ¹² Улуг шөлдү чонуп каан үш одуруг даштар-биле база бир одуруг пөш чудуктар-биле долгандыр херимнеп каан . Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң иштики шөлүн болгаш өргээниң серилиг черин база ынчалдыр долгандыр херимнеп каан.

**Бурганның өргээзиниң
адагаштары, херекселдери**
(2 Чыл. 3:15-17; 4:2-5, 11-22)

¹³ Соломон хаан Тир хоорайдан Хирам деп кижини чалаттырып эккелген . ¹⁴ Ол болза Неффалимниң аймаанга хамааржыр дулгуяк херээженниң оглу чүве-дир. Ооң ачазы Тир чурттуг, хүлер-биле ажилдаар ус-шевер кижитурган. Хирам хүлерден янзы-бүрү кылыглар кылып шыдаар, кедергей шевер, арга-мергежили бедик кижитурган . Ол усчу Соломон хаанга келгеш, аңаа дааскан бүгү ажилды кылып берген.

¹⁵ Хирам ийи хүлер адагашты шуткуп тудуп каан . Оларның кайызының-даа бедии он сес кыры дурту болган, а кайызын-даа долгандыр он ийи кыры дурту узун хендир орааттына бээр турган. ¹⁶ Оон ол адагаштарның бажынга салыр кылдыр хүлерден ийи капитель шуткуп куткан. Оларның кайызының-даа бедии беш кыры дурту болган. ¹⁷ Адагаштар бажында капительдерни өрүп каан илчирбегештер болгаш улуг четкилер дүрзүлери каастап турган. Бир капительде-ле чеди четки бар турган. ¹⁸ Адагаштарда капительдерниң кырын каастап шывар кылдыр четкилерни долгандыр ийи одуруг гранат чимистери шуткуп каан. Ол ийи адагаштың бажын дөмейлештир кылып каан. ¹⁹ (А серилиг черде турар адагаштарның капительдерин дөрт кыры дурту бедик, лилия чечек хевирлиг кылдыр кылып каан.) ²⁰ Адагаштар бажында ийи капительге, четки чанында дөстек черлерниң кырынга ийи чүс-ийи чүс гранат чимизин одуруглай долгандыр тургузуп каан. ²¹ Өргээниң серилиг черинге адагаштар тургузуп каан. Бирээзин оң талазынга тургускаш, Яхин деп адап каан, а өскезин солагай талазынга тургускаш, Вооз деп адап каан. ²² Адагаштарның бажынга лилия чечек хевирлиг каасталгалар салып каан. Адагаштар кылыр ажил ооң-биле доозулган.

²³ Оон Хирам «далай» дээр борбак чунар сава шуткуп куткан . Ооң бир эриинден өске эриинге чедир хемчээли он кыры дурту, бедии беш кыры дурту. Үжен кыры дурту узун хемчээр хендир ону долгандыр куржап турган. ²⁴ Далайның эрииниң адаан долгандыр ийи одуруг тыквалар дег дүрзүлөр кылып каан . Бир кыры дурту хемчээлге-ле он тыква онаажыр болган. Тыкваларны далай-биле кады тудуш чаңгыс кылдыр шуткуп каан. ²⁵ Далай он ийи буга кырында турган; оларның үжү соңгу чүкче, үжү – барыын чүкче, үжү – мурнуу чүкче, үжү – чөөн чүкче көрүнгөн турган. Далай оларның ооргазында чыткан, а бугаларның соо ооң ортузунче, төпче угланган турган. ²⁶ Далайның кылыны дөрт илиг, а ооң эрии аяк эрии дег, лилия чечээ дег турган. Ооң ишкири 2000 бат .

²⁷ Хирам оон ыңай он хүлер тергежигеш кылып каан. Тергежигеш бүрүзүнүң-не узуну дөрт кыры дурту, дооразы дөрт кыры дурту, бедии үш кыры

дурту болган. ²⁸ Тергежигештерниң тургузуу мындыг: олар рамкалар аразында турар ханажыгаштарлыг турган. ²⁹ Ол ханажыгаштарда база рамкаларның боттарында арзылаңнар, бугалар болгаш херувимнерни дүрзүлөп көргүскөн. Арзылаңнарның база бугаларның кыры биле адаанда хевилээн каасталгалар бар. ³⁰ Бир тергежигеш-ле хүлер өзектиг дөрт хүлер дугуйлуг. Дөрт азыгда чунар саваны тудуп турар шуткуп куткан аскыыштар бар. Бир аскыыш дужунда-ла – хевилээн каасталгалар. ³¹ Тергежигештиң бажында ханызы бир кыры дурту төгерик үт бар. Ооң таваа-биле кады дооразы бүдүн чартык кыры дурту. Үттү долгандыр оюп хээлээн дүрзүлөр турган. (А тергежигештерниң ханажыгаштары борбак эвес, дөрбелчин болган.) ³² Ханажыгаштар адаанда дөрт дугуйну өзектерин дамчыштыр тергежигешке кожуп, быжыглаан. Бир дугуйнуң-на бедии – бүдүн чартык кыры дурту. ³³ Дугуйларның тургузуу дайынчы тергениң дугуйларының тургузуу дег. Оларның өзектерин, куржагларын, салааларын болгаш өзектериниң иштин хүлерден шуткуп куткан.

³⁴ Бир тергежигеш-ле дөрт азыында бодундан бурунгаар үне берген дөрт аскыыштыг.

³⁵ Тергежигештиң бажында бедии чартык кыры дурту төгерик куржаг бар. Тергежигештиң тудалары болгаш ханажыгаштарын ооң бажы-биле тудуш чаңгыс кылдыр кылып каан. ³⁶ Тергежигештиң ханажыгаштар, тудаларынга – кайда-ла хостуг чер бар болдур – херувимнер, арзылаңнар болгаш пальмалар дүрзүлери оюп-сиилбип каан, а долгандыр – хевилээн каасталгалар бар. ³⁷ Ол ынчалдыр он тергежигеш кылып каан. Олар шупту бир аай шуткуттунган, бир дөмей хевир, хемчээлдиг турган.

³⁸ Оон Хирам он хүлер чунар сава кылып каан. Оларның бирээзиниң-не ишкири дөртөн бат , диаметри дөрт кыры дурту. Бир чунар сава-ла он тергежигештиң бирээзиниң кырында турган. ³⁹ Беш чунар саваны Бурганның өргээзиниң оң талазынга, база бежин – солагай талазынга, а далай дээр улуг саваны өргээниң оң талазынга, мурнуу-чөөн азыгга тургузуп каан.

⁴⁰ Хирам оон ыңай савалар, хүл-узарлар болгаш аяктар кылып каан .

Хирам Дээрги-Чаяакчының өргээзинге Соломон хаанның чагыын ёзугаар кылып турган бүгү ажылын ооң-биле дооскан. Ооң кылган чүүлдери бо-дур:

⁴¹ ийи адагаш, оларның бажында паш хевирлиг ийи дөстек капитель, капительдерни каастап шып турар ийи четки;

⁴² ол ийи четкиге 400 гранат чимизи – ийи адагаш бажында капительдерни каастап шып турар ийи четкиниң кайызынга-даа ийи одуруг гранат чимизи онаажыр кылдыр;

⁴³ он тергежигеш болгаш оларның кырында он чунар сава;

⁴⁴ далай дээр бир улуг чунар сава болгаш ооң адаанда он ийи буга;

⁴⁵ савалар, хүл-узарлар болгаш аяктар.

Дээрги-Чаяакчының өргээзинге ажыглазын дээш, Хирам ол бүгү эт-херекселди Соломон хаанга кылайтыр хоюглап каан хүлдерден кылып берген.

⁴⁶ Хаан ол эт-херекселди Иордан шынаазынга, Сокхот биле Цартанның аразында дойдан кылган шуткуур хепке шуткуп кударын дужааган.

⁴⁷ Соломон ол бүгү эт-херекселди деңзилевээн, чүгө дээрге олар дыка хөй турган. Хүлерниң ниити деңзизи билдинмес бооп арткан .

⁴⁸ Соломон оон ыңай Дээрги-Чаяакчының өргээзинге ажыглаар бүгү алдын эт-херекселди кылып каан:

өргүл салыр алдын бедигээш , ыдыктаан хлебтер салыр алдын ширээ ;

⁴⁹ арыг алдындан кылган чырыткылар (эң ыдыктыг өрээлдин мурнунда, бежи – оң талазында, бежи – солагай талазында), чырыткының чечектери, деңнери, дең өзээ үзе кезер ызырар кыскаштары;

⁵⁰ арыг алдындан кылган чунар савалар, бижектер, хымыштар, хүүрекчигештер, айдызаар савалар , өргээниң эң ыдыктыг иштики өрээлиниң база ыдыктыг өрээлиниң алдын шүнчүктери.

⁵¹ Соломон хаанның Дээрги-Чаяакчының өргээзинге кылып турган бүгү ажылы ынчалдыр доозулган. Соломон бодунуң ачазы Давидтиң Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан чүүлдерин : алдын-мөңгүн биле эт-херекселди эккелгеш, Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң эртине шыгжамырынче суктуруп каан.

Ыдыктыг аптараны Бурганның өргээзинче көжүргени (2 Чыл. 5:2-14)

8 Соломон оон Израильдин баштыңнарын, израиль аймактар, төрөл бөлүктерниң бүгү нояннарын Иерусалимде бодунче – Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзиниң аптаразын Давидтиң Хоорайындан , Сион дагдан өскээр көжүрер дээш – кыйгырып алган. ² Бүгү израильчилер Соломон хаанның кыйгырганын ёзугаар байырлал үезинде, Атаним дээр чедиги айда чыгып келген .

³ Израильдин бүгү баштыңнары чедип кээрге, Бурганның бараалгакчылары ыдыктыг аптараны көдүргеш, ⁴ ооң-биле кады Ужуражылга майгынын база аңаа турган бүгү ыдыктыг эт-херекселди алгаш чорупканнар. Бурганның бараалгакчылары болгаш левиттер ол бүгүнү көдүрүп аппарат чыткан, ⁵ а Соломон хаан болгаш ооң кыйгыры-биле чыылган бүгү израиль ниитилел ыдыктыг аптараның мурнунда бар чораан; олар өргүл кылдыр эндерик шээр болгаш бода малды эккеп

салып турган – ол малды санаары-даа, эргий көөрү-даа болдунмас, хөлүн эрттир хөй болган.

⁶ Бурганның бараалгакчылары Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзиниң аптаразын Ооң өргээзиниң иштинде турар черинге, эң ыдыктыг өрээлге эккелгеш, херувимнер чалгыннарының адаанга тургузуп каан . ⁷ Херувимнерниң чалгыннары аптараның турар чериниң кырынга херлип , ооң бодун база ону көжүрерде ажыглаар көдүрткүүш-мергелерни шыва апкан турган.

⁸ Көдүрткүүш-мергелер дыка узун болгаш, оларның уштары эң ыдыктыг өрээлдин мурнунда ыдыктыг өрээлден көстү бээр, ынчалза-даа өргээниң даштындан көөрге, көзүлбес турган. Олар ында амдыгаа чедир бар. ⁹ Ыдыктыг аптарада ийи калбак даштан өске чүү-даа чок болган . Оларны ынаар Моисей Хорив дагның чанынга, кажан израильчилер египет черден үнүп келгенде, Дээрги-Чаяакчы ол дагга чон-биле чагыг-керээ чарып алган соонда, суп каан чүве-дир .

¹⁰ Бурганның бараалгакчылары ыдыктыг черден үнүп кээрге, Дээрги-Чаяакчының өргээзин булут бүргей апкан . ¹¹ Ынчангаш олар булуттуң хараазы-биле бараан болур харык чок болганнар, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы Ооң өргээзин бүргей апкан.

¹² Соломон ынчан: «Дээрги-Чаяакчы чажыт дүмбей черге чурттаарын чугаалаан болгай .

¹³ Сеңээ мөңгө шагда чурттаар чер кылдыр өндүр улуг өргээ тудуп бердим» – дээн.

Соломоннуң чонга чугаалаан чүвези (2 Чыл. 6:3-11)

¹⁴ Израильчилер шупту аңаа чыгып келген турда, хаан оларже эргилгеш, алгап-йөрээп каан . ¹⁵ Оон ол мынча дээн: «Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчыга алдар! Ол мээң ачам Давидке Бодунуң аксы-сөзү-биле аазаан чүвезин Бодунуң холу-биле боттандырды. Дээрги-Чаяакчы: ¹⁶ „Бодумнуң израиль чонумну Египеттен үндүрө берген хүнүмден бээр Мен Израильдин кайы-даа аймаанга, Мээң адымга тураскааткан өргээни тургузар дээш, хоорай шилип албаан мен; ынчалза-даа Мээң израиль чонумну чагырар кылдыр ам Давидти шилип алган мен” – деп чугаалаан болгай .

¹⁷ Мээң ачам Давид Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчының адынга тураскааткан өргээ тударын күзөөн-даа болза , ¹⁸ Дээрги-Чаяакчы аңаа: „Сен Мээң адымга тураскааткан өргээ тударын бодап алган-дыр сен, ол бодалың эки-даа-дыр. ¹⁹ Ынчалза-даа өргээни сен эвес, оглуң тудар. Сээң ботталдырган оглуң Мээң адымга тураскааткан өргээни тудуп каар-дыр” – дээн .

²⁰ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң аазаашкынын күүсетти. Мен ам Ооң аазаанын ёзугаар мээң ачам Давидтен салгап алганым Израильдин дүжүлгезинде саадаптым база Израильдин

Бурганы Дээрги-Чаяакчының адынга тураскааткан өргээ тудуп кагдым. ²¹ Мен өргээде Дээрги-Чаяакчының бистиң ада-өгбевисти Египеттен үндүрө бергеш, олар-биле чарган чагыг-керээзин суп каан аптараның турар черин белеткеп кагдым».

**Бурганның өргээзин ыдыктап турда,
Соломоннуң мөргүлү**
(2 Чыл. 6:12-42)

²² Соломон бүгү израиль ниитилел көрүп турда, Дээрги-Чаяакчының өргүл салыр бедигээжиниң мурнунга туруп алгаш, холдарын дээрже сунгаш, мынча дээн: ²³ «Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы! Бедик дээрде-даа, чырык черде-даа Сеңээ дөмей Бурган чок. Бүгү чүлдү-чүрээ-биле Сээң оруктарыңны эдерип турар чалчаларыңга энерелиң көргүзүп, чагыг-керээңни сагып турардыр сен. ²⁴ Бодуңнуң чалчаң, мээң ачам Давидке берген сөзүңнү ээледидиң. Сен ол аазаашкынны Бодуңнуң аксы-сөзүң-биле чугааладың, а бөгүн ону Бодуңнуң холуң-биле боттандырдың.

²⁵ А ам, Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы, Бодуңнуң чалчаң, мээң ачам Давидке: „Бир эвес сээң оолдарың, бодуңнуң Мени дыңнап турганың дег, Мени тооп дыңнап, Мээң оруумдан өскээр барбас болза, Израильдиң дүжүлгезинге Мээң мурнумга саадаар сээң салгакчың үстүп төнмес“ – дээн аазаашкыныңны утпайн көрөм.

²⁶ Израильдиң Бурганы, Бодуңнуң чалчаң, мээң ачам Давидке Сээң берген сөзүң ам боттанзын!

²⁷ Ынчаарга Бурган чер кырынга чурттаар деп бе? Дээр, эң бедик дээр безин Сени сыңырып шыдавас болганда, мээң тудуп кааным бо өргээ Сени канчап сыңырарыл?! ²⁸ Ындыг-даа болза, Бодуңнуң чалчаңның мөргүлүн, ооң чалынганын дыңнап көрөм, Бурганым Дээрги-Чаяакчы! Бөгүн сээң мурнуңга Бодуңнуң чалчаңның мөргүп турар чалынган дилээн база мөргүлүн дыңнап көрөм!

²⁹ Сээң карааң дүне-хүндүс бо өргээже, аңаа хамаарыштыр: „Мээң ат-алдарым маңаа турар“ – дээн чериңче шимдинмейн көрзүн. Бодуңнуң чалчаңның бо черже шиглей көргеш, чаннып турар мөргүлүн дыңнап көрөм. ³⁰ Сээң чалчаң, Сээң чонуң бо черже шиглей көргеш, мөргүп эгелээрге, бистиң чалынган дилээвисти дыңнап көрөм. Чурттап турар дээринден дыңнап калам. А дыңнап кааш, өршээп көрөм.

³¹ Бир кижиге өске кижиге удур бачыт үүлгеткен дижик. Буруудаттыргандан ооң буруу чогуңуң дугайында даңгырак негээрге, ол кижиге бо өргээге келгеш, Сээң өргүл бедигээжиңниң мурнунга даңгырак бээр. ³² Ынчан Сен дээрден дыңнап кааш, хемчег ап көрөм. Бодуңнуң чалчаларыңның херээн шиидип, буруулу кижиге кеземчеден онаап, ооң кылган үүлгедиин бодуңуң бажынче халдадып көр, а буруу чок кижини агартып, ооң чөптүг-шынныын бадыткап көр.

³³ Сээң израиль чонуң Сеңээ удур бачыт үүлгеткеш, дайзыннарга чылча шаптырып алган дижик. Чонуң Сенче эглип кээр, Сээң адыңны алгап-мактаар, бо өргээге Сеңээ мөргүүр база Сеңээ чаннып, дилег кылыр. ³⁴ Ынчан Сен дээрден дыңнап кааш, Бодуңнуң израиль чонуңнуң бачыдын өршээп, оларның ада-өгбезинге Сээң берген чериңче чандырып көрөм.

³⁵ Дээр хагдына берип, Сээң чонуңнуң Сеңээ удур бачыт үүлгеткени дээш, чаъс чагбайн барган дижик. Сен ону кезедириңге, чонуң оон бо черже шиглей көргеш, мөргүүр, Сээң адыңны алгап-мактаар база бодуңуң бачыдындан ойталаар. ³⁶ Ынчан дээрден дыңнап кааш, Бодуңнуң чалчаларыңның, Бодуңнуң израиль чонуңнуң бачыдын өршээп көрөм. Оларга олап чоруур ужурлуг шынныг орукту айтып берип көрөм база Бодуңнуң чонуңга Сээң өнчү кылдыр берген чериңге чаъстан чагдырып көрөм.

³⁷ Аш-чут, хамчык аарыг, хуюкталдыр чиир хат, дүжүт аарыы, шергилер, мөөң шартылаа черге халавын халдаткан дижик; азы дайзын израиль чонну бодуңуң-на черинге, хоорайларынга кызагдап, бүзээлеп алган дижик; азы кандыг-бир айыыл-халап, аарыг-аржык келген дижик. ³⁸ Бир кижиге азы Сээң бүгү израиль чонуң кандыг-даа болза мөргүл кылып, чаннып дилээр болза, олар шупту боттарының чүрээнде качыгдалды ожаап билгеш, бо өргээже холдарын тейлеп сунар болза, ³⁹ Ынчан Бодуңнуң чурттап турар дээринден дыңнап кааш, оларны өршээп, хөделип көрөм. Кижиге бүрүзүн ооң ажил-херээн ёзугаар, ооң сеткил-чүрээ биллип, шын шиидип көрөм, чүге дээрге чүгле Сен бүгү кижиге амытанның сеткил-чүрээ биллип болгай сен. ⁴⁰ Сээң оларның ада-өгбезинге бергениң чер кырынга чурттап турар үезиниң дургузунда олар Сенден коргуп чорзун.

⁴¹ А Сээң израиль чонуңнуң санынче кирбес, ынчалза-даа ырак черден Сээң алдар-адың дыңнааш, чедип келген даштыкы кижиге хамаарыштыр. ⁴² Улус Сээң өндүр улуг адың, Сээң күчүлүг холуң болгаш күш-шыдалың дугайында дыңнап каар болгай. Кажан даштыкы кижиге чедип келгеш, бо өргээже шиглей көргеш, мөргүүрге, ⁴³ Бодуңнуң чурттап турар дээринден дыңнап каап көрөм, ооң Сенден дилээн бүгү чүвезин күүседип берип көрөм. Оон чер-делегейниң бүгү чоннары Сээң адыңны биллип алзын, Сээң израиль чонуң ышкаш, Сенден кортсун база мээң тудуп кааным бо өргээни Сээң адың-биле адап каанын биллип алзын.

⁴⁴ Кажан Сээң чонуң бодуңуң дайзыны-биле дайылдажыр дээш Сээң айытканың орук-биле чорупкаш, Сээң шилип алганың бо хоорайже, Сээң адыңга тураскааткан, мээң тудуп кааным өргээге көрүнгеш, Дээрги-Чаяакчы сеңээ мөргүүрге, ⁴⁵ дээрден ооң мөргүлүн, чалынган дилээн дыңнап кааш, аңаа дузадан кадып көрөм.

⁴⁶ Сээң чонуң Сеңээ удур бачыт үүлгедирге – а бачыт үүлгетпес кижиге чок-ла болгай – Сен аңаа килеңней бергеш, ону дайзыннарарыңа хүлээдип бээриңге, олар ону тудуп алгаш, ыракта азы чоокта турар бодунуң черинче аппаар дижит. ⁴⁷ Сээң чонуң ол черге сеткил-чүрээ өскерилгеш, Сенче эглип, туттуруушкунда турар черинге Сеңээ: „Бис бачыт үүлгедип, бузут кылып алдывыс, буруудаандыр бис“ – деп мөргүүр болза ; ⁴⁸ бир эвес Сээң чонуң ону тудуп аппарган дайзыннарарыңа черинге бүгү чүлдү-чүрээнден, сеткилиниң ханызындан Сенче эглип, Сээң ооң ада-өгбезинге берген чериңче, Сээң шилип алганың хоорайже, Сээң адыңга тураскааткан, мээң тудуп кааным өргээже көрүңгеш, Сеңээ мөргүүр болза , ⁴⁹ Бодунуң чурттап турар дээриңден ооң мөргүлүн болгаш чалынган дилээн дыңнап кааш, аңаа дузадан кадып көрөм, ⁵⁰ Бодунуң чонуңу Сеңээ удур үүлгеткен бачыттары дээш өршээп көрөм. Ооң Сеңээ удур кылган бүгү кемниг херектерин өршээп, ону тиилеп алган дайзыннарарыңа аңаа ээ-хайыралыг боор сагыжын оттуруп көрөм. ⁵¹ Чүгө дээрже ол Сээң чонуң-дур, Сээң Египеттен – шак ол хайылдырар суугудан үндүрө берген хуу өнчүң-дүр .

⁵² Сээң карактарың Бодунуң чалчаң биле Бодунуң израиль чонуңуң мөргүлүнче кичээнгейден салзын – бис Сенден дуза дилеп кыйгырарывыска-ла, бисти үргүлчү дыңнап көрөм. ⁵³ Чүгө дээрже Сен бистиң ада-өгбевисти Египеттен үндүрө бергеш, чалчаң Моисейни дамчыштыр медеглээниң ёзугаар, израиль чонну чер-делегейниң бүгү өске чоннарындан Бодунга хуу өнчү кылдыр аңгылап алган болгай сен, Дээрги-Бурган-Чаяакчы! »

Соломоннуң израиль чонну алгап-йөрээгени

⁵⁴ Бодунуң мөргүлүнүң үезинде Соломон холдарын хере сунуп алгаш, өргүл салыр бедигээш чанынга дискек кырынга олурган. Ол бүгү мөргүлүн болгаш чалынган дилээн чугаалап дооскаш, туруп келгеш, чыылган бүгү израиль ниитилелди алгап-йөрээгеш , дыңзыг үн-биле мынча дээн:

⁵⁶ «Азааның ёзугаар Бодунуң израиль чонунга амыр-дышты хайыраан Дээрги-Чаяакчыга алдар! Бодунуң чалчазы Моисейни дамчыштыр Ооң берген ачылыг азаашкыннарындан чаңгыс-даа сөс күүселде чок артпаан . ⁵⁷ Бистиң Бурганывыс Дээрги-Чаяакчы, ада-өгбевис-биле кады чорааны дег, бистиң-биле кады болзун! Ол бисти кажанда-даа каапкаш барбазын! ⁵⁸ Ол бистиң чүректеривисти Бодунче ээлдирип алзын! Ынчан Ооң оруктары-биле чоруур бис, ада-өгбевиске Ооң айыткап-чагаан айтышкыннарын, дүрүмнерин болгаш хоойлуларын сагып, күүседир бис.

⁵⁹ Дээрги-Чаяакчының мурнунга мөргүп турган бо сөстөрүм Ооң чалчазы меңээ база Ооң израиль чонунга хүннүң-не дуза катсын! Дүне-хүндүс-даа Ол

мээң сөстөрүмни бодап чорзун, Бодунуң кичээнгейинден үндүрбезин. ⁶⁰ Ынчан чер-делегейниң бүгү чоннары Дээрги-Чаяакчыны Бурган деп, Оон өске Бурган чок деп билип аар .

⁶¹ А силерниң чүректериңер Дээрги-Чаяакчы Бурганывыс-биле бүрүн эп-найыралдыг болзун, ынчан силер, амгы үеде ышкаш, Ооң дүрүмнерин ёзугаар чурттап, Ооң айтышкыннарын күүседир силер».

Өргээни Бурганга бараалгатканы

(2 Чыл. 7:4-10)

⁶² Хаан, ооң-биле кады бүгү израильчилер Дээрги-Чаяакчының мурнунга өргүл салып эгелээн.

⁶³ Соломон Дээрги-Чаяакчыга эп-найырал өргүлү кылдыр 22 000 бода мал, 120 000 шээр мал эккеп салган. Хаан база бүгү израильчилер Дээрги-Чаяакчының өргээзин Аңаа ынчалдыр бараалгадып кааннар. ⁶⁴ Ол-ла хүн хаан Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң мурнунда турар шөлдүң төп кезээн ыдыктап каан – хаан аңаа бүрүн өрттедир өргүлдер, далган-тараа өргүлдери болгаш эп-найырал өргүлдериниң үс-чаан эккеп салган. Чүгө дээрже Дээрги-Чаяакчының мурнунда турар хүлөр өргүл бедигээжи бүрүн өрттедир өргүлдер, далган-тараа өргүлдери болгаш эп-найырал өргүлдериниң үс-чаан сыңырап хире эвес болган.

⁶⁵ Соломон, а ооң-биле кады бүгү израильчилер – соңгу чүкте Лево-Хаматтан эгелээш, мурнуу чүкте Египет-биле кызыгаарда хемге чедир черлерден чыылган мөөң чон – ол үеде байырлал кылган. Олар Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың мурнунга чеди хүн, оон база чеди хүн – каттышкаш, он дөрт хүн – байырап келген . ⁶⁶ Дараазында хүнде Соломон чонну чандырыпкан. Улус хаанны алгап-йөрээгеш, Дээрги-Чаяакчының Бодунуң чалчазы Давидке база Бодунуң израиль чонунга кылган бүгү буяны дээш сеткил-чүрээнде өөрүп-хөглеп, аалдарынче тарап чорупкан.

Дээрги-Чаяакчының Соломонга база катап көзүлгени

(2 Чыл. 7:11-22)

9 Кажан Соломон Дээрги-Чаяакчының өргээзин, хаанның ордузун база тудуксаан бүгү чүвезин тудуп доозуптарга, ² Дээрги-Чаяакчы аңаа, ооң мурнунда Гаваонга көзүлгени дег , база катап көстүп келген. ³ Хаанга Ол мынча дээн: «Сээң мөргүлүң биле чалынган дилээңни дыңнап кагдым. Мен сээң тудуп кааның, Мээң адымга кезээ мөңгедө тураскааткан өргээни ыдыктап алдым. Мээң көрүжүм биле бодалдарым кезээде ынаар угланган болур . ⁴ А сеңээ хамаарыштыр. Бир эвес сен Мээң чүректиг, шынчы чурттаар болзуңза ; Мээң бүгү айтышкыннарымны күүседип, Мээң дүрүм-хоойлуларымны сагыыр болзуңза, ⁵ сээң ачаң

Давидке: „Израильдин дүжүлгезин ээлээр салгакчы чок артпас сен“ – деп аазааным дег , сээң хаан дүжүлгөңни Израильге кезээ мөңгөде быжыглап каар мен.

⁶ А бир эвес израильчилер силер азы силерниң үре-салгалыңар Менден хая көрнүп, силерге Мээң бергеним айтышкыннар, дүрүмнерни сагывас, күүсетпес болзуңарза, өске бурганнарга бараан болуп, мөгейип баар болзуңарза, ⁷ Мен израиль чонну силерге берген Мээң черимге турбас кылдыр узуткап каар мен , Бодумнуң алдар-адымга дээш ыдыктап кааным бо өргээден ойталаар мен. Израиль ынчан бүгү чоннарга бужар үлегер-чижек, кочу-шоот апаар . ⁸ Бо өргээ ам бедик-тир , ындыгдаа болза, ол үеде ооң чаны-биле эрткен кижилер бүрүзү элдепсинер, кочулап сыгырар база: „Дээрги-Чаяакчы бо чуртту, бо өргээни чүге ынчаар аажылааны ол?“ – деп айтырар . ⁹ А улус: „Олар ада-өгбезин египет черден үндүрө берген Бурганы Дээрги-Чаяакчыдан ойталааш, өске бурганнар эдерип, оларга бараан болуп, мөгейгени дээш, Дээрги-Чаяакчы ол улусче бо айыыл-халапты ыткан“ – деп харыылаар».

**Соломоннуң өске
ажыл-херектери**
(2 Чыл. 8:1-18)

¹⁰ Соломон ол ийи тудугну – Дээрги-Чаяакчының өргээзи биле хаанның ордузун – чээрби чыл иштинде тудуп дооскан соонда , ¹¹ Тирниң хааны Хирамга Галилея деп девискээрде турар чээрби хоорай берген, чүге дээрге Хирам Соломонга пөш, шиви ыяшты болгаш алдынны ооң күзээнин ёзугаар берип турган. ¹² А Хирам Соломоннуң берген хоорайларын көөр дээш Тирден чедип кээрге, олар аңаа таарышпайн барган. ¹³ Ол: «Меңээ бо чүү адам хоорайлар бергениң ол, дуңмам?» – деп айтырган чүве-дир. Ынчангаш оларның турар черин Кавул деп адап каан. Ол черниң ады амдыгаа чедир ындыг бооп арткан. ¹⁴ Хирам оон хаанга 120 ° талант алдын чорудуп берген.

¹⁵ Соломон албадалдыг ажилчын күш ажыглап тургаш , Дээрги-Чаяакчының өргээзин, бодунуң ордузун , Милло шивээни , Иерусалимниң ханазын база Асор, Мегиддон болгаш Гезер хоорайларны тудуп каан. ¹⁶ (Египеттиң хааны фараон Гезерге халдааш, эжелеп алган чүве-дир. Фараон хоорайны өрттедипкеш, ооң хананей чурттакчыларын кыра шаап каапкан болгаш ону бодунуң уруунга, Соломоннуң кадайына , өнчү кылдыр берипкен, ¹⁷ а Соломон Гезерни катап тудуп каан.) Оон ыңай Алдыы Бет-Орон , ¹⁸ Ваалат болгаш ээн кургаг ховуга Тадмор хоорайларны быжыглап тудуп каан. ¹⁹ А ол ышкаш аъш-чем курлавыры шыгжаар бүгү хоорайларны база бодунуң дайынчы тергелерин болгаш аъттарын тургузар хоорайларны тудуп каан . Соломон Иерусалимге, Ливанга болгаш чагырып

турганы бүгү черлерге тудар дээн бүгү чүвезин тудуп каан.

²⁰ Соломон амор, хет, ферез, хиввей болгаш иевус чоннарның артынчызын (олар шупту израиль уктуг эвес турган) – ²¹ оларның чуртка артып калган, израильчилерниң бүрүнү-биле узуткап шыдавааны үре-салгалын – кулдар ышкаш ажылдадып ажыглап турган, амдыгаа чедир ындыг бооп арткан. ²² А израильчилерни Соломон кул кылдыр ажыглаваан . Олар ооң шериглери, дүжүметтери, нояннары, шериг баштыңнары, ооң дайынчы тергелериниң башкарыкчылары, аъттыг шерииниң удуртукчулары бооп турган. ²³ Соломоннуң ажилдарының башкарыкчылары – ында ажилчын күштү хайгаарап турар 550 кижилер база турган.

²⁴ Фараоннуң уруу Давидтиң Хоорайындан Соломоннуң аңаа тудуп берген ордузунче көже берген . Соломон ооң соонда Милло шивээзин быжыглап тудуп каан .

²⁵ Соломон чылда үш катап Дээрги-Чаяакчыга тудуп бергени өргүл салыр бедигээшке бүрүн өрттедир болгаш эп-найырал өргүлдери эккеп салып, Дээрги-Чаяакчының мурнунга чаагай чыттыг чүүлдер кыпсып турган. Бурганның өргээзин ол ынчалдыр тудуп дооскан.

²⁶ Соломон оон ыңай эдом черде Эйлат хоорайның чанында Эцион-Гавер өртээлге , Кызыл далайның эриинге корабльдар тудуп турган. ²⁷ А Хирам хаан бодунуң эжиндирип билир далайжыларын Соломоннуң улузу-биле кады корабльдарга албан эрттирзин дээш чорудупкан . ²⁸ Олар Офирже эжиндирип чорупкаш , ол черден 420 ° талант алдын эккелгеш, Соломон хаанга чедире бергеннер.

**Шеваның кадыны-биле
ужуражышкын**
(2 Чыл. 9:1-12)

10 Шеваның кадыны Соломоннуң Дээрги-Чаяакчының ачызында алдаржаанын дыңнап кааш, аңаа берге айтырыглар салып, шенээр дээш чедип келген . ² Ол кадын Иерусалимге хөй эдеринчилиг, чаагай чыттыг чүүлдер чүдүрген коштан тежелерлиг, дыка хөй алдынныг болгаш эртине даштарлыг келгеш, Соломонга барып ужурашкаш, ооң-биле угаан-сагыжынга кирген бүгү чүве дугайында чугаа кылган . ³ Соломон ооң бүгү айтырыгларына харыылап берген; хаанның аңаа тайылбырлап шыдавааны билдинмес чүү-даа чүве чок болган. ⁴ Шеваның кадыны Соломоннуң бүгү мерген угаанын база ооң тудуп каан ордузун көргөн. ⁵ Оон хаанның столунда аъш-чемни, ооң дүжүметтериниң оран-бажыңын, ооң чалчаларының бараан болуп турарын, оларның идик-хевин, хаанның дашка тудукчуларын, ооң Дээрги-Чаяакчының өргээзинге эккеп салып турар бүрүн өрттедир өргүлдерин база көргеш, кайгаанындан тыныжы бачымнай берген. ⁶ Хаанга

ол мынча дээн: «Бодумнуң чуртумга сээң херектериң болгаш мерген угааның дугайында дыңнаан мен, ол бүгү шын болду! ⁷ А мен маңаа кээп, ол бүгүнү бодум караам-биле көрбээн шаамда, чугааларга бүзүревейн турдум. Ам көөрүмге, улус меңээ чартыын безин чугаалаваан бооп-тур: сээң мерген угааның биле байлакшылың мээң дыңнаанымдан оранчок хөй-дүр. ⁸ Сээң улузуң амыр-чыргалдыг-дыр. Үргүлчү сээң мурнуңга бараан болуп, мерген угааныңны дыңнап турар чалчаларың амыр-чыргалдыг-дыр. ⁹ Сенче ээ көрнүп, сени Израильдиң дүжүлгезинге олуртуп каан Бурганың Дээрги-Чаяакчыга алдар! Дээрги-Чаяакчы Израильге Бодунуң мөңгө ынакшылы дээш сени хаан кылып каан-дыр – сен ам чөптүг чорук биле шынныг шииткел ёзугаар кылыр-дыр сен ».

¹⁰ Шеваның кадыны хаанга 120 °талант алдын, эңдерик чаагай чыттыг чүүлдер болгаш эртин даштарны белекке берген. Кадынның Соломон хаанга бергени дег эмгежок хөй чаагай чыттыг чүүлдерни улус кажан-даа эккеп көрбээн турган.

¹¹ А Хирамның Офирден алдын сөөртүп эккеп турган корабльдары оортан дыка хөй сандал ыяш биле эртин даштар база сөөртүп эккелген. ¹² Хаан ол ыяштан Дээрги-Чаяакчының өргээзинге болгаш хаанның ордузунга чадалар чаактары база хөгжүмчүлерге чадаган, чанзылар кылып берген. Амгы үеге чедир ынча хөй сандал ыяшты кажан-даа чуртче киир сөөртпээн, ынча хөй ыяш көстүп көрбээн.

¹³ Соломон хаан Шеваның кадынынга бодунуң черле берип чаңчыккан белектеринден аңгыда, ооң күзээн-не, дилээн-не бүгү чүвезин база хайырлаан. Ооң соонда кадын улузу-биле кады чуртунче чана берген.

Соломоннуң бай-байлаа болгаш өндүр-чаагайы (2 Чыл. 9:12-28)

¹⁴ Соломон чылдың-на 666 °талант алдынны ап турган. ¹⁵ Оон аңгыда садыгжылардан, даштыкы садыглажылгадан, бүгү араб хааннардан, израиль девискээрлерниң чагырыкчыларындан ажык-орулганы ап турган.

¹⁶ Соломон хаан 200 улуг дозуг-камгалал кылып алгаш, алдын-биле шап каан. Бир дозуг-камгалалды-ла кылырынга 600 °шекел алдын чарыгдаан. ¹⁷ Ол ышкаш 300 бичежек дозуг-камгалал база кылып алгаш, алдын-биле шап каан. Оларның бирээзин-не кылырынга үш °мина алдын чарыгдаан. Дозуг-камгалалдарны хаан «Ливанның арга-эзими» дээр ордуга тургузуп каан.

¹⁸ Хаан оон ыңай чаан сөөгүнден улуг дүжүлге кылгаш, ону арыг алдын-биле шап каан.

¹⁹ Дүжүлгеже үнер алды тепкииш турган, а ооң ооргазын үстүү талазынче төгерик кылдыр кылып каан. Дүжүлгениң олудунуң ийи талазынга хол

салыр черлер кылгаш, оларның чанынга ийи арзылаң дүрзүзү тургузуп каан. ²⁰ Оон ыңай алды тепкииште он ийи арзылаң – бир тепкииштиң-не ол-бо талазында ийи арзылаң кылдыр тургулаан. Өске кандыг-даа күрүнеге ол ышкаш коя каасталгалар кажан-даа туруп көрбээн.

²¹ Соломон хаанның бүгү дашка-кундагазын алдындан кылган турган; «Ливанның арга-эзими» дээр ордуга бүгү эт-херекселди база арыг алдындан кылган. Мөңгүнден кылган чүү-даа чок болган, чүгө дээрге Соломоннуң үезинде мөңгүн хөй боорга, ону үнелевейн турган.

²² Далайга хаан Хирамның корабльдары-биле кады Фарсисче эжиндирер корабльдарлыг турган. Үш чыл болгаш-ла, корабльдар ээп кээп, алдын-мөңгүн, чаан сөөгү, сарбашкыннар болгаш алдын-доос куштар сөөртүп эккеп турган.

²³ Соломон хаан бай-байлаа болгаш мерген угааны-биле чер-делегейниң бүгү хааннарын ажып турган. ²⁴ Чер-делегейде бүгү улус Соломоннуң угаан-чүрээнге Бурганың сиңниктиргени мерген угаанны дыңнаар дээш ооң-биле ужуражыксаар болган. ²⁵ Келген кижилер бүрүзү бодунуң белээн: алдын-мөңгүн эдилелдер, идик-хеп, ок-чепсек, чаагай чыттыг чүүлдер, аъттар болгаш элчигеннерни чылдың-на эккеп берип турган.

²⁶ Соломон дайынчы тергелер, аъттыг шерииниң санын көвүдөдип алган. Ол 1400 дайынчы тергелиг, 12 000 аъттыг шериглиг турган. Хаан дайынчы тергелер биле аъттарны тускай хоорайларга, а чамдыызын бодунуң чанынга, Иерусалимге, тудуп турган. ²⁷ Соломоннуң чагырган үезинде Иерусалимде чеже даш барыл, мөңгүн база ынча апарган, а пөштен кылган тудуглар эңдерлип, пөш ыяжын Шефела девискээринде фиға ыяжы дег анаа чүүл кылдыр санап турган. ²⁸ Соломонга аъттарны Египеттен база Кувадан эккеп турган – хаанның садыгжылары аъттарны Кувадан садып ап турган чүве-дир. ²⁹ Бир дайынчы тергени Египеттен эккеп, 600 °шекел мөңгүн-биле садып ап, а бир аътты 150 шекел мөңгүн-биле садып ап турган чүве-дир. Ол бүгүнү шак ынчаар, Соломоннуң садыгжыларын дамчыштыр, бүгү хет болгаш арамей хааннарга база чедирип берип турган.

Соломоннуң өске бурганнарга мөгейгени

11 Соломон хаан фараоннуң уруундан аңгыда, хөй даштыкы херээженнерге – моав, аммон, эдом, сидон болгаш хет кыстарга ынак турган. ² Дээрги-Чаяакчы израильчилерни ол чоннарга хамаарыштыр: «Оларның кыстары-биле өг-бүлө тутпаңар, чүгө дээрге олар силерниң сеткил-чүрээңерни боттарының бурганнарын эдерер кылдыр албан дуурайлап аар» – деп сагындырып турган. А Соломоннуң ынак херээженнери ол чоннарга хамааржып турган-даа болза, хаан оларга хандыкшып, туралаар болган. ³ Ол 700 даңгына

кадайлыг база 300 кул-кадайлыг турган; кадайлары ону шын оруктан өскээр самырадып каапкан.

⁴ Соломон кырый бээрге, кадайлары ооң сеткил-чүрөөн хары бурганнар эдерер кылдыр дуурайлап алган, ооң сеткил-чүрөө Дээрги-Чаяакчы Бурганынга, ачазы Давидтиң сеткил-чүрөөниң бердингени дег, бүрүнү-биле бердинген эвес апарган. ⁵ Ол сидончуларның кыс бурганы Астартага, аммоннарның чүдек-бужар бурганы Милхомга бараан болуп эгелээн. ⁶ Соломон Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип, Ону, бодунуң ачазы Давидтиң эдерип чорааны дег, бүрүнү-биле эдербейн барган.

⁷ Оон Иерусалимниң дужунда дагга Соломон моавтарның чүдек-бужар бурганы Хамоска база аммоннарның чүдек-бужар бурганы Молохка мөгөйишкин кылыр черлер тудуп каан.

⁸ Боттарының бурганнарынга айдызап, өргүлдер салып турган бүгү даштыкы кадайларынга ынчалдыр кылып берген.

⁹ Дээрги-Чаяакчы Соломонга килеңней берген, чүге дээрге Израильдин Бурганы аңаа ийи катап көзүлгөн-даа болза, ооң чүрөө Дээрги-Чаяакчыга шынчы артпаан.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы Соломонга хары бурганнар эдерерин хоруп каан-даа болза, ол Ооң айтышкынын тооп дыңнаваан. ¹¹ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы Соломонга мынча дээн: «Бир-тээ, сен ынчаар кылып турар болганыңда, Мээң чагыг-керээмни база сеңээ сагыырын айыткан Мээң дүрүмнеримни кадагалап албаан болганыңда, Израильде чагыргаңны сенден адыра тырткаш, сээң чалчаларыңның бирээзинге берип каар мен.

¹² Ынчалза-даа сээң ачаң Давидти бодааш, сээң назының дургузунда Мен ынчаар кылбас мен. Чагырганы Мен сээң оглуңуң холундан ушта тыртып аар мен. ¹³ Бүгү күрүнени хунаап албас мен. Бодумнуң чалчам Давидти бодааш, Мээң шилип алганым Иерусалимни бодааш, Мен сээң оглуңга бир аймактан арттырып бээр мен».

Соломоннуң дайзыннары

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы Эдомнуң хаанындан укталган Гадад деп кижини Соломоннуң удурланыкчызы кылып каан. ¹⁵ Биеэде, кажан Давид Эдомга чаалажып чоруп турда, шериг баштыңы Иоав бодунуң өлгөн улузун ажаап келгеш, Эдомда бүгү эр улусту кыра шаап каапкан. ¹⁶ Иоав болгаш бүгү израильчилер, Эдомда бүгү эр улусту кыргып-хыдып каггыжеге чедир, аңаа алды ай дургузунда турганнар. ¹⁷ А Гадад, ынчан бичии оол, ооң ачазынга бараан болуп турган чамдык эдом дүжүметтер-биле кады Египетче дезе берген.

¹⁸ Олар мадиан черден чорупкаш, Фаранга келгеннер. Оон Фарандан улус ап алгаш, Египеттиң хааны фараонга келгеннер. Фараон Гададка бажың-балгат, чер берип, аъш-чем-биле хандырган. ¹⁹ Фараон Гададка аажок таарзынган,

ынчангаш аңаа бодунуң кадайы Тахпенеса кадынның дуңмазын кадай кылдыр ап берген.

²⁰ Тахпенесаның дуңмазы Гададка Генуват дээр оол божуп бээрге, Тахпенеса ону хаанның ордузунга доруктур азырап каан. Генуват ордуга фараоннуң ажы-төлү-биле кады чурттап турган.

²¹ Египетке тургаш, Гадад Давид хаан өгбелериниң соондан өске оранче чоруй барган деп, шериг баштыңы Иоав база өлүп калган деп дыңнап кааш, фараонга: «Мени салып чорудуп көрүңерем, чуртумче чанайн» – дээн.

²² Фараон: «Чуртуңче чаныксааның ол хире күштүг, мээңиинде сеңээ чүү четпейн турар апарды?» – деп айтырган.

Гадад: «Чүү-даа эвес, ындыг-даа болза, мени салып чорудуп көрүңерем!» – деп харыылаан.

²³ Дээрги-Чаяакчы, Гададтан аңгыда, Элиаданың оглу Разонну – бодунуң дээргизи, Цованың хааны Адразардан дезе берген кижини – Соломоннуң база бир удурланыкчызы кылып каан. ²⁴ Давид хаан Адразарның шериин узуткап каан соонда, Разон бодунга шериглер чыып алгаш, дээрбечи бөлүктүң баштыңы апарган. Олар Дамаскыже чорупкаш, аңаа чурттай берип, Разонну Дамаскының хааны кылып алганнар. ²⁵ Соломон дириг турда, Разон үргүлчү Израильдин дайзыны бооп, Гададтың халдаткан бузут-багын көвүдөдип турган. Разон арамей чоннуң хааны болуп, Израильди көөр хөңнү чок чораан.

Иеровоамның Соломонга удур үймээни

²⁶ А Наваттың оглу Иеровоам Соломон хаанга удур үймээн үндүргөн. Ол дээрге хаанның чалчаларының бирээзи, Цареда чурттуг, Эфремниң аймаанга хамааржыр кижини турган, а ооң авазы Церуа дээр дулгуяк херээжен чүве-дир.

²⁷ Иеровоамның хаанга удур канчап үймээн үндүргениниң төөгүзү мындыг болган. Соломон Милло деп шивээни быжыглап тудуп, бодунуң ачазы Давидтиң Хоорайының ханазында үрелген черлерни септеп турган чүве-дир. ²⁸ (А Иеровоам эрес-маадырлыг кижини турган. Соломон ол аныяк эрниң ажылын кайы хире эки кылып турарын эскерип кааш, ону Иосифтен укталган аймактарга хамааржыр бүгү ажылчыннарның даргазы кылдыр томуйлап каан.) ²⁹ Ол үеде Иеровоам Иерусалимден үнер апарган. Орук ара аңаа чаа хеп кеткен Силом чурттуг Ахия медээчи ужуражы берген. Олар шөлге чүгле ийилээ турганнар. ³⁰ Ахия кедип чораан чаа хевин ужулгаш, он ийи кезек кылдыр ора тыртып алган. ³¹ Оон ол Иеровоамга мынча дээн: «Он кезекти бодуңга ап ал, чүге дээрге Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бодур:

„Көр даан, Мен чагырганы Соломоннуң холундан ушта тыртып, сеңээ он аймакты берип тур мен.

³² Ынчалза-даа Мээң чалчам Давидти бодааш база

Израильдин бүгү аймактарының аразындан Мээң шилип алганым Иерусалим хоорайны бодааш, аңаа бир аймактан арттырып бээр мен. ³³ Мен ынчаар кылыр мен, чүгө дээрге Соломоннуң улузу Менден ойталап, сидончуларның бурганы Астартага, моавтарның бурганы Хамоска болгаш аммоннарның бурганы Милхомга мөгөйип, Соломоннуң ачазы Давид ышкаш, Мээң оруктарым эдербээн-дир, Мээң тааржыр деп көөр чүвемни кылбайн турган-дыр, Мээң дүрүмнерим, айтыышкыннарымны сагывайн барган-дыр.

³⁴ Ынчалза-даа Мен Соломоннуң холундан бүгү чагырганы албас мен. Мээң шилип алган чалчам, Мээң айтыышкыннар, дүрүмнеримни сагып чораан Давидти бодааш, Мен Соломонну ооң назынының дургузунда чагырыкчы кылдыр арттырып каар мен.

³⁵ Ынчалза-даа Мен чагырганы ооң оглунуң холундан хунаап алгаш, сеңээ он аймактан бээр мен. ³⁶ Иерусалимге – Мээң адымга тураскааткан, Бодумга шилип алганым хоорайга Мээң чалчам Давидтиң чырыткызы кажан-даа өшпезин дээш, Мен бир аймакты ооң оглу Соломонга арттырып бээр мен.

³⁷ А сени Мен шилип ап тур мен, сеткил-чүрээң чүнү-ле күзээр болдур, шуптузун чагырар сен, Израильдин хааны болур сен. ³⁸ Бир эвес сен, Мээң чалчам Давидтиң кылып турганы дег, Мээң сеңээ дужааган бүгү чүвемни күүседип, Мээң оруктарымны эдерип, Мээң тааржыр деп көөрүм чүвени кылып база Мээң дүрүмнерим, айтыышкыннарымны сагыыр болзуңза, Мен сээң-биле кады боор мен. Ынчан Давидке кылып бергеним дег, сээң үре-салгалыңны быжыглаар мен, Израильди сеңээ бээр мен. ³⁹ Мен Давидтиң үре-салгалын үлгедиглери дээш кезедир мен, ынчалза-даа кезээ шагда эвес“».

⁴⁰ Соломон Иеровоамны өлүрүп каарын оралдашкан, ынчалза-даа Иеровоам Египетче, ол чурттуң хааны Сусакимче дезе берген, Соломоннуң өлүмүңгө чедир аңаа турган.

Соломоннуң өлүмү

(2 Чыл. 9:29-31)

⁴¹ Соломоннуң өске ажил-херектери, ооң кылып турган бүгү чүвези болгаш ооң мерген угааны «Соломоннуң ажил-херектериниң номунда» тодараттынып бижиттинген. ⁴² Соломон Иерусалимге бүгү Израильди дөргөн чыл дургузунда хааннаан. ⁴³ Оон ол өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону ооң ачазы Давидтиң Хоорайында ажаап каан. Соломоннуң оглу Ровоам ачазының орнунга хаан апарган.

Израильчилерниң Ровоамга

удур үймээни

(2 Чыл. 10:1-11:4)

12 Ровоам Сихем хоорайже чорупкан, чүгө дээрге бүгү израильчилер ону хаан кылып

аар дээш аңаа чыылган турган. ² Наваттың оглу Иеровоам Соломон хаандан дезип чорутканы Египетке тургаш, ол дугайында дыңнап каан болгаш Египеттен чанып келген. ³ Израильчилер айбычылар чорудупкаш, Иеровоамны кыйгыртып аарга, ол бүгү израиль чон-биле кады Ровоамга чедип келген. ⁴ Олар: «Сээң ачаң биске аар чүък чүдүрүп каан-дыр, сен ам ачаңның биске албадап онааган күш четтинмес ажылын база биске чүдүрүп каан аар чүъкүн чиигедип бер. Бис ынчан сеңээ бараан болур бис» – дээннер.

⁵ Ровоам: «Ам барыңар, үш хонгаш, катап чедип кээр силер» – деп харыылаан.

Чон оон тарап чоруй барган. ⁶ А Ровоам хаан ачазы Соломон дириг чорда, аңаа бараан болуп турган кырганнар-биле сүмележип эгелээн. Ол: «Бо чонга чүү деп харыылаайн, кандыг сүме кадар силер?» – деп айтырган.

⁷ Кырганнар: «Бир эвес сен бөгүн бо чонга чалча апарып, оларга бараан болуп, ээлдек-эвилең чугаалашкаш, сеткилин хандырар харыы бээр болзуңза, олар кезээде сээң чалчаларың болур» – деп харыы бергеннер.

⁸ Ынчалза-даа хаан кырганнарның берген сүмезин хүлээп албайн, ооң-биле кады өскөн, аңаа бараан болуп турган аныяк оолдар-биле база сүмелешкен. ⁹ Ровоам: «Кандыг сүме силер кадар силер? Меңээ: „Сээң ачаңның биске чүдүрүп каан чүъкүн чиигет“ – деп турар бо чонга канчаар харыылаалы?» – деп айтырган.

¹⁰ Ооң-биле кады өскөн аныяк оолдар: «Сеңээ: „Сээң ачаң биске аар чүък чүдүрүп каан-дыр, а сен ону чиигедип көр“ – деп турар бо чонга: „Мээң биче салаам ачамның белинден чоон. ¹¹ Мээң ачам силерге аар чүък чүдүрүп каан, а мен ону оон-даа аар кылып каар мен. Ачам силерни кымчы-биле кезедип турган, а мээң кеземчем скорпионнуң шагар дылы дег болур“ – дээр сен» – деп харыылааннар.

¹² Үш хүн эрте бээрге, Иеровоам болгаш бүгү чон Ровоам хаанның: «Үш хонгаш, катап чедип кээр силер» – деп дужааганын ёзуугаар олче эглип келген. ¹³ Хаан чонга кадыг-дошкун харыы берген. Ирейлерниң каткан сүмезин херекке албайн, ¹⁴ аныяк оолдарның сүмелээнин ёзуугаар: «Мээң ачам силерге аар чүък чүдүрүп каан-дыр, а мен ону оон-даа аар кылып каар мен. Ачам силерни кымчы-биле кезедип турган-дыр, а мээң кеземчем скорпионнуң шагар дылы дег болур» – дээн.

¹⁵ Хаан шак ынчаар чонну дыңнавайн барган. Силом чурттуг Ахияны дамчыштыр Наваттың оглу Иеровоамга Бодунуң чугаалаан сөзү боттанзын дээш, Дээрги-Чаяакчының ынчаар болур кылып кааны ол-дур. ¹⁶ Бүгү израиль чон хаан оларны дыңнавайн барганын көргөш, аңаа: «Давид-биле бир баг болган бис бе, Иессейниң оглу-биле бир аай чүвүс барыл? Израильчилер, аалдарыңарже эеп чангылаңар! Давидтиң салгалы бодунуң төрөл

бөлүүн чагырзын!» – деп харыылаан. Израильчилер оон аалдарынче тарай берген. ¹⁷ А Ровоам чүглө Иудеяның хоорайларында чурттаан израильчилерни чагырып арткан.

¹⁸ Ровоам хаан чонче ажилчын күш даргазы Адонирамны айбылап чорудупкан, ынчалза-даа бүгү израильчилер ону даш-биле өлүр соп каапкан. А Ровоам дайынчы тергезинче дүвү-далаш үнө халааш, Иерусалимче дезе берген. ¹⁹ Израильчилер ынчалдыр Давидтиң салгакчыларынга удур амгы үеге чедир үймээн үндүрүп турар.

²⁰ Бүгү израильчилер Иеровоамның ээп келгенин дыңнап кааш, ону хуралче кыйгырып алгаш, бүгү Израильдиң хааны кылып алганнар. Давидтиң салгалынга чүглө Иуданың аймаа шынчы бооп арткан.

²¹ Соломоннуң оглу Ровоам Иерусалимге келгеш, Израильдиң чонунга удур дайылдажып, бодунга хаанныг чагырганы эгидип аарын шиитпирлээш, Иудеяның бүгү чонундан база Вениаминниң аймаандан 180 000 шилиндек шеригни чыып алган. ²² Ынчалза-даа Бурган Бодунуң кижизи Шемайяга сөзүн ажыдып: ²³ «Соломоннуң оглу, Иудеяның хааны Ровоамга, Иуда биле Вениаминниң бүгү аймак-чонунга база арткан чонга Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: боттарыңарның ха-дуңмаңар израильчилер-биле чаалажып барбаңар. Шуптуңар бажыңнарыңарже чана бериңер, чүге дээрге ол бүгү Мээң күзел-соруум ёзугаар болган-дыр» – дээн.

Олар Дээрги-Чаяакчының сөзүн тооп дыңнааш, ооң аайы-биле чана бергеннер.

Иеровоамның чонну дүрзү-бурганнарга мөгөөринче киригени

²⁵ Иеровоам Эфрем дагларында Сихем хоорайны быжыглай тудуп алгаш, аңаа чурттай берген. Ол оон чоруткаш, Пенуэл хоорайны быжыглай тудуп алган.

²⁶ Иеровоам сеткил-сагыжында мынча деп бодаан: «Чагырга Давидтиң салгалынче катап база шилчий берип боор-дур. ²⁷ Бир эвес бо чон Иерусалимде Дээрги-Чаяакчының өргээзинче өргүл салып баарын уламчылаар болза, ооң сеткил-чүрээ бодунуң дээргизи, Иудеяның хааны Ровоамче эгли бээр. Олар мени өлүрүп кааш, Иудеяның хааны Ровоамче эгли бээрлер».

²⁸ Улузу-биле сүмөлешкеш, хаан ийи алдын бугажык кылып алгаш, чонга: «Ам Иерусалимче барган херээңер чок-тур; израиль чон, сени египет черден үндүрө берген Бурганың бо-дур» – дээн.

²⁹ Ынчангаш оларның бирээзин Вефил хоорайга, а өскезин – Дан хоорайга тургузуп каан. ³⁰ Ол чорук бачытка чедирген. Чон бугажыкка мөгөөр дээш Данга чедир безин барып эгелээн.

³¹ Иеровоам мөгөйишкин кылыр бедик черлер тудуп, чон аразындан Левийниң салгакчыларынга

хамаарышпас улусту Бурганның бараалгакчылары кылдыр томуйлап каан. ³² Ол сес айның он беште Иудеяда демдеглек турар байырлал ышкаш байырлал доктааткаш, Вефилде өргүл салыр бедигээшке – кылып алган бугажыктарынга – өргүлдөр салып турган. Ол Вефилге тудуп алганы бедик черлерге бараан болзун дээш, Бурганның бараалгакчыларын томуйлап каан.

³³ Израильчилерге байырлал доктаадып берип, бодунуң туразы-биле шилип алган хүнү – сес айның он беште Иеровоам Вефилде тудуп алганы өргүл салыр бедигээшке чаагай чыттыг өргүл салыры-биле чоокшулап келген.

Медээчининң Вефилге удур өттүр билген медеглели

13 Иеровоам чаагай чыттыг чүүлдер кыпсыр дээш өргүл бедигээжиниң чанынга турда, Дээрги-Чаяакчының сөзүн ёзугаар Иудеядан Вефилче Бурганның бир кижизи чедип келген. ² Ол кижиз Дээрги-Чаяакчының сөзүн ёзугаар өргүл салыр бедигээшке алгырып эгелээн: «Өргүл бедигээжи! Өргүл бедигээжи! Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур: Давидтиң салгалындан оол төрүттүнер. (Ооң ады Иосия.) Ол бедик черлерде база сенде чаагай чыттыг чүүлдер кыпсып турар бараалгакчыларны өргүл кылдыр сээң кырыңга эккеп салыр. Кижиз сөөктерин сээң кырыңга өрттедир!»

³ Ол-ла үеде Бурганның кижизи улуска бадыткал демдээ берип: «Ону Дээрги-Чаяакчы медеглээн деп бадыткал демдээ бо-дур: бо өргүл салыр бедигээш буступ каар, а ооң хүлү тарай бээр» – дээн.

⁴ Бурганның кижизиниң Вефилде өргүл бедигээжинге чүнү чугаалаанын дыңнап кааш, Иеровоам хаан өргүл бедигээжинден холу-биле олче айтып: «Ону тудуп алыңар!» – деп дужааган.

Ынчалза-даа хаанның демги кижизе айыткан холу кадып калган, ол ону бодунче ээй тыртып шыдаваан. ⁵ А өргүл бедигээжи Дээрги-Чаяакчының сөзүн дамчыткан Бурганның кижизиниң бергени бадыткал демдээ ёзугаар буступ калган, ооң хүлү тарай берген.

⁶ Хаан ынчан Бурганның кижизинге: «Бараан бооп турарың Дээрги-Чаяакчыга мени өршээр кылдыр чаннып көр, мээң холум экирий берзин» – дээн.

Бурганның кижизи Дээрги-Чаяакчыдан өршээл дилеп, чаннырга, хаанның холу экирий берип, ооң мурнунда дег кадык апарган. ⁷ Хаан Бурганның кижизинге: «Мээң ордумче кады бараалы, чемненип, күш кирип ал, мен сеңээ белек берейн» – дээн.

⁸ А Бурганның кижизи хаанга: «Бир эвес сен меңээ байлааңның чартыын-даа берип турган болзуңза, мен сээң-биле кады барбас ийик мен, бо черге аъш-чем-даа чивес, суг-даа ишпес ийик мен. ⁹ Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзү-биле меңээ:

„Аъш-чем чиве, суг ишпе, келген орууң-биле эеп чанма“ – деп дужааган болгай» – деп харыылаан.
¹⁰ Ынчангаш ол Вефилче келген оруу-биле эеп чанмас дээш, өске орук-биле чорупкан.

¹¹ А Вефилге Бурганның бир кырган медээчизи чурттап турган чүве-дир. Ооң оолдары келгеш, Бурганның кижизиниң Вефилге ол хүн кылган бүгү чүвезин чугаалап бергеннер. Хаанга демги кижиниң чүү дээнин база дамчытканнар. ¹² Ачазы оолдарындан: «Ол кижикандыг орук-биле чоруй барды?» – деп айтырган.

Оолдары ачазынга Иудеядан келген Бурганның кижизиниң чоруй барган оруун айтып бергеннер.
¹³ Кырган медээчи оолдарынга: «Меңээ элчигенден эзертеп бериңер» – дээн.

Олар аңаа элчиген эзертеп бээрге, ол ону мунуп алгаш, ¹⁴ Бурганның демги кижизин сүрүп чорупкан. Ону дуб ыяш адаанга тып чеде бергеш, кырган медээчи: «Иудеядан келген Бурганның кижизи сен сен бе?» – деп айтырган.

Демгизи: «Иие» – деп харыылаан.

¹⁵ Ынчан кырган медээчи аңаа: «Мээң бажыңымче киргеш, чемненип ап көрем» – дээн.

¹⁶ А демгизи: «Мен сээң-биле кады дедир ээпкеш, бо черге аъш-чем-даа чип, суг-даа ижип шыдавас мен. ¹⁷ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзү-биле меңээ: „Аңаа аъш-чем-даа чиве, суг-даа ишпе база ынаар чеде берген орууң-биле эеп чанма“ – деп чугаалап каан болгай» – деп харыылаан.

¹⁸ Кырган медээчи: «Мен база, сен ышкаш, Бурганның медээчизи-дир мен. Дээрги-Чаяакчының төлээзи меңээ Ооң сөзү-биле: „Ону бажыңыңче дедир келдиртип ал – чемненип, сугдан ижип алзын“ – деп чугаалады» – дээн.

Кырган медээчи өскезин мегелепкен болган.

¹⁹ Иудея чурттуг кижикандыг ооң-биле кады дедир эеп келгеш, ооң бажыңыңа чемненип, суг ижип алган.

²⁰ Олар ам-даа чемненип олурда, демги кижини дедир келдиртип алган кырган медээчиге Дээрги-Чаяакчының сөзү ажыттыган. ²¹ Ол медээчи Иудеядан келген Бурганның кижизинге Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин ыткыр үн-биле дамчыткан: «Сен Дээрги-Бурган-Чаяакчының сөзүн тооп дыңнавай, Ооң сеңээ берген айтышкынын үрөөн-дир сен. ²² Сен эеп келгеш, Ооң сеңээ чемненирин, суг ижерин хоруп каан черге аъш-чем чип, суг ишкен-дир сен. Ынчангаш сээң мөчү-сөөгүңү ада-өгбеңниң чевег-куюнга хөөржүтпес».

²³ Иудея чурттуг Бурганның кижизи чемненип, суксун ижип аарга, ону дедир эккелген медээчи аңаа элчиген эзертеп берген. ²⁴ Ол кижикандыг хоорайдан чорупкан, а орук ара аңаа арзылаң таварышкаш, үзерлеп каапкан. Ооң мөчү-сөөгү орукта октаттына берген чыткан, а элчиген биле арзылаң ооң чанынга турган. ²⁵ Олап эртип чыткан улус черде чыдар мөчү-сөөк биле ооң чанында турар арзылаңны көрүп кааш, кырган медээчиниң

чурттап турар хоорайыңа ол дугайында барып чугаалааннар. ²⁶ Демги кижини оруктан эгилдирипкен медээчи ол чугааны дыңнап кааш: «Ол болза Дээрги-Чаяакчының сөзүн тооп дыңнаваан Бурганның кижизи-дир. Дээрги-Чаяакчы ону Бодунуң аңаа медеглээн сөзүн ёзугаар арзылаңга каап бээрге, араатан ону үзерлеп, өлүрүп каан-дыр» – дээн.

²⁷ Кырган медээчи оолдарыңа: «Меңээ элчигенден эзертеп бериңер» – дээрге, олар эзертеп күүсеткеннер.

²⁸ Медээчи чорупкаш, орукта чыдар мөчү-сөөктү тып алган; ооң чанында элчиген биле арзылаң турар болган. Арзылаң мөчү-сөөктү-даа чивээн, элчигенни-даа үзерлевээн бооп-тур. ²⁹ Кырган медээчи Бурганның кижизиниң мөчү-сөөгүн көдүргеш, элчигенче салып алгаш, ажыын ажып ыглап, ажаап каар дээш бодунуң хоорайынче аппарган. ³⁰ Мөчү-сөөктү ол бодунуң ада-өгбезиниң чевег-куюнге салып кааш, ооң ажыын ажып ыглап: «Хөөкүй дуңмамны аар!» – деп турган.

³¹ Орнукушудулга соонда, ол бодунуң оолдарыңа: «Мен өлүп каарымга, Бурганның кижизин ажааган чевег-куйга мени ажаап, ооң сөөгүңүң чанынга мээң сөөгүмнү тудуп каар силер. ³² Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының айтышкынын ёзугаар ооң Вефилде өргүл салыр бедигээш дугайында база Самарияның хоорайларында мөгейишкин кылыр бүгү бедик черлер дугайында чугаалаан сөзү ыяапла бүдөр ужурлуг» – дээн.

³³ Ол болуушкун соонда безин Иеровоам бодунуң бузут-бактыг оруундан өскээр эгбээн. Ол мөгейишкин кылыр бедик черлерге Бурганның бараалгакчылары кылдыр чон аразындан таварышкан-на кижилерни томуйлаарын уламчылап, бараан болурун күзөөн кижини-ле бедик черлерде Бурганның бараалгакчызы кылып каап турган. ³⁴ Ол бачыт Иеровоамның ук-салгалын буураашкыңа база чырык чер кырынга турбас кылдыр узуткаттыларыңа чедирген .

Иеровоамның оглунуң өлгени

14 Ол үеде Иеровоамның оглу Авия аарый берген. ² Иеровоам кадайыңа мынча дээн: «Барып, улус сени Иеровоамның кадайы деп танывас кылдыр солуй кеттингеш, Силомче чорувут. Ында Бурганның медээчизи Ахия – мээң бо чоннуң хааны апаарымны баш бурунгаар чугаалаан кижикандыг бар. ³ Чоруурда, хол куруг эвес, он хлеб, элээн каш боова болгаш доңгажыгаш ишти ары чигири ап алгаш, медээчиге баар сен . Ол сеңээ оглувустуң канчап баарын чугаалап бээр».

⁴ Иеровоамның кадайы ашааның чугаалаанын ёзугаар кылып, Силомда Ахияның бажыңынче чорупкан. А Ахия кыраанындан согуларып, чүве көрбестей берген турган. ⁵ Дээрги-Чаяакчы аңаа: «Дыңна даан, Иеровоамның кадайы аарый берген оглунуң дугайында сенден айтырар дээш кел

чыдыр. Сен аңаа ынча деп база мынча деп харыылаар эвес сен бе. Келгеш, ооң кадайы өске херээжен бооп баажыланыр-дыр» – дээн.

⁶ Ахия эжик аксында демги херээженниң базымнарының даажын дыңнап кааш: «Иеровоамның кадайы, кирип кел. Чүгө солуй кеттинип алганың ол? Менде сеңээ багай медээлер бар-дыр. ⁷ Иеровоамга Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин барып дамчыт:

„Мен сени карачал чон аразындан депшидип, Мээң израиль чонумнуң чагырыкчызы кылып кагдым. ⁸ Мен Давидтиң үре-салгалындан чагырганы хунаап алгаш, сеңээ берип кагдым, ынчалза-даа сен Мээң чалчам Давид ышкаш эвестир сен. А ол болза Мээң айтышкыннарымны күүседип, бүгү чүрээ-биле Мени эдерип, Мээң мурнумга чүглө эки чүвени кылып чораан болгай. ⁹ Сээң мурнуңда турган бүгү хааннарга көөрдө, хөй бузутту үүлгеттиң. Сен бодуңга өске бурганнар, шуткумал дүрзү-бурганнар кылып ап, Мээң килеңим кывыстың, а Мени артыңче октаптың. ¹⁰ Ынчангаш Мен сээң үре-салгалыңче айыыл-халап ыдар мен. Иеровоамдан укталган эр кижги бүрүзүн – Израильде кул-даа, хостуг-даа кижини – кыра шаап каар мен. Сээң үре-салгалыңың, өдек-бокту когун үзе өрттедири дег, өрттедиптер мен. ¹¹ Иеровоамга хамааржыр улустан хоорайга өлүп каар кижини ыттар чиптер, а хову-шөлгө өлүп каар кижини дээрниң куштары соктап чиптер“ . Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

¹² А сен чана бер. Хоорайга будуң бастынары билек, оглуң өлүп каар. ¹³ Бүгү Израиль ооң ажыын ажып ыглап, ажаап каар. Иеровоамның үре-салгалындан чүглө ону чевег-куйга хөөржүдөр, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы Иеровоамның улузундан чүглө ол оолда бир-ле эки чүүл көргөн-дир.

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы Бодунга Израильди чагырар өске хаанны депшидип аар. Ол хаан Иеровоамның ук-салгалын кыргып-хыдыыр; ол хүн бо келген-дир. ¹⁵ Дээрги-Чаяакчы Израильди узуткап каар, чон ынчан шапкын агымда чайганган кулузун дег боор. Ол израиль чонну ооң ада-өгбезинге бергени эки черден тура тыртып, Евфрат хемниң ындынга тарадып кааптар, чүгө дээрге олар Ашера бурганга адагаштар тураскааткаш, Дээрги-Чаяакчыны хорадаткан-дыр. ¹⁶ Израильди Ол Иеровоамның бодунуң үүлгеткени база ооң израильчилерни үүлгедир кылдыр элзеткени бачыттары дээш садыптар».

¹⁷ Иеровоамның кадайы туруп келгеш, Тирца хоорайже дедир чорупкан. Ол бодунуң ордузунуң эргинин артай базары билек, оглу өлүп калган.

¹⁸ Бодунуң чалчазы Ахия медээчини дамчыштыр Дээрги-Чаяакчының чугаалаан сөзүн ёзуугаар бүгү израильчилер оолдуң ажыын ажып ыглажып, ажаап кааннар.

¹⁹ Иеровоамның өске ажил-херектери, ооң чорудуп турган дайыннары болгаш канчаар чагырып турганы Израильдиң хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген. ²⁰ Ол чээрби ийи чыл хааннааш, өгбелериниң соондан өске оранче чоруй барган. Ооң оглу Надав ачазының орнунга хаан апарган.

Ровоам – Иудеяның хааны

(2 Чыл. 12:1-2, 9-16)

²¹ Соломоннуң оглу Ровоам Иудеяга хааннап турган. Ол дөртөн бир харлыында хаан апаргаш, Дээрги-Чаяакчының Израильдиң бүгү аймактарындан Бодунуң алдар-адын аңаа тургузар дээш шилип алган хоорайы Иерусалимге он чеди чыл дургузунда чагырган. Ооң авазы Наама дээр аммон херээжен турган чүве-дир.

²² Иудеяның чону Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип турган. Олар үүлгеткен бачыттары-биле Дээрги-Чаяакчыны боттарының ада-өгбезинден арттыр хорададып алганнар. ²³ Олар мөгөйишкин кылыр бедик черлер, даш көжээлер база бедик тей бүрүзүңгө-ле, саглагар ыяш адаангала Ашера бурганга тураскааткан адагаштар тургузуп алганнар. ²⁴ Ол чуртка дүрзү-бурганнар өргээлеринге самыын-садар кижилер безин бар апарган. Улус-чон Дээрги-Чаяакчының израильчилерниң мурнундан үндүр сывырыпканы чоннарның бүгү чүдек-бужар чаңчылдарын үлгерлеп ап, ынчаар кылып турган.

²⁵ Ровоамның чагыргазының бешки чылында Египеттиң хааны Сусахим Иерусалимче халдап келген. ²⁶ Ол Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң база хаанның ордузунуң эртинге-байлаан алгаш барган. Сусахим бүгү чүвени, ооң иштинде Соломоннуң кылып каан бүгү алдын дозуг-камгалалдарын ап алган. ²⁷ Ровоам хаан оларның орнунга хүлер дозуг-камгалалдар кылгаш, хаанның ордузунче кирер черде турар камгалакчы шериглер баштыңнарынга хүлээдип берген. ²⁸ Хаан Дээрги-Чаяакчының өргээзинче бар чыткан санында-ла, камгалакчы шериглер ол дозуг-камгалалдарны тудуп алган кады чоруур, а оон оларны таңныылдар өрээлинче дедир аппаар турган.

²⁹ Ровоамның өске ажил-херектери болгаш ооң кылган бүгү чүвези Иудеяның хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген.

³⁰ Ровоам биле Иеровоамның аразынга үргүлчүлээшкениң дайын чоруп турган. ³¹ Ровоам өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону Давидтиң Хоорайынга, ада-өгбезиниң чанынга ажаап каан. Ооң аммон сөөк авазын Наама дээр турган. Ровоамның оглу Авиям ачазының орнунга хаан апарган.

Авиям – Иудеяның хааны

(2 Чыл. 13:1-14:1)

15 Наваттың оглу Иеровоамның хааннаашкынының он сески чылында Авиям Иудеяның хааны апарган. ² Ол Иерусалимге үш чыл хааннаан. Ооң авазы Авессаломдан укталган Мааха турган. ³ Авиям ачазының ооң мурнунда үүлгедип турган бүгү бачыттарын өттүнүп үүлгедип турган, ооң чүрээ, өгбези Давидтиң чүрээ дег, Бурганы Дээрги-Чаяакчыга бүрүнү-биле бердинмээн болган. ⁴ Ындыг-даа болза, Давидтиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы Давидти бодааш, Иерусалимге аңаа чырыткыны берген – ооң салгакчызын өрү көдүрүп, Иерусалимни быжыглап каан. ⁵ Чүге дээрге Давид Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чүүлдү кылып, хет Урия-биле болган чүүлдү санаваз болза, назынының дургузунда Ооң аңаа дужааган бүгү чүвезинден өскээр барып көрбээн.

⁶ Авиямның назынының дургузунда Ровоам биле Иеровоам хааннарның аразына эгелээн дайын уламчылап келген. ⁷ Авиямның өске ажил-херектери, ооң кылган бүгү чүвези Иудеяның хааннаарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген. Ооң биле Иеровоамның аразына дайын чоруп турган. ⁸ Авиям өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону Давидтиң Хоорайына ажаап каан. Ооң оглу Аса ачазының орнунга хаан апарган.

Аса – Иудеяның хааны

(2 Чыл. 14:2-5; 15:16-16:14)

⁹ Израильдиң хааны Иеровоамның чагыргазының чээрбиги чылында Аса Иудеяның хааны апарган. ¹⁰ Ол Иерусалимге дөртөн бир чыл хааннаан. Ооң кырган-авазы Авессаломдан укталган Мааха турган.

¹¹ Аса, өгбези Давид ышкаш, Дээрги-Чаяакчының мурнунга таарымчалыг чүүлдерни кылып турган. ¹² Ол дүрзү-бурганнар өргээлеринге самыын-садар кижилерни чурттан үндүр сывырып, ада-өгбезиниң кылып кааны бүгү дүрзү-бурганнарны чайладып каапкан. ¹³ Ол бодунуң кырган-авазы Мааханың кадын адын безин Ашера бурганга тураскааткан чүдек-бужар адагаш тургузуп алганы дээш казып каапкан. Аса ооң ол адагашын одуруп каапкаш, Кедрон шынаазына өрттедиккен. ¹⁴ Мөгейишкин кылыр бедик черлерни Аса узуткаваан-даа болза, ооң чүрээ бүгү назынында Дээрги-Чаяакчыга бүрүнү-биле бердинген турган. ¹⁵ Ол Дээрги-Чаяакчының өргээзинче ачазының база бодунуң Аңаа бараалгаткан белектерин: алдын-мөңгүннү, эдилелдер, саваларны эккелген.

¹⁶ Аса биле Израильдиң хааны Ваасаның аразына оларның хааннап келген бүгү үезинде дайын чоруп келген. ¹⁷ Израильдиң хааны Вааса Иудеяга удур тулчуп үнгеш, иудей хаан Асаның черинден кымның-даа үнерин база ынаар

кымның-даа кирерин болдурбас дээш, Рама хоорайны быжыглап эгелээн. ¹⁸ Аса ынчан Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң база хаанның ордузунуң эртинне шыгжамырларында артып калган бүгү алдын-мөңгүннү ап алгаш, чалчаларына хүлээдип бергеш, оларны Хезионнуң оглунуң оглу, Тавримоннуң оглу, Дамаскыда дүжүлгеде саадаан арамей хаан Венададче чорудуп, сөс ыткан: ¹⁹ «Бистиң адаларывыстың аразына дег, бис ийиниң аравыска база эвилел турзун. Көр даан, мен сеңээ белек кылдыр алдын-мөңгүн чорудуп бердим. Израильдиң хааны Вааса мээң черимден ырап чоруй баар кылдыр, барып, ооң-биле эвилелиңни күш чок болдуруп көрөм».

²⁰ Венадад Аса хаанның саналы-биле чөпшээрешкеш, бодунуң шериг баштыңнарын Израильдиң хоорайларына удур чорудупкан. Олар Ийон, Дан болгаш Авел-Бет-Мааха хоорайларны, Киннереттиң бүгү девискээрин база Неффалимниң бүгү черин хоозурадып каапкан. ²¹ Вааса ол дугайында дыңнап кааш, Раманы быжыглап тударын соксаткаш, Тирца хоорайже эеп келген. ²² А Аса хаан бүгү иудейлерни, чаңгыс-даа кижиге уттуп кагбайн чыыптарга, олар Рамадан Ваасаның аңаа тудуг кылып турган ыяш-дажын алгаш барганнар. Аса ол ыяш-даш-биле Вениаминниң черинде турар Гива хоорайны болгаш Мицпа хоорайны быжыглап алган.

²³ Асаның бүгү өске ажил-херектери, ооң бүгү өндүр улуг чоруктары, кылган бүгү чүвези болгаш тудуп каан хоорайлары Иудеяның хааннаарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген. Чүгле кырый бээрге, ооң буттары аарып турган. ²⁴ Аса өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону оларның чанына, өгбези Давидтиң Хоорайында ажаап каан. Ооң оглу Иосафат ачазының орнунга хаан апарган.

Надав – Израильдиң хааны

²⁵ Иеровоамның оглу Надав Иудеяның хааны Асаның чагыргазының ийиги чылында Израильдиң хааны апаргаш, ону ийи чыл чагырган. ²⁶ Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип, ачазының оруктарын эдерип, ооң Израиль үүлгетсин дээш, элзедип кирип каан бачыдын база өттүнүп кылып турган.

²⁷ Иссахарның аймаандан үнген Ахияның оглу Вааса деп кижиге Надавка удур сүлчээ кылгаш, ону Гивветон деп филистим хоорайга, кажан Надав база бүгү израильчилер ол хоорайны бүзээлеп турда, өлүрүп каан. ²⁸ Иудеяның хааны Асаның чагыргазының үшкү чылында Вааса Надавты чок кылып кааш, ооң орнунга хаан апарган.

²⁹ Чаа-ла чагырып эгелээш, Вааса Иеровоамның бүгү ук-салгалын кыра шаап каапкан. Ол Иеровоамның үре-салгалындан кымның-даа дириг арттырбайн, Бодунуң чалчазы, Силом чурттуг Ахияны дамчыштыр Дээрги-Чаяакчының чугаалаан

сөзүн ёзугаар , шуптузун узуткап каапкан. ³⁰ Ол бүгү узуткаашкын Иеровоамның бодунуң үлгеткен бачыттары дээш, ооң Израиль үлгетсин дээш элзедип кирип каан бачыттары дээш база ооң Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчыны килеңнеткени дээш болган.

³¹ Надавтың өске ажил-херектери, ооң кылган бүгү чүвези Израильдиң хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген. ³² Аса биле Израильдиң хааны Ваасаның аразынга оларның хааннап турган бүгү үезинде дайын чоруп келген.

Вааса – Израильдиң хааны

³³ Иудеяның хааны Асаның чагыргазының үшкү чылында Ахияның оглу Вааса Тирца хоорайга бүгү Израильдиң хааны апаргаш, чээрби дөрт чыл чагырган. ³⁴ Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үлгедип, Иеровоамның оруктарын эдерип, ооң Израиль үлгетсин дээш, элзедип кирип каан бачыдын база өттүнүп кылып турган.

16 Ананийниң оглу Иеху деп кижиге Дээрги-Чаяакчы Ваасага хамаарышкан Бодунуң сөзүн ажыдып: ² «Мен сени доозун-довурактан алгаш, Мээң израиль чонумнуң чагырыкчызы кылдыр депшидип кагдым , а сен Иеровоамның оруун эдерип, Мээң израиль чонумну бачыт үлгедиринче элзедип каарыңга, олар Мени боттарының бачыттары-биле килеңнедип турду. ³ Вааса, Мен сени, сээң үре-салгалыңны өрттедиптер мен. Наваттың оглу Иеровоамның ук-салгалы-биле кылган чүвемни сээң ук-салгалың-биле база кылыр мен . ⁴ Ваасаның салгалыңдан хоорайга өлүп каар кижини ыттар чиптер, а ооң улузундан хову-шөлге өлүп каар кижини куштар соктап чиптер» – деп чугаалаан .

⁵ Ваасаның өске ажил-херектери, ооң кылган бүгү чүвези болгаш өндүр улуг чоруктары Израильдиң хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген. ⁶ Вааса өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону Тирцага ажаап каан. Ооң оглу Ила ачазының орнунга хаан апарган.

⁷ Дээрги-Чаяакчы Ваасага база ооң үре-салгалынга хамаарышкан Бодунуң сөзүн, ооң Дээрги-Чаяакчының мурнунга үлгеткен бүгү бачыды дээш, Ананийниң оглу Иехуну дамчыштыр чугаалаан турган. Чүге дээрге Вааса Иеровоамның үре-салгалын өттүнүп кылып турган херектери-биле база ооң ук-салгалын узуткааны-биле Дээрги-Чаяакчыны хорададып алган чүве-дир.

Ила – Израильдиң хааны

⁸ Иудеяның хааны Асаның чагыргазының чээрби алдыгы чылында Ваасаның оглу Ила Израильдиң хааны апаргаш, Тирцага ийи чыл чагырган.

⁹ Иланың дүжүметтериниң бирээзи, дайынчы тергелерниң чартык кезээн башкарып турган Зимри дээрзи аңаа удур сүлчээ кылган. Кажан Ила Тирцага ордузунуң башкарыкчызы Арсаның бажыңынга арагалап турда, ¹⁰ Зимри кирип келгеш, ону өлүрүп каан. Ынчан Иудеяның хааны Асаның чагыргазының чээрби чедиги чылы турган. Зимри Иланың орнунга хаан апарган. ¹¹ Чаа-ла чагырып эгелээш, Зимри Ваасаның бүгү өг-бүлезин кыра шаап каапкан, чаңгыс-даа эр кижини – ооң төрөлдериң-даа, эштерин-даа – дириг арттырбаан. ¹² Зимри Ваасаның бүгү үре-салгалын Дээрги-Чаяакчының Ваасага хамаарыштыр Бодунуң чалчазы Иеху медээчини дамчыштыр чугаалаан сөзүн ёзугаар узуткап каапкан. ¹³ Ол бүгү узуткаашкын Ваасаның, ооң оглу Иланың боттарының үлгеткен бачыттары дээш, оларның Израиль үлгетсин дээш, элзедип кирип бачыттары дээш база Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчыны хоозун дүрзү-бурганнары-биле килеңнеткени дээш болган.

¹⁴ Иланың өске ажил-херектери, ооң кылган бүгү чүвези Израильдиң хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген.

Зимри – Израильдиң хааны

¹⁵ Иудеяның хааны Асаның чагыргазының чээрби чедиги чылында Зимри Тирцага хааннап эгелээш, чүгле чеди хүн чагырган. Израиль шериг ол үеде филистим хоорай Гивветонну бүзээлеп турган чүве-дир. ¹⁶ Шериг турлаанда израильчилер Зимриниң сүлчээ кылгаш, хаанны өлүрүп каанын дыңнааш, ол-ла хүн шериг баштыңы Омрини Израильдиң хааны кылдыр чарлапканнар.

¹⁷ Ооң соонда Омри болгаш ооң-биле кады бүгү израильчилер Гивветондан чоруй баргаш, Тирцаны бүзээлеп алганнар. ¹⁸ Зимри хоорайның эжелеттиргенин көрүп кааш, хаанның ордузунуң иштики быжыглалдыг өрээлдеринче кире бергеш, ордуну өрттедипкеш, өлүп калган. ¹⁹ Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үлгеткени дээш база Иеровоамның оруун эдерип – ооң Израиль үлгетсин дээш, элзедип кирип бачыттарын өттүнүп кылып турганы дээш өлүп калган.

²⁰ Зимриниң өске ажил-херектери болгаш ооң кылган сүлчээзи Израильдиң хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген.

Омри – Израильдиң хааны

²¹ Ынчан Израильдиң чону ийи кезекке үстү берген: бир чартыы Гинаттың оглу Тивнийни хаан кылып аар дээш деткип турган, а өске чартыы Омрини деткээн. ²² Омриниң талазында чон Гинаттың оглу Тивнийниң талазында чондан күштүг болган. Тивний өлүп калган, а Омри хаан апарган. ²³ Иудеяның хааны Асаның чагыргазының үжөн бирги чылында Омри Израильдиң хааны

апаргаш, он ийи чыл дургузунда, ооң иштинде Тирцага алды чыл, чагырган. ²⁴ Омри Семир деп кижиден аңаа хамааржыр тейни ийи °талант мөңгүн-биле садып алгаш, аңаа хоорай туткаш, ону ол тейниң ээзи турган Семирниң ады-биле Самария деп адап каан.

²⁵ Омри Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип, ооң мурнундагы бүгү хааннардан хөй бачытты кылып турган. ²⁶ Ол Наваттың оглу Иеровоамның бүгү оруктарын эдерип, ооң Израиль үүлгетсин дээш, элзедип киирген бачыттарын өттүнүп кылып, хоозун дүрзү-бурганнары-биле Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчыны килеңнедип турган.

²⁷ Омриниң кылган өске ажил-херектери, ооң маадырлыг чоруктары Израильдиң хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген. ²⁸ Омри өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону Самарияга ажаап каан. Ооң оглу Ахав ачазының орнунга хаан апарган.

Ахав – Израильдиң хааны

²⁹ Иудеяның хааны Асаның чагыргазының үжен сески чылында Омриниң оглу Ахав Израильге хааннап эгелээш, Израильди ооң найысылалы Самарияга чээрби ийи чыл чагырган. ³⁰ Омриниң оглу Ахав Дээрги-Чаяакчының мурнунга бачытты ооң мурнундагы бүгү хааннардан-даа арттыр үүлгеткен. ³¹ Ахавка Наваттың оглу Иеровоамның кылып чораан бачыттарын өттүнүп үүлгедири четпес болган. Ол Сидоннуң хааны Этвалдың уруу Иезавелди кадай кылдыр ап алгаш, Ваал бурганга бараан болуп, мөгейип эгелээн. ³² Ахав Ваалдың өргээзин Самарияга тудуп бергеш, аңаа өргүл салыр бедигээш тургузуп каан. ³³ Ол Ашера бурганга адагаштар тураскаадып каан база Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчыны Израильдиң ооң мурнундагы бүгү хааннарындан арттыр хорададып турган.

³⁴ Ахавтың чагырган үезинде Вефил чурттуг Ахиил деп кижии Иерихон хоорайны катап тудуп каан. Ол кижии хоорайның таваан салып каарга, ооң дун оглу Авирам чок апарган, а хаалгазын тургузуп каарга, хеймер оглу Сегув чок апарган. Нуннуң оглу Иисусту дамчыштыр Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ынчалдыр боттанган.

Илияның кандаашкын болурун баш бурунгаар медеглээни

17 Галаадта Тешви чурттуг Илия деп кижии Ахавка: «Бараан болуп турарым Израильдиң дириг Бурганы Дээрги-Чаяакчының адындан чарлап тур мен: чүгле мээң сөзүм-биле болур дээрден башка, бо каш чылда маңаа шалың-даа дүшпес, чаъс-даа чагбас» – дээн.

² Оон Илияга Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзүн ажыдып: ³ «Моон чорупкаш, чөөн чүкче барып,

Иордан хемниң ындында Хорат деп хемчигештиң чанынга чаштына бер. ⁴ Сугну хемчигештен ижер сен, а сени чем-биле хандыраарын Мен кускуннарга дужаап каар мен» – деп чугаалаан.

⁵ Илия Дээрги-Чаяакчының аңаа чугаалаанын эзугаар кылган. Ол Иорданның ындында Хорат деп хемчигешче чоруй баргаш, аңаа артып калган.

⁶ Кускуннар Илияга эртен, кежээ далган-тараа биле эът эккеп берип турган, а сугну ол хемден узуп ижип турган.

Сарепта чурттуг дулгуяк херээжен

⁷ Элээн үе эрткен соонда, ол хемчигеш соглуп калган, чүге дээрге чуртка чаъс чагбастай берген.

⁸ Ынчан медээчиге Дээрги-Чаяакчының сөзү ажыттынган: ⁹ «Ам Сидон черде Сарепта хоорайже чорупкаш, аңаа чуртта. Мен бир дулгуяк херээженге сени чем-биле хандыраарын дужаап каан мен».

¹⁰ Илия Сарептаже чорупкан. Ол хоорай хаалгазынга кээрге, ында бир дулгуяк херээжен ыяш чыып турган. Илия ону: «Хөй эвес сугдан аякка куткаш, меңээ эккеп берем» – деп кый депкен.

¹¹ Херээжен кижии суг ап бар чорда, медээчи ону катап база: «Меңээ кескинди хлебтен база эккеп берем» – деп кый дээн.

¹² «Дириг Дээрги-Бурган-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен – деп, демги херээжен харыылаан, – Менде хлеб чогул, а чүгле ыяш деспиде кош адыш ишти далган биле доңгада хөй эвес олива үзү бар-дыр. Одаар ийи токпак ыяш ап алгаш, барып, ол далгандан оглумга база бодумга чем белеткеп чиир бис. Ол чем төнерге, өлүр бис ыйнаан».

¹³ Илия аңаа: «Кортпа, бажыңыңче баргаш, чугаалааның эзугаар кыл. А баштай ол-ла далгандан меңээ бичии боовадан быжыргаш, эккеп бер. Ооң соонда бодуңга база оглуңга чемден кылып аар сен. ¹⁴ Чүге дээрге Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы: „Мээң черже чаъс чагдырар хүнүмге чедир деспиде далган төнмес, доңгада үс эвээжевес“ – деп тур» – дээн.

¹⁵ Ол херээжен барып, Илияның чугаалаанын эзугаар кылган. Хөй хүннер дургузунда ол боду-даа, ооң өг-бүлези-даа, Илия-даа чиир аъш-чемниг турган. ¹⁶ Дээрги-Чаяакчының Илияны дамчыштыр чугаалаан сөзүн эзугаар деспиде далган-даа төнмээн, доңгада үс-даа эвээжевээн.

¹⁷ Элээн үе эрткенде, бажың ээзи херээженниң оглу аар арааш, баксырап, шуут тынмайн барган.

¹⁸ Ынчан дулгуяк херээжен Илияга: «Силерде меңээ удур чүү барыл, Бурганның кижизии? Силер мээң оглумну өлүрүп, бачыттарымны меңээ сагындырар дээш келгениңер ол бе?» – дээн.

¹⁹ Илия аңаа: «Оглуңну меңээ эккел» – деп харыылаан. Оолду ол авазының холундан ап алгаш, бодунуң чурттап турганы үстүкү өрээлче

көдүрүп үндүрө бергеш, орнунга чыттырып каан. ²⁰ Оон ол Дээрги-Чаяакчыны кыйгырып: «Дээрги-Чаяакчы Бурганым, таанда-ла Сен бажыңында чурттап турарым дулгуяк херээженниң оглун өлүрүп кааптып, аңаа безин айыыл таварыштырарың ол бе?» – деп мөргээн. ²¹ Илия оолдуң кырынче үш катап чыдыптып, Дээрги-Чаяакчыны кыйгырып: «Дээрги-Чаяакчы Бурганым! Бо оолдуң амы-тыны мага-бодунче эеп келзин!» – деп мөргээн.

²² Дээрги-Чаяакчы Илияның дилеглиг мөргүлүн дыңнап каан. Оолдуң амы-тыны ооң мага-бодунче эеп кээрге, ол дирли берген. ²³ Илия оолду көдүрүп алгаш, бодунуң үстүкү өрээлинден бадыра бергеш, ооң авазыңга хүлээдип: «Көр даан, оглуң диригдир!» – дээн.

²⁴ Демги херээжен Илияга: «Ам ылап-ла билдим: силер Бурганның кижизи-дир силер, Дээрги-Чаяакчының силерни дамчыштыр чугаалаан сөзү шынныг-дыр!» – дээн.

Илия биле Авдий

18 Үр үе эрткенде, каңдаашкынның үшкү чылында, Дээрги-Чаяакчы Илияга Бодунуң сөзүн ажыдып: «Ахавка барып көстүп көр. Мен черже чаъстан чагдырыптар мен» – деп чугаалаан. ² Илия Ахав-биле ужуражыр дээш чорупкан.

Ол үеде Самарияга коргунчуг аш болуп турган. ³ Ахав бодунуң хаан ордузунуң башкарыкчызы Авдийни кыйгыртып алган. (Авдий болза Дээрги-Чаяакчыны ханы хүндүлээр, Аңаа мөгеер кижичүве-дир. ⁴ Кажан Иезавел Дээрги-Чаяакчының медээчилерин узуткап турда, Авдий чүс медээчини ийи куй иштинге – бирээзинге-ле бежен кижини – чажырып алгаш, оларны аъш-чем, суг-биле хандырып турган.) ⁵ Ахав Авдийге: «Чуртта бүгү суг баштарың, хем-сугларны барып эргип көр. Аъттарывыс, элчигеннеривис чемгерер оът-сиген тып аар чадавас бис. Ынчан оларны сокпайн арттырып аар бис» – дээн.

⁶ Олар эргип көөр дээн черин аразында үлежип алган. Ахав бир талазынче, Авдий – өске талазынче чорупкан. ⁷ Авдий орукка чорда, аңаа Илия ужуражы берген. Авдий ону танып кааш, черге чедир мөгейип: «Мээң дээргим Илия боор силер аа?» – дээн.

⁸ Демгизи аңаа харыылап: «Ийе, мен-дир мен. Ээңге: „Илия мында-дыр“ – деп барып чугаала» – дээн.

⁹ Авдий мынча дээн: «Мен кандыг бачыт үүлгеттим? Чалчаңар мени өлүрүп каар кылдыр Ахавтың холунга чүге хүлээдириңер ол? ¹⁰ Дириг Бурганыңар Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: ээмниң силерни диледип, улус ытпааны чон-даа чок, күрүне-даа чок. Бир күрүне азы чон силерни ында чок деп дыңнадырга, дээргим олардан силерни тып чадап каанының дугайында даңгырак ап турду. ¹¹ А ам силер: „Ээңге:

‘Илия мында-дыр’ – деп барып чугаала» – дээр-дир силер. ¹² Мен силерни каапкаш баарымга, Дээрги-Чаяакчының Сүлдези силерни мээң билбезим черже алгаш барза канчаар. Мен Ахавка барып дыңнадыптарымга, ол силерни тыппайн баар болза, мени өлүрүп-ле каай. А мен, силерниң чалчаңар, аныяамдан-на Дээрги-Чаяакчыга мөгеер кижичи мен. ¹³ Кажан Иезавел Дээрги-Чаяакчының медээчилерин өлүрүп турда, чүнү кылганымны улус мээң дээргим силерге чугаалавады бе? Мен чүс медээчини ийи куйга – бирээзинге-ле бежен кижини – чажырып алгаш, оларны аъш-чем, суг-биле хандырып турдум. ¹⁴ А ам силер меңээ „Ээңге: ‘Илия мында-дыр’ – деп барып чугаала» – дээр-дир силер. Ол мени өлүрүп каар деп билиңер!»

¹⁵ Илия: «Бараан болуп турарым дириг, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: бөгүн Ахавтың мурнунга турар мен!» – дээн.

Илия болгаш

Ваал бурганның медээчилери

¹⁶ Авдий Ахавка барып ужурашкаш, Илияның дугайында чугаалаарга, Ахав Илияга уткуштур чорупкан. ¹⁷ Ону көрүп кааш, хаан: «Сен сен бе? Израильче хай-халап халдаткан кижичи сен сен бе?» – деп айтырган.

¹⁸ Илия: «Израильче хай-халапты мен халдатпадым – деп харыылаан. – Дээрги-Чаяакчының айтышкыннарынга чагыртпаптап, Ваалдың дүрзүлеринге мөгейип тургаш, сен база сээң төрөл бөлүүң халдаткан силер. ¹⁹ Ам улустан айбылапкаш, бүгү израиль чонну Кармил дагга меңээ чыып бер. Иезавелдиң чемгерип турар улун – Ваал бурганның 450 медээчизин, Ашера бурганның 400 медээчизин ынаар эккел».

²⁰ Ахав бүгү израильчилерге чыглыр дугайында сөс чедирер улус чорудуп, ол медээчилерни Кармил дагга чыыпкан. ²¹ Илия чон мурнунче үнүп келгеш: «Чежеге чедир ийи чүдүлге аразыңга чайгылып кээр силер? Бир эвес ёзулуг Бурган – Дээрги-Чаяакчы болза, Ону эдериңер, а бир эвес Ваал болза, Ваалды эдериңер» – дээн.

Чон харыы кылдыр чүнү-даа ыыттаваан. ²² Илия ынчан оларга мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчының медээчилеринден мен чааскаан арткан-дыр мен, а Ваалдың медээчилери 450 кижичи-дир. ²³ Биске ийи бугажыктан эккеп берзин. Оон олар бир бугажыктан шилип алгаш, кезектей одура шапкаш, ыяштарже салып алзын, ынчалза-даа от кывыспазын. Мен база өске бугажыкты өргүүрү-биле белеткеп, ыяштарже салып алыын, ынчалза-даа от кывыспас мен. ²⁴ Силер ынчан боттарыңарның бурганыңар адын кыйгырар силер, а мен Дээрги-Чаяакчының адын кыйгырар мен. От кыпсып харыылаар Бурган – ёзулуг Бурган ол болур».

Бүгү чон: «Ындыг-дыр!» – деп чүүлзүнген.

²⁵ Илия Ваалдың медээчилеринге: «Ийи бугажыктың бирээзин шилип алгаш, ынча хөй болганыңарда, өргүүрү-биле баштай белеткеп алыңар. Бурганыңар адын кыйгырыңар, а от салбаңар» – дээн.

²⁶ Медээчилер оларга берип каан бугажыкты ап алгаш, өргүүрү-биле белеткеп кааннар. Ынчангаш эртенден эгелээш, дүъшке чедир Ваалдың адын кыйгырып: «Ваал, биске харыылап көр!» – деп чеже-даа алгыржырга, кандыг-даа харыы чок болган. Олар кылып алган өргүл салыр бедигээжиниң чанынга самнап халчып-ла турганнар.

²⁷ Дүъште Илия оларны кочулап: «Дыңзыдыр алгыржыңар-ла, Ваал бурган болбайн канчаар. Ол, чок болза боданы берген, чок болза ажил-херек кылган, чок болза аян-чорук кылып чоруур боор. Удуп-даа чыдары чадавас, оттурар болза эки-дир» – деп турган.

²⁸ Медээчилер улам дыңзыдыр алгыржып, боттарының чаңчылын ызугаар хылыштар, чыдалар-биле ханын төгүлдүр шаштынып турганнар. ²⁹ Дүъш эрткен, а олар мырыңай кежээки өргүл салыр үеге чедир чеже-даа калчаарап алгыржырга, кандыг-даа харыы шуут чок болган, кым-даа харыылаваан .

³⁰ Илия ынчан бүгү чонга: «Менче чоокшулап келиңер» – дээн.

Улус олче чоокшулап кээрге, ол үреп бускан Дээрги-Чаяакчының өргүл салыр бедигээжин катап тургузуп каан. ³¹ Илия он ийи дашты – Дээрги-Чаяакчының ону Израиль деп эде адап кааны Иаковтан укталган аймактарны санын ызугаар – ап алган. ³² Он ийи даштан ол Дээрги-Чаяакчыга алдар болдурган өргүл салыр бедигээш туткаш, ону долгандыр ийи °са хире тараа кире бээр ишкир оңгар казып алган. ³³ Илия ыяштарны бедигээшче салгаш, бугажыкты кезектей одура шапкаш, ыяш кырынче салып алган. ³⁴ Ооң соонда ол: «Дөрт улуг кочал долдур сугдан куткаш, өргүлче база ыяштарже кудуптуңар!» – дээн.

Ол: «Катаптаңар» – деп чугаалаан.

Улус катап база куткан.

Ол: «Үшкү удаа база ынчаар кылыңар» – дээн.

Улус сугну үшкү удаа куткан. ³⁵ Суг өргүл бедигээжин долгандыр агып, оңгарны безин дола берген.

³⁶ Кежээки өргүл салыр үе кээрге, Илия медээчи бедигээшче чоокшулап келгеш: «Авраамның, Исаактың болгаш Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы, Сээң Израильде Бурган болуруң база чалчаң мен бо бүгүнү Сээң сөзүң ызугаар кылганым бөгүн улуска билдингир апарзын! ³⁷ Меңээ харыылап көрөм, Дээрги-Чаяакчы, харыылап көрөм – бо чон Дээрги-Чаяакчы сени ызулуг Бурган деп база Сээң оларның чүрөөн Бодуңче катап ээлдирип ап турарыңны билип алзын» – дээн.

³⁸ Ынчан Дээрги-Чаяакчының оду бадып келгеш, өргүлдү, ыяштар, даштар болгаш довуракты өрттендир чипкен, оңгарда сугну кургадыр сыырыпкан. ³⁹ Ону көргөш, бүгү чон хаваан черге дегзип, доңгая кээп дүшкеш: «Дээрги-Чаяакчы – Бурган-дыр! Дээрги-Бурган-Чаяакчы-дыр!» – деп алгыржы берген.

⁴⁰ Илия оларга: «Ваалдың медээчилерин тудуп алыңар! Чаңгызы-даа дезе бербезин!» – деп дужааган.

Улус медээчилерни тудуп аарга, Илия оларны Киссон хемче аппаргаш, кыра шаап каапкан .

Чаъстың катап база чаап эгелээни

⁴¹ Илия Ахавка: «Барып, аштанып-чемненип ал. Чаъс-чайык шимээрге кел чыдыр» – дээн.

⁴² Ахав хаан аштанып-чемненип аар дээш чорупкан, а Илия Кармил дагның бажынче үне бергеш, черже доңгайып олуруп алгаш, бажын дискектериниң аразынче суп алган. ⁴³ Оон ол чалчазынга: «Барып, далайны көрүпкеш кел» – дээн.

Демгизи барып көргөш: «Чүү-даа көзүлбейн тур» – деп чедип келген. Илия аңаа: «Чеди катап барып көр» – дээн. ⁴⁴ Чалчазы чедиги удаада: «Далайдан адышка өй хемчээлдиг булут көдүрлүп ор» – деп келген.

Илия чалчазынга: «Ахавка барып: „Чуузаңны белеткээш, чорувут, оон башка чаъс сеңээ шаптык боор-дур“ – деп дамчыт» – дээн.

⁴⁵ Ол аразында булуттарга бүргедипкен дээр карарып, хат-шуурган көдүрлүп, күштүг чайык кудуп эгелээн . Ахав чуузазынга орупкаш, Изреел хоорайже чорупкан. ⁴⁶ Дээрги-Чаяакчының холу Илияны башкарып эгелээрге, ол тонун куржанып алгаш, мырыңай Изреелге чедир Ахавтың мурнунга маңнап чораан.

Илия Синай дагда

19 Ахав Иезавелге Илияның кылган бүгү чүвезин, ооң иштинде Ваалдың бүгү медээчилерин шанчып өлүрүп каанын чугаалаарга, ² Иезавел Илияже айбычызын ыдып, сөс дамчыткан: «Бир эвес ол медээчилерниң амы-тынын үскениң дег, даарта бо үеге чедир сээң амы-тыныңны база үспес болзумза, бурганнар мени канчаар-даа кезеткей аан!»

³ Илия ону дыңнааш, корга берип, амы-тынын камгалап дезипкен. Иудеяда турар Беэр-Шева хоорайга четкеш, ол чалчазы оолду аңаа арттырып каан. ⁴ А боду ээн кургаг ховуда бир хүн чоруур черже чоруй баргаш, хараган адаанга оруп алгаш, бодунга өлүм дилеп: «Мен-даа болдум, Дээрги-Чаяакчы. Амы-тынымны үзүп каап көрөм, чүге дээрге ада-өгбемден дээредээр чүвем чок-тур» – дээн.

⁵ Оон ол хараган адаанга чыда удуп калган. Хенертен Дээрги-Чаяакчының төлээзи аңаа дээпкеш: «Туруп кел, чемнен!» – дээн.

⁶ Илия долгандыр көөрге, бажының чанында отка хаарган далган биле суглуг доңга бар болган. Ол чемненип, суг ижип алгаш, катап база удуп калган.

⁷ Дээрги-Чаяакчының төлээзи ийиги удаа келгеш, аңаа дээпкеш: «Туруп, чемненип ал, оон башка ырак орукка шыдашпас сен» – дээн.

⁸ Илия туруп келгеш, чемненип, суг ижип алган. Салган аъш-чемни чип, күш кирип алгаш, ол дөртөн дүн-хүн чорааш, Бурганның Хорив деп даанга чеде берген. ⁹ Дагга Илия куйже кире бергеш, хонуп алган.

Оон Дээрги-Чаяакчы аңаа Бодунуң сөзүн ажыдып: «Илия, сен чүү дээш бээр келдиң?» – деп чугаалаан.

¹⁰ Ол: «Мен Аг-шериглиг Бурган Дээрги-Чаяакчыга дыка чүткүлдүг бараан болуп чордум. А израильчилер Сээң чагыг-керээнден ойталап, өргүл салыр бедигээштериңни үрегдеп, медээчилериңни хылыш-биле шанчып өлүрүп кагды. Мен чааскаан арттым, олар ам мээң амы-тынымны база алыксап турлар» – деп харыылаан.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы: «Үнгеш, даг кырынга Мээң мурнумга туруп ал. Мен сээң чаның-биле эрте бээр мен!» – дээн.

Оон коргунчуг хат-казыргы хадып келгеш, Дээрги-Чаяакчының мурнунга дагларны бузуп, хаяларны чуура шаап каапкан, ынчалза-даа ол хатта Дээрги-Чаяакчы көзүлбээн. Хаттың соонда чер шимчээшкини болган, ынчалза-даа аңаа Дээрги-Чаяакчы көзүлбээн. ¹² Чер шимчээшкининиң соонда от хып келген, ынчалза-даа ол отта Дээрги-Чаяакчы көзүлбээн. Оттуң соонда оожум үн дыңналган. ¹³ Үннү дыңнап кааш, Илия арнын шыва тону-биле дуглааш, үнүп кээп, куй аксынга туруп алган. Үн оон: «Илия, сен чүү дээш бээр келдиң?» – деп айтырган.

¹⁴ Илия: «Мен Аг-шериглиг Бурган Дээрги-Чаяакчыга дыка чүткүлдүг бараан болуп чордум. А израильчилер Сээң чагыг-керээнден ойталап, өргүл салыр бедигээштериңни үрегдеп, медээчилериңни хылыш-биле шанчып өлүрүп кагды. Мен чааскаан арттым, олар ам мени база өлүрүп каарын кызыдып тур» – деп харыылаан.

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы аңаа: «Келген орууң-биле дедир ээпкеш, Дамаскының ээн кургаг ховузунче чорувут. Ынаар чеде бергеш, Азаил деп кижини арамей чоннуң хааны кылдыр томуйлап чаап каг.

¹⁶ Оон Намессийниң оглу Иехуну Израильдиң хааны кылдыр томуйлап каг. А Авел-Мехола чурттуг Шафаттың оглу Элисейни сээң сооң салгаар Бурганның медээчизи кылдыр томуйлап каг.

¹⁷ Азаилдиң хылыжындан дириг арткан бүгү улусту Иеху өлүрүп каар. А Иехунуң хылыжындан дириг арткан бүгү улусту Элисей өлүрүп каар.

¹⁸ А Мен Израильге Ваал бурганның мурнунга дискек кырынга сөгүрбээн, ооң дүрзүлерин

ошкаваан 7000 кижини Бодумга кадагалап алган мен» – дээн.

Элисейниң Илияны эдергени

¹⁹ Илия оортан чоруй баргаш, Шафаттың оглу Элисейни тып алган. Элисей ол үеде он ийи кош шары-биле чер чардырып турган, а боду он ийиги коштуң соо-биле бар чораан. Илия ооң чаны-биле эртип чыткаш, ону шыва тону-биле шуглап каан.

²⁰ Элисей ынчан шарыларын каапкаш, Илияның соондан маңнап чорупкан. Ол: «Авам-ачам-биле байырлажып, ошкап каарын чөпшээреп көрүңер. Ооң соонда силерни эдерер мен» – дээн.

Илия: «Дедир ээвит. Мен сеңээ чүнү кылып берген кижини мен?» – деп харыылаан.

²¹ Элисей дедир ээп келгеш, коштаан ийи шарызын соп алган. Ол ыяш андазынын өрттеткеш, эътти отка быжыргаш, улуска үлеп бээрге, олар чип турган. Ооң соонда ол Илияны эдерип чорупкаш, ооң дузалакчызы апарган.

Венадад биле Ахавтың дайылдашканы

20 Арамей хаан Венадад хамык аг-шерин чыып алган. Ооң-биле кады үжен ийи өске хаан, аъттар болгаш дайынчы тергелер чораан. Ол барып, Самарияны бүзээлеп алгаш, аңаа удур дайылдажып эгелээн. ² Венадад хоорай иштинге турган Израильдиң хааны Ахавче элчиннер ыдып, ³ бодунуң сөзүн аңаа дамчыткан: «Сээң алдын-мөңгүнүң мээңи-дир, сээң кадайларыңның база ажы-төлүңнүң эң дээрелери – мээңи-дир».

⁴ Израильдиң хааны: «Дээрги хааным, силерниң чугаалап турарыңар ышкаш, мен бодум-даа, менде бар бүгү чүве-даа силерни-дир» – деп харыылаан.

⁵ Элчиннер оон катап база келгеш, Венададтың чугаалаан чүвезин дамчытканнар: «Сээң алдын-мөңгүнүңнү, кадайларыңны база ажы-төлүңнү меңээ бээрин негеп, улус чорудуп турган мен.

⁶ Даарта бо үеде чалчаларымны сенче чорудуптар мен. Олар сээң ордуңну, албаты чонуңнуң бажыңнарын чиңчерлеп, үжээш, сээң үнелиг бүгү чүвеңни алгаш баар».

⁷ Израильдиң хааны чурттуң бүгү баштың кижилерин чыылдыргаш, оларга: «Көрүңер даан, бо кижини өш-өжээн өөскүдүп турар-дыр. Кажан ол мээң кадайларым биле ажы-төлүмнү, мээң алдын-мөңгүнүмнү эккелзин дээш улус чорудуптарга, ойталавадым чоп!» – дээн.

⁸ Хамык баштың кижилер болгаш бүгү чон аңаа: «Ону дыңнаваңар, ооң аайыңга кирбеңер» – деп харыылаан.

⁹ Ахав ынчан Венададтың элчиннеринге: «Мээң дээрги хаанымга дамчыдыңар: чалчаңар менден баштай негээн чүвеңерни күүседир мен, а бо удаадазын шыдавас мен» – деп харыы берген.

Олар чоруй баргаш, ооң харыызын Венададка дамчыткан. ¹⁰ Венадад ынчан Ахавче улус ыдып: «Мени эдерип келген кижиге бүрүзүңгө Самарияның бузундулары оода адыш ишти хире артып каар болза, бурганнар мени канчаар-даа кезеткей аан!» – деп сөс дамчыткан.

¹¹ Израильдин хааны: «Аңаа: „Дайынчы дериг-херекселин кедип турар кижиге оозун тиилелге соонда уштуп турар кижиге мактанмазын“ – деп дамчыдыңар» – деп харыылаан.

¹² Венадад ол харыы сөстү майгыннарынга өске хааннар-биле кады арагалап оргаш, дыңнаан. Ол бодунуң улузунга: «Халдаашкыңга белеткениңер!» – деп дужааган. Олар хоорайже халдаарынга белеткенип эгелээн.

Ахавтың Венададты чылча шапканы

¹³ Ол аразында Израильдин хааны Ахавка Бурганның бир медээчизи келгеш, Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин аңаа медеглээн: «Бо эндерик аг-шеригни көрүп тур сен бе? Мен ону бөгүн сээң холуңга хүлээдип бээр мен, ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар сен».

¹⁴ «А кымны дамчыштыр?» – деп, Ахав айтырган.

Бурганның медээчизи Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыткан: «Тус чер чагырыкчыларының аныяк дайынчыларын дамчыштыр».

«А тулчуушкунну кым эгелээрил?» – деп, хаан айтырган.

Бурганның медээчизи: «Сен» – деп харыылаан.

¹⁵ Ахав ынчан тус чер чагырыкчыларының дайынчыларын чыып алган – олар 232 кижиге болган. Ооң соонда бүгү израиль шеригни чыып аарга, ниити саны 7000 кижиге болган. ¹⁶ Олар дүште тулчуп үнүпкенер. А Венадад аңаа дузалап келген үжен ийи хаан-биле кады майгыннарынга эзиртип арагалап алган. ¹⁷ Тус чер чагырыкчыларының дайынчылары мурнай үнүпкенер. Венадад улузун ыдыптарга, олар «Самариядан улус үнүптү» деп медээ дыңнап каан. ¹⁸ Хаан: «Израильчилер тайбың дилеп үнген болза, оларны диригге тудуп алыңар. Дайылдажыр дээш-даа үнген болза... диригге тудуп алыңар» – дээн.

¹⁹ Тус чер чагырыкчыларының дайынчылары база оларның соондан чоруп орган израиль шериг хоорайдан үнүп келгеш, ²⁰ кижиге бүрүзү бодунуң удурланкчызын өлүрүп турган. Арамейлер дезиптерге, израильчилер оларны сүрүп чорупкан, а арамей хаан Венадад аъдын мунгаш, аъттыг шериглери-биле кады четтирбейн барган.

²¹ Израильдин хааны бурунгаарлааш, аъттар биле дайынчы тергелерни чылча шаап, арамейлерге аар аштырыышкынны таварыштырган.

²² Израильдин хааны Ахавка Бурганның медээчизи чоокшулап келгеш: «Барып, быжыгланып алгаш, чүнү канчаарын көрүп,

боданып ал. Дараазында чылдың эгезинде арамей хаан сенче катап база халдаар-дыр» – дээн.

²³ Ол аразында арамей хаанның дүжүметтери аңаа сүме каткан: «Израильчилерниң бурганнары – даглар бурганнары-дыр, ынчангаш олар бисти тиилеп алган-дыр. А бир эвес олар-биле оргулааш черге чаалажыр болзувусса, бис ыяап-ла тиилээр бис. ²⁴ Силер мынчаар кылып көрүңер: бүгү хааннарны шеригде туружундан чайлаткаш, өске шериг баштыңнары-биле солуп каавыт. ²⁵ Оон чидирип алган шерииңер хире шеригден чыып алыңар: аът орнунга аът, дайынчы терге орнунга дайынчы терге турзун; ынчан израильчилер-биле оргулаашка дайылдашкаш, ыяап-ла тиилээр бис».

Венадад оларның сүмези-биле чөпшээрэжип, ынчаар кылган.

²⁶ Дараазында чылдың эгезинде Венадад хаан арамейлерни чыып алгаш, Израиль-биле дайылдажып, Афек хоорайже үнүпкен.

²⁷ Израильчилер база чыгып, аъш-чем курлавырын ап алгаш, арамейлерге удур үнүп келген. Олар дайынчының мурнунга турлагланып аарга, ийи кодан өшкү ышкаш болган, а арамейлер чоок-кавы девискээрни дола берген.

²⁸ Бурганның кижизи Израильдин хаанынга келгеш, Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыткан: «Бир-тээ, арамейлер Дээрги-Чаяакчы мени шынаа-шөлдер Бурганы эвес, а чүгле даглар Бурганы деп бодап турар болганда, Мен ол эндерик аг-шеригни сээң холуңга хүлээдип берейн, силер ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер».

²⁹ Удурланкчылар чеди хонук дургузунда бот-боттарынга удур турлагжып алгаш турган. Чедиги хүнде тулчуушкун эгелээн. Израильчилер чаңгыс хүн дургузунда арамей шеригниң 100 000 кижизин узуткап каан. ³⁰ Арамейлерниң артынчызы Афек хоорайже дезипкен. Аңаа шеригниң арткан 27 000 кижизиниң кырынче хана барып ушкан. Венадад база хоорайже дезипкеш, шивээниң иштики өрээлдериниң бирээзинге чаштына берген.

³¹ Ооң чалчалары аңаа: «Израиль чоннуң хааннары өршээлдиг улус дээрзин дыңнаан бис. Томаараанывыстың демдээ кылдыр самдар хеп кеткеш, хендир-биле бажывысты ораап алгаш, Израильдин хаанынга бараалы, ынчан ол силерниң амы-тыныңарны хайыралаар чадавас» – дээннер.

³² ынчангаш олар самдар хеп кеткеш, хендир-биле бажын ораап алгаш, Израильдин хаанынга кээп: «Силерниң чалчаңар Венадад: „Мээң амы-тынымны хайыралап көрүңерем“ – деп тур» – дээннер.

Хаан: «Кай, ол ам-даа дириг бе? Ол мээң дуңмам кижиге болгай» – дээн.

³³ Элчиннер ону эки демдек кылдыр хүлээп ап, далаш-биле ооң сөзүн деткип: «Ийе, Венадад силерниң дуңмаңар болгай!» – дээннер.

Хаан: «Барып, ону бээр эккелицер!» – дээн.

Венадад чедип кээрге, Ахав ону бодунуң дайынчы тергезинче олуртуп алган.

³⁴ Венадад аңаа: «Мээң ачамның силерниң ачаңардан хунаап алган хоорайларын эгидип бээр мен . Мээң ачамның Самарияга кылып турганы дег, силер база Дамаскыга садыглаар базаарлар ажыдып ап болур силер» – дээн.

Ахав: «Ындыг керээ ёзугаар мен сени хостап салыр мен» – деп харыылаан.

Ийи хаан тайбың керээзи чарган соонда, Ахав Венададты хостап салыпкан.

Бурганның медээчизиниң Ахавты буруу шапканы

³⁵ Бурганның бир медээчизи Дээрги-Чаяакчының сөзүн ёзугаар бир кижиге: «Мени эттеп көрөм!» – дээн. Демгизи ойталап каапкан.

³⁶ Ынчан ол медээчи: «Дээрги-Чаяакчының сөзүн тооп дыңнаваан болганыңда, менден ырап чоруй баарың билек, сени арзылаң өлүрүп каар» – дээн.

Демги кижиге чоруптарга, аңаа уткуштур арзылаң үнө халып келгеш, ону өлүрүп каан . ³⁷ Бурганның медээчизи өске кижиге тып алгаш: «Мени эттеп көрөм» – дээн. Ол кижиге ону балыгландыр эттеп каан. ³⁸ Ынчан Бурганның медээчизи барып, хаанны манап, орук чанынга туруп алган. Ол арнын шывыг-биле дуглап алган. ³⁹ Кажан хаан чаны-биле эртип чыдырда, медээчи алгыра берген: «Силерниң чалчаңар мен тулчуушкунга киржип турумда, меңээ бир кижиге келгеш, туттурган дайынчы эккелгеш: „Бо кижини таңныылда. Бир эвес ол десе бээр болза, ооң орнунга бодунуң амы-тыныңны бээр сен азы бир °талант мөңгүн торгаал төлээр сен“ – дээн. ⁴⁰ А силерниң чалчаңар мен өске херектер кылып, чай чок турумда, туттурган кижиге чиде берип-тир».

Израильдин хааны медээчиге: «Сээң шииткелициндиң дыдыг-дыр. Сен бодунга бодун оңгар казып алдың» – дээн .

⁴¹ Ынчан Бурганның медээчизи арнында шывыгны дораан ажыда тыртыптарга, Израильдин хааны, бо дээрге Бурганның медээчилериниң бирээзи-дир деп, ону танып каан. ⁴² Медээчи хаанга Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыткан: «Мээң бүрүнү-биле узуткап каар дээн кижимни холуңдан хостап салыпкан-дыр сен. Ынчангаш ооң амы-тынының орнунга сээң амы-тыныңны алыр-дыр, а ооң чонунуң орнунга сээң чонунуңу чок кылыр-дыр».

⁴³ Израильдин хааны Самарияда ордузунче дүвүрелге алзып, хөңнү баксырап чанып келген.

Навуфейниң виноград шөлү

21 Элээн үе эрткенде, дараазында болушкуннар болган. Изреел хоорай чурттуг Навуфей деп кижиге ол хоорайга, Самарияның хааны

Ахавтың ордузунуң чанынга, виноград тараан шөлдүг турган. ² Ахав Навуфейге: «Винограддың шөлү мээң ордум чанында-дыр, ону меңээ берип көрөм – огород кылып аайн. Орнунга мен сеңээ оон-даа эки виноград шөлү бээр мен азы, күзээр болзуңза, өртөөн мөңгүн-биле төлөп берейн» – дээн.

³ А Навуфей: «Ада-өгбөмден дамчып келген өнчүмнү сеңээ бериптеримни Дээрги-Чаяакчы болдурбазын!» – деп харыылаан .

⁴ Ахав ордузунче дүвүрелге алзып, хөңнү баксырап чана берген , чүгө дээрге Изреел чурттуг Навуфей аңаа: «Ада-өгбөмден дамчып келген өнчүмнү сеңээ бербес мен» – дээн болган. Ол чем чииринден ойталап, орнунга хая көрнүп чыдып алган. ⁵ Хаанның кадыны Иезавел ооң өрээлинче кирип келгеш: «Чүгө мынчаар дүвүрөп турарың ол? Чүгө чем чиведиң?» – деп айтырган.

⁶ Ахав аңаа: «Чүгө дээрге мен Изреел чурттуг Навуфейге: „Винограддың шөлүн меңээ садып көрөм азы, күзээр болзуңза, ооң орнунга өске виноград шөлүңден берейн“ – дидим. А ол: „Мен сеңээ виноградым шөлүн бербес мен“ – дээр-дир» – деп харыылаан.

⁷ Иезавел кадын аңаа: «Ол канчап турарың ол, сени Израильдин хааны дээр-даа аргажок-тур! Туруп, чемненип ал, оожургап көр! Изреел чурттуг Навуфейниң виноград шөлүн мен сээң холуңга кирип бээйн» – дээн.

⁸ Кадын Ахавтың адындан чагаалар бижээш , оларны ооң таңмазы-биле диизелээш, Навуфей-биле кады чаңгыс хоорайга чурттап турган чоннуң баштыңнарынче болгаш ызыгууртаннарже чорудупкан. ⁹ Чагааларга ол мынча деп бижээн:

«Шээрлээшкин хүнүңден чарлаңар, Навуфейни чон аразыңга хүндүлүг черге олуртуп калыңар. ¹⁰ А аңаа дужааштыр ийи дүржөк кижиден олуртуп калыңар. Олар аңаа удур херечилеп, Навуфейниң Бурганны база хаанны бак сөглөп турганын чугаалазын . Ооң соонда ону хоорайдан үндүрө бергеш, даш-биле соп өлүрүп калыңар».

¹¹ Навуфейниң хоорайыңга чурттап турган чоннуң баштыңнары болгаш ызыгууртаннар Иезавелдин бижип, чоруткан чагааларыңда оларга дужааганын ёзугаар кылып эгелээннер. ¹² Олар шээрлээшкин чарлааш, Навуфейни чон мурнунда хүндүлүг черге олуртуп кааннар. ¹³ Оон ийи дүржөк кижиге кээп, аңаа дужааштыр олуруп алгаш, чон мурнунга ону буруудадып: «Навуфей Бурганны база хаанны бак сөглөп турду» – дээн. Улус ону хоорайдан үндүрө бергеш, даш-биле соп өлүрүп каан.

¹⁴ Олар оон Иезавелге «Навуфейни даш-биле соп кааптарга, ол өлүп калды» деп медээ чедирер айбычылар чорудупкан. ¹⁵ Навуфейни даш-биле соп өлүргенин дыңнап кааш, Иезавел Ахавка: «Барып, Изреел чурттуг Навуфейниң сеңээ

садарындан ойталаан виноград шөлүн бодунга ап ал. Ол кижиге ам чок апарган, өлүг-дүр» – дээн.

¹⁶ Ахав Навуфейниң өлгенин дыңнап кааш, ооң виноград шөлүн бодунга барып ап аар дээш чорупкан.

¹⁷ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзүн Тешви чурттуг Илияга ажыдып, мынча деп чугаалаан:

¹⁸ «Израильдин хааны, Самарияда чагырып турар Ахавка уткуштур чорувут. Ол хаан ам Навуфейниң виноград шөлүн ээлеп аар дээш чеде берген турардыр. ¹⁹ Аңаа Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: „Сен кижиге өлүрүп кагдың, а ам ооң өнчүзү болур черни база ээлеп ап тур сен бе?“ Ооң соонда Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин уламчылап дамчыт: „Ыттар Навуфейниң ханын чылгап турган черге сээң ханыңны база ыттар чылгаар!“»

²⁰ Илия Ахавче чорупкан. Ахав Илияга: «Мээң дайзыным, сен мени тып алдың!» – дээн.

«Тып алдым – деп, демгизи харыылаан, – чүге дээрге сен Дээрги-Чаяакчыны мурнунга бодунуң бузут-бактыг чүве кылыры-биле садыптың.

²¹ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: „Мен сенче айыыл-халап ыдар мен, сени өрттедиптер мен. Ахавтың үре-салгалында эр кижиге бүрүзүн – кул-даа, хостуг-даа кижини – кыра шаап каар мен. ²² Сээң ук-салгалыңны Наваттың оглу Иеровоамның салгалы-биле база Ахияның оглу Ваасаның салгалы-биле дөмейлештир аажылаар мен, чүге дээрге сен Мени килеңнеттиң, Израильди бачытче кирип кагдың“.

²³ А Иезавелге хамаарыштыр Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: „Иезавелди ыттар Изреелдин ханазының баарына чип кааптар. ²⁴ Ахавка хамааржыр улустан хоорайга өлүп каар кижини ыттар чиптер, а хову-шөлге өлүп каар кижини дээрниң куштары соктап чиптер“».

²⁵ (Кадайы Иезавелге күткүттүргеш, Дээрги-Чаяакчыны мурнунга бузут-бактыг чүве кылыры-биле бодун садыпкан Ахав ышкаш кижиге туруп-даа көрбээн. ²⁶ Ол хаан кедергей бужар чүүлдер кылып, Дээрги-Чаяакчының израильчилерниң мурнундан сывыртапканы амор чон ышкаш, дүрзү-бурганнарга мөгейип турган чүве-дир.)

²⁷ Ахав ол сөстөрни дыңнап кааш, кедип чораан хевин ора тыртып каапкаш, качыгдалдың самдар хевин кедип алгаш, шээрленип эгелээн. Ол качыгдал хевин ужулбайн удуп, муңчулуп чоруп турган.

²⁸ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзүн Тешви чурттуг Илияга ажыдып: ²⁹ «Ахавтың Мээң мурнунга канчаар томаарый бергенин көрдүң бе? Мээң мурнунга томаарааны дээш, ол дириг чорда, Мен олче айыыл-халап ытпас мен, ынчалза-даа ооң оглунуң назынында Ахавтың үре-салгалынче айыыл-халап ыдар мен» – деп чугаалаан.

Михейниң Ахавты баш бурунгаар сагындырганы (2 Чыл. 18:2-34)

22 Дараазында үш чыл дургузунда арамейлер биле израильчилер аразында дайылдашпаан. ² А үшкү чылдың төнчүзүндө Иудеяның хааны Иосафат Израильдин хааны-биле ужуражып чорупкан. ³ Израильдин хааны бодунуң дүжүметтеринге: «Галаадта Рамот хоорай биске хамааржыр дээрзин билбес силер бе? А бис ону арамей хаандан эгидип аарын безин шеневес-тир бис» – дээн.

⁴ Израильдин хааны Иосафатка: «Галаадта Рамотка удур мээң-биле кады дайылдажып үнер сен бе?» – деп айтырган.

Иосафат Израильдин хаанына: «Сен канчаардыр сен, мен база ынчаар мен; мээң чонум-даа, аъттарым-даа сээң чонуң, аъттарың ышкаш болур» – деп харыылаан.

⁵ А оон ыңай Иосафат Израильдин хаанына: «Баштай Дээрги-Чаяакчыдан сүмеден айтырып көр» – дээн.

⁶ Израильдин хааны Бурганның 400 хире медээчизин чыып алгаш, олардан: «Галаадта Рамотка удур дайылдажып баар мен бе азы барбас бе?» – деп айтырган.

Олар: «Барып көрүңер, Дээрги-Чаяакчы ол хоорайны хаанның холунга хүлээдип бээр-дир» – деп харыылаан.

⁷ А Иосафат: «Мында Дээрги-Чаяакчыны оон өске медээчизи чок чүве бе? Оон база айтырып көрээли» – дээн.

⁸ Израильдин хааны Иосафатка: «Дээрги-Чаяакчыдан ону дамчыштыр айтырып болурувус база бир кижиге бар чүве, ынчалза-даа ону көөр хөңнүм чок, чүге дээрге ол меңээ хамаарыштыр эки өвөс, чүгле багай чүве өттүр билип медеглээр-дир. Ол болза Имлайның оглу Михей-дир» – деп харыылаан.

Иосафат: «Хаан кижиге ынча дээринге, кайын боор» – деп харыылаан. ⁹ Ынчан Израильдин хааны чалчаларының бирээзин кыйгыргаш: «Имлайның оглу Михейни доп-дораан бээр эккел!» – дээн.

¹⁰ Израильдин хааны болгаш Иудеяның хааны Иосафат хаан хептерин кедип алгаш, кайызы-даа Самарияның хаалгазының баарында шаң черде бодунуң дүжүлгезинге саадап олурган, а бүгү медээчилер оларның мурнунга өттүр билип медеглеп турган. ¹¹ Медээчилерниң бирээзи, Хенаананың оглу Седекия, бодунга демир мыйыстар кылып алгаш: «Дээрги-Чаяакчыны чугаалаан чүвези бо-дур: „Арамейлерни кыргып-хыдываажеңге чедир, оларны мындыг мыйыстар-биле үзер сен“» – дээн.

¹² Бүгү өске медээчилер база-ла ол дугайында өттүр билип медеглеп: «Галаадта Рамотче барып

көрүңер, тиилеп аар силер, Дээрги-Чаяакчы ону хаанның холунга хүлээдип бээр-дир» – дишкен.

¹³ Михейни кыйгырып барган айбычы аңаа: «Дыңна даан, өске медээчилер, шупту чаңгыс кижиге, хаанга чедииникини баш бурунгаар медеглеп тур. Сээң сөзүң оларның кайызының-даа сөстери дег болзун – сен база эки чүведен чугаалап көр» – дээн.

¹⁴ А Михей: «Дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: хаанга чүгле Дээрги-Чаяакчының меңээ чугаалаан чүвезин дамчыдар мен» – дээн .

¹⁵ Медээчи чедип кээрге, хаан оон: «Михей! Галаадта Рамотка удур дайылдажып баар бис бе азы барбас бис бе?» – деп айтырган.

Михей: «Барып көрүңер, тиилеп аар силер, Дээрги-Чаяакчы ону хаанның холунга хүлээдип бээр-дир» – деп харыылаан.

¹⁶ А хаан аңаа: «Дээрги-Чаяакчының өмүнээзинден алыс шындан өске чүнү-даа чугаалавазыңны сенден дилеп, чеже катап аксы-сөзүң алыр ужурулук мен?» – дээн.

¹⁷ Михей мынча деп харыылаан: «Мен бүгү израильчилерни дагларда кадарчызы чок хойлар ышкаш тоо быдарай берген чоруур кылдыр көрдүм . Дээрги-Чаяакчы: „Оларның ээзи чок-тур, кайызы-даа бажыңынче амыр-тайбың чана берзин“ – деп чугаалады».

¹⁸ Израильдин хааны Иосафатка: «Ол медээчи меңээ хамаарыштыр кажан-даа эки эвес, чүгле багай чүве өттүр билип медеглээрин сеңээ чугаалаан ийик мен чоп» – дээн.

¹⁹ А Михей уламчылап чугаалаан: «Ам Дээрги-Чаяакчының чугаалаан сөзүн дыңнап көр. Мен Дээрги-Чаяакчыны Ону долгандыр турар дээрниң аг-шерии-биле кады Бодунуң дүжүлгезинде саадап олурар кылдыр көрдүм . ²⁰ Дээрги-Чаяакчы: „Ахав барып, Галаадтың Рамотка өлүп каар кылдыр, кым ону кажарлап үндүрерил?“ – деп айтырды. Ооң бир төлээзи бир янзы, өске төлээзи өске янзы саналдап турду. ²¹ Ынчан база бир төлээ бурунгаар үнүп, Дээрги-Чаяакчының мурнунга туруп алгаш: „Мен ону кажарлап үндүрүптер мен“ – диди. Дээрги-Чаяакчы: „Канчаар?“ – деп айтырды. ²² Ол төлээ: „Мен моон чоруткаш, хаанның бүгү медээчилери мегелеп чугаалап турар кылып каар мен“ – деп харыылады. Дээрги-Чаяакчы: „Сен ону кажарлап үндүрүптер сен, чедииникини болур сен. Барып, ону кылып каг“ – диди. ²³ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы ам сээң бүгү медээчилериңни мегелеп чугаалаар кылып каан-дыр , а сээң-биле айыыл-халап боорун доктааткан-дыр».

²⁴ Ынчан Хенаананың оглу Седекия Михейге чоокшулап келгеш, ооң чаагынче дажыпкаш: «Дээрги-Чаяакчының Сүлдези сени дамчыштыр чугаалаар дээш, канчап менден сенче шилчий бергени ол?» – деп айтырган. ²⁵ Михей: «Сен ол дугайында шивээниң иштики өрээлдерниң

бирээзинге чаштына бээриң хүнде билип аар сен» – деп харыылаан.

²⁶ Ынчан Израильдин хааны: «Михейни тудуп алгаш, ону хоорай даргазы Амонче база Иоас тажыже чорудупкаш, ²⁷ хаанның чугаалаан чүвезин оларга дамчыдыңар: бо кижини кара-бажыңга олурткаш , мен амыр-менди эеп келбээн шаамда, аңаа эвээш хлеб, сугдан өске аъш-чем бербөңер» – деп дужааган.

²⁸ Михей: «Бир эвес сен амыр-менди эеп кээр болзуңза, мени дамчыштыр Дээрги-Чаяакчы чугаалаваан боор эвеспе» – дээн . Оон ол: «Бүгү аймактар, дыңнаңар!» – деп немеп каан .

²⁹ Израильдин хааны биле Иудеяның хааны Иосафат Галаадта Рамотче чорупканнар.

³⁰ Израильдин хааны Иосафатка: «Мен таныттынмас кылдыр солуй кеттиниң алгаш, тулчур мен, а сен хаан хевиң-биле артып каап көр» – дээн. Израильдин хааны солуй кеттиниң алгаш, тулчуп кирипкен .

³¹ Арамей хаан дайынчы тергелериниң үжен ийи башкарыкчызынга: «Карачал-даа, ат-алдарлыг-даа улус-биле чаалашпаңар, чүгле Израильдин хааны-биле чаалашпаңар» – деп дужааган. ³² Дайынчы тергелер башкарыкчылары Иосафатты көрүп кааш, «Бо кижиге Израильдин хааны болбайн канчаар» деп бодааш, олче халдаар дээш эепкеннер. Иосафат алгыра бээрге, ³³ олар Израильдин хааны ол эвес-тир деп билип кааш, ону сүрбейн барганнар.

³⁴ Ол аразында бир дайынчы чазын хере тырткаш, Израильдин хаанын куяк хевиниң тиин өттүр душ бооп балыглапкан. Хаан бодунуң дайынчы терге башкарыкчызынга: «Аъттарны ээй тырткаш, мени тулчуушкун шөлүндөн үндүр сөөртү бер, мен балыгладыптым» – дээн .

³⁵ А тулчуушкун ол хүн улам киткээн, ынчангаш хаан дайынчы тергезинге арамейлерниң дужунга туруп алгаш, артып калган. Ооң балыындан хан тергеже төктүп турган, а кежээ ол өлүп калган.

³⁶ Хүн ажып турда, бүгү израиль шериг: «Кижиге бүрүзү бодунуң хоорайынче, бодунуң черинче эеп чанзын!» – деп дужаал алган.

³⁷ Хаан өлүп каарга, израильчилер ону Самарияже сөөртүп эккелгеш, аңаа ажаап каан. ³⁸ А дайынчы тергени Самарияда бир хөөлбекке чуп каапкан. Ыттар хаанның ханын чылгап каапкан, самын-садар херэеженнер ол сугга чунуп турган – бүгү чүве Дээрги-Чаяакчының чугаалаан сөзү-биле болган .

³⁹ Ахавтың хааннап тургаш кылган өске бүгү ажил-херектериниң дугайында, ооң чаан сөөгү-биле шап каан ордузунуң дугайында , туттуруп кааны хоорайларының дугайында Израильдин хааннарының чылдар бижилгезинде тодарадып бижээн.

⁴⁰ Ахав өгбелериниң соондан өске оранче чоруй барган. Ооң оглу Охозия ачазының орнунга хаан апарган.

Иосафат – Иудеяның хааны

(2 Чыл. 20:31–21:1)

⁴¹ Асаның оглу Иосафат Израильдин хааны Ахавтың чагыргазының дөрткү чылында Иудеяның хааны апарган . ⁴² Иосафат үжен беш харлыында хаан апаргаш, чуртту Иерусалимге чээрби беш чыл хааннаан. Ооң авазының ады – Салаилдин уруу Азува чүве-дир. ⁴³ Иосафат бодунуң ачазы Асаның бүгү оруктары-биле чоруп, оон өскээр барбайн, Дээрги-Чаяакчының мурнунга таарымчалыг чүвени кылып турган. Ынчалза-даа мөгейишкин кылыр бедик черлер узуткаттынмаан , чон аңаа өргүлдер салырын база айдызаарын уламчылап турган. ⁴⁴ Иосафат Израильдин хааны-биле тайбың керээзи чарып алган .

⁴⁵ Иосафаттың өске ажил-херектери, ооң кылган өндүр улуг чоруктары, канчаар чаалажып чорааны Иудеяның хааннарының чылдар бижилгезинде тодарадып бижиттинген. ⁴⁶ Ооң ачазы Асаның үезинде ам-даа арткан турган, дүрзү-бурганнар өргээлеринге самыын-садар кижилерни Иосафат чер кырынга артпас кылдыр узуткап каапкан .

⁴⁷ Эдомга ынчан хаан турбаан, бир кижини ооң хүлээлгезин күүседип турган .

⁴⁸ Иосафат Офирден алдын сөөртүп алыр дээш , ырадыр эжиндирер корабльдар тудуп алган, ынчалза-даа олар ынаар четпейн, Эцион-Гавер өртээлинге буза шаптырып алган. ⁴⁹ Ынчан Ахавтың оглу Охозия Иосафатка: «Мээң улузум сээң улузуң-биле кады корабльдарга эжиндирип чорупсун» – дээн. Ынчалза-даа Иосафат ынавайн барган.

⁵⁰ Иосафат өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону оларның чанынга, өгбези Давидтин Хоорайынга ажаап каан. Ооң оглу Иорам ачазының орнунга хааннай берген.

Охозия – Израильдин хааны

⁵¹ Ахавтың оглу Охозия Иудеяның хааны Иосафаттың чагыргазының он чедиги чылында Самарияга Израильдин хааны апаргаш, чуртту ийи чыл чагырган. ⁵² Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут кылып, бодунуң ава-ачазының оруун база Наваттың оглу Иеровоамның – Израильди бачытче кирип каан хаанның оруун эдерип турган.

⁵³ Охозия ·Ваалга бараан болуп, аңаа мөгейип, ачазының кылып турган бүгү чүвезин өттүнүп, Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчыны килеңнедип алган.

4 Хааннар

Кирилде

Бо номда Израиль биле Иудея күрүнелер дугайында мурнундагы номда тоожушкун уламчылап, бистиң эрага чедир IX вектиң ортан үезинден VI вектиң ортан үезинге чедир үени хаара тудуп турар. Номну ийи кол кезекке чарып болур: 1) ассирийлерниң Самарияны 722 чылда эжелеп алганынга чедир ийи күрүнениң төөгүзү (1–17 эгелер); 2) вавилончуларның Иерусалимни 586 чылда эжелеп алганынга чедир мурнуу күрүнениң төөгүзү (18–25 эгелер).

Израильчилерниң Дээрги-Бурган-Чаяакчыга шынчы эвези дээш, Ооң оларга хөй катап сагындырып турганын ёзугаар, ол бүгү айыыл-халап олар-биле болган. Иерусалимни узуткааны болгаш Иудеяны чурттакчы чонунуң хөй кезиин Вавилонче тудуп аппараттары еврей чоннуң төөгүзүндө эң чугула үелерниң бирээзи апарган.

Номнуң бир дугаар чартыында эң улуг кичээнгей – Бурганның медээчизи Элисейде. Ол болза Илия медээчиниң өөреникчизи болгаш салгакчызы турган.

Илия биле Охозия

1 Израильдин хааны Ахав өлгөн соонда, Моав Израильге удур тура халаан.

2 Охозия хаан Самарияда ордузунуң үстүкү өрээлиниң соңгазындан кээп дүшкеш, кемдей берген. Ол элчилеринге: «Бо кемдээшkindен экириир-экиривезимни Экрон хоорайны бурганы Веелзевулдан барып айтырыңар» – деп чагааш, айбылап чорудупкан.

3 Ынчан Дээрги-Чаяакчының төлээзи Тешви чурттуг Илияга: «Самарияны хаанының айбылапкан улузунга уткуштур баргаш, оларга: „Израильде Бурган чок бе, чүге силер Экроннуң бурганы Веелзевулдан чүве айтырып бар чыдыр силер? – деп чугаалаар сен. – **4** Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы хаанга: ‘Ам чыдар орун-дөжээнден турбас сен, өлүп каар сен’ – деп дамчытты” – дээн.

Илия чорупкаш, ынчалдыр дыңнаткан.

5 Айбылаткан элчилер Охозияже дедир чедип кээрге, ол: «Чүге эеп келдиңер?» – деп айтырган.

6 Олар: «Биске уткуштур бир кижини үнүп келди – деп харыылааннар. – Ол кижини биске: „Силерни айбылап чорудупкан хаанче эеп келгеш, Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин аңаа дамчыдыңар: Израильде Бурган чок бе, чүге сен Экроннуң бурганы Веелзевулдан чүве айтырып, улус айбыладың? Ынчангаш ам чыдар орун-дөжээнден турбас сен, өлүп каар сен” – диди».

7 Хаан олардан: «Силерге уткуштур үнүп келгеш, ол сөстөрни чугаалаан кижиниң хевири кандыг-дыр?» – деп айтырган.

8 Олар: «Селбегер, белинде хөм курлуг кижини болду» – деп харыылааннар.

Хаан: «Ол болза Тешви чурттуг Илия-дыр» – дээн.

9 Ынчангаш хаан Илияже шериг баштыңын бежен шерии-биле кады чорудупкан. Ол баштың даг бажында олурган Илияны көрүп кааш, олче үнүп келгеш: «Бурганның кижизи, хаан: „Дүжүп кел!” – деп дужаап тур» – дээн.

10 А Илия аңаа: «Бир эвес мен Бурганның кижизи болзумза, дээрден от дүжүп кээп, сени, сээң бежен шерииңни чипсин!» – деп харыылаан. Оон дээрден от дүжүп келгеш, баштыңын бежен шерии-биле кады чипкен.

11 Хаан ынчан Илияже өске шериг баштыңын бежен шерии-биле кады чорудупкан. Ол баштың Илияга: «Бурганның кижизи, хаан: „Доп-дораан дүжүп кел!” – деп дужаап тур» – дээн.

12 Илия аңаа: «Бир эвес мен Бурганның кижизи болзумза, дээрден от дүжүп кээп, сени, сээң бежен шерииңни чипсин!» – деп харыылаан. Оон Бурганның оду дээрден дүжүп келгеш, баштыңын бежен шерии-биле кады чипкен.

13 Хаан ынчан үшкү шериг баштыңын бежен шерии-биле кады чорудупкан. Ол баштың дагже үнүп кээп, Илияның мурнунга дискектенип олура дүшкеш: «Бурганның кижизи! Мээң амы-тынымны, силерниң чалчаларыңар болур бо бежен кижиниң амы-тынын хайыраларыңарны дилеп тур мен!

14 Дээрден дүжүп келген от биеэги ийи баштыңын бежен-бежен шерии-биле кады чипти чоп. А ам мээң амы-тынымны өршээп көрүңер!» – деп чангып чугаалаан.

¹⁵ Дээрги-Чаяакчының төлээзи Илияга: «Бо кижиле кады бар, оон кортпа» – дээн.

Илия ынчан тургаш, баштың-биле кады хаанче бада берген. ¹⁶ Хаанга ол: «Дээрги-Чаяакчы: „Сен Экроннуң бурганы Веелзевулдан чүве айтырып, элчилер ыдып турар-дыр сен. Израильде Бурган чок бе, Ооң сөзүн Бодундан айтырып болбас чүве бе? Ынчангаш ам чыдар орун-дөжөөңден турбас сен, өлүп каар сен“ – деп тур» – дээн.

¹⁷ Дээрги-Чаяакчының Илияны дамчыштыр чугаалаан сөзүн ёзугаар хаан өлүп калган. Охозия оолдуг болбаан чүве-дир, ынчангаш ооң дуңмазы Иехорам Охозияның орнунга хаан апарган. Ынчан Иудеяның хааны Иосафаттың оглу Иорамның чагыргазының ийиги чылы турган.

¹⁸ Охозияның кылган өске ажил-херектери Израильдиң хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген.

Бурганның Илияны дээрже алгаш барганы

2 Дээрги-Чаяакчы Илияны казыргы иштинге дээрже көдүрө бээр деп барган үеде Илия биле Элисей Галгалдан кел чыткан. ² Илия Элисейге: «Маңаа артып каап көрөм, чүгө дээрже Дээрги-Чаяакчы мени Вефилче чорудуп тур» – дээн.

А Элисей: «Дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле база силерниң адыңар-биле даңгыраглап тур мен: силерни черле кагбас мен!» – деп харыылаан.

Олар ийилээ Вефилче чорупкан. ³ Вефилге Бурганның медээчилериниң бөлүү Элисейге уткуй үнүп келгеш: «Дээрги-Чаяакчы бөгүн дээргиңни сенден чарып, алгаш баарын билир сен бе?» – деп айтырганнар.

«Ийе, билир мен – деп, ол харыылаан. – Ол дугайында ыттаваңар».

⁴ Илия: «Элисей, сен маңаа артып каап көрөм, чүгө дээрже Дээрги-Чаяакчы мени Иерихонче чорудуп тур» – дээн.

«Дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле, силерниң адыңар-биле даңгыраглап тур мен: силерни черле кагбас мен!» – деп, Элисей харыылаан. Оон олар ийилээ Иерихонче чорупкан. ⁵ Иерихонга Бурганның медээчилери Элисейге келгеш: «Дээрги-Чаяакчы бөгүн дээргиңни сенден{*} чарып, алгаш баарын билир сен бе?» – деп айтырганнар.

«Ийе, билир мен – деп, ол харыылаан. – Ол дугайында ыттаваңар».

⁶ Илия аңаа: «Маңаа артып каап көрөм, чүгө дээрже Дээрги-Чаяакчы мени Иордан хемче чорудуп тур» – дээн.

Элисей: «Дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле база силерниң адыңар-биле даңгыраглап тур мен: силерни черле кагбас мен!» – деп харыылаан. Оон олар ийилээ чорупкан. ⁷ Кажан олар Иорданның чанынга доктаай бээрже, Бурганның бежен медээчизи келгеш, олардан ырадыр дужааштыр туруп алган. ⁸ Илия тонун уштуп, дүрүп алгаш, сугну

ооң-биле сопкан. Суг оң, солагай талаже ийи чарлып, орук чайлай турупкан, олар хемни кургаг черлеп жеже бергеннер. ⁹ Олар жеже бээрже, Илия Элисейден: «Мени сенден чарып, алгаш баар бетинде, сеңээ чүнү кылып берейн? Чүнү дилээр сен?» – деп айтырган.

Элисей: «Бурганның силерде бар күжүнден ийи дакпыр үлүгнү салгап алган болзумза» – деп харыылаан.

¹⁰ «Берге-ле чүве дилеп турар-дыр сен – деп, Илия харыылаан. – Бир эвес мени сенден канчаар алгаш баарын көөр болзуңза, сээңи-биле болур, а көрбөс болзуңза, ыңдыг чүве болбас».

¹¹ Олар орукка чугаалажып бар чыдырда, хенертен оттуг дайынчы терге болгаш оттуг аъттар көстүп келгеш, оларны чарып каапкан. Илия казыргы иштинге дээрже көдүрлү берген. ¹² Элисей ону көрбүшөөн: «Ачай! Ачай! Израильдиң дайынчы тергелери, аъттыг шерии!» – деп алгырып турган.

Элисей Илияны оон ыңай көрбөйн баргаш, кеткен хевин качыгдалдан ийи чара ора соп каапкан.

¹³ Илияның черже кээп дүшкен тонун Элисей ап алгаш, дедир чоруткаш, Иорданның эриинге туруп алган. ¹⁴ Ол Илияның кээп дүшкен хевин тудуп алгаш, сугну ооң-биле сопкаш: «Илияның Бурганы Дээрги-Чаяакчы кайыл ынчаш?!» – дээн.

Ол сугну соптарга, суг оң, солагай талаже ийи чарлып, орук чайлай турупкан, Элисей оон хемни жеже берген. ¹⁵ Бурганның Иерихонда медээчилери Элисейни ырактан көрүп кааш: «Илияга турган күчү-күш Элисейже шилчий берген-дир» – дээннер. Олар аңаа уткуштур үнүп келгеш, черге чедир мөгейгеннер.

¹⁶ Медээчилер: «Чалчаларыңар бисте бежен шыырак эр кижиле бар-дыр. Оларга силерниң дээргиңерни барып дилээрин чөпшээрер көрүңерем. Дээрги-Чаяакчының Сүлдези ону алгаш баргаш, кандыг-бир дагда азы шынаада октапкан чадавас» – дээннер.

Элисей: «Чок, оларны чорутпаңар» – деп харыылаан.

¹⁷ Ынчалза-даа олар аажок ээрешкеш туруп бээрже, ол чөпшээрерип: «Улузуңарны чорудуптуңар» – дээн.

Бежен кижиле чорудуптарга, айбылаткан улус Илияны үш хүн дилээш, тыппаан. ¹⁸ Олар Иерихонга артып калган турган Элисейге эеп кээрже, ол: «Силерге „Чорбаңар!“ деп чугааладым чоп» – дээн.

Элисейниң кылган кайгамчык чүүлдери

¹⁹ Иерихон хоорайның чурттакчылары Элисейге: «Дээрги, көрүп турарыңар дег, бо хоорай эки черде турар-дыр, ынчалза-даа суу багай болгаш чери үнүш-дүжүт чок-тур» – дээннер.

²⁰ Ол: «Меңээ чаа аяктан эккелгеш, ынаар дустан уруп калыңар» – дээн.

Олар аякты эккелгеннер. ²¹ Элисей суг бажынче барып, душту ынаар урупкаш: «Дээрги-Чаяакчы: „Мен бо сугну экиртип кагдым. Моон соңгаар ооң уржуу-биле өлүм-даа болбас, чер-даа үнүш-дүжүт чок болбас“ – деп чугаалады» – дээн.

²² Амдыгаа чедир ол суг Элисейниң чугаалаан сөзүн ёзуугаар эки-чаагай бооп арткан.

²³ Элисей оортан Вифилче үнүпкен. Ол орукка чорда, хоорайдан бичии оолдар үнүп келгеш, ону кочулап: «Эй, тас-баштыг, моон чоруп чор! Эй, калчанмай, чоруп чор!» – деп алгыржып турган .

²⁴ Ол эргилип келгеш, оларже көргеш, Дээрги-Чаяакчының ады-биле каргап каан. Арыгдан ийи кыс адыг үнүп келгеш, оолдарның аразындан дөртөн ийизин үзерлеп каапкан.

²⁵ Оортан Элисей Кармил дагже чорупкан , а оон Самарияже ээп келген.

Моавтың аштырышкыны

3 Иудеяның хааны Иосафаттың чагыргазының он сески чылында Ахавтың оглу Иехорам Самарияга Израильдиң хааны апаргаш, он ийи чыл чагырган. ² Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип турган. Чүгле ада-иези хире хөйүнү үүлгетпээн, чүге дээрге ачазының тургузуп кааны .Вaalга тураскааткан көжээни ол чайладып каапкан. ³ Ындыг-даа болза, ол Наваттың оглу Иеровоамның – Израильди бачытче кирип каан хаанның бачыттарындан чайлаваан, олардан ойталаваан .

⁴ Моавтың хааны Меша хөй малдыг турган чүведир. Ол Израильдиң хаанынга үндүрүг төлөп, 100 000 хойну база 100 000 кошкарның кыргаан дүгүн чорудуп берип турган. ⁵ А кажан Ахав өлүп каарга, Моавтың хааны Израильдиң чаа хаанынга удур тура халаан . ⁶ Ынчан Иехорам хаан Самариядан үнгеш, бүгү израиль аг-шеригни чыып алган. ⁷ Ол оон ыңай Иудеяның хааны Иосафатка: «Моавтың хааны меңээ удур тура халыды. Сен мээң-биле кады Моавка удур дайылдажып үнер сен бе?» – деп сөс дамчыдып, элчилер ыткан .

Иосафат: «Сен канчаар-дыр сен, мен база ынчаар мен; мээң чонум-даа, аъттарым-даа сээң чонуң, аъттарың ышкаш болур» – деп харыылаан.

⁸ Оон ол: «Кандыг орук-биле чоруур бис?» – деп айтырган.

Иехорам: «Эдомнуң ээн кургаг ховузун тавараан орук-биле» – деп харыылаан.

⁹ Израильдиң хааны, Иудеяның хааны болгаш Эдомнуң хааны орукче үнүпкеннер. Дескинер орук-биле чеди хүн чораан соонда, аг-шеригге-даа, олар-биле кады чораан мал-маганга-даа ижер суг артпаан.

¹⁰ «Аа халак! – деп, Израильдиң хааны чугаалаан. – Дээрги-Чаяакчы бис үш хаанны Моавтың холунга хүлээдип бээри-биле чыып алган-дыр ».

¹¹ А Иосафат: «Мында Дээрги-Чаяакчының медээчизи канчап чок болду, ону дамчыштыр Дээрги-Чаяакчыдан айтырып көрзе чүл?» – деп айтырган .

Израильдиң хаанының бир дүжүмеди: «Мында Шафаттың оглу Элисей бар-дыр, ол Илияның хол чуур суун кудуп берип, чалчазы бооп турган кижиге» – деп харыылаан.

¹² Иосафат: «Дээрги-Чаяакчының сөзү Элисейде-дир» – дээн.

Израильдиң хааны, Иосафат хаан болгаш Эдомнуң хааны медээчиже чорупканнар.

¹³ Элисей Израильдиң хаанынга: «Чүге менден чүве айтырып тур сен? Ачаң биле аваңның бурганнарының медээчилеринче бар » – дээн.

Израильдиң хааны аңаа: «Чок, барбас мен, чүге дээрге бис үш хаанны Моавтың холунга хүлээдип бээри-биле Дээрги-Чаяакчы чыып алган болгай» – деп харыылаан.

¹⁴ Элисей: «Аңаа бараан болуп турарым Аг-шериглиг дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: Иудеяның хааны Иосафатты хүндүлээрим аажок болду, оон башка сенче көрүнмес-даа, сени эскербес-даа ийик мен. ¹⁵ А ам менче хөгжүмчү кижиден эккелиңер» – дээн .

Хөгжүмчү ойнап турда, Дээрги-Чаяакчының холу Элисейни башкарып эгелээрге , ¹⁶ ол мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчы: „Бо шынааны дургаар хөй-хөй оңгарлардан казыңар “ – деп тур. ¹⁷ Чүге дээрге Ол: „Силер хат-даа, чаъс-даа көрбес силер, а бо шынааны суг дола бээр, силер боттарыңар-даа, мал-маганыңар-даа, бүгү дириг амытаннарыңар-даа ону ижер“ – деп чугаалаан болгай. ¹⁸ Дээрги-Чаяакчыга ол болза чүү-даа эвес-тир; Ол Моавты база силерниң холуңарга хүлээдип бээр. ¹⁹ Силер кандыг-даа быжыглалдыг хоорайны, кандыг-даа шилиндек хоорайны эжелеп аар силер. Бүгү чимистиг ыяштарны кезип , суг баштарын дуй базырып, дүжүткүр шөлдерни даштар-биле хөме октап кааптар силер».

²⁰ Даартазында эртен, далган-тараа өргүлү кылып үеде , хенертен Эдомнуң талазындан суг агып баткаш, чер кырын дола берген. ²¹ А моавтар, үш хаанның олар-биле чаалажып кел чыдарын дыңнааш, дайынчы кур куржанып шыдаар бүгү улузун чыггаш, кызыгаарга туруп алганнар. ²² Олар эртен эрте туруп кээрге, хүн суг кырында чырып турган. Моавтарга мурнунда аккан кызылзымаар суг хан ышкаш кылдыр сагындырган.

²³ «Хан-дыр! – деп, олар чугаалааннар. – Бо хааннар аразында чаалашкаш, бот-боттарың чок кылып алган-дыр. Моав ам оларны үптээр дээн-дир».

²⁴ Оон моавтар израиль турлагга кээрге, израильчилер уткуй үнгеш, оларны чылча шаварга, олар дезипкеннер. Израильчилер моавтарны сүрүп, кыргып-хыдыырын соксатпаан.

²⁵ Олар моав хоорайларны үрегдеп бузуп

каапканнар, дүжүткүр шөлдерже дайынчы бүрүзү даш шывадап тургаш, хөме октап каапканнар. Олар бүгү суг баштарын дуй базырып, бүгү чимистиг ыяштарны кезип каапканнар. Чүгле Кир-Харешет хоорайга даш ханалар артып калган. Даш октаар чепсектиг дайынчылар ону база бүзээлекеш, халдап келгеннер.

²⁶ Моавтың хааны тулчуушкунга аштырып турарын көрүп кааш, хылыш-биле чепсегленген 700 кижиге эдерттип алгаш, Эдомнуң хаанынче чаза таварып эртерин шенээн. Ынчалза-даа шыдавайн барган. ²⁷ Ынчан ол бодунуң соонда хааннаар ужурлуг турган дун оглун алгаш, ону хоорай ханазынга бүрүн өрттедир өргүл кылдыр өргүпкөн. Ол чорук израильчилерге удур улуг килеңни хайныктырган. Израиль шериг хоорайдан аткаарлап, боттарының черинче эеп келген.

Кайгамчык олива үзү

4 Бурганның бир медээчизиниң кадайы ыглап-сыктап, Элисейден дуза дилээн: «Силерниң чалчаңар, мээң ашаам, өлүп калды. Силер билир-ле болгай силер: ол хөөкүй Дээрги-Чаяакчыдан коргар чораан кижиге. А ам аңаа акша чегдирген кижиге келгеш, мээң ийи оглумну кулданып аар деп тур».

² Элисей аңаа: «Сеңээ кандыг дуза көргүзейн? Бажыңыңда чүү барын чугаалап көрөм» – дээн.

«Силерниң чалчаңар мээң бажыңымда чүү-даа чок – деп, херээжен харыылаан. – Чүгле доңгада бичии олива үзү бар».

³ Элисей аңаа: «Бүгү кожоларыңның куруг саваларын барып дилеп эккел, көвүдөдир чыып ал.

⁴ Ооң соонда бажыңыңче киргеш, эжиң хаап ал, чүгле бодуң база оолдарың турар силер. Оон шупту саваларже доңгада үстен кудар сен. Бирээзин долдурга-ла, ыңай тургузуп каап турар сен» – дээн.

⁵ Ол херээжен чоруткаш, эжиин хаап алган, бажыңга чүгле боду база оолдары турганнар. Оолдары саваларны ап бээрге-ле, авазы долдуруп турган. ⁶ Кажан савалар шупту долдуртуна бээрге, херээжен кижиге бир оглунга: «Ам бир савадан ап бер» – дээн. А оглу: «Ам чаңгыс-даа сава артпаандыр» – деп харыылаан. Үс ынчан төгүлбестей берген.

⁷ Дулгуяк херээжен ол дугайында Бурганның кижизинге барып чугаалаарга, демгизи: «Үстү барып садыпкаш, өрең төлевит, а артып калган акша оолдарың-биле кады чурттаарыңарга четчир» – дээн.

Элисейниң Сунем чурттуг херээженниң оглун диргискени

⁸ Бир катап Элисей Сунем хоорайга келген. Аңаа бир бай-шыдалдыг херээжен кижиге чурттап турган. Ол херээжен медээчини бодунуң бажыңыңга

доктаап, чемненир кылдыр дилеп алган. Элисей Сунем хоорайны таварып эрткен санында-ла, аңаа доктаагаш, чемненип ап турган. ⁹ Ол херээжен ашаанга: «Үргүлчү бажыңывыс чаны-биле эртип турар кижиге – Бурганның ыдыктыг кижизиге деп билир мен. ¹⁰ Бажың кырынга улуг эвес өрээлден кылгаш, ол кижиге орун-дөжек, стол-сандай салып, чырыткыдан тургузуп берээли. Биске кээп тура, ол аңаа доктаап турзун» – дээн.

¹¹ Бир катап Элисей ынаар чедип келгеш, өрээлче үне бергеш, дыштанып чыдып алган. ¹² Оон ол бодунуң чалчазы Гиезийге: «Сунем чурттуг херээженни кыйгырывыт» – дээн.

Чалча кыйгырыптарга, херээжен Элисейже чедип келген.

¹³ Элисей чалчазыңга: «Ол херээженге мону дамчыт: бисче сагыш салып, бодуңну бергедедип тур сен. Бис сеңээ чүнү кылып берээли? Хаан-биле азы шериг баштыңы-биле сен дээш дилег кылып, чугаалажылы бе?» – дээн.

Херээжен: «Бодумнуң чонум аразында эки чурттап чор мен, ажырбас» – деп харыылаан.

¹⁴ Элисей чалчазыңдан: «Аңаа чүнү кылып берзе экил?» – деп айтырган.

Гиезий: «Харын, оглу чок кижиге бо, а ашаа кырып калган» – деп харыылаан.

¹⁵ Элисей ынчан: «Ону кый девит» – дээн.

Гиезий кый дептерге, демги херээжен эжик аксыңга туруп алган.

¹⁶ Элисей: «Келир чылын, бо-ла үеде, холуңга оглуңну көдүрүп алган турар сен» – дээн.

«Чок, дээргим – деп, херээжен удурланган. – Бурганның кижизиге, чалчаңар мени мегелевейн көрүңерем!»

¹⁷ Элисейниң аңаа чугаалаанын ёзугаар, дараазында чылын, ол-ла үеде, ол херээжен иштели бергеш, оол уруг божуп алган.

¹⁸ Оол оон өзүп келген. Бир катап ол тараа кезикчилериниң аразында турган ачазыңче чорупкан. ¹⁹ Оглу ачазыңга: «Бажым! Бажым аарып тур!» – дээн.

Ачазы чалчазыңга: «Бо оолду авазыңче аппарат» – дээн.

²⁰ Чалча оолду көдүрүп алгаш, авазыңга чедире берген. Оглу авазының хойнунга дүшкө чедир олургаш, өлүп калган. ²¹ Авазы тургаш, оглун Бурганның кижизиниң орунунга барып салып кааш, эжиин хаггаш, үне берген. ²² Оон ол ашаан кыйгырып алгаш: «Чалчаларың бирээзин база бир элчигенден чорудуп берип көрөм, мен Бурганның кижизинге дүрген чедипкеш, эеп кээйн» – дээн.

²³ «Бөгүн ынаар барган херээң чүл? – деп, ашаа айтырган. – Ай чаазының байырлалы-даа эвес-тир, амыр-дыш хүнү-даа эвес-тир».

Кадайы: «Бүгү чүве эки болур» – деп харыылаан.

²⁴ Оолдуң авазы элчигенни эзертеп, мунгаш, чалчага: «Чедип алгаш, чорувут. Мени камнава, чугаалаваан шаамда, доктаавас сен» – дээн.

²⁵ Херээжен кижиге чоруткаш, Кармил дагда Бурганның кижизинге чедип келген. Бурганның кижизи ону ырактан-на көрүп кааш, чалчазы Гиезийге: «Көр даан, Сунем чурттуг херээжен ышкажыл! ²⁶ Аңаа уткуштур маңнап баргаш: „Амыр-менди-ле сен бе? Ашааң амыр-менди бе? Оглуң амыр-менди бе?“ – деп айтыр» – дээн. Ол херээжен: «Амыр-менди тур бис» – деп харыылаан.

²⁷ А даг кырында Бурганның кижизинче үнүп келгеш, херээжен кижиге ооң буттарындан кужактаныпкан. Гиезий ону чайладыр идиптер дээш чеде бээрге, Бурганның кижизи: «Ону дүвүретпе! Ажыг-шүжүү аажок улуг кижиге-дир, а Дээрги-Чаяакчы ону менден чажырып, меңээ чугаалаваан-дыр» – дээн.

²⁸ «Мен дээргим силерден оол дилээн ийик мен бе? – деп, херээжен чугаалаан. – „Идегелим хей оттурбайн көрүңерем“ – дивежик мен бе?»

²⁹ Элисей ынчан Гиезийге: «Куржанып алгаш, холуңга мээң даянгыжымны тудуп алгаш, чорувут. Кандыг-бир кижиге-биле ужурашсыңза, мендилешпе; сээң-биле кандыг-бир кижиге мендилежир болза, харыылава. Мээң даянгыжымны оолдуң арнынче салып каг» – дээн.

³⁰ А оолдуң авазы: «Дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле база силерниң адыңар-биле даңгыраглап тур мен: силерни черле кагбас мен!» – дээн.

Ынчан Элисей туруп келгеш, ол херээженниң соондан чорупкан.

³¹ Гиезий оларны мурнап бар чыткан болгаш, даянгышты оолдуң арнынче салып каан, ынчалза-даа кандыг-даа харыы шуут чок болган. Гиезий Элисейге уткуй үнүп келгеш: «Оол одунмады» – деп дыңнаткан.

³² Элисей бажыңче киргеш, көөрге, ооң орундөжөөндө өлүг оол чыткан. ³³ Ол өрээлче кире бергеш, ийилээ артары-биле эжикти хаап, Дээрги-Чаяакчыга мөргүп эгелээн. ³⁴ Оон ол орунче үне бергеш, оолдуң кырынга чыдып ап, бодунуң аксын – ооң аксынче, карактарын – карактарынче, холдарын – холдарынче чыпшыр дегзип алган. Элисей оолдуң кырынга чаттылдыр чыдып аарга, ооң мага-боду чылый берген. ³⁵ Элисей туруп келгеш, өрээлге аай-дедир кылаштапкаш, оон катап база орунче үне бергеш, оолдуң кырынга чыдып алган. Оол чеди катап азыргаш, карактарын ажыдыпкан. ³⁶ Медээчи Гиезийни кый депкеш: «Сунем чурттуг херээженни кыйгырывыт» – дээрге, демгизи айбыны күүсеткен.

Херээжен кижиге чедип кээрге, Элисей: «Оглуңу ап ал» – дээн.

³⁷ Ава чоокшулап келгеш, медээчининг бодунуң баарынче кээп дүжүп, сөгүрген. Оон оглун ап алгаш, үне берген.

Пашта хораннап каан быдаа

³⁸ Элисей Галгалче эеп келген. Ол черде аш болуп турган. Бурганның бөлүк медээчилери ооң

мурнунга олурда, Элисей чалчазынга: «Улуг паштан тиккеш, бо медээчилерге быдаадан хайындырып бер» – дээн.

³⁹ Медээчилерниң бирээзи шөлче ногаа чыып үне бергеш, бир черлик үнүш тып алган. Ол ооң черлик чимистерин хойнунга эңдере чыып алган эеп келгеш, оларны доорааш, быдаалыг пашче кирип каапкан. Оларның кайызы-даа ол үнүштү билбес болган. ⁴⁰ Быдааны улуска кудуп берген. А олар чип эгелээш-ле: «Бурганның кижизи, пашта өлүм бардыр!» – деп алгыржып, чемни чип шыдавайн барганнар.

⁴¹ Элисей: «Далгандан эккелиңер» – дээн.

Ол далганны пашче урупкаш: «Улуска кудуп бериңер, чемнензиннер» – дээн.

Быдаалыг пашта хоралыг чүү-даа артпаан болган.

Бурганның чүс медээчизин Элисейниң тоттурганы

⁴² Ваал-Шалиша хоорайдан бир кижиге келгеш, Бурганның кижизинге баштайгы дүжүттөн быжырган чээрби арбай боовазы болгаш хавыы чазылбаан кызыл-тас баштары эккеп берген. Элисей: «Улуска беривит, чемнензиннер» – дээн.

⁴³ Ооң чалчазы: «Чүс кижини мооң-биле канчап чемгерип шыдаар мен?» – деп айтырган.

А Элисей: «Улуска беривит, чемнензиннер. Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы: „Олар тоттур чемненип аар, харын-даа артып каар“ – деп чугаалады» – дээн.

⁴⁴ Ынчан чалча аъш-чемни медээчилерге үлеп берген. Дээрги-Чаяакчының сөзүн ёзугаар олар тоттур чемненип алган, чем харын-даа артып калган.

Нееманның аарыын экирткени

5 Арамей хаанның шериг баштыңчызы Нееман деп кижиге турган. Дээргизи ону улуг кижиге деп санап, хүндүлээр турган, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы ону дамчыштыр арамей черге тиилелгени хайырлап турган чүве-дир. Нееман шылгараңгай дайынчы-даа болза, кеш аарыглыг кижиге болган. ² Бир катап арамей дайынчы бөлүктөр Израильче халдаашкын кылгаш, бичии кыс уруг тудуп эккелген. Ол уруг Нееманның кадайынга бараан болуп эгелээн. ³ Уруг бодунуң дээргизинге: «О, мээң дээргим Бурганның Самарияда медээчизинге баргаш келген болза! Медээчи ооң аарыын адырып кааптар-дыр ийин» – дээн.

⁴ Нееман бодунуң дээргизинге баргаш, израиль черден келген уругнуң чүнү чугаалаанын дамчыткан.

⁵ «Баргаш кел харын – деп, арамей хаан чугаалаан. – А мен Израильдинг хаанынга чагаа бижип бээр мен».

Нееман 10 °талант мөңгүн, 6000 °шекел алдын болгаш 10 солуп кедер хеп ап алгаш, чорупкан. ⁶ Ол

Израильдин хаанынга «Бо чагаа-биле кады сенче мээң дүжүмедим Неemannы чорудуп олур мен, ооң кеш аарыын адырып берем» деп бижээн чагаа эккелген.

⁷ Израильдин хааны чагааны номчааш, кеткен хевин качыгдалдан ора тырткаш: «Өлүрүп-даа, тынгарып-даа шыдаар Бурган мен бе мен? Бо кижиниң кеш аарыын адырып каар кылдыр, арамей хаан ону менче чүгө чорутканы ол? Билдингир херек-тир, мээң-биле бактажыр чылдак дилеп турары ол-дур ооң» – дээн.

⁸ Бурганның кижизи Элисей Израильдин хаанының качыгдалдан хевин ора тыртып каапканын дыңнааш, аңаа: «Чүгө кеткен хевин ора тыртып алдың? Ол кижини меңээ келгеш, Израильде Бурганның медээчизи барын билип алзын» – деп сөс дамчыткан.

⁹ Неemann аъттарлыг, чуузларлыг халдып келгеш, Элисейниң бажыңынче кирер черге доктаай берген. ¹⁰ Элисей олче бодунуң чалказын айбылап: «Барып, Иордан хемге чеди катап чунуп каавыт – мага-бодуң экирип, арыгланы бээр сен» – деп сөглеткен.

¹¹ Неemann килеңней бергеш, чоруй барган. Ол: «Мен израиль медээчи үнүп кээп, мурнумга туруп алгаш, бодунуң Бурганы Дээрги-Чаяакчының адын кыйгырып, холу-биле аарыг черимге деггеш, кеш аарыын менден адырып каар боор деп бодадым.

¹² Дамаскының хемнери Авана биле Фарфар Израильдин бүгү сугларындан эки эвес чүве бе? Мен ол хемнерге чунуп алгаш, арыгланы берип болбас турган мен бе?» – дээн.

Неemann эргилгеш, килеңи хайныгып, дедир чоруй барган. ¹³ Ооң чалчалары чоокшулап кээп, аңаа: «Ачавыс, бир эвес медээчи силерге кандыг-бир берге чүүл чугаалаан болза, ону кылыр-ла турдуңар ыйнаан. Ол силерге чүгле: „Чунуп каавыт – арыгланы бээр сен“ – дээрге, чүгө ынчап болбазыл?» – дээннер.

¹⁴ Ынчан Неemann Бурганның кижизиниң чугаалаанын ёзугаар барып, Иорданның суунга чеди катап шымныптарга, ооң мага-боду экирип, чаш уругнуу дег арыг апарган. ¹⁵ Неemann болгаш ону үдеп чораан бүгү улус Бурганның кижизинче эеп келген. Медээчиниң мурнунга туруп алгаш, ол: «Бүгү чер-делегейде Израильдин Бурганындан өске Бурган чогуң мен ам билип алдым. Ынчангаш чалчаңар мээң белээмни хүлээп ап көрүңерем» – дээн.

¹⁶ Бурганның кижизи: «Бараан болуп турарым дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: белээңни хүлээп албас мен!» – дээн.

Демгизи чеже-даа албадарга, медээчи ойталап каапкан. ¹⁷ Неemann ынчан: «Бир эвес алыр хөңнүңер чок болза, силерниң чалчаңар меңээ ийи элчиген сөөртүп аппаар хире довурактан берзин. Чүгө дээрге силерниң чалчаңар моон соңгаар Дээрги-Чаяакчыдан өске бурганга бүрүн өрттедир-

даа, өске-даа өргүлдөр эккеп салбас. ¹⁸ Дээрги-Чаяакчы силерниң чалчаңар мени чүгле чаңгыс чүүл дээш өршээзин: мээң дээрги хааным Риммон бурганга мөгеер дээш ооң өргээзинче кирип тура, мээң холумга чөленип аар кижини, ынчан мен база мөгеер апаар мен. Риммоннуң өргээзинге ол мөгейишишим дээш, Дээрги-Чаяакчы силерниң чалчаңарны өршээзинем» – дээн.

¹⁹ Элисей: «Амыр-тайбың чоруй барып көр» – дээн.

Гиезийниң хоптак чоруй

Неemann дыка ыраваанда, ²⁰ Бурганның кижизи Элисейниң чалказы Гиезий «Мээң дээргим арамей Неemannың эккелген белээн албайн, салып чорудупту. Дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: ооң соондан маңнап чоруткаш, кандыг-бир чүвезин ап аайн» деп бодаан. ²¹ Гиезий Неemannың соондан маңнап чорупкан. Неemann соондан маңнап олар кижини көрүп кааш, аңаа уткуштур чууказындан дүжүп келгеш: «Меңди-чаагай-ла бе?» – деп айтырган.

²² «Меңди-чаагай бис – деп, Гиезий харыылаан. – Дээргим мени: „Эфрем дагларындан ийи аныяк медээчи чедип келди. Оларга бир талант мөңгүн биле ийи солуп кедер хептен берип көрөм“ – деп чугаалазын дээш чорутту» – дээн.

²³ Неemann: «Ынчанмайн канчаар! Ийи-даа талантыдан ап ал» – деп харыылаан.

Ол Гиезийни бүзүредип тургаш, ийи талант мөңгүн биле ийи солуп кедер хепти ийи шоодайга суп берген. Шоодайларны ийи чалказынга ап бээрге, олар Гиезийниң мурнунга шоодайларны чүктеп алгаш чорупканнар. ²⁴ Гиезий тейже үнүп келгеш, ол бүгүнү чалчалардан ап алгаш, бажыңынга чажырып каан. А чалчаларны чорудуптарга, олар чана бергеннер. ²⁵ Ооң соонда ол бодунуң дээргизиниң мурнунга кээп туруп алган. Элисей: «Гиезий, сен каяа чордуң?» – деп айтырган.

Демгизи: «Силерниң чалчаңар мен кайнаар-даа барбадым» – деп харыылаан.

²⁶ А Элисей аңаа: «Кажан ол кижини чууказындан сеңээ уткуштур дүжүп кээп турда, мээң чүрээм сени үдеп турбажык бе? Акша-мөңгүн, идик-хеп, олива ыяштар, виноград шөлдери, сүрүг малдар, эр, кыс чалчалар алыр үе эвес-тир. ²⁷ Неemannың кеш аарыы сеңээ база сээң үре-салгалыңга кезээ мөңгөде чыпшынып артсын» – дээн.

Гиезий Элисейниң бажыңындан кеш аарыындан хар ышкаш агара берген үнүп келген.

Элисей болгаш балды

6 Бурганның медээчилери Элисейге: «Дыңнаңар даан, силерниң башкарылгачар адаанда чурттап турарывыс бо чер биске дыкпыш-тыр.

² Биске Иордан хемче баарын чөпшээрер

көрүңерем. Кайывыс-даа бир чудуктан ап алгаш, аңаа чурттаар бажың-савадан тудуп аалы» – дээннер.

Ол: «Чаа, барыңар» – деп харыылаан.

³ Оларның бирээзи: «Чалчаларыңар бис-биле кады барыксавайн-дыр силер бе?» – деп айтырган.

Элисей: «Баргай-ла мен» – деп харыылааш, ⁴ медээчилер-биле кады чорупкан. Олар Иордан хемге келгеш, ыяш кезип эгелээннер. ⁵ Оларның бирээзи ыяш ужуруп турда, балдызының демир бизи сугже кээп дүшкен.

«Аа халак, дээргим! – деп, ол алгыра берген. – Ачылап алган балдым чүве!»

⁶ Бурганның кижизи: «Кайнаар кээп дүштү?» – деп айтырган.

Кажан демгизи ол черни көргүзөргө, Элисей будук одура шапкаш, ынаар октаптарга, балдызының бизи суг кырынга салдап үнүп келген. ⁷ Элисей: «Ооңу ап ал» – дээн.

Демги кижини холун сунгаш, балдызының бизин ап алган.

Элисей болгаш согурарган арамейлер

⁸ Арамей хаан Израильге удур чаалажып турган. Ол бодунуң дүжүметтери-биле сүмележип: «Турлаамны дуу орта база дуу орта тип аар мен» – деп шиитпирлеп турган.

⁹ А Бурганның кижизи Израильдинң хаанынче кижини айбылап: «Ол черни таварып эртеринден кичээн! Ында арамейлер туруп алган-дыр» – деп сөглөдипкен.

¹⁰ Израильдинң хааны Бурганның кижизиниң айыткан черин хынадып турган. Элисей хаанны хөй катап баш бурунгаар сагындырган; хаан ындыг черлерге сезиктиг болур турган. ¹¹ Арамей хаан ол дээш аажок дүвүрээн. Ол бодунуң дүжүметтерин кыйгырып алгаш: «Меңээ чугаалаңар, бистиң улузувустан кым Израильдинң хаанынга медээ чедирип турарыл?» – деп айтырган.

¹² «Кым-даа эвес, дээрги хааным – деп, дүжүметтерниң бирээзи харыылаан. – Израиль чурттуг Элисей медээчи удуур өрээлиңерге чугаалаан сөстериңерни безин Израильдинң хаанынга катаптап чугаалап шыдаар кижини-дир».

¹³ «Ооң кайда турарын барып билип эккелиңер – деп, хаан дужааган, – мен ону тудуп эккээр кылдыр улус чорудуптайн».

Хаанның улузу аңаа: «Ол Дотанда турар-дыр» – деп дыңнатканнар. ¹⁴ Хаан ынаар аъттар, дайынчы тергелер болгаш хөй шериг чорудупкан. Олар дүне када келгеш, хоорайны бүзээлеп алганнар.

¹⁵ Даартазында эртен медээчиниң чалчазы эртежики тургаш, үнүп көөргө, хоорайны аъттарлыг, дайынчы тергелерлиг шериг бүзээлеп алган болган.

Чалча: «Ах, дээргим, канчаар бис ам?» – деп айтырган.

¹⁶ «Кортпа – деп, медээчи харыылаан. – Бистиң талавыста шериг оларның талазында шеригден хөй-дүр».

¹⁷ Элисей оон: «О, Дээрги-Чаяакчы, көрүп шыдаар кылдыр, ооң караан ажыдып берем» – деп мөргээн.

Дээрги-Чаяакчы чалчаның караан ажыдып берген. Ынчан ол топтап көөргө, дагны оттуг аъттар, дайынчы тергелер шыва апкан болган, олар Элисейни долгандыр турган. ¹⁸ Кажан арамейлер Элисейге шимчеп үнүптөргө, ол Дээрги-Чаяакчыга: «Бо чонну согурартып каап көрөм» – деп мөргээн.

Элисейниң дилээн ёзуугаар Дээрги-Чаяакчы дайзыннарны согурартып каан. ¹⁹ Элисей оларга: «Ол орук, ол хоорай бо эвес-тир. Мээң соомдан чоруптуңар. Мен силерни дилеп турар кижиниңерге чедирип каар мен» – дээн.

Оон оларны Самарияга чедире берген.

²⁰ Арамейлер хоорайге кирип кээрге, Элисей: «О, Дээрги-Чаяакчы, бо улус көөр кылдыр, оларның карактарын ажыдып берем» – деп дилээн.

Дээрги-Чаяакчы оларның карактарын ажыдып бээрге, Самарияда турарын көрүп кааннар. ²¹ Израильдинң хааны оларны көрүп кааш, Элисейден: «Ачай, бо улусту кыра шаап кааптайн бе?» – деп айтырган.

²² «Хоржок, өлүрбе – деп, медээчи харыылаан. – Бодунуң хылыжың база ча-согунуң дузазы-биле тудуп албаан улузуңу өлүрбес ужурулуг сен. Оларга аыш-чем биле сугдан бериңер, чемненип алгаш, боттарының дээргизинче чана берзиннер».

²³ Хаан оларга улуг дой белеткеп бээрге, арамейлер ижип-чип шаг болган. Оон оларны салып чорудуптарга, олар дээргизинче ээп келгеннер. Арамей дээрбечи бөлүктөр ооң соонда израиль черже халдап көрбээн.

Бүзээлеттирген Самарияда коргунчуг аш

²⁴ Элээн үе эрткенде, арамей хаан Венадад бүгү аг-шериин чыггаш, халдап үнгеш, Самарияны бүзээлеп алган. ²⁵ Хоорайга коргунчуг аш эгелээн. Бүзээлээшкин аажок узамдыкканындан элчиген бажын сезен °шекел мөңгүнге, а бичии көге-буга өдээн беш шекел мөңгүнге садып турган.

²⁶ Израильдинң хааны бир катап хоорай ханазының кыры-биле эртип бар чыдырда, бир херээжен кижини аңаа: «Дээрги хааным, дузалап көрүңерем!» – деп алгырып, дилег кылган.

²⁷ Хаан: «Бир эвес сеңээ Дээрги-Чаяакчы дузалавайн турар болза, мен сеңээ канчап дузалап шыдаар мен? Шаңдан бе, виноград сы базар оңгардан бе?» – деп харыылаан.

²⁸ Хаан оон: «Чүү болганы ол?» – деп айтырган.

Ол херээжен: «Дуу херээжен меңээ: „Оглуңу бер, бөгүн ону чиили, а даарта мээң оглумну чиир бис“ – диди. ²⁹ Мээң оглумну хайындыргаш, чип алдывыс. Дараазында хүнде мен аңаа: „Оглуңу бер че, ам

ону чиили» – дидим. А ол оглун чажырыпты» – дээн.

³⁰ Херээжен кижиниң сөстөрүн дыңнааш, хаан кеткен хевин качыгдалдан ора соп каапкан. Ол хана кырлап бар чыдырда, чон хаанның ора соп каапкан хевиниң адаанда качыгдалдың самдар хеви барын көрүп каан. ³¹ Хаан: «Бир эвес Шафаттың оглу Элисейниң бажын бөгүн ооң экинге арттырып каар болзумза, Бурган мени канчаар-даа кезеткей аан!» – дээн.

³² Ол бодунуң айбычызын медээчиже чорудупкан. Элисей бажыңыга чоннуң ·баштыңнары-биле кады олурган. Айбычы келбээнде, чоннуң ·баштыңнарыңа ол: «Бо өлүрүкчү менче бажым алыр кижичи чорудупканын билир силер бе? Көрдүңер бе, айбычы чедип кээрге, эжикти хаап, ооң мурнунга дуглап алгаш, кирибөңөр. Адыр, айбычының артында ооң дээргизиниң базымнары дагжап тур!» – дээн.

³³ Элисей олар-биле чугаалашпышаан турда, айбычы аңаа чедип келгеш, хаанының сөстөрүн дамчыткан: «Бо айыыл-халап Дээрги-Чаяакчыдан келген-дир. Мен ам Дээрги-Чаяакчыга оон ыңай идегээш чоор мен?»

7 А Элисей: «Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңна. Ол: „Даарта бо үеде Самария хоорайның төп шөлүңге бир хап ишти эки шынарлыг далганны-даа, ийи хап ишти арбайны-даа чаңгыс °шекел мөңгүңге садар“ – деп чугаалады» – дээн.

² Ынчан Израильдин хаанының чөленип алгаш турганы дүжүмет Бурганның кижизинге: «Бир эвес Дээрги-Чаяакчы дээрниң эжиктерин ажыдыпкан-даа болза, ыңдыг чүве канчап болурул?» – дээн.

Элисей: «Сен ону карааң-биле көөр сен, ынчалза-даа ол чемни чивес сен!» – деп харыылаан .

Бүээлээшкинниң төнчүзү

³ Хоорай хаалгазының чанынга кежи аарыг дөрт кижичи турган. Олар бот-боттарыңа мынча дишкеннер: «Өлү бээриности манап, маңаа олурган херээвис чүл? ⁴ Бир эвес хоорайже баар деп шиитпирлээр болзувусса, ында аш болуп турар болгаш, аңаа өлүп каар бис. А бир эвес маңаа артып каар болзувусса, база өлүп каар бис. Арамейлерниң турлаанче баргаш, дүжүп берээли. Олар бисти диригге арттырып каар болза, амытынывыс үзүлбес, а тынывысты үзүп кагза, өлүп каар бис».

⁵ Олар имиртинде тургаш, арамей турлагже чорупканнар. Турлагның кыдыыңга чоокшулап кээрге, ында кым-даа чок болган! ⁶ Чүге дээрге Дээрги арамей шеригге ·дайынчы тергелер, аъттар болгаш улуг аг-шериг даажы дыңналдырыпкан чүве-дир . Арамейлер ынчан бот-боттарыңа: «Израильдин хааны бисче халдаар дээш, хет база египет хааннарны биске удур хөлезилеп алгандыр!» – дишкеннер. ⁷ Олар тургаш, чадырларын, аъттарын болгаш элчигеннерин каапкаш,

имиртинде дезипкеннер. Турлаан турган хевээрзин каапкаш, амы-тынын камгалап дезипкеннер .

⁸ Кеш аарыгыг улус турлагның кыдыыңга чеде бергеш, бир чадырже кирип келген. Олар чемненип, суксун ижип алгаш, оортан алдын-мөңгүн, хептер ап алгаш, барып чажырып кааннар. Оон дедир эеп келгеш, өске чадырже киргеш, оон база чүү-хөө алгаш, барып чажырып кааннар. ⁹ Ооң соонда бот-боттарыңа: «Бис шын эвес кылып тур бис, бо дээрге эки медээлер хүнү-дүр, а бис оларны ыттавайн тур бис. Бир эвес даң адарын манаар болзувусса, кем-буруулуг апаар бис. Ам дораан барып, ол дугайында хаанның ордузунга дыңнадылы» – дишкеннер.

¹⁰ Олар барып, хоорайның хаалгачыларын кыйгырыпкаш: «Арамейлерниң турлаанга четкеш келдивис, а ында кижичи-даа чогул, кижичи үнү-даа дыңналбас-тыр. Чүгле баглап каан аъттар, элчигеннер болгаш турган хевээр артып калган чадырлар бар болду» – деп чугаалааннар.

¹¹ Хаалгачылар медээни чарлапкан, ол дугайында хаанның ордузунга айыткаан. ¹² Хаан дүне када туруп келгеш, бодунуң дүжүметтеринге:

«Арамейлерниң бисти канчаар деп турарын силерге чугаалап берейн. Олар бистиң аштап турарывысты билир болгаш, „Израильчилер хоорайдан үнүп кээрге, диригге тудуп алгаш, хоорайынче халдап кире берээли“ деп бодап, шөлге чаштына бээр дээш, турлаан каапкан-дыр» – дээн.

¹³ Ооң дүжүметтериниң бирээзи: «Хоорайда дириг арткан аъттарның бежин ап алгаш, чүү болганын билеп эккээр кылдыр улустан чорудуптаалы. Олар, хоорайда ам-даа арткан мөөң израильчилер ышкаш, удавас дөмей-ле өлүп каар болгай» – дээн.

¹⁴ Хайгыылчылар аъттарда кошкан ийи ·дайынчы терге ап алганнар. Хаан оларны арамей аг-шеригниң соондан чорудупкаш: «Чүү болганын барып көрүңер» – деп дужааган.

¹⁵ Олар арамей аг-шеригни шуут-ла Иордан хемге чедир эдерип, бүгү орук далаштыг дескен арамейлерниң октапкан идик-хеви, шериг херексели-биле шыптынганын көрүп чорааннар. Айбылатканнар эеп келгеш, көргөн чүвезин хаанга айыткааннар. ¹⁶ Чон хоорайдан үнгеш, арамей турлагны үптөп каапкан. Дээрги-Чаяакчының аазаан сөзүн ёзугаар бир хап ишти эки шынарлыг далганны-даа, ийи хап ишти арбайны-даа чүгле чаңгыс °шекел мөңгүңге садып эгелээн.

¹⁷ А хаан ооң холунга чөленип турганы дүжүметке хоорай хаалгазы кадартып каан. Чон ол дүжүметти хаалгага өлүр таптап каапкан. Дүжүметтиң өлүмү Бурганның кижизиниң, кажан хаан ооң бажыңыңа кээп чорда, чугаалааны ёзугаар болган .

¹⁸ Бурганның кижизи хаанга: «Даарта бо үеде Самарияның төп шөлүңге бир хап ишти эки шынарлыг далганны-даа, ийи хап ишти арбайны-даа чаңгыс шекел мөңгүңге садар» – дээн турган.

¹⁹ Ол дүжүмет Бурганның кижизинге: «Бир эвес Дээрги-Чаяакчы дээрниң эжиктерин ажыдыпкан-даа болза, ындыг чүве канчап болурул?» – дээн турган. А Элисей: «Сен ону карааң-биле көөр сен, ынчалза-даа ол чемни чивес сен!» – деп харыылаан турган. ²⁰ Дүжүмет-биле ынчалдыр болган-даа: чон ону хаалгага таптап кааптарга, ол өлүп калган.

Сунем чурттуг херээженниң хуваагылыг чери

8 Оглун диргизип кааны херээженге Элисей: «Өг-бүлөң-биле кады чорупкаш, турумчуп шыдаптар чериңге чуртта, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы бо чуртче чеди чыл үргүлчүлээр аш ыдыпкан-дыр» – дээн.

² Херээжен кижидораан Бурганның кижизиниң сөзүн өзугаар кылган. Ол өг-бүлөзи-биле кады чоруй баргаш, филистим черге чеди чыл чурттаан. ³ Чеди чыл болгаш, ол херээжен филистим черден эеп чанып келгеш, бодунуң бажыңы биле хуваагылыг черин эгидип бээрин дилээр дээш, хаанче чорупкан. ⁴ А хаан ол үеде Бурганның кижизиниң чалчазы Гиезий-биле чугаалажып турган. Ол: «Элисейниң кылган бүгү өндүр улуг херектериниң дугайында меңээ чугаалап бер» – дээн.

⁵ Гиезий хаанга Элисейниң өлгөн кижини канчаар диргискенин чугаалап турар аразында, дирли берген оолдуң авазы хаандан бодунуң бажыңы биле черинге хамаарыштыр дилег кылып келген. Гиезий: «Дээрги хааным, ол херээжен бо-дур, а Элисейниң диргизип кааны ооң оглу – бо-дур!» – дээн.

⁶ Хаан херээженден айтырарга, ол аңаа чугаалап берген. Ынчан хаан ооң херээн сайгарар кылдыр бир дүжүметти быжыглап бергеш: «Бо херээженге хамааржып турган бүгү чүвени эгидип бер, ооң чурттан чоруй барган хүнүнден эгелээш, бо хүнге чедир аңаа хамааржыр шөлден кирген ажык-орулганы база эгидип бер» – дээн.

Азаилдиң арамей хаан апарганы

⁷ Элисей Дамаскыга арамей хаан Венадад аарып турда, чедип келген. Хаанга «Бурганның кижизи келген-дир» деп дыңнадыптарга, ⁸ ол Азаил деп кижиге: «Белектен ап алгаш, Бурганның кижизин барып утку. Ону дамчыштыр Дээрги-Чаяакчыдан айтырып көр, мээң бо аарыгдан экириримни айтыр» – дээн.

⁹ Азаил Дамаскының дөртен теве чүгү эң эки барааннарын белек кылдыр ап алгаш, Элисейге уткуштур чорупкан. Ол Элисейниң мурнунга кээп турупкаш: «Оглуңар, арамей хаан Венадад, мени силерден: „Бо аарыымдан экириир мен бе?“ – деп айтырары-биле айбылап чорутту» – дээн.

¹⁰ Элисей: «Хаанга: „Экирий бээр-дир сен“ – деп барып чугаала. Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчының

меңээ ажытканын өзугаар ол ылап-ла өлүп каар кижидир» – дээн.

¹¹ Ол ынчан демгизинче шиглей көргөш, үзе кайгап туруп бээрге, демгизи эгени берген. Бурганның кижизи ыглап бадырыпкан.

¹² «Мээң дээргим чүге ыглап турар чоор?» – деп, Азаил айтырган.

«Чүге дээрге израильчилерге кандыг бак чүве кылырыңны билир-дир мен – деп, Элисей харыылаан. – Оларның шивээлерин өрттедип, аныяк оолдарын хылыш-биле шанчып өлүрүп, чаш төлдерин черже чылча октап, иштиг херээженнерин хылыш-биле одура шавар-дыр сен».

¹³ Азаил: «Силерниң чалчаңар мен чүгле чөгенчиг ыт-тыр мен! Канчап мен ындыг улуг херектер үүлгедир мен?» – дээн.

Элисей: «Дээрги-Чаяакчы меңээ сээң арамей чоннуң хааны апаарыңны ажытты» – деп харыылаан.

¹⁴ Азаил ынчан Элисейден чоруй баргаш, дээргизинче дедир чедип келген. Венадад: «Элисей сенээ чүү диди?» – деп айтырарга, Азаил: «Ол меңээ силерниң экирий бээриңерни чугаалады» – деп харыылаан.

¹⁵ А дараазында хүнде ол чоорган алгаш, сугга өттүргөш, Венададтың арнын дуглай салып каарга, хаан өлүп калган. Азаил ооң орнунга хаан апарган.

Иорам – Иудеяның хааны

(2 Чыл. 21:4-20)

¹⁶ Израильдиң хааны, Ахавтың оглу Иехорамның чагыргазының бешки чылында Иудеяның хааны Иосафаттың оглу Иорам Иудеяга хааннап эгелээн. (Иосафат ам-даа хаан бооп турган.) ¹⁷ Ол үжен ийи харлыында хаан апаргаш, чуртту Иерусалимге сес чыл чагырган. ¹⁸ Иорам Израильдиң хааннарының оруун эдерип, Ахавтың өг-бүлөзүн өттүнүп чурттап турган, чүге дээрге Ахавтың руун кадай кылып алган чүве-дир. Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип турган. ¹⁹ Ындыг-даа болза, Бодунуң чалчазы Давидти бодааш, Дээрги-Чаяакчы Иудеяны узуткаарын күзевээн. Ол Давидке ооң үре-салгалы, өшпес чырыткы дег, кажан кезээде хаан болуп чагырарын аазаан турган.

²⁰ Иорамның үезинде эдом чон Иудеяның эрге-чагыргазына удур тура халааш, боттарына хаан олуртуп алган. ²¹ Ынчангаш Иорам бүгү дайынчы тергелери-биле Цаир хоорайже чорупкан. Эдомнар ону бүзээлеп аарга, Иорам дүне када тургаш, эдомнарже, оларның дайынчы тергелериниң башкарыкчыларынче халдаан. Ынчалза-даа ооң шерии аалдарынче дезе берген. ²² Эдом ынчалдыр Иудеяның чагыргазының адаандан үнгөш, амдыгаа чедир аңаа чагыртпайн турар. Ол-ла үеде Ливна хоорай база ооң чагыргазының адаандан үне берген.

²³ Иорамның өске ажил-херектери, ооң кылган бүгү чүвези Иудеяның хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген.
²⁴ Иорам өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону ада-өгбезиниң чанынга, Давидтиң Хоорайынга ажаап каан. Ооң оглу Охозия ачазының орнунга хаан апарган.

Охозия – Иудеяның хааны

(2 Чыл. 22:1-6)

²⁵ Израильдиң хааны, Ахавтың оглу Иехорамның чагыргазының он ийиги чылында Иудеяның хааны Иорамның оглу Охозия хааннап эгелээн. ²⁶ Охозия чээрби ийи харлыында хаан апаргаш, чуртту Иерусалимге бир чыл чагырган. Ооң авазын Гофолия дээр турган , ол – Израильдиң хааны Омриниң үре-салгалы чүве-дир. ²⁷ Охозия Ахавтың өг-бүлезиниң оруун эдерип, Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип турган, чүге дээрге Ахавтың өг-бүлези-биле төрелдежип алган чүве-дир.

²⁸ Охозия Ахавтың оглу Иехорам-биле кады арамей хаан Азаилге удур дайылдажыры-биле Галаадта Рамот хоорайже үнүпкен. Арамейлер Иехорамны балыглап кааннар. ²⁹ Иехорам хаан арамей хаан Азаил-биле Рамот чанынга тулчуп тургаш, арамейлерден алган балыгларын экиртири-биле Изреелче ээп келген. А Иудеяның хааны, Иорамның оглу Охозия Ахавтың оглу Иехорам-биле ужуражыр дээш Изреелче чорупкан, чүге дээрге демгизи балыгладыпкан болган.

Бурганның Иехуну хаан кылдыр томуйлааны

9 Элисей медээчи өске бир медээчини кыйгырып алгаш, мынча дээн: «Куржанып алгаш, олива үзү кудуп каан бо көгээржикти тудуп алгаш, Галаадта Рамотче чорувут. ² Ынаар чеде бергеш, Намессийниң оглунуң оглу, Иосафаттың оглу Иехуну тып ал. Иехуга баргаш, ону ха-дуңмазының аразындан үндүргеш, иштики өрээлче аппар. ³ Бо көгээржикти алгаш, олива үзүн ооң бажынче кудупкаш , Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин аңаа дамчыт: „Мен сени Израильдиң хааны кылдыр томуйлап кагдым“. Оон эжикти ажыткаш, дораан дезивит!»

⁴ Медээчи аныяк оол Галаадта Рамотче чорупкан. ⁵ Ол ынаар чеде бергеш, кады олурар шериг баштыңнарын көрүп каан.

Аныяк оол: «Шериг баштыңы, менде силерге дамчытсын дээн сөс бар» – дээн.

Иеху: «Бистиң кайывыска?» – деп айтырган. «Силерге, шериг баштыңы» – деп, оол харыылаан.

⁶ Иеху тургаш, бажыңче кире берген. Аныяк медээчи ооң бажынче олива үзүн кудупкаш: «Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур: Мен сени Бодумнуң

израиль чонумнуң хааны кылдыр томуйлап кагдым. ⁷ Сен дээргиң Ахавтың өг-бүлезин кыргып-хыдып каар сен, Мен ынчан медээчилеримниң ханы дээш, Иезавелдиң төккени Дээрги-Чаяакчының бүгү чалчаларының ханы дээш , өжэним негеп аар мен. ⁸ Ахавтың бүгү үре-салгалы өлүп каар. Ахавтан укталган эр кижилер бүрүзүн – кулдаа, хостуг-даа кижини – кыра шаап каар мен. ⁹ Мен Ахавтың үре-салгалын Наваттың оглу Иеровоамның үре-салгалы дег база Ахияның оглу Ваасаның үре-салгалы дег кылып каар мен . ¹⁰ А Иезавелди Изреелдиң мурнунга ыттар чип кааптар , ону кым-даа хөөржүтпес» – дээн.

Оон медээчи эжикти ажыткаш, дезип чоруй барган.

¹¹ Иеху бодунуң дээргизиниң дүжүметтеринге чедип кээрге, олар: «Шупту чүве эки-ле бе? Ол тенек аарыг кижилер чүге сеңээ кээп чорду?» – деп айтырганнар.

Иеху: «Ындыг улустуң кайы хире хоозун чүве чулчуруп чоруурун боттарыңар билир-ле болгай силер» – деп харыылаан.

¹² Олар: «Билбес бис! Чугаалап берем» – дээннер.

Иеху: «Ол меңээ Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыдып: „Мен сени Израильдиң хааны кылдыр томуйлап кагдым“ – диди» – дээн.

¹³ Олар далаштыы-биле тоннарын ужулгаш, чаданың тепкиштеринге-ле аңаа чада салып бергеннер . Оон мыйыс эдисип этсип: «Иеху хаан делгерезин!» – деп алгыржып турганнар .

Иехунуң Иехорам биле Охозияны өлүргени

¹⁴ Намессийниң оглунуң оглу, Иосафаттың оглу Иеху Иехорам хаанга удур сүлчээ кылган.

Иехорам ынчан бүгү израильчилер-биле кады Галаадта Рамот хоорайны арамей хаан Азаилден камгалап турган чүве-дир . ¹⁵ Ындыг-даа болза, Иехорам хаан Азаил-биле дайылдажып тургаш, арамейлерден алган балыгларын эмнеп аар дээш, Изреелче ээп чанып келген турган.

Иеху улузунга: «Бир эвес чүрээңер-биле мээң таламда болзуңарза, кымга-даа Рамот хоорайдан дезип үнгеш, Изреелге медээ чедирер арга бербеңер» – дээн.

¹⁶ Ол дайынчы тергеге олурупкаш, Изреелче чорупкан, чүге дээрге Иехорам ында сегип чыткан, а Иудеяның хааны Охозия ооң-биле ужуражып чедип келген турган. ¹⁷ Изреелдиң суургазында турган таңныыл Иехунуң шериглериниң кел чыдарын көрүп кааш: «Шериглер көрүп кагдым!» – деп алгыра берген.

«Оларга уткуштур аъттыг шеригжиден чорудувут – деп, Иехорам дужааган. – Ол „Шупту чүве эки бе?“ – деп айтырзын».

¹⁸ Аъттыг шеригжи Иехуга уткуштур үнүп келгеш: «Хаан: „Шупту чүве эки бе?“ – деп айтырып тур» – дээн.

Иеху: «Чүвениң эки боору сеңээ кандыг хамаанныг чүвөл? Мени эдерип чорувут» – деп харыылаан.

А таңныыл: «Элчи оларга чеде берди, ынчалза-даа эеп келбеди» – деп дыңнаткан.

¹⁹ Хаан ынчан өске аъттыг шеригжини чорудупкан. Ол Иехунуң улузунга чеде бергеш: «Хаан: „Шупту чүве эки бе?“ – деп айтырып тур» – дээн.

Иеху: «Чүвениң эки боору сеңээ кандыг хамаанныг чүвөл? Мени эдерип чорувут» – деп харыылаан.

²⁰ А таңныыл: «Элчи оларга чеде берди, ынчалза-даа эеп келбеди. Мурнунда кел чыдар кижиниң Намессийниң үре-салгалы Иехуга дөмейин – калчаа тенек кижиге ышкаш халдып олур» – деп дыңнаткан.

²¹ Иехорам: «Мээң чуузамны белеткеңер!» – деп дужааган.

Чуузаны аъттарга кожупкан. Израильдиң хааны Иехорам биле Иудеяның хааны Охозия олар, кайызы-даа бодунуң чууазынга, Иехуга уткуштур үнүпкеннер. Олар ооң-биле изреелчи Навуфейге хамааржып турган хувааглыг черге ужуражы бергеннер.

²² Иеху-биле ужуражы бергеш, Иехорам: «Иеху, шупту чүве эки бе?» – деп айтырган.

Иеху: «Сээң аваң Иезавелдиң самыыраары база караң көрнүрү дендеп турда, кандыг эки чүве туруп боорул?» – деп харыылаан.

²³ Иехорам дедир ээпкеш: «Охозия, өскерликчи чорук-тур!» – деп алгырбышаан, дезипкен.

²⁴ Иеху чазын хере тырткаш, Иехорамның ийи чарын аразынче адыпкан. Согун хаанның чүрөөн өде бээрге, ол чууазынга кээп дүшкен. ²⁵ А Иеху бодунуң дүжүмеди Бидекарга: «Ооң мөчү-сөөгүн алгаш, изреелчи Навуфейниң хувааглыг черинче октавыт. Сакты-дыр сен бе, бис ийилээ ооң ачазы Ахавтың соондан аъттыг бар чыдырывыста, Дээрги-Чаяакчы аңаа хамаарыштыр мынча деп медеглээн ийик: ²⁶ „Мен дүүн Навуфейниң ханын база ооң оолдарының ханын көрдүм. Олар дээш, шак ол черге сени албан кезедир мен“. Ынчангаш ооң мөчү-сөөгүн алгаш, Дээрги-Чаяакчының сөзүн ёзугаар ол черге октавыт» – дээн.

²⁷ Болган чүүлдү көрүп кааш, Иудеяның хааны Охозия Бет-Хагганче баар орук-биле дезипкен. Иеху Охозияны сүрүп: «Ону база өлүрүп калыңар!» – деп алгырып чораан.

Охозия Ивлеам чоогунда Гурже көдүрлүп орда, ону чууазынга балыглапканнар. Ол Мегиддон хоорайже дезип киргеш, аңаа өлүп калган.

²⁸ Чалчалары ону Иерусалимче чуузага сөөртүп эккелгеш, ооң чевег-куюнга, ада-өгбезиниң чанынга, Давидтиң Хоорайынга ажаап кааннар.

²⁹ (Охозия Ахавтың оглу Иехорамның чагыргазының он бирги чылында Иудеяның хааны апарган турган чүве-дир.)

Иезавелдиң чүдек-бужар өлүмү

³⁰ Иеху оон Изреелче чорупкан. Иезавел ол дугайында дыңнап кааш, карааның кирбиин будуп, бажының дүгүн аян киир дырап алгаш, соңгаже көрүп олурган. ³¹ Кажан Иеху хоорай хаалгазынче кирип кээрге, Иезавел: «Шупту чүве эки бе, бодунуң дээргизин өлүрүп каан Зимри?» – дээн.

³² Иеху соңгаже өрү көргеш: «Кым мээң таламдал, кым барыл?» – дээн.

Ийи азы үш чалча соңгадан олче бакылап келген.

³³ Ол: «Ону дүжүр октаптыңар!» – дээн.

Иезавелди дүжүр октапканнар. Ону аъттар таптай базып кааптарга, ооң ханы ханаже болгаш аъттарже чаштай берген.

³⁴ Иеху орду же кирип келгеш, ижип-чип алган.

Оон ол: «Бо каргыштыг херээженче сагыш салып, хөөржүдүп калыңар, чүге дээрге ол болза хаанның уруу-дур!» – дээн.

³⁵ Ону хөөржүдүп чорупкаш, баш сөөгү, буттар, холдарның адыштарындан өске чүнү-даа тыппааннар. ³⁶ Улус эеп келгеш, Иехуга дыңнадырга, ол: «Дээрги-Чаяакчының Бодунуң чалчазы, Тешви чурттуг Илияны дамчыштыр: „Изреел мурнунга ыттар Иезавелдиң мага-бодун чип кааптар. ³⁷ Ооң мөчү-сөөгү Изреел мурнунга шөлде төккөн өдек дег болур, кым-даа: 'Иезавел ол-дур' – деп шыдавас" – деп чугаалаан сөзү боттанганы ол-дур» – дээн.

Ахав хаанның үре-салгалының кырдырганы

10 Ахав Самарияга чеден үре-салгалдыг турган. Иеху чагаалар бижээш, Самарияда Изреелдиң чагырыкчыларынче, чоннуң баштыңнарынче, Ахавтың үре-салгалының кижизидикчилеринче чорудупкан. Чагааларның утказы мындыг: ² «Бо чагаа силерге чедери билек, бир-тээ силерде дээргиңерниң үре-салгалы, дайынчы тергелер, аъттар, быжыглалдыг хоорай болгаш ок-чепсек бар болганда, ³ дээргиңерниң эң эки, эң төлептиг салгакчызын шилип алгаш, ону Ахавтың дүжүлгезинге олуртуп калыңар. Ынчалза-даа силер дээргиңерниң үре-салгалын камгалап, чаалажыр апаар силер».

⁴ А олар аажок корткаш: «Ийи хаан ооң-биле туржуп шыдаваанда, бис канчап шыдаар бис?!» – деп барганнар.

⁵ Хаанның ордузунуң башкарыкчызы, хоорай чагырыкчызы, чоннуң баштыңнары болгаш тажыларның кижизидикчилери Иеху же: «Бис – силерниң чалчаларыңар-дыр бис, чугаалаан бүгү чүвеңерни күүседир бис. Кымны-даа хаан кылдыр олуртпас бис, күзөөн-не чүвеңерни кылып көрүңер» – деп сөс дамчытканнар.

⁶ Ынчан Иеху оларже мындыг уткалыг ийиги чагаа бижээн: «Бир эвес силер мээң таламда бооп,

мээң сөзүмнү дыңнаар болзуңарза, дээргиңерниң үре-салгалы оолдарның баштарын кезип алгаш, даарта бо үеде менче, Изреелче чедип келиңер».

А тажылар, шупту чеден кижилер, оларны кижизидерин бүзүрөп дааскан хоорайның ызыгууртан улузунга турган чүве-дир. ⁷ Чагаа алгаш, ол улус тажыларның шуптузун өлүрүп каапкан. Олар өлүрткеннерниң баштарын хааржактарже суккаш, Изреелде Иеху же чорудупканнар. ⁸ Айбылаткан төлээ кижилер келгеш, Иехуга: «Тажыларның баштарын эккелди» – деп айыткаан.

Иеху: «Оларны хоорай хаалгазының чанынга эртенге чедир ийи оваа кылдыр чый салып калыңар» – деп дужааган.

⁹ Даартазында эртен Иеху үнүп келгеш, чон мурнунга туруп алгаш: «Силерде буруу чок. Бо дээрге мен дээргимге удур сүлчээ кылгаш, ону өлүрүп кааным ол-дур, ынчаарга ол бүгү улусту кым өлүрүп кааныл? ¹⁰ Дээрги-Чаяакчының Ахавтың үре-салгалына удур чугаалаан чаңгыс-даа сөзү күүсеттинмейн барбазын билип алыңар. Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чалчазы Илияны дамчыштыр чугаалаан чүвезин кылган-дыр» – дээн.

¹¹ Иеху оон Изреелде Ахавтың үре-салгалындан артып калган бүгү улусту, ооң ызыгууртаннарын, чоок кижилерин, томуйлап кааны Бурганның бараалгакчыларын өлүрүп каапкан – Ахавтың улузундан чаңгыс-даа кижилер дириг артпаан.

Охозияның төрелдерин Иехунуң өлүргени

¹² Ооң соонда Иеху Изреелден үнгеш, Самарияже чорупкан. Ол Кадарчылар турлаа дээр черге тургаш, ¹³ Иудеяның хааны Охозияның төрелдеринге ужуражы бергеш: «Кымнар силер?» – деп айтырган.

Олар: «Бис – Охозияның төрелдери-дир бис. Тажылар болгаш хаан уктуг өске-даа оолдарның амыр-кадыын айтырып бар чыдыр бис» – деп харыылааннар.

¹⁴ Иеху: «Оларны диригге тудуп алыңар!» – деп дужааган.

Ол улусту диригге тудуп алганнар. Оон дөргөн ийи кижини Кадарчылар турлаанда кудук чанынга өлүрүп кааннар. Иеху оларның чаңгызын-даа диригге арттырбаан.

¹⁵ Оортан чоруткаш, ол аңаа уткуштур кел чыткан Рехавтың оглу Ионадавты көрүп каан. Иеху ону мендилээш: «Мээң чүрээмниң сеңээ шынчызы дег, сээң чүрээң мээңиңге база шынчы бе?» – деп айтырган.

Ионадав: «Ийе» – деп харыылаан.

Иеху: «Ындыг болза, холуң бээр сун» – дээн.

Демгизи холун сунуп бээрге, Иеху ону тергеже үндүр тыртып алган.

¹⁶ Иеху: «Мээң-биле кады чорувут. Дээрги-Чаяакчы дээш хүннеп турарымны көөр сен» – дээш, ону бодунуң тергезинге олуртуп алгаш, чорупкан.

¹⁷ Самарияга келгеш, Иеху Ахавтың ында артып калган бүгү улузун кыра шаап каапкан. Ол Дээрги-Чаяакчының Илияга чугаалаан сөзүн ёзугаар оларны узуткап каан.

Вaalдың бараалгакчыларын Иехунуң узуткап кааны

¹⁸ Оон Иеху бүгү чонну чыып алгаш: «Ахавтың Ваалга бараан болуушкуну эвээш болуп тургандыр, а мен аңаа оон артык бараан болур мен.

¹⁹ Ваалдың бүгү медээчилерин, ооң бүгү мөгейкичлерин, бүгү бараалгакчыларын менче кыйгырып эккелиңер. Көрдүңер бе, олар кижилер арттырбайн келген турзун, чүге дээрге мен Ваалга өндүр улуг өргүл кылырым ол-дур. А келбээн кижилер бүрүзү амы-тынныг артпас» – дээн.

Иеху кажар сагыш-биле ынчаар кылып, Ваалга мөгейип турар улусту кыргып-хыдыр деп бодап алган. ²⁰ Ол: «Ваалга тураскааткан байырлалдыг чыыштан чарлаңар» – дээн.

Улус чыыш боорун чарлапкан. ²¹ Иеху бүгү Израильге медээ тараткан. Ваалдың бүгү бараан болукчулары чедип келген, чаңгыс-даа кижилер келбейн барбаан. Олар Ваалдың өргээзинге сыңмарлаштыр чыгып келген. ²² Иеху хеп кадагалакчызынга: «Ваалдың бүгү мөгейкичлеринге тускай хептен эккеп бер» – дээрге, демгизи оларга хеп эккеп берген.

²³ Оон Иеху биле Рехавтың оглу Ионадав Ваалдың өргээзинче кире берген. Иеху Ваалдың мөгейкичлеринге: «Силерниң араңарда Дээрги-Чаяакчының мөгейкичлери чок, а чүгле Ваалдың мөгейкичлери бар дээрзин хынап көрүп, бүзүрөп алыңар» – дээн.

²⁴ Демгилери бүрүн өрттедир болгаш өске-даа өргүлдөр кылыры-биле өргээже кире бергеннер. Иеху сезен кижини даштыгаа тургузуп кааш: «Бир эвес силерниң холуңарга хүлээдип берип турарым улустуң кайы-бирээзин амы-тынныг үндүрер кижилер турар болза, ол кижилер бодунуң амы-тыны-биле харыылаар» – деп сагындырып каан.

²⁵ Бүрүн өрттедир өргүлдү кылып дооскан дораанна, Иеху таңныылдарга база шериг баштыңнарынга: «Киргеш, оларны кырып кааптыңар, чаңгызын-даа диригге арттырбаңар» – дээн.

Таңныылдар биле шериг баштыңнары Ваалдың мөгейкичлерин хылыш-биле шанчып каапканнар. Мөчү-сөөктерни дашкаар үндүр октапкаш, Ваалдың өргээзиниң иштики ыдыктыг өрээлинче кире бергеннер. ²⁶ Олар Ваалдың өргээзинден ыдыктыг көжээни үндүргеш, өрттедипкеннер.

²⁷ Оон Ваалдың көжээзин чуура шапкаш, ооң өргээзин үрөп бузуп каапкаш, аңаа албаннаар чер

кылып алганнар . Амдыгаа чедир-даа ындыг хевээр.

²⁸ Иеху израиль черге ·Ваалга мөгеер чорукту ынчалдыр узуткап каан. ²⁹ Ынчалза-даа ол Наваттың оглу Иеровоамның – Израильди бачытче киирген хаанның бачыттарындан ойталаваан. Улус Вефил биле Дан хоорайларда алдын бугажыктарга мөгеерин уламчылап турган .

³⁰ Дээрги-Чаяакчы Иехуга: «Меңээ таарымчалыг чүвени боттандырып, Мээң бодап алган бүгү чүвемни Ахавтың үре-салгалы-биле кылган-дыр сен. Ынчангаш сээң үре-салгалың дөрткү салгалга чедир Израильдиң дүжүлгезинге саадаар» – дээн .

³¹ Ынчалза-даа Иехуда Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының дүрүм-хоойлузун бүгү чүлдү-чүрээнден күүседир чүткүл чок болган. Ол Израильди бачытче киирген Иеровоамның бачыттарындан ойталаваан.

Иехунуң чагыргазының төнчүзү

³² Ол үеде Дээрги-Чаяакчы Израильди кезиктей чарып, бичииледип эгелээн. Азаил хаан израильчилерни оларның бүгү девискээринге чылча шаап , ³³ Иорданның чөөн талазынга, бүгү галаад черге (Гад, Рувим болгаш Манассияның черлери-биле кады), Арнон хемниң шынаазында турар Ароер хоорайдан эгелээш , Галаадты таварааш, васан черге чедир аштырыышкынга таварыштырган.

³⁴ Иехунуң өске ажил-херектери, ооң кылган бүгү чүвези, өндүр улуг чоруктары Израильдиң хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген.

³⁵ Иеху өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону Самарияга ажаап каан. Ооң оглу Иоахаз ачазының орнунга хаан апарган. ³⁶ Иеху Израильди ооң найысылалы Самарияга чээрби сес чыл чагырган.

Гофолия болгаш Иоас

(2 Чыл. 22:10-23:21)

11 Охозияның авазы Гофолия оглунуң өлүп калганын дыңнааш , ол дораан хаан уктуг бүгү улусту узуткап каапкан . ² Ынчалза-даа Иорам хаанның уруу, Охозияның дуңмазы Иосавет Охозияның оглу Иоасты өлүртүр уjurлуг турган тажылар аразындан бүдүү аппарган. Иосавет оолду база ону эмзирип турган херээженни удуур өрээлге чажырып каан. Иоасты Гофолиядан ынчаар чажырып каарга, оол өлүртпейн барган. ³ Гофолия чуртту чагырып турган үеде оол эмзирикчизи-биле кады Дээрги-Чаяакчының өргээзинге алды чыл чаштынып турган.

⁴ Гофолияның чагыргазының чедиги чылында Иодай бараалгакчы кари уктуг таңныылдар биле камгалакчы шериглерниң чүс шериг баштыңнарынче улус айбылап чоруткаш, оларны бодунче, Дээрги-Чаяакчының өргээзинче чалап

алган. Ол баштыңнар-биле дугуржулга кылып, Дээрги-Чаяакчының өргээзинге оларның даңгыраан алгаш, хаанның оглун оларга көргүскен. ⁵ Иодай оларга дужаал берген: «Силер мынчаар кылыр уjurлуг силер. Үш кезекке үстүп алыңар – амыр-дыш хүнүнде албан-ажыл эрттирип турар силерниң үштүң бир кезиинчер хаанның ордузунуң мурнунга таңныылдазын, ⁶ өске үштүң бир кезиинчер Сур хаалганың чанынга турзун, а арткан үштүң бир кезиинчер Ахар-Харацим хаалгага турзун, ордуну ээлчеглежип камгалаңар. ⁷ Ол ышкаш амыр-дыш хүнүнде албан-ажылындан халажыр уjurлуг ийи кезекке хамааржыр улус Дээрги-Чаяакчының өргээзин таңныылдап, хаанны камгалап артып калыңар. ⁸ Хаанны долгандыр ок-чепсектиг туруп алгаш, өргээниң девискээринче чоокшулап келген кижилер бүрүзүн өлүрүп турар силер. Хаан кайнаар-даа баар болза, ооң чанынга чоруп туруңар».

⁹ Чүс шериг баштыңнары Иодай бараалгакчының дужаалын күүсеткен. Баштың бүрүзү бодунуң улузун – амыр-дыш хүнүнде ажил-албанынче үнүп турар-даа, ажил-албанындан халажып чоруп турар-даа улусту – эдертип алгаш, Иодай бараалгакчыга чедип келген. ¹⁰ Чүс шериг баштыңнарынга Иодай Давид хаанга хамааржыр, Дээрги-Чаяакчының өргээзинге шыгжаттынып турган чыдаларны, дозуг-камгалалдарны үлеп берген . ¹¹ Камгалакчы шериглер ок-чепсээн холунга туткаш, хаанны долгандыр – Бурганның өргээзиниң оң талазындан солагай талазынга чедир, өргүл салыр бедигээш биле өргээни дескиндир туруп алганнар. ¹² Иодай Иоас тажыны үндүрө бергеш, аңаа оваадай кедирип, ыдыктыг хоойлунуң хоолгазын берип каан . Оон тажыны хаан кылдыр чарлап, олива үзү-биле чаап каарга, чыылган чон: «Хаан делгерезин!» – деп алгыржып, адыш часкап турган .

¹³ Шериглер биле чоннуң алгы-кышкызын дыңнап кааш, Гофолия Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң мурнунда турар чонче чорупкан. ¹⁴ Ол топтап көөрге, чаңчыл ёзугаар хаан турар черде – өргээниң адагажының чанында – хаан бо турган! Ооң чанында шериг баштыңнары, трубалар этсир улус бар болган, а чурттуң бүгү чону өөрүп-байырлап, трубалар этсип турган. Гофолия кеткен хевин качыгдалдан ора тыртып: «Сүлчээ! Сүлчээ!» – деп алгыра берген.

¹⁵ Иодай бараалгакчы шеригни башкарып турган чүс шериг баштыңнарынга дужаал берип: «Ону өргээниң девискээринден үндүрө бергеш, эдерип чорупкан кижилер бүрүзүн хылыш-биле шанчып өлүрүп калыңар. Чүгле Дээрги-Чаяакчының өргээзинге ону өлүрүп болбас» – дээн.

¹⁶ Гофолияны сегирип алганнар; кадын хаанның ордузунче аъттар кирер черге чедип келгеш, аңаа өлүртүп алган.

¹⁷ А Иодай Дээрги-Чаяакчы биле хаанның, чоннуң аразынга, ол чон Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр

чон боор дугайында, керээ чарган. Оон ыңай хаан биле чоннуң аразынга керээ чарган. ¹⁸ Чурттуң бүгү чону Ваалдың өргээзинче баргаш, ону үреп бузуп каапкан. Улус өргүл салыр бедигээштерни база Ваалдың дүрзүлерин бүрүнү-биле чуура шаап, өргүл бедигээжиниң мурнунга Ваалдың бараалгакчызы Маттанны өлүрүп каан.

Оон Иодай бараалгакчы Дээрги-Чаяакчының өргээзи дээш сагыш салыр кылдыр улус тургузуп каан. ¹⁹ Иодай чүс шериг баштыңнарын, кари уктуг таңныылдарны, камгалакчы шериглерни болгаш чурттуң бүгү чонун эдертип аарга, олар шупту хаанны Дээрги-Чаяакчының өргээзинден кады үндүрө бергеш, Харацим хаалгазын дамчыштыр орду же кирип келген. Иоас дүжүлгеде бодунуң саадаар черин ээлепкен. ²⁰ Чурттуң бүгү чону өөрүп-хөглөп турган, а хоорайжылар, Гофолияны хаанның ордузунга хылыш-биле шанчып каан соонда, оожургай берген. ²¹ Иоас хааннап эгелээрде, чеди харлыг турган.

Иоастың Бурганның өргээзин септеттиргени (2 Чыл. 24:1-27)

12 Иоас Иехунуң чагыргазының чедиги чылында хааннап эгелээш, Иерусалимге чуртту дөртөн чыл чагырган. Ооң авазын Цивия дээр турган, Беэр-Шева чурттуг херээжен чүве-дир. ² Ол назынының дургузунда Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чүве кылып келген, чүге дээрге Иодай бараалгакчы ону чагып-сургап турган чүве-дир. ³ Чүгле мөгөйишкин кылыр бедик черлер узуткаттынмаан, чон аңаа өргүл салырын, чаагай чыттыг чүүлдер кыпсырын соксатпаан.

⁴ Бурганның бараалгакчыларынга Иоас: «Дээрги-Чаяакчының өргээзинче ыдыктыг өргүл кылдыр эккеп турар бүгү акша-мөңгүнү – үндүрүг төлөөн-даа, улустуң эки туразы-биле бергени-даа акша-мөңгүнүн чыып калыңар. ⁵ Бараалгакчылар өргүл кылып турар улустан акша-мөңгүнү алгаш, Бурганның өргээзинде септээр ужурлуг бүгү үрелик черлерни септээри-биле ажыглазын» – дээн.

⁶ Ынчалза-даа Иоастың чагыргазының чээрби үшкү чылында-даа Бурганның өргээзинде үрелик черлерни бараалгакчылар септевен болган. ⁷ Ынчангаш Иоас хаан Иодай бараалгакчыны база өске бараалгакчыларны кыйгырткаш: «Бурганның өргээзин чүге септевейн тур силер? Өргүл кылып турар улустуң акша-мөңгүнүн боттарыңар хереглээр дээш алырын соксадыңар. Ол акша-мөңгүнү өргээни септээри-биле дамчыдып бериңер» – дээн.

⁸ Бурганның бараалгакчылары ынчан боттары чондан оон ыңай акша-мөңгүн-даа албас, Бурганның өргээзин-даа боттары септевес бооп чөпшээрешкеннер. ⁹ Иодай бараалгакчы хааржак ап алгаш, ооң кырын үттеп каан. Ол ону өргүл салыр бедигээш чанынга, Дээрги-Чаяакчының

өргээзинче кирер черниң оң талазынга салып каан. Кирер черни таңныылдаан бараалгакчылар Дээрги-Чаяакчының өргээзинче эккеп турган бүгү акша-мөңгүнү хааржакче киир каап эгелээн.

¹⁰ Бараалгакчылар хааржакта хөй акша-мөңгүн чыглы бергенин көрүп каан санында-ла, хаанның бижээчизи биле дээди бараалгакчы кээп, Дээрги-Чаяакчының өргээзинче эккелген акша-мөңгүнү ужулгаш, санап, шоодайларже суп турган. ¹¹ Акша-мөңгүн катап санаттынарга, ону өргээде ажил башкарар улуска берип каарга, олар өргээде ажилдап турар чазаныкчылар биле тудугжуларга, хана салып, даш чонуп турар ажилчыннарга төлевир кылдыр бээр турган чүве-дир. Олар оон ыңай Дээрги-Чаяакчының өргээзинде үрелик черлер септээринге херек ыяш база чонуп каан даштар садып ап, өргээни септээринге үнген база өске-даа чарыгдалдарны төлеп турганнар.

¹³ Ынчалза-даа мөңгүн тавактар, бижектер, аяктар, хөгжүм херекселдери, өске-даа алдын-мөңгүн савалар кылыры-биле Дээрги-Чаяакчының өргээзинге эккеп турган акша-мөңгүнү ажыглаваан. ¹⁴ Ол акша-мөңгүнү өргээни септеп турган ажилчыннарга төлевир кылдыр берип турган. ¹⁵ Ажилчыннарга төлээр акша-мөңгүн үлээрин дагзып каан улустан канчаар чарыгдаанын айтырбас турган, чүге дээрге оларга бүзүрөп болур улус чүве-дир. ¹⁶ А кем-буруу дээш өргүл база бачыт дээш өргүл кылдыр эккелген акша-мөңгүнү Дээрги-Чаяакчының өргээзинче киирбес турган – ол акша-мөңгүн Бурганның бараалгакчыларынга хамааржыр чүве-дир.

¹⁷ Ынчан арамей хаан Азаил Геф хоорайга удур дайылдажып үнгеш, ону эжелеп алган. Оон ол Иерусалимче халдаар деп шиитпирлээн.

¹⁸ Ынчалза-даа Иудеяның хааны Иоас өгбелери болур Иудеяның хааннары Иосафат, Иорам болгаш Охозия оларның Дээрги-Чаяакчының өргээзинге эккеп салган бүгү ыдыктыг чүүлдерин, бодунуң өргөөн ыдыктыг чүүлдерин база өргөөниң болгаш хаанның ордузунуң эртине шыгжамырларындан тывылган бүгү алдынны алгаш, арамей хаан Азаилче чорудупкан. Азаил ооң соонда Иерусалимче халдавайн барган.

¹⁹ Иоастың өске ажил-херектери, ооң кылган бүгү чүвези Иудеяның хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген. ²⁰ Ооң дүжүметтери аңаа удур сүлчээ кылгаш, ону Силла деп черже баар орукта Бет-Миллога өлүрүп каан.

²¹ Иоасты ооң дүжүметтери: Шимеаттың оглу Иозавад биле Шомерниң оглу Иегозавад өлүрүп каан. Ол өлү бээрге, ону ада-өгбезиниң чанынга, Давидтиң Хоорайынга ажаап каан. Ооң оглу Амасия ачазының орнунга хаан апарган.

Иоахаз – Израильдиң хааны

13 Охозияның оглу, Иудеяның хааны Иоастың чагыргазының чээрби үшкү чылында

Иехунуң оглу Иоахаз Израильдин хааны апаргаш , чуртту ооң найысылалы Самарияга он чеди чыл чагырган. ² Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип, Наваттың оглу Иеровоамның – Израильди бачытче кириген хаанның бачыттарын өттүндүр кылып, олардан ойталаваан . ³ Дээрги-Чаяакчының килеңи израильчилерге кыптыгып , оларны үргүлчү арамей хаан Азаилдин, ооң оглу Венададтың холунга хүлээдип берип турган .

⁴ Иоахаз Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп чаннурга, Ол ону дыңнап каан, чүге дээрге арамей хаанның Израильди кайы хире кызагдап турарын көрүп турган . ⁵ Дээрги-Чаяакчы Израильге камгалакчы тургузуп бээрге , чурт арамейлерниң холундан адырлы берген. Израильчилер боттарының аалдарына биеэде ышкаш амыр-тайбың чурттап эгелээн. ⁶ Ындыг-даа болза, олар Израильди бачытче кириген Иеровоамның салгалдарының бүгү бачыттарындан ойталавайн, оларны үүлгедирин уламчылааннар. Самарияга Ашера бурганга тураскааткан адагаш хевээр турган .

⁷ Иоахазтың аг-шериинден бежен аъттыг шеригжи, он дайынчы терге болгаш 10 000 чада шеригжиден аңгыда, кым-даа, чүү-даа артпаан, чүге дээрге арамей хаан ол аг-шеригни кыргып-хыдып, бастырган тараа дег кылып каан.

⁸ Иоахазтың өске ажил-херектери, ооң кылган бүгү чүвези, өндүр улуг чоруктары Израильдин хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген. ⁹ Иоахаз өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону Самарияга ажаап каан. Ооң оглу ачазының орнунга хаан апарган.

Иехоаш – Израильдин хааны

¹⁰ Иудеяның хааны Иоастың чагыргазының үжен чедиги чылында Иоахазтың оглу Иехоаш Израильдин хааны апаргаш, чуртту ооң найысылалы Самарияга он алды чыл чагырган.

¹¹ Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип, Наваттың оглу Иеровоамның – Израильди бачытче кириген хаанның бүгү бачыттарындан ойталавайн, оларны үүлгедирин уламчылаан .

¹² Иехоаштың өске ажил-херектери, ооң кылган бүгү чүвези, өндүр улуг чоруктары, Иудеяның хааны Амасия-биле канчаар чаалажып чорааны Израильдин хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген . ¹³ Иехоаш өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, дүжүлгеге ону Иеровоам солаан. Иехоашты Самарияга, Израильдин чок апарган хааннарының чанынга ажаап каан.

Элисейниң өлүмү

¹⁴ Элисей аарый берген. (Медээчи сөөлүндө ол аарындан өлүп калган.) Израильдин хааны

Иехоаш аңаа ужуражып келгеш, ол дээш ыглап: «Ачай! Ачай! Силер Израильдин дайынчы тергелерлиг, аъттарлыг аг-шерии дег турган силер!» – деп кыйгырып турган .

¹⁵ Элисей: «Ча-согундан ап ал» – дээн.

Иехоаш ча-согун эккелген. ¹⁶ Медээчи хаанга: «Ча-согунну тудуп ал» – дээн.

Демгизи ча-согунну тудуп аарга, Элисей холдарын хаанның холдарына дегзип алган.

¹⁷ Медээчи: «Чөөн чүкче көрүнген соңганы ажыдывыт!» – дээрге, хаан ажыдыпкан.

Элисей: «Адывыт!» – дээн.

Иехоаш адыптарга, медээчи: «Дээрги-Чаяакчының тиилелгезиниң согуну, арамей чонну тиилээр согун бо-дур! Арамейлерни сен Афекке бүрүнү-биле чылча шавар сен» – дээн.

¹⁸ Оон Элисей: «Согуннарны ап ал» – дээн.

Хаан согуннарны тудуп аарга, медээчи аңаа: «Олар-биле черни хап-соп көрөм» – дээн.

Хаан үш катап хап-сопкаш, соксап каан.

¹⁹ Бурганның кижизи аңаа килеңнеп: «Черни беш азы алды катап сопкан болзунза, арамей күрүнени бүрүнү-биле узуткап каар ийик сен. Ам ону чүглө үш катап чылча шавар-дыр сен» – дээн. ²⁰ Элисей өлүп каарга, ону ажаап каан.

Чылдың-на казын Моавтан дээрбечи бөлүктөр чуртче халдап чаңчыга берген чүве-дир. ²¹ Бир катап мөчөөн кижизе ажаап турган израильчилер дээрбечи бөлүк көрүп кааш, ол кижини Элисейниң чевег-куюнче далаштыг октапканнар. Мөчү-сөөк Элисейниң сөөгүнге дээптери билек, өлүг кижизе дирилгеш, бут кырынга туруп келген.

Израильдин арамей күрүнө-биле чаалашканы

²² Арамей хаан Азаил Иоахазтың чагырган бүгү үезинде Израильди кызып-кыйып турган .

²³ Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы израиль чонга ээ-хайыралыг болуп, оларны кээргеп, Авраам, Исаак болгаш Иаков олар-биле чарган чагыг-керээзин бодааш, израильчилерге сагыш салып турган. Дээрги-Чаяакчы амдыгаа чедир оларны узуткап каарын, Бодунуң мурнундан сывырып чорудуптарын күзевейн турар.

²⁴ Арамей хаан Азаил өлүп каарга, ооң оглу Венадад ачазының орнунга хаан апарган.

²⁵ Иоахазтың оглу Иехоаш Азаилдин оглу Венададтың бодунуң ачазындан чаалап алган хоорайларын дедир чаалап алган. Иехоаш Венададты үш катап чылча шаап , Израильдин хоорайларын эгидип ап турган.

Амасия – Иудеяның хааны

(2 Чыл. 25:1-4, 17-24)

14 Израильдин хааны, Иоахазтың оглу Иехоаштың чагыргазының ийиги чылында Иудеяның хааны Иоастың оглу Амасия хаан апарган . ² Ол чээрби беш харлыында хааннап

эгелээш, чуртту Иерусалимге чээрби тос чыл чагырган. Ооң авазын Иегоаддин дээр турган, Иерусалим чурттуг херээжен чүве-дир.

³ Амасия Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чүве кылып турган, ындыг-даа болза, ооң өгбези Давид ышкаш хире хөйну кылбаан. Ол бүгү чүвени бодунуң ачазы Иоас ышкаш кылып турган. ⁴ Чүгле мөгейишкин кылыр бедик черлер узукаттынмаан . Чон аңаа өргүлдер салырын, чаагай чыттыг чүүлдер кыпсырын соксатпаан.

⁵ Кажан Амасияның холунда эрге-чагырга быжыга бээрге, ол бодунуң хаан ачазын өлүргөн дүжүметтерни шаажылап каан . ⁶ Ынчалза-даа өлүрүкчүлөрнүн ачы-төлүн Амасия өлүрбээн. Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Моисейни дамчыштыр айтып-чагааны дүрүм-хоойлу номунда: «*Ада кижжи ачы-төлүнүң кем-буруузу дээш өлүмге онаар кеземче албас ужурлуг, ачы-төл база адазы дээш өлүртүпес ужурлуг; кижжи бүрүзү чүгле бодунуң кем-буруузу дээш өлүр ужурлуг*» – деп дужааган чүве-дир .

⁷ Амасия Дус шынаазынга 10 000 эдом шеригни чылча шапкаш, Села хоорайны чаалап алгаш, аңаа Иокфеил деп ат тывыскан , ол черни амдыгаа чедир ынчаар адап турар.

⁸ Амасия Иехунуң оглунуң оглу, Иоахазтың оглу, Израильдин хааны Иехоашче элчилер ыдып: «*Арыннарывыс удур-дедир көржүп ужуражылы!*» – деп чөңгээлиг сөс дамчыткан.

⁹ А Израильдин хааны Иехоаш Иудеяның хааны Амасияга мынча деп харыылаан : «*Ливан сынында бир-ле тенниг үнүш пөш ыяшка: „Урууңну мээң оглумга кадай кылдыр бер“* – деп сөглеткен. А оон Ливан сынының черлик аң-меңи келгеш, тенниг үнүштү таптап каапкан. ¹⁰ Ийе, сен Эдомну чылча шаап кагдың, ам ол дээш менээргенип турар-дыр сен. Тиилелгең дээш мактан, ынчалза-даа аал-чуртуңга артып кал! Бодуңга айыыл-халап дилеве, оон башка буураар сен, Иудея база сээң-биле кады узукаттырар!»

¹¹ Ынчалза-даа Амасия сагындырыгны тоовайн баарга, Израильдин хааны Иехоаш аңаа удур үнүп келген. Иехоаш биле Иудеяның хааны Амасия Иудеяда Бет-Шемеш деп черге удур-дедир көржүп ужурашкан. ¹² Иудея Израильге чылча шаптырып алган, бүгү иудейлер аалдарынче тарай маңнажы берген.

¹³ Израильдин хааны Иехоаш Иудеяның хааны, Охозияның оглунуң оглу, Иоастың оглу Амасияны Бет-Шемештин чанынга тудуп алган. Оон ол Иерусалимче чорупкаш, хоорайның ханазын – Эфрем хаалгазындан эгелээш, Азыгда хаалгага чедир – 400 кыры дурту черни үрегдеп каапкан.

¹⁴ Иехоаш Дээрги-Чаяакчының өргээзинден база хаанның ордузунуң эртине шыгжамырларындан тывылган шупту алдын-мөңгүннү, шупту саваларны алгаш барган . Оон ыңай ол долаа кылдыр улус тудуп алгаш, Самарияже эеп келген.

¹⁵ Иехоаштың өске ажил-херектери, ооң кылган чүвези, өндүр улуг чоруктары, Иудеяның хааны Амасия-биле ооң канчаар чаалажып турганы Израильдин хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген . ¹⁶ Иехоаш өгбелеринин соондан өске оранче чоруй баарга, ону Самарияга, Израильдин чок апарган хааннарының чанынга ажаап каан. Ооң оглу Иеровоам ачазының орнунга хаан апарган.

Амасияның өлгени

(2 Чыл. 25:25-28)

¹⁷ Израильдин хааны, Иоахазтың оглу Иехоаштың өлгенинин соонда, Иудеяның хааны, Иоастың оглу Амасия он беш чыл чурттаан. ¹⁸ Амасияның өске ажил-херектери Иудеяның хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген.

¹⁹ Иерусалимге аңаа удур сүлчээ кылырга, ол Лахис хоорайже дезе берген. Ынчалза-даа дайзыннары ооң соондан Лахисче улус ыдыпкаш, ону аңаа өлүрүп каан. ²⁰ Амасияның мөчү-сөөгүн Иерусалимче аъттарга дедир чүдүрүп эккелгеш, ооң ада-өгбезинин чанынга, Давидтин Хоорайынга ажаап каан.

²¹ Оон Иудеяның бүгү чону Амасияның он алды харлыг огу Азарияны ачазының орнунга хаан кылып алган. ²² Амасия өгбелеринин соондан өске оранче чоруй барган соонда, Азария Эйлат өртээлди Иудеяга дедир эгидип алгаш, ону быжыглап тудуп каан.

Иеровоам II – Израильдин хааны

²³ Иудеяның хааны, Иоастың огу Амасияның чагыргазының он бешки чылында Израильдин хааны Иехоаштың огу Иеровоам хаан апаргаш, чуртту найысылалы Самарияга дөргөн бир чыл чагырган. ²⁴ Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип, Наваттың огу Иеровоамның – Израильди бачытче кириген хаанның бүгү бачыттарындан ойталаван .

²⁵ Иеровоам Израильдин кызыгаарын Лево-Хаматтан эгелээш , Дус далайга чедир катап тургускан. Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчы Бодунуң Гат-Хефер чурттуг чалчазы, Амиттайнин огу Ионаны дамчыштыр чугаалаан сөзүн ынчалдыр күүсеткен. ²⁶ Чүге дээрге Израильде бүгү улустуң – кул-даа, хостуг-даа улустуң улуг хилинчекке алысканын , оларга дузалаптар кижжи чогуң Дээрги-Чаяакчы көрүп турган . ²⁷ Ол Израильдин адын чырык черге турбас кылдыр балап каарын чугаалаваан болгаш, чонну Иехоаштың огу Иеровоамның холу-биле камгалап каан.

²⁸ Иеровоамның өске ажил-херектери, ооң кылган бүгү чүвези, өндүр улуг чоруктары, ооң канчаар чаалажып турганы, Иудеяга хамааржыр апарган турган Дамаск биле Хаматты Израильге

канчаар эгиткени Израильдиң хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген. ²⁹ Иеровоам өгбелериниң – Израильдиң хааннарының соондан өске оранче чоруй барган. Ооң оглу Захария ачазының орнунга хаан апарган.

Азария – Иудеяның хааны

(2 Чыл. 26:1-4, 21-23)

15 Израильдиң хааны Иеровоамның чагыргазының чээрби чедиги чылында Иудеяның хааны Амасияның оглу Азария хаан апарган. ² Ол он алды харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге бежен ийи чыл чагырган. Ооң авазын Иехолия дээр турган, Иерусалим чурттуг херээжен чүве-дир.

³ Азария Дээрги-Чаяакчының мурнунга таарымчалыг чүүлдерни, ачазы Амасияның кылып турганы дег, кылып турган. ⁴ Чүгле мөгейишкин кылыр бедик черлер узуткаттынмаан. Чон аңаа өргүл кылырын, чаагай чыттыг чүүлдер кыпсырын уламчылап турган.

⁵ Дээрги-Чаяакчы Азарияны кеш аары-биле кезедип каан. Ол өлгүжеге чедир аарыын эдилеп, аңгы бажыңга чурттаар ужурга таварышкан. Хаанның оглу Иоафам ордуну башкарып, чонну чагырып турган.

⁶ Азарияның өске ажил-херектери, ооң кылган бүгү чүвези Иудеяның хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген. ⁷ Азария өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону оларның чанынга, Давидтиң Хоорайынга ажаап каан. Ооң оглу Иоафам ачазының орнунга хаан апарган.

Захария – Израильдиң хааны

⁸ Иудеяның хааны Азарияның чагыргазының үжен сески чылында Иеровоамның оглу Захария Израильдиң хааны апаргаш, чуртту найысылалы Самарияга алды ай чагырган. ⁹ Ада-өгбези ышкаш, ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үлгедип турган. Ол Наваттың оглу Иеровоамның – Израильди бачытче киирген хаанның бачыттарындан ойталаваан.

¹⁰ Иавистиң оглу Шаллум Захарияга удур сүлчээ кылган. Ол ону чон мурнунга өлүрүп кааш, ооң орнунга хаан апарган. ¹¹ Захарияның өске ажил-херектери Израильдиң хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген.

¹² Дээрги-Чаяакчының Иехуга: «Сээң үре-салгалың Израильдиң дүжүлгезинге дөрткү салгалга чедир саадаар» – дээн сөзү ынчаар боттанган.

Шаллум – Израильдиң хааны

¹³ Иавистиң оглу Шаллум Иудеяның хааны Озияның чагыргазының үжен тоску чылында хаан апаргаш, чуртту Самарияга бир ай чагырган. ¹⁴ Оон Гадийниң оглу Менаим Тирца хоорайдан

Самарияга чедип келген. Иавистиң оглу Шаллумну ол Самарияга өлүрүп кааш, ооң орнунга хаан апарган.

¹⁵ Шаллумнуң өске ажил-херектери, ооң кылган сүлчээзи Израильдиң хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген.

Менаим – Израильдиң хааны

¹⁶ Менаим Тирцадан үнгеш, Типсах хоорайже халдааш, ында база ооң чоок-кавызында чурттап турар бүгү улусту кыра шаап каапкан, чүге дээрге чон хоорай хаалгазын аңаа ажытпаан. Менаим Типсахта бүгү иштиг херээженнерни безин одура шаап каапкан.

¹⁷ Иудеяның хааны Азарияның чагыргазының үжен тоску чылында Гадийниң оглу Менаим Израильдиң хааны апаргаш, чуртту найысылалы Самарияга он чыл чагырган. ¹⁸ Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үлгедип турган. Хааннаашкынының бүгү үезинде ол Наваттың оглу Иеровоамның – Израильди бачытче киирген хаанның бачыттарындан ойталаваан.

¹⁹ Ол үеде Ассирияның хааны Фул Израильче халдап келген. Менаим ооң деткимчезин чедип ап, күрүне башкараар эрге-чагыргазын быжыглаар дээш, аңаа муң °талант мөңгүн берген. ²⁰ Менаим ол акша-мөңгүннү израильчилерден төлеттирип алган. Бай кижини бүрүзү-ле Ассирияның хаанынга бээр кылдыр бежен °шекел мөңгүн дужаар ужурлуг турган. Ынчан Ассирияның хааны чуртту эжелевейн барып, ээп чана берген.

²¹ Менаимниң өске ажил-херектери, ооң кылган бүгү чүвези Израильдиң хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген. ²² Менаим өгбелериниң соондан өске оранче чоруй барган. Ооң оглу Факия ачазының орнунга хаан апарган.

Факия – Израильдиң хааны

²³ Иудеяның хааны Азарияның чагыргазының беженги чылында Менаимниң оглу Факия Израильдиң хааны апаргаш, чуртту найысылалы Самарияга ийи чыл чагырган. ²⁴ Факия Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үлгедип турган. Ол Наваттың оглу Иеровоамның – Израильди бачытче киирген хаанның бачыттарындан ойталаваан.

²⁵ Ремалияның оглу Факей, Факияның дүжүмеди, аңаа удур сүлчээ кылган. Факей Галаад чурттуг бежен кижини эдертип алгаш, Самарияда хаанның ордузунуң шивээзинге Факияже халдаан. Ол Аргов болгаш Арийе олар-биле Факияны өлүрүп кааш, ооң орнунга хаан апарган.

²⁶ Факияның өске ажил-херектери, ооң кылган бүгү чүвези Израильдиң хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген.

Факей – Израильдиң хааны

²⁷ Иудеяның хааны Азарияның чагыргазының бежен ийиги чылында Ремалияның оглу Факей Израильдиң хааны апаргаш, чуртту найысылалы Самарияга чээрби чыл чагырган. ²⁸ Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үлгедип турган. Факей Наваттың оглу Иеровоамның – Израильди бачытче киирген хаанның бачыттарындан ойталаваан .

²⁹ Факейниң Израильди чагырып турган үезинде Ассирияның хааны Тиглат-Пилесер халдап келгеш, Ийон, Авел-Бет-Мааха, Ианох, Кедес болгаш Асор хоорайларны, Галаад биле Галилеяның девискээрлерин, Неффалимниң аймааның бүгү черин эжелеп алгаш, чонну Ассирияже тудуп алгаш барган.

³⁰ Иланың оглу Осия Ремалияның оглу Факейге удур сүлчээ кылгаш, олче халдап, өлүрүп каан. Озияның оглу Иоафамның чагыргазының чээрбиги чылында Осия Факейниң орнунга хаан апарган .

³¹ Факейниң өске ажыл-херектери, ооң кылган бүгү чүвези Израильдиң хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген.

Иоафам – Иудеяның хааны

(2 Чыл. 27:1-9)

³² Ремалияның оглу, Израильдиң хааны Факейниң чагыргазының ийиги чылында Иудеяның хааны Озияның оглу Иоафам хаан апарган . ³³ Ол чээрби беш харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге он алды чыл чагырган. Ооң авазы – Садоктуң уруу, Иеруша дээр херээжен турган чүведир. ³⁴ Иоафам Дээрги-Чаяакчының мурнунга, ачазы Озияның кылып турганы дег, таарымчалыг чүүлдер кылып турган . ³⁵ Чүглө мөгейишкин кылыр бедик черлер узуткаттынмаан : чон аңаа өргүлдер салып, чаагай чыттыг чүүлдер кыпсырын уламчылап турган. Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң Үстүкү хаалгазын быжыглай тудуп каан хаан Иоафам чүве-дир.

³⁶ Иоафамның өске ажыл-херектери, ооң кылган бүгү чүвези Иудеяның хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген. ³⁷ (Ооң чагырган үезинде Дээрги-Чаяакчы Иудеяга удур арамей хаан Рецинни база Ремалияның оглу Факейни ыдып эгелээн.) ³⁸ Иоафам өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону оларның чанынга, ооң өгбези Давидтиң Хоорайынга ажаап каан. Ооң оглу Ахаз ачазының орнунга хаан апарган.

Ахаз – Иудеяның хааны

(2 Чыл. 28:1-27)

16 Ремалияның оглу Факейниң чагыргазының он чедиги чылында Иудеяның хааны Иоафамның оглу Ахаз хаан апарган. ² Ол чээрби

харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге он алды чыл чагырган. Ахаз бодунуң Бурганы Дээрги-Чаяакчының мурнунга, бодунуң өгбези Давид-биле деңнээрге, таарымчалыг чүүлдер кылбайн турган. ³ Ол Израильдиң хааннарының оруун эдерип , Дээрги-Чаяакчының израильчилерниң мурнундан үндүр сывырыпканы чоннарның чүдек-бужар чаңчылдарын өттүнүп, оглун безин от өттүр эрттирген . ⁴ Ахаз мөгейишкин кылыр бедик черлерге, тейлер бажынга болгаш саглагар ыяштың-на адаанга өргүлдер салып, айдызап турган.

⁵ Ынчан арамей хаан Рецин болгаш Ремалияның оглу, Израильдиң хааны Факей олар Иерусалимге удур чаалажып үнгеш , Ахазты бүзээлеп алганнар, ынчалза-даа тиилеп шыдавааннар. ⁶ Ол үеде арамей хаан Рецин Эйлат өртээлди эгидип ап , иудейлерни оон үндүр сывырыпкан. Эйлатка арамей чон чурттай берген, олар ында амдыгаа чедир чурттап турар.

⁷ Ахаз Ассирияның хааны Тиглат-Пилесерже элчиннер ыдып: «Мен – силерниң чалчаңар-дыр мен. Силерниң оглуңар дег-дир мен. Чедип келгеш, менче халдаан арамей болгаш израиль хааннардан мени камгалап көрүңерем» – деп сөглеткен.

⁸ Ахаз Дээрги-Чаяакчының өргээзинден болгаш хаанның ордузунуң эртинне шыгжамырындан тывылган алдын-мөңгүннү алгаш, Ассирияның хаанынче хээли белээ кылдыр чорудупкан . ⁹ Ол хаан ооң дилээн күүседип, Дамаскыже халдааш, эжелеп алган. Хоорайның чурттакчыларын хаан Кир деп черже тудуп алгаш барган, а Рецинни өлүрүп каан. ¹⁰ Ынчан Ахаз хаан Ассирияның хааны Тиглат-Пилесер-биле ужуражыр дээш, Дамаскыже чорупкан. Дамаскыга ол өргүл салыр бедигээш көрүп кааш, Бурганның бараалгакчызы Урияже өргүл бедигээжиниң чуруун болгаш ооң тургузуунуң тодаргай шыйыын чорудупкан. ¹¹ Урия бараалгакчы Ахаз хаанның Дамаскыдан чорудупкан үлегерин ёзугаар өргүл бедигээжин тудуп каан. Ол ону Ахаз хаанның Дамаскыдан ээп кээриниң бетинде тудуп четтигипкен.

¹² Хаан Дамаскыдан ээп келгеш, өргүл бедигээжин топтап көргеш, чоокшулап кээп, өргүлүн эккеп салган. ¹³ Ол бүрүн өрттедир өргүлдерин, далган-тараа өргүлдерин өрттеткеш, арага өргүлүн чашкаш, бедигээшче эп-найырал өргүлүнүң малдарының ханын төккен. ¹⁴ Дээрги-Чаяакчының мурнунга турган өргүл салыр хүлер бедигээшти хаан Бурганның өргээзиниң мурнунда – чаа өргүл бедигээжи биле өргээниң аразында – туружундан көжүрүп, чаа бедигээштиң соңгу талазынга тургузуп каан. ¹⁵ Ахаз оон Бурганның бараалгакчызы Урияга: «Чаа улуг өргүл бедигээжинге эртенги бүрүн өрттедир өргүлдерни, кежээки далган-тараа өргүлдерин , хаанның бүрүн өрттедир болгаш далган-тараа өргүлдерин, чурттуң

бүгү чонунуң бүрүн өрттедир болгаш далган-тараа өргүлдериң база арага өргүлдериң эккеп сал. Бо өргүл бедигээжинче бүрүн өрттедир өргүл малының база өске-даа өргүл малының ханын төндүр төвүт. А хүлөр өргүл бедигээжин мен Бурганның күзел-соруун айтырары-биле ажыглаар мен» – деп дужааган.

¹⁶ Бурганның бараалгакчызы Урия бүгү чүвени Ахаз хаанның дужааганын ёзугаар кылган. ¹⁷ Ахаз хаан өргээде тергегештерни адырып каапкан. Ол «далай» дээр чунар саваны ону тудуп турган хүлөр бугалардан дүжүргөш, даш тавак кырынга салып каан. ¹⁸ Өргээде тудуп каан амыр-дыш хүнүндө ажыглаар өдүгнү болгаш хаанга хамааржыр даштыкы кирер черни Ахаз Дээрги-Чаяакчының өргээзинден ап каапкан. Ол ону Ассирияның хааны дээш ынчаар кылган.

¹⁹ Ахазтың өске ажил-херектери, ооң кылган чүвези Иудеяның хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген. ²⁰ Ахаз өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону оларның чанынга, Давидтиң Хоорайынга ажаап каан. Ооң оглу Эзекия ачазының орнунга хаан апарган.

Осия – Израильдиң сөөлгү хааны

17 Иудеяның хааны Ахазтың чагыргазының он ийиги чылында Иланың оглу Осия Израильдиң хааны апаргаш, чуртту найысылалы Самарияга тос чыл чагырган. ² Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип турган, ынчалза-даа Израильдиң ооң мурнундагы хааннары ышкаш хөй бузут үүлгетпээн.

³ Осия Ассирияның хааны Салманассарга чагыртып, аңаа чылдың-на албан-үндүт төлөп турган. Оон Салманассар Осияның өскерликчи чоруун эскерип каан – Осия Египеттиң хааны Соже элчилер ыдып, ооң мурнунда төлөп турган албан-үндүдүн төлөвестей берген. Ынчангаш Салманассар Израильге удур чаалажып үнүпкеш, Осия хаанны тудуп алгаш, кара-бажыңга суп каан.

⁵ Ассирияның хааны бүгү чуртка удур чаалажып үнгөш, Самарияже халдааш, ону үш чыл бүзээлээн.

⁶ Осияның чагыргазының тоску чылында Салманассар Самарияны эжелеп ап, израильчилерни Ассирияже тудуп апаргаш, оларны Халакка, Хавор хем чанында Гозанга болгаш Мидияның хоорайларынга чурттадып каан.

Израиль чүге туттуруушкунга таварышканыл

⁷ Оларны Египеттен үндүрө берген, ук чурттуң хааны фараоннуң холундан адырып каан боттарының Бурганы Дээрги-Чаяакчыга удур израильчилер бачыт үүлгеткен. Олар өске

бурганнарга мөгейип, ⁸ бүгү чүвени Дээрги-Чаяакчының оларның мурнундан үндүр сывырыпканы чоннарның чаңчылдарын ёзугаар, Израильдиң хааннарын өттүнүп кылып турган.

⁹ Израильчилер боттарының Бурганы Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг эвес чүүлдерни чажыды-биле кылып турган. Олар бүгү хоорай-суурларынга – быжыглалдыг улуг хоорайларга-даа, ында чүгле чаңгыс таңныылдаар суурга турар черлерге-даа мөгейишкин кылыр бедик черлер тудуп алганнар.

¹⁰ Бедик тей бүрүзүңге база саглагар ыяш адаангала даш көжээлер болгаш Ашера бурганга тураскааткан адагаштар тургузуп алганнар.

¹¹ Мөгейишкин кылыр бүгү бедик черлерге израильчилер, Дээрги-Чаяакчының оларның мурнундан үндүр сывырыпканы чоннар дег, чаагай чыттыг өргүлдер кылып турган. Олар бузут-бактыг херектер кылып, Дээрги-Чаяакчының килеңин кыптыктырып турган. ¹² Дээрги-Чаяакчы: «Ынчанмаңар!» – деп чугаалап турда-ла, олар дүрзү-бурганнарга мөгейип турган.

¹³ Дээрги-Чаяакчы Израиль биле Иудеяны Бодунуң өттүр көөр бүгү медээчилерин дамчыштыр: «Бузуттуг оруктарыңардан чайлаңар; ада-өгбеңерге күүседирин дужааганым, Мээң чалча-медээчилеримни дамчыштыр силерже чорудуп бергеним бүгү хоойлум ёзугаар Мээң айтыышкын, дүрүмнеримни сагып, күүсеңер» – деп сагындырып турган.

¹⁴ Ынчалза-даа олар тооп дыңнаваннар, боттарының Бурганы Дээрги-Чаяакчыга бүзүревес ада-өгбезиниң чөрүүзү дег чөрүү болганнар.

¹⁵ Олар Дээрги-Чаяакчының дүрүмнерин, Ооң оларның ада-өгбези-биле чарган чагыг-керээзин, Ооң оларга ажыдып турган сагындырыгларын тоовайн барганнар. Олар хоозун дүрзү-бурганнарны эдерип, боттары база хоозун куруг апарганнар. Дээрги-Чаяакчы израильчилерге оларны долгандыр чурттап турар чоннарның кылып турар чүүлдерин кылырын хоруп каан-даа болза, олар ол чоннарны өттүнүп чурттап турганнар. ¹⁶ Олар боттарының Бурганы Дээрги-Чаяакчының бүгү айтыышкыннарындан ойталап, боттарынга бугажык хевирлиг ийи дүрзү-бурган шуткуп алганнар болгаш Ашера бурганга адагаштар тураскаатканнар. Олар сылдыстарның бүгү аг-шерииңге мөгейип, Ваал бурганга бараан болуп турганнар. ¹⁷ Израильчилер оглу-кызын от өттүр эрттирип, төлгөлөп, караң көрнүп, Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедири-биле боттарын садып, Ону килеңнедип турган. ¹⁸ Дээрги-Чаяакчы Израильге күштүү-биле килеңней бергеш, ооң чонун бодунуң мурнундан сывырыпкан.

Иуданың аймаандан аңгыда, өске кым-даа артпаан.

¹⁹ Ынчалза-даа Иуданың аймаа безин бодунуң Бурганы Дээрги-Чаяакчының айтыышкыннарын күүсетпейн, Израильдиң кирип каан чаңчылдарын эдерип чурттап турган. ²⁰ Ынчангаш

Дээрги-Чаяакчы Иаковтуң бүгү үре-салгалындан ойталаан. Ол израильчилерни кезедип, оларны үптөкчилерниң холунга хүлээдип турган , а адак сөөлүндө оларны Бодунуң мурнундан сывырыпкан.

²¹ Кажан Дээрги-Чаяакчы Израильди Давидтиң салгалындан ушта тыртып кааптарга , израильчилер Наваттың оглу Иеровоамны хаан кылып алган . Иеровоам оларны Дээрги-Чаяакчыдан өскээр аппаратташ, улуг бачытче кирип каан . ²² Израильчилер Иеровоамның кылып турган бүгү бачыттарын өттүнүп, олардан ойталаваан. ²³ Адак соонда Дээрги-Чаяакчы израиль чонну Бодунуң бүгү чалча-медээчилерин дамчыштыр сагындырып турганы дег, Бодунуң мурнундан сывырып чорудупкан – израильчилерни боттарының чуртундан Ассирияже тудуп алгаш барган, олар амдыгаа чедир ында чурттап турар.

Самарияның чаа чурттакчылары

²⁴ Ассирияның хааны Вавилон, Кута, Авва, Хамат болгаш Сепарваим деп черлерниң чурттакчыларын көжүрүп эккелгеш, Самарияга чагырткан хоорайларга израильчилерниң орнунга чурттадып каан. Олар Самарияны ээлеп алгаш, ооң хоорайларына чурттай берген . ²⁵ Олар аңаа чаала чурттап эгелеп тура, Дээрги-Чаяакчыга мөгейбейн турганнар. Ынчангаш Ол оларже арзылаңнар ыдыптарга, араатаннар оларның чамдызын өлүрүп турган. ²⁶ Ассирияның хаанына ол дугайында: «Силерниң көжүрүп үндүрө бергеш, Самарияга чагырткан хоорайларга чурттадып каан чоннарыңар ол черниң бурганының дүрүмнерин билбес-тир. Ол бурган оларже арзылаңнар ыдыптарга, араатаннар оларны өлүрүп турар-дыр, чүгө дээрге олар ук черниң бурганының дүрүмнерин билбес-тир» деп медээ чедирген.

²⁷ Ынчан хаан: «Самариядан тудуп алгаш барганыңар бараалгакчыларның бирээзин ынаар чорудуптуңар. Ол аңаа чурттап, оларны ук черниң бурганының дүрүмнеринге өөредип кагзын» – деп дужааган.

²⁸ Самариядан тудуп алгаш барган бараалгакчыларның бирээзи эеп чанып келгеш, Вефилге чурттап, Дээрги-Чаяакчыга канчаар мөгеерин улуска айтып берип эгелээн.

²⁹ Ынчалза-даа аймак-чон бүрүзү чурттай берген хоорайларына бодунуң дүрзү-бурганнарын база кылып ап, оларын Самарияның биеэги чурттакчыларының бедик черлерде тудуп кааны өргээлерге тургузуп алган. ³⁰ Вавилоннуң чурттакчылары Сокхот-Бенот дээр, Кутаның чурттакчылары – Нергал дээр, Хаматтың чурттакчылары – Ашима дээр, ³¹ а аввийлер Нивхаз биле Тартак дээр дүрзү-бурганнар кылып алган. Сепарваимниң чурттакчылары төрөөн чериниң бурганнары болур Адремелех биле Анамелехке өргүл кылдыр боттарының оолдарын өрттедип

турган . ³² Олар ол кадында Дээрги-Чаяакчыга база мөгейип, бедик черлерге бараан болуру-биле боттарының аразындан таварышкан-на улусту томуйлап каарга , ол бараалгакчылар бедик черлерде өргээлерге өргүл салып, бараан болуп турган. ³³ Олар Дээрги-Чаяакчыга мөгейип турганнар, ынчалза-даа боттарын оортан көжүрүп үндүрө берген черлерниң чаңчылдарын эзугаар боттарының бурганнарына база бараан болуп турганнар . ³⁴ Амдыгаа чедир олар биеэги чаңчылдарын сагып турарлар. Олар Дээрги-Чаяакчыга шыны-биле мөгейбейн, Ооң Израиль деп ат тывысканы Иаковтың үре-салгалына берген дүрүмнер, чаңчылдар, хоойлулар болгаш айтыышкыннары сагывайн база күүсетпейн турарлар.

³⁵ А Дээрги-Чаяакчы израильчилер-биле чагыг-керээ чарып алгаш, оларга: «Өске бурганнарга чүдүвөңер, оларга мөгейип, бараан болбаңар база өргүлдөр кылбаңар . ³⁶ Силерни египет черден өндүр улуг күжү-биле, күштүг холу-биле үндүрө берген Дээрги-Чаяакчыдан коргуп, чүгө Аңаа бараан болуп, өргүлдерден кылыңар . ³⁷ Ооң силерге бижип берген дүрүмнер, чаңчылдар, хоойлулар болгаш айтыышкыннары кезээде сагып, күүседир. Өске бурганнарга мөгейбөңер . ³⁸ Мээң силер-биле чарган чагыг-керээмни утпаңар, өске бурганнарга мөгейбөңер. ³⁹ Чүгө силерниң Бурганыңар Дээрги-Чаяакчыдан коргуп чоруңар, Ол ынчан силерни бүгү дайзыннарыңарның холундан адырып, камгалаар» – деп дужааган турган болгай.

⁴⁰ Ынчалза-даа олар Ону тооп дыңнавааннар, боттарының биеэги чаңчылдарын сагып артканнар. ⁴¹ Дээрги-Чаяакчыдан коргуп тургаш безин, ол чоннар дүрзү-бурганнарга база бараан болуп турганнар . Оларның ажы-төлү, ажы-төлүнүң үре-салгалы ада-өгбезиниң кылып турган чүвезин амдыгаа чедир кылып турар.

Эзекия – Иудеяның хааны

(2 Чыл. 29:1-2)

18 Иланың оглу, Израильдин хааны Осияның чагыргазының үшкү чылында Иудеяның хааны Ахазтың оглу Эзекия хаан апарган. ² Ол чээрби беш харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге чээрби тос чыл чагырган. Ооң авазын Ави дээр турган, ол – Захарияның уруу чүве-дир. ³ Эзекия Дээрги-Чаяакчының мурнунга таарымчалыг чүүлдер, өгбези Давидтиң кылып турганы дег, кылып турган. ⁴ Эзекия мөгейишкын кылыр бедик черлерни узуткап, ыдыктыг даш көжээлерни буза шаап, Ашера бурганга тураскааткан адагаштарны кезип каапкан . Ол Моисейниң кылып каан чес чыланын база чуура шаап каапкан , чүгө дээрге шак ол үгө чедир израильчилер аңаа чаагай чыттыг чүүлдер кыпсып

турган. Чыланн Нехуштан деп адап каан чүведир.

⁵ Эзекия Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчыга ынаныр турган. Иудеяның бүгү хааннарының аразындан аңаа дөмей хаан ооң мурнунда-даа, ооң соонда-даа турбаан. ⁶ Ол Дээрги-Чаяакчыга аажок бердинип, Ону салдыкпайн эдерип, Ооң Моисейни дамчыштыр айтып-чагаан айтышкыннарын күүседип чораан. ⁷ Ынчаарга Дээрги-Чаяакчы ооң-биле кады болган: Эзекия кылган-на бүгү чүвезинге чедишкынниг бооп турган.

Ол Ассирияның хаанынга чагыртпайн барган, аңаа бараан болбастай берген. ⁸ Эзекия филистимнерни Газа хоорайга болгаш ооң чоок-кавызында черлерге чедир – быжыглалдыг улуг хоорайларга-даа, ында чүгле чаңгыс таңныыл суурга турар черлерге-даа – кыргып-хыдып, узуткап каапкан.

⁹ Эзекия хаанның чагыргазының дөрткү чылында – Иланың оглу, Израильдин хааны Осияның чагыргазының чедиги чылында Ассирияның хааны Салманассар Самарияга удур чаалажып үнгеш, ону бүзээлеп алган. ¹⁰ Үш чыл болгаш, ассирийлер хоорайны эжелеп алган. Самария Эзекияның чагыргазының алдыгы чылында – Израильдин хааны Осияның чагыргазының тоску чылында эжелеттирген. ¹¹ Ассирияның хааны израильчилерни бодунуң күрүнезинче тудуп аппараткаш, оларны Халакка, Хавор хем чанында Гозанга болгаш Мидияның хоорайларынга чурттадып каан. ¹² Ол бүгү чүүл израильчилер-биле боттарының Бурганы Дээрги-Чаяакчыны тооп дыңнавайн, Ооң чагыг-керээзин үрээни дээш – Дээрги-Чаяакчының чалказы Моисейниң дужааган бүгү чүвезин дыңнавааны, күүсетпейн барганы дээш болган.

Ассирияның Иерусалимге кыжанганы

(2 Чыл. 32:1-19; Иса. 36:1-22)

¹³ Эзекия хаанның чагыргазының он дөрткү чылында Ассирияның хааны Сеннахирим Иудеяның бүгү быжыглалдыг хоорайларынче халдааш, эжелеп алган. ¹⁴ Иудеяның хааны Эзекия Лахис хоорайда Ассирияның хаанынче: «Буруулуг болган-дыр мен. Мени каапкаш барып көрүңерем, ынчан менден негээр-ле чүвеңерни силерге төлеп бээр мен» – дээн сөс дамчыдары-биле элчи ыткан.

Ассирияның хааны Эзекия хаандан торгаал кылдыр 300 °талант мөңгүн болгаш 30 талант алдын негээн. ¹⁵ Эзекия аңаа Дээрги-Чаяакчының өргээзинден база хаанның ордузунуң эртине шыгжамырындан тывылган шупту мөңгүнү берипкен. ¹⁶ База-ла ол үеде Иудеяның хааны Эзекия Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң эжиктерин болгаш эжик чаактарын шап каан бүгү алдынны карттааш, Ассирияның хаанынга берипкен.

¹⁷ Оон Ассирияның хааны Лахис хоорайдан Иерусалимде Эзекия хаанче кол шериг баштыңын, дүжүметтериниң даргазын болгаш кол дашка тудукчузун хөй санныг аг-шериг-биле кады чорудупкан. Олар Иерусалимге келгеш, Үстүкү хөөлбектиң суг дамчыдар хоорзаларының чанынга, Хеп чуур шөлче баар орукка туруп алганнар. ¹⁸ Олар хаанны кыйгырарга, Хелкияның оглу, орду башкарыкчызы Элиаким, Севна бижээчи болгаш Асафтың оглу, чылдар бижикчизи Иоах олар үнүп келген.

¹⁹ Кол дашка тудукчузу оларга мону чугаалаан: «Ассирияның өндүр улуг хаанының бо сөстөрүн Эзекияга дамчыдыңар:

Сээң идегелиң кайыын келгенил? ²⁰ Сен чүгле хоозун сөстер чугаалап турдуң, а дайын чорударда, мергежил база күш керек! Кымга идегээш, меңээ удур тура халыдың? ²¹ Сен ам Египетке – кулузун дег чиңге, шала сыйылган даянгышка идегээр-дир сен. А ыңдыг даянгыш аңаа чөлөнгөн кижиниң адыжынче кадалып, өттүр идиптер. Египеттиң хааны фараон аңаа идегээн бүгү улуска база ыңдыг боор. ²² Азы силер меңээ: „Бистин Бурганывыс Дээрги-Чаяакчыга идегээр бис“ – дээр чадавас силер.

Ындыг-даа болза, Эзекия Ооң ыдыктыг бедик черлерин база өргүл бедигээштерин узуткап каапкаш, Иудея биле Иерусалимниң чурттакчыларынга: „Чүгле маңаа, Иерусалимде турар бо өргүл салыр бедигээш чанынга Бурганга мөгейиңер“ – деп дужааган эвес чүве бе?

²³ Ынчаарга мээң дээргим – Ассирияның хааны-биле мөөрейлежип көрем: мен сеңээ 2000 аъттан берейн, оларны мунар улус тып шыдаар сен бе?

²⁴ Египеттиң дайынчы тергелеринге, аъттыг шериинге идегеп тургаш безин, мээң дээргимниң нояннарының оода бирээзин, эң кошкаан-даа болза, ойтур шаап шыдаар сен бе? ²⁵ Ооң кадында, бо черни хоозурадыр дээш Дээрги-Чаяакчының күзел-соруун ёзугаар бээр келген эвес мен бе? Ол Боду меңээ: „Ол чуртче баргаш, ону хоозурат!“ – деп чугаалаан болгай».

²⁶ Ынчан Хелкияның оглу Элиаким, Севна болгаш Иоах олар кол дашка тудукчузундан: «Силерниң чалчаларыңар бис-биле арамейлеп чугаалажып көрүңерем – ол дылды билир бис. Хоорай ханазында турар чонувус дыңнап турда, бис-биле еврейлеп чугаалашпайн көрүңерем» – деп дилээн.

²⁷ Кол дашка тудукчузу оларга: «А мээң дээргим мени бо сөстөрни чүгле силерге база силерниң дээргиңерге дамчытсын дээш чоруткан деп бе? Чок! Ханада турар, силер-биле кады боттарының мыяан чииринге, сидиин ижеринге чыгаткан бүгү улуска база дамчытсын диди!» – деп харыылаан.

²⁸ Кол дашка тудукчузу туруп келгеш, еврейлеп дыңзыдыр чугаалап эгелээн: «Өндүр улуг хаанның, Ассирияның хаанының сөстөрүн дыңнаңар! ²⁹ Хаан мынча деп тур:

Эзекияга мегелетпеңер. Ол силерни мээң холумдан камгалап шыдавас!³⁰ Эзекия силерниң сагыжыңарже Дээрги-Чаяакчыга ынаныр дугайында бодал киирбезин, „Дээрги-Чаяакчы бисти камгалаар, бо хоорайны Ассирияның хаанының холунга хүлээтпес“ деп аазавазын.

³¹ Эзекияны дыңнаваңар!

Ханадан менче дүжүп келгеш, мээң мурнумга сөгүрүп олуруп, чагыртыңар – ынчан силерниң кайыңар-даа бодунуң тараан виноградын, фи́га чимизин чиир база бодунуң кудуунда суун ижер .³² А оон мен эеп келгеш, силерни боттарыңарның чуртуңар ышкаш өске чуртче алгаш баар мен – ол чурт дээрге далган-тараа, арага, аъш-чем болгаш виноград шөлдери, олива үзү болгаш ары чигири-биле байлак чурт-тур . Ынчан дириг артар силер, өлбес силер. Эзекияны дыңнаваңар, чүге дээрге ол: „Дээрги-Чаяакчы бисти камгалаар“ – деп чугаазы-биле силерни дуурайлап турар-дыр.³³ Өске чоннарның бурганнары Ассирияның хаанының холундан боттарының чурттарын камгалаан бе кай?³⁴ Хамат биле Арпадтың бурганнары кайыл, Сепарваимниң, Енаның, Ивваның бурганнары кайыл? Самарияны олар мээң холумдан адырып шыдаан бе кай?³⁵ Ол чурттарның бурганнарының кайызы бодунуң черин мээң холумдан адырып алганыл? Таанда-ла Дээрги-Чаяакчы Иерусалимни мээң холумдан адырыптар деп бе?»

³⁶ А олар ыытташпаан, аңаа чаңгыс сөс-даа харыылаваан, чүге дээрге Эзекия хаан: «Аңаа харыы бербөңер» – деп дужааган турган.

³⁷ Хелкияның оглу, орду башкарыкчызы Элиаким, Севна бижээчи болгаш Асафтың оглу, чылдар бижикчизи Иоах олар кеткен хевин качыгдалдан ора тыртып каапкаш, хаанга келгеш, кол дашка тудукчунуң сөстөрүн аңаа дамчытканнар.

**Эзекияның Бургандан
дуза дилеп мөргээни**
(2 Чыл. 32:20-22; Иса. 37:1-38)

19 Эзекия хаан ол бүгүнү дыңнааш, бодунуң хевин ора тыртып каапкаш, качыгдал хевин кеткеш, Дээрги-Чаяакчының өргээзинче чорупкан.² Оон хаан орду башкарыкчызы Элиакимге, Севна бижээчиге болгаш Бурганның бараалгакчыларының баштыңарыңа качыгдал хевин кедиргеш, оларны Амоцтуң оглу Исаяя медээчиже чорудупкан.

³ Олар Исаяяга Эзекия хаанның бо сөстөрүн дамчыткан: «Кызагдал, кеземче болгаш куду көрүүшкүннүң хүнү келген-дир – ажы-төл хырын иштинден үнериниң кырында келген, а иезиниң божуур шаг-шинээ чок!⁴ Ассирияның хааны бодунуң кол дашка тудукчунга дириг Бурганны дорамчылаар даалга берген. Ооң бүгү сөстөрүн сээң Бурганың Дээрги-Чаяакчы дыңнап каан болза! Ол дыңнаан сөстери дээш ону кезеткен болза! Чоннуң артынчызы дээш дилеп, мөргүп көрөм».

⁵ Эзекия хаанның дүжүметтери Исаяяга чедип кээрге,⁶ Исаяя оларга мынча дээн: «Боттарыңарның дээргиңерге Дээрги-Чаяакчының: „Дыңнаан сөстериңден – Ассирияның хаанының чалчаларының Мени дорамчылап турган сөстөрүндөн кортпа .⁷ Мен ону сагыш алындырар мен – ол хаан бир медээ дыңнап кааш, бодунуң чуртунче дедир чоруй баар. Мен ону аңаа хылыш-биле шаштырып каар мен“ – деп чугаалаан чүвезин дамчыдып бериңер».

⁸ Кол дашка тудукчугузу Ассирияның хаанының Лахистен чоруй барганын дыңнааш, Иерусалимден аткаарлап, Ливна хоорайны бүзээлеп алгаш турган хаанны тып чеде берген.

⁹ Оон Сеннахирим хаан Эфиопияның хааны Тиргактың ооң-биле дайылдажып үнүпкенин дыңнап каан. Сеннахирим Иудеяның хааны Эзекияже элчиннерин катап база чорудуп, оларга мындыг сөстөр дамчыдарын дужааган:

«Сээң идегеп турар Бурганың „Иерусалим Ассирияның хаанының холунче кирбес“ деп аазаашкыны-биле сени мегелевезин.

¹¹ Ассирияның хааннары бүгү чурттарны канчанганын билер-ле болгай сен – оларны бүрүнү-биле узуткап кагды чоп! А сен канчап камгалал алыр сен?¹² Мээң ада-өгбемниң кыргып-хыдып каан чоннарының бурганнары – Гозан, Харран , Рецеф хоорайларның база Фалассар хоорайга чурттап турган эден чоннуң бурганнары – ол бүгү улзун камгалап шыдаан бе?¹³ Хамат биле Арпад хоорайларның хааннары, Сепарваим, Ена болгаш Ивва хоорайларның хааннары ам кайыл? »

¹⁴ Эзекия элчиннерден чагааны алгаш, номчуп көрген. Ооң соонда ол Дээрги-Чаяакчының өргээзинге баргаш, дүрүгнү Дээрги-Чаяакчының мурнунга чада туткан.

¹⁵ Эзекия Дээрги-Чаяакчының мурнунга мөргүп эгелээн: «О, Дээрги-Чаяакчы, херувимнер кырында саадаан Израильдиң Бурганы! Сен – чер-делегейниң бүгү күрүнелеринге дың чаңгыс Бурган сен , чер биле дээрни Сен чаяган сен.¹⁶ Дээрги-Чаяакчы, кулааң ээктиргеш, дыңнап көрөм! Дээрги-Чаяакчы, карааң ажыткаш, көрүп көрөм! Дириг Бурганны дорамчылазын дээш элчиннер чорудупкан Сеннахиримниң сөстөрүн дыңнап көрөм.¹⁷ О, Дээрги-Чаяакчы, шын-на болгай – Ассирияның хааннарының ол чоннарны чурттары-биле кады хоозураткаш,¹⁸ оларның бурганнарын отче октап, узуткап кааны шын-на болгай. Чүге дээрге ол бурганнар болза Бурган эвес , а кижини холу кылган ыяш база даш ышкажыл .¹⁹ А ам, Дээрги-Чаяакчы, Бурганывыс, бисти дайзынның холундан адырып көрөм! Чер-делегейниң бүгү күрүнелери Дээрги-Чаяакчы сени дың чаңгыс Бурган деп билип алзын!»

²⁰ Амоцтуң оглу Исаяя Эзекияга мону дамчыдарын айыткан: «Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы: „Сен Ассирияның хааны

Сеннахиримге хомудап, Меңээ мөргүдүң, а Мен дыңнап кагдым” – дээн. ²¹ Ол хаанга хамаарыштыр Дээрги-Чаяакчының чугаалаан сөзү бо-дур: „Күжүр ·Сион-кыс сени куду көрүп, кочулаар. Иерусалим-кыс сени соондан көргөш, чүгле бажын чаяр. ²² Сен кымны дорамчылап, кымны бак сөглөп тур сен? Кымче хөрөктөнип, турамы-биле көрүп тур сен? Израильдиң ыдыктыг Бурганынче! ²³ Бодунуң элчиннериң дамчыштыр Дээргини дорамчылап турдуң. Сен: ‘Эңдерик дайынчы тергелерлиг мен, даглар баштарынче, Ливан сынның ооргаларынче көдүрлүп турдум! Ливанның бедик пөштерин, ооң эки дээн шивилерин ужурдум. Ооң эң ырак булуңнарынга чедип, эң эки эзимге чеде бердим. ²⁴ Мен хары черлерге кудуктар казып, оларның суун ижип турдум. Египеттиң хамык хем-сугларын бодумнуң будум-биле таптай базып, кургаттым’ – дээн сен.

²⁵ Ол бүгүнү шаандан бээр Мээң белеткеп келгенимни дыңнавааның ол бе? Сен быжыглалдыг хоорайларны бузундулар оваазы кылып кагдың – ол дээрге шаг шаанда-ла бодап алган чүвемни ам сени дамчыштыр боттандырганым ол-дур. ²⁶ Ол хоорайларның чурттакчылары күш чок апарган, коргушка алзып, ады баксыраан. Олар шөлде өт-сиген дег, чаш көк дег, бажың кырында үнген, өзүп үнер бетинде-ле өрттендир чирткен чаш сыптар дег. ²⁷ А Мен сээң дугайыңда бүгү чүвени билер мен : кажан туруп кээп, олуруп аарыңны, үнүп, кирип турарыңны, Меңээ хорадай бергениңни.

²⁸ Меңээ хорадап турарың дээш база Мээң кулаамга четкен турамыың дээш, Мен сээң думчууң үдүнче – дээрбек, аксыңче – суглук сугар мен, чедип келген орууң-биле сени дедир чорудуптар мен”.

²⁹ Эзекия, сеңээ бадыткал демдээ бо-дур : бо чылын база келир чылын боду чайгаар үнген тараа чиир силер. А үшкү чылын – тараадан тарааш, ажаап алыңар, виноградтан тарып олурткаш, чимизин чиңер. ³⁰ Ынчан иудей чоннуң артынчызы база катап черге хандыр дазылданыр, элбек-чаагай чимистелир. ³¹ Чоннуң артынчызы Иерусалимден үнер, дириг арткан улус – ·Сион дагдан дүжүп кээр. Дээрги-Чаяакчының күштүг күзели ол бүгүнү боттандыра!»

³² Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы Ассирияның хаанының дугайында мынча дээн: «Ол хаан бо хоорайже кирбес, согунун олче атпас, хоорайның мурнунга дозуг-камгалалдыг көстүп келбес, аңаа удур бүзээлел чалы оваалап тутпас. ³³ Ол бодунуң келген оруу-биле дедир чоруй баар, бо хоорайже кирбес – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ³⁴ Мен бо хоорайга болчуп, Бодумну бодааш, Бодумнуң чалчам Давидти бодааш, ону камгалаар мен!»

³⁵ Ол дүне мындыг чүве болган. Дээрги-Чаяакчы Бодунуң төлээзин чорудупкаш, ассирий аг-шеригниң турлаанга 185 000 кижини узуткап каан. Эртенинде көөрге, долгандыр чүгле мөчү-сөөктер чыткылаан. ³⁶ Ынчангаш Ассирияның хааны

Сеннахирим аткаарлап чорупкаш, найысылал хоорай Ниневияже эеп чана берген.

³⁷ Оон бир-ле ол бодунуң бурганы Нисрохтуң өргээзинге мөгейип турда, Адрамелех биле Сарецер олар ону хылыш-биле шанчып кааш, арадат черже дезе бергеннер. Хаанның оглу Асардан ачазын солуп, дүжүлгеге саадапкан.

Эзекияның аарааны

(2 Чыл. 32:24-26; Иса. 38:1-8)

20 Ол үеде Эзекия аарый берген, өлүрүнүң кырында келген. Амоцтуң оглу Исаяя медээчи аңаа келгеш, Дээрги-Чаяакчының сөзүн дамчыдып: «Ажыл-херээңни аайлап-башкарып ал, ам өлүр-дүр сен, назының төнгөн-дир» – деп чугаалаан. ² Эзекия ханаже хая көрнүп алгаш, Дээрги-Чаяакчыга мөргүп эгелээн: ³ «О, Дээрги-Чаяакчы, сактып кээп көрөм! Мен Сээң мурнуңга шынчы чурттап, сеткилимден бердинип келдим, Сеңээ таарымчалыг чүүлду кылып чордум!» Оон Эзекия ишкирнип ыглай берген.

⁴ Исаяя ордунуң ортаакы шөлүнден ам-даа үнмээн турда, Дээрги-Чаяакчы аңаа Бодунуң сөзүн ажыдып: ⁵ «Ээп келгеш, Мээң чонумнуң чагырыкчызы Эзекияга ооң ада-өгбези Давидтиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының бо сөстөрүн дамчыт: Мен сээң дилег-мөргүлүңнү дыңнадым, карааң чажын көрдүм – ынчангаш Мен сени экиртип каар мен, соңгузу хүн Мээң өргээмче баар сен. ⁶ Мен сээң назыныңга он беш чылды немеп берип тур мен, ол ышкаш Ассирияның хаанының холундан сени база бо хоорайны адырып каар мен – Бодум дээш, Мээң чалчам Давид дээш, бо хоорайга болчур мен » – деп чугаалаан.

⁷ Исаяя: «Фига чимизинден кылган эмден хаанга эккелзин» – дээн.

Хаан экирий берзин дээш, ооң улузу эмни эккелгеш, ириңниг балыгга чыпшыр салыпкан. ⁸ Эзекия ынчан Исаяядан: «Дээрги-Чаяакчының мени экиртириниң база соңгузу хүн Ооң өргээзинче баарымның бадыткал демдээ кандыг боорул?» – деп айтырган .

⁹ Исаяя: «Дээрги-Чаяакчының аазаашкынын күүседириниң бадыткал демдээ мындыг болзун: хөлеге чаданы куду он тепкииш бада берзин бе азы он тепкииш дедир чылып, көдүрлү берзин бе?»

¹⁰ «Хөлегениң чаданы куду он тепкииш бада бээри белен-не болгай – деп, Эзекия харыылаан. – Чок, ол он тепкииш дедир чылып, көдүрлү берзин».

¹¹ Исаяя медээчи Дээрги-Чаяакчыны кыйгырыптарга, Ахазтың чадазының тепкииштерин куду бадып келген хөлегени Ол дедир, он тепкииш өрү, чылзыдыпкан .

Вавилоннуң элчиннери

(2 Чыл. 32:31; Иса. 39:1-8)

¹² Ол үеде Валаданның оглу, Вавилоннуң хааны Меродах-Валадан Эзекияның аарый бергенин

дыңнап кааш, олче чагаа база белектер чорудупкан. ¹³ Эзекия элчиннерни дыңнап алгаш, оларга эртине-байлак шыгжаар бүгү черлерин көргүскен: алдын-мөңгүнү, чаагай чыттыг чүүлдер биле улуг үнелиг үстерни, ок-чепсек шыгжаар черни – бодунуң шыгжамырларында бар-ла бүгү чүвени көргүскен. Эзекияның ордузунда-даа, бүгү күрүнезинде-даа ооң оларга көргүспээн чүвези артпаан.

¹⁴ Исаяя медээчи Эзекия хаанга чедип келгеш: «Ол улус сеңээ чүнү чугаалады, олар кайыын келген-дир?» – деп айтырган.

«Ырак чурттан – деп, Эзекия харыылаан. – Олар Вавилондан кээп чорду».

¹⁵ Медээчи: «Олар сээң ордуңда чүнү көрдү?» – деп айтырган.

«Олар мээң ордумда бүгү чүвени көрдү! – деп, Эзекия харыылаан. – Мээң эртине-байлак шыгжаар черлеримде оларга көргүспээн чүвем артпады».

¹⁶ Ынчан Исаяя Эзекияга: «Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңна: ¹⁷ „Сээң ордуңда бар бүгү чүвени, сээң ада-өгбеңниң бөгүнге чедир чыып алган бүгү чүвезин Вавилонге алгаш баар хүннер кээр, маңаа чүү-даа артпас – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалаандыр. – ¹⁸ Сээң төрүткен, сээң ботталдырган үре-салгалыңның чамдызын тудуп алгаш баар, олар Вавилоннуң хаанының ордузунга акталаткан чалчалар апаар“» – дээн.

¹⁹ А Эзекия Исаяяга: «Сээң меңээ дамчытканың Дээрги-Чаяакчының сөзү эки-дир» – дээн. Чүге дээрге хаан «Мээң бодумнуң назынымда амыр-тайбың, айыыл чок чорук үргүлчүлээр боор» деп бодапкан чүве-дир.

²⁰ Эзекияның өске ажил-херектери, ооң кылган бүгү өндүр улуг чоруктары, суг хөөлбээн база суг аксып кириер өдүгнү ооң канчаар кылып, сугну найысылалче киригени Иудеяның хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген. ²¹ Эзекия өгбелериниң соондан өске оранче чоруй барган. Ооң оглу Манассия ачазының орнунга хаан апарган.

Манассия – Иудеяның хааны

(2 Чыл. 33:1-9)

21 Манассия он ийи харлыында хаан апаргаш, чуртту Иерусалимге бежен беш чыл чагырган. Ооң авазын Хефциба дээр турган чүве-дир. ² Манассия Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип, Ооң израильчилерниң мурнундан үндүр сывырыпканы чоннарның чүдек-бужар чаңчылдарын өттүнүп турган. ³ Ол бодунуң ачазы Эзекияның үреп бузуп каапканы бедик черлерни катап тудуп, Израильдин хааны Ахавты өттүнүп, Ваал бурганга өргүл салыр бедигээштер, Ашера бурганга тураскааткан адагаш тургузуп каан. Манассия сылдыстарның бүгү аг-шеринге мөгейип, аңаа бараан болуп турган. ⁴ Ол Дээрги-Чаяакчының аңаа хамаарыштыр: «Иерусалимге

алдар-адымны тургузуп каар мен» – дээни өргээзинге өргүл салыр бедигээштер тудуп каан.

⁵ Манассия Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң даштыкы, иштики шөлүнге сылдыстарның бүгү аг-шеринге өргүл салыр бедигээштер тудуп каан.

⁶ Ол бодунуң оглун от өттүр эрттирипкен, төлгелеп, илби-шиди кылыр база өлүг улус сүнезини кыйгырар, караң-көрнүр улус-биле харылзактып турган. Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга хөй бузутту үүлгедип, Ооң килеңин кыптыктырып турган. ⁷ Ол Ашера бурганның оюп хээлээн дүрзүзүн кылып алгаш, ону Бурганның өргээзинге тургузуп каан.

А Дээрги-Чаяакчы ол өргээге хамаарыштыр Давид хаанга база ооң оглу Соломонга: «Мен бо өргээге база Израильдин бүгү аймактарының аразындан шилип алганым Иерусалимге Бодумнуң алдар-адымны мөңгези-биле тургузуп каар мен.

⁸ Бир эвес израильчилер Мээң оларга дужааган бүгү чүвемни күүседип, оларга Мээң чалчам Моисейниң бергени бүгү дүрүм-хоойлуну сагып чурттаар болза, Мен оларны ада-өгбезинге берген черимден моон соңгаар улчуп чорбас кылып каар мен» – деп турган.

⁹ Ынчалза-даа чон Бурганның сөзүн тооп дыңнавайн барган. Манассия чонну шын оруундан өскээр аппаарга, олар Дээрги-Чаяакчының израильчилерниң мурнундан кыргып-хыдып каапканы чоннардан-даа хөй бузут үүлгедип эгелээн.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чалча-медээчилерин дамчыштыр мынча дээн турган: ¹¹ «Иудеяның хааны Манассия ындыг чүдек-бужар бачыттар үүлгедип, ооң мурнунда турган амор чоннуң бүгү бузудундан хөй бузутту кылган-дыр; ол бодунуң дүрзү-бурганнары-биле Иудеяны бачытче кириген-дир.

¹² Ол дээш Мен Иерусалимче база Иудеяже коргунчуг айыыл-халап ыдар деп тур мен – деп, Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. – Ол дугайында дыңнап каан кижиниң ийи кулаа кайгаанындан түүгейни бээр. ¹³ Мен Иерусалимни хынап, аңаа кеземчени, Самарияга болгаш Ахавтың үре-салгалыңга хемчээп бергеним дег, хемчээп бээр мен. Аякты чодары дег, Иерусалимни чодар мен – чоткаш, доңгайтыр салып каар мен. ¹⁴ Мээң өнчүм боор чондан артып калган улусту каапкаш баар мен, оларны дайзыннарның холунга хүлээдип бээр мен. Оларны бүгү дайзыннары олча кылып, үптээр, ¹⁵ чүге дээрге олар Мээң мурнунга бузут үүлгедип, оларны ада-өгбезиниң Египеттен үне берген хүнүнден эгелээш, амдыгаа чедир Мени килеңнедип келди».

¹⁶ Манассия Иудеяны бачытче кирип, ооң чону Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип кылып каан бачыдындан аңгыда, дыка хөй буруу чок ханны төп, Иерусалимни хан-биле бир кыдыындан эгелээш, өске кыдыыңга чедир долдуруп каан.

¹⁷ Манассияның өске ажил-херектери, ооң кылган бүгү чүвези база ооң үүлгеткен бачыттары Иудеяның хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген . ¹⁸ Манассия өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону ооң ордузунуң сесерлиинге – Уза сесерлиинге ажаап каан. Ооң оглу Амон ачазының орнунга хаан апарган .

Амон – Иудеяның хааны
(2 Чыл. 33:21-25)

¹⁹ Амон чээрби ийи харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге ийи чыл чагырган. Ооң авазын Мешуллемет дээр турган, ол – Ятба чурттуг Харуцтуң уруу чүве-дир. ²⁰ Амон, ачазы Манассия ышкаш, Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип турган. ²¹ Ол ачазының чоруп турган оруктарын эдерип, ачазының бараан болуп турганы дүрзү-бурганнарга бараан болуп, оларга мөгейип турган . ²² Ол ада-өгбезиниң Бурганы Дээрги-Чаяакчыны каапкаш, Ооң оруун эдербейн турган.

²³ Амоннуң дүжүметтери аңаа удур сүлчээ кылгаш, хаанны ооң ордузунга өлүрүп каан. ²⁴ Ынчалза-даа чурттуң чону бүгү сүлчээчилерни кыра шаап каапкаш, Амоннуң оглу Иосияны ачазының орнунга хаан кылып алган.

²⁵ Амоннуң кылган өске ажил-херектери Иудеяның хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген. ²⁶ Ону Уза сесерлиинде ооң чевег-куюнга ажаап каан. Ооң оглу Иосия ачазының орнунга хаан апарган.

Иосияның Иудеяга хааннап эгелээни
(2 Чыл. 34:1-13)

22 Иосия сес харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге үжен бир чыл чагырган. Ооң авазын Иеида дээр турган, ол – Боцкат чурттуг Адайяның уруу чүве-дир. ² Иосия Дээрги-Чаяакчының мурнунга таарымчалыг чүүлдер кылып турган база бодунуң өгбези Давидтиң бүгү оруктарын эдерип, оң-даа, солагай-даа талаже барбаан .

³ Чагыргазының он сески чылында Иосия хаан Мешулламның оглунуң оглу, Ацалияның оглу Шафан бижээчини Дээрги-Чаяакчының өргээзинче айбылап чорудупкан. Хаан мынча дээн:

⁴ «Бурганның дээди бараалгакчызы Хелкияга четкеш кел, ол Дээрги-Чаяакчының өргээзинче эккелген, хаалгачыларның чондан чыгган акша-мөңгүнүн саназын . ⁵ Ол акша-мөңгүннү Дээрги-Чаяакчының өргээзинде ажил башкарып турар харагалзакчыларга берип кагзын, а олар өргээде септелге кылып турар ажилчыннар: ⁶ бызаңчылар, тудугжулар, дашчыларга төлеп берзин. Олар оон ыңай өргээни септээринге херек ыяш болгаш чонуп каан даштардан садып каап турзун.

⁷ Оларның холунче дамчыткан акшаны канчаар чарыгдаанын айтырган херээ чок, чүге дээрге оларга бүзүрөп болур улус-тур ».

Ыдыктыг хоойлу номунуң тывылганы
(2 Чыл. 34:14-28)

⁸ Дээди бараалгакчы Хелкия Шафан бижээчиге: «Мен Дээрги-Чаяакчының өргээзинден ыдыктыг хоойлунуң дүрүг номун тып алдым» – дээн .

Хелкия номну Шафанга тутсуп бээрге, ол ону номчуп көргөн.

⁹ Ооң соонда Шафан бижээчи хаанга келгеш: «Силерниң чалчаларыңар Дээрги-Чаяакчызының өргээде бар-ла акша-мөңгүннү чыып алгаш, өргээде ажил башкарып турар харагалзакчыларга дамчыдып бердилер» – деп айыткаан.

¹⁰ Оон Шафан бижээчи хаанга: «Хелкия бараалгакчы меңээ бир дүрүг ном берди» – деп дыңнаткаш, ону хаанның мурнунга номчуп берген.

¹¹ Ыдыктыг хоойлунуң номунуң сөстөрүн дыңнааш, хаан кеткен хевин качыгдалдан ора тыртып каапкан. ¹² Ол Хелкия бараалгакчыга, Шафанның оглу Ахикамга , Михейниң оглу Ахборга, Шафан бижээчиге болгаш бодунуң чалчазы Асайяга мынча дээн: ¹³ «Барып, мээң өмүнээмден база бүгү иудей чоннуң өмүнээзинден бо номнуң сөстөриниң дугайында Дээрги-Чаяакчыдан айтырып көрүңер. Ада-өгбевис бо номнуң сөстөрүн тооп дыңнавайн турган, биске хамаарыштыр бижээн бүгү чүүл ёзугаар кылбайн чораан боорга, Дээрги-Чаяакчының коргунчуг килеңи бисче кыптыккан-дыр ».

¹⁴ Хелкия бараалгакчы, Ахикам, Ахбор, Шафан болгаш Асайя олар Шаллумнуң өттүр билип медеглээр кадайы Олда-биле чугаалажыр дээш чорупканнар . (Шаллум болза хаанның хевиниң кадагалакчызы кижичүве-дир. Ол Тикваның оглу турган, а Тиква – Хархастың оглу турган чүве-дир.) Олда Иерусалимниң чаа кезээнге чурттап турган .

¹⁵ Ол херээжен оларга мынча дээн: «Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы: „Силерни Менче айбылап чорудупкан кижиге ¹⁶ Мээң чугаалаан чүвемни дамчыдыңар: Мен бо черже база ооң чурттакчыларынче айыыл-халапты – Иудеяның хаанының номчааны номда бижээн бүгү чүүлдерни ыдарым ол-дур. ¹⁷ Менден ойталааны дээш, хары бурганнарга айдызап, боттарының холу-биле кылган бүгү чүүлдери-биле Мени хорадатканы дээш , Мээң килеңим бо черже кыптыккан, ол ам өжүртүнемес“ – деп чугаалады.

¹⁸ Дээрги-Чаяакчыдан чүве айтырары-биле силерни айбылап чорудупкан Иудеяның хаанынга мону дамчыдыңар: дыңнаан сөстериң дугайында Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы мынча дээн-дир: ¹⁹ „Сээң чүрээңниң чымчай бергени дээш, бо черге база ооң чурттакчыларыңа удур Дээрги-Чаяакчының чүве чугаалап, олар каргыштыг

хоозуралга алзып аар дээнин дыңнааш , Мээң мурнумга бодуңну томаартканың дээш, кеткен хевиңни ора тыртып, Мээң мурнумга ыглап турганың дээш, Мен сени дыңнап кагдым – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ²⁰ Ынчангаш Мен сени ада-өгбеңге кадып каар мен, чевег-куйга амыр-тайбың ажааттырар сен . Мээң бо черже ыдарым айыыл-халапты сээң карааң көрбес“».

Айбычылар ол харыыны хаанга дамчыдып берген.

Иосияның Иудеяны дүрзү-бурганнарга

чүдүүр чоруктан арыглааны (2 Чыл. 34:29-32)

23 Хаан Иудея биле Иерусалимниң бүгү баштыңнарын кыйгыртып алган. ² Оон хаан Дээрги-Чаяакчының өргээзинче Иудеяның бүгү чону-биле, Иерусалимниң бүгү чурттакчылары биле кады чорупкан. Бурганның бараалгакчылары болгаш медээчилери, бүгү чон – карачал-даа, ызыгууртан-даа улус ооң-биле кады чорупкан. Чонга ол Дээрги-Чаяакчының өргээзинден тывылган номда бижиттинген чагыг-керээниң бүгү сөстөрүн дыңналдыр номчуп берген . ³ Хаан өргээниң адагачының чанынга туруп алгаш , ол номда бижиттинген чагыг-керээниң сөстөрүн сагыыры-биле Дээрги-Чаяакчының мурнунга Ооң айтышкыннарын, доктаалдарын, дүрүмнерин бүгү чүлдү-чүрээнден, бүгү сагыш-сеткилинден күүседип, Ону эдерер керээ чарып алган . Бүгү чон ол керээни хүлээп алган.

⁴ Хаан Бурганның дээди бараалгакчызы Хелкияга, оон куду дужаалдыг бараалгакчыларга, өргээниң хаалгачыларыңа ·Ваал, ·Ашера бурганнарга, сылдыстарның бүгү аг-шериинге мөгее-биле кылган бүгү чүүлдерни Дээрги-Чаяакчының өргээзинден үндүрерин дужааган . Хаан ол бүгүнү Иерусалимниң кызыгаарындан дашкаар, Кедрон шынаазыңга өрттедипкеш , хүлүн Вефилче аппараттып каапкан. ⁵ Иосия Иудеяның хааннарының мөгейишкин кылыр бедик черлерге, чурттуң хоорайларыңга база Иерусалимни долгандыр айдызаар өргүлдер кывыссын дээш томуйлап кааны бараалгакчыларны дүжүрүп каапкан. Ол бараалгакчылар ·Ваалга, ай-хүнге, сылдыстарга – дээрниң бүгү аг-шериинге айдызаашкын кылып турган чүве-дир .

⁶ Хаан ·Ашера бурганга тураскааткан адагашты Дээрги-Чаяакчының өргээзинден Иерусалимден дашкаар үндүргеш, Кедрон шынаазыңга өрттедипкен. Ол ону хоюдур чуура дүрбээш, хүлүн карачал улустуң чевеглериниң кырынга тарадыр хадыдыпкан. ⁷ Иосия оон Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң чанында туттунган, самыын-садар кижилер чурттап турган база херэеженнерниң

·Ашера бурганга хеп аргып турган бажыңнарын үрөп бузуп каапкан.

⁸ Иосия бүгү бараалгакчыларны Иудеяның хоорайларындан үндүрүпкеш, Гивадан эгелээш, Беэр-Шевага чедир ол бараалгакчыларның айдызап турганы бедик черлерни бужартадып каапкан. Найысылалдың хаалгазының чанында – хоорай чагырыкчызы Иисустуң хаалгазынче кирер чер чанында, кол хаалганың солагай талазында турар мөгейишкин кылыр бедик черлерни база ол үрөп бузуп каапкан. ⁹ Ол бедик черлерниң бараалгакчылары Дээрги-Чаяакчының Иерусалимде өргүл бедигээжинге өргүл салып, бараан болбайн турган-даа болза, ажиткы-биле хөөтпейн быжырган бооваларны өске бараалгакчы ха-дуңмазы-биле кады чип турган .

¹⁰ Иосия Бен-Энном шынаазында Тофетте өргүл бедигээжин , аңаа кым-даа оон ыңай оглу-кызын Молох бурганга от өттүр эрттирбезин дээш , бужартадып каапкан. ¹¹ Ол Иудеяның хааннарының Дээрги-Чаяакчының өргээзинче кирер чер чанынга хүнге тураскаадып тургузуп турган аъттарын ап каапкан. Ол аъттар өргээниң даштыкы шөлүңге, Нафан-Мелех дүжүметтиң хуу өрээлиниң чанынга турган чүве-дир. Оон Иосия хүнге тураскааткан ·чуузаларны база өрттедипкен. ¹² Иосия Иудеяның хааннарының Ахазтың үстүкү өрээлиниң кырынга тургузуп кааны өргүл салыр бедигээштерни база Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң ийи шөлүңге Манассия хаанның тудуп кааны өргүл салыр бедигээштерни үрегдеп, буза шапкаш, бузундуларын Кедрон шынаазыңче үндүр октапкан.

¹³ Израильдиң хааны Соломон Иерусалимниң чөөн талазыңга, Өлүм-чидим дааның мурнуу талазыңга сидончуларның чүдек-бужар бурганы Астартага, моав чоннуң бужар бурганы Хамоска, аммон чоннуң чүдек-бужар бурганы Молохка мөгейишкин кылыр бедик черлер тудуп каан турган . Иосия ол черлерни база бужартадып каапкан. ¹⁴ Ол ыдыктыг көжээлерни чуура шаап, ·Ашера бурганга тураскааткан адагаштарны кезип каапкаш, оларның турган черинге кижини сөөктери салып каан .

¹⁵ Вефилде өргүл салыр бедигээшти база Наваттың оглу Иеровоамның – Израильди бачытче киирген хаанның тудуп каан бедик черин безин Иосия үрөп бузуп каапкан . Мөгейишкин кылыр бедик черни ол өрттедип, хоюдур чуура дүрбүп каапкан, ·Ашера бурганга тураскааткан адагашты база өрттедипкен. ¹⁶ Иосия оон долгандыр көрдүнгеш, дагның ийинде чевеглерни көрүп кааш, улус айбылап, ында чыдар сөөктерни уштуп эккеп, өргүл бедигээжинге өрттедиптерин дужааган. Ол бүгү ону баш бурунгаар чугаалаан Бурганның кижизиниң дамчытканы Дээрги-Чаяакчының сөзүн ёзугаар болган .

¹⁷ Хаан: «Дуу ол кымның тураскаал дажы боор?» – деп айтырган.

Хоорайның чурттакчылары: «Бо дээрге Иудеядан келген, силерниң Вефилде өргүл бедигээжи-биле кылган чүвеңерни баш бурунгаар чугаалаан Бурганның кижизиниң чевээ-дир» – деп харыылааннар.

¹⁸ Хаан: «Ооң дыжын үревеңер, кым-даа ооң сөөгүнге дегбезин» – дээн. Ынчангаш ол медээчиниң база Самариядан келген медээчиниң сөөктерин хевээр арттырып кааннар.

¹⁹ Иосия оон ыңай Израильдиң хааннарының, Дээрги-Чаяакчыны килеңнедип, Самарияның хоорайларында бедик черлерге тудуп каан өргээлерин база үреп каапкан. Вефилге кылган бүгү чүвезин хаан ол черлер-биле база кылган.

²⁰ Иосия ол бедик черлерге турган бүгү бараалгакчыларны өргүл бедигээштеринге өлүрүп каапкаш, сөөктерин бедигээштерге өрттедипкен. Ооң соонда ол Иерусалимче ээп келген.

Чоннуң Хосталыышкын байырлалын демдеглээни (2 Чыл. 35:1-19)

²¹ Хаан бүгү чонга: «Чагыг-керээниң номунда бижээнин ёзугаар боттарыңарның Бурганыңар Дээрги-Чаяакчының мурнунга ·Хосталыышкын байырлалын демдеглеңер» – деп дужааган.

²² Израильди баштап турган баштыңчылар үезинден бээр, Израильдиң база Иудеяның хааннарының чагырып турган бүгү үезинде ол байырлал ышкаш байырлал бооп көрбээн чүве-дир. ²³ А Иосия хаанның чагыргазының он сески чылында Иерусалимге Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан ·Хосталыышкын байырлалын демдеглеп эрттирген.

²⁴ Иосия оон ыңай өлүг улус сүнезини кыйгырар, караң көрнүр кижилерни, Иудея биле Иерусалимден тывылган чүдек-бужар ээреннерни, дүрзү-бурганнарны узуткап каапкан. Ол ону Хелкия бараалгакчының Дээрги-Чаяакчының өргээзинден тып алганы дүрүг номда бижиттинген ыдыктыг хоойлунуң сөстөрүн күүседире-биле кылган. ²⁵ Иосияның мурнунда-даа, ооң соонда-даа аңаа дөмей – бүгү чүлдү-чүрээ-биле, бүгү сеткил-сагыжы-биле, бүгү күчү-күжү-биле, Моисейниң бүгү хоойлузун ёзугаар Дээрги-Чаяакчыже ээлген хаан турбаан.

²⁶ Ынчанмыже Дээрги-Чаяакчы Манассия хаанның Ону килеңнеткен бүгү бачыттары дээш Иудеяже кыптыккан коргунчуг килеңинден, хорадаан сагыжындан ойталаваан. ²⁷ Дээрги-Чаяакчы: «Израильди Бодумдан чайладып каапканым дег, Иудеяны база Бодумдан чайладып кааптар мен, шилип алганым бо Иерусалим хоорайдан база „Мээң ат-алдарым маңаа турар“ дээним өргээден ойталаар мен» – дээн.

Иосияның өлүмү (2 Чыл. 35:20-27)

²⁸ Иосияның өске ажыл-херектери, ооң кылган бүгү чүвези Иудеяның хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген.

²⁹ Иосияның чагыргазының үезинде Египеттиң хааны Нехао фараон Ассирияның хаанынга уткуй Евфрат хемче үнүп келген. Иосия хаан аңаа удур үнүп кээрге, фараон ону Мегиддонга көрүп кааш, өлүрүп каан. ³⁰ Хаанның чалчалары ооң мөчү-сөөгүн Мегиддондан Иерусалимче сөөртүп эккелгеш, ооң чевег-куюнга ажаап каан. А чурттуң чону Иосияның оглу Иоахазты олива үзү-биле чаап, ону ачазының орнунга хаан кылып алган.

Иоахаз – Иудеяның хааны (2 Чыл. 36:1-4)

³¹ Иоахаз чээрби үш харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге үш ай чагырган. Ооң авазын Хамутал дээр турган, ол – Ливна чурттуг Иеремияның уруу чүве-дир. ³² Иоахаз ада-өгбезиниң кылып турган бүгү чүвезин өттүнүп, Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип турган. ³³ Нехао фараон Иоахазты, ол Иерусалимге оон ыңай чагырбазын дээш, хамат черде Ривла хоорайга тудуп хоругдааш, Иудеяга чүс °талант мөңгүн болгаш бир талант алдын төлээр торгаал онаап каан. ³⁴ Нехао фараон Иосияның оглу Элиакимни ачазының орнунга хаан кылдыр салгаш, ооң адын Иоаким деп ат-биле солуп берген. А Иоахазты Египетче алгаш барган, ол аңаа өлүп калган. ³⁵ Нехао фараонга ооң негээн алдын-мөңгүнүн төлеп бээри-биле Иоаким чурттуң чонунга үндүрүг онаап, кижини бүрүзүнүң шинээн доктааткаш, алдын-мөңгүннү төледип алган.

Иоаким – Иудеяның хааны (2 Чыл. 36:5-8)

³⁶ Иоаким чээрби беш харлыында хааннап эгелээш, Иерусалимге чуртту он бир чыл чагырган. Ооң авазын Зебудда дээр турган, ол – Рума чурттуг Федайяның уруу чүве-дир. ³⁷ Иоаким ада-өгбезиниң кылып турган бүгү чүвезин өттүнүп, Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип турган.

24 Иоакимниң чагырган үезинде Вавилоннуң хааны Навуходоносор чуртче халдап кирип келген. Иоаким Навуходоносорга үш чыл чагырткаш, оон хая көрнү берип, аңаа удур тура халаан. ² Дээрги-Чаяакчы Иоакимче халдей, арамей, моав болгаш аммон дээрбечи бөлүктөрнү ыдып, Иудеяны узуткап кагзыннар деп турган. Дээрги-Чаяакчының Бодунуң чалча-медээчилерин дамчыштыр чугаалаан сөзүн ёзугаар ынчаар болганы ол. ³ Ол бүгү Иудея-биле Дээрги-Чаяакчының күзел-соруун ёзугаар, иудейлерни Ооң мурнундан ырадып кааптар дээш болган. Чүге

дээрge Манассия хаанның бачыттары дээш, ооң үлгеткен бүгү чүвези дээш, ооң буруу чок улустуң ханын төп, Иерусалимни оларның ханы-биле долдурганы дээш, Дээрги-Чаяакчы ону өршээр хөңнү чок болган.

⁵ Иоакимниң өске ажил-херектери, ооң кылган бүгү чүвези Иудеяның хааннарының чылдар бижилгезинде тодараттынып бижиттинген.

⁶ Иоаким өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ооң оглу Иехония ачазының орнунга хаан апарган.

⁷ А Египеттиң хааны бодунуң чуртундан оон ыңай үнмээн, чүге дээрge Вавилоннуң хааны аңаа хамааржыр бүгү черни Египеттиң кызыгаарында хемден эгелээш, Евфрат хемге чедир эжелеп алган.

Иудеяның хааны Иехонияның туттуруп алганы (2 Чыл. 36:9-10)

⁸ Иехония он сес харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге үш ай чагырган. Ооң авазын Нехушта дээр турган, ол – Иерусалим чурттуг Элнафанның уруу чүве-дир. ⁹ Иехония ачазының кылып турган бүгү чүвезин өттүнүп, Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үлгедип турган.

¹⁰ Ол үеде Вавилоннуң хааны Навуходоносорнуң дүжүметтери Иерусалимге келгеш, ону бүзээлеп алганнар. ¹¹ Навуходоносор боду ооң улунуң бүзээлеп алгаш турган хоорайыга чедип кээрге, ¹² Иудеяның хааны Иехония, ооң авазы, нояннары, шериг баштыңнары болгаш дүжүметтери аңаа дүжүп бергеннер.

Вавилоннуң хааны бодунуң чагыргазының сески чылында Иехонияны тудуп алган. ¹³ Дээрги-Чаяакчының баш бурунгаар чугаалап турганы дег, Навуходоносор Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң база хаанның ордузунуң бүгү эртинге-байлаан апарган – Израильдин хааны Соломоннуң Дээрги-Чаяакчының өргээзинге кылып каан бүгү алдын саваларын кезе шаап каапкан. ¹⁴ Ол Иерусалимниң бүгү чурттакчыларын: бүгү нояннарны, күчү-күштүг дайынчыларны, бүгү ус-дарган, шевер улусту – шупту 10 000 кижини тудуп алгаш барган. Чурттуң чүгле яды карачал чону артып калган.

¹⁵ Навуходоносор Иехонияны Иерусалимден Вавилонче тудуп алгаш барган, ооң-биле кады хаанның авазын, ооң кадыннарын, дүжүметтерин, чурттуң ат-алдарлыг улунуң база апарган.

¹⁶ Вавилоннуң хааны 7000 дайынчылыг бүгү шеригни, 1000 дарган, ус-шевер улусту, бүгү дайылдажып шыдаар күштүг улусту Вавилонче тудуп апарган. ¹⁷ Навуходоносор Иехонияның орнунга ооң төрөл акызы Маттанияны хаан кылып кааш, Маттанияның адын Седекия кылдыр солуп берген.

Седекия хаан болгаш Иерусалимниң буурааны (2 Чыл. 36:11-21; Иер. 39:1-10; 52:1-27)

¹⁸ Седекия чээрби бир харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге он бир чыл чагырган. Ооң авазын Хамутал дээр турган, ол – Ливна чурттуг Иеремианың уруу чүве-дир. ¹⁹ Седекия Иоакимниң кылып турган бүгү чүвезин өттүнүп, Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үлгедип турган. ²⁰ Ынчаарга Иерусалим биле Иудеяга болуп турган чүве Дээрги-Чаяакчыны килеңнедиптерге, Ол оларның чурттакчыларын Бодунуң мурнундан сывырыпкан.

Седекия Вавилоннуң хааныга удур тура халаан.

25 Седекияның чагыргазының тоску чылында, он айның онда Вавилоннуң хааны Навуходоносор бодунуң бүгү аг-шерии-биле Иерусалимге чедип кээп, ону бүзээлеп, хоорайны долгандыр бүзээлел чалдары тудуп алган. ² Хоорайның бүзээлээшкини Седекия хаанның чагыргазының он бирги чылынга чедир үргүлчүлээн.

³ Хоорайда аш кедереп, чурттакчы чон чиир аш-чем чок арткан. Дөрт айның тоста ⁴ халдейлер хоорайның ханазын деже шаапкан. Бүгү иудей дайынчылар дүне када хоорайдан ийи хана аразында, Хаан сесерлииниң чанында турар хаалга дамчыштыр үнгеш, Иордан шынаазынче баар орук-биле дезипкен. А халдейлер ол үеде хоорайны бүзээлеп алган турган. ⁵ Халдей шериг иудей хаанны сүрүп чорупкаш, Иерихон ховуларынга чыпшыр четкен. Седекияның бүгү шерии ону каапкаш, тарадыр маңнажы берген. ⁶ Хаанны тудуп алгаш, Ривла хоорайда Вавилоннуң хаанынче эккелгеш, шиидип каан. ⁷ Седекия көрүп турда, ооң оолдарын өлүрүп каан, а оон ону согурарткаш, хүлер кинчи-биле бектээш, Вавилонче апарган.

⁸ Беш айның чедиде (Вавилоннуң хааны Навуходоносорнуң чагыргазының он тоску чылында) Иерусалимче Вавилоннуң хаанының дүжүмеди, камгалакчы шериглер даргазы Навузардан чедип келген. ⁹ Ол Дээрги-Чаяакчының өргээзин, хаанның ордузун, Иерусалимниң бүгү бажыңнарын – улуг дээн бажыңнарын шуптузун өрттедипкен. ¹⁰ Камгалакчы шериглер даргазы-биле кады келген халдей шериг Иерусалимни долгандыр турган ханаларны үрөп бузуп каапкан.

¹¹ Камгалакчы шериглер даргазы Навузардан хоорайда дириг арткан улусту, а ол ышкаш Вавилоннуң хааныга дүжүп берген улусту – бүгү арткан мөөң чонну тудуп алгаш барган. ¹² Чүгле карачал улустуң чамдыызын камгалакчы шериглер даргазы виноград болгаш тараа шөлдөрүн ажаап болбаазырадыр кылдыр арттырып каан.

¹³ Халдейлер Дээрги-Чаяакчының өргээзинге турган хүлер адагаштарны, тергежигештерни, «далай» дээр хүлер чунар саваны үрей соктап

каапкаш, ол чүүлдерниң хүлерин Вавилонче аппараттар .¹⁴ Олар оон ыңай хүл урар савалар, хүл-узарлар, бижектер болгаш хымыштарны – Бурганга бараан болурда ажыглаар бүгү хүлер эт-херекселди алгаш барганнар .¹⁵ Камгалакчы шериглер даргазы алдын-мөңгүн хүүрекчигештер биле кыскаштарны база алгаш барган.

¹⁶ Соломоннуң Дээрги-Чаяакчының өргээзинге кылып кааны ийи адагаш, «далай» дээр чунар сава болгаш тергежигештерге хамаарыштыр алырга, ол бүгү херекселдерни кылган хүлер деңзилеттинмес аар турган .¹⁷ Бир адагаш-ла он сес кыры дурту бедик , ооң кырында хүлер капительдиң бедии үш кыры дурту; капительдиң даштыы талазын четки хевирлиг, хүлерден кылган гранат чимистерлиг каасталга шыпкан турган (ийиги адагашта база-ла ындыг четки хевирлиг каасталга бар).

¹⁸ Камгалакчы шериглер даргазы Бурганның дээди бараалгакчызы Серайяны , ийиги бараалгакчы Софонияны болгаш Бурганның өргээзинче кирер черниң үш таңнылыын база тудуп алгаш барган. ¹⁹ Оон ыңай хоорайдан ол дарга шериглер баштыңын, хаанның ам-даа хоорайга арткан турган беш чоок дүжүмедин, чурттуң чонун шериг хүрээлеңинче киир бижири хүлээлгелиг шеригниң кол бижээчизин болгаш хоорайга турган алдан чурттакчыны тудуп алгаш барган. ²⁰ Камгалакчы шериглер даргазы Навузардан оларны тудуп аппараттар, Ривлада Вавилоннуң хаанынга чедире берген. ²¹ Вавилоннуң хааны ол бүгү улусту хамат черде Ривла хоорайга шаажылап өлүрүп каан, а Иудеяның чонун бодунуң черинден көжүрүп үндүрген.

**Годолияның Иудеяга
чагырыкчы апарганы**
(Иер. 40:7-9; 41:1-3)

²² Вавилоннуң хааны Навуходоносор ооң Иудеяга арттырып каан чонунуң чагырыкчызы кылдыр

Шафанның оглунуң оглу, Ахикамның оглу Годолияны томуйлап каан .²³ Бүгү иудей шериг баштыңнары: Нафанияның оглу Измаил, Карейниң оглу Иоханан, Нетофа чурттуг Танхуметтиң оглу Серайя болгаш Мааха чурттуг Иазания олар Вавилоннуң хаанының Годолияны чагырыкчы кылдыр томуйлап каанын дыңнап кааш, боттарының улузу-биле кады Мицпа хоорайда Годолияже чедип келгеннер. ²⁴ Годолия оларга база оларның улузунга: «Халдей дүжүметтерден кортпаңар, чуртка артып калгаш, Вавилоннуң хаанынга бараан болуңар. Ынчан менди-чаагай болур силер» – деп даңгыраглап чугаалаан.

²⁵ Ынчалза-даа чеди айда Элишаманың оглунуң оглу, Нафанияның оглу, хаан уктуг Измаил он кижизи-биле кады келгеш, Годолияны база ооң-биле кады Мицпага турган иудейлер болгаш халдейлерни өлүрүп каан. ²⁶ Ооң соонда бүгү чон, карачал-даа, ызыгууртан-даа улус база шериг баштыңнары, халдейлерден корткаш, Египетче дезе берген .

Иехонияны хостааны
(Иер. 52:31-34)

²⁷ Иудеяның хааны Иехонияны тудуп аппараттар соонда үжен чеди чыл эрткенде, Вавилоннуң хааны Эвил-Меродах бодунуң чагыргазының бирги чылында Иехония хаанга өршээл көргүскен. Эвил-Меродах Иехонияны он ийи айның чээрби чедиде кара-бажыңдан үндүргеш, ²⁸ ооң-биле эп-найыралдыг чугаалашкан база ол үеде Вавилонга турган бүгү өске хааннарга бодаарга, бедик, хүндүткелдиг черге олуртуп каан. ²⁹ Иехония кара-бажыңга кедип турган хевин солуп каапкаш, амыдыралының төнчүзүнге чедир Эвил-Меродах-биле кады чемненип келген. ³⁰ Ол Вавилоннуң хаанындан доктаамал хандырылганы хүннүң-не, арткан бүгү назынында ап келген.

1 Чылдар

Кирилде

Чылдар демдеглелиниң номнары нургулайында Хаанның чагырга номнарында бижиттинген болушкуннарны арай өске бодал-биле катап чугаалап турар. Эзра болгаш Неемияның номнарын тургускан ол-ла кижилер бо номну база бижээн чадава.

1–9 эгелер – израиль чоннуң Вавилонда туттурушкундан ээп келгениниң соондагы үени кириштир (мырыңай бистиң эрага чедир V векке чедир) чоннуң төрөл салгал даңзылары. Ол даңзыларда эң улуг кичээнгейни Иуда, Вениамин болгаш Левийниң аймактарынче салып турар.

10–21 эгелерде Давидтиң чагыргазының чамдык чугула болушкуннарын ооң мурнундагы хаан Саулдун өлүмүндөн эгелеп истеп көрүп турар. Давид хаан – бо номда эң чугула кижилер. Ылап-ла ол Иерусалим хоорайны Дээрги-Чаякчыга чүдүүр төп чер кылгаш, Аңаа төлөптүг, шын мөгөйишкинни доктаадып каан. Чылдар демдеглелиниң бирги номунда Хаанның чагырганың ийиги номунга көөрдө, Давидтиң үүлгедиглеринче кичээнгей дыка эвээш салдынган.

22–29 эгелер – Бурганның өргээзин тудар дээш Давидтиң белеткели (онза кичээнгей левиттер болгаш Бурганның бараалгакчыларынче угланган). Автор ооң-биле Давидти Бурганның өргээзиниң база Бурганга бараан болурунун чурумунун эзулуг үндөзлекчизи кылдыр көргүзүп турар. А өргээниң бодун Давид өлгөн соонда ооң оглу Соломоннун күженишкуннери-биле туткан.

Чамдыкта Чылдар демдеглелиниң номнарында бижиттинген медээлер Библияның өске номнарында чергелешкек черлерде кирген медээлерден ылгалып турар. Номчукчу мону сактып аар уjurлуг: Чылдар демдеглелдериниң автору Хаанның чагырга номнарында тодарадып бижээн чүүлдерни анаа-ла өттүндүр биживейн турар – ол боду тускай сонургалдарлыг болгаш, ооң кичээнгейин арай өске болушкуннар хаара тудуп болур.

Адамдан Авраамга чедир

(Э. д. 5:1-32; 10:1-32; 11:10-26)

¹ Адам, Сиф, Энос, ² Кайнан, Малелеил, Иаред, ³ Энох, Мафусал, Ламех, ⁴ Ной.

Нойнун оолдары: Сим, Хаам база Иафет.

⁵ Иафеттиң оолдары: Гомер, Магог, Мадай, Иаван, Тувал, Мешех база Тирас. ⁶ Гомерниң оолдары: Аскеназ, Рифат болгаш Тогарма.

⁷ Иаванның оолдары: Элиса биле Фарсис, китт чон биле родан чон.

⁸ Хаамның оолдары: Хуш, Египет, Фут база Ханаан.

⁹ Хуштуң оолдары: Сева, Хавила, Савта, Раама база Савтеха. Рааманың оолдары: Шева биле Дедан.

¹⁰ Хуштуң бир салгакчызы Нимрод деп аттыг кижилер база турган. Ол чырык чер кырынга дыка күштүг маадыр болган. ¹¹ Египеттиң үре-салгалы: лидий чон, анам чон, легав чон, нафтух чон, ¹² патрус чон, каслух чон (а олардан филистим чон тывылган) болгаш кафтор чон. ¹³ Ханаанның үре-салгалы: ооң дун оглу Сидон, Хет, ¹⁴ иевус чон, амор чон, гергес чон, ¹⁵ хиввей чон, арак чон, син чон, ¹⁶ арвад чон, цемарей чон болгаш хамат чон.

¹⁷ Симниң оолдары: Элам, Ассур, Арфаксад, Луд, Арам, Уц, Хул, Гефер база Мешех. ¹⁸ Арфаксадтан Сала төрүттүнген, Саладан Евер төрүттүнген.

¹⁹ Еверден ийи оол төрүттүнген: бирээзиниң ады – Фалек, чүге дээрге ооң үезинде делегейниң чурттакчылары бот-боттарындан аңгыланып чарлы берген; ооң дуңмазының ады – Иоктан.

²⁰ Иоктанның үре-салгалы: Алмодад, Шалеф, Хацармавет, Иерах, ²¹ Гадорам, Узал, Дикла, ²² Эвал, Авимаил, Шева, ²³ Офир, Хавила болгаш Иовав. Олар шупту Иоктанның үре-салгалы-дыр.

²⁴ Сим, Арфаксад, Сала, ²⁵ Евер, Фалек, Рагав, ²⁶ Серух, Нахор, Фарра, ²⁷ Аврам, ону Авраам база дээр.

Авраамдан укталган төрөл аймактар

(Э. д. 25:1-4, 12-16; 36:1-19)

²⁸ Авраамның оолдары: Исаак биле Измаил.

²⁹ Оларның салгалдары бо: Измаилдиң дун оглу Навайот, ооң соондалары Кедар, Адбеел, Мивсам, ³⁰ Мишма, Дума, Масса, Хадад, Фема, ³¹ Иетур, Нафиш база Кедма. Олар дээрге Измаилдиң оолдары-дыр.

³² Авраамның кул-кадайы Хеттураның божаан оолдары: Зимран, Иокшан, Медан, Мадан, Ишбак болгаш Шуах. Иокшанның оолдары: Шева биле Дедан. ³³ Маданның оолдары: Эфа, Эфер, Энох, Авида база Элдага. Олар шупту Хеттураның үре-салгалы чүве-дир.

³⁴ Авраамдан Исаак төрүттүнгөн. Исаактың оолдары: Исав биле Израиль .

³⁵ Исавтың оолдары: Элифаз, Рагуил, Иеуш, Иеглом болгаш Корах. ³⁶ Элифазтың оолдары: Теман, Омар, Цефо, Гатам, Кеназ, Тимна, Амалик . ³⁷ Рагуилдин оолдары: Нахат, Зерах, Шамма болгаш Миза.

Эдом черниң үндезин чурттакчылары (Э. д. 36:20-30)

³⁸ Сеирниң оолдары: Лотан, Шовал, Цивеон, Ана, Дишон, Эцер болгаш Дишан.

³⁹ Лотанның оолдары: Хори биле Гомам. А Лотанның Тимна деп кыс дуңмазы бар турган.

⁴⁰ Шовалдың оолдары: Алеан, Манахат, Эвал, Шефи база Онам.

Цивеоннуң оолдары: Аяа биле Ана.

⁴¹ Ананың ажы-төлү: Дишон.

Дишоннуң оолдары: Хамран, Эшбан, Итран болгаш Херан.

⁴² Эцерниң оолдары: Билган, Зааван болгаш Акан. Дишанның оолдары: Уц биле Аран.

Эдомнуң хааннары (Э. д. 36:31-39)

⁴³ Израиль чоннуң хааннары тыптырының-даа мурнунда эдом черге башкарып чораан хааннар бо-дур:

Беорнуң оглу Бела, ооң хоорайының ады Дингава чүве-дир.

⁴⁴ Бела өлүп каарга, ооң орнунга Восорадан келген Зерахтың оглу Иовав хааннай берген.

⁴⁵ Иовав өлүп каарга, теман черден келген Хушам хааннай берген.

⁴⁶ Хушам өлүп каарга, Моавтың оргулаажынга мадиан чонну чылча шаап каан Бедадтың оглу Гадад хааннай берген. Ооң хоорайының адын Авит дээр.

⁴⁷ Гадад өлүп каарга, Масрекадан келген Самла хааннай берген.

⁴⁸ Самла өлүп каарга, хем чоогунда Реховоттан келген Саул хааннай берген.

⁴⁹ Саул өлүп каарга, Ахборнуң оглу Баал-Ханан хааннай берген.

⁵⁰ Баал-Ханан өлүп каарга, Гадар хааннай берген. Ооң хоорайының ады Пау. Ооң кадайы Мезагавтың оглу Матредтиң уруу Мегетаевеел чүве-дир. ⁵¹ Гадар база өлүп калган.

Эдомнуң аймактарының аттары бо-дур : Тимна, Алва, Иетет, ⁵² Оливема, Эла, Пинон, ⁵³ Кеназ,

Теман, Мивцар, ⁵⁴ Магдиил, Ирам. Эдом чоннуң аймактары ол-дур.

Иуданың үре-салгалы

² Израильдин оолдары бо-дур : Рувим, Симеон, Левий, Иуда, Иссахар, Завулон, ² Дан, Иосиф, Вениамин, Неффалим, Гад болгаш Асир.

³ Иуданың оолдары : Ир, Онан база Шела – олар үжелээн хананей Шуаның уруундан төрүттүнгеннер. Иуданың дун оглу Ир Дээрги-Чаякчының мурнунга кем-буруулуг болган, ынчангаш Ол ону чок апаар кылдыр кылып каан. ⁴ Кенни Фамар Иудага Фарес биле Зерахты божуп берген. Иуда беш оолдуг турган.

⁵ Фарестиң оолдары : Хецрон биле Хамул.

⁶ Зерахтың оолдары: Зимри, Эфан, Еман , Халкол база Дара. Олар шупту беш кижги.

⁷ Харминиң оглу: Ахар . (Бурганга тураскааткан чүүлдерге удур кем-буруу үүлгеткеш, Израильге хай-халапты эккелген кижги ол-дур.) ⁸ Эфанның оглу: Азария.

Давид хаанның ук-ызыгууру болгаш төрөл салгалы (Руф 4:18-22; Мф. 1:3-6)

⁹ Хецроннуң төрөөн оолдары: Иерахмеил, Рам болгаш Халев. ¹⁰ Рам Аминадавты төрөөн, а Аминадав Иуданың аймааның баштыңы Наассонну төрөөн чүве-дир. ¹¹ Наассоннуң оглу Салмон, Салмоннуң оглу Вооз. ¹² Воозтан Овид төрүттүнгөн, Овидтен Иессей төрүттүнгөн.

¹³ Иессейниң дун оглу Элиав , ийи дугаары – Авинадав, үшкүзү – Шима , ¹⁴ дөрткүзү – Нафанаил, беш дугаары – Раддай, ¹⁵ алдыгызы – Оцем, чедигизи – Давид.

¹⁶ Оларның кыс дуңмалары: Саруйя биле Авигея. Саруйя үш оолдуг: Авесса, Иоав база Асаил .

¹⁷ Авигея Амессайны төрөөн. Амессайның адазы измаилчи Иетер чүве-дир .

Хецроннуң база Халевтиң үре-салгалы

¹⁸ Хецроннуң оглу Халевтиң бодунуң кадайы Азувадан (Иериофадан база) оолдары бо-дур: Иешер, Шовав база Ардон. ¹⁹ Азува өлүп каарга, Халев Эфратаны кадай кылдыр ап алган. Ол аңаа Хур деп оолду божуп берген. ²⁰ Хурнуң оглу Урий, Урийниң оглу Веселиил болган .

²¹ Оон Хецрон алдан харлыг тургаш, Галаадтың адазы Махирниң уруу-биле холбашкан. Ол Хецронга Сегув деп оол божуп берген. ²² Сегувтан Иаир төрүттүнгөн. Галаад черге ол чээрби үш хоорайлыг турган . ²³ Ынчалза-даа гессурлар болгаш арамейлер ол черге алдан хоорайны эжелеп алган . Ол хоорайларның аразында Иаирниң хоорай-суурлары, Кенат хоорай болгаш аңаа хамааржыр хоорай-суурлар бар турган. Аңаа

чурттап турган улус шуптузу Галаадтың адазы Махирден укталган. ²⁴ Хецроннуң Халев-Эфрата деп черге өлгениниң соонда, ооң кадайы Авия Ашхурну божаан. Ашхур дээрге Текояның үндезилекчизи-дир .

Иерахмеилдин үре-салгалы

²⁵ Хецроннуң дун оглу Иерахмеилдин оолдары: дун оглу Рам, ооң соонда Вуна, Орен, Оцем болгаш Ахия. ²⁶ Иерахмеилдин Афара деп өске кадайы база турган. Ол Онам деп оолду божаан.

²⁷ Иерахмеилдин дун оглу Рамның оолдары: Маац, Ямин болгаш Экер.

²⁸ Онамның оолдары: Шаммай биле Иада.

Шаммайның оолдары: Надав биле Авишур.

²⁹ Авишурнуң кадайын Авихаил дээр. Ол аңаа Ахбан биле Молид деп оолдарны божуп берген.

³⁰ Надавтың оолдары: Селед биле Афаим. А Селед ажы-төл чок бооп өлгөн.

³¹ Афаимниң оглу: Иший. Ишийниң оглу: Шешан. Шешанның оглу: Ахлай.

³² Шаммайның дуңмазы Иаданың оолдары: Иетер биле Ионафан. Иетер ажы-төл чок бооп өлгөн.

³³ Ионафанның оолдары: Пелет биле Заза. Олар шупту Иерахмеилдин салгалдары-дыр.

³⁴ Шешан оолдар чок, чүгле кыстарлыг болган.

Ооң Иарха деп египет кулу турган. ³⁵ Шешан бодунуң бир уруун кулу Иархага кадай кылдыр берипкен. Уруу Иархага Аттай деп оол божуп берген. ³⁶ Аттайдан Нафан төрүттүнгөн. Нафандан Завад төрүттүнгөн. ³⁷ Завадтан Эфлал төрүттүнгөн. Эфлалдан Овид төрүттүнгөн. ³⁸ Авидтен Иеху төрүттүнгөн. Иехудан Азария төрүттүнгөн.

³⁹ Азариядан Хелец төрүттүнгөн. Хелецтен Элеаса төрүттүнгөн. ⁴⁰ Элеасадан Сисмай төрүттүнгөн. Сисмайдан Шаллум төрүттүнгөн. ⁴¹ Шаллумдан Иекамия төрүттүнгөн. Иекамиядан Элишама төрүттүнгөн.

Халевтиң өске үре-салгалы

⁴² Иерахмеилдин дуңмазы Халевтиң оолдары: дун оглу Меша (ол Зифтиң үндезилекчизи болур) база өске оглу Мареша (ол Хевроннуң үндезилекчизи болур). ⁴³ Хевроннуң оолдары: Корах, Таппуах, Рекем болгаш Шема. ⁴⁴ Шема Рахамны (Иоркеамның үндезилекчизин) төрөөн. А Рекемден Шаммай төрүттүнгөн. ⁴⁵ Шаммайның оглу Маон. А Маон дээрге Бет-Цурнуң үндезилекчизи-дир.

⁴⁶ Халевтиң кул-кадайы Эфа Харран, Моца болгаш Газез деп оолдарны төрөөн. А Харрандан Газез төрүттүнгөн.

⁴⁷ Иегдайның оолдары: Регем, Иофам, Гешан, Пелет, Эфа болгаш Шааф.

⁴⁸ Халевтиң өске кул-кадайы Мааха Шевер биле Тирхана деп оолдарны божаан. ⁴⁹ Оон аңгыда Шаафты (ол Мадманнаның үндезилекчизи болур) база Шеваны (Махбена биле Гивеяның

үндезилекчизи болур) төрөөн. Халевтиң Ахса деп уруу база турган .

⁵⁰ Болар база Халевтиң салгалдары-дыр, олар Эфратаның дун оглу Хурдан укталган : Кириат-Иаримниң үндезилекчизи Шовал, ⁵¹ Вифлеемниң үндезилекчизи Салма, Бет-Гадерниң үндезилекчизи Хареф.

⁵² Кириат-Иаримниң үндезилекчизи Шовалдың үре-салгалы: Гарое чурттуглар, Менухот чурттугларның чартыы. ⁵³ Кириат-Иаримниң төрөл бөлүктери: итра, пут, шумат болгаш мишра. Олардан Цора болгаш Эштаол чурттуглар укталып тывылган.

⁵⁴ Салманың үре-салгалы: вифлеемчилер, нетофажылар, Атарот-Бет-Иоав чурттуглар база цорит деп төрөл бөлүк – Менухот чурттугларның өске чартыы.

⁵⁵ Иависке чурттап чораан бижээчилерниң төрөл бөлүктери: тира, шимеа, суха. Олар дээрге Хаматтан (рехав төрөл бөлүктүң өгбезинден) укталган кен аймак-тыр .

Давид хаанның ажы-төлү

(2 Хаан. 3:1-5; 5:14-16)

3 Давидтиң Хевронга төрүттүнгөн оолдары бодур: дун оглу – изреелчи Ахиноаманың божааны Амнон . Ийигизи – кармилчи Авигеяның божааны Даниил . ² Үшкүзү – гессур хаан Талмайның уруу Мааханың оглу Авессалом . Дөрткүзү – Аггиттың оглу Адония . ³ Бешкизи – Авиталдың божааны Шефатия. Алдыгызы – кадайы Эгланың божааны Ифреам. ⁴ Хевронга Давидтиң алды оглу төрүттүнгөн. Аңаа Давид чеди чыл алды ай дургузунда хааннаан .

Оон Иерусалимге Давид үжен үш чыл иштинде хааннаан . ⁵ Давидтиң дараазында оолдары Иерусалимге төрүттүнгөн : Шима, Шовав, Нафан болгаш Соломон, дөртелдирзин Аммиилдин уруу Вирсавия божаан . ⁶ Ивхар, Элишама, Элифелет, ⁷ Ногах, Нефег, Иафия, ⁸ Элишама, Элиада болгаш Элифелет – тос кижилер. ⁹ Давидтиң кул-кадайларының божааны оолдарындан аңгыда, бодунуң оолдары ол-дур. Оларның кыс дуңмазы – Фамар .

Иудеяның хааннары

¹⁰ Соломоннуң оглу Ровоам , ооң оглу Авия . Авияның оглу Аса , Асаның оглу Иосафат .

¹¹ Иосафаттың оглу Иорам , ооң оглу Охозия . Охозияның оглу Иоас . ¹² Иоастың оглу Амасия . Амасияның оглу Азария , ооң оглу Иоафам .

¹³ Иоафамның оглу Ахаз , ооң оглу Эзекия . Эзекияның оглу Манассия . ¹⁴ Манассияның оглу Амон , ооң оглу Иосия .

¹⁵ Иосияның оолдары: дун оглу Иоханан , ийи дугаар оглу Иоаким, үшкүзү Седекия , дөрт дугаары Шаллум .

¹⁶ Иоакимниң оолдары: Иехония биле Седекия.

Иехония хаанның үре-салгалы

¹⁷ Иехонияның оолдары: Асир, Салафиил ,
¹⁸ Малкирам, Федайя, Шенацар, Иекамия, Гошама болгаш Надавия.

¹⁹ Федайяның оолдары: Зоровавел биле Шимей. Зоровавелдин оолдары: Мешуллам биле Анания база оларның Шеломит деп кыс дуңмазы. ²⁰ Оон аңгыда беш оглу: Хашува, Огел, Берехия, Хасадия болгаш Иушав-Хесед.

²¹ Ананияның үре-салгалы: Фелатия биле Исаяя, Рефайяның оолдары, Арнанның оолдары, Авдийның оолдары, Шеханияның оолдары.

²² Шеханияның оглу: Шемайя . Шемайяның оолдары: Хаттуш , Игеал, Бариах, Неария болгаш Шафат. Шупту алды кижии.

²³ Неарияның үш оглу: Элиоенай, Эзекия болгаш Азрикам. ²⁴ Элиоенайның чеди оглу: Годавьягу, Элиашив, Фелайя, Аккув, Иоханан, Делайя болгаш Ананий.

Иуданың үре-салгалы

4 Иуданың үре-салгалы : Фарес, Хецрон, Харми, Хур болгаш Шовал . ² Шовалдың оглу Реайя Яхатты төрөөн. Яхаттан Ахумай биле Лагад төрүттүнген. Олардан Цора чурттугларның төрөл бөлүктери укталган .

³ Этамның оолдары бо-дур: Изреел, Ишма болгаш Идбаш. Оларның кыс дуңмазы – Гацлелпони.

⁴ Эфратаның дун оглу, Вифлеемнің үндезилекчизи Хурнуң оолдары бо-дур : Пенуэл (Гедорнуң үндезилекчизи) база Эзер (Хушаның үндезилекчизи).

⁵ Текояның үндезилекчизи Ашхур ийи кадайлыг турган: Хела биле Наара. ⁶ Наара Ашхурга Ахузам, Хефер, Тимни болгаш Ахашфари деп оолдарны божуп берген. Наараның оолдары ол-дур.

⁷ Хеланың оолдары: Церет, Цохар болгаш Этнан.

⁸ Коцтан Анув биле Цовева төрүттүнген база Гарумнуң оглу Ахархелдин төрөл бөлүктери укталган.

⁹ Иавис деп кижии бодунуң акы-дуңмаларындан артык алдарлыг апарган. (Авазы: «Мен ону хинчектенип тургаш божаан мен» – дээш, Иавис деп адап каан). ¹⁰ Иавис Израильдин Бурганынче кыйгы салгаш, мөргөөн: «Сен меңээ Бодунуң ачы-буяныңны хайырлап, мээң черимниң девискээрин делгемчидип каан болзуңза! Хилинчектенмес кылдыр, Сээң холуң мени айыыл-халаптан камгалап, деткөөн болза!» Ынчан Бурган ооң дилээн хандырган.

¹¹ Шуханың дуңмазы Хелув Махирни төрөөн. Махир дээрге Эштоннуң адазы-дыр. ¹² Эштоннуң оолдары: Бет-Рафа, Пасеах болгаш Техинна (Наас хоорайның үндезилекчизи). Олар Реханың чурттакчылары-дыр.

¹³ Кеназтың оолдары: Гофониил биле Серайя.

Гофониилдин оолдары: Хатат биле Меонатай .

¹⁴ Меонатайның оглу Офра, а Серайяның оглу Иоав. Иоав – Харашим шынаазының үндезилекчизи. Ол шынааның чурттакчылары ус-дарган улус болган.

¹⁵ Иефоннийниң оглу Халевтиң оолдары: Ир, Ила болгаш Наам. Иланың оглу: Кеназ.

¹⁶ Иегаллелелдин оолдары: Зиф, Зифа, Тирия болгаш Асареел.

¹⁷ Эзраның оолдары: Иетер, Меред, Эфер болгаш Иалон. Мередтиң кадай кылдыр алганы фараоннуң уруу Битьяның оолдары бо-дур: Мириам, Шаммай болгаш Ишбах (Эштемоеаның үндезилекчизи) . Ооң иудей кадайы Иередти (Гедорнуң үндезилекчизин), Хеверни (Сохонуң үндезилекчизин) болгаш Иекутиилди (Заноахтың үндезилекчизин) төрөөн.

¹⁹ Годияның кадайы Нахамның кыс дуңмазы болур. Ооң үре-салгалы: Кеила чурттуг гарми төрөл бөлүк база Эштемоеа чурттуг мааха төрөл бөлүк.

²⁰ Шимоннуң оолдары: Амнон, Ринна, Бенханан болгаш Тилон.

Ишийниң оолдары: Зохет биле Бен-Зохет.

²¹ Иуданың оглу Шеланың үре-салгалы : Леханың үндезилекчизи Ир; Марешаның үндезилекчизи Лаеда; Бет-Ашбея чурттуг лён кылып турар төрөл бөлүктөр; ²² Иоким база Хозеваның чурттакчылары; Моавтың чагырыкчылары Иоас биле Сараф; Иашуви-Лехем база . (Ол шагда-ла болган болуушкуннар-дыр.) ²³ Олар дээрге пор сава кылыкчызы улус-тур, олар Нетайм биле Федерага чурттап, хаанга бараан болуп чораан.

Симеоннуң үре-салгалы

²⁴ Симеоннуң оолдары : Немуил, Ямин, Ярив, Зерах болгаш Саул. ²⁵ Саулдуң оглу Шаллум. Шаллумнуң оглу Мивсам. Мивсамның оглу Мишма.

²⁶ Мишманың оглу Хаммуил. Хаммуилдин оглу Заккур. Заккурнуң оглу Шимей. ²⁷ Шимей он алды оолдуг, алды кыстыг турган. А ооң акы-дуңмаларының ажы-төлү хөй эвес турган. Ынчангаш оларның төрөл бөлүктөрүниң саны Иуданың аймаанга бодаарга, шоолуг хөй эвес турган . ²⁸ Давид хаанның үезинге чедир Симеоннуң үре-салгалы дараазында хоорайларга чурттап турган : Беэр-Шевага, Моладага, Хацар-Шуалга, Вилгага, Эцемге, Толадка, Вефуилге, Хормага, Циклагка, Бет-Маркавотка, Хацар-Сусимге, Бет-Бирейге база Шааримге. ³² Симеончулар чоок-кавы суурлары-биле кады Этам, Аин, Риммон, Токен болгаш Ашан деп беш хоорайлыг база турган. ³³ Ол хоорайларны долгандыр Ваал хоорайга чедир суурлар оларны турган. Симеоннуң аймааның чурттап чораан девискээри ыңдыг турган-дыр. Симеончулар ада-өгбелериниң даңзызын утпайн чораан.

³⁴ Мешовав, Ямлех, Амасияның оглу Иоша, ³⁵ Иоил, Иошиваның оглу Иеху (Иошиваның адазы – Серайя, Серайяның адазы – Асиил), ³⁶ Элиоенай,

Якова, Ишохая, Асайя, Адиил, Ишимиил, Ванея, ³⁷ Шифиниң оглу Зиза (Шифиниң адазы – Аллон, Аллоннуң адазы – Иедайя, Иедайяның адазы – Шимри, Шимриниң адазы – Шемайя) – ³⁸ аттарын адаткан ол кижилер шупту төрөл бөлүктөрүнүн баштыңнары чораан. Оларның төрөл бөлүктөри өзүп-көвүдээн болгаш, ³⁹ олар мал-маганынга одар-белчиир дилеп, Гедор чанында шынааның чөөн талазынга чедир көжүп чораан. ⁴⁰ Ынчалдыр олар чаагай одарларлыг, делгем, оожум болгаш айыыл чок черлерни тып алганнар. Олар келгигеге чедир, аңаа Хаамның чамдык үре-салгалы чурттап турган. ⁴¹ Аттары бижиттинген улус иудей хаан Эзекияның үезинде чедип келгеш, Хаамның үре-салгалының майгыннарын болгаш Меун деп аймакты бүрүнү-биле узуткап каапкаш, оларның черинге бо хүннерге чедир турумчуп алганнар. Чүгө дээрге ол черлер оларның мал-маганынга тааржыр одар-белчиирлиг болган. ⁴² Оон аңгыда Симеоннуң үре-салгалының аразындан 500 кижини Сеир дагларынче чорупкан. Оларны Ишийниң оолдары – Фелатия, Неария, Рефайя болгаш Узиил баштап чораан. ⁴³ Сеирге олар артып калган амаликтерни чылча шаап кааш, бо хүннерге чедир ында чурттап чоруурлар.

Рувимниң үре-салгалы

5 Израильдиң дун оглу Рувимниң үре-салгалы бо-дур. Рувим – дун оглу. Ынчалза-даа кажан ол ачазының орун-дөжөөн бужартатканының соонда, улуу болур эргезин Израильдиң оглу Иосифтиң оолдарына берипкен. Ынчангаш Рувимниң ады төрөл аймактар даңзызында улуу кылдыр кирбейн турар. ² Иуда бодунуң акы-дуңмаларының аразында эң күш-шыдалдыг-даа болза, Израильдиң чагырыкчызы оон үнген-даа болза, улуу болур эрге ооңуу болбайн, Иосифтиң аймаанче шилчий берген.

³ Израильдиң дун оглу Рувимниң оолдары: Энох, Фаллу, Хецрон болгаш Харми.

⁴ Иоилдиң үре-салгалы: Шемайя, Шемайяның оглу Гог, Гогтуң оглу Шимей, ⁵ Шимейниң оглу Миха, ооң оглу Реайя, ооң оглу Ваал, ⁶ Ваалдың оглу Беэра. Беэра дээрге рувимчилерниң нояны турган. Ону ассирий хаан Тиглат-Пилесер тудуп аппараткан. ⁷ Ооң төрөлдери, төрөл бөлүк аайы-биле, оларның ада-өгбелер даңзызы ёзуугаар мындыг турган: кол кижини Иеиел, ооң соонда Захария база Бела. (Беланың адазы Азас, Азастың адазы Шема, Шеманың адазы Иоил). Беланың улузу Ароерден Невога база Ваал-Меонга чедир чурттап чораан. ⁹ А чөөн талазынче олар ээн кургаг ховунуң Евфрат хемче шөйүлгөн эң-не ужунга чедир чурттап чорааннар. Чүгө дээрге галаад черге оларның мал-маганы дыка хөй турган. ¹⁰ Саул хаанның үезинде олар агар аймак-биле дайылдажып, ону тиилеп каан. Олар майгыннарынга Галаадтың чөөн талазында бүгү девискээрге чурттай бергеннер.

Гадтың үре-салгалы

¹¹ Гадтың үре-салгалы рувимчилер-биле дужааштыр васан черге, Салхага чедир чурттап чораан. ¹² Васанда оларның кол кижизи Иоил турган, Шафан ийи дугаары, ооң соонда – Иаанай биле Шафат. ¹³ Оларның чеди акы-дуңмазы төрөл бөлүктөр аайы-биле мындыг аттарлыг: Михаил, Мешуллам, Шева, Иорай, Иаакан, Зия болгаш Евер. ¹⁴ Олар шупту Хурийниң оглу Авихаилдиң үре-салгалы-дыр. (Хурийниң адазы Яроах, Яроахтың адазы Галаад, Галаадтың адазы Михаил, Михаилдиң адазы Иешишай, Иешишайның адазы Яхдо, Яхдонун адазы Буз.) ¹⁵ Гуниниң оглу Авдиилдиң оглу Ахи бодунуң төрөл бөлүүндө кол кижини турган. ¹⁶ Гадчылар Галаадка, Васанга болгаш аңаа хамааржыр хоорай, суурларга база Шарон оргулаажының одар-белчиирлериниң эң-не кыдыг кызыгаарларына чедир чурттап чорааннар. ¹⁷ Олар шупту Иудеяның хааны Иоафамның үезинде база Израильдиң хааны Иеровоамның үезинде чизеледип чораан.

¹⁸ Рувимчилер, гадчылар болгаш Манассияның аймааның чартыы – хылыш, дозуг-камгалал тудуп, ча адып билир дуржулгалыг, эрес-дидим дайынчылар. Дайынче үнүп шыдаар 44 760 эр улус бар турган. ¹⁹ Олар агар, иетур, нафиш болгаш надав аймактар-биле дайылдажып үнүпкеш, ²⁰ дузаламчыны алганнар. Бурган агарлар болгаш оларның бүгү талалакчыларын израильчилерниң холунга хүлээдип берген, чүгө дээрге израильчилер дайын үезинде Оон дуза дилеп чаннып турганнар. Олар Бурганга ынааныр боорга, Ол мөргүлүнге харыылаан. ²¹ Израильчилер дайзыннарының мал-маганын эжелеп алган: 50 000 тевени, 250 000 шээр малды, 2000 элчигенни. 100 000 кижини база тудуп алган. ²² Өлүрткен дайзыннар дыка хөй болган, чүгө дээрге ол дайын Бурганның күзели-биле болган. Израильчилер ол аймактарның черлеринге туттуруушкун үезинге чедир чурттааннар.

Иорданның ыңдында Манассияның аймааның чартыы

²³ Манассияның аймааның чартыы ол черге Васандан Ваал-Эрмонга чедир, Сенирге база Эрмон дагга чедир чурттап чораан. Олар хөй турган.

²⁴ Оларның төрөл бөлүктөрүнүн кол улузу бо-дур: Эфер, Иший, Элиил, Азриил, Иеремия, Годавия болгаш Иагдиил – күш-шыдалдыг, ат-алдарлыг, боттарының төрөл бөлүктөрүнүн баштыңнары.

²⁵ Ынчалза-даа манассияжылар боттарының ада-өгбелериниң Бурганынга өскерлип, Ооң оларның мурнундан узуткап кааны ол черниң чоннарының бурганнары-биле самырап эгелээн. ²⁶ Ынчан Израильдиң Бурганы Ассирияның хааны Фулду (азы Тиглат-Пилесерни) оларга удурландыраарга, ол хаан рувимчилерни, гадчыларны болгаш

манассияжыларның ол чартыын оларның черинден туттуруп алгаш барган. Оларны Халахче, Хаворже, Аруже база Гозан хемче көжүрүпкөн – олар бо хүннерге чедир ында чурттап чоруур.

Дээди бараалгакчы болур левиттер (Эзра 7:1-5)

6 Левийниң оолдары: Гирсон, Кохат болгаш Мерари . ² Кохаттың оолдары: Амрам, Ицгар, Хеврон болгаш Узиил . ³ Амрамның ажы-төлү: Аарон, Моисей болгаш Мариам . Аароннуң оолдары: Надав, Авиуд, Элеазар болгаш Ифамар . ⁴ Элеазар Финеести төрөөн , Финеес Авишуйну төрөөн . ⁵ Авишуй Буккийни төрөөн, Буккий Узийни төрөөн . ⁶ Узий Зерахияны төрөөн, Зерахия Мерайотту төрөөн . ⁷ Мерайот Амарияны төрөөн, Амария Ахитувту төрөөн . ⁸ Ахитув Садокту төрөөн , Садок Ахимаасты төрөөн . ⁹ Ахимаас Азарияны төрөөн , Азария Иохананны төрөөн . ¹⁰ Иоханан Азарияны төрөөн. Азария дээрге Соломоннуң Иерусалимге тудуп кааны өргээзинге Бурганның бараалгакчызы болуп турган кижилер . ¹¹ А Азария Амарияны төрөөн, Амария Ахитувту төрөөн . ¹² Ахитув Садокту төрөөн, Садок Шаллумну төрөөн . ¹³ Шаллум Хелкияны төрөөн, Хелкия Азарияны төрөөн . ¹⁴ Азария Серайяны төрөөн, Серайя Иоседекти төрөөн . ¹⁵ Дээрги-Чаяакчы Иудея биле Иерусалим чурттугларны Навуходонорнуң холу-биле өскээр көжүрүп турда , Иоседек база туттуругга барган.

Левийниң өске үре-салгалы

¹⁶ Левийниң оолдары: Гирсон , Кохат болгаш Мерари . ¹⁷ Гирсоннуң оолдары: Ливни болгаш Шимей . ¹⁸ Кохаттың оолдары: Амрам, Ицгар, Хеврон болгаш Узиил . ¹⁹ Мерариниң оолдары: Махли биле Муши .

Өгбелериниң айы-биле Левийден укталган төрөл бөлүктөр бо-дур. ²⁰ Гирсондан: ооң оглу Ливни, Ливниниң оглу Яхат, Яхаттың оглу Зимма, ²¹ Зимманың оглу Иоах, Иоахтың оглу Иддо, Иддонун огул Зерах, Зерахтың оглу Иеафрай.

²² Кохаттың үре-салгалы: Аминадав, ооң оглу Корах, Корахтың оглу Асир, ²³ Асирниң оглу Элкана, Элкананың оглу Авиасаф , Авиасафтың оглу Асир, ²⁴ Асирниң оглу Тахат, Тахаттың оглу Уриил, Уриилдин огул Узия, Узияның оглу Саул.

²⁵ Элкананың үре-салгалы: Амессай биле Ахимот, ²⁶ Ахимоттуң оглу Элкана, Элкананың оглу Цофай, Цофайның оглу Нахат, ²⁷ Нахаттың оглу Элиав, Элиавтың оглу Иерохам, Иерохамның оглу Элкана. ²⁸ Самуилдин оолдары: дун оглу Иоил, ийи дугаар оглу Авия .

²⁹ Мерариниң үре-салгалы: Махли, ооң оглу Ливни, Ливниниң оглу Шимей, Шимейниң оглу Уза, ³⁰ Узаның оглу Шима, Шиманың оглу Хаггия, Хаггияның оглу Асайя.

Бурганның өргээзинде хөгжүмчүлөр

³¹ Ыдыктыг аптараны Дээрги-Чаяакчының өргээзинге аппарып каанының соонда, Давидтин аңаа ыраажылар даргалары кылып каан улузунуң аттары бо-дур . ³² Соломоннуң Иерусалимге Дээрги-Чаяакчының өргээзин тудуп каарынга чедир , олар Ужуражылга майгынының мурнунга ырлап бараан бооп турганнар. Олар доктааткан дүрүм өзүгүр боттарының хүлээлгезин күүседип келген. ³³ Оолдары-биле кады орта бараан болуп турган улус бо-дур:

Кохаттың үре-салгалындан – ыраажы Еман . Ооң ада-өгбелери бо-дур: Иоил, Самуил, ³⁴ Элкана, Иерохам, Элиил, Тоах, ³⁵ Цуф, Элкана, Махат, Амессай, ³⁶ Элкана, Иоил, Азария, Софония, ³⁷ Тахат, Асир, Эвиасаф, Корах, ³⁸ Ицгар, Кохат, Левий, Израиль.

³⁹ Еманның оң талазынга ооң төрели Асаф туруп алгаш, ырлап чораан. Асафтың ада-өгбези бо-дур: Берехия, Шима, ⁴⁰ Михаил, Ваася, Малхия, ⁴¹ Эфний, Зерах, Адайя, ⁴² Эфан, Зимма, Шимей, ⁴³ Яхат, Гирсон, Левий.

⁴⁴ А оларның ха-дуңмалары – Мерариниң үре-салгалының төлээлекчизи Эфан солагай талазынга турган. Эфанның ада-өгбези бо-дур: Киший, Авдий, Маллук, ⁴⁵ Хашавия, Амасия, Хелкия, ⁴⁶ Амций, Бани, Шемер, ⁴⁷ Махли, Муши, Мерари, Левий.

Аароннуң үре-салгалы

⁴⁸ Оларның өске ха-дуңмалары болур левиттерге Бурганның өргээ-бажыңында янзы-бүрү ажылдар онаажып турган. ⁴⁹ А Аарон болгаш ооң үре-салгалы аажок ыдыктыг албан-хүлээлге кылып, бүрүн өрттедир өргүл бедигээжи база айдызар өргүл бедигээжинге өргүлдөр салып , израиль чонну хай-бачыдындан арыглап , Бурганның чалказы Моисейниң айытканы-биле бараан болуп турганнар. ⁵⁰ Аароннуң үре-салгалы бо-дур : ооң оглу Элеазар, Элеазарның оглу Финеес, Финеестиң оглу Авишуй, ⁵¹ Авишуйнуң оглу Буккий, Буккийниң оглу Узий, Узийниң оглу Зерахия, ⁵² Зерахияның оглу Мерайот, Мерайоттуң оглу Амария, Амарияның оглу Ахитув, ⁵³ Ахитувтуң оглу Садок, Садоктуң оглу Ахимаас.

Левиттерниң чурттаан черлери (Сан. 35:1-8; Иис. 21:1-42)

⁵⁴ Левиттерниң хуваагыг девискээрлерге чурттаан черлери бо-дур. Баштайгы төлге даштары Кохаттың төрөл бөлүүнүң аразында Аароннуң үре-салгалыга дүшкөн чүве-дир . ⁵⁵ Оларга Иуданың черинде Хеврон хоорайны болгаш ооң чоок-кавызында одар-белчириг черлерни берген. ⁵⁶ (А хоорайны долгандыр турар шөлдерни болгаш суурларны Иефоннийниң оглу Халевке берген.)

⁵⁷ Аароннуң салгалдарына дараазында хоргадал-хоорайлары: Хевронну, Ливнаны болгаш ооң одар-белчиирлиг черлерин, Иаттирни, Эштемоаны болгаш ооң одар-белчиирлиг черлерин, ⁵⁸ Хиле биле Давирни оларның одар-белчиирлиг черлери-биле кады, ⁵⁹ Ашан биле Бет-Шемешти оларның одар-белчиирлиг черлери-биле кады берген. ⁶⁰ А Вениаминниң аймааның черинден Аароннуң салгалдары Геваны, Аллеметти, Анатотту оларның одар-белчиирлиг черлери-биле кады алганнар. Оларның төрөл бөлүктөр аайы-биле алган хоорайларының ниити саны – он үш .

⁶¹ Кохаттың арткан салгалдары Манассияның аймааның чартыының черинден төлге даштар октааш, он хоорайны алган. ⁶² Гирсоннуң салгалдары төрөл бөлүк аайы-биле Иссахарның, Асирниң, Неффалимниң база Васанга чурттаан Манассияның аймактарының черлеринден он үш хоорайны алганнар. ⁶³ Мерариниң салгалдары төрөл бөлүк аайы-биле Рувимниң, Гадтың, Завулоннуң аймактарының черлеринден он ийи хоорай алган.

⁶⁴ Израильчилер левиттерге ынчалдыр хоорайларын болгаш одар-белчиирлиг черлерин бергеннер. ⁶⁵ Төлге даштар октааш, олар левиттерге Иуданың, Симеоннуң база Вениаминниң аймактарындан хоорайларны адап шилээш бергеннер.

⁶⁶ Кохаттың салгалдарының чамдык төрөл бөлүктөргө Эфремниң аймаа хоорайлар берген. ⁶⁷ Дараазында хоргадал-хоорайлар берген: Эфрем дагларында Сихемни, Гезерни, Иокмеамны, Бет-Оронну, Айалонну база Гат-Риммонну одар-белчиирлиг черлери-биле кады. ⁷⁰ Кохаттың арткан салгалдары Анер биле Билеам хоорайларны одар-белчиирлиг черлери-биле Манассияның аймааның чартыындан алганнар.

⁷¹ Гирсоннуң салгалдарына Манассияның аймааның чартыы Васанда Голанны база Аштаротту оларның одар-белчиирлиг черлери-биле кады бергеннер. ⁷² Иссахарның аймаандан гирсончулар Кедести, Давратты, Рамотту база Анемни одар-белчиирлиг черлери-биле кады алганнар. ⁷⁴ Асирниң аймаандан Машалды, Авдонну, Хукоктү база Реховту одар-белчиирлиг черлери-биле кады алганнар. ⁷⁶ Неффалимниң аймаандан Галилеяда Кедести, Хаммонну база Кириатаимни одар-белчиирлиг черлери-биле кады алганнар.

⁷⁷ Арткан левиттер – Мерариниң салгалдары Завулоннуң аймаандан Риммонну база Фаворну оларның одар-белчиирлиг черлери-биле кады алганнар. ⁷⁸ Рувимниң аймаандан Иерихондан чөөн талазында Иорданның ол чарыында Иаацаны, ээн кургаг ховуда Бецерни, Кедемотту база Мефаатты одар-белчиирлиг черлери-биле кады алганнар. ⁸⁰ Гадтың аймаандан Галаадта

Рамотту, Маханаимни, Эсевонну база Иазерни одар-белчиирлиг черлери-биле кады алганнар.

Иссахарның үре-салгалы

⁷ Иссахарның оолдары: Тола, Фуа, Иашув база Шимрон – дөрт кижилер .

² Толаның оолдары: Узий, Рефайя, Иериил, Яхмай, Ивсам база Самуил. Олар Толадан укталган төрөл бөлүктөргө кол кижилери болур. Толаның үре-салгалы салгалдан салгал дамчып күштүг-шыырак улус турган. Давидтиң чагыргазының үезинде оларның саны 22 600 кижилер турган.

³ Узийниң оглу – Израхия.

Израхияның оолдары: Михаил, Авдий, Иоил болгаш Ишшия – беш кижилер. Олар шупту баштыңнар чораан. ⁴ Оларның төрөл бөлүктөргө дайылдажып шыдаар 36 000 шериг турган. Чүге дээрге оларның кадайлары болгаш оолдары хөй турган. ⁵ Оларның төрөлдери – Иссахардан укталган бүгү улус күштүг-шыырак кижилер чораан. Төрөл аймак даңзызынче кири бижиткен эр улустуң ниити саны 87 000 кижилер .

Вениаминниң үре-салгалы

⁶ Вениаминниң оолдары : Бела, Бехер база Иедиаил – үш кижилер.

⁷ Беланың оолдары: Эцбон, Узий, Узиил, Иеримот болгаш Ири – беш кижилер. Олар бөлүктөргө кол кижилери, күштүг-шыырак улус чораан. Төрөл бөлүктөр даңзызында эр улустуң саны 22 034 кижилер.

⁸ Бехерниң оолдары: Земира, Иоас, Элиезер, Элиоенай, Омри, Иремот, Авия, Анатот болгаш Алемет – олар шупту Бехерниң оолдары-дыр. ⁹ Төрөл аймак даңзызынче салгалдар аайы-биле баштыңнар болгаш 20 200 күштүг-шыырак кижилер кири бижиттинген.

¹⁰ Иедиаилдиң оглу: Билган. Билганның оолдары: Иеус, Вениамин, Аод, Хенаана, Зетан, Фарсис болгаш Ахишахар. ¹¹ Иедиаилдиң ол оолдары шупту төрөл бөлүктөргө баштыңнары, күштүг-шыырак улус турган. Дайылдажырынга белен шериглерниң саны 17 200 кижилер.

¹² Ирниң оолдары – Шуппим биле Хуппим. Ахерниң оглу – Хушим.

Неффалимниң үре-салгалы

¹³ Неффалимниң оолдары : Яхцеил, Гуни, Иецер база Шаллум – олар Валланың үре-салгалы-дыр .

Манассияның үре-салгалы

¹⁴ Манассияның оглу: Асриил . Ону Манассияның арамей кул-кадайы божуп берген. Галаадтың адазы Махир ол кул-кадайындан укталган .

¹⁵ Махир Хуппим биле Шуппим уктуг кыс-биле өгленип алган . (Махирниң кыс дуңмазының адын Мааха дээр).

Ийи дугаар кижини Салпаад дээр. Салпаад чүгле кыстарлыг турган .

¹⁶ Махирниң кадайы Мааха оол божааш, ону Переш деп адап алган. А ооң дуңмазының адын Шереш дээр. А ооң оолдары: Улам биле Рекем.

¹⁷ Уламның оглу: Бедан. Манассияның оглу Махирниң оглу Галаадтың үре-салгалы ол-дур.

¹⁸ Ооң кыс дуңмазы Молахет Ишгодту, Авиезерни база Махланы төрөөн.

¹⁹ Шемиданың оолдары: Ахиан, Шехем, Ликхи болгаш Аниам .

Эфремниң үре-салгалы

²⁰ Эфремниң үре-салгалдары бо-дур : Шутелах, ооң оглу Беренд, Берендтиң оглу Тахат, Тахаттың оглу Элеада, Элеаданың оглу Тахат, ²¹ Тахаттың оглу Завад, Завадтың оглу Шутелах.

Эфремниң Эзер болгаш Элеад деп оолдары база турган. Эзер биле Элеад Гефтиң үндезин чурттакчыларының мал-маганын оорлап сүрүп аар дээш кээрге, оларны өлүрүп каан. ²² Адазы Эфрем олар дээш хөй хүннер иштинде кажыыдап ыглап келген. Төрелдери ону аргалап кээп турган. ²³ Ооң соонда ол кадайы-биле чоокшулажып удуурга, кадайы саатталы бергеш, аңаа оол божуп берген. Ол ону Брия деп адап алган, чүге дээрге ооң бажыңыга качыгдал болган . ²⁴ Брияның Шеера деп уруу турган. Ол Алдыы болгаш Үстүкү Бет-Оронну база Узен-Шеераны тудуп каан. ²⁵ Брияның оглу – Рефай, Рефайның оглу – Решеф, Решефтиң оглу – Телах, Телахтың оглу – Тахан, ²⁶ Таханның оглу – Лаедан, Лаеданның оглу – Аммиуд, Аммиудтуң оглу – Элишама , ²⁷ Элишаманың оглу – Нун, Нуннуң оглу – Иисус .

²⁸ Эфремниң аймааның ээлээн черлери бо-дур: Вефил болгаш аңаа хамааржыр хоорай, суурлар; чөөн талазында Нааран; барыын талада Гезер болгаш аңаа хамааржыр хоорай, суурлар; Сихем болгаш аңаа хамааржыр хоорай, суурлар; Гая болгаш аңаа хамааржыр хоорай, суурларга чедир. ²⁹ А Манассияның аймааның чери-биле кызыгаарында: Бет-Сан, Таанах, Мегиддон, Дор болгаш оларга хамааржыр хоорай, суурлар . Израильдиң оглу Иосифтиң салгалдары ол черлерге чурттап турганнар.

Асирниң үре-салгалы

³⁰ Асирниң оолдары : Имна, Ишва, Ишви база Брия, оларның кыс дуңмазы Серах. ³¹ Брияның оолдары: Хевер биле Малхиил. Малхиил дээрге Бирзаиттиң адазы-дыр. ³² Хевер Иафлетти, Шомерни, Хотамны база оларның кыс дуңмазы Шуяны төрөөн. ³³ Иафлеттиң оолдары: Пасах, Бимгал база Ашват. Иафлеттиң оолдары ол-дур.

³⁴ Шомерниң оолдары: Ахи, Рохга, Ихубба болгаш Арам. ³⁵ Ооң дуңмазы Хотамның оолдары: Цофах, Имна, Шелеш болгаш Амал. ³⁶ Цофахтың оолдары:

Суах, Харнефер, Шуал, Бери, Имра, ³⁷ Бецер, Год, Шамма, Шилша, Итран болгаш Беера. ³⁸ Иетерниң оолдары: Иефонний, Фиспа база Ара. ³⁹ Улланың оолдары: Арах, Ханниил база Рижия.

⁴⁰ Асирниң ол үре-салгалы шуптузу төрел бөлүктөрүниң баштыңнары, шилиндек күштүг-шыырак дайынчылар, эң кол нояннар турган. Төрел аймак даңзызынче киир бижиттинген шериглерниң саны 26 000 кижиге турган.

Вениаминниң өске үре-салгалы

8 Вениамин дун оглу Беланы, ийиги оглу Ашбелди, үшкү оглу Ахрайны, ² дөрткү оглу Ноханы база бешки оглу Рафаны төрөөн .

³ Беланың оолдары: Аддар, Гера, Авиуд, ⁴ Авишуа, Нееман, Ахоах, ⁵ Гера, Шефуфан болгаш Хурам.

⁶ Гевага чурттап чораан, оон Манахатче көжүрткен төрел бөлүктөрүниң баштыңнары чораан Эхудтуң оолдары бо-дур: ⁷ Нееман, Ахия база оларны көжүргөн Гера; Гера Уза биле Ахихудту төрөөн.

⁸ Шегараим деп кижиге Хушим биле Баара деп кадайларын чандырыпкан соонда, оолдары Ходеш деп өске кадайындан моав черге төрүттүнгөн: Иовав, Цивия, Меша, Малхам, ¹⁰ Иеуц, Шахия болгаш Мирма. Төрел бөлүктөр баштыңнары чораан оолдары ол-дур. ¹¹ А Хушимден Авитув биле Элпаал төрүттүнгөн.

¹² Элпаалдың оолдары: Евер, Мишам, Шемер (ол Оно биле Лод хоорайларны болгаш оларга хамааржыр суурларны тудуп каан), ¹³ Брия болгаш Шема. Олар дээрге Гефтиң чурттакчыларын үндүр ойладыпкан, Айалонга чурттаан төрел бөлүктөрүниң баштыңнары чораан улус чүве-дир.

¹⁴ Ахио, Шашак, Иремот, ¹⁵ Зевадия, Арад, Эдер, ¹⁶ Михаил, Ишфа болгаш Иоха – Брияның оолдары-дыр.

¹⁷ Зевадия, Мешулам, Хизкий, Хевер, ¹⁸ Ишмерай, Излия база Иовав – Элпаалдың оолдары-дыр.

¹⁹ Иахим, Зихрий, Завдий, ²⁰ Элиенай, Цилфай, Элиил, ²¹ Адайя, Бераяя база Шимрат – Шимейниң оолдары-дыр.

²² Ишпан, Евер, Элиил, ²³ Авдон, Зихрий, Ханан, ²⁴ Анания, Элам, Антофия, ²⁵ Ифдия болгаш Пенуэл – Шашактың оолдары-дыр.

²⁶ Шамшерай, Шехария, Аталия, ²⁷ Иаарешия, Элия болгаш Зихрий – Иерохамның оолдары-дыр.

²⁸ Ол дээрге төрел бөлүктөрүниң баштыңнары-дыр. Олар Иерусалимге чурттап чорааннар.

Саул хаанның өгбелери, үре-салгалы (1 Чыл. 9:35-44)

²⁹ Гаваончуларның өгбези Иеиел Гаваонга чурттап турган. Ооң кадайының ады Мааха. ³⁰ Ооң дун оглу Авдон, оон аңгы оолдары: Цур, Кис, Ваал, Нир , Надав, ³¹ Гедор, Ахио, Зехер болгаш Миклот (ол Шимейни төрөөн). Олар Иерусалимге дөргүл-

төрелиниң аразынга ха-дуңмалары-биле кады чурттап чорааннар.

³³ Нир Кисти төрөөн. Кис Саулду төрөөн . Саул Ионафан, Малхисуа, Авинадав база Эшбаалды төрөөн . ³⁴ Ионафанның оглу – Мериббаал . А Мериббаалдың оглу Миха . ³⁵ Миханың оолдары: Питон, Мелех, Тааря болгаш Ахаз. ³⁶ Ахаз Иоиадданы төрөөн. Иоиадда Алемет, Азмавет болгаш Зимрини төрөөн. Зимри Моцаны төрөөн. ³⁷ Моца Бинеяны төрөөн. Бинеяның оглу Рафа, Рафаның оглу Элеаса, Элеасаның оглу Ацел. ³⁸ Ацел алды оолдуг турган, оларның аттары бо: Азрикам, Бохру, Измаил, Шеария, Авдий болгаш Ханан. Олар шупту Ацелдин оолдары-дыр.

³⁹ Ацелдин дуңмазы Эшектиң оолдары: дун оглу Улам, ийи дугаары Иеуш, үшкүзү Элифелет.

⁴⁰ Уламның оолдары ча адар күш-шыдалдыг дайынчылар чораан. Оларның оолдары болгаш оолдарының оолдары хөй турган: 150 кижиге.

Ол улус шупту Вениаминниң салгалдары-дыр.

Туттуруушкундан Иерусалимче эп келгеннер (Неем. 11:1-22)

9 Ынчалдыр бүгү израильчилерниң төрөл бөлүктөр аайы-биле чизе-даңзызын тургускан, Израильдин хааннарының төөгү бижилгезинче киирген.

Иудейлер уjur-дүрүм чок чоруктары дээш Вавилонче көжүртүпкен соонда , ² Израильдин хоорай, суурларынга катап база чурттап эгелээн баштайгы улус израильчилер, Бурганның бараалгакчылары, левиттер болгаш Бурганның өргээзинде ажилчыннар болган.

³ Иуданың, Вениаминниң, Эфремниң база Манассияның аймактарындан дараазында улус Иерусалимге турмуруп алган.

⁴ Иуданың аймаандан : Фарестиң үре-салгалындан – Утай (ол дээрге Аммиудтуң оглу, Аммиуд Омриниң оглу, Омри Имрийниң оглу, Имрий Баниниң оглу); Шеланың үре-салгалындан – төрөл бөлүүнүң баштыңы Асайя болгаш ооң оолдары; Зерахтың үре-салгалындан – Иеуил болгаш ооң акы-дуңмалары. Шуптузу 690 кижиге.

⁷ Вениаминниң аймаандан: Саллу (ол дээрге Мешулламның оглу, Мешуллам Годавияның оглу, Годавия Гассенуаның оглу); ⁸ Иерохамның оглу Ивний; Эла (ол Узийниң оглу, а Узий Михрийниң оглу); Мешуллам (ол Шефатияның оглу, Шефатия Регуилдин оглу, Регуил Ивнийниң оглу); ⁹ база салгалдар аайы-биле оларның акы-дуңмалары, шупту боттарының төрөл бөлүктөрүниң баштыңнары чүве-дир. Шуптузу 956 кижиге.

Бараалгакчылар болгаш левиттер

¹⁰ А Бурганның бараалгакчыларындан: Иедайя, Иегоиарив, Яхин, ¹¹ Бурганның өргээзинде

эргелекчи Азария (ооң ада-өгбелери – Хелкия, Мешуллам, Садок, Мерайот болгаш Ахитув), ¹² Адайя (ооң ада-өгбелери – Иерохам, Пашхур, Малхия, Маасай, Адиил, Яхзера, Мешуллам, Мешуллемит болгаш Иммер) ¹³ болгаш оларның акы-дуңмалары – төрөл бөлүктөрүниң баштыңнары, Бурганның өргээзинге бараан болурунга шылгараан улус. Шуптузу 1760 кижиге.

¹⁴ Левиттерден: Мерариниң үре-салгалындан – Шемайя (ол дээрге Хашувтуң оглу, Хашув Азрикамның оглу, Азрикам Хашавияның оглу); ¹⁵ оон ыңай Вакбакар, Хереш, Галал база Маттания (ол Миханың оглу, Миха Зихрийниң оглу, а Зихрий Асафтың оглу); ¹⁶ оон ыңай Авдий (ол Шемайяның оглу, Шемайя Галалдың оглу, а Галал Идифуннуң оглу) база Нетофаның чоок-кавызы чурттуг Берехия (ол Асаның оглу, Аса Элкананың оглу).

¹⁷ А хаалгачылардан : Шаллум, Аккув, Талмон, Ахиман база оларның акы-дуңмалары. Оларның кол кижизи Шаллум турган. ¹⁸ Ол хаалгачылар бо үеге чедир чөөн талакы Хаан Хаалгазын кадарбышаан хевээр. Оларның төрөл бөлүү левиттерниң турлааның хаалгачылары турган. ¹⁹ Шаллум (ол Корениң оглу, Коре Эвиасафтың оглу, Эвиасаф Корахтың оглу) база ооң төрөл ха-дуңмалары – корах төрөл бөлүк албан-хүлээлгезин ёзугаар ыдыктыг майгынның хаалгазын кадарар, оларның өгбелери база Дээрги-Чаякчының турлаанга кирер черни кадарып чорааннар болгай. ²⁰ Шаг шаанда Элеазарның оглу Финеес оларның даргазы турган, Дээрги-Чаякчы ооң-биле кады турган . ²¹ Мешелемияның оглу Захария ·Ужуражылга майгынының хаалгачызы турган .

²² Хаалгачылар кылдыр шилиттингеннерниң ниити саны 212 кижиге. Оларны чурттап турар черлериниң аайы-биле даңзыже киирген. Давид биле өттүр көөр Самуил хаалгачыларны оларның шынчы бердингени дээш томуйлап дагзып каан .

²³ Олар болгаш оларның үре-салгалы Дээрги-Чаякчының өргээ-майгынының хаалгазын кадарар уjurлуг. ²⁴ Хаалгачылар дөрт талада: чөөн, барыын, соңгу болгаш мурнуу талада турганнар.

²⁵ А хаалгачыларның суурларга чурттаан төрөлдери оларга доктааткан үеде келгеш, чеди хонар турганнар . ²⁶ Левит хаалгачыларның дөрт даргазынга Бурганның өргээзинде өрээлдерни база ында бар эртине-байлакты кадарарын бүзүрөп дааскан. ²⁷ Бурганның өргээзин кадарар база эртенниң-не эжик ажыдар хүлээлгелиг болгаш, ол хаалгачылар ооң даштынга долгандыр хонуп турганнар .

²⁸ Левиттерниң чамдызынга Бурганга бараан болурда ажыглаар эт-херекселди хүлээдип каар турган. Ол левиттер бо эт-херекселди улус ажыглаар дээш алырга база дедир эгидерге, санап аар турган. ²⁹ А чамдыктары өске херекселдерни, ооң иштинде ыдыктыг эт-херекселди, кадагалаар хүлээлгелиг. Ол ышкаш далганны, араганы, олива

үзүн, айдызаар чүүлдерни база чаагай чыттыг бүдүмелдерни. ³⁰ А чаагай чыттыг бүдүмелдерни холуур харыысалга Бурганның бараалгакчыларының чамдыызынга онаашкан .
³¹ Левит Маттифияга (корах уктуг Шаллумнуң дун оглунга) далганнар хаарарын бүзүрөп дагзып каан.
³² А амыр-дыш хүн санында хереглээр ыдыктыг хлеб быжыраар, одуруглай салыр хүлээлге кохат уктуг чамдык левиттерге онаашкан .
³³ Төрөл бөлүктөрүнүн баштыңнары болур ыраажы левиттер өргээниң өрээлдеринде чурттап , өске ажилдардан хостуг турганнар, чүгө дээрге олар херек апарганда, дүн-хүн дивейн, ырлаар хүлээлгезин күүседир ужурлуг .
³⁴ Олар дээрге левиттерниң төрөл бөлүктөрүнүн баштыңнары-дыр. Олар Иерусалимге чурттап турганнар.

**Саул хаанның өгбелери,
үрө-салгалы**
(1 Чыл. 8:29-38)

³⁵ Гаваончуларның өгбези Иеиел Гаваонга чурттап турган. Ооң кадайының ады Мааха. ³⁶ Ооң дун оглу Авдон, оон аңгы оолдары Цур, Кис, Ваал, Нир, Надав, ³⁷ Гедор, Ахио, Захария болгаш Миклот. ³⁸ Миклот Шимамны төрөөн. Олар Иерусалимге дөргүл-төрелиниң аразынга ха-дуңмалары-биле кады чурттап чорааннар.
³⁹ Нир Кисти төрөөн. Кис Саулду төрөөн . Саул Ионафан, Малхисуа, Авинадав болгаш Эшбаалды төрөөн . ⁴⁰ Ионафанның оглу – Мериббаал . А Мериббаалдың оглу Миха. ⁴¹ Миханың оолдары: Пион, Мелех, Тахрея болгаш Ахаз . ⁴² Ахаз Иараны төрөөн. Иара Алемет, Азмавет болгаш Зимрини төрөөн. Зимри Моцаны төрөөн. ⁴³ Моца Бинеяны төрөөн. Бинеяның оглу Рефайя, Рефайяның оглу Элеаса, Элеасаның оглу Ацел. ⁴⁴ Ацел алды оолдуг турган, оларның аттары бо: Азрикам, Бохру, Измаил, Шеария, Авдий болгаш Ханан. Олар дээрге Ацелдиң оолдары-дыр.

**Саулдуң болгаш
ооң оолдарының өлүрткени**
(1 Хаан. 31:1-13)

10 Филистимнер биле израильчилер аразынга тулчуушкун үезинде, израильчилер дайзыннардан Гелвуя даанга чедир дескеш , аңаа кыра шаптырып алган. ² Филистимнер Саулду болгаш ооң оолдарын сүрүп четкеш, Саулдуң оолдары Ионафанны, Авинадавты база Малхисуаны өлүрүп каапканнар .
³ Саулче халдаашкын кадыг-дошкун болган. Ча-согун-биле хөй катап аттыргаш, Саул балыгланган.
⁴ Саул бодунуң чепсек тудукчундан: «Ол кыртыжадып демдектетпээн хейлер чедип келгеш, мени куду көрбээнде, хылыжың ужулгаш, мени шанчып каавыт» – деп дилээн . Чепсек тудукчузу аажок корга бергеш, ынаваан. Ынчан Саул

хылышты алгаш, бодун шаштыныпкан . ⁵ Чепсек тудукчузу Саулдуң өлүп калганын көргөш, бодун база хылыш-биле шаштыныпкаш, өлүп калган чүве-дир. ⁶ Ынчалдыр Саул болгаш ооң үш оглу өлүп калган, олар-биле кады ооң бүгү ук-салгалы кырлып төнгөн.

⁷ Шынаада чурттап турар бүгү израильчилер оларның шерииниң дезип турарын, Саулдуң база ооң оолдарының өлүп калганын дыңнааш, боттарының хоорайларын ээн каггылапкаш чорупканнар. А филистимнер келгеш, хоорайларны ээлеп чурттай бергеннер.

⁸ Даартазында филистимнер өлүрткен улусту үптөп аар дээш чедип келгеш, Гелвуя даанга өлүрткен Саулду база ооң оолдарын тып алганнар. ⁹ Саулдуң мөчү-сөөгүн үптээш, бажын база ок-чепсээн ап алгаш, бүгү филистим черге көргүзери-биле чорудупканнар . Ынчалдыр олар чонга тиелгезиниң дугайында боттарының дүрзү-бурганнарының мурнунга чарлапканнар.

¹⁰ Саулдуң ок-чепсээн боттарының бурганнарының өргээлеринге салып каан, а ооң бажын Дагон бурганның өргээзинге азып кааннар . ¹¹ Галаадта Иавистиң бүгү чурттакчылары филистимнерниң Саулду канчалганының дугайында дыңнап кааш , ¹² бүгү эрес-дидим улузу чорупкаш, Саулдуң база ооң оолдарының мөчү-сөөгүн дүжүрүп алган . Оларны Иависке эккелгеш, дуб ыяш адаанга ажаап кааш, чеди хонук иштинде кажыыдап, чем чивейн турган чүве-дир.

¹³ Саул ынчалдыр өлгөн, чүгө дээрге ол Дээрги-Чаяакчының сөзүн тооп көрбейн, Аңаа удур кем-буруу үүлгеткен база, айтырыг кылып, Дээрги-Чаяакчының орнунга караң көрнүр кижиге барган . Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы ону өлүрүп кааш, ооң хааннаар эргезин Иессейниң оглу Давидке берипкен.

**Давидтиң бүгү Израильдиң
хааны апарганы**
(2 Хаан. 5:1-3, 6-10)

11 Бүгү израильчилер Хевронда Давидке чыгып келгеш: «Бо-дур, силерниң хан төрелиңер улус-тур бис – дээннер. – ² Шагдан бээр-ле, Саул хаан турар үелерде безин, израильчилерни дайын-чаага баштап турган кижилер силер . Дээрги-Чаяакчы Бурганыңар силерге: „Сен Мээң израиль чонумну кадарар сен . Израиль чонумнуң чагырыкчызы сен болур сен“ – деп чугаалап турду». ³ Израильдиң бүгү баштыңнары Хевронда хаанга чедип кээрге, Давид олар-биле Дээрги-Чаяакчының мурнунга керээ чарып алган. Олар Давидти Израильдиң хааны болур кылдыр Дээрги-Чаяакчының Самуилди дамчыштыр чугаалаан сөзүн ёзугаар чаап кааннар .

⁴ Давид болгаш бүгү израильчилер Иерусалимче (азы Иевусче) чорупкан. Ол хоорайга тус черниң чурттакчылары иевустар турган . ⁵ Иевустуң

чурттакчылары Давидке: «Сен бээр кирбес сен» – дээннер. Ынчалза-даа Давид Сион шивээзин эжелеп алган. Ол болза Давидтиң Хоорайы-дыр .
⁶ Давид мынча дээн: «Кым улусту мурнай иевустарны чылча шаап каарыл, ол кижиге шериг баштыңчызы болур». Саруйяның оглу Иоав кымны-даа мурнай Иевусче киргеш, шериг баштыңчызы апарган .
⁷ Давид ол шивээге турумчуп алган, ынчангаш ону Давидтиң Хоорайы деп адаан.
⁸ Давид Милло шивээзинден эгелеп , хоорайны долгандыр быжыг камгалал кылып алган. А хоорайның арткан кезээн Иоав чаарткан. ⁹ Давид улам-на күштүг бооп кел чыткан , Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы ооң-биле кады болуп турган.

Давидтиң маадырлары (2 Хаан. 23:8-39; 1 Чыл. 27:1-15)

¹⁰ Дээрги-Чаяакчының израиль чонга чугаалаанын эзугаар Давидти хаан болдуруп, бүгү израильчилер-биле кады ооң хааннаашкынын деткип турган кол дайынчылары бо-дур.

¹¹ Давидтиң дайынчыларының даңзызы бо-дур: хакмон уктуг Яшавам , үжен шериг баштыңчызының аразында кол кижиге. Ол 300 дайзынче чыдазын көдүргеш, оларны чаңгыс тулчуушкун үезинде өлүрүп каан. ¹² Ооң соонда ахохи уктуг Додонуң оглу Элеазар турар, ол база үш маадырның аразында. ¹³ Ол Давид-биле кады филистимнерниң тулчуушкунче чыгып турган чери Фас-Дамимге турган. Ол кезек черге арбай тарып каан турган чүве-дир. Израиль шериг филистимнерден дезип эгелээрге, ¹⁴ олар шөлдүң ортузунга артып калгаш, ол кезек черни камгалап ап, филистимнерни чылча шаап кааннар. Ынчалдыр Дээрги-Чаяакчы улуг тиилелгени берген.

¹⁵ Бир катап үжен шериг баштыңчызының аразындан ол үш маадыр хаяда Одоллам куюнга Давидке чедип келген . Ол үеде филистимнерниң турлаа Рефаим шынаазынга турган . ¹⁶ (Давид быжыглалдыг шивээге, а филистимнерниң доскуул чери – Вифлеемге турган). ¹⁷ Давид суг ижиксей бергеш: «Вифлеемниң хаалга аксында кудуктуң суун меңээ кым-бир кижиге эккеп берген болза» – дээн. ¹⁸ Ынчан ол үш маадыр филистимнерниң турлаан таварып эрткеш, Вифлеемниң хаалга аксында кудуктуң суун ускаш, Давидке эккеп бергеннер. Ынчалза-даа Давид сугну ижеринден ойталаан, ону Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылдыр төпкеш , ¹⁹ мынча дээн: «Чок, мен ону ижип болбас мен, Бурганым! Бо улустуң ханын мен ижип шыдаар деп мен бе? Олар боттарының амы-тынын харамнанмайн чорааш, ону эккелдилер ышкажыл». Ынча дээш, ол сугну ишпейн барган. Шак ындыг чоруктарны ол үш маадыр кылып чораан чүве-дир.

²⁰ Иоавтың акызы Авесса ол үш маадырның даргазы турган. Ол 300 дайзынны бодунуң чыдазы-биле узуткап кааш, демги үш маадыр-биле деңге алдаржый берген. ²¹ Авесса ол үш маадырдан ийи

катап сураглыг апаргаш, оларның баштыңчызы болган, ынчалза-даа үш маадырның санынче кирбээн.

²² Иодайның оглу, Кавцеилден келген эрес-дидими-биле сурагжаан Ванея турган . Ол арзылаң дег күштүг ийи моав кижини өлүрүп каан . Оон арзылаң база өлүрген. ²³ Оон ыңай Ванея узуну беш кыры египет кижини база өлүрүп каан. Египет кижиниң холунда чыданың чоону пөс-таавычыларның өзек ыяжы дег турган, ындыг-даа болза, Ванея анаа даянгыш тудуп алган чеде бергеш, египет кижиниң чыдазын былаап алгаш, ол-ла чыдазы-биле ону өлүрүп каан . ²⁴ Иодайның оглу Ванея ындыг чорук кылган кижиге-дир. Ол база демги үш маадыр дег алдаржый берген. ²⁵ Ванея үжен шериг баштыңчызының аразындан сураглыг турган, ынчалза-даа демги үш маадырның санынче кирбээн. Давид ону бодунга чоок дүжүмет кылып алган.

²⁶ Эске эрес-дидим дайынчылар бо-дур: Иоавтың дуңмазы Асаил , вифлеемчи Додонуң оглу Элханан, ²⁷ Гарод чурттуг Шаммот, Пелон чурттуг Хелец, ²⁸ Текоя чурттуг Иккештиң оглу Гира, Анатот чурттуг Авиезер, ²⁹ Хуша чурттуг Сивхай, Ахох чурттуг Илай, ³⁰ Нетофа чурттуг Магарай, Нетофа чурттуг Баананың оглу Хелед, ³¹ Вениаминниң черинде Гива чурттуг Рибайның оглу Иттай, Пирафон чурттуг Ванея, ³² Нахле-Гааш чурттуг Хурай, Арава чурттуг Авиел, ³³ Бахарум чурттуг Азмавет, Шаалбон чурттуг Элияхба, ³⁴ Гизон чурттуг Гашемниң оолдары, Гарар чурттуг Шагениң оглу Ионафан, ³⁵ Гарар чурттуг Сахарның оглу Ахиам, Урнуң оглу Элифал, ³⁶ Махера чурттуг Хефер, Пелон чурттуг Ахия, ³⁷ Кармил чурттуг Хецро, Эзбайның оглу Наарай, ³⁸ Нафанның дуңмазы Иоил, Гагрийниң оглу Мивхар, ³⁹ аммон аймак-сөөктүг Целек, Беерот чурттуг Нахарай (ол Саруйяның оглу Иоавтың ок-чепсек тудукчузу турган), ⁴⁰ итра уктуг Гира биле Гареб, ⁴¹ хет аймак-сөөктүг Урия , Ахлайның оглу Завад, ⁴² Шизаның оглу Адина (ол дээрге Рувимниң аймаанда баштың кижиге, ооң-биле кады үжен шериг турган), ⁴³ Мааханың оглу Ханан, Мифан чурттуг Иосафат, ⁴⁴ Аштерот чурттуг Озия, Ароер чурттуг Хотамның оолдары Шама биле Иеиел, ⁴⁵ Шимриниң оглу Иедиаил база ооң Тиц чурттуг дуңмазы Иоха, ⁴⁶ Махавим чурттуг Элиел, Элнаамның оолдары Иеривай биле Иошавия, Моав чурттуг Ифма, ⁴⁷ Мецовая чурттуг Элиел, Овид болгаш Иаасиил.

Давидтиң баштайгы талалакчылары

12 Давид Кистиң оглу Саулдан чаштып турда, Циклагка келген , аңаа дайын чорударынга дузалажыр дээн эрес-дидим дайынчыларның чамдыызы бо-дур. ² Олар – ча-биле чепсегленген, оң, солагай холдары-биле дажап, ча-согун-биле

адып билир турган улус – Вениаминниң аймаандан Саулдуң төрөлдери чүве-дир: ³ Гива чурттуг Шемааның оолдары Ахизер (баштыңчы) биле Иоас; Азмаветтиң оолдары Иезиел биле Пелет; Анатот чурттуг Бераха биле Иеху; ⁴ Гаваон чурттуг Ишмайя (ол дээрге үжен шериг баштыңчызының бирээзи база оларның даргазы); Гедера чурттуг Иеремиа, Яхазиил, Иоханан база Иегозавад; ⁵ Хариф чурттуг Элузай, Иремот, Веалия, Шемария база Шефатия; ⁶ корах төрөл бөлүктөн Элкана, Ишияху, Азариил, Иоезер база Иошавам; ⁷ Гедор чурттуг Иерохамның оолдары Иоела биле Зевадия.

⁸ Гадтың аймаандан база Давидтиң ээн кургаг ховуда шивээзинче эрес-дидим, чыда болгаш дозуг-камгалалдыг дайынчылар шилчип келген. Олар арзылаң дег шириин шырайлыг, дагларда те-чуңма дег кашпагай улус. ⁹ Оларның баштыңчызы Эзер, ийи дугаарында Авдий, үшкүзү Элиав, ¹⁰ дөрткүзү Мишманна, бешкизи Иеремиа, ¹¹ алдыгызы Аттай, чедигизи Элиел, ¹² сескизи Иоханан, тоскузу Элзавад, ¹³ онгузу Иеремиа, он биргизи Махбанай. ¹⁴ Ол гадчылар шериг баштыңчылары бооп турган: эң бичези чүс шериг баштаан, а эң улуу муң шериг баштап турган чүве-дир. ¹⁵ Олар Иордан хемни бир дугаар айда, ол эриин ажыр дажый бергенде, кежип алгаш, шынааның бүгү чурттакчыларын чөөн болгаш барыын чүктөргө тарадыр ойладыпканнар.

¹⁶ Давидтиң шивээзинче Вениаминниң болгаш Иуданың аймактарындан чамдык улус чедип кээрге, ¹⁷ Давид оларга уткуштур үнүп келгеш: «Бир эвес силер меңээ дузалажыр дээш келген болзуңарза, сеткил-чүрээм силер-биле тудуш чаңгыс болур. А бир эвес силер, кажан мээң холдарым күчүлээшкинден арыг турда, мени дайзыннарымга садар дээш келген болзуңарза, бистиң өгбелеривистиң Бурганы көргөш, шииткей аан» – дээн. ¹⁸ Ынчан Бурганның Сүлдези үжен шеригниң баштыңчызы Амессайны бүргөп келген, ол мынча дээн: «Амыр-ла, Давид. Бис сээң-биле кады бис, Иессейниң оглу! Сеңээ болгаш сээң талалакчыларыңга чедишкинни күзөп тур бис, чүгө дээрге Бурганың сеңээ дузалажып турар болгай». Давид оларны хүлээп алгаш, бодунуң шериглериниң баштыңчылары кылып каан.

¹⁹ Манассияның аймаандан база чамдык улус Давидтиң талазынче шилчип келген. Ол үеде Давид филистимнер-биле кады Саулга удур дайылдажыр дээш үнүпкөн турган чүве-дир. (Херек кырында Давид филистимнерге дузалашпаан, чүгө дээрге филистим чагырыкчылар «Ол дээргизи Саулдуң талазынче шилчий бергеш, боттарывыстың бажывысче суг кудар» деп сүмөлөшкөш, ону чорудупкан.) ²⁰ Кажан Давид Циклагче эеп чанып орда, Манассияның аймаандан дараазында улус ооң талазынче шилчип келген: Аднах, Иозавад, Иедиаил, Михаил, Иегозавад, Элиуй болгаш Цилтай. Олар

Манассияның муң шериг баштыңчылары, ²¹ шупту эрес-дидим дайынчылар-дыр. Олар Давидке ооң шериин баштаарыңга дузалажып эгелээн, ооң шериг баштыңчылары апарган. ²² Ынчалдыр Давидке хүннүң-не дузалажыр улус кээп-ле турган, түңнелинде ооң шерии Бурганның аг-шерии дег хөй апарган.

Шериглериниң Давидти хаан кылып аары-биле чыылганы

²³ Давид Хевронга турда, Дээрги-Чаяакчының сөзүн ёзугаар, Саулдуң эрге-чагыргазын хүлээди дээш келген шериглерниң саны бо-дур:

²⁴ Иуданың аймаандан – дайылдажырыңга белен, чыдалыг болгаш дозуг-камгалалдыг 6800 кижиге.

²⁵ Симеоннуң аймаандан – 7100 эрес-дидим дайынчы.

²⁶ Левийниң аймаандан – 4600 кижиге. ²⁷ Аароннуң төрөл бөлүүнүң баштыңчы Иодай, ооң-биле кады 3700 кижиге. ²⁸ Эрес-дидим аныяк Садок база ооң төрөл бөлүүндөн 22 ноян.

²⁹ Саулдуң төрөлдери болур Вениаминниң аймаандан – 3000 кижиге. Оларның хөй кезии ол үеге чедир Саулга болгаш ооң салгалдарыңга шынчы арткан турган.

³⁰ Эфремниң аймаандан – боттарының төрөл бөлүктөрүндө ат-сурагыг 20 800 эрес-дидим дайынчы.

³¹ Манассияның аймааның чартыындан – 18 000 кижиге. Оларны Давидти хаан болдурарыңга киришсин дээш, адап тургаш келдирткен.

³² Иссахарның аймаандан – 200 мерген угаанныг баштың кижиге келген. Олар дээрге Израиль кажан, чүнү кылза дээре дээрзин билир улус – а баштыңнарның бүгү ха-дуңмалары оларның сөзүн тооп дыңнаар турган.

³³ Завулоннуң аймаандан – дайылдажырыңга белен кылдыр бүгү тала-биле чепсегленген 50 000 шериг демнии-биле Давидке чедип келгеннер.

³⁴ Неффалимниң аймаандан – 1000 баштыңчы; олар-биле кады чыдалыг болгаш дозуг-камгалалдыг 37 000 кижиге.

³⁵ Данның аймаандан – дайылдажырыңга белен 28 600 кижиге.

³⁶ Асирниң аймаандан – дайылдажырыңга белен 40 000 дайынчы.

³⁷ Иордан хемниң ындыындан – Рувимниң, Гадтың аймактарындан база Манассияның аймааның чартыындан бүрүн чепсегленген 120 000 кижиге келген.

³⁸ Ол шериглер шуптузу дайынчы ёзу-биле, Давидти бүгү Израильдиң хааны кылып каар дээш, изиг күзели-биле Хевронга чедип келгеннер. Өске-даа бүгү израильчилер чаңгыс үн-биле Давидти хаан болдуруксап турганнар. ³⁹ Давидтиң чанынга ол дайынчылар үш хүн иштинде дойлап келгеннер, чүгө дээрге ха-дуңмалары оларны аъш-чем-биле хандырган чүве-дир. ⁴⁰ Иссахарның, Завулоннуң

база Неффалимниң черлеринден безин оларның чоок улузу хөй аъш-чемни: далганны, фи́га чимизин, үзүмнү, араганы, олива үзүн элчигеннерге, тевелерге, мулдарга, шарыларга чүдүрүп эккелген, бода, шээр малды база сүрүп эккелген, чүгө дээрге израиль чон өөрүп-байырлап турган.

**Ыдыктыг аптараны Иерусалимге
эккээрин оралдашканы**
(2 Хаан. 6:1-11)

13 Давид муң, чүс шериг баштыңчылары база бүгү өске-даа баштыңнар-биле сүмелешкеш, ² бүгү израиль ниитилелге мынча дээн: «Бир эвес силерге таарымчалыг болза, бир эвес бистиң Бурганывыс Дээрги-Чаяакчы күзээр болза, бүгү израиль девискээрлерде дөргүл-төреливиске, оларның иштинде одар-белчиирлиг хоорайларда чурттап турар бараалгакчыларга база левиттерге, шупту биске чыгып кээр кылдыр дыңнадыптаалыңарам. ³ Ынчангаш Бурганывыстың аптаразын бодувусче ап алыылыңар, чүгө дээрге Саулдуң үезинде Ооң күзел-соруун айтырар аргавыс чок турган-дыр».

⁴ Бүгү чон ооң-биле чөпшээрешкен, чүгө дээрге ол херек шупту улуска чөптүг ышкаш болган. ⁵ Ынчалдыр Давид Бурганның аптаразын Кириат-Иаримден эккеп аары-биле Египетти кызыгаарлап турар Шихор хемден Лево-Хаматка чедир бүгү израильчилерни чыып алган. ⁶ Давид болгаш бүгү израиль чон Иудеяда Ваалче (азы Кириат-Иаримче) ында турар Бурганның аптаразын алып дээш чорупкан. Ол дээрге Дээрги-Чаяакчы саадаан, Ооң ады-биле адаан, херувимнер дүрзүлери турар ыдыктыг аптара чүве-дир. ⁷ Бурганның аптаразын дугуйлуг чаа тергеге салгаш, Авинадавтың бажыңындан үндүрүп эккелгеннер. Тергени сөөрткен шарыларны башкарып чорааннар – Уза биле Ахио. ⁸ А Давид болгаш бүгү израиль чон Бурганның мурнунга бар шаа-биле хөглөп, ырлажып, янзы-бүрү хылдыг, кагар, база үрер хөгжүм херекселдеринге ойнап чорааннар.

⁹ Хидоннуң тараа шаңынга чоокшулап келгенде, тергени сөөртүп чораан шарылар бүдүрүй бээрге, ыдыктыг аптара ийленип, аңдарлы бээр часкан. Ону тудар дээш, Уза холун сунупкан. ¹⁰ Дээрги-Чаяакчы Узага ыдыктыг аптарага дээпкени дээш, ажына берген. Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы ону олла черинге – Бодунуң мурнунга өлүрүп каан. ¹¹ Дээрги-Чаяакчы Узаже халдаарга, Давид хорадай берген. Ол черни бо хүннерде-даа Парец-Уза деп адаар. ¹² Ол хүн Давид Бургандан корга бергеш, мынча дээн: «Бурганның аптаразын канчап бодумче аппаар мен?» ¹³ Давид ыдыктыг аптаразын бодунуң хоорайынче аппаратан, ону Гефтен келген Овед-Эдом деп кижиниң бажыңынче чорудупкан.

¹⁴ Бурганның аптаразы гефчи Овед-Эдомнуң бажыңынга, өг-бүлезинге үш ай иштинде турган.

Дээрги-Чаяакчы Овед-Эдомнуң өг-бүлезинге болгаш ооң шупту чүвезинге ачы-буян хайырлаан.

**Давид өг-бүлези-биле
Иерусалимде**
(2 Хаан. 5:11-16)

14 Тирниң хааны Хирам Давидче бодунуң элчилери-биле, аңаа орду тудуп берзин дээш дашчылар, бызаңчылар чорудупкан, олар пөш чудуктар эккелген. ² Ынчан Дээрги-Чаяакчы ону Израильдиң хааны кылдыр быжыглап каан деп Давид билип каапкан, чүгө дээрге ооң чагыргазы Бурганның израиль чону дээш өрү көдүрүлген.

³ Давид Иерусалимге база кадайлар ап алган. Олардан Давидтиң өске оолдары, кыстары төрүттүнген. ⁴ Иерусалимге төрүттүнген ажы-төлүнүң аттары бо-дур: Шаммуй, Шовав, Нафан, Соломон, ⁵ Ивхар, Элишуа, Элфелет, ⁶ Ногах, Нефег, Иафия, ⁷ Элишама, Веелиада база Элифелет.

Филистимнерни тиилээни
(2 Хаан. 5:17-25)

⁸ Давид бүгү Израильдиң хааны апарган деп дыңнааш, шупту филистимнер ону дилеп эгелээннер. Давид ону дыңнааш, оларга удур үнүпкен. ⁹ Филистимнер Рефаим шынаазынга кээп турумчуп алганнар. ¹⁰ Ынчан Давид Бургандан: «Филистимнер-биле тулчууйн бе? Оларны мээң холумга хүлээдип бээр сен бе?» – деп айтырган. Дээрги-Чаяакчы аңаа: «Бар. Оларны сээң холуңга хүлээдип бээр мен» – дээн. ¹¹ Олар Ваал-Перацимге кээрге, Давид оларны чылча шаап каапкан. Ол: «Бурган мээң холум-биле дайзыннарымны, сугнуң чууй шавары дег, ууй шаап кагды» – дээн. Ынчангаш ол черни Ваал-Перацим деп адап кааннар. ¹² Филистимнер ол черге боттарының бурганнарын каапкаш баарга, Давидтиң дужаалы-биле оларны өрттедипкеннер.

¹³ Филистимнер катап база ол шынаага кээп турумчуп алганнар. ¹⁴ Давид база катап Бургандан сүме айтырарга, Ол аңаа: «Оларже дорт үнме. Оюп чоруткаш, оларның артындан – бальзам ыяштарлыг талазындан халда. ¹⁵ Бальзам ыяштарның кырынга кылаш даажын дыңнап кааш-ла, тулчуушкунну эгелээр сен – ол дааш дээрге филистим шеригни чылча шавар дээш, Бурган сээң мурнуңда чоруп олары ол-дур» – дээн. ¹⁶ Давид Бурганның чугаалааны эзугаар кылган, ооң дайынчылары филистим шеригни Гаваондан Гезерге чедир чылча шаап каан. ¹⁷ Давидтиң ат-алдары бүгү чурттарга тарай берген. Дээрги-Чаяакчы ону бүгү чоннарның аразынга коргунчуг кижиги кылып каан.

**Ыдыктыг аптараны
көдүреринге
харыысалгалыг левиттер, бараалгакчылар**

15 Давидтиң Хоорайынга хаан бажыңнар тудуп алган соонда, Бурганның аптаразының турар черин белеткээш, аңаа майгын тип каан. ² Ынчан Давид: «Бурганның аптаразын левиттерден өске кым-даа көдүрүп болбас. Чүгө дээрге оларны ыдыктыг аптараны көдүрзүн дээш база Аңаа мөңгө шагда бараан болзун дээш, Дээрги-Чаяакчы Боду шилип алган» – дээн. ³ Белеткеп кааны черинче Дээрги-Чаяакчының аптаразын киирер дээш, Давид бүгү израильчилерни Иерусалимче чыып эккелген. ⁴ Ол ышкаш Давид Аароннуң салгалдарын база левиттерни чыып алган: ⁵ Кохаттың үре-салгалындан – 120 кижини оларның баштыңы Уриил-биле; ⁶ Мерариниң үре-салгалындан – 220 кижини оларның баштыңы Асайя-биле; ⁷ Гирсоннуң үре-салгалындан – 130 кижини оларның баштыңы Иоил-биле; ⁸ Элицафанниң үре-салгалындан – 200 кижини оларның баштыңы Шемайя-биле; ⁹ Хевроннуң үре-салгалындан – 80 кижини оларның баштыңы Элиел-биле; ¹⁰ Узиилдиң үре-салгалындан – 112 кижини оларның баштыңы Аминадав-биле.

¹¹ Оон ыңай Давид Бурганның бараалгакчылары Садок биле Авиафарны болгаш левиттер Уриил, Асайя, Иоил, Шемайя, Элиел база Аминадавты кыйгыргаш, ¹² оларга: «Силер – левиттерниң төрөл бөлүктөрүнүн баштыңнары-дыр силер. Бодуңар болгаш ха-дуңмаңар ыдыктанып-арыглаттынып алгаш, Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының аптаразын мээң белеткеп кааным черже эккелиңер. ¹³ Мооң мурнунда Бурганывыс Дээрги-Чаяакчы ыдыктыг аптараны левиттер силер эвес, өске улустуң көдүргени дээш, бисче халдаан болгай. Ону канчаар кылыр ужурлуг турганын бис Дээрги-Чаяакчыдан айтырып албаан болган бис».

¹⁴ Бурганның бараалгакчылары болгаш левиттер, Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының аптаразын көдүрер дээш, ыдыктанып-арыглаттынып алганнар. ¹⁵ Левиттер Бурганның аптаразын, Моисейниң чагып кааны Дээрги-Чаяакчының сөзүн ёзугаар, узун ыяш кырынга салгаш, эгиннеринге салып алган көдүрүп чорааннар.

Хөгжүмчү левиттер

¹⁶ Давид левиттерниң баштыңнарынга аймааның аразындан ыраажыларын база чадаган, чанзы болгаш кимвалдарга ойнаар хөгжүмчүлерин өөрүшкүнүң ырын ыыткыр ырлаары-биле томуйлап каарын дужаган. ¹⁷ Левиттер Иоилдиң оглу Еманны, ооң төрөлдеринден – Берехияның оглу Асафты база мерари төрөл бөлүктен – Кушайяның оглу Эфанны шилип алганнар. ¹⁸ Олар-

биле кады олардан куду эргелиг: Захарияны, Азиилди, Шемирамотту, Иехиилди, Уннийни, Элиавты, Ванеяны, Маасеяны, Маттафияны, Элифлеуйну, Микнейни база Овед-Эдом биле Иеиел деп хаалгачыларны база томуйлап кааннар. ¹⁹ Еман, Асаф болгаш Эфан хөгжүмчүлөр хүлөр кимвалдарга ыыткыр ойнаар турган. ²⁰ Захария, Азиил, Шемирамот, Иехиил, Унний, Элиав, Маасея база Ванея – чанзыга аламот деп аян-биле ойнаар. ²¹ А Маттафия, Элифлеуй, Микней, Овед-Эдом, Иеиел болгаш Азия чадаганга ойнап, шеминит{*} деп аян-биле ырлаарын баштап турган. ²² Левиттерниң баштыңы Хенания ыры башкызы турган, чүгө дээрге ооң мергежилди кончуг. ²³ Берехия биле Элкана – ыдыктыг аптара чанында хаалгачылар. ²⁴ Бурганның бараалгакчылары Шевания, Иосафат, Нафанаил, Амессай, Захария, Ванея база Элиезер Бурганның аптаразының мурнунга труба этсир ужурлуг. Овед-Эдом биле Иехия – ыдыктыг аптара чанында хаалгачылар.

**Ыдыктыг аптараны
Иерусалимче эккелгени
(2 Хаан. 6:12-19)**

²⁵ Давид болгаш Израильдиң баштыңнары база муң шериг баштыңчылары Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзиниң аптаразын Овед-Эдомнуң бажыңындан үндүрер дээш чорупканнар. ²⁶ Дээрги-Чаяакчының аптаразын көдүрген левиттерге Бурган дузалажып каарга, чеди бугажыкты база чеди кошкарны өргүл кылдыр салганнар. ²⁷ Давид, аптара көдүрүп чораан бүгү левиттер, ыраажылар болгаш оларның башкызы Хенания шуптузу ак лён тоннуг чораан. Давид оон аңгыда лён эфод кедип чораан. ²⁸ Ынчалдыр бүгү Израиль Дээрги-Чаяакчының ыдыктыг аптаразын ыыт-шимээнниг, эдиски-трубаларның, кимвалдарның, чадаган-чанзының үделгези-биле кирип эккелген. ²⁹ Дээрги-Чаяакчының ыдыктыг аптаразын Давидтиң Хоорайынче кирип орда, Саулдуң уруу Мелхола соңгадан көрүп турган. Самнап хөглөп чораан Давид хаанны көргөш, Мелхола ону чөгөнчиин деп бодаан.

16 Бурганның аптаразын эккелгеш, Давидтиң аңаа белеткеп кааны майгынының ортузунга салып кааш, Бурганга бүрүн өрттедир болгаш эп-найырал өргүлдерин кылганнар. ² Бүрүн өрттедир болгаш эп-найырал өргүлдерин кылып дооскаш, Давид чонну Дээрги-Чаяакчының ады-биле алгап-йөрээп каан. ³ Ооң соонда ол бүгү израильчилерге – эр-даа, херээжен-даа кижилер бүрүзүнге бир хлеб, бир борбак эт база бир үзүмнүг боова үлөп берген.

⁴ Ыдыктыг аптараның мурнунга Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчыга алдаржыдып, четтиргенин илередип база Ону мактап бараан болур кылдыр Давид дараазында левиттер томуйлап каан: ⁵ Асафты удуртукчузу кылгаш, ооң

соонда Захарияны, Иеиелди, Шемирамотту, Иехиилди, Маттафияны, Элиавты, Ванеяны, Овед-Эдомну база Иеиелди. Олар чанзыга болгаш чадаганга ойнаар ужурлуг. А Асаф кимвалдарга ойнаар. ⁶ Ванея биле Яхазиил бараалгакчылар Бурганның чагыг-керээзиниң аптаразының мурнунга доктаамал труба этсир.

Бурганны мактаан ыры

(Ыд. ыр. 104:1-15; 95:1-13; 105:1, 47-48)

⁷ Ол хүн Давид Асафка болгаш ооң ха-дуңмазынга Дээрги-Чаяакчыны алдаржыдып ырлажыр даалга бир дугаар берип каан турган:

⁸ Дээрги-Чаяакчыга өөрүп четтириңер, Ооң адын адап, мактаңар, өске чоннарга Ооң ажил-херектерин медээлеңер;

⁹ Ону алгап ырлаңар, Аңаа ырлап бериңер; Ооң кылган бүгү кайгамчык чүүлдерин чугаалап бериңер .

¹⁰ Ооң ыдыктыг ады дээш чоргаараңар; Дээрги-Чаяакчыже чүткүп чоруур улустуң сеткил-сагыжы өөрүп-хөглезин.

¹¹ Күчүлүг Дээрги-Чаяакчыны эдериңер, Ооң-биле үргүлчү кады турар дээш чүткүңер .

¹² Дээрги-Чаяакчының чалчазы Израильдиң үре-салгалы,

Иаковтуң салгалы, Бурганның шилип алган улузу! Ооң кылган кайгамчык чүүлдерин, Ооң көскү демдектерин,

Ооң аксындан үнген шын шииткелдерин сактып чоруңар .

¹⁴ Ол дээрге бистиң Бурганывыс, Дээрги-Чаяакчы-дыр:

бүгү чер-делегейде Ооң шын шииткелдери бар .

¹⁵ Ооң берген чагыг-керээзин – чоннуң муңгу салгалынга чедир чагаан сөзүн кезээ мөңгеде сактып чоруңар.

¹⁶ Ол ону Авраам-биле чаргаш, Исаакка Бодунуң даңгыраан берген .

¹⁷ Ол ону Иаковка дүрүм-хоойлу кылдыр доктааткаш,

Израильге мөңге чагыг-керээ кылдыр быжыглаан:

¹⁸ «Сеңээ өнчү кылдыр ·ханаан черни бээр мен» .

¹⁹ Өгбелериңер аажок эвээш санныг, көңгүс хөй эвес турда,

олар Ханаанга өскээртен келген улус турда ,

²⁰ олар бир чондан өске чонче, бир күрүнөден өске аймактың күрүнезинче көжүп чоруп турда,

²¹ Бурган оларны дарлаар арганы кандыг-даа кижиге бербейн,

хааннарны олар дээш кемелеп :

²² «Мээң шилип алган улузумга дегбеңер, Мээң медээчилеримге багай чүве кылбаңар!» – деп турган.

²³ Бүгү чер-делегей, Дээрги-Чаяакчыны алгап ырла,

хүннүң-не Ооң камгалалын медээлеңер!

²⁴ Шупту чоннарга – Ооң алдарын, бүгү аймактарга – Ооң кылган кайгамчык чүүлдерин чугаалап чедиңер .

²⁵ Дээрги-Чаяакчы өндүр улуг база макталга төлептиг ,

өске бурганнардан артык коргунчуг болгай .

²⁶ Өске чоннарның бурганнары шуптузу хоозун дүрзүлөр-дир,

а Дээрги-Чаяакчы дээрлерни чаяаган болгай .

²⁷ Чайынналчак мактал-хүндү – Ооң мурнунда, күчү-күш болгаш өөрүшкү – Ооң турар черинде.

²⁸ Чоннарның аймактары, Дээрги-Чаяакчыны мактаңар,

Ооң алдары биле күчү-күжүн мактаңар;

²⁹ Дээрги-Чаяакчының алдарлыг адын алгаңар, өргүлдериңер ап алгаш, Ооң мурнунче кирип келиңер.

Дээрги-Чаяакчы Бодунуң ыдыктыг өргээзинге турда,

Аңаа мөгейиңер.

³⁰ Бүгү чер-делегей, Ооң мурнунга коргуп сириле!

Ол өртемчейни быжыг үндезинде тургузуп каан – тендиш дивес-тир.

³¹ Дээрлер өөрүп-хөглезин, чер-делегей өөрүп-байырлазын .

Чоннар аразынга: «Дээрги-Чаяакчы хааннап турар!» дишсиннер .

³² Далай болгаш ону долган бүгү чүве шимээрге доюлзун ,

хову-шөлдер болгаш ында амыдыраан бүгү чүве өөрүзүн.

³³ Арга-эзимде ыяштар Дээрги-Чаяакчының мурнунга өөрүп ырлашсын,

Ол чер-делегейни шын шиидер дээш кел чыдар болгай .

³⁴ Дээрги-Чаяакчыга өөрүп четтириңер;

Ол ачылыг-дыр, Ооң энереги кезээ шагда үстүп төнмес-тир .

³⁵ Мынча деп мөргүңер:

«Камгалакчы Бурганывыс, бисти камгалап көр;

Сээң ыдыктыг адыңны мактаар кылдыр,

Сээң мактал-хүндүң-биле чоргаарланыр кылдыр,

өске чоннар аразындан бисти бөлүп чыып,

олардан камгалап көр».

³⁶ Израильдиң Бурганынга – Дээрги-Чаяакчыга кажан-даа, кезээ мөңгеде алдар!

Ынчан бүгү чон: «Ындыг-ла болзунам!» – деп чугаалааш, Дээрги-Чаяакчыны мактаан.

Бурганга доктаамал бараан болушкун

³⁷ Давид Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзиниң аптаразының мурнунга доктаамал, хүннүң-не бараан болур кылдыр Асафты болгаш ооң ха-дуңмаларын , Овед-Эдомну болгаш ооң төрөл бөлүүндөн алдан сес кижини аңаа арттырып каан. Идифуннуң оглу Овед-Эдом база Хоса хаалгачылар турган. ³⁹ А Садок бараалгакчыны болгаш ооң

төрелдери – Бурганның бараалгакчыларын Гаваонда бедик черде турар Дээрги-Чаяакчының майгынынга тургузуп каан. ⁴⁰ Олар Дээрги-Чаяакчыга, Ооң Израильге чагаан хоойлузунда бижип каанын ёзугаар, өргүл салыр бедигээшке эртен-кежээ бүрүн өрттедир өргүлдерни доктаамал кылыр ужурлуг. ⁴¹ Оон ыңай энерели кезээ шагда үстүп төнмес Дээрги-Чаяакчыны алдаржыдар кылдыр Еманны, Идифунну база адап шилиттинген өске-даа улусту томуйлап каан. ⁴² Еман биле Идифун трубаларга, кимвалдарга болгаш Бурганны алдаржыдар өске хөгжүм херекселдеринге ыйткыр ойнап турган. А Идифуннуң оолдары хаалга кадарып турган.

Нафанның өттүр билген медеглели

(2 Хаан. 6:19-7:17)

⁴³ Хамык улус бажыңнарынче тарап чана берген, Давид база өг-бүлезин алгап-йөрээп каар дээш чанып келген чүве-дир.

17 Давид бодунуң ордузунче көжүп кире бергеш, Нафан медээчиге мынча дээн: «Көр даан, мен пөштен кылган ордуда чурттап турар-дыр мен, а Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзиниң аптаразы анаа майгында турар-дыр». ² Нафан Давидке: «Чүнү кылырын күзей-дир сен, ону кыл. Бурган сээң-биле кады болгай» – дээн. ³ Ол-ла дүне Бурган Бодунуң сөзүн Нафанга ажыдыпкан: ⁴ «Мээң чалчам Давидке баргаш, Дээрги-Чаяакчының сөзүн дамчыт: Меңээ чурттаар өргээни сен тургуспас сен. ⁵ Израиль чонну Египеттен хостап үндүрүп келгенимден бо хүнге чедир Мен өргээге чурттавадым. Бир майгындан өске майгыныче көжүп чорааш, чурттап чордум. ⁶ Израиль чон-биле кады каяа-даа чорааш, Бодунуң чонумну чагырап кылдыр дужааганым баштыңчыларның кайы-бирээзинге: „Чүге Меңээ пөштен өргээ тудуп бербээн силер?“ деп чугаалап көргөн мен бе?»

⁷ Ынчангаш Мээң чалчам Давидке Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының сөзүн дамчыт: Мен сени, хой кадарып чоруңда, Мээң израиль чонумнуң чагырыкчызы кылдыр томуйлаан мен. ⁸ Каяа-даа чоруңда, сээң-биле кады болуп, сээң мурнуңга дайзыннарыңны чылча шаап чордум. Сээң адыңны, чер кырының алдарлыг кижилерини дег, алдаржыдып каан мен. ⁹ Мен Бодунуң израиль чонумга боду чурттуг болзун база ону кым-даа дүвүретпезин дээш, черни аңгылап бергеш, аңаа доктаап чурттаар кылып каан мен.

Каржы-бак улус оларны мооң мурнунда дег, Мен Бодунуң израиль чонумга баштыңчылар тургузуп каан үемде дег, дарлаvas болур. Оон ыңай Мен сээң бүгү дайзыннарыңны томаартып каар мен. Дээрги-Чаяакчы Мен сээң ук-салгалыңны Бодум тургузуп каарымны азап тур мен. ¹¹ Назылап кырааш, ада-өгбең соондан өске оранче чоруй баарыңга, Мен сээң төрөөн ук-салгалыңны орнуңга

хаан кылгаш, ооң чагыргазын быжыглап каар мен. ¹² Ол салгакчың Меңээ өргээ тудуп каар, а Мен ооң дүжүлгезин кезээ мөңгеде быжыглап каар мен. ¹³ Мен ооң Адазы болур мен, а ол Мээң оглум болур. Мен Бодунуң энерелимни салгакчыңдан, сээң мурнуңда хааннап турган кижиден ойталааным дег, кажан-даа ап кагбас мен. ¹⁴ Ону Мен Бодунуң өргээмниң болгаш күрүнемниң кырынга кезээ мөңгеде тургузуп каар мен, ооң дүжүлгези мөңгези-биле артар. ¹⁵ Нафан ол бүгү чугааны болгаш көстүүшкүннү Давидке дамчыдып берген.

Давидтиң Бурганга өөрүп четтиргени

(2 Хаан. 7:18-29)

¹⁶ Ынчан Давид хаан Дээрги-Чаяакчының мурнунга барып чугаалаан: «О, Дээрги-Бурган-Чаяакчы! Кым мен мен? Мээң ук-салгалым кымыл? Мени ынчаар көдүрер хире чүнү кылдым? ¹⁷ Ол бүгү безин Сеңээ эвээш болган-дыр, о, Бурган! Мени алдаржыдарыңдан эрткеш, Сен Бодунуң чалчаңның үре-салгалының келир үезин безин чугаалап бердиң. Сен мени кол кижиде дег көрдүң, Дээрги-Бурган-Чаяакчы. ¹⁸ Бодунуң чалчаңны алдаржытканың дээш Давид Сеңээ оон ыңай чүнү немей чугаалап шыдаар деп? Бодунуң чалчаңны билер-ле болгай сен! ¹⁹ О, Дээрги-Чаяакчы! Бодунуң чалчаңны бодааш, Бодунуң күзелиң-биле Сен өндүр улуг херекти кылып, ол бүгү чагай аазаашкыннарны ажыдып бердиң. ²⁰ Дээрги-Чаяакчы! Сеңээ деңнежир Бурган чок-тур, Сеңээ деңнежипки дег кым-даа чок-тур, Сенден өске Бурган-даа чок-тур, бис боттарывыстың кулаавыс-биле дыңнадывыс. ²¹ Кым Сээң израиль чонуңга деңнежирил? Чер кырында бо чон дег өске чон чок, чүге дээрге бисти Бодунуң чону кылып аар дээш, Бурган кээп, бисти кулданышкындан адырып алган. Сээң кайгамчык, коргунчуг херектериң ужун Сээң адың билдингир апарган. Сен египетчилерден камгалаан чонуңнуң мурнундан өске чоннарны-даа үндүр ойладыпкан эвес ийик сен бе? ²² Сен израиль чонуңну кезээ мөңгеде Бодуну кылдыр ап алдың, а Бодун, Дээрги-Чаяакчы, ооң Бурганы болдуң.

²³ А ам, Дээрги-Чаяакчы, Бодунуң чалчаңның болгаш ооң ук-салгалының дугайында берген сөзүңнү кезээ мөңгеде шынзыдып көрем, Бодунуң аазаашкыныңны күүседип көрем. ²⁴ Сээң адың кезээ мөңгеде артып, алдаржып чорзун, кижилер: „Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы – Израильдиң Бурганы! Израильде Бурган ол-дур!“ деп чугаалажып чорзун! Сээң чалчаң Давидтиң ук-салгалы Сээң мурнуңга быжыг болзун! ²⁵ Мээң Бурганым, Сен Бодунуң чалчаң меңээ ук-салгалымны доктаадып бээриңни ажыдып берген болгай сен, ынчангаш Бодунуң чалчаң Сээң мурнунга мөргүүрүн шиитпирледи. ²⁶ О, Дээрги-Чаяакчы! Сен – Бурган сен! Сен Бодунуң чалчаңга

бо чаагай кежикти аазадың. ²⁷ Бодуңнуң чалчаңның ук-салгалы мөңгеде Сээң хайгааралыңга чорзун дээш, аңаа ачы-буяның хайырлап эгеледиң. Дээрги-Чаяакчы, ачы-буяны Сен хайырлаар болзуңза, ол ачы-буян кезээ мөңгеде артып каар!»

**Давидтиң
дайынчы чедиишкиннери**
(2 Хаан. 8:1-14)

18 Элээн үе эрткенде, Давид филистимнерни чылча шаап, томаарткаш, Геф хоорайны болгаш аңаа хамааржыр хоорай, суурларны эжелеп алган. ² Оон ыңай Давид моавтарны база чылча шапкан. Моавтар Давидтиң үндүт төлээр чалчалары апарган.

³ Цованың хааны Адраазар Евфрат хемниң унунга бодунуң чагыргазын тургузуп аар дээш кел чорда, Давид ону Хамат хоорай чанынга чылча шаап каан. ⁴ Давид ол хаанның 1000 дайынчы тергезин, 7000 аъттыг, 20 000 чадаг шерии тудуп алган. Ол дайынчы тергелиг аъттарның балдырларының сиирлерин үзе кезип каапкан, олардан чүгле чүс аътты бодунга арттырып алган. ⁵ Цованың хааны Адраазарга дузалажыр дээш Дамаскыда чурттап турар арамей чон чедип кээрге, Давид 22 000 арамейни чылча шаап каан. ⁶ Давид арамей хоорай Дамаскыга камгалал шериин тургузуп каан, ынчалдыр арамейлер Давидтиң үндүт төлээр чалчалары апарган. Давид кайнаар-даа баарга, Дээрги-Чаяакчы аңаа тиилелге берип турган. ⁷ Давид Адраазарның улузундан алдын дозуг-камгалалдарын ап алгаш, оларны Иерусалимге эккелген. ⁸ Адраазарның Тивхат болгаш Кун деп хоорайларындан Давид дыка хөй хүлер ап алган. (Ол хүлерден Соломон «далай» дээр чунар саваны, Бурганның өргээзиниң адагаштарын база хүлер эт-херекселди кылып каан.)

⁹ Давид Цованың хааны Адраазарның бүгү шериин чылча шаап каан деп, Хаматтың хааны Тоу дыңнап каапкан. ¹⁰ Адраазар-биле дайылдашкыш, ону чылча шапканы дээш Давид хаанга байыр чедирип, ону алгап-йөрээри-биле Тоу хаан бодунуң оглу Гадорамны олче чорудупкан, чүге дээрге Тоу Адраазар-биле дайылдажып турган. Гадорам белек кылдыр янзы-бүрү алдын, мөңгүн база хүлер савалар эккелген. ¹¹ Давид хаан ол саваларны бүгү өске чоннардан – эдом, моав, аммон, филистим болгаш амалик чоннардан ап алганы алдын-мөңгүнү-биле кады Дээрги-Чаяакчыга тураскааткан.

¹² Саруйяның оглу Авесса Дус шынаазынга 18 000 эдом шеригни чылча шапкан. ¹³ Ол эдом черге камгалал шериин тургузуп каан, ынчалдыр эдом чурттуглар шуптузу Давидтиң чалчалары апарган. Давид кайнаар-даа баарга, Дээрги-Чаяакчы аңаа тиилелге берген.

Давидтиң чоок дүжүметтери
(2 Хаан. 8:15-18; 20:23-26)

¹⁴ Давид хаан бодунуң чонун шын шиидип, олар дээш чөптүг чорукту тургузуп, бүгү Израильди чагырып-башкарып турган. ¹⁵ Саруйяның оглу Иоав шериглер даргазы турган. Ахилудтуң оглу Иосафат төөгү бижээчизи турган. ¹⁶ Ахитувтуң оглу Садок база Авиафарның оглу Авимелех – Бурганның бараалгакчылары, а Шауша – бижээчи турган. ¹⁷ Иодайның оглу Ванея керет, пелет уктуг шериглерниң баштыңчызы турган. А Давидтиң оолдары хаанның дужаалдарының күүселдезин хандыраар кол кижилер турган.

**Аммон болгаш арамей шериглерни
Давидтиң тиилээни**
(2 Хаан. 10:1-19)

19 Элээн үе эрткенде, аммон хаан Наас өлүп каарга, ооң орнунга оглу хааннай берген. ² Давид: «Наастың оглу Аннонга энерелден көргүзүп каайн. Чүге дээрге ооң ачазы меңээ энерел көргүскен чүве» – деп чугаалааш, бодунуң элчилерин Аннонга ооң ачазы дээш кажыыдалын илередири-биле чорудупкан. Олары аммоннарның чуртунга чедип кээрге, ³ аммон нояннар Аннонга: «Давид бодунуң улузун сээң ачаңны хүндүлеп, кажыыдалын илеретсин дээш чорудупкан деп бодаар сен бе? Олар бистиң черивисти хайгыылдап, шинчилеп көрүп алгаш, ооң соонда эжелээр сорулгалыг келген эвес бе?» – дээннер. ⁴ Аннон Давидтиң улузун тудуп алгаш, кижини бүрүзүнүң салын чүлүп каапкыш, хептерин чаяазынга чедир ора кезип каапкыш, дедир чандырыпкан. ⁵ Олар чанып турда, Давидке ол дугайында дыңнадыг кээрге, аажок куду көрдүрген улуска уткуштур чалчаларын чорудупкан. Хаан оларга: «Салдарыңар үнүп келгиге чедир Иерихонга туруңар че, ооң соонда чанып кээр силер» – деп дамчыткан.

⁶ Аммоннар Давид оларны көөр хөңнү чок апарган дээрзин билип кааннар. Ынчан Аннон болгаш аммон чон дайынчы тергелер болгаш аъттыг шериглер хөлөзилеп аар дээш, Нахараим болгаш Мааха чурттуг арамейлерже, Цова күрүңеже муң °талант мөңгүн чорудупкан. ⁷ Аммоннар 32 000 дайынчы тергени база Мааханың хаанын шерии-биле кады хөлөзилеп аарга, олар Медева хоорайның чанынга кээп турлагжып алган. Ынчан аммоннар боттарының хоорайларындан чыгып келгеш, дайылдажырынга белеткени берген. ⁸ Давид ону дыңнап кааш, Иоавты бүгү шыырак шериглери-биле кады ынаар чорудупкан. ⁹ Аммоннар үнүп келгеш, хоорайже кирер черниң аксынга дайынчы ёзу-биле туруп алган, а оларга дузалажып келген хааннар ховуда аңгы туруп алган.

¹⁰ Мурнунда-даа, артында-даа дайзыннары үнүп келгенин көрүп кааш, Иоав бүгү израиль шеригниң аразындан эң-не дээр дайынчыларны шилип алгаш, арамейлерге удур тургузупкан. ¹¹ А арткан шериглерни ол акызы Авессага дагып каарга, олар аммоннарга удур чыскаалыпкан. ¹² Иоав акызынга мынчаар чагаан: «Бир эвес арамейлер мени ажып тиилээр деп барза, сен меңээ дузалажыр сен. А бир эвес аммоннар сени тиилээр деп барза, сеңээ мен дузалажыр мен. ¹³ Эрес-дидим бол, чонувус дээш, Бурганывыстың хоорайлары дээш чалданыш чок туржур бис. Дээрги-Чаяакчы Боду канчаар күзээрил, ынчалдыр кылзын ». ¹⁴ Иоав бодунуң шерии-биле арамейлерге удур үнүптерге, олар дезип чорупкан. ¹⁵ А аммоннар арамейлерниң дезип турарын көргөш, боттары-ла Иоавтың акызы Авессадан дескеш, хоорайынче кирип келген. Оон Иоав Иерусалимче чоруй барган.

¹⁶ Арамейлер израильчилерге аштырганын билип кааш, Евфрат хемниң ындында чурттап турар арамей чонну кыйгырып эккээри-биле шапкынчылар чорудупкан. Ол арамейлерни Адраазар хаанның шерииниң даргазы Софак баштап турган. ¹⁷ Ол дугайында Давидке дыңнадыптарга, ол бүгү израиль шеригни чыып алгаш, Иордан хемни кешкеш, арамейлерге удур шериин чыскаапкан. Арамейлер Давид-биле тулушканнар, ¹⁸ ынчалза-даа израильчилерден дезипкеннер. Давид арамейлерниң 7000 дайынчы тергезин, 40 000 чадаг шериин узуткап каан, шериг баштыңчызы Софакты база өлүрүп каан. ¹⁹ Адраазарга чагыртып турган улус израильчилерге аштырып алганын билип кааш, Давид-биле тайбың керээзин чарып алгаш, аңа чагырты берген. А арамейлер ооң соонда аммоннарга дузалажыксавас апарган.

Давидтиң дайыннары
(2 Хаан. 11:1; 12:26-31; 21:18-22)

20 Дараазында чылдың эгезинде, хааннар дайылдажыр дээш үнер үеде, Иоав шериглери-биле аммоннарны чуртун үптөп каапкаш, ооң найысылалы Равваны бүзээлеп алган. А Давид Иерусалимге артып калган. Иоав Равваны эжелеп алгаш, үрегдеп каапкан. ² Давид келгеш, аммон хаанның оваадайын ооң бажындан уштуп алгаш, боду кедип алган. Ол оваадай бир талант алдын деңзилиг болгаш үнелиг даш-биле каастап каан турган чүве-дир. Давид ол хоорайдан дыка хөй олчалыг болган. ³ Чурттакчыларын Давид хоорайдан үндүргөш, оларны албадал-биле хирээлер, демир кускун-хаайлар, балдылар тудуп алгаш ажылдаар улус кылып каан. Давид бүгү аммон хоорайларны база ынчалдыр аажылаан. Ооң соонда Давид бодунуң бүгү шерии-биле Иерусалимче ээп келген.

⁴ Элээн үе эрткенде, Гезер хоорай чанынга филистимнер-биле тулчушкун болган. Ол үеде

Хуша чурттуг Сивхай деп кижини рефа уктуг Сиппайны өлүрүп каан. Ынчалдыр филистимнер томаараан чүве-дир. ⁵ Филистимнер-биле болган оон өске тулчушкун үезинде, Ягирниң оглу Элханан Геф чурттуг Голиафтың дуңмазы Лахмини өлүрүп каан. Лахминиң чыдазының чоону пөстаавычыларның өзек ыяжы дег турган. ⁶ Гефке оон аңгы база тулчушкун болган. Аңаа кончуг улуг-шыырак бир кижини турган. Ооң хол-будунуң салаалары алды-алды – шупту чээрби дөрт турган. Ол база рефа уктуг кижини чүве-дир. ⁷ Ол кижини израильчилерни бак сөглээр турган, ынчангаш ону Давидтиң акызы Шиманың оглу Ионафан өлүрүп каан. ⁸ Ол кижилер шупту Геф чурттуг рефа улустуң үре-салгалы турган. Олар Давидтиң болгаш ооң улузунуң холундан барган чүве-дир.

Израиль чоннуң чизезин кылганы
(2 Хаан. 24:1-9)

21 Эрлик израиль чонга удурланып, Давидти израильчилерниң чизезин кылыры-биле көгүдүп каан. ² Давид Иоавка болгаш чоннуң баштыңчыларынга: «Баргаш, Дан хоорайдан Беэр-Шева хоорайга чедир израиль чонну санап эккеп бериңер. Мен чоннуң санын билип алыксап тур мен» – дээн. ³ Иоав аңаа мынча деп харыылаан: «Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонунуң санын чүс катап көвүдетсин. Олар шупту мээң дээрги хаанымның чалчалары эвес ийик бе? Мээң дээргим чүге ону ынчаар кылыксап турарыл? Хаанның Израильге кем-буруу халдаткан херээ чүл?»

⁴ Ынчалза-даа хаанның сөзү Иоавка күштүг болган. Иоав бүгү Израильди эргип кезээш, Иерусалимче ээп келгеш, ⁵ Давидке чизезин түңнелин берген. Бүгү Израильде хылыш тудуп шыдаар эр улустуң саны 1 100 000 кижини болган, а Иудеяда хылыш тудуп шыдаар эр улус – 470 000 кижини болган. ⁶ Ынчалза-даа Иоав ниити даңзыже Левий болгаш Вениаминниң аймактарын кирибээн, чүге дээрге хаанның дужаалынга ол шуут таарзынмаан.

Бурганның Давидке кеземче онаганы
(2 Хаан. 24:10-17)

⁷ Давидтиң дужаалын Бурган бачыттыг деп санаан, ынчангаш Ол Израильди кезеткен. ⁸ Ынчан Давид Бурганга: «Бо херекти кылгаш, улуг бачыт үүлгеткен-дир мен. Мен ам Сенден дилеп тур мен, Бодунуң чалчаңның буруузун адырып көр. Мен дыка-ла мугулай чүве кылган-дыр мен» – дээн. ⁹ Дээрги-Чаяакчы Давидтиң өттүр көөр кижизи Гадка мынча дээн: ¹⁰ «Давидке баргаш, Дээрги-Чаяакчының бо сөзүн дамчыт: Мен сеңээ үш чүүл саналдап тур мен. Оларның кайы-бирээзин бодуңга шилип ал, ону кылыр мен».

¹¹ Гад Давидке чедип келгеш, Дээрги-Чаяакчының сөзүн дамчыткан: «Шилип ал: ¹² азы үш чыл иштинде аш-чут болур; азы үш ай иштинде сени көөр хөңнү чок дайзыннарыңның хылыжы сени сүрүп кээр; азы үш хонук иштинде бүгү израиль черге Дээрги-Чаяакчының төлээзи чонну хамчык аарыг-биле – Бурганның хылыжы-биле кырып кээр. Ам боданып алгаш, мени чорудупкан Бурганга чугаалаар кылдыр харыызын бер».

¹³ Давид Гадка: «Меңээ дыка берге-дир. Дээрги-Чаяакчының өршээли кончуг улуг болганда, мен Ооң холунга кирип берейн. Чүгле кижилер холунга мен кирбэейн» – деп харыылаан.

¹⁴ Ынчан Дээрги-Чаяакчы израильчилерже хамчык аарыгны чорудупкан. Ол аарыгдан 70 000 кижи чок апарган. ¹⁵ Бурган Бодунуң төлээзин Иерусалимни хоозурадыры-биле чорудупкан. Ынчалза-даа узуткакчы төлээ хоорайны хоозурадып эгелээрге, Дээрги-Чаяакчы чонга айбыл-халап болганын көрүп, кээргей бергеш: «Болзун че! Ам холуң бадырып ал» – дээн. Дээрги-Чаяакчының төлээзи ол өйде иевус аймак-сөөктүг Орнанның тараа шаңының чанынга турган чүведир.

¹⁶ Давид топтап көргеш, холунда тудуп алган хылыжын Иерусалимче сунуп алган, чер биле дээрниң аразында турар Дээрги-Чаяакчының төлээзин эскерип каан. Качыгдал хеви кеткен Давид болгаш чоннуң баштыңнары черге чедир сөгүрүп кээп дүшкеннер. ¹⁷ Давид Бурганга: «Чоннуң чизезин кылырын мен дужааган эвес ийик мен бе? Бачытты болгаш багай чүвени мен кылган-дыр мен. А хойлар дег бо хөөкүй чон кандыг буруулугул? Дээрги-Чаяакчы, мээң Бурганым! Сээң холуң чүгле мени база мээң төрөл бөлүүмнү кезеткей аан. А Бодуңуң чонуңу өлүрбейн көрем» – деп чугаалаан.

**Давидтиң Бурганга
өргүл бедигээжин тутканы**
(2 Хаан. 24:18-25)

¹⁸ Дээрги-Чаяакчының төлээзи Гадка: «Иевус Орнанның тараа шаңынга келгеш, ол черге Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээштен тургузуп кагзын деп Давидке барып чугаала» – дээн.

¹⁹ Дээрги-Чаяакчының өмүнээзинден Гадтың чугаалаанын ёзугаар күүседир дээш, Давид чорупкан. ²⁰ Ол үеде Орнан тараа бастырып тура, хая көрнүп келгеш, Бурганның төлээзин көрүп каан. Ооң дөрт оглу чаштына берген. ²¹ Давид Орнанның тараа шаңынга чедип келген. Орнан Давидти көрүп кааш, шаңындан үнүп келгеш, аңаа черге чедир мөгейген.

²² Давид Орнанга: «Меңээ тарааң шаңын берип көрем. Ол черге мен Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээш тудуп каайн, ынчан чоннуң хамчык аарыгдан өлүп-кырлыры соксаар. Долу өртекке ону меңээ садывыт» – деп чугаалаан.

²³ Орнан Давидке: «Ап алыңар, ажырбас. Дээрги хааным күзээн-не чүвезин чүнү-даа болза кылзын. Бо малды бүрүн өрттедир өргүлге берип тур мен. Тараа бастыраар херекселдерни от салырынга, а кызыл-тасты – далган-тараа өргүлүн кылырынга ажыглап болур силер. Бо бүгүнү мен халаска берип тур мен» – дээн.

²⁴ Ынчалза-даа Давид хаан Орнанга: «Чок, мен шуптузун долу өртээ-биле садып аар мен. Сеңээ хамааржыр чүвелерни халас алгаш, Дээрги-Чаяакчыга өргүвес мен» – деп харыылааш, ²⁵ ол чер дээш Орнанга 600 °шекел алдынны төлеп берген. ²⁶ Давид аңаа Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээшти туткаш, бүрүн өрттедир болгаш эп-найырал өргүлдерин кылган. Давид Дээрги-Чаяакчыны дилеп кыйгырарга, Ол дыңнап кааш, дээрден бүрүн өрттедир өргүл бедигээжинче от чорудуп харыылаан. ²⁷ Ынчан Дээрги-Чаяакчы Бодунуң төлээзинге: «Хылыжың хынынче суп ал» – деп чугаалаан.

**Бурганның өргээзин тудар черни
Давидтиң шилип кааны**

²⁸ Ол үеде Давид иевус Орнанның тараа шаңынга Дээрги-Чаяакчының аңаа харыылаанын билип кааш, ол черге өргүл салган. ²⁹ (Моисейниң ээн кургаг ховуга кылып кааны Дээрги-Чаяакчының майгыны болгаш бүрүн өрттедир өргүл бедигээжи ол үеде Гаваонда ыдыктыг черге турган. ³⁰ Давид Дээрги-Чаяакчының төлээзиниң хылыжындан коргар болгаш, Бурганның өршээлин дилээри-биле ынаар барып шыдаваан.)

22 Ынчан Давид: «Дээрги-Бурган-Чаяакчының өргээзи маңаа турар, израиль чоннуң бүрүн өрттедир өргүл бедигээжи база» – деп чугаалаан.

**Бурганның өргээзин
тударынга белеткел**

² Давид Израильде чурттап турар даштыкы улусту чыып эккээрин дужаагаш, оларның иштинден даш чонар ажылчыннарны томуйлааш, Бурганга өргээ тудары-биле даштар хоюгладып чондуруп каан. ³ Давид өргээниң хаалга-эжиктеринге кадаглар болгаш илдиргелер кылыр хөй демир база деңзилеттинмес хөй хүлер белеткеп каан. ⁴ Сан-түң чок хөй пөш ыяш база белеткээн – Сидон болгаш Тир чурттуглар Давидке дыка хөй пөш ыяш эккеп берген чүве-дир.

⁵ Давид: «Мээң оглум Соломон аныяк болгаш дуржулга чок болгай. А Дээрги-Чаяакчыга тудар өргээ каяа-даа туруп көрбээн кайгамчык улуг, алдарлыг болгаш өндүр-чаагай болур ужурлуг. Ынчангаш мен аңаа херек чүүлдерни белеткеп бээр мен» – дээш, өлүрүнүң мурнунда тудугга херек дыка хөй чүүлдерни белеткеп каан. ⁶ Оон ол оглу Соломонну кыйгырып алгаш, Израильдиң Бурганы

Дээрги-Чаяакчыга өргээни тудуп каарын чагып каан.

⁷ Давид Соломонга мынча дээн: «Оглум! Мен Бурганым Дээрги-Чаяакчының адынга тураскааткан өргээ тудуп каарын күзеп чордум .
⁸ Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзүн меңээ ажыдып, мынча диди: „Сен улуг дайыннар чорудуп, хөй хан төккөн сен. Мээң адымга тураскааткан өргээни сен тутпас сен, чүге дээрге чер кырынга хөй хан төккениңни билир мен .
⁹ Ындыг-даа болза, сенден төрүттүнген оол тайбың кижиге болур, Мен долгандыр турар дайзыннардан ону адырып, аңаа амыр-дыш хайырлаар мен . Ооң ады Соломон болур . Ооң хааннаашкынының үезинде Израильге тайбың болгаш оожургалды хайырлаар мен .
¹⁰ Мээң адымга тураскааткан өргээни тудар кижиге ол-дур. Ол Мээң оглум болур, а Мен ооң Адазы болур мен. Ооң Израильди чагырган хаан дүжүлгезин кезээ мөңгөдө быжыглап каар мен“ .

¹¹ Ынчангаш, оглум, Дээрги-Чаяакчы сээң-биле кады болзун! Сени чедишкиннер кагбас болзун, Бурганың Дээрги-Чаяакчының сээң дугайында чугаалаанын ёзугаар, сен Аңаа өргээден тудуп бер.
¹² Дээрги-Чаяакчы сеңээ угаан-сарыылды хайырлап, Израильди чагырар кылып каар болзун. Бурганың Дээрги-Чаяакчының хоойлузун сагып чор. ¹³ Дээрги-Чаяакчының Моисейни дамчыштыр израиль чонга берген дүрүм-хоойлуларын шыңгыы сагыыр болзун, ынчан сен чедишкинниг болур сен. Кадыг-быжыг болгаш эрес-дидим бол, коргуп-сүртеве! ¹⁴ Көр даан, Дээрги-Чаяакчының өргээзин тударынга хереглээр чүүлдерни белеткээринге дыка хөй күжүм үндүргөн мен : 100 000 °талант алдын, 1 000 000 талант мөңгүн, а демир болгаш хүлер деңзилеттинмес хөй. Ыяш болгаш дашты база белеткеп каан мен, а сен бодуң база аңаа немей тып аар сен. ¹⁵ Сээң ажилчыннарың, даш чонукчуларың, кезикчилериң, бызаңчыларың болгаш янзы-бүрү ажил кылыр ус-шеверлериң эңдери. ¹⁶ Алдын, мөңгүн, хүлер, демир сан-түң чок хөй-дүр – кылып эгелей бер. Дээрги-Чаяакчы сээң-биле кады болзун».

¹⁷ Давид оглу Соломонга дузалажыр кылдыр Израильдиң бүгү нояннарынга чагып каан:
¹⁸ «Бурганыңар Дээрги-Чаяакчы силерниң-биле кады эвес ийик бе? Силерге Ол бүгү таладан амыр-тайбың хайырлап чораан эвес бе? Бо черниң чурттакчыларын Ол мээң холумга хүлээдип берген болгай, ынчангаш чер-чурт Дээрги-Чаяакчының болгаш Ооң чонунуң чагыргазында болган.
¹⁹ Ынчангаш сеткил-чүрээңерни Бурганыңар Дээрги-Чаяакчының күзел-соруун күүседиринге тураскаадыңар; Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзиниң аптаразын база ыдыктыг эт-херекселдерин шыгжаар кылдыр Дээрги-Бурган-Чаяакчының адынга тураскааткан ыдыктыг өргээни тудуп эгелеңер».

Левиттерниң төрөл бөлүктери

23 Давид мага хандыр чурттап, назылап кырааш, оглу Соломонну Израильдиң хааны кылып кааш , ² Израильдиң бүгү баштыңчыларын, Бурганның бараалгакчыларын болгаш левиттерни чыып алган. ³ Үжен хардан өрү назылыг левиттерни санап көөрге, оларның ниити саны 38 000 эр кижиге болган. ⁴ Олардан Дээрги-Чаяакчының өргээзинге янзы-бүрү ажилдар чорудары-биле 24 000 кижиге томуйлап каан. Удуртукчу болгаш шииткекчилер – 6000 кижиге, ⁵ хаалга кадарар 4000 кижиге база Дээрги-Чаяакчыга алдар-мактал тудуп, Давидтиң кылганы хөгжүм херекселдеринге ойнаар – 4000 кижиге болган.

⁶ Давид оларны Левийниң оолдары – Гирсон, Кохат база Мерариниң аайы-биле үш кол бөлүккө чарып каан чүве-дир.

⁷ Гирсончулар – Лаедан биле Шимей .
⁸ Лаеданның оолдары: кол кижиге Иехиил , Зетам база Иоил – үш кижиге. ⁹ Шимейниң оолдары: Шеломит, Хазиил база Аран – үш кижиге. Олар Лаеданның салгалдарының «баштыңнары чүве-дир».

¹⁰ Шимейниң оолдары: Яхат, Зиза, Иеуш болгаш Брия. Олар дөртөлээ Шимейниң оолдары-дыр.
¹¹ Яхат кол кижиге турган. Зиза – ийи дугаары. А Иеуш биле Брия хөй эвес ажы-төлдүг болгаш, чаңгыс төрөл бөлүк кылдыр санаттырар апарган.

¹² Кохаттың оолдары: Амрам, Ицгар, Хеврон база Узиил – дөрт кижиге .

¹³ Амрамның оолдары: Аарон биле Моисей . Ааронну (бодун болгаш ооң оолдарын) Дээрги-Чаяакчыга бараан болзун дээш мөңгөдө аңгылап каан турган . Олар аажок ыдыктыг херекселдерни кадарар, Дээрги-Чаяакчының мурнунга чаагай чыттыг чүүлдер кыпсыр, Ооң ады-биле чонну алгап-йөрээр уjurлуг турган . ¹⁴ Моисей – Бурганның кижизи турган . Ооң үрө-салгалы анаа левиттер деп санаттырар.

¹⁵ Моисейниң оолдары: Гирсам биле Элиезер .

¹⁶ Гирсамның оолдарындан: кол кижиге Шевуил .

¹⁷ Элиезерниң оолдарындан: кол кижиге Рехавия . Элиезерниң оон өске оолдары турбаан-даа болза, Рехавияның оолдары дыка хөй болган чүве-дир.

¹⁸ Ицгарның оолдарындан: кол кижиге Шеломит.

¹⁹ Хевроннуң оолдарындан: кол кижиге Иерия, ийи дугаары Амария, үшкүзү Яхазиил, дөрткүзү Иекамам .

²⁰ Узиилдиң оолдары: кол кижиге Миха , ийи дугаары Ишшия.

²¹ Мерариниң оолдарындан: Махли биле Муши . Махлиниң оолдарындан: Элеазар биле Кис.

²² Элеазар оолдар чок тургаш, өлүп калган. Ол чүгө кыстарлыг турган. Кыстарын оларның төрөлдери – Кистиң оолдары кадай кылдыр ап алган .

²³ Мушиниң оолдарындан: Махли, Эдер база Иремот – үш кижилер.

²⁴ Левийниң төрөл бөлүк аайы-биле салгалдары ол-дур. Левиттер деп санадып, баштыңнарының аайы-биле аттарын ададып, даңзыже кирип бижиткен – чээрби хардан өрү назылыг, Дээрги-Чаяакчының өргээзинде ажил-албан чорудуп турар улус ол чүве-дир. ²⁵ Давид мынча дээн болгай: «Израильдин Бурганы, Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонунга амыр-тайбың хайырлап, Иерусалимде мөңгези-биле чурттай берген. ²⁶ Левиттер моон соңгаар Бурганга бараан болуру-биле ыдыктыг майгынны, аңаа хамааржыр эт-херекселди сөөртүп чорбас». ²⁷ Давидтин сөөлгү чагыы-биле чээрби хардан өрү назылыг левиттерни ынчалдыр санаан чүве-дир.

²⁸ Левиттер Дээрги-Чаяакчының өргээзинде Аароннуң үре-салгалының чорудуп турар албан-ажылынга дузалажыр: өргээниң шөлдерин, шыгжаар өрээлдерин хайгаараар, бүгү ыдыктыг чүүлдерни арыг хевээр кылдыр кадагалаар база өске-даа ажилдарны кылчыр. ²⁹ Олар Дээрги-Чаяакчыга салыр ыдыктыг хлеб дээш, далган-тараа өргүлү кылырда ажыглаар далган дээш, ажыткы чок боовалар дээш, быжырган, үс-биле холбашкан өргүлдер дээш база ол бүгүнүң хемчээли болгаш деңзизи дээш сагыш човаар. ³⁰ Олар эртенниң-не Дээрги-Чаяакчыга четтиргенин илередип, Ону алгап-мактаар ужурлуг. Ол ёзулалды кежээ база катаптаар. ³¹ Амыр-дыш хүнүнде, ай чаазында база байырлалдарда Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүл кылып турар. Олар чурум ёзугаар доктаадып каан саны-биле Дээрги-Чаяакчыга доктаамал бараан болур ужурлуг. ³² Олар Ужуражылга майгынын болгаш ыдыктыг чүүлдерни кадагалап, ха-дуңмазы болур Аароннуң үре-салгалынга дузалажып, Дээрги-Чаяакчының өргээзинге боттарының хүлээлгелерин күүседип турар чүве-дир.

Бурганның бараалгакчыларын чарып кааны

24 Аароннуң салгалдарының бөлүктери бо-дур. Аароннуң оолдары: Надав, Авиуд, Элеазар болгаш Ифамар. ² Надав биле Авиуд адазының-даа мурнунда өлүп калган, оларның ажы-төлү чок. Ынчангаш чүгле Элеазар биле Ифамар Бурганның бараалгакчылары бооп артканнар. ³ Элеазарның салгакчызы Садок база Ифамарның салгакчызы Ахимелех оларның дузазы-биле Давид хаан бараалгакчыларны албан-хүлээлгелериниң аайы-биле бөлүктерге чарып каан. ⁴ Элеазардан укталган баштың улус Ифамардан укталганнарга бодаарга, хөй болган. Ынчангаш оларны мынчаар чарган: Элеазарның салгалдары – он алды төрөл бөлүк, а Ифамарның салгалдары – сес төрөл бөлүк болган. ⁵ Оларны кандыг-даа тала тыртпайн, төлге даштарының дүшкенин ёзугаар чарып каан, чүге

дээрге Элеазарның-даа, Ифамарның-даа үре-салгалы Бурганның мурнунга – ыдыктыг черге бараан болур дең эргелиг турган чүве-дир. ⁶ Давид хаан, чоннуң нояннары, Бурганның бараалгакчызы Садок, Авиафарның оглу Ахимелех болгаш бараалгакчыларның, левиттерниң төрөл салгалдарының баштыңнары көрүп турда, төрөл бөлүктөрнүң аттарын Нафанаилдин оглу, левит бижээчи Шемайя бижип алган: бирээзин Элеазардан укталган төрөл бөлүк, өскезин – Ифамардан укталган төрөл бөлүк оочур ёзугаар алган чүве-дир.

⁷ Баштайгы төлге Иегоиаривке дүшкен, ийигизи – Иедайяга, ⁸ үшкүзү – Харимге, дөрткүзү – Сеоримге, ⁹ бешкизи – Малхияга, алдыгызы – Мияминге, ¹⁰ чедигизи – Гаккоцка, сескизи – Авияга, ¹¹ тоскузу – Иисуска, онгузу – Шеханияга, ¹² он биргизи – Элиашивке, он ийигизи – Иахимге, ¹³ он үшкүзү – Хуппага, он дөрткүзү – Иешевавка, ¹⁴ он бешкизи – Вилгага, он алдыгызы – Иммерге, ¹⁵ он чедигизи – Хезирге, он сескизи – Гапицецке, ¹⁶ он тоскузу – Петахияга, чээрбигизи – Иезекиилге, ¹⁷ чээрби биргизи – Яхинге, чээрби ийигизи – Гамулга, ¹⁸ чээрби үшкүзү – Делайяга, чээрби дөрткүзү – Маазияга дүшкен чүве-дир. ¹⁹ Дээрги-Чаяакчының өргээзинче бараалгап баарда, оларның өгбези Аароннуң Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчының чагыын ёзугаар тургузуп кааны ындыг чурум-биле кирер турган.

Өске левиттер

²⁰ Левийниң оон өске салгалдарына хамааржыр улус.

Амрамның оолдарындан: Шуваил. Шуваилдин оолдарындан: Иехдия.

²¹ Рехавияның оолдарындан: кол кижилер Ишшия.

²² Ицгарның оолдарындан: Шеломот. Шеломоттуң оолдарындан: Яхат.

²³ Хевроннуң оолдарындан: Иерия, ийи дугаары Амария, үшкүзү Яхазиил, дөрткүзү Иекамам.

²⁴ Узиилдин оолдарындан: Миха. Миханың оолдарындан: Шамир. ²⁵ Миханың дуңмазы – Ишшия. Ишшияның оолдарындан: Захария.

²⁶ Мерариниң оолдарындан: Махли, Муши болгаш ооң үре-салгалы Иаазияның оолдары.

²⁷ Мерариниң Иаазиядан укталган үре-салгалы: Шогам, Заккур база Иври. ²⁸ Махлиден: Элеазар (ооң оолдары чок турган чүве-дир) биле Кис. Кистиң оолдарындан: Иерахмиил. ³⁰ Мушиниң оолдарындан: Махли, Эдер база Иремот.

Левиттерниң салгалдары оларның төрөл бөлүктөрнүң аайы-биле ол-дур. ³¹ Давид хаан, Бурганның бараалгакчылары Садок, Ахимелех болгаш бараалгакчыларның, левиттерниң төрөл салгалдарының баштыңнары көрүп турда, ол левиттер база төлге даштарын ха-дуңмазы болур Аароннуң салгакчылары-биле деңге октааннар.

Улуг акыларының болгаш бичии дуңмаларының өг-бүлелериниң эргелерин деңнеп каан чүве-дир.

Ыраажы хөгжүмчүлөр

25 Давид хаан левит баштыңчылар-биле кады Асафтың, Еманның база Идифуннуң оолдарын чадаган, чанзы база кимвалдарның үделгези-биле өттүр билип ырлаар кылдыр аңгылап алган. Ындыг албан-хүлээлгелиг улустуң даңзызы бо-дур.

² Асафтың оолдарындан: Заккур, Иосиф, Нафания болгаш Асарела. Асаф Давид хаанның айтыышкынын өзүгаар өттүр билип ырлап, бодунуң оолдарын удуртуп турган.

³ Идифуннуң оолдары: Гедалия, Цери, Исая, Шимей, Хашавия база Маттафия – шупту алды кижилер. Чадаган үделгези-биле Дээрги-Чаяакчыга алдар болгаш мактал тудуп, өттүр билип ырлаар ачазы Идифун оларны удуртуп турган.

⁴ Еманның оолдары: Буккия, Маттания, Узиил, Шевуил, Иремот, Анания, Ананий, Элиата, Гиддалти, Ромамти-Эзер, Иошбекаша, Маллоти, Готир база Махазиот. ⁵ Олар шупту хаанның өттүр көөр кижизилер Еманның оолдары-дыр. Бурган Бодунуң Еманны көдүрер деп аазаанын өзүгаар аңаа он дөрт оол, үш кысты хайырлаан. ⁶ Олар шупту Дээрги-Бурган-Чаяакчының өргээзинге ачазының удуртулгазы-биле кимвалдар, чанзы болгаш чадаган үделгези-биле ырлап бараан болуп турган. Асаф, Идифун база Еман олар хаанга чагыртып турган чүве-дир. ⁷ Олар ха-дуңмазы-биле кады Дээрги-Чаяакчыга ырлап бараалгаар талазы-биле дуржулгалыг турган. Оларның ниити саны 288 кижилер чүве-дир.

⁸ Олар боттарының күүседир хүлээлгелериниң чурумун тодарадыр дээш, аныяктар улуг улус-биле, өөреникчизилер – башкызы-биле деңге, төлге даштары октаан:

⁹ Баштайгы төлге Асафтың төрөл бөлүүндөн Иосифке дүшкен.

Ийигизилер – Гедалияга (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

¹⁰ үшкүзү – Заккурга (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

¹¹ дөрткүзү – Ицриге (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

¹² бешкизи – Нафанияга (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

¹³ алдыгызы – Буккияга (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

¹⁴ чедигизилер – Иесарелага (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

¹⁵ сескизи – Исаяга (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

¹⁶ тоскузу – Маттанияга (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

¹⁷ онгузу – Шимейге (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

¹⁸ он биргизилер – Азариилге (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

¹⁹ он ийигизилер – Хашавияга (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

²⁰ он үшкүзү – Шуваилге (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

²¹ он дөрткүзү – Маттафияга (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

²² он бешкизи – Иремотке (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

²³ он алдыгызы – Ананияга (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

²⁴ он чедигизилер – Иошбекашага (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

²⁵ он сескизи – Ананийге (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

²⁶ он тоскузу – Маллотиге (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

²⁷ чээрбигизилер – Элиатага (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

²⁸ чээрбилер биргизилер – Готирге (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

²⁹ чээрбилер ийигизилер – Гиддалтиге (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

³⁰ чээрбилер үшкүзү – Махазиотка (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган);

³¹ чээрбилер дөрткүзү – Ромамти-Эзерге (ооң-биле ха-дуңмазы болгаш оолдары – шупту он ийи кижилер турган) дүшкен.

Бурганның өргээзиниң хаалгачылары

26 Хаалгачыларның үлелгези бо-дур.

Корахтың төрөл бөлүүндөн: Асафтың үре-салгалы, Корениң оглу Мешелемия.

² Мешелемияның оолдары: дун оглу Захария, ийигизилер Иедиаил, үшкүзү Зевадия, дөрткүзү Иатниил, ³ бешкизи Элам, алдыгызы Иегоханан, чедигизилер Элиоенай.

⁴ Овед-Эдомнуң оолдары: дун оглу Шемайя, ийигизилер Иегозавад, үшкүзү Иоах, дөрткүзү Сахар, бешкизи Нафанаил, ⁵ алдыгызы Аммиил, чедигизилер Иссахар, сескизи Пеултай. (Дээрги-Чаяакчы Овед-Эдомга ачы-буянын хайырлап каан болгай.)

⁶ Шемайя деп оглунуң оолдары шупту күштүг-шыырак улус болгаш, төрөл бөлүүндө удуртукчулар турган. ⁷ Шемайяның оолдары: Офни, Рефаил, Овид, Элзавад. Оларның төрелдери Элиуй биле Семахия база шыырак улус чораан. ⁸ Олар шупту Овед-Эдомнуң үре-салгалы болган. Оларның боттары-даа, оолдары болгаш ха-дуңмазы-даа шупту ажилга кызымак, шыырак улус болган чүве-дир. Шупту алдан ийи кижилер.

⁹ Мешелемияның оолдары болгаш ха-дуңмазы – он сес шыырак кижиге болган.

¹⁰ Мерариниң төрөл бөлүүндөн Хосаның оолдары: Шимри – кол кижиге. (Шимри дун оглу эвес-даа болза, ачазы ону кол кижиге кылып каан.) ¹¹ Ийигизи Хелкия, үшкүзү Тевалия, дөрткүзү Захария. Хосаның оолдары болгаш ха-дуңмазы шупту он үш кижиге турган.

¹² Бо хаалгачылар, боттарының ха-дуңмазы ышкаш, Дээрги-Чаяакчының өргээзинге бараан болур албан-хүлээлгелерин боттарының баштыңнарының аайы-биле алганнар. ¹³ Кайы хаалгаларны кадарарын тодарадыр дээш, олар төрөл аймак аайы-биле улуг-бичези деңге төлгө даштары октааннар. ¹⁴ Чөөн талакы хаалганың төлгези Шелемияга дүшкөн. Ооң оглу – угаанның сүмелекчи Захария дээш төлгө октаарга, аңаа Соңгу хаалга онаашкан. ¹⁵ Мурнуу чүкте хаалганың төлгези Овед-Эдомга дүшкөн, а курлавыр бажыңнарының төлгези ооң оолдарына таварышкан. ¹⁶ Барыын талакы хаалганың база үстүү орукта Шаллахет хаалганың төлгелери Шуппим биле Хосага дүшкөн.

Таңныылдар душ-дужунда тургулап алган турар чүве-дир. ¹⁷ Чөөн талада алды, соңгу болгаш мурнуу чүктеринде дөрт-дөрт, а курлавыр бажыңнарында ийи-ийи таңныыл левит турган. ¹⁸ Барыын талада Парбар деп черге ийи, а оон үнген орукка дөрт кижиге турган.

¹⁹ Корак болгаш Мерариниң үре-салгалдары боор хаалгачыларның үлелгези бо-дур.

Левиттерниң өске албан-хүлээлгелери

²⁰ Оларның ха-дуңмазы левиттер Бурганның өргээзиниң үнелиг эртинелерин база ыдыктыг өргүл-белектерни кадарып турган. ²¹ Гирсондан укталган Лаеданның оолдары – төрөл бөлүүнүң баштыңнары гирсончулар: Иехиил болгаш ооң оолдары Зетам биле Иоил Дээрги-Чаяакчының өргээзинде эртинелерни кадарып турган.

²³ Амрам, Ицгар, Хеврон болгаш Узиилден укталган левиттерге хамаарыштыр: ²⁴ Моисейниң оглу Гирсамдан укталган Шевуил эртинелер шыгжамырларының кол таңныылы турган.

²⁵ Гирсамның дуңмазы Элиезерниң оглу Рехавия, ооң оглу Исая. Исаяның оглу Иорам, ооң оглу Зихрий. Зихрийниң оглу Шеломит. ²⁶ Шеломит бодунуң ха-дуңмазы-биле кады Давид хаанның, төрөл бөлүктөр баштыңнарының, муң, чүс шериг даргаларының Дээрги-Чаяакчыга тураскааткан өргүл-белектериниң шыгжамырларын кадарып турган. ²⁷ Чаалап тыпкан олчаларының чамдыызы-биле ол дайынчылар Дээрги-Чаяакчының өргээзин хандырып турган. ²⁸ Өттүр көөр Самуилдиң-даа, Кистиң оглу Саулдуң-даа, Нирниң оглу Авенирниң-даа, Саруйяның оглу Иоавтың-даа – оларның

тыпкан бүгү олча-кежиге Шеломиттиң болгаш ооң ха-дуңмазының холунга баар турган.

²⁹ Ицгарның төрөл бөлүүндөн: Хенания болгаш ооң оолдары Бурганның өргээзинден дашкаар ажилдар кылып турган, олар бижээчилер болгаш шииткекчилер турган.

³⁰ Хевроннуң төрөл бөлүүндөн: Хашавия болгаш ооң ха-дуңмазы – 1700 шыырак улус – Иордан хемниң барыын талазында израиль черни хайгаарап, Дээрги-Чаяакчыга болгаш хаанга бараан болуп турган. ³¹ Хеврончуларның кол кижиге Иерия турган. Давидтиң хааннаашкынының дөртен дугаар чылында хеврончуларның төрөл бөлүүн шинчилеп көөрге, Галаадтың Иазер хоорайда кончуг күштүг-шыырак улус бар болган. ³² Давид ынчангаш Иерияны болгаш ооң 2700 шыырак ха-дуңмазын (шуптузу төрөл бөлүктөр баштыңнары) Бурганның болгаш хаанның бүгү ажил-херектерин күүседир кылдыр томуйлап, Рувимниң, Гадтың аймактарының база Манассияның аймааның чартыының даргалары кылып каан чүве-дир.

Израиль шеригниң салбырлары

(2 Хаан. 23:8-39; 1 Чыл. 11:10-47)

27 Шериглерниң салбырлар аайы-биле удуртукчуларының даңзызы – израиль төрөл бөлүктөрниң даргаларының, муң болгаш чүс шериг баштыңчыларының даңзызы бо-дур. Чылды өттүр ай санында-ла бир салбыр хаанга бараан болур ужурлуг турган. Салбыр бүрүзүнге 24 000 кижиге турган.

² Баштайгы айда бирги салбырны Завдиилдиң оглу Яшавам удуртуп турган. Ооң салбырынга 24 000 кижиге турган. ³ Ол Фарестиң үре-салгалы, бир дугаар айда шериг баштыңнарының даргазы турган.

⁴ Ийиги айда шериг салбырының даргазы – ахохи уктуг Додай. Ооң кол дузалакчызын Миклот дээр. Ол салбырга база 24 000 кижиге турган.

⁵ Үшкү айда кол шериг даргазы – Бурганның бараалгакчызы Иодайның оглу Ванея. Ооң салбырынга база 24 000 кижиге турган. ⁶ Ванея дээрге алдаржаан үжен шериг баштыңчызының бирээзи, оларны баштаан кижиге турган. Ол салбырга ооң бодунуң оглу Аммизавад база турган.

⁷ Дөрткү айда шериг даргазы – Иоавтың дуңмазы Асаил. Огу Зевадия ооң салгакчызы болган. Ол салбырга 24 000 кижиге турган.

⁸ Бешки айда шериг даргазы – израх уктуг Шамхут. Ооң салбырынга 24 000 кижиге турган.

⁹ Алдыгы айда шериг даргазы – Текоя чурттуг Иккештиң оглу Гира. Ооң салбырынга база 24 000 кижиге турган.

¹⁰ Чедиги айда шериг даргазы – Эфремниң үре-салгалы, Пелон чурттуг Хелец. Ооң салбырынга база 24 000 кижиге турган.

¹¹ Сески айда шериг даргазы – Зерахтың үре-салгалы, Хуша чурттуг Сивхай . Ооң салбырынга база 24 000 кижиге турган.

¹² Тоску айда шериг даргазы – Вениаминниң үре-салгалы, Анатот чурттуг Авиезер. Ооң салбырынга база 24 000 кижиге турган.

¹³ Онгу айда шериг даргазы – Зерахтың үре-салгалы, Нетофа чурттуг Магарай. Ооң салбырынга база 24 000 кижиге турган.

¹⁴ Он бирги айда шериг даргазы – Эфремниң үре-салгалы, Пирафон чурттуг Ванея. Ооң салбырынга база 24 000 кижиге турган.

¹⁵ Он ийиги айда шериг даргазы – Гофониилдинң үре-салгалы , Нетофа чурттуг Хелдай. Ооң салбырынга база 24 000 кижиге турган.

Аймактарның баштыңчылары

¹⁶ Израиль аймактарның баштыңчылары бо-дур: Рувимниң аймааның даргазы – Зихрийниң оглу Элиезер;

Симеоннуң – Мааханың оглу Шефатия;

¹⁷ Левийниң – Кемуилдинң оглу Хашавия (а Аароннуң төрөл бөлүүнүң – Садок);

¹⁸ Иуданың – Давидтинң төрөли Элиуй ;

Иссахарның – Михаилдинң оглу Омри;

¹⁹ Завулоннуң – Авдийниң оглу Ишмайя;

Неффалимниң – Азриилдинң оглу Иеримот;

²⁰ Эфремниң аймааның – Азасияның оглу Осия;

Манассияның аймааның чартыының – Федайяның оглу Иоил;

²¹ Галаадта Манассияның аймааның өске чартыының – Захарияның оглу Иддо;

Вениаминниң – Авенирниң оглу Иаасиил;

²² Данның – Иерохамның оглу Азариил.

Израильчилерниң аймактарын баштаан улус олдур.

²³ Давид хаан чизезин кылып тургаш, чээрби хардан куду назылыг улусту санаваан. Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы израильчилерни дээрниң сылдызы дег хөй кылып каарын аазаан болгай .

²⁴ Саруйяның оглу Иоав санаашкынны кылып эгелээш, төндүрбээн . Ол чизе дээш Бурганниң килеңи Израильге дүшкен чүве-дир. Ынчангаш оларның санын Давид хаанның чылдар демдеггелиниң номунче кирбээн.

Хаанның өске дүжүметтери

²⁵ Хаанның эртине шыгжамырларын Адиилдинң оглу Азмавет таңныылдап турган.

Шөлде, хоорай-суурда болгаш суургада курлавырларны Озияниң оглу Ионафан хайгаарап турган.

²⁶ Шөлде чер болбаазырадып ажылдап турар улус – Хелувтуң оглу Эзрийниң хайгааралының адаанда.

²⁷ Рама чурттуг Шимей виноград шөлдерин, а виноградтан кылган арага шыгжамырларын Шефам чурттуг Завдий хайгаарап турган.

²⁸ Шефела девискээринде олива болгаш фиго ыяштарлыг черни – Гедер чурттуг Баал-Ханан; олива үзүнүң курлавырын – Иоас;

²⁹ Шарон девискээринде турар бода малды – Шарон чурттуг Шитрай;

шынааларда малды – Адлайның оглу Шафат;

³⁰ тежелерни – измаил уктуг Овил;

элчигеннерни – Меронот чурттуг Иехдия;

³¹ шээр малды – агар уктуг Иазиз кадарып турган. Олар шупту Давид хаанның кошкул-хөреңгизиниң удуртукчулары турган.

³² Давидтинң төрөл акызы, угаанныг Ионафан бижээчи эки сүмелекчи турган.

Хакмон уктуг Иехиил хаанның оолдарын кижизидип турган.

³³ Ахитофел – хаанның сүмелекчизи турган .

Архи уктуг Хусий – хаанның өңнүү турган .

³⁴ Ахитофелдинң салгакчылары Ванеяның оглу Иодай биле Авиафар турган.

Иоав – хаанның шериг даргазы турган .

Өргээ дугайында Давидтинң чагыы

28 Давид Израильдинң бүгү баштыңчыларын: аймактар баштыңчыларын, хаанга бараан болуп турар шериг салбырларының даргаларын, муң болгаш чүс шериг баштыңчыларын, хаанның болгаш оолдарының кошкул-хөреңгизиниң удуртукчуларын, дүжүметтерин, дайынчыларын – бүгү күштүг-шыырак улусту Иерусалимге чыып алган . ² Давид хаан туруп келгеш, чугаалаан:

«Мени дыңнаңар, ха-дуңма чонум!

Бурганывыстың будун салыр ширтээ – Дээрги-Чаяакчының ыдыктыг аптаразы турар өргээ тудуп кагзымза деп күзеп чордум , ону тударынга херектиг чүүлдерни белеткеп каан мен. ³ Ынчалза-даа Бурган меңээ: „Мээң адымга тураскааткан өргээни сен тутпас сен . Чүге дээрге сен хөй чаалашкан, хөй хан төп чораан кижиге-дир сен“ – диди . ⁴ Израильдинң Бурганы Дээрги-Чаяакчы бүгү төрөлдөрүм аразындан мени шилип алгаш , Израильдинң мөңгедө хааны кылып каан болгай . Бурган Иуданың аймаан тергиидээр кылдыр , а ол аймак иштинден мээң төрөл бөлүүмнү шилип алган. Оон Дээрги-Чаяакчы ачамның оолдарының аразындан бүгү израиль чонну чагырар кылдыр мени шилип алган.

⁵ Дээрги-Чаяакчы меңээ хөй оолдарны берген . Оларның аразындан Ол мээң оглум Соломонну шилип алгаш, Бодунуң бергени хаанның дүжүлгезинге олуртуп, Израильди чагырзын деп турар-дыр . ⁶ Меңээ Ол: „Мээң ордуну болгаш ооң шөлдерин сээң оглуң тудуп каар. Ону Мен Бодумга оол кылдыр шилип алдым, ынчангаш Мен ооң Адазы болур мен . ⁷ Бир эвес ол Мээң айтыышкыннарымны, дүрүмнеримни бо хүнге

чедир сагып келгени дег күүседир болза, ооң хааннаашкынын мөңгедө быжыглап каар мен” – диди. ⁸ Бөгүн мен Дээрги-Чаяакчының бүгү израиль чону көрүп турда, Бурганывыс дыңнап турда, силерге чагып берип тур мен: бодуңарның Бурганыңар Дээрги-Чаяакчының бүгү айтышкыннарын шыңгы сагып чоруңар! Ынчан бо магалыг-чаагай черни ээлээрин уламчылап, ажы-төлүңерге ону өнчү кылдыр арттырып бээр силер.

⁹ А сен, оглум Соломон, ачаңның Бурганын билип ал, Аңаа бүгү сеткил-сагыжыңдан, эки тураң-биле бараан бол, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы бүгү улустуң чүрөөн шылгап, оларның бодалдарының шимчээшкиннерин билир болгай. Бир эвес Олче чүткүүр болзуңза, Ол сеңээ тыптыр. А бир эвес Оон ойталаар болзуңза, Ол сенден кезээ мөңгедө хая көрнү бээр. ¹⁰ Көр даан, сени Дээрги-Чаяакчы ыдыктыг өргээзин тудар кылдыр шилип алган. Кадыг-быжыг бол, хөделип эгеле».

¹¹ Ынча дээш, Давид оглу Соломонга өргээниң хевир-чуруун берип каан. Ында ооң серилиг черин, янзы-бүрү тудугларын, эртинелиг шыгжамырларын, үстүкү өрээлдерин, иштики өрээлдерин, ыдыктыг аптара турар өрээлди – шуптузун көргүзүп каан болган. ¹² Дээрги-Чаяакчының өргээзин Давид канчаар кылыксап турганыл, ынчалдыр көргүзүп каан: ооң шөлдерин, долгандыр өрээлдерни, Бурганның өргээзиниң эртинелерин болгаш ыдыктыг өргүл-белектерин шыгжаар өрээлдерни – шупту чүвени ында көргүзүп каан чүве-дир. ¹³ Бурганның бараалгакчыларының база левиттерниң салбырларының дугайында чагыгларын, Дээрги-Чаяакчының өргээзинге бараан болушкуннуң бүгү ажылдарын, херекселдерин чагып каан. ¹⁴ Янзы-бүрү бараан болушкуннарда ажыглаар алдын-мөңгүн херекселдерниң деңзизин; ¹⁵ бараан болуп турда ажыглаар янзы-бүрү алдын-мөңгүн чырыткыларның болгаш деңнерниң деңзизин; ¹⁶ Дээрги-Чаяакчының мурнунга ыдыктыг хлеб салыр алдын ширээлерге алдынны, мөңгүн ширээлерге мөңгүннү; ¹⁷ арыг алдындан кылган илбектер, аяктар болгаш дашкаларны; янзы-бүрү алдын-мөңгүн тавактарның деңзизин; ¹⁸ айдызаар өргүл салыр бедигээшке деңзилеп каан арыг алдынны; херип алган чалгыннары-биле Дээрги-Чаяакчының ыдыктыг аптаразын шып алган, Ооң мунганы алдын херувимнерниң омур-хевирин база оглунга берген. ¹⁹ Бо бүгү Дээрги-Чаяакчының Давидке айтып каанын ёзугаар хевир-чурукче киир бижиттинген.

²⁰ Оон ыңай Давид оглу Соломонга мынча дээн: «Кадыг-быжыг болгаш эрес-дидим бол, хөделип эгеле! Чүден-даа сестип кортпа, чүгө дээрге Бурганым – Дээрги-Бурган-Чаяакчы – сээң-биле кады. Ол сени кагбас, сенден ойталавас, Ооң өргээзинде бараан болур ажылдарны албан доозар

сен. ²¹ Бурганның бараалгакчыларының, левиттерниң салбырлары Ооң өргээзинге кандыг-даа ажылды кылырынга белен. Ус-шевер ажылдың кайы-даа хевирин билир кижиге эки тура-биле сеңээ дузалажыр, ноянна болгаш бүгү чон сээң бүгү дужаалдарыңны күүседиринге белен».

Ыдыктыг өргээге өргүл-белектерни бергени

29 Давид хаан бүгү чонга мынча дээн: «Мээң оглум Соломон, Бурганның шилип алган кара чаңгыс кижиге, аныак болгаш дуржулга чок-тур. Ажыл кончуг улуг, чүгө дээрге бо өргээ анаа кижини эвес, а Дээрги-Бурган-Чаяакчыны болгай. ² Мен Бурганымның өргээзинге херектиг чүүлдерни шыдаар шаам-биле белеткеп кагдым – алдын-мөңгүннү, хүлерни, демирни болгаш ыяшты, оон аңгыда оникс дашты, каасталгага херек оюу, маны база хөй янзы-бүрү өңнүг үнелиг даштарның бүгү хевирлерин белеткеп кагдым. ³ Оон ыңай Бурганымның өргээзинге ынак болгаш, белеткеп кааным чүүлдерниң кырынга бодумнуң хууда алдын-мөңгүнүмнү ыдыктыг өргээге берип тур мен: ⁴ Офирден эккелген 3000 °талант алдынны, 7000 талант арыг мөңгүннү тудугларның ханаларын шыварынга, ⁵ шупту алдын болгаш мөңгүн эдилелдерге база кандыг-даа ус-шеверлээр ажылдар кылырынга берип тур мен. Өске кым бөгүн Дээрги-Чаяакчыга эки тура-биле өргүл-белек кылырынга беленил?»

⁶ Ынчан Израильдиң төрөл бөлүк, аймактар баштыңчылары, муң болгаш чүс шериг баштыңчылары, хаанның дагып каан ажылдарының удуртукчулары эки тура-биле өргүл-белектерин кылып эгелээн. ⁷ Бурганның өргээзин тудар ажылга олар 5000 °талант база 10 000 дарик алдынны, 10 000 талант мөңгүннү, 18 000 талант хүлерни база 100 000 талант демирни берген. ⁸ Үнелиг даштары бар улус Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң шыгжамырынче, Гирсоннуң үре-салгалы Иехиилдиң холунга хүлээдип берип турган. ⁹ Боттарының даргаларының Дээрги-Чаяакчыга эки тура-биле өргүлдер кылып турарынга чон аажок өөрүп турган. Чүгө дээрге олар өргүлдү чүрээниң ханызындан кылып турган. Давид хаан база ол бүгү болушкунга аажок өөрүп турган чүве-дир.

Давидтиң макталдыг мөргүлү

¹⁰ Давид Дээрги-Чаяакчыны бүгү чоннуң мурнунга мынчаар алгап-йөрээп турган:

«Дээрги-Чаяакчы, өгбевис Израильдиң Бурганы, Сеңээ алдар-мактал! ¹¹ Дээрги-Чаяакчы, өндүр улууң болгаш күжүң, өндүр-чаагайың, тиилелгең болгаш алдарың – Сээңии-дир. Дээрде-даа, черде-даа – бүгү чүве Сеңээ хамааржыр болгай. Чагырга – Сээңии-дир, Дээрги-Чаяакчы! Сен бүгү чүвениң кырында өндүр бедик Баштың сен. ¹² Байлакшыл болгаш ат-

алдар Сенден бодараар , Сен бүгү чүвени чагырып турар сен. Сээң холуңда – күш болгаш эрге-чагырга , Сээң холуң бүгү улусту көдүрер болгаш быжыглаар.

¹³ А ам, бистиң Бурганывыс, Сеңээ четтиргенивис илередип, Сээң алдарлыг адыңны алгап-мактап тур бис. ¹⁴ Шак бо өргүл-белекти кылыр хире мен база мээң чонум чүү бис? Бо бүгү Сээң ачыңда болуп турар-дыр. Бис Сээң холуңдан алган чүвевиستي Сеңээ эгидип турарывыс ол-дур. ¹⁵ Сээң мурнуңда бис, шупту өгбелеривис ышкаш, чүгле түр када маңаа турумчуп алган көшкүн улус-тур бис . Бистиң чер кырында хүннеривис хөлеге-биле дөмей-дир – өлүмден дезип-ойлаар идегеливис чок. ¹⁶ Дээрги-Чаяакчы, бистиң Бурганывыс, Сээң ыдыктыг адыңга тураскааткан өргээни тударыңга белеткеп каанывыс бо бүгү байлакшыл Сээң холуңдан келген болгаш, долузу-биле Сеңээ хамааржыр .

¹⁷ Мен билип тур мен, мээң Бурганым, Сен улустуң чүрөөн хынап, оларның шынчы сеткилин билип алыксап турар болгай сен . Мен бо бүгүңү арыг сеткилимден берген мен. Ам Сээң мында турар чонуң эки тура-биле өргүл-белек берип турарын өөрүшкү-биле көрүп тур мен. ¹⁸ Дээрги-Чаяакчы, өгбелеривис Авраам, Исаак болгаш Израильдиң Бурганы, Бодуңуң чонуңуң сеткил-хөңүнүн быжыгла, оларны кезээ шагда Сеңээ ындыг шынчы бодалдыг болдуруп көр.

¹⁹ А Мээң оглум Соломонну Сээң айтыышкыннарыңны, дужаалдарыңны, дүрүмнериңни хажык чокка чүрээниң ханызындан күүседир, мээң белеткеп кааным чүүлдер-биле ыдыктыг өргээни тудар болдуруп көр».

²⁰ Ооң соонда Давид бүгү чонга мынча дээн: «Бурганыңар Дээрги-Чаяакчыны алгап-йөрээңер!» Ынчан шупту боттарының өгбелериниң Бурганы Дээрги-Чаяакчыны алгап-йөрээген. Олар Дээрги-Чаяакчыга болгаш хаанга черге чедир мөгейип

кээп дүшкеннер. ²¹ Даартазында чон Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүл кылдыр муң бугажыкты, муң хойну, муң хураганны база арага өргүлдериң бүгү Израильдиң адындан кылган. ²² Ол хүн олар Дээрги-Чаяакчының мурнунга улуг өөрүшкү-биле дойлаан.

Чаа хаан Соломон

Ооң соонда чон Давидтиң оглу Соломонну Дээрги-Чаяакчының шилип алганы хаан кылдыр олива үзү-биле база катап чаап алган . А Садокту Бурганның бараалгакчызы кылдыр база чаап алган . ²³ Соломон Дээрги-Чаяакчының берген дүжүлгезинге ачазы Давидтиң орнунга олурупкан . Ол чедиишкинниг болуп турган, бүгү Израиль аңаа чагырты берген. ²⁴ Шупту нояннар, күчүлүг дайынчылар болгаш Давид хаанның оолдары Соломон хаанны деткиирин даңгыраглааннар. ²⁵ Дээрги-Чаяакчы Соломонну бүгү Израильдиң мурнунга аажок өндүр улуг кылып , аңаа ооң мурнундагы Израильдиң хааннарының көрүп көрбээни өндүр бедик чагырганы хайырлаан чүведир .

²⁶ Иессейниң оглу Давид бүгү Израильдиң хааны турган. ²⁷ Ол Израильди дөртөн чыл иштинде: чеди чылды Хевронга, үжен үш чылды Иерусалимге чагырган . ²⁸ Ол бай-шыдалдыг болгаш алдар-аттыг амыдыралды мага хандыр чурттап эрткеш, кыраан назынында өлүп калган. Оглу Соломон ооң орнунга хаан болган. ²⁹ Давид хаанның ажил-чорудулгазының дугайында эгезинден төнчүзүңге чедир Бурганның медээчилери – өттүр көөр Самуил , Нафан болгаш Гад бижээн. ³⁰ Ол номнарда хаанның күчү-күштүүн, бүгү чагыргазының үезинде Давид-биле, Израиль болгаш өске-даа чурттар-биле чүү болуп турганын бижээн.

2 Чылдар

Кирилде

Бо ном израиль чоннуң бистиң эрага чедир X вектен VI вектин эгезинге чедир төөгүзүн тоожурун уламчылап турар.

Номнуң бирги кезээнде (1–9 эгелер) Соломоннуң хааннаашкынын болгаш ооң Иерусалимге Бурганның өргээзин тутканын көргүскен. Ийиги кезээнде (10–36 эгелер) Иудея күрүнениң төөгүзүн Иерусалимни 586 чылда Вавилоннуң эжелеп алганынга чедир шинчилеп көргүскен. Чылдар демдеглелдериниң Хаанның чагырга номнарындан бир ылгалы болза Израильдин хааннарын чүгле олар Иудеяның төөгүзүнге кандыг-бир ужур-уткалыг чүүл кылган таварылгада адап турарында. Чылдар демдеглелиниң бирги номунда ышкаш, бо номда база автор иудей күрүнеге Дээрги-Чаяакчыга бараан болурда, левиттерниң ажил-хүлээлгезинче онза кичээнгей салган.

Ном Персияның хааны Кирниң 538 чылда иудей чонга төрөөн черинче эеп чанар чөпшээрел берген чарлыы-биле төнгөн. Ол чарлык Эзраның номунуң эгезинде база таваржып, ооң-биле еврейлерниң Вавилон күрүнеге туттуруушкунга чедир төөгүзүн оларның Иудеяже эеп келген соондагы төөгүзү-биле холбап турар.

Соломоннуң Бургандан мерген угаан дилээни (3 Хаан. 3:4-14)

¹ Давидтин оглу Соломон бодунуң күрүнезин быжыг тудуп, чагыра берген. Хаанның Бурганы Дээрги-Чаяакчы ооң-биле кады бооп, ону аажок өндүр улуг кижини кылып каан .

² Соломон бүгү израиль чонну – муң болгаш чүс шериглер даргаларын, шииткекчилерни, бүгү Израильде нояннарын, төрөл салгалдар баштыңнарын чыгдырып алган. ³ Бүгү чыылган чон-биле кады Соломон Гаваон хоорайда бедик черге чорупкан, чүге дээрге аңаа Дээрги-Чаяакчының чалчазы Моисейниң ээн кургаг ховуда тип кааны Бурган-биле Ужуражылга майгыны турган . ⁴ (Давид хаан Бурганның ыдыктыг аптаязын Кириат-Иарим хоорайдан аңаа белеткеп алган черинче – Иерусалимде тип каан өске майгынче аппарып каапкан турган . ⁵ А Хурнуң оглунуң огу, Урийниң огу Веселиилдин кылып кааны өргүл салыр хүлер бедигээш Гаваонда Дээрги-Чаяакчының майгынының мурнунга артып калган чүве-дир, ынчангаш Соломон бүгү чыыш-биле кады аңаа Дээрги-Чаяакчы-биле чугаалашкан.) ⁶ Соломон Дээрги-Чаяакчының мурнунга Ужуражылга майгынының баарынга турган өргүл салыр хүлер бедигээшче үне бергеш, аңаа бир муң бүрүн өрттедир өргүлдү кылган.

⁷ Ол дүне Бурган Соломонга көстүп келгеш: «Сеңээ чүнү берейн, дилеп ал» – дээн.

⁸ Соломон Бурганга мынча деп харыылаан: «Сен мээң ачам Давидке өндүр улуг энерелиң көргүзүп, ооң орнунга хаан кылдыр мени салып кагдың . ⁹ А ам, Дээрги-Бурган-Чаяакчы, мээң ачам Давидке Сээң чугаалаан сөзүң боттанзын . Сен мени черниң элезин-довураа дег хөй санныг чоннуң хааны кылып каан-на болгай сен . ¹⁰ Ам меңээ мерген угаан биле билигден хайырлап көр, Сээң дузаң чок болза, бо өндүр улуг чонуңну кым баштап шыдаарыл?»

¹¹ Бурган Соломонга мынча дээн: «Сээң чүрээңге ындыг дилег турган болгаш, байлакшыл-элбекшил-даа, ат-алдар-даа, дайзыннарың өлүмүн-даа база бодуңга узун назын-даа дилеведиң, а сени ооң хааны кылып кааным Мээң чонумну башкарар мерген угаан биле билигни бодуңга диледиң. ¹² Ындыг болганда, Мен сеңээ мерген угаан биле билигни хайырлаар мен. Оон туржук, сээң мурнуңда турган хааннарның кайызынга-даа турбаан, сээң сооңда чагырар хааннарга база турбас байлакшыл-элбекшил болгаш ат-алдарны база сеңээ хайырлаар мен ».

¹³ Соломон Гаваонда ыдыктыг бедик черден – Ужуражылга майгынындан Иерусалимче чедип келгеш, Израильди чагыра берген.

Соломоннуң аг-шериг болгаш байлакшылды чыып алганы (3 Хаан. 10:26-29)

¹⁴ Соломон дайынчы тергелериниң, аъттыг шерииниң санын көвүдөдип алган. Ол 1400

дайынчы тергелиг, 12 000 аъттыг шериглиг турган . Хаан дайынчы тергелер биле аъттарны тускай хоорайларга , а чамдызын бодунуң чанынга, Иерусалимге, тудуп турган. ¹⁵ Соломоннуң чагырган үезинде Иерусалимде чеже даш барыл, алдын-мөңгүн база ынча апарган, а пөштен кылган тудуглар эндерлип, пөш ыяжын Шефела девискээринде фи́га ыяжы дег анаа чүүл кылдыр санаар апарган. ¹⁶ Соломонга аъттарны Египеттен база Кувадан эккеп турган – хаанның садыгжылары аъттарны Кувадан садып ап турган чүве-дир. ¹⁷ Бир дайынчы тергени Египеттен 600 °шекел мөңгүн-биле садып эккеп, а бир аътты 150 шекел мөңгүн-биле садып ап турган чүве-дир. Ол бүгүнү шак ынчаар, Соломоннуң садыгжыларын дамчыштыр бүгү хет болгаш арамей хааннарга база чедирип берип турган.

Бурганның өргээзин тударыңа белеткел

(3 Хаан. 5:1-18)

2 Соломон Дээрги-Чаяакчыга тураскааткан өргээ болгаш бодунга хаан ордузу тудар деп бодап алган. ² Ол 70 000 кижини дажыкчылар кылдыр, 80 000 кижини дагларга даш чонукчулары кылдыр, 3600 кижини – ажилчыннар башкарап даргалар кылдыр тургузуп каан.

³ Соломон Тирниң хааны Хирамга дараазында сөстөрни дамчытсын дээш улус чоруткан: «Мээң ачам Давид бодунга чурттаар орду тудуп турда, аңаа пөштер чорудуп берип турганың дег , меңээ база чорудуп берип көрөм. ⁴ Мен бодумнуң Бурганым Дээрги-Чаяакчыга тураскааткан өргээ тудар деп тур мен. Ону Аңаа бараалгадып, Ооң мурнунга чаагай чыттыг чүүлдер кыпсыр мен, ыдыктаан хлебтерни үргүлчү салыр мен база амырдыш хүннеринде, Ай чаазының байырлалдарында болгаш Бурганывыс Дээрги-Чаяакчының доктаатканы өске байырлалдарда бүрүн өрттедир өргүлдерни эртен, кежээ кылыр мен. Израильге ындыг айтышкынны кезээ мөңгөде берген-дир.

⁵ Мээң тудуп турар өргээм өндүр улуг болур, чүгө дээрге бистиң Бурганывыс бүгү бурганнардан өндүр бедик болгай . ⁶ Дээр, эң бедик дээр безин Ону сыңырып шыдавас болганда, кым Аңаа өргээ тудуп бээр харыктыгыл? Аңаа өргээ тудуп берипки дег кым мен мен? Ооң мурнунга чаагай чыттыг өргүлдер өрттедип шыдаарыңа-ла өй болдум бе.

⁷ Ынчангаш менче алдын-мөңгүн, хүлер болгаш демир-биле чогаадыкчы ажилдап билир, а ол ышкаш кызыл, кызыл-хүрең болгаш көк өңнүг пөстөр-биле ажилдап билир база ыяш, дашты оюп хээлеп билир усчу кижиден чорудуп берип көрөм – ол кижини Иудея биле Иерусалимге мээң ачам Давидтиң томуйлап кааны уран-шевер улус-биле кады ажилдазын.

⁸ Меңээ оон ыңай Ливандан пөш, шиви болгаш сандал ыяштан чорудуп берип көр, чүгө дээрге сээң

ажылчыннарыңның ыяш кезеринге мергежээнин билир мен. Мээң чалчаларым сээң чалчаларың-биле кады ажилдап, ⁹ меңээ хөй ыяштан белеткеп берзин, чүгө дээрге мээң тудуп турар өргээм өндүр улуг болгаш кайгамчык болур. ¹⁰ Сээң ыяш кезип турар чалчаларыңга 20 000 °кор ишти дээрбелеп каан кызыл-тасты база ол хире арбайны, 20 000 °бат ишти араганы база ол хире олива үзүн бээр мен ».

¹¹ Тирниң хааны Хирам Соломонче чагаа бижип: «Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонунга ынак-тыр, ынчангаш сени ооң хааны кылып каан-дыр» – деп харыылаан .

¹² Хирам оон ыңай: «Чер биле дээрни чаяап каан Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчыга алдар! Давид хаанга Ол мерген угаанныг, сарыылдыг болгаш чүве эндевес оолду хайырлаан-дыр. Ол оол Дээрги-Чаяакчының өргээзин база бодунуң ордузу тудар-дыр.

¹³ Мен сенче Хирам-Авий дээр билди-билиглиг шевер кижини чорудуп берейн . ¹⁴ Ооң авазы Даның аймаандан укталган, а ачазы Тир хоорай чурттуг кижини. Хирам-Авий алдын-мөңгүн-биле, хүлер болгаш демир-биле, даш болгаш ыяш-биле, а ол ышкаш кызыл, кызыл-хүрең, көк пөстөр-биле, чуга лён пөстөр-биле ажилдап билир, оюп хээлээр ажилдарга дуржулгалыг, аңаа дааскан кандыг-даа чагыгны күүседип шыдаар кижини. Ол сээң ус-шеверлериң-биле болгаш сээң ачаң, мээң дээргим Давидтиң ус-шеверлери-биле кады ажилдаар.

¹⁵ Мээң дээргим, азап кааның кызыл-тас, арбай, олива үзү болгаш араганы бодунуң чалчаларыңга чорудуп берип көрөм. ¹⁶ А бис сеңээ Ливанда ыяшты, чежени хереглээр-дир сен, ынчаны кезип бергеш, салдар даггаш, далайлап Иоппия хоорайже салдады бээр бис, а сен оортан Иерусалимче сөөртүп ап шыдаптар сен».

¹⁷ Соломон ынчан израиль черде чурттап турар даштыкы улустуң чизезин, ооң ачазы Давидтиң кылган чизезиниң соонда кылырга, 153 600 кижини бар болган. ¹⁸ Хаан олардан дажыкчы бооп ажилдаар 70 000 кижини, дагларга даш чонар 80 000 кижини база чонну албадап ажилдадыр 3600 дарганы тургузуп каан.

Соломоннуң Бурганның

өргээзин тутканы

(3 Хаан. 6:1-38; 7:15-21)

3 Соломон Дээрги-Чаяакчының өргээзин Иерусалимге, Мориа дагга – ооң ачазы Давидке Дээрги-Чаяакчының көзүлген черинге тудуп эгелээн. Давидтиң белеткеп каан ол чери иевус сөөктүг Орнанның тараа шаңыңа турган .

² Хаан өргээни ийи айның ийиде, бодунуң чагыргазының дөрткү чылында тудуп эгелээн.

³ Бурганның өргээзин тударда, Соломоннуң салган тавааның хемчээли бо-дур: узуну алдан кыры дурту, а дооразы чээрби кыры дурту

(кырының биеэги хемчээлин ёзугаар). ⁴ Өргээниң мурнунда серилиг чер турган. Ооң узуну өргээниң дооразына дең – чээрби кыры дурту, а бедии чээрби кыры дурту. Хаан ону иштинден арыг алдын-биле шап каан. ⁵ Өргээниң улуг өрээлин шиви шагыг-биле шыпкаш, ону арыг алдын-биле шап, аңаа пальмалар болгаш илчирбежигештер дүрзүлери оюп каан. ⁶ Өргээни улуг үнелиг даштар-биле каастап каан; Соломоннуң ажыглаан алдыны Парваимден эккелген алдын турган. ⁷ Өргээниң иштинде чудуктар, эргиннер, ханалар, эжиктерни алдын-биле шап кааш, ханаларга херувимнер дүрзүлери оя кезип каан.

⁸ Оон Соломон эң ыдыктыг өрээлди кылып каан: ооң узуну, өргээниң дооразы дег, чээрби кыры дурту, дооразы база чээрби кыры дурту. Оон ону иштинден 600 °талант деңзилиг эки шынарлыг алдын-биле шап каан. ⁹ Алдын кадаглар 50 °шекел деңзилиг турган. Үстүкү өрээлдерни база алдын-биле шап каан.

¹⁰ Эң ыдыктыг өрээлге ийи херувим оя кезип кылгаш, алдын-биле шап каан. ¹¹ Херувимнерниң чалгыннарының ниити узуну чээрби кыры дурту. Бирги херувимниң бир чалгыны (ооң узуну беш кыры дурту) өргээниң бир ханазына дээп турган, а шак-ла ындыг хемчээлдиг өске чалгыны ийиги херувимниң чалгынына дээп турган. ¹² База-ла шак ынчаар ийиги херувимниң беш кыры дурту узун бир чалгыны өргээниң өске ханазына дээп турган, а шак-ла ындыг хемчээлдиг өске чалгыны бирги херувимниң чалгынына дээп турган. ¹³ Ол херувимнерниң хере сунган чалгыннарының узуну чээрби кыры дурту болган. Олар бут кырында, ыдыктыг өрээлче көрүндүр тургулаан.

¹⁴ Соломон көк, кызыл-хүрең болгаш кызыл пөстөрдөн база чуга лёндан көжеге кылгаш, аңаа херувимнер дүрзүлери хээлеп аргып каан.

¹⁵ Өргээниң мурнунга ол бедии үжен беш кыры дурту ийи адагаш тургузуп каан. Оларның кайызының-даа бажына бедии беш кыры дурту капитель кылып каан. ¹⁶ Иштики өрээлге илчирбежигештер кылгаш, база-ла адагаштарның баштарына салып каан. Оон ыңай чүс гранат чимизи кылгаш, илчирбежигештерже салып каан. ¹⁷ Адагаштарны өргээниң мурнунга, бирээзин – оң, өскезин – солагай талазына тургускаш, оң талазындазын Яхин деп, а солагай талазындазын Вооз деп адап каан.

Бурганның өргээзиниң эт-херексели (3 Хаан. 7:23-51)

4 Соломон өргүл салыр хүлер бедигээш кылып каан. Ооң узуну чээрби кыры дурту, дооразы база чээрби кыры дурту, бедии он кыры дурту. ² Оон «далай» дээр борбак чунар сава шуткуп куткан. Ооң бир эриинден өске эриинге чедир хемчээли он кыры дурту, бедии беш кыры дурту.

Үжен кыры дурту хемчээр хендир ону долгандыр куржап турган. ³ Далайның адаан долгандыр бугаларга дөмей ийи одуруг дүрзүлөр турган. Бир кыры дурту хемчээлге-ле он буга онаажыр турган. Оларны далай-биле кады тудуш чаңгыс кылдыр шуткуп каан.

⁴ Далай он ийи буга кырында турган; оларның үжү соңгу чүкче, үжү – барыын чүкче, үжү – мурнуу чүкче, үжү – чөөн чүкче көрүнгөн турган. Далай оларның ооргазында чыткан, а бугаларның соо ооң ортузунче, төпче угланган турган. ⁵ Далайның кылыны дөрт илиг, а ооң эрии аяк эрии дег, лилия чечээ дег турган. Ооң ишкири – 3000 °бат.

⁶ Он чунар сава кылгаш, бежин Бурганның өргээзиниң оң талазына, база бежин – солагай талазына тургузуп каан. Оларга бүрүн өрттедир өргүлдери чуп турган. А далайны Бурганның бараалгакчылары чунары-биле ажыглап турган.

⁷ Он алдын чырыткыны дүрүмде доктаатканын ёзугаар кылгаш, Бурганның өргээзинге, бежин – оң талазына, бежин – солагай талазына, тургузуп каан.

⁸ Он ширээ кылгаш, Бурганның өргээзинге, бежин – оң талазына, бежин – солагай талазына, тургузуп каан. Оон ыңай чүс алдын аяк кылып каан.

⁹ Бурганның бараалгакчылары турар шөл, улуг шөл, шөлче үнер-кирер эжиктер кылгаш, эжиктерни хүлер-биле шап каан. ¹⁰ «Далай» дээр улуг саваны өргээниң оң талазына, мурнуу-чөөн азыгга тургузуп каан.

¹¹ Хирам савалар, хүл-узарлар болгаш аяктар кылып каан.

Ооң соонда Хирам Бурганның өргээзинге Соломон хаанның чагыын ёзугаар кылып турган ажылын дооскан. Ооң кылган чүүлдери бо-дур:

¹² ийи адагаш, оларның бажында паш хевирлиг ийи капитель, капительдерни каастап шып турар ийи четки;

¹³ ол ийи четкиге 400 гранат чимизи – ийи адагаш бажында капительдерни каастап шып турар ийи четкиниң кайызына-даа ийи одуруг гранат чимизи онаажыр кылдыр;

¹⁴ тергежигештер болгаш оларның кырында чунар савалар;

¹⁵ «далай» дээр бир улуг чунар сава болгаш ооң адаанда он ийи буга;

¹⁶ савалар, хүл-узарлар болгаш серээлер.

Дээрги-Чаяакчының өргээзинге ажыглазын дээш, Хирам-Авий Соломон хаанга ол бүгү эт-херекселди кылайтыр хоюглап каан хүлерден кылып берген.

¹⁷ Хаан ол эт-херекселди Иордан шынаазына, Сокхот биле Цареданың аразына дойдан кылган шуткуур хепке шуткуп кударын дужааган.

¹⁸ Соломон ол бүгү эт-херекселди эңдере кылдыртып каан болгаш, хүлерниң ниити деңзизи билдинмес бооп арткан.

¹⁹ Соломон оон ыңай Бурганның өргээзинге ажыглаар бүгү алдын эт-херекселди кылып каан: өргүл салыр алдын бедигээш, ыдыктаан хлебтер салыр ширээлер; ²⁰ Эң ыдыктыг өрээл мурнунга дүрүм ёзугаар кыпсыр кылдыр арыг алдындан кылган чырыткылар болгаш оларның деңнери; ²¹ чырыткының чечектери, деңнери, дең өзээ үзе кезер кыскаштары – оларны эң шынарлыг алдындан кылган; ²² арыг алдындан кылган бижектер, хымыштар, хүүрекчигештер, айдызаар савалар; өргээниң эжиктери – ооң эң ыдыктыг иштики өрээлиниң база ыдыктыг өрээлиниң алдын эжиктери.

5 Соломоннуң Дээрги-Чаяакчының өргээзинге кылып турган бүгү ажылы ынчалдыр доозулган. Соломон бодунуң ачазы Давидтиң Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан чүүлдерин: алдын-мөңгүн биле эт-херекселди эккелгеш, Бурганның өргээзиниң эртине шыгжамырынче суктуруп каан.

Ыдыктыг аптараны Бурганның өргээзинче көжүргени

(3 Хаан. 8:1-13)

² Соломон оон Израильдиң баштыңнарын, израиль аймактар, төрөл бөлүктөрүниң бүгү нояннарын Иерусалимче – Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзиниң аптаразын Давидтиң Хоорайындан, Сион дагдан өскээр көжүрер дээш – кыйгырып алган. ³ Бүгү израильчилер хаанның кыйгырганын ёзугаар байырлал үезинде, чеди айда чыгып келген.

⁴ Израильдиң бүгү баштыңнары чедип кээрге, левиттер ыдыктыг аптараны көдүргеш, ⁵ ооң-биле кады Ужуражылга майгынын база аңаа турган бүгү ыдыктыг эт-херекселди алгаш чорупканнар. Бурганның бараалгакчылары болгаш левиттер ол бүгүнү көдүрүп аппар чыткан. ⁶ Соломон хаан болгаш ооң кыйгыры-биле чыылган бүгү израиль ниитилел ыдыктыг аптараның мурнунда турган; олар өргүл кылдыр эңдерик шээр болгаш бода малды эккеп салып турган – ол малды санаары-даа, эргий көөрү-даа болдунмас, хөлүн эрттир хөй болган.

⁷ Бурганның бараалгакчылары Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзиниң аптаразын Ооң өргээзиниң иштинде турар черинге, эң ыдыктыг өрээлге эккелгеш, херувимнер чалгыннарының адаанга тургузуп каан. ⁸ Херувимнерниң чалгыннары ыдыктыг аптараның турар чериниң кырынга херлип, ооң бодун база ону көжүрерде ажыглаар көдүрткүүш-мергелерни шыва апкан турган. ⁹ Аптараның көдүрткүүш-мергелери дыка узун болгаш, оларның уштары эң ыдыктыг өрээлдиң мурнундан көстү бээр, ынчалза-даа өргээниң даштындан көөрге, көзүлбес турган. Олар ында амдыгаа чедир бар. ¹⁰ Ыдыктыг аптарада ийи калбак даштан өске чүү-даа чок болган. Оларны ынаар Моисей Хорив дагның чанынга, кажан

израильчилер Египеттен үнүп келгенде, Дээрги-Чаяакчы ол дагга чон-биле чагыг-керээ чарып алган соонда, суп каан чүве-дир.

¹¹ Бурганның бараалгакчылары өргээниң ыдыктыг черинден үнүп келген. Аңаа турган бараалгакчылар, кандыг-даа салбырга хамааржып турган болза, шупту арыгланып-ыдыктаны берген чүве-дир. ¹² Бүгү левит ыраажылар – Асаф, Еман, Идифун болгаш оларның оолдары, ха-дунмазы чуга лён хептер кедип алгаш, өргүл салыр бедигээштиң чөөн талазынга туруп алган, кимвалдар, чадаганнар, чанзыларга ойнап турганнар. Бурганның 120 бараалгакчызы трубалар тудуп алган, олар-биле кады ойнап турган. ¹³ Труба эдискен-даа, ырлашкан-даа улус аяннашкак кылдыр ойнап, Дээрги-Чаяакчыны алгап-мактап, Аңаа өөрүп четтирип тура, чаңгыс үннүг дег болган. Трубалар этсип, кимвалдар болгаш өске-даа хөгжүм херекселдеринге ыткыр ойнавышаан, олар Дээрги-Чаяакчыны: «Ол ачылыг-дыр, Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир» – деп алгап-мактап турганнар.

Оон Дээрги-Чаяакчының өргээзин булут бүргей апкан. ¹⁴ Ынчангаш Бурганның бараалгакчылары булуттуң хараазы-биле бараан болур харык чок апарган, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы Ооң өргээзин бүргей апкан.

6 Соломон ынчан: «Дээрги-Чаяакчы чажыт дүмбей черге чурттаарын чугаалаан болгай. ² Мен Сеңээ мөңгө шагда чурттаар чер кылдыр өндүр улуг өргээ тудуп бердим» – дээн.

Соломоннуң чонга чугаалаан чүвези

(3 Хаан. 8:14-21)

³ Израильчилер шупту аңаа чыгып келген турда, хаан оларже эргилгеш, алгап-йөрээп каан. ⁴ Оон ол мынча дээн: «Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчыга алдар! Ол мээң ачам Давидке Бодунуң аксы-сөзү-биле аазаан чүвезин Бодунуң холу-биле боттандырды. Дээрги-Чаяакчы: ⁵ „Бодумнуң израиль чонумну египет черден үндүрө берген хүнүмден бээр, Мен Израильдиң кайы-даа аймаанга, Мээң адымга тураскааткан өргээни тургузар хоорай шилип албаан мен база Мээң израиль чонумнуң чагырыкчызы болур кижжи шилип албаан мен. ⁶ Ынчалза-даа ам Мээң адымга тураскааткан боору-биле Иерусалимни шилип алган мен база Мээң израиль чонумну чагырар кылдыр Давидти шилип алган мен” – деп чугаалаан болгай. ⁷ Мээң ачам Давид Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының адынга тураскааткан өргээ тударын күзээн-даа болза, ⁸ Дээрги-Чаяакчы аңаа: „Сен Мээң адымга тураскааткан өргээ тударын бодап алган-дыр сен, ол бодалың эки-даа-дыр. ⁹ Ынчалза-даа өргээни сен эвес, оглуң тудар. Сээң ботталдырган оглуң Мээң адымга тураскааткан өргээни тудуп каар-дыр” – дээн.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң аазаашкынын күүсетти. Мен ам Ооң аазаанын ёзугаар мээң ачам Давидтен салгап алганым Израильдин дүжүлгезинде саадаптым база Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчының адынга тураскааткан өргээ тудуп кагдым. ¹¹ Мен өргээде Дээрги-Чаяакчының израильчилер-биле чарган чагыг-керээзин шыгжап каан ыдыктыг аптараны тургузуп кагдым».

**Бурганның өргээзин
ыдыктап турда,
Соломоннуң мөргүлү**
(3 Хаан. 8:22-53)

¹² Соломон бүгү израиль ниитилел көрүп турда, Дээрги-Чаяакчының өргүл салыр бедигээжиниң мурнунга туруп алгаш, холдарын өрү сунупкан .

¹³ Хаан узуну болгаш дооразы беш кыры дурту, а бедии үш кыры дурту хүлер бедиктээш кылгаш, ону даштыкы шөлдүң ортузунга тургузуп каан турган. Ол бедиктээш кырынга туруп алгаш, бүгү израиль ниитилелдин мурнунга дискектерин черге дегзип, холдарын дээрже сунгаш, мынча дээн:

¹⁴ «Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчы! Дээрде-даа, черде-даа Сеңээ дөмей Бурган чок . Бүгү чүлдү-чүрээ-биле Сээң оруктарыңны эдерип чоруур чалчаларыңга энерелиң көргүзүп, чагыг-керээңни сагып турар-дыр сен. ¹⁵ Бодуңнуң чалчаң, мээң ачам Давидке берген сөзүңү эеледин. Сен ол аазаашкынны Бодуңнуң аксы-сөзүң-биле чугааладың, а бөгүн ону Бодуңнуң холуң-биле буттандырдың.

¹⁶ А ам, Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчы, Бодуңнуң чалчаң, мээң ачам Давидке: „Бир эвес сээң оолдарың, сээң Мени дыңнап турганың дег, Мени тооп дыңнап, Мээң хоойлумда айыткан оруктан өскээр барбас болза, Израильдин дүжүлгезинге Мээң мурнунга саадаар сээң салгакчың үстүп төнмөс“ – дээн аазаашкыныңны утпайн көрөм . ¹⁷ Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчы, Бодуңнуң чалчаң Давидке Сээң берген сөзүң ам буттансын!

¹⁸ Ынчаарга Бурган чер кырынга кижилер-биле кады чурттаар деп бе? Дээр, эң бедик дээр безин, Сени сыңырып шыдавас болганда, мээң тудуп кааным бо өргээ Сени канчап сыңыраарың?!

¹⁹ Ындыг-даа болза, Бодуңнуң чалчаңның мөргүлүн, ооң чалынганын дыңнап көрөм, Бурганым Дээрги-Чаяакчы! Сээң мурнуңга Бодуңнуң чалчаңның мөргүп турар чалынган дилээн база мөргүлүн дыңнап көрөм! ²⁰ Сээң карааң дүне-хүндүс бо өргээже, ат-алдарың аңаа турарын аазаан чериңче шимдинмейн көрзүн. Бодуңнуң чалчаңның бо черже шиглей көргөш, чангып турар мөргүлүн дыңнап көрөм. ²¹ Сээң чалчаң, Сээң чонуң бо черже көрүп алгаш, мөргүп эгелээрге, оларның чалынган дилээн дыңнап көрөм. Чурттап турар дээринден дыңнап каап көрөм. А дыңнап кааш, өршээп көрөм.

²² Бир кижиге өске кижиге удур бачыт үлгөткөн дирик. Буруудаттыргандан ооң буруу чогуңуң дугайында даңгырак негээрге, ол кижиге бо өргээге келгеш, Сээң өргүл салыр бедигээжиниң мурнунга даңгырак бээр . ²³ Ынчан Сен дээрден дыңнап кааш, хемчегден ап көрөм. Бодуңнуң чалчаларыңның херээн шиидип, буруулуг кижини буруудадып, ооң кылган үлгедиин бодунуң бажынче халдадып көрөм, а буруу чок кижини агартып, ооң чөптүг-шынныын бадыткап көрөм.

²⁴ Сээң израиль чонуң Сеңээ удур бачыт үлгөткөш, дайзыннарга чылча шаптырып алган дирик . Чонуң Сенче эглип кээр, Сээң адыңны алгап-мактаар, бо өргээге Сеңээ мөргүүр база Сеңээ чангып, дилег кылыр. ²⁵ Ынчан Сен дээрден дыңнап кааш, Бодуңнуң израиль чонуңнуң бачыдын өршээп, Сээң оларга база оларның ада-өгбезинге берген чериңче чандырып көрөм.

²⁶ Дээр хагдына берип, Сээң чонуңнуң Сеңээ удур бачыт үлгөткени дээш, чаъс чагбайн барган дирик . Сен ону кезедириңге, чонуң оон бо черже көрүп алгаш, мөргүүр, Сээң адыңны алгап-мактаар база бодунуң бачыдындан ойталаар. ²⁷ Ынчан дээрден дыңнап кааш, Бодуңнуң чалчаларыңның, Бодуңнуң израиль чонуңнуң бачыдын өршээп көрөм. Оларга эдерип чоруур учурлуг шынныг орукту айтып берип көрөм база Бодуңнуң чонуңга Сээң өнчү кылдыр берген чериңче чаъстан чагдырып көрөм.

²⁸ Аш-чут, хамчык аарыг, хуокталдыр чиир хат, дүжүт аарыы, шергилер, мөөң шартылаа черге халавын халдаткан дирик; азы дайзын израиль чонну бодунуң-на черинге, хоорайларынга кызагдап, бүзээлеп алган дирик; азы кандыг-бир айыыл-халап, аарыг-аржык келген дирик . ²⁹ Бир кижиге азы Сээң бүгү израиль чонуң кандыг-даа болза мөргүл кылып, чангып дилээр болза, олар шупту качыгдал, муңгагдалды ожаап билгеш, бо өргээже холдарын тейлеп сунар болза, ³⁰ Ынчан Бодуңнуң чурттап турар дээринден дыңнап кааш, оларны өршээп көрөм. Кижиге бүрүзүн ооң ажил-херээн ёзугаар, ооң сеткил-чүрөөн билип, шын шиидип көрөм, чүгө дээрге чүглө Сен кижиге амытанның сеткил-чүрөөн билир болгай сен .

³¹ Сээң оларның ада-өгбезинге бергениң чер кырынга чурттап турар үезиниң дургузунда олар Сенден коргуп, Сээң оруктарыңны эдерип чорзун.

³² А Сээң израиль чонуңнуң санынче кирбес, ынчалза-даа ырак черден Сээң алдар-адың дыңнааш, чедип келген даштыкы кижиге хамаарыштыр . Кажан ол даштыкы кижиге Сээң өндүр улуг адың, Сээң күчүлүг холуң болгаш күш-шыдалың дугайында дыңнааш, чедип кээп, бо өргээже көрүп алгаш, мөргүүрге, ³³ Бодуңнуң чурттап турар дээринден дыңнап каап көрөм, ооң Сенден дилээн бүгү чүвезин күүседип берип көрөм. Оон чер-делегейниң бүгү чоннары Сээң адыңны билип алзын, Сээң израиль чонуң ышкаш, Сенден

кортсун база мээң тудуп кааным бо өргээни Сээң адың-биле адап каанын билип алзын.

³⁴ Кажан Сээң чонуң бодунуң дайзыннары-биле дайылдажыр дээш Сээң айыткан орууң-биле чорупкаш, Сээң шилип алганың бо хоорайже, Сээң адыңга тураскааткан, мээң тудуп кааным өргээже көрүнгөш, Сеңээ мөргүүрге, ³⁵ дээрден ооң мөргүлүн, чалынган дилээн дыңнап кааш, аңаа дузадан кадып көрөм.

³⁶ Сээң чонуң Сеңээ удур бачыт үүлгедирге – а бачыт үүлгетпес кижиге чок-ла болгай – Сен аңаа килеңней бергеш, ону дайзыннарарыңа хүлээдип бээриңге, олар ону тудуп алгаш, ыракта азы чоокта турар черге аппаар дирик. ³⁷ Сээң чонуң ол черге сеткил-чүрээ өскерилгеш, Сенче эглип, туттуруушкунда турар черинге Сеңээ: „Бис бачыт үүлгедип, бузут кылып алдывыс, буруудаан-дыр бис“ – деп мөргүүр болза ; ³⁸ бир эвес Сээң чонуң туттуруушкунда турар черинге бүгү чүлдү-чүрээнден, сеткилиниң ханызындан Сенче эглип, Сээң ооң ада-өгбезинге берген чериңче, Сээң шилип алганың хоорайже, Сээң адыңга тураскааткан, мээң тудуп кааным өргээже көрүнгөш, мөргүүр болза , ³⁹ Бодунуң чурттап турар дээриңден ооң мөргүлүн болгаш чалынган дилээн дыңнап кааш, аңаа дузадан кадып көрөм. Бодунуң чонуңуң Сеңээ удур үүлгеткен бачыттары дээш өршээп көрөм.

⁴⁰ Ийе, мээң Бурганым, Сээң караң ажык болзун, Сээң кулааң бо черге чугаалаан мөргүл сөстөрүнче кичээнгейлиг болзун .

⁴¹ А ам, Дээрги-Бурган-Чаяакчы, туруп келгеш, амыр-дыжың черинче чедип кел – Сен Бодунуң, күчү-күжүңнү демдеглээн ыдыктыг аптара база. Сээң бараалгакчыларың, Дээрги-Бурган-Чаяакчы, камгалалың хеп дег кедип алзын , Сеңээ бердинген улус Сээң ачы-буяның дээш өөрүп-хөглөзүн .

⁴² Дээрги-Бурган-Чаяакчы! Бодунуң шилип чагганың хаандан хая көрүнмө . Сээң чалчаң Давидке аазаан энерелиң дугайында бодап чор! »

Өргээни Бурганга бараалгатканы (3 Хаан. 8:62-66)

7 Соломон мөргүлүн чугаалап доозуптарга, дээрден от бадып келгеш , бүрүн өрттедир болгаш өске-даа өргүлдерни чипкен, Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы Ооң өргээзин бүргей апкан . ² Бурганның бараалгакчылары өргээже кирер харык чок болган, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы Ооң өргээзин бүргей апкан. ³ Бүгү израильчилер оттуң бадып келгенин, Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы өргээ кырында турарын көргөш, бедиктээште черге хаваан дегзип мөгөйгөш, Ону алдаржыдып:

«Ол ачылыг-дыр, Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмөс-тир » – дижип турган.

⁴ Хаан, ооң-биле кады бүгү чон Дээрги-Чаяакчының мурнунга өргүл салып эгелээн.

⁵ Соломон хаан өргүл кылдыр 22 000 бода мал, 120 000 шээр мал эккеп салган. Хаан база бүгү чон Бурганның өргээзин Аңаа ынчалдыр бараалгадып каан. ⁶ Бурганның бараалгакчылары боттарының албан-хүлээлгезин күүседип эгелээн, олар-биле кады Дээрги-Чаяакчының хөгжүм херекселдерин туткан левиттер турган. Ол хөгжүм херекселдерин Давид хаан Дээрги-Чаяакчыны алдаржыдары-биле кылып каан, Ооң үстүп төнмөс энерелин алгап-мактаарын левиттерге дагзып каан чүве-дир. Бурганның бараалгакчылары левиттерниң дужунга туруп алгаш, трубаларын этсип турган. Бүгү израильчилер бут кырынга турган.

⁷ Соломон Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң мурнунда турар шөлдүң төп кезээн ыдыктап каан – хаан аңаа бүрүн өрттедир өргүлдерни база эп-найырал өргүлдериниң үс-чаан эккеп салган. Чүге дээрге ооң кылып кааны хүлөр өргүл бедигээжи бүрүн өрттедир өргүлдерни, далган-тараа өргүлдерин болгаш өргүл малдарының чаан сыңырып шыдапас болган. ⁸ Соломон, а ооң-биле кады бүгү израильчилер – соңгу чүкте Лего-Хаматтан эгелээш, мурнуу чүкте Египет-биле кызыгаарда хемге чедир черлерден чыылган мөөң чон – ол үеде чеди хүн үргүлчүлээн байырлал кылган . ⁹ А дараазында хүнде олар онзагай чыыш кылган. Өргүл салыр бедигээшти ыдыктаанын чеди хүн, байырлалды база чеди хүн демдеглээн. ¹⁰ Чеди айның чээрби үште хаан чонну аалдарынче чандырыпкан. Улус Дээрги-Чаяакчының чалказы Давидке, Соломонга база Бодунуң израиль чонунга кылган бүгү буяны дээш сеткил-чүрээнде өөрүп-хөглөп турган.

Дээрги-Чаяакчының Соломонга көзүлгени (3 Хаан. 9:1-9)

¹¹ Соломон Дээрги-Чаяакчының өргээзин база хаанның ордузун тудуп дооскан – Дээрги-Чаяакчының өргээзинге, бодунуң ордузунга кылып деп бодап алган бүгү чүвезин чедишкинниг кылып дооскан. ¹² Ынчан Дээрги-Чаяакчы Соломонга дүне када көстүп келгеш , мынча дээн: «Сээң мөргүлүңнү дыңнап кааш, бо черни Меңээ өргүл салыр өргээ кылдыр шилип алдым.

¹³ Мен дээрни хаап каарымга, чаъс чагбайн баар дирик, азы мен шартылаага черни чип кааптарын дужаар, азы Бодунуң чонумче хамчык аарыг ыдыптар дирик мен . ¹⁴ Бир эвес Мээң адым-биле адаттынып турар Мээң чонум томаарый бергеш, мөргүп, Менче чүткүп эгелээр болза , бузуттуг-бак оруктарындан өскээр чайлай бээр болза, Мен дээрден дыңнап кааш, ооң бачыттарын өршээр мен база ооң черин экиртип каар мен. ¹⁵ Ийе, Мээң караам силерге көөр, Мээң кулаам бо черге чугаалаан мөргүлдерге кичээнгей салыр . ¹⁶ Мен ам Мээң алдар-адым аңаа кезээ мөңгеде турзун

дээш, бо өргээни шилип, ыдыктап алдым. Мээң караам биле бодал-чүрээм кезээ шагда аңаа турар .

¹⁷ А сеңээ хамаарыштыр. Бир эвес сен Мээң мурнумга бодунуң ачаң Давид ышкаш чурттаар болзуңза; Мээң бүгү айтышкыннарымны күүседир, Мээң дүрүм-хоойлуларымны сагыыр болзуңза, ¹⁸ сээң ачаң Давидке: „Израильди чагырар салгакчы чок артпас сен“ – деп ооң-биле керээ чарганым дег , сээң хаан дүжүлгөңни быжыглап каар мен.

¹⁹ А бир эвес израильчилер силер Менден хая көрнүп, силерге Мээң берген айтышкын, дүрүмнеримге чагыртпас болзуңарза, өске бурганнарга бараан болуп, мөгейип баар болзуңарза, ²⁰ Мен израиль чонну силерге берген Мээң черимден дазылы-биле тура тыртып каар мен , Бодумнуң алдар-адымга дээш ыдыктап кааным бо өргээден ойталаар мен. Израильди ынчан бүгү чоннарга бужар үлегер-чижек, кочу-шоот кылып каар мен . ²¹ Бедий берген бо өргээ бузундулар апаар, ооң чаны-биле эрткен кижилер бүрүзү элдепсинер база: „Дээрги-Чаяакчы бо чуртту, бо өргээни чүгө ынчаар аажылааны ол?“ – деп айтырар . ²² А улус: „Олар ада-өгбезин египет черден үндүрө берген Дээрги-Чаяакчызы – адаларының Бурганьндан ойталааш, өске бурганнар эдерип, оларга бараан болуп, мөгейгени дээш, Дээрги-Чаяакчы ол улусче бо айыыл-халапты ыткан“ – деп харыылаар».

**Соломоннуң өске
ажыл-херектери**
(3 Хаан. 9:10-28)

8 Соломон Дээрги-Чаяакчының өргээзи биле хаанның ордузун чээрби чыл иштинде тудуп дооскан соонда , ² Хирам хаанның аңаа берген хоорайларын база катап туткаш, ол хоорайларга израильчилерни чурттадып каан. ³ Ооң соонда Соломон Хамат-Цоваже чорупкаш, ону эжелеп алган. ⁴ Ол ээн кургаг ховуга Тадмор хоорайны база Хаматка таваан салганы аъш-чем курлавыры шыгжаар хоорайларның шуптузун тудуп каан. ⁵ Соломон Устүү Бет-Орон болгаш Алдыы Бет-Орон деп хоорайларны быжыглай тудуп, оларны ханаларлыг, дээктерлиг хаалгаларлыг шивээ-хоорайлар кылып каан . ⁶ Ол Ваалат хоорайны, аъш-чем курлавыры шыгжаар бүгү хоорайларны база бодунуң дайынчы тергелерин болгаш аъттарын тургузар хоорайларны катап тудуп каан. Соломон Иерусалимге, Ливанга болгаш чагырып турганы бүгү черлерге тудар дээн бүгү чүвезин тудуп каан.

⁷ Соломон хет, амор, ферез, хиввей болгаш иевус чоннарның (олар шупту израильчилер эвес турган) артынчызын – ⁸ оларның чуртка артып калган, израильчилерниң узуткавааны үре-салгалын – кулдар ышкаш ажилдадып ажыглап турган, амдыгаа чедир ындыг бооп арткан. ⁹ А

израильчилерни Соломон бодунуң ажылын кылып кулдар кылдыр ажыглаваан . Олар ооң шериглери, нояннары, шериг баштыңнары, ооң дайынчы тергелериниң башкарыкчылары, аъттыг шериг удуртукчулары бооп турган. ¹⁰ Соломон хаанның ажилчин күжүн хайгаараар 260 кол башкарыкчы кижилер база турган чүве-дир.

¹¹ А фараоннуң уруун Соломон Давидтиң Хоорайындан аңаа тудуп бергени ордуке көжүрүпкен . Чүгө дээрге ол: «Мээң кадайым Израильдиң хааны Давидтиң ордузунга чурттавас ужурлуг – Дээрги-Чаяакчының аптаазын кирип турган черлер ыдыктыг болур болгай» – деп чугаалаан чүве-дир.

¹² Ол үеде өргээниң серилиг чериниң дужунга тудуп кааны Дээрги-Чаяакчының өргүл бедигээжинге Соломон Аңаа бүрүн өрттедир өргүлдөр кылып эгелээн. ¹³ Хаан Моисейниң айтышкынын ёзугаар хүннүң-не доктааттынган өргүлдөр амыр-дыш хүннеринде, Ай чаазының байырлалдарында болгаш чылдың үш кол байырлалы: Хаарган далганнар, Чеди неделя, Чадырлар байырлалдарында кылып турган .

¹⁴ Бодунуң ачазы Давидтиң дүрүмүнде доктаатканын ёзугаар , Соломон албан-хүлээлге кылыры-биле Бурганның бараалгакчыларының салбырларын томуйлап каан. Левиттерниң салбырларын база, олар Бурганны алгап-мактазын дээш, өргээге хүннүң-не кылып ажилдар кылырынга Бурганның бараалгакчыларынга дузалашсын дээш, томуйлап каан. Оон ыңай ол хаалгачыларны бөлүктөр аайы-биле хаалга бүрүзүнге тургузуп каан, чүгө дээрге Бурганның кижизи Давид ынчаар айтып чагаан турган .

¹⁵ Хаанның бараалгакчылар биле левиттерге хамаарышкан айтышкыннарын, ооң иштинде эртине-байлак шыгжамырларының дугайында айтышкынын, израильчилер черле үрөп көрбээн.

¹⁶ Соломоннуң бүгү ажил-херээ Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң таваан салган хүнден эгелээш, ону тудуп дооскан хүнге чедир күүсеттинген. Дээрги-Чаяакчының өргээзин бүрүнү-биле тудуп каан.

¹⁷ Ынчан Соломон Кызыл далайның эринде, эдом черде турар Эцион-Гавер болгаш Эйлатче чорупкан . ¹⁸ Хирам хаан аңаа бодунуң эжиндирип билер далайжылары башкарган корабльдарын бодунуң дүжүметтериниң дузазы-биле чорудуп берген. Ол далайжылар Соломоннуң улузу-биле кады Офирже эжиндирип чорупкаш , оортан 450 °талант алдын эккелгеш , Соломон хаанга чедире бергеннер.

**Шеваның кадыны-биле
ужуражышкын**
(3 Хаан. 10:1-13)

9 Шеваның кадыны Соломоннуң алдаржаанын дыңнап кааш, аңаа берге айтырыглар салып,

шенээр дээш Иерусалимге хөй эдеринчилиг, чаагай чыттыг чүүлдер чүдүрген коштаан тевелерлиг, дыка хөй алдынныг болгаш эртине даштарлыг чедип келген. Ол кадын Соломонга барып ужурашкаш, ооң-биле угаан-сагыжынга кирген бүгү чүве дугайында чугаа кылган .

² Соломон ооң бүгү айтырыгларынга харыылап берген; Соломоннуң аңаа тайылбырлап шыдавааны билдинмес чүү-даа чүве чок болган.

³ Шеваның кадыны Соломоннуң мерген угаанын база ооң тудуп каан ордузун көргөн. ⁴ Оон хаанның столунда аъш-чемни, ооң дүжүметтериниң оран-бажыңын, ооң чалчаларының бараан болуп турарын, оларның идик-хевин, хаанның дашка тудукчуларын, оларның идик-хевин, ооң Дээрги-Чаяакчының өргээзинге эккеп салып турар бүрүн өрттеди өргүлдериң база көргөш, кайгаанындан тыныжы бачымнай берген.

⁵ Кадын ынчан Соломон хаанга мынча дээн: «Бодумнуң чуртумга сээң херектериң болгаш мерген угааның дугайында дыңнаан мен, ол бүгү шын болду!» ⁶ А мен маңаа кээп, ол бүгүнү бодум караам-биле көрбээн шаамда, ол чугааларга бүзүревейн турдум. Ам көөрүмге, улус меңээ сээң бодап четпес мерген угааның чартыының дугайында безин чугаалаваан бооп-тур: мээң дыңнааным дамчыыр чугааны оранчок ажып турар-дыр сен. ⁷ Сээң улузуң амыр-чыргалдыг-дыр. Үргүлчү сээң мурнуңга бараан болуп, мерген угааныңны дыңнап турар чалчаларың амыр-чыргалдыг-дыр. ⁸ Сенче ээ көрнүп, сени Бодунуң дүжүлгезинге хаан кылдыр Бодунуң адындан чагыраы-биле олуртуп каан Бурганың Дээрги-Чаяакчыга алдар! Сээң Бурганың Израильге ынакшылы дээш база ону кезээ мөңгеде тургузуп каар дээш, сени ооң хааны кылып каан-дыр – сен ам чөптүг чорук биле шынныг шииткел ёзугаар кылыр-дыр сен ».

⁹ Шеваның кадыны хаанга 120 °талант алдын , эңдерик чаагай чыттыг чүүлдер болгаш эртине даштарны белекке берген. Кадынның Соломон хаанга бергени дег эмгежок хөй чаагай чыттыг чүүлдер аңаа кажан-даа турбаан.

¹⁰ Хирамның болгаш Соломоннуң Офирден алдын сөөртүп эккеп турган чалчалары оортан сандал ыяш биле эртине даштар база сөөртүп эккелген.

¹¹ Хаан ол ыяштан Дээрги-Чаяакчының өргээзинге болгаш хаанның ордузунга чадалар база хөгжүмчүлерге чадаган, чанзылар кылып берген. Аңаа дөмейлежир хире чүүлдерни улус Иудеяга ооң мурнунда көрүп көрбээн.

¹² Соломон хаан Шеваның кадынынга ооң хаанга эккелген белектеринден-даа хөйнү, ооң күзээн-не, дилээн-не бүгү чүвезин хайырлаан. Ооң соонда кадын улузу-биле кады чуртунче чана берген.

Соломоннуң бай-байлаа

болгаш өндүрү

(3 Хаан. 10:14-29)

¹³ Соломон чылдың-на 666 °талант алдынны ап турган. ¹⁴ Оон аңгыда садыгжылардан, даштыкы садыгжылардан ажык-орулга кирип турган. Бүгү араб хааннар, израиль девискээрлерниң чагырыкчылары Соломонга алдын-мөңгүннү база эккеп берип турган. ¹⁵ Соломон хаан 200 улуг дозуг-камгалал кылып алгаш, алдын-биле шап каан. Бир дозуг-камгалалды кылырынга 600 °шекел алдын чарыгдан. ¹⁶ Ол ышкаш 300 бичежек дозуг-камгалал база кылып алгаш, алдын-биле шап каан . Оларның бирээзин-не 300 шекел алдын-биле кылган . Дозуг-камгалалдарны хаан «Ливанның арга-эзими» дээр ордуга тургузуп каан.

¹⁷ Хаан оон ыңай чаан сөөгүндөн улуг дүжүлге кылгаш, ону арыг алдын-биле шап каан. ¹⁸ Ынаар үнер алды тепкииш биле бут салыр алдын сандайны дүжүлгеге быжыглап каан турган. Дүжүлгениң олудунуң ийи талазынга хол салыр черлер кылгаш, оларның чанынга ийи арзылаң дүрзүзү тургузуп каан. ¹⁹ Оон ыңай алды тепкииште он ийи арзылаң – бир тепкииштиң-не ол-бо талазында ийи арзылаң кылдыр тургулаан. Өске кандыг-даа күрүнеге ол ышкаш коя каасталгалар кажан-даа туруп көрбээн.

²⁰ Соломон хаанның бүгү дашка-кундагазын база алдындан кылган турган; «Ливанның арга-эзими» дээр ордуга бүгү эт-херекселди база арыг алдындан кылган. Мөңгүндөн кылган чүү-даа чок болган, чүге дээрге Соломоннуң үезинде мөңгүн хөй боорга, ону үнелевейн турган. ²¹ Хаан далайга Хирамның чалчалары-биле Фарсисче эжиндирер корабльдарлыг турган . Үш чыл болгаш-ла, корабльдар ээп кээп, алдын-мөңгүн, чаан сөөгү, сарбашкыннар болгаш алдын-доос куштар сөөртүп эккеп турган.

²² Соломон хаан бай-байлаа болгаш мерген угааны-биле чер-делегейниң бүгү хааннарын ажып турган . ²³ Чер-делегейде бүгү хааннар Соломоннуң угаан-чүрээнге Бурганың сиңниктиргени мерген угаанны дыңнаар дээш ооң-биле ужуражыксаар болган . ²⁴ Келген кижилер бүрүзү бодунуң белээн: алдын-мөңгүн эдилелдер, идик-хеп, ок-чепсек, чаагай чыттыг чүүлдер, аъттар болгаш элчигеннерни чылдың-на эккеп берип турган.

²⁵ Соломон аът баглап тургузар болгаш дайынчы терге турар 4000 черлиг, 12 000 аъттыг шериглиг турган . Хаан дайынчы тергелер биле аъттарны тускай хоорайларга , а чамдызын бодунуң чанынга, Иерусалимге, тудуп турган . ²⁶ Соломон Евфрат хемден эгелээш, филистим черге чедир база Египет-биле кызыгаарга чедир бүгү күрүнелерни чагырып турган . ²⁷ Соломоннуң чагырган үезинде Иерусалимде чеже даш барыл, мөңгүн база ынча апарган, а пөштен кылган

тудуглар эндерлип, пөш ыяжын Шефела девискээринде фи́га ыяжы дег анаа чүүл кылдыр санаар апарган. ²⁸ Соломонга аъттарны Египеттен база бүгү өске чурттардан эккеп турган .

Соломоннуң өлүмү

(3 Хаан. 11:41-43)

²⁹ Соломоннуң өске ажил-херектери, эгезинден эгелээш, төнчүзүнге чедир, Нафан медээчинин бижилгелеринде, Силом чурттуг Ахияның өттүр билген медеглелинде болгаш өттүр көөр Аддонуң Наваттың оглу Иеровоам дугайында көстүүшкүндө тодараттынып бижиттинген.

³⁰ Соломон Иерусалимге бүгү Израильди дөртөн чыл дургузунда чагырган. ³¹ Оон ол өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону ооң ачазы Давидтиң Хоорайында ажаап каан. Соломоннуң оглу Ровоам ачазының орнунга хаан апарган.

Израильчилерниң Ровоамга

удур үймээни

(3 Хаан. 12:1-23)

10 Ровоам Сихем хоорайже чорупкан, чүге дээрге бүгү израильчилер ону хаан кылып аар дээш аңаа чыгып алган турган. ² Наваттың оглу Иеровоам Соломон хаандан дезип чорутканы Египетке тургаш, ол дугайында дыңнап кааш, Египеттен чанып келген. ³ Израильчилер айбычылар чорудупкаш, Иеровоамны кыйгыртып аарга, ол бүгү израильчилер-биле кады Ровоамга чедип келген. ⁴ Олар: «Сээң ачаң биске аар чүък чүдүрүп каан-дыр , ам ачаңның биске албадап онааган күш четтинмес ажилын база биске чүдүрүп каан аар чүъгүн чиигедип бер. Бис ынчан сеңээ бараан болур бис» – дээннер.

⁵ Ровоам: «Үш хонгаш, катап чедип кээр силер» – деп харыылаан.

Чон оон тарап чоруй барган.

⁶ А Ровоам хаан ачазы Соломон дириг чорда, аңаа бараан болуп турган кырганнар-биле сүмележип эгелээн. Ол: «Бо чонга чүү деп харыылаайн, кандыг сүме кадар силер?» – деп айтырган.

⁷ Кырганнар: «Бир эвес сен бо чонга буяндан кылып, оларның күзелин хандырап харыы берип, ээлдек-эвилең чугаалажыр болзуңза, олар кезээде сээң чалчаларың болур» – деп харыы бергеннер.

⁸ Ынчалза-даа хаан кырганнарның берген сүмезин хүлээп албайн, ооң-биле кады өскен, аңаа бараан болуп турган аныяк оолдар-биле база сүмелешкен. ⁹ Ровоам: «Силер кандыг сүме кадар силер? Меңээ: „Сээң ачаңның биске чүдүрүп каан чүъгүн чиигет“ – деп турар бо чонга канчаар харыылаалы?» – деп айтырган.

¹⁰ Ооң-биле кады өскен аныяк оолдар: «„Сээң ачаң биске аар чүък чүдүрүп каан-дыр, а сен ону чиигедип көр“ – деп турар чонга: „Мээң биче салаам ачамның белинден чоон. ¹¹ Мээң ачам

силерге аар чүък чүдүрүп каан, а мен ону оон-даа аар кылып каар мен. Ачам силерни кымчы-биле кезедип турган, а мээң кеземчем скорпионнуң шагар дылы дег болур“ – дээр сен» – деп харыылаан.

¹² Үш хүн эрте бээрге, Иеровоам болгаш бүгү чон Ровоам хаанның «Үш хонгаш, катап чедип кээр силер» деп дужааганын ёзугаар олче чедип келген.

¹³ Хаан оларга кадыг-дошкун харыы берген.

Ирейлерниң сүмезин херекке албайн, аныяк оолдарның сүмелээнин ёзугаар: ¹⁴ «Мээң ачам силерге аар чүък чүдүрүп каан-дыр, а мен ону оон-даа аар кылып каар мен. Ачам силерни кымчы-биле кезедип турган-дыр, а мээң кеземчем скорпионнуң шагар дылы дег болур» – дээн.

¹⁵ Хаан шак ынчаар чонну дыңнавайн барган.

Дээрги-Бурган-Чаяакчының Силом чурттуг Ахияны дамчыштыр Наваттың оглу Иеровоамга Бодунуң чугаалаан сөзү боттанзын дээш , ынчаар болуп кылып кааны ол-дур. ¹⁶ Бүгү израиль чон хаан оларны дыңнавайн барганын көргөш, аңаа: «Давид-биле бир баг болган бис бе, Иессейниң оглу-биле бир аай чүвүс барыл? Израильчилер, аалдарыңарже эеп чангылаңар! Давидтиң салгалы бодунуң төрөл бөлүүн чагырзын!» – деп харыылаан. Бүгү израильчилер оон аалдарынче тарай берген. ¹⁷ А Ровоам чүгле Иудеяның хоорайларында чурттаан израильчилерни чагырып арткан.

¹⁸ Ровоам хаан чонче ажилчы күш даргазы Адонирамны айбылап чорудупкан, ынчалза-даа израильчилер ону даш-биле өлүр соп каапкан. А Ровоам чууазынче дүвү-далаш үне халааш, Иерусалимче дезе берген. ¹⁹ Израильчилер ынчалдыр Давидтиң салгакчыларынга удур амгы үеге чедир үймээн үндүрүп турар.

11 Ровоам Иерусалимге келгөш, Израильдин чонунга удур дайылдажып, бодунга хаанның чагырганы эгидип аарын шиитпирлээш, Иудеяның чонундан база Вениаминниң аймаандан 180 000 шилиндек шеригни чыып алган. ² Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы Бодунуң кижизи Шемайяга сөзүн ажиткан: ³ «Соломоннуң оглу, Иудеяның хааны Ровоамга, Иуда биле Вениаминниң аймактарында бүгү израильчилерге Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: боттарыңарның хадуңмаңар-биле чаалажып барбаңар. Шуптуңар бажыңнарыңарже чана бериңер, чүге дээрге ол бүгү Мээң күзел-соруум ёзугаар болган-дыр».

Олар Дээрги-Чаяакчының сөзүн тооп дыңнааш, Иеровоамга удур тулчуп үнмейн чана бергеннер.

Ровоамның Иудеяның хоорайларын быжыглааны

⁵ Ровоам Иерусалимге чурттап турган. Ол Иудеяда хоорайларны халдаашкындан камгалаары-биле быжыглап каан . ⁶ Ол хоорайлар бо-дур: Вифлеем, Этам, Текоя, ⁷ Бет-Цур, Сохо, Одоллам, ⁸ Геф,

Мареша, Зиф, ⁹ Адораим, Лахис, Азека, ¹⁰ Цора, Айалон болгаш Хеврон. Иуда биле Вениаминниң аймактарының черлеринде турар ол хоорайлар быжыглаттынган. ¹¹ Ровоам ол шивээлерни быжыглааш, оларга шериг баштыңнарын томуйлап, аъш-чем, олива үзү болгаш арага шыгжаар черлер кылып каан. ¹² Ол оон ыңай хоорай бүрүзүнге дозуг-камгалалдар, чыдалар бергеш, аажок күштүг кылдыр быжыглап каан. Иуда биле Вениаминниң аймактарының черлери ынчалдыр ооң холунга артып калган.

¹³ Бүгү израиль черде бар шупту девискээрлерден Бурганның бараалгакчылары биле левиттер Ровоамга каттыжып келген. ¹⁴ Левиттер боттарының одар-белчиирлерин, ээлээн черлерин каапкаш, Иудея биле Иерусалимче чедип келген, чүге дээрге Иеровоам оолдары-биле оларны Дээрги-Чаяакчының бараалгакчылары боор албан-ажылдан чайладып каапкан чүве-дир. ¹⁵ Иеровоам мөгейишкин кылыр бедик черлерге өске бараалгакчылар томуйлап каан; ол аңаа бодунуң кылып алган дүрзү-бурганнарын – хуналар биле бугажыктарын тургузуп каан. ¹⁶ Израильдин бүгү аймактарындан Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчыга мөгеееринге чүрээ-биле бердинипкен улус ада-өгбезиниң Бурганынга өргүлдер кылыры-биле левиттерниң соондан Иерусалимге кээп турган. ¹⁷ Олар Иудея күрүнени быжыглап, Соломоннуң оглу Ровоамны үш чыл деткип, ол үениң дургузунда Давид биле Соломон хааннарның оруун истеп келген.

Ровоамның өг-бүлези

¹⁸ Ровоам хаан Давидтиң оглу Иеримоттуң уруу Махалатты кадай кылып алган. Махалаттың авазы Авихаил Иессейниң оглу Элиавтың уруу болур чүве-дир. ¹⁹ Махалат хаанга Иеуш, Шемария болгаш Загам деп үш оол божуп берген. ²⁰ Ровоам ооң соонда Авессаломдан укталган Мааханы кадай кылып алган. Мааха хаанга Авия, Аттай, Зиза болгаш Шеломитти божуп берген. ²¹ Хаан Авессаломдан укталган Маахага бодунуң бүгү өске кадайларындан база кул-кадайларындан артык ынак турган. А ол ниитизи-биле он сес кадайлыг, алдан кул-кадайлыг, чээрби сес оолдуг, алдан кыстыг турган чүве-дир.

²² Ровоам Мааханың оглу Авияны хааннадыр дээш, ону ооң акы-дуңмаларының аразында кол кижини кылып каан. ²³ Ол угаан-сарыылдыын көргүзүп, шупту оолдарын Иудея биле Вениаминниң бүгү девискээринче, бүгү быжыглалдыг хоорайларже тарадып чорудупкаш, оларны азырап-хандырап эңдерик чүүлдер бергеш, хөй кадайлар айтырып берген.

Египеттиң Иудеяже халдааны

(3 Хаан. 14:22-28)

12 Ровоамның хаан эрге-чагыргазы быжыгып, күш кирип алган соонда, ол бүгү израиль чон-биле кады Дээрги-Чаяакчының хоойлузундан ойталап каапкан. ² Ровоамның чагыргазының бешки чылында Египеттиң хааны Сусаким израильчилерге удур дайылдажыр дээш Иерусалимче чорупкан. Олар Дээрги-Чаяакчыга шынчы чоруун үрээн болгай. ³ Сусаким 1200 дайынчы тергелиг, 60 000 аъттыг шериглиг болгаш Египеттен ооң-биле кады келген ливий, сукхий болгаш эфиоп эмге-санчок чадаг шериглиг халдааш, ⁴ Иудеяда быжыглалдыг хоорайларны эжелеп алгаш, Иерусалимге чоокшулап келген.

⁵ Ынчан Иудеяның нояннары Сусакимден камгалал дилеп, Иерусалимге чыгып келген. Шемайя медээчи база келгеш, Ровоам биле ол нояннарга Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыткан: «Силер Менден ойталаан силер, ынчангаш Мен база силерден ойталап, Сусакимниң холунга хүлээдип тур мен».

⁶ Израильдин нояннары биле хаан томаарый бергеш: «Дээрги-Чаяакчы чөптүг-шынныг-дыр!» – дээннер.

⁷ Дээрги-Чаяакчы оларның томаараанын көрүп кааш, Бодунуң сөзүн Шемайяга ажыткан: «Томаарааны дээш, Мен оларны хыдывайн, удавас камгалаар мен. Мээң килеңим Иерусалимче кыптыкпас – Сусакимниң холу ону кезетпес. ⁸ Ындыг-даа болза, Меңээ бараан болуру-биле хары күрүнелерге бараан болурунун аразында ылгалды билип алзыннар дээш, олар Сусакимниң чалчалары апаар».

⁹ Египеттиң хааны Сусаким Иерусалимге удур келгеш, Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң база хаанның ордузунун эртине-байлаан алгаш барган. Ол бүгү чүвени, ооң иштинде Соломоннуң кылып каан алдын дозуг-камгалалдарын ап алган. ¹⁰ Ровоам хаан оларның орнунга хүлер дозуг-камгалалдар кылгаш, хаанның ордузунче кирер черде турар камгалакчы шериглер баштыңнарынга хүлээдип берген. ¹¹ Хаан Дээрги-Чаяакчының өргээзинче бар чыдар санында-ла, камгалакчы шериглер ол дозуг-камгалалдарны тудуп алган кады чоруур, а оон таңныылдар өрээлинче дедир аппаар турган.

¹² Ровоам томаарый бээрге, Дээрги-Чаяакчының килеңи оон чайлап, ону бүрүнү-биле узуткавайн барган. Ооң кадында ол үеде Иудеяга эки чүүлдер бар турган.

Ровоамның өске ажил-херектери

(3 Хаан. 14:29-31)

¹³ Ровоам Иерусалимге быжыг туруштуг хаан апарган. Ол дөртөн бир харлыында хааннап эгелээш, Дээрги-Чаяакчының Израильдин бүгү

аймактарының аразындан Ооң алдар-адынга тураскааткан боор кылдыр шилип алган хоорайы Иерусалимге чуртту он чеди чыл чагырган. Ооң аммон сөөк авазын Наама дээр турган. ¹⁴ Дээрги-Чаяакчыже бодунуң чүрэниң ханызындан чүткүвээн болгаш, Ровоам бузут үүлгедип турган.

¹⁵ Ооң ажил-херектери, эгезинден эгелээш, төнчүзүнге чедир, Шемайя медээчи биле өттүр көөр Аддонуң бижилгелеринде, төөгү бижимелдериниң аразында, тодараттынып бижиттинген. Ровоам биле Иеровоамның аразынга үргүлчүлээшкинниг дайын чоруп турган. ¹⁶ Ровоам өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону Давидтиң Хоорайынга ажаап каан. Ооң оглу Авия ачазының орнунга хаан апарган.

Авия хаан
(3 Хаан. 15:1-24)

13 Иеровоамның хааннаашкынының он сески чылында Авия Иудеяның хааны апарган. ² Ол Иерусалимге үш чыл хааннаан. Ооң авазы Гива чурттуг Уриилдиң уруу Михайя турган.

Авия биле Иеровоамның аразынга дайын чоруп турган. ³ Авия дайынче 400 000 шилиндек, эрес-дидим дайынчылыг аг-шеригни үндүрүп келген, а Иеровоам аңаа удур 800 000 база-ла эрес-дидим, шилиндек дайынчылыг аг-шерии-биле үнүп келген.

⁴ Авия Эфрем дагларында Цемараим дааның бажынга туруп алгаш, мынча дээн: «Иеровоам болгаш бүгү израильчилер, мени дыңнаңар!

⁵ Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы Израильди хааннаар эргени Давидке болгаш ооң үре-салгалынга шынзыттынган керээ ёзугаар кезээ мөңгедө бергенин билбес силер бе? ⁶ Ынчалза-даа Наваттың оглу Иеровоам – Давидтиң оглу Соломоннуң чалчазы бодунуң дээргизинге удур тура халаан-дыр. ⁷ Хоозун, дүржөк улус ону долгандыр чыгып алгаш, Соломоннуң оглу Ровоамга удур үнүп келген-дир, а Ровоам аныяк, дуржулга чок болгаш, оларга удур туржур харыы чок болган-дыр.

⁸ Ам силер Давидтиң үре-салгалының холунда турар Дээрги-Чаяакчының күрүнезинге удурланыр бодап турар-дыр силер. Ийе, силер эңдерик хөй санныг-дыр силер, Иеровоамның силерге бурганнар кылдыр кылып бергени алдын бугажыктарлыг-дыр силер. ⁹ Силер Дээрги-Чаяакчының бараалгакчылары болур Аароннуң үре-салгалын болгаш левиттерни үндүр сывырыпкаш, кожа чоннарның үлегери-биле боттарыңарга өске бараалгакчылар томуйлап алган эвес силер бе? Бурган болбас дүрзүлерге бараалгаксаан кижилер бүрүзү бир бугажык болгаш чеди кошкарлыг чедип келгеш, оларның бараалгакчызы апаар-дыр!

¹⁰ А биске хамаарыштыр. Дээрги-Чаяакчы – бистиң Бурганывыс-тыр, бис Оон ойталаваан бис. Аңаа Аароннуң үре-салгалы болур бараалгакчылар

бараан болуп турар, левиттер база албан-хүлээлгезин күүседип турар. ¹¹ Олар үргүлчү-ле эртен, кежээ Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүлдөр кылып, чаагай чыттыг чүүлдер-биле айдызап, арыг ширээге ыдыктаан хлебтерни одуруглай салып, алдын чырыткыны болгаш ооң деңнерин кежээниң-не кыпсып турар. Бистиң Бурганывыс Дээрги-Чаяакчының дүрүмнерин сагып турар-дыр бис, а силер Ону каапкаш баргандыр силер. ¹² Бурган бистиң-биле-дир, Ол – бистиң Баштыңчывыс-тыр. Ооң бараалгакчылары трубаларын дыңзыдыр этсип, силерге удур тулчуушкунче кыйгырып тур. Израильчилер, ада-өгбеңерниң Бурганы Дээрги-Чаяакчы-биле чаалашпаңар, чедишкинниг болбас силер!»

¹³ Иеровоам ол аразында Авияның шерииниң артынче бөлүк шериглерин чорудупкан, ынчангаш израильчилер Иудеяның аг-шерииниң мурнунга-даа, оларның артында кедегге-даа турган. ¹⁴ Иудей дайынчылар хая көрнүп келгеш, дайзыннар оларже арты-мурнундан халдап турарын көрүп каан. Олар ынчан Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп, кыйгырып эгелээн, Бурганның бараалгакчылары трубаларын этси берген. ¹⁵ Иудеяның дайынчылары дыңзыдыр кыйгы салырга, Бурган Авияның база Иудеяның аг-шерииниң мурнунга Иеровоамны база бүгү израильчилерни чылча шаап каапкан. ¹⁶ Израильчилер иудейлерден дезип маңажып эгелээн, Бурган оларны иудей дайынчыларның холунче кирип берген. ¹⁷ Авия болгаш ооң улузу израильчилерге аар чидириг таварыштырган, оларның аг-шериинден 500 000 шилиндек дайынчы өлүрткен. ¹⁸ Израильчилер ынчан аштырып, томаараан, а Иудеяның чону тиилеп алган, чүге дээрге ада-өгбезиниң Бурганы Дээрги-Чаяакчыга ынанып турган.

¹⁹ Авия Иеровоамны сүрүп чоруткаш, ооң Вефил, Иешана болгаш Эфрон деп хоорайларын база оларның чоок-кавызында хоорай-суурларны эжелеп алган.

²⁰ Авияның үезинде Иеровоам оон ыңай күш кирип шыдаваан. Дээрги-Чаяакчы ону кезедирге, ол өлүп калган. ²¹ А Авия күш кире берген. Ол бодунга он дөрт кадай ап алгаш, чээрби ийи оолду, он алды кысты төрүдүп каан.

²² Авияның өске ажил-херектери, ооң кылган болгаш чугаалаан чүвези Аддо медээчининиң төөгү тайылбырлыг дептеринде бижиттинген.

14 Авия өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону Давидтиң Хоорайынга ажаап каан. Ооң оглу Аса ачазының орнунга хаан апарган. Ооң үезинде чер-чурт он чыл дургузунда тайбыңчаан.

Аса хаан
(3 Хаан. 15:9-12)

² Аса бодунуң Бурганы Дээрги-Чаяакчының мурнунга эки болгаш таарымчалыг чүүлдер кылып

турган. ³ Ол хары бурганнарга өргүл салыр бедигээштерни, мөгөйишкин кылыр бедик черлерни чайладып каапкан, ыдыктыг көжээлерни чуура шапкаш, Ашера бурганга тураскааткан адагаштарны кезип каапкан. ⁴ Аса иудейлерге ада-өгбезиниң Бурганы Дээрги-Чаяакчыже чүткүүрүн, Ооң хоойлузун база айтыышкыннарын күүседирин дужааган. ⁵ Ол Иудеяның бүгү хоорайларынга мөгөйишкин кылыр бедик черлерни, ыдыктыг дээн адагаштарны чайладып каапкан. Күрүне ооң үезинде тайбың чурттап турган. ⁶ Чуртка тайбың турда, Аса Иудеяга быжыглалдыг хоорайларны тудуп каан. Ол чылдарда кым-даа ооң-биле дайылдашпаан, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы аңаа амыр-тайбыңны хайырлаан.

⁷ Аса иудейлерге: «Бо хоорайларны тудуп алгаш, оларны суургаларлыг, хаалгаларлыг болгаш дээктерлиг ханалар-биле быжыглап аалы. Чер амдыызында бисти-дир, чүге дээрге бистиң Бурганывыс Дээрги-Чаяакчыже чүткүп турар-дыр бис. Олче чүткүүрүвүске, Ол биске бүгү талалардан амыр-тайбыңны хайырлаан-дыр» – дээн.

Олар хоорайлар тудуп эгелээш, чедиишкинниг болган.

Асаның эфиоптарны чылча шапканы

⁸ Асаның аг-шерии Иуданың аймааның улуг дозуг-камгалал болгаш чыда-биле чепсегленген 300 000 кижизинден база Вениаминниң аймааның бичии дозуг-камгалал болгаш ча-согун-биле чепсегленген 280 000 кижизинден бүткен турган. Олар шупту күштүг-шыырак дайынчылар чүве-дир.

⁹ Оларга удур эфиоп Зерах 1 000 000 дайынчылыг аг-шерии-биле, 300 дайынчы тергези-биле тулчуп үнгеш, Мареша хоорайга чеде берген. ¹⁰ Аса аңаа удур үнүп келген. Олар тулчуру-биле Мареша чанында Цефата шынаазынга чыскаалып алган.

¹¹ Аса бодунуң Бурганы Дээрги-Чаяакчыны кыйгырып: «Дээрги-Чаяакчы, күштүглерге удур туржуп турар кошкак улуска чүгле Сен дузалап шыдаар сен. Бурганывыс Дээрги-Чаяакчы, биске дузалап көрөм, чүге дээрге Сеңээ ынаныр-дыр бис, бо аг-шеригге удур Сээң адың дээш тулчуп үнүп келген-дир бис. Дээрги-Чаяакчы, Сен – бистиң Бурганывыс сен! Кижиди амытан Сени ажып тиилевезин!» – дээн.

¹² Дээрги-Чаяакчы эфиоптарны Асаның база иудейлерниң мурнунга чылча шаап каарга, олар дезипкен. ¹³ Аса бодунуң аг-шерии-биле кады эфиоптарны Герар хоорайга чедир сүрүп келген. Эфиоптарның дыка хөй кижизи өлүрткен, олар аштырыышкындан оон ыңай оңгарлып шыдаваан, олар Дээрги-Чаяакчыга болгаш Ооң аг-шериинге чылча шаптырган. Иудей дайынчылар эңдерик хөй олча-тывыштыг болган. ¹⁴ Асаның аг-шерии Герарның чоок-кавызында бүгү хоорай-суурларны үрегдеп каапкан, чүге дээрге ында чурттап турар

улусче Дээрги-Чаяакчы коргуушкун ыдыпкан. Иудейлер бүгү хоорай-суурларны үптөп каапкаш, дыка хөй олча-тывышты алгаш барган.

¹⁵ Кадарчыларның чадырларынче база халдааннар, хөй шээр мал, теже коданнарын сүрүп апарганнар. Оон олар Иерусалимче эеп келген.

Аса хаанның чаартылгалары

15 Одеттиң оглу Азарияны Бурганның Сүлдези бүргей апкан. ² Азария Асага уткуй үнүп келгеш, мынча дээн: «Аса база Иудея биле Вениаминниң бүгү аймак-чону, мени дыңнаңар! Дээрги-Чаяакчы-биле кады болзуңарза, Ол база силер-биле кады болур. Олче чүткүүр болзуңарза, Ол силерге тыптыр. А Ону каапкаш баар болзуңарза, Ол база силерни кааптар. ³ Израиль чон үр үеде алыс шынныг Бурган чок, өөредиг бээр Бурганның бараалгакчызы чок болгаш ыдыктыг хоойлу чок чораан-дыр. ⁴ Ынчалза-даа чон кызагдалга алыскаш, Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчыже эглип, Олче чүткүп эгелээрге, Ол оларга ажыттыңан-дыр. ⁵ Ол үеде чорумал улуска айыылдыг турган, чүге дээрге чер-девискээрлерниң бүгү чурттакчыларынга дүвүрээзинниг үе болган. ⁶ Бир аймак-чон өске аймак-чонну, бир хоорай өске хоорайны базып турган, чүге дээрге Бурган оларны янзы-бүрү кызагдаашкыннар-биле хөлзедипкен болган. ⁷ А силер кадыг-быжыг болуңар, холуңар суларавазын, чүге дээрге кылган ажыл-херээңер дээш шаңнал алыр силер».

⁸ Аса ол сөстөрни – Одет медээчининиң оглу Азарияның өттүр билген медеглелин – дыңнап кааш, сорук кирип, Иудея биле Вениаминниң черлеринден база Эфрем дагларынга эжелеп алган хоорайларындан чүдек-бужар дүрзү-бурганнарны ап каапкан. Ол Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң мурнунда турар Ооң өргүл бедигээжин септеп-чаартып каан.

⁹ Оон Аса иудейлер биле вениаминчилерниң шуптузун база Эфрем, Манассия болгаш Симеоннуң черлеринден көжүп келгеш, олар-биле кады чурттай берген улусту чыып алган. Израильден дыка хөй улус Асаның Бурганы Дээрги-Чаяакчы ооң-биле кады дээрзин көргөш, ооң талазынче шилчип келген турган чүве-дир.

¹⁰ Ол бүгү улус Асаның чагыргазының он бешки чылының үш айда Иерусалимге чыгып келген.

¹¹ Ол хүн олар дайзыннардан үптөп алган олча-тывыжындан Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылдыр 700 бода, 7000 шээр малды эккеп салган, ¹² а ада-өгбезиниң Бурганы Дээрги-Чаяакчыже боттарының бүгү-ле чүлдү-чүрээнден, бүгү-ле сеткил-сагыжындан чүткүүр дугайында керээ чарып алганнар. ¹³ Ынчаарга Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчыже чүткүвес кижиди бүрүзү, улуг, бичези, эр, херээжени хамаан чокка, өлүртүп каар ужурлуг турган. ¹⁴ Улус-чон Дээрги-Чаяакчыга

дыңзыдыр даңгыраглап, өөрүшкүлүг алгырып, трубалар, мыйыс эдискилер этсип турган.

¹⁵ Иудеяның бүгү чону даңгыраа дээш өөрүп турган, чүгө дээрге ону бүгү-ле чүлдү-чүрээнден берген чүве-дир. Олар Бурганче кызып чүткүп турган, ынчангаш Ол оларга ажыттынган. Дээрги-Чаяакчы оларга бүгү таладан амыр-тайбыңны хайырлаан .

¹⁶ Ол бодунуң кырган-авазы Мааханың кадын адын безин казып каапкан, чүгө дээрге Мааха Ашера бурганга тураскааткан чүдек-бужар адагаш тургузуп алган болган . Аса ооң ол адагашын одуруп, кезектей кезип каапкаш, Кедрон шынаазынга өрттедипкен . ¹⁷ Израильдиң мөгөйишкин кылыр бедик черлерин Аса узуткаваан-даа болза, ооң чүрээ бүгү назынында Дээрги-Чаяакчыга бүрүнү-биле бердинген турган.

¹⁸ Ол Бурганның өргээзинче ачазының база бодунуң Аңаа бараалгаткан белектерин: алдын-мөңгүннү, эдилел, саваларны эккелген.

¹⁹ Асаның чагыргазының үжен бешки чылынга чедир дайын-чаа болуп көрбөөн.

Асаның Израиль-биле дайылдашканы (3 Хаан. 15:17-22)

16 Асаның чагыргазының үжен алдыгы чылында Израильдиң хааны Вааса Иудеяга удур тулчуп үнгөш, иудей хаан Асаның черинден кымның-даа үнерин база ынаар кымның-даа кирерин болдурбас дээш, Рама хоорайны быжыглап эгелээн.

² Аса ынчан Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң база хаанның ордузунуң эртинге шыгжамырларындан алдын-мөңгүннү үндүргөш , Дамаскыга чагырып олурган арамей хаан Венададче чорудуп , сөс ыткан: ³ «Бистиң адаларывыстың аразынга дег, бис ийиниң аравыска база эвилел турзун. Көр даан, мен сенээ алдын-мөңгүн чорудуп бердим. Израильдиң хааны Вааса мээң черимден ырап чоруй баар кылдыр, барып, ооң-биле эвилелиңни күш чок болдуруп көрөм».

⁴ Венадад Аса хаанның саналы-биле чөпшээрешкеш, бодунуң шериг баштыңнарын Израильдиң хоорайларынга удур чорудупкан. Олар Ийон, Дан болгаш Авел-Маим хоорайларны база Неффалимниң девискээринде курлавыр шыгжаар бүгү хоорайларны хоозурадып каапкан. ⁵ Вааса ол дугайында дыңнап кааш, Раманы быжыглап тудар ажылын соксаткан. ⁶ А Аса хаан бүгү иудейлерни чыыптарга, олар Рамадан Ваасаның аңаа тудуг кылып турган ыяш-дажын алгаш барганнар. Аса ол ыяш-даш-биле Гива болгаш Мицпа хоорайларны быжыглап алган.

⁷ Ол үеде Иудеяның хааны Асага өттүр көөр Ананий чедип келгөш, мынча дээн: «Сен арамей хаанга идегеп, бодунуң Бурганың Дээрги-Чаяакчыга ынанмаан бооруңга , арамей хаанның аг-шерии сээң холуңдан камгаланып үнген-дир.

⁸ Эфиоптар болгаш ливийлерге дыка хөй дайынчы тергелерлиг, аъттарлыг күчүлүг аг-шериг турбаан чүве бе? Ындыг-даа болза, сен Дээрги-Чаяакчыга ынанып турган бооруңга, Ол оларны сээң холуңга хүлээдип берген-дир. ⁹ Дээрги-Чаяакчының карактары, Аңаа чүрээнден бүрүнү-биле бердинген улусту быжыглаар дээш, бүгү чер-делегейни эргий көрүп турар . Сен бодамча чок болган-дыр сен, ол дээш, амдыгааштан эгелеп, дайыннар чорудар-дыр сен ».

¹⁰ Аса хаан медээчиге килеңней берген. Ол ону кара-бажыңнап, хол-будун доорбаш ыяшка кыстыртып каан, чүгө дээрге аңаа аажок хорадаан чүве-дир . Аса оон ыңай ол үеде чон аразында чамдык улусту база кызып-кыйып турган.

¹¹ Асаның ажил-херектери, эгезинден эгелээш, төнчүзүңгө чедир, Иудеяның база Израильдиң хааннарының номунда бижиттинген.

¹² Чагыргазының үжен тоску чылында Асаның буттары аарый берген. Аарыы аажок аар-даа турган болза , ол Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилевейн, эмчилерге идегеп турган. ¹³ Аса өгбелериниң соондан өске оранче чоруй барып, чагыргазының дөртөн бирги чылында чок апарган. ¹⁴ Ону Давидтиң Хоорайынга, бодунга белеткеп алганы чевег-куйга ажаап каан. Чон Асаны янзы-бүрү чаагай чыттыг чүүлдер-биле долдурган хааржакка салгаш, аңаа алдар-хүндү кылдыр улуг одаг кывыскан.

Иосафат хаан

17 Асаның оглу Иосафат ачазының орнунга хаан апаргаш, Израильге удур быжыгланып алган. ² Ол Иудеяның бүгү быжыглалдыг хоорайларынга шериг тургускаш, бүгү иудей черге база ооң ачазы Асаның эжелеп алганы Эфремниң хоорайларынга таңныыл шерии тургузуп каан.

³ Дээрги-Чаяакчы Иосафат-биле кады болган, чүгө дээрге ол өгбези Давидтиң баштайгы оруктарын эдерип турган. Иосафат Ваалдың дүрзүлеринге мөгөйбейн, ⁴ бодунуң ачазының Бурганынче чүткүп, Израильдиң чаңчылдарын ёзугаар эвес , а Бурганның айтышкыннарын ёзугаар чурттап турган. ⁵ Дээрги-Чаяакчы күрүнени Иосафаттың холунга быжыктырып каан, бүгү иудейлер аңаа белектер эккеп берген, ол хөй бай-байлактыг, алдар-хүндүлүг апарган. ⁶ Ооң чүрээ Дээрги-Чаяакчының оруктары дээш чоргаарланып турган, ооң кадында ол Иудеяда мөгөйишкин кылыр бедик черлерни база Ашера бурганга тураскааткан адагаштарны ап каапкан.

⁷ Чагыргазының үшкү чылында ол бодунуң нояннары Бенхаил, Авдий, Захария, Нафанаил болгаш Михай оларны Иудеяның хоорайларынга чонну өөрөтсин дээш чорудупкан. ⁸ Ноябрьнар-биле кады левиттер Шемайя, Нафания, Зевадия, Асаил, Шемирамот, Ионафан, Адония, Товия болгаш Тов-Адонияны база Бурганның бараалгакчылары

Элишама болгаш Иорамны чорудупкан. ⁹ Олар Дээрги-Чаяакчының хоойлузунуң дүрүг-номун ап алгаш, Иудеяга улусту өөредип чоруп турган. Иудеяның бүгү хоорайларын эргий кезип, чонну өөредип чорааннар.

¹⁰ Иудеяны долгандыр турар бүгү күрүнелерни Дээрги-Чаяакчының ыдыпкан коргуушкуну хөмө апкан, олар Иосафат-биле чаалашпайн турган.

¹¹ Чамдык филистимнер Иосафатка белектер эккеп берип, албан-үндүт кылдыр мөңгүн берип турган, а арабтар аңаа шээр мал: 7700 кошкар болгаш 7700 хуна сүрүп эккелген.

¹² Иосафат улам-на күчү-күштүг апар чыткан. Ол Иудеяга шивээлер болгаш аъш-чем курлавыры шыгжаар хоорайлар тудуп каан. ¹³ Иудеяның хоорайларына ол хөй курлавыр шыгжап турган, а Иерусалимге күштүг-шыырак дайынчыларлыг шериглиг турган. ¹⁴ Ол шериглерниң төрөл салгалдар аайы-биле даңзызы бо-дур:

Иуданың аймаандан үнген муң шериг баштыңнары: 300 000 күштүг-шыырак дайынчылыг шериг баштыңы Адна; ¹⁵ ооң соонда 280 000 дайынчылыг шериг баштыңы Иоханан; ¹⁶ ооң соонда 200 000 күштүг-шыырак дайынчылыг Зихрийниң оглу Амасия. Ол бодун Дээрги-Чаяакчыга эки туразы-биле бараалгаткан чүве-дир.

¹⁷ Вениаминниң аймаандан: ча-согун болгаш дозуг-камгалал-биле чепсегленген 200 000 шериглиг күштүг-шыырак дайынчы Элиада; ¹⁸ ооң соонда 180 000 чепсегленген дайынчылыг Иегозавад.

¹⁹ Хаанның бүгү Иудеяга быжыглалдыг хоорайларга таарыштыр тургузуп каан дайынчыларындан аңгыда, аңаа бараан болуп турган дайынчылар ол-дур.

Иосафаттың Ахав-биле эвилели

(3 Хаан. 22:4-35)

18 Иосафат хөй бай-байлактыг, улуг алдар-хүндүлүг турган. Ол Ахав хаан-биле кудашкылар бооп төрөлдежип алган. ² Элээн каш чыл эрткенде, ол Ахавче баар дээш Самарияже чорупкан. Ахав аңаа база ооң-биле кады чораан улуска дыка хөй шээр болгаш бода мал дөгериб бергеш, ону Галаадта Рамот хоорайже халдаар кылдыр көгүдүп турган. ³ Израильдин хааны Ахав Иудеяның хааны Иосафатка: «Галаадта Рамотка удур мээң-биле кады үнер сен бе?» – дээн.

Демгизи аңаа: «Сен канчаар-дыр сен, мен база ынчаар мен; мээң чонум база сээң чонуң ышкаш болур: сээң-биле кады дайылдажып үнер мен!» – деп харыылаан.

⁴ А оон ыңай Иосафат Израильдин хаанына: «Баштай Дээрги-Чаяакчыдан сүмеден айтырып көр» – дээн.

⁵ Израильдин хааны Бурганның 400 медээчизин чыып алгаш, олардан: «Галаадта Рамотка удур

дайылдажып баар бис бе азы барбас бе?» – деп айтырган.

Олар: «Барып көрүңер, Бурган ол хоорайны хаанның холунга хүлээдип бээр-дир» – деп харыылаан.

⁶ А Иосафат: «Мында Дээрги-Чаяакчының оон өске медээчизи чок чүве бе? Оон база айтырып көрээли» – дээн.

⁷ Израильдин хааны Иосафатка: «Дээрги-Чаяакчыдан ону дамчыштыр айтырып болурувус база бир кижиге бар чүве, ынчалза-даа ону көөр хөңнүм чок, чүге дээрге ол меңээ хамаарыштыр эки чүве чугаалавас, а үргүлчү багай чүве өттүр билип медеглээр-дир. Ол болза Имлайның оглу Михей-дир» – деп харыылаан.

Иосафат: «Хаан кижиге ынча дээриңге, кайын боор» – деп харыылаан.

⁸ Ынчан Израильдин хааны чалчаларының бирээзин кыйгыргаш: «Имлайның оглу Михейни доп-дораан бээр эккел!» – дээн.

⁹ Израильдин хааны болгаш Иудеяның хааны Иосафат хаан хептерин кедип алгаш, кайызы-даа Самарияның хаалгазының баарында шаң черде бодунуң дүжүлгезинге саадап олурган, а бүгү медээчилер оларның мурнунга өттүр билип медеглеп турган.

¹⁰ Медээчилерниң бирээзи, Хенаананың оглу Седекия, бодунга демир мыйыстар кылып алгаш: «Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур: „Арамейлерни кыргып-хыдываажеңге чедир, оларны мындыг мыйыстар-биле үзер сен!“» – дээн.

¹¹ Бүгү өске медээчилер база-ла ол дугайында өттүр билип медеглеп: «Галаадта Рамотче барып көрүңер, тиилеп аар силер, Дээрги-Чаяакчы ону хаанның холунга хүлээдип бээр-дир» – дээннер.

¹² Михейни кыйгырып барган айбычы аңаа: «Дыңна даан, өске медээчилер, шупту чаңгыс кижиге дег, хаанга чедишкинни баш бурунгаар медеглеп тур. Сээң сөзүң оларның кайызының-даа сөстери дег болзун – сен база эки чүведен чугаалап көр» – дээн.

¹³ А Михей: «Дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен: чүгле Бурганымың меңээ чугаалаан чүвезин хаанга дамчыдар мен» – дээн.

¹⁴ Медээчи чедип кээрге, хаан оон: «Михей! Галаадта Рамотка удур дайылдажып баар бис бе азы барбас бе?» – деп айтырган.

Михей: «Барып көрүңер, тиилеп аар силер. Оларны силерниң холуңарга хүлээдип бээр-дир» – деп харыылаан. ¹⁵ А хаан аңаа: «Дээрги-Чаяакчының өмүнээзинден алыс шындан өске чүнү-даа чугаалавазыңны сенден дилеп, чеже катап аксы-сөзүң алыр ужурлуг кижиге мен?!» – дээн.

¹⁶ Михей ынчан: «Мен бүгү израильчилерни дагларда кадарчызы чок хойлар ышкаш тоо быдарай берген чоруур кылдыр көрдүм. Дээрги-Чаяакчы: „Оларның ээзи чок-тур, кайызы-даа

бажыңынче амыр-тайбың чана берзин” – деп чугаалады» – дээн.

¹⁷ Израильдиң хааны Иосафатка: «Ол медээчи меңээ хамаарыштыр кажан-даа эки эвес, чүглө багай чүве өттүр билип медеглээрин сеңээ чугаалаан ийик мен чоп» – дээн.

¹⁸ А Михей уламчылап чугаалаан: «Ам Дээрги-Чаяакчының чугаалаан сөзүн дыңнаңар. Мен Дээрги-Чаяакчыны Ону долгандыр турар дээрниң аг-шерии-биле кады Бодунуң дүжүлгезинде саадап олурур кылдыр көрдүм . ¹⁹ Дээрги-Чаяакчы: „Израильдиң хааны Ахав барып, Галаадтың Рамотка өлүп каар кылдыр, кым ону кажарлап үндүрерил?“ – деп айтырды. Ооң бир төлээзи бир янзы, өске төлээзи өске янзы саналдап турду. ²⁰ Ынчан база бир төлээ бурунгаар үнүп, Дээрги-Чаяакчының мурнунга туруп алгаш: „Мен ону кажарлап үндүрүптер мен“ – диди. Дээрги-Чаяакчы: „Канчаар?“ – деп айтырды. ²¹ Ол төлээ: „Мен моон чоруткаш, хаанның бүгү медээчилери мегелеп чугаалап турар кылып каар мен“ – деп харыылады. Дээрги-Чаяакчы: „Сен ону кажарлап үндүрүптер сен, чедишкинниг болур сен. Барып, ону кылып каг“ – диди. ²² Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы ам сээң медээчилериңни мегелеп чугаалаар кылып каандыр, а сээң-биле айыыл-халап боорун доктааткандыр».

²³ Ынчан Хенаананың оглу Седекия Михейже чоокшулап келгеш, ооң чаагынче дажыпкаш: «Дээрги-Чаяакчының Сүлдези сени дамчыштыр чугаалаар дээш, кандыг орук-биле менден сенче шилчий бергени ол?» – деп айтырган.

²⁴ Михей: «Сен ол дугайында шивээниң иштики өрээлдериниң бирээзинге чаштына бээриң хүнде билип аар сен» – деп харыылаан.

²⁵ Ынчан Израильдиң хааны: «Михейни тудуп алгаш, ону хоорай даргазы Амонче база Иоас тажыже чорудупкаш, ²⁶ хаанның чугаалаан чүвезин оларга дамчыдыңар: „Бо кижини кара-бажыңга олурткаш, мен амыр-менди ээп келбээн шаамда, аңаа эвээш хлеб, сугдан өске аъш-чем бербеңер“ – деп дужааган.

²⁷ Михей: «Бир эвес сен амыр-менди ээп кээр болзуңза, мени дамчыштыр Дээрги-Чаяакчы чугаалаваан боор эвеспе» – дээн . Оон ол: «Бүгү аймактар, дыңнаңар!» – деп немеп каан .

²⁸ Израильдиң хааны биле Иудеяның хааны Иосафат Галаадта Рамотче чорупканнар.

²⁹ Израильдиң хааны Иосафатка: «Мен таныттынмас кылдыр солуй кеттинип алгаш, тулчур мен, а сен хаан хевиң-биле артып каап көр» – дээн. Израильдиң хааны солуй кеттинип алган, оон тулчуп кирипкеннер.

³⁰ Арамей хаан дайынчы тергелериниң башкарыкчыларыңа: «Карачал-даа, ат-алдарлыг-даа улус-биле чаалашпаңар, чүглө Израильдиң хааны-биле чаалажыңар» – деп дужааган.

³¹ Дайынчы тергелер башкарыкчылары Иосафатты

көрүп кааш, «Бо кижини Израильдиң хааны-дыр» деп бодааш, олче халдаар дээш бүзээлеп алганнар. А Иосафат алгыра бээрге, Дээрги-Бурган-Чаяакчы аңаа дуза кадып, оларны оон чайладып каапкан.

³² Дайынчы тергелер башкарыкчылары Израильдиң хааны ол эвес-тир деп билип кааш, ону сүрбейн барганнар.

³³ Ол аразында бир дайынчы чазын хере тырткаш, Израильдиң хаанын куяк хевиниң тиин өттүр душ бооп балыглапкан. Хаан бодунуң дайынчы терге башкарыкчызыңа: «Аъттарны ээй тырткаш, мени тулчуушкун шөлүндөн үндүр сөөртү бер, мен балыгладыптым» – дээн .

³⁴ А тулчуушкун ол хүн улам киткээн, ынчангаш Израильдиң хааны дайынчы тергезинге арамейлерниң дужунга кежээге чедир турган. Хүн ажар өйде ол өлүп калган.

Иосафатты Бурганның медээчизиниң чемелээни

19 Иудеяның хааны Иосафат Иерусалимде бодунуң ордузунче менди-чаагай чанып келген. ² Хаанга уткуй Ананийниң өттүр көөр оглу Иеху үнүп келгеш, аңаа мынча дээн: «Бузуттук кижиге дузалап, Дээрги-Чаяакчыны көөр хөңнү чок улуска ынак апарып канчаарың ол? Дээрги-Чаяакчы ол дээш сеңээ килеңнеп тур. ³ Ындыг-даа болза, сенде эки чүүлдер база бар-дыр – сен чер-чуртту Ашера бурганга тураскааткан адагаштардан арыглап каан-дыр сен база сеткил-чүрээңни Бурганны эдереринге бараалгаткан-дыр сен».

Иосафаттың шииткекчилерни томуйлааны

⁴ Иосафат Иерусалимге чурттап турган. Ол катап база чон аразыңа Беэр-Шевадан эгелээш, Эфрем дагларыңа чедир чоруп, улусту оларның ада-өгбезиниң Бурганы Дээрги-Чаяакчыже ээлдирип турган. ⁵ Чер-чуртка, Иудеяның бүгү быжыглалдыг хоорайларыңа Иосафат шииткекчилер томуйлап каан . ⁶ Хаан шииткекчилерге: «Кылып турар чүвеңерже кичээнгейлиг көрүңер, чүге дээрге силер улустуң адындан эвес, а Дээрги-Чаяакчының адындан шиидер болгай силер, шииткел үндүрген саныңарда-ла, Ол силер-биле кады болур .

⁷ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчыдан коргуп чоруңар. Оваарымчалыг шиидиңер, чүге дээрге бистиң Бурганывыс Дээрги-Чаяакчы чөптүг, Ол улусту ылгай көөрүн, хээли алырын чөпшээревес» – дээн .

⁸ Иосафат Иерусалимге база чамдык левиттерни, Бурганның бараалгакчыларын болгаш израиль чоннуң төрөл салгалдар баштыңнарын Дээрги-Чаяакчының адындан шииткел үндүрер, чаргы-чаалы үзер улус кылдыр томуйлап каан . Олар Иерусалимге чурттап турган. ⁹ Хаан оларга мынча деп чагаан: «Силер ак сеткилди-биле, бүгү-ле чүлдү-чүрээңерден, Дээрги-Чаяакчыдан коргуп

бараан болур ужурлуг силер . ¹⁰ Боттарының хоорайларында чурттап турар ха-дуңмаңардан силерге кандыг-даа маргылдаалыг – өлүрүкчү чорук дугайында-даа, ыдыктыг хоойлу, айтышкыннар, дүрүмнөр дугайында-даа херек кирер болза, ол улуска Дээрги-Чаяакчыга удур кем-буруу кылбазын сагындырар ужурлуг силер , оон башка Ооң килеңи силерге, ха-дуңмаңарже халдаар. Ынчаар кылыр болзуңарза, кем-буруу чок боор силер. ¹¹ Дээрги-Чаяакчыга хамаарышкан бүгү херектерге силерни Бурганның дээди бараалгакчызы Амария башкарзын, а хаанга хамаарышкан бүгү херектерге силерни Измаилдин оглу, Иуданың аймааның чагырыкчызы Зевадия башкарзын. Левиттер силерге бижээчилер болур. Кылып турар чүүлдеринерге быжыг болуңар. Дээрги-Чаяакчы эки чүүл кылып чоруур улус-биле кады болзун».

Моав, аммон чоннарның база

Сеирниң чурттакчыларының аштырышкыны

20 Ооң соонда моавтар, аммоннар болгаш чамдык меуннар Иосафат-биле чаалажыр дээш үнүпкен. ² Улус чедип келгеш, Иосафатка: «Эдомдан , Дус далайның ындындан сеңээ удур дүктүмөн аг-шериг кел чыдыр. Олар ам Хацацон-Фамарда (тодаргайлаарга, Эн-Гедиде) келди!» – деп дыңнаткан.

³ Иосафат корга бергеш, Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилээр деп шиитпирлээн. Ол бүгү Иудеяга шээрлээшкин чарлаан . ⁴ Иудейлер Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилээр дээш чыгып келген. Улус Иудеяның бүгү хоорайларындан Аңаа чаннып, дилег кылыр дээш чедип келген.

⁵ Иосафат Дээрги-Чаяакчының өргээзинге, чаа шөл мурнунга иудейлер биле иерусалимчилерниң чыыжынга туруп келгеш, ⁶ мынча дээн: «Ада-өгбевистиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы! Дээрде саадаан Бурган Сен эвес сен бе? А бүгү чоннарның күрүнелерин Сен чагырып турар сен. Сээң холуңда эрге-чагырга, күчү-күш бар , кым-даа Сеңээ удур туржуп шыдавас! ⁷ Бурганывыс, бо черниң биеэги чурттакчыларын Сээң израиль чонуңнуң мурнундан Сен сывырып чорудуптуп, ону Бодуңнуң өңнүүң Авраамның үре-салгалынга кезээ мөңгедө берипкен эвес сен бе? ⁸ Олар бо черге чурттап, аңаа Сээң адыңга тураскааткан өргээ тудуп кааннар. Олар мынча деп турган: ⁹ „Бир эвес айыыл-халап: дайын-чаа, кеземче, хамчык аарыг азы аш-чут бисти таварыыр болза , бис Сээң адың-биле алдаржаан бо өргээниң баарынга Сээң мурнуңга туруп алгаш, кызагатканывыстан Сени кыйгырар бис, а Сен бисти дыңнап кааш, камгалаар сен “.

¹⁰ А ам көр даан, аммоннар, моавтар болгаш Сеир дагларының чурттакчылары чедип келди.

Израильчилер египет черден үнүп бар чыдырда, Сен оларга ук чоннарның черлеринче кирерин чөпшээрэвээн сен . Ынчангаш израиль чон оларның кыдыынче ээпкеш, оларны хыдывайн барган . ¹¹ Ам олар Сээң биске өнчү кылдыр бергениң ээлел чериңден бисти үндүр сывырар дээш чедип келген-дир. Оларның биске харыызы ол-дур. ¹² Бурганывыс! Сен оларны шиидип көрөм. Чүге дээрге бисче кел чыдар эңдерик хөй аг-шеригге удур туржур күжүвүс чок-тур. Чүнү канчаптар аайын тыппас-тыр бис, карактарывыс чүгле Сенче көрүп тур! »

¹³ Бүгү иудейлер аңаа боттарының чаш ажы-төлү, кадайлары болгаш оолдары-биле кады Дээрги-Чаяакчының мурнунга турган. ¹⁴ Ынчан Дээрги-Чаяакчының Сүлдези Захарияның оглу Яхазиилди – Асафтан укталган левит кижини – чыылган чон аразынга бүргей апкан . (Захария Ванеяның оглу, Ванея – Иеиелдин оглу, Иеиел – Маттанияның оглу болур чүве-дир.) ¹⁵ Яхазиил мынча дээн: «Иудея биле Иерусалимниң бүгү чурттакчылары болгаш Иосафат хаан, мени дыңнаңар! Дээрги-Чаяакчының силерге чугаалаан чүвези бо-дур: шак ол эңдерик хөй аг-шеригден коргуп-сүртевеңер, чүге дээрге силерниң эвес, а Бурганның дайыныдыр. ¹⁶ Даарта оларга уткуй тулчуп үнүңер. Олар Циц деп артче үнүп кел чыдар болур. Силер оларны шынааның ужунга, ээн кургаг Иеруил ховунуң мурнунга тып аар силер. ¹⁷ Бо удаада тулушпас силер. Чүгле барып туруп алгаш, Дээрги-Чаяакчының силерге хайырлап турар камгалалынче көрүңер. Иудея биле Иерусалим, коргуп-сүртевеңер. Даарта оларга уткуштур үнүп келиңер, Дээрги-Чаяакчы силер-биле кады болур ».

¹⁸ Иосафат черге хаваан дегзип мөгейген, Иудеяның база Иерусалимниң бүгү чурттакчылары база Дээрги-Чаяакчыга мөгейип, Ооң мурнунга кээп дүшкен. ¹⁹ Ынчан Кохат биле Корактан укталган левиттер Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчыны аажок дыңзыг үн-биле алгап-мактаар дээш туруп келген.

²⁰ Иосафаттың шерии эртен эрте тургаш, Текоя чанында ээн кургаг ховуже үнүпкен. Олар үнүп чоруп турда, Иосафат туруп келгеш: «Иудея биле Иерусалимниң чурттакчылары, мени дыңнаңар! Силерниң Бурганыңар Дээрги-Чаяакчыга бүзүреңер, ынчан чайгылыш чок боор силер; Ооң медээчилеринге бүзүреңер, ынчан чедишкинниг боор силер» – дээн.

²¹ Хаан чон-биле сүмелешкеш, Дээрги-Чаяакчыга ырлап бээр ужурлуг улусту база Ооң өндүр бедик ыдыктыын алдаржыдып: «Дээрги-Чаяакчыга өөрүп четтириңер, Ооң энэрели кезээ шагда үстүп төнмес-тир!» – деп чоруур ужурлуг улусту томуйлааш, шериглер мурнунга тургузуп каан.

²² Олар ырлажып, алдаржыдып эгелээрге, Дээрги-Чаяакчы Иудеяже халдап кирип келген аммоннар, моавтар болгаш Сеирниң чурттакчыларының

аразынга чөрүлдээ үндүрүптөргө, олар чылча шапчып алган: ²³ аммоннар биле моавтар Сеирниң чурттакчыларын кыргып-хыдыры-биле халдай бергеш, оларны бүрүнү-биле узуткап каапкан, оон бот-боттарын өлүржүп эгелээн .

²⁴ Иудейлер ээн кургаг хову мурнунда бедээн черге чедип келгеш, шак ол эңдерик хөй аг-шеригже көөргө, чүглө черде чыдар мөчү-сөөктер көзүлгөн, кым-даа дириг артпаан болган. ²⁵ Иосафат бодунуң чону-биле дайзыннардан олчазын ап аар дээш келгеш, дыка хөй эт-хөреңги, идик-хеп болгаш үнелиг эт-сеп тып ап, алгаш чоруй барып шыдаарындан хөйнү чыып алган. Олар үш хүн чыып келген – олчазы ыңдыг хөй болган! ²⁶ А дөрткү хүнде олар Дээрги-Чаяакчыны алгап-йөрээп турганы Бераха шынаазынга чыгып келген. Ынчангаш ол черни амдыгаа чедир Бераха шынаазы деп адап турар.

²⁷ Ооң соонда бүгү иудейлер биле иерусалимчилер Иосафатка баштадып алгаш, Иерусалимче өөрүшкүлүг чанып чорупкан, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы дайзыннарын ажып тиилээш, оларны өөртүп каан. ²⁸ Иерусалимге келгеш, чадаганнар, чанзылар болгаш трубаларга ойнавышаан, Дээрги-Чаяакчының өргээзинче чорупканнар.

²⁹ Дээрги-Чаяакчы Боду Израильдиң дайзыннары-биле чаалажып турган деп дыңнап кааш, бүгү кожа күрүнелер Бургандан коргуушкунга алзыпкан . ³⁰ А Иосафаттың күрүнези тайбыңчыраан, чүгө дээрге ооң Бурганы аңаа чүк-чүгүнден амыр-дышты хайырлаан .

Иосафаттың сөөлгү чылдары

(3 Хаан. 22:41-50)

³¹ Иосафат Иудеяны ынчалдыр чагырып турган. Ол үжен беш харлыында хаан апаргаш, чуртту Иерусалимге чээрби беш чыл хааннаан. Ооң авазының ады – Салаилдиң уруу Азува чүве-дир.

³² Иосафат бодунуң ачазы Асаның оруктары-биле чоруп, оон өскээр барбайн, Дээрги-Чаяакчының мурнунга таарымчалыг чүүлдер кылып турган.

³³ Ынчалза-даа мөгейишкин кылыр бедик черлер узуткаттынмаан, чон бодунуң бүгү сеткил-чүрээ-биле ада-өгбезиниң Бурганынче ам-даа ээлбээн турган.

³⁴ Иосафаттың өске ажил-херектери, эгезинден эгелээш, төнчүзүнге чедир, Ананийниң оглу Иехунуң Израильдиң хааннарының номунче кирген бижилгелеринде бижиттинген.

³⁵ Соонда барып, Иудеяның хааны Иосафат Израильдиң бузут кылып турган хааны Охозия-биле дугуржулга кылгаш, ³⁶ Фарсисче эжиндирер корабльдар тудуп аар дээш ооң-биле каттыжып алган. Олар корабльдарны Эцион-Гавер өртээлге тудуп алган. ³⁷ Ынчан Мареша чурттуг Додаваның оглу Элиезер Иосафатка удур өттүр билген медеглел кылып: «Бир-тээ сен Охозия-биле

каттыжып алган болганыңда, Дээрги-Чаяакчы сээң ажил-херээңни буурадып каар-дыр» – дээн.

Корабльдар буза шаптырган, Фарсисче эжиндирип шыдавайн барган.

21 Иосафат өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону оларның чанынга, Давидтиң Хоорайынга ажаап каан. Ооң оглу Иорам ачазының орнунга хааннай берген. ² Иорамның дуңмалары – Иосафаттың оолдары Азария, Иехиил, Захария, Азарияху, Михаил болгаш Шефатия олар турган. Олар шупту Израильдиң хааны Иосафаттың оолдары-дыр. ³ Ачазы оларга Иудеяда быжыглалдыг хоорайлар-биле кады алдын-мөңгүн, улуг үнелиг чүүлдерни белекке берген, а күрүне башкарар эргени улуг оглу Иорамга берген.

Иорам хаан

(4 Хаан. 8:16-24)

⁴ Иорам ачазының күрүнезин хааннап эгелеп, быжыгып алгаш, бодунуң бүгү дуңмаларын база чамдык израиль нояннарыны хылыш-биле шанчып өлүрүп каан. ⁵ Ол үжен ийи харлыында хаан апаргаш, чуртту Иерусалимге сес чыл чагырган. ⁶ Иорам Израильдиң хааннарының оруун эдерип , Ахавтың өг-бүлезин өттүнүп чурттап турган, чүгө дээрге Ахавтың уруун кадай кылып алган чүве-дир . Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үлгедип турган. ⁷ Ындыг-даа болза, Дээрги-Чаяакчы Давид-биле чарган керээзин бодааш, ооң үре-салгалын узуткаарын күзевээн. Ол Давидке база ооң үре-салгалынга олар, өшпес чырыткы дег , кажан кезээде хаан болуп чагыраарын аазаан турган.

⁸ Иорамның үезинде эдом чон Иудеяның эрге-чагыргазынга удур тура халааш, боттарынга хаан олуртуп алган . ⁹ Ынчангаш Иорам шериг баштыңнары-биле, бүгү дайынчы тергелери-биле ынаар чорупкан. Эдомнар ону бүзээлеп аарга, Иорам дүне када тургаш, эдомнарже, оларның дайынчы тергелериниң башкарыкчыларынче халдаан. ¹⁰ Ынчалза-даа Эдом Иудеяның чагыргазының адаандан үнгеш, амдыгаа чедир аңаа чагыртпайн турар. Ол-ла үеде Ливна хоорай база ооң чагыргазының адаандан үне берген, чүгө дээрге ол ада-өгбезиниң Бурганы Дээрги-Чаяакчыдан ойталаан болган. ¹¹ Иорам оон ыңай Иудеяның дагларынга мөгейишкин кылыр бедик черлер кылгаш, Иерусалимниң чурттакчыларын самырадып, Иудеяның чонун шын оруктан астыктырып каан.

¹² Иорамга Илия медээчиден чагаа келген. Ында мынча деп бижээн болган: «Сээң өгбең Давидтиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бодур: сээң ачаң Иосафаттың болгаш Иудеяның хааны Асаның оруктарын эдербээн-дир сен .

¹³ Израильдиң хааннарының оруктарын эдерип , Ахавтың өг-бүлезиниң үлегери-биле Иудеяның чонун, Иерусалимниң чурттакчыларын самырадып каан-дыр сен. А сенден эки улус болур

дуңмаларыңны – ачаңның үре-салгалын өлүрүп каан-дыр сен. ¹⁴ Ол бүгү дээш, Дээрги-Чаяакчы сээң чонуңга, оолдарыңга, кадайларыңга, сенде бар бүгү чүвөгө аар-берге кеземче онаар. ¹⁵ А сен бодуң ишти-хырныңның коргунчуг аарыындан хинчектенир сен, адак соонда ишти-хырның хүн санында уштуруп эгелээр».

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы Иорамга удур филистимнер болгаш эфиоптарның кожолары арабтарның адаан-өжээнин хайындырыпкан. ¹⁷ Олар Иудеяге халдап киргеш, хаанның ордузунга турган бүгү эт-хөреңгини эжелеп ап, ооң оолдарын, кадайларын база тудуп алгаш барган. Охозия деп адаар хеймер оглундан аңгыда, кымны-даа арттырбааннар.

¹⁸ Ол бүгүнүң соонда Дээрги-Чаяакчы хаанның ишти-хырнынга эмнеттинмес аарыг халдадып каан. ¹⁹ Хүн санында ындыг бооп келгеш, ийиги чылды төнчүледир ооң ишти-хырны аарыындан уштунуп кээп дүшкөн, ол кедергей хинчектенип өлүп калган. Чон аңаа алдар-хүндү кылдыр, ооң ада-өгбөзинге дег, улуг одаг кывыспаан.

²⁰ Иорам үжен ийи харлыында хаан апаргаш, чуртту Иерусалимге сес чыл чагырган. Ол чок апарга, кым-даа ооң ажыын ажып ыглаваан, ону Давидтиң Хоорайынга ажаап каан, ынчалза-даа хааннар хөөржүдөр чевег-куйларга эвес.

Охозия хаан (4 Хаан. 8:25–9:29)

22 Иерусалимниң чурттакчылары Иорамның биче оглу Охозияны ачазының орнунга хаан кылып алган, чүгө дээрге арабтар-биле кады иудей турлагже чаза таварып кирип келген шериглер улуг тажыларны кыра шаап каапкан чүве-дир. Иудеяның хааны Иорамның оглу Охозия ынчалдыр хаан апарган. ² Ол чээрби ийи харлыында хаан апаргаш, чуртту Иерусалимге бир чыл чагырган. Ооң авазын Гофолия дээр турган, ол – Омриниң үре-салгалы чүве-дир.

³ Охозия база Ахавтың өг-бүлезиниң оруун эдерип турган, чүгө дээрге ооң авазы бузуттуг-бак херектер үүлгедирин оглунга сүмелеп турган. ⁴ Ол Ахавтың өг-бүлезин өттүнүп, Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип турган, чүгө дээрге ооң ачазы өлүп каарга, Ахавтың улузу Охозияның чөвүлекчилери апарып, ону өлүмгө чедирген. ⁵ Охозия ол өг-бүлениң сүмезин ёзугаар Ахавтың оглу, Израильдин хааны Иехорам-биле кады арамей хаан Азаилге удур дайылдажыры-биле Галаадта Рамот хоорайже үнүпкен. Арамейлер Иехорамны балыглап каан. ⁶ Иехорам арамей хаан Азаил-биле Рамот чанынга тулчуп тургаш, алган балыгларын экиртири-биле Изреелче ээп келген. А Иудеяның хааны, Иорамның оглу Охозия Ахавтың оглу Иехорам-биле ужуражыр дээш Изреелче чорупкан, чүгө дээрге демгизи аарып чыткан.

⁷ Бурганның күзел-соруун ёзугаар Охозия Иехорамга келгеш, өлүп калган. Ол мынчаар

болган: Охозия Иехорамга келгеш, ооң-биле кады Намессийниң оглу Иехуга – Дээрги-Чаяакчының Ахавтың өг-бүлезин кыргып-хыдыыр кылдыр шилип чаап каан кижизинге уткуй үнүп келген. ⁸ А Иеху Ахавтың өг-бүлезинге шииткелди күүседип тура, Охозияга бараан болуп турган Иудеяның нояннарын, ооң төрелдериниң оолдарын тып алгаш, кыра шаап каапкан. ⁹ Оон ол Охозияны дилеп чорупкан. Иехунуң улузу Охозияны, кажан ол Самарияга чаштып турда, тудуп алгаш, Иехуга эккелген. Охозияны шаажылап өлүргеш, ажаап кааш: «Ол дээрге бүгү-ле сеткил-чүрээ-биле Дээрги-Чаяакчыге чүткүп турган Иосафаттың оглу-дур» – дээннер.

А Охозияның өг-бүлезинден хаан эрге-чагырганы ээлеп шыдаар кижиге артпаан.

Гофолия болгаш Иоас (4 Хаан. 11:1-20)

¹⁰ Охозияның авазы Гофолия оглунуң өлүп калганын дыңнааш, ол дораан Иудеяда хаан уктуг бүгү улусту узуткап каапкан. ¹¹ Ынчалза-даа Иорам хаанның уруу Иосавет Охозияның оглу Иоасты өлүртүр уjurлуг турган тажылар аразындан бүдүү апарган. Иосавет оолду база ону эмзирип турган херээженни удуур өрээлге чажырып каан. Иорам хаанның уруу, Иодай бараалгакчының кадайы, Охозия хаанның дуңмазы Иосавет Иоасты Гофолиядан ынчаар чажырыптарга, оол өлүртпейн барган. ¹² Гофолия чуртту чагырып турган үеде оолду улус Бурганның өргээзинге алды чыл чажырып келген.

23 Гофолияның чагыргазының чедиги чылында Иодай бараалгакчы шиитпирли-биле хөделип берипкен. Ол дараазында чүс шериг баштыңнары-биле дугуржулга кылган: Иерохамның оглу Азария, Иегохананның оглу Измаил, Овидтиң оглу Азария, Адайяның оглу Маасея болгаш Зихрийниң оглу Элишафат. ² Чүс шериг баштыңнары Иудеяны эргип кезээш, чурттуң бүгү хоорайларындан левиттер биле израиль төрөл салгалдар баштыңнарын чыып алган. Олар Иерусалимге чедип кээрге, ³ чыылган улус шупту Бурганның өргээзинге хаан-биле керээ чарып алган.

Иодай оларга мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчының Давидтиң үре-салгалынга хамаарыштыр аазааны дег, хаанның оглу чагырар уjurлуг. ⁴ Силер мынчаар кылыр уjurлуг силер. Үш кезекке үстүп алыңар. Амыр-дыш хүнүнде ажил-албан эрттирип турар үштүң бир кезиңер – Бурганның бараалгакчылары биле левиттер – өргээниң эжик-хаалгазын таңныылдазын; ⁵ өске үштүң бир кезиңер хаанның ордузунуң мурнунга таңныылдазын, арткан үштүң бир кезиңер Иесод хаалганы таңныылдазын, а арткан бүгү чон Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң шөлдеринге турзун.

⁶ Бурганның бараалгакчылары биле бараан

болукчу левиттерден аңгыда, кым-даа Дээрги-Чаяакчының өргээзинче кирбезин. Олар болза ынаар кирип болур, чүгө дээрге ыдыктанып алгандыр. А чон Дээрги-Чаяакчының дужаалын ёзугаар таңныылдап турзун. ⁷ Левиттер, хаанны долгандыр ок-чепсектиг туруп алгаш, өргэеже чоокшулаан кижиге бүрүзүн өлүрүп турар силер. Хаан кайнаар-даа баар болза, ооң чанынга чоруп туруңар».

⁸ Левиттер биле бүгү иудейлер Иодай бараалгакчының дужаалын күүсеткен. Кижиге бүрүзү бодунуң улузун – амыр-дыш хүнүндө ажил-албанынче үнүп турар-даа, ажил-албанындан халажып чоруп турар-даа улусту – эдертип алган, чүгө дээрге Иодай бараалгакчы солчур ужурлуг бараалгакчылар бөлүктөрүн чорутпайн барган чүвө-дир. ⁹ Чүс шериг баштыңнарынга Иодай бараалгакчы Давид хаанга хамааржыр, Бурганның өргээзинге шыгжаттынып турган чыдаларны, улуг, биче дозуг-камгалалдарны үлеп берген. ¹⁰ Оон Иодай бүгү чонну, кижиге бүрүзүнүң чыдазын холунга тудускаш, хаанны долгандыр – Бурганның өргээзиниң оң талазындан солагай талазынга чедир, өргүл салыр бедигээш биле өргээни дескиндир тургузуп каан.

¹¹ Оон Иоас тажыны үндүрө бергеш, аңаа оваадай кедирип, ыдыктыг хоойлунуң хоолгазын берип каан. Иодай биле ооң оолдары тажыны хаан кылдыр чарлап, олива үзү-биле чаап кааш: «Хаан делгерезин!» – деп алгыржып турган.

¹² Хаанга байыр чедирген чон биле шериглерниң алгы-кышкызын дыңнап кааш, Гофолия Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң мурнунда турар чонче чорупкан. ¹³ Ол топтап көөрге, өргээниң хаан кижиге хамааржыр адагажының чанында, кирер чер чанында хаан бо турган! Ооң чанында шериг баштыңнары, трубалар этсир улус бар болган, а чурттуң бүгү чону өөрүп-байырлап, трубалар этсип, хөгжүм херекселдерлиг ыраажылар мактал ырлары ырлап турган. Гофолия кеткен хевин качыгдалдан ора тыртып: «Сүлчээ! Сүлчээ!» – деп алгырган.

¹⁴ Иодай бараалгакчы шеригни башкарып турган чүс шериг баштыңнарын кыйгырткаш: «Ону өргээниң девискээринден үндүрө бергеш, эдерип чорупкан кижиге бүрүзүн хылыш-биле шанчып өлүрүп калыңар. Чүгле Дээрги-Чаяакчының өргээзинге ону өлүрбөңөр» – дээн.

¹⁵ Гофолия кадын хаанның ордузунче аъттар кирер хаалгага чедип кээрге, ону аңаа сегирип алгаш, өлүрүп кааннар.

¹⁶ А Иодай боду биле бүгү чоннуң база хаанның аразынга, олар шупту Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр чон боор дугайында, керээ чарган.

¹⁷ Бүгү чон Ваалдың өргээзинче баргаш, ону үрөп бузуп каапкан. Улус өргүл салыр бедигээштерни база Ваалдың дүрзүлөрүн чуура шаап, өргүл бедигээжиниң мурнунга Ваалдың бараалгакчызы Маттанны өлүрүп каан.

¹⁸ Оон Иодай Дээрги-Чаяакчының өргээзи дээш сагыш салыр кылдыр левит-бараалгакчылар тургузуп каан. Давид хаан Моисейниң хоойлузунда бижиттингенин ёзугаар Дээрги-Чаяакчының өргээзинге Аңаа бүрүн өрттедир өргүлдөр салыр хүлээлгени оларга онааган турган болгай. Давидтиң доктаатканын ёзугаар, олар ону өөрүшкүлүг, ырлап-шоорлап күүседир ужурлуг турган. ¹⁹ Оон ыңай Иодай Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң хаалгаларынга, кандыг-бир-ле чылдагаан-биле арыг эвес апарган кижиге ынаар кирип шыдапас кылдыр, хаалгачылар тургузуп каан.

²⁰ Иодай чүс шериг баштыңнарын, ызыгууртаннарны, чоннуң даргаларын болгаш чурттуң бүгү чонун эдертип алгаш, хаанны Дээрги-Чаяакчының өргээзинден үндүрө берген. Олар Устүкү хаалга дамчыштыр ордуке кады кирип келгеш, Иоасты дүжүлгедө саадаар черинге олуртуп каан. ²¹ Чурттуң бүгү чону өөрүп-хөглөп турган, а хоорайжылар, Гофолияны хылыш-биле шанчып каан соонда, оожургай берген.

Иоастың Бурганның өргээзин септеттиргени (4 Хаан. 12:1-15)

24 Иоас хааннап эгелээрде, чеди харлыг турган. Ол чуртту Иерусалимге дөртен чыл чагырган. Ооң авазын Цивия дээр турган, Беэр-Шева чурттуг херээжен чүвө-дир. ² Иоас Иодай бараалгакчының назынының дургузунда Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чүүлдер кылып келген. ³ Иодай аңаа ийи кадай ап берген. Хаан олардан оолдар, кыстарлыг болган.

⁴ Элээн үе эрткен соонда, Иоас сеткил-чүрээнге Дээрги-Чаяакчының өргээзин чаартып каар деп шиитпирлээн. ⁵ Ол Бурганның бараалгакчылары биле левиттерни чыып алгаш, оларга: «Иудеяның хоорайларын эргип кезип, бүгү израильчилерден чылдың-на Бурганыңарның өргээзин септээринге херек акша-мөңгүндө чыңар, ол ажилды дүрген чорудуңар!» – дээн.

Ынчалза-даа левиттер далашпайн барган. ⁶ Хаан ынчан оларның башкарыкчызы Иодайны кыйгырып алгаш, аңаа: «Сен чүгө Ужуражылга майгынынга эккээр кылдыр Дээрги-Чаяакчының чалчазы Моисей биле израильчилерниң чыыжының доктаадып кааны албан-үндүттү Иудеядан база Иерусалимден чыырын левиттерден негевейн тур сен?» – дээн.

⁷ (Бузуттуг-бак Гофолия оолдары-биле Бурганның өргээзин үрөп ажыткаш, Дээрги-Чаяакчының бүгү ыдыктыг эт-херекселин безин Ваалдың дүрзүлөрүнө бараан болурда ажыглап турган чүвө-дир.)

⁸ Хаанның дужаалын ёзугаар хааржак кылгаш, Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң хаалгазының чанынга, өргээниң даштынга салып кааннар.

⁹ Иудея биле Иерусалимде улус-чонга Бурганның чалчазы Моисейниң ээн кургаг ховуга израильчилерге доктаадып каан албан-үндүдүн Дээрги-Чаяакчыга эккээрин чарлаан. ¹⁰ Бүгү ноянна болгаш бүгү чон өөрүшкү-маңнайлыг акша-мөңгүннү эккеп, хааржак дола бергиге чедир салып турган. ¹¹ Левиттер хааржакты хаанның дүжүметтеринге эккээрге, олар ында хөй акша-мөңгүн чыглы бергенин көрүп каан санында-ла, хаанның бижээчизи биле дээди бараалгакчының бүзүрөттүргөн кижизи кээп, хааржакты божудуптар турган. Оон хааржакты катап база турган черинге салып каап турганнар. Олар үргүлчү ынчалдыр кылып тургаш, дыка хөй акша-мөңгүн чыып алган. ¹² Хаан биле Иодай акша-мөңгүннү Дээрги-Чаяакчының өргээзинде ажил башкарар улуска берип каарга, олар өргээни чаартыр, септээр ажилды кылыр кылдыр даш чонукчуларын, чазаныкчыларны болгаш демир база үлөр-биле дарганнаар шеверлерни хөлезилеп ап турган.

¹³ Ажилчыннар кызымаккай ажилдап, Бурганның өргээзиниң баштайгы байдалын катап тургузуп, быжыглап кааннар. ¹⁴ Бүгү ажилды дооскаш, олар хаан биле Иодайга акша-мөңгүннү артыын эккелген. Ол акша-мөңгүндөн Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң эт-херекселин: бараан болурда база бүрүн өрттедир өргүлдер салырда ажыглаар эт-херексел, аяктар болгаш өске-даа алдын-мөңгүн савалар кылып кааннар. Иодайның назынының дургузунда Дээрги-Чаяакчының өргээзинге бүрүн өрттедир өргүлдерни үргүлчү салып турган.

¹⁵ Иодай чөнүй берип, чуртталгазынга пөккеш, өлүп калган. Ол чүс үжөн харлыында чок апарган. ¹⁶ Ону Давидтиң Хоорайынга хааннар-биле кады ажаап каан, чүге дээрге ол Израильге Бурган дээш база Ооң өргээзи дээш эки чүлдү кылып турган.

Иоастың Бургандан ойталааны

(4 Хаан. 12:17-21)

¹⁷ Иодай өлгөн соонда, Иудеяның нояннары Иоас хаанга мөгейип келген. Оон хаан оларны дыңнаар апарган. ¹⁸ Израильчилер боттарының ада-өгбезиниң Бурганы Дээрги-Чаяакчының өргээзин каапкаш, Ашера бурганга тураскааткан адагаштарга, дүрзү-бурганнарга бараан болуп эгелээн. Оларның ол кем-буруузу дээш, Иудея биле Иерусалимче Дээрги-Чаяакчының килеңи кыптыга берген. ¹⁹ Дээрги-Чаяакчы оларны Бодунче ээлдирер дээш медээчилерин чорудуп турган, ол медээчилер оларны чагып-сургап турган, ынчалза-даа олар тооп дыңнаваз болган.

²⁰ Бурганның Сүлдези ынчан Иодай бараалгакчының оглу Захарияны бүргей аптарга, ол чоннуң мурнунда бедиктээшке туруп алгаш, Бурганның оларга чугаалаан чүвезин дамчыткан: «Силер чүге Дээрги-Чаяакчының айтышкыннарын үрөп тур силер? Чедимчелиг

болбас силер. Дээрги-Чаяакчыдан ойталааныңар дег, Ол база силерден ойталаар».

²¹ Улус-чон Захарияга удур сүлчээ кылгаш, ону Иоас хаанның дужаалын ёзугаар Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң шөлүнге даш-биле соп өлүрүп каан. ²² Оон Иоас хаан Захарияны ачазы Иодайны аңаа көргүскен энерелин сагынмай, ооң оглун өлүрүп каан. Өлүп чыда, Захария: «Дээрги-Чаяакчы көрүп кааш, өжээн негезин!» – дээн.

²³ Ол чылдың төнчүзүндө Иоаска удур арамей шериг үнүпкеш, Иудея биле Иерусалимче халдааш, чоннуң бүгү нояннарын кырып каапкан. Арамейлер үптөп алган бүгү олчазын Дамаскыда боттарының хаанынче чорудупкан. ²⁴ Арамей шериг эвээш санныг-даа турган болза, Дээрги-Чаяакчы оларның холунга дыка хөй санныг иудей аг-шеригни хүлээдип берген. Ада-өгбезиниң Бурганы Дээрги-Чаяакчыдан иудейлерниң ойталааны дээш, Иоаска онаашкан шийткел күүсеттинген. ²⁵ Чоруп тура, арамейлер аар балыглаттырган Иоасты чыттырзын арттырып каан. Ынчан хаанның дүжүметтери Иодай бараалгакчының оглунуң өлүмү дээш аңаа удур сүлчээ кылгаш, орун-дөжөөн өлүрүп каан. Иоас өлү бээрге, ону Давидтиң Хоорайынга ажаап каан, ынчалза-даа хааннар чевээнге эвес.

²⁶ Аңаа удур сүлчээ кылган улус болза аммон херээжен Шимеаттың оглу Завад биле моав херээжен Шимриттиң оглу Иегозавад болган.

²⁷ Иоастың оолдарының дугайы, аңаа удур хөй өттүр билген медеглелдер дугайы болгаш Бурганның өргээзин катап тургусканының дугайы хааннарның төөгү номунда бижиттинген. Ооң оглу Амасия ачазының орнунга хаан апарган.

Амасия хаан

(4 Хаан. 14:1-22)

25 Амасия чээрби беш харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге чээрби тос чыл чагырган. Ооң авазын Иегоаддан дээр турган, Иерусалим чурттуг херээжен чүве-дир. ² Амасия Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чүүлдер кылып турган, ындыг-даа болза, хаанның чүрээ Аңаа бүрүнү-биле бердинмээн болган. ³ Кажан Амасияның күрүне башкарар эрге-чагыргазы быжыга бээрге, ол бодунуң хаан ачазын өлүргөн дүжүметтерни чок кылып каан. ⁴ Ынчалза-даа оларның ажы-төлүн Амасия өлүрбээн. Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Моисейни дамчыштыр айтып-чагааны дүрүм-хоойлу номунда: «Ада кижиге ажы-төлүнүң кем-буруузу дээш өлүмге онаар кеземче албас ужурлуг, ажы-төл база адазы дээш өлбөс ужурлуг; кижиге бүрүзү чүгле бодунуң кем-буруузу дээш өлүртүр ужурлуг» – деп дужааган чүве-дир.

⁵ Амасия Иудеяның чонун чыып алгаш, оларны төрөл салгалдар аайы-биле бөлүктөргө үскеш, бүгү иудей болгаш вениаминчи дайынчыларны муң

болгаш чүс шериг баштыңнарынга чагыртып каан. Хаан оларның чээрби хардан өрү назылыг улузун санаарга, дайынче үнүп шыдаар, чыда, дозуг-камгалап тудуп билир 300 000 шилиндек дайынчы бар болган. ⁶ Оон ыңай ол Израильден 100 000 күштүг-шыырак дайынчыны 100 °талант мөңгүн-биле хөлезилеп алган. ⁷ А Бурганның бир кижизи аңаа келгеш: «Хаан, израиль шериглер сээң-биле кады чорбазын, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы израильчилер-биле – Эфремниң бүгү улузу-биле эвес-тир. ⁸ А сен чааскаан барып, эки белеткенгеш, эрес-дидим чаалаш. Оон башка Бурган сени дайзының мурнунга буурадып каар, чүге дээрге Бурганда деткиир-даа, буурадыр-даа күш бар» – дээн.

⁹ Амасия Бурганның кижизинден: «Израиль шериглерге төлеп бергеним 100 °талант мөңгүнү канчаарыл?» – деп айтырган.

Бурганның кижизи: «Дээрги-Чаяакчы сеңээ оон хөйүнү берип шыдаар» – деп харыылаан.

¹⁰ Амасия ынчан Эфремниң черинден аңаа чедип келген аг-шеригни тарадып, аал-оранынче чандырыпкан. Олар Иудеяга аажок хорадап, аал-оранынче килеңи кыптыгып чана берген.

¹¹ А Амасия дидимнени бергеш, бодунуң аг-шериин Дус шынаазынче аппаратка, аңаа Сеирниң 10 000 шериин өлүрүп каан. ¹² Иудейлер оон өске 10 000 кижини диригге тудуп алган. Ол улусту хая бажынче аппаратка, оортан дүжүр октаптарга, шупту өлгүлөп калган.

¹³ Ол аразында Амасияның кады чаалашпас дээш дедир чорудупканы израиль аг-шериг Самариядан эгелээш, Бет-Оронга чедир иудей хоорайларже халдап чоруп берген. Олар 3000 кижини өлүрүп кааш, эңдерик хөй олча-тывышты үптөп алган.

¹⁴ Сеирде эдом чонну чылча шапкан соонда ээп келгеш, Амасия оларның дүрзү-бурганнарын эккелгеш, бодунуң бурганнары кылдыр салып алгаш, оларга мөгейип, айдызаашкын кылып турган. ¹⁵ Дээрги-Чаяакчының килеңи Амасияже кыптыга берген. Ол медээчизин хаанче чорудуптарга, демгизи аңаа: «Сен чүге бо чоннуң бурганнарынга мөгейип тур сен? Олар боттарының чонун сээң холуңдан камгалап шыдаан эвес» – дээн.

¹⁶ Медээчи ону айтырарга, хаан: «Бис сени хаанның чөвүлекчизи кылып каан бис бе? Соксап көр! Оон башка өлүртүп каар сен» – деп харыылаан.

Ынчан медээчи ыыттавайн барган, а оон: «Билип кагдым, Бурган сени узуткаар деп шиитпирлээндир, чүге дээрге сен шак ынчаар кылып, мээң сүмем дыңнавайн барган-дыр сен» – дээн.

¹⁷ Иудеяның хааны Амасия чөвүлекчилери-биле сүмелешкеш, Иехунуң оглунуң оглу, Иоахазтың оглу, Израильдиң хааны Иехоашче элчилер ыдып: «Арыннарывыс удур-дедир көржүп ужуражылы!» – деп чөңгээлиг сөс дамчыткан.

¹⁸ А Израильдиң хааны Иехоаш Иудеяның хааны Амасияга мынча деп харыылаан: «Ливан сынында бир-ле тенниг үнүш пөш ыяшка Ливан сынының пөжүнге: „Урууңну мээң оглумга кадай кылдыр бер“ – деп сөглеткен. А оон Ливан сынының черлик аңмеңи келгеш, тенниг үнүштү таптап каапкан.

¹⁹ „Эдомну чылча шаап кагдым!“ – деп мактанып, менээргенип турар-дыр сен. Ынчалза-даа аал-чуртуңга артып кал! Бодуңга айыыл-халап дилеве, оон башка буураар сен, Иудея база сээң-биле кады узуткаттырар!»

²⁰ Ынчалза-даа Амасия сагындырыгны тоовайн барган, чүге дээрге Эдомнуң бурганнарынга мөгейип турганы дээш, Иехоаштың холунга иудейлерни хүлээдип бээри-биле Бурган ынчаар доктааткан болган. ²¹ Израильдиң хааны Иехоаш тулчуп үнүп келген. Иехоаш биле Иудеяның хааны Амасия Иудеяда Бет-Шемеш деп черге удур-дедир көржүп ужурашкан. ²² Иудея Израильге чылча шаптырып алган, бүгү иудейлер аалдарынче тарай маңнажы берген. ²³ Израильдиң хааны Иехоаш Иудеяның хааны, Охозияның оглунуң оглу, Иоастың оглу Амасияны Бет-Шемештиң чанынга тудуп алгаш, Иерусалимге эккелген. Оон хоорайның ханазын – Эфремниң хаалгазындан эгелээш, Азыгда хаалгага чедир – 400 кыры дурту черни үрегдеп каапкан. ²⁴ Иехоаш Бурганның өргээзинге Овед-Эдомнуң хайгааралынга турган шупту алдын-мөңгүнү, шупту саваларны база хаанның ордузунуң эртинелерин алгаш барган. Оон ыңай ол долаа кылдыр улус тудуп алгаш, Самарияже ээп келген.

²⁵ Израильдиң хааны, Иоахазтың оглу Иехоаштың өлгениниң соонда, Иудеяның хааны, Иоастың оглу Амасия он беш чыл чурттаан. ²⁶ Амасияның өске ажил-херектери, эгезинден эгелээш, төнчүзүнге чедир, Иудеяның болгаш Израильдиң хааннарының номунда тодараттынып бижиттинген. ²⁷ Амасия Дээрги-Чаяакчыдан ойталаан соонда, аңаа удур Иерусалимге сүлчээ кылырга, ол Лахис хоорайже дезде берген. Ынчалза-даа дайзыннары ооң соондан Лахисче улус ыдыпкаш, ону аңаа өлүрүп каан. ²⁸ Амасияның мөчү-сөөгүн аъттарга дедир чүдүрүп эккелгеш, ада-өгбезиниң чанынга, Иудеяның найысылалынга ажаап каан.

Озия хаан

(4 Хаан. 15:1-7)

26 Оон Иудеяның бүгү чону Амасияның он алды харлыг оглу Озияны ачазының орнунга хаан кылып алган. ² Амасия өгбелериниң соондан өске оранче чоруй барган соонда, Озия Эйлат өртээлди Иудеяга дедир эгидип алгаш, ону быжыглап тудуп каан.

³ Озия он алды харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге бежен ийи чыл чагырган. Ооң авазын Иехолия дээр турган, Иерусалим чурттуг

херээжен чүве-дир. ⁴ Озия Дээрги-Чаяакчының мурнунга таарымчалыг чүүлдерни, ачазы Амасияның кылып турганы дег , кылып турган. ⁵ Захарияның назынының дургузунда Озия Бурганче чүткүп турган, чүгө дээрге Захария ону Бургандан коргуп чоруур кылдыр чагып-сургап чораан чүве-дир . Озияның Дээрги-Чаяакчыже чүткүп турган үезинде Бурган аңаа чедиинишкени хайырлап келген.

⁶ Озия ооң соонда филистимнерге удур тулчуп үнгеш, Геф, Иавне болгаш Азот хоорайларның ханаларын үреп бузуп каапкан. Оон ол Азот хоорайның чанынга база филистимнерниң девискээринде өске-даа черлерге бодунуң хоорайларын тудуп каан. ⁷ Бурган Озияга филистимнерге удур, Гур-Ваалга чурттап турган арабтарга болгаш меуннарга удур дайын-чаага дузалап турган. ⁸ Аммоннар база Озияга албан-үндүт төлөп турган , ооң ады Египеттиң кызыгаарына чедир алдаржый берген, чүгө дээрге ол аажок күчү-күштүг апарган чүве-дир.

⁹ Озия Иерусалимге Азыгга хаалганың кырынга, Шынаа хаалгазының кырынга болгаш хананың азыына камгалал суургалар туткаш, оларны быжыглап каан. ¹⁰ Ол ээн курга ховуга база камгалал суургалар тудуп, хөй кудуктар оюп кылып каан, чүгө дээрге шат болгаш оргулааш черлерде хөй сүрүг малдыг турган. А дагларга болгаш дүжүткүр черлерге ооң тараачынары база виноград ажаакчылары ажилдап турган, чүгө дээрге Озия чер ажилына ынак кижичүве-дир.

¹¹ Озия Иеиел бижээчининиң болгаш Маасея харагалзакчының даңзызын ёзугаар тургускан база хаанның нояннарының бирээзи Ананияга баштаткан, тулчушкунче салбырлар аайы-биле үнеринге белен аг-шериглиг турган. ¹² Күштүг-шыырак шериглерниң төрөл салгалдар аайы-биле баштыңнарының ниити саны 2600 кижичүве-дир. ¹³ Оларга 307 500 өөредип каан дайынчы – хаанны деткип, дайзыннарга удур тулчур шериг күжү чагыртып турган. ¹⁴ Озия бүгү аг-шеринге дозуг-камгалалдар, чыдалар, куяк бөрттер, хептер, часогуннар болгаш шывадаар даштар белеткеп берген. ¹⁵ Иерусалимге ол шевер ус-дарганнарга согуннар адар, улуг даштар шывадаар чепсек-херекселдер чогааттырып кылгаш, оларны суургаларга база ханалар азыгларына тургузуп каан. Озияның ат-алдары талыйтыр нептерей берген, ол улуг деткимче ап, күчүлүг хаан апарган.

¹⁶ Ынчалза-даа ол күчү-күштүг апаарга, сеткил-чүрээ улуургап, ону буураашкынга чедирген. Озия бодунуң Бурганы Дээрги-Чаяакчыга шынчы чоруун үреп, айдызаар бедигээшке чаагай чыттыг чүүлдер кыпсыр дээш Ооң өргээзинче кире берген.

¹⁷ Бурганның бараалгакчызы Азария болгаш ооң-биле кады сезен эрес-дидим бараалгакчы хаанның соо-биле кире берген. ¹⁸ Олар Озия хаанга удурланып, аңаа: «Сен Дээрги-Чаяакчыга айдызаар

өргүл кылбас ужурлуг сен, ол дээрге Аароннуң үресалгалының, Бурганның бараалгакчыларының херээ-дир, оларны айдызаар кылдыр ыдыктап каан-дыр . Ыдыктыг өргээден үне бер. Кем-буруулуг болган-дыр сен, ол дээш, Дээрги-Бурган-Чаяакчы сеңээ алдар-хүндү көргүспес» – дээннер.

¹⁹ Холунда айдызаар сава туткан Озия килеңней берген. Дээрги-Чаяакчының өргээзинде айдызаар өргүл бедигээжиниң мурнунга хаан Бурганның бараалгакчыларына килеңнеп турар аразында, олар көрүп турда, ооң хаваанга кеш аарыы тыптып келген. ²⁰ Бурганның дээди бараалгакчызы Азария база бүгү бараалгакчылар хаанче көөрге, ооң хаваанда кеш аарыы бар болган. Хаанны оон үне бээр кылдыр далаштырып турганнар, ол боду-даа дүрген үнүксей берген, чүгө дээрге ону Дээрги-Чаяакчының кезеткени илдең болган .

²¹ Озия хаан өлгүжеге чедир кеш аарыын эдилеп, аңгы бажыңга чурттаар , Дээрги-Чаяакчының өргээзинче кирбес салым-хуулуг болган. Ооң оглу Иоафам ордуну башкарып, чонну чагырып турган.

²² Озияның өске ажил-херектерин, эгезинден эгелээш, төнчүзүнге чедир, Амоцтуң оглу Исая медээчи бижип каан. ²³ Озия өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, кеш аарыглыг кижичү дээш, ону оларның чоогунда хааннар чевээ турар шөлге ажаап каан. Ооң оглу Иоафам ачазының орнунга хаан апарган.

Иоафам хаан

(4 Хаан. 15:32-38)

27 Иоафам чээрби беш харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге он алды чыл чагырган. Ооң авазы – Садоктуң уруу, Иеруша дээр херээжен чүве-дир. ² Иоафам Дээрги-Чаяакчының мурнунга, ачазы Озияның кылып турганы дег , таарымчалыг чүүлдер кылып турган. Чүгле ол Дээрги-Чаяакчының өргээзинче чаза базып кирбээн . А чон бачыт үүлгедирин соксатпаан. ³ Иоафам Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң Үстүкү хаалгазын база Иерусалимниң Офел тейде ханазын хөй черде быжыглап каан. ⁴ Оон ыңай Иудеяның дагларына хоорайларны, арга-эзимниг черлерге шивээлерни база камгалал суургаларны тудуп каан.

⁵ Иоафам аммон хаан-биле дайылдашкаш, ону тиилеп алган. Аммоннар аңаа үш чыл дургузунда чылдың-на 100 °талант мөңгүннү, 10 000 °кор кызыл-тасты болгаш база ол хире арбайны эккеп берип турган. ⁶ Иоафамның ыңдыг күчүлүг апарган чылдагааны ооң бодунуң Бурганы Дээрги-Чаяакчыга чагыртып чурттап чораанында болган.

⁷ Иоафамның өске ажил-херектери, ооң бүгү дайын-чаазы болгаш чуртталгазы Израиль биле Иудеяның хааннарының номунда тодараттынып бижиттинген. ⁸ Ол чээрби беш харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге он алды чыл чагырган. ⁹ Иоафам өгбелериниң соондан өске

оранче чоруй баарга, ону Давидтиң Хоорайынга ажаап каан. Ооң оглу Ахаз ачазының орнунга хаан апарган.

Ахаз хаан
(4 Хаан. 16:1-20)

28 Ахаз чээрби харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге он алды чыл чагырган. Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга, бодунуң өгбези Давид-биле деңнээрге, таарымчалыг чүүлдер кылбайн турган. ² Ол Израильдиң хааннарының оруун эдерип, Ваал бурганга мөгөөр дээш, шуткуп куткан дүрзүлөр безин кылып алган. ³ Ахаз Бен-Энном шынаазынга айдызаар өргүлдер кылып, Дээрги-Чаяакчының израильчилерниң мурнундан үндүр сывырыпканы чоннарның чүдек-бужар чаңчылдарын өттүнүп, бодунуң оолдарын от-биле өрттедип турган. ⁴ Ол мөгөйишкин кылыр бедик черлерге, тейлер бажынга болгаш саглагар ыяштың-на адаанга өргүлдер салып, айдызап турган.

⁵ Ынчаарга Бурганы Дээрги-Чаяакчы Ахазты арамейлерниң хаанының холунга хүлээдип бээрге, олар ону чылча шапкаш, чонундан хөй улусту Дамаскыже тудуп апарган. Оон Ахазты Израильдиң хаанының холунга база хүлээдип бээрге, ол хаан аңаа аар аштырышкын таварыштырган. ⁶ Ремалияның оглу Факей Иудеяның 120 000 күштүг-шыырак дайынчызын чаңгыс хүн хыдып каапкан, чүге дээрге иудей чон ада-өгбезиниң Бурганы Дээрги-Чаяакчыны каапкан болган. ⁷ Эфремчилерниң маадыры Зихрий дээрзи Ахаз хаанның оглу Маасеяны, орду башкарыкчызы Африкамны болгаш хаанның соонда ийиги кижилер болур Элкананы өлүрүп каан. ⁸ Израильчилер боттарының иудей ха-дуңмазының 200 000 кадайларын, оглу-кызын тудуп алган. А ол ышкаш эңдерик хөй олча-тывышты үптөп алгаш, Самарияже чорудупканнар.

⁹ А аңаа Дээрги-Чаяакчының Оded дээр медээчизи турган чүве-дир. Медээчи Самарияже эеп кел чыткан аг-шеригниң мурнунче үнүп келгеш, мынча дээн: «Ада-өгбеңерниң Бурганы Дээрги-Чаяакчы Иудеяның чонунга килеңнээш, оларны силерниң холуңарга хүлээдип бергени шын-дыр. Ындыг-даа болза, силерниң оларны кыргып-хыдып турган килеңиңер эмин эрттип, ооң дугайында сураг дээрде чеде берген-дир. ¹⁰ Ам силер Иудеяның база Иерусалимниң чурттакчы чонун эр-кыс кулдарыңар кылып аар деп тур силер. А силер база боттарыңарның Бурганыңар Дээрги-Чаяакчының мурнунга кем-буруулуг эвес силер бе? ¹¹ Ынчаарга мени тооп дыңнап, тудуп алган ха-дуңмаңарны дедир салып чорудуптуңар, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының килеңи силерже кыптыккан-дыр».

¹² Эфремчилерниң чамдык баштыңнары – Иегохананның оглу Азария, Мешиллемоттуң оглу Берехия, Шаллумнуң оглу Эзекия болгаш

Хадлайның оглу Амаса – эеп кел чыткан шериглерни сагындырып: ¹³ «Туттурган улусту бээр эккелбеңер, оон башка Дээрги-Чаяакчының мурнунга буруулуг апаар бис. Бачыттарывысты, кемниг херектеривисти улгаттырып аар дээн силер бе? Кем-буруувус ол чокка-ла кончуг улуг-дур, Ооң килеңи Израильче кыптыккан-дыр» – дээннер.

¹⁴ Дайынчылар ынчан баштыңнарының база бүгү чыылган чоннуң мурнунга тудуп алган улусундан база олча-тывыжындан ойталаан. ¹⁵ Аттары адаттынган кижилер туттурган иудейлерни хүлээп алгаш, ол чанагаш улустуң шуптузун олча-тывыштан хеп алгаш, хепкерип каан. Олар туттурганнарга идик-хеп кедиргеш, аъш-чем, суг бергеш, эм үс-биле чаап каан. Оон бүгү кошкак улуска элчигеннер мундургаш, Пальмалар хоорайы дээр Иерихонче, оларның ха-дуңмазынче чорудупкаш, боттары Самарияже эеп келгеннер.

¹⁶ Ол үеде Ахаз хаан Ассирияның хаанындан дуза дилеп, элчилер ыдыпкан. ¹⁷ Эдом чон база катап халдап келгеш, иудейлерни чылча шаап, чамдык улусту тудуп апарган чүве-дир. ¹⁸ А филистимнер Иудеяның Шефела болгаш Негев девискээрлеринде хоорайларны хоозурадып туруп берген. Олар Бет-Шемеш, Айалон, Гедерот, а ол ышкаш Сохо, Тимна, Гимза хоорайларны база оларның чоок-кавызында хоорай-суурларны эжелеп алгаш, аңаа чурттай берген. ¹⁹ Дээрги-Чаяакчы Иудеяны Ахаз хаан дээш шак ындыг дорамчылалга таварыштырган, чүге дээрге ол хаан Иудеяны самыырадып, Дээрги-Чаяакчыга шынчы эвес болган чүве-дир. ²⁰ Ахазка Ассирияның хааны Тиглат-Пилесер чедип келген, ынчалза-даа дуза кадар орнунга, кызагдап эгелээн. ²¹ Ахаз Дээрги-Чаяакчының өргээзинден, хаанның ордузундан болгаш нояннар бажыңнарындан эртине-байлак чыып алгаш, Ассирияның хаанынга берипкен, ынчалза-даа ол чорук аңаа дузалаваан.

²² Кызагдаткан үезинде-даа Ахаз хаан Дээрги-Чаяакчыга шынчы чорукту улам күштүг үрөп турган. ²³ Ол Дамаскының бурганнарынга, ону олар чылча шаап каан деп бодааш, өргүлдер салып: «Арамей хааннарның бурганнары оларга дузалап турар-дыр. Мен ол бурганнарга өргүлден салыйн, олар меңээ дузалазын» – деп турган. Ынчалза-даа олар ону база бүгү израиль чонну буураашкынга чедирип каан.

²⁴ Ахаз Дээрги-Бурган-Чаяакчының өргээзиниң эт-херекселин чыып алгаш, буза шаап, чара кезип каапкан. Өргээниң эжиктерин хагаш, Иерусалимниң янзы-бүрү булуңнарынга өргүл салыр бедигээштер тургузуп каан. ²⁵ Иудеяның бүгү хоорайларынга хары бурганнарга айдызаар өргүл кылыр бедик черлер тургускаш, ооң-биле ада-өгбезиниң Бурганы Дээрги-Чаяакчыны хорададып алган.

²⁶ Ахазтың өске ажил-херектери болгаш чуртталгазы эгезинден эгелээш, төнчүзүнге чедир

Иудея биле Израильдин хааннарының номунда тодараттынып бижиттинген. ²⁷ Ахаз өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону Иерусалим хоорайга ажаап каан, ынчалза-даа ооң мөчү-сөөгүн Израильдин хааннарының чевег-куюнга салбаан. Ооң оглу Эзекия ачазының орнунга хаан апарган.

Эзекия хаанның өргээни арыглап чаартканы

(4 Хаан. 18:1-3)

29 Эзекия чээрби беш харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге чээрби тос чыл чагырган. Ооң авазын Авия дээр турган, ол – Захарияның уруу чүве-дир. ² Эзекия Дээрги-Чаяакчының мурнунга, өгбези Давидтин кылып турганы дег, таарымчалыг чүүлдер кылып турган. ³ Бодунуң чагыргазының бирги чылының бирги айында-ла Эзекия Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң эжиктерин ажыткаш, септеп, быжыглап каан. ⁴ Бурганның бараалгакчылары биле левиттерни өргээниң чөөн талазында шөлге чыггаш, ⁵ мынча дээн: «Левиттер, мени дыңнаңар! Ам боттарыңар ыдыктанып-арыгланып алгаш, ада-өгбелериңерниң Бурганы Дээрги-Чаяакчының өргээзин ыдыктап калыңар, ыдыктыг черден чүдек-бужар чүвени үндүр октаптыңар. ⁶ Ада-өгбевис Дээрги-Чаяакчыга шынчы чорукту үреп, бистиң Бурганывыстың мурнунга таарымчалыг эвес чүүлдер кылып, Ону каапкаш барып, Ооң өргээзинден көрүжүн чайладып, хая көрнү берген-дир. ⁷ Олар Израильдин Бурганының ыдыктыг өргээзинде серилиг черниң эжиин хаап, чырыткыларны өжүрүп каапканнар, чаагай чыттыг чүүлдер кывыспайн, бүрүн өрттедир өргүлдөр кылбайн турганнар. ⁸ Ол дээш, Дээрги-Чаяакчы Иудея биле Иерусалимге килеңней берген. Ол оларны хоозураар болгаш кочуладыр кылдыр бериптерге, ам бодуңар көрүп турарыңар дег, коргунчуг апарганнар. ⁹ Ынчангаш адаларывыс хылышка кырдырган-дыр, а оолдарывыс, кыстарывыс болгаш кадайларывыс туттурушкунда турар-дыр. ¹⁰ Ам мен Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчы-биле керээ чарып аарын күзеп тур мен – Ооң кыптыккан килеңи бистен чайлазын. ¹¹ Ажы-төлүм! Сагыш амыр болбаңар, чүге дээрге силерни Дээрги-Чаяакчы Ооң мурнунга бараан болур база чаагай чыттыг чүүлдер кыпсыр кылдыр шилип алган болгай ».

¹² Дараазында левиттер бараан болуушкунун эгелээн:

Кохаттың үре-салгалындан – Амессайның оглу Махат, Азарияның оглу Иоил;

Мерариниң үре-салгалындан – Авдийниң оглу Кис, Иегаллелелдин оглу Азария;

Гирсоннуң үре-салгалындан – Зимманың оглу Иоах, Иоахтың оглу Эден;

¹³ Элицафанның үре-салгалындан – Шимри биле Иеиел;

Асафтың үре-салгалындан – Захария биле Маттания;

¹⁴ Еманның үре-салгалындан – Иехиел биле Шимей;

Идифуннуң үре-салгалындан – Шемайя биле Узиил.

¹⁵ Олар боттарының ха-дуңмазын чыып, ыдыктанып алгаш, хаанның дужааганы-биле, Дээрги-Чаяакчының сөстөрүн ёзугаар, Ооң өргээзин арыглаар дээш чорупканнар.

¹⁶ Бурганның бараалгакчылары Дээрги-Чаяакчының өргээзинче кире бергеш, оон тып алганы арыг эвес бүгү чүвени өргээниң шөлүнче үндүрүп каапканнар. Оон левиттер ол бүгүнү алгаш, Кедрон шынаазынче апарган. ¹⁷ Олар бир айның бирээде арыглаашкынны кылып эгелээш, ол-ла айның сесте Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң серилиг черинге чеде бергеннер. Өргээни оон ыңай сес хүн ыдыктап-арыглап келгеш, бир айның он алдыда доозупканнар.

¹⁸ Оон Эзекия хаанга келгеш: «Бис Дээрги-Чаяакчының өргээзин бүрүнү-биле арыглап кагдывыс: бүрүн өрттедир өргүл салыр бедигээшти ооң бүгү херексели-биле, ыдыктаан хлебтер салыр ширээни ооң бүгү херексели-биле; ¹⁹ Ахаз хаанның чагырып тургаш, Бургандан ойталааш, бужартадып кааны бүгү эт-херекселди бис ажыглаары-биле ыдыктап каан бис. Олар ам Дээрги-Чаяакчының өргүл бедигээжиниң мурнунда бо-дур» – дээн.

²⁰ Дартазында эртен Эзекия хаан тургаш, хоорайның даргаларын чыып алгаш, Дээрги-Чаяакчының өргээзинче чорупкан. ²¹ Олар чеди бугажык, чеди кошкар болгаш чеди хураганны бүрүн өрттедир өргүл кылдыр, чеди хунаны бачыт дээш өргүл кылдыр күрүне, ыдыктыг өргээ болгаш иудей чон дээш эккелген. Хаан Бурганның бараалгакчыларынга, Аароннуң үре-салгалынга бүрүн өрттедир өргүлдү Дээрги-Чаяакчының өргүл бедигээжинче салырын дужааган. ²² Бугажыктарны соккан соонда, Бурганның бараалгакчылары оларның ханын дозуп алгаш, өргүл бедигээжинче төпкен. Оон кошкарларны дөгергеш, ханын өргүл бедигээжинче төпкен. Оон хураганнарны дөгергеш, ханын өргүл бедигээжинче төпкен. ²³ А бачыт дээш өргүл болур хуналарны хаанның база чыылган чоннуң мурнунга эккеп тургузуп каарга, олар холдарын малдарже салган. ²⁴ Бурганның бараалгакчылары хуналарны дөгергеш, бүгү израиль чоннуң бачыттарын арыглаар кылдыр, оларның ханы-биле өргүл бедигээжин арыглап каан, чүге дээрге хаан бүрүн өрттедир өргүл биле бачыт дээш өргүлдү бүгү Израиль дээш кылырын дужааган турган.

²⁵ Эзекия Давид хаанның, ооң өттүр көөр кижизи Гадтың болгаш Нафан медээчиниң доктаатканын ёзугаар кимвалдарлыг, чадаганнарлыг болгаш чанзыларлыг левиттерни Дээрги-Чаяакчының өргээзинге тургузуп каан. Ол доктаалды Дээрги-

Чаяакчы медээчилерин дамчыштыр берген чүведир. ²⁶ Левиттер Давид хаанның хөгжүм херекселдерин тудуп алгаш, Бурганның бараалгакчылары трубалар тудуп алгаш, белен турган.

²⁷ Эзекия ынчан бүрүн өрттедир өргүлдү өргүл бедигээжинче салырын дужааган. Өргүл салыышкыны эгелээрге, Израильдин хааны Давидтин хөгжүм херекселдери биле трубаларынга үдеткен Дээрги-Чаяакчыга йөрөөл ырлары эгелээн. ²⁸ Бүрүн өрттедир өргүл салыышкыны доозулбаан шаанда, бүгү чыылган чон Бурганга мөгөйип турган, ыраажылар ырлажып, трубаларны этсип турган.

²⁹ Өргүл салыышкыны доозулган соонда, хаан болгаш ооң-биле кады турган бүгү улус дискек кырынга олуруп, Дээрги-Чаяакчыга мөгөйген.

³⁰ Эзекия хаан болгаш нояннар левиттерге Дээрги-Чаяакчыны Давид хаанның болгаш өттүр көөр Асафтын сөстери-биле алдаржыдып, хаваан черге дегзип, мөгөйип турган. ³¹ Эзекия улаштыр: «Силер ам боттарыңарны Дээрги-Чаяакчыга бараалгаттыңар. Бээр чоокшулап, өөрүп четтириишкин өргүлдери биле өске-даа өргүлдерни Дээрги-Чаяакчының өргээзинче эккелиңер» – дээн. Бүгү чыылган чон өөрүп четтириишкин өргүлдери биле өске-даа өргүлдерни эккелген. Ынчаар кылыксаан кижилер бүрүзү бүрүн өрттедир өргүлдерни эккеп турган. ³² Чоннуң эккелгени бүрүн өрттедир өргүл малы 70 буга, 100 кошкар, 200 хураган болган. Ол бүгү мал – Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүл-дүр.

³³ Өске ыдыктыг өргүл малы 600 бода, 3000 шээр мал болган. ³⁴ А Бурганның бараалгакчылары эвээш болганындан, ол бүгү өргүл малының кежин союп күш четпейн барган. Ынчангаш оларга ха-дуңмазы левиттер ажыл төнмөөн шаанда база өске бараалгакчылар ыдыктанып-арыгланып албаан шаанда, дузалажып турган, чүге дээрге левиттер боттарын ыдыктаар талазы-биле, бараалгакчыларга көөрдө, кызымак улус чүве-дир.

³⁵ Бүрүн өрттедир өргүлдер, эп-найырал өргүлдериниң үс-чаа болгаш бүрүн өрттедир өргүлдер-биле кады кудар арага өргүлдери дыка хөй болган.

Дээрги-Чаяакчының өргээзинге бараан болуушкунну ынчаар катап тургускан. ³⁶ Эзекия болгаш бүгү чон Бурганның чонну ынчаар таарыштыр белеткеп кааны дээш өөрүп турган, чүге дээрге ол ажыл-херек дүрген кылдына берген чүве-дир.

Эзекияның Хосталыышкын байырлалын демдеглээни

30 Эзекия бүгү Израильдин болгаш Иудеяның чонунче шапкынчылар чоруткан, а Эфрем биле Манассияның чонунга база чагаалар бижип,

Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчыга тураскааткан. Хосталыышкын байырлалын демдеглээри-биле Иерусалимде Ооң өргээзинге чыгып кээрин чалаан. ² Хаан, ооң нояннары болгаш Иерусалимде бүгү ниитилел чөвүлешкеш, Хосталыышкын байырлалын ийи айда эрттирер деп шийтпирлээн. ³ Олар ону бир айда эрттирип шыдавайн барган, чүге дээрге ыдыктанып ап четтигипкен Бурганның бараалгакчылары чедишпейн турган, чон база Иерусалимге чыгып келбээн болган. ⁴ Ол шийтпир хаанга-даа, бүгү ниитилелге-даа таарышкан. ⁵ Ынчаарга олар бүгү израильчилерге, соңгу чүкте Дандан эгелээш, мурнуу чүкте Беэр-Шевага чедир, Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчыга тураскааткан Хосталыышкын байырлалын демдеглээри-биле Иерусалимге келир кылдыр чарлаарын шийтпирлээн. Чүге дээрге ол байырлалды, ыдыктыг хоойлуда айытканы дег кылдыр, хөй саннык чон шагдан бээр демдеглеп көрбөөн болган.

⁶ Хаанның, ооң нояннарының чагааларын тарадып чедирген шапкынчылар бүгү Израиль биле Иудеяны эргип кезип, хаанның дужаалын ёзуугар медеглеп чораан:

«Израиль чон! Авраамның, Исаактын болгаш Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчыже эглип келиңер, ынчан Ол база силерниң чонуңарның Ассирияның хааннарының холундан уштунуп дескен артынчызынче эглип келир. ⁷ Боттарының ада-өгбезиниң Бурганы Дээрги-Чаяакчыга шынчы чоруун үрөөн адаларыңар болгаш ха-дуңмаңар дег болбаңар: Ол оларны хоозураашкынга таварыштырган дээрзин ам бодуңар көрүп тур силер. ⁸ Силер ам ада-өгбеңер дег чөрүү болбаңар, Дээрги-Чаяакчыже холуңар сунуңар. Ооң кезээ мөңгедө ыдыктап каан өргээзинче чедип келиңер. Силерниң Бурганыңар Дээрги-Чаяакчыга бараан болуңар, Ол ынчан кыптыккан килеңин силерден чайладыр. ⁹ Дээрги-Чаяакчыже эглип кээр бооруңарга, силерниң ха-дуңмаңарны, ажы-төлүңерни тудуп алган ассирийлер оларны кээргей бээр, олар ынчан бо чуртче чанып кээр, чүге дээрге бистиң Бурганывыс Дээрги-Чаяакчы ачылыг болгаш кээргээчел. Силер Олче эглип кээр болзуңарза, Ол силерден хая көрүнмес».

¹⁰ Шапкынчылар Эфремниң, Манассияның аймактарының черинге, мырыңай Завулонуң аймааның черинге чедир хоорайлар кезип чоруп турган, а улус-чон оларны кыжырып, дорамчылап кочулаар болган. ¹¹ Ындыг-даа болза, Асир, Манассия болгаш Завулонуң аймактарындан чамдык улус томаарый берип, Иерусалимге чедип келген. ¹² А Иудеяга Бурганның холу чонга дузалап, хаанның база нояннарының Дээрги-Чаяакчының сөзүн ёзуугар дужааган чүвезин күүседир эп-сеткилди аңаа хайырлаан.

¹³ Иерусалимге ийи айда эндерик хөй чон Хаарган далганнар байырлалын демдеглээр дээш

чыгып келген. ¹⁴ Ол улус хөделип эгелээш, Иерусалимниң кудумчуларына турган өргүл салыр бедигээштерни, айдызаашкын кылыр бедигээштерни ап каапкаш, оларны Кедрон шынаазынче октапкан. ¹⁵ Ийи айның он дөртте олар Хосталыышкын байырлалының анай-хураганнарын дөгерген. Бурганның бараалгакчылары биле левиттер, ыяды бергеш, ыдыктанып ап, Дээрги-Чаяакчының өргээзинге бүрүн өрттедир өргүлдерни эккеп салган. ¹⁶ Олар Бурганның кижизи Моисейниң хоойлузунда айтып каанын ёзугаар боттарының турар ужурлуг черлерин ээлепкен. Бурганның бараалгакчылары левиттерден өргүл малының ханын алгаш, өргүл бедигээжинче төп турган. ¹⁷ Чыылган чон аразында ыдыктанып-арыгланыр ёзулал эртпээн улус хөй болганындан, Дээрги-Чаяакчыга бараалгадыр Хосталыышкын байырлалының анай-хураганнарын бүгү арыг эвес улустуң адындан левиттер дөгерип, ол өргүлдерниң Дээрги-Чаяакчының мурнунга ыдыктыын хевээр арттырган.

¹⁸ Чоннуң хөй кезии, колдуунда-ла Эфрем, Манассия, Иссахар болгаш Завулоннуң аймактарындан үнген улус, ыдыктанып-арыгланыв албаан болган, ынчалза-даа олар ыдыктыг хоойлунуң айтыышкынын үреп, өргүл эъдин чип турган. ¹⁹ А Эзекия олар дээш мөргүп: «Ыдыктыг арыгланывышкын ёзулалын эртпээн-даа болза, ада-өгбезиниң Бурганынче сеткил-чүрээнден чүткүп турар бүгү улусту ачы-буянын Дээрги-Чаяакчы өршээзин!» – дээн. ²⁰ Дээрги-Чаяакчы Эзекияны дыңнап кааш, чонну өршээген.

²¹ Иерусалимге турган израильчилер Хаарган далганнар байырлалын чеди хүн дургузунда аажок өөрүп-хөглөп байырлап келген. Левиттер биле Бурганның бараалгакчылары хөгжүм херекселдеринге үдедип, Дээрги-Чаяакчыны хүннүң-не ыыткыр алдаржыдып ырлап турган. ²² Эзекия Дээрги-Чаяакчыга бараан болуушкунну мергежилдиг кылып билир бүгү левиттерниң сеткилин өөртүп, чугаалашкан. Чеди хүн дургузунда улус байырлалдың аъш-чемин чип, эп-найырал өргүлдерин салып, ада-өгбезиниң Бурганы Дээрги-Чаяакчыны алдаржыдып турганнар.

²³ Бүгү чыылган чон ам-даа чеди хүн байырлаар деп сүмележип шиитпирлээш, ол чеди хүнде база байырлалды демдеглеп, хөглөп эрттиргеннер.

²⁴ Иудеяның хааны Эзекия чыылган чонга 1000 бугажык, 7000 шээр мал берген, а нояннар чыылганнарга 1000 бугажык, 10 000 шээр мал берген. Хөй санныг Бурганның бараалгакчылары ам ыдыктанып алган турган. ²⁵ Иудеядан чыгып келген бүгү улус, Бурганның бараалгакчылары биле левиттер, Израильден чыгып келген бүгү улус база ооң мурнунда Израильден көжүп келгеш, Иудеяга чурттай берген кижилер – олар шупту

өөрүп-хөглөп турган. ²⁶ Иерусалимге аажок улуг хөглээшкин болган, чүге дээрге Давидтиң оглу, Израильдиң хааны Соломоннуң үезинден бээр Иерусалимге ол ышкаш байырлал болуп көрбээн чүве-дир. ²⁷ Бурганның бараалгакчылары биле левиттер туруп келгеш, чонну алгап-йөрээрге, Бурган оларны дыңнап каан, оларның мөргүлү Ооң дээрде ыдыктыг оран-савазынга чеде берген болган.

31 Ол бүгү доозулган соонда, аңаа турган бүгү израильчилер Иудеяның хоорайларынче чорупкаш, ыдыктыг көжээлерни буза шаап, Ашера бурганга тураскааткан адагаштарны ужуруп каапкан. Олар бүгү Иудеяга, Вениамин, Эфрем болгаш Манассияның аймактарының бүгү девискээрлеринге мөгейишкын кылыр бедик черлерни болгаш өргүл салыр бедигээштерни бүрүнү-биле үрегдеп каапкан. Оон бүгү израильчилер боттарының хуваагылыг черлеринче, боттарының хоорайларынче ээп келген.

Бурганның бараалгакчыларының хандырылгасына хамаарыштыр

² Эзекия Бурганның бараалгакчылары биле левиттерни салбырлар аайы-биле, оларның кайызы-даа бараалгакчы азы левит ажил-хүлээлгезин кылыр кылдыр таарыштыр тургузуп каан. Олар бүрүн өрттедир өргүлдер, эп-найырал өргүлдери эккеп салыр, бараан болур, Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң хаалгазының чанынга Ону алгап-мактап, алдаржыдар ужурлуг турган.

³ Хаан бодунуң мал-маганының чамдыызын Дээрги-Чаяакчының хоойлузунда бижиттингенин ёзугаар эртен, кежээ база амыр-дыш хүнү, ай чаазында болгаш байырлалдарда бүрүн өрттедир өргүлдер кылыры-биле берген. ⁴ Хаан Иерусалимниң чурттакчы чонунга Бурганның бараалгакчылары биле левиттерге онаажыр үлүгнү, олар Дээрги-Чаяакчының хоойлузун күүседиринге боттарын бараалгатсын дээш, үндүрүп берип турарын дужааган.

⁵ Ол айтыышкынны чонга чарлаптарга, израильчилер тараазының, виноград арагазының, олива үзүнүң, ары чигириниң баштайгы дүжүдүнүң – шөлдеринге өстүрүп алган бүгү дүжүдүнүң башкылыын эккелген. Олар бүгү чүүлдүң оннуң бир кезиин хөйү-биле эккелген. ⁶ Иудеяның хоорайларында чурттап турар израильчилер, иудейлер бода болгаш шээр малының оннуң бир кезиин болгаш боттарының Бурганы Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан өске ыдыктыг өргүлдерни база эккелген – олар ол бүгүнү эңдере оваалай салып каан. ⁷ Үш айда эңдере оваалай салып эгелээш, чеди айда доосканнар. ⁸ Эзекия биле ызыгууртаннар чедип келгеш, овааларны көргөш, Дээрги-Чаяакчыны болгаш Ооң израиль чонун алгап-йөрээген.

⁹ Эзекия Бурганның бараалгакчылары биле левиттерден ол оваалар дугайында айтырарга, ¹⁰ Бурганның дээди бараалгакчызы, Садоктуң угундан Азария аңаа мынча деп харыылаан: «Бо өргүл белектерин чон Дээрги-Чаяакчының өргээзинче эккеп эгелээн үеден бээр, бис тоттур чемненип турар апардывыс, хөй аъш-чем-даа артып каап тур. Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонунга ачы-буян хайырлаан болгаш, ындыг хөй аъш-чем артып каар-дыр».

¹¹ Эзекия Дээрги-Чаяакчының өргээзинге шыгжамыр-өрээлдер белеткеп каарын дужаарга, улус ону күүсеткен. ¹² Оон ынаар өргүл белектериниң оннуң бир кезектерин болгаш ыдыктыг чүүлдерни ак сеткилдий-биле эккелген. ¹³ Хонания деп кижин кол харагалзакчы турган, ооң дуңмазы Шимей ийи дугаар дарга турган. Эзекия хаан биле Бурганның өргээзиниң башкарыкчызы Азария оларга дузалаар кылдыр Иехиил, Азания, Нахат, Асаил, Иеримот, Иозавад, Элиел, Исмахия, Махат болгаш Ванея оларны томуйлап каан.

¹⁴ Левит Имнаның оглу Коре – өргээниң чөөн талазында хаалгачы – улустуң Бурганга эки тура-биле салган өргүлдери дээш харыылап, Дээрги-Чаяакчыга эккелген өргүлдери, аажок ыдыктыг чүүлдерни үлеп берип турган. ¹⁵ Бурганның бараалгакчылары чурттаар хоорайларга Эден, Миниамин, Иисус, Шемайя, Амария болгаш Шехания олар Кореге ак сеткилдиг дузалажып, боттарының бараалгакчы ха-дуңмазының аразына оларның бөлүктөрүнү аайы-биле, ат-сурагы, бөдүүн дивейн, деңге үлеп берип турган.

¹⁶ Оон аңгыда олар аттары төрөл салгалдар даңзызынче кирген үш хардан өрү назылыг бүгү эр улус аразына үлеп турган. Ол бүгү эр улус дээрге Дээрги-Чаяакчының өргээзинче хүннүң кылыр ажил-хүлээлгезин бүдүрер дээш база боттарының албан-дужаалы болгаш салбырларын эзугаар бараан болушкунун боттандыраар дээш кирип турган улус-тур. ¹⁷ Бурганның бараалгакчыларын даңзыже төрөл салгалдар аайы-биле киирген; чээрби хардан өрү назылыг левиттерни оларның албан-дужаалы болгаш салбырларын эзугаар даңзыже киирген. ¹⁸ Төрөл салгалдар даңзызынче оларның кадайларының, шупту оглу-кызының аттарын база киирген турган, чүге дээрге олар боттарын бараан болушкунга ак сеткилдий-биле ыдыктанып белеткеп алган улус чүве-дир.

¹⁹ Аароннуң үре-салгалы болур, боттарының хоорайларын долгандыр одар-белчиирлиг бараалгакчыларның өг-бүлелеринге хамаарыштыр алыр болза, хоорайларның шуптузунга бүгү эр улуска чогуур үлүгнү үлеп бээри-биле тускай томуйлаттырган улус турган. Олар төрөл салгалдар даңзызынче аттары кирген бүгү левиттерге үлүүн база үлеп турган.

²⁰ Эзекия бүгү Иудеяга ынчалдыр кылган. Ол бодунуң Бурганы Дээрги-Чаяакчының мурнунга

эки, таарымчалыг болгаш шынныг чүүлдер кылып турган. ²¹ Бурганның өргээзинге бараан болуру-биле база ыдыктыг хоойлунуң айтышкыннарын сагып, күүседире-биле ол кылып турган бүгү чүвезинге бодунуң Бурганынче чүткүп, бүгү-ле сеткил-чүрээнден ажилдап келген. Ынчангаш ол чедишкинниг болган-даа.

**Ассирий хаанның
Иерусалимге кыжанганы**
(4 Хаан. 18:13–19:37; Иса. 36:1–37:38)

32 Эзекия шынчызы-биле ол бүгү ажил-херектерин кылып каан соонда, Ассирияның хааны Сеннахирим Иудеяже халдап кирип келген. Ол быжыглалдыг хоорайларны бүзээлеп алгаш, оларны хунаап алыр деп бодаан. ² Эзекия Сеннахиримниң Иерусалимге удур чаалажыр дээш чедип келгенин көргөш, ³ бодунуң нояннары болгаш шериг баштыңнары-биле сүмелешкеш, хоорайның даштында суг баштарын дуй басырыптарын шиитпирлээн, а олар ону деткээн. ⁴ Эңдерик хөй чон чыгып келгеш: «Ассирияның хааннары бээр чедип кээрге, оларга суг чедишпезин!» – деп чугаалааш, бүгү суг баштарын база чуртту таварып агып чыткан хемни дуй басырып, хөөп каапкан. ⁵ Эзекия сорук кирип, хоорай ханазының үрелген бүгү черлерин катап тургузуп, ооң кырынга суургалар тудуп үндүрүп каан. Ол биеэги хананың даштынга база бир хана туткаш, Давидтиң Хоорайында Милло шивээни быжыглап, хөй ок-чепсек болгаш дозуг-камгалдар белеткеп каан.

⁶ Эзекия чонну баштаар шериг баштыңнарын томуйлааш, оларны хоорай хаалгазының чанында төп шөлге чыып алгаш, сорук кирип, мынча дээн. ⁷ «Кадыг-быжыг, эрес-дидим болуңар, Ассирияның хаанындан база ооң-биле кады келген эңдерик хөй аг-шеригден коргуп-сүртевецер, чүге дээрге бистиң-биле кады турар Күш ооң-биле кады турар күштен улуг-дур. ⁸ Ооң-биле мага-бот күжү, а бистиң-биле Бурганывыс Дээрги-Чаяакчы кады-дыр, Ол биске дузалап, чаа-дайынывыска тулчур-дур».

Чон Иудеяның хааны Эзекияның сөстөрүнден сорук кире берген.

⁹ Ассирияның хааны Сеннахирим бүгү аг-шерии-биле Лахис хоорайны бүзээлеп алгаш тура, бодунуң дүжүметтерин Иерусалимче айбылап чорудуп, аңаа турган Иудеяның хааны Эзекия биле бүгү иудейлерге мону дамчыткан:

¹⁰ «Ассирияның хааны Сеннахиримниң чугаалаан чүвезин дыңнаңар: Иерусалимде бүзээлеттирип алган олургаш, чүү чүвеге идегеп тур силер? ¹¹ Эзекия: „Бурганывыс Дээрги-Чаяакчы бисти Ассирияның хаанының холундан камгалаар“ – деп чугаалааш, аштап, суксап өлүп калзын дээш, силерни мегелеп турар-дыр. ¹² Эзекия боду Дээрги-Чаяакчының бедик черлерин, Ооң өргүл бедигээштерин узуткап каапкаш, Иудея биле

Иерусалимниң чурттакчыларынга: „Чаңгыс өргүл бедигээжиниң мурнунга Бурганга мөгөйиңер, чүглө аңаа чаагай чыттыг чүүлдер кыпсыңар“ – деп дужааган эвес чүве бе?

¹³ Таанда силер өске чурттарның бүгү чоннарын мээң база ада-өгбемниң канчанганын билбес силер бе? Ол чурттарның бурганнарының кайызы бодунуң черин мээң холумдан адырып алганыл?

¹⁴ Мээң ада-өгбемниң бүрүнү-биле узуткап каан чоннарының бурганнарының кайызы бодунуң чонун мээң холумдан адырып шыдааныл? Бурганыңар силерни мээң холумдан канчап камгалап шыдаарыл? ¹⁵ Ам Эзекияга мегелеттирбеңер, ооң аайы-биле будалбаңар. Аңаа бүзүревеңер, чүгө дээрге чаңгыс-даа чоннуң база күрүнениң бурганы бодунуң чонун мээң холумдан азы ада-өгбемниң холундан адырып шыдаваан болгай. Силерниң Бурганыңар база силерни мээң холумдан камгалап шыдаар харыы чок!»

¹⁶ Сеннахиримниң дүжүметтери Дээрги-Бурган-Чаяакчыга болгаш Ооң чалчазы Эзекияга удур чүве чугаалап шаг болган. ¹⁷ Сеннахирим Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчыны бак сөглээн чагаалар бижип, Аңаа удур: «Өске чурттарның бурганнарының боттарының чоннарын мээң холумдан адырып шыдавааны дег, Эзекияның Бурганы база Бодунуң чонун мээң холумдан адырып шыдавас» – деп турган. ¹⁸ Ассирийлер хана кырында турган Иерусалимниң чурттакчыларыңче, оларны коргудуп-сүртедикеш, хоорайны эжелеп аар дээш, еврейлеп дыңзыдыр алгыржы берген. ¹⁹ Олар Иерусалимниң Бурганының дугайында чер-делегейниң өске чоннарының бурганнары – кижичи холу кылган дүрзүлөр дугайында дег чугаалаар болган.

²⁰ Ол дээш Эзекия хаан биле Амоцтуң оглу Исаяя медээчи мөргүл кылып, дээрже кыйгы салган.

²¹ Дээрги-Чаяакчы төлээзин чорудуптарга, ол ассирий хаанның турлаанда бүгү күштүг-шыырак дайынчыларны, баштыңчыларны болгаш шериг баштыңнарын кыргып-хыдып кааптарга, Сеннахирим бодунуң чуртунче бак атка кирип, чана берген. Ол бир-ле бодунуң бурганының өргээзинче кире бээрге, ооң бодунуң оолдары ачазын хылыш-биле шанчып каан.

²² Дээрги-Чаяакчы Эзекияны болгаш Иерусалимниң чурттакчыларын Ассирияның хааны Сеннахиримниң холундан база өске бүгү дайзыннарның холундан ынчалдыр адырып кааш, оларга бүгү таладан амыр-тайбыңны хайырлаан.

²³ Ынчан дыка хөй улус Иерусалимче Дээрги-Чаяакчыга өргүлдер биле Иудеяның хааны Эзекияга улуг үнелиг белектер эккелген. Ол үеден бээр Эзекия бүгү чоннарның мурнунга улуг алдар-хүндүлүг апарган.

Эзекияның томаарааны, чаагай чоруу болгаш өлүмү

²⁴ Ол хүннерде Эзекия аарый берген, өлүрүнүң кырында келген. Хаан Дээрги-Чаяакчыга мөргүүрге, Ол аңаа харыылап, бадыткал демдээ берген.

²⁵ Ынчалза-даа Эзекия аңаа көргүскен ачы-буян дээш төлептиг харыы бербээн, харын ооң сеткил-чүрээ улуургай берген турган. Ол дээш хаанче, Иудеяже болгаш Иерусалимче Дээрги-Чаяакчының килеңи кыптыга берген. ²⁶ Ынчан Эзекия-даа, Иерусалимниң чурттакчылары-даа сеткил-чүрээниң улуургаан томаартып алган. Ынчангаш Эзекияның чуртталгазының үезинде Дээрги-Чаяакчы оларны кезетпээн.

²⁷ Эзекия аажок бай, улуг ат-алдарлыг кижичи чораан. Ол бодунуң алдын-мөңгүнү, эртинеш даштары, чаагай чыттыг чүүлдери, дозуг-камгалалдары болгаш янзы-бүрү улуг үнелиг эт-севинге шыгжамырлар кылып алган. ²⁸ Оон ыңай черниң дүжүдү, виноград арагазы болгаш олива үзү шыгжаар аңмаарлар, сүрүг малдар турар черлер, кажаалар тудуп алган. ²⁹ Бодунга ол хоорайлар тудуп алган. Шээр болгаш бода малының коданнары база дыка хөй турган, чүгө дээрге Бурган аңаа байлакты бажын ажыр хайырлаан чүве-дир. ³⁰ Гихоннуң суун бажындан дуй базыргаш, сугнуң агымын Давидтиң Хоорайының барыын талазынче аксыпкан кижичи база Эзекия турган. Ол бодунуң бүгү ажыл-херээнге чедимчелиг бооп келген.

³¹ Бир катап Вавилоннуң чагырыкчылары Эзекияже ооң чуртунга болган Бурганның көскү демдээниң дугайында айтырып, элчиннер ыдыпкан. Ынчан Бурган ону хынаар дээш база ооң сеткил-чүрээниң кандызын билип аар дээш, чааскаандырзын каапкаш барган.

³² Эзекияның өске ажыл-херектери, ооң Бурганга бердингени Амоцтуң оглу Исаяя медээчиниң Иудея биле Израильдиң хааннарының номунче кирген көстүүшкүнүндө бижиттинген. ³³ Эзекия өгбелериниң соондан өске оранче чоруй барган, ону Давидтиң үре-салгалының чевег-куюнуң үстүгү кезээнге ажаап каан. Иудеяның бүгү чону болгаш Иерусалимниң чурттакчылары Эзекия өлгөн соонда, аңаа хүндү көргүскен. Ооң оглу Манассия ачазының орнунга хаан апарган.

Манассия хаан

(4 Хаан. 21:1-9)

33 Манассия он ийи харлыында хаан апаргаш, чуртту Иерусалимге бежен беш чыл чагырган. ² Манассия Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үлгедип, Ооң израильчилерниң мурнундан үндүр сывырыпканы чоннарның чүдек-бужар чаңчылдарын өттүнүп турган. ³ Ол бодунуң ачазы Эзекияның узуткап каапканы бедик черлерни катап тудуп, Ваалдың дүрзүлөрүнө

өргүл салыр бедигээштер, Ашера бурганга тураскааткан адагаштар тургузуп каан . Манассия сылдыстарның бүгү аг-шериинге мөгейип, аңаа бараан болуп турган . ⁴ Ол Дээрги-Чаяакчының аңаа хамаарыштыр: «Иерусалимге Мээң алдар-адым кезээ мөңгедө турар» – дээни өргээзинге өргүл салыр бедигээштер тудуп каан . ⁵ Манассия Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң даштыкы, иштики шөлүнгө сылдыстарның бүгү аг-шериинге өргүл салыр бедигээштер тудуп каан. ⁶ Ол бодунуң оолдарын Бен-Энном шынаазынга от өттүр эрттирип турган база төлгөлээр, илби-шиди кылып болгаш өлүг улус сүнезини кыйгырар, караң-көрнүр улус-биле харылзаяп турган . Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга хөй бузутту үүлгедип, Ооң килеңин кыптыктырып турган.

⁷ Манассия оюп хээлээн дүрзү-бурган кылып алгаш, ону Бурганның өргээзинге тургузуп каан. А Бурган ол өргээге хамаарыштыр Давид хаанга база ооң оглу Соломонга: «Мен бо өргээге база Израильдиң бүгү аймактарының аразындан шилип алганым Иерусалимге Бодунуң алдар-адымны мөңгези-биле тургузуп каар мен. ⁸ Бир эвес израильчилер Мээң оларга дужааган бүгү чүвемни күүседип, оларга Моисейни дамчыштыр берген бүгү хоойлу, дүрүмнер болгаш айтыышкыннарны сагып чурттаар болза, Мен оларны ада-өгбезинге үзүп берген черимден моон соңгаар улчуп чоруурунче албадавас мен» – деп турган . ⁹ Ынчалза-даа Манассия Иудеяның болгаш Иерусалимниң чурттакчыларын шын оруундан өскээр аппаарга, олар Дээрги-Чаяакчының израильчилерниң мурнундан кыргып-хыдып каапканы чоннардан-даа хөй бузут үүлгедип эгелээн.

Манассияның бодунуң бачыдын билингени

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы Манассияга база ооң чонунга сагындырып чугаалап турган, ынчалза-даа олар тооп дыңнавайн барган. ¹¹ Дээрги-Чаяакчы оларга удур Ассирияның хаанының шериг баштыңнарын эккелген. Баштыңнар Манассияны тудуп алгаш, тыртпа-биле бурундуктааш, хүлер кинчи-биле бектээш, Вавилонче аппарган . ¹² Кызагдалга таварышкаш, ол бодунуң Бурганы Дээрги-Чаяакчыдан өршээл дилеп, чаннып эгелээн, оон ада-өгбезиниң Бурганының мурнунга аажок томаараан. ¹³ Манассия мөргүүрге, Бурган олче ээ көрнүп, ооң чалынган дилээн дыңнап кааш, ону Иерусалимче, дүжүлгезинче эгидип каан . Манассия Дээрги-Чаяакчы дээрге Бурган-дыр деп билип алган.

¹⁴ Ооң соонда ол Давидтиң Хоорайының даштыкы ханазын быжыглап тудуп каан. Ол ону Гихон суунуң барыын талазында шынаадан эгелээш, Балык хаалгазынче кирер черге чедир болгаш Офел тейни долгандыр тудуп чоруткаш,

мурнундагызындан бедидип каан. Ол Иудеяның бүгү быжыглалдыг хоорайларынга шериг баштыңнарын тургузуп каан.

¹⁵ Манассия Дээрги-Чаяакчының өргээзинден өске бурганнарны болгаш оюп хээлээн дүрзүнү үндүргеш, өргээ турар тейде база Иерусалимде тудуп алганы өргүл салыр бедигээштерни ап каапкаш, ол бүгүнү хоорайдан үндүр октапкан. ¹⁶ Ол Дээрги-Чаяакчының өргүл бедигээжин катап тургускаш, аңаа эп-найырал болгаш өөрүп четтиришишкин өргүлдерин эккеп салгаш, иудейлерге Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчыга бараан болурун дужааган. ¹⁷ А чон мөгейишишкин кылыр бедик черлерге өргүлдер салырын, ам чүгле бодунуң Бурганы Дээрги-Чаяакчыга-даа болза, уламчылавышаан турган.

¹⁸ Манассияның өске жыл-херектери, ооң бодунуң Бурганынга мөргүлү болгаш өттүр көөр медээчилерниң Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының адындан аңаа чугаалап турган сөстери Израильдиң хааннарының бижилгелеринде бижиттинген. ¹⁹ Ооң мөргүлү, Бурганның олче ээ көргени, ооң бүгү бачыттары болгаш шынчы эвес чоруу, бодун томаартып аар бетинде мөгейишишкин кылыр бедик черлер тудуп кааны база Ашера бурганга тураскааткан адагаштар болгаш дүрзүлөр тургузуп каан черлери өттүр көөр медээчилерниң бижилгелеринде бижиттинген. ²⁰ Манассия өгбелериниң соондан өске оранче чоруй баарга, ону ооң ордузунуң чанынга ажаап каан. Ооң оглу Амон ачазының орнунга хаан апарган.

Амон хаан
(4 Хаан. 21:19-26)

²¹ Амон чээрби ийи харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге ийи чыл чагырган. ²² Амон, ачазы Манассия ышкаш, Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип, ачазы Манассияның кылып кааны бүгү дүрзү-бурганнарга өргүлдер эккеп салып, оларга бараан болуп турган . ²³ Амон, ачазы Манассия ышкаш, Дээрги-Чаяакчының мурнунга бодун томаартып албаан , харын-даа бачыттарын көвүдөдип-ле турган. ²⁴ Ооң дүжүметтери аңаа удур сүлчээ кылгаш, ону ордузунга өлүрүп каан. ²⁵ Ынчалза-даа чурттуң чону бүгү сүлчээчилерни кыра шаап каапкаш, Амоннуң оглу Иосияны ачазының орнунга хаан кылып алган.

Иосия хаан
(4 Хаан. 22:1-7)

34 Иосия сес харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге үжен бир чыл чагырган. ² Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга таарымчалыг чүүлдер кылып турган база бодунуң өгбези Давидтиң оруктарын эдерип, оң-даа, солагай-даа талаже барбаан .

³ Чагыргазының сески чылында, аныяк оол тургаш, Иосия бодунуң өгбези Давидтиң Бурганынче чүткүп эгелээн, а он ийиги чылында Иудея биле Иерусалимни мөгейишшин кылып бедик черлерден, Ашера бурганга тураскааткан адагаштардан, оюп хээлээн болгаш шуткуп кылган дүрзү-бурганнардан арыглап эгелээн. ⁴ Иосияның улузу Ваалдың дүрзүлеринге өргүл салыр бедигээштерни үредеп, оларның кырында турган ыдыктыг адагаштарны буза шаап каапкан. Оон ол Ашера бурганга тураскааткан адагаштарны кезип, оюп хээлээн, шуткуп куткан дүрзүлерни үредеп, чуура соктап каапкаш, бир шагда оларга өргүл салып турган улустуң чевеглеринче чажыпкаш, ⁵ ол бурганнарның бараалгакчыларының сөөктерин оларның өргүл бедигээштеринге өрттедикпен. Иудея биле Иерусалимни ынчалдыр арыглап каан. ⁶ Манассия, Эфрем болгаш Симеоннуң аймактарының хоорайларынга, мырыңай Неффалимниң аймааның черинге чедир база оларның хоозураан чоок-кавызынга ⁷ Иосия өргүл бедигээштери биле Ашера бурганның адагаштарын үредеп, дүрзү-бурганнарны хүл-далганналдыр чуура соктап, бүгү израиль черге ыдыктыг деп турган адагаштарны буза шаап каапкан. Оон ол Иерусалимче ээп келген.

⁸ Чагыргазының он сески чылында Иосия, чуртту база Бурганның өргээзин арыглаан соонда, Мешулламның оглунуң оглу, Ацалияның оглу Шафанны, хоорай чагырыкчызы Маасеяны болгаш Иоахазтың оглу, төөгү бижикчизи Иоахты бодунуң Бурганы Дээрги-Чаяакчының өргээзин септезин дээш чорудупкан. ⁹ Олар Бурганның дээди бараалгакчызы Хелкияга келгеш, хаалга кадарып турар левиттерниң Манассия биле Эфремниң аймаандан, бүгү өске израильчилерден, бүгү Иудея биле Вениаминден, Иерусалимниң чурттакчыларындан чыып алган акша-мөңгүнүн Бурганның өргээзинге эккелгеш, аңаа хүлээди берген. ¹⁰ Акша-мөңгүнү Дээрги-Чаяакчының өргээзинде ажил башкарып турар харагалзакчыларга берип каан, а олар ону өргээде септелге кылып турар ажилчыннарга төлеп берип турган. ¹¹ Харагалзакчылар акша-мөңгүнү бызаңчылар биле тудугжуларга Иудеяның хааннарының элөп, хоозураарынга чедирип кааны өргээ бажыңнарын чаартып, шыварынга херек чонуп каан даштар биле илдиргелээр ыяш садып алзын дээш дамчыдып берген.

¹² Ол ажилчыннар ак сеткилдиг ажилдап турган. Оларның ажылын удуртуру-биле Мерариниң үресалгалындан үнген Яхат биле Авдий, Кохаттың үресалгалындан – Захария биле Мешуллам деп левиттерни томуйлап каан. Ол левиттер шупту хөгжүм херекселдеринге ойнап мергежээн улус чүве-дир. ¹³ Олар аар чүк дажыкчыларын база харагалзап, кандыг-даа ажил кылып турар бүгү ажилчыннарны удуртуп турган. Левиттерниң

чамдыызы бижээчилер, харагалзакчылар, а өскелери – хаалгачылар бооп турган.

Ыдыктыг хоойлу номунуң

ТЫВЫЛГАНЫ
(4 Хаан. 22:8-20)

¹⁴ Кажан олар Дээрги-Чаяакчының өргээзинче эккелген акша-мөңгүнү уштуп турда, Бурганның бараалгакчызы Хелкия Моисейни дамчыштыр берген Дээрги-Чаяакчының хоойлузуңуң номун тып алган. ¹⁵ Хелкия Шафан бижээчиге: «Мен Дээрги-Чаяакчының өргээзинден ыдыктыг хоойлуңуң дүрүг номун тып алдым» – дээш, номну аңаа тутсуп берген.

¹⁶ Оон Шафан дүрүг номну хаанга эккелгеш, аңаа: «Силерниң чалчаларыңарга дааскан бүгү ажилды олар кылып тур – деп айыткаан. – ¹⁷ Дээрги-Чаяакчының өргээзинде бар-ла акша-мөңгүнү чыып алгаш, өргээде ажилдап турар улуска болгаш оларның харагалзакчыларынга дамчыдып бердилер».

¹⁸ Ооң соонда Шафан бижээчи хаанга: «Хелкия бараалгакчы меңээ бир дүрүг ном берди» – деп дыңнаткаш, ону хаанның мурнунга номчуп берген.

¹⁹ Ыдыктыг хоойлуңуң сөстөрүн дыңнааш, хаан кеткен хевин качыгдалдан ора тыртып каапкан.

²⁰ Ол Хелкия бараалгакчыга, Шафанның оглу Ахикамга, Миханың оглу Авдонга, Шафан бижээчиге болгаш бодунуң чалчазы Асайяга мынча деп дужаган: ²¹ «Барып, мээң өмүнээмден база Израильдиң болгаш Иудеяның чонунуң артынчызының өмүнээзинден бо номнуң сөстөрүниң дугайында Дээрги-Чаяакчыдан айтырып көрүңер. Бистиң ада-өгбевис Дээрги-Чаяакчының сөстөрүн сагывайн келген, бо номда бижээн бүгү чүүл ёзугаар кылбайн чораан боорга, Ооң коргунчуг килеңи бисче кыптыккан-дыр».

²² Хелкия бараалгакчы болгаш хаанның айбылапкан улузу Шаллумнуң кадайы, өттүр билип медеглээр Олда деп херээжен-биле ол дугайында чугаалажыр дээш чорупкан. (Шаллум болза хаанның хевиниң кадагалакчызы кижичүве-дир. Ол Тавкегаттың оглу турган, а Тавкегат – Хасраның оглу турган чүве-дир.) Олда Иерусалимниң чаа кезээнге чурттап турган. ²³ Ол херээжен оларга мынча дээн: «Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы: „Силерни Менче айбылап чорудупкан кижиге ²⁴ Мээң чугаалаан чүвемни дамчыдыңар: Мен бо черже база ооң чурттакчыларыңа айыыл-халапты – Иудеяның хаанының мурнунга номчаан номда бижээн бүгү каргыштарны ыдарым ол-дур.

²⁵ Менден ойталааны дээш, хары бурганнарга айдызаашкын кылып, боттарының холу-биле кылган бүгү чүлдери-биле Мени хорадатканы дээш, Мээң килеңим бо черге удур кыптыгар, ол ам өжүртүнмес» – деп чугаалады.

²⁶ Дээрги-Чаяакчыдан чүве айтырары-биле силерни айбылап чорудупкан Иудеяның хаанынга

мону дамчыдыңар: дыңнаан сөстериң дугайында Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы мынча дээн-дир: ²⁷ „Сээң чүрээңниң чымчай бергени дээш, Мээң мурнумга бодуңну томаартканың дээш; бо черге база ооң чурттакчыларыңа удур Бурганның чугаалаан сөстериң дыңнааш, Мээң мурнумга бодуңну томаартканың дээш, кеткен хевиңни ора тыртып, Мээң мурнумга ыглап турганың дээш, Мен сени дыңнап кагдым – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ²⁸ Ынчангаш Мен сени ада-өгбөңге кадып каар мен, чевек-куйга амыр-тайбың ажааттырар сен . Мээң бо черге база ооң чурттакчыларыңа ыдарым бүгү айыыл-халапты сээң карактарың көрбөс“».

Айбычылар ол харыыны хаанга дамчыдып берген.

**Иосияның Иудеяны
дүрзү-бурганнарга
чүдүүр чоруктан арыглааны**
(4 Хаан. 23:1-3)

²⁹ Хаан Иудея биле Иерусалимниң бүгү баштыңнарын кыйгыртып алган. ³⁰ Оон хаан Дээрги-Чаяакчының өргээзинче Иудеяның бүгү чону-биле, Иерусалимниң бүгү чурттакчылары биле кады чорупкан. Бурганның бараалгакчылары болгаш левиттер, бүгү чон – карачал-даа, ызыгууртан-даа улус, ооң-биле кады чорупкан. Чонга ол Дээрги-Чаяакчының өргээзинден тывылган номда бижиттинген чагыг-керээниң бүгү сөстериң дыңналдыр номчуп берген . ³¹ Хаанның турар ужурлуг черинге туруп алгаш , Иосия ол номда бижиттинген чагыг-керээниң сөстериң сагыыры-биле Дээрги-Чаяакчының мурнунга Ооң айтыышкыннарын, доктаалдарын, дүрүмнерин бүгү чүлдү-чүрээнден, бүгү сагыш-сеткилинден күүседип, Ону эдерер дугайында керээ чарып алган . ³² Хаан Иерусалимде болгаш Вениаминниң черинде чурттап турар бүгү улуска ону бадыткаарын дужааган. Иерусалимниң чурттакчылары боттарының ада-өгбезиниң Бурганының чагыг-керээнин сагып чурттап эгелээн.

³³ Иосия израильчилерниң бүгү черлеринден чүдек-бужар чүүлдерни чайладып каапкаш , Израильде чурттап турар бүгү чонга боттарының Бурганы Дээрги-Чаяакчыга бараан болурун дужааган. Ооң чуртталгазының үезинде израильчилер боттарының ада-өгбезиниң Бурганы Дээрги-Чаяакчыдан ойталап көрбээн.

**Иосияның Хосталышкын байырлалын
демдеглэни**
(4 Хаан. 23:21-23)

35 Иосия Иерусалимге Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан Хосталышкын байырлалын демдеглеп эрттирген . Хосталышкын байырлалында чиир анай-хураганнарны бир айның он дөртте дөгерген. ² Иосия Бурганның

бараалгакчыларыңа албан-хүлээлгезин айтып бергеш, Дээрги-Чаяакчының өргээзинге бараан болур кылдыр сеткилин өөртүп каан. ³ Хаан левиттерге – бүгү Израильдиң башкыларыңа , Дээрги-Чаяакчыга бараан болуп чурттаар улуска мынча дээн: «Ыдыктыг аптараны Израильдиң хааны Давидтиң оглу Соломоннуң тудуп каан өргээзинге тургузуп калыңар. Ам ону эктиңерге көдүрүп чораан херээңер чок. Силер ам Бурганыңар Дээрги-Чаяакчыга, Ооң израиль чонунга бараан болуңар. ⁴ Бараан болуушкун кылыры-биле төрөл салгалдар, салбырларыңар аайы-биле, Израильдиң хааны Давидтиң, ооң оглу Соломоннуң айытканын ёзугаар белеткенип алыңар. ⁵ Ыдыктыг өргээге левиттерниң төрөл бөлүктөрүн ёзугаар туруп алгаш, ха-дуңма улус-чоннуң төрөл салгал бүрүзүңге дузалаарыңа белен болуңар. ⁶ Хосталышкын байырлалында чиир анай-хураганнарны дөгеринчер, ыдыктанып алыңар, Дээрги-Чаяакчының Моисейни дамчыштыр берген дужаалын күүседип, анай-хураганнарны израиль ха-дуңмаңарга белеткеп бериңер».

⁷ Иосия аңаа турган бүгү израильчилерге Хосталышкын байырлалында дөгерер кылдыр ниитизи-биле 30 000 анай-хураган, 3000 бугажык берген. Ол мал-маганны хаанның кошкулундан алган чүве-дир . ⁸ Ооң нояннары база эки туразы-биле чонга, Бурганның бараалгакчыларыңа болгаш левиттерге малын берип турган. Дээрги-Чаяакчының өргээзи дээш харыылаар Хелкия, Захария болгаш Иехиил Бурганның бараалгакчыларыңа Хосталышкын байырлалында дөгерер кылдыр 2600 шээр мал биле 300 бугажык берген. ⁹ Хонания болгаш ооң дуңмалары Шемайя биле Нафанаил, база ол ышкаш левиттер даргалары болур Хашавия, Иеиел болгаш Иозавад олар левиттерге Хосталышкын байырлалында дөгерер кылдыр 5000 шээр мал, 500 бугажык берген.

¹⁰ Бараан болуушкунун ынчаар белеткеп каан соонда, Бурганның бараалгакчылары боттарының турар черлеринге, а левиттер хаанның дужаалын ёзугаар боттарының бөлүктөриниң аайы-биле туруп алган . ¹¹ Байырлалдың хураганнарын дөгерип каан. Левиттер малдың кежин союп турган, а Бурганның бараалгакчылары оларның холундан малдың ханын алгаш, өргүл бедигээжинче төп турган. ¹² Оон бүрүн өрттедир өргүл малын чоннуң төрөл салгалдарының бөлүктөр аайы-биле үлөп бээр дээш аңгылап кааннар. Дээрги-Чаяакчыга өргүлдерни Моисейниң номунда бижиттингенин ёзугаар салган турзун дээш ынчаар кылганнары ол. Бугаларны база шак ынчаар соп, өргээн. ¹³ Левиттер дөгерген хураганнарын дүрүм ёзугаар отка быжырып каан , а ыдыктыг өргүлдерни паштар, дой савалар болгаш сакпыңнарга дүлгеш, чонга дүргени-биле үлөп

берген. ¹⁴ А ооң соонда боттарынга база Бурганның бараалгакчыларынга өргүл эъдин белеткеп алганнар, чүге дээрге Аароннуң үре-салгалы болур бараалгакчылар дүн дүшкүже, бүрүн өрттедир өргүлдөр биле өргүл малының үс-чаан өрттедип, чай чок болган чүве-дир. Ынчангаш левиттер боттарынга-даа, Аароннуң үре-салгалы болур Бурганның бараалгакчыларынга-даа белеткеп каан. ¹⁵ Асафтан укталган ыраажылар база Давид хаанның, Асаф, Еман болгаш өттүр көөр Идифуннуң оларга доктаадып каан черлеринге турганнар. Хаалгачылар база хүлээлге күүседип турар хаалгаларын кагбайн турган, чүге дээрге оларга өргүл эъдин ха-дуңмазы левиттер белеткеп берген.

¹⁶ Иосия хаанның дужааганын ёзугаар ·Хосталыышкын байырлалын демдеглээри-биле база Дээрги-Чаяакчының өргүл бедигээжинге бүрүн өрттедир өргүлдерни эккеп салыры-биле Дээрги-Чаяакчыга бүгү бараан болуушкунну ол хүн ынчаар күүсеткен. ¹⁷ Аңаа турган израильчилер ол үеде Хосталыышкын байырлалын база ·Хаарган далганнар байырлалын чеди хүн дургузунда демдеглеп келген. ¹⁸ Самуил медээчининң үезинден бээр Израильге ол ышкаш Хосталыышкын байырлалы эртип көрбээн. Израильдиң өске чаңгыс-даа хааны Хосталыышкын байырлалын Иосия хаанның ону Бурганның бараалгакчылары, левиттер-биле кады база аңаа турган бүгү иудейлер болгаш израильчилер-биле, Иерусалимниң чурттакчылары-биле кады демдеглээни дег кылдыр демдеглевээн. ¹⁹ Ол Хосталыышкын байырлалын Иосияның чагыргазының он сески чылында демдеглээн.

Иосияның өлүмү

(4 Хаан. 23:28-30)

²⁰ Иосияның Бурганның өргээзин корум-чурум кирип, кылып каан бүгү чүүлдериниң соонда, Египеттиң хааны Нехао Евфрат хемде Кархемис хоорайже дайылдажыр дээш чорупкан. Иосия аңаа удур үнүп келген. ²¹ А Нехао олче элчиннер чорудуп: «Иудеяның хааны, аравыста кандыг адаан-өжээн барыл? Мен бөгүн сеңээ удур келбедим, а дайзыннарым-биле чаалажыр дээш чоруурум ол. Бурган меңээ дүргедээрин дужаады. Мээң таламда турар Бурганга удурланыр болзуңза, Ол сени өлүрүп каар» – деп сөглеткен.

²² Ынчалзажок Иосия орук чайлавайн, фараон-биле чаалажыр дээш таныттынмас кылдыр солуй кеттинип алган. Ол Нехаонуң Бурганның дужаалы-биле аңаа чугаалаан чүвезин тооп дыңнавайн, Мегиддо шынаазынче дайылдажып үнүп келген.

²³ Ча адыгжылары Иосияже адыпкан. Хаан ынчан чалчаларынга: «Мени алгаш барыңар, мен аар балыгладыптым» – дээн. ²⁴ Чалчалары хаанны ·дайынчы тергезинден алгаш, ооң эккелгени өске тергеге чыттыргаш, Иерусалимче сөөртүп эккээрге,

ол аңаа өлүп калган. Ону ооң ада-өгбезиниң чевег-куюнга ажаап каан. Бүгү Иудея болгаш Иерусалим Иосияның ажыын ажып ыглап турган.

²⁵ Иеремия Иосия дээш кажыыдал ыры чогаадып каан, амдыгаа чедир эр, херээжен ыраажылар боттарының кажыыдал ырларынга хаанны сактып турар. Ол ырлар Израильге ажыглалга кирип, оларны Кажыыдал ырларының номунче киир бижип каан.

²⁶ Иосияның Бурганга бердингени, Дээрги-Чаяакчының хоойлузунда бижээнин ёзугаар кылган бүгү ажил-херектери эгезинден эгелээш, төнчүзүнге чедир Израильдиң база Иудеяның хааннарының номунда бижиттинген.

Иоахаз хаан

(4 Хаан. 23:30-35)

36 Чурттуң чону Иосияның оглу Иоахазты шилип алгаш, ону ачазының орнунга Иерусалимге хаан кылып алган. ² Иоахаз чээрби үш харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге үш ай чагырган. ³ Египеттиң хааны ону Иерусалимге дүжүлгезинден дүжүргөш, Иудеяга 100 °талант мөңгүн биле бир талант алдын төлээр торгаал онаап каан. ⁴ Египет хаан Иудея биле Иерусалимни чагырар кылдыр Иоахазтың акызы Элиакимни олурткаш, ооң адын Иоаким деп ат-биле солуп берген, а ооң дуңмазы Иоахазты Египетче аппарган.

Иоаким хаан

(4 Хаан. 23:36-24:7)

⁵ Иоаким чээрби беш харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге он бир чыл чагырган. Ол бодунуң Бурганы Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип турган. ⁶ Вавилоннуң хааны Навуходоносор Иоакимче халдап келгеш, ону Вавилонче аппаар дээш, хүлер кинчи-биле бектеп каан. ⁷ Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң эт-херекселиниң чамдыызын база Навуходоносор Вавилонче аппаргаш, ында бодунуң ордузунга салып алган. ⁸ Иоакимниң өске ажил-херектери, ооң кылып турган чүдек-бужар чүүлдери болгаш бүгү кем-буруузу Израиль биле Иудеяның хааннарының номунда бижиттинген. Ооң оглу Иехония ачазының орнунга хаан апарган.

Иехония хаан

(4 Хаан. 24:8-17)

⁹ Иехония он сес харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге үш ай, он хонук чагырган. Ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип турган. ¹⁰ Чылдың эгезинде Навуходоносор хаан улузун чорудуптарга, олар Иехонияны база Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң улуг үнелиг эт-херекселин Вавилонче эккелген. Навуходоносор Иудея биле Иерусалимниң хааны кылдыр Иехонияның төрели Седекияны олуртуп каан.

Седекия хаан

(4 Хаан. 24:18-20; Иер. 52:1-2)

¹¹ Седекия чээрби бир харлыында хааннап эгелээш, чуртту Иерусалимге он бир чыл чагырган.

¹² Ол бодунуң Бурганы Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип турган. Седекия Дээрги-Чаяакчының сөзүн медеглеп турган Иеремия медээчиниң мурнунга бодун томаартпаан. ¹³ Ол Навуходоносор хаанга Бурганның ады-биле даңгырак берген-даа болза, аңаа удур тура халаан. Седекия аажок чөрүү, дедир апарып, Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчыже эглип келбээн.

¹⁴ Бурганның бараалгакчыларының болгаш чоннуң бүгү баштыңнары база хөй бачыт үүлгедип, шынчы чоруун чидирип, өске чоннарның бүгү чүдек-бужар чаңчылдарын өттүнүп, Дээрги-Чаяакчының Иерусалимге ыдыктап каан өргээзин бужартадып турган.

Иерусалимниң буурааны

(4 Хаан. 25:1-21; Иер. 39:1-10; 52:1-30)

¹⁵ Иудейлерниң ада-өгбезиниң Бурганы Дээрги-Чаяакчы оларже Бодунуң төлээлекчилерин катап-катап чорудуп шаг болган, чүге дээрже Бодунуң чонун база Бодунуң өргээзин кээргеп турган.

¹⁶ Иудейлер Бурганның ыдып турган төлээлекчилерин дорамчылап кочулап, Ооң сөстөрүн тоовайн, Ооң медээчилерин бак сөглөп турган. Адак сөөлүндө Дээрги-Чаяакчының килеңи Ооң чонунче кыптыгып, ону кым-даа оожургадып шыдавас апарган. ¹⁷ Бурган оларже халдей хаанны ыдыптарга, ол хаан аныяк оолдарны ыдыктыг өргээге хылыш-биле шанчып каапкан, аныяк оолдар, кыстарны-даа, кырган, чөнүк улусту-даа кээргевээн. Бурган оларның шуптузун

Навуходоносор хаанга хүлээдип берген. ¹⁸ Дээрги-Бурган-Чаяакчының өргээзиниң улуг-биче бүгү эт-херекселин, өргээниң база хаанның, ооң нояннарының эртине-байлааның шуптузун ол хаан Вавилонче апарган. ¹⁹ Бурганның өргээзин өрттедипкен, Иерусалимниң ханазын үрегдеп каапкан, хоорайның ордуларын шуптузун өрттедипкен, бүгү үнелиг чүүлдерин узуткап каапкан.

²⁰ Навуходоносор хылыштан дириг арткан чонну Вавилонче тудуп апарган, олар аңаа Персия күрүнези күш кирип келгичеге чедир, Вавилоннуң хаанының, ооң оолдарының кулдары бооп келген.

²¹ А израиль чер Иеремия медээчиниң дамчытканы Дээрги-Чаяакчының сөстери күүсеттинер кылдыр, бодунуң хоозуралының бүгү үези – чеден чыл дургузунда – дыштанып, амыр-дыш чылдарының орнун тургузуп ап чыткан.

Кир хаанның иудейлерни**чандырганы**

(Эзра 1:1-4)

²² Дээрги-Чаяакчы Бодунуң Иеремияны дамчыштыр чугаалаан сөстери боттанзын дээш, Персияның хааны Кирниң чагыргазының бирги чылында ол хаанны сагыш алындырыпкан. Кир хаан ынчан бодунуң бүгү күрүнезинге мындыг чарлык үндүргеш, ону бижидип, номчуткан база чарлаткан:

²³ «Персияның хааны Кирниң чугаалаан чүези бо-дур: Дээрде саадаан Дээрги-Бурган-Чаяакчы меңээ чер-делегейниң бүгү күрүнелерин хүлээдип бергеш, иудей черде Иерусалим хоорайга Аңаа өргээ тударын дааскан. Ооң чонунга хамааржыр кым-даа бар болза – Бурганы Дээрги-Чаяакчы ооң-биле кады болзун! – ынаар чоруй барзын».

Эзра

Кирилде

Эзраның ному Персия Вавилонну эжелеп алган соонда, еврей чоннуң туттуруушкундан Иудеяже эеп кээп турганының дугайында, Иерусалимге амыдыралды аайлап-башкарганының база Дээрги-Чаяакчыга мөгейишкинни катап тургусканының дугайында тоожуп турар. Бо ном биле Неемияның номун чаңгыс-ла ол автор Чылдар демдеглели деп номнарның уланчызы кылдыр чыып тургускан чадавас.

Номну үш кол кезекке чарып болур.

1) Персияның хааны Кирниң үезинде иудейлерниң баштай (бистиң эрага чедир 538 ч.) эеп келгени (1–2 эгелер).

2) Вавилон аг-шеригниң 586 чылда үреп бузуп кааны Дээрги-Чаяакчының өргээзин катап тургускаш, ыдыктааны (3–6 эгелер). Еврейлер Вавилонга туттуруушкунга турда, Иудеяны ээлеп чурттай берген чоннар болганчок-ла удурланып турза-даа, Бурганның өргээзин тудар ажыл 515 чылда, Аггей биле Захария медээчилерни дамчыштыр Бурганның хей-аът кириишкениниң ачызында, доозулган. Мында оон ыңай оон-даа орай үеде кожа чоннарның Иерусалимниң ханазын тударынга удурланганын тодарадып бижээн. Номнуң ол үзүндүзүнүң улуг кезии еврей дылда эвес, а Персияның күрүне дылы болур арамей дылда бижиттинген.

3) Элээн каш салгал солушкан соонда, бистиң эрага чедир V вектиң ортан үезинде чадавас, Иерусалимче Вавилондан Бурганның бараалгакчызы, шажынчы эртемден Эзра еврейлерниң база бир бөлүү-биле кады эеп келген (7–10 эгелер). Ол бодунуң чонунга Дээрги-Чаяакчыга бүзүрелдин эге дөзүнче эглип кээр база Ооң хоойлузун оон-даа кызымак күүседир талазы-биле дузалаан. Эзраның аажок улуг салдарының ужун хоойлу тайылбырлакчылары израиль ниитилелге дараазында чылдарда кончуг чугула рольдуг апарган.

Кир хаанның иудейлерни чандырганы (2 Чыл. 36:22-23)

1 Дээрги-Чаяакчы Бодунуң Иеремианы дамчыштыр чугаалаан сөстери боттанзын дээш, Персияның хааны Кирниң чагыргазының бирги чылында ол хаанны сагыш алындырыпкан. Кир хаан ынчан бодунуң бүгү күрүнезинге мындыг чарлык үндүргеш, ону бижидип, номчуткан:

2 «Персияның хааны Кирниң чугаалаан чүвези бо-дур: „Дээрде саадаан Дээрги-Бурган-Чаяакчы меңээ чер-делегейниң бүгү күрүнелерин хүлээдип бергеш, иудей черде Иерусалим хоорайга Аңаа өргээ тударын дааскан. 3 Дээрги-Чаяакчының чонунга хамааржыр бүгү улус – Бурганы олар-биле кады болзун! – иудей черде Иерусалимче чоруй баргаш, Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының Иерусалимде турар Бурганның өргээзин тутсун.

4 Иудейлерниң артынчызынга оларның чурттап турар бүгү черлеринде кожалары дузалап, оларны алдын-мөңгүн, эт-хөреңги, мал-маган болгаш Иерусалимде Бурганның өргээзинге эки тура-биле кылган өргүл белектери-биле хандырызын“».

5 Иуда биле Вениаминниң аймактарының баштыңнары, Бурганның бараалгакчылары, левиттер – Бурганның сагыш алындырыпкан бүгү улузу – Иерусалимге Дээрги-Чаяакчының өргээзин барып тудар дээш көдүрлүп үнген. 6 Оларның бүгү кожолары эки тура-биле эккелген шупту өргүл белектеринден аңгыда, алдын-мөңгүн эт-херексел, эт-хөреңги, мал-маган болгаш улуг үнелиг эт-септи оларга берген. 7 Навуходоносорнуң Иерусалимден ап алгаш, бодунуң бурганнарының өргээзинге салып алганы Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң эт-херекселин Кир хаан боду үндүрүп берген. 8 Персияның хааны Кир ол эт-херекселди үндүрерин эртине-байлак шыгжамырының кадагалакчызы Митредатка дагзып каан. Митредат ол эт-херекселди санап-түңнээш, Иудеяның чагырыкчызы Шешбацарга хүлээдип берген.

9 Оларның даңзызы бо-дур:

алдын тавактар – 30;
мөңгүн савалар – 1000;
бижектер – 29;

10 алдын аяктар – 30;
эжеш мөңгүн аяктар – 410;
өске савалар – 1000.

¹¹ Шупту алдын-мөңгүн эт-херекселдин саны 5400 болган. Улус-чон Вавилондан Иерусалимче көжүп чанып турда, Шешбацар ол бүгүнү ап алгаш, эккелген.

**Туттуруушкундан ээп келген
улустан даңзызы**
(Неем. 7:6-73)

2 Чурттуң туттуруушкундан ээп келген улузу бодур. Оларны Вавилоннуң хааны Навуходоносор бодунуң чуртунче тудуп аппаратан турган. Олар Иерусалим болгаш Иудеяже, кижилер бүрүзү бодунуң хоорайынче, ² Зоровавел, Иисус, Неемия, Сарайя, Раалия, Мардохей, Билшан, Мисфар, Бигвай, Рехум болгаш Баана оларны эдерип чедип келген.

Израиль чоннуң сан-даңзызы бодур :

- ³ Пароштуң үре-салгалы – 2172 кижилер,
- ⁴ Шефатияның үре-салгалы – 372,
- ⁵ Арахтың үре-салгалы – 775,
- ⁶ Пахат-Моавтың үре-салгалы (Иисус биле Иоавтың төрөл бөлүүндөн) – 2812,
- ⁷ Эламның үре-салгалы – 1254,
- ⁸ Заттунуң үре-салгалы – 945,
- ⁹ Заккайның үре-салгалы – 760,
- ¹⁰ Баниниң үре-салгалы – 642,
- ¹¹ Бевайның үре-салгалы – 623,
- ¹² Азгадтың үре-салгалы – 1222,
- ¹³ Адоникамның үре-салгалы – 666,
- ¹⁴ Бигвайның үре-салгалы – 2056,
- ¹⁵ Адинниң үре-салгалы – 454,
- ¹⁶ Атерниң үре-салгалы (Эзекияның төрөл бөлүүндөн) – 98,
- ¹⁷ Бецайның үре-салгалы – 323,
- ¹⁸ Иораның үре-салгалы – 112,
- ¹⁹ Хашумнуң үре-салгалы – 223,
- ²⁰ Гиббарның үре-салгалы – 95.
- ²¹ Вифлеемниң улузу – 123 кижилер,
- ²² Нетофаның чурттакчылары – 56,
- ²³ Анатоттуң чурттакчылары – 128,
- ²⁴ Азмаветтиң улузу – 42,
- ²⁵ Кириат-Иаримниң, Кефира биле Беероттуң улузу – 743,
- ²⁶ Рама биле Геваның улузу – 621,
- ²⁷ Михмастың чурттакчылары – 122,
- ²⁸ Вефил биле Гайның чурттакчылары – 223,
- ²⁹ Невонуң улузу – 52,
- ³⁰ Магбиштиң улузу – 156,
- ³¹ Элам-Ахерниң улузу – 1254,
- ³² Харимниң чурттакчылары – 320,
- ³³ Лод, Хадид болгаш Ононуң улузу – 725,
- ³⁴ Иерихоннуң улузу – 345,
- ³⁵ Сенааның улузу – 3630.
- ³⁶ Бурганның бараалгакчылары: Иедайяның үре-салгалы (Иисустуң төрөл салгалындан) – 973 кижилер,
- ³⁷ Иммерниң үре-салгалы – 1052,
- ³⁸ Пашхурнуң үре-салгалы – 1247,

³⁹ Харимниң үре-салгалы – 1017.

⁴⁰ Левиттер : Иисус биле Кадмиилдин үре-салгалы (Годавияның төрөл салгалындан) – 74 кижилер.

⁴¹ Ыраажылар : Асафтың үре-салгалы – 128 кижилер.

⁴² Хаалгачы улус : Шаллум, Атер, Талмон, Аккув, Хатита болгаш Шовайның үре-салгалы – 139 кижилер.

⁴³ Бурганның өргээзиниң ажилчыннары : Циха, Хасуфа болгаш Таббаоттуң үре-салгалы, ⁴⁴ Керос, Сиага болгаш Фадоннуң үре-салгалы, ⁴⁵ Левана, Хагава болгаш Аккувтуң үре-салгалы, ⁴⁶ Хагав, Шамлай болгаш Хананның үре-салгалы, ⁴⁷ Гиддел, Гахар болгаш Реайяның үре-салгалы, ⁴⁸ Рецин, Некода болгаш Газамның үре-салгалы, ⁴⁹ Уза, Пасаех болгаш Бесайның үре-салгалы, ⁵⁰ Асна, Меуним болгаш Нефисимниң үре-салгалы, ⁵¹ Бакбук, Хакуфа болгаш Хархурнуң үре-салгалы, ⁵² Бацлут, Мехида болгаш Харшаның үре-салгалы, ⁵³ Баркос, Сисара болгаш Фамахтың үре-салгалы, ⁵⁴ Нециа биле Хатифаның үре-салгалы.

⁵⁵ Соломоннуң чалчаларының үре-салгалы : Сотай, Гассоферет болгаш Феруданың үре-салгалы, ⁵⁶ Иаала, Даркон болгаш Гидделдин үре-салгалы, ⁵⁷ Шефатия, Хаттил, Похерет-Гаццевайим болгаш Амийниң үре-салгалы.

⁵⁸ Бурганның өргээзиниң ажилчыннары биле Соломоннуң чалчаларының ук-салгалы шупту – 392 кижилер.

⁵⁹ Израильче Тел-Мелах, Тел-Харша, Херув-Аддан, Иммер хоорайлардан чедип келген-даа болза, оларның төрөл бөлүктери израиль чондан укталган дээрзин шынзыдып шыдаваан улус:

⁶⁰ Делайя, Товия болгаш Некоданың үре-салгалы – 652 кижилер.

⁶¹ Бурганның бараалгакчыларындан укталган улус: Ховайя, Гаккоц болгаш Верзеллийниң үре-салгалы. (Ол Верзеллий дээрге Галаад чурттуг Верзеллийден укталган бир кысты кадай кылып алгаш, ол ат-биле адаттынып эгелээн кижилер турган.)

⁶² Ол улус боттарының төрөл угуңуң бижилгезин дилеп турган, ынчалза-даа тыппайн баргаш, арыг эвес кылдыр санаттырып, Бурганның бараалгакчыларының даңзызынче кирип бижиттирбээн. ⁶³ Тус чер чагырыкчызы оларга, урим биле туммимни ажыглап шыдаптар бараалгакчы көстүп келгиге чедир, аажок ыдыктыг өргүлдерниң эъдин чивезин дужаап каан. ⁶⁴ Эглип келген бүгү ниитилел 42 360 кижилиг болган чүве-дир.

⁶⁵ Оон аңгыда 7337 эр, херээжен кул кижилер турган, оон ыңай 200 эр, херээжен ыраажы база олар-биле кады турган. ⁶⁶ Олар 736 аъттыг, 245 мулдуг, ⁶⁷ 435 тевелиг болгаш 6720 элчигенниг турган.

⁶⁸ Төрөл салгалдарның чамдык баштыңнары Иерусалимде Дээрги-Бурган-Чаяакчының өргээзинге келгеш, ону биезде турган черинге катап тудар дээш, эки тура-биле өргүл кылган. ⁶⁹ Олар боттарының шыдаар шаа-биле ол ажил дээш акша-хөреңги шыгжамырынче 61 000 драхма

алдын, 5000 °мина мөңгүн болгаш Бурганның бараалгакчылары кедер 100 хеп дужаап берген.

⁷⁰ Ынчалдыр Бурганның бараалгакчылары, левиттер, карачалдар, ыраажылар, хаалгачылар болгаш Бурганның өргээзиниң ажилчыннары – бүгү израиль чон боттарының хоорайларынга чурттап эгелээн.

Өргүл салыр бедигээшти катап тургусканы

3 Израильчилер боттарының хоорайларынга чурттай берген соонда, ол чылдың чеди айда бүгү чон, чаңгыс кижы ышкаш, Иерусалимге чыгып келген. ² Иоседектиң оглу Иисус бодунуң ха-дуңмазы болур Бурганның бараалгакчылары-биле, Салафиилдиң оглу Зоровавел бодунуң акы-дуңмазы-биле Израильдиң Бурганынга өргүл салыр бедигээш тудуп эгелээн. Олар ону Бурганның кижизи Моисейниң хоойлузунда бижип каанын ёзугаар аңаа бүрүн өрттедир өргүлдер кылыр дээш тудуп эгелээн. ³ Олар кожа чоннардан коргуп турган-даа болза, өргүл салыр бедигээшти биеэги таваанга тудуп кааш, аңаа Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүлдерни эртен, кезжээ эккеп салып турган. ⁴ Оон олар ыдыктыг хоойлуда айтып каанын ёзугаар Чадырлар байырлалын демдегледип, ону эрттирер хүн бүрүзүндө бүрүн өрттедир өргүлдерни доктааткан сан-хемчээл ёзугаар салып турган. ⁵ Ооң соонда олар хүннүң-не кылыр ужурлуг өргүлдерни, ай чаазының байырлалында болгаш Дээрги-Чаяакчыга тураскааткан бүгү ыдыктыг хүннерде кылыр өргүлдерни, эки тура-биле кылып турар өргүлдерин эккеп салып эгелээн. ⁶ Чеди айның бирээде, Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң таваа ам-даа салдынмаан-даа турган болза, олар Аңаа бүрүн өрттедир өргүлдерни эккеп салып эгелээн.

Бурганның өргээзин катап тудуп эгелээни

⁷ Израильчилер даш чонукчуларынга, чазаныкчыларга акша-мөңгүнү, а Тир биле Сидоннуң чурттакчыларынга аъш-чем, арага-хымыс болгаш олива үзүн, олар Персияның хааны Кирниң чөпшээрели-биле пөш ыяшты Ливандан Иоппияже далайлап сөөртсүн дээш, берип эгелээн.

⁸ Олар Иерусалимде Бурганның өргээзинче чедип келген соонда, ийиги чылдың ийи айда Салафиилдиң оглу Зоровавел, Иоседектиң оглу Иисус болгаш оларның өске ха-дуңмазы – Бурганның бараалгакчылары, левиттер болгаш Вавилонга туттуруушкундан Иерусалимче эеп келген бүгү улус ажылдап эгелээн. Олар чээрби хардан өрү назылыг левиттерни Дээрги-Чаяакчының өргээзин тудар ажылдар хайгаараары-биле томуйлап каан. ⁹ Ынчангаш Иисус, ооң оолдары, акы-дуңмазы; Кадмиил, ооң оолдары

база Иуданың аймаа Бурганның өргээзин тудар ажылдарны, чаңгыс кижиге дег, хайгаарап көрүп эгелээн. Хенададтың оолдары болгаш оларның левит ха-дуңмазы оларга дузалап турган.

¹⁰ Тудугжулар Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң таваан салып каарга, боттарының тускай хептерин кеткеш, трубалар тудуп алган Бурганның бараалгакчылары биле кимвалдар тудуп алган левиттер (Асафтың үре-салгалы) Израильдиң хааны Давидтиң чагыын ёзугаар Дээрги-Чаяакчыны алдаржыдар дээш туруп алган. ¹¹ Оон олар Дээрги-Чаяакчыны алгап-мактаан, алдаржыткан ырларны ырлажып эгелээн: *«Ол ачылыг-дыр, Ооң Израильге энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир»*.

Бүгү чон Дээрги-Чаяакчыны алдаржыдып, ыткыр ырлажып турган, чүгө дээрге Ооң өргээзиниң таваан салып каан болган. ¹² Ынчалза-даа дыка хөй улус – Бурганның биеэги өргээзин көргөн, назы-хары улгаткан бараалгакчылар, левиттер, төрөл салгалдар баштыңнары чаа өргээниң таваан салып турарын көргөш, ишкирнип ыглажып турган. А өске хөй улус өөрүшкүден ыткыр алгыржып турган. ¹³ Чон ынчаар шимээргеп, хөлзээрге, өөрүшкүнүң алгы-кышкызын ыы-сыыдан ылгаары болдунмас болган. Ыт-шимээн кайы ырактан дыңналып турган.

Бурганның өргээзин база Иерусалимни

катап тударынга удурланышкыннар

4 Иуда биле Вениаминниң аймактарының дайзыннары туттуруушкундан эеп келген улустуң Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчыга өргээ тудуп турарын дыңнап кааш, ² Зоровавелге база төрөл салгалдар баштыңнарынга чедип келгеш: *«Силер-биле кады тудуула. Бис база, силер ышкаш, Бурганыңарга мөгейип, бисти бээр көжүрүп каан Ассирияның хааны Асарданның үезинден эгелээш, Аңаа өргүл салып турар болгай бис»* – дээннер.

³ А Зоровавел, Иисус база израиль чоннуң төрөл салгалдарының өске баштыңнары: *«Чок, Бурганывыстың өргээзин бис-биле кады тутпас силер. Персияның хааны Кирниң биске дужааганын ёзугаар Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының өргээзин чүгле боттарывыс тудар бис»* – деп харыылаан.

⁴ Ынчан ол черниң чурттакчылары иудей чон өргээни улаштыр тутпазын дээш, оларны коргудуп, холу салдына бээр кылдыр ундарадып турган.

⁵ Олар иудейлерниң бодалдарынга шаптыктаар дээш, Персияның хааны Кирниң чагырган бүгү үезинде, оон Персияны Дарий хаан чагырып эгелегиге чедир, чөвүлекчилер хээлилеп ап турган.

⁶ Ахашверош хаанның чагыргазының эгезинде дайзыннар Иудея биле Иерусалимниң

чурттакчыларынга удур улуг буруудадышкын бижээн.

⁷ Оон Персияның хааны Артаксеркстиң үезинде Бишлам, Митредат, Табеел болгаш оларның өске-даа эш-өөрү ол хаанга чагаа бижээн. Олар чагааны арамей үжүктөр-биле арамей дылга бижээн.

⁸ Тус чер чагырыкчызы Рехум биле Шимшай бижээчи Артаксеркс хаанга Иерусалимге хамаарыштыр мындыг чагаа бижээн:

⁹ «Тус чер чагырыкчызы Рехум, Шимшай бижээчи болгаш оларның эш-өөрү – шииткекчилер, дүжүметтер, тарпелейлер, апарсалар, архилер,

вавилончулар, сузыжылар (азы эламнар) болгаш өндүр улуг, хүндүткелдиг Аснафар хаанның тудуп алгаш, Самарияга чагырткан хоорайларже база Евфрат хемниң барыын талазында өске девискээрлерже көжүрүп каан улузу бо чагааны бижээн».

¹¹ Оларның хаанче чорудупкан чагаазының хоолгазы мындыг болган:

«Артаксеркс хаанга, Евфрат хемниң барыын талазында чурттап турар силерниң чалчаларыңардан.

¹² Хаан билип алзын дээш бижип тур бис. Силерниинден бистиң черже үнүпкен иудейлер Иерусалимге келгеш, шак ол үймээнчи, бузут-бактыг хоорайны катап тудуп эгеледи. Олар ханаларны катап тургузуп, оларның үндезинин эде салып тур.

¹³ Хаан оон ыңай мону база билип алзын. Бир эвес бо хоорай катап туттунуп, ооң ханаларын чедир тудуп каар болза, албан-үндүт, үндүрүг, каайлы төлеттинмейн баар, хаанның орулгазы эвээжей бээр. ¹⁴ Бис хаандан хамаарылгалыг болганывыста, хаанның адын баксырадып турарын анаа көрүп шыдавас болгаш, хаанга медээ чедирип, чагаа бижидивис. ¹⁵ Силерниң мурнуңарда турган хааннарның төөгү бижилгелеринден дилеттирип көрүңер. Ол бижилгелерден бо хоорай – үймээнчи, хааннарга болгаш тус чер девискээрлеринге хоралыг, эрте шагдан-на тура халыышкын үндүрүп турган хоорай дээрзин тып номчуп, билип аар силер. Ынчангаш ону үреп бузуп каан чүве-дир. ¹⁶ Хаанга дыңнадып тур бис: бир эвес бо хоорай катап туттуна берип, ооң ханаларын чедир тудуп каар болза, Евфрат хемниң барыын талазында силерниң ээлээн девискээриңерден чүү-даа артпас».

¹⁷ Хаан оларга мындыг харыы берген:

«Тус чер чагырыкчызы Рехум, Шимшай бижээчи болгаш силерниң Самарияда-даа, Евфрат хемниң барыын талазында өске черлерде-даа чурттап турар эш-өөрүңер, амыр-мендиңерни эредим.

¹⁸ Силерниң биске чоруткан чагааңарны мээң мурнумга очулдуруп, дыңналдыр номчуп берди.

¹⁹ Мен дужаал бээримге, дилеп номчааш, ол хоорайга эрте шагда-ла хааннарга удур тура

халыышкыннар болуп, үймээннер, хөлзээшкиннер үнер чер турганы билдине берди. ²⁰ Иерусалимге Евфраттың барыын талазында бүгү девискээрни чагырган күчүлүг хааннар турган, чон оларга албан-үндүт, үндүрүг, каайлы төлеп турган болду. ²¹ Ынчаарга ол улуска ажылын доктаадырын дужааңар, мен айтышкын бербээн шаамда, ук хоорайны катап тутпазын. ²² Көрдүңер бе, ол херекти эки хайгаараңар. Хаанга когарал чедирер хире апаар кылдыр, ол айыылды өстүрген херээ чүл?»

²³ Артаксеркс хаанның чагаазының хоолгазын Рехумга, Шимшай бижээчиге болгаш оларның эш-өөрүңге номчуп бээри билек, олар доп-дораан Иерусалимде иудейлерже чорупкаш, ажылды доктаадырын күш-биле албадапкан.

Татнайның Дарий хаандан дилээ

²⁴ Ынчалдыр Иерусалимде Бурганның өргээзин тудар ажыл соксай берген болгаш Персияның хааны Дарийниң чагыргазының ийиги чылынга чедир катап эгелевээн.

5 Ынчан Бурганның медээчилери: Аггей биле Аддонуң үре-салгалы Захария Иудеяда база Иерусалимде чурттап турар иудейлерге Израильдиң Бурганының адын тудуп, өттүр билип медеглеп турган. ² Салафиилдиң оглу Зоровавел биле Иоседектиң оглу Иисус Иерусалимде Бурганның өргээзин тудуп эгелээн, а Бурганның медээчилери олар-биле кады болуп, деткип турган.

³ Ол үеде Евфрат хемниң барыын талазында девискээрниң чагырыкчызы Татнай, Шефар-Бознай болгаш оларның эш-өөрү демги иудейлерге чедип келгеш: «Бо өргээни тударын, тудугну катап тургузарын кым силерге чөпшээреди?» – деп айтырган.

⁴ Олар оон ыңай: «Бо тудугну кылып турар улустуң аттары кымыл?» – деп айтырган.

⁵ Ынчалза-даа Иудеяның баштыңнарын Бурганы камгалап-карактап турган болгаш, Дарий хаанче чоруткан медээ четпээн шаанда, ол херекке хамаарыштыр хаанның шиитпири келбээн шаанда, оларның ажылын доктаатпаан. ⁶ Евфраттың барыын талазында девискээрниң чагырыкчызы Татнай, Шефар-Бознай болгаш оларның демги девискээрге дүжүмет эш-өөрүнүң Дарий хаанга бижээн чагаазының хоолгазы бо-дур. ⁷ Оларның хаанче чорудупкан дыңнадыында бижээни болза:

«Дарий хаан, амыр-мендиңер эреп, мөгейдивис!

⁸ Хаан мону билип алзын: бис Иудеяның девискээринче, өндүр улуг Бурганның өргээзинче барып чордувус. Чон ол өргээни чонган даштардан тудуп, ооң ханаларында ыяш оорга чудуктар салып турар болду. Ажыл чүткүлдүү-биле, чедимчелиг кылдынып турар-дыр.

⁹ Бис оларның баштыңнары-биле чугаалажып: „Бо өргээни тударын, тудугну катап тургузарын кым

силерге чөпшээреди?” – деп айтырдывыс. ¹⁰ Оон аңгыда оларның аттарын база айтырдывыс, ынчангаш силерни билип аар кылдыр, оларның баштыңнарының аттарын бижип берип болур бис.

¹¹ Иудейлер биске мынча деп харыылады:

„Бис – дээр биле черниң Бурганының чалчалары – Ооң хөй-хөй чылдар мурнунда туттунган турган, Израильдиң өндүр улуг хаанының эгелээш, төндүр тудуп каан өргээзин катап тудуп тур бис. ¹² Бистиң ада-өгбевис дээрде саадаан Бурганны килеңнедип аарга, Ол оларны Вавилоннуң хааны, халдей аймак-сөөктүг Навуходоносорнуң холунга хүлээдип берген. Навуходоносор демги өргээни үрегдеп каапкаш, чонувусту Вавилонче тудуп аппаратан .

¹³ Ынчалза-даа Вавилоннуң хааны Кирниң чагыргазының бирги чылында ол хаан Бурганның өргээзин катап тударын дужааган .

¹⁴ Навуходоносор хаанның Иерусалимде Бурганның өргээзинден ап алгаш, Вавилонда өргээже аппаратаны алдын-мөңгүн ыдыктыг эт-херекселди безин Кир хаан Вавилондан үндүрүп берген . Кир хаан ол эт-херекселди тус чер чагырыкчызы кылдыр томуйлап кааны Шешбацарга бергеш, ¹⁵ аңаа: ‘Бо эт-херекселдерни Иерусалимде Бурганның өргээзинге аппаратны салып каг. Ол өргээни ооң турган черинге катап тудуп кагзын’ – деп дужааган.

¹⁶ Ол Шешбацар ынчан бээр келгеш, Иерусалимде Бурганның өргээзиниң таваан салып каан . Ол хүнден эгелээш, амгы хүнге чедир өргээни тудуп турар бис, ынчалза-даа ажил ам-даа доозулбаан”.

¹⁷ Бир эвес хаан күзээр болза, Вавилонда эртине шыгжамырларында хаанның бижилгелеринден улуска дилеттирип көрзүн – Кир хаанның Иерусалимде Бурганның өргээзин катап тудар айтыышкын бергени шын бе? Хаан бо херекке хамаарыштыр бодунуң шиитпирин бисче бижип чорудар болза, эки боор ийик».

Дарий хаанның чарлыы

6 Дарий хаан ынчан дужаал бээрге, Вавилонда эртине шыгжамырларында бижимелдер шыгжаар черден дилээшкин кылдырган. ² А херек бижимел Мидия девискээринде Экбатана хоорайның ордузундан тывылган. Шак ол сагындырыглыг албан бижиинде мынча деп бижээн болган:

³ Чагыргазының бирги чылында Кир хаан Иерусалимде Бурганның өргээзинге хамаарыштыр дужаал үндүрген:

«Бо өргээ – өргүлдер эккеп салып турар чер-дир; ону катап тудуп, таваан салып кагзын. Өргээниң бедии алдан кыры дурту, дооразы база алдан кыры дурту болзун. ⁴ Ооң ханаларын үш одуруг чонган даштардан, бир одуруг ыяштан салып кагзын . Чарыгдалдарны хаанның акша-хөреңгизинден төлөп берзин. ⁵ А оон ыңай Навуходоносор

хаанның Иерусалимде Бурганның өргээзинден ап алгаш, Вавилонче эккелгени алдын-мөңгүн эт-херексел Иерусалимде өргээже эглип келзин, оларны турган черлеринге салып кагзын ».

⁶ Ынчангаш Дарий хаан мындыг дужаал үндүрген:

«Евфрат хемниң барыын талазында девискээрниң чагырыкчызы Татнай, Шефар-Бознай болгаш оларның эш-өөрү, шак ол девискээрниң дүжүметтери! Бурганның өргээзинден ыңай туруңар, ⁷ ону тудар ажилга шаптык катпаңар. Иудеяда тус чер чагырыкчызы база чоннуң баштыңнары Бурганның ол өргээзин турган черинге катап тудуп кагзын.

⁸ Оон ыңай Бурганның өргээзин тударынга демги иудей баштыңнарга дуза кадарының талазы-биле мээң дужаалым бо-дур : тудуг ажилы доктаавазын дээш, оларның чарыгдалдарын хаанның акша-хөреңгизинден – Евфрат хемниң барыын талазында девискээрниң үндүрүг орулгазындан бүрүнү-биле төлөп бээр ужурлуг силер. ⁹ Оларга херектиг бүгү чүвени: дээрде саадаан Бурганга өргүл кылыр бугажыктар, кошкарлар болгаш хураганнарны база кызыл-тас, дус, арага болгаш олива үзүн Иерусалимде Бурганның бараалгакчыларының айытканын ёзугаар хүннүң-не ыяап-ла берип туруңар. ¹⁰ Олар ынчан дээрде саадаан Бурганга таарымчалыг өргүлдерни салып, хаанның болгаш ооң оолдарының менди-чаагай чоруу дээш мөргүп шыдаар .

¹¹ Мындыг дужаал база берип тур мен: бир эвес кандыг-бир кижини бо чарлыкты үрээр болза, ооң бажыңындан чудук уштуп, сүүрткеш, ол кижиниң мага-бодун өттүр шанчып шаажылазын, а бажыңын кемниг херээниң ужун бузуп каапсын .

¹² Ол чарлыкты үрөп, Иерусалимде Бурганның өргээзин үрегдээр дээш холун көдүрер кандыг-даа хаанны азы чонну Бодунуң ат-алдарын ында тургузуп каан Бурган узуткап кагзын.

Мен, Дарий, ындыг дужаалды бердим. Ону ыяап-ла күүсетсин».

Бурганның өргээзин тудуп доосканы болгаш Бурганга бараалгатканы

¹³ Ынчан Евфрат хемниң барыын талазында девискээрниң чагырыкчызы Татнай, Шефар-Бознай болгаш оларның эш-өөрү Дарий хаанның чорудупкан дужаалында ооң айыткан бүгү чүвезин ылаптыг күүсеткен. ¹⁴ Иудей баштыңнар өргээниң тудуун Бурганның медээчилери Аггей биле Аддонуң үре-салгалы Захарияның өттүр билген медеглелдериниң деткимчези-биле чедиишкинниг уламчылаан . Олар өргээни Израильдиң Бурганының айтыышкынын ёзугаар база Персияның хааннары Кир, Дарий болгаш Артаксеркс оларның чарлыктарын ёзугаар тудуп дооскан. ¹⁵ Бурганның өргээзиниң тудуун Адар деп

айның үште, Дарий хаанның чагыргазының алдыгы чылында дооскан.

¹⁶ Израиль чон – Бурганның бараалгакчылары, левиттер болгаш туттуруушкундан эеп келген бүгү арткан улус бо өргээни Бурганга бараалгадып, чаартканын өөрүшкүлүг байырлап демдеглээн .
¹⁷ Бурганның өргээзин чаартып турар үеде израильчилер өргүл кылдыр чүс буганы, ийи чүс кошкарны, дөрт чүс хураганны база бүгү израиль чоннуң бачыды дээш өргүл кылдыр – Израильдин аймактарының санын ёзугаар – он ийи хунаны эккеп салган. ¹⁸ Израильчилер оон Моисейниң номунда бижээнин барымдаалап , Бурганның бараалгакчылары биле левиттерни оларның салбыр, бөлүктөрүн ёзугаар Бурганга Иерусалимге бараан боору-биле тургузуп каан.

Хосталышкын байырлалын демдеглээни

¹⁹ Бир айның он дөртте туттуруушкундан эеп келген улус ·Хосталышкын байырлалын демдеглээн . ²⁰ Бурганның бараалгакчылары биле левиттер ыдыктанып-арыгланып каапкан – олар шупту ·арыг апарган турган. Левиттер Хосталышкын байырлалында дөгөрер хураганнарны туттуруушкундан эеп келген бүгү улуска, ха-дуңмазы бараалгакчыларга болгаш боттарыга белеткеп алган. ²¹ Туттуруушкундан чанып келген израильчилер дөгөргөн хураганның эъдин чип турган, Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчыга мөгөөр дээш, ол черде чурттап турар чоннарның ·арыг эвес чаңчылдарындан адырлып алган бүгү улус база байырлалга киришкен. ²² Оон олар чеди хүн дургузунда ·Хаарган далганнар байырлалын өөрүшкүлүг демдеглеп келген, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы оларны өөрүшкү-биле бүргээн. Израильдин Бурганы Ассирияның хаанын оларже ээ көрүндүрүптөргө, ол хаан израильчилерниң холун Дээрги-Чаяакчының өргээзин тудар кылдыр быжыглап каан болгай.

Ном-хоойлу тайылбырлакчызы Эзра

7 Ол болуушкуннарның соонда Персияның хааны Артаксеркстиң чагыргазының үезинде Серайяның үре-салгалы Эзра (Серайя – Азарияның оглу, Азария – Хелкияның оглу, ² Хелкия – Шаллумнуң оглу, Шаллум – Садоктуң оглу, Садок – Ахитувтуң оглу , ³ Ахитув – Амарияның оглу, Амария – Азарияның оглу, Азария – Мерайоттуң оглу, ⁴ Мерайот – Зерахияның оглу, Зерахия – Узийниң оглу, Узий – Буккийниң оглу, ⁵ Буккий – Авишуйнуң оглу, Авишуй – Финестиниң оглу, Финес – Элеазарның оглу, Элеазар – Бурганның дээди бараалгакчызы Аароннуң оглу болур чүве-дир) Вавилондан үнгеш, Иерусалимге чедип келген. ⁶ Эзра болза Израильдин Бурганы Дээрги-

Чаяакчының израильчилерге Моисейни дамчыштыр берген ыдыктыг хоойлузун шыырак билир ном-хоойлу тайылбырлакчызы турган. Хаан Эзраң дилеглерин бүрүнү-биле хандырган, чүгө дээрге Дээрги-Бурган-Чаяакчының холу ону камгалап турган. ⁷ Чамдык израильчилер база Бурганның бараалгакчылары, левиттер, ыраажылар, хаалгачылар болгаш Бурганның өргээзиниң ажилчыннарының чамдыызы Эзра-биле кады Артаксеркс хаанның чагыргазының чедиги чылында Иерусалимче чедип келген.

⁸ Эзра Иерусалимге хаанның чедиги чылының беш айда келген турган. ⁹ Ол Вавилондан бир айның бирээде чоруурун шиитпирлээш, Иерусалимге беш айның бирээде келген, чүгө дээрге Бурганның буянныг холу ону камгалап турган. ¹⁰ Эзра бодунуң сеткил-чүрөөн Дээрги-Чаяакчының хоойлузун шинчилеп көөрүңгө, ону күүседиринге база израиль чонну Ооң дүрүмнер, айтышкыннарынга өөредиринге бараан болдурган кижиге турган.

Артаксеркс хаанның Эзрага чагаазы

¹¹ Артаксеркс хаан Бурганның бараалгакчызы Эзрага – Дээрги-Чаяакчының Израильге берген айтышкыннары болгаш хоойлуларын шинчилеп турган эртемденге мындыг чагаа бижээн:

¹² «Хааннарның хааны Артаксеркстен. Дээрде саадаан Бурганның хоойлузунуң тайылбырлакчызы, Ооң бараалгакчызы Эзра, амыр-мендиңни эредим .

¹³ Мээң дужаалым бо-дур : күрүнемде израиль чонга хамааржыр кижиге бүрүзү, Бурганның бараалгакчызы азы левит кижиге бүрүзү сээң-биле кады Иерусалимче чоруур дизе, чорупсун, ажырбас. ¹⁴ Сени хаан мен болгаш чеди чөвүлекчим Бурганыңның сенде бар хоойлузунга хамаарыштыр Иудея биле Иерусалимни хайгаарап көрзүн дээш чорудуп тур бис. ¹⁵ Харын-даа хаан мээң болгаш чөвүлекчилеримниң Иерусалимде чурттап турар Израильдин Бурганынга өргөөн алдын-мөңгүнүн чедирип бээр сен. ¹⁶ Вавилоннуң бүгү девискээринден чыып шыдаарың алдын-мөңгүннү база чонуңнуң болгаш Бурганның бараалгакчыларының Ооң өргөөзинге өргүп турар өргүл-белектерин база Иерусалимче чедирип бээр сен. ¹⁷ Ол акша-мөңгүн-биле ыяап-ла бугалар, кошкарлар, хурагаганнар, далган-тараа болгаш арага садып алгаш, ол бүгүнү силерниң Бурганыңарның Иерусалимде өргөөзиниң өргүл салыр бедигээжинче эккеп салып каар сен .

¹⁸ Сен база сээң ха-дуңмаң арткан алдын-мөңгүннү шиитпирлээн аайыңар-биле, Бурганыңарның күзел-соруун ёзугаар чарыдап болур силер. ¹⁹ Бурганыңның өргөөзинге бараан болуру-биле сеңээ хүлээдип берген эт-херекселди Иерусалимде Бурганның мурнунга салып каг.

²⁰ Бурганыңның өргээзинге херек апарган өске-даа чүүлдерни, олар херектиг деп көөр болзуңза, хаанның эртине шыгжамырларындан ап берип болур сен.

²¹ Мен, Артаксеркс хаан, Евфрат хемниң барыын талазында девискээрде хаанның акша-хөреңги кадагалакчыларынга дужаал берип тур мен: дээрде саадаан Бурганның хоойлузунуң тайылбырлакчызы, Ооң бараалгакчызы Эзраның силерден айтырган бүгү чүвезин ыяап-ла хандырып бериңер. ²² Аңаа 100 °талант чедир деңзилиг мөңгүннү, 100 °кор ишти чедир кызыл-тасты, 100 °бат чедир араганы, 100 бат чедир олива үзүн, а дусту, күзээнин ёзугаар, кызыгаарлаашкын чок бээр силер. ²³ Дээрде саадаан

Бурганның дужааган бүгү чүвезин Ооң өргээзи дээш чүткүлдүү-биле күүседир ужурлуг – Бурган хаанның болгаш ооң оолдарының күрүнезинче килеңневезин. ²⁴ Силерге билдингир болзун: Бурганның бараалгакчызы, левит, ыраажы, хаалгачы, Бурганның өргээзиниң ажилчыны болгаш өске-даа бараан болукчу улустуң кайызындан-даа албан-үндүт, үндүрүг, каайлы хавыран эргеңер чок.

²⁵ А сен, Эзра, Бурганыңның сеңээ хайырлаан мерген угааны-биле чагырыкчылар, шииткекчилерден томуйлап каг. Олар Евфрат хемниң барыын талазында девискээрниң бүгү чонунга – сээң Бурганыңның хоойлуларын билир бүгү улуска чөптүг шииткекден көргүссүн, а билбес улусту өөредип калыңар. ²⁶ Сээң Бурганыңның хоойлузун база хаанның хоойлузун күүсетпес кижиги бүрүзүн ыяап-ла шиидип кагзын: азы өлүрүп кагзын, азы чурттан үндүр шөлүпсүн, азы эт-хөреңгизин хавырзын, азы кара-бажыңнап кагзын».

Эзраның Бурганны алдаржытканы

²⁷ Ада-өгбевистиң Бурганы Дээрги-Чаяакчыга алдар! Ол Иерусалимде Бодунуң өргээзинге демги дужаалы-биле алдар-хүндү көргүзеринче хаанны сагыш алындырыпкан болгай. ²⁸ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң энерелин меңээ хаанның, ооң чөвүлекчилериниң болгаш бүгү күчү-күштүг нояннарының мурнунга көргүскен болгай. Мээң Бурганым Дээрги-Чаяакчының холу мени кагбаан болгаш, мен дидимненип, мээң-биле кады чоруптар кылдыр израиль чоннуң төрөл салгалдар баштыңнарын чыып алган мен.

Эзра-биле кады ээп келген эр улустуң даңзызы

8 Артаксеркс хаанның чагыргазының үезинде мээң-биле кады Вавилондан үнүп келген төрөл салгалдар баштыңнарының оларның ада-өгбезин ёзугаар даңзызы бо-дур:

² Финеестиң үре-салгалындан – Гирсам;

Ифамарның үре-салгалындан – Даниил;

Давидтиң үре-салгалындан – Хаттуш ;

³ Шеханияның үре-салгалындан чамдык улус;

Пароштуң үре-салгалындан – Захария болгаш ооң-биле кады 150 эр кижиги төрөл салгал даңзызынче кирген;

⁴ Пахат-Моавтың үре-салгалындан – Зерахияның оглу Элиоенай болгаш ооң-биле кады 200 эр кижиги;

⁵ Заттунуң үре-салгалындан – Яхазиилдиң оглу Шехания болгаш ооң-биле кады 300 эр кижиги;

⁶ Адинниң үре-салгалындан – Ионафанның оглу Эвед болгаш ооң-биле кады 50 эр кижиги;

⁷ Эламның үре-салгалындан – Аталияның оглу Исая болгаш ооң-биле кады 70 эр кижиги;

⁸ Шефатияның үре-салгалындан – Михаилдиң оглу Зевадия болгаш ооң-биле кады 80 эр кижиги;

⁹ Иоавтың үре-салгалындан – Иехиилдиң оглу Авдий болгаш ооң-биле кады 218 эр кижиги;

¹⁰ Баниниң үре-салгалындан – Иосифияның оглу Шеломит болгаш ооң-биле кады 160 эр кижиги;

¹¹ Бевайның үре-салгалындан – Бевайның оглу Захария болгаш ооң-биле кады 28 эр кижиги;

¹² Азгадтың үре-салгалындан – Гаккатанның оглу Иоханан болгаш ооң-биле кады 110 эр кижиги;

¹³ Адоникамның үре-салгалындан – сөөлзүредир чедип келген Элифелет, Иеиел, Шемайя болгаш олар-биле кады 60 эр кижиги;

¹⁴ Бигвайның үре-салгалындан – Утай, Заббуд болгаш олар-биле кады 70 эр кижиги төрөл салгал даңзызынче кирген.

Иерусалимче ээп келиишкин

¹⁵ Мен ол бүгү улусту Агава хемче киир агып чыдар хемчигештиң чанынга чыып алган мен. Бис аңаа үш хондувус. Чонну база Бурганның бараалгакчыларын хынап көөрүмге, оларның аразында чаңгыс-даа левит кижиги чок болду. ¹⁶ Мен ынчан баштыңнар болур Элиезер, Ариил, Шемайя, Элнафан, Иарив, Элнафан, Нафан, Захария болгаш Мешулламны база эртемденнер Иегоиарив биле Элнафанны кыйгыртып алгаш, ¹⁷ оларны Касифия деп черниң даргазы Иддоже чорудупкан мен. Иддога база ооң Касифияда ха-дуңмазы – Бурганның өргээзиниң ажилчыннарынга Бурганывыстың өргээзинге бараан болур улустан чорудуп бээр кылдыр чүнү дамчыдарын оларга айтып берген мен.

¹⁸ Бурганывыстың буянныг холу бисти кагбаан болгаш, олар биске бараан болукчу улусту: Махлиниң үре-салгалы, салым-чаяанныг Шеревияны база ооң оолдары биле акы-дуңмазы болур он сес кижини эккелген. (Махли Левийниң оглу, а Левий – Израильдиң оглу чүве-дир.)

¹⁹ Хашавияны, ооң-биле кады Мерариниң үре-салгалы Исаяны болгаш ооң акы-дуңмазы, оолдары болур чээрби кижини база эккелген.

²⁰ Олар оон ыңай Бурганның өргээзиниң ажилчыннары болур 220 кижини – левиттерге

дузалажыр кылдыр Давид хаанның, ооң нояннарының томуйлап каан улузун эккелген. Оларның шуптузунуң аттарын даңзылап бижип каан.

²¹ Аңаа, Агава хемниң чанынга, боттарывысты Бурганывыстың мурнунга томаартып, биске, ажы-төлүвүске база бүгү эт-хөрөңгивиске айыыл чок орук-суурну Оон дилеп аар дээш, шээрлээшкин кылырывысты чарлаан мен. ²² Хаандан орук-суурга дайзыннардан бисти камгалаар чадаг болгаш аъттыг шериглер дилээри меңээ ыядынчыг болган, чүгө дээрге бис аңаа: «Бурганывыстың холу Олче чүткүп турар кижини бүрүзүңгө буян көргүзөр, а Оон ойталаан бүгү улусче Ооң килеңи болгаш күчү-күжү угланыр» – дээн турган бис.

²³ Ынчангаш бис шээрленип, Бурганывыстан ол дугайында дилээривиске, Ол бистиң мөргүлүвүске харыылаан.

²⁴ Оон мен Бурганның кол бараалгакчыларындан он ийи кижини – Шеревия биле Хашавияны база оларның он акы-дуңмазын аңгылап кагдым. ²⁵ Мен оларның мурнунга хаанның, ооң чөвүлекчилер, нояннарының болгаш Вавилонга турган бүгү израильчилерниң Бурганывыстың өргээзинге өргүл белээ кылдыр берген алдын-мөңгүнүн, эт-херекселин деңзилээш, оларның холунга 650 °талант мөңгүнүн, 100 талант мөңгүнүн эт-херекселди, 100 талант алдынны, 1000 драхма деңзилиг 20 алдын дашканы болгаш эки дээн кылагар хүлөрдөн кылган, алдын ышкаш үнелелдиг ийи саваны берипкен мен.

²⁸ Мен оон ыңай оларга: «Силер – Бурганга бараалгаткан улус-тур силер, бо эт-херексел база ыдыктыг. Бо алдын-мөңгүн дээрге ада-өгбеңерниң Бурганы Дээрги-Чаяакчыга эки тура-биле берген өргүл-дүр. ²⁹ Ол бүгүнү Бурганның кол бараалгакчыларының, левиттерниң, Израильдиң төрөл салгалдар баштыңнарының мурнунга деңзилээш, Иерусалимде Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң шыгжамыр-өрээлдеринче дужаап бергижеңерге чедир серемчилелдиг кадагалаңар» – дээн мен.

³⁰ Оон Бурганның демги бараалгакчылары биле левиттер Иерусалимде Бурганывыстың өргээзинче аппараттын дээш, оларның мурнунга деңзилеп каан алдын-мөңгүнүнү, ыдыктыг эт-херекселди хүлээп алган.

³¹ Иерусалимге чедер дээш, бир айның он ийиде Агава хемден үнүпкен бис. Бурганывыстың холу бисти кагбайн турган болгаш, Ол бисти орук-суурга дайзыннардан, дээрбечилерден камгалап турду.

³² Иерусалимге чедип келгеш, үш хүн дыштанган бис.

³³ Дөрткү хүнде бис Бурганывыстың өргээзинге алдын-мөңгүнүнү, ыдыктыг эт-херекселди деңзилээш, Урияның оглу, Бурганның бараалгакчызы Меремотка хүлээдип бердивис. Ооң-биле кады Финеестиң оглу Элеазар, а ол

ышкаш левиттер – Исустуң оглу Иегозавад, Биннуйнуң оглу Ноадия олар турган. ³⁴ Бүгү чүве санаттынып, деңзилеттинген, база ол-ла үеде ниити деңзи бижиттинген.

³⁵ Ооң соонда туттуруушкундан ээп келген улус Израильдиң Бурганынга бүрүн өрттедир өргүлдер: бүгү израиль чон дээш он ийи бугажык, тозан алды кошкар, чеден чеди хураган болгаш бачыт дээш өргүл болур он ийи хунаны эккелген. Ол бүгү мал-маганны Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүл кылдыр салган. ³⁶ Ол улус оон ыңай хаанның дужаалдарын Евфрат хемниң барыын талазында девискээрниң чагырыкчыларынга база ооң томуйлааны өске эргелекчилерге эккеп берген. Ынчан ол даргалар израиль чонга база Бурганның өргээзинге деткимче көргүскен.

Даштыкы херээннер-биле өг-бүле тутканнарны илереткени

9 Ол бүгүнү кылган соонда, баштыңчылар меңээ чедип келгеш: «Израильдиң чону, Бурганның бараалгакчылары болгаш левиттер кожа чоннардан: хананей, хет, ферез, иевус, аммон, моав, египет, амор чоннардан, оларның чүдек-бужар чаңчылдарындан аңгыланмаан-дыр. ² Израильчилер ол чоннарның кыс уругларын боттарынга база оолдарынга кадай кылдыр ап турган болгаш, ыдыктыг чон кожа чоннар-биле холужа берген-дир, артында-ла баштыңчылар биле даргалар Бурганга ыңдыг шынчы эвес чоруктуң үлегерин бир дугаарында көргүскен-дир» – дээн.

³ Ону дыңнап кааш, мен качыгдалдан бодумнуң тонум, хөйлеңимни ора тыртып каапкаш, бажым дүгүн, сегел салымны чула тыртып, муңгаралга алзыпкан олурган мен. ⁴ Ынчан Израильдиң Бурганының сөстөрүндөн сүрээдеп турар бүгү улус туттуруушкундан ээп келгеннерниң ол кемниг херээ дээш, мени долгандыр чыгып келген. Мен аңаа кежээки өргүл салыр үеге чедир муңгаралга алзыпкан олурган мен.

Эзраның чоннуң бачыдын билинген мөргүлү

⁵ Кежээки өргүл салыр үеде бодумну томаартып, олурган черимден ора тыртып каапкан хептиг туруп келгеш, дискек кырынга олура дүжүп, бодумнуң Бурганым Дээрги-Чаяакчыже холдарым сунуп, ⁶ мөргүп эгеледим:

«О, Бурганым! Меңээ аажок ыядынчыг-дыр, Сенче дорт көрүп шыдавас-тыр мен, чүгө дээрге бистиң бачыттарывыс бажывысты ажа берген-дир, кем-буруувус дугайында сураг дээрде чеде берген-дир.

⁷ Ада-өгбевистиң үезинден бээр амгы үеге чедир кем-буруувус кончуг улуг. Бачыттарывыс ужун боттарывыс, хааннарывыс, Бурганның бараалгакчылары өске чер чурттуг хааннар

холунче, олар бисти кыргып-хыдызын, тудуп алзын, үптезин, бак атка кирип кагзын дээш, хүлээттирген бис, амгы үеде-даа ындыг хевээр-дир.

⁸ А ам, хензиг үеде бистиң Бурганывыс Дээрги-Чаяакчы бисти кээргей берип, чамдывыска дириг артарын чөпшээрер, ыдыктыг черге тургустунуп аар органы биске хайырлады. Бурганывыс бистиң карактарывыска чырыкты хайырлап, кулданыгга турган биске бичии-даа болза дирлип кээр органы берди. ⁹ Бис – кулдар бис, ынчалза-даа кулданыышкынга турувуста безин, Бурганывыс бисти каапкаш барбаан. Персияның хааннарының мурнунга Ол биске энерелин илереткен: Бурганывыстың өргээзин тудуп үндүрүп, ону бузундулар аразындан катап тургузуп кагзын дээш, Ол бисти диргизипкен база Иудея биле Иерусалимге бисти камгалап, хана-биле херимнеп каан.

¹⁰ Бурганывыс, бис ол бүгүнүң соонда ам чүү дээр бис? Сээң айтышкыннарыңдан ойталаан-дыр бис.

¹¹ Оларны Сен биске Бодуңуң чалча-медээчилериң дамчыштыр берип: „Эжелеп аар дээш бар чыдарыңар чер дээрге ында чурттап туруп чоннарның бужар-бак чоруундан арыг эвес апарган чер-дир. Олар боттарының чүдек-бужар чаңчылдары-биле ол черни бүрүнү-биле долдуруп каапкан-дыр. ¹² Ынчангаш боттарыңарның кыс уругларыңарны оларның оолдарыңа кадай кылдыр бербээр, а оларның кыс уругларын оолдарыңарга кадай кылдыр албаңар. Олар-биле кажан-даа эп-найырал тутпаңар, оларның чагай чоруун күзевээр. Ынчан силер күштүг боор силер, ук черниң кежиктерин чиир силер база ажы-төлүңерге мөңгө өнчү кылдыр арттырып каар силер“ – дээн сен.

¹³ Бузут-бактыг үүлгедиглеривис дээш, өндүр улуг кем-буруувус дээш бисти тавараан бүгү айыыл-халаптың соонда, Сен – бистиң Бурганывыс, бачыттарывыс дээш алыр ужурлуг кеземчевисти чиигедип, биске дириг артар органы бердиң.

¹⁴ Таанда-ла бис Сээң айтышкыннарыңны ам база үреп, шак ол бужар-бак чоннар-биле төрелдежир бис бе? Сен ам бисти кыргып-хыдып каарыңга чедир килеңней бербес сен бе, таанда-ла чаңгыс-даа кижидириг артпайн барбас бе?! ¹⁵ Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы, Сээң чөптүүңнү билир бис, чүге дээрге бөгүңгө чедир дириг арттывыс. Кем-буруувус Сеңээ илдең-дир. Ынчангаш бистиң чаңгызывыс-даа Сээң көрүжүңнү ууп шыдавас».

Чоннуң даштыкы кадайларын, олардан ажы-төлүн чандырыпканы

10 Эзра мөргүп, ол бачытты ажыы-биле миннип, ыглап-сыктап, Бурганның өргээзиниң мурнунга доңгая кээп дүжүп турда, ону долгандыр мөөң израильчилер: эр, херээжен улус болгаш ажы-төл чыгып келген. Ол улус база ажыг-шүжүглүг ыглап турган. ² Ынчан Иехиилдиң оглу, Эламның

үре-салгалының бирээзи Шехания Эзрага: «Бис Бурганывыска шынчы эвес болуп, долгандыр чурттап турар чоннар аразындан даштыкы кадайлар ап алган-дыр бис. Ындыг турбуже, израиль чонда идегел ам-даа бар. ³ Ам мээң дээргимниң база Бурганывыстың айтыышкыннарын хүлээп көөр улустуң сүмезин ёзугаар ол кадайларывыстың шуптузун база олардан төрүттүнген ажы-төлдү боттарывыстан чорудуптар бооп, бистиң Бурганывыс-биле керээден чарып аалы. Ыдыктыг хоойлу ёзугаар болур болзун. ⁴ Туруп келиңер, бо дээрге силерниң херээңер-дир. Бис силерни деткиир бис, кадыг-быжыг болуп, хөделип кириптиңер!» – дээн.

⁵ Эзра туруп келгеш, Бурганның кол бараалгакчылары, левиттер болгаш бүгү израиль чонну олар Шеханияның саналын ёзугаар кылып бооп даңгыраглаарынче албадапкан. Олар шупту даңгыраан берген.

⁶ Эзра Бурганның өргээзиниң мурнундан чорупкаш, Элиашивтиң оглу Иохананның өрээлинге чедип келгеш, аңаа хонуп алган. Ол аңаа аъш-чем-даа чивээн, суг-даа ишпээн, чүге дээрге туттуруушкундан чанып келген улустуң кемниг херээ дээш качыгдап ыглап турган.

⁷ Иудея биле Иерусалимге туттуруушкундан эеп келген бүгү улус Иерусалимге чыгыр ужурлуг деп чарлаан. ⁸ Бир эвес үш хүн эрткенде, келбейн баар кижидириг болза, дарга, баштыңарның шиитпирин ёзугаар, ооң бүгү эт-хөреңгизин хавыраар, а ол боду туттуруушкундан чанып келген улус аразындан үндүр сывыртадып аар.

⁹ Иуда болгаш Вениаминниң аймактарының бүгү чурттакчылары үш хүн дургузунда Иерусалимге чыгып келген. Тос айның чээрбиде бүгү чон Бурганның өргээзиниң мурнунда шөлге ол херек ужун база чаъс ужун сириңейнип олурган.

¹⁰ Бурганның бараалгакчызы Эзра туруп келгеш, чонга: «Даштыкы кадайлар ап алгаш, Бурганга шынчы эвес бооп, Израильдиң кем-буруузун көвүдеткен-дир силер. ¹¹ Ам силерниң ада-өгбөңерниң Бурганы Дээрги-Чаяакчыны алдаржыдып, Ооң күзел-соруун күүседир: кожа чоннардан – даштыкы кадайларыңардан аңгыланып алыңар» – дээн.

¹² Бүгү ниитилел дыңзыдыр харыылаан: «Силерни шын-дыр. Чугаалааныңар ёзугаар кылып бис. ¹³ Ынчалза-даа мында хөй чон бар-дыр, чаъстаан үе-дир, даштыгаа турар аргавыс чогул. Бо херек база ийи-бир хүннүң херээ эвес-тир, чүге дээрге ындыг янзылыг бачыт үүлгеткен улус хөй болгай. ¹⁴ Бистиң даргаларывыс бүгү ниитилелди төлээлеп, хөделип кирипсин. Бистиң хоорайларывыста даштыкы кадайлар ап алган бүгү улус боттарының хоорайларының баштыңары болгаш шииткекчилери-биле кады Иерусалимче доктааткан үеде чедип келзин. Бурганывыстың ол херек дээш бисче кыптыккан килеңи бистен

чайлай бергиге чедир, улус ынчаар кылзын». ¹⁵ (Чүгле Асаилдин огу Ионафан биле Тикваның огу Яхзейя база оларны деткээн Мешуллам болгаш левит Шавтай олар ук саналга удурланган.) ¹⁶ Туттуруушкундан ээп келген улус-чон санал ёзугаар кылган. Бурганның бараалгакчызы Эзра төрөл салгалдар баштыңнарын, оларның төрөл бөлүктөрүн ёзугаар, аттарын адап, томуйлап каан. Он айның бирээде олар бо херекти сайгарары-биле хуралдап олуруп алгаш, ¹⁷ бир айның бирээде даштыкы кадайлар-биле өгленчип алган бүгү улуска хамаарыштыр хыналданы кылып дооскан.

Даштыкы кадайларын чандырыпкан улустан даңзызы

¹⁸ Бурганның бараалгакчыларының аразында даштыкы кадайлар-биле чурттап турган улус бодур.

Иоседектин огу Иисустун болгаш ооң хадумазының үре-салгалындан: Маасея, Элиезер, Иарив болгаш Гедалия. ¹⁹ Олар боттарының кадайлары-биле чарлып аарын аазаан. Оон кем-буруузу дээш, кодан малында кошкарны өргүл кылдыр эккеп салган.

²⁰ Иммернин үре-салгалындан : Ананий биле Зевадия.

²¹ Харимнин үре-салгалындан : Маасея, Илия, Шемайя, Иехиил болгаш Озия.

²² Пашхурнун үре-салгалындан : Элиоенай, Маасея, Измаил, Нафанаил, Иегозавад болгаш Элеаса.

²³ Левиттерден: Иегозавад, Шимей, Келайя (ооң Клита деп ады база бар турган), Петахия, Иуда болгаш Элиезер.

²⁴ Ыраажылардан : Элиашив.

Хаалгачылардан: Шаллум, Телем болгаш Урий.

²⁵ Өске израильчилернин аразындан даштыкы кадайлар-биле чурттап турган улус бодур.

Пароштуң үре-салгалындан : Рамайя, Изия, Малхия, Миямин, Элеазар, Малхия болгаш Ванея.

²⁶ Эламның үре-салгалындан: Маттания, Захария, Иехиил, Авдий, Иремот болгаш Илия.

²⁷ Заттунун үре-салгалындан: Элиоенай, Элиашив, Маттания, Иремот, Завад болгаш Азиза.

²⁸ Бевайның үре-салгалындан : Иоханан, Анания, Заббай болгаш Афлай.

²⁹ Банинин үре-салгалындан : Мешуллам, Маллук, Адайя, Иашув, Шеал болгаш Иремот.

³⁰ Пахат-Моавтын үре-салгалындан : Адна, Хелал, Ванея, Маасея, Маттания, Веселиил, Биннуй болгаш Манассия.

³¹ Харимнин үре-салгалындан: Элиезер, Ишшия, Малхия, Шемайя, Симеон, ³² Вениамин, Маллук болгаш Шемария.

³³ Хашумнун үре-салгалындан: Мафнай, Мафафа, Завад, Элифелет, Иеремай, Манассия болгаш Шимей.

³⁴ Банинин үре-салгалындан: Маадай, Амрам, Уел, ³⁵ Ванея, Бидья, Келуги, ³⁶ Ванья, Меремот, Элиашив, ³⁷ Маттания, Мафнай, Иаасай, ³⁸ Бани, Биннуй, Шимей, ³⁹ Шелемия, Нафан, Адайя, ⁴⁰ Махнадбай, Шашай, Шарай, ⁴¹ Азариил, Шелемиягу, Шемария, ⁴² Шаллум, Амария болгаш Иосиф.

⁴³ Невонун үре-салгалындан: Иеиел, Маттифия, Завад, Зевина, Иаддай, Иоил болгаш Ванея.

⁴⁴ Ол улус шупту даштыкы кадайлар-биле чурттап турган. Оларның кадайларының чамдыызы ашактарынга ажы-төл божуп берген турган.

Неемия

Кирилде

Персия күрүнеге тоо быдараан черлеринден эеп келген соонда, Иудеяга еврей ниитилелдин катап тургустунганы деп Эзраның номунда илереттинген теманы бо номда уламчылап көргүзүп турар. Еврей омак-сөөктүг Неемия Персияның найысылалынга хаанның чоок дүжүмеди турган-даа болза, ооң чүрээнге хамыктың мурнунда Дээрги-Чаяакчыга болгаш бодунуң чонунга ынакшылы хайныгып турган. Бодунуң чаңгыс омак-сөөк улузунуң Иудеяда амгы чаржынчыг байдалының дугайында билип алгаш, Неемия хаандан Иерусалимче эглип келгеш, ону бузундулардан катап тургузар чөпшээрел дилеп алыр (1:1–2:10).

Иерусалимче Иудеяның тус чер чагырыкчызы бооп эеп келгеш, Неемия израильчилерни хоорайның ханазын болгаш хаалгазын өжээннешкек чоннардан камгалал кылдыр катап тударынче мөөңнээн (2:11–7:72). Ол чоннарның удурланыышкыны болгаш еврейлерниң боттарының аразында иштики чөрүлдээлер турбуже, Неемия бодунуң сорулгазын деткимче алыр дээш үргүлчү мөргүп турганы «Дээрги-Чаяакчының ачы-буянныг холунуң» ачызында эр сорукутуу-биле чедип алыр.

Неемия Бурганның бараалгакчызы Эзра-биле кады бодунуң чонун Дээрги-Чаяакчыга шынчы чоруун катап база көргүзүп, Ооң ыдыктыг хоойлузун улам кызымак күүседир кылдыр сөс болгаш ажил-херек-биле өөредип турган (8–13 эгелер).

1 Гахалияның оглу Неемияның бижээн сөстери бо-дур.

Неемияның мөргүлү

Чээрбиги чылда Кислев деп айда мен Сузы хоорайның ордузунга турган мен. ² Ынчан мээң Ананий дээр бир дуңмам өске улус-биле кады Иудеядан чедип келген. Мен олардан туттуруушкундан эеп чана берген иудейлерниң дугайында база Иерусалимниң дугайында айтырган мен.

³ Олар меңээ: «Туттуруушкун соонда Иудеяже дедир чана берген улус ам ында улуг бергедээшкин, базындырыышкынга таваржып тур . Дайзыннар Иерусалимниң ханазын үреп бускан, а хаалгаларын өрттедипкен-дир» – дээн .

⁴ Ол бүгүнү дыңнап кааш, олуруп алгаш, ыглап бадырыпкан мен. Элээн каш хүн муңгарап, чем чивейн, дээрде саадаан Бурганның мурнунга мөргүп келдим. ⁵ Мен мынча деп мөргүп турдум: «О, дээрде саадаан Дээрги-Бурган-Чаяакчы! Өндүр улуг, сүртенчиг, чагыг-керээзинге шынчы Бурган, Сеңээ ынак, Сээң айтыышкыннарыңны тооп дыңнап турар улуска энерелдиг Бурган! ⁶ Сээң кулааң кичээнгейлиг болуп, карааң ажык болуп , чалчаларың болур израиль чон дээш дүне-хүндүс Сээң мурнуңда мөргүп турар чалчаң мээң мөргүлүмнү дыңнап көрөм. Мен израильчилерниң

Сеңээ удур үүлгеткен бачыттарын, ооң иштинде бодумнуң болгаш төрөл бөлүмнүң үүлгеткен бачыттарын миннип чугаалаайн . ⁷ Бис Сээң мурнуңга улуг кем-буруулуг болган бис. Бодуңнуң чалчаң Моисейге берген айтыышкыннар, дүрүмнер болгаш хоойлуларыңны тооп дыңнавайн турган бис .

⁸ Бодуңнуң чалчаң Моисейге айтыышкын берип, чугаалаан сөзүңнү бодап көрөм: „Бир эвес Меңээ өскерлир болзуңарза, Мен силерни өске чоннар аразынга тарадып кааптар мен . ⁹ А бир эвес Менче эглип кээп, Мээң айтыышкыннарымны күүседип, тооп дыңнаар болзуңарза, силерниң тоо быдарадып каапкан улузуңар чер-делегейниң ужукыдыында-даа турар болза, Мен силерни оортан чыып алгаш, Бодумнуң ат-алдарым турар кылдыр шилип алган черимче эккээр мен“ .

¹⁰ Олар – Сээң чалчаларың-дыр, Сээң чонуң-дур. Сен оларны Бодуңнуң өндүр улуг күжүң-биле, күчүлүг холуң-биле адырып хостаан сен . ¹¹ О, Дээрги, Сээң кулааң чалчаң мээң мөргүлүмге база Сээң адыңны өөрүшкүлүг хүндүлээр чалчаларыңның мөргүлүмге кичээнгейлиг бооп көрзүн. Ам меңээ бо кижиниң кээргээр сеткилин чедип аар аргадан берип, чедиинкиден хайырлап көр». (Мен хаанның кундага тудукчузу турган мен.)

Хаанның Неемияны Иерусалимче салып чорутканы

2 Нисан деп айда, Артаксеркс хаанның чагыргазының чээрбиги чылында хаанга арага кудар үе кээрге, мен ону сөңнедим. Ооң мурнунда мен кажан-даа хаанның мурнунга муңгаргай туруп көрбээн мен. ² Ынчангаш хаан менден: «Аарыг эвес хиреңде, чүге муңгаргай сен? Сеткил-чүрээң сарынналга алзыпкан-дыр аа?» – деп айтырган.

Мен аажок коргуп турзумза-даа, ³ хаанга мынча деп харыыладым: «Хаан мөңге назылазын! Мээң ада-өгбемни хөөржүткен хоорай буступ калган чыдырда, ооң хаалгазын от-биле өрттедипкенде, арын-шырайым муңгаргай болбас харыым бар бе?»

⁴ Хаан ынчан менден: «Чүнү күзеп тур сен?» – деп айтырды.

Мен дээрде саадаан Бурганга мөргээш, ⁵ хаанга: «Бир эвес хаанымга таарымчалыг болза, бир эвес чалчаңарже ээ көрнүп турар болзуңарза, мени Иудеяже, мээң ада-өгбемни хөөржүткен хоорайже салып чорудуптуңар – мен ону катап тудуп каайн» – деп харыыладым.

⁶ Хаан ынчан (а ооң кадыны чанынга олурган чүве) менден: «Сээң чорууң кайы хире үр боорул, кажан эеп кээр сен?» – деп айтырды.

Хаанга мени салып чорудары таарымчалыг болган, мен ынчан эеп кээр хуусаамны айтып бердим.

⁷ Мен хаанга оон ыңай: «Бир эвес хаанга таарымчалыг болза, Евфрат хемниң барыын талазында тус черлер чагырыкчыларынга чагаалардан бижээш, меңээ берип кагзын – мен Иудеяга чеде бергижемче, олар мени эрттирип турзун. ⁸ Хаанның арга-эзиминиң кадагалакчызы Асафка бижээн чагаадан база берзин – ол дарга меңээ Бурганның өргээзиниң чанында шивээниң хаалгазын, хоорай ханазын болгаш мээң чурттаар бажыңымны тударынга херек ыяш бээрин чөпшээрезин» – дээн мен.

Бурганымның буянныг холу мени кагбаан, хаан дилээн чүвемни берген. ⁹ Мен Евфрат хемниң ындында черлерниң чагырыкчыларынга келгеш, хаанның чагааларын оларга берип кагдым. Хаан шериг баштыңнарын база аъттыг шериглерни мээң-биле кады чорудупкан турган. ¹⁰ Хорондан келген Санаваллат биле аммон дүжүмет Товия олар ол дугайында дыңнап кааш, кандыг-бир кижин израиль чоннуң чаагай чоруунче сагыш салып келген боорга, аажок хорадап турган.

Неемияның Иерусалимниң ханазын хынап көргени

¹¹ Мен Иерусалимге келгеш, үш хонган мен. ¹² Оон дүне каш кижин эдерткеш, үнүпкен мен. Бурганымның мени Иерусалим дээш кылып

кылдыр сагыш алындырган чүвезин кымга-даа чугаалавадым. Мунуп алгаш чораан элчигенимни санавас болза, менде кандыг-даа дириг амытан чок турган. ¹³ Дүне када мен Шынаа хаалгазын дамчыштыр Улу деп суг бажының база Өдек хаалгазының чаны-биле эрте бердим. Иерусалимниң үрелген ханазын, өрттедипкен хаалгаларын көрүп чордум. ¹⁴ Оон Суг бажы хаалгазынга, Хаан хөөлбээнге келдим, ынчалза-даа ында мээң мунуп алган элчигеним эрте бээр хире чер чок болду. ¹⁵ Ол-ла дүне шынаалап өрү чоктааш, хананы улаштыр хынап көрүп чордум. Адак сөөлүндө дедир ээпкеш, Шынаа хаалгазын дамчыштыр хоорайже ээп келдим. ¹⁶ Чоннуң даргалары мээң кайнаар барып чораанымны-даа, чүнү кылып турганымны-даа билбээн – чүге дээрге иудейлерге-даа, Бурганның бараалгакчыларынга-даа, ызыгууртаннарга-даа, даргаларга-даа, ол ажил-херекти бүдүрер уjurлуг бүгү өске улуска-даа мен ам дээрезинде чүнү-даа чугаалаваан турган мен.

¹⁷ Оон мен оларга: «Байдалывыстың бергезин көрүп тур силер: Иерусалим бузундулар апарган чыдыр, а ооң хаалгаларын өрттедипкен-дири. Барып, хоорайның ханазын катап тудуп каалы, моон соңгаар базындырбаалы» – дээн мен.

¹⁸ Оларга оон ыңай Бурганымның меңээ ачы-буянныг болган холунуң дугайында, хаанның меңээ чүнү чугаалаанының дугайында чугаалап бердим. Олар: «Ындыг-дыр, тудуаалы» – деп харыылааш, хей-аът кирип, буянныг үүле-херекти кылып эгелээн.

¹⁹ А Хорондан келген Санаваллат, аммон дүжүмет Товия болгаш араб Гешем олар ону дыңнап кааш, бисти кочулап эгелээн. «Чүнү канчап турарыңар ол? Хаанга удур үймээн үндүрериңер ол бе?» – деп, олар бисти дорамчылап турган.

²⁰ Мен оларга: «Дээрде саадаан Бурган – чүгле Ол биске чедишкин хайырлаар. Ооң чалчалары бис хоорайны катап тудуп эгелээр бис, а силерниң Иерусалимде хуваагылыг чериңер-даа, ону ээлээр эргеңер-даа чок, аңаа силерниң адыңар-даа сагышка артпас!» – деп харыылаан мен.

Хананың тудугжулары

3 Бурганның дээди бараалгакчызы Элиашив биле ооң ха-дуңмазы болур бараалгакчылар Хой хаалгазын катап тудуп эгелээн. Олар ук хаалганы ыдыктап кааш, ооң эжиин туружунга тургузуп каан. Олар хананы Меа суургазынга чедир база Хананел суургазынга чедир ыдыктап каан. ² Хананың чанында кезээн Иерихоннуң чурттакчылары тудуп турган, а оларның чанынга Имриниң оглу Заккур тудуп турган.

³ Балык хаалгазын Сенааның чурттакчылары тудуп каан. Олар ооң оорга чудуктарын салгаш, эжиктерин тургузуп, шоочалар болгаш дээктерин кылып каан. ⁴ Урияның оглу Меремот хананың

дараазында кезээн катап тудуп каан. (Урия болза Гаккоцтуң оглу чүве-дир.) Ооң чанынга Берехияның оглу Мешуллам, а ооң чанынга Баананың оглу Садок хананы катап тудуп турган. Берехия болза Мешезавелдиң оглу болур чүве-дир.

⁵ Хананың дараазында кезээн Текояның чурттакчылары катап тудуп каан, ынчалза-даа оларның ызыгууртан улузу буттарының Дээрзигинге ажилдап бээри-биле оорга-мойнун ээктирбээн. ⁶ Иешана хаалгазын Пасеахтың оглу Иодай болгаш Бесодияның оглу Мешуллам олар катап тудуп каан. Олар ооң оорга чудуктарын салгаш, эжиктер, шоочалар болгаш дээктерин кылып каан. ⁷ Оларның чанынга Гаваон чурттуг Мелатия, Меронот чурттуг Иадон – Гаваон биле Мицпаның чурттакчылары – Евфрат хемнің барыын талазында девискээрниң чагырыкчызының доктаар черинге чедир катап тудуп турган. ⁸ Харгаяның оглу, эзилдирикчи-усчу Узиил хананың дараазында кезээн катап тудуп каан, а ооң чанынга чагай чыттыг чүүлдер кылыкчызы Анания катап тудуп турган. Ол улус Иерусалимнің ханазын Делгем ханага чедир тургузуп каан. ⁹ Хананың дараазында кезээн Хурнуң оглу Рефайя – Иерусалим девискээриниң бир чартыының даргазы катап тудуп турган. ¹⁰ Ооң чанынга, бодунуң бажыңының дужунга Харумафтың оглу Иедайя, а ооң чанынга Хашавнияның оглу Хаттуш катап тудуп турган. ¹¹ Хананың база бир кезээн Харимнің оглу Малхия болгаш Пахат-Моавтың оглу Хашув катап тудуп каан. Олар Суугу суургазын база катап тудуп каан. ¹² Оларның чанынга Галлохештиң оглу, Иерусалим девискээриниң өске бир чартыының даргазы Шаллум кыс уруглары-биле кады катап тудуп турган.

¹³ Шынаа хаалгазын Ханун деп кижини база Заноахтың чурттакчылары катап тудуп каан. Олар ону тудуп дооскаш, ооң эжиктер, шоочалар болгаш дээктерин кылып каан. Олар оон ыңай хананың Өдек хаалгазынга чедир муң кыры дурту кезээн база катап тудуп каан.

¹⁴ Өдек хаалгазын Рехавтың оглу, Бет-Карем девискээриниң чагырыкчызы Малхия катап тудуп каан. Ол ону тудуп дооскаш, ооң эжиктер, шоочалар болгаш дээктерин кылып каан.

¹⁵ Суг бажы хаалгазын Колхозейниң оглу, Мицпа девискээриниң даргазы Шаллум катап тудуп каан. Ол ону тудуп дооскаш, ооң дээвиирин салгаш, эжиктер, шоочалар болгаш дээктерин кылып каан. Оон ыңай Хаан сесерлииниң чанында Селах деп хөөлбектиң дужунда хананы Давидтиң Хоорайындан тепкииштер бадып келген черге чедир катап тудуп каан. ¹⁶ Хананың дараазында кезээн Азбуктуң оглу, Бет-Цур девискээриниң бир чартыының даргазы Неемия катап тудуп турган. Хананы ол Давид хаанның чевер-куйларынга

чедир, кылымал хөөлбек биле Маадырлар бажыңынга чедир катап тудуп каан.

¹⁷ Ооң соо-биле левиттер катап тудуп чоруп олурган: Баниниң оглу Рехум, ооң чанынга Кеила девискээриниң бир чартыының даргазы Хашавия бодунуң девискээрин төлээлеп катап тудуп турган.

¹⁸ Ооң чанынга оларның ха-дуңмазы Хенададтың оглу, Кеила девискээриниң өске чартыының даргазы Баввайның удуртулгазы-биле катап тудуп турган. ¹⁹ А ооң чанынга, хананың ок-чепсек шыгжаар өрээлче көдүрүлген тепкииштериниң дужундан азыгга чедир база бир кезээн Исустуң оглу, Мицпаның чагырыкчызы Эзер катап тудуп каан. ²⁰ Хананың база бир кезээн – азыгдан эгелээш, Бурганның дээди бараалгакчызы Элиашивитиң бажыңының эжиинге чедир – Заббайның оглу Варух чүткүлдүү-биле катап тудуп турган. ²¹ Ооң соо-биле хананың база бир кезээн – Элиашивитиң бажыңының эжиинден эгелээш, ооң бажыңының ужунга чедир – Гаккоцтуң оглунуң оглу, Урияның оглу Меремот катап тудуп каан.

²² Ооң соо-биле чоок-кавы черлер чурттуг Бурганның бараалгакчылары катап тудуп турган.

²³ Оларның соо-биле Вениамин болгаш Хашув буттарының бажыңнарының дужунга катап тудуп турган, а оларның соо-биле Ананияның оглунуң оглу, Маасеяның оглу Азария бодунуң бажыңының чанынга катап тудуп турган. ²⁴ Ооң чанынга, хананың база бир кезээн – Азарияның бажыңындан эгелээш, азыг биле ээр черге чедир – Хенададтың оглу Биннуй катап тудуп каан.

²⁵ Узайның оглу Фалал хананың азыг дужунда кезээн катап тудуп каан база хаанның үстүкү ордузундан бедип үнген, Таңныылдар шөлүнүң чанында суурганы катап тудуп турган. Ооң чанынга Пароштуң оглу Федайя катап тудуп турган. ²⁶ Офел тейде чурттап турар Бурганның өргээзиниң ажилчыннары хананың дараазында кезээн – Суг хаалгазының чөөн талазында черге болгаш бедип үнген суургага чедир катап тудуп каан. ²⁷ Оларның соо-биле Текоя чурттуглар бедип үнген улуг суургадан эгелээш, Офел ханазынга чедир база бир кезекти катап тудуп каан.

²⁸ Хананың Аът хаалгазындан ыңай кезээн Бурганның бараалгакчылары – кижини бүрүзү бодунуң бажыңының дужунда хананы катап тудуп каан. ²⁹ Оларның соо-биле Иммерниң оглу Садок бодунуң бажыңының дужунга, а ооң чанынга Шеханияның оглу, Чөөн хаалганың таңнылы Шемайя олар катап тудуп турган. ³⁰ Ооң соо-биле хананың база бир кезээн Шелемияның оглу Анания, Цалафтың алдыгы оглу Ханун олар катап тудуп каан. Оларның чанынга Берехияның оглу Мешуллам бодунуң өрээлиниң дужунга катап тудуп турган. ³¹ Ооң соондан эзилдирикчи-усчу Малхия хананың дараазында кезээн – Гаммифкад хаалгазының мурнунда турар Бурганның өргээзиниң ажилчыннарының болгаш

садыгжыларның бажыңыга чедир база хананың азыында өрээлге чедир катап тудуп каан. ³² А хананың азыгда өрээл биле Хой хаалгазының аразында кезээн эзилдирикчи-усчулар биле садыгжылар катап тудуп турган.

Хананы катап тударынга удур хөделиишкин

4 Хананы катап тудуп турарывысты Санаваллат дыңнап кааш, ажынып, аажок анчыгзынган. Ол кижии иудейлерни дорамчылап кочулап, ² бодунуң эвилелчилериниң болгаш Самарияның шерииниң мурнунга: «Чаржынчыг иудейлерниң бо чүнү канчап турары ол? Ханазын катап тудуп аар деп турары ол бе кай? Өргүлдер кылыры ол бе кай? Таанда олар тудуун чаңгыс хүнде доозуптар деп бе? Таанда олар бо оваалап каан довурактан ам отка чиртип каапкан даштар диргизери ол бе?» – деп турган.

³ Санаваллат-биле кады турган аммон Товия : «Олар тудуг кылып де! Дилги безин оларның даш ханазынче үне халааш, бузуп кааптар» – дээн.

⁴ Бурганывыс, бисти тооп дыңнап көрөм, бак көрдүрүп турарывыстың кончуун . Дайзыннарарывыстың бисти дорамчылаан кочузун оларның-на бажынче халдадып көрөм . Оларны өске черже тудуп аппаарга, олча апарзыннар!⁵ Оларның кем-буруузун базырбайн көрөм, оларның бачыдын Бодунуң карактарындан чайлатпайн көрөм , чүге дээрге тудугжуларны базымчалап турдулар.

⁶ Бис хананы тударын уламчылаан бис, ол бедииниң чартыы чедир туттуна берген, чүге дээрге чон ажылга чүрээниң ханызындан бердинип турган. ⁷ Ынчалза-даа Санаваллат, Товия, арабтар, аммоннар болгаш Азот хоорайның чурттакчылары Иерусалимниң ханазын катап тудар ажылдың шуудай бергенин, дежик черлер дуглаттынып турарын дыңнап кааш, аажок хорадай берген. ⁸ Олар шупту Иерусалимге удур дайылдажып баргаш, ону мөгүдедирин дугуржуп алган . ⁹ А бис Бурганывыска мөргүп, ол айыылды чайладыр дээш, оларга удур дүне-даа, хүндүс-даа таңныылдар тургузуп турган бис.

¹⁰ А ол үеде иудейлер: «Дажыкчы ажылчыннарның шаг-шинээ төнүп тур, мында бок-сак дыка хөй-дүр, хана тудар харыывыс чок-тур» – дижип турган.

¹¹ Ынчаарга бистиң дайзыннарарывыс: «Олар чүү болуп турарын билип албаанда азы бисти көрүп кагбаанда, оларның ортузунче халдап киргеш, кыра шаап кааптаалы, ажыл-херекти ынчаар соксадылы» – дишкен.

¹² Дайзыннарарывыстың чанынга чурттап турган иудейлер биске келгеш: «Олар бисче чурттап турар бүгү черлеринден халдап кээр» – деп он-даа катап чугаалаан .

¹³ Ынчан мен хоорай ханазын дургаар эң чавыс болгаш ажык черлерге улус тургузуп кагдым. Оларны төрөл салгалдар аайы-биле, хылыш, чыда болгаш ча-согуну-биле тургузуп кагдым. ¹⁴ Бүгү байдалды хынап көргеш, ызыгууртаннар, даргалар болгаш арткан чонга: «Дайзыннардан кортпаңар; өндүр улуг, сүртенчиг Дээргини утпайн сактыңар , боттарыңарның ха-дуңмаңар дээш, оглу-кызыңар дээш, кадайларыңар дээш, бажың-балгадыңар дээш тулчуңар» – дээн мен.

¹⁵ Дайзыннарарывыс оларның сүлчээзин билип каапканывысты база Бурган оларның бодалын үрей шаапканын дыңнап каан соонда, бис шупту ханаже, кижии бүрүзү бодунуң ажылынче эеп келген бис. ¹⁶ Ол хүнден эгелээш, мээң улузумнуң чартык кезии тудуг кылып ажылдап турган, а арткан чартык кезии чыда, дозуг-камгалал, ча-согун болгаш куяк хевин тудуп алгаш, белен турган. Шериг баштыңчылары бүгү иудей чоннуң артында турушту ээлеп алган. ¹⁷ Чон хананы тудуп турда, аар чүэк дажыглаан улус бир холу-биле ажылын кылып, өске холу-биле ок-чепсээн тудуп алгаш турган. ¹⁸ Тудугжу бүрүзү хылыжын белинге астып алгаш, ажылдаан, а мээң чанымга медээ этсир кижии турган.

¹⁹ Мен ынчан ызыгууртаннар, даргалар болгаш арткан чонга: «Ажыл кончуг улуг, аажок хөй-дүр, хананы дургаар тарамык, бот-бодувустан ырак турар-дыр бис. ²⁰ Труба үнү дыңнап кагзыңарза, ооң дыңналган черинче маңнап келиңер. Бурганывыс бистиң талавыска дайылдажыр!» – дээн мен.

²¹ Ажылды ынчаар уламчылаан бис. Улустуң чартык кезии чыдаларын даң хаязындан эгелээш, сылдыстар чырыгыжеге чедир холдан салбастаан. ²² Ол үеде мен чонга: «Тудугжу кижии бүрүзү, ооң чалчазы база, Иерусалимге хонуп ап турзун – олар дүне када бисти таңныылдазын, а хүндүс – ажылдазын» – дээн мен.

²³ Мен-даа, мээң ха-дуңмам-даа, чалчаларым-даа, мээң-биле кады чоруур таңныылдар-даа хевивисти уштуп көрбээн бис; кижии бүрүзү ок-чепсээн холунга тудуп алган чоруур турган .

Неемияның ядыыларга болушканы

5 Карачал чон аразында эр, херээжен улус боттарының ха-дуңмазы иудейлерге удур күштүг хомудаашкын көдүрген . ² Чамдык улус: «Бис боттарывыс оглу-кызывыс-биле хөй-дүр бис. Чемненир, амыдыраар дизе, биске далган-тараа херек-тир» – дишкен. ³ Өске улус: «Аштааш, далган-тараа тып аары-биле шөлдеривис, виноград тарыыр черлеривис болгаш бажың-балгадывысты долаага салыр ужурга таваржып тур бис» – дишкен. ⁴ Оон өскелери: «Бистиң шөлдеривис болгаш виноград тарыыр черлеривис дээш хаанга үндүрүг төлээри-биле акша-мөңгүн чээп аар ужурга таваржып тур бис – дижип турган. – ⁵ Бис база ха-дуңмавыс-биле чаңгыс аймак-сөөктүг кижилер-дир

бис, оолдарывыс-даа оларның оолдары дег-дир, ындыг-даа болза, бис оглу-кызывысты кулданышкынга хүлээдир ужурга таваржып тур бис, кыс уругларывыстың чамдыызы дора көрдүрүп турар-дыр! А бистиң чүнү-даа канчаптар харыывыс чок-тур, чүгө дээрге бистиң шөлдеривис болгаш виноград тарыыр черлеривис өске улустуу апарган-дыр».

⁶ Оларның хомудаан сөстөрүн дыңнааш, мен аажок хорадаан мен. ⁷ Боданып көргөш, ызыгууртаннар болгаш даргалар-биле чаргы кылып: «Боттарыңарның ха-дуңмаңарга чээли кылгаш, хуу ап турар-дыр силер!» – дээн мен.

Оон оларны сайгарып көөрү-биле улуг чыыш кылгаш, ⁸ оларга: «Боттарывыстың иудей ха-дуңмавысты оларны садыпкан чоннардан шыдаар шаавыс-биле дедир садып хостап ап турдувус. А ам боттарыңарның ха-дуңмаңарны садып тур силер, бис оларны катап база садып хостаар ужурга таваржып тур бис!» – дээн мен.

Олар ыытташпаан, чүгө дээрге харыылаптар чүве тыппаан.

⁹ Мен ынчан мынча дидим: «Багай чүве үүлгедип тур силер. Бистиң дайзыннарывыс болур өске чоннарга бактатпазы-биле Бурганывыстан коргуп чоруур ужурлуг эвес силер бе? ¹⁰ Мен-даа, мээң акы-дуңмам-даа, улузум-даа – бис база чонга акша-мөңгүннү, далган-тарааны чээлиге бергенивис шын болгай. Ам черле чээли кылгаш, хуу алырын соксадыр-дыр! ¹¹ Доп-дораан чоннуң шөлдерин, виноград база олива тараан сесерликтерин, бажың-балгадын эгидип бериңер, оларга чээли кылгаш, онаап каан хууңарны – акша-мөңгүн, далган-тараа, чаа арага болгаш олива үзүнүң хуузун база эгидип бериңер».

¹² «Бис эгидип бээр бис – деп, олар харыылады, – моон соңгаар олардан чүнү-даа негевес бис. Силерниң чугаалааныңар ёзугаар кылыр бис».

Мен Бурганның бараалгакчыларын кыйгырткаш, ол улусту азаашкынын күүседир дугайында даңгырак бээринче албадаптым. ¹³ Оон хевимни силгипкеш: «Бодунуң берген азаашкынын күүсетпес кижини бүрүзүн Бурган ооң бажың-балгадындан, эт-хөреңгизинден шак ынчаар ушта силгипсин. Ол кижини ушта силгидип алзын, куруглап калзын!» – дээн мен.

Чыылган бүгү ниитилел ынчан: «Ындыг-ла болзунам!» – дээш, Бурганны алдаржыткан. Улус боттарының азаан сөзүн ээлээн.

Неемияның экииргек чоруу

¹⁴ Оон туржук, Артаксеркс хаанның чагыргазының чээрбиги чылында иудей черге чоннуң чагырыкчызы кылдыр томуйлатканымдан эгелээш, ооң чагыргазының үжен ийиги чылынга чедир – он ийи чыл дургузунда – мен-даа, мээң ха-дуңмам-даа чагырыкчы кижини хандыраар аъш-чем үндүдү негеп көрбээн бис. ¹⁵ А мээң мурнумда турган

биеэги чагырыкчылар чоннуң амыдыралын бергедедип, улустан дөртен өшекел акша-мөңгүн үндүрүүндөн аңгыда, аъш-чем биле арага ап турган. Оларның чалчалары безин чоннуң кырынга тергиидеп турган. А мен Бургандан коргар болгаш, ынчап көрбээн мен. ¹⁶ Харын-даа хананы катап тудар ажилды идепкейлиг кылып турдум. Мээң хамык чалчаларым аңаа ажилдаары-биле чыгылып келген; бис боттарывыска шөлдер садып албайн турдувус.

¹⁷ Оон аңгыда, чоок-кавы чоннардан биске кээп турган аалчыларны санавакса, чүс бежен иудейлер болгаш даргаларны чемгерип турдум. ¹⁸ Хүннүң-не улус чемгерери-биле бир шарыны, алды семис хойну, куштарны белеткеп, хандырып турдум; а он хонгаш-ла, янзы-бүрү араганы хөйү-биле эккеп кудуп турган. Ол хирезинде-ле девискээр чагырыкчызын хандыраар аъш-чемни кажан-даа негеп көрбээн мен, чүгө дээрге бо чоннуң үүрге-чүгү аар-берге дээрин билип турдум.

¹⁹ Бурганым, бо чон дээш кылган бүгү чүвемни бодап келгеш, меңээ ачылыг бооп көрөм!

Чаа бергедеэшкиннер

⁶ Санаваллат, Товия, араб Гешем болгаш бистиң өске-даа дайзыннарывыска мээң хананы катап тудуп кааным, ында чаңгыс-даа үрелик чер артпааны дыңналы берген. (Ындыг-даа болза, мен хаалганың эжиктерин ам-даа тургуспаан турган мен.) ² Ынчан Санаваллат биле Гешем менче «Оно шынаазында суурларның кайы-бирээзинге ужуражыылы, чедип кел» деп сөс ыткан.

Олар меңээ багай чүве кылыр бодап алган боорга, ³ мен оларже элчилер аъткарып: «Чугула ажил-херек бүдүрүп тур мен. Силерже барып, ужуражыр дээш, ажилды ара каап, соксадырга, кайын боор» – деп харыы берген мен.

⁴ Олар менче дөрт катап ындыг чалалга чоруткан, а мен дөрт катап ол-ла харыым берген мен.

⁵ Ынчан Санаваллат бешки удаа бодунуң чалчазын айбылапкан. Ол чалча холунда ажык чагаа тудуп алган болду. ⁶ Ында бижээни болза:

«Өске чоннар аразында дамчыыр чугаа тарап тур, Гешем база ону бадыткаар-дыр: сен база иудейлер тура халыышкын үндүрер деп баргандыр силер, ынчангаш хананы катап тудуп эгелээндир сен. Ол-ла дамчыыр чугаа ёзугаар оларның хааны болуксап турар-дыр сен, ⁷ харын-даа сээң дугайыңда Иерусалимге „Иудеяның хааны бо-дур!“ деп чарлаар ужурлуг Бурганның медээчилерин безин томуйлап каан-дыр сен. Ындыг чугаалар хаанга чеде бээр болдур ийин. Ынчангаш чедип кел, кады сүмележип көрээли».

⁸ А мен олче мындыг харыы чоруттум: «Сээң ол чугаалап турар чүвең херек кырында болбайн тур, ол бүгүнү бодуң чогаадып алган-дыр сен».

⁹ Дайзыннарывыс шупту бисти коргудуп аарын кызыдып, «Иудейлерниң холдары суларап, бо ажилды кылып шыдавас апаар, ынчангаш хана туттунмас» деп бодап турган. Ынчалза-даа мээң холдарым күш кире берген.

¹⁰ Бир катап мен Мегетавелдиң оглунуң оглу, Делайяның оглу Шемайяның бажыңынга келдим. (Ол бажыңында хагдынып алган болду.) Шемайя: «Бурганның өргээзинге ужуражыылы, ынаар киргеш, хаалгазын хаап аалы, чүге дээрге улус сени өлүрер дээш чедип кээр-дир. Сени өлүрер дээш, олар дүне када чедип кээр-дир!» – дээн.

¹¹ А мен аңаа: «Мен ышкаш кижиде дезе берип болур бе? Мен ышкаш кижиде амы-тынын камгалаар дээш, Бурганның өргээзинче дезип кирип болур бе? Чок, барбас мен!» – деп харыыладым.

¹² Ынчан Шемайяны Бурган чорутпаанын, ону Товия биле Санаваллат хөлезилеп аарга, ооң меңээ удур өттүр билип медеглеп турарын билип кагдым.

¹³ Олар Шемайяны мени коргудары-биле хөлезилеп алган болган. Мен корга берип, бачыт үүлгедиптеримге, мээң адымны баксырадыр, чемелээр чылдактыг болур дээш ынчап турганнары ол.

¹⁴ Бурганым, Товия биле Санаваллаттың үүлгеткен херектерин утпайн көрөм ; Бурганның медээчизи херээжен Ноадияны база мени коргудар деп турган өске-даа медээчилерни утпайн көрөм.

Хананы тудуп доосканы

¹⁵ Иерусалимниң ханазын Элул деп айның чээрби беште, бежен ийи хүн дургузунда тудуп дооскан.

¹⁶ Ол дугайында бүгү дайзыннарывыс дыңнап каанда, чоок-кавыда чурттап турар бүгү чоннар корга берип, боттарынга бүзүрелин чидирипкен , чүге дээрге ол ажил-херек Бурганывыстың дузазы-биле кылдынган дээрзин билип каан.

¹⁷ Ол-ла үеде Иудеяның ызыгууртан улузу Товияже хөй-ле чагаалар бижээн, а Товияның чагаалары база оларга кээп турган. ¹⁸ Иудеяда хөй-ле кижилер ооң-биле даңгырак солчуп, эвилелдежип алган чүве-дир, чүге дээрге Товия Арахтың оглу Шеханияның күдээзи турган, а ооң оглу Иоханан Берехияның оглу Мешулламның уруун кадай кылып алган турган. ¹⁹ Олар меңээ Товияның буянныг херектериниң дугайында безин чугаалап турду, а ооң соонда мээң чугаалаан чүвемни аңаа дамчыдып берип турду. Товия мени коргудары-биле чагаалар чорудуп туруп берген.

7 Хананы тудуп доозуптарга, хаалганың эжиктерин тургузуп кааным соонда, хаалгачылар, ыраажылар болгаш левиттерни Бурганга бараан болуру-биле томуйлап каан. ² Мен ынчан бодумнуң дуңмам Ананий биле Иерусалимде шивээниң даргазы Ананияга – ак сеткилдиг база өске хөй улуска бодаарга, Бургандан коргар кижиге – хоорайны камгалап-кадагалаарын дагып кагдым.

³ Мен оларга: «Хүн караа изиде бербээн шаанда, Иерусалимниң хаалгазын ажитпас ужурулуг. Хаалгачылар албан-хүлээлгезин хүлээдир бетинде, эжиктерни хаап, дээктеп турзун . Оон ыңай Иерусалимниң чурттакчыларын таңныылдар кылдыр тургузуп калыңар: чамдыызын – таңныылдаар черлерге, а бир чамдыызын – боттарының бажыңнарының чанынга» – дээн мен.

Туттуруушкундан ээп келген улустуң даңзызы (Эзра 2:1-70)

⁴ Иерусалим хоорай улуг, делгем турган, а чурттакчы чон ында эвээш, бажыңнар ам-даа катап туттунмаан турган. ⁵ Бурганым мээң сеткил-чүрээмге ызыгууртан, дарга улусту база карачал чонну чыггаш, чизе кылыр бодал кирип каан. Туттуруушкундан баштай ээп келген улустуң төрөл салгал аайы-биле чизе-даңзызын тып алган мен. Ында бижиттинген чүве бо-дур.

⁶ Чурттуң туттуруушкундан ээп келген улузу бо-дур. Оларны Вавилоннуң хааны Навуходоносор тудуп аппарган турган . Олар Иерусалим болгаш Иудеяже, кижиде бүрүзү бодунуң хоорайынче, ээп келген. ⁷ Оларны Зоровавел , Иисус , Неемия, Азария, Раамия, Нахманий, Мардохей, Билшан, Мисферет, Бигвай, Наум болгаш Баана эдерип турган.

Израиль чоннуң ээп келген төрөл бөлүктериниң даңзызы бо-дур:

⁸ Пароштуң үре-салгалы – 2172 кижиде,

⁹ Шефатияның үре-салгалы – 372,

¹⁰ Арахтың үре-салгалы – 652,

¹¹ Пахат-Моавтың үре-салгалы (Иисус биле Иовтың төрөл бөлүүндөн) – 2818,

¹² Эламның үре-салгалы – 1254,

¹³ Заттунуң үре-салгалы – 845,

¹⁴ Закхайның үре-салгалы – 760,

¹⁵ Биннуйнуң үре-салгалы – 648,

¹⁶ Бевайның үре-салгалы – 628,

¹⁷ Азгадтың үре-салгалы – 2322,

¹⁸ Адоникаминиң үре-салгалы – 667,

¹⁹ Бигвайның үре-салгалы – 2067,

²⁰ Адинниң үре-салгалы – 655,

²¹ Атерниң үре-салгалы (Эзекияның төрөл бөлүүндөн) – 98,

²² Хашумнуң үре-салгалы – 328,

²³ Бецайның үре-салгалы – 324,

²⁴ Харифтиң үре-салгалы – 112,

²⁵ Гаваоннуң үре-салгалы – 95.

²⁶ Вифлеем биле Нетофаның чурттакчылары – 188 кижиде,

²⁷ Анатоттуң чурттакчылары – 128,

²⁸ Бет-Азмаветтиң чурттакчылары – 42,

²⁹ Кириат-Иарим, Кефира болгаш Беероттуң чурттакчылары – 743,

³⁰ Рама биле Геваның чурттакчылары – 621,

³¹ Михмастың чурттакчылары – 122,

³² Вефил биле Гайның чурттакчылары – 123,
³³ Нево-Ахерниң чурттакчылары – 52,
³⁴ Элам-Ахер чурттакчылары – 1254,
³⁵ Харимниң чурттакчылары – 320,
³⁶ Иерихоннуң чурттакчылары – 345,
³⁷ Лод, Хадид болгаш Ононуң чурттакчылары – 721,
³⁸ Сенааның чурттакчылары – 3930.
³⁹ Бурганның бараалгакчылары:
 Иедайяның үре-салгалы (Иисустуң төрөл салгалындан) – 973 кижичи,
⁴⁰ Иммерниң үре-салгалы – 1052,
⁴¹ Пашхурнуң үре-салгалы – 1247,
⁴² Харимниң үре-салгалы – 1017.
⁴³ Левиттер: Иисустуң үре-салгалы (Годеваның төрөл салгалындан, Кадмиилди дамчыштыр) – 74 кижичи.
⁴⁴ Ыраажылар : Асафтың үре-салгалы – 148 кижичи.
⁴⁵ Хаалгачылар : Шаллум, Атер, Талмон, Аккув, Хатита болгаш Шовайяның үре-салгалы – 138 кижичи.
⁴⁶ Бурганның өргээзиниң ажилчыннары : Циха, Хасуфа болгаш Таббаоттуң үре-салгалы, ⁴⁷ Керос, Сиа болгаш Фадоннуң үре-салгалы, ⁴⁸ Левана, Хагава болгаш Шалмайяның үре-салгалы, ⁴⁹ Ханан, Гиддел болгаш Гахарның үре-салгалы, ⁵⁰ Реайя, Рецин болгаш Некоданың үре-салгалы, ⁵¹ Газам, Уза болгаш Пасеахтың үре-салгалы, ⁵² Бесай, Меуним, Нефишсимниң үре-салгалы, ⁵³ Бакбук, Хакуфа болгаш Хархурнуң үре-салгалы, ⁵⁴ Бацлит, Мехида болгаш Харшаның үре-салгалы, ⁵⁵ Баркос, Сисара болгаш Фамахтың үре-салгалы, ⁵⁶ Нециах биле Хатифаның үре-салгалы.
⁵⁷ Соломоннуң чалчаларының үре-салгалы : Сотай, Соферет болгаш Фериданың үре-салгалы,
⁵⁸ Иаала, Даркон болгаш Гидделдиң үре-салгалы,
⁵⁹ Шефатия, Хаттил, Похерет-Гаццевайим болгаш Амоннуң үре-салгалы.
⁶⁰ Бурганның өргээзиниң ажилчыннары биле Соломоннуң чалчаларының ук-салгалы шупту – 392 кижичи.
⁶¹ Израильче Тел-Меллах, Тел-Харша, Херув-Аддон болгаш Иммер хоорайлардан чедип келген-даа болза, оларның төрөл бөлүктери израиль чондан укталган дээрзин шынзыдып шыдаваан улус:
⁶² Делайя, Товия болгаш Некоданың үре-салгалы – 642 кижичи.
⁶³ Бурганның бараалгакчыларындан укталган улус: Ховайя, Гаккоц болгаш Верзеллийниң оолдары. (Ол Верзеллий дээрге Галаад чурттуг Верзеллийден укталган бир кысты кадай кылып алгаш, ол ат-биле адаттынып эгелээн кижичи турган.)
⁶⁴ Ол улус боттарының төрөл угуңуң бижилгезин дилеп турган, ынчалза-даа тыппайн баргаш, арыг эвес кылдыр санаттырып, Бурганның бараалгакчыларының даңзызынче киир бижиттирбээн. ⁶⁵ Тус чер чагырыкчызы оларга урим биле туммимни ажыглап шыдаптар бараалгакчы

көстүп келгигеге чедир аажок ыдыктыг өргүлдерниң эъдин чивезин дужаап каан.

⁶⁶ Эглип келген бүгү ниитилел 42 360 кижилиг болган чүве-дир.

⁶⁷ Оон аңгыда 7337 эр, херээжен кул кижичи турган, оон ыңай 245 эр, херээжен ыраажы база олар-биле кадчы турган. Олар 435 тевелиг болгаш 6720 элчигенниг турган чүве-дир.

⁷⁰ Төрөл салгалдарның чамдык баштыңнары Бурганның өргээзиниң тудуунга ажыглаары-биле акша-хөреңги өргүлү кылган:

тус чер чагырыкчызы акша-хөреңги шыгжамырынче 1000 драхма алдын, хан кудар 50 аяк болгаш Бурганның бараалгакчылары кедер 530 хеп берген.

⁷¹ Төрөл салгалдар баштыңнары 20 000 драхма алдын, 2200 °мина мөңгүн берген. ⁷² Чоннуң арткан бүгү улузу 20 000 драхма алдын, 2000 мина мөңгүн болгаш Бурганның бараалгакчылары кедер 67 хеп берген. ⁷³ Ынчалдыр Бурганның бараалгакчылары, левиттер, хаалгачылар, ыраажылар, Бурганның өргээзиниң ажилчыннары база карачалдар – бүгү израиль чон боттарының хоорайларынга чурттап эгелээн.

Эзраның ыдыктыг хоойлуну номчааны

8 Чеди айда, кажан израильчилер боттарының хоорайларынга чурттай берген соонда, бүгү чон, чаңгыс кижичи дег, Суг хаалгазының баарында шөлге чыгып келгеш, ном-хоойлу тайылбырлакчызы Эзрага : «Дээрги-Чаяакчының израиль чонга Моисейни дамчыштыр берген хоойлузунуң дүрүг-номун эккелем» – деп чугаалаан.

² Бурганның бараалгакчызы Эзра ыдыктыг хоойлуну чыылган бүгү эр, херээжен улустуң, дыңнаан чүүлүн билип шыдаптар бүгү улустуң мурнунга чеди айның бирээде эккелген. ³ Хоойлуну ол Суг хаалганың баарында шөлге, ол бүгү улустуң мурнунга даң бажындан эгелээш, дүъшке чедир номчуп келген. Бүгү чон ыдыктыг хоойлунуң номун аажок кичээнгейлиг дыңнап турган.

⁴ Ном-хоойлу тайылбырлакчызы Эзра номчулга кылыр кылдыр тудуп каан ыяш бедиктээш кырынга турган, а ооң чанынга, оң талазынга Маттифия, Шема, Анайя, Урия, Хелкия болгаш Маасея олар, а солагай талазынга – Федайя, Мисаил, Малхия, Хашум, Хашбаддана, Захария болгаш Мешуллам олар турган.

⁵ Эзра дүрүг номну ажыдыпкан. Ону бүгү чон көрүп шыдаар болган, чүге дээрге ол олардан бедик черге турган. Кажан ол дүрүгнү ажыдып турда, бүгү чон туруп келген. ⁶ Эзра өндүр улуг Дээрги-Бурган-Чаяакчыны алгап-йөрээп каарга, бүгү чон холдарын өрү сунуп : «Аминь! Ындыг-ла болзунам!» – деп харыылаан. Ооң соонда улус-чон Дээрги-Чаяакчыга мөгейип, хаваан черге дегзип, сөгүргөн.

⁷ Чон туруп кээрге, Иисус, Бани, Шеревия, Ямин, Аккув, Шавтай, Годия, Маасея, Клита, Азария, Иозавад, Ханан болгаш Фелайя деп левиттер улуска ыдыктыг хоойлуну тайылбырлап турган.

⁸ Левиттер Бурганның хоойлузунуң номун номчуп, улус номчаан чүүлдү билип алзын дээш, билдингир кылдыр тайылбырлап турган.

⁹ Тус чер чагырыкчызы Неемия, Бурганның бараалгакчызы болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчызы Эзра база чонга тайылбыр кылып турган левиттер чыылган бүгү чонга: «Бо хүн болза силерниң Бурганыңар Дээрги-Чаяакчыга ыдыктыг хүн-дүр . Муңгарап, ыглаваңар» – дээн. (Чүге дээрге ыдыктыг хоойлунуң сөстөрүн дыңнааш, бүгү чон ыглажып турган чүве-дир.)

¹⁰ Неемия улуска: «Барып, чаагай аъш-чемден чиңер, амданныг суксундан ижиңер, чүнү-даа белеткеп албаан улуска база үлүгден чорудуп бериңер. Бо хүн болза бистиң Дээргивиске ыдыктыг хүн-дүр. Муңгараваңар, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының хайырлаан өөрүшкүзү силерни күш кириптер» – дээн.

¹¹ Левиттер бүгү чонну оожургадып: «Соксап көрүңер, бо болза ыдыктыг хүн-дүр. Муңгараваңар» – деп турган.

¹² Оон бүгү чон дойлаар, өске улуска белек кылдыр аъш-чем чорудар , аажок улуг өөрүшкүлүг байырлаар дээш тарап чоруй барган. Чүге дээрге оларга чугаалаан сөстөрниң утказын билип каапканнар.

Чадырлар байырлалын демдеглэни

¹³ Чеди айның ийиги хүнүнде бүгү чоннуң төрөл салгалдарының баштыңары Бурганның бараалгакчылары-биле, левиттер-биле кады, ыдыктыг хоойлуну оон-даа хандыр билип аарын күзээш, ном-хоойлу тайылбырлакчызы Эзраңың чанынга чыгып келген. ¹⁴ Олар Дээрги-Чаяакчының Моисейни дамчыштыр берген хоойлузундан израильчилер чеди айның байырлалының үезинде чадырларга чурттаар ужурлуун номчуп тып алган . ¹⁵ Ол ышкаш боттарының бүгү хоорайларынга база Иерусалимге мону чарлаар ужурлуун билип алганнар: улус даглыг черлерге барып, хоойлуда бижиттингенин эзугаар ол чадырлар кылыры-биле черлик-даа, тарымал-даа олива ыяштарының будуктарын, мирт, пальма болгаш өске-даа калбак бүрүлүг ыяштарының будуктарын эккээр ужурлуг.

¹⁶ Улус-чон чоруткаш, будуктар эккеп, боттарынга чадырлар кылып алган. Кижини бүрүзү азы бодунуң бажыңының кырынга, азы херимнериниң иштинге, азы Бурганның өргээзиниң иштинде шөлдерге, азы Суг хаалгазының баарында шөлге база Эфрем хаалгазының баарында шөлге чадырлар тудуп алган. ¹⁷ Туттуруушкундан эеп келген бүгү улус-чон чадырлар кылып алгаш, аңаа кезек үеде чурттап

турган. Нуннуң оглу Иисустуң үезинден бээр ол хүнге чедир израильчилер ук байырлалды ынчаар демдеглеп көрбээн чүве-дир. Олар аажок өөрүп турган.

¹⁸ Эзра Бурганның хоойлузунуң дүрүг-номун байырлалдың бирги хүнүнден сөөлгү хүнүнге чедир, хүннүң-не номчуп келген . Израильчилер чеди хүн байырлаан, а сески хүнде дүрүм эзугаар онзагай чыыш болган .

Чоннуң Бурганның мурнунга бодунуң бачыттарын билингени

⁹ Ол-ла айның чээрби дөртте бүгү израильчилер шээрленип, качыгдалдың самдар хевин кедип, баштарыңче довурак-доозун чажып алган чыгып келген. ² Израиль уктуг улус бүгү даштыкы улустан аңгыланы берген соонда , олар туруп алгаш, боттарының бачыттарын, ада-өгбезиниң кемниг херектерин ажыы-биле миннип турган . ³ Улус аңаа турган черлеринге артып каап, үш шак дургузунда боттарының Бурганы Дээрги-Чаяакчының хоойлузунуң номун номчуп, дараазында үш шак дургузунда бачыттарын миннип, боттарының Бурганы Дээрги-Чаяакчыга мөгейип турган. ⁴ Иисус, Бани, Кадмиил, Шевания, Вунний, Шеревия, Бани болгаш Хенани олар левиттерниң бедиктээжинче туруп алгаш, боттарының Бурганы Дээрги-Чаяакчыны дыңзыдыр кыйгырып эгелээн. ⁵ Оон левиттер – Иисус, Кадмиил, Бани, Хашавния, Шеревия, Годия, Шевания болгаш Петахия: «Боттарыңарның Бурганыңар Дээрги-Чаяакчыны мөңгеде алдаржыдыңар-ла! – дээннер. – Улус сээң алдарлыг, кандыг-даа алгаг-макталдан, алгыш-йөрөөлден өндүр бедик адыңны алдаржытсын! ⁶ Дээрги-Чаяакчы, Сен чаңгыс сен! Кудай-дээрни, эң бедик дээрлерни, оларның бүгү аг-шерин, черни болгаш ында бар бүгү чүвени, далайларны болгаш ында бар бүгү чүвени Сен чаяап каан сен! Бүгү чүвеге амы-тынны хайырлап турар сен, дээрлерниң аг-шерии Сеңээ мөгейип турар.

⁷ Сен, Дээрги-Бурган-Чаяакчы, Аврамны шилип алгаш, ону халдей черде Ур хоорайдан үндүрө бергеш , Авраам деп адап каан сен. ⁸ Ооң чүрээ Сеңээ шынчы дээрзин көргөш , ооң үре-салгалыңга хананей, хет, амор, ферез, иевус, гергес чоннарның черин бериптер дээш, ооң-биле керээ чарып алган сен . Ол сөзүңнү ээлээн-даа сен , чүге дээрге чөптүг-шынныг-дыр сен!

⁹ Бистиң ада-өгбевистиң Египетке хилинчээн көрүп каан сен, оларның Кызыл далай чанынга дуза дилээн алгызын дыңнап каан сен . ¹⁰ Сен фараонга удур, ооң бүгү дүжүметтеринге удур, ооң чуртунуң бүгү чонунга удур бадыткал демдектери биле кайгамчык чүүлдерни көргүскен сен , чүге дээрге египетчилерниң Сээң чонуңну туразында аажылап келгенин билир турдуң. Сен алдаржаан сен, алдарлыг адың бөгүнге чедир дириг. ¹¹ Сен

далайны чонуңнуң мурнунга ийи чарыптарыңга, олар далайны кургаг чер кыры-биле эрте берген, а оларны сүрүп чораан улусту, ээрем сугже даш октааны дег, терең далайже дүжүрүпкен сен .

¹² Хүндүс оларны булут чагыдан, а дүне – оларның чоруур ужурлуг оруун чырыдар дээш – от чагыдан эдертип аппарат чыткан сен .

¹³ Сен дээрден Синай дагже дүжүп келгеш , чонуң-биле чугаалажып турган сен. Оларга чөптүг шииткелдер, шынныг хоойлулар берген сен, ачылыг дүрүмнер, айтышкыннар берген сен .

¹⁴ Оларга Сеңээ тураскааткан амыр-дыш хүнүн айтып берип, Бодуңнуң чалчаң Моисейни дамчыштыр айтышкыннар, дүрүмнер, хоойлуңу берген сен . ¹⁵ Олар аштап турда, Сен хлебти дээрден бадырып берген сен , суксап турда – сугну хаядан үндүр аксып берген сен . Чонга бээр бооп даңгыраглаан чериңче барып, ээлеп аарын оларга чугаалаан сен .

¹⁶ Оон бистиң ада-өгбевис турамык, чөрүү апарып, Сээң айтышкыннарыңны тооп дыңнавайн турган. ¹⁷ Олар Сени тооп дыңнаарындан ойталап, аразынга Сээң кылып турган кайгамчык чүүлдериңни сагынмайн барган. Олар чөрүүленип, Египетте кулданыынче эглирин күзээш, боттарынга баштыңчы олуртуп алган . Ынчалза-даа Сен – килеңнээчел эвес, өршээринге ынак, ээ көрнүүчел, кээргээчел, өндүр улуг энерелдиг Бурган-дыр сен . Оларны каапкаш барбаан сен! ¹⁸ Олар бугажык дүрүзү шуткуп алгаш: „Израиль чон, сени Египеттен үндүр берген бурганың бо-дур“ – деп турда безин , Сеңээ удур коргунчуг дорамчылалдар кылып турда безин, оларны каапкаш барбаан сен.

¹⁹ Сен оларны Бодуңнуң өндүр улуг кээргелиң-биле ээн кургаг ховуга каапкаш барбайн турдуң. Хүндүс булут чагы оларны эдертирин соксатпады, а дүне от чагы оларның чоруур ужурлуг оруун чырыдарын соксатпады . ²⁰ Сен Бодуңнуң ачылыг Сүлдеңни оларны өөредип каар кылдыр оларга берген сен . Манна деп чемиңни олардан хунаап албаан сен , олар суксап турда, сууң берип турган сен . ²¹ Сен ээн кургаг ховуга дөртөн чыл дургузунда оларның хереглелин хандырып келдиң ; оларның хереглээн бүгү чүвези бар турду, идик-хеви элеведи, буттары ышпады .

²² Сен чонуңга күрүнелерни, чоннарны хүлээдип берип кагдың, кожа черлерни үлеп бердиң. Олар Эсевоннуң хааны Сигоннуң чери биле Васанның хааны Огтуң черин эжелеп алды .

²³ Израильчилерниң ажы-төлүн дээрде сылдыстар дег хөй санныг кылып кааш , ада-өгбезинге: „Ынаар киргеш, ээлеп аар силер“ – деп турган чериңче эккелдиң. ²⁴ Ол салгал чер-чуртче кирип келгеш, эжелеп алды. Сен оларга ук черге чурттап турган хананей чонну чагыртып кагдың, оларның холунга хананей хааннарны-даа, чурттуң өске чоннарын-даа кара туразында аажылаар кылдыр хүлээдип

бердиң . ²⁵ Израильчилер быжыглалдыг хоорайларны, дүжүткүр черлерни эжелеп алган. Янзы-бүрү эт-хөреңги долган бажыңнарны, хаяда оюп кылып каан кудуктарны, виноград шөлдерин, оливалыг сесерликтерни, эңдерик чимистиг ыяштарны олар эжелеп алган . Олар Сээң өндүр улуг буяның ачызында чемненип, тодуп, семирив, таалап-ханып турган .

²⁶ Ындыг-даа болза, үймээнчилер апарып, Сеңээ удур тура халааннар, Сээң хоойлуңу артынче октапканнар . Сээң медээчилериң израильчилерни Сенче ээлдирер дээш сагындырып турган, а олар демги медээчилерни өлүрүп турду . Улус-чон Сеңээ удур коргунчуг дорамчылалдар кылып турган, ²⁷ ынчангаш Сен оларны дайзыннарының холунга хүлээдип бээриңге, олар кызагададып турду . Ынчалза-даа кызагаттырган үезинде Сенден дуза дилеп, кыйгырарга, оларны дээрден дыңнап, Бодуңнуң өндүр улуг кээргелиң-биле дайзыннарының холундан хостап турган камгалакчыларны оларга чорудуп берип турдуң .

²⁸ Ынчалза-даа дыштанып алгаш-ла, олар катап база Сээң мурнуңга бузут үүлгедир болду. Ынчангаш Сен оларны дайзыннарының холунга хүлээдип бээриңге, дайзыннары оларны чагырып турду . А кажан олар катап база Сенден дуза дилеп, кыйгырарга, Сен дээрден дыңнап, Бодуңнуң өндүр улуг кээргелиң-биле оларны хөй катап камгалап турдуң . ²⁹ Сээң хоойлуңче эглип кээр кылдыр оларны сагындырып турдуң, ынчалза-даа олар турамы-биле Сээң айтышкыннарыңны тооп дыңнавайн турду, Сээң дүрүмнериңге удур бачыт үүлгедип турду, а ол дүрүмнерни күүседип турар кижини ооң ачызында амылыг артар турган ийик . Олар Сенден чөрүүзү-биле хая көрнүп, дедир чаңын көргүзүп, Сени тооп дыңнавайн турду. ³⁰ Сен оларны хөй чыл шыдажып келдиң. Бодуңнуң медээчилериң дамчыштыр Бодуңнуң Сүлдең-биле оларны сагындырып турдуң , ынчалза-даа олар тооп дыңнавайн келди. Ынчангаш Сен оларны өске чер чурттуг чоннарның холунга хүлээдип бердиң. ³¹ Ындыг-даа болза, Бодуңнуң өндүр улуг кээргелиң-биле Сен оларны бүрүнү-биле узуткавадың, каапкаш барбадың, чүге дээрге ээ көрнүүчел, кээргээчел Бурган-дыр сен .

³² Бистиң Бурганывыс – өндүр улуг, күчүлүг, сүртенчиг, чагыг-керээни үревес, кезээде энерелдиг Бурган! Бистиң ада-өгбевисти, хааннарывысты, нояннарывысты, Бурганның бараалгакчыларын, медээчилерин – бүгү чонувусту тавараан шупту түрегдел-хилинчек Сээң мурнуңга бичии бооп көзүлбезин. Ол бергедээшкиннер ассирий хааннарның үезинден эгелээш , амгы үеге чедир болуп келди. ³³ Бистиң-биле болган бүгү чүве дээш, Сен чөптүг-шынныг сен, чүге дээрге шынчыңны кадагалап келдиң, а бис кем-буруулуг болдувус .

³⁴ Бистиң хааннарывыс, нояннарывыс, Бурганның бараалгакчылары болгаш ада-өгбевис Сээң

хоойлуңну күүсетпейн турду. Сээң оларга чорудуп берип турган айтышкыннарыңны, баш бурунгаар сагындырыгыларыңны олар тооп дыңнавайн барды .
³⁵ Боттарының күрүнезинге чурттап тургаш безин, Сээң оларга берген делгем, дүжүткүр чериңге өндүр улуг ачы-буянныыңга таалап-ханып тура безин, олар Сеңээ бараан болбайн турду, боттарының бузуттуг херектеринден ойталавады .
³⁶ Бо-дур, бис ам кулдар-дыр бис. Сээң бистиң ада-өгбевиске ооң чимизин, ачылыг беримчезин чип амыдыразын дээш берген чериңде кулдар-дыр бис .
³⁷ Чер ам элбек дүжүдүн Сээң бисти бачыттарывыс ужун чагыртып кааның хааннарга берип турар-дыр. Ол хааннар бистиң мага-бодувусту, мал-маганывысты кара туразында эдилеп тур . Бис улуг бергедеэшкинге таварыштывыс».

Чоннуң Бурган-биле керээзин катаптааны

³⁸ «Ол бүгүнүң ужурунда бис быжыг хүлээлге ап, ат салып кагдывыс . Бистиң нояннарывыс, левиттеривис болгаш Бурганның бараалгакчылары ону шынзыдып, таңмалап кагды.

10 Таңмалар салып, шынзыткан улус бо-дур : Гахалияның оглу , тус чер чагырыкчызы Неемия ;

Седекия, ² Серайя, Азария, Иеремиа, ³ Пашхур, Амария, Малхия, ⁴ Хаттуш , Шевания, Маллук, ⁵ Харим, Меремот, Авдий, ⁶ Даниил, Гиннетон, Варух, ⁷ Мешуллам, Авия, Миямин, ⁸ Маазия, Вилгай болгаш Шемайя – Бурганның бараалгакчылары.

⁹ Левиттер: Азанияның оглу Иисус, Хенададтың оолдарының бирээзи Биннуй, Кадмиил ¹⁰ база оларның акы-дуңмазы – Шевания, Годия, Клита, Фелайя, Ханан, ¹¹ Миха, Рехов, Хашавия, ¹² Заккур, Шеревия, Шевания, ¹³ Годия, Бани, Венинуй.

¹⁴ Чоннуң баштыңнары : Парош, Пахат-Моав, Элам, Затту, Бани, ¹⁵ Вунний, Азгад, Бевай, ¹⁶ Адония, Бигвай, Адин, ¹⁷ Атер, Эзекия, Азур, ¹⁸ Годия, Хашум, Бецай, ¹⁹ Хариф, Анатот, Невай, ²⁰ Магпиаш, Мешуллам, Хезир, ²¹ Мешезавел, Садок, Иаддуй, ²² Фелатия, Ханан, Анайя, ²³ Осия, Анания, Хашув, ²⁴ Галлохеш, Пилха, Шовек, ²⁵ Рехум, Хашавна, Маасея, ²⁶ Ахия, Ханан, Анан, ²⁷ Маллук, Харим, Баана.

²⁸ Арткан чон база – Бурганның бараалгакчылары, левиттер, хаалгачылар, ыраажылар, Бурганның өргээзиниң ажилчыннары, Бурганның хоойлузу дээш өске чоннардан аңгыланып келген бүгү улус боттарының кадайлары база дыңнаан чүүлүн угаап шыдаптар ачы-төлү-биле кады – ²⁹ олар шупту боттарының ха-дуңмазынга, аразында алдар-хүндүлүг улуска каттыжып, Бурганның Бодунуң чалчазы Моисейни дамчыштыр берген хоойлузун ёзугаар чурттаар, бистиң Чагырыкчывыс Дээрги-Чаяакчының бүгү айтышкын, дүрүм-хоойлуларын

сагып, күүседир аазаашкынны берген. А күүсетпес болза, каргаттырар бооп даңгыраглааннар.

³⁰ Боттарывыстың кыстарывысты кожа чоннарның оолдарынга кадай кылдыр бербес бис, оларның кыстарын боттарывыстың оолдарывыс-биле өглөвөс бис .

³¹ Кожа чоннар амыр-дыш хүнүндө азы өске-бир ыдыктыг хүндө бараан-сараан азы тараа эккелгеш, садар болза, бис садып албас бис.

Чедиги чыл санында-ла черни болбаазыратпас бис база биске өрелиг улустуң бүгү өрелерин өршээр бис .

³² Бис Бурганывыстың өргээзиниң хереглелдеринге чылдың-на бир ³⁰шекелдиң үштүң бири мөңгүнү бээр деп хүлээлгени боттарывыска ап тур бис . ³³ Ол үндүрүгнү ыдыктаан хлебтер быжыраарыңга , хүннүң салыр далган-тараа болгаш бүрүн өрттедир өргүлдер салырыңга, амыр-дыш хүнүндө, Ай чаазында база өске-даа доктааттыңган байырлалдарда салыр ыдыктыг өргүлдер кылырыңга, Израильди арыглаар ужурлуг бачыт дээш өргүлдер салырыңга, бистиң Бурганывыстың өргээзинге кылып турар бүгү ажилдар бүдүреринге ажыглаар.

³⁴ Бис, Бурганның бараалгакчылары, левиттер болгаш карачал чон, чылдың-на, доктааттыңган үеде бистиң Бурганывыстың өргээзинче оттулар ыяшты кайы төрөл бөлүк эккээрин билип аары-биле төлгө даштары октаар бис. Ол ыяшты ыдыктыг хоойлуда бижээнин ёзугаар Бурганывыс Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээшке өрттедир ужурлуг бис .

³⁵ Бис чылдың-на Дээрги-Чаяакчының өргээзинче черивистиң баштайгы дүжүдүн база бүгү ыяштарның баштайгы чимизин эккеп салыр хүлээлге алган бис .

³⁶ Ыдыктыг хоойлуда бижээнин ёзугаар бистиң Бурганывыстың өргээзинче, ында бараан болуп турар Бурганның бараалгакчыларыңга дун оолдарывысты эккеп-даа, бода болгаш шээр малывыстың дун төлдерин хүлээдип-даа турар болган бис .

³⁷ Бурганның өргээзиниң шыгжамыр-өрээлдеринче , Бурганның бараалгакчыларыңга баштай дээрбелээн далганы, баштайгы дүжүдүвүстен далган-тараа өргүлүн, бүгү ыяштарывыстың баштайгы чимизин, чаа арагавыс биле олива үзүвүстү эккээр бис . Черивистиң дүжүдүнүң оннуң бир кезээн левиттерге эккеп бээр бис. Чер ажылы кылып турар бүгү хоорай-суурларывыска левиттер дүжүдүвүстүң оннуң бир кезээн чыып аар ужурлуг болгай . ³⁸ Левиттер ол оннуң бир кезээн чыып турда, олар-биле кады Аарондан укталган Бурганның бараалгакчызы кады чоруур ужурлуг, а левиттер дүжүттүң оннуң бир кезээниң онгу кезээн Бурганывыстың өргээзинче, шыгжамыр-өрээлдерге сөөртүп эккээр ужурлуг. ³⁹ Израильдиң чону, ооң иштинде

левиттер база, шак ол өрээлдерге боттарының өргүл белектерин: далган-тараа, чаа арага болгаш олива үзүн эккээр ужурлуг, чүгө дээрге Бурганның өргээзиниң ыдыктыг эт-херекселдери ол өрээлдерге кадагалаттынар, бараан болуп турар Бурганның бараалгакчылары, хаалгачылар, ыраажылар база ол өрээлдерни ажыглаар.

Бурганывыстың өргээзинче сагыш салыр бис! »

**Иерусалимниң
чаа чурттакчылары**
(1 Чыл. 9:1-22)

11 Чоннуң баштыңнары Иерусалимге чурттап берген. Өске бүгү улус ыдыктыг хоорай Иерусалимге кым чурттаар эвес дээш, төлге даштары октап турган: он кижиниң бирээзи-ле ачаа чурттаары-биле чоруй баар, а арткан тос кижилер боттарының хоорай-суурларына артып каар турган. ² Иерусалимге чурттаар бооп, эки туразы-биле чөпшээрешкен бүгү улусту чон алгап-йөрээп каан.

³ Иерусалимге чурттап турган чурттуң баштыңнары бо-дур. (Израильчилерниң хөй кезии, Бурганның бараалгакчылары, левииттер, Бурганның өргээзиниң ажилчыннары болгаш Соломоннуң чалчаларының үре-салгалы Иудеяның хоорайларына – кижилер бүрүзү бодунуң хуваагылгы черинге, янзы-бүрү хоорай-суурларга чурттап турган. ⁴ А Иуда биле Вениаминниң аймактарына хамааржыр чамдык улус Иерусалимге чурттап турган.)

Иуданың аймаандан:

Озияның оглу Атайя (Озия – Захарияның оглу, Захария – Амарияның оглу, Амария – Шефатияның оглу, Шефатия – Малелеилдиниң оглу, Малелеил – Фарестиң үре-салгалы болур чүве-дир);

⁵ Варухтуң оглу Маасея (Варух – Колхозейниң оглу, Колхозей – Хазайяның оглу, Хазайя – Адайяның оглу, Адайя – Иегоиаривтиң оглу, Иегоиарив – Захарияның оглу, Захария – Шеланың үре-салгалы болур чүве-дир). ⁶ Фарестиң Иерусалимге чурттап турган үре-салгалы болур 468 кижилер шупту күштүг-шыырак улус чүве-дир.

⁷ Вениаминниң аймаандан: Мешулламның оглу Саллу (Мешуллам – Иоедтиң оглу, Иоед – Федайяның оглу, Федайя – Колайяның оглу, Колайя – Маасеяның оглу, Маасея – Ифиилдиниң оглу, Ифиил – Исаяяның оглу болур чүве-дир), ⁸ ооң соондан Габбай биле Саллай. Вениаминчилер шупту 928 кижилер.

⁹ Оларның даргазы Зихрийниң оглу Иоил турган, а Гассенуаның оглу Иуда кол хоорайның оралакчы даргазы турган.

¹⁰ Бурганның бараалгакчыларындан:

Иегоиаривтиң оглу Иедайя, Яхин, ¹¹ Хелкияның оглу Серайя (Хелкия – Мешулламның оглу, Мешуллам – Садоктуң оглу, Садок – Мерайоттуң оглу, Мерайот – Бурганның өргээзинде эргелекчи

Ахитувтуң оглу болур чүве-дир), ¹² Бурганның өргээзинге бараан болуп турган оларның хадуңмазы – 822 кижилер; Иерохамның оглу Адайя (Иерохам – Фелалияның оглу, Фелалия – Амцийниң оглу, Амций – Захарияның оглу, Захария – Пашхурнуң оглу, Пашхур – Малхияның оглу болур чүве-дир), ¹³ ооң хадуңмазы, төрөл салгалдар баштыңнары болур 242 кижилер; Азариилдиниң оглу Амашсай (Азариил – Ахзайның оглу, Ахзай – Мешиллемоттуң оглу, Мешиллемот – Иммерниң оглу болур чүве-дир),

¹⁴ оларның хадуңмазы болур 128 кижилер – күштүг-шыырак улус. Оларның даргазы Гагедолимниң оглу Завдиил турган.

¹⁵ Левиттерден: Хашувтуң оглу Шемайя (Хашув – Азрикамның оглу, Азрикам – Хашавияның оглу, Хашавия – Вуннийниң оглу болур чүве-дир),

¹⁶ Шавтай биле Иегозавад – левииттерниң баштыңнары, Бурганның өргээзиниң даштыкы ажилдарын харыылаар хүлээлгелиг кижилер, ¹⁷ Миханың оглу Маттания (Миха – Завдийниң оглу, Завдий – Асафтың үре-салгалы болур чүве-дир). Маттания мөргүл үезинде кол йөрээкчи кижилер турган. Бакбукия – ооң хадуңмазының аразында оралакчы болгаш Шаммуиниң оглу Авда (Шаммуин – Галалдың оглу, Идифуннуң үре-салгалы болур чүве-дир). ¹⁸ Ыдыктыг хоорайга шупту 284 левиит кижилер турган.

¹⁹ Хаалгачылар: Аккув, Талмон болгаш оларның хаалга кадарып турган хадуңмазы – 172 кижилер.

²⁰ Арткан израильчилер, Бурганның бараалгакчылары болгаш левииттер Иудеяның бүгү хоорай-суурларына, кижилер бүрүзү бодунуң хуваагылгы черинге чурттап турган.

²¹ Бурганның өргээзиниң ажилчыннары Офел тейге чурттап турган. Оларның даргалары – Циха биле Гишфа олар чүве-дир.

²² Иерусалимде левииттерниң удуртукчузу – Баниниң оглу Узий турган. (Бани – Хашавияның оглу, Хашавия – Маттанияның оглу, Маттания – Миханың оглу, Миха – Асафтың үре-салгалы болур чүве-дир.) Асафтың үре-салгалы Бурганның өргээзинге бараан болушкун дээш харыылаар ыраажылар болур турган. ²³ Ыраажыларга хамаарыштыр хаанның чарлыын үндүрүп, оларның хүн санындагы хүлээлгелерин ында айтып каан чүве-дир.

²⁴ Мешезавелдиниң оглу Петахия (Мешезавел Иуданың аймаандан, зерал төрөл бөлүктен укталган кижилер чүве-дир) бүгү херектер талазы-биле хаанның мурнунга чоннуң төлээлекчиси турган.

**Өске хоорай-суурларның
чурттакчылары**

²⁵ Көдээ черлерге, боттарының шөлдеринге чурттап турган улуска хамаарыштыр алыр болза, иудейлер дараазында черлерге чурттап турган: Кириат-Арбага болгаш ооң чоок-кавызында

суурларга, Дивонга болгаш ооң чоок-кавызында суурларга, Иекавцеилге болгаш ооң чоок-кавызында суурларга, ²⁶ Иешуага, Моладага, Бет-Палетке, ²⁷ Хацар-Шуалга, Беэр-Шевага болгаш ооң чоок-кавызында суурларга, ²⁸ Циклагка, Мехонага болгаш ооң чоок-кавызында суурларга, ²⁹ Аин-Риммонга, Цорага, Иармутка, ³⁰ Заноахка, Одолламга болгаш оларның чоок-кавызында суурларга, Лахиске болгаш ооң шөлдеринге, Азекага болгаш ооң чоок-кавызында суурларга. Иудейлер Беэр-Шевадан эгелээш, Энном шынаазынга чедир турумчуп чурттай берген.

³¹ Вениаминчилер Гевага, Михмаска, Гаяга, Вефилге болгаш ооң чоок-кавызында суурларга, ³² Анатотка, Новка, Ананияга, ³³ Асорга, Рамага, Гиффаимге, ³⁴ Хадидке, Цевоимге, Неваллатка, ³⁵ Лодка, Онога болгаш Харашим шынаазынга чурттап турган.

³⁶ Иуданың аймааның черинде чурттаан чамдык левит бөлүктөр Вениаминниң аймааның аразынга Бурганга бараан болуп турган.

Бурганның бараалгакчылары биле левиттер

12 Салафиилдин оғлу Зоровавел чагырыкчы-биле база дээди бараалгакчы Иисус-биле кады Иудеяже ээп келген Бурганның бараалгакчылары болгаш левиттер бо-дур .

Серайя, Иеремиа, Эзра, ² Амария, Маллук, Хаттуш, ³ Шехания, Рехум, Меремот, ⁴ Аддо, Гиннетой, Авия, ⁵ Миямин, Маадия, Вилга, ⁶ Шемайя, Иегоиарив, Иедайя, ⁷ Саллу, Амок, Хелкия болгаш Иедайя. Олар болза Иисустуң үезинде Бурганның бараалгакчызы ха-дуңмазын баштап турган улус-тур.

⁸ Левиттер бо-дур: Иисус, Биннуй, Кадмиил, Шеревия, Иуда, Маттания. Маттания бодунуң ха-дуңмазы-биле Бурганны алгап-йөрээп ырлаары дээш харыылаар турган . ⁹ Бакбукия биле Унний – оларның ха-дуңмазы – бараан болуушкун үезинде олар-биле дужааштыр турар турган.

¹⁰ Дээди бараалгакчы Иисус Иоакимниң ачазы, Иоаким – Элиашивитиң ачазы, Элиашив – Иодайның ачазы, ¹¹ Иодай – Ионафанның ачазы, Ионафан – Иаддуйнуң ачазы болур чүве-дир.

¹² Иоакимниң үезинде Бурганның бараалгакчыларының төрөл салгалдарының баштыңнары бо-дур:

Серайяның төрөл салгалының баштыңы – Мерайя,

Иеремианың төрөл салгалының баштыңы – Анания,

¹³ Эзраның төрөл салгалының баштыңы – Мешуллам,

Амарияның төрөл салгалының баштыңы – Иоханан,

¹⁴ Мелихунуң төрөл салгалының баштыңы – Ионафан,

Шеванияның төрөл салгалының баштыңы – Иосиф,

¹⁵ Харимниң төрөл салгалының баштыңы – Адна, Мерайоттуң төрөл салгалының баштыңы – Хелкия,

¹⁶ Аддонуң төрөл салгалының баштыңы – Захария ,

Гиннетоннуң төрөл салгалының баштыңы – Мешуллам,

¹⁷ Авияның төрөл салгалының баштыңы – Зихрий,

Миниамин болгаш Моадияның төрөл салгалының баштыңы – Пилтай,

¹⁸ Вилганың төрөл салгалының баштыңы – Шаммуй,

Шемайяның төрөл салгалының баштыңы – Ионафан,

¹⁹ Иегоиаривтиң төрөл салгалының баштыңы – Мафнай,

Иедайяның төрөл салгалының баштыңы – Узий,

²⁰ Саллайның төрөл салгалының баштыңы – Каллай,

Амокутуң төрөл салгалының баштыңы – Еввер, ²¹ Хелкияның төрөл салгалының баштыңы –

Хашавия,

Иедайяның төрөл салгалының баштыңы – Нафанаил.

²² Левиттерниң төрөл салгалдар баштыңнарын Элиашив, Иодай, Иоханан болгаш Иаддуй оларның үезинде даңзыже киир бижип каан. А Бурганның бараалгакчыларын – Персияның хааны Дарийниң чагырган үезинде бижип каан. ²³ Левит төрөл салгалдар баштыңнарын Элиашивитиң оғлу Иохананның үезинге чедир чылдар бижилгезиниң номунче киир бижип каан. ²⁴ Хашавия , Шеревия болгаш Кадмиилдин оғлу Иисус левиттерниң баштыңнары бооп турган. Оларның ха-дуңмазының бир

бөлүү өске бөлүккө дужааштыр туруп алгаш, Бурганны алгап-йөрээп, алдаржыдып турган. Бурганның кижизи Давид хаан ынчаар доктааткан турган чүве-дир .

²⁵ Маттания, Бакбукия, Авдий, Мешуллам, Талмон, Аккув – өргэниң хаалгаларының чанында шыгжамыр черлери кадарар хүлээлгелиг хаалгачылар турган . ²⁶ Олар Иоседектиң оғлунуң оғлу, Иисустуң оғлу Иоакимниң үезинде база тус чер чагырыкчызы Неемия биле Бурганның бараалгакчызы, ном-хоойлу тайылбырлакчызы Эзраның үезинде чурттап турган.

Иерусалимниң ханазын Бурганга бараалгатканы

²⁷ Иерусалимниң ханазын Бурганга бараалгадыр үе келгенде, хоорайже левиттерни оларның чурттап турган бүгү черлеринден кыйгыртып эккелген. Олар хананы Бурганга бараалгатканын өөрүшкүлүг байырлап, Ону алгап-мактаан, Аңаа

өөрүп четтирген ырларны чадаган, чанзы болгаш кимвалдар-биле үдеп, күүседир ужурлуг турган .
²⁸ Ыраажылар оон ыңай Иерусалимниң чоок-кавызындан, Нетофа чанында суурлардан, ²⁹ Бет-Гагилгалдан, Гева биле Азмаветтиң девискээрлеринден чедип келген. (Ыраажылар Иерусалимниң чоок-кавызынга суурлар тудуп алган турган чүве-дир.) ³⁰ Бурганның бараалгакчылары биле левиттер ыдыктанып-арыгланып алгаш , улус-чонну, хаалгалар биле хананы арыглап каан.

³¹ Мен Иудеяның нояннарын ханаже үндүре бердим. Бурганны алгап-мактаары-биле база чыскаалып кылаштаары-биле ыраажыларның ийи улуг бөлүүн база тургузуп кагдым. Оларның бирээзи хананың кыры-биле оң талаже, Өдек хаалгазынче чорупкан. ³² Ол ыраажыларның соо-биле Гошайя база Иудеяның нояннарының чартык кезии: ³³ Азария, Эзра, Мешуллам, ³⁴ Иуда, Вениамин, Шемайя болгаш Иеремиа бар чыткан. ³⁵ Оон ыңай трубалар туткан Бурганның элээн каш бараалгакчызы: Ионафаннун оглу Захария (Ионафан – Шемайяның оглу, Шемайя – Маттанияның оглу, Маттания – Михайниң оглу, Михай – Заккурнун оглу, Заккур – Асафтың оглу болур чүве-дир) ³⁶ база ооң ха-дуңмазы Шемайя, Азариил, Милалай, Гилалай, Маай, Нафанаил, Иуда болгаш Ананий бар чыткан. Олар Бурганның кижизи Давидтиң кылган хөгжүм херекселдерин тудуп алгаш чораан. Ном-хоойлу тайылбырлакчызы Эзра чыскаалды баштап чораан. ³⁷ Суг бажы хаалгазының чанынга – ооң чиге дужунга олар Давидтиң Хоорайынче, хана кырынче тепкииштер дамчып көдүрлү бергеш, Давидтиң ордузунуң чаны-биле эрткеш, Суг хаалгазынче чорупкан.

³⁸ Ыраажыларның ийиги бөлүү өске талаже бар чыткан, мен чоннун чартык кезии-биле ол ыраажыларның соондан хана кырлап чоруптуvus. Суугу суургазының чаны-биле Делгем ханаже шиглей, ³⁹ Эфрем хаалгазының чаны-биле, Иешана хаалгазының , Балык хаалгазының , Хананел суургазының , Меа суургазының чаны-биле Хой хаалгазынга чедир кылаштааш, Таңныыл хаалгазының чанынга доктаай бердивис.

⁴⁰ Ыраажыларның ийи бөлүү Бурганның өргээзиниң мурнунда турар черлерин ээлеп алган, мен биле даргаларның чартык кезии база. ⁴¹ Бис-биле кады трубалар туткан бараалгакчылар Элиаким, Маасея, Минамин, Михай, Элиоенай, Захария, Анания олар, ⁴² оон ыңай Маасея, Шемайя, Элеазар, Узий, Иоханан, Малхия, Элам болгаш Эзер турган. Израхия баштаан ыраажылар дыңзыдыр ырлажып эгелээн. ⁴³ Ол хүн улус-чон эңдерик хөй өргүлдер эккеп салып, өөрүп-хөглеп турган, чүге дээрге Бурган оларга өндүр улуг өөрүшкүнү хайырлаан болгай. Херээженнер, ажы-төл база өөрүп-хөглээн. Иерусалимде өөрүшкү-

хөглелдин шимээн-даажы кайы ырактан дыңналып турган.

Левиттер биле Бурганның бараалгакчыларын хандыраар үлүглөр

⁴⁴ Ол хүн баштайгы чимистерниң, дүжүттүн оннун бир кезээниң өргүлдерин Бурганның өргээзинге шыгжаар өрээлдерни харыылаар кижилерни томуйлап каан. Ол кижилер хоорайларны долгандыр турар шөлдерден ыдыктыг хоойлуда айытканын ьзугаар Бурганның бараалгакчылары биле левиттерге онаажыр үлүглери шыгжамырларже чыыр ужурлуг турган, бараан болуушкун кылып турар Бурганның бараалгакчылары биле левиттер дээш, иудейлер өөрүп турган чүве-дир. ⁴⁵ Бурганның бараалгакчылары биле левиттер боттарының Бурганынга бараан болуушкунун, арыглаашкын ьзулалын Давид хаанның, ооң оглу Соломоннун айтыышкыннарын ьзугаар кылып турган. Ыраажылар биле хаалгачылар база ынчаар кылып турган. ⁴⁶ Шаг шаанда, Давид биле Асафтың ьезинде, ыраажыларның башкарыкчылары-даа, Бурганны алгап-йөрээген, Аңаа өөрүп четтирген ырлар-даа бар турган болгай .

⁴⁷ Зоровавелдин-даа, Неемияның-даа ьезинде бүгү израильчилер ыраажылар биле хаалгачыларны хандыраар үлүглери оларга хүннүн-не берип турган. Ол ышкаш арткан левиттерге база ыдыктыг үлүглери берип турган, а левиттер Аароннун ьре-салгалынга үлүглери аңгылап берип турган .

13 Ол хүн Моисейниң номун чонга дыңналдыр номчуурга , ында мынча деп бижээни билдинген: «Аммон азы моав аймак-сөөктүг кижилер Бурганга мөгөөр ниитилелге кажан-даа каттыжып болбас , ² чүге дээрге олар израильчилерге аъш-чем, суг бээринден ойталаан, харын израиль чонга каргыш салзын дээш, Валаамны хөлезилеп алгандыр. Ынчалза-даа бистиң Бурганывыс ооң каргыжын йөрээл кылдыр хуулдурупкан» . ³ Ол хоойлуну дыңнап кааш, израильчилер өске аймак-чоннардан укталган улусту боттарындан аңгылап каапкан .

⁴ А ооң мурнунда Бурганның бараалгакчызы Элиашив Бурганывыстың өргээзинде шыгжамыр-өрээлдер дээш харыысалгалыг кижилер апарган . Товия-биле чоок эжишки турган болгаш, Элиашив аңаа улуг өрээл белеткеп берген. Ооң мурнунда ол өрээлге далган-тараа өргүлдери, чагай чыттыг чүүлдер, өргээниң эт-херексели болгаш ыдыктыг хоойлуда айытканын ьзугаар левиттер, ыраажылар, хаалгачыларга бээри көрдүнгөн тараа, чаа арага биле олива үзүнүн оннун бир кезээ база Бурганның бараалгакчыларынга өргүл белектери шыгжаттынып турган.

⁶ Ол бүгү болуп турда, мен Иерусалимге турбаан мен, чүге дээрге Вавилоннун хааны Артаксеркстиң

чагыргазының үжен ийиги чылында мен хаанче чоруй барган турган мен. Элээн үе эрткенде, оон чөпшээрел дилеп алгаш, ⁷ Иерусалимче эеп келген мен. Аңаа келгеш, Элиашивтиң бак үүлгедиг кылып, Бурганның өргээзиниң шөлүнгө Товияга өрээл белеткеп бергенин дыңнап кагдым. ⁸ Аажок килеңнээш, Товияның эт-хөреңгизин үндүр октапкан мен. ⁹ Өрээлдерни арыглаарын дужаагаш, Бурганның өргээзиниң эт-херекселин, далган-тараа өргүлүн болгаш чаагай чыттыг чүүлдерни катап база ынаар киридрип кагдым.

¹⁰ Оон ыңай левиттерни хандыраары-биле көрдүнгөн үлүглерни улус-чоннуң оларга бербейн турарын билип кагдым. Ынчангаш бараан болуушкун кылып турар левиттер биле ыраажылар боттарының шөлдеринче тарап чана берген болган. ¹¹ Дарга улусту чемелеп, олардан: «Чүге Бурганның өргээзинче сагыш салбайн тур силер?» – деп айтырдым. Оон левиттерни чыып алгаш, ажил-албан кылып черлеринге тургузуп кагдым. ¹² Ынчан Иудеяның бүгү чону шыгжамырларже далган-тараа, чаа арага биле олива үзүнүң оннуң бир кезээн эккелген. ¹³ Шыгжамыр-өрээлдерни Бурганның бараалгакчызы Шелемияның, ном-хоойлу тайылбырлакчызы Садоктуң, левит Федаияның хайгааралыны дагзып, оларга дузалакчы кылдыр Маттанияның оглуңуң огулу, Заккурнуң огулу Хананни томуйлап кагдым, чүге дээрге ол улус бүзүрелдиг деп санадып турган. Оларга ха-дуңмазы левиттерниң аразына аъш-чем үлээр даалга берип каан мен.

¹⁴ Бурганым, ол дээш мени бодап чоруп көрем, Сээң өргээң дээш база аңаа бараан болуушкуннар дээш кылган буянның херектеримни балавайн көрем!

Неемияның өске чаартылгалары

¹⁵ Ол үеде мен Иудеяга мындыг чүүл көрдүм: улус амыр-дыш хүнүнде оңгарларда виноград сыскырып турар, тараа моожаларын сөөртүп, элчигеннерге арага, виноград, фи́га болгаш өске-даа чүьк-биле кады чүдүргеш, ол бүгүнү ыдыктыг хүнде Иерусалимче сөөртүп аппарып турар болду. Амыр-дыш хүнүнде аъш-чем сатпазын оларга сагындырып каан мен. ¹⁶ Иерусалимде турумчуп алган Тир чурттуг садыгжылар балык болгаш янзы-бүрү барааннар сөөртүп эккеп, амыр-дыш хүнүнде иудейлерге Иерусалимге садып турган. ¹⁷ Мен Иудеяның ызыгууртан кижилерин чемелеп: «Чүге ындыг бузут үүлгедип, амыр-дыш хүнүн бужартадып турарыңар ол? ¹⁸ Силерниң ада-өгбеңер база ынчаар кылып турган эвес чүве бе – Бурганывыс ол дээш бисче, бо хоорайже ол бүгү айыыл-халапты ыдыпкан эвес чүве бе? А ам израиль чонга удур Ооң оон-даа улуг килеңин кыптыктырып, амыр-дыш хүнүн бужартадып тур силер?» – дээн мен.

¹⁹ Ооң соонда, амыр-дыш хүнүнүң бүдүүзүнде, Иерусалимниң хаалгазының чанынга имир дүжүп кел чыдырда, эжиктерни хаап кааш, амыр-дыш хүнү эрте бергиге чедир ажитпазын дужааган мен. Ол хүн кандыг-даа чүьктү хоорайже эрттирбес кылдыр, хаалга аксынга элээн каш кижиге тургузуп каан мен. ²⁰ Бир-ийи катап садыгжылар, янзы-бүрү бараан садып турар улус Иерусалимниң даштынга хонган. ²¹ А мен оларны сагындырып: «Чүге хана баарында хонуп тур силер? Бир эвес ам бир катап ынчаар болзуңарза, силерге удур күш ажыглаар мен» – дидим.

Оон соңгаар олар амыр-дыш хүнүнде келбес апарган. ²² Мен оон левиттерге ыдыктанып-арыгланып алгаш, амыр-дыш хүнүн ыдыктыг кылдыр арттыраары-биле хаалганы барып кадарарын дужааган мен.

Бурганым, ол бүгү дээш, мени бодап чоруп көрем, Бодуңнуң өндүр улуг энерелдиин-биле мени кээрге көрем!

²³ Ол үеде мен азот, аммон болгаш моав херээженнер-биле кады чурттап турар иудейлер көрдүм. ²⁴ Ынчангаш оларның ажы-төлүнүң чартык кезии азоттап азы өске чоннарның дылы-биле чугаалаар, еврейлеп чугаалап билбес болган. ²⁵ Мен ол иудейлерни чемелеп, оларже каргыш салып турдум. Чамдык эр улусту эттеп, бажының дүгүн чулуп-даа турдум. Бурганның ады-биле даңгыраглаарын албадап, оларга: «Силер боттарыңарның кыс уругларыңарны өске чоннарның эрлери-биле өглөвөс база оларның кыс уругларын оолдарыңарга кадай кылдар албас ужурлуг силер! ²⁶ Шак ындыг чоруктар Израильдин хааны Соломонну бачытче кирип каан эвес чүве бе? Хөй-ле чоннарда ол ышкаш хаан турбаан. Бурганы Соломонга ынак болган, Ол ону бүгү израильчилерниң хааны кылып каан. Ынчалзажок даштыкы кадайлары ону безин бачытче кирип каан болгай. ²⁷ Бис ам силерге хамаарыштыр ол-ла бүгү коргунчуг бузутту үүлгедип, даштыкы херээженнерни кадай кылып ап, Бурганывыска шынчыңарны үреп турарыңарны дыңнаар апаар бис бе?» – дээн мен.

²⁸ Бурганның дээди бараалгакчызы Элиашивтиң огулу Иодайның оолдарының бирээзи Хорон чурттуг Санаваллаттың күдээзи апарган. Ынчангаш мен ону бодумдан сывырып чорудупкан мен.

²⁹ Бурганым, оларны бодап кээп, анаа эрттирбейн көрем, чүге дээрге Сеңээ бараан болуушкунну болгаш Сээң бараалгакчылар, левиттерге чагыңны бакка суккан улус-тур.

³⁰ Мен улус-чонну ынчалдыр бүгү-ле даштыкы салдардан арыглап, Бурганның бараалгакчылары биле левиттерниң бараан болуушкунун, кайыларының-даа ажил-албанын катап тургузуп каан мен. ³¹ Оон ыңай доктааттыңан үеде өргүл бедигээжиниң оттулар ыяш-биле

хандырылгазынче , улустуң баштайгы чимистерни
эккеп турарынче сагыш салып турган мен.

Бурганым, мени бодап, меңээ ачылыг бооп
көрем!

Эсфир

Кирилде

Эсфир деп номда еврей чонну долузу-биле узуткаттыларының айыылындан канчаар чайлатканын чугаалап турар. Тоожушкуннуң болушкуннары бистиң эрага чедир V чүс чылда болуп турар. Ол үеде Персия-Мидия империязы бүгү Чоокку Чөөн чүктү, Индиядан Африкага чедир, чагырып турган. Персилер вавилон империяны эжелеп алгаш (бистиң эрага чедир 539 чыл), вавилон чонга туттуруп турган еврейлерге төрөөн чуртунче чана бээрин чөпшээрээрнер. Ынчалза-даа хөй санныг еврейлер ол органы ажыглавайн, диаспорага (тоо быдараашкынның байдалынга) артып калып, Палестинадан дашкаар еврей бөлүглежишкыннерге чурттап артканнар. Еврейлер боттарының чүдүлгези болгаш ёзу-чаңчылдарының талазы-биле оларны хүрээлээн чоннардан аажок ылгалдыг болгаш, ол чоннарның көөр хөөн чок база өжээннешкек чоруу-биле бо-ла таваржып турганнар. Перси хаанның эреңгей сайыды Аман биле еврей дүжүмет Мардохейниң аразында чөрүлдээ шак ындыг адаан-өжээнниң дүшкүүлүг чижээ болур.

А Мардохейниң кижизиткен кызы Эсфирни Персияның кадынының дүжүлгезинге олуртканы Бурганның Бодунуң чонун эң айыылдыг байдалда безин өлүмдөн камгалаарын көргүзүп турар. Бо номнуң еврей үндезин сөзүглелинде Бурганның ады чаңгыс-даа катап кирбээнин база тоожушкуннуң болушкуннарынга Ооң киржилгезин дорт айытпаанын демдеглээри солун. Ынчалза-даа кичээнгейлиг номчукчуга тоожушкунда байдалдарның таварылга болган ышкаш тургустунганы херек кырында таварылга эвези шуут-ла илдең болур ужурлуг. Харын-даа Дээрги-Чаяакчы Ооң күзел-соруун күүседире-биле чогуур черлерге тургузуп кааны улустуң (Эсфир, Мардохей, перси хаан) ажил-херектериниң дузазы-биле Бодунуң чонун камгалап турар.

Адак сөөлүндө еврейлерге кижаныышкын оларның боттарының дайзыннарын тиилээни бооп хуула берген. Ол өндүр улуг болушкун иудейлерниң амдыгаа чедир байырлап турары Пурим деп байырлалды доктаатканы-биле демдеглеттинген. Ол байырлал үезинде иудейлер бо номну номчуп, Аманның кара сагыштыын болгаш Эсфирниң дидимин сактып турар.

Ахашверош хаанның дою

¹ Ахашверош хаанның Индиядан Эфиопияга чедир 127 девискээрни башкарып турган үезинде бо бүгү болган.

² Ахашверош хаан эрге-чагырганы холга алганының үшкү чылында найысылал хоорай Сузының ордузунга ³ бодунуң бүгү нояннарынга, девискээрлер чагырыкчыларынга, перси-мидий шеригниң кол баштыңчыларынга база бүгү чалчаларынга дой эрттирген. ⁴ Күрүнезиниң байшыдалдыын, күчү-күштүүн, бодунуң ылгалдыг өндүр бедиин көргүзүп, ол 180 хонук дургузунда дойлап келген.

⁵ Ол хуусаа эрткенде, хаан Сузының ордузунуң улуг-биче чонунга база бир чеди хонуктуң доюн бодунуң ордузунуң хериминиң иштинде садынга эрттирген. ⁶ Маңган ак болгаш көк өңнүг пөстөрни ак болгаш хүрең-кызыл хендирлерге быжыглааш, мөңгүн дээрбектерге, маны даш чагыларга

аскылааш, херим иштин каастап каан. ⁷ Маны даш-биле база ногаан, кара болгаш өске-даа янзы-бүрү өңнүг даштар-биле шыпкан черлерде алдын, мөңгүн олуттарны чалаттырганнарга белеткеп каан. ⁸ Янзы-бүрү саваларга суксуннарны кудуп турган; хаанның холунуң элбээн херечилээн арага-дарызы-даа далай-ла. Ишкен улуска хаанның дужаалын ёзугаар хоругдал-даа, албадал-даа турбаан. Ол чалчаларынга арага-дарыны аалчыларның күзели-биле кударын дужааган.

⁹ Астин кадын база аңгы дойну Ахашверош хаанның ордузунда херээжен чонга эрттирген.

Астин кадынны дүжүлгеден дүжүргени

¹⁰ Дойлаашкынның чеди дугаар хүнүндө, арага хаанның хөрек-чүрөөн хөгледи эзирти бергенде, ол бодунга хууда бараан болуп турар чеди бүзүрелдиг чалчазынга – Мегуманга, Бизтага, Харбонага, Бигтага, Авагтага, Зетарга база Каркаска ¹¹ Астин

кадынга дүжүлгө бөргүн кедиргеш, аңаа эккээрин дужааган. Хаан Астинни чонга болгаш нояннарынга көргүзүксээн, чүгө дээрге ол тергиин чараш турган. ¹² Ынчалза-даа Астин хаанның чалчаларын дамчыштыр дыңнаткан дужаалын тоовайн, келбейн барган.

¹³ Шак ынчан хаан аажок килеңнеп хорадаан. Кандыг-даа байдалдарны сайгарып шыдаар, эрге-хоойлуну эки билир чеди мерген угаанныг кижини хаан келдиртип алган, чүгө дээрге кандыг-даа берге айтырыгларны шиитпирлээрде, ол ынчаар кылыр турган. ¹⁴ Хаанның арнын көөр, аралажыр эргелиг, аңаа чоок чеди перси-мидий ноян : Каршена, Шетар, Адмата, Тарсис, Мерес, Марсена, Мемухан олар хаан төрөнің эң бедик эрге-дужаалдарын ээлеп турганнар.

¹⁵ Ахашверош хаан: «Чалчаларым дамчыштыр сөглеткен сөзүмнү Астин кадын тооп көрбээн-дир. Хоойлу ёзугаар ону канчаар көөр ужурлугул?» – деп айтырган.

¹⁶ Мемухан ноян хаанга болгаш ооң нояннарынга мынча дээн: «Астин кадын чүглө чаңгыс Ахашверош хаанның мурнунга эвес, а хаанның чагыргазының адаанда турар бүгү девискээриниң шупту чонунуң база нояннарының мурнунга буруулуг кижидир. ¹⁷ Чүгө дизе Астин кадынның бо херээ бүгү херээженнерге үлегер болу берип, олар ашактарын тооп көрбестей берзе канчаарыл. Олар: „Ахашверош хаан Астин кадынга бараалгап кээрин дужаарга, ол тооваан“ – дижи бээр болгай. ¹⁸ Ол дораан перси-мидий нояннарының кадайлары кадынның дугайын дыңнааш, ашактарын база тоовастай бээрлер: хүндүлешпес чорук-даа, хомудал-даа көвүдээр. ¹⁹ Бир эвес Ахашверош хаан күзээр болза, Астин кадынның ооң арнын көөр эргезин казып каапсын. Ол дугайында кажан-даа өскерттип болбас, перси-мидий хоойлуларже киир бижиир чарлыктан үндүрзүн . А ооң кадын дүжүлгезин өске, оон дээре, төлептиг херээженге хүлээдип берзин. ²⁰ Хаанның ол чарлыы ооң аажок улуг күрүнезиниң бүгү булуңнарынга тарай бээрге, шупту херээженнер боттарының кандыг-даа байдалда турар ашактарын ханы хүндүлей бээрлер».

²¹ Мемуханның ол сүмези хаанга болгаш нояннарга кончуг таарышкан. Хаан ол ёзугаар кылган. ²² Чурттуң булуң бүрүзүндө чоннарның төрөөн дылдарына, оларның үжүк-бижиктеринге бижээн чагааларны хаан тараткан. Оларда: «Өг-бүлеге ашаа кол ээ болур дээрзин оларның төрөөн дылдарына чарлаңар» деп дужааган.

Эсфирниң дүжүлгеге саадааны

2 Бо бүгү болушкуннарның соонда Ахашверош хаан кылыы частып, оожургай бергеш, Астин кадынның болгаш ооң кылган херээниң дугайында, аңаа хамаарыштыр бодунуң үндүргөн шиитпириниң дугайында сактып келген. ² Хаанның

бараан болукчулары мынча дишкеннер: «Хаанга аныяк чараш кыстардан тып берзе эки боор, ³ ол бодунуң күрүнезиниң девискээринге көрүштүг аныяк кыстар чыыр кижилерден томуйлап кагзын. Олар кыстарны Сузының ордузунга, хаанның кадайларының бажыңына чыып эккелзин. Хаанның кадайларының хайгааракчызы, бүзүрелдиг чалча эр Гегайга ол кыстарны кадартып кааш, оларга чараштанып чагдынар чүүлдерден үлөп бээр-дир. ⁴ Хаанның таарзынганы кыс Астинниң орнунга кадын болгай-ла». Ол сөстөр хаанга кончуг таарышкан. Хаан шуптузун ынчаар күүсеткен.

⁵ Сузының ордузунга бир еврей кижиди чурттап чораан. Ооң адын Мардохей дээр чүве-дир. Ол Вениаминниң үре-салгалындан Иаирниң оглу турган. А Иаир – Шимейниң оглу, Шимей – Кистиң оглу турган чүве-дир. ⁶ (А Кисти Иерусалимден туттуруушкунче аппаратан улус-биле кады эккелген. Ол бүгү Вавилоннуң хааны Навуходоносорнуң Иудеяның хааны Иехонияны тудуп алгаш барганы үеде болган.) ⁷ Мардохей бодунуң адазының дуңмазының уруу Гадассаны кижизидип өстүрүп каан. Ону Эсфир деп база адаар турган. Эсфирниң адазы-даа, иези-даа чок болуп, өскүс арткан. Ол дурт-сын-даа, арын-шырай-даа талазы-биле чараш кыс турган. Ада-иези өлгөн соонда, Мардохей ону уруг кылдыр азырап алган чүве-дир.

⁸ Хаан чарлыы тарай бергенде, Сузының ордузунда хаанның бажыңына Гегайның хайгааралының адаанга дыка хөй кыстарны чыыпканда, Эсфирни база аңаа эккелген. ⁹ Ол кыс Гегайга онзагай кылдыр көзүлгөн. Гегай олче ээ көрнүп, дораан-на өскелерден ылгап, каастанып чараштаныр, мага-бодун чагдынар чүүлдерни бергеш, алыр ужурлуг чемин үндүрүп берген. Ону ажаап карактаар кылдыр хаанның бажыңындан шилиттинген чеди чалча кысты тускайлааш, херээженнер бажыңында дээре дээн өрээлдерни Эсфирге болгаш ол кыстарга аңгылап берген.

¹⁰ Эсфир бодунуң ук-ызыгуурунуң-даа, төрелдериниң-даа дугайында чугаалаваан, чүгө дээрге Мардохей ол дугайын чугаалавазын аңаа чагып каан. ¹¹ Мардохей Эсфирниң кадыкшыл байдалын, кандыг турарын айтырар дээш хүннүң-не херээженнер бажыңының хериминиң чанынга кээп турган.

¹² Он ийи ай дургузунда кыстар бүгү талалыг белеткелди эрткен турар ужурлуг: алды ай иштинде мирра деп чуксуг үс-биле чагдынар, база бир алды ай иштинде чагай чыттыг үнүштер болгаш чүүлдер-биле чагдынар. Бо бүгү белеткел төнерге, кыс бүрүзүнүң Ахашверош хаанга көстүр өйү келген болур. ¹³ Ынчан кыс хаанга мынчалдыр көстүп кирер турган: херээженнер бажыңындан ол чүнү-даа негээр болза, шуптузун күүседип бээр ужурлуг чүве-дир. ¹⁴ Кежээ ол кыс хаанның бажыңынче киргеш, эртенинде херээженнерниң

өске бажыңынче хаанның бүзүрелдиг чалчазы эр Шаазгазтың хайгааралы-биле ээп кээр турган. (Шаазгаз хаанның күл-кадайларын кадарып турган.) Ооң соонда демги кыстарның хаанче катап кирер аргазы чок болур. Кандыг-бир кысты хаан онзазынып, адын адап, катап кыйгыртып аар болза, ол чүгле ынчан кээп болур.

¹⁵ Мардохейниң төрөл акызы Авихаилдиң уруу – Мардохейниң азыраан уруу Эсфирниң хаанга көстүр өйү кээрге, ол кыс хаанның херээженнериниң кадарчызы, бүзүрелдиг чалча Гегайның сүмелээнинден өске чүнү-даа дилевээн. Эсфир ону көргөн бүгү улустуң сеткилинге кирген.

¹⁶ Ахашверош хаанның дүжүлгеге саадаанының чедиги чылының Тевет деп онгу айында, Эсфирни ооң бажыңынче аңаа көстүр кылдыр кирипкенер. ¹⁷ Шак ынчан хаан Эсфирге кайы-даа кыстардан артык ээ көрнүп, кайы-даа кадайларындан артык ынакшый берген; ынчангаш хаан ооң бажыңга дүжүлгө бөргүн кедирип бергеш, Астинниң орнунга кадын кылып каан. ¹⁸ Ынчан хаан Эсфирниң алдар-хүндүзү дээш бодунуң шупту нояннарынга, чалчаларынга улуг дой эрттирген. Ол чуртунуң девискээринде чонга янзы-бүрү чиигелделерни берген болгаш бодунуң белек-селээн харам чокка үлээн.

Мардохейниң хаанны камгалааны

¹⁹ Кыстарны ийи дугаар чыып турда, Мардохей хаанның күрүнезинге бараан бооп турган. ²⁰ (Эсфир Мардохейниң чагыын ёзугаар бодунуң ук-ызыгуурунуң, төрөлдериниң дугайында чүнү-даа чугаалаваан. Мардохейниң сөзүн Эсфир, аңаа азырадып турган үезинде дег, ам-даа хажык чокка дыңнаар турган.) ²¹ Мардохей хаанга бараан бооп турар өйде, эжик таңныылдаан ийи чалча: Бигтан биле Тереш Ахашверош хаанга хорадааш, ооң амы-тынынга чедерин дугуржуп ап турганнар. ²² Ол дугайын Мардохей билип кааш, Эсфир кадынга дыңнадыпкан. А Эсфир ону Мардохейниң адындан хаанга дамчыдыпкан. ²³ Херекти истээрге, шуптузу шын болган, ынчангаш ол ийи чалчаны ыяшка азып шаажылаан. Мардохейниң кылган эки херээниң дугайын хаанның демдеглелдер дептеринче киир бижээн .

Аманның Мардохейге болгаш еврейлерге удур кара сагыжы

3 Ол бүгү болушкуннарның соонда Ахашверош хаан Аман деп аттыг бир кижини канчаар-даа аажок алдаржыдып, бүгү нояннардан бедидир көдүрүп, оларның үстүнге салып каан. Аман дээрге Агагтың үре-салгалы, Амадаттың оглу болган. ² Хаанның чоок дүжүметтери шуптузу хаанның дужаалын ёзугаар Аманга черге чедир мөгөйип бараалгап турганнар. Чүгле Мардохей аңаа черге чедир мөгөйип бараалгавайн барган. ³ Шак ынчан

хаанның чоок дүжүметтери Мардохейден: «Сен хаанның дужаалын чүгө күүсетпейн тур сен?» – деп айтырганнар. ⁴ Хүннүң-не аңаа чугаалаарга-даа, Мардохей оларны дыңнаваз болган, ынчангаш олар Аманга ооң дугайында, ол «Еврей кижини мен» деп турганының дугайында хоптаныпканнар. Хаанның чоок дүжүметтери Мардохей Аманның мурнунга бодун канчаар алдынар ирги дээрзин көрүксеп турганнар. ⁵ Мардохей ооң мурнунга черге чедир мөгөйип бараалгаваз боорга, Аманның килеңи кыптыга берген. ⁶ Чүгле Мардохейниң амызынга чедип, шаажылаары Аманның сагыжыңга четпес болган; ынчангаш Мардохей еврей кижини болганда, Ахашверош хаанның чагыргазының адаанда бүгү еврейлерни узуткаарын Аман бодап алган.

⁷ Ахашверош хаанның чагыргага келгениниң он ийи дугаар чылының Нисан деп баштайгы айы турган. Ынчан Аманның мурнунга ай, хүн тодарадыр «пур» деп төлгө салганнар . Ол төлгө Адар деп он ийиги айга дүшкөн. Аман еврейлерни ол өйде узуткап эгелээр деп шиитпирлээн.

⁸ Аман Ахашверош хаанга мынча дээн: «Силерниң чагырган девискээринде аңгы чоннар аразында тарай берген бир чон бар-дыр; ол чоннуң хоойлузу өскелерниинден ылгалдыг, хаанның дужаалдарын олар күүсетпейн турарлар-дыр ; ынчангаш хаан кижини ону ынчаар арттырып болбас ужурлуг. ⁹ Бир эвес хаан күзээр болза, оларны узуткаар деп дужаалдан үндүрзүн; ынчан хаанның күрүне хөреңгизинче кирир дээш, хаанның дүжүметтеринге 10 000 °талант хире деңзилиг мөңгүннү бээр мен».

¹⁰ Ынчан хаан бодунуң холундан таңмалыг билзээн ужулгаш , Агагтың үре-салгалы, Амадаттың оглу, еврейлерниң дайзыны Аманга суп берипкен . ¹¹ Хаан Аманга: «Бо мөңгүннү болгаш чонну сеңээ берип тур мен; оларны канчаарыңны бодуң бил» – дээн.

¹² Бирги айның он үште хаанның бижээчилерин келдирткеш, Аманның айтышкыны-биле күрүне эргелекчилеринге, девискээрлер чагырыкчыларынга, чон бүрүзүнүң нояннарынга оларның үжүк-бижиктери-биле оларның дылдарыңга чагааларны бижиткен ; ол бүгү Ахашверош хаанның адындан бижиттинген болгаш ооң билзээ-биле таңмалаттынып бадыткаттыңан. ¹³ Чагааларны шапкынчылар дамчыштыр хаанның чагыргазында бүгү девискээрлерге тарадыпкан . Ында бижээнин ёзугаар еврейлерниң шуптузун: аныяк-кырганны-даа, уруг-дарыгны-даа, херээженнерни-даа чаңгыс хүнде – Адар деп он ийи дугаар айның он үште кыргып-хыдыыр, узуткаар, оран-савазын база акша-хөреңгизин үптээр ужурлуг. ¹⁴ Дужаалдыг чагааның хоолгазын чурттуң булуң бүрүзүнче чорудары көрдүнгөн. Ол хоойлу дег бооп, бүгү

чоннарга четкен турзун дээн, чүгө дээрге олар демги хүнге белен турар ужурлуг.

¹⁵ Шапкынчылар хаанның чарлыы-биле кончуг дүрген чорупканнар . Чарлык Сузының ордузунга база тарай берген; хаан биле Аман дойлап найырлап органнар, а Сузы хоорай хөлзээзин-дүвүрелге алзыпкан.

Мардохейниң Эсфир кадындан дуза дилээни

4 Мардохей чүү болганын билип кааш, бодунуң идик-хевин ора соп каапкаш, качыгдалдың самдар хевин кеткеш, бодунче хүл чажып алган; оон хоорайның ортузунга үнүп келгеш, муңгаранчыг ыглап-сыктап, алгырып-кышкырып эгелээн. ² Ындыг янзылыг ол хаанның хериминиң чанынга чедип келгеш, кирбейн барган, чүгө дээрге качыгдал хевин кеткен кижини хаанның хериминче кирип болбас турган. ³ Хаанның чарлык-дужаалы четкен девискээр, булуң бүрүзүн еврейлерниң качыгдалы, ыы-сызы долуп, олар шээрленип турган; качыгдал хеви болгаш хүл оларның орун-дөжөөн солуй берген .

⁴ Эсфирниң бүзүрелдиг чалчалары база чалча кыстары аңаа келгеш, Мардохейниң дугайын чугаалап бергеннер. Кадын дыка-ла хөлзөп, дүвүрөөн. Мардохей качыгдал хевин ужулзун дээш, Эсфир олче идик-хеп чорудупкан, ынчалза-даа ол ону хүлээп албаан, качыгдал хевин ужулбаан. ⁵ Ынчан Эсфир хаанның аңаа бараан болзун дээн бүзүрелдиг чалчазы Гатахты кыйгырыпкаш, ону Мардохейже: «Чүү деп чүвөл бо? Чүү болганыл?» деп билип эккээри-биле чорудупкан. ⁶ Гатах хаанның бажыңының мурнунда хоорай шөлүндө турган Мардохейже чорупкан. ⁷ Мардохей аңаа ооң-биле чүү болганын дөгөрезин чугаалап берген, еврейлерни узуткап каар болза, хаанның хөрөңгизинче Аманның кириер болуп аазаан мөңгүнүнүң сан-түңүндөн бээр чугаалаан . ⁸ Мардохей Гатахка еврейлерни узуткаар дугайында Сузыга чарлаттынган дужаалдың хоолгазын Эсфирге көргүзери-биле берип каан. Ол Эсфирниң шупту чүвени билип алырын күзөөн. Хаандан еврей чонну өршээрин барып дилээрин ол Эсфирге чагаан.

⁹ Гатах эеп келгеш, Эсфирге Мардохейниң сөстөрүн дамчыдып берген. ¹⁰ Эсфир Гатахка Мардохейге барып, дараазында чүүлдү чугаалаарын айыткан: ¹¹ «Хаанның чоок дүжүметтери болгаш ооң чагыргазының адаанда бүгү чон билир: хаан боду келдиртпээнде, ооң иштики хериминче кирер эр-даа, херээжен-даа кижилерге кеземче чаңгыс – өлүм; чүгле хаан кымче алдын даянгыжы-биле айтырыл – ол кижини дириг артар. А мени хаанче үжен хүн иштинде келдиртпейн тур».

¹² Мардохейге Эсфирниң сөстөрүн дамчыдып бергеннер. ¹³ Ол Эсфирге мынча деп харыылаан:

«Бүгү еврейлерден кара чааскаан хаанның бажыңыга камгаланып артып каар мен деп бодава. ¹⁴ Бир эвес сен бөгүн ыыттавайн эрттириптер болзуңза, еврейлерге хосталга болгаш камгалал өске черден чедип кээр, а сен база сээң адаңның төрөлдери өлүп каар. Канчап билир, мындыг байдалда чонуңга дузалаар дээш сен кадын апарган эвес сен бе?»

¹⁵ Эсфир Мардохейге мынча деп харыылаан: ¹⁶ «Сузыда бар еврейлерниң шуптузун барып чыып ал, ынчангаш үш хүн иштинде дүне-хүндүс-даа чөмөнмейн, суг-даа ишпейн , мен дээш шээрлениңер, мен база чалча кыстарым-биле ол шээрленишкенинни шак-ла ынчаар сагыыр мен, ооң соонда хоойлуга дүүшпес-даа болза, хаанга баар мен, а өлүр-даа болза, өлгей-ле мен». ¹⁷ Мардохей чорупкаш, Эсфир канчаар дужааганыл, шак-ла ынчаар күүсеткен.

Эсфирниң хаанга дидими-биле чедип келгени

5 Үшкү хүнде Эсфир каас-коя кадын хевин кедип алгаш, хаанның ордузунуң иштики хериминче киргеш, ооң бажыңының мурнунга кээп туруп алган; ынчан хаан хүлээп алыышкын кылып өрээлинде бодунуң дүжүлгезинге эжикче көрүндүр саадап олурган. Ол херим иштинде турган кадынны көрүп каан. ² Ынчан хаан Эсфирге ээ көрнүп, холунга тудуп органы алдын даянгыжы-биле олче айтыпкан . Эсфир чоокшулап келгеш, ооң ужунга дээпкен. ³ Хаан аңаа мынча дээн: «Сеңээ чүү херегил, Эсфир кадын, кандыг дилеглиг сен? Күрүнениң чартыын-даа дилээр болзуңза, берип болур мен ».

⁴ Эсфир: «Бир эвес күзелдиг болза, хаан бөгүн Аман-биле кады мээң белеткеп кааным дойга келзин» – деп чалаан.

⁵ Хаан: «Эсфирниң чалалгазынга баары-биле Аманны дүрген барып эккелиңер!» – деп чугаалаан. Хаан Аман-биле кады Эсфирниң белеткеп каан доюнга чедип келген. ⁶ Арага-дарыны ижип, дойлап ора, хаан Эсфирге чугаалаан: «Күзелиң чүл? Ону хандыраар мен. Дилээң кандыгыл? Күрүнениң чартыын-даа дилезиңзе, бээр мен».

⁷ Эсфир мынча деп харыылаан: «Мээң күзелим болгаш дилээм бе? ⁸ Хаан менче ээ көрнүп турар болза, мээң күзелимни хандырып, дилээмни күүседиксеп турар болза , ол даарта Аман-биле кады мээң белеткеп каар доюмче база катап чедип келзин, ынчан мен хаанның айтырыыңга харыылаар мен».

Аманның Мардохейни өлүрер деп бодап алганы

⁹ Ол хүн Аман дойдан хөглүг болгаш чазык-чаагай, тайбың сеткилдиг чанып чорупкан. Оон Аман ордудан үнүп чыда, эжик-хаалга чанынга

олурган Мардохейни көрүп каан, а демгизи турбаан, шимчеш-даа дивээн . Ынчан Аманның килеңи Мардохейге база катап кыптыга берген. ¹⁰ Ынчалза-даа Аман кызып туттунупкан. Бажыңыга чедип келгеш, бодунуң өңнүктерин болгаш кадайы Зерешти келдирткен. ¹¹ Аман оларга бодунуң аажок бай-шыырааның дугайында, хөй оолдарлыының дугайында база хаанның ону канчаар алдаржыдып, нояннарының болгаш дүжүметтерниң эң-не үстүнче үндүрүп каанының дугайында мактанып олурган. ¹² Аман мынча дээн: «Эсфир кадын безин бодунуң белеткээн доюнче хаан-биле кады менден өске кымны-даа чалаваан; даарта база хаан-биле кады ынаар чалаттырдым. ¹³ Ынчалза-даа еврей Мардохей хаанның күрүнезинге ам-даа бараан болбушаан хевээр-дир. Ону көрүптеримге-ле, бүгү чүве меңээ хоозун-дур!» ¹⁴ Кадайы Зереш база шупту өңнүктери аңаа мынча дээннер: «Бежен кыры дурту хире бедик, кижин азар ыяштан белеткеп кагзыннар , эртен хаанга баргаш, Мардохейни аңаа азып кагзыннар деп чугаала, ооң соонда хаан-биле кады дойже хөглүг чоруптар сен». Ол сүме Аманга дыка таарышкан, ынчангаш ол ыяшты белеткедип каан.

Аманның Мардохейни хүндүлээр ужурга таварышканы

6 Ол дүне хаан удуп чадап каан , ынчан ол тураскаалдыг болушкуннар бижиир демдеглелдер дептерин эккээрин дужааган; ону хаанның мурнунга номчуп берген. ² Ол дептерде мынча деп бижээн болган: «Хаанның эжик таңныылдаан чалчалары Бигтан биле Терештиң Ахашверош хаанның амы-тынынга чедер деп дугуржуп турганының дугайында медээни Мардохей берген ».

³ Хаан: «Ол дээш Мардохейге кандыг хүндүткел көргүскенил, кандыг шаңнал тывысканыл?» – деп айтырган.

Хаанның хууда бараан болукчулары: «Аңаа эки чүнү-даа көргүспээн» – деп харыылааннар.

⁴ Хаан: «Херим иштинде кым бар-дыр?» – деп айтырган. А ол өйдө хаанның ордузунуң даштыкы хериминче Аман кирип орган. Ол белеткеп алганы ыяжыга Мардохейни азып өлүрериниң дугайында хаан-биле чугаалажыр дээш келген турган.

⁵ Хаанның бараан болукчулары мынча дээннер: «Херим иштинде Аман турар чүве-дир».

Хаан: «Кирип келзин» – дээн. ⁶ Ынчан Аман кирип кээрге, хаан: «Хаанның хүндүткел көргүзүксээн кижизинге чүнү кылза экил?» – деп айтырган.

Аман иштинде өөрүп боданган: «Менден өске кымга хаан хүндүткел көргүзүксээр деп?» ⁷ Аман хаанга мынча дээн: «Ол кижиге хаанның кедип чоруур идик-хевин эккеп берзин, хаанның аъдын мундургаш , аъттың бажыга хаанның онзагай каасталгазын кедирзиннер. ⁹ Ынчангаш ол хепти болгаш аътты хаанның эң ат-сураглыг дээн

нояннарының бирээзиниң холунга тутсуп берзиннер. Ындыг янзылыг хаанның хүндүткел көргүзөр дээн кижизин хепкергеш, хоорайның төп шөлүнчө үндүргеш, ооң мурнунга мынча деп чугаалазыннар: „Хаанның хүндүткел көргүзүксээн кижизин мынчаар хүндүлээр ужурлуг!“»

¹⁰ Ынчан хаан Аманга чугаалаан: «Доп-дораан идик-хепти болгаш аътты эккелгеш, бодунуң чугаалааның эзугаар, мээң күрүнөмгө бараан болуп чоруур еврей Мардохейге ол хүндүткелди көргүс; чугаалаан чүүлүндөн чаңгыс-даа чүве эрттирбе».

¹¹ Аман идик-хепти база аътты эккелгеш, Мардохейни хепкергеш, аътка мундургаш, хоорайның төп шөлүнчө үндүрө бергеш, ооң мурнунга: «Хаанның хүндүткел көргүзүксээн кижизин мынчаар хүндүлээр ужурлуг!» – деп чугаалаан.

¹² Мардохей хаанның ордузунче эеп келген. А муңгаргай, бажын шып алган Аман бажыңынче далажыпкан. ¹³ Аман бодунуң кадайы Зерешке база бугу өңнүктеринге чүү болганын шуптузун чугаалап берген. Ооң мерген угаанның өңнүктери болгаш кадайы Зереш мынча дээннер: «Ооң мурнунга адың баксырап эгелээниң Мардохей еврей чоннуң төлээзи боор чүве болза, аңаа күш чедер харыың чок-тур, аштырар деп барганың олдур». ¹⁴ Олар ынчаар-ла чугаалажып олурда, хаанның чалчалары келгеш, Аманны Эсфирниң белеткеп кааны дойже баарын далаштырып туруп бергеннер.

Эсфирниң ийиги дою база Аманны шаажылааны

7 Хаан Аман-биле кады Эсфир кадынның ийи дугаар доюнга чедип келгеннер. Дой шуудай бергенде, арага-дарыны ижип турар өйдө, хаан база катап Эсфир кадынга мынча дээн: «Күзелиң чүл, Эсфир кадын, ону хандырып бээр мен; дилээң чүл? Күрүнөмниң чартыын-даа дилээр болзуңза, ону күүседир мен ».

³ Эсфир кадын мынча деп харыылаан: «Бир эвес хаан менче ээ көрнүп турар болза, хаан күзээр-ле болза , мээң күзелім-биле, мээң дилээм-биле меңээ болгаш мээң чонумга амыдыралдан хайырлазын!

⁴ Мен болгаш мээң чонум кыргып-хыдышкынга, өлүм-чидимге таваржыр кылдыр саттырыпкан-дыр бис . Бир эвес чүгле кулдар кылдыр саттырыпкан болзувусса, мен ыттавас ийик мен, чүгө дээрге ол айыыл-халап хаанны дүвүредир хире эвес үүрмек чүүл болгу дег-дир».

⁵ Ахашверош хаан Эсфир кадындан: «Ындыг багай чорукту кылырын семээн кижин кайыл, кымыл ол?» – деп айтырган.

⁶ Эсфир: «Шак ындыг дайзын – өштүг-өжээнниг Аман бо-дур!» – деп харыылаан. Ынчан Аман хаанның болгаш кадынның мурнунга девидеп, сириңейнип эгелээн.

⁷ Хаан ажынып-хорадап, дойну каапкаш, ордунуң садынче чоруй барган. А Аман Эсфир кадындан бодунуң амы-тынын өршээрин дилеп, чаннып артып калган. Хаанның аажызындан коргунчуг яла аңаа онаажырын Аман билип турган. ⁸ Кажан хаан ордунуң садындан дой болуп турган черже кирип кээрге, Аман Эсфир кадынның мурнунда орундөжөөндө кээп дүшкөн чыткан! Хаан мынча дээн: «Мен бажыңымга бодум турумда-ла, кадынны күштээр бодап турар де!» Хаан ынча дээри билек, Аманның арнын дуглааш, тудуп алганнар.

⁹ Хаанның база бир бүзүрелдиг чалчазы Харбона мынча дээн: «Хаанга эки чүве кылган Мардохейни шаажылаар дээш Аманның белеткеп алган бежен кыры дурту хире бедик ыяжы бо-дур . Ол Аманның бажыңының чанында тур ышкажыл».

Ону дыңнааш, хаан дужааган: «Аманны аңаа азып өлүрүңер!» ¹⁰ Мардохейге белеткеп каан турган ыяшка Аманны азып каан . Хаанның кылыы ам кээп чазылган.

Хаанның еврейлерге дайзыннардан өжөөн негеп аарын чөпшээрээни

8 Ол хүн Ахашверош хаан Эсфир кадынга еврейлерниң дайзыны Аманның эт-хөреңгизин берипкен; а Мардохей хаанның чоок кижизи болу берген, чүгө дээрге Эсфир кадын Мардохей аңаа төрөл боор дээрзин чарлапкан. ² Хаан Амандан дедир ап алган билзээн Мардохейге берипкен ; Эсфир Мардохейни Аманның эт-хөреңгизиниң хайгааракчызы кылдыр томуйлап каан.

³ Эсфир база катап хаан-биле чугаалажып, ооң мурнунга кээп дүшкеш, ыглап, чаннып турган. Ол Агагтың үре-салгалы Аманның еврейлерге удур өштүг-өжөөнниг бодалын соксадырын дилеп турган. ⁴ Хаан Эсфирже алдын даянгыыжын айтыпкан ; Эсфир ынчан хаанның мурнунга туруп келген. ⁵ Ол мынча дээн: «Хаан күзээр болза, ол менче ээ көрнүр болза, мээң бо херээмни чөптүг деп бодаар болза база мен аңаа эргим болзумза, ол ынчан Агагтың үре-салгалы, Амадаттың оглу Аманның еврейлерни узуткаар дугайында бүгү девискээрлерже бижип чоруткан чагааларын дедир чыып эккелзин деп бижөөн болза.

⁶ Ынчанмас болза, мен чонумнуң хоозуралын, төрөл-дөргүлүмнүң өлүм-чидимин канчап көрүп шыдаар мен?»

⁷ Ахашверош хаан Эсфир кадынга болгаш еврей Мардохейге мынча дээн: «Көрүңер даан, мен Аманның эт-хөреңгизин Эсфирге бериптим, еврейлерже хол көдүргени дээш ооң бодун ыяшка азып өлүрдүлөр; ⁸ а силер еврейлерниң дугайында күзөөн-не чүвеңерни мээң адымдан бижөөш, мээң билзээм-биле таңмалап калыңар. Хаанның адындан бижөөн болгаш хаанның билзээ-биле таңмалаан кандыг-даа чагааны кым-даа өскертип шыдаваас болгай ».

⁹ Шак ынчан, Сиван деп үш дугаар айның чээрби үште, хаанның бижээчилерин кыйгыртып эккелген. Олар Мардохейниң айтышкыны-биле Индиядан Эфиопияга чедир 127 девискээрде еврейлерге, девискээрлер эргелекчилеринге, чагырыкчыларга база нояннарга чагаалар бижөөн . Ол чагааларны ында чурттап чоруур бүгү чоннарның (ооң иштинде еврейлерниң) үжүк-бижии-биле оларның дылдарына бижип чорударын дужааган .

¹⁰ Мардохей чагааларны хаанның адындан бижөөш, ооң билзээ-биле таңмалааш , хаанның чүгүрүк аъттарын мунган шапкынчылар таварыштыр тарадыпкан . ¹¹ Чагааларда бижөөни болза: «Кайы-даа хоорайда чурттап турар еврейлерге, чыгып алгаш, боттарының чуртталгазын камгалаар дээш, оларга удурланыр кандыг-даа аймак-сөөктүг, кайыын-даа келген аг-шеригни, оларның кадайларын, ажы-төлүн өлүрүп, узуткап, эт-севин үптөп-дээрбедеп болурун хаан чөпшээрээн».

¹² Ахашверош хаанның чагыргазының адаанда турар девискээрлерге чаңгыс-ла хүнде, Адар деп он ийи дугаар айның он үште, бо дужаал күштүг болур турган. ¹³ Ынчангаш үнген дужаалдан хоолганы девискээр бүрүзүнче чорудуп, хоойлу дег, шупту чоннарда билдинген турар кылдыр чарлазын дээн. Еврейлер дайзыннардындан ол хүнде өжөөн негеп алырынга белен турар ужурлуг турган. ¹⁴ Хаанның чүгүрүк аъттарын мунган шапкынчылар дужаалды тарадыры-биле кончуг шалыпкын үнүпкеннер . Сузының ордузунга база дужаалды чарлапкан.

¹⁵ Ынчан Мардохей хаандан ооң ховар чараш, ак база көк өңнүг хептерин кеткен, каас-коя алдын бөрттүг, хүрең-кызыл шыва тоннуг үнүп келген. Сузы хоорай улуг өөрүшкүлүг хөглөп турган . ¹⁶ А Сузыда чурттап турар еврейлерге ынчан чүден-даа чырыткылыг, өөрүнчүг үе дүжүп келген . ¹⁷ Кайы-даа хоорайга, девискээрге хаанның чарлыы чеде бээрге-ле, еврейлерге өөрүшкү-хөглүг, найыр-дойлуг байырлал хүнү эгелеп турган. Чурттуң өске чоннарының хөй-ле улузу ынчан «еврейлер бис» деп эгелээн, чүгө дээрге олар еврейлерден корга берген.

Еврейлерниң дайзыннардын тиилээни

9 Адар деп он ийи дугаар айның он үште хаанның чарлыын күүседир ужурлуг турган . Ол хүнде еврейлерниң удурланыкчылары оларны чагырып аар деп турган. Ынчалза-даа шупту чүве сыр дедир болуп, еврейлер боттары дайзыннардындан артык эрге-чагыргалыг апарганнар. ² Оларга багай чүве күзөп турган удурланыкчыларындан өжөөн негеп алыр дээш, еврейлер Ахашверош хаанның чагырганы девискээрлерде боттарының хоорайларына чыгып келгеннер; оларга удур кым-даа туржуп шыдаваан, чүгө дээрге олардан өске чоннар шупту корга берген. ³ Девискээрлерниң бүгү нояннары,

чагырыкчылары, эргелекчилери, хаанның дүжүметтери еврейлерни деткип эгелээннер, чүгө дээрге олар шупту Мардохейден коргуп турганнар.

⁴ Мардохей хаанның ордузунда аажок улуг салдарлыг апарган, ооң ат-алдары бүгү девискээрлерде тарай берген, чүгө дээрге Мардохей улам-на күштүг бооп кел чыткан .

⁵ Еврейлер хамык дайзыннарын өлүрүп, кыргып-хыдып, хылыш-биле шанчып узуткап турганнар, олар удурланыкчыларын хыын хандыр аажылап турганнар.

⁶ Сузының ордузунга еврейлер 500 кижини өлүрүп узуткап кааннар. ⁷ Еврейлер боттарының дайзыны Амадаттың оглу Аманның он оглун – Паршандатаны, Далфонну, Асфатты, Поратты, Адалияны, Аридатты, Пармаштаны, Арисайны, Аридайны, Ваиезатаны – өлүрүп кааннар, а үптээшкин кылбааннар.

¹¹ Ол-ла хүн Сузының ордузунда өлүрткен кижилерниң санын хаанга илеткээннер. ¹² Хаан Эсфир кадынга чугаалаан: «Сузының ордузунда еврейлер 500 кижини болгаш Аманның он оглун өлүрген-дир; а хаанның оон өске девискээрлеринде олар чүнү канчап кааннар деп?! Сээң күзелиң кандыгыл? Шуптузун хандыраар мен. Оон өске кандыг дилээң барыл? Ону база күүседир мен ».

¹³ Эсфир мынча дээн: «Бир эвес хаан күзээр болза, Сузыда еврейлерге даарта база бөгүн ышкаш аажылаарын чөпшээрэзин, а Аманның он оглун ыяшка азып кагзын». ¹⁴ Хаан ол ёзугаар кылырын дужааган; ол чарлыкты Сузыга үндүрген, Аманның он оглун азып каан. ¹⁵ Адар айның он дөртте Сузының еврейлери чыгып алгаш, 300 кижини өлүрүп кааннар, а үптээшкин кылбааннар.

¹⁶ Хаанның өске-даа девискээрлеринде еврейлер боттарының амы-тынын камгалап, дайзыннарындан адырлып аар дээш 75 000 кижини өлүрүп узуткааннар, а үптээшкин кылбааннар. ¹⁷ Ол бүгү Адар айның он үшкү хүнүнде болуп турган; а он дөртте олар оожургап, ол хүннү байыр-дой база хөглээшкин хүнү кылып алганнар. ¹⁸ А Сузыда чурттап турар еврейлер Адар айның он үш-он дөртте чыылгаш, он бештиң хүнүнде оожургап, ол хүннү байыр-дой база хөглээшкин хүнү кылып алганнар. ¹⁹ Ынчангаш көдээ черлерде, суурларда чурттап чоруур еврейлер Адар айның он дөрткү хүнүн бот-боттарынга белек кылдыр аъш-чем сунчур байыр-дой база хөглээшкин хүнү кылдыр байырлап эрттирип турарлар.

Пурим байырлалын Мардохейниң доктаатканы

²⁰ Мардохей ол болуушкуннарның дугайында бижээш, Ахашверош хаанның ырак-чоок девискээрлеринде бүгү еврейлерге чагаалар чорудупкан. ²¹ Чылдың-на Адар айның он дөрттү база он бешти байырлал кылдыр доктаадып аарын

ында бижээн. ²² Чүгө дизе ол хүннерде еврейлер боттарының дайзыннарындан адырылганнар, ол айда оларның муңгаралы – өөрүшкүже, дүвүрели – байырлалче шилчээн. Ынчангаш ол хүннерни байыр-дой база хөглээшкин байырлалы деп, бот-боттарынга белек кылдыр аъш-чем сунчур, ядыыларга хайырлал бээр хүннер деп санаар.

²³ Еврейлер ону ынчаар кылыр деп шиитпирлээннер, ынчангаш Мардохейниң оларга мынча деп бижээн чүүлүн хүлээп алганнар: ²⁴ «Бүгү еврейлерниң дайзыны, Агагтың үре-салгалы, Амадаттың оглу Аман канчаар еврейлерни узуткаар дугайында пур деп төлгө октааныл, ²⁵ бо херек канчап хаанга чеде бергенил, хаан канчаар чагаа-биле дужаал үндүрүпкенил, еврейлерге удур Аманның каржы бодалы канчап ооң бодунуң бажынче суг кутканыл, ону база ооң оолдарын канчап ыяшка азып кааныл».

²⁶ Ынчангаш ол хүннерни Пурим деп адап каан: ол ат «пур» деп сөстен укталган. Ол чагааның шупту сөстериңге дүүштүр, оон аңгыда боттарының чүнү көргенин база олар-биле чүү болганын ёзугаар, ²⁷ еврейлер боттарынга, салгалдарынга болгаш оларга катчып турар бүгү улуска хамаарыштыр ол ийи хүннү чылдың-на байырлаар деп доктаадып алганнар. Ону кым-даа өскертип болбас турган. ²⁸ Девискээр бүрүзүңге, хоорай бүрүзүңге, кайы-даа үениң төрөл бөлүк бүрүзүңге ол хүннер тураскаалдыг болгаш байырланчыг болур; Пурим хүннери еврейлерге үргүлчү турар, ол хүннерни үре-салгалы база үргүлчү утпайн сагып чоруур ужурлуг.

²⁹ Авихаилдин уруу Эсфир кадын бодунуң бүгү ат-алдары-биле еврей Мардохейниң Пурим байырлалының дугайында бижиин бадыткаан.

³⁰ Ахашверош хаанның чагырганы 127 девискээрлеринде бүгү еврейлерге амыр-тайбыңның, оожургалдың сөстери бижээн чагааларны чоруткан. ³¹ Ооң мурнунда оларның боттары дээш база салгалдары дээш шээрленишкинни доктаадып тургусканы дег, еврей Мардохейниң болгаш Эсфир кадынның доктаадып кааны Пурим байырлалының хүннерин шыңгы сагыырын ында айыткан. ³² Эсфирниң чарлыгы Пурим дугайында сөстү бадыткаан, ынчангаш ону номче киир бижээн.

Ахашвероштуң болгаш Мардохейниң алдары

10 Ооң соонда Ахашверош хаан кургаг черде болгаш далайның ортулуктарында чурттап турар чонга албан-үндүт онаап эгелээн.

² Ахашверош хаанның бүгү алдарлыг херектерин мидий-перси хааннарның демдеглел дептерлеринче киир бижип каан. Ында ооң күштүүн болгаш өндүр улуун бижип демдеглээн. Оон аңгыда Ахашверош хаан Мардохейни өрү депшиткен деп база айыткан. ³ Еврей Мардохей

Ахашверош хаанның соонда ийи дугаар черни
ээлеп , еврей чоннуң өндүр улуг, ынак кижизи
апарган, чүгө дээрге ол чонунга буян-кежик дилеп,
салгалдарның чаагай чоруу дээш сагыш човап
чораан .

Эсфир 9-10

Иов

Кирилде

Иовтуң номунда Бурган эки кижиниң бүзүрелиниң ылап шынныын хынап, шенээрге, ооң амыдыралы аажок улуг айыыл-халапка таварышканының төөгүзүн чугаалап турар. Иовтуң эштери ону аргалаар дээш чедип кээр, ынчалза-даа аргалал орнунга ону буруудадып, чемелеп эгелээр. Оларның бодалдары эрте-бурунгу Чоокку Чөөн чүктүң бир аай мерген угаанынга дүгжүп турар – Иовтуң хилинчээ дээрге ооң бачыттары дээш Бургандан келген кеземче-дир. Ындыг-даа болза, Иов оларның бөдүүн логиказын хүлээп ап шыдапас, чүге дээрге ол ындыг коргунчуг кеземче алгы дег кедергей бачыт үүлгетпээнин билир турган. Иов Бурганның ону чөптүг эвес аажылап турарын, бодунда буруу чогуң шынзыдар дээш, Ооң-биле удур-дедир көржүп ужуражыр деп күштүг күзелдиг. (Номчукчулар мону утпас ужурлуг: Иов боду-даа, ооң эштери-даа Иовтуң хилинчээниң чылдагааны апарган, дээрлерге болган маргылдаага хамаарылга чок.) Улустуң чугаазынче Элиуй деп аттыг база бир кижини киржип эгелээр, адак соонда Дээрги-Чаяакчы Иов-биле Боду база чугаалажыр. Дээрги-Чаяакчы Иовтуң айтырыгларынга дорт хары бербейн турар-даа болза, ол ужурал Иовка бодунуң Чаяакчызының кызыгаар чок мерген угааннын көргүзүп, ону Ооң-биле эптештирип каар.

Номну дараазында кезектерге чарып боор:

- прозалаан кирилде (1–2 эгелер);
- Иовтуң эштери-биле үш бөлүккө чарган чугаалары (3–11, 12–20, 21–31 эгелер);
- Элиуйнуң киржилгези (32–37 эгелер);
- Дээрги-Чаяакчының Иовка айтырыглар салганы (38–41 эгелер);
- прозалаан түңнел (42-ги эге).

Иовтуң ному колдуунда кайгамчык эки поэтиктиг дыл-биле бижиттинген. Ындыг-даа болза, ол дыл амгы үениң шинчилекчилеринге номну билип аарынга улуг бергедеэшкиннерни таварыштырар. Мында кирген хөй еврей сөстөр бүгү Библияда чүгле чаңгыс катап ажыглаттынып турар, ынчангаш оларның утказы эки билдинмес. Ол ышкаш бо номнуң эрте-бурунгу сөзүглелдериниң аразында ылгалдар дыка хөй. Ындыг бергелер Иовтуң номунуң очулгазын хөй черлерде ылаптыг шын эвес, а даап бодаан кылып турар.

Иов – Бургандан коргар, чөптүг кижини

¹ Уц деп черге Иов дээр кижини чурттап чораан . Ол болза кем-буруу чок, чөптүг, Бургандан коргар болгаш бачыттан хая көрнүп чоруур кижини турган . ² Иов чеди оол биле үш кыстың адазы турган. ³ Ол 7000 өшкү-хой, 3000 тева, 500 эжеш шары болгаш 500 кыс элчиген кошкул малдыг, дыка хөй санныг чалча-хөделдиг кижини чүве-дир. Чөөн чүктүң бүгү аймактарының аразында Иов эң ат-алдарлыг кижини турган.

⁴ Ооң оолдары ээлчег аайы-биле бот-боттарының бажыңнарынга найырлап-дойлаар дээш чыгып, олар-биле кады дойлазын дээш кыс дуңмаларын база кыйгырып аар чаңчылдыг чүве-дир.

⁵ Дойлаашкын үези эрте берген санында-ла, Иов оолдарын келдиртип алгаш, оларны ыдыктап-

арыглап турган . «Мээң оолдарым бачыт үүлгедип, боттарының сеткил-чүрээнде Бурганны бак сөглөпкөн бооп чадавас» деп бодап, Иов эртен эрте тургаш, оларның саны-биле бүрүн өрттедир өргүлдөр салып турган . Ол ынчаар үргүлчү кылып келген.

Буруудадыкчының Иовту нүгүлдээни

⁶ Бир-ле хүн Дээрги-Бурган-Чаяакчының оолдары Ооң мурнунга турар дээш чедип келген , оларның аразында буруудадыкчы турган. ⁷ Дээрги-Чаяакчы оон: «Сен кайыын келдиң?» – деп айтырган.

Буруудадыкчы: «Мен чер-делегейни эргип кезип чордум» – деп харыылаан .

⁸ Дээрги-Чаяакчы буруудадыкчыга: «Мээң чалчам Иовту эскердиң бе? Чер кырында өске ындыг кижини чок – ол кем-буруу чок, чөптүг, Бургандан коргар

болгаш бачыттан хая көрнүп чоруур кижиге чүвө» – дээн.

⁹ Буруудадыкчы Дээрги-Чаяакчыга: «Иов Бургандан хей черге коргар деп бе? ¹⁰ Сен ооң бодун, өг-бүлезин база кошкул-хөреңгизин бүгү талазындан камгалап турбаан сен бе? Ооң холунуң ажил-херээнге ачы-буян хайырлаан сен, ооң кодан-кодан малдары чер кырында өзүп-көвүдөп-ле турар-дыр. ¹¹ Ынчалза-даа ооң бар-ла кошкул-хөреңгизинге Бодунуң холуң-биле дээптер болзуңза, ол Сени арныңга албан бак сөглээр» – дээн.

¹² Дээрги-Чаяакчы буруудадыкчыга: «Ындыг бе? Ооң бар-ла кошкул-хөреңгизи сээң холуңче кирзин. Чүгле ооң бодунга дегбе» – дээн.

Буруудадыкчы Дээрги-Чаяакчыдан ыңай чорупкан.

¹³ Бир-ле хүн, Иовтуң оолдар, кыстары улуг акызының бажыңыңга найырлап-дойлап, арагадары чооглап турда, ¹⁴ Иовка шапкынчы кижиге келгеш: «Шарылар чер аңдарып турду, а элчигеннер чаныңга оъттап турду. ¹⁵ Хенертен Шева чурттуглар халдап келгеш, оларны сүрүп аппаратты, а силерниң ажилчыннарыңарны хылыш-биле кыра шанчып каапты. Силерге дыңнадып болур чаңгыс мен дириг арттым!» – дээн.

¹⁶ Ол төндүр чугаалаваанда-ла, өске шапкынчы чедип келгеш: «Бурганның оду дээрден баткаш, өшкү-хой болгаш ажилчыннарыңарны өрттедип каапты. Силерге дыңнадып болур чаңгыс мен дириг арттым!» – дээн.

¹⁷ Ол төндүр чугаалаваанда-ла, база бир кижиге чедип келгеш: «Халдей аймактан үш бөлүк халдап, тевелерге хөмө келгеш, оларны сүрүп аппаратты, а ажилчыннарыңарны хылыш-биле кыра шанчып каады. Силерге дыңнадып болур чаңгыс мен дириг арттым» – дээн.

¹⁸ Ол төндүр чугаалаваанда-ла, оон өске кижиге чедип келгеш: «Силерниң оолдар, кыстарыңар улуг акызының бажыңыңга найырлап-дойлап, арагадары чооглап турда, ¹⁹ ээн кургаг ховудан коргунчуг шуурган хадып келгеш, ол бажыңның дөрт азыын силгиптерге, бажың аныктар кырынче кээп дүштү, олар өлүп калды. Силерге дыңнадып болур чаңгыс мен дириг арттым» – дээн.

²⁰ Иов ынчан туруп келгеш, качыгдалдан хевин ора тыртып, бажын чүлүп каапкаш, черге кээп дүжүп, Бурганга мөгөйгөн. ²¹ Ол мынча дээн: «Иемниң иштинден делегейге чанагаш үнүп келген мен, чер-иёмче дедир чанагаш кире бээр мен. Дээрги-Чаяакчы берген-дир, Дээрги-Чаяакчы дедир ап алган-дыр, Ооң ады алгаг-йөрөөлдиг болзун!»

²² Ол бүгү болуп турза-даа, Иов черле бачыт үүлгөтпээн, Бурган дугайында багай чүвө чугаалаваан.

Буруудадыкчының Иовту катап база нүгүлдээни

2 Бир-ле хүн Дээрги-Бурган-Чаяакчының оолдары катап база Ооң мурнунга турар дээш чедип келген, оларның аразыңга буруудадыкчы турган. Буруудадыкчы база Дээрги-Чаяакчының мурнунга туруптарга, ² Ол оон: «Сен кайыын келдиң?» – деп айтырган.

Буруудадыкчы Дээрги-Чаяакчыга: «Мен чер-делегейни эргип кезип чордум» – деп харыылаан.

³ Дээрги-Чаяакчы аңаа: «Мээң чалчам Иовту эскердиң бе? Чер кырында өске ындыг кижиге бар бе – ол кем-буруу чок, чөптүг, Бургандан коргар болгаш бачыттан хая көрнүп чоруур кижиге чүвө. Ол Меңээ шынчы чоруун быжыг кадагалап чоруур хевээр-дир, а сен Мени Иовту кем-буруу чокка-ла узуткап каар кылдыр күткүп турдуң чоп» – дээн.

⁴ Буруудадыкчы Аңаа: «Кеш орнунга кеш! Амытыны дээш кижиге бодунда бар-ла чүвени бериптер.

⁵ Ынчалза-даа Бодунуң холуң-биле ооң сөөк-даяанга, эт-бодунга дээптер болзуңза, ол Сени арныңга албан бак сөглээр!» – деп харыылаан.

⁶ Дээрги-Чаяакчы буруудадыкчыга: «Ол боду ам сээң холуңда-дыр че, чүгле амызын үспе» – дээн.

⁷ Буруудадыкчы Дээрги-Чаяакчыдан ыңай чорупкаш, Иовка таваңгайыңдан эгелээш, тейинге чедир коргунчуг оюлганнар чыпшырып каан. ⁸ А Иов качыгдалдан хүлге олуруп алгаш, ирицин сивирери-биле сава бузундузу тудуп алган.

⁹ Кадайы аңаа: «Сен Бурганга шынчы чорууңга быжыг хевээр сен бе? Бурганны бак сөглөпкеш, өлү бер!» – дээн.

¹⁰ Иов аңаа: «Сээң чугааң сээдең кадай чугаазы-дыр! Таанда-ла бис Бургандан чүгле эки чүвө хүлээп аар, а багай чүвө хүлээп албас улус бе?» – деп харыылаан.

Ол бүгү болуп турза-даа, Иов бодунуң аксы-сөзү-биле бачыт үүлгөтпээн.

Иовтуң үш эжи

¹¹ Иовту тавараан бүгү хай-халап дугайында ооң үш эжи дыңнап кааш, кижиге бүрүзү бодунуң чуртундан: Элифаз – Темандан, Вилдад – Шуахтан болгаш Софар – Наамадан олче чорупкан. Олар Иовка кады барып, ооң-биле кады хараадап ыглажыр, ону аргалаар дээш ужуражып келген.

¹² Иовту ырактан көрүп кааш, танывайн барганнар. Олар ынчан качыгдалдан ишкирнип ыглажып, боттарының хевин ора соп, доозун-довуракты дээрже чажып, баштарыңче уруп эгелээн. ¹³ Чеди хүн, чеди дүн дургузунда эжи-биле кады черге олурганнар. Ооң кедергей хилинчектенип турарын көргөш, оларның кайызы-даа аңаа чаңгыс сөс-даа чугаалаваан.

**Иовтуң бодунуң
төрүттүнгөн хүнүн каргааны**

3 Ооң соонда Иов чугааланып эгелээш, бодунуң төрүттүнгөн хүнүн каргап каапкан. ² Ол мынча дээн:

³ «Мээң төрүттүнгөн хүнүм чиде берзин, „Оол ботталды!“ дээн дүн база читсин .

⁴ Ол хүн дүмбей караңгы бооп хуулзун, дээрде Бурган ону сагынмазын, чырык ол хүн чырытпазын!

⁵ Ол хүн дүмбейге алзып алзын, ону коргунчуг караңгы бүргей апсын, булут шыва апсын, хүн туттуруушкуну коргудупсун!

⁶ Ботталганым дүннү дүмбей хөме апсын, чылдың бир хүнү кылдыр ол санаттынмазын, айлар санаашкынынче ол кирбезин!

⁷ Ол дүне үре-төл ботталбас болзун, өөрүшкүнүң ыткыр алгызы аңаа дыңналбазын!

⁸ Левиафанны оттуруп шыдаар илби-шидичилер, хүннерге каргыш салыр кижилер

ол дүннү база каргап каапсын!

⁹ Ол дүннүң эртенги сылдыстары өжүп калзын, даң адарын ол хей-ле маназын, эртенги хаяаның чырыш дээрин көрбезин!

¹⁰ Чүге дээрге ол үе төрүттүнеримни болдурбайн барбаан-дыр,

човалаңны менден чажырып кааппаан-дыр.

¹¹ Чүге-ле мен төрүттүнеримде өлү бербээним ол, иемниң иштинге-ле өлүп калбааным ол?

¹² Чүге мени хойнунга олуртуп, эмиг сүдү-биле эмзирип турганыл?

¹³ Ынчан бүрлүп калган болзумза, ам амыр-дыштыг чыдар ийик мен, чыргал көрүп, удуур ийик мен;

¹⁴ чер-делегейниң хааннары, ызыгууртаннары-биле –

ам буступ калган тудуглар кылып каан чагырыкчылар-биле кады;

¹⁵ бажыңнарын мөңгүн-биле долдуруп, алдын чыып турган ноянна-биле кады удуур ийик мен.

¹⁶ Дүжүрген уругну дег, чырык көрбээн чаш төлдү дег мени ажаап каары кай!

¹⁷ Өлүглер ораныңга бузуттугларның чедирген дүвүрели оожургаар,

могап-шылааннар дыжын көөр.

¹⁸ Хоругдаттырганнар аңаа кады оожургап, дарлакчының үнүн дыңнавастар.

¹⁹ Аңаа чөгенчиг-даа, өндүр улуг-даа кижидең болур,

кул кижидең дээргизинден хостуг болур.

²⁰ Чүге-ле човалаң көргөн кижиге чырыкты бергенил ,

сеткили хинчектенген кижиге чуртталганы бергенил?

²¹ Ындыглар өлүмнү четтикпейн манаарга-даа, келбес, ону үнелиг шыгжагдан кызып дилээрге-даа, тывылбас .

²² Чевегни тып алгаш, ол хөөкүй хөглөп, өөрүп-байырлап шаг боор .

²³ Ындыг хөөкүйнүң оруу муңгаш, Бурган аңаа бүгү таладан шаптараазын тургузуп каан .

²⁴ Ам мээң човуурум аъш-чемимни солуду, караам чажы суг дег агып тур.

²⁵ Коргуп турган чүвем меңээ таварышты, сүртеп турган чүвем мени хөме апты .

²⁶ Меңээ оожургал-даа, амыр-дыш-даа, тайбың-даа чок – чүгле дүвүрээзин!»

**Элифазтың чугаазы:
бачыт чок кижиде турбас**

4 Теман чурттуг Элифаз мынча деп харыылаан:

² «Чугаа-сөзүм сеңээ анчыг бооп чадавас, ыңдыг-даа болза, ыттавайн баар арга бар бе?!

³ Сен бодуң хөй улусту билиндир сургап, суларап калган холдарны күш кирип турдуң .

⁴ Илдигип кээп дүшкен улусту сээң сөстериң көдүрүп турду,

тептиккен улусту быжыглап турдуң.

⁵ А ам айыыл-халап сени таварыырга, харыксырап калдың,

ол сеңээ дээптерге, сагыш-сеткилиң дүвүредиде.

⁶ Бургандан коргуушкун сеңээ чөленгишти, а оруктарың кем-буруу чогу – идегелди берип турар эвес бе?

⁷ Сактып кел: буруу чок кижиде өлүр ийик бе, чөптүглер узуткаткан бе?

⁸ Мен көөрүмге, хай-бачыт аңдарып, човалаң тарып турар улус оозун ажаап аар-дыр .

⁹ Олар Бурганның тыныжыңдан өлүп каар-дыр, Ооң килеңиниң эзининден чиде бээр-дир .

¹⁰ Арзылаңнар алгызы, ырланган үнү дыңналып турза-даа,

оларның дидин тура тыртып кааптар;

¹¹ араатан аң олча тыппааныңдан өлүп каар, арзылаңчыгаштар тарай маңнажы бээр.

¹² Чажыт сөс меңээ билдингир апарды, мээң кулаам сымыранган сөс дыңнап кагды:

¹³ дүвүрөнчиг дүнеки көстүүшкүннер аразында, улус улуг уйгузунче дүлүнгөн үеде ,

¹⁴ коргуушкун болгаш сирилээшкин мени хөме ап, сөөктерим сириңейни берди .

¹⁵ Бир сүлдө мурнум-биле эрте берди , бажым дүгү дораан адыя берди.

¹⁶ Ол кээп туруп алды, а кым боор деп танывадым –

чүгле тода эвес хевир-дүрзү мурнумда турду. Ыржым өттүр бир-ле үн дыңнап кагдым :

¹⁷ „Кижиде амытан Бургандан шынныг боор бе,

Чаякчызындан арыг боор бе?
¹⁸ Бурган Бодунуң чалчаларынга безин бүзүревес-тир,
 Бодунуң төлээлериниң безин четпестерин көрүп каар-дыр .
¹⁹ А дойдан туткан, довурак-доозунда турар бажыңнарда чурттаан ,
 үзүт-ховаган ышкаш чылча базып каап болур кижилер дугайында чугаалаан-даа ажыы бар бе?
²⁰ Олар эртен бар, а кежээ чок апаар – шуут чиде бээри эскертинмес.
²¹ Оларның оран-савазын быжыглаан багларны үзе тыртып каапкан.
 Улус мерген угаан чедип албайн өлүп каар “».

Бурганның чемелеп турар кижизи амыр-чыргалдыг

5 «Кый деп көр, кым сеңээ харыылаар-дыр? Дээрниң ыдыктыг төлээлериниң кайызын дуза дилеп кыйгырар сен?
² Мелегей кижини килеңнээчели өлүмге чедирер , а кенен кижини изиглээшкини узуткап каар.
³ Көрген мен: мелегей кижини турумчуп чурттай берген болур,
 ынчалза-даа ооң бажыңын хенертен каргыш таварыыр .
⁴ Ооң ажы-төлүнге болчур кижини чок, оларны хоорайның төп шөлүнге дарлап-бастыр, а камгалаптар кым-даа чок болур.
⁵ Оларның дүжүдүн өске – аштаан кижини сыырыптар,
 тенниг хараган аразында үнгенин безин арттырбас,
 а суксаан кижини оларның эт-хөреңгизин ажырыптар.
⁶ Хай-халап черден үнүп келбес, човалаң хөрзүндөн өзүп келбес-ле болгай;
⁷ а кижини, чаштанчының өрү ужары дег, човалаңны боду төрүүр .
⁸ А мен бодум Бургандан дуза дилеп кыйгырар мен,
 ажил-херээмни Аңаа бүзүрөп дагзыр мен.
⁹ Ооң ажил-херээ өндүр улуг, билип аары болдунмас,
 Ооң кайгамчык чүүлдери эмге-тикчок .
¹⁰ Бурган черже чаъс чагдырып, шөлдерни суггарып турар ;
¹¹ базындырганнарны бедикче үндүрүп, ыглап-сыктааннарны камгалалче өрү көдүрүп турар ;
¹² кажарларның бодалдарын үрей шаап, оларның холунче чедимче кирбес кылып турар;
¹³ мерген угаанныг дирткеннерни оларның-на кажары-биле тудуп,
 оптугларның сүмелерин будулдуруп турар :
¹⁴ чырык хүндүс-ле оларны караңгы бүргей аптар, дал дүъште, дүне дег, суйбанып чоруурлар .

¹⁵ Бурган ядыы күжүрнү хылыштан, дайзыннарының аксындан, күштүглерниң холундан камгалаар .
¹⁶ Ынчаарга түреңги кижиде идегел бар, а бузут-бак аксын хаап аар .
¹⁷ Бурганның чемелеп турар кижизи амыр-чыргалдыг!
 Күчүлүг Бурганның эдип-чазаар сургаалын хүлээвейн барба :
¹⁸ Ол сени балыглаза-даа, балыыңны Боду шарып бээр,
 Ол сопса-даа, Ооң-на холдары экиртип каар .
¹⁹ Алды айыыл-халаптан Ол сени камгалаар, чедиги-даа айыыл сеңээ дегбес ;
²⁰ аш-чут үезинде сени өлүмден , дайын үезинде – хылыштан адырып каар;
²¹ нүгүлдүң кымчызындан чайлай бээр сен , хоозурал кээринден кортпас сен.
²² Хоозурал биле аш-чутту кочулаар сен, черлик аң-араатандан кортпас сен;
²³ шөлде даштар-биле тайбың керээзи чарар сен, черлик аң-мең сээң-биле эп-найырал тудар.
²⁴ Сээң аалыңга чаагай чорук келгенин билип аар сен,
 хой кажаазынче көөрүңге, четпес чүүл чок боор ;
²⁵ хөй санныг үре-салгалдыыңны көрүп каар сен, салгакчыларың чер кырында оът-сиген дег боор .
²⁶ Четчип бышкан назыыңда чевегже кире бээр сен ,
 үезинде ажааган тараа бажы дег боор сен.
²⁷ Илередип билип алган чүүлүвүс ол-дур – ылап-ла ындыг!
 Дыңнап алгаш, бодуң шиңгээдип ал».

Иовтуң чугаазы: мээң хомудалым чөптүг

6 Иов ынчан мынча деп харыылаан:
² «Бир эвес мээң качыгдалымны деңзилеп, хилинчээмни деңзи таваанче салыр болза,
³ ол далайлар элезининден-даа аар болур ийик!
 Ынчангаш мээң чугаа-соодум ындыг доңгун-дур.
⁴ Күчүлүг Бурганның согуннары мага-бодумда , мээң сеткил-чүрээм оларның хоранын ижип турар,
 Бурганның ыдыпканы коргунчуг кеземчелер кырымда хөме келген.
⁵ Черлик элчиген, оът-сигени бар болза, алгырар бе,
 шары, чиир чемниг болза, мөөрээр бе?
⁶ Дус чок аъш-чем амдангыг бе, чуурганың агында амдан бар бе?
⁷ Ындыг аъш-чемге дээр хөңнүм чок, оон ам хөөн булганыр апардым!
⁸ О, дилээм боттаны берген болза,
 Бурган мээң күзелिमни күүсеткен болза –
⁹ Ол мени узуткап каарын болгааган болза, холун сунгаш, чок кылып каан болза!

¹⁰ Ындыг төнчү меңээ аргалал,
кадыг-дошкун аарышкы аразында өөрүшкү болур
ийик –

Ыдыктыг Бурганның сөстөрүндөн ойталавааным
ол-дур!

¹¹ Идегеп, манаар хире кандыг күштүг мен,
шыдажыр хире кандыг эчис сорулгалыг мен?

¹² Мээң быжыым – даштың быжыы бе?

Мээң мага-бодум – хүлер бе?

¹³ Кандыг-даа деткимчени менден хунаап турда,
бодумга дузалаптар арга менде бар бе?

¹⁴ Эжинге энерелдиг эвес кижиге

Бургандан коргуушкунну уттупкан-дыр .

¹⁵ А мээң ха-дуңмам, соглуучал дамырак дег,
бүзүрел чок ,

савазыраан хем суу дег, доктаамал эвес :

¹⁶ эрип чыдар доштан бораңгай-даа апаар,
хар эриирге, шапкын ага-даа бээр;

¹⁷ а кааңнаашкын эгелээрге, оожургап, соглур,
изип кааңнаарга, уну куруглап каар.

¹⁸ Чиңнер аңаа суг дилээш, оруктарындан өскээр
барып,

ээн кургаг ховуже киргеш, өлүп чидер;

¹⁹ Фемадан чиңчилер суг дилеп, харап көөр,
Шевадан садыгжылар суг тып аарынга идегеп
турар,

²⁰ Ынчалза-даа оларның идегели меге болур:
кургаг унга чедип келгеш, чөгели төнер.

²¹ Силер меңээ база ындыг хем дег апардыңар!
Мээң коргунчуг үүле-чолум көргеш, корга
бердиңер.

²² Мен силерден белек дилеп тур мен бе
азы „Мен дээш байлааңардан хээли бериңер“ деп
тур мен бе?

²³ „Дайзынның холундан мени адырыңар,
дарлакчылар холундан садып хостаңар“ дидим бе?

²⁴ Мени сургаңар, ынчан ыыттавайн баар мен,
шын эвес чүүл кылганымны көргүзүңер.

²⁵ Шынныг сөстөр күштүг-дүр ,
а силерниң чеменеңер чүнү шынзыдып турарыл?

²⁶ Мээң сөстөрүмни буруу шавар деп тур силер бе?
Идегелин ышкынган кижиниң чугаазы чүгле
хоозун хат бе?

²⁷ Силер өскүс кижиге-даа халдаар,
эжиңерни-даа садыптар ийик силер чоп!

²⁸ Ам-на менче көрүп келиңер:
кызыл арныңарга-ла мегелээр деп мен бе?

²⁹ Боданып көрүңер, бузут-бак үүлгетпеңер,
боданып көрүңер, мен актыг мен.

³⁰ Мээң чугаамда шын эвес чүүл бар-дыр бе,
ажыг амданны ылгап шыдавас мен бе?»

Иовтуң хилинчээ хемчээл чок

7 «Чер кырынга кижиниң хуу-салымы –
шыланчыг күш-ажыл албаны,
ооң хүннери – хөлечиктээр хүннер эвес бе?

² Хөлегеге дыштаныксап турар кул кижиге дег,
ажылы дээш төлевир манап турар хөлечикке дег ,

³ меңээ база хоозун куруг айлар онаашты,
мээң үлүг-хуум – хилинчектиг дүннер болду.

⁴ Удуп чыдыпкаш-ла, „Кажан турар мен“ деп
бодаар-дыр мен,

а дүн төнместеп, даң аткыже аңдарлып-дүңдерлип

кээр-дир мен .

⁵ Мага-бодумну курттар үглээн,
доозун сиңген балыглар шыпкан,
кежим кестип-чарлып, ириңнели берген.

⁶ Мээң хүннерим аргыыр херексел хемези дег
караңайнып ,

төнчүзүнче чоокшулап, идегелим үстүп тур .

⁷ Бурганым, сактып келем: мээң куртталгам – эзин-
бус-тур,

аас-кежикти катап база караам-биле көрбөс мен.

⁸ Мени ам көрүп турар карак удавайн көргөш,
тыппас,

Сен көрүп кээриңге, мен чок боор мен .

⁹ Булуттуң шаарарып, чиде бээри дег,
өлүглер оранынче бада берген кижиге эглип келбес;

¹⁰ бодунуң бажыңынче чанып келбес,
ооң турган чери ону ам танывайн баар .

¹¹ Ынчангаш мен аксы-сөзүм тыртпас мен,
качыгдаан сеткилимден чугаалаар мен,
хилинчектенген сагыжымдан хомудалым

илередиңер мен.

¹² Мен далай мен бе азы далай моозу мен бе ,
чүге Сен мени таңныылдарга кадартып кагдың?

¹³ „Уйгум мени аргалаар,
дөжээмге сагыш аарыы оожургаар“ деп бодаар-
дыр мен.

¹⁴ А Сен мени дүштеримге коргудар-дыр сен,
көстүүшкүннер-биле сүртедир-дир сен!

¹⁵ Мындыг мага-боттуг чоруурунун орнунга,
тыныжым боглуп каары, өлү бээри дээре турган
ийик.

¹⁶ Чуртталга хөңнүмге дээпти – дөмей-ле мөңге
чурттаар эвес.

Мени каапкаш барам! Мээң назыным чүгле хей-
бус болгай.

¹⁷ Кижиге деп кымыл ол – Сен чүге ону өрү көдүрүп,
ол дээш сагыш човаар сен?

¹⁸ Чүге эртенниң-не аңаа кээп,
ону үргүлчү шенеп турар сен?

¹⁹ Таанда-ла көрүжүңү менден чайлатпас сен бе ,
хензиг-даа када болза мени салыптып,
чараа ажырыптар чай бербес сен бе?

²⁰ Бачыттыг дирик мен. Сээң Бодуңга багай чүнү
кылдым,
кижилер Харагалзакчызы?

Чүге мени согуннарыңга кара кылып алдың?
Канчап мен Сеңээ аартык болу бердим?

²¹ Бир эвес кандыг-бир бачыт үүлгеткен болзумза,
чүге мени өршээвес сен,
кем-буруумну менден адырбас сен?

Мен ам удавайн чер алдынче кире бээр мен,
мени дилээриңге-даа, чок боор мен!»

**Вилдадтың чугаазы:
Бурган шынны хажытпас**

8 Шуах чурттуг Вилдад мынча деп харыылаан:
² «Ындыг чугааны үр чугаалаар сен бе?
 Сээң сөстериң – чүгле күштүг хат-тыр.
³ Таанда-ла Бурган чөптүг шииткелди хажыдар бе,
 Күчүлүг Бурган шынны хажыдар бе?
⁴ Бир эвес ажы-төлүң Аңаа удур бачыт үлгеткен
 болза,
 Ол оларның кем-буруузун боттарының
 баштарынче
 халдаткан-дыр.
⁵ А бир эвес сен Бурганче чүткүүр болзуңза,
 Күчүлүг Бурганга чанныр болзуңза,
⁶ бир эвес арыг болгаш чөптүг-шынныг болзуңза,
 Ол ам дораан сен дээш хөделип, дузалаар,
 аал-ораныңны ачы-хавыяңаң ёзугаар катап база
 тургузуп каар .
⁷ Сен эгезинде чөгенчиг ынай-даа турган
 болзуңза,
 адак сөөлүндө өндүр улуг апаар сен.
⁸ Шаандагы салгалдардан айтырып көр,
 оларның ада-өгбезиниң билип алган чүүлүн
 хандыр көрүп көр ;
⁹ чүгө дээрге бис дүүн чаа төрүттүнген бис, билир
 чүвевис чок,
 чер кырында хүннеривис хөлеге-биле дөмей-дир .
¹⁰ Ынчангаш ол салгалдар сени өөредип, сургап
 кагзын,
 сеткил-чүрээң чугаа-сөзүңгө ажытсын.
¹¹ Тулаа чок черге хыыргыыш үнер бе?
 Суг чок болза, кулузун өзер бе?
¹² Олар ам-даа чечектелип, одура кестинмээн бол,
 кандыг-даа оът-сигенден дүрген кадып каар .
¹³ Бурганны уттупкан бүгү улустуң хуу-салымы ол-
 дур ,
 Оон ойталаан кижиниң идегели өлүп төнер .
¹⁴ Ындыг кижиниң ынаныжы удазында астынган,
 ооң чөлөнгижи – ээремчик дузаа-ла .
¹⁵ Ээремчик дузаанга чөленирге, ол үстүп каар ,
 оон халбактаньрга, ууп шыдавайн баар.
¹⁶ Ындыг улус хүн караанга өзүп үнген үнүшке
 дөмей,
 өзүмнери сесерликке чүк башка шөйлүр;
¹⁷ дазылдары оваалап каан даштарже
 орааштынып кирип,
 хая-даш аразындан чаза булгап үнүп кээр.
¹⁸ А оларны турган черинден тура тыртыптарга,
 ол чер боду-ла олардан ойталап:
 „Силерни кажан-даа көрбээн мен!“ – дээр .
¹⁹ Ындыг улустуң оруунда үнген өөрүшкүзү ол-ла-
 дыр!
 А черден өскелери үнүп кээр.
²⁰ Бурган буруу чок кижиден ойталавас,
 а бузуттуг кижини деткивес!
²¹ Ол сээң аксыңны каткы-биле ,

боостааңны – өөрүшкүлүг алгы-биле катап база
 долдуруптар.

²² А сээң дайзыннарың бак адын хеп дег кедип
 алып ,
 бузуттугларның аалдары чиде бээр!»

**Иовтуң чугаазы:
Бурган-биле маргыжар арга чок**

9 Иов мынча деп харыылаан:
² «Мен билир мен: ол бүгү ылап-ла ындыг.
 Ынчалза-даа кижини амытан Бурганның мурнунга
 канчап агартынарыл?
³ Кандыг-бир кижини Ооң-биле чаргылдажыр дээр
 болза ,
 Ооң салган муң айтырыының чаңгызынга-даа
 харыылап
 шыдаар эвес.
⁴ Мерген угаанныг-даа, күчү-күштүг-даа кижини
 Бурган-биле маргышкаш , менди аркан деп чүве
 турган бе?
⁵ Ооң дагларны канчаар шимчедирин кым-даа
 билип шыдавас,
 килеңнээнде, оларны буза шаап кааптар.
⁶ Бурган черни туружундан чылдырып,
 ону тургускан адагаштарны сириледи тулар .
⁷ Ол дужаарга, хүн үнмес,
 сылдыстарны таңмалап каарга, чырывас.
⁸ Ол дээрлерни чааскаан чада салып ,
 далайның бедик чалгыгларын базып турар.
⁹ Ол Чеди-Хаан, Үш-Мыйгак, Үгер сылдыстарны ,
 мурнуу чүктүң чырымалдарын чаяап каан.
¹⁰ Ооң ажил-херээ өндүр улуг, билип аары
 болдунмас,
 кайгамчык чүүлдери эмге-тикчок .
¹¹ Ол мурнум-биле эртер болза, мен көрбес мен,
 чаным-биле эрте берзе, эскербес мен.
¹² Ол хунаап аарга, кым-даа эгидип шыдавас,
 кым-даа Аңаа: „Бо канчап бардың?!“ – дивес.
¹³ Бурган Бодунуң килеңин соксатпас –
 Рахавтың бараан болукчулары безин Ооң
 мурнунга
 кээп дүшкен!
¹⁴ Мен канчап Аңаа харыылаар мен?
 Ооң-биле маргыжар сөстери кайыын тывар мен?
¹⁵ Актыг-даа болзумза, харыи тудуп шыдавас мен,
 Шииткекчимден өршээл дилеп, чанныр ужурлуг
 мен .
¹⁶ Ол мээң кыйгымга харыылаар-даа болза,
 мени Ол дыңнаар деп бүзүревес мен.
¹⁷ Ол менче казыргы дег хөме таварып келгеш,
 хей черге балыгларымны көвүдедир-дир;
¹⁸ тыныш алып арга бербес-тир,
 муңгагдал-биле мени долдулар-дыр.
¹⁹ Хамык ужур күште болза, Ол – күчү-күштүг-дүр,
 а шынныг шииткелде болза, ону канчап чедип аар
 мен?
²⁰ Актыг-даа болзумза, аксы-дылым бодумну
 буруудадыр ,

буруу чок-даа болзумза, Ол мени буруулуг деп көөр.

²¹ Мээң буруум чок! Меңээ ам дөмей-ле, чуртталгамны херекке албас апардым, ол мээң хөңнүмге дээпти .

²² Бүгү чүве бир дөмей! Ынчангаш чугаалап тур мен:

Бурган буруу чок-даа кижини, бузуттуг-даа кижини чок кылып турар .

²³ Хенертен тавараан айыылга өлүртүп турар буруу чоктарның муңгагдалын Ол кыжырып каттырар.

²⁴ Чер бузуттугларның эргезинге хүлээттинген, шииткекчилерниң караан Ол дуглап турар – а Ол эвес болза, өске кым деп?

²⁵ Мээң хүннерим шапкынчыдан-даа дүрген маңнаар –

эки чүүл көрбейн дезип чоруп турлар;

²⁶ дүрген хемелер ышкаш, олчазынче шүүргедеп баткан эзир ышкаш, караш кыннырлар.

²⁷ „Хомудалым уттуптайн, хөлүгүр хевирим өскертип, хүлүмзүрүүйн“ – дизимзе-даа,

²⁸ чаа хилинчектен коргар-дыр мен.

Мени агартпазыңны билир мен,

²⁹ буруудап артар мен, ындыг болганда, хей черге күженген херээм чүл?

³⁰ Хар суу-биле чунуп-даа алзымза, саваң-биле холум арыглап-даа алзымза ,

³¹ дөмей-ле Сен мени хир-бокче суптар сен – хевим безин менден ческинер.

³² Бурган дээрге киж и эвес-тир, канчап Ооң-биле маргыжар мен ,

канчап Ооң-биле кады шииткел черинче баар мен.

³³ Бистиң аравыста эптештирикчи чок, холун ийилдиривисче салыптар киж и чок;

³⁴ Бурган мени девидетпезин дээш, Ооң мергезин менден чайладыптар киж и чок.

³⁵ Чүгле ынчан коргуп-сүртевейн чугаалап шыдаар ийик мен;

бодум буруулуг эвес мен дээрзин чугаалаар ийик мен ».

Бурганның Иовка амыр-дыш көргүспестээни

10 «Чуртталгам меңээ ческинчиг апарды , хомудалымны хосталгаже салыптайн, качыгдаан сеткилимден ажыы-биле чугаалаайн. ² Бурганга чугаалаайн: мени буруулуг дивейн көр. Мээң-биле чүге чаргылдажып турарыңны тайылбырлам .

³ Холуңнуң чаялгасын кызагдап, бак көөрү, бузуттугларның бодалдарын чүүлдүгүнери Сеңээ тааржыр-дыр бе?

⁴ Сээң карактарың – өлүр салымныг кижилерни дег бе,

оларның көөрү дег кылдыр көөр-дүр сен бе?

⁵ Сээң хүннериң киж и амытанның хүннери дег бе, Сээң чылдарың – бөдүүн кижини дег бе?

⁶ Чүге Сен мээң буруумну дилеп тып тур сен, бачыдымны илерекедип тур сен?

⁷ Буруу чогум Сеңээ билдингир болгай .

Мени кым-даа Сээң холуңдан камгалап шыдаар эвес .

⁸ Сээң холдарың мени хевирлеп, бүрүнү-биле кылып каан ,

а ам мени узуткаар деп тур сен бе?

⁹ Сактып келем, Сен мени дойдан тудуп турдуң, а ам довурак-доозунче эгидериң ол бе?

¹⁰ Сен мени иемниң иштинге ботталып турумда , сүт дег төпкеш,

оон эжегей ышкаш хоюдуп каан сен;

¹¹ эът, кешти меңээ кедирип, сөөктер, сиирлер-биле тудуштуруп каан сен.

¹² Амыдырал биле энерелди меңээ хайырлааш, сагыш човаашкының-биле амы-тынымны камгалап келдиң.

¹³ А Сээң чүрээңге өске чүүл чаштып турган, Сээң чүнү бодап турганыңны билир мен.

¹⁴ Бачыт үүлгетсимзе, Сен мени истеп тывар сен, кем-буруум дээш кеземче чок арттырбас сен.

¹⁵ Буруулуг болзумза, ат болур мен! Актыг-даа болзумза, бажым көдүрүп шыдавас мен:

мээң адым шуут баксырап кагды, хилинчек менче сиңе берди .

¹⁶ Бажым көдүрүп кээримге-ле , арзылаң дег халдап кээр-дир сен, коргунчуг күжүң-биле катап-катап мени согар-дыр сен.

¹⁷ Меңээ удур херечилелди катап-катап кылып, килеңиңни меңээ удур улам-на күштелдирип, чаа-чаа аг-шеригни меңээ удур көдүрүп-ле тур сен .

¹⁸ Сен мени чүге иемниң иштинден ужулдуң? Ол үеде өлү бээрим кай, мени кым-даа көрбес ийик ;

¹⁹ кажан-даа чурттаваан боорум кай, иемниң иштинден-не чевегже аппарып кааптары кай!

²⁰ Мээң кыска назыным төнер четкен-дир. Мени каапкаш барам , сеткилим бичии-даа болза өөрүзүн –

²¹ караңгы кара, өлүмнүң хөлегези бүргээн, дүмбей караңгы оранче , аайлаттынмаан черже эглиш чок чоруур бетинде өөрүзүн ».

Софарның чугаазы: Иов Бурганче холун сунар ужурлуг

11 Наама чурттуг Софар мынча деп харыылаан: ² «Хөй сөзүң харыы чок артар бе,

чечээргээң-биле агартынар сен бе?

³ Сен чулчурууруңга, өске улус ыытташпас бе, кочулал кылырыңга, ай дээр киж и чок бе?

⁴ „Мээң бодап турарым шын,

Бурганның мурнунга арыг мен“ – дээр-дир сен .
⁵ Таанда! Бурган сеңээ харыылап,
 аксы-сөзүн ажыткан болза!
⁶ Ол сеңээ чажыт мерген угаанны ажыдарга,
 ооң аажок ханызын көрүп каар турган ийик сен .
 Билип ал: Бурган кем-буруунуң чамдыызын
 кеземче чок арттырган-дыр.
⁷ Бурганның чажыттарын дилеп тып ап,
 Күчүлүг Бурганны бүрүнү-биле билип ап шыдаар
 сен бе?
⁸ Ооң мерген угааны дээрден бедик – аңаа чедер
 харыың бар бе?
 Алдыы орандан-даа ханы – канчап билип аар сен?
⁹ Ооң хемчээли черден узун,
 далайдан калбак.
¹⁰ Бир эвес Ол келгеш, кижини кара-бажыңче
 октапса,
 шүүгү чыылдырыпса, кым Ону доктаадырыл?
¹¹ Ол хоозун улусту билир, бузут-бакты көрүп турар
 –
 ону анаа эрттирбес-даа.
¹² Черлик элчиген кижини төлү төрүвээн шаанда,
 хос баштыг кижини угаан кирбес.
¹³ Сеткил-чүрээңге шын угланышкын берип,
 Бурганче холуң сунар болзуңза ;
¹⁴ холуңда бачыдыңны ыңай октап,
 бузут-бакты аалыңдан сывырыптар болзуңза ,
¹⁵ бакка борашпаан арныңны көдүрүп,
 быжыг турар сен, коргуп-сүртевес сен.
¹⁶ Ынчан биеэги човулаңыңны,
 шагда агып баткан суг дег, уттуптар сен.
¹⁷ Сээң чуртталгаң дал дүъштен-даа чырык апаар,
 караңгыны даң хаязы солуптар .
¹⁸ Оожургай бээр сен, чүге дээрге идегел турар;
 камгалалдыг бооп, тайбың удуп шыдаар сен.
¹⁹ Дыштанып чыдар сен – кым-даа сеңээ кыжанмас
 ;
 хөй-ле улус сээң ээ көрнүүшкүнүң дилээр.
²⁰ А бузуттугларның карактары имистелип өжер,
 оларга хоргадаар чер турбас,
 оларның идегели – эстип-хайлы бээр».

**Иовтуң чугаазы: мерген угаан
 биле күчү-күш – Бурганда**

12 Иов мынча деп харыылаан:
² «Силер чок болзуңарза, мерген угаан
 турбас,
 ыңдыг кончуг кижилер-дир силер!
³ А менде база, силерде дег, угаан бар,
 силерден чүм-биле-даа дорайтаваан мен.
 Силерниң чугаалап турар бүгү чүвеңерни кым
 билбезил!
⁴ Ооң мурнунда Бурганны кыйгырарымга,
 Ол харыылап-даа турган болза ,
 мен ам эш-өөрүмге кочу-шоот апардым ,
 мен, актыг, кем-буруу чок кижини,
 кочу-шоотка кирдим.

⁵ Амыр-шөлээн улус айыылга таварышканнарны
 бодалында
 бак көөр,
 быжыг туруштуг улус тендиш дээннерни
 кыжырыыр .
⁶ А дээрбечилерниң аалдары амыр-менди,
 Бурганны килеңнедип турарлар тайбың
 чуртталгалыг –
 Ооң холу оларны камгалап турар .
⁷ Дириг амытаннардан айтыр – тайылбырлап
 бээрлер,
 дээрниң куштары сеңээ чугаалап бээр;
⁸ черден билип ал – ол тайылбырлап бээр,
 далайның балыктары сеңээ медээлеп бээр.
⁹ Дээрги-Чаяакчының холу ынчалдыр кылып
 каанын
 оларның кайызы билбезил?
¹⁰ Ооң холунда – бүгү дириг амытанның тыны,
 кижини бүрүзүнүң тыныжы .
¹¹ Дылдың аъш-чем амданын шенээри дег,
 кулак сөстөрнү ылгап дыңнап турар эвес бе?
¹² Мерген угаан – кырганнарда бе,
 узун назын угаан-сарыылга чедирер бе?
¹³ Мерген угаан биле күчү-күш – Бурганда,
 арга-сүме биле угаан-сарыыл – Бурганда!
¹⁴ Ооң үрөп каан чүвези катап тургустунмас .
 Ооң хоругдап каан кижизи хосталып шыдавас .
¹⁵ Ол сугларны тырттылдырыптарга, соглуп
 каарлар,
 а аксыптарга, чер кырын хөме аптарлар.
¹⁶ Күчү-күш, мерген угаан Ооң-биле кээр,
 мегечи-даа, мегелеттирген-даа кижини Ооң
 эргезинде.
¹⁷ Ол дээди дүжүметтерни бодал чок кылып ,
 черниң шииткекчилерин – мелегей улус кылып
 каар ;
¹⁸ хааннарның эрге-дужаалын дүжүрүп ,
 оларның белин чалчаның союндаа-биле шарып
 каар;
¹⁹ Бурганның бараалгакчыларын бодал чок
 кылып{*},
 шыдалдыг улусту чыттыр шааптар;
²⁰ бүзүрелдиг улустуң чугаазы үнмес кылып,
 ирейлерниң угаанын ышкындырып каар;
²¹ ызыгууртаннарны бак ат-биле бүргөп ,
 күчүлүг улустуң курун чежип, кошкадып каар.
²² Бурган дүмбейниң ханызын ажыдып,
 караңгыны чырыкче үндүрүп турар ;
²³ чоннарны көвүдөдип база чок кылып,
 аймактарны тарадыр көжүрүп база бөлүп турар;
²⁴ чоннуң баштыңнарының угаанын баларадып,
 орук-чирик чок, ээн черге азып-тояарынче
 албадап турар .
²⁵ Оларны караңгыда, чырык чокта суйбандырып
 чорудуп ,
 эзирик улус дег, тендиңейндир кылаштадыр ».

Иовтуң эштериниң
чугаа-сооду хоозун

13 «Мен бодум база ол бүгүнү көргөн болгай мен,
ол бүгүнү дыңнаан, билип алган болгай мен.
2 Силерниң билир чүвеңерни мен база билир мен,
силерден дорайтаар чүм-даа чок.
3 Ынчалза-даа Күчүлүг Бурган-биле
чугаалажыксадым,
Ооң-биле мээң херээм дугайында
маргыжыксадым .
4 А силер мени меге-биле ораап-шарып тур силер,
шуптуңар ажык чок эмчилер-дир силер.
5 О, силер шупту ыыттавайн барган болзуңарза!
Силерниң мерген угаанныыңар ол боор ийик .
6 Мээң барымдааларымны хандыр көрүңер,
чемелелдиг чугаамны дыңнаңар.
7 Бурганга силерниң мегеңер херек бе,
Ол дээш мегелээр силер бе?
8 Ооң талазында болуп,
чаргы-чаалызынга Ону камгалаксап тур силер бе?
9 Бурган силерни шенээр болза, та канчап баар
силер.
Кижини дег, Ону дуурайлаар силер бе?
10 Бир эвес чажыды-биле чөптүг эвес көөр
болзуңарза,
Ол силерни албан чемелээр.
11 Ооң өндүр бедии силерни коргудуп,
Ооң ыдыпканы коргуушкун силерни бүргей аптар-
дыр.
12 Силерниң чугаа-соодуңар – ыйба-хүл дег-дир,
камгалалыңарны дойдан кылган-дыр.
13 Ыыттаваңар, ам мен чугаалаайн,
а ооң соонда мээң-биле болур чүве болуп турзун!
14 Бодумну кончуг улуг айыылга таварыштырып
тур мен –
амы-тынымны адыжымда салып алдым.
15 Бурган мени өлүрүп каар-дыр, идегел чок-тур ,
чүгле оруумну Ооң мурнунга камгалап алыйн.
16 Мээң камгалалым ол-дур, чүге дээрге
Бургандан ойталаан кижини
Ооң мурнунче чоокшулап диттикпес.
17 Дыңнаңар, мээң сөстөрүмни дыңнаңар,
мээң чугаамче кичээнгейден салыңар.
18 Бодумнуң чаргымны эгелеп алдым,
агарып үнеримни билир мен.
19 Мени буруудадып шыдаар кым барыл?
Буруум бар болза, ыыдым чидип, өлүп каар мен.
20 Бурганым, Сенден чүгле ийи дилээм бар,
ынчан Сенден оон ыңай чаштынмас мен:
21 Бодуңнуң холуңну менден ырадып көрөм ;
Сээң ытканың коргуушкун мени сириллетпезин!
22 Ынчан мени кый девит – харыылаар мен ;
азы чугаалаарын чөпшээрээш, Бодуң харыыдан
берип көрөм.
23 Мээң бачыттарым, бузут-багым кайы хире
хөйүл?

Багай үүлгедиглерим, бачыттарымны көргүзүп
көрөм.

24 Чүге Сен менден арның чажырып,
мени Бодуңнуң дайзының деп санаар сен?
25 Дүшкен бүрүнү коргудар сен бе,
кургаг тараа саваңын истеп-сүрер сен бе?
26 Меңээ аар-берге салым-чолду бижип кагдың –
аныяк шаамның бачыттары дээш кезедип тур сен
бе?
27 Сен мээң буттарымны кинчилеп,
мээң оруумну базым санай харагалзаар дээш ,
таваңгайларымны демдектеп кагдың .
28 Кижини амытан ирик чүүл ышкаш,
үзүт-ховаган чигген хеп ышкаш үстүп-ойлу бээр ».

Өлүм бүгү улусту
дүрген сүрүп чедер

14 «О, херээженден төрүттүнген кижини!
Ооң назыны кыска, качыгдал-биле пөккен
болур .
2 Чечек ышкаш частып келгеш, оңуп каар,
хөлеге ышкаш ыңай болгаш, чиде хона бээр .
3 Сен ыңдыг кижиге топтап көрүп тур сен бе?
Сен мээң-биле чаргылдажыр деп тур сен бе?!
4 °Арыг эвес чүүлден арыг чүүлдү кым
боттандыраарыл?
Кым-даа эвес!
5 Кижиниң назынын доктаадып каан-дыр,
Сен ооң чурттаар айларын санап кааш,
ооң ажа баспас кызыгаарын салып каан
болганыңда,
6 көрүжүңнү оон чайладып , аңаа дыштан
хайырла,
хөлечик дег, ол бодуңуң ажыл хүнүн төндүрзүн .
7 Ыяшка безин идегел турар болгай:
ону ужуруп-даа каарга, ол дирлип кээр,
чаш өзүмнер катап үнүп кээр.
8 Чер иштинге ооң дазылдары кырып калган,
төжээ довурак-биле шыптынып, өлү берген-даа
болза,
9 сугнуң амданын апкаш, ол ногаарарып,
чаа тараан ыяш дег, будукталып эгелээр.
10 А кижини өлүп каарга, күжү ону кааптар,
ооң тыны үстүп каарга, ол ам кайдал?
11 Хөлдүң сууңуң тырттына бээри дег,
хемниң соглуп, кургап каары дег ,
12 кижини база чыдыпканда, туруп келбес,
дээрлер чиде бербээн шаанда , одунмас –
уйгузу сергеп, тура халывас.
13 О, Сен мени өлүглер оранынче дүжүрүпкеш ,
Сээң килеңиң соксагыже, чажырып турган
болзуңза!
Оон мени сактып кээр хуусааңны
доктаадып каан болзуңза!
14 Өлгөн кижини дирлип кээр бе?
Күш-ажыл албанының бүгү хүннеринде
дыштаныр үемни манаар ийик мен.

¹⁵ Сен ынчан кыйгырар ийик сен, а мен харыылаар ийик мен ,
чүге дээрге Бодуңнуң чаяалгаңны чоктаар сен.

¹⁶ Сен ынчан мээң базымнарымны санаар ийик сен ,
а бачыттарымны истеп тыварын соксадыр ийик сен.

¹⁷ Мээң кем-буруумну дүрүп шыгжап, таңмалап, үүлгеткен херектеримни дуглай чугайлап каар ийик сен.

¹⁸ Ынчалза-даа дагның үүрмектелип, бустуру дег, хаяның туружундан шимчеп-чылары дег,

¹⁹ сугнуң даштарны чуй шаап, үрээри дег, үерлээш, хөрзүннү арыда шавары дег, кижичи амытанның идегелин Сен ынчаар узуткаар-дыр сен.

²⁰ Сен ону төнчүзүнге чедир кызагдаар сен, ол чоруй баар;
ооң арын-шырайын өскерткеш, ыңай чорудуптар сен.

²¹ Ажы-төлүнүң хүндүледип чоруурун-даа ол кижичи билбес ,
оларны хомуадып-даа турар болза, ол эскербес.

²² Чүгле ооң мага-бодун бодунуң аарышкызы хинчектээр,
ооң сеткили боду дээш качыгдаар».

Элифазтың чугаазы: бачыттыглар чогуур кеземче алыр

15 Теман чурттуг Элифаз мынча деп харыылаан:
² «Мерген угаанныг кижичи хей-хоозун сөстербиле

харыылаар бе ,
бодунуң иштин изиг хат-биле долдурар бе?

³ Ол утка чок сөстербиле,
ажык чок чугаа-биле удурланыр бе?

⁴ Бургандан коргуушкунну ыңай октапкан-дыр сен,
Аңаа мөргүүрү чүү-даа эвес деп бодаар-дыр сен.

⁵ Кем-бурууң сени ол чугааларга өөредип каандыр,
авыяс-кажар сөстөрни шилип алган-дыр сен.

⁶ Сени мен эвес, бодуңнуң аксы-сөзүң буруудатты,
бодуңнуң-на чугааларың сеңээ удур херечилеп тур .

⁷ Азы баштайгы кижичи бооп төрүттүнген сен бе,
тейлерни тургуспаан турда, чаяаттынган сен бе?

⁸ Бурганның чөвүлелинге турган сен бе ,
Ооң мерген угаанын сиңирип алган сен бе?

⁹ Бистиң билбевис чүнү билип алган сен ,
угаап шыдавазывыс чүнү угаап билген сен?

¹⁰ Бистиң аравыста буурул баштыг-даа, кырган-даа улус –

сээң ачаңдан улуг назылыглар бар-дыр.

¹¹ Сеңээ Бургандан келген аргалал,
сеңээ чугаалаан чымчак сөстөр эвээш болду бе?

¹² Сеткил-чүрээң сени кайнаар тыртып тур,
чүге сээң карактарың килеңден кыптыгып тур?

¹³ Бурганга хорадаар-дыр сен,

аксыңдан ындыг сөстөр үнүп турар-дыр.

¹⁴ Кижичи амытан деп кымыл, ол канчап арыг боорул,

херээженден төрүттүнген кижичи канчап актыг боорул?

¹⁵ Бир эвес Бурган ыдыктыг төлээлеринге безин бүзүревес,

Ооң караанга дээр безин арыг эвес көстүр болза ,

¹⁶ бузут-бакты суг ышкаш ижип турар ,
чүдек-бужар, шаарланчак кижичи төрелгетенде чүү боор!

¹⁷ Сеңээ тайылбырлап берейн, мени дыңна,
бодумнуң көргенимни чугаалап берейн;

¹⁸ мерген угаанныгларның медеглээни,
ада-өгбезинден дыңнааш, чажырбаан чүвезин чугаалаайн .

¹⁹ (Чер-чуртувусту чүгле оларга берген,
оларга даштыкы кижичи салдар халдатпаан.)

²⁰ Бузуттуг кижичи бүгү назынында хиланчек көөр,
кызагдакчы санныг чылдарда чурттаар;

²¹ ооң кулаанга коргуушкуннуң алгы-кышкызы дыңналыр,

амыр-тайбың чурттап орда, узуткакчы аңаа чедип кээр;

²² дүмбей черден үнүп кээринге ол бүзүревес,
хылыш ону манап турар.

²³ Ол аъш-чем дилеп тояап, „Кайыын тып аарыл?“ деп бодап чоруур ,

дүмбей караңгы үе ам дораан кээрин ол билип каар.

²⁴ Түрегдел биле кызагдал ону коргудуп,
дайынга белен хаан ышкаш, ону ажып турар –

²⁵ чүге дээрге ол Бурганга удур холун аннып,
Күчүлүг Бурганга удурланып,

²⁶ аар, быжыг дозуг-камгалал туткаш,
Аңаа удур турамы-биле халдап үнген-дир.

²⁷ Бузуттуг кижичи бодунуң арнын, мага-бодун чагландырып алган-даа болза ,

²⁸ хоозураан хоорайларга,
буступ кээп дүжер четкен,
кагдынган бажыңнарга чурттай бээр.

²⁹ Ооң эт-хөреңгизи, бай-байлаа бүдүн артпас,
кошкулу чер кырынга өзүп-көвүдес.

³⁰ Ол караңгыдан камгаланып шыдавас,
будуктарың чалбыыш чиген ыяш дег апаар,
Бурганның тыныжы ону хадып аппаар .

³¹ Ынчаар будалган кижичи хоозун чүүлге хей-ле идегээр,

ооң шаңналы чүгле хоозун чүүл боор болгай.

³² Ол хуусаа бетинде кадып каар ,

ооң будуктары бүрүленмес –

³³ ол, виноград сывы дег, бышпаан каттарын дүжүр октаар,

олива ыяжы дег, ооң чечектери тоглап каар.

³⁴ Бургандан ойталаан улустуң чыыжы үре-түңнел чок боор,

хээли алыр улустуң аалдарын от чиптер .

³⁵ Хай-бачыт-биле иштелген улус бузут-бакты төрүп алыр , оларның ишти кара сагышты быжыр бодап чоруур».

**Иовтуң чугаазы:
Бурган-даа, кижилер-даа
менден хая көрнү берген**

16 Иов мынча деп харыылаан:
² «Мен ол ышкаш чүүлдү хөйү-биле дыңнаан мен;
силер шупту аргалал эвес, човалаң эккелдиңер!
³ Хоозун чугааның төнчүзү бар бе?
Ынчаар харыылаарынче сени чүү албадап тур?
⁴ Силер мээң орнумга турган болзуңарза,
мен база силер ышкаш чугаалаар ийик мен –
силерге удур чалчырап,
бажымны чемелелдиг чаяр ийик мен;
⁵ силерни аксы-сөзүм-биле „быжыктырып“,
эрним шимчеткеним-биле „аргалаар“ ийик мен.
⁶ Чугааланырымга-даа, аарышкым намдавас,
ыыттавазымга-даа, оожургавас.
⁷ Бурган мээң чилчиимни шуут үстү,
чоок кижилеримни чок кылып каапты .
⁸ Меңээ удур херечилел кылдыр Ооң холу мени
тудуп алган,
арып баксырааным база меңээ удур херечи бооп,
мени арнымга чемелеп тур.
⁹ Дайзыным менче кезе кайгап тур,
Ол килеңнеп, өжээргээш, мени үзерлеп-чазарлап,
диштерин менче кыжырадып тур .
¹⁰ Улус мени чидиг дылы-биле дорамчылап тур ,
базымчалап, чаагымче дажып тур ,
меңээ удур шупту каттыжып алдылар.
¹¹ Бурган мени бак улуска хүлээдип берген,
бузуттугларның холунче киир октапкан.
¹² Мен дүвүрел чок турдум, а Ол мени чуура
шаапкан,
мойнумдан сегирип алгаш, буза шаап,
Бодунуң согуннарынга кара кылдыр тургузуп
алган .
¹³ Ооң согуннары кайыын-даа ужуп кээп тур;
Ол мээң бүүректеримни кээргел чок өттүр адып,
өдүмнү черже төп тур ;
¹⁴ күштүг дайынчы дег, менче хөме халдап,
улай-улай балыглап-ла тур.
¹⁵ Мен качыгдалдың хевин кедип алдым,
алдар-адым доуракка боражып чыдыр.
¹⁶ Ыы-сыыдан арным кыза берди,
карактарымны дүмбей дуглап тур.
¹⁷ А мээң холдарым шын эвес чорук кылбаан,
мээң мөргүлүм арыг!
¹⁸ О, чер, мээң ханымны чажырба,
мээң алгы-кышкым уттундуруп, чиде бербезин!
¹⁹ А ам безин дээрде мээң Херечим бар ,
Ол меңээ өрүтен болчуп кээр.
²⁰ Эш-өөрүм мени кочулап тур,
а караам чажы Бурганның мурнунда аккан.

²¹ Ийи кижии аразында херекти дег,
Бурган биле кижиниң аразында чаргыны чарып
болур
турган болза!

²² Санныг чылдарым эрте бээр болгай,
эглип келбес орукче чоруй баар мен».

Иовтуң идегели буурап калган

17 «Мээң тыныжым үстүр четкен,
назыным төнер деп барган,
чевег мени манап чыдар.
² Долгандыр – чүгле кочуургактар,
оларның дорамчылалындан карактарым
шимдинмес-тир .
³ Бурганым, меңээ Бодуң болчуп көрем –
мен дээш оон өске кым дагдынарыл?
⁴ Бо улустуң чүрээң чүве билип албас кылып каан-
дыр сен,
ынчангаш оларга ажып тиилээр арга бербес сен.
⁵ Бодунуң ажык-кончаазы дээш эжин
садыптарынга белен кижиниң
ажы-төлүнүң карактары имистелип өжер.
⁶ Бурган мени өскелерге кочу-шоот ,
улуска арнынче дүкпүртүр кижии кылып кагды.
⁷ Качыгдалдан карактарым шоозу өжүп калган,
мага-бодум хөлеге дег апарган.
⁸ Чөптүг улус ол бүгүнү көргөш, аңгадаар,
буруу чоктар Бургандан ойталааннарга хорадаар.
⁹ Чөптүг-шынныг кижии оруундан өскээр барбас,
холдары арыг кижии улам-на быжыгар.
¹⁰ Силер шупту бээр келиңер,
араңардан мерген угаан тыппас-тыр мен!
¹¹ Мээң чуртталгам эрте берген,
идегелим буурап калган ,
чүрээмниң күзелдери өлүг.
¹² Бо улус дүннү „хүн-дүр“ деп мегелеп:
„Чырык чоокта-дыр“ – деп тур, а долгандыр –
дүмбей .
¹³ Идегээр мен бе, мээң бажыңым өлүглер
оранында-дыр ,
дөжээмни дүмбей караңгыда чадып аар мен;
¹⁴ чевегге: „Ачам сен“,
курттарга: „Авам сен, угбам сен“ – дээр мен.
¹⁵ Идегелим черле бар бе?
Мээң идегээн чүүлүмнү кым көрүп шыдаарыл?
¹⁶ Ол өлүглер оранының хаалгазынче бада бээр,
Мээң-биле кады черге чыдып аар».

**Вилдадтың чугаазы:
бузуттугларның чырыы өжүп каар**

18 Шуах чурттуг Вилдад мынча деп харыылаан:
² «Чугааларыңар кажан төнерил?
Боданып көрүңер – оон чугаалажыылы.
³ Мал-маган дег болуп ,
силерниң караңарга мелегейлер бооп көзүлген
херээвис чүл?
⁴ Сен килеңнээш, бодуңну хинчектеп тур сен.

Сен дээш чер ээнзирээр бе азы
 хая-даш турган туружундан шимчээр бе?
 5 Бузуттуг-бак кижиниң чырыы өжүп каар,
 ооң одундан чаштанчы безин артпас;
 6 ооң аалында чырык дүмбей бооп хуулар,
 ооң чырыткызы өже бээр.
 7 Ооң базымнары күжүн чидириптер,
 бодунуң-на бодалдары ону ужур шааптар.
 8 Ооң буттары какпаже киир базар,
 четкиже хөме кылаштай бээр;
 9 дузак ооң ээжээнден тудуп аар,
 хендир ооң мага-бодун ораай шааптар;
 10 черде аңаа чажыт какпа салып каан,
 кокпада ону ая манап турар.
 11 Ындыг кижини чер болгандан коргуушкун
 суртедип,
 ыңай-бээр дезип маңнаарынче албадап турар.
 12 Аштан ооң күжү кошкай бээр,
 айыыл-халап ооң чанында манап турар.
 13 Өлүмнүң дун төлү ооң мага-бодун хемирер,
 кежин оюп-дежип, чиптер.
 14 Идегеп турган аалындан ону ушта тырткаш,
 Коргуушкуннар хаанынче аппаар.
 15 Хары улус ооң аалынга чурттай бээр,
 ооң чурттаан черинче изиг күгүр кудуптар.
 16 Бузуттуг-бак кижиниң адаанда дазылы кадып
 каар,
 үстүндө будуктары кургап каар.
 17 Ооң дугайында сактыышкын чер кырындан
 чиде бээр,
 кудумчуларга улус ооң адын уттуптар.
 18 Амылыглар оранынга ол артпас кылдыр,
 ону чырыктан дүмбейже сывырып чорудуптар.
 19 Чонунуң аразынга ооң ажы-төлү, үре-салгалы
 артпас,
 ооң чурттап турган черинге чоок кижилери
 артпас.
 20 Ооң салым-хуузун дыңнааш, барыын чүкте улус
 коргар,
 чөөн чүкке база сүрээдеп сирилээр.
 21 Бузуттуг-бак улустуң оран-савазы,
 Бурганны билбес улустуң чурттаар чери ындыг
 үүлеге таваржыр».

Иовтуң чугаазы:

Камгалакчым меңээ болчуп кээр

19 Иов мынча деп харыылаан:
 2 «Мени кайы хире үр хилинчектээр силер,
 сөстериңер-биле човалаңга таварыштырар силер?
 3 Он катап мээң сеткилимни хомудаттыңар,
 мени кызагдаарындан ыятпас-тыр силер.
 4 Бир эвес ылап-ла бачыт кылган болзумза,
 бачыдым мээң-биле артып каар ийик.
 5 Бир эвес ылап-ла мээң мурнумга өрү көрдүнүп,
 адым баксырааны дээш мени чемелеп турар
 болзуңарза,
 6 билип алыңар: мени Бурган бак аажылаан-дыр,
 Ооң четкизи мени ораап алган-дыр.

7 „Ат кылып турлар!“ деп алгырарымга, харыы чок-
 тур.
 8 Дуза дилеп кыйгырарымга, шынныг шииткел чок-
 тур.
 9 Бурган мээң оруумну боогдап алган – эрттинмес-
 тир,
 кокпаларымны дүмбей-биле шып каан.
 10 Алдар-хүндүнү менден дүжүр тырткаш,
 бажымдан одагамны ушта соп алган.
 11 Чер болгандан мени соп тур – өлдүм-не!
 Идегелимни, ыяш ышкаш, тура тыртып каапкан.
 12 Ооң килеңи менче кыптыккан,
 Ол мени дайзыны кылдыр санап алган.
 13 Ооң шериглери чыгып алган, менче халдап
 кел чыдар,
 менче орук изеп, мээң аалымны бүзээлеп турар.
 14 Ха-дуңмамны Ол менден ырадып каапкан,
 таныш-көрүштерим мени өскелээр апарган;
 15 Чоок кижилерим мени каапкаш барган,
 өөрлерим уттупкан.
 16 Бажыңымда шаандагы аалчыларым,
 кыс хөделдерим мени өске кижиде деп санап,
 хары кижиде дег көрүп тур.
 17 Чалчамны кый дээримге, харыылава-с-тыр,
 аңаа чанныр ужурга таваржыр-дыр мен.
 18 Мээң тыныжым кадайымның хөңнүнге дээпкен,
 кады төрөөннерим менден чүдексинер-дир;
 19 Бичии уруг-дарыг безин мени тоовас-тыр,
 көстүп кээрим билек, дорамчылап кочулаар-дыр.
 20 Чоок эштерим менден ческинер-дир,
 ынак чораан улузум меңээ удур апарды.
 21 Дөрт сөөк апардым,
 мээң амы-тыным үстүр четти.
 22 Кээргеңер! Мени кээргеңер көрүңер, эш-өөрүм.
 Бурганның холу меңээ удур-дур:
 23 Чүге мени, Бурган ышкаш, истеп-сүрүп тур
 силер,
 мага-бодумну хемдээш, тотпайн тур силер?
 24 О, мээң сөстериңимни бижип каан болза,
 оларны дүрүг-номга шыйып кагза;
 25 демир кески-биле коргулчунга оя кезип,
 дашка мөңгези-биле оюп кагза!
 26 А мен билир мен – Камгалакчым дириг,
 адак сөөлүндө Ол чер кырынга меңээ болчуп
 чедип кээр!
 27 Кежим сойлу бээрге безин,
 28 мага-бодумдан чарлып тура,
 Бурганны көрүп каар мен.
 29 Мен Ону бодум көрүп каар мен, өске кым-даа
 эвес,
 бодумнуң караам-биле көрүп каар мен.
 Хөрээмде чүрээм туруптарының кырында келди!
 30 А силер мени истеп-сүрүксеп,
 айыыл-халавым дээш бодумну-ла буруудадып тур
 силер –
 31 ындыг болганда, хылыштан коргуңар,
 килеңни хылыш-биле кезедир болгай;
 32 силерни шиидип каар деп билип алыңар».

Софарның чугаазы:
бак кижиге Бургандан
кандыг үүле-салым кээрил

20 Наама чурттуг Софар мынча деп харыылаан:
2 «Дүвүренчиг бодалдарым харыыла деп албадап тур,
хөлзээшкиним мени амыратпастады.
3 Мени дора көргөн чемелелди дыңнап тур мен – угаан-сарыылым мени харыыла деп тур.
4 Шаг шаандан бээр, Бурган чер кырынга кижини чурттадып каандан бээр кандыг турганын билбес эвес сен –
5 бузуттуг-бак кижиниң хөлзээшкини үр болбас, Бурганны тоовас кижиниң өөрүшкүзү бичии када болур.
6 Ооң улуургаа кудай-дээрге чедер-даа болза, ол бажы-биле булуттарга үзер-даа болза,
7 бодунуң мыяа ышкаш, кезээ мөңгедө чиде бээр, ооң мурнунда ону көргөн улус: „Ол кайыл?“ дижир.
8 Дүш ышкаш, ол ужуп чоруй баргаш, тывылбас, дүнеки көстүүшкүн дег, чиде бээр;
9 ону көрүп турган кижини оон ыңай көрбес, чурттаан чери база ону оон ыңай көрбес.
10 Ооң ажы-төлү ядыылар мурнунга чашпаалаар, ол бодунуң холу-биле чыып алган байлаан эгидип бээр.
11 Мага-бодунда сиңген аныяк күш-шыдалы ооң-биле кады довуракче хөмдүне бээр.
12 Бузут ындыг кижиниң аксынга амдангыг, ол ону дылының адаанга чажырып аар,
13 ону камнап, үндүр октавайн, аксының иштинге кадагалаар болза,
14 ындыг аъш-чем ооң иштинге чылан хораны бооп хуула бээр.
15 Ол сыырыпкан байлаан кузуптар – Бурган ону ооң иштинден ушта соп аар.
16 Ол чылан хораны сорар, чыланның дылы ону өлүр шап каар.
17 Ол эки чүүлдерни – агым сугларны, ары чигири биле сүт аккан хемнерни көрбес.
18 Байып алган чүвезин ол амзавайн эгидип бээр, садыглаашкындан алган олча-ажыы ону өөртпес.
19 Чүгө дээрге ядамыктарны дарлаар, каапкаш баар,
бодунуң тутпааны бажыңнарны ээлеп аар тургандыр.
20 Бак кижиниң хырны тодарын билбес, алыксак-чиксээ кызыгаар билбес.
21 Ооң чазый аксындан кым-даа камгаланып шыдаваан,
ынчангаш ооң аас-кежи уламчылаvas.
22 Бай-шыдалдыг чурттап олурда, ону айыыл-халап таварыыр,
хомудалдыг бүгү улустуң холу олче көдүрлүр.
23 Ол хырнын долдур дыгып аарга,
Бурган Бодунуң кыптыккан килеңин олче ыдар, ооң мага-бодунче согуушкунун чайык дег кудар.

24 Бир эвес ол демир хылыштан дезе бээр-даа болза,
хүлер согун олче кадалыр;
25 согун ооң ооргазындан үнүп кээр,
кылаңайнып, өдүнүң хавын өде бээр – ынчан ону коргуушкуннар хөмө аптар!
26 Дүмбей караңгы чаштып алгаш, ону манап турар,
ону кижини холу кывыспаан от чиптер,
ооң аалында арткан бүгү чүвени өрттедиптер.
27 Дээр ооң кем-буруузун ажыдыптар,
чер аңаа удур херечилээр.
28 Ооң бажыңында бүгү байлаан хунаап аппаар,
Бурганның килеңиниң хүнүндө ол байлак чиде бээр.
29 Бузуттуг-бак кижиге Бургандан келген үүле-салым,
Ооң доктаатканы үлүг ол-дур!»

Иовтуң чугаазы:
Бурган бузуттугларны кезетпейн турар

21 Иов мынча деп харыылаан:
2 «Мээң сестеримни кичээнгейлиг дыңнаңар,
оода ооң-биле хөңнүм чазаңар.
3 Чугаалап турумда, шыдажып көрүңер,
а ыыттавайн баарымга, кочулап болур силер.
4 Мен кижиге хомудап тур мен бе?
Менде хорадаар чылдак чок бе?
5 Менче көргөш, аңгадай бериңер,
холуңар-биле аксыңар дуглап алыңар.
6 Мону бодап келгөш-ле, сеткилим хөлзээр-дир,
мага-бодум сириңейнип эгелээр-дир:
7 бузуттуг-бак улус чүгө үр чурттаарыл,
кыраан тудум, оларның күш-шыдалы чүгө улгадырыл?
8 Ажы-төлү олардан чарылбас,
үре-салгалын көрүп чоруурлар.
9 Оларның аалдарынче коргунчуг айыыл халдаvas,
Бурган мергези-биле оларга кыжанмайн турар.
10 Бугалары инектерни боозадыптарга,
шупту чаш төлдүг болур, кайызы-даа ара салбас.
11 Бузуттугларның ажы-төлү, хураганнар дег,
хөглүг чүгүржүп ойнаар,
чаш уруглары самнап шурап турар;
12 хөгжүм херекселдеринге үдеткеш, ырлажып,
ойнап-хөглөп турарлар.
13 Ол улус чуртталгазын аас-кежиктиг эрттирип,
өлүглөр оранынче сагыш амыр кирип турар.
14 А Бурганга олар: „Ыңай бар!
Сээң оруктарыңны билип аар хөңнүвүс чогул.
15 Бурган деп кымыл ол, чүгө Аңаа бараан болур бис,
Аңаа мөргээн ажыы чүл?“ – дижир-дир.
16 Олар боттары аас-кежиин эдилеп турар эвес бе?
Бузуттугларның бодалдары менден ырап чорзун!
17 Ындыгларның чырыткызы болганчок өжүп турар бе?»

Айыыл-халап оларны удаа-дараа таварыыр бе?
Бурган килеңнээш, оларны хилинчекке чыгаар бе?

¹⁸ Олар хатка сывыртаткан тараа саваңы дег,
казыргыга тарай шаптырган тараа дүгү дег бе?

¹⁹ Бурган кеземчени оларның үре-салгалынга
арттырып
каан бе?

Бузуттугнуң бодун Ол кезеткен болза! – демгизи
ону билип алзын;

²⁰ өлүмүн бодунуң караа-биле көрүп кагзын,
Күчүлүг Бурганның килеңин аас дизин .

²¹ Чүгө дээрге кижичи өлгөн соонда,
ооң чуртталгазының хуусаазы төнүп каарга,
ук-салгалынче сагыш салыр эвес.

²² Бурганны канчап билигге өөредирил ,
Ол дээди күштерни-даа шиидер-дир .

²³ Бир кижичи күш-шыдалы четчип-бышкан үезинде
амыр-шөлөөн, сеткили ханган өлүп каар;

²⁴ ооң мага-боду улуг-чаагай,
мөчү-сөөгүн чилиг долган.

²⁵ А өске кижичи сагыш-сеткили качыгдап,
аас-кежик амзап көрбейн өлүп каар.

²⁶ Олар ийилээн черге чыдып аар,
курттар ийилдирзинге чыпшына бээр.

²⁷ Чүнү бодап турарыңарны-даа,
меңээ удур оптуг аргаңарны-даа билир мен.

²⁸ Силер: „Ноянның оран-савазы ам кайыл,
бузуттуглар чурттап турган бажың кайыл?“ – дээр-
дир силер.

²⁹ Аян-чорукчулардан айтырбааныңар ол бе,
оларның херечилээнин дыңнавааныңар ол бе:

³⁰ бузуттуг кижичи айыыл-халап хүнүнде дириг-
менди артар ,

Бурганның килеңиниң хүнү ону оюп эрте бээр!

³¹ Кым ыңдыг кижиге шынны дорту-биле
чугаалаарыл,
ооң үлгеткен херектери дээш кеземче онаарыл?

³² Ону хүндүткел-биле аппарып ажаагаш,
чевээнге таңныыл тургузуп каар-дыр.

³³ Хөөрнүң довураа аңаа чымчак кавай болур,
мөөң чон ооң соондан эдерип чоруур,
ооң мурнунда бар чыдарлар эмге-тикчок.

³⁴ Ынчаарга хоозун аргалалыңарның меңээ херээ
чүл?

Харыы сөстериңер бүрүнү-биле меге-дир!»

Элифазтың чугаазы:

Иовтуң буруузу аажок улуг

22 Теман чурттуг Элифаз мынча деп харыылаан:

² «Бурганга кижиниң ажыы бар бе?

Эң угаанныг кижичи безин Аңаа кандыг дузалыгыл?

³ Сээң чөптүг-шынныг чоруундан Бурганга кандыг
өөрүшкү

турарыл?

Оруктарың кем-буруу чогу Аңаа ажыктыг бе?

⁴ Бурган сени Оон коргарың дээш чемелээр бе,
сээң-биле ол дээш чаргылдажыр бе?

⁵ Ындыг эвес! Сээң бузут-багың аажок улуг-дур,
кемниг херектериң төнчү чогу ол-дур.

⁶ Ха-дуңмандан долааны хереглевейн-даа тургаш,
негеп ,

улуштуң эң сөөлгү хевин уштуп ап турдуң;

⁷ кагып-суксаан кижиге суг ижиртпедиң,
аштаан кижиге аъш-чем бээринден ойталадың .

⁸ Черни күш-шыдалдыг кижичи ээлеп алган-дыр!

Ында хүндүткелдиг кижичи чурттап турар-дыр!

⁹ Дулгуяк херээженнерни хол куруг чорудуп,
өскүстерни дарлап турдуң .

¹⁰ Ынчангаш Бурган сени долгандыр какпа-дузак
салып каан ,

хенертен келген коргуушкун сени девидеткен;

¹¹ карактарың караңгы дуглап,
элбек суглар сени хөме апкан .

¹² Бурган бедик дээрде чурттап турар эвес бе?

Сылдыстарже көрүп көр, оларның бедин!

¹³ А сен: „Бурган чүнү билирил?

Дүмбей өттүр Ол улусту шиидип шыдаар бе?

¹⁴ Булуттар Ону чажырып алган, Ол бисти көрбейн,
чүгле дээрниң дээвиирин кырлап чоруп турар-
дыр“ –

дээр-дир сен.

¹⁵ Таанда-ла сен бузуттуг-бак улустуң изеп кааны
эрте-бурунгу орукту истевишаан сен бе?

¹⁶ Олар өйү келбээнде узуткаттырып алган ,
оларны шапкын агым аппарган болгай.

¹⁷ Олар Бурганга: „Ыңай бар!

Бурган бисти канчаптарыл?“ – деп турган.

¹⁸ А Бурган оларның бажыңнарын эт-хөреңги-биле
долдуруп турган.

Бузуттугларның бодалдары менден ырап чорзун!

¹⁹ Чөптүг-шынныг улус оларның буураанын
көргөш, өөрүүр,

кем-буруу чок кижичи оларны кыжырып :

²⁰ „Бистиң дайзыннарывыс кырдырып алды.

От оларның эт-хөреңгизин артынчы чокка чипти!“

– дижир.

²¹ Бурган-биле эптежип ал – тайбыңчыыр сен,

ачы-буян сеңээ ынчан чедип кээр.

²² Ооң аксындан үнген сургаалды хүлээп ал ,

Ооң сөстериң чүрээңге кадагала.

²³ Күчүлүг Бурганче эглип келзиңзе,

чедишкинниг болур сен;

чүгле аалыңдан бузут-бакты үндүр сывырывыт ,

²⁴ алдынны довурак деп сана,

Офирниң арыг алдынын хем сайы деп сана;

²⁵ Күчүлүг Бурган сээң алдының апарзын,

Ол сеңээ кылаңнааш мөңгүн апарзын –

²⁶ ынчан Күчүлүг Бурганга хамааржырың дээш

таалал

алыр сен ,

Ооң мурнунга арыг арын-нүүрлүг туруп шыдаар

сен;

²⁷ Сээң мөргүлүңнү Ол дыңнап каар,

а сен даңгырактарың күүседир сен ;

²⁸ канчалдыр бодап алган сен, ынчалдыр
 боттаныр,
 сээң орууңга чырык чырып кээр .
²⁹ Базындырган кижиге турар болза, „Көдүрүп
 көрөм!“ дээриңге,
 куду көрдүргөн улусту Ол камгалаар.
³⁰ Буруулуг кижини безин Бурган камгалаар,
 чүгө дээрге сээң холуң арыг апарган-дыр ».

Иовтуң чугаазы:

Бурганны тып ап шыдавазым ол-дур

23 Иов мынча деп харыылаан:
² «Мээң хомудалдарым ам-даа ажыг хевээр-
 дир,
 Бурганның холуңуң аарындан човууртап тур мен.
³ О, Ону кайыын тып аарын билир турган
 болзумза,
 Ооң дүжүлгезиниң мурнунче чеде берген
 болзумза!
⁴ Мен Ооң мурнунга херээмни илередип,
 хомудалдарымны бүрүнү-биле чугаалаар ийик
 мен .
⁵ Ооң харыызын дыңнап аар,
 Ооң чугаалаан чүвезин билип аар ийик мен.
⁶ Ол Бодунуң бүгү күчү-күжү-биле меңээ удур
 чаргылдажыр бе?
 Чок! Ол мени дыңнаар ийик.
⁷ Ынчан актыг кижиге Ооң-биле чаргылдажыр
 шыдаар боор ийик,
 Шииткекчимден кезээ шагда адырлып аар ийик
 мен.
⁸ Чөөн чүкче-даа чоруптарымга, Ол ында чок-тур,
 барыын чүкче-даа баргаш, Ону тыппас-тыр мен.
⁹ Соңгу чүкте бир үлө бүдүрүп турар бе – көрбес-
 тир мен,
 мурнуу чүкче ээпкен бе – эскербес-тир мен.
¹⁰ А мээң оруум Аңаа билдингир ;
 Ол мени шенеп эзилдирзин – алдын ышкаш арыг
 үнер мен .
¹¹ Ооң изин истеп чораан мен,
 Ооң оруундан чайгылбайн, эдерип келген мен.
¹² Ооң айтышкыннарындан ойталаваан мен,
 Ооң сөстөрүн хөрөк-чүрээмде шыгжап чоруур мен
 .
¹³ Бурган шиитпирлеп каан-дыр – Ооң шиитпирин
 кым өскертирил?
 Ол күзөөн-не чүвезин кылып турар-дыр .
¹⁴ Ол меңээ онааган шииткелин боттандыраар,
 ындыг чүүлдер Ооң угаан-сагыжында хөй.
¹⁵ Ынчангаш мен Оон коргар-дыр мен,
 ол дугайында бодап келгеш-ле, сүрээдээр-дир мен.
¹⁶ Бурган сеткил-чүрээмни дидим эвес кылыпкан,
 Күчүлүг Бурган мени коргуушкун-биле бүргөпкен.
¹⁷ Караңгыга чиде бээрим кай,
 дүмбей караңгы мээң караамны дуглап аары кай!
 »

Бурган бак улусту доктаатпайн турар

24 «Чүгө Күчүлүг Бурган шииткел үелери
 доктаатпааныл?
 Чүгө Ону билир улус Ооң хөделир хүннерин
 көрбөзил?
² Бузуттуглар чер кызыгаары демдеглээн даштар
 чылдырып ,
 оорлап алган кодан малын боттарыныыныга немеп
 ап турар-дыр;
³ өскүстөрниң элчигенин сүрүп аппарып,
 дулгуяк херээженниң шарызын долаага ап аар-
 дыр;
⁴ ядыы кижини оруктан дүжүр идиптер-дир ,
 чер кырында бүгү түрөңги улус чаштынар ужурга
 таваржыр-дыр .
⁵ Ээн ховуда черлик элчигеннер ышкаш,
 ядыылар ажык-тывышче үнүп,
 аъш-чем дилеп чоруп каар,
 хову оларны ажы-төлү-биле катай чемгерип турар;
⁶ олар хары улустуң шөлүндөн дүжүт мажактап ап ,
 бузуттугларның виноградының артыын чыып ап
 турар;
⁷ хеви чок болгаш, чанагаш удуп чыдып аарлар,
 соокта шугланыптар чүвези чок ;
⁸ дагларга чаъска өдүп турарлар,
 чаглак чогуңдан чалым-хаяже сыңнырлар.
⁹ Бузуттуглар ядыы кижиниң төлүн өрө дээш
 долаага ап,
 адазы чок төлдү эмзирип турар иезинден хунаап
 аппарып турар.
¹⁰ Ядыылар хеп чок болгаш, чанагаш чоруп турар,
 хары кижиниң тараа моожаларын дажып тургаш,
 боттары
 аш артар;
¹¹ оливадан ханалар аразынга үс сыскырып,
 оңгарга виноград сыскырып тура, суксаарлар.
¹² Хоорайда өлүп чыдарлар човууртап,
 балыглатканнар дуза дилеп кыйгырып турар,
 а Бурган ону херекке албас-тыр .
¹³ Чырыкка удур тура халаан ,
 Ооң оруктарын билбес,
 Ооң кокпаларын истевес улус бар.
¹⁴ Өлүрүкчү кижиге эртенги имиртинде туруп
 келгеш,
 түрөңги күжүрнү, ядамыкты өлүрүп каар,
 а дүне када оорланыр.
¹⁵ Самыын кижиге имир дүжөрүн манаар ;
 ол „Мени кым-даа көрбес“ деп бодаар,
 арнын чажырып аар.
¹⁶ Оорлар дүне када өске улус бажыңнарынче
 кирер,
 а хүндүс чаштына бээр.
 Ындыглар чырыкты биликсевес.
¹⁷ Оларның шуптузунга дүмбей караңгы эртен дег,
 олар дүмбейниң коргуушкуннары-биле таныжар.
¹⁸ Бузуттугларны агым суг чииги-биле аппаар,

оларның хувааглыг чери каргаттырган,
бүгү улус оларның виноградаының шөлүндөн хая
көрнүр .

¹⁹ Кааңнаашкында, изигде
хар суу бусталып, чиде бээр –
бачыттыгларны өлүглер ораны ынчалдыр
сырыптар.

²⁰ Төрөөн иези оларны уттуптар,
курт оларны амданнанып чиир,
олар дугайында сактыышкын артпас –
бузуттуг-бак чорук ыяш дег сыйлып каар.

²¹ Бурган ажы-төл чок, төл төрүвес салымныг
херээженни болгаш
эки салым эдилевээн дулгуяк херээженни карактап
чоруур .

²² А күштүглерни Бодунуң күжү-биле
узуткаашкынче сөөртүр,
олар туруп-даа келзе, дириг артар бүзүрели чок
болур.

²³ Бурган оларга айыыл чок чорукту, чөленгишти
хайырлаза-даа,

Ооң караа оларның оруктарынче көрүп турар.

²⁴ Хензиг өйде көдүрлүрлер – бир көөрге, чок
боорлар :

кээп дүжерлер, бүгү улус дег өлүп каарлар,
тараа баштары дег кестирип аарлар.

²⁵ Ындыг эвес деп бе? Кым мээң мегем тударыл,
кым мээң чугаамны чүү-даа эвес кылып каарыл?»

Вилдадтың чугаазы:

кижи Бурганның мурнунга чөгенчиг

25 Шуах чурттуг Вилдад мынча деп харыылаан:
² «Эрге-чагырга биле коргуушкун оттурар
күш – Бурганда;

Ол Бодунуң бедик дээрлеринге амыр-тайбыңны
доктаадып турар.

³ Ооң аг-шерии эмге-тикчок!

Ооң чырыы кымның кырынга чырып үнмезил?

⁴ Ынчан кижиге амытан канчап Бурганның мурнунга
агартынарыл,

херээженден төрүттүнген кижиге канчап арыг
боорул?

⁵ Көр даан, Ооң мурнунга бо ай безин чырык деп
санаттынмас-тыр,

сылдыстар база арыг эвес көстүр-дүр;

⁶ а кижиге чүү боор , ол курт-тур ,
кижиге амытан – сирге-дир!»

Иовтуң чугаазы:

Бурганның күчү-күжү кайгамчык

26 Иов мынча деп харыылаан:
² «Күш чок кижиге сен канчаар дузаладың?
Шыдал чок холду быжыгладың бе?

³ Мерген угаан чок кижиге кандыг сүме каттың,
ажыктыг чүүлдү долузу-биле илереттиң бе?

⁴ Кым сени ындыг чугааларга өөредип кагды?
Кандыг күш сени дамчыштыр чугаалап тур?

⁵ Өлүг сүнезиннер Ооң мурнунда сириңейнип тур,
алдыы ораның суглары, ында чурттааннар
сирилеп тур .

⁶ Өлүглер ораны Бурганның мурнунга ажык-көскү,
·тамыны Ооң караандан шыптар чүү-даа чок .

⁷ Ол соңгу чүктүң дээрин делгем хос кырынга
чадып каан ,

черни куруг хоска азып каан;

⁸ сугну Бодунуң булуттарынга чыып аарга ,
олар ооң аарындан орулбас;

⁹ Ол Бодунуң дүжүлгезин дуглап,
Бодунуң булуду-биле бүргей аптар;

¹⁰ дески далай кырынга кызыгаар шыйып ,
чырык биле дүмбейни аңгылап турар.

¹¹ Дээрниң баганалары сирилеп,
Ооң чөмөлөөн үнүндөн аймап турар .

¹² Бурган Бодунуң күчү-күжү-биле далайны
томаартып,

Рахавты Бодунуң угаан-бодалы-биле чыттыр
шаапкан .

¹³ Ооң тыныжының эзининден дээр аязы бээр,
Ооң холу дыйлаңнаан чыланни өттүр шанчыптар

¹⁴ Ол бүгү Ооң ажил-херээниң чүгле кезик-
чамдыызы-дыр;

Ооң дугайында чүгле чаржынчыг сымыраныг
дыңнаан бис.

А Ооң диңмирээн күчү-күжүн кым билип
шыдаарыл?»

Иов буруу чогуңдан ойталавас

27 Иов бодунуң чугаазын уламчылаан:
² «Меңээ чөптүг шииткел көргүспээн

Бурганның ады-биле,
сеткилимни качыгдал-биле долдурган Күчүлүг

Бурганның
ады-биле

даңгыраглап тур мен:

³ мээң амы-тыным үзүлбээнде,
Бурганның хайырлаан тыныжы думчуум үдүндөн
үнмээнде ,

⁴ мээң аксымдан меге сөстөр черле үнмес,
мээң дылым меге чүве чугаалавас.

⁵ Силерни шынныг деп кажан-даа чугаалавас
мен,

дириг чорааш, буруу чогуңдан ойталавас мен;

⁶ бодумнуң актыымдан салдыкпайн туттунар мен,
арын-нүүрүм мени чурттап эрткен үем дээш
буруудатпас .

⁷ Дайзыным бузуттуг кижиге деп,
удурланыкчым – чөптүг эвес кижиге деп
санаттырзын.

⁸ Бурган Оон ойталаан кижиниң
амы-тынын үзүп кааптарга, төнчүзү кээрге,
ол кижиге чүү чүвеге идегээрил?

⁹ Аңаа кызагдал таваржырга,
Бурган ооң алгы-кышкызын дыңнаар бе?

¹⁰ Күчүлүг Бургандан ол таалал алыр бе,

Ону үргүлчү кыйгырар бе?
¹¹ Бурганның күштүг холунуң дугайында мен силерге чугаалап берейн, Күчүлүг Бурганның оруктарын чажырбаайн.
¹² Ооң кадында бо бүгүнү шуптуңар көрбейн тур силер бе?
 Ынчаарга чүгө хоозун чүве чулчуруур силер?
¹³ Бузуттуг кижиге Бурганның берген хуу-салымы бо-дур , кызагдакчының Күчүлүг Бургандан алыр чүвези бо-дур :
¹⁴ ооң ажы-төлү өзүп-көвүдээн-даа болза, хылыш чемижи апаар , ооң үре-салгалы тоттур чемненмес;
¹⁵ а дириг артканнарының бажын хамчык аарыг чиптер, дулгуяк кадаллары оларның ажыын ажып ыглашпас .
¹⁶ Ындыг кижидоозун дег хөй мөңгүннү, дой-довурак дег эңмежок хепти чыып-даа алза ,
¹⁷ ооң чыып алган хевин чөптүг кижидеде, мөңгүнүн кем-буруу чок кижиде үлүг кылдыр алыр .
¹⁸ Ооң бажыңы ээремчигей дузаа дег хээрек , таңныыл кижиниң шөлде чадыры дег быжыг эвес;
¹⁹ ол бай кижиде бооп удуп чыдып аар, а оон ол-ла: эртен караан ажыдыптарга, куруг калган боор!
²⁰ Коргуушкун ону үер суу дег хөме аптар, шуурган ону дүне када хадып аппаар;
²¹ казыргы-хат алгаш баар, ону турган черинден тура тыртып, хадып аппаар ;
²² олче кээргел чок хөме халдап келгеш, хая көрбейн дезеринче албадаптар.
²³ Улус ону көргеш, адыш часкаар база ол каяа-даа турда, ону кыжырыыр ».

Мерген угаан дилээшкини

28 «Ийет, мөңгүн казар уургай бар, алдын арыглап, эзилдирер суугу бар.
² Демирни черден казып тывар, чести даштан эзилдирер.
³ Казыкчылар дүмбейни чырыдып тургаш, эртинен даш дилеп, эң ханы караңгы черлерге кирип турар;
⁴ кижиде буду баспаан черге өдүглөр казып, ынаар ханылап киргеш, улустан ыракта хендирлерде чайганып турарлар.
⁵ Черниң кырында тараа өзүп үнүп турар, а ооң адаан от-биле хайылдырып каапкан дег:
⁶ ооң даштарында сапфирлер чыдымы бар, үүрелчек борбак алдын база ында чыдар.
⁷ Ынаар чедер орукту эзир куш хайгыылдап билбээн, хартыганың караа көрүп билип албаан;
⁸ чоргаар аң аңаа базып чорбаан, арзылаң аңаа кылаштаваан.
⁹ А кижиде кадыг хая-дашче холун көдүрүп, дагларны дөзүндөн тура тыртып турар;

¹⁰ чалым-хаяга өдүглөр оя шаап аар, эртинен даштарны ооң караа көрүп каар.
¹¹ Кижиде хемнерниң ханы дүвүн ажыдып турар , чажыт чүүлдү чырыкче үндүрүптөр.
¹² А мерген угаанны кайыын тып аарыл, угаан-сарыыл кайда турарыл?
¹³ Кижиде амытан ооң үнезин билбес, дириглер ораныңга кижиде ону тыппас.
¹⁴ Дүп чок ээрем: „Ол менде чок“ – дээр, далай: „Менде база чок“ – дээр.
¹⁵ Ону арыг алдын-биле-даа садып ап шыдавас сен, ооң өртээ кылдыр мөңгүн-даа деңзилеп берип шыдавас сен ;
¹⁶ ону Офирден эккелген алдын-биле , эртинен даштар – оникс, сапфир-биле садып ап шыдавас сен;
¹⁷ ооң өртээ алдын болгаш шил-биле доктааттынмас, ону улуг үнелиг сава-биле орнап албас.
¹⁸ Кораллдар, эртинен-шуру дугайында чугаалап-даа канчаар, мерген угаанны тып аары рубиннер тыварындан-даа берге ;
¹⁹ Ооң өртээ Эфиопияның топаз даштары-биле деңнеттинмес, ону арыг алдын-биле садып ап шыдавас сен.
²⁰ Мерген угаан кайыын чедип кээрил? Угаан-сарыыл кайда турарыл?
²¹ Ол бүгү дириг амытаннар караандан чажыртыңган, дээрниң куштарындан безин ол чажыртыңган.
²² Тамы база Өлүм: „Ооң дугайында чүгле улус чугаазы дыңнаан бис“ – дээр.
²³ Угаан-сарыылче чедер орук чүгле Бурганга билдингир, ооң кайда турарын чүгле Ол билер;
²⁴ Бурган чер-делегейниң ужу-кыдыыңга чедир көрүп турар, чырык черде бүгү чүве база Аңаа көскү.
²⁵ Кажан Ол хатты күш кирип, сугларның кызыгаарын тургузуп тура,
²⁶ кажан чаъстарга дүрүм доктаадып, чаңнык-диңмирээшкинге орук айтып тура –
²⁷ ынчан Ол мерген угаанны көрүп кааш, ону үнелээн, ону доктааткаш, шенеп көргөн .
²⁸ А кижиде төрелгетенге Бурган мынча дээн: „Дээргиден коргары – мерген угаан ылап ол-дур , бузуттан чайлаары – угаан-сарыыл ол-дур“».

Иовтуң түңнел чугаазы: ооң биеэги аас-кежи

29 Иов бодунуң чугаазын уламчылаан:
² «О, эрткен үемни эгидип алган болзумза, Бурганның мени камгалап чораны хүннерни;

³ Ынчан Ооң чырыткызы мээң кырымга чырып турган ,
Ооң чырыы мени дүмбей өттүр эдертип аппаар турган!

⁴ О, биеэги четчип-бышкан хүннеримни!
Ынчан Бурган-биле найыралым аалымны камгалап,

⁵ Күчүлүг Бурган мени ынчан кагбаан турган,
а ажы-төлүм мени хүрээлеп турган ;

⁶ Ынчан оруумга сүт агып чыткан ,
хаялар меңээ олива үзүн аксып берип турган.

⁷ Мен ынчан хоорай хаалгазынче баргаш,
төп шөлде олудумга саадаптар турдум –

⁸ мени көрүп кааш, аныяктар орук чайлап бээр,
а кырганнар көдүрлүп келгеш, турар турган.

⁹ Даргалар чүве чугаалаарындан тырттынып,
аксын адыжы-биле дуглап аар турган;

¹⁰ ат-сураглыгларның үнү үнместеп,
дылы таалайынга чыпшына бээр турган .

¹¹ Мени дыңнааннар „амыр-чыргалдыг сен“ дээр,
мени көргөннер – мактаар турган чүве,

¹² чүге дээрге ыглап-сыктаан түреңги кижини,
деткимче чок өскүстү камгалап турган мен .

¹³ Өлүп чыткан кижини мени йөрээп турган,
дулгуяк херээженниң чүрээ

мээң ачымда өөрүп-байырлап турган;

¹⁴ шынныг чорукту хеп дег,
чөптүг чорукту тон биле бөрт дег кедип чораан мен .

¹⁵ Согурларга карак бооп,
аскак-бүскектерге буттар бооп турган мен;

¹⁶ ядыыларга ада бооп ,
танывазым-даа кижиниң чаргызын чаржып берип турган мен;

¹⁷ бузуттуг-бак улустуң азыг-диштерин сый
шанчып,

оларның аксында олчазын ушта тыртып турган мен .

¹⁸ Бодап кээримге, бодумнуң уямга мөчүүр ышкаш
бооп,

чуртталгам хүннери элезин дег
эмге-тикчок кылдыр сагындырар турду;

¹⁹ дазылдарым сугга чедип турар,
будуктарымга шалың хонуп аар,

²⁰ алдар-хүндүм элеп читпес,
күш-шыдалым хере тыртып каан ча дег кылдыр
сагындырар турду.

²¹ Улус мени ыйт чок дыңнап,
арга-сүмемни манап аар турду;

²² мээң сөстөрүм оларны суггарар,
чугаам төнерге, немээр чүвези чок боор турду.

²³ Чаъсты ышкаш, мээң чугаамны манаар,
часкы чайыкты дег, аксы-биле дозуп аар турдулар

;
²⁴ оларга хүлүмзүрүүрүмге, бүзүрөп чадап каар ,
арын-шырайым чырып кээрге, өөрүүр турдулар.

²⁵ Мен оларга орук айтып, баштыңы бооп турдум,
бодунуң шерииниң аразында хаан дег,

качыгдааннарга аргалакчы дег чурттап чордум».

Иовтуң түңнел чугаазы: ооң амгы хилинчээ

30 «А ам менден аныяк улус мени шоодуп
каттыржып тур ,

оларның адаларын кодан малдарым чанында
ыттарже безин

чоокшулатпайн турган болгай мен.

² Оларның күчү-күжү кошкаан болганда,
холдарының күш-шыдалының меңээ херээ чүл?

³ Түрегдел болгаш аштан чилчии үзүлгеш,
олар хоозураан ээн кургаг ховуда, дүмбей черде
кадып калган малгаш хемирип турарлар;

⁴ шырыштардан ажыг оът-сиген чулуп чиирлер,
хараган дазылдары – оларның аъш-чеми;

⁵ улус аразындан үндүр сывыртадып алганнар,
оларның соонче улус оорларже дег алгыржып
турар.

⁶ Олар кадып калган хем уннарынга,
черде үңгүрлерге, чарыктарга чурттаар ужурлуг;

⁷ шырыштар аразында мөөредир алгыржып,
тенниг чадаң ыяштарда бөлдүнчүп турарлар –

⁸ чуртундан үндүр сывырткан,
ады чок шаарланчак бөлүк!

⁹ Ындыглар ам мени кыжырып ырлажып,
кочу-шоот кылып алган .

¹⁰ Менден ческинип, дескелеп ,
мени көрүп кааш-ла, дүкпүртүнеринден
ыятпастар.

¹¹ Бурган мээң кирижимни кошкадып,
мени чөгенчиг кылып каан болганда,
олар калчаарап-ла тур.

¹² Саваажоктар оң таламдан халдап,
мени ужур идип,

меңээ удур өлүмнүг бүзээлел кылып тур .

¹³ Мээң хамык оруктарымны муңгаштап алдылар,
меңээ узуткаашкынны белеткеп турлар –
кымның-даа дузазы чокка ону кылып турлар.

¹⁴ Алгыг дежиктиг хана дамчыштыр халдаан дег,
дааш-шимээн-биле чүткүп кирип турлар.

¹⁵ Коргуушкун менче хөме халдаан ,
алдар-хүндүмнү хат-биле тарадыр шаапкан дег,
камгалалым булут ышкаш чиде берген.

¹⁶ Хөрээмде тыныжым үстүр деп барган,
качыгдал хүннери мени сегирип алган;

¹⁷ дүне када сөөктерим саргып аарыыр-дыр,
аарышкы мени удутпайн хемдиир-дир.

¹⁸ Бурган мээң хевимни күш-биле ушта силгиир-
дир,
хөйлеңимниң моюндуруундан сегирип аар-дыр ,

¹⁹ Ол мени малгашче октапкан,

доозун-довурак дег, хүл дег апардым.

²⁰ Сени кый деп тур мен, а Сен харыы бербес-тир
сен,

Сээң мурнуңда тур мен – а Сен менче кичээнгей
салбас-тыр сен;

²¹ Сен меңээ кадыг-дошкун апардың,

Сээң күчүлүг холуң меңээ өжээргеп тур;
²² мени хаттарга бериптиң,
 казыргыга бөөлдеттирип тур сен .
²³ Билир мен: Сен мени өлүмчө,
 бүгү амытаннарга белеткеп каан бажыңче аппарат чыдар сен.
²⁴ Буураан күжүр дуза дилеп, айыыл-халапка алзып турда,
 кым олче холун көдүрерил?
²⁵ Мен бергедеп турар кижини кээргевээн мен бе,
 ядыылар дээш сеткилим муңгараваан бе?
²⁶ Буян кордап чордум, бузут чедип келди,
 чырык манап чордум, дүмбей караңгы дүжүп келди .
²⁷ Ишти-хөңнүм хинчектенип, дыш көрбестеди,
 качыгдал хүннери меңээ уткуй келди.
²⁸ Карара берген чоруп тур мен – хүн херелинден эвес ,
 чыылган улус мурнунда дуза дилеп тур мен;
²⁹ мен ам шөө-бөрүлөр дуңмазы мен,
 страус куштар өңнүү мен .
³⁰ Кежим карарып , картталып тур,
 изиг-халыын сөөктеримни өрттедип тур ;
³¹ мээң чадаганымны ыы-сыы-биле хөөннеп каан,
 лимбим муңгаргай аялгалыг ойнап тур».

**Иовтуң түңнел чугаазы:
 ооң кем-буруу чогу**

31 «Аныяк кысче туралап көрбөс бооп
 карактарым-биле дугуржуп алган мен .
² Кижиге өрү дээрде Бургандан кандыг үүле,
 бедик кудайда Күчүлүг Бургандан кандыг үлүг-хуу
 онааттынганыл?
³ Бачыт үүлгедикчизинге өлүм-чидим,
 бузуттуг хейге – узуткаашкын онаап каан эвес чүве
 бе?
⁴ Бурган мээң оруктарымны көрбейн турар бе,
 мээң шупту базымнарымны санавайн турар бе?
⁵ Мен меге-биле чурттап чораан мен бе,
 авыяас-опче буттарым далажып турган бе?
⁶ Мени чөптүг чоруктуң деңзизинче салып кагзын
 ,
 Бурган мээң кем-буруу чогу мну билип алзын!
⁷ Бир эвес базымнарым шын оруктан өскээр
 барып,
 чүрээм көрүжүм аайы-биле барып,
 холум хирге боражып турган болза,
⁸ тарып каан дүжүдүмнү өске улус ажаап чизин ,
 өзүмнеримни дазылы-биле тура тыртып каапсын!
⁹ Бир эвес чүрээм өске кижини кадайыңга
 хандыкшып,
 туралааш, ооң бажыңының чанынга кедеп орган
 болзумза ,
¹⁰ мээң кадайым өске кижиниң тараазын
 дээрбелезин,
 ооң-биле өске эрлер хойгашсын .
¹¹ Чүге дээрге ыңдыг чорук – бужар үүлгедиг-дир,
 шиидер ужурлуг кемниг херек-тир;

¹² ол дээрге -Тамыже дүжүрүп, хүлдендир чиптер,
 бар-ла чүвемни чүү-даа арттырбайн өрттедиптер
 от-тур .
¹³ Бир эвес меңээ хомудалдыг чалчаларымның
 чаргылдажыр эргезин кызагдаан болзумза,
¹⁴ Бурган шииткел кылып туруп кээрге, канчаптар
 мен,
 менден харыы негээрге, чүү дээр мен?
¹⁵ Мени ием иштинге чаяп каан Бурган
 оларны база чаяп каан эвес бе?
 Шуптувусту уруг савазынга чаңгыс Чаяакчы
 ботталдырып каан!
¹⁶ Ядамыктың дилээн күүседиринден ойталаан
 мен бе,
 дулгуяк херээженниң карактарының одун өжүрүп
 каан мен бе?
¹⁷ Хлевимни чааскаан чип олурган мен бе,
 өскүс кижини-биле үлөшпээн мен бе?
¹⁸ Чок, аныяамдан-на өскүс кижиге ада дег чордум,
 чажымдан-на дулгуяк херээженче сагыш салып
 келдим .
¹⁹ Бир эвес чанагаш доңуп өлүп чыдар кижиге
 азы хеп чок яды кижиге тоомча чок көргөн
 болзумза;
²⁰ ону хоюм дүгү-биле чылыглаваан болзумза,
 ол мени йөрээвээн болза ;
²¹ шииткел черинге деткимче алыр мен деп билир
 болгаш,
 өскүс кижиге холум көдүргөн болзумза –
²² мээң эктим оорга сөөгүнден адырлып калзын,
 холум шенээнден сыйлып калзын!
²³ Бургандан кээр кеземчеден коргуп турар мен,
 Ооң өндүр бедииниң мурнунга ыңдыг чүүлдер
 кылып
 диттикпес мен.
²⁴ Бир эвес мен алдынга ынанып,
 эртинеге: „Сен – мээң чөленгиижим сен“ – деп
 турган болзумза ;
²⁵ бир эвес байлаамның эгээртинмесинге,
 холум хөйнү чыып алганынга өөрүп турган
 болзумза ;
²⁶ чырык хүннү көргөш,
 чайынналып көжүп чоруур айны көргөш, мөгейип,
²⁷ сеткил-чүрээмниң ханызында дуурайлаттырып,
 оларга хүндүлөл көргүзүп турган болзумза –
²⁸ шиидер ужурлуг кемниг херектер үүлгеткеним
 ол,
 Дээди Өрүкү Бургандан ойталааным ол болур
 ийик.
²⁹ Дайзынымның буурааны дээш өөрүп,
 ооң айыыл-халавы дээш байырлап турган мен бе?
³⁰ Чок, дайзыным өлүр кылдыр каргыш салып,
 аксым-биле бачыт үүлгетпээн мен .
³¹ Мээң аалымның улузу кажан-даа:
 „Ооң эт-чемин тоттур чигген болза!“ – дишпээн.
³² Чорукчулар даштыгаа хонуп көрбээн,
 эжиим оларга үргүлчү ажык турган .
³³ Өске улус дег, бачыдымны чажырыпкан мен бе,

бузут-багымны чажырып, хойлап алган мен бе?
³⁴ Мөөң чондан корткаш,
 чаңгыс чер чурттугларымның бак көөрүндөн
 сезингеш,
 ыыт чок барып, дашкаар үнмейн олурган мен бе?
³⁵ О, мени оода кандыг-бир кижидыңнаан болза!
 Мээң адым салган хомудалым бо-дур – Күчүлүг
 Бурган харыылазын!
 Негекчим дүрүг саазынга буруудадышкынын
 бижизин –
³⁶ мен ол дүрүгнү эктимге салып аар ийик мен,
 алдар-хүндүнүң дээрбээ дег, бажымга кедип аар
 ийик мен.
³⁷ Базымнарым санын Бурганга ажыдып берип,
 ызыгууртан кижидег бажым көдүрүп, Олче
 чоокшулаар
 ийик мен.
³⁸ Бир эвес черим меңээ удур алгырып,
 шөлде андазын истери бачыттарымдан ыглап-
 сыктап турар болза;
³⁹ бир эвес мен ооң дүжүдүн халаска чип,
 тараачыннарны кызып-кыйып турган болзумза,
⁴⁰ кызыл-тас орнунга тенниг оотпак,
 арбай орнунга – бок үнүш өзүп үнзүн!»
 Иовтуң чугаа сөзү мооң-биле төнгөн.

**Элиуйнүң чугаазы:
 Иовтуң эштери
 аңаа төлептиг харыы бербеди**

32 Үш эжишки Иов-биле маргыжарын
 соксаткан, чүге дээрге ол бодунуң
 шынныынга бүзүрээр болган. ² Ынчан Бузтуң үре-
 салгалы, Рам төрөл бөлүккө хамааржыр
 Варахиилдин огу Элиуй килеңней берген. Ооң
 килеңи Иовче – ол Бурганны эвес, а бодун шынныг
 деп санап турганы дээш – хайныккан. ³ Элиуй
 Иовтуң үш эжинче база – олар эжинге таптыг
 харыылап шыдавайн, Бурганны буруулуг кылдыр
 көргүзүп турганы дээш – хорадай берген.
⁴ Ынчалза-даа Элиуй Иов-биле дораан чугаалажып
 эгелевээн, чүге дээрге демги үш эжишки оон улуг
 назылыг турган. ⁵ А оларда удур харыылаптар чүве
 чогуң көргеш, ооң килеңи хайныга берген. ⁶ Ынчан
 Бузтуң үре-салгалы, Варахиилдин огу Элиуй
 мынча деп харыылаан:
 «Мен аныяк мен, а силер – улуг назылыг силер;
 ынчангаш коргуксап,
 билир чүүлүм чугаалаарындан тырттылып турдум.
⁷ Мен „Кыраан назын чугаалазын,
 чөнээн назын мерген угаанга өөрөтсин“ деп
 бодадым.
⁸ Ындыг-даа болза, кижиде бар сүлде –
 Күчүлүг Бурганның тыныжы кижиге угаанны
 берип турар.
⁹ Мерген угаан албан-на кыраан назын-биле кады
 келбес,
 алыс шынны аныяанда-даа билип ап болур.

¹⁰ Ынчангаш ам мен чугаалаайн, а силер
 дыңнаңар,
 билир чүвемни мен база силерге ажыдайн.
¹¹ Мен силерни шыдамык дыңнап келдим,
 сөстериңерни топтап бодап ап туруңарда,
 бодалдарыңарже кичээнгей салып,
¹² силерже топтап көрүп турдум.
 Ынчалза-даа кайыңар-даа Иовтуң сөстөрүн буруу
 шаппады,
 ооң сөстериңе төлептиг харыы бербеди.
¹³ Ынчангаш: „Мерген угаан тып алдывыс –
 кижиде эвес, а Бурган ооң буруузун илеретсин“ –
 дивеңер.
¹⁴ Ол меңээ чугаалаваан-дыр,
 мен болза аңаа силер ышкаш харыылаваас ийик
 мен.
¹⁵ Бо улус аңаадай берди, харыылаптар чүвези чок-
 тур –
 сөстери артпаан-дыр.
¹⁶ Ам чүнү манаар мен – олар ыытташпас,
 чүнү-даа чугаалаваас ышкажыл?
¹⁷ Мен база бодумнуң ээлчээмде чугаалаайн,
 мен база билир чүвемни ажыдайн.
¹⁸ Сөстөр мени чык дола берген,
 ишти-хөңнүмде сагыжым мени амыратпайн тур.
¹⁹ Сеткил-чүрээм ажып-хөөрөп турар арага дег,
 чарлыр четкен чаа көгээржик дег.
²⁰ Чугаалапкаш, сагыжым оожургаар;
 аксым ажыдып, харыылаптайн!
²¹ Мээң мурнумда кым-даа турза, тоовас мен,
 кымга-даа чашпаалаваас мен.
²² Чашпаалап билбезим-не шын,
 оон башка Чаяакчым мени дораан узуткап каар
 ийик!»

**Бурган кижиде амытандан
 өндүр бедик**

33 «Ындыг болганда, мээң чугааларымны
 дыңна, Иов,
 мээң бүгү сөстериңче кичээнгейден сал!
² Дыңна-ла, аксымны бөгүн ажыдып тур мен,
 өк-дылым чугаалап эгеледи.
³ Мээң сөстериң ак сагыштан үнүп турар,
 аксым арыг билиг чугаалап турар.
⁴ Бурганның Сүлдези мени чаяап каан,
 Күчүлүг Бурганның тыныжы мени тынгарып каан.
⁵ А сен, шыдаар болзуңза, меңээ харыыла,
 белеткенип алгаш, меңээ удурлан.
⁶ Бурганның мурнунга мен сен дег мен –
 ол-ла дойдан мени база кылып каан.
⁷ Менден коргуушкунуң сени хөлзетпес,
 мээң холум сеңээ аар болбас.
⁸ Сээң чугааңны мээң кулаам дыңнап каан,
 сээң үнүң меңээ дыңналып турду:
⁹ „Мен арыг мен, бачыт үүлгөтпээн мен,
 кем-буруу, бузут-багым чок!
¹⁰ А Бурган меңээ удур бир-ле чылдак дилеп тып,
 мени Бодунуң дайзыны деп санаар-дыр.

11 Ол мээң будумну кинчилеп каан,
мээң оруумну базым санай харагалзап турар“ .
12 А мээң сеңээ харыым бо-дур: сээңи шын эвес-
тир,
Бурган кижиге амытанан өндүр бедик болгай!
13 Сен Ооң-биле чүү дээш маргыжар сен ,
канчап: „Кижиге кандыг-даа харыы бербейн тур“ –
дээр сен?
14 Бурган катап-катап-даа чугаалаарга,
кижи билип албас-тыр.
15 Уйгу-дүште, дүнеки көстүүшкүннерде,
улус ханы уйгуга алзыпканда,
орун-дөжөөнгө удумзурап чыдырда –
16 Бурган оларның кулаан ажыдып ,
сагындырыглар-биле коргудар.
17 Кижини үүлгедиглеринден чайладыр дээш,
улусту улуургаар чоруктан адырар дээш;
18 тамыже кээп дүжерин болдурбас дээш,
хылыштан кырлып каарын болдурбас дээш,
ынчаар кылып турар.
19 Азы кижиге дөжөөккө чыдырда, ону аарыг-биле,
сөөктериниң соксаал чок аарышкызы-биле
билиндирер ;
20 ынчан ол кижиге чемден хөңнү калыр,
амданныг аыш-чем аңаа ческинчиг боор ;
21 ооң аыш-боду каракка көзүлдүр эстип-шүглүр,
мурнунда билдирбес турган сөөктери көстүп кээр;
22 ооң амы-тыны чевегже кирер деп баар,
өлүглер оранынче чоокшулап-ла олуурар.
23 Ынчалза-даа дээрниң төлээзи –
кижилерге дорт орукту айтып берип турар
болчукчу,
муң төлээниң бирээзи – ол кижиниң талазында
болза ,
24 төлээ олче ээ көрнүп:
„Ону хостап салывыт, ол чевегже кирбесин,
мен ол дээш төлевир тып алдым“ – дээр ;
25 ынчан ооң мага-боду аныяанда турганы дег
апаар ,
ооң чалыы үези эглип кээр;
26 ынчан ооң мөргүлү Бурганга таарымчалыг
болур,
Бурганның шырай-арныңче көрүп алгаш ,
ол өөрүп-байырлаарга,
Бурган ону чөптүг чоруу дээш шаңнаар .
27 Ынчан ол кижиге улус мурнунга келгеш, мынча
дээр:
„Бачыт үүлгеттим, эки чүүлдү хажыттым,
ынчалза-даа Ол мени үүлгедиглерим дээш
кететпеди;
28 Ол мээң амы-тынымны чевегже кирбес кылып ,
чуртталгамда чырыкка таалаар-дыр мен!“
29 Бурган ол бүгүнү кижиге дээш кылып турар –
ийи-даа катап, үш-даа катап,
30 ооң амы-тынын чевегден чайладып,
амылыглар оранының чырыы аңаа чырызын
дээш,
кылып турар .

31 Кичээнгейиң менче угла, Иов, мени дыңна,
чугаалап турумда, ыыттава.
32 Бир эвес чугаалаар чүвең бар болза – харыыла,
мен сээң шынныгыңны өөрүшкүлүг хүлээп көөр
мен.
33 А чок болза – мени дыңна;
ыыттавайн көр, мен сеңээ мерген угаанны
башкылаайн».

Бурганда чөптүг эвес шииткел чок

34 Элиуй чугаазын уламчылаан:
2 «О, мерген угаанныглар, мээң чугаамны
дыңнаңар,
сарыылдыглар, кичээнгейден салыңар.
3 Дылдың аыш-чемниң амданын шенеп чылгаары
дег,
кулак сөстөрни ылгап дыңнап турар болгай .
4 Чөптүг шилилгеден аравыска кылыылы,
эки чүве деп чүл дээрзин шиитпирлээли.
5 Иов мынча дээр-дир: „Мен шынныг мен,
Бурган меңээ чөптүг шииткел үндүрбеди ;
6 мен шынныг-даа болзумза, мегечи кижиге дирттим
,
кем-буруу чок-даа болзумза, эмнеттинмес кылдыр
балыглаттым“.
7 Иов ышкаш өске ындыг кижиге бар бе?
Ол дорамчылап кочулаан сөстөрни суг дег
ижиптер-дир ;
8 хойлу-дүрүм сагывас улус-биле катчып аар-дыр,
бузуттуглар-биле кады чоруур-дур .
9 Чүге дээрге Иов: „Бир эвес кижиге Бурганга
тааржыр болза,
аңаа кандыг ажык турарыл?“ – дээр-дир .
10 Ынчангаш мени дыңнаңар, угаанныг улус:
Бурганда шынныг эвес чүве турбас,
Күчүлүг Бурганда чөптүг эвес шииткел чок .
11 Кижини Ол ажыл-херектерин ёзуугаар аажылаар,
аңаа кеземчени чогууру-биле онаар .
12 Ылап шын бо-дур: Бурган бузут кылбас,
Күчүлүг Бурган чөптүг шииткелди хажытпас .
13 Кым Аңаа черни чагырар кылдыр хүлээдип
бергенил,
кым Ону бүгү делегейниң бажынга салып кааныл?
14 Бир эвес Ооң сеткил-чүрөөнгө ындыг сагыш
кирип,
Ол Бодунуң Сүлдези, тыныжын дедир ап аар
болза,
15 кандыг-даа амытан өлүп каар ийик,
кижиге доозун-довуракче эглип кээр ийик .
16 Угаанныг болзуңза, мени дыңна,
мээң чугаа-сөзүмче кичээнгейден сал.
17 Бир эвес Бурган шынныг шииткелге хөңнү чок
турган болза,
Ол чагырып шыдаар бе?
Чөптүг болгаш Күчү-күштүг Бурганны
буруудадып болур бе?
18 Хааннарны Ол: „Бак кулугурлар!“ – дээр,

нояннарны Ол: „Бузуттуг хейлер!“ – дээр.
¹⁹ Ол чагырыкчыларны тала-дугай тыртпас, ат-сураглыг кижини ядыы кижиден дээр деп санапас,
 олар шупту – Ооң холунуң чаяалгазы-ла болгай .
²⁰ Олар хенертен, дүне када өлүп каар; чон хөлзеп үнерге, олар чиде бээр.
 Күштүг-шыырак улус кижиде холу дегбээнде-ле, узуткаттырып аар .
²¹ Бурган кижиниң оруктарын хайгаарап, бүгү базымнарын көрүп турар .
²² Бузуттуг-бак улус чаштына бээр хире дүмбей, муңгаш караңгы чер чок .
²³ Бурганның мурнунга кижиниң шииттирер дээш чедип кээри
 Аңаа херек чок –
²⁴ Бурган күштүг-шыырак улусту истелге чокка чылча шапкаш ,
 оларның орнунга өскелерни көдүрүп турар;
²⁵ оларның ажил-херектерин Ол билир болгаш, чаңгыс дүне чылча базып каар.
²⁶ Бурган оларны улуска көзүлдүр, херектеннерни дег согар –
²⁷ Оон ойталааны дээш,
 Ооң бүгү оруктарын билип алыксавааны дээш кезедир.
²⁸ Чүге дээрге ядыыларның алгы-кышкызы Аңаа четкен-дир,
 дарлатканнарның уё-човуурун Ол дыңнап каандыр .
²⁹ А бир эвес Ол ыыт чок артар болза – кым Ону буруудадырыл?
 Бир эвес арнын чажырап болза – кым Ону көөрүл?
 Чон-биле-даа, чаңгыс кижиде-даа ындыг болур –
³⁰ Бургандан ойталаан кижиде хааннавазын дээш, улусту какпа-дузакка туттурбазын дээш, ындыг болур.
³¹ Бурганга мынча дээри эки эвес бе:
 „Мен кеземче алдым – моон соңгаар бачыт үүлгетпес мен;
³² көрбейн турар чүвемни меңээ көргүзүп көрөм, бак чүве кылган болзумза, моон соңгаар кылбас мен“.
³³ Чүү деп бодаар сен, бурууң билинмес болзуңза, Ол сеңээ шаңнал бээр деп бе?
 Шилилгени мен эвес, сен кылыр ужурлуг сен, билир чүвең бар болза, чугаалап бер.
³⁴ Сарыылдыг улус база мени дыңнап турар мерген угаанныг кижиде:
³⁵ „Иов билбес чүвезин чугаалап тур, ооң сөстери шуут бодал чок-тур“ – дээр .
³⁶ Бак хейлер дег харыылап турары дээш, Иов шылгалданы төнчүзүнге чедир эртсин:
³⁷ бачыдынга ол үймээни немеп алган-дыр, бисти кочулап, адыш часкап ,
 Бурганга удур чугаа-сөзүн көвүдөдип турар-дыр».

Иов Бургандан шынныг эвес

35 Элиуй чугаазын уламчылаан:
² „Мен Бургандан шынныг мен“ – деп чугаалаары
 чөптүг чорук деп бодап тур сен бе?
³ „Бачыт үүлгетпезимзе, меңээ ажыктыг бе, кандыг ажык-дузалыгыл?“ – дээр-дир сен .
⁴ Мен сеңээ база сээң эш-өөрүңге харыылап көрейн:
⁵ дээрже көр даан,
 булуттарже топтап көр даан – олар сенден бедик-тир!
⁶ Бачыт үүлгеткен болзуңза, Бурганны канчанган деп сен?
 Кемниг херээң көвүдесе, Аңаа чүнү таварыштырап деп сен?
⁷ Чөптүг-шынныг болганың-биле Аңаа чүнү бээр сен ,
 сээң холуң Аңаа чүнү хайырлап шыдаарыл?
⁸ Сээң бузуттуг-багың чүгле кижилерге хора чедирер,
 а чөптүг чорууң кижиде амытанга дузалаар.
⁹ Улус кызагдакчыларга базындыргаш, човууртап, күштүглерниң холунуң адаандан алгырып турар .
¹⁰ Оларның кайызы-даа: „Мээң Чаяакчым Бурган кайыл,
 дүне биске ырлар хайырлап турар ,
¹¹ бисти черниң аң-меңинден угаан-биле, дээрниң куштарындан – сарыыл-биле ылгай көргөн демги Бурган кайыл?“ – дивес-тир.
¹² Базындырган улус алгыржыр-даа болза, бузуттугларның улуургаа дээш, Ол харыы бербес .
¹³ Бурган хоозун чугаа дыңнапас,
 Күчүлүг Бурган ону эскербес.
¹⁴ Сен канчап черле: „Ону көрбейн тур мен , мээң херээм Ооң мурнунда,
 шииткелди манап тур мен – дээр сен? –
¹⁵ Ооң килеңи ам-даа кыптыкпаан,
 кем-бурууже Ол кичээнгей салбайн тур“ – дээр сен?
¹⁶ Чок, Иов хоозун чүве чулчуруп,
 билиг чок сөстериң көвүдөдип-ле турар-дыр ».

Бурган улусту кеземче дамчыштыр өөредип турар

36 Элиуй уламчылаан:
² „Бичии шыдажып мана – мен сеңээ Бурган дугайында өске чүүлдү ажыдар мен.
³ Чаяакчының чөптүг-шынныын көргүзөр дээш, бодалдарымны ырактан шууштуруп эгелээр мен.
⁴ Мээң сөстериңде меге ылап-ла чок, билии четче-долу кижиде сээң мурнунда тур.
⁵ Бурган күчү-күштүг.
 Сүлдө-сүзүү быжыг кижиден Ол ойталапас.
⁶ Бузуттугларны Ол дириг арттырбас,
 дарлаттырганнарга эрге-шөлээни хайырлаар ;

7 чөптүг-шынныг улустан Ол көрүжүн чайлатпас , оларны хааннар саадаар дүжүлгеге олуртуп каар, кезээ мөңгедө өрү көдүрөр .
 8 А бир эвес олар бектеттирип, айыыл-халаптың кинчизинге туттуруп алган болза ,
 9 Бурган оларның ажил-херектеринче, бузут-багынче, улуургаанче айтып турар-дыр;
 10 оларның кулаан чемелээшкинни угаап билир кылдыр ажыдып , бачыттан адырлыр кылдыр дужаап турар-дыр.
 11 Бир эвес тооп дыңнап, Аңаа бараан болур болза, оларның чуртталгазының төнчүзү менди-чаагай болур,
 чурттап артар чылдары өөрүнчүг болур;
 12 а бир эвес тооп дыңнапас болза, хылыштан кырлып каарлар , угаан кирбээн хевээр өлүп каарлар .
 13 Бургандан ойталаан улустуң чүрээни килең долган, оларны Ол кинчилеп-бектээрге, чалынмастар;
 14 аныяанда-ла өлүп каарлар, самыын-садар бужар кижилер дег, амызы үстүрлер.
 15 А түрөңги кижини Ол түрегделин дамчыштыр адырар, ооң кулаан дарлал дамчыштыр ажыдып бээр.
 16 Бурган сени база кызаа черден үндүрүп, моондак чок хостуг черже аппаар ийик ; сээң столуңга чаагай аъш-чемни долдур салыр ийик.
 17 А сен ам бузуттугларга айыткан шииткелди долузу-биле алыр сен, шүүгү биле шииткел сенче чоокшулаан-дыр.
 18 Бурганның килеңи сени кезедип согарындан , элбек хээли оруктан өскээр аппаарындан кичээн.
 19 Бурган сээң бай-байлааңга кандыг-бир өртектү үнө бээр бе?
 Чок – алдынга-даа, эртине-байлактың кандызынга-даа.
 20 Чоннарны узуткап чок кылыр шииткел дүнүн хей-ле күзээр-дир сен.
 21 Бузуттуң аайынче киреринден кичээн, сени бо айыыл-халап-биле шенеп турар-дыр.
 22 Бурганның күчү-күжү кайы хире өндүр бедик-тир!
 Ол ышкаш Башкы бар бе?
 23 Кым Аңаа орук айтып бээрил, кым Аңаа: „Сен багай үүлгедиг кылдың“ – дээрил?
 24 Ооң ажил-херектерин алгап-йөрээрин утпа – улус ол ажил-херектерни алгап ырлап,
 25 көрүп, ырактан кайгап магадап турар болгай.
 26 Бурганның өндүр улуу биске долузу-биле билдинмес,
 Ооң назы-харын билип ап шыдапас сен .
 27 Бурган сугнуң дамдыларын чыыптарга, олар чаъс-чаашкын бооп куттулар ,

28 булуттардан төктүп бадар, кижилерни чайыктар-биле өттүрер.
 29 Кым булуттарның көжүп турарын, Ооң чурттап турары дээрниң диңмирээрин билип ап шыдаарыл?
 30 Бо-дур, Ол кудайны кызаңнааш-биле чырыдып, далайның дүвүн дүмбей-биле дуглап тур.
 31 Ынчалдыр Ол бүгү чоннарны чагырып турар, оларга аъш-чемни элбээ-биле хайырлап турар.
 32 Ооң холундан чаңнык үнер – Ол кайнаар дужаай-дыр, ынаар соптар;
 33 Ооң келгенин диңмирээшкин чарлаар, мал-маган безин Ооң келгенин билип каар».

Кижилер Бурганче чедип шыдапас

37 «Ол бүгүден мээң чүрээм согуу тиккиңейнип, херектен ушта халый бер чазып тур.
 2 Дыңнаңар, Ооң аажок дыңзыг үнүн дыңнаңар, Ооң аксындан диңмирээшкиннер киңгиреп тур!
 3 Бүгү дээр адаанда Ол чыжырадыр дагжап тур, чаңныктар чер-делегейниң ужу-кыдыында чедип тур .
 4 Ооң үнү чаңныктар соондан диңмиреп , өндүрү-биле чыжырт кыннып тур. Ол Бодунуң үнүн кошкатпас-тыр, бүгү улус ону дыңнап тур.
 5 Бурганның үнүнүң диңмирээри кайгамчык-тыр! Ооң ажил-херектери өндүр улуг – бис билип шыдапас бис .
 6 Харга Ол: „Черже бада бер“ – дээр, күштүг чаъс-чайыкка база дужаал бээр .
 7 Ол кижини бүрүзүнүң ажил-ижин соксадып каар, бүгү улус Ооң кылган үүлө-херээн билип алзын.
 8 Ынчан аң-мең үңгүрлеринче кире бээр, ижээннеринче барып чыдып аар .
 9 Шуурган бодунуң чажыт ордузундан үнүп кээр, күштүг хаттар соокту эккээр ;
 10 Бурганның тыныжы дошту тывылдырар, хостуг аккан суг доңа бээр .
 11 Ол булуттарны суг-биле долдуруп, кызаңнааштарын булуттардан шывадаар.
 12 Булуттар Бурганның күзел-соруун боттандырып, ээргииштелип, көжүп-шимчеп турар, бүгү чер-делегейни эргилдир Ооң дужааган чүвезин күүседип турар ;
 13 олар Бурганның чаяап каан черинче чедип кээп, бирде кеземчени, бирде энерелди эккеп турар .
 14 Иов, бо бүгүнү дыңнап, доктаап көр, Бурганның кайгамчык херектериниң дугайында бодан!
 15 Бурганның булуттарны канчаар башкарып турарын, Бодунуң булудун чаңнык-биле канчаар чырыдарын билир сен бе?
 16 Булуттарның турум салдап чоруурун билир сен бе?

Ооң билии четче-долу , ажыл-херектери кайгамчык!

¹⁷ Изиг хат черни даамчырадыптарга, бодунуң хевинден изиргенип турар анаа кижидир сен –

¹⁸ шуткуп каан хүлер көрүнчүк дег кадыг-быжыг дээрлерни

Бурганга дузалап, чада салган сен бе?

¹⁹ Аңаа чүнү чугаалаарын биске өөредип каг, бүдүүлүк, караңгы-дыр бис , чаргывыс илередип шыдавас-тыр бис!

²⁰ Бурган-биле чугаалажыр деп турарымны Аңаа дамчыдар бе?

Кым бодунга өлүм күзээр боор?!

²¹ Булуттарны хат тарадыр сывырыптарга, дээрге оларны өттүр чырып кээр хүнче кым удур көрүп шыдаарыл?

²² Соңгу чүктен алдынналчак чайын чырып кээр, Бурганның коргунчуг өндүр чырыы ол-дур.

²³ Күчүлүг Бурганче чедип шыдавас бис,

Ооң күчү-күжү өндүр улуг,

Ооң чөптүг шииткели долу, Ол кымны-даа дарлавас.

²⁴ Ынчангаш улус Оон коргуп чорзун ;

Ол мерген угаанныг дирткеннерже сагыш салбас».

Бурганның бирги чугаазы:

дириг бойдуштуң Чагырыкчызы кымыл?

38 Ынчан Дээрги-Чаяакчы Иовка шуурган иштинден мынча деп харыылаан :

² «Билиг чок сөстөр-биле Мээң бодалымны карартыр хире кым сен сен?

³ Ёзулуг эр дег, куржанып белеткенип ал; Мен айтырайн, а сен Меңээ харыыла .

⁴ Мен чер-делегейни үндезилеп турумда, сен каяа турдуң?

Билир болзуңза, харыыла.

⁵ Билир-ле боор сен аа: ооң хемчээлин кым айтып кагжык,

хемчээр хендирни ооң кырынга кым хере тыртчык?

⁶ Ооң үндезиннери чүү чүведе туттунуп турарыл, ооң тавааның дажын кым салганыл?

⁷ Ол үеде эртенги сылдыстар өөрүп-байырлап, Бурганның бүгү оолдары өөрүшкүлүг алгыржып турган болгай.

⁸ А далай төрүттүнгеш, аттыгып үнерге, кым ону хаалга-биле хаап кааныл?

⁹ Мен ону булуттар-биле шуглап,

дүмбей-биле ораап каан мен;

¹⁰ ооң кызыгаарын доктаадып, дээктерлиг хаалганы тургузуп каан мен;

¹¹ „Маңаа четкеш, оон ыңай барбас сен, сээң турамык чалгыларың маңаа доктаар“ – дээн мен.

¹² Сен кажан-бир шагда эртенге дужаал берген сен бе,

даңга турар чер айыткан сен бе?

¹³ Даң черниң ужу-кыдыын хөме апкаш, бузуттугларны черден дүжүр силгипсин деп айыткан сен бе?

¹⁴ Даң хаяазының ачызында черниң хевири таңмага бастырган дой дег өскерлип, шокар хеп дег апаар.

¹⁵ А бузуттуглардан чырыкты хунаап аар , күчүлелдин холун сыйып каар.

¹⁶ Далайның үнген дөстөринге четкен сен бе, аажок ханы эеремниң дүвүнге кылаштаан сен бе?

¹⁷ Өлүглер оранының эжиктери сеңээ көскү апарган бе,

дүмбей караңгының хаалгазын көргөн сен бе?

¹⁸ Черниң делгемин эргий көргөн сен бе?

Ол бүгүнү билир болзуңза, меңээ чугаалап бер.

¹⁹ Чырыктың чурттап турар черинче орук кайыл, караңгының турар чери кайдал?

²⁰ Сен оларның черинче барган сен бе,

бажыңынче баар орукту билир сен бе?

²¹ Билбейн канчаар сен! Оларның үе-чергези-дир сен –

назының ындыг узун болгай!

²² Харның дээрге шыгжамырынче кирген сен бе , долунуң шыгжамырларын көргөн сен бе?

²³ Оларны дүвүрээзинниг үеге дээш, дайын-чаа, тулчуушкунга дээш курлавырлап каан мен .

²⁴ Кандыг орук-биле чырык аңгыланып тарап , чөөн чүктүң хады чер кырында тарап турарыл?

²⁵ Кым-на чайыктарга дээрге үттер дежип берип, чаңнык-диңмирээшкинге орук айтып берип турарыл?

²⁶ Кым чурттакчы чок черлерни, кижичок ээн кургаг ховуну суглуг болдуруп ,

²⁷ черлик ховуну суггарып, ногаан оът-сигенни өстүрүп турарыл?

²⁸ Чаъстың адазы бар бе?

Шалыңның дамдыларын кым төрүдүп турарыл?

²⁹ Кымның хырнындан дош үнүп турарыл , кым дээрниң хыраазын божуп турарыл?

³⁰ Ындыг өйде суглар дашталдыр доңуп, дүп чок эеремниң кыры көжүй бээр болгай .

³¹ Сен Үгер сылдысты кожуп каан сен бе, Үш-Мыйгактың дужаан кошкадып шыдаар сен бе?

³² Өөр сылдыстарны үезинде чырыдып үндүрүп, Чеди-Хаанны кожа сылдыстары-биле углап башкарып шыдаар сен бе?

³³ Дээрлерниң дүрүмнерин билир сен бе, черге оларның чагыргазын доктаадып шыдаар сен бе?

³⁴ Булуттарга дыңналдыр алгырып шыдаар сен бе? Элбек суглар сени хөме алыр бе?

³⁵ Чаңныктар сээң дужаалың ёзугаар ужуп чоруптар бе,

сеңээ: „Белен бис!“ – дээр бе?

³⁶ Кым чүректи мерген угаанныг кылып кааныл, кижини угаан-сарыылдыг кылып кааныл?

³⁷ Булуттарны санаптар хире мерген угаанныг кым барыл,

дээрниң хуунун кым дүжүр октаптарыл?

³⁸ Доозун-довурак ынчан малгаш апаар, борбак малгаштар чыпшынчы бээр ийик.

³⁹ Арзылаң төлдерин тоттуруп алзын дээш, аңаа олча тудуп берген сен бе?

⁴⁰ Ооң төлдери үңгүрүндө чаштынып чыдар азы чокпак үнүш аразында кедеп чыдар болгай .

⁴¹ Кускуннуң төлдери чиир чүве тыппайн, Бургандан дуза дилеп кыйгырып, ыңай-бээр ужуп чоруп турда,

кым оларга аъш-чем чорудуп бээрил? »

39 «Хаяларга чуңмаларның төрүүр үезин билир сен бе ,

ивилерниң төрүп турарын көргөн сен бе?

² Оларның каш ай боос чоруурун санаан сен бе, кажан төрүүрүн билир сен бе?

³ Олар ынчан олура аарак, чаш төлүн төрүп, боттарының хилинчээнден адырлып аар;

⁴ оларның төлдери хову-шөлге күш кирип, өзүп-дорулар,

а оон аваларын кажан кезээде каапкаш баар.

⁵ Черлик элчигенге кым хосталга бергенил, ооң дужаан кым чежип кааныл?

⁶ Мен ону ховуга чурттадып каан мен, кужурлуг чурттаар чер кылып берген мен.

⁷ Хоорайның хөлзээзинин ол кыжырыыр, сүрүкчүнүң алгы-кышкызын дыңнап көрбээн;

⁸ ол дагларга оъттап чоруур, ногаан оът-сиген дилеп тып алыксаар.

⁹ Черлик буга сеңээ бараан болуксаар бе, сээң мал чемгерер чериңге хонар бе?

¹⁰ Сээң шөлүңнү аңдарзын дээш, ону андазынга кожуп шыдаар сен бе?

¹¹ Ооң аажок улуг күжүңге идегээр сен бе, бодуңнуң ажылыңны аңаа бүзүрээр сен бе?

¹² Ол ээп келгеш, сээң тарааңны шаңга чыып бээр деп ынаныр сен бе?

¹³ Страус куш чалгыннарын өөрүшкүлүг часкап турар,

ынчалза-даа ооң чалгыннары шиленниң чүглери-биле деңнешпес.

¹⁴ Кыс страус чуургаларын элезинге чылыдыр салып кааш,

оларын каапкаш баар;

¹⁵ кандыг-бир кижиниң буду чуура базып, черлик аң-мең таптап кааптарын бодавас.

¹⁶ Ол бодуңуң төлдеринге, өскениинге дег, каржы , ооң күжениншикини хей боорундан сезинмес,

¹⁷ чүге дээрге Бурган аңаа мерген угаан бербээн, угаанныг кылдыр чаяп кагбаан.

¹⁸ Ынчалза-даа ол куш көдүрүлгеш, маңнап ыңай болза,

аъттыг кижини белени-биле ажып каар.

¹⁹ Аътка күштү сен берип, ооң мойнун чел-биле шып каан сен бе?

²⁰ Ону шартылаа дег халып-шураар кылып каан сен бе?

Ооң хаарыктаары коргунчуг .

²¹ Аът өөрүп, черни дуюу-биле казып тур, бар шаа-биле тулчуушкунче чүткүп тур;

²² айыылды ол коргуш чогу-биле шоодар, хылыштан-даа дезип маңнавас;

²³ ооң быктында саадак шыңгыраан, узун, кыска чыдалар кылаңнашкан.

²⁴ Ол хөлзээн чүткүлүндөн довурак чип, труба этсирге , чаңгыс черге туруп шыдавас,

²⁵ ооң үнүн дыңнааш-ла, киштептер, ·баштыңнарның алгы-кышкызын, аг-шеригниң кыйгызын,

тулчуушкун даажын ырактан эндевес.

²⁶ Хартыганың кылайтыр ужуп, чалгыннарын мурнуу чүкче хере салыры – сээң мерген угааның ачызында бе?

²⁷ Эзирниң кылайтыр ужуп үнгеш, бедик черге уя тудуп аары – сээң сөзүң ёзугаар бе?

²⁸ Ол куш хаяда чурттап, хонуп турар, ооң шивээзи – дагның чалымы;

²⁹ оортан ол олчазын харап көөр, ооң карактары дыка ырадыр көрүп турар.

³⁰ Эзир төлдеринге хан ижиртир, өлүрүп алган олчазынче ужар».

³¹ Дээрги-Чаяакчы Иовка оон ыңай мынча дээн:

³² «Бо маргыжыкчы Күчүлүг Бурган-биле чөрүжүп турар де?!

Бурганны чемелеп турар кижини Аңаа харыы тутсун!»

Иовтуң Бурганга бирги харыызы

³³ Иов Дээрги-Чаяакчыга мынча деп харыылаан:

³⁴ «Мен чөгенчиг-дир мен. Сеңээ чүү деп харыылаайн?

Аксымны холум-биле дуглаайн .

³⁵ Бир катап чугаалаан мен – ам харыылап шыдавас мен,

оон база катап чугаалаан мен – ам ыттавас мен».

Бурганның ийиги чугаазы:

өндүр улуг амытаннарның Дээргизи Мен-дир мен

40 Дээрги-Чаяакчы Иовка шуурган иштинден мынча деп харыылаан :

² «Ёзулуг эр дег, куржанып белеткенип ал; Мен айтырайн, а сен Меңээ харыыла .

³ Таанда-ла Мээң шиитпиримни буруу шавар сен бе,

бодуңну агартыр дээш, Мени буруудадыр сен бе?

⁴ Бурган ышкаш күчү-күштүг сен бе,

Ол ышкаш диңмидир чугаалаар сен бе?

⁵ Ындыг болза, бодуңну өндүр-чаагай чырык-биле каастап ал,

чайынналчак мактал-хүндү кеткен хевиң дег болзун;

⁶ бүгү турамык улусче көргөш, томаартывыт; килеңнеп, хорадааныңны туттунма,

⁷ бүгү улуургактарже көрүнгөш, сөгүртүвүт, бузуттугларны турган черинге чылча базывыт!

⁸ Оларның шуптузун чевегге хөөп каг, алдыы оранга хоругдап каг.

⁹ Мен ынчан сени мактаар мен: тиилелгени сеңзэ бодуң холуң шаңнаан-дыр .

¹⁰ Бехемотче көр даан:

ону база, сени ышкаш, чаяап каан мен; ол, шары ышкаш, оъттаар-дыр .

¹¹ Ооң дөңмектериниң күчү-күштүүн, иштиниң шыңганнарының кадыг-быжыын көр даан!

¹² Ооң кудуруу пөш ышкаш дыңзыг-дыр, дөңмектериниң сиирлери дүргектели берген-дир.

¹³ Буттары хүлер хоолайлар-ла, сөөктери демирлер дег-дир.

¹⁴ Ол – Бурганның чаяалгазының өндүр бедик эгези-дир!

Олче хылыжын чүгле ооң Чаяакчызы аннып болур.

¹⁵ Тейлер аңаа аъш-чемни бээр, ында бүгү черлик аң-мең ойнап-хөглөп турар.

¹⁶ Ол шырыштарга дыштанып чыдар, тулаада кулузун аразынга чаштына бээр;

¹⁷ чокпак үнүштер ону хөлегези-биле шуглап аар, дамырак суг эриинде талдар ону хүрээлеп аар.

¹⁸ Дажыг суг хөме апса-даа, ол кортпас, Иордан хем ооң аксынче куттулза-даа, ол тоовас.

¹⁹ Ол көрүп турда, кым ону тудуп шыдаарыл?

Кым ооң думчуундан тыртпа-биле илип аарыл?

²⁰ А Левиафанны сыырткыыш-биле тудуп аар сен

бе?

Ооң дылын хендир-биле кызып ап шыдаар сен бе?

²¹ Ооң думчуун кулузун-биле өттүр идип, чаагын тыртпа-биле үттеп шыдаар сен бе?

²² Ол сенден катап-катап чаннып дилээр бе, сээң-биле ээлдек чугаалажыр бе?

²³ Ол сээң-биле керээ чарар бе, кезээ шагда сээң кулуң боор бе?

²⁴ Сен ооң-биле, кушкаш-биле дег, ойнаар сен бе, чалча кыстарыңга оюн-хөг кылдыр, ону баглап каар сен бе?

²⁵ Балыкчылар ол дээш садыглажыр бе, садыгжылар ооң коң эъдин үлежир бе?

²⁶ Ооң кежин чыдалар-биле, бажын – балык шанчар серээ-биле өттүр шанчар сен бе?

²⁷ Холуңну аңаа дегзип көр –

катаптавайн баар сен: тулчуушкун уттундурбас!

41 Левиафанның мурнунга чөгелиң төнер; ооң чүгле хевирин көргөш, кээп дүжер сен.

² Ону хөлзедиптер болзуңза, ол каржы-дошкун-на! А кым Мээң мурнумга туруп шыдаарыл?

³ Меңзэ удур туржуптар кижиге бар бе, ону эки аажылаар мен.

Чырык черде бүгү чүве – Мээңии-дир!

⁴ Левиафанның мага-бодунуң кезектериниң, оларның күчү-күжүнүң, кайгамчык тургузуунуң дугайында ыттавайн барбас мен.

⁵ Кым ооң хевин ушта тыртып шыдаарыл, ооң ийи каът куяк шывыын өттүр шанчарыл?

⁶ Кым ооң аксының хаалгазын ажыдып шыдаарыл?

Ооң дээрбектелчек диштериниң коргунчуун!

⁷ Ооң өндүр-чаагай одуругланчак дозуг-камгалалдарын,

таңма-биле дег, адырлыр аргажок кылдыр кожуп каан;

⁸ оларны сырый каттыштырган – аразындан агаар безин эртпес;

⁹ бирээзин өскезинге чыпшыр идип каан – аңгылаары болдунмас кылдыр тудуштурган.

¹⁰ Левиафан азырыптарга, чаңнык кызаш дээр, ооң карактары даң хаяазының херелдери дег;

¹¹ ооң аксындан чаштанчы оттар кызаңнап, тарадыр ужуп турар.

¹² Ооң думчуунуң үттеринден ыш-бус, одаг кырында хайынган паштан дег, бургураан;

¹³ ооң тыныжы көстер одун өөскүткен, аксындан чалбыыш чалынналган.

¹⁴ Ооң мойнунда күш чажыртынган, коргуушкун ооң мурнунда маңнап чоруур.

¹⁵ Ооң эът-бодун быжыг кылдыр тудуштуруп каан – шуткуп каан дег, чайгылыш дивес;

¹⁶ ооң чүрээ даш дег, дээрбе дажы дег кадыг.

¹⁷ Ол туруп кээрге, күштүг-шыырактар безин корга бээр,

ооң халдаашкынын дозуп шыдавайн аткаарлап эгелээр.

¹⁸ Аңаа хылыш күш четпес, узун-чолдак чыдалар, согун-даа аңаа дыынмас;

¹⁹ демирни ол сиген деп, хүлерни – ирик ыяш деп санаар.

²⁰ Ча-согун ону дезеринче албадавас, шывадаан даштар аңаа тараа тогланчызы дег болур.

²¹ Моңну ол тараа сывы деп санаар, чыданың сыгыды аңаа каттырынчыг.

²² Ооң хырны – чидиг бузундулар дег, ол малгашты кежи-биле илииртээр.

²³ Левиафан далайны пашта суг дег бургурадып, хайынган үс дег мылдырадыптар.

²⁴ Ооң соонга чырып турар ис артып каар, сактырга, суг кыры агара берген дег боор.

²⁵ Чер кырында аңаа дөмей дириг амытан чок: ону коргуш чок кылдыр чаяап каан;

²⁶ бүгү улуургак чүвеже ол тиилелгелиг көөр, ол – чоргаар бүгү дириг амытаннарның хааны».

Иовтуң Бурганга ийиги харыызы

42 Иов Дээрги-Чаяакчыга мынча деп харыылаан:

² «Мен билир мен: бүгү чүве Сээң эргеңде, чүнү-даа бодап аарыңга, Сеңээ болдунмас чүве чок .

³ Билиг чок сөстөр-биле

Сээң бодалыңны баксырадыр хире кым мен? Ийе, мен билбес чүвем дугайында, меңээ билдинмес кайгамчык чүүлдер дугайында чугаалап турдум.

⁴ Мени дыңнап көрөм, чугаалап көрейин;

Мен айтырайн, а Сен меңээ харыылап көрөм .

⁵ Сээң дугайыңда мооң мурнунда чүгле дыңнап турган мен,

а ам карактарым Сени көрүп тур.

⁶ Ынчангаш бүгү сөстөрүмдөн ойталап тур мен, доозун-довурак, хүлде олуруп алган , буруум миннип тур мен».

Түңнел сөс

⁷ Дээрги-Чаяакчы Иовка чугаазын дооскаш, Теман чурттуг Элифазка мынча дээн:

«Сеңээ база сээң ийи эжиңге Мээң дугайымда Иов чалчам ышкаш шынын чугаалавааныңар дээш килеңим кыптыгып тур. ⁸ Ынчангаш чеди бугажык биле чеди кошкардан ап алгаш , Мээң чалчам Иовка баргаш, ол малды бодуңар дээш бүрүн өрттедир өргүл кылдыр салыңар, а Мээң чалчам Иов силер дээш мөргүзүн . Мен ооң мөргүлүн хүлээп алыр мен – оон башка силерни бужар

сөстериңер дээш кезедир мен, чүге дээрге силер Мээң дугайымда Иов чалчам ышкаш шынын чугаалавадыңар».

⁹ Ынчан Теман чурттуг Элифаз, Шуах чурттуг Вилдад болгаш Наама чурттуг Софар баргаш, Дээрги-Чаяакчының оларга дужааганын ёзугаар кылган. Дээрги-Чаяакчы Иовтуң мөргүлүн хүлээп алган.

¹⁰ Иов эш-өөрү дээш мөргүп дооскан соонда, Дээрги-Чаяакчы аңаа эки чолду эгидип берген: ооң мурнунда турганындан ийи катап хөйүнү хайырлаан . ¹¹ Иовтуң бүгү эр, кыс ха-дуңмазы, бүгү биеэги таныш өөрү чедип келгеш , ооң бажыңыңа кады чемненип дойлаан. Олар Дээрги-Чаяакчының олче ытканы бүгү хай-халап дээш ону кээреп, аргалап турган. Кижини бүрүзү Иовка бир кесита биле бир алдын сырга берген.

¹² Дээрги-Чаяакчы Иовтуң чуртталгазының арткан чылдарында аңаа, биеэги чылдарыңа бодаарга, оон-даа хөй ачы-буян хайырлаан. Ол ам 14 000 хой-өшкүлүг, 6000 теуелиг, 1000 эжеш шарылыг болгаш 1000 кыс элчигенниг апарган. ¹³ Ол чеди оолдуг, үш кыстыг болган . ¹⁴ Бирги уруун Эмима деп, ийигизин – Кассия деп, үшкүзүн – Керен-Гаппух деп адап алган . ¹⁵ Бүгү чер-делегейде Иовтуң уруглары дег кайгамчык чараш кыстар турбаан. Ачазы оларга акылары-биле өнчү үзүп берген .

¹⁶ Ол бүгүнүң соонда Иов 140 чыл чурттап, бодунуң ажы-төлүнүң ук-салгалын дөрткү салгалга чедир көргөн . ¹⁷ Иов кыраан назынында, чуртталгазыңа пөгүп, мөчээн.

Ырлар

Кирилде

Еврей дылда бо ном «Техиллим» («Макталдар») деп аттыг. Эрги Чагыг-керээниң эрте-бурунгу грек дылче очулгазында «Псалмой» азы «Псалтерион» (псалтырь – хылдыг хөгжүм херексели) деп аттыг. Ол ат ырларның хөй кезии хөгжүм херекселинге үдедип турганын айтып турар. «Ыдыктыг ырлар» деп тыва ат израильчилерниң бо ырларны чүгле хөглээр дээш эвес, а ыдыктыг Бурганны алгап-мактаар база Ооң өндүр бедиин алгаар дээш ырлап турганын илереткен.

Ырларда Бургандан дуза биле камгалал дилээн мөргүлдер, бачыттарны өршээр дугайында дилеглер, ачы-буяны дээш Аңаа өөрүп четтириишкиннер, дайзыннарны кезедир дугайында дилеглер болгаш Бурганның шилип алганы хаанга йөрээлдер дыңналыр. Чамдык ырлар кандыг-бир кижиниң хуу сеткил-сагыжын илереткен, а өскелерин бүгү чоннуң өмүнээзинден ырлап турар.

Бүгү ном 150 ырдан тургустунган (чамдык бурунгу сөзүглелдерде тыва очулгаже кирибээн 151-ги ыр база таваржып турар). Тыва очулгада ырларның дугаарлаашкыны (орус Синодалдыг очулгада дег) эрте-бурунгу грек очулганың дугаарлаашкынын эдерген болгаш, еврей сөзүглелде база элээн хөй амгы үениң очулгаларында дугаарлаашкындан бичии ылгалдыг. Еврей чаңчыл болгаш сөзүглелдиң чамдык иштики демдектерин ёзугаар номда беш чыындыны аңгылап турар: 1–40, 41–71, 72–88, 89–105 болгаш 106–150-ги ырлар. Ол беш чыынды израиль чоннуң Вавилонга туттуруушкундан эеп келгениниң соонда үеде чаңгыс номга кожуп чыгдынган.

Чамдык ырлар ийи аңгы чыындыда бичии өскерткен хевирлиг катаптаттынып турар (чижээ, 13-кү ыр биле 52-ги ыр). Ол ышкаш бо ырларның чамдыызы Эрги Чагыг-керээниң өске номнарында база таваржып турар (чижээ, 17-ги ыр биле 2 Хааннар 22 эге).

Чамдык ыдыктыг ырлар Израильдиң төөгүзүнүң болуушкуннары-биле азы төөгүлүг кижилер-биле харылзаалыын көргүскен бажында бижиктерлиг – оон ап көөрге, дыка хөй ыдыктыг ырлар Давид хаан-биле харылзаалыг. Ырның ол кижии-биле кандыг харылзаалыын тодаргай чугаалаары берге: ол кижии ырны бижээн бе, ырны аңаа тураскаадып азы ону өттүнүп бижээн бе, чок болза оон-даа өске харылзаалар бар бе?

Оон ыңай ырны күүседип тура, кандыг хөгжүм херекселдери азы аялгалар ажыглап турганын айыткан чүүлдер бар. Шак ол еврей терминнерниң ылаптыг утказы эки билдинмес, ынчангаш оларны очулдурбайн арттырган. Чижеглээрге, «маскил», «мизмор», «миктам», «шиггайон» болгаш «сэла» деп сөстөр.

Чамдык ырлар (24, 33, 36, 110, 111, 118, 144) акрошүлүк хевирлиг кылдыр тургустунган. Ол ырларда одуруг азы строфа бүрүзү еврей алфавиттиң үжүктери-биле эгелеп турар. Шак ыңдыг арганы «Иеремияның ыы-сыызы» деп номда база ажыглан.

Иудейлер-даа, христианнар-даа бо номну кезээде онза үнелеп, Бурганга мөгейип тура, болганчок-ла ажыглап турган. Янзы-бүрү чоннарның шүлүкчүлери ук номдан овор-хевирлерни үлегерлеп ап, ыдыктыг ырларны бодунуң дылынга катаптап азы өттүнүп турганнар.

¹ Бузуттугларның сүмезин дыңнавайн чоруур, бачыттыгларның үлегерин эдербес, кочуургактар аразынче кирбес кижии амыр-чыргалдыг!

² Ындыг кижии Дээрги-Чаяакчының хоойлузун дүн-хүн дивейн бодап, аңаа хандыкшып, таалал алыр.

³ Ындыг кижии суг эриинге олурткан, чимизи үезинде быжар, бүрүлери катпас ыяш ышкаш болур; чүнү-даа кылганда, чедиишкинни чедип алыр.

⁴ Бузуттуг улус көңгүс ыңдыг эвес – хатка ширбиткен бок сиген дег.

⁵ Бузуттуглар шииттирип тура, актыг үнмес, бачыттыглар чөптүг-шынныг улус аразынга турар чер тыппас.

⁶ Дээрги-Чаяакчы чөптүг-шынныг улустуң оруун билир,

а бузуттуг улустуң оруун узуткаар болгай.

² Чоннар чүге килеңнеп хөлзеп турарыл, аймактар чүге хоозун чүүлдер бодап турарыл?

² Чер-делегейниң хааннары тура халчып,
чагырыкчылар демнежип,
Дээрги-Чаяакчы биле Ооң шилип алган хаанынга
удур

тулчуп үнер деп барган-дыр:

³ «Оларның кинчи-бегин үзе соккаш, дарлалын
дүжүр октаптаалы!»

⁴ Дээрлерде саадаан Бурган оларны кочулап тур,
Дээрги оларны кыжырып тур .

⁵ Дээрги-Чаяакчы ынчан оларга ажынып,
күштүг килеңи-биле коргудуп, мынча дээр:

⁶ «Бодумнуң шилип алган хаанымны
ыдыктыг ·Сион даамда дүжүлгеге олуртуп каан
мен».

⁷ Дээрги-Чаяакчының шиитпирин медээлэйн.

Ол меңээ: «Сен – Мээң оглум сен, Мен бөгүн сээң
Адаң апардым .

⁸ Менден диле, ынчан бүгү чоннарны сеңээ өнчү
кылдыр бээр мен;

чер-делегейни, ээлээр чериң кылдыр, ужу-
кыдыынга чедир бээр мен.

⁹ Сен оларны демир мерге-биле чылча шавар сен ,
дой сава дег чуура шавар сен » – дээн.

¹⁰ Ындыг болганда, хааннар, угаан кирип көрүңер,
чер-делегейниң чагырыкчылары,
мээң чемелелимни хүлээп алыңар.

¹¹ Дээрги-Чаяакчыга коргуушкун-биле бараан
болуңар ,

коргуп-сүртеп-даа тура, өөрүп-байырлаңар .

¹² Ооң оглун хүндүлеңер , оон башка Ол килеңней
бээр,

а силер орууңарга өлүп каар силер –

Ооң килеңи карак чивеш аразында кыптыгар
болгай.

Оон хоргада алыр бүгү улус амыр-чыргалдыг .

3 *Мизмор-ыр. Давидтии. Давидтиң бодунуң оглу
Авессаломдан дезип бар чыткан үезинге
хамааржыр .*

² Дээрги-Чаяакчы, дайзыннарарымның көвүдээнин!
Менче халдап турарларның хөйүн!

³ Хөй-ле улус мээң салым-чолум дугайында:
«Аңаа Бургандан камгалал келбес !» – дижип тур.

Сэла

⁴ А Сен, Дээрги-Чаяакчы, дозуг-камгалалым сен ,
алдарым сен, бажымны көдүрер сен .

⁵ Дээрги-Чаяакчыны кыйгырып тур мен –
Бодунуң ыдык даанда Ол мени дыңнап турар .

Сэла

⁶ Дээрги-Чаяакчы мени деткип турар,
ынчангаш сагыш амыр чыдып аар мен , дуп-удуп,

туруп кээр мен.

⁷ Бүгү чүктерден менче халдап,
бүзээлээн дүк-түмен дайзыннардан кортпас-даа
мен .

⁸ Дээрги-Чаяакчы, дүрген келем, Бурганым, мени
камгала!

Шупту дайзыннарарымның чаактарынче дажып ,
бузуттугларның азыг-дижин турулдур шаап тур
сен ,

⁹ Камгалал Дээрги-Чаяакчыдан кээр ,
Сээң чонуң ачы-буяныңны четтирер. *Сэла*

4 *Хөгжүм башкарыкчызынга . Хылдыг хөгжүм
үдээр. Мизмор-ыр.
Давидтии.*

² Мээң шынныымны көргүзүп турар Бурган ,
кыйгырарымга, мени дыңна;
кызагдадып турумда, Сен мени адырып каар сен ;
менче ээ көрнүп, мөргүлүм дыңна даан.

³ Кижиг амытан! Кажанга дээр мээң ат-алдарымны
баксырадыр силер?

Хоозун чугаага ынак бооп, мегеже чүткүүр-дүр
силер. *Сэла*

⁴ Дээрги-Чаяакчы Аңаа бердинген кижини
аңгылап алганын билип алыңар ;
мен Дээрги-Чаяакчыны кыйгырарымга, Ол
дыңнап турар.

⁵ Сүртеп сирилеңер, бачыт үүлгетпеңер :
орун-дөжээңерге чыткаш,
сагыжыңар сайгара боданып, оожургап алыңар.
Сэла

⁶ Дээрги-Чаяакчыга шын өргүлдерден салыңар ,
Аңаа идегеңер.

⁷ «Кым биске ачы-буян көргүзөрил?
Дээрги-Чаяакчы, чырыткылыг арныңны
бисче угландырып көр!» – деп турар улус-ла хөй.

⁸ А Сен мээң чүрээмни
ындыг улустуң аъш-чем, арага-дары көвүдээн
дээш өөрүшкүзүндөн

артык улуг өөрүшкү-биле бүргедиң.

⁹ Тайбың удуп чыдып алгаш, амыр дораан удуп
каар мен ;

Дээрги-Чаяакчы, айыыл чок амыдыраар арганы
чүгле Сен меңээ бээр-дир сен.

5 *Хөгжүм башкарыкчызынга. Үрер хөгжүм үдээр.
Мизмор-ыр. Давидтии.*

² Дээрги-Чаяакчы, мээң сөстөрүмни дыңна,
бодалдарымны билип ап көр.

³ Алгы-кышкымны тооп дыңна, Хааным база
Бурганым!

Сеңээ мөргүп турарым бо.

⁴ Дээрги-Чаяакчы, эртен эрте үнүмнү дыңна –
даң хаязында Сеңээ кээп, манагзынып туруп аар
мен.

⁵ Бузутка хөңнүң чок Бурган болгай сен;
бак кижиг Сээң-биле чоок аралажып шыдаар эвес.

⁶ Турамык улус Сенче удур көрүп шыдапас,
бүгү бачыт үүлгедикчилерин көөр хөңнүң чок .

⁷ Мегелеп чугаалаарлар Сеңээ узуткаттырар,
өлүрүкчүлөрдөн, кара сагыштыг улустан
Дээрги-Чаяакчының хөңнү калыр.

⁸ А мен Сээң өндүр улуг энерелиң ачызында
Сээң ордуңче кирип кээр мен,

Сенден коргуп, ыдыктыг өргээңге мөгеер мен .

⁹ Дээрги-Чаяакчы, дайзындан камгалап, чөптүүң-биле Бодуң мээң оруумну башта, Бодуңуң айыткан орууңну мээң мурнумга дорттап бер.

¹⁰ Дайзыннарарымның чугаа-сөзүңде шынныг чүве чок-тур,

оларның ишти-хөңнү – тамы-дыр, өгү – ажык чеveg-дир , аксы-дылы-биле авыяастаар хейлер-дир .

¹¹ Бурганым, олар кем-буруузун чүктээр кылып каг. Боттарының бодалдарындан буурап калзыннар, эмгежок кем-буруузу дээш, оларны хүлээп көрбе – Сеңээ удур үймээн үндүрген улус – олар болгай.

¹² А Сенден хоргадал алыр бүгү улус өөрүп-хөглээр, кезээ мөңгедө байырлаар, Сен оларга болчур сен. Сээң адыңга ынак улус Сеңээ чоргаарланыр.

¹³ Дээрги-Чаяакчы, чөптүг-шынныг кижиге ачы-буянны хайырлаар-дыр сен , дозуг-камгалал-биле дег, ээ көрнүүшкүнүң-биле бүргээр-дир сен .

6 *Хөгжүм башкарыкчызынга. Шеминит деп аян-биле үдээр. Мизмор-ыр. Давидтии.*

² Дээрги-Чаяакчы, килеңнээн хүнүңде мени сойгалава,

кылыктанган хүнүңде мени кезетпе!

³ Дээрги-Чаяакчы, харыксырай бердим, ынчангаш менче ээ көрүн;

Дээрги-Чаяакчы, ишти-хөңнүм дойлуп тур, ынчангаш мени экиртип каг.

⁴ Сеткилим аажок хөлзеп тур, чежеге дээр манадыр сен, Дээрги-Чаяакчы?!

⁵ Дээрги-Чаяакчы, эглип келгеш, мени камгала. Энерелдиин-биле мени адырып хоста.

⁶ Чеvegге чыткаш, Сени бодаар кижиге турбас; өлүглер ораныңга Сени кым-даа мактавас .

⁷ Ыглап-сыктааш, могай бердим:

дүнениң-не орун-дөжээм өл-шык болур, караам чажындан чыдыным шыгый бээр.

⁸ Шупту дайзыннарарым балазындан карактарым шоозу өжүп, кударалдан карактарым соглуп тур .

⁹ Бузут үлгедикчилери, шупту менден ырай бериңер ,

Дээрги-Чаяакчы мээң ыы-сыымны дыңнап каан-дыр.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы тейлээн сөзүм дыңнап каапкан – мөргүлүмнү Ол хүлээп алыр.

¹¹ Дайзыннарарым дөгөрези аажок дүвүрөп, ады баксыразын, аткаарлап, кончуг дүрген бак атка кирзин .

7 *Давидтин Дээрги-Чаяакчыга ырлаан шиггайон-ыры. Вениаминниң аймаандан үнген Хустуң херээнге хамааржыр.*

² Дээрги-Чаяакчы, Бурганым, Сенден хоргадалды ап чор мен ,

мени истеп-сүрген бүгү улустан адырып, камгалап көр ,

³ оон башка олар, арзылаң дег , амы-тынымны үзүп каар,

камгалаптар кым-даа чок боорга, үзерлеп кааптар.

⁴ Дээрги-Чаяакчы, Бурганым, үлгеткен херээм бар болза,

мээң холдарым кемниг херек кылган болза,

⁵ мээң-биле эп-найырал сеткип чораан кижиге бузут-биле харыылаан болзумза ,

(а мен чылдагаан чокка кыстыртып келгеним кижини безин

камгалап чораан болгай мен) ,

⁶ дайзын мени истеп-сүргеш, чыпшыр четсин, амы-тынымны черже киир таптай бассын,

ат-алдарымны довуракка борап каапсын. *Сэла*

⁷ Дээрги-Чаяакчы, килеңнээштиң, дүрген келем, дайзыннарарымның калчаалыг өжүңге удур туруш,

Сээң айтып-чагааның шииткелди мен дээш көдүрүп көр.

⁸ Чыылган чоннар Сени хүрээлеп кээр – оларның кырында бедикче көдүрүл .

⁹ Дээрги-Чаяакчы аймактарны шиидип турар.

Меңээ шын шииткелден үндүрүп көр, чөптүүмнү, кем-буруу чогуумну көрүп көр, Дээрги-Чаяакчы .

¹⁰ Бузуттугларның өжүнүң когу үзүлзүн,

чөптүг-шынныг кижини быжыктыр – чөптүг

Бурган болгай сен,

улустуң чүректерин, ишти-хөңнүн шенээр-дир сен .

¹¹ Мөзүзү эки улусту камгалаар Бурган – мээң дозуг-камгалалым-дыр .

¹² Бурган – чөптүг шииткекчи,

Ол хүннүң-не бузуттуг улусче күштүү-биле килеңнээр .

¹³ Кандыг-бир улус бачыттарындан ойталаваза , Бурган хылыжын чидидер , чазын хере тыртып, шыгаап кээр ;

¹⁴ өлүм тарыыр чепсектерин белеткеп, ерттендир чиир согуннарны кылып аар .

¹⁵ Бузуду иштинде боттанган кижиге өш-өжээн-биле иштелип, оп-меге божуп алган .

¹⁶ Ол ханы оңгарны каскаш, оозунче боду-ла кээп ушкан ;

¹⁷ ооң өжү бодунуң бажынче кээп дүжер, ооң каржы-дошкуну бодунуң тейинче дедир бадып кээр.

¹⁸ Чөптүү дээш, Дээрги-Чаяакчыга өөрүп четтирип тур мен,

Дээди Өрүкү Дээрги-Чаяакчының адын алгап ырлап тур мен .

8 *Хөгжүм башкарыкчызынга. Гиттит деп хөгжүм херексели үдээр . Мизмор-ыр. Давидтии.*

² Дээрги-Чаяакчы! Бистиң Дээргивис!
Сээң адыңның бүгү чер кырында өндүр бедиин!
Сээң алдарың бичии уругларның, эмер
чаштарның аксындан
дээрлерден-даа бедидир көдүрлүп тур!
Быжыг шивээ тудуп алдың – дайзыннарлыг
болгаш,

өжээтениң, адаанчың ыттавайн барзын дээш,
ынчалдың.

⁴ Сээң холдарыңның чаяап кааны дээрлерже,
Сээң ында быжыглап кааның
ай биле сылдыстарже көргөш, боданып тур мен:

⁵ «Кижиде деп кымыл ол, Сен ону чүгө бодап чоруур
сен?

Кижиде амытан деп кымыл ол, Сен ол дээш чүгө
сагыш човаар сен?»

⁶ А Сен ону Бурганның деңнелинден
хензиг-ле куду деңнелдиг кылып каан сен;
ону ат-алдар болгаш мактал-хүндү-биле
демдектедиң.

⁷ Сен ону холдарыңның чаяап кааны бүгү чүүлдүң
чагырыкчызы кылып,
бүгү чүүлдү ооң буттарының адаанга салып
кагдың:

⁸ Бүгү шээр болгаш бода малды, хову-шөлде аң-
меңни,

⁹ дээрниң куштарын, далайның балыктарын,
далай оруктары-биле эштип чоруур
бүгү чүвени ооң буттарының адаанга салып
кагдың.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы! Бистиң Дээргивис!
Сээң адыңның бүгү чер кырында өндүр бедиин!

9 *Хөгжүм башкарыкчызынга. «Оглунуң өлүмү»
деп аялга үдээр. Мизмор-ыр. Давидтии.*

² Дээрги-Чаяакчы, бүгү-ле чүлдү-чүрээмден
Сеңээ өөрүп четтирер мен,
Сээң хамык кайгамчык чүлдериңни медээлээр
мен;

³ Сен дээш өөрүп-хөглөп, байырлаар мен,
Сээң ат-алдарыңны алгап ырлаар мен, Дээди
Өрүкү Бурган!

⁴ Мээң дайзыннарым дезип чорупкаш,
тептигип кээп дүжерлер, Сээң мурнуңга өлүп
каарлар.

⁵ Сен меңээ чөптүг шииткелди көргүстүң,
чаргы-чаалымны шын шиитпирлеп бердиң;
дүжүлгеде чөптүг Шииткекчи бооп саадап ора-
дыр сен.

⁶ Өске чоннарга килеңней бердиң, бузуттуг
хейлерни узуткап кагдың,
оларның дугайында сактыышкынны кезээ
мөңгөде балап кааптың.

⁷ Дайзыннар кезээ мөңгөде буурап калды,
хоорайларын бузуп кааптың, оларны ам сактып
кээр кижиде чогул.

⁸ А Дээрги-Чаяакчы кезээ мөңгөде чагырып артар,

Ол Бодунуң дүжүлгезин шииткел үндүрер дээш
белеткеп алган;

⁹ Ол өртемчейни чөптүү-биле шиидер,
бүгү чоннарга шын шииткел онааштырар.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы – дарлаткан кижиге хоргадап,
айыыл-халап үезинде – шивээ.

¹¹ Сээң адыңны хүндүлөп билир улус Сеңээ идегээр
;

Сенче сеткилинден чүткээн улусту
кагбас болгай сен, Дээрги-Чаяакчы.

¹² Сион дагда чагырып турар Дээрги-Чаяакчыны
алгап ырлаңар,

өске чоннар аразыңга Ооң ажил-херектерин
медээлеңер;

¹³ хан төгүксээр улусту Ол сактып алган,
дарлатканнарның алгы-кышкызын утпайн,
оларны бодап чоруур.

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы, менче ээ көрнүп,
мени көрбес улуска базындырып чоруурумну көр.
Сен мени өлүмнүң эжик-хаалгазындан көдүрүп
аппаар сен –

¹⁵ Сион хоорайның эжик-хаалгазыңга Сеңээ
хамык макталымны

ырлаар арганы ынчаар хайырлаар сен;
Сенден кээр камгалал дээш өөрүп-байырлаар мен

¹⁶ Өске чоннар боттарының казып алган
оңгарынче
чуглуп кирген,

боттарының салып алган какпазыңга буттарын
кактырып алган.

¹⁷ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чөптүг шииткели-биле
билдингир –
бузуттуглар боттарының кылган херектеринге
туттуруп аар.

Үзүктелиишкин. Сэла

¹⁸ Бузуттуглар – Бурганны уткан бүгү чоннар –
өлүглер оранынче дүже берзин;

¹⁹ түрөңги кижиниң дилээнге харыы черле турар,
дарлаткан улустуң идегели кезээ мөңгөде куруг
калбас болгай.

²⁰ Дээрги-Чаяакчы, дүрген келем!
Кижиде амытан бодун «Күштүг мен» деп санавазын,
бүгү чоннар Сээң мурнуңга шииттирзин.

²¹ Дээрги-Чаяакчы, чоннарны коргудувут:
өлүр тынныг кижилер бис дээрзин олар билип
алзын! *Сэла*

²² Дээрги-Чаяакчы, чүгө ыракта турарың ол,
айыыл-халап үезинде чаштып чүңүл?

²³ Адыыргак, бузуттуг улус ядамыкты истеп-сүрүп
чоруур –
олар боттарының бодап алган кажар аргаларыңга
туттуруп алзын.

²⁴ Бузуттуг кижиде самыраан күзээшкиннеринге
чоргаарланыр,
чөптүг эвес олча-ажыын эки деп йөрээр,
Дээрги-Чаяакчыны тооп көрбес.

²⁵ Бузуттуг кижги адыыргаандан: «Ол бисти кезетпес!» – дээр,
 Ооң шупту бодалдары: «Бурган чок!» – деп турар .
²⁶ Ол бодунуң оруктарыңа кандыг-даа үеде чедишшинниг болур,
 Сээң шииткелдериң – оон талыгыр ыракта болуп турар,
 ол бодунуң шупту дайзыннарын куду көөр.
²⁷ Ол бодунуң сагыжында: «Кажан кезээде тендиш дивес мен ,
 салгалдан салгал дамчып меңээ бак чүү-даа болбас» – деп бодаар;
²⁸ ооң аксы каргыш-чатка, авыяас сөс, оп-меге-биле долган ;
 ооң дылының бажында – бузут биле кара сагыш бар .
²⁹ Бузуттуг кижги быжыглал чок суурларга кедеп олулар ,
 ооң карактары аас-кежик чок күжүрнү дилегзинип көрүп турар;
 ажитталчак черлерге кем-буруу чок кижини өлүрүп каар ;
³⁰ ажитталчак черге, шыргай иштинде арзылаң дег ,
 аас-кежик чок күжүрнү сегирип аар дээш кедеп чыдар –
 ону бодунуң какпазыңа кактыргаш, тудуп аар ;
³¹ бузуттуг кижги ээги, доңгайган соонда, түрөңги улус ооң күштүг аспактарынче кире бээр.
³² Ол бузуттуг кижги бодунуң сагыжында:
 «Бурган үүлгедиглеривисти уттупкан-дыр,
 Ол хая көрнү берген-дир –
 ам кажан-даа көрбес дээн-дир» – деп бодаар .
³³ Дээрги-Чаяакчы, дүрген келем,
 Бурганым, холуң көдүрлүп, базындырган улусту утпа!
³⁴ Бузуттуг кижги чүге бодунуң сагыжында:
 «Бурган бисти кезетпес» – деп бодап, Сени тооп көрбезил?
³⁵ Улустуң човалаңы биле айыыл-халавын көрүп тур сен –
 Бодуңуң холуңу ынаар сунар дээш, көрүп тур сен.
 Аас-кежик чок күжүр Сеңээ идегеп тур,
 өскүс кижиге дузалаар сен .
³⁶ Бузуттуг база бак кижиниң күчү-күжүн суларат –
 ооң бузуду шуут артпас кылдыр, ол кижини кезет.
³⁷ Дээрги-Чаяакчы кезээ мөңгеде хааннап турар ,
 өске чоннар улузу Ооң чер-чуртундан арлып чиде бээр.
³⁸ Дээрги-Чаяакчы, базындырган улустуң күзелин дыңнап тур сен –
 оларның чүрөөн быжыктыр, кулааңны оларже ээктир.
³⁹ Өскүс база базындырган кижиге чөптүг шииткелиң хайырла ;
 кым-даа болза чер кырыңа улусту моон соңгаар коргутпазын.

*Хөгжүм башкарыкчызыңа.
 Давидтии.*

10 Дээрги-Чаяакчыдан хоргалды алыр мен .
 Силер меңээ: «Куш ышкаш, даглардыва ужувут» –
 деп чоондуңар?
² Көрүңер даан: бузуттуглар чазын хере тыртып алган,
 согуннарын кирижепкен –
 мөзүзү эки улусче караңгыда адар деп турлар.
³ Ниитилелдиң үндезиннерин үреп каапканда ,
 чөптүг-шынның кижги чүнү кылып шыдаарыл?
⁴ А Дээрги-Чаяакчы Бодунуң ыдыктыг өргээзинде ,
 Ооң дүжүлгези – дээрлерде ;
 Ооң карактары хайгаарап көрүп турар,
 Ооң көрүжү кижги төрелгетенни шенеп турар .
⁵ Дээрги-Чаяакчы буянның-даа, бузуттуг-даа кижини шенээр ,
 күчүлелге ынак кижини көөр хөңнү чок .
⁶ Ол оттуг көстөрни, хып турар күжүрнү оларже чаъс дег чагдырар,
 ерттендир чиир изиг хат – оларның ижер дашказы болур .
⁷ Дээрги-Чаяакчы – чөптүг-шынның,
 Ол улустуң шынның херектеринге ынак ,
 мөзүзү эки улусче чүүлдүгүнүп көөр.

11 *Хөгжүм башкарыкчызыңа. Сес хылдыг хөгжүм херексели үдээр.
 Мизмор-ыр. Давидтии.*

² Дээрги-Чаяакчы, камгала! Сеңээ бердинген кижги артпаан-дыр,
 кижги төрелгетенниң иштинде бүзүрөп болгу дег улус чок-тур .
³ Кижги бүрүзү өске кижиге мегелеп чугаалап турар,
 олар баажыланган чүрөөндөн авыяас дылдары-биле авыяастап чугаалажыр .
⁴ Авыяас, турамык дылдарның шуптузун Дээрги-Чаяакчы тура соп каапсын.
⁵ Ол улус: «Аксы-сөзүвүс-биле ажып тиилээр бис,
 дылдарывыс бисти деткип турда,
 кым биске дээрги боорул?» – дижип турар.
⁶ А Дээрги-Чаяакчы: «Мен ам түрөңги улуска – човалаңы дээш,
 базындырган улуска – уё-човууру дээш болчур мен,
 Мээң камгалалым алыксаан кижиниң идегелин боттандырып бээр мен» – деп турар.
⁷ Дээрги-Чаяакчының сөстери – арыг сөстер-дир ;
 олар – чеди катап арыглаан, хайылдырар суугуга довурактан аңгылай эзилдирген мөңгүн дег-дир.
⁸ Дээрги-Чаяакчы, Бодуңуң улузуңу кадагалаар сен,
 оларны шак ыңдыг авыяас улустан кезээ мөңгеде камгалаар сен.
⁹ Кижги төрелгетенниң иштинде эң бак чүүл үнеледи бээрге,

бузуттук хейлер кайда-даа чоруп турар апарды.

12 *Хөгжүм башкарыкчызынга. Мизмор-ыр. Давидтии.*

² Дээрги-Чаяакчы, кажанга дээр мени уттуң?
Кезээ мөңгеде уттур сен бе?

Кажанга дээр менден хая көрнүр сен?

³ Кажанга дээр ындыг бодалдар мени хинчектээрил?

Хүннү бадыр сеткил-чүрээм качыгдап тур.

Кажанга дээр дайзыннарым өрү көрдүнөрил?

⁴ Дээрги-Чаяакчы, Бурганым, менче көрнүп, харыыдан бер!

Карактарым чырыдып бер : өлүм мени удутпазын!

⁵ «Ону базып кааптым!» – деп, дайзыным сөглөвезин .

Тендиңейни бээримге, өжээтеним өөрүвезин.

⁶ Энерелиңге идегедим, Дээрги-Чаяакчы.

Камгалалың дээш сеткил-чүрээм байырлазын.

Меңээ көргүскен буяны дээш

Дээрги-Чаяакчыны алгап ырлаайн!

(Ыд. ыр. 52)

Хөгжүм башкарыкчызынга. Давидтии.

13 Тенек кижиге сеткил-хөңнүңге «Бурган чок» деп түңнел кылган .

Ындыг улус самыыраан-дыр, чүдек-бужар херектерни

үүлгеткен-дир;

буян кылып турар кижиге тывылбаан-дыр .

² Дээрги-Чаяакчы дээрден кижиге төрөлгөтөнче, «Бурганче чүткүп турар сарыылдыг кижиге бар бе?» дээш,

куду алзы топтап көргөн .

³ Шупту улус Бургандан ойталап, шупту бир аай будалган болган;

буян кылып турар кижиге тывылбаан – чаңгыс-даа кижиге чок болган .

⁴ Бузут үүлгедип турар бүгү улус черле угаан кирбези ол бе?

Олар мээң чонумну аъш-чем ышкаш сыырып турар-дыр база Дээрги-Чаяакчыга мөргүвөс-тир.

⁵ Олар күштүг коргуушкунга алзып аар,

Бурган чөптүг-шынныг улустуң талазында болгай.

⁶ Яды кижиниң күзел-бодалын чүү деп-даа бодавас-тыр силер,

а ооң хоргадалы – Дээрги-Чаяакчы!

⁷ Сион дагдан Израильдиң камгалалы чедип келзин!

Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонунга эки чолду эгидерге ,

Иаков өөрүп-байырлаар, Израиль өөрүп-хөглээр.

Мизмор-ыр. Давидтии.

14 Дээрги-Чаяакчы!
Кым Сээң өргээ-майгыныңга чурттап шыдаарыл?

Кым Сээң ыдыктыг дааңга турумчуп чурттаарыл?

² Чүглө арыг шынчы оруктар-биле чоруур, чөптүг чүүлдер кылыр кижиге ;

³ сеткилиниң ханызындан шынны чугаалаар, аксы-дылы-биле нүгүлдөвөс , өске кижиге бак чүвө кылбас,

чанында кижини бак атка киирбес кижиге;

⁴ Бурганның тооп көрбөөн улузун куду көөр,

Дээрги-Чаяакчыдан коргар улусту мактаар, бодунга хора чедирги дег-даа даңгырак бергеш, аксы-сөзүн ээлээр кижиге ;

⁵ акша-мөңгүнүн чээлиге бергеш, ажык-кончаа дилөвөс ,

буруу чок кижиге удурланыр дээш хээли албас кижиге .

Ынчаар чурттап чоруур кижиге кезээ мөңгеде тендиш дивес.

Миктам-ыр. Давидтии.

15 Мени кадагалап көр, Бурганым, хоргадалды Сенден алыр болгай мен.

² Дээрги-Чаяакчыга: «Сен – мээң Дээргим сен, меңээ Сенден өске ачы-буян чок » – деп чугааладым .

³ Ооң чер кырында ыдыктыг чонунче – аталдарлыг улусунче

бүгү күзел-чүткүлүм угланды .

⁴ Өске бурганче далашкан улустуң түрегдели көвүдөзин;

мен оларның хан төккөн өргүлдеринге киришпес мен,

оларның бурганнарының аттарын безин адаар хөңнүм чок .

⁵ Дээрги-Чаяакчы – мээң үлүүм сен ,

салым-чолум Сенден хамааржыр.

⁶ Мээң хувааглыг черимниң кызыгаарын каас-чараш черлер таварты эрттирген сен, мээң Сенден алган өнчүм өндүр-чаагай-дыр.

⁷ Мени угаан киир сургаан Дээрги-Чаяакчыны алгап-йөрээр мен, дүне безин ишти-хөңнүм мени сургап турар.

⁸ Дээрги-Чаяакчыдан үргүлчү карак салбайн чордум,

Ол мээң-биле-дир, ынчангаш тендиш дивес мен .

⁹ Ынчангаш мээң чүрээм өөрүп-байырлаан, мээң сеткилим өөрүп-хөглээн,

мага-бодумга кандыг-даа айыыл кыжанмас-тыр.

¹⁰ Сен мээң амы-тынымны өлүглер оранынга калдырбас сен,

Сеңээ бердинген чалчаңны тамыже киирбес сен .

¹¹ Сен меңээ амыдыралче орукту айтып бээр сен; Сээң-биле кады турарымга, өөрүшкү мени бүргээр, Сээң холунда аас-кежик кезээ мөңгеде бар.

Мөргүл. Давидтии .

16 Дээрги-Чаяакчы, мээң актыымны дыңна, дуза дилээн алгы-кышкымче кичээнгейден сал,

мегелевес аксы-дылымдан үнген мөргүлүмнү
дыңна.

² Сен мени чөптүг шииткел-биле шиит,
карактарың чөптүг шынны көрүп турзун.

³ Сен мээң чүрээмни шенеп, дүне када кээп
чордуң;

шенеп көргөш, бузуттуг бодал тыппайн бардың .

⁴ Кижилерниң кылып чорууру ышкаш,
аксы-дылымдан бачыттыг сөс үнмеди,
Сээң сөстериңниң аайындан эртпейн,
каржы-бак кижиниң оруун эдереринден кичээнип
келдим.

⁵ Сээң айтып бергениң оруктардан
мээң буттарың өскээр барбас, чандыр баспас .

⁶ Сени кыйгырып тур мен,
дыңнап каарыңны билир мен, Бурганым:
кулаң менче ээктирип, сөстөрүмни дыңнап
көрем.

⁷ Кайгамчык арга-биле энереңиң көргүзүп көр ,
Сен Бодуңнуң күчүлүг холуң-биле
хоргада дилээн улусту дайзыннардан камгалаар
сен;

⁸ Сен мени карак огу дег кадагала ,
чалгыннарың адаанга мени чажырып ал .

⁹ Менче халдап турар бузуттуглардан, мени
бүзээлеп алган,
амы-тынымга кыжанган дайзыннардан кадагала.

¹⁰ Олар дээрге чүректери доңгун ,
адыыргак сөстөр чугаалаар улус-тур.

¹¹ Базым санай мени ам бүзээлеп турлар,
черже чыттыр базып аарын күзеп,
менче кезе кайгаарлар-дыр.

¹² Олар олча хайдынып, чимзенген арзылаң дег-
дир,
ажыт черлерде кеденип олар араатан аңга дөмей-
дир .

¹³ Дээрги-Чаяакчы, дүрген келем,
оларже уткуй үнүп, дискек кырынга олуртувут.
Бодуңнуң хылыжың-биле мээң амь-тынымны
бузуттуг кижиден камгалап көр;

¹⁴ өлүр тынныг улустан Бодуңнуң холуң-биле
камгалап көр, Дээрги-Чаяакчы;
олар дээрге дашказы бо чуртталганың
хөреңги-байлаа-биле долдунган улус-тур,
а Сен оларның хырнын Бодуңнуң шаңналың-биле
долдурар сен;

оларның ажы-төлү тоткаш,
артыкшылын боттарының ажы-төлүңгө арттырып
каарлар.

¹⁵ А мен актыг болуп, Сээң шырай-арныңче көөр
мен,
оттуп келгеш, Сээң арның көргөш, таалап ханар
мен .

(2 Хаан. 22)

17 Хөгжүм башкарыкчызынга. Дээрги-Чаяакчы
Бодуңнуң чалказы Давидти ооң хамык
дайзыннарының болгаш Саулдуң холундан адырып

каарга, Давидтиң Дээрги-Чаяакчыга ырлаан
ырының сөстери бо-дур. Ол мынча дээн:

² Дээрги-Чаяакчы, мээң күчү-күжүм сен, Сеңээ
ынак-тыр мен!

³ Дээрги-Чаяакчы – мээң быжыг шивээм,
хоргадалым, камгалалым.

Мээң Бурганым – чалым-хаям . Ол – дозуг-
камгалалым ,
мени камгалап турар күчү-күш, мээң чаглаам.

⁴ Макталга төлептиг Дээрги-Чаяакчыдан
дуза дилеп кый деп, дайзыннарымдан камгалалды
алыр мен.

⁵ Өлүмнүң четкилери мени ораап алган,
өлүмнүг айыыл эккээр суглар мени сүртеткен ;

⁶ алды оранның кинчилери мени бектеп алган,
өлүмнүң дузаа мурнумда салдынган .

⁷ Кызагдалга алыскаш,
Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп кый дидим,
мээң Бурганымдан дуза дилеп алгырдым.
Ол Бодуңнуң өргээзинден мээң үнүмнү дыңнап
кагды,

дилег-кыйгым Ооң мурнунга чеде берди .

⁸ Чер шимчеп, сирилээн,
даглар дөжээнге чедир божаңнаан –
Дээрги-Чаяакчының килеңинден сирилеш дээн .

⁹ Ол килеңнээрге, думчуундан – ыш,
аксындан – өрттендир чиир чалынныг от
аттыгып үнүп, изиг көстөр кызаңайндыр хып
турган .

¹⁰ Ол кудай-дээрни ээктир тырткаш, дүжүп келген ,
кара булут кырынга буттарың салып алган .

¹¹ Дээрги-Чаяакчы херувимни мунупкаш,
хатты чалгын кылгаш, кылайтыр ужуп чорупкан .

¹² Ол дүмбей караңгыны шугланып,
дээрде чаъстыг кара булуттарже чаштып кире
берген .

¹³ Дээрги-Чаяакчының мурнунга чырык
чайынналып,
долу биле чаңныктарын чашкан булуттар көжүп
турган .

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы кудай-дээрге диңмиттиг
диңмирээн –
Дээди Өрүкүнүң үнү, долу биле чаңныктар чажып,
чыжыраан .

¹⁵ Ол согуннарын салып ,
дайзыннарын тарай сывырыпкан,
эмгежок чаңныктарын дүжүрүп, оларны
девидедипкен .

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы,
Сээң түрлүг үнүңден, Сээң эзиннээн тыныжыңдан
далай-суглар дүвү көстүп, сыыгап ,
өртемчей өзээнге чедир ажыттынып келген.

¹⁷ Бурган бедик дээрден ээкеш, мени сегирип
алгаш,

терең эерем суглардан ушта тыртып каан ;

¹⁸ Ол мени күчү-күштүг дайзындан,
күш-шыдалы менден ажыг өжээттеннерден
камгалап каан .

¹⁹ Дайзыннарарым менче айыыл-халапка алысканым хүнде халдап келген,
а Дээрги-Чаяакчы меңээ чөленгииш болган.
²⁰ Ол мени шөлөөн черже үндүрүп, камгалап каан – чүге дээрге мен Ооң сеткилинге кирген болган мен.
²¹ Дээрги-Чаяакчы чөптүүм дээш меңээ ачы-буян көргүскөн,
холдарым ары дээш мени шаңнаан .
²² Мен Дээрги-Чаяакчының оруктарындан соора барбаан мен,
Бурганымның мурнунга бузутче чайгылбаан мен;
²³ Ооң бүгү айтышкыннарын эдерип чоруур мен,
Ооң дүрүм-хоойлуларындан ойталаваан мен.
²⁴ Мен Ооң мурнунга кем-буруу чок мен,
бачыт үүлгетпес дээш кичээнип чор мен ;
²⁵ Дээрги-Чаяакчы мээң чөптүүм көргөш,
Ооң мурнунга холдарымның арыын көргөш, мени шаңнаан.
²⁶ Сеңээ шынчы улуска Сен база шынчы сен,
ак сеткилдиг кижиге ак сеткилдиг сен;
²⁷ арыг улуска арыг сен, а бузуттуг улуска хамаарылгаң багай;
²⁸ биче сеткилдиг улусту камгалап турар сен,
а адыыргак улусту куду көрүп турар сен .
²⁹ Дээрги-Чаяакчы, чырыткымны кыпсып турар сен ,
дүмбей өттүр меңээ чырыдып турар сен,
Бурганым Дээрги-Чаяакчы.
³⁰ Сээң ачыңда аг-шеригни базып каар мен,
Бурганым ачызында шивээлер ханаларын ажа халыыр мен.
³¹ Бурган! – Ооң оруу -болбаазыраңгай ,
Дээрги-Чаяакчының сөзү арыг шынчы ;
Оон хоргада алган бүгү улуска Ол – дозуг-камгалал .
³² Дээрги-Чаяакчыдан өске, Бурган кымыл ;
Бурганывыстан өске, чалым-хая бар бе?
³³ Бурган күш-шыдалды мээң шыңганнарымга сиңирип,
ак орукту меңээ айтып берип турар;
³⁴ буттарымны сыынны дег кылып,
мени бедиктерже үндүрүп турар ;
³⁵ холдарымны чаа-дайынга өөредип турар,
хүлер чаны хере тыртыптар күштүг мен .
³⁶ Сен меңээ Бодуңнуң дозуг-камгалалыңны тутсуп берген сен,
ушпазын дээш, мени холуң-биле туткан сен,
Сээң деткимчең мени өндүр улуг кижиге кылып турар.
³⁷ Сен мээң оруумдан доктар-моондакты чайладып,
балдырларымны сирилевес быжыг кылып каан сен.
³⁸ Дайзыннарарымны истеп-сүргөш, чыпшыр чедер мен ,
оларны узуткап кагбаан шаамда, дедир эгбес мен.

³⁹ Оларны чыттыр шаварымга, олчаан туруп шыдавастар –
буттарым адаанга калырлар.
⁴⁰ Сен дайын чорудар күш-шыдалды шыңганнарымга сиңирдин,
менче халдап келгеннерни мээң буттарым адаанга салып тур сен.
⁴¹ Дайзыннарарымның ооргазын меңээ көргүзүп, дезеринче албадаптың ,
өжэтеннеримни узуткап кагдым.
⁴² Олар алгырып турду, ынчалза-даа камгалакчызы чок-тур;
Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилээрге, оларга харыы бербес-тир .
⁴³ Оларны, хатка бөөлдеткен довурак дег, тарадыр эстедиптер мен,
кудумчуда малгаш дег, таптай базып кааптар мен!
⁴⁴ Сен мени чонумнуң үймээнинден камгаладың,
аймак-чоннарның бажынга олуртуп кагдың;
безин билбес турганым чон ам меңээ бараан болуп турар ;
⁴⁵ олар мээң дугайымда дыңнап кааш, дораан-на чагыртты,
өске чер чурттуглар меңээ чашпаалап турар .
⁴⁶ Өске черлер улузунуң сузу бастынып,
шивээлеринден сириңейнип үнүп турду .
⁴⁷ Дээрги-Чаяакчы дириг! Мээң чөленгииш-хаямга алдар!
Мени камгалап турар Бурган кымдан-даа арттыр мактатсын!
⁴⁸ Ол – мен дээш өжээн негээр,
чоннарны меңээ чагыртып турар ,
⁴⁹ дайзыннарарымдан мени камгалап турар Бурган-дыр.
Мени Сен меңээ удурланган улустан бедидир көдүрүп,
каржы-дошкун кижиден камгалап турар сен.
⁵⁰ Ол дээш, Сени өске чоннар мурнунга алдаржыдар мен, Дээрги-Чаяакчы,
Сээң адыңны алгап ырлаар мен .
⁵¹ Дээрги-Чаяакчы шилип алган хаанынга өндүр улуг тиилелгелерни шаңнап турар ,
Ол Давидке болгаш ооң үре-салгалынга кезээ мөңгедэ энерелдиг!

18 *Хөгжүм башкарыкчызынга. Мизмор-ыр. Давидтии.*

² Дээрлер Бурганның алдарын медээлеп тур,
бопурук кудай-дээр Ооң холдарының ажил-херектерин тоожуп тур .
³ Хүн дараазында хүнге сөстү дамчыдар,
дүн дараазында дүнге билигни ажыдар.
⁴ Оларның үнү дыңналбас, сөзү, чугаазы чок-даа болза,
⁵ үн-чугаазы бүгү чер-делегейге дыңналып эртер,
а сөстери өртемчейниң кыдырларынга чедер .
Бурган дээрлерде хүннүң өргээзин тургузуп алган.

⁶ А хүн, күдээ дег,
куда соонда хонган өрээлинден үнүп кээр,
эртер оруун төндүр маңнап бар чыда,
мөгөшөшүр кижиге дег өөрүүр.

⁷ Ол дээрниң бир кыдыындан үнүп келгеш,
өске кыдыынга чедир көжүп хүннээр,
ооң изиинден чүү-даа чүве чаштынып шыдавас.

⁸ Дээрги-Чаяакчының дүрүм-хоойлузу
болбаазыраңгай,
сеткил-сагышты тынгарар;
Ооң чугаалаан сөстери шынныг, кенен улусту
угаан кирирер.

⁹ Дээрги-Чаяакчының айтышкыннары чөптүг,
чүректи өөртүр;
Ооң чагыы чырыткылыг, карактарны чырыдар.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчыдан коргар чорук –
арыг база кезээ мөңгедө артар.
Дээрги-Чаяакчының шиитпирлери –
алыс шынныг, шуптузу чөптүг;

¹¹ олар алдындан – аажок хөй арыг алдындан
күзенчиг,
ары өөндөн алган ары чигиринден амданныг.
¹² Сээң чалчаң ол бүгүдөн өөредигни алыр,
оларны сагыыры – өндүр улуг шаңналды эккээр.
¹³ Частырыгларын эскерип шыдаар кижиге бар бе?
Бодумнуң ожаап билбээним бачыттарымдан мени
арыгла.

¹⁴ Сагышты-биле үлгөткен бачыттардан база
Бодумнуң чалчаңны чайладып көр –
олар мени чагырбазын. Мен ынчан актыг
апарып,

аажок улуг кемниг херек дээш буруудаваас мен.

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы – чалым-хаям сен,
Камгалакчым сен!

Мээң аксымдан үнген сөстөр биле чүрээмниң
бодалдары
Сеңээ таарымчалыг болзун.

19

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
Мизмор-ыр. Давидтии.*

² Айыыл-халап хүнүндө Дээрги-Чаяакчы сени
дыңнап кагзын –
Израильдиң Бурганының ады сени кижиге четпес
бедикче көдүрзүн.

³ Ол сенче ыдыктыг черден дузадан чорутсун,
·Сион дагдан сени деткизин.

⁴ Сээң салганың бүгү өргүлдери бодап келзин,
бүрүн өрттөткен өргүлүңче сеткил ханышкын-
биле көрүп,
хүлээп алзын. *Сэла*

⁵ Дээрги-Чаяакчы сээң күзөөн чүвеңни
хайырлазын,
сээң бодап алган бүгү чүүлдериңни боттандырып
берзин.

⁶ Сээң тиилелгең дээш өөрүп-байырлаар бис,
Бурганывыстың ады дээш тугувус көдүрер бис.
Дээрги-Чаяакчы шупту дилеглериңни күүсетсин.

⁷ Мен ам билер мен – Дээрги-Чаяакчы

Бодумнуң шилип алган хаанын камгалап турар,
Ооң күштүг холу ыдыктыг дээрлеринден
аңаа харыылап, тиилелгени хайырлап турар.

⁸ Чамдык улус ·дайынчы тергелери-биле,
өске улус – аъттары-биле мактаныр,
а бис Дээрги-Чаяакчының ады-биле –
Бурганывыстың ады-биле мактанып турар бис!

⁹ Ол улус чайгыла бергеш, буурап каар,
а бис бут кырынга чайгылыш чок турар бис.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы, хаанны камгала,
дуза дилеп кый дээривиске, харыыла!

20

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
Мизмор-ыр. Давидтии.*

² Дээрги-Чаяакчы! Сээң күчү-күжүң дээш,
хаан өөрүшкү-маңнайлыг тур,
Сенден келген камгалал дээш канчаар-даа аажок
өөрүп-хөглөп тур!

³ Сен ооң күзөөн чүүлдерин күүседип бердиң,
ооң аксындан үнген дилег-сөзүңден ойталавадың.
Сэла

⁴ Сен ону ачы-буян долган алгыш-йөрөөл-биле
уткудуң,

ооң бажыңга алдын оваадайны кедирдиң.

⁵ Хаан Сенден амыдыралдың тыныжын диледи,
Сен аңаа кезээ мөңгедө узун назынны
хайырладың.

⁶ Сенден келген камгалал дээш, ол өндүр улуг
алдарлыг апарды:

Сен аңаа чайынналчак мактал-хүндүнү
хайырладың.

⁷ Сен аңаа ачы-буяныңны кезээ мөңгедө бердиң,
Сээң чаныңга турарга тыптыр
өөрүшкүнү шаңнап, ону хөглеттиң.

⁸ Хаан Дээрги-Чаяакчыга идегээр,
Дээди Өрүкүнүң энерелиниң ачызында тендиш
дивес.

⁹ Сээң холуң шупту дайзыннарыңны тудуп алыр,
күштүг холуң шупту өжээтеннериңни тудуп алыр.

¹⁰ Килеңнээн үеңде оларга оттуг суугу дег сен;
Дээрги-Чаяакчы аажок килеңнээш,
оларның бажын чиир, олар отка чиртип аарлар.

¹¹ Сен оларның үре-салгалын чырык чер кырынга,
оларның салгакчыларын кижиге төрөлгөтөн
аразынга
амылыг арттырбас сен.

¹² Сеңээ удур кара сагыштап турган дайзыннар
болгай,
ынчалза-даа ол кара сагыжын боттандыраар харыы
чок-тур!

¹³ Сен чаларың согуннарын оларның
арыннарынче шыгагаш,
оларны хая көрүндүрүп, дестирер сен.

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы, Бодумнуң күжүң-биле
кымдан-даа бедидир көдүрүл,
Сээң күчү-күжүңнү алгап ырлап, алдаржыдаал!

21

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
«Даң хаяазының ивизи» деп аялга үдээр.
Мизмор-ыр. Давидтии.*

² Мээң Бурганым! Мээң Бурганым! Чүү дээш мени кааптың?

Сен мени камгалаарын көңгүс бодавайн тур сен, мээң дуза дилээн кыйгымдан ырак-тыр сен .

³ Бурганым! Хүндүс Сени кыйгырып тур мен – а Сен харыы бербейн тур сен; дүне база оожургал чок болу бердим .

⁴ А Сен – Ыдыктыг Чагырыкчы сен, израиль чон Сени мактап турар.

⁵ Ада-өгбелеривис Сеңээ идегеп, ынанып чорааннар,

а Сен оларны кадагалап келдиң.

⁶ Олар Сени кыйгырып турганнар – камгалалды ап-даа келгеннер ;

Сеңээ ынанып чорааннар, идегели хоозун болбаан.

⁷ А мен – кижиге эвес, курт-тур мен , улуска бак сөглөдип, чонга дора көрдүрүп чор мен .

⁸ Көрүп турар бүгү улус мени аксы-биле дузап, баштарын чайып: «Ол кижиге Дээрги-Чаяакчыга ынанып турду. Ынчангаш ол Дээрги-Чаяакчыга эргим болза, Ол аңаа болчуп, камгалазын » – деп кочулап турду .

¹⁰ А Сен – мени хырын иштинден ужулгаш, меңээ айыыл чок болур кылдыр иемниң хоюнга салып каан Бурган сен .

¹¹ Төрүттүнүп кээримге-ле, мени Сеңээ тураскаадып берипкен, иемден төрүттүнгенимден-не Сен – мээң Бурганым сен.

¹² Менден ыравайн көр – айыыл-халап чоокшулап кел чыдыр, а меңээ дуза кадар кижиге чок-тур .

¹³ Хөй дайзыннар мени бүзээледи, Васанның күштүг бугалары дег, үглөп келди ;

¹⁴ олар менче, олчазын үзе-чаза соп, ырланган арзылаң дег, диштерин шаарартып тур.

¹⁵ Сеткил-сагыжым суг дег ага берди , шупту сөөктерим кадырылды; чүрээм чук дег чымчай бергеш, иштимге кээп эсти берди.

¹⁶ Өрттедип турар дой саваның суу дег, күш-шыдалым соглуп кагды, өгүмге дылым чыпшына берди,

Сен мени, өлүп калзын дээш, довуракче октаптың.

¹⁷ Бак хейлер мени ыттар дег бүзээлеп , мөөңү-биле үглөп келген, хол-будумну үзе-чаза соп каапкан .

¹⁸ Дөрт сөөк кижиге апардым, а дайзыннарым менче кайгап, топтап көрүп тур .

¹⁹ Хептеримни аразында үлежип ап, хөйлеңим алыр дээш үлүг тыртып турлар .

²⁰ А Сен, Дээрги-Чаяакчы, менден ыравайн көр,

мээң күчүм-дүр сен, дузалаар дээш далажып көр!

²¹ Амы-тынымны хылыштан камгала, дың чаңгыс тынымны ол ыттардан камгала ;
²² арзылаң аксындан , үзер бугалар

мыйыстарындан

мени чайлат, меңээ харыылап көр.

²³ Сээң адыңны ха-дуңма чонумга медээлээр мен, чыыш мурнунга Сени алгап-мактаар мен .

²⁴ Дээрги-Чаяакчыдан коргар улус, Ону алгап-мактаңар!

Иаковтуң бүгү салгалы, Ону алдаржыдыңар, Израильдиң бүгү чону, Оон коргуңар!

²⁵ Дээрги-Чаяакчы түрегдээн кижини тоовайн барбаан,

ооң дилээн херексевейн барбаан, оон хая көрүмээн,

а кажан ол Бодун кый дээрге, дыңнап каан.

²⁶ Эңмежок чоннуң чыыжыңга

Сени мактаан сөстөрүм Сенден кээр ;

Сенден коргар улус мурнунга

Сеңээ берген даңгырактарым күүседир мен .

²⁷ Түрегдээн күжүрлер аштанып-чемненип, тотсун, Дээрги-Чаяакчыже чүткээн улус Ону алгап-мактазын;

силерниң чүректериңер турбайн,

кезээ мөңгедө согар болзун!

²⁸ Дээрги-Чаяакчыны сактып келгеш,

чер-делегейниң кыдыгларында

чурттаан улус Олче эглип кээр,

Ооң мурнунга бүгү аймак-чоннар кээп, мөгеер ;

²⁹ чүге дээрге чагырга – Ооңуу-дур ,

чоннарның Чагырыкчызы – Ол-дур.

³⁰ Чер-делегейде күш-шыдалдыг бүгү улус

ылапты-биле Аңаа мөгеер;

довурак-доозун бооп хуулуп бар чыдар, өлүр тынныг бүгү улус

Ооң мурнунга сөгүрүүр.

³¹ Келир салгалдар Дээргиге бараан болур,

Ооң дугайында салгалдан салгал дамчып медээлээр .

³² Олар келир үеде төрүттүнер улуска

Дээрги-Чаяакчының чөптүүн,

Ооң кылган ажил-херектерин чугаалап бээр .

Мизмор-ыр. Давидтии.

22 Дээрги-Чаяакчы – мээң Кадарчым .
Мээң хереглээн бүгү чүвем бар .

² Ол мени оът-сигени хөлбең ногаан шынааларга оदारладыр ,

оожум сугларга чедире бээр,

³ сеткилимге чаа күштү хайырлаар .

Ол мени Бодунуң ат-алдары дээш

шынныг оруктар-биле эдэртип бар чыдар .

⁴ Дүмбей караңгы шынаа таварты эртип бар чытсымза-даа ,

айыыл-халаптан кортпас мен – Сен мээң-биле болгай сен,

даянгыыжың биле шыкпыыжың мени камгалап,
оожургадаыр .

⁵ Дайзыннарарым көрүп турда, Сен меңээ дой
кылдың,
бажымны олива үзү-биле хүндүлөп чаап бердиң ,
мээң кежиим аяа чык долу-дур!

⁶ Буян биле энерелиң бүгү чуртталгамда мени
үдеп чоруур –
Сээң өргээңге кезээде туруп аар мен , Дээрги-
Чаяакчы.

Давидтии. Мизмор-ыр.

23 Чер-делегей болгаш ону долган бүгү чүве,
өртөмчей болгаш ында чурттаан бүгү
амытаннар

Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр ;
² Ол чер-делегейниң үндезиннерин далай,
сугларга быжыглап каан .

³ Дээрги-Чаяакчының даанче кым үнүп болурул,
Ооң ыдыктыг черинге кым туруп болурул?

⁴ Арыг холдарлыг, актыг чүректиг , хей черге
даңгырак бербээн ,
меге аазаашкын кылбаан кижичи ол-дур.

⁵ Шак ол кижичи Дээрги-Чаяакчының ачы-буянын
алыр,
бодунуң Камгалакчызы Бургандан чөптүг
шаңналды алыр.

⁶ Дээрги-Чаяакчыже чүткээн, Израильдиң Бурганы
Сени

эдериक्सээн улус ындыг боор-дур. *Сэла*

⁷ Хаалгалар, бажыңар көдүрүңер,
үе-дүптеги эжиктер, ажыттынып көдүрлүңер –
алдарлыг Хаан кирип келзин!

⁸ Ол алдарлыг Хаан кымыл? –
Күчү-күштүг, мөге-шыырак Дээрги-Чаяакчы ол-дур,
чаа-дайыңга күжүн көргүзөр Дээрги-Чаяакчы ол-
дур .

⁹ Хаалгалар, бажыңар көдүрүңер,
үе-дүптеги эжиктер, ажыттынып көдүрлүңер –
алдарлыг Хаан кирип келзин!

¹⁰ Шак ол алдарлыг Хаан кымыл?
Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы – алдарлыг Хаан ол-
дур! *Сэла*

Давидтии. х (алеф)

24 Дээрги-Чаяакчы,
сеткил-сагыжымдан Сеңээ мөргүп тур мен ; **г**
(бет)

² Бурганым, Сеңээ ынанып тур мен.
Адым баксыравазын, дайзыннарарым мени ажып
тиилевезин; **г** (гимел)

³ Сеңээ идегээр улустуң база ады баксыравазын ,
хей черге өскерлип турар улус харын бак атка
кирзин. **г** (далет)

⁴ Дээрги-Чаяакчы,
оруктарың меңээ айтып бер, эртер оруктарыңга
мени өөрөт . **л** (хе)

⁵ Сээң шыныңче мени эдерттип, өөрөдип көр ,

мени камгалаар Бурганым болгай сен,
хүннүң-не Сеңээ идегээр-дир мен. **г** (зайин)

⁶ Дээрги-Чаяакчы, ээ хайыралың, энерелиң бода,
олар кезээ мөңгеде бар болгай . **л** (хет)

⁷ Аныяк шаамның бачыттарын, кемниг
херектерин сагынма ,

Дээрги-Чаяакчы, ачы-буянның
болгаш энерелдиң-биле мени бода! **о** (тет)

⁸ Дээрги-Чаяакчы ачылыг база чөптүг болгаш,
бачыттыгларга орук айтыр; **'** (йод)

⁹ биче сеткилдиг улусту шын чурттаар кылдыр
сургап,

Бодунуң оруктарыңга өөрөдир. **з** (каф)

¹⁰ Дээрги-Чаяакчының бүгү оруктары –
Ооң чагыг-керээзи биле дүрүм-хоойлузун
сагып чоруур улуска шынчы энерел ол-дур. **з**
(ламед)

¹¹ Дээрги-Чаяакчы, Бодунуң ат-алдарыңны
бодааш ,

мээң бачыдымны өршээ – бачыдым аажок улуг
болгай. **л** (мем)

¹² Дээрги-Чаяакчыдан коргар кижиге
Ол кандыг орукту шилип алырын айтып бээр. **з**
(нун)

¹³ Шак ол кижиниң амыдыралы буян көрүп эртер,
а үре-салгалы чер-чуртту салгап алыр . **о** (самех)

¹⁴ Дээрги-Чаяакчыдан коргар улуска Ол арга-
сүмезин бээр,

оларга Бодунуң чагыг-керээзин ажыдар. **у** (айин)

¹⁵ Мээң карактарым кезээде Дээрги-Чаяакчыже
көрүп турар ,

Ол мээң буттарымын какпа-дузактан адырып
турар болгай. **э** (пе)

¹⁶ Көрүжүңнү менче углап, менче ээ көрнүп көр,
чааскаанзырап, базындырып чор мен. **х** (цаде)

¹⁷ Чүрээмниң качыгдалы немежип тур,
айыыл-халавымдан мени адырып көр;

¹⁸ хинчектенип, харыксыраанымны көрүп көр,
бүгү бачыттарымын өршээ. **г** (реш)

¹⁹ Дайзыннарарымче көрүп көр – оларның
көвүдээнин,

мени көөр хөңнү чок улустуң каржы-дошкунун! **ш**
(шин)

²⁰ Амы-тынымны кадагалап, айыылдан адыр.
Бак атка кирбес болуйн – хоргадалым Сенде
болгай. **л** (тав)

²¹ Эки мөзүм биле чөптүүм мени кадагалазын –
ынаныжым Сенде болгай.

²² Бурганым, шупту айыыл-халаптардан
Израильди адырып хоста!

Давидтии.

25 Дээрги-Чаяакчы, чөптүг шиитпириң үндүрүп
көр –

кем-буруу чок чурттап чордум ,
Сеңээ идегээш, тендиш дивес мен.

² Мени шылгап көр, Дээрги-Чаяакчы, мени шенеп,
ишти-хөңнүм биле чүрээмни арыглап көр .

³ Сээң энерелиң дугайында үргүлчү бодап чор мен,
 Сээң алыс шыныңны эдерип чор мен .
⁴ Мегелеп чугаалаар улус-биле кады олурбадым,
 ийи арынныг улус-биле кады чорбас мен;
⁵ кара сагыштыг улустуң бөлүглежилгезинге
 хөңнүм чок,
 бузуттуглар аразынче кирбес мен .
⁶ Кем-буруу чок болгаш, холдарым чуп ,
 Сеңээ өргүл салыр бедигээшти дескинер мен,
 Дээрги-Чаяакчы –
⁷ Сени алгап-мактаан үнүм дыңналып,
 Сээң хамык ажил-херектериңни медээлээн .
⁸ Дээрги-Чаяакчы, Сээң өргээңге –
 Сээң чурттап турар өндүр-чаагай оран-саваңга
 ынак мен.
⁹ Мээң амы-тынымны бачыттыг улус-биле кады,
 мээң амыдыралымны өлүрүкчүлөр-биле кады
 узуткава ;
¹⁰ оларның холдары бузутка борашкан,
 оларның холдарын хээли долган .
¹¹ А мен кем-буруу чок чурттап чор мен;
 мени камгалап, ээ көрнүп көр.
¹² Мээң будум дорт орукта турар,
 Дээрги-Чаяакчының улустунуң чыылган черинге
 Ону алгап-йөрээр мен.

Давидтии.

26 Дээрги-Чаяакчы – меңээ чырык ,
 меңээ камгалал – кымдан коргар деп мен?
 Дээрги-Чаяакчы – амыдыралым шивээзи –
 кымдан сүртээр деп мен?
² Өжээтеннерим, удурланыкчыларым,
 дайзыннарарым
 бажым чиир дээш менче халдап келгеш,
 боттары-ла илдигип, калырлар.
³ Эңмежок аг-шериг мени бүзээлеп кээр болза,
 мээң чүрээм коргуп-сүртевес ;
 меңээ удур дайын-даа үнер болза, идегелим
 ышкынмас мен.
⁴ Дээрги-Чаяакчыдан чаңгыс-ла дилеглиг мен,
 чүткүп чеде бериксээн чүвем чүгле бо:
 назынымның дургузунда Ооң бажыңыңга туруп
 аары,
 Ооң өндүр чырыын хайгаарап көөрү,
 Ооң ыдыктыг өргээзинге кээри ,
 Ооң күзел-соруун билип аары.
⁵ Ол мени айыыл-халап хүнүнде
 Бодунуң майгыныңга хоргададып аар,
 Бодунуң чадырының ажыт черинге чажырып
 каар,
 хая кырынче көдүрүп үндүрө бээр болгай.
⁶ Ам мени бүзээлээн дайзыннарарым кырыңга
 мээң бажым көдүрлү бээрге ,
 Ооң майгыныңга өөрүшкүлүг үнүм-биле
 өргүлдөрүм эккеп салыр мен,
 ырлавышаан, Дээрги-Чаяакчыны алгап-мактаар
 мен .

⁷ Дээрги-Чаяакчы, Сени кыйгырган үнүмнү дыңна,
 менче ээ көрнүп, харыылап көр.
⁸ Мээң чүрээм Сээң өмүнээңден дег:
 «Менче чүткүп келиңер!» – деп тур .
 Дээрги-Чаяакчы, мен ам Сенче чүткүп чеде бээр
 мен .
⁹ Бодуңну менден чажырбайн көр,
 килеңнээштиң, Бодуңнуң чалчаңдан ойталава!
 Сен меңээ дузалап турдуң, ам мени тоовайн
 барба, Бурганым,
 мени кагба, Камгалакчым!
¹⁰ Авам биле ачам-даа мени каапкаш баар болза,
 Дээрги-Чаяакчы мени хүлээп алыр .
¹¹ Дээрги-Чаяакчы,
 мени Бодуңнуң орууңга өөредип каг ,
 дайзындан камгалап, мени дорт оруктап эдерт.
¹² Мени туразында аажылаар кылдыр
 дайзыннарарымга хүлээдип бербе –
 мегелеп херечилээр улус менче халдап,
 өжү ханмайн турар болгай.
¹³ А мен дириглер ораныңга
 Дээрги-Чаяакчының ачы-буянын
 көрүп каарымга бүзүрээр мен.
¹⁴ Дээрги-Чаяакчыга идеге – кадыг-быжыг бол,
 чүрээң эрес-дидим болзун – Дээрги-Чаяакчыга
 идеге!

Давидтии.

27 Дээрги-Чаяакчы, Сенден дуза дилеп кый деп
 тур мен!
 Чөленгиш-хаям, харыы сөс чок артпайн көрөм .
 Меңээ харыы бербезиңге,
 хөөрже кирген кижилер дег болу бээр мен .
² Сенден бодум дилег кылып,
 Сээң өргээңде эң ыдыктыг черже холум сунуп,
 мөгейдим :
 мөргүл кылган үнүм дыңнап көрөм.
³ Бузуттуг болгаш кара сагыштыг улус-биле кады;
 өскелер-биле эп-найыралдыг чугаалажып тура,
 чүректеринге бузут шыгжаар улус-биле кады
 мени кезетпейн көр .
⁴ Ындыг улуска оларның кылган ажил-херектерин,
 бузуттуг үүлгедиглерин ёзугаар кеземчеден
 онааштыр;
 оларны холу-биле кылган ажил-херектери дээш
 чогууру-биле кезедип көр.
⁵ Олар Дээрги-Чаяакчының ажил-чорудулгазын,
 Ооң холу-биле кылган ажил-херектерин билип
 албаан-дыр .
 Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы оларны үрөп бускаш,
 катап тудуп тургуспас.
⁶ Дээрги-Чаяакчыга алдар!
 Ол мээң мөргүл кылган үнүмнү дыңнап кагды!
⁷ Дээрги-Чаяакчы – мээң күчү-күжүм-дүр,
 мээң дозуг-камгалалым-дыр ,
 мээң чүрээм Аңаа идегеп чораан.
 Ол меңээ дузалады-даа –
 чүрээм ол дээш өөрүп-байырлап тур ,

мен Ону алгап ырлап алдаржыдар мен.
⁸ Дээрги-Чаяакчы – Бодунуң чонунга күчү-күш-түр,
 Бодунуң шилип алган хаанынга – камгалалдың
 шивээзи-дир.

⁹ Бодунуң чонуңну камгала,
 Сеңээ хамааржыр улуска ачы-буяныңны хайырла!
 Оларны кадарып эдертип
 база кезээ мөңгеде кужактап көдүрүп көрөм .

Мизмор-ыр. Давидтии.

28 Бурганның оолдары , Дээрги-Чаяакчыны
 мактаңар,

Ооң алдарын, Ооң күжүн мактаңар!

² Дээрги-Чаяакчының алдарлыг адын алгаңар;
 Бодунуң ыдыктыг өргээзинде турар Дээрги-
 Чаяакчыга мөгейиңер .

³ Дээрги-Чаяакчының үнү – суглар кырында,
 алдарлыг Бурганның үнү диңмирер тур,
 делгем ханы суглар кырында чаңгыланып тур .

⁴ Дээрги-Чаяакчының үнү күчүлүг, Ооң үнү өндүр-
 чаагай.

⁵ Дээрги-Чаяакчының үнү пөштерни одура
 шааптар,

Ол Ливанның пөштерин одура шааптар.

⁶ Ол Ливан дагларны – бугалар дег,
 Сирион дагны – молдурга дег
 шурап маңнаарынче албадаптар .

⁷ Дээрги-Чаяакчының үнү чаңныкты кызаңнадыр.

⁸ Ооң үнү кургаг ховуну сириледир,
 Ол ээн кургаг Кадес ховуну сириледир.

⁹ Дээрги-Чаяакчының үнү
 дыттарны орааштыр шааптар , аргаларны
 шаарартыптар;
 Ооң өргээзинде бүгү-ле чүве Ооң алдарын
 медээлээр!

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы суг халавының кырында
 Бодунуң дүжүлгезинде саадаан,
 Ол Хаан болуп, кезээ мөңгеде саадап орап .

¹¹ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонунга
 күчү-күштү хайырлазын ,
 Ол Бодунуң чонунга
 амыр-тайбың хайырлап, алгап-йөрээзин.

29

*Өргээни чаартып турда,
 ырлаан мизмор-ыр. Давидтии.*

² Дээрги-Чаяакчы, Сени кымдан арттыр алгап-
 мактаар мен –

Сен мени көдүрүп аппаратта, дайзыннардымга
 мээң айыыл-халавым дээш өөрүп-байырлаар арга
 бербедиң .

³ Дээрги-Чаяакчы, Бурганым!

Сенден дуза дилеп турдум,
 мени ынчан сегиткен сен.

⁴ Дээрги-Чаяакчы! Сен мээң амы-тынымны
 өлүглер ораныңдан үндүр тыртып эккелдиң,
 хөөрже кире бербезин дээш, дириг арттырып
 кагдың .

⁵ Дээрги-Чаяакчыга бердинген улус,

Ону алгап ырлаңар, Ооң ыдыктыг адын
 алдаржыдыңар.

⁶ Ооң килеңи хензиг өйдө кыптыгар ,
 а эки көөрү – амы-тынны хайырлаар:
 кежээ ыглап-сыктазымза-даа,
 даарта эртен өөрүп-байырлаар мен .

⁷ Сагыш човаар чүвем чок тургаш:
 «Кажан кезээде тендиш дивес мен» – деп чугаалап
 чордум .

⁸ Дээрги-Чаяакчы, Сен менче ээ көрнүп,
 мени быжыг даг дег кылып кагдың.
 А менден өскээр көрнү бээриңге, коргуп турдум.

⁹ Дээрги-Чаяакчы, ынчан Сенден диледим,
 Дээргим сеңээ мөргүдүм:

¹⁰ «Өлү бээримге, ажыы чүл?

Хөөрже кире бээримге, эки чүү боор?
 Өлген сөөк Сени канчап алдаржыдарыл?
 Алыс шыныңны канчап херечилээрил?

¹¹ Дээрги-Чаяакчы, мени дыңнап, ээ көрүнем!
 Дээрги-Чаяакчы, меңээ дузаң көргүзем!»

¹² Ыы-сыымны өөрүшкүже хуулдуруптуң,
 качыгдалым хевин уштуп,
 хөглээшкинниң хевин меңээ кедириптиң –

¹³ сеткил-чүрээм олчаан Сени алдаржыдып,
 черле ыыт чок барбас болзун.

Дээрги-Чаяакчы, Бурганым,
 Сени мөңге шагда алдаржыдай!

(Ыд. ыр. 70:1-3)

30

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
 Мизмор-ыр. Давидтии.*

² Дээрги-Чаяакчы, хоргадалым Сенде,
 адым кажан-даа баксыравазын,
 Бодунуң чөптүүң ёзугаар мени камгалап көр .

³ Кулааңны менче ээктир, меңээ болчуп, дүрген
 чедип кел,

быжыг чалым-хаям, хоргадаар шивээм бооп, мени
 камгала .

⁴ Чалым-хаям, шивээм-дир сен,
 Бодунуң адың алдаржызын дээш мени эдертип,
 башкар.

⁵ Мээң шивээм болгай сен –
 дайзыннардымның меңээ бүдүү
 салып каан какпазыңдан мени чайлат.

⁶ Амы-тынымны Сээң холуңга хүлээдип тур мен –
 Сен мени хостап турар болгай сен,
 алыс шынныг Дээрги-Бурган-Чаяакчы.

⁷ Хоозун меге дүрзүлгерге мөгеер улуска хөңнүм
 чок ,

а бодум Дээрги-Чаяакчыга идегээр мен.

⁸ Сээң энереңиң дээш өөрүп-хөглээр мен –
 Сен мээң айыыл-халавымны көрүп кагдың,
 аар-береге алысканымны билип кааптың,

⁹ дайзынымның холунче мени киирбедиң,
 буттарымны шөлөөн черге тургузуп кагдың .

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы, менче ээ көрнүп көр –
 кызыышкыңга таварыштым,
 качыгдалдан карактарым, сеткилим,

ишти-хөңнүм соглуп кагды .

¹¹ Амыдыралым муңгаралдан,
назыным уё-човуурдан үстүп төнер четти,
кем-буруумдан күжүм төнүп, сөөктерим кургап
кагды.

¹² Хамык дайзыннарым мени дора көөрге,
кожаларым безин мени бактап турлар,
таныш өөрүмге-даа коргунчуг амытан апардым ,
кудумчуга мени көргөн улус дезип маңнажы бээр-
дир.

¹³ Улустуң чүрекеринде, өлгөн чүве дег, уттундура
бердим ,

чарык сава дег апардым.

¹⁴ Хөй улустуң бак сөглээрин дыңнап шаг болдум,
долгандыр – коргуш-ла, коргуш ;
дайзыннар меңээ удур бөлүглежип,
амы-тыным үзүп каарын бодап тур.

¹⁵ А мен Сеңээ идегээр мен, Дээрги-Чаяакчы,
«Бурганым сен» деп чугаалап тур мен.

¹⁶ Мээң назыным хуусаазы – Сээң холуңда;
дайзыннарым холундан, истеп-сүрген улустан
мени камгала .

¹⁷ Чырыткылыг арныңны Бодуңнуң чалчаңга
көргүс :

энерелдиин-биле мени камгала.

¹⁸ Дээрги-Чаяакчы, Сени кыйгырдым, адым
баксыравазын,

бузуттуглар харын бак атка кирзин,
өлүглер оранынче дүжүп, ыйт чок артсын.

¹⁹ Чөптүг-шынныг кижиге удур туразы улгадып,
ону куду көрүп, бак чүве мегелеп чугаалаар
аастардан

үн үнмес апарзын.

²⁰ Сенден коргар улуска кадагалап турарың,
кижи амытандан дезип, Сеңээ хоргадап кээр
улуска

белеткеп алганың ачы-буяныңның арбын, хөйүн!

²¹ Сен оларны Бодуңнуң шывыыңның адаанга
улустуң кара сагыжыңдан чажырап сен,
Бодуңнуң оран-саваңга аас-дылдан хоргададыр
сен.

²² Быжыглалдыг хоорай-шивээге
Бодуңнуң энерелин кайгамчык арга-биле
меңээ көргүскен Дээрги-Чаяакчыга алдар!

²³ Хөлзеп дүвүрээш: «Сээң көрүжүңден
шөлүттүрген-дир мен» деп бодап турдум,
ынчалзажок Сенден дуза дилеп кыйгырарымга,
мөргүл кылган үнүмнү дыңнап кагдың.

²⁴ Дээрги-Чаяакчыга бердинген бүгү улус,
Аңаа ынак болуңар,
Дээрги-Чаяакчы Аңаа шынчы улусту кадагалаар ,
а туразы улуг улустуң кеземчези эриин ажар.

²⁵ Дээрги-Чаяакчыга идегээр бүгү улус,
кадыг-быжыг болуңар, чүрээңер эрес-дидим
болзун .

Давидтии. Маскил-ыр.

31 Кем-буруузу өршээттинген,
бачыттары арыглаттынган кижиге амыр-
чыргалдыг!

² Дээрги-Чаяакчы ооң бачыдын
кем-буруу кылдыр санаваан база
сеткилинде авыяас-меге чок кижиге амыр-
чыргалдыг .

³ Бачыдымны чугаалавайн турумда,
хүн бүрүдеги уё-човуурумдан
ишти-хөңнүм ирип калды.

⁴ Дүне-даа, хүндүс-даа Сээң холуң меңээ халалыг
бооп келди;

аянныг чараш шырайым,
чайгы изигде кагаанымда дег, чиде берди. *Сэла*

⁵ А мен Сээң мурнуңга бачыттыымны миннип,
кем-буруумну чажырбайн:

«Дээрги-Чаяакчыга кемниг херектерим
миннир мен» – деп чугааладым .

Сен ынчан бачыдымның кем-буруузун өршээдиң .
Сэла

⁶ Ынчангаш Сеңээ бердинген кижиге бүрүзү
бачыдын эскерип каан үеде , Сеңээ мөргүзүн –
ынчан ол айыыл-халаптың үеринге алыспас.

⁷ Сен – мээң чаштыр черим сен :

мени айыыл-халаптан адырап сен;
камгалалың өөрүшкүзү-биле бүргээр сен. *Сэла*

⁸ Силерни угаан киир сургап каар мен,
эртер орууңарны айтып бээр мен;
чагыг-сүмем силерге кадып, силерден карак
салбас мен.

⁹ Аът азы элчиген ышкаш мелегейзиг болбаңарам
–

аастарын чүген, суглук-биле аайыңга киир
тыртпас болза,

олар чагыртпас-даа .

¹⁰ Бузуттуг кижиниң човалаңы эңмежок,
а Дээрги-Чаяакчыга идегээн кижини Ооң энерели
бүргээр.

¹¹ Чөптүг-шынныг улус, Дээрги-Чаяакчы дээш
өөрүп-хөглеңер!

Бүгү мөзүзү эки улус, байырлаңар-ла!

32 Чөптүг-шынныг улус,
Дээрги-Чаяакчы дээш өөрүп-байырлаңар!

Бурганны алгап-мактаан сөстөр
ак сагыштыг улустуң аксы-дылыңга эптежир.

² Дээрги-Чаяакчыны чадаган-биле үдеп, мактаңар,
Аңаа эткир үннүг чанзы-биле үдеп, ырлап бериңер

;

³ Аңаа чаа ырдан ырлап бериңер ,
аянныг, ыткыр үдеп, ырлажыңар.

⁴ Дээрги-Чаяакчының сөглээн сөзү арыг шын,
Ооң кандыг-даа ажил-херээ ылап шынныг.

⁵ Ол чөптүг чорук биле шын шииткелге ынак ;
Ооң энерели чер-делегейни бүргей алган .

⁶ Дээрги-Чаяакчының сөзү-биле дээрлер,
Ооң аксындан үнгөн тыныш-биле
дээрлерде бар бүгү чүүлдер чаяттынган .

7 Ол далайның сугларын чаңгыс черге бөле чыып каан ,
дүп чок ээремнерни шыгжамырларже дег кылдыр шыгжай суп каан.
8 Дээрги-Чаяакчыдан бүгү чер-делегей сүртезин;
Ооң мурнунга өртемчейниң бүгү чурттакчылары коргуп сирилезин.
9 Ол чугаалаарга , бүгү чүве тывылган,
Ол дужаарга, бүгү чүве тургустунган;
10 Дээрги-Чаяакчы аймактарның бодал-сагыжын күш чок болдуруп,
чоннарның бодалдарын буурадып турар .
11 А Дээрги-Чаяакчының шиитпири кезээ мөңгеде артар,
Ооң чүрээнге тывылган бодалдар салгалдан салгал дамчып чурттаар .
12 Дээрги-Чаяакчы оларның Бурганы болган чон,
Ооң өнчү кылдыр шилип алганы аймак амыр-чыргалдыг .
13 Дээрги-Чаяакчы дээрлерден ээкекеш көрүп,
кижи төрелгетенни хайгаарап турар ;
14 Ол Бодунуң саадап олар дүжүлгезинден черде чурттаан бүгү улусче көрүп олар .
15 Ол улустуң шуптузунуң чүректерин чаяап берген,
оларның бүгү ажил-херектерин өттүр көрүп турар.
16 Хаан кижиге аг-шерининиң хөйү камгалал болбас,
тулган мөге кижини улуг күш-шыдалы камгалавас .
17 Тиилелге чедип алыр дизе, дайынчы аътка кордаан херээ чок,
ол бодунуң кончуг улуг күжү-биле ээзин камгалап шыдавас .
18 Дээрги-Чаяакчыдан коргар, Ооң энерелинге идегээр улусту
Ол карактап-кадагалаар .
19 Ол улусту өлүмден камгалаар,
аш үезинде оларны ашкарып-чемгерер .
20 Бис Дээрги-Чаяакчыга сеткиливис ханызындан идегээр бис;
Ол – биске дузалаар, бистиң дозуг-камгалалывыс болур ;
21 Бурган дээш, чүрээвис өөрүүр,
Ооң ыдыктыг адынга ынаныр болгай бис.
22 Дээрги-Чаяакчы, Сеңээ канчаар идегээривис дег, энерелиң бисти ынчаар кадагалазын!

33 *Давидтии. Давид Авимелехтиң мурнунга угааны солуу кижиге бооп баажыланып, үндүр сывыртадып алгаш, чоруй барган үеге хамааржыр . х (алеф)*

2 Кайы-даа үеде Дээрги-Чаяакчыны алгап-йөрээр мен,
аксы-сөзүм ону үргүлчү алгап-мактаар. г (бет)
3 Дээрги-Чаяакчы дээш, мактанар мен ,
базындырган улус ону дыңнааш, өөрүп-хөглээр. д (гимел)

4 Дээрги-Чаяакчыны мээң-биле кады алдаржыдыңар,
Ооң адын шупту чаңгыс аай кымдан арттыр мактаалы. т (далет)
5 Дээрги-Чаяакчыны кыйгырган мен –
Ол мени дыңнады ,
коргар бүгү чүүлдеримден камгалап кагды. л (хе)
6 Олче көрүп турган бүгү улустуң шырайы чырый берген,
оларның арыннары кыспас. г (зайин)
7 Кээргенчиг кижиге кыйгырды – Дээрги-Чаяакчы дыңнап кааш,
ону бүгү айыыл-халавындан камгалап кагды . л (хет)
8 Дээрги-Чаяакчының төлээзи Бургандан коргар улустуң чанынга
турлагжып туруп алгаш, оларны камгалаар . о (тет)
9 Амзангырлап шенеп көрүңер,
Дээрги-Чаяакчының кайы хире ачы-буянныңын билип каар силер .
Хоргадалды Оон алыр кижиге амыр-чыргалдыг . ' (йод)
10 Дээрги-Чаяакчының улузу, Оон коргуп чоруңар;
Оон коргар улус түрегдел билбес . з (каф)
11 Арзылаңнар безин түрегдеп, аштай бээр ,
а сеткили Дээрги-Чаяакчыже чүткөөн улус кандыг-даа буянның четпезин эскербес. ы (ламед)
12 Ажы-төлүм, мени дыңнаңарам:
Дээрги-Чаяакчыдан коргарыңга силерни өөредип каайн. л (мем)
13 Силерниң араңарда амыдыраарын күзээр,
аас-кежиктиг хүннер көрүксээр кижиге бар бе? ж (нун)
14 Кара сагыштыг сөстөр эдеринден кичеэн,
мегечи сөстөр эдер дээш аксың ажытпа . о (самех)
15 Бузуттан чайла, буян тары ;
амыр-тайбыңны диле, олче чүткү. у (айин)
16 Дээрги-Чаяакчының карактары чөптүг-шынныг улусче көрнүр ,
Ооң кулактары оларның дуза дилеэн кышкызын дыңнаар . э (пе)
17 А бузут үлгедикчилеринче Ол сүртедир көрүп турар –
оларның ады чырык чер кырынга шуут артпас . х (цаде)
18 Дээрги-Чаяакчыны улус кый дээрге, Ол дыңнап турар,
оларны бүгү айыыл-халаптардан адырып турар. л (коф)
19 Дээрги-Чаяакчы аажок муңгараан улуска чоок ;
сагыш-сеткили бастырган улусту камгалап турар. т (реш)
20 Чөптүг-шынныг кижиниң таваржыр айыылы хөй-даа болза,
Дээрги-Чаяакчы ону оларның шуптузундан камгалаар . ш (шин)
21 Дээрги-Чаяакчы ооң бүгү сөөктерин кадагалаар
–

оларның чаңгызы-даа сыйылбас .

л (тав)

²² Бак кижини айыыл-халап сүрүп четкеш, өлүрүп каар;

чөптүг-шынныг кижини көрбес улус кем-буруузу дээш кеземче алыр.

²³ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чалчаларының амы-тынын

адырып хостаар,

хоргадалды Оон алыр улустуң кайызын-даа кем-буруузу дээш кезетпес.

Давидтии.

34 Дээрги-Чаяакчы, меңээ удурланган кижилерге удурланып , меңээ удур тулушкан улус-биле чаалаш;

² дайынчы дозуг-камгалалың ап алгаш, меңээ дузалап, туруш;

³ хылыжың хындан уштуп, чыдаң аннып, мени сүрген улуска удур турувут, меңээ: «Камгалакчың-дыр мен!» – деп чугаала.

⁴ Мээң амы-тынымны үзүксээн улус ыядып човазын, адын баксыратсын , меңээ бак чүве бодап алган улус дедирленип дессин, бак атка кирзин ;

⁵ олар хатка доюлган доврак-доозун дег болзун , Дээрги-Чаяакчының төлээзи оларны сывырыпсын;

⁶ оларның оруу караңгы, тайгыр болзун , Дээрги-Чаяакчының төлээзи оларны истеп-сүрзүн.

⁷ Олар чылдагаан чок черге меңээ четки салды, буруу чок черге меңээ оңгар казып алды .

⁸ Манавааны өлүм оларны таварзын , меңээ чажыра салып каан какпазы частып, аңаа кактыргаш, өлүмүн тыпсыннар.

⁹ А мээң сеткилим Дээрги-Чаяакчы дээш өөрүүр, Оон кээр камгалал дээш хөглээр .

¹⁰ Мээң ишти-хөңнүм:

«Дээрги-Чаяакчы, Сен ышкаш кым барыл? Кошкак кижини күштүг кижиден, ядыы-түреңгини – үптөкчизинден камгалап турар сен!» – деп чугаалаар .

¹¹ Кара сагыштыг херечилер меңээ удурланып тур: билбес чүвемни айтырып, мени байысаар-дыр,

¹² буяным дээш бузут-биле харыылап , сеткилимни өскүссүредип тур.

¹³ А мен, олар аарып турда, качыгдал хевин кедип, мага-бодумну шеглээшкин-биле харыксыраттым; олар дээш мөргүлүм бодумга ачылыг болзун .

¹⁴ Мен оларга бодумнуң эш-өөрүмге азы ха-дуңмамга дег хамаарылга көргүзүп: авазының ажыын ажаан кижиде дег муңгарап, бажым халайтыпкан чоруп турдум.

¹⁵ А кажан мен илдигип кээп дүжеримге, олар аажок өөрээн – бужар хейлер меңээ удур чыгып турду,

мен билбээнимде, мени бак сөглөп, соксаал чокка халдады;

¹⁶ каржызы-биле мени кочулап,

диштерин кыжырадып , кыжанып шаг болду.

¹⁷ Дээрги-Чаяакчы, ол бүгүже

чежеге дээр анаа көрүп кээр сен?

Оларның бузуттуг үүлгедиглеринден амы-тынымны камгала,

ол араатаннардан дың чаңгыс тынымны камгала .

¹⁸ Мен улуг чыышка Сеңээ өөрүп четтирер мен, эңмежок чон аразынга Сени алгап-мактаар мен .

¹⁹ Мээң-биле хей черге өжээннежип турар, чылдагаан чок черге мени көрбес , карак басчып, дошкуураан улус, мени тиилээш, өөрүп-байырлавазын .

²⁰ Оларның чугаазында эп-найырал сөзү дыңналбас,

олар чер-делегейде тайбың улуска удур кара бодалдарлыг болгай;

²¹ менче аксын калбаңнадып: «Таптыын, таптыын! Караавыс-биле көрдүвүс!» – джип турлар .

²² Дээрги-Чаяакчы, ол бүгүнү Сен көрдүң, ыт чок эрттирбе, Дээргим, ырап чорба, мени кагба!

²³ Оттуп кел , мээң чаргымга шын шиитпир үндүрер дээш туруп кел, Дээрги Бурган!

²⁴ Дээрги-Чаяакчы, меңээ шиитпириңни чөптүүң ёзугаар үндүрүп көр , Бурганым, дайзыннарым мени кочулап, өөрүвезин;

²⁵ боттарының чүректеринге: «Таптыын, ол боор! Сеткиливис ханып тур!» – дишпезин. «Бис ону сыырыптывыс!» – дишпезин .

²⁶ Мээң айыыл-халавым дээш өөрүп турар шупту улустуң

ады баксырап, ыядып човазын;

«Сенден артык бис» – дишкен шупту улус бак атка кирип, арны кыссын.

²⁷ Мээң агартышыкынымны күзээн улус өөрүп-байырлазын,

олар үргүлчү: «Бодунуң чалчазынга чаагай чорук күзээн Дээрги-Чаяакчы өндүр улуг!» –

деп чугаалазын.

²⁸ Мээң аксы-сөзүм база Сээң чөптүүңү суртаалдаар,

Сени хүннү бадыр алгап-мактаар!

35 *Хөгжүм башкарыкчызынга. Дээрги-Чаяакчының чалчазы Давидтии.*

² Бузуттуг кижиде чүрээниң ханызында бак чүве кылырын күзээн .

Ол сеткилинде Бургандан шуут кортпас-тыр .

³ Ол кижиде бодунга авыястаныр дээш бодунуң бузудун эскербес-тир, оозун көрбестей бербес-тир;

⁴ ооң аксы-сөзү авыяас-меге-биле долган-дыр, ол буян кылырын шуут бодавайн турар-дыр.

⁵ Ол кижиде үүлгедир дээн кемниг херээн орун-дөжөөнгө чыткаш, бодап аар ,

бак орукче кире бээр база бузут үүлгедиринден чалданмас.

⁶ Дээрги-Чаяакчы, Сээң энерелиң дээрге чедип турар,

шынчы чорууң булуттарга үзүп турар!

⁷ Сээң чөптүг-шынныг чорууң өндүр бедик даглар дег,

Сээң шиитпирлериң дүп чок далай дег!
Кижилерни, мал-маганны камгалап турар сен,
Дээрги-Чаяакчы.

⁸ Бурганым, Сээң энерелиңниң улуг үнелиин аа,
кижи төрөлгетен Сээң чалгыннарың адаанга
хоргадаар чер тып аар;

⁹ улус Сээң өргээнде эът-чагны тоттур чиир,
амданныг чаагай агым сууң-биле
оларның суксунун хандыраар сен;

¹⁰ амыдырал хайырлаар суг бажы Сенден агып
үнер болгай,

Сээң чырыың караавысты чырыдарга,
чырыкты көрүп турар бис.

¹¹ Сени билир улуска – энерелиңни,
мөзүзү эки улуска – шынныг чорууңну ам-даа
хайырла.

¹² Мени турамык кижиниң буду таптай баспазын,
бузуттуг улустуң холдары сывыртавазын.

¹³ Бузут үүлгедип турар улус ынчан тайып ушкаш,
катап туруп шыдавайн баар.

Давидтии. х (алеф)

36 Бузуттуг улуска хорадап, хөлзеве,
бак чүве үүлгедир улуска адааргава –

² олар удавайн оът-сиген дег оңуп каар,
ногаан үнүш дег кадып каар. 2 (бет)

³ Дээрги-Чаяакчыга идеге, буяндан тары,
чериңге чурттап, мал-маганыңны доктаамал
кадар.

⁴ Дээрги-Чаяакчы-биле харылзааң дээш таала,
Ол сээң чүрээңниң күзелдерин күүседип бээр;
1 (гимел)

⁵ Дээрги-Чаяакчыга амыдыралың оруун хүлээдип,
Аңаа идеге – Ол чогууру-биле кылып бээр;

⁶ сээң актыыңны Ол чырык дег чайнадыптар,
сээң чаргыңның шынныын Ол дал дүъш дег
чырыдыптар. 7 (далет)

⁷ Дээрги-Чаяакчының мурнунга хөлзеве, Аңаа
ынан.

Амыдыралының оруунга чедишкинниг болган,
кара сагыштыг бодалдарын

боттандырып чоруур кижини дээш хорадава. 1 (хе)

⁸ Килеңээриниң соксат, калчаарааже ажынма,

бузут үүлгедиринге чедир хорадава;
⁹ бузут үүлгедикчилери узуткадып каар болгай,
а Дээрги-Чаяакчыга ынаныр улус

чер-чуртту салгап алыр. 1 (вав)

¹⁰ Ам бичии болгаш, бузуттуг кижини чок апаар,
ооң турган черин көөрге, ол чиде берген болур.

¹¹ А биче сеткилдиг улус чер-чуртту салгап алгаш,
чаагай чоруктуң элбээнге таалаар. 1 (зайин)

¹² Бузуттуг кижини чөптүг-шынныг кижиге удур кара
сагыш бодап,

олче диштерин кыжырадыр,

¹³ а Дээрги бузуттуг кижини кочулаар,
чүге дээрге ооң буураар хүнү кээрин көрүп турар.
1 (хет)

¹⁴ Бузуттуглар хылыжын хынындан уштуп,
чаларын хере тыртып алганнар – яды-түреңги
кижини узуткаар,
дорт орук-биле бар чыдар улусту чок кылыр деп
турарлары ол.

¹⁵ Оларның хылыштары боттарының-на
чүректеринче кадалыр, чалары сыйлып каар. 1
(тет)

¹⁶ Чөптүг-шынныг кижиде бар бичии эт-хөреңги
эңмежок бузуттуг улустуң эгээртинемес
эртине-байлаандан дээре;

¹⁷ бузуттугларның күчү-күжү суларап каар,
а чөптүг-шынныг улусту Дээрги-Чаяакчы деткиир
болгай. 1 (йод)

¹⁸ Дээрги-Чаяакчы кем-буруу чок улустуң
амыдыраар хүннерин билир,
өнчүге алган чери оларга кезээ мөңгеде артып
каар;

¹⁹ айыыл-халап-даа үезинде оларның идегели
хоозун болбас,

олар аш-чут-даа хүннеринде тодар. 2 (каф)

²⁰ А бузуттуг улус узуткаттырып каар,
Дээрги-Чаяакчының дайзыннары
шөлдерде чечектер дег оңуп каарлар,
ыш дег эстип чиде бээрлер. 7 (ламед)

²¹ Бузуттуг кижини чээлиге акша алгаш, дедир
эгитпес,

а чөптүг-шынныг кижини өршээлдин көргүзүп,
хайырлал бээр.

²² Дээрги-Чаяакчының йөрээген улузу чер-чуртту
салгап аар,

а Аңаа каргаткан улус кырдырып аар.
1 (мем)

²³ Дээрги-Чаяакчыга кижиниң оруу тааржыр болза,
Ол ооң буттарын быжыглаар;

²⁴ ол кижини ужар деп баргаш, кээп дүшпес –
Дээрги-Чаяакчы ооң холундан тудуп аар. 1 (нун)

²⁵ Мен аныяк турдум, ам кырый бердим,
а чөптүг-шынныг кижиниң Бурганга
кагдырыпканын,

ооң ажы-төлүнүң аъш-чем диленип турганын
черле көрбедим.

²⁶ Шак ол кижини хүннү бадыр улуска өршээлдин
көргүзүп,

чээли бээр; ооң салгалы алгадып-йөрээдир. 1
(самех)

²⁷ Бузуттан чайла, буяндан тары,
ынчан чериңни кезээ мөңгеде ээлеп чурттаар сен;

²⁸ Дээрги-Чаяакчы чөптүг чорукка ынак.
Ол Бодунга бердинген улусту кагбас болгай,
олар кезээ мөңгеде кадагалаттынып артар,
а бузуттугларның салгалы узуткаттыраар.

²⁹ Чөптүг-шынныг улус чер-чуртту салгап алгаш,
ону кезээ мөңгедө ээлеп чурттаар. 9 (пе)
³⁰ Чөптүг-шынныг кижиниң аксындан үнген чугаа-
сөс
мерген угаанныг болур, ооң аксы-дылы шынны
чугаалаар .
³¹ Бурганның дүрүм-хоойлузу – ол кижиниң
чүрээнде ,
ынчангаш ол тайып ушпас. ы (цаде)
³² Бузуттуг кижини чөптүг-шынныг кижини
кедеп көөр, өлүрер дээш чүткүүр ,
³³ а Дээрги-Чаяакчы чөптүг-шынныг кижини
бузуттугнун холунга кирибес;
ооң херээн сайгарып турда, ол буруулуг деп
санатпас. 7 (коф)
³⁴ Дээрги-Чаяакчыга идеге, Ооң оруун эдер,
Ол ынчан сени чер-чуртту салгазын дээш өрү
көдүрер:
бузуттугларның узуткаттырып турарын көрүп каар
сен . 7 (реш)
³⁵ Быжыг дазылдыг, дөстелип чечектелген ыяш
ышкаш
түрлүг бузуттуг бир-ле кижини көргөн мен .
³⁶ А оон ооң үези эрте берген, ол ам чок –
дилээримге-даа, тывылбайн барды. ы (шин)
³⁷ Кем-буруу чок кижини хайгаарап көр,
ак сагыштыг кижиге топтап көр,
шак ол кижиниң келир үези – амыр-чаагай.
³⁸ А кем-буруулуг улустуң шуптузун узуткап каар,
бузуттугларның келир үезин чок кылып каар . л
(тав)
³⁹ Чөптүг-шынныг улустуң камгалалы
Дээрги-Чаяакчыдан кээр ,
айыыл-халап үезинде Дээрги-Чаяакчы оларның
шивээзи болур;
⁴⁰ Дээрги-Чаяакчы оларга дузалаар, оларны
камгалаар –
бузуттуглардан камгалап, карактап-кадагалаар,
чүгө дээрге олар Дээрги-Чаяакчыдан хоргадал
дилеп келген .

37 *Мизмор-ыр. Давидтии. Сагындырыг кылдыр күүседир .*

² Дээрги-Чаяакчы, килеңнээниңде, мени
сойгалава,
хорадааныңда, мени кезетпе .
³ Сээң согуннарың менче кадалган ,
Сээң холуң меңээ аарышкындыр дегген болгай.
⁴ Сээң килеңиңден мага-бодумда кадык чер
артпаан ,
бачыттарым ужун ишти-хөңнүмде оожургал чок.
⁵ Кем-буруум бажым ашкан ,
аар чүк дег, олар мени басып алган.
⁶ Сээдеңимден балыгларым ирип-чыдып,
ириңнелген.
⁷ Бүшкүйүп, бүгү бодум халая бердим,
хүннү бадыр хөлүе берген чоруп тур мен;

⁸ ишти-хырным изип-кыпкан, мага-бодумда кадык
чер чок.
⁹ Харыксырап, кошкай бердим, ундаралым
угдунмас-тыр,
хөрек-чүрээм хилинчээнден алгы-кышкым
кедереп тур.
¹⁰ Дээрги, күзээн чүүлүм шуптузу
Сеңээ билдингир-дир,
уё-човуурум-даа Сеңээ чажыт эвес болгай.
¹¹ Чүрээм согуу шапкыланган,
күжүм мени каапкаш барган,
карактарым оду өжүп калган.
¹² Айыылга таваржырымга, ынак өөрүм ырай
берген –
чоок улузум ырадыр туруп алган .
¹³ Амы-тыным үзүксээннер какпа-дузаан меңээ
салды;
меңээ хора күзээн улус
өлүм оштаан сөстөр сөглөп, хүннү бадыр нүгүлдөп
тур.
¹⁴ А мен хөөкүй, дүлейлээн дег – дыңнавайн,
үнүм чок дег – аксым ашпайн турар-дыр мен .
¹⁵ Дыңнавастаан, харыылаптар аксы-сөзү
чок кижини ышкаш болу бердим;
¹⁶ идегелим чүгле Сенде , Дээрги-Чаяакчы,
Сен-не меңээ харыылаар сен, Дээрги Бурганым!
¹⁷ «Дайзыннарым мени көргөш, өөрбезин,
будум тая бээр орта, мени куду көрбезин» – деп
чугааладым.
¹⁸ Тайып ужар чеде бердим,
аарышкым үргүлчү-ле бодалымда.
¹⁹ Кем-буруумну миннип,
бачыдым дээш муңгарап тур мен .
²⁰ А амы-тынымны үзүксээр улус күш кирип,
сегереп тур,
мени чылдагаан чокка көрбес улус өзүп-көвүдөп
тур.
²¹ Мээң буянымга бузут-биле харыылаар улус
буянче чүткүлүм дээш меңээ өжээрге тур.
²² Мени кагбайн көр, Дээрги-Чаяакчы,
менден ыравайн көр, Бурганым .
²³ Дүрген меңээ дузалап кел, Дээргим,
Камгалакчым!

38 *Хөгжүм башкарыкчызынга. Идифунга . Мизмор-ыр. Давидтии.*

² «Оруктарымга оваарымчалыг болуйн:
аксы-дылым-биле бачыт үлгөтпэйн ,
бузуттуг улус чанымга турда,
дылым тыртып ап чорууйн» – деп чугааландым.
³ Эки чүүл дугайында безин ыттавастай бердим,
ындыг турбуже, аарышкым дендей берди.
⁴ Иштимде сеткил-чүрээм кыптыкты, угаан-
бодалымда от өөскүдү.
Чугаа-сөзүм ам-на үнүп келди :
⁵ Дээрги-Чаяакчы, төнчүм кээрин айтып берем,
өлүр өйүм, өйлөп-хемчээн назынымны билип
алыйн –

амыдырап артар үем кайы хирел?
⁶ Бо-дур, меңээ сөөм хире чурттаар өйнү хемчээп бердиң,
 Сээң мурнуңга назы-харым чүү-даа эвес-тир .
 Шынап-ла, чурттап чоруур кандыг-даа кижиге – хей-бус-тур! *Сэла*
⁷ Шынап-ла, кижиге амытанның көжүп чорууру хөлегеге дег, хөлзөп чорууру хей-бус дег;
 эртинге-байлакты чыып алыр, а кым ону олчалап аарын эки билбес .
⁸ А ам кымга ынаныр мен, Дээргим?
 Идегелим – чүглө Сенде!
⁹ Шупту кем-буруумдан мени адыр, сээңдең кижиге, базындырзын дээш, хүлээдип бербе.
¹⁰ Үнүм үнместеп, аксымны-даа ажытпайн чоруур-дур мен.
 Ол бүгүнү Сен ынчаар кылып кагдың.
¹¹ Шаажылаан согулгарың менден чайлат , күштүг холуң мени чидир согар четти.
¹² Сен кем-буруулуг кижини сойгалап, кезедир сен –
 ооң таалал алыр чүүлү, үзүтке чирткен дег, тоглай бээр.
 Кандыг-даа кижиге – чүглө хей-бус-тур! *Сэла*
¹³ Дээрги-Чаяакчы, мөргүлүмнү дыңна, дуза дилээн алгымче кичээнгейден сал, караам чажын көргөш , ыттавайн барба – бүгү ада-өгбем дег,
 Сээң чериңге түр када турумчуп алган көшкүн кижиге мен .
¹⁴ Килеңиң менден чайладып көр – өске оранче чоруп, чок апаарым бетинде, сеткилим өөрүзүн .

39 *Хөгжүм башкарыкчызынга. Давидтии. Мизмор-ыр.*

² Дээрги-Чаяакчыга идегелим быжыг турду, Ол менче ээкеш, дуза дилээн кыйгымны дыңнап каан.
³ Ол мени коргунчуг тамыдан, чиндинээштен ужулгаш , буттарымны быжыг үндезинге тургузуп, таваңгайымны быжыктырып каан;
⁴ Ол мээң аксымга чаа ырны – Бурганывысты мактаан йөрөөлди ырлаар арганы берген.
 Хөй улус мени көргөш,
 Дээрги-Чаяакчыдан коргуп , Аңаа идегеп эгелээр.
⁵ Туразы улуг, мегеже чайгылар улусче көрүнмес,
 Дээрги-Чаяакчыга ынаныр кижиге амыр-чыргалдыг.
⁶ Дээрги-Чаяакчы, Бурганым, кайгамчык чүүлдерни хөйү-биле кылган сен!
 Бисти бодап кээр деп чүвеңни!
 Сээң-биле эннежир кым-даа чок.
 Ол бүгүнү медээлеп чугаалаар мен,

кайгамчык ажил-херектерин санап четпес хөй-дүр .
⁷ Өргүлдерим биле белектеримни күзеведиң , бүрүн өрттедир өргүлдерни-даа, бачыт дээш өргүлдерни-даа негеведиң, а кулактарымны ажыдып бердиң .
⁸ Ынчан мынча деп чугааладым:
 «Бо-дур мен, кел чыдыр мен, ыдыктыг дүрүг-номда чүнү кылырымны бижээн болгай.
⁹ Бурганым, тура-сорууңну күүседир күзелдиг мен, Сээң ыдыктыг хоойлуң – мээң чүрээмде ».
¹⁰ Сээң чөптүүңнү аажок хөй улус чыылган черге медээлеп турдум, аксым черле хагбас дээн мен. А Сен ону билир сен, Дээрги-Чаяакчы.
¹¹ Сээң чөптүүңнү чүрээмге чажырып чорбаан мен,
 Сээң шынныың биле камгалалыңны чугаалап турган мен,
 Сээң шынчың биле энерелиңни хөй чон мурнунга чажырбаан мен.
¹² Дээрги-Чаяакчы, ачы-дузаң мени черле кагбазын;
 Сээң шынчың биле энерелиң мени кезээде кадагалазын.
¹³ Санап четпес айыыл-халап мени бүргей берди, бузуттарым мени сүрүп келди, ынчангаш ам көрүп безин шыдавастадым – олар мээң бажымда дүктерден-даа хөй-дүр , эр соруум чидириптим.
¹⁴ Дээрги-Чаяакчы, менче ээ көрүн, мени камгала; дүрген меңээ дузалап кел.
¹⁵ Мени өлүрер чүткүлдүг бүгү улус бак атка кирип, ыядып човазын .
 Меңээ багай чүве күзээн улус дедир дезип, кочу-шоотка кирзин .
¹⁶ Мени «Таптыын, ол боор!» деп турар улус бак атка киргеш, аймааразын.
¹⁷ А Сенче чүткээн бүгү улус Сен дээш өөрүп-хөглезин;
 Сенден кээр камгалалга ынак улус:
 «Дээрги-Чаяакчы өндүр улуг!» – деп үргүлчү чугаалап чорзун.
¹⁸ А мен чөгөнчиг күжүр мен , Дээргим мен дээш сагыш човазын.
 Меңээ дузалап турар Камгалакчымын – Сен-дир сен. Бурганым, саадавайн көр!

40 *Хөгжүм башкарыкчызынга. Давидтии. Мизмор-ыр.*

² Яды-түрөңги улусту бодап билир кижиге амыр-чыргалдыг .
 Айыыл-халап хүнүндө Дээрги-Чаяакчы ону камгалаар .
³ Дээрги-Чаяакчы ону кадагалаар база амы-тынныг арттырып каар;
 ол кижиге чер-делегейге амыр-чыргалдыг чурттаар.

Сен ону ооң дайзыннарының эргезинге хүлээтпес сен .

⁴ Дээрги-Чаяакчы ол кижини, аарып чыдырда, быжыктырар.

Сен аарыг кижини бүрүнү-биле кадык кылып каар сен .

⁵ «Дээрги-Чаяакчы! Мени өршээп, экиртип көр, Сээң мурнуңга бачыт үлгеткеним шын» – деп чугааладым.

⁶ Дайзыннарым мени бак сөглөп: «Бо кижини кажан өлүп каарыл, ооң ады кажан балалып чидерил?» – дижип тур.

⁷ Оларның бирээзи мени көрүп келгеш, мегелеп чугаалаар-дыр,

ол кижини чүрээнге кара сагышты чыып аар-дыр, а үнө бергеш, хоп-меге тарадыр-дыр .

⁸ Мени көөр хөңнү чок бүгү улус меңээ удур аразында кара сагыш бодап алган:

⁹ «Аарыг-хайга алыскаш, харыксыраан амытан-дыр,

бир-ле чыдыпканда, ол ам катап туруп кээп шыдавас-даа» –

деп сымыранчып тур.

¹⁰ Мээң-биле эп-найыралдыг турган, идегеп чорааным,

мээң хлевим чип турган кижини безин менче тавагайын карартты .

¹¹ А Сен, Дээрги-Чаяакчы, мени өршээп, көдүрүп көр,

дайзыннарымны кезедиптейн.

¹² Сээң сеткилицке киргенимни дайзынымның мээң

айыыл-халавым дээш байырлаваанындан билип алыйн.

¹³ А мени, кем чок болганым дээш, деткип, Бодуң-биле кады кезээ мөңгеде арттырып каар сен.

¹⁴ Израильдин Бурганынга – Дээрги-Чаяакчыга кезээ мөңгеде алдар! Аминь, ындыг-ла болзунам!

41 *Хөгжүм башкарыкчызынга. Маскил-ыр. Корактың оолдарыныи .*

² Иви аңның агым сугну күзээри дег, сеткил-хөңнүм Сени күзеп тур, Бурганым .

³ Дириг Бурганче сеткил-хөңнүм чүткүп тур. Бурганымның мурнун орта кажан чедип, көстүр ирги мен?!

⁴ Хүннүң-не улус: «Бурганың кайыл?» – дижип турда ,

дүне-хүндүс караам чажы аъш-чемим болуп турган .

⁵ Бурганның өргээзинче өөрүшкүлүг йөрээл салып шуужуп, байырлаан хөй чонну баштап чордум чоп .

Ам ол бүгүнү сагынгаш, сеткил-чүрээм саргып чор.

⁶ Сеткил-хөңнүм чүге ундарап турары ол? Чүге дүүреп-хөлзээри ол? Бурганга идегэйн,

Камгалакчы Бурганымны ам-даа мактап чоруур дээн мен .

⁷ Сеткил-хөңнүм ундарап, Сени сактып ор мен. Иордан черден, Эрмон сыннардан , Мицар

даандан

дүп чок суглар удур-дедир кыйгыржыр: шуралгактар кооладыр дагжаар.

Сүртенчиг чалгыгларың дөгерези мени хөме таварыыр .

⁹ Дээрги-Чаяакчы хүндүс меңээ энерел көргүзөр, дүне мен Аңаа аян тудуп, ырлап бээр мен – тынгарыкчы Бурганымга мөргүүрүм ол.

¹⁰ Чалым-хаям болур Бурганымга :

«Мени чүге уттүң? – дээр мен. – Дайзыннарга базындырып,

хомудалдан човууртап чоруур ужурум чүл? »

¹¹ «Бурганың кайыл?» – деп, дайзыннарым менден хүннүң-не

айтырып, кочулаарга, сөөктерим углуп, сыйылган дег.

¹² Сеткил-хөңнүм чүге ундарап турары ол?

Чүге дүүреп-хөлзээри ол?

Бурганга идегэйн, Камгалакчы Бурганымны ам-даа мактап чоруур дээн мен.

42 Бурганым, меңээ чөптүг шиитпириң үндүрүп көр ,

Сеңээ шынчы эвес чон-биле чаргымга мээң таламда бол, нүгүлдүг, бак кижиден адырып көр .

² Күш-шыдалым Сенде болгай, Бурганым.

Чүге менден ойталадың? Дайзыннарга

базындырып, хомудалдан човууртап чоруур ужурум чүл?

³ Бодуңнуң чырыың биле алыс шының чорудуп бер:

олар меңээ орук айтып, Сээң ыдык даандыва , Сээң чурттап турар черлериңче чедирзиннер.

⁴ Бурганга өргүл салыр бедигээшче, өөрүшкү-хөңнү меңээ берип чоруур Бурганче чеде берейн;

чадаганга Сени алгап-мактаайн, о Бурган, мээң Бурганым!

⁵ Сеткил-хөңнүм чүге ундарап турары ол?

Чүге дүүреп-хөлзээри ол?

Бурганга идегэйн, Камгалакчы Бурганымны ам-даа мактап чоруур дээн мен .

43 *Хөгжүм башкарыкчызынга. Корактың оолдарыныи. Маскил-ыр.*

² Бурганывыс, кулаавыс-биле дыңнадывыс: ада-өгбевистиң чурттап чораны эрте-бурунгу үелерде

Сээң кылган ажил-херээң дугайында олар биске дамчыдып чугаалааннар .

³ Бодуңнуң холуң-биле Сен бо черни чоннардан хунаагаш,

ада-өгбевисти чурттадып каан сен; шак ол бүгү аймак-чоннарны чылча шапкаш,

тарадыр сывыртапкан сен .
⁴ Ада-өгбевис бо черни чаалап ап турда,
 оларның хылыжы-даа ону кылбаан,
 күжү-даа тиилелгени оларга эккеп бербээн ,
 а олар Сээң сеткилицге кирер боорга,
 Сээң күчү-күжүң биле арын-шырайың чырыы
 тиилелгени чаалап берген.
⁵ Бурганым, Сен – Хааным сен!
 Израильге камгалалды хайырлаан сен!
⁶ Сээң ачында дайзыннарны өлүр үзүп кааптар
 бис,
 бисче халдаан улусту Сээң адың-биле таптай
 басып кааптар бис.
⁷ Ча-согунумга-даа идегевес мен,
 хылыжым-даа мени камгалавас .
⁸ Сен-не харын дайзыннардан бисти камгалаар
 сен,
 адаан-өжээн харааннарның адын баксырадыр сен.
⁹ Бурганны бис хүннү бадыр алгап-мактаар бис,
 Сээң адыңны кезээ мөңгедө алдаржыдар бис! *Сэла*
¹⁰ Ынчалзажок Сен ам бистен ойталадың ,
 адывысты бакка суктуң,
 дайын-чааже аг-шеривис баштап үнместеңиң.
¹¹ Дайзыннардан бисти дестирдиң ,
 бисти көөр хөңнү чок улус үптеп-тонап турду.
¹² Хойларны дег, бисти чишке каап бердиң,
 өске чоннар аразыңга тарадыптың .
¹³ Бодуңнуң чонуңну чиик өртекке садыптың,
 ону үнелиг деп санавадың.
¹⁴ Кожа чоннарга бисти кочулаарын чөпшээредиң,
 дескиндир чурттап турар улуска,
 дорамчылап, бак сөглезин дээш, бисти тудуп
 бериптиң .
¹⁵ Бисти өске чоннарга кочу-шоот кылып кагдың,
 өске аймактар улузу бисти көргөш,
 баштарын чайып, шоодуп тур .
¹⁶ Хүннү бадыр дорамчылатканым караамга
 көстүп,
 ыятканымдан арным кызып тур.
¹⁷ Дорамчылакчының, бастыкчының үнүнден,
 адаан негекчизиниң, дайзынның көрүжүнден
 арным кызып тур.
¹⁸ Ол бүгү бисти хөмө алды. А бис Сени утпаан,
 Сээң берген чагыг-керээңге өскерилбээн ийик бис
 чоп!
¹⁹ Чүрээвис-даа дедирленип, Сенден ойталаваан,
 буттарывыс Сээң орууңну чандыр баспаан.
²⁰ А Сен бисти шөө-бөрүлөр турар черге
 чылча баскаш, дүмбей караңгы-биле шуглап
 кагдың.
²¹ Бурганывыстан ойталааш, өске бурганга
 мөгейип,
 олче холдарывыс сунуп турган болзувусса,
²² Бурган чүгө ону билип кагбас деп –
 чүректерниң чажыттары Аңаа ажык-ла болгай .
²³ Сени дээш хүннүң-не өлүм-биле удур-дедир
 көржүп тур бис,
 улус бисче, дөгөрер дээн хойларже дег, көөр-дүр .

²⁴ Оттуп келем, чүгө удуп чыдарың ол, Дээрги?!
 Кезээ шагда бистен ойталавай, оттуп келем!
²⁵ Чүгө бистен хая көрүндүң,
 түрегделге алыскан, базындырган бисти чүгө
 уттуптуң?
²⁶ Сеткиливис довракта таптай бастырган-дыр,
 ишти-хөңнүвүс черде соястаан-дыр.
²⁷ Дүрген келем, дузадан кат,
 энерелдиң-биле бисти айыыл-халаптан хоста .

44

*Хөгжүм башкарыкчызыңга.
 «Лилия чечээ» деп аялга үдээр .*

*Корахтың оолдарыныы. Маскил-ыр. Ынакшыл
 ырызы.*

² Чүрээмейден ачылыг сөс куттулуп тур:
 хаанга тураскааткан чогаалымны чугаалаар мен,
 дыл-домаам – мергежилдиг бижээчиниң демир-
 үжүү дег.
³ Кижид амытанда эң чаражы сен,
 чугаа-сөзүң кайгамчык каас, чечен,
 ынчангаш Бурган сеңээ ачы-буянны кезээ мөңгедө
 берген.
⁴ Мөге-шыырак хаан, хылыжыңны белиңге астып
 ал –
 ат-алдарың биле өндүр бедииңни көргүс.
⁵ Өндүр бедииңни көргүзүп,
 алыс шын, биче сеткил болгаш чөптүг чорукту
 камгалап,
 ·чуузага дүрген халдып олур –
 сээң холуң кайгамчык херектерни бүдүрзүн.
⁶ Хаан, сээң согуннарың баштары чидиг –
 дайзыннарыңның чүректеринче кадалы бээр –
 өске чоннар сээң буттарың адаанче кээп дүжер.
⁷ Бурган сени дүжүлгеге кезээ мөңгедө олуртуп
 каан ,
 сээң чагыргаңның мергези – чөптүг чоруктуң
 демдээ-дир .
⁸ Сен чөптүг чорукка ынак, а бузутту көөр хөңнүң
 чок сен,
 ынчангаш Бурган – сээң Бурганың
 эш-өөрүң аразыңдан сени шилип ап,
 өөрүшкү-биле чаап кагды.
⁹ Сээң хептериң мирра, алоэ, кассия деп
 чаагай чыттыг чуктар-биле айдызаттыңан ;
 чаан сөөгү-биле каастаан ордуларга хөгжүм
 ойнап,
 сени хөглөдип турар.
¹⁰ Даңгыналар – сээң хүндүлүг аалчыларың,
 хевин Офирден эккелген алдын-биле каастап каан
 кадын
 сээң оң талаңда турар.
¹¹ Мени дыңна, кызым, бээр көрнүп кел, кулааң
 менче ээктир:
 бодуңнуң чонуңну, ачаңның өг-бүлезин уттувут.
¹² Хаан сээң чараш-каазыңга хандыкшып, күзээр;
 ол – сээң дээргиң-дир, ынчангаш аңаа мөгей.
¹³ Тирниң чону, ооң эң бай улузу белээн сунуп
 чедип кээр:

ээ көрнүүшкүнүңнү күзей бээр.
¹⁴ Даңгына душтуктуң бүгү чараш-каазы орду иштинче кире берген, ооң хевин алдын удазын-биле аргып, даараан.
¹⁵ Угулзалап каастаан хевин кедиргеш, ону хаанга чедире бээр,
 ооң соондан эштери кыстарны база эккээр.
¹⁶ Оларны өөрүшкү-маңнайлыг байдалга эккээрге, хаанның ордузунче кире бээрлер.
¹⁷ Хаан, ада-өгбеңниң орнунга дүжүлгеге оолдарың олуруп аар,
 оларны бүгү чер-делегейге чагырыкчылар кылдыр олуртуп каар сен.
¹⁸ Сээң адыңны улуска салгалдан салгал дамчып тураскаалдыг кылдыр кылып каар мен, ынчангаш сени бүгү чоннар кажан шагда, кезээ мөңгедө мактаар.

45 *Хөгжүм башкарыкчызынга. Корахтың оолдарыныы. Аламот деп аян-биле үдээр ыр.*

² Бурган – бистиң хоргадалывыс болгаш күчү-күжүвүс,
 айыыл-халаптар үезинде албан кээр дузавыс .
³ Ынчангаш бис, чер-даа шимчээр болза азы даглар-даа далайларның ханызынче дүжүп бадар болза, кортпас бис.
⁴ Далайлар-даа шимээрге, чалгыыр болза ; даглар-даа, суглар көдүрлүп турда, сирилээр болза,
 кортпас бис! *Сэла*
⁵ Хемниң агымнары Бурганның хоорайын – Дээди Өрүкүнүң ыдыктыг оран-савазын хөглөдип тур.
⁶ Бурган Бодунуң хоорайының иштинде турар : хоорай ам тендиш дивес, Бурган аңа даңгаар эртен дузалаар.
⁷ Чоннар коргуп шимээрге, күрүнелер тендиңейнип тур;
 Бурган алгырарга, чер кыры эстип каар .
⁸ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы бистиң-биле кады-дыр,
 Израильдиң Бурганы – бистиң шивээвис-тир. *Сэла*
⁹ Дээрги-Чаяакчының ажил-херектерин көрүңерем – чер-делегейге кайы хире кайгамчык чүүлдерни кылган-дыр .
¹⁰ Чер-делегейниң бүгү кыдыгларынга чаа-дайыннары Ол соксадып : ча биле чыданы сый тыртып ,
 дайынчы тергелерни от-биле өрттедип тур.
¹¹ «Оожургап, соксаңар, Мени Бурган деп билип алыңар,
 Мен чоннар аразынга, чер-делегей кырынга кымдан арттыр мактадыр мен».
¹² Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы бистиң-биле кады-дыр,
 Израильдиң Бурганы – бистиң шивээвис-тир. *Сэла*

46 *Хөгжүм башкарыкчызынга. Корахтың оолдарыныы. Мизмор-ыр.*

² Бүгү чоннар, адыш часкап көрүңер-ле, өөрүшкүлүг өткүт үн-биле Бурганны алгап ырлаңар-ла!
³ Дээди Өрүкү Дээрги-Чаяакчы сүрээденчиг , бүгү чер-делегейни чагырган өндүр улуг Хаан – Ол болгай .
⁴ Ол өске аймактар болгаш чоннарны биске чагыртып,
 буттарывыс адаанга салып кагды .
⁵ Ол бистиң ээлээревис хуваагылыг черни – Бодунуң ынак Израилиниң чоргаараар черин шилип берди. *Сэла*
⁶ Бодунуң чону алгап ырлап турда, Бурган бедидир көдүрүлдү;
 эдиски эдип турда, Дээрги-Чаяакчы бедидир көдүрүлдү.
⁷ Бурганны мактап ырлаңар;
 бистиң Хаанывысты мактап ырлаңар, ырлап мактаңар!
⁸ Бурган бүгү чер-делегейниң Хааны болгай , Аңаа чечен ырдан ырлаңар!
⁹ Бурган бүгү чоннарны чагырып тур,
 Ол Бодунуң ыдыктыг дүжүлгезинге барып саадапты.
¹⁰ Чоннарның баштыңнары Авраамның Бурганының чону-биле кады чыгылып келди,
 чер-делегейге бүгү камгалал – Бургандан кээр ,
 Ол бүгүдөден бедидир көдүрткен-дир.

47 *Мизмор-ыр. Корахтың оолдарыныы.*

² Дээрги-Чаяакчы өндүр улуг!
 Бурганывыстың хоорайынга, Бодунуң ыдыктыг даанга
 Ол аажок мактадырынга төлептиг .
³ Сион даг – каас-чараш бедик чер,
 бүгү делегейниң таалалы бо-дур ,
 Цафон дагның ийлеринде өндүр улуг Хаанның хоорайы бо-дур .
⁴ Хоорайың шивээлеринде Бурган турар;
 хоорайны Ол кадагалап турарын улус база билир.
⁵ Хааннар каттыжып алгаш , Сионга удур үнгеш,
⁶ хоорайны көрүп кааштың, кайгап-харап, сүртей бергеш, дезипкен.
⁷ Олар аңаа коргуушкунга бүргедипкен,
 эъди араан херээжен дег, хилинчээн көрө берген .
⁸ Фарсис хоорайың корабльдарын чөөн чүктен хат-биле чуура шаап каапкан сен .
⁹ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының хоорайыңга – Бурганывыс хоорайыңга ол дугайында дыңнаан бис, ону көрүп база алдывыс;
 Бурган ол хоорайны кезээ мөңгедө доктаадып тургузуп каан. *Сэла*
¹⁰ Бурганывыс, энелердиңиңи Сээң өргээң иштинге угаап-бодап турдуvus .

11 Сээң ат-алдарың-даа, макталың-даа
чер-делегейниң кыдыгларында чеде берген ;
Сээң холуңну чөптүг чорук долуп турар.
12 Сээң чөптүг шииткелиң дээш, ·Сион даг хөглөп
турзун,
Иудеяның хоорай-суурлары өөрүп турзун .
13 Сионну дескиндир кылаштаңар, ооң
суургаларын санаңар;
14 ооң быжыглалдарынче сеткил-сагыжыңарны
углаңар,
ооң шивээлерин топтап көрүңер.
Келир салгалга дамчыдыңар:
15 шак ыңдыг Бурган – кезээ мөңгеде бистиң
Бурганывыс болгай,
Ол бисти өлгүжевиске чедир башкаар.

48

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
Корахтың оолдарыныы. Мизмор-ыр.*

2 Бүгү чоннар, мону дыңнаңар !
Өртемчейде чурттаан бүгү улус, кулактарыңар
ээктириңер!
3 Кижиг төрөлгөтөн, бүгү улус,
бай-даа, ядыы-даа кижилер, дыңнаңар!
4 Мээң аксы-дылым мерген угаанныг чүүл
чугаалаар,
мээң бодалдарым – угаан-сарыылдыг.
5 Кичээнгейимни угаадыглыг чугааже салыйн,
чадаганга тывызыымны ажыдып ойнаайн .
6 Айыыл-халап үезинде корткан херээм чүл?
Мени бастып турар улустуң кем-буруузу мени
үглөп тур .
7 Ол улус боттарының күжүнге идегээр,
эртине-байлааның эмгежогу-биле мактаныр .
8 Ынчалзаяк кижиг канчап-даа бодунуң ха-
дуңмазын
өлүмдөн садып хостап, ол дээш төлевирни
Бурганга берип шыдавас .
9 Улустуң амы-тынын садып хостаары
угдунмас аар өртектиг, ыңдыг херек кажан-даа
болдунмас:
10 кым-даа мөңгези-биле амыдыравас,
өлүглер оранын көрбейн барбас .
11 Билдингир болгай: мерген угаанныг-даа улус
өлүп каар,
олар-биле дөмей – мелегей улус база өлүп каар;
кандыг-даа кижиг чок апаарга, эртине-байлаа өске
улуска
артып каар .
12 Олар сагыжынга: «Бажыңнарывыс мөңгеде
турар,
оран-саваларывыс салгалдан салгал дамчыыр»
деп бодаарлар,
чурттап турар черлерин боттарының аттары-биле
адап аарлар .
13 Ынчалзаяк кижиг алдар-хүндүнү үр эдилеп
шыдавас –
ол өлүр тынныг мал-маганга дөмей болу бээр .
14 Мелегей улустуң эртер оруу база

мактанырынга ынак улустуң салым-чолу мындыг
боор-дур: *Сэла*

15 оларны өлүглер оранынга
хой ышкаш кажаалап каар, өлүм оларны кадарар.
Эки мөзүлүг улус эртен оларны чагырып эгелээр ,
алдыы оран оларга оран-сава болу бээр,
оларның мага-боду өлүглер оранынга ирип каар.
16 А Бурган мени хүлээп көрүп,
амы-тынымны өлүглер оранының холундан
адырып хостаар . *Сэла*
17 Өске кижиг байый берген дээш,
ооң бажың-балгадының каас-коязы
дендеп турар дээш, кортпайн көр.
18 Ол кижиг өлүп калгаш, бодунга чүнү-даа ап
шыдавас,
каас-коязын ол чевегже алгаш барбас ;
19 ол кижиг дириг чорааш, мага ханып,
ажыл-херектери эки чоруп турган дээш,
улуска мактадып турган-даа болза,
20 кезээ мөңгеде чырык көрбес оранче
ада-өгбелериниң соондан чоруй баар.
21 Алдар-хүндүлүг-даа болза, угаан чок кижиг
өлүр тынныг мал-маганга дөмейлежир .

Мизмор-ыр. Асафтыы .

49 Дээрги-Чаяакчы – бурганнарның Бурганы
чугаалап тур ,
чер-делегейниң чурттакчыларын хүн үнер чүктен
хүн ажар чүкке чедир кыйгырып тур .
2 Тергиин чараш-каас ·Сион дагда Бурган чырып
турар .
3 Бурганывыс чедип кээр, Ол ыыт чок болбас,
Ооң мурнунда – оя чиир от,
Ону долгандыр – күштүг шуурган!
4 Ол Бодунуң чонун шиидип тура, өрүтен дээрни
база черни
херечилер боор кылдыр кыйгырып турар :
5 «Өргүл салып тура, Мээң-биле керээ чарган
улузумну
чыып бериңер».
6 Дээрлер Ооң чөптүүн медээлээр ,
Бурган – шииткекчи ол болгай . *Сэла*
7 «Мээң чонум, Мени дыңна, сөс алыр деп тур мен;
Израиль, сеңээ удур херечилээр деп тур мен .
Бурган-дыр мен, Сээң Бурганың-дыр мен!
8 Чемелелим чылдагааны – өргүлдериң эвес ,
бүрүн өрттеткен өргүлдериң үргүлчү Мээң
мурнумда чыдар.
9 Сээң аалыңдан буга албас мен,
кажааларыңдан хуналар албас мен;
10 арга-арыгда бүгү аң-мең,
муң-муң тейлерде мал-маган база Мээңи болгай ,
11 дагларда хамык куштарны,
хову-шөлдерде шупту дириг амытаннарны
билип, чагырар мен.
12 Аштай-даа берген болзумза, сеңээ чугаалааш
чоор мен,
өртемчей-даа, ону ээлеп долган бүгү чүве-даа

Мээңи болгай .

¹³ Бугалар эъдин чиир ийик мен бе?

Хуналар ханын ижер ийик мен бе?

¹⁴ Бурганга өргүл кылдыр мактал-хүндүден эккел ,
Дээди Өрүкүнүң мурнунга даңгырактарың күүсет .

¹⁵ Айыыл-халавың хүнү кээрге, Мени кый де –
Мен сени камгалаар мен , а сен Мени алдаржыдар
сен».

¹⁶ А бузуттуг-бак кижиге Бурган мынча деп турар:
«Мээң дүрүм-хоойлумну чүгө үргүлчү чугаалаар
сен,

Мээң чагыг-керээмни чүгө аксыңдан дүжүрбес
сен?

¹⁷ А бодуң Мээң өөредиимге хөңнүң чок-тур,
Мээң сөстөрүмни херекчок дээш октапкан-дыр
сен.

¹⁸ Оор кижиге көргөш, ооң-биле чоокшулажы бээр-
дир сен,
самыыраан улус-биле бир аай хуу-салымныг-дыр
сен.

¹⁹ Улусту бак сөглээр дээш, аксыңны сула
салыптар-дыр сен,

аксы-дылың кара сагыш үүлгедир-дир .

²⁰ Ха-дуңмаңны үргүлчү нүгүлдээр-дир сен,
аваңның оглунга удур хоп дажыыр-дыр сен.

²¹ Сен ол бүгүнү кылып турдуң, а Мен ыттавадым

,
сен ынчан Мени бодуңга дөмейлей бодапкан сен.
Мен ам сени сойгалаар мен,
бурууңну карактарыңга көргүзөр мен.

²² Бурганны уттуп аар улус , ол бүгүнү билип
алыңар,

ынчанмас болзуңарза, үзе-чаза соп кааптар мен –
ынчан кым-даа силерни Менден камгалап
шыдавас.

²³ Өргүл кылдыр Меңээ мактал эккеп турар кижиге
Менден коргуп турары ол;
дорт орук-биле бар чыдар кижиге
Бургандан кээр камгалалды көргүзөр мен».

50 *Хөгжүм башкарыкчызынга.
Мизмор-ыр. Давидтии. Давид Вирсавия-биле
холбажыпкан соонда, Нафан медээчиниң Давидке
кээп чораан үезинге хамааржыр .*

³ Энерелдиин-биле мени өршээ, Бурганым,
эгээртинмес ээ-хайыраң-биле кемниг херектерим
балап каавыт .

⁴ Кем-буруумдан мени шуут-ла чуп каавыт,
бачыдымдан мени арыгла .

⁵ Кемниг херектерим миннип тур мен,
бачыттарым үргүлчү-ле бодалымдан үнмейн тур .

⁶ Сеңээ, чүгле чаңгыс Сеңээ удур бачыт кылдым,
Сээң бузуттуг деп көөр чүвеңни үүлгеттим .
Буруудадып турган сөстериңни шынныг дээр мен,
шииткелиңни үндүргөш-даа, шынныг боор сен .

⁷ Боттанып келген үемден бээр бузуттуг мен,
иём мени божуурда-ла, бачыттыг мен .

⁸ Алыс шын ишти-хөңнүмнү бүргөп аарын күзөп
тур сен,

мерген угааныңны сеткилимге ажыдып тур сен.

⁹ Иссоп-биле мени бызай чажам –

бачыдымдан арыгланыйн;

мени чуп каг – хардан аккыр болу берейн .

¹⁰ Сеңээ чылча бастырган мага-бодум өөрүүр
кылдыр,

өөрүшкү-хөг ыыдын дыңнаар аргадан бер.

¹¹ Бачыттарымны тооп көрбе,

бузуттарым дөгөрезин балап каавыт.

¹² Бурганым, арыг чүректен чаяап бер ,
ишти-хөңнүмнү туруштуг кылдыр чаартып каг .

¹³ Мени Бодуңдан ыңайлатпа,

Ыдыктыг Сүлдеңни менден дедир алба.

¹⁴ Сээң берген камгалалың дээш өөрүшкүмнү эгит,
меңээ арыг чаагай сеткилди хайырла.

¹⁵ Бачыттыгларны Сээң изиң истээринге өөредир
мен –

удурланыкчыларың Сенче эглип кээрлер.

¹⁶ Өлүрүүшкүн дээш буруудан мени адыр ,

Камгалакчы Бурганым, агартышкыныңны алгап
ырлаар мен.

¹⁷ Дээрги, аксымны ажыдып бер:

дылым Сени алгап-мактазын.

¹⁸ Өргүлүм Сеңээ таарымчалыг эвес болгай,

оон башка ону Сеңээ салгай эртик мен –

бүрүн өрттеткен өргүлдү күзөвейн тур сен .

¹⁹ Бурганга салган өргүлүм –

багын миннип, муңгараан сеткилим –

Сен-не ону тооп көөр боор сен, Бурганым.

²⁰ Сионче ээ көрнүп, ачы-буяның хайырла,

Дээрги-Чаяакчы, Иерусалимниң ханаларын

база катап тудуп үндүр .

²¹ Ынчан шынныг, бүрүн өрттеткен өргүлдер

Сеңээ таарымчалыг апаар;

ынчан Сеңээ өргүл салыр бедигээшче

бугажыктарны улус эккеп салыр.

51 *Хөгжүм башкарыкчызынга.
Маскил-ыр. Давидтии. Эдом чурттуг Доик
Саулга чедип келгеш: «Давид Ахимелехтиң
бажыңында
турар» – деп медээлеп чугаалаан таварылгага
хамаарылгалыг .*

³ Эй, сен, маадыр, бузудуң-биле мактанып чооруң
ол?

Бурган энерелин хүннүң-не көргүзөр!

⁴ Сээң аксы-дылың меңээ айыыл-халап белеткеп
турар-дыр,

сээң кара сагыштыг дылың чидиг хылыш дег-дир .

⁵ Буянга көөрдө, бузутка ынак апарган-дыр сен,
шынын чугаалаарыңга көөрдө, мегелеп

чугаалаарыңга

ынак апарган-дыр сен. *Сэла*

⁶ Сээң нүгүлдүг аас-дылың өлүмнүг сөстөргө ынак
апарган-дыр.

⁷ Ол дээш Бурган сени кезээ мөңгөде узуткап каар,

сегирип алгаш, оран-саваңдан үндүр октаптар,
дазыл-дөзүңнү дириглер оранындан тура соп
кааптар. *Сэла*

⁸ Чөптүг-шынныг улус ол бүгүнү көргөш,
Бургандан коргары дам барып, ол кижини
кочулап:

⁹ «Бурганны бодунуң камгалал-шивээзи
кылып аарын күзевээн, а эңмежок эртине-
байлаанга идегээн,
бак күзээшкини-биле быжыгланган кижини бо-дур» –
дээр.

¹⁰ А мен Бурганның өргээзинде ногаарарган ыяш
дег мен,
Бурганның энерелинге кезээ мөңгедэ идегээр
мен.

¹¹ Мени бодааш, кылган чүүлдериң дээш
Сеңээ кезээ мөңгедэ өөрүп четтирер мен,
Сээң адыңга ынанмышаан, Сеңээ бердинген улус
мурнунга
ачы-буяныңны медээлээр мен.

(Ыд. ыр. 13)

52

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
Үрер хөгжүм үдээр. Маскил-ыр. Давидтии.*

² Тенек кижини сеткил-хөңнүңгө «Бурган чок» деп
түңнел кылган.

Ындыг улус самыыраан-дыр, бак херектерни
үүлгеткен-дир;

буян кылып турар кижини тывылбаан-дыр.

³ Бурган дээрден кижини төрөлгөтөчө,
«Бурганче чүткүп турар угаанныг кижини бар бе?»
дээш,

куду алзы топтап көргөн.

⁴ Шупту улус Бургандан хая көрнүп, шупту бир аай
будалган болган;

буян кылып турар кижини тывылбаан – чаңгыс-даа
кижини чок болган.

⁵ Бузут үүлгедип турар улус черле угаан кирбези ол
бе?

Олар мээң чонумну аъш-чем ышкаш
сыырып турар-дыр база Бурганга мөргүвес-тир.

⁶ Олар коргар хире эвес черге аажок коргуп-
сүртээр,

Бурган сенче халдаан улустуң сөөктерин
чашканнап кааптар.

Бурган ол улустан ойталаарга, сен оларны бак
атка киирер сен.

⁷ Сион дагдан Израильдин камгалалы чедип
келзин!

Бурган Бодунуң чонунга эки чолду эгидерге,
Иаков өөрүп-байырлаар, Израиль өөрүп-хөглээр.

53

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
Хылдыг хөгжүм херекселдери үдээр.
Маскил-ыр. Давидтии.*

*Зифтин чурттакчылары Саул хаанга келгөш: «Давид
бистиң аравыста
чаштынып турар болгай» – дээн таварылгага
хамааржыр.*

³ Бурганым! Бодунуң адың-биле мени камгала;
Бодунуң күчүң-биле мени агарт!

⁴ Бурганым! Мөргүлүмнү дыңнап, аксы-сөзүмнү
кичээнгейге ал.

⁵ Хары улус менче халдап келди; түрлүг улус амы-
тынымны

үзер деп тур –

Бурганны тооп көрбес улус ол-дур. *Сэла*

⁶ Дыңнаңар! Бурган меңээ дузалап тур,
Дээрги мээң сеткилимни быжыктырды.

⁷ Дайзыннарарымны бузуду дээш кезедип көр,
чөптүг болгаш, оларны Сен узуткап каг.

⁸ Эки турам-биле Сеңээ өргүлүм салыр мен,
Дээрги-Чаяакчы, Сээң адыңны, ачылыг боорга,
алдаржыдар мен.

⁹ Сен мени хамык айыыл-халавымдан адырган
болгай сен,
дайзыннарарым буураанын-даа караам-биле көрүп
тур мен.

54

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
Хылдыг хөгжүм херекселдери үдээр.
Маскил-ыр. Давидтии.*

² Бурганым, мөргүлүмнү дыңна,
чаннып дилээн үнүмден чашты бербе.

³ Мени дыңнап, харыыдан бер.
Дайзынның үнүн дыңнааш, бузуттуг хейге
кызагдаткаш,

хей-аъдым кудулап, качыгдалдан уё-човуурум төп
тур мен.

Олар шупту меңээ хора чедирип, килеңнеп база
өжээргеп турлар.

⁵ Хөрээмейде чүрээм күжүр сарыннай-дыр,
өлүм-чидимден коргуушкун хөмө ап тур;

⁶ коргуп-сүртээн сеткилимге алзывыткаш, аймап
калдым.

⁷ Ынчангаш мен мынча дидим:

«Көге-буга ышкаш чалгын-чүглүг болурум кай,
ужуп үнгөш, оожум черге хонуп алза.

⁸ Талыгырже ырай бергөш, ээн черге турумчуп
алза. *Сэла*

⁹ Шак-ла ынчан чайык-чаъстан, шуурган-хаттан
шалып-дүргөн чаштып-хоруй бээр ийик мен!»

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы, дайзыннарарымны чок кылып,
чугаа-дылын холуп-буда.

Хоорайда мен чүгле алгыш-кырыш биле
күчүлелди көрүп тур мен.

¹¹ Хоорайның ханаларын дүне-хүндүс эргий кезип,
хилинчекти, бузут-бакты нептереткеш туруптулар.

¹² Хоорайны хай-халап дола берген, кудумчулар,
шөлдериңден

оп-меге, кара сагыш ыравастан.

¹³ Мени бактап турар кижини – дайзыным эвес-тир,
ындыг болза, шыдашкай мен;

мени куду көрүп турар кижини – өжээтеним эвес-тир,
ол турган болза, чашты бээр ийик мен.

¹⁴ А ол дээрге сен-дир сен –

сеткилимниң чамдыы болган, эргим, эң чоок эжим;

¹⁵ аравыста ижин кара чок чугаалажып, мөөң чоннуң аразынга Бурганның өргээзинче кады барып турган эжим – сен-дир сен!

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы дайзыннарарымче – аал-оранын-даа, сеткилин-даа кара сагыш ээлээн өжэтеннеримче өлүмнү салыпсын,

оларны диригге-ле алдыы оранче кирипсин!

¹⁷ Бурганымны кыйгырар мен –

Дээрги-Чаяакчы мени камгалаар.

¹⁸ Кежээликтей, эртен, дүшште ыглап-сыктап, дилег кылып кыйгырар мен: үнүмнү Ол дыңнап кааптар;

¹⁹ менче халдаан дайзыннарарым дескиндир эндерик-тир –

Дээрги-Чаяакчы мени олардан адырып, сагыш амыр арттырып каар.

²⁰ Дүжүлгеге үе-дүптөн бээр саадаан Бурган мени дыңнап каапкаш, дайзыннарарны бакка сугар.

Сэла

Олар – черле экижи өскерилбес, Бургандан кортпас,

²¹ эптиг-демниг кады чораан улузунче халдай бээр

, эвилел туткан аксы-сөзүн үрээр улус-тур.

²² Чугаа-сөзү үстен чымчак,

чүректерин чаа-дайын ээлээн улус ол-дур;

аксы-сөзү өрөмеден хоюг,

алыс боттары хылыш ышкаш айыылдыг улус ол-дур.

²³ Дээрги-Чаяакчыга үүрге-чүгүң хүлээдип бер, Ол сени деткир деп бил. Чөптүг-шынныг кижини Ол кажан-даа тайып ушпас кылып каар.

²⁴ О Бурганым, дайзыннарарымны өлүм-чидимниң тамызынче

дүжүр окта :

өлүрүкчү, сагышы кара хейлер

өйлүг назын чартыы чедир чурттавазын .

А мен Сеңээ идегээр мен!

55

Хөгжүм башкарыкчызынга.

«Ырак черде ыыт чок көге-буга»

деп аялга үдээр. Давидтии. Миктам-ыр.

Филистимнерниң Давидти Гефке

тудуп алганы үеге хамааржыр .

² Бурганым, менче ээ көрүн!

Кижиди амытан багай мени чылча базар дээш хүннү бадыр халдап, кызагдап тур.

³ Дайзыннарарым мени чылча базар дээш хүннү бадыр дилеп тур, Дээди Өрүкү Бурган, менче халдаан адаанчыларның хөйүн канчаар!

⁴ Корга берген хүнүмде Сеңээ идегээр мен.

⁵ Бурганымның сөзүн алгап-мактаайн, Аңаа бодум идегээр мен – корткаш чоорул, кижилер мени канчаптарыл?!

⁶ Хүннү бадыр дайзыннар мээң сөстөримни хажыдып тур,

олар меңээ удур кара бодалдарлыг боор.

⁷ Олар чыгып, чаштынып, кай баарымны кедеп көрүп,

амы-тыным үзүп каарын күзеп тур!

⁸ Таанда-ла олар кем-буруузу дээш кеземчеден чайлаар бе?

Килеңней бергеш, чоннарны сотка олурт, Бурганым.

⁹ Улчуп чоруур үемни Сен санап каан сен,

караам чажын дозуп чыып алган сен – качыгдалым Сээң номуңда бижиттинген эвес ийикпе?

¹⁰ Сени кыйгырарымга, дайзыннарарым дезиптер-дир.

Бурган мээң таламда деп оон билип аар-дыр мен.

¹¹ Бурганның сөзүн алгап-мактаар мен,

Дээрги-Чаяакчының сөзүн алгап-мактаар мен.

¹² Бурганга идегээр мен – корткаш чоорул, кижиди амытан мени канчаптарыл?!

¹³ Бурганым,

Сеңээ берген даңгырактарым утпаан мен,

Сеңээ өөрүп четтирген өргүлдерим салыр мен .

¹⁴ Сен мени өлүмден камгалап,

буттарымны илдиктирбээн болгай сен,

ынчангаш дириглер оранының чырыынга чурттап

, Бурганга дыңнангыр амыдыраар мен.

(Ыд. ыр. 107:2-6)

56

Хөгжүм башкарыкчызынга.

«Узуткава» деп аялга үдээр .

Давидтии. Миктам-ыр.

Давидтиң Саулдан куйже дезе бергени үеге хамааржыр .

² Менче ээ көрнүп көр, Бурганым, мени өршээп көр, сеткилим Сеңээ идегеп чор, айыыл-халап эрткижеге чедир, Сээң чалгыннарың адаанга хоргадаар мен .

³ Дээди Өрүкү Бурганны кыйгырар мен, Ол мээң өжээним негеп бээр ;

⁴ Ол менче дээрлерден дуза бадырып, камгалаар, мени чылча базар дээн кижини чемелеп кончуур.

Сэла

Бурган меңээ шынчы чоруу биле энерелин бадырып бээр.

⁵ Мен – арзылаңнар аразында мен, кижиди эъди чиир араатаннар аразында чыдыр мен,

оларның диштери чыдалар биле согуннар дег, а дылдары чидиг хылыш-ла .

⁶ Бурганым, дээрлерден-даа бедидир көдүртүп, мактат,

Сээң алдарың бүгү чер-делегей кырынга чайынналзын!

⁷ Дайзыннарарым буттарымга какпа салып каан, ырмам сыккан; мээң оруумга оңгар каскаш,

боттары ынаар караш дээн . *Сэла*
 8 Бурганым, мээң чүрээм быжыг сорукутг,
 чүрээм быжыг сорукутг :
 Сени алгап ырлап, алдаржыдар мен.
 9 Сеткилим оттуп келзин!
 Чанзы биле чадаган, одуноңар!
 Эртеңги хаяаны оттурайн!
 10 Дээрги, мен Сени чоннар аразынга мактаар мен,
 аймактар аразынга алгап ырлаар мен.
 11 Сээң энерелиң дээрлерге чедип турар,
 Сээң шынчы чорууң булуттарга үзүп турар .
 12 Бурганым, дээрлерден-даа бедидир көдүртүп,
 мактат,
 Сээң алдарың бүгү чер-делегей кырынга
 чайынналзын!

57 *Хөгжүм башкарыкчызынга.*
«Узуткава» деп аялга үдээр .
Давидтии. Миктам-ыр.

2 Кижиг амытаннар, силерниң сөстериңерде
 чөптүг чорук ылап-ла дыңналып турар бе?
 Өске улусту тала тыртпайн шиидип турар силер
 бе?
 3 Чүрээңерге-даа бузут-бакты шыгжап чоруур
 силер,
 чер кырынга холдарыңарны кемниг үүлгедиглер
 дола берген.
 4 Бузуттуг улус төрүттүнгөш-ле, Бургандан
 ойталаан,
 хырын иштинден-не мегечилер бооп, соора
 барган .
 5 Оларның хораны чылан хораны дег .
 Олар – эң уран, илбилиг сөстөр-биле
 магададыр сымыраачының үнүн тооп дыңнава,
 кулаан кумнап алган дүлей кобра дег улус-тур.
 7 Бурганым, оларның аастарында диштерин сый
 шаавыт ;
 Дээрги-Чаяакчы, арзылаңарның азыгларын тура
 шаавыт!
 8 Олар, агым суг дег, арлып бада берзин,
 а Ол согуннары-биле ада бээрге, олар узуткадып
 алзын.
 9 Чуура бастырган курт дег, олар кырлып калзын,
 херээжен кижиниң дүжүргөн уруу дег, хүн чырыы
 көрбезин .
 10 Силерниң сывыңарга теннер үнмээнде-ле,
 ол чечектелип турда-ла, шуурган ону,
 кадып калган чүвени-даа ышкаш, хадып
 аппараттын.
 11 Өжээн негээшкени көргөш, чөптүг-шынныг
 кижиг өөрүүр :
 бодунуң буду-биле бузуттугнун ханын сүзер .
 12 Улус ынчан: «Чөптүг-шынныг кижиниң
 алыр шаңналы бар-дыр,
 чер кырынга шииткел кылыр Бурган ылап бар-
 дыр » –
 деп чугаалаар.

58 *Хөгжүм башкарыкчызынга.*
«Узуткава» деп аялга үдээр .
Давидтии. Миктам-ыр. Давидти өлүрүп каар дээш,
Саул ооң бажыңын кедээр кылдыр улус чорудупкан
үеге хамааржыр .

2 Бурганым, дайзыннарарымдан мени адыр,
 менче халдаан кижилер четпес черже мени аппарат
 .
 3 Кем-буруу үүлгедир улустан адыр,
 ол өлүрүкчүлөрдөн камгала.
 4 Амы-тыным үзөр дээш, олар мени кедээр-дир ;
 күштүг улус меңээ удур эвилел кылып турар-дыр,
 а күжүр мээң бузудум-даа, бачыдым-даа чок ийин ,
 Дээрги-Чаяакчы.
 5 Кем-буруу чок менче халдап, белеткел кылып
 турар-дыр –
 көрүп көрөм, Дээрги-Чаяакчы, оттуп келгөш, меңээ
 дузала.
 6 Бурганым, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы,
 Израильдиң Бурганы!
 Дүргөн келгөш, бүгү чоннарны кезет.
 Сеңээ шынчы эвес, бузут кылып чоруур улуска
 өршээл бербе. *Сэла*
 7 Дайзыннарарым кежээлерде эеп келгөш,
 ыттар ышкаш улуур-дур ,
 хоорайны дескиндир кедөңгирлеп чоруур-дур.
 8 «Дыңнап турар кижиг чок!» – деп бодап,
 чараазын сыырып, аастарында
 хылыш бар дег турарларын көр.
 9 А Сен оларны кочулап тур сен, Дээрги-Чаяакчы ,
 ол чоннарның шуптузун сотка олуртуп тур сен.
 10 Күчү-күш – Сенде, Сээң дузаң манап тур мен –
 Бурганым мээң шивээм болгай .
 11 Мээң энерелдиг Бурганым мени уткуп кээр ,
 дайзыннарарым буураарын көөр арганы бээр .
 12 Мээң чонум утпас кылдыр, дайзыннарарны Сен
 өлүрбө;
 дозуг-камгалалывыс Дээрги ,
 оларны Бодуңнуң күжүң-биле силгип, чыттыр
 шаавыт!
 13 Аксы-дылының бачыды дээш, аксындан үнгөн
 сөстери дээш,
 аксы-сөзүңүң каргыжы, оп-мегези дээш,
 дайзыннарарым адыыргак чоруунуң дузаанга
 туттуруп алзын .
 14 Килеңнээштиң, оларны Сен буурат-ла, буурат,
 чок болуп, читсиннер-ле.
 Улус ынчан Бурганның чер-делегейни ооң
 кыдыгларынга чедир
 Израильден чагырып турарын билип алыр. *Сэла*
 15 Дайзыннарарым кежээлерде эеп келгөш, ыттар
 ышкаш
 улуур-дур ,
 хоорайны дескиндир кедөңгирлеп чоруур-дур;
 16 аъш-чем дилеп, чимзенир-дир,
 аштап-суксааш, хыйланып улуур-дур.
 17 А мен Сээң күчү-күжүң алгап ырлаайн,
 эртен эрте энерелиң алгап-мактаайн –

айыыл-халап мени тавараан хүнде
камгалалым, хоргадалым Сенде болгай .
18 О, мээң Күчүм! Сени алгап ырлап көрөйн –
шивээм болур Бурганым сен, энерелдиг Бурганым
сен!

(Ыд. ыр. 107:7-14)

59

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
«Шушан-Эдут» деп аялга үдээр .*

*Миктам-ыр. Давидтии. Өөрөдилгеге. Иоавтың
Нахараим биле Цовага чурттап турган арамей чон-
биле*

*дайылдашкаш, дедир ээп кел чыда, 12 000 эдом
шеригни Дус шынаазыңга
базып кааны үеге хамааржыр .*

3 Бурганывыс! Сен бисти каапкаш бардың,
килеңней бергеш, чылча шааптың –
бисти катап тургузуп калам!

4 Сен чер-делегейни шимчедип, тиглендир буза
шааптың;

ооң үрелип, бузулган черлерин экиртип каг,
оон башка ол шимчеп тур.

5 Сен Бодуңнуң чонуңну кадыг-дошкун чаңнадың,
биске баш төөрөдир арага ижирттиң .

6 Дайзынның чазындан дезе берзин дээш,
Сенден коргар улуска демдекти бердиң . *Сэла*

7 Бодуңнуң ынак улузуңну
күчү-күжүң-биле камгалап, биске харыылап көр.

8 Бурган Бодуңуң ыдыктыг өргээзинге мынча дээн:
«Сихем хоорайны өөрүшкүлүг үлеп-хуваар мен,
Сокхот шынааны хемчээп-хуваар мен :

9 Галаад биле Манассияның черлери – Мээңии;
Эфремниң чери – Мээң бажымда куяк бөрт,
Иуданың чери – Мээң даянгыыжым болур;

10 а Моавтың чери – Мээң бут чуур таваам болур,
Эдомнуң черин сапыым таптай базар.

Филистим чер, Мээң тиилелгем дээш өөрүп-
байырла!»

11 Быжыглалдыг хоорайже кым мени кирире
бээрил?

Эдомче кым мени чедирерил?

12 Сен эвес сен бе, бисти каапкан Бурганывыс?
Бистиң аг-шеривис-биле кады үнмезиң ол бе?

13 Кызагдаткан биске дузалап көр,
кижи амытандан кээр дуза – хоозун идегел болгай

14 Бурганның ачызында күжүвүстү көргүзер бис:
дайзыннарывысты Ол таптай базар.

60

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
Хылдыг хөгжүм херексели үдээр. Давидтии.*

2 Бурганым, алгы-кышкымны дыңна,
мөргүлүмнү кичээнгейге ал.

3 Чүрээм саргып аарыырга,
чер-делегейниң ужу-кыдыындан Сени кый деп тур
мен.

Үнүп шыдавазым чалым-хая кырынче мени аппарат.

4 Сен – хоргадалым сен,

дайзынга удур быжыглалдыг камгалал-суургам сен

5 Сээң өргээ-майгыныңга кезээде аалчы боор дээн
мен ;

Сээң чалгыннарың адаанга чаштыр дээн мен.
Сэла

6 Бурганым, мээң даңгыраглаан сөстөрүмни
дыңнадың.

Сээң адыңга сөгүрүүр улустуң өнчүзүндөн меңээ
база бердиң.

7 Хаанның чурттаар хүннерин немеп бер, ооң
назыны узазын .

8 Бурганым, хаан Сээң мурнуңга кезээ мөңгедө
турзун.

Ону кадагалаар кылдыр, шынчың биле
энерелиңге чагып каг.

9 Ынчангаш Сээң адыңны кезээ мөңгедө
алдаржыдып,

даңгыраглаан сөстөрүмни хүннүң-не күүседир
мен .

61

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
Идифунга . Мизмор-ыр. Давидтии.*

2 Сеткилимни чүглө Бурган оожургадыр,
камгалалым чүглө Оон кээр.

3 Чүглө Ол – мээң чалым-хаям, камгалалым,
быжыг шивээм –
кажан-даа тендиш дивес мен .

4 Чежеге дээр силер шупту улусче, өлүрөр дээш,
халдаар силер?

Бустур четкен хана азы ийлени берген херим дег-
дир мен.

5 Дайзыннар мени бедик черден дүжүр октаар
бодап,

мегезинге сеткили ханып турар –
аксы-сөзү-биле алгап-йөрээр, а ишти-хөңнүнде –
каргаар . *Сэла*

6 Сеткилим оожургалды чүглө Бургандан алзын,
идегелим чүглө Оон кээр.

7 Чүглө Ол – быжыг шивээм, камгалалым, чалым-
хаям –
черле тендиш дивес мен.

8 Алдар-адым-даа, камгалалым-даа Бургандан
кээр;

Ол – меңээ күш хайырлаар хая,
Ол – мээң хоргадалым!

9 Улус-чон, кандыг-даа үеде Аңаа идегеңер,
сеткил-чүрээңерни Аңаа ажыдып, мөргүңер –
Бурган бистиң хоргадалывыс-тыр. *Сэла*

10 Кижин төрелгетен – чүглө хей-бус-тур ,
бүгү улус – чүглө авыяас-меге-дир;
олар шупту деңзи караан чая баспас,
агаар-хейден чиик болур .

11 Үптээшкинге идегевеңер,
оор-суук кылып, дээрбедээш, идээрге-веңер;

байый берзиңерзе, сеткилиңер
байлакшылга алыспас болзун .

12 Бурган меңээ бир чүве чугаалаарга,

оон ийи түңнел үндүрүп алган мен: күчү-күш – Бурганда ,

¹³Энерел – Сенде, Дээрги ;
Сен кижини кылган ажил-херээ дээш
шаңнаар азы кезедир сен .

62 *Мизмор-ыр. Давидтии. Ооң Иудеяның ээн
ховузунга турган үезинге хамааржыр .*

²Бурган, Сен – мээң Бурганым сен,
сыгыр даң бажындан-на Сенче чүткүп , мөргүл
кылдым;

ээн кургаг, суг чок черге сеткилим Сени күзеп,
мага-бодум Сени хереглед тур .

³Ыдыктыг өргээңге Сени көөрүм кай,
Сээң күчү-күжүң биле өндүр чырыыңны көөрүм
кай!

⁴Сээң энерелиң амыдыралдан-даа үнелиг-дир .
Аксы-сөзүм Сени алгап-мактаар.

⁵Дириг чорааш, Сени ынчалдыр алгап-йөрээр мен
,

Сээң адың мактап, холдарым өрү сунар мен.

⁶Эът-чагга тотканы дег, сагыш-сеткилим тодуп тур,
аксы-сөзүм Сени өөрүшкүлүг үн-биле алгап-
мактап тур.

⁷Орун-дежээмге чыткаш, Сени сактып,
дүннү өттүр Сээң дугайыңда бодаар мен :

⁸Сен меңээ дузалап келдиң,
Сээң чалгыннарың адаанга өөрүп-байырлаар мен.

⁹Сеткилим Сенден салдынмайн турупкан,
Сээң холуң – мээң чөлөнгиим.

¹⁰А мээң амы-тынымны үзүксээн улус
чер алдында тамыже дүжүп кире бээр ;

¹¹оларны хылыш-биле шанчып өлүрүп каарга,
дилгилерге чемиш апаарлар.

¹²Хаан Бурган дээш өөрүп-хөглээр,
Ооң ады-биле даңгырак берген бүгү улус
чоргаарланыр,
а мегелеп чугаалаар улустуң аксы хагдына бээр .

63 *Хөгжүм башкарыкчызынга.
Мизмор-ыр. Давидтии.*

²Бурганым, хомудап мөргээн үнүмнү дыңна,
коргунчуг дайзындан амы-тынымны кадагала .

³Кара сагыштыг улустуң сүлчээзинден,
бузут үүлгедип турар мөөңнешкен улустан мени
чажыр .

⁴Олар аксы-дылын хылыш ышкаш чидидип,
хоралыг сөстөрүн – хоранныг согуннарын
белеткеп алганнар .

⁵Кедеп чыткаш, кем-буруу чок улусче шыгаап ,
хенертен ада бээрлер – коргарын-даа билбестер.

⁶Бузуттуг сагыжынга боттарын быжыктырып,
какпа-дузаан чажыра салыр дээш сүлчээлежип:
«Бисти кым көөр боор?» – деп турарлар-дыр .

⁷Бузут үүлгедирин бодап алганнар,
хандыр бодап алган сагыжын чажырыпканнар –
кижи амытанның ишти-хөңнүнүң кончуун,
чүрээниң дүп чок каразын!

⁸Ынчалза-даа Бурган оларны согун-биле узуткап
каар :

хеп-хенертен аттырып аарлар.

⁹Боттарының-на эткен сөзү боттарының бажын
алыр :

олардан ам бүгү улус хая көрнүп, десе бээр .

¹⁰Бүгү кижини төрелгетен коргуп-сүртеп,
Бурганның ажил-херээн аразында медээлежир,
Ооң кылган чүүлдерин угаап-бодай бээр.

¹¹А чөптүг-шынныг улус Дээрги-Чаяакчы дээш
өөрүп-хөглээр, Аңаа хоргадаар ;
мөзүзү эки бүгү улус чоргаарланыр.

64 *Хөгжүм башкарыкчызынга.
Мизмор-ыр. Давидтии.*

²Сион дагга Сени алгап ырлаарыңга төлептиг
сен, Бурганым, выс,

Сеңээ берген даңгыракты күүседиил .

³Мөргүлдү дыңнап турар Бурган, бүгү улус Сеңээ
чедип кээр .

⁴Кемниг херектеривис биске алдыртпас-тыр;
кем-бурууустан Сен бисти арыглап каар сен .

⁵Сээң шилип, чоокшуладып алган улустуң амыр-
чыргалдыг!

Ол улус Сээң өргээң чаныңга чурттаар ;

бисти Сээң бажыңыңның –
ыдыктыг оран-саваңның ачы-буяны тоттурар.

⁶Камгалакчы Бурганым, выс, сүртенчиг ажил-
херектериң кылып,

Бодуңнуң чөптүүңнү көргүзүп турар сен.

Чер-делегейниң бүгү кыдыгларында,
ырак далайлар ындында чурттаан улустуң идегели
сен .

⁷Бодуңнуң күжүң-биле дагларны тургускан сен,
күчү-күшке бүргедип алган сен;

⁸далайларның шимээн-даажын, чалгыларның
коолап мөөрээрин

база чоннарның хөлээзинин оожургадып турар
сен .

⁹Чер-делегейниң кыдыгларында чурттаан улус
Сээң кайгамчык демдектериң көргөш, Сенден
коргар.

Хүн үнер база ажар черлерде
чурттаан улус Сени ырлап мактаар.

¹⁰Черни бодааш, ооң суксунун хандырып ,
элбээ-биле байыдып турар сен.

Бурган, Сээң хемиң долу суглуг ,
үнүш-дүжүттү өзүп үнер кылдыр кылып турар сен;

¹¹аңдарган черни суггарып, хөргүннү чаъс суу-
биле чымчактап,

өзүмнерни йөрээп турар сен.

¹²Чылды ачы-буяның-биле шаңнап турар сен,
Сээң изээн орууңда эът-чаг элбек,

¹³ховуда одар-белчиирде оът-сиген элбек ,
тейлер өөрүшкүгө бүргедир;

¹⁴шынааларны сүрүг малдар шыва алып,
хову-шөлдер тараа-биле шугланыр –

олар шупту өөрүп-байырлап, ырлажып турар.

65

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
Мизмор-ыр.*

Бүгү чер-делегей, Дээрги-Чаяакчыны алгап ырла!
2 Ооң адын алдаржыдып ырлаңар, Ону алгап-мактаңар!

3 Бурганга мынча деп чугаалаңар:
«Сээң ажил-херектериңниң сүрээденчиин!
Күчү-күжүң өндүр улуг боорга,
дайзыннарың Сеңээ чашпаалаар апаар .

4 Бүгү чер-делегей Сеңээ мөгейзин , Сени алгап ырлазын,

Сээң адыңны алгап ырлазын!» *Сэла*

5 Шупту чедип келиңер, Бурганның ажил-херектериниң

кижи төрөлгөтенге сүрээденчиин көрүңер .

6 Дээрги-Чаяакчы далайны кургаг чер кылдыр хуулдурупту –

Ооң улузу хемни кеже кылаштай берди ,
аңаа Ол дээш өөрүп-хөглөп турган бис.

7 Ол Бодунуң күчү-күжү-биле кезээ мөңгөде чагырар.

Аңаа удур тура халаан улус көдүрүлбезин дээш,
Ол бүгү чоннарны хайгаарап көрүп турар. *Сэла*

8 Өске чоннар, бистиң Бурганывысты алгап-йөрээңер, алдар-макталды Аңаа ыткыр чугаалаңар.

9 Ол бистиң амы-тынывысты кадагалаан,
будувусту тендиш диртпээн.

10 Бурган, бисти шенеп көргөн сен,
мөңгүннү арыглаар дээш эзилдирери дег,
арыглап каан сен .

11 Сен бисти дузакка туттурдуң ,
оорга-мойнувуска аар-берге чүктү чүктедип кагдың;

12 бисти өске улуска бастырттың.
Бис өрт биле үер өттүр эрттивис ,
а оон Сен бисти элбекшилче үндүрүп эккелдиң.

13 Сээң өргээңче өргүл белээн ап алгаш, кире бээр мен,

Сеңээ даңгырактарымны күүседир мен .

14 Айыыл-халапка алыскан турумда,
ол аазашкыннар мээң аксымдан үнген,
оларны мээң дылым чугаалаан.

15 Семис өргүлдерни Сеңээ эккеп,
кошкарларны өрттедип өргүүр мен,
оларның чыды Сеңээ чеде бээр;
бугалар болгаш хуналарны эккеп өргүүр мен. *Сэла*

16 Бургандан коргар бүгү улус, мени дыңнаңар – мени бодааш, Ооң чүнү кылганын чугаалап бээр мен .

17 Мен Ону аксы-сөзүм-биле кыйгырып,
аксы-дылым-биле Ону кымдан арттыр мактап турдум.

18 Мээң чүрээмде бачыт артып калган болза,
Дээрги-Чаяакчы мени дыңнаваз ийик .

19 Ынчалза-даа Бурган мээң мөргүлүмнүң сөстөрүн тооп көрүп, мени дыңнап каан.

20 Мээң мөргүлүмнү тоовайн барбаан,

Бодунуң энерелин менден чайлатпаан Бурганга алдар!

66

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
Хылдыг хөгжүм херекселдери үдээр.
Мизмор-ыр.*

2 Бурганывыс, бисче ээ көрнүп,
ачы-буяның хайырлап көр,
Бодунуң чырыткылыг шырайыңны биске көргүс .
Сэла

3 Чер кырынга Сээң орууңну, бүгү чоннар аразынга

Сээң берген камгалалыңны улус ынчан билип алыр .

4 Бурганывыс, бүгү чоннар Сени алгап-мактазын,
аймактар шупту Сени алдаржытсын!

5 Аймак-чоннар өөрүп-байырлазын –
Сен чоннарны чөптүү-биле шиидип ,
чер кырында аймактарны башкарып турар болгай сен. *Сэла*

6 Бурганывыс, бүгү чоннар Сени алгап-мактазын,
аймактар шупту Сени алдаржытсын!

7 Чер биске бодунуң дүжүдүн берзин ,
Бурганывыс биске ачы-буянын хайырлазын .

8 Бурган биске ачы-буянын хайырлазын,
черниң бүгү девискээрлеринде чурттаан улус
Оон коргуп чорзун!

67

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
Давидтии. Мизмор-ыр.*

2 Дээрги-Чаяакчы туруп кээр –
Ооң дайзыннары тарадыр маңнажы бээр,
Ону көөр хөңнү чок улус Оон дезип ыңай боор .

3 Ыштың тарай бээри дег ,
оларны тарадыр сывырыптар сен;
чуктуң отка эстири дег ,
бузуттуглар Бурганның мурнунга кырлып каар.

4 А чөптүг-шынныг улус хөглээр,
Бурганның мурнунга өөрүп-байырлаар, аас-кежиинге таалаар .

5 Бурганывысты алгап ырлаңар, Ооң адын мактаңар.

Ээн ховуда бар чыдар Бурганга оруктан белеткеңер ;

Ооң ады – Дээрги-Чаяакчы, Ооң мурнунга өөрүңер.

6 Өскүстөргө Ада болур , дулгуяк кадайларга болчуп,

чөптүг шиитпир үндүрер Бурган
Бодунуң ыдыктыг өргээзинде турар.

7 Бурган чааскаанзыргай улуска өг-бүлени хайырлаар ,
хоругдаттырган улусту хостап, аас-кежикче үндүре бээр ,

а Аңаа удурланган улус дунааргай изиг ээн ховуга артып каар.

8 Бурганывыс, Бодунуң чонуңну баштап алгаш,
үнүп бар чыдырыңда,

ээн кургаг ховулап эртип бар чыдырыңда , *Сэла*
⁹ Сээң мурнуңга чер шимчеп,
 дээрден чаъс куттулуп турган ийик,
 ·Синай даг безин Израильдиң Бурганының
 мурнунга
 сирилеп турган ийик .
¹⁰ Бодуңнуң өнчү-чериңче элбек чаъсты
 чагдырып турган сен, Бурганывыс,
 ол чер могап туруптарга, быжыктырып турган сен.
¹¹ Бодуңнуң чонуңну ол черге
 чурттадып каан сен, Бурганывыс.
 Бодуңнуң ачы-буяннының биле
 түрегдээн улусту быжыктырып каан сен.
¹² Дээрги бо сөзүн чугаалап, буянныг медээлер
 чедирер
 улуг аг-шериин айбылап чоруткан:
¹³ «Өжээтен аг-шериглерниң хааннары
 дезип-ле, дезип-ле тур ,
 а бажыңнарында кыс улус олча-тывышты үлежип
 тур.
¹⁴ Аал-ораныңарга хой кадарып артып калгаш
 безин,
 чалгыннарын мөңгүн-биле, чүглерин арыг алдын-
 биле
 шап каан көге-бугалар дег болу бээр силер».
¹⁵ Күчүлүг Бурган
 шак ол черниң хааннарын тарадыр
 сывырыптарга,
 чер боду Селмон дагның бажында хар дег агара
 берген.
¹⁶ Аажок бедик Васан даг, хөй баштыг Васан даг!
¹⁷ Хөй баштыг даглар,
 чүге ·Сион дагже адааргап көрүп тур силер?
 Ол даг дээрге Бурганга чурттаксанчыг чер-дир,
 Дээрги-Чаяакчы аңаа кезээ мөңгедэ чурттаар .
¹⁸ Бурганның ·дайынчы тергелери муң-муң, дүк-
 түмен,
 Дээрги оларның аразында, ыдыктыг чер ·Синайда.
¹⁹ Сен бедидир өрү көдүрүлген сен, хөй улусту
 тудуп алгаш,
 кижилерден албан-үндүттү хүлээп алган сен ;
 Дээрги-Бурган-Чаяакчы ам
 Аңаа удурланган улус аразыңа безин чурттаар.
²⁰ Дээргиге алдар! Бурган хүннүң-не
 бистиң үүрге-чүгүвүстү чүктээр , Боду бисти
 камгалаар. *Сэла*
²¹ Бурган биске камгалал эккээр Бурган болур,
 өлүм Дээрги-Бурган-Чаяакчының эргезинде.
²² Бурган Бодунуң дайзыннарының бажын,
 буруузунга алзып алган улустуң дүктүг тейин буза
 шаап каар .
²³ Дээрги мынча деп чугаалаан:
 «Дайзыннары Васан дагдан сүрүп эккээр мен,
 далай дүвүнден-даа сүрүп эккээр мен ;
²⁴ ынчан буттарың дайзыннарың ханын сүзер ,
 ыттарың оларның мөчү-сөөгүн чылгаар».
²⁵ Бурган, улус-чон Сээң бар чыдарыңны көрүп тур

мээң Бурганымның, Хаанымның
 ыдыктыг өргээже бар чыдарын көрүп тур.
²⁶ Мурнунда – ырлашкан улус,
 ортузунда – тимпаннар соп ойнаан аныяк кыстар,
 а соонда – хөгжүмчүлөр шуужуп бар чыдыр.
²⁷ Израильдиң үре-салгалыңдан укталган улус
 бодунуң чыыштарыңга
 Дээрги-Бурган-Чаяакчыны алгап-йөрээп тур.
²⁸ Шуушкан чон аразында: хеймер Вениаминниң
 аймаа –
 оларны баштап бар чыдар аймак ;
 Иуданың аймааның чагырыкчылары
 мөөңнежип алган бар чыдар;
 Завулон биле Неффалимниң
 аймактарының чагырыкчылары база.
²⁹ Бурганың күчү-күштү сеңээ сиңирип берген.
 Бурганывыс, Иерусалимде турар Бодуңнуң
 өргээнден
 биске бодарадып берген күчү-күжүңнү быжыглап
 көр!
 Хааннар Сеңээ албан-үндүдүн эккеп бээр .
³¹ Кулузунда турар аңны чемеле –
 инек мал дег чоннар аразында мөңгүн былаажып
 үскүлешкен
 кодан ·баштыңы бугаларны сойгала;
 чаа-дайын күзээн чоннарны тарадыр сывырывыт.
³² Египеттен элчиннер чедип кээр,
 эфиоп чон Бурганче холдарын сунар .
³³ Черниң күрүнелери, Бурганга ырлап бериңер,
 Дээргини алгап ырлаңар! *Сэла*
³⁴ Дээрги эң бедик, эрте-бурунгу дээрде чоруп тур .
 Дыңнаңар – Ооң үнү чаңгыланып тур .
³⁵ Бурганның күчү-күжүн хүлээп үнелеңер.
 Ооң өндүр бедии – Израильдиң кырында,
 Ооң күчү-күжү – булуттардан-даа бедикте.
³⁶ Бурган, Бодуңнуң ыдыктыг өргээңге сүрээденчиг
 сен.
 Израильдиң Бурганы Бодунуң чонунга
 күчү-күштү хайырап турар .
 Бурганга алдар!

68

*Хөгжүм башкарыкчызыңга.
 «Лилия чечээ» деп аялга үдээр .
 Давидтии.*

² Бурганым, мени камгала –
 суг аксы-думчуум долар четти .
³ Ханы тулаага дүжүп өлдүм-не, тептиниптер хире
 чүү-даа чогул.
 Ханы сугже дүжүп кирдим-не, агым суг мени алгаш
 бадыпты .
⁴ Дуза дилеп кыйгыргаш, туруптум – аксы-боскум
 кургай берди;
 Бурганымны манап чадааш, карактарым шылап
 кагды .
⁵ Чылдагаан чок черге мени көөр хөңнү чок улус
 бажым дүгүнден-даа хөй .
 Мени хей черге чок кылыр дээн дайзыннарым
 күштели берди,

үптөп-хунааваан-даа чүвемни эгидер ужурга таварыштым.

⁶ Бурганым, угаан чогумену билир сен, бачыттарым Сеңээ ажык.

⁷ Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы, Сеңээ ынанган улустуң ады мен дээш

баксыравазын;

Израильдин Бурганы,

Сенче чүткээн улус мен дээш бак атка кирбезин.

⁸ А мен Сен дээш бак атка кирип чор мен;

Сен дээш арнымны ыядыг шыва алды .

⁹ Ха-дуңмам аразынга өске кижиге болу бердим;

хан төрөл улузумга хары кижиге болу бердим .

¹⁰ Сээң өргээңге дендии күштүг ынакшылым

сеткилимни оя чип чор ,

Мени бак көргөн улустуң дорамчылалы

мээң кырымга дүштү .

¹¹ Ыглап-сыктап, шээрлээним дээш

чемелел-ле дыңнаар-дыр мен.

¹² Качыгдал хевин кедип алгаш, кочу-шоотка

кирер-дир мен.

¹³ Хоорайның төп шөлүндө турар

улустуң аксы-дылындан дүшпес-тир мен.

Арагалап хөглээннер-даа аразында

мени кочулап ырлажыр-дыр.

¹⁴ А мен дөмей-ле Сеңээ мөргүүр мен, Дээрги-

Чаяакчы.

Ээ көрнүрүн күзээн үеңде, элбек энерелдин

көргүзүп,

ынаныштыг камгалалың-биле меңээ харыылап

көр, Бурганым.

¹⁵ Малгаш-балардан мени ушта тырт – дүжүп

өлбээн .

Мени көөр хөңнү чок улустан,

ханы суглардан адырлып аайн .

¹⁶ Шапкын агым мени алгаш батпазын,

ханы ээрем мени киир тыртпазын,

·тамының аксынче кирип, ис чок чиде бербээн.

¹⁷ Дээрги-Чаяакчы, мени дыңна, энерелиң ачылыг-

дыр ,

эгээртинемсээ-хайыраң менче ээлдир.

¹⁸ Чалчаң менден хая көрүнме –

кызагдадып чоруур меңээ дүрген харыыла.

¹⁹ Чоокшулап келгеш, мени камгала,

дайзыннарарымга чөрүштүр амы-тынымны адырып

хоста.

²⁰ Кайы хире дора көрдүргеним,

ыятканым, бак атка киргеним Сеңээ эки

билдингир:

дайзыннарарымның дөгerezин билир сен, Дээрги-

Чаяакчы.

²¹ Дора көрүүшкүн сузум базып, чилчиим үстү.

Кээргээчел сеткил дилээш, куруг үндүм;

аргалаптар кижиге манааш, тыппайн бардым.

²² Дайзыннарарым оо-хоранны аъш-чемимге холуп,

суксаарымга, ажыг суксун берип турду .

²³ Дайзыннарарым найыр-дою боттарын дузактап

алзын,

кезедир какпа болу берзин .

²⁴ Карактарының шоозу өжүп, согурарзын, ооргалары бүшкүйүп, кажан шагда суларазын .

²⁵ Килеңиңни оларже тө чажывыдам –

киткээн оду оларны хөме таварып, хуюктазын.

²⁶ Аал-чурту-даа хоозуразын –

оларның чадырларыңга чурттаар улус артпазын!

²⁷ Чүге дээрже олар Сээң кезеткен кижиге истеп-

сүрүп,

Сээң балыглап каан кижиге хилинчектээри дам

барып тур.

²⁸ Сен оларны кем-буруулуг херек бүрүзү дээш

кезедип көр,

Сээң агартышкының олар албазын .

²⁹ Амыдыралдың номунда бижиттинген аттарын

балатсын,

чөптүг-шынныг улус-биле кады ынаар киир

бижиттирбезин.

³⁰ А мен түрегдеп, качыгдап чор мен, камгалалың

мени

кижиге четпес бедикке көдүрзүн, Бурганым!

³¹ Бурганымның адын ырымга алдаржыдайн,

Ооң өндүр улуун мактаайн.

³² Мыйыс-дуюглог буганы өргүүрүңге көөрдө ,

шак ол макталым Дээрги-Чаяакчыга аажок

тааржыр.

³³ Ону көргөш, биче сеткилдиг улус өөрүп-

байырлазын;

Бурганче чүткээн улус, чүрээңер соп, дирлип

үңзүн.

³⁴ Дээрги-Чаяакчы ядыыларны дыңнап турар,

Бодунуң хоругдаткан улусун тооп көөр.

³⁵ Дээр-деңгер, чер, далай, ында чурттаан бүгү

амытаннар

Ону алгап-мактазын!

³⁶ Бурган ·Сиюнну камгалаар,

Иудеяның хоорай, суурларын катап тудар ,

улус ол черге чурттай берип, ээлеп алыр.

³⁷ Бурганның чалчаларының салгалы ол черге

кээп, турумчуур;

Ооң адынга ынак улус орта чурттай бээр .

(Ыд. ыр. 39:13-17)

69

Хөгжүм башкарыкчызыңга.

Давидтии.

Сагындырыг кылдыр күүседир .

² Бурганым, мени камгала;

Дээрги-Чаяакчы, дүрген меңээ дузалап кел.

³ Мени өлүрер дээн улус

бак атка кирип, ыядып човазын ,

меңээ багай чүве күзээн улус

дедир дезип, кочу-шоотка кирзин .

⁴ Мени бактап: «Таптың, ол боор!» – деп турар

улус

бак атка кирип, дессин.

⁵ А Сенче чүткээн бүгү улус Сен дээш өөрүп-

хөглезин;

Сенден кээр камгалалга ынак улус:

«Бурган өндүр улуг!» – деп үргүлчү чугаалап чорзун.

⁶ А мен чөгенчиг күжүр мен :
Бурганым, дүрген меңээ кел!
Меңээ дузалап турар Камгалакчым – Сен-дир сен,
Дээрги-Чаяакчы, саадавайн көр!

(Ыд. ыр. 30:1-4)

70 Дээрги-Чаяакчы, хоргадалым Сенде,
адым кажан-даа баксыравазын.

² Чөптүүң өзугаар мени хостап, камгала ,
кулааңны менче ээктирип, кадагала.

³ Кажан-даа бол чашты бээрим хая бол;
мени камгалаарын азаан болгай сен,
быжыг чалым-хаям, шивээм – Сен сен .

⁴ Бурганым! Бузуттуглар, бак улус,
кызагдакчылар холдарындан мени адыр .

⁵ Аныямдан идегелим, ынаныжым –
чүгле Сен сен, Дээрги-Бурган-Чаяакчы.

⁶ Төрүттүнүп кээримден-не чөленгиижим Сенде
турду;

төрөөн ием хырнындан Сен-не мени ужулдуң .
Үргүлчү-ле Сени алгап-мактап чор мен.

⁷ Хөй улуска элдептиг чүүл болу бердим,
а Сен меңээ – ылап быжыг хоргадал сен.

⁸ Аксы-дылым Сени алдаржыдар сөстөрдөн бүткен,
хүннү бадыр Сени алгап-мактаар-дыр мен .

⁹ Кырып-чөнүй бээримге, тоогайн барба;
шыдал-күжүм суларай бээрге, мени кагба.

¹⁰ Меңээ удур дайзыннарым сүлчээлешти;
амы-тыным үзүксээн улус сүмележип :

¹¹ «Бурган ону каапкан-дыр; истеп-сүрүп, тудуп
алыылы,

аңаа болчур кижичогул» – дижип тур .

¹² Бурган, менден ырап чорба;
мээң Бурганым, дүрген дузалап кел.

¹³ Меңээ удурланып турар улус бак атка кирип,
читсин;

меңээ бак чүве күзөөн улус ыядып, дора
көрүүшкүнгө бүргөтсин .

¹⁴ А мен кезээде Сеңээ идегеп,
Сени мактаан сөстөримни ам-даа немээйн.

¹⁵ Аксы-сөзүм хүннү бадыр
чөптүг чорууң биле камгалалыңны медээлезин –
оларны көргүскен ажил-херектериң көвей,
сан-түңүн-даа билбес мен .

¹⁶ Дээрги-Бурган-Чаяакчы,
өндүр улуг ажил-херээңниң ачызында
Сеңээ чедип кээр мен,

Сээң, чүгле Сээң чөптүүңнү медээлээр мен.

¹⁷ Бурганым, чажымдан бээр сургап келдиң.
Амдыгаа дээр кайгамчыктыг ажил-херээң чарлап
чор мен.

¹⁸ Буураып, кырыыжемче мени кагба, Бурганым –
амгы база келир салгалдарга
күчү-күжүң медээлеп четтигиптейн.

¹⁹ Чөптүг чорууң дээрлерге четкен дег-дир ,
Бурганым.

Өндүр бедик ажил-херек кылган Бурган,

Сеңээ дөмей кым-даа чогул .

²⁰ Эңмежок айыыл-халапты, аар-бергени менче
салып-даа тургаш,

кезээде мени катап тынгарып,
черниң ханызындан катап үндүрүп кээп турдуң .

²¹ Алдар-адымны улгаттырып,
аргалалды база катап берип тур сен.

²² А мен Сени, Сээң шынныыңны
чадаган-биле алдаржыдып ырлаар мен, Бурганым.

Израильдиң ыдыктыг Бурганы,
чанзы-биле Сени алгап ырлаар мен .

²³ Сени мактап тура, аксы-сөзүм амырап ырлаар,
Сээң адырып хостааның сеткил-сагыжым өөрүй
бээр.

²⁴ Чөптүг чорууңну хүннү бадыр медээлээш,
аксы-дылым могап шылаvas;

меңээ хора чедирерин күзөөн улус ыядып човап,
бак атка кирген болгай.

Соломоннуу .

71 О, Бурган, хаанывыска – шынныг
шииткелдериңни,
хаанның оглунга – чөптүг чорууңну хайырлап көр

² Ол Сээң чонуңну шынныы-биле,
ядыы улузуңну чөптүү-биле шиитсин .

³ Чон дээш дагларга – чаагай чорук,
тейлерге – чөптүг чорук боттанзын.

⁴ Хаан чон аразында ядыы улусту шын шиитсин,
түреңги улусту камгалазын, дарлакчыны хай
дизин .

⁵ Салгалдан салгал дамчий,
хүн биле ай чырыдып-ла турар болза ,
улус Сенден коргуп чорзун.

⁶ Хаан, шөлче чагган чаъс дег,
черни суггарган чаъс дамдылары дег, дүжүп
келзин ;

⁷ ооң чагырар үезинде, ай чырытпас апаргыже,
чөптүг-шынныг кижиниң амыдыралы
чечектелзин ,

амыр-тайбың элбекшип, доктаазын.

⁸ Ол ынчан бир далайдан өске далай чедир,
Евфрат хемден чер-делегейниң
ужу-кыдыынга чедир чагырзын ;

⁹ ооң мурнунга ээн ховуларның чурттакчылары
сөгүрүп, бараалгазын, дайзыннары доурак
пактазын .

¹⁰ Фарсис деп чер биле ортулуктарның хааннары
албан-үндүдүн аңаа эккелзин,
Шева биле Севаның хааннары белектерин сунзун.

¹¹ Шупту хааннар аңаа мөгейзин ,
бүгү чоннар – бараан болзун.

¹² Ону кыйгырган ядыы кижини,
болчур чүвези чок түреңги кижини хаан
камгалаар ;

¹³ ядыы-түреңги кижиге ээ-хайыралыг болур,
эң түреңги улустуң амы-тынын камгалаар;

¹⁴ оларның амы-тынын дарлал биле күчүлелден адырар;
 оларның төккөн ханы дээш,
 ооң сеткил-сагыжы муңгараар болгай .
¹⁵ Хаан үр чурттазын, улус аңаа Шевадан алдынны эккеп берзин ,
 хаан дээш үргүлчү мөргүзүн, ону хүннүң-не алгап-йөрээзин;
¹⁶ ооң чуртунга, даглар бажынга тараа элбек болзун,
 дүжүт, Ливанга үнер дүжүт дег, эгээртинмес хөй болзун;
 хоорайларынга чурттаар улус,
 черден үнген оът-сиген дег, өзүп-көвүдесин .
¹⁷ Ооң ады, хүн-не хүннеп турар болза,
 кезээ мөңгедө артсын,
 ат-алдары салгалдан салгал дамчып артсын ;
 ооң ачызында бүгү чоннар ачы-буянны алзын ,
 олар ону амыр-чыргалдыг кижиде деп адазын.
¹⁸ Дээрги-Чаяакчыга – Израильдиң Бурганынга алдар!
 Ол чааскаан кайгамчык чүүлдерни бодарадып турар .
¹⁹ Ооң алдарлыг ады кезээ мөңгедө алгадып-йөрээтсин,
 Ооң алдары бүгү чер-делегейни бүргезин .
 ·Аминь, ындыг-ла болзунам!
²⁰ Иессейниң оглу Давидтиң мөргүлдери мооң-биле төнгөн-дир.

Мизмор-ыр. Асафтыы.

72 Бурганның израиль чонга,
 арыг чүректиг улуска ачы-буянныын!
² А мээң буттарым бичии-ле болза, тендирий бээр часты,
 таваңгайларым бичии-ле болза, тая бээр часты.
³ Чүгө дээрге бузуттуг улустуң чаагай амыдыралын көргөш,
 шак ол турамык улуска адааргай берген мен .
⁴ Олар өлүр үезинде хилинчек көрбөс,
 чүгө дээрге кадык-шыыраа кончуг-дур.
⁵ Бүгү улус ышкаш, чилчик үзер күш-ажыл кылбас-тыр,
 өскелер ышкаш хилинчек көрбөс-тир.
⁶ Ынчангаш олар адыыргак чорукту,
 моюнга азар каасталга дег, азып алганнар,
 каржы-дошкун чорукту, хеп дег, кедип алганнар.
⁷ Оларның семирээн чүректеринден
 бузут үндүр агып турар ,
 олар бузуттуг бодалдарынга бүрүнү-биле алзып алганнар.
⁸ Ындыг улус кочулажып чугаалап,
 нүгүлдү өш харап тарадып, улуургап турдулар.
⁹ Дээрлерже өгү-дылын караңнаттылар,
 аксы-дылын чер кырынга кызаңнаттылар.
¹⁰ Ынчангаш Бурганның чону база ол улусту эдерип,
 оларның сөстөрүн, аяк долдур суг

кудуп ишкен дег, хүлээп ап турар.
¹¹ Бузуттуглар: «Бурган канчап билип каарыл? Дээди Өрүкүнүүнде бүгү-ле чүвени билир деп бе?» – дижип турар.
¹² Шак мындыг – кезээ мөңгедө сагыш амыр, эртинне-байлакты эңдере чыып ап чоруур бузуттуг улус турар боор-дур.
¹³ Чүрээмни хей-ле арыглап ап,
 холдарымны кем-буруу чок чоруумга хей-ле чуп ап чораан мен бе?
¹⁴ Хүннү бадыр хинчек көрүп,
 эртенниң-не кижизидилге ап келдим.
¹⁵ Ынчалза-даа: «Бузуттуглар дег боданын» – деп чугаалаар болзумза,
 Сээң ажы-төлүң болур чоннуң мурнунга буруудаар ийик мен.
¹⁶ Ол бүгүнү билип аар дээш, боданып турдум,
 ынчалзажок меңээ бергези кончуг болду –
¹⁷ Бурганның ыдыктыг өргээзинче кире бергеш,
 бузуттугларның салым-чолунуң канчаар төнерин чүгө ынчан билип алдым.
¹⁸ Шынап-ла, Сен оларны тайгыр орукка тургузуп ,
 кооргалче киир идип турар-дыр сен.
¹⁹ Карак чивеш аразында олар буурап дүжүп, чиде берди,
 коргунчуг айыыл-халаптардан кырлып калды.
²⁰ Оттуп келген кижиниң уттуптары дүш дег,
 Сен оларның дүрзүлерин Бодуңнуң хоорайыңга херекке албас сен, Дээрги.
²¹ Мээң чүрээм хөлзөп-дойлуп турда,
 ишти-хөңнүм ажып-саргып турда,
²² чүнү-даа билбес, мелегей кижиде турган мен,
 Сээң мурнуңга мал-маган дег турган мен .
²³ Ындыг-даа болза, мен кезээде Сээң-биле кады мен,
 Сен мээң холумдан чедип ап турар сен;
²⁴ Бодуңнуң сүмең-биле меңээ орук айтып чор сен,
 алызы барып, мени алдаржыдып, хүлээп аар сен.
²⁵ Дээрде меңээ Сенден өске кым барыл?
 Сээң-биле кады тургаш, чер-делегейниң чүзүн-даа күзевес мен .
²⁶ Мага-бодум биле чүрээм харыксырап турду,
 а Сен – чүрээмниң быжыгланыр күжү сен,
 меңээ кезээ мөңгедө онаашкан үлүүм сен,
 Бурганым .
²⁷ Сенден ырай берген улус өлүп каар,
 Сеңээ өскерилген кандыг-даа кижини узуткап турар болгай сен.
²⁸ А меңээ – Бурганче чоокшулаары ачылыг .
 Дээрги-Бурган-Чаяакчыны хоргадалым кылып алдым –
 Сээң хамык ажил-херектериң дугайында медээлээр мен .

Маскил-ыр. Асафтыы.

73 Бурганывыс, чүгө бистен кезээ шагда ойталадың,

чүгө Сээң килеңиң кодан хоюңче кыптыгып турарыл?

² Эрте шагда бистиң аймаавысты
Бодуңга өнчү кылдыр садып хостап алгаш,
·Сион дагга чурттап туруп алган сен .
Ам ол чонуң дугайында бодап көр.
³ Бүрүнү-биле бузуп каапкан өргээңче
базымнарың шиглеп, кылашта даан,
ыдыктыг черге турган бүгү чүвени
дайзын кайы хире үреп бузуп каапкан-дыр!
⁴ Дайзыннарың Сээң тодарадып каан чериңге
хөрөктенип турду,

аңаа бодунуң туктарың киискидип азып алды .
⁵ Шыргай аргаже балды аннып,

ыяш кезер диген кижилер-биле дөмей болуп,
⁶ Сээң өргээңниң оюп сиилбээн каасталгазын
маска болгаш балды-биле чуура шаап каапты.

⁷ Ыдыктыг өргээңни өрттедипкеш,
ат-алдарың ээлээн черни таваан карартыр
бужартадып каапты.

⁸ «Оларны шуут таптай базып кааптаал» – дээн
соонда ,
дайзыннарың Сээң тодарадып каан шупту
черлериңни

бүгү чуртта өрттедипти.

⁹ Бистиң туктарывыс ам киискип көзүлбестээн;
Бурганның медээчизи ам чок,
кажанга дээр ындыг боорун билир кижини база чок!

¹⁰ Бурганывыс, дайзын Сени кажанга дээр бак
сөглээрил?

Өжээтен Сээң адыңны кезээ мөңгеде дора көөр
бе?

¹¹ Холуңну чүгө бистен чайладыр сен?
Күштүг холуңну хойнуңдан ужулгаш,
дайзыннарны чок кылып каавыт!

¹² Бурганывыс, эрте-бурунгудан бээр Хаанывыс,
Сен чер-делегейге камгалалды боттандырып
турар сен .

¹³ Далайны Сен күчү-күжүң-биле чылча шаптың,
күчүтен моостарның баштарың сугга чуура
шаптың .

¹⁴ Сен Левиафанның баштарың ууй шапкаш,
ээн ховунуң аң-меңинге чемиш кылдыр октап
бердиң.

¹⁵ Сен суг бажын, соглуучал хемнерни аксып
бадырыптың ,
үргүлчү агып чыдар хемнерни кургадыптың .

¹⁶ Дүн-даа Сээңи, хүн-даа Сээңи,
ай биле хүннү дээрге быжыглап кагдың .

¹⁷ Сен чер-делегейде шупту кызыгаарларны,
хемчээлдерни тургускан сен;
чай биле кышты бар кылып каан сен .

¹⁸ Мону сактып келем, Дээрги-Чаяакчы!
Дайзыннар Сени бак сөглөп турду,
угаан чок хейлер Сээң адыңны дора көрүп турду.

¹⁹ Көге-бугаңның амы-тынын араатанга каап
бербе,
кээргенчиг улузуңну долузу-биле утпайн көр.

²⁰ Чагыг-керээңни бода –
черниң дүмбей булуңнарын күш дөгээр улус
ээлээн болгай.

²¹ Дарлаткан чоннуң ады баксырап артып
калбазын,
яды-түреңги чон Сээң адыңны алгап-мактазын.

²² Бурганым, дүрген келем, чаргыңны удуп ап көр,
угаан чок хейниң хүннү бадыр
Сени бак сөглөп турганын бода даан.

²³ Дайзыннарыңның алгы-кышкызын,
Сенче халдап турар улустуң
үзүк-соксаал чок шимээн-даажын утпайн көрөм .

74

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
«Узуткава» деп аялга үдээр . Мизмор-ыр.
Асафтыы.*

² Сени алдаржыдып тур бис, Бурганывыс,
алдаржыдып-ла тур бис,
Сээң адың көңгүс чоокта дыңналып тур,
Сээң кайгамчык чүүлдериңни улус медээлеп тур.

³ «Доктааткан үемде чөптүг шииткел кылыр мен .

⁴ Чер болгаш ында амыдыраан бүгү улус
сириңейнип тур :

Мен черни тургузар адагаштарны быжыг кылып
каар мен. *Сэла*

⁵ Турамык улуска: „Адыыргаваңар“ – деп,
бузуттуг улуска: „Күжүңерге менээрменер“ –
деп чугааладым».

⁶ Күжүңерге аажок менээрменер,
улуг туралап чүве чугаалаваңар –

⁷ кижиге депшилге чөөн чүктен-даа,
барыын чүктен-даа, мурнуу чүктен-даа келбес,

⁸ улусту Бурган шын шиидип турар:
бир кижини куду бадырар, а өске кижини өрү
көдүрер .

⁹ Килеңниң дашказы Дээрги-Чаяакчының холунда
–

ынаар куткан эзиртир арага хайнып шуурап тур,
Ол дашказындан улуска кудуп бээр,
чер-делегейниң бүгү бузуттуг улузу
араганы сөөлгү дамдызынга чедир ижер апаар .

¹⁰ А мен Израильдиң Бурганын алгап ырлаар мен,
кезээ мөңгеде Ооң дугайында медээлээр мен.

¹¹ Бузуттугларның күчү-күжүн буурадыр мен ,
чөптүг-шынныг улустуң күчү-күжү бедидир
көдүртүр.

75

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
Хылдыг хөгжүм херексели үдээр.
Мизмор-ыр. Асафтыы.*

² Иудеяда Бурган билдингир,
Израильде Ооң ады өндүр улуг.

³ Салимде – Ооң чурттаар майгыны,
·Сион дагда – Ооң турар чери бар .

⁴ Ол аңаа дайзыннарның ча биле согуннарын сый
тыртып ,
дозуг-камгалал биле хылышты –
дайын-чааның чепсээн узуткап каан. *Сэла*

5 Дээрги-Чаяакчы, мөңгө даглардан чырыткылыг-даа, өндүр улуг-даа сен!
 6 Эрес-дидим дайзыннар эт-хөреңгизин олчалаткан, одунмас уйгузунга алыскан, дайынчылар холдарын көдүрер күш тыппаан.
 7 Израильдин Бурганы, Сээң чемелелиңден мунукчу-даа, аът-даа мөңгө уйгу-биле удуп калган.
 8 Сээң коргунчууң кончуг-дур, килеңней бээриңге, Сеңээ удур туржуп шыдаар кым барыл?
 9 Дээрлерден шииткелиңни дыңнаткан сен – черниң бүгү томаанның улузун камгалаар бодааш, Бурган шииткел үндүрер дээш туруп келген – чер-делегей кортканындан шимээн чок барган.
Сэла
 11 Кижилерниң килеңи Сеңээ мактал бооп хуула бээр, Бодуңнуң килеңиңниң арткан кезээн чавырып аар сен .
 12 Дээрги-Чаяакчыга – Бурганыңарга берген даңгырааңарны күүседиңер! Ону хүрээлээн бүгү чоннар сүрээденчиг Бурганга албан-үндүдүн эккеп берзин .
 13 Ол чагырыкчыларның сузун базар, чер-делегейниң хааннарын коргудар.

76

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
Идифунга . Асафтыы. Мизмор-ыр.*

2 Бурганче үнүм чедирип, кыйгырар мен; Бурганга үнүм четсин, Ол мени дыңнап кагзын.
 3 Айыыл-халап келген хүнде Дээргиже чүткүп тур мен , дүннү өттүр холдарымны Олче сунгаш, бадырбас мен, сеткилим аргалалдан ойталап тур!
 4 Бурганны сактып ора, улуг тынып, човууртаар мен, бодап-бодап орарымга, сагыш-сеткил харыксыраар. *Сэла*
 5 Карактарым шийдирбейн тур сен, канчаар-даа аажок бергедээштиң, үнүм безин үнмейн тур.
 6 Эрте-бурунгу үелерни, эрткен-барган чылдарны-даа бодап ор мен ,
 7 дүнелерде бадыра бээр ырларымны сактып тур мен, бодалдарым дойлуп, сеткилим харыы дилеп, айтырып тур:
 8 «Таанда-ла Дээрги бистен кезээ мөңгөде ойталаан бе, моон соңгаар ээ көрүнмес бе?
 9 Таанда-ла Ооң энерели кажан-даа эглип келбес бе, Ооң сөзү салгалдан салгал дамчып дыңналбас бе?
 10 Таанда-ла Бурган ээ-хайыралдыын утупкан бе, килеңнеп тура, өршээл көргүзерин соксаткан бе?»
Сэла

11 «Дээди Өрүкүнүң холу ачы-дуза чедирбестээн-дир! – аарышкы-човалаңым ында-дыр» деп бодандым.
 12 Дээрги-Чаяакчының ажил-херектерин сактып кээр мен, үе-дүптөн бээр кылып турар кайгамчык чүүлдерин сактып кээр мен .
 13 Сээң хамык ажил-үүлеңни хандыр бодап, Сээң кылган ажил-херектерин дугайында боданыр мен.
 14 Бурганым, Сээң орууң ыдыктыг-дыр! Бурганым ышкаш өндүр улуг бурган бар бе?
 15 Кайгамчык чүүлдер кылып турар Бурган-дыр сен, улус-чоннар аразынга күчү-күжүң көргүскен сен;
 16 Иаков биле Иосифтиң салгалын – Бодуңнуң чонуңну күжүң-биле камгалаан сен.
Сэла
 17 Суглар Сени көргөн болгай, Бурганым, олар Сени көргеш, девидей берген, дүп чок далайлар сирилей берген .
 18 Булуттардан чаъс суу куттулуп, дээрлерден дааш-шимээн дыңналып, Сээң согуннарың ужугуп турган .
 19 Сээң диңмирээшкиниң үнү дээрлерге дагжап, кызаңнааштар өртемчейни чырыдып, чер сирилеп, серт кыннып турган .
 20 Сээң эрткен орууң – далайда, Сээң кокпаң – терең сугларда, Сээң истериңни кижини көрбээн .
 21 Бодуңнуң чонуңну Моисейниң база Аароннуң холу-биле, кодан мал дег, сүрүп аппарат чыткан сен .
Маскил-ыр. Асафтыы.
 77 Мээң чонум, өөредиимни тооп дыңна, чугаа-сөзүмче кулааң ээктир.
 2 Аксымны угаадыглыг чугаа-биле ажыдайн, эрте-бурунгу тывызык чугааларны медээлэйн .
 3 Ол чугааларны дыңнаан база билир бис – оларны биске өгбелеривис дамчыткан .
 4 Ол чугаалар бистиң ада-өгбевистиң ажы-төлүңгө чажыт чүүл эвес турган – а олар келир салгалга Дээрги-Чаяакчының алдары биле күчү-күжүнүң дугайында, Ооң кылганы кайгамчык чүүлдер дугайында дамчыдып чугаалаан .
 5 Дээрги-Чаяакчы Иаковка дүрүмнерни доктааткан, Израильге ыдыктыг хоойлуну тургускаш, «Ажы-төлүңерге дамчыдыңар» деп, ада-өгбелеривиске чагып каан .
 6 Келир салгал – алызы барып төрүттүнер ажы-төл ону билип алзын ,

боттарының ажы-төлүнгө база дамчыдып
чугаалап,

⁷ Бурганга идегезин, Ооң ажил-херектерин
утпазын,

айтышкыннарын сагызын.

⁸ Олар боттарының ада-өгбелери –
хай-чагырга чок, чөрүү , чүректери Бурганга
бердинмээн,

сеткил-сагыжы-биле Аңаа шынчы эвес
салгалдың улузу дег болбазын .

⁹ Эфремнің ук-салгалы дайын шөлүндөн
чепсектиг,

чаларын атпышаан, дезипкен.

¹⁰ Олар Бурганның берген чагыг-керээзин
кадагалап албааннар,

Ооң дүрүм-хоойлузун эдерерин күзевээннер.

¹¹ Ооң ажил-херектерин база
оларга көргүскен кайгамчык чүүлдерин
уттупканнар .

¹² Бурган Египетке, Цоан деп черге ,
оларның ада-өгбелериниң мурнунга
кайгамчык чүүлдерни көргүскен :

¹³ далайны ийи чарыпкаш, улусту кежире берген,
сугну ханалаштыр тургузупкан ;

¹⁴ оларны хүндүс – булут-биле,
а дүннү өттүр – оттуң чырыы-биле эдертип бар
чыткан ;

¹⁵ ээн кургаг ховуга хаяны оя каккаш,
оларны, дүп чок далайдан дег, суггарып каан ;

¹⁶ ол хаядан сугну аксырга, суг хемнер бооп агып
бада берген.

¹⁷ Ынчалзаяк олар Дээди Өрүкүнүң мурнунга
бачыт үүлгедирин уламчылап,
ээн кургаг ховуга Ооң сеткилин хомудадып
турганнар.

¹⁸ А олар боттарының чүрээнге Бурганны шенеп ,
күзелин хандыр чиир аъш-чем айтырып
турганнар .

¹⁹ Аңаа хамаарыштыр:
«Бурган ээн кургаг ховуга аъш-чем-биле
хандырып шыдаар бе?

²⁰ Ол хаяны оя кагарга, суг аттыгып үнүп,
агым суглар бадып эгелээни шын болгай,
ынчалзаяк Ол далган-тараа берип шыдаар бе,
Бодунуң чонун эът-биле чемгерип шыдаар бе?» –
деп турганнар.

²¹ Дээрги-Чаяакчы ону дыңнааш, аажок килеңнээн:
Бурганга бүзүревейн, Оон кээр камгалалга
идегевейн барганы дээш,
Иаковка удур от кыпкан, Израильге удур килең
кыптыккан .

²³ Ол өрү көшкен булуттарга дужаап,
дээрниң эжиин ажыдыпкаш ,

²⁴ улуска аъш-чем кылдыр маннаны чагдырыпкан

–
оларга дээрден баткан тарааны берген .

²⁵ Дээрниң төлээлериниң аъш-чемин кижин амытан
чип турган,

Дээрги-Чаяакчы кижилерге хүнезинни
сагыш хандыр бадырып берген.

²⁶ Ол чөөн чүктен хатты дээрге хадыдыпкаш,
мурнуу чүктен хатты Бодунуң күжү-биле
доюлдурупкан.

²⁷ Оон оларже доозун дег хөй эътти,
далай элезини дег хөй чалгынныг куштарны
чагдырыпкан .

²⁸ Куштарны чоннуң турлааның ортузунче,
чадырлар чанынче бадырып берген.

²⁹ Улус куш эъдин пөккүже чип алган –
Дээрги-Чаяакчы оларның күзээн чүвезин
хайырлаан.

³⁰ Ынчалзаяк олар күзээн эът-чемин
дайनावышаан турда,

³¹ Бурганның килеңи оларже көдүрүлгеш, эң
семис-шыырак улузун өлүрүп,
Израильдиң аныяк эрлерин чок кылып каан .

³² Ол хиреде-ле олар бачыт үүлгедирин
уламчылап,

Ооң кайгамчык чүүлдеринге бүзүревейн
турганнар .

³³ Дээрги-Чаяакчы оларның назынын хей-бус дег
чок кылып ,

чуртталгазын айыыл-халап-биле үзүп каан.

³⁴ Бурган израиль чонну узуткап эгелээрге,
олар Оон дилег кылып, дедир эглип кээп, Олче
чүткүп,

³⁵ Бурган оларга чаштыр хая дээрзин ,
Дээди Өрүкү оларның Камгалакчызы дээрзин
сактып кээп турганнар.

³⁶ Олар Аңаа аксы-сөзү-биле авыястап,
Ооң мурнунга аксы-дылы-биле мегелеп турганнар

,
³⁷ оларның чүректери Бурганның мурнунга
шынныг эвес бооп,

Ооң-биле чарган чагыг-керээзинге шынчы эвес
болганнар .

³⁸ А Ол ээ-хайыралыг болгаш,
улустуң бачыттарын өршээп , узуткавайн турган,
Бодунуң килеңин хөй катап чайладып,
күштүг килеңин бүрүнү-биле хайныктырбайн
келген.

³⁹ «Олар – анаа-ла эът-мага-бот-тур , үндүр
үрүптерге,
ээп келбес тыныш-тыр» деп, Ол бодап турган.

⁴⁰ Олар Ону чеже катап ээн кургаг ховуга тооп
дыңнаваан дээр,
кижи чок черге Ооң сеткилин чеже катап
хомудаткан дээр?

⁴¹ Оон база-ла Израильдиң ыдыктыг Бурганын
шенеп, хорададып,

⁴² Ооң күштүг холун, дарлалдан оларны хостап
каан хүнүн уттупканнар.

⁴³ Дээрги-Чаяакчының Египетке, Цоан деп черге,
оларга көргүскен кайгамчык демдектерин
уттупканнар .

⁴⁴ Ол үеде Ол, египетчилер суг ижип шыдавас кылдыр,

оларның хемнерин ханче хуулдурупкан .

⁴⁵ Оларны чиир кылдыр – ызырар сээктерни, узуткаар кылдыр – бөзүр-пагаларны оларже салыпкан .

⁴⁶ Оларның үнүш-дүжүдүн – шергилерге, күш-ажылының үре-түңнелин – мөөң шартылаага дойлаттырып каапкан .

⁴⁷ Дээрги-Чаяакчы оларның виноград шөлдерин – долу-биле, чимистиг ыяштарын – борбак доштар-биле соп каапкан .

⁴⁸ Мал-маганынче долу чагдырыпкан, сүрүг малынче чаңныктар бадырыпкан .

⁴⁹ Египетчилерже Бодунуң килеңиниң чалбыыжын, кылыктанып хорадаан сагыжын, айыыл-халапты, дээрниң хора чедирер төлээлерин ыдыпкан .

⁵⁰ Бодунуң килеңинге орук ажыдып, оларның амы-тынын өлүмден кадагалаваан, мал-маганын хамчык аарыгга хүлээдип берген.

⁵¹ Египетке төрүттүнген дун төл бүрүзүн, Хаамның чадырларында баштай төрүттүнген оолдарны узуткап каан .

⁵² Оон Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонун хойгулаштыр сүрүп алгаш, ээн кургаг ховуга, сүрүг мал дег, хай деп бар чыткан .

⁵³ Ол чонунга айыыл халдатпайн эдертип бар чыткан,

Ооң улузу коргуп-сүртевээн, а дайзыннарны далай хөме апкан .

⁵⁴ Бурган Бодунуң чонун ыдыктыг девискээринче, Бодунуң холунуң ээлеп алганы ыдыктыг дагже эдертип эккелген .

⁵⁵ Улузу чедип кээрге-ле, өске чоннарны үндүр сывырып,

оларның ээлээн черин Бодунуң улузунга хуваагылыг өнчү кылдыр үлеп бергеш, Израильдиң аймактарын

ол чоннарның чадырларынга чурттадып каан .

⁵⁶ Ынчалза-даа израильчилер Дээди Өрүкү Бурганны шенеп, хомудадырын уламчылап, Ооң хоойлуларын сагывайн турганнар .

⁵⁷ Боттарының ада-өгбелери дег, Бургандан ойталап, Аңаа өскерлип, ыргак-дагыр согуннарга дөмейлежи бергеннер .

⁵⁸ Бурганның хүннээшкинин дүрзү-бурганнары-биле оттуруп, оларга мөгеер бедигээштери-биле Ону хорададып турганнар .

⁵⁹ Бурган ону дыңнап кааш, килеңнеп, Израильге дыка хөңнү чок болу берген.

⁶⁰ Ол Силомга турган майгынын –

кижилер аразынга чурттап турган өргээзин каапкаш барган;

⁶¹ Бодунуң күчү-күжүн туттуруушкунга берипкен, Бодунуң алдарын дайзынның холунга хүлээдипкен .

⁶² Бодунуң чонун хылыш-биле узуткаар кылдыр берипкен ,

Бодунуң өнчүзү болур улузунче килеңней берген.

⁶³ Ооң чонунуң аныяк эрлерин от чипкен – аныяк кыстарны мактап, куда ырлары куттулбастаан.

⁶⁴ Бурганның бараалгакчыларын хылыш хыдып турган , а дулгуяк кадайлары оларның ажыын ажып ыглашпаан .

⁶⁵ Ооң соонда Дээрги, уйгузу чаштай берген дег, оттуп келген , арагага эзирээш, сергей берген мөге кижидег , туруп келген.

⁶⁶ Ол Бодунуң чонунуң дайзыннарнын артындан кээп узуткап каан, оларның адын кезээ мөңгеде бакка суп каан.

⁶⁷ Ол Иосифтиң үре-салгалын хүлээп көрбээн, Эфремниң аймаан шилип албаан,

⁶⁸ а Иуданың аймаан база ынак даа Сионну шилип алган .

⁶⁹ Бодунуң ыдыктыг өргээзин Сионга, бедик дээрлерге дег, тудуп үндүргеш, чер дег быжыг кылдыр кезээ мөңгеде тургузуп каан.

⁷⁰ Ол Давидти Бодунга чалча кылдыр шилип алгаш, ону хой кажаазындан эккелген ;

⁷¹ Давидти мал аразындан Бодунуң чону – Иаковту, Бодунуң өнчүзү – Израильди кадарар кылдыр ап алган .

⁷² Давид чонну арыг чүрээнден кадарып , мерген холдары-биле баштап чораан.

Мизмор-ыр. Асафты.

78 Бурганывыс, өнчүң болур черже өске чоннар улузу чедип келгеш, Сээң ыдыктыг өргээңни бужартатты , Иерусалим хоорайны үреп бусту.

² Сээң чалчаларың мөчү-сөөгүн дээрниң куштарынга

хөндеп чиир кылдыр октап берген, Сеңээ бердинген улустуң мага-бодун черниң аң-араатаннарынга каап берген .

³ Иерусалимни долгандыр улустуң ханы суг ышкаш агып чыдыр, оларны орнукшудар кижиде чогул .

⁴ Кожа чоннарга кочуладып тур бис, дескиндир чурттап турар улуска дорамчыладып, бак сөгледип тур бис .

⁵ Дээрги-Чаяакчы, чежеге дээр килеңнээр сен? Кезээ мөңгеде бе?

Хүннээн сеткилиц чежеге дээр от дег кыварыл?

6 Сээң килеңиң Сени билбес чоннарже,
Сээң адыңны мактавас күрүнелерже кыптыксын!
7 Чүге дээрге олар израиль чонну сыырыпкан,
ооң чурттаан черин хоозурадып каан болгай.
8 Бистиң ооң мурнунда кылган кем-буруувус дээш,
бисти кезетпе; өршээлиң дүрген-не биске уткуй
келзин –
аажок базындырып чор бис.
9 Бодуңнуң алдарлыг адыңны бодааш, дузалап
көр,
Камгалакчы Бурганывыс.
Бодуңнуң адың дээш бисти камгалап,
бачыттарывысты
өршээп көр.
10 Өске чоннар: «Боларның Бурганы кайыл?» – деп
айтырбазын.
Өске чоннар улузундан чалчаларыңның төгүлген
ханы дээш
өжээн негээн кеземчең биске билдингир апарзын.
11 Хоругдаттырган кижиниң човууру Сеңээ
дыңналып четсин;
өлүр четкен улусту өндүр улуг күжүң хостап кагзын
.12 Дээрги, Сени дорамчылап турган
кожа чоннарның дорамчылалын оларның
боттарынга
чеди катап хөй кылдыр ээлдирип бер.
13 А бис – Сээң чонуң, коданыңда хой-сүрүүң
Сеңээ кезээ мөңгедө өөрүп четтирип,
Сени салгалдан салгал дамчып алгап-мактаар бис!

79

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
«Шошанним-Эдуф» деп аялга үдээр.
Асафтыы. Мизмор-ыр.*

2 Израильдиң Кадарчызы, дыңнап көрем!
Иосифтиң салгалын хой дег сүрген Сүрүкчү,
херувимнер кырында саадап олулар Бурган,
чырып көстүп келем!
3 Эфремниң, Вениаминниң,
Манассияның аймактарының мурнунга
күчү-күжүң көргүзүп, бисти камгалап чедип келем!
4 Бурган, бисти база катап тургузуп калам!
Арның чайынналдыр чырызын – камгалалды
ынчан чедип аар бис.
5 Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы!
Чежеге дээр Бодуңнуң чонуң мөргүлүн хорадап
дыңнавас сен?
6 Чонуңну Сен карак чажы-биле чемгердиң,
эңмежок карак чажын аңаа пөктүр ижиртип
кагдың.
7 Сен бистиң черивисти кожа чоннарга
маргыжар чылдак кылып каан сен,
дайзыннарывыс бисти кочулап тур.
8 Аг-шериглиг Бурган! Бисти база катап тургузуп
калам!
Арның чайынналдыр чырызын –
камгалалды ынчан чедип аар бис.

9 Сен Египеттен виноград сывы дег чонуңну
көжүрүп эккелгеш,
өске чоннарны черден үндүр сывырыпкаш,
ону тарып каан сен;
10 ооң өзер черин аштап-арыглап,
дазылдарын быжыглаан сен –
ол виноград чер кырын долдур үнүп келген.
11 Ооң хөлегези дагларны шыва апкан,
ооң сыптары аажок бедик пөштер дег.
12 Ол бодуңнуң сыптарын далайга чедир,
өзүмнерин Евфрат хемге чедир дөстелдирипкен.
13 Бодуңнуң виноградадыңны долгандыр туткан
херимнерни ам чүге үреп бустуң? –
эрткен-дүшкен шупту улус ам ону үзе тыртып
турар-дыр.
14 Арганың черлик хаваны ону тура казып тур,
шөлдөрниң хээкчилери хемирип чип тур.
15 Аг-шериглиг Бурган! Эглип кээп, өршээ,
дээрден топтап көр, бо виноградты караптап көр.
16 Бодуңнуң холуң олурткан дөстөрни,
Бодуңга шилип алганың өзүмнерни кадагала.
17 Оларны от-даа чигген, кезип-даа каапкан –
Сээң килеңнээн алгыңдан олар өлүп каар-дыр.
18 Бодуңнуң оң талаңга турар кижини,
Бодуңга шилип алганың кижини Сээң күчү-күжүң
карактазын.
19 Бис база Сенден ойталавас бис.
Бисти тынгарып каг – Сээң адыңны мактап
кыйгырар бис.
20 Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы!
Бисти база катап тургузуп калам!
Арның чайынналдыр чырызын –
камгалалды ынчан чедип аар бис.

80

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
Гиттит деп хөгжүм херексели үдээр. Асафтыы.*

2 Бистиң күжүвүс болур Бурганга өөрүп ырлаңар,
Израильдиң Бурганын кый деп ырлаңар!
3 Өткүт ырдан бадырыңар, тимпандан соктаңар,
эткир үннүг чадаган биле чанзыга ойнаңар.
4 Ай чаазында, он бештиң айында,
байырлалывыс хүннеринде эдискиден этсиңер.
5 Иаковтуң Бурганы доктааткан,
Израильге айыткан дүрүм-хоойлу ындыг болгай.
6 Бурган ону Иосифтиң салгалынга,
Египетке удур үнүп тура, бадыткал кылдыр
берген.
(Ол черниң дылын дыңнааш-даа, билбес турган
бис.)
7 «Мен чоннуң эгиннеринде чүөктү дүжүрдүм,
ооң холдары аар ажилдан хосталы берди.
8 Кыстырып-кыйдыргаш, Мени кый дидиң –
ынчан сени камгалап кагдым;
диңмирээшкин дагжап турар булуттан сеңээ
харыыладым,
Мериваның суунуң чанынга сени шенеп турдум.
Сэла

⁹ Мээң чонум, дыңна, Сеңээ удур херечилеп чугаалаар мен ,
 о Израиль, Мени тооп дыңнаарың кай!
¹⁰ Сеңээ өске бурган турбазын,
 хары бурганга мөгейбес сен .
¹¹ Сени Египеттен үндүрүп эккелген Бурганың –
 Мен-дир мен,
 аксың ажыдывыт – Дээрги-Чаяакчы мен сени
 тоттуруп каайн.
¹² Ынчалзак Мээң чонум Мээң үнүмнү тооп
 дыңнавады,
 Израиль Меңээ чагыртпады.
¹³ Ынчангаш Мен оларга хамаарыштыр:
 „Чөрүү улус буттары-ла билзин“ дээн мен –
 бодалдарыңга чагыртып чораайлар аан .
¹⁴ О, чонум Мени тооп дыңнаан болза,
 Израиль Мээң оруумну истээн болза!
¹⁵ Мен ынчан ооң дайзыннарын базып,
 ооң дарлакчыларынче холумну көдүрер ийик мен.
¹⁶ Дээрги-Чаяакчыны көрбес улус Аңаа
 чашпаалаар апаар –
 кезээ мөңгедө ындыг болур.
¹⁷ А Израильди Мен эң чаагай далган-тараа-биле
 чемгерип,
 эң амданныг ары-чигири-биле тоттуруп ийик мен
 ».

Мизмор-ыр. Асафты.

81 Бурган хуралыңга
 Бурган туруп келгеш, бурганнар аразыңга
 шииткелин үндүргөн :
² «Чежеге дээр чөптүг эвес шииткел үндүрер
 силер,
 бузуттуглар дээре кылдыр, улусту
 чежеге дээр ылгай көөр силер? Сэла
³ Ядыы, өскүс кижини шын шиидиңер,
 базындырган, түрөңги кижиге чөптүг болуңар .
⁴ Ядыы-түрөңги кижини камгалаңар,
 ону бузуттуглар холундан адырыңар ».
⁵ Олар билбес-тир, угаап албаан-дыр,
 караңгыда чоруп турар-дыр;
 чер-делегейниң бүгү үндезиннери божаңайнып
 тур .
⁶ Мен: «Силер бурганнар-дыр силер, дөгереңер
 Дээди Өрүкүнүң төлдери-дир силер» – деп
 чугааладым .
⁷ Ындыг-даа болза, кижилер ышкаш өлүп каар
 силер,
 кандыг-даа ноян кижини ышкаш буураар силер .
⁸ Бурганым, чер-делегейни шын шиидип көрөм –
 бүгү чоннар Сээң өнчүң болгай.

Мизмор-ыр. Асафты.

82 Бурганым! Хары-сөс чок олурба,
 ыыт-шимээн, киржилге чок артпа, Бурганым .
³ Дыңна даан – дайзыннарың шимээрге тур,
 Сени көрбес улус баштарың көдүрүп келди;

⁴ олар Сээң чонуңга удур кара сагыштыг сүлчээ
 кылып,
 кадагалаан улузуңну канчаптарың сүмележип тур .
⁵ Дайзыннар: «Израиль деп ат моон соңгаар
 дыңналбас кылдыр,
 ол чонну барып узуткап кааптаалы» – дижир
 болду .
⁶ Чаңгыс эп-биле дугурушкаш,
 Сеңээ удур эвилелдежип турар дайзыннарың бо-
 дур:
⁷ эдом чон, измаилчилер , моав чон база агар
 аймак ,
⁸ гевал , аммон, амалик чоннар,
 филистимнер база Тирниң чурттакчылары.
⁹ Ассирия база оларга каттыжып ,
 Лоттуң салгалыңга дуза кадып тур. Сэла
¹⁰ Мадан чонну тиилээниң дег база Киссон хем
 эринге
 Иавин биле Сисараны тиилээниң дег ,
 дайзыннарыңны база шак ынчаар тиилеп көр;
¹¹ демги улус Эн-Дор чаныңга узуткаттыргаш,
 черде өдек дег болу берген болгай .
¹² Дайзыннарыңның нояннарын – Орив биле
 Зивти дег ,
 шупту баштыңнарын – Зевей биле Салманны дег
 аажылап көр .
¹³ «Бурганга хамааржыр одар-белчиирлерни
 эжелеп аалы» –
 деп турган улус ол-ла болгай.
¹⁴ Оларны каңмыыл сиген ышкаш аажыла ,
 Бурганым,
 хатка эстээн тараа саваңы дег кылып каг .
¹⁵ Оттуң арга-арыгны өрттедири дег,
 чалбыыштың дагларны хуюктаары дег ,
¹⁶ оларны Бодуңнуң шуурганың-биле сывыртавыт,
 казыргың-биле сүртедивит .
¹⁷ Оларның ат-алдарың баксырадывыт –
 адың адап, Сенче чүткүзүннер, Дээрги-Чаяакчы!
¹⁸ Кочу-шоотка кирип, кезээ мөңгедө коргуушкунга
 алыссыннар,
 бак атка кирип, узуткаттырып кагзыннар.
¹⁹ Олар Сени дың чаңгыс, Дээрги-Чаяакчы деп
 аттыг ,
 бүгү чер-делегейни чагырган
 Дээди Өрүкү Бурган деп билип алзын.

83 *Хөгжүм башкарыкчызыңга.
 Гиттит деп хөгжүм херексели үдээр .
 Корахтың оолдарыныы. Мизмор-ыр.*

² Аг-шериглиг Бурган,
 Сээң өргээ-майгыныңның сеткилге тааржырын!
³ Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң мурнунче
 эрттиксээш,
 сеткилим хинчектени берди ,
 бүгү бодум дириг Бурган дээш өөрүп, ырлап тур.
⁴ Бора-хөкпеш безин бодунга хоргадаар черни,
 хараачыгай-даа төлдериң чыттырар уяны
 Сээң өргүл бедигээштериңниң чаныңдан тып аар,

Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы,
мээң Хааным болгаш Бурганым!
5 Сээң өргээнде турумчуп алган улус амыр-
чыргалдыг!

Олар Сени үргүлчү алгап-мактаар. *Сэла*

6 Сенден күш кирип ап турар,
Сээң өргээңге чедер орук дугайында
бодап турар улус амыр-чыргалдыг.

7 Олар Ыы-сыы шынаазы-биле эртип бар чыткаш,
аңаа суг бажын ажыдыптар,
чаъс ону ачы-буян-биле хөме аптар.

8 Олар улам-на күш кирер,
·Сионда бурганнарның Бурганы көстүп кээр .

9 Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы,
мөргүлүмнү дыңна!
Израильдиң Бурганы, кичээнгейиң сал! *Сэла*

10 О Бурган, дозуг-камгалалывыс ,
бээр көрнүп келем ,
Бодуңуң шилип алган хааныңны деткип көрөм!

11 Сээң өргээңниң мурнунга эрттирген чаңгыс-ла
хүн безин

өске муң-даа хүнден дээр-дир.
Бурганымның бажыңының эргининиң чанынга
турары –

бузуттуг улустуң өргээлеринге чурттаарындан
дээр.

12 Дээрги-Бурган-Чаяакчы – хүн-дүр, дозуг-
камгалал-дыр ,

Ол ээ көрнүүшкүн биле алдарны хайырлаар;
кем-буруу кылбас улуска ачы-буянын
хайырлаарындан ойталавас.

13 Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы,
Сеңээ идегээр улус амыр-чыргалдыг!

84

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
Корахтың оолдарыныы. Мизмор-ыр.*

2 Дээрги-Чаяакчы,
Бодуңуң чер-чуртуңга ээ-хайыралыг болган сен,
Израильге эки чолду эгиткен сен .

3 Бодуңуң чонуңуң кем-буруузун өршээп,
оларның шупту бачыттарын турбаан кылдыр
санадың . *Сэла*

4 Бодуңуң бүгү хорадаан хөңнүңнү оожургадып,
кыптыккан килеңиңни өжүрүп, чайлаттың .

5 Камгалакчывыс Бурган, бисти база катап
тургузуп каг,
биске удур көдүрүлген килеңиңни соксадып көр.

6 Таанда-ла бисче кезээ мөңгеде килеңнээр сен бе,
салгалдан салгал дамчып үзүк-соксаал чок
хорадаар сен бе?!

7 Сээң чонуң Сен дээш өөрүп-байырлаар кылдыр,
бисти база катап тынгарар болгай сен.

8 Дээрги-Чаяакчы, энерелиңни биске көргүс,
камгалалыңны биске хайырла.

9 Дээрги-Бурган-Чаяакчының
чүнү чугаалаарын дыңнап алың –
Ол Бодуңуң чонунга, Аңаа бердинген улуска
амыр-тайбыңны азап турар –

чүгле олар боттарының угаан чогуң
база катап көргүспезин.

10 Шынап-ла, Оон коргар улуска
Ооң хайырлаар камгалалы чоокшулап келген-дир,
Ооң өндүр чырыы бистиң черивисти бүргөп аар-
дыр!

11 Шынчы чорук биле энерел ынчан ужуражыр,
чөптүг чорук биле амыр-тайбың уткушкаш,
мендилежир.

12 Алыс шын черден өзүп үнер,
чөптүг чорук дээрден көстүп кээр.

13 Дээрги-Чаяакчы ачы-буянын хайырлаар,
бистиң черивис дүжүдүн бээр .

14 Чөптүг чорук Ооң мурнунга чоруур ,
Ооң эртер оруун белеткеп бээр.

Мөргүл. Давидтии .

85 Дээрги-Чаяакчы, кулааң менче ээктирип,
харыылап көрөм – чөгенчиг күжүр-дүр мен .

2 Мени каракта – Сеңээ бердинген мен,
Бурганым, Бодуңуң чалчаңны камгала – Сеңээ
ынаныр мен.

3 Дээрги, менче ээ көрнүп көр –
Сени хүннү бадыр кыйгырып тур мен.

4 Бодуңуң чалчаңның сеткил-хөңнүн өөртүп көр –
Дээрги, сеткилим ханызындан Сеңээ мөргүп тур
мен .

5 Дээрги, Сени кыйгырган шупту улуска
ачы-буянын, ээ-хайыралыг база элбек энерелдиг
сен .

6 Мээң мөргүлүмнү дыңна,
тейлээн үнүмче кичээнгейден сал, Дээрги-
Чаяакчы.

7 Айыыл-халапка алыскан хүнүмде Сени
кыйгырдым –
меңээ харыылаарыңны билир мен.

8 Дээрги, бурганнар аразында
Сен дег кым-даа чок ,
Сээңи дег ажил-херектер база чок.

9 Сээң чаяп кааның хамык чоннар
чедип келгеш, мурнуңга мөгеер , адыңны
алдаржыдар, Дээрги.

10 Сен – өндүр улуг сен, кайгамчык чүүлдерни
кылып турар сен,
дың чаңгыс Бурган сен .

11 Дээрги-Чаяакчы, Сээң орууңу
эдерер кылдыр мени өөредип каг ,
ынчан Сээң шының ёзугаар амыдыраар мен;
бүгү-ле чүрээм-биле Сээң адыңга сөгүрүүн .

12 Дээрги Бурган, Сени
бүгү чүлдү-чүрээмден алгап-мактаар мен,
Сээң адыңны кезээ мөңгеде алдаржыдар мен;

13 Сээң меңээ хайырлаан энерелиң өндүр улуг
болгай:

амы-тынымны өлүглер оранының тамызындан
адырган сен .

14 Бурганым, улуургак улус менче халдап келди,
түрлүг улус амы-тынымны үзер деп тур –

Сени тооп көрбес улус ол-дур .

¹⁵ А Сен, Дээргим,
килеңнээчел эвес, кээргээчел, ээ көрнүүчел, элбек
энерелдиг

база бүзүрелдиг Бурган сен .

¹⁶ Көрүжүңнү менче углап, ээ көрнүп көр,
Бодуңнун чалчаң болур меңээ күжүң хайырла –
чалча херээжениңниң оглу мени камгала .

¹⁷ Меңээ бүгү чүве эки боорунуң
бадыткал демдээн көргүс –
мени көөр хөңнү чок улус ону көрзүн, бак атка
кирзин.

Дээрги-Чаяакчы, Сен меңээ дузалап,
аргалалды хайырлаан болгай сен.

86

*Корахтың оолдарыныы.
Мизмор-ыр.*

² Дээрги-Чаяакчы Бодунуң хоорайының
таваан ыдыктыг дагларда салган .
Ол Сионнуң эжик-хаалгазынга
Израильдиң шупту оран-саваларындан артык
ынак .

³ Бурганның хоорайы , сээң дугайыңда
алдаржыдып чугаалап турар. *Сэла*

⁴ Бурган: «Мени чоок таныыр улуска
Рахав биле Вавилон чурттугларже айтыр мен.
Бо – филистимнер-дир,
бо – Тир биле Эфиопияның чурттакчылары-дыр.
Ол кижиге аңаа, бо кижиге дуу аңаа төрүттүнген» –
дээр.

⁵ А Сион дугайында:
«Ол-даа кижиге, бо-даа кижиге Сионга төрүттүнген.
Дээди Өрүкү ол хоорайны
Боду үндезилеп тургузуп турар» – деп чугаалажыр
.

⁶ Дээрги-Чаяакчы улустарны чизелеп:
«Ол кижиге аңаа, бо кижиге дуу аңаа төрүттүнген» деп
бижип каар. *Сэла*

⁷ А ырлажып, самнап турар улус:
«Сион, суум баштары шупту сенден аттыгып
үнген» – дээр .

87

*Мизмор-ыр. Корахтың оолдарыныы. Хөгжүм
башкарыкчызынга.*

*Үрер хөгжүмге үдээр, ырлаарыңга таарыштырган.
Маскил-ыр. Зерах уктуг Еманныы .*

² Дээрги-Чаяакчы – мени камгалап турар Бурган,
Сээң мурнунда хүндүс-даа, дүне-даа
дуза дилеп кыйгырып тур мен .

³ Сеңээ мээң мөргүлүм четсин, кыйгымче
кулааңны ээктир!

⁴ Айыыл-халап сеткилимниң эриин ажа берди,
амы-тыным өлүглөр оранынче кирер деп барды .

⁵ Улус менче хөөрже кирип бар чыдар кижиге дег
көрүп тур ,

күш-шыдал чок кижиге дег болу бердим;

⁶ мени өлүглөр аразыңга чорзун дээш салыпкан,
чевеге чыдар өлүртүп каан улус дег мен –

ыңдыг улусту Сен ам сагынмас-даа болу бердиң ,
оларже холуң сунмас-тыр сен.

⁷ Сен мени алдыы оранче, дүмбей караңгы черже,
ханы тамыже кириптиң .

⁸ Сээң килеңиң мени хөме тавараан,
бүгү чалгыларың-биле мени бүргей ап ,
хинчектеп тур сен. *Сэла*

⁹ Эш-өөрүмнү менден ырадып кааптың ,
мени оларның бужарзынар кижизиге кылып кагдың
,

баш муңгаш байдалга таварышкаш, үнер арга
тыппайн тур мен.

¹⁰ Качыгдалдан карактарым аарып тур:
хүннүң-не Сени кыйгырып,
холдарымны Сенче сунуп тур мен, Дээрги-
Чаяакчы.

¹¹ Өлүг улуска кайгамчык чүүл кылып бээр деп сен
бе?

Өлүглөр туруп келгеш, Сени алдаржыдар деп бе?
Сэла

¹² Сээң энерелиңни чевегге,
Сээң шынчыңны өлүм оранынга
чугаалаар кижиге турар деп бе?

¹³ Сээң кайгамчык ажил-херээңни дүмбей
караңгыга ,

Сээң чөптүүңнү уттуушкун оранынга
билип шыдаар улус турар деп бе?

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы, а мен Сени кыйгырып тур мен,
эртен эрте мээң мөргүлүм Сеңээ дыңналып чеде
бээр .

¹⁵ Чүге менден ойталап тур сен,
чүге менден хая көрнүп тур сен, Дээрги-Чаяакчы?

¹⁶ Аныямдан-на түрегдеп, өлүр чазып,
Сээң чорудупкан коргунчуг байдалдарыңны
шыдажып эртип, харыксырап чор мен.

¹⁷ Сээң килеңиң мени таварып эрте берген,
Сээң чорудупкан коргунчуг байдалдарың
мени узуткап каапкан ,

¹⁸ олар мени хүннү бадыр суг ышкаш хөме ап,
шупту каттыжып алгаш, бүзээлеп турар .

¹⁹ Сен мээң эш-өөрүмнү, ынак улузумну ырадып
кааптың ,
мени чоок кижилеримден чарып кагдың .

88

Маскил-ыр. Зерах уктуг Эфанныы .

² Дээрги-Чаяакчы, Сээң энерелиңни
мөңгө шагда алгап ырлаар мен ,
Сээң шынчы чорууңну
салгалдан салгал дамчып чугаа-сөзүм медээлээр.

³ Бадыткаар мен:

энерелиң мөңгези-биле тургустунган,
шынчы чорууң дээрлерде доктааттынган.

⁴ «Шилип алганым хаан-биле керээ чардым,
Мээң чалчам Давидке:

⁵ „Үре-салгалыңны кезээ мөңгедеге

үстүп төнмөс кылып каар мен,
сээң дүжүлгөңни салгалдан салгал дамчып
тургузар мен “ –

деп даңгырагладым» – дээн сен . *Сэла*
⁶ Дээрги-Чаяакчы,
 Сээң кайгамчык ажил-херектериңни дээрлер
 алдаржытсын ,
 Сээң шынчы чорууңу
 ыдыктыг төлээлериңниң чыыжыңга алгап-
 мактазын.
⁷ Дээрлерде Дээрги-Чаяакчы-биле эннежир кым
 барыл?
 Бурганның оолдарының аразында
 Дээрги-Чаяакчы-биле дөмейлежир кым барыл?
⁸ Бурганның ыдыктыг төлээлериңниң өндүр улуг
 чыыжыңга
 Ол аажок хүндүледир,
 Бурганны хүрээлээн бүгү амытаннар Оон коргар.
⁹ Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы!
 Сен дег күчүлүг өске кым барыл?
 Сээң шынчы чорууң Сени бүргей апкан-дыр!
¹⁰ Далайның калчаалыг килеңин чагырар сен:
 ооң чалгылары көдүрлүрге, оожургадыр сен .
¹¹ Сен Рахавты , секти дег, чылча басып турдуң ;
 улуг күжүң-биле дайзыннарыңны тарадыр
 сывырыптың.
¹² Дээрлер – Сээңи, чер база – Сээңи;
 өртемчейни, ону долган бүгү чүвени Сен
 бодараттың .
¹³ Сен соңгу болгаш мурнуу чүктү чаяадың;
 Фавор биле Эрмон даглар
 Сээң адың дээш өөрүшкүлүг ырлажып тур.
¹⁴ Сээң күчү-күжүң улуг – холуң дыңзыг,
 күштүг холуң бедидир көдүрүлген.
¹⁵ Чөптүг чорук биле шын шииткел – Сээң
 дүжүлгөң үндезини ;
 шынчы чорук биле энерел Сени медээлеп бар
 чыдар.
¹⁶ Бурганны өөрүшкүлүг алдаржыдып билир чон
 амыр-чыргалдыг.
 Дээрги-Чаяакчы, олар Сээң
 чырыткылыг шырай-арныңны көрүп чоруур .
¹⁷ Хүннү бадыр Сээң адың дээш өөрүрлер-дир,
 Сээң чөптүүң-биле бедидир көдүртүрлер-дир.
¹⁸ Сен – улузуңуң алдарлыг күжү сен;
 Сээң ээ көрнүшкүңүң-биле
 күчү-күжүвүс бедидир көдүрткен-дир.
¹⁹ Бистиң камгалалывыс Дээрги-Чаяакчыдан кээр ,
 бистиң хаанывыс – Израильдиң ыдыктыг
 Бурганының төлээлекчизи.
²⁰ Сеңээ бердинген кижиге аажыдышкын кылып
 тура,
 кажан-бир шагда мынча дээн сен:
 «Мээң чалчам Давидти тып алдым,
 ону ыдыктыг олива үзү-биле чаап кагдым ;
 ол мөге-шыырак кижиге дуза көргүстүм,
 чон аразыңдан шилиттинген кижини бедидир
 көдүрдүм.
²² Мээң холум ону кадагалаар,
 Мээң күчү-күжүм ону быжыктырар.
²³ Дайзын ону ажып-тиилеп шыдавас,

кара сагыштыг кижиге ону бастып шыдавас.
²⁴ Ооң мурнунга дайзыннарын чылча шавар мен,
 ону көрбөс улусту узуткаар мен .
²⁵ Шынчым биле энерелим ооң-биле артып каар,
 Мээң адым ачызында ооң күчү-күжү немежир.
²⁶ Ооң холун далайга чедир,
 күштүг холун хемнерге чедир сундулар мен .
²⁷ Ол Мени: „Сен – мээң Ачам сен, Бурганым сен,
 мени камгалаар Хая сен “ – деп адаар.
²⁸ Мен ону дун оглум кылып аар мен ,
 чер-делегейниң хааннарыңдан бедидир олуртур
 мен ;
²⁹ Бодумнуң энерелимни аңаа кезээ мөңгөде
 көргүзөр мен,
 ооң-биле чарган керээмге шынчы боор мен .
³⁰ Ооң үре-салгалы кезээ мөңгөде үстүп төнмөс,
 ооң дүжүлгези, дээр туруп турда , тендиш дивес.
³¹ А ооң үре-салгалы Мээң хоойлумну үрээр болза,
 дүрүмнеримни сагывас болза,
³² Мээң чагыгларымын тоовас болза,
 айтышкыннарымын күүсетпес болза,
³³ Мен оларны кемниг херектери дээш –
 шыкпыыш-биле,
 бачыттары дээш – кымчы-биле кезедир мен .
³⁴ Ынчалзажок энерелимни Давидтен дедир албас
 мен,
 шынчы чоруумну өскертпес мен .
³⁵ Чарган керээмни үревес мен,
 аксымдан үнген сөстөрүмден ойталавас мен.
³⁶ Мен Бодумнуң ыдыктыым-биле
 чаңгыс катап даңгыраглаан мен –
 Давидти мегелеп каар ужурум чок.
³⁷ Давидтиң үре-салгалы кезээ мөңгөде артар,
 ооң дүжүлгези, хүн дег, Мээң мурнумга чырыыр,
³⁸ ай дег, кезээ мөңгөде турар, а шынчы херечи –
 дээрлерде ». *Сэла*
³⁹ А Сен ам Бодуңуң шилип алган хааныңны
 кааптың,
 оон ойталадың, олче килеңней бердиң ;
⁴⁰ Бодуңуң чалчаң-биле чарган керээңни тоовайн
 бардың,
 чалчаңның оваадайын черже дүжүр октаптың ;
⁴¹ ооң чурттаан хамык ханаларын үрегдеп,
 шивээлерин
 бузуп кааптың .
⁴² Чаны-биле эрткен-дүшкен улус
 дөгерези ону үптөп-тонап тур,
 кожаларыңга ол кочу-шоот болду.
⁴³ Сен ооң дарлакчыларының күчү-күжүн өстүрдүң,
 ооң хамык дайзыннарын амыраттың.
⁴⁴ Ооң хылыжының чидиг бажын
 дайын-чаа үезинде дайзыңга дыынмас кылып
 кагдың;
⁴⁵ ооң өндүр чайынын хунаагаш, дүжүлгезин
 черже
 дүжүр октаптың;
⁴⁶ ооң чалыы үезин кызыргаш, бак атка кирип
 кагдың . *Сэла*

⁴⁷ Дээрги-Чаяакчы, чежеге дээр чаштынар сен?
Кезээ мөңгеде бе?

Сээң килеңиң, от дег, чежеге дээр кыптыгарыл?

⁴⁸ Назыным аргажогун бодап көр.

Кижиги амытанны кандыг хоозун куруг чуртталга
дээш

чаяган сен?

⁴⁹ Мөңгези-биле амыдырап, өлүм көрбөс кижиги бар
бе?

Алдыы ордан амы-тынын чайладып шыдаан
кижиги бар бе? *Сэла*

⁵⁰ Биеэги энерелиң кайыл, Дээрги?

Давидке шынчы чорууң-биле даңгыраглааның
бода!

⁵¹ Дээрги, Сээң чалчаларыңның
бүгү күштүг чоннарга базындырып келгенин –
ишти-хөңнүм саргыдып чоруур
шак ол дарлаашкынны бодап келем;

⁵² Сээң дайзыннарыңның дора көрүүшкүнү кандыг
ийик,

Дээрги-Чаяакчы, Сээң шилип алган хааныңны
кайы хире дорамчылаар ийик!

⁵³ Дээрги-Чаяакчыга кезээ мөңгеде алдар!

·Аминь, ыңдыг-ла болзунам!

89 *Мөргүл. Бурганның кижизи – Моисейни .*

² Дээрги, Сен биске

салгалдан салгал дамчып хоргадап бооп чор сен .

³ Даглар төрүттүнениң-даа мурнунда ,
чер биле өртемчейни чаяп кааныңның-даа

мурнунда,

үе-дүптөн бээр,

кезээ мөңгеде Бурган-дыр сен!

⁴ Сен кижини довракче хуулдуруп:

«Кижиги амытан, келген чериңче дедир эг!» –
деп турар-дыр сен .

⁵ Сээң мурнунга муң чыл, дүүнгү хүн дег ,
дүнеки каш шак дег, эскет чок эрте бээр .

⁶ Сен кижилерни мөңгө уйгуже,
үер дег, арыда шаап аппаар сен ;

ол улус – эртен үнүп келгеш,

бүрүленип, чечектелгеш,

кежээ кадып, оңуп каар оът-сиген дег .

⁷ Бис Сээң килеңиңге узуткаттыргаш, чиде бээр
бис,

Сээң хорадаарыңдан коргуп-сүртээр бис.

⁸ Сен бистиң кем-буруувусту мурнуңга бөле салып
аар сен,

чажыт чүүлдеривис

Сээң арын-шырайыңның чырыыңга өттүр көстүп
кээр .

⁹ Сен килеңээрңге, бистиң бүгү назынывыс хей
баар,

чуртталгавыс чылдарын, үндүр тынган дег,
дүрген төтчеглеп кааптар бис.

¹⁰ Чурттап эртер хүннеривис чеден чылга

деңнежир ,

а күштүг улус болза, сезен-даа хар чедир чурттаар,

ол хуусааның дургузунда бисти
муңгарал биле хилинчек тудуп чиир ,
чуртталгавыс караш дээр, өлүмче ужуга бээр –
ол-ла-дыр бис.

¹¹ Сээң килеңиң күжүн эки билер кижиги бар бе?
Сенден коргарывыс Сээң килеңиңиң күжүңге
дүгжүр.

¹² Назынывыс хүннерин шын үнелээринге
өөредип көр –

мерген угаанны чүрээвис-биле чедип аалы .

¹³ Дээрги-Чаяакчы, килеңиң соксадып көр!

Кажанга дээр килеңээр сен?!

Бодуңуң чалчаларыңны өршээп көр.

¹⁴ Эртен бисти энерелиң-биле тоттур,

ынчан бүгү назынывыста өөрүп-хөглээр бис.

¹⁵ Бисти хинчектеп келген хүннериң саны-биле,
айыыл-халап көрүп келгенивис чылдарың
хемчээли-биле

биске өөрүшкү-хөгнү шаңна.

¹⁶ Сээң ажил-херээң Бодуңуң чалчаларыңга,

Сээң өндүр чырыың оларның үре-салгалыңга

көзүлзүн.

¹⁷ Дээрги Бурганывыстың чаагай сеткили биске
илерезин.

Холдарывыстың кылган ажил-херектеринге

чедишкинден хайырла, Дээрги-Чаяакчы,

холдарывыстың ажил-херектеринге

чедишкинден хайырла .

90 Дээди Өрүкү Бурганның чаглааның адаанда
чурттап турар болзуңза ,

Күчүлүг Бурганның хөлегезинде дыштанып турар
болзуңза,

² Дээрги-Чаяакчыга: «Бурганым,

Сен мээң хоргадалым сен, быжыг шивээм сен ,
мен Сеңээ идегээр мен» – деп чугаалаар сен.

³ Ол сени аңчының дузаандан чайладып ,
өлүмнүг аарыгдан камгалаар,

⁴ Бодуңуң чалгыннары-биле шуглап аар,

Ооң чүглериңиң адаанга чаштына бээр сен ;

Ооң шынчы чоруу сеңээ камгалалдың куяк хеви
дег болур.

⁵ Дүне – коргунчуг айыылдардан ,

хүндүс – ужуп чоруур согундан кортпас сен .

⁶ Дүмбей караңгыда кеденгирлээн халдавырлыг
аарыгдан,

дал дүште алгаш баар хамчык аарыгдан кортпас
сен.

⁷ Муң кижиги сээң чаныңга, түмен кижиги оң талаңга

кырлып каар-даа болза, сенче ол бүгү аарыг-
човалаң халдапас.

⁸ Чүгле ийи караң-биле көөр сен –

бузуттуларны кеземче алганын көөр сен .

⁹ «Дээрги-Чаяакчы – мээң хоргадалым» – деп
чугаалаан болгай сен,

Дээди Өрүкүнү бодуңга шивээ кылдыр шилип
алган болгай сен .

¹⁰ Бак чүве сеңээ хора чедирбес,

айыыл-халап сээң аал-ораныңче чоокшулапас .

11 Ол сени шупту оруктарыңга камгалаар кылдыр
Бодунуң төлээлеринге чагып каар,
12 олар сени, будуң дашка тептикпезин дээш,
холдары-биле көдүрүп аарлар .
13 Араатан биле чыланны базар сен,
арзылаң биле хоран дылдыг чыланны таптаар сен .
14 Бурган мынча дээн: «Ол кижини меңээ ынак-тыр,
ынчангаш ону кадагалаар мен ;
ол Мээң адымны хүндүлөп билип алган боорга,
ону айыылдан адырар мен .
15 Мени кый дээрге, аңаа харыылаар мен ;
ол айыыл-халапка алзып аарга, ооң чанынга
турар мен,
ону камгалап, алдаржыдар мен.
16 Узун назынны аңаа пөктүр хайырлап,
камгалалымны көргүзөр мен».

91 *Амыр-дыш хүнүндө ырлаар мизмор-ыр.*

² Дээрги-Чаяакчыны алгап-мактаары ачылыг-дыр ;

Дээди Өрүкү, Сээң адыңны алгап ырлаары эки-дир;

³ эртен – Сээң энерелиңни,
кежээ – шынчы чорууңну медээлээри эки-дир;

⁴ чанзыга, чадаганга үдеткеш, Сеңээ ырлаары эки-дир!

⁵ Дээрги-Чаяакчы, Сээң ажил-херээң мени өөртүп тур,

Сээң холуңнуң боттандырган чүүлдери дээш,
өөрүп ырлап тур мен.

⁶ Сээң ажил-херээң өндүр улуг-дур, Дээрги-Чаяакчы ;

Сээң бодалдарың кайгамчык ханы-дыр!

⁷ Олар ындыг дээрзин чүгле мелегей кижини билбес,
чүгле бүдүүлүк кижини угаазылап шыдавас.

⁸ Бузуттуг улус оът-сиген дег өзүп үнүп,
бачыт үлгедикчилери чечектелип турар-даа

болза,
кезээ мөңгедө узуткаттырар.

⁹ А Сен, Дээрги-Чаяакчы,
кезээ мөңгедө бедидир көдүрткен сен .

¹⁰ Дайзыннарың бо-дур, Дээрги-Чаяакчы, олар кырлып тур,

бачыт үлгедикчилери шупту тарай шаптырып аар.

¹¹ Сен мээң күчү-күжүмнү,
мөге-шыырак шарыны дег, өстүрүп бердиң,
мени чаа олива үзү-биле хүндүлөп чаап кагдың ;

¹² дайзыннарым буураашкынын караам-биле көрүп кагдым,
халдап келген өжэтеннерим аштырыышкынын кулаам-биле дыңнап кагдым.

¹³ Чөптүг-шынныг улус пальма ыяш дег чечектелир,
Ливан сыннарында пөш дег бедип өзер .

¹⁴ Оларны Дээрги-Чаяакчының өргээзинде тарып каан,
олар Бурганывыстың бажыңының мурнунга чечектелир .

¹⁵ Олар кырый бергеш-даа, чимизин бээр – быжыг, ногаан артып каар.

¹⁶ Ынчангаш мээң чалым-хаям болур Дээрги-Чаяакчы чөптүг дээрзин,
Ында шын эвес чүвө чок дээрзин олар медээлээр .

92 Дээрги-Чаяакчы хааннап турар!

Ол өндүр чырыкты хеп дег кедип алган,
күчү-күштү кеткеш, куржанып алган,
Дээрги-Чаяакчы өртемчейни божаңнапас кылдыр быжыг үндезинде тургузуп каан.

² Сээң дүжүлгөң шаг шаанда үндезилеттинип тургустунган,
үе-дүптен бээр бар турган сен .

³ Суглар шимээргеп турду, Дээрги-Чаяакчы,
суглар ыйт-шимээнин улгаттырып турду,
агым суглар дагжап турду .

⁴ Ынчалзак бедидир көдүрткен Дээрги-Чаяакчы хөй сугларның ыйт-шимээнинден-даа,
далайның сүртенчиг чалгыларындан-даа күчүлүг.

⁵ Сээң хоойлуларың ылап шынныг,
Сээң өргээңге кезээ мөңгедө ыдыктыг болуру чогуур.

93 Өжээн негекчизи Бурган, Дээрги-Чаяакчы,
өжээн негекчизи Бурган, чырып көстүп келем!

² Чер-делегейниң Шииткекчизи, туруп келем,
улуургак улуска чогуур кеземчени онааштырып көрөм.

³ Дээрги-Чаяакчы, чежеге дээр бузуттуг улус өөрүп-байырлаарыл, чежеге дээр?!

⁴ Олар бардам сөстөр эдип, аажок турлар,
бузут үлгедикчилери шупту мактанып турлар;

⁵ Сээң чонуңну бастып турлар,
Дээрги-Чаяакчы,

Сээң өнчүң болур улусту дарлап турлар .

⁶ Дулгуяк херээженни база өскээртен келген кижини өлүрүп,

өскүс-чавыс улусту чок кылып турлар .

⁷ «Дээрги-Чаяакчы көрбес-тир ийин,
Израильдиң Бурганы билбес-тир ийин» – джирлер-дир .

⁸ Чон аразында бүдүүлүк улус, угаан кириңер!
Мелегей улус, кажан орталаныр силер?!

⁹ Бисти кулактыг кылып каан Бурган дыңнапас деп бе,

карак чаяп берген Бурган көрбес деп бе?

¹⁰ Чоннарны эдип-чазап турар Бурган оларга яла онааштырбас деп бе?

Кижини амытанны билиглерге өөредип турар Дээрги-Чаяакчы

улустуң бодалдарын билир, олар – хей-бус дээрзин билир! .

¹² Дээрги-Чаяакчы, Сээң эдип-чазап турарың,

дүрүм-хоойлуңга өөредип турарың кижиге амыр-чыргалдыг .

¹³ Бузуттуг хейге оңгар кастынгыжеге чедир, Сен ол кижиге айыыл-халап үезинде сагыш амыр боорун хайырлаар деп турар-дыр сен.

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонундан ойталавас, Бодунуң өнчүзү болур улусту каапкаш барбас!

¹⁵ Шииткел база катап чөптүг чорукка үндезилеттинер,

мөзүзү эки бүгү улус ону эдерер.

¹⁶ Кым мен дээш бак сагыштыг улуска удур туржурул?

Кым меңээ болчуп, бузут үүлгедикчилеринге удур туржурул?

¹⁷ Дээрги-Чаяакчы меңээ дузалаваан болза, алдыи оранның шыпшыңынче бада бээр чыгыи турган мен .

¹⁸ «Будум тендиш деп тур!» – деп турган үемде, Сээң энерелиң меңээ чөленгииш бооп турду, Дээрги-Чаяакчы.

¹⁹ Ишти-хөңнүмде дүвүрел көвүдээн тудум, Сээң аргалалың сеткилимни сергедип чор.

²⁰ Дүрүм-хоойлуну ажыглап, улуска бак чүве кылып,

оларны узуткап чоруур чагырыкчылар Сээң-биле чаңгыс эп-сеткилдиг болур бе?

²¹ Олар бөлүглешкеш, чөптүг-шынныг кижиге халдап,

кем-буруу чок улусту өлүрүп шиидип турар-дыр .

²² Ынчалзажок Дээрги-Чаяакчы – мээң быжыг шивээм,

Бурганым – мээң хоргадаар хаям .

²³ Ол бузуттугларга кем-буруузу дээш кеземче көргүзөр,

оларны багы дээш узуткап каар.

Дээрги-Чаяакчы – Бурганывыс оларны чок кылып каар.

94 Барып, Дээрги-Чаяакчыга өөрүшкүлүг ырлап берээл,

камгалал бээр Хаявысты ыткыр алгап ырлаал!

² Алдаржыдып ырлавышаан, Ооң мурнунга чеде берээл,

ырларывыска Ону алгап ырлаал!

³ Дээрги-Чаяакчы дээрге өндүр улуг Бурган, бүгү бурганнарны чагырар өндүр улуг Хаан болгай.

⁴ Черниң ханызы-даа, дагларның баштары-даа Ооң холунда.

⁵ Далай-даа Ооңуу болур, ону Ол чаяаган, кургаг черни-даа Ооң холдары бодараткан .

⁶ Барып, Дээрги-Чаяакчының – бистиң Чаяакчывыстың мурнунга сөгүрүп,

мөгейээли, дис кырынга олураалы .

⁷ Ол – бистиң Бурганывыс-тыр,

а бис – Ооң коданында чон бис база Ооң карактааны хойлар бис .

Бөгүн Бурганның мынча дээн үнүн дыңнап каан болзуңарза :

⁸ «Меривага дег, ол хүнде ээн кургаг ховуда Массага дег,

чүректериңер дашталдырбаңар .

⁹ Ынчан аңаа силерниң ада-өгбеңер Мээң кылган ажил-херектеримни көргеш-даа, Мени шенеп турган.

¹⁰ Дөртөн чыл дургузунда ол улус Мээң хөңнүмге дээп кээрге:

„Бо дээрге чүректери будалып чоруур,

Мээң оруктарымны билип албаан чон-дур“ – дээш,

¹¹ килеңней берип: „Олар Мээң амыр-дыжым

черинче

кирбес“ – деп даңгыраглаан мен ».

(1 Чыл. 16:23-33)

95 Дээрги-Чаяакчыга чаа ырдан ырлап бериңер ;

бүгү чер-делегей, Дээрги-Чаяакчыны алгап ырла!

² Дээрги-Чаяакчыга ырлап бериңер, Ооң адын алгап-йөрээңер ,

хүннүң-не Ооң камгалалын медээлеңер.

³ Шупту чоннарга – Ооң алдарын, бүгү аймактарга

–

Ооң кылган кайгамчык чүүлдерин чугаалап чедиңер .

⁴ Дээрги-Чаяакчы өндүр улуг база макталга төлептиг ,

өске бурганнардан артык коргунчуг болгай .

⁵ Өске чоннарның бурганнары шуптузу хоозун дүрзүлөр-дир,

а Дээрги-Чаяакчы дээрлерни чаяаган болгай .

⁶ Чайынналчак мактал-хүндү – Ооң мурнунда, күчү-күш болгаш каас-чараш чорук –

Ооң ыдыктыг өргээзинде.

⁷ Чоннарның аймактары, Дээрги-Чаяакчыны мактаңар,

Ооң алдары биле күчү-күжүн мактаңар;

⁸ Дээрги-Чаяакчының алдарлыг адын алгаңар, өргүлдериңер ап алгаш,

Ооң өргээзиниң шөлүнче кирип келиңер.

⁹ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң ыдыктыг өргээзинге турда,

Аңаа мөгейиңер.

Бүгү чер-делегей, Ооң мурнунга коргуп сириле!

¹⁰ Чоннарга дамчыдып чугаалаңар: Дээрги-Чаяакчы

хааннап турар!

Ол өртемчейни быжыг үндезинде тургузуп каан – тендиш дивес-тир.

Чоннарны Ол чөптүү-биле шиидер-дир.

¹¹ Дээрлер өөрүп-хөглезин, чер-делегей өөрүп-байырлазын;

далай болгаш ону долган бүгү чүве шимээрге доюлзун!

¹² Хову-шөлдер болгаш ында амыдыраан бүгү чүве өөрүзүн,

арга-эзимде шупту ыяштар өөрүп ырлашсын!

¹³ Дээрги-Чаяакчының мурнунга олар өөрүзүн,
Ол чер-делегейни шын шиидер дээш кел чыдар
болгай.

Ол өртемчейни Бодунуң чөптүү-биле,
бүгү чоннарны – алыс шынны-биле шиидер-дир .

96 Дээрги-Чаяакчы хааннап турар!
Чер-делегей өөрүзүн, эндерик ортулуктар
хөглезин!

² Дээрги-Чаяакчыны сырый кара булут хүрээлеп
турар;

чөптүг чорук биле шын шииткел – Ооң
дүжүлгезиниң үндезини .

³ Долгандыр турар дайзыннарны өрттендир
чиртпишаан,

Ооң мурнунда от хып бар чыдар .

⁴ Ооң чаңыктары өртемчейни чырыдар,
чер-делегей ону көргөш, сүрээдеп сирилээр .

⁵ Даглар Дээрги-Чаяакчының мурнунга –
бүгү чер-делегейниң Чагырыкчызының мурнунга

–
чук ышкаш эстип тур .

⁶ Дээрлер Ооң чөптүүн медээлеп тур ,
бүгү чоннар Ооң өндүр чырыын көрүп тур.

⁷ Дүрзү-бурганнарга мөгейген, хоозун дүрзүлөр-
биле мактанган

бүгү улус бак атка кирер .

Бүгү бурганнар, Аңаа мөгейиңер!

⁸ Сээң шиитпирлериңни дыңнааш, Сион өөрүп-
байырлап тур,

Иудеяның хоорай-суурлары өөрүп-хөглөп тур,
Дээрги-Чаяакчы .

⁹ Сен бүгү чер-делегейниң кырында өрү
көдүрткен-дир сен,

бүгү бурганнардан бедий берген-дир сен , Дээрги-
Чаяакчы.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчыга ынак улус,
бузутка хөңнүңер чок болуңар!

Ол Бодунга бердинген улустуң амы-тынын
камгалаар ,

оларны бак улустуң холундан адырар.

¹¹ Чөптүг-шынныг кижиге – чырык чырыыр ,
мөзүзү эки кижиге – өөрүп-хөглээр.

¹² Чөптүг-шынныг улус, Дээрги-Чаяакчы дээш
өөрүңер ,

Ооң ыдыктыг адын алдаржыдыңар!

Мизмор-ыр.

97 Дээрги-Чаяакчыга чаа ырдан ырлап бериңер
;

Ол кайгамчык чүүлдерни боттандырган болгай,
Ооң ыдыктыг күчү-күштүг холу Аңаа тиилелгени
эккелди .

² Дээрги-Чаяакчы Бодунуң тиилелгезин көргүстү,
Бодунуң чөптүүн, өске чоннар көрүп турда,
ажытты.

³ Ол Бодунуң израиль чонунга
шынчызы биле энерелин бодап келди.
Чер-делегейниң кайы-даа ужу-кыдыы

Бурганывыстың тиилелгезин көрүп кагды .

⁴ Бүгү чер-делегей, Дээрги-Чаяакчыны алгап ырла

,
өөрүп-хөглөп, байырлап ырла!

⁵ Ырны чадаганга үдеп ойнавышаан,
Дээрги-Чаяакчыны алгап ырлаңар!

⁶ Хаанывыс болур Дээрги-Чаяакчының мурнунга
трубалар биле эдискилер этсип, өөрүп-
байырлаңар!

⁷ Далай болгаш ону долган бүгү чүве,
чер-делегей болгаш ында амыдыраан
бүгү чүве шимээрге доюлзун .

⁸ Хемнер адыштарын часказын ;
даглар хары угда өөрүп-байырлазын!

⁹ Олар Дээрги-Чаяакчының мурнунга өөрүп-
байырлазын,

чер-делегейни шиидер дээш, Ол кел чыдар
болгай.

Дээрги-Чаяакчы өртемчейни – чөптүү-биле,
чоннарны – шынга дүүштүр шиидер .

98 Дээрги-Чаяакчы хааннап турар ,
бүгү чоннар сүрээдеп сирилезин!

Ол херувимнер кырында саадаан-дыр ;
бүгү чер-делегей шимчеп сирилезин!

² Дээрги-Чаяакчы Сион дагга өндүр бедик,
бүгү чоннарның кырында Ол өрү көдүрткен!

³ Сээң өндүр улуг болгаш сүрээденчиг адыңны
олар алдаржытсын;

ол ат ыдыктыг болгай.

⁴ Күчүлүг Хаан чөптүг чорукка ынак .

Сен чөптүг чорукту доктаадып кагдың,
шынчы чорукту Израильге эккеп бердиң.

⁵ Дээрги-Чаяакчыны – Бурганывысты алгап-
мактаңар;

Ооң буттарын салыр черинге мөгейиңер,
ол чер ыдыктыг болгай!

⁶ Моисей биле Аарон Бурганның

бараалгакчылары тургаш,

Самуил Ооң адын кыйгырган улустуң бирээзи
тургаш,

Аңаа мөргүп, Ону кыйгырып турганнар,
а Дээрги-Чаяакчы оларга харыылаан .

⁷ Дээрги-Чаяакчы булут чагы аразындан олар-биле
чугаалашкан ,

а олар Ооң чагыгларын болгаш

Ооң берген дүрүм-хоойлузун сагып турганнар.

⁸ Дээрги-Чаяакчы, Бурганывыс, Сен оларга
харыыңны бердиң!

Оларны өршээп шыдаар,
үүлгедиглери дээш кезедир Бурган болдуң .

⁹ Дээрги-Чаяакчыны – Бурганывысты кымдан
арттыр мактаңар,

Ооң ыдыктыг даанга мөгейиңер,

чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганывыс ыдыктыг
болгай.

Өөрүп четтириишкиниң мизмор-ыры.

99 Бүгү чер-делегей, Дээрги-Чаяакчыны алгап ырла!

² Дээрги-Чаяакчыга өөрүшкүлүг мөгейиңер, Ооң мурнунче Ону алгап ырлап барыңар!

³ Дээрги-Чаяакчы – Бурган дээрин билип алыңар, Ол бисти чаяап каан, Аңаа хамааржыр бис, Ооң чону болгаш Ооң коданының хойлары бис .

⁴ Ооң эжик-хаалгазынче – өөрүп четтирип, Ооң өргээзинче – алгап-мактап кириңер. Ону мактаңар, Ооң адын алгап-йөрээңер!

⁵ Дээрги-Чаяакчы ачылыг-дыр, Ооң энерели – кезээ шагда үстүп төнмес-тир ; Ооң шынчы чоруу – салгалдан салгал дамчып артар.

Давидтии. Мизмор-ыр.

100 Энерел биле чөптүг шииткелди ырлаар мен, Дээрги-Чаяакчы, Сеңээ ырлап бээр мен .

² Кем-буруу чок орукту бодап чор мен : аңаа кажан чеде бээр мен?

Оран-савамда бодумну арыг чүректиг алдынып чор мен .

³ Кандыг-даа дүржок чорукту мен көрүп турумда кылырын чөпшээревес мен, кемниг херектерни көөр хөңнүм чок – олар меңээ чыпшынмас.

⁴ Улуургак чүректи бодумдан ырадыр мен, кара сагыш ишти-хөңнүмге турбас.

⁵ Өске кижини бүдүү нүгүлдээр хейни узуткап каар мен ;

турамык көрүштүг, улуургак кижиден хөңнүм калыр .

⁶ Карактарым чер-делегейде бүзүрелдиг улусче көрүнген –

олар мээң чанымга олулар эргелиг; кем-буруу чок орук-биле бар чыдар кижиде меңээ бараан болур.

⁷ Мээң оран-савамга кара сагыштыг кижиде чурттап шыдавас,

мээң мурнумга мегечи кижиде артып каап шыдавас.

⁸ Эртенниң-не чуртумнуң буруулуг улузун узуткап эгелээр мен –

Дээрги-Чаяакчының хоорайында шупту бузут үүлгедикчилерин дазылындан тура тыртып, узуткаар мен .

101 *Харыксырай бергеш, Дээрги-Чаяакчының мурнунга*

бодунуң хомудалын чугаалап турар түрегдээн кижиниң мөргүлү .

² Дээрги-Чаяакчы, мөргүлүмнү дыңна, дуза дилээн кыйгым Сеңээ четсин.

³ Айыыл-халап хүнүнде менден хая көрүнме, кулааңны менче ээктир, кыйгырган хүнүмде дүрген харыыла.

⁴ Амыдыралым ыш дег эстип читти , сөөктерим одагда оттуг кезек дег өрттенип калды .

⁵ Чүрээм оът-сиген дег саза бастырып, кадып калды ,

аъш-чем чиир безин хөңнүм чок апарды .

⁶ Човууртап тур мен, сөөктерим эът-кежимге чыпшына берди.

⁷ Ээн куруг черлерде куш-биле дөмей апардым, бузундуларда чурттаан үгү дег болу бердим .

⁸ Уйгум келбестеп, сери кырында чааскаанзыргай бора-хөкпеш дег олар-дыр мен.

⁹ Дайзыннарым хүннү бадыр мени бак сөглээр-дир, мени кочулаан улус мээң адым-биле карганыр-дыр .

¹⁰ Хүлдү аъш-чем кылдыр чип, суксунумга карак чажын холуп келдим .

¹¹ Сээң килеңнеп хорадааныңдан ынчалдыр болганы ол –

Сен мени өрү көдүргеш, дүжүр октаптың.

¹² Назыным хөлеге дег чидип бар чыдыр , оът-сиген ышкаш када бердим.

¹³ А Сен, Дээрги-Чаяакчы, дүжүлгөңге кезээ мөңгөде саадаар сен , улус Сени салгалдан салгал дамчып сактып чоруур .

¹⁴ Сен туруп келгеш , ·Сионга ээ-хайыралың көргүзөр сен –

ону өршээр үе келген-дир, ындыг үе-шаг ол-дур .

¹⁵ Сээң чалчаларыңга ·Сионнуң даштары эргим болгай,

ооң довураа дээш безин хараадап турарлар болгай .

¹⁶ Ол үеде бүгү чоннар Дээрги-Чаяакчының адын, чер-делегейниң шупту хааннары алдарлыг Сени аажок хүндүлээр-дир .

¹⁷ Дээрги-Чаяакчы ·Сионну катап тургузар, Ооң өндүр чырыы чайынналып көстүп кээр .

¹⁸ Чаржынчыг түреңги улустуң мөргүлүн Ол хүлээп аар,

оларның чалынганын тоовайн барбас.

¹⁹ Ол бүгүнүң дугайында улус келир салгалга бижип, арттырып каар ,

ынчан Дээрги-Чаяакчының чаяап каар чону Ону алгап-мактаар.

²⁰ Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Бодунуң ыдыктыг кудайындан черже көргөн, дээрлерден черже хайгаарап көргөн .

²¹ Ол хоругдаткан кижиниң човуурун дыңнап каарын,

өлүр четкен улусту хостаарын күзөөн .

²² Ынчан чоннар биле күрүнелер Дээрги-Чаяакчыга бараан болур дээш шупту чыгып кээп,

·Сионга Дээрги-Чаяакчының адын алгаар, Иерусалимге Ону мактаар .

²⁴ Ол мээң күжүмнү орук ара төндүрдү, назынымны кыскалатты.

²⁵ Мен ынчан: «Бурганым, назыным орту чедип чорда,

мени алгаш барба» – дидим.
 А Сен мөңгө чурттаар сен .
²⁶ Үе-дүпте чер-делегейни үндезилеп тургустуң ,
 дээрлер база Сээң холуңнуң чаяалгазы.
²⁷ Чер биле дээр чиде-даа бээрге, Сен артып каар
 сен,
 олар шупту хеп ышкаш элеп каар ;
 оларны Сен тон ышкаш солуп кааптарыңга,
 солуттунуп, чиде бээрлер .
²⁸ А Сен биеэги хевээр сен, Сээң назының төнчү
 чок .
²⁹ Сээң чалчаларыңның ажы-төлү
 бо черге амыдырап артар, оларның үре-салгалы
 Сээң хайгааралың адаанга бут кырынга быжыг
 турар .

Давидтии.

102 Сеткилим Дээрги-Чаяакчыны алгап-
 йөрээзин ,
 бүгү ишти-хөңнүм Ооң ыдыктыг адын алгап-
 йөрээзин!
² Сеткилим Дээрги-Чаяакчыны алгап-йөрээзин,
 Ооң хайырлаан хамык ачы-буянын утпазын!
³ Ол мээң шупту кем-буруумну өршээр,
 хамык аарыымны экиртир ;
⁴ амы-тынымны өлүмден адырар,
 энерел болгаш ээ-хайыралы-биле мени бүргээр ;
⁵ амыдыралымны ачы-буян-биле долдурар;
 эзирнии дег, чалыы назыным чаартынып, эглип
 кээр .
⁶ Дээрги-Чаяакчы бүгү базындырган улуска
 чөптүг чорук биле шын шииткелди көргүзөр.
⁷ Ол Бодунуң оруктарын Моисейге,
 ажил-херектерин – израиль чонга көргүскен.
⁸ Дээрги-Чаяакчы килеңнээчел эвес,
 кээргээчел, ээ көрнүүчел база элбек энерелдиг ;
⁹ Ол бисти үзүк-соксаал чок буруудатпас,
 кезээ мөңгеде хорадавас .
¹⁰ Ол биске кем-буруувус ёзугаар хамаарылга
 көргүспеди,
 бисти бачыттарывыс ёзугаар кезетпеди .
¹¹ Чүге дээрге дээрниң черден бедии дег,
 Ооң энерели Оон коргар улуска өндүр бедик ;
¹² чөөн чүктүң барыын чүктен ырак турары дег,
 бузуттарывысты Ол бистен ырадып каапты ;
¹³ ачазының оолдарыңга ээ-хайыралыы дег ,
 Дээрги-Чаяакчы Оон коргар улуска ээ-хайыралыг.
¹⁴ Ол бистиң чүден бүткенивисти билир,
 доурактан тывылганывысты бодап чоруур .
¹⁵ Кижиниң назыны оът-сиген дег: шөлде чечек
 дег
 частып кээр ,
¹⁶ а салгын-хат эстедир хадып эртерге, ол чиде
 бээр,
 ооң турган чери ону ам танывайн баар .
¹⁷ А Дээрги-Чаяакчының энерели Оон коргар
 улуска
 үе-дүптен эгелээш, кезээ мөңгеде артып каар ;

¹⁸ Ооң чагыг-керээзин сагып, айтышкыннарын
 күүседирин
 утпайн чоруур улустуң үре-салгалыңга Ол чөптүүн
 көргүзөр .
¹⁹ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң дүжүлгезин
 дээрлерде тургузуп алган ,
 Ооң чагыргазы бүгү чүүлдү башкарып турар.
²⁰ Дээрги-Чаяакчының төлээлери –
 Ооң сөзүн сагып, айтышкынын тооп дыңнаар
 күш-шыдалдыг дайынчылар, Ону алгап-йөрээңер!
²¹ Дээрги-Чаяакчының шупту аг-шерии –
 Ооң күзел-соруун күүседип турар чалчалар, Ону
 алгап-йөрээңер!
²² Дээрги-Чаяакчының хамык чаяалгазы
 Аңаа чагырткан бүгү черлерге Ону алгап-
 йөрээңер!
 Сеткилим Дээрги-Чаяакчыны алгап-йөрээзин!
103 Сеткилим Дээрги-Чаяакчыны алгап-
 йөрээзин!
 Дээрги-Чаяакчы, Бурганым, канчаар-даа аажок
 өндүр улуг сен ,
 чайынналчак мактал-хүндү – кеткен хевиң ол-дур .
² Чырык-биле, тон-биле дег, шыптынып алган сен,
 дээрни, чадырның сери-шывыын дег, чада салган
 сен .
³ Дээрниң сугларының кырынга үстүкү ордуңну
 тудуп алган сен ,
 бодунуң чуузаңга дег, булуттарга олурупкаш,
 чалгынныг хатты хөлге кылгаш, халдып турар сен .
⁴ Хаттардан – Бодунуң төлээлериңни,
 чалбыышталган оттан –
 Бодунуң бараан болукчуларыңны кылып аар сен
 .
⁵ Сен чер-делегейни быжыг үндезинге тургузуп
 кагдың ,
 ол кажан-даа божаңнаvas .
⁶ Ону дүп чок далай-биле, тон-биле дег, шуглап
 каан турган сен,
 суг дагларны шыпкан турган.
⁷ Суглар Сээң чемелээн сөзүңден дезип маңнап,
 Сээң диңмирээн үнүңден хоюп ыңай бооп турган .
⁸ Дагларже үнүп, шынааларже бадып,
 Сээң оларга айтып бергениң черже агып турган .
⁹ Сен сугларның ажыр акпас кызыгаарын тургузуп
 кагдың,
 олар ам черни хөме агар дээш дедир ээп шыдавас
 .
¹⁰ Сен дамырактарны шынааларже аксып
 бадырыптың;
 суглар дагларның аразында агып бадып,
¹¹ шөлдерде шупту аң-меңге суксун болду,
 черлик элчигеннер суксунун хандырып ап тур.
¹² Суг кыдыында дээрниң куштары чурттай берген,
 будук-бүрү аразында эдип олулар.
¹³ Үстүкү ордундан дагларны суггарып тур сен,
 Сээң ажил-херээңниң үре-түңнели-биле чер-
 делегей тодуп тур.
¹⁴ Мал-маганга оът-сигенни,

кижилерге болбаазырадыр үнүш-дүжүттү өстүрүп;
оларның чиир аъш-чемин черден уштуп берип
тур сен .

¹⁵ Кижиниң сеткил-хөңнүн хөгледир араганы ,
арнын кылаңнадыптар олива үзүн,
шаг-шинээн быжыглаар тарааны берип тур сен .

¹⁶ Дээрги-Чаяакчының ыяштары –
Ооң олуртуп кааны Ливан пөштериниң суксуну
ханып тур,

¹⁷ оларга кушкаштар уялар тудуп аар;
шивилерге аист куштар уяланыр,

¹⁸ бедик дагларга те-чуңма турумчуур ,
хая-даштарга сарлык-дегелер хоргадаар.

¹⁹ Дээрги-Чаяакчы үени тодарадыр дээш айны
чаяп каан ,

хүн бодунуң ажар өйүн билир кылып каан .

²⁰ Сен дүмбей караңгыны чаттылдыр
салыптарыңга ,

дүн дүжүп кээр –

ол өйде арга-эзимниң аң-меңи чимзенип чоруур,

²¹ арзылаңнар олча дилеп, ырланып, Бургандан
аъш-чем дилээр .

²² Хүн үнүп кээрге, аң-мең эеп чанып,
үңгүрлеринге, ижээннеринге чыткылап аар .

²³ Кижиде амытан ынчан кезээге чедир
ажылдаар дээш үнүп келгеш, орайга чедир
иженир.

²⁴ Дээрги-Чаяакчы,

Сээң ажил-херектериңниң хөй деп чүвезин!

Бүгү чүүлдерни мерген угаанның-биле чаяп каан
сен ,

олар чер-делегейни дола берген!

²⁵ А бо болза өндүр делгем далай-дыр.

Мында эмге-тикчок улуг-биче далай амытаннары
бар,

²⁶ корабльдар эжиндирип турар;

мында аңаа эштип ойназын дээш

чаяп кааның левиафан бар.

²⁷ Ол амытаннар шупту

«Аъш-чемни чогуур үезинде бээр боор» деп ,

Сеңээ

идегеп турар.

²⁸ Оларга бээриңге, чыып аарлар,

холуңну ажыда сунарыңга, ачы-буян-биле пөгүп
тодарлар .

²⁹ Олардан хая көрнүр болзуңза, корга бээрлер,
амы-тынын үзүп каарыңга, чок апарып,
тывылган довураанче дедир кире бээрлер .

³⁰ Бодунуң тыныжыңны

оларга тындырыптарыңга , чаяаттына бээрлер,
Сен чер-делегейни ынчалдыр чаартып турар сен.

³¹ Дээрги-Чаяакчының алдары кезээ мөңгеден

турзун .

Ол Бодунуң чаяалгалары дээш өөрүзүн.

³² Черже Ол көрүптөри билек, чер сирилей бээр,
дагларга дээптөри билек, олар ышталы бээр .

³³ Дириг чорааш, Дээрги-Чаяакчыны алгап
ырлаайн,

чурттап чорааш, Бурганымны мактап ырлаайн .

³⁴ Мээң сөстөрим Аңаа таарымчалыг болзун;
Дээрги-Чаяакчы дээш өөрүп-хөглээн.

³⁵ А бачыттыг улус чырык чер кырындан арлып
чиде берзин,

бузуттуг улус моон соңгаар турбазын.

Сеткилим Дээрги-Чаяакчыны алгап-йөрээзин!
·Аллилуйя!

(1 Чыл. 16:8-22)

104 Дээрги-Чаяакчыга өөрүп четтириңер,
Ооң адын адап, мактаңар,

өске чоннарга Ооң ажил-херектерин медээлеңер;

² Ону алгап ырлаңар, Аңаа ырлап бериңер;

Ооң кылган бүгү кайгамчык чүүлдерин чугаалап
бериңер .

³ Ооң ыдыктыг ады дээш чоргаараңар;

Дээрги-Чаяакчыже чүткүп чоруур улустуң
сеткил-сагыжы өөрүп-хөглезин.

⁴ Күчүлүг Дээрги-Чаяакчыны эдериңер,

Ооң-биле үргүлчү кады турар дээш чүткүңер .

⁵ Дээрги-Чаяакчының чалчазы Авраамның үре-
салгалы,

Иаковтуң салгалы, Бурганның шилип алган улузу!

Ооң кылган кайгамчык чүүлдерин, Ооң көскү
демдектерин,

Ооң аксындан үнген шын шииткелдерин сактып
чоруңар .

⁷ Ол дээрге бистиң Бурганывыс, Дээрги-Чаяакчы-
дыр:

бүгү чер-делегейде Ооң шын шииткелдери бар .

⁸ Ол Бодунуң берген чагыг-керээзин –
чоннуң муңгу салгалыңга чедир
чагаан сөзүн кезээ мөңгеден утпас .

⁹ Ол ону Авраам-биле чаргаш,

Исаакка Бодунуң даңгыраан берген .

¹⁰ Ол ону Иаковка дүрүм-хоойлу кылдыр

доктааткаш,

Израильге мөңгө чагыг-керээ кылдыр быжыглаан:

¹¹ «Сеңээ өңчү кылдыр ·ханаан черни бээр мен» .

¹² Өгбелеривис аажок эвээш санныг, көңгүс хөй
эвес турда,

олар Ханаанга өскээртен келген улус турда ,

¹³ олар бир чондан өске чонче, бир күрүнеден
өске аймактың күрүнезинче көжүп чоруп турда,

¹⁴ Бурган оларны дарлаар арганы кымга-даа
бербейн,

хааннарны олар дээш чемелеп :

¹⁵ «Мээң шилип алган улузумга дегбеңер,

Мээң медээчилеримге багай чүве кылбаңар!» –
деп турган.

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы чер кырынче ашты бадырып ,
тараалыг бүгү үнүштү узуткап каан.

¹⁷ Ол Египетче бир кижини өгбелеривисти мурнай
чорудупкан:

Иосифти кул кылдыр саттырыпкан .

¹⁸ Иосифтиң буттарын кинчилер бектеп,

демир дөңгү ооң мойнун боой кызып алган –

¹⁹ Иосифтин баш удур чугаалаан сөзү боттанмааже , ындыг турган.
 Дээрги-Чаяакчының сөзү Иосифти ынчалдыр шенээн.
²⁰ Фараон Иосифти эккелдирип алган, чоннарның чагырыкчызы
 ооң кинчи-бегин адыртып, хостааш ,
²¹ бодунуң ордузунуң дээргизи кылдыр база бодунуң эдилээн бүгү байлаан
 аайлап-башкарар кижиге кылдыр томуйлап каан .
²² Иосиф ынчан хаанның дүжүметтерин бодунуң туралааны-биле башкарып ,
 баштыңнарны мерген угаанга өөредип турган.
²³ Израиль ынчан Египетке чедип келген ,
 Иаков Хаамның черинге көжүп келген турган.
²⁴ Бурган Бодунуң чонун эңдере өстүрүп-көвүдеткеш,
 ооң дайзыннарындан артык күштүг кылып каан .
²⁵ Бурган ол дайзыннарның чүректерин
 Ооң чонун көөр хөңнү чок кылып каарга ,
 олар Ооң чалчаларына удур кара сагышты бодаар апарган.
²⁶ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чалчазы Моисей биле шилип алган кижизи Ааронну айбылап чорудупкан .
²⁷ Олар Хаамның{*} чериниң чурттакчыларының аразына
 Ооң сөстөрүн ёзугаар
 көскү демдектер болгаш кайгамчык чүүлдерни көргүскен .
²⁸ Ол дүмбей караңгыны чорудуп, чер кырын караңгыладыпкан ,
 Ооң сөзүңгө кым-даа удурланып шыдаваан.
²⁹ Дээрги-Чаяакчы дайзыннарның суун ханче хуулдуруп,
 оларның балык-байлаңын кырып каапкан .
³⁰ Оларның черинге, хааннарның ордузунга безин бөзүр-пагалар имиңейни берген .
³¹ Ооң чугаалаан сөзү-биле оларның черин бир кылдыр
 ызырар сээктер, хүлчүктер үглей ужуп келген .
³² Дээрги-Чаяакчы чаъс орнунга долуну чагдырып,
 оларның чуртунче кызаңнааштарын дүжүрген ;
³³ оларның виноградын, фи́га чимистерин дүжүр шаап,
 ээлээн девискээринде ыяштарның шуптузун сыйып каапкан.
³⁴ Дээрги-Чаяакчының чугаалаан сөзү-биле сан-түң чок мөөң шартылаа болгаш шерги үглей ужуп келгеш ,
³⁵ оларның черинде бүгү оът-сигенни, шөлдеринде үнген дүжүттү сыырыпкан.
³⁶ Дээрги-Чаяакчы оларның черинде дун төл бүрүзүн – оларның эң үнелиг эртине-байлаан –
 узуткап каан .
³⁷ Бурган израильчилерни ук черден алдын-мөңгүнүг үндүре берген ,

оларның аймактарының аразында арай деп калгып чоруур кижиге чок болган.
³⁸ Египет чон израильчилерден коргуп-сүртээн болгаш,
 оларның чоруй барганы дээш өөрээн .
³⁹ Дээрги-Чаяакчы оларга шывыг кылдыр булутту чада салып берген;
 оруун дүне от-биле чырыдып берип чораан .
⁴⁰ Оларның дилээ-биле Ол матпадактар чорудуп берип,
 дээрден баткан тараа-биле оларны тоттуруп турган .
⁴¹ Хаяны хаптарга, суг аттыгып үнүп,
 ээн кургаг ховуга хем агып бадып эгелээн .
⁴² Бурган Бодунуң чалчазы Авраамга берген ыдыктыг аазашкынын утпайн чораан болгай .
⁴³ Ол Бодунуң чонун, шилип алган улузун Египеттен үндүрүп эккээрге, олар өөрүп-хөглөп турган .
⁴⁴ Оларга өске чоннарның чурттаан черлерин берген,
 олар өске аймактарның өнчүзүн салгап алган .
⁴⁵ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчының чону Ооң айтышкыннарын сагызын,
 Ооң дүрүм-хоойлузун кадагалап арттырзын.
 Аллилуйя!
 Аллилуйя!
105 Дээрги-Чаяакчыга өөрүп четтириңер;
 Ол ачылыг-дыр,
 Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир .
² Дээрги-Чаяакчының күчү-күжүн чугаалап шыдаар,
 Ооң макталга төлептиг шупту ажил-херээн медээлеп шыдаар кижиге бар бе?
³ Чөптүг чорукту сагып чоруур,
 үргүлчү шын чүве кылып чоруур улус амыр-чыргалдыг .
⁴ Дээрги-Чаяакчы, Бодунуң чонуңче ээ көрнүп тура, мени бодап кел:
 Бодунуң камгалалыңдан меңээ хайырла –
⁵ Сээң шилип алган улузуңуң аас-кежиин көрүп алайын,
 Сээң чонуңуң өөрүшкүзү-биле өөрүп-хөглээн,
 Сээң өнчүң болур чон-биле кады чоргаарланып көрейн.
⁶ Ада-өгбевис-даа, бис-даа бачытты үлгеткен-дир бис,
 кем-бурууну, бузутту кылган-дыр бис .
⁷ Ада-өгбевис Египетке
 Сээң кайгамчык чүүлдериңни угаап билбээн,
 Сээң өндүр улуг энерелиңни утупкан,
 Кызыл далай чанынга Сеңээ удурланган .
⁸ Ынчалза-даа Бурган Бодунуң ат-алдарын бодааш,
 Бодунуң күчү-күжүн көргүзөр дээш оларны камгалап каан .
⁹ Дээрги-Чаяакчы Кызыл далайга дужаарга, далай кургап калган ;
 Ол ада-өгбевисти терең эеремнер таварты,

кургаг черлеп дег, эрттире берген ;
¹⁰ оларны көөр хөңнү чок улустуң холундан камгалап,
 дайзынның холундан адырып каан .
¹¹ Оларның дайзыннарын суг хөме аптарга, чаңгызы-даа амылыг артпаан .
¹² Израильчилер Ооң сөстөринге бүзүрөп, Ону мактап ырлажы бергеннер .
¹³ Олар үр болбайн, Ооң ажил-херектерин уттуп , чагыгларын манап албайн барганнар;
¹⁴ ээн кургаг ховуга аажок чем чиксей бергеннер, Бурганны аңаа шенеп турганнар .
¹⁵ Ол ынчан оларның дилээн күүсеткен , ындыг-даа болза, оларже арып-дорар аарыг ыдыпкан.
¹⁶ Олар турлаанга Моисейге база Дээрги-Чаяакчының ыдыктап кааны Ааронга адааргай бергеннер .
¹⁷ Чер ойлуп кире бергеш, Дафанны ажырыпкан, Авиронну бүгү талалакчылары-биле кады хөөп алган .
¹⁸ Оларның бөлүүнче от өөскүп кыпкаш, буруулуг улусту чалбыыш өрттендир чипкен .
¹⁹ Израильчилер ·Хорив дагның чанынга бугажык дүрзүзү
 шуткуп кылып алгаш, аңаа мөгейип ,
²⁰ боттарының алдарлыг Бурганын оът-сиген чиир мал дүрзүзүнге орнапканнар .
²¹ Египетке өндүр улуг үүле-херек кылып турган Бурганны – боттарының Камгалакчызын уттупканнар .
²² Олар Хаамның черинге – кайгамчык чүүлдер, Кызыл далай чанынга – коргунчуг чүүлдер кылып турган Бурганны уттупканнар.
²³ Дээрги-Чаяакчы израильчилерни узуткаар деп барган,
 ынчалза-даа Ооң шилип алганы Моисей чонга болчуп,
 оларны узуткавас кылдыр, Дээрги-Чаяакчының килеңин чайладыпкан .
²⁴ Оон израильчилер Ооң сөзүнге бүзүревейн, күзенчиг черни тоовайн барганнар .
²⁵ Олар боттарының чадырларынга Дээрги-Чаяакчының үнүн тооп дыңнавайн, хыйланып турганнар.
²⁶ Ол ынчан даңгыраглап:
 «Оларны ээн кургаг ховуга чок кылып каар мен,
²⁷ оларның үре-салгалын чоннар аразынга узуткап каар мен,
 өске чер-чурттарга тоо быдарадып каар мен» – деп турган .
²⁸ Олар Фегор дагның бурганы ·Ваалга мөгейип, амы-тыны чок дүрзүлөргө салган өргүл эъди чип ,
²⁹ ажил-херектери-биле Дээрги-Чаяакчыны килеңнедип турганнар.
 Ынчан оларның аразынга айыыл-халап өөскүп үнген.

³⁰ А Финеес киржи берип, шииткел үндүрөргө, айыыл-халап соксай берген .
³¹ Бурган ол дээш Финеести салгалдан салгал дамчып, кезээ мөңгеде чөптүг-шынныг кижиде санаан .
³² Израильчилер Мериваның суунуң чанынга Бурганны хорададып алганнар ,
 Моисей ынчан олар дээш айыылга таварышкан:
³³ олар ооң сеткил-сагыжынга килеңни оттуруптарга,
 ол бодунуң аксы-сөзүн тудуп шыдавайн барган .
³⁴ Олар Дээрги-Чаяакчының узутказын дээни чоннарны узуткавааннар ,
³⁵ харын өске чоннар улузу-биле холужуп , оларның ёзу-чаңчылдарынга өөренип,
³⁶ оларның дүрзү-бурганнарынга мөгейгеш, дузакка туттурганнар .
³⁷ Олар оолдар, кыстарын буктарга өргүл кылдыр салып турганнар .
³⁸ Ханаанның дүрзү-бурганнарынга өргүл кылдыр салган оолдар, кыстарының кем чок ханын төп, ол черни бужартадып кааннар .
³⁹ Кылган ажил-херектери-биле боттарын бужартадып, үүлгеткен херектери-биле самыралга алзып турганнар.
⁴⁰ Дээрги-Чаяакчының килеңи Бодунуң чонунче кыптыгып,
 Бодунуң өнчүзү болур улустан хөңнү калып,
⁴¹ израильчилерни өске чоннар улустунуң холунга хүлээдип берген,
 а демгилери оларны эдилеп эгелээн .
⁴² Дайзыннары дарлап-бастырга, израильчилер оларның кадыг холунга кыстыртып алганнар .
⁴³ Дээрги-Чаяакчы оларны хөй катап камгалаан , а олар аңаа удур үймээн үндүрер чөрүү сагыштыг турганнар,
 Ол ынчан оларны бузуттары дээш берге байдалга кирип каан.
⁴⁴ Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы израильчилерниң кыйгызын дыңнап, оларның кызагдадып алганын көрүп турган .
⁴⁵ Олар-биле чарган чагыг-керээзин бодап, Бодунуң өндүр улуг энерелинден оларны кээргеп ,
⁴⁶ израильчилерни тудуп алгаш барган бүгү чоннарның оларга ээ-хайыралыг болур сагыжын оттурупкан .
⁴⁷ Дээрги-Чаяакчы, Бурганывыс, бисти камгалап көр;
 Сээң ыдыктыг адыңны мактаар кылдыр, Сээң мактал-хүндүң-биле чоргаарланыр кылдыр, өске чоннар аразындан бисти бөлүп чыып көр.
⁴⁸ Израильдин Бурганынга – Дээрги-Чаяакчыга кажан-даа, кезээ мөңгеде алдар!
 Бүгү чон: «Ындыг-ла болзунам!» деп чугаалазын .
 ·Аллилуйя!

106 Дээрги-Чаяакчыга өөрүп четтириңер;
Ол ачылыг-дыр, Ооң энерели кезээ шагда
үстүп төнмес-тир .

² Дээрги-Чаяакчының камгалап кааны,
дайзынның холундан адырып кааны ,
өске чурттардан – чөөн болгаш барыын
чүктерден,
соңгу чүктен болгаш далайдан бээр –
чыып эккелгени бүгү улус ынча деп чугаалазын.

⁴ Израильчилер ээн кургаг ховуга улчуп-тояап,
чурттакчылыг хоорайга таварышпайн чораан.

⁵ Аштап-суксап, амы-тыны хылдың кырында
чораан.

⁶ Ынчан олар кызагдаткаш,
Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп кыйгырган –
а Ол түрегделден оларны камгалап,
⁷ чурттакчылыг хоорайга чеде берзиннер дээш,
дорт орук-биле эдертип чорупкан.

⁸ Олар Дээрги-Чаяакчыга
Ооң энерелдии дээш, кижини төрелгетенге кылган
кайгамчык чүүлдери дээш өөрүп четтирзин!

⁹ Ол суксаан кижини хандырган,
аштаан кижини буян-биле тоттурган болгай .

¹⁰ Израильчилер демирге бектеди алгаш ,
дүмбей караңгыга качыгдап олурганнар .

¹¹ Олар Бурганның сөстөрүн тооп дыңнавайн
барган,

Дээди Өрүкүнүң күзел-соруун хүлээп көрбээн .

¹² Дээрги-Чаяакчы оларның тура-хөөнүн
албадалдыг ажил-биле чаажыктырарга, могап
турупканнар,

а оларга дузалажыр кижини тывылбаан .

¹³ Олар кызагдаткаш,
Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп алгырган,
Ол ынчан оларны түрегделден адырып каан;
¹⁴ оларны дүмбей караңгыдан үндүрө бергеш,
кинчи-бегин үзе шаап каапкан.

¹⁵ Олар Дээрги-Чаяакчыга Ооң энерелдии дээш,
кижини төрелгетенге кылган
кайгамчык чүүлдери дээш өөрүп четтирзин!

¹⁶ Ол хүлер хаалгаларны буза шапкаш,
демир дээктерни үреп каапкан болгай .

¹⁷ Мелегей улус бачыттыг оруктары
болгаш бузуттары дээш качыгдап турган.

¹⁸ Олар кандыг-даа аъш-чемни чип албастап ,
өлүмнүң эжиин ажыдып киреринге чоокшулап
келген .

¹⁹ Олар кызагдаткаш, Дээрги-Чаяакчыдан дуза
дилеп алгырган,

Ол ынчан оларны түрегделден адырып каан.

²⁰ Ол Бодунуң айтышкыны-биле оларны экиртип
каан,

чевегге чыдарындан камгалап каан .

²¹ Олар Дээрги-Чаяакчыга Ооң энерелдии дээш,
кижини төрелгетенге кылган
кайгамчык чүүлдери дээш өөрүп четтирзин!

²² Олар өөрүп четтиришкин өргүлүн Аңаа эккеп
салзын ,

Ооң ажил-херектериниң дугайында
ырлашпышаан медээлезин.

²³ Корабльдарга далайже эжиндирип үнген,
сугларның делгемнеринге ажил-үүлезин кылып
чоруткан далайжылар

²⁴ Дээрги-Чаяакчының ажил-херектерин,
кайгамчык чүүлдерин далайга чорааш, көрүп
турган.

²⁵ Ол дужаарга, күштүг шуурган хадып,
далайның чалгыгларын бедидир диргелдирип
турган .

²⁶ Далайжылар дээрже өрү үнүп,
далайның дүвүнче куду бадып турган,
оларның тура-соруу айыыл-халаптардан эстип-
хайлып калган;

²⁷ эзирик улус ышкаш, ол-бо долганып,
тендирээннер ,
оларның арга-мергежили херекчок чүве апарган.

²⁸ Олар кызагдаткаш,
Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп кыйгырган,
Ол ынчан оларны түрегделден адырып каан.

²⁹ Ол дужаарга, шуурган шуут ыржымналдыр
оожургап,

чалгыглар ыыт-шимээн чок барган .

³⁰ Чалгыглар дагжаваска, далайжылар өөрүп-
хөглей берген,

Дээрги-Чаяакчы оларны күзеп-чүткээн өртээлинге
эккелген.

³¹ Олар Дээрги-Чаяакчыга Ооң энерелдии дээш,
кижини төрелгетенге кылган
кайгамчык чүүлдери дээш өөрүп четтирзин!

³² Олар Ону чоннуң чыыжынга кымдан арттыр
мактазын,

·баштыңнарның чөвүлелинге алдаржытсын!

³³ Дээрги-Чаяакчы хемнерни ээн кургаг хову
кылдыр,

суг баштарын – кургаг чер кылдыр хуулдуруп
турар ;

³⁴ үнүш-дүжүткүр черни, ында чурттаан улустуң
бачыды дээш,

кужурлуг чер кылдыр хуулдуруп турар .

³⁵ Ол ээн кургаг ховуну хөлче,
кадып кургаан черни – суг бажынче хуулдуруп ,

³⁶ аштаан улусту аңаа чурттадып каар.

Олар боттарының чурттаар хоорайын тудуп
алгаш,

³⁷ шөлдерге тараазын тарып, виноград сыптарын
олуртуп,

элбек дүжүттү, чимистерни ажаап, чыып алыр.

³⁸ Дээрги-Чаяакчы улуска ачы-буянын хайырлап
турар,

олар аажок өзүп-көвүдээр, оларның мал-маганын
Ол немеп бээр .

³⁹ А олар дарлалга, айыыл-халапка,
качыгдалга бастырткаш, эвээжей бээрге,

⁴⁰ Дээрги-Чаяакчы ызыгууртаннарны бак ат-биле
бүргээш,

орук-чирик чок ээн черге азып-тояарынче албадаптар .

⁴¹ А ядыы кижини түрегделден ушта тыртып , ооң өг-бүлезин, кодан хойну дег, өстүрүп-көвүдедип турар.

⁴² Ак сагыштыг улус ону көргөш, өөрүп турар , а бузуттуглар шупту аксын хаап алып .

⁴³ Мерген угаанныг кижини бо чүүлдү чүрээнге кадагалап алзын ,
Дээрги-Чаяакчының энерелин бодап чорзун.
(Ыд. ыр. 56:8-12; 59:7-14)

107

Мизмор-ыр. Давидтии.

² Бурганым, мээң чүрээм быжыг соруктуг , сеткилимниң ханызындан

Сени алгап ырлап, алдаржыдар мен!

³ Чанзы биле чадаган, одуңуңар!

Эртенги хаяаны оттурайн!

⁴ Дээрги-Чаяакчы, мен Сени чоннар аразынга мактаар мен,

аймактар аразынга алгап ырлаар мен.

⁵ Сээң энерелиң дээрлерден бедик,
Сээң шынчы чорууң булуттарга үзүп турар .

⁶ Бурганым, дээрлерден-даа бедидир көдүртүп, мактат,

Сээң алдарың бүгү чер-делегей кырынга чайынналзын!

⁷ Бодуңуң ынак улузуңу күчү-күжүң-биле камгалап,

меңээ харыылап көр.

⁸ Бурган Бодуңуң ыдыктыг өргээзинге мынча дээн:
«Сихем хоорайны өөрүшкүлүг үлөп-хуваар мен,
Сокхот шынааны хемчээп-хуваар мен :

⁹ Галаад биле Манассияның черлери – Мээңии,
Эфремниң чери – Мээң бажымда куяк бөрт,
Иуданың чери – Мээң даянгыыжым болур;

¹⁰ а Моавтың чери – Мээң бут чуур таваам болур,
Эдомнуң черин сапыым таптай базар.

Филистим черни тиилээним дээш өөрүп-байырлаар мен».

¹¹ Быжыглаттынган хоорайже кым мени кирире бээрил?

Эдомче кым мени чедирерил?

¹² Сен эвес сен бе, бисти каапкан Бурганывыс?
Бистиң аг-шеривис-биле кады үнмезиң ол бе?

¹³ Кызагдаткан биске дузалап көр,
кижи амытандан кээр дуза – хоозун идегел болгай

¹⁴ Бурганның ачызында күжүвүстү көргүзер бис:
дайзыннарывысты Ол таптай басып каар.

Хөгжүм башкарыкчызынга.

Давидтии. Мизмор-ыр.

108

Алгап мактап турар Бурганым, ыт чок барба!

² Бузуттуглар, нүгүлчүлөр аксы-дылын менче кызаңнадып,
мээң-биле мегелеп чугаалажып турлар ;

³ көөр хөңнү чок сөстери-биле бүзээлеп,
чылдагаан чок черге
мээң-биле дайылдажып турлар .

⁴ Оларга ынак-даа болзумза, меңээ удурланып турлар,

а мен мөргүп тур мен.

⁵ Буянымга бузут-биле ,

ынак сеткилимге – көөр хөөн чок чорук-биле харыылап турлар.

⁶ Дайзынымны бузуду дээш кезедип көрем,
удурланыкчызы аңаа удур херечилезин .

⁷ Шииткел черинге дайзыным буруудап үнзүн,
ооң мөргүлүн безин бачыт кылдыр саназын .

⁸ Ооң назы-хары кызырылзын,
өске кижини ооң эрге-дужаалын эдилезин .

⁹ Дайзынымның ажы-төлү адазы чок артсын,
алган кадайы дулгуяк апарзын .

¹⁰ Уруг-дарыы аал-оранының
бузундуларың кагаш, диленип, улчузун .

¹¹ Ооң бүгү өңчү-хөреңгизин чээли кылган улус
былаап алзын,

ажыл-ижиниң үре-түңнелин өске улус үптөп алзын.

¹² Аңаа ээ-хайыралыг кижини тывылбазын,
ажы-төлүн кээргеп көөр кижини турбазын.

¹³ Үре-салгалының хуу-салымы – өлүм болзун;
дараазында салгалга оларның ады шуут уттундура берзин .

¹⁴ Дээрги-Чаяакчыга ооң ада-өгбезиниң
кем-буруузу уттундурбазын,
ооң авазының бачыт-багы өршээттирбезин .

¹⁵ Дээрги-Чаяакчыга
оларның бачыттары кезээде көскү болзун ,
чырык черден оларның дугайында
сактыышкынны Ол балап каапсын .

¹⁶ Чүге дээрге мээң дайзыным улуска
энерел көргүзерин уткан-дыр,
яды-түреңги, чүрээ ундараан кижини
өлүрерин бодап, истеп-сүрүп турган-дыр.

¹⁷ Дайзыным каргыш салырынга хандыкшаан
турду –

салган каргыжы дедир эеп келзин;
улуска йөрөөл салырын күзеведи –
алгыш-йөрөөл оон ырай берзин.

¹⁸ Каргышты ол, хеп ышкаш, кедип алзын,
каргыш, суг дег, иштинче сиңип кирзин,
үс дег, эът-кежинче сиңип кирзин .

¹⁹ Каргыш ооң мага-бодун шыпкан хеви дег,
үргүлчү куржанып чоруур куру дег апарзын.

²⁰ Ол бүгүнү Дээрги-Чаяакчы меңээ удур
бак чүве чугаалап чоруур удурланыкчыларым-
биле кылзын.

²¹ А Сен Бодуңуң адыңны бодап, меңээ буяндан
көргүзем,

Дээрги-Чаяакчы, Дээргим; Сээң энерелиң ачылыг-
дыр .

Мени камгала, чүге дээрге

²² чөгенчиг күжүр-дүр мен , чүреккейим качыгдап тур.

²³ Хөлеге дег, чидип бар чыдыр мен , шартылаа-даа дег, сывыртадып чор мен .

²⁴ Шээрленгеш, дискектерим суларады, арып-дорааш, дөрт сөөк болдум.

²⁵ Дайзыннарарым мурнунга адым баксырады, мени көргөш, олар баштарын чайып, шоодар-дыр.

²⁶ Дээрги-Чаяакчы, Бурганым, дузалап көр, энерелдиин-биле камгалап көр.

²⁷ Сээң холуң камгалаан деп, Дээрги-Чаяакчы ынчаар кылган-дыр деп, дайзыннарарым билип алзын.

²⁸ Олар мени каргап турлар, а Сен – алгап-йөрээп көрөм;

халдап келген улус бак атка кирзин, а Сээң чалчаң амыразын.

²⁹ Меңээ удурланыр улус бак ат-биле шыптынзын, ыядыын хеп дег кедип алзын .

³⁰ Хөй улус мурнунга Дээрги-Чаяакчыга өөрүп четтирейн,

аксы-сөзүм Ону алгап-мактазын.

³¹ Түреңги кижини шиидип турар улустан камгалаар дээш,

Ол ооң-биле турар .

Давидтии. Мизмор-ыр.

109 Дээрги-Чаяакчы мээң дээргимге : «Дайзыннарарыңны буттарың адаанга эккеп салбаан шаамда ,

Мээң оң таламга олур» – дээн .

² Сээң эрге-күжүң демдеглээн мергени Дээрги-Чаяакчы ·Сион дагдан сунар – сени бүзээлээн дайзыннарарыңны чагырар сен .

³ Аг-шерииңни ыдык дагларже эдертип аппаарың хүнде

чонуң сеңээ эки туразы-биле чедип кээр;

даң хаяазы чырып орда, шалың дүшкен ышкаш, аныяк эрлериң сеңээ чедип кээр .

⁴ Дээрги-Чаяакчы өскерлиш чок даңгыраан берип :

«Мелхиседек ышкаш, сен кезээ мөңгеде Бурганның бараалгакчызы сен» – дээн .

⁵ Дээрги сээң-биле кады-дыр.

Ол Бодунуң килеңиниң хүнүнде хааннарны чылча шаап каар .

⁶ Бүгү чоннарны Ол шиидерге , чер кырын мөчү-сөөктер долар;

чер болганга Ол дайзыннарарының баштарын чара шавар .

⁷ Хаан орук ара дамырак сугну ижер, ынчангаш бажын көдүрер.

110 ·Аллилуйя! х Мөзүзү эки улустуң ниитилел-чыыжыңга э бүгү-ле чүлдү-чүрээм-биле Дээрги-Чаяакчыны алдаржыдып тур мен! э

² Дээрги-Чаяакчының ажил-херектери өндүр улуг ,

т

оларга ынак бүгү улуска билип алыксанчыг. л

³ Ооң ажил-херээ – чайынналчак алдар-макталдыг; /

Ооң чөптүү кезээ мөңгеде артып каар . т

⁴ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң кайгамчык чүүлдерин уттундурбас кылып кагды; л

Ол кээргээчел болгаш ээ көрнүүчел-дир . о

⁵ Оон коргар улуска аъш-чемни Ол берип турар-дыр, /

Бодунуң чагыг-керээзин кезээ мөңгеде утпас-тыр . э

⁶ Ол Бодунуң чонунга өске чоннарны ээлээн черин берип, т

ажыл-херектериниң күчү-күштүүн ооң-биле көргүстү. л

⁷ Ооң холдарының ажил-херектери – алыс шынныг болгаш чөптүг; э

Ооң бүгү чагыгларыңга идегеп болур – о

⁸ олар кезээ мөңгеде доктааттыңган, э

алыс шын болгаш чөптүг чорук-биле тургустунган. э

⁹ Ол Бодунуң чонунга хосталышкынны хайырлаан , э

Бодунуң чагыг-керээзин кезээ мөңгеде берип каан; /т

Ооң ады ыдыктыг болгаш сүрээденчиг . т

¹⁰ Дээрги-Чаяакчыдан коргары – мерген угаанның үнер дөзү . э

Ооң чагыгларың күүседип турар бүгү улус чарт угаанныг . л

Дээрги-Чаяакчыга мактал кезээ мөңгеде артар.

111 ·Аллилуйя! х

Дээрги-Чаяакчыдан коргар, э

Ооң айтышкыннарыңга аажок ынак кижини амыр-чыргалдыг! э

² Чер кырыңга ол кижиниң үре-салгалы күш-шыдалдыг болур, т

мөзүзү эки улустуң салгалы йөрээттирер . л

³ Элбекшил биле эртине-байлак ооң аал-оранында турар, /

ооң чөптүү кезээ мөңгеде артып каар . т

⁴ Дүмбей караңгы турда, мөзүзү эки улуска чырык чырып кээр . л

Ындыг улус кээргээчел, ээ көрнүүчел, чөптүг . о

⁵ Буянныг кижини өршээлдиг, улуска чээли бээр , /

бодунуң ажил-херектерин чөптүү-биле чорудар . э

⁶ Ол кезээ мөңгеде тендиш дивес. т

Чөптүг-шынныг кижини дугайында сактышкын мөңге тураскаал бооп артып каар . л

⁷ Ындыг кижини бак медээлер дыңнаарыңдан кортпас, э

ооң чүрээ Дээрги-Чаяакчыга идегеп, чайгылыш чок болур . о

⁸ Ооң чүрээ туруштуг, коргуш чок – э

ол алызы барып, дайзыннарарының буураарың көөр . э

⁹ Ол кижиде яды улууска ачы-дузаны элбээ-биле берип турар , *у*
ооң чөптүг-шынныг чоруу кезээ мөңгедде артып каар , *7*

күчү-күжү улгадып, алдаржыыр. *7*

¹⁰ Бузуттуг кижиде ону көргөш, анчыгызынып, *ш*
диштерин кыжырадыр база эстип чиде бээр. *л*
Бузуттугларның күзел-бодалы узуткаттырар.

112 ·Аллилуйя!

Дээрги-Чаяакчының чалчалары, Ону алгап-мактаңар,

Ооң адын алгап-мактаңар!

² Дээрги-Чаяакчының ады амдыгааштан эгелээш, кезээ мөңгедде алгадып-йөрээттирзин .

³ Хүн үнер черден хүн ажар черге чедир

Дээрги-Чаяакчының ады алдаржызын .

⁴ Дээрги-Чаяакчы бүгү чоннарның кырында өрү көдүрткен ,

Ооң алдары дээрлерден бедик .

⁵ Дээрги-Чаяакчы Бурганывыс ышкаш кым барыл?

Ол бедикте саадап оорар,

⁶ дээр биле черни көөр дээш, куду алзы ээгип турар .

⁷ Ол довурактан яды кижини тургуза тыртып, боктан түрөңгиде кижини көдүрүп турар ;

⁸ ону ·баштыңнарның,

Бодунуң чонунуң ·баштыңнарының чанынга олуртуп турар.

⁹ Аал-оранында үре-төл чок херээженни

Ол ажы-төлүңгедде өөрөөн ава кижиде кылдыр хуулдуруп турар .

·Аллилуйя!

113 Израильчилер Египеттен үне бээрге, Иаковтуң салгалы хары чондан чоруу

баарга ,

² Иудея – Бурганның ыдыктыг чери,

Израиль – Бурганның ээлээн чери болу берген.

³ Далай Ону көрүп кааш, Оон дезип маңнап турган ,

Иордан хем дедир ага берген;

⁴ даглар ынчан кошкарлар дег халып,

тейлер хураганнар дег шурап турган .

⁵ Далай, сен канчап бардың, чүгедде дезип маңнаарың ол?

Иордан, чүгедде дедир агарың ол?

⁶ Даглар, силер чүгедде кошкарлар дег халыдыңар,

тейлер, силер чүгедде хураганнар дег шурадыңар?

⁷ Дээргиниң мурнунга коргуп сириле, чер-делегей, Израильдиң Бурганының мурнунга коргуп сириле .

⁸ Дээрги хаяны – терең хөл кылдыр ,

дашты – суг бажы кылдыр хуулдурган .

⁹ Бисти эвес, Дээрги-Чаяакчы, бисти эвес,

а Бодунуң адыңны алдаржыт;

энерелдиң-биле, шынчы чорууң-биле Бодуну алдаржыт.

¹⁰ Өске чоннар улузу:

«Оларның Бурганы кайдал?» – деп айтырар чүзүл?

¹¹ Бистиң Бурганывыс – дээрлерде ;

Ол күзээн-не чүүлүн боттандырып турар .

¹² А ол чоннарның дүрзү-бурганнары – алдын болгаш мөңгүнден бүткен, кижиде холу шуткаан чүүлдер-дир .

¹³ Ол чүүлдер аастарлыг-даа болза, чугаалавас;

карактарлыг-даа болза, көрбөс ;

¹⁴ олар кулактарлыг-даа болза, дыңнавас;

думчуктарлыг-даа болза, чыт тыртпас;

¹⁵ олар холдарлыг-даа болза, суйбап билип албас;

буттарлыг-даа болза, кылаштавас ;

оларның өктери үн үндүрбөс.

¹⁶ Ындыг дүрзү-бурганнарны кылып турар, оларга идегээр

бүгү улус

шак ол дүрзүлеринге дөмейлежи берзин .

¹⁷ А израильчилер Дээрги-Чаяакчыга идегээр:

Ол – оларга дузалап чоруур дозуг-камгалал.

¹⁸ Аароннуң салгалы Дээрги-Чаяакчыга идегээр:

Ол – оларга дузалап чоруур дозуг-камгалал .

¹⁹ Дээрги-Чаяакчыдан коргуп чоруурлар Аңаа идегээр:

Ол – оларга дузалап чоруур дозуг-камгалал.

²⁰ Дээрги-Чаяакчы бисти бодап, ачы-буянын хайырлазын:

израиль чонга ачы-буянын хайырлазын,

Аароннуң салгалына ачы-буянын хайырлазын,

²¹ Оон коргуп чоруур улуска ачы-буянын хайырлазын –

улу-биче дивейн, ачы-буянын хайырлазын.

²² Дээрги-Чаяакчы ачы-буянын силерге-даа,

ажы-төлүңгерге-даа немей берзин .

²³ Дээрги-Чаяакчы – дээр биле черниң Чаяакчызы силерни алгап-йөрөөн-дир.

²⁴ Дээр – Дээрги-Чаяакчыны,

а черни Ол кижиде төрелгетенге хайырлаан.

²⁵ Алды ооранның шыпшыңынче бада берген өлүг улус

Дээрги-Чаяакчыны алгап-мактаар эвес ,

²⁶ бис харын амдыгааштан эгелээш,

кезээ мөңгедде Ону алгап-йөрөөр бис .

·Аллилуйя!

114 Дээрги-Чаяакчыга ынак-тыр мен :
Ол мээң мөргүл кылган үнүмнү дыңнап

кагды,

² Бодунуң кулаан менче ээктирди;

назыным дургузунда Ону кыйгырар мен.

³ Өлүмнүң дузаа мени боой тудуп алды ,

өлүглер ооранының какпазы мени хап алды, кызагдаашкын биле айыыл-халапка алыстым.

⁴ Мен ынчан Дээрги-Чаяакчының адын адап, диледим:

«О, Дээрги-Чаяакчы, мени адырып көр!»

⁵ Дээрги-Чаяакчы ээ көрнүүчел, чөптүг,

Бурганывыс ээ-хайыралдыг .

⁶ Дээрги-Чаяакчы бөдүүн улусту кадагалаар – мен түрей бээримге, Ол камгалады.

⁷ Сеткил-сагыжым амыр-дышка бүргетсин,

Дээрги-Чаяакчы меңээ буянын хайырлаан-дыр .

⁸ Дээрги-Чаяакчы, Сен мени өлүмден, карактарымны – ыглаарындан, буттарымны – тептигип кээп дүжериңден чайлаткан сен .

⁹ Дириглер ораныңга

Дээрги-Чаяакчыга дыңнангыр амыдыраар мен .

115 «Базындырганым аажок» деп тура безин, бүзүрелим чидирбээн мен .

² Сеткил-хөңнүм доюлгаштың:

«Мегелевес кижичок» – деп чугаалаан мен .

³ Дээрги-Чаяакчының меңээ хайырлаан бүгү буяны дээш, чүнүң-биле харыылаар мен?

⁴ Камгалалдың дашказын хүлээп аар мен, Дээрги-Чаяакчының адын мактап кыйгырар мен.

⁵ Дээрги-Чаяакчыга берген даңгырактарымны Ооң бүгү чонунуң мурнунга күүседир мен .

⁶ Дээрги-Чаяакчыга бердинген улустуң өлүмү дээш Ол муңгараар .

⁷ О, Дээрги-Чаяакчы! Мен Сээң чалчаң мен, шын, Сээң чалча херээжениңниң оглу мен , Сен мени кинчи-бектен адырып кагдың.

⁸ Өөрүп четтиришикин өргүлүн Сеңээ эккеп салыр мен ;

Дээрги-Чаяакчының адын кый деп, мактаар мен.

⁹ Дээрги-Чаяакчыга берген даңгырактарымны Ооң бүгү чонунуң мурнунга күүседир мен;

¹⁰ Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң мурнунга, Иерусалимге күүседир мен.

·Аллилуйя!

116 Бүгү чоннар, Дээрги-Чаяакчыны алгап-мактаңар;

бүгү аймактар, Ону алдаржыдыңар .

² Ооң биске энерели өндүр улуг-дур , Дээрги-Чаяакчының шынчы чоруу кезээ мөңгедер артар-дыр.

·Аллилуйя!

117 Дээрги-Чаяакчыга өөрүп четтириңер; Ол ачылыг-дыр,

Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир .

² Израиль чон: «Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир!» – деп чугаалазын.

³ Аароннуң үре-салгалы: «Ооң энерели кезээ шагда

үстүп төнмес-тир!» – деп чугаалазын.

⁴ Дээрги-Чаяакчыдан коргар бүгү улус:

«Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир!» – деп чугаалазын.

⁵ Кызагдаашкыңга таварышкаш, Дээрги-Чаяакчыны

кыйгырдым –

Ол мени дыңнап кааш, делгем шөлээн черже үндүрүп каан .

⁶ Дээрги-Чаяакчы мээң таламда-дыр, корткан херээм чүл,

кижи амытан меңээ чүнү кылып шыдаарыл?

⁷ Дээрги-Чаяакчы меңээ дузалаар: дайзыннарым буураашкынын көрүп каар мен .

⁸ Дээрги-Чаяакчыдан хоргада алдыры кижичок амытанга ынанырыңдан канчап-даа дээр .

⁹ Дээрги-Чаяакчыдан хоргада алдыры баштыңчыларга ынанырыңдан канчап-даа дээр .

¹⁰ Бүгү чоннар мени бүзээлеп келгеннер , ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчының ады-биле

оларны ойтур шаптым.

¹¹ Олар мени бүгү чүктөрдөн бүзээлеп келгеннер, ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчының ады-биле

оларны ойтур шаптым.

¹² Олар мени арылар ышкаш үглөп келгеннер, ынчалза-даа, отка кыпкан тенниг хараган дег,

дүрген хып, өже бергеннер, Дээрги-Чаяакчының ады-биле оларны ойтур шаптым.

¹³ Кээп ушсун дээш, күш-биле иткеннер, ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы меңээ дузалады.

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы – күчү-күжүм болгаш ырым; Ол мээң Камгалакчым болду .

¹⁵ Чөптүг-шынныг улустуң оран-саваларында камгалал дээш өөрүшкүлүг ыт-шимээн

дыңналган: «Дээрги-Чаяакчының холу күчү-күжүн көргүскен!

¹⁶ Дээрги-Чаяакчының холу бедидир көдүрүлген, Ооң холу күчү-күжүн көргүскен!»

¹⁷ Өлбөс мен, харын амыдырап, Дээрги-Чаяакчының ажил-херектерин медээлээр мен .

¹⁸ Дээрги-Чаяакчы мени шыңгы кезеткен, ынчалза-даа өлүмге хүлээдип бербээн.

¹⁹ Чөптүг-шынныг улустуң кирер эжик-хаалгазын меңээ ажыдып бериңер :

ынаар кире бергеш, Дээрги-Чаяакчыны алдаржыдайн.

²⁰ Ол эжик – Дээрги-Чаяакчыны-дыр: чүгле чөптүг-шынныг улус ону ажыдып кире бээр .

²¹ Дээрги-Чаяакчы, Сеңээ өөрүп четтирип тур мен

– мени дыңнап кагдың, Камгалакчым болу бердиң.

²² Тудугжуларның херекчок дээш, октапкан дажы эң чугула даш апарган ;

²³ Дээрги-Чаяакчы ынчалдыр кылган, ону көөрү биске кайгамчык-тыр!

²⁴ Бо хүн дээрге Дээрги-Чаяакчының биске өөрүп-хөглезин дээш берген хүнү-дүр .

²⁵ О, Дээрги-Чаяакчы, бисти камгалап көрөм! О, Дээрги-Чаяакчы, үүле-херээвис чедимчелиг болзун!

²⁶ Дээрги-Чаяакчының өмүнээзинден кел чыдар кижичок алгадып-йөрээтсин!

Силерни Дээрги-Чаяакчының өргээзинден алгап-йөрээп тур бис.

²⁷ Дээрги-Чаяакчы – Бурган-дыр. Ол биске чырыкты эккеп берген .

Өргүл малын хүлүп-шарааш, өргүл бедигээжинче эккелиңер.

²⁸ Сен – мээң Бурганым сен, Сеңээ өөрүп четтирер мен.

Бурганым Сени кымдан арттыр мактаар мен.

²⁹ Дээрги-Чаяакчыга өөрүп четтириңер;

Ол ачылыг-дыр,

Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмөс-тир .

х

118 Бодунуң эртер оруктарыңа кем-буруу үлгөтпөс ,

Дээрги-Чаяакчының хоойлузун сагып чоруур улус амыр-чыргалдыг!

² Ооң доктаалдарыңа кадагалап,

бүгү чүлдү-чүрээ-биле Олче чүткүп чоруур улус амыр-чыргалдыг!

³ Ооң оруктары-биле чорааш, олар бузут үлгөтпөс .

⁴ Сээң чагыларыңны быжыы-биле кадагалаарың дужааган сен.

⁵ Мээң оруктарың Сээң дүрүмнериңни сагыырыңча угланган болзун!

⁶ Ынчан мен Сээң шупту айтышкынарыңча ылавылап көргөш, бак атка кирбес мен ;

⁷ Сээң чөптүг шиитпирлериңни шинчилеп, шынныг чүрээм-биле Сени мактаар мен;

⁸ Сээң дүрүмнериңни кадагалаар мен – мени шуут кагбайн көр! ɔ (бет)

⁹ Аныяк оол бодунуң оруун бачыттан канчап арыглап аарыл?

Сээң сөзүңнү кадагалап чорааш!

¹⁰ Бүгү чүлдү-чүрээм-биле Сенче чүткүп чор мен , Сээң айтышкынарыңны күүседиринден чайлаар арга меңээ бербе.

¹¹ Сеңээ удур бачыт үлгөтпөс дээш,

Сээң сөзүңнү чүрээмде шыгжап чор мен .

¹² Дээрги-Чаяакчы, Сеңээ алдар!

Бодунуң дүрүмнериңге мени өөредип каг ,

¹³ Сээң аксыңдан үнген шупту шиитпирлериңни бодунуң аксы-сөзүм-биле медээлээр мен .

¹⁴ Сээң доктаалдарыңның айтып берген оруун эдерип, эртине-байлактың кандызыңа-даа дег, өөрүп чор мен .

¹⁵ Сээң чагыларың дугайында бодап,

оруктарыңча топтап көөр-дүр мен .

¹⁶ Сээң дүрүмнериң дээш өөрүп-хөглөп чор мен, сөзүңнү утпас мен! ɔ (гимел)

¹⁷ Бодунуң чалчаңга ачы-буяндан көргүс, ынчан дириг артып, сөзүңнү кадагалаар мен.

¹⁸ Мээң карактарымың ажыдып бер –

Сээң хоойлуңдан тыптыр кайгамчык чүүлдерни көрүп алың.

¹⁹ Чер-делегейде түр када турумчуп алган кижидир мен ,

Бодунуң айтышкынарыңны менден чажырбайн көр.

²⁰ Сеткил-сагыжым Сээң шиитпирлериңни үргүлчү күзөп,

оларже доктаадыр аргажок чүткүп чоруур .

²¹ Адыыргак улусту чөмөлээр сен,

Сээң айтышкынарыңдан өскээр барган улус каргаттырар .

²² Дора көрүшкүң биле бак атты менден ап каавыт –

Сээң доктаалдарыңны кадагалап чоруур болгай мен.

²³ Чагырыкчылар меңээ удур сүлчээ кылып тур , а Сээң чалчаң мен дүрүмнериңни хандыр бодап олур мен.

²⁴ Сээң доктаалдарың – өөрүшкүм-дүр,

дүрүмнериң – сүмелекчилерим-дир. 7 (далет)

²⁵ Довуракка хөмдүрүп каар деп бардым,

Бодунуң сөзүң ёзугаар мени диргизип көр.

²⁶ Мээң-биле чүү болганың Сеңээ чугааладым,

а Сен меңээ харыыладың – ам меңээ дүрүмнериң өөредип каг.

²⁷ Чагыларың оруун угаап билип аар аргадан бер, ынчан Сээң кайгамчык чүүлдериң дугайында хандыр боданыр мен.

²⁸ Сеткил-сагыжым ундаралдан эстип чидер деп тур ,

Бодунуң сөзүң ёзугаар мени быжыктыр.

²⁹ Мегениң оруундан мени чайлат,

хоойлуң-биле менче ээ көрүн.

³⁰ Шынның оруун шилип алган мен,

Сээң шиитпирлериң-биле чөпшээрэжип чоруур мен.

³¹ Дээрги-Чаяакчы, Сээң доктаалдарыңдан

салдынмайн халбактаныр мен –

адымны баксыратпайн көр!

³² Сен мээң чүрээмге делгемнерни ажыдып

бээриңге,

айтышкынарың оруу-биле дүрген маңаптар

мен. 7 (хе)

³³ Дээрги-Чаяакчы, дүрүмнериң оруун меңээ айтып бер,

төнчүзүңге чедир оон өскээр барбас мен.

³⁴ Мени угаан киир сурга, ынчан Сээң дүрүм-

хоойлуңну сагып,

ону бүгү чүлдү-чүрээм-биле кадагалаар мен .

³⁵ Айтышкынарың оруу-биле

мени эдерт – күзөөн чүвөм ол-дур.

³⁶ Мээң чүрээмни ажык-кончааже эвес ,

а Сээң доктаалдарыңча ээлдирип көр.

³⁷ Хоозун чүүлдер көрбөс кылдыр,

карактарымың өскээр көрүндүрүп көр,

Бодунуң орууңга мени амы-тынныг арттырып

көр.

³⁸ Чалчаң Сенден коргуп чорзун дээш,

Бодунуң сөзүңнүң шынныын аңаа көргүс.

³⁹ Сээң шиитпирлериң ачылыг болгай,

ынчангаш бак атка киреринден мени чайлат –

коргар чүвөм ол-дур.

⁴⁰ Сээң чагыларыңны күүседирин күзөп тур мен,

Бодуңнуң чөптүүң-биле мени тынгарып көр. / (вав)
⁴¹ Сээң энерелиң мээң-биле кады болзун, Дээрги-Чаяакчы,
 Сээң сөзүң ёзугаар камгалалың меңээ келзин.
⁴² Ынчан мени дора көргөн кижиге
 харыылаар аргалыг болур мен –
 чүгө дээрге идегелим Сээң сөзүңде болгай.
⁴³ Аксы-дылымдан чүгле шынныг сөстөр үнөр
 кылдыр кылып каг –
 Сээң шиитпирлериңге идегеп турар болгай мен.
⁴⁴ Сээң хоойлуңну кезээ шагда,
 кезээ мөңгедө кадагалаар мен;
⁴⁵ Сээң чагыларыңче чүткүп чораан болгаш,
 хостуг-шөлээн чоруур мен;
⁴⁶ Сээң доктаалдарың дугайында
 хааннар мурнунга ыятпайн чугаалаар мен ;
⁴⁷ Ынакшааным айтышкыннарың
 өөрүшкүнү хайырлаар ;
⁴⁸ Ынакшааным айтышкыннарыңче холдарым
 сунар мен,
 дүрүмнериң дугайында хандыр боданыр мен. /
 (зайин)
⁴⁹ Бодуңнуң чалчаңга чугаалааның,
 идегелди меңээ берип келген сөзүңнү бодап
 келем –
⁵⁰ Сээң сөзүң мени тынгарар болду –
 түрегдээн үемде аргалалды ынчангаш ап турдум.
⁵¹ Адыыргак улус мени аажок кочулап турган-даа
 болза ,
 Сээң хоойлуңдан өскээр барбаан мен.
⁵² Шаг шаанда берген шиитпирлериңни
 бодап келгеш, аргалалды ап турдум, Дээрги-
 Чаяакчы.
⁵³ Сээң хоойлуңга чагыртпайн турар бузуттуг улус
 көргөш,
 хөлзеп хорадаар-дыр мен .
⁵⁴ Түр када турумчуп алганым чер-делегейге
 Сээң дүрүмнериң дугайында ырлап чордум.
⁵⁵ Дээрги-Чаяакчы, дүне када Сээң адыңны бодап,
 хоойлуңну кадагалап келдим.
⁵⁶ Сээң чагыларыңны кадагалап чоруур боорумга,
 мээң салым-чолум ыңдыг болуп турар. / (хет)
⁵⁷ «Дээрги-Чаяакчы, мээң хуу-салымым
 Сээң сөстериңни сагыырында» – деп чугаалаан
 мен.
⁵⁸ Бүгү чүлдү-чүрээм-биле Сенден ээрежип дилеп
 тур мен:
 Бодуңнуң сөзүң ёзугаар менче ээ көрнүп көр.
⁵⁹ Бодумнуң оруктарым дугайында бодангаш,
 буттарымны Сээң доктаалдарыңче углап келдим.
⁶⁰ Сээң айтышкыннарыңны
 сагыыр дээш далажып, бичии-даа саадавадым.
⁶¹ Бузуттуг улустуң четки-дузаа
 мени ораап-баглап алза-даа , Сээң хоойлуңну
 утпаан мен.
⁶² Чөптүг шиитпирлериң дээш, дүн ортузунда
 Сеңээ өөрүп четтирип туруп кээр-дир мен .
⁶³ Сенден коргуп, чагыларыңны кадагалап чоруур

кандыг-даа кижиге эш боор мен.
⁶⁴ Сээң энерелиң чер-делегейни бүргей алган ,
 мени дүрүмнериңге өөредип каап көр, Дээрги-
 Чаяакчы. / (тет)
⁶⁵ Бодуңнуң сөзүң ёзугаар
 чалчаңга ачы-буянны көргүскен сен, Дээрги-
 Чаяакчы.
⁶⁶ Сээң айтышкыннарыңга бүзүрээр болгай мен –
 шын билип алышкынга база билигге мени
 өөредип каг.
⁶⁷ Базындырып аарым бетинде будалып чораан
 мен,
 а ам Сээң сөзүңнү кадагалап чор мен.
⁶⁸ Буянныг-дыр сен , ажил-херектериң-даа
 буянныг-дыр,
 Бодуңнуң дүрүмнериңге мени өөредип каг.
⁶⁹ Адыыргак улус мени нүгүлдөп турар-даа болза,
 бүгү чүлдү-чүрээм-биле Сээң чагыларыңны
 кадагалаар мен .
⁷⁰ Ол улустуң чүректери чагланып, дөгейлени
 берген ,
 а мен Сээң хоойлуң дээш өөрүп чор мен.
⁷¹ Базындырганым меңээ буян болду ,
 ооң ачызында Сээң дүрүмнериңни өөренип аар
 мен.
⁷² Сээң аксыңдан дыңнааным хоойлу
 меңээ муң-муң алдын, мөңгүн чоостардан дээре . /
 (йод)
⁷³ Сээң холдарың мени чаяап, боттандырып каан ;
 ам мени угаан кирип каг – айтышкыннарыңга
 өөренип аайн.
⁷⁴ Сенден коргар улус мени көрүп кааш,
 Сээң сөзүңге идегелим дээш өөрүп-байырлаар .
⁷⁵ Дээрги-Чаяакчы, сээң шиитпирлериңниң
 чөптүүн,
 мени базынганыңның шынныын билир мен.
⁷⁶ Сээң энерелиң Бодуңнуң сөзүң ёзугаар
 чалчаң меңээ аргалал болзун.
⁷⁷ Мени тынгарып, өршээлиң меңээ чедип келзин,
 Сээң хоойлуң мени өөртүп чоруур болгай.
⁷⁸ Адыыргак улустуң ады баксыразын –
 оларның мени дарлап турары чөптүг эвес-тир,
 а мен Сээң чагыларың дугайында хандыр бодап
 чор мен.
⁷⁹ Сенден коргар,
 Сээң доктаалдарыңны хүлээп көөр улус менче эеп
 келзин.
⁸⁰ Сээң дүрүмнериңге хамаарыштыр
 чүрээм буруу чок болзун, ынчан мээң адым
 баксыравас . / (каф)
⁸¹ Сээң хайырлаарың камгалалды манааш,
 сеткил-сагыжым ийлеп, Сээң сөзүңге идегеп чор
 мен.
⁸² Сээң сөзүңнүң боттанырын манааш,
 карактарым имистелип өштү ,
 кажан мени аргалап кээр сен?
⁸³ Отка дырыштыр каткан көгээржик дег апардым,
 ынчалзажок дүрүмнериң утпадым.

84 Чалчаң мээң манаар үем ам кайы хире артканыл?
Мени истеп-сүрген улусту шиидер үең кажан кээрил?
85 Адыыргак улус Сээң хоойлуңга чөрүштүр меңээ оңгарлар казып кагды .
86 Сээң шупту айтышкыннарың шынныг, а демги улустуң мени истеп-сүрүп турары чөптүг эвес-тир – меңээ дузала!
87 Мени чер кырынга узуткап каар частылар, ынчалзажок Сээң чагыгларыңны тоовайн барбаан мен.
88 Бодуңнуң энерелиң ёзугаар мени амы-тынныг арттырып көр, ынчан Сээң аксыңдан үнген доктаалдарны кадагалаар мен. 7 (ламед)
89 Дээрги-Чаяакчы, Сээң сөзүң дээрлерде кезээ мөңгеде тургустунган .
90 Сээң шынчы чорууң салгалдан салгал дамчып артып каар.
Сен чер-делегейниң үндезинин салып каарыңга, ол турбушаан хевээр-дир .
91 Дээр биле чер
Сээң шиитпириң ёзугаар амга чедир туруп турар , бүгү чүве Сеңээ бараан бооп турар болгай.
92 Сээң хоойлуң мени өөртүп чорбаан болза, базындырышкындан өлүп каар турган мен.
93 Чагыгларыңны кажан-даа утпас мен – олар-биле мени тынгарып турар сен.
94 Сээңии мен, камгалап көр – Сээң чагыгларыңче чүткүп чоруур болгай мен.
95 Бузуттуг улус мени узуткаар дээш кедеп турду, а мен Сээң доктаалдарыңны топтап көрүп турдум.
96 Кандыг-даа болбаазыраңгай чүүл кызыгаарлыг дээрзин көрүп турдум,
а Сээң айтышкының хемчээл билбес делгем-дир. 11 (мем)
97 Сээң хоойлуңга ынаамны чүү дээр!
Ооң дугайында хүнзедир хандыр боданыр-дыр мен.
98 Сээң айтышкының мени дайзыннарымдан мерген угаанныг кижиги кылып кагды – ол үргүлчү мээң-биле кады болгай.
99 Сээң доктаалдарың дугайында хандыр бодап чоруур болгаш,
мен шупту башкыларымдан угаанныг болу бердим.
100 Сээң чагыгларыңны сагып чоруур болгаш, кырганнардан шыырак билиглиг мен .
101 Сээң сөзүңнү кадагалаар дээш, кандыг-даа бак орукче буттарымын баспайн чоруур мен .
102 Сээң шиитпирлериңден өскээр барбас мен – Сен мени өөредип турар болгай сен.
103 Сээң сөстериңниң дылымга амданныын – олар аксымга ары чигиринден-даа чаагай-дыр .
104 Сээң чагыгларың ачызында угаан кирдим,

ынчангаш мегениң кандыг-даа оруунга хөңнүм чок. 1 (нун)
105 Сээң сөзүң – мээң оруумга чырыткы-дыр, мээң кокпам чырыдар чырык-тыр .
106 Мен Сээң чөптүг шиитпирлериңни кадагалаар бооп даңгыраглаан мен – аазаан сөзүмнү күүседир мен.
107 Дыка-ла базындырып келдим, Дээрги-Чаяакчы, Бодуңнуң сөзүң ёзугаар мени тынгарып каг.
108 Мээң аксымдан үнген мөргүлдү хүлээп ап көр, Дээрги-Чаяакчы, Бодуңнуң шиитпирлериңге мени өөредип каг.
109 Амы-тыным үргүлчү айыыл адаанда, ынчалзажок Сээң хоойлуңну утпаан мен.
110 Бузуттуг улус меңээ дузак салып каан , ынчалзажок Сээң чагыгларыңдан өскээр барбадым.
111 Сээң доктаалдарың кезээ мөңгеде мээң өнчүм болду , олар – мээң чүрээмниң өөрүшкүзү болгай .
112 Чүрээмни Сээң дүрүмнериңни күүседир кылдыр кезээ мөңгеде, бүрүнү-биле ээлдирип алдым. 0 (самех)
113 Сеңээ бүрүнү-биле бердинмээн улуска хөңнүм чок,
а Сээң хоойлуңга ынак мен.
114 Сен – мээң чаштыр черим , дозуг-камгалалым сен ;
Сээң сөзүңге идегээр мен.
115 Менден ырап чоруңар, бак хейлер!
Бурганымның айтышкыннарын кадагалаайн.
116 Тынгарлыр кылдыр, Бодуңнуң сөзүң ёзугаар мени детки,
идегелим хоозун куруг болбазын;
117 камгалал алыр кылдыр, меңээ дузала,
Сээң дүрүмнериң үргүлчү кичээнгейим төвүнде.
118 Сээң дүрүмнериңден ойталаар бүгү улусту херекке албас сен,
чүге дээрге оларның оп-мегези – Сеңээ удур өскерликчи чорук-тур.
119 Чер-делегейниң бүгү бузуттуг улузун паштың кагы кылдыр санаар сен,
ынчангаш Сээң доктаалдарыңга ынак мен.
120 Сенден сүртээш, мага-бодум сирилеп тур , шииткелдериңден база коргар-дыр мен. 11 (айин)
121 Мен шынчы база чөптүг чорукту боттандырып келдим,
бастып чоруур улустуң холунга мени арттырбайн көр.
122 Чалчаң мен дээш дагдынып көр – бүгү чүве меңээ ачылыг болзун, адыыргак улус мени базынмазын.
123 Сээң камгалалың биле чөптүг сөзүңнү манааш, карактарым имистелип өжер четти .
124 Чалчаң меңээ энерелдиг хамаарылгаң көргүзүп, дүрүмнериңге мени өөредип каг.
125 Чалчаң болур мени угаан киир сурга, Сээң доктаалдарыңны билип алыин.

126 Дээрги-Чаяакчының хөделип үнер үези келген-дир – улус Сээң хоойлуңну үреп каан болгай.
 127 А мен Сээң айтышкыннарыңга холумак чок арыг алдындан артык ынак мен .
 128 Ынчангаш Сээң шупту чагыгларыңны шынныг кылдыр хүлээп көөр мен, кандыг-даа меге орукка хөңнүм чок. э (пе)
 129 Сээң доктаалдарың кайгамчык онза, ынчангаш оларны кадагалап чор мен.
 130 Сээң сөстериңниң илерээшкини улусту чырыдар, кенен кижилерни угаан кирирер .
 131 Сээң айтышкыннарыңны манаарым аажок болгаш, аксым ажыдып, сөстериңни суг дег ижип тур мен .
 132 Көрүжүңнү менче углап, ээ көрнүп көр – Сээң адыңга ынак улусче ынчаар ээ көрнүрүн шиитпирлээн болгай сен.
 133 Мээң базымнарымны Бодуңнуң сөзүң-биле быжыктыр, кандыг-даа бузутка мени башкартпа.
 134 Кижилерниң базымчазындан мени адыр – ынчан Сээң чагыгларыңны кадагалаар мен;
 135 Чырыткылыг арныңны Бодуңнуң чалчаңга көргүс , дүрүмнериңге мени өөредип каг.
 136 Сээң хоойлуңну кадагалавас улус бар боорга, караам чажы суг дег агып тур . у (цаде)
 137 Чөптүг сен, Дээрги-Чаяакчы, Сээң шиитпирлериң шынныг.
 138 Сээң айтып-чагаан доктаалдарың шуут чөптүг, шуут шынныг.
 139 Дайзыннарым Сээң сөстериңни уттупкан боорга, сеткилимде килеңим хайнып-хөлзеп тур.
 140 Сээң сөзүң дыка арыг , чалчаң аңаа ынак.
 141 Бичии ынай, куду көрдүрген кижии мен, ынчалзаяк чагыгларың утпайн чор мен.
 142 Сээң чөптүгүң – мөңгө турар чөптүг чорук-тур, Сээң хоойлуң – шынныг-дыр .
 143 Айыыл-халап биле түрегдел мени сүрүп келди, а Сээң айтышкыннарың – өөрүшкүм-дүр.
 144 Сээң доктаалдарың кезээ мөңгөде чөптүг бооп артар, амы-тынныг артсын дээш, мени угаан киир сурга! 7 (коф)
 145 Бүгү чүлдү-чүрээм-биле мөргүп, Сени кыйгырдым, харыылап көр, Дээрги-Чаяакчы, Сээң дүрүмнериңни сагыыр мен.
 146 Сени кый деп тур мен, камгалап көр, ынчан Сээң доктаалдарыңны кадагалаар мен.
 147 Даң атпаанда-ла тургаш, кыйгырып тур мен , Сээң сөстериңге идегедим.
 148 Сээң сөзүңнү хандыр бодаар дээш, чер кыры чырываанда оттуп кээр мен.

149 Энерелдиң-биле мээң үнүмнү дыңна, Дээрги-Чаяакчы, шиитпирин эзугаар мени тынгар.
 150 Кара сагыштыг улус халдап келди; олар Сээң хоойлуңдан ырай бергеннер-дир.
 151 А Сен меңээ чоок-тур сен, Дээрги-Чаяакчы , Сээң шупту айтышкыннарың шынныг-дыр.
 152 Шагдан тура Сээң доктаалдарың дугайында, оларны кезээ мөңгөде күштүг кылып кааның дугайында билип алган мен. 7 (реш)
 153 Базындырган мени көргөш, камгалап көр, чүгө дээрге Сээң хоойлуңну утпайн келдим.
 154 Мээң чаргымны шиитпирлежип, меңээ болуш , Бодуңнуң сөзүң эзугаар мени амы-тынныг арттырып көр.
 155 Дүрүмнериңни күүседир чүткүл бузуттуг улуста чок болгаш, Сээң камгалалың олардан ыракта.
 156 Сээң өршээлиң өндүр улуг болгай, Дээрги-Чаяакчы , Бодуңнуң шиитпирин эзугаар мени тынгар.
 157 Мени истеп-сүрген дайзыннар хөй-дүр , ынчалзаяк Сээң доктаалдарыңдан ойталаваан мен.
 158 Сенден ойталаан улус көргөш, олар Сээң сөзүңнү кадагалавас боорга, бужарзынарым аажок .
 159 Сээң чагыгларыңга ынаамны көр даан, Дээрги-Чаяакчы, Бодуңнуң енерелдиң-биле мени тынгарып каг.
 160 Сээң сөзүңнүң алыс ужур-утказы шынныг-дыр , Сээң кандыг-даа чөптүг шиитпирин кезээде мөңгөде доктааттыңан. ш (шин)
 161 Чагырыкчылар мени чылдагаан чок черге истеп-сүрүп тур , ынчалзаяк мээң чүрээм чүглө Сээң сөзүңден сүрээдээр.
 162 Аажок хөй олча-ажык алган кижии дег , Сээң сөзүңгө өөрүп тур мен .
 163 Мегени көөр хөңнүм чок, оон ческинер мен, а Сээң хоойлуңга ынак мен.
 164 Чөптүг шиитпирлериң дээш Сени хүнде чеди катап алгап-мактаар мен.
 165 Сээң хоойлуңга ынак улуска өндүр улуг-чаагай чорук доктаар, оларга чүү-даа чүвө моондак болбас.
 166 Сээң хайырларың камгалалга идегеп турдум , Дээрги-Чаяакчы, айтышкыннарыңны күүседип келдим.
 167 Сеткил-сагыжым Сээң доктаалдарыңны кадагалап келди, оларга аажок ынак мен.
 168 Сээң чагыгларың биле доктаалдарыңны кадагалап келдим, мээң шупту оруктарым Сеңээ көскү болгай . л (тав)
 169 Мээң кыйгым Сеңээ четсин, Бодуңнуң сөзүң эзугаар мени угаан кирип көр, Дээрги-Чаяакчы.

¹⁷⁰ Мээң чалынган үнүм Сеңээ дыңналзын,
Бодуңнуң аазаашкының ёзугаар мени камгалап
көр.

¹⁷¹ Бодуңнуң дүрүмнериңге мени өөрөткениң
дээш,

аксы-дылым мактал сөзүн сөглээр.

¹⁷² Шупту айтышкыннарың чөптүг боорга,
мээң дылым Сээң сөзүңнү алгап ырлаар.

¹⁷³ Сээң холуң меңээ дузалазын –
күүседир дээш, чагыгларыңны шилип алган
болгай мен.

¹⁷⁴ Сээң хайырлаар камгалалыңны
күштүү-биле күзеп чор мен, Дээрги-Чаяакчы,
Сээң хоойлуң – өөрүшкүм-дүр.

¹⁷⁵ Сени алдаржытсын дээш, мени амы-тынныг
арттырып каг,

Сээң шын шиитпирлериң меңээ дузалазын.

¹⁷⁶ Аза бергеш, читкен хой дег апардым,
Бодуңнуң чалчаңны дилеп тып ал –
айтышкыннарың утпаан болгай мен.

119

Көдүрлүүшкүн ыры .

Бергелерге кызагдаткаш,
Дээрги-Чаяакчыны кыйгырар мен,
а Ол меңээ харыылаар.

² Дээрги-Чаяакчы, мени мегечи дылдыг,
авыяс аас-дылдыг улустан адырып көр.

³ Мегечи дыл, Ол сени канчаптар эвес,
канчаар кезедир эвес!

⁴ Сени дайынчының чидиг согуннары өттүр адар,
үр өшпес көстер өрттедир .

⁵ Мешех черде чурттап турарым дээш,
Кедарның чадырларының аразынга
турумчуп алганым дээш, ат боорум ол-дур!

⁶ Амыр-тайбыңга хөңнү чок улус-биле кады
дыка-ла үр чурттап тур мен!

⁷ Тайбыңзырак мен,
а олар, чугаа-сөзүм дыңнап кааш-ла, дайылдажыр
деп баар.

Көдүрлүүшкүн ыры .

120 Даглардыва шиглей көрдүм: «Дуза меңээ
кайыын кээрил?!»

² Дээр биле черни чаяаган Дээрги-Чаяакчы – Ол
меңээ дузалаар!

³ Сээң будуңну Ол соора бастырбас,
сени карактаар дээш, удуп дыштанмас.

⁴ Көрүңер, Израильдиң Кадагалакчызы
дыжын-даа харавас-тыр, уйгузун-даа удувас-тыр.

⁵ Дээрги-Чаяакчы сени карактаар;
Дээрги-Чаяакчы сеңээ дузалап, чаглактаар –

⁶ хүндүс-даа, дүне-даа орук-чолуңга айыыл
таварышпас .

⁷ Кандыг-даа багай чүве сээң-биле болбас кылып,
Дээрги-Чаяакчы сени тынныг арттырып каар.

⁸ Ол сени чүнү-даа кылып туруңда, карактаар –
ам болгаш кезээ мөңгеде карактаар .

Көдүрлүүшкүн ыры .

Давидтии.

121

Улус меңээ:

«Дээрги-Чаяакчының өргээзинче бараалы»

– дээрге,
өөрүп-хөглөп турганым кай.

² Иерусалим, бистиң буттарывыс эжик-хаалгаң
аксында тур.

³ Иерусалим, бажыңнарын тудушкак кылдыр
туткан
хоорай сен .

⁴ Израильдиң Дээргиге хамааржыр аймактары,
Ооң адын мактаар дээш, Израильдиң хоойлузун
ёзугаар

Иерусалимче көдүрлүп үнүп турар .

⁵ Ында Давидтиң салгакчылары дүжүлгелеринге
олуруп алгаш,

чөптүг шииткелди үндүрүп турар .

⁶ Иерусалимни амыр-тайбың-биле алгап-йөрээңер
:

«Сеңээ ынак улус амыр-шөлээн чурттазын.

⁷ Быжыг ханаларың иштинге тайбың догунназын,
шивээлериңге амыр-дыш доктаазын».

⁸ Мээң ха-дуңмам дээш, чоок кижилерим дээш:
«Иерусалим, сеңээ амыр-тайбың!» – деп
чугаалаайн.

⁹ Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың өргээзи сенде
боорга,
сеңээ буян-кежик доктаазын дээш чүткүлүм
көргүзөр мен .

Көдүрлүүшкүн ыры .

122

Дээрлерде саадаан Бурган,
карактарым Сенче шиглей көрүп тур мен .

² Кулдарның карактары дээргилеринче,
кыс чалчаның карактары херээжен ээзинче
идегеп көрүп турары дег,
бистиң карактарывыс база

Дээрги-Чаяакчыже – Бурганывысче,
Ол бисче ээ көрүнмээн шаанда, көрүп-ле турар.

³ Бисче ээ көрүн, Дээрги-Чаяакчы, бисче ээ көрүн –
дорамчылалды кустуктур сыгап кагды .

⁴ Турамык улустуң кочу-шооду-биле,
улуургак улустуң куду көөрү-биле
сагыш-сеткиливисти кустуктур сыгап кагды .

Көдүрлүүшкүн ыры .

Давидтии.

123

Израиль чугаалазын :

Дээрги-Чаяакчы бистиң талавыста турбаан
болза,

чүү бооп болур турганыл?

² Дайзын бисче халдап кээрге,
Дээрги-Чаяакчы бистиң талавыста турбаан болза,
чүү бооп болур турганыл?!

³ Дайзынның биске удур кыптыккан килеңи
бисти диригге-ле сыырыптар ийик .

⁴ Сугларга дүжүп өлүр ийик бис,

агым бисти чууй шаап аппаар ийик ,
⁵ шапкын суглар бисти чууй шаап аппаар ийик.
⁶ Дээрги-Чаяакчыга алдар!
 Ол бисти дайзынның азыг-диджинге чемиш
 кылдыр бербээн.
⁷ Куш тудукчуларының дузаандан
 адырылган куш дег, хосталы бердивис:
 дузак үстү берген, а бис – хосталдывыс .
⁸ Дээр биле черни чаяаган
 Дээрги-Чаяакчының адындан дуза биске кээп
 турар .

Көдүрлүүшкүн ыры .

124 Дээрги-Чаяакчыга идегээр улус ·Сион даг-
 биле дөмей –
 а ол даг шимчеш дивейн, кезээ мөңгеде турар.
² Даглар Иерусалимни дескиндир турар,
 а Дээрги-Чаяакчы амдыгааштан эгелээш,
 кезээ мөңгеде Бодунуң чонунуң чанынга турар.
³ Бузуттуглар чөптүг-шынныг улустуң
 хувааглыг черин башкарып артпас –
 оон башка ол улус кем-буруулуг херектерже
 холдарын сугар болгай.
⁴ Мөзүзү эки, буянныг улуска ачылыг бол, Дээрги-
 Чаяакчы.
⁵ А ыргак оруктар-биле будалып чоруй баар улусту
 Дээрги-Чаяакчы бузут үлгедикчилери-биле кады
 сывырып чорудупсун.
 Израильге амыр-тайбың доктаазын!

Көдүрлүүшкүн ыры .

125 Дээрги-Чаяакчы ·Сионга эки чолду эгидип
 бээрге ,
 уйгу-дүште дег болдувус.
² Ынчан бистиң аксывыстан каткы төктүп ,
 өөрүшкүлүг ырлажып турдувус;
 а өске чоннар: «Дээрги-Чаяакчы оларга
 өндүр улуг чүүлдү кылды!» – деп аразында
 чугаалашты.
³ Дээрги-Чаяакчы биске
 өндүр улуг чүүлдү кылган –
 өөрүп-хөглөп шаг болган бис.
⁴ Кургап калган хем унун сугнуң катап доллары дег,
 эки чолду биске дедир эгит, Дээрги-Чаяакчы.
⁵ Ыглап-сыктавышаан үрезин тарып турган улус
 дүжүдүн өөрүшкүлүг ажаап аар.
⁶ Карааның чажын төп, шоодайда үрезинин
 көдүрүп алгаш
 чоруй барган кижини дүжүдүнүң моожаларын тудуп
 алгаш,
 өөрүшкүлүг чанып кээр .

Көдүрлүүшкүн ыры .

Соломоннуу .

126 Бажыңны Дээрги-Чаяакчы тудуп кагбас
 болза,
 ооң тудугжулары хей черге ажылдаар;
 хоорайны Ол кадагалавас болза,
 ооң таңныылдары хей черге уйгу чок хонар.

² Силер хей черге эртежик туруп,
 орайга чедир удуvain , чилчиңер үзүлдүр
 ажилдап,
 аъш-чем тып чиир силер ;
 Бодунуң ынак кижизинге
 Дээрги-Чаяакчы чыргалдыг дүштү хайырлаар.
³ Дыңнаңар даан! Ажы-төл –
 Дээрги-Чаяакчының берген өнчүзү-дүр,
 ижин-хырында үре-төл –
 Ооң хайырлаан шаңналы-дыр .
⁴ Сээң чалыы назыныңда төрүттүнген оолдарың
 дайынчы кижиниң холунда согуннар ышкаш.
⁵ Оолдары-биле бодунуң саадаан долдуруп алган
 кижини
 амыр-чыргалдыг!
 Ындыг улус эжик-хаалга чанынга
 дайзыннар-биле маргыжып тура, адын
 баксыратпас.

Көдүрлүүшкүн ыры .

127 Дээрги-Чаяакчыдан коргар,
 Ооң оруктарын эдерип чоруур кижини бүрүзү
 амыр-чыргалдыг
² Бодунуң холдарың-биле ажилдап ,
 кылган аъш-чемиңни чиир сен:
 амыр-чыргалдыг, амыр-менди болур сен.
³ Сээң бажыңыңда кадайың дүжүткүр тараа сывы
 дег болур,
 чемненир столуң долгандыр олурар оолдарың
 ногаан үнүштер дег болур .
⁴ Дыңнаңар даан, Дээрги-Чаяакчыдан коргар кижини
 шак ындыг ачы-буян алыр.
⁵ Дээрги-Чаяакчы сеңээ ·Сион дагдан ачы-буян
 хайырлаар ,
 Иерусалимниң менди-чаагайын назының
 дургузунда көөр сен;
⁶ ажы-төлүңнүң ажы-төлүн көөр сен.
 Израильге амыр-тайбың доктаазын!

Көдүрлүүшкүн ыры .

128 Израиль чугаалазын :
 аныяамдан-на дайзыннарым мени аажок
 кызагдап келген.
² Аныяамдан-на дайзыннарым мени аажок
 кызагдап келген,
 ынчалза-даа ажып-тиилеп шыдаваан.
³ Дайзыннар – үрезин тарып, чер чарган чажыкчы
 дег ,
 ооргамны балыглап, ханы истер арттырып каан.
⁴ Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы чөптүг шиидип,
 бузуттугларның мени хүлээн кинчи-бегин үзе
 шаапты.
⁵ ·Сион дагны көөр хөңнү чок бүгү улус кочу-
 шоотка кирип,
 дедир дессин .
⁶ Олар – бажың кырындан үнүп келгеш,
 өзүп четтикпейн чыда-ла, кадып каар оът-сиген
 дег болзун .

⁷ Шак ол оът-сиген
тараа кезикчизиниң холунга туттунмас,
моожа баглакчызының адыжын долбас;
⁸ оларның чаны-биле эрткен-дүшкен улус-даа:
«Дээрги-Чаяакчының ачы-буяны силерде-дир!
Дээрги-Чаяакчының ады-биле
силерни алгап-йөрээп тур бис!» – деп чугаалавас .

Көдүрлүүшкүн ыры .

129 Айыыл-халаптың ханы дүвүнден
кыйгырып тур мен, Дээрги-Чаяакчы .
² Дээрги, үнүмнү дыңна, чаннып дилээн кыйгымны
Сээң кулактарың кичээнгейлиг дыңназын .
³ Кем-буруулуг херектеривисти сагыжыңга
шыгжап алгаш,
өршээвейн турган болзуңза,
шыдажып үнер кижиге бар бе, Дээрги-Чаяакчы?
⁴ Ынчалзажок Сен өршээлдиг сен,
ынчангаш чон Сенден коргуп чорзун .
⁵ Дээрги-Чаяакчыга идегеп тур мен,
сеткил-сагыжым Аңаа идегеп тур,
Ооң сөзү – ынаныжым ол-дур.
⁶ Сеткил-сагыжым Дээргини таңныылдарның даң
адып,
чер чырыырын манаанындан артык күштүг манап
тур.
⁷ Энерел биле өндүр улуг камгалал –
Дээрги-Чаяакчыда, Израиль Аңаа идегезин .
⁸ Чүглө Ол Израильди ооң бүгү
кем-буруузундан адырып хостаар .

*Көдүрлүүшкүн ыры .
Давидтии.*

130 Дээрги-Чаяакчы,
мээң чүрээм улуургадады, карактарым өрү
көрдүнмеди,
чедип ап шыдавазым, өндүр улуг чүвеже чүткүп,
идээргеведим.
² Харын сеткил-сагыжымны томаартып,
оожургадап алган мен.
Сеткил-сагыжым авазының
куспаанда чыдар чаш төл дег.
³ Израиль амдыгааштан эгелээш,
кезээ мөңгедө Дээрги-Чаяакчыга идегезин!

Көдүрлүүшкүн ыры .

131 Давидти база ооң хамык човалаңын
бодап кел, Дээрги-Чаяакчы.
² Ол Дээрги-Чаяакчыга даңгыраглап,
Израильдиң күштүг Бурганынга мынчаар азап
туржук:
³ «Дээрги-Чаяакчыга турар чер –
Израильдиң күштүг Бурганынга чурттаар өргээ
тып бербээн шаамда ,
бодумнуң аал-оранымче кирбес мен, орун-
дөжөөмгө чытпас мен;
карактарым шийип, удумзуравас мен,
карактарым хавыын хаап, удувас мен».

⁶ Бис ыдыктыг аптара дугайында Эфрата деп черге
дыңнаан бис,
ону Иарим шөлдеринден ап алган бис .

⁷ Бурганның чурттап турар өргээзинче бараалы,
Ооң буттар салыр черинге мөгейээли .
⁸ Дээрги-Чаяакчы, туруп келгеш, амыр-дыжың
черинче чедип кел –
Сен Бодуң, күчү-күжүңнү демдеглээн ыдыктыг
аптара база .

⁹ Сээң бараалгакчыларың чөптүг чорукту хеп дег
кедип алзын ,
Сеңээ бердинген улус өөрүп-байырлазын.
¹⁰ Бодуңнуң чалчаң Давидти бода,
Бодуңнуң шилип чагганың хаандан хая көрүнмө .
¹¹ Дээрги-Чаяакчы Давидке бүзүрелдии-биле
даңгыраглап турган болгай ,
Ол мынча деп аазаан сөзүндөн ойталавас:
«Сээң үре-салгалыңны дүжүлгөңгө олуртур мен .
¹² Сээң салгакчыларың
Мээң оларга өөредип каарым чагыг-керээм биле
дүрүм-хоойлумну сагыыр болза,
оларның салгакчылары база кезээ мөңгедө
дүжүлгөңни ээлээр ».

¹³ Дээрги-Чаяакчы ·Сион дагны шилип алгаш,
ону Бодунуң чурттаар чери кылып алыксай берген
:

¹⁴ «Бо дээрге кезээ мөңгедө Мээң амыр-дыжым
чери-дир,
маңаа чурттаар мен, бо чер Меңээ тааржыр-дыр.
¹⁵ ·Сионну элбек аъш-чем курлавыры-биле
хандыраар мен ,
ооң ядыы улунун тоттур чемгерер мен ;
¹⁶ мында турар бараалгакчыларымга
камгалалды хеп дег кедирер мен,
мында чурттап турар, Меңээ бердинген улус
өөрүп-байырлаар.

¹⁷ Давидке ·Сионга күчү-күштү өстүрер мен;
Бодумнуң шилип чаап алганым хаанга өшпес
чырыкты белеткеп каар мен .

¹⁸ Ооң дайзыннарын бак ат-биле шывар мен,
а ооң кеткен оваадайы чайынналдыр чырыыр».

*Көдүрлүүшкүн ыры .
Давидтии.*

132 Ха-дуңма улус эп-сеткилдиг кады чурттаар
болза,
эки-даа, таарымчалыг-даа :
² башче кударга, салче агып баткан эки олива үзү
дег,
Аароннуң салынче, ооң моюндуруунче
агып баткан олива үзү дег ;
³ ·Сион дагларынче агып баткан Эрмон сынның
шалың суу дег .
Дээрги-Чаяакчы Сионга ачы-буян шаңнап ,
амыдырал кезээ мөңгедө бар болзун деп чагаан
болгай.

Көдүрлүүшкүн ыры .

133 Дээрги-Чаяакчының өргээзинде дүне безин
 бараан бооп турар Ооң бүгү чалчалары ,
 Ону алгап-йөрээңер!
² Холдарыңарны ыдыктыг черже сунуп ,
 Дээрги-Чаяакчыны алгап-йөрээңер!
³ Дээр биле черни чаяап каан Дээрги-Чаяакчы
 ·Сион дагдан ачы-буянын сеңээ хайырлазын!
 ·Аллилуйя!
134 Дээрги-Чаяакчының адын алгап-мактаңар-
 ла!
 Дээрги-Чаяакчының чалчалары, Ону алгап-
 мактаңар!
² Дээрги-Чаяакчының өргээзинде,
 Бурганывыстың бажыңының мурнунда турар улус
 ,
³ Дээрги-Чаяакчыны буянныы дээш алгап-
 мактаңар!
 Ооң тааланчыг адын алгап ырлаңар!
⁴ Дээрги-Чаяакчы Иаковту Бодунга шилип алган,
 Израильди Бодунуң улуг үнелиг өнчү-хөреңгизи
 кылдыр
 шилип алган болгай .
⁵ Дээрги-Чаяакчы өндүр улуг деп,
 Дээргивис бүгү бурганнардан бедип турар деп
 билир мен .
⁶ Дээрги-Чаяакчы күзээн-не бүгү чүүлүн
 дээрлерге-даа, черге-даа,
 шупту дүп чок далайларга-даа кылып турар .
⁷ Ол булуттарны черниң кыдыг-кызыгаарындан
 бөлүп эккеп, чаъс чаап турда, чаңныктарны
 чаяап,
 Бодунуң шыгжамырындан хатты үндүр хадыдып
 турар .
⁸ Ол Египетке бүгү дун төлдерни – кижилерниин-
 даа,
 мал-маганныын-даа – узуткап каапкан ;
⁹ Египет чоннуң аразынга кайгамчык демдектерин
 көргүзүп,
 оларны фараон биле ооң бүгү дүжүметтеринге
 удурланыштыр кылган .
¹⁰ Дээрги-Чаяакчы хөй чоннарны базып каан,
 күчүлүг хааннарны өлүрүп каан .
¹¹ Амор хаан Сигонну, Васанның хааны Огту
 болгаш
 Ханаанның бүгү күрүнелерин узуткап кааш ,
¹² оларның черлерин Бодунуң израиль чонунга
 өнчү кылдыр берипкен .
¹³ Дээрги-Чаяакчы,
 Сээң адың кезээ мөңгеде артар!
 Дээрги-Чаяакчы,
 салгалдан салгал дамчып Сени кым-даа утпас!
¹⁴ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонун чөптүү-биле
 шиидер
 база Бодунуң чалчаларынче ээ көрнүр .
¹⁵ Өске чоннарның дүрзү-бурганнары –
 алдын биле мөңгүнден бүткен, кижини холу шуткаан
 чүүлдер-дир .

¹⁶ Ол шуткумалдар аастарлыг-даа болза,
 чугаалавас;
 карактарлыг-даа болза, көрбес ;
¹⁷ олар кулактарлыг-даа болза, дыңнавас;
 оларның аастарында амыдыралдың тыныжы чок .
¹⁸ Ындыг дүрзү-бурганнарны кылып турар,
 оларынга идегээр бүгү улус
 шак ол дүрзүлеринге дөмейлежи берзин .
¹⁹ Израиль чон, Дээрги-Чаяакчыны алгап-йөрээ!
 Аароннуң салгалы, Дээрги-Чаяакчыны алгап-
 йөрээ!
²⁰ Левийниң аймаа, Дээрги-Чаяакчыны алгап-
 йөрээ!
 Дээрги-Чаяакчыдан коргар улус, Ону алгап-
 йөрээңер!
²¹ Иерусалимде оран-савалыг Дээрги-Чаяакчы
 ·Сионга алгаттырып-йөрээттирзин!
 ·Аллилуйя!
135 Дээрги-Чаяакчыга өөрүп четтириңер; Ол
 ачылыг-дыр.
 Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир .
² Бурганнарның Бурганынга өөрүп четтириңер .
 Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.
³ Дээргилерниң Дээргизинге өөрүп четтириңер.
 Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.
⁴ Өндүр улуг кайгамчык чүүлдерни чүгле Бурган
 кылып турар .
 Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.
⁵ Дээрлерни мерген угаан-биле Ол чаяап каан .
 Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.
⁶ Кургаг черни суглар кырынга Ол чада салып каан
 .
 Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.
⁷ Дээди чырымалды Ол чаяап каан .
 Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.
⁸ Хүндүскү үени башкарары-биле хүннү Ол чаяап
 каан.
 Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.
⁹ Дүнеки үени башкарары-биле айны база
 сылдыстарны Ол чаяап каан.
 Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.
¹⁰ Бурган Египеттиң бүгү дун оолдарын узуткап ,
 ону
 буурадып каан.
 Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.
¹¹ Израильди Египеттен Ол үндүрүп эккелген .
 Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.
¹² Израильди сунган холунуң күчү-күжү-биле
 Ол үндүрүп эккелген.
 Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.
¹³ Кызыл далайны Ол ийи чара аксыпкан .
 Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.
¹⁴ Израильди Ол далай ортузу-биле эрттире
 берген.
 Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.
¹⁵ Фараонну база ооң аг-шерини Кызыл далайже
 Ол дүжүр октапкан .
 Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.

¹⁶ Бурган Бодунуң чонун ээн кургаг ховуга эдерттип бар чыткан .

Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.

¹⁷ Улуг хааннарны Ол узуткап каан .

Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.

¹⁸ Ат-сураглыг хааннарны Ол өлүрүп каан.

Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.

¹⁹ Амор хаан Сигонну Ол өлүрүп каан .

Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.

²⁰ Васанның хааны Огту Ол өлүрүп каан .

Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.

²¹ Оларның ээлээн черлерин Ол биске өнчү кылдыр берип каан.

Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.

²² Бодунуң чалказы израиль чонга черни өнчү кылдыр Ол берип каан.

Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.

²³ Базындырып чораан бисти Ол бодап келген.

Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.

²⁴ Бисти дайзыннарывыстан Ол адырып хостап каан .

Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.

²⁵ Шупту дириг амытаннарга аъш-чемни Ол берип турар .

Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.

²⁶ Дээрде саадаан Бурганга өөрүп четтириңер.

Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмес-тир.

136 Вавилоннуң хемнериниң кыдыынга
·Сионну сактып, ыглап-сыктап олурар турдувус.

² Ол черде үнген талдарга

чадаганнарывысты азып кааптып, ойнавастан бис.

³ Орта бисти тудуп аппаратан улус бистен ырлар негеп,

бисти дарлап турган улус – хөглээшкин негеп:

«·Сионнуң ырлары-биле биске аян тудуңар!» – деп турган.

⁴ Хары черге Дээрги-Чаяакчының

ырларын канчап ырлажыр бис?!

⁵ Иерусалим, сенден ойталаар болзумза ,

оң холум меңден ойталазын;

⁶ сени сагынмас болзумза,

Иерусалимни өөрүшкүмнүң эң бедии кылып албас болзумза,

дылым таалайымга чыпшына берзин .

⁷ Дээрги-Чаяакчы,

Иерусалимниң буураан хүнүнде:

«Ону таваанга чедир үрегдеп бузуңар-ла!» – деп турган

эдом чонну кеземче чок арттырба .

⁸ Вавилон-кыс, хоозураар сен!

Биске кылган үлгедииң дээш сеңээ чөптүг кеземчени

онааштырар кижии амыр-чыргалдыг!

⁹ Сээң чаш төлдерииңи тудуп алгаш,

хая-дашка чуура шааптар кижии амыр-чыргалдыг!

Давидтии.

137 Бүгү чүлдү-чүрээм-биле Сени алгап-мактап ,
өске бурганнар мурнунга Сени алгап ырлап тур мен!

² Сээң ыдыктыг өргээңге сөгүрүп мөгеер мен ,
шынчың биле энерелиң дээш, адыңны алгап-мактап тур мен,

Бодунуң сөзүңнү

бүгү аттардан өндүр улуг кылып каан болгай сен .

³ Сени кый дээн хүнүмде, ол дораан харыылап,
сеткилимни күш киирер-дир сен.

⁴ Сээң аксы-сөзүң дыңнап кааш,
чер-делегейниң хааннары шупту Сени алгап-мактазын.

⁵ Дээрги-Чаяакчының алдарының өндүр улуун көргөш,

хааннар Ооң оруктарын алгап ырлазын.

⁶ Дээрги-Чаяакчы эң өндүр бедик –
томаарааннарны-даа көрүп турар,
турамыкты-даа талыгырдан танып турар.

⁷ Бергелерге кызагдады бергенимде,
амы-тынныг арттырар сен , холуң менче сунуп,
ооң күчүзү-биле дайзыннарным килеңинден мени камгалаар сен.

⁸ Дээрги-Чаяакчы мээң өжээним негээр!
Энерелиң кезээ шагда үстүп төнмес ,
Бодунуң ажил-херээң ара кагбайн көр.

Хөгжүм башкарыкчызынга.

Давидтии. Мизмор-ыр.

138 Дээрги-Чаяакчы,
Сен мени шылгап көргөн сен, эки билир сен .

² Олуруп алганымны-даа, туруп келгенимни-даа билир сен,

бодалдарымны ырактан-на билип каар сен .

³ Орукка чорумда азы дыштанып чыдырымда,
мени шылгаар сен,

мээң баар оруктарым шуптузу Сеңээ билдингир .

⁴ Сөзүмнү чугаалап четтикпээнимде-ле,

Сен ону долузу-биле билир сен, Дээрги-Чаяакчы.

⁵ Артымдан, мурнумдан мени бүзээледиң,
холуңну менче салып алдың.

⁶ Сээң билииң меңээ кайгамчык онза,
аажок бедик – ону билип аар харыым чок .

⁷ Сээң Сүлдеңден ырап кай баар мен,
Сенден дезип кай баар мен?

⁸ Дээрже үне бээр-даа болзумза, Сен ында сен;
алдыы оранга чыдып аар-даа болзумза, Сен база ында сен .

⁹ Даң хаяазын чалгыннангаш,
далай ындынче ужуп чеде берзимзе безин,

¹⁰ Сээң холуң мени аңаа чедип аар,

күштүг холуң мени орта тудуп аар.

¹¹ «Дүмбей караңгы мени чажырып аар,

хүн чырыы меңээ дүн бооп хуула бээр»
деп бодаан джжик мен.

¹² Ынчалзажок дүмбей караңгы безин

мени Сенден чажырып шыдавас,
дүн безин хүн ышкаш чырыдар,
дүмбей караңгы Сеңээ чырык дег болур .
13 Мээң чүрээмни Сен чаяап каан сен,
иемниң хырнының иштинге
мени боттандырып тургускан сен .
14 Ол хире кайгамчык тургузуум дээш
Сени мактап тур мен,
Сээң ажил-херектерин кайгамчыктыг деп
сеткилим ылап-ла медереп билип тур.
15 Кажан мени чажыт черге чаяап турда ,
черниң ханызынга чогаадып тургузуп турда,
мээң бүгү эт-сөөгүм Сеңээ илдең турган.
16 Сээң карактарың мээң боттанып орарымны
көргөн;
меңээ доктааткан хуусаа, чаңгыс-даа хүнү
үмээнде-ле,
бүрүнү-биле Сээң номуңда бижиттинген .
17 Сээң бодалдарыңны билип аарымның бергезин,
Бурганым,
оларның эмге-тикчогун!
18 Оларны санап шенээр болзумза,
черниң элезининден-даа хөй-дүр.
Оттуп келгеш, Сээң-биле хевээр-дир мен.
19 Бурганым, бузуттуг хейни өлүрүп каарың кай!
А силер, өлүрүкчүлөр, менден ырап чоруңар!
20 Олар Сеңээ удур кара сагыштыг чугаалар
чорудуп тур;
дайзыннарың хоозун меге чүүлдер чугаалап тур.
21 Сени көөр хөңнү чок улуска мээң база хөңнүм
чок.
Дээрги-Чаяакчы,
Сеңээ удурланып турар улусту көөр хөңнүм чок .
22 Оларны шуут-ла көөр хөңнүм чок –
олар мээң дайзыннарым апарды.
23 Мени шылгап көр, Бурганым,
сеткил-чүрээмни билип ал ,
мени шенээш, дүвүрелимни билип ал.
24 Човалаңга чедирер орукта
эвес-тир мен бе – көрүп көр,
мөңгө орук-биле мени эдертип көр.

139

*Хөгжүм башкарыкчызынга.
Мизмор-ыр. Давидтии.*

2 Дээрги-Чаяакчы, бак кижиден мени камгала,
күш дөгээр улустан мени кадагала .
3 Олар – чүректеринде кара бодалдарлыг,
хүннүң-не чаалажыр чүткүлдүг улус-тур;
4 дылдарын, чылан ышкаш, шагарынга
мергежидип турар улус-тур,
оларның эриннеринде ок-чыланныы дег хоран
бар . *Сэла*
5 Дээрги-Чаяакчы,
бузуттуг хейниң холун менден чайлат,
буттарымны тендиңнедир сагыштыг
күш дөгээр улустан мени кадагала .
6 Адыыргак улус меңээ дузак чажыра салып каан,
бак хейлер оруумга четки чада салып,

буттарымга какпа салып каан . *Сэла*
7 Дээрги-Чаяакчыга: «Сен – мээң Бурганым сен,
чалынган үнүмнү дыңна» – деп чугааладым.
8 Дээрги-Чаяакчы, күчү-күштүг Камгалакчым,
Дээргим, тулчуушкун хүнүнде
бажымны камгалап турар сен.
9 Дээрги-Чаяакчы, бузуттуг улустуң күзээн чүвезин
бербе,
оларның кара сагыштыг бодалы боттанмазын –
оон башка идээргей бээрлер. *Сэла*
10 Мени бүзээлээн улустуң тейин
оларның бак аксы-сөзү шыва алзын.
11 Оларже оттуг көстер кээп дүшсүн ,
олар ханы оңгарже киир октадыпкаш, оон үнүп
шыдавазын.
12 Бак аас эдер кижичер-чүртка
быжыы-биле туруп шыдавас болзун,
күш дөгээр кижини айыыл-халап аглап-сүрзүн.
13 Билир мен: Дээрги-Чаяакчы
базындырган улуска шын шииткелди,
түреңги улуска чөптүг шииткелди үндүрер .
14 Ынчангаш чөптүг-шынныг улус Сээң адыңны
мактаар,
мөзүзү эки улус Сээң хайгааралың адаанга
чурттаар.

Мизмор-ыр. Давидтии.

140 Дээрги-Чаяакчы, Сени кыйгырып тур мен:
дүрген чедип кел, Сени кый дээн үнүмче
кулааңны ээктир.

2 Мээң мөргүлүмнү, Сээң мурнуңга
айдызаар өргүл дег, хүлээп ал ,
холумну өрү сунганым – кежээки өргүл дег болзун .
3 Дээрги-Чаяакчы, аксымга таңныылдан тургузуп,
аксы-дылымның эжиин кадартып каг;
4 мени бак сөстер эдеринче,
бузут үүлгедикчилери-биле кады
кем-буруулуг херектер кылырынче ээлдирбейн
көр,
оларның дойларынга киришпэйн.
5 Ооң орнунга чөптүг-шынныг кижичер
мени сопсун – энерел болур;
чемелезин – бажымга хора чедирбес
эки олива үзү дег болур .
А мен бузуттуг улустуң үүлгедиглеринге удур
үргүлчү мөргүп чоруур мен.
6 Бузуттугларның баштыңчыларын хаядан дүжүр
октаптар ,
бузуттуг улус ынчан мээң сөстеримни дыңнап,
таарымчалыг сөстер дээрзин билип каар.
7 «Черни чарып, үүрмектеп турары дег, бистиң
сөөктеривисти
өлүглер оранының аксынче киир
тарадыр чажып турар» – дээрлер.
8 А мээң карактарым
Сенче углай көрүп турар , Дээрги-Чаяакчы,
Сенден хоргадал алдым, амы-тынымны үспейн
көр!

⁹ Меңээ салган дузактан,
бузут үүлгедир улустуң какпаларындан мени
чайладып көр .
¹⁰ Бузуттуглар шупту боттарының четкилеринге
ораашсын ,
а мен кыды-биле эрте берейн.

Маскил-ыр. Давидтии.
*Ооң куйга чаштып турган үезинге
хамааржыр мөргүл .*

141 Дээрги-Чаяакчыны ыткыр кыйгырдым,
Дээрги-Чаяакчыга мөргүп, кый дидим;
² Ооң мурнунга хомудал-дилээмни ажыдып
бердим ,
айыыл-халавымны чугаалап бердим.
³ Эр соруум кошкай бээрге; , эртер оруумну Сен
билир сен.
Чоруп турган оруумга дузак салып каан болду .
⁴ Бодумнуң чанымче көөрүмге, таныш эжим
тывылбайн баар-дыр –
хоргадаар черим чок апарган-дыр,
мен дээш кым-даа сагыш човавайн турар-дыр.
⁵ Дээрги-Чаяакчы, Сенден дуза дилеп алгырып:
«Сен – мээң хоргадалым сен,
дириглер ораныңа чурттаар үлүүм сен» – деп
чугааладым.
⁶ Чалынган кыйгымны кичээнгейге ал – аажок куду
көрдүрүп чор мен;
истеп-сүрген улустан мени камгала – олар менден
күштүг-дүр .
⁷ Сээң адыңны мактаар кылдыр, хоругдалдан мени
хоста .
Сен меңээ буян хайырлаарыңа,
чөптүг-шынныг улус мени долгандыр чыгып
кээр.

Мизмор-ыр. Давидтии.

142 Дээрги-Чаяакчы, мөргүлүмнү дыңна,
чалынган үнүмнү кичээнгейге ал,
шынчың база чөптүүң ёзугаар меңээ харыыла;
² мээң-биле чаргы-чаалы кылбайн көр –
Сээң мурнуңа кандыг-даа кижиге актыг бооп
шыдавас!
³ Дайзын мени истеп-сүрүп, черге чыпшыр таптай
базып,
үе-дүпте өлгөн улус дег, караңгыга турарын
албадап тур .
⁴ Эр соруум кошкай берди, чүрээм көжүй берди.
⁵ Шагда эрткен үелерни сактып ор мен ,
Сээң шупту ажил-херээңни,
холдарың-биле кылган ажил-херээңни бодап ор
мен.
⁶ Холдарымны Сенче өрү сундум:
кургаан чер сугже дег, сеткилим Сенче чүткүп тур .
Сэла
⁷ Дүрген меңээ харыылап көр, Дээрги-Чаяакчы,
амы-тыным үстүр деп барды, менден хая
көрүнмейн көр,

оон башка хөөрже кире берген улуска дөмей
апаар мен .
⁸ Эрте эрте энерелдиг харыыңны
дыңнаар аргадан бер – идегелим Сенде болгай.
Эртер оруумну айтып берем –
сеткилимниң ханызындан Сеңээ мөргүп тур мен .
⁹ Дайзыннарымдан мени камгала, Дээрги-
Чаяакчы,
чаглектаныр черим Сенде болгай.
¹⁰ Күзел-сорууңну күүседиринге өөредип каг,
чүге дээрге Бурганым-дыр сен.
Ачылыг Сүлдең мени оргу-дески черлеп аппарзын
.
¹¹ Бодуңнуң адыңны бодааш , мени амы-тынныг
арттырып көр,
Дээрги-Чаяакчы, чөптүүң-биле мени айыыл-
халаптан
адырып көр.
¹² Меңээ энерелдиң-биле дайзыннарымны
узуткап каг ,
мени кызып-кыйган улустуң шуптузун кыргып-
хыдып каг –
чүге дээрге Сээң чалчаң-дыр мен.

Давидтии.

143 Дээрги-Чаяакчыга алдар! Ол – чалым-хаям ;
Ол мээң холдарымны дайылдажырыңа,
салааларымны – тулчурунга өөредип турар ;
² Ол меңээ шынчы, Ол – мээң шивээм,
хоргадалым, камгалакчым, дозуг-камгалалым ;
Оон хоргадап алыр мен,
Ол мээң чонумну меңээ чагыртып берип турар.
³ Дээрги-Чаяакчы, кижиге деп кымыл ол, Сен ол
дээш чүге сагыш човаар сен;
кижиге амытан деп кымыл ол, Сен чүге ону бодап
чоруур сен?
⁴ Кижиге – хей-бус ышкаш ,
ооң назыны – чидип бар чыдар хөлеге дег .
⁵ Дээрги-Чаяакчы! Кудай-дээриңни ээктир
тырткаш,
дүжүп кел ;
дагларга дээвит – ышталы бээр ;
⁶ чаңныыңны кызаңнадыпкаш, дайзыннарны
тарадыр сывырывыт;
Бодуңнуң согуннарың адыпкаш , оларны
девидедивит;
⁷ Бодуңнуң холуңну бедиктен сунгаш,
мени терең сугдан ушта тырт , хары улустуң
холундан камгала.
⁸ Олар – мегечи, аксы-сөзү шынныг эвес улус-тур .
⁹ Бурганым, Сеңээ чаа ырдан ырлап берейн ,
эткир үнүг чанзыга үдеткеш, Сени алгап ырлайын
–
¹⁰ Сен хааннарга тиилелге шаңнап , Бодуңнуң
чалчаң Давидти
хайыра чок хылыштан чайладып турар сен.
¹¹ Мени камгалап, хары улустуң холундан адыр –
олар – мегечи, аксы-сөзү шынныг эвес улус-тур.

¹² Чалыы назынында оолдарывыс частып үнгөн үнүштер дег болзун , кыстарывыс – ордунуң уранчыды чазаан адагаштары дег болзун.

¹³ Аңмаарларывыс эриин ажыр янзы-бүрү тараа аймаа долзун, одар-белчиирлеривиске кодан хоювус муң, түмен бооп

өзүп-көвүдезин,

¹⁴ инек малывыс семирзин; дайзыннарывыс бисти туттуруушкунче аппараттын,

кудумчуларывыска ыы-сыы дыңналбазын .

¹⁵ Шак ындыг чол эдилээн чон амыр-чыргалдыг. Дээрги-Чаяакчы оларга Бурган болган чон амыр-чыргалдыг .

Макталдың ыры. Давидтии. х (алеф)

144 Бурганым болгаш Хааным, Сени кымдан арттыр

мактаар мен, Сээң адыңны кезээ мөңгеде алгап-йөрээр мен. 2 (бет)

² Хүннүң-не Сени алгап-йөрээр мен, кезээ мөңгеде Сээң адыңны алгап-мактаар мен. 1 (гимел)

³ Дээрги-Чаяакчы өндүр улуг, алдар-макталга дыка төлөптиг .

Ооң өндүр бедиин билип аары болдунмас . 7 (далет)

⁴ Салгалдан салгал дамчий улус Сээң ажил-херектериңни алгап-мактаар

база Сээң күчү-күжүңнү медээлээр. 7 (хе)

⁵ Олар Сээң өндүр бедик ат-алдарыңны медээлээр, мен база Сээң кайгамчык ажил-херектериңни угаап бодаар мен. 1 (вав)

⁶ Улус Сээң сүртенчиг ажил-херектериңни күчү-күжүн чугаалажы бээр, мен база Сээң өндүр бедиини чарлап чугаалаар мен . 7 (зайин)

⁷ Улус Сээң буяннының элбээн үргүлчү алдаржыдып чугаалай бээр, Сээң чөптүүңү алгап ырлай бээр. 7 (хет)

⁸ Дээрги-Чаяакчы килеңнээчел эвес, кээргээчел, ээ көрнүүчел болгаш элбек энерелдиг . 7 (тет)

⁹ Дээрги-Чаяакчы бүгү улуска буянныг, Ооң чаяаганы бүгү чүүлдерге ээ-хайыралы илереп кээр. 1 (йод)

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы, чаяалгаң шуптузу Сени алдаржытсын,

Сеңээ бердинген улус Сени алгап-йөрээзин, 3 (каф)

¹¹ Сээң Чагыргаңның алдарын суртаалдазын, Сээң күчү-күжүңнү дамчыдып чугаалазын. 7 (ламед)

¹² Кижиги төрөлгетен олардан Сээң күчү-күжүң дугайында

база Сээң Чагыргаңның алдарлыг

өндүр бедииниң дугайында билип алзын. 7 (мем)

¹³ Сээң Чагыргаң кезээ мөңгеде турар, кижиги төрөлгетениң бүгү салгалдарын хааннаар сен . 7 (нун)

Дээрги-Чаяакчының чугаалааны бүгү сөстөргө бүзүрөп боор,

Ол Бодунуң чаяап кааны бүгү чүүлдеринге энерелдиг . 7 (самех)

¹⁴ Кээп ужуп чыдар бүгү улуска Дээрги-Чаяакчы чөлөнгиш болур,

бүшкүйтүр бастырган бүгү улусту дорттай хөндүрөп . 7 (айин)

¹⁵ Бүгү улустуң карактары Сенче ынаныштыг көөр, Сен оларга аъш-чемни чогуур өйүндө бээр сен : 3 (пе)

¹⁶ холуңну чада сунгаш, бүгү амылыгларның күзээн чүвезин

хандырып, оларны тоттурар сен . 7 (цаде)

¹⁷ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң бүгү оруктарыңга чөптүг,

Бодунуң бүгү ажил-херектеринге энерелдиг. 7 (коф)

¹⁸ Дээрги-Чаяакчы Ону кый деп мөргүүр бүгү улуска – шынны-биле Ону кый деп мөргүүлөргө – чоок . 7 (реш)

¹⁹ Оон коргар улустуң күзээн чүүлүн Ол күүседип бээр ,

оларның дуза дилээн кыйгызын дыңнап кааш, камгалаар. 7 (шин)

²⁰ Дээрги-Чаяакчы Аңаа ынак бүгү улусту карактап-кадагалаар, а бузуттуг шупту улусту узуткап каар. 7 (тав)

²¹ Мээң аксы-сөзүм Дээрги-Чаяакчыны мактазын, бүгү амылыглар Ооң ыдыктыг адын кезээ мөңгеде алгап-йөрээзин.

145 Аллилуйя!

Сеткилим Дээрги-Чаяакчыны мактазын-на! 2 Дириг чорааш, Дээрги-Чаяакчыны алгап-мактаайн;

чурттап чорааш, Бурганымны алгап ырлайын .

³ Эрге-дужаалдыг улуска идегевеңер – камгалалыңар кижилерден кээр деп ынанмаңар .

⁴ Кижиги хөөкүй амызы үстүп, кара черже кире бээр, боттандылар дээн бодалдары ол-ла дораан чиде бээр .

⁵ Израильдиң Бурганының дузазын көрүп турар кижиги амыр-чыргалдыг!

Дээрги-Чаяакчыга – Бурганыңга идегээр кижиги амыр-чыргалдыг!

⁶ Ол кижиниң Бурганы дээр, чер болгаш далайны оларда бар бүгү чүүл-биле кады чаяаган;

⁷ базындырган улуска болчур, аштаан улуска аъш-чемни бээр .

Дээрги-Чаяакчы туттурганнарны хостаар ,

⁸ Дээрги-Чаяакчы согурларның караан ажыдар , Дээрги-Чаяакчы бүшкүктерни дорттай хөндүрөп .

Дээрги-Чаяакчы чөптүг-шынныг улуска ынак.

⁹ Дээрги-Чаяакчы өскээртен келген улусту кадагалаар,

өскүс-чавысты, дулгуяк кадайны деткиир , а бузуттуг улусту оруундан астырар.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы кезээ мөңгедө хааннаар!

·Сион, сээң Бурганың салгалдан салгал дамчып хааннаар!

·Аллилуйя!

146 ·Аллилуйя!

Бистиң Бурганывысты алгап ырлаары ачылыг-дыр,

Ону алгап-мактаары эки болгаш тааланчыг-дыр!

² Дээрги-Чаяакчы Иерусалимни катап тудуп турар , Ол тудуп аппаратан израиль чонну чыып эккээр .

³ Ол сеткил-хөңнү карарган улусту сегидип, оларның балыгларын шарып берип турар .

⁴ Ол сылдыстарның санын билип, оларның шуптузун аттары-биле адап турар .

⁵ Дээргивис өндүр улуг, кедергей күчү-күштүг, Ооң угааны хемчээл-кызыгаар билбес .

⁶ Ол базындырган улусту өрү көдүрүп, бузуттуг улусту черге чедир куду базып турар.

⁷ Дээрги-Чаяакчыга өөрүп четтирип ырлаңар, Бурганывыс мурнунга чадаганнап ырлап бериңер .

⁸ Ол дээрни булут-шывыг-биле дуглап, черже чаъсты чагдырып ,

дагларны оът-сиген-биле шып турар;

⁹ мал-маганга база кыйгы салып алгырган кускун төлдеринге

аъш-чемни берип турар .

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы аъттың күш-шыдалын херекке албас ;

кижиниң буттарының дүргени Аңаа хамаан чок;

¹¹ а Оон коргар, Ооң энерелинге идегээр улус Ооң сеткилинге кирер .

147 Иерусалим хоорай,

Дээрги-Чаяакчыны алдаржыт-ла;

·Сион даг, Бурганыңны алгап-макта!

² Дээрги-Чаяакчы сээң хаалгаларыңның дээктерин быжыглап ,

чурттакчы чонуңга ачы-буян хайырлап турар;

³ сээң кызыгаарларың иштинге тайбыңны

догуннадып,

сени эң-не эки кызыл-тас-биле тоттуруп турар .

⁴ Ол Бодунуң айтышкынын черже чорудуп бээрге,

Ооң сөзү дүргени кончуг күүсеттинер.

⁵ Ол ак дүк ышкаш харны чада салыр,

хүл ышкаш хырааны черже тө чажар ;

⁶ дош-долузун черже даш ышкаш октап бадырар –

Ооң соогун шыдажыр кижиге бар бе?

⁷ А ынчан Ол Бодунуң сөзүн чорудупкаш,

ол бүгүнү эргизиптер;

хадын көдүрүлдүр үрүптерге, суглар ага бээр.

⁸ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзүн Иаковка;

Бодунуң дүрүм-хоойлузун – Израильге медээлээр.

⁹ Өске кандыг-даа чонга Ол ынчаар кылбаан , Ооң дүрүмнерин өске чоннар билбес .

·Аллилуйя!

148 ·Аллилуйя!

Дээрги-Чаяакчыны кудайлардан алгап-мактаңар,

Ону өрү дээрден алгап-мактаңар!

² Дээрги-Чаяакчының бүгү төлээлери,

бүгү аг-шерии, Ону алгап-мактаңар!

³ Хүн биле ай, Ону алгап-мактаңар!

Чайынналган хамык сылдыстар, Ону алгап-мактаңар!

⁴ Дээрлерниң эң бедии база

дээрлерниң кырында суглар , Ону алгап-мактаңар!

⁵ Олар шупту Дээрги-Чаяакчының

сөзүн ёзугаар чаяттыңан болгай ,

ынчангаш Ооң адын алгап-мактазын;

⁶ Дээрги-Чаяакчы оларны кажан шагда,

кезээ мөңгедө тургузуп каан,

ажыр базып болбас дүрүмүн оларга берген .

⁷ Дээрги-Чаяакчыны чер кырындан алгап-

мактаңар:

далайның улуг амытаннары биле дүп чок бүгү

ээрмнер ,

⁸ чаңнык биле долу, хар биле бус-туман,

Ооң айтышкынын күүседип турар шуурган ,

⁹ даглар биле бүгү тейлер, чимистиг ыяштар биле

бүгү пөштер,

¹⁰ аң-мең биле бүгү мал-маган, соястаарлар биле

чалгынныг куштар,

¹¹ черниң хааннары биле бүгү чоннар,

чагырыкчылар биле черниң ·баштыңнары,

¹² аныяк оолдар-кыстар, кырган-чалыы – Ону

алгап-мактаңар!

¹³ Олар шупту Дээрги-Чаяакчының адын алгап-

мактазын.

Чүгле чаңгыс Ооң адын кымдан-даа арттыр

мактаан-дыр,

Ооң чайынналчаа чер биле дээрден бедээн-дир .

¹⁴ Ол Бодунуң чонунуң күчү-күжүн көвүдеткен-дир,

Аңаа бердинген бүгү улуска,

Аңаа чоок израиль чонга макталды берген-дир!

·Аллилуйя!

149 ·Аллилуйя!

Дээрги-Чаяакчыга чаа ырдан ырлап

бериңер ,

Аңаа бердинген улустуң чыыжыңга Ону алгап

ырлаңар.

² Израиль чон бодунуң Чаяакчызы дээш өөрүп-хөглезин,

·Сионнуң улузу боттарының Хааны дээш өөрүп-

байырлазын.

³ Ооң адын самнавышаан алгап-мактазын,

тимпан биле чадаганга үдеттирип, алгап ырлазын.

⁴ Дээрги-Чаяакчының сеткили Бодунуң чону дээш

ханган болгай,

Ол томаараан улусту, тиилелге хайырлап,

каастаар.

⁵ Бурганга бердинген улус алдаржып, өөрүп-байырлазын,
орун-дөжээнге-даа чыткаш, өөрүп ырлазын .
⁶ Оларның аксы-сөзү Бурганны алгап-йөрээзин;
а холдарыңга аажок чидиг хылыш туттунзун –
⁷ олар өске чоннардан өжээн негезин, өске
аймактарны кезетсин;
⁸ оларның хааннарын хүлүп-бектезин,
нояннарын демирлеп-кинчилезин –
⁹ бижиттинген шииткелди оларга онааштырзын .
Ынчаар кылыр болза, Аңаа бердинген улус
алдаржыыр.

·Аллилуйя!

150 ·Аллилуйя!
Бурганны Ооң ыдыктыг өргээзинге
мактаңар ,

Ооң шивээзи болур бопурук дээрге Ону мактаңар!
² Күчүлүг ажил-херектери дээш, Ону мактаңар!
Өндүр бедии дээш, Ону мактаңар!
³ Эдиски үнү-биле үдеп , Ону мактаңар!
Чадаган болгаш чанзы-биле үдеп , Ону мактаңар!
⁴ Тимпан-биле үдеп, самнап тургаш , Ону
мактаңар!
Хылдыг хөгжүм-биле база лимби-биле үдеп, Ону
мактаңар!
⁵ Эткир үннүг кимвалдар-биле үдеп , Ону
мактаңар!
Ыткыр үннүг кимвалдар-биле үдеп, Ону
мактаңар!
⁶ Амы-тынныг бүгү чүве Дээрги-Чаяакчыны
мактазын!
·Аллилуйя!

Чугаалар

Кирилде

Бо номнуң еврей ады үлегер домактар, чечен сөстөр, элдээрткен чугааларны көргүскен – түңнеп чугаалаарга, омур-хевирлер-биле долдунган янзы-бүрү өөредиглиг чугаалар-дыр. Угаадыглыг чугаалар ному дээрге израиль чоннуң мерген угаанныгларының мөзү-бүдүш өөредиглериниң база чагыг-сургаалдарының чыындызы-дыр. Оларның элээн хөйү эң мерген угаанныг израиль хаан Соломоннуң ады-биле харылзаалыг. Угаадыглыг чугаалар номунуң хевирин болгаш элээн хөй темалары эрте-бурунгу Чоокку Чөөн чүктүң өске чоннарының угаадыглыг чугааларына дөмейлешкек. Ынчалза-даа еврей угаадыглыг чугаалар оларның Бургандан коргуушкунга (азы өскээр чугаалаарга, Дээрги-Чаяакчыга ханы хүндүлелге) болгаш амыдыралдың бүгү талаларына Ооң хоойлуларын сагырына үндезилеттинген бооп турары-биле ылгалдыг.

Ном үш кезектен бүткен. Эгезинде (1–9 эгелер) эки мөзүлүг, мерген угаанныг амыдырал дугайында өөредиглер кирген, оларның хөй кезииниң хевир-тургузуу ачазының оглунга чагыг-сургаалы дег. Мында ол ышкаш херээжен кижиниң омур-хевирин дамчыштыр көргүскен мерген угаанга мактал дыңналып турар. А мелегей амыдыралдың удурланышкак омур-хевирин будулчак херээжен-биле харылзаа ышкаш кылдыр көргүскен.

Номнуң дараазында кезээ (10:1–22:16) – «Соломоннуң чугааларының улуг чыындызы» – бодамчалыг, эки чаңныг, эки мөзүлүг болурун чагып-сургап турар кыска шүлүктөрдөн бүткен.

Номнуң үшкү кезээнче (22:17–31:31) «Мерген угаанныгларның чугааларының чыындызы», «Соломоннуң чугааларының бичии чыындызы» база израильчи эвес мерген угаанныгларның безин элээн каш чугаалары кирип турар. Номнуң төнчүзүндө бүдүштүг херээженге алгыш-йөрээл (31:10–31) кирген. Ол алгыш-йөрээл алфавиттиг акрошүлүк хевирлиг. Ындыг херээжен биле мерген угаанның омур-хевирин деңнеп болур – «Ооң үнези эртине даштардан бедик болгай».

Бо номда мерген угаанныг болгаш чөптүг-шынныг улус чедимчелиг болурун, а бузуттуг болгаш мелегей улус чайлаш чок өлүрүн катап-катап онзалап демдеглеп турар. «Буруулугну Бурган торгаар, буянныгны чону алгаар» деп тыва үлегер домак-биле деңнеп көрүңер даан.

Угаадыглыг чугааларның ажык-дузазы

- 1 Давидтиң оглу, Израильдин хааны Соломоннуң угаадыглыг чугаалары бо-дур .
- 2 Ол чугаалар мерген угаан биле сургаалды билип аарын күзээн, угаанныг сөс-бодалдың утказын билип алыксаан улуска херек;
- 3 олар бодамчалыг чорукту: чөптүг болгаш шынчы чорукту база эки мөзүлүг болурун шиңгээдип алыксаан улуска херек;
- 4 олар кенен сеткилдиглерниң сагынгыр боорунга , аныктарның билиглиг болгаш бодамчалыг боорунга херек;

- 5 оларны дыңнааш, мерген угаанныг кижин билиглерин көвүдөдип аар, а сарыылдыг кижин – элдээртиглиг болгаш угаадыглыг чугааларны база мерген угаанныгларның сөс-бодал болгаш тывызыктырын билип аарына херек арга-сүмени тывар.
- 7 Дээрги-Чаяакчыдан коргары – билигниң үнер дөзү . Чүгле мелегей кижин мерген угаанны болгаш суртаалды херекке албас.

Бачытка дуурайладып аарындан кичээндириг

- 8 Оглум, ачаңның сургаалын дыңна, аваңның өөредиин сагы ,
- 9 ол сургаал биле өөредиг – сээң бөргүңге кадаар одага-дыр , мойнуңга азар каасталга-дыр.

¹⁰ Оглум, бачыттыглар сени дуурайлай берзе, оларны эдербе .

¹¹ Олар мынча дээрлер:

«Кады чоруул че, кедеп чыткаш, кижиден өлүрээли,

кем-буруу чок улусту кедеп, дозаалы!

¹² Өлүглер ораны дег, бис оларны диригге-ле сыырыптар бис

олар – бүдүн-бүрүн боттары – тамыже кирген улус дег апаар .

¹³ Үнези улуг чүүл-бүрү эт-хөреңгиден үптөп, оран-сававысты олча-тывыш-биле долдуруп аар бис.

¹⁴ Биске каттыжып, бистиң-биле бир баг боор сен, тыпкан олчавысты деңге үлежир бис».

¹⁵ Оглум! Олар-биле орууң чаңгыс болбазын, оларны эдереринден кичээн ,

¹⁶ чүге дээрге олар бузутче маңнап,

хан төгер дээш далажып бар чыдарлар-дыр .

¹⁷ Куштар көрүп турда,

четки салган ажыы чок –

¹⁸ олар база улусту ынчалдыр кедээш,

боттары боттары-ла узуткап аарлар.

¹⁹ Чазый-чилби үптөкчинин оруу муңгаш – былаап алган олчазы ооң бажын чиир .

Мерген угаанның улусту кый дээни

²⁰ Мерген угаан кудумчуда кый деп турар , хоорайның шөлдеринде ооң үнү дыңзыг дыңналып турар;

²¹ улус чыглыр хөлзээзинниг черлерде ыыткыр суртаалдап турар,

хоорай хаалгаларының чанында чугаалап турар:

²² «Кенен улус, чежеге дээр кенен сеткилдиңерге мага ханып кээр силер;

кочуургактар, чежеге дээр ыят чогуңарга таалап кээр силер;

мелегейлер, чежеге дээр билигни көөр хөңнүңер чок бооп кээр силер?

²³ Мээң чемелээшкинимче эргилип, дыңнап көрүңер –

сеткил-сагыжымны силерже сиңирип каар мен, сөзүмнү силерге медеглээр мен.

²⁴ Мен кый деп турдум, а силер хая көрнү бердиңер;

холумну сунуп турдум, ынчалза-даа тооп көөр кижичок болду .

²⁵ Мээң хамык сүмелеримни хүлээп албайн бардыңар ,

чемелээшкинимни дыңнаар хөңнүңер чок болду.

²⁶ Ындыг-дыр че, а мен база силер айыылга таваржырыңарга, шоодар мен,

коргуушкунга алзыптарыңарга, дорамчылап кочулаар мен .

²⁷ Кызаңнаашкынныг чаъс дег, айыылдыг байдал силерге чедип кээр,

хат-казыргы дег, айыыл-халап силерни хөме таварыыр,

дарлал силерни чыттыр басып аар.

²⁸ Ынчан улус мени кый дээр, а мен харыылавам мен;

мени дилеп эгелээр, ынчалза-даа тыппас .

²⁹ Билигни көөр хөңнү чогу дээш,

Дээрги-Чаяакчыдан коргарын хүлээп албааны дээш;

³⁰ мээң арга-сүмемни дыңнаар хөңнү чогу дээш, хамык чемелээшкинимни херекке албааны дээш –

³¹ олар боттарының херектериниң үре-түңнелин четтирерлер,

бодал-сагыжынга хара бээрлер .

³² Чүге дээрге кенен улустуң дедир чаңы

боттарының бажын чиир,

мелегей улустуң сагыш амыры боттарын узуткап каар.

³³ А мени тооп дыңнап турар кижичок кандыг-даа бузуттан кортпайн,

айыылга таварышпайн, амыр-шөлээн амыдыраар».

Ачазының оглунга чагыг-сургаалы

2 Оглум, мээң сөстөрүмни хүлээп ал база чагыгларымны чүрээңге шыгжап ал ;

² мерген угаанны кичээнгейлиг дыңна база

чүрээңни билиишкинче ээлдирип ал;

³ билигни кый де база

угаанны кыйгырып ал;

⁴ угаанны, мөңгүннү дег , диле база

эртине-байлак шыгжаан черни дег, истеп тып ал –

⁵ ынчан Дээрги-Чаяакчыдан коргары деп чүл ол дээрзин

билип каар сен база

Бурган дугайында билигни тып аар сен.

⁶ Чүге дээрге мерген угаанны Дээрги-Чаяакчы хайырлаар ,

билиг биле угаан Ооң аас-сөзүн дамчып кээр болгай.

⁷ Бурган эки мөзүлүг улуска тиилелгени белеткеп берген.

Ол – кем-буруу чок улустуң мурнунга турар камгалалы .

⁸ Ол чөптүг чоруктуң оруктарын камгалап турар база Аңаа бердинген улустуң оруун кадагалап турар .

⁹ Ынчан сен чөптүг болгаш шынчы чорукту, эки мөзүлүг боорун

база бүгү-ле буянныг оруктарның дортун билип каар сен.

¹⁰ Чүге дээрге сээң чүрээңче мерген угаан сиңе бээр,

билиг – сеткилице тааржы бээр.

¹¹ Бодамчалыг чорук сени камгалаар; улуг угаан – кадагалаар.

¹² Мерген угаан сени бузуттугларның оруундан,

шын сеткилинден чугаалавас улустан кадагалаар.

¹³ Шак ындыг улус дүмбейниң оруктары-биле чоруур дээш,
дорт оруктан чайлай бээр.

¹⁴ Ол улус дээрге бузуттуг үүлгедиглер кылгаш,
өөрүүр,

бузут биле бачытка таалаар,
¹⁵ ыргак оруктарда боттарының изин изеп,
бузутту эдерип чоруур улус-тур.

¹⁶ А оон ыңай мерген угаан өске кижии кадайындан

–
элзедип чугаалаар, ашактыг херээженден база
кадагалаар .

¹⁷ Ол дээрге аныяандан кады чурттаан эжин
каапкан,
Бурганының берген чагыын уттупкан херээжен-
дир.

¹⁸ Ол херээженниң бажыңы – өлүмнүң какпазы-
дыр,
ооң оруу – өлүглер оранынче орук-тур .

¹⁹ Ооң бажыңынче кирген кижии дедир эеп келбес,
амыдыралдың оруунче катап кирбес.

²⁰ Ынчангаш эки улустуң оруун эдер,
чөптүг-шынныг улустуң изин исте.

²¹ Эки мөзүлүг улус чер-чуртка чурттаар,
кем-буруу чок улус аңаа артып каар болгай .

²² А бузуттуг улусту чырык черге амылыг
арттырбас,
кара сагыштыг улусту ооң кырынга узуткап
кааптар .

3 Оглум, мээң өөредиимни утпа,
чагыг-сүмемни чүрээңге шыгжап ал .

² Чүге дээрге олар сээң чурттаар үеңни узадыр,
назы-харыңны немээр база амыр-чыргалыңны
көвүдедир.

³ Шынчы чорууң биле энерелиңни кагба:
ону, каасталга ышкаш, мойнуңга астып ал
база чүрээңге сиилбирлеп бижип ал –

⁴ Ынчан Бурган болгаш улус
сенче ээ көрнүр база эки кижии деп санаар.

⁵ Дээрги-Чаяакчыга чүрээңниң ханызындан идеге,
а бодуңнуң угааныңга ынанма.

⁶ Кандыг-даа оруктап чоруп орзуңза, Дээрги-
Чаяакчыны билип аарын кызыт,
Ол ынчан сээң орууңну дорттап бээр .

⁷ «Мерген угаанныымны» деп бодава,
Дээрги-Чаяакчыдан коргуп, бузуттан чайлап чор –

⁸ Ынчаар кылыр болзуңза,
мага-бодуң бүрүнү-биле кадыкшып, күш кире
бээр.

⁹ Бодуңнуң өнчү-хөреңгинден база кандыг-даа
дүжүдүңнүң башкылыындан

Дээрги-Чаяакчыга берип, Ону алдаржыт ;

¹⁰ сээң тараа шыгжаар аңмаарларың
сыңышпастап, дола бээр,
көгээржиктериңде чаа арага эриин ажыр төктүп
турар апаар .

¹¹ Оглум, Дээрги-Чаяакчының эдип-чазаар
сургаалын

хүлээвейн барба,
Ооң чемелээшкинин халалыг диве.

¹² Дээрги-Чаяакчы Бодуңуң ынак кижизин,
ачазы эргим оглун дег, кеземчеге онаар болгай .

¹³ Мерген угаанны чедип алган кижии
база сарыылдыг апарган кижии амыр-чыргалдыг.

¹⁴ Мерген угаанның ажыы мөңгүннүг болурундан
канчап-даа дээре,

ооң үре-түңнели алдындан-даа үнелиг .

¹⁵ Мерген угаан эртине даштардан-даа аар
өртектиг ,

күзээн чүүлдериңниң кандыызы-даа ооң-биле
деңнежип шыдавас.

¹⁶ Ооң оң холунда – узун назын,
а солагай холунда – байлакшыл биле алдар-хүндү
бар .

¹⁷ Ооң оруктары тааланчыг-дыр,
ону олар шупту амыр-чыргалга чедире бээр-дир.

¹⁸ Мерген угаан ону кагбас улуска амыдыралдың
ыяжы-дыр ,

ооң-биле чарылбас улус амыр-чыргалдыг!

¹⁹ Дээрги-Чаяакчы Бодуңуң мерген угааны-биле
черни үндезилеп тургускан ,

сарыылы-биле дээрни доктаадып тургускан .

²⁰ Ооң билии башкараарга, дүп чок далайларның
суу

аттыгып үнүп,
булуттар чаъс-шалыңны дүжүрүп турар .

²¹ Оглум, быжырымчалыг бодаар болгаш
бодамчалыг чорукту кадагалап ал,

олар үргүлчү карааң мурнунга турзун.

²² Олар ынчан сээң сеткилиңге тынгарыышкын
болгаш

мойнуңга азар каасталгаң апаар.

²³ Ынчан сээң орууңга айыыл таварышпас,
а будуң чүге-даа илдикпес .

²⁴ Чүден-даа кортпайн, удуп чыдып аар сен,
а удаан уйгуң – тааланчыг боор.

²⁵ Бузуттугларны манап турар, оларны хенертен
таварыыр

хай-халаптан
база өлүрүнден кортпа .

²⁶ Дээрги-Чаяакчы сээң талаңда болгай,
Ол сээң будуңну какпадан чайладып чоруур.

²⁷ Бир кижиге ачы-буян көргүзер ужурлуг турган
дижик сен.

Шыдаар-ла болзуңза, аңаа ону көргүзеринден
ойталава .

²⁸ Өске кижиге бээр ужурлуг чүвең бодуңда бар
болза:

«Чоруй бар, катап чедип кээр сен, даарта бээр
мен» – диве .

²⁹ Сээң-биле каразыышкын чок чурттап турар
кижиге удур

бак чүве бодава.

³⁰ Сеңээ бак чүве кылбаан кижии-биле

чылдагаан чок черге чаргылдашпа.
³¹ Күчүлел кылып турар кижиге адааргава,
 ооң оруун шилип алба .
³² Чүге дээрге кара сагыштыг кижиге Дээрги-
 Чаяакчыга бужар бооп көстүр,
 а чөптүг-шынныг улус Ооң сеткилинге кирер.
³³ Бузуттуг кижиниң бажың-балгадынга
 Дээрги-Чаяакчының каргыжы чедер ,
 а эки мөзүлүг улустуң оран-савазынга Ол ачы-буян
 хайырлаар .
³⁴ Ол кочуургак улусту шоодар ,
 а томаараан улуска ээ көрүүшкүнүн хайырлаар .
³⁵ Мерген угаанныг улус алдарга чедер,
 а адыргак мелегей улус адын баксырадыр.
4 Ажы-төлүм, ачаңарның сургаалын дыңнаңар,
 угаан кирер дээш, кичээнгейлиг дыңнаңар .
² Буян сиңген өөредигни силерге берип турар
 болгай мен,
 ол өөредиимни уттуп, кагбаңар.
³ Мен база адалыг чораан мен,
 авамның эрге-чассыг оглу турган мен.
⁴ Ачам мени мынча деп өөредип чораан :
 «Мээң сөстөримиң чүрээңге кадагалап ал,
 чагыг-сүмемни сагып чор,
 ынчан амы-тынныг артар сен .
⁵ Мерген угаан биле билип алышышкынны чедип
 ал,
 сенээ чугаалаан сөстөримиңни утпа, олардан соора
 барба.
⁶ Мерген угаанны кагба, ол ынчан сени камгалаар,
 аңаа ынак апар – ол сени кадагалаар.
⁷ Мерген угаан эң чугула болур. Мерген угаанны
 чедип ал.
 Кандыг-даа эт-хөреңги чыып чорзуңза, угаанны
 база чыып ал.
⁸ Мерген угаанны бедии-биле үнеле, ол сени өрү
 көдүрер,
 бир эвес оон салдынмайн баар болзуңза – сени
 алдаржыдар .
⁹ Ол сээң бажыңга одагалыг бөрттү кедирер ,
 онза чараш оваадайны сеңээ эккеп бээр».
¹⁰ Мени дыңна, оглум, сөстөримиңни хүлээп ал,
 ынчан сээң чурттаар чылдарың немежир .
¹¹ Мерген угаанның оруун сеңээ айтып берип тур
 мен,
 дорт орук-биле сени эдертип бар чыдыр мен.
¹² Бар чыдар болзуңза, кылажың кызагдавас,
 маңнаар болзуңза, илдикпес сен .
¹³ Сургаалымның аайындан эртпе, оон
 ойталавайн, кадагала,
 чүге дээрге амыдыралың ында болгай .
¹⁴ Бузуттуг улустуң оруун эдербе,
 бак улустуң изин истеве :
¹⁵ оларның оруундан өскээр эеп чоруй баргаш,
 олап кылаштава,
 оон чайлай бергеш, чаны-биле эрте бер.
¹⁶ Бузут үлгетпээн болза, олар удуп шыдавас;

бир-ле кижини буураашкынга чедирбээн болза,
 оларның
 уйгузу келбес .

¹⁷ Олар кемниг херээниң хлевин чип,
 күчүлелдиң арагазын ижип турар болгай.

¹⁸ Чөптүг-шынныг улустуң оруу – даңның чырык
 хаязы дег,
 хүн эң-не бедиинге четкиже, улам-на чырып,
 херелденир .

¹⁹ А бузуттуг улустуң оруу – дүмбей караңгы дег ,
 олар каяа тептиге бээрин билбес.

²⁰ Оглум, мээң сөстөримиңни кичээнгейлиг дыңна,
 чугаамче кулааңны ээктир.

²¹ Сөстөримиңни сеткилинден арлып чиде бербезин,
 оларны чүрээниң ханызынга кадагалап ал.

²² Чүге дээрге мээң сөстөримиң оларны тып алган
 кижиге –
 амы-тынны,
 а ооң бүгү мага-бодунга – кадыкшылды берип
 турар .

²³ Чүрээни чүден артык камнап-кадагала,
 чүге дээрге ол – амыдыралдың үнер дөзү-дүр.

²⁴ Меге сөстөримиңни бодундан чайлат,
 аас-сөзүңнүң авыязын бодундан ырат .

²⁵ Сээң карактарың бурунгаар чиге көрзүн,
 көрүжүң чүгле мурнуңче шиглезин.

²⁶ Сээң буттарың дорт оруктап чорзун ,
 ынчан оруктарың шуптузу айыыл чок болур.

²⁷ Оң-даа, солагай-даа талаже эгбе ,
 будуңну бузуттан чайлат.

Самыыраар чоруктан кичээндириг

5 Оглум, мерген угаанымны кичээнгейлиг
 дыңна,

сарыылымче кулааңны ээктир –

² ынчан чүве эндевес чорукка бүргедир сен,
 угаан-билигни кадагалап аар сен .

³ Өске кижиге кадайының аксы ары чигири дег
 чытталыр,

ооң чугаа-сөзү үстен чымчак .

⁴ Ынчалза-даа ол херээжен алызы барып ажыг
 чашпан бооп

база аажок чидиг хылыш бооп хуула бээр .

⁵ Ооң буттары өлүмче дүжүп бар чыдар,
 а базымнары өлүглер оранынче шиглээн .

⁶ Ооң оруу ону амы-тынныг арттырбас,
 оруктары ол-бо чайгылып чоруурун ол боду-даа
 билбес.

⁷ Ам мени дыңнап көрүңер, ажы-төлүм,
 мээң сөстөримиңни хүлээвейн барбаңар.

⁸ Шак ыңдыг херээженче чагдаваңар,
 ооң бажыңының эргининче-даа чоокшулаваңар.

⁹ Оон башка бодуңнуң күжүңнү – өске улус дээш;
 амыдыраар хуусааңны – кээргээр сеткил чок улус
 дээш төтчеглээр сен.

¹⁰ Сээң күжүң хары улусту тоттурар,
 сээң күженишикиниң өске аалга баар.

¹¹ Эът-бодуң соглуп, харыксыраар өйде – амыдыралыңның төнчүзүндө – халагың төп, ондап-остап:

¹² «Чагыг-сургаалды хей-ле херекке албайн чораан-дыр мен, чемелээшкинни мээң чүрээм хей-ле тоовайн чораан-дыр;

башкыларны тооп дыңнаvas,
чагыг-сүме берген улусче кичээнгей салбас чораан кончуумну!
Ам бичии-ле болза, улус мурнунга, хамык чон аразынга

бак атка кирерим ол-дур» – дээр сен.

¹⁵ Бодуңнуң кудууңда сугну база бодуңнуң сууң бажында сугну дозуп иш .

¹⁶ Сээң сугларыңның кудумчуларга, шөлдерге агып баткан херээ чүл?

¹⁷ Сугларың чүгле сээңи болзун, оларны өске улус-биле үлешпе.

¹⁸ Сээң сууң бажынга йөрээл доктаазын, аныяаңда алган кадайың сеңээ өөрүшкүнү шаңназын .

¹⁹ Ол – ынак мыйгааң, эргим элиин-дир, ооң эргеледии сени бүгү назыныңда хандыраар, ынакшылы – үргүлчү эзиртир.

²⁰ Чүү дээш өске кижии кадайыңга хандыкшып, ашактыг херээженче сыңныр сен, оглум?

²¹ Дээрги-Чаяакчыга кижиниң бүгү оруктары көскү болгай , кижиниң бүгү оруктарын Ол билир болгай.

²² Бузуттуг кижии кем-буруузунуң дузаанга туттурар, бачыттарыңга ораажыр.

²³ Эдип-чазаар сургаалдың чедишпези ону узуткаар, а мелегей чоруунуң көвүдээни – оруундан астыраар.

Ажыл-агыйга, амыдыралга херек сүмелер

6 Оглум! Өске кижии дээш дагдынып , шак ол эжиң дээш хол тутчуп, хүлээнген болзуңза,

² бодуңнуң-на сөзүң дээш дузакка киргениң ол-дур,

бодуңнуң-на аас-сөзүң-биле туттуруп алганың ол-дур.

³ Өске кижиниң холунче кирген-дир сен, оглум. Оон адырлып алыр дизе, мону кыл:

доп-дораан ол кижиниң мурнунче кээп дүжүп, ээрежип диле, чыда калба;

⁴ уйгу-дыжың уттувут, ийи карааң шийбе;

⁵ аңчыдан дескен элик дег, куш тудар кижиниң дузаандан ойлаан куш дег, тын менди үнерин бода .

⁶ Чалгаапай! Кымыскаякка бар – чүнү кылып турарын көргөш, оон өөренип ал:

⁷ даргазы-даа, чагырыкчызы-даа, хайгааракчызы-даа чок хирезинде,

⁸ ол чиир аъш-чемин чайын-на белеткеп аар-дыр, дүжүт ажаар өйде курлавырлай чыып аар-дыр .

⁹ Чежеге дээр чыргап чыдар сен, чалгаапай, оттур өй келбээн бе?

¹⁰ Ам-даа удуп-ноюрзап чыдар болзуңза, ам-даа хөлестеп чыдар болзуңза,

¹¹ тоянчы дег, ядарал сенче халдап кээр; үптекчи дег, түрегдел сенче халдап кээр .

¹² Дүржок, бузуттуг кижиниң аксындан меге черле дүшпес :

¹³ ол караан-даа база кааптар , будун-даа тепсей кааптар азы холу-биле-даа имней кааптар.

¹⁴ Ооң чүрээнде – кара сагыш, ооң бодалында – үргүлчү-ле бузут бар,

ол каяа-даа алгыш-кырыш үндүрер.

¹⁵ Ооң уржуунда айыыл-халап ону хенертен хөме таварааш,

хензиг када шуут узуткап каар .

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы алды чүүлү көөр хөңнү чок, чедиги чүүл база Аңаа чүдек-бужар болур .

¹⁷ Олар бо-дур: адыыргак көрүш , мегечи дыл , актыг кижиниң ханын төгер холдар ,

¹⁸ кара сагыштыг бодалдар чажыраар чүрек , бузутче маңнаан буттар ,

¹⁹ аксындан меге дүжүрбес, мегелеп херечилээр кижии

база ха-дуңмашкы улус аразынга алгыш-кырыш үндүрер кижии.

Самыыраарындан кичээндириишкин

²⁰ Оглум! Ачаңның чагыг-сүмезин утпа, аваңның өөредиин сагы .

²¹ Оларны үргүлчү чүрээнге шыгжап чор, каасталга дег, мойнуңга азып алгаш чор .

²² Олар сени кылаштап чоруңда – эдертир, удуп чыдып аарыңга – кадагалаар, оттуп кээриңге – сеңээ сүме кадар.

²³ Чагыг-сүме – чырыткы, өөредиг – чырык , а эдип-чазаан сургаал – амыдыралче орук болгай .

²⁴ Олар сени бак херээженден, өске кижии кадайының элзедиглиг сөс-чугаазындан кичээндирер .

²⁵ Ол херээженниң чараш-каазы-биле чүрээңни хөлзетпе ,

ооң карактарының чивеңээринге дуурайлатпа.

²⁶ Самыын-садар херээженниң өртээ – кескинди хлеб,

а өске кижии кадайы дээш, үнелиг амы-тының-биле төлээр сен.

²⁷ От хойлап алгаш, хевин өрттетпес кижии бар бе?

²⁸ Изиг көс кырлап баскаш, будун өрттетпес кижии бар бе?

²⁹ Өске кижии кадайы-биле холбажып турар кижии-биле

база ыңдыг болур: ол херээженге дегген кижии кеземче чок артпас.

³⁰ Бир кижиге аштай бергеш, хырнын тоттурар дээш оорланган болза,
улус ону дора көрбөс .
³¹ А ол кижиге туттуруп алза,
чеди дакпыр кылдыр орнун тургузуп,
бажыңында бүгү өнчү-хөреңгизин ап бээр.
³² Ашактыг херээжен-биле самыырап турар эрний
угааны четпес-тир –
бодунуң өлүмүн белеткеп турар-дыр .
³³ Ону манап турар чүве – эттедип-соктурары, бак
атка кирери,
ооң бужар-багы ам кажан-даа балалбас.
³⁴ Демги херээженниң ашаа хүннээнинден кылыы
хайныр,
өжээн негээр хүнү кээрге, ол өршээл билбес ,
³⁵ кандыг-даа сады алырынга чөпшээрешпес
база чеже-даа хөй белек тутсуруңга, хайыра
бодавас.
7 Оглум, мээң сөстөрүмни кадагала,
чагыгларымны чүрээңге шыгжап ал .
² Мээң чагыгларымны сагып чор – ынчан амы-
тынныг
артар сен ,
өөредиимни караң огу дег кадагала.
³ Оларны, билзек ышкаш, салааларыңга суп ал,
чүрээңге сиилбирлеп бижип ал .
⁴ Мерген угаанга: «Сен – мээң угбам сен» – деп,
а сарыылга: «Чоок кыс төрелим сен» – деп чугаала.
⁵ Өске кижиге кадайыңдан – элзедип чугаалаар
херээженден
ынчалдыр камгаланыр сен .
⁶ Бир-ле катап бажыңымның соңгазыңдан
бакылап,
ооң хана-карактарын өттүр көрө берген мен.
⁷ Ынчан бир-ле угааны четпес аныяк оолду
кенен кижилер аразыңдан , аныяк-өскөн
аразыңдан
эскерип каан мен.
⁸ Ол бир херээженниң чурттап турар кудумчузун
кежип,
ооң бажыңынче бар чыткан.
⁹ Хүн ажып, имиртиңней бергенде ;
дүн дүжүп, дүмбей караңгы апарып турда болган
чүве.
¹⁰ А демги херээжен аңаа уткуй үнүп келди –
самыын-садар херээженниң хевин кеткен , оптуг-
кажар,
¹¹ шуугаазынныг, дөскөл чок
база бажыңыңга олурап хөңнү чок херээжен
болду:
¹² ол бирде – кудумчуга, бирде – хоорай
шөлдөргө,
бир болза – азыг бүрүзүңгө улус кедээр турган .
¹³ Ол херээжен аныяк оолду сегирип алгаш,
ошкап-чыттап, ыядыр арын чогу-биле мынча деп
турду:
¹⁴ «Мен бөгүн кылыр бооп азааным
эп-найырал өргүлүн боттандырдым.

¹⁵ Ынчангаш сеңээ уткуй үнүп келдим,
дилеп чорааш, сени тып алдым.
¹⁶ Орун-дөжээмни хевис шывыглар болгаш
Египеттен эккелген чараш пөстөр-биле шып
алдым.
¹⁷ Чыдар дөжээмни мирр, алоэ, корица дээр
чаагай чыттыг үнүштер-биле айдызап алдым .
¹⁸ Бээр кирип кел, эртенге чедир мага хандыр
эргеленчип-чассытчыылы,
ынакшылдан ханып-таалап чыдаалы.
¹⁹ Ашаам бажыңда чок, ырак орукче үнүпкен-не
болгай;
²⁰ ол акшалыг хавын ап алган, ай ортузунга чедир
ээп келбес-даа».
²¹ Ол херээжен хөй оптуг аргалар-биле дуурайлап,
эптиг-ээлдек чугаазы-биле көгүдүп аарга ,
²² аныяк оол доп-дораан ону эдерип чорупкан.
Ооң ынчаар кылганы – шарының соктурар
черинче
бар чыдары дег,
хүлбүстүң окка өкпе-баарын үзе аттырары аяже
баары дег
база куштуң амы-тыныңдан чарлырын билбейн,
дузакче ужары дег болган .
²⁴ Ынчангаш, ажы-төлүм, ам мени дыңнаңар,
сөстөрүмчө кичээнгейден салыңар:
²⁵ силерниң чүрээңер ындыг херээженниң оруунче
ээй тыртпазын,
ооң оруктарын изеп, азып-тенивеңер!
²⁶ Хөй-ле улус ооң чижиге болуп, өлгөн болгай,
дыка хөй улусту ол узуткаан болгай.
²⁷ Ооң бажыңы – өлүглер оранынче,
өлүмнүң турар черинче аппаар орук-тур .

Мерген угаанның өртемчейге ужур-утказы

8 Мерген угаан кыйгырып турар эвес бе?
Сарыылдың үнү дыңналып турар эвес бе?
² Мерген угаан орук чанында тей бажыңда –
оруктарның белдиринде туруп алган-дыр.
³ Ол хоорайже кирер эжик аксында,
хаалга чанында кыйгырып тур:
⁴ «Улус-чон, силерни кый деп тур мен,
кижи төрелгетени кыйгырып тур мен!
⁵ Кенен улус, сагыңыр бооп көрүңер ,
а мелегей улус – угаан кирип алыңар.
⁶ Дыңнаңар, мээң чугаалаар чүвем чугула,
аксымдан алыс шынныг чугаа үнер;
⁷ мээң дылым алыс шынны сөглээр,
а бузуттуг, бужар сөстү аксы-дылым кажан-даа
этпес.
⁸ Мээң шупту чугааларым чөптүг,
оларда кара сагыштыг-даа, меге-даа чүве чок;
⁹ олар дөгере угаанныг кижиге тодаргай,
билиг чедип алган улуска билдингир.
¹⁰ Мээң сургаалымны – мөңгүндөн,
а билиимни – арыг алдыңдан бедик үнелеңер .

11 Мерген угаан эртине даштардан каас-чараш болгай,
күзеп чорууруңар бүгү чүве ооң-биле деңнежип шыдавас .

12 Мен дээрге Мерген угаан-дыр мен, кажараашкын-биле кады турар мен, билиг биле бодамчалыг чорукту чедип ап тур мен.

13 Дээрги-Чаяакчыдан коргары – бузутту көөр хөңнү чогу-дур .
Бодун өрү көрдүнер, адыыргаар чорукту, бузуттуг орукту база мегечи аас-сөстү көөр хөңнүм чок.

14 Менде – арга-сүме бар, менде – чедиишкин бар, мен – угаан-дыр мен, күш база мээң таламда .

15 Мээң ачымда хааннар хааннап, чагырыкчылар чөптүг чорукту доктаадып турар,

16 мээң ачымда чагырыкчылар, нояннар болгаш черниң бүгү баштыңчылары чагырып турар.

17 Меңээ ынак улуска мен база ынак мен , мени дилеп турар улус – тып алыр .

18 Байлакшыл-даа, алдар-хүндү-даа мээң-биле кады ,
төнчү билбес эртине-байлак болгаш чөптүг чорук база.

19 Мээң эккээр үре-түңнелим арыг алдындан дээре, мээң дүжүдүм – арыг мөңгүнден үнелиг .

20 Чөптүг чоруктуң оруу-биле,
шынчы чоруктуң изи-биле бар чыдар мен:

21 меңээ ынак улусту эктин ажыр шаңнаар мен, оран-савазын эртине-байлак-биле чык долдурар мен.

22 Дээрги-Чаяакчының чаяпап кылган бүгү-ле чүүлдериниң мурнунда,
үе-дүпте-ле Ооң оруунуң эң эгези бооп турган мен .

23 Мен хамык үе-шагның эгезинде, үе-дүпте-ле, чер-делегейниң боттанырының бетинде-ле тывылган мен.

24 Дүп чок далай болгаш элбек суглуг суг баштары чок турда-ла,
төрүттүнген мен;

25 дагларны-даа, тейлерни-даа тургуспаан турда,
төрүттүнген мен .

26 Дээрги-Чаяакчы ол өйде черниң делгемнерин-даа,
черниң довурак-доозунунуң баштайгы доозунчугажын-даа
чаяваан турган.

27 Кажан Ол дээрлерни тургузуп турда, мен аңаа турган мен ;
кажан далайның кырынга дээрлер биле черни аңгылаар төгерикти шыйып турда;

28 кажан дээрге булуттарны быжыглап турда ,
дүп чок далайның агып үнген дөстөрүн быжыглап турда;

29 кажан далайны суглар ашпас кылдыр,

ооң хемчээлин доктаадып турда
база черни тудуп турар үндезиннерни доктаадып турда –

30 мен Ооң чанынга тудугжу бооп турган мен, хүннүң-не өөрүшкү-маңнай бооп,
Ооң мурнунга үргүлчү өөрүп-хөглөп турган мен –

31 Ооң чер-делегейи дээш өөрүп-хөглөп, кижини төрелгетен дээш өөрүп-байырлап турган мен.

32 А ам мени дыңнаңар, ажы-төлүм:
мээң изим базар улус амыр-чыргалдыг!

33 Сургаалымны дыңнаңар, ынчан мерген угаанныг апаар силер,
ону хүлээвейн барбаңар.

34 Мени дыңнап турар, мээң эргиним чанынга үргүлчү манап турар,
эжиимден караан салбас кижини амыр-чыргалдыг!

35 Мени тып алган кижини – амы-тынны тып алган-дыр
база Дээрги-Чаяакчының ээ көрүүшкүнүн чедип алган-дыр .

36 А меңээ удурланыр кижини бодун боду чок кылып турар:
мени көөр хөңнү чок болуру дээрге-ле өлүмге ынак болуру-дур».

Мерген угаанның болгаш мелегей чоруктуң кыйгырыгы

9 Мерген угаан бажыңын туткаш,
чеди адагашты тургузуп алган.

2 Эът-чегин, чаагай амданныг арагазын белеткеп , столунга делгей салып алган.

3 Бодунуң чалчаларын хоорайның улуска көскү черлеринден:
«Кенен улус, меңээ кире дүжүңер!» – деп кыйгырзын дээш айбылап чорудупкан.
Угаан кирбээн улуска ол мынча деп турар:

5 «Бээр келиңер, мээң аъш-чемимни чооглаңар, чаагай амданныг арагамны ижиңер!

6 Кенен чоруктан адырлыңар, ынчан амы-тынныг артар силер,
угаанның оруу-биле чоруур силер.

7 Кочуургак кижини эдип-чазаар болзуңза, сени бак сөглөп кааптар,
бузуттуг кижини чемелээр болзуңза, сени бакка бораар.

8 Кочуургак кижини чемелеве, оон башка сени көөр хөңнү чок апаар;
харын мерген угаанныг кижини чемеле – ол сеңээ ынак апаар .

9 Мерген угаанныг кижини чагып-сурга – ол оон-даа мерген угаанныг апаар,
чөптүг-шынныг кижини өөрет – ол оон-даа хөй билиглиг апаар .

10 Дээрги-Чаяакчыдан коргары – мерген угаанның үнер дөзү ол-дур ,

ыдыктыг Бурганны билип аары – сарыыл ол-дур!
 11 Мээң – Мерген угаанның – ачымда амыдыралың хуусаазы немежир, назының узаар .
 12 Мерген угаанныг болзуңза, бодуңга ажыктыг, а кочуургак болзуңза, бодуңнуң шоруң-дур».
 13 Мелегей чорук – бардам, шуугаазынныг, билир чүвези чок херээжен дег .
 14 Ол бажыңының эжииниң чанында сандайга, бүгү хоорайга көскү кылдыр олуруп алгаш,
 15 чаны-биле эртип-дүшкен, бодунуң оруу-биле бар чыдар шупту улусту:
 «Кенен улус, меңээ кире дүжүңер!» – деп кыйгырып турар:
 Угаан кирбээн улуска ол мынча деп турар:
 17 «Оорлап алган сугну ижерге – амданныг , чажырып алган хлебти чиирге – таптыг! »
 18 А дыңнап турар улус ол херээжен оларны өлүг сүнезиннер аразынче кый деп турарын-даа, ооң аалчылары алдыы оранның ханызында барган дээрзин-даа билбес.

Соломоннуң улуг чыындызы

10 Соломоннуң угаадыглыг чугаалары бо-дур .
 Мерген угаанныг оол ачазын өөртүр , а мелегей оол авазын муңгарадыр .
 2 Бузуттан келген байлакшылдың ажык-дүжүү чок, а чөптүг-шынныг чорук өлүмден камгалаар .
 3 Дээрги-Чаяакчы чөптүг-шынныг кижини аштатпас , а бузуттуг кижиниң күзээн чүүлүн таптай басып кааптар.
 4 Кылыр чүве чок холдар ядаралга чедирер, а кызымак холдар байыдар .
 5 Чайны өттүр ажылдаар кижини – угаанныг, а дүжүт ажаалдазын эрттир удуп каар кижиниң ады баксыраар.
 6 Чөптүг-шынныг кижиниң бажын алгыш-йөрээлдер каастаар, а бузуттуг улустуң аас-сөзү кара сагыжын чажыраар.
 7 Чөптүг-шынныг кижиниң ат-сураа алгыш-йөрээлдиг, а бузуттуг кижиниң ады чиде бээр .
 8 Мерген угаанныг кижини чагыгларны тооп дыңнаар, а мелегей чүве чугаалаар кижини буурап дүжер.
 9 Кем-буруу чок орук-биле бар чыдар кижиге айыыл халдавас , а бодунуң оруктарыңга будалып чоруур кижиниң херектери билдингир апаар .
 10 Карак басып , бузутче кыйгыраар кижини хилинчекти эккээр;
 мелегей чүве чугаалаар кижини буурап дүжер.
 11 Чөптүг-шынныг кижиниң аас-сөзү – амыдырал хайырлаар суг бажы ,

а бузуттуг улустуң аас-сөзү кара сагыжын чажыраар.
 12 Кижилерге хөңнү чок чорук алгыш-кырышты өөскүдөр,
 а ынакшыл бар болза, бүгү хомудалдарны өршээп боор .
 13 Угаанныг улустуң аас-сөзүндөн мерген угаан бодараар,
 а угааны четпес улустуң ооргазынга дүжер шыкпыыш тыпты бээр .
 14 Мерген угаанныг улус билиглиин чажыраар, а мелегей кижиниң аас-сөзү буураашкынга чедирер .
 15 Бай-шыырак кижиниң өнчү-хөреңгизи – шивээ дег , а ядыыларның түрегдели – бузундулар дег.
 16 Чөптүг-шынныг кижиниң алыр төлевири ону амы-тынныг арттыраар,
 а бузуттуг кижиниң ажык-кончаазы ону бачытче кириер .
 17 Чагыг-сургаалды эдерери – амыдыралче орук-тур , а чемелээшкинни хүлээвес кижини аза бээр.
 18 Өжээннежишкин чажыраар кижиниң аас-сөзү мегеден бүткен;
 хоп-чип тарадып чоруур кижини – мелегей.
 19 Хөй сөстүгдө, бачыттан чайлаары болдунмас , а угаанныг кижини белен сөс ышкынмас .
 20 Чөптүг-шынныг кижиниң дылы арыг мөңгүн дег үнелиг,
 а бузуттуг улустуң чүректери көңгүс өртек чок.
 21 Чөптүг-шынныг кижиниң аас-сөзү хөй улусту кадагалаар,
 а мелегей улус угааны четпезинден узукаттынып каар .
 22 Дээрги-Чаяакчының ачы-буяны кижини байыдар,
 ооң-биле кады хилинчек келбес .
 23 Мелегей кижини бак үүлгедиг кылырын оюн-хөг деп бодараар , а сарыылдыг кижини мерген угаанга өөрүүр.
 24 Бузуттуг улуска коргуп чоруур чүвези чедер , а чөптүг-шынныг улустуң күзелдери чогуу бүдөр .
 25 Хат-шуурган хөме таварыырга, бузуттуг кижини чок апаар , а чөптүг-шынныг кижиниң үндезин-дөзү мөңгедө быжыг .
 26 Чалгаа кижини ону айбылаан улуска – ааста ажыг амдан дег база карак өйгөн ыш дег.
 27 Дээрги-Чаяакчыдан коргар кижини үр амыдыраар , а бузуттуг улустуң назыны кызырлыр .
 28 Чөптүг-шынныг кижиниң манаашкын-идегели өөрүшкү-биле бүдөр,
 а бузуттуг улустуң идегели өлүп төнер .
 29 Дээрги-Чаяакчы кем-буруу чок кижиге хоргадаал болур,
 а бузут үүлгедир улусту Ол чок кылып каар.

³⁰ Чөптүг-шынныг кижиге кезээ мөңгеден тендиш дивес,
а бузуттуг улус чырык чер кырынга чурттап артып шыдавас .

³¹ Чөптүг-шынныг кижиниң аас-сөзү мерген угаанны чугаалаар ,
а бузут чугаалаар кижиге узуткаттырар.

³² Чөптүг-шынныг улус таарыштыр чугаалап билер,
а бузуттугларның аксы-дылы кара сагыштыг.

11 Меге деңзи Дээрги-Чаяакчыга бужар бооп көстүр,
а шын деңзи шойлары Аңаа таарымчалыг .

² Турамык чорукту бак атка кирери чыпшыр сүрүп чоруур ,
а томаарыыр чоруктуң эдеринчизи – мерген угаан.

³ Эки мөзүлүг улусту оларның кем-буруу чогу баштап чоруур,
а кара сагыштыг улусту оп-мегези узуткап каар .

⁴ Дээрги-Чаяакчының килеңиниң хүнү кээрге, байлакшыл дузалап шыдавас ,
а чөптүг-шынныг чорук өлүмден камгалаар .

⁵ Кем-буруу чок улустуң чөптүг-шынныг чоруу дорт оруктап эдертип аппаар ,
а бузуттуг кижиге бодунуң бачыдындан өлүп калыр .

⁶ Эки мөзүлүг улусту чөптүг-шынныг чоруу камгалаар ,
а кара сагыштыг улус кем-буруулуг күзээшкиннериниң дузаанга туттурар.

⁷ Бузуттуг кижиниң идегели ооң-биле кады өлүр;
бак улустуң ынаныжы база кырлып калыр .

⁸ Чөптүг-шынныг кижиге айыылдан чайлаар,
а бузуттуг кижиге ол айыылга таваржыр .

⁹ Бужар-бак кижиниң аас-сөзү чанында кижини узуткаар,
а чөптүг-шынныг улус билии-биле камгаланыр.

¹⁰ Чөптүг-шынныг улус эки чурттаар болза,
хоорайның чону өөрүп-хөглээр ,
а бузуттуг улус өлүп-чидер болза – өөрүшкүдөн алгыржыр.

¹¹ Хоорай эки мөзүлүг улустуң алгыш-йөрээлдери-биле тургустунар,
а бузуттуг улустуң аас-сөзү-биле буступ дүжер .

¹² Угааны четпес кижиге эжин бак сөглээр,
а угаанныг кижиге ыыттавайн эрттириптер.

¹³ Шуугаар кижиге өске улустуң чажыттарын ажыдар ,
а шынчы кижиге чаңгыс-даа сөс ышкынмас.

¹⁴ Чагыг-сургаал чокта, чон кырлып каар,
а чөвүлекчилерниң саны хөй болза , чон камгалал алыр.

¹⁵ Өске кижиге дээш дагдынып турар кижиге бодунче айыыл халдадыр,
а дагдынары-биле далашпас кижиге айыылдан чайлаар.

¹⁶ Бүдүштүг херээжен ат-алдарга чедер,
а ажилгыр улус байлакшылды чедип алыр.

¹⁷ Энерелдиг кижиге бодунга ажык-дуза чедирер,
а каржы-хажагай кижиге бодунга айыыл халдадыр.

¹⁸ Бузуттуг кижиниң шаңналы – хоозун,
а чөптүг-шынныг чорук тарыыр кижиге алыс шын шаңналды алыр.

¹⁹ Чөптүг-шынныг чорук амыдыралче орук изээр,
а бузут сүрер кижиге өлүмчө бар чыдар .

²⁰ Кара сагыштыг улус Дээрги-Чаяакчыга бужар бооп көстүр,
а кем-буруу чок улус Ооң сеткилинге кирер .

²¹ Кем-буруулуг кижиниң кеземче алыры чайлаш чок ,
а чөптүг-шынныг улустуң үре-салгалы айыылдан адырлыр .

²² Угаан чок херээженниң чараш-каазы хаван хаайында алдын сырга дег.

²³ Чөптүг-шынныг улустуң күзел-бодалы буян бооп хуула бээр,
а бузуттуг улустуң идегели Дээрги-Чаяакчының килеңинге чедирер.

²⁴ Бир кижиге харам чогу-биле үлөп-даа бергеш,
немелделиг болур,
а өске кижиге хөлүн эрттир харамнангаш, камнап-даа алза, каражадап үнер .

²⁵ Ачы-дузалыг кижиге чедимчелиг болур ,
өске улустуң суксунун хандырган кижиге боду база суксавас.

²⁶ Тараазын шыгжап алгаш, сатпас кижиге чоннуң каргыжы чедер,
а саддып турар кижиге алгыш-йөрээлдиг болур .

²⁷ Буян дилээр кижиге ээ көрүүшкүннү чедип алыр,
а бузутче чүткүүр кижиге ону бодунче халдадыр .

²⁸ Байлакшылынга идегээр кижиге – тайып ухар ,
а чөптүг-шынныг улус ногаан бүрү ышкаш частып үнер .

²⁹ Бодунуң өг-бүлезинче айыыл халдаткан кижиниң алыр үлүү – хат дег хоозун;
мелегей кижиге мерген угаанныг кижиниң кулу аппаар.

³⁰ Чөптүг-шынныг кижиниң үрезининден амыдыралдың ыяжы өзүп үнер,
мерген угаанныг кижиге улустуң сеткил-чүрөөн бодунче хаара тудар.

³¹ Чөптүг-шынныг кижиге шаңналын бо черге ап алыр болганда,
бачыттыг, бузуттуг улус кеземчени албан алыр .

12 Эртем-билигге ынак кижиге чагыг-сургаалга база ынак,
а чемелээшкинни көөр хөңнү чок кижиге мириттели бээр .

² Буянын кижиге Дээрги-Чаяакчының сеткилинге кирер,
а кара сагыштыг кижиге Аңаа буруу шаптырар.

³ Кижиге бузуттуу-биле быжыг туруш чок,

а чөптүг-шынныг кижичайгылыш чок дазыл-дөштүг .

⁴ Бүдүштүг кадай – ашаанга ат-алдар дег, а бужар кадай – ооң сөөк-даяан иридер аарыг дег .

⁵ Чөптүг-шынныг кижиниң бодалында – чөптүг чорук,

а бузуттуг кижиниң угаанында – кара сагыш .

⁶ Бузуттуг улустуң чугаа-сөзүнүң артында хан төгүксээн

күзел чаштынган ,

а чөптүг-шынныг улусту аас-сөзү камгалаар .

⁷ Бузуттуг улус буураарга, олардан чүү-даа артпас, а чөптүг-шынныг улустуң оран-савазы быжыг туруштуг.

⁸ Кижини угаанныг чугаа-сөзү алдаржыдар, а кем-буруулуг бодалдары – бужартадыр.

⁹ Адырыгап чорааш, аъш-чем чок артарынга көөрдө,

ат-сураг чок чорааш, чалчалыг боору дээре.

¹⁰ Чөптүг-шынныг кижичайгылыш мал-маганынга-даа чүү херегин билир ,

а бузуттуг улустуң хайыралаан сагыжы безин каржы-дошкун.

¹¹ Черин болбаазыраткан кижиниң хырны тодуг, а хоозун күзел-бодал сүрген кижиниң угааны четпес .

¹² Бузуттуг кижичайгылыш кара сагыжының какпазынга тудуп аарын бодаар, а чөптүг-шынныг улустуң дазылындан өзүмнер үнер.

¹³ Бузуттуг кижичайгылыш меге чүве чугаалааш, туттуруп аар ,

а чөптүг-шынныг кижичайгылыш айыылдан чайлаар .

¹⁴ Кижичайгылыш бодунуң чугаа-сөзүнүң буянныг дүжүдүн ажаап аар , ооң кылган күш-ажылы шаңнал бооп, орнун эгидер .

¹⁵ Тенек кижичайгылыш бодунуң оруун шын деп бодаар , а мерген угаанныг кижичайгылыш арга-сүмени дыңнаар.

¹⁶ Тенек кижичайгылыш бодунуң килеңин улус мурнунга доп-дораан көргүзөр , а кажараан кижичайгылыш дорамчылалды дыңнаваан бооп,

эрттирип каар.

¹⁷ Шынны чугаалаан кижичайгылыш – чөптүг херечи-дир, а мегелеп херечилээр кижичайгылыш кара сагыжын чугаалаар .

¹⁸ Хоозун чугаа хылыш ышкаш балыглап боор , а мерген угаанныг улустуң аас-сөзү – экиртир шынарлыг .

¹⁹ Шынныг сөстөр – кезээ мөңгеде артар, а мегечи дыл – хензиг өйде артар .

²⁰ Өзү кара улустуң чүрээнде – кара сагыш, а тайбың тарыкчыларының чүрээнде – өөрүшкү бар.

²¹ Чөптүг-шынныг кижичайгылыш-биле кандыг-даа бак чүве болбас ,

а бузуттуг улусту бажын ажыр айыыл бүргээн болур.

²² Мегечи кижиниң аас-сөзү – Дээрги-Чаяакчыга бужар чүүл ,

а шынын чугаалаар улус Ооң сеткилинге кирер.

²³ Кажараан кижичайгылыш бодунуң билиин чажыраар, а мелегей улус бодунуң мелегейин көзүлдүр делгээр .

²⁴ Кызымак улустуң холу – улусту чагыраар, а чалгаа холду албадап ажилдадыр.

²⁵ Сагышсырал кижиниң чүрээн шагзырадыр, а эки сөс – хөгледир.

²⁶ Чөптүг-шынныг кижичайгылыш эжинге шын орук айтыр, а бузуттуг улустуң оруктары оларны астыраар.

²⁷ Чалгаа кижичайгылыш олча-тывыш чок артар,

а кызымак кижичайгылыш бай-шыдалдыг чурттаар.

²⁸ Кижини чөптүг оруу амыдыралче аппаар, ооң чедире бээр черинде өлүм турбас.

13 Оглуң мерген угааны ачазының эдип-чазаан сургаалындан

тыптыр,

а кочуургак кижичайгылыш кемелээшкин дыңнап шыдапас.

² Кижичайгылыш бодунуң чугаа-сөзүнүң буянныг үрө-түңнелин четтирер ,

а кара сагыштыг улус күчүлел-биле амыдыраар.

³ Аас-сөзүн оваарымчалыг ажыглаар кижичайгылыш амы-тынын

кадагалап аар ,

а аас-сөзүн тыртып шыдапас кижичайгылыш бодун узуткап аар.

⁴ Чалгаа кижичайгылыш чеже-даа күзеп-манаарга, чүү-даа чок боор ,

а кызымак улустуң хырны тодар.

⁵ Чөптүг-шынныг кижичайгылыш мегени көөр хөңнү чок, а бузуттуг кижичайгылыш бужар-бак херектер кылыр.

⁶ Актыг кижиниң оруун чөптүг-шынныг чоруу кадагалаар ,

а бачыттыг кижини кем-буруузу оруундан астыраар .

⁷ Бир кижичайгылыш, хол даяң боду, бай-шыдалдыг бооп, а өске кижичайгылыш, хөй байлакшылдыг боду, ядыы бооп баажыланар .

⁸ Бай кижичайгылыш бодунуң байлакшылы-биле амы-тынын

садып хостаар,

а ядыы кижичайгылыш кажан-даа кыжаныг дыңнапас.

⁹ Чөптүг-шынныг улустуң чырыы өөрүшкүлүг хып турар,

а бузуттуг улустуң чырыткызы өжүп каар .

¹⁰ Хоозун кижичайгылыш турамык чоруу-биле чүгле алгыш-кырыш үндүрер ,

а арга-сүме дыңнаар улус мерген угаанны тып алыр.

¹¹ Хей черден келген акша-хөреңги чиде бээр, а күш үндүрүп, бичиилеп чыгганы – немежир.

¹² Үр бүтпээн идегел чүректи хилинчектээр, а бүткен күзел – амыдыралдың ыяжы-дыр .

13 Чугаалаан сөстү тооп көрбөс кижини бодун узуткап аар,
 а чагыгны хүндүлээр кижини шаңнал алып .
 14 Мерген угаанныг кижиниң өөредии – амыдырал хайырлаар суг бажы ;
 өлүмнүң дузаандан адырлыр арга.
 15 Шынныг угаан кижиге ээ көрүүшкүннү шаңнаар,
 а кара сагыштыг кижиниң оруу өлүмгө чедирер .
 16 Кажараан кижиниң бөрүсү бодун угаанныг алдынар,
 а мелегей кижиниң бодунуң сээдеңин непередир .
 17 Бак элчи айыылга таваржыр ,
 а шынчы айбычы экиртиишкин эккээр .
 18 Сургаалды хүлээвээн кижини түрегдел көөр база бак атка кирер,
 а чемелээшкинни хүлээп алган кижини алдар-хүндүгө чедер .
 19 Күзелдин бүдери – сеткилди тааладыр;
 мелегей кижиниң бузуттан адырлырын эң бак деп көөр.
 20 Мерген угаанныг улус-биле эдеришкеш, мерген угаанныг апаар сен,
 а мелегейлер-биле эштешкеш, айыылдан чайлаvas сен.
 21 Бачыттыг улусту бузут истеп-сүрер,
 а чөптүг-шынныг улустуң шаңналы буян болур.
 22 Эки кижиниң өнчү-хөреңгизи үре-салгалынга артар,
 а бачыттыг кижиниң байлакшылы чөптүг-шынныг кижиниң холунга кирер .
 23 Ядыы улустуң дүжүдү элбек-даа болза,
 ону хоойлу-дүрүм чок чорук оорлап аппаар .
 24 Шыкпыжын камнаар кижини огулга бак чүвө күзээни ол,
 а огулга ынак кижини ону угаан кири кезедир чүткүлдүг .
 25 Чөптүг-шынныг кижиниң хырны тодуг,
 а бузуттуг улустуң хырны куруглаар .
14 Мерген угаанныг херээжен аалын быжыглаар,
 а мелегей херээжен ону боду-ла үрегдеп бузар.
 2 Дээрги-Чаяакчыдан коргар кижини – дорт оруктап,
 а ону херекке албас кижини – ыргак-дагыр оруктап чоруур .
 3 Мелегей кижини бодунуң аас-сөзү кымчылаар ,
 а мерген угаанныг улусту чугаа-сөзү кадагалаар .
 4 Шарылар чок черде аңмаарлар куруг,
 а күш-шыдалдыг шарылар барда, дүжүт элбек.
 5 Шынчы херечи мегелеп чугаалаvas,
 а мегелеп херечилээр кижини аксындан меге дүжүрбөс .
 6 Кочуургак кижини мерген угаанны дилээш-даа,
 дөмей-ле тыппас,
 а угаангыр кижини билигни белен шиңгээдип алып .
 7 Мелегей кижиден ырадыр тур,
 оон угаанныг аас-сөс черле дыңнаvas сен.
 8 Кажараан кижиниң мерген угааны – бодунуң оруун билиринде,

а мелегей улустуң сээдеңи – оп-мегезинде.
 9 Мелегей улус кем-буруу дээш өргүлдери шоодар,
 а эки мөзүлүг улус Дээрги-Чаяакчынын сеткилинге кирер.
 10 Кижиниң муңгаралын чүгле чүрээ билер,
 ооң өөрүшкүзүн-даа үлежип шыдаар өске улус тывылбас.
 11 Бузуттуг улустуң оран-савазы хоозураар,
 а эки мөзүлүг улустуң аалы чечектелир .
 12 Бир-ле орук дорт ышкаш сагындырар-даа болза,
 адак соонда өлүмгө чедире бээр .
 13 Каттырып хөглөп-даа турунда , чүрээң саргып аарып боор,
 өөрүшкүнү муңгарал-даа солуп боор .
 14 Шынчы эвес кижини үүлгедии-биле чүү чүвеже бар чытканыл –
 ону чедип алып,
 а эки кижини ажил-херектери дээш шаңнадыр.
 15 Кенен кижини дыңнаан чүвезинге-ле бүзүрөй бээр,
 а бодамчалыг кижиниң базым бүрүзүн ыяк бодап алып.
 16 Мерген угаанныг кижини оваарымчалыг болгаш, бузуттан чайлай бээр,
 а мелегей кижиниң бардамы дам баар, туразы улам-на улгадыр.
 17 Ажычак кижини мелегей чоруктар кылып,
 кара сагыштыг кижини улус көөр хөңнү чок.
 18 Кенен улуска онаажыр үлүг – мелегей чорук,
 а бодамчалыг улус билии-биле алдаржыыр.
 19 Бак улус – буянын улуска,
 бузуттуг улус – чөптүг-шынныг кижиниң хаалгазынга сөгүрүүр .
 20 Ядыы кижини коязы безин кижини деп санаvas ,
 а бай кижиге ынак улус эңмежок .
 21 Кожазын бак көөр кижини – бачыт үүлгеткени ол,
 а ядыы улуска ачы-дузалыг кижини амыр-чыргалдыг
 22 Өзү кара улус оруундан азар,
 а буян тарыыр улуста шынчы энерел бар.
 23 Карак кызыл ажилдан кезээде орулга кээр ,
 а хоозун чугаадан чүгле каража үнер.
 24 Мерген угаанныг улустуң ат-алдары – байлакшылы ол,
 а мелегей улустуң каасталгазы – мелегей чоруу.
 25 Шынчы херечи улустуң амы-тынын камгалаар,
 а кара сагыштыг кижини аксындан меге дүжүрбөс.
 26 Дээрги-Чаяакчыдан коргары – быжыг чөлөнгииш;
 кижиниң бодунуң-даа, ажы-төлүнүң-даа хоргадалы ында болур .
 27 Дээрги-Чаяакчыдан коргары – амыдырал хайырлаар
 суг бажы
 база өлүмнүң дузаандан адырлыр арга.
 28 Албаты чону хөйде – хаан кижини өндүр улуг,
 а чону эвээште – чагырыкчы буураар.
 29 Белен-селен ажынмас кижини улуг угаанныг ,

а хорадаачал кижиг мелегей чоруун көргүзөр .
³⁰ Сеткил дыштыгда, мага-бот кадык ,
 а хүннээчел сагыш – сөөк-даякты иридиптер .
³¹ Ядамыкты дарлаар кижиг ооң Чаяакчызын бак
 сөглээни ол ,
 а түремикке ачы-дуза көргүзөр кижиг Ону
 алдаржыдар.
³² Бузуттуг улустуң багы оларны базар,
 а чөптүг-шынныг кижиг өлү-даа бээрге, ооң
 хоргадагы бар .
³³ Мерген угаан – сарыылдыг чүрекке чурттаар,
 мелегей-даа улустуң аразынга бодун көргүзөр.
³⁴ Чөптүг-шынныг чорук чонну өрү көдүрер,
 а бачыт – аймакты бак атка кириер.
³⁵ Хаан кижиг угаанныг чалчазы дээш сагыжы
 ханар,
 а бужар-бак херектер үүлгеткен кижиге
 килеңнээр.
15 Эптиг-ээлдек хары килеңни чайладыр ,
 а доңгун сөс – хайныктырар .
² Мерген угаанныгларның аксы-сөзү билигни
 экизинер,
 а мелегейлерниң аас-дылы чүгле мелегей чүүлдер
 чулчуруур .
³ Дээрги-Чаяакчының караа көрбес чүве чок –
 бузуттуг-даа, буянныг-даа улусту көрүп турар .
⁴ Буянныг чугаа – амыдыралдың ыяжы-дыр ,
 а меге чугаа – сеткил-сагышты муңгарадыр.
⁵ Мелегей кижиг ачазының эдип-чазаан сургаалын
 херекке албас,
 а чемелээшкинни тооп дыңнаар кижиг угаан
 кирер.
⁶ Чөптүг кижиниң бажыңында эртине-байлак хөй,
 а бузуттуг кижиниң ажык-кончаазы аңаа хора
 чедирер.
⁷ Мерген угаанныгларның аксы-сөзү билиг
 нептередир,
 а мелегей улустуң чүрээ шынчы эвес болур.
⁸ Бузуттуг улустуң өргүлдери Дээрги-Чаяакчыга
 бужар чүүл болур ,
 а эки мөзүлүг улустуң мөргүлдери Аңаа
 таарымчалыг .
⁹ Бузуттуг кижиниң оруу Дээрги-Чаяакчыга бужар
 чүүл болур,
 а чөптүг чорукту дилеп чоруур кижиге Ол ынак.
¹⁰ Шын оруктан соора барган кижиг кадыг-дошкун
 кеземче алыр,
 а чемелээшкинни көөр хөңнү чок кижиг өлүп каар .
¹¹ Тамы биле Өлүм безин Дээрги-Чаяакчыга көскү ,
 а кижилерниң чүректери оон-даа ажык!
¹² Кочуургак кижиг ону чемелеп турар кижиге
 хөңнү чок
 база мерген угаанныг улус аразынга туруксавас.
¹³ Чүрек өөрүп турда, арын-шырай чырый бээр ,
 а муңгаргай чүрек сагыш-хөөннү ундарадыр .
¹⁴ Угаанныг кижиг билиг сүрер,
 а мугулай улустуң аъш-чеми – мелегей чүүлдер
 болур .

¹⁵ Яды кижиг кезээде човалаңга туттурар,
 а аас-кежиктиг кижиг үргүлчү байырлаар.
¹⁶ Эндерик эртине-байлак чыып алгаш, коргуп-
 дүвүрөп
 чурттаарынга көөрде,
 хөй эвес олчалыг, Дээрги-Чаяакчыдан коргуп
 чурттааны дээре .
¹⁷ Сени көрбес улустуң белеткээни семис шары
 эъди
 чииринге көөрде,
 сеңээ ынак улустуң белеткээни ногаа чигени дээре
 .
¹⁸ Килеңнээчел кижиг алгыш-кырыш өөскүдөр ,
 а белен-селен ажынмас кижиг
 адааннажышкынның
 когун үзер .
¹⁹ Чалгаа кижиниң оруунда тенниг-хараган үнген ,
 а эки мөзүлүг улус дески оруктап бар чыдар.
²⁰ Мерген угаанныг оол ачазын өөртүр ,
 а мелегей кижиг авазын бак көөр.
²¹ Угааны четпес кижини ооң мелегей чоруу
 өөртүр ,
 а угаанныг кижиг дорт оруктап бар чыдар.
²² Арга-сүме чок болза, кылыр дээн чүве чогувас,
 а сүмелекчилер көвей болза, боттаны бээр .
²³ Харыылаптар аас-сөзүң бар болза, өөрүнчүг-ле,
 чогуур үезинде сөглээн сөс эки-ле!
²⁴ Угаанныг кижиг алды орандан чайлаар дээш,
 амыдыралче аппаар орукка бедиктер тевер .
²⁵ Дээрги-Чаяакчы адыыргак улустуң аалдарын
 аңдара соп кааптар,
 а дулгуяк херээженниң хуваагы черин
 кадалаар .
²⁶ Дээрги-Чаяакчыга бузуттуг бодалдар бужар чүүл
 болур ,
 а буянныг сөстер Ооң мурнунга арыг .
²⁷ Чазый-чилби кижиг бодунуң аалынга айыыл
 халдадыр ,
 а хээлиге хөңнү чок кижиг амылыг артар.
²⁸ Чөптүг-шынныг кижиниң чүрээ чүнү
 харыылаарын
 бодал алыр ,
 а бузуттуг улустуң аас-дылы бачыт чулчуруур.
²⁹ Дээрги-Чаяакчы бузуттуг улустан ыракта ,
 а чөптүг-шынныг улустуң мөргүлүн дыңнап турар .
³⁰ Чырык көрүш чүректи өөртүр,
 эки медээ кижиниң ишти-хөңнүн быжыглаар .
³¹ Амыдыралга чедире бээр чемелээшкинни
 дыңнаар кижиг
 мерген угаанныглар аразындан үнмес.
³² Эдип-чазаан сургаалды хүлээвес кижиг бодунга
 хора халдадыр,
 а чемелээшкинни дыңнаар кижиг угаан кирер .
³³ Дээрги-Чаяакчыдан коргары мерген угаанга
 өөредир;
 биче сеткил алдарны мурнап чоруур .
16 Кижиниң чүрээнде янзы-бүрү бодалдар бар,

а ооң аас-сөзүндөн үнер шиитпир Дээрги-Чаяакчыдан кээр .

² Кижиге бодунуң оруктарын дөгөрезин кем-буруу чок деп санаар, ынчалза-даа сеткилдерни Дээрги-Чаяакчы шенээр .

³ Дээрги-Чаяакчыга ажил-херектериңни дагзып бер , ынчан сээң бодалдарың боттаны бээр .

⁴ Дээрги-Чаяакчы бүгү чүүлдерни оларның боттарының салым-чолу дээш чаяаган;

бузуттуг кижиге безин айыыл-халап хүнү дээш чаяаттыңган .

⁵ Адыыргак кижиге Дээрги-Чаяакчыга бужар чүүл болур ,

ол кеземчеден канчап-даа чайлап шыдавас .

⁶ Шынчы болгаш энерелдиг болуру – кижиниң бузудун арыглаар ;

Дээрги-Чаяакчыдан коргары – айыылды чайладыр .

⁷ Дээрги-Чаяакчыга кижиниң оруктары тааржыр болза,

ону дайзыннары-биле безин эптештирип каар .

⁸ Чөптүг чорук чок чорааш, элбек орулгалыг боорунга көөрдө,

чөптүг чорук-биле кады чорааш, хөй эвес олчалыг боору дээре .

⁹ Кижиниң чүрээ оруун боду бодап алыр, ынчалза-даа ооң базымнарын Дээрги-Чаяакчы башкараар .

¹⁰ Хаанның аксында – өттүр билир сөстөр; ооң үндүрген шииткелинде меге турбас .

¹¹ Мегелевес деңзи тавактары Дээрги-Чаяакчыдан кээр,

хапка суккан деңзи шойлары база Оон кээр .

¹² Бачыттыг үүлгедиглер хааннарга бужар чүүл болур,

дүжүлге чөптүг чоруктуң ачызында тендиш дивес .

¹³ Шынны сөглээр кижиге хааннарга таарымчалыг, олар алыс шынны чугаалаар улуска ынак .

¹⁴ Хаанның килеңи – өлүмнүң медээчизи дег ; мерген угаанныг кижиге ону чайладып шыдаар .

¹⁵ Хаанның чырык көрүжүндө – амыдырал бар, ооң эки көөрү – кааң өйдө чаъс эккелген булут-ла .

¹⁶ Алдын эвес, мерген угаан чедип аары канчап-даа дээре, мөңгүн эвес, сарыыл чедип аарын шилиири черле дээре .

¹⁷ Эки мөзүлүг улустуң оруу – бузуттан чайлаары; шын оруундан соора барбас кижиге амы-тынын кадагалап алыр .

¹⁸ Буураашкынны – адыыргаары, а аштырышкынны – улуг тура мурнаар .

¹⁹ Адыыргак улус-биле олча үлежиринге көөрдө, ядыы улус-биле биче сеткилдиг чурттап чорааны дээре .

²⁰ Бодамчалыг чурттап чоруур кижиге – чаагай чорукту

чедип алыр ;

Дээрги-Чаяакчыга идегээр кижиге – амыр-чыргалга чедер .

²¹ Мерген угаанныг кижиге улуска сарыылдыг диртир,

аас-сөстүң аяанны бөзүрөңчиг боорун күштелдирер .

²² Угаанныг боору – амыдырал хайырлаар суг бажы ,

а мелегей кижиниң кеземчези – сээдеңи .

²³ Мерген угаанныг кижиниң угааны ооң сөзүн сарыыл киирер

база чугаа-сөзүн бөзүрөңчиг болдулар .

²⁴ Буяанныг сөстөр – ары чигири дег:

кижиниң сеткил-сагыжын тааладыр-даа, ишти-хөңнүн

экиртир-даа .

²⁵ Бир-ле орук улуска дорт ышкаш сагындырар-даа болза,

адак соонда өлүмге чедире бээр .

²⁶ Ажылчын кижиниң аштааны ону ажилдадыр, ооң чем чиксээри аңаа дыш бербес .

²⁷ Дүржөк кижиге бузут бодап тып турда амыр-ла – ооң аас-сөзү өрттендир чиир от дег .

²⁸ Кара сагыштыг кижиге алгыш-кырыш өөскүдөр, хопчу кижиге эжишкилерни чара кирер .

²⁹ Күш дөгээр кижиге эжин дуурайлаар

база бак орукче киир тыртар .

³⁰ Хыйыртап көөр кижиниң сагыжы кара; аксын тыртыттыр кижиниң үүлгедип турар херектери бак .

³¹ Буурул баш – алдарлыг оваадай, ону чөптүг-шынныг амыдырааш, чедип алыр .

³² Килеңнээчел эвес кижиге күчүлүг маадырдан дээре,

бодун туттунуп билир кижиге хоорайлар эжелекчизинден дээре .

³³ Шиитпир үндүрүксээр улус төлге даштары-биле үлүг тыртар ,

ынчалза-даа шиитпир бүрүзү Дээрги-Чаяакчыдан кээр .

17 Мага хандыр дойлап-даа тургаш, алгыжып-кыржыр

аалга көөрдө,

када берген хлеб карты-даа чип оргаш, амыр-тайбың

чорааны дээре .

² Угаанныг чалча дээргизиниң ыят чок оглун чагыраар

база өнчүнү ол оолдуң акы-дуңмазы-биле үлежир .

³ Мөңгүн биле алдын хайылдырар суугуга эстир , а улустуң чүректерин Дээрги-Чаяакчы шенээр .

⁴ Бак кижиге бузуттуг чугаалар дыңнаар, авыяас кижиге хоралыг чугааларже кичээнгей салыр .

⁵ Түремикти дорамчылап турар кижини ооң Чаяакчызын бак сөглээни ол , өске кижиниң түрегделин көргөш, амыраар кижини –

кеземчеден чайлаvas .

⁶ Кырганнарның шаңналы – үре-салгалы , а ажы-төлдүң ат-алдары – ада-иези.

⁷ Мелегей кижиниң аксынга төлептиг чугаа эптешпес, бүдүштүг кижиниң аксынга меге чугаа оон артык эптешпес .

⁸ Хээли берип турар кижиге хээлизи – илбилиг даш дег:

кайнаар-даа сунуп чедерге, чедишкинниг болур .
⁹ Хомудалын уттуп аар кижини найыралче чүткээни ол, а бак чаңнатканын утпас кижини эжинден чарылганы ол.

¹⁰ Мелегей кижини чүс катап шанчарынга көөрдө, угаанныг кижини чаңгыс катап чемелеп каары оранчок дээштиг.

¹¹ Бузуттуг-бак кижини чүгле үймээн үндүреринче чүткүүр, ынчангаш Дээрги-Чаяакчы каржы-дошкун төлээзин олче чорудуптар.

¹² Сээдең чоруу кедерээн мелегей кижиге журажырынга көөрдө, ажы-төлүн чидирген кыс адыгга таварышканы дээрэ .

¹³ Буянны бузут-биле харыылаар кижиниң аалындан бузут ыравас .

¹⁴ Алгыш-кырыштың эгези сугнуң чалды деже шавары дег, ынчангаш өжээн өөскүвээнде, соксадып каг .

¹⁵ Бузуттуг хейни агартыры , кем-буруу чок кижини шийдери –

кайызы-даа Дээрги-Чаяакчыга бужар чүүлдер-дир.

¹⁶ Мелегей кижиниң угаан садып алыр дээш, акша туткан херээ чүл?

Ооң угаап билиптер харыы бар эвес.

¹⁷ Эжиң сеңээ кандыг-даа үелерде ынак болур ; ха-дуңмаң айыыл-халап үезинде дузалаар дээш төрүттүнер .

¹⁸ Сарыыл чок кижини хол тутчуп, өске кижини дээш дагдынар.

¹⁹ Алгыш-кырышка ынак кижини бачытка ынак; бодун өрү көрдүнер кижини буураашкынче чүткээни ол .

²⁰ Мегечи чүрек буян көрбөс, авыяс дыл айыыл халдадыр.

²¹ Мелегей ажы-төлдүг кижини муңгарал чедип алганы ол: оглу мелегей боорга, ачазы өөрүвөс-ле болгай .

²² Өөрүп чоруур чүрек – эки дээн эм, а ундаргай сеткил мага-ботту харыксырадыр .

²³ Бузуттуг кижини чөптүг шииткелди хажыдар дээш улустан бүдүү хээли алыр .

²⁴ Угаангыр көрүш – мерген угаанче, а мелегей кижиниң көрүжү – черниң бүгү кыдыгларынче шиглей көөр.

²⁵ Мелегей оолдуг боору – ачазынга харааданчыг, авазынга хомуданчыг .

²⁶ Актыг кижини кезедири-даа, бүдүштүг кижини чөптүг-шынныг чоруу дээш эриидээри-даа – бак херек-тир.

²⁷ Билиг чедип алган кижини кевин-херекчок чүве чугаалаvas ;

угаанныг кижини харадаачал эвес болур.

²⁸ Ыттаvas-ла болза, мелегей кижини безин мерген угаанныг кылдыр көстүр; аксын хаап алыр болза – сарыылдыг кылдыр сагындырар .

18 Бодун бодаар кижини күзээн чүвезин кылырынче чүткүүр,

угаанныг сүмелерге удурланыр.

² Мелегей кижини боданыр хөңнү чок, харын бодун бодамчалыг кылдыр көргүзүксээр.

³ Бузут үүлгеткен кижини дора көрдүрер, а бак атка кирерге, дорамчылап сүрүп кээр.

⁴ Кижиниң аксындан үнген сөстөр – терең ээрэм дег ;

мерген угаанның үнер дөзү – агым суглар дег.

⁵ Бузуттуг кижини чүүлдүг деп көөрү азы эки кижиге чөптүг шииткел үндүрбези – бак херек-тир .

⁶ Мелегей кижиниң аас-дылы алгыш-кырыш үндүрер, аксындан үнген сөзү эттедип-соктуларынга чедирер .

⁷ Мелегей кижиниң чугаа-сөзү буураашкынга чедирер ,

аксындан үнген сөзү – бодунуң туттунар дузаа .

⁸ Хопчу кижиниң чугаа-сөзү амдангыч чем дег – кижиниң ишти-хөңнүнүң эң ханызынче кире бээр .

⁹ Ажылынга чалгаа кижини – үрегдекчиниң дуңмазы.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчының ады – быжыг суурга : аңаа чаштынган чөптүг-шынныг кижини камгалалды алыр.

¹¹ Бай кижиге эт-хөреңгизи – быжыг шивээ-даа дег ,

ол аңаа артап болбас хана дег сагындырар.

¹² Кижини буураар бетинде туразы улгадыр , а биче сеткил алдарны мурнап чоруур .

¹³ Чугааны чедир дыңнавайн, харыы бээри – мелегей чорук болгаш ыят-тыр.

¹⁴ Сеткили сорук кирген кижини аарыг-аржыкты ажып шыдаар, ынчалза-даа сеткили ундаргай болза, ол канчаптарыл?

¹⁵ Сарыылдыг кижиниң чүрээ билигже чүткүүр, мерген угаанныг улустуң кулаа билиг дилээр.

¹⁶ Белек сөңнээшкини кижиге делгем орукту ажыдар,
бедик ат-дужаалдыг улус аразынче киире бээр .
¹⁷ Удурланыкчызы чугаалап эгелевээнде, сактырга,
баштай чаргылдажып эгелээн кижиниң сөстери шынныг-даа ышкаш болур.
¹⁸ Күштүг удурланыкчыларның маргыжын чарар дээш
үлүг тыртары
алгыш-кырышты соксадыр.
¹⁹ Хомудаан ха-дуңмаң – быжыг шивээ-ле;
алгыш-кырыш – шивээ хаалгазының дээктери-ле.
²⁰ Кижичугаа-сөзүнүң үре-түңнели-биле хырнын тоттурар:
аксы-биле чедип алган чүвезин чигеш, тодар .
²¹ Амыдырал биле өлүм – чугаа-сөстүң эргезинде;
чугаа-сөзү-биле эп-найыралдыг кижичооң үре-түңнелин
амзап көөр.
²² Кадай тып алган кижичачы-буян тып алган-дыр ,
Дээрги-Чаяакчының ээ көрнүүшкүнүн чедип алган-дыр .
²³ Яды кижиниң сөстеринде – кызып дилээни,
а бай кижиниң харызында – каржы-хажагайы бар.
²⁴ Хөй таныш өөрлүг кижичаа чүведен чайлаvas ;
сеңээ ха-дуңмаңдан артык ынак эжиң кижичаа база турар .
19 Кем-буруу кылбайн амыдырап чоруур яды кижичаа
мелегей мегечиден дээрэ .
² Билиг чокта, күзел-чүткүл эки болбас,
далашкан буттар бачытче базар .
³ Кижини оруундан бодунуң мелегей чоруу астырар ,
а ооң чүрээ Дээрги-Чаяакчыга хорадаар.
⁴ Бай-шыдалдыг кижиге эш-өөр муңчок,
а яды кижини эш-өөрү каапкаш баар .
⁵ Мегелеп херечилээр кижичеземчеден чайлап шыдаvas;
аксындан меге дүжүрбес кижичаа камгалал албас .
⁶ Ызыгуурлуг кижилерге чашпаалаар улус-ла хөй ,
белек сунар кижичаа шупту улус найыралдажыр.
⁷ Яды кижини ха-дуңмазы безин көөр хөңнү чок ,
оон туржук эш-өөрү дескелээр:
ол чугаалажыр дээш далажып баарга, олар арлы берген боор.
⁸ Бодунга ынак кижичаа угаан дилээр:
сарыылдыг чурттап чорааш, ачылыг чүүлдү тып алыр .
⁹ Мегелеп херечилээр кижичеземчеден чайлап шыдаvas,
аксындан меге дүжүрбес кижичаа өлүп каар
¹⁰ Мелегей кижиниң каас-коя чурттаары,
кул кижиниң нояннарны чагырары ужурга таарышпас .
¹¹ Мерген угаанныг кижичаа белең-селең ажынмас ;

ат-алдар – буруулуг херектерни өршээринде.
¹² Хаанның килеңи – арзылаң ырланганы дег ,
а ээ көрүүшкүнү – оът-сигенде чаъс-шалың дег.
¹³ Мелегей оол – ачазынга буураашкын ;
хыйланчак кадай – дамдылаар ойбак-дыдык дээвиір дег.
¹⁴ Бажың-балгат биле байлакшыл – адалардан келген өңчү,
а угаангыр кадай – Дээрги-Чаяакчыдан келген белек .
¹⁵ Чалгаа чорук кижини уйгу хавы кылып каар,
а салгаа чорук – аштадыр .
¹⁶ Чагыгны кадагалаар кижичаа амы-тынын кадагалап аар ,
а оруктарын ылгап шыдаvas кижичаа өлүп каар.
¹⁷ Ядамыкка хайырлал бээр кижичаа Дээрги-Чаяакчыга чээли кылганы ол ;
Дээрги-Чаяакчы аңаа ачы-дузазы дээш шаңналын бээр .
¹⁸ Идегел бар турда, оглуңну кижичаа ;
ону чок кылып алдың халак .
¹⁹ Хорадаачал кижичаа торгаал төлезин,
ону бир удаа амдажыдар болзуңза, ам-даа кезедир апаар сен.
²⁰ Арга-сүмени дыңна, сургаалды хүлээп ал,
ынчан алызы барып мерген угаанныг апаар сен.
²¹ Кижиниң чүрээнде бодал-ла хөй,
ынчалза-даа кайызының чогул бүдери Дээрги-Чаяакчының шиитпиринден хамааржыр .
²² Улус аразында шынчы чорук үнеледир ;
яды кижичаа мегечи кижичаа дээрэ.
²³ Дээрги-Чаяакчыдан коргары амыдыралче орук изээр ;
ынчаар кылып турар кижичаа айыыл-халапка алыспайн,
дыштыг удуур.
²⁴ Чалгаа кижичаа холу-биле тавакта чемни ап алза-даа,
аксынга чедирбес .
²⁵ Кочуургак кижини кезедир болзуңза, кенен улус боданы бээр,
а угаанныг кижини чемелээр болзуңза, ооң угааны улгадыр .
²⁶ Оглу ачазын хоозурадыр болза, авазын үндүр сывырар болза,
ыянчыг, бужар кижичаа болур .
²⁷ Оглум! Сургаалды дыңнаvas болзуңза,
угаангыр сөстер чогуңдан сотка орар сен.
²⁸ Дүржок херечи шынныг шииткелди дорамчылап кочулаар;
кем-буруу – бузуттуг улустуң сыыраар аъш-чеми дег .
²⁹ Кочуургак кижичаа – шииткелден,
мелегей кижиниң ооргазы – шыкпыыштан чайлаvas .
20 Арага биле эзиртир суксун кижини кочуургак болгаш үен-даян кылып каар ,
оларга алзыпкан кижичаа угаанныг болбас.

² Хаанның коргунчуг килеңи – арзылаң ырланганы дег :

ону хорададып алып кижиге бодунга хора чедиргени ол.

³ Алгыш-кырышка киришпес кижиге алдар-хүндүлүг, а мелегей кижиге бодун тудуп шыдавас.

⁴ Чалгаа кижиге чогуур үеде тараа тарывас, ынчангаш дүжүт ажаар үе кээрге, куруг калыр .

⁵ Кижиниң чүрээнде бодал – терең ээрем дег , ынчалза-даа угаанның кижиге оон безин узуп ап шыдаар.

⁶ «Бүзүрелдиг, шынчы мен» деп чарлаттынган улус-ла хөй,

а ылап шынчы кижиге тыптыр деп бе?

⁷ Чөптүг-шынныг кижиге кем-буруу чок чурттаар, ооң ажы-төлү амыр-чыргалдыг.

⁸ Хаан кижиге шииткел үндүрүп оруп алгаш, көрүжү-биле кандыг-даа бузутту тарадыр сывырыптар.

⁹ «Мээң чүрээмде кем-бак чок, бачыттарымдан арыгланып алдым» – деп шыдаар кижиге бар бе?

¹⁰ Соора деңзилеп-даа бээри, соора хемчээп-даа бээри –

Дээрги-Чаяакчының мурнунга бужар чүүл-дүр .

¹¹ Кижини аныяандан-на ажил-херээнден билип ап болур:

кылган херектериниң арыг-шынчызы илдең болур.

¹² Дыңнаар кулак-даа, көөр карак-даа – Дээрги-Чаяакчының чаяап каан чүүлдери-дир .

¹³ Уйгуга ынак болзуңза, түрегделге дүжер сен ; караң шийбес болзуңза, тоттур чемненер сен.

¹⁴ Садып алыкчы: «Багай бараан-дыр!» – дээр, а бичии ырай бергеш, оозу-биле мактанып-ла эгелээр.

¹⁵ Угаанның сөс-домак алдынга, эртинне дашка болгаш улуг үнелиг каасталгага дөмей.

¹⁶ Хары кижиге дээш дагдынган кижиниң идик-хевин долаа кылдыр ап ал, өске улус дээш дагдынган кижиден долаадан ап ал .

¹⁷ Меге-биле чедип алган хлеб амданныг-ла , ынчалза-даа алызы барып аксыңга сай-дашче хуула бээр.

¹⁸ Сүмележип тургаш, бодалды быжыктырар: дайын чорударда, арга-сүмеден дыңнап ал .

¹⁹ Шуугаар кижиге чажыттарны ажыдып бээр , ынчангаш аксы бош кижиге-биле харылзашпа.

²⁰ Ада-иезин бак сөглээр кижиниң чырыткызы дүмбей караңгыда өжүп каар .

²¹ Харамдыгып сегирип алганың өңчү сөөлүндө кээп алгыш-йөрээл албас .

²² «Бузут дээш өжөөн негээр мен!» – диве ; Дээрги-Чаяакчыга идеге , Ол ынчан сени камгалаар.

²³ Килдээр шойлары мегелээр деңзи – Дээрги-Чаяакчыга

бужар чүүл-дүр, шын эвес деңзи – бак херек-тир .

²⁴ Дээрги-Чаяакчы кижиниң оруун изеп бээр , а кижиге бодунуң оруун канчап билип аарыл?

²⁵ Ыдыктыг даңгыраан далаш-биле бергеш, оон өскээр боданып эгелээри – кижиге дузак-тыр .

²⁶ Мерген угаанның хаан бузуттуг улусту тараа дег тарадыр челбипкеш, дээрбелеп кааптар.

²⁷ Кижиниң сеткили – ооң бүгү бодун өттүр чырыдып турар

Дээрги-Чаяакчының чырыткызы-дыр.

²⁸ Шынчы чорук болгаш энерел хаанны кадагалаар,

ооң дүжүлгези энерел быжыгып турар.

²⁹ Аныяк-өскенниң алдары – күчү-күжүндө, а кырганнарның каасталгазы – буурул бажында .

³⁰ Балыг-бышкын болгаш сорбулар кижини бузуттан арыглаар;

эттеп-согары – кижиниң ишти-хөңнүн эдип-чазаар.

21 Дээрги-Чаяакчының холунга хаанның чүрээ – агым суг дег:

Ол ону күзөөн-не уг-шиинче аксыптар .

² Кижиге бодунуң бодаарын ёзуугаар кезээде шынныг болур,

ынчалза-даа чүректерни Дээрги-Чаяакчы шенеп турар .

³ Өргүл салыр кижиге көөрдө, бодун чөптүг болгаш шын ап чоруур кижиге

Дээрги-Чаяакчының сеткилинге кирер .

⁴ Бузуттуг улустуң ылгалып көстүрү турамык көрүш биле улуургак чүрек –

бачыт-тыр.

⁵ Кызымак кижиниң бодалдары ыяап-ла элбекшилге эккээр ,

а далаш чорук чүгле түрегделге чедирер .

⁶ Байлакшылды меге-биле чедип ап турар кижиге – хоозун

чүүл сүрүп, өлүмчө чүткөөн кижиге-дир .

⁷ Бузуттуг улустуң каржы-бак үүлгедиглери боттарын-на

узуткап каар,

чүге дээрге олар чөптүг чорукту сагыырындан ойталаан болгай.

⁸ Бак кижиниң оруу – соора баар, а кем-буруу чок кижиниң ажил-херектери ак сеткилдиг.

⁹ Хыйланчак кадай-биле чаңгыс черге чурттаарынга көөрдө,

оон озалааш үгекке чурттааны дээр .

¹⁰ Бузуттуг кижиге бачытты аажок күзээр: чанында эжин безин өршөөвөс.

¹¹ Кочуургак кижини кезедир болзуңза, кенен кижиге угаан

кире бээр,

мерген угаанныг кижини эдип-чазаар болзуңза,
билии немежир .

¹² Чөптүг-шынныг кижини
бузуттугларның аалын хайгаараар база оларга
айыыл
халдадып каар.

¹³ Ядамыктың алгы-кышкызын дыңнааш, кулаан
бөөшкүннеп аар кижини
боду база кажан-бир алгыра бээрге, кым-даа
харыылаvas.

¹⁴ Чажыт белек килеңни оожургадыр,
бүдүү уштуп сунган хээли калчаалыг килеңни
намдадыр .

¹⁵ Шынныг шииткел чөптүг кижиге – өөрүшкү,
бузут үүлгедикчилеринге – буураашкын.

¹⁶ Угаанның оруундан аза берген кижини
өлүглөр ораныга чеде бээр .

¹⁷ Хөглээшкинге ынак кижини чединмес апаар,
арага-дары биле үс-чагга ынак кижини черле
байывас.

¹⁸ Чөптүг-шынныг кижиден чайлаан багай чүве
бузуттуг кижини таварыыр,
эки мөзүлүг кижиден чайлаан багай чүве кара
сагыштыг кижини таварыыр .

¹⁹ Хыйланчак болгаш ажынчак кадай-биле
чурттаарынга көөрдө,
ээн кургаг ховуга чурттааны дээрэ .

²⁰ Мерген угаанныг кижиниң аалында
үнелиг курлавырлар биле үс-чаг үзүлбес,
а мелегей кижини төдүзүн төтчеглеп алыр.

²¹ Чөптүг-шынныг чорук болгаш энерелче чүткээн
кижини

узун назынны, чөп-шынны, алдар-хүндүнү тып
чеде бээр.

²² Мерген угаанныг кижини күш-шыдалдыг улустуң
хоорайын эжелеп алыр,
оларның идегеп турганы шивээзин узуткап каар .

²³ Аас-дылын тыртып чоруур кижини
айыылдардан бодун камгалаар .

²⁴ «Кочуургак» деп адаттырар адыыргак, турамык
кижини

улуургай бергенде, хай-чагырга билбес .

²⁵ Чалгаа кижиниң алык-сак-чиксээ ону өлүмгө
чедирер,

чүгө дээрге ооң холдары ажыл кылыр хөңнү чок .

²⁶ Чамдык улус үргүлчү «алыйн-чийин» дээр,
а чөптүг-шынныг кижини хараадал чокка үлеп бээр .

²⁷ Бузуттуг улустуң өргүлдери –
ылаңгыя бузуттуг сагыш-биле салган өргүлдер –
бужар чүүл-дүр .

²⁸ Мегечилерниң херечилели буурап каар,
а сөөлгү сөс – шупту чүвени боду дыңнаан кижиге
артар.

²⁹ Бузуттуг кижиниң ыядыр арны чок болур,
а эки мөзүлүг кижини бодунуң оруу-биле дорт бар
чыдар.

³⁰ Кижиниң мерген угааны-даа, угаан-сарыылы-
даа,
арга-сүмези-даа
Дээрги-Чаяакчының мурнунга хоозун чүүлдер-дир
.

³¹ Чаалажырда мунар дээш, аът-хөлдү белеткеп
каар,
а тиилелгени Дээрги-Чаяакчы хайырлаар .

22 Эки ат-сураг байлакшылдан күзенчиг;
улуска эки көрдүрери алдын биле мөңгүндөн
дээрэ .

² Бай болгаш ядыы кижини дөмей болдуруп турар
чүүл бо-дур:
оларның иелдирзин Дээрги-Чаяакчы чаяган
болгай .

³ Угаанныг кижини айыыл көргөш, чашты бээр,
а кенен улус олче уткуштур баргаш, кеземче алыр
.

⁴ Биче сеткилдиг болза база Дээрги-Чаяакчыдан
коргуп
чоруур болза,

байлакшыл, алдар-хүндү база узун назын чедип
кээр .

⁵ Бак кижиниң оруунда – теннер биле дузактар бар
,
амы-тынын кадагалаар кижини ынаар барбас.

⁶ Аныяк оолду шын орукче эң эгезинде үндүрүп
каг –
кырый-даа бергеш, оон өскээр барбас .

⁷ Бай кижини ядыыларны чагырар,
а өрелиг кижини чээли кылган кижиниң кулу апаар.

⁸ Чөптүг эвес чорук тарыыр кижини айыылды ажаап
алыр ,
ооң дарлалының килеңи узуткаттырар.

⁹ Экииргек кижини алгыш-йөрөөл дыңнаар,
чүгө дээрге ядыы кижини-биле аъш-чемин үлежип
турар-дыр .

¹⁰ Кочуургак кижини сывырып чорудуптарга,
алгыш-кырыш арлып чидер,
чаргы-чаалы болгаш аас-дыл соксай бээр .

¹¹ Чүректиң арыныга ынак база аас-сөзү чаагай
кижини
хаанга чоок апаар .

¹² Дээрги-Чаяакчы билигни чүүлзүнүп, кадагалаар,
кара сагыштыг кижиниң сөстөрүн буруу шавар.

¹³ Чалгаа кижини мынча дээр:
«Даштын арзылаң тур , бажыңдан үнер-ле
болзумза,
өлгеним ол!»

¹⁴ Өске кижини кадайының аас-сөзү – ханы хооргал-
ла ,
Дээрги-Чаяакчыга каргаттырган кижини ынаар кээп
дүжер .

¹⁵ Аныяк оолдуң медреселин тенек чорук ээлээн
болур,
шыкпыш-биле кижизидилге ону үндүр
сывырыптар .

¹⁶ Ажык-кончаа сүргеш, ядамыкты дарлаары-даа,

бай кижиге белек бээри-даа кижини каражага таварыштырар .

Үжен мерген бодал

17 Кулаан ээктиргеш, мерген угаанныгларның сөстөрүн дыңна,
мээң билир чүвемни тооп дыңна :
18 бо сөстөрни чүрээңге шыгжап чоруур болзуңза, сеңээ тааланчыг болур,
олар кезээде сээң аксыңдан дүшпезин;
19 Дээрги-Чаяакчыга идегеп чорзун дээш, мен бөгүн сени оларга өөредип турарым бо.
20 Мен сеңээ үжен мерген бодалды бижип бердим, арга-сүме биле билигни тып алыр сен.
21 Олар сени алыс шынның сөстөринге өөредип каар,
ынчан сени башкарып турар улуска харыы тудуп шыдаар сен.
22 Ядыы-ла кижидир дээш, ядамыкты үптөп-тонава,
түреңги диленчини шииткел черинге хомудатпа ,
23 чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы оларның чаргызын үзер ,
оларны түреткен кижиниң амы-тынын алгаш баар.
24 Килеңнээчел кижидиле өңнүктөшпө, кылыктыг кижидиле эдеришпө,
25 оон башка оларның изин истээш, бодуңга-ла ая-дузак салып аар сен.
26 Өске кижиниң өре-ширеси дээш дагдынып, улус-биле хол тудушпайн көр;
27 сээң төлөп бээр чүвең чок апаар болза, чыдар дөжээңни безин хунаап алыр болгай .
28 Ада-өгбелерниң шаг шаанда тургузуп кааны хувааглыг чер демдеглээр чагыны шимчетпө .
29 Бодунуң ажил-херээнге мергежээн кижини көргөн сен бе?
Ол карачал улуска эвес, а хааннарга бараан болур.
23 Чагырыкчы-биле кады чемненип олуруп алзыңза,
сээң мурнуңда кым олурарын таптыг бодап көр ;
2 чем чигеш, чазыйланыр чаңныг болзуңза, боостааны бижек дуй чыдыпкан дег болзун.
3 Ооң амданныг чеминге элзеттирбе – ол аъш-чемде оп-меге холаан болдур ийин.
4 Байлакшылды хөлүн эрттир сүрбе , доктаар өйнү билип чор;
5 байлакшылче чүгле көрүп четтигип чыдырыңда, ол арлы бээр:
эзир куштуң чалгыннарын чыпшырып алгаш, дээрже ужа берген болур .
6 Чазый кижидиле кады чемненме, амданныг чеминге элзеттирбе;
7 ооң сеткили сенчилиг деп бил.
Ол: «Ижип-чип көр» – деп орза-даа, сагыжы сеңээ удур болур;
8 ажырыпкан борбак чемиңни дедир кузар сен, буянның сөстөриниң хей-ле чарыгдаар сен.

9 Мелегей кижиниң кулаанга чүнү-даа чугаалава, ол сээң угаанныг чугааны шоодарыңга-ла өй боор.
10 Хувааглыг чер демдеглээн эрги шагның чагызын шимчетпө ,
өскүстерниң черинче шургуп кирбе;
11 оларда күчүлүг Камгалакчы бар болгай , чаргы-чаалыңарны Ол шиитпирлээр .
12 Сургаалче чүрээңни угландыр,
билигниң сөстөрүнче кулааны ээктир.
13 Аныяк оолду кеземче чок арттырба , шыкпыштаар болзуңза, өлүп каар эвес:
14 ону шыкпыш-биле кезеткеш, өлүмден камгалап аар сен.
15 Оглум! Бир эвес чүрээңде мерген угаан бар болза,
чүрээмни өөрүшкү ээлээр,
16 аас-сөзүң шынны чугаалаар болза, ишти-хөңнүм чүмү-биле өөрүп-байырлаар.
17 Сээң чүрээң бачыттыг улуска адааргавазын , а Дээрги-Чаяакчыдан кезээде коргуп чорзун,
18 чүге дээрге келир үе дүжүп кээр, идегелиң черле өжүп төнмөс .
19 Мени дыңна, оглум, мерген угаанныг бооп көр, чүрээңни шын орукче углап башкар.
20 Эзиртир арагалаар, идээледир эът сыыраар улус аразыңга турба ,
21 чүге дээрге арагачы-даа, чазый-даа кижидиле ядарай бээр,
ээредидир уйгузу оларны элбер-самдар кылып каар.
22 Төрүдүп каан адаңны дыңна,
иең кырый берзе-даа, ону тоовайн барба .
23 Алыс шынны чедип ал,
мерген угаанны-даа, сургаалды-даа, угаан-сарыылды-даа төтчеглеве.
24 Чөптүг-шынның кижиниң ачазы өөрүп-байырлаар,
мерген угаанныг кижиниң адазы өөрүп ханмас.
25 Төрүп каан аваң амыразын,
сээң ада-иең өөрүп-байырлазын!
26 Оглум! Чүрээңни менче угландыр,
карактарың мээң оруктарымче шиглей көрзүн.
27 Самыын-садар херээжен-биле холбажыры – ханы хооргалче дүжери дег ,
өске кижидиле кадайы-биле харылзажыры – тар кудукче дүжери дег ;
28 ындыг херээжен, кедегде оор дээрбечи дег , хөй-ле улусту бачыттыгларже хуулдуар.
29 «Ах!», «ох!» дээн, уёлап-човууртаан кижидиле кымыл? Алгыш-кырыш үндүрүп, хомудап турар кижидиле кымыл?
Чылдагаан чок черге балыгланган кижидиле кымыл?
Карактары кыза берген кижидиле кымыл?
30 Орайга дээр арагалап оор , арага-дары дилеп туруп бээр кижидиле ол-дур.
31 Арагаже көрбе –

өңүнүң кызып турарынче, дашкада кылаңайнып чайнаарынче,

боостааже боду-ла ажарынче көрбө.

³² Чүгө дээрге ол ооң соонда чылан дег шаптар, хоранныг чылан дег халдап кээр болгай.

³³ Ынчан өске улус кадайларынче көрүп туруп бээр сен,

а угааныңга соора барган бодалдар кирер;

³⁴ далай ортузунда чайганган хеме кырында чыдар кижиге дег апаар сен.

³⁵ «Улус мени эттээрге-даа, көңгүс тоовадым, хап-согарга-даа, медресе билбедим;

а оттуп келгеш, катап-ла ижип эгелээр мен» – деп баар сен .

24 Бузуттуг улуска адааргава,

олар-биле кады боорун күзеве .

² Оларның угаан-чүрээ күчүлел дугайында бодаар, а аас-сөзү улуска бак үлгедигни чугаалап турар .

³ Бажың-балгат мерген угаан-биле туттунар база угаан-сарыыл-биле быжыг апаар;

⁴ билиг барда, бажың ишти күзенчиг болгаш үнези улуг хөреңги-биле долдунар .

⁵ Мерген угаанныг кижиге – күштүг болур, билиглиг кижиге – күжүн немеп алыр .

⁶ Дайын чоруда бергеш, арга-сүмени дыңнап аар сен:

чөвүлекчилериң хөй болза, тиилелге сээңи боор

⁷ Мелегей кижиге мерген угаан чедип алдынмас бедикте турар,

ол кижиге чугула херектер шиитпирлээр черге аксын ажар-даа харыы чок болур.

⁸ Бузут үлгедирин бодап турар кижини кара сагыштыг кижиге дээр.

⁹ Мелегей кижиниң бодалдары бачыт болур, кочуургак кижиге улуска бужар бооп көстүр.

¹⁰ Айыыл-халап хүнүндө кошкааң көргүзөр болзуңза,

күжүң эвээжээни ол-дур .

¹¹ Өлүртүр деп турар улусту камгала!

Өлүрү чайлаш чок улусту камгалаарыңдан дадагалзаар сен бе?

¹² «Ол дугайында билбээн бис!» – деп болур сен.

Чүректерниң Шенекчизи Бурган билер , сеткилицниң Хайгааракчызы бүгү чүвени билер – кижиге бүрүзүн, ажил-херектерин барымдаалап, Ол кезедир азы шаңнаар .

¹³ Оглум, ары чигирин чиирге, кандыг ийик?

Ооң чаагайы кончуг, ары өөнүң үттеринде чигир сээң өгүңге амданныг болур .

¹⁴ Мерген угаанны чедип аары база сеткилицке шак ындыг салдарлыг:

ону тып алган болзуңза, келир үең бар, идегелиң өжүп төнмөс .

¹⁵ Чөптүг-шынныг кижиниң бажыңының чанында кедеп турар

бузуттуг хей дег болба ,

буянныг кижиниң бажың-балгадын хоозуратпа:

¹⁶ чөптүг-шынныг кижиге чеди-даа катап кээп ушса, дөмей-ле туруп кээр ,

а бузуттуглар кээп ужар болза, айыыл-халапка таваржыр.

¹⁷ Дайзының кээп ужарга, өөрүвө ;

ол моондакка тептигерге, чүрээң өөрүп-байырлавазын,

¹⁸ оон башка Дээрги-Чаяакчы көрүп кааш, өөрүшкүңнү бак чүүл деп санааш,

Бодунуң килеңин дайзыныңдан чайладып аппаар .

¹⁹ Кара сагыштыг улус дээш хөлзеп, хорадава , бузуттуг улуска адааргава ,

²⁰ чүгө дээрге кара сагыштыгларның келир үези чок

база бузуттуг улустуң чырыткызы өжүп каар .

²¹ Дээрги-Чаяакчыдан коргуп чор, оглум, хаандан база коргуп чор , өскерликчилер-биле харылзашпа.

²² Чүгө дээрге олардан хенертен өлүм хөмө таварып кээр:

Дээрги-Чаяакчы биле хаандан кандыг айыылдар кээрин билип-даа шыдавас сен.

Мерген угаанныгларның өске сөстери

²³ Мерген угаанныгларның өске сөстери бо-дур.

Шииткел черинге улусту ылгай көөрү – бак херек ; ²⁴ буруулуг кижиге «Актыг сен» деп турар кижини чоннар каргаар, аймактар көрбөстей бээр.

²⁵ А сойгалап турар кижиге ээ көрүүшкүңнү алыр, олче ачы-буян бадып кээр.

²⁶ Шынныг харыы – эриннерже ошкаашкын дег.

²⁷ Бажыңың даштында ажил-херээңни аайлап каавыт,

шөлүңде ажилдарыңны доозуп ал, а ооң соонда бажыңыңны тудуп эгеле.

²⁸ Өске кижиге удур хоозун херечилел кылба, аас-сөзүңден меге үнмезин .

²⁹ «Ол кижиге меңээ кандыг хамаарылгалыг болчук, мен база аңаа шак ындыг хамаарылгалыг болуйн: кылган херектери дээш, кеземчеден көргүзейн!» – диве .

³⁰ Бир катап чалгаа кижиниң шөлүнүң чаны-биле, угааны четпес ээ кижиниң виноград шөлүнүң чоогу-биле

эртип бар чыткан мен.

³¹ Көөрүмге, чер болганда тенниг чадаң ыяш өзүп үнген,

бок үнүштер черни шыва апкан, даш херим буступ калган болду.

³² Ол бүгүнү көрүп, боданып тургаш, көргөн, билген чүүлүмден

мындыг түңнел үндүрдүм:

³³ ам-даа удуп-ноюрзап чыдар болзуңза,

ам-даа хөлестеп чыдар болзуңза,
³⁴ тояанчы дег, ядарал сенче халдап кээр,
 үптекчи дег, түрегдел сенче халдап кээр .

Соломоннуң бичии чыындызы

25 Соломоннуң оон өске угаадыглыг чугаалары бо-дур . Оларны Иудеяның хааны Эзекияның бижээчилери чыып тургускан.
² Бурганның алдары – чажыт чүүлдү ажытпазында, хаанның алдары – чажыт чүүлдү билип аарында .
³ Дээрниң бедиин, черниң ханызын база хаанның чүрөөн билип аары болдунмас.
⁴ Мөңгүндөн холуксааны аңгылап каавыт, ынчан ус-шевер кижичи саваны кылыптар;
⁵ хаандан бузуттуг кижини адырып каавыт, ынчан хаанның дүжүлгези чөптүг чоруу-биле быжыг апаар .
⁶ Хаанның мурнунга көөргөттинме, нояннар-биле чаңгыс черге турба ;
⁷ хаанның сени ызыгуурлуг кижичи мурнунга куду көөрүнүң орнунга, сеңээ: «Дөрже олуруп көр» – деп чугаалаары дээр.
 Карааң-биле көргөн чүвеңни
⁸ чаргы чарар черге үндүреринче далашпа, оон башка алызында барып, бир-ле кижичи адыңны баксырадыр болза, канчаар сен?
⁹ Чаргылдажып тура, чүгле бодуңнуң херээңни чугаала,
 өске кижиниң чажыдын ажытпа.
¹⁰ А чажытты чугаалапсыңза, дыңнаан кижичи бодуңну чемелээр,
 ынчан бак атка кирериң чайлаш чок.
¹¹ Чогуур үезинде сөглөөн сөс – мөңгүн каасталгада алдын угулза дег .
¹² Дыбыжы кулакка мерген угаанныг чемелээшкин – алдын сырга болгаш арыг алдындан каасталга ышкаш.
¹³ Айбылаан ээзинге шынчы айбычы, дүжүт ажаар үеде сериин салгын дег,
 ээзиниң күчү-күжүн немеп бээр .
¹⁴ Хей черге белектер аазаар кижичи – булуттар биле хат турда-ла, чаъстың чагбайн барганы дег .
¹⁵ Килеңнээчел эвес чоруктуң ачызында чагырыкчыны безин ээлдирип ап болур, чымчак чугаа-сөс сөөктү безин үреп бузар.
¹⁶ Ары чигири тып алзыңза, чеже херегил, ынчаны чиир сен,
 оон башка пөктүр чипкеш, кузуп аар сен ;
¹⁷ эжиңниң бажыңынче үргүлчү маңнап, амыратпайн туруп бербе,
 оон башка ол сенден хөңнү калып, көрбөстей бээр.
¹⁸ Өске кижиге удур мегелеп херечилээр кижичи –

моң, хылыш болгаш чидиг согун бажы ышкаш .
¹⁹ Сөзүңге шынчы эвес кижиге айбыл хүнүндө идегээри –
 ирий берген диш азы аскак бут ышкаш.
²⁰ Ажыг-шүжүглүг кижиге ыр ырлап бээри – соок хүндүс хевин уштуп октаары,
 балыг черге ажыг уксус кудары ышкаш .
²¹ Дайзының аштаан болза – чемгерип каг; суксаан болза – сугдан ижиртип каг :
²² ынчаар кылгаш, оттуг көстөрни ооң бажынга чыып бээр сен ,
 а Дээрги-Чаяакчы сени шаңнаар.
²³ Соңгу чүктен хадаан хат – чаъс-чайыкты, а хопчу кижиниң аас-дылы – ажынган көрүштерни эккээр.
²⁴ Хыйланчак кадай-биле чаңгыс черге чурттаарыңа көөрдө,
 оон озалааш үгекке чурттааны дээр .
²⁵ Ырак черден келген эки медээ – кагып-суксааш, харыксыраан кижиге соок суг ышкаш .
²⁶ Бузуттуг кижиге дүжүп берген чөптүг-шынныг кижичи –
 хирленген булак, бужартаан суг бажы ышкаш.
²⁷ Ары чигирин идээледир чири-даа, ат-алдарны хөлүн эрттир сүрери-даа – багай херек-тир.
²⁸ Бодун туттунуп шыдавак кижичи – үрегдеп бузуп каан, ханазы чок хоорай ышкаш.
26 Чайга – хар, а дүжүт ажаар үеге – чаъс ышкаш,
 мелегей кижиге алдар-хүндү таарышпас .
² Бора-хөкпештиң ыңай-бээр ужары база хараачыгайның шивеш кынныры ышкаш, хей черге келген каргыш боттанмас .
³ Кымчы – аътка, чүгөн – элчигенге , а шыкпыыш – мелегей кижиниң ооргазынга херек .
⁴ Мелегей кижиге мелегей харыы бербе, оон башка ол кижичи ышкаш апаар сен.
⁵ Мелегей кижиге мелегей харыыдан бер, оон башка бодун мерген угаанныг кылдыр бодай бээр .
⁶ Мелегей кижиге сөс чедирткен кижичи боду-ла буттарың одура шапкан азы бактың дашказын ишкен кижичи дег.
⁷ Мелегей кижиниң аксында угаадыглыг чугаа – аскак кижиниң буттарының кылажы дег.
⁸ Мелегей кижиге алдар-хүндү көргүзери – дашты ону шывадаар чепсек-херекселге баглаары дег.
⁹ Мелегей кижиниң аксында угаадыглыг чугаа – эзирик кижиниң тенниг чадаң ыяштан халбактанганы дег.
¹⁰ Мелегей ийикпе, азы душкан-на кижини ажилга хөлөзилеп алыр кижичи – шупту улусту балыглаар ча адыгжызы дег.

¹¹ Мелегей кижиге бодунуң мелегей чоруун катаптаанда,
кускузунче дедир ээп келгеш, чип аар ыт дег .
¹² Бодун мерген угаанныг кылдыр тогдунар кижини көргөн сен бе?
Аңаа бодаарга, мелегей кижиге безин идегээри дээр болдур ийин .
¹³ Чалгаа кижиге: «Орукта арзылаң тур!
Кудумчуларда араатан аң димзенип чор!» – дээр .
¹⁴ Чалгаа кижиниң дөжөөнгө аңдарлып-дүңдерлири –
эжиктиң шүнчүктерге халаңнаары дег.
¹⁵ Чалгаа кижиге холу-биле тавакта чемни ап алза-даа,
ону аксынга чедирип чадай бээр.
¹⁶ Чалгаа кижиге бодун сарыылдыг чүүлдер чугаалаан чеди кижиден мерген угаанныг деп бодаар.
¹⁷ Чай кадында өске улустуң алгыш-кырыжыга киржири –
черлик ыттың кулаан шеле тыртары дег.
¹⁸ Өске кижини мегелепкеш: «Баштактым ышкажыл!» – дээр кижиге
тенек аарыг кижиниң оттуг болгаш өлүмнүг согуннарны октап турары дег.
²⁰ Ыяш төнерге, от өжүп каар,
а хопчу кижиге чокта, алгыш-кырыш соксай бээр .
²¹ Хөмүрдөн – көс, ыяштан – от,
а нүгүлчү кижиниң чугаа-сөзүндөн – адааннажыышкын үнер.
²² Хопчу кижиниң чугаа-сөзү амданныг чем дег – кижиниң ишти-хөңнүнүң эң ханызынче кире бээр .
²³ Кара сагыштыг кижиниң чымчак аас-сөзү – даштын холуксаалыг мөңгүн-биле чайырлап каан дой сава дег .
²⁴ Дайзынының чугаазы авыяастыг,
ооң сеткилинде кара сагыш шыгжаттынып чыдар;
²⁵ үнү чымчак-даа болза, аңаа бүзүреве,
ооң чүрөөн бужар чүүл долган болдур ийин ;
²⁶ ооң авыяас чоруу сени көрбезин чажырып турар,
ынчалза-даа каржы-багы улус мурнунга ажыттынып кээр.
²⁷ Оңгар каскан кижиге боду ынаар кээп дүжер , кижиниң өрү октаан дажы тейинге кээп дүжер.
²⁸ Мегечи кижиге хомудадып турар улузун көөр хөңнү чок
база авыяас аас-дыл буураашкынны белеткеп турар.
27 Даартагы хүнде болур чүве-биле мактанма – ол хүннүң чүнү эккээрин билбес-ле болгай сен .
² Сени бодуң эвес, а өске кижиге;
бодуңуң эвес, а хары кижиниң аас-сөзү мактазын.
³ Даш-даа аар, элезин-даа чиик эвес ,

ынчалза-даа мелегей кижиниң аажы-чаңы оон-даа аар.
⁴ Килең – каржы, күштүг килең – үерлээн суг дег, ынчаарга хүннээчел кижиге удур туржуп шыдаар кижиге бар бе?
⁵ Ажыы-биле сойгалаар кижиге
бүдүү ынак эжиңден дээр .
⁶ Ынак эжиң ак сеткилдиинден сени балыглаар , а сени көөр хөңнү чок кижиге мегелеп ошкаар.
⁷ Эмин эрттир тоткан кижиге ары чигирин-даа херекке албас ,
а аштаан кижиге ажыг-даа чем амданныг болур.
⁸ Төрөөн черин каапкан кижиге – уязын каапкаш барган куш дег.
⁹ Чагдынар болгаш айдызаар чаагай чыттыг чүүлдер
чүректи өөртүр,
а эжиң чүрөөниң ханызындан арга-сүмө бээрге, база
ындыг таптыг.
¹⁰ Бодуңуң-даа, ачаңың-даа эш-өөрүн кагба;
айыыл таварыырга, төрелдериңче барба:
ыракта акы-дуңмаңга көөрдө, чоокта кожан дээр .
¹¹ Оглум, мерген угаанныг бооп, мээң чүрөөмни өөртүп көр,
ынчан мени бак сөглээр улуска харыылаар сөстөр тыпты бээр .
¹² Угаанныг кижиге айыыл көргөш, чашты бээр,
а кенен улус олче уткуштур баргаш, кеземче алыр .
¹³ Хары кижиге дээш дагдынган кижиниң идик-хевин долаа кылдыр ап ал,
өске кижиге кадайы дээш дагдынган кижиден долаадан ап ал .
¹⁴ Эртен эрте эжин аажок ыткыр алгап-йөрээр кижиге –
каргыш салып турар кижиге бооп санаттырар.
¹⁵ Хыйланчак кадай – дамдылаар ойбак-дыдык дээвиір дег ;
¹⁶ ону соксадыры – хатты доктаадыры дег азы үстүң адышка туттунмазы дег.
¹⁷ Демирни демир чидидер, а кижини өске кижиге кажарадыр.
¹⁸ Чимистиг ыяшты ажаап турар кижиге ооң чимистерин чиир ,
а ээзи дээш сагыш човаар кижиге алдар-хүндүгө чедер.
¹⁹ Арын-шырайның сугга көрүнчүктелири дег, кижиге өске кижиниң чүрөөнгө көстүр .
²⁰ Тамы биле Өлүм пөгерин билбес, кижиниң карактары тодарын билбес .
²¹ Кижиге мактал сөстөриниң салдары – мөңгүн биле алдынга хайылдырар суугу дег .
²² Мелегей кижини тараа-биле кады согаашка суккаш,
бала-биле соктаар-даа болзуңза, мелегей чоруун арыглап шыдавас сен.

²³ Шээр малыңның шуптузун бирден бирээ чокка танып ал,
 кодан сүрүүңче сагыштан сал:
²⁴ кандыг-даа байлакшыл мөңгези-биле турбас,
 дүжүлге безин үргүлчү салгал дамчывас болгай.
²⁵ Оът-сиген оңар, оон чаа көк шымырарты үнүп кээр,
 дагларның ийлеринде оът-сигенни кезип, чыып алыр;
²⁶ хураганнар сеңээ хеп болур,
 а анайлар – шөл садып алыр төлевир болур;
²⁷ өшкү сүдү – сеңээ чем боорунга,
 өг-бүлеңни ашкарып-чемгереринге
 болгаш чалча кыстарыңны тоттур азыраарыңга четчир.

28 Бузуттуг кижини сүрүп турар кижичок-даа болза, ол дезип маңнаар,
 а чөптүг-шынныг кижичок, арзылаң дег, амыр-шөлээн .

² Чуртка хөлээзин үнүп турда, чагырыкчылар көвүдээр,
 а угаанныг болгаш чүү шын боорун билир чагырыкчы барда,
 чурт үр туруп шыдаар.
³ Түреңги улусту кызып-кыйып турар ядыы кижичок тараан үрезинни чууй шаап аппаар чайык дег .
⁴ Ыдыктыг хоойлудан ойталап турар кижичок бузуттуг улусту мактаар,
 а хоойлуну сагып турар улус олар-биле демисежир.
⁵ Каржы-бак улус чөптүг чорукту билбес,
 а Дээрги-Чаяакчыже чүткүп чоруур улус чөптүг чорукту бүрүнү-биле билип алыр.
⁶ Кем-буруу кылбайн амыдырап чоруур ядыы кижичок шын эвес оруктар-биле чораан бай кижиден дээре .
⁷ Угаанныг оол ыдыктыг хоойлуну сагыыр,
 а үен-даян улус-биле эдержир оол ачазының адын баксырадыр.
⁸ Улуска акшаны чээлиге бергеш, хөөзүндөн байып турар кижиниң хөреңгизи ядыыларга ачы-дуза көргүзөр кижиниң холунче кире бээр .
⁹ Ыдыктыг хоойлунуң сөстөрүн дыңнаар хөңнү чок кижиниң мөргүлү безин бужар чүүл болур .
¹⁰ Эки мөзүлүг улусту бузуттуг орукче дуурайлап кирип турар кижичок бодунуң-на дузаанга туттурар,
 а кем-буруу чок кижичок буянны салгап алыр.
¹¹ Бай-шыдалдыг кижичок бодун мерген угаанныг кылдыр бодаар,
 ынчалза-даа угаанныг ядыы кижичок ооң кандыызын эндевес.
¹² Чөптүг-шынныг кижилер тиилеп үнерге, ат-алдары алгыыр ;

бузуттуглар депшип үнерге, улус чаштына бээр .
¹³ Бачыттыг үүлгедииниң чажырап болзуңза, эки чүве көрбес сен,
 а ону ажыы-биле миннип, ойталаар болзуңза, өршээл алыр сен .
¹⁴ Бодун үргүлчү оваарымчалыг ап чоруур кижичок амыр-чыргалдыг.
 А чүрөөн чөрүүлөдип аар кижичок айыылга таваржыр.
¹⁵ Каржы-бак чагырыкчы ядыы албаты чонга ырланган арзылаң,
 чазыйлаан адыг дег .
¹⁶ Чагырыкчы мелегей болган тудум-на, албан-үндүрүгнүң саны көвүдээр,
 а чөптүг эвес олча-ажыкты көөр хөңнү чок кижиниң назыны узаар.
¹⁷ Кижичок өлүргеш, буруудаан кижичок өлгүжеге чедир дезип кээр,
 кым-даа аңаа деткимче бербес.
¹⁸ Кем-буруу чок амыдырап чоруур кижичок камгалал алыр,
 а шын оруктан соора баар кижичок хенертен буурап дүжөр .
¹⁹ Черин болбаазыраткан кижиниң хырны тодуг,
 а хоозун күзел-бодал сүрген кижичок түрегделди мага хандык көөр .
²⁰ Шынчы кижичок хөй ачы-буянны алыр,
 а дүрген байып аарынче чүткөөн кижичок кеземчеден чайлап шыдавас.
²¹ Улусту ылгай көөрү – бак херек :
 кижичок кескинди хлеб дээш безин бачыт үүлгедип болур болгай.
²² Чазый кижичок дүрген-не байып алыксаар,
 ынчалза-даа ядарал ону чыпшыр сүрүп кел чыдарын билбес .
²³ Улус алызында барып чашпаа чугаалыг кижичок эвес,
 а чемелээшкин чугаалаар кижичок ээ көрнүр .
²⁴ Ада-иезин үптөп-тонааш:
 «Ол дээрге бачыт эвес-тир» – деп турар кижичок үрегдекчи дег-дир .
²⁵ «Алын-чийин» дээр кижичок алгыш-кырыш үндүрер,
 а Дээрги-Чаяакчыга идегээр кижичок чаагай амыдыралдыг болур.
²⁶ Чүгле бодунуң угааныңга идегээр кижичок мелегей болур,
 а мерген угаанның оруктарын изээр кижичок камгалал алыр.
²⁷ Ядыы кижичок дузалаар кижичок чединмес деп чүве билбес болур,
 а оон хая көрнүр кижичок бодунга хөй-ле каргышты чыып алыр.
²⁸ Бузуттуглар өрү депшиирге, улус чаштына бээр,
 а олар чок аппаарга, чөптүг-шынныг улус көвүдээр.

29 Чемелеткеш, чөрүүлээр киж
хеп-хенертен эглиш чок узуткаттырар .
2 Чөптүг улус депшиирге, чон өөрүп-хөглээр ,
а бузуттуг киж тергиидээрге, чон хинчектенир .
3 Мерген угаанга ынак киж ачазын өөртүп турар ,
а самын-садар херээженнер-биле эдержир киж
эт-хөреңгизин чарыгдап турар .
4 Хаанның чөптүг шииткели чуртту быжыктырар,
а ажык-кончаа сүрер чорук – хоозурадыр.
5 Өске кижиге чашпаалап турар киж
ооң буттарына какпа салып турар.
6 Бузуттуг кижиниң бачыды – бодунга дузак ,
а чөптүг-шынныг киж өөрүп-байырлап чурттаар.
7 Чөптүг киж ядамыктың эргелерин утпайн
чоруур ,
а бузуттуг киж ол дугайында бодавас.
8 Кочуургак улус хоорайга хөлзээзин үндүрер ,
а мерген угаанныг улус килеңни оожургадыр.
9 Мерген угаанныг киж мелегей киж-биле
чаргылдажып турда,
каткы-шоот-даа, дорамчылаашкын-даа төнмес.
10 Өлүрүкчүлөр кем-буруу чок кижини көөр хөңү
чок,
эки мөзүлүг кижини база узуткаарын бодаар .
11 Мелегей киж килеңин белени кончуг сула
салыптар ,
а мерген угаанныг киж – оожургадып аар.
12 Бир эвес чагырыкчы киж меге чугаа-сөс тооп
дыңнаар болза,
ооң бүгү дүжүметтери бузуттуг болур.
13 Яды киж биле ооң дарлакчызын дөмей
болдуруп турар чүүл бо-дур:
оларның иелдирзиниң карактарында чырык
Дээрги-Чаяакчыдан келген .
14 Бир эвес хаан киж яды улушту шын шиидип
турар болза ,
ооң дүжүлгези кезээде тендиш дивейн турар .
15 Шыкпыштап чемелээрге, мерген угаан кээр,
а карактавайн каапкан оол авазын бак атка
киирер .
16 Бузуттуг улус депшиирге, бачыт база кедерей
бээр,
ынчалза-даа чөптүг-шынныг улус оларның
буураарын көрүп каар .
17 Оглуңу эдип-чаза, ынчан ол дээш сагыжың
дыш болур,
ол сээң сеткилице таалалды шаңнаар .
18 Бургандан кээр ажыдыышкыннар чок болза ,
чон калчаарап баар ,
а ыдыктыг хоойлуну сагып турар киж амыр-
чыргалдыг!
19 Кул кижини чүгле сөстөр-биле эдип-чазаары
болдунмас,
оларны билип-даа турар болза, оозун эскертпес.
20 Бодамча чок чүве чугаалаар киж көргөн сен
бе?

Аңаа бодаарга, мелегей кижиге безин идегээри
дээр болдур ийин .

21 Кул кижини чажындан-на туразында салыр
болза,
оон эки чүве үнмес .
22 Килеңнээчел киж алгыш-кырыш үндүрер,
ажынчак киж хөй бачыт үүлгедир .
23 Улуг туралыг киж куду көрдүрер ,
а биче сеткилдиг киж алдар-хүндү чедип алыр .
24 Оор-биле эштежир киж бодунуң амы-тынын
үнелевейн турары ол:
оорга каргыш салганын дыңнап турза-даа, сөс
оскунмас .
25 Улустан коргар киж дузакче кире бергени ол ,
а Дээрги-Чаяакчыга идегээр кижиге айыылдыг
чүү-даа чок.
26 Хөй-ле улус чагырыкчыга чашпаалаар ,
ынчалза-даа чөптүг шииткел кижиге Дээрги-
Чаяакчыдан кээр.
27 Чөптүг-шынныг улуска бак киж – бужар чүүл,
а бузуттуг улуска эки мөзүлүг киж – бужар чүүл.

Агурнуң мерген угаанныг медеглели

30 Иакейниң оглу, Масса чурттуг Агурнуң
сөстери бо-дур. Ол киж
Ифиилге, Ифиил биле Укалга мынча дээн:
2 Мен дээрге улус аразында эң бүдүүлүк киж бооп
турарым чөп боор,
кижилерде бар угаан-даа менде кайда боор.
3 Мерген угаанга өөренип албаан мен,
ыдыктыг Бурган дугайында билиг менде бар бе?
4 Кым дээрже көдүрлүп үнгеш, дедир бадып
келгенил?
Кым адыжынга хатты тудуп алганыл?
Кым шывыгга сугну ораап алганыл?
Кым черниң кыдыг-кызыгаарын өйлей хемчээп,
доктаатканыл?
Ындыг кижиниң ады кымыл? Ооң оглуңуң ады
кымыл?
Билир боор сен аа?
5 Бурганның чугаалаан сөс бүрүзү-ле – арыг-шын ;
Ол – Аңаа идегээр улустуң мурнунга турар
камгалалы .
6 Ооң сөстериңге чүнү-даа немеве ,
оон башка Ол сени сойгалаарга, мегең туттурар.
7 Ийи-ле чүүлдү Сенден дилеп тур мен,
дириг чорумда, оларны боттандырып бээринден
ойталавайн көр:
8 хоозун, меге сөстү менден ырадып каавыт;
мени ядаратпа-даа, байытпа-даа, чүгле меңээ
херек аъш-чемни берип чор .
9 А оон башка эрттир тода бергеш, Сенден
ойталап:
«Дээрги-Чаяакчы дээрге кымыл ол?» – деп айтыра
бээр мен

азы ядарай бергеш, оорланып, Бурганны бак атка киирер мен.

¹⁰ Чалча кижини дээргизиниң мурнунга нүгүлдеве, оон башка ооң каргыжы сеңээ дүжүп, буруудаар сен .

¹¹ Ачазынга каргыш салыр, авазын алгап-йөрээвес улус турар ;

¹² Боттарын арыг деп бодаар хирезинде , мыяанга боражып алган улус турар;

¹³ Турамык көрүштүг, улуургак улус турар ;

¹⁴ Диштери бижектер дег, азыглары хылыштар дег, ядыы улусту чер кырынга арттырбайн, эң түреңги улусту чон

аразынга арттырбайн,

узуткап-сыыраарын бодаар улус турар .

¹⁵ Хан сорар курт ийи уруглуг, олар: «Эккел, эккел!» – дижир.

Кажан-даа тотпас үш чүүл бар, дөрткү чүүл база «Болзун» дивес:

¹⁶ Өлүглер ораны, үре-төл чок хырын, суггарарга-даа, суксуну ханмас чер

болгаш кажан-даа «Болзун» дивес от.

¹⁷ Ачазын шоодар болгаш авазын дыңнаар хөңнү чок кижиниң карактарын

кусун-сааскан соктап чиптер база сек чиир куштар дойлап кааптар .

¹⁸ Меңээ билип алыры берге үш чүүл бар, дөрткү чүүлдү база билип шыдавас-тыр мен :

¹⁹ Дээрде ушкан эзирниң оруу, хаяда сойган чыланниң оруу,

далайда эжиндирген корабльдың оруу, аныяк кысче эр кижиниң оруу.

²⁰ Ашаанга өскерилген херээженниң оруу мындыг: чемненип алгаш, аксын чоткаш: «Багай чүү-даа чүве кылбаан мен» – дээр.

²¹ Черни хөлзедип-шимчедип турар үш чүүл бар, дөрткү чүүлдүң аарын чер ууп шыдавас:

²² Хаан апарган кул кижини ,

тоттур чемненип турар мелегей кижини,

²³ Ашакка барып алган бужар херээжен болгаш дээргизиниң кадайының орнун ээлээн чалча кыс.

²⁴ Чер кырында бичии ынай,

ынчалза-даа мерген угаанныглардан-даа артык угаанныг дөрт амытан бар:

²⁵ Кымыскаяктар – күш-шыдалы улуг эвес чон-даа болза,

аъш-чемин чайын-на курлавырлап алыр ;

²⁶ Сарлык-дегелер – кошкак чон-даа болза,

чурттаар черлерин хаялар аразынга тудуп алыр;

²⁷ Шартылаада хаан чок, ынчалза-даа чаңгыс аай чыскаал-биле

көжүп чоруур ;

²⁸ Селескени хол-биле тудуп аар сен ,

ынчалза-даа ол хаанның ордузунга-даа турар.

²⁹ Кылаштаар аяны түрлүг үш амытан бар,

чоргаар кылаштыг дөрткү амытан база бар:

³⁰ аң-меңниң эң күчүлүү арзылаң – кымга-даа орук чайлаvas;

³¹ коданының баштыңнары болур аскыр-дагаа биле

аргар-кошкар

болгаш албаты чонун баштаан хаан кижини.

³² Мелегейиң-биле бодуңну өрү көргөн база бак чүве бодап алган болзуңза,

аксыңны адыжың-биле дуй тудуп ал .

³³ Чүге дээрге сүттү хайындырарга – өреме үнер; думчукче шанчарга – хан төктүр,

а килең хайнырга – адааннажыышкын үнер.

Лемуил хаанның авазының чагыы

31 Масса чурттуг Лемуил хаанның сөстери . Бо сөстер-биле Лемуилдиң авазы оглунга өөредиг берип турган:

² Оглум, мен чүү дээн? Мээң божуп-төрээн оглум, канчаайн?

Аксы-даңгыраам бээримге, төрүттүнген оглум , чүнү чагыыйн?

³ Бодуңнуң күжүңнү херээженнерже чарывайн көр, хааннарны буурадыр херээженнер сээң

оруктарыңны боттарыңче ээй

тыртпазыннар .

⁴ Лемуил, арага ижери хааннарга шуут-ла таарышпас,

чагырыкчылар-даа эзиртир суксун дилевезин .

⁵ А оон башка эзиртир ижип алгаш, хоойлу-дүрүмнерни-даа уттуп аарлар,

дарладып базындырган улуска-даа чөптүг шиитпир үндүрбестер.

⁶ Эзиртир суксунну – өлүр четкен кижиге; араганы – сеткил-хөңнү ажып-саргаан кижиге

кудуп бериңер :

⁷ ол күжүр ижипкеш, бодуңнуң ядыы-түреңгизин база хилинчектиг үүлезин уттупсун.

⁸ А сен бодун камгалап шыдавас кижини, шыдал чок бүгү улусту камгалап чугаала .

⁹ Чөптүг шииткел үндүрүп ,

ядыы болгаш түрөп баксыраан улусту камгалап чугаала.

Бүдүштүг херээженге йөрээл ж (алеф)

¹⁰ Бүдүштүг херээженни кым тып шыдаарыл?

Ооң үнези эртинне даштардан бедик болгай , ж (бет)

¹¹ ашааның чүрээ аңаа бүзүрелдиг, ол кадайының ачызында ажык-орулга чок артпас.

л (гимел)

¹² Кадайы аңаа бүгү назынында

бузутту эвес, буянны шаңнап кээр. т (далет)

¹³ Дүк азы лён пөс-даа белеткей берген дижик – кандыг-даа ажылды күзелдии-биле кылыр. л (хе)

¹⁴ Ол, садыглаар корабль дег,

аъш-чемни ырак черден тып эккээр. л (вав)

¹⁵ Ол даң атпаанда-ла тура халыыр ,

оон өг-бүлезин ашкарып-чемгергеш,
чалча кыстарга кылыр ажилды хуваап бээр. *г*
(зайин)

¹⁶ Бир шөлдү шинчип көргөш, садып алыр;
ишчи холдары-биле акша-хөреңги ажилдап
алгаш,

виноград олуртуп алыр. *л* (хет)

¹⁷ Ол ажилдап тура, могап-шылаарын билбес,
ооң холдары ажилындан салдынмас. *у* (тет)

¹⁸ Садыг-саарылгазы эки чоруп турарын билип
кагза,

орай дүне-даа чырыткызын өжүрбес; *'* (йод)

¹⁹ ооң холдары даараныр херекселинче дап бээр,
а салаалары ээргиижин салбас. *э* (каф)

²⁰ Ол адыжын ядыы кижиге чада салып бээр,
а холун түрөп баксыраан кижиге сунар. *у* (ламед)

²¹ Ооң өг-бүлезинге улуг хар-даа коргунчуг эвес,
өг-бүлезиниң бүгү улузу каас-коя хептиг. *л* (мем)

²² Ол бодунга база хевис шывыглар даарап аар,
янзы-бүрү каас-коя хептер кедер. *л* (нун)

²³ Ооң ашааның ады хоорайның улус чыглыр
черинде билдингир,
ашаа чуртунуң баштыңнарының аразында орар.
о (самех)

²⁴ Бүдүштүг херээжен хептер даарап садар
база садыгжыларга курлар аппарып садар. *у*
(айин)

²⁵ Күш-шыдал биле ат-алдар – ооң кеткен хеви дег;
ол келир үени өөрүшкүлүг уткуур. *э* (пе)

²⁶ Ооң аксындан – мерген угаанныг сөстөр,
а дылындан – энерелдиг өөредиг үнер. *у* (цаде)

²⁷ Ол бажыңында ажил-агыйының чоруп турарын
хайгаараар

база аъш-чемин халаска чивес. *г* (коф)

²⁸ Ажы-төлү туруп келгеш, ону алгап-мактаар,
ашаа база мактап ханмас: *г* (реш)

²⁹ «Бүдүштүүн көргүскен херээженнер-ле хөй,
а сен оларның шуптузун ажып кааптың!» *ш* (шин)

³⁰ Кыс кижиниң аяанны – меге дуурай, чараш-
каазы –

оңуп каар,
а Дээрги-Чаяакчыдан коргар херээжен макталга
төлептиг. *л* (тав)

³¹ Ону кылган ажил-үүлөзи дээш шаңнаңар,
ол херээжен хоорайның улус чыглыр черинге
ажыл-херектери-биле алдаржызын!

Экклесиаст

Кирилде

Суртаалчы деп ат бурунгу еврей дылда «Кохелет», бурунгу грек очулгада «Экклесиаст» дээн. Бо аттың утказы эки билдинмес. Дорт очулгада «Чыыш-хурал кижизи» дээн уткалыг. Еврей чоннуң чыыжында башкы азы суртаалчы дээн чадавас.

Номнуң бирги кезээнде Суртаалчы алдарлыг мерген угаанныг хаан Соломоннуң өмүнээзинден чугаалап турар. Ынчалза-даа мында Угаадыглыг чугаалар номунда бижиттинген, хөйге билдингир мерген сөстөрдөн ылгалдыг, улустуң чаңчыкпааны ужур-утка, аян-хөөннүг бодалдарны дамчыдып турар. Суртаалчы бодунуң чуртталгазында хөйнү көргөш, аас-кежик хээрек болгаш кижилерниң аас-кежикти чедип аар дээн оралдажыышкыннары түңнел чок дээрзин билип каан.

Суртаалчы бодунуң номунда амыдыралдың янзы-бүрү талаларын шинчилеп көрүп, кижиге амытанның чуртталгазында кандыг-ла бир утканы болгаш сорулганы тып аарын кызып турар. Ооң үндүрген түңнелдери мындыг – кижилер чуртталганың утказын билип аар харык чок, кижиге назыны кыска, амыдырал кижилерге болганчок-ла чөптүг эвес.

Ындыг турбуже, Суртаалчы чуртталгада чамдык чүүлдер өскелеринден дээрде деп бадыткап турар. Чижээлээрге, мерген угаанныг болуру мелегей болурундан дээрде. Амыдырал хоозун куруг болгаш меге-даа болза, Бурган кижилерге ажил-иш, аъш-чем, найырал, өг-бүлө дээн чижектиг чүүлдерден өөрүшкүнү болгаш үнени тып аар, Бурганның айтыышкыннарын хажытпайн чыргал көөр арганы берген.

1 Давидтиң оглу, Иерусалимге хааннаан Суртаалчының сөстери.

Бүгү чүве хоозун куруг

² – Хоозун куруг чүве-дир – деп, Суртаалчы чугаалап каан. – Хоозундан хоозун чүве-дир, бүгү чүве хей-бус ышкаш!

³ Чырык черге кылып чораан бүгү-ле ажил-ижинден кижиге кандыг ажык-дүжүк алырыл че?

⁴ Салгалдар эртип-ле турар, салгалдар кээп-ле турар, а чер-делегей мөңгө шагда туруп-ла турар .

⁵ Хүн үнүп-ле турар, хүн ажып-ла турар, оон база катап үнер черинче эгиштеп бар-ла чыдар . ⁶ Хат мурнуу чүкче углай үнгөш, соңгу чүкче эеп – ол-ла хевээр дескинип-ле, дескинип-ле, бодунуң долганчак оруктарынче дедир эглип кээп-ле турар.

⁷ Бүгү-ле хемнер далайже агып чыдар , ынчалза-даа далайның эриин ажыр долбас, а хемнер кирип агып чыдар черинче агып-ла, агып-ла чыдар . ⁸ Бүгү чүве ол хире шыланчыг, кижиге ону илередип-даа шыдавас; ынчалза-даа карак көргөш-даа, көрүп ханмас , кулак дыңнааш-даа, дыңнап пөкпес.

⁹ Турган чүве туруп-ла турар, болуп турган чүүлдер болуп-ла турар , чырык черде чаа чүү-даа чок. ¹⁰ Чамдыкта улус бир-ле чүве дугайында «Көрем, бо чаа чүүл-дүр» диги бээрлер, ынчалза-даа ол чүүл бистиң мурнувуста эрткен эрте-бурунгу

уелерде-ле турган база болуп каапкан боор.

¹¹ Эрткен үеде болуп турган чүүлдерни кижилер утупкан, а ам болур чүүлдерни ооң соонда чедип кээр улус база ол ышкаш утуптар .

Мерген угаанның хоозуну

¹² Мен, Суртаалчы, Иерусалимге Израильдин хааны тургаш, ¹³ бо өртемчейде болуп турар бүгү-ле чүүлдерни мерген угаан-биле шинчилээринче болгаш шенеп көөрүнче чүрээмни угландырдым. Кижиге бодунуң күжүн үндүрүп чорзун дээш, кайы хире берге үлени Бурган кижиге төрөлгөтөнгө онаап каан-дыр! ¹⁴ Чырык черде дойлуп турар бүгү-ле ажил-херекти көрүп келдим: бүгү чүве хоозун куруг чүве-дир, түңнел чок күженишкин-дир . ¹⁵ Ыргак чүүл дорттаттынмас база чок чүүл санаттынмас.

¹⁶ Ынчан мен сагыш-чүрээмде: «Мээң мурнумда Иерусалимге хааннап чорааннарның аразындан тергиидеп, мерген угаан талазы-биле дөгөрезин аштым , мерген угаанны-даа, билиглерни-даа мээң чүрээм хөйнү көргөн» дидим. ¹⁷ Мерген угаанны-даа, мугулай болгаш тенек угаанны-даа шинчилеп билип алырынче чүрээмни угландырып чорааш, ол бүгү база-ла түңнел чок күженишкин дээрзин билдим. ¹⁸ Чүге дээрде улуг угаанда улуг муңгарал бар-дыр база угаан-билигни көвүдөдип чоруур кижиге ундаралды көвүдөдип чоруур-дур .

Чыргалдың хоозуну

2 Оон бодум сагыш-чүрээмге: «Каям, бодумну хөглээшкин-биле шенеп көрейн, чыргалды мага-хандыр чооглаайн» – дидим, а ол база хоозун куруг чүве болду. 2 Каткы дугайында «Ол – тенек угаан-дыр», а хөглээшкин дугайында «Ол чүнү чедип ап турарыл?» дидим.

3 Мага-бодумну арага-биле тааладып шенээр деп бодап алдым. Кижичи амытан бо өртемчейде өйлүг назынында чүнү кылза дээр дээрзин билип албаан шаамда, чүрээмни мерген угаанга башкартпышаан, мугулай кижичи ышкаш чурттап көөр деп шиитпирледим. 4 Улуг ажил-херектерни бүдүрдүм: бодумга бажыңнарны тудуп, виноград шөлдерин тарыдым-даа; 5 садтарны болгаш сесерликтерни бодумга өстүрдүм, аңаа кандыг-даа кат-чимистиг ыяштарны тарыдым-даа; 6 алаактарда ыяштарны суггарар дээш, хөлчүктерни кылдым-даа. 7 Эр, херээжен кулдарны садып алдым-даа, мээң бажыңымга төрүттүнген чалчаларым база турган, а бода болгаш шээр малым саны Иерусалимге мээң мурнумда чурттап чораан улустуң кайызынындан-даа хөй турган. 8 Хааннардан болгаш күрүнелерден алдын-мөңгүнү-даа, эртинелерни-даа чыып алдым; эр, херээжен ыраажыларлыг-даа, эр улустуң таалалы – хөй-ле херээженнерлиг-даа апардым.

9 Ынчангаш Иерусалимге мээң мурнумда чурттап чораан улустуң аразындан тергийдеп, дөгөрезин аштым, а мерген угааным мээң-биле кады хевээр арткан. 10 Карактарым чүнү-даа күзээрге, ойталавайн чордум; чүрээмге кандыг-даа хөглээшкинни хорувайн чордум; мээң чүрээм бүгү-ле ажил-ижимден өөрүп турган, ол өөрүшкү дээр мээң бүгү-ле ажил-ижим дээш алыр үлүүм болган. 11 Оон холдарымның кылып кааны бүгү-ле ажил-херектерни болгаш иженип чорааным бүгү-ле ажил-ижимни катап эргий көрдүм: ол бүгү хоозун куруг чүүл болгаш түңнел чок күженишкин-дир, чырык черге ол бүгүден кандыг-даа ажык-дүжүк чок-тур.

Мерген угаан биле мугулай угаанның ылгалы

12 Мерген угаанны болгаш мугулай угаанны база эргий көрдүм. (Хаанның соонда келген кижичи аңаа немей чүнү кылып шыдаарыл? Хаанның кылып каан чүлдери чүгле катаптап турар эвес бе?)

13 Чырыктын дүмбейден дээреси дег, мерген угаанның ажык-дүжүү мугулай угаанның ажык-дүжүүндөн улуг деп көрүп кагдым. 14 Мерген угаанны кижиниң карактары – ажык, а мугулай кижичи дүмбейде улчуп чоруур-дур, ынчалза-даа оларның кайызының-даа хуу-салымы бир дөмей дээрзин билдим. 15 Ынчан мен бодум сагыш-чүрээмде: «Мени база-ла мугулайны ышкаш, шак-

ла ындыг хуу-салым манап турар ышкажыл: ынчаарга мээң кедергей улуг угаанны апарганымның херээ чүл?» дидим. «Ол база-ла хоозун куруг чүве-дир» деп, бодум сеткил-чүрээмде чугааландым. 16 Чүгө дээр мерген угаанны кым-даа мөңгө шагда сактып чорбас, мугулайдан ооң ылгалы-даа чок; келир үеде бүгү улус уттундуруп каар. Мерген угаанны кижичи мугулайдан ылгал чок өлүп каар-дыр! 17 Ынчан чуртталганы көөр хөңнүм чок апарган, чырык черде дойлуп турар бүгү-ле ажил-херектен хөңнүм калган, чүгө дээр бүгү чүве хоозун куруг чүүл болгаш түңнел чок күженишкин-дир.

Ажил-иштиң хоозуну

18 Чырык черге иженип чорааным бүгү-ле ажил-ижимни көөр хөңнүм чок апарган, чүгө дээр ооң дүжүдүн мээң соомда келген кижиче арттырып каар ужурлуг-дур мен. 19 А ол кижичи угаанны болур бе азы мугулай болур бе? – ону кым билир боор. Мээң чырык черге иженип чорааш, бодумнуң мерген угаанга башкарткаш, кылган ажил-ижимниң дүжүдүнүң ээзи ол кижичи апаар-дыр. Ол база хоозун куруг чүүл-дур.

20 Ынчангаш чүрээмден муңгагдап кээп, чырык черге иженип чорааным бүгү-ле ажил-ижимниң түңнел чогуңдан баш муңгаш апардым. 21 Бир кижичи мерген угаанны, билиг-мергежилдиг болгаш чедишкинниг иженип чоруур-дур, а бүгү-ле чүүлүн ол бүгү дээш ажилдап чорбаан кижиче бериптер ужурлуг боор-дур. Ол база-ла хоозун куруг чүүл болгаш улуг човулаң-дыр! 22 Чырык черге иженип чоруур бүгү-ле ажил-ижинден болгаш сагыш-чүрээниң човаашкынындан кижичи бодунга чүнү арттырып алырыл? 23 Ооң бүгү-ле хүннери – муңгагдал-дыр, ооң ажил-ижичи – човулаң-дыр; дүне безин ооң чүрээ амыр-дыш көрбес-тир. Ол база-ла хоозун куруг чүве-дир!

24 Кижиче аштанып-чемнениринден болгаш бодунуң ажил-ижинге сагыш ханып, сеткилин өөртүрүндөн дээр чүве чок-тур. Ол бүгү база-ла Бурганның холундан кээр-дир дээрзин көрдүм. 25 Чүгө дээр Ол чокка кым аштанып-чемненип, кым сагыш ханып шыдаарыл? 26 Бурган Бодунга таарымчалыг кижиче мерген угаанны, билиглерни болгаш өөрүшкүнү берип турар-дыр, а бачыттыг кижиче берге үлени онаап турар-дыр: ол кижичи бодунуң чыып үүжелээн чүүлүн Бурганга таарымчалыг кижиче бээр ужурлуг. Ол база-ла хоозун куруг чүүл-дур, түңнел чок күженишкин-дир!

Өй-шак Бурганның холунда

3 Бүгү чүве өйлүг-шактыг база бо өртемчейде бүгү-ле чүүлге үе турар. 2 Төрүүр-даа үе турар, өлүр-даа үе турар;

тарыыр-даа үе турар,
 тарып каан чүүлдү тура тыртар-даа үе турар;
³ өлүрер-даа үе турар,
 эмнээр-даа үе турар;
 бузуп үрегдээр-даа үе турар,
 тудуп кылыр-даа үе турар;
⁴ ыглаар-даа үе турар,
 каттырар-даа үе турар;
 кажыыдаар-даа үе турар,
 хөглээр-даа үе турар;
⁵ даштарны тарадыр октаар-даа үе турар,
 даштарны чыыр-даа үе турар;
 куспактаар-даа үе турар,
 куспактаашкындан ойлаар-даа үе турар;
⁶ дилээр-даа үе турар,
 чидирер-даа үе турар;
 кадагалаар-даа үе турар,
 үндүр октаар-даа үе турар;
⁷ ора тыртар-даа үе турар,
 тудуштур даараар-даа үе турар;
 ыыттавас-даа үе турар,
 чугаалаар-даа үе турар;
⁸ ынакшыыр-даа үе турар,
 көөр хөөн чок боор-даа үе турар;
 дайылдажыр-даа үе турар,
 тайбың чурттаар-даа үе турар.

⁹ Ынчангаш иженип чоруур кижиге кылган чүүлүндөн кандыг ажык-дүжүк алырыл че? ¹⁰ Кижиге күжүн үндүрзүн дээш Бурганның кижиге төрөлгөтөнгө онаап кааны берге үүлезин көрдүм : ¹¹ Бурган бүгү чүвени чогуур үеде кайгамчык эки боор кылдыр кылып каан, кижиге амытанга мөңгө өй дугайында бодап чоруур чүректи берип каан. Ындыг-даа болза, кижилер Бурганның кылып турар ажыл-херээн эгезинден төнчүзүнгө чедир билип шыдавас . ¹² Ынчангаш оларга өөрүп-хөглээринден болгаш чуртталгазында буян кылырындан дээр чүве чок-тур дээрзин угаап билдим . ¹³ База бир эвес кандыг-бир кижиге аштанып-чемненип-даа, бодунуң кандыг-даа ажыл-ижинден таалал ап чоруур болза, ол дээрге Бурган хайыразы-дыр . ¹⁴ Бурганның кылып турар бүгү-ле чүүлү мөңгөдө турар дээрзин угаап билдим; аңаа чүү-даа немээр аргажок база оон чүү-даа казыыр аргажок; улус Бургандан кортсун дээш, Ол ынчаар кылып турар. ¹⁵ Ам бар чүүлдер мооң мурнунда-ла турган, моон соңгаар болур чүүлдер бо үеде болуп турар . Бурган эрткен үени ээлдириптер болгай .

Өлүм шупту чүвени деңнеп турар

¹⁶ Чырык черде оон өске көргөним бо: шииткел черинде-даа бузут бар болду, чөптүг-шынныг чорук турар ажурлуг черде-даа бузут бар болду. ¹⁷ Ынчан мен сагыш-чүрээмде: «Чөптүг-шынныг-даа кижини, бузуттуг-даа кижини Бурган сайгарып шиидер-дир , чүгө дээрге бүгү-ле чүүлге база кандыг-даа ажыл-херекке үе Ооң холунда-дыр» деп чугааландым.

¹⁸ Кижиге төрөлгөтөнниң дугайында сагыш-чүрээмде: «Олар боттары мал-маган бис дээрзин билзиннер дээш, Бурган оларны шылгап турар-дыр» деп чугааландым. ¹⁹ Чүгө дээрге кижиге төрөлгөтөнниң хуу-салымы-даа, мал-маганның салым-хуузу-даа – чаңгыс салым-хуу-дур ; оларның өлүрү ышкаш, демгилери база өлүп турар, шуптузунуң тыныжының дөзү чаңгыс-тыр. Кижиниң мал-магандан дээрэдээр чүзү-даа чок-тур; чүгө дээрге бүгү чүве – хоозун куруг чүве-дир! ²⁰ Бүгү-ле дириг чүве чаңгыс черге чоруп турар, олар шуптузу доурак-доозундан тыптып келген база доурак-доозунче катап эгли бээр . ²¹ Кижиге төрөлгөтөнниң сүлдө-сүнезини өрү үнүп турар бе, дириг амытаннарның сүлдө-сүнезини черге бадып турар бе? – ону кым билир боор. ²² Ынчангаш кижиге бодунуң ажил-ижиге дээш өөрүп чыргаарындан дээр чүве тывылбас-тыр дээрзин көрдүм ; кижиниң үлүг-хуузу ыңдыг-дыр, а ооң соонда чүү болурун көрү арганы аңаа кым бээр деп?

4 Эргий көргөш, чырык черде үүлгөттинип турар бүгү-ле базымчаны көрдүм :

базындыртканнарның караа чаштыг, а оларны аргалаар кижиге чок ; дарлакчыларның холунда эрге-күш бар-дыр, а дарлатканнарны аргалаар кижиге чок-тур . ² Ынчангаш мен чок апарган улусту ам чурттап чоруур улустан артык экизиндим , чүгө дээрге өлүглерниң чуртталгазы төнгөн-дир. ³ А оларның кайызындан-даа дээр салым-хуу – ам-даа төрүттүнмээн, чырык черде дойлуп турар каржы-дошкун херектерни көрбөөн кижиге боор чүве-дир .

⁴ Оон аңгыда кандыг-даа ажил-иш болгаш кандыг-даа чедиишкин кижилер аразында адааргалдан үнүп турарын база көрдүм. Ол база-ла – хоозун куруг чүүл болгаш түңнел чок күжениишкин-дир. ⁵ Мугулай кижиге чудуруун чудук адаанче суп алгаш, бодунуң бажын чип чоруур-дур дээрзи шын . ⁶ Ындыг-даа болза, ажил-иш болгаш улуг күжениишкин-биле чедип алган ийи адыш хиреден амыр-дыштыг оргаш алган чаңгыс адыш хирези дээр .

Чааскаан болуру – берге үүле

⁷ Эргий көргөш, чырык черде оон-даа өске хоозун куруг чүүлдү көрдүм. ⁸ Бир кижиге чааскаан, ооң чанында кым-даа чок, ооң оглу-даа, ха-дуңмазы-даа чок дирик; а ооң бүгү-ле ажил-ижиге төнчү чок, бай-байлаанга ооң караа тотпайн чоруур . Ол кым дээш-ле иженип база сеткилинге чыргал көргүспейн чоруурул? Ол база-ла хоозун куруг чүүл болгаш берге үүле-дир.

⁹ Чаңгыс боорундан эштиг болганы дээр, чүгө дээрге ийи кижиниң ажил-ижиге эки түңнелдиг. ¹⁰ Чүгө дээрге олар барып дүжер болза, бот-боттарың көдүржүп аар. А чаңгыс кижиге барып дүжер болза база ону көдүрүп каар эки чок болза, ат болганы ол. ¹¹ База ол ышкаш ийи кижиге кады

чыдар болза, оларга чылыг ; а чаңгыс кижиге канчап чылыгып аарыл? ¹² База ол ышкаш чаңгыс кижини ажып-тиилеп ап болур болза, ийи кижиге алыспайн баар. База ол ышкаш үш каът кылдыр ээрип каан удазын белен үзүлбес.

¹³ Арга-сүмө хүлээп билбес, кырган-даа бол, угаан чок хаандан ядыы-даа бол, угаанныг аныяк оол дээр. ¹⁴ Чүгө дээрге ол хаанның үезинде демги оол ядыы бооп төрүттүнген-даа болза, кара-бажыңдан үнгөш, хааннай берген . ¹⁵ Чырык черде кылаштап чоруур бүгү-ле дириг улус демги хаанның орнун ээлээр амдыы оолактың талазында дээрзин база көрдүм. ¹⁶ Ындыг-даа болза, оларның мурнунда хааннап чораан улусту санап четпес, а келир салгалдар ол оолакты магадапас . Ол база-ла хоозун куруг чүүл болгаш түңнел чок күженишкин-дир.

Бурган мурнунга хей даңгырактың хоозуну

¹⁷ Бурганның өргээзинче кел чыда, базымыңны кичээп хына . Мугулайлар ышкаш, чүглө өргүл кылыр дээш эвес, а эки дыңнап аар дээш келгениң дээр . Чүгө дээрге шын эвес кылып турарын олар боттары билбес-тир .

5 Аас-дылың далаштырба база чүрээң Бурганның мурнунга сөс чугаалаар деп эшкедеезиз; Бурган дээрде болгай, а сен черде-дир сен; ынчангаш чугаа-домааң кыска болзун . ² Чүгө дээрге хөй сагыш чооваашкынындан дүш-дүл тыптыры дег, мугулайның чугаазы сөзүнүң хөйүндөн билдинер . ³ Бурганга даңгырак бергеш, ону саадатпайн күүсет, чүгө дээрге Бурган мугулайларга таарзынмас; даңгыраглаан соонда – күүсет . ⁴ Даңгыраглааш, күүсетпезиниң орнунга, даңгыраглавааның дээр . ⁵ Бодуңуң аас-дылың мага-бодуңу бачытче чыгаптарын болдурба, база Бурганның төлээзиниң мурнунга: «Чазыпкан-дыр мен!» – диве. Бурган сээң сөзүң дээш кылыктанып, сээң холдарыңның кылган ажил-херээн бузуп үрегдеп кааптарын чедип алган херээң чүл? ⁶ Хөй дүш-дүлдө дег, хөй сөс-домакта хоозун куруг чүүл хөй болур. А сен Бургандан коргуп чор .

Чөптүг эвес эрге-чагырга дугайында

⁷ Кандыг-бир чуртта ядыыларның базындырып чоруурун база чөптүг шынның хажыдыышкынын көрзүңзе, аңаа элдепсинме , чүгө дээрге дарга кижини ооң үстүндө дарга хайгаарап көрүп турар, а ону – оон-даа үстүндээзи. ⁸ Черден ажык-дүжүктү шупту улус ап турар, шөлдер хаанга безин бараан болуп турар .

Алык-чиксек чоруктуң хоозуну

⁹ Акша-мөңгүңге ынак кижиге аңаа черле тотпас; бай-байлакка ынак кижиге ону сагыжынга чедир чыып ап шыдапас. Ол база-ла хоозун куруг чүведир! ¹⁰ Бай-байлак көвүдээн тудум, ооң ажыын көөр улус база көвүдеп турар; байлактың ээзинге ону чүглө көөрдөн башка, ажык-дузазы чүл? ¹¹ Эвээшти-даа чиген болза, хөйнү-даа чиген болза, ажилчынның уйгузу тамчыктыг; а байның тодуг-догаазы ооң бодунга уйгу-дыш бербес.

¹² Чырык черде көргеним хилинчектиг човулаң бар-дыр – ол дээрге ээзиниң бодунга хора боор кылдыр чыгдынып чоруур бай-байлак-тыр. ¹³ Ол бай-байлаа кандыг-ла бир хорадан арлып чиде бээр, а оолдуг апаргаш, оозунга бээр хире чүзү-даа чок, хол куруг боор. ¹⁴ Иезиниң иштинден үнүп келгени дег, шак-ла ындыг үпчүген чанагаш хевээр чоруй баар база бодунуң ажил-ижинден холунга тудуп алгаш баргы дег чүү-даа ап шыдапас. ¹⁵ Ол шынап-ла хилинчектиг човулаң-дыр: кандыг келген-дир, шак-ла ындыг хевээр чоруй баар. Хат-салгынче иженип чораанындан аңаа кандыг ажык-дуза барыл? ¹⁶ А ол кижиге бүгү назынында караңгыда чемненип, кылыктанып, хомудап, анчыгынып база аарып чоруур.

¹⁷ А мээң магалыг болгаш таарымчалыг деп көрген чүүлүм – Бурганның бергени өйлүг назынында кижиниң аштанып-чемненип, чырык черде бодунуң иженип чоруур ажил-ижинге өөрүп чыргап чорууру, кижиниң үүлө-хуузу ындыг-дыр. ¹⁸ Бурган кандыг-бир кижиге бай-байлакты, эт-хөреңгини бергеш, ооң ажыын көөр болгаш ажил-ижинге өөрүүр арганы база берген болза, ол дээрге Бурган хайыразы-дыр . ¹⁹ Бир эвес Бурган ооң чүрээң өөрүшкү-биле алаактырып турар болза, ол кижиге чуртталгазының узун-кысказының дугайында хөй боданмас апаар.

6 Чырык черде мындыг човулаң барын көрдүм , улуска ол бо-ла таваржыр-дыр. ² Бурган кижиге бай-байлакты-даа, эт-хөреңгини-даа, алдар-хүндүнү-даа берген дижик, ол кижиниң күзээн-не чүвези бар дижик . Ынчалза-даа Бурган аңаа ол бүгүнүң ажыын көөр арга бербес-тир, а ооң ажыын көңгүс өске кижиге көрүп чоруур-дур . Ол база-ла хоозун куруг чүүл болгаш хилинчектиг човулаң-дыр. ³ Кандыг-бир кижиге чүс ажы-төлдү төрүп, хөй чыл чурттаан база ооң назыны улам узаан дижик. Ынчалза-даа ол кижиниң сеткили бай-байлаанга өөрүп чыргаваан, а боду безин таптыг ажааттырып хөөржүттүрбээн болза , аңаа көөрдө, ара дүжүп, төрүттүнмейн барган төл аас-кежиктиг дээр ийик мен . ⁴ Ол төл хей-бус ышкаш келгеш, караңгыже чорупкан база ооң адын дүмбей бүргээн . ⁵ Ол төл чырык хүннү көрбээн-даа, билбес-даа болза, 2000-даа чыл чурттааш, чуртталгазынга өөрүп чыргаваан демги кижиге көөрдө, амыр-дыштыг.

Бүгү-ле улус чаңгыс черже чоруур эвес ийик бе?
⁷ Кижиниң бүгү-ле ажил-ижи ооң хырны дээш чүве-дир , а ооң сеткили кажан-даа тодуп ханмайн чоруур. ⁸ Мугулайдан мерген угаанныг кижичүзү-биле дээр деп , чурттап билир-даа болза, ядыы кижичүзү-биле дээр деп? ⁹ Сеткилиниң күзеп чорууру четтинмес чүүлден мурнуңда көстүп турар чүүл дээр. Ол база-ла хоозун куруг чүүл болгаш түңнел чок күженишкин-дир.

Кижиге чүү чүве дээрел

¹⁰ Бар-ла чүве бүрүзү чүл ол дээрзин шагда-ла адап каан , кижичүзү дээрзи база билдингир, ол оон артык күштүг Бурган-биле маргыжып шыдавас . ¹¹ Сөс көвүдээн тудум, хоозун куруг чүве көвүдөп чоруур : кижиге ол бүгүнүң ажык-дүжүү чүл? ¹² Кижиниң хөлеге дег чурттап эртип турар , хоозун куруг чүүл долган чуртталгазының өйлүг назынында аңаа чүү чүве эки дээрзин кым билир боор? База кижиге ооң соонда чырык черге чүү болурун кым чугаалаар боор?

7 Чаагай ат-алдар чаагай чыттыг үстен дээр база өлүм хүнү төрүттүнген хүнден дээр .
² Найыр-дой болуп турар черже баарының орнунга, качыгдалдың ыы-сыызы дыңналып турар черже барганы дээр, чүге дээр кижичүзүңүң төнчүзү ыңдыг, дириг кижичүзүңүң чүрээңге шыгжап алзын . ³ Каткыдан муңгарал дээр, чүге дээр муңгаргай арындан угаан-чүрек экижиир . ⁴ Мерген угаанныгларның чүрээ – качыгдалдың бажыңында, а мугулайларның чүрээ – хөглээшкин бажыңында.
⁵ Мугулайларның ырын дыңнаарындан мерген угаанныгның чөмөзүн дыңнааны дээр . ⁶ Чүге дээр мугулайларның каткызы – паш адаанда отта хараган будуктарының дызыраажы-дыр. Ол база-ла хоозун куруг чүүл-дүр!

⁷ Базымча мерген угаанныг кижини мугулай кылып каар база хээли сеткил-чүректи сандарадып үрээр .

⁸ Ажыл-херектиң төнчүзү ооң эгезинден дээр; шыдамыккай сеткил улуургак сеткилден дээр .
⁹ Сеткил-хөңнүң-биле кылыктанырынче далаш болба; чүге дээр кылык мугулайларның хөрөк-чүрээнде турумчуп чоруур.

¹⁰ «Чүге эрткен үе амгы үеден дээр чүвөл?» диве; сен улуг угаанныг болзуңза, ыңдыг айтырыг салбас сен.

¹¹ Чырык хүннү көрүп чоруурларга мерген угаан биле өнчү-хөреңги кады бар болза, эки; кайызы-даа ажык-дүжүктүг. ¹² Чүге дээр мерген угаанның чаглааның адаанга турары акша-мөңгүннүң чаглааның адаанга турары-биле дөмей; ынчалза-даа угаан-билигнің дээреси – ооң эдилекчизиниң амы-тынын камгалаарында.

¹³ Бурганның кылып турар ажил-херээнче көрүп көр: Ооң ыргайтып каан чүүлүн кым дортайтып шыдаарыл? ¹⁴ Менди-чаагай хүннерде аас-кежиктиг бол, а берге хүннерде мону бодан: кижичүзүңүң амытан

бодунуң соонда чүү болурун билбес болзун дээш , Бурган оларның кайызын-даа тургузуп каан.

Мерген угаан, чөптүг-шынныг чорук болгаш бачыт

¹⁵ Хоозун куруг чүүл долган назынымда чүнү-даа көрүп келдим: чамдык улус чөптүг-шынныг-даа болза, өлүп каар-дыр, чамдык улус бузуттуг-даа болза, үр чурттап чоруур-дур . ¹⁶ Бодуну хөлүн эрттир чөптүг-шынныг кылдыр-даа, хөлүн эрттир мерген угаанныг кылдыр-даа алдынма; бодуну чок кылдырган херээң чүл? ¹⁷ Хөлүн эрттир бузуттуг болба база мугулай болба: эрте дээр өлгөн херээң чүл? ¹⁸ Бир эвес бирээзинден туттунгаш, өскезинден база холуң ыратпас болзуңза, ол эки; Бургандан коргар кижичүзүңүң оларның кайызынче-даа чайлы бербес.

¹⁹ Угаанныг кижини мерген угааны хоорайның он чагырыкчызындан-даа күштүг кылыптар .

²⁰ Бачыт кылбайн, чүгле буян кылып чоруур чөптүг-шынныг кижичүзүңүң чер кырында чок . ²¹ Улустуң чугаалап турары сөс бүрүзүн-не сүрүп коптарба, оон башка бодунуң чалчаң сени бактап турарың дыңнай бээр сен . ²² Чүге дээр сен бодуну улусту бактап турганың хөй таварылгаларны сээң чүрээң билир болгай.

²³ Ол-ла бүгүнү мерген угааным-биле шылгап хынаан мен, бодумга «Мерген угаанныг болуйн» дээн мен, ынчалза-даа мерген угаан менден ырактыр . ²⁴ Болуп турар бүгү чүвениң утказы ырак-ладыр база ханы-ла-дыр: кым ону тып, угаап билип шыдаарыл?

Херээжен кижичүзүңүң дугайында

²⁵ Мерген угаанны илередип тып, бодамчалыг чорукту шинчилеп билип аарынче, угаан-билиг чок мугулай болгаш бузуттуг чорукту угаап билип аарынче чүрээмни угландырдым . ²⁶ Түңнелинде илередип тыпканым бо-дур: херээжен кижичүзүңүң өлүмден дора айыыл-дыр , чүге дээр ол – четки-дир, ооң чүрээ – дузак-тыр, холдары – кинчилер-дир; Бурганга таарымчалыг кижичүзүңүң оон ойлай бээр, а бачыттыг – аңаа туттурар . ²⁷ Мээң илереткен чүүлүм бо-дур, көрүңер: бодамчалыг чорукту улаштыр дилевишаан, бүгү чүвени дес-дараалай шенеп шинчилээш, ону тыппадым – деп, Суртаалчы чугаалаан. – Муң кижиниң аразындан бодамчалыг чаңгыс эр кижини тыптым, а ыңдыг херээжен кижини улус аразындан шуут тыппадым. ²⁹ Бурган кижилерни чөптүг-шынныг кылдыр чаяп каан-дыр, а олар хөйүнү күзеп, дилеп эгелээн-дир – шак-ла мону илередип тып, угаап билдим.

Эрге-күш дугайында

8 Мерген угаанныг кижиге кым деңнежирил база чүвениң алыс утказын кым билир боор.

Кижиниң мерген угааны ооң арнын чырыдып, кадыг шырайын чымчадып турар.

² Бурганга берген даңгырааңны бодааш, «Хаан чарлыын сагып чор» деп чугаалап тур мен .

³ Хаандан ыраар деп далашпа база багай херектерге болушпа; чүге дээрге ол чүнү күзээр-дир, дөгerezин кылып шыдаар. ⁴ Хаанның сөзү эрге-күштүг; база аңаа «Ол чүнү канчап турарың ол?» деп кым чугаалаар боор . ⁵ Айтышкынны сагып чоруур кижиге кандыг-даа багай чүүлче чоокшулаvas: мерген угаанныгның чүрээ шын үе-хуусааны-даа, шын арга-хорганы-даа билир. ⁶ Чүге дээрге бүгү-ле чүүл үе-хуусаалыг база арга-хоргалыг, а кижиге ол улуг айыыл-дыр, ⁷ ол оон чүү болурун билбес; база ону аңаа кым чугаалап бээрил? ⁸ Кижиде хат-салгынны туткаш, салбайн баары дег, өлүр хүн-шагының бажын билир эрге-күш чок, демиселден ол хосталып-даа шыдаvas, а бузуттуг кижини ооң бузуду камгалап-даа шыдаvas. ⁹ Кижиге чыгырып, аңаа хора чедирип чоруур шагда , чырык черде дойлуп турар бүгү-ле херектерни чүрээм-биле сайгарып бодап чорааш, бо бүгүнү көрдүм.

Салым-чолдуң тывызыы

¹⁰ Улус бузуттугларны хөөржүдүп кааш, ыдыктыг черден ырай бергеш, демгилерниң бак үүлгедиглер кылып чорааны хоорайыңга оларны мактап турарын база көрдүм. Ол база-ла хоозун куруг чүүл-дүр. ¹¹ Бак үүлгедиглерниң шииткели дүрген эвес күүсеттинип турарындан кижиге чүрээ бачыт кылып күзел-биле долуп чоруур. ¹² Бачыттыг кижиге чүс-даа катап бачыт кылып чорааш, узун назы назылаарын-даа көрүп чордум. Ийе, билир мен: «Аас-кежик Бургандан коргар улуска кээр, ¹³ а бузуттуг кижиге эки болбас, Бургандан кортпас кижиниң назыны хөлегеге дөмей , ол оозун узадып шыдаvas». ¹⁴ Ынчалза-даа чер кырында мындыг хоозун куруг чүүл база бар: чөптүг-шынныг улуска бузуттугларның үлүг-хуузу онаажып-даа, бузуттуг улустуң үлүг-хуузу чөптүг-шынныгларга онаажып-даа турар-дыр . Ол база-ла хоозун куруг чүүл-дүр деп билдим.

¹⁵ Ынчангаш өөрүшкүлүг хөглээшкинни экизиндим; чүге дээрге кижиге амытанга чырык черге аштанып-чемненип, хөглээринден дээре чүве чок-тур , ол бүгү кижини эдерип, Бурганның аңаа чырык черге чурттаар кылдыр берген назынында кылып чоруур ажил-ижи-биле кады чоруур-дур. ¹⁶ Кижиниң хүндүс-даа, дүне-даа уйгудыш көрбейн киржип чорууру ажил-херектерни – чер кырында дойлуп турар бүгү-ле ажил-херектерни – эргий көөр база мерген угаанны угаап билип аар дээш, чүрээмни угландырдым. ¹⁷ Бурган бүгү-ле чүүлдү тургузарда, кижиге чырык черде дойлуп турар чүүлдери угаап билип ап шыдаvas кылдыр кылган дээрзин ынчан көрдүм. Кижиге ол бүгүнү шинчилээр дээш чеже-даа кызар

болза, ол ону дөмей-ле билип ап шыдаvas база кандыг-ла бир мерген угаанныг кижиге «Билир мен» дээр-даа болза, ол ону угаап билип ап шыдаvas.

Өлбээн шаанда, чуртталгага таалааны дээре

⁹ Ол бүгүже угаан-чүрээмни угландыргаш, келген түңнелим бо: чөптүг-шынныглар, мерген угаанныглар болгаш оларның ажил-херектери, харын-даа ынакшыл азы көөр хөөн чок чорук безин Бурганның холунда-дыр. Бодун чүү манап турарын билир кижиге чок. ² Бүгү-ле кижилерниң үүле-хуузу бир дөмей : чөптүг-шынныг кижиниң-даа, бузуттуг кижиниң-даа, буянныг кижиниң-даа; арыгланып чоруур кижиниң-даа, бужар кижиниң-даа; өргүл кылып чоруур кижиниң-даа, өргүл кылбайн чоруур кижиниң-даа; эки мөзүлүг кижиниң-даа, бачыттыг кижиниң-даа; даңгыраглап чоруур кижиниң-даа, даңгырак бээринден сестир кижиниң-даа үүле-хуузу бир дөмей . ³ Чырык черде дойлуп турар бүгү чүүлдериң багай талазы – шупту улустуң үүле-хуузу бир дөмей болганы-дыр! Ынчангаш дириг чорда, кижиге амытанның чүрээм каржы сеткил болгаш мугулай чорук долуп чоруур-дур; а ооң соонда өлүглерге чоруй баар-дыр. ⁴ Дириглер аразыңга чоруур шаанда, кижиге идегел ам-даа бар, чүге дээрге дириг ыт өлүг арзылаңдан дээре! ⁵ Дириглер өлү бээрин билир, а өлүглер чүнү-даа билбес . Оларга шаңнал турбас: олар уттундурган , ⁶ оларның ынакшылы-даа, көөр хөөн чогу-даа, хүннээшкини-даа шагда-ла читкен, база чырык черде дойлуп турар бүгү ажил-херектерге мөңгө шагда киржилге чок апарганнар.

⁷ Ынчангаш бодуңуң аъш-чемниңни өөрүшкүлүг чип, арага-хымызыңны хөглүг ижип чор, чүге дээрге Бурган сээң ажил-херектериңге таарзынып турар-дыр . ⁸ Кандыг-даа үеде кеткен хевиң ак болзун, база бажыңда чагган олива үзү эвээжевейн чорзун . ⁹ Бурганның чырык черге сеңээ бергени, хоозун куруг чүүл долган бүгү-ле назыныңда ынак кадайың-биле кады чуртталгага таалап чор, сээң чырык черде иженип чоруур ажил-ижиңден болгаш чуртталгадан алыр үлүүң ол-дур. ¹⁰ Холуң кылып шыдаар бүгү-ле ажилды бар шааң-биле кылып чор; чүге дээрге чеде бээриң өлүглер оранында ажил-даа чок, бодал-даа чок, билиг-даа чок, мерген угаан-даа чок .

Мерген угаанның кезээде-ле күштүг болбазы

¹¹ Эргий көргеш, чырык черде мындыг чүве көрдүм: чарышка чедишкин аваангыр дүргеннерде эвес, дайыңга тиилелге дидимнерде эвес, аъш-чем мерген угаанныгларда эвес, бай-байлак бодамчалыгларда эвес, ээ көрнүүшкүн билигилерде эвес-даа болгулаар-дыр, ол бүгү үе-

хуусаа биле таварылгадан хамааржыр-дыр. ¹² Чүгө дээрге кижиге бодунуң үе-хуусаазын билбес-тир. Балыктарның айыылдыг четкиге туттуруп аары дег, куштарның дузакче кире бээри дег, кижиге амытан база-ла ынчаар хенертен келген айыылдыг үе-шакка туттуруп чоруур-дур.

¹³ Оон аңгыда чырык черде мындыг мерген угаанны көрдүм, база ону улуг деп санадым. ¹⁴ Хөй эвес чурттакчылыг улуг эвес хоорай турган, аңаа удур бир улуг хаан келгеш, ону долгандыр улуг бүзээлелди тургускан. ¹⁵ Ынчалза-даа ол хоорайда бир мерген угаанныг яды кижиге илереп тыптып келген, мерген угааны-биле хоорайны камгалап каап болур турган кижиге ол-дур. Ынчалза-даа ол яды кижини кым-даа сагынмаан. ¹⁶ Ынчангаш мен «Мерген угаан күштен дээр-дир» дидим, ынчалза-даа улус яды кижиниң мерген угаанын куду көөр-дур база ооң сөстөрүн тооп дыңнава-стыр.

¹⁷ Мугулайларның аразынга чагырыкчының алгы-кышкызынга деңээрге, мерген угаанныгларның оожум топтуг чугаазы дээр дыңналыр дээрзи шын.

¹⁸ Мерген угаан дайын чепсээнден дээр дээрзи база шын; ынчалза-даа чаңгыс бачыттыг кижиге хөй-ле эки-чаагай чүүлдү чок кылыр-дыр.

Өөредиглиг чугаалар

10 Өлүг сээктер чаагай чыттыг үстү чыдыдып үреп турар, улуг мерген угаанны хензигийне мугулай чорук чая базып турар. ² Мерген угаанныгның чүрээ ону шын талаже углап чоруур, мугулайның чүрээ ону өске талаже углап чоруур. ³ Мугулай кижиге бодунуң оруу-биле чоруп чорааш, чүнү-даа чедир угаап билбейн чоруур, база кижиге бүрүзүнге ол бодунуң мугулайын көргүзүп чоруур. ⁴ Бир эвес чагырыкчы сенче кылыктаны бээр болза, турган чериңден ырава; серт-бурт эвес бүдүштүг болзуңза, улуг бачыттарың өршээттинер. ⁵ Чагырыкчының частыры-биле болуп турар, чырык черде көргеним багай чүүл бар-дыр: ⁶ мугулай улусту депшидип турар, а ызыгууртан-байларны адаанче бадырып турар-дыр; ⁷ кулдар аъттыг шаап турарын, а беглер кулдар ышкаш чадаг кылаштажып турарын база көрдүм. ⁸ Оңгар казып турар кижиге боду ынаар барып дүжүп болур база херим-хананы үрегдеп турар кижини чылан шаптып болур. ⁹ Даштарны казып ап турар кижиге бодун кемдедип ап болур база ыяш чарып турар кижиге ооң айыыл-халавынга таваржып болур.

¹⁰ Бир эвес балды шаптылай бээр болза, ону чидидип албаан шаанда, кижиге хөй күш үндүрер апаар; маңаа мерген угаан болгаш мергежил ажыктыг. ¹¹ Бир эвес чылан илбичиниң шишпиириниң мурнунда шапкан болза, ооң илбичиниң ам ажыгы чүү боор.

¹² Мерген угаанныг кижиниң аксындан үнген сөстөр буянныг чаагай, а мугулайның чугаа-сөзү ооң бажын чиир. ¹³ Ооң аксындан үнген сөстүң

эгеzi – мугулай, а ол сөстүң төнчүзү – хоралыг тенек аарыг; ¹⁴ ол хиреде мелегейниң чугаазы хөй.

Келир үеде чүү болурун кижиге билбес база ол кижиниң соонда чүү болурун аңаа кым чугаалап бээр боор.

¹⁵ Мугулай улустуң ажылы оларның боттарын могадып шыладыр, олар хоорайже чанар оруун безин билбес.

¹⁶ Бир эвес чурттуң хааны чалча уктуг база бир эвес беглери эртен эрте-ле дойлап эгелеп турар болза, ындыг чурт ат болганы ол. ¹⁷ Бир эвес чурттуң хааны бедик уктуг болза база беглери арагалап-дарылаар дээш эвес, а чогуур шагында күш кирип аар дээш чемненип турар болза, ындыг чурт амыр-чыргалдыг.

¹⁸ Чалгаа чоруктан бажыңның дээвири сандарай бээр, база хол шимчевеске, сери өттүр чаъс дамдылай бээр.

¹⁹ Аъш-чем кижини өөртүр, арага чуртталганы хөгледи, бүгү чүвеге акша-мөңгүн дузалаар.

²⁰ Бодунуң бодалдарыңда безин хаанны бак сөглева база удуур өрээлиңге безин бай кижиге дугайында багай сөс этпе, чүгө дээрге дээрниң куштары сээң сөзүңнү дамчыдыптып болур, база чалгынныглар сээң чугааны тарадыптып болур.

11 Бодунуң хлеб-тарааны суг аайы-биле бадырып чорудуп тур, хөй хүннер эрткенде, ооңну катап тып аар сен.

² Өнчү-хөреңгиңниң кезиин чеди азы сес кижиге үлеп берип чор, чүгө дээрге чер кырынга кандыг бергелер болу бээрин билир эвес сен.

³ Булуттар долуп кээр болза, чаъсты черже төп бадырар дээни ол база ыяш мурнуу азы соңгу чүкче барып дүжер болза, барып дүшкен черинге-ле чыдары ол.

⁴ Хатты хайгаарап чоруур кижиге үрезинин чажып тарывас база булуттарже көрүп чоруур кижиге дүжүт ажаавас.

⁵ Хаттың оруктарын-даа, сааттыг кижиниң иштинде мага-боттуң канчаар тыптып турарын-даа билбезиң дег, бүгү-ле чүвени боттандырып турар Бурганның ажил-херектерин билип шыдаар эвес сен.

⁶ Эртен үрезиниңни тарып чор, кежээ база холдарыңга амыр-дыш бербе, чүгө дээрге оозу азы моозу чедимчелиг болур бе азы кайызы-даа деңге эки болур бе дээрзин билир эвес сен.

Кырываан шаанда, аныяк назынга таалааны дээр

⁷ Чырык чаагай-ла база хүннү көөрү каракка тааланчыг. ⁸ Бир эвес кижиге хөй-даа чыл чурттаар болза, хүн бүрүзүнге өөрүп чорзун, ынчалза-даа караңгы хүннер хөй болурун база утпайн чорзун: бүгү-ле болуп турар чүүлдер хоозун куруг-дур.

⁹ Аныяк оол, аныяк шаанда хөглөп чор, база чүрээң чалыы назыңыңда өөрүшкүнү чооглап чорзун, база чүрээңниң кыйгырган оруктарынче

карактарың кайнаар көөр-дүр, ынаар углап чор , чүгле мону бил: ол бүгү дээш Бурган сенден харыы негээр . ¹⁰ Муңгаралды чүрээнден ойладып, мага-бодуңдан хилинчекти ырадып чор. Чаш назын болгаш чалыы үе – хей-бус-ла.

12 Аныяк-чалыы назыныңда Чаяакчыңны утпайн чор. Ооң соонда аар-берге хүннер база «Олардан меңээ таалал чок-тур» дээриң чылдар чедип кээр ; ² ынчан хүн болгаш чырык, ай болгаш сылдыстар өже бээр, база чаъс соонда чаа булуттар диргелип кээр .

³ Ынчан бажыңның таңныылдары сириңейни бээр, күштүглер күдүгүр апаар, дээрбениң ажилчыннары эвээш артканындан дээрбелевейн баар, а соңгаже көргөннерге караңгы апаар .

⁴ Дашкаар үнер ийи эжиң хагдына бээр база дээрбе даажы дыңналбайн баар ; куштуң бир дугаар алгызындан-на оттуп кээр апаар сен, ырлаар кыстар шупту ыытташпайн баар. ⁵ Бедик черлерден коргар апаар сен, а оруктарны айыыл долган ышкаш апаар, миндаль ыяжы чечектели бээр ; шерги шимченгир эвес апаар база каперс дээштиг эвес апаар. Оон кижини ооң мөңгө бажыңынче аппарат чыдар , а ыглаан-сыктаан улус ону долганып, кудумчуда бар чыдар.

⁶ Ынчан мөңгүн илчирбежигеш үстү бээр, база алдын аяк чарлы бээр, база суг бажының чанында доңга бусту бээр, кудуктуң кочал тыртып долгаар

дугую үрели бээр ; ⁷ довурак-доозундан чаяаттыңан кижичерже катап эглип, биеэги хевээр довурак апаар , а амыдыралдың тыныжы ону берген Бурганче катап эгли бээр .

⁸ Хоозундан хоозун чүве-дир – деп, Суртаалчы чугаалап каан. – Бүгү чүве хей-бус ышкаш!

Түңнел сөс

⁹ Мерген угаанныг боорундан аңгыда, Суртаалчы чонну билигге өөредип чораан. Ол хөй-ле угаадыглыг чугааларны деңзигүүрлей хынап шинчилеп база чогаадып чораан . ¹⁰ Суртаалчы чечен сөстөрни дилеп тып чораан база шынның сөстөрүн чиге бижип каан. ¹¹ Мерген угаанныгларның сөстери – мал сүрүкчүзүңүң шиш баштыг ыяжы дег база чыып каан угаадыглыг чугаалары – чаңгыс Кадарчыдан келген кадап каан өргөннер дег.

¹² А оон аңгыда моон оваарнып чор , оглум: хөй номнар бижирге, төнчү турбас, база хөлүн эрттир номнар шинчилээрге, мага-ботка шыланчыг .

¹³ Бүгү чугаа төнгөн, түңнели бо-дур: Бургандан коргуп, Ооң айтыышкыннарын сагып чор , чүгө дээрге кижиге херек-ле чүве ол. ¹⁴ Чүгө дээрге бүгү-ле ажил-херектер дээш, бүгү-ле чажыртыңан чүүлдер дээш – ол бүгүнүң экизин, багайын тодарадып – Бурган кижилерден харыы негээр .

Ыры

Кирилде

Бо ном ынакшылга тураскааткан шүлүк чогаалының эрте-бурунгу израиль чыындызы болур. Еврей чаңчыл ёзугаар ону Соломон хаанның ады-биле холбаштырып турар.

Номда ажыглаан омур-хевирлер, деңнелгелер амгы үениң номчукчузунга элдептиг бооп сагындырар чадавас, ындыг-даа болза, олар шупту эрте-бурунгу Чоокку Чөөн чүктүң культура болгаш амыдыралынга дүгжүп турар. Ынакшылдың бир кол символу болза виноград база ооң арагазы турган. Өске үнүштер, чижээлээрге, хна, мирра, яблуктар чаагай амданы болгаш чыды-биле база ынакшылды хайныктырып шыдаар деп санадып турган.

Бо номну канчаар билип ап келгениниң төөгүзүнде иудейлер ону Дээрги-Чаяакчының Бодунуң чонунга ынакшылының омур-хевири деп санап турган. А христианнар болганчок-ла Христос биле Аңаа бүзүрөөннер аразында харылзааны ойзу көргүскен ном деп тайылбырлап турган.

1 Өндүр бедик ыры. Соломоннуу .

Ынакшааннарның чугаазы

Кыс

Эжимниң эриннери мени ошказын-на, ошказын!

Ынакшылың арагадан тааланчыг-дыр .

² Айдызап кээр чаагай чыдың кайгамчык-тыр.

Сээң адың – чаап куткан олива үзү-ле ,
сеңээ кыстар ынчангаштың ынак болгай.

³ Мени чедип ал, кады маңнажыптаал!

Хаан мени удуур өрээлинче киире берзин .

«Ынакшылың арагадан арттыр мактап,
сээң-биле кады хөглөп, өөрүүлү» – деп турар
кыстарның сеңээ ынакшааны ылап чөп-түр!

⁴ Иерусалим кыстары, кечим карара берзе-даа,
ал-бодум аажок чараш!

Кедар аймактың чадырлары ,

Соломоннуң майгынының шывыглары ышкаш
мен ийин.

⁵ Хүн менден карак салбайн кайгаарга,
хүрере бергеним дээш куду көрбейн көрүңерем.

Акыларым меңээ ажынып-дарынгаш,
виноград шөлдери кадартып каан,
а бодумнуң шөлүм кадарбаан мен.

⁶ Чүрээм-ынаам, чугаалап көр: сүрүүң каяа
кадарар сен ,

кодан малың дүштедип аар чериң кайдал?

Эштериңниң туруп алган черлеринге сени дилеп,
улчуп чорбайн.

Эр

⁷ Херээженнерниң эң-не чаражы кыс , билбес
болзуңза,

хойлар изээн кокпа-биле базып үнгеш,

анайларыңны кадарчылар чадырларының
чанынга кадарып көр.

⁸ Амыраам сени фараоннуң чуузаларының
аразында чоруур

бе-биле дөмейлээр мен .

⁹ Чаагыңны – астынчак каасталга шимээн,
мойнуңну – кедирген каасталга шимээн.

¹⁰ Бис сеңээ мөңгүн-биле шокарлап каан
алдын каасталгалар шуткуп бээр бис .

Кыс

¹¹ Хаан хөлестеп дойлап чыдырда,
нард үзүнүң чаагай чыды менден тарап турган.

¹² Эргим эжим – чаагай чыттыг мирра сугар
хапчыгаш дег,

эмиглерим аразында дүннеп алыр;

¹³ Эргим эжим – Эн-Гедиде чимистиг шөлдерде
хна үнүш салбаа ышкаш.

Эр

¹⁴ Кайгамчык-ла чараш-тыр сен, амыраам,
чараш-тыр сен,

карактарың – көге-бугалар-ла!

Кыс

¹⁵ Кайгамчык-ла чараш-тыр сен, эргимим,
тааланчыың кедергей-дир,

орун-дөжээвис – хөлегелиг ногаан шыкта;

¹⁶ Бажыңывыс серизи – шивилер,
какпак дээвири – пөштер .

Кыс

2 Шарон оргулаажында бөдүүн чечек мен,
шынаа черде хөй лилиялар бирээзи мен.

Эр

² Чок, өөрү кыстар аразында амыраам кыс –
хараганнар аразында лилия дег!

Кыс

³ Өөрү оолдар аразында эргим эжим – аргада ыяш аразында яблук ыяжы дег!
Ооң хөлегезинге олуруп алгаш, таалал алыр-дыр мен,
ооң чимистери меңээ амданныг .
⁴ Ол мени араганың бажыңынче киире берген, ооң тугу – ынакшылы – кырымда киискээн.
⁵ Ынакшылдың хилинчегин көре бердим , ынчангаш меңээ үзүм чигир чиртип, сергедиңер, яблук чиртип, күш киирип көрүңер.
⁶ Ооң солагай холун сыртанып алдым, оң холу-биле ол мени куспактап чыдыр .
⁷ Иерусалим кыстары, чээреннер-биле, хову-шөлде эликтер-биле даңгыраглап көрүңер: одунгалак ынакшылды доюлдуруп, оттурбаңар!

Кыш эрткен-дир

Кыс

⁸ Эргимимниң үнү-ле-дир!
Дагларга шурай аарак, тейлерге маңнай аарак, эжим бо келди!
⁹ Эргим эжим чээрен азы хүлбүс ышкаш . Олче көр даан: ханавыстың артында тур, соңгаларже, хана-карак көзенекче бакылап тур.
¹⁰ Эргим эжим мынча деп тур:
«Амыраам, туруп келем, чараш-карам, үнүп келем!
¹¹ Көрем, сарыым, кыш эртип, чаъстар соксап, ырап читти .
¹² Черде чечек частып өстү , ыр-шоор өйү чедип келди, чуртувуста көге-буга мукулаары дыңналып тур.
¹³ Фига ыяжы чимистелип эгеледи, виноград сывы чечектелип, чаагай чыдын тарадып тур. амыраам, туруп келем, чараш-карам, үнүп келем!
¹⁴ Чалым-хаяда ажытталчак үттерде олулар мээң көге-бугам , арның меңээ көргүзүп көр, үнүң меңээ дыңнадып көр,
чүге дээрге сээң үнүң тааланчыг, шырай-арның аажок чараш!»
Кыстың эш-өөрү
¹⁵ Дилгилерни, чимистиг шөлдерни үреп турар дуу

дилгижигештерни тудуп берип көрүңерем, каттарывыс ам чечектели берген болгай!

Кыс

¹⁶ Эргимим – мээңи, а мен – ооңуу мен ; малын ол лилиялар аразында кадарып турар .
¹⁷ Эргим эжим, чарыктарлыг дагларда деге азы хүлбүс дег бол.
Эртенги хүн сырыннаваанда, хөлегелер көжүп чылбаанда , дедир ээп кел .

Дүнеки дилээшкиннер

Кыс

³ Дүне када орнумга чыткаш, чүрээм-ынаам дилеп эгеледим .

Дилээш-даа, тыппайн бардым .

² Туруп келгеш, хоорай кезип, кудумчулар, белдир черлер эргээш келийн, чүрээм-ынаам дилеп көрейн.

Дилээш-даа, тыппайн бардым.

³ Хоорай эргээн таңныылдарга таварыштым :

«Чүрээм-ынаам көрдүңер бе?»

⁴ Олар-биле карышкаш-ла, чүрээм-ынаамны тып алгаш,

оон салдынмайн барып, авамның бажыңынче, мени божаан иемниң өрээлинче эккелбээн шаамда, салбадым .

⁵ Иерусалим кыстары, чээреннер-биле, хову-шөлде эликтер-биле даңгыраглап көрүңер : одунгалак ынакшылды доюлдуруп, оттурбаңар!

Соломоннуң чедип келгени

⁶ Ээн кургаг ховудан үнүп кел чыдар кымыл ол , садыгжылар эккелген айдызаар чүүлдер-биле, мирра болгаш ладан-биле айдызадып турар, өрү көдүрүлген ыш дег, кымыл ол?

⁷ Соломоннуң паланкини бо-дур, израиль маадырлардан алдан дайынчы ону долгандыр турар.

⁸ Олар шупту белинде хылыштарын азынган , чаалажып өөредип каан улус-тур; кайызының-даа хылыжы дүннүң айыылынга удур белен чоруур улус-тур.

⁹ Соломон хаан паланкиниң{*} Ливанның ыяжындан кылып алган;

¹⁰ ооң адагаштарын мөңгүндөн, чөленир ооргазын алдындан кылгаш, олудун хүрең-кызыл пөс-биле шып алган, а ооң иштин Иерусалим кыстары ынакшылдыг шимеп каан.

¹¹ Сионнуң кыстары, үнүп келиңер, Соломон хаанны барып көрүңер – ооң куда дүжүргени, чүрээм өөрүшкү бүргээни хүнде авазының кедирип кааны оваадайын көрүңер.

Эргим кыстың чараш-каазы

Эр

⁴ Кайгамчык-ла чараш-тыр сен, амыраам, кайгамчык-ла чараш-тыр сен.

Баш шывар пөзүң адаанда карактарың көге-бугалар-ла ,

бажың дүгү – Галаад дагларындан халчып баткан кодан өшкү-ле .

² Сээң диштериң – чугган соонда чанып бар чыдар кыргып каапкан хойлар-ла:

кайызы-даа ийистеп алган, аразында чааскаан чорууру чок .

³ Эриннериң кызыл торгу кожаа ышкаш, чугаа-сөзүң ээлдек-хоюг;

баш шывар пөзүң адаанда чаактарың –
гранат чимизиниң ийи чартыы-ла .
4 Сээң мойнуң Давидтиң бедидир туткан суургазы-
ла,
муң-муң дозуг-камгалалды ында аскан –
олар шупту дайынчылар чепсектери.
5 Ийи эмиин – ийи элик дег,
лилиялар аразында оъттап чоруур
чээрэн аңның ийистери дег .
6 Эртеги хүн сырыннаваанда, хөлөгелер көжүп
чылбаанда ,
мирралыг дагже, ладанныг тейже үне бергеш,
аңаа турайн!
7 Амыраам, бүгү бодуң кайгамчык-ла чараш-тыр
сен,
четпес чүве сенде чок-тур.

Ынакшылдың сесерлии

Эр

8 Ливандан чедип келем, душтуум,
Ливандан чедип келем!
Амана дагның бажындан, Сенир биле Эрмоннуң
баштарындан
дүжүп келем!
Арзылаңнар чыдынындан, ирбиштиг даглардан
дүжүп келем!
9 Чүгле чаңгыс-ла көрүжүң-биле,
мойнуңда каасталганда чаңгыс-ла илчирбежигеш-
биле
чүрээмни сен доңнап алдың, душтуум дуңмай !
10 Ынакшылың тааланчыын, душтуум дуңмай,
арагадан канчап-даа бол дээр-дир .
Чагдынар үзүң чыды бүгү-ле чаагай чыттан эки-
дир.
11 Эриннериң – амданныг ары чигири ,
аксыңда – ары чигири биле сүт,
хевиңниң чыды Ливанның эзиминиң чаагай
чыды-ла.
12 Душтуум дуңмай – хааглыг сесерлик сен,
хааглыг сесерлик, дуглаглыг суг бажы сен!
13 Сээң сесерлиинде эң эки үнүш:
гранат чимистери база хна биле нард үнүштер
үнгөн.
14 Нард биле шафран, чигир кулузуну биле корица,
ладанның шупту хевирлери, мирра биле алоэ,
бүгү-ле эң чаагай чыттыг үнүштер-дир.
15 Сесерликте суг бажы сен, агым суглар сен, кудук
сен,
Ливандан агып баткан суглар сен .
Кыс
16 Соңгу чүктүң хады, оттуп кел,
мурнуу чүктүң хады, ужугуп кел!
Хат, мээң сесерлиимче хады-ла –
чаагай чыды тарай берзин.
Эргим эжим бодунуң сесерлиинче киргеш,
эң эки чимизин чип алзын .
Эр

5 Сесерлиимче кирип келдим, душтуум дуңмай ,
мирра биле чаагай чыттыг үнүштерим чыып
алдым.
Ары өөндө ары чигирин чип алдым,
сүт биле араганы ижип алдым .
Кыстың эш-өөрү
Эш-өөр, дойлаңар-ла, ынакшылды эзиртир
ижиңер-ле!

Бүтпээн болчаг

Кыс

2 Удуй бердим, а чүрээм одуг...
Эргимимниң үнү-дүр! Эжиимни ол соктап тур :
«Амыраам дуңмай, көге-бугам,
тергиин дээн чарашпайым, ажыдып көр!
Бажымда шалың дүшпээн кургаг чер чок,
бажым дүгүн дүнеки туман өттүрүп каан».
3 Хевим уштуп алдым,
ону катап кедер мен бе?
Буттарымны чуп алдым,
катап хирлендирер мен бе?
4 Эргим эжим эжик үдүнче холун супту,
олче уткуй ишти-хөңнүм кыймыш кыңды.
5 Эргимимге эжиим ажып туруп келдим,
холумдан мирра үзү дамдылады,
салааларымдан дээк тудазынче мирра агып турду.
6 Эргимимге эжиим ажыдып бердим,
а эжим хая көрнүп, чоруй барган, чогул!
Сеткил-сагыжым ону күзээш, сарыннаан .
Дилеп-ле турдум – тыппайн бардым,
кый дээримге, ол меңээ харыы бербээн!
7 Хоорай эргип чоруп турар таңныылдарга
таварыштым –
олар мени балыгландыр эттеп кагды;
хоорайның ханаларын таңныылдааннар
эштип чораан шывыым ушта тыртып алды.
8 Иерусалим кыстары, эргимимге ужурашкаш, чүү
дээр силер?
«Ынакшылдан хинчектенип-ле тур» дээрин
даңгыраглап
көрүңерем!
Кыстың эш-өөрү
9 Херээженнерниң эң-не чаражы кыс ,
өскелерге деңней көрзе, эргим эжиң кандыг
кижил?
Бистен ыңдыг даңгыракты алыр хире,
өскелерге деңней көрзе, эргим эжиң кандыг
кижил?
Кыс
10 Эргим эжим чырык шырайлыг, долбан чаактыг,
түмөн кижин аразында онзагай эр!
11 Ооң арны – арыг алдын, бажының дүгү
дыдыраш боорда,
каарган ышкаш кап-ла кара.
12 Карактары – аккан сугда көге-бугалар дег ,
сүтте эштип, долу суглуг хөөлбек кыдыында
олурап.

¹³ Чаактары – чаагай чыдын айдызаан үнүштер тараан чалдар-ла.

Эриннери – мирра үзү дамдылай аккан кызыл лилиялар.

¹⁴ Холдары – эртине даштар дизе кадаан алдын будуктар,

ишти – сапфир-биле хоолап каастаан чаан сөөгүнден кылган тураскаал-ла;

¹⁵ Буттары – алдын дөжөктерде тургускан маны даш чагылар-ла,

хевир-шырайы – Ливан даг дег, пөштер ышкаш кайгамчыктыг.

¹⁶ Ооң аксы – тааланчыг, бүгү боду – сеткил хандыар!

Иерусалим кыстары, эргимим эр ындыг кижиге, мээң эжим ындыг кижиге!

Кайгамчык чараш душтук кыс

Кыстың эш-өөрү

6 Херээженнерниң эң-не чаражы кыс, эргим эжиң кайнаар барды, кайы угже чорувутту?

Кады дилеп көрээлем че!

Кыс

² Эргим эжим сесерлиинче, чаагай чыттыг үнүштер тараан черже чоруй барган,

ол аңаа кодан малын кадарар, лилияларны бодунга чыып аар.

³ Мен – эргимимни мен, а эргимим – мээңи, лилиялар аразынга ол кодан малын кадарар.

Эр

⁴ Амыраам, Тирца ышкаш чараш-тыр сен, Иерусалим дег күзенчиг сен,

тугун көдүрген аг-шериг дег түрлүг сен!

⁵ Мени девидедипкен карактарың чайладып көр. Бажың дүгү – Галаад даглардан халчып баткан кодан өшкү-ле.

⁶ Сээң диштериң – чугган соонда чанып бар чыдар хойлар-ла:

кайызы-даа ийистеп алган, аразында чааскаан чорууру чок.

⁷ Баш шывар пөзүң адаанда чаактарың – гранат чимизиниң ийи чартыы-ла!

⁸ Хаан алдан кадынныг, сезен кул-кадайлыг, сан-түң чок кыстарлыг.

⁹ А мээң эжим – тергиин дээн чарашпай, көге-бугам – дың чаңгыс сен:

төрээн иеңниң чаңгыс уруу, аваңның ынак кызы сен.

Өөрү кыстар сени көргөш, аажок-ла алдаржыткан; хаанның кадыннары биле кул-кадайлары сени көргөш, амыр-чыргалдыг деп мактаан:

¹⁰ «Хаяалаштыр чырып үнүп кел чыдар, ай ышкаш каас-чараш, хүн ышкаш аяс чырык, тугун көдүрген аг-шериг ышкаш түрлүг – кымыл ол?»

Кыс

Кыс

¹¹ Хем кыдыында ногаан шыкты көөр дээш, виноград сывы частып келгенин, гранат ыяжы чечектели бергенин көөр дээш, тооруктуг сесерликче дүжүп келдим.

¹² Бодум безин билбейн бардым – сеткилим мени ноян-биле кады чуузага олуртуп кагды.

Кыстың эш-өөрү

7 Эглип келем, Суламита, сени топтап көрүп аалы, эглип келем.

Эр

Суламитаже, Маханаим самынче дег, чүү дээш топтап көөр силер?

² Ноябрь кызы, сандалиялыг буттарың кайгамчык-ла чараш-тыр!

Эңмектелген дөңмектериң шевер кижиге чонуп кылган

каасталга дег.

³ Сээң хиниң – борбак хува:

амданы чаагай арагазы төнмес болзун; сээң иштиң – лилиялар хаажылаан кызыл-тастың оваазы дег;

⁴ Ийи эмииң – ийи элик, чэренниң ийистериг дег;

⁵ сээң мойнуң – чаан сөөгүнден чазаан суурга, карактарың – Эсевонда Бат-раббим хаалгазының чанында хөлдөр,

сээң думчууң – Дамаскыже көрүндүр турар Ливан сын дег;

⁶ сээң бажың – Кармил даг дег, бажың дүгү – чидиг хүрең торгу ышкаш – хаанның чүрээ туттуруп алган.

⁷ Ынак сарыым, тааланчыг кыс, кайгамчык-ла чараш-тыр сен, магаданчың аажок-тур!

⁸ Сээң сының пальма ышкаш, эмиглериң ында үнген салбактар дег.

⁹ Бодалымда ол пальмаже үне берип, финик чимис салбактарын суйбаксаар мен.

Сээң эмииң – виноград салбаа дег, сээң тыныжың – яблосуг.

¹⁰ Сээң аксың – амданы чаагай арага дег.

Кыс

Ол арага эргим эжимче агып бар чыдар, удааннарның эриннеринче аяар агар.

¹¹ Мен – эргимимни мен, эжим меңээ хандыкшаан.

¹² Чоруулу че, эргим эжим, шөлдөрдиве үне берээл,

хна үнүш аразынга хонуп аалы;

¹³ Эртен эрте чимистиг шөлдөрже үне бергөш, көрүп көрээл:

ында сыптар ногаарара берген-дир бе, чечек бажы казылган бе,

гранат ыяжы чечектелип турар-дыр бе? Орта сеңээ ынакшылым хайырлаар мен.

¹⁴ Мандрагорлар чаагай чыдын айдызап тур, эжиивис чанында хөй-ле чаагай чимистер бар:

чаазын-даа, эргизин-даа сеңээ эккеп чыып бердим,
эргим эжим.

Ынакшыл өлүм ышкаш күштүг

Кыс

8 Авамны эеп өскөн акым бооруң кай!
Сени даштыгаа уткуп ап,
улуска бактатпайн, ошкап каар ийик мен.
² Төрөөн иемниң бажыңынга сени эккээримге,
мени өөредип каар ийик сен.
Амданы чаагай арагам база гранат чимизим чулуун
ижиртир ийик мен.
³ Солагай холуңну сыртанып алдым,
оң холуң-биле мени куспактап чыдыр сен.
⁴ Иерусалим кыстары, даңгыраглап көрүңер:
одунгалак ынакшылды доюлдуруп, оттурбаңар!
Кыстың эш-өөрү
⁵ Эргим эжинге чөленип алгаш,
ээн кургаг ховудан үнүп кел чыдар кыс кымыл?
Кыс
Яблок ыяжының адаанга сени оттурдум –
аваң сени аңаа божаан,
төрөөн иең сени аңаа божуп-төрөөн.
⁶ Мени чүрээңге таңмалаштыр базаып ап көр,
салааңга база таңмалыг билзек дег суп ал.
Ынакшыл өлүм ышкаш күштүг,
хүннээшкин алдыы оран ышкаш каржы-дошкун;
ынакшылдың оду өрттендир чиир –
Дээрги-Чаяакчының чалбыыжы ол-дур;
⁷ Үерлээн суглар ынакшылды өжүрүп шыдавас,
хемнер-даа ону хөмө албас.

Бодунуң бүгү-ле байлаа-биле ынакшылды
садып алыксаан кижиге
бак көрүүшкүн-биле харыылаар.

Кыстың акылары

⁸ Эмиг-төжү ам-даа борбайбаан бичии кыс
дуңмалыг бис.
Улус ону кудалап кээрге, дуңмавысты канчаптар
бис?

⁹ Бир эвес ол хана турган болза,
мөңгүн суургалардан аңаа бедидир тудуп бээр
ийик бис;
бир эвес ол эжик турган болза,
ону пөш ыяш-биле шып каар ийик бис.

Кыс

¹⁰ Мен – хана мен, эмиглерим – суургалар-ла.
Эргимим менче көргөш, амыр-чыргалының
үнер дөзүн көрүп кагды.

¹¹ Ваал-Гамонга Соломоннуң виноград шөлү
турган,
шөлүн ол ажаакчыларга бүзүрөп дааскан:
оон дүжүт алган кижиге бүрүзү
муң мөңгүн чоосту аңаа төлээр турган.
¹² А мээң виноград шөлүм бодумда бо-дур:
муң мөңгүннү сен ап ал, Соломон,
а бо ийи чүс чоосту – ооң дүжүдүн кадарган улуска
берейн.

Эр

¹³ Сесерликтерде олурар кыс!
Эш-өөрүң сээң үнүңнү дыңнаалап тур:
меңээ база үнүңнү дыңнадып көр!

Кыс

¹⁴ Эргим эжим, дүрген келем!
Чаагай чыттыг дагларда деге азы
аныяк хүлбүс ышкаш бооп көрем!

Исайя

Кирилде

Исайя Бурганның сөзүн Иудеяның чонунга бистиң эрага чедир VIII вектиң ийиги чартыында дамчыдып турган. Бо ном болза «Бурганның улуг медээчилери» деп адаттырган номнарның (Иеремия, Иезекиил болгаш Даниил-биле кады) баштайгызы-дыр. Ону утка аайы-биле дараазында кезектерге чаргаш, көрүп болур:

1) 1–39 эгелер бистиң эрага чедир 740-700 чылдарга хамааржыр. Ол үеде күчүлүг Ассирия күрүне соңгу еврей күрүне Израильди узуткап каан соонда, мурнуу күрүне Иудеяга үргүлчү кыжанып турган. Эзекия хаан Ассирияга чагыртырындан ойталаан соонда, ассирий хаан бодунуң аг-шерин Иерусалимни чок кылыры-биле чорудупкан (701 ч.). Ол бүгү коргунчуг политиктиг болушкуннар турбуже, Исайя Иудеяга ёзулуг айыылды даштыкы дайзыннар эвес, а чоннуң бодунуң бачыттары, Дээрги-Чаяакчыга чагыртпас чоруу, Аңаа бүзүревези тургузуп турарын суртаалдаан. Чечен-мерген чугаалары-биле база кылган херектери-биле Бурганның медээчизи чонну, ооң баштыңарын бузуттан ойталаарынче база Бурганга шынчы амыдыралче кыйгырып турган. Дээрги-Чаяакчыны тооп дыңнавазы узуткашкын болгаш өлүм-биле доостур дээрзин ол сагындырып шаг болган. Оон аңгыда Исайя Давид хаанның салгакчызының чер кырынга бүрүн амыр-тайбың биле чаагай чорукту доктаадыр үези кээрин баш бурунгаар чугаалаан.

2) 40–55 эгелерни «Аргалал ному» деп адап боор. Ол эгелер Иудеяның чонун Вавилонче тудуп аппаратан үеге хамааржыр (бистиң эрага чедир VI вектиң бирги чартыы). Чылча шаптырган, муңгагалга алыскан чонга медээчи Дээрги-Чаяакчыны ону хостап, Иерусалимче дедир эккээрин медеглээн. Ол эгелерниң бир чугула темазы – Дээрги-Чаяакчыда келир үени баш бурунгаар чугаалап, аазаашкыннарын боттандыра эргениң бары. Вавилончуларның, өске-даа чоннарның мөгейип турар бурганнарында ындыг шаг-шинек чок; олар чүгле хоозун дүрзүлөр болур. Номнуң бо кезээнден Бурганның Бодунуң чонунга хамаарышкан планынче улус-чоннуң Дээрги-Чаяакчы дугайында бүгү өске чоннарга херечилели база кирип турары билдингир апаар. Мында оон ыңай «Дээрги-Чаяакчының чалчазы» дээр бир кижидугайында дөрт чугула кезек бар (42:1-4; 49:1-6; 50:4-9; 52:13–53:12). Шак ол чалчаны Персияның хааны Кир-биле-даа, израиль чоннуң боду-биле-даа база израиль чонну бүгү айыыл-халаптан адырар, Бурганның аазааны хаан – Мессия-биле-даа дөмейлеп болгу дег (Чаа Чагыг-керээ ол чалчадан Назарет чурттуг Иисустуң омур-хевирин көрүп турар).

3) 56–66 эгелер колдуунда Бурганның чонунуң Ооң аазаашкыннарынга бүзүрели кошкап, ону быжыктырары негеттинип турган үеге хамааржыр (Вавилондан эеп келген соонда чадавас). Ол эгелерде кол кичээнгейни чон аразынга чөптүг чорукче болгаш Дээрги-Чаяакчыга шын мөгейишкинче угландырган. Дээрги-Чаяакчыга шынчы бүгү улуска Ооң чаяары чаа делегейге чырыткылыг келир үе катап база аазаттынган. Ол дээрге хилинчектиң эвес, өөрүшкүнүң делегейи болур; ол чүгле иудейлерге эвес, а бүгү чоннарның улузунга ажыттынар.

1 Иудеяның хааннары Озия, Иоафам, Ахаз болгаш Эзекия оларның чагырып турган чылдарында Амоцтуң оглу Исайяга Бурганның чорутканы, Иудея биле Иерусалим дугайында ажыдыышкын бо-дур.

Чоннуң бачыды

2 Дээр, дыңна! Чер, кичээнгейге ал! Дээрги-Чаяакчы чугаалап тур:
«Мен оолдарымны кижизидип, өстүрүп кагдым,
а олар Меңээ удур тура халышты.

3 Шары – бодунуң ээзин, элчиген – турар черин билир,
а Израиль Мени билбес-тир,
Мээң чонум чүнү-даа угаап билип шыдавас-тыр!
4 О, бачыттыг аймак, кем-буруузу аартаан чон,
о, бузуттуг үре-салгал, будулган оолдар!
Олар Дээрги-Чаяакчыдан ойталаан,
Израильдин ыдыктыг Бурганын тооваан –
Оон хая көрнү берген.
5 Үргүлчү үймээн үндүрер улус,
чүге силер ам база катап эттедип-соктуруарын
күзеп тур силер?

Бажыңарда балыгланмаан чер чок,
чүрээңер шуут харыксырап калган-дыр.

⁶ Таваңгайыңардан тейиңерге чедир кадык чер
артпаан :

кайнаар-даа көөрге, балыг-бышкын черлер,
экирбээн оюлганнар –
аштап-чугбаан, шарываан, эм үс чаап,
чымчатпаан балыглар .

⁷ Чуртуңар хоозураан, хоорайларыңар
хуюкталдыр өрттенип калган,
хары улус, силер көрүп туруңарда-ла,
чериңерни үптөп-чип турар;

хары улус эжелеп алган соонда дег, хамык чүве
ээнзирээн!

⁸ Сион-кыс, виноград шөлүндө майгын ышкаш,
огородта чадыржыгаш ышкаш, бүзээлелде хоорай
ышкаш,
чааскаан арткан».

⁹ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы бистиң улуг эвес
артынчывысты
кадагалаваан болза,
Содомга дөмейлежип, Гоморра ышкаш апаар
турган бис .

¹⁰ Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңнаңар, Содомнуң
чагырыкчылары!

Бурганывыстың хоойлузун кичээнгейге ал,
Гоморраның чону!

¹¹ «Эндерик өргүлдериңерниң Меңээ херээ чүл? –
деп, Дээрги-Чаяакчы
чугаалап тур. –

Бүрүн өрттөткен кошкарлар өргүлдеринге, семис
мал чаанга пөге бердим;

бугажыктар, хураганнар, хуналар ханы күзевейн
тур мен .

¹² Мээң мурнумга мөгөйип кээп , Мээң өргээм
иштин таптай базарын
силерден кым негеп турар чүвөл?

¹³ Моон соңгаар хоозун өргүл белектери
эккелбеңер .

Айдызаар чүүлдериңер меңээ бужар-багай-дыр.

Ай чаазының байырлалдары, амыр-дыш хүннери
болгаш байырлыг
чыыштарыңар ...

Ол бүгү байырлалдарны кылбышаан, бузут
үүлгедип турарыңар-биле
эптежир аргам чогул.

¹⁴ Ай чаазында чыыштарыңарны,
байырлалдарыңарны көөр хөңнүм чок.

Олар Меңээ үүрге-чүк апарган, ону чеже көдүрер
мен – шаам төне берди.

¹⁵ Холуңарны мөргүл кылып өрү сунарыңарга ,
Мен силерге көрүнмес мен.

Чеже-даа хөй катап мөргүүрүңерге, Мен силерни
дыңнаваас мен .

Холуңар ханда кончуу сүргей борашкан-дыр!

¹⁶ Чунуп, арыгланып алыңар .

Бузуттуг ажил-херээңерни Мээң көрүжүмден
чайладыңар!

Бузут үүлгедирин соксадып,
¹⁷ буян кылып өөренип алыңар.

Чөптүг-шынныг чорукче чүткүп, дарлакчыларны
сойгалап,
өскүстөрни камгалап, дулгуяк херээженнерге
болчуңар .

¹⁸ Чедип келиңер, бо бүгүнү кады үзе шиитпирлеп
көрээли – деп,

Дээрги-Чаяакчы чугаалап тур. –

Силерниң бачыттарыңар кып-кызыл өңнүг-даа
болза,

хар ышкаш ак апаар;
бачыттарыңар хүрең-кызыл будук дег-даа болза,
ак хой дүгү дег апаар!

¹⁹ Бир эвес эки тураңар-биле Мени тооп дыңнаар
болзуңарза,

черниң кежиктерин четтирер силер ,

²⁰ а бир эвес Менден ойталап, чөрүүленир
болзуңарза,

хылыш чемижи боор силер ».

Дээрги-Чаяакчының аксындан үнген сөстөр ол-
дур.

Бурган Иерусалимни арыглаар

²¹ Бурганга шынчы турган найысылал,
сен канчап самын-садар херээжен дег апардың?!

Сен шын шииткелге бүргеттирген турдуң,
чөптүг-шынныг чорук сеңээ чурттап турду,
а ам сенде өлүрүкчүлөр чурттап турар-дыр.

²² Сээң мөңгүнүң багай холуксаалыг апарган ,
сээң арагаңда суг холуп каан.

²³ Сээң нояннарың Менден ойталаан-дыр
база оорлар-биле бир баг болган-дыр;
олар шупту хээли чииринге ынак, белектер негеп
ап турар ,

чаргы-чаалы үезинде өскүстөрни камгалавас,
дулгуяк херээженниң херээн сайгарып көрбөс
улус-тур .

²⁴ Ынчангаш Дээрги, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы,
Израильдиң күштүг Бурганы: «Өжээттеннеримни
канчаар кезедир эвес мен!

Дайзыннарымдан өжээним негеп аар мен!

²⁵ Холумну сенче көдүрер мен; саваң-биле дег,
холуксааңны арыглаар мен,

сенден бүгү холуксааларны аңгылаар мен!

²⁶ Биеэги үеде дег, сеңээ баштыңарны, эгезинде
турганы дег,

сеңээ чөвүлекчилерни эгидер мен.

Ынчан сени „Чөптүг-шынныг хоорай,
шынчы найысылал“ деп адап каар» – деп
медеглээн.

²⁷ Сион чөптүг шииткел-биле, ооң Бурганче ээлген
ажы-төлү –

чөптүг чоруу-биле камгалал алыр.

²⁸ А Бурганга удур тура халаан улус

бачыттыглар-биле кады узуткаттырар.

Дээрги-Чаяакчыдан ойталаан улус өлүп каар .

²⁹ Таалал алыр ыдыктыг ыяштарыңар дээш бак атка кирер силер,

боттарыңарга шилип алган ыдыктыг дээн сесерликтериңер дээш адыңар баксыраар.

³⁰ Бүрүзү оңган ыяш дег, суггат чок сесерлик дег апаар силер .

³¹ Күштүглер – хендир дырандызы дег, а оларның үүлгедиглери – от чаштанчызы дег апаар:

олар кады кыва бээрге, ол отту кым-даа өжүрүп шыдавас .

Дээрги-Чаяакчының даа (Мих. 4:1-3)

2 Амоцтуң оглу Исайяга Бурганның чорутканы, Иудея биле Иерусалим дугайында ажыдыышкын бо-дур.

² Сөөлгү хүннер кээрге, Дээрги-Чаяакчының өргээзи турар дагны Ол өске бүгү тейлер, даглардан бедидир тургузуп каар.

Бүгү чоннар ол дагга чедип кээр, ³ эңдерик аймактар аңаа чыгып кээр . Олар бот-боттарыңа: «Барып, Дээрги-Чаяакчының даанче, Иаковтуң Бурганының өргээзинче үне берээли . Бурган бисти Бодунуң оруктары-биле чоруурунга өөредип каар,

бис Ону эдерер бис» – дижир. Сиондан ыдыктыг хоойлу дүжүп кээр, Иерусалимден Дээрги-Чаяакчының сөзү тараар. ⁴ Чоннарның херээн Ол шиитпирлээр, эңдерик аймактарның чаргы-чаалызын Ол үзер. Олар боттарының хылыштарын андазыннарже, чыдаларын – хол кадырларынче эде соп кылып аар .

Бир чон өске чонга удур хылыш көдүрбес, олар моон соңгаар дайын чорударыңа өөренмес .

⁵ О, израиль чон, Дээрги-Чаяакчының чырыыңа бүргедип чурттаалы че!

Израильдинь турамын буруу шапканы

⁶ Сен Бодунуң израиль чонуңдан ойталаан сен. Чүге дээрге оларның хары чоннар-биле харылзаазы ханылап,

Чөөн чүк улузундан өттүнүп алган чаңчылдары эңдерик-тир, филистим чонда дег, төлгечилери-даа бар-дыр.

⁷ Оларның черин алдын, мөңгүн долган, эртине байлаа эмге-тикчок .

Оларның черин аъттар долган , дайынчы тергелери эмгежок!

⁸ Оларның черин дүрзү-бурганнар долган .

Олар холу-биле бүдүрген, салаалары-биле кылган чүүлдеринге мөгейип турар .

⁹ Кижилер боттарын бакка суп, куду көрдүрген-дир.

Сен оларны өршээвейн көр!

¹⁰ Израиль чон, Дээрги-Чаяакчыдан корткаш, Ооң өндүр чырыының чайыннаажындан сүрээдээш,

хаяларже ажытталы бер, куйларже чаштына бер!

¹¹ Турамык кижин бажын халайтыптар, улустуң

улуургак чоруу

куду көрдүрер,

ол хүн чүгле Дээрги-Чаяакчы өндүр бедик болур .

¹² Бүгү улуургаар, туразы улгадыр улусту, бодун өрү көрдүнер бүгү улусту

Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының кезедир хүнү кээр,

ол бүгү улус куду көрдүрер.

¹³ Ливанның бедип үнген пөштери, Васанның улуг дубтары ,

¹⁴ Бүгү бедик даглар, бүгү кадыр тейлер,

¹⁵ бедик суурга бүрүзү, быжыглаттынган хана бүрүзү,

¹⁶ Фарсистиң бүгү улуг корабльдары , оларның бүгү күзенчиг каасталгалары кеземче хүнүн көөр.

¹⁷ Кижиниң улуургак чоруу куду көрдүрер,

турамык кижин бүрүзү томаарыыр,

ол хүн чүгле Дээрги-Чаяакчы өндүр бедик болур,

¹⁸ дүрзү-бурганнар шуут чиде бээр.

¹⁹ Кажан Дээрги-Чаяакчы чер-делегейни

сириледир силгиптерге ,

Оон корткаш, Ооң өндүр чырыының чайынындан сүрээдээш,

улус хаялар чарыктарынче, черде хооргалдарже кире бээр .

²⁰ Ол хүн улус мөгеер дээш кылып алганы алдын-мөңгүн

дүрзү-бурганнарын

дедир-даваннарга, часкыларга октап бериптер .

²¹ Дээрги-Чаяакчы чер-делегейни сириледир силгиптерге,

Оон корткаш база Ооң өндүр чырыының чайынындан сүрээдээш,

олар хаялар чарыктарынче, даглар кызааларынче кире бээр.

²² Кижин амытанны херекке алба, ол өлүр тынныг болгай .

Ол чүзү-биле чугулал?

Иерусалим биле Иудеяның буураар хүнү кээр

3 Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы Иерусалим биле Иудеядан

аъш-чем биле ижер сугнуң бүгү курлавырын хунаап аппаар ;

² дидим маадырлар база дайынчылар, шииткекчилер база Бурганның медээчилери,

бүдүү билирлер база чагырыкчылар бо черге артпас;

³ шериг баштыңнары база ызыгууртаннар; чөвүлекчилер, шевер усчулар болгаш билди-билиглиг илбичилер бо черге артпас.

⁴ «Мен аныяк оолдарны оларга баштыңчылар кылып каар мен, чаш төлдер оларны чагырар!»

⁵ Улус бот-боттарын – кижичи бүрүзү өске кижини дарлаар .

Аныяктар – кырганнарга, карачалдар – ызыгууртаннарга турамык чаңын көргүзөр.

⁶ Кым-бир кижичи ачазының аалынга бодунуң төрелинден салдынмайн:

«Сен тоннуг-дур сен, ынчангаш биске баштыңчы бооп көр, бо бузундуларны ээлеп чагырып көр!» – дээр.

⁷ А демгизи: «Силерни экиртип шыдавас мен. Аалымда аъш-чем-даа, хеп-даа чок, мени чоннуң баштыңы кылбаңар» – деп харыылаар.

⁸ Иерусалим буураар, Иудея кээп дүжер, чүге дээрге оларның сөстери биле ажил-херектери

Дээрги-Чаяакчыга удурланышкак, өндүр бедик Ону дорамчылап турар болган.

⁹ Оларның арыннарының аян-шинчизи боттарынга удур херечилеп турар;

олар боттарының бачыдын Содомнуң чурттакчылары ышкаш чарлаттынып, чажырбайн турар.

Олар ат болур – боттарын бакка суп алган улус-тур!

¹⁰ Чөптүг-шынныг улуска: «Ачы-буян алыр силер» – деп чугаалаңар, чүге дээрге олар боттарының ажил-херээниң үрөтүңнелин четтирер .

¹¹ Кем-буруулуг улус ат болур!

Олар холу-биле кылган ажил-херээ дээш кеземче көөр.

¹² Мээң чонумну бичии уруглар безин кызып-кыйып турар, херээженнер чагырып турар.

Мээң чонум! Сени башкарыкчыларың өскээр эдертип, алыс шын оруктан астыктырып тур.

Дээрги-Чаяакчының Бодунуң чонун шииткени

¹³ Дээрги-Чаяакчы шииткел үндүреринге белен, бүгү чоннарны шиидер дээш туруп келген .

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонунуң баштыңнары болгаш нояннары-биле

чаргызын чарып эгелээн :

«Силер Мээң виноградым шөлүн хоозураткан силер, ядыы улустан үптөп алган эт-хөрөңгиңер – бажыңнарыңарда .

¹⁵ Чүү дээш Мээң чонумну кызып-кыйып, ядыы улусту дарлап турар силер? »

Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы: «Ссионнуң херээженнери турамык, мойну чооннаан, көрүжү-биле эрлер дуурайлаар, чаяңнадыр кылаштаар, кажыктарында каасталгалары дагжаар улус-тур » – дээн.

¹⁷ Ынчангаш Дээрги Ссионнуң херээженнериниң баштарын тазартып каар, Ол оларның тейин дөңгүрертир чүлүп каар!

¹⁸ Ол хүн Дээрги оларның каасталгаларын хунаап аар:

буттуң кажыктарыңа кедер чараш илчирбежигештерин,

хүн база чартык ай хевирлиг каасталгаларын ,

¹⁹ сыргаларын, билектээштерин, баш шывыгларын болгаш шарыгларын,

илчирбежигештерин, курларын, чаагай чыттыг чүүлдерлиг саважыгаштарын, чавагаларын,

²⁰ билзектерин, думчукка азар дээрбектерин,

²¹ аянын хевин, каъттангыларын, тоннарын, акша хаптарын,

²² көрүнчүктерин, каас-коя иштики хептерин, бөрттерин болгаш баш аржыылдарын хунаап аар.

²³ Оларга чаагай чыттыг чүүл орнунга бак чыт турар,

кур орнунга – хендир, каас-коя хеп орнунга – качыгдалдың самдар хеви,

чараш арын-шырай орнунга – дорамчылал демдээ турар .

²⁴ Иерусалим, сээң эр улузуң хылышка шаштырып аар,

эрес-маадыр улузуң дайын-чаага кырлып каар.

²⁵ Хоорайның хаалгалары ыглап-сыктап, хомудаар ,

Иерусалим-кыс хоозурап, черге олуруп аар .

4 Ол хүн чеди херээжен кижичи чаңгыс эр кижини сегирип алгаш:

«Боттарывыстың аъш-чемивис чиир бис, боттарывыстың идик-хевивис кедер бис,

чүгле сээң кадайларың деп адаттыраарын чөпшээрөп көр –

ашак чок деп бак атты бистен чайлат!» – деп чугаалаар.

Келир үдеги алдар

² Ол хүн Дээрги-Чаяакчының Өзүмү кайгамчык чараш, өндүр бедик болур, черниң дүжүдү израиль чоннуң артынчызының чоргааралы болгаш

алдары болур. ³ Ынчан Сионда артып калган улус, хоорайның дириг арткан чурттакчылары – Иерусалимде дириглер санынче киир бижиттирген бүгү улус – Бурганның ыдыктыг улузу деп адаттырар. ⁴ Дээрги-Чаяакчы Сионнуң херэеженнериниң бужар-багын арыглап чуур; Ол Иерусалимни борашкан ханындан шииткел хадыбиле, оттуг хат-биле арыглаар. ⁵ Ынчан Дээрги-Чаяакчы Сион дагның кырынга база ында чыылган бүгү улустуң кырынга хүндүс булут чаяар, а дүне – ыш болгаш чалбыышталган чырык от чаяар. Ында бүгү чүвени Бурганның өндүр-чаагайы шып, чаглактаар. ⁶ Ооң өндүр-чаагайы изиг хүнде чаглектаныр хөлеге, шуургандан, чаъс-чайыктан чаштынар чер болгаш хоргадап апаар.

Виноград шөлүнүң дугайында ыр

5 Мен ынак Эжимге Ооң виноград шөлүнүң дугайында ырдан ырлап берейн.
Мээң Эжим дүжүткүр тейге виноград тарыыр шөлдүг турган.
² Ол Бодунуң шөлүн коптарып каскаш, дажын аштааш,
виноград сыптары олуртуп каан.
Ол аңаа таңныылдар суургазы туткаш,
чимистен чулук сыскырап оңгар кылып каан.
Ол чаагай чимис манап турда, винограда багай чимис берген.
³ Эжим мынча дээн: «Иерусалимниң чурттакчылары, Иудеяның чону, силер ам виноградым шөлү-биле Мээң чаргымны чарып көрүңер.
⁴ Виноград шөлүңге ам-даа чүнү кылып берип болур турган мен,
чүнү чедир кылбаан мен?
Чаагай чимис манап турумда, чүге ол багай чимис бергенил?
⁵ Виноградым шөлүн канчаарымны силерге чугаалап берейн:
ооң херимин бузуп кааптарымга, ол хоозурап каар,
ооң ханазын үреп кааптарымга, ол таптай бастыраар.
⁶ Мен ону ээн чер кылып каар мен, артык адырларын кеспес мен,
хөрзүнүн коптарбас мен, ону тенниг бок үнүш дуй үнер.
Ынаар чаъс чагдырбас кылдыр булуттарга дужаар мен».
⁷ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының виноград шөлү – израиль чон-дур,
Иудеяның чону – Ооң ынак сесерлии-дир.
Ол аңаа шынныг шииткел көрүксеп тургаш,
хан төгүүшкүнү көрүп каан,
чөптүг чорук көөрүңге идегеп тургаш,
күчүлелдин алгы-кышкызын дыңнап каан.

Дээрги-Чаяакчы бузуттугларны шиидип, ат кылыр

⁸ Чер кырында чааскаан чурттап турар чүве дег, өске улуска хостуг чер арттырбайн,
бажыңга немей бажың, шөлге немей шөл ээлеп ап турар улус,
ат болур силер!
⁹ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының:
«Хөй санныг бажыңнар ээнзирээр,
улуг каас-чараш бажыңнар чурттакчы чок артар.
Виноград шөлүңде он гектар чер чүгле чаңгыс көгээржик ишти арага бээр,
чашкан он шоодай ишти үрезин чаңгыс борбак хапчыгаш ишти дүжүт бээр» – деп даңгыраглаанын дыңнадым.
¹¹ Эртен эрте туруп келгеш, эзиртир суксун дилээр,
орай кежээ дүшкүже, арага куттунар улус ат болур!
¹² Олар дээрге чадаган, чанзы, дамбыра болгаш лимби үнү дыңнап,
арага ижип, дойлаар, а Дээрги-Чаяакчының ажил-херээн эскербес,
Ооң холу-биле кылган херектерин кичээнгейге албас улус-тур.
¹³ Ынчангаш мээң чонум билииниң четпезинден дайзынга туттуруп алгаш,
хары черже чоруй баар, ооң алдар-аттыг улузу аштап өлүр, бай улузу кагып-суксаар.
¹⁴ Өлүглер ораны алгып, аксын улгаттыр аазадыпкан: алдар-аттыг,
бай улус{*}, хөглээн шуугакчылар ынаар кире бээр.
¹⁵ Кижиг амытан куду көрдүртүр, кижилер томаарыыр,
турамык улус бажын халайтыр.
¹⁶ А Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы Бодунуң шынныг шииткели-биле
өндүр бедиин көргүзөр,
ыдыктыг Бурган Бодунуң чөптүг чоруун дамчыштыр
Бодунуң ыдыктыын илередир.
¹⁷ Хойлар бо хоорайга одарга-даа дег оъттаар,
хураганнар бо хоорайның бузундуларының аразындан чем дилээр.
¹⁸ Мегениң хендирлери-биле бузут-бакты сөөртүп чоруур,
тергеге суктунуп алган дег, бачыт сөөртүр улус ат болур!
¹⁹ «Бурган далажып, Бодунуң ажил-херээн дүргедетсин –
бис ону көрүксеп тур бис;
Израильдин ыдыктыг Бурганының бодалы бисче чоокшулап, чогул бүтсүн –
бис ону билип алыксап тур бис» – деп кыжырып чугаалаар улус ат болур!
²⁰ Бузутту буян деп, буянны бузут деп адаар,

дүмбейни чырык деп, чырыкты дүмбей деп санаар,
ажыг чүүлдү амданныг деп,
амданныг чүүлдү ажыг деп санаар улус ат болур!
²¹ Боттарының караанга мерген угаанныг бооп,
боттарының мурнунга угаан-сарыылдыг бооп
көстүр улус ат болур!
²² Эрес-маадырлыгы чүглө эңдере арага ижери-
биле илерээр,
күш-шыдалы чүглө эзиртир суксун белеткээри-
биле илерээр улус ат болур;
²³ хээли алгаш, буруулу кижини агартыр,
а буруу чок кижиге шынныг шииткел үндүрбес
кижи ат болур!
²⁴ Ол бүгү дээш, ол улус от чиген тараа саваңы дег,
чалбыыштың хүл кылып кааны сиген дег болур,
оларның дазылы ирип каар, чечээ довурак
ышкаш эстеп тарай бээр.
Чүгө дээрге олар Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының
хоойлузундан ойталап,
Израильдиң ыдыктыг Бурганының чугаазын
тооваан-дыр.
²⁵ Ол дээш, Дээрги-Чаяакчының килеңи Ооң
чонунче кыптыгар;
Ол Бодунуң холун оларже көдүрүп, эттеп-согар.
Даглар сирилей бээр,
улуштуң мөчү-сөөктери кудумчуларда өдек-бок дег
чыдып бээр.
Ынчан безин Ооң килеңи чайлаттынмас,
Ооң холу ам-даа улусту кезедип, көдүрлүр!
²⁶ Дээрги-Чаяакчы ыракта чоннарны кыйгырып,
тук көдүрер,
чер-делегейниң кыдыында чурттап турар улуска
демдек берип, сыгырар.
Көрүңер, дайзын дүрген, божуу-шалып кел чыдыр!
²⁷ Дайзыннарның кайызы-даа могаг билбес,
бергедевес,
кайызы-даа удумзурап, удуп калбас;
оларның белинде куру чештинмес, идииниң
шидии үзүлбес!
²⁸ Оларның согуннары чидиг, чаларын хере
тыртып каан;
оларның дайынчы тергелериниң дугуйлары
казыргы дег!
²⁹ Оларның алгы-кышкызы арзылаң алгызы-ла,
олар араатан аң дег ырланыр;
олчазын сегирип алгаш, ырланып-ырланып, тудуп
аппаар –
кым-даа камгалап шыдавас!
³⁰ Ол хүн кээрге, дайзыннар олчазын тудуп алгаш,
олче далай чалгыы мөөрөөн дег алгыржыр.
Кандыг-бир кижичерже көргөш, дүмбей караңгы
биле качыгдал көөр;
булуттар дуглаптарга, чырык безин бүлүртүң
апаар.

Бурганның өргээзинге көстүүшкүн

6 Озия хаанның мөчөөн чылында өрү
көдүрүлгөн бедик дүжүлгөдө саадаан Дээргини
көргөн мен. Ооң хевиниң эдектери Бурганның
өргээзин бүргей ап турган. ² Ону долгандыр
серафимнер турду. Серафим бүрүзү алды
чалгынныг: олар ийи чалгыны-биле арнын
дуглаар, өске ийизи-биле буттарын шывар, арткан
ийизи-биле ужар болду. ³ Олар бот-боттарынга:
«Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы ыдык, ыдык, ыдык!
Бүгү чер-делегейни Ооң алдары бүргөөн!» – деп
ыткыр чугаалап турду.
⁴ Оларның алгырган үнүндөн хаалгаларның
үндезиннери божаңайнып, Бурганның өргээзин
ыш бүргөп алды. ⁵ «Ат болдум! – дидим. – Арыг эвес
аас-сөстүг боорда, арыг эвес аас-сөстүг чон
аразында чурттап турар кижичер-дир мен. А ам
Хаанны, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчыны караам-
биле көрдүм! Өлдүм-не!»
⁶ Ынчан серафимнерниң бирээзи менче ужуп
келди, ооң холунда өргүл салыр бедигээштен
кыскаш-биле кыстырып алганы оттуг кезек бар
болду. ⁷ Ол оозун мээң аксымга дээскеш: «Көрдүң
бе, бо оттуг кезек аксыңга деггеш, кем-бурууңу
чайлатты, бачыдың ам арыглаттына берген» – деп
чугаалады.
⁸ Ооң соонда мен Дээргиниң: «Кымны айбылап
чорудайн? Бистиң өмүнээвистен кым баарыл?» –
дээн үнүн дыңнап кагдым.
«Мен! Мени айбылап чорудуп көрөм!» – дидим.
⁹ Ол ынчан мынча дээн: «Барып, бо чонга:
„Дыңнааш-даа, угаап билбес-тир силер,
көргөш-даа, билип албас-тыр силер“ – деп чугаала
».
¹⁰ Бо чоннуң чүрээ дашталып калган,
кулаан кумнап, караан хаптап алган –
оон башка олар караа-биле көрүп, кулаа-биле
дыңнап,
чүрээ-биле угаап билиптер турган ийик;
оон башка олар Менче эглип кээп,
экирий бээр турган ийик».
¹¹ Мен ынчан: «Кажанга чедир ындыг болурул,
Дээрги?» – деп айтырдым.
Ол меңээ: «Хоорайлар ээнзиреп, чурттакчы чок
арткыжеге чедир, бажыңнар октаттына бергижеге,
шөлдер ээнзиреп, хоозурап калгыжеге чедир;
¹² Дээрги-Чаяакчы бүгү улусту үндүр сывырыптарга,
бо чер шуут кагдына бергижеге чедир – деп
харыылаан. – ¹³ Чуртка чоннуң чүглө оннуң бир
кезээ-даа артып каар болза, ол артынчыны база
катап хоозурадыр! Ынчалза-даа быжыг ыяштарны
кезип кааптарга, дазылы артып каары дег, ыдыктыг
чон база дазылдыг болур».

Чонга идегел бээр демдек

7 Озияның оглунуң оглу, Иоафамның оглу Ахаз Иудеяның хааны турган . Ол үеде арамей хаан Рецин база Ремалияның оглу, Израильдиң хааны Факей олар Иерусалимге удур дайылдажып үнүпкен , ынчалза-даа ону эжелеп ап шыдаваан.

2 Давидтиң салгалынга – хаанның өг-бүлезинге «Арамей аг-шериг израиль черде турлагжып алгандыр» деп дыңнадырга, Ахаз хаанның болгаш ооң албаты чонунуң чүректери, хат хадыырга, аргада ыяштарның чайганыры дег, бырыңайны берген.

3 Дээрги-Чаяакчы Исайяга мынча дээн: «Оглуң Шеар-ясувту эдертип алгаш, Ахаз хаанны уткуңар. Үстүкү хөөлбектиң суг дамчыдар хоорзаларының ужунче, Хеп чуур шөлче баар орукче үнүп кээр силер . 4 Ахазка мону чугаала: „Оваарымчалыг бол, ынчалза-даа дүвүрөп, кортпа. Бо оттуг кезектиң имистелген ийи ужу дээш – арамей шериглиг Рецин биле Ремалияның оглу дээш сагыш-сеткилиң ундаравазын. 5 Арамей чон база Ремалияның оглунга чагырткан израиль күрүне сеңээ удур бак сагыштыг бооп: 6 ‘Иудеяны барып коргудуптаалы, ону эжелеп алгаш, ооң хааны кылдыр Тавеилдиң оглун олуртуп каалы’ – деп турар-дыр. 7 Ынчалза-даа Дээрги-Бурган-Чаяакчы ындыг чүве кажан-даа болбас деп, ындыг чүве боттанмас деп аазаан . 8 Чүге дээрге Дамаск болза чүгле арамей черниң найысылалы, а Рецин болза чүгле Дамаскының ‘баштыңы болгай; Самария хоорай чүгле Израильдиң найысылалы, а Факей болза чүгле Самарияның баштыңы болгай. Алдан беш чыл болгаш, Израиль тоо быдарап, чон болбайн баар. Бүзүрелиңерни черле оскунмаңар, оон башка шуут шыдашпас силер“».

10 Дээрги-Чаяакчы Ахазка оон ыңай: 11 «Дээрги-Чаяакчы Бурганың менден бадыткал демдээн дилеп ал: алдыы оранның ханызындан-даа, дээрниң бединден-даа болза» – деп дамчыткан.

12 А Ахаз: «Мен дилевес мен, Дээрги-Чаяакчыны шеневес мен» – деп харыылаан.

13 Исайя ынчан мынча дээн: «Давидтиң үре-салгалы, мени дыңнаңар! Кижиниң шыдамыын шенээниңер силерге четпес болду бе? Бурганымының шыдамыын база шенексеп тур силер бе? 14 Ынчангаш Дээрги Боду силерге бадыткал демдээ хайырлаар : көрүңер даан, аныяк кыс иштелип, оол уруг божуп алгаш, ону Эммануил деп адап аар . 15 Ол чаш төл эки-бакты ылгап билип шыдаптар назынныг апаргаш, ак чем биле ары чигири чиир.

16 Чаш төл эки-бакты ылгап өөренириниң мурнунда, израиль биле арамей черлер – оларның ийи хаанындан коргуп турарың черлер ээнзиреп каар. 17 А Дээрги-Чаяакчы сенче, сээң чонуңче, сээң ачаңның төрөл бөлүүнче Израильдиң Иудеядан аңгыланганындан бээр болуп көрбээн коргунчуг

хүннерни чорудуптар – Ассирияның хаанын ыдыптар!

18 Ол үе кээрге, Дээрги-Чаяакчы Египетте Нил хемниң адырларында сээктерни, ассирий черде арыларны сыгырып кыйгырар . 19 Олар ужуп келгеш, кадыр кашпалдарга, хаялар чарыктарынга, бүгү тенниг чадаң үнүштерге, бүгү одар-белчиирлерге хонуп аар.

20 Ол үе кээрге, Дээрги Евфрат хемниң ындында Ассирияның хааны-биле – Бодунуң хөлезилеп алганы сал-чүлүүр-биле силерниң бажыңарда, будуңарда дүгүңерни чүлүп кааптар, сегел салыңарны үзе кезип кааптар .

21 Ол үе кээрге, кижичүгле чаңгыс саар инек биле ийи өшкү тудуп, азырап шыдаар. 22 Ол малындан элбек сүт саап аар болгаш, ак чем чиир. Чер-чуртка арткан бүгү улус ак чем биле ары чигири чиир.

23 Ол үе кээрге, биеэде муң мөңгүн чоос өртектиг муң виноград сывы үнүп турган черге тенниг бок үнүш үнер. 24 Улус ол озалдыг черге баарда, ча-согун ап чоруур; бүгү чер кырын тенниг бок үнүш дуй үнер . 25 Кажан-бир шагда болбаазырадып турган тейлериңерниң кайызынче-даа ам, тенниг бок үнүштен корткаш, барбас силер. Орта чүгле мал-маган оъттап чоруур».

Ассирия – Дээрги-Чаяакчының чепсээ

8 Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Улуг самбырадан ап алгаш, улуска билдингир кылдыр аңаа: „Магер-шелал-хаш-баз“ – деп бижип каг . 2 А Мен Бодумга Бурганның бараалгакчызы Урия биле Иеверехияның оглу Захарияны бүзүрелдиг херечилер кылдыр кыйгырып аар мен» – дээн.

3 Мен ынчан өттүр билир кадайым-биле чоокшулажырымга, ол иштели бергеш, оол уруг божуп берген. Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Оглуңу Магер-шелал-хаш-баз{*} деп адап ал. 4 Чүге дээрге бо чаш төлдүң „ачай“ база „авай“ деп чугааланырының мурнунда-ла, Дамаскының эртине-байлаан болгаш Самариядан үптөп алган чүвезин Ассирияның хааны олчалап алгаш баар» – дээн.

5 Дээрги-Чаяакчы меңээ катап база чугаалаан: 6 «Бо чон оожум аккан Силоам суун херекке албайн, Рецин болгаш Факей-биле эвилелдежинге идегеп , өөрүп турар-дыр. 7 Ол дээш, Дээрги олче улуг, шапкын Евфрат хемниң суун – Ассирияның ат-алдарлыг хаанын ыдыптар . Ол хем бодунуң бүгү адырларындан көдүрүлгеш, эриин ажыр агып, 8 Иудеяже үрлеп киргеш, ону хөме ап, моюнга чедир көдүрлү бээр ; ооң хөме аккан чалгыглары сээң чериңни бүрүнү-биле шыва аптар, о Эммануил! »

9 Бүгү чоннар, шимээрге хөлзеңер, ынчалза-даа чылча шаптырар силер! Бүгү ырак чурттар, тооп дыңнаңар! Тулчуушкунга белеткенип-даа алзыңарза, чылча шаптырар силер; тулчуушкунга белеткениңер, ынчалза-даа чылча шаптырар

силер! ¹⁰ Бодалдарыңар бодап алыңар, ынчалза-даа олар болдунмайн баар; сөзүңер чугаалаңар, ынчалза-даа ол бүтпес , чүге дээрге Бурган бистиң-биле!

Дээрги-Чаяакчыдан коргары

¹¹ Дээрги-Чаяакчы күштүг холун менче салгаш, мээң-биле чугаалажып, бо чоннуң оруун эдербезин сагындырып турду. Ол мынча дээн: ¹² «Бо чоннуң сүлчээ деп адаар бүгү чүвезин ынча деп санаваңар; ооң коргар чүвезинден коргуп-сүртевеңер . ¹³ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының ыдыктыын хүндүлеңер, Оон коргуңар, Оон сүрээдеңер!

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы Израиль биле Иудея ийиге чок-ла болза ыдыктыг чер болур , чок-ла болза моондак даш, тептигер хая болур . Ол Иерусалимниң чурттакчыларынга какпа-дузак болур. ¹⁵ Олардан хөй улус тептиккеш, чылча кээп дүжер, дузакка киргеш, туттуруп аар».

¹⁶ Мен херечилелимни шыгжап каайн, Бурганның ажыдыышкынын өөреникчилерим көрүп турда, таңмалап каайн . ¹⁷ Дээрги-Чаяакчы израиль чондан хая көрүнген-даа болза, Ону манаар мен, Аңаа идегээр мен .

¹⁸ Мен база Дээрги-Чаяакчының меңээ бергени ажы-төл – бо-дур бис . Мээң ажы-төлүм – Сион дагда чурттап турар Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының Израильге берген, баш бурунгаар айыткан демдектери ол-дур .

¹⁹ Бир эвес силерге: «Өлгеннерниң сүнезиннерин кыйгырып, сымыранып турар караң көрнүр улустан чүве айтырыңар» – дээр болза , «Чон бодунуң Бурганындан айтырар ужурлуг эвес чүве бе? Дириглер дугайында өлүглерден канчап айтырар чүвөл? » – деп харыылаңар. ²⁰ Бурганның хоойлузу база ажыдыышкыны чүү деп турарын көрүңер! Бир эвес улус бо сөс ёзугаар чугаалавас болза, оларда хаяа чырыы чок-тур . ²¹ Ындыг улус чер кырынга муңгарап-деңгереп, аштап-суксай берген улчуп чоруп каар; аштаан үезинде хорадап, боттарының хаанын база Бурганын каргаар . ²² Олар өрү-даа көөрге, черже-даа көөрге, чүгле качыгдал, коргунчуг дүмбей караңгы көстүр, олар дүмбей караңгыже октаттырар . Ындыг-даа болза, караңгы биле баш муңгаш байдал кезээ мөңгедө турбас.

Чөптүг-шынныг хаанның төрүттүнгени

9 Эрткен үеде Завулонуң база Неффалимниң черин куду көрүп турган , а келир үеде өске чоннар чурттаан Галилеяны, далайже баар орукта черни болгаш Иордан хемниң ындында черлерни алдаржыдар.

² Караңгыга чурттап орган чон өндүр улуг чырык көрүп кагды ,

дүмбей бүргээн черге чурттаан улуска чырык чайыннап келди .

³ Сен чонну көвүдөдип , аңаа улуг өөрүшкүнү хайырладың.

Ол Сээң мурнуңга, дүжүт ажаалдазының үезинде өөрүүрү дег,

олча-тывыш үлежип тура, өөрүп-байырлаары дег, өөрүп-хөглээр.

⁴ Мадиян чонну чылча шапкан хүнүңдө дег , Сен Бодуңнуң чонуңну хилинчектээн дөңгүнү, ооң эгиннеринде аар чүьктү уштуп,

ооң кызагдакчызының мергезин сыйып кагдың.

⁵ Тулчуушкунга киришкен дайынчыларның идиин, ханга борашкан хевин өрттедири-биле бериптер, олар отка чемиш болур .

⁶ Чаш төл бис дээш төрүттүнген, оолду биске берген болгай!

Эрге-чагырга демдээ ооң эгиннеринде, ол «Кайгамчык чөвүлекчи», «Мөге-шыырак Бурган»,

«Мөңгө ада», «Амыр-тайбың хайырлаар чагырыкчы» деп адаттырар.

⁷ Ооң эрге-чагыргазы база хайырлаар амыр-тайбыңы кызыгаар чок көвүдээр.

Ол Давид хаанның дүжүлгезинге саадап , ооң күрүнезин чагырып,

ону шын шииткел болгаш чөптүг чорук-биле амдыгааштан эгелээш,

кезээ мөңгедө доктаадып, быжыглаар .

Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының күштүг күзели ол бүгүнү боттандырар!

Дээрги-Чаяакчының Израильге килеңнээни

⁸ Дээрги Иаковка удур шииткел сөзү ыткан, ол сөс Израильдиң кырынга дүжер.

⁹ Ол сөстү бүгү израиль чон биле Самарияның чурттакчылары билип алгаш-даа,

улуургак, турамык сеткил-чүрээнден: «Тууйбу бажыңнарны бузуп кагза-даа,

чонуп каан даштар-биле катап тудуп аар бис; ыях тудугларны үреп кагза-даа, пөштен кылган тудуглар-биле солуп аар бис» – деп турар-дыр.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы оларга удур Рецинниң дайзыннарын көдүрер, оларның өжээттеннерин ыдалаар.

¹² Арамейлер чөөн чүктен, филистимнер – барыын чүктен халдап келгеш,

Израильди чазыйланып, ажырыптар .

Ынчан безин Дээрги-Чаяакчының килеңи чайлаттынмас,

Ооң холу ам-даа чонну кезедип, көдүрлүр .

¹³ Ынчалза-даа чон ону ам-даа соп турар Бурганче ээлбейн баар,

Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчыже чүткүвейн баар .

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы чаңгыс хүнде Израильдиң бажын-даа, кудуруун-даа одура шавар, бедик-чаагай будуктарны-даа, хыыргышты-даа кезе шавар .

¹⁵ Баш дээрге -баштыңнар болгаш ызыгууртаннар-дыр, кудурук дээрге меге чүвеге өөредир бүдүү билірлер-дир .

¹⁶ Башкарыкчылары бо чонну өскээр эдерткен: оларга башкарткан улус оруундан аза берген.

¹⁷ Ынчангаш Дээрги ол чоннуң аныяк оолдары дээш сеткили өөрүвес,

өскүстөрүн, дулгуяк херээженнерин кээргевес, чүге дээрге олар шупту – бужартаан, бузут үүлгедир улус-тур, оларның аас-сөзү чүгле чүдек-бужар чүве чугаалаар.

Ынчан безин Дээрги-Чаяакчының килеңи чайлаттынмас,

Ооң холу ам-даа чонну кезедип, көдүрлүр .

¹⁸ Оларның бузуду от ышкаш чалбыышталып, тенниг бок үнүштү чип, арга-арыгны өрттедип тур

–

ыш адагашталдыр көдүрлүп үнүп тур.

¹⁹ А Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының килеңи черни өрттендир чиир, чон оттуң чемижи апаар .

Кым-даа бодунуң ха-дуңмазын кээргевес;

²⁰ оң талазындан үзе соп сыыргаш, аш артар; солагай талазындан чигеш, тотпайн баар .

Кижини бүрүзү бодунуң холунуң эьдин чиир.

²¹ Манассия Эфремни, Эфрем – Манассияны чиир, олар ийилээн Иудеяже халдаар!

Ынчан безин Дээрги-Чаяакчының килеңи чайлаттынмас,

Ооң холу ам-даа чонну кезедип, көдүрлүр .

10 Чөптүг эвес хоойлулар үндүрүп, кээргел чок доктаалдар бижип турар улус ат болур!

² Силер мээң чонум иштинде ядыыларның эргезин казып турар,

түрөңги улуска шын шииткел көргүспес база дулгуяк херээженнерниң кошкулун былаап аар,

өскүстөрүнү үптөп турар улус-тур силер .

³ Кеземче хүнүнде, кажан ырактан келген айыыл-халап таварыырга, канчаар силер?

Дуза дилеп, кымче баар силер?

Эртине-байлааңарны каяа арттырып каар силер?

⁴ Силер туттурган улус аразынга харыксырап олура дүжер

азы өлүрткен улус аразынга чыда дүжер силер.

Ынчан безин Дээрги-Чаяакчының килеңи чайлаттынмас,

Ооң холу ам-даа силерни кезедип, көдүрлүр .

Бурганның турамык Ассирияны шииткени

⁵ «Ассирия ат болур!

Ассирия дээрге Мээң килеңимниң шыкпыыжы-дыр,

ооң холунда – Мээң хорадаан сагыжымның кымчызы!

⁶ Мен Ассирияны Менден ойталаан чонга удур, Мээң килеңнеп турарым чонга удур ыдар мен – ону үптөп-тоназын, куругладыр олчалап алзын, кудумчуда бок-хир дег, таптай бассын».

⁷ Ынчалза-даа Ассирияның хааны Бурганның ону ыдып турарын билбес ,

ол бодунуң сеткил-чүрээнге өске чүве бодаар – чер-делегейниң хөй күрүнелерин эжелеп, узуткаар деп бодаар.

⁸ Ол хаан: «Бүгү хааннар чүгле мээң нояннарымга деңнежир эвес чүве бе?

⁹ Калне хоорай – Кархемис ышкаш, Хамат – Арпад ышкаш, Самария – Дамаск ышкаш эжелеттирбээн чүве бе?

¹⁰ Мен өске күрүнелерни – Иерусалим биле Самарияның

дүрзү-бурганнарындан артык күштүг

дүрзү-бурганнарлыг күрүнелерни эжелеп алган болганымда,

¹¹ Самарияны база ооң дүрзү-бурганнарын базып кааным дег,

Иерусалимни база ооң дүрзү-бурганнарын базып кагбас мен бе?» –

деп бодап турар .

¹² Дээрги -Сион даг биле Иерусалимге удур кылып турар херээн төндүргеш,

Ассирияның хаанының улуургак, турамык сагыш-хөңнүн болгаш

ооң туразы улуг, өрү көрдүнер чоруун кезедир .

¹³ Ол хаан: «Мен ол бүгүнү күштүг холум-биле база мерген угааным-биле кылдым,

билиим ол хире-дир!

Чоннарның кызыгаарларын эде тургустум,

оларның курлавырларын үптөп алдым;

буга ышкаш, оларның хааннарын дүжүлгезинден дүжүр үстүм.

¹⁴ Куш уязы тыпкан дег, Мээң холум чоннарның эртине-байлаан эжелеп алды;

кагдынган чуургалар чыып аары дег, мен бүгү чурттарны чыып алдым.

Кым-даа чалгынын далбаш кылбады, аксын ажыдып, сыйылавады» –

дээн болгай.

¹⁵ Ыяш кезип турар кижиден ооң балдызы өрү көрдүнер деп бе?

Ыяш хирээлеп турар кижиниң хирээзи ооң мурнунга хоолуургаар деп бе?

Мерге ону көдүрүп турар кижини көдүрүп шыдаар деп бе

азы ыяштан чазаан моң ыяштан бүтпээн ээзи
кижини чайып шыдаар деп бе?
¹⁶ Ынчангаш Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы
ол хаанның семис-шыырак улузунче арып-дорар
аарыг-човалаң ыдар,
ооң ат-алдарлыг улузунуң аразынга
чалбырааштыг от ышкаш чалбыыш
өөскүдөр.
¹⁷ Израильдин Чырыы ынчан от апаар,
Ооң ыдыктыг Бурганы чалбыыш апаар:
ол от чаңгыс хүн дургузунда тенниг бок үнүштү
чиптер.
¹⁸ Ассирияның алдарлыг арга-арыын, дүжүткүр
шөлдерин
ол от бүрүнү-биле узуткаар,
олар шупту өлүг-диригний аразында аарыг кижиге
деп апаар.
¹⁹ Ооң арга-арыының ыяжының артынчызы аажок
эвээш санныг апаар,
ону чаш уруг безин санап шыдаптар.

Израильдин артынчызы Бурганче эглир

²⁰ Ол хүн кээрге, Израильдин артынчызы –
Иаковтуң салгалындан артып калган улус
боттарының дарлакчыларынга оон ыңай
ынанмастай бээр,
а Дээрги-Чаяакчыга, Израильдин ыдыктыг
Бурганынга шыны-биле ынаныр.
²¹ Израильдин артынчызы мөге-шыырак Бурганче
эглир.
²² Израиль, сээң чонуң далай элезини ышкаш хөй
санныг-даа болза,
чүгле артынчы чон эглип кээр.
Бурган чөптүг узуткаашкын биле бажын ажыр
кеземчени тодараткан.
²³ Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы
тодаратканын эзугаар бүгү чуртка узуткаашкын
чорудар.
²⁴ Ынчангаш Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы:
«Мээң ·Сионда чурттаан чонум, сени шыкпыыш-
биле улдап,
биеэде Египет ышкаш, моң арнып турар
Ассириядан кортпа.
²⁵ Удавас Мээң сеңээ хорадаан сагыжым часкарлы
бээр,
Мээң килеңим кыптыгып, ассирийлерни узуткаар»
– дээн.
²⁶ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы Цур-Орив чанынга
мадиан чонну чылча шапканы дег
азы Египетке Бодунуң даянгыыжын далай суунче
көдүргени дег,
Ассирияже кымчызын көдүрер.
²⁷ Ол хүн кээрге, Ассирияның чүдүрген чүгүн
сээң оорга-мойнуңдан дүжүрер,
хилинчектээн дөңгүзүн – мойнуңдан уштур,
ол дөңгү, күжениптеринге, буступ дүжер.
²⁸ Дайзыннар Айатта чедип келген,

Мигронну таварып эрте берген,
Михмаска кошта чүгүн арттырып каан.
²⁹ Олар кежигни эрте берген, Гевада хонуп чыдар.
Рама хоорай сирилээн, Саулдуң Гивазындан
чурттакчылары дезипкен.
³⁰ Галлим суур, өөлөдир ыгла!
Лаис, ону дыңна, Анатот, аңаа харыыла!
³¹ Мадмена чурттакчы чок арткан, Гевимниң
чурттакчылары дезип,
чаштына берген.
³² Ол-ла хүн дайзыннар Новка доктаагаш,
·Сион дагда турар Иерусалимче чудуруу-биле
кыжанган.
³³ Көрүңер! Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы
коргунчуг күчү-күжү-биле ыяштарның будуктарын
сыйып кааптар.
Ыяштарның баштарын кезип кааптар,
бедик черлерни чавызадып каар.
³⁴ Дээрги-Чаяакчы шыргай арга-эзимни балды-
биле кыргый кезер,
өндүр улуг Бурганның мурнунга Ливанның арга-
эзими калбаш кээп дүжер!

Амыр-тайбың хайырлаар Хаан

11 Иессейниң төжээнден Будук өзер,
ооң дазыл-дамырындан Өзүм үнер.
² Дээрги-Чаяакчының Сүлдези – мерген угаан биле
угаан-сарыыл бээр Сүлде,
арга-сүме биле күш-шыдал бээр Сүлде,
билиг биле Дээрги-Чаяакчыдан коргуушкун бээр
Сүлде – Ону бүргей аптар.
³ Дээрги-Чаяакчыдан коргары Аңаа өөрүнчүг
болур.
Ол даштыкы хевир барымдаалап шиитпес,
дамчыыр чугаа эзугаар херектер шиитпирлевес.
⁴ Ядыыларны Ол шынныы-биле шиидер,
черниң түреңги улузунуң чаргы-чаалызын чөптүү-
биле шиитпирлээр.
Ооң чугаалаан сөзү, мерге дег, чер-делегейни
кезедип согар,
Ол Бодунуң аксындан үнген тыныжы-биле бузуттуг
улусту өлүрүп каар.
⁵ Ол чөптүг чорукту куржанып аар, шынчы чорук
Ооң белинде куру болур.
⁶ Ынчан бөрү хураган-биле кады чурттаар,
ирбиш анай-биле кады чыдар,
бызаа, арзылаң болгаш бугажык кады оъттап-
чемненир,
бичии оол оларны одарже сүрүп аппаар.
⁷ Инек адыг-биле кады оъттаар,
оларның төлдери кады чыдар,
арзылаң, буга ышкаш, сиген чиир.
⁸ Чаш төл чылан үңгүрүнүң аксынга ойнап болур,
бичии уруг шагар чылан чурттап турар үтче холун
салып болур.
⁹ Бурганның бүгү ыдыктыг даанга
бузут үүлгедир, хора халдадыр чорук турбас апаар
,

чүгө дээрге, далайны сугларның долары дег,
чер-делегей Дээрги-Чаяакчыны билип аары-биле
долдунар .

Чоннарга тук

¹⁰ Ол хүн кээрге, Иессейниң Дазылы бүгү чоннарга
тук дег апаар ,

шупту аймактар Ооң чанынга чыгып кээр ,
Ооң чурттап турар чери алдаржыыр.

¹¹ Ол хүн кээрге, Дээрги холун катап база сунгаш,
Бодунуң чонунуң артынчызын Ассириядан,
Египеттиң девискээрлеринден,
Эфиопиядан, Эламдан, Сеннаардан, Хамат
хоорайдан болгаш

далайда ортулуктардан дедир эгидип аар .

¹² Дээрги бүгү чоннарга тук көдүргөш,
Израильдиң үндүр сывыртаткан улузун чыып
эккээр,

Иудеяның тоо быдараан чонун чер-делегейниң
дөрт чүгүндөн бөлүп эккээр .

¹³ Израильдиң адааргалы соксаар, Иудея аңаа
өжээргевейн баар;

Израиль Иудеяга адааргавастай бээр, Иудея база
Израиль-биле өжээннешпес .

¹⁴ Олар барыын чүкке филистимнерниң
черлеринче

шүүргедей ужуп, халдаар,

чөөн чүкте чурттаан аймактарны кады үптээр ;

Эдом биле Моавка удур холун көдүрер, аммон чон
оларга чагыртыр.

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы Египеттиң далайының
мугулдурун кургадып каар,

күштүг хат хадыдып, Бодунуң холун Евфрат
хемниң кырынче сунар .

Ол хем чеди адырык кылдыр чарлы бээрге,
улус ону идик ужулбайн кежип шыдаар апаар.

¹⁶ Ынчан Ооң чонунуң артынчызынга, израиль
чон Египеттен үнүп турган

үеде дег ,

Ассириядан үнер делгем орук ажыттынар .

Мактал ырлары

12 Ол хүн кээрге : «Дээрги-Чаяакчы, Сеңээ
өөрүп четтирип тур мен!

Сен меңээ килеңнеп турган-даа болзуңза,
Бодунуң килеңниң чайладып, меңээ аргалалды
хайырладың.

² Шынап-ла, мээң Камгалакчым – Бурган,
Аңаа идегээр болгаш, чүден-даа кортпас мен.
Дээрги-Бурган-Чаяакчы – мээң күчү-күжүм, ырым;
Ол меңээ камгалал болду» – деп ырлаар сен ,

³ камгалалдың кудуктарындан сугну өөрүшкүлүг
узуп аар силер.

⁴ Ол хүн кээрге: «Дээрги-Чаяакчыга өөрүп
четтириңер,

Ооң адын кыйгырып, алгап-мактаңар;

чоннар аразынга Ооң ажил-херектерин
медээлеңер ,

Ооң ады өндүр улуг дээрзин оларга
сагындырыңар .

⁵ Дээрги-Чаяакчыны алгап ырлаңар,
Ол өндүр улуг үүле-херек кылган болгай ,
ооң дугайында бүгү чер-делегейге билдингир
апарзын.

⁶ Сионнуң чурттакчылары, өөрүп-хөглеңер ,
чүгө дээрге Израильдиң ыдыктыг Бурганы
силерниң араңарда өндүр улуг-дур! » – деп ырлаар
силер.

Вавилон дугайында өттүр билген медеглел

13 Амоцтуң оглу Исайяның дамчытканы
Вавилон дугайында өттүр билген медеглел
бо-дур .

² «Тас тей бажынга туктан көдүргөш ,
дайынчыларны кыйгырып, оларже хол чайыңар;
олар ызыгууртаннар хаалгазынче кире берзин.

³ Мен Бодумга бараалгатканым шериглерге
дужаал берген мен;

Мээң өндүр улуум дээш өөрүп-байырлап турар
дайынчыларымны

кыйгырып алдым –

Мээң килеңим ёзугаар хөделзиннер.

⁴ Мөөң чон чыылганда дег, дагларда дааш-диңмит
үнүп тур.

Эвилелдежип чыылган күрүнелер, чоннарның
дааш-шимээни ол-дур!

Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы аг-шеригни
тулчуушкунга белеткээн-дир.

⁵ Ол аг-шериг ырак чурттан, чер-делегейниң ужу-
кыдыындан кел чыдар:

Дээрги-Чаяакчы болгаш Ооң килеңиниң чепсээ
бүгү чер-делегейни
хоозурадыр!

⁶ Ыглап-сыктаңар, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчының
шииткелиниң хүнү
чоокшулаан-дыр –

Күчүлүг Бурган бүрүн буураашкын чоруткан-дыр.

⁷ Ынчангаш бүгү улустуң холдары салдына бээр ,
кижи бүрүзүнүң чүрээ
серт кынныр.

⁸ Улус аажок коргар, олар аарышкыга алзып, курлу
бээр,

божуп чыдар херээжен дег, хилинчек көөр ,
бот-боттарыныче кайгап-харап көржүр,
арыннары агарып, девидей бээр.

⁹ Көрүңер, Дээрги-Чаяакчының шииткелиниң хүнү
кел чыдыр –

Ооң аажок хорадап, килеңнээни, хайыра чок ол
хүнде

чер кыры ээнзиреп, ында чурттаан бачыттыг улус
узуткаттырар .

¹⁰ Дээрниң сылдыстары биле чырымалдары
боттарының чырыын чашпас;

үнүп орар хүн өжүп каар, ай чайынналдыр
чырывас .

¹¹ Мен бо делегейни бузуду дээш кезедир мен,
бузуттугларны кем-буруузу дээш кезедир мен.
Турамык улустуң улуургаан соксадыр мен,
түрлүг улустуң туразының улуун таптай базар мен

¹² Кижилер эвээжээш, арыг алдындан-даа,
Офирден эккелген алдындан-даа
ховар апаар кылып каар мен.

¹³ Ынчаар дээш, Мен дээрни силгиир мен!
Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы хорадаарга,
Ооң килеңи кыптыккан хүнде чер-делегей
бодунуң туружундан
шимчей бээр .

¹⁴ Ынчан кижиге бүрүзү, сүрүүшкүндөн дескен
чээрден дег,
кадарчы чок хойлар дег, бодунуң чонунче дедир
чанар,
бодунуң черинче дезип маңнаар .

¹⁵ Туттурган-на кижиге өттүр шаштырып аар,
таварышкан-на кижиге хылыштан өлүп калыр.

¹⁶ Оларның чаш төлдерин, боттары көрүп турда,
черже чылча октап каар ;
оларның бажыңнарын үптөп-тонаар, кадайларын
чазарлаар .

¹⁷ Көрүңер, Мен Вавилонга удур мөңгүнү
үнелевес, алдынны тоомчага албас
мидий чонну көдүрер мен.

¹⁸ Мидийлерниң чалары аныяк оолдарны адып
каар,

олар чаш төлдерге хайыра көргүспес,
бичии уругларже кээргел-биле көрүнмес.

¹⁹ Вавилон – күрүнелерниң эң каазы, халдей
чоннуң алдары база чоргааралы,
Содом биле Гоморра ышкаш, Бурганга
узуткаттырар .

²⁰ Вавилонну улус кажан-даа ээлевес, салгалдан
салгал дамчып чурттакчы
чок болур .

Араб кижиге аңаа чадырын тикпес , кадарчы кижиге
сүрүг малы-биле
дыштанмас.

²¹ Аңаа чүгле черлик аң-мең турар, шөө-бөрүлөр
ооң бажыңнарын доллар;
аңаа страус куштар чурттаар база те-чуңма шурап
маңнажыр.

²² Бөрүлөр ооң шивээлеринге , дилгилер – каас-коя
ордуларынга улужар».

Израильдин дедир чанып кээри

14 Вавилоннуң кеземче көөр үези чоокшулаан,
ооң өлүр хүнү кээр четкен.

А Иаковту Дээрги-Чаяакчы өршээр, Израильди
база катап шилип аар –
израильчилерни боттарының черинге чурттадып
каар –

даштыкы улус олар-биле каттыжып, Иаковтуң
салгалы-биле тудуш апаар .

² Өске чоннар израиль чонну эдертип алгаш, ооң
төрөөн черинче
дедир эккээр .

Израиль чон Дээрги-Чаяакчының черинге
ол чоннарны бодунуң эр, кыс кулдары кылып аар
база ону тудуп аппаратан улусту тудуп аар,
ону кызып-кыйып турган улусту чагырар.

Вавилоннуң хаанын кочулаан ыр

³ Ол хүн, кажан Дээрги-Чаяакчы сени качыгдал,
хөлзээзин болгаш каржы-дошкун кулданыгдан
адырып каарга, ⁴ Вавилоннуң хаанын кочулаан бо
ырны ырлаар сен :

«Хилинчектекчи чок апарды, ооң кызагдалы
төндү!

⁵ Дээрги-Чаяакчы бузуттугларның мергезин,
чагырыкчыларның кымчызын сыйып кагды.

⁶ Хаан килеңней бергеш, чоннарны соксаал чок
эттеп-соп,

хорадай бергеш, кээргел чок кызагдал-биле истеп-
сүрүп турду.

⁷ Бүгү чер-делегей ам дыштанып, амыр-чыргал
көрүп чыдыр,

хөглүг ырлар дыңналып тур!

⁸ Хадылар, Ливанның пөштери безин сээң
бастырганың дээш байырлап:

„Сен мөңгө уйгуң удуй бээриңге, бисти кым-даа
кезедип келбестеди“ –

дижип тур .

⁹ Өлүглер оранынче кирип туруңда,
сени уткуп аар дээш, ол оран хөлзеп эгелээн;

сени уткузун дээш, ол оран өлүг улустуң
сүнезиннерин –

чер кырынга баштыңчылар бооп чораан бүгү
улусту оттуруп,

өске чоннарның өлгөн хааннарын дүжүлгелерден
сеңээ алдар кылдыр

тургузуп турар.

¹⁰ Олар шупту сеңээ: „Сен база, бис ышкаш,
кошкак апарып,

биске дөмейлежи берген-дир сен“ – дээр.

¹¹ Сээң өндүр-чаагайың, чадаганнарың үнү –
ол бүгү өлүглер оранынче дүже берген.

Сеңээ сээктер дөжек болур, курттар – шуглак
болур.

¹² Шолбан сылдыс, даң хаяазының төлү, канчап
дээрден кээп дүштүң?!

Чоннарның дарлакчызы, сени черже дүжүр
октапкан-дыр!

¹³ А сен бодуңнуң сеткил-чүрээңде: „Дээрже
көдүрлү берейн ,

дүжүлгемни Бурганның сылдыстарындан өрү
көдүрүп,

бурганнарның чөвүлежи чыгыр чери – Цафон
дагның ийлеринге саадаайн .

¹⁴ Үстүкү булуттардан өрү көдүрлүп, Дээди Өрүкү Бурганга дөмейлежийн” – деп бодадың .

¹⁵ Ынчалза-даа тамыже, өлүглер оранының дүвүнче дүжүр октаткан сен!

¹⁶ Сени эскерип каан улус топтап көрүп, салым-чолуңну кайгап-харап турар:

„Черни шимчедир чайгап, күрүнелерни сириледип турган кижги бо бе?

¹⁷ Делегейни ээнзиреткен, бүгү хоорайларны үреп бускан,

тудуп аппаратан улузун бажыңынче чандырбайн турган кижги бо бе? “

¹⁸ Чоннарның хааннары шупту хүндүлүү-биле мөңгө уйгузун удуп,

кижи бүрүзү бодунуң чевег-куюнда чыдар.

¹⁹ Чүглө сени, чүдек-бужар сек дег , чевег-куйга ажаавайн, үндүр октапкан; хылышка шаштырткан, тамының даштарыңче октаттырган өлүглер сени шып алган.

Улус буду таптай баскан мөчү-сөөк дег,

²⁰ сен ол хааннар-биле дөмей кылдыр хөөржүттүрбес сен, чүгө дээрге чуртуңну хоозурадып, чонуңну узуткап алган-дыр сен.

Бузуттугларның үре-салгалын улус мөңгө шагда адап сагынмас .

²¹ Адазының кем-буруузу дээш, ооң оолдарын чок кылыры-биле белеткеңер.

Олар чер-делегейни эжелеп аар дээш көдүрүлбезин

база бүгү делегейни боттарының хоорайлары-биле дуглай тутпазын».

²² «Оларга удур көдүрлүр мен – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Вавилоннуң адын, дириг арткан чонун, келир салгалын узуткап каар мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

²³ Мен ону чараа-чеченнер девискээри , тулааланчак хөөлбектер кылып каар мен; узуткаашкын ширбижи-биле ону үндүр ширбиир мен».

Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Ассирия дугайында

²⁴ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы: «Мен канчаар бодап алган мен, ынчаар болур,

Мен канчаар баш бурунгаар тодараткан мен, ынчаар боттаныр;

²⁵ Бодумнуң черимге ассирий аг-шеригни чылча шавар мен ,

Бодумнуң дагларымга оларны таптай базар мен. Оларның дөңгүзү Мээң чонумдан уштунуп кээп дүжер,

оларның дарлалы ооң оорга-мойнундан адырлы бээр .

²⁶ Бүгү чер-делегейге хамаарыштыр бодалым бодур, бүгү чоннарны кезедир дээш көдүрүлген холум бодур.

²⁷ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы бодал бодап аарга, кым ону күш чок болдуруп шыдаарыл?

Ооң холу көдүрлүрге, кым ону чайладып шыдаарыл?» – деп даңгыраглап чугаалаан .

Филистим чон дугайында

²⁸ Ахаз хаанның өлгөн чылында мындыг өттүр билген медеглел болган:

²⁹ «Филистимнер оларны чылча шаап турган шыкпыыштың сыйылганы дээш өөрүвезин;

чылан үре-салгалыңдан шагар чылан үнүп кээр, ооң үре-төлү ок-чылан апаар.

³⁰ Ынчан эң ядыы улус тодар, түреңги улус айыыл чок черге дыштаныр.

Филистим чоннуң дазылын аш-биле узуткаар мен, артып калган улузу өлүртүп каар.

³¹ Ыглаңар, хаалгалар! Алгырып ыгла, хоорай! Филистимнер, кортканыңардан дөгере көжүй бериңер!

Чүгө дээрге соңгу чүктен ыш диргелип кел чыдыр, ол аг-шеригде чыскаалдан чыдып калган кижги чок-тур.

³² Ол чоннуң элчиннеринге чүү деп харыылаарыл? „Дээрги-Чаяакчы ·Сионну доктааткан, Ооң чонунуң түреңги улузу аңаа хоргадал тып аар“ деп харыылаар ужурлуг».

Моав дугайында

¹⁵ ·Моав дугайында өттүр билген медеглел бодур .

Чаңгыс дүне Ар хоорайны хоозураткан – Моавты узуткап каан;

чаңгыс дүне Кир хоорайны хоозураткан – Моавты узуткап каан.

² Ооң чурттакчылары бурганнарының өргээзинче чедип келген,

Дивоннуң чурттакчылары ыдыктыг черже ыы-сыылыг чедип келген.

Моав чон Нево болгаш Медева хоорайлар дээш ыглап-сыктаар –

кажыыдал демдээ кылдыр бүгү улустуң бажын таарып, салын чүлүп каан .

³ Моавтың кудумчуларында улус качыгдалдың самдар хевин кедип алган, бажыңар кырында, шөлдерде бүгү улус доңгая кээп дүшкеш, ыглажып тур.

⁴ Эсевон биле Элеале хоорайлар алгырып ыглап тур –

оларның үнү мырыңай Иаацада дыңналып турар.

Моавтың шериглери база ыглажып, сеткил-сагыжы сүрээдеп тур.

⁵ Мээң чүрээм Моав дээш ыглап тур; ооң дескен улузу Сигорже, Эглат-Шелишияга чедир дезип тур;

олар Лухитче ыы-сыылыг көдүрлүп, Хоронаим баар орукта боттарының аштырыышкыны дээш ыглажып тур.

⁶ Нимрим хемниң суу соглуп калган, шыктар кургап, оът-сиген оңа берген – үнүш-дүжүт артпаан.

⁷ Моавтар эртине-байлааның камнап алган артынчызын

Талдар шынаазы-биле аппарат чыдар.

⁸ Моавтың бүгү кыдыг-кызыгаарында ыы-сыы чаңгыланып тур,

улус Эглаимге чедир, Беэр-Элимге чедир ыглажып тур,

⁹ чүгө дээрге Димоннуң суун хан долган-дыр.

А Мен Димонче оон-даа улуг айыыл-халап ыдар мен –

Моавтан дескен улусче база чуртта артып калган улусче арзылаңнар халдаар.

16 Моавтың чагырыкчылары Села хоорайдан , ээн кургап хову кежир,

Сион дагже белек кылдыр хураганнар чорудуп берген.

² Арнон хемниң кежиглеринде моав херээженнер уязындан үндүр октаткаш, чалгыннарын далбаңнаткан куштар ышкаш апарган.

³ Моавтар Иерусалимден: «Биске сүмеден берип, шиитпирден үндүр.

Дал дүште бодуңнуң хөлегең-биле бисти, дүн дүшкен ышкаш, шуглап ал.

Сывыртаткан улузувусту чажырывыт, дескен улусту айтып бербе.

⁴ Моавтан сывыртаткан улузувус сээңинге чурттап артсын,

оларга узуткакчыдан хоргадал бооп көр» – деп дилээн.

Кызагдакчы чок апаар, хоозураашкын соксап, чуртту базынган улус чиде бээр.

⁵ Ынчан Давидтиң дүжүлгези шынчы чорук ачызы-биле доктаап, быжыгар –

дүжүлгеге шынга бүргеткен чагырыкчы саадаар; ол чөптүг чорукче чүткүп, шынныг шииткел үндүрер дээш далажыр .

⁶ «Бис Моавтың улуургааның, ооң аажок улуургаа биле турамынының дугайында,

ооң адыыргаа биле туразының улуунуң дугайында дыңнаан бис ,

а ооң көөргеттинер чоруу хоозун-меге-дир».

⁷ Ынчангаш моав чон бодуңуң чурту дээш качыгдап, шупту ишкирнип ыглап турар.

Ажыг-шүжүгге алыскан улус, Кир-Харешет хоорайга

эки-чаагай амыдыралыңарны сактып, ыглажыңар-ла!

⁸ Эсевоннуң шөлдери болгаш Сивманың виноград шөлдери кургап калган.

Чоннарның чагырыкчылары биезде Иазер хоорайга чедир үнүп,

ээн кургап хову чедир чаттылып турган эң эки сыптарны таптай базып каапкан.

Оларның адырлары өзүп тарап, далай ындынче эрттир үнүп турган.

⁹ Мен Сивмада виноград шөлү дээш, Иазер дээш ыглааным дег,

ыглап тур мен;

Эсевон биле Элеале , силерни караам чажы-биле суггарар мен!

Чүгө дээрге улус сээң чайгы чимизиң чыгбастап, бышкан тарааң ажаавастады,

өөрүшкүлүг дааш-шимээн дыңналбастады.

¹⁰ Дүжүткүр черни хөглээшкин биле өөрүшкү

кагаш барды,

виноград шөлдеринде кым-даа ырлап,

байырлаваастады,

виноград сы базар оңгарларда кым-даа виноград

таптай баспайн турар,

чүгө дээрге Мен өөрүп-байырлаан алгы-кышкыны

соксадып кагдым.

¹¹ Ынчангаш ишти-хөңнүм Моав дээш, сеткил-

чүрээм – Кир-Харешет дээш,

чадаган ышкаш, ыглап тур .

¹² Моавтар ыдыктыг черлерге чедип келгеш,

шылагыже чаннып, мөргүүрге-даа, ажык-дуза чок

болур.

¹³ Дээрги-Чаяакчының Моавка хамаарыштыр

шаанда чугаалап каан сөзү ол-дур.

¹⁴ А ам Дээрги-Чаяакчы: «Хөлечик кижиниң ажыл кылып эрттирер хуусаазы дег , дараазында үш чыл эрте бээрге, Моавтың алдар-ады баксыраар , ооң хөй санныг чону кырлып каар, көңгүс эвээш санныг, кошкак артынчы артар» – деп чугаалаан.

Дамаск болгаш Израиль дугайында

17 Дамаск дугайында өттүр билген медеглел бодур .

«Дыңнаңар, Дамаск моон соңгаар хоорайлар санындан казыттырар, бузундулар оваазы апаар.

² Ароерниң хоорайлары ээн кагдынып, чүгле мал сүрүг аңаа дыштанып чыдып, одарлаар, ол мал-маганны хойзур кижиге артпас .

³ Израильге быжыглалдыг хоорай, Дамаскыга – хаанныг чагырга турбас

апаар;

арамейлерниң артынчызынга израиль чоннуң алдар-адының салымы онаажыр».

Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

⁴ «Ол хүн кээрге, Израильдиң алдар-ады кудулаар, семис мага-боду арып-доруптар.

⁵ Ол чүүл болза, кажан Рефаим шынаазында шөлден тараа кезикчизи

дүжүт ажаап ап, ооң холу тараа бажын кезип, куругладыр чыып каапканда дег болур.

⁶ Олива чимизин ажаап ап турда, ооң шыпшык бажынга ийи-үш оливканың, чимистелген будуктарга дөрт-беш каттың артып каары дег,

чүгле каш израиль кижии менди артар ».

Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

⁷ Ол хүн улус боттарының Чаяакчызынче көөр, Израильдиң ыдыктыг Бурганынче көрүжүн шиглээр.

⁸ Олар ооң соонда өргүл салыр черлерже, боттарының холу, салаалары-биле кылган чүүлүнче көрбес апаар,

ыдыктыг ыяштар, адагаштарга идегевестей бээр .

⁹ Израиль, ол хүн сээң быжыглалдыг хоорайларың

– өске чоннарның израильчилерге арттырып кааны, кагдынган хоорайлар – дуй үнген ыяштар биле чадаң үнүштерге шыва алзыр. Ол чер ээнзиреп каар .

¹⁰ Чүге дээрге сен бодуңу камгалап турар Бурганны утупкан-дыр сен, бодуңу хоргададып турар Хаяны сагынмаан-дыр сен .

Каас сесерликтер тарып, өске бурганга тураскааткан сыптар олуртуп алган-дыр сен.

¹¹ Оларны олурткан хүнүңде-ле өстүрүп ап шыдадың, тарып каарыңга, даартазында-ла чечектели бээр кылып алдың,

ынчалза-даа дүжүт албас сен, ол хүн аарыг-човалаң биле улуг качыгдал ажаап аар сен.

¹² Аа халак, хөй чоннарның аг-шерии чалгып хөлзээн далай ышкаш шимээргеп тур!

Аймак-чоннар шапкын агым суглар каалаан ышкаш алгы-кышкы үндүрүп тур!

¹³ Чоннар шапкын агым суглар каалаан дег мөөредир алгыржып тур, ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчыга сойгалаткаш, олар ырадыр дезип маңнажы бээр;

дагларда хат доюлдурган доозун дег, казыргыга бөөлдеткен доурак дег, сывыртадып чоруп бээр.

¹⁴ Кежээ када көөрүңерге, коргунчуг дайзыннар бар болур,

а эртен олар чиде бээр.

Бисти үптөп, хоозурадып турган улустуң хуу-салымы,

үлүг-хуузу ол-дур.

Эфиопия дугайында

18 Чалгыннарның шартылаан даажы долган, Эфиопияның хемнериниң ындында чыдар, элчиннерин далай-биле, кулузундан кылган хемелерге олурткаш, суглар-биле эжиндирип чорудуп турар чурт ат болур!

Шалыпкын элчилер, узун, сал чок чонга, ырак-чоокка-даа түрлүг көстүр чонга, улуг-шыырак, эжелекчи, черин хемнер үзүктээн чонга барыңар.

³ Чер-делегейни ээлеп чурттаан бүгү улус, черниң чурттакчылары,

даглар кырынга тук көдүрлүрге , көрүңер, труба этсирге, дыңнаңар!

⁴ Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Хүн хүнней бергенде,

изиг кааңда чиргилчин бырлаңнап турда болгаш ажаалда үезинде

дунааргай изигде туманналчак дүдүскек астына бергенде,

Бодумнуң черимге артып калгаш, анаа көрүп турар мен.

⁵ Виноград ажаалдазының бетинде-ле, кажан ооң чечээ дүжүп, салбакта кады быжып эгелеп турда,

дайзын ол будук, өзүмнерни бижээ-биле одура кезип кааптар.

⁶ Ол бүгүнү дагларда араатан куштар биле черлик аң-меңге арттырып каар;

куштар чайны өттүр ону чиир, черлик аң-мең кыштадыр чиир» – дээн.

⁷ Ол үеде Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчыга шак ол узун, сал чок чондан,

ырак-чоокка-даа түрлүг көстүр чондан албан-үндүттү

улуг-шыырак, эжелекчи чон Сион дагже – Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының адынга

тураскааткан черже эккээр.

Египет дугайында

19 Египет дугайында өттүр билген медеглел бодур .

Дыңнаңар, Дээрги-Чаяакчы чоруккур булутта саадапкан ,

Египетче кел чыдыр.

Египеттиң дүрзү-бурганнары Ону көргөш,
сириңейнип тур ,
египетчилерниң чүректери кортканындан
шапкыланып тур.

² «Мен египетчилерни египетчилерге удур
дайылдаштырар мен –
ха-дуңмалышкы улус, эжишкилер, бир хоорай
биле өске хоорай,
бир девискээр биле өске девискээр бот-
боттарынга удур чаалажыр .

³ Египетчилерниң сузу бастынар,
Мен оларның бодап алган чүүлдерин чүү-даа эвес
кылып каар мен ;

олар дүрзү-бурганнардан, өлүг улус
сүнезиннеринден,
караң көрнүрлерден арга-сүме айтырар .

⁴ Мен Египетти каржы-дошкун чагырыкчының
холунга хүлээдип бээр мен,
кээргел чок хаан оларны чагырар » – деп, Аг-
шериглиг
Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн.

⁵ Далайның суу тырттына бээр, хем соглуп, кургап
каар .

⁶ Адырлар, бугалар чыдып эгелээр,
Египеттиң хем-суглары сыыгап, соглуп каар .
Кулузун, хыыргыыш оңа бээр.

⁷ Хем эриинде шырыштар, Нилдиң чанында
тараан бүгү тараа
кургап, тарадыр хадыткаш, чиде бээр.

⁸ Балыкчылар муңгараар, Нил хемче
сыырткыыжын октап турар бүгү улус
ыглажыр,

сугже четки октап турар улус ундараар.

⁹ Лён дырап турар улус идегелин шуут ышкынар,
пөс аргыкчыларының арны агара бээр.

¹⁰ Хеп аргыкчылары муңгагдаар, хөлезилеттинген
ажылчыннарның
сагыш-сеткили качыгдалга алзыр.

¹¹ Цоан хоорайның нояннары шуут угаан чок-тур!
Фараоннуң мерген угаанныг чөвүлекчилери
мелегей сүме кадып тур.

Канчап силер фараонга: «Мерген угаанныгларның
үре-салгалы бис,

эрте-бурунгу хааннардан укталган бис!» – дээр
силер?

¹² Египет, сээң мерген угаанныгларың ам кайыл?
Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының Египетке удур
бодалын

олар ам сеңээ чугаалап, тайылбырлап берзин.

¹³ Цоанның нояннарының угааны четпес-тир,
Мемфис хоорайның нояннары дуурайлаттырган-
дыр;

Египетти ооң аймактарының баштыңнары
оруундан астыктырган-дыр.

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы оларның угаан-сарыылын
ээдереткен-дир,

ынчангаш олар Египеттиң бүгү ажил-херектерин
будап каапкан-дыр:

Египет ам, эзирик кижиге дег, бодунуң кускузун
сүзүп , улчуп чоруп турар.

¹⁵ Египетке ам кым-даа: ооң бажы-даа, кудуруу-даа,
бедик-чаагай будуктары-даа, хыыргыыжы-даа
дузалап шыдавас .

¹⁶ Ол хүн кээрге, египетчилер херээженнер дег
апарып ,

Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының оларга удур
көдүрер холундан корткаш, сирилей бээр.

¹⁷ Иудеяның чери дээш Египет коргуушкунга
алзыптар.

Иудеяның адын адаарга, дыңнаан кижиге бүрүзү
Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының Египет
дугайында бодалы дээш
коргуп-сүртээр.

¹⁸ Ол хүн беш египет хоорай Ханаанның дылы-
биле чугаалап ,

Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының ады-биле
даңгыраглап эгелээр.

Ол хоорайларның бирээзи Үрегдээшкин хоорайы
деп адаттырар.

¹⁹ Ол хүн Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедик чер
Египеттиң ортузунга

турар,
а Дээрги-Чаяакчыга тураскаал ооң кызыгаарынга
турар.

²⁰ Ол дээрге египет черге Аг-шериглиг Дээрги-
Чаяакчы дугайында
сагындырыг, херечилел болур.

Кажан египетчилер боттарының
кызагдакчыларындан адырлыр дээш
Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп кыйгырарга,
Ол камгалакчы биле баштыңны оларга чорудуп
берип, камгалаар.

²¹ Дээрги-Чаяакчы Египетке ынчалдыр ажыттынар;
ол хүн египетчилер Дээрги-Чаяакчыны билип
алгаш,

Аңаа мөгейип, өргүл малдары биле далган-тараа
өргүлдери эккеп салыр

база Дээрги-Чаяакчыга даңгырактар бергеш,
күүседир .

²² Дээрги-Чаяакчы Египетти кезедир; кезеткеш,
оон экиртип каар .

Олар Дээрги-Чаяакчыже эглип, мөргүүрге,
Ол оларның дилээнге харыылап, экиртип каар.

²³ Ол хүн Египеттен Ассирияже улуг делгем орук
шөйлүр .

Ассирийлер Египетче, а египетчилер – Ассирияже
аргыжып чоруур,

египетчилер ассирийлер-биле кады Дээрги-
Чаяакчыга бараан болур .

²⁴ Ол хүн Израиль үш улуг күрүнениң бирээзи
болуп,

Египет болгаш Ассирия-биле деңнежи бээр;
ол чер-делегейге ачы-буянны хайырлаар .

²⁵ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы оларны алгап-
йөрээп:

«Мээң египет чонум, Мээң холумнуң бүдүргени
Ассирия, Мээң өнчүм
Израиль –
олар шупту Мээң ачы-буянымны алыр» – дээр.

Египет биле Эфиопия дугайында

20 Ассирияның хааны Саргоннуң чорудупканы кол шериг баштыңы Азот хоорайга чедип келгеш, аңаа удур чаалажып, эжелеп алганы чылда – ² ол үеде Дээрги-Чаяакчы Амоцтуң оглу Исайяга: «Белиңде ораап алганың качыгдал хевин база будуңда идиини уштуп каавыт» – дээн. Исайя ынчаар кылгаш, чанагаш, кызыл-даван чоруп турган .

³ Дээрги-Чаяакчы ынчан мынча дээн: «Мээң чалчам Исайяның Египет биле Эфиопияның келир үезинче айыткан демдек бооп , үш чыл дургузунда чанагаш, кызыл-даван чоруп турганы дег,
⁴ Египеттиң база Эфиопияның туттурган улузун Ассирияның хааны кырган-чалыы дивейн, чанагаш, кызыл-даван, чаяазы көстүп чоруур кылдыр, Египеттиң шалдаңын көргүзүп, тудуп алгаш баар . ⁵ Эфиопияга идегеп, Египет-биле мактанып турган улус коргуп-сүртеп, бак атка кирер. ⁶ Ол хүн кээрге, далай эрииниң чурттакчылары: „Көрүңер, бистиң идегеп турганывыс, олардан дуза дилеп, Ассирияның хаанындан адырлып аар дээш, хоргадап барып турганывыс улус канчап барган-дыр! Бис ам канчап камгалал алыр улус боор бис?!“ – деп чугаалажыр».

Вавилон дугайында

21 Далай чанында ээн кургаг хову дугайында өттүр билген медеглел бо-дур .
Негевтиң кырында хадаан шуурганнар дег , дайзын ээн кургаг ховудан, коргунчуг черден кел чыдар.
² Түрлүг көстүүшкүннү Дээрги-Чаяакчы менче чоруткан чүве:
«Өскерликчи өскерлип турар , хоозурадыкчы үптөп-хоозурадып турар.
Элам , хоорайже халда! Мидия, хоорайны бүзээле!
Мен ам бүгү үе-човуурну төндүрей!»
³ Ол дээш мээң мага-бодум аарышкыдан сыртылаан,
божуп чыдар херээжен дег, хилинчекке алыскан мен .
Дыңнаан чүвем дээш качыгдап тур мен,
көргөн чүвем дээш дүвүрөп тур мен.
⁴ Чүрээм согуу тиккиңейнип, кортканымдан сирилеп тур мен.
Дыка күзенчиг турган келир үе меңээ коргуушкун бооп хуула берди.
⁵ Шериг баштыңнары ширтектер чадып, стол-ширээге аъш-чем салып,

ижип-чиген соонда, тура халчып келген, дозуг-камгалалдарын белеткеп алган!
⁶ Дээрги меңээ: «Барып, доскуулчудан тургузуп каг. Ол көрүп турар чүвезин чугаалазын .
⁷ Доскуулчу ийи аът коштаан дайынчы тергени база элчиген, теве мунган улусту көрүп каар. Ол кичээнгейлиг дыңнаалап турзун» – дээн.
⁸ Доскуулчу : «Дээргим! Хүннүң-не мында доскуулдап тур мен , дүнениң-не база бо черде тур мен.
⁹ Көөрүмге, ийи аът коштаан дайынчы терге кел чыдыр!» – деп дыңзыдыр чугаалаан.
«Ооң: „Вавилон шуут буурады! Ооң бүгү дүрзү-бурганнары черде чуура шаптырып алган чыдыр!“ – деп кыйгырганын дыңнаан мен».
¹⁰ О, тараа дег бастырткан мээң чонум , сеңээ ам Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганындан дыңнаан чүвемни чугаалап тур мен.

Эдом дугайында

¹¹ Эдом дугайында өттүр билген медеглел бо-дур. Улус мени Сеирден : «Доскуулчу, дүн кажан төнерил? Доскуулчу, дүн кажан төнерил?» – деп айтырган.
¹² Доскуулчу: «Даң адып ор, ынчалза-даа дүн үргүлчүлевишаан-дыр.
Билип алыксаар болзуңарза, катап база чедип кээп, айтырыңар» – деп харыылаан.

Аравия дугайында

¹³ Аравия дугайында өттүр билген медеглел бо-дур.
Деданнарның чиң сөөрткен тевелери, Аравияның шырыштарында хонуп ап тур силер.
¹⁴ Теманың чурттакчылары, кагып-суксаан улуска сугдан бериңер;
ойлап-дескен улуска аъш-чемден эккелиңер.
¹⁵ Олар дээрге хынындан ужулган хылыштан, хере тырткан чадан,
кадыг-дошкун дайын-чаадан дескен улус-тур.
¹⁶ Дээрги меңээ: «Хөлечик кижиниң ажыл кылып эрттирер хуусаазы дег, дараазында чыл эрте бээрге, Кедарның бүгү алдар-ады чиде бээр .
¹⁷ Кедарның ча адар дайынчыларындан чүгле каш кижидириг артар» – дээн.
Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

Иерусалим дугайында

22 Көстүүшкүн шынаазының дугайында өттүр билген медеглел бо-дур.
Сээң-биле чүү болуп тур?

Чүге сээң чурттакчыларың шупту бажыңнарының кырында чыгып келди?

² Шимээргеп хөлзеп, өөрүп-байырлап турган хоорай ,

сээң кырлып калган улузуң хылышка шаштырбаан-дыр ,

тулчуушкун үезинде өлбээн-дир.

³ Сээң хамык баштыңнарың кады дезе берген, чаларын октапкаш, туттуруп алган.

Хоорайга турган бүгү улус ырадыр дезип маңнааш-даа, туттуруп алган-дыр.

⁴ Ынчангаш: «Менче көрбөңөр, качыгдап, ыглап алың .

Хөңнүм чазаарын оралдашпаңар, мээң күжүр чонум когаралды көргөн болгай» – деп чугаалаан мен.

⁵ Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчының кеземче хүнү –

Көстүүшкун шынаазында девидээшкин, чылча шавышкын,

мөгүдээшкин хүнү!

Хананы үрей үстүрүп-ле тур – качыгдалдың кышкызы даг бажында

дыңналы берди.

⁶ Эламның шериглери саадактарын белеткеп алган,

дайынчы тергелер, аъттыг шеригжилер дайылдажырынга белен;

Кир чурттуг шериглер дозуг-камгалалдарын көдүрүп тур.

⁷ Сээң кайгамчык эки шынааларыңны дайынчы тергелер долган,

аъттыг шеригжилер хаалга чанында чыскаалыпкан.

⁸ Иудеяның быжыглалдарын бузуп каапкан.

Силер ол хүн Ыяш ордуда шыгжаан ок-чепсекке көрүжүңөр шиглээн силер. ⁹ Давидтиң Хоорайының ханазында дежик черлерниң хөйүн көрүп каан

силер. Сугну Адаккы хөөлбекти долдур

курлавырлап узуп алган силер. ¹⁰ Иерусалимде бажыңнарны хынап көргөш, хананы быжыглаары-

биле оларның чамдыызын бузуп каапкан силер. ¹¹ Ийи хана аразыңа Эрги хөөлбектиң суун

курлавырлаар суг шыгжамыры тудуп алган силер. Ынчалза-даа ол айыыл-халаптың боорун баш

бурунгаар шиитпирлээн Бурганче көрүнмээн силер, ол бүгүнү шаг шаанда-ла бодап алган

Бурганче кичээнгей салбаан силер. ¹² Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы силерге ол

хүн ыглап-сыктаарын,

качыгдалдан бажыңарны дөңгүрертир чүлүп , самдар хепти кедерин

сүмелээн .

¹³ Ооң орнунга өөрүп-хөглөп, байырлап, шарылар соп,

хойлар дөгерип, эът чип, арага ижип :

«Даарта өлүп каар бис – ам дойлап, ижип-чип аалы!» –

деп турар-дыр силер .

¹⁴ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Ол бачыдыңар өршээттинмес,

өлүп каар силер!» – деп дыңнаткан.

Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

Дээди дүжүмет дугайында

¹⁵ Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Барып, хаанның дүжүмеди, орду

башкарыкчызы Севнага мону дамчыт:

¹⁶ „Сен кым сен? Мында кандыг улузуң барыл? Канчап маңаа бодуңга чевег-куй оюп ап

диттигиптиң?

Чевег-куйну бедик черге оюп алган-дыр сен, чыдар чериңни хаяга кылып алган-дыр сен.

¹⁷ Көөр сен, күш-шыдалдыг кижиге,

Дээрги-Чаяакчы сени дыңзыг туткаш, дүжүр октаптар!

¹⁸ Ол сени борбайтыр дүргөш, улуг делгем чуртче шывадаптар.

Сен аңаа өлүп каар сен, каас-коя чуузаларың аңаа артып каар, о, сен хөөкүй,

бодуңнуң дээргиңниң ордузунуң бужар-багы!

¹⁹ Мен сени эрге-дужаалыңдан халаар мен, ажил-албаныңдан дүжүртүр сен!”

²⁰ Ол хүн кээрге, Мен Хелкияның оглу Элиакимни – Бодумнуң чалчамны кыйгырып аар мен.

²¹ Аңаа сээң хевиңни кедиргөш, сээң куруң-биле куржаар мен,

сээң эрге-чагыргаңны аңаа хүлээдип бээр мен.

Ол Иерусалимниң чурттакчыларыңа, иудей чонга ада дег болур.

²² Мен ооң холунга Давидтиң ордузунуң дүлгүүрүн тутсуп каар мен,

ооң ажиткан чүвезин кым-даа хаап шыдавас,

ооң хаап каан чүвезин кым-даа ажыдып шыдавас . ²³ Мен ону кадыг-быжыг черже, кадаг ышкаш,

киир кагар мен;

ол бодуңуң төрөл бөлүүңге алдарлыг дүжүлге апаар.

²⁴ Ооң төрөл бөлүүңүң бүгү алдар-ады: бүгү салгакчылар, ажи-төл,

кадагда азып каан аяк-сава дег, доңгалар дег, кадагдан хамаарылгалыг болур.

²⁵ Ол хүн кээрге, демги кадаг, кадыг-быжыг черже кадап каан-даа болза,

божаңнай бээр – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Ол кадагны ушта шааптарга, кээп дүжер, аңаа азып каан турган бүгү чүк чок апаар».

Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

Финикия дугайында

23 Тир хоорай дугайында өттүр билген медеглел бо-дур .
 Ыглап-сыктаңар, Фарсистен ээп келген корабльдар!
 Тир хоорай үрелип бузулган-дыр, бүдүн бажың артпаан-дыр.
 Ол медээ оларга китт черден чеде берген .
² Ыыт чок барыңар, далай эрииниң чурттакчылары, Сидон хоорайның садыгжылары!
 Далайга эжиндирип, байып турган силер;
³ Египеттен тарааны, Шихор болгаш Нилдиң эриктеринден дүжүттү улуг делгем суглар кыры-биле сөөртүп турган силер.
 Хоорайыңар хөй чоннарның садыг кылыр чери турган .
⁴ Сидон, далай эриинде шивээ, ам бак атка кирген-дир сен!
 Далай: «Эъдим аарып, божуп көрбедим. Оолдар өстүрүп, кыстар кижизитпедим!» – деп турар.
⁵ Кажан Тир дугайында бо медээ Египетке чеде бээрге,
 египетчилер сириңейни бээр.
⁶ Далай эрииниң чурттакчылары, Фарсисче көже бериңер, ыглап-сыктаңар!
⁷ Тир хоорайның чурттакчыларының буттары оларны ырак черлерге турумчуп чурттаар кылдыр алгаш барып турган болгай.
 Шаандакы үеде үндезилеттинген, өөрүп-хөглээн хоорайыңар ам канчап барганы ол?
⁸ Тирге – хааннарны дүжүлгеге олуртуп турган, садыгжылары чагырыкчылар бооп келген, садыг кылыр улузу чер-делегейде алдаржаан хоорайга –
 ындыг хуу-салымны кым онааганыл?
⁹ Ону Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы онааган: турамык, хүндүткелге ынак бүгү улустуң адын баксырадыр дээш
 база чер кырында бүгү алдар-аттыг улусту куду көөр дээш Ол ынчанган.
¹⁰ Фарсистиң чурттакчылары, чуртуңарже эжиндирип чоруй барыңар, силерге мында өртээл чок-тур!
¹¹ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң холун далай кырынче сунарга ,
 күрүнелер сириңейни берген.
 Ол Ханаанның шивээлерин бузар деп дужаал үндүрген.
¹² Дээрги-Чаяакчы: «Чазарлаттырган уруг, күжүр Сидон-кыс,
 моон соңгаар өөрүшкү көрбес сен!
 Доп-дораан китт черже чоруй баар-даа болзуңза,

аңаа безин амыр-дыш көрбес сен» – дээн.
¹³ Халдейлер чуртунче көрүңер , ол чон ам чок-тур!
 Ассирия ооң черин черлик аң-меңге берипкен. Ассирийлер бүзээлел суургалары тудуп алгаш, халдейлерниң бүгү шивээлерин үрегдеп бузуп, бүгү чүвени бузундулар кылып каапкан.
¹⁴ Ыглап-сыктаңар, Фарсистен ээп келген корабльдар!
 Силерниң шивээңер үрелип бузулган-дыр.
¹⁵ Хүнү кээрге, Тир хоорай бир хаанның назыны хире хуусаада –
 чеден чыл дургузунда уттундура бээр. Ынчалза-даа ол чеден чыл эрте бээрге,
 бир ырда кирген самыын-садар херээжен-биле болган чүве Тир-биле болур:
¹⁶ «Чадаганың туткаш, хоорайны эргий кези, хамык улуска кагдырган самыын-садар кыс!
 Кызып-кызып аянныг кылдыр ойна, хөй ырдан улай-улай ырла – улус сени сактып кээр чадавас».
¹⁷ Чеден чыл эрте бээрге, Дээрги-Чаяакчы Тирже сагыш салыр.
 Тир база катап бодунуң садыг ажылын кылып, чер кырында бар бүгү күрүнелер-биле будалып эгелээр .
¹⁸ Ындыг-даа болза, ооң орулгазы, ажык-кончаазын
 Дээрги-Чаяакчыга аңгылап каан болур – ону чыып, шыгжавас –
 ол орулганы Дээрги-Чаяакчының күзээн аайы-биле чурттап турар улусту
 тоттур чемгереринге база шынарлыг хепкереринге ажыглаар.

Бурганның чер-делегейни кезедири

24 Дээрги-Чаяакчы чер-делегейни хоозурадып, куругладып каар –
 ооң хевир-дүрзүзүн үреп, ында чурттап турар улусту тарадыр сывыртаптар.
² Карачал улусту база Бурганның бараалгакчыларын,
 эр, херээжен чалчаларны база оларның дээргилерин,
 чегдинген кижини база чээли берикчизин, чиижең хөөчү кижини база өрелиг кижини – шуптузун чаңгыс салым-хуу манап турар .
³ Чер шуут-ла хоозурап, үптеттирер.
 Дээрги-Чаяакчының чугаалаан сөзү ол-дур.
⁴ Чер качыгдап, харыксыраар ,
 бүгү делегей хилинчек көрүп, харыксыраар, бедик дээр биле чер харыксыраар!
⁵ Черни ооң чурттакчылары бужартаткан :
 олар хоойлуларны херекке албаан, дүрүмнерни тооваан,
 мөңгө чагыг-керээни үрээн.
⁶ Ынчангаш черни каргыш чиир –

ооң чурттакчылары бачыт дээш кеземчеге онаашкан!
Ынчангаш черниң чурттакчылары өрттенип каар , чүглө эвээш кижиге артар.

⁷ Виноград чулуу соглуп , сыптар кадып каар, сеткил-чүрээнден хөглөп турган улус аар тынар.

⁸ Хөглүг дамбыралар ыйт чок баар, өөрүп-байырлаан үннер дыңналбастаар, хөглүг чадаганнар ыды чидер .

⁹ Улус арага ижип, ырлашпас апаар – эзиртир суксун ижерге, ажыы кончуг апаар.

¹⁰ Ээнзирээн хоорайны үреп бузуп кааптар, хамык бажыңнар хааглыг боор – кирер арга чок.

¹¹ Арага чок боорга, кудумчуларга алгы-кышкы дыңналыр.

Хөглээшкин өжүп каар, өөрүшкү черни каапкаш баар .

¹² Хоорайга чүглө хоозурал артар, ооң хаалгаларын буза шаап кааптар.

¹³ Чер кырынга, чоннар аразынга ындыг болур. Олива чимизи азы виноград чыып турда ышкаш, ажаалда адакталган үеде чүглө каш борбак кат артканда ышкаш болур .

¹⁴ Дыңзыг үннер, өөрүшкүлүг алгы-кышкы дыңналыр – Дээрги-Чаяакчының өндүр бедиин барыын чүкке алгап ырлаар!

¹⁵ Дээрги-Чаяакчыны чөөн чүкке база алгап-мактаңар!

Дээрги-Чаяакчының, Израильдиң Бурганының адын

далай эриин дургаар алдаржыдыңар!

¹⁶ Чер-делегейниң ужу-кыдыындан: «Чөптүг Бурганга алдар!» – деп ырлажырын дыңнаар бис.

А мен: «Өлдүм-читтим, өлдүм-читтим! Ат болдум! Өскерликчилер өскерлип тур! Олар өскерликчи эзу-биле өскерлип тур!» – дидим.

¹⁷ Черниң чурттакчылары, коргунчуг байдал, оңгар болгаш какпа-дузак силерни манап турар .

¹⁸ Коргуушкуннуң алгы-кышкызын дыңнааш, дескен кижиге оңгарже кээп дүжер; оңгардан үнүп келген кижиге дузакка туттуна бээр . Дээрниң эжиктери ажыттынар, черниң үндезиннери сирилээр .

¹⁹ Чер буступ каар, ол чайганып, сириңейни бээр.

²⁰ Чер, эзирик кижиге дег, тендириир , майгын дег, чайганыр; ооң бузут-багы, аар чүък бооп, ону базып аар, ол кээп дүшкеш, туруп чадап каар!

²¹ Ол хүн кээрге, Дээрги-Чаяакчы дээрлерге – дээрниң аг-шериин, черге – чер-делегейниң хааннарын кезедир.

²² Оларны, хоругдаткан улусту дег, оңгарга чыып каар;

оларны кара-бажыңнааш, элээн үе эртерге, оларга кеземче онаар.

²³ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы ·Сион дагда турар Иерусалимге хааннай бээрге база Бодунуң өндүр чырыын улустуң ·баштыңнарынга көргүзөргө, айның арны кызар, хүн ыяды бээр .

Дайзыннардан камгалал дээш Бурганны алгап-мактааны

25 Дээрги-Чаяакчы, мээң Бурганым – Сен сен! Мен Сени алгап-мактаайн, Сээң адыңны алдаржыдай!

Сен туруп көрбээн чүвени кылып, Бодунуң шаандагы бодалыңны боттандырдың, сөзүңнү ээледидиң.

² Сен хоорайларны даш оваалар кылып кагдың, быжыглалдыг хоорайларны – бузундулар кылып кагдың .

Даштыкы улустуң шивээ-хоорайлары ам чок – олар ам кажан кезээде катап туттунмас.

³ Ынчангаш ам күчүлүг чоннар Сени алдаржыдар, түрлүг чоннарның хоорайлары Сенден коргар.

⁴ Чүге дээрге Сен – ядыы, түрегдээн улуска кызагдаткан үезинде шивээ сен;

чайык-чаъстан чаглак-хоргада сен , дунааргай изигде чаштынар девээ сен.

Түрлүг улустуң тыныжы үерледир чаъс дег,

⁵ кадып калган черде дунааргай изиг дег болган. А Сен эжелекчилерниң дааш-шимээнин оожургаттың.

Булут хөме аптарга, изигниң намдаары дег, сүрлүглерниң ыры

дыңналбайн барды.

⁶ ·Сион дагга Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы бүгү чоннарга

үр хуусаада тургускан арага кудар бай дой кылып. Ол дойга чаглыг, чилиглиг эът-чем салыр болгаш эң эки арага кудар.

⁷ Шак бо дагга Дээрги-Чаяакчы бүгү чоннарны шыва апкан шывыгны,

бүгү аймактарны базырган шуглакты узуткап каар –

⁸ өлүмнү Ол кезээ мөңгедө чок кылып каар! Ынчан Дээрги-Бурган-Чаяакчы бүгү улустуң

чаактарында карак чажын чодар ,

бүгү чер кырынга Бодунуң чонундан бак атты ап кааптар.

Дээрги-Чаяакчы ону аазаан.

⁹ Ол хүн улус: «Бистиң Бурганывыс ол-дур!

Бис Аңаа идегээривиске, Ол бисти камгалап кагды.

Ол – Дээрги-Чаяакчы-дыр, бис Аңаа идегеп турдувус;

Ооң хайырлаан камгалалы дээш өөрүп-байырлап, хөглээли!» – дээр.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы холун бо дагже салыр.

А ·Моав бодунуң турар черинге,

өдекче киир таптаан тараа саваңы дег, таптай бастырап .

¹¹ Моав өдек иштинге, эштип тура, холдары-биле карбанган кижиге дег, холдарын хере сунар. Ол чеже-даа карбанырга, Бурган ооң турамык чоруун базар.

¹² Моавтың бедик, быжыглалдыг ханалары үрелип каар, буступ дүжер, черниң довураанче барып ужар.

Иудеяның мактал ырызы

26 Ол хүн иудей черге мындыг ыр ырлажыр: Бистиң хоорайывыс быжыглалдыг! Бурган биске камгалалды –

ханалар биле камгаланыр чалды тургузуп турар.

² Эжик-хаалганы ажыдыңар, Бурганга шынчы, чөптүг-шынныг чон кирип келзин .

³ Чайгылыш чок туруштуг кижиге чаагай чорукту чорудуп бээр сен, ол кижиге Сеңээ идегеп турган болгай.

⁴ Дээрги-Чаяакчыга кезээ мөңгедеге идегеңер, чүгө дээрге Дээрги-Бурган-Чаяакчы – мөңгө Хаядыр!

⁵ Ол бедик черге чурттап турган улусту дүжүр октаан, оларның бедикте турар хоорайын үреп бускан – черже, довуракче дүжүр октаан.

⁶ Ам ол хоорайны таптай базып турар – ядыларның буттары, түреңгилерниң таваңгайлары ону кырлап эртип турар.

⁷ Чөптүг-шынныг кижиниң оруу дорт – Сен аңаа оргу-дески орукту ажыдып бээр сен .

⁸ Бис Сээң айтышкынарның оруу-биле чоруп ор бис,

о, Дээрги-Чаяакчы, Сеңээ идегээр бис! Сээң адыңче, Сээң алдарыңче сеткил-сагыжывыс чүткүп турар.

⁹ Дүне када мээң сеткил-сагыжым Сенче чүткүп турар, эртен мээң ишти-хөңнүм Сен дээш сагышсырап турар .

Чер кырынга Сээң шынныг шииткелдериң илереп турда ,

чер-делегейниң чурттакчылары чөптүг-шынныг чорук деп чүл ол дээрзин билип аар.

¹⁰ Бир эвес бузуттуг кижини өршээр болза, бодун шынны-биле алдынмайн баар –

чөптүг улустуң чуртунга ол биеэги хевээр бузут үүлгедир,

а Дээрги-Чаяакчының өндүр бедиинче көрүнмес-даа.

¹¹ О, Дээрги-Чаяакчы! Сээң холуң өндүр бедик-тир, а бузуттуглар ону көрбейн тур.

Сээң чонуңну көөр хөңнү чок улус ону көрүп кааш, ыядып човай бээр .

Сээң дайзыннарыңга доктаадып кааның от оларны чиптер .

¹² О, Дээрги-Чаяакчы! Сен биске амыр-тайбыңны хайырлап тур сен!

Чедип алган бүгү чүевисти биске Сен кылып берген сен.

¹³ О, Дээрги-Чаяакчы Бурганывыс! Сенден аңгы, өске дээргилер бисти башкарып турду ,

ынчалза-даа бис чүгле Сээң адыңны сактып, алгап-мактап турдувус.

¹⁴ Ол дээргилер өлүп калган, ам дирилбес, өлүглер оранындан туруп келбес.

Сен оларны кезедип, узуткап каан сен, олар дугайында сактышкын-даа турбас кылып каан сен .

¹⁵ А чонувусту өстүрүп-көвүдеткен сен, о, Дээрги-Чаяакчы!

Сен чонну көвүдеткен сен , Бодуну алдаржыдып, чурттуң кызыгаарын делгемчиткен сен.

¹⁶ О, Дээрги-Чаяакчы! Чонувус кызагаткаш, холун Сенче сунуп турду.

Сен ону кезедип туруңда, арай деп-ле сымыранып мөргүп турду.

¹⁷ Иштиг херээженниң божуур бетинде хилинчектенип, алгырып чыдары дег ,

бис база Сээң мурнуңга ыңдыг-дыр бис, Дээрги-Чаяакчы.

¹⁸ Бис иштиг турган бис, хилинчектенип турган бис,

ынчалза-даа чүгле хат божаан бис.

Чер-делегей кырынга тирилге чедип албаан бис, ооң чурттакчылары бистиң мурнувуска кээп дүшпээн.

¹⁹ Сээң өлүг улузуң дирлип кээр, өлүглерниң мөчү-сөөгү амыдыралче эглип кээр! Довуракка хөмдүрген улус, оттуп келиңер, өөрүшкүлүг ырлажыңар!

Сен оларны, эртенги шалың ышкаш, сериидедир сен.

Өлүглер ораны бодунуң улусун үндүрүп салыр .

²⁰ Мээң чонум, бар че, бажыңыңче кирип, эжиң хаап ал!

Бурганның килеңи чавырылгыжеге чедир, түр када чаштына бер .

²¹ Чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы черниң чурттакчыларын кем-буруузу дээш кезедири-биле

Бодунуң турар черинден үнүп кел чыдыр .

Чер ооң кырынга төпкөн бүгү ханны көргүзүптер, өлүрткен улусту оон ыңай чажырбайн баар.

Бурган-биле тайбың керээзи

27 Ол хүн Дээрги-Чаяакчы Бодунуң улуг, быжыг болгаш хайыра чок хылыжы-биле

Левиафанны – чылбыраңнаан чыланны,
дыйлаңнаан чыланны узуткап
каар.

Далайның моозун Ол өлүрүп каар!
2 «Ол хүн кайгамчык эки виноград шөлүнүң
дугайында ырлажыңар!

3 Мен, Дээрги-Чаяакчы, ону кадарып, үргүлчү
суггарып тур мен.

Аңаа кым-даа хора чедирбезин дээш,
дүне-даа, хүндүс-даа ону камгалап-кадарып тур
мен.

4 Сагымда килең чок. Бир эвес ол шөл Меңээ
удур тенниг бок үнүш
өстүрер болза,

Мен аңаа удур дайылдажып үнгеш, хуюкталдыр
өрттедиптер мен .

5 Ол боду Менден камгалал дилеп чедип келзин,
Мээң-биле тайбың керээзин чарып алзын,
ийе, Мээң-биле тайбың керээзин чарып алзын».

6 Келир үеде Иаков дазылданыр, Израиль чаш
будуктарын сунуп,
чечектели бээр ,

бүгү чер-делегейни чимизи-биле долдурар!

7 Дээрги-Чаяакчы израильчилерни, оларны соп
турган улусту дег,
соп турган чүве бе?

Ол израильчилерни, оларны өлүрүп турган улусту
дег, өлүрүп турган чүве бе?

8 Сен олар-биле дайылдашкаш,
оларны чуртундан үндүр сывыртап, шиидип
турдуң.

Сен оларны Бодуңуң өрттендир чиир хат дег
күштүг тыныжың-биле үндүр
үрүпкен сен .

9 Израиль чон бодуңуң кем-буруузундан мынчаар
адырлыр,

ол бодуңуң бачыдындан ойталаар болза, үре-
түңнели мындыг болур:

ол өргүл салыр бедик черлерниң дажын, чугай
дажы дег, чуура шаап
кааптар,

ыдыктыг ыяштарны-даа, адагаштарны-даа тура
тыртып кааптар .

10 Быжыглалдыг хоорай ээнзирээн , чурттакчылыг
черлерни улус
каапкаш барган,

олар ам ээн кургаг хову ышкаш.
Ында ам бызаалар оъттап, дыштанып чыдып,
будук-бүрү тыртпарлап чип турар.

11 Будуктар кургап каарга, сыйып кааптар,
херэеженнер келгеш, оларны өрттедиптер.

Бо чон угаан чок-тур ,
ынчангаш Чаяакчызы ону кээргевес, хайыра
көргүспес.

12 Ол хүн Дээрги-Чаяакчы Евфрат хемден эгелээш,
Египеттиң кызыгаарында хемге чедир бүгү тараа
баштарын чыыр –
израильчилерни чаңгыстап чыып аар.

13 Ол хүн өндүр улуг трубаны этсир –
Ассирияда чиде берген база Египетче
сывыртадыпкан улус
ында Иерусалимниң турары ыдыктыг дагга
келгеш , Дээрги-Чаяакчыга
мөгөөр.

Израильдин эзирик даргалары

28 Израиль күрүне ат болур!
Ооң каас-чаражы, эзирик израильчилерниң
бажында чечектен өрзөн
дээрбек дег, оңуп каар!

Олар, турамык, улуг-чаагай улус, арагага чыттыр
шаптырыпкан чыдар.

2 А Дээрги быжыг, күчүлүг кижини оларга удур
томуйлап каан.

Ол долулуг чайык, өлүмнүг шуурган болгаш
хайнып-мөөрзөн үер суу дег .

Эзирик израильчилерни ооң холу черже дүжүр
октаптар,

4 ооң буттары чечектен өрзөн дээрбекти таптай
базар.

Турамык, улуг-чаагай улустуң бажында оңган
чечек

эрте бышкан чимис ышкаш болур –
ону көрүп каан кижидораан үзе тырткаш,
ажырыптар.

5 Ол хүн Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы Бодуңуң
чонунуң артынчызынга
каас-чараш өрзөн дээрбек азы өндүр чараш
оваадай дег болур.

6 Дээрги-Чаяакчы шүүгү черинде олулар кижиге
чөптүг шииткел үндүрерин сагыш алындырар ;
дайзынны хаалга чанында ойтур шаап турар
улуска

Ол эрес-дидим чорукту хайырлаар.

7 Арага ижип алгаш, тендирип,
эзиртир суксун ижип алгаш, элеңейнип турар
улустуң аразында

Бурганның бараалгакчызы, медээчизи безин бар-
дыр!

Олар эзирээш, ол-бо тендиңнеп тур,
арага оларның угаанын эдерединдикен-дир!

Эзиртир суксундан угааны албаарап,
көстүүшкүннеринге соора билип,
частырыглыг шиитпир үндүрүп тур.

8 Бүгү столдарны ческинчиг куску шыпкан, арыг
чер артпаан!

9 Олар: «Исайя кымны угаан киирер деп турарыл?
Кымга өөредиг тайылбырлап турарыл?

Чоокта чаа-ла эеп турган, иезиниң эмиинден чаа
адырган чаштарга бе?

10 Ооң сөстери чүгле мындыг-дыр: айтышкын-на,
айтышкын,

дүрүм-не, дүрүм, ында бичии, мында бичии» – деп
турар .

11 Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы ам бо чон-биле
чугаалажырда,

билдинмес дыл, даштыкы улус чугаазы ажыглаар .
 12 Ол ооң мурнунда чонунга: «Бо черге амыр-дыш көөр силер, турупкан улус маңаа дыштанзын. Бо – оожургал чери-дир» – деп турган.

А олар дыңнаар безин хөңнү чок болган.
 13 Ам оларга Дээрги-Чаяакчының сөзү мындыг: «Айтыышкын-на, айтыышкын, дүрүм-не, дүрүм, ында бичии, мында бичии». Ынчангаш олар чорупкаш, ойда кээп дүжүп, кемдедир ужуп аар база какпага кирип, туттуруп аар .

Иерусалимниң кочуургактары

14 Дээрги-Чаяакчының сөзүн тооп дыңнаңар, кочуургактар , бо чоннуң Иерусалимде саадаан чагырыкчылары!

15 Силер: «Өлүм-биле керээ чарып алган бис, өлүглер ораны-биле дугуржулга кылып алган бис. Коргунчуг үер хөме келгеш, чанывыс-биле эрте бээр; меге бистиң хоргадалывыс апарган, авыяс чүүл – чаштынар черивис» – деп турар-дыр силер.

16 Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Көрүңер даан, Сионга дашты салып тур мен – шилиттинген, улуг үнелиг, быжыг, бажың таваанга эң чугула дашты салыр мен .

Аңаа бүзүрөөн кижиге мөгүдөвөс .
 17 Мен шынныг шииткелди – хемчээр хендир кылып каар мен, чөптүг чорукту – хынаар херексел кылып каар мен.

Долу дүшкеш, силерниң хоргадалыңар болур мегени үрегдээр, чаштына берген чериңерни суглар хөме алыр .

18 Силерниң өлүм-биле чарган керээңерни күш чок болдулар, силерниң өлүглер ораны-биле дугуржулганар буурап дүжер.

Коргунчуг үер хөме келгеш, оруун силерни таварты изеп эрте бээр.

19 Ол үер келген санында-ла, эртенниң-не, дүне-даа, хүндүс-даа, силерни хөме таварып, алгаш баар».

Бо медээни дыңнап кааш, коргун сирилээр силер.

20 Чүге дээрге орун-дөжек хөлүн эрттир кыска болур – херлип чыттынмас, чоорган хөлүн эрттир чиңге болур – шуглаттынмас.

21 Дээрги-Чаяакчы, Перацим дагга дег, көдүрлүр, Гаваон шынаазыңа дег, килеңин көргүзөр – Ол туруп көрбөөн ажил-херекти кылып, көстүп көрбөөн ажил-чорудулганы боттандылар.

22 Ынчангаш бак чүве чугаалап, кочу-шоот кылырын соксадыңар, оон башка кинчи-бегинер оон-даа быжыг апаар!

Бүгү черге узуткаашкын болурун тодарадатканын Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчыдан дыңнаан мен .

Бурганның мерген чуруму

23 Кулааңар ээктирип, мени дыңнаңар, мээң чугаамны кичээнгейлиг дыңнаңар.

24 Тараачын кижиге тарылга үези кээрге, чүгле черин чарып, илииртээри-биле кызыгаарланыр ийик бе?

25 Чок! Ол чер кырын дескилээш, ынаар койнут үрезинин чажып, тмин тарып каар. Ол одуруглар аайы-биле кызыл-тасты, чамдык черлерге – чиңге-тараа, арбайны, а шөл кыдыыңа – өске-даа үнүштерни тарып каар.

26 Бурганы ону сургап, ыңдыг чурумга өөредип турар.

27 Койнутту – бастылар херексел-биле, чиңге-тарааны – бастылар дугуйлар-биле бастырбас; койнутту-даа, чиңге тарааны-даа мерге-биле бастыра кагар.

28 А тараа баштарын бастырып тура, чуура бастырбас,

бастылар терге сөөрткен аъттарны үр сүрбес, оон башка тараа чуурлуп каар.

29 Ол бүгү Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчыдан кээр: Ооң угаан-сарыылы кайгамчыктыг, мерген угааны – өндүр улуг!

Иерусалим ат болур

29 Ариил, Ариил , Давид хаанның чурттап турган хоорайы , ат болур сен! Үе эртип, чылга чыл немежир, байырлалдарың боттарының эргилдезин ёзугаар катап-катап эртер.

2 А Мен сени кызагдаар мен; хомудап, ыглап-сыктаар сен,

Меңээ Ариил{*} ышкаш болур сен.

3 Мен сени бүгү чүктен бүзээлээр мен, бүзээлел суургаларын сени долгандыр тургузуп аар мен,

сеңээ удур бүзээлел быжыглалдары тудар мен .

4 Черже дүжүр октаткаш, оортан чугаалаар сен, чугаа-сөзүң довурак иштинден дыңналыр.

Сээң үнүң, өлген кижиниң сүнезининиң үнү дег, чер иштинден дыңналыр,

довурак адаандан сымыраныр сен.

5 А сени долганган эңдерик дайзыннарың хоюг довурак дег апаар,

кээргел чок эжелекчилер – хатка эстээн тараа саваңы дег апаар.

Хенертен, карак чивеш дээр аразында

6 Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы кеземче көргүзүп, диңмирээшкин, чер шимчээшкини, коргунчуг дааш-шимээн,

кедергей хат-шуурган болгаш өрттендир чиир чалбыыштыг оду-биле чедип кээр .

⁷ Ариилге удур дайылдажып турар – ооң шивээзин бүзээлеп,

ону кызып-кыйып турар бүгү чоннарның аг-шерии уйгу-дүш, дүнеки көстүүшкүн дег боор!

⁸ Ынчан аштаан кижиге бодун чемненип турар кылдыр дүжээр,

а оттуп кээрге, аш хевээр боор;

суксаан кижиге бодун суг ижип турар кылдыр дүжээр,

а оттуп кээрге, шаа төнүп, аксы-боску кургап калган боор.

·Сион дагга удур дайылдашкан эндерик чоннар-биле ынчап баар.

Согурарган карактар, Бургандан ырак сеткил-чүректер

⁹ Чожуй бериңер, кайгап-хараңар, бодуңарны согурарткаш, чүве көрбөс апарыңар! Силер эзириир силер, ынчалза-даа арагадан эвес, тендириир силер, ынчалза-даа эзиртир суксундан эвес .

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы силерни билинместедипкендир .

Бурганның медээчилери, силерниң карактарыңарны Ол шимдирген-дир!

Өттүр көөр улус, силерниң арыннарыңарны Ол дуглап каан-дыр.

¹¹ Бурган силерге кандыг-даа көстүүшкүн чорударга,

ол көстүүшкүн дүрүп, таңмалап каан дүрүг-номнуң сөстери дег боор .

Бир эвес ындыг дүрүг-номну номчуп билир кижиге номчусун дээш

тутсуп бээр болза,

ол кижиге: «Шыдавас мен, ону таңмалап каан-дыр» – деп харыылаар.

¹² А бир эвес ындыг дүрүг-номну номчуп билбес кижиге номчусун дээш

тутсуп бээр болза,

ол кижиге: «Номчуп билбес мен» – деп харыылаар.

¹³ Дээрги мынча дээн: «Бо чон Меңээ аксы-сөзү-биле чоок чон-дур,

Мени сөс кырында хүндүлээр, а сеткил-чүрээ-биле Менден ырак чон-дур .

Оларның Меңээ мөгейишкини –

чүгле кижилерден шиңгээдип алганы сагылга-дүрүмнер-дир .

¹⁴ Ынчангаш Мен туруп көрбээн, кайгамчык херектерни

бо чон-биле ам-даа кылыр мен.

Ооң мерген угаанныгларының мерген угааны чок апаар,

сарыылдыгларының сарыылы чиде бээр ».

¹⁵ Дээрги-Чаяакчыдан бодунуң бодалын чажырып,

ханы дүпче чаштынып кирер улус ат болур!

Олар боттарының херектерин караңгыда кылып: «Бисти кым көрүп каарыл? Кым танып каарыл?» – деп турар.

¹⁶ Бүгү чүвени кайы хире хажыдар-дыр силер!

Таанда-ла дой сава кылыкчызынче дойже дег көрүп болур бе?

Чаяап каан чүүл бодунуң чаяакчызының дугайында:

«Ол мени чаяваан!» – деп болур бе?

Уран кылыг ону чогааткан кижиниң дугайында: «Ол чүнү-даа угаап билбес!» – деп болур бе?

Келир үеге идегел

¹⁷ Удавас шыргай эзим-арга дүжүткүр шөл апаар, а дүжүткүр шөл арга-эзим ышкаш көстүр.

¹⁸ Ол хүн дүлей улус дыңналдыр номчаан сөстери дыңнап каар,

согурларның дүмбей караңгы шыпкан карактары чүве көрүп турар апаар .

¹⁹ Түрегдээннерге Дээрги-Чаяакчы чаа өөрүшкүнү хайырлаар ,

ядыылар Израильдин ыдыктыг Бурганы дээш өөрүп-байырлаар.

²⁰ Оон бээр дарлакчылар турбас,

дорамчылакчылар чиде бээр, бузут үүлгедиксээр бүгү улус узуткаттырар –

²¹ улусту хей черге буруудадыр улус, шииткел черинге шын шиитпир негээн кижиге

какпа салыр улус болгаш

актыг кижиге чөптүг шииткел үндүртпес улус узуткаттырар .

²² Ынчангаш Авраамны адырып хостаан Дээрги-Чаяакчы Иаковтуң салгалынга мынча дээн:

«Израиль чон моон соңгаар бак атка кирбес, оларның арны ам агарбас.

²³ Мээң холумнуң чаяап кааны, боттарының аразында турар ажы-төлүн

көрүп кааш,

олар Мээң адымның ыдыктыын хүлээп көөр, Иаковтуң Бурганының ыдыктыын хүлээп көөр, Израильдин Бурганының мурнунга сүрээдээр.

²⁴ Чүрээ-биле будулган улус угаап шыдаар апаар, хомудап, хыйланган улус суртаалды хүлээп

өөренип аар».

Израиль Египетке бүзүрөвес ужурлуг

30 «Чөрүү ажы-төлүм ат болур! – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Олар Менден келбээн бодалдар күүседип, Мээң оларның сагыжына киирбээним керээлер

чарып,

бачытка бачыт немеп турар-дыр.

² Олар Менден сүме айтырбайн, Египеттен барып дуза дилээр-дир ;

фараоннуң камгалалының адаанга чаштынарын,

Египеттиң хөлегезинге чаглектанырын күзеп турар-дыр .

³ Ынчалза-даа фараоннуң камгалалы оларның адын бакка сугар,
Египеттиң хөлегези оларның ат-алдарын баксырадыр .

⁴ Оларның нояннары Цоанда турумчуп алган , элчиннери Ханесте чедип келген.

⁵ Дөмей-ле олар бак атка кирер,
чүге дээрге египет чон оларга ажык-дуза чок бооп,
дузалап-даа, деткип-даа шыдавас,
олар чүгле адын баксырадып, эпчок байдалга таваржыр .

⁶ Ээн кургаг ·Негев ховузунда малдар чүък сөөртүп чоруур.

Араатан аңнар, арзылаңнар, шагар чыланнар, ок-чыланнарлыг,

кижиге чурттаары аар-берге черде элчиннер бай-байлаан

элчигеннерде, эртине-байлаан – тевелер

мөгеннеринде артып алган,

бир-ле чонга белек кылдыр сөөртүп аппарат чыдар,
ынчалза-даа ол чон оларга ажык-дуза катпас.

⁷ Египеттиң дузазы чөгенчиг, аргажок болур .

Ынчангаш Мен ону „Чаажыккан Рахав“ деп адап каан мен .

Чагырга билбес чонга кеземче

⁸ Барып, чонга бо сөстөрни самбыражыгашка шыйып бер,

дүрүг-номга бижиб бер –

олар келир үеде херечилел кылдыр

кезээ мөңгеде кадагалаттынып артсын.

⁹ Бо дээрге чагырга билбес чон-дур, мегечи ажы-төл-дүр.

Дээрги-Чаяакчының хоойлузун дыңнаар хөңү чок ажы-төл-дүр.

¹⁰ Олар Бурганның медээчилеринге: „Өттүр көөрүн соксадыңар!“ – деп,

өттүр көөр улуска: „Биске шынныг өттүр билген медеглелдер херек чок!

Биске чүгле мактал чугалап, меге көстүүшкүннер медеглеңер .

¹¹ Оруктан чайлай бериңер, бо орук-чолдан өскээр ээптиңер,

Израильдиң ыдыктыг Бурганының дугайында биске

моон соңгаар сагындырбаңар!“ – деп турар».

¹² Ынчангаш Израильдиң ыдыктыг Бурганы: «Бир-тээ бо сөзүмнү хүлээвээн, күчүлел биле мегеге идегээн болганыңарда,

¹³ бо бачыт силерге хенертен, карак чивеш дээр аразында

буступ кээп дүжер бедик ханада тиг дег боор .

¹⁴ Силер дой сава ышкаш буступ каар силер .

Силерни кам-хайыра чогу-биле буза шаапкан болгаш,

бузундулар аразында одагдан көс уштуп аар

азы хөөлбектен суг узуп аар хире безин бузунду тывылбас» – деп чугаалаан.

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң ыдыктыг

Дээргизи: «Силерниң

камгалалыңар –

Менче эглип келгеш, дүвүрел чок боорунда;

силерниң күжүңер – сагыш амыр боорунда, Меңээ идегээринде» – дээн.

Ынчалза-даа силер ындыг боорун күзевейн бардыңар.

¹⁶ Силер: «Чок, аът мунуп алгаш, дезе бээр бис!» – дээн силер.

Ам канчаар, дезер болган-дыр силер.

«Дүвү-далаш ыңай боор бис!» – дээн силер.

Ам канчаар, дайзын силерни дыка дүрген сүрүп чедер болган-дыр!

¹⁷ Силерге чаңгыс кижиге кыжанырга, муңуңар дезип ыңай боор,

беш кижиге кыжанырга, шупту дезе бээр силер ,

дириг арткан улузуңар даг кырында адагаш дег,
тей кырында тук дег чааскаанзырга болур.

Кемдээшкинни экиртир хүн келир

¹⁸ А Дээрги-Чаяакчы элээн манааш , силерге өршээл көргүзөр,

Ол туруп келгеш, силерге ээ көрнүр.

Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы – чөптүг Бурган-дыр.

Аңаа идегээр бүгү улус амыр-чыргалдыг!

¹⁹ О, ·Сионда, Иерусалимде чурттаан чон!

Карааңар чажы акпастай бээр.

Дээрги-Чаяакчыдан камгалал дилеп

кыйгыларыңарга, Ол силерге ээ көрнүр.

Силерни дыңнап кааш-ла, Ол харыылаар.

²⁰ Дээрги силерни кызагдалдың хлеви-биле чемгерер,

силерге айыыл-халаптың суун ижиртир,

ындыг-даа болза, силерниң Башкыңар оон ыңай чаштынмас;

силер Башкыңарны карааңар-биле көрүп каар силер.

²¹ Дорт оруктан кайнаар-даа өскээр ээпкеш,

артыңарда: «Орук бо-дур – ону истеп чоруңар!» – дээн үннү

дыңнап каар силер.

²² Ынчан силер мөңгүн-биле шап каан дүрзү-

бурганнарыңарны,

алдын-биле шап каан кылымал дүрзүлериңерни бужар чүвелер деп санаар силер;

оларны ·арыг эвес чүүлдер дег үндүр октапкаш,

«Ыңай чоруңар!» дээр силер .

²³ Силерниң черже чашкан үрезиниңерге Бурган чаъс чагдырар.

Черниң беримче-дүжүдү элбек, чаагай болур.

Ол хүн силерниң мал-маганыңар делгем одар-белчиирге оъттаар .

²⁴ Чер чарып турар буга, элчигеннерни хүүрек болгаш айыыр-биле аңдара каап,

челбээн дустуг силос-биле чемгерер.
²⁵ Бедик даг бүрүзүнден, бүгү бедик тейлерден дамырактар, суглар агып бадар .
 (Ол хүн коргунчуг кыргып-хыдыышкын база болур,
 суургалар буступ кээп дүжер.)
²⁶ Айның чырыы хүннүү дег апаар,
 а хүн чеди катап чырык кылдыр,
 чеди хүннүң чырыы-биле чырыда бээр .
 Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонунуң балыын шарып бээр ,
 ооң кемдээшкиннерин экиртир хүнде ындыг болур.

Ассирия чылча шаптырар

²⁷ Дыңнаңар, Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы ырактан чоокшулап кел чыдыр!
 Ооң килеңи кыптыгарга, чалбыыжы кижиге шыдажыр аргажок-тур!
 Ооң аксын килең долган, Ооң дылы – хөмө алыр от-ла!
²⁸ Ооң тыныжы – моюнга чедир көдүрлүп кээр үер суу дег .
 Ол чоннарны өлүмнүң шишкиижинге шишкиир – аймактарның аксынга оларны оруундан өскээр аппаар чүген суп каан боор.
²⁹ Бурганның чону, силер ыдыктыг байырлал демдеглээн дүне дег,
 ырлажыр силер.
 Дээрги-Чаяакчының даанче, Израильдиң Хаязынче
 лимби-биле ойнап бар чыдар улустуң чүрээ дег, силерниң чүрээңер өөрүп-байырлаар.
³⁰ Дээрги-Чаяакчының түрлүг үнү дыңналыр,
 Ооң холу көстүп келгеш, согуушкун кылыр.
 Ооң килеңи кедергей болур – чалбыыш өрү окталып, от хөмө алыр,
 чайык куттулуп, шуурганнаар, долу дүжер .
³¹ Дээрги-Чаяакчының үнү Ассирияны сүртедир;
 Ол ону Бодунуң мергези-биле согар.
³² Дээрги-Чаяакчы дамбыралар болгаш чадаганнар-биле үдедип,
 ону катап-катап кеземчениң мергези-биле согар.
 Ол ооң-биле дайылдажып, ону кезедип, холун көдүрер.
³³ Мөчү-сөөктер өрттедир оңгар шагда-ла манай берген,
 Ассирияның хаанын хүлээп аарынга белен.
 Ханы болгаш калбак оңгарда улуг одагны салып каан,
 ында от өөскээн, хөй ыяш чыгдынган .
 Дээрги-Чаяакчының тыныжы ыяшты,
 чалбыышталган күгүр дег,
 кыпсыптар .

Иерусалимни Египет эвес, Бурган камгалаар

31 Дуза дилеп, Египетче барып турар улус ат болур!

Олар аъттарга ынанып, дайынчы тергелерниң хөйүнге,
 аъттыг шеригниң улуг күжүнге идегеп турар-дыр ,
 а Израильдиң ыдыктыг Бурганынче көрүнмес-тир,
 Дээрги-Чаяакчыдан сүмө айтырбас-тыр .
² А Ол мерген угаанныг – айыыл-халапты Ол ыдыпкан,
 Бодунуң аазаашкынын күш чок болдурбаан.
 Ол бузуттуг төрөл бөлүккө удур,
 кем-буруулуг улустуң дузалакчыларынга удур көдүрлүр.
³ Египетчилер дээрге Бурган эвес, кижилер-дир ,
 оларның аъттары – мөңгө сүлде эвес, өлүр тынныг амытаннар-дыр.
 Дээрги-Чаяакчы кезедир дээш холун сунарга,
 Израильге дуза көргүзүп келген египетчилер тептиге бээр,
 олардан дуза ап турганнар база кээп дүжер – олар шупту кады узуткаттырар.
⁴ Дээрги-Чаяакчы меңээ мынча дээн: «Арзылаң дег,
 кажан ол бодунуң олча-тывыжының кырынга ырланып турда ,
 аңаа удур чеже-даа хөй кадарчы чыгып кээрге,
 оларның алгы-кышкызы, шимээн-даажындан кортпазы дег,
 Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы база бедик -Сион даг дээш тулчуру-биле дүжүп кээр.
⁵ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, уязының кырында ушкан куш дег ,
 Иерусалимге болчуп, ону карактаар – Ол ону кадагалап, адырып хостаар,
 ээ-хайыра көргүзүп, камгалаар.
⁶ Израильчилер, кедергей кызып ойталааныңар Бурганче эглип келиңер!
⁷ Ол хүн силер шупту кем-буруулуг холуңар-биле кылып алган
 алдын, мөңгүн дүрзү-бурганнарыңарны көөр хөңнүңер чок апаар силер .
⁸ Ассирийлер хылыштан кырлып каар,
 ынчалза-даа кижиниң хылыжындан эвес!
 Оларны селеме өлүр шанчар,
 ынчалза-даа кижиге амытанның селемези эвес.
 Олар дайын-чаадан дезип маңажыр,
 оларның хып дээн чалыы оолдарын кул кылдыр тудуп алгаш баар.
⁹ Коргуушкунга алыскаш, оларның чөленгижи чиде бээр;
 оларның шериг баштыңары боттарының тугун каапкаш,
 коргуп-сүртеп дезе бээр» – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн.

Ооң оду -Сионда хып турар, Ооң одаа – Иерусалимде .

Чөптүглерниң чагыргазы

32 Хаан шынны-биле хааннай бээр, чагырыкчылар чөптүү-биле чагырар .
² Оларның кайызы-даа хаттан хоргадаар чер, шуургандан чаглак, суг чок черде аккан суг, кагып-суксаан черде улуг хая хөлегези дег болур .
³ Карактыг улустуң карактары ам-на тода көре бээр, кулактыг улустуң кулактары ам-на дыңнап каар .
⁴ Будулчак угаан орталаны бээр, келдир улус дүрген, тода чугаалап эгелээр.
⁵ Ам мугулай кижини хүндүткелдиг кижидивес, дүржок кижини ат-алдарлыг кижидивес.
⁶ Чүгө дээрге мугулай кижидивес мелегей чүве чугаалаар, ооң угааны бузуттуг үүлгедиг бодаар; ооң ажил-херээ чүдек-бужар болур, Дээрги-Чаяакчының дугайында ол шын эвес чүве чугаалаар. Аштаан кижиге ол аъш-чем бербес, суксаан кижиге суг ижиртпес .
⁷ Дүржок кижидивес хоралыг үүлгедиглер кылып, ооң бодалы кара сагыштыг – яды кижидивес шииткел черинге шынын чугаалап-даа турза, ону меге-биле чок кылып каар.
⁸ А хүндүткелдиг кижиниң сагыжы ак, ол чаагай сеткилдиг херектер кылганда, туруштуг.

Иудей херээженнерге сагындырыг

⁹ Сагыш амыр херээженнер , ам мени дыңнаңар! Тоор чүвези чок кыстар, чугаа-сөзүмче кичээнгейден салыңар!
¹⁰ Тоор чүвези чок херээженнер, бир чыл бичии ажарга, сириңейни бээр силер, чүгө дээрге виноград чимизи чыыр үе эрте бээр, а ажаар дүжүт чок боор.
¹¹ Сагыш амыр херээженнер, сүрээдеңер, тоор чүвези чок кыстар, сирилеңер! Хевидер уштуп октапкаш, качыгдал хевин орааттынып алыңар.
¹² Херээңер шаштынып, үнүш үнүүчел шөлдер дээш база элбек чимистиг виноград сыптары дээш кажыыдаңар;
¹³ мээң чонумнуң чери дээш кажыыдаңар, аңаа ам чүгле тенниг бок үнүш өзер . Хөглүг чораан бүгү бажыңар дээш, өөрүп-байырап турган хоорай дээш кажыыдаңар.
¹⁴ Чүгө дээрге орду кагдынар, шимээнниг хоорай ээнзирээр;

дагда шивээ биле доскуул турар суурга кезээ шагда ээн чер апаар – аңаа черлик элчигеннер амыр-шөлээн турар, сүрүг мал ону одар-белчиир кылып аар.
¹⁵ Оон Бурганның Сүлдези чонувусту өрүтөн бүргээр , ээн кургаг хову сесерлик апаар, а сесерлик арга-эзим ышкаш көстүр.
¹⁶ Ээн кургаг ховуга шынныг шииткел турумчуур, чимистиг сесерликке чөптүг чорук туруп аар.
¹⁷ Чөптүг чоруктуң үре-түңнели амыр-тайбың болур, шынныг чорук оожургал биле айыыл чок чорукту кезээ мөңгедө доктаадыр.
¹⁸ Мээң чонум тайбың суурларга, айыыл чок оран-саваларга, дүвүрээзин чок черлерге чурттаар.
¹⁹ (Арга-эзимни долу чылча согар , а хоорайны ол таваанга чедир буза шаап каар!)
²⁰ Амыр-чыргалдыг боор силер: бүгү суглуг черлерге үрезин чажар силер, бода малыңарны база элчигеннериңерни каяа-даа кадарып болур силер.

Узуткакчы боду узуткаттырар

33 Узуткаашкынга таварышпаан узуткакчы, ат болур сен!
 Өскерлишкинге таварышпаан өскерликчи, ат болур сен!
 Узуткаашкын кылганың соонда, сени база узуткап каар;
 өскерлишкин кылганың соонда, улус сеңээ база өскерлир .
² О, Дээрги-Чаяакчы, бисче ээ көрнүп көрөм, Сеңээ идегээр болгай бис!
 Эртенниң-не бисти деткип көрөм, аар-берге үеде камгалап көрөм.
³ Сээң түрлүг шимээниң дыңнааш, чоннар дезип тур;
 Сен көдүрлүп кээриңге, аймактар тарай маңнажып тур.
⁴ Чоннар, дайзын силерниң араңарга олчатывышты шартылаа ышкаш чыыр, шерги ышкаш, олче хөме шурай бээр!
⁵ Дээрги-Чаяакчы өрү көдүрткен , Ол дээрлерниң эң бедиинде чурттап турар.
 Ол шынныг шииткел биле чөптүг чорукту -Сионга доктаадыр.
⁶ Чонунуң назынының дургузунда Ол аңаа быжыг үндезин болур.
 Мерген угаан, билиг болгаш камгалалды Ол элбээ-биле хайырап турар!
 Дээрги-Чаяакчыдан коргуушкун – чоннуң эртиней-байлаа-дыр.
⁷ Көр даан, эрес-маадыр улус кудумчуларда качыгдалдан алгыржып тур, тайбың дилеп чоруткан элчиннер ыглап-сыктап тур .

⁸ Оруктар ээнзирээн , чорук кылган улус көзүлбестээн.

Дугуржулгалар үреттинген, даңгырактар уттундурган,

кижилер чүү-даа эвес апарган.

⁹ Чер качыгдап, харыксырап чыдар ,

Ливан дагларының ады баксырап, кадып калган. Шарон оргулаажы ээн кургаг ховуга дөмейлежип, Васан биле Кармил девискээрлери сириңейнип турар .

¹⁰ «Мен ам туруп кээр мен – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалап тур, –

ам көдүрлүр мен, өрү беდიир мен!

¹¹ Чоннар, силер кургаг сиген-биле саатталгаш, тараа саваңы божуп тур силер.

Боттарыңарның-на тыныжыңар боттарыңарны от дег чиптер!

¹² Чоннар хүлдендир өрттенип каар, одура кескеш, отта өрттеткен тенниг чадаң үнүш дег апаар .

¹³ Ыракта улус, Мээң чүнү кылыр деп турарымны дыңнаңар,

чоокта улус, силер база Мээң күчү-күжүмнү билип алыңар!»

¹⁴ Сионда турар бачыттыглар корга берген, бужар-бак улус сүрээделге алзыпкан:

«Хөме ап турар от чанынга бистиң кайывыс чурттап шыдаарыл?

Өшпейн хып турар өрт чанынга бистиң кайывыс чурттап шыдаарыл?»

¹⁵ Чүгле мындыг кижиге : ажил-херээнге чөптүг-шынныг база

шынын чугаалаар;

кызагал-биле чедип алган ажык-кончаа алырындан ойталаар;

хээли алыр дээш, холун сунмас;

өлүрүүшкүнге киржилге дугайында чугаалар дыңнаваз дээш,

кулаан бөөшкүннеп аар;

бузут үүлгедишкени көрбес дээш, караан шийип аар кижиге ынчап шыдаар.

¹⁶ Ындыг кижиге бедиктерге чурттаар: ооң хоргадагы – чагдаар аргажок хаялар;

ол аъш-чемниг боор, ооң суу база төнмес.

¹⁷ Сээң карактарың бодуңуң хааныңны чайынналчак кылдыр көрүп каар,

ыракта чаттылган черни база көрүп каар.

¹⁸ Биеэги коргушкунуңу сактып келгеш, кайгап-хараар сен:

«Үндүрүг санап база деңзилеп турган дүжүметтер кайыл?

Суургалар хынап көрүп турган шериглер кайыл?»

¹⁹ Ол турамык, тода чугаалай албас, элдептиг база билдинмес дылдыг чонну

оон ыңай көрбес сен .

²⁰ Бистиң байырлалдарывыс болуп турар Сион хоорайже көрүп көр,

карактарыңны Иерусалимче шиглей көр!

Оожум оран-сава, туружундан шимчевес майгын бо-дур;

ооң өргеннери ушта тырттынмас быжыг, хендирлериниң чаңгызы-даа үстүр ужур чок.

²¹ Аңаа өндүр улуг Дээрги-Чаяакчы бис-биле кады болур –

ол чер болза аккан суглар, калбак хемнерниң чурту болур,

аңаа эшкиштиг чаңгыс-даа улуг хеме көзүлбес, чаңгыс-даа улуг-чаагай корабль олап эжиндирип эртпес.

²² Дээрги-Чаяакчы – бистиң Баштыңчывыс,

Дээрги-Чаяакчы – бистиң Чагырыкчывыс,

Дээрги-Чаяакчы – бистиң Хаанывыс, Ол бисти камгалаар.

²³ Корабльдарның хендирлери кошкай берген, мачтаны тудуп, парусту хере тыртып шыдаваз апарган.

Ынчан арбын олча-тывыш үлешке кирер, аскак кижилер безин үп сүрүп чоруптар.

²⁴ Черивистиң чурттакчыларындан кым-даа: «Мен аарып тур мен» – дивес;

ында чурттап турар чоннуң бачыттары өршээттинер.

**Бүгү чоннарга,
ылаңгыя Эдомга,
Бурганның килеңнээни**

34 Чоннар, чоокшулап келгеш, дыңнаңар, аймактар, кичээнгейден салыңар!

Чер-делегей болгаш ону долган бүгү чүве, өртемчей болгаш ында төрүттүнген бүгү чүве дыңназын!

² Дээрги-Чаяакчы бүгү чоннарже килеңнээн-дир, оларның бүгү аг-шериинче хорадаан-дыр.

Дээрги-Чаяакчы оларны узуткаашкынга таварыштырып,

кыргып-хыдыыр кылдыр хүлээдип берген.

³ Оларның мөчү-сөөктерин тарадыр октаптарга, өлүмнүң чыды үнер ,

а оларның ханындан даглар өл апаар.

⁴ Сылдыстарның аг-шерии хүлденип каар, дээр боду дүрүг ышкаш

дүрлү бээр,

сылдыстарның бүгү аг-шерии, виноградтың оңуп калган бүрүзү дег,

кадып калган чимис дег, кээп дүжер .

⁵ Бурганның хылыжы бодунуң ажил-херээн дээрге күүсеткеш,

Эдомче халдап бадар –

Бурганның узуткаашкынга таварыштырганы чонга үндүрген

шииткелди күүседир .

⁶ Дээрги-Чаяакчының хылыжы өшкү-хой ханынга боражыр,

кошкар бүүректенин үс-чаанга былчажыр.

Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Восора хоорайга өргүл кылзын деп ,

эдом черге – кыргып-хыдыышкын болзун деп чугаалаан.

⁷ Черлик бугалар-биле кады бугажыктар болгаш күштүг-шыырак шарылар кырлып каар ;

оларның чери ханны пөктүр ижип аар, черниң довураанче үс-чаг сиңе бээр.

⁸ Ийе, Дээрги-Чаяакчыда – өжээн негээшкининиң үези бар ,

·Сионнуң хомудалы дээш кезедириниң чылы бар.

⁹ Эдомнуң суглары чук бооп, а довураа – күгүр бооп хуула бээр ;

ооң чери хып турар чук апаргаш,

¹⁰ дүне-даа, хүндүс-даа өшпес ,

ооң ыжы кезээ мөңгедө көдүрлүр .

Салгалдан салгал дамчып, ол чер ээнзирээр, ону кезээ шагда кым-даа таварып эртпес.

¹¹ Ону үгүлөр биле чараа-чеченнер эжелеп аар , кускун, каарган аңаа чурттаар.

Ол чер ээнзиреп, хоозурап каар,

ужу-бажы билдинмес апаар .

¹² Ооң ызыгууртаннары «Мында ам күрүне чок» деп чарлаар,

бүгү нояннары кым-даа эвес апаар.

¹³ Эдомнуң ордуларынга тенниг чадаң үнүш үнер, ооң шивээлеринге – шагар-оът биле оотпак өзөр .

Ол шөө-бөрүлөр аал-ораны, страус куштар чурттаар чер апаар .

¹⁴ Аңаа черлик аң-мең ужуражып чыглыр, те-чуңма аразында кыйгыржыр;

Лилит аңаа турумчуп, амыр-дыш көөр чер тып аар .

¹⁵ Ок-чылан аңаа уя тудуп, чуургалааш, камгалал адаанга чазылгыжеге чедир базып, оларын доруктурар.

Аңаа дээлдигеннер эжежип алгаш ужуп кээп, чыглыр .

¹⁶ Дээрги-Чаяакчының дүрүг-номундан бо сөстөрни дилеп тыпкаш, номчуңар:

ол амытаннар аңаа мырыңай шуптузу чедип кээр, шуптузу эжеш боор.

Дээрги-Чаяакчы оларга ынчаар дужааган, Ооң Сүлдези оларны орта чыыптар.

¹⁷ Ол Эдомну оларга үлеп бээр.

Олар хувааглыг черлерин кезээ мөңгедө ээлээр база аңаа салгалдан салгал дамчып чурттаар.

Ээн кургаг ховуда суглар

35 Ээн кургаг хову база кадып калган чер өөрүп-хөглээр,

кагып-суксаан чер өөрүп-байырлаар, лилия ышкаш чечектелир.

² Ол чер чечектелир, өөрүп-байырлап, хөглээр .

Аңаа Ливан дагларының каас-чаражын, Кармил биле Шарон девискээрлериниң магалыг чаражын берип каар.

Ынчан улус-чон Дээрги-Чаяакчының өндүр бедиин,

Бурганывыстың өндүр чырыын көрүп каар .

³ Кошкап калган холуңарны күш кирип алыңар , сирилээн дискектериңерни быжыктырып алыңар!

⁴ Кортук улуска: «Быжыг болуңар, кортпаңар!

Бурганыңар чедип кээр деп тур – өжээн негээшкини болур ,

Бурганның кеземчези боттаныр;

Ол чедип келгеш, силерни камгалаар» – деп чугаалаңар.

⁵ Ынчан согурларның караа көрүп,

дүлейлерниң кулаа дыңнап эгелээр .

⁶ Ынчан аскак кижии иви ышкаш шурап ,

үнү чок кижии өөрүшкүлүг ырлап эгелээр.

Ээн кургаг ховуга суг баштары үндүр аттыгып, ховуга суглар агып эгелээр .

⁷ Изиг элезин хөл бооп, кагып-суксаан чер булактар бооп хуулар.

Шөө-бөрүлөрниң чурттап турар үңгүрүн кулузун, хыыргыыш дуй үнер.

⁸ Ол черлеп делгем орук шөйлүр ,

ону Ыдыктыг орук деп адаар.

Арыг эвес улус ол оруктап чорбас .

Бодал чок кижии безин ол оруктап чоруур болза, аспас .

⁹ Аңаа арзылаң көзүлбес, араатан аң-мең олап чорбас –

олар аңаа турбас! А хостаткан улус олап чоруур,

¹⁰ Дээрги-Чаяакчының камгалап каан улузу

·Сион дагже өөрүп-байырлаан алгы-кышкы-биле үнүп кээр,

оларның баштарын мөңгө өөрүшкү дээрбектей ораап, каастаар.

Олар өөрүшкү-маңнайны чедип аар,

а качыгдал биле хараадал ырап чидер .

Ассирияның Иерусалимге кыжанганы

(4 Хаан. 18:13-37; 2 Чыл. 32:1-19)

36 Эзекия хаанның чагыргазының он дөрткү чылында Ассирияның хааны Сеннахирим Иудеяның бүгү быжыглалдыг хоорайларынче халдааш, эжелеп алган. ² Оон Ассирияның хааны Лахис хоорайдан Иерусалимде Эзекия хаанче кол дашка тудукчузун хөй санныг аг-шериг-биле кады чорудупкан. Аг-шериг Хеп чуур шөлче баар орукка, Устүкү хөөлбектин суг дамчыдар хоорзаларының чанынга доктаай берген . ³ Аңаа уткуштур Хелкияның оглу, орду башкарыкчызы Элиаким , Севна бижээчи болгаш Асафтың оглу, чылдар бижикчизи Иоах олар үнүп келген.

⁴ Кол дашка тудукчuzu оларга мону чугаалаан: «Ассирияның өндүр улуг хаанының бо сөстөрүн Эзекияга дамчыдыңар:

Сээң идегелиң кайыын келгенил? ⁵ Мен бодаарымга, сен хоозун сөстөр чугаалап тур сен, а дайын чорударда, мергежил база күш херек! Кымга

идегээш, меңээ удур тура халыдың? ⁶ Көр даан, Египетке – кулузун дег чиңге шала сыйылган даянгыышка идегээр-дир сен ; а ындыг даянгыыш аңаа чөленген кижиниң адыжынче кадалып, өттүр идиптер. Египеттиң хааны фараон аңаа идегээн бүгү улуска база ындыг болур . ⁷ Азы сен меңээ: „Бистиң Бурганывыс Дээрги-Чаяакчыга идегээр бис“ – дээр чадавас сен. Ындыг-даа болза, Эзекия Ооң ыдыктыг бедик черлерин база өргүл бедигээштерин узуткап каапкаш, Иудея биле Иерусалимниң чурттакчыларынга: „Чүгле маңаа, бо өргүл салыр бедигээш чанынга Бурганга мөгейиңер“ – деп дужааган эвес чүве бе?

⁸ Ынчаарга мээң дээргим – Ассирияның хааны-биле мөөрейлежип көрөм: мен сеңээ 2000 аъттан берейн, оларны мунар улус тып шыдаар сен бе? ⁹ Египеттиң дайынчы тергелеринге, аъттыг шеринге идегеп тургаш безин, мээң дээргимниң нояннарының оода бирээзин, эң кошкаан-даа болза, ойтур шаап шыдаар сен бе? ¹⁰ Ооң кадында, бо чуртту хоозурадыр дээш Дээрги-Чаяакчының күзел-соруун ёзугаар бээр келген эвес мен бе? Ол Боду меңээ: „Ол чуртче баргаш, ону хоозурат!“ – деп чугаалаан болгай».

¹¹ Элиаким, Севна болгаш Иоах олар кол дашка тудукчузундан: «Силерниң чалчаларыңар бис-биле арамейлеп чугаалажып көрүңерем – ол дылды билир бис. Хоорай ханазында турар чонуус дыңнап турда, бис-биле еврейлеп чугаалашпайн көрүңерем» – деп дилээн.

¹² Кол дашка тудукчузу: «А мээң дээргим мени бо сөстөрүн чүгле силерге база силерниң дээргиңерге дамчытсын дээш чоруткан деп бе? Чок! Ханада турар, силер-биле кады боттарының мыяан чииринге, сидиин ижеринге чыгаткан бүгү улуска база дамчытсын диди!» – деп харыылаан.

¹³ Кол дашка тудукчузу туруп келгеш, еврейлеп дыңзыдыр чугаалап эгелээн: «Өндүр улуг хаанның, Ассирияның хаанының, сөстөрүн дыңнаңар! ¹⁴ Хаан мынча деп тур: „Эзекияга мегелетпеңер. Ол силерни камгалап шыдавас! ¹⁵ Эзекия силерниң сагыжыңарга Дээрги-Чаяакчыга ынаныр дугайында бодал кирибезин, Дээрги-Чаяакчы бисти камгалаар, бо хоорайны Ассирияның хаанының холунга хүлээтпес“ деп аазавазын. ¹⁶ Эзекияны дыңнаваңар! Ханадан менче дүжүп келгеш, мээң мурнумга сөгүрүп олуруп, чагыртыңар – ынчан силерниң кайыңар-даа бодунуң тараан виноградын, фи́га чимизин чиир база бодунуң кудуунда суун ижер . ¹⁷ А оон мен эеп келгеш, силерни боттарыңарның чуртуңар ышкаш өске чуртче алгаш баар мен – ол чурт дээрге далган-тараа, арага, аъш-чем болгаш виноград шөлдери-биле байлак чурт-тур . ¹⁸ Эзекия силерни дуурайлавазын, Дээрги-Чаяакчы бисти камгалаар“ деп бүзүретпезин. Өске чоннарның бурганнары Ассирияның хаанының холундан боттарының чурттарын камгалаан бе кай? ¹⁹ Хамат биле

Арпадтың бурганнары кайыл, Сепарваимниң бурганнары кайыл? Самарияны олар мээң холумдан адырып шыдаан бе кай? ²⁰ Ол чурттарның бурганнарының кайызы бодунуң черин мээң холумдан адырып алганыл? Таанда-ла Дээрги-Чаяакчы Иерусалимни мээң холумдан адырыптар деп бе?“»

²¹ Ынчалза-даа чон ытташпаан, аңаа чаңгыс сөс-даа харыылаваан, чүге дээрге Эзекия хаан: «Аңаа харыы бербөңер» – деп дужааган турган.

²² Хелкияның оглу, орду башкарыкчызы Элиаким, Севна бижээчи болгаш Асафтың оглу, чылдар бижикчизи Иоах олар кеткен хевин качыгдалдан ора тыртып алгаш, хаанга келгеш, кол дашка тудукчузунуң сөстөрүн аңаа дамчытканнар.

Эзекияның Бургандан дуза дилеп мөргээни (4 Хаан. 19:1-37; 2 Чыл. 32:20-22)

37 Эзекия хаан ол бүгүнү дыңнааш, бодунуң хевин ора тыртып каапкаш, качыгдал хевин кеткеш, Дээрги-Чаяакчының өргээзинче чорупкан. ² Оон хаан орду башкарыкчызы Элиакимге, Севна бижээчиге болгаш Бурганның бараалгакчыларының баштыңнарынга качыгдал хевин кедиргеш, оларны Амоцтуң оглу Исайя медээчиже чорудупкан.

³ Олар Исайяга Эзекия хаанның бо сөстөрүн дамчыткан: «Кызагдал, кеземче болгаш куду көрүүшкүннүң хүнү келген-дир – ажы-төл хырын иштинден үнериниң кырында келген, а иезиниң божуур шаг-шинээ чок! ⁴ Ассирияның хааны бодунуң кол дашка тудукчузунга дириг Бурганны дорамчылаар даалга берген. Ооң сөстөрүн сээң Бурганның Дээрги-Чаяакчы дыңнап каан болза! Ол дыңнаан сөстери дээш ону кезеткен болза! Чоннуң артынчызы дээш дилеп, мөргүп көрөм».

⁵ Эзекия хаанның дүжүметтери Исайяга чедип кээрге, ⁶ Исайя оларга мынча дээн: «Боттарыңарның дээргиңерге баргаш, Дээрги-Чаяакчының: „Дыңнаан сөстөрүңден – Ассирияның хаанының чалчаларының Мени дорамчылап турган сөстөрүңден кортпа . ⁷ Мен ону сагыш алындырар мен – ол хаан бир медээ дыңнап кааш, бодунуң чуртунче дедир чоруй баар. Мен ону аңаа хылыш-биле шаштырып каар мен“ – деп чугаалаан чүвезин дамчыдып бериңер».

⁸ Кол дашка тудукчузу Ассирияның хаанының Лакхистен чоруй барганын дыңнааш, Иерусалимден аткаарлап, Ливна хоорайны бүзээлеп алгаш турган хаанны тып чеде берген.

⁹ Оон Сеннахирим хаан Эфиопияның хааны Тиргактың ооң-биле дайылдажып үнүпкенин дыңнап каан. Сеннахирим ындыг медээ алгаш, Иудеяның хааны Эзекияже элчиннер чорудуп, оларга мындыг сөстөр дамчыдарын дужааган: «Сээң идегеп турар Бурганың „Иерусалим Ассирияның хаанының холунче кирбес“ деп

аазаашкыны-биле сени мегелевезин.

¹¹ Ассирияның хааннары бүгү чурттарны канчанганын билир-ле болгай сен – оларны бүрүнү-биле узуткап кагды чоп! А сен канчап камгалал алыр сен? ¹² Мээң ада-өгбемниң кыргып-хыдып каан чоннарының бурганнары – Гозан, Харран, Рецеф хоорайларның база Талассар хоорайга чурттап турган эден чоннуң бурганнары – ол бүгү улузун камгалап шыдаан бе? ¹³ Хамат биле Арпад хоорайларның хааннары, Сепарваим, Ена болгаш Ивва хоорайларның хааннары ам кайыл?»

¹⁴ Эзекия элчиннерден чагааны ап алгаш, номчуп көргөн. Ооң соонда ол Дээрги-Чаяакчының өргээзинге баргаш, дүрүгнү Дээрги-Чаяакчының мурнунга чада туткан.

¹⁵ Эзекия Дээрги-Чаяакчыга мөргүп эгелээн: ¹⁶ «О, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, херувимнер кырында саадаан Израильдиң Бурганы! Сен – чер-делегейниң бүгү күрүнелеринге дың чаңгыс Бурган сен, чер биле дээрни Сен чаяган сен. ¹⁷ Дээрги-Чаяакчы, кулаан ээктиргеш, дыңнап көрөм! Дээрги-Чаяакчы, караан ажыткаш, көрүп көрөм! Дириг Бурганны дорамчылазын дээш элчиннер чорудупкан Сеннахиримниң бүгү сөстөрүн дыңнап көрөм. ¹⁸ О, Дээрги-Чаяакчы, шын-на болгай – Ассирияның хааннарының бүгү чер-чурттарны хоозураткаш, ¹⁹ оларның бурганнарын отче октап, узуткап кааны шын-на болгай. Чүге дээрге ол бурганнар болза Бурган эвес, а кижини холу кылган ыяш база даш ышкажыл. ²⁰ А ам, Дээрги-Чаяакчы, Бурганывыс, бисти дайзынның холундан адырып көрөм! Чер-делегейниң бүгү күрүнелери Дээрги-Чаяакчы сени дың чаңгыс деп билип алзын!»

²¹ Амоцтуң оглу Исайя Эзекияга мону дамчыдарын айыткан: «Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы: „Сен Ассирияның хааны Сеннахиримге хомудап, Меңээ мөргүдүң“ – дээн.

²² Ол хаанга хамаарыштыр Дээрги-Чаяакчының чугаалаан сөзү бо-дур:

„Күжүр -Сион-кыс сени куду көрүп, кочулаар. Иерусалим-кыс сээң соондан көргөш, чүглө бажын чаяр.

²³ Сен кымны дорамчылап, кымны бак сөглөп тур сен?

Кымче хөрөктөнип, турамы-биле көрүп тур сен? Израильдиң ыдыктыг Бурганынче!

²⁴ Бодунуң чалчаларың дамчыштыр Дээргини дорамчылап турдуң.

Сен: 'Эңдерик дайынчы тергелерлиг мен, олар-биле даглар баштарынче, Ливан сынның ооргаларынче көдүрлүп турдум!

Ливанның бедик пөштерин, ооң эки дээн шивилерин уждум.

Эң бедик дагның бажынче үнүп, эң эки эзимге чеде бердим.

²⁵ Мен кудуктар казып, суг ижип турдум.

Египеттиң хамык хем-сугларын бодунуң будум-биле

таптай басып, кургаттым' – дээн сен.

²⁶ Ол бүгүнү шаандан бээр Мээң белеткеп келгенимни

дыңнавааның ол бе?

Сен быжыглалдыг хоорайларны бузундулар оваазы кылып кагдың –

ол дээрге шаг шаанда-ла бодап алган чүвемни ам сени дамчыштыр боттандырганым ол-дур.

²⁷ Ол хоорайларның чурттакчылары күш чок апарган,

коргушка алзып, ады баксыраан.

Олар шөлде оът-сиген дег, чаш көк дег, бажың кырында үнген, өзүп үнер бетинде-ле өрттендир чирткен

чаш сыптар дег.

²⁸ А Мен сээң дугайыңда бүгү чүвени билир мен: кажан туруп кээп, олуруп аарыңны,

үнүп, кирип турарыңны, Меңээ хорадай бергениңни.

²⁹ Меңээ хорадап турарың дээш база Мээң кулаамга четкен турамыың дээш,

Мен сээң думчууң үдүнче – дээрбек,

аксыңче – суглук сугар мен,

чедип келген орууң-биле сени дедир чорудуптар мен”.

³⁰ Эзекия, сеңээ бадыткал демдээ бо-дур: бо чылын база келир чылын боду чайгаар үнген тараа

чиир силер. А үшкү чылын – тараа тарааш, ажаап алыңар, виноград тарып олурткаш, чимизин чиңер.

³¹ Ынчан иудей чоннуң артынчызы база катап черге хандыр дазылданыр, элбек-чаагай чимистелир.

³² Чоннуң артынчызы Иерусалимден үнер, дириг арткан улус – Сион дагдан дүжүп кээр.

Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының күштүг күзели ол бүгүнү боттандырат!»

³³ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы Ассирияның хаанының дугайыңда мынча дээн:

«Ол хаан бо хоорайже кирбес, согунун олче атпас, хоорайның мурнунга дозуг-камгалалдыг көстүп

келбес, аңаа удур бүзээлел чалы оваалап тутпас.

³⁴ Ол бодунуң келген оруу-биле дедир чоруй баар, бо хоорайже кирбес – деп, Дээрги-Чаяакчы

медеглээн. – ³⁵ Мен бо хоорайга болчуп, Бодумну бодааш, Бодумнуң чалчам Давидти бодааш, ону

камгалаар мен!»

³⁶ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң төлээзин чорудупкаш, ассирий аг-шеригниң турлаанга 185 000 кижини

узуткап каан. Эртенинде көөрге, долгандыр чүглө мөчү-сөөктер чыткылаан.

³⁷ Ынчангаш Ассирияның хааны Сеннахирим аткаарлап чорупкаш, найысылал хоорай Ниневияже эеп чана берген.

³⁸ Оон бир-ле ол бодунуң бурганы Нисрохтуң өргээзинге мөгейип турда, ооң оолдары Адремелех

биле Сарецер олар ону хылыш-биле шанчып кааш, арарат черже десе бергеннер. Хаанның өске оглу

Асардан ачазын солуп, дүжүлгеге саадапкан.

**Эзекияның аарааны
база ооң мактал ыры**
(4 Хаан. 20:1-11; 2 Чыл. 32:24-26)

38 Ол үеде Эзекия аарый берген, өлүрүнүң кырында келген. Амоцтуң оглу Исайя медээчи аңаа келгеш, Дээрги-Чаяакчының сөзүн дамчыдып: «Ажыл-херээңни аайлап-башкарып ал, ам өлүр-дүр сен, назының төнгөн-дир» – деп чугаалаан. ² Эзекия ханаже хая көрнүп алгаш, Дээрги-Чаяакчыга мөргүп эгелээн: ³ «О, Дээрги-Чаяакчы, сактып кээп көрөм! Мен Сээң мурнуңга шынчы чурттап, сеткилимден бердинип келдим, Сеңээ таарымчалыг чүүлдү кылып чордум!» Оон Эзекия ишкирнип ыглай берген.

⁴ Дээрги-Чаяакчы Исайяга Бодунуң сөзүн ажыдып, мынча деп чугаалаан: ⁵ «Барып, Эзекияга ооң ада-өгбези Давидтиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының бо сөстөрүн дамчыт: Мен сээң дилег-мөргүлүңнү дыңнадым, карааң чажын көрдүм – ынчангаш Мен сээң назыныңга он беш чылды немеп берип тур мен. ⁶ Ол ышкаш Ассирияның хаанының холундан сени база бо хоорайны адырып каар мен – бо хоорайга болчур мен. ⁷ Сеңээ Бодумнуң азаан аксы-сөзүмнү күүседирим дугайында бадыткал демдээ бо-дур: ⁸ Ахазтың чадазының тепкииштеринче бадып келген хөлегени дедир, он тепкииш өрү, чылзыдыптар мен».

Хүн дедир чыла берген: хөлеге бадып келгени тепкииштерни өрү алзы көдүрлү берген .

⁹ Аарааш, экирий берген соонда, Иудеяның хааны Эзекияның бижээн чүүлү бо-дур:

¹⁰ «Мен „Назынымның ортузунда өлүглөр оранының хаалгазын ажыдып кирерим ол-дур, назынымның арткан кезээн казыдып алган-дыр мен“ деп бодадым.

¹¹ Мен „Дээрги-Чаяакчыны дириглер ораныңга көрбезим ол-дур ;

өлүглөр ораныңга баргаш, моон соңгаар кижжи амытанны көрбезим ол-дур“ деп бодадым.

¹² Мээң оран-савамны, кадарчы кижиниң чадыры ышкаш,

турган черинден дүжүргеш, аппаратан . Мен бодумнуң амы-тынымны, аргыкчы кижжи пөзүн дүрери дег,

Дээрги-Чаяакчы мени, аргыыр херекселден пөстү кезери дег,

үзе кезип кааптар .

Дүне, хүндүс Сен мени өлүмче аппарат чыдыр сен!

¹³ Мен эртенге чедир томаанныг манап келдим, а Бурган, арзылаң ышкаш, мээң бүгү сөөк-даяамны сыйып турду .

Дүне-даа, хүндүс-даа болза Сен мени өлүмче аппаар-дыр сен.

¹⁴ Мен хараачыгай азы дуруяа ышкаш эдер-дир мен, көге-буга ышкаш човууртаар-дыр мен . Үргүлчү өрү көөр дээш, карактарым шылап калды . Меңээ бергезин! Дээрги-Чаяакчы, меңээ дузалап көр!

¹⁵ Мен бодум чүнү чугаалап шыдаар мен?! Ол меңээ чугаалады, Ол Боду-ла кылып кагды. Качыгдалга алыскан болгаш, назынымның шупту чылдарын

оожум төндүр чурттаар мен. ¹⁶ Мээң Дээргим, улус мынчаар чурттап турар-дыр! Бо бүгү дээрге мээң чуртталгам ышкажыл!

Сен мени экиртип, амы-тынны хайырлап көр! ¹⁷ Ийе, ындыг хилинчек меңээ ачылыг болган-дыр. А Сен мээң амы-тынымны чевег-хөөрден чайладып , мээң бүгү бачыптарымны Бодунуң оорган артынче октап көрөм .

¹⁸ Өлүглөр ораныңга Сени алдаржытпайн турар, өлүг улус Сени алгап-мактавайн турар болгай . Чевег-хөөрже кире берген улус Сээң шынчыңга идегеп шыдаар эвес.

¹⁹ Дириг, чүгле дириг кижжи Сени бөгүн мен ышкаш алгап-мактаар.

Адазы оолдарыңга Сээң шынчың дугайында чугаалаар .

²⁰ Дээрги-Чаяакчы мени камгалаар! Бис Дээрги-Чаяакчының өргээзинге, мээң хылдыг хөгжүм херекселдеримге үдедип, Ону амыдыралывыс дургузунда алгап ырлап кээр бис!»

²¹ (Исайя: «Фига чимизинден кылган эмден эккелгеш, ириңниг балыгга чыпшыр салыпсын, ынчан хаан экирий бээр» – дээн. ²² А Эзекия: «Меңээ Дээрги-Чаяакчының өргээзинче ам-даа баарымның бадыткал демдээ кандыг боорул?» – деп айтырган.)

Вавилоннуң элчиннери

(4 Хаан. 20:12-19; 2 Чыл. 32:31)

39 Ол үеде Валаданның оглу, Вавилоннуң хааны Меродах-Валадан Эзекияның аарааш, экирий бергенин дыңнап кааш, олче чагаа база белектер чорудупкан. ² Эзекия элчиннерни өөрүшкүлүг хүлээп алгаш, оларга эртин-байлак шыгжаар черин көргүскен: алдын-мөңгүннү, чаагай чыттыг чүүлдер биле улуг үнелиг үстөрни, ок-чепсек шыгжаар бүгү черни – бодунуң шыгжамырларында бар-ла бүгү чүвени көргүскен . Эзекияның ордузунда-даа, бүгү күрүнезинде-даа ооң оларга көргүспээн чүвези артпаан.

³ Исайя медээчи Эзекия хаанга чедип келгеш: «Ол улус сеңээ чүнү чугаалады, олар кайыын келген-дир?» – деп айтырган.

«Ырак чурттан – деп, Эзекия харыылаан. – Олар меңээ Вавилондан кээп чорду».

⁴ Медээчи: «Олар сээң ордуңда чүнү көрдү?» – деп айтырган.

«Олар мээң ордумда бүгү чүвени көрдү! – деп, Эзекия харыылаан. – Мээң эртине-байлак шыгжаар черлеримде оларга көргүспээн чүвем артпады».

⁵ Ынчан Исайя Эзекияга: «Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңна: ⁶ „Сээң ордуңда бар бүгү чүвени, сээң ада-өгбеңниң бөгүнге чедир чыып алган бүгү чүвезин Вавилонче алгаш баар хүннер кээр, маңаа чүү-даа артпас – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. – ⁷ Сээң төрүткен, сээң ботталдырган үре-салгалыңның чамдыызын тудуп алгаш баар, олар Вавилоннуң хаанының ордузунга акталаткан чалчалар апаар“» – дээн.

⁸ А Эзекия Исайяга: «Сээң меңээ дамчытканың Дээрги-Чаяакчының сөзү эки-дир» – дээн. Чүге дээрге хаан «Мээң бодумнуң назынымда амыр-тайбың, айыыл чок чорук үргүлчүлээр-дир» деп бодапкан чүве-дир.

Израиль чонга аргалал сөстери

40 «Мээң чонумну аргалаңар-ла, аргалаңар! – деп,

Бурганыңар чугаалап тур. –

² Иерусалим-биле эрге-чассыг чугаалажыңар, ооң аар-берге албан-ажылы төнгенин, кем-буруузу дээш кеземчези четчир болганын аңаа медеглеңер;

ол бодунуң бүгү бачыды дээш

Дээрги-Чаяакчының холундан ийи дакпыр кеземче алган-дыр».

³ Бир-ле үн дыңналды: «Ээн кургаг ховуга Дээрги-Чаяакчыга оруктан белеткеңер! Бурганывыска делгем оруктан ховуга дорттап бериңер!

⁴ Бүгү ыйгылааш черлер оргу апарзын, бүгү даглар, тейлер чавызай берзин. Дески эвес чер дескилежи берзин, дөңнелчек черлер оргу апарзын.

⁵ Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы ажыттынып кээр,

бүгү улус ону көрүп каар!

Дээрги-Чаяакчы Боду ынча дээн болгай».

⁶ Үн: «Медегле!» – диди.

Мен: «Чүнү медеглээр мен?» – деп айтырдым. «Бүгү улус оът-сигенге дөмей, оларның чараш-каазы шөлде чечектер дег.

⁷ Дээрги-Чаяакчының тыныжы үрерге, оът-сиген кургап каар, чечек оңа бээр. Шынап-ла, чон дээрге оът-сиген-дир.

⁸ Оът-сиген кадып каар, чечек тоглай бээр, а Бурганывыстың аазаан сөзү кезээ мөңгедө турар!»

⁹ Буянныг медээлиг медээчи Сион, бедик даг кырынче үне бер!

Буянныг медээлиг медээчи Иерусалим, дыңзыдыр алгырып чугаала!

Иудеяның хоорайларыңа: «Бурганыңар бо-дур!» – деп

коргуш чок дыңзыдыр медегле.

¹⁰ Көрүңер! Күчү-күштүг Дээрги-Бурган-Чаяакчы кел чыдыр.

Чагырга Ооң холунда-дыр.

Көрүңер, Ооң хайырлаар шаңналы Бодунда-дыр.

¹¹ Ол Бодунуң сүрүг малын, кадарчы кижин ышкаш, кадарып турар:

хураганнарны холунга тудуп, кужактап алгаш, төрүүр хойларны сүрүп бар чыдар.

Дээрги-Чаяакчы деңнээр чүве чок кайгамчык

¹² Кым адыжы-биле далайның суун узуп хемчээгенил

азы холу-биле дээрни хемчээгенил?

Кым черниң бүгү довураан чүве хемчээр саваже сыңырганыл

азы даглар, тейлерни деңзи таваанга салып, деңзилээнил?

¹³ Кым Дээрги-Чаяакчының угаанын билип ап, Аңаа арга-сүме берип шыдааныл?

¹⁴ Кымдан Ол сүме айтырганыл, кым Аңаа угаан киир тайылбыр берип, шын орукче киирер сургаал кылганыл?

Кым Ону билигге өөредип, чүве билип аарының оруун Аңаа айытканыл?

¹⁵ Бүгү чоннар кочалда дамды дег, деңзи таваанда доозун ышкаш!

Бурган далайның ортулуктарын безин, борбак элезин дег, чииги-биле көдүрүп турар.

¹⁶ Аңаа Ливанның эзим-аргазы өргүл салыр от кыпсыр шаа четпес,

а ында турар дириг амытаннар – бүрүн өрттедир өргүл кылыр шаа четпес.

¹⁷ Бүгү чоннар Ооң мурнунга чүү-даа эвес, оларны Ол хоозун, чөгенчиг чүүл деп санаар.

¹⁸ Ынчангаш Бурганга кымны дөмейлештирер силер?

Аңаа дөмейлепки дег кандыг чүүл тып шыдаар силер?

¹⁹ Дүрзү-бурган бе? А ону шевер кижин шуткуп кылып каан,

ус-шевер кижин алдыннааш, мөңгүн илчирбелер-биле каастап каан болур.

²⁰ А ыңдыг аар өртектиг чүүлдер ажыглап шыдавас ядыы кижин

иривес ыяш шилип тыпкаш, кээп дүшпес дүрзү-бурган кылып бээр

билдилиг ус-шевер кижин тып аар.

²¹ Таанда-ла билбес силер бе? Дыңнаваан силер бе?

Эң эгезинде-ле силерге чугаалап кагбаан чүве бе? Чер-делегейни канчаар чаяап каанын билип

албааныңар ол бе?

²² Дээрги-Чаяакчы чер-делегейниң дээрбээниң кырында саадап турар,

а чер-делегейниң чурттакчылары имилеме шартылаа дег .

Бурган дээрни, чуга пөс ышкаш, чада салгаш, чурттаар майгын дег, хере тыртып каан .

²³ Бурган черниң чагырыкчыларын чүү-даа эвес апаар кылып,

баштыңчыларын бар-чогу дөмей кылып турар .

²⁴ Оларны чаа-ла олуртуп, тарып каары билек, олар чаа-ла черге дазылданы бээри билек, Ол оларже тыныптарга, кургап каарлар, казыргы оларны, тараа саваңы дег, хадып аппаар.

²⁵ «Мени кымга дөмейлештирер силер? Мээң-биле кым деңнежирил?» – деп, ыдыктыг Бурган айтырып тур.

²⁶ Карактарыңар дээрже шиглей көрүңер: ында бар бүгү чүвени кым чаяганыл?

Ол – сылдыстарның аг-шериин санап, көскү кылып турар,

оларның шуптузунга ат тыпсып турар Бурган-дыр .

Ооң күчү-күжү кызыгаар чок, эрге-чагыргазы өндүр улуг болгаш, сылдыстарның чаңгызы-даа чыдып калбас.

²⁷ Иаков, сен чүге: «Мээң орук-чолум Дээрги-Чаяакчыдан чажыртынган,

Бурганым мээң чаргымны уттупкан » – дээр сен, Израиль, сен чүге ындыг чүве чугаалаар сен?

²⁸ Таанда-ла билбес сен бе? Таанда-ла дыңнаваан сен бе?

Дээрги-Чаяакчы – чер-делегейниң бүгү кыдыгларын чаяаган мөңгө Бурган-дыр.

Ол могавас, шаа төнмес, Ооң угаан-бодалын билип аары болдунмас .

²⁹ Ол могап турупкан улусту күштүг кылып каар, шаа төнгөн улусту быжыктырар .

³⁰ Аныяк оолдар безин могай берип, шаа төне бээр,

чалыылар шылаанындан кээп дүжер,

³¹ а Дээрги-Чаяакчыга идегээр улус чаа күш кирип алыр:

олар, эзир ышкаш, чалгынын херип-чайып, ужар ; маңнашкаш, могавас, кылаштакш, шагзыравас.

Дээрги-Чаяакчы – Израильдиң Дузалакчызы

41 «Ырак ортулуктарның чурттакчылары, Мээң мурнумга ыыт чок барыңар!

Бүгү чоннар чаа күштен немеп алзын; олар чоокшулап келгеш, бодунуң сөзүн чугаалазын.

Чаргы үзер дээш кады чыглылыңар .

² Кым чөөн чүктен тиилекчини үндүрүп эккелгеш, бодунга бараан боор кылдыр кыйгырып алганыл?

Кым аңаа чоннарны хүлээдип берип, хааннарны чагыртканыл?

Ол кижиле бодунуң хылыжы-биле оларны доозун-довуракче хуулдуруп, бодунуң ча-согуну-биле, тараа саваңы дег, эстедир хадыдып турар.

³ Ол кижиле мурнунда кажан-даа чоруп көрбээни орук-биле айыыл чок чоруп, чоннарны истеп-сүрүп бар чыдар.

⁴ Кым ол бүгүнү кылып, боттандырганыл? Эң эгезинден кижиле төрөлгетенниң бүгү салгалдарын

башкарып турар Бурган!

Мен, Дээрги-Чаяакчы – эгезинде турган мен, сөөлгү салгал-биле база Мен – ол-ла Бодум кады турар мен!

⁵ Ырак ортулуктарның чурттакчылары ол кижини көрүп кааш,

коргуушкунга алзыпкан, чер-делегейниң ужу-кыдыы сүрээдей берген.

Олар чоокшулажып, чыылганнар.

⁶ Бот-боттарыңа дузалажып, бирээзи өскезинге: „О, эрес-дидим бол!“ – деп турганнар.

⁷ Ус-шевер кижиле эзилдирикчи шеверниң сеткилин сергедип турар,

маска-биле хевилээр кижиле дөжүдө дарганнаан кижиниң сеткилин сергедип,

тудуштур каңнап каан черин „Эки-дир, быжыг-дыр!“ деп,

дүрзү-бурган божаңнавазын дээш, өргөн-биле быжыглап турар .

⁸ О, Мээң чалчам Израиль ,

Мээң шилип алганым Иаков, Мээң өңнүүм Авраамның салгалы!

⁹ Мен сени чер-делегейниң ужу-кыдыындан эдерткеш,

эң ырак черлерден үндүр кыйгырып алгаш:

„Сен – Мээң чалчам сен“ – деп чугаалаан мен.

Сени шилип алган мен, сенден ойталавас мен.

¹⁰ Кортпа, чүге дээрге Мен – сээң Бурганың-дыр мен,

сүрээдеве, чүге дээрге Мен сээң-биле кады мен.

Сени быжыктырып, сеңээ дузалаар мен.

Мээң тиилелгелиг холум сеңээ деткимче көргүзер.

¹¹ Сеңээ килеңнээн бүгү улус бак атка кирип,

бужартаар, сеңээ удурланган улус чүү-даа эвес апаар, өлүп чидер.

¹² Сээң-биле демисежип турган улусту дилээш, тыппас сен;

сээң-биле дайылдажып турган улус чүү-даа эвес апаар, шуут чиде бээр.

¹³ Мен – Дээрги-Чаяакчы, сээң Бурганың-дыр мен, холуңдан тудуп алгаш:

„Кортпа, Мен сеңээ дузалаар мен“ – деп аазап тур мен.

¹⁴ Кортпа, курт ышкаш чөгенчиг Иаков, эвээш чоннуг Израиль,

Мен сеңээ дузалаар мен! – деп, Дээрги-Чаяакчы, сээң Камгалакчың,

Израильдиң ыдыктыг Бурганы медеглээн. –

¹⁵ Мен сени чаа, чидиг диштерлиг тараа бастырап херексел кылып каар мен, сен дагларны бастырып, чуура дүрбүүр сен,

тейлерни тараа тогланчызы дег кылып каар сен.
 16 Сен оларны челбириңге, хат хадып аппаар, шуурган тарадыр шаап кааптар.
 А сен бодуң Дээрги-Чаяакчы дээш өөрүүр сен, Израильдиң ыдыктыг Бурганы дээш мактаныр сен.

17 Яды-түреңги улус суг дилээш, тыппайн турар, олар кагып-суксааш, аксы кургап калган.
 Мен, Дээрги-Чаяакчы, оларга харыы бээр мен;
 Мен, Израильдиң Бурганы, оларны кагбас мен!

18 Тас тейлерден суглар агып бадар, оргу черлерге суг баштары аттыгып үнер.
 Ээн кургаг ховуну хөл кылып каар мен, кургап калган черни суг баштары шыва аптар .

19 Мен ээн кургаг ховуга пөш, акация, мирт болгаш олива ыяштарын тарыыр мен; ыяш чок турган черге шиви, чойган болгаш хады кады өзүп үнер .

20 Улус ол бүгүнү көргөш, Дээрги-Чаяакчының холу ону кылган деп,
 Израильдиң ыдыктыг Бурганы ону чаяаган деп билип каар,
 ол бүгүнү эскергеш, угаап билип каар.

Дүрзү-бурганнарның ажык чогу

21 Дүрзү-бурганнар, боттарыңарның херээңерни илередип чугаалаңар – деп,
 Дээрги-Чаяакчы чугаалап тур.
 – Боттарыңарның барымдааларыңарны көргүзүңер – деп,

Израильдиң Хааны чугаалап тур. –
 22 Барымдаа кылдыр ам болур ужурлуг чүвени чугаалаңар.

Азы эрткен үеде чүү болуп турганын чугаалаңар, а бис угаап бодап көргөш, ол бүгүнүң канчаар төнгенин билип аар бис.

Азы келир үе дугайында биске боттарыңар чугаалап бериңер.

23 Келир үеде чүү болурун чугаалаңар, ынчан силерни бурганнар деп билип аар бис.
 Бир-ле чүведен – буян-даа болза, айыыл-халап-даа болза – кылыңар,
 ону көргөш, бис шупту коргуушкунга бүргедип аар бис.

24 Че чүл? Силер чүү-даа эвес-тир силер, чүнү-даа кылыр харыыңар чок-тур .
 Силерни шилип алган кижичүдөк-бужар-дыр.

25 Мен демги тиилекчини соңгу чүктен кыйгырган мен,
 ол кел чыдар! Хүн үнер чүкке ол Мээң адымны адап, алдаржыдар.

Ол чагырыкчыларны малгаш ышкаш базып кылаштаар –
 дой сава кылыкчызы дойну ынчаар таптай базар.

26 Бисти ол дугайында билип алзын дээш, кым баш бурунгаар чугаалааныл ;
 бисти: „Ооңуу шын болду“ – деп чугаалаар кылдыр,

кым баштай дамчытканыл?
 Араңардан кым-даа чугаалаваан, кым-даа медээлевээн.

Чугаа-сөзүңерни дыңнаан кижичок.
 27 Мен ол дугайында Сионга эң баштай чугаалаан мен,
 Иерусалимче буянныг медээлиг медээчини чоруткан мен!

28 Мен көөрүмге, кым-даа чок болду – өске бурганнарның аразында сүмелекчи чок болду.

Мен олардан чүве айтырар болзумза, харыылап шыдавастар.

29 Олар шупту – меге-дир, оларның ажил-херээ – чүү-даа эвес-тир,
 оларны көргүскен дүрзүлөр – хат дег хоозун чүүл-дүр».

Дээрги-Чаяакчының шилип алган чалчазы

42 «Мээң шилип алган чалчам бо-дур ,
 Мен ону быжыглап турар мен; сеткилимге кирер кижичок ол-дур!

Мен ону Бодумнуң Сүлдем-биле бүргээр мен – ол өске чоннарга чөптүг шииткел үндүрер .

2 Ол алгырбас база кырышпас, дыңзыдыр чугаалавас,
 ооң үнү кудумчуларга дыңналбас.

3 Ол шала сынган хыыргышты сыйбас, имистелген чырыткыны өжүрбес;
 ёзулуг чөптүг шииткелди үндүрер.

4 Черге шын шииткелди үндүрбээн шаанда, ол сыйылбас, өшпес;
 ырак ортулуктар ооң чагыг-суртаалын манап турар».

5 Дээрни чаяап, чада салган,
 черни ында төрүттүнген бүгү чүве-биле кады боттандырган,

чер кырында кижилерге амы-тынны хайырлаан – ында шимчеп чоруп турар бүгү улусту тынгарган Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн:

6 «Мен, Дээрги-Чаяакчы, чөптүг-шынныг чорук боттандыраар дээш
 чалчам сени кыйгырган мен ,

сени холуңдан чедип аар мен, кадагалаар мен.
 Сени дамчыштыр улус-чон-биле керээ чарар мен
 база бүгү чоннарга чырык эккээр мен .

7 Согур улустуң карактарын ажыдар сен,
 хоругдаттырганнарны хоругдалдан үндүрер сен,
 дүмбей черде олурар улусту кара-бажыңдан хостаар сен!

8 Мен – Дээрги-Чаяакчы мен, Мээң адым ол-дур!
 Бодумнуң алдарымны өске кымга-даа бербес мен
 база Меңээ хамааржыр макталды дүрзү-бурганнар-биле үлешпес мен!

9 Баш бурунгаар чугаалаан чүүлдерим бүде берген,

Мен ам чаа чүүлдерни медеглеп тур мен,

ам-даа боттанмаан чүүл дугайында силерге чугаалап тур мен».

Дээрги-Чаяакчыны алгап-мактаан ыры

¹⁰ Дээрги-Чаяакчыга чаа ырдан ырлаңар ,
Ону чер-делегейниң ужу-кыдыындан алгап-мактаңар –
далайжылар болгаш далайны долган бүгү дириг амытаннар,

ортулуктар болгаш ында чурттап турар бүгү улус!

¹¹ Ээн кургаг хову болгаш ооң хоорайлары,
кедар аймак чурттаан бүгү суурлар өөрүшкүлүг кыйгы салзын.

Хая-даштыг черде чурттаан улус өөрүп-байырлап,
даглар баштарындан алгырышсын!

¹² Дээрги-Чаяакчыны алдаржытсын,
Ону ырак ортулуктарга алгап-мактазын!

¹³ Дээрги-Чаяакчы күчүлүг маадыр дег чедип кээр,
дайынчы дег, килеңи кыптыгар,
дайынчы кыйгы салып, алгырар,
дайзыннарынга күжүн көргүзөр:

¹⁴ «Дыка үр ыыттавайн келдим,
шыпшыңны кадагалап, туттунуп келдим;
а ам, божаан херээжен дег, алгырар мен ,
тыныжым бачыдап, агаарны харамдыгып тынар мен.

¹⁵ Тейлер, дагларны ээнзиредип,
оларның хамык оът-сигенин кадырып каар мен,
хемнерни кургаг ортулуктар кылдыр хуулдуруп,
хөөлбектерни кургадап каар мен .

¹⁶ Мен согурларны оларның билбези оруктар-биле эдертир мен,
оларга билдинмес турган оруктар-биле эдертир мен.

Оларның мурнунга дүмбей караңгыны чырык кылдыр хуулдуруптар мен,
ээр-дагыр оруктарны дорттап каар мен .

Чонум дээш, ол бүгүнү кылыр мен, оон ойталавас мен.

¹⁷ А дүрзү-бурганнарга идегээр улус,
шуткуп каан дүрзүлерге: „Силер – бистиң бурганнарывыс силер“ – дээр улус кончуг бак атка кирип, аткаарлаар ».

Согур, дүлей израиль чон

¹⁸ «Дүлейлер, дыңнаңар, согурлар, көрүп көрүңер!

¹⁹ Мээң чалчам ышкаш согур кижиге бар бе?

Мээң айбылап чоруткан айбычым ышкаш дүлей кижиге бар бе?

Дээрги-Чаяакчыга бердинген чалча дег согур кижиге бар бе?

²⁰ Сен хөйнү көргөн сен, ынчалза-даа эскерген чүвең чок-тур;

кулактарың дуглаглыг эвес, ынчалза-даа дыңнавас-тыр сен ».

²¹ Дээрги-Чаяакчы чөптүг-шынныг болгаш,

ыдыктыг хоойлуну алдаржыдып, алгап-мактаары Аңаа

таарымчалыг болган.

²² А бо чон үптеттирип, когараан-дыр, оларның шуптузу оңгарларда суктурган азы кара-бажыңнарда чажыртылган. Олар дайзынга олча-тывыш апарган, оларны кым-даа адырып хоставаан; оларны тудуп апарган, кым-даа оларга болчуп: «Оларны дедир эгит!» – дивээн .

²³ Силерниң кайыңар ынаар кулаан ээктирерил, кичээнгейге ап, моон-даа соңгаар дыңнаарыл?

²⁴ Кым Иаковту тудуп аппаар кылдыр, Израильди – үптээр кылдыр берипкенил?

Аңаа удур бачыт үлгеткенивис Дээрги-Чаяакчы-дыр!

Израильчилер Ооң оруун истевейн, Ооң хоойлузун тооп дыңнавайн турган болгай.

²⁵ Ынчангаш Ол бисти кыптыккан килеңи-биле хөме ап,

бисче кам-хайыра чок дайын ыткан!

Шак ол дайын чалбыыштыг от бооп,

бисти бүгү чүктен бүзээлеп алган,

а бис ону ожаап билбээн бис;

от бисти чиирге, таптыг угаап билбээн бис .

Дээрги-Чаяакчы – Израильдиң Камгалакчызы

43 Иаковту чаяап каан, Израильди тывылдырып каан Дээрги-Чаяакчы ам мынча деп тур: «Кортпа. Мен сени садып хостап кагдым;

Мен сээң адың адап, Бодумче кыйгырдым , сен – Мээңи сен.

² Суглар кежип туруңда, Мен сээң-биле боор мен, хемнер кежип туруңда, суг сени хөме албас. От өттүр эртип тургаш, өрттенмес сен, чалбыыш сени чивес .

³ Мен – Дээрги-Чаяакчы, сээң Бурганың, Израильдиң ыдыктыг Камгалакчызы-дыр мен. Сени хостаар дээш, Мен Египет, Эфиопия болгаш Севаны

сээң орнуңга берип тур мен .

⁴ Сен Меңээ улуг үнелиг болгаш эргим болганыңда,

сеңээ Мен ынак болганымда, сээң орнуңга өске улусту,

сээң амы-тының дээш – өске чоннарны берип тур мен.

⁵ Кортпа, Мен сээң-биле болгай мен; сээң үре-салгалыңны чөөн чүктен эккээр мен, барыын чүктен база сени чыыр мен .

⁶ Соңгу чүкке: „Оларны дедир бер!“ – дээр мен, мурнуу чүкке: „Оларны салывыт!“ – дээр мен. –

Мээң оолдарымны ырактан, Мээң кыстарымны – чер-делегейниң ужу-кыдыындан эдертип эккел –

⁷ Мээң адым-биле адаткан, Бодумга алдар кылдыр чаяап кааным,

Мээң боттандырып, хевирлээним бүгү улусту эдертип эккел“».

⁸ Карактыг-даа болза, согур чонну, кулактыг-даа болза, дүлей улусту үндүрүп эккел .

⁹ Бүгү чоннар кады чыгып келзин, аймактар бөлдүнчүп келзин.

Оларның кайызы ол бүгүнү баш бурунгаар чугаалааныл,

болуп эрткен чүүлдер дугайында биске медээлээнил?

Боттарының шынныын көргүзери-биле херечилелден кылзыннар;

оларны дыңнаан улус «Шын-дыр оо!» деп бадытказын .

¹⁰ «А Мээң херечилерим – силер силер, чонум – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – Мээң чалчаларым база силер силер ; чүвени билип алгаш, Меңээ бүзүрезин дээш база Мени Бурган-дыр деп угаап билзин дээш, Мен силерни шилип алган мен.

Менден аңгы Бурган чок, кажан-даа турбаан, кажан-даа турбас.

¹¹ Мен, чүгле Мен – Дээрги-Чаяакчы мен! Менден өске Камгалакчы чок!

¹² Өске кым-даа эвес, Мен баш бурунгаар чугаалап,

медеглеп база камгалап каан мен!

Мээң херечилерим – силер силер – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Мен – Бурган мен.

¹³ Шагдан бээр Мен ол-ла Бодум мен!

Мээң холумдан улусту кым-даа адырып шыдавас . Мээң кылган чүвемни күш чок болдуруп шыдаар кижиге бар бе?!»

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы, силерниң Камгалакчыңар, Израильдиң ыдыктыг Бурганы: «Мен силер дээш Вавилонга удур Бодумнуң холумну сунар мен; халдейлерни чылча шаап, шуптузун дестириптер мен,

оларның алгы-кышкызы корабльдарны дола бээр

¹⁵ Мен – Дээрги-Чаяакчы, ыдыктыг Бурганыңар мен,

Израильдиң Чаяакчызы, Хааныңар мен!» – дээн.

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы далай кежир орукту ажыткан, ханы сугларга орукту кылып каан , дайынчы тергелер биле аъттарны, аг-шериг биле күштүг дайынчыларны эдертип аппаратан.

Олар шупту кады кээп дүшкеш, туруп шыдавастан,

чырыткы өзээ ышкаш өжүп калган.

Ам Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

¹⁸ «Биеэде болган чүвени уттуптуп, эрткен чүве дугайында бодавайн барып болур силер.

¹⁹ Көрүңер, Мен чаа чүвени кылып тур мен!

Ол ам көстүп кээр – таанда-ла ону билип ап шыдавас силер бе?

Бо удаада Мен ээн кургаг ховуда орук кылып, ээн черже хемнер аксып тур мен .

²⁰ Черлик аң-мең безин Мени алдаржыдар – шөө-бөрүлөр, страус куштар.

Чүге дээрге Мен Бодумнуң шилип алган чонумга ижиртир дээш,

ээн кургаг хову же суг, ээн черже – хемнер аксып тур мен .

²¹ Ол чонну Мен Бодумга, Мени алгап-мактазын дээш,

чаяап алган мен.

²² А сен, Иаков, Мени кыйгырбайн турдуң, Израиль, сен Мени аартыктап турдуң .

²³ Сен Меңээ бүрүн өрттедир өргүл хойлары салбайн,

Мени алдаржыткан өргүлдер кылбайн турдуң.

Мен сени бергедепедим – далган-тараа

өргүлдери негеведим,

сени шылатпадым – чаагай чыттыг чүүлдер айтырбадым.

²⁴ Сен Меңээ чаагай чыттыг кулузун садып бербээн сен,

өргүл малдарының чаа-биле Мээң сеткилимни хандырбаан сен.

Харын Менче бодуңнуң бачыттарың чүдүрүп, кем-бурууң-биле Мени шыладып турган сен .

²⁵ Мен, чүгле Мен, Бодумну бодааш, сээң кем-бурууңну балап каар мен ; сээң бачыттарыңны оон ыңай сагынмас мен .

²⁶ Мени буруудат, чаргылдажыыл ;

бодуңнуң херээңни чугаалап, актыыңны шынзыт.

²⁷ Сээң баштайгы өгбең бачыт үүлгеткен , сээң эптештирикчилериң Менче тура халаан .

²⁸ Ынчангаш Мен ыдыктыг черде

бараалгакчыларымны

бужартаашкынче чыгадым,

Иаковту бүрүнү-биле узукаттырар кылдыр,

Израильди – дорамчылаттырар кылдыр хүлээдип бердим».

Дээрги-Чаяакчыдан өске Бурган чок

44 «А ам – Мени дыңна, Мээң чалчам Иаков , Мээң шилип алганым Израиль!

² Сени чаяап каан, төрүттүнүп келгениңден бээр сеңээ дузалап турар Дээрги-Чаяакчы мынча деп тур:

Мээң чалчам Иаков, Мээң шилип алганым Ешурун

, сен кортпа.

³ Мен кагып-суксаан черже сугну, кургап калган черже – сугларны аксыр мен.

Бодумнуң Сүлдем-биле сээң үре-салгалыңны, ачы-буяным-биле – ажы-төлүңнү бүргээр мен!

⁴ Олар оът-сиген аразыңга, суг эриинде чыраа-тал дег, өзер.

⁵ Бир кижиге: „Мен Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр мен“ – дээр,
өске кижиге: „Мен база Иаковтан укталган мен“ – дээр.

Улус боттарының холдарынга „Дээрги-Чаяакчыны мен“ деп бижип аар болгаш Израиль деп адаттырар».

⁶ Дээрги-Чаяакчы, Израильдин Хааны, ооң Камгалакчызы,

Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Мен – эгезинде турган мен ,

Мен – төнчүзүндө турар мен;

Менден өске Бурган чок .

⁷ Мээң-биле дөмейлежир кижиге бар бе? Харыыдан берзин!

Эрте-бурунгу чонну чаяап каан үемден бээр болган

бүгү чүвени меңээ чугаалап берзин.

Келир үеде болур чүвени база чаа-ла кел чыдар чүвени чугаалап берзин.

⁸ Мээң улузум, кортпаңар, сүрээдевеңер!

Мен силерге эрте шагда-ла медеглевежик мен бе, баш бурунгаар чугаалаважык мен бе?

Мээң херечилерим – силер болгай силер.

Менден өске Бурган бар бе?

Чок, өске кандыг-даа Хая билбес мен! »

Дүрзү-бурганга мөгеер чорук – мелегей будулушкун

⁹ Дүрзү-бурганнар кылып турар бүгү улус чүү-даа эвес-тир, оларның аажок үнелээр дүрзүлери кандыг-даа ажык-дуза чок . Оларның ол херечилери чүнү-даа көрбес, чүнү-даа угаап билбес, ынчангаш бак атка кирер! ¹⁰ Кымнар кандыг-даа ажык-дуза чок бурганнар кылып, дүрзүлөр шуткуп кудуп турарыл? ¹¹ Ол ажил-херекке бердинген бүгү улус бак атка кирер. Ус-шевер улус дээрге чүгле кижилер-дир. Олар шупту чыгып келгеш, кады туруп алзын – дөгерези аажок коргарлар, бак атка кирерлер!

¹² Дарган кижиге дүрзүнү хевирлээр херекселин туткаш, көс отчудуп, ажилдаар, маскалары-биле болбаазырадыр, бодунуң күштүг холу-биле дүрзүнү хевирлеп, иженир. Аштаанындан дарганның шаа төнер, суксаанындан чилчии үстүр. ¹³ Азы бызаңчы кижиге дүрзүнү хемчээр хендириң шөөр, шиш херексел-биле шыйып демдектээш, кескизи-биле чона кезип, төгериктей хемчээр. Ол бызаңчы дүрзүнү, ыдыктыг черже салыр дээш, кижиниң омур-хевирин ёзуугаар, кижиге ышкыш чараш-каас кылдыр кылып каар. ¹⁴ Азы ол кижиге бодунга пөш, шиви азы дуб ыяш шилип алгаш, ону үезинге чедир арга-эзиминге арттырып каар; азы ол кижиге хады олуртуп каарга, чаъс ону өстүрүп бээр. Оон ол кижиге ыяштарны кезип алгаш, ¹⁵ оттулар чүүл кылып аар – ооң чартыын чынныр дээш ап алгаш, от салып, хлевин быжыраар. А оон аңгыда бурган кылып алгаш, ооң мурнунга доңгая кээп дүжер –

дүрзү чазап алгаш, аңаа мөгеер. ¹⁶ Ыяштың чартыын ол өрттеткеш, аъш-чем белеткеп, эът быжыргаш, тоттур чемненип аар. Ол чылыккаш: «Чылыга бердим, от чырып тур» – дээр. ¹⁷ А арткан ыяштан ол дүрзү-бурганны оя кезип аар; оон аңаа мөгейип, ооң мурнунга доңгая кээп дүшкеш: «Мени камгала, сен дээрге мээң бурганым болгай сен!» – деп мөргүүр. ¹⁸ Ындыг улус чүнү-даа билбес, чүнү-даа угаап шыдавас ; олар дээрге карактарын шийдирип каан, көөр чүвези чок, угаанын дуглап каан улус-тур. ¹⁹ Оларның кайызы-даа боданмас, кайызы-даа чүвени шын билип алыр харыы-даа, угаан-сарыылы-даа чок болгаш, бодунга «Бо ыяштың чартык кезиин өрттеткеш, көзүңге хлеб быжырып, эът шиштеп чип алдым. А ооң артыындан чүдек-бужар дүрзү кылган херээм бар бе, токпар ыяшка мөгейген ажыым бар бе?» деп шыдавас. ²⁰ Ындыг кижиге анаа хүлдү сүрүп турар , ооң угаан-сарыылы мегелеткен болгаш, ол будулуп турар. Ол бодунуң амы-тынын камгалап шыдавас, бодунга «Мээң холумда чүгле меге бар-дыр!» дивес.

²¹ «Иаков, ол бүгүнү утпа, чүге дээрге сен Мээң чалчам болгай сен, Израиль! Сени Мен чаяап каан мен, сен – Мээң чалчам сен, Мен сени утпас мен , Израиль. ²² Мен сээң кем-бурууңну туман дег, бачыттарыңны – булуттар дег тарадып каапкан мен . Сени садып хостап кагдым – Менче эглип кел!»

²³ Дээрлер, Дээрги-Чаяакчының кылган чүвези дээш, өөрүп-байырлаңар, черниң ханы дүптери, өөрүшкүлүг алгыржыңар, даглар, арга-эзим болгаш бүгү ыяштар, шимээргепп байырлаңар! Дээрги-Чаяакчы Иаковту садып хостаан-дыр, Израильди хостап кааш, алдаржаан-дыр!

Кир хаан – Бурганның чепсээ

²⁴ Сени ботталдырган Камгалакчың Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Мен – Дээрги-Чаяакчы, бүгүдениң Чаяакчызы мен,

дээрни чааскаан хере чаткан мен, черни чаңгыс Бодум чада салган мен .

²⁵ Меге медээчилерниң бадыткал демдектерин чүү-даа эвес кылып,

төлгечилерни эпчок байдалга таварыштырып, мерген угаанныг деп санаттырар улустуң билиин утка чок чүве кылып турар мен .

²⁶ А Бодумнуң чалчамның медээлээн чүвезин бадыткап,

Бодумнуң айбычыларымың чугаалаан чүвезин боттандырып турар мен.

Иерусалимниң дугайында: „Аңаа улус база катап чурттай бээр“ – деп,

Иудеяның хоорайларының дугайында: „Оларны катап тудар!

Ол бузундуларны Мен катап тургузар мен!“ – деп турар мен.

²⁷ Ханы сугларга: „Када бериңер –

Мен силерни соолдуар мен!“ – деп турар мен .

²⁸ Кир хаанның дугайында : „Ол – Мээң айбылап чоруткан кадарчым-дыр. Ол Мээң күзел-соруумну күүседип , Иерусалимниң дугайында: ‘Ону катап тудар!’ – деп, Бурганның өргээзиниң дугайында: ‘Ону катап база үндезилеп тудар!’ – деп чугаалаар мен“».

45 Дээрги-Чаяакчы Бодунуң шилип алганы Кирге мынча дээн:
«Мен сени холундан чедип алгаш, чоннарны сеңээ чагыртып, хааннарны ок-чепсээн хунаап ап, сээң мурнуңга эжиктерни ажыдып чоруур мен – хаалгалар сени доктаадып шыдавас .
² Мен Бодум сээң орууң баштап, дагларны дескилээр мен;
хүлөр хаалгаларны буза шаап, демир дээктерни үрээр мен .

³ Мен сеңээ дүмбей караңгыда шыгжаттыңан, чажырып каан бай-байлакты бээр мен. Ынчан Мен – Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы – сээң адың адап, сени кыйгырып турарымны билип аар сен .

⁴ Мээң чалчам Иаков дээш, Мээң шилип алганым Израиль дээш , Мен сени, Мени билбес-даа болзуңза, адың адап кыйгырып, хүндүлелди сеңээ көргүзүп турар мен.

⁵ Мен – Дээрги-Чаяакчы мен, өске кым-даа чок, Менден өске Бурган чок!
Сен Мени билбес-даа болзуңза, сени күш киирер мен –

⁶ Ынчан хүн үнер чүкте-даа, хүн ажар чүкте-даа улус

Менден өске кым-даа чогуң билип аар.
Мен – Дээрги-Чаяакчы мен, өске кым-даа чок!

⁷ Мен чырыкты бар болдуруп, дүмбей караңгыны чаяап турар мен,
чагай чорукту хайырлап, айыыл-халапты боттандырып турар мен .

Ол бүгүнү Мен, Дээрги-Чаяакчы, кылып турар мен!

⁸ Дээрлер, өрүтен чөптүг чорук төгүңер, ол шынныг чорук булуттардан төгүлзүн; чер кырынга камгалал үнүп келзин, чөптүг-шынныг чорук ооң-биле кады чечектелзин. Мен, Дээрги-Чаяакчы, ол бүгүнү бар кылдыр кылып турар мен.

⁹ Дой сава ону кылып турар усчу кижиге:
„Чүнү кылып тур сен?“ – дээр бе?
Азы бүдүрүп каан чүүлүң сээң дугайында:
„Бо кижиниң холу чок!“ – дээр бе?
Ачазыңга: „Мени чүге ыңдыг кижиге кылдыр төрүдүп каан сен?“ – дээр

азы авазыңга: „Мени чүге ыңдыг кижиге кылдыр божуп каан сен?“ – дээр кижиге ат болур.

Бузундунуң бузундузу боор, дойдан бүткен боду-ла, бодунуң Чаяакчызы-биле сөс каржып турар кижиге ат болур!»

¹¹ Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң ыдыктыг Боттандырыкчызы мынча дээн:

«Таанда-ла силер Менден келир үе дугайында айтырар силер бе?

Мээң ажы-төлүмге азы Мээң холум-биле кылган чүвемге хамаарыштыр

Меңээ айтышкын бээр силер бе?

¹² Мен черни бар болдуруп, ооң кырынга кижиге төрөлгетени чаяап каан мен!

Мен Бодумнуң холум-биле дээрни хере чаткаш, ооң бүгү аг-шерииңге тыптып кээрин дужааган мен .

¹³ Мен чөптүг-шынныг чорук боттандыраар дээш Кир хаанны тургузуп каан мен ,

ооң бүгү оруктарын ажык кылып бээр мен.

Ол Мээң хоорайымны катап тудар , туттуруушкунче аппаратан Мээң чоңумну кандыг-даа төлевир азы белек албайн хостаар». Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

Дискек бүрүзү сөгүрүп олурад

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы: «Египеттиң олча-ажыы, Эфиопияның орулгазы болгаш узун, сөөккүр сева чон сенче шилчип , сээңи апаар, Израиль.

Олар сени эдерер, кинчи-бектиг чедип кээр, сеңээ сөгүрүп: „Бурган чүгле сээң-биле кады-дыр, өске кым-даа чок-тур, оон өске Бурган чок-тур!“ – деп

ээрежип чанныр» – дээн .

¹⁵ Сен, шынап-ла, ажыт-чажыт Бурган-дыр сен, Израильдиң Бурганы, Камгалакчызы-дыр сен.

¹⁶ Дүрзүлөр кылып турар бүгү улус кады бак атка кирип, бужартаар –

олар шупту алдар-адын баксырадып алган чоруур .

¹⁷ А Израильди Дээрги-Чаяакчы камгалаар, аңаа кезээ мөңгедө камгалалды хайырлаар! Силер моон соңгаар кезээ шагда бак атка кирбестеп, бужартавас силер .

¹⁸ Дээрни чаяап каан Дээрги-Чаяакчы (Ол – черни овур-хевирлиг кылып, быжыктырып тургускан Бурган-дыр; чер ээн турбазын, аңаа кижилер чурттазын дээш, Ол ону чаяап каан)

мынча дээн: «Мен – Дээрги-Чаяакчы мен, өске кым-даа чок!

¹⁹ Мен чажыды-биле, дүмбей караңгы черге тургаш, чугаалаваан мен, Израильдиң үре-салгалыңга: „Мени ээн черлерден дилеңер!“ – дивээн мен .

Мен, Дээрги-Чаяакчы, шынныг сөс чугаалап, алыс шынны медеглеп турар мен.

²⁰ Силер, чоннарның артынчылары, чыглып алгаш, чедип келиңер, бөлдүнчүп алгаш, чоокшулап келиңер. Ыяш дүрзүлөр эдилеп, камгалал бербес бурганнарга мөргүп турар улустуң билир чүвези чок-тур .

²¹ Боттарыңарның херээңерни чугаалап, шынзыдыңар (боттарыңар араңарда сүмележип алыңар). Болган чүүл дугайында силерге кым баш бурунгаар чугаалааныл, кым эрте шагда-ла медеглээнил? Мен – Дээрги-Чаяакчы!

Менден өске Бурган чок, Мен – чөптүг Бурган, Камгалакчы мен, Менден өске кым-даа чок .

²² Чер-делегейниң бүгү ужу-кыдыглары, Менче эглип келиңер, ынчан камгалалды алыр силер, чүге дээрге Мен – Бурган-дыр мен, өске кым-даа чок.

²³ Мен Бодумнуң адым-биле даңгыраглаан мен, Мээң аксымдан чөптүг-шынныг, өскертип болбас сөс үнген:

Мээң мурнумга дискек бүрүзү сөгүрүп олурар, Мээң адым-биле дыл бүрүзү даңгыраглаар .

²⁴ Мээң дугайымда: „Чүгле Дээрги-Чаяакчыда чөптүг-шынныг чорук биле күчү-күш бар“ – деп, улус-чоннар чугаалаар».

Аңаа хорадап турган бүгү улус Олче чедип кээп, ыядып човаар.

²⁵ А Израильдиң бүгү үре-салгалы Дээрги-Чаяакчының ачызында агартынып үнер база алдаржыыр.

Вавилоннуң бурганнары ёзулуг Бурган-биле эннешпес

46 Вил бурган доңгая берген , Нево бурган ийлени берген ; оларның дүрзүлерин чүък чүдүрер малдарда чүдүрүп каан. Силерниң мөгеер дээш дажыглап чораан чүвеңер ам турупкан малдың чүөгү апарган. ² Ол бурганнар шупту кады ийленип, доңгая берген, боттарының дүрзүлерин камгалап аар харык чок болгаш, боттары туттуруушкунче бар чыдар . ³ «Мени дыңнаңар, Иаковтуң салгалы, израиль чоннуң бүгү артынчызы, тыптып келген үеңерден бээр чүктеп чорааным, төрүттүнүп келгениңерден бээр холумга көдүрүп чорааным чон! ⁴ Кырый бергижеңерге чедир, Мен Ол-ла Бодум боор мен, буурул-даа апаарыңарга, Мен-не силерни көдүрүп чоруур мен. Силерни Мен чаяап каан мен –

ынчангаш чүктеп чоруур мен, деткип, камгалаар мен .

⁵ Силер Мени кым-биле деңнээр силер, кым Мээң-биле дең деп санаар силер? Дөмей чүүл тып ап, кым-биле дөмейлээр силер?

⁶ Чамдык улус акша хавындан алдын тө чажып, деңзиге мөңгүн деңзилээш, ус-шевер кижини хөлезилеп аарга, ол кижини оларга бурган шуткуп бээр. Олар ол дүрзүге мөгеер, ооң мурнунга доңгая кээп дүжер ,

⁷ ону көдүргеш, эктинге салып алгаш чоруур, оон тургузуп каарга, демгизи турган черинге шимчеш дивейн турар .

Ол дүрзүнү дыңзыдыр кыйгырар-даа болза, харыылаवास, айыыл-халаптан ол камгалаवास.

⁸ Үймээнчилер, ол бүгүнү сактып келгеш, соксап калыңар, боданып көрүңер,

⁹ шаандагы шагда болуп турган чүвени сактып келиңер:

Мен – Бурган мен, өске кым-даа чок, Мен – Бурган мен, Меңээ дөмей кым-даа чок.

¹⁰ Төнчүзүнде чүү боорун эгезинде-ле, ам-даа болбаан чүве дугайында баш бурунгаар медеглеп турар Бурган мен .

Мээң бодалым боттаныр, күзээн бүгү чүвемни күүседир мен!

¹¹ Чөөн чүктен араатан кушту – Мээң бодалымны күүседир кижини

ырак чурттан кыйгырып алдым.

Мен чугаалап каан мен – күүседир мен, бодап алган мен – кылыр мен!

¹² Чөрүү, актыг-шынныг чоруктан ырак улус, Мени дыңнаңар!

¹³ Мен агартышкыным чорудуп бердим, ол ырак эвесте, чоруткан камгалалым саадаवास .
·Сионга камгалалды, Израильге – Бодумнуң чайынналчак чырыымны хайырлаар мен».

Турамык Вавилоннуң буурааны

47 «Күжүр Вавилон-кыс, дүжүлгеден дүшкеш , доуракка олуруп ал, черге олуруп ал – дүжүлгөң ам чок-тур.

Халдей чон, сээң дугайыңда моон соңгаар „Хоюг-чымчаан, шевергин чаражын!“ дивес .

² Дээрбе даштары долгап, далгандан дээрбеле ; баш шывар пөзүң уштуп каавыт, хевиң эдээн өрү тыртып, буттарың чанаштааш, хемнерни сүзүп кеш.

³ Сээң шалдаңың ажыттынзын, бужарың көстүп келзин .

Мен өжээн негээр мен – кымга-даа хайыра көргүспес мен ».

⁴ Бистиң Камгалакчывыс – Израильдиң ыдыктыг Бурганы, Ооң ады – Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы!

⁵ «Ыйт чок олур, дүмбей караңгыже чоруй бар,
халдей чон;
сени моон соңгаар „Күрүнелерниң чагырыкчызы“
деп адавас.

⁶ Мен Бодумнуң чонумга килеңней бердим,
Бодумнуң өнчүмнүң адын бакка суп, сээң холуңга
хүлээдип бердим.

А сен оларга өршээл көргүспедиң,
кырганнарга безин аар дөңгү кедирип кагдың .

⁷ Сен: „Кезээ мөңгедө чагырыкчы боор мен!“ –
дидиң .

А ол бүгүнүң сөөлү кандыг боорун эргий
бодавадың.

⁸ А ам дыңнап көр, таалал сүрген, айыыл чок
чурттап турар,

„Мен кончуг мен, менден өске кым-даа чок.
Дулгуюк апарбас мен, ажы-төлүм чидирбес мен!“
деп бодаар Вавилон-кыс!

⁹ Ол-даа, өске-даа айыыл сени таварыыр –
хенертен, чаңгыс хүн дургузунда, ажы-төлүң-даа
чидирер сен,

дулгуюк-даа апаар сен.

Хөй санныг караң көрнүүшкүн кылып турзуңза-
даа,

илби-шидилиг сөстериң аажок күштүг-даа болза,
ол бүгүнү бүрүнү-биле көрүп эртер сен.

¹⁰ Сен коргуш чок бузут үлгедип:

„Мени кым-даа көрбейн турар“ – деп турдуң.
Мерген угааның биле эртем-билииң сени

орууңдан астыктыра бээрге,
бодуңга: „Мен кончуг мен, менден өске кым-даа
чок“ – деп турар-дыр сен.

¹¹ Айыыл-халап сени таварыыр –
ооң кайыын кээрин билип шыдавас сен ;

хай-халап кырыңга кээр –
ону чайладыр аайын тыппас сен,
хенертен ооң дугайында безин бодавааның
буураашкын сени таварыыр.

¹² Ам канчаар, аныяаңдан мергежээниң
илби-шидилиг аргаларың ажыгла,
караң көрнүрүң улам көвүдет.

Бир-ле чүвени чедип аарың-даа чадавас,
чамдык кижилерни коргудуптарың-даа чадавас.

¹³ Хөй санныг чөвүлелдер чыыр дээш, могай
бердиң.

Дээрни шинчилеп, сылдыстарны хайгаарап турар
чурагачыларың

база ай чаазында салым-чолуңну баш бурунгаар
чугаалап бээр улузуң келгеш,
болур ужурлуг чүведен сени камгалазын.

¹⁴ Олар тараа саваңы дег апаар, от оларны чиптер,
чалбыыштан боттарың безин камгалап ап
шыдавас улус-тур .

А ол от чыннып аар хире көстерлиг-даа эвес,
чанынга олуруп болгу дег-даа эвес .

¹⁵ Кады ажылдап турган, аныяаңдан-на
садыглажып чораан улузуң
ындыг апаар.

Кайызы-даа бодунуң оруу-биле тарап чоруй баар,
кым-даа сени камгалавас».

Бурган шупту чүвени баш бурунгаар билир

48 «Дыңнаңар, Иаковтуң салгалы,
Израильдиң ады-биле адаттырган, Иудеядан
келген улус!

Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглаар
силер,

Израильдиң Бурганын алгап-мактаар силер.
Боттарыңарга хамаарыштыр „Ыдыктыг
хоорайның чурттакчылары бис“

база „Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы деп аттыг
Израильдиң Бурганынга идегээр бис“ дээр силер ,
ынчалза-даа Бурганга шынчы чоруктан,
чөптүг-шынныг чоруктан ырак силер.

³ Мен болган чүвени баш бурунгаар чугааладым,
Мээң аксы-дылым ону чарлаан, Мен ону
медеглээн мен,
оон хенертен бүгү чүве боттаны бээр кылып каан
мен .

⁴ Силерниң чөрүүңерни – мойнуңарның сиирлери
демирден,

хавааңар хүлөрдөн бүткенин билир турган мен .

⁵ Ынчангаш Мен силерге баш бурунгаар,
бүгү чүве боттаныр бетинде, чугаалап каан мен,
ооң соонда „Бистиң дүрзү-бурганывыс ынчаар
кылган,

бистиң бурганывыс, шуткумал дүрзүвүс
ынчаар болур кылдыр дужааган“ – дивезиннер
дээш ,

Мен силерге медеглөп каан мен.

⁶ Силер ол бүгү дугайында дыңнадыңар,
ам көрүңер, бо ышказыл!

Таанда-ла силер ону хүлээп көрбөс силер бе?!
Амдан эгелээш, израиль чон, Мен сеңээ чаа чүве
дугайында,

чажыт, сеңээ билдинмес турган чүве дугайында,
чугаалаар мен .

⁷ Ол чүүл эрте шагда эвес, ам чаа болуп турар-дыр,
амдыгаа чедир сен ол дугайында дыңнап көрбээн
сен,

„Мен ону билир турдум“ деп шыдавас сен.

⁸ Ийе, сен дыңнаваан сен, билбес сен,
сээң кулааң шаг шаандан бээр хааглыг турган.
Кайы хире кара сагыштыыңны билир мен,
төрүттүңгеш-ле, үймээнчи деп адаттырдың.

⁹ Бодумнуң адымны бодааш,
Мен килеңимни амдыызында өйлеп көрейн,
Бодумнуң алдарымны бодааш,
туттунуп, сени узуткаваайн.

¹⁰ Көрөм, Мен сени эзилдирип арыглап кагдым,
ынчалза-даа мөңгүн ышказ эвес кылдыр;
сени хилинчек-човалаңның суугузунга шылгап
көрдүм .

¹¹ Мен Бодум дээш, Бодумну бодааш, ону кылып
тур мен,

чүге дээрге Мээң адым канчап баксыраарыл?
Мен Бодумнуң алдарымны кымга-даа бербес мен .

¹² Иаков, Мени дыңна,
Мээң кыйгырып алганым Израиль, дыңна!
Бурган – Мен мен! Мен – эгезинде турган мен,
Мен – төнчүзүндө турар мен .

¹³ Мээң холум черни үндезилээн,
дээрни база Мээң күштүг холум хере чаткан .
Оларны кыйгырыптарымга, мурнумга кээп
туруптарлар.

¹⁴ Бүгү улус, силер шупту чыгып келгеш,
дыңнаңар!
Дүрзү-бурганнарыңарның кайызы ону баш
бурунгаар чугаалааныл?

Дээрги-Чаяакчының ынак кижизи
Ооң Вавилонга хамаарышкан күзел-соруун
күүседир,
Бодунуң күчү-күжүн халдейлерге удур угландырап

¹⁵ Мен, чүгле Мен ону медеглээн мен,
ол кижини кыйгырган мен .
Ону эккеп алдым, ол ам чедимчелиг болур.

¹⁶ Менче чоокшулап келгеш, мону дыңнаңар!
Эң эгезинден-не Мен силерге ажы-биле чугаалап
келдим;
ол бүгү болуп эгелээн үеде-ле Мен бар турдум».

Израиль Вавилондан үнүп чоруй баар

Ам Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы
мени Бодунуң Сүлдези-биле айбылап чорудупту!

¹⁷ Сээң Камгалакчың, Дээрги-Чаяакчы,
Израильдиң ыдыктыг Бурганы мынча дээн:
«Мен – Дээрги-Чаяакчы мен, сээң Бурганың мен,
сеңээ ажыктыг болзун дээш сени сургап,
сээң чоруур ужурлуг орууңче сени башкарып
турар мен.

¹⁸ О, Мээң айтыышкыннарымны сен тооп дыңнаан
болзуңза!

Ынчан сээң чаагай чорууң хем ышкаш агар ийик,
чедимче сени далай чалгыы дег хөме аптар ийик.

¹⁹ Сээң үре-салгалың элезин дег хөй боор ийик,
ажы-төлүң быйыргын элезин дег эңдерик боор
ийик!

Оларның ады арлып читпейн, узуткаттынмайн,
Мээң мурнумга артар ийик».

²⁰ Вавилондан чоруңар, халдей черден дүрген
дезиңер!

Бо медээни өөрүшкүлүг алгы-биле медээлеңер,
ол дугайында чарлаңар, чер-делегейниң ужу-
кыдыыңга чедириңер:

«Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чалчазы Израильге
хосталганы
хайырлаан-дыр!»

²¹ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонун
ээн кургаг хову кежир эдертип бар чыдырда,
олар кагып-суксаваан.

Ол хаядан сугну оларга аксып берген:

хаяны Ол оя кагарга, суг аттыгып үнген .

²² «А бузуттуг-бактарга чаагай чорук турбас!» – деп,
Дээрги-Чаяакчы чугаалаан.

Дээрги-Чаяакчының Бодунуң чалчазын кыйгырганы

49 Ортулуктарның чурттакчылары, мени
дыңнаңар,

ыракта чоннар, кичээнгейден салыңар!
Дээрги-Чаяакчы мени төрүттүнүп кээрим
мурнунда-ла кыйгырып алган .

Ол мээң адымны иемниң иштинге турумда-ла,
адап берген .

² Ол мээң аксы-дылымны чидиг хылыш ышкаш
кылып каан ,

мени Бодунуң холу-биле чаглактап алган.
Мени бажын чидидип каан согун кылдыр

хуулдургаш,

Бодунуң саадаанче чажырып алган.

³ Ол меңээ: «Сен – Мээң чалчам Израиль сен,
сени дамчыштыр алдаржыыр мен» – дээн .

⁴ А мен «Хей-ле чилчиим үзүлдүр ажилдаан-дыр
мен,

күжүмнү хей черге, ажык чок чарыгдап каапкан-
дыр мен» деп

бодаан болгай мен.

Шынап-ла, мээң чаргымны Дээрги-Чаяакчы
шиитпирлээр,

мээң шаңналым – Бурганымдан кээр!

⁵ Дээрги-Чаяакчы мени иемниң иштинге –
Бодунуң чалчазы болзун дээш, Иаковту Олче
эгитсин дээш

база Израиль Ооң чоогунга чыгып келзин дээш –
чаяап каан.

Мен Дээрги-Чаяакчының мурнунга алдар-аттыг
мен,

Бурганым меңээ күчү-күштү хайырлаан.

⁶ Ам Дээрги-Чаяакчы: «Иаковтуң аймактарын
катап тургузар болгаш

Израильдиң артынчызын дедир эгидер чалчам
бооруң эвээш-тир.

Ооң кырынга, Мээң хайырлаан камгалалым
чер-делегейниң ужу-кыдыыңга четсин дээш,
Мен сени бүгү чоннарга чырык кылып каар мен »
– деп чугаалаан.

⁷ Бүгү чоннарга бак көрдүрген, дорамчылаткан
кижиге ,

чагырыкчыларының кулунга

Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң ыдыктыг
Камгалакчызы:

«Хааннар сени көргеш, туруп кээр,
нояннар сени көргеш, сөгүрүүр,
чүге дээрге сөзүңгө шынчы Дээрги-Чаяакчы,
Израильдиң ыдыктыг Бурганы сени шилип алган-
дыр» – дээн.

Израильдин катап тургустунары

⁸ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:
«Таарымчалыг үеде сеңээ харыылаар мен,
камгалаал хүнүнде дузалаар мен .
Сени камгалап-карактап турар мен,
сени дамчыштыр улус-чон-биле керээ чарар мен :
чуртту катап тургузар сен,
⁹ туттурган улуска: „Үнүңер!“ – дээр сен,
дүмбей караңгыда олулар улуска: „Хостуг силер!“ –
дээр сен .
Чонум оруктар кыйыынга оъттаар чер тып аар,
бүгү тас тейлер безин оларга одар-белчиир апаар.
¹⁰ Олар аштавас-даа, суксавас-даа,
дендии изиг хүнден-даа качыгдавас .
Кээргей көргөн Бурган оларны эдертип аппараттар,
суг баштарыңа чедире бээр .
¹¹ Мээң бүгү дагларымны орук кылып каар мен,
Мээң оруктарым бедиктерге шөйлүр».
¹² Көрүңер, ырактан улус кел чыдыр –
бир чамдыызы соңгу чүктен, өскелери – барыын
чүктен ,
база чамдыызы – Синим деп черден .
¹³ Дээрлер, өөрүп-байырлаңар, чер-делегей,
өөрүп-хөглө!
Даглар хөглүү-биле кыйгы салзын!
Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонун аргалап каан-дыр ,
Бодунуң хилинчек көргөн улузунче кээргел-биле
көргөн-дир.
¹⁴ А · Сион: «Дээрги-Чаяакчы мени каапкан-дыр.
Дээрги мени уттупкан-дыр» – деп бодап турган .
¹⁵ «Ие кижиге бодунуң чаш төлүн уттур бе,
божуп алган төлүн кээргей бербес бе?
Херээжен кижиге уттуптар болза безин,
Мен сени утпас мен!
¹⁶ Мен сени Бодунуң адыштарымда шыйып,
демдеглеп алдым,
сээң ханаларың кезээде Мээң сагыжымда.
¹⁷ Сээң ажы-төлүң бээр далаш-биле кел чыдар,
а сени үрөп бузуп, хоозураткан улус моон чоруп
тур.
¹⁸ Долгандыр топтап көрүп көр:
сээң хамык чурттакчыларың чыылгаш, сенче
чедип кел чыдар-дыр .
Дириг Бодунуң адым-биле даңгыраглап тур мен :
сен оларны шуптузун, каасталга-шимелде дег,
аяннанып кедип аар сен,
олар-биле, келин кыс дег, шиметтинип аар сен.
¹⁹ Сээң чериң ээнзиреп, кижиге чок арткан,
сээң чуртуң хоозурап калган турган,
ынчалза-даа ам ол чер-чурт бодунуң
чурттакчыларыңа дакпыш апаар,
а сени сыырып турганнар чоруй баар .
²⁰ Биеэги ажы-төлүңнү чидирген сен,
ындыг-даа болза, ам-даа ажы-төлдүг болур сен.
Ол ажы-төлүң сеңээ: „Бо чер биске дыка дакпыш-
тыр .
Чурттап болгу дег черден биске берип көр“ – дээр.

²¹ Сен ынчан „Оларны меңээ кым божуп берген
чүвөл?

Мен ажы-төлүмнү чидирдим, төл төрүвес
апардым,
туттуруушкунга чурттап, аал-чурттан ыракка
турдум.

Оларны кым өстүрүп кааныл?
Мен көңгүс чааскаан арткан болгай мен,
а олар кайыын келгенил?” деп боданыр сен».

²² Дээрги-Бурган-Чаяакчы: «Көр даан,
Мен чоннарга холум-биле демдек көргүзейн,
Бодунуң тугумну аймактарга көдүрейн –
олар сээң оолдарыңны кужактап алгаш, эккээр,
сээң кыстарыңны эктинге чүктеп эккээр .

²³ Хааннар сээң азыраан адаларың,
оларның кадыннары – азырадыкчыларың болур.
Олар сээң мурнуңга черге чедир доңгайып,
сөгүрүүр

база сээң буттарың баарында довуракты пактаар!
Сен ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп
база Меңээ идегээр улустуң ады баксыравас деп
билип каар сен » – дээн.

²⁴ Күштүг дайынчының олча-тывыжын хунаап ап
болур бе,

түрлүг кижиниң тудуп алган улузун хостап ап
болур бе?

²⁵ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Ийе,
күштүг дайынчының тудуп алган улузун адырып
болур,

түрлүг кижиниң олча-тывыжы хосталыр.
Сээң удурланыкчыларыңга Мен удурланыр мен ,
сээң ажы-төлүңнү Мен камгалаар мен!

²⁶ Сени кызгадап турар улуска боттарының эът-
бодун чиртир мен,
олар боттарының ханын ишкеш , арагадан дег,
эзирип каар.

Бүгү улус Мени Дээрги-Чаяакчы деп,
сээң Камгалакчың, Хостакчың болгаш Иаковтуң
күштүг Бурганы деп
билип аар».

50 Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:
«Мен силерниң иеңерге чарлыышкын
чагаазы бижип бергеш,
үндүр сывырыпкан мен бе?
Мен силерни, өрөм төлээр дээш, садыпкан мен бе?
Чок, боттарыңарның-на бачыттарыңар дээш
силерни садыпкан,
боттарыңарның-на кем-бурууңар дээш иеңерни
үндүр сывырыпкан!

² Мен силерге чедип кээримге, чүге кым-даа
чогул?

Мен кыйгыраарымга, чүге кым-даа харыылавазыл?
Таанда-ла Мээң холум чолдайып, силерни хостап
шыдавас апарган мен бе?

Азы Мээң күжүм четпестеп, силерни камгалап
шыдавас бе?

Чаңгыс чемелеп алгыргаш-ла, далайны кургадып,

хемнер аккан черни ээн кургаг хову кылып
шыдаар Бурган мен ;
балыктар суксаанындан өлүп,
суг чогуңдан ирип турар апаар.
³ Мен дээрни дүмбей караңгы-биле бүргөп турар
мен ,
ол качыгдал хеви-биле шыптыңган дег көстүр» .

Бурганның чалчазының дыңнангыры

⁴ Дээрги-Бурган-Чаяакчы меңээ чечен-мерген
чугааны берген,
ынчангаш шаа төнгөн кижини сөс-биле деткип
билир мен.
Эртенниң-не Ол мээң кулаамны,
өөреникчилер дег дыңназын дээш, дыңнаарынче
албадап турар .
⁵ Дээрги-Бурган-Чаяакчы сөзүн мээң кулаамга
чедирерге,
удурланмаан мен, аткаар баспаан мен.
⁶ Мен ооргамны соп турар улуска,
чаагымны – салымны чула тырткан улуска дөгөп
берген мен;
дорамчылалдан, дүкпүден арным чажырбаан мен

⁷ Дээрги-Бурган-Чаяакчы меңээ дузалап турар,
ынчангаш бак атка кирбес мен.
Ынчангаш арнымны кадыг даш дег кылып алдым ,
адым баксыравазын билир мен.
⁸ Мээң Агартыкчым чоокшулап келди!
Кым меңээ удурланырын диттип тур?
Шииткел черинге кады туруптаалы!
Кым мээң-биле чаргылдажыр деп тур?
Чанымга чедип келзин!
⁹ Дээрги-Бурган-Чаяакчы меңээ дузалап турар.
Кым мени буруудадып шыдаарыл?
Олар шупту үзүт-ховаганга чирткен хеп дег чиде
бээр .

¹⁰ Силерниң араңарда кым Дээрги-Чаяакчыдан
корткаш,
Ооң чалчазын тооп дыңнап турарыл?
Дүмбей караңгыда чоруп турар, чырыы чок кижини
Дээрги-Чаяакчының адынга идегезин, бодунуң
Бурганынга ынанзын.

¹¹ А от кыпсып, чалбыштыг согуннар белеткеп
турар улус –
силер шупту кыпсып алган согуннарыңар тудуп
алгаш,
одуңарның чырыынче чоруңар!
Бурганның холунуң силер-биле кылыр чүвези бо-
дур:
хилинчек көрүп өлүр силер!

Дээрги-Чаяакчы – Израильдин Аргалакчызы

51 «Чөптүг-шынны-биле чурттап, Дээрги-
Чаяакчыже чүткүп турар улус,

Мени дыңнаңар!
Силерни чонуп кылган хаяже,
силерни казып ужулган хөрзүнче көрүңер –
² силерниң адаңар Авраамче,
силерниң иеңер Сарраже көрүңер.
Кажан Авраамны кыйгырып алганымда, ол ажы-
төл чок турган,
а Мен аңаа ачы-буян хайырлап,
хөй-ле үре-салгал берген мен .
³ Дээрги-Чаяакчы ·Сионну ыяап-ла аргалаар,
Ол ооң бүгү бузундуларын аргалаар ,
ээн кургаг ховуларын Эдем сесерлии ышкаш,
ээн черлерин – Дээрги-Чаяакчының сесерлии
ышкаш кылып каар ;
Сионну өөрүшкү биле хөглел долар, алгаг-мактал
ырлары дыңналыр.
⁴ Мээң чонум, Мени дыңна,
Мээң аймаам, Менче кулааң ээктир!
Мээң аксымдан хоойлу үнер,
Мээң чөптүг шииткелим бүгү чоннарга чырыткы
апаар .
⁵ Мээң хайырлаан агартышкыным кончуг дүрген
чоокшулап кээр,
Мээң камгалалым чедип кээр .
Мээң холум чоннар аразынга чөптүг шииткелди
боттандыраар.
Ырак ортулуктарның чурттакчылары Меңээ
ынанып,
Мээң күчү-күжүмге идегээр .
⁶ Дээрже көрүжүңер көдүрүңер,
ооң адаанда чаттылган черже көрүңер;
дээрлер ыш дег эстип тарай бээр,
а чер хеп дег элей бээр ,
ооң чурттакчылары хүлчүктер дег кырлып каар.
А Мээң чоруткан камгалалым кезээ мөңгеде турар,
Мээң хайырлаан агартышкыным чиде бербес.
⁷ Чөптүг-шынныг чорук деп чүл ол дээрзин билир
улус,
Мээң хоойлумну чүрээнде сиңирген чон , Мени
дыңнаңар!
Улус силерни чемелээрге, кортпаңар,
бак сөглээрге, сүрээдевеңер .
⁸ Ол улус үзүт-ховаганга чирткен хеп ышкаш
апаар;
курт чипкен дүк дег, олар чиде бээр .
А Мээң хайырлаан агартышкыным кезээ
мөңгеде артар,
Мээң чоруткан камгалалым салгалдан салгалче
дамчыыр».
⁹ Оттуп кел, Дээрги-Чаяакчының холу, күчү-күштүг
апарып көр!
Биеэги үеде дег, эрте-бурунгу салгалдар үезинде
дег, оттуп кел.
Рахавты Сен одура шапкан эвес сен бе,
далайның моозун Сен өттүр шашкан эвес сен бе?
¹⁰ Өндүр улуг дүп чок далайны Сен кургаткан эвес
сен бе,

хостаткан улус эртсин дээш, далайның ханы дүвүнге
 Сен орук ажыткан эвес сен бе?
¹¹ Дээрги-Чаяакчының камгалап каан улузу
 ·Сион дагже өөрүп-байырлаан алгы-кышкы-биле үнүп кээр,
 оларның баштарынга мөңгө өөрүшкү дээрбектелдир ораажып, каастаар.
 Олар өөрүшкү биле хөглелди чедип алып, а качыгдал биле хараадал ырап чидер .
¹² «Мен, чүгле Мен – сээң Аргалакчың мен .
 Өлүр тынныг кижиден, оът-сиген ышкаш хуу-салымныг кижиде амытантан чүү дээш коргар сен?
¹³ Бодуңнуң Чаяакчыңны – дээрни хере чаткан, черни үндезилээн Дээрги-Чаяакчыны уттупкаш, сени узуткаар деп турар кызагдакчының килеңинден үргүлчү коргуп чурттап чоруур-дур сен.
 А ол килеңнээн кызагдакчы кайыл?
¹⁴ Дарлаткан кижиде удавайн хостадыр, ол өлбөс, чевег-хөөрже кирбес база аьш-чемниг болур.
¹⁵ Мен – далайны хөлзедип, чалгыгларны шимээргедип турар ,
 Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы деп аттыг Бурган-дыр мен!
¹⁶ Бодумнуң сөстөрүмни сээң аксы-дылың-биле чугаалап турар мен,
 Бодумнуң холумнуң хөлегезинге сени хоргададып алган мен;
 дээрни хере чадып, черни үндезилээн мен,
 ·Сионга: „Сен – Мээң чонум сен!“ – деп чугаалаан мен».

Дээрги-Чаяакчының килеңи соксаан

¹⁷ Оттуп кел, о Иерусалим, оттуп кел, туруп кел!
 Дээрги-Чаяакчының килеңин куткан дашканы Ооң холундан хүлээп алгаш, ижипкен сен, арагалыг кундаганы доңгайтыр пактапкан сен .
¹⁸ Сээң божаан бүгү оолдарыңдан сени үдеп чедирер кижиде чок;
 сээң азыраан ажы-төлүңден сени холундан чедип аар кижиде чок.
¹⁹ Ийи дакпыр айыыл-халап сени тавараан-дыр – сени кым кээргээрил?
 Хоозурал болгаш өлүм, аш-чут болгаш дайын-чаа! Сени кым аргалаарыл?
²⁰ Сээң ажы-төлүң харыксырап калгаш, дузакка туттунган чээрер дег, бүгү кудумчулар белдирлеринде чыдарлар.
 Олар Дээрги-Чаяакчының килеңин бүрүнү-биле көрүп эрткен – сээң Бурганыңның чемелээшкини түрлүг!
²¹ Дыңнап көр, арага ишпээн-даа болза, эзирик, хилинчек көргөн хоорай!
²² Дээрги-Бурган-Чаяакчы Бодунуң чонунга болчуп турар.

Дээргиң: «Мен сээң холундан эзиртир ишкениң бо дашканы,
 Мээң килеңимни куткан кундаганы, ап алдым , сен ам оон ыңай ишпес сен!
²³ Сээң хилинчектекилериң сеңээ:
 „Доңгайып чыдывыт – сени кырлап эрте берээли!“ – дээш,
 кудумчуга кылаштап турган дег,
 сээң ооргаңны, чер ышкаш, кырлап чоруп турду!
 Ам дашканы оларга хүлээдип бээр мен» – дээн.

Амыр-тайбың дугайында буянныг медээлер

52 Оттуп кел, о ·Сион, оттуп кел, күчү-күш кирип ал!
 Иерусалим, ыдыктыг хоорай , каас-коя хевинг кедип ал!
 Моон соңгаар чаңгыс-даа ·кыртыжадып демдектетпээн кижиде база ·арыг эвес кижиде сенче кирбес .
² Довурааң кактап каапкаш, көдүрлүп кел, туттуруп алган Иерусалим!
 Илчирбелерни мойнуңдан уштуп каавыт, туттуруп алган ·Сион-кыс!
³ Дээрги-Чаяакчы: «Силерни төлевир албайн берипкен, ынчангаш акша-мөңгүн төлевейн хостаар» – дээн. ⁴ Оон Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Баштай Мээң чонум хары черге чурттаар дээш Египетче чорупкан. Ооң соонда Ассирия ону көңгүс хей черге кызып-кыйып турган.
⁵ А Мен ам чүнү канчаайн? – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Мээң чонумну төлевир бербейн тудуп алгаш барган, ооң чагырыкчылары ыглап-сыктап турар – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Мээң адым үргүлчү, хүннүң-не бак сөглеттирип турар!
⁶ Ынчангаш Мээң чонум Мээң адымны билип алып оларга „Бо – Мен мен!“ деп чугаалап турган Бурган – Мен дээрзин, үези кээрге, билип алырлар».
⁷ Даглар кезий буянныг медээ чедирип, амыр-тайбыңны, камгалалды медеглеп, ачылыг медээлер дамчыдып чоруп турар кижиде,
 ·Сионга: «Сээң Бурганың хааннап турар!» – деп турар кижиде базымнарының даажы кайгамчык-тыр .
⁸ Сээң доскуулчуларыңның үннери дыңналып тур. Олар шупту өөрүшкүлүг алгыржы берди:
 Дээрги-Чаяакчының Сионче эглип келгенин караа-биле көрүп кааннар-дыр.
⁹ Иерусалимниң бузундулары, шупту кады ырлажып, өөрүп-байырлаңар, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонун аргалап , Иерусалимни хостаар-дыр!
¹⁰ Дээрги-Чаяакчы бүгү чоннар көрүп турда, Бодунуң ыдыктыг күчү-күжүн көргүзөр –

чер-делегейниң бүгү ужу-кыдыы бистиң
 Бурганывыстың камгалалды
 канчаар хайырлаарын көрүп каар .
 11 Чоруңар, чоруңар, Вавилондан үнүп чоруңар!
 °Арыг эвес чүүлге дегбеңер!
 Оон үне бериңер,
 Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң саваларын ап
 чоруур улус ,
 арыг болуңар!
 12 Ынчалза-даа далаш чок үнер, дезип маңнаvas
 силер:
 Дээрги-Чаяакчы силерниң мурнуңарга чоруур,
 Израильдиң Бурганы силерни сооңардан үдеп,
 камгалаар .

Бурганның чалчазының хилинчээ болгаш тиилелгези

13 «Мээң чалчам чедиишкинниг болур,
 ол өрү көдүрлүп, өндүр бедик болур!
 14 Ооң арны үрелип, дүрзү-хевири баксырааш,
 кижиге-биле дөмейлешпес апарганда,
 ооң хевир-шырайы кижиге амытанны дег эвес
 апарганда,
 ону көргөн хөй улус кайгап-харап турган.
 15 Ол шак-ла ынчаар хөй чоннарны ам кайгадыр ,
 хааннар безин ооң мурнунга аксын хаап аар .
 Чүгө дээрге олар кымның-даа оларга медеглел
 кылбаан чүвезин көрүп каар,
 дыңнап көрбээн чүвезин билип аар » .
53 Бистен дыңнаан медээзинге кым бүзүрээнил,
 Дээрги-Чаяакчының күчү-күжү кымга
 ажыттынганыл?
 2 Дээрги-Чаяакчының чалчазы Ооң мурнунга өзүм
 ышкаш,
 кургаг черден үнген дазыл ышкаш өзүп үнүп
 келген .
 Ол чараш-каас-даа, өндүр-чаагай-даа эвес болган
 –
 бис олче көрүнмээн-даа бис,
 ооң хевир-дүрзүзүндө бисти хандыкшыдар хире
 чүү-даа чок болган.
 3 Ону улус хүлээп албаан, бак көргөн,
 ол болза хилинчекти билген, човалаңга
 таварышкан кижиге болган.
 Ындыг кижини улус өскелээр –
 бис ону бак көрүп, чүү деп-даа санавайн турган
 бис .
 4 Харын ол бистиң човалаңывысты боду чүктеп,
 бистиң хилинчээвисти бодунуу кылдыр ап алды .
 А бис ооң кеземче, ялазын болгаш
 базындырганын көргөш,
 ол бүгү Бургандан келген деп бодаан бис.
 5 Ол бистиң бачыттарывыс дээш өттүр
 шаштырган,
 бистиң кем-буруувус дээш бастырып алган;
 аңаа онаашкан кеземче биске амыр-тайбыңны
 эккелген,
 ооң балыгларының ачызында экирээн бис .

6 Бис шупту хойлар ышкаш азып ,
 кижиге бүрүзү бодунуң оруу-биле тоо быдарай
 берген турган бис,
 а Дээрги-Чаяакчы ону бистиң шуптувустуң
 бачыттарывыс дээш кезеткен.
 7 Ол эттедип-соктуруп, дорамчылаткан,
 ынчалза-даа чүве ыттаван,
 дөггерери-биле аппарат чыдар дөтпө-хураган дег ,
 дүгүн кыргыыр дээн хойнуң үн үндүрбези дег,
 ол аксын ажытпаан .
 8 Ону тудуп хоругдааш, шиидип каан.
 Ооң үре-салгалының дугайында кым чугаалап
 шыдаарыл?
 Дириглер ораныга ону амылыг арттырбаан,
 мээң чонумнуң кем-буруузу дээш ол ялалаткан.
 9 Ол кемниг херек үүлгетпээн-даа болза,
 ооң аксы-сөзүндө меге чүве чок-даа болза ,
 ону бузуттуглар-биле кады ажаап каан.
 Ооң чеveg-кую бай кижини-биле кожаланчак
 болган .
 10 Дээрги-Чаяакчының күзел-соруун ёзугаар ону
 човалаңче чыгап,
 хилинчекке таварыштырган.
 Бурган ооң амы-тынын өргүл кылып каан болгаш,
 ол бодунуң үре-салгалын көөр,
 назы-харын узадып аар
 база Дээрги-Чаяакчының күзел-соруун
 чедиишкинниг күүседир.
 11 Ол сагыш-сеткили шагзырадыр ажылдаан
 соонда,
 чырыкты көрүп каар, билип алган чүвези дээш
 сеткили ханар.
 «Мээң чөптүг-шынныг чалчам хөй улусту агартып ,
 оларның бачыттарын боду чүктээр .
 12 Ынчангаш Мен аңаа өндүр улуглар аразынга
 үлүг бээр мен,
 ол күштүглер-биле олча-тывыш үлежир.
 Чүгө дээрге ол бодун өлүмге боду хүлээдип,
 кем-херек үүлгедикчизи деп санаттырган болгаш,
 хөй улустуң бачыдын боду чүктеп,
 кем-херек үүлгедикчилери дээш ээрежип дилээн-
 дир».

Израильди Өөнүң ээзи дедир хүлээп аар

54 «Үре-төл чок, божуп көрбээн херээжен,
 өөрүп-байырла!
 Дыңзыдыр ырла, өөрүшкүлүг алгыр, эъди аарып
 көрбээн херээжен!
 Ашактыг херээженге көөрдө,
 кагдырыпкан херээженниң ажы-төлү хөй боор-
 дур! – деп,
 Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. –
 2 Чадырыңның турар черин калбартып ал,
 чурттаар чериңниң шывыгларын херип ал;
 бодунуу кызагдава, хендирлерни узадыр шөйүп,
 өргөннерни быжыглап ал!

³ Сээң ээлээн черлериң оң-даа, солагай-даа талаже шөйлүр,
сээң үре-салгалың өске чоннарның черлерин эжелеп ап,
ээн кагдынган хоорайларыңа чурттай бээр.
⁴ Кортпайн көр, бак атка кирбес сен;
сүрээдевейн көр, дорамчылатпас сен!
Аныяк шааңда адың баксырап турганын уттуптар сен,
дулгуяк туруңда, адың бужартаанын сагынмас сен!
⁵ Чүге дээрге сээң Чаяакчың – сээң Өөң ээзи-дир,
Ооң ады – Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы!
Ол, Израильдиң ыдыктыг Бурганы – сээң Камгалакчың-дыр,
Ооң ады – бүгү чер-делегейниң Бурганы.
⁶ Дээрги-Чаяакчы сени, кагдырган, сагыш-сеткили муңгараан кадайын дег,
аныяанда ап алгаш, оон каапкан кадайын дег,
кыйгырып аар – деп, Бурганың чугаалаан. –
⁷ Мен сени хензиг үеде каапкан мен,
оон өндүр улуг кээргелим-биле дедир хүлээп аар мен.
⁸ Килеңим кыптыгарга, Мен сенден хензиг када хая көрнү берген мен,
ынчалза-даа мөңгө энерелим-биле өршээр мен – деп,
Дээрги-Чаяакчы, сээң Камгалакчың чугаалаан. –
⁹ Бо чүүл болза Нойнуң үезинде болганы дег чүүлдүр:
Нойнуң суг халавы чер-делегейже дедир келбес деп даңгыраглаан мен,
а ам сенче моон соңгаар килеңневезимни,
моон соңгаар сеңээ кыжанмазымны даңгыраглап тур мен.
¹⁰ Даглар-даа туружундан шимчей бээр, тейлер-даа божаңнай бээр,
а Мээң энерелим кажан-даа сенден адырылбас,
Мээң сээң-биле чарганым эп-найырал керээзи кажан-даа божаңнаvas – деп, сени кээргеп турар Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. –
¹¹ О, бастырып алган, шуурганнарга силгиткен, аргалал чок хоорай!
Көр даан, Мен сээң даштарыңны бирюзага, сээң үндезиниңни – сапфирлерге салыр мен.
¹² Сээң суургаларыңны рубиннерден, сээң хаалгаңны – бериллден,
сээң бүгү ханаларыңны – эртин даштардан кылыр мен.
¹³ Сээң бүгү чурттакчыларың Дээрги-Чаяакчыдан өөредиг алыр,
оларны өндүр улуг-чаагай чорук манап турар.
¹⁴ Сен чөптүг-шынныг чорукка үндезилеттинер сен;
дарлал деп чүве билбес боор сен – коргар чүвең чок боор.
Коргуушкун көрбес сен – ол сенче чагдаvas.

¹⁵ Бир эвес кандыг-бир кижиге сенче халдаар болза, ол Мээң ыткан кижим эвес боор;
сенче халдаан кижиге сеңээ аштырып аар.
¹⁶ Көстөрни чалбышталдыр үрүп, бодунуң сорулгазын чедип аар дээш
ок-чепсек соп кылып турар дарганны Мен чаяап кагдым.
Хоозурал эккээр узуткакчыны база Мен чаяап кагдым.
¹⁷ Ынчалза-даа сенче углаан кандыг-даа ок-чепсек тиилелгеге чедирбес,
шииткел черинге сени буруудаткан кижиге бүрүзүнүң шынныг эвезин көргүзөр сен.
Дээрги-Чаяакчының чалчаларының алыр үлүү ындыг болур.
Мен оларны Бодум агартыр мен!»
Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Кижиниң сеткил ханыышкыны – Бурганда

55 «Кагып-суксаан бүгү улус, сугга чедип келиңер!
Акша-мөңгүнүңер чок-даа болза, чедип келгеш, тараадан ап алыңар, чиңер!
Келгеш, арага биле сүттен ап алыңар – акша-мөңгүн төлевейн, халаска алыңар!
² Аъш-чем боор харык чок чүве дээш чүге акша-мөңгүн төлеп турар силер?
Кижиге тоттурбас чүве дээш чүге күш-ажылыңар төлевирин берип турар силер?
Мени топтап дыңнаңар, ынчан эки аъш-чем чиир силер,
чаагай чемге сеткилиңер ханар.
³ Кулааңар ээктирип, Меңээ чедип келиңер, амы-тынныг артар дээш дыңнаңар.
Мен силер-биле мөңгө чагыг-керээ чарар мен,
Давид хаанга аазаан Мээң ынаныштыг энерелимни силерге хайырлаар мен.
⁴ Давидти чоннарга херечи база чоннарның баштыңы болгаш чагырыкчызы кылып кагдым.
⁵ Билбезиң чоннарны сен бодуңга кыйгырып аар сен,
сени билбес турган чоннар сенче далаш-биле чедип кээр.
Олар Дээрги-Чаяакчы Бурганың дээш, Израильдиң ыдыктыг Бурганы дээш чедип кээр,
чүге дээрге Ол сени алдаржыдар».
⁶ Дээрги-Чаяакчыны амдыызында дилеп тып ап болур турда,
Олче чүткүңер!
Ол амдыызында чоок турда, Ону кыйгырып алыңар!
⁷ Бузуттуг кижиге бодунуң оруундан, бачыттыг кижиге – бодунуң кара сагыжыңдан ойталазын;

олар Дээрги-Чаяакчыже ээлзиннер – Ол оларны кээргээр,

Бурганывысче ээлзиннер – Ооң өршээли элбек болгай.

⁸ «Мээң бодалдарым – силерниң бодалдарыңар эвес, силерниң оруктарыңар – Мээң оруктарым эвес – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

⁹ Дээрниң черден кайы хире бедии дег, Мээң оруктарым биле бодалдарым силерниң оруктарыңар биле бодалдарыңардан ол хире бедик .

¹⁰ Дээрден баткан чаъс биле хар дедир ээлбейн, чажар үрезин, чиир далган-тараа берзин дээш, черни суггарып, ол чер үнүштү төрүп база өстүрүп шыдаар кылып каары дег,

¹¹ Мээң аксымдан үнген сөс база күүсеттинмээн шаанда ,

Менче дедир ээлбес.

Ол сөс Мээң күзел-соруумну күүседир, Мээң кылзын дээш айбылап чорудуканым бүгү чүүлдү боттандыар.

¹² Мээң чонум, өөрүшкүлүг үнүп чоруптар силер, амыр-тайбың-биле силерни салып чорудуптар. Даглар, тейлер силерниң мурнуңарга ырлап хөглээр,

хову-шөлде бүгү ыяштар силерге адыш часкаар .

¹³ Тенниг чадаң үнүш орнунга чойганнар өзүп үнер,

шагар-оът орнунга – шивилер өзүп үнер .

Ол бүгү Дээрги-Чаяакчыны алдаржыдары-биле болур,

мөңге, чиде бербес бадыткал демдээ апаар».

Бүгү улус Дээрги-Чаяакчыга каттыжып ап болур

56 Дээрги-Чаяакчы: «Чөптүг болуңар, шынныг чүведен кылыңар!

Мээң камгалалым удавайн чедип кээр, Мээң чорутканым агартыышкын удавайн ажыттынар .

² Амыр-дыш хүнүн сагыңар , ону бужартатпаңар база бузут үүлгетпес дээш, холуңар тыртып чоруңар.

Ынчаар кылып чоруур кижини, ол бүгүнү шыңгыы сагып чоруур кижини амытан амыр-чыргалдыг болур» – дээн.

³ Дээрги-Чаяакчыга каттыжып келген даштыкы кижини :

«Дээрги-Чаяакчы мени Бодунуң чонундан шуут аңгылап кааптар» – дивезин.

База ·акталаткан кижини: «Мен кургап калган ыяш мен» – дивезин .

⁴ Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Меңээ тураскааткан амыр-дыш хүннерин сагып чоруур,

Меңээ тааржыр чүүлдү шилип алыр,

Мээң чагыымны ыяк күүседир ·акталаткан кижилерге

⁵ Мен Бодунуң өргээмге, ооң ханаларының иштинге

алдар-атты, турар черни бээр мен, ол болза оолдуг-кыстыг боорундан-даа эки болур; демги кижилерге чиде бербес мөңге ат-алдарны хайырлаар мен.

⁶ Бир эвес Дээрги-Чаяакчыга каттыжып келген даштыкы улус

Мээң чалчаларым апарган, Меңээ бараан бооп чоруур,

Мээң адымга ынак, амыр-дыш хүнүн сагып чоруур,

ону бужартатпас болгаш Мээң чагыымны күүседип турар болза,

⁷ Мен оларны Бодунуң ыдыктыг даамче эккеп, Менче ыткан мөргүлдер өргээзинге

оларга өөрүшкүнү хайырлаар мен .

Меңээ өргүл салыр бедигээшке оларның бүрүн өрттедир болгаш өске-даа өргүлдери

Меңээ таарымчалыг болур.

Мээң өргээм бүгү чоннарның мөргүл өргээзи деп адаттырар ».

⁸ Бодунуң черинден үндүр сывыртаткан израиль чонну

чыып турар Дээрги-Бурган-Чаяакчы:

«Мында чыып каан улуска немей,

Мен бээр өскелерни-даа чыып эккээр мен» – деп медеглээн .

Бузуттуг улусту буруудатканы

⁹ Черлик аң-мең, бээр келгеш, дойлап чиңер, эзим-арганың аң-меңи, бээр келиңер!

¹⁰ Мында доскуулчулар – согур, угаан чок, олар шупту – үнү чок, ээрип шыдавас ыттар-дыр. Шөлээн удумзурап чыдар, удурунга аажок ынак болгайлар.

¹¹ Тодар деп чүве билбес, чазый ыттар-дыр.

Олар – сарыыл чок чагырыкчылар-дыр, кайызы-даа бодунуң ажыын хараар-дыр .

¹² «Бээр келиңер – деп турлар, – арагадан кудуп берейн, эзиртир ижээли! Даартагы хүннү база бөгүнгү хүн дег эрттирээли, мага хандыр хөглөп аалы!»

57 «Чөптүг-шынныг улус өлүп каарга, оларны кым-даа херекке албас.

Бурганга бердинген улус амы-тынындан чарлырга,

чөптүг-шынныг кижини айыыл-халаптан адырлып турары ол дээрзин кым-даа билбес,

² ол кижини амыр-дышты чедип алыр! Дорт орук-биле бар чыткан улус хөөрже киргеш, дыштаныр .

³ А силер – караң көрнүр кадайның ажы-төлү, самыыраан кижини биле самыын-садар херээженниң үре-салгалы ,

чоокшулап келиңер!

⁴ Кымны дорамчылап тур силер,
кымны аас-дыл-биле нүгүлдеп тур силер?
Силер бачыттың төлдери, мегениң үре-салгалы-
дыр силер!

⁵ Саглагар ыяш чанынга-ла,
бурганнарыңар-биле самыыраашкыныңар
хайныга бээр.

Шынааларга, хаялар чарыктарыңа
ажы-төлүңерни өргүлге салып турар силер .

⁶ Израиль чон, дамырактарның хоюг даштары –
сээң үлүүң;

олар, ылап-ла олар, сээң шилип алган дүрзү-
бурганнарың апарган.

Сен оларга арага өргүлү чажып, далган-тараа
өргүлү кылып турар сен.

Ынчап турганың соонда, Мээң сагыжым
оожургаар бе?

⁷ Бедик, улуг-чаагай дагларга сен самыырап
дойлаар сен,

ынаар үнгеш, өргүлдериниң кылып турар сен.

⁸ Эжиин артында, эргин ындында дүрзү тургузуп
алдың.

Меңээ өскерилгеш, чанаштанып,
орун-дөжээңче үнүп, ону калбартыр дөжөп,
аңаа кады чыдарыңа туралыг улузуң-биле
дугурушкаш,

оларны алды-үстүнче харамдыгып көрүп турдуң .

⁹ Молох бурганга кээп, аңаа олива үзү эккеп,
чаагай чыттыг айдызаар чүүлдериниң харам чокка
чарыгдап келдиң.

Бодуңнуң элчиннерини ырадыр чорудуп,
оларны өлүглер оранынче безин бадырып турдуң.

¹⁰ Үр дилээшкиннеринден бодуң могап-шылааш-
даа,

„Хей чүве!“ дивээн сен,
харын күзээшкиниң улам хайныгып,
шыдал-күжүң немежип турду.

¹¹ Сен кымдан коргуп, сүрээдей бердиң,
чүге Меңээ өскерилдиң?

Сен Мени сагынмадың, Мээң дугайымда
бодавадың.

Мен үр-ле ыттавайн келдим ,
ынчангаш ам Менден кортпазың ол бе?

¹² Мен сээң чөптүг-шынныг дээр ажил-
херектерини сойгалаар мен,
олар сеңээ ажык-дуза көргүспес.

¹³ Дуза дилеп кышкырарыңга,
имилээн хөй дүрзүлериң-не сени камгалазын!
Оларны шуптузун хат алгаш баар, салгын
тарадыр шааптар.

А Менден хоргадал алган улус чер-чуртту өнчү
кылдыр алыр

база Мээң ыдыктыг даамны ээлээр».

Бачыдын билинген улустуң аргалалы

¹⁴ Бурган: «Орукту кылып, белеткеңер,

Мээң чонумнуң оруунда моондактарны ап
кааптыңар!» – деп чугаалаан.

¹⁵ Өндүр бедик, Дээди Өрүкү, Мөңге амыдыраан,
Ады ыдыктыг Бурган мынча дээн:

«Мен ыдыктыг бедикте турар мен,
ындыг-даа болза, качыгдаан, сагыш-сеткили
томаараан улус-биле кады мен:

томаараан улустуң сагыш-сеткилин сергедир мен,
качыгдааннарның чүректерин омакшыдар мен .

¹⁶ Улус-биле кезээ мөңгеде чаргылдажып турбас
мен ,

Мээң килеңим төнчү чок болбас,

оон башка оларны сүлдеси Мээң мурнумга
харыксырап каар,

Мээң чаяп кааным амылыглар харыксырап каар.

¹⁷ Мен оларже бачыттыг ажык-кончаа сүргени
дээш килеңнээн мен,

оларны кезедип, хорадаанымдан хая көрнүп
турдум,

а олар боттарының оруунче катап база эглип
турду.

¹⁸ Мен оларны чүнү үүлгедип турарын көрүп тур
мен,

оларны дөмей-ле экиртир мен!

Оларны Бодум эдертир мен,

оларны качыгдап ыглашкан улузун аргалап ,

¹⁹ аксы-дылынче мактал сөзүн киирер мен.

Ыракта-даа, чоокта-даа улуска – амыр-тайбың,
амыр-тайбың! – деп,

Дээрги-Чаяакчы чугаалаан . – Мен оларны

экиртир мен!»

²⁰ Ынчалза-даа бузуттуглар оожургап шыдавас,
чалгыглары хайнып-мөөрээн далай дег,

эрикче малгаш-довураан үндүр чалгып чыдар.

²¹ Бурганым: «Бак-бузуттугларга амыр-тайбың
турбас!» – деп чугаалаан .

Бурганның мурнунга шынны-биле томаарыры

58 «Үнүң шаа-биле кышкыр, алгы-кышкың
тыртпа;

труба эткен ышкаш дыңзыдыр алгыр.

Мээң чонумнуң кем-буруузун,

Иаковтуң үре-салгалының бачыдын сойгала!

² Олар Менче хүннүң-не чүткүп,

Мээң оруктарымны билип алыксап тур –

чөптүү-биле чурттап, бодуңуң Бурганының дүрүм-
хоойлузун

кагбайн чоруур чон дег,

олар Менден чөптүг шиитпирлер дилеп ап,

Бурганче чоокшулаарын күзеп тур.

³ „Чүге шээрлээшкинивести көрбес сен? – деп,
олар чугаалап тур. –

Чүге боттарывысты шеглээшкин-биле

томаартканывысты эскербес сен?!“

Силер шээрленир хүнүңерде-даа боттарыңарның
күзел-сорууңарга башкартып,

бүгү хөлечиктериңерни кызагдаар-дыр силер.

4 Шээрленип турар үеңерде алгыш-кырыш,
адааннажыышкын көвүдээр-дир,
улусту чудурук-биле хайыра чок эттеп-согар-дыр
силер.

Ынчаар шээрленип туруңарда,
силерниң чалынган үнүңерни бедиктерге
дыңнаваас-даа!

5 Мээң күзеп турарым шээрлээшкин,
кижиниң бодун томаартыр хүнү ыңдыг боор чүве
бе?

Силер хыыргыыш ышкаш, бажын доңгайтырын,
хүл кырынга самдар хептиг чыдарын
шээрлээшкин деп,
Дээрги-Чаяакчының сеткилинге кирер хүн деп
адаар силер бе?

6 Мээң күзеп турарым шээрлээшкин мындыг:
чөптүг эвес хоругдаттырган кижиден кинчини
адырыңар,
ооң мойнунда дөңгүнү уштуп кааптыңар!

Дарлаткан улусту хостаңар,
кандыг-даа дөңгүнү узуткаңар!

7 Аштаан кижиле аъш-чемиң үлеш,
улчуп чоруур ядамыктарны бажыңыңа тургузуп
ал.

Хеп чок кижиле көрзүңзе, хепкерип каг,
ха-дуңмаңдан хагдынма .

8 Ынчаар кылыр болзуңза, сеңээ чырык, хаяа
ышкаш, чырып кээр,
сен дүрген экириир сен.
Сээң чөптүг-шынныг чорууң сээң мурнуңа чоруур

а Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы
сээң сооңдан үдеп, камгалаар .

9 Ынчаар кылыр болзуңза, сен Дээрги-Чаяакчыны
кыйгыларыңа,

Ол харыылаар,
дуза дилеп кыйгы салырыңа, „Мында мен!“ деп
харыылаар.

Бодуңда бар кандыг-даа дөңгүнү узуткап кааптар
болзуңза,
салааң-биле айтырын база нүгүлдээрин соксадыр
болзуңза,

10 аштаан кижиге аъш-чемиң хайырлаар болзуңза,
хилинчектенген кижиниң хереглээн чүвезин
хандырып бээр болзуңза,
сеңээ караңгыда чырык чырып кээр, сээң
дүмбейиң дал дүъш дег апаар.

11 Дээрги-Чаяакчы сени кезээде эдертип баштаар.
Кургап калган черлерге безин хереглээн чүвең-
биле Ол сени хандырат,
мага-бодуңу быжыктырат.
Сен суггарып каан сесерлик дег,
суу төнмөс суг бажы дег апаар сен .

12 Эрте-бурунгу бузундулар орнунга хоорайларны
катап тудар сен,

эрткен үениң тудугларын катап тургузар сен .
Сеңээ „Бузулган ханаларны катап тургузукчузу,

улус чурттаар кудумчуларны катап тудукчузу“ деп
аттарны тыпсыр.

13 Бир эвес сен амыр-дыш хүнүн будуң-биле таптай
баспас болзуңза,

Мээң ыдыктыг хүнүмде сагыжыңа кирген-не чүве
кылып турбас болзуңза,

бир эвес амыр-дыш хүнүн тааланчыг деп санаар,
Дээрги-Чаяакчының ол ыдыктыг хүнүн
„Хүндүткелдиг хүн“ деп адаар болзуңза
база бодуңуң хүннүң-не кылыр ажил-херээңден,
сагыжыңа кирген-не чүведен, хоозун чугаадан
ойталап,

амыр-дыш хүнүн сагыыр болзуңза,
14 Дээрги-Чаяакчы дээш өөрүп, таалаар сен!

Мен сени черниң бедигээштеринче үндүрүп,
Иаков өгбөңден салгап алган чериңге сени
дойладыр мен».

Дээрги-Чаяакчының аксындан үнген сөстөр ол-
дур.

Бачыттың Бурган биле чонну аңгылааны

59 Дээрги-Чаяакчының холу чолдая бербээн, ол
камгалап шыдаар,

Ооң кулаа кадый бербээн – дыңнап турар.

2 Ынчалза-даа кем-бурууңар силерни

Бурганыңардан аңгылады,

бачыттарыңар дээш, Ол силерден хая көрнү
берип, силерни дыңнавайн тур .

3 Силерниң холуңар ханга борашкан,
салааларыңар бачытка борашкан,
аксыңар меге чүве чугаалаар, дылыңар бак чүве
чулчуруур-дур .

4 Кым-даа шииткел черинге чөптүг чорукче
кыйгырбайн турар,

кым-даа шынны-биле чаргылдашпайн турар:
улус хоозун барымдааларга ынанып, меге чүве
чугаалап,

хай-бачыт ботталдырып, бузут-бак төрүп турар .

5 Олар чуургаларын чазылгыже баскан чыланнар
дег,

дузаан аргаан ээремчиктер дег – ол чуургаларны
чипкен кижиле өлүп каар,

а бир эвес чуура базыпкан болза – шагар чылан
союп үнүп кээр.

6 Оларны ээремчииниң дузаандан хеп
аргыттынмас,

олар кылып алган чүвези-биле бодун шып
шыдавас.

Оларны ажил-херектери – кем-буруулуг,
оларны холдары күчүлел кылып турар.

7 Оларны буттары бузут үүлгедир дээнде –
дүрген,

буруу чок кижиниң ханын төгер дээнде – далаш ;
оларны сагыжы кара,

оларны эрткен оруктарыңа хоозурал биле өлүм-
чидим артып каар.

8 Олар тайбың деп чүве билбес,

оларның оруктарында чөптүг чорук чок;
оларның оруу ыргак-дагыр,
олап чоруп турар бүгү улус амыр-тайбың билбес.
9 Ынчангаш шын шииткел бистен ырак-тыр,
чөптүг чорук биске четпээн-дир.

Чырып кээрин манап турдуvus, ынчалза-даа
кайда-даа дүмбей караңгы-дыр,
чырыкты манап турдуvus, ынчалза-даа караңгыда
улчуп чор бис.

10 Согурлар дег, хана суйбап чоруп тур бис,
караа көрбес улус дег, суйбаттынып, орук дилеп
чор бис .

Дүъште, имиртинде дег, илдигер-дир бис,
кадык-шыырак улус аразында өлүглер дег-дир бис.

11 Бис шупту адыглар дег алгырар-дыр бис,
көге-бугалар дег човууртаар-дыр бис .

Чөптүг шииткелди манап турдуvus, а ол чок-тур,
камгалалды манап турдуvus – а ол бистен ырак-
тыр.

12 Чүге дээрге Сээң мурнуңга кем-буруувус хөй
санныг,

бачыттарывыс бисти сойгалап турар.
Кем-буруувус үргүлчү бис-биле кады,
бузудувусту билир бис –

13 Дээрги-Чаяакчыга өскерлип, Ооң мурнунга
үймээн үндүрүп турдуvus,

Бурганывысты эдереринден ойталадывыс,
дарлаашкын биле тура халыышкын кылып,
меге чүве бодап ап база чугаалап турдуvus.

14 Шын шииткел үндүр кыстырткан,
чөптүг чорук ыракта турар.

Алыс шын төп шөлде тептиге берген,
шынчы чорук чедип кээп шыдавас.

15 Алыс шын бисте чок-тур,
бузуттан чайлай берген кижини үптеттирип аар-дыр.
Дээрги-Чаяакчы чөптүг чорук чогуун көрүп кааш,
таарзынмайн барган.

16 Ол көөрге, ындыг байдалды өскертир дээн кым-
даа чок боорга ,
кайгап-харай берген. Ындыг болганда,
Ооң Бодунуң күчү-күжү Аңаа тиилелгени шаңнаар

Ооң чөптүг чоруу Аңаа деткимче болур .

17 Ол чөптүг-шынныг чорукту, куяк хеп дег, кедип
алыр,

бажынга камгалалдың куяк бөргүн кедип алыр ;
Ол өжээн негээшкининиң хевин кедип,
хорадаан сагыжы-биле, тон-биле дег, шугланып
алыр.

18 Улустуң ажил-херектерин ёзугаар Ол кеземче
онаар:

дайзыннарарынче Ооң килеңи халдаар,
өжээннерин Ооң өжээн негээшкини манап
турар,

ырак ортулуктарының чурттакчыларынга Ол чогуур
кеземче онаар!

19 Барыын чүкте улус Дээрги-Чаяакчының адындан
коргар,

чөөн чүкте улус алдарлыг Ону хүндүлээр.
Бир эвес дайзын хем дег хөме кээр болза,
Дээрги-Чаяакчының тыныжы ону сывырып
чорудуптар.

20 ««Сионга, бачыдын билинген Иаковтуң
салгалынга Камгалакчы

чедип кээр – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

21 Мээң силер-биле чарар чагыг-керээм бо-дур –
деп, Дээрги-Чаяакчы

чугаалаан. –

Мээң Сүлдем кезээде силерниң араңарга турар;
силерни чугаалаар кылып кааным Мээң сөстөрүм
амдыгааштан эгелээш,

кезээ мөңгедө аксыңардан черле дүшпезин,
силерниң ажы-төлүңерниң, оларның үре-

салгалының аксындан база
дүшпезин!»

Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

Иерусалимниң келир үдеги алдары

60 «Көдүрлүп кел, чыры, чүге дээрге сээң
чырыың кыва берген,
өндүр-чаагай Дээрги-Чаяакчы сээң кырыңда
чайынналып тур!

2 Чер-делегейни караңгы шыва ап,
өске чоннарны дүмбей хөме ап турар ,
а сээң кырыңда Дээрги-Чаяакчы көстүп келген,
Ооң өндүр чырыы сээң кырыңда чырып үнүп
келген.

3 Сээң чырыыңче чоннар чыгыр ,
хааннар сээң чырыткылыг хаяаңче чедип кээр .

4 Долгандыр топтап көрөм: олар шупту чыгылып,
сенче кел чыдыр .

Сээң оолдарың ырактан сээң кыстарыңны холунда
көдүрүп алган эеп кээр .

5 Ынчан сен ол бүгүнү көргөш, өөрүп-байырлаар
сен,

чүрээң хөлзеп, тиккиледир согар,
чүге дээрге сеңээ далай ындындан эртине-
байлакты эккеп бээр,
чоннарның байлаан сеңээ чедире бээр .

6 Сээң чериңни эндерик төвелер,
мадиан болгаш эфа аймактарның бодаганнары
шыва аптар.

Шеваның бүгү чурттакчылары сеңээ келгеш,
алдынын, чаагай чыттыг чүүлдерин эккеп бээр
база Дээрги-Чаяакчыны алгап-мактаар.

7 Кедар аймактың бүгү сүрүг малын сеңээ бөлүп
бээр,

навайот черниң кошкарлары сеңээ бараан болур :
олар Мээң өргүл салыр бедигээжимге Меңээ
тааржыр өргүл болур.

Мен Бодумнуң алдарлыг өргээмни алдаржыдар
мен!

8 Бо кымнарыл? Олар дээрге булуттар ышкаш ужуп
чоруур,

көге-бугалар ышкаш, уяларынче ужуп бар чыдар улус-тур .

⁹ Ырак ортулуктарның чурттакчылары Меңээ идегеп турар ,

бир дугаарында Фарсистен корабльдар эжиндирип кел чыдыр ,

олар ырактан сээң ажы-төлүңнү, оларның алдын-мөңгүнүн

сөөртүп эккел чыдыр.

Олар Дээрги-Чаяакчы Бурганың дээш, Израильдиң ыдыктыг Бурганы дээш чедип кээр, чүге дээрге Ол сени алдаржыдар-дыр.

¹⁰ Даштыкы улус сээң ханаларыңны катап тудар, оларның хааннары сеңээ бараан болур .

Килеңнээш, сени чылча шаап-даа кагзымза, ээ көрүнгөш, сени кээргеп тур мен.

¹¹ Сээң эжик-хаалгаң кезээде ажык турар, чоннарның эртине-байлаан, оларның хааннарын сеңээ эккелзин дээш,

хаалгаңны дүне-даа, хүндүс-даа дүкчүп-хагбас .

¹² Сеңээ бараан боорун күзевээн чон азы күрүне узуткаттырар,

ындыг чоннарның чер-чурту бүрүнү-биле ээнзиреп каар .

¹³ Ливан дагларының каас-чаражы сээңии апаар: шиви, чойган, пөш болгаш хады!

Мээң ыдыктыг черимни олар каастаар; Бодумнуң будум салыр черимни алдаржыдар мен.

¹⁴ Сени дарлап турган улустуң үре-салгалы сээң мурнуңга дис кырынга мөгеер,

сени бак көрүп турган бүгү улус буттарыңче сөгүрүп кээп дүжер ;

сени Дээрги-Чаяакчының хоорайы деп,

Израильдиң ыдыктыг Бурганының ·Сион хоорайы деп адаар .

¹⁵ Улус сени каапкан, көөр хөңнү чок турду, олар шупту сени оюп эртип турду.

Ам Мен сени кезээ мөңгеде өндүр-чаагай кылып каар мен,

улус сен дээш салгалдан салгал дамчып өөрүүр.

¹⁶ Сен бүгү чоннарның сүдүн ижер сен, хааннар сени эмзирип азыраар .

Мени Дээрги-Чаяакчы, сээң Камгалакчың, Хостакчың болгаш Иаковтуң күштүг Бурганы деп билип аар сен.

¹⁷ Чес орнунга Мен сеңээ алдын эккеп бээр мен, демир орнунга – мөңгүн, ыяш орнунга – хүлер, даш орнунга – демир эккеп бээр мен.

Амыр-тайбыңны сээң башкарыкчың, чөптүг чорукту – чагырыкчың кылып каар мен.

¹⁸ Ам сээң чериңге күчүлел дугайында, сээң чуртуң девискээринге – хоозурал болгаш

өлүм-чидим дугайында

дыңналбас апаар .

Бодуңнуң ханаларыңны Камгалал деп, хаалгаңны Мактал деп адап аар сен.

¹⁹ Ам сеңээ хүндүс хүн херели херек чок, дүне – ай чырыы херек чок;

Дээрги-Чаяакчы Боду сеңээ мөңге чырык апаар, Бурганың сээң чайынналчак чырыың апаар .

²⁰ Сээң хүнүң ам ашпас, сээң айың ам эргижиреп читпес –

Дээрги-Чаяакчы сеңээ мөңге чырык апаар, сээң качыгдалың хүннери төнер .

²¹ Сээң чонуң бүрүнү-биле чөптүг-шынныг улус апаар,

чер-чуртту кезээ мөңгеде ээлеп чурттаар .

Олар – Мээң олуртуп кааным өзүм-дүр ,

Мээң холумнуң Бодумну алдаржыдар чаяалгазы-дыр.

²² Оларның эң бичезинден муң кижилер укталыр, эң чөгенчиинден – эндерик чон укталыр.

Мен, Дээрги-Чаяакчы, үези кээрге, ону боттандырамынче далажыр мен».

Хосталга дугайында буянның медээ

61 Дээрги-Бурган-Чаяакчының Сүлдези мени бүргээн-дир –

Ол мени түрегдээннерге буянның медээни дыңнатсын дээш шилип чаап каан!

Ол мени сеткил-чүрээ муңгараан улусту экиртсин дээш,

туттурганнарга хосталганы, хоругдаттырганнарга адырлып хосталырын чарлазын дээш ;

² Дээрги-Чаяакчының өршээлиниң чылы база Бурганывыстың өжээн негээр хүнү келгенин медээлеп,

качыгдаан бүгү улусту аргалазын дээш ;

³ ·Сион дээш качыгдаан улусче сагыш салып, оларга хүл орнунга каас оваадайны, качыгдал орнунга – чаагай чыттыг үстү, муңгагдаан сагыш орнунга – макталдың хевин берзин дээш чоруткан.

Улус Бурганның чонунуң дугайында «Олар Дээрги-Чаяакчы Боду олурткан быжыг дөстүг ыяштар дег ;

олар чөптүг боорга, Дээрги-Чаяакчы оларны дамчыштыр

алдаржып турар» деп чугаалажыр.

⁴ Олар эрте-бурунгу бузундулар орнунга хоорайларны катап тудар,

шаг шаанда хоозураан хоорайларны катап тургузар ,

эрткен салгалдар үезинден бээр хоозурап калган чыткан,

үрелип бузулган хоорайларны чаартып тудар.

⁵ Даштыкы улус силерниң мал-маганыңарны кадарар,

өскээртен келген улус силерниң чериңерге

тараачыннар болгаш виноград ажаакчылары бооп ажилдаар.

⁶ А силер Дээрги-Чаяакчының бараалгакчылары деп адаттырар силер ,

Бурганывыска бараан болган улус деп силерни адаар.

Өске чоннарның байлаа силерге ажык-кончаа бээр ,

оларның алдар-ады силерге шилчип кээр.

⁷ Эрткен үеде бак атка киргениңер дээш, ийи дакпыр шаңнал алыр силер .

Дорамчылалды көрүп эрткеш, боттарыңарның чериңер дээш өөрүп-байырлаар силер,

боттарыңарның чуртуңарга ийи дакпыр хувааглыг чер алыр силер ,

мөңгө өөрүшкү силерни манап турар.

⁸ «Чүгө дээрге Мен, Дээрги-Чаяакчы, чөптүг чорукка ынак мен ,

үптээшкинге база дерзии чорукка хөңнүм чок. Мен чонумну ак сеткилдии-биле шаңнаар мен, олар-биле мөңгө керээ чарар мен .

⁹ Оларның үре-салгалы чоннар аразынга атсураглыг болур, оларның салгакчылары аймактар аразынга алдаржыыр.

Ол чонну көргөн бүгү улус

Дээрги-Чаяакчы оларга ачы-буян хайырлаан дээрзин билип алыр ».

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы дээш аажок өөрүп тур мен, Бурганым дээш сеткилим байырлап тур, чүгө дээрге Ол меңээ камгалалды хеп дег база агартышкынны тон дег кедирип каан – ол хептер душтук оол биле душтук кыстың каасталгалары дег кайгамчык чараш .

¹¹ Чер – бодунуң өзүмнерин, сесерлик – тараан үрезиннерни өстүрүп үндүрери дег,

Дээрги-Бурган-Чаяакчы агартышкын биле макталды

бүгү чоннар мурнунга өстүрүп үндүрер.

Иерусалимниң чаа ады

62 «Сиюнну бодааш, ыттавайн барбас мен, Иерусалимни бодааш, оожургавас мен!

Ооң алган агартышкыны хаяа ышкаш, ооң камгалалы – чырыткы ышкаш чырып келбээн шаанда, оожургавас мен!

² Бүгү чоннар сээң агартышкыныңны, хааннар шупту сээң каас-чаражыңны көрүп каар; сен чаа ат-биле адаттырар сен, Дээрги-Чаяакчы Боду сеңээ ол атты тыпсыр .

³ Дээрги-Чаяакчының холунда каас-чараш одага, Бурганыңның холунда – хаанның оваадайы апаар сен .

⁴ Улус ам сени „Кагдырган“ деп адавас , сээң чериңни „Энзирээн“ дивес.

Харын сени „Тааланчыг“ дээр, а сээң чериңни „Эленген“ дээр , чүгө дээрге сен Дээрги-Чаяакчыга тааланчыг-дыр сен, сээң чериң ээ чок артпас-тыр.

⁵ Аныяк оолдуң аныяк кыс-биле өгленчип, өгнүң ээзи апаары дег, сээң чонуң база сени ээлеп алыр.

Душтук оолдуң душтуу кыс дээш өөрүүрү дег, сээң Бурганың сен дээш өөрүүр .

⁶ Иерусалим, сээң ханаларыңга Мен таңныылдарны тургузуп каар мен, хүндүс-даа, дүне-даа оларның ыыды дыңналыр». Дээрги-Чаяакчының адын кыйгырып турар улус, ыыт чок барбаңар!

⁷ Иерусалимни Ол катап үндезилеп тургузуп, ону чер-делегейге алдаржыдып кагбаан шаанда, Аңаа амыр-дыш бербөңер!

⁸ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң оң холун, Бодунуң күчүлүг холун көдүргеш: «Моон соңгаар сээң дайзыннарыңга далган-тарааны чиртпес мен , даштыкы улус сээң бүдүрүп алган арагаңны ишпес!

⁹ Дүжүт ажаап турган улус боттары оозун чип, Дээрги-Чаяакчыны алгап-мактаар, виноград ажаап турган улус арагазын боттары Мээң ыдыктыг өргээмниң мурнунга ижер» – деп даңгыраглаан.

¹⁰ Хаалга таварып үнүңер-ле, үнүңер, чонга оруктан белеткеңер!

Орукту дескилеп, ажыдыңар, даштарны чайладыңар, аймактарга туктан көдүрүңер!

¹¹ Дыңнаңар, Дээрги-Чаяакчы чер-делегейниң ужу-кыдыыңга чедир:

«Сиюн-кыска: „Камгалакчың кел чыдыр! Көр даан, Ооң хайырлаар шаңналы холунда-дыр! “ – деп чугаалаңар» – деп чарлап тур.

¹² Сээң улузуңну «Ыдыктыг чон», «Дээрги-Чаяакчы хостаан улус» деп адаар. А сени «Күзенчиг» деп, «Кагдынмаан хоорай» деп адаар.

Чоннардан өжээн негээшкининиң хүнү

63 Эдом черден кел чыдар, Восора хоорайдан кел чыдар кызыл хептиг кымыл ол? Каас-коя хеп кеткен, Бодунуң өндүр улуг күчү-күжү-биле кылаштап олулар кымыл ол?

«Ол – Мен-дир мен – чөптүг-шынныг сөстөр медеглеп турар, камгалап шыдаар күчү-күштүг Мен-дир мен».

² Чүгө Сээң кеткен хевиң, оңгарда виноград сы баскан кижини дег, кызыл өңнүгүл?

³ «Мен оңгарга чааскаан чимис сы базып турдум, бүгү чоннардан кым-даа Меңээ дузалап, кады турбады.

Мен оларны килеңнээш, сы базып,
хорадааш, таптап турдум ;
оларның ханы Мээң хевимче чаштап турду,
Бодумнуң кеткен хевимни ханга борап алдым.

⁴ Дайзындан өжээн негээр хүнүм Мээң чүрээмде
доктааттыңган,

чонумну хостаар үе келген.

⁵ Мен көөрүмге, дузалакчы чок болду!

Кайгап калдым – Меңээ дөмөк болур кижичок
болду!

Ынчангаш Мээң Бодумнуң күчү-күжүм тиилелгени
шаңнады,

Мээң хорадаан сагыжым Мени деткиди!

⁶ Килеңнээш, Мен чоннарны таптай базып турдум,
хорадааш, оларны эзиртир ижиртип, ханын
черже төп турдум ».

Энерелдиг Адазынга чоннуң мөргүлү

⁷ Дээрги-Чаяакчының енерелдиин, Ооң макталга
төлептиин

сактып кээр мен.

Дээрги-Чаяакчы бис дээш өндүр улуг ачы-буян
кылган,

израиль чонувуска Бодунуң ээ-хайыразын,
аажок улуг енерелин көргүскен.

⁸ Ол: «Бо – Мээң чонум-дур, Мени мегелевес ажы-
төлүм-дүр!» – дээн.

Ол оларның Камгалакчызы апарган,

⁹ оларның бүгү качыгдалын үлежип келген,

Ооң төлээзи оларны камгалап турган .

Бодунуң ынакшылы болгаш ээ-хайыразы-биле Ол
оларны хостааш,

бүгү эрте-бурунгу үеде холунга көдүрүп чораан.

¹⁰ Ынчалза-даа олар тура халааш,

Ооң ыдыктыг Сүлдезин хомудадыптарга ,

Ол оларның дайзыны апаргаш, олар-биле
дайылдажып турган.

¹¹ Ынчан Ооң чону эрте-бурунгу үени, Моисейниң
үезин сактып келген –

Бодунуң сүрүүн кадарчылары-биле кады

далайдан үндүрө берген Бурган кайыл ,

чонунга Бодунуң ыдыктыг Сүлдезин хайырлаан
Бурган кайыл,

¹² Бодунуң күчү-күштүг холу-биле Моисейни чедип
алгаш чораан,

Бодун кезээ мөңгедө алдаржыдып,

чонунуң мурнунда сугну ийи чара аңгылапкан ,

¹³ ону далайның дүвү-биле кежире берген Бурган
кайыл?

Чон, ховуда аът ышкаш, тептикпейн барган,

¹⁴ Дээрги-Чаяакчының Сүлдези чонну,

шынааже бадып бар чыткан сүрүг малды дег,

амыр-дыш черинге эккелген.

Бодунуң адыңны алдаржыдар дээш,

чонуңну ынчаар эдертип бар чыткан сен.

¹⁵ Дээрден куду алзы көрөм,

Бодунуң ыдыктыг болгаш алдарлыг чурттаар
черинден көрүп көрөм!

Сээң хүннээчел сагыжың болгаш күчү-күжүң
кайыл?

Бодунуң улуг ээ-хайыраң биле кээргелиңни
биске көргүспес апардың.

¹⁶ Сен – бистиң Адавыс сен!

Авраам бисти билир хөңнү чок-даа болгай-ла,
Иаков бисти хүлээп көрүксевейн-даа баргай-ла,
ынчалза-даа Сен, Дээрги-Чаяакчы – бистиң
Адавыс сен;

эрте шагдан бээр Сээң адың – «Камгалакчывыс»
болгай.

¹⁷ Чүге, о Дээрги-Чаяакчы, Бодунуң оруктарыңдан
бисти астыктырып,

Сенден кортпас кылдыр чүректеривисти
чөрүүлөдип тур сен?

Сээң чалчаларың дээш, Сээң үлүүң болур бо
аймактар дээш,

эглип кээп көрөм!

¹⁸ Сээң ыдыктыг чонуң бодунуң черин үр ээлеведи

– ам ыдыктыг өргээңни дайзыннарывыс таптай
базып тур.

¹⁹ Бис ам Сээң кажан-даа чагырбайн чораның
чоннар дег,

Сеңээ хамаарышпас улус дег апардывыс .

64 О, бир эвес Сен дээрни чара тырткаш, дүжүп
келген болзуңза!

Ынчан даглар Сээң мурнуңга сирилөп, эстир ийик

– ² от чээргенни ынчаар кыпсып, сугну
хайындырыптар.

Дайзыннарың Сээң адыңны билип алзын дээш,
дүжүп кел!

Бүгү чоннар Сээң мурнуңга сирилезин!

³ Бистиң идегевээнивис түрлүг херектерни кылып
турдуң.

Сен дүжүп кээриңге, даглар Сээң мурнуңга
сирилөп, эстип турду!

⁴ Сенден өске кандыг-бир бурган аңаа идегеп
турар улуска

ыңдыг чүве кылганын эрте шагдан бээр
кым-даа дыңнаваан, кым-даа көрбээн .

⁵ Чөптүг-шынныг чорукту өөрүшкүлүг кылып,
Сээң оруктарың истеп, Сени сактып турар кижини

Сен Бодун уткуп үнүп кээп турар сен .

Ынчалза-даа бис шагдан бээр бачыт үүлгедип
туруп бээревиске,

Сен килеңней бердиң. Камгалал ап шыдаар бис
бе?!

⁶ Бис шупту арыг эвес чүүлдер дег апардывыс,
бистиң бүгү эки херектеривис хирленип,

бужартаан хеп дег.

Бис шупту бүрүлөр дег оңуп тур бис,

бачыттарывыс бисти хат ышкаш хадып алгаш
баар-дыр .

⁷ Кым-даа Сээң адыңны адап, кыйгырбас-тыр ,

кым-даа Сени эдерерин кызытпас-тыр.
 Сен бистен хая көрнүп,
 бисти боттарывыстың бачыттарывыстың
 эргезинге хүлээдип бердиң.
⁸ Ындыг турбуже, Дээрги-Чаяакчы, Сен – бистиң
 Адавыс сен,
 бис – дой бис, а Сен – дой сава кылыкчызы сен.
 Бис шупту – Сээң холуңнуң кылыглары бис.
⁹ О, Дээрги-Чаяакчы, хөлүн эрттир килеңневейн
 көрем,
 бистиң бачыттарывысты кезээ мөңгеде сагынмам!
 Көрүп көр даан: бис шупту Сээң чонуң ышкажыл
 бис!
¹⁰ Сээң ыдыктыг хоорайларың ээн кургаг хову
 апарган,
 Сион – ээн кургаг хову, Иерусалим – чурттакчы
 чок чер апарган.
¹¹ Бистиң алдарлыг ыдыктыг өргээвис –
 ада-өгбевистиң Сени алгап-мактап турган чери –
 өрттенип калган.
 Үнелээривис бүгү чүве бузундулар бооп хуула
 берген.
¹² Таанда-ла Сен ооң соонда безин
 биске кээргелиң көргүспес сен бе, Дээрги-
 Чаяакчы?
 Таанда-ла ыыттавайн эрттирип, бисти хөлүн
 эрттир кезедир сен бе?

Бурганның эки, бак улусту ылгай көөрү

65 «Мени айтырбаан улуска ажыттыңан мен;
 Менче чүткүвээн улус Мени тып алган.
 Мээң адым адап, кыйгырбаан чонга: „Мында мен,
 мында!“ –
 деп чугааладым.
² Мен хүннү бадыр чагырга билбес чонче,
 боттарының бодал-сагыжын эдерип,
 бак оруктар-биле чоруп турар улусче холум сунуп
 турдум.
³ Олар Мени үргүлчү арнымга-ла дорамчылап
 турар,
 дүрзү-бурганнарга ыдыктыг дээн сесерликтеринге
 өргүл салып,
 оларга тууйбудан кылган бедигээштерге артыш
 кыпсып турар,
⁴ дүне чевег-куйларда, чажыт черлерде караң
 көрнүп турар,
 хаван эъди чиир,
 савазынга арыг эвес быдаа хайындырып, кудуп
 ижер,
⁵ өске улуска: „Менден ырадыр тур,
 оон башка мээң ыдыктыым сенче шилчий бээр“ –
 дээр улус-тур.
 Олар, ыжы карак өөр өшпестээн от дег,
 Мени хорададып турар.
⁶ Оларның шииткелин Мээң мурнумда бижип каан

Ыыттавайн барбас мен, оларның боттарының
 бачыттары дээш
 база ада-өгбезиниң бачыттары дээш, оларга
 кеземче онаар мен – деп,
 Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. –
 Олар дагларга айдызаар өргүл кылып,
 тейлерге Мени бужар байдалга таварыштырып
 турган болгай!
 Биеэги үүлгедиглери дээш,
 Мен оларга бүрүнү-биле кеземче хемчээп бээр
 мен!»
⁸ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:
 «Виноград салбаанда чулук артып калган болза,
 улус: „Аңаа хора чедирбе, ол ам-даа ачы-дузалыг-
 дыр“ – дээр.
 Мен база ынчаар кылыр мен:
 Бодумнуң чалчаларымны бодааш,
 чонумну бүрүнү-биле узуткавас мен.
⁹ Мен Израильден үре-салгалды өстүрер мен,
 Иудеяны – Мээң даглыг чуртумну ээлээр
 салгакчылар артып каар;
 ону Мээң шилип алган улузум салгап алыр,
 аңаа Мээң чалчаларым чурттаар.
¹⁰ Менче чүткүп турар чонумга
 Шарон оргулаажы – хойлар оыттаар одар-
 белчиир,
 Ахор шынаа – бода мал дыштанып чыдар чер
 болур.
¹¹ А силерниң – Дээрги-Чаяакчыдан ойталаан,
 Мээң ыдыктыг даамны уттупкан,
 салым-чол бурганынга аыш-чем белеткеп салып,
 арагалыг дашка сунуп турар улустуң –
¹² салым-чолуңарны Мен тодарадып каан мен:
 хылыш силерни өлүрүп каар,
 силер шупту дискек кырынга олура, кыра
 шаштырып аар силер!
 Чүге дээрге Мен кыйгырып турдум, а силер
 харыылавадыңар,
 Мен чугаалап турдум, а силер дыңнавадыңар.
 Мээң бузуттуг деп санаарым чүве үүлгедип,
 Мээң сеткилимге кирбес чүве шилип алдыңар».
¹³ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн:
 «Мээң чалчаларым чемненир, а силер аштаар
 силер;
 Мээң чалчаларым ижер, а силер кагып-суксаар
 силер;
¹⁴ Мээң чалчаларым өөрүүр, а силер бак атка
 кирер силер!
 Мээң чалчаларым өөрүп-байырлаар,
 оларның чүректерин хөглээшкин бүргээр,
 а силер чүрээңерде качыгдалга алзып, човууртаар
 силер,
 аажок муңгарааш, ыглап-сыктаар силер.
¹⁵ Силерниң аттарыңар Мээң шилип алган
 улузумга
 каргыш бооп артар.
 Дээрги-Бурган-Чаяакчы силерни өлүмге хүлээдир,
 а Бодунуң чалчаларыңа өске ат тыпсыр.

¹⁶ Ынчан чер кырында алгаг-йөрээшкин кылып турар кижиге бүрүзү сөзүңгө шынчы Бурганның адын ажыглаар; чер кырында даңгырак берген кижиге бүрүзү сөзүңгө шынчы Бурганның ады-биле даңгыраглаар .

Чүгө дээрге биеэги качыгдалдар уттундурган, олар ам Мээң көрүжүм мурнунда артпаан-дыр.

Бурганның чаа чаяалгазы

¹⁷ Көрүңер, Мен чаа дээр биле чаа черни чаяар деп тур мен , биеэде турган чүве моон соңгаар сагышка артпас, угаанга кирбес .

¹⁸ Мээң чаяар чүүлдерим дээш өөрүп-байырлаңар, кезээ мөңгөдө хөглөңер!

Мээң чаяарым Иерусалимни байырлал долар, ооң чонун – өөрүшкү бүргээр.

¹⁹ Мен Иерусалим дээш өөрүп-хөглээр мен, чонум дээш өөрүп-байырлаар мен; аңаа ам кажан-даа ыы-сыы, уё-човуур дыңналбас .

²⁰ Аңаа моон соңгаар чаш ажы-төл өлүп кырылбас, бодунуң назынын бүрүнү-биле чурттаваан шаанда,

чаңгыс-даа кырган кижиге өлбөс. Кайы-бир кижиге чүс харлыында өлүп калган болза, аныяанда калган деп санаттырар, а чүс хар чедир чурттаваан кижини каргаттырган деп санаар .

²¹ Улус-чон бажыңнар тудуп алгаш, аңаа боттары чурттаар.

Олар тарып алган чимизин боттары чиир .

²² Оларның тудуп каан бажыңнарынга хары улус чурттаар деп чүве моон соңгаар турбас.

Оларның тарып каан ыяштарының чимизин хары улус

чиир деп чүве турбас.

Мээң чонум ыяштар дег үр чурттаар .

Мээң шилип алган улузум холу-биле кылган бүгү чүвезин

боттары үр үеде ажыглаар.

²³ Олар үре-түңнел чок ажылдавас, оларның ажы-төлү төрүттүнгөш, айыыл-халапка алыспас .

Олар Дээрги-Чаяакчының ачы-буянын алган чон болур –

олар боттары, оларның үре-салгалы-даа!

²⁴ Олар Мени кыйгырар мурнунда-ла, Мен харыылаар мен;

олар чугаазын төндүрбээнде-ле, Мен дыңнап кааптар мен .

²⁵ Бөрү биле хураган кады оъттаар, арзылаң шары ышкаш сиген чиир , а чыланнның чеми доурак-доозун бооп артар . Мээң бүгү ыдыктыг даамга кым-даа узуткаашкын кылбас,

хора чедирбес апаар ».

Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

Шииткел болгаш идегел

66 Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:
«Дээр – Мээң дүжүлгем, чер – бут салыр ширтээм!

Меңээ кандыг өргээ тудуп берип шыдаар силер , Мээң дыштаныр черим каяа туруп боорул?

² Ол бүгүнү Мээң холум чаяап кылган, ол бүгү ынчаар тыптып келген – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Мээң ээ көрнүр улузум бо-дур: томаараан, сагыш-сеткили муңгагдаан болгаш Мээң сөзүмден сүрээдеп турар улус .

³ А бузуттуг боду-ла , шары өргүп турар кижиге – кижиге өлүрүп турар кижиге дөмей, хураган дөгөргөш, өргүп турар кижиге – ыт мойну сыйып турар кижиге дөмей, далган-тараа өргүлү кылып турар кижиге – хаван ханы өргүп турар кижиге дөмей, чаагай чыттыг чүүлдер кыпсып турар кижиге – дүрзү-бурганга мөргүп турар кижиге дөмей . Ындыглар – оруктары боттары шилип алган, боттарының чүдек-бужар чүүлдеринге ынак улус-тур.

⁴ Мен база Бодунуң шилилгем кылыр мен: оларны хилинчекке таварыштырып, оларже коргар чүвезин ыдар мен . Чүгө дээрге Мен кыйгырып турумда, кым-даа харыылавады,

Мен чугаалап турумда, кым-даа дыңнавады . Олар Мээң бузуттуг деп санаарым чүве үлгедип, Мээң сеткилимге кирбес чүве шилип алдылар».

⁵ Дээрги-Чаяакчының сөзүндөн сүрээдеп турар улус, Ооң сөзүн дыңнаңар:

«Силерни көөр хөңнү чок база силерни Мээң адым ужун үндүр сывырып турар ха-дуңмаңар:

„Дээрги-Чаяакчы Бодун алдаржытсын, Ол силерни өөртсүн, а бис көрээли!“ – дээн.

Ынчалза-даа олар бак атка кирер.

⁶ Дыңнаңар, хоорайда шимээн үнүп, Бурганның өргээзинде дааш-шимээн дыңналып тур!

Дээрги-Чаяакчы Бодунуң дайзыннарынга чогуур кеземче онаап, шимээргеп тур.

⁷ Божуушкун хилинчээ көрбейн чыткаш-ла, Иерусалим божуп алган, эъди аарываан хирезинде-ле, оол божуп алган .

⁸ Кым ындыг чүве дугайында дыңнааныл, ындыг чүвени көргенил?

Чурт чаңгыс хүн дургузунда төрүттүнер бе, чон хензиг үе иштинде чырык черге көстүп кээр бе?

А ·Сион-кыс эъди аарып эгелээн дораан-на, оолдарын божуп алды!

⁹ Божуурунга чедиргеш, божуттурбайн баар мен бе? – деп,
Дээрги-Чаяакчы чугаалап тур. –
Таанда-ла Мен божуур күштү хайырлааш,
херээжен кижиниң хырнын дуглап каар мен бе? – деп,

Бурганың чугаалаан. –
¹⁰ Иерусалимге ынак бүгү улус, ооң-биле кады хөглөңөр,

ол дээш өөрүп-байырлаңар!
Ооң ажыын ажып ыглап турган бүгү улус,
ам ооң-биле кады өөрүңөр!

¹¹ Силер ооң аргалал бээр эмиглери ээп, тодар силер,
ооң сүткүр эмиглери таалал-биле ээп, чемненер силер».

¹² Дээрги-Чаяакчы: «Мен Иерусалимге чаагай чорукту хем ышкаш чорудуп бээр мен, өске чоннарның байлаа, терең суг дег, ону хөме алыр!

Иерусалим ам силерни эмиглери-биле чемгерер, холунга көдүрүп чоруур, хойнунга олурткаш, чассыдар.

¹³ Мен силерни, ие кижиниң чаш төлүн аргалааны дег, аргалаар мен,

Иерусалимге аргалал алыр силер! » – дээн.

¹⁴ Ону көрүп кааш, чүректериңер өөрүүр,
чаа үнген оът-сиген ышкаш чечектелир силер.
Дээрги-Чаяакчының күчү-күжү Ооң чалчаларына ажиттынар,

а килеңи дайзыннарына удур кыптыгар.

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы отка бүргедипкен чедип кээр,
Ооң дайынчы тергелери казыргы дег боор.
Ооң өжээн негээшкини килеңниг, Ооң түрлүг кыйгызы оттуң чалбыыжы-ла!

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы от-биле, Бодунуң хылыжы-биле бүгү кижини төрелгетенге шииткелин боттандыар,
Ооң кыргып-хыдаан улузу хөй болур.

¹⁷ «Бодун ыдыктап, арыглап алгаш,
ыдыктыг деп санаттырар сесерликтерже соңнуг-мурнуг кирип турар улус,
хаван эъди, күскелер болгаш өске-даа чүдек-бужар амытаннар чиир улус
шупту өлүп каар – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн.

–

¹⁸ Мен оларның ажил-херектерин, бодалдарын билер мен.

Бүгү чоннарны, аймактарны чыыр дээш чоруптар мен.

Олар чедип келгеш, Мээң өндүр чырыымны көрүп каар.

¹⁹ Мен оларның аразына көскү демдек көргүзөр мен.

Олардан дириг арткан улустуң чамдыызын өске чоннарже:

Фарсис, Ливия болгаш ча адыгжылары чурттап турар Лидияже,

Тувал болгаш Иаванче –

Мээң дугайымда дыңнаваан, Мээң өндүр

чырыымны көрбээн

ырак черлерже чорудуптар мен.

Олар ол чоннарга Мээң алдарымны медеэлээр.

²⁰ Ынчан олар бүгү чоннар аразындан силерниң бүгү ха-дуңмаңарны

чуузатар, тергелерге олурткаш,

аъттар, элчигеннер болгаш тежелерге мундургаш,

Мээң ыдыктыг даамче, Иерусалимче,

Дээрги-Чаяакчыга белек кылдыр эккээр – деп,

Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. –

Бүгү чоннар улузу израильчилерни,

Дээрги-Чаяакчының өргээзинге израильчилерниң

арыг саваларда

далган-тараа өргүлүн эккээри дег, эккээр.

²¹ Оларның чамдыызын мен Бодунуң бараалгакчыларым болгаш левиттер кылып аар мен ».

Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

²² «Мээң чаяарым чаа дээр биле чаа черниң

кезээде Мээң мурнумга

турары дег,

силерниң үре-салгалыңар болгаш адыңар кезээде артып каар – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

²³ Ай чаазы кээрге-ле, амыр-дыш хүнү кээрге-ле,

бүгү кижини төрелгетен Меңээ мөгеер дээш кээп

турар апаар – деп,

Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. –

²⁴ А өргээмден үнүп тура, улус Меңээ удур

үймээн үндүргеннерниң мөчү-сөөгүн көрүп каар;

оларны курттар-даа, өшпес от-даа кезээ шагда

чиир,

олар бүгү кижини төрелгетенге ческинчиг болур».

Иеремия

Кирилде

Чоокку Чөөн чүктүң хөй кезиин чаалап алган күчүлүг Ассирия күрүне бистиң эрага чедир VII вектиң ийиги чартында буурап дүшкөн. Египет база Вавилон деп ийи күрүне аразынга Ассирияның тергиидекчи туружун ээлеп аар дээш демисел эгелээн. Ол үеде халдей чонга чагыртып турган Вавилон VII вектиң төнчүзүндө Египетти тиилээш, Чоокку Чөөн чүктүң бүгү күрүнелерин бодунуң чагыргазының адаанче кончуг дүргөн кирип эгелээн.

Ол чылдарда бичии Иудея күрүне бирде Египеттиң, бирде Вавилоннуң камгалал-хайгааралын дилеп, ол-бо чайгылып турган. Иудеяны шынчы эвес чоруу дээш кезедири-биле вавилон хаан Навуходоносор 597 чылда аныяк иудей хаан Иехонияны тудуп алгаш, хаанның орнунга ооң төрөл акызы Седекияны олуртуп каан. Ынчалза-даа каш чыл эрткенде, Седекия база Вавилонга удур тура халыыр деп шиитпирлээн, ынчангаш Навуходоносор Иудеяже халдап кирип келген. Ийи чыл бүзээлеткен соонда (589-587 чч.), Иерусалим хоорай халдей аг-шеригге дүжүп берген. Вавилончулар ол найысылалды хоозурадып кааш, ооң чурттакчыларының барык шуптузун тудуп алгаш барган.

Шак ол төөгүлүг байдалга еврей чонга Бурганның сөзүн барык бежен чыл (627-580 чч.) дургузунда Иеремия медээчи дамчыдып келген. Ооң медээчи бараан болушкунунуң баштайгы чылдарында Дээрги-Чаяакчыга бердинген база Иудеяны бачыттан, дүрзү-бурганнарга мөгөөр чоруктан арыглаар дээш кызып келген Иосия хаан чуртту чагырып турган. Ынчалза-даа Иосия өлгөн соонда, Бурганга удур бузуттуг-бак үүлгедиглер кылып турган элээн каш хаан (Иоахаз, Иоаким, Иехония, Седекия) дүжүлгеге саадаан. Ол хааннарда база бүгү чонда боттарының бачыттарындан ойталааш, Дээрги-Чаяакчыже эглип кээр күзел шуут чогу дээш, Иеремия Бурганның кел чыдар шииткелин баш бурунгаар чугаалап турган. Өске медээчилерниң поэтиктиг хевирге бижээн номнары-биле деңнээрге, бо номда проза хевиринге бижээн узун өттүр билген медеглелдер (оларның аяны Ыдыктыг хоойлуну катаптааны деп номга дөмей) база Иеремияның амыдыралындан чугула болушкуннар дугайында тоожушкун кирип турар. Медээчинин амыдыралын номда тодарадып бижээнинин база ооң сеткил-сагыш көдүрлүүшкүннүг чугааларының ачызында бис ооң дугайында, өске медээчилерге көөрдө, хөйнү билир бис. Бодунуң чонунуң аар-берге салым-хузу дээш база ооң чугааларына чаңгыс чер чурттугларының хөңнү чогу дээш, Иеремияның чуртталгазы үргүлчү муңгаралга алыскан турган. Медээчилер номнарының аразында бо ном эң узуну болур. Чаңчыл ёзугаар «Иеремияның ыы-сыызы» деп номнуң автору база Иеремия болуп турар.

1 Хелкияның оглу Иеремияның сөстери бо-дур. Иеремия болза Вениаминниң аймааның черинде турар Анатот хоорай чурттуг Бурганның бараалгакчыларының бирээзи турган. ² Дээрги-Чаяакчы аңаа Бодунуң сөзүн Амоннуң оглу иудей хаан Иосияның хааннаашкынының он үшкү чылында ажыдып эгелээн. ³ Дээрги-Чаяакчы Иеремияга Иосияның оглу иудей хаан Иоакимниң чагырган үезинде база сөөлзүредир – Иосияның оглу иудей хаан Седекияның хааннаашкынының он бирги чылын төндүр чугаалап келген. Ол-ла чылдың бешки айында дайзыннар Иерусалимниң чурттакчыларын тудуп алгаш, сүрүп аппаратан .

Дээрги-Чаяакчының Иеремияны кыйгырганы

⁴ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып: «Хырын иштинге ботталдырып кааным мурнунда-ла

сени билир турдум,
иең иштинден үнүп кээриң мурнунда-ла
сени ыдыктап аңгылап кагдым,
делегейниң чоннарынга медээчи кылдыр
салып кагдым» – деп чугаалаан.

⁶ Мен: «О, Дээрги-Бурган-Чаяакчы! Ам-даа аныяам кончуг болгаш,

чүве чугаалап билбес-тир мен» – деп харыыладым .

⁷ А Дээрги-Чаяакчы меңээ:

«„Аныяк мен“ диве,
 Мен сени кымче-даа чорудупсумза, баар сен,
 Мээң сеңээ дужааган бүгү чүвемни чугаалаар сен!
⁸ Кымдан-даа кортпа ,
 чүге дээрге Мен сээң-биле боор мен,
 сени камгалаар мен » – дээн.

⁹ Дээрги-Чаяакчы холун сунуп, аксымга дээскеш ,
 меңээ:

«Бодумнуң сөстөрими ам сээң аксыңдан
 үнер кылып кагдым .

¹⁰ Көрдүң бе, Мен бөгүн сени чоннар, күрүнелерни
 харагалзаар кижилерди томуйлап тур мен –
 дазылы-биле тура тыртар, үрегдээр,
 узуткаар, буурадыр, быжыглаар
 база тарып олуртур сен » – дээн.

Бурганның чорутканы ийи көстүүшкүн

¹¹ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып:
 «Иеремия, сен чүнү көрүп тур сен?» – деп
 чугаалады . Мен: «Миндаль ыяштың будуун көрүп
 тур мен» – деп харыыладым. ¹² Дээрги-Чаяакчы
 меңээ: «Шын көрүп турар-дыр сен, ол дээрге Мээң
 удумзуравайн турарым ол-дур, Бодумнуң сөзүмнү
 күүседирим ол-дур» – дээн.

¹³ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн база
 катап ажыдып: «Сен чүнү көрүп тур сен?» – деп
 чугаалады. Мен: «Хайыңан пашче көрүп тур мен,
 ол паш соңгу чүктө турар-дыр» – деп харыыладым.

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Бо черниң бүгү
 чурттакчыларын айыыл-халап соңгу чүктен хөмө
 алыр-дыр » – дээн. ¹⁵ «Мен ам соңгу күрүнелерниң
 бүгү аймактарын кыйгырар мен – деп, Дээрги-
 Чаяакчы медеглээн. – Олар чедип келгеш,
 Иерусалимниң ханаларын, Иудеяның бүгү
 хоорайларын дескиндир бүзээлээш, аймак бүрүзү
 бодунуң дүжүлгезин Иерусалимниң иштинге
 тургузуп аар. ¹⁶ Мен Иудеяның үүлгеткен бүгү кем-
 буруузу дээш, ооң Менден ойталап, өске
 бурганнарга айдызаар өргүлдөр кыпсып, холу-биле
 кылып алган дүрзүлериңге мөгейип турганы дээш,
 аңаа удур шииткелим үндүрер мен.

¹⁷ А сен куруң куржанып белеткенип ал , баргаш,
 Мээң сеңээ дужааган чүвемниң шуптузун улуска
 чугаала, оларны мурнунга сирилеве, оон башка
 Мен сени, олар көрүп турда, сириледиптер мен!

¹⁸ Бо черниң бүгү чурттакчылары – Иудеяның
 хааннары, нояннары, Бурганның бараалгакчылары
 болгаш карачал чону сеңээ удур болур, а Мен ам
 сени шивээ, демир адагаш, хүлер хана дег быжыг
 кылдыр тургузуп кагдым . ¹⁹ Олар сеңээ удур халдап
 үнер, ынчалза-даа күш четпестер, чүге дээрге Мен
 сээң-биле боор мен – деп, Дээрги-Чаяакчы
 медеглээн. – Мен сени камгалаар мен».

Иудеяның Бурганны каапканы

² Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн
 ажыдыпкан: ² «Баргаш, Иерусалимниң чонунга
 Дээрги-Чаяакчыны бо сөстөрүн чарлап чугаала:
 „Сактып тур мен, аныяңда меңээ бердинген
 чордуң,

душтук кыстың ынакшылы-биле меңээ ынак
 турдуң ,

ээн кургаг ховуга, үнүш-дүжүт чок черлерге
 Мени эдерип чордуң .

³ Израиль – Дээрги-Чаяакчыны ыдыктыг чону ,
 Ооң дүжүдүнүң баштайгызы-дыр .

Ону чип турган улус шупту буруудаар,
 айыыл-халап оларны хөмө таварыыр“».

Дээрги-Чаяакчыны медеглээн чүвези ол-дур.

⁴ Иаковтуң салгалы, Израильдиң бүгү аймактары,
 Дээрги-Чаяакчыны сөзүн дыңнаңар!

⁵ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Таанда-ла ада-өгбеңер Мени кем-буруулу деп
 көргөн бе?

Чүге олар Менден ырай берди?

Олар хоозун чүүл сүргеш,
 боттары хоозун куруг апардылар .

⁶ Олар: „Дээрги-Чаяакчы бисти Египеттен үндүрө
 берген,

Ол бисти ээн кургаг ховуга,
 кооргалдарлыг, суг чок черге, дүмбей караңгы,
 кым-даа чорбайн турар, кижилер чурттавайн
 турар черге

эдертип чораан болгай . Олче чүткүүлү“ –
 диведилер.

⁷ Мен силерни дүжүткүр черге,
 ооң ачы-буяныг беримчези-биле чемнензин
 дээш, эккелдим .

А силер чедип келгеш, канчалдыңар?

Мээң чуртумну бужартадып,

Мээң ээлээн черимни чүдек-бужар чүүл кылып
 кагдыңар!

⁸ Бурганның бараалгакчылары: „Дээрги-
 Чаяакчыже чүткүүлү!“ –

деп кыйгырбады,

ыдыктыг хоойлу башкылары Мени билбес-тир,
 силерниң чагырыкчыларыңар Менден ойталаан-
 дыр,

медээчилер ·Ваал бурганның өмүнээзинден
 медеглеп ,

ажык-дуза чок дүрзү-бурганнарга мөгейип турар-
 дыр!

⁹ Ол дээш Мен силер-биле чаргылдажыр мен –
 деп, Дээрги-Чаяакчы

медеглээн. –

Силерниң салгалыңар-биле база чаргылдажыр
 мен .

¹⁰ Китт чоннуң ортулуктарынче баргаш, көрүңер,
 кедар аймакче элчиннерден чоруткаш,
 хайгылдап көрүңер.

Орта шак мындыг чүве болган бе деп билип алыңар:

¹¹ Бодунуң ёзулуг Бурган безин эвес бурганнарын солуп турар чон бар бе?

А Мээң чонум бодунуң алдарлыг Бурганын ажык-дуза чок дүрзү-бурганнарга орнапкан-дыр .

¹² О дээрлер, ону кайгап-хараңар, коргуп-сүрээдеп, сирилеңер! – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

¹³ Мээң чонум бузуттуг ийи херек үүлгеткен: ол Мени, амыдырал хайырлаар суг бажын, каапкаш , суг ызырынмас, үрелип бузулган доскаарлардан суг узуксап турар.

¹⁴ Израиль чон – кул бе?

Кулданыышкынга төрүттүнген чалча бе?

Ол чүге олча апарды,

¹⁵ чүге арзылаңар олче сүртенчиг ырланып , ооң черин хоозурадып кагды?

Ооң хоорайлары өрттеттирген, чурттакчы чок арткан-дыр .

¹⁶ Мемфис биле Тафнис хоорайларның чурттакчылары

сээң бажыңны чара шаап кагды .

¹⁷ Ол бүгү дээш, бодуң шоруң!

Сеңээ орук баштап чораан Дээрги-Чаяакчы Бурганыңдан ойталаан болгай сен!

¹⁸ А ам Египетче чүге баарың ол,

Нил хемниң суун ижер дээш бе?

Ассирияже чүге баарың ол, Евфраттың суун ижер дээш бе?

¹⁹ Кем-бурууң дээш кеземче алыр сен, өскерлишскиниң дээш сени кезедир; ынчангаш Дээрги-Чаяакчы Бурганыңдан ойталааның,

Менден кортпас апарганың кайы хире айыыл-халап,

ажыг-шүжүгге чедиргенин билип, көрүп ал».

Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

²⁰ «Бурунгу шагда-ла Мен хомудуңну буза шаап, моожаңны үзе тыртып берген мен , а сен: „Бараан болбас мен!“ – дидиң, бүгү бедик тейлер бажыңга, таварышкан-на хөлегелиг саглагар ыяш адаанга самыырап турдуң!

²¹ Мен сени тарып каарымга, эң эки виноград үнген шөл, шилиттинген чаш будуктар турдуң .

Оон Меңээ хамаарыштыр канчап хары, черлик сып болу бердиң?!

²² Ынчангаш кандыг-даа саваң-биле арыдыр чунуп шыдавас сен –

кем-бурууң Мээң мурнумда көскү! – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. –

²³ Сен канчап: „Бужартаваан мен,

·Ваалдың дүрзүлеринге мөгейбээн мен“ – дээр сен?

Шынаага кылып турган херектериңче көрүп көр, чүнү үүлгеткениңни медегер билип ал!

Эңгин теве дег, оруктарга дөскелчок караңнадыр маңнап турдуң.

²⁴ Ээн кургаг ховуга чаңчыккан черлик кыс элчиген дег,

киргиннээш, агаарга харлыгып турдуң!

Ол элчигенни кым доктаадып шыдаарыл?

Эдержилге үезинде кым-даа, күзезе, ону чайлыг тып аар .

²⁵ Ынчаар маңнап тургаш,

идиң эледир кедип аарыңдан кичээн,

суксааш, боостааң кургап калбазын халак!

Ынчалза-даа: „Хей чүве! Ёске бурганнарга ынак мен,

оларның изин истээр мен“ – дээш турар болдуң .

²⁶ Туттуруп алгаш, ады баксыраан оор кижиге дег,

Израильдиң – чонунуң, хааннар, нояннар,

бараалгакчылар болгаш медеэчилериниң – ады баксырады.

²⁷ Олар ыяшты „Ачам сен“ деп,

дашты „Мени төрүп кагдың“ деп турар.

Менче арнын эвес, ооргазын эргилдирип кээр-дир.

Ол хирезинде-ле айыыл-халапка таварышканда, „Бисти камгалап көрем!“ дижир-дир .

²⁸ Иудея, сээң кандыг-даа хоорайың боду бурганныг болгай.

Кылып алган бурганнарыңар кайыл?

Айыыл-халап хөме таварып кээрге, шыдаар болза, олар силерни камгалап чедип келзин .

²⁹ Мээң-биле канчап чаргылдажыр силер?

Мээң мурнумга шупту кем-буруулуг силер – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

³⁰ Чонуңарны кезедиримге-даа, хей болду, чагыг-суртаалымны хүлээп албадыңар .

Медээчилериңерни силерниң хылыжыңар, хайыра чок арзылаң ышкаш, чип төттү .

³¹ О, амгы салгал, Дээрги-Чаяакчының сөзүн тооп билип ап көрүңер!

Мен израиль чонга хамаарыштыр ээн кургаг хову, дүмбей караңгы бооп турдум бе?

Ынчаарга чүге-ле Мээң чонум:

„Бодувустуң барыксаан оруувус-биле чоруй баар бис,

Сенче дедир ээп келбес бис!“ – дээрил?

³² Кыс кижиге каас хептерин,

душтук кыс – думаалайын уттуп шыдаар бе?

А Мээң чонум Мени сагынмас-тыр,

шагда-ла уттупкан-дыр .

³³ Хандыкшааннарыңче чүткүүр дээнде,

мергежээниң аажок-тур,

орууңну бузутче шиглеп чаңчыккан-дыр сен .

³⁴ Сээң хевиң эдээ актыг ядыыларның ханыңга борашкан-дыр.

Олар кемниг херек үүлгетпээн, буруу чок улус-тур .

Ол хиреңде-ле:
³⁵ „Мен актыг мен,
 Бурганның килеңи менден чайлаар боор“ – дээр-дир сен.
 Мен сени „Бачыт үүлгетпедим“ дээн сөстериң дээш
 харыы тударынче кыйгырар мен!
³⁶ Чүге алызын бодавайн, оруктарың солудуң?
 Ассириядан чөгелиң төнгени дег,
 Египеттен база чөгелиң төнер .
³⁷ Египеттен база бажың халайтып алгаш үнер сен,
 чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы сээң идегеп турган
 чоннарыңны хүлээп
 көрбээн-дир:
 олар-биле кады чорааш, чедимчелиг болбас сен!»

Өскерликчи Израиль биле Иудея Бурганче эглир ужурлуг

3 «Ашаа кадайын чандырыптарга,
 кадайы оон чоруй баргаш, өске ашакка барып
 аар болза,
 баштайгы ашаа олче эглип кээп болур бе?
 Ынчаар болза, ол чер бужартай бербес деп бе?
 А сен хөй таныштарың-биле самырап турган
 хиреңде-ле,
 Менче эглип кээр деп тур сен бе? – деп, Дээрги-
 Чаяакчы медеглээн. –
² Тас тейлерже көрүжүң шигле,
 ында сээң самырап турбааның чер бар-дыр бе?
 Ээн кургаг ховуда чорумалдар кеденген араб кижиге
 дег,
 таныштарыңны орук кыдыынга манап турдуң .
 Бодуңуң самыыраашкын болгаш бузудуң-биле
 черни бужартаттың.
³ Ынчангаш чаъс чагбастаан,
 Мен часкы чаъс-чайыкты кутпайн турдум .
 Сээң арын-шырайың самыын-садар херээженни
 дег-дир,
 ыядыр арның чок-тур!
⁴ А ам сен Меңээ: „Аныямдан тура эргим эжим!
 Ачам сен!
⁵ Таанда-ла кезээ мөңгедэ килеңнээр сен бе,
 кезээде хорадаар сен бе?“ – деп турар-дыр сен .
 Ынча дээр хиреңде-ле, бар шааң-биле бузут
 үүлгедир-дир сен».
⁶ Дээрги-Чаяакчы меңээ Иосияның хааннаан
 үезинде : «Өскерликчи херээжен дег Израильдиң
 чүнү үүлгедип турганын көргөн-не болгай сен. Ол
 бедик даг бүрүзүнче барып, таварышкан-на
 хөлөгелиг салбагар ыяш адаанче кирип, аңаа
 самырап турду . ⁷ Бүгү үүлгедиглериниң соонда,
 ол Менче эглип кээр боор деп бодадым, ынчалза-
 даа ол эглип келбеди. Ооң сөс ээлевес кыс дуңмазы
 Иудея ону көрүп турду. ⁸ Израильдиң Меңээ
 өскерлип турганы дээш, Мен аңаа чарлыышкын
 бижии бижээш, чандырыпкан мен . Оон көөрүмге,
 ооң сөс ээлевес кыс дуңмазы Иудея кортпайн, боду
 база самырап чорупту . ⁹ Ол бодуңуң ыят чок

самыыраашкыны-биле черни бужартадып, даш,
 ыяш дүрзүлөр-биле Меңээ өскерлип турду .
¹⁰ Ынчап тургаш-ла, Израильдиң сөс ээлевес кыс
 дуңмазы Иудея Менче шын сеткили-биле эвес, а
 кажарлап эглип келди» – деп чугаалаан.
¹¹ Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Өскерликчи Израиль,
 сөс ээлевес Иудеяга көөрдө, ооң буруузу эвээш-тир
 . ¹² Баргаш, соңгу чүккө: „Эглип кел, өскерликчи
 Израиль!“ – деп сөстериң чарлап чугаала» – дээн.
 Ол оон ыңай:
 «Мен сеңээ хорадап артпас мен,
 энэрелдиг болгаш, кезээ мөңгедэ килеңневес мен
 – деп медеглээн. –
¹³ Чүгле бодуңуң кем-бурууңну билин:
 Дээрги-Чаяакчы Бурганыңа удур бачыт үүлгедип,
 таварышкан-на хөлөгелиг салбагар ыяш адаанга
 өске бурганнарга хандыкшып шаг болдуң ,
 Мээң сөзүмнү тооп дыңнавайн турдуң».
 Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.
¹⁴ «Эглип келиңер, өскерликчи ажи-төл – деп,
 Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – чүге дээрге Мен –
 Эңер-дир мен , силерни, бир хоорайдан-на – бир
 кижиге, бир аймактан-на – ийи кижиге кылдыр эдертип
 алгаш, Сионче эккээр мен. ¹⁵ Мээң сеткилимге
 тааржыр чагырыкчылардан силерге бээр мен, олар
 силерни угаан-медерелди-биле чагырар . ¹⁶ Бо
 черге өзүп-көвүдөп, эңдерли бээр силер – деп,
 Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – ол хүннерде Дээрги-
 Чаяакчының чагыг-керээзин шыгжаан аптара
 дугайында улус чугаалашпас, ону бодавас база
 сагынмас, ону хереглес, өске ыдыктыг аптара-даа
 кылып албас. ¹⁷ Ол үедэ Дээрги-Чаяакчының
 дүжүлгези деп атты Иерусалимге тыпсыр, бүгү
 чоннар Иерусалимге чыгып келгеш, Дээрги-
 Чаяакчының адынга мөгеер, оон соңгаар
 боттарының чөрүүлөнгөн бузуттуг чүректеринге
 чагыртып чурттавайн баар. ¹⁸ Ол хүннерде
 Иудеяның чону Израильдиң чону-биле каттыжып
 алгаш , соңгу чүкте чурттан силерниң ада-
 өгбөңерге Мээң берген черимче чоруй баар.
¹⁹ Мен сеңээ ажи-төлүмге дег хамаарылгалыг
 болуксадым,
 сеңээ күзенчиг черни, чоннарның эң кайгамчык
 үлүүн дыка берикседим.
 Сен Мени „Ачам“ деп адаар боор деп,
 Менден ойталавас боор деп бодадым.
²⁰ Ынчалза-даа ашаанга өскерилген кадай дег,
 израиль чон, сен база Меңээ өскерилдиң – деп,
 Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –
²¹ Тейлер баштарында алгы-кышкы,
 израиль чоннуң чалынган ыы-сыызы дыңналып
 турар,
 чүге дээрге олар оруундан өскээр эеп,
 Дээрги-Чаяакчы Бурганын уттупкан-дыр .
²² Эглип келиңер, өскерликчи ажи-төлүм,
 Мен силерни шынчы эвес чорууңардан экиртип
 каар мен ».
 Көрөм, Сенче бар чыдыр бис,

чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы Бурганывыс – Сен-дир сен!

²³ Тейлерде – чүгле меге, дагларда – чүгле шимээнниг чыыштар бар болгай. Израильдин камгалалы чүгле Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстан кээри шын-дыр!

²⁴ Бистиң аныяк шаавыстан-на бужар дүрзү-бурганнар ада-өгбевистиң эт-хөреңгизин, оларның шээр, бода малын,

оглу-кызын сыырып турган. ²⁵ Бужар чүүлдеривис бисти бүргеп алган, бак адывыс бисти шып алган!

Чүге дээрге бис-даа, ада-өгбевис-даа аныяк шаавыстан амдыгаа чедир Дээрги-Чаяакчы Бурганывыска удур бачыт үүлгедип,

Ооң сөзүн тооп дыңнавайн турган-дыр бис .

4 «Израиль, бир эвес эглип великсээр болзуңза, Менче эглип кел – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Чүдек-бужар дүрзүлериңни ап октапкаш, улчуп чорбастай берзинзе база

² шынны-биле, ак сеткилдий-биле: „Дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен!“ – дээр болзуңза , өске чоннар Бургандан ачы-буян алып, Ол дээш чоргаарланыр ».

³ Дээрги-Чаяакчы Иудея биле Иерусалимде чурттаан улуска

мынча деп турар-дыр: «Кур черден боттарыңарга аңдарып алыңар ,

тенниг үнүштер аразыңа үрезин тарываңар!

⁴ Дээрги-Чаяакчыга хамааржырыңарны көргүзери-биле

чүрээңерни демдектеп, арыглап алыңар , Иудеяның улузу, Иерусалимниң чурттакчылары, оон башка силерниң бузуттуг херектериңер дээш Мээң килеңим чалбыышталдыр хып, өжүртүнмес өрт ышкаш апаар ».

Соңгу чүкте чурттан дайзын халдап кээр

⁵ «Иудеяга чарлап көрүңер, Иерусалимге медээлеп чугаалаңар, бүгү чуртка трубадан этсиңер , үнүңер шаа-биле: „Барып, быжыглаттынган хоорайларга чыгылылы!“ – деп алгырыңар.

⁶ Сионче дезер дээш ынаар углай туктан көдүрүңер, амы-тыныңар камгалаңар, черле доктааваңар, чүге дээрге Мен

соңгу чүктен айыыл-халап, кончуу сүргей өлүм-чидим эккээр мен!

⁷ Шырыштан үнүп келген арзылаң дег, чоннарны узуткаар хаан кел чыдар-дыр ,

ол силерниң чериңерни хоозурадыр дээш бодунуң чыдыныңдан туруп келген-дир. Узуткакчы хоорайларыңарны үреп бузуп кааптарга,

оларга чурттакчылар артпас».

⁸ Ынчангаш качыгдал хевинден кеткеш, ишкирнигип ыглажыңар , Дээрги-Чаяакчының килеңи бисти оюп эртер эвес.

⁹ «Ол хүн хаан-даа, ноян-даа эр соруун чидириптер,

Бурганның бараалгакчылары коргуп-сүртээр, медээчилер аңгадай бээр» – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн.

¹⁰ Мен: «Аа халак, Дээрги-Бурган-Чаяакчы! Сен бо чонга, Иерусалимниң чурттакчыларыңа тайбың дүжерин аазааш, оларны ылап-ла мегелеп кагдың . Хылыш оларның боскун үзе кезер деп барды» – деп чугааладым.

¹¹ Шак ол чонга, Иерусалимниң чурттакчыларыңа:

«Ол үеде Мээң күжүр чонумче ээн кургаг ховунуң тас тейлеринден изиңейндир чип турар хат хадып кээр! Ындыг хатка тараа арыглай челбиттинмес, үрезин савандан арыглаттынмас.

¹² Хат хөлүн эрттир дыңзыг боор! Мээң күзел-соруум ёзугаар ол хат хадып кээрге, Мен чонумга хамаарыштыр шииткелимни үндүрер мен!» – деп,

Бурган чугаалаан.

¹³ Булут ышкаш, дайзын көдүрүлүп олур , ооң дайынчы тергелери казыргы дег , аъттары эзирлерден кашпагай! Ат болдувус-ла, өлүп читтивис-ле!

¹⁴ «Иерусалим, бодуңнуң чүрээңни бузуттан арыглап ал ,

ынчан камгалалды алыр сен!

Чежеге дээр кара бодалдарың амдажыдар сен?

¹⁵ Дан хоорайдан, Эфрем дагларыңдан өлүмнүң медээзи дыңналып тур.

¹⁶ Чоннарга мону чарлаңар, Иерусалимге дамчыдыңар:

ырак чурттан аг-шериг кел чыдыр, Иудеяның хоорайларында оларның алгы-кышкызы чаңгыланып тур.

¹⁷ Шөлдү долганган таңныылдар дег, олар найысылалды бүзээлеп келди . Чүге дээрге Иудея Меңээ удур тура халаан-дыр! – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

¹⁸ Бодуңнуң-на ажил-херектериң, бак үүлгедиглериң бо бүгүнү сенче халдатты! Бузут-багыңдан тывылган ажыг-шүжүг сээң чүрээңни кемдедип тур».

Иеремияның чону дээш кажыыдааны

¹⁹ Ишти-хөңнүмнү! Ишти-хөңнүмнү!

Чүрээм аарышкыдан харыксырап, чарлыр чыгыы
соп тур,
ыыттавайн баар аргам чогул.
Чүгө дээрге трубалар эткенин – дайынчы медээни
дыңнап тур мен.

²⁰ Халапты халап солаан, бүгү чурт хоозураан;
чадырларывыс хенертен, оран-сававыс – карак
чивеш дээр аразында
буступ кээп дүшкен.

²¹ Кажанга чедир дайынның туктарын көрүп,
дайынчы трубалар этсириң дыңнаар мен?

²² «Мээң чонум мелегей-дир, Мени билбес-тир!
Угаан кирбээн уруглар дег, сарыыл чок-тур;
олар чүглө бузут үүлгедир талазы-биле мергежээн,
а буян кылып билбес-тир».

²³ Черже көрдүм – ол ужу-бажы билдинмес, ээн
болду,

дээрже көрдүм – ында чырык чок болду.

²⁴ Дагларже көрдүм – олар сирилеп тур,
тейлер шупту сүрээдеп тур.

²⁵ Көөрүмгө, чаңгыс-даа кижичок,
дээрниң куштары тарадыр ужа берген болду.

²⁶ Көөрүмгө, чечектелген чер ээн кургаг хову
апарган болду,
ооң бүгү хоорайларын Дээрги-Чаяакчының күзел-
соруун ёзугаар
бузуп каапкан –

Ооң килең-кылыы ол хире-дир!

²⁷ Дээрги-Чаяакчы: «Бо бүгү чер хоозурап каар,
ынчалза-даа ону бүрүнү-биле узуткавас мен!

²⁸ Ынчангаш чер ыглап-сыктаар, бедик дээр
караа бээр;
шиитпиримни үндүрген мен,
ам ону өскертпейн, күүседир мен» – деп чугаалаан
болгай.

²⁹ Аъттыг-шеригжилер биле ча адыгжыларының
алгы-кышкызындан
хоорай чурттакчылары тарадыр маңнажып тур.
Олар шыргай аргаларже дезип,
кашпалдарже чаштып чоруп тур.
Хоорайлар шупту ээнзирээн, оларда чаңгыс-даа
чурттакчы артпаан.

³⁰ А сен, куруглаан Иудея, ам канчаар сен?
Каас-коя хептер кедип, алдын каасталгалар-биле
шиметтинип,
карактарың будуп чордуң. Хей-ле каастанып
чораан болдуң!

Сээң-биле самыырап турган таныштарың
сени тоовастап, амы-тыныңны үзүксеп тур.

³¹ Алгы-кышкыны дыңнап тур мен –
херээжен кижичок божуп чыткан-даа дег,
ол дун төлүн божуп, човууртаан-даа ышкаш.
·Сион-кыс ыглап-сыктап, уё-човуур-биле холун өрү
сунуп:

«Ат болдум! Өлүрүкчүлөрдөн дезер дээш шаам
төндү!» – деп тур.

Бүгү чон бачытка борашкан

5 «Иерусалимниң кудумчуларын эргий
кылаштаңар.

Көрүп чоруңар, сураглап билип алыңар, төп
шөлдерден дилеңер:

алыс шынче чүткээн, оода чаңгыс чөптүг кижичок
бар-дыр бе,

ындыг кижичок тып шыдаар силер бе?

Тып алзыңарза, Мен найысылалды өршээр мен!

² Иерусалимниң чурттакчылары дириг Дээрги-
Чаяакчының ады-биле

даңгыраглап турар,

ынчалза-даа ол даңгырактары меге боор-дур».

³ Дээрги-Чаяакчы, Сээң карааң алыс шынны көрүп
кагбас деп бе?

Чонуңну буурадып турдуң – а ол аарышкыны
медереп билбес-тир,

ону узуткап турдуң – а ол угаан киреринден
ойталаар-дыр.

Оларның сеткил-чүрээ даштан кадыг апарып,
Бурганче эглиринден ойталады.

⁴ Мен ынчан: «Бо-даа карачал улус-тур,
олар бүдүүлүк болгаш, Дээрги-Чаяакчының оруун,
боттарының Бурганының дүрүмнерин билбес
болгай».

⁵ Ынчаарга ызыгууртан кижилерге барып,
чугаалажып көрейн.

Олар Дээрги-Чаяакчының оруун,
Бурганының дүрүмүн билир болгай» – дээн мен.

Ынчалза-даа олар база шупту
Бурганның кедирген хомудун чуура шаап,
моожазын үзе тыртып каапкан болду.

⁶ «Ынчангаш оларже шыргай арыгдан арзылаң
халдаар,

оларны ховунуң бөрүзү үзерлеп кааптар,
ирбиш хоорайлар чанынга кеденир:
хоорайдан үнген кижичок бүрүзүн ол үсперлеп
кааптар!

Чүгө дээрге оларның бачыттары көвүдээн-дир,
Меңээ өскерлири дам барган-дыр.

⁷ Мен сени канчап өршээр мен?

Сээң улuzuң Менден ойталаан-дыр,
Бурган болбас дүрзүлөр ады-биле даңгыраглаар-
дыр.

Мен тоттуруп турумда-ла, олар самыыралга алзып,
самыын херээженнер бажыңнарында тырлып
турар-дыр.

⁸ Семис киргин аскыр дег, кижичок бүрүзү өске
кижиниң кадайынче туралап,
киштеп кыйгырар-дыр.

⁹ Таанда-ла ол бүгү дээш оларны кезетпес мен бе?
– деп, Дээрги-Чаяакчы

медеглээн. –

Таанда-ла ындыг чондан өжээн негевес мен бе?

¹⁰ Дайзын чоннуң виноград шөлдеринче барып,
үрегдизин,

ынчалза-даа бүрүнү-биле узуткавазын.

Виноград сыптарын үрегдесин,
чүгө дээрге олар Дээрги-Чаяакчыга хамаарышпас-
тыр.

¹¹ Чүгө дээрге Израильдин-даа, Иудеянын-даа чону
Меңээ шынчы эвес болган-дыр – деп, Дээрги-
Чаяакчы медеглээн. –

¹² Олар Дээрги-Чаяакчы дугайында мегелеп
чугаалажып:

„Бурган бисти канчаптар деп. Бисти айыыл-халап-
даа таварбас,
дайын-чаа-даа, аш-чут-даа көрбес бис!

¹³ Ооң медээчилери хат ышкаш хоозун кижилер-
дир;

Дээрги-Чаяакчынын сөзү оларга ажыттынмаан.
Оларнын оштаан бүгү бак чүвези боттары-биле
боттанзын!“ –
деп турганнар ».

¹⁴ Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча
дээн:

«Иеремия, улустуң ындыг чугаа-сөзү дээш,
сээң аксыңдан үнер Мээң сөзүмнү от дег кылып
каар мен ,

бо чон ыяш апаар – ону ол от чиптер .

¹⁵ Көөр силер, израильчилер,
Мен силерге ыракта чонну ыдыптар мен – деп,
Дээрги-Чаяакчы
медеглээн, –

күчүлүг, эрте-бурунгу чонну!

Силер ооң дылын билбес боор силер,
чугаа-сөзүн билип шыдавас силер .

¹⁶ Ооң согун саадаа – ажык чевег дег ,
ооң дайынчылары шупту күш-шыдалдыг.

¹⁷ Ол чон силернин дүжүдүңерни, аъш-чемиңерни
сыырыптар,
оглу-кызыңарны база сыырыптар, мал-
маганыңарны чиптер,
виноградыңарны, фи́га чимизиңерни база чиптер

Ол силернин идегеп турар быжыглалдыг
хоорайларыңарны хылыш-биле
чылча шаап каар.

¹⁸ Ынчалза-даа ынчан безин силерни төнчүзүнге
чедир узуткавас мен – деп, Дээрги-Чаяакчы
медеглээн. – ¹⁹ Улус: „Дээрги-Чаяакчы Бурганывыс
бо бүгүнү бис-биле чүү дээш кылганы ол?“ – деп
айтырарга , „Силер Оон ойталааш, бодуңарнын
чериңерге өске бурганнарга бараан болуп
турдуңар, ынчангаш өске черге хары улуска бараан
болур силер“ – деп харыылаар сен, Иеремия.

²⁰ Иаковтуң салгалынга медеэлеп, Иудеяга
дыңнадып:

²¹ „Мону дыңнап ал, мелегей, угаан чок чон!

Карактыг хиреңерде, көрбес-тир силер,
кулактыг хиреңерде, дыңнавас-тыр силер!“ – деп
чугаалаңар.

²² Менден коргар база сүрээдээр ужурлуг эвес ийик
силер бе? – деп,
Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Мен дээрге далайны кызыгаарлай элезин салып
каан Бурган-дыр мен.

Суг ажып шыдавас мөңгө кызыгаарны кылып каан
Бурган мен.

Далайнын чалгыглары хөлзеп, часказа-даа, ону
үрөп күш четпес,

шимээргеп, диргелзе-даа, ону ажа шурап шыдавас

²³ А бо чон чөрүү, чагырга билбес-тир:

Менден хая көрүнгөш, чоруй барган-дыр .

²⁴ Олар сеткил-чүрээнде: „Дээрги-Чаяакчы
Бурганывыстан коргуп чоруулу,

Ол биске чогуур хуусаада, күзүн-даа, чазын-даа
чаъзын чагдырып ,

дүжүт ажаар үелерни тодарадып бээр болгай“ –
дивээн-дир.

²⁵ Оларнын кем-буруузу ол бүгүнү оларга бербейн
барды,

бачыттары ачы-буянны олардан хунаап аппаратды.

²⁶ Мээң чонумнуң аразында бузуттуг улус бар-дыр:
олар кедегде олурап куш тудукчузу ышкаш,
какпа-дузаан салып алгаш, кижилер тудар-дыр!

²⁷ Куштар долган хааржак ышкаш,
кара сагыш-биле тыпкан олча оларнын
бажыңарын долган.

Ынчангаш олар байып, депшээн-дир,
²⁸ чооннап, чагландыр семирп калган-дыр.

Кылбас-ла бузуттуг үүлгедии чок, өскүстер эки-
чаагай чурттаар кылдыр,

оларнын херээн чөптүү-биле шиитпес,
ядыларнын чаргызын шынны-биле шиитпес

улус-тур .

²⁹ Таанда-ла ол бүгү дээш оларны кезетпес мен бе?
– деп, Дээрги-Чаяакчы
медеглээн. –

Таанда-ла ындыг чондан өжээн негевес мен бе?
³⁰ Бо черде коргунчуг чүдек-бужар чүүлдер бооп

турар-дыр:

³¹ бүдүү билерлер мегелеп медеглээр-дир ,

Бурганның бараалгакчылары боттарынын туразы-
биле

улусту чагырар-дыр,

Мээң чонумга ол чорук таарымчалыг-дыр.

Ол бүгүнүң хараазында силер-биле чүү боор деп?

Дайзын Иерусалимче халдаар

6 Вениаминнин аймаа, Иерусалимден дезиңер!
Текояга трубадан этсиңер,

Бет-Каремге сагындырыгыг демдектен бериңер ,
чүгө дээрге соңгу чүктен айыыл-халап,
аажок улуг өлүм-чидим кел чыдар-дыр .

² Эрге-чассыг, чараш ·Сион-кысты чок кылып каар
мен!

³ Сүрүг малын кадарып чоруур кадарчылар дег,
дайзыннар аңаа чедип келгөш, чадырларын ону

дескиндир тип алгаш,
кижи бүрүзү Иерусалимнин кайы-бир талазын

кадарып туруп аар.

⁴ Олар: „Иерусалимге удур тулчуушкунну белеткеңер!

Туруңар, дал дүъште үнүптээли!
Харалаан, хүн ажар чедип, имиртинңей берди.

⁵ Туруңар, дүне када үнүптээли,
ооң быжыг ханаларын үреп бузуп кааптаалы!“ – деп тур».

⁶ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур:
«Ыяштардан кезиңер, Иерусалимге удур бүзээлел чалын тудуңар.

Дарлал бо хоорайның эриин ажыр долган-дыр – ол кеземчем көрзүн.

⁷ Суг бажындан бүлгүрлүп турар суг дег,
найысылалда бузут хайныгып тур,
үптээшкин биле күчүлел ында оожургавайн дыңналып тур,

Мен көрүп кээримге-ле, кемдээшкин, балыг-бышкын көстүр-дүр!

⁸ Иерусалим, миннип кел, оон башка сенден хөңнүм кала бээр,
сени кижичурттап шыдавас, хоозураан чер кылып каар мен».

⁹ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы: «Израильчилерниң арткан кезээн,
виноград шөлүнде чимисти дег, чыып кааптар.
Виноград чыыкчызы дег, холуңну сыптарже сунувут!» – дээн.

¹⁰ Кымга чугаалаайн, кымны сургаайн, кым мени дыңнаарыл?

Улус-чон кулаан кумнап алган – дыңнап шыдавастыр .

Дээрги-Чаяакчының сөзүн дора көрүп, аңаа хөңнү чок-тур .

¹¹ Дээрги-Чаяакчының килеңин үлежип турар мен, ону доктаадып шыдавас мен!

«Кудумчуда бичии уругларже, бөлүглежип чыылган аныяктарже

Мээң килеңимни төвүт!

Эр-даа, херээжен-даа улусту тудуп алгаш баар, назылап кыраан ирейни база.

¹² Израильчилерниң бажыңнары, шөлдери болгаш кадайлары

хары улус холунче кире бээр,
чүге дээрге Мен бо черниң чурттакчыларыңче холум көдүрер мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

¹³ Олар шупту, улуу-даа, бичези-даа, чүгле ажык-кончаа сүрүп,

Бурганның медээчизинден эгелээш, Ооң бараалгакчызыңа чедир меге чүүл кылып чоруур болгай .

¹⁴ Олар „Амыр-тайбың, амыр-тайбың!“ деп хоозун чүве чугаалап,

Мээң чонумнуң балыгларын чиик көрүп, экиртир деп бодап турар, а амыр-тайбың чок-тур!

¹⁵ Олар чүдек-бужар чүүлдер кылып турар, ыядыр ужурлуг улус-тур,

ынчалза-даа ыядыр арын, эгенир сагыш оларда чок-тур .

Ынчангаш олар аштырганнар аразыңа кырлып каар,

Мээң кеземче көргүзүп кээр хүнүмде кээп дүжер». Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур .

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы мынча деп чугаалаан:

«Орук белдиринге доктаагаш, топтап көрүңер, эрте-буруңгу оруктар дугайында айтырыңар, буянның оруу кайда-дыр – олап чоруңар, ынчан сагыш-сеткилиңер тамчык-дыштыг болур – деп чугааладым. А силер: „Олап чорбас бис!“ – деп харыыладыңар. ¹⁷ Мен силерге доскуулчуларны тургускаш: „Труба этсирин дыңнаңар!“ – дидим. А силер: „Дыңнавас бис!“ – деп харыыладыңар .

¹⁸ Ынчангаш Мээң чонум-биле чүү боорун дыңнап алыңар, чоннар,

билип алыңар, чыылган улус.

¹⁹ Чер-делегей, дыңна! Мен бо чонче айыыл-халапты –

ооң бодунуң-на бодалдарының үре-түңнелин ыдып тур мен ,

чүге дээрге Мээң чугаа-сөзүмнү тооп дыңнаваан, Мээң хоойлумну хүлээп көрбээн чон-дур.

²⁰ Шевадан эккелген ладанның, ырак чурттан эккелген чаагай чыттыг кулузуннуң Меңээ херээ чүл?

Бо чоннуң өргүлдери Мээң сеткилимге таарышпады,

ооң бүрүн өрттедир өргүлдеринге хөңнүм чогул .»

²¹ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы: «Бо чоннуң мурнунга моондактар салыр мен,

аңаа адалары болгаш оолдары, эжишкилер болгаш кожалар тептигип, өлүп каар!» – дээн.

²² Дээрги-Чаяакчы: «Көрүңер!

Соңгу чүкте чурттан бир чон кел чыдыр, күчүлүг аймак чер-делегейниң кыдыындан көдүрлүп олур!

²³ Ол дээрге холунда ча-согун, хылыш туткан, каржы-дошкун, кам-хайыра чок улус-тур, оларның алгы-кышкызы далайның дааш-шимээни дег.

Аъттыг шаап кел чыдар, тулчурунга белен дайынчылар-дыр,

олар сенче халдаары ол-дур, «Сион-кыс!» – деп чугаалаан.

²⁴ Оларның дугайында медээни дыңнадывыс, салдыныптывыс,

аарышкы, хилинчек бисти, божаан херээженни дег, ат кылып тур .

²⁵ Шөлче үнмеңер, оруктарга көзүлбеңер, чүге дээрге кайда-даа хылыш туткан дайзыннар бар-дыр,

долгандыр коргуш бар-дыр .

²⁶ Мээң күжүр чонум!

Качыгдалдың самдар хевин кедип ал, хүлге боражып ал,

эр чаңгыс оглуңнуң өлүмү дээш кажыыдаан дег ,
 ыглап-сыкта, ондап-оста,
 чүгө дээрге узуткакчы биске хенертен чедип кээр .
²⁷ «Иеремия, Мен сени Бодумнуң чонумну
 шылгазын дээш,
 мөңгүннүң шынарын хынаан эзилдирикчи дег,
 чоруттум ,
 сен ам шивээ боор сен ,
 чоннуң кылган херектерин үнелээр сен.
²⁸ Олар шупту чөрүү, чагырга билбес,
 хоп-чип дажып чурттап чоруур улус-тур.
 Олар дээрге чүректери чес-демирден бүткен улус-
 тур,
 олар шупту үүлгедикчилер-дир.
²⁹ Хөрүктү үрүп турган,
 ынчалза-даа Эзилдирикчи бо чонну хей-ле
 эзилдирген,
 от ажык чок холуксааны ылгап шыдаваан:
 бузут-бактыг улус аңгыланмайн барган!
³⁰ Ол улусту ажык чок мөңгүн деп адаар,
 Дээрги-Чаяакчы оларны хүлээп көрбээн-дир ».

Бурганның өргээзинге суртаал

7 Дээрги-Чаяакчының Иеремияга ажыдып каан сөзү бо-дур: ² «Дээрги-Чаяакчының өргээзинде хаалга аксынга туруп алгаш , бо чугаа-сөстү медегле. „Бүгү Иудея, Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңна! Аңаа мөгеер дээш бо хаалга дамчыштыр кирип турар бүгү улус, дыңнаңар!“ – дээр сен».
³ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы мынча дээн: «Оруктарыңар биле ажыл-херектериңерни эдип-чазап, экижидип алыңар , Мен ынчан силерни бо черге чурттадып арттырар мен . ⁴ „Дээрги-Чаяакчының өргээзи мында тур! Дээрги-Чаяакчының өргээзи тур! Дээрги-Чаяакчының өргээзи!“ дээн меге сөстөргө идегевеңер . ⁵ Оруктарыңар биле ажыл-херектериңерни эдип-чазап, экижидип алыңар база кижилер аразында чаргыны чөптүү-биле чарыңар , ⁶ араңарда чурттап турар даштыкы кижини, өскүстү, дулгуяк херээженни базынмаңар, бо черге буруу чок кижиниң ханын төкпеңер база боттарыңарга хора халдадыр өске бурганнарга мөгейбеңер. ⁷ Ынчан Мен ада-өгбеңерге үе-дүпте кезээ мөңгеде ээлээр кылдыр берген черимге – шак бо черге силерни чурттадып арттырар мен .
⁸ А силер боттарыңарга ажык-дуза чок меге сөстөргө идегээр-дир силер. ⁹ Оорланыр, кижилер өлүрер, самыыраар, мегелеп даңгыраглаар , Ваал бурганга айдызаашкын кылыр, билбес чорааныңар өске бурганнарга мөгеер-дир силер, ¹⁰ а оон Мээң мурнумга чедип келгеш, Мээң адым-биле адаан бо өргээге туруп алгаш: „Камгалал алдывыс!“ – деп чугаалааш, ол бүгү чүдек-бужар үүлгедиглериңерни улаштыр кылыр деп баар-дыр силер! ¹¹ Мээң адым-биле адаан бо өргээни көөрүңерге, дээрбечилер уязы сагындырар-дыр бе? А Мен ол бүгүнү көрүп тур мен! – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ¹² Мээң

ат-алдарым аңаа турар кылдыр эң баштай доктааткан чер болур Силомче баргаш, Мээң израиль чонумнуң бузут-багы дээш ону канчаар кезеткенимни көрүңер. ¹³ А силер ол бүгүнү үүлгедип турдуңар. Мен силерге катап-катап сагындырып шаг болдум, а силер дыңнаваан болгай силер, кыйгырып шаг болдум, а силер харыылаваан болгай силер – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – ам ол бүгү дээш, Силом-биле кылган чүвемни Мээң адым-биле адаан өргээ-биле, силерниң идегээр өргээңер-биле, силерге болгаш ада-өгбеңерге берген черим-биле база кылыр мен!
¹⁵ Эфремниң салгалы болур бүгү ха-дуңмаңарны Мээң мурнумдан үндүр сывырганым дег, силерни база үндүр сывырар мен .

Чоннуң Бурганга шын эвес мөгейишикини

¹⁶ А сен, Иеремия, бо чон дээш мөргүвө, ол дээш ыглап, чалбарба, Менден дилег кылба! Дөмей-ле сени дыңнаваң мен. ¹⁷ Иудеяның хоорайларында, Иерусалимниң кудумчуларында оларның чүнү үүлгедип турарын көрбөс-тир сен бе? ¹⁸ Ажы-төл ыяш чыып тур, адалары от кыпсып тур, херээженнер дээрниң Кадынынга өргүүр боовалар быжыраар дээш далган нугуп, Мени хомудадыр дээш өске бурганнарга арага чажып тур.
¹⁹ Ынчалза-даа херек кырында кымны хомудадып турарларыңар, Мени бе? – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Чок, боттарыңар хомудадып турарлар, боттары бак атка кирерлер».
²⁰ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы: «Мээң хорадаан килеңим бо черни, кижилер болгаш мал-маганны, шөлде ыяштарны, черниң үнүш-дүжүдүн хөмө аптар. Килеңим өшпейн кыптыгар! » – дээн.
²¹ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы мынча дээн: «Өргүлдерден эккеп салыңар-ла, бүрүн өрттедир өргүлдерден кылыңар-ла, өргүл малының эъдин чиңер-ле! ²² А силерниң ада-өгбеңерни Египеттен үндүрө берген үемде, ол дугайында чугаалаваан мен, бүрүн өрттедир болгаш өске өргүлдер дугайында айтышкыннар бербээн мен . ²³ Оларга чүглө: „Мээң сөзүмнү дыңнаңар, Мен силерниң Бурганыңар болур мен, силер – Мээң чонум болур силер . Мээң айыткан кандыг-даа оруум-биле чоруңар, ынчан силерге эки-чаагай болур “ – деп айтышкын берген мен.
²⁴ А олар тооп дыңнавады, кулаан Менче ээктирбеди, боттарының угаап билир аайы-биле, чөрүүлөнгөн бузуттуг чүректериниң аайы-биле чурттап чордулар – Менче көрүнмейн, хая көрнү бердилер . ²⁵ Ада-өгбеңерниң египет черден үнө берген хүнүндөн эгелээш, бөгүнгө чедир Мен силерге Бодумнуң чалча-медээчилеримни катап-катап чорудуп келдим . ²⁶ Ынчалза-даа силер Мени тооп дыңнаваан силер, Менче кулааңар ээктирбээн силер, чөрүүңер дам барып, ада-өгбеңерден артык бак апарган силер .

²⁷ Сен ол бүгүнү оларга чугаалаар сен, Иеремия, а олар сени тооп дыңнаvas; оларны кыйгырар сен, а олар сеңээ харыылаvas. ²⁸ Ынчан оларга:

„Боттарының Бурганы, Дээрги-Чаяакчызының сөзүн тооп дыңнаvas, чагыг-сургаалды хүлээп албас чон бо-дур! Алыс шын ам оларда чок-тур, оларның аксынга ол эптешпээн-дир!“ – деп чугаалаар сен.

²⁹ Сион-кыс, чажың үзе кескеш, ыңай октавыт, тейлерге ыткыр кажыыдап ыгла, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы бо салгалга килеңнээш, ону хүлээп көрбейн, каапкаш барган-дыр.

³⁰ Иудеяның чону Мээң мурнумга бузут үүлгедип тур – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Олар чүдек-бужар чүүлдерин Мээң адымга тураскааткан өргээде тургузуп алган-дыр, ол өргээ ам бужартаан-дыр. ³¹ Олар Бен-Энном шынаазында Тофет деп черде өргүл салыр бедигээштер кылып алгаш, боттарының оглу-кызын отка өрттедип турар-дыр. Мен ындыг айтышкын бербээн мен, ындыг чүве Мээң сагыжымга-даа турбаан!

³² Ынчангаш үези кээрге, ук черни Тофет азы Бен-Энном шынаазы дивес, а Кыргып хыдышкын шынаазы деп адаар. Кижн ажаар чер чедишпес боорга, улусту Тофетке ажаап эгелээр – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. – ³³ Ол чоннуң улузунуң мөчү-сөөктери дээрниң куштарынга, черниң аң-араатанынга чемиш болур, аң-кушту ойладып-хойзур кижн тывылбас. ³⁴ Иудеяның хоорайларынга, Иерусалимниң кудумчуларынга өөрүшкү биле хөглээшкн үнү, күдээ оол биле келин кыстың үнү дыңналбас кылдыр кылып каар мен, чүге дээрге бо черге бузундулар артар.

8 Ол үе кээрге, Иудеяның хааннарының, нояннарының сөөктерин, Бурганның бараалгакчылары биле медээчилериниң сөөктерин, Иерусалимниң чурттакчыларының сөөктерин бужартадып, чевеглерден үндүр октаптар – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ² Ол сөөктерни хүн биле айның адаанга, ол улустуң ынак чорааны, бараан болуп чорааны сылдыстарның бүгү аг-шерииниң мурнунга тарадыр октаптар. Олар ук чырымалдарга мөгейип, олардан айтыртынып, оларның мурнунга доңгая кээп дүжүп турган болгай! Ол сөөктерни кым-даа чыгбас, орнукушупас – черге өдек ышкаш артып каар.

³ Шак ол бузуттуг аймактың дириг арткан улузунга өлүм амыдыралдан күзенчиг апаар! Мээң оларны үндүр сывырыпканым чер бүрүзүнге, каяала олар дириг артар болдур, ындыг болур» – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы медеглээн.

Мерген угаан чок чон

⁴ «Бо улус-чонга мону чугаала. Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур. Кээп ушкан кижн көдүрлүрүн оралдашпас деп бе? Аза берген кижн дедир эглип келбес деп бе?

⁵ А Иерусалимниң бо чону чүге үргүлчү соора баарыл?

Ол мегеден так туттунгаш, Бурганче эглиринден ойталаар-дыр.

⁶ Мен кичээнгейлиг, топтап дыңнап турдум, ынчалза-даа шынын чугаалавайн бардылар. Кым-даа бузут дээш буруузун билинмеди, „Чүнү үүлгедип алганым ол?“ диведи. Кижн бүрүзү бодунуң оруу-биле, чаа-дайын шөлүнче кушталган аът ышкаш, маңнаар-дыр.

⁷ Дээрге шилен безин ужуп чанып кээр үезин билер, көге-буга, хараачыгай, дуруяа-даа үезинде ужуп кээр.

А Мээң чонум Дээрги-Чаяакчының дүрүмнерин билбес-тир.

⁸ „Бис мерген угаанныг бис, Дээрги-Чаяакчының хоойлузу бисте бар“ деп канчап чугаалаар силер?

Ном-хоойлу тайылбырлакчыларының мегечи демир-үжүү

меге чүүл бижип турар. ⁹ Мерген угаанныглар бак атка кирер, олар коргуушкунга алзып, какпа-дузакка туттурар. Дээрги-Чаяакчының сөзүн хүлээп көрбээн улус-тур,

оларның мерген угааны кайыл ынчаш?

¹⁰ Ынчангаш Мен оларның кадайларын өске кижилерге, оларның шөлдерин – өске ээлерге бериптер мен. Олар шупту, улуу-даа, бичези-даа, чүгле ажык-кончаа сүрүп,

Бурганның медээчизинден эгелээш, Ооң бараалгакчызынга чедир меге чүүл кылып чоруур-дур.

¹¹ Олар „Амыр-тайбың, амыр-тайбың!“ деп хоозун чүве чугаалап,

Мээң күжүр чонумнуң балыгларын чиик көрүп, экиртир бодап турар, а амыр-тайбың чок-тур!

¹² Олар чүдек-бужар чүүлдер кылып турар, ыядыр ужурлуг улус-тур, ынчалза-даа ыядыр арын, эгенер сагыш оларда чок-тур.

Ынчангаш олар аштырганнар аразынга кырлып каар,

Мээң кеземче көргүзүп кээр хүнүмде олар кээп дүжер» – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалаан.

¹³ «Оларның дүжүдүн узуткаар мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Виноград сывынга кат артпас, фиға ыяжынга чимис турбас, бүрүлөр база кадып каар. Оларга берген бүгү чүвем куруглап каар».

¹⁴ Саадап турган херээвис чүл?

Барып, быжыглаттынган хоорайларга чыылгаш, аңаа өлүмден манаалы!

Дээрги-Чаяакчы Бурганывыс бисти өлзүн дээн-дир,

биске хораннап каан суг ижирткен-дир, бис Ооң мурнунга бачыт үүлгеткен болгай бис.

¹⁵ Амыр-тайбың кээр боор деп идегеп турдуvus, ынчалза-даа ачылыг чүү-даа чок-тур, экирииривисти манап турдуvus, ынчалза-даа коргунчуг хай-халаптар чедип келди.

¹⁶ Дан хоорайдан аскырларның хөрээ киргирээни дыңналды,

дайзынның аъттарының киштээринден чер сириңейни берди!

Дайзыннар кел чыдыр, олар черни, ында бар бүгү чүвени,

хоорайларны, ында чурттаан улус-чонну сырыптар.

¹⁷ «Мен силерже хоранныг чыланнарны чорудуп тур мен.

Оларны чагырар илбилиг сөстөр чок, олар силерни шагар эвеспе» – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн.

Иеремияның бодунуң чону дээш кажыыдааны

¹⁸ Ажыг-шүжүүм аргалаттынмас, чүлдү-чүрээм саргып аарып турар.

¹⁹ Чурттуң бүгү булуңнарындан мээң күжүр чонумнуң:

«Таанда-ла Сионда Дээрги-Чаяакчы чок бе, таанда-ла ооң Хааны чок бе?» – дээн кыйгызы дыңналып тур.

«Олар Мени чүге хары, чөгенчиг дүрзү-бурганнары-биле килеңнедип алганыл?»

²⁰ Дүжүт ажаалдазы доозулган, чай эрткен, а биске камгалал келбеди.

²¹ Мээң күжүр чонумнуң балыглары дээш хинчектенип чор мен!

Дүмбей мени бүргеп алган, коргуушкун хөмө апкан.

²² Таанда-ла Галаадта эм чок чүве бе?

Таанда-ла ында эмчи кижичок чүве бе? Ынчаарга мээң күжүр чонум чүге экирбейн турарыл?

9 О, мээң бажым суг долган кудук апарган болза! Карактарындан чаштар аттыгып үнүп турган болза!

Күжүр чонумнуң өлүрткен улузунуң ажыын ажып, дүне-хүндүс ыглаар ийик мен.

² Ээн кургаг ховуга хоргадап, дүн чарар черлиг турган болзумза!

Бодумнуң чонумну каапкаш, чоруй баар ийик мен.

Чүге дээрге олар шупту самыыраан улус-тур, өскерликчилер ниитилели-дир!

³ Оларның мегечи дылы кирижээн ча дег-дир.

Олар чер кырынга шын эвес чүүл-биле күш кирип, бир кемниг херекке улаштыр өскезин үүлгедип чоруур.

«Олар Мени билбес – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

⁴ Кижичүрүзү бодунуң кожазындан кичээнзин, ха-дуңмаңарга бүзүревеңер,

чүге дээрге ха-дуңма улус бот-боттарын кажарлаарын бодаар, кожа кижилер хоп-чип дажыыр.

⁵ Кижичүрүзү бодунуң кожазын мегелээр, кым-даа шынны чугаалавас, аксы-дылын мегелеп чугаалаары-биле мергежидип алгаш,

бүгү күжүн бузутка берип турар.

⁶ Кара сагыш аразында чурттап турар кижичир сен, Иеремия.

Оларның сагыжы кара болгаш, Мени билип аарындан ойталаан» – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн.

⁷ Ынчангаш Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы: «Оларны эзилдирер, шенээр мен!

Мээң күжүр чонум-биле оон өскээр канчаар деп мен?

⁸ Оларның дылы – өлүмнүг согун, оларның аксы-дылын кара сагыш долган. Кожазы кижичиле эп-найыралдыг чугаалажырлар

, а чүрээнде аңаа какпа салып чыдарлар.

⁹ Таанда-да ол бүгү дээш оларны кезетпес мен бе? Таанда-ла ындыг чондан өжээн негевес мен бе?» – деп медеглээн.

¹⁰ Дагларның ажыын ажып ыглап-сыктаар мен, ховуларда одарлар дээш ишкирнигип ыглаар мен.

Чүге дээрге олар өрттенип калган-дыр, аңаа чорумалдар таварышпастаан-дыр, сүрүг хойлар эдери дыңналбастаан-дыр. Дээрниң куштары ужуп чоруй барган, хамык аң-мең тарадыр халчы берген.

¹¹ «Мен Иерусалимни бузундулар оваазы, шөө-бөрүлөр чурттаар чер кылып каар мен, Иудеяның хоорайларын хоозурадыр мен, оларга чурттакчылар артпас».

¹² Чүге бо чер өлүглени бергенил, чүге ээн кургаг хову дег өрттенгенил, чүге ында чорумалдар чогул? Бо бүгүнү билип шыдаар мерген угаанныг кижичок бар бе? Дээрги-Чаяакчының чугаалаан сөзүн дамчыдып шыдаар кижичок бар бе?

¹³ Дээрги-Чаяакчы: «Мээң оларга доктаадып берген хоойлумну каапканы дээш, Мээң сөзүмнү тооп дыңнавааны, ооң аайынга кирбээни дээш, ол бүгү болган-дыр. ¹⁴ Олар боттарының чөрүү чүректериниң аайынче кирип, Ваалдың дүрзүлериңге мөгөйип турарлар, ол бүгүге ада-өгбезинден өөренип алганнар-дыр» – деп чугаалаан.

¹⁵ Ынчангаш Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы: «Мен бо чонну ажыг чашпан-

биле чемгерер мен, оларга хоранныг суг ижиртир мен! ¹⁶ Оларны өске чоннар аразынга тоо быдарадыр мен , а олар-даа, оларның ада-өгбези-даа ол чоннарны билбес чораан болгай. Оларны хылыш-биле сүрүп, төнчүзүнге чедир узуткаар мен » – дээн.

¹⁷ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы: «Боданыңар! Ажыыңар ажып ыглажыр херээженнерни кыйгырар үе келди!

Олар чедип келзин! Эң-не мергежээннерин эккелдирип алыңар, олар чедип келзин!» – деп чугаалаан .

¹⁸ Олар дүрген чедип келзин, бистиң ажывыс ажып ыглашсын!

Бистиң карактарывыс чажы төгүлзүн, караавыс суу аттыгып үнзүн!

¹⁹ Сион тейден: «Ат болдувус! Аажок бак атка кирдивис!

Черивисти каап чоруп тур бис, оран-сававыс бузулган-дыр» –

дээн ыы-сыы дыңналып тур.

²⁰ Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңнаңар, херээжен чон!

Силерниң кулааңар Ооң сөзүн тооп дыңназын.

Уругларыңарны ыглап-сыктап билир кылдыр өөредиңер,

бирээңер өскеңерни кажыыдап ыглаарынга өөредиңер.

²¹ Соңга өттүр шивээлеривисче өлүм шургуп кирип тур,

ажы-төлдү кудумчуларга, аныяк оолдарны – шөлдерге

кыргып-хыдып тур.

²² «Оларга мону чугаала. Дээрги-Чаяакчы:

„Кижилер мөчү-сөөктери шөлде өдек дег ,

тараа кезикчизиниң соонда арткан моожалар дег чыдып каар,

оларны ажаап чыыр кижичок» – деп чугаалаан».

²³ Дээрги-Чаяакчы: «Мерген угаанныг кижичок

мерген угааны-биле менээргенмезин ,

күш-шыдалдыг кижичок күчү-күжү-биле

чоргаарланмазын! – деп медеглээн. –

²⁴ Мактаныр бодаан кижичок күлге Мени танып,

билип алганы дээш мактанзын .

Чүге дээрге Мен – энерелди боттандырып чоруур,

чер кырынга шын шииткел биле чөптүг-шынныг чорукту

боттандырып чоруур Дээрги-Чаяакчы-дыр мен,

Меңээ таарымчалыг чүүл ол-дур».

²⁵ «Үези кээрге, кыртыжадып демдектеттиргеш-

даа, арыг эвес бооп арткан бүгү улусту Мен

кезедир мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

²⁶ Египет биле Иудеяның чоннарын, эдом, аммон,

моав чоннарны, ээн кургаг ховуда чурттап чоруур,

кастыының дүгүн чүлүүр ёзу-чаңчылдыг улусту

кезедир мен. Чоннар шупту херек кырында

кыртыжадып демдектеттирбээн-дир, бүгү израиль

чоннуң чүрээ база бужар-багындан арыглаттынмаан-дыр ».

Дээрги-Чаяакчы биле дүрзү-бурганнар аразында ылгал

10 Израиль чон! Дээрги-Чаяакчының сеңээ чугаалаан сөзүн дыңна! ² Дээрги-Чаяакчы:

«Өске чоннарның оруун эдербөңер, оларның коргары дээрде онзагай чүүлдерден кортпаңар! – деп чугаалаан. –

³ Өске чоннарның ёзу-дүрүмнери хоозун болгай:

олар аргадан ыяш кезип эккээрге,

шевер кижичок ону балды-биле чазап кылгаш,

⁴ алдын, мөңгүн-биле каастап каан база

маска, кадаглар дузазы-биле тендиңневес кылдыр быжыглап каан дүрзү-бурганныг боор .

⁵ Ногаа олурткан шөлде хоютку дег,

ол дүрзү-бурганнар чугаа-сөс чок.

Оларны улус көдүрүп, дажыглап чоруп турар,

а боттары чаңгыс-даа базым кылып шыдавас .

Олардан кортпаңар, олар хора халдадыр харыы-даа чок,

ачы-дуза чедирер шаа-даа чок ».

⁶ Сеңээ дөмей кым-даа чок, Дээрги-Чаяакчы!

Өндүр улуг-дур сен! Сээң адың өндүр бедик, күчү-күштүг!

⁷ Сенден кортпас кижичок бар бе, чоннарның Хааны?

Чаңгыс Сеңээ ол бүгү чогуур-дур.

Аймак-чоннарның бүгү мерген угаанныгларының аразында,

бүгү күрүнелерде Сеңээ дөмей кым-даа чок!

⁸ Ол улус мелегей болгаш бүдүүлүк.

Оларның өөредии чөгенчиг – анаа-ла ыяш.

⁹ Олар Фарсистен калбартыр соктап каан мөңгүн, Уфазтан алдын эккеп турар.

Чазаныкчы, эзилдирикчи усчулар ол бүгүден

дүрзү-бурганнар кылгаш,

каас-коя хеп кедирип турарлар.

¹⁰ А Дээрги-Чаяакчы – алыс шын Бурган-дыр,

Ол – дириг Бурган, мөңгө Хаан-дыр.

Ооң килеңинден чер сирилээр,

Ол хорадаарга, кандыг-даа чон шыдажыр харык чок боор.

¹¹ Ол улуска: «Бурганнарыңар чер биле дээрни чаяваан ,

олар чырык чер кырынга, дээр адаанга

узуткаттырар » – деп чугаалаңар.

¹² А Дээрги-Чаяакчы Бодунуң күчү-күжү-биле

черни чаяп каан,

Бодунуң мерген угааны-биле өртемчейни тудуп тургускан,

Бодунуң угааны-биле дээрни хере азып каан .

¹³ Ол үнүн дыңзыдарга, дээрде суглар шимээргей бээр;

Ол булуттарны черниң кыдыг-кызыгаарындан

бөлүп эккеп, чаъс чаап турда,

чаңныктарны чаяп, Бодунуң шыгжамырындан хатты үндүр хадыдып турар .

¹⁴ Билиг чок кижн бүрүзү сээдең ;
шевер-даа эзилдирикчининь шуткуп алган дүрзү-
бурганы

ооң адын баксырадыр ,
чүгө дээрге ооң шуткаан чүүлдери – меге-дир,
оларда тын чок .

¹⁵ Олар хоозун куруг, кочуланчыг кылыглар-дыр,
кеземче үези кээрге, олар чиде бээр.

¹⁶ А Иаковтуң Үлүү болур Бурган ындыг эвес:
бүгү чүвени Ол чаяаган,
Израиль – Ооң өнчү болур аймаа база ээлээн чери

Ооң ады – Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы!

Кел чыдар айыыл-халап

¹⁷ Бүзээлелде чурттап турар чон,
чуртуңну кааптарынга белеткенип, эт-севиң чыып
ал.

¹⁸ Чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы:
«Мен бо удаада шак бо чернинь чурттакчыларын
үндүр сывырып,
айыыл-халапка таварыштырар мен, оларны
дайзыннары тудуп алзын» –
дээн-дир.

¹⁹ Ат болдувус! Хилинчээвис көрдүвүс,
балыгларывыс саргып аарып тур .
Бо аарышкыга төлептиг болган болгаш,
шыдажып эртер апаар-дыр бис.

²⁰ Бистиң оран-сававыс хоозураан-дыр,
ооң хендирлерин үзе тыртып каан-дыр .
Оолдарывыс бисти каапкаш, чиде берген.
Оран-сававысты тургузуп бээр,
шывыгларын кырынче салып бээр кижн ам чок-
тур.

²¹ Чүгө дээрге чагырыкчылар сээдеңнээн-дир,
Дээрги-Чаяакчыже чүткүвестээн-дир.
Ынчангаш олар ам чедимчелиг болбас,
оларнынь албаты чону тоо быдарай берген .

²² Медээ чедип келди, соңгу чүкте чурттан улуг
дааш-шимээн дыңналды!

Иудеянынь хоорайлары хоозурап, шөө-бөрүлөр
чурттаар чер апаар-дыр.

²³ Билир бис, Дээрги-Чаяакчы:
кижн бодунуң оруун чагырып шыдавас,
баар уун башкарып шыдавас .

²⁴ Бисти кезедип көрем, Дээрги-Чаяакчы,
чүгле чөптүү-биле, килеңнээн үеңде эвес!
Бисти чөгенчиг улус кылбайн көрем!

²⁵ Сээң килеңиң Сени билбес чоннарже,
Сээң адыңны мактавас аймактарже кыптыксын!
Чүгө дээрге олар израиль чонну сыырыпкан ,
ону чипкен, узуткап каан
база ооң чурттаан черин хоозурадып каан болгай

Чагыг-керээни чоннуң үрээни

11 Дээрги-Чаяакчынынь Иеремияга ажыдып
каан сөзү бо-дур: ² «Шак бо чагыг-керээнинь
сөстөрн дыңнаңар, оларны Иудеянынь чонунга,
Иерусалимнинь чурттакчыларынга медээлеңер.
³ Оларга Дээрги-Чаяакчы, Израильдинь Бурганынынь
сөстөрн чугаала: бо чагыг-керээнинь сөстөрн тооп
дыңнавас кижн каргаттырар . ⁴ Чагыг-керээмни
Мен силернинь ада-өгбеңерни, хайылдырар
суугудан ужулган дег, Египеттен үндүре бергеш ,
оларга: „Мээң сөзүмнү тооп дыңнаңар, Мээң
силерге дужааганым бүгү чүвени кылыңар, ынчан
силер Мээң чонум болур силер, а Мен силернинь
Бурганыңар болур мен ” – деп чугаалап, айтып-
чагаан мен. ⁵ Ынчаар кылыр болзуңарза, силернинь
ада-өгбеңерге сүт болгаш ары чигири агып чыдар
байлак черни – ам силернинь ээлеп турарыңар
черни бээр болган даңгыраамны күүседир мен».

Мен: «Ылап-ла ындыг, о Дээрги-Чаяакчы!» – деп
харыыладым.

⁶ Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Бүгү бо сөстөрн
Иудеянынь хоорайларынга, Иерусалимнинь
кудумчуларынга чарлап, чугаала. Шак бо чагыг-
керээнинь сөстөрн дыңнаңар база күүсеңер!
⁷ Мен силернинь ада-өгбеңерни Египеттен үндүре
берген хүнүмден эгелээш, сагындырып келген мен,
оларга бөгүңге чедир катап-катап сагындырып шаг
болдум. Оларга: „Мээң сөзүмге чагыртыңар!“ – деп
турдум. ⁸ Ынчалза-даа олар тооп дыңнавады,
кулаан ээктирбеди, кижн бүрүзү бодунуң бузуттуг
чүрээнинь чөрүү чоруунуң аайы-биле чурттап турду.
Мен Бодумнуң чагыг-керээмни оларга күүседир
кылдыр айтып-чагаан мен, ынчалза-даа олар
күүсетпейн турду. Ынчангаш бо чагыг-керээнинь
бүгү каргыштары олар-биле чогуп бүдер кылып
каар мен » – деп чугаалаан.

⁹ Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Иудеянынь улус-
чонунуң, Иерусалимнинь чурттакчыларынынь
аразында сүлчээ бар-дыр . ¹⁰ Олар боттарынынь ада-
өгбезининь кем-буруузунче эглип келген-дир. Олар
Мээң сөстөрн тооп дыңнаарындан ойталап,
өске бурганнарга мөгейип, бараан болуп турду.
Израиль биле Иудеянынь улузу Мээң оларнынь ада-
өгбези-биле чарган чагыг-керээмни үреди » – деп
чугаалаан.

¹¹ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы: «Мен ам оларже
чайлап шыдавазы айыыл-халапты ыдар мен. Олар
Мени кыйгырып эгелээр, а Мен оларны дыңнавас
мен – дээн. – ¹² Иудеянынь хоорайлары,
Иерусалимнинь чурттакчылары боттарынынь
айдызап турган бурганнарын кыйгырар, ынчалза-
даа айыыл-халап үезинде бурганнары оларны
камгалап шыдавас .

¹³ Иудея, сээң кандыг-даа хоорайың боду
бурганныг болгай . Иерусалимнинь кудумчу
бүрүзүңде чүдек-бужар ·Ваал бурганга айдызаар
өргүл бедигээжи тургузуп алган силер.

¹⁴ А сен, Иеремия, бо чон дээш мөргүвө, ол дээш ыглап чалбарба, Менден дилег кылып тейлеве! Олар айыыл-халапка алыскаш, Мени кыйгыра бээрге, Мен оларны дыңнаваз мен.

¹⁵ Мээң ынак чонум Мээң өргээмде чүнү кылып турарыл? Ол хөй бужар-бак үүлгедиглер кылып турар-дыр. Бузут үүлгеткеш, өөрүп турар болзуңза, сээң өргүлүнү хүлээп аар деп бе? ¹⁶ Дээрги-Чаяакчы сеңээ „Каас-чараш кылдыр чечектелген, тааланчыг чимистерлиг олива ыяжы“ деп ат тывыскан. Ынчалза-даа күштүг диңмит-кызаңнааштыг чаъс үезинде оливаже Ол чаңнык дүжүрерге, ооң будуктары сыйлып каар. ¹⁷ Израиль биле Иудеяның улузу, силерни тарып олуртуп каан Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы боттарыңарның араңарга кылып турган бузудуңар дээш силер-биле айыыл-халап боорун чугаалаан. Силер Ваал бурганга айдызаашкын кылып, Мени килеңнедип турган болгай силер».

Чуртташтарының Иеремияны кара сагыштааны

¹⁸ Дээрги-Чаяакчы, Сен меңээ ол улустуң бузуттуг үүлгедиглерин ажыттың, мен ам ону билир мен.
¹⁹ Мен бүзүрээчел хураган дег болдум, мени дөгөрер дээш аппарат чыткан; олар меңээ кара сагыштап: «Ону чечек-чимистиг ыяш дег кезип каалы, дириглер ораныңа ол артпазын, ооң ады уттундура берзин!» – деп турганын билбээн-дир мен.
²⁰ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, чөптүү-биле шиидип турар сен база кижиниң сеткил-чүрээ, ишти-хөңнүн шенеп турар болгай сен! Олардан өжээн негээриңни мен көрүп көрейн, бодумнуң чаргы-чаалымны шиитпирлээрин Сеңээ бүзүредим.
²¹ Ынчангаш Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Сеңээ өлүм күзеп: „Дээрги-Чаяакчының өмүнээзинден медеглеве, оон башка сени өлүрүп каар бис!“ – деп кыжанып турар Анатот хоорайның чурттакчыларын Мен ам кезедир мен! Оларның аныяк оолдары хылыштан кырлып каар, оолдар-кыстары аштап өлүр. ²³ Оларның иштинден кым-даа амы-тынныг артпас, чүгө дээрге кеземче чылы кээрге, Анатоттуң чурттакчыларынче айыыл-халапты ыдар мен».

Иеремияның Бурганга хомудалы

12 Сээң-биле чаргы-чаалы кылыр болзумза, Сен чөптүг-шынныг болур сен, Дээрги-Чаяакчы!
Ындыг-даа болза, Сээң-биле чөптүг чорук дугайында чугаалажып көрейн.
Бузуттугларның оруу чүгө чедимчелиг боорул,

кара сагыштыглар чүгө амырап чыргаарыл?

² Сен оларны тарып өстүрүп кагдың – олар дазылдангаш, улгадып өскеш, чимизин берип тур.

Сээң адың оларның аксындан дүшпестээн-дир, а сеткил-чүрээнден ырак-тыр.

³ Дээрги-Чаяакчы, Сен мени билир сен, көрүп турар сен,

сеткил-чүрээмни шенеп көргөн сен – ол Сээң-биле болду.

А бузуттуг улусту, хойлар дег, дөгөрери-биле сүрүп аппарат,

кылар хүнүн айтып каап көр.

⁴ Чежеге чедир кырында чурттаан кижилерниң кем-буруузу дээш чер качыгдаарыл, хову-шөлде оът-сиген оңуп кадарыл?

Аң-мең-даа, куштар-даа чиде берген, чүгө дээрге ол кижилер:

«Дээрги-Чаяакчы бистиң оруувусту көрбес-тир» – деп турар-дыр.

Дээрги-Чаяакчының Иеремияга харызы

⁵ «Чадаг кижилер-биле чарышкаш, шааң төне берген болза,

аъттар-биле канчап быражыр сен?

Оожум шөлээн черге айыыл чок чурттап турган болзуңза,

Иорданның эриинге канчап шыдажыр сен?

⁶ Сээң ха-дуңмаң, төрөл бөлүүңу улузу безин сени садыпкан-дыр,

олар сени истеп-сүрүп турар-дыр.

Сеңээ эки сөс чугаалаарга безин, оларга бүзүреве.

⁷ Мен Бодумнуң оран-савамны, Бодумнуң ээлээн черимни каапкан мен,

сеткилимден ынак чонумну дайзыннар холунга хүлээдип берген мен.

⁸ Мээң чонум шырыш иштинде арзылаң дег: ол Менче ырланып эгелээрге, ону көөр хөңнүм чок аппарат.

⁹ Мээң чонум шокар араатан куш дег, өске араатан куштар ону бүзээлеп, халдап келген. Барып, хову-шөлде бүгү аң-араатанны чыып эккелиңер!

Чедип келгеш, Мээң чонумну дойлап сыырыпсыннар!

¹⁰ Мөөң кадарчылар Мээң виноградаым шөлүн үрегдеди,

Мээң ээлээн черимни таптай басты.

Мээң эргим черимни хоозурадып, ээнзиретти.

¹¹ Ээлээн черимни ээн кургаг хову кылдыр

хуулдурупту,

ол ам Мээң мурнумда ээнзиреп калган ыглап тур, чер-чурт ээнзирээн-дир, ол дээш сагышсыраар кижичок-тур.

¹² Ээн кургаг ховуда бүгү тас тейлерни кырлай басып,

узуткакчылар чедип келди;

Дээрги-Чаяакчының хылыжы черниң чурттакчыларын бир кыдыындан өске кыдыынга чедир кыргып-хыдып каапты, кым-даа амыр-тайбың көрбестеди.
¹³ Улус кызыл-тас тарааш, тенниг үнүш ажаап алды , чилчиин үзүлдүр ажилдаарга-даа, ажык-дуза чок болду.
 Ындыг дүжүдүңөрдөн ыядыңар, Дээрги-Чаяакчының чалбыыштыг килеңи ол-дур!»

Иудеяның кожа чоннары

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы: «Израиль чонумга хайырлааным ээлээн черже семеп халдаан бузуттуг-бак кожа чоннарны Мен боттарының чер-чуртундан тура тыртар мен, Иудеяның чонун база оларның аразындан тура тыртып аар мен.
¹⁵ Ынчалза-даа оларны тура тыртканым соонда, Мен оларга өршээл көргүзүп, кайызын-даа бодунуң ээлээн черинче эгидер мен .
¹⁶ Бир эвес олар Мээң чонумнуң оруктарын истеп өөренип аар болза, боттары-ла Мээң чонумну Ваал бурганның ады-биле даңгыраглаарыңа өөрөткени дег, Мээң адым-биле: „Дээрги-Чаяакчы дириг!“ – деп даңгыраглаар болза , олар база Мээң чонумнуң кезии апаар.
¹⁷ А Мени тооп дыңнаваас чон турар болза, ону шуут узуткап, тура тыртып каар мен» – деп чугаалаан.

Лён кур болгаш арага кудар сава

13 Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Барып, лён курдан садып алгаш, куржанып ал, чүгле ону сугга өттүрбө» – дээн.
² Мен Ооң дужааганын ёзугаар лён кур садып алгаш, куржанып алдым.
³ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн база катап ажыдып: «Садып алгаш, куржанып чоруур куруңну ап ал, бо дораан Евфрат хемче баргаш, курну аңаа хая чарыыңа чажырып каг» – деп чугаалады.
⁵ Мен Евфратче баргаш, Дээрги-Чаяакчының меңээ дужааганын ёзугаар курну чажырып кагдым.
⁶ Элээн хөй хүн эрткенде, Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Евфратче баргаш, Мээң аңаа чажыртып каан курумну ап ал» – деп чугаалады.
⁷ Мен Евфратче катап база баргаш, курну чажырып каан черимден ушта казып алдым. Көөрүмге, кур ирип калган, канчаар-даа ажыглаттынмас апарган болду.
⁸ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып,
⁹ мындыг чугаа дамчытты: «Иудеяның чоргаараар чүвезин, Иерусалимниң кончуг чоргааралын шак мынчаар ирииринче албадаар мен!
¹⁰ Бо бузуттуг чон Мээң сөстөрими тооп дыңнаарындан ойталап, чөрүү чүрээниң аайыңа кирип, өске бурганнарга мөгейип, оларга бараан болуп, сөгүрүп турар-дыр! Ол чон канчаар-даа ажыглаттынмас бо кур ышкаш апаар.
¹¹ Кижиниң белин дескиндир чыыра тырткан кур дег, Мен

Израиль биле Иудеяның бүгү чонун Бодумче чыыра тыртып алдым – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Олар Мээң чонум, Мээң алдар-адым, мактал-хүндүм, каасталгам апарзын дээш ынчаар кылган мен, ынчалза-даа олар Мени тооп дыңнавады.

¹² Улус-чонга мону чугаала. Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы: „Арага кудар сава бүрүзүн арага-биле долдурар“ – дээн. Олар сеңээ: „Таанда-ла бил сава бүрүзүн арага-биле долдурар ужурлуун билбевис ол бе?“ – деп харыылаар.

¹³ Ынчан оларга мону чугаала. Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: „Бо черниң бүгү чурттакчыларын – Давид хаанның дүжүлгезинде саадаан хааннарны, Бурганның бараалгакчылары биле медеэчилерин, Иерусалимде чурттаан бүгү улусту – оларның шуптузун ужур эзиртир арага-биле долдурар мен!
¹⁴ Оон оларны савалар дег чуура шавар мен, бирээзин – өскезинге, адаларын – оолдарыңа чуура үстүрер мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Өршээвес, кээргевес, ээ-хайыра көргүспес мен, кыргып-хыдыыр мен!“»

Өскерлиичел, туразы улуг чонну үндүр сывырганы

¹⁵ Тооп дыңнаңар, кичээнгейге алыңар, улуургаваңар, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы чүве чугаалаан-дыр.
¹⁶ Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарны дүмбей караңгы дүшпээнде , алдаржыдыңар, караңгыга бүргөткөн дагларга илдигип кээп ушпааныңарда, алдаржыдыңар!
 Ынчан чырып кээрин манаар силер, а Ол идегеп манааныңар чырыкты чүү-даа көзүлбес караңгы кылдыр хуулдуруптар.
¹⁷ Бир эвес бо сөстөрни тооп дыңнаваас болзуңарза, мээң сеткилим дуюкаа ыглап-сыктаар, силерниң улуургааңар дээш ажыг-шүжүглүг ыглаар.
 Караам суу эриин ажа бээр , чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының сүрүүн туттуруушкунче сүрүп аппаар-дыр!
¹⁸ «Хаанга болгаш ооң иезинге : „Дүжүлгөңөрдөн дүжүңөр!
 Ат-алдарыңарның оваадайы бажыңардан кээп дүжөр-дир .
¹⁹ Негевте хоорайлар бүзээлеттирер-дир, оларны камгалаар кым-даа чок боор. Иудеяның чонун бүрүнү-биле тудуп алгаш баар-дыр“ – деп чугаала.
²⁰ Карааң хере көр, Сион-кыс, соңгу чүктен дайзын кел чыдыр! Сеңээ хүлээдип берген сүрүг мал кайыл, сээң кайгамчык чараш хойларың кайыл?»

²¹ Сени башкарар кылдыр бодуңнуң чаңчыктырып алган улузуңу

Дээрги-Чаяакчы сээң бажыңга салып каарга, чүү дээр сен?

Божаан херээжен дег, аарышкыга алзыр сен!

²² Сеткил-чүрээңге: „Ол бүгү чүге мени таварды?“ – деп айтыртынар сен .

Эңдерик бачыттарың дээш сээң эдээңни өрү аңдарып, чазарлаан-дыр.

²³ Эфиоп кижии кара-хүрең кежин, ирбиш – ала-шокар кежин солуп шыдаар бе?

Чүгле бузут үүлгедип өөрөнгөн болгаш, буян кылып шыдаар силер бе?

²⁴ Мен сээң чонуңу,

ээн кургаг ховунуң хадынга доюлган тараа саваңы дег,

тарадыр шааптар мен!

²⁵ Ол дээрге сээң хуу-салымың,

Мээң хемчээп бергеним үлүүң-дүр – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, –

чүге дээрге Мени уттупкаш, меге чүүлге ынангандыр сен.

²⁶ Ол дээш эдээңни арныңче өрү көдүрер мен, бужарыңны улус көрзүн .

²⁷ Сээң самыраашкыннарыңны, туралаан киштээшкиниңни ,

шөлдер, тейлерге бужары-биле будулуп турганыңны көргөн мен.

Ат болур сен, Иерусалим!

Кажанга чедир арыг эвес болур сен? »

Каңдаашкын болгаш дайын-чаа

14 Дээрги-Чаяакчының Иеремияга каңдаашкын дугайында ажыдып каан сөзү бо-дур.

² «Иудея ыглап турар, ооң хоорайлары харыксырап калгаш,

черже кээп дүшкеш, кажыыдап турар , Иерусалимде ыы-сыы – кулак уюк.

³ Ызыгууртаннар чалчаларын сугладып чорударга, демгилери кудуктарга келгеш, узар суг чок боорга, куруг саваларлыг чанып кээп, ыядып-човаанындан арнын чажырып турар.

⁴ Чаъс чагбастаан болгаш , чер кыры чарлыгылап калган.

Тараажылар бак атка кирип, арнын чажырып алган!

⁵ Элик безин оът-сиген үнмээн боорга, чаа төрүттүнгөн төлүн ховуга каап турар.

⁶ Черлик элчигеннер тас тейлерде туруп алган, шөө-бөрүлөр дег, чыт хап турар, оларның карактары соолбуарып калган, чүге дээрге оът-сиген үнмээн-дир».

⁷ Кем-буруувус бисти сойгалап тур, ынчалза-даа Бодуңнуң адың бодааш , биске болчуп көрөм, о Дээрги-Чаяакчы. Ийе, бис Сеңээ дыка хөй катап өскерлип турдувус, Сээң мурнуңга бачыт үүлгедип шаг болдувус.

⁸ Израильдиң Идегели , айыыл-халап үезинде ооң Камгалакчызы!

Чүге Сен ам бо черде хары кижии дег, хонуп аар дээш түр доктааган аян-чорукчу дег апардың?

⁹ Чүге Сен ам аймаарай берген кижии дег, кымны-даа камгалаар күш чок дайынчы дег апардың?

Дээрги-Чаяакчы, бистиң аравыста болгай сен, бис Сеңээ хамааржыр болгай бис. Бисти кагбайн көрөм!

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы бо чон дугайында:

«Олар буттарын чагырбайн, улчуурунга ынак чорду,

ол дээш Мен оларга таарзынмайн бардым.

Мен ам оларның бузуттуг үүлгедиглерин бодап кээр мен,

бачыттары дээш кезедир мен » – дээн.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Бо чонга ачы-буян дилеп, мөргүвө! ¹² Олар шээрленир-даа болза, ыы-сыызын дыңнаваас мен , бүрүн өрттедир болгаш далган-тараа өргүлдери-даа кылыр болза, Меңээ таарышпас . Харын оларны дайын-чаа, аш-чут, хамчык аарыг-биле узуткаар мен! » – деп чугаалаан.

¹³ Мен ынчан: «Аа халак, Дээрги-Бурган-Чаяакчы!

Сээң медээчилериң улуска: „Дайын-чаа көрбөс силер,

аш-чут-даа силерге болбас, чүге дээрге Бурган бо черге силерге быжыг тайбыңны хайырлаар” – деп чугаалап тур» – дээн мен.

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Ол медээчилер Мээң адым тудуп, мегелеп медеглеп турар-дыр! Мен оларны айбылап чорутпаан, оларга айтыышкыннар бербээн, олар-биле чугаалашпаан мен. Менден келбээн меге ажыдыышкыннар, хоозун төлге, боттарының даап бодаан чүүлдерин өттүр билген медеглелдер кылдыр силерге чугаалап турар улус-тур» – дээн.

¹⁵ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы: «Мээң айбылап чорутпааным, Мээң адым тудуп медеглеп турар медээчилер: „Бо черге дайын-чаа-даа, аш-чут-даа турбас” – деп турар-дыр. Олар боттары дайын-чаа биле аш-чуттан өлүп каар . ¹⁶ Ол медээчилерни дыңнап турган улус аш-чут биле дайын-чаадан өлүп каарга, оларны Иерусалимниң кудумчуларынче үндүр октаптар, ол улусту, оларның кадайларын, оглу-кызын ажаар кижии тывылбас . Мен оларже боттарының чедип алганы айыыл-халапты төптер мен. ¹⁷ Ол сөстөрүни оларга дамчыт» – дээн.

Мээң караамны чаштар долуп, дүне-даа, хүндүс-даа соксаал чок ага берзин , чүге дээрге мээң күжүр хайыралыг чонум коргунчуг балыглардан, аар кемдээшкиннерден харыксырап калган-дыр .

¹⁸ Шөлче үнүп келгеш, көөрүмге, хылыш-биле шанчып каан улус чыдыр, хоорайга чедип келгеш, көөрүмге,

аштап, хилинчектенген улус тур .
Бурганның медээчизи-даа, бараалгакчызы-даа
чүнү-даа билбес апаргаш, чуртта улчуп чоруур-дур

¹⁹ Таанда-ла Сен Иудеядан шуут ойталадың бе?

Таанда-ла Сээң сеткил-сагыжың ·Сионну көөр
хөңнү чок бе?

Чүге Сен бисти экирип шыдавас кылдыр эттеп-соп
тур сен?

Амыр-тайбың кээр боор деп идегеп турдувус,
ынчалза-даа ачылыг чүү-даа чок-тур,
экириривисти манап турдувус,
ынчалза-даа коргунчуг хай-халаптар чедип келди .

²⁰ Кем-буруувусту билир бис, Дээрги-Чаяакчы,
ада-өгбевистиң бузут-багын база билир бис,
Сээң мурнуңга бачыт үлгеткен болгай бис .

²¹ Ынчалза-даа Бодуңнуң адың бодааш, бистен
ойталава,

Бодуңнуң алдарлыг дүжүлгеңни куду
көрдүреринче чыгава!

Бис-биле чарган чагыг-керээңни сактып кээп, ону
үревейн көрөм .

²² Өске чоннарның хоозун дүрзү-бурганнары чаъс
чагдырып шыдаар бе?

Дээр чайыкты боду хайырлаар бе?

Дээрги-Чаяакчы Бурганывыс, Сен хайырлаар эвес
сен бе?

Сеңээ идегеп тур бис, чүге дээрге ол бүгүнү Сен
чаяап турар болгай сен.

Иудеяга кээргел чок кеземче

15 Дээрги-Чаяакчы меңээ мынча дээн: «Моисей
биле Самуил-даа Мээң мурнумга чаннyp
көстүп келген болза , Мен бо чонну кээргевес ийик
мен. Ол чонну Менден ырадыр сывырывыт, олар
чоруй барзын! ² Кажан олар сенден: „Кайнаар баар
улус бис?“ – деп айтырар болза, мынча деп
харыылаар сен. Дээрги-Чаяакчы:

„Өлүр хүнү келген кижиги өлүмчө барзын,
хылышка шаштырар кижиги хылыштан калзын,
ашка чыгаткан кижиги аштазын,
тудуп алгаш баары чайлаш чок кижиги туттуруп
алзын!“

– деп турар-дыр дээр сен.

³ Мен оларны дөрт шаажы-биле кезедир мен –
деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Оларны хылыш
өлүр шанчар, мөчү-сөөктерин ыттар үзе-чаза
тыртар, дээрниң куштары биле черниң аң-
араатаны сыыраар . ⁴ Мен оларны Эзекияның оглу,
Иудеяның хааны Манассияның Иерусалимге
үүлгеткен чүвези дээш бүгү өске күрүнелерге
коргунчуг үлегер-чижек кылып каар мен .

⁵ Кым сени кээргээрил, Иерусалим?

Кым сээң ажыың ажып ыглаарыл?

Кым сээң амыр-мендиң айтырарыл?

⁶ Сен Мени каапкаш бардың – деп, Дээрги-
Чаяакчы медеглээн, –
дедир чоруй бардың.

Сеңээ удур Бодумнуң холумну көдүрдүм, узуткап
кагдым –

сени кээргээр күжүм-даа төндү.

⁷ Мен черниң бүгү хоорайларында улусту
айыыр-биле тарадыр октапкан мен.

Бодумнуң чонумну узуткап каан мен,
оларны ажы-төл чок арттырган мен,
чүге дээрге боттарының оруундан өскээр эгбээн-
дир!

⁸ Мээң күзел-соруум ёзугаар оларның дулгуяк
херээженнери

далайның элезининден-даа хөй апарды.

Аныяк оолдарның аваларынче чырык хүндүс-ле
узуткакчыларны ыттым,

оларга хенертен коргуушкун биле девидээшкинни
таварыштырдым.

⁹ Чеди-даа ажы-төлдүг турган иелер ам
харыксырап,

сагыш-сеткили куруглап калган ,

оларның хүнү дүъште-ле ажа берген ,

олар, ады баксырап, дорамчылаткан.

А чоннуң арткан улузун хылышка чиш кылдыр
берип,

дайзыннарынга хүлээдип бээр мен».

Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Иеремияның чаа хомудалынга Бурганның харыызы

¹⁰ Күжүр ием, ат болдум! Сен мени чүге бүгү чер-
делегей-биле чаргылдажып, маргыжып чоруур
кылдыр төрүп кааның ол?! Хуузун алыр дээш акша
чегдирбээн мен, бодум-даа чээли албаан мен , а
бүгү улус мени каргаар-дыр.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Иеремия, Мен
сени быжыглааш, ачы-буян хайырлаар мен!
Айыыл-халап, кызып-кыйыышкын үезинде
дайзыннарыңны сеңээ чанныр кылдыр албадаар
мен .

¹² Соңгу чүктен эккелген демир биле хүлерни кым
сыйып шыдаарыл? ¹³ Иудея, сээң бүгү
девискээриңге үлгеткен бачыттарың дээш эт-
хөреңгиңни, эртинө-байлааңны дайзыныңга белен
олча-тывыш кылып каар мен . ¹⁴ Бодуңнуң билбес
чораан чериңче , дайзыннарыңче чоруур кылдыр
сени албадаар мен, чүге дээрге Мээң килеңим от
ышкаш кыптыгып, сени өрттедир деп тур!»

¹⁵ О, Дээрги-Чаяакчы, бүгү чүвени билир сен!

Мени утпа, менче сагыш салып көрөм,

мени истеп-сүрген улустан өжээним негеп көрөм!

Оларны үр шыдажып келгеш, мени чок
кылдыртпа,

Сен дээш дорамчылал хүлээп чоруурумну билип
ап көрөм .

¹⁶ Сээң сөзүң мээң аъш-чемим апарып турду .

Сээң сөстериң сеткил-чүрээмниң өөрүшкүзү,
хөглээшкини апарды ,

чүге дээрге Сеңээ хамааржыр болгай мен,

Дээрги-Чаяакчы, Аг-шериглиг Бурган!

¹⁷ Каттыржып-хөглээн улус чыыжынга олурбадым, хөглөведим –

Сээң холуң мени чааскаан олурарынче албадап тур ,

мени килең-биле бүргедиң.

¹⁸ Чүге мээң аарышкым читпезил, балыым экирбезил,

эмнеттинип шыдавазыл?

Таанда-ла Сен мени мегелеп, соглуучал хем дег апардың бе?

¹⁹ Ынчан Дээрги-Чаяакчы: «Менче эглип кээр болзуңза,

Мээң мурнумга бараан болур кылдыр сени база катап тургузуп каар мен.

Унелиг сөстү хоозун сөстен аңгылап шыдаар болзуңза,

Мээң аксы-сөзүм дег апаар сен.

Улус боттары сээң аайыңче кирер, а сен оларның аайынче кирбес сен!

²⁰ Мен сени бо чонга удур

быжыг хүлер хана кылдыр тургузар мен .

Олар сенче халдаар,

ынчалза-даа сени ажып тиилээр харык чок болур, чүге дээрге Мен сээң-биле мен,

сени камгалап, кадагалаар мен – деп медеглээн. –

²¹ Мен сени каржы-бак улустан камгалап, түрлүг улустуң холундан адырар мен».

Хай-халап хүнү

16 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып: ² «Бо черге кадай алба, оолдуг-кыстыг-даа болба» – деп чугаалаан. ³ Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы бо черге төрүттүнген оолдар, кыстар дугайында, оларны божаан иелер болгаш ботталдырган адалар дугайында: ⁴ «Олар хилинчектиг өлүм-биле өлүр, улус олар дээш кажыыдавас, оларны орнукшутпас – черге өдек дег чыдып каарлар . Олар дайын-чаа биле аш-чутка узуткаттырып аар , оларның мөчү-сөөктери дээрниң куштарынга, черниң аң-араатанынга чемиш болур » – деп чугаалаан.

⁵ Дээрги-Чаяакчы: «Мөчээн кижини-биле байырлажыышкын ёзулалы кылган бажыңче барба – деп медеглээн. – Ол кижиниң ажыын ажып, ыглап-сыктап, кажыыдал үлежип барба , чүге дээрге Мен бо чондан амыр-тайбыңымны, ээ-хайырамны болгаш энерелимни хунаап алган мен.

⁶ Бо черге ат-сураглыг-даа, карачал-даа улус өлүп каар, оларны орнукшутпас, олар дээш кажыыдавас, кым-даа олар дээш качыгдал демдээ кылдыр мага-бодун балыглавас, бажын чүлүвес . ⁷ Өлгөн кижини дээш кажыыдаан улусту аргалаары-биле кым-даа оларга аъш-чем бербес, мөчээн ада-иези дээш безин оларже аргалалдың дашказын сунмас.

⁸ Дойлаашкын чоруп турар бажыңче база барба, ол улус-биле кады дойлап олурба».

⁹ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдин Бурганы: «Силерниң чуртталгаңар дургузунда,

силерниң назыныңарда-ла, Мен бо черге өөрүшкү биле хөглээшкин үнү, күдээ оол биле келин кыстың үнү дыңналбас кылып каар мен – дээн. – ¹⁰ Кажан сен бо чонга ол бүгү сөстөрни дамчыдарыңга, олар сенден: „Чүү дээш Дээрги-Чаяакчы биске ындыг улуг айыыл-халап оштады? Кем-буруувус кандыг чүвел? Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың мурнунга бачыдывыс кандыг чүвел?“ – деп айтырар .

¹¹ Ынчан оларга: „Силерниң ада-өгбеңерниң Менден ойталааны дээш!“ – дээр сен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Олар өске бурганнарга мөгөйип, оларга бараан болуп, оларның мурнунга доңгая кээп дүжүп турган , а Менден ойталап, Мээң хоойлумну сагывайн барганнар. ¹² Силерниң кылып турар үлгедиглериңер ада-өгбеңерниинден-даа дора . Кайыңар-даа бузуттуг чүрээниң чөрүү чоруунуң аайы-биле чурттап, Мени тооп дыңнавайн турар. ¹³ Ынчангаш Мен силерни бо черден силерниң-даа, ада-өгбеңерниң-даа билбес чорааны чуртче үндүр сывырар мен; силер аңаа өске бурганнарга хүндүс-даа, дүне-даа бараан болур силер , чүге дээрге силерже ээ көрүнмес мен.

¹⁴ Ынчалза-даа үе кел чыдар – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – улус ынчан: „Израиль чонну Египеттен үндүрө берген дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле!“ – деп даңгыраглавайн баар, ¹⁵ харын олар: „Израиль чонну соңгу чүкте черден, оларны ынаар үндүр сывырыпканы бүгү чурттардан үндүрө берген дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле!“ – деп чугаалап эгелээр, чүге дээрге оларның ада-өгбезинге берген черимче оларны дедир эгидер мен.

¹⁶ Мен хей санныг балыкчыларны чорудар мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – олар израильчилерни балык ышкаш тудар . Ооң соонда хей санныг аңчыларны чорудар мен, олар израильчилерни даг, тей болгаш хаяларда чарык бүрүзүндөн үндүр сывырар. ¹⁷ Чүге дээрге Мээң карактарым оларның бүгү оруктарын көрүп турар , олар Менден чаштып шыдавас – оларның кем-буруузу Мээң карактарымдан чажыртынмаан. ¹⁸ Мен оларны кем-буруузу, бачыттары дээш база Мээң черимни амы-тын чок чүдек дүрзүлери-биле бужартатканы, Мээң ээлээн черимни боттарының чүдек-бужар чүүлдери-биле долдурганы дээш ийи дакпыр кезедир мен ».

¹⁹ Дээрги-Чаяакчы – мээң күжүм, шивээм, хай-халап хүнүңде хоргадалым!

Чер-делегейниң ужу-кыдыындан чоннар Сеңээ чедип келгеш:

«Ада-өгбевис чүгле меге, ажык-дуза чок хоозун чүүл

салгап алгаш, биске дамчыткан-дыр .

²⁰ Кижини бодунга бурганнар кылып ап шыдаар деп бе?

Ол бурганнар дээр чүвелер – Бурган эвес-тир!» – дээр .

²¹ «Ынчангаш Мен бо удаада оларга Бодумнуң күчүлүг холумну көргүзөр мен, Мээң адым Дээрги-Чаяакчы дээрзин олар билип аар.

17 Иудеяның бачыдын демир шиш-биле, алмаз кески-биле бижип каан, оларның чүректерин калбак даш кылгаш, аңаа шыйып каан, өргүл салыр бедигээштериниң мыйыстарында оюп каан.

² Олар өргүл салыр бедигээштеринче, Ашера бурганга тураскааткан ыяштарынче, саглагар ыяштарынче, бедик тейлеринче, ховуда дагларынче, боттарының оолдарынче дег, сагыш салып турар.

Иудея, бүгү эт-хөреңгиңни, эртине-байлааңны өргүл салыр бедик черлериң дээш,

бүгү девискээрлериңде үүлгедип турар бачыттарың дээш, өске улуска олча-тывыш кылдыр бериптер мен.

⁴ Мээң сеңээ бергеним хувааглыг чериңни бодуңнуң бурууң-биле ышкынар сен. Мен сени билбезиң чуртче дайзыннарыңга кул кылдыр хүлээдир мен, чүге дээрге Мээң килеңим одун өөскүттүң, ол от мөңгө кывар!»

Кижиге күжүңгө азы Дээрги-Чаяакчыга идегел

⁵ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Кижиге идегээр, кижиге амытанны чөленгиий деп санаар, сеткил-чүрээ Дээрги-Чаяакчыдан ойталаан кижиге каргаттырар.

⁶ Ол кижиге ээн кургаг ховуда чадаң үнүш дег, эки чүве көрбөс, сай-даштыг, изиг кургаг ховуга, кужурлуг, ээн черге чурттаар.

⁷ Дээрги-Чаяакчыга идегээр, Аңаа ынаныр кижиге ачы-буян алыр!

⁸ Ындыг кижиге суг чанынга тараан ыяш дег болур. Ол ыяш суг кыдынга дазылданган болгаш, изиг-кааң үеден кортпас;

ооң бүрүлери ногаан артар, каңдаашкынныг чыл аңаа коргунчуг эвес, ол ынчан безин чимис бээрин соксатпас.

⁹ Кижиниң сеткил-чүрээ оп-мегелиг, эдип аар арга чок;

ким ону билип шыдаарыл?

¹⁰ А Мен, Дээрги-Чаяакчы, кижиниң чүрээненче өттүр көрүп,

сеткил-сагыжын шенеп турар мен, кижиге бүрүзүн ооң херектерин ёзуугаар, ажил-херээниң үре-түңнелин барымдаалап, шаңнаар азы кезедир мен.

¹¹ Шынчы эвези-биле баяан кижиге –

чуургаларын басып олулар, ынчалза-даа төлдери чазылбас торлаа дег.

Назын ортузу четкеш, ол кижиге бүгү чүвезин чидирип аар, өлүр үезинге чедир мелегей бооп артар».

¹² Ыдыктыг өргээвис дээрге Бурганның эрте шагда көдүрлүп үнген алдарлыг дүжүлгези-дир!

¹³ Дээрги-Чаяакчы – Израильдиң идегели! Сени каапкаш барган кижиге адын бужартадыр! «Менден ойталаан улустуң алдар-адын черге таптай базар, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчыны – амыдырал хайырлаар суг бажын – каапкан-дыр».

Иеремияның Бургандан дуза дилээни

¹⁴ Мени экиртип көрөм, Дээрги-Чаяакчы, ынчан экирий бээр мен, мени камгалап көрөм, ынчан камгалал алыр мен, чүге дээрге Сени алгап-мактап тур мен!

¹⁵ Улус-чон меңээ: «Дээрги-Чаяакчының сөзү кайыл?

Ол сөс боттанзын!» – деп тур.

¹⁶ Мен Сээң адың тудуп, улус чагырарынче чүткүвээн мен,

айыыл-халап хүнү кээрин күзевээн мен, Сен Бодуң ону билир сен.

Мээң аксымдан үнген сөстөр үргүлчү Сээң мурнуңга ажык.

¹⁷ Меңээ коргунчуг болбайн көрөм. Сен дээрге хай-халап хүнүнде хоргадалым болгай сен.

¹⁸ Мени истеп-сүрген улустуң ады баксыразын, а мээң адым баксыравазын,

олар коргун-сүртезин, а мен коргун-сүртевээн!

Оларже айыыл-халап хүнүн ыдывыт, аар согушкун-биле оларны чылча шаап каг!

Амыр-дыш хүнүңүң дугайында

¹⁹ Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Иудеяның хааннарының үнүп-кирип турары Улус-чон хаалгазынче, Иерусалимниң өске бүгү хаалгаларынче баргаш: ²⁰ „Бо хаалгалар дамчыштыр кирип турар Иудеяның хааннары база бүгү чону, Иерусалимниң бүгү чурттакчылары, Дээрги-Чаяакчының чугаа-сөзүн дыңнаңар!“ – деп чугаала» – дээн.

²¹ Дээрги-Чаяакчының силерге дамчыткан чүүлү бо-дур: «Амы-тынныг артар дизе, амыр-дыш хүнүңдө чүк дажыглап чорбаңар, ону Иерусалимниң хаалгаларын дамчыштыр киирбеңер. ²² Амыр-дыш хүнүңдө бажыңыңардан чүк үндүрбеңер, кандыг-даа ажил кылбаңар. Ада-өгбеңерге Мээң айытканым дег, амыр-дыш хүнүңүң

ыдыктыын сагыңар .²³ Ада-өгбеңер Мени тооп дыңнаваан, Менче кулаан ээктирбээн болгай. Олар чөрүү болгаш, тооп дыңнаваан, чагыг-суртаалды хүлээп албаан болгай – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Бир эвес Мени ылап-ла тооп дыңнаар болзуңарза, амыр-дыш хүнүндө бо хоорайның хаалгаларын дамчыштыр чүьк дажыглап киирбес база амыр-дыш хүнүнүң ыдыктыын сагып, ол хүн кандыг-даа ажил кылбас болзуңарза,²⁵ ынчан бо хоорайның хаалгаларын дамчыштыр Давидтиң дүжүлгезинде саадаан хааннар база нояннар кирер . Олар чуузаларга олурупкаш, аът мунгаш, кирер: хааннар, оларның нояннары база Иудеяның улузу, Иерусалимниң чурттакчылары. Бо хоорай кезээ мөңгедө турар.²⁶ Иудеяның хоорайларындан, Иерусалимниң чоок-кавызындан, Вениаминниң ээлээн черинден, Шефеладан, даглардан, Негевтен улус чедип келгеш, Дээрги-Чаяакчының өргээзинге бүрүн өрттедир болгаш эп-найырал өргүлдери кылыр, далган-тараа өргүлдери, өөрүп четтиришкин өргүлдери болгаш айдызаар өргүлдөр эккеп салыр .

²⁷ А бир эвес Мени тооп дыңнаваас, амыр-дыш хүнүнүң ыдыктыын сагывас база амыр-дыш хүнүндө Иерусалимниң хаалгаларын дамчыштыр чүьк дажыглап эрттирер болзуңарза, Мен ынчан ол хаалгаларны хуюкталдыр өрттедир мен! Ол дээрге Иерусалимниң шивээлерин чиир өшпес от-тур! »

Дой сава кылыкчызы

18 Дээрги-Чаяакчы Иеремияга Бодунуң сөзүн ажыдып каан: «Дой сава кылыкчызының бажыңынче бар , Мен аңаа Бодунуң сөзүмнү сеңээ чугаалаар мен». ³ Мен дой сава кылыкчызының бажыңынче кирип келгеш, көөрүмгө, ол дой сава кылыр херекселиниң артында ажилдап турар болду . ⁴ Дойдан кылып турган савазының хевири үнмейн баарга-ла, ол ону бодунуң бодап алганын ёзугаар өске сава кылдыр эде кылып ап турду.

⁵ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып: ⁶ «Израиль чон, бо дой сава кылыкчызының кылып турар чүвезин таанда-ла Мен сээң-биле боттандырып шыдавас мен бе? – деп медеглээн. – Ооң холунда дой дег, сен база Мээң холумда сен, израиль чон! ⁷ Мен кажан-даа чон азы күрүне дугайында „Ону дазылы-биле тура тыртып, буурадып, узуткап каар мен “ деп шиитпир хүлээп ап боор мен. ⁸ А бир эвес ону чугаалап каан чонум бодунуң бузудундан ойталаар болза, Мен база өскээр бодай берип, ол чонга таварыштырар дээн айыыл-халавым ытпас мен . ⁹ Мен кажан-даа чон азы күрүне дугайында „Ону быжыглаар, тарып олуртур мен“ деп шиитпир хүлээп ап боор мен. ¹⁰ А бир эвес ол чон Мээң мурнумга бузут үүлгедип, Мээң сөзүмнү тооп дыңнаваас болза, Мен база өскээр боданып, аңаа көргүзөр дээн ачы-буянымны ытпас мен .

¹¹ Ынчангаш ам Иудеяның чонунга, Иерусалимниң чурттакчыларынга мону чугаала. Дээрги-Чаяакчы: „Мен силерге айыыл-халап белеткеп тур мен, силерге удур сагыштыг мен! Кайыңар-даа бузуттуг оруктан чайлай берзин . Оруктарыңарны, ажил-херектериңерни экижидип алыңар “ – деп чугаалады дээр сен. ¹² Ынчалза-даа олар: „Хей чүве! Күзээн чүвевис кылыр бис, кижини бүрүзү бодунуң бузуттуг чүрээниң чөрүү чоруунуң аайы-биле кылыр“ – деп харыылаар» .

¹³ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы: «Чоннардан айтырып көрүңер, кым ындыг чүве дыңнааныл?

Израиль-кыс кончуг багай чүве үүлгетти!

¹⁴ Ливан дагларында хар хаяларлыг ийлерден кажан-даа эрип чидер эвес.

Өске черден аккан соок дамырак суглар кажан-даа соглуп төнер эвес.

¹⁵ А Мээң чонум Мени уткан-дыр , чөгенчиг дүрзү-бурганнарга айдызаашкын кылып турар-дыр!

Дүрзү-бурганнар чонну оруундан астырарга, ол эрте-бурунгу оруктан өскээр баргаш , ам кокпа орук-биле, оңгул-чиңгил орук-биле бар чыдар-дыр.

¹⁶ Бо чон бодунуң черин хоозураашкынга, мөңгө кочулалга чыгаткан-дыр .

Ооң чаны-биле эрткен кижини бүрүзү элдепсинип, бажын чаяр .

¹⁷ Мен, күштүг хат дег , оларны дайзыннарының мурнунга тоо быдарадып каар мен, айыыл-халавының хүнү кээрге, оларга арным көргүспейн, хая көрнү бээр мен» – деп чугаалаан.

Иеремияга удур сүлчээ

¹⁸ Ынчалза-даа улус-чон: «Барып, Иеремияга удур сүлчээ кылылы. Дүрүм-хоойлу – Бурганның бараалгакчыларынга, арга-сүмө – мерген угаанныгларга, Бурганның сөзү – Ооң медээчилеринге артып каар-ла болгай! Барып, ону нүгүлдээли, ооң чугаа-сөзүн дыңнаваалы» – деп турган .

¹⁹ Дээрги-Чаяакчы, менче кулааң ээктирем, мээң дайзыннарымның чугаа-сөзүн база дыңнап көрөм!

²⁰ Таанда-ла буян дээш бузут-биле харыылаар ужурлуг бе?

Мени өлзүн дээш, оңгар казып кагдылар . Сактып келем: мен Сээң өргээңге оларга ачылыг болзун дээш мөргүп,

Сээң килеңиңни олардан чайладырын кызып турдум.

²¹ Ынчангаш оларның ажи-төлүн аш-чутка чыгадып көрөм, оларны хылышка шаштырып калам! Оларның кадайлары дулгуяк бооп артсын ,

ажы-төлүн чидирзин, ашактары өлүп калзын,
аныяк оолдары дайынга хылыш-биле өлүртсүн!

²² Кажан оларже үптөкчилерни хенертен
эккээриңге,
оларның бажыңнарындан уё-човуур дыңналзын,
чүгө дээрге олар мени тудуп аар дээш оңгар
казып,
мээң буттарымга дузак салып каан-дыр .

²³ А Сен, Дээрги-Чаяакчы, оларның меңээ удур
кара сагыштыын,

мени өлүрер деп турарын билир сен .
Оларның кемниг херектерин өршээвейн көрем,
оларның бачыттарын эскербээн бооп эрттирбейн
көрем!

Олар Сээң мурнуңга кээп ушсун –
Бодуңуң килеңнээн үеңде оларны ынчаар
аажылап көрөм!

Бузулган дой доңга

19 Дээрги-Чаяакчы меңээ мынча дээн: «Барып,
дой сава кылыкчызындан доңгадан садып ал.
Чоннуң каш баштыңын база Бурганның каш улуг
бараалгакчызын эдертип алгаш, ² Бузулган савалар
хаалгазын дамчыштыр Бен-Энном шынаазынче
үне бергеш , Мээң сеңээ чугаалаар сөстөрими
аңаа чарла. ³ Мынча дээр сен:

„Иудеяның хааннары, Иерусалимнің
чурттакчылары, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы –
Израильдиң Бурганының чугаа-сөзүн дыңнаңар!
Мен бо черже айыыл-халап ыдарымга, ооң
дугайында дыңнаан кижиги бүрүзүнүң кулаа
түүгейни бээр . ⁴ Чүгө дээрге Иерусалимнің
чурттакчылары Мени каапкаш, бо черни
бужартаткан-дыр, маңаа боттарының-даа, ада-
өгбезиниң-даа, Иудеяның хааннарының-даа
билбес чорааны өске бурганнарга айдызаашкын
кылып турар-дыр, олар бо черни буруу чок улустуң
ханы-биле суггарган-дыр . ⁵ Олар тейлерге Ваал
бурганга өргүл салыр черлер тудуп, аңаа
боттарының ажы-төлүн Ваалга бүрүн өрттедир
өргүл кылдыр өрттедип турар-дыр. Мен ындыг
айтышкын бербээн мен, ындыг чүве чугаалаваан
мен, сагыжымга-даа турбаан чүүл-дүр ол!

⁶ Ынчангаш үе кээрге, ол чер оон соңгаар Тофет
азы Бен-Энном шынаазы эвес, а Кыргыз
хыдышкын шынаазы деп адаттырар – деп,
Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ⁷ Шак ол черге Иудея
биле Иерусалимнің бодап алган чүүлүн буурадыр
мен, оларны дайзынның хылыжынга шаштыртып
каар мен – оларның амы-тынын үзүксээн улустуң
холундан кырлып каарлар. Оларның мөчү-
сөөктерин Мен дээрниң куштарынга, черниң аң-
араатанынга чемиш кылдыр бээр мен . ⁸ Мен бо
хоорайны хоозураашкын биле кочулалга чыгаар
мен. Ооң чаны-биле эрткен кижиги бүрүзү ооң
бузундуларын көргөш, элдепсинер база кочулап
сыгырар . ⁹ Мен бо хоорайның чурттакчыларын
боттарының оглу-кызының эъдин чиир кылдыр

албадаар мен . Оларның амы-тынын үзүксээн
дайзыннар оларны бүзээлеп, кызып-кыярга, олар
бот-боттарының эъдин чиир“.

¹⁰ Иеремия, сээң-биле кады келген кижилер көрүп
турда, доңганы буза шапкаш, ¹¹ оларга мону
чугаала: „Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының
чугаалаан чүвези бо-дур. Мен бо чон биле бо
хоорайны чуура шавар мен! Дой сава
кылыкчылары доңганы ынчаар буза шавар, ол ооң
соонда катап чыып эптеттинмес. Кижиги ажаар чер
чедишпес боорга, улусту Тофетке ажаап эгелээр .
¹² Бо чер-биле ынчаар кылыр мен – деп, Дээрги-
Чаяакчы медеглээн, – ооң чурттакчыларын ынчаар
бак аажылаар мен, бо хоорайны Тофетке дөмей
кылып каар мен. ¹³ Иерусалимнің бажыңнары,
Иудеяның хааннарының бажыңнары – улус
оларның кырынга сылдыстарның аг-шериинге
айдызаашкын кылып , өске бурганнарга арага
чажып турган бүгү бажыңнар Тофет ышкаш аарыг
эвес апаар“».

Иеремия Бурганның өргээзинде

¹⁴ Иеремия Дээрги-Чаяакчының ону ынаар өттүр
билип медеглээн дээш чорудупканы Тофеттен
эглип келгеш, Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң
шөлүнге туруп алгаш , бүгү чонга: ¹⁵ «Аг-шериглиг
Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы: „Бо
хоорайже, ооң чоок-кавызында
хоорайжыгаштарже аңаа чугаалаан бүгү айыыл-
халаптарымын ыдар мен, чүгө дээрге оларның
чурттакчылары чөрүү болгаш, Мээң сөстөрими
тооп дыңнава-сыр“ – деп тур» – дээн.

20 Дээрги-Чаяакчының өргээзин харагалзаар
албан-хүлээлгелиг бараалгакчы – Иммерниң
оглу Пашхур Иеремияның ол сөстөрүн дыңнап
каан. ² Пашхур Иеремия медеэчини эттээш,
ыдыктыг өргээниң соңгу чүгүндө турар
Вениаминнің хаалгазының чоогунга доорбаш
ыяшка хол-будун кыстыртып каан . ³ Даартазында
хүндүс Пашхур Иеремияны доорбаш ыяштан
адырып каан. Иеремия аңаа: «Дээрги-Чаяакчы
сеңээ Пашхур эвес, а „Долгандыр коргуш“ деп ат
тывысты» – деп чугаалаан.

⁴ Чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Мен
сээң бодуңу болгаш сээң ынак бүгү улузуңу
коргушка алзып аар кылып каар мен. Олар, сен
көрүп туруңда, дайзыннарның хылыжынга
шаштырып аар! Иудеяның бүгү чурттакчыларын
Вавилоннуң хаанының холунга хүлээдип бээр мен,
ол хаан улустуң чамдызын Вавилонче тудуп
аппаар, а чамдызын хылыш-биле шанчып каар.
⁵ Мен бо хоорайның бүгү бай-байлаан, ооң өнчү-
хөреңгизин, бүгү улуг үнелиг чүүлдерин, Иудеяның
хааннарының эртинелерин – шуптузун дайзыннар
холунга хүлээдип бээр мен . Олар бүгү чүвени
үптөп-тонааш, хунаап алгаш, Вавилонче аппаар.
⁶ Пашхур, сени өг-бүлөң улузу-биле кады тудуп
алгаш баар. Вавилонга чеде бергеш, өлүр сен, сени

аңаа ажаап каар – бодуңну, сээң ынак чораан бүгү улузуңну, сээң мегелеп медеглеп чораан улузуңну аңаа ажаап каар».

Иеремияның муңгагдалы

7 Сен мени дуурайлап кааптың, Дээрги-Чаяакчы. Мен, шынап-ла, дуурайладып алдым . Меңээ күчүлел көргүскөш, мени ажып кагдың. Хүннү бадыр улус мени кочулаар-дыр, бүгү улус мени дорамчылаар-дыр .

8 Чугаалап эгелээримге-ле, аксымдан күчүлел биле үптээшкин дугайында алгы үнер-дир;

Дээрги-Чаяакчының сөзү дээш, мен хүннү бадыр куду көрүүшкүн, кочулал көөр-дүр мен.

9 Мен ынчан: «Дээрги-Чаяакчы дугайында сагындырбаайн,

Ооң өмүнээзинден моон соңгаар чүве чугаалаваайн!» – деп бодадым.

Ынчалза-даа Ооң сөзү мээң чүрээмде кыпкан, мээң ишти-хөңнүмден ушта чүткээн от дег апарды,

ону тудар дээш могап туруптум, тудуп шыдавайн бардым .

10 Хөй-ле улустуң хоп-кочузун дыңнап келдим, долгандыр – коргуш .

«Хоп медээден чедирер-дир! Ол дугайында дыңнадыылы!» – дижип турлар.

Мээң-биле эп-найыралдыг чурттап чораан бүгү улус

тайып ужарымны манап: «Ол дуурайладып аар чадавас,

ынчан ону тиилеп, өжээнивис негеп аар бис!» – деп турар.

11 Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы, коргунчуг дайынчы ышкаш,

мээң-биле кады!

Ынчангаш мени истеп-сүргеннер кошкаш кынныр,

меңээ күш четпес, кончуг бак атка кирер болгаш, салган сорулгазын чедип албас.

Оларның адының баксырааны кажан кезээде уттундурбас!

12 Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы чөптүг-шынныг улусту шылгаар,

Ол кижиниң сеткил-чүрээ биле ишти-хөңнүн өттүр көрүп турар .

Мени истеп-сүргеннерден Сээң өжээн негээриңни көрейн,

чүге дээрге бодумнуң чаргы-чаалымны шиитпирлээрин Сеңээ бүзүрөөн мен .

13 Дээрги-Чаяакчыга ырлап бериңер, Ону алгап-мактаңар!

Ол түремик кижиниң амы-тынын бузуттуглар холундан адырар болгай .

14 Мээң төрүттүнгөн хүнүм каргаттырзын!

Иемниң мени божаан хүнү йөрээтпезин!

15 Ачамга «Оолдуг болган-дыр сен!» деп медээ эккелгеш,

ону амыраткан кижини каргаттырзын!

16 Шак ол кижини Дээрги-Чаяакчының кээргел чок узуткап каапкан хоорайлары дег болзун .

Ол кижини эртен уё-човуур,

дал дүъште – дайын-чааның алгы-кышкызы дыңназын!

17 Чүге дээрге ол кижини мени хырын иштинге, ием меңээ чевег болур кылдыр,

авам кезээ мөңгеде божувайн артар кылдыр, чок кылбаан-дыр .

18 Чүге-ле мен хырын иштинден үнүп келгеним ол

– хилинчек-човалаң, ажыг-шүжүг көөр дээш бе , назыным төнчүзүнде бодумну бужартадыр дээш бе?!

Бурганның Седекияны камгалаарындан ойталааны

21 Кажан Седекия хаан Иеремияже Малхияның оглу Пашхурну база Маасеяның оглу Софония бараалгакчыны айбылап чорудупканда, Дээрги-Чаяакчының Иеремияга ажыдып каан сөзү бо-дур. Пашхур биле Софония Иеремияга дараазында сөстөр дамчыткан: ² «Дээрги-Чаяакчыдан бис дээш дилеп көр, чүге дээрге Вавилоннуң хааны Навуходоносор биске удур дайылдажып тур! Дээрги-Чаяакчы Бодунуң кайгамчык чүүлдериниң бирээзин бис дээш кылыр чадавас , Навуходоносор ынчан бистен чоруй баар чадавас».

³ Иеремия оларга мындыг харыы берген: «Седекияга Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчының бо сөстөрүн дамчыдыңар. Мен силерниң Вавилоннуң хааны-биле база хоорай ханаларының даштында силерни бүзээлээн халдей чон-биле чаалажып турар ок-чепсээңерни силерге удур углаар мен, оларны бо хоорайның төвүнге чыыр мен! ⁵ Мен Бодум силерге удур – күчүлүг холум-биле, күш-шыдалым-биле килең-кылыктыг, аажок хорадап – чаалажыр мен! ⁶ Бо хоорайда чурттаан амылыгларны – кижилерни-даа, дириг амытаннарны-даа – узуткаар мен. Олар коргунчуг хамчык аарыгдан өлүп-кырлып каар!

⁷ А ооң соонда Иудеяның хааны Седекияны, ооң дүжүметтерин, бүгү албаты чонун, бо хоорайда хамчык аарыгдан, дайын-чаа биле аштан дириг арткан бүгү улусту Вавилоннуң хааны Навуходоносорнуң холунга, дайзыннар холунга, оларның өлүмүн күзөөн улустуң холунга хүлээдир мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Хаан оларны хылыш-биле шанчып каар, кээргевес, оларга хайыра көргүспес, өршээл бербес! »

⁸ «Иеремия, бо чонга Дээрги-Чаяакчы мээң сөстөрүмни чугаала. Мен силерге амыдыралдың оруун азы өлүмнүң оруун шилип аарын саналдап

тур мен . ⁹ Бо хоорайга арткан улус дайын-чаа, аш-чут болгаш хамчык аарыгдан өлүп каар. А ооң даштынче үне бергеш, силерни бүзээлээн халдейлерге дүжүп бээр улус дириг артар, оларның олча-кежи – амы-тынныг артары боор . ¹⁰ Чүгө дээрге Мен арнымны бо хоорайга удур, аңаа ачылыг чүүл эвес, айыыл-халап таварышсын дээш, көрүндүм – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Ол хоорайны Вавилоннуң хаанының холунга хүлээдир, хаан ону хуюкталдыр өрттедир ».

Давидтиң салгакчыларын шииткени

¹¹ Иудеяның хаанының өг-бүлези, Давид хаанның салгалы, Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңнаңар!

Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Эртенниң-не шынныг шииткел үндүрүңер, базындырган кижини базынганның холундан адырыңар ,

оон башка Мээң килеңим силерниң бүгү бузуттуг үүлгедиглериңер дээш

өрт дег чалбыышталдыр кывар, ону кым-даа өжүрүп шыдавас .

¹³ Мен ам сеңээ удур апардым, чавызаашта турар Иерусалим, оргулаашта хая! – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Силер: „Кым бистиинче эртип кээп шыдаарыл, кым бистиң оран-сававысче шургуп кирерил?“ – деп турар-дыр силер .

¹⁴ Мен силерни үүлгедиглериңер ёзугаар кезедир мен! – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Силерниң эзим-аргаңарга от кыпсыр мен, ол от долгандыр турар бүгү чүвени чиптер! »

22 Дээрги-Чаяакчы меңээ мынча дээн:

«Иудеяның хаанының ордузунче баргаш, аңаа Мээң сөзүмнү медегле. ² Мону чугаалаар сен: Давидтиң дүжүлгезинде саадаан Иудеяның хааны, Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңна – сен-даа, дүжүметтериң-даа, сээң чонуң-даа, бо хаалга дамчыштыр кирип турар бүгү улус база – дыңнаңар! ³ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: „Шынныг шииткел, чөптүг чорук кылыңар, базындырган кижини базынганның холундан адырыңар, даштыкы кижини, өскүс кижини, дулгуяк херээженни хомудатпаңар, оларны кызып-кыйбаңар, шак бо черге кем-буруу чок кижини ханы төкпеңер . ⁴ Бир эвес ол айтыышкынны күүседир болзуңарза, Давидтиң дүжүлгезинде саадаан хааннар чуузаларга олургаш-даа, аът мунгаш-даа – боттары, дүжүметтери, албаты чону – бо ордунуң хаалгаларын дамчыштыр кирер . ⁵ А бир эвес ол сөстөрни тооп дыңнавас болзуңарза, бо орду бузундулар оваазы апаар “. Ону Бодум-биле даңгыраглап тур мен! » Дээрги-Чаяакчының медеглээн сөзү ол-дур.

⁶ Дээрги-Чаяакчы Иудеяның хаанының ордузунуң дугайында:

«Сен Меңээ Галаад дег, Ливан сынның баштары дег өндүр-чаагай сен. Ынчалза-даа Мен сени ээнзиргей чер, чурттакчы чок хоорай кылып каар мен!

⁷ Мен сеңээ удур узуткакчыларны томуйлап каар мен,

кайызынга-даа чепсек берип каар мен.

Сээң эки дээн пөштериңни олар кезип каапкаш , отче октаптар – деп чугаалаан. –

⁸ Хөй чоннарның улузу бо хоорайның чаны-биле эртер, олар бот-боттарындан: „Дээрги-Чаяакчы чүү дээш бо өндүр улуг хоорайны ынчаар аажылааныл?“ – деп айтыржыр . ⁹ „Чүгө дээрге олар боттарының Бурганы, Дээрги-Чаяакчының чагыг-керээзинден ойталааш, өске бурганнарга мөгейип, оларга бараан бооп турган-дыр “ – деп харыы кээр».

¹⁰ Өлген хаан дээш ыглашпаңар, ол дээш качыгдаваңар! Харын туттуруушкунда барган хаанның ажыын ажып ыглажыңар, чүгө дээрге ол ам черле эеп келбес, төрөөн чуртун көрбес. ¹¹ Чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы Иосияның оглу, Иудеяның хааны, бо черден туттуруушкунда барган Шаллум дугайында: «Бодунуң ачазы Иосияның соонда хааннап эгелээн Шаллум ам черле бээр келбес-тир!

¹² Ону тудуп аппаратан черге ол өлүп каар , бо черни моон соңгаар көрбес – деп чугаалаан. –

¹³ Бодунуң ордузун чөптүг-шынныг эвес, үстүкү өрээлдерин – хоойлу-дүрүм чок тудуп турар, өске кижини албадал-биле халаска ажылдадыр, күш-ажыл дээш төлевир бербес хаан ат болур!

¹⁴ Ол „Бодумга улуг орду, делгем үстүкү өрээлдер тудуп алыңар“ деп чугаалаан.

Ол бодунга улуг соңгалар оюп кылып, пөш-биле каастай шап, кызыл будук-биле будуп турар.

¹⁵ Таанда-ла сээң хаан чагыргаңның ужур-утказы пөштен хөй тудуглар тударында бе?

Сээң ачаң дойлап-даа тургаш, шын шииткел биле чөптүг чорукту көргүзүп чорду

Ынчангаш чедимчелиг бооп келди .

¹⁶ Ядыы-түреңги улустуң херээн ол шын шиитпирлеп турду ,

ынчангаш чедимчелиг бооп келди.

Мени билип аары ыңдыг боор эвес чүве бе? – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

¹⁷ А сен карааңны-даа, чүрээңни-даа чүгле ажык-кончаа дилээринче, буруу чок улустуң ханын төгеринче,

улусту бастып, кызып-кыярынче углап келдиң».

¹⁸ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы Иосияның оглу, Иудеяның хааны Иоаким дугайында мынча дээн: «Улус ооң ажыын ажып, акы-угбаларыңга „Аа халак!“ дивес,

„Дээргивис, хайыраатывыс чок апарган-дыр!“ деп ажыын ажып ыглашпас.

¹⁹ Ону элчиген ажааган ышкаш кылдыр ажаап каар, сөөртүп аппараттар, Иерусалимниң даштынче үндүр октаптар .

²⁰ Сион-кыс, барып, Ливан сынга ыглап-сыкта, Васан дагга алгыр, Аварим сынга ишкирнигип ыгла, чүге дээрге сээң хандыкшааннарың шупту чылча шаптырган-дыр.

²¹ Амыр-чаагай чурттап чоруңда, Мен сээң-биле чугаалажып, сагындырып турдум, а сен „Дыңнаvas мен!“ дээн сен.

Аныяандан-на ындыг чордуң, Мени тооп дыңнавайн келдиң!

²² Сээң бүгү чагырыкчыларыңны хат хадып алгаш баар, хандыкшааннарың{*} туттуруушкунга баар. Ынчан бүгү бузуттуг үүлгедиглериң дээш адың баксыраар, куду көрдүрер сен.

²³ Пөштерде уя тудуп алган, Ливанда чурттап турар улус!

Эъди аараан херээженни аарышкы дег, силерни хилинчек бүргей аптарга, човууртаар силер!»

²⁴ «Дириг Бодумнуң адым-биле даңгыраглап тур мен! – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Иоакимниң оглу, Иудеяның хааны Иехония, сен Мээң холумда үнелиг билээм-даа турган болзуңза, Мен сени уштуп октаптар мен! ²⁵ Мен сени сээң амы-тының үзүксээн, коргуп-сүртээр улузуңнуң – Вавилоннуң хааны Навуходоносор болгаш халдей чоннуң холунга хүлээдип бээр мен. ²⁶ Мен сени төрөөн иең-биле кады хары чуртче үндүр сывырыптар мен – ол черге төрүттүнмээн силер, ынчалза-даа аңаа өлүр силер! ²⁷ А аажок ээп келиксээриңер бо черже ам кажан-даа ээп келбес силер».

²⁸ Таанда-ла ол кижини, Иехония, ажыы чок бузук дой доңга бе, херээ чок сава бе? Чүге ону ажы-төлү-биле кады оларның билбези чуртче сүрүп аппараттар?

²⁹ О чер, чер, чер! Дээрги-Чаяакчының сөстөрүн дыңна! ³⁰ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Ол кижини ажы-төл чок кижини дег кылдыр бүрүткөп калыңар,

ол кижини бүгү назынында эки чол көрбөс.

Ооң салгакчыларыңдан кым-даа чаагай чолдуг болуп,

Иудеяны чагырбас, Давидтиң дүжүлгезинге саадаvas ».

**Давидтен укталган
чөптүг-шынныг хаан**

23 Дээрги-Чаяакчы: «Мээң коданымда хойларны чок кылып, таралдыр сывырып

турар кадарчылар ат болур!» – деп медеглээн .

² Мээң чонумну кадарып турар чагырыкчыларга Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы: «Мээң хойларымны тоо быдарадыр сывырыпкан, оларже сагыш салбаан силер. Мен ам бузуттуг үүлгедиглериңер дээш силерни кезедир мен – деп медеглээн. – ³ Хойларымның артынчызын үндүр сывырыпкан бүгү чурттарыңдан чыып алгаш, төрөөн аал-ораныңче дедир чандыраар мен . Олар ынчан өзүп-көвүдээр. ⁴ Чагырыкчылар кылдыр Мээң томуйлап каар улузум оларны кадарар . Хойларым оон ыңай коргуп-сүрээдес, чиде бербес». Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

⁵ «Үези кээрге, Давидтиң салгакчызын, чөптүг-шынныг Өзүмнү өрү көдүрер мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Ол хаан чагырып эгелээш, мерген угааннын көргүзүп, чер кырынга шын шииткел биле чөптүг чорукту доктаадыр. ⁶ Ооң чагырар үези кээрге, Иудея камгалал алыр, Израиль айыыл чок чурттаар . Ол хаанга „Яхве-Седжену“ деп ат тыпсыр .

⁷ Улус: „Израиль чонну Египеттен үндүрө берген дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле!“ – деп даңгыраглаvas апаар хүннер кээр – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ⁸ Харын улус: „Израиль чонну соңгу чүкте черден үндүрө берген дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле!“ – деп бир өскээр чугаалааш, Мээң оларны үндүр сывырыпканым бүгү чурттардан дедир чанып келгеш, боттарының черинге чурттаар».

Меге медээчилер дугайында

⁹ Бурганның медээчилериниң дугайында.

Чүрээм чарылгыже саргып, соп тур,

бүгү сөөктерим мунчурады.

Дээрги-Чаяакчының ыдыктыг сөстөрүнүң ужун

Ооң мурнунга эзирик кижини дег,

арагага алыскан кижини дег аппараттар.

¹⁰ Чер кырын самыыраан улус долган,

каргаттыргаш, чер ыглап турар –

ховуда оът-сиген кадып калган.

Ол улустуң сорулгазы – бузут,

оларның күжү – чөптүг эвес чорук.

¹¹ «Бурганның медээчизи-даа, бараалгакчызы-даа бужартаан-дыр.

Оларның бузуттуг үүлгедиглерин

Мээң өргээмде безин көрүп тур мен! – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

¹² Ол дээш, оларның оруу тайгыр апаар,

караңгыже шымны бээр .

Оларны идерге, кээп дүжерлер.

Чүге дээрге кеземче үезинде

оларже айыыл-халап ыдар мен! – деп, Дээрги-

Чаяакчы медеглээн. –

¹³ Самарияда медээчилеримниң шуут бодал чогуң көргөн мен;

олар ·Ваал бурганның өмүнээзинден медегледип турду ,
 Мээң израиль чонумну оруундан астыктырып кагды.
¹⁴ Мээң Иерусалимде медээчилерим коргунчуг чүүл үүлгедип турарын база көрүп тур мен;
 олар самыраан, мегеге башкартып чурттап чоруур ,
 бузуттуг хейлерниң холун быжыктырып, деткиир улус-тур ,
 ооң түңнелинде бузуттуг хейлер бак херектерин кагбас-тыр.
 Мээң мурнумга олар шупту Содом дег, Иерусалимниң чурттакчылары – Гоморра дег! »
¹⁵ Ынчангаш Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы ол медээчилер дугайында:
 «Оларны ажыг чашпан-биле чемгерер мен, оларга хоранныг суг ижиртир мен ,
 чүге дээрге Иерусалимде Мээң медээчилерим дээш
 бүгү чер бужартаан-дыр!» – деп чугаалаан.
¹⁶ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:
 «Ол медээчилерниң сөстөрүн, силерге медеглээн чүвезин дыңнаваңар!
 Олар хоозун сөстөр медегледип,
 Дээрги-Чаяакчының сөстөрүн эвес,
 а боттарының сеткилиниң күзелдерин чугаалап турар .
¹⁷ Олар Мени бак көөр улуска:
 „Силерге амыр-тайбың турарын Дээрги-Чаяакчы чугаалаан!“ – деп
 катаптап чугаалаар-дыр.
 Чөрүү чүрээниң аайы-биле кылып турар бүгү улуска олар:
 „Айыылга таварышпас силер!“ – дээр-дир ».
¹⁸ Ындыг-даа болза, Дээрги-Чаяакчының чөвүлелинге турган,
 Ооң сөзүн дыңнаан, билип алган кижиге бар бе?
 Ооң сөзүнче кулаан ээктирип, дыңнаан кижиге кымыл?
¹⁹ Дээрги-Чаяакчының шуурганы килеңни-биле көдүрүлдү!
 Коргунчуг казыргы хөмө алгаш, бузуттугларның бажын алыр .
²⁰ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чүрээнде бодалдарын күүседип,
 боттандырбаан шаанда, Ооң килеңи оожургавас.
 Келир үеде силер ону кончуг тода билип аар силер .
²¹ «Мен ол медээчилерни айбылап чорутпаан мен, олар боттары маңнажып келди.
 Мен оларга чүве чугаалаваан мен, харын олар Мээң адым тудуп медегледип тур!
²² Бир эвес олар Мээң чөвүлелимге турган болза, чонумга Мээң сөстөрүмни медээлеп,
 ону бузуттуг оруктан база бак үүлгедигден чайладыр ийик.

²³ Мен чүгле чоок тургаш, Бурган боор мен бе? – деп, Дээрги-Чаяакчы айтырган. –
 Ырак тургаш, Бурган эвес мен бе?
²⁴ Кандыг-бир кижиге Менден чажыт черже чаштына берип шыдаар бе?
 Мен ону көрбейн баар мен бе? – деп, Дээрги-Чаяакчы айтырган. –
 Дээр биле черни Мен бүргей ап турар эвес мен бе?
 »
 Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.
²⁵ «Мээң адым тудуп, мегелеп өттүр билип медегледип турар медээчилер чүү деп турарын дыңнаан мен. Олар: „Мен дүш көрдүм, дүш көрдүм!“ – дээр-дир .
²⁶ Кажанга чедир ынчап кээр улузул? Ол медээчилер мегелеп өттүр билип медеглээр деп, бодунуң сагыжының даап бодаан чүвезин медеглээр деп бодап алган бе?
²⁷ Мээң чонумнуң ада-өгбези ·Ваал бурганга мөгеер дээш, Мээң адымны утканы дег , ол медээчилер бот-боттарынга чугаалап турар дүштериниң дузазы-биле чонну Мээң адымны уттур кылдыр албадаар бис деп бодаар.
²⁸ Дүш көргөн медегечи оозун бодунуң дүжү кылдыр чугаалазын, а Мээң сөзүмнү ажыдып чугаалааным медегечи ол сөстү чонга шынны-биле медеглезин! Тарааның үрезини биле саванының аразында дөмей чүү барыл? – деп, Дээрги-Чаяакчы айтырган. –
²⁹ Мээң сөзүм от ышкаш – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – Мээң сөзүм хая-даш чуура шапкан маска ышкаш!
³⁰ Мен ол медээчилерге удур мен! – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Олар Мээң сөстөрүмни бот-боттарындан оорлап турар.
³¹ Мен ол медээчилерге удур мен! – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Олар хей чүве чулчургаш: „Бурганның медеглээн чүвези-дир“ – деп турар.
³² Меге дүштерин чугаалаан медээчилерге удур мен! – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Олар дүштерин чугаалап, боттарының бардамы-биле, мегези-биле Мээң чонумну будулдуруп турар . Мен оларны айбылап чорутпаан мен, оларга айтыышкын бербээн мен. Олар бо чонга кандыг-даа ажык-дуза чедирбес». Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Дээрги-Чаяакчының сөзү үүрге-чүк бе?

³³ «Иеремия, кажан азы Иудеяның чону, азы Бурганның медегчизи, азы бараалгакчызы сенден: „Дээрги-Чаяакчы кандыг үүрге-чүк чүдүрдү?“ – деп айтырар болза, „Дээрги-Чаяакчы: ‘Силер боттарыңар үүрге-чүк боор силер, а Мен силерни дүжүр октаптар мен’ – деп медеглээн“ – деп харыылаар сен.
³⁴ Бир эвес моон соңгаар азы медегчи, азы бараалгакчы, азы улус-чондан бир кижиге „Дээрги-Чаяакчының чүдүргөн үүрге-чүгү“ деп сөстөр чугаалаар болза, Мен ол кижини, ооң өг-бүлезин кезедир мен».

³⁵ Бот-боттарыңардан, ха-дуңмаңардан: «Дээрги-Чаяакчы чүү деп харыылады?» – деп азы «Дээрги-Чаяакчы чүү диди?» – деп айтырар ужурлуг силер. ³⁶ «Дээрги-Чаяакчының чүдүргөн үүрге-чүьгү» деп сөстөрни моон соңгаар сагынмаңар, чүге дээрге кижиги бүрүзүнүң сөстери ооң бодунга үүрге-чүьк апаар болгай, а Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Дириг Бурганывыстың сөстөрүн хажыткан-дыр силер. ³⁷ Медээчиден: «Дээрги-Чаяакчы чүү деп харыылады?» – деп азы «Дээрги-Чаяакчы чүү диди?» – деп айтырар ужурлуг силер. ³⁸ Бир эвес силер «Дээрги-Чаяакчының чүдүргөн үүрге-чүьгү» деп сөстөр чугаалаарын соксатпас болзуңарза, Дээрги-Чаяакчының чүнү чугаалаанын дыңнаңар: «Мен силерге „Дээрги-Чаяакчының чүдүргөн үүрге-чүьгү“ деп сөстөрни чугаалап болбазын сагындырып турумда-ла, чугаалааныңар дээш, ³⁹ Мен силерни база силерге, ада-өгбеңерге бергеним бо хоорайны уттуптар мен, Бодумдан ырадыр дүжүр октаптар мен! ⁴⁰ Мен силерни кезээ мөңгеде кажан-даа уттундурбас бак атка кириер мен , куду көрүүшкүнгө чыгаар мен».

Эки болгаш багай фи́га чимизи

24 Дээрги-Чаяакчы меңээ көстүүшкүн чорудуп берди. Көөрүмге, Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң мурнунда фи́га чимистиг ийи хааржак салып каан болду . А ол болза Вавилоннуң хааны Навуходоносор Иерусалимден Иоакимниң оглу, Иудеяның хааны Иехонияны, Иудеяның нояннарын, усчу, дарган улузун үндүрө бергеш, Вавилонче сүрүп аппаратан соонда болган чүве . ² Көөрүмге, бир хааржакта чаагайы кончуг, эрте бышкан фи́га чимизи, а өске хааржакта – кижиги чиир аргажок, ирик фи́га чимизи бар болду . ³ Дээрги-Чаяакчы менден: «Иеремия, чүнү көрүп тур сен?» – деп айтырды. Мен: «Фи́га чимизин. Эки чимистер бо-дур – чаагайы кончуг, багайы бо-дур – кижиги чиир аргажок, ирик» – деп харыыладым. ⁴ Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы меңээ сөзүн айыткап, мынча дээн: «Моон халдей черже үндүр сывырыпканым, Иудеядан өскээр көжүрткен улусче, бо эки чимисче дег, эки көөр мен. ⁶ Оларга ачы-буян чедирери-биле ээ көрнүп, бо черже дедир чандыраар мен, оларны маңаа хоозуратпайн, быжыктыраар мен, тура тыртпайн, тарып олуртур мен! ⁷ Мени – Дээрги-Чаяакчыны билип алзын дээш, Мен оларга угаангыр чүректи бээр мен . Олар Мээң чонум болур, Мен оларның Бурганы болур мен, чүге дээрге олар Менче чүрээниң ханызындан эглип кээр». ⁸ А кижиги чиир аргажок, ирик чимистер дугайында Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Иудеяның хааны Седекияны , ооң нояннарын, Иерусалимде база бо чуртта арткан бүгү өске улусту, Египетте чурттап турар бүгү израильчилерни ол багай фи́га чимизи ышкаш аажылаар мен. ⁹ Мен оларны чер-делегейниң бүгү күрүнелеринге коргунчуг айыыл-

халаптың бужар үлегер-чижээ кылып каар мен , оларны үндүр сывыраарым чер бүрүзүнге оларның адын баксырадыр мен, оларны дорамчылал, кочулал болгаш каргышка таварыштыраар мен. ¹⁰ Мээң оларга болгаш оларның ада-өгбезинге берген черимге олар шупту узуткаттырып, чиде бергиге чедир, Мен оларже чаа-дайын, аш-чут болгаш хамчык аарыгны ыдар мен ».

Вавилоннуң Иудеяны чагыраар чеден чылы

25 Иосияның оглу, Иудеяның хааны Иоакимниң чагыргазының дөрткү чылында Дээрги-Чаяакчының Иеремияга Иудеяның бүгү чонунга хамаарыштыр ажыдып чугаалаан сөзү бо-дур. Ол чыл болза Вавилоннуң хааны Навуходоносорнуң чагыргазының бирги чылы чүве-дир . ² Иеремия медээчиниң Иудеяның бүгү чонунга, Иерусалимниң бүгү чурттакчыларына медеглээн чүүлү бо-дур: ³ «Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн чээрби үш чыл дургузунда – Амоннуң оглу, Иудеяның хааны Иосияның чагыргазының он үшкү чылындан эгелээш , амдыгаа чедир – ажыдып келди. Мен силерге катап-катап дамчыдып-ла турдум, а силер тооп дыңнавадыңар . ⁴ Дээрги-Чаяакчы силерже Бодунуң чалча-медээчилерин катап-катап айбылап чорудуп-ла турду, а силер тооп дыңнавадыңар, оларның чугаазынче кулааңар ээктирбедиңер . ⁵ Ол силерге: „Кайыңар-даа бодунуң бузуттуг оруундан, бачыттыг үүлгедиглеринден ойталазын, ынчан Дээрги-Чаяакчының силерге база ада-өгбеңерге шаг шаанда берген черинге кезээ мөңгеде чурттаар силер . ⁶ Өске бурганнар эдербеңер, оларга бараан болуп, мөгейбеңер, холуңарның ажил-херээ-биле Мени килеңнетпеңер , ынчан Мен силерже айыыл-халап ытпас мен“ – деп чугаалаан турган болгай». ⁷ «Ынчалза-даа силер Мени тооп дыңнавадыңар! – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Бодуңарга хора чедирип, холуңарның кылган ажил-херээ-биле Мени килеңнеттиңер». ⁸ Ынчангаш Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Мээң сөстөримни тооп дыңнавааныңар дээш, ⁹ Мен соңгу күрүнелерниң бүгү аймактарын кыйгыртып, чыыр мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – Мээң чалчам , Вавилоннуң хааны Навуходоносорну кыйгырткаш, ону бо черге, ооң чурттакчыларына, бүгү кожа чоннарга удур чаалаштыраар мен. Ол чоннарны бүрүнү-биле узуткаар мен, оларны хоозураашкын биле кочулалга, мөңгө буураашкынга чыгаар мен . ¹⁰ Мен оларның аразына өөрүшкү биле хөглээшкин үнү, күдээ оол биле келин кыстың үнү, дээрбе даштарының даажы дыңналбас кылып каар мен база чырыткының одун өжүрер мен. ¹¹ Бүгү бо чер ээнзиреп хоозураар, бо чоннар чеден чыл дургузунда Вавилоннуң хаанына кулдандыраар.

¹² Чеден чыл эртерге, Вавилоннуң хаанын, ооң чонун кем-буруузу дээш кезедир мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Халдей черни кезээ мөңгедө хоозурадыр мен. ¹³ Мен ол чер-биле Мээң аңаа удур чугаалаан бүгү чүвемни, бо номда бижиттинген чүвени, Иеремияның бүгү чоннар дугайында өттүр билип медеглээн чүвезин боттандыраар мен. ¹⁴ Халдей чон боду хөй чоннарның кулу апаар, өндүр улуг хааннар ону чагырып аар – Мен ону үүлгеткен херектери дээш кезедир мен».

Килеңниң дашказын делегейниң чоннарынче чажар

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы меңээ: «Мээң холумдан килеңимниң арагазын куткан бо дашканы алгаш, сени айбылап чорудуп турарым бүгү чоннарга ижиртип каг. ¹⁶ Олар ижипкеш, тендирип, Мээң оларже ыдып турарым хылышты көрүп кааш, кортканындан угаанын ышкыныптар» – деп чугаалаан. ¹⁷ Мен Дээрги-Чаяакчының холунда дашканы алгаш, Ооң мени айбылап чоруткан бүгү чоннарынга араганы ижиртип кагдым:

¹⁸ Иерусалимге, Иудеяның хоорайларынга, ооң хааннары биле нояннарынга – оларны хоозурадыр дээш, оларны ам хөмө тавараан кочулал, куду көрүүшкүн болгаш каргаттырышкынче чыгаар дээш – ижиртип кагдым;

¹⁹ Египеттиң хааны фараонга, ооң дүжүметтери биле нояннарынга, ооң бүгү албаты чонунга, ²⁰ египетчилер аразында өске аймак-сөөктүг бүгү улуска;

Уц деп черниң бүгү хааннарынга; филистим черниң бүгү хааннарынга – Аскалон, Газа, Экрон хоорайларның болгаш Азот хоорайның артынчызының хааннарынга;

²¹ эдом, моав болгаш аммон чоннарга;

²² Тир, Сидон хоорайларның хааннарынга; далай ыңдында чурттарның хааннарынга;

²³ Дедан, Фема, Буз чурттакчыларынга, кастыында дүгүн чүлүүр бүгү улуска;

²⁴ Аравияның бүгү хааннарынга, ээн кургаг ховуда чурттаан янзы-бүрү аймак-чоннарны чагырган бүгү хааннарга;

²⁵ Зимриниң бүгү хааннарынга, Эламның бүгү хааннарынга, Мидияның бүгү хааннарынга;

²⁶ соңгу күрүнелерниң бүгү хааннарынга, чоокта-даа, ыракта-даа турарларынга, удаа-дараалаштыр ижиртип кагдым – чер-делегей кырында бар бүгү күрүнелерге ижиртип кагдым. А Сесахтың хааны эң сөөлүндө ижер.

²⁷ «Ол улус-чоннарга мону чугаала. Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы мынча дээн: „Ижиңер, эзириңер, кузуңар! Кээп дүшкеш, Мээң силерже ыдарым хылышты көрүп кааш, турбас силер“. ²⁸ Кажан олар сээң холуң сунган дашканы хүлээп аарындан ойталап, ижиксесевс болза, оларга

мону чугаала. Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: „Албан ижер ужурлуг силер! ²⁹ Мээң адым-биле адаан бо хоорайже-даа Мен айыыл-халап ыдып турумда, силер канчап кеземчеден чайлаар силер? Чок, чайлап шыдавас силер, чүге дээрге Мен чер-делегейниң бүгү чурттакчыларынга удур дайылдажыр кылдыр хылышты кыйгырып тур мен“». Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

³⁰ «Оларга бүгү бо сөстөрни чарлап, мону чугаала. Дээрги-Чаяакчы өрүтен диңмиреп кээр, Бодунуң ыдыктыг оран-савазындан дыңзыг үн-биле алгыраар,

Бодунуң чер-чуртунче хөрөктенир, виноград чулуу сы бастырган кижиниң дааш-шимээн үндүрери дег, черниң бүгү чурттакчыларыңче кышкыраар!

³¹ Диңмирээшкин чер-делегейниң кыдыыңга чедир дагжаар,

чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы чоннар-биле маргыжар,

Ол бүгү улус-биле чаргылдажыр, кем-буруулугларны хылыш-биле шаштыртып каар».

Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

³² Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Айыыл-халап бир чондан өске чонче сүрүштүр кел чыдыр, чер-делегейниң кыдыындан кончуг улуг шуурган көдүрлүр!

³³ Ол хүн Дээрги-Чаяакчыга өлүрткен улус чер-делегейниң бир кыдыындан өске кыдыыңга чедир чыткылаар.

Улус оларның ажыын ажып ыглашпас, мөчү-сөөгүн чыып, ажаавас, олар чер кырынга өдек дег чыдып каар.

³⁴ Чагырыкчылар, ыглап-сыктаңар, човууртаңар, сүрүг-баштыңнары, качыгдалдан довуракка боражыңар,

чүге дээрге силерни дөгөрер дээш аппаар үе келген-дир.

Силерни, үнелиг сава дег, буза шавар, тоо быдарадыр.

³⁵ Чагырыкчылар хоргадаар чер тыппас, сүрүг баштыңнарынга камгалал турбас.

³⁶ Чагырыкчыларның ыы-сыызы, сүрүг баштыңнарының ишкертинип ыглааны дыңналып тур.

Дээрги-Чаяакчы оларның одар-белчиирин хоозураткан-дыр.

³⁷ Дээрги-Чаяакчы күштүү-биле килеңнээрге, тайбың одарлар узуткаттынып тур.

³⁸ Дээрги-Чаяакчы бодунуң чыдынындан үнүп келген арзылаң ышкаш!

Улус-чоннарның чери Ооң кадыг-дошкун, кыптыккан килеңинден хоозурап калган».

Улус-чоннуң Иеремияны
шииткени

26 Иосияның оглу, Иудеяның хааны Иоакимниң чагыргазының эгезинде Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзүн ажыдып, ² Иеремияга мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң шөлүнге туруп алгаш, Иудеяның шупту хоорайларындан Дээрги-Чаяакчының өргээзинге мөгөйип кээп турар бүгү чурттакчыларга сеңээ чугаалаарын дужааган бүгү сөстөримиң дамчыт, чаңгыс-даа сөс уттуп кагба! ³ Олар тооп дыңнааш, кижилер бүрүзү бодунуң бузуттуг оруундан ойталаар чадавас. Мен ынчан бодалым өскерттип, оларга үлгедиглери дээш таварыштырар дээним айыыл-халап олар-биле болбас кылып каар мен. ⁴ Оларга мону чугаала. Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: „Бир эвес Мени тооп дыңнавас, Мээң силерге берген хоойлум ёзугаар чурттавас болзуңарза, ⁵ Мээң чалча-медээчилеримниң чугаазын тооп дыңнавас болзуңарза – а Мен силер Мээң медээчилеримни тооп дыңнавайн туруңарда-ла, оларны силерге катап-катап айбылап чорудуп-ла турар-дыр мен – ⁶ Силом-биле кылган чүвемни бо өргээ-биле кылып мен, а бо хоорайны чер-делегейниң бүгү чоннарынга каргаттырарынче чыгаар мен“».

⁷ Иеремия ол бүгү сөстөрни Дээрги-Чаяакчының өргээзинге чугаалаан, Бурганның бараалгакчылары, медээчилери база бүгү чон ону дыңнап турган. ⁸ Дээрги-Чаяакчының бүгү чонга дамчыдарын айыткан шупту чүвезин Иеремия чугаалап доозарга, Бурганның бараалгакчылары, медээчилери база бүгү чон ону тудуп алгаш: «Сеңээ өлүм, өлүм! ⁹ Дээрги-Чаяакчының адын тудуп өттүр билип медеглеп тура, Силом-биле болган чүве бо өргээ-биле база болурун, бо хоорайның ээнзирээрин, аңаа чурттаар кижилер артпазын чүге чугааладың?» – деп алгыржы бергеннер.

Бүгү чон Иеремияны шиидер дээш Дээрги-Чаяакчының өргээзинге чыгып келген.

¹⁰ Иудеяның нояннары ол дугайында дыңнап кааш, хаанның ордузундан Дээрги-Чаяакчының өргээзинге чедип келгеш, Чаа хаалга чанынга олуруп алганнар. ¹¹ Бурганның бараалгакчылары биле медээчилери нояннарга база бүгү чонга: «Бо кижини өлүрүп шиидер ужурлуг! Хоорайывыс дугайында ооң чүү деп өттүр билип медеглээнин боттарыңар дыңнадыңар» – дээн.

¹² Иеремия нояннарга база бүгү чонга мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчы мени бо өргээ болгаш бо хоорай дугайында силерниң дыңнааныңар өттүр билген медеглелди чугаалазын дээш айбылап чорутту. ¹³ Оруктарыңар биле ажил-херээңерни экижидип ап көрүңер, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарны сөзүн дыңнаңар. Дээрги-Чаяакчы ынчан бодалым өскерттип, силерге аазааны айыыл-халапты болдурбас. ¹⁴ А мен – силерниң холуңарже кирдим, мээң-биле силерге шын болгаш чөптүг деп

сагындырар чүведен кылыңар. ¹⁵ Чүгле ыяк билип алыңар – мени өлүрер болзуңарза, кем-буруу чок кижиниң ханы дээш бодуңарга, бо хоорайга, ооң бүгү чурттакчыларынга буруу чүктедир силер. Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы мени шынап-ла ол бүгү сөстөрни силерге дыңналдыр чарлазын дээш айбылап чоруткан болгай».

¹⁶ Ноябрьна база бүгү чон Бурганның бараалгакчылары биле медээчилеринге: «Бо кижини өлүрүп шиитпес ужурлуг-дур! Ол биске Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың өмүнээзинден чугаалап турган-дыр» – дээннер.

¹⁷ Чурттуң элээн каш баштыңнары туруп келгеш, чыылган бүгү чонга мынча дээннер: ¹⁸ «Иудеяның хааны Эзекияның үезинде Морешет чурттуг Михай өттүр билип медеглеп турду. Ол Иудеяның бүгү чонунга:

„Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы: ‘Сионну шөл ышкаш аңдарып каар, Иерусалим бузундулар оваазы апаар, а бо өргээни туткан даг арга-ыях үнген чер апаар’ – дээн“ – деп чугаалаан болгай.

¹⁹ Ындыг-даа болза, Иудеяның хааны Эзекия биле Иудеяның бүгү чону ол медээчини өлүрерин дидинген бе? Хаан Дээрги-Чаяакчыдан корга бергеш, Оон хайыра дилээрин оралдашпаан бе? Дээрги-Чаяакчы ынчан бодалым өскерттип, Бодунуң оларга аазааны айыыл-халап болбас кылып каан болгай. А бис боттарывыстың бажывысче хан кудуп тур бис!»

²⁰ (Өске бир кижилер – Шемайяның оглу, Кириат-Иарим хоорай чурттуг Урия дээрзи база Дээрги-Чаяакчының өмүнээзинден өттүр билип медеглеп турган чүве-дир. Ол кижилер бо хоорай биле бо черге удур, Иеремия ышкаш, өттүр билип медеглеп турган. ²¹ Иоаким хаан, ооң шериглери болгаш нояннары медээчинин сөстөрүн дыңнаан соонда, хаан ону өлүрер деп барган. Урия ол дугайында билип кааш, кортканындан Египетче десе берген.

²² Иоаким хаан Египетче бодунуң улузун – Ахборнуң оглу Элнафанны өске кижилер-биле кады чорудупкан. ²³ Олар Урияны Египеттен үндүргеш, Иоаким хаанга эккелгеннер. Хаан Урияны хылыш-биле өлүрткеш, мөчү-сөөгүн карачал улус ажаар чевегже октаптарын дужааган чүве-дир.)

²⁴ Ынчангаш Шафанның оглу Ахикам Иеремияга болчуп, Иеремияны өлүрүп каар кылдыр чонга бербейн барган.

Хомут-биле бадыткал демдээ

27 Иосияның оглу, Иудеяның хааны Седекияның чагыргазының эгезинде Дээрги-Чаяакчы Иеремияга Бодунуң сөзүн ажыдыпкан.

² Дээрги-Чаяакчы меңээ мынча дээн: «Хомут биле моожадан кылгаш, мойнуңга кедип ал.

³ Иерусалимче Иудеяның хааны Седекияга келген элчиннер дамчыштыр эдом, моав болгаш аммон чоннарының, Тир болгаш Сидоннуң хааннарынче

хомут, моожадан чорудувут. ⁴ Ол элчиннерге боттарының дээргилеринге Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганының бо сөстөрүн дамчыдарын дужаа: ⁵ Мен Бодумнуң өндүр улуг күжүм болгаш күчүлүг холум-биле делегейни база чер кырында чурттап турар кижилерни, дириг амытаннарны чаяап каан мен . Делегейни Мен бериксээн кижимге бээр мен . ⁶ Мен ам ол бүгү черлерни Вавилоннуң хааны, Мээң чалчам Навуходонсорга хүлээдип тур мен, черлик аң-меңни безин аңаа чагыртыр кылдыр берип тур мен . ⁷ Аңаа, ооң оглунга , оглунуң оглунга бүгү чоннар бараан болур. Ооң соонда Навуходонсорнуң чер-чуртунуң бастыраар ээлчээ кээр. Ынчан Вавилонну хөй чоннар, өндүр улуг хааннар чагырып аар .

⁸ Ынчалза-даа ам кандыг-бир чон азы күрүне аңаа, Вавилоннуң хааны Навуходонсорга, бараан болбас болза, Вавилоннуң хаанының хомудунче мойнун сукпас болза , Мен ындыг чонну дайын-чаа, аш-чут болгаш хамчык аарыг-биле кезедир мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – ол чонну хаанның холу-биле төндүр кыргып-хыдыр мен. ⁹ Силерге: „Вавилоннуң хаанынга кул болбас силер“ – деп турар боттарыңарның бүдүү билир, төлгечи, дүшчү, караң көрнүр болгаш илби-шидичи улузуңарны дыңнаваңар . ¹⁰ Силерни чериңерден ырадыр дээш, Мен силерни үндүр сывырыптарымга, өлүп калзын дээш, олар силерге меге чүве медеглээр-дир . ¹¹ А мойнун Вавилоннуң хаанының хомудунче сугар база аңаа бараан болур чонну Мен ооң бодунуң черинге арттыраар мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Ол чон бодунуң черин болбаазырадып, аңаа чурттаар».

¹² Ол бүгү сөстөрү мен Иудеяның хааны Седекияга база медеглеп, мынча дээн мен: «Вавилоннуң хаанының кедирген хомудун мойнуңарга сугарыңдан ойталаваңар. Аңаа база ооң чонунга бараан болуңар, ынчан амы-тынныг артар силер! ¹³ Чүге сен бодун, сээң албаты чонун дайын-чаа, аш-чут болгаш хамчык аарыгдан өлүр ужурлуугу? Дээрги-Чаяакчы Вавилоннуң хаанынга бараан болбас чон-биле ынчаар кылырын аазаан болгай. ¹⁴ Силерге: „Вавилоннуң хаанынга кул болбас силер“ – деп турар медеэчилерни дыңнаваңар, чүге дээрге олар силерге меге чүве медеглеп турар-дыр».

¹⁵ «Мен оларны айбылап чорутпаан мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Олар Мээң адым тудуп, мегелеп медеглеп турар-дыр. Ынчангаш Мен силерни үндүр сывырыптар мен – силер өлүп каар силер, силерге өттүр билип медеглеп турар медеэчилер база!»

¹⁶ Бурганның бараалгакчыларыңа болгаш бүгү чонга мен Дээрги-Чаяакчының сөзүн дамчыдып чугааладым: «Силерге: „Удавайн Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң херекселдерин Вавилондан дедир эгидер!“ – деп өттүр билип медеглеп турар медеэчилерни дыңнаваңар, чүге

дээрге олар силерге меге чүве медеглеп турар-дыр. ¹⁷ Оларны дыңнаваңар, Вавилоннуң хаанынга бараан болуңар, ынчан амы-тынныг артар силер! Чүге бо хоорайны үрегдеп бустураарыңа чедирерил? ¹⁸ Бир эвес олар Бурганның медеэчилери болза база Дээрги-Чаяакчының сөзү оларга четкен болза, Дээрги-Чаяакчының өргээзинде база Иудеяның хаанының ордузунда, Иерусалимде ам-даа арткан херекселдерни Вавилонче аппараттарын дээш, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчыдан дилеп, мөргүзүннер».

¹⁹ (Вавилоннуң хааны Навуходонсор Иоакимниң оглу, Иудеяның хааны Иехонияны база Иудея биле Иерусалимниң бүгү ызыгууртаннарын Иерусалимден Вавилонче тудуп аппаарга , бо хоорайда Бурганның өргээзинге адагаштар, «далай» дээр чунар сава болгаш дөжектер арткан.) Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы Бодунуң өргээзинде база Иудеяның хаанының ордузунда, Иерусалимде арткан херекселдер дугайында мынча дээн: ²² «Ол херекселдерни Вавилонче аппаар ; оларже сагыш салыр хүнүмге чедир олар аңаа артып каар. Оон ол херекселдерни үндүр бергеш, бо черже дедир эгидер мен ». Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Меге медеэчи Анания

28 Иудеяның хааны Седекияның чагыргазының эгезинде , ооң дөрткү чылының беш айда Азурнуң оглу Анания – Гаваон хоорай чурттуг Бурганның медеэчизи – Дээрги-Чаяакчының өргээзинге, Бурганның бараалгакчылары база бүгү чон көрүп турда, меңээ мынча дээн: ² «Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы мону чугаалаан: „Мен Вавилоннуң хаанының кедирген хомудун чуура шаап каар мен. ³ Ийи чыл болгаш, Мен Вавилоннуң хааны Навуходонсорнуң Дээрги-Чаяакчының өргээзинден ап алгаш, Вавилонче аппараттар бүгү херекселдерин бо черже дедир эгидер мен . ⁴ Иоакимниң оглу, Иудеяның хааны Иехонияны база Иудеядан Вавилонче тудуп аппараттар бүгү улусту Мен бо черже дедир чандыраар мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – чүге дээрге Вавилоннуң хаанының кедирген хомудун чуура шаап каар мен“».

⁵ Иеремия медеэчи Анания медеэчиге Дээрги-Чаяакчының өргээзинге турган бараалгакчылар биле бүгү чон көрүп турда, харыы берген. ⁶ Иеремия ынчан: «Дээрги-Чаяакчы ылап-ла ынчаар кылып каан болза! Ол сээң өттүр билген медегелиңни күүседип, Бодунуң өргээзиниң херекселдерин Вавилондан бо черже дедир эгиткен база туттурган бүгү улусту дедир чандырган болза! ⁷ Чүгле сеңээ болгаш бүгү чонга дыңналдыр чугаалаар чүвемни дыңнап ал. ⁸ Шаг шаанда, сен-даа, мен-даа чок турган үеде, Бурганның медеэчилери хөй чурттарга, өндүр улуг

күрүнелерге дайын-чаа, айыыл-халап болгаш хамчык аарыг боорун баш бурунгаар чугаалап турган болгай. ⁹ Бир эвес медээчи амыр-тайбың доктаарын баш бурунгаар чугаалаан болза, Дээрги-Чаяакчының ылап-ла айбылап чоруткан медээчизи ол-дур деп, чүгле кажан ооң медеглээн сестери чогуу бүдөргө, хүлээп көөр турган» – дээн.

¹⁰ Анания медээчи Иеремия медээчинин мойнунда хомутту ужулгаш, чуура шаап каапкаш, ¹¹ бүгү чон мурнунга: «Дээрги-Чаяакчы: „Ийи чыл болгаш, Мен бүгү чоннарның мойнунда хомутту, Вавилоннуң хааны Навуходонорнуң кедирген хомудун, шак ынчаар чуура шавар мен“ – деп чугаалады» – дээн. Иеремия медээчи ынчан бодунуң оруу-биле чорупкан.

¹² Иеремия медээчинин мойнунда хомутту Анания медээчи чуура шаап каан соонда, Дээрги-Чаяакчы Иеремияга Бодунуң сөзүн ажыдыпкан: ¹³ «Барып, Ананияга мону чугаала. Дээрги-Чаяакчы: „Сен ыяш хомутту чуура шаап кааш, ооң орнунга демир хомут кылып алдың!“ – дээн. ¹⁴ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдин Бурганы: „Бүгү бо чоннар Вавилоннуң хааны Навуходонсорга бараан болзун дээш, оларның мойнунга демир хомут кедирер мен! Олар ооң кулдары апаар, черлик аң-меңни безин аңаа хүлээдир мен“ – деп медеглээн болгай».

¹⁵ Иеремия медээчи Анания медээчиге мынча дээн: «Анания, мени дыңна! Дээрги-Чаяакчы сени айбылап чорутпаан-дыр, сен бо чонну мегелеп, ынаандырган-дыр сен. ¹⁶ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы: „Мен сени чырык чер кырынга амылыг арттырбас мен, бо чылын-на өлүп каар сен, чүгө дээрге чугааң-биле Дээрги-Чаяакчыга удур үймээн үндүрген-дир сен“ – дээн болгай».

¹⁷ Ол-ла чылын, чеди айда, Анания медээчи өлү берген.

Вавилонче тудуп аппаратан еврейлерге чагаа

29 Иеремия медээчинин арткан баштыңнарже, Бурганның бараалгакчылары биле медээчилеринче болгаш Навуходонорнуң Иерусалимден Вавилонче сүрүп аппаратан бүгү чонунче Иерусалимден чоруткан чагаазы бо-дур. ² Иехония хаанны, ооң авазын, Иудея болгаш Иерусалимниң дүжүметтери биле нояннарын, усчу, дарган улузун Иерусалимден тудуп аппаратан соонда, ³ Иеремия ол чагааны Шафанның оглу Элеаса биле Хелкияның оглу Гемарияны дамчыштыр чоруткан турган. Ол ийи кижини Иудеяның хааны Седекия Вавилонче – ооң хааны Навуходонорже айбылап чоруткан чүве-дир. Ол чагаада мынча деп бижээн:

⁴ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдин Бурганы мынча дээн: «Иерусалимден Вавилонче үндүр сывырыпканым бүгү туттурган улус, дыңнаңар.

⁵ Бажыңнардан тудуп алгаш, ээлеп чурттаңар, сесерликтерден тарып алгаш, оларның чимизин чиңер. ⁶ Кадайдан ап алыңар, оол-кыстыг болуңар, оларны өглөп-баштаңар – олар база ажы-төлдүг болзун. Ол черге өзүп-көвүдөңер, эвээжевеңер!

⁷ Силерни ынаар үндүр сывырыпканым хоорайга амыр-тайбыңдан күзеңер. Ол хоорай дээш дилеп, Дээрги-Чаяакчыга мөргүңер, бир эвес аңаа амыр-тайбың доктаар болза, силерге база амыр-тайбың доктаар».

⁸ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдин Бурганы: «Силерниң араңарда турар бүдүү билерлериңерге, төлгечилериңерге дуурайлатпаңар, дүжүн чугаалаар дүшчүлериңерге дыңнаваңар! ⁹ Ол улус силерге Мээң адым тудуп мегелеп өттүр билип медеглээр-дир, Мен оларны айбылап чорутпаан мен» – деп медеглээн.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Вавилонга берип каан чеден чыл эрте бээрге, Мен силерге сагыш салыр мен, Мээң ачы-буянын сөзүмнү силер-биле күүседип, силерни бо черже дедир чандыраар мен. ¹¹ Силерге

хамаарыштыр чүнү баш бурунгаар бодап алганымын Мен билер болгай мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Силерге келир үени, идегелди хайырлаар дээш, Мен айыыл-халап эвес, амыр-тайбыңны бээр деп бодалдыг мен. ¹² Силер Мени кыйгырар силер, баргаш, Меңээ мөргүүрүңерге, Мен силерге харыылаар мен.

¹³ Менче чүткүп, дилеп эгелээш, тып аар силер. Бир эвес Менче бүгү чүлдү-чүрээңер-биле чүткүүр болзуңарза, ¹⁴ Мени тып аар силер – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – Мен силерге эки чолду эгидер мен, силерни ынаар үндүр сывырыпканым бүгү чоннардан, бүгү черлерден чыып эккээр мен».

¹⁵ Силер: «Дээрги-Чаяакчы биске Бодунуң медээчилерин Вавилонга турувуста, база чорудуп берди» – деп турдуңар. ¹⁶ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы Давид хаанның дүжүлгезинде саадаан хаан дугайында, Иерусалим хоорайда бүгү чурттакчы чон – силерниң-биле кады тудуп аппаратан ха-дуңмаңар дугайында мынча дээн: «Мен оларже дайын-чаа, аш-чут болгаш хамчык аарыг ыдып тур мен! Мен оларны кижичи аргажок, ирик фи́га чимизи ышкаш аажылаар мен. ¹⁸ Мен оларны дайын-чаа, аш-чут болгаш хамчык аарыг-биле истеп-сүрер мен. Оларны чер-делегейниң бүгү күрүнелеринге коргунчуг үлегер-чижек кылып каар мен, үндүр сывырарым чер бүрүзүңгө оларны каргыш, хоозурал, кочулал болгаш дорамчылалга таварыштырар мен. ¹⁹ Чүгө дээрге олар Мээң сөстөрүмни тооп дыңнавайн турган болгай – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Мен ол сөстөрүмни Бодунуң чалча-медээчилеримни дамчыштыр оларже катап-катап чорудуп-ла турдум, а олар тооп дыңнавады – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

²⁰ А силер, Мээң Иерусалимден үндүр сывырып, Вавилонче чорудупканым улус, Дээрги-Чаяакчының сөзүн тооп дыңнаңар!»

²¹ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы силерге Ооң адын тудуп, меге чүве медеглеп турар медеэчилер – Колияның оглу Ахав биле Маасеяның оглу Седекия дугайында мынчаар чугаалаан: «Мен оларны Вавилоннуң хааны Навуходносорга хүлээдип бээримге, силер көрүп туруңарда, хаан оларны өлүрүп каар! ²² Оларны сактып, Вавилонче көжүрткен иудейлер аразынга: „Седекия болгаш Ахав-биле болган чүвени Дээрги-Чаяакчы сээң-биле база кылзын!“ – деп каргыш тыптыр . (Вавилоннуң хааны оларны отка хаарган.) ²³ Чүге дээрге олар Израильге чүдек-бужар чүве үүлгедип: өске улустуң кадайлары-биле самырап база оларга чугаалаарын дужаавааным меге чүвени Мээң адым тудуп чугаалап турганнар . Мен ону билер мен, аңаа херечи мен». Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Шемайяга Дээрги-Чаяакчының медеглели

²⁴ «Иеремия, Нехелам чурттуг Шемайя деп кижиге Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганының дараазында сөстөрүн дамчыт: „Иерусалимниң бүгү чурттакчы чонунга, Маасеяның оглу, Бурганның бараалгакчызы Софонияга болгаш бүгү бараалгакчыларга бодуң өмүнээңден чагаа бижээн кижиге сен болгай сен“».

Ол чагаада мынча деп бижээн турган:

²⁶ Дээрги-Чаяакчы Софония сени Бурганның бараалгакчызы Иодайың орнунга бараалгакчы кылып каан болгай; Дээрги-Чаяакчының өргээзинге угаанын ышкынгаш , өттүр билип медеглеп эгелээр улусту хайгаараар база оларның буттарын доорбаш ыяшка демирлээр, мойнунга дөңгү кедирер ужурлуг турган сен . ²⁷ А силерниң черде өттүр билип медеглеп турар Анатот чурттуг Иеремияны чүге доктаатпас сен? ²⁸ Ол Иеремия Вавилонда бисче: «Шөлүлгөңөр үр хуусаалыг боор. Бодуңарга бажыңардан тудуп алгаш, оларны ээлеп чурттаңар, сесерликтерден тарып алгаш, оларның чимизин чиңер» – деп бижээн чагаа чорутту.

²⁹ Бурганның бараалгакчызы Софония ол чагааны Иеремия медеэчиге номчуп берген. ³⁰ Дээрги-Чаяакчы Иеремияга Бодунуң сөзүн ажыдыпкан:

³¹ «Өскээр көжүрткен бүгү улусче медеэден чорудувут. Дээрги-Чаяакчы Нехелам чурттуг Шемайя дугайында: „Шемайяны Мен айбылап чорутпаан мен, ындыг-даа болза, ол силерге өттүр билип медеглеп, меге идегел берген-дир!“ – деп чугаалаан . ³² Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: „Мен Нехелам чурттуг Шемайяны, ооң үре-салгалын кезедир мен! Ооң үре-салгалыңдан кым-даа бо чоннуң аразынга чурттавас, Бодунуң чонумга Мээң хайырлаар ачы-буянымны көрбөс,

чүге дээрге Шемайя бодунуң чугаазы-биле Дээрги-Чаяакчыга удур үймээн үндүрген-дир“». Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Дээрги-Чаяакчының идегелди аазааны

30 Дээрги-Чаяакчының Иеремияга ажыдып каан сөзү бо-дур. ² Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы мынча дээн: «Мээң сеңгэ чугаалаан бүгү чүвемни дүрүг-номга бижип каг . ³ Чүге дээрге үези кээрге, Мээң чонумга, Израиль биле Иудеяга, эки чолду эгидер мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – оларның ада-өгбезинге берген черимче оларны дедир чандыраар мен, олар ынчан черин ээлеп чурттаар ».

⁴ Дээрги-Чаяакчының Израиль биле Иудея дугайында чугаалаан сөстери бо-дур. ⁵ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Коргуушкун биле девидээшкин кышкызы дыңналып тур –

амыр-тайбың чок-тур!

⁶ Айтырып, боданып көрүңер! Эр кижиге божуп шыдаар бе?

А чүге Мен көөрүмге, эр улус, божаан кадайлар дег, белинден туттунуп алганыл? Чүге оларның арыннары ак тос апарганыл?

⁷ Аа халак! Ол өндүр улуг хүн-дүр, аңаа дөмейлежир хүн чок.

Израильге айыыл-халап үези кээри ол-дур , ынчалза-даа ол тын-менди үнер.

⁸ Ол хүн кээрге, Мен сээң мойнуңда хомутту чуура шаап, моожаңны үзе тыртар мен – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Ынчан Мээң улузум даштыкы улуска бараан болбайн баар, ⁹ а буттарының Бурганы, Дээрги-Чаяакчыга база оларның бажынга Мээң салып каарым буттарының хааны – Давидтиң салгакчызынга бараан болуп эгелээр .

¹⁰ А сен, Мээң чалчам Иаков , кортпа – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – Израиль, сүрээдеве!

Мен сени камгалап, ырак чурттан дедир эккээр мен,

үре-салгалыңны – туттуруушкунда турары чурттан дедир чандыраар мен.

Иаков эеп келгеш, хостуг-шөлээн, амыр-тайбың чурттаар,

ону кым-даа коргудуп-дүвүретпес .

¹¹ Чүге дээрге Мен сээң-биле кады мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, –

Мен сени камгалаар мен!

Оларның аразынга сени тоо быдаратканым бүгү чоннарның когун үзер мен,

а сени узуткавас мен.

Ындыг-даа болза, сени чөптүү-биле кезедир мен, кеземче чок арттырбас мен!»

¹² Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Балыгларың эмнеттинмес-тир, кемдээшкиниң аар-дыр!

¹³ Сээң херээң дээш кым-даа сагыш салбас-тыр, балыгларыңга эм-таң чок-тур, экиртир эмнеттинмес-тир сен.

¹⁴ Хандыкшааннарың шупту сени уттупкан, сеңээ великсевес апарган.

Дайзыннарың согулгарын сенче угландырдым, каржы-дошкуну-биле кезеттим, чүге дээрге кем-бурууң улуг-дур, бачыттарың эңдерик-тир.

¹⁵ Балыгларың дээш, аар кемдээшкиниң дээш чүге човууртап алгырар сен?

Кем-бурууң улуг-дур, бачыттарың эңдерик-тир, ынчангаш Мен сени ынчаар аажыладым.

¹⁶ Ындыг-даа болза, сени сыырып турганнарның боттарың сыырап, сени кызып-кыйып турган улусту тудуп алгаш баар!

Сени үптөп турганнар боттары үптөттирер, сенден олча-тывыш ап турган улус боттары олча-тывыш боор кылып каар мен!

¹⁷ Сени улус кагдырган деп санап:

„:Сион бо-дур, ол ам кымга-даа херекчок апарды!“ – деп турза-даа,

Мен сени экиртип, балыгларыңны эмнээр мен ». Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

¹⁸ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Мен Израильдиң чадырларын катап тигер мен, ооң бажың-балгадын кээргээр мен!

Бузундулар шыпкан тейлер кырынга хоорайлар туттунар,

ордулар биеэги туружунга туттунуп туруптар.

¹⁹ Улус-чон мактал тудуп мөргүүр, өөрүп алгыржыр.

Мен оларны өстүрүп-көвүдөдир мен – олар моон соңгаар эвээжес;

оларны алдаржыдар мен – олар куду көрдүрбес.

²⁰ Оларның оолдары шаандагы үеде дег чурттаар, оларның ниитилели Мээң мурнумга быжыгар, оларны кызып-кыйган улусту кезедир мен!

²¹ Оларның баштыңы – боттарының бирээзи болур,

чагырыкчызы – боттарының аразындан үнер.

Мен ону чоокшуладып аар мен, ол Меңээ чоок апаар.

Кижиду Менче чоокшулап диттикпес болгай – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

²² Силер Мээң чонум болур силер,

Мен – силерниң Бурганыңар болур мен! »

²³ Дээрги-Чаяакчының шуурганы килеңни-биле көдүрүлдү!

Коргунчуг казыргы бузуттуларны хөмө ап, бажын алыр!

²⁴ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чүрээнде бодалдарын күүседип,

боттандырбаан шаанда, Ооң өөскүп үнген килеңи оожургавас.

Келир үеде силер ону билип аар силер .

31 «Ол үе кээрге, Мен Израильде төрөл бөлүк бүрүзүнүң Бурганы болур мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – а олар Мээң чонум болур».

Чаа израиль чон

² Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Дайын-чаадан дириг арткан чон ээн кургаг ховуга Мээң ээ көрнүүшкүнүмнү чедип алган.

Мен Израильге оожургал-дышты хайырлаан мен!

³ Мен аңаа ырактан көстүп келген мен.

Мөңгө ынакшыл-биле сеңээ ынак болгаш , энерелим сеңээ көргүзөр мен!

⁴ Сени база катап күш кирирер мен;

Израиль-кыс, күштүг апаар сен!

Хөгжүм херексели тудуп алгаш,

өөрүң-биле база катап өөрүшкүлүг самнап үнүп кээр сен ;

⁵ Самарияның дагларынга виноградың база катап тарып аар сен.

Виноград тараан ажаакчылар ооң чимизин боттары чооглаар!

⁶ Ийе, ол хүннү доктааткан, ынчан Эфрем дагларында доскуулчулар:

„Тургулаңар, Сион дагже, Дээрги-Чаяакчы Бурганывысче

үне берээли!“ – деп алгыржы бээр».

⁷ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Израильди өөрүшкүлүг алгап ырлаңар, чоннарның баштыңын мендилеңер!

Чарлап, мактаңар база „Дээрги-Чаяакчы, Бодунуң чонуңу,

Израильдиң арткан кезээн камгалап көр!“ – деп дилеңер.

⁸ Мен израильчилерни соңгу чүкте чурттан, чер-делегейниң ужу-кыдыындан чыып эккээр мен .

Согур, аскак-бүскек улус, иштиг-сааттыг, божуур четкен херээженнер база

оларның аразынга турар, олар дыка хөй бооп мөөңнежип алган чанып кээр.

⁹ Израильчилер ол чурттан ыы-сыылыг чоруптар – мен ам оларны суглар кыдыы-биле оргу-дески оруктап эдертир мен,

олар аңаа илдикпес.

Мен – Израильдиң адазы-дыр мен,

Эфрем – Мээң дун оглум-дур !

¹⁰ Чоннар, Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңнаңар! Ырак чурттарга медеэлеп: „Израильди Кым тоо быдаратканыл,

Ол Боду ону чыып алгаш, кадарчы сүрүг малын дег,

карактап-кадарар “ – деп чугаалаңар.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы Израильди садып хостаан , ооң күш четпези холдан адырган!

¹² Израиль чон ээп келгеш, бедик Сионга өөрүп-хөглээр,

Дээрги-Чаяакчының ачы-буян хайырлалы: кызыл-тас, виноград арагазы, олива үзү, аныяк бода болгаш шээр мал дээш өөрүп-байырлаар.

Оларның сагыш-сеткили суггаттыг чечектелген сесерлик дег апаар, хилинчек көрбестей бээрлер.

¹³ Чалыы кыстар самнап хөглээр, аныяк оолдар, кырганнар база!

Оларның кажыдалын хөглээшкин-биле солуур мен, оларны аргалаар мен, муңгарал соонда, өөртүр мен.

¹⁴ Бурганның бараалгакчыларын элбек-чаагай аыш-чем-биле чемгерер мен, чонум Мээң ачы-буян хайырлалымны четтиргеш, тодар».

Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Рамада алгы-кышкы, ажыг-шүжүгнүң ыы-сыызы дыңналып тур.

Рахил ажы-төлүнүң ажыын ажып ыглап, хөңү чазалбайн тур, чүге дээрге ажы-төлүн ышкынган-дыр »

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Ишкирнигип ыглавайн көр, карааң чажы төгүлбезин,

чүге дээрге сээң күш-ажылың дээш шаңнал көрдүнген – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн, –

ажы-төлүң дайзыннарының чуртундан дедир чанып кээр!

¹⁷ Сээң идегелиң – келир үеде – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, –

оолдарың боттарының ээлээн черинче эглип кээр!

¹⁸ Дыңнап кагдым – Израиль ыглап-сыктап:

„Сен мени кезеттиң, чөрүү молдурга ышкаш, кеземче алдым.

Эглип келзин дээш, мени ээлдирип алам, Дээрги-Чаяакчы,

Сен – мээң Бурганым болгай сен!

¹⁹ Мен оруктан өскээр эггеш, хараададым, бачыдым билингеш, бажым шаштынып турдум! Адым баксырап, бодумну бужартаттым, аныяк шаамның багын чүктеп чор мен” – деп тур.

²⁰ А Эфрем – Мээң эргим оглум, ынак төлүм эвес чүве бе?

Мен ону чаңгыс эвес катап чемелеп турдум, ынчалза-даа черле утпаан мен!

Мээң сеткил-чүрээм ол дээш муңгарап чор, Мен ону кээргеп тур мен!»

Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

²¹ «Бодуңга орук медеглээр даштардан салып ал, чагылардан тургузуп ал, сеткил-чүрээңни биееде чоруп турганың дорт орукче угландыр.

О, Израиль-кыс, эглип кел, бодуңуң хоорайларыңче эглип кел!

²² Кажанга чедир улчуп кээр сен, өскерликчи кыс? Дээрги-Чаяакчы чер кырынга туруп көрбээн чүүлдү кылды:

кыс кижичи бодуңуң эр эжинче дедир эглип келди ».

²³ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы:

«Кажан мен израиль чонга эки чолду эгидеримге, Иудеяда, ооң хоорайларында улус:

„Чөптүг-шынныг оран-сава, ыдыктыг даг!

Дээрги-Чаяакчы сеңээ ачы-буяндан хайырлазын!“ – деп сөстөрни чугаалаар.

²⁴ Шак бо черни Иудеяның чону, ооң бүгү хоорайларының чурттакчылары, чер ажилдыглар болгаш сүрүг малы-биле көжүп чоруур улус

эп-найыралдыг ээлеп чурттаар.

²⁵ Могап-шылаан улуска суг ижиртир мен, шагзыраан улусту тоттурар мен» – дээн.

²⁶ Ынчан мен одунгаш, карактарым көрүп келдим. Удуп чыткан үем тааланчыг болду.

Чаа чагыг-керээ

²⁷ «Израиль биле Иудеяны чурттакчы чон болгаш мал-маган-биле долдурар үем кел чыдыр – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ²⁸ Мурнунда Мен дазылы-биле тура тыртар, үрегдээр, буурадыр, узуткаар болгаш хора халдадыр дээш олардан карак салбайн турдум. Ам Мен быжыглаар база тарып олуртур дээш олардан карак салбас мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ²⁹ Ол үеде улус: „Адалары шаңгыр кат чип турган, а ажы-төлдүң дижи кагжаан“ – деп чугаалавайн баар. ³⁰ Чүге дээрге кижичи чүгле бодуңуң кем-буруузу дээш өлүр; шаңгыр катты кым чигенил – ооң дижи кагжаар.

³¹ Израильдиң чону-биле база Иудеяның чону-биле чаа чагыг-керээ чарар үем кел чыдыр – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ³² Оларның ада-өгбезин холундан чедип алгаш, Египеттен үндүрө бергеш, олар-биле чарганым дег эвес, өске чагыг-керээ болур. Олар ук чагыг-керээни үрээн болгай, а Мен оларның Ээзи турган мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ³³ Мен ол хүннерде израиль чон-биле мындыг чагыг-керээ чарар мен: Бодумнуң дүрүм-хоойлумну оларның угаан-медерелинче кириер мен, оларның чүректеринге бижип каар мен! Мен оларның Бурганы болур мен, а олар Мээң чонум болур – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ³⁴ Моон соңгаар кым-даа өске кижини, бодуңуң ха-дуңмазын, сургап: „Дээрги-Чаяакчыны билип алыңар!“ – дивес, чүге дээрге олар шупту, улуг-бичези чокка, Мени билген турар – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Мен оларның кем-буруузу өршээр мен, оларның бачыттарының дугайында оон ыңай сагынмас мен ».

³⁵ Хүндүскү үени чырытсын дээш хүннү хайырлаан,

дүнеки үени чырытсын дээш ай биле сылдыстарга дүрүмнер доктааткан , далайны хөлзедип, чалгыгларны шимээргедип турар
Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы деп аттыг Бурган мынча дээн:

³⁶ «Бо дүрүмнер Мээң мурнумга күжүн чидирбези дег,

Израильдин салгалы Мээң мурнумга кезээ мөңгедө чон бооп артар ».

³⁷ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Бедик дээр хемчээттинмес, черниң ханы үндезиннери шинчилеттинмес,

Мен база Израильдин салгалындан, бак үүлгедиглер кылган-даа болза, ойталавас мен! »

Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Чаа Иерусалим

³⁸ «Бо хоорайны Дээрги-Чаяакчыга алдар кылдыр Хананел суургазындан Азыгда хаалгага чедир катап база тудар үе кээр – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ³⁹ Чер хемчээр хендир оон Гарив тейге чедир шөйлүгөш, оортан Гоафче ээптер. ⁴⁰ Ам мөчүсөөк биле хүл шыпкан бүгү шынаага база Кедрон суунга чедир, чөөн чүкте Аът хаалгазынга чедир бүгү шөлдер Дээрги-Чаяакчының ыдыктыг чери апаар , ол хоорайны кажан-даа үреп буспас, узуткавас».

Иеремияның шөл садып алганы

32 Иудеяның хааны Седекияның чагыргазының онгу чылында Дээрги-Чаяакчы Иеремияга Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан. Ол чыл болза Навуходносорнуң чагыргазының он сески чылы турган чүве-дир. ² Ынчан Вавилоннуң хаанының аг-шерии Иерусалимни бүзээлеп алган , а Иеремия медеэчини Иудеяның хаанының ордузунда таңныылдар турар шөлдүн иштинге хоругдап каан турган. ³ Иудеяның хааны Седекия Иеремияны ынаар хоругдааш, мынча дээн: «Чүге сен мындыг чүве өттүр билип медеглээр сен? Чүге Дээрги-Чаяакчы: „Мен бо хоорайны Вавилоннуң хаанының холунга хүлээдип бээр мен, ол хаан хоорайны эжелеп аар! ⁴ Халдей чоннуң холундан Иудеяның хааны Седекия база адырлып шыдавас. Седекия Вавилоннуң хаанының холунче кире бергеш, ооң-биле арыннарын удур-дедир көржүп алгаш чугаалажыр, ону ийи караа-биле көөр. ⁵ Ол хаан Седекияны Вавилонче аппаар. Мен Седекияга хамаарыштыр хемчег албаан шаамда, ол аңаа артар. Халдейлер-биле чаалашкаш, тиилеп шыдавас-тыр силер” – деп чугаалааныл? »

⁶ Иеремия Седекияга харыылаан: «Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзүн меңээ ажыдып: ⁷ „Шаллум акыңның оглу Анамеил сеңээ келгеш: ‘Анатот хоорайның чанында мээң шөлүмнү садып алам,

мээң чоок төрелим болгаш, сен ону садып аар ужурлуг сен’ – дээр” – деп чугаалаан.

⁸ Оон, Дээрги-Чаяакчының чугаалааны дег, акымның оглу Анамеил таңныылдар шөлүндө меңээ чедип келгеш: „Анатоттуң чанында, Вениаминниң аймааның черинде мээң шөлүмнү садып алам, ону ээлээр эрге сенде бар болгай, сен ону садып аар ужурлуг сен . Садып ап көрем!” – дээн. Мен ынчан Дээрги-Чаяакчының күзел-соруу ол дээрзин билип кагдым. ⁹ Мен Анатоттуң чанында шөлдү Анамеил шанымдан садып алгаш, аңаа он чеди °шекел мөңгүн деңзилеп бердим.

¹⁰ Мен садыглажылга бижинге ат салгаш, таңмалааш, херечилер кыйгыргаш, мөңгүннү деңзилеп бердим. ¹¹ Ол садыглажылга бижин (дүрүм-хоойлу ёзугаар дүргеш, таңмалап каан бир хоолганы база дүрүп кагбаан өске хоолганы) ап алгаш, ¹² ону Маасеяның оглунуң оглу, Нирияның оглу Варухка , Анамеил шаным база ол бижикке ат салган херечилер көрүп турда, дамчыдып берген мен. Таңныылдар шөлүнгө турган бүгү иудейлер база ону көргөн. ¹³ Ол бүгү улус көрүп турда, мен Варухка мындыг айтышкын бердим: ¹⁴ „Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдин Бурганы: ‘Бо садыглажылга бижин – дүрүп каанын-даа, дүрүп кагбаанын-даа ап алгаш, ол үр үеде кадагалаттынар кылдыр, дой саваже суп каг’ – дээн. ¹⁵ Чүге дээрге Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдин Бурганы: ‘Бо черге улус бажыңнар, шөлдер болгаш сесерликтерни ам-даа садып аар-дыр’ – деп чугаалаан болгай”.

¹⁶ Мен садыглажылга бижин Нирияның оглу Варухка берип кааш, Дээрги-Чаяакчыга мөргээн мен: ¹⁷ „О, Дээрги-Бурган-Чаяакчы! Сен чер биле дээрни Бодунуң өндүр улуг күжүң болгаш күчүлүг холуң-биле чаяган сен. Сээң кылып шыдавас чүвең чок! ¹⁸ Муң-муң кижилерге енерелиң көргүзөр сен; ада-өгбезиниң кем-буруузу дээш салгакчыларын кезедир сен . О, өндүр улуг, күчү-күштүг Бурган, Сээң адың – Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы. ¹⁹ Сээң угаан-сарылың өндүр улуг, ажил-херээң сан-түң чок. Сээң карааң кижин төрелгетенниң бүгү оруктарын көрүп турар , Сен кижин бүрүзүн, ооң оруктары дээш, ажил-херээниң үре-түңнелин барымдаалап, шаңнаар азы кезедир сен .

²⁰ Сен Египетке кайгамчык демдектер көргүскен сен , оларны амдыгаа чедир Израильге-даа, бүгү улус аразынга-даа көргүзүп турар сен, ам эдилеп чоруур алдар-адыңны чедип алган сен! ²¹ Сен Бодунуң израиль чонуңну Египеттен көскү демдектер болгаш кайгамчык чүүлдер-биле, күчү-күжүң болгаш күчүлүг холуң-биле, аажок коргунчуг байдалдар тургузуп тургаш, үндүрө берген сен .

²² Оларның ада-өгбезинге бээр бооп даңгыраглаан чериңни – сүт биле ары чигири аккан байлак черни оларга берген сен . ²³ Олар чедип келгеш, ол черни ээлеп алган. Ынчалза-даа Сээң сөзүңнү тооп

дыңнавайн барганнар, Сээң дүрүм-хоойлуң ёзугаар чурттавайн турганнар. Оларга кылзын деп айыткан чүвеңни кылбайн барганнар. Ол бүгү дээш, Сен оларже бо бүгү айыыл-халапты ыткан сен!

²⁴ Бүзээлел чалдары хоорай ханалары-биле деңнежи берген-дир, дайзын хоорайны эжелеп аар, бо хоорайны бүзээлээн халдейлер ону холунга кирип аар. Хоорай дайын-чаа, аш-чут болгаш хамчык аарыгдан калыр. Сээң чугаалап турган чүвең боттанган-дыр, Сен ам ону көрүп тур сен. ²⁵ А Сен, Дээрги-Бурган-Чаяакчы, бо хоорай халдейлерниң холунче кирип турда, чүге меңээ: 'Бодуңга мөңгүн-биле шөлден садып ал, херечилерден кыйгырып ал' – деп чугаалап тур сен?"»

²⁶ Дээрги-Чаяакчы Иеремияга Бодунуң сөзүн ажыдып: «Мен – Дээрги-Чаяакчы, бүгү амылыг чүвениң Бурганы мен! Мээң кылып шыдавас чүвем бар бе?» – деп чугаалаан.

²⁸ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Мен бо хоорайны халдейлерниң холунга, Вавилоннуң хааны Навуходонорнуң холунга хүлээдип бээр мен, ол хаан ону эжелеп аар. Бо хоорайны бүзээлеп алган турар ²⁹ халдейлер ынаар киргеш, ону отка чиртир – хоорайны, ээлери оларның кырынга ·Ваал бурганга айдызаашкын кылып, хары бурганнарга арага чажып, Мени килеңнедип турган бажыңнарны өрттедиптер. ³⁰ Чүге дээрге Израиль биле Иудеяның чону аныяандан-на Мээң мурнумга чүгле бузут үүлгедип турган; израиль чон бодунуң ажыл-херектери-биле Мени чүгле килеңнедип турган – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ³¹ Бо хоорай ону туткан хүнүнден эгелээш, амдыгаа чедир Мени килеңнедип, хорададып келген. Ынчангаш Мен ону караамдан чайладып кааптар мен. ³² Израиль биле Иудеяның чонунуң – оларны боттарының хааннарының, нояннарының, Бурганның бараалгакчылары биле медээчилериниң, Иудеяның улузунуң, Иерусалимниң чурттакчыларының Мени килеңнедир дээш кылып турган бүгү бузуду дээш ынчаар кылыр мен.

³³ Олар Менден арыннарын чажырып, хая көрнү бердилер; оларны Мен катап-катап өөредип турдум, ынчалза-даа Мени тооп дыңнавадылар, суртаалымны хүлээп албадылар. ³⁴ Мээң адымга тураскааткан өргээ иштинге чүдек-бужар чүүлдерин тургузуп алгаш, ол өргээни бужартаттылар. ³⁵ Молох бурганга оглу-кызын өргүп, Бен-Энном шынаазынга ·Ваал бурганга өргүл салыр черлер тудуп алдылар. Мен оларга ынчаар кылырын дужаваан мен, ындыг чүдек-бужар чүүл Мээң сагыжымга-даа турбаан, Иудея ол дээш бачытка борашкан».

³⁶ Улус ук хоорай дугайында: «Ол дайын-чаа, аш-чут болгаш хамчык аарыгга алзып, Вавилоннуң хаанының холунче кире бээр» – дээр-дир. Ындыг-даа болза, Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы

ооң дугайында мынча дээн: ³⁷ «Мен кылыктанып килеңнээш, аажок хорадай бергеш, сывырып чорудупканым бүгү чурттардан бо улусту чыып алгаш, бо черже дедир чандыраар мен, оларга айыыл чок амыдыралды хайырлаар мен. ³⁸ Олар Мээң чонум болур, а Мен оларның Бурганы болур мен. ³⁹ Мен оларга чаңгыс аай чүрек биле чаңгыс аай орукту бээр мен – олар бүгү назынында Менден коргар, ол чорук оларга база оларның үре-салгалынга ачылыг болур. ⁴⁰ Мен олар-биле мөңге чагыг-керээ чарып алгаш, олардан ойталавас мен, оларга ачы-буян кылырын соксатпас мен. Олар Менден ойталавазын дээш, чүректерин Менден коргар кылып каар мен. ⁴¹ Бүгү-ле чүлдү-чүрээм-биле, бүгү-ле сеткил-сагыжым-биле олар дээш өөрүүр мен, оларга ачы-буян көргүзөр мен, оларны бо черге быжыг дазыл-дөстүг кылдыр тарып олуртур мен».

⁴² Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Мен бо чонче кончуг улуг айыыл-халап ыткан мен, Мээң ам азаан бүгү ачы-буянымны оларже база ынчалдыр ыдар мен. ⁴³ Силерниң ол дугайында: „Бо дээрге хоозураан чер-дир, ында кижжи-даа, дириг амытан-даа чок, халдейлер холунга хүлээдип берген чер-дир“ – дээр чериңерге шөлдер садып ал шыдаар силер. ⁴⁴ Маңаа улус мөңгүн-биле шөлдер садып алгаш, садыглажылга бижиктери кылып, таңмалааш, херечилер кыйгыраар – Вениаминниң черинге, Иерусалимниң чоок-кавызынга, Иудеяның бүгү хоорайларынга: дагларда-даа хоорайларга, ·Шефелада-даа хоорайларга база ·Негевте-даа хоорайларга ол бүгүнү кылыр, чүге дээрге Мен оларга эки чолду эгидер мен!» Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Кеземче соонда эмнээшкин

33 Дээрги-Чаяакчы Иеремияга, кажан ол таңныылдар шөлүнге хоругдал адаанга турда, Бодунуң сөзүн база катап ажыдып чугаалаан. ² Черни чаягааш, ону хевирлеп, быжыглаан Дээрги-Чаяакчы деп аттыг Бурган: ³ «Мени кыйгыр, сеңээ харыылаар мен, сээң билбейн чорааның, өндүр улуг, билип аары берге чүүлдерни сеңээ ажыдар мен» – дээн.

⁴ Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы бо хоорайны бүзээлээн дайзынның хылыжындан кээп дүжер бажыңнарның база Иудеяның хааннарының ордуларының дугайында мынча дээн: «Оларның чурттакчылары халдейлер-биле дайылдажып турар-дыр, ынчалза-даа ол бажыңнарны мөчү-сөөк долар! Мен килеңнеп, хорадааш, чурттакчыларны кыргып-хыдыр мен! Оларның бүгү кем-буруузу дээш, Мен бо хоорайдан хая көрүнген мен.

⁶ Ындыг-даа болза, Мен бо хоорайга эмненип, сегиир арга берип, экиртир мен. Оларны эмнээш, элбек-чаагай амыр-тайбың биле алыс шынны оларга ажыдар мен. ⁷ Мен Иудея биле Израильге эки чолду эгидер мен, биезде турганы дег

быжыглаар мен. ⁸ Олар Меңээ удур бачыт үүлгедип турган – Мен оларны бүгү кем-бурууздан арыглаар мен . Олар Меңээ удур бачыт үүлгедип, Меңээ удур тура халып турган – Мен оларның бүгү бузут-багын өршээр мен. ⁹ Иерусалим хоорай Меңээ өөрүшкүлүг ат апаар, чер-делегейниң бүгү чоннары ону алгап-мактап, алдаржыдар. Өске чоннар Мээң бо хоорайга хайырлаан ачы-буяным дугайында дыңнап каар; Мээң бо хоорайга хайырлаан ачы-буяным база чаагай чоруум дугайында билип кааш, олар сүрээдеп, сирилей бээр».

¹⁰ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Силер бо чер дугайында: „Бо дээрге ээнзирээн чер-дир, мында кижиде, мал-маган-даа чок!“ – дээр-дир силер . Ынчалза-даа маңаа – ам хоозураан, чаңгыс-даа чурттакчы артпаан, кижиде, дириг амытан-даа чок Иудеяның хоорайларын, Иерусалимниң кудумчуларын база катап ыт-шимээн дола бээр: ¹¹ өөрүшкү биле хөглээшкин үнү, күдээ оол биле келин кыстың үнү дыңналыр! Бо черге Дээрги-Чаяакчының өргээзинге өөрүп четтиришкин өргүлдери кылган улустуң:

„Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчыга өөрүп четтириңер,

Ол ачылыг-дыр, Ооң энерели кезээ шагда үстүп төнмөс-тир!“ –

деп алгырган үнү дыңналыр.

Чүге дээрге Мен бо черниң чурттакчыларынга эки чолду эгидер мен, бүгү чүве биезде турганы ышкаш апаар». Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

¹² Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Шак бо ээнзирээн, кижиде, дириг амытан-даа чок черге – ооң бүгү хоорайларының чоогунга база катап кадарчыларның сүрүг малын дыштандыраар одар-белчиирлери турар. ¹³ Даглар, Шефела болгаш Негевте турар хоорайлар чоогунга, Вениаминниң черинде болгаш Иерусалимниң чоок-кавызында хоорайлар чоогунга, Иудеяның бүгү хоорайларының чоогунга сүрүг малдар боттарының ээзинге кадартып, база катап оъттай бээр». Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

Чөптүг-шынныг Өзүм болгаш өскерлиш чок чагыг-керээ

¹⁴ «Израиль биле Иудеяның чонунга аазаан ачы-буянымны көргүзөр хүннерим кээр – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ¹⁵ Ол хүннерде, ол үеде Давидтен укталган чөптүг-шынныг Өзүмнү өстүрер мен, чер кырынга шын шииткел биле чөптүг чорукту ол доктаадыр . ¹⁶ Ол хүннерде Иудея камгалал алыр, Иерусалим айыыл чок чурттаар , Иерусалимге „Яхве-Седкену “ деп ат тыпсыр ».

¹⁷ Дээрги-Чаяакчы: «Израильдиң дүжүлгезинге үргүлчү Давидтиң үре-салгалындан үнген кижиде саадаар . ¹⁸ Левит бараалгакчылар база бүрүн

өрттедир өргүлдери кылыр дээш, далган-тараа өргүлдери өрттедип, эп-найырал өргүлдери эккеп салыр дээш Мээң мурнумга үргүлчү турар» – деп чугаалаан.

¹⁹ Иеремияга Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзүн ажыдып, мынча деп чугаалаан: «Мен хүнге база дүнге, олар чогуур үезинде солчуп турар кылдыр, кажан-даа күш чок апарбас чагыг берген мен .

²¹ Мээң чалчам Давид-биле чарган чагыг-керээм база күш чок апарбас – Давидтиң салгакчылары ооң дүжүлгезинге саадап, чагырар; Мээң чалчаларым – левит бараалгакчылар-биле чарган чагыг-керээм база күштүг бооп артар.

²² Сылдыстарның аг-шерии санаттынар бе, далайның элезининде хемчээл бар бе?! Мээң чалчам Давидтиң болгаш Меңээ бараан болган левиттерниң үре-салгалын база ынчаар өстүрүп-көвүдедир мен ».

²³ Дээрги-Чаяакчы Иеремияга Бодунуң сөзүн ажыдып: ²⁴ «Иеремия, көр даан. Бо улус: „Дээрги-Чаяакчы шаанда шилип алган ийи төрөл бөлүүндөн ойталаан-дыр!“ – дижип тур. Олар Мээң чонумну куду көрүп, ону ам чон деп санавайн тур» – деп чугаалаан.

²⁵ Дээрги-Чаяакчы: «Хүндүскү болгаш дүнеки үеде чагыг берип, дээр биле черниң өскерлиш чок дүрүм-хоойлузун доктаатканым дег , ²⁶ Мен Иаковтуң салгалындан, Мээң чалчам Давидтиң салгалындан ойталавас мен : оларның аразындан Авраам, Исаак болгаш Иаковтуң салгалын чагырар кижилерни шилиир мен! Мен оларга эки чолду эгидер мен» – дээн.

Седекияга Бурганның сагындырыы

34 Дээрги-Чаяакчы Иеремияга Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан. Ол үеде Вавилоннуң хааны Навуходоносор, ооң бүгү аг-шерии, аңаа чагырткан чер-чурттуң бүгү күрүнелери, чоннары Иерусалимге база ооң чоок-кавызында хоорайларга удур дайылдажып турган .

² Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы: «Барып, Иудеяның хааны Седекияга мону чугаала» – дээн. Дээрги-Чаяакчы Седекияга дамчыдар кылдыр мынча дээн: «Мен бо хоорайны Вавилоннуң хаанының холунга хүлээдип тур мен. Ол хаан ону өрттедиптер . ³ Сен бодуң база хаанның холундан адырлып шыдавас сен; дайзын сени тудуп аппаар, ооң холунче кире бээр сен. Вавилоннуң хаанын бодуңнуң ийи караң-биле көөр сен, ол сээң-биле удур-дедир көржүп алгаш чугаалажыр. Сен Вавилонче чоруптар сен .

⁴ Ындыг-даа болза, Дээрги-Чаяакчының сөзүн тооп дыңна, Иудеяның хааны Седекия! Дээрги-Чаяакчы сеңээ хамаарыштыр мынча дээн: хылыштан өлбөс сен, ⁵ амыр-тайбың өлүр сен . Сээң мурнуңда чурттап чораан, ада-өгбөң болур биеэги хааннарны ажаап турда, чаагай чыттыг

чүүлдөр өрттедип турганы дег , сени ажаап турда база улус чаагай чыттыг чүүлдөр өрттедип, „Аа халак, чагырыкчы!“ деп кажыыдап ыглажыр. Мен ону азаап чугаалап тур мен». Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

⁶ Иеремия медээчи ол бүгү сөстөрни Иудеяның хааны Седекияга Иерусалимге медеглээн. ⁷ Ол аразында Вавилоннуң хаанының аг-шерии Иерусалимни база Иудеяның эжелеттирбээн хоорайлары Лахис биле Азеканы (чурттуң бүгү хоорайларындан чүгле ол ийи быжыглалдыг хоорай арткан чүве-дир) бүзээлеп алган турган.

Иудей чоннуң бодунуң кулдарын бак аажылааны

⁸ Седекия хаан Иерусалимниң чурттакчы чону-биле кулдарны хостаар дугайында дугуржулга чарган соонда, Дээрги-Чаяакчы Иеремияга Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан. ⁹ Ол дугуржулга ёзуугаар бүгү улус боттарының эр, кыс еврей кулдарын хостап салыр, иудей ха-дуңмазын кулданмас ажурлууг турган . ¹⁰ Бүгү нояннар, бүгү чон ол дугуржулганы хүлээп алгаш, эр, кыс кулдарын хостап салгаш, оларны оон ыңай кулданмас болган. Ынчаар дугурушкаш, кулдарын салып чорудупканнар. ¹¹ Ынчалза-даа ооң соонда өскээр бодай бергеш, хостап салган эр, кыс кулдарын дедир эгидип ап, оларны база катап кулданып алганнар.

¹² Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы Иеремияга Бодунуң сөзүн ажыдып, мынча деп чугаалаан: ¹³ «Мен силерниң ада-өгбеңерни оларның кул болуп чорааны Египеттен үндүрө бергеш , олар-биле мындыг чагыг-керээ чарган мен: ¹⁴ „Садып алганың еврей аймак-сөөк ха-дуңмаң кижини чедиги чылда хостап салыр сен; ол кижиле алды чыл дургузунда сээң кулуң болзун, а ооң соонда ону аал-ораныңдан хосталгаже салывыт “. Ынчалза-даа силерниң ада-өгбеңер Мени тооп дыңнаваан, Менче кулаан эктирбээн. ¹⁵ А ам силер бачыдыңар миннип, Мээң мурнумга чөптүг-шынныг херек кылдыңар: чаңгыс аймак улузуңарга хосталга хайырладыңар. Мээң мурнумга, Мээң адымга тураскааткан өргээге ол дугайында дугуржулга чарган силер. ¹⁶ Ынчалза-даа ооң соонда өскээр бодай бергеш, Мээң адымны бакка суктуңар – кайыңар-даа мурнунда оларның күзээн черинче хостап салыпкан эр, кыс кулдарын бодунга дедир эгидип алды. Оларны база катап албадал-биле кулданып алдыңар».

¹⁷ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Силер Мени тооп дыңнавадыңар – боттарыңарның ха-дуңмаңарга, чаңгыс аймак улузуңарга хосталга хайырлавадыңар. Ол дээш Мен ам силерге хосталга хайырлап тур мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Дайын-чаа, аш-чут болгаш хамчык аарыгдан өлүр хосталганы! Мен силерни чер-делегейниң бүгү күрүнелеринге коргунчуг үлегер-

чижек кылып каар мен . ¹⁸ Иудеяның нояннары, Иерусалимниң нояннары, ызыгууртаннары, Бурганның бараалгакчылары, чурттуң бүгү чону бугажыкты ийи үзе шапкаш, ооң чара кескен кезектериниң аразы-биле эртип, Мээң-биле керээ чарып алганнар . Олар оон Мээң чагыг-керээмни үреп, Мээң мурнумга ооң сөстөрүн күүсетпээн, ынчангаш олар ол бугажыкты канчалчыктар, Мен база оларны ынчаар аажылаар мен. ²⁰ Мен ол улусту дайзыннар холунче, оларны өлүрүксээн улустуң холунче хүлээдип бээр мен. Оларның мөчү-сөөктери дээрниң куштары биле черниң аң-араатанынга чемиш болур . ²¹ Иудеяның хааны Седекияны, ооң нояннарын оларның дайзыннарының холунче, оларны өлүрүксээн улустуң, ам силерден аткаарлай берген Вавилоннуң хаанының шериглериниң холунче хүлээдир мен. ²² Мен ам дужаал бээр мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – дайзыннарны бо хоорайже ээлдирер мен , олар ооң-биле чаалашкаш, эжелеп алгаш, өрттедиптер. Иудеяның хоорайларын хоозурадыр мен, олар чурттакчы чок артар ».

Рехавтың салгалының төлөптиг үлегер-чижээ

35 Иосияның оглу, Иудеяның хааны Иоакимниң чагыргазының үезинде Дээрги-Чаяакчының Иеремияга ажыткан сөзү бо-дур: ² «Рехав деп төрөл бөлүккө барып, чугаалашкаш, оларны Дээрги-Чаяакчының өргээзинде бир өрээлче эккелгеш , арагадан кудуп бер».

³ Мен барып, Авацинияның оглунуң оглу, Иеремияның оглу Иазанияны, ооң акы-дуңмаларын, бүгү оолдарын – рехавтарның бүгү төрөл бөлүүн кыйгырып алгаш, ⁴ оларны Дээрги-Чаяакчының өргээзинче, Годолияның оглу, Бурганның кижизи Ананның оолдарының өрээлинче эккелдим. (Ол өрээл нояннар өрээлиниң чанынга, Шаллумнуң оглу, өргээ хаалгазының таңнылы Маасеяның өрээлиниң кырынга турган.) ⁵ Мен рехавтарның баарынга арага куткан кундагалар, дашкалар салгаш: «Арагадан ижип чооглаңар» – дээн мен.

⁶ А олар мынча деп харыылаан: «Арага ишпес улус бис, чүге дээрге Рехавтың оглу, бистиң өгбевис Ионадав биске: „Силер-даа, үре-салгалыңар-даа кезээ мөңгедө арага ишпеңер! ⁷ Бажың-балгат тутпаңар, тараа тарываңар, виноград олуртпаңар, ол бүгү силерге турбазын! Назыныңар дургузунда майгыннарга чурттаңар. Ынчан көжүп чоруур черинерге үр чурттаар силер” – деп айтып-чагаан чүве.

⁸ Рехавтың оглу, бистиң өгбевис Ионадавтың айтып-чагаан бүгү чүвезин күүседип турар бис: боттарывыс, кадайларывыс, оглу-кызывыс кажан-даа арага ишпээн. ⁹ Чурттаар бажың-балгат тутпаан бис, виноград олуртур, тараа тарыыр шөлдеривис,

дүжүдүвүс чок. ¹⁰ Бис майгыннарда чурттап, Ионадав өгбевистиң биске айтып-чагаан бүгү чүвезинге чагыртып, ону күүседип чоруур бис. ¹¹ А кажан Вавилоннуң хааны Навуходоносор бо чербиле дайылдажып үнүптерге, чүгле ынчан халдей аг-шеригден база арамей аг-шеригден чайлап, Иерусалимче чоруй баарын шиитпирлээн бис. Ам Иерусалимде чурттап турарывыс бо».

¹² Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдин Бурганы Иеремияга Бодунуң сөзүн ажыдып: «Барып, Иудеяның чонунга, Иерусалимниң чурттакчыларынга мону чугаала. Таанда-ла бо суртаалды билип ап шыдавас силер бе база Мээң сөстөрими тооп дыңнавас силер бе? – деп медеглээн. – ¹⁴ Рехавтың оглу Ионадавтың сөстери сагыттынып турар-дыр. Ол бодунуң үре-салгалынга арага ишпезин айтып-чагырырга, олар өгбезиниң айтышыкынынга чагыртып, амдыгаа чедир арага ишпейн чоруур-дур. А силер, Мен катап-катап чугаалап турумда-ла, Мени тооп дыңнавас-тыр силер. ¹⁵ Мен силерже Бодунуң бүгү чалча-медээчилеримни айбылап чорудуп, оларны дамчыштыр: „Кайыңар-даа бодунуң бузуттуг оруун каапсын! Ажыл-херээңерни экижидип алыңар, өске бурганнарны эдерип, оларга бараан болбаңар, ынчан Мээң силерге база ада-өгбөңерге берген черимге чурттап артар силер“ – деп дамчыдып турдум. Ынчалза-даа силер кулааңар ээктирбээн, Мени тооп дыңнаваан силер. ¹⁶ Рехавтың оглу Ионадавтың салгалы бодунуң өгбезиниң оларга айтып-чагаан айтышыкынын күүседип турар-дыр. А бо чон Мени тооп дыңнавас-тыр!»

¹⁷ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы, Израильдин Аг-шериглиг Бурганы: «Мен Иудеяга, Иерусалимниң чурттакчыларынга оларга азаан бүгү айыыл-халавымны таварыштырар мен, чүге дээрге Мен оларга чүве чугаалаарымга, олар тооп дыңнавады. Кыйгырарымга, харыылавады» – дээн.

¹⁸ Иеремия оон рехавтарга чугаалаан: «Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдин Бурганы мынча дээн: „Ионадав өгбөңерниң айтып-чагаан чүүлүн тооп дыңнап, ооң бүгү айтышкыннарын күүседип база бүгү чүвени ооң айтып-чагаанын ёзугаар кылып турарыңар дээш, ¹⁹ Рехавтың оглу Ионадавтың төрөл бөлүү Мээң мурнумга кажан-даа төнүп читпес“. Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдин Бурганының чугаалаан чүвези ол-дур».

Иеремияның дүрүг-номун хаанның өрттөткени

36 Иосияның оглу, Иудеяның хааны Иоакимниң чагыргазының дөрткү чылында Дээрги-Чаяакчының Иеремияга ажыдып чугаалаан сөзү бо-дур: ² «Дүрүг-номдан ап алгаш, аңаа Израиль, Иудея болгаш шупту чоннар дугайында бүгү сөстөрими – Иосия хаан чагырып турда, сээң-биле эң баштай чугаа кылып эгелээн хүнүмден эгелеп,

амгы үеге чедир сеңээ чугаалаан бүгү чүвемни бижип каг. ³ Иудеяның чону Мээң оларга кандыг айыыл-халап таварыштырар деп турарымны дыңнап кааш, кижиги бүрүзү бодунуң бузуттуг оруундан ойталаар чадавас. Ынчан Мен оларның кем-буруузун база бачыттарын өршээр мен».

⁴ Иеремия Нирияның оглу Варухту кыйгырып алган. Варух Дээрги-Чаяакчының Иеремияга чугаалаан бүгү сөстөрүн Иеремияның чугаалаан аайы-биле дүрүг-номга бижип каан. ⁵ Иеремия Варухка: «Дээрги-Чаяакчының өргээзинче мээң кирерим хоруглуг. ⁶ Сен мээң сөстөрүм ёзугаар бижээн дүрүг-номну ап алгаш, шээрленир хүнде ынаар бар. Дээрги-Чаяакчының өргээзинге чыгып келген бүгү чоннуң мурнунга Ооң сөстөрүн дыңналдыр номчуп бер – боттарының хоорайларындан ынаар чеде берген Иудеяның бүгү чурттакчыларынга дыңналдыр номчуп бер. ⁷ Олар Дээрги-Чаяакчының мурнунга чаннып мөргүп, кайызы-даа бодунуң бузуттуг оруундан ойталаар чадавас, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының бо чонга килеңнеп, хорадаан сагыжы коргунчуг-дур» – дээн.

⁸ Нирияның оглу Варух Иеремия медеэчиниң аңаа чагаанын ёзугаар кылып, Дээрги-Чаяакчының өргээзинге Ооң сөстөрүн бижээн дүрүг-номну номчаан.

⁹ Иосияның оглу, Иудеяның хааны Иоакимниң чагыргазының бешки чылының тос айда Дээрги-Чаяакчының мурнунга Иерусалимниң бүгү улузу база Иудеяның бүгү хоорайларындан Иерусалимге келген улус шээрлээшкин кылыр ужурлуг дээрзин чарлаан. ¹⁰ Варух дүрүг-номда бижээн Иеремияның сөстөрүн бүгү чоннуң мурнунга Дээрги-Чаяакчының өргээзинге дыңналдыр номчаан. (Варух Дээрги-Чаяакчының өргээзинде Чаа хаалга чанынга, үстүкү шөлге, Шафан бижээчиниң оглу Гемарияның өрээлинге номчаан чүве-дир.)

¹¹ Шафанның оглунуң оглу, Гемарияның оглу Михай дээрзи дүрүг-номда бижээн Дээрги-Чаяакчының сөстөрүн дыңнап турган. ¹² Михай оон хаанның ордузунче чорупкаш, бижээчилер өрээлинче кире берген. А ынчан аңаа бүгү нояннар: Элишама бижээчи, Семайяның оглу Делайя, Ахборнуң оглу Элнафан, Шафанның оглу Гемария, Ананияның оглу Седекия болгаш өскелер-даа олурган. ¹³ Михай оларга Варухтуң дүрүг-номдан чонга дыңналдыр номчаан чүвезин дыңнаан аайы-биле катаптап чугаалаан.

¹⁴ Ноябрьнар Нафанияның оглу Иегудийни (а Нафания Хусийниң оглу, Шелемияның оглунуң оглу болур чүве-дир) Варухка: «Чон мурнунга бүгүдеге дыңналдыр номчаан дүрүг-номуңну ап алгаш, чедип кел» – деп дамчытсын дээш айбылап чорудупкан.

Нирияның оглу Варух дүрүгнү ап алгаш, нояннарга чедип келген. ¹⁵ Олар аңаа: «Бээр

олургаш, бо дүрүг-номну биске номчуп берем» – дээннер. Варух оларга дүрүгнү номчуп берген.

¹⁶ Нояннар ол бүгү сөстөрни дыңнааш, коргуп, бот-боттарынче кайгашкаш, Варухка: «Бо бүгү чугаа-сөстү хаанга дамчыдар ужурлуг бис!» – дээннер.

¹⁷ Олар Варухтан: «Бо бүгүнү канчап бижип кагдың? Биске чугаалап берем. Иеремияның сөстөрүн ёзугаар бе?» – деп айтырганнар.

¹⁸ Варух оларга: «Ол меңээ бо бүгү сөстөрни боду чугаалады, а мен оларны дүрүгге будук-биле бижип кагдым» – деп харыылаан.

¹⁹ Нояннар Варухка: «Иеремия биле сен чоруй барып, чаштына бериңер. Кайда турарыңарны кым-даа билбес болзун» – дээн.

²⁰ Нояннар ордуда хаанче чорупкан, а дүрүгнү Элишама бижээчиниң өрээлинге арттырып каан. Олар хаанга бүгү сөстөрни дамчыткан.

²¹ Хаан ол дүрүг-номну эккелзин дээш, Иегудийни айбылап чорудупкан. Иегудий дүрүгнү Элишама бижээчиниң өрээлинден эккелгеш, ону хаанга база ооң чанында турган бүгү нояннарга дыңналдыр номчуп берген. ²² Хаан ол үеде – тос айда – кышкы бажыңыга чурттап турган. Ооң мурнунда көстүг одагда от хып турган. ²³ Иегудий үш-дөрт одуруг үзүндүнү номчуурга-ла, хаан ол кезекти бижээчилер бижекчигежи-биле үзе кескеш, одагда отче киир каап олурган. Ынчалдыр бүгү дүрүгнү өрттедипкен. ²⁴ Ол бүгү сөстөрни дыңнаан хирезинде, хаан-даа, ооң дүжүметтери-даа кортпааннар, качыгдалдан боттарының хевин ора тыртпааннар. ²⁵ Элнафан, Делайя болгаш Гемария олар хаандан дүрүг-номну өрттетпезин ээрежип дилээр-даа, демгизи оларны дыңнаваан. ²⁶ Хаан ынчан Иерахмеил тажы биле Азриилдин оглу Серайяга база Авдиилдин оглу Шелемияга Варух бижээчи биле Иеремия медээчини тудуп хоругдаарын дужааган, ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы ол ийи кижини чажырыпкан.

²⁷ Варухтуң Иеремияның сөстөрүн ёзугаар бижээн дүрүг-номун хаан өрттедипкен соонда, Дээрги-Чаяакчы Иеремияга Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ²⁸ «Өске дүрүгден ап алгаш, Иудеяның хааны Иоакимниң өрттедипкени бирги дүрүгге турган бүгү сөстөрни ынаар киир бижип каг.

²⁹ Иудеяның хааны Иоакимге Дээрги-Чаяакчының бо сөзүн чугаала: „Сен ол дүрүг-номну өрттедип тура: ‘Иеремия, Вавилоннуң хааны чедип келгеш, бо черни узуткап, ында чурттаан кижилерни, дириг амытаннарны кыргып-хыдып каар дээрзин чүге бижидиң?’ – дээн сен“. ³⁰ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы Иудеяның хааны Иоаким дугайында: „Ооң үре-салгалы Давид хаанның дүжүлгезинге саадава . Ооң мөчү-сөөгүнүнүн изии биле дүннүң соогунче үндүр октап, бужартадыр. ³¹ Мен Иоакимни, ооң үре-салгалын, дүжүметтерин оларның кем-буруузу дээш кезедир мен. Иерусалимниң чурттакчылары, Иудеяның чону Мени тооп дыңнаваан боорга, Мен оларже Мээң

оларга аазааным бүгү айыыл-халапты ыдар мен“ – деп чугаалаан».

³² Иеремия өске дүрүг ап алгаш, Нирияның оглу Варух бижээчиге берип каан. Варух аңаа Иудеяның хааны Иоакимниң отка өрттедипкени бирги дүрүгнүң бүгү сөстөрүн Иеремияның чугаалаанын ёзугаар бижип каан. Ол сөстөргө дөмей өске-даа хөй сөстөрни база немеп кааннар.

Седекияның хоозун идегели

37 Иоакимниң оглу Иехонияның соонда Иосияның оглу Седекия хаан апарган – ону Вавилоннуң хааны Навуходонсор Иудеяның хааны кылып каан. ² Седекия, ооң дүжүметтери болгаш чурттуң чону Дээрги-Чаяакчының Иеремия медээчини дамчыштыр чугаалаан сөстөрүн тооп дыңнавайн турган.

³ Седекия хаан Иеремия медээчиже Шелемияның оглу Иегухал биле Маасеяның оглу Софония бараалгакчы оларны оон: «Дээрги-Чаяакчы Бурганывыска бис дээш мөргүп көр!» – деп дилезин дээш айбылап чорудупкан.

⁴ Ол үеде Иеремия чон аразынга хостуг аралажып чурттап турган, ону ам-даа кара-бажыңнаваан чүве-дир. ⁵ Ол аразында фараоннуң аг-шерии Египеттен үнүпкен. Иерусалимни бүзээлээн халдейлер ол дугайында медээ дыңнааш, хоорайдан аткаарлай бергеннер.

⁶ Дээрги-Чаяакчы, Израильдин Бурганы Иеремия медээчини дамчыштыр мынча деп чугаалаарын айыткан: «Иегухал биле Софония, силерни Менден чүве айтырзын дээш айбылап чоруткан Иудеяның хаанынга мону чугаалаңар. Фараоннуң аг-шерии силерге дузалаар дээш кел чыдар, ынчалза-даа ол аг-шериг бодунуң чурту Египетче дедир чоруй баар. ⁸ Халдейлер эглип келгеш, бо хоорайны база катап бүзээлээш, ону эжелеп алгаш, хуюкталдыр өрттедиптер!»

⁹ Дээрги-Чаяакчы: «Халдейлер моон шуут чоруй баар деп идегевеңер! Чүге дээрге олар моон чорбас. ¹⁰ Силерге удур дайылдажып турар халдей аг-шеригни чылча шаап каар-даа болзуңарза, олардан чүгле балыглаткан дайынчылар-даа артар болза, олар туруп келгеш, чадырларындан үнгеш, бо хоорайны хуюкталдыр өрттедиптер» – деп чугаалаан.

Иеремияның кара-бажыңнаттырганы

¹¹ Кажан халдей аг-шериг фараоннуң аг-шерииниң дугайында дыңнап кааш, Иерусалимден аткаарлай бээрге, ¹² Иеремия медээчи Иерусалимден Вениаминниң черинче, аңаа бодунуң черин алыр дээш, хоорайдан үнген чон аразынга чорупкан. ¹³ Ынчалза-даа Иеремия Вениаминниң хаалгазын дамчыштыр үнүп бар чыдырда, аңаа турган таңныылдар даргазы –

Ананияның оглуңуң огу, Шелемияның огу Ирейя дээрзи ону тудуп алгаш: «Халдейлерже дезер деп тур сен бе?!» – дээн.

¹⁴ Иеремия: «Ол чүү дээриң ол! Халдейлерже дезер дивээн мен» – деп харыылаан. Ынчалза-даа Ирейя Иеремияны дыңнавайн, ону нояннарга эккелген. ¹⁵ Нояннар Иеремияга ажынып-хорадап турган. Олар ону эттеп-эттеп, Ионафан бижээчиниң кара-бажың кылдыр эде кылып каан бажыңыңа хоругдап кааннар. ¹⁶ Иеремия ынчалдыр чер адаанда кара-бажыңче кире бергеш, аңаа дыка үр олурган.

¹⁷ Седекия хаан Иеремияны кыйгыртыптарга, ону ордуе эккелген. Хаан Иеремиядан: «Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалады бе?» – деп бүдүү айтырган. Иеремия: «Ийе, чугаалады – дээн. – Сен Вавилоннуң хаанының холунче кирер-дир сен». ¹⁸ Иеремия Седекия хаанга оон ыңай: «Сээң мурнуңга, сээң дүжүметтериңниң, бо чоннуң мурнунга кандыг кем-буруулуг мен? Чүге мени кара-бажыңче кири октаптыңар? ¹⁹ Силерге: „Вавилоннуң хааны силерге, бо черже халдавас“ – деп турган медээчилериңер кайыл? ²⁰ Мээң чагырыкчым, хааным, мени дыңнап көрөм, дилээмни чугаалаар аргадан берип көрөм! Мени Ионафан бижээчиниң бажыңынче дедир чорутпайн көрөм, оон башка аңаа өлүп каар мен» – деп чугаалаан.

²¹ Седекия хаанның айтышкынын ёзугаар Иеремияны таңныылдар турар шөлге хоругдап каан. Хлеб быжырыкчыларының кудумчузундан аңаа хоорайда далган-тараа төнгүжеге чедир, хүнде-ле бир хлеб берип турган. Иеремия ынчалдыр таңныылдар шөлүңгө артып калган.

Иеремияның оңгарже кири октаттырганы

38 Маттанның огу Шефатия, Пашхурнуң огу Годолия, Шелемияның огу Иегухал болгаш Малхияның огу Пашхур олар Иеремияның бүгү чонга мындыг сөстөр чугаалаанын дыңнааннар: ² «Дээрги-Чаяакчы: „Бо хоорайга арткан кижидайын-чаа, аш-чут болгаш хамчык аарыгдан өлүп каар. Халдейлерге дүжүп бээр кижидириг артар, ооң олча-кежи – амы-тынныг артары боор! – дээн. – ³ Бо хоорайны Вавилоннуң хаанының шериинге хүлээдип бээр, ол хаан ону эжелеп аар!“ Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур».

⁴ Нояннар хаанга: «Бо кижини өлүрер болза экидир, чүге дээрге ол ындыг сөстөр чугаалааш, хоорайда арткан дайынчыларның, бүгү чоннуң сору-күжүн кошкадып турар-дыр. Бо кижидириг чонга буян эвес, бузут күзеп турар-дыр» – дээннер.

⁵ Седекия хаан: «Ол силерниң холуңарда-дыр, чүге дээрге хаан силерге удурланыр харык чок-тур» – деп чугаалаан.

⁶ Иеремияны сегирип алгаш, таңныылдар шөлүңүң иштинде Малхия тажыга хамааржыр суг

курлавырлаар оңгарже, хендирге баглааш, бадырыпканнар. Оңгарга ынчан суг чок, чүгле өл малгаш турган. Иеремия ол малгашче дүже берген.

⁷ Хаанның ордузунда дүжүметтерниң бирээзи – эфиоп аймак-сөөктүг Авдемелех Иеремияны оңгарже бадырыпканын дыңнап каан. Хаан ол үеде Вениаминниң хаалгазының чанынга олурган.

⁸ Авдемелех хаанның ордузундан үнүп келгеш, хаанга: ⁹ «Мээң чагырыкчым, хааным! Бо улус Иеремия медээчини кончуг бак аажылаан-дыр. Олар ону оңгарже кири октапкан-дыр, ол аңаа аштап өлүп каар, чүге дээрге хоорайда ам аш-чем арткан эвес» – дээн.

¹⁰ Хаан эфиоп Авдемелехке: «Моон үжен кижиден эдертип алгаш, Иеремия медээчи өлбээнде, ону оңгаран уштуп каг» – деп дужаган.

¹¹ Авдемелех улус эдертип алгаш, хаанның ордузунда чүү-хөө шыгжаар черге чеде берген. Ол оортан эрги, ажыглаар аргажок пөстөр болгаш элей берген хептер ап алгаш, ол бүгүнү хендирге баглааш, кудукта чыткан Иеремияже бадырыпкан.

¹² Эфиоп Авдемелех Иеремияга: «Колдууң адаандан хендир-биле багланып ал, а хендир адаанга эрги пөстөр биле элей берген хептерни көвөп ал» – дээн.

Иеремия шак ынчаар кылган. ¹³ Улус Иеремияны хендир-биле көдүрүп, оңгардан ушта тыртып алган. Иеремия таңныылдар бажыңының хериминиң иштинге артып калган.

Иеремияның Седекия-биле ужуражылгазы

¹⁴ Седекия хаан Иеремияны кыйгыртыпкан. Медээчини Дээрги-Чаяакчының өргээзинче үшкү кирер черже эккээрге, хаан аңаа: «Мен сенден бир чүве айтырайн, а сен менден чүнү-даа чажырба» – дээн.

¹⁵ Иеремия Седекияга: «Бир эвес мен сеңээ ажыдып чугаалаар болзумза, мени өлүртүп каар эвес сен бе? Сеңээ арга-сүме бээр болзумза, мени тооп дыңнавас болгай сен» – дээн.

¹⁶ Седекия хаан Иеремияга: «Биске амы-тын хайырлаан дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле даңгыраглап тур мен! Мен сени өлүртпес мен, сени өлүрүксеп турар улустуң холунга хүлээтпес мен!» – деп бүдүү азаан.

¹⁷ Иеремия ынчан Седекияга мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Аг-шериглиг Бурганы: „Бир эвес сен Вавилоннуң хаанының шериг баштыңнарыңа дүжүп бээр болзуңза, амы-тының камгалап аар сен, бо хоорайны база хуюкталдыр өрттөтпес. Бүгү өг-бүлең-биле кадды амы-тынныг артар сен. ¹⁸ А бир эвес Вавилоннуң хаанының шериг баштыңнарыңа дүжүп бербес болзуңза, бо хоорайны халдейлерге хүлээдип бээр, олар ону хуюкталдыр өрттедиптер, бодуң база оларның холундан адырлып шыдавас сен“ – дээн».

¹⁹ Седекия хаан Иеремияга: «Халдейлерге дүжүп бээр дээш дескен иудейлерден коргар-дыр мен. Халдейлер мени оларга хүлээдип бээр болза, олар мени бак аажылаар болгай» – деп харыылаан.

²⁰ Иеремия мынча дээн: «Хүлээдип бербес! Мээң сеңээ чугаалап турарым Дээрги-Чаяакчының сөзүң дыңна, ынчан сеңээ эки болур, амы-тының камгалап аар сен . ²¹ А бир эвес хоорайдан үнеринден ойталаар болзуңза, Дээрги-Чаяакчы менче кандыг көстүүшкүн чорутканын дыңнап ал. ²² Көөрүмге, Иудеяның хаанының ордузунда арткан бүгү херээженнерни Вавилоннуң хаанының шериг баштыңнарынга тудуп аппарып турар-дыр. Олар: „Сээң эш-өөрүң сени күткүдүп, бүзүредип алды.

А буттарың малгашка кадалы бээрге , олар сенден хая көрнүп, каапкаш барды“ – деп чугаалаар.

²³ Сээң бүгү кадайларыңны, ажы-төлүңнү халдейлерге алгаш баар . Сен бодуң база оларның холундан чайлап шыдавас сен, Вавилоннуң хааны сени тудуп аар, а бо хоорайны хуюкталдыр өрттедиптер».

²⁴ Седекия Иеремияга мынча дээн: «Сээң-биле чугаалашканывысты кым-даа билбес болзун, ынчан сен дириг артар сен. ²⁵ Мээң сээң-биле чугаалашканым нояннарның кулаанга чеде бээрге, олар сеңээ чедип келгеш: „Хаанга сен чүнү чугааладың, а хаан сеңээ чүү диди? Биске чажырбайн чугаала, ынчан сени өлүрбес бис“ – дээр болза, ²⁶ сен оларга: „Мен хаандан мени Ионафанның бажыңынче , аңаа өлбес дээш, дедир эгитпезин ээрежип дилеп турдум“ – дээр сен».

²⁷ Иеремияга бүгү нояннар чедип келгеш, айтырыглар салып эгелээн. Иеремия оларга хаанның дужааганын ёзугаар харыылаан. Нояннар Иеремиядан оон ыңай чүнү-даа айтырбайн чоруй барган, чүге дээрге ооң хаан-биле чүнү чугаалашканын кым-даа билбес турган. ²⁸ Иеремия Иерусалимниң эжелеттирген хүнүңге чедир таңныылдар шөлүнүң иштинге арткан.

Оон Иерусалим эжелеттирген.

Иерусалимниң буурааны

(4 Хаан. 25:1-21; Иер. 52:4-16)

39 Иудеяның хааны Седекияның чагыргазының тоску чылында, он айда Вавилоннуң хааны Навуходоносор бодунуң бүгү аг-шерии-биле Иерусалимге чедип кээп, ону бүзээлеп алган .

² Седекияның чагыргазының он бирги чылында , дөрт айның тоста хоорайның ханазын деже шаапкан. ³ Вавилоннуң хаанының бүгү нояннары хоорайже кирип келгеш, Ортаакы хаалга чанынга турумчуп алган. Самгар чурттуг Нергал-Сарецер, дүжүметтер даргазы Нево-Сарсехим, караң көрнүрлер даргазы Нергал-Сарецер болгаш Вавилоннуң хаанының өске-даа нояннары аңаа турган .

⁴ Оларны көрүп кааш, Иудеяның хааны Седекия база бүгү шериглер дезе берген. Олар дүне када хаанның сесерлиин таварып эрткеш, ийи хана аразында хаалга дамчыштыр хоорайдан үнгеш, Иордан шынаазынче баар орук-биле чорупкан.

⁵ Халдей шериг оларны сүрүп чорупкаш, Иерихон ховуларынга Седекияны чыпшыр четкен.

Седекияны тудуп алгаш, Вавилоннуң хааны Навуходоносорга, хамат черде Ривла хоорайже эккелгеннер . Навуходоносор аңаа Седекияга шииткел үндүрген . ⁶ Ривлага, Седекия көрүп турда, Вавилоннуң хааны ооң оолдарын өлүрүп каан. Иудеяның бүгү нояннарын база ол кыра шаап каан.

⁷ Оон ол Седекияның ийи караан дешкеш, ону хүлер кинчи-биле бектээш, Вавилонче алгаш барган .

⁸ Хаанның ордузун база карачал чоннуң бажыңнарын халдейлер хуюкталдыр өрттедипкен , а Иерусалимниң ханаларын бузуп каапкан . ⁹ Оон камгалакчы шериглер даргазы Навузардан дээрзи хоорайда дириг арткан улусту, Вавилоннуң талазынче дескен улусту база бүгү арткан чонну Вавилонче алгаш барган. ¹⁰ Чүгле чүзү-даа чок ядыы улустуң кезиин камгалакчы шериглер даргазы Навузардан Иудеяга арттыргаш, ол-ла хунде оларга виноград база тараа тарыыр шөлдер берип каан.

¹¹ Вавилоннуң хааны Навуходоносор камгалакчы шериглер даргазы Навузарданга Иеремияга хамаарыштыр: ¹² «Ол кижини эдертип алгаш, каракта. Аңаа багай чүве кылба, ооң сенден дилээн чүү-даа чүвезин хандырып бээр сен» – деп дужааган.

¹³ Камгалакчы шериглер даргазы Навузардан, дүжүметтер даргазы Навузазван, караң көрнүрлер даргазы Нергал-Сарецер болгаш Вавилоннуң хаанының өске-даа нояннары улус айбылап, ¹⁴ Иеремияны эккелзин дээш чорудупкан.

Иеремияны таңныылдар шөлүндөн үндүргеш, Шафанның оглунуң оглу, Ахикамның оглу Годолияга , ол ону бажыңынга чедирип кагзын дээш, хүлээдип берген. Иеремия чонунуң аразынга чурттап артып калган.

Авдемелехке Бурганның азаашкыны

¹⁵ Кажан Иеремия таңныылдар шөлүңге хоругдал адаанга турда , Дээрги-Чаяакчы аңаа Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ¹⁶ «Барып, эфиоп Авдемелехке мону чугаала. Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы мынча дээн: „Ам Мен Бодумнуң бо хоорайга хамаарышкан сөстөрими аңаа ачылыг эвес, а хоралыг боор кылдыр күүседир мен! Сен көрүп туруңда, ол сөстөрниң боттаныр хүнү чедип кээр. ¹⁷ А сени Мен ол хүн камгалаар мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – бодунуң коргар улузуңнуң холунче кирбес сен , ¹⁸ чүге дээрге Мен сеңээ болчур мен. Сен хылыштан өлбес

сен, амы-тынныг артары – сээң олча-кежиин болур , чүге дээрге сен Меңээ идегеп турар болгай сен“». Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Иеремияны хостааны

40 Камгалакчы шериглер даргазы Навузардан Иеремияны Рама хоорайга хостаан соонда, Дээрги-Чаяакчы Иеремияга Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан. (Навузардан илчирбе-биле бектеттирген Иеремияны Рама хоорайдан, Вавилонче Иерусалим биле Иудеядан үндүр сүрүп турган улус аразындан тып алган чүве-дир.)

² Иеремияны камгалакчы шериглер даргазынга эккээрге, ол Иеремияга мынча дээн:

«Дээрги-Чаяакчы Бурганың бо черге айыыл-халапты аазаан болгай . ³ Ам Дээрги-Чаяакчы чугаалаан чүвезин кылган-дыр, чүге дээрге сээң чонуң Дээрги-Чаяакчының мурнунга бачыт үүлгедип, Ооң сөзүн тооп дыңнавайн турган-дыр, ынчангаш силер-биле бо бүгү болган-дыр .

⁴ Ынчалза-даа мен бөгүн бектээн илчирбеден холуңну адырып тур мен. Бир эвес мээң-биле кады Вавилонче барыксаар болзуңза, бар, мен аңаа сенче сагыш салыр мен, а бир эвес мээң-биле кады Вавилонче баар хөңнүң чок болза, артып кал. Көр даан, бүгү чурт сээң мурнуңда-дыр – кайнаар барыксай-дыр сен – ынаар чоруй бар. ⁵ Бир эвес артып каар болзуңза , Шафанның оглунуң оглу, Ахикамның оглу Годолияже чоруй бар. Вавилоннуң хааны аңаа Иудеяның хоорайларын чагыртып каан-дыр. Ооң чанынга, бо чоннуң аразынга чурттап тур азы кайнаар баарын эки деп санаар-дыр сен, ынаар чоруй бар». Оон камгалакчы шериглер даргазы Иеремияга аъш-чем, белек-селек бергеш, салып чорудупкан.

⁶ Иеремия Мицпа хоорайга , Ахикамның оглу Годолияга чедип келгеш, ооң чанынга, ол чуртта артып калган улус аразынга чурттап турган.

Годолия – чурттуң чаа чагырыкчызы (4 Хаан. 25:22-26)

⁷ Хову-шөлдерге турган иудей шериг баштыңнары база оларның улузу Вавилоннуң хааны Ахикамның оглу Годолияны тус чер чагырыкчызы кылдыр томуйлап, аңаа эр, херээжен улусту, уруг-дарыгны, чурттуң Вавилонче сүрүп аппаратан ядыы чурттакчыларын даасканын дыңнап кааннар. ⁸ Ынчан Нафанияның оглу Измаил, Карейниң оолдары Иоханан биле Ионафан, Танхуметтиң оглу Серайя, Нетофа чурттуг Офайның оолдары болгаш Мааха чурттуг Иазания олар боттарының улузу-биле Мицпа хоорайже , Годолияга чедип келгеннер.

⁹ Шафанның оглунуң оглу, Ахикамның оглу Годолия оларга база оларның улузунга: «Халдейлерге бараан боорундан кортпаңар, чуртка артып калгаш, Вавилоннуң хаанынга бараан

болуңар, ынчан менди-чаагай болур силер. ¹⁰ Мен Мицпага артып калгаш, бистиинге кээп турар халдейлер мурнунга чонну төлээлээн, а силер виноград арагазы, чайгы чимистер, олива үзүндөн курлавырлап чыып, саваларыңар долдуруңар, ээлеп алган хоорайларыңарга чурттаңар» – деп даңгыраглап чугаалаан.

¹¹ Моавка, Эдомга, аммон чоннуң черинге болгаш бүгү өске черлерге турган шупту иудейлер Вавилоннуң хааны чоннуң артынчызын Иудеяга арттыргаш, Шафанның оглунуң оглу, Ахикамның оглу Годолияны оларның чагырыкчызы кылдыр томуйлаан дээрзин база дыңнап кааннар. ¹² Ол иудейлер мурнунда үндүр сывыртатканы бүгү черлерден дедир эглип келгеннер. Олар Иудеяже, Мицпада турар Годолияга чедип келгеш, дыка хөй виноград арагазы кылып, чайгы чимис дүжүдүн элбээ-биле чыып алганнар.

¹³ Карейниң оглу Иоханан база хову-шөлдерге турган бүгү шериг баштыңнары Мицпада Годолияга чедип келгеннер. ¹⁴ Олар Годолияга: «Таанда-ла сен аммон чоннуң хааны Ваалистиң Нафанияның оглу Измаилди сени өлүрүп кагзын дээш ыдыпканын билбес сен бе?» – дээннер. Ынчалза-даа Ахикамның оглу Годолия оларга бүзүревейн барган. ¹⁵ Карейниң оглу Иоханан Мицпага тургаш, Годолияга бүдүү: «Чөпшээреп көрөм, мен баргаш, Нафанияның оглу Измаилди өлүрүп каайн, ону кым-даа билбес. Бис канчап ооң сени өлүрүп каарын, сени долгандыр чыгып келген бүгү иудейлерниң катап база тарай бээрин база Иудеяның артынчызы чоннуң өлүп чидерин болдурар бис?» – дээн.

¹⁶ Ынчалза-даа Ахикамның оглу Годолия Карейниң оглу Иохананга: «Ынчанмайн көр! Измаилдиң дугайында шын эвес чүве чугаалап тур сен» – деп харыылаан.

Годолияны өлүргени

41 Чеди айда Мицпа хоорайга , Ахикамның оглу Годолияга Элишаманың оглунуң оглу, Нафанияның оглу Измаил бодунуң он кижизи-биле кады чедип келген. Измаил болза хаан уктуг, дээди дүжүметтерниң бирээзи боор кижиге турган. Годолия биле Измаил Мицпага кады чемненип, дойлааннар. ² Оон Нафанияның оглу Измаил болгаш ооң-биле кады келген он кижиге туруп келгеш, Шафанның оглунуң оглу, Ахикамның оглу Годолияны – Вавилоннуң хаанының чуртту чагырар кылдыр томуйлаан кижизин хылыш-биле шанчып кааннар . ³ Измаил ол ышкаш Мицпага Годолия-биле кады турган бүгү иудейлерни база аңаа турган вавилон шериглерни өлүрүп каан.

⁴ Годолияны өлүрген хүннүң даартазында, ол дугайында кым-даа билбес турда, ⁵ Сихем, Силом болгаш Самария хоорайлардан сезен кижиге чедип келген. Олар качыгдалдан салын чүлүп алган, ора тырткан хептер кеткен, мага-бодунда кезиглерлиг

улус болган . Ол улус Дээрги-Чаяакчының өргээзинче далган-тараа өргүлдери болгаш ладан деп чаагай чыттыг чүүл көдүрүп эккел чыткан.

⁶ Нафанияның оглу Исмаил Мицпадан оларга уткуй үнүп келген. Ол ыглап бар чыткан, а оларга чоокшулап келгеш: «Ахикамның оглу Годолияга барыңар» – дээн.

⁷ Ол улус хоорайже кирип кээри билек, Нафанияның оглу Исмаил бодунуң улузу-биле кады оларны кыргып-хыдып каапкаш, мөчү-сөөктерин оңгарже октапкан. ⁸ Сезен кижиден он кижин Исмаилге: «Бисти өлүрбейн көрөм. Шөлде чүве чажырар черлеривис бар, ында кызыл-тас биле арбай, олива үзү биле ары чигири бар» – деп чанны берген. Исмаил оларны, өске улусту өлүргени дег, өлүрбейн барган. ⁹ (Годолияны өлүргөн соонда, Исмаилге өлүрткен улустуң мөчү-сөөктерин октапкан оңгар бир шагда Аса хаанның Израильдин хааны Ваасадан камгаланыр дээш казып алган суг курлавырлаар оңгары болган . Ук оңгарны Нафанияның оглу Исмаил өлүргөн улустунуң мөчү-сөөгү-биле долдуруп каан.)

¹⁰ Исмаил Мицпага дириг арткан бүгү улусту, хаанның уругларын база камгалакчы шериглер даргазы Навузарданның Ахикамның оглу Годолияга чагыртып кааны, Мицпага артып калган улустуң шуптузун тудуп алган. Нафанияның оглу Исмаил оларны тудуп алгаш, аммон чонче алгаш чорупкан.

¹¹ Карейниң оглу Иоханан болгаш ооң-биле кады турган бүгү шериг баштыңнары Нафанияның оглу Исмаилдин үлгеткен кемниг херээниң дугайында дыңнап кааннар. ¹² Олар бүгү улустун чыып алгаш, Нафанияның оглу Исмаил-биле чаалажып үнүп келгеннер. Олар ону Гаваонда улуг хөөлбек чанынга сүрүп четкеннер. ¹³ Исмаилге туттурган улус Карейниң оглу Иоханан болгаш ооң-биле кады турган бүгү шериг баштыңнарын көрүп кааш, амырай бергеннер. ¹⁴ Исмаилдин Мицпадан тудуп алгаш барган улусту шупту дедир ээпкеш, Карейниң оглу Иохананга каттыжып алганнар. ¹⁵ А Нафанияның оглу Исмаил бодунуң сес кижизи-биле кады Иоханандан дезе бергеш, аммон чонче чоруй барган .

¹⁶ Карейниң оглу Иоханан болгаш ооң-биле кады турган бүгү шериг баштыңнары Нафанияның оглу Исмаилдин Ахикамның оглу Годолияны өлүрүп кааш, Мицпадан сүрүп аппараттары бүгү артып калган чонну – чепсек эдилеп шыдаар эр улусту, херээжен улусту болгаш ажы-төлдү, акталактан чалчаларны эдертип алганнар. Иоханан оларны Гаваондан үндүрүп алгаш чорупкан. ¹⁷ Олар Египетче дезер дээш, Вифлеем хоорай чоогунда Геруф-Химама деп черге доктааганнар.

¹⁸ Халдейлерден корткаш, дезер бодааннары ол, чүге дээрге Нафанияның оглу Исмаил Вавилоннуң хаанының чуртту чагырар кылдыр томуйлап кааны Ахикамның оглу Годолияны өлүрүп каан-на болгай.

Бурганның арткан чонга Египетче чорурун хоругдааны

42 Бүгү шериг баштыңнары, Карейниң оглу Иоханан , Гошайяның оглу Иазания болгаш улуг-биче бүгү чон ² Иеремия медээчиге чедип келгеш: «Бистиң дилээвисти хандырып көрүңер! Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарга бис дээш мөргүп көрүңер, чоннуң бо артынчызы дээш мөргүп көрүңер! Көрүп тур силер, хөй санныг турган боттарывыс көңгүс эвээжей бердивис. ³ Дээрги-Чаяакчы Бурганың биске кандыг орук шилип аарывысты, чүнү кылырывысты айтып берзин» – дээннер.

⁴ Иеремия медээчи: «Дилээңерни кичээңгейге алдым, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарга дилээңер ёзугаар мөргүүр мен. Дээрги-Чаяакчының силерге харыылаан бүгү чүвезин чаңгыс сөс-даа чажырбайн силерге медеглээр мен» – деп харыылаан.

⁵ Олар Иеремияга: «Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның силерни дамчыштыр чугаалаан бүгү чүвезин бис ылап шын күүсетпес болзувусса, шынчы болгаш чөптүг Дээрги-Чаяакчы Боду бистиң багывысты херечилезин . ⁶ Эки азы багайдаа медээ боор болза, силерни Олче чорудуп турарывыс Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың сөзүн тооп дыңнаар бис. Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың сөзүн тооп дыңнааш, менди-чаагай артар бис » – деп чугаалааннар.

⁷ Он хонук эрткенде, Дээрги-Чаяакчы Иеремияга Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан. ⁸ Иеремия Карейниң оглу Иоханан, ооң-биле кады турган бүгү шериг баштыңнарын, улуг-биче бүгү чонну кыйгыртып алгаш, ⁹ оларга мону чугаалаан: «Силерниң дилээңер дээш мөргүүр кылдыр мени Олче чорутканыңар Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: ¹⁰ „Бир эвес бо черге артар болзуңарза, Мен силерни быжыктырып, бууратпас мен, олуртуп, дазылыңар тура тыртпас мен , чүге дээрге силерже ытканым айыыл-халап дээш хараадап тур мен. ¹¹ Коргуп турарыңар Вавилоннуң хаанындан кортпаңар! Оон черле кортпаңар! – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Чүге дээрге Мен силер-биле мен, силерни камгалаар мен, ооң холундан адырар мен. ¹² Силерге ээ-хайыралыг болур мен, ынчан ол хаан база силерге ээ-хайыралыг болур, силерни боттарыңарның чериңерже дедир чандырар“.

¹³ А бир эвес силер, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарның сөзүн тооп дыңнавайн: „Бо черге чурттавас бис“ – дээр болзуңарза база ¹⁴ „Бис египет черге чоруй баар бис, аңаа дайын-чаа көрбөс бис, дайынчы труба медеэзи дыңнавас бис, аштавас бис, орта чурттаар бис!“ – дээр болзуңарза , ¹⁵ Иудеяның артынчызы, ам Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңна! Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдин Бурганы мынча дээн: „Египетче

чоруурун ыяк шиитпирлээр болзуңарза, ынаар чеде бергеш, аңаа чурттай бээр болзуңарза, ¹⁶ силерниң коргарыңар дайын-чаа аңаа, Египетке, силерни таварыыр, коргуп турарыңар аш-чут Египетке силерни сүрүп чеде бээр, орта өлүп каар силер! ¹⁷ Египетке чурттаар дээш чоруурун шиитпирлээн бүгү улус аңаа дайын-чаа, аш-чут болгаш хамчык аарыгдан өлүп каар. Олардан кым-даа дириг артпас, Мээң оларже ыдарым айыыл-халаптан кым-даа чайлап шыдавас”.

¹⁸ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы мынча дээн: „Мээң кыптыккан килеңим Иерусалимниң чурттакчыларын бүргей алганы дег, Египетке чеде бээриңерге, силерни база бүргей алыр. Силер каргышка, хоозуралга, адыңар баксыраарыңга, дорамчылалга чыгаттырар силер, бо черни моон соңгаар көрбес силер“.

¹⁹ Иудеяның арткан чону! Дээрги-Чаяакчы силерге: „Египетче барбаңар!“ – дээн болгай. Ыяк билип алыңар: мен бөгүн силерни сагындырдым.

²⁰ Силер частырыг кылып, боттарыңарның бажыңарже хан кудуп алдыңар! Силер мени Дээрги-Чаяакчы Бурганыңарже айбылап чорудупкаш: „Бис дээш Дээрги-Чаяакчы Бурганывыска мөргүп көр, Ооң чугаалаан бүгү чүвезин биске медегле – бис ону күүседир бис“ – дээн болгай силер. ²¹ Мен бөгүн Ооң медээзин силерге медегледим, ынчалза-даа Бурганыңар Дээрги-Чаяакчының сөзүн, Ооң мени дамчыштыр силерге дужааган чүвезин тооп дыңнавадыңар. ²² Ынчангаш ыяк билип алыңар: барып чурттаар деп турар чериңерге дайын-чаа, аш-чут болгаш хамчык аарыгдан өлүр силер!»

Сөс дыңнавас артынчы чоннуң Египетче чорупканы

43 Иеремия бүгү чонга оларның Бурганы Дээрги-Чаяакчының сөзүн – Ооң Иеремияны дамчыштыр оларга чугаалаан бүгү чүвезин медеглээн. ² Ынчан Гошайяның оглу Азария, Карейниң оглу Иоханан өске бүгү бардам улус-биле кады Иеремияга мынча дээннер: «Шын эвес чүве чугаалап тур сен! Дээрги-Чаяакчы Бурганывыс сени „Египетче чорбаңар, аңаа чурттаваңар!“ деп чугаалазын дээш айбылап чоруткан эвес. ³ Харын Нирияның оглу Варух бисти халдейлерниң холунга хүлээдип бээр дээш база олар бисти өлүрүп кагзын азы Вавилонче сүрүп аппараттын дээш, сени биске удур ыдалап турар-дыр».

⁴ Карейниң оглу Иоханан, бүгү шериг баштыңары болгаш бүгү чон Дээрги-Чаяакчының «Иудеяга артып калыңар!» дээн айтышкынын тооп дыңнавайн барган. ⁵ Карейниң оглу Иоханан биле бүгү шериг баштыңары Иудеяның артынчы чонун (а ол улус өске чоннарның черлеринче үндүр сывыраткаш, ам Иудеяже дедир чанып кээп турган) – ⁶ эр, херээжен улусту, оларның ажы-төлүн, хаанның уругларын, камгалакчы шериглер даргазы

Навузарданның Шафанның оглунуң оглу, Ахикамның оглу Годолия-биле арттырып каан бүгү улунун база ол ышкаш Иеремия медээчини, Нирияның оглу Варухту – эдертип алгаш, ⁷ Дээрги-Чаяакчыны тооп дыңнавайн, Египетче чорупканнар. Олар Тафнис хоорайга чеде бергеннер.

⁸ Тафниске Дээрги-Чаяакчы Иеремияга Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ⁹ «Холуңга улуг даштардан тудуп алгаш, иудейлер көрүп турда, оларны Тафнисте фараоннуң ордузунче кирер чер чанында тапталган дой-довуракка суп каг. ¹⁰ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганының мынча дээн сөзүн иудейлерге чугаала: „Мен боже Бодунуң чалчам, Вавилоннуң хааны Навуходоносорну кыйгыртып эккелгеш, ооң дүжүлгезин Мээң суп кааным даштар кырынга тургузар мен. Ол бодунуң майгынын оларның кырынга хере тыртып, тип аар! ¹¹ Ол хаан чедип келгеш, Египетти чылча шавар .

Өлүр хүнү келген кижиге барзын, туттуруп аары чайлаш чок кижиге туттуруп алзын, хылышка шаштырар кижиге хылыштан калзын!

¹² Египет бурганнарның өргээлерин өрттедир мен. Чамдык бурганнарны хаан өрттедиптер, өскелерин тудуп алгаш баар! Кадарчы кижиниң быттарын хевинден тө силгип кааптары дег, Навуходоносор база Египетти үптээр, оон амыр-шөлөөн чоруй баар. ¹³ Ол хаан Египетте Хүн-бурганның өргээзинде тураскаал адагаштарны үрөп кааптар, египет бурганнарның өргээлерин хуюкталдыр өрттедиптер“».

Иудейлерниң Египетке хары бурганнарга мөгөөрин үргүлчүлээни

44 Дээрги-Чаяакчының Иеремияны дамчыштыр Египетте – Мигдолда, Тафнисте, Мемфисте болгаш Патрос девискээринде чурттап турар бүгү иудейлерге ажыдып чугаалаан сөзү бо-дур.

² Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы мынча дээн: «Иерусалимге болгаш Иудеяның бүгү хоорайларыңга таварыштырганым айыыл-халапты көргөн силер. Ол хоорайлар амгы үеде бузундулар апарган, ында чурттакчылар артпаан. ³ Чүге дээрге оларның чурттакчылары бузут үлгедип, Мени килеңнедип турган – олар боттарының-даа, силерниң-даа, ада-өгбеңерниң-даа билбес чорааны хары бурганнарга мөгөйип, айдызаар өргүл кыпсып, бараан болуп турган .

⁴ Мен силерже Мээң бүгү чалча-медээчилеримни, силерге: „Ындыг чүдек-бужар чүве кылбаңар, Мен ону көөр хөңнүм чогул“ – деп чугаалазын дээш, катап-катап чорудуп-ла турган мен .

⁵ Ынчалза-даа иудейлер тооп дыңнавааннар, кулактарын ээктирбээннер, боттарының бузундан ойталавааннар, хары бурганнарга айдызаашкын кылырын уламчылап турганнар!

⁶ Мээң килеңим тарай берген, ол килең Иудеяның хоорайларынга, Иерусалимнің кудумчуларынга кыптыккан; ол хоорайлар бузундулар апарып, хоозураанын бөгүн көрүп тур силер».

⁷ Дээрги-Чаяакчы, Израильдің Аг-шериглиг Бурганы мынча дээн: «Чүге силер ам-даа боттарыңарга удур кедергей улуг бузут үүлгедип турарыңар ол? Чүге боттарыңарны иудей чондан үзе шаап, эр, херээжен улусту, элээди, чаш ажы-төлдү, силерниң араңарга артынчы безин артпас кылдыр узуткап турарыңар ол? ⁸ Силер Египетке чурттаар дээш көже бергеш, боттарыңарның холуңар-биле дүрзүлөр кылып база хары бурганнарга айдызаашкын кылып, Мени килеңнедип турар-дыр силер. Боттарыңарны чок кылып аар силер база чер-делегейниң бүгү чоннарынга каргаттыларыңга, оларның мурнунга адыңар баксыраарыңга чыгаттырар силер.

⁹ Таанда-ла силер ада-өгбеңерниң кем-буруузун, Иудеяның хааннары биле кадыннарының кем-буруузун, боттарыңар биле кадалларыңарның кем-буруузун, Иудеяга, Иерусалимнің кудумчуларынга үүлгеттинип турган бүгү чүвени утупканыңар ол бе? ¹⁰ Амдыгаа чедир томаарбаан, Менден кортпайн турар силер. Мээң силерге база ада-өгбеңерге бергеним хоойлум болгаш доктааткан дүрүмнерим ёзугаар чурттавайн турар силер».

¹¹ Ынчангаш Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдің Бурганы мынча дээн: «Силерже айыыл-халап ыдарын быжыы-биле шиитпирлээн мен, Иудеяның бүгү чонун узуткаар мен! ¹² Египетке чурттаар деп шиитпирлээш, чоруп турар дириг арткан иудейлерни чок кылыр мен – олар шупту аңаа узуткаттырып, кырлып каар. Олар дайын-чаа биле аш-чутка узуткаттырар, кырган-аныяа чокка, дайын-чаа, аш-чуттан өлүп каар. Каргыш биле хоозуралдың, дорамчылал биле бак атка кирериниң үлегер-чижээ апаарлар. ¹³ Мен Египетте чурттап турар улусту, Иерусалимни кезеткеним дег, дайын-чаа, аш-чут болгаш хамчык аарыг-биле кезедир мен. ¹⁴ Египетке кээп, чурттай берген иудейлерден дириг кижин артпас, кым-даа камгалал албас болгаш Иудеяже дедир чанмас. Олар бүгү-ле сагыш-сеткилинден Иудеяже эеп келиксеп, аңаа чурттаксап турар, ынчалза-даа Египеттен дезе берген каш кижиден аңгыда, кым-даа дедир эеп келбес».

¹⁵ Кадаллары хары бурганнарга айдызаар өргүл кыпсып турарын билир бүгү эр улус, аңаа мөөңнелип чыылган бүгү херээжен улус, египет черге, Патроска чурттап турган бүгү чон Иеремияга мынча деп харыылаан: ¹⁶ «Сени дыңнапас бис, биске Дээрги-Чаяакчының өмүнээзинден чугаалап турар сөзүңнү тооп дыңнапас бис! ¹⁷ Кылыр бооп аазаан бүгү чүвевисти моон-даа соңгаар кылыр бис: мурнунда боттарывыстың, ада-өгбевистиң, хааннарывыстың болгаш нояннарывыстың

Иудеяның хоорайларынга, Иерусалимнің кудумчуларынга кылып турганывыс дег, дээрниң Кадынынга айдызаашкын кылып, арага өргүлү чажар бис. Бис ону кылып тургаш, тоттур чемненип, аас-кежиктиг чурттап, бак чүве көрбээн болгай бис. ¹⁸ А дээрниң Кадынынга айдызаашкын кылбастаан, арага өргүлү чашпастаан үвистен бээр түрегдеп эгеледивис, улузувус дайын-чаа биле аш-чуттан өлүп тур».

¹⁹ А херээженнер: «Бис дээрниң Кадынынга айдызаашкын кылып, аңаа ооң дүрзүзүн өттүндүр кылган боовалар быжырып, арага өргүлү чажып тура, ол бүгүнү ашактарывыстың чөпшээрели чокка кылып турар бис бе кай?» – дээннер.

²⁰ Иеремия ынчан эр, херээжен улуска, аңаа удур чүве чугаалаан бүгү чонга мынча дээн:

²¹ «Иудеяның хоорайларынга, Иерусалимнің кудумчуларынга кылып турган айдызаашкыннарыңар дугайында чугаалап тур силер бе? Силерниң, ада-өгбеңерниң, хаан, нояннарыңарның, чурттуң чонунуң кылып турган айдызаашкыннарын Дээрги-Чаяакчы уткан деп бе? Олар Ооң сеткил-хөңнүңгө дээпкен эвес бе?

²² Дээрги-Чаяакчы силерниң бузуттуг херектериңерни, үүлгедип турган чүдек-бужар чүүлдериңерни оон ыңай шыдажыр аргазы чок апарган, ынчангаш ам силерниң чериңер бузундулар апарган, хоозурал болгаш каргыш бооп хуула берген, ында чурттакчылар артпаан-дыр! ²³ Айдызаашкын кылып, Дээрги-Чаяакчының мурнунга бачыт үүлгедип, Ооң сөзүн тооп дыңнавайн, ооң хоойлу, дүрүмнери болгаш айтыышкыннарын ёзугаар чурттавайн турганыңар дээш, ол бүгү айыыл-халап ам силерни хөмө тавараан-дыр ».

²⁴ Иеремия бүгү чонга, бүгү херээженнерге мынча дээн: «Египетте турар бүгү иудейлер, Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңнаңар! ²⁵ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдің Бурганы: „Боттарыңар-даа, кадалларыңар-даа чугаалап турган чүвеңерни кылып турар-дыр силер. ‘Берген аазаашкыннарывысты күүседир бис: дээрниң Кадынынга айдызаашкын кылып, аңаа арага өргүлү чажар бис!’ деп турган силер. Аазаашкыннарыңарны ыяк сагыңар-ла, аазаан чүүлүңерни күүседир-ле!” – деп чугаалаан.

²⁶ Ынчангаш Египетте чурттап турар бүгү иудейлер, Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңнаңар: „Дириг Бодумнуң өндүр улуг адым-биле даңгыраглап тур мен – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалаан, – Мээң адымны Египетте барган иудейлер моон соңгаар адапас, оларның кайызы-даа: ‘Дээрги-Бурган-Чаяакчының ады-биле даңгырагладым!’ – дивес. ²⁷ Силерге ачы-буян эвес, айыыл-халап келзин дээш, Мен силерден карак салбас мен. Египетте турар бүгү иудейлер, төндүр кырлып калгыжеге чедир, дайын-чаа болгаш аш-чуттан өлүп кээр. ²⁸ Чүгле каш борбак кижин дайын-

чаадан дириг арткаш , Египеттен Иудеяже эглип кээр. Ынчан Египетке чурттаар дээш чоруй барган Иудеяның артынчы чону кымның сөзү – Мээң азы оларның – күүсеттинип турарын билип аар. ²⁹ Мен силерни бо черге кезедир мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Мээң сөстөрүм силерге айыыл-халап бооп чогул бүдерин билип алыңар. Ооң бадьттал демдээ бо-дур: ³⁰ Мен Иудеяның хааны Седекияны ооң амы-тынын үзүксээн дайзыны – Вавилоннуң хааны Навуходоносорнуң холунга хүлээдип бергеним дег, Египеттиң фараону Вафрийни база ооң дайзыннарының холунга, ооң амы-тынын үзүксээн улустуң холунга хүлээдип бээр мен “. Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур».

Дээрги-Чаяакчының Варухка медеглели

45 Кажан Нирияның оглу Варух бүгү бо чугаа-сөстү Иосияның оглу, Иудеяның хааны Иоакимниң чагыргазының дөрткү чылында дүрүг-номга бижип каан соонда , Иеремия медээчиниң Варухка чугаалаан сөзү бо-дур.

² Израильдин Бурганы Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Варух, сен: „Ат болдум! Дээрги-Чаяакчы мээң аарыг-човалаңымны көвүдетти, уё-човурумдан харыксырап калдым, амыр-дыш көрбестедим“ – дээр-дир сен .

⁴ Иеремия, сен аңаа Дээрги-Чаяакчының мынча дээн сөзүн дамчыт: „Бо бүгү чер кырынга Бодумнуң тудуп каан чүвемни үрегдээр мен, олурткан чүвемни тура тыртар мен! ⁵ Сен бодуңга хөлүн эрттир хөй чүве дилеп тур сен. Дилеве, чүге дээрге кижини бүрүзүнче айыыл-халап ыдар мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – А сени, кайнаар-даа баар болзуңза, амы-тынныг арттырар мен, дириг артары – олча-кежиин болур “».

Египет дугайында медеглел

46 Дээрги-Чаяакчының Иеремия медээчиге өске чоннар дугайында ажыдып чугаалаан сөзү бо-дур .

² Египет дугайында база Египеттиң фараону Нехаонуң Евфрат хемниң эриинде Кархемис хоорайга турган аг-шерииниң дугайында медеглел бо-дур. Ол аг-шеригни Вавилоннуң хааны Навуходоносор Иосияның оглу, Иудеяның хааны Иоакимниң чагыргазының дөрткү чылында чылча шапкан чүве-дир.

³ «Дозуг-камгалалдарыңар, чыдаларыңар белеткеңер,

дайынче далажыңар,

⁴ аъттарыңар эзертээш, халдып үнүңер, аъттыг кижилер!

Куяк бөргүңер кеткеш, чыскаалыңар, чыдаларыңар баштарыңар чидидиңер, куяк хептен кедиңер!

⁵ Көрүп тур мен. Олар коргуп-сүртээш, дезипти, күштүг дайынчылары кырдырып алды. Хая көрүнмейн дезип-ле турлар, долгандыр коргуш бар-дыр – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

⁶ Дүрген маңнаар-даа кижини дезип шыдавас, күштүг-даа кижини камгаланып шыдавас.

Соңгу чүкте чуртка, Евфрат хемниң эриинге тептигип кээп дүшкеш, олар кырлып калды.

⁷ Бо кым, Нил хем ышкаш, диргелип келди? Ооң суу, шапкын агым дег, дажып тур.

⁸ Египет, Нил хем ышкаш, көдүрлүп келген, шапкын агым дег дажып тур.

Ол: „Диргелгеш, чер-делегейни хөме аптар мен, хоорайларны, чурттакчы чонну чок кылыр мен!“ – дээн.

⁹ Халдыңар-ла, аъттар! Маңнадыңар-ла, дайынчы тергелер!

Күштүг дайынчылар: дозуг-камгалалдыг эфиоптар, ливийлер,

чаларын хере тырткан лидийлер – тулчуп үнзүн!

¹⁰ Ол хүн болза Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчының шииткелиниң

хүнү-дүр ,

Ооң дайзыннардан өжөөн негээр хүнү-дүр!

Хылыш кыргып-хыдып, тодар, оларның ханын пөктүр ижип аар –

ол дээрге Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчыга соңгу чүкте чуртка,

Евфрат хемниң чанынга кылган өргүл-дүр .

¹¹ Галаадче баргаш, эм бальзамдан ап ал , күжүр Египет-кыс!

Ынчалза-даа эм-таңны хей черге чыыр сен.

Экирип шыдавас сен .

¹² Сээң адың баксыраанын өске чоннар дыңнап каан,

сээң алгы-кышкың бүгү чер-делегейде дыңналып тур.

Чүге дээрге күштүг дайынчылар бот-боттарыңа тептиккеш ,

чаңгыс угда кээп дүшкен».

¹³ Вавилоннуң хааны Навуходоносор келгеш, Египетти чылча шавар дугайында Дээрги-Чаяакчының Иеремия медээчиге ажыдып чугаалаан сөзү бо-дур:

¹⁴ «Египетке медээлеңер,

Мигдол, Мемфис биле Тафнис хоорайларга мону чарлаңар:

„Чыскаалыңар, белең болуңар,

чүге дээрге долгандыр турар бүгү чүвени хылыш кыргып-хыдып тур!“

¹⁵ Чүге сээң күштүг бугаң ойда кээп дүшкенил, чүге ол шыдашпааныл?

Ону Дээрги-Чаяакчы ойтур октапкан.

¹⁶ Хөй улус бот-боттарыңа тептиккеш , кээп дүжүп, бот-боттарыңа: „Тураалыңар, төрөл чонувус, төрөөн черивисче

дедир чанаалы, кызагдакчының хылыжындан камгаланыыл!" – деп тур.

¹⁷ Египеттиң фараонунга „Үезин эрттирип алган шуугакчы“

деп шоладан тыпсыңар .

¹⁸ Дириг Бодумнуң адым-биле даңгыраглап тур мен :

даглар аразында Фавор даг дег ,
далай чанында Кармил даг дег
улуг-шыырак дайзын силерге чедип кээр – деп,
Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы деп аттыг Хаан
медеглээн . –

¹⁹ Египеттиң чурттакчылары, эт-севиңер чыып,
өскээр көжеринге белеткенип алыңар!
Чүге дээрге Мемфис хоозураар, ону үреп бузар,
аңаа чурттакчы артпас .

²⁰ Египет – чараш инек-тир ,
олче соңгу чүктен шаашкак ужуп кээп-ле,
ужуп кээп-ле турар.

²¹ Египетте хөлезилеттинген шериглер – семис
бызаалар –

база дезиптер,
шупту маңнажып ыңай боор, чайгылыш чок
туржуп шыдавас,
чүге дээрге оларга айыыл-халап хүнү, кеземче
көөр үе чедип кээр.

²² Египет чылан ышкаш шиигейнип, ыңай союп
бар чыдар,
дайзыннар олче дайылдажыр дээш кел чыдар,
ыяш кезикчилери дег, балдыларлыг чоокшулап
орар.

²³ Олар ооң эрттинмес арга-арыын кезип кааптар –
деп,
Дээрги-Чаяакчы медеглээн, –
чүге дээрге дайзыннар шартылаадан хөй, эмге-
тикчок.

²⁴ Египет-кыс ады баксырап, соңгу чүктүң чонунуң
холунче кирер ».

²⁵ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң
Бурганы мынча дээн: «Фивы хоорайда Амон
бурганны, фараонну болгаш бүгү Египетти кезедир
мен, фараонну болгаш аңаа идегээр бүгү улусту, ол
чурттуң бурганнарын, хааннарын кезедир мен!

²⁶ Мен оларны шуптузун оларның амы-тынын
үзүксээн улустуң холунга: Вавилоннуң хааны
Навуходоносорнуң, ооң дүжүметтериниң холунга
хүлээдир мен. Ынчалза-даа ооң соонда Египетти,
эрткен үеде ышкаш, улус ээлеп чурттаар – деп,
Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

²⁷ А сен, Мээң чалчам Иаков , кортпа,
Израиль, сүрээдеве! Мен сени камгалаар мен,
ырак чурттан дедир эккээр мен,
сээң үре-салгалыңны туттуруушкунда турары
чурттан
дедир чандыраар мен.

Иаков эеп келгеш, амыр-тайбың, хостуг-шөлээн
чурттаар,
ону кым-даа коргудуп-дүвүретпес .

²⁸ Мээң чалчам Иаков, кортпа – деп, Дээрги-
Чаяакчы медеглээн, –

чүге дээрге сээң-биле кады мен!

Оларның аразынче сени үндүр сывырыпканым
бүгү чоннарның когун үзер мен, а сени узуткавас
мен.

Ындыг-даа болза, сени чөптүү-биле кезедир мен,
кеземче чок арттырбас мен! »

Филистим чон дугайында медеглел

47 Фараоннуң Газа хоорайны чылча
шаварының бетинде, Дээрги-Чаяакчының
Иеремияга филистим чон дугайында ажыдып
чугаалаан сөзү бо-дур . ² Дээрги-Чаяакчы мынча
дээн:

«Соңгу чүктен суглар диргелип кел чыдыр,
олар үерлээн хем дег агып келгеш,
черни база ында бар бүгү чүвени,
хоорайларны база чурттакчы чонну хөме алыр .
Ынчан аът даваннарының токкулаарындан,
дайынчы тергелерниң кедергей шимээнинден,
оларның дугуйларының даажындан
улус ишкирнигип ыглаар, чурттуң чону ыглажыр.
Адалар ажы-төлүнче көрүнмес,
чүге дээрге оларның холунуң күжү чидер –
⁴ бүгү филистимнерниң узуткаттырар хүнүнде,
Сидон биле Тирниң сөөлгү эвилелчилериниң өлүп
каар хүнүнде
ындыг болур .

Дээрги-Чаяакчы Кафтор ортулуктан келген
филистим чоннуң
артынчызын узуткап каар!

⁵ Муңгаралдан Газа хоорайның чону бажын
дөңгүрертир чүлүүр,
Аскалон хоорайның чону үн чок апаар.
Шынааның дириг арткан чурттакчылары,
кажанга чедир боттарыңарны, качыгдалыңар
демдээ кылдыр,
балыглаар силер?»

⁶ Аа халак! Дээрги-Чаяакчының хылыжы,
кыргып-хыдыырын кажан соксаар сен?
Хынныңче эглип көр, оожургап, доктаа!

⁷ Ынчалза-даа хылыш канчап оожургаарыл?
Ол Дээрги-Чаяакчыдан дужаал алган болгай.
Дээрги-Чаяакчы Аскалон хоорайга удур,
далай эриинде чурттаан чонга удур
Бодунуң хылыжын ыткан-дыр .

Моав дугайында медеглел

48 Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң
Бурганы Моав дугайында мынча дээн:

«О, Нево хоорай! Ол ат болуп, хоозураар-дыр.
Кириатаим хоорай бак атка кирип, эжелеттирер-
дир ;

бедик шивээ бак атка кирип, бустураар-дыр.

² Моавтың ат-алдары ам чок.

Дайзыннар Эсевон хоорайга удур бак чүве бодап:
„Барып, ол аймакты узуткаалы!“ – деп турар-дыр.
Мадмена хоорай, сен база өлүр сен, хылыш сени сүрүп чедер.

³ Хоронаимде: „Буурадып, үреп бузуп тур!“ – дээн ыы-сыы дыңналыр.

⁴ Моав чылча шаптыртыр, ооң ажы-төлүнүң ыы-сыызы дыңналыр.

⁵ Лухитче үнүп бар чыдар улус соксаал чок ыглажыр,

Хоронаимче бадар орукта ажыг-шүжүгнүң, хилинчектиң уё-човууру дыңналыр.

⁶ Дезип, амы-тыныңар камгалаңар!

Ээн кургаг ховуда чадаң үнүш дег болуңар .

⁷ Ажыл-херектериңерге, эртине-байлааңарга идегээн болгаш,

силер база туттуруп аар силер.

Хамос бурганны , ооң бараалгакчыларын, нояннардын

дайзын база тудуп алгаш баар .

⁸ Узуткакчы кайы-даа хоорайны оюп эртпес , кандыг-даа хоорай камгалал албас, шынаа чурттакчы чок артар, оргулааш ээнзирээр».

Дээрги-Чаяакчы ынча дээн-дир.

⁹ «Моавка чалгындан бериңер, ол ужуп чоруй барзын.

Ооң хоорайлары хоозураар, чурттакчы чок артар.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчының ажыл-херээ дээш кыспас кижиге каргаттырар,

бодунуң хылыжын хан шылба кылбас кижиге каргаттырар!

¹¹ Моав, турнуккан арага дег , аныяндан-на амыр-шөлээн чораан.

Ону бир савадан өске саваже солуй кутпаан, тудуп аппаратан –

ооң амданы биеэги хевээр арткан, чаагай чыды өскерилбээн.

¹² Ынчангаш кажан Мен дайзыннар

чорудуптарымга,

олар ону төптөр, саваларны куругладыр,

доңгаларны чуура шавар үе чедип кээр – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

¹³ Бодунуң идегели боор Вефил дээш Израильдин бак атка киргени дег,

Хамос бурган дээш Моавтың ады баксыраар .

¹⁴ Силер хей черге: „Бис дидим бис!

Дайын-чаага күчүлүг дайынчылар бис!“ – деп тур силер.

¹⁵ Моав хоозураар, ооң хоорайлары эжелеттирер, эки дээн аныяк оолдарны өлүрер дээш аппаар – деп,

Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы деп аттыг Хаан медеглээн . –

¹⁶ Моавтың буураар үези чоокшулаан, ооң айыыл-халавы кончуг дүрген чоокшулап оорар.

¹⁷ Бүгү кожа чоннар, ооң адын билир бүгү улус,

ол дээш ыглап-сыктап: „Аа халак!

Күчү-күштүг, алдарлыг аймакты чылча шаап кагды!“ – деп халактаңар.

¹⁸ Дивоннуң чурттакчылары , алдар-хүндүлүг черден дүшкеш,

када берген черже олуруп алыңар –

Моавтың хоозурадыкчызы силерге кел чыдыр, ол шивээлериңерни үреп бузуп каар.

¹⁹ Ароерниң чурттакчылары , орук кыйыынга туруп алгаш, көрүңер,

дириг арткаш, дезип үнген улустан: „Чүү болду?“ – деп айтырыңар.

²⁰ Моавтың ады баксыраар, ону узуткап каар.

Ишкирнигип ыглап-сыктаңар,

Арнон хем эриинге Моавтың хоозураанын чарлаңар.

²¹ Оргулаашта хоорайларны – Халон, Иааца болгаш Мефаатты, Дивон, Нево болгаш Бет-Дивлатаимни, Кириатаим, Бет-Гамул болгаш Бет-Меонну, Кериот болгаш Восораны база моав черде ыракта-даа, чоокта-даа бүгү хоорайларны шиидер-дир. ²⁵ Моавтың күчү-күжүн чок кылып каар, ооң эрге-чагыргазын дүжүрүп каар – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

²⁶ Моавты эзиртир ижиртип калыңар , чүге дээрге ол Дээрги-Чаяакчыга удур бодун өрү көрдүнүп турган-дыр! Моав кускузунга боражып чытсын , улуска кочулатсын. ²⁷ Сен Израиль дугайында кочуланып, бажыңны дорамчылалдыг чайып турдуң , а ол туттургаш, бак атка кирген ооржу эвес-тир.

²⁸ Моавтың чурттакчылары, хоорайларыңар кааптыңар,

хаялар аразыңа чурттаңар!

Хая чарыктарыңа уя тудар черлик көге-бугалар дег болуңар ».

²⁹ Моавтың улуургааның дугайында, аажок турамыының дугайында,

ооң туразының улуунуң, улуургааның,

идээргэениң дугайында,

ооң хөңнүнүң улуунуң дугайында дыңнаан бис .

³⁰ «Мен ооң бардамын билир мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Ооң көөргеттинер чоруу хоозун меге-дир, ооң ажыл-херээ – меге-дир».

³¹ Ынчангаш Моавтың бүгү чону дээш ишкирнигип ыгладым;

Кир-Харешеттиң улузу дээш кажыыдап тур мен .

³² Сивмада виноград шөлү, сен дээш ыглааным Иазер дээш ыглаанымдан качыгдалдыг-дыр.

Сээң виноградың сыптары далай ындынче,

Иазерге чедир чаттылып турган болгай.

Сээң чайгы чимизиңни, бышкан салбактарыңны узуткакчы үзе тыртып тур.

³³ «Дүжүткүр моав чер өөрүшкү, хөглел чок артар.

Виноград арагазы бүдүрерин соксадыр мен. Кым-даа ыр-шоор-биле виноградын таптай баспас – олар өөрүшкүден эвес, а өске чылдагаан-биле

алгыржыр. ³⁴ Эсевондан Элеалеге чедир ыы-сыы дыңналып тур, ында чурттаан улустуң алгы-кышкызы шуут-ла Иаацага чедир, Сигордан Хоронаимге чедир, Эглат-Шелишияга чедир дыңналып тур, чүге дээрге Нимримниң суу соглуп каар-дыр. ³⁵ Мен Моавта бедик черлерге өргүлдер салган, дүрзү-бурганнарынга айдызаашкын кылган бүгү улусту узуткаар мен!» – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн.

³⁶ Ынчангаш мээң чүрээм Моав дээш шоор ышкаш ыглап тур! Кир-Харешеттиң чурттакчылары дээш мээң чүрээм шоор ышкаш ыглап тур, чүге дээрге оларның бүгү өнчү-хөреңгизи чок апаргандыр. ³⁷ Олар шупту муңгаралдан бажын дөңгүрертир таартып, салын чүлүп алган, холунга кезиглер кылып алган, оларның белинде качыгдалдың самдар хеви орааттырган.

³⁸ «Моавта бажың бүрүзүндө, кудумчу санында ыы-сыы дыңналыр. Чүге дээрге Мен Моавты херекчок сава дег чуура шаап каар мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ³⁹ Ол дээш улус ыглажып: „Моав чылча шаптырган-дыр! Аа халак! Моав бак атка кирип, дезипкен-дир!“ – деп чугаалаар. Моав кочу-шоот бооп хуула бээр, бодунуң бүгү кожа чоннарынга коргунчуг үлегер апаар».

⁴⁰ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Эзир шүүргедеп ужуп үнер,
ол Моавтың кырынга чалгыннарын хере сунар!

⁴¹ Моавтың хоорайлары эжелеттирер,
ооң шивээлерин дайзын чаалап аар.
Ол хүн Моавтың дайынчылары кортканындан,
божаан кадайлар дег, сириңейни бээр.

⁴² Моав чон бүрүнү-биле узуткаттырар,
чүге дээрге ол Дээрги-Чаяакчының мурнунга
бодун өрү көрдүнген-дир.

⁴³ Моавтар, коргунчуг байдал, оңгар болгаш какпа-дузак –

силерни манап турар үлүг ол-дур – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

⁴⁴ Коргунчуг байдалдан дескен кижини оңгарже кээп дүжер,

оңгардан үне берген кижини какпа-дузакка туттурар

,
чүге дээрге Мен Моавка удур кеземче үези доктаадыр мен – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

⁴⁵ Дескен улус Эсевоннуң ханазының адаанга, чилчий үстүп, доктаай бээр.

А Эсевондан от, Сигоннуң хоорайындан чалбыыш өөскүп үнгеш,

Моавтың кастыын, шуугакчыларның тейин өрттедир.

⁴⁶ Моав, ат болур сен! Хамос бурганниң чону узуткаттырар.

Сээң оглу-кызыңны дайзын тудуп алгаш баар.

⁴⁷ Ынчалза-даа келир үеде Мен Моавтың чонунга эки чолду эгидер мен ».

Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.
Моавка үндүрген шииткел мооң-биле төнгөн.

Аммон чон дугайында медеглел

49 Аммон чон дугайында Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Израильдин ажы-төлү чок чүве бе?

Ооң салгакчызы чок чүве бе?

А Милхом бурган чүге Гадтың черин эжелеп алды,
ооң чону чүге Гадтың хоорайларында чурттап турарыл?

² Ынчалза-даа үе кээрге, аммон чоннуң Равва хоорайынга

дайын-чааның алгы-кышкызы дыңналыр кылып каар мен! – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Ол хоорай бузундулар оваазы апаар,
ооң чанында хоорай-суурлар отка өрттенир,
Израиль бодун чагырган улусту боду чагырып эгелээр – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

³ Эсевон хоорай, ыглап-сыкта,
чүге дээрге Гай хоорайны хоозурадыр-дыр!

Равва чанында суурларның чурттакчылары,
ишкирнигип ыглаңар,

качыгдалдың самдар хевин кедиңер,
херимнер кыдыы-биле улчуп чоруңар,

чүге дээрге Милхом бурганни дайзын ооң бараалгакчылары болгаш нояннары-биле кады тудуп алгаш баар.

⁴ Чүге шынааларың-биле мактанып тур сен?

Сээң шынааң кургап каар-дыр!

Өскерликчи кыс! Сен эртинге-байлааңга идегеп:

„Кым менче халдаарыл?“ – деп турдуң.

⁵ Мен силерже бүгү чоок-кавы черлерден коргуушкунну ыдар мен – деп,

Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. –
Силерни үндүр сывырып, тоо быдарадыптар,

улчуп чоруур улусту кым-даа дедир эккеп, чыгбас.

⁶ Ынчалза-даа ооң соонда аммон чонга эки чолду эгидер мен ».

Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Эдом дугайында медеглел

(Авд. 1:1-9)

⁷ Эдом чон дугайында Аг-шериглиг Дээрги-

Чаяакчы мынча дээн:

«Таанда-ла Теманда мерген угаан артпаан бе,
сарыылдыг улус арга-сүме берип шыдавастан бе,

оларның мерген угааны бойлап калган бе?

⁸ Деданның чурттакчылары, хая көрүнмейн,
дезип маңнаңар,

ханы куйларга чаштына бериңер,

чүге дээрге Исавтың үре-салгалыңга онаашкан айыыл-халапты

ам ыдар мен,

ону кезедир үем келген-дир!

⁹ Бир эвес сеңээ кат-чимис чыыкчылары чедип келген болза,
олар элээн катты арттырып кагбас бе?
Дүне када оорлар кээп чораан болза,
олар чүгле бодунга чеже херегил, ынчаны оорлап албас бе?

¹⁰ А Мен Эдомну куругладыр үптээр мен,
ооң чүве чажырап черлерин ажыдар мен,
ооң чону чаштып шыдавас! Ол чок апаар,
ооң үре-салгалы, ха-дуңмазы база кожалары узуткаттырар.

¹¹ Эдом бодунуң өскүстөрүн Меңээ арттырып кагзын,
оларның амы-тынын кадагалаар мен,
ооң дулгуяк херээженнери Меңээ идегеп болур!»

¹² Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Кеземчеге таварышпас ужурлуг улус безин бо дашканы төндүр ижер! Кай, сен кеземчеден чайлаар сен бе? Чок, оон чайлавас сен, бо дашканы төндүр ижер сен! ¹³ Бодум-биле даңгыраглап тур мен! – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – Восора хоорай коргунчуг байдалга, бак атка киреринге, хоозуралга болгаш каргышка чыгаттырган, аңаа чагырткан бүгү хоорайлар кезээ мөңгедө бузундулар бооп хуулар».

¹⁴ Дээрги-Чаяакчыдан келген медээни дыңнаан мен.

«Шериңер чыып, Эдомга удур чаалажып үнүңер!» – деп медээ чедирзин дээш

айбычы кижини чорудупкан болган.
¹⁵ «Мен сени чоннар аразыңга чөгенчиг чон кылып каар мен,

улус аразыңга аажок бак көрдүрер сен.
¹⁶ Чалымнарда чурттаан, даглар баштарын ээлээн чон,

бодуңнуң түрлүүңе, турамык чорууңга дуурайладып алдың.
Эзир куш дег, бедик черге уя тудуп алдың,
ынчалза-даа Мен сени оортан дүжүр октаптар мен – деп,
Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

¹⁷ Эдом хоозуралга чыгаттырар! Чаны-биле эрткен кижини бүрүзү ооң бузундуларын көргөш, элдепсинер база кочулап сыгырар. ¹⁸ Үрөп бузуп каан Содом биле Гоморрага дег, олар-биле кожаланчак хоорайларга дег, Эдомга база чаңгыс-даа кижини чурттавас, ол черге кижини амытан турумчувас – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. – ¹⁹ Иордан хемниң эриинден чечектелген одар-белчиирже үнүп келген арзылаң дег, Мен база эдом чонну далаштырып сывыртап, ону чагырар кижини шилип, томуйлаар мен. Меңээ дөмей кым барыл, Менден кым хары негээрил? Меңээ удурланып шыдаар кадарчы бар бе?»

²⁰ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчының Эдом дугайында шиитпирин, Теманның чурттакчыларыңа удур Ооң бодап алган чүвезин дыңнаңар. Дайзын сүрүг

малдың хураганнарын алгаш баар, ооң кадында Бурган одар-белчиирлерни хоозурадып каар.
²¹ Эдом буступ дүжөргө, дааш-шимээнден чер сирилээр, ыы-сыы Кызыл далайга чедир дыңналыр.
²² Эзир бедидир ужуп үнгөш, олчазын шүүргедеп, Восораның кырыңга чалгыннарын хере сунар! Ол хүн Эдомнуң дайынчылары кортканындан, божаан кадайлар дег, сириңейни бээр.

Дамаск дугайында медеглел

²³ Дамаск дугайында медеглел бо-дур.
Хамат биле Арпад хоорайлар багай медээ дыңнааш, мөгүдээр.

Олар, чалгып-хөлзээн далай дег, кортканындан кыймыңайнып, оожургап чадажыр.

²⁴ Дамаск харыксырап каар, дезип ыңай боор, ол коргуп-сирилей бээр, божаан херээжен дег, аарышкы, хилинчекке бүргедир.

²⁵ Алдарлыг база өөрүнчүг турган хоорайдан улус дезе бээр.

²⁶ «Ол хүн Дамаскының кудумчуларыңа аныяк оолдар кырлып каар,
ооң дайынчылары шупту өлүп каар – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

²⁷ Мен Дамаскының ханаларынче отту ыдар мен, ол от Венадад хаанның шивээлерин чиптер».

Араб аймактар дугайында медеглел

²⁸ Вавилоннуң хааны Навуходоносорнуң чылча шаап кааны Кедар биле Асор деп күрүнелер дугайында Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Кедарга удур дайылдажып үнүңер, чөөн чүктүң аймак-чоннарын узуткаңар!

²⁹ Оларның чадырларын, сүрүг малын хунаап алыңар,

шывыг пөстөрүн, эт-херекселин, тевелерин ап алыңар,

оларже: „Долгандыр – коргуш!“ – деп алгырыңар.

³⁰ Асорнуң чурттакчылары, дезип маңнаңар, улчуп-тояңар,
ханы куйларга чаштыныңар! – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Вавилоннуң хааны Навуходоносор силерге хамаарыштыр шиитпир үндүргөн,

силерге удур бодал бодап алган.

³¹ Амыр-шөлээн, сагыш амыр чурттап оорар чонга удур

дайылдажып үнүңер – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Ооң эжик-хаалгазы, дээктери чок-тур, ооң кожазы чок-тур.

³² Оларның тевелерин өске улус олчалап аар, эндерик сүрүг малын дайзыннар үптөп аар.

Кастыын чүлүүр бо аймактарны хаттар-биле тарадыр шавар мен,
оларже бүгү чүктөрдөн айыыл-халап ыдар мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

³³ Асор шөө-бөрүлөр чурттаар чер апарып, кезээ мөңгедө ээнзирээр,
аңаа чаңгыс-даа кижиге чурттавас,
ол черге кижиге амытан турумчувас ».

Элам дугайында медеглел

³⁴ Иудеяны Седекия хаан чагырып эгелээнде ,
Дээрги-Чаяакчының Иеремия медеэчиге Элам күрүнө дугайында ажыдып чугаалаан сөзү бо-дур .

³⁵ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:
«Мен Эламның ча-согунун, ооң кол күжүн, сыяр мен!

³⁶ Мен Эламче чер-делегейниң дөрт ужу-кыдыындан дөрт хатты ыткаш ,
Эламны ол хаттар-биле тарадыр шавар мен.
Чуртунга Эламдан үндүр сывыртаткан улус келбээн чон чок болур.

³⁷ Эламны дайзыннарның мурнунга,
ооң өлүмүн күзээн улустуң мурнунга сириледир мен.

Эламче айыыл-халап биле Бодумнуң кыптыккан килеңимни

ыдар мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, –
ону хылыш-биле истеп-сүрер мен,
бүрүнү-биле узуткаар мен!

³⁸ Бодумнуң дүжүлгемни Эламга тургузар мен,
ында бар хаанны, нояннарны кыргып-хыдыр мен – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

³⁹ Ынчалза-даа келир үеде
Эламның чонунга эки чолду эгидер мен ».
Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур .

Вавилон дугайында медеглел

50 Дээрги-Чаяакчының Иеремия медеэчини дамчыштыр Вавилон болгаш халдей чер дугайында медеглээн сөзү бо-дур .

² «Өске чоннар аразынга медеглеңер, чарлаңар, медеэ тугун көдүрүңер, чүнү-даа чажырбайн:
„Вавилон эжелеттирер-дир, Вил бурган бак атка кирер-дир ,

Меродах бурган бастыраар-дыр –
Вавилоннуң көжээ-бурганнары бужартаар-дыр,
дүрзү-бурганнары чуура шаптыраар-дыр ” – деп чугаалаңар.

³ Соңгу чүктен бир чон келгеш ,
Вавилонга удур халдааш, ооң черин хоозурадыр.
Аңаа кым-даа чурттап артпас :
кижи-даа, дириг амытан-даа оон көжүп үнгеш,
улчуп чоруй баар.

⁴ Ол хүннерде, ол үе кээрге,

Израильдиң чону база Иудеяның чону кады чедип кээр – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Олар ыы-сыылыг чорупкаш,
боттарының Бурганы Дээрги-Чаяакчыже чүткүп эгелээр .

⁵ Олар Сион чедер орук дилээр, арыннарын олче шиглей көрүп:

„Барып, Дээрги-Чаяакчыга каттыжып,
уттуп-кагбас мөңгө керээни Ооң-биле чарып аалы“ – дээрлер.

⁶ Мээң чонум – азып читкен хойлар ;
оларны кадарчылары оруундан астыра берген ,
даглар аразында улчуп чоруурлар.

Даглар, тейлер кезип, тарай бергеш,
дыштанып турган өдээн уттупканнар.

⁷ Уткужуп келген бүгү улус оларны чип турар,
кызып-кыйган дайзыннары: „Бисте буруу чок!
Чүгө дээрге олар Дээрги-Чаяакчының мурнунга,
чөптүг-шынныг оран-саваның мурнунга,
ада-өгбезиниң идегели болур Дээрги-Чаяакчының мурнунга

бачыт үүлгеткен болгай“ – деп чугаалап турар.

⁸ Вавилондан дезиңер, халдей черден чоруй барыңар ,
сүрүг хой баштаан хуналар дег болуңар.

⁹ Чүгө дээрге Мен соңгу чүкте черге өндүр улуг чоннардан шериг чыггаш,

оларны Вавилонга удур ыдар мен –
олар олче халдаарга, ол эжелеттирер .
Дайзын шеригниң согуннары – олча-тывыш тыппайн,

дедир чанмас шыырак дайынчының согуннары-дыр.

¹⁰ Халдей чон оларга үптеттирер,
үптекчилер тодуп ханар! – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

¹¹ Өөрүп-хөглөп, байырлап, Мээң ээлээн черимни үптөп турдуңар!

Шыкта бугажык дег дешкилеп, аскырлар дег киштеп турдуңар!

¹² Ол дээш силерниң ие-чуртуңарның ады баксыраар,

төрээн ие-чериңерниң арны кызар,
ол ам чоннарның адак-багы апаар,
ээн кургаг хову, суг чок ээн чер болур.

¹³ Дээрги-Чаяакчының килеңинден Вавилон чурттакчы чок чер апаар,
бүрүнү-биле ээнзирээр.

Вавилоннуң чаны-биле эрткен кижиге бүрүзү ооң бузундуларын көргөш, элдепсинер, кочулап сыгыраар .

¹⁴ Ча адыгжылары, Вавилон хоорайны бүзээлеп ,
чыскаалыңар, ону адыңар, согуннарыңар камнаваңар,

чүгө дээрге ол Дээрги-Чаяакчыга удур бачыт үүлгеткен-дир!

¹⁵ Хоорайның бүгү талаларындан алгыржыңар!

Ол өршээл дилээр, ооң камгалал суургалары буступ кээп дүжер, ханалары үрелип каар – Дээрги-Чаяакчының кеземчези ол-дур!

Оон өжээнден негеңер. Ол канчаар аажылап туржук, ону база ынчаар аажылаңар!

¹⁶ Вавилонда чер болбаазырадып, дүжүт ажаар улусту чок кылыңар!

Кызагдакчының хылыжындан корткаш, кижги бүрүзү бодунуң чонунче дедир чана берзин, бодунуң черинче маңнап ыңай болзун .

¹⁷ Израиль – тоо быдараан сүрүг хой-дур , арзылаңнар ону тарай сывырыпкан.

Баштай ону Ассирияның хааны чип турган, ооң соонда Вавилоннуң хааны Навуходносор ооң сөөктерин хемдээн ».

¹⁸ Ынчангаш Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы мынча дээн:

«Мен Вавилоннуң хаанын, ооң чуртун, мооң мурнунда Ассирияның хаанын кезеткеним дег , кезедир мен.

¹⁹ Мен Израильди биеэги одар-белчииринче дедир чандыраар мен, сүрүг хоюм Кармил биле Васанга оъттаар, Эфрем биле Галаад дагларынга тодуп аар .

²⁰ Ол хүннерде, ол үе кээрге, улус Израильдиң кем-буруузун дилээр-даа болза, үре-түңнелдиг болбас,

Иудеяның бачыдын дилээр-даа болза, тыппас – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – чүге дээрге Мен чонумнуң артынчызын өршээр мен .

²¹ Мератаим деп чуртка удур, Пекодтуң чурттакчыларынга удур дайылдажып үнүвүт ,

оларны өлүрүп, кижги арттырбайн кыргып-хыды – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Мээң дужааган бүгү чүвемни күүсет!

²² Ол черде – чаа-дайын дааш-шимээни, коргунчуг үрегдээшкин!

²³ Бүгү чер-делегейни чуура шаап турган маска боду буступ, чуурлуп каар!

Өске чоннар аразынга Вавилон коргунчуг үлегерчижек апаар.

²⁴ Мен сени тудар четки салып каан мен, Вавилон. Сен ону билбес болгаш, олче кире халый бээр сен. Дайзын сээң кырыңга кээрге, туттуруп аар сен, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы-биле тулчуп турган-дыр сен.

²⁵ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң шыгжамырын ажиткаш,

килеңиниң чепсээн уштуп алган :

Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы халдей черге ажил-херек чок артпас!

²⁶ Бүгү чүктен Вавилонче халдаңар.

Ооң тараа шыгжаан черлерин ажыдыңар, кошкул-хөреңгизин тараа дег оваалай чыңар, аңаа чүү-даа артпас кылдыр бүрүнү-биле узуткап кааптыңар!

²⁷ Ооң хамык бугаларын өлүрүп калыңар – оларны дөгөрер дээш аппараттын.

Халдейлер ат болур, оларның кеземче көөр үе-шагы келген-дир.

²⁸ Вавилон черден дезип, тын менди үнерин бодаан улустуң алгы-кышкызы дыңналып тур, ам Сионда улус Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың өжээн негээнин, Бодунуң өргээзи дээш өжээн негээнин билип алыр .

²⁹ Вавилонга удур ча адыгжыларын кыйгырыңар!

Кым-даа амы-тынныг артпас кылдыр, ону долгандыр туруп, бүзээлеңер-ле!

Үүлгедиглери дээш ону кезедиңер, Вавилон өске чоннарны канчаар аажылап чорааныл,

ону база ынчаар аажылаңар , чүге дээрге ол Израильдиң ыдыктыг Бурганы Дээрги-Чаяакчының мурнунга өрү көрдүнүп турган-дыр.

³⁰ Ооң кудумчуларынга аныяк оолдар кырлып каар,

ооң дайынчылары шупту ол хүн өлүп каар». Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур .

³¹ «Адыыргак хей, Мен сеңээ удур мен – деп, Аг-шериглиг

Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн, – чүге дээрге сээң кеземче көөр үе-шагың келген-дир.

³² Адыыргак хей тептигип кээп дүжер, ону кым-даа көдүрбес.

Ооң хоорайларын от-биле бүргээр мен, ол от долгандыр бүгү чүвени чиптер! »

³³ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Израиль биле Иудеяның чону дарлаттырып турар-дыр!

Оларны дайзын тудуп аппараткаш, салбайн тудуп турар,

хостаар хөңнү чок-тур .

³⁴ Ынчалза-даа оларның Камгалакчызы күштүг, Ооң ады – Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы!

Ол оларга болчур, оларның черинге оожургалды эккээр,

а Вавилоннуң чурттакчыларын дүвүрелге алзыр.

³⁵ Хылыш халдейлерже көдүрлүр – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Вавилоннуң чурттакчыларынче, ооң нояннарынче болгаш мерген угаанныгларынче көдүрлүр.

³⁶ Хылыш ооң төлгечилеринче көдүрлүр, ынчангаш олар угаан чок апаар,

хылыш ооң дайынчыларынче көдүрлүр,
ынчангаш олар сирилээр;
³⁷ хылыш ооң аъттарынче, дайынчы
тергелеринче
база ооң аг-шерииинче кирген аймак-чоннарже
көдүрлүр,
ынчангаш олар херээженнер дег кортук апаар .
Хылыш Вавилоннуң эртине-байлаанче көдүрлүр,
ынчангаш ону үптөп кааптар.
³⁸ Ооң сугларынче каңдаашкын халдаарга, суглар
соглуп каар .
Чүгө дээрге бо чер – көжээ-бурганнарлыг чер-дир.
Ооң чурттакчылары дүрзү-бурганнар дээш
угаанын ышкыныпкан-дыр.
³⁹ Ынчангаш Вавилонга чүглө шөө-бөрүлөр,
аң-мең болгаш страус куштар чурттаар .
Ол чер кезээ мөңгөде чурттакчы чок апаар,
салгалдан салгал дамчып ээнзиреп каар.
⁴⁰ Бурганның үрөп бузуп кааны Содом биле
Гоморрага дег,
олар-биле кожаланчак хоорайларга дег ,
Вавилонга база чаңгыс-даа кижичи чурттавас,
кижи амытан ол черге турумчувас ».
⁴¹ Көрүңер! Соңгу чүкте чурттаан чон , күчүлүг
аймак,
өндүр улуг хааннар кел чыдыр,
олар чер-делегейниң кыдыындан көдүрлүп олур!
⁴² Олар холунда ча-согун, хылыш туткан;
олар – каржы-дошкун, кам-хайыра чок улус-тур,
оларның алгы-кышкызы далайның дааш-шимээни
дег.
Аъттыг шаап кел чыдар, тулчурунга белен
дайынчылар-дыр,
олар сенче халдаары ол-дур, Вавилон-кыс!
⁴³ Вавилоннуң хааны оларның дугайында дыңнап
кааш, салдыныптар,
ону аарышкы, хилинчек, божаан херээженни дег,
ат кылыр .
⁴⁴ «Иордан хемниң эриинден чечектелген одар-
белчиирже үнүп келген арзылаң дег, Мен база
вавилончуларны далаштырып сывыртап, оларны
чагырар кижини шилип, томуйлаар мен. Меңээ
дөмей кым барыл, Менден кым харыы негээрил?
Меңээ удурланып шыдаар кадарчы бар бе?
⁴⁵ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчының Вавилон
дугайында шиитпирин, Ооң халдейлер чуртунга
удур бодап алган чүвезин дыңнаңар! Дайзын сүрүг
малдың хураганнарын алгаш баар, ооң кадында
Бурган одар-белчиирлерни хоозурадып каар.
⁴⁶ Вавилон эжелеттирер, дааш-шимээнден чер
шимчээр, бүгү чоннар алгы-кышкы дыңнаар».

51 Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:
«Мен Вавилонга, Лэв-Камайның
чурттакчыларынга удур
өлүмнүг шуурган көдүрер мен!
² Мен Вавилонче ону тараа дег челбиир хары
улусту чорудуптарымга,

олар айыыл-халап хүнүнде ону бүгү чүктен
бүзээлеп алгаш,
ооң черин хоозурадыр.
³ Ча адыгжызы Вавилонче чазы-биле кезензин,
куяк хевин кедип алзын .
Ооң аныяк оолдарын, бүгү дайынчыларын
хайыра чок кыргып-хыдыңар!
⁴ Халдей черге өлүрткен улус чытсын,
Вавилоннуң кудумчуларынга өттүр шаштырткан
улус чытсын .
⁵ Чүгө дээрге Израиль биле Иудеяның черин
Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчыга удур үлгеткен
бачыттары
долган-даа болза, ыдыктыг Бурган оларны
каапкаш барбаан-дыр .
⁶ Вавилондан дезиңер , ооң кем-буруузунуң
хайында өлбөс дээш,
амы-тыныңар камгалаңар ,
чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчының өжээн негээр үези
келген-дир.
Вавилонну Ол үлгедиглери дээш кезедир.
⁷ Вавилон – Дээрги-Чаяакчының холунда алдын
дашка турган.
Бүгү чер-делегейни ол эзиртип турган ,
чоннар ооң арагазын ишкеш, угаанын
ышкыныпкан .
⁸ Ынчалза-даа Вавилон хенертен кээп дүшкеш,
буступ каар!
Ол дээш ыглап-сыктаңар , ооң балыгларынга чаар
эмден эккелиңер –
экирий бээр чадавас».
⁹ «Вавилонну эмнеп турган бис, а ол экирбеди.
Ону кааптаалыңар, кайывыс-даа бодувустуң
черивисче чоруй бараалыңар,
чүгө дээрге Вавилонга удур үндүрген шииткел
дээрге чедип,
булуттарга үзүп турар-дыр.
¹⁰ Дээрги-Чаяакчы бистиң чаргывыстың шынныын
чарлады.
Барып, Сионга Дээрги-Чаяакчы Бурганывыстың
ажыл-херээн медээлээли».
¹¹ Согуннарыңар чидидиңер, саадааңар
долдуруңар!
Дээрги-Чаяакчы Мидияның хааннарын
хөделдирип, көдүрер .
Ооң бодалы Вавилонга удур: ону Ол узуткаар деп
турар,
чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы Бодунуң өргээзи дээш
өжээн негээр .
¹² Вавилоннуң ханазын дескиндир туктан
көдүрүңер,
хайгаарал шериин күштелдириңер,
таңныылдарны таарыштыр тургузуңар,
кедегден белеткеңер. Дээрги-Чаяакчы бодап
алганы-биле кылыр –
Вавилоннуң чурттакчыларынга аазаан бүгү
чүвезин күүседир.

¹³ Өндүр улуг хемнер чанында чурттап турар сен ,
Вавилон,
эртине-байлааң эгээртинмес-тир,
ынчалза-даа сээң өлүмүң келген-дир,
үптээшкиннериң төнчүзү чоокшулаан-дыр.

¹⁴ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы Бодунуң амы-
тыны-биле :

«Шартылаа-биле дег, сени хары улус-биле
долдурар мен,
оларның тиилелгелиг алгы-кышкызы сээң
кырыңга чаңгыланар» –
деп даңгыраглаан.

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң күчү-күжү-биле черни
чаяап каан,
Бодунуң мерген угааны-биле өртемчейни тудуп
тургускан,

Бодунуң угааны-биле дээрни хере азып каан .

¹⁶ Ол үнүн дыңзыдарга, дээрде суглар шимээргей
бээр;

Ол булуттарны черниң ужу-кыдыындан бөлүп
эккеп, чаъс чаап турда,
чаңныктарны чаяап, Бодунуң шыгжамырындан
хатты

үндүр хадыдып турар .

¹⁷ Билиг чок кижиги бүрүзү сээдең ;

шевер-даа эзилдирикчиниң шуткуп алган дүрзү-
бурганы

ооң адын баксырадыр ,

чүге дээрге ооң шуткаан чүүлдери – меге-дир,
оларда тын чок .

¹⁸ Олар хоозун куруг, кочуланчыг кылыглар-дыр,
кеземче үези кээрге, олар чиде бээр.

¹⁹ А Иаковтуң Үлүү болур Бурган ындыг эвес:

бүгү чүвени Ол чаяаган,
Израиль – Ооң өнчү болур аймаа база ээлээн чери

,
Ооң ады – Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы!

²⁰ «Сен – Мээң маскам , дайынчы чепсээм сен;
Мен сени ажыглап, чоннарны чылча шаап,
күрүнелерни узуткап турган мен.

²¹ Мен сени ажыглап, аътты мунукчузу-биле кады,
·дайынчы тергени башкарыкчызы-биле кады
узуткап турган мен.

²² Мен сени ажыглап, эр-даа, херээжен-даа
кижини,

кырган-даа, чаш-даа кижини,
аныяк оолду-даа, кысты-даа узуткап турган мен.

²³ Мен сени ажыглап, кадарчыны сүрүг малы-биле-
даа,

тараачын кижини шарылары-биле-даа,
даргаларны-даа, чагырыкчыларны-даа узуткап
турган мен.

²⁴ Ынчалза-даа Вавилонну, Халдеяның шупту
чурттакчыларын,

оларның ·Сионга үүлгеткен бүгү бузуду дээш,
силер көрүп туруңарда, кезедир мен – деп, Дээрги-
Чаяакчы медеглээн. –

²⁵ О, бедик даг ышкаш узуткакчы Вавилон,

Мен сеңээ удур мен – деп, Дээрги-Чаяакчы
медеглээн. –

Сен бүгү чер-делегейни хоозурадып турдуң,
Мен ам сенче холум көдүрер мен,
сени хаялардан дүжүр октаар мен, өртең даг
кылып каар мен.

²⁶ Улус сээң даштарыңны хана база бажың таваа
кылыр дээш албас,
сен кезээ мөңгеде бузундулар бооп артар сен –
деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

²⁷ Чер кырынга туктардан көдүрүңер,
өске чоннар аразыңга трубадан этсиңер ,
Вавилонга удур дайынче чоннарны белеткеңер,
аңаа удур Арарат , Минни, Ашкеназ деп
күрүнелерни ыдалаңар.

Аңаа удур шериг баштыңын чорудуңар,
мөөң шартылаа дег аъттардан чыңар!

²⁸ Вавилонга удур дайынче чоннарны белеткеңер

–
Мидияның хааннарын, ооң даргаларын,
чагырыкчыларын,
оларга чагырткан бүгү күрүнелерни көдүрүңер .

²⁹ Чер сирилеп, шимчей бээр,
чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының Вавилонга
хамаарыштыр бодалы бүдер –
вавилон чер чурттакчы чок апаар.

³⁰ Вавилон дайынчылар чаалашпастаар,
олар шивээлерге хоруп олуруптар,
күжү төнүп, харыксырааш, херээженнер дег апаар

.
Вавилоннуң бажыңнары өрттенир,
хаалга дээктерин адыра шаап кааптар .

³¹ Шапкынчыга уткуштур шапкынчы,
айбычыга уткуштур айбычы маңназын,
олар Вавилоннуң хаанынга
ооң хоорайы бүрүнү-биле эжелеттиргенин
дыңнатсын;

³² кежиглерниң эжелеттиргенин, шивээлерниң
өрттеттиргенин,
дайынчыларның коргушка алысканын
дыңнатсын».

³³ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң
Бурганы:

«Ам бичии болгаш, дайзыннар Вавилоннуң чонун
тарааны ажаап алгаш,
шаңга бастыраары дег аажылаар » – дээн.

³⁴ ·Сионнуң чурттакчылары:

«Вавилоннуң хааны Навуходоносор бисти
сыырып, аймаарадыпкан,
ол бисти, сава ышкаш, куругладып каан.
Амырга-моос дег , ол бисти сыырыпкаш,
амданнанып таалап турган;
хырнын долдур дыгып алган, а оон үндүр
бүлгүрүпкен.

Вавилон бистиң мага-бодувусту
үзе-чаза тыртып кааны дээш буруу чүктезин!» –
деп чугаалап тур.

Иерусалим: «Халдейлер мээң ханымны төккени дээш харыылазын!» – деп чугаалап тур.

³⁶ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Мен сеңээ болчур мен, сээң өжээниң негээр мен, оларның далайы база сугларының баштары соглу бээр кылып каар мен!

³⁷ Вавилон бузундулар оваазы, шөө-бөрүлөр чурттаар чер апаар, хоозурал биле кочулалга чыгадыр, аңаа чурттаар кижиги тывылбас .

³⁸ Бүгү халдейлер арзылаңнар дег ырланып тур, аныяк арзылаңнар дег алгыржып тур .

³⁹ Олар изиргени бээрге, оларга дой кылыр мен база хөглезиннер дээш эзиртир ижиртир мен, олар оон мөңгө уйгузу-биле удуй бергеш, черле одунмас – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

⁴⁰ Мен оларны хойлар дег, кошкарлар биле хуналар дег, дөгөрер дээш сүрүп аппаар мен!

⁴¹ Сесах эжелеттирер-дир, бүгү чер-делегейниң алдаржыткан хоорайы чаалаттырар-дыр! Вавилон чоннар аразынга коргунчуг үлегер-чижек апаар-дыр.

⁴² Вавилоннуң кырынга далай чаттылар, дааш-шимээнниг чалгыглар ону хөмө алыр.

⁴³ Ооң хоорайлары хоозурап, кургап калган ээн хову, кым-даа чурттавас чер апаар, кижиги амытан ону таварып эртпес .

⁴⁴ Мен Вавилонда Вил бурганны кезедир мен , ооң ажырыпкан чүвезин аксындан ушта тыртар мен, чоннар моон соңгаар олче чыгып келбес. Вавилоннуң ханазы кээп дүжер!

⁴⁵ Мээң чонум, Вавилондан үнүп чор! Дээрги-Чаяакчының кыптыккан килеңинден амытыныңар камгалаңар!

⁴⁶ Чүрээңер корткаш, сокпайн барбазын, чер кырында нептерээн медээлерден кортпаңар. Бир чылын медээ дыңналыр, өске чылын – катап база дыңналыр: „Чер кырында – күчүлел, бир чагырыкчы өске чагырыкчы-биле дайылдажыр!“

⁴⁷ Вавилоннуң дүрзү-бурганнарын кезедир үем чоокшулап келди! Ооң бүгү чери дорамчыладыр, бүгү өлүрткен улус аңаа чыдар.

⁴⁸ Чер биле дээр, оларда бар бүгү чүве Вавилоннуң буурааны дээш өөрүп-байырлаар, чүгө дээрге Вавилонче соңгу чүктен узуткакчылар чедип кээр – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

⁴⁹ Вавилоннуң өлүрген улузу бүгү чер-делегей кырынга кээп дүжүп турган,

ынчангаш Вавилон, израильчилерни өлүрүп турганы дээш, боду кээп дүжер.

⁵⁰ Хылыштан чайлап шыдаан улус! Чоруй барыңар, турбаңар, ырак чуртка Дээрги-Чаяакчыны сактыңар, Иерусалим чүрээңерге кадагалаттынып артсын!»

⁵¹ «Адывыс баксыраан-дыр, дорамчылал сөстери дыңнап тур бис, ыядып-човааш, арнывыс кыза берди, чүгө дээрге даштыкы кижилер Дээрги-Чаяакчының ыдыктыг өргээзинче кирип келген-дир » .

⁵² «Вавилоннуң дүрзү-бурганнарын кезедир үем чоокшулап келди – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – ооң бүгү черинге балыглаттырган улус човууртаар .

⁵³ Вавилон өрү дээрге чедир көдүрүлген-даа болза , бодунуң шивээзин бедикке быжыглап алган-даа болза, Мээң ытканым узуткакчылар аңаа чеде бээр». Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

⁵⁴ Вавилонда – ыы-сыы, халдей черде – коргунчуг үрегдээшкин!

⁵⁵ Дээрги-Чаяакчының Вавилонну узуткап турары ол-дур. Ол Вавилоннуң дааш-шимээнин соксадып каар. Дайзыннарның чалгыглары хайнып-мөөрээн суг дег шимээргеп, оларның даашкыр үнү дыңналып турар.

⁵⁶ Вавилонче узуткакчы кел чыдар, Вавилоннуң дайынчылары туттуруп аар, оларның чаларын сыйып каар, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы – кезедикчи Бурган Вавилонга чогуур кеземчени көргүзөр .

⁵⁷ «Мен Вавилоннуң нояннарын, мерген угаанныгларын, даргаларын, чагырыкчыларын эзиртир ижиртир мен, олар мөңгө уйгу-биле удуп калгаш, одунмас» – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы деп аттыг Хаан медеглээн.

⁵⁸ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы: «Вавилоннуң кылын ханаларын таваанга чедир үреп бузуп каар , ооң бедик хаалгалары өрттенип каар. Чоннар хей-ле ажылдаан-дыр, аймактар хей-ле шаан төдүп турган-дыр. Бүгү чүвени от чиптер » – дээн.

Иеремияның Вавилонче сөс чорутканы

⁵⁹ Иеремия медеэчининг Маасеяның оглунуң оглу, Нирияның оглу Серайяга, кажан ол Иудеяның хааны Седекияның чагыргазының дөрткү чылында хаан-биле кады Вавилонче чорупканда, дамчыткан сөзү ол-дур. Серайя дээрге хаанның чыргал-дыжын

харыылаар дүжүмет турган чүве-дир. ⁶⁰ Иеремия Вавилонга таваржыр бүгү айыыл-халапты аңгы дүрүг-номга бижип каан – мында Вавилон дугайында бижээн бүгү чүве ол-дур.

⁶¹ Иеремия Серайяга мынча дээн: «Вавилонга чеде бергеш, дүрүг-номче көргеш, бо сөстөрнүң шуптузун дыңналдыр номчуур сен. ⁶² Оон: „Дээрги-Чаяакчы, Сен бо черни узуткап каарын, маңаа чурттап турар кижиде, дириг амытан-даа артпазын, ол чер кезээ мөңгедэ ээнзирээрин шиитпирледин!“ – деп чугаала. ⁶³ Бо дүрүг-номну номчуп дооскан дораан-на, аңаа даштан чыпшыр баглааш, Евфрат хемче октавыт. ⁶⁴ Оон: „Вавилон база ынчаар ис чок чидер! Мээң олче ыдарым айыыл-халап соонда ол туруп шыдавас, шуут харыксырап каар“ – деп чугаала».

Иеремияның сөстери маңаа четкеш, төнгөн.

Иерусалимниң эжелеттиргени

(4 Хаан. 24:18–25:21; 2 Чыл. 36:11–21)

52 Седекия чээрби бир харлыында хааннап эгелээш, Иерусалимге чуртту он бир чыл чагырган. Ооң авазын Хамутал дээр турган, ол – Ливна чурттуг Иеремияның уруу чүве-дир. ² Седекия Иоакимниң кылып турган бүгү чүвезин өттүнүп, Дээрги-Чаяакчының мурнунга бузут үүлгедип турган. ³ Ынчаарга Иерусалим биле Иудеяга болуп турган чүве Дээрги-Чаяакчыны килеңнедиптерге, Ол оларның чурттакчыларын Бодунуң мурнундан сывырыпкан. Седекия Вавилоннуң хаанынга удур тура халаан. ⁴ Седекияның чагыргазының тоску чылында, он айның онда Вавилоннуң хааны Навуходоносор бодунуң бүгү аг-шерии-биле Иерусалимге чедип келген. Олар хоорайны бүзээлээш, долгандыр бүзээлел чалдары тудуп алган. ⁵ Бүзээлээшкин Седекия хаанның чагыргазының он бирги чылынга чедир үргүлчүлээн. ⁶ Хоорайга аш кедереп, чурттакчы чон чиир аш-чем чок арткан. Ол чылдың дөрт айның тоста ⁷ халдейлер хоорайның ханазын деже шаапкан. Бүгү иудей дайынчылар дүне када хоорайдан ийи хана аразында, Хаан сесерлииниң чанында турар хаалга дамчыштыр үнгеш, Иордан шынаазынче баар орук-биле дезипкен. А халдейлер ол үеде хоорайны бүзээлеп алган турган. ⁸ Халдей шериг Седекия хаанны сүрүп чорупкаш, ону Иерихон ховуларынга чыпшыр четкен. Седекияның бүгү шерии ону каапкаш, тарадыр маңажы берген. ⁹ Халдейлер хаанны тудуп алгаш, хамат черде Ривла хоорайда Вавилоннуң хаанынче аппаратанар. Навуходоносор аңаа Седекияга шииткел үндүргөн. ¹⁰ Вавилоннуң хааны Седекияның оолдарын, ачазы көрүп турда, өлүргеш, Иудеяның бүгү нояннарын Ривлага кыра шаап каан. ¹¹ Оон Навуходоносор Седекияны согурарткаш, хүлер кинчи-биле бектеп каан.

Вавилоннуң хааны ону Вавилонче аппаратанар, ол өлгүжеге чедир кара-бажыңга суп келген.

¹² Беш айның онда (ол болза Вавилоннуң хааны Навуходоносорнуң чагыргазының он тоску чылы турган чүве-дир) Иерусалимче Вавилоннуң хаанының чоок дүжүметтериниң бирээзи, камгалакчы шериглер даргазы Навузардан чедип келген. ¹³ Ол Дээрги-Чаяакчының өргээзин, хаанның ордузун, Иерусалимде бүгү бажыңнарны – улуг дээн бажыңнарны шуптузун өрттедипкен. ¹⁴ Камгалакчы шериглер даргазы-биле кады келген халдей шериг Иерусалимни долгандыр бүгү ханаларны үреп бузуп каапкан. ¹⁵ Камгалакчы шериглер даргазы Навузардан чамдык ядамыктарны, хоорайда дириг арткан улусту, а ол ышкаш Вавилоннуң хаанынга дүжүп берген улусту болгаш арткан ус-шевер улусту тудуп алгаш барган. ¹⁶ Чүгле карачал улустуң чамдызын камгалакчы шериглер даргазы Навузардан виноград биле тараа шөлдери ажаап болбаазырадыр кылдыр арттырып каан.

¹⁷ Халдейлер Дээрги-Чаяакчының өргээзинде хүлер адагаштарны, тергежигештерни, «далай» дээр хүлер чунар саваны үрей соктап каапкаш, ол чүүлдерниң бүгү хүлерин Вавилонче аппаратанар. ¹⁸ Олар оон ыңай хүл урар савалар, хүл-узарлар, кыскаштар, бижектер болгаш хымыштарны – Бурганга бараан болурда ажыглаар бүгү хүлер эт-херекселдерни алгаш барганнар. ¹⁹ Камгалакчы шериглер даргазы бүгү алдын биле мөңгүннү: чунар савалар, хүүрекчигештер, кыскаштар, тавактар, хымыштар, чырыткылар, дашкалар болгаш аяктарны база алгаш барган. ²⁰ Соломон хаанның Дээрги-Чаяакчының өргээзинге кылып кааны ийи адагаш, «далай» дээр чунар сава база ону тургузар он ийи хүлер буга болгаш тергежигештерге хамаарыштыр алырга, ол бүгү херекселдерни кылган хүлер деңзилеттинмес аар турган. ²¹ Адагаштарның бирээзиниң-не бедии он сес кыры дурту, долгандыр хемчээли он ийи кыры дурту турган. Оларның ишти хос, ханаларының кылыны – дөрт илиг. ²² Бир адагаштың-на кырында беш кыры дурту бедик хүлер капитель турган. Капительдин даштыты талазын четки хевирлиг, хүлерден кылган гранат чимистерлиг каасталга шыпкан турган (ийиги адагашта база-ла ыңдыг гранаттарлыг каасталга бар). ²³ Четки хевирлиг каасталганы долгандыр шупту чүс гранат турган, оларның тозан алдызы капительдин даштындан көстүп турган.

²⁴ Камгалакчы шериглер даргазы Бурганның дээди бараалгакчызы Серайяны, ийиги бараалгакчы Софонияны болгаш Бурганның өргээзинче кирер черниң үш таңныылын тудуп алгаш барган. ²⁵ Оон ыңай хоорайдан ол дарга шериглер баштыңын, хаанның ам-даа хоорайга арткан турган чеди чоок дүжүмедин, чурттуң чонун шериг хүрээлеңинче киир бижиир хүлээлгелиг кол

бижээчизин болгаш хоорайга турган алдан чурттакчыны тудуп алгаш барган. ²⁶ Камгалакчы шериглер даргазы Навузардан оларны тудуп аппараттар, Ривлада Вавилоннуң хаанынга чедире берген. ²⁷ Вавилоннуң хааны ол бүгү улусту хамат черде Ривла хоорайга шаажылап өлүрүп каан, а Иудеяның чонун бодунуң черинден көжүрүп үндүргөн.

²⁸ Навуходоносорнуң тудуп аппараттар улузу бо хире хөй болган:

ооң чагыргазының чедиги чылында – 3023 иудейни сүрүп аппараттар ;

²⁹ Навуходоносорнуң чагыргазының он сески чылында Иерусалимден 832 кижини сүрүп аппараттар;

³⁰ ооң чагыргазының чээрби үшкү чылында камгалакчы шериглер даргазы Навузардан 745 иудейни сүрүп аппараттар. Бүгү туттурган улустуң саны 4600 кижини болган.

Иехонияны хостааны

(4 Хаан. 25:27-30)

³¹ Иудеяның хааны Иехонияны тудуп аппараттар соонда үжен чеди чыл эрткенде, Вавилоннуң хааны Эвил-Меродах аңаа өршээл көргүскен. Эвил-Меродах бодунуң чагыргазының бирги чылында, он ийи айның чээрби беште Иехонияны кара-бажыңдан үндүргөш, ³² ооң-биле эп-найыралдыг чугаалашкаш, ол үеде Вавилонга турган бүгү өске хааннарга бодаарга, хүндүткелдиг черге олуртуп каан. ³³ Иехония кара-бажыңга кедип турган хевин солуп каапкаш, амыдыралының төнчүзүңгө чедир Эвил-Меродах хаан-биле кады чемненип келген. ³⁴ Ол Вавилоннуң хаанындан доктаамал хандырылганы хүннүң-не, өлгөн хүнүңгө чедир, арткан бүгү назынында ап турган.

ЫЫ-СЫЫ

Кирилде

Еврей чаңчыл ёзугаар бо номну Иеремиа медээчи бижээн. Номну тургузуп турар беш шүлүк чогаалы чаңгыс темалыг: Бурганның Иудея күрүнениң найысылалы Иерусалимни чоннуң бачыттары дээш кеземче кылдыр үрөп бусканы. Хөй чылдарның дургузунда еврей чон Дээрги-Чаяакчыдан улам-на хая көрнүп, Ооң чагыг-керээзинге удур бачыт үүлгедип, Ооң медээчилериниң сагындырыгларын тоомчага албайн келген. Бистиң эрага чедир 586 чылда Бурган вавилон аг-шеригге Иерусалимни эжелеп аарын, Бурганның өргээзин үрөп бузарын болгаш хөй санныг еврейлерни тудуп алгаш баарын чөпшээрээн. Бодунуң чонунуң хамык хилинчээн көрүп-даа тургаш, Иеремиа оларның боттарының-на бачыттары ындыг кадыг-дошкун кеземчеге чедиргенин миннип турар. Ындыг-даа болза, Иеремиа Дээрги-Чаяакчы Бодунуң шынчы энерелиниң ужун Бодунуң чонундан шуут ойталавас боор деп идегелин ышкынмайн турар.

Баштайгы дөрт шүлүктүң кайызын-даа алфавиттиг акрошүлүк хевирлиг кылдыр, тускай чурум-чыскаал ёзугаар бижээн: строфа бүрүзүнүң-не бирги үжүүн ушта бижип, чыскаар болза, еврей алфавит тургустуна бээр. Бешки шүлүк ол уран органы ажыглавайн турар, ынчанмыже еврей алфавиттиң үжүктериниң санынга дүгжүр 22 коштунчак одуругдан бүткөн.

Амгы иудейлер Бурганның өргээзин үрөп бусканы дээш кажыыдалды демдеглээрин уламчылап, бо номну чылдың эртер шээрлээшкин үезинде (еврей Ав айның 9-ку хүнү) номчуп турар.

Бирги ыы-сыы ж (алеф)

1 Аа халак! Аажок хөлдүг хоорай-даа ээнзирээн-дир.
Көвей чоннар агайы ам дулгуяк дег.
Чурттарның кадыны ам албадаткаш, ажил кылыр үүлелиг! **а** (бет)
2 Дүнелерде ыглап орап – чаактары көк суг болган .
Ынак чораан улустан ам аргалаптар кижичок-тур .
Өөрү шупту саттыныпкаш, өжэтеннер апаргандыр . **а** (гимел)
3 Албадаткан аар ажил, айыыл-халап соон дарый Иудея дайзынның холундува кире берди, өске чоннар аразынга хоргадал-дыш тыппастады, истеп-сүрген улус ону кызап келгеш, тудуп алды . **т** (далет)
4 Байырлап кээр улус читкен,
·Сионче баар оруктар ам муңгаргай-дыр, эжик-хаалга ээнзирээн.
Бурганның бараалгакчылары човууртап тур, ыраажы кыстар шупту муңгак, хоорайның үүлези ажыг-берге! **л** (хе)
5 Иерусалим дайзыннары тергийдеп тур, өштүглери өөрүп тур.
Эңдерик хөй бачыды дээш , Дээрги-Чаяакчы ону качыгдатты.

Дайзыннар ооң ажы-төлүн хары черже сүрүп бар чор .

1 (вав)

6 ·Сион-кыс, өндүр каазың оңуп каап-тыр.
Нояннарың одар тыппаан ивилерге демей-дирлер,

сүргеннерниң мурнунда-ла шаа төнген илгип чорлар. **т** (зайин)

7 Иерусалим түрөп-човаан, улчуп-тояан хүннеринде;

дайзынга чон алзыпканда; өмөк болур кижичокта,

эрте шагдан эдилеп чораан эртине-байлаан сактып туру.

Олче кайгаан дайзыннар, кошкаан көргөш, шоодуп турлар . **л** (хет)

8 Медээжок аар бачыды дээш, Иерусалим бужартады.

Шалдаң-дыр деп көрүп каапкаш , алдаржыдып чорааннар ам куду көрдү.

А ол боду хая көрнүп, ыы-сыылыг човууртап тур. **о** (тет)

9 Ооң хеви хирлиг турган – келир өйде чүү боорун бодаваан-дыр.

Кончуу сүргей буступ дүштү – аргалаптар кижичок .

«Дээрги-Чаяакчы, хинчээмни көр – дайзыным дендеп барды!» 1 (йод)

¹⁰ Ооң бүгү эртине-байлаан дайзынның холу хунаан.

Ыдык өргээ саза баскан өске чоннар улузун ол көрүп турар .

«Ниитилелиңерге олар каттышпазын!» – деп хорудуң чоп ,

Дээрги-Чаяакчы! 2 (каф)

¹¹ Эскелерден аъш-чем дилеп , хоорай чону човууртап тур.

Деңгел кирер чемге орнап, эртинезин бээрлер-дир.

«Дээрги-Чаяакчы, менче көрөм, базындырып турарымны! 3 (ламед)

¹² Эрткен-дүшкен чорумал чон, дилеп тур мен, эргилип кээп, көрүңер даан:

өндүр килең хүнүндө Дээргимден кээр кеземчем дег,

шак ол кончуг човалаң дег човалаң-даа турар деп бе?! 4 (мем)

¹³ Ол сөөктеримче сиңниктир отту дээрден бадырды ;

буттарымга четки салгаш , дезе бээрин албадапты; күжүр мени аймааратты – хүнден хүнче күжүм калды. 5 (нун)

¹⁴ Дээргиниң холу эптээн дарлал-дөңгү – бачыттарым –

мойнум кызып, күчү-күжүм суларатты.

Ооң мени хүлээткени холдар быжыг – ушта чүткүп шыдавас мен! 6 (самех)

¹⁵ Улуг-шыырак эрлерни Ол менден үндүр сывырыпты;

чалыы экерлерим узуткаар дээш, меңээ удур чыыш кылды:

арыг кызы – Иудеяны арбайлаштыр соктап каапты. 7 (айин)

¹⁶ Үргүлчү ыглаар ужурум ол; ийи караам суун иштим .

Сорук-күжүм омакшыдар аргалакчы ырай берди.

Дайзыннарның күжү дендеп, ажы-төлүм качыгдады». 8 (пе)

¹⁷ Сион-кыс хей-ле холун сунган – аргалакчы тывылбады.

Бүзээлээн бүгү дайзыннарга Израильди Дээрги-Чаяакчы тудуп беривитти.

Иерусалимни олар үглек келгеш, бужар херээженни дег

аажылааннар. 9 (цаде)

¹⁸ «Дээргиниң чөптүүн аарай! Ооң сөзүңге удурланып

канчаарым ол!

Бүгү чоннар, дыңнаңарам, хилинчээмни көрүңерем:

хып дээн чалыы оглу-кызым дайзынга туттурдулар. 10 (коф)

¹⁹ Таныштарым кыйгырган мен, олар мени мегелеп каан.

Бурганның бараалгакчылары-даа, ак салдыг кырганнар-даа

амыдыраар, шыдал кирер аъш-чем дилээш, хоорайга кырылдылар. 11 (реш)

²⁰ Ырмазыраан менче көрөм, Дээрги-Чаяакчы: ийлей бердим.

Чүлдү-чүрээм чарлыр четти – Сеңээ аажок удурланып турган-дыр мен.

Даштын хылыш ажы-төлдү кыргып-хыдаан, бажыңда – база-ла өлүм . 12 (шин)

²¹ Дайзыннар-ла човуурумну дыңнап турар – аргалаптар кижичок-тур.

Айыыл-халап, аар-бергем Сенден дээрзин олар дыңнааш, өөрүп турлар.

Ынчалза-даа айытканың хүннү „Кел!“ де – ынчан олар мен дег апаар! 13 (тав)

²² Бачыттарым шуптузу дээш, кеземчең Меңээ онаарың дег,

дайзыннарнымны ынчаар кезет – хай-бачыды Сеңээ бүрүн

көстү берзин!

Чүге дээрге човуурум-даа үзүлбес-тир, чүрээм күжүр

качыгдап тур!»

Ийиги ыы-сыы

х

2 Аа халак!

Дээрги-Чаяакчы Сион-кысты килеңиниң булуду-биле бүргей каапты!

Израильдиң өндүр каазын дээрден черже дүжүр октап ,

килеңиниң хүнү кээрге, дүжүлгезинден дүжүп кээп турган черин тоовайн,

хая көрдү . 3 (бет)

² Израильдиң хоорай-суур, турлагларын Дээрги-Чаяакчы кээргел чокка сыырыпты;

Иудея шивээлерин килеңнээштиң, узуткады ; күрүнени болгаш нояннарны ойтур октап,

бужартатты. 4 (гимел)

³ Килеңнээш, Ол Израильдиң мыйыстарын кезип каапты,

дайзын кээрге, Израильди камгалавайн, оң холун чайладыпты ,

бүгүдени хуюктап чиир чалбыыш-отту Израильге Ол кыпсывытты . 5 (далет)

⁴ Дайзын-даа дег, кадыг чазын холу-биле хере тыртты .

Карак өөрткен бүгү чүлдү, өжээтен дег, узуткады. Чалбыышталган килеңин Ол Сион-кыс

өргээзинче чажа каапты. 6 (хе)

⁵ Дээрги-Чаяакчы дайзын дег болу бергеш, Израильди сыырыпты,

ооң хамык шивээлерин ажырыптып, ордуларын хоозуратты.

Иудея черинге Ол ыы-сыыны, хомудалды неперетти. 7 (вав)

⁶ Садта үнген ыяш кескен кижича-даа дег,

чыыш черин – өргээзин Ол узуткады.
 ·Сионга Ол байырлалдар, амыр-дыштың
 хүннерин-даа
 уттур кылдыр албадады;
 килеңнээштиң, хаанны-даа, Бурганның
 бараалгакчызын-даа
 тоовайн барды. 7 (зайин)
 7 Дээрги-Чаяакчы өргүл салыр черин тоовайн,
 ыдыктыг өргээзин хүлээведи.
 Ооң быжыг ханаларын дайзынның холдарыңга
 кирип берди.
 Байырлалдың чыыжында дег, Дээргиниң
 өргээзинде алгы-кышкы
 дыңналып тур. 8 (хет)
 8 ·Сионнуң ханазын бузар деп, Дээрги-Чаяакчы
 бодап алган.
 Хананы Ооң холу хемчээп, үрегделден
 ойталаарын сагынмайн тур.
 Камгалал чалдары-даа, ханалар-даа буступ
 дүшкен, качыгдап тур. 9 (тет)
 9 Хаалгалар-даа кээп дүшкен, дээктерни Ол үреп-
 талаан .
 Хоорай хааны, нояннар-даа өске чоннар холунче
 кирген,
 ыдыктыг хоойлу база чок-тур!
 Медээчилеринге-даа Дээрги-Чаяакчыдан кээр
 ажыдыышкын
 үстүп-читкен . 1 (йод)
 10 Баштарыңче доозун-довурак чажып , качыгдал
 хевин кеткен
 ·Сионнуң ·баштыңнары ыыттаар сөс чок, черде
 орлар .
 Иерусалим кыстары-даа качыгдалдан бажын
 черже халайтылар. 2 (каф)
 11 Карактарым чажы соглуп, согурардым, ийлей
 бердим.
 Кара баарым ажып, аараан. Мээң күжүр чонум
 буурап калган.
 Хоорайның шөлдеринде эмер чаштар, уруг-дарыг
 аштап өлүп чыдарын көр: 3 (ламед)
 12 найысылал шөлдеринде балыг-бышкын улус дег,
 моорап турлар.
 Хөөкүйлер авазыңдан айтырып тур: «Аьш-чем
 биле суксун кайыл?»
 Иезиниң хойнунга-ла амы-тыны үстүп турлар. 4
 (мем)
 13 Иерусалим-кыс, сени кымга дөмейлээн, сеңээ
 чүнү чугаалаайн?
 Күжүр ·Сион-кыс, аргалаар дээш, сени кымга
 деңней көрейн?
 Балыың ханы – далай ышкаш – сени кым-на
 экиртирил?! 5 (нун)
 14 Медээчилериң сеңээ хей-ле меге, хоозун
 чүүлдер оштаан ,
 салым-чолуң өскертир дээш, кем-бурууң
 ажитпааннар,
 меге-биле дуурайлап, сени будап каапканнар! 6
 (самех)

15 Чорумалдар дора көрүп, адыш часкап,
 Иерусалим-кысты шоодуп, бажын чайып,
 сыгырдылар :
 «Бүгү черниң таалалы, дээди каас дээр хоорай бо
 бе?» 9 (пе)
 16 Сенче хамык дайзыннарың өгү-дылын
 караңнатты .
 Азыг-дижин кыжырадып, сыгырдылар: «Ам-на ону
 сыырыптывыс!
 Күзеп-манаан хүнүвүске чедир чурттап, көрүп тур
 бис!» 10 (айин)
 17 Дээрги-Чаяакчы бодалдарын боттандырып,
 эткен сөзүн ээледди.
 Үе-дүпте аазаан сөзүн күүсетти :
 хайыра чок сени базып, өжээтенге шоот кылып,
 дайзыннарың мыйыстарын сүүрертипти. 11 (цаде)
 18 Дээргиге чүрек-хөңнүң ханызыңдан тейле-ле, о
 ·Сион-кыс!
 Дүн-хүн дивейн, дамырак дег, караң чажы агып
 батсын ,
 ботка дышты черле бербе, карактарың
 дыштандырба! 12 (коф)
 19 Дүннү өттүр, өйлөп-өйлөп, алгыр-кышкыр!
 Дээрги-Чаяакчы мурнун орта, суг-даа ышкаш,
 хөңнүң төп бер ,
 кудумчулар белдиринде аштап өлүр чеде берген
 чаштарыңның
 амызы дээш,
 Аңаа тейлеп, холдарың сун! 13 (реш)
 20 «Дээрги-Чаяакчы, топтап көр даан,
 өске кымны шак-ла мынчаар хинчектээн сен –
 эмзирип өстүрген уруг-дарыының эъдин ие
 чиптер кылдыр?
 Дээргиниң өргээзинге медээчизи-даа,
 бараалгакчызы-даа
 өлүр кылдыр? 14 (шин)
 21 Кудумчулар довураанда уруг-дарыг, кырганнар-
 даа чыткылаар-дыр;
 чалыы кыстар, оолдарымның тынын хылыш үзүп
 каан-дыр;
 оларны Сен килеңнээштиң, кээргел чокка
 узуткадың. 15 (тав)
 22 Коргуп чоруур дайзыннарымны, найырже дег,
 Дээрги-Чаяакчы чыып тур.
 Ооң килең хүнү чедип кээрге, камгалал ап, дириг
 үнер кижичок-тур!
 Эмзирип өстүрген, азырап каан улузумну
 дайзыным кээп, узуткады».

Үшкү ыы-сыы

х

3 Бурганның каржы килеңинден качыгдаан эр –
 мен-не-дир мен .
 2 Ол мени сүрүп алгаш, чырык эвес, дүмбейдиге
 эккеп кагды .
 3 Ындыг кончуг Ол меңээ удур болуп,
 холун менче соксаал чокка көдүрүп тур – 3 (бет)
 4 эът-бодум чуурулдур сог, сөөк-даяам сый шапты ;

⁵ бүзээлелге мени тудуп , ажыг-шүжүг, хинчек-биле хүрээледи;
⁶ үе-дүпте өлгөн улусту дег, караңгы оранга тургузупту . 1 (гимел)
⁷ Үндүрбес дээш, Бурган мени хана-биле бүзээлепти,
кинчи-бегим аартадыпты;
⁸ дуза дилеп, кыйгы салдым – мөргүлүмнүң оруун досту ;
⁹ даштар-биле оруум боогдап , кокпа-орум ээй тыртты. 7 (далет)
¹⁰ Ол – мени кедээн мажаалай-ла, чаштып чыдар арзылаң-на ;
¹¹ оруумдан астырып, үзерлеп кемдеткеш, буурап дүшкен кижиге кылды.
¹² Кадыг чазын хере тырткаш , согунунга кара кылдыр тургузупту . 7 (хе)
¹³ Саадаанда согуннарын ужулгаштың, өкпе-баарым өттүр атты .
¹⁴ Чонга кочу-шоот болдум: соксаал чокка одап-сөглөп, ырлап турлар .
¹⁵ Ол меңээ оо-хоран пөктүр сыгап, ажыг суксун аксымдыва кудуп берди . 1 (вав)
¹⁶ Диштеримче сай-даш дыгып, хүлдү меңээ чиртип турду .
¹⁷ Сеткилимден амыр-тайбың арлы берген, амыр-чыргал уттундурган.
¹⁸ «Алдар-адым өлүп-чидип, Дээрги-Чаяакчыга идегелим бүтпээн-дир» – деп чугааладым. 1 (зайин)
¹⁹ Улчуп-түрөөн чуртталгамны бодап тур мен: оо-хоран, ажыг суксун!
²⁰ Сактып чоруур сеткилим-даа ундаралче дүлдүнер-дир.
²¹ Ынчалза-даа бодап кээрим, ынанырым чүүл бодур: 7 (хет)
²² Дээрги-Чаяакчы, энерелиң кызыгаар чок, өршээлиң-даа үстүп төнмөс –
²³ эртенниң-не чаартынып, илереп кээр, а шынчы чорууң өндүр улуг!
²⁴ «Дээрги-Чаяакчы – салым-хуум – деп чугааладым. – Ынчангаш Аңаа ынаныр мен». 7 (тет)
²⁵ Аңаа ынанып, Ону дилээн улуска – Дээрги-Чаяакчыдан буян доктаар;
²⁶ Ооң камгалалын шыдамык манап турар кижиге – буян доктаар;
²⁷ Аар-бергелерни аныяандан ажып эртип турар кижиге – буян доктаар. 1 (йод)
²⁸ Ындыг улуг аар-бергелерни чүктээн кижиге ыыт чок орзун, чааскаан орзун!
²⁹ Довуракты пактап орзун, ынчалзажок идегел-даа бар бооп магат.

³⁰ Дажыпканга чаагын дөгөп, базымчазын пөктүр көрзүн . 3 (каф)
³¹ Дээрги бисти кезээде эвес, хензиг када каапкаш баар ;
³² хинчек-биле кезетсе-даа, энерели улуг болгаш, өршээй кааптар ,
³³ кижилерни хилинчектээр сеткили чок. 7 (ламед)
³⁴ Черде хамык туттурган чонну таптай базап туруп бээрге,
³⁵ Дээди Өрүкү Бурган мурнун орта чөптүг шииткел үндүрбеске,
³⁶ чаргы кылгаш, мегелээрге, Дээрги ону көрбөс бе кай?! 7 (мем)
³⁷ Дээрги аңаа дужааваанда, сорулгазын чедип алып кижиге турбас .
³⁸ Эки-даа чүүл, бак-даа чүүл Дээди Өрүкүнүң аксы-сөзүн ёзугаар болбас бе?
³⁹ Дириг чурттап арткан кижиге бачыды дээш кеземчезинге хомудаан херээ чүл? 7 (нун)
⁴⁰ Оруувусту шинчий көрүп, истеп-хынааш, Дээргиге дедир ээр бис.
⁴¹ Дээрде саадаан Бургандыва чүрээвисти угландырып, холувусту өрү сунаал :
⁴² «Бачыттыг бис, удур-дур бис, Сен-даа бисти өршээведиң . 7 (самех)
⁴³ Килеңнээштиң, истеп-сүрдүң, хайыра чок кырып келдиң,
⁴⁴ мөргүлүвүс четпезин дээш, булут-биле шугланыптың.
⁴⁵ Өске чоннар аразынга бисти бок-чам кылып кагдың. 9 (пе)
⁴⁶ Дайзыннарывыс бисче шупту өгү-дылын караңнатты .
⁴⁷ Какпага кирер, коргуп-сүртээр, хоозураар, өлүп-чидер – үүлевис ол ».
⁴⁸ Чонум өлүп-калганы дээш, караам чажы суг дег акты . 7 (айин)
⁴⁹ Дээрги-Чаяакчы черже кайгап, дээрден бисче көрбөөн шаанда , оожургал чок, амыр-дыш чок, караамның суу боглур уг чок.
⁵¹ Хоорайым кыстарының салым-чолун көрүп келгеш, сеткил-хөңнүм качыгдап тур. 7 (цаде)
⁵² Дайзыннарым, кушту-даа дег , хей-ле черге мени аңнап турарлар-дыр.
⁵³ Олар мени оңгардыва киир октап , даш-биле базырдылар.
⁵⁴ Бажым ашкан сугже дүлнүп , «Өлдүм-не!» деп чугаалаан мен. 7 (коф)
⁵⁵ Тамы дүүнден, Дээрги-Чаяакчы, Сээң адың кый деп турдум .
⁵⁶ Мээң үнүм дыңнап кагдың; дуза дилээн човуурумдан кулааң дестирбе!

⁵⁷ Кый дээримге, чедип келдиң. «Кортпайн көр» деп чугааладың. 7 (реш)

⁵⁸ Чаргымга Сен болчуп келдиң, амы-тыным камгаладың;

⁵⁹ хомудалым көрүп кагдың, Дээрги-Чаяакчы, херээм үзе шиидип бердиң,

⁶⁰ дайзыннарым өштүг багын, өзү кара бодалдарын көрүп кагдың. 8 (шин)

⁶¹ Дыңнап кагдың, Дээрги-Чаяакчы: мени дора көргенин,

өзү кара бодалдарның дөгerezин,

⁶² меңээ удур улустуң чугаа-соодун,

үргүлчү-ле кара сагыш бодап кээрин;

⁶³ ам кээп көр даан: органда-даа, турганда-даа одап ырлаар

кижизи – мен! 9 (тав)

⁶⁴ Дээрги-Чаяакчы, оларны Сен, үүлгеткен херээн ёзугаар кезедип көр:

⁶⁵ чүректерин чөрүү кылып, каргыжыңы оларже сал;

⁶⁶ килең чажып, истеп-сүрүп, дээрлериң адаан орта узуткап каг!

Дөрткү ыы-сыы

х

4 Аа халак! Алдын өңү чайнавастан, тулган алдын хугбайзырап, өскерилген!

Кудумчу санай, белдир санай ыдык даштар төктү берген. 1 (бет)

² Сионнуң чок дээн, алдын караан чая базар оолдарын

кижи кылган, дойдан туткан савалар дег үнелеп тур. 2 (гимел)

³ Бөрзектерин чемгерер дээш, шөө-бөрү-даа эмиин дөгээр,

а мээң чонум хайыра чогу – ээн ховуда страус кушла. 3 (далет)

⁴ Хензиг чаштың өгү, дылы кагып-суксааш, чыпшынышкан.

Аъш-чем дилээн уругларга кым-даа, чүү-даа бербейн тур! 4 (хе)

⁵ Пөктүр дойлап чораан улус кудумчулар кыдыын дургаар

кырлып чыдар.

Каас хеп кедип өскен улус даштын бокта чимзенип тур. 5 (вав)

⁶ Содомнуң-даа кеземчезин мээң чонум кеземчези ажып турар:

шак ол хоорай, кижини холу көңгүс дегбейн, карак чивеш дээр аразында буступ дүшкен. 6 (зайин)

⁷ Чонум баштаан ноянна-даа хардан арыг, сүттен аккыр,

мага-боду кораллдан каас, шырайы-даа сапфир ышкаш

чордулар чоп. 7 (хет)

⁸ А ам олар – арны-бажы хөө-кара, кудумчуга таныттынмас,

мөчү-сөөкте херген кежи ыяш ышкаш кургап калган. 8 (тет)

⁹ Хову-шөлдер куруглаарга, тыны үстүп, диригге-ле кадып калган,

аштап өлгөн кижилерден хылыш-биле шаштырганнар кежиктиг-дир. 9 (йод)

¹⁰ Чонум ынчаар кырлып турда, буян-чолдуг иелер-даа

ажы-төлүн пашка дүлүп, боттарынга аъш-чем кылып турганнар ийик. 10 (каф)

¹¹ Дээрги-Чаяакчының килең-кылыы дендеп барды,

килеңин Ол чажа каапты:

«Сионга Ол одун кыпсып, хоорайны өзээнге киир өрттедипти. 11 (ламед)

¹² Иерусалим хаалгазындан өштүг дайзын кирип кээр деп,

черде хааннар, делегейде чурттаан улус бодап безин чорааннар бе?! 12 (мем)

¹³ А ол бүгүнүң дөзү кайдал? Хоорайга актыг улус ханын төккен

бараалгакчылар бузудунда, медээчилер бачыдында. 13 (нун)

¹⁴ Олар даштын, согурлар дег, тояп чорлар, ханга былчап, бужартадып алган боорга,

хептеринге дээп болбас апарган-дыр. 14 (самех)

¹⁵ «Орук чайлаңар, бужартааннар! Биске дегбейн, чоруңар!» –

деп, оларже улус алгырып тур. «Тояп чоруур хейлерни! – деп, өске чоннар улузу сөглөп тур. –

Моон соңгаар аравыска олар турбас». 15 (пе)

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы Боду-ла оларны тарай сывырыпкан,

моон соңгаар оларже Ол ээ көрбес. Ынчангаш Ооң бараалгакчыларын-даа хүндүткээр,

«баштыңнарны-даа өршээр улус ам чок. 16 (айин)

¹⁷ Дуза манаан караавыс-даа имистелип өштү. Камгалаар дээш, келбээн чонче доскуул кылып суургалардан

харап көрүп, шаанга киир манадывыс. 17 (цаде)

¹⁸ Кудумчуже үнмезин дээш, дайзыннар каяа-даа бол бисти кедээн.

Төнчүвүс ам чоокшулаан, назынывыс кызырылган,

өлүр хүн-даа чедип келген. 18 (коф)

¹⁹ Бисти кызап, сүрген улус дээрде ушкан эзирлерден дүрген болган.

Олар бисти дагларга-даа чыпшыр чедип, ээн ховаа кедег кылып, дозуп турган. 19 (реш)

²⁰ «Хаанывыска карактадып, өске чоннар аразынга чурттаар бис» –

деп идегеп чораанывыс амывыстың тыныжы – Дээрги-Чаяакчының шилээн хааны какпага кирип, туттурган-дыр. 20 (шин)

²¹ Уц дээр черде чурттай берген Эдом-кыс, амдызында өөрүп-хөглө.
 Килең долган үлүг-дашка сеңээ чедер – шалдаңналдыр ужур ижип, эзириир сен . л (тав)
²² ·Сион-кыс, кеземчеңниң төнчүзү кээр – сени Ол ам удавайн хостап салыр!
 А сени, Эдом-кыс, кем-бурууң дээш кезеткештиң, бачыттарың ажыдыптар .

Бешки ыы-сыы

5 Дээрги-Чаяакчы, бода – бистиң-биле чүү болчук,
 бак атка киргенивис көр-ле, көр!
² Черивисти хары улус ээлеп алган, бажыңнарны өске улус чаза баскан .
³ Ачазы чок өскүстөргө дөмей-дир бис, авалар-даа дулгуяк дег болу берген.
⁴ Суувусту-даа садып ижер, ыяжывыс дээш акша төлээр апардывыс.
⁵ Мойнувуста кадыг дөңгү кедирип каан, могап-түрөп, амыр-дыш-даа көрбөстээн бис.
⁶ Аъш-чем-не чедишсин дээш, Ассирия, Египеттен ачы-дуза дилээр-дир бис .
⁷ Ада-өгбө бачыт кылган – олар ам чок, а кем-буруузу дээш кеземче – бисте дүшкен .
⁸ Кулдар бисти чагырып тур; кадыг холдан бисти хостаар кижичок-тур.
⁹ Ээн ховуга дээрбечиден айыылзынып, чем тып чиирде,

амы-тынны артывыска каап чор бис.
¹⁰ Оя чип кээр от дег аштан кеживис-даа суугу ышкаш кыза берген.
¹¹ Дайзыннар ·Сионда, Иудея хоорайларында кыстарны, херээженнерни чазарлап тур .
¹² Дайзынның холу нояннарны азып каапкан, баштыңчыларны хүндүлөвээн .
¹³ Чалыы эрлер дээрбе дажы долгап турар , элээдилер ыяш чүктөп, ууп чадаан.
¹⁴ Хоорайның улус чыгыр черлеринде ирейлер ам олурбастаан, чалыы эрлер ырашпастаан.
¹⁵ Хөрөк-чүрөк өөрүшкүзү өжүп калган, хөглүг самнар ажыг-шүжүг ыызы болган .
¹⁶ Бажывыстан оваадай чайлып дүшкен , бачыттыг бис – бодувустуң шорувус-тур!
¹⁷ Ынчангаштың чүрээвис ам ыстап аараан, ынчангаштың караавыстың оду өшкен.
¹⁸ Ээнзирээн ·Сион даанда дилгилер ам димзенип тур.
¹⁹ А Сен, Дээрги-Чаяакчы, мөңгөдө хааннаар сен, Сээң дүжүлгөң салгал дамчып тендиш дивес .
²⁰ Таанда бисти шуут уттур сен бе , таанда бисти төнмөс өйдө каар сен бе?
²¹ Дээрги-Чаяакчы, Бодундува бисти ээлдир – эглип кээр бис , биезде дег, чуртталгавыс чаартып көр .
²² Бистен шуут-ла ойталадың бе , биске удур килең-кылыың хемчээл чок бе?!

Иезекиил

Кирилде

Бурганның бараалгакчызы Иезекиилди бистиң эрага чедир 597 чылда Вавилонче тудуп алгаш барган. Элээн каш чыл эрткенде, Дээрги-Чаяакчы Иезекиилди дамчыштыр Вавилонда туттуруушкунда турар база Иерусалимде артып калган израильчилерге Бодунуң сөзүн медеглеп эгелээн. Иезекиил Бурганның сөзүн барык бистиң эрага чедир 570 чылга дээр медеглеп келген. Ооң Бургандан келген хөй медээлери анаа эвес көстүүшкүннер болгаш тодаргай омур-хевирлиг хөделиишкиннер бооп илереп турган. Иезекиил израиль чоннуң Бурганга чүдек-бужар бооп көстүр бачыттарын болгаш самыыраашкынын күштүү-биле сойгалап турган. Кижиниң сеткил-чүрээ биле сагыш-бодалының иштики чаартылгазының база кижиниң бүрүзүнүң бодунуң бачыттары дээш хуу харысалгазының эргежок чугулазын ол негеп чораан. Иерусалимни вавилон аг-шериг 587-586 чч. узткап каан соонда, Иезекиил бодунуң суртаалынга Бурган еврей чонну өлүмгө туттурган байдалдан, үе эртерге, диргизип болур деп идегелдин сөстөрүн немеп алган. Иезекиилдин медеглелиниң чугула кезээн Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы болгаш Ооң өргээзи ээлеп турган.

Номну алды кезекке чарып боор: 1) Бурганның Иезекиилди Бодунуң сөзүн медеглээр ажил-херекче кыйгырганы (1–3 эгелер); 2) чоннуң бачыттарын сойгалааны болгаш Иерусалимниң келир үедеги буураашкынын сагындырганы (4–24 эгелер); 3) израиль чонну дарлап турган болгаш ооң ынаныжын шынзытпаан кожа чоннарның келир үедеги кеземчезин чарлааны (25–32 эгелер); 4) Иерусалимниң буураашкынының соонда израиль чонну аргалааны болгаш аңа чырык келир үени аазааны (33–37 эгелер); 5) Бурганның чонунуң бүгү дайзыннарының ойзу көргүскен илерээшкени болур Гог дугайында өттүр билген медеглел (38–39 эгелер); 6) катап тургустунган Бурганның өргээзи биле израиль черни тодарадып бижээни (40–48 эгелер). Номнуң бо сөөлгү кезээнде Бурганның өргээзиниң архитектуразы-биле харылзаалыг хөй чүүлдер еврей үндезин сөзүглелде эки билдинмес бооп турар.

Бурганның шимчеп

чоруур дүжүлгези

(Иез. 10:7-20)

¹ Уженги чылдың дөрт айның беште Кевар хемниң чанынга Иудеядан үндүр сывырткан улус аразынга турумда, дээр ажыттына берген ; мен Бурганның чоруткан көстүүшкүннерин көрүп турдум . ² Ол айның беште (Иудеяның хааны Иехонияның туттурганының бешки чылы чоруп турган чүве) ³ меңээ, Вузийниң оглу, Бурганның бараалгакчызы Иезекиилге, халдей черде Кевар хемге Дээрги-Чаяакчыдан ажыдыышкын келген, аңаа Ооң холу мени башкарып эгелээн .

⁴ Мен топтап көөрүмге, соңгу чүктен күштүг хатказыргы , чырыкка бүргеткен улуг булут, кызаңнаан от диргелип кел чытты. ⁵ Ол оттуң ортузунда чайынналчак кызыткан демир дег бир-ле чүве көзүлдү база дөрт дириг амытан ышкаш чүвелер турду . Оларның хевир-шырайы кижилерге дөмей, ⁶ чүгле кайызы-даа дөрт арынныг болгаш дөрт чалгынныг болду. ⁷ Оларның буттары хөнү, а

майыктары бызаа майыы дег болду, олар кылаңнааш хүлер дег чайынналып турду . ⁸ Олар чалгыннарының адаанда, дөрт талазында кижини ышкаш холдарлыг болду. Дөртөлээ арыннарлыг болгаш чалгыннарлыг, ⁹ а чалгыннары бирээзи өскези-биле дегжип турду. Дириг амытаннарның кайызы-даа мурнунче дорт бар чыдар, шимчээшкын үезинде эргилбес болду. ¹⁰ Оларның арын-шырайын көөрге, кайызы-даа мурнунда кижини дег арынныг, оң талазында – арзылаңны дег, а солагай талазында – буганы дег, а артында – эзирни дег арынныг чорду .

¹¹ Оларның арыннары ындыг хевирлиг, а чалгыннары үстүнде херли берген; кайызының-даа ийи чалгыны өскелериниң чалгыннары-биле ийи талазында дегжип турар, өске ийи чалгын мага-бодун шып турар . ¹² Оларның кайызы-даа мурнунче дорт шимчеп бар чыдар. Сүлде кайнаар баар-дыр, олар база ынаар, шимчээшкын үезинде эргилбейн, бар чыдар болду. ¹³ Ол дириг амытаннар чалбыштыг көстер, чырыткылар ышкаш хевирлиг чүвелер бооп көзүлдү. Оларның аразында от соксаал чок шимчеп, чалбышталыр

болду, чаңнык оон кызаңайнып-ла турду .¹⁴ Дириг амытаннар ол-бо талаже дүрген шимчээрге, чаңныктың кызаңнааны дег чорду.

¹⁵ Мен дириг амытаннарже топтап көргөш, черде оларның чанында дөрт дугуй көрүп кагдым.

Дугуйларның бирээзи-ле бир амытан дужунда турар болду. ¹⁶ Оларның хевири болгаш тургузуу мындыг: алдынналчак эртине даш ышкаш кылаңнажып турар , дөртөлээ шуут дөмей хевирлиг, дугуй бүрүзү өске дугуйнуң иштинде турар-даа дег тургузуглуг болду. ¹⁷ Дугуйлар шимчеп үнгенде, кайызы-даа мурнунче дорт бар чыдар, шимчээшкин үезинде эргилбес чорду.

¹⁸ Оларның куржаглары улуг бедик болгаш коргунчуг; шупту дөрт дугуйнуң куржаглары долгандыр карактар-биле шыва алдыган болду .

¹⁹ Кажан дириг амытаннар шимчеп чоруптарга, оларның чанында дугуйлар база кады шимчеп чоруптар; олар черден көдүрлүрге, дугуйлар база көдүрлүр болду. ²⁰ Сүлдө кайнаар баар-дыр, олар база ынаар бар чыдар, а дугуйлар база олар-биле кады көдүрлүр турган, чүге дээрге оларның сүлдези дугуйларда болган. ²¹ Кажан дириг амытаннар шимчеп чоруптарга, кажан демгилери доктаарга, болары база доктаар турган, а кажан дириг амытаннар черден көдүрлүрге, дугуйлар база кады көдүрлүр турган, чүге дээрге оларның сүлдези дугуйларда болган.

²² Дириг амытаннарның баштарында кайгамчык чараш, кристалл дег кылаңнаан бопурук бир чүве бар болду ; ол чүве оларның үстүндө чаттылган чорду. ²³ Бопурук чүве адаанда оларның чалгыннары бирээзи өскезинче дорт херли берген; ол ышкаш кайызы-даа мага-бодун шыпкан ийи чалгынныг чорду. ²⁴ Дириг амытаннар шимчээрге, мен оларның чалгыннарының даажын дыңнап турдум, ол дааш шапкын агым сугнуң коолаанынга , Күчүлүг Бурганның үнүнге, шериг турлагда дааш-шимээнге дөмей болду. Доктаагаш, олар чалгыннарын бадырып ап турду.

²⁵ Дириг амытаннар доктаагаш, чалгыннарын бадырып аарга, оларның баштарының кырында бопурук чүведен үн дыңналды. ²⁶ Оларның баштарында бопурук чүвениң кырында сапфир даштан кылган дүжүлгеге дөмей бир-ле чүве бар болду , а ол дүжүлгеге дөмей чүвениң кырында кижиги амытан дег хевирлиг бир Кижиги саадап олурду . ²⁷ Топтап көөрүмге, Ол белинден өрү чалбыышка бүргөткөн чайынналчак кызыткан демир ышкаш, а белинден куду – бир-ле от ышкаш көзүлдү . Ону долгандыр чайынналган чырык чаъс соонда булуттарда челээш ышкаш болду .

Бурганның Иезекиилди кыйгырганы

2 Дээрги-Чаяакчының өндүр чырык овор-хевири ынчаар көзүлдү. Ону көргөш, доңгая кээп

дүжүп, хаваам черге дегзипкеш, Ооң чүве чугаалап турар үнүн дыңнап кагдым. Ол меңээ: «Кижиги амытан , бут кырынга туруп кел, Мен сээң-биле чугаалажырым ол-дур» – диди.

² Бурган меңээ чүве чугаалап турда, Ооң Сүлдези мени бүргөпкеш , бут кырынга тургузуп кагды. Ооң мээң-биле ам-даа чугаалажып турарын дыңнап кагдым. ³ Ол мынча диди: «Кижиги амытан, Мен сени израиль чонче, Меңээ удур тура халаан, чагырга билбес улусче айбылап чорудуп тур мен. Олар боттары-даа, оларның ада-өгбези-даа мырыңай бо хүнге чедир Меңээ удур үймээн үндүрүп келген улус болгай . ⁴ Мээң сени олче айбылап чорудуп турар чонум ыядыр арын чок база чөрүү чон чүве.

Оларга: „Дээрги-Бурган-Чаяакчы ынча деп тур!“ – деп чугаалаар сен. ⁵ Олар, үймээнчи чон болгаш, дыңнаар-дыңнаас-даа болза , оларның аразынга Бурганның медээчизи турганын билип алзын .

⁶ А сен, кижиги амытан, олардан база оларның чугаа-сөзүндөн кортпа . Олар сеңээ тенниг чадаң үнүш, шагар-оът дег-даа болур болза , хоранныг курттар аразында чурттап турар дег-даа болур болзуңза, кортпа. Олар үймээнчи чон-даа болза, оларның чугаа-сөзүндөн база ал-бодундан сүрээдеве. ⁷ Үймээнчи чон болгаш, дыңнаар-дыңнаас-даа болза, оларга Мээң сөстөримни дамчыт. ⁸ А сен, кижиги амытан, Мээң чугаалаар чүвемни дыңна. Бо үймээнчи чон ышкаш тура халыва; аксың ажыткаш, Мээң сеңээ бээр чүвемни хүлээп ап, чивит».

⁹ Ынчан менче сунган хол көрүп кагдым ; ол хол дүрүг-ном тудуп алган болду . ¹⁰ Дүрүгнү Ол мээң мурнумга чада тудупту; ооң артыы, иштии талаларында уё-човуур, ыы-сыы, качыгдалдың сөстөрүн бижээн болду.

3 Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Кижиги амытан, мурнуңда чүвени чивит, бо дүрүг-номну чивит, а ооң соонда израиль чонга барып медегле» – диди .

² Мен аксым ажыдыптарымга, Ол меңээ демги дүрүгнү чиртипти.

³ Ол меңээ: «Кижиги амытан, Мээң берип турарым дүрүгнү чивит, ооң-биле бодуңну долдуруп ал» – диди. Мен ону чиптим, аксымга ол ары чигири дег амданныг болду. ⁴ Ол меңээ оон мынча диди: «Кижиги амытан, ам дораан израиль чонга баргаш, Мээң сөстөримни дамчыт. ⁵ Сени билдинмес чугаа-дылдыг өске-бир чонче эвес, а израиль чонче айбылап чорудуп тур мен. ⁶ Билдинмес чугаа-дылдыг, сөстөрүн сээң билип шыдавазың хөй санныг чоннарже сени айбылап чорутпайн тур мен. Бир эвес сени оларже чорудупкан болзумза, олар сени тооп дыңнаар-ла болгай. ⁷ А израиль чон сени тооп дыңнаар хөңнү чок-тур, чүге дээрге олар хай-чагырга чок, чөрүү улус болгаш, Мени тооп дыңнаар хөңнү чок-тур. ⁸ А Мен сени олардан дудак чок хедер, чөрүү, кадыг-быжыг кижиги кылып каар мен . ⁹ Мен сени алмаз ышкаш кылдыр , оттук-

даштан кадыг-быжыг кылдыр кылып каар мен . Олардан кортпа, үймээнчи чон мурнунга сүрээдеве».

¹⁰ Оон Ол меңээ: «Кижиг амытан, кичээнгейлиг дыңна, Мээң чугаалап турар бүгү сөстөрүмни ыяк сактып ал. ¹¹ Ам дораан сээң чонуңнуң чуртундан өскээр көжүрткөн улузунга барып медегле. Олар дыңнаар-дыңнаваас-даа болза : „Дээрги-Чаяакчы ынча деп тур!“ – деп оларга чугаала» – диди. ¹² Ооң соонда Бурганның Сүлдези мени көдүрүптү . Артымда: «Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы Ооң чурттаар черинге алгадып-йөрээтсин!» – деп турар, диңмирээшкин ышкаш аажок дыңзыг үн дыңнап кагдым. ¹³ Ол ышкаш дириг амытаннарның бот-боттарына дегжип турар чалгыннарының шимээни, оларның чанында дугуйларның токууладыр дагжааны база чыжыраан диңмирээшкин дыңналды. ¹⁴ Сүлде мени көдүргөш, өскээр аппарды. Мен муңгарап, сеткилим аажок хөлзөп чордум, Дээрги-Чаяакчының холу мени чайгылыш чок башкарып турду . ¹⁵ Кевар хемниң чанында Тел-Авив деп черге көжүрткөн израильчилерге чедип келгөш, албааралга алзып, оларның аразына чеди хонук турган мен .

Бурганның чонну сагындырганы (Иез. 33:1-9)

¹⁶ Чеди хонук эрте бээрге, Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалады: ¹⁷ «Кижиг амытан, Мен сени израиль чоннуң доскуулчузу кылып кагдым . Сен Мээң аксымдан үнгөн сөстөрүң дыңнап, оларны Мээң өмүнээмден баш бурунгаар сагындырар сен . ¹⁸ Мен кем-буруулуг кижиге: „Сен өлүп каар сен!“ – дээримге, ол кижиг өлбөзүн дээш, бузуттуг оруундан чайлаарын айтып, сагындырбас болзуңза, кем-буруулуг кижиг бодунуң бачыды дээш өлүп каар. А Мен сенден ооң өлүмү дээш харыы негээр мен. ¹⁹ Ынчалза-даа сен кем-буруулуг кижиг бодунуң бузуттуг оруундан чайлаар кылдыр сагындырарыңга-даа, тоовайн барган болза, бодунуң бачыды дээш өлүп каар, а сен амытының камгалап аар сен .

²⁰ А бир эвес чөптүг кижиг бодунуң шынныг чоруундан ойталап, кем-буруулуг херек үүлгедир болза, Мен ооң мурнунга тептигер моондак салып каарымга, ол өлүп каар . Сен ону баш бурунгаар сагындырбайн турган болганыңда, ол бодунуң бачыды дээш өлүп каар. Ооң кылып турган ачылыг херектеринче кичээнгей салбас мен, а сенден ооң өлүмү дээш харыы негээр мен. ²¹ Ынчалза-даа сен чөптүг кижиге, бачыт үүлгетпезин дээш, баш бурунгаар сагындырарыңга, ол кижиг бачыт үүлгетпейн барган болза, амы-тынныг артар, чүгө дээрге сагындырыгны тооп дыңнаандыр, а сен бодунуң амы-тының камгалап аар сен».

Иезекиилдин ыыттаваас апарганы

²² Дээрги-Чаяакчының холу мени аңаа башкарып эгеледи . Ол меңээ: «Тургаш, оргулаашче чорувут , Мен аңаа сээң-биле чугаалажыр мен» – диди.

²³ Мен туруп келгөш, оргулаашче чоруптум. Көөрүмге, ында Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы, Кевар хемниң чанына көргөним ышкаш, көстүп турду; мен хаваам-биле черге дээп, доңгая кээп дүштүм . ²⁴ Бурганның Сүлдези мени бүргөй апкаш, бут кырына тургузуп кагды. Бурган мээң-биле чугаалажып, мынча диди: «Бажыңыңа барып хагдынып ал. ²⁵ Кижиг амытан, сээң-биле болур чүгө бо-дур: сени хүлүп-шарып каарга, улусче үнүп шыдаваас апаар сен . ²⁶ Мен сээң дылыңны өгүңгө чыпшындырып каарымга , үн чок апаар сен, бо чон үймээнчи-даа болза, оларны сойгалап шыдавайн баар сен. ²⁷ А сээң-биле чугаалашканымда, аксыңны ажыдып турар мен , сен чүглө ынчан оларга: „Дээрги-Бурган-Чаяакчы ынча деп тур!“ – дээр сен. Дыңнаксаан кижиг дыңнап алзын, дыңнаар хөңү чок кижиг дыңнавазын, бо дээрге үймээнчи чон болбазыкпе».

Иерусалимниң бүзээлээшкинин баш бурунгаар медеглээни

4 «Кижиг амытан, тууйбудан ап алгаш, мурнуңга салгаш, аңаа Иерусалим хоорайны сиилбирлеп чуруп каг. ² Аңаа удур бүзээлелди өттүнүп кылып көр: бүзээлээшкин тудуглары тургузуп, ону дескиндир бүзээлел чалын оваала, аңаа удур турлаглардан таарыштыр тип, хана буза үстүрер чепсектерден долгандыр тургузуп каг . ³ Оон калбак демир тавактан алгаш, ону бодуң биле хоорайның аразына демир хана дег тургускаш, хоорайже шиглей көр: хоорай бүзээлеттирген боор, сен ону бүзээлеп аар сен. Ол болза израиль чонга сагындырыг демдээ-дир.

⁴ Солагай талаңче ийлендир чыдып алгаш, Израильдин чонунуң кем-буруузун бодуңга хүлээп ал. Солагай быктыңга чеже хүн чыдар-дыр сен, оларның кем-буруузун ынча үеде бодуң чүктээр сен. ⁵ Мен сеңээ, олар чеже чыл дургузунда кем-буруулуг херектер үүлгеткенил, бир чыл дээш бир хүннү доктаадып каан мен: израиль чоннуң кем-буруузун 390 хүн дургузунда чүктээр сен.

⁶ Ону күүсеткениң соонда, ам оң талаңче ийлендир чыдып алгаш, Иудеяның чонунуң кем-буруузун дөртөн хүн дургузунда чүктээр сен, бир чыл дээш-ле, бир хүн хуусааны сеңээ доктаадып каан мен . ⁷ Бүзээлеттирген Иерусалимче шиглей көргөш, холуңну олче аннып алгаш, аңаа удур өттүр билип медегле. ⁸ Көр даан, Мен сени хүлүп-шарып тур мен, ынчангаш бүзээлээшкинниң хүннерин төндүрбээн шааңда , бир таладан өске талаже аңдарлып шыдаваас сен .

⁹ Кызыл-тас, арбай, чочак-тараа, чиңге-тараа болгаш ак-тараадан ап алгаш, чаңгыс саваже ургаш, бодуңга далганнардан быжырып ал. Бир талаңче ийленип алгаш чыдарың 390 хүн дургузунда ол далганнарны чиир сен. ¹⁰ Хүннүң-не чиир чемиңни чээрби °шекел кылдыр деңзилеп алгаш, доктааткан үе-шакта чиир сен. ¹¹ Сугну база өйлөп, хүннүң-не бир °гинниң алдының бири хирени, доктааткан үе-шакта ижер сен. ¹² Арбай далганындан туткан далганнарны улус көрүп турда, кижиде мыяан одааш, хаарып аар сен».

¹³ Дээрги-Чаяакчы оон: «Израиль чон Меңээ үндүр сывыртадып алгаш, өске чоннар аразынга барып, арыг эвес аъш-чемни шак ынчаар чиир» – дээн.

¹⁴ Мен ынчан: «О, Дээрги-Бурган-Чаяакчы! Мен кажан-даа арыг эвес аъш-чем чип көрбээн мен . Бодунуң өлүмү-биле өлгөн азы араатан аң үзерлеп каан дириг амытан эьдин аныяамдан бээр, амдыгаа чедир чип көрбээн мен. Бужартаан эът черле мээң аксымче кирбээн» – дээн мен.

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Дыңна, Мен сеңээ кижиде мыяаның орнунга инек мыяа одааш, далган хаарарын чөпшээрер тур мен» – дээн. ¹⁶ Оон Ол: «Кижиде амытан, Мен Иерусалимде аъш-чем курлавырын узуткап каар мен . Улус хлебти өйлөп, дүвүрел-биле чиир, сугну база өйлөп, муңгагдал-биле ижер . ¹⁷ Чүгө дээрге оларга аъш-чем биле суг чедишпестей бээр. Олар бот-боттарыныч аңгадап көржүр, боттарының кем-буруузу дээш эстип-хайлыр» – дээн.

Дүк демдээ

5 «Кижиде амытан, сал чүлүкчүзүңүң чидиг бижээн ап алгаш, бажың дүгү биле салыңны чүлүп каавыт. Деңзиден эккелгеш, бажың дүгүн база салыңны кезектей үлөп ал. ² Бүзээлээшкинниң үези төнө бээрге , дүгүңнүң үштүң бир кезиин хоорайның ортузунга өрттедивит; өске үштүң бир кезиин ап алгаш, хоорайны долгандыр бижек-биле хээй кезип каавыт; арткан үштүң бир кезиин хатка тарадывыт; Мен хылыжымны хынындан ужулгаш, ол дүктерже анныр мен . ³ Ынчалза-даа элээн каш дүктен ап алгаш, хевиң эдээнге бооп ал . ⁴ Ол дүктерниң чамдызын ап алгаш, отче октап, өрттедивит. Оортан өөскээн от бүгү израиль чонче чалбыышталыр».

⁵ Дээрги-Бурган-Чаяакчы: «Бо дээрге Иерусалим-дир! Мен ону чоннарның ортузунда тургузуп кагдым, ону долгандыр өске чурттар турар.

⁶ Ынчалза-даа ол Мээң хоойлу-дүрүмнеримге удурланып, ону долгандыр чурттап турар чоннардан, чурттардан бузут-бактыг апарды . Ол Мээң хоойлуларымдан ойталап, дүрүмнеримни сагывайн турду» – дээн.

⁷ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы: «Силерни долгандыр чурттап турар өске чоннардан артык жур-дүрүм чок чорук кылып турган-дыр силер;

Мээң хоойлуларымны сагывас, дүрүмнеримни күүсетпес-тир силер; оон туржук, силерни долгандыр чурттап турар өске чоннарның корум-чурумун-даа сагывас-тыр силер» – деп чугаалаан.

⁸ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы: «Көрдүң бе, Мен Бодум сеңээ удур апардым ; өске чоннар көрүп турда, сеңээ үндүрген шииткелимни күүседир мен. ⁹ Сээң бүгү чүдек-бужар чүүлдерин дээш, ооң мурнунда кажан-даа кылбайн турганым, моон соңгаар-даа кылбазым чүвени сээң-биле кылып мен . ¹⁰ Сенде бар адалар ажы-төлүнүң эьдин чиир , а ажы-төл адаларының эьдин чиир. Мен сеңээ шииткел үндүргеш, чоннуң артынчызын бүгү хаттар-биле тарадып кааптар мен » – дээн.

¹¹ Дээрги-Бурган-Чаяакчы: «Иерусалим, сен Мээң ыдыктыг өргээмни бодуңнуң чүдек-бужар чүүлдерин-биле, бужар-бак чаңчылдарың-биле бужартадып алган сен . Ынчангаш дириг Бодумнуң адым-биле даңгыраглап тур мен : сени узуткап каар мен, сеңээ ээ-хайыралыг болбас мен, сени кээргевес мен – деп медеглээн. – ¹² Сээң чонуңнуң үштүң бир кезиин хамчык аарыг болгаш аш-чуттан сээң иштиңге өлүп каар; өске үштүң бир кезиин сээң даштыңга дайын-чаадан кырлып каар, а арткан үштүң бир кезиин Мен хат-биле тарадып кааптар мен, хылыжымны хынындан ужулгаш, оларже анныр мен . ¹³ Ынчан Мээң килеңим бүрүнү-биле кыптыгып кааптар, оларга хорадааным намдаар, сеткилим ханар . Ажынган сеткилим, хорадаан сагыжым оларже кыптыгарга, Дээрги-Чаяакчы Мээң чугаалап турганымны билип аарлар.

¹⁴ Иерусалим, Мен сени ээн чер, сени долгандыр чурттап турар улустуң, сээң чаның-биле эрткен-дүшкен бүгү улустуң кочулаар чери кылып каар мен. ¹⁵ Мен сеңээ үндүрген шииткелимни килеңнеп, хорадап база коргунчуг шаажылалдар кылып тургаш, күүседир мен; долгандыр чурттап турар чоннар сени кочулап, дорамчылаар, оларның мурнунга кеземчениң үлегер-чижээ база коргунчуг чүүл апаар сен . Мен, Дээрги-Чаяакчы, ону чугааладым. ¹⁶ Аш-чуттуң хайыра чок согуннарын сенче ыдып , сени өлүрүп каар дээш адар мен. Сээң аштааныңны күштелдирип, аъш-чем курлавырын узуткап каар мен . ¹⁷ Мен сенче аш-чутту база аң-араатанны ыдар мен , олар сээң ажы-төлүнү чок кылып каар. Хамчык аарыг болгаш өлүм-чидим сени таварып эртер, Мен сенче дайын-чааны ыдар мен . Мен, Дээрги-Чаяакчы, ону чугааладым».

Израильде дүрзү-бурганнарга мөгөөр чорук кеземчеге онаажыр

6 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижиде амытан, Израильдин дагларыныч углай көргөш, оларга удур медегле .

³ Мынча дээр сен: „Израильдин даглары, Дээрги-Бурган-Чаяакчының силерге база тейлер, кашпалдар болгаш шынааларга чугаалаан бо

сөстөрүн дыңнаңар! Көрүңер, Мен силерге удур дайын-чааны ыдып тур мен, кырыңарда мөгейишкин кылыр бедик черлериңерни үреп бузар мен. ⁴ Өргүл салыр бедигээштериңер биле ыдыктыг адагаштарыңар хоозураашкынга таваржып, үрегдеттирер, өлүрткен улузуңарны Мен дүрзү-бурганнарыңар мурнунче октаптар мен. ⁵ Израильчилерниң мөчү-сөөгүн оларның дүрзү-бурганнарының мурнунга салып каар мен. Силерниң сөөктериңерни өргүл салыр бедигээштериңерни долгандыр тарадыр октаптар мен. ⁶ Силер кайда-даа чурттап турар болзуңарза, хоорайларыңарны хоозурадып, мөгейишкин кылыр бедик черлериңерни үрегдеп кааптар; олар-биле кады өргүл салыр бедигээштериңер хоозураттырып, үрегдеттирер, дүрзү-бурганнарыңар чуура шаптыртып, узуткаттырар, ыдыктыг адагаштарыңар одура кестиртир, силерниң кылып турган бүгү чүүлүңер чиде бээр. ⁷ Силерниң араңарга өлүрткен улус кээп дүжүп турар апаар, ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер.

⁸ Ынчалза-даа чамдык улусту Мен хылыштан камгалап арттырар мен. Кажан силерни өске чер-чурттарже тарадып каарга, силерниң чамдыыңар чоннар аразынга дириг артар. ⁹ Дириг арткан улузуңар оларны тудуп аппарган өске чоннар аразынга Мени сактып кээр: оларның Менден ойталап, самыыраан чүректери, дүрзү-бурганнар соонче самыырап чүткүп турган карактары Мени кайы хире хомудатканын сактып, буруузун миннир. Олар үүлгеткен бузуттуг херектери дээш, чүдек-бужар чаңчылдары дээш, боттары боттарындан ческинер апаар. ¹⁰ Олар Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар; Мен оларже ындыг айыыл-халап ыдар бооп, хей черге кыжанып турбааным ол-дур».

¹¹ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Муңгарааныңдан адыштарың часканып, тепсенип, израиль чоннуң бүгү бужар-бак үүлгедиглеринге хамаарыштыр „Аа халак!“ деп көр, чүге дээрге олар дайын-чаа, аш-чут болгаш хамчык аарыгдан кырлып каар-дыр. ¹² Ыракта улус хамчык аарыгдан, чоокта улус – дайын-чаадан өлүп каар, а дириг арткан, амы-тынын кадагалап алган улус аштап өлүр. Бодумнуң килеңимни оларга ынчаар көргүзөр мен. ¹³ Оларның өлүрткен улузунуң мөчү-сөөгү боттарының дүрзү-бурганнарының аразынга, өргүл салыр бедигээштерни долгандыр, бүгү бедик тейлер кырынга, бүгү даглар баштарынга, бүгү улуг хөлегелиг ыяштар адаанга, бүгү саглагар дубтар адаанга – боттарының дүрзү-бурганнарынга чаагай чыттыг чүүлдер кыпсып турганы чер бүрүзүңге кээп дүжерге, олар Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар. ¹⁴ Мен оларже холумну аннып, оларның чурттап турар бүгү черлерин ээн кургаг ховудан Дивлатка чедир ээн, хоозураан чер кылып каар мен. Олар ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар».

Израильдиң төнчүзү келген-дир

⁷ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижин амытан, израиль черге Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: төнчү! Чер-чурттуң бүгү ужу-кыдыыңга төнчү келген-дир! ³ Израиль, сээң төнчүң келген-дир, Мен ам сенче килеңимни ыдар мен. Үүлгеткен херектериң дээш, Мен сени шиидер мен, кылган бүгү чүдек-бужар чүүлдериң дээш кезедир мен. ⁴ Мен сенче ээ-хайыралдыг көрүнмес мен, сени кээргевес мен; үүлгеткен херектериң, кылган чүдек-бужар чүүлдериң бодунче чүдүрлүр. Ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер».

⁵ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Айыыл соондан айыыл кел чыдыр! Көрүңер, айыыл кел чыдыр! ⁶ Төнчү келген-дир! Төнчү чоокшулап, сеңээ удур көдүрлүп, бо келген-дир! ⁷ Бо черниң чурттакчызы, өлүм сеңээ келген-дир. Үе келген, кеземче хүнү чоокшулаан; дагларны өөрүшкү эвес, дүвүрээзин хөме ап тур. ⁸ Удавайн Мен сени хорадаан сагыжым-биле бүргээр мен, килеңимни сеңээ көргүзөр мен; сени үүлгеткен херектериң дээш шиидер мен, кылган бүгү чүдек-бужар чүүлдериң дээш кезедир мен. ⁹ Мен сенче ээ-хайыралдыг көрүнмес мен, сени кээргевес мен; үүлгеткен херектериң, кылган чүдек-бужар чүүлдериң бодунче чүдүрлүр. Ынчан Мени кезедикчи Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер.

¹⁰ Кеземче хүнү бо-дур! Ол хүн келген-дир! Өлүм келген-дир! Ол улустуң шыкпыыжы өзүп келген, улуургак чоруу улгадып өскен. ¹¹ Күчүлел бузуттуң шыкпыыжы бооп өзүп келген; олардан кым-даа артпас; оларның байлакшылындан, шимээн-даажындан база чаагай чоруундан чүү-даа артпас. ¹² Үе келген, кеземче хүнү чоокшулаан-дыр. Бир чүве садып алган кижин өөрүвезин, а садыпкан кижин хараадавазын, чүге дээрге Мээң килеңим мөөң израильчилерже кыптыгып турар. ¹³ Черин садыпкан кижин чуртталгазының төнчүзүңге чедир ынаар эеп келбес; бо көстүүшкүн мөөң израильчилерге хамааржыр, ол күш чок апарбас. Бодунуң бузудунуң ужун оларның кайызы-даа амы-тынын камгалап шыдапас. ¹⁴ Олар труба этсип, дайынга белеткенип турар, ынчалза-даа, кайызы-даа тулчуп үнмес, чүге дээрге Мээң килеңим оларның бүгү мөөңнежилгезинче кыптыгып турар.

¹⁵ Хоорай даштында – дайын-чаа, хоорай иштинде – хамчык аарыг болгаш аш-чут. Хову-шөлде турар кижин дайын-чаадан өлүп каар, хоорайда турар улусту аш-чут болгаш хамчык аарыг чиптер. ¹⁶ Дириг арткан улус камгаланыры-биле дагларже дезе бергеш, кашпалдарда көге-бугалар дег болур; олар шупту, кайызы-даа бодунуң бузут-багы дээш, човууртаар. ¹⁷ Оларның шуптузунуң холдары салдына бээр, дискектери, бырлаңнаан суг дег, сириңейни бээр. ¹⁸ Олар ынчан качыгдалдың самдар хевин кедип,

сүрээделге алзыптар, ыятканындан шуптузунуң арыннары өңүн солуур, шуптузу баштарын чүлүттүрер .¹⁹ Олар мөңгүнүн кудумчуже үндүр октаптар, алдынын, арыг эвес чүүл дег, херекке албас. Дээрги-Чаяакчының килеңнээн хүнүндө оларны алдыны-даа, мөңгүнү-даа камгалап шыдавас . Олар ооң-биле аштаанын чидирип, хырнын тоттуруп шыдавас. Алдын-мөңгүнү оларга моондак болуп, бузут-бакче киирген болгай.²⁰ Чоргаарланып турганы кайгамчык чараш каасталгаларындан олар чүдек-бужар дүрзү-бурганнар кылып алганнар. Ынчангаш каасталгаларны оларга хамаарыштыр арыг эвес кылып каар мен.²¹ Оларның байлаан хары улус холунга олча кылдыр, черниң каржы-бак улузунга ажык-кончаа кылдыр бериптер мен, ол улус демги байлакты бужартадып каар.²² Мен олардан хая көрнү бээр мен, хары улус Мээң эртине шыгжамырларымны бужартадып каар; үптекчилер ынаар киргеш, бужартадып каар.²³ Кинчи-бектен белеткеп ал, чүге дээрге бо черни өлүрүкчү херектер долган-дыр, а найысылалды күчүлээшкин бүргээн-дир .²⁴ Мен эң каржы-бак чоннарны эккээр мен , олар израильчилерниң бажыңнарын эжелеп аар. Мен күштүг израильчилерниң турамык чоруунуң төнчүзүн салыр мен, оларның ыдыктыг черлери бужартаттырар.²⁵ Коргуушкун кел чыдар, улус тайбың дилээш, тыппайн баар.²⁶ Халап соондан халап, багай медээ соондан багай медээ кээр ; улус Бурганның медээчизинден аажыдышкыннарны хей-ле дилээр, Бурганның бараалгакчылары хоойлу-дүрүмнү суртаалдавайн баар, улуг назылыглар арга-сүме берип шыдавас.²⁷ Хаан качыгдап ыглаар, ноян кижии аңгадаашкынга алзыптар, карачал чоннуң холу кортканындан сирилээр. Оларны үүлгеткен херектерин ёзугаар аажылаар мен, боттарының-на шиидип турарын ёзугаар шиидер мен. Ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аарлар».

Бурганның өргээзинге дүрзү-бурганга мөгейиг

8 Туттуруушкунувустуң алдыгы чылында, алды айның беште, кажан мен бажыңымга олурумда база Иудеяның баштыңнары мээң мурнумга олурда , Дээрги-Бурган-Чаяакчының холу аңаа мени катап база башкарып эгелээн .² Мен көрүптеримге, кижиге дөмей, от-даа ышкаш бир-ле чүве көстүп келди. Ол чүве белинден куду от ышкаш көзүлдү, а белинден өрү чайынналчак кызыткан демир дег чырып көзүлдү .³ Хол-даа ышкаш бир-ле чүве сунгаш , Ол мени бажым дүгүнден тудуп алды. Оон Сүлде мени чер биле дээр аразынче көдүргеш , Бурганның чоруткан көстүүшкүнүнге мени Иерусалимче, соңгу талаже угланган иштики хаалга чанынче эккелди ; ында Дээрги-Чаяакчының хүннээчел сагыжын

оттурупкан дүрзү-бурган бар болду.⁴ Оон аңаа Израильдиң Бурганының өндүр чырыы меңээ көстүп келди. Ол оргулаашка көргеним ышкаш болду .⁵ Бурган меңээ: «Кижии амытан, соңгу чүкче көрүп көр» – диди.

Мен соңгу чүкче углай көөрүмге, соңгу талада өргүл бедигээжиниң баарында хаалга чанында Бурганның хүннээчел сагыжын оттурупкан дүрзү-бурган көзүлдү.⁶ Бурган меңээ: «Кижии амытан, бо улустуң чүнү үүлгедип турарын көрүп тур сен бе? Мени Бодумнуң ыдыктыг өргээмден чайладыр дээш, израиль чон мында кайы хире коргунчуг, чүдек-бужар чүүлдер үүлгедип турар-дыр, көрдүң бе? Ындыг-даа болза, оон-даа дора чүдек-бужар чүүлдер көөр сен» – диди.

⁷ Оон Бурган мени өргээниң мурнунда шөлче кирер черге эккелди. Мен көрүнгөш, ханада ойбак көрүп кагдым.⁸ Ол меңээ: «Кижии амытан, ханада ойбакты алгыдыр казывыт » – деп чугаалады. Мен казыпкаш, бир-ле эжик көрүп кагдым.

⁹ Оон Ол меңээ: «Киргеш, улустуң мында үүлгедип турар кончуг бак, чүдек-бужар чүүлдерин көр» – диди.

¹⁰ Мен киргеш, көөрүмге, ханаларда долгандыр янзы-бүрү соястаарлар, арыг эвес дириг амытаннар дүрзүлери болгаш израиль чоннуң янзы-бүрү дүрзү-бурганнарын чуруп каан тур .

¹¹ Оларның мурнунда израиль чоннуң чеден баштыңы турар, Шафанның оглу Иазания база оларның аразында турар болду. Олар шупту холунда айдызаар савалар туткан, а айдызаашкын өргүлүнүң ыжы булутталдыр көдүрлүп турду.

¹² Дээрги-Чаяакчы меңээ мынча диди: «Кижии амытан, израиль чоннуң баштыңнарының караңгыда, кайызы-даа бодунуң дүрзү-бурганынга мөгөөр өрээлинде, чүнү кылып турарын көрүп тур сен бе? Олар: „Дээрги-Чаяакчы бисти көрбейн турар, Ол бо черни каапкан“ – дижир-дир ». ¹³ Оон Ол: «Ындыг-даа болза, Сен улустуң үүлгедип турар оон-даа дора чүдек-бужар чүүлдерин көөр сен» – деп катап база чугаалады.

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы мени Бодунуң өргээзиниң соңгу талада хаалгазынче кирер черге эккелди. Көөрүмге, ында Таммуз бурган дээш кажыыдап ыглашкан херээженнер олулар болду.

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Кижии амытан, көрүп тур сен бе? Ындыг-даа болза, оон-даа дора чүдек-бужар чүүлдер көөр сен» – диди.¹⁶ Оон Ол мени Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң иштики шөлүнче кири берди . Көөрүмге, Бурганның өргээзинче кирер эжик чанында, серилиг чер биле өргүл салыр бедигээш аразында , чээрби беш шаа кижии бар болду. Олар ооргазын Дээрги-Чаяакчының өргээзинче көрүндүр, арыннарын чөөн чүкче көрүндүр туруп алгаш, чөөн чүкте үнген хүнге тейлеп турду .¹⁷ Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Кижии амытан, көрүп тур сен бе? Мээң өргээмде үүлгедип турары дег чүдек-бужар чүүлдер кылыры Иудеяның

чонунга четпес болганы ол бе? Олар оон эрткеш, чуртту күчүлөл-биле долдуруп, Мээң килеңимни кедергей күштелдирип турар-дыр. Олар Мээң арнымче шыкпыыш аннып турар-дыр!¹⁸ Ынчангаш Мээң килеңим оларже кыптыгар; Мен оларже кээргел-биле көрүнмес мен, өршээвес мен ; олар Мээң шуут кулаамче-даа дуза дилеп алгыржыр болза, дыңнаваз мен » – диди.

Дүрзү-бурганнарга мөгеер улустуң өлүмү

9 Ооң соонда Дээрги-Чаяакчы дыңзыг үн-биле кыйгырды: «Хоорайны кезедир даалгалыг улус, холуңарга өлүм чепсээн туткаш, бээр келиңер!»

² Мен соңгу талаже көрүнгөн Үстүкү хаалгадан кел чыдар алды кижини көрүп кагдым; кайызы-даа холунда узуткаашкын чепсээ туткан болду. Олар-биле кады лён хеп кеткен, курунда бижээчи кижиниң херекселдерин астып алган бир кижиде бар болду . Келгеш, олар өргүл салыр хүлөр бедигээш чанынга туруп алдылар.

³ Оон Израильдиң Бурганының өндүр чырыы кырынга турганы херувимден дүшкеш, Бурганның өргээзиниң эргининче чоруй барды. Дээрги-Чаяакчы демги лён хеп кеткен, курунда бижээчиниң херекселдерин астып алган кижини кыйгырып алгаш, ⁴ аңаа: «Иерусалим хоорайны таварып эрте бер, ында үүлгеттинип турар бүгү чүдөк-бужар чүүлдер дээш качыгдап, ыглашкан улустуң хавактарын демдектеп каг » – деп чугаалады.

⁵ А алды кижиге Ол меңээ дыңналдыр мынча диди: «Бо кижиниң соондан хоорайны таварып эрткеш, улусту кам-хайыра чок, өршээл чок өлүрүңер . ⁶ Кырганнарны-даа, аныяк оол-кысты-даа, чаш уругларны-даа, херээженнерни-даа узуткаңар , чүгле демдектеп каан улустуң чаңгызынга-даа дегбеңер . Мээң ыдыктыг өргээмден эгелеп алыңар». Ынчангаш олар Бурганның өргээзиниң мурнунда турган баштыңнардан эгелеп алдылар.

⁷ Бурган алды кижиге: «Мээң өргээмни бужартадып, ооң мурнунда чаттылган шөлдерни өлүрткен улус-биле долдуруп калыңар! Үнүп чоруңар!» – деп дужаады.

Олар үнгеш, хоорайда улусту өлүрүп эгеледи. ⁸ Кажан израильчилерни өлүрүп турда, мен чааскаан арткаш, хаваамны черге дегзип, мөгейгеш: «О, Дээрги-Бурган-Чаяакчы! Таанда-ла Сен, Иерусалимче килеңиң кыптыгып, израиль чоннуң бүгү артынчызын узуткап каар сен бе?!» – деп алгыра аарак айтырдым .

⁹ Ол меңээ: «Израиль болгаш Иудеяның бузут-багы канчаар-даа аажок улуг-дур, бо черни хан хөмө алган-дыр , хоорайны кемниг херектер бүргээн-дир. Улус: „Дээрги-Чаяакчы бо черни каапкан-дыр, Ол көрбейн турар-дыр“ – деп тур .

¹⁰ Ынчангаш Мен оларже ээ-хайыралдыг көрүнмес

мен, оларны кээргевес мен ; оларның боттарының чедип алган чүвезин боттарының бажынче халдадыр мен » – деп харыылады.

¹¹ Ынчан лён хеп кеткен, курунда бижээчиниң херекселдерин астып алган кижиде дедир келгеш: «Сен меңээ канчаар дужааган сен, ынчаар күүсеттим» – деп айыткады.

Дээрги-Чаяакчының Бодунуң өргээзинден чорупканы (Иез. 1:4-28)

10 Оон көөрүмге, херувимнерниң баштарында бопурук чүве кырында сапфир даштан кылган дүжүлгө ышкаш бир чүве көстүп турду.

² Дээрги-Чаяакчы лён хеп кеткен кижиге : «Херувимнерниң адаанда дугуйлар аразынче кире бергеш, оларның аразында чалбыыштыг көстерден адыш долдур ап алгаш, хоорайже октавыт» – диди.

Мен көрүп турумда, демги кижиде ынаар кире берди. ³ А херувимнер, ол кижиде кире бээрге, Бурганның өргээзиниң мурнуу чүкче көрүнгөн талазынга турганнар; өргээниң иштики шөлүн булут бүргөп турган . ⁴ Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы херувимниң кырындан көдүрүлгөш, Бурганның өргээзиниң эргининиң кырынче көже берген. Бурганның өргээзин булут бүргөй апкан, а иштики шөлдү Дээрги-Чаяакчының чайынналчак чырыы шыва апкан. ⁵ Херувимнерниң чалгыннарының даажы өргээниң даштыкы шөлүнге безин Күчүлүг Бурганның чугаалап турар үнү ышкаш дыңналып турган. ⁶ Кажан Ол лён хеп кеткен кижиге: «Дугуйлар аразында, херувимнер аразында отту ап ал» – дээрге, демги кижиде оларның аразынче киргеш, дугуй чанынга туруп алды.

⁷ Ынчан херувимнерниң бирээзи оларның аразында отче холун сунгаш, ону ап алгаш, лён хеп кеткен кижиниң холунче салып каарга, демгизиде ап алгаш, үнө берди. ⁸ (Херувимнерниң чалгыннарының адаанда кижиде холдары ышкаш чүвелер көстүп турду.)

⁹ Көөрүмге, херувимнерниң чанында дөрт дугуй бар болду; бир дугуй-ла бир херувимниң чанында турду, дугуйлар алдынналчак эртине даш ышкаш көзүлдү. ¹⁰ Дугуйлар дөртөлээ, дугуй бүрүзү өскезиниң иштинде турар-даа дег, бир дөмей көстүр болду. ¹¹ Дугуйлар шимчеп үнүпкенде, дөрт таланың кайызынче-даа шиглей шимчеп үнүп болур, шимчээшкин үезинде эргилбес болдулар. Херувимнерниң бажы кайнаар угланган болдур, дугуйлар ынаар бар чыдар, шимчээшкин үезинде эргилбес болдулар. ¹² Херувимнерниң бүгү мага-боттары, ооргалары, холдары болгаш чалгыннары, боттарының дугуйлары ышкаш, долгандыр карактар-биле долдур шыптынган болду .

¹³ Дугуйларны тырыкылар деп адаарын кулаам-биле дыңнадым. ¹⁴ Бир херувим-не дөрт арынныг болду: бирги арын – херувимниң, ийигизи –

кижинии, үшкүзү – арзылаңныы, дөрткүзү – ээирнии.

¹⁵ Херувимнер көдүрлүп келди. Кевар хемниң чанынга меңээ көзүлгөн дириг амытаннар ол болду. ¹⁶ Херувимнер шимчеп чоруптарга, оларның чанында дугуйлар база кады шимчеп чоруптар турган; а кажан херувимнер черден көдүрлүр дээш чалгыннарын далбайтыптарга, дугуйлар база оларның чанынга аңгыланмай артып каар турган. ¹⁷ Кажан херувимнер доктаай бээрге, дугуйлар база доктаар, а херувимнер көдүрлүрге, дугуйлар база олар-биле кады көдүрлүр болду, чүгө дээрге дириг амытаннарның сүлдеси дугуйларда болган.

¹⁸ Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы Бурганның өргээзиниң эргининден ырап чоруткаш, херувимнерниң кырынга доктаады. ¹⁹ Мен көрүп турумда, херувимнер чалгыннарын далбаңнаткаш, черден көдүрлү берди; олар шимчеп чоруптарга, дугуйлар база олар-биле кады чорупту. Олар оон Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң чөөн хаалгазынче кирер чер чанынга доктаады, а Израильдиң Бурганының өндүр чырыы оларның кырынга туруп алды.

²⁰ Кевар хем чанынга Израильдиң Бурганының адаанга көргеним дириг амытаннар ол болду. Херувимнер бо ышкажыл деп билип каапкан мен. ²¹ Оларның кайызы-даа дөрт арынның болгаш дөрт чалгынның, а чалгыннарының адаанда кижинии ышкаш холдарлыг болду. ²² Херувимнерниң арыннары Кевар хем чанынга көргеним арыннар ышкаш көзүлдү; оларның кайызы-даа мурнунче дөрт шимчеп бар чытты.

Паш биле эът

11 Бурганның Сүлдеси мени көдүргөш, Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң чөөн чүкче көрүнгөн хаалгазынга эккелди. Көөрүмгө, хаалгаже кирер чер чанында чээрби беш кижии турар болду. Оларның аразында чоннуң нояннары болур Азурнуң оглу Иазанияны, Ванеяның оглу Фалтияны көрдүм.

² Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Кижии амытан, бузуттуг бодалдар бодап, хоорайда багай арга-сүмө берип турар улус бо-дур. ³ Олар: „Бажыңнар тудар таарымчалыг үе удавас чедип кээр эвес чүве бе? Бо хоорай паш дег, бис – ында эът дег бис“ – дижип турар-дыр. ⁴ Ынчангаш сен оларга удур өттүр билип медегле, барып, медегле, кижии амытан» – дээн.

⁵ Ооң соонда Дээрги-Чаяакчының Сүлдеси менче бадып кээрге, Ол меңээ: «Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: израиль чон, силерниң бодап турар чүвеңер бо ышкажыл; Мен силерниң бодалыңарга чүү кирип турарын билер мен.

⁶ Силер бо хоорайга хөй улусту өлүргөн силер, ооң кудумчуларынга мөчү-сөөктү оваалап каан силер» – дээн. ⁷ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Хоорай иштинде оваалай салып каан өлүрткен улузуңар дээрге эът-тир, а бо хоорай –

паш-тыр; а силерни Мен оон үндүр сывырыптар мен. ⁸ Силер дайын-чаадан коргуп турар силер, а Мен силерже дайын-чаа ыдар мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ⁹ Мен силерни хоорайдан үндүр сывырыпкаш, хары улус холунга хүлээдип бээр мен, силерге онаашкан шииткелди үндүрер мен. ¹⁰ Дайын-чаадан өлүр силер. Мен силерни Израильдиң девискээринге шиидер мен. Ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер. ¹¹ Иерусалим силерге паш болбас, а силер ооң иштинде эът болбас силер; Мен силерни Израильдиң девискээринге шиидер мен. ¹² Ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер; Мээң дүрүмнеримни сагывайн, Мээң хоойлуларымны күүсетпейн, силерни долгандыр чурттап турар чоннарның чаңылдарын сагып чурттап тургандыр силер».

¹³ Мен өттүр билип медеглеп турар арамда, Ванеяның оглу Фалтия өлүп калган. Мен дискектенгеш, хаваамны черге дегзип: «О, Дээрги-Бурган-Чаяакчы! Израиль чоннуң артынчызын төнчүзүңгө чедир чок кылыр деп бардың бе?» – деп алгыра араак айтырдым.

Бурган Израильди катап тургузар

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ¹⁵ «Кижии амытан, бодуңуң ха-дуңмаңны, төрөл чонуңну, сээң-биле кады туттуруушкунга турган улусту, бүгү израиль чонну бодап көр. Иерусалимде чурттап турар улус оларның дугайында: „Олар Дээрги-Чаяакчыдан ырап чоруй барган-дыр, бо черни ээлээр кылдыр оларга эвес, а биске берип каан-дыр“ – дижип турар-дыр.

¹⁶ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: оларны өске чоннар аразынче ырадыр чорудупкан-даа болзумза база өске чурттарже тарадыпкан-даа болзумза, өргээмниң орнунга Мен Бодум оларга элээн үеде ыдыктыг чер болур мен.

¹⁷ Оон Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан бо чүвезин база дамчыт: Мен силерни өске чоннардан чыып, тарадып каапканым чурттардан дедир чандыраар мен, израиль черни силерге эгидип бээр мен.

¹⁸ Мээң улузум чанып келгеш, мында турар бүгү бак, чүдек-бужар чүүлдерни чайладып кааптар. ¹⁹ Мен оларга чаңгыс аай чүректи хайырлап, оларны чаа сүлде-биле бүргээр мен; оларның дашталган чүрөөн ап каапкаш, чымчак чүректи бээр мен. ²⁰ Ынчан олар Мээң дүрүмнеримни сагыыр, Мээң хоойлуларымны барымдаалап, күүседир; олар Мээң чонум болур, а Мен – оларның Бурганы болур мен. ²¹ А сеткил-чүрээ боттарының чүдек-бужар, бак чүүлдеринге алыскан улустуң чедип алган чүвезин оларның бажынче халдадыр мен». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Бурганның өндүр чырынының Иерусалимни каапкаш барганы

²² Оон Израильдин Бурганының өндүр чырыынга бүргеткен херувимнер чалгыннарын далбайтыпкаш, ужуп үнүпкен, дугуйлар база оларның чанында чораан . ²³ Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы хоорай кырындан көдүрлүп чоруткаш, ооң чөөн талазында даг кырынга доктаай берген . ²⁴ Оон көстүүшкүнгө Бурганның Сүлдези мени көдүргөш , халдей черде чурттадып каан израильчилерге аппарган. Ооң соонда мээң көрүп турган көстүүшкүнүм чиде берген. ²⁵ Мен бо черге көжүрткен израильчилерге Дээрги-Чаяакчының меңээ көргүскөн бүгү чүвезин чугаалап берген мен.

Бүгү чоннуң туттурарының демдээ

12 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижид амытан, сен үймээнчилер аразында чурттап турар-дыр сен. Олар көөр карактыг-даа болза, көрбөс-тир, дыңнаар кулактыг-даа болза, дыңнава-стыр , чүгө дээрге үймээнчи чон-дур. ³ Ынчангаш, кижид амытан, туттуруушкунга таваржып, өскээр көжерде хереглээр чүү-хөөңнү белеткеп алгаш, хүндүс, улус көрүп турда, көжүп үнүвүт. Ам турар чериңден өске черге, олар көрүп турда, чорувут. Олар, үймээнчилер-даа болза, угаап билип каарлары чадавас . ⁴ Хүндүс, олар көрүп турда, өскээр көжерде хереглээр чүү-хөөңнү дашкаар үндүргөш, бодунуң кежээ, олар көрүп турда, өскээр көжеринче албадаткан улус дег, үнүп кел. ⁵ Олар көрүп турда, бажыңыңның ханазын ойбактааш , чүү-хөөңнү оон үндүрө бер. ⁶ Олар көрүп турда, чүү-хөөңнү чүктээш, караңгыда дашкаар үнө бер. Чер-чуртту көрбөс дээш, арның дуглап аар сен. Мен сени израиль чонга сагындырыг демдээ кылып каан болгай мен».

⁷ Мен Бурганның дужааганын ёзугаар кылдым. Туттургаш, өскээр көжерде хереглээр чүү-хөөмнү хүндүс дашкаар үндүрүп кааш, кежээ хананы холум-биле ойбактааш, бүгү улус көрүп турда, чүү-хөөмнү чүктээш, караңгыда дашкаар үнө бердим.

⁸ Эртен меңээ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ⁹ «Кижид амытан, бо үймээнчи израиль чон сенден: „Чүнү канчап тур сен?“ – деп айтырды бе? ¹⁰ Оларга Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: бо дээрге Иерусалимде чагырып турар кижиге база ында чурттап турар бүгү израиль чонга баш бурунгаар медээ-дир.

¹¹ Оларга: „Мен силерге сагындырыг демдээ-дир мен: ам кылып турар чүвем иерусалимчилер-биле база болур – олар туттуруп алгаш, шөлүлгеже чоруптар“ – деп чугаала. ¹² Оларның аразында турар чагырыкчы база чүү-хөөзүн чүктээш,

караңгыда үнүп чоруптар. Ону үндүрө бээр дээш, хананы дежер апаар. Ол арнын дуглап аар, ынчангаш чер-чуртту көрбөс. ¹³ Мен олче Бодунуң четкимни чада салыр мен, ол Мээң дузаамга туттунар . Мен чагырыкчыны Вавилон күрүнеже, халдей черге аппаар мен, ынчалза-даа ол ону көрбөс . Оон ол аңаа өлүп каар. ¹⁴ Ону хүрээлээн бүгү улусту – ооң дузалакчыларын база шериглерин бүгү хаттар-биле тарадып кааптар мен , хылыжымны хынындан ужулгаш, оларже анныр мен. ¹⁵ Ынчан оларны өске чоннар аразынга тоо быдарадып, хары чурттарже тарадыр октаптарымга, Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аарлар .

¹⁶ Ынчалза-даа Мен оларның чамдызын дайын-чаа, аш-чут болгаш хамчык аарыгдан камгалаар мен , олар боттарының чеде бээри өске чоннар улусунга чүдек-бужар үүлгедиглериниң дугайында чугаалап берзин. Ынчан бүгү улус Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар».

¹⁷ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ¹⁸ «Кижид амытан, чемненип тура, сүрээде, суксун ижип тура, кортканыңдан сириле. ¹⁹ Чурттуң чонунга Дээрги-Бурган-Чаяакчының Иерусалимниң болгаш израиль черниң чурттакчыларының дугайында чугаалаан чүвезин дамчыт: олар аш-чемин дүвүрел-биле чип, суксунун коргуушкун-биле ижер , чүгө дээрге чер бодунуң чурттакчыларының каржы-дошкунундан бүгү элбекшилини ышкынып аар. ²⁰ Чурттакчылыг хоорайлар хоозураар, чурт ээнзирээр. Ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер».

Бурганның сөзү ыяап бүдөр

²¹ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ²² «Кижид амытан, чүгө израиль черде „Үе эртип турар, а өттүр билген медеглел бүрүзү бүтпес-тир“ деп үлегер домак бар апарганыл?

²³ Улуска Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: Мен ол үлегер домакты күш чок болдуар мен, ону Израильге моон соңгаар чугаалавайн баар. Оларга монун база дамчыдар сен: өттүр билген медеглел бүрүзүнүң бүдөр үези чоокшулаан-дыр. ²⁴ Израиль чонга ам меге көстүүшкүннер болгаш хоозун ажыдыышкыннар турбас болгай . ²⁵ Мен, Дээрги-Чаяакчы, чугаалаар мен; Мээң чугаалаан сөзүм саадал чок күүсеттинер . Үймээнчи чон, Мен сөзүмнү чугаалааш, силерниң назыныңарда-ла күүседир мен». Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

²⁶ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ²⁷ «Кижид амытан, израиль чон: „Иезекиилдин көргөн көстүүшкүнү хөй хүннер эртерге, бүдөр, ол ырак келир үе дугайында өттүр билип медеглээн-дир“ – деп тур . ²⁸ Ынчангаш оларга Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: Мээң сөстөримниң чаңгызының-даа күүсеттинери ам соңгаарлава, Мээң чугаалап

турар бүгү чүвем бүдер». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Бурганның меге медээчилерни шииткени

13 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижиде амытан, Израильдин ам өттүр билип медеглеп турар медээчилеринге удур медегле. Боттарының даап бодаанын ёзугаар медеглээр ол медээчилерге : „Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңнаңар!“ – деп чугаала. ³ Оларга Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: боттарының бодалдарын эдерип, чүнү-даа көрбейн барган мугулай медээчилер ат болур! ⁴ Израиль, сээң медээчилериң бузундулар аразында шөө-бөрүлөр дег-дир. ⁵ Медээчилер, ханада ойбактарда турбайн турар-дыр силер база Дээрги-Чаяакчының шииткел хүнүндө израиль чон тулчушкунга чайгылыш чок туржур кылдыр, оларны дуглай хана тутпайн турар-дыр силер. ⁶ Силерниң көргөн көстүүшкүннериңер меге, чугаалаан ажыдыышкыннарыңар шын эвес ; Дээрги-Чаяакчы силерни айбылап чорутпайн турда-ла, „Дээрги-Чаяакчының медеглээн сөзү бодур“ деп чугаалап , сөзүңер бүдерин манап турар-дыр силер. ⁷ Көргөн көстүүшкүннериңер хоозун-меге эвес деп бе? Мен чугаалаван-даа болзумза, „Дээрги-Чаяакчының медеглээн сөзү бодур“ дижип, шын эвес ажыдыышкыннар чугаалап турбаан силер бе?»

⁸ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы: «Силерниң хоозун-меге сөстериңер дээш, шын эвес көстүүшкүннериңер дээш, Мен ам силерге удур апардым – деп медеглээн. – ⁹ Хоозун-меге көстүүшкүннер көрүп, шын эвес ажыдыышкыннар медеэлеп турар медээчилерге Мээң холум көдүрлүр. Олар ам Мээң чонумнуң чөвүлелинге киришпес, израильчилерниң чизе-даңзызынче киир бижитпес база израиль черже дедир чанмас . Ынчан Мени Дээрги-Бурган-Чаяакчы деп билип аар силер . ¹⁰ Ол медээчилер Мээң чонумну шын оруктан астыктырып, амыр-тайбың чок турда-ла, „Амыр-тайбың-дыр“ дээр-дир база чон быжыг эвес хана тудуп турда, ону чугай-биле чаап турар-дыр. ¹¹ Ынчангаш хананы чугай-биле чаап турар улуска ооң буступ дүжерин чугаала. Суггур чаъс кудар, улуг долу чаар, кедергей шуурган көдүрлүр , ¹² хана оон буступ дүжер. Ынчан улус силерден: „Ону чаап турган чугайыңар кайыл?“ – деп айтыра бербес бе?»

¹³ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Мен килеңней бергеш, кедергей шуурган көдүрер мен, хорадаарымга, суггур чаъс кудуп, улуг долу чагаш, хананы бүрүнү-биле узуткап кааптар.

¹⁴ Чугай-биле чаап кааныңар хананы үрөп бускаш, чер-биле деңештир таптап кааптарымга, ооң таваа көстүп кээр. Хана буступ дүжерге, силер база ооң-биле кады өлүп каар силер. Ынчан Мени

Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер . ¹⁵ Ханаже база ону чугай-биле чаап турар улусче килеңим ынчаар кыптыгар. „Хана-даа, ону чугайлап турган улус-даа ам чок“ – деп, силерге чугаалаар мен.

¹⁶ Амыр-тайбың чок турда-ла, Иерусалимге амыр-тайбың доктаар деп ажыдыышкыннар медеглеп турган Израильдин медээчилери чок апаар».

Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

¹⁷ «А ам, кижиде амытан, чонунда боттарының даап бодап алганын ёзугаар өттүр билип медеглеп турар херээженнерге көрүп көр. Оларга удур медеглеп,

¹⁸ Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: бүгү улустуң холдарыңа сугар билектээштер даарап база узуну аңгы-аңгы баш шывыглары кылып, кижилерниң амы-тынын илби-шиди-биле дузактап турар херээженнер, ат болур силер! Таанда-ла Мээң чонумнуң аразыңа кижиде амы-тыны дузактап тургаш, боттарыңарны амы-тыныңарны камгалап аар бодадыңар бе? ¹⁹ Силер каш адыш ишти арбай дээш база каш кескинди хлеб дээш , Мээң чонумнуң аразыңа Мени бак атка кирип, мегеңерни тооп дыңнап турар Мээң чонумну дуурайлап, өлбөс ужурлуг улусту өлүмге онаап, амылыг артпас ужурлуг улусту амы-тынныг арттырып каар-дыр силер».

²⁰ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Мен силерниң кижилер амы-тыны тудуп ап, дузактап турарыңар илби-шидилег билектээштериңерге удур мен. Оларны холуңардан ушта тырткаш, тудуп ап турарыңар улусту, дузакка кирген куштар дег, хостап салыр мен. ²¹ Силерниң баштарыңар шывыглары ора тырткаш, Бодумнуң чонумну силерниң холуңардан адырар мен, ол ам силерниң олча-тывыжыңар болбас. Ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер. ²² Чөптүг-шынныг кижилерниң сеткил-хөңнүн аартырын күзевейн турумда-ла, боттарыңарны мегеңер-биле оларның сеткил-чүрөөн муңгараткан силер, кем-буруулуг улусту бузут-бактыг оруктарыңардан ойталавас кылдыр деткип , оларга амы-тынын камгалап аар арга бербейн турар силер . ²³ Ол бүгү дээш, силер моон соңгаар хоозун-меге көстүүшкүннериңер көрбөс силер , илби-шидиңер кылбас силер. Мен Бодумнуң чонумну силерниң холуңардан адырар мен. Ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер».

Дүрзү-бурганга мөгөөр чорукту шииткени

14 Израильдин баштыңарының чамдыызы меңээ келгеш, мурнумга олуруп алды .

² Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ³ «Кижиде амытан, бо дээрге дүрзү-бурганнарын боттарының чүрөөнче сиңирип, бачыдын боттарының мурнунга тептиге бээр моондак кылдыр салып алган улус-тур. Канчап оларга Менден чүвө айтырарын чөпшээрээр мен?»

⁴ Олар-биле чугаалашкаш, Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: бир эвес израиль чондан кандыг-бир кижиге дүрзү-бурганнарын бодунуң чүрээнге сиңирип, бачыдын бодунуң мурнунга тептиге бээр моондак кылдыр салып алгаш, ооң соонда Бурганның медээчизинге кээр болза, Мен, Дээрги-Чаяакчы, ооң хөй дүрзү-бурганнары дээш аңаа таптыг харыылаар мен!

⁵ Израиль чон дүрзү-бурганнар дээш Мени каапкан-даа болза, оларның сеткил-чүрөөн Бодумче ээлдирип аар мен.

⁶ Ынчангаш израиль чонга Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: Менче эглип келиңер, дүрзү-бурганнарыңардан ойталап, чүдөк-бужар чүлдериңерден өскээр көрнүңер!

⁷ Бир эвес израиль чондан кандыг-бир кижиге азы Израильде чурттап турар даштыкы улустуң кайы-бирээзи Мени каапкаш, дүрзү-бурганнарын бодунуң чүрээнге сиңирип, бачыдын бодунуң мурнунга тептиге бээр моондак кылдыр салып алгаш, ооң соонда Бурганның медээчизинге кээп, ону дамчыштыр Менден чүве айтырар болза, Мен, Дээрги-Чаяакчы, аңаа Бодум таптыг харыы бээр мен. ⁸ Мен ол кижиге удур апаар мен, ону өскелерге үлегер-чижек, кочу-шоот кылып каар мен. Ону Бодумнуң чонумнуң аразынга амылыг арттырбас мен. Ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер.

⁹ А бир эвес Бурганның медээчизи бодун дуурайлаттырып алгаш, өттүр билип медеглеп берген болза, ону Мен, Дээрги-Чаяакчы, дуурайлап кааным ол-дур; Мен ол медээчиже холум аннып, ону Мээң израиль чонумнуң аразынга артпас кылдыр узуткап каар мен. Ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер. ¹⁰ Улус боттарының кем-буруузун чүктээр – медээчиден сүме айтырган кижиниң-даа, медээчиниң бодунуң-даа алып кеземчези бир дөмей болур. ¹¹ Израиль чон моон соңгаар Менден өскээр барбазын дээш база оон ыңай янзы-бүрү бачыттары-биле боттарын бужартатпазын дээш, ындыг болур. Ынчан олар Мээң чонум апаар, а Мен оларның Бурганы болур мен». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Израиль чондан хөй эвес улус шииткелден чайлаар

¹² Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ¹³ «Кижиге амытан, кандыг-бир чурт Менден кара сагышты-биле ойталап, Меңээ удур бачыт үүлгедирге, Мен холумну ынаар аннып, ында аъш-чем курлавырын узуткап каарын шиитпирлээн дижек мен; ынаар аш-чут ыдып, ында турар улусту, мал-маганны чок кылып каар дээн дижек мен. ¹⁴ Бир эвес ол чуртта Ной, Даниил болгаш Иов деп үш кижиге бар-даа турган болза, олар боттарының чөптүү-шынны-биле чүгле боттарының амы-тынын камгалап аар ийик – деп,

Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ¹⁵ Азы Мен бо чуртче, ону хоозурадыр дээш, черлик аң-араатаннар ыдыптарымга, ол чурттакчы чок арткан дижек. Аң-араатанныг боорга, кым-даа ону таварып эртип шыдавас ийик. ¹⁶ Мен дириг Бодумнуң адым-биле даңгыраглап тур мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн, – демги үш кижиге ол черге турган болза, олар боттарының оглу-кызын безин камгалап ап шыдавас ийик. Олар чүгле боттары камгалал алып, а чер ээнзиреп каар турган. ¹⁷ Азы Мен бо чуртче хылыш ыткаш: „Хылыш, бо черни таварып эрткеш, ында турар улусту, мал-маганны узуткап каг!“ – дээн дижек мен. ¹⁸ Дириг Бодумнуң адым-биле даңгыраглап тур мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн, – демги үш кижиге ол черге турган-даа болза, оглу-кызын камгалап ап шыдавас, а чүгле боттары камгалал алып ийик. ¹⁹ Азы Мен бо чуртче хамчык аарыг ыткаш, улусту-даа, мал-маганны-даа узуткаар дээш килеңим олче кыптыгып, өлүрүүшкүн кылган дижек мен. ²⁰ Дириг Бодумнуң адым-биле даңгыраглап тур мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн, – Ной, Даниил болгаш Иов олар ол черге турган-даа болза, оглу-кызын камгалап ап шыдавас, а чүгле боттары чөптүү-шыннындан камгалал алып ийик».

²¹ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Кажан Мен Иерусалимде улусту, мал-маганны узуткап каар дээш, олче дөрт шаажылап: дайын-чаа, аш-чут, аң-араатан болгаш хамчык аарыг ыдыптар болзумза, кайы хире берге боор деп! ²² Ындыг-даа болза, Иерусалимге дириг арткан улус турар, оларның оон үндүрө бээр оглу-кызы турар. Олар силерге кээрге, оларның багай аажы-чаңын, үүлгедип турар херектерин көргөш, Мээң Иерусалимче бүгү айыыл-халапты чүге ытканымны билип ап, оожургаар силер. ²³ Оларның аажы-чаңын, үүлгедиглерин көргөш, оожургаар силер, чүге дээрге Иерусалимге көргүскен кеземчемни Мээң хей черге кылбаанымны билип аар силер». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Ажык чок будук

15 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан:

² «Кижиге амытан, виноград сывының будуу арга-арыгда бүгү ыяштарның будуктарындан чүзү-биле дээредээрил?

³ Виноград сывының будуун херектиг чүве кылып дээш кезер ийик бе?

Оон оода кандыг-бир эт-херексел азар өргөн кылып ийик бе?

⁴ Кажан ону оттулар дээш отче октаптарга, от ооң ийи ужун чипкен, а ортузу хөмүрлени берген соонда, ол будук ам кандыг-бир чүве кылырынга тааржыр бе?

⁵ Ол будук бүдүн тургаш, чүнү-даа кылырынга таарышпаан болза, ону от чиптерге, өрттенип калган соонда, ол ам кандыг-бир чүве кылырынга тааржыр бе?»
⁶ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Арга-арыгда ыяштар аразындан виноград сывының будуун отка чиртир кылдыр берипкеним дег, Иерусалимниң чурттакчыларын база отка чиртир мен.
⁷ Мен оларга удур апаар мен. Олар оттан үнүп келген-даа болза, чалбыыш оларны оон дөмей-ле сыырыптар. Кажан Мен оларга удур апаарымга, силер Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер.
⁸ Өскерликчи болганы дээш, Мен оларның черин хоозурадып каар мен». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

**Израиль чон ашаанга шынчы эвес
херээжен ышкаш**

16 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижичи амытан, Иерусалимниң чонунга ооң чүдек-бужар чүүлдерин айтып көр. ³ Сен Иерусалимге Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: сээң дазыл-дөзүң болгаш төрөөн чериң – ханаан чер; сээң адаң – амор кижичи, а иең – хет херээжен турган. ⁴ Төрүттүнген хүнүңде сээң хиниңниң ужун шарываан, сени дус чажып, арыглаваан, суг-биле чугбаан, чөргекке орааваан. ⁵ Ол бүгүнүң бирээзин кым-даа сеңээ өршээлдиг сагыжындан кылып бербээн, кым-даа сенче кээргел-биле көрүнмээн. Харын сени ажык шөлчө үндүр октапкан, төрүттүнген хүнүңде улус сээң амы-тыныңны херекке албаан.
⁶ Мен сээң чаның-биле эртип бар чыткаш, ханыңда былчажып, тепкиленип чыдарыңны көрүп каан мен. Ханыңга былчажып чыдырыңда, „Амы-тынныг артар сен!“ дээн мен, „Өлбес сен!“ дээн мен.
⁷ Сени, хову-шөлдүң чечээ дег, өстүрүп каан мен. Сен өзүп келгеш, узап, кайгамчык чараш апарган сен; эмиглериң борбайып, бажың дүгү узай берген, ынчалза-даа чанагаш, шыптынмаан хевээр арткан сен.
⁸ Чаның-биле катап база эртип бар чыткаш, Мен сени көрүп каан мен: ынакшыыр үең келген болган. Мен сени чалгыным адаанга кызып ап, чанагажыңны чажыра шуглап каан мен. Сеңээ даңгыраам бергеш, сээң-биле керээ чарып алган мен. Сен Мээңи апарган сен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ⁹ Мен сээң ханыңны суг-биле чуггаш, мага-бодуңну чаагай чыттыг үс-биле чаап каан мен. ¹⁰ Мен сеңээ угулзалап даараан тон кедиргеш, будуңга чаражы кончуг идик кедирип каан мен. Сээң бажыңны чуга лён-биле шыпкаш, торгу думалай кедирип каан мен. ¹¹ Оон сени

каасталгалар-биле шимеп кагдым: билектериңге билектээштер суккаш, мойнуңга каас илчирбежигештер азып кагдым; ¹² кулааңга сыргалар, думчууңга сырга суп кагдым, бажыңга каас-чараш дээрбек бөрт кедирдим. ¹³ Алдын-мөңгүн-биле каастанып алдың, чуга лён, торгу болгаш угулзалыг пөстөрдөн даараан хептер кедип турдуң, аъш-чемиң – эң эки далган, ары чигири болгаш олива үзү турду. Сен кайгамчык чараш апарып, кадын кижиниң өндүр-чаагайын чедип алдың. ¹⁴ Чараш-каазың дээш, чоннар аразынга алдар-адың неперей берген, чүге дээрге сеңээ Мээң бергеним кайгамчык чараш каасталга, хевиң ачызында чараш-каазың тулган апарган болгай». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.
¹⁵ «А оон сен бодуңнуң чараш-каазыңга идегээш, ат-алдарыңны ажыглап, самыырап эгеледиң. Чаның-биле эрткен кижичи бүрүзү-биле самыын чорук кылып, кым-биле-даа холбажыптар турдуң. ¹⁶ Хевиңниң чамдызын ап алгаш, бедик тейлерге бурганнарга мөгейишкин кылыр каасталгалыг черлер туткаш, аңаа самыырап турдуң; ындыг чорук кажан-даа турбас ужурлуг. ¹⁷ Сеңээ бергеним, Мээң алдын-мөңгүнүмден кылган кайгамчык чараш каасталгаларың ап алгаш, бодуңга эр көжээ-дүрзүлөр кылып ап, олар-биле самыырап турдуң. ¹⁸ Бодуңнуң угулзалыг тоннарың ап алгаш, ол көжээ-дүрзүлөргө кедирип кагдың, оларның мурнунга Меңээ хамааржыр олива үзүн, чаагай чыттыг чүүлдерни салып турдуң. ¹⁹ Мээң сеңээ берген аъш-чемимни: сени чемгерип турганым эң эки далган-тараа, олива үзү болгаш ары чигирин бодуңнуң дүрзү-бурганнарыңга берип, чаагай чыттыг өргүл кылдыр өрттедип турдуң. Бүгү чүве ынчаар болуп турду». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.
²⁰ «Сен Меңээ төрүп берген оглу-кызыңны ап алгаш, дүрзү-бурганнарга өргүл кылдыр чиртип турдуң. Сээң самыыраашкының чедишпес болганы ол бе? ²¹ Мээң ажы-төлүмнү өлүргеш, дүрзү-бурганнарга өргүп турдуң. ²² Чүдек-бужар чаңчылдарың база самыыраашкының кедереп турда, аныяк шааңны – чанагаш, шыптынмаан, ханыңда былчажып, тепкиленип чытканыңны сагынмадың.
²³ Ат болур сен! – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – Ол бүгү бузуттуг үүлгедиглериң соонда, ²⁴ бодуңга бедигээштер кылып ап, шөл бүрүзүңге бурганнарга мөгейишкин кылыр черлер тудуп алдың. ²⁵ Булуң бүрүзүңге бурганнарга мөгейишкин кылыр черлер тудуп алгаш, бодуңнуң чараш-каазыңны бужартадып, чаның-биле эрткен кижичи бүрүзүңге чыдып берип, самыыраашкының кедереп турду. ²⁶ Сен египетчилер-биле, эрээ кончуг кожоларың-биле самыырааш, Мээң килеңим кыптыктырып, самыыраарың кедереп турду. ²⁷ Көр даан, Мен

сенче холум аннып, сеңээ доктаадып каан девискээрни кызырып кагдым. Мен сени бужар аажы-чаңындан ыядып човай берген дайзыннарың – филистимнерге кара туразында аажылаар кылдыр хүлээдип бердим. ²⁸ Сен ассирийлер-биле база самыырап турдуң, ынчалза-даа ол база сеңээ чедишпес болду, ханар деп чүве билбес болдуң. ²⁹ Халдей чер – садыгжылар чурту-биле самыыраарың кедерээн, ынчалза-даа ол база сеңээ чедишпес болду.

³⁰ Дөстүнмес самыын херээжен ышкаш, ол бүгүнү үүлгедип туруңда, сээң чүрээң кайы хире могап-турупкан ирги! – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ³¹ Булуң бүрүзүңгө бедигээштер кылып ап, шөл бүрүзүңгө бурганнарга мөгөйишкин кылыр черлер тудуп ап тургаш, сен анаа яңган херээженге дөмей эвес болдуң, чүгө дээрге төлевир албайн турдуң. ³² Сен болза бодунуң ашаанга өскерлип, өске ашактарже туралаан херээжен дег болдуң. ³³ Бүгү яңган херээженнер төлевир алыр болгай, а сен хандыкшааннарыңга бодуң белектер сөңнеп, олар сээң-биле самыыраар дээш, кайыын-даа болза кээр кылдыр, оларны садып ап турдуң. ³⁴ Сээң самыыраашкының өске херээженнерни ышкаш эвес болду: сени кым-даа сүрүп маңнавады, сен бодуң хандыкшааннарыңга төлевир берип турдуң, а сеңээ кым-даа төлевир бербеди. Ындыг чорууң-биле сен өскелерге дөмей эвес болдуң».

³⁵ Ынчангаш, самыыраан Израиль, Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңна! ³⁶ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Акша-мөңгүнүңнү хандыкшааннарың дээш чарып, шалдаңыңны оларга көргүзүп, олар-биле база бүгү чүдек-бужар дүрзү-бурганнарың-биле самыырааның дээш, ажы-төлүңнү ханын төп, оларны дүрзү-бурганнарга өргүп турганың дээш, ³⁷ Мен сээң таалап-ханып турганың бүгү хандыкшааннарыңны – ам ынакшып турарың-даа улусту, ам көөр хөңнүң чок-даа улусту кады чыыптар мен. Оларны чер болгандан сеңээ удур чыгаш, сени оларның мурнунга шалдаңнаар мен, олар сээң бужарыңны көрүп каар. ³⁸ Мен сеңээ ашаанга өскерилген херээженнерге дег база кижиге өлүргөн улуска дег кеземче онаар мен; хүннээнимден хорадап, килеңнээш, сээң ханың төгөр мен. ³⁹ Сени бодуңнуң хандыкшааннарыңга хүлээдип бээримге, олар сээң бедигээштериңни узуткап, бурганнарга мөгөйишкин кылыр черлериңни үреп бузуп каар; олар сээң хевиңни ушта тырткаш, чаражы кончуг каасталгаларыңны хунаап алгаш, сени шыптынмаан, чанаш кылдыр арттырып каар. ⁴⁰ Олар сеңээ удур хөй улус чыып эккелгеш, сени даштар-биле соп, хылыштар-биле одура шаап каар. ⁴¹ Олар сээң бажыңнарыңны өрттедип, сеңээ үндүргөн шииткелди хөй күрүнелер көрүп турда, күүседир. Мен сээң самыыраашкыныңның төнчүзүн салыр мен, сен моон соңгаар хандыкшааннарыңга төлевир бербес сен.

⁴² Ооң соонда Мээң сеңээ удур килеңим намдай бээр, хорадаан сагыжым сенден чайлай бээр. Мен оожургап, сенче оон ыңай килеңневес мен.

⁴³ Аныяк шааңны сагынмайн барганың дээш, ол бүгү-биле мени килеңнедип келгениң дээш, чедип алган чүвеңни бодуңнуң бажыңче халдадыр мен. Бодуңнуң өске чүдек-бужар чаңчылдарыңга самыыраашкынны чүгө немеп алдың?» – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн.

Иерусалим кожа чурттардан дора

⁴⁴ «Чугаазыңга үлегер домактар ажыглаар улус сээң дугайыңда: „Авазы кандыгыл, уруу база ындыг болур“ – деп боор. ⁴⁵ Сен бодуңнуң аваңның ёзулуг уруу сен, а ол ашаандан база ажы-төлүндөн ойталаан болгай, сен – угба-дуңмаларың ышкаш сен, а олар ашактарын база ажы-төлүн каапкан болгай. Силерниң иеңер хет херээжен, а адаңар – амор кижиге. ⁴⁶ Сээң угбаң – Самария; ол бодунуң уруглары-биле сээң соңгу талаңга чурттап турган. А дуңмаң Содом бодунуң уруглары-биле сээң мурнуу талаңга чурттап турган. ⁴⁷ Сен чүгле оларның оруктарын эдерип, чүдек-бужар чаңчылдарын үлегерлеп ап турган эвес, а оон-даа дора бооп, бодуңнуң бүгү оруктарыңга олардан артык будалган сен. ⁴⁸ Мен дириг Бодунуң адым-биле даңгыраглап тур мен: Содом дуңмаң база ооң уруглары сээң база сээң уругларыңның үүлгедип турганы бузуттуг херектерни үүлгедип көрбөөннер – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. –

⁴⁹ Содом дуңмаңның база ооң уругларының кем-буруузу бо-дур: олар улуургап, эмин эрттир тодуп, амыр-шөлөөн чурттап тургаш, яды-түрөңги, чединмес улуска дуза катпааннар. ⁵⁰ Олар менээргенип, Мээң мурнумга чүдек-бужар херектер үүлгедип турган. Ону көргөш, Мен олардан ойталаан мен. ⁵¹ А Самария сээң бачыттарыңның чартыгы хире безин бачыт үүлгетпээн. Сен оларны чүдек-бужар чаңчылдарың-биле ажып каапкан сен, үүлгедип турган чүдек-бужар херектериңни көөрге, сээң угба-дуңмаң актыг ышкаш көстүр-дүр. ⁵² Бак адың эдилээр сен, а угба-дуңмаңның байдалын экижидип каан-дыр сен: бачыттарың оларныындан бужар болгаш, олар сенден актыг бооп көстүр-дүр. Ыятканыңдан арның кыссын, бодуңнуң бак адыңны эдилээр сен, чүгө дээрге сээң чаныңга угба-дуңмаң актыг бооп көстүр-дүр.

⁵³ Ынчалза-даа Мен Содомга база ооң уругларыңга эки чолду эгидер мен, Самарияга база ооң уругларыңга эки чолду эгидер мен. Оларга ышкаш, сеңээ база эки чолду эгидер мен. ⁵⁴ Сен ынчан бодуңнуң бак адыңны эдилеп, үүлгеткен бүгү чүвеңден ыядып човаар сен, угба-дуңмаң сени көргөш, аргалал алыр. ⁵⁵ Сээң угба-дуңмаң – Содом болгаш ооң уруглары база Самария болгаш ооң уруглары биеэги байдалынче эглип кээр, сен база бодуңнуң уругларың-биле кады биеэги байдалыңче

эглип кээр сен. ⁵⁶ Улуургап турган үенде Содом дуңмаң сеңээ кочуланчыг болган . ⁵⁷ Сээң үүлгеткен бузут-багың көстү бербээнде, ындыг турду. А ам сен бодуң арамей чонга болгаш ооң бүгү кожоларыңга база филистим чонга – сени бак көрүп турар долгандыр хүрээлээн бүгү улуска – кочулал апарган-дыр сен. ⁵⁸ Бодуңнуң самыраашкының дээш, чүдек-бужар чаңчылдарың дээш кеземчени чүктээр сен». Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

⁵⁹ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Мен сени кылган үүлгедиң эзугаар аажылаар мен, сен даңгырааңны тоовайн барып, чагыг-керээмни үрээн-дир сен. ⁶⁰ Ынчанмыже Мен аныяанда сээң-биле чарган чагыг-керээмни утпас мен , сээң-биле мөңгө чагыг-керээни чарар мен . ⁶¹ Кажан Мен сээң угба-дуңмаңны, улуун-даа, бичезин-даа, ап алгаш, уругларың дег кылдыр сеңээ хүлээдип бээримге, эрткен оруктарың сактып келгеш, ыядып човаар сен . Ол бүгү Мээң сээң-биле чарган чагыг-керээмниң кезээ эвес-даа болза, Мен ынчаар кылыр мен. ⁶² Сээң-биле чарган чагыг-керээм катап база күштүг апаар, ынчан сен Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар сен . ⁶³ Ынчан сээң үүлгеткен бүгү херектериңни арыглап каарымга, ону утпайн сактып, ыядып човаар база ыятканыңдан моон соңгаар аксың безин ажыдып шыдавас сен». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Виноград сывы болгаш ийи эзир

17 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижин амытан, израиль чонга тывызык ыдып, бо угаадыглыг чугааны дамчыт. ³ Оларга Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт:

Улуг далбагар чалгыннарлыг, селбегер шокар эзир Ливан сынга ужуп келген .

Ол бир пөштүң бажын сегирип алгаш, ⁴ ооң эң үстүндө чиирбейни сыккаш, ханаан черже эккеп, садыгжылар хоорайыңга салып каан.

⁵ Эзир ол черниң бир үрезинин ап алгаш, үнүш үнүүчел хөрзүңге, улуг суг чаныңга олуртуп каарга , тал дег өзүп келген.

⁶ Үрезин өзүп үнгеш, саглагар, чавыс виноград сывы апарган .

Ооң будуктары эзирже ээгип турган, а дазылдары олуртуп каан черинге артып калган. Үрезин ынчалдыр виноград сывы апарып, адырланып, будук-бүрүленип, тарай берген.

⁷ Улуг далбагар чалгыннарлыг селбегер өске эзир база турган.

Демги виноград сывы бодунуң дазылдарын олуртуп каан черинден ийиги эзирже шөйүп, ону суггарып, ажаар кылдыр,

будуктарын олче хере сунуп тур-ла!

⁸ Сыпты эки шөлге, улуг суг чаныңга олуртуп каан, ынчангаш ол будукталып, чимизин берип, улуг-чаагай сып апарып шыдаар турган.

⁹ Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт:

Ол сып чедишкинниг болур бе?

Бирги эзир ону дазылы-биле тура тырткаш, чимистерин үзе тыртып кааптарга, ол кадып калбас бе?

Ооң бүгү чаш будуктары кадып каар, ону дазылы-биле тура тыртарда, өндүр улуг күштүң-даа, хөй шеригниң-даа херээ чок.

¹⁰ Олуртуп каан-даа болза, ол чедишкинниг болур бе?

Чөөн чүктүң изиг хады олче үрүптери билек, шуут кадып калбас бе?

Өзүп турган черинге кадып калбас бе? »

¹¹ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ¹² «Үймээнчи чонга: „Бо бүгүнүң чүү деп уткалыын билбезиңер ол бе?“ – деп чугаала. Оларга мону дамчыт: Вавилоннуң хааны Иерусалимге келгеш, Иудеяның хаанын, ооң нояннарнн туруп алгаш, Вавилонче кады апарганын көргүскени ол-дур . ¹³ Вавилоннуң хааны Иудеяның хаанының хан төрелинден өске кижини шилип алгаш , ооң-биле керээ чарып, даңгырак-биле хүлээндирип алган. Ол оон чурттуң баштың улузун база эдертип апарган – ¹⁴ күрүне бажын чөпшүл доңгайтып, ооң соонда көдүрлүп шыдавайн баргаш, чүгле демги керээни сагып амыдыраар кылдыр апарган. ¹⁵ Ынчалза-даа Иерусалимде чаа хаан Вавилоннуң хаанынга удур тура халыырын оралдажып , аъттар болгаш хөй шериг дилеп аар дээш, бодунуң элчиннерин Египетче чорудупкан. Ол хаан чедишкинниг болур бе? Ынчап турар кижини дириг артар бе? Керээ үрээш, ол дириг артар бе?

¹⁶ Мен дириг Бодунуң адым-биле даңгыраглап тур мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн, – ол хаан Вавилонга, ону дүжүлгеге олурткан хаанның черинге өлүп каар; ол хаан Вавилоннуң хаанынга берген даңгыраан үреп, ооң-биле чарган керээзин күш чок болдурган болгай. ¹⁷ Кажан Вавилоннуң хаанының аг-шерии бүзээлел чалдары кылып, бүзээлел суургалары тудуп , хөй улусту кыргып-хыдыыры-биле белеткени бээрге, күштүг аг-шериглиг, хөй чоннуң фараон ол дайыңга Иудеяның хаанынга дуза катпас . ¹⁸ Бодунуң даңгыраан үрээни дээш, керээни күш чок болдурганы дээш, азаашкын кылып, хол тудушкаш, дөмей-ле бо бүгүнү үүлгеткени дээш, ол хаан дириг артпас».

¹⁹ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Мен дириг Бодунуң адым-биле даңгыраглап тур мен: ол хаан Мээң мурнумга берген даңгыраан, Мээң мурнумга чарган керээзин үрээн болгай; Мен ооң үүлгедиин бодунуң-на бажынче халдадыр мен.

²⁰ Мен олче Бодумнуң четкимни чада салыр мен , ол Мээң дузаамга туттуруп аар. Ооң Меңээ удур кылган өскерликчи чоруу дээш, ону Вавилонга эккеп шиидер мен. ²¹ Ооң дескен дайынчылары хылышка шаштырып аар, а дириг арткан улузун бүгү хаттар-биле тарадып кааптар мен . Ынчан Дээрги-Чаяакчы Мээң мону чугаалаанымны билип аар силер».

²² Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн:
«Мен Бодум ол пөштүң шыпшык бажындан чиирбей ап алгаш,
олуртуп каар мен;
пөштүң үстүкү будуктарындан чымчак чиирбей сып алгаш,
өндүр бедик дагга олуртуп каар мен.

²³ Мен ону Израильдиң бедик даанга олуртуп каарымга ,
ол улгададып өскеш, тооруун бээр, улуг-чаагай пөш апаар,

янзы-бүрү чалгынныг куштар аңаа уя тудуп ап,
ооң будуктарының чаглаанга чурттай бээр .

²⁴ Мен, Дээрги-Чаяакчы, бедик ыяшты чавыс, а чавыс ыяшты бедик кылдыр кылып турарымны арыгда бүгү ыяштар билип алзын.

Мен ногаан ыяшты кургадап,
а кургаг ыяшты чечектелдирип каар мен .

Мен, Дээрги-Чаяакчы, чугаалаан сөзүмнү күүседир мен».

Бачыт дээш хуу харысалга

(Иез. 33:10-20)

18 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Чүге силер израиль черге „Адалары шаңгыр кат чип турган, а ажы-төлүнүң дижи кагжаан “ дээн үлегер домакты ажыглап турар силер? ³ Мен дириг Бодумнуң адым-биле даңгыраглап тур мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн, – израиль черге улус моон соңгаар ол үлегер домакты чугаалавас апаар. ⁴ Билип алыңар, бүгү улустуң амы-тыны Меңээ хамааржы: адазының-даа, оглунуң-даа амы-тыны Мээң эргемде болур. Бачыт үлгеткен кижиге боду өлүп каар .

⁵ Кандыг-бир кижиге актыг-шынныг бооп, шынныг база чөптүг чорук кылып чоруур дижик. ⁶ Ындыг кижиге израиль чоннуң дүрзү-бурганнарынга мөргүвес, дагларга ол бурганнарга өргээн аъш-чемни чивес , өске кижиге кадайы-биле самыыравас , бодунуң кадайының ай демдээ көөр үезинде ооң-биле чоокшулашпас ; ⁷ кымны-даа кызып-кыйбас, бодунга өрелиг кижиниң арттырып каан долаазын эгидип бээр , улус үптөвес, бодунуң аъш-чемин аштаан кижиге бээр, хевин чанагаш кижиге кедирер; ⁸ акша-мөңгүннү хөө алыр дээш чегдирбес, хуузун хавырбас , бодунуң холун кемниг херек кылырындан тыртып чоруур, чаргылдашкан улусту чөптүү-биле шиидер; ⁹ Мээң хоойлуларымны

сагыыр болгаш айтышкыннарымны чүткүлдүү-биле күүседир. Ындыг кижиге чөптүг-шынныг боор база ыяап-ла амылыг артар – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. –

¹⁰ А бир эвес ол кижиниң оглу дээрбечи ийикпе, азы өлүрүкчү кижиге апарган, азы ачазының шуут кылбайн чорааны өске-даа ындыг янзылыг үүлгедиглер кылыр: дагларга дүрзү-бурганнарга өргээн аъш-чемни чиир, өске кижиниң кадайы-биле самыыраар; ¹² яды-түрөңги улусту кызып-кыяр, улус үптээр, бодунга өрелиг кижиниң арттырып каан долаазын эгитпес, дүрзү-бурганнарга мөгеер, чүдек-бужар чүүлдер үүлгедир; ¹³ акша-мөңгүннү хөө алыр дээш чегдирер, хуузун хавырар кижиге дижик. Ындыг кижиге амы-тынныг артар бе? Чок! Үлгеткен бүгү чүдек-бужар чүүлдери дээш, ол ыяап-ла өлүп каар, бодунуң өлүмү дээш боду буруулуг болур .

¹⁴ Ол багай кижиге оолдуг болган дижик. Ооң оглу ачазының үлгеткен бүгү бачыттарын көрүп, билгеш, ачазы дег эвес: ¹⁵ израиль чоннуң дүрзү-бурганнарынга мөгейбес, дагларга ол бурганнарга өргээн аъш-чемни чивес, өске кижиниң кадайы-биле самыыравас; ¹⁶ кымны-даа кызып-кыйбас, бодунга өрелиг кижиден долаа негевес, улус үптөвес, бодунуң аъш-чемин аштаан кижиге бээр, хевин чанагаш кижиге кедирер; ¹⁷ яды кижиге кызагдал кылырындан бодунуң холун тыртып аар, акша-мөңгүннү хөө алыр дээш чегдирбес, хуузун хавырбас, Мээң айтышкыннарымны күүседип, хоойлуларымны сагып турар болган дижик. Ол оол адазының бачыдының ужун өлбес; ол ыяап-ла амы-тынныг артар. ¹⁸ А ооң адазы бодунуң кем-буруузу дээш өлүп каар, чүге дээрге ол кижиге улусту кызып-кыйып, ха-дуңмазын үптөп, бодунуң чонунуң аразына бузут-бактыг чүвө үүлгедип турган-дыр.

¹⁹ А силер: „Чүге оглу адазының кем-буруузун чүктөвезил?“ – деп айтырар-дыр силер . Чүге дээрге оглу чөптүг база шынныг чорук кылып, Мээң бүгү дүрүмнеримни чүткүлдүү-биле сагып чоруур-дур. Ол ыяап-ла амы-тынныг артар. ²⁰ Бачыт үлгеткен кижиге боду өлүп каар; оглу адазының буруузун чүктөвес, адазы база оглунуң буруузун чүктөвес . Чөптүг кижиниң шынныг чоруу ооң бодунуу бооп артар, бузуттуг-бак кижиниң кем-буруузу база ооң бодунуу бооп артар .

²¹ Кем-буруулуг-даа кижиге, бир эвес бодунуң үлгеткени бүгү бачыттарындан ойталаар болза, Мээң бүгү дүрүмнеримни сагып, чөптүг-шынныг чорук кылыр болза, ыяап-ла амы-тынныг артар, өлүп калбас. ²² Ооң үлгеткен бүгү кемниг херектериниң чаңгызын-даа аңаа сагындырбас мен; ол кижиге ам бодунуң кылып турар чөптүг-шынныг херектериниң ачызында амы-тынныг артар. ²³ Таанда-ла кем-буруулуг кижиниң өлүмүн көргөш, Мээң сеткилим ханар деп бе? – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – Ооң бодунуң

оруктарындан ойталап, амы-тынныг артып каарын күзеп турар эвес мен бе?

²⁴ А бир эвес чөптүг кижиге бодунуң шынныг чоруундан ойталап, кемниг херек үүлгедир болза, бузуттуг-бак кижиниң үүлгедип турар бүгү чүдөк-бужар чүүлдерин база кылыр болза, ол кижиге амы-тынныг артар деп бе? Чок! Ооң кылган буянныг херектериниң чаңгызы-даа Мээң сагыжымга кирбес. Бодунуң кара сагышты дээш, үүлгеткен бачыттары дээш, ол кижиге өлүп каар.

²⁵ А силер: „Дээргиниң оруу шынныг эвес“ – дээр-дир силер. Израиль чон, дыңна! Мээң оруум канчап шынныг эвес болду? Силерниң оруктарыңар харын шынныг эвес болбаан деп бе?

²⁶ Бир эвес чөптүг кижиге бодунуң шынныг чоруундан ойталап, кемниг херектер үүлгедир болза, ол дээш өлүп каар; бодунуң үүлгеткен кем-буруузу дээш өлүп каар. ²⁷ А бир эвес бузут-бактыг кижиге бодунуң үүлгедип турганы кем-бурууздундан ойталап, шынныг база чөптүг чорук кылыр болза, бодунуң амы-тынын камгалап аар. ²⁸ Ол кижиге бодунуң үүлгедип турганы бүгү кемниг херектерин көрүп кааш, олардан ойталап, бузут үүлгедирин соксадыр болза, амы-тынныг артар, өлүп калбас.

²⁹ А израиль чон: „Дээрги-Чаяакчының оруу шынныг эвес!“ – дээр-дир. Израиль чон, Мээң оруктарым канчап шынныг эвес болду? Силерниң оруктарыңар харын меге эвес деп бе? ³⁰ Ынчангаш, израиль чон, Мен силерниң кайыңарны-даа бодунуң оруктары дээш шиидер мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – Бачыдыңар минниңер! Бүгү кемниг херектериңерден ойталаңар, бузудуңар силерге моондак апарбас болзун. ³¹ Үүлгедип турар бүгү бачыттарыңарны артыңарга кааптыңар, сеткил-чүрээңерни, сүлдеңерни чаартып алыңар; израиль чон, чүге өлүр ужурлуг сен? ³² Кымның-даа болза өлүмүн көргөш, Мээң сеткилим ханмас – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – Бачыдыңар билингөш, амы-тынныг артып калыңар!»

Иудеяның хааннары дээш ыы-сыы

19 «Иезекиил, израиль чоннуң чагырыкчылары дээш качыгдал ырызын ырла. ² Мынча деп чугаала:

„Сээң аваң арзылаңнар аразында кайгамчык кыс арзылаң турган.

Ол аныяк арзылаңнар аразында амыр-шөлээн чурттап, чаш төлдерин доруктуруп алган.

³ Ава бодунуң арзылаңчыгаштарының бирээзин эмзирип өстүрүп каарга, ол аныяк арзылаң апарып, олча тудуп өөренип алгаш, кижилер чип эгелээн.

⁴ Өске чоннар ооң дугайында дыңнап каан; ол араатан оларның оңгарынче кире берген. Олар ону демир-биле илбектеп алгаш, египет черже апарган.

⁵ Авазы бодунуң манаашкыны хей барганын, идегели бүтпээнин көрүп кааш, өске оглун аныяк арзылаң кылдыр өстүрүп алган.

⁶ Ол аныяк арзылаң өске арзылаңнар аразында чимзенип чоруп тургаш, олча тудуп өөренип алгаш, база кижилер чип эгелээн.

⁷ Ол арзылаң кижилер ордуларын үреп бузуп, хоорайларын хоозурадып турган; ол черде бүгү чурттакчы чон ооң ырланырындан коргар апарган.

⁸ Ынчан чоок-кавы девискээрлерниң чоннары аңаа удур үнгөш, четкизин чада салыптарга, араатан оларның оңгарынче кире берген.

⁹ Олар ооң мойнунче ыяш дөңгү суп, демир-биле илбектеп алгаш, Вавилоннуң хаанынче апарган. Арзылаңның ырланганы Израильдиң дагларында ооң соонда дыңналбазын дээш, кара-бажыңнап кааннар.

¹⁰ Сээң аваң шөлде суг чанында тарып олурткан виноград сывы дег, сугаттын элбээнден өзүүчел, будуккур апарган.

¹¹ Ооң будуктары быжыгып, чагырыкчының мергези апарган, ооң уну шыргай будук-бүрү аразында бедидир көдүрүлгөн.

Ол бодунуң бедии-биле база эңдерик чаш будуктары-биле онзаланып көстүп турган.

¹² Ынчалза-даа ол сып килең-биле тура тырттыргаш, черже октадыпкан;

өрттендир чиир хат ону кургадыпкан, ооң чимистерин үзе тыртып каапкан; быжыг будуктары кадып калган, оларны от чипкен.

¹³ Ам ону ээн кургаг ховуже, кадып калган, кагып-суксаан черже солуй олуртуп каан.

¹⁴ Ооң унундан от үнгөш, будук, чимизин чипкен. Ам ында чагырыкчының мергези боорунга тааржыр быжыг будуктар артпаан“».

Бо дээрге качыгдал ырызы-дыр, ооң-биле ажыын ажып, ыглап-сыктазыннар.

Үймээнчи израиль чон

20 Туттуруушкунувустуң чедиги чылының беш айның онда израиль чоннуң баштыңарының чамдыызы Дээрги-Чаяакчыдан чүве айтырар дээш, мээң мурнумга кээп олуруп алган.

² Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ³ «Кижиге амытан, Израильдиң баштыңары-биле чугаалажып, оларга Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт:

силер Менден чүве айтырып келдиңер бе? Мен дириг Бодумнуң адым-биле даңгыраглап тур мен : силерге харыы бербес мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ⁴ Кижиге амытан, оларны шиидеринге белен сен бе? Шиидеринге белен сен бе? Ындыг болза, оларга ада-өгбезиниң чүдек-бужар чүүлдерин айтып , ⁵ Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин оларга дамчыт: Израильди шилип алганым хүнде Мен Иаковтуң салгалы болур чонга даңгырак берип, Египетке оларга Бодумну ажыткан мен. Даңгырак берип, оларга: „Мен – Дээрги-Чаяакчы, Бурганыңар-дыр мен“ – деп чугаалаан мен . ⁶ Ол хүн оларны Египеттен үндүргөш, Мээң оларга көрүп бергеним, сүт биле ары чигири агып чыдар байлак, бүгү черлерниң эң каазы болур черже чедире бээрин аазаан мен . ⁷ Оларга: „Чарашсынып магадаар чүдек-бужар дүрзүлериңерден шуптуңар ойталаңар, Египеттиң дүрзү-бурганнары-биле бодуңарны бужартатпаңар . Мен – Дээрги-Чаяакчы, Бурганыңар-дыр мен“ – деп чугаалаан мен.

⁸ Ынчалза-даа олар Меңээ удур тура халышкаш, Мени тооп дыңнавайн барганнар; кайызы-даа чарашсынып магадаары чүдек-бужар дүрзүлериңерден ойталавайн барган, Египеттиң дүрзү-бурганнарын кагбаан. Мен ынчан килеңимни оларже кыптыктыарымны, хорадаан сагыжымны египет черге оларга удур ыдарымны шиитпирлээн мен. ⁹ Ындыг-даа болза, Мен Бодумнуң адымны бодааш , ол ат оларның аразында израильчилерниң чурттап турары чоннар мурнунга баксыравазын дээш, ынчаар кылбаан мен. Мен ол чоннар көрүп турда, израильчилерге Бодумну ажыдып, оларны египет черден үндүрө берген болгай мен.

¹⁰ Мен израильчилерни Египеттен үндүрө бергөш, ээн кургаг ховуга эккелген мен . ¹¹ Оларга Бодумнуң айтыышкыннарымны берип, хоойлуларымны чарлаан мен, чүге дээрге ол хоойлуларны күүседип турар кижиге оларның ачызында амылыг артар .

¹² Бистиң аравыста харылзааның демдээ кылдыр, оларны Мен, Дээрги-Чаяакчы, ыдыктап турарымны билип алзын дээш , Меңээ тураскааткан амыр-дыш хүннерин оларга берген мен .

¹³ Ынчалза-даа израиль чон ээн кургаг ховуга Меңээ удур тура халышкан: Мээң айтыышкыннарымны сагываан, хоойлуларымны хүлээп көрбээн – а ол хоойлуларны күүседип турар кижиге оларның ачызында амы-тынныг артар; олар Меңээ тураскааткан амыр-дыш хүннерин дыка-ла бужартаткан . Ынчангаш Мен ээн кургаг ховуга килеңимни оларже кыптыктыарымны, оларны узуткап каарымны шиитпирлээн мен . ¹⁴ Ындыг-даа болза, Мен Бодумнуң адымны бодааш, израильчилерни Египеттен үндүрүп турумда, көрүп турган чоннар мурнунга адым баксыравазын дээш, ынчанмаан мен. ¹⁵ Харын-даа Мен оларга белеткеп кааным сүт болгаш ары чигири агып чыдар байлак

черже, бүгү черлерниң эң каазы болур черже оларны киирбезимни ээн кургаг ховуга даңгыраглаан мен . ¹⁶ Чүге дээрге олар Мээң хоойлуларымны хүлээп көрбээн, Мээң айтыышкыннарымны сагываан болгаш Меңээ тураскааткан амыр-дыш хүннерин бужартадып турган; оларның сеткил-чүрээ боттарының дүрзү-бурганнарынга бердинген турган . ¹⁷ Ынчалза-даа Мен оларже кээргел-биле көрүп, чок кылбайн барган мен, оларны ээн кургаг ховуга узуткап кагбаан мен.

¹⁸ Мен ээн кургаг ховуга оларның ажы-төлүнге: „Ада-өгбеңерниң дүрүмнерин эдербеңер, оларның доктаалдарын сагываңар , боттарыңарны оларның дүрзү-бурганнары-биле бужартатпаңар . ¹⁹ Мен, Дээрги-Чаяакчы – – силерниң Бурганыңар-дыр мен; Мээң айтыышкыннарымны сагыңар, Мээң дүрүмнеримни чүткүлдүү-биле күүседир . ²⁰ Бистиң аравыста харылзааның демдээ кылдыр Меңээ тураскааткан амыр-дыш хүннерин ыдыктыг деп көрүңер . Мени Дээрги-Чаяакчы, Бурганыңар деп билип алыр силер“ – дээн мен.

²¹ Ынчалза-даа оларның ажы-төлү база Меңээ удур үймээн үндүргөн : Мээң айтыышкыннарымны сагываастаан, Мээң хоойлуларымны күүседир дээш чүткүвестээн – а ол хоойлуларны күүседип турар кижиге оларның ачызында амы-тынныг артар болгай; олар Меңээ тураскааткан амыр-дыш хүннерин бужартадып турганнар. Ынчангаш Мен ээн кургаг ховуга килеңимни оларже кыптыктыарымны, хорадаан сагыжымны оларга удур ыдарымны шиитпирлээн мен. ²² Ынчалза-даа Мен холумну узуткаашкындан тыртып, Бодумнуң адым дээш, израильчилерни Египеттен үндүрүп турумда, көрүп турган чоннар мурнунга адым баксыравазын дээш, ынчанмаан мен. ²³ Мен ол ышкаш ээн кургаг ховуга оларны өске чоннар аразында тоо быдарадып, хары чурттарже тарадып кааптарымны даңгыраглаан мен . ²⁴ Чүге дээрге олар Мээң хоойлуларымны күүсетпейн, айтыышкыннарымны хүлээп көрбөйн турган; Меңээ тураскааткан амыр-дыш хүннерин бужартадып, боттарының ада-өгбезиниң дүрзү-бурганнарын чарашсынып магадап турганнар. ²⁵ Ынчангаш Мен оларга багай дүрүмнерни база оларның амы-тынын камгалап шыдавас хоойлуларны эдерерин чөпшээрээн мен . ²⁶ Оларга боттарының өргүл салыышкыннарын дамчыштыр бужартаарын, дун оолдарын өргүүрүн чөпшээрээн мен – оларны хоозурадыр дээш, Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип алзыннар дээш ынчалдым .

²⁷ Ынчангаш, кижиге амытан, израиль чон-биле чугаалажып, Дээрги-Бурган-Чаяакчының оларга чугаалаан чүвезин дамчыт: ада-өгбеңерниң Меңээ удур кара сагыш сеткип, Мени бак сөглөп турганы мындыг база болган. ²⁸ Мен оларны бээр бооп даңгыраглаан черимче эккелдим. А олар бедик тей азы улуг хөлегелиг ыяш көрүп кааш-ла, аңаа

өргүлдөр кылып, Мээң килеңим оттурар өргүл белектери салып, чаагай чыттыг чүүлдер кыпсып, арага өргүлдери чажып турду. ²⁹ Мен олардан: „Бо чүү ыңдыг бедик черже барып турарыңар ол?“ – деп айтырган мен. (Ол бедик черни амдыгаа чедир Бама деп адап турар.)

³⁰ Ынчангаш израиль чонга Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыдар сен: ада-өгбеңерниң үлегер-чижээ-биле боттарыңарны бужартадып, оларның чүдек-бужар дүрзү-бурганнары-биле самыраар силер бе? ³¹ Өргүл белектерин эккеп, ажы-төлүңерни өргүп, от өттүр эрттирип турарыңар дээрге-ле боттарыңарны бүгү дүрзү-бурганнарыңар-биле биеэги хевээр бужартадып турарыңар ол-дур. Израиль чон, Менден чүве айтырып кээп шыдаар бис деп бодап тур силер бе? Мен дириг Бодумнуң адым-биле даңгыраглап тур мен: силерге харыы бербес мен!

³² Силер: „Бүгү өске чоннар ышкаш, өске чер чурттуг аймактар ышкаш, ыяш биле дашка бараан болур бис“ – дээр-дир силер. Ынчалза-даа силерниң угаан-бодалыңарга кирген ол чүве канчап-даа боттанмас.

³³ Мен дириг Бодумнуң адым-биле даңгыраглап тур мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – Силерни күштүг холум, күчү-күжүм болгаш кыптыккан килеңим-биле чагырар мен. ³⁴ Силерни күштүг холум, күчү-күжүм болгаш кыптыккан килеңим-биле тарадып чорудупканым өске чоннар аразындан, хары чурттардан үндүрө бергеш, чыып эккээр мен. ³⁵ Мен силерни өске чоннарга хамааржыр ээн кургаг ховуже эккелгеш, силер-биле удур-дедир көржүп алгаш, чаргылдажыр мен.

³⁶ Силерниң ада-өгбеңер-биле египет черде ээн кургаг ховуга чаргылдажып турганым дег, силер-биле база чаргылдажыр мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ³⁷ Мен силерни Бодумнуң шыкпыыжым-биле хай деп чагырар мен, чагыг-керээмниң кинчизи-биле бектээр мен. ³⁸ Мен силерден үймээнчи, Меңээ удур тура халаан улусту аңгылаар мен. Ам турар черинден Мен оларны үндүрө берзимзе-даа, олар израиль черже кирбес. Ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер.

³⁹ Израиль чон, силерниң дугайыңарда Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча деп турар-дыр: боттарыңарның дүрзү-бурганнарыңарга бараан болуп барыңар-ла! Ынчалза-даа моон соңгаар Мени тооп дыңнаар силер, Мээң ыдыктыг адымны өргүлдериңер болгаш дүрзү-бурганнарыңар-биле бужартадып шыдавас силер. ⁴⁰ Чүге дээрге Мээң ыдыктыг даамга, Израильдиң бедик даанга бүгү израиль чон, чер кырында чеже санныг болдур, Меңээ бараан болур – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – Чонумну Мен аңаа хүлээп аар мен; силерниң өргүлдериңерни, баштайгы дүжүдүңерни бүгү ыдыктыг өргүлдериңер-биле кады аңаа негеп аар мен. ⁴¹ Силерни өске чоннар аразындан үндүрө бергеш, силерни тарадып каапканым чурттардан

чыып эккелгеш, ол чоннар көрүп турда, силерниң араңарга Бодумнуң ыдыктыымны көргүскеш, силерни чаагай чыттыг өргүл дег кылдыр хүлээп аар мен. ⁴² Силерни израиль черже – силерниң ада-өгбеңерге бээр бооп даңгыраглаан черимче – киире бээримге, Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер. ⁴³ Аңаа боттарыңарны бужартадып турган бүгү оруктарыңар болгаш херектериңерни сактып кээр силер, үүлгедип турган бузут-багыңар ужун боттарыңардан ческинер силер. ⁴⁴ Израиль чон, кажан Мен, бузут-бактыг оруктарыңар болгаш самыыргай херектериңер бар-даа болза, Бодумнуң адым дээш, силерге эки чүүл кылырымга, Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Мурнуу чүкке отту кыпсыры

⁴⁵ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ⁴⁶ «Кижиге амытан, мурнуу чүкке шиглей көрүңгеш, мурнуу чүкте черлерге удур медегле, Негевтиң арга-эзиминге удур өттүр билип медегле.

⁴⁷ Негевтиң арга-эзиминге Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан сөзүн дамчыт: көр даан, Мен сээң иштиңге от кыпсыр деп тур мен, ол от сээң ногаан-даа, кургаг-даа бүгү ыяштарыңны чиптер, чалынналган чалбыыш өшпес, мурнуу чүктен эгелээш, соңгу чүкке чедир бүгү улустуң арыннары аңаа чиртип аар. ⁴⁸ Кижиге бүрүзү Мээң, Дээрги-Чаяакчының, ону өрттеткенимни көрүп каар, ол чалбыыш черле өшпес».

⁴⁹ Мен ынчан: «О, Дээрги-Бурган-Чаяакчы! Улус меңээ: „Ол медээчи чүгле тывызык чугаалар-биле чугаалап туруп берди“ – деп тур» – дээн мен.

Бурганның хынындан ужулган хылыжы

21 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижиге амытан, Иерусалимче шиглей көрүңгеш, ыдыктыг черлерге удур медегле, израиль черге удур өттүр билип медегле. ³ Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин аңаа дамчыт: Мен сеңээ удур апардым. Хылыжымны хынындан ужулгаш, сээң чөптүг-даа, бузуттуг-даа улузуңну узуткап каар мен. ⁴ Чөптүг-шынныг-даа, бузуттуг-даа улусту узуткап каар болганымда, Мээң хылыжым мурнуу чүктен эгелээш, соңгу чүкке чедир бүгү улуска удур көдүрлүр. ⁵ Кижиге бүрүзү Дээрги-Чаяакчы Мээң хылыжымны хынындан ужулганымны, ол ам хынче дедир кирбезин билип аар.

⁶ А сен, кижиге амытан, човуурта! Улус мурнунга сеткил-чүрээң кедергей кударап, сарынналып човуурта! ⁷ Кажан олар: „Чүге човууртап тур сен?“ – деп айтырарга, „Дыңналып келген медээден“ – деп харыылаар сен. Чүрек бүрүзү кортканындан шапкыланар, холдар салдына бээр, сагыш-сеткил бүрүзү харыксырап каар, дискек бүрүзү,

бырлаңнаан суг дег, сирилээр . Медээлээн халап албан боттаныр». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

⁸ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ⁹ «Кижиге амытан, өттүр билип медеглеп, Дээргиниң чугаалаан чүвезин дамчыт:

Хылыш – чидидип, кылайтыр чүлгүп каан хылыш бар;

¹⁰ кыргып-хыдызын дээш чидидип, чаңнык ышкаш кызаңназын дээш, кылайтыр чүлгүп каан хылыш бар.

Канчап өөрүүр бис? Мээң ажы-төлүм кандыг-даа кеземчени тоовас-тыр!

¹¹ Ол хылышты дайзын тудуп аар кылдыр кылайтыр чүлгүп каан, ону узуткакчыга тутсур дээш чидидип, кылайтыр чүлгүп каан.

¹² Кижиге амытан, човууртап, ишкирнип ыгла, чүгө дээрге ол хылыш Мээң чонумга, Израильдиң бүгү нояннарынга удур көдүрлүр;

оларны Мээң чонум-биле кады кыргыдып-хыдытсын дээш хылышка каап бээр;

ынчангаш качыгдалдан бажың шаштын.

¹³ Шылгалда ыяап-ла кээр:

а бир эвес улус кеземчени тоовас болза, канчаарыл?

Ындыг чүве турбас ажурлуг!»

Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

¹⁴ «Кижиге амытан, өттүр билип медегле, хорадааның илередип, адыштарың часкан. Хылыш хөй катап соксун – ол дээрге улусту узуткаар,

өндүр улуг кыргып-хыдыышкын кылыр хылыш-тыр,

оларны бүгү чүктен өттүр шанчар хылыш-тыр.

¹⁵ Оларның чүректери кортканындан шапкыланыр, кырдырган улус хөй болур.

Хылыштың бизин Мен бүгү хаалгаларга үстүртүп каар мен.

Ол боор! Чаңнык ышкаш кызаңнаан, кыргып-хыдызын дээш чидидип каан хылыш ол-дур!

¹⁶ Хылыш, оң талаңче шаш-ла! Солагай талаңче сок-ла!

Бизиң углаан черже шаш-ла!

¹⁷ Мен база адыш часкап, килеңим хандыраар мен. Мен, Дээрги-Чаяакчы, ону чугааладым».

¹⁸ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ¹⁹ «Кижиге амытан, Вавилоннуң хаанының хылышы чоруп болгу дег ийи оруктан даап бодап, чуруп ал; олар ийилээн чаңгыс черден үнүпсүн. Оруктарының эгезинге аңгы хоорайларже айыткан орук демдээн тургузуп каг. ²⁰ Хылыштың чоруп

болгу дег оруктарын даап бодап, чуруп ал: бир орук аммон чоннуң найысылал хоорайы Равваже, өске орук – Иудеяже, быжыглалдыг Иерусалимче барзын. ²¹ Чүгө дээрге Вавилоннуң хааны ийи оруктуң белдиринге, адырланып чарлыр черинге доктаагаш, төлгө кылыр-дыр. Хаан согуннарын силгип-чайып, ап чорааны дүрзү-бурганнардан айтырып, өргээн малының баарын шинчип көөрдүр. ²² Ооң холунче „Иерусалимче“ деп айыткан төлгө кирер-дир – ол аңаа дайынчы алгы үндүрүп, кыргып-хыдыышкынче кыйгыраар, хана буза үстүрер чепсектер тургузар, хоорайны дескиндир чалдар кылыр, бүзээлел суургалары тудар. ²³ Берген даңгырактар ужун иудейлерге ол төлгө мегелеп турар ышкаш боор, ынчалза-даа хаан оларның кем-буруузун сагындыргаш, оларны тудуп алгаш баарын шиитпирлээр».

²⁴ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы: «Бир-тээ, силер ажык үймээн үндүрүп, ооң-биле кем-буруулуңарны сагындырып, кылып турар бүгү херектериңер-биле бачыттарыңарны ажыдып турар болганыңарда, ол бүгүнү боттарыңар сагындырганыңар дээш, дайзын силерни тудуп алгаш баар» – деп чугаалаан.

²⁵ «А сен, Израильдиң бужар-бак чагырыкчызы, шииттирер хүнүң келген-дир, бүрүн кеземче көөр шагың четкен-дир – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы чугаалаан. – Бажыңда оваадайың – дүжүлгө демдеглээн бөргүң уштуп салып каг. Моон соңгаар ооң мурнунда турганы дег болбас: базындырганнар көдүрлүр, бедээннер базындырар. ²⁷ Узуткаашкын, узуткаашкын, узуткаашкын! Ынчалза-даа узуткаар эргелиг кижиге келбээн шаанда, ындыг чүве болбас ».

Аммон чонга удур өттүр билген медеглел

²⁸ «Кижиге амытан, өттүр билип медеглеп, Дээрги-Бурган-Чаяакчының аммон чонга болгаш ооң бак сөглээшкиннеринге хамаарыштыр чугаалаан чүвезин дамчыт:

Хылыш, кыргып-хыдызын дээш хынындан ужулган,

узутказын дээш, чаңнык ышкаш кызаңназын дээш,

кылайтыр чүлгүп каан хылыш бо-дур!

²⁹ Аммон чон, сеңээ хоозун көстүүшкүннер, меге төлгелер дуза катпас;

шииттирер хүнү үнген, бүрүн кеземче көөр шагы келген

бужар-бак улустуң боскун хылыш-биле одура кезер.

³⁰ Хылышты хынынче дедир сугайн бе?!

Сени төрүттүнген чериңге, чаяаттыңан чериңге шиидер мен, аммон чон!

³¹ Мээң хорадаан сагыжым сенче кыптыгар, килеңимниң чалбыыжын сенче хадыдар мен,

араатанзыг, өлүрүүшкүн кылып мергежээн улустуң холунга

сени хүлээдип бээр мен.

³² Отка чемиш боор сен, сээң ханың черни шыва аптар,

сээң дугайыңда сактыышкын артпас .

Мен, Дээрги-Чаяакчы, ону чугааладым».

Иерусалимниң хөй бачыттары

22 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижиге амытан, сен ханга борашкан хоорайны шиидеринге белен сен бе? Сен ону шиидеринге белен сен бе? Ындыг болза, ооң үүлгеткен бүгү чүдек-бужар чүүлдерин айтыр сен . ³ Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин аңаа дамчыт: о, бодунуң иштинге хан төгүүшкүнү кылып, кеземчени бодунче халдадып турар, кылып алган дүрзү-бурганнары-биле бодун бужартадып турар хоорай! ⁴ Сен төккөн ханың дээш кем-буруулуг апарган сен, кылып алган дүрзү-бурганнарың-биле бодуну бужартаткан сен; кеземче алыр үеңни чоокшуладып алган сен, назының төнчүзү келген-дир. Ол бүгү дээш, Мен сени өске чоннарга бак сөглеттирип, бүгү чурттарга кочу-шоот кылып каар мен . ⁵ О, адын баксырадып алган, дүржөк чоруу-биле сурагжаан хоорай, сенден ырак улус чоокта улус-биле кады сени дорамчылаар.

⁶ Иерусалим, Израильдин чагырыкчылары сеңээ тургаш, кайызы-даа бодунуң шыдаар шаа-биле улустуң ханын төп турар. ⁷ Сээң иштиңде кижилер ада-иезин куду көрүп , даштыкы улусту бастып, өскүстерни база дулгуяк херээженнерни кызагдап турар . ⁸ Сен Мээң ыдыктыг чүүлдеримни херекке албайн, Меңээ тураскааткан амыр-дыш хүннерин бужартадып тур сен . ⁹ Нүгүлчүлөр сеңээ тургаш, өске улустуң ханын төп турар ; сээң чурттакчыларың дагларга дүрзү-бурганнарга өргээн аъш-чем чип , сээң иштиңге бужар-бак чүүлдер кылып турар. ¹⁰ Сенде турар чамдык улус ачазының орун-дөжээн бужартадыр-дыр , өскелери – ай демдээ көрүп, арыг эвес турган кадайы-биле албадал кылып холбажыр-дыр. ¹¹ Чамдык улус өске кижиге кадайы-биле бужар харылзаа тудар-дыр , база чамдыктары боттарының кеннин ыят чогу-биле бужартадыр-дыр, өске-бир кижиге бодунуң-на ачазының уруу болур угбазы азы дуңмазы-биле албадал кылып холбажыр-дыр . ¹² Чурттакчыларың хээли алгаш, өске кижиге ханы төгер-дир ; сен болза хөөзүн алыр дээш, хуу хавырып аар дээш акша-мөңгүн чегдирип, өске кижиден ажык-кончаа түрдүп алыр-дыр сен . А Мени уттупкан-дыр сен». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

¹³ «Көр даан, Мен сээң былаап тургаш чедип алганың олча-ажыың дээш база бодунуң чонуң аразыңга төккениң хан дээш хорадап, сенче чудуруум аннып тур мен. ¹⁴ Мээң сеңээ удур

хөделип үнер үемде, эрес-дидим бооп артар сен бе, сээң холдарың ынчан салдына бербес бе? Мен, Дээрги-Чаяакчы, ону чугаалаан мен, кылыр-даа мен. ¹⁵ Мен сени өске чоннар аразыңга тоо быдарадып, хары чурттарга тарадып кааптар мен ; сенде турар чүдек-бужар чүүлдерниң төнчүзүн салыр мен. ¹⁶ Сен бодуну өске чоннар мурнунга бак атка кирир сен. Ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар сен» .

¹⁷ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ¹⁸ «Кижиге амытан, израильчилер Меңээ багай холуксаа дег апарган; олар шупту эзилдирер суугуга артып каар Ches, коргулчун, демир болгаш ак-коргулчун дег – мөңгүннүң багай холуксаазы дег ». ¹⁹ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Силер шупту багай холуксаа дег апарган болганыңарда, Мен силерни Иерусалимге чыыптар мен. ²⁰ Эзилдирер суугуе мөңгүн, Ches, демир, коргулчун болгаш ак-коргулчунну кады суккаш, от кыпсып, чалбыышты үргеш, оларны эргизери дег, Мен база килеңим кыптыккаш, силерни чыып, хоорайга арттыргаш, эзилдирер мен. ²¹ Силерни чыггаш, хорадаан сагыжымның одун силерге үреримге, аңаа эстип каар силер. ²² Эзилдирер суугуга мөңгүннүң эстири дег, силер база аңаа эстип каар силер. Ынчан Мээң, Дээрги-Чаяакчының, килеңимниң силерге кыптыкканын билип аар силер».

²³ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ²⁴ «Кижиге амытан, бо черге: „Хирлиг-дир сен, килең хүнүнде чаъс-биле суггартпаан-дыр сен “ – деп чугаала. ²⁵ Ында турар Бурганның медээчилери сүлчээлиг-дир , олар олчазын үзе-чаза тыртып, ырланган арзылаң ышкаш-тыр ; олар улусту узуткап, эт-хөреңги болгаш эртине-байлакты хунаап ап, бо черде дулгуяк херээженнерни көвүдөдип турар-дыр. ²⁶ Ында Бурганның бараалгакчылары Мээң хоойлумну үреп, ыдыктыг чүүлдеримни бужартадып турар-дыр ; олар ыдыктыг чүүлдү ыдыктыг эвес чүүлден аңгылавайн, арыг база арыг эвес чүүлдүн аразыңда ылгал барын айытпайн турар-дыр ; олар Меңээ тураскааткан амыр-дыш хүннерин канчаар сагып турарынче сагыш салбас-тыр . Ынчангаш Мен оларның аразыңда бужартаашкынга таваржып турар-дыр мен. ²⁷ Ол черниң нояннары олчазын туткулаан бөрүлөр дег-дир; олар хан төп, ажык-кончаа алыр дээш кижиге өлүрүп турар-дыр . ²⁸ А ында турар Бурганның медээчилери нояннарың бүгү ындыг херектерин хоозун көстүүшкүннер болгаш меге өттүр билген медеглелдери-биле, чугайлаан дег, агартыр чаап, шынны чажырып турар. Олар Дээрги-Чаяакчы ынча дивээн-даа болза, „Дээрги-Бурган-Чаяакчы ынча дээн“ деп медеглээр-дир . ²⁹ Черниң чурттакчылары бот-боттарын дарлап, үптөп, яды-түрөңги улусту кызагдап, даштыкы улусту бастып, оларга чөптүр шииткел көргүспейн турар.

³⁰ Мен, чуртту чок кылып каарын күзевейн, чоннуң аразындан хананы дуй туруптар, Мээң мурнумга чуртка болчуп, ойбак черлерге барып туруп аар кижидилеп турдум, ынчалза-даа тыппадым. ³¹ Ам Мен оларже килеңим кыптыгып, хорадаан сагыжымның оду-биле оларны узуткап каар мен, чедип алган чүвезин боттарының баштарынче халдадыр мен». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Самыыраан угбашкылар

23 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижидилеп, чаңгыс иеден төрүттүнген ийи угбашкы турган-дыр. ³ Олар аныяндан-на Египетке самыын-садып турганнар; аңаа оларның эр кижидегбээн эмиглерин нугуп, эмииниң допшуларын бырыштыр суйбап каапкан. ⁴ Угбазын Огола деп, а дуңмазын Оголива деп адаар чүве-дир. Олар Мээң кадайларым апаргаш, ажы-төлдү божуп берип турган. Огола дээрге Самария-дыр, а Оголива – Иерусалим-дир.

⁵ Огола Мээң кадайым тургаш-ла, катап база самыын-садып эгелээн. Ол бодунуң хандыкшаан эрлеринче, ассирий дайынчыларже, туралап, холбажырын күзей берген – ⁶ каас-коя хептиг эрлерже, тус чер чагырыкчыларынче, шериг баштыңнарынче туралап, холбажырын күзей берген – олар шупту чараш эрлер, аъттыг шеригжилер турган. ⁷ Огола Ассирияның шилиттинген улузу-биле самыын-садып, холбажырын күзээн бүгү улузунуң дүрзү-бурганнары-биле бодун бужартадып турган. ⁸ Ол Египетке-ле эгелеп алган самыыраашкынын черле кагбаан; ынчан ол аныяк турда, хандыкшааннары ооң-биле удуп, эр кижидегбээн эмииниң допшуларын бырыштыр суйбап, туралаан сагыжы-биле ону бүргөп турган болгай. ⁹ Ынчангаш Мен Оголаны ооң хандыкшааннарының – туралаары ассирийлерниң – холунга хүлээдип берген мен. ¹⁰ Олар ону шалдаңнааш, ооң оглу-кызын тудуп алгаш, бодун хылыш-биле шанчып кааннар. Ону шаажылаан соонда, ооң ады херээженнер аразынга баксырай берген.

¹¹ Ооң дуңмазы, Оголива, ол бүгүнү көрүп турза-даа, туралаар, самыын-садар талазы-биле угбазындан артык апарган. ¹² Ол база-ла ассирийлерже – тус чер чагырыкчыларынче, шериг баштыңнарынче, каас-коя кеттинген дайынчыларже, аъттыг шеригжилерже, бүгү чараш эрлерже туралап, холбажырын күзөп турган. ¹³ Ооң база-ла бодун бужартадып алганын көргөн мен; угбашкылар ийилээн чаңгыс орук-биле бар чыткан.

¹⁴ Оголива оон-даа артык самыын-садар чорукка алыскан. Ол ханада сиилбирлээн эр улустуң – кызыл будук-биле чураан халдейлерниң дүрзүлерин көрүп каан. ¹⁵ Олар белинде курларлыг, бажында каас-коя бөрттерлиг, шупту вавилон шериг баштыңнарынга, халдей черниң

чурттакчыларынга дөмей улус болган. ¹⁶ Оларны көрүп каан дораан-на, Оголива туралап, күзей бергеш, халдейлерни кыйгыртып, оларның черинче элчиннер ыдыпкан. ¹⁷ Вавилончулар ооң эр улус-биле хандыкшыыр орун-дөжээнге кээп, ооң-биле самыырап, ону бужартадып кааннар. Оларны дамчыштыр бужартай бергеш, Оголива чүдексинип, олардан хая көрнү берген. ¹⁸ Кажан ол самыыраашкынга ажы-биле алзып, шалдаңын ажыдып эгелээрге, бир шагда ооң угбазындан чүдексинип, хая көрнү бергеним дег, Мен оон база чүдексинип, хая көрнү берген мен. ¹⁹ А ооң самыыраары дам барып, Египетке самыын-садып турган чалыы шаан сактып келген. ²⁰ Ол аңаа элчигенни дег эр сүрүлүг, аскырлар ышкаш төктүүчел үрелиг хандыкшааннарын күзөп турган. ²¹ Ол аныяк шааның самыыраашкынын, египетчилер ооң эмииниң допшуларын суйбап, аныяк эмиглерин нугуп турган үени сактып келген».

²² Ынчангаш, Оголива, Дээрги-Бурган-Чаяакчы сеңээ чугаалап тур: «Чүдексинип, хая көрнү берген хандыкшааннарыңны сеңээ удурландыраар мен, оларны чер болгандан сеңээ удур ыдар мен: ²³ вавилончуларны, бүгү халдейлерни, Пекод, Шоа болгаш Коа деп девискээрлерден улусту, бүгү ассирийлерни, бүгү ол чараш эрлерин, тус чер чагырыкчыларын, шериг баштыңнарын, дээди дүжүметтерни, дайынчыларны, бүгү аъттыг шеригжилерни эккеп, ыдар мен. ²⁴ Олар сенче чепсектиг, аъттарлыг, дайынчы тергелерлиг, дыка хөй чоннуг үнүпкеш, сени бүгү таладан бүзээлеп, чыдаларлыг, дозуг-камгалалдарлыг, куяк бөрттерлиг туруп аар. Мен сени шиидер эргени оларга бээр мен, олар сени боттарының дүрүм-хоойлузун ёзугаар шиидер. ²⁵ Мен Бодунуң хүннээчел сагыжымны сеңээ удур углаптарымга, олар сеңээ хорадап, бак аажылаар: думчууң, кулактарыңны одура кезип кааптар, сээң дириг арткан улузуң хылыштан кырлып каар. Олар сээң оглу-кызыңны тудуп аппаар, дириг арткан улузуңну от чиптер. ²⁶ Олар сээң хевиңни ушта тыртып, каасталгаларыңны хунаап аар. ²⁷ Мен сээң Египеттен өттүнүп эккелген самыыраашкын, будулушкунуңнуң төнчүзүн салыр мен, сен ам ол улусту дилевес сен, Египетти сагынмас сен».

²⁸ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Мен сени бодунуң көөр хөңнүң чок улузуңнуң, олардан чүдексинип, хая көрнү берген улузуңнуң холунга хүлээдип тур мен. ²⁹ Олар сени ала караа-биле көрбестеп, ажыл-биле чедип алган бүгү чүвеңни хунаап аар. Олар сени шалдаң, чанагаш арттырып каар, сээң бужар чанагажың, самыыраашкын, будулушкунуң ажыттына бээр. ³⁰ Чоннар-биле самыырап, оларның дүрзү-бурганнары-биле бодуну бужартатканың дээш, ол бүгү сээң-биле болур. ³¹ Сен бодунуң угбаңның оруун эдерген

сен, ол дээш, ооң кеземчезиниң дашказын сээң холуңга тутсур мен».

³² Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн:

«Угбаңның дашказындан ижер сен, улуг-даа, алгыг-даа дашка-дыр; кочуладып, бак атка кирер сен, дашканың ишкири кончуг-дур.

³³ Эрттир эзирип, муңгагалга алзыр сен; сээң Самария угбаңның дашказы өлүм биле хоозураашкынның дашказы-дыр.

³⁴ Сен ону пактап, дүвүнге чедир ижер сен, ооң бузундуларын хемдиир сен, эмиг-төжүңнү үзерлээр сен.

Мен ону чугааладым».

Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

³⁵ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы: «Сен Мени уттуп, Мени артыңче октапкан болганыңда, бодуңнуң кем-бурууң, самыыраашкыныңны чүктээр апаар сен» – деп чугаалаан.

³⁶ Дээрги-Чаяакчы меңээ мынча дээн: «Кижид амытан, Огола биле Оголиваны шиидеринге белен сен бе? Ындыг болза, оларга чүдек-бужар херектерин айтып бер. ³⁷ Чүге дээрге олар ашак-кадай улустуң шынчы чоруун үреп турган-дыр, оларның холдары ханга борашкан-дыр. Олар боттарының дүрзү-бурганнары-биле самыырап, Меңээ төрүп берген ажы-төлүн безин дүрзү-бурганнарынга чемиш кылдыр от өттүр эрттирип турганнар. ³⁸ Оон ыңай ол-ла үеде олар Меңээ мындыг чүве база кылганнар: Мээң ыдыктыг черимни бужартадып, Меңээ тураскааткан амырдыш хүннерин үреп турганнар. ³⁹ Ажы-төлүн дүрзү-бурганнарга эккеп өргүп турган үезинде безин олар Мээң ыдыктыг черимче кирип, ону ооң-биле бужартадып турганнар. Олар Мээң өргээм иштинге ынчанганнар!

⁴⁰ Угбашкылар, силер оон туржук ырак черлерде турар эр кижилер сүрдүрүп, элчилер ыдарыңарга, ол эрлер чедип кээп турган; силер олар дээш чунуп, караңар кирбиин будуп, каасталгаларыңар кедип ап турдуңар. ⁴¹ Каас-коя орун-дөжекке олуруп ап, ооң мурнунда ширээге аъш-чем салып, ынаар Меңээ хамааржыр чаагай чыттыг чүүлдер биле олива үзүн салып турдуңар.

⁴² Угбашкыларның турар черинден сиилең мөөң чоннуң алгы-кышкызы үнүп турду. Карачал чон аразыңа ээн кургаг ховудан эзирик улус чедип кээр болду. Олар демги ийи угбашкының холунга билектээштер, а бажыңа – каас-коя дээрбектелчек каасталгалар кедирип турду. ⁴³ Мен ынчан оларның самыыраашкындан харыксырап калган бирээзиниң дугайында: „Аңаа самыын-садар херээженге дег хамаарылга көргүссүн, чүге дээрге ол ылап-ла ыңдыг-дыр“ – деп чугааладым. ⁴⁴ Ол улус, яңган кадайлар-биле дег, угбашкылар-биле холбажып кээп-ле турган; олар Огола биле

Оголивага самыын-садар кадайларга дег кээп турган.

⁴⁵ Чөптүг улус ол херээженнерни шиидер; ашаанга өскерилгени дээш база хан төккени дээш оларны шиидер, чүге дээрге олар ашаанга өскерлип турар-дыр база оларның холдары ханга борашкан-дыр».

⁴⁶ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Угбашкыларга удур мөөң чондан чыгаш, оларны коргуушкун биле үптээшкинге хүлээдип берзин.

⁴⁷ Мөөң чон оларны даштар-биле соп, хылыштар-биле кезе шаап өлүрзүн; оларның оглу-кызы өлүртүп алзын, а бажыңнары өрттеттирзин. ⁴⁸ Бо чуртта самыыраашкынның төнчүзүн ынчаар салып мен, бүгү херээженнер кичээнип, демги угбашкылар ышкаш херектер кылбайн баар.

⁴⁹ Олар самыыраашкынын боттары чүктээр, дүрзү-бурганнарынга мөгөйип, бачыттар үүлгеткени дээш кеземче көөр. Ынчан Мени Дээрги-Бурган-Чаяакчы деп билип аар силер».

Пашта хайыңан эът дугайында чугаа

24 Туттуруушкунувустуң тоску чылының он айның онда Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижид амытан, шак бо хүннү, бөгүнгү хүннү, демдеглеп бижип ал: чогуум-на бо хүн Вавилоннуң хааны Иерусалимни бүзээлепкен-дир. ³ Бо үймээнчи чонга оюскан уткалыг чугаадан чугаалап бер. Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин оларга дамчыт: Отка паштан салгаш, сугдан кудуп каг. ⁴ Аңаа эъттен, эки дээн борбак эъттер: дөңмек биле өжүндөн дүлүп каг, эки дээн сөөктерден база паш долдур дүлүп каг. ⁵ Хойларның шилиндээн шилип ал; паш адаанга ыяштан салып, хайындырывыт; дүлген сөөктер ылбырадыр хайынзын». ⁶ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Ханга борашкан хоорай, сивиртинмес кылдыр каргакталган паш дег хоорай ат болур!

Ону куругладып, борбак эъттерни, шилилге кылбайн,

оон үндүр октаңар-ла!

⁷ Хоорайның чурттакчыларының төккен ханын тас хаяже көзүлдүр төпкен; ханны довурак-биле шыптына бээр черже төкпээн-дир.

⁸ Өжээн негээр килеңим кыптыксын дээш, Мен ол ханны чажыртынмас кылдыр тас хаяга арттырып каан мен».

⁹ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Ханга борашкан хоорай ат болур!

Мен Бодум хөй ыяшты одагга чыйы салып мен.

¹⁰ Ыяштан немей салып, отту кывыс, эътти ылбырадыр хайындыр, амдан киирер холуксаадан холуй былга,

сөөктер төндүр хып калзын.

¹¹ Паш куруглап каарга, ону көсче салып каг – ол изий берип, ооң чези кыза берзин, иштинде хири эзилгеш, бүгү каргаа төндүр хып калзын.

¹² Чок, бүгү оралдажышкыннар хей болган-дыр: кылын каргак читпес-тир, от дузазы-биле-даа адырылбас-тыр .

¹³ Иерусалим, сээң самыыраашкының сени бужартаткан-дыр.

Мен сени арыглаар дээш чеже-даа оралдажырымга, арыгланмас-тыр сен, ынчангаш ам Мээң сеңээ хорадаан сагыжым оожургаваан шаанда, моон-даа соңгаар арыгланып шыдавас сен.

¹⁴ Мен, Дээрги-Чаяакчы, мону чугаалап тур мен: сеңээ кеземче онаар үе келген-дир, Мен ону боттандыраар мен. Соксавас мен, өршээл, кээргел көргүспес мен . Сен бодунуң оруктарың болгаш херектериң ёзугаар шииттирер сен». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Иезекиилдин кадайының чок апарганы

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ¹⁶ «Кижиге амытан, карааның огу дег эргим кижиге хенертен дээпкеш, сенден хунаап аппаар мен; ынчалза-даа кажыыдава, ыглап-сыктава, карааң чажын төкпе . ¹⁷ Өлгөн кижиге дээш ыйт чок човууртап, ыглап-сыктава; качыгдалдың демдээ кылдыр бажың дүгүн часпа, кызыл-даван кылаштава, сегелиң дуглава, ажыг-шүжүүң үлежип келген улустуң аъш-чемин чиве ».

¹⁸ Эртен мен чон-биле чугаалашкан мен, а кежээ кадайым чок апарган. Даартазында эртен Дээрги-Чаяакчының меңээ дужааганын ёзугаар кылган мен. ¹⁹ Улус ынчан: «Сээң кажыыдавайн турарың кандыг уjur-уткалыгыл, чугаалап көрөм?» – деп айтырган .

²⁰ Мен оларга мынча деп харыылаан мен: «Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан. ²¹ Дээрги-Бурган-Чаяакчы израиль чонга чугаалаан чүвезин дамчыдарын айыткан: Мен Бодунуң ыдыктыг черимни – силерниң чоргаарланып турарыңар быжыг өргээни, сеткилицерниң өөрүшкү-маңнайын, карааңар огуңуң таалалын – бужартадыр деп тур мен. А каапкаш барган огу-кызыңар хылыштан кырлып каар . ²² Мээң кылып турганым ышкаш кылдыр силер база кылып силер: качыгдалдан сегелиңер дуглава, ажыг-шүжүүңер үлежип келген улустуң аъш-чемин чивес силер; ²³ бажыңар дүгүн часпас, кызыл-даван кылаштавас силер; кажыыдап ыглап-сыктавас силер; ынчалза-даа боттарыңарның бачыттарыңар дээш эстип-хайлып , бот-боттарыңар мурнунга улуг тынар силер.

²⁴ Иезекиил силерге сагындырыг демдээ болур: силер база ооң кылып турганы ышкаш кылып

силер. Кажан ол бүгү бүде бээрге, Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер .

²⁵ Кижиге амытан, кажан Мен оларның алдарлыг быжыг өргээзин – өөрүшкүзүнүң үнер дөзүн, карааның огуңуң таалалын база оларның сеткилин өөртүп турган огу-кызын хунаап аарым хүнде, ²⁶ оортан сеңээ амы-тынныг үнген улустуң бирээзи медеэлер чугаалап чедип кээр . ²⁷ Ол хүн сен катап база үнүң үнүп, шак ол амы-тынныг үнген кижиге биле чугаалажып, ооң соонда ыйт чок болбас сен . Чонга сагындырыг демдээ болур сен, ынчан олар Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар».

Израиль-биле кожа чоннар дугайында

25 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижиге амытан, аммон чонче көрүнгеш, оларга удур өттүр билип медегле . ³ Оларга Дээрги-Бурган-Чаяакчының сөзүн дыңнаарын айтып, Ооң чугаалаан чүвезин дамчыт: силер Мээң ыдыктыг өргээмни – кажан ол бужартаткан турда; израиль черни – ол хоозураан турда; иудей чонну – ол туттургаш, өскээр көжүп чорупкан турда, кочулап, хыыңар ханып турган силер . ⁴ Ол дээш, Мен силерни чөөн чүктүң аймактарының холунга чагыртыр кылдыр хүлээдир мен. Олар силерниң чериңерни ээлеп, турлагланып доктаагаш, чадырлар тип аар; олар силерниң чимизиңер чип, сүдүңер ижер. ⁵ Мен Равва хоорайны теве оъттаар чер, аммон черни – хой кажаазы кылып каар мен. ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер».

⁶ Дээрги-Бурган-Чаяакчы: «Аммон чон, сээң адыш часкап, тепсенип, израиль черни кедергей бак көрүп, хыың ханып турганың дээш, ⁷ Мен сенче холум аннып , сени өске чоннарга, үптеп алзын дээш, бериптер мен; сени чоннар санынче кирбес кылдыр узуткаар мен, чурттар санынче кирбес кылдыр чок кылып каар мен; сени чылча шавар мен. ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар сен» – деп чугаалаан.

⁸ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Моав биле Сеирниң: „Иудей чон өске бүгү чоннар ышкаш апарды“ – деп турары дээш, ⁹ Мен Моавтың кызыгаарын кошкадыр мен . Моавтың кызыгаарда хоорайлары Бет-Иешимот, Ваал-Меон болгаш Кириатаимден – бо чурттуң чараш-каазындан эгелеп, ооң кызыгаарын дайзынга ажыдып бээр мен. ¹⁰ Аммон чон-биле кады Мен Моавты чөөн чүктүң аймактарыңа чагыртыр кылдыр хүлээдир мен. ынчангаш аммон чоннуң ады уттундура бээр , Моавты база шиидер мен. ынчан олар Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар».

¹² Дээрги-Бурган-Чаяакчы: «Эдом чон иудей чондан өжээн негээш , улуг кем-буруулуг болгандыр» – деп чугаалаан. ¹³ ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Мен Эдомче холумну аннып, ооң улусун болгаш мал-маганын узуткап, ээн кургаг

хову кылып каар мен ; теман черден эгелээш , дедан черге чедир бүгү улус хылыштан кырлып каар. ¹⁴ Бодумнуң израиль чонумнуң холу-биле Эдомдан өжээн негээр мен; израильчилер ону Мээң килеңим болгаш хорадаан сагыжым ёзугаар бак аажылаарга, Эдом Мээң өжээн негээшкиним кандыг боорун билип аар». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

¹⁵ Дээрги-Бурган-Чаяакчы: «Филистимнер өжээргек улус турган; олар сеткилинде өжээнинден, кажан кезээде хөңү чогундан дайзынын узуткаар деп турган» – дээн. ¹⁶ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы: «Мен холумну филистимнерже аннып, керет аймакты, далай эриинде артып калган улусту узуткаар мен . ¹⁷ Мен олардан аажок улуг өжээн негээшкини кылып, оларны хорадаан сагыжымдан кезедир мен. Олардан өжээн негеп аарымга, Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аарлар» – деп чугаалаан.

Тир ортулук дугайында

26 Туттуруушкунувустуң он бирги чылында, бир айның бирээде Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижиге амытан, Тир хоорай Иерусалимни кочулап, хыи ханып: „Көрүңер даан, хөй чоннарның садыглап турган хоорайының хаалгазы үрелип калды, ол чоннар ам менче көрнүп кээр-дир. Ол хоорай хоозураан-дыр, а мен ажык-кончаалыг болур мен“ – деп чугаалааны дээш, ³ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн:

„Көрдүң бе, Тир, Мен сеңээ удур апардым, далайның чалгыгларын көдүрери дег, Мен сеңээ удур хөй чоннарны көдүрер мен.

⁴ Олар сээң ханаңны үреп, суургаларыңны бузуп кааптар;

Мен сээң довурааңны үндүр ширбип, сени тас хая кылып каар мен.

⁵ Сен чүгле далай ортузунда четкилер септээр чер болур сен ,

чүге дээрге Мен ынча деп тур мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. –

Сени өске чоннар үптөп кааптар,

⁶ а сеңээ чагырткан эрикте турар хоорайжыгаштар хылышка узуткаттырар.

Ынчан Тир Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар “».

⁷ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн:

«Көр даан, Тир, Мен сеңээ удур соңгу чүктен Вавилоннуң хааны Навуходоносорну , хааннарның хаанын , аъттары, дайынчы тергелери,

аъттыг шеригжилери болгаш

хөй санныг аг-шерии-биле кады эккээр деп тур мен.

⁸ Ол сеңээ чагырткан, эрикте турар хоорайжыгаштарны

хылыш-биле кыргып-хыдыр,

сеңээ удур бүзээлел суургалары тудар, бүзээлел чалы оваалаар, дозуг-камгалалдар тургузар .

⁹ Ол сээң ханаларыңны чепсээ-биле буза үстүрер, сээң суургаларыңны кускун-хаайлар-биле үрегдээр .

¹⁰ Ооң аъттары дыка хөй болгаш, оларның доюлдурган довурак-доозуну сени шыва аптар.

Кажан ол сээң хаалгаңче, ханаларын деже шаап каан хоорайже дег, кирип кээрге,

сээң ханаларың ооң дайынчы аъттарының, тергелериниң даажындан сириңейни бээр.

¹¹ Навуходоносор бодунуң аъттарының дуою-биле сээң кудумчуларыңны таптаар.

Ол сээң чурттакчыларыңны хылыш-биле кыргып-хыдыр,

күчүлүг адагаштарыңны черже дүжүр октаптар.

¹² Сээң бай-байлааң үптеттирер, барааннарың оорлаттырар, ханаларың бустурар, каас-коя бажыңнарың үрегдеттирер, а даштарың, ыяштарың болгаш довурааңны сугже дүжүр октаптар.

¹³ Мен сээң шимээн-дааштыг ырларыңның төнчүзүн салыр мен, чадаганнарың үннери дыңналбастай бээр .

¹⁴ Мен сени тас хая кылып каар мен, чүгле четкилер септээр чер апаар сен ; кажан-даа катап туттунмас сен, чүге дээрге Мен, Дээрги-Чаяакчы, ынча деп тур мен».

Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

¹⁵ Дээрги-Бурган-Чаяакчы Тирге мынча дээн:

«Сээң буураашкының шимээн-даажындан, кажан сээң улузуңну кыргып-хыдый бээрге, балыглатканнарың човууртаарга , далай эрииниң чурттакчылары сириңейни бербес бе? ¹⁶ Ынчан далай эриинде чурттарның бүгү чагырыкчылары дүжүлгелеринден дүшкеш, каас-коя тоннарын уштуп октап, угулзалап даараан хептерин ужулгаш , коргуушкунну хеп дег кеткеш, черге оруп аар. Олар бичии-даа када соксавайн сирилеп, сээң үүлең дээш коргуп-сүртээрлер . ¹⁷ Олар сен дээш кажыыдал ырын ырлап, сеңээ :

„Далайжылар чурттаан алдарлыг хоорай, канчап өлүп калдың!

Сен бодуң-даа, чурттакчыларың-даа далайга күштүг чордуңар,

бүгү далай эриин коргудуп турдуңар.

¹⁸ Ам, сээң буураан хүнүңде, далай эрииниң чурттары сириңейнип турар;

далайда ортулуктар сээң өлүмүң дээш коргуп-сүртеп турар“ – дээр-дир».

¹⁹ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Кажан Мен сени, ам кым-даа чурттавайн турар хоорайлар

ышкаш, хоозураан хоорай кылып каарымга, кажан Мен дүп чок далайны сээң кырыңче көдүрүптеримге, улуг суг сени хөме аптарга, ²⁰ ынчан Мен сени өлүглер оранынче дүже берген улус-биле, шагда-ла чиде берген чон-биле таварыштырып каар мен, сени алдыы оранга, үе-дүптүң бузундуларының аразынга, өлүглер оранынче дүже берген улус-биле кады чурттадып каар мен, сен оон ээп келбес сен . А Мен дириглер оранынга алдаржыыр мен . ²¹ Мен сенче коргунчуг төнчү ыдар мен, сен чок апаар сен . Улус сени дилээш-даа, кажан шагда тыппас». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Тир дээш ыы-сыы

27 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижиде амытан, Тир хоорай дээш кажыыдал ырын ырла . ³ Далайның хаалгазында туруп алган, хөй ортулуктарда, хөй чоннар-биле садыглажылга кылган Тирге Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: Тир! „Мен кайгамчык чараш-каас мен!“ – деп тур сен.

⁴ Ажык далайда чурттап турар корабль дег-дир сен;

тудугжуларың сээң чараш-каазыңны тергиин деңнелге чедирип каан.

⁵ Олар сээң бүгү манзаларыңны Сенир сынның шивизинден чазап кылган ;

мачталарың кылыр дээш Ливан сынның пөжүн кескен.

⁶ Эшкииштериңни Васан черниң дуб ыяжындан чазаан ;

корабльды китт чоннуң ортулуктарындан эккелген быжыг самшит ыяш-биле кылгаш, чаан сөөгү-биле шап каан.

⁷ Парустарыңны Египетке угулзалап аргаан лёндан даараан,

ол парустар сээң тугуң турган.

Сээң чаглак-шывыгыларыңны элиса чоннуң ортулуктарындан эккелген

көк болгаш кызыл-хүрең өңнүг пөстөрдөн даараан.

⁸ Сидон болгаш Арвад хоорайларның чурттакчылары – сээң эжикчилериң.

Тир, сээң мерген угаанныгыларың кораблыңны башкарар улус турган.

⁹ Сеңээ Гевал хоорайның билдилиг баштыңнары эжиндирип,

септелге ажылдары кылып турган .

Далайның бүгү корабльдары, оларның далайжылары сеңээ бараан солчуп кээп турду.

¹⁰ Персия, Лидия болгаш Ливиядан келген улус сээң шериинде хөлезилеттинген дайынчылар бооп,

дозуг-камгалалдар биле куяк бөрттерни сээң ханаларыңга азып турду;

олар сени өндүр улуг кылдыр кылып кагды.

¹¹ Арвадтың чурттакчылары сээң бодунуң шериин-биле кады

ханаларыңга сени долгандыр турду,

Гамадтың улузу сээң суургаларыңга турду.

Олар сээң ханаларыңда дозуг-камгалалдарын долгандыр аскылап алган.

Сээң чараш-каазыңны олар тергиин деңнелге чедирди.

¹² Янзы-бүрү байлакшылың эгээртинемес боорга, Фарсис хоорай сээң-биле садыглажып ,

барааннарың орнунга мөңгүн, демир, коргулчун болгаш ак-коргулчун берип турган. ¹³ Иаван, Тувал

болгаш Мешех сээң-биле садыглажып,

барааннарың орнунга кулдар болгаш хүлер эт-сеп берип турган. ¹⁴ Тогарма аймак сээң барааннарың

орнунга аъттар, дайынчы аъттар база элчигеннер берип турган. ¹⁵ Деданның улузу база сээң-биле

садыглажылга кылып турган; далай эрииниң хөй чурттары сээң-биле бараан солчуп, төлевир

кылдыр сеңээ чаан сөөгү болгаш кара ыяш чедирип берип турган. ¹⁶ Садыглажыр чүвең

эндерик боорга, арамей чон сээң-биле садыглажып,

барааннарың орнунга эртинне даштар, каас-коя пөстер, угулзалап даараан кылыглар, чуга

лён, кораллдар болгаш рубиннер берип турган.

¹⁷ Иудея биле Израиль сээң-биле садыглажып, барааның орнунга Миннит деп черден кызыл-тас,

чигирзиг аъш-чем, ары чигири, олива үзү болгаш чаагай чыттыг чукту берип турган.

¹⁸ Садыглажыр чүвең эндерик, янзы-бүрү байлакшылың эгээртинемес боорга, Дамаск хоорай

сээң-биле хелбон черниң арагазы болгаш ак дүгү-биле садыглажып турган. ¹⁹ Узал чурттуг гректер

болгаш даннар сээң барааның садып ап, оларның орнунга соп кылган демир, кассия ыяштың чугу

болгаш чаагай амданныг кулузун берип турган.

²⁰ Дедан аймак сеңээ аът мунарда ажыглаар чавынчактар садып турган. ²¹ Аравия болгаш кедар

аймактың бүгү нояннары сээң садып алыкчыларың бооп, сеңээ хураганнар, кошкарлар болгаш

хуналар садып турган. ²² Шева биле Раама чурттуг садыгжылар сээң-биле садыглажып,

барааның орнунга янзы-бүрү эң эки-чаагай чыттыг чүүлдер, эртинне даштар болгаш алдын берип турган.

²³ Харран, Хане болгаш Эден хоорайлардан садыгжылар, Шева, Ассур болгаш Хилмад чурттуг

садыгжылар база сээң-биле садыглажып турган. ²⁴ Олар сээң-биле улуг үнелиг хептер, көк өңнүг

болгаш угулзалап даараан пөстер, өң-баазын хевистер база дыңзыг хендир аргамчылар-биле

садыглажып турган. ²⁵ Фарсистиң улуг корабльдары сээң садыглап турар барааныңны дажыглап турган.

Сен, корабль дег, дүп чок далай кырынга аар чүък-биле чүдүрнүп аарыңга,

²⁶ эжикчилериң сени ажык далайже үндүрө бээр. А чөөн чүктүң хады сени далай ортузунга буза шааптар .

²⁷ Сээң байлакшылың, эт-хөреңгиң, барааның, сээң далайжыларың, башкарыкчыларың, ойбактар дуглап турган улузуң, садыгжыларың, бүгү дайынчыларың, корабльга турган мөөң улус – дөгере сээң буступ дүшкен хүнүңде далайның дүп чок суунче дүже бээр.

²⁸ Сээң башкарыкчыларыңның алгы-кышкызындан

чоок-кавы черлер сырбаш кынныр.

²⁹ Корабльдан бүгү эжикчилер, далайжылар, башкарыкчылар

дүже шуражы бергеш, эрикке туруп алыр .

³⁰ Олар сен дээш ишкирнип ыглап, ажыың ажып хараадаар

база качыгдалдан бажын доозун-довурак-биле бызап, хүлге боражып аар .

³¹ Олар сен дээш качыгдап, бажын чүлүдүп, самдар хеп кедип аар;

сеткил-чүрээ кажыыдап, сээң ажыың ажып ыглажыр.

³² Олар качыгдал ыры ырлажыр:

„Далай ортузунга узуткаттырып алган Тир ышкаш кым барыл?

³³ Далайлап сээң барааның кээп турган үеде хөй санныг чоннарны тоттуруп турдуң; эгээртинмес байлакшылың-биле, садыың-биле чер-делегейниң хааннарын байыдып турдуң .

³⁴ А ам сени ханы сугларда далай буза шаап каан-дыр;

сээң барааның болгаш мөөң улузуң сугга дүшкен-дир“.

³⁵ Далай эрииниң бүгү чурттакчыларын сээң салым-хууң коргудар,

оларның хааннары сириңейнип, арыннары хуула бээр .

³⁶ Өске чоннарның садыгжылары кочулап сыгырар ;

сен коргунчуг төнчүге таваржыр сен, моон соңгаар кажан-даа турбас сен ».

Тирниң хаанының буураашкыны

28 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижид амытан, Тирниң чагырыкчызынга Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт:

Улуургак чорууңга алзып: „Мен – бурган мен .

Далай ортузунда, бурганның дүжүлгезинде саадап олур мен“ – дээр-дир сен.

Бурганның мерген угааны-биле сээң угааның дөмей деп бодаар-даа болзуңза,

сен дээрге Бурган эвес, а кижидир сен.

³ Даниилден мерген угаанныг сен, сеңээ билдинмес чажыт чүве-даа кайда боор!

⁴ Мерген угаанныыңдан, угаан-сарыылдыыңдан бай-шыдалдыг апарып, шыгжамырларыңны алдын-мөңгүн-биле долдуруп алган сен .

⁵ Садыглажып билириңден, улуг угаанныыңдан бай-шыдалдыың дам барган, бай-байлааң дээш эмин эрттир улуургай берген сен».

⁶ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Бодунуң угааныңны Бурганның мерген угааны-биле дөмейлээниң дээш,

⁷ Мен сенче өске черлер улузун, чоннарның эң түрлүүн ыдар деп тур мен ;

олар сээң мерген угаан, чараш-каазыңче хынындан ужулган хылыштарын аннып, сени бужартадып каар.

⁸ Олар сени тамыже кирирер, далай ортузунга хылыш-биле шаштырткан кижид ышкаш өлүртүп каар сен.

⁹ Бодунуң шаажылакчың холунга бурган эвес, анаа кижид болур болганыңда, өлүрүкчүң мурнунга: „Мен – бурган мен!“ – деп катап-катап чугаалаар сен бе?

¹⁰ Сен кыртыжадып демдектетпээн хейниң өлүмү-биле

даштыкы улустуң холундан өлүр сен, чүге дээрге Мен ону чугааладым».

Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвезид ол-дур.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан:

¹² «Кижид амытан, Тирниң хааны дээш кажыыдал ырын ырлап, Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин аңаа дамчыт:

Сен – болбаазыраңгай чоруктуң дээди демдээ сен, кедергей мерген угаанныг сен, тулган чараш-каас сен .

¹³ Сен Эдемге – Бурганның сесерлиинге турдуң . Сени янзы-бүрү эртине даштар:

рубин, топаз, алмаз, хризолит, оникс, яшма, сапфир, бирюза болгаш изумруд каастап турган .

Оларны алдын-биле хоолап, сиилбирлээш , сээң чаяаттыңан хүнүңде сеңээ белеткеп каан болган.

¹⁴ Сени күчүлүг херувимниң камгалалының адаанга арттырып каан мен .

Сен Бурганның ыдыктыг даанга туруп, оттуг даштар аразыңга чоруп турдуң.

¹⁵ Чаяаттыңан хүнүңден эгелээш, бодунуң оруктарыңга

кем чок бооп келдиң.

Ынчалза-даа ооң соонда кем-буруулуг апардың.

¹⁶ Сээң садыыңның хемчээли улгаткан тудум, ишти-хөңнүң баксырап, күчүлел база бачыт үүлгедип алдың.

Мен сени, бужар кижини дег, Бурганның даандан дүжүр октаптым;

камгалакчы херувим сени оттуг даштар аразыңдан үндүр сывырыпты.

¹⁷ Чараш-каазыңдан улуургай бердиң,

магалыг чаагайыңдан мерген угааныңны чок кылып алдың.

Ынчангаш Мен сени черге чыдар кылдыр октаптар мен,

хааннар сени көргөш, кочулап шоотсун.
¹⁸ Бодуңнуң шынчы эвес садыглажышкының- биле эндерик кем-буруу кылып,

ыдыктыг черлериңни бужартадып алдың. Ынчангаш Мен сени чиир отту бодуңнуң иштиңден өөскүдүп үндүрер мен; сени чер кырынга сенче көрүп турар бүгү улуска көзүлдүр

хүл кылдыр хуулдурар мен.

¹⁹ Сени билир бүгү чоннарны сээң салым-хууң коргудуптар.

Сен коргунчуг төнчүгө таваржыр сен, моон соңгаар кажан шагда турбас сен ».

Сидон хоорай дугайында

²⁰ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодуңнуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ²¹ «Кижиге амытан, Сидонче шиглей көрүнгөш, аңаа удур өттүр билип медегле .

²² Дээрги-Бурган-Чаяакчыныч чугаалаан чүвезин аңаа дамчыт:

Сидон, Мен сеңээ удур апардым, Мен сээң чонуң аразынга алдаржыыр мен. Сеңээ үндүрген шииткелди күүседип, чурттакчыларың аразынга ыдыктыымны көргүзеримге, улус Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар.

²³ Мен сенче хамчык аарыгны, сээң кудумчуларыңче – кыргып-хыдышкынны ыдар мен .

Сээң чурттакчыларың аразынга кайыын-даа шанчып турар хылышка өлүрткеннер

кээп дүжүп турар апаар.

Олар Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар.

²⁴ Израиль чон моон соңгаар, теннери-биле шиштеп балыглаар

бок үнүштер ышкаш ,

ону куду көөр кожаларлыг болбас.

Олар ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар ».

²⁵ Оон Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Израиль чонну тарадып чорудупканым өске чоннардан чыып алгаш , ол чоннар көрүп турда, израильчилерниң аразынга Бодуңнуң ыдыктыымны көргүзер мен . Олар Мээң чалчам Иаковка бергеним черге – боттарының черинге чурттаар. ²⁶ Израильчилер ол черге айыыл чок чурттап , бажыңнар тудуп аар болгаш виноград тарып олуртуп аар . Олар айыыл чок чурттаар, а оларга бак чүве күзээр кожаларын Мен шиидер мен. Олар ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы, оларныч Бурганы деп билип аар».

Египет дугайында

²⁹ Туттуруушкунувустуң онгу чылының он айныч он ийиде Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодуңнуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижиге амытан, Египеттиң хааны фараонче шиглей көрүнгөш, аңаа база бүгү Египетке удур өттүр билип медегле . ³ Аңаа Дээрги-Бурган-Чаяакчыныч чугаалаан чүвезин дамчыт:

Египеттиң хааны фараон – бодуңнуң хемнеринде шөлөөн чыдар

улуг амырга-моос ,

Мен сеңээ удур апардым.

„Нил хем мээңии, ону бодуңнуу кылдыр чаяап алган мен“ –

деп турар-дыр сен.

⁴ Мен сээң чаактарың өттүр тыртпа сугар мен , хемнеринде балык-байлаңны казырыыңга чыпшырып каар мен.

Сени бодуңнуң хемнеринден казырыыңда чыпшырган балык-биле кады ушта тыртар мен .

⁵ Мен сени база сээң хемнеринден туткан бүгү балыкты

ээн кургаг ховуже октаптар мен.

Сен ажык шөлге кээп дүжер сен –

кым-даа сени ап келбес, ажаап кагбас.

Мен сени черниң аң-араатаныңга, дээрниң куштарыңга чемиш кылдыр бериптер мен .

⁶ Ынчан Египеттиң бүгү чурттакчылары Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар .

Египет, сен израиль чонга кулузун дег чиңге даянгыыш бооп турдуң .

⁷ Кажан олар сенден туттунарга, чартыландыр чарлып,

оларныч экти-холун балыглап турдуң;

сеңээ чөленирге, сыйлып,

оларныч буттарың туруштуг эвес кылып турдуң».

⁸ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Мен сенче хылыш ыдып, чурттакчыларыңны-даа, мал-маганыңны-даа кыргып-хыдыыр деп тур мен .

⁹ Египет чер ээнзиреп, хоозурап каар. Ынчан улузуң Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар. Чүге дээрге сен:

„Нил хем мээңии-дир, ону мен чаяап кагдым“ – дээн-дир сен. ¹⁰ Ынчангаш Мен сеңээ, сээң

хемнериңге удур апардым. Египет черни соңгу чүкте Мигдол хоорайдан эгелээш, мурнуу чүкте

Сиена хоорайга , мырыңай Эфиопияныч

кызыгаарыңга чедир хоозураан ээн кургаг хову

кылып каар мен. ¹¹ Кижиге-даа, мал-маган-даа буду

ону базып эртпес, дөртен чыл дургузунда аңаа

кым-даа чурттавас. ¹² Мен египет черни хоозураан

черлер аразынга ээн хову кылып каар мен, ооң

хоорайлары ээнзирээн хоорайлар аразынга дөртен

чыл дургузунда чурттакчы чок бооп артар . Мен

египетчилерни өске чоннар аразынга тоо

быдарадып, хары чурттарже тарадып кааптар мен ».

¹³ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Дөртөн чыл эрте бээрге, Мен египетчилерни тарадып каапканым чоннар аразындан катап база чыып аар мен . ¹⁴ Оларга эки чолду эгиткеш , Патрос деп черже , оларның ада-өгбезиниң черинче дедир чандыар мен. Олар аңаа кошкак күрүнелиг болур. ¹⁵ Күрүнелерниң эң кошкаа бооп, бодун өске чоннардан кажан-даа өрү көдүрүп шыдавас. Мен оларны моон соңгаар өске чоннарны чагырып шыдавас кылдыр кошкадып каар мен. ¹⁶ Египет израиль чонга база катап чөленгиш болбас. Израильчилер оон дуза дилээни-биле бачыт үүлгеткенин сагындырып артар. Олар ынчан Мени Дээрги-Бурган-Чаяакчы деп билип аар ».

Египетти Вавилоннуң эжелеп аары

¹⁷ Туттуруушкунувустуң чээрби чедиги чылында, бир айның бирээде Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ¹⁸ «Кижиге амытан, Вавилоннуң хааны Навуходоносор бодунуң аг-шериин Тир хоорай-биле демисештирип, шыладыр ажилдадып каапкан: оларның шуптузунуң бажы тазарып, эгиннери өйдүрткен, ынчанмыже ол хаандаа, ооң шериглери-даа кылган ажилдары дээш Тирден олча-тывыш албаан». ¹⁹ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Мен Вавилоннуң хааны Навуходоносорга египет черни бээр деп тур мен , ол ооң эртинге-байлаан чаалап аар. Ол ону бодунуң аг-шериинге төлевир кылдыр үптөп-тонаар. ²⁰ Мен аңаа египет черни кылган ажил-херээ дээш бээр мен, чүге дээрге ол аг-шерии-биле Меңээ ажилдап берип турган-дыр – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ²¹ Мен ол хүн израиль чоннуң күжүн немеп, сеңээ ооң аразынга өттүр билип медеглээрин хайырлаар мен. Олар ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар».

Египетти шиидер хүн

30 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижиге амытан, өттүр билип медеглөп, Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт:

„О, качыгдал хүнү!“ деп ишкирнип ыглаңар!

³ Шииткел хүнү чоокшулаан-дыр,
Дээрги-Чаяакчының шииткелиниң хүнү, бүргег хүн,

чоннарны шиидер үе чоокшулаан-дыр .

⁴ Египетче хылыш халдап кээр , Эфиопия коргуушкунга алзыптар,

Египетке өлүрткеннер кээп дүжүп эгелээр,
ооң байлаан хунаап аар база ооң үндезиннерин үрөп каар.

⁵ Эфиопия, Ливия, Лидия , бүгү Аравия,
Хув болгаш эвилелчи чурттуң чону

египетчилер-биле кады хылышка кырдырып аар».

⁶ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Египеттиң деткикчилери кырлып каар, ооң турамык күчү-күжү чиде бээр. Мигдол хоорайдан эгелээш, Сиена хоорайга чедир ооң чурттакчылары хылышка шаштырып, кээп дүжүп турар апаар – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ⁷ Египет хоозураан черлер аразынга ээн хову апаар, ооң хоорайлары ээнзирээн хоорайлар санынче кирер . ⁸ Кажан Мен Египетче от ыдыптарымга, ооң бүгү дузалакчылары чылча шаптырып аар. Олар Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар .

⁹ Ол хүн Мээң төлээлерим сагыш амыр Эфиопияны коргудар дээш корабльдарга эжиндирип үнүптер. Египеттиң өлүр хүнүнде эфиоптар коргуушкунга алзыптар; ол хүн ам келген-дир».

¹⁰ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Мен Египеттиң мөөң чонун Вавилоннуң хааны Навуходоносорнуң холу-биле узуткап каар мен .

¹¹ Ол хаанны база ооң аг-шериин – чоннар аразында эң түрлүг чонну – бо черни чок кылыр дээш эккээр мен; олар боттарының хылыштарын Египетке удур хынындан уштуп, өлүрткен улус-биле черни долдуруп каар. ¹² Мен Нилдиң адырларын кургадып , чуртту каржы-бак улустуң холунга хүлээдир мен; даштыкы улустуң холу-биле чуртту база ону долдуруп турар бүгү чүвени хоозурадыр мен. Мен, Дээрги-Чаяакчы, ону чугааладым».

¹³ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Мен Египеттиң дүрзү-бурганнарын узуткаар мен , Мемфис хоорайда хоозун дүрзүлерни чок кылыр мен. Египетке моон соңгаар чагырыкчы турбас, ол чер коргуушкунга алзыптар. ¹⁴ Мен Патрос девискээрни хоозурадып, Цоан хоорайже от ыдып, Фивы хоорайга шииткел онаар мен. ¹⁵ Бодунуң хорадаан сагыжымны Син хоорайже – Египеттиң шивээзинче ыдып, Фивы хоорайның мөөң чонун кыргып-хыдыр мен. ¹⁶ Египетче от ыдар мен, Син хоорай хинчектенип сирилээр. Дайзын Фивыны эжелеп аар, чырык хүндүс Мемфисче халдап кээр.

¹⁷ Илиополь болгаш Бубаст хоорайларда аныяк оолдар хылышка шаштырып өлүртүр, а арткан чурттакчыларны тудуп алгаш баар. ¹⁸ Кажан Мен Тафнис хоорайга Египеттиң чагыргазын буурадып каарымга, аңаа хүндүс бүлүртүң апаар, ооң турамык күчү-күжү чиде бээр. Ону булут дуглаар, ооң уругларын тудуп алгаш баар. ¹⁹ Мен Египетке ындыг шииткел онаар мен, олар ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар ».

Фараоннуң күжүнүң суларааны

²⁰ Туттуруушкунувустуң он бирги чылының бир айның чедиде Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ²¹ «Кижиге амытан, Мен Египеттиң хааны фараоннуң күштүг холун сый шаап кагдым; ону экиртип, балыын шарываан, ол

хаан күш кирип, хылыжын тудуп шыдаар кылдыр эмнептер шарыг тывылбаан ».

²² Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Мен Египеттиң хааны фараонга удур апардым; Мен ооң холдарының ийилдирзин – кадыын-даа, сыйыын-даа – сый шаап, холунда туткан хылыжын ушта шааптар мен. ²³ Мен египетчилерни өске чоннар аразынга тоо быдарадып, хары черлерже тарадып кааптар мен . ²⁴ Вавилоннуң хаанының холдарын күштүг кылып, Бодумнуң хылыжымны ооң холунга тутсуп каар мен, а фараоннуң холдарын сый шаап каар мен. Фараон Вавилоннуң хаанының мурнунга, өлүмнүг балыглаткан кижиге, кедергей човууртаар. ²⁵ Вавилоннуң хаанының холдарын күш киирер мен, а фараоннуң холдары кошкап каар. Бодумнуң хылыжымны Вавилоннуң хаанының холунга тутсуп бээримге, ол ону египет черже аннырга, улус Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар. ²⁶ Мен египетчилерни өске чоннар аразынга тоо быдарадып, хары черлерже тарадып кааптар мен; олар ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар».

Кезип каапкан пөш

31 Туттуруушкунувустуң он бирги чылында, үш айның бирээде Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижиге амытан, Египеттиң хааны фараонга, ооң мөөң чонунга мону дамчыт :

Өндүр бедик сени кым-биле дөмейлэйн?

³ Ассирияже көр даан, ол чурт Ливан сында чараш будуктарлыг,

чокпак будук-бүрүлүг пөш дег турган .

Ооң бажы шыргай будук-бүрү аразынга бедидир көдүрүлген.

⁴ Суг ону суггарып, чер адааның хемнери бедидир өстүрүп турган.

Хем-суглар ооң өзүп турган черин долгандыр агып,

арга-эзимде бүгү өске ыяштарже дамырак сугларын аксып берип турган.

⁵ Ынчангаш ол пөш арга-эзимде бүгү ыяштардан бедик апарган,

ооң будуктары сырыйландыр өскен;

ол өзүп турда, суг элбек турган болгаш, будуктары узай берген.

⁶ Дээрниң бүгү куштары ооң будуктарынга уя тудуп алган,

бүгү черлик аңнар ооң будуктарының адаанга өзүп-төрүп турган,

янзы-бүрү улуг чоннар аңаа чаглактанып чурттап турган .

⁷ Ол пөш өндүр бедии-биле, будуктарының узуну-биле тулган чараш болган,

чүге дээрге ооң дазылдары терең сугларже бада берген.

⁸ Бурганның сесерлиинде пөштер безин ооң-биле адааннажып шыдаваан.

Чойганнар – будуктары-биле, шивилер бүрүлери-биле

аңаа деңнежир харык чок болган:

Бурганның сесерлиинде чаңгыс-даа ыяш бодунуң чаражы-биле аңаа деңнежип шыдаваан.

⁹ Мен ону сырый будуктар-биле каастап, кайгамчык чараш кылып каан мен, Эдемде Бурганның сесерлиинде бүгү ыяштар аңаа адааргап турган».

¹⁰ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Ол пөш бедик апарып, бажын шыргай будук-бүрү аразындан көдүрүп, өндүр бедиинге идээргей бээрге , ¹¹ Мен ону чоннар чагырыкчызының холунга хүлээдип бердим: „Чагырыкчы ону кем-буруузун ёзугаар аажылап турзун“. Мен оон ойталаан мен. ¹² Хары улус, чоннар аразында эң түрлүг чон ону ужургаш , каапкаш барган-дыр. Ооң будуктары даглар болгаш шынааларже кээп дүшкен; ооң сыйылган будуктары черниң кашпалдарынче кире берген; чер-делегейниң бүгү чоннары ооң чаглаандан үне бергеш, ону каапкаш барган. ¹³ Дээрниң бүгү куштары ооң кээп дүшкен унунга уяланып алган; бүгү черлик аңнар ооң будуктарынга таарыштыр турумчуп алган . ¹⁴ Моон соңгаар суг чанында үнген өске бүгү ыяштар ынчаар бедидир өзүп, бажын шыргай будук-бүрү аразындан көдүрбезин, суг ижип турар бүгү ыяштар ындыг бедик кылдыр өспезин. Чүге дээрге оларның шуптузун өлүмге хүлээдип бээр, оларны чевег-хөөрже кирген кижиге амытаннар-биле кады алдыы оранче бадырыптар ».

¹⁵ Оон Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Кажан демги пөш өлүглер оранынче бада бергенде, ол дээш качыгдаашкын чарлап, чер адааның хемнериниң оруун боогдап кагдым; ону суггарган хемнерни доктаадып, шапкын сугларны оожумнаттым. Мен ол дээш Ливан сынын дүмбей-биле шып кагдым, арга-эзимде бүгү ыяштар ол дээш ундаралга алзыпкан. ¹⁶ Мен ону чевег-хөөрже кирген улусче, өлүглер оранынче бадырып тура, ооң буураашкынының шимээни-биле чоннарны сириледипкен мен. Ону дыңнааш, алдыы оранда турган Эдемниң ыяштары, Ливанның эң тергиин, эң эки, элбек суггаттыг ыяштары сеткил ханган . ¹⁷ Ол ыяштар база, демги пөш ышкаш, өлүглер оранынче бада берген, хылыш-биле өлүрткеннерге каттыжа берген. (Ынчалза-даа ооң үре-салгалы өске чоннар аразынга аңаа чаглактанып чурттаар.)

¹⁸ Эдемниң ыяштарының кайызының алдар-адын, өндүр бедиин сээңии-биле дөмейлэйн? Ынчалза-даа сени база Эдемниң ыяштарынга деңней көрүп, өлүглер оранынче кириптер; кыртыжап демдектетпээн хейлер аразынга , хылыш-биле өлүрткен улус чанынга чыдар сен. Ындыг чүве фараон-биле база ооң мөөң чону-биле болур». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Фараон дээш ыы-сыы

32 Туттуруушкунувустуң он ийиги чылының он ийи айның бирээде Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижиги амытан, Египеттиң хааны фараон дээш кажыыдал ырын ырлап, аңаа: „Сен бодуңну чоннар аразында арзылаң деп санап турдуң, а херек кырында далай моозу-дур сен. Хемнерде былгыртынып, даваннарың-биле суг довурадып, хем-сугларны доюлдуруп тур сен“ – деп чугаала». ³ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Хөй чоннар чыгып кээрге, Мен сенче четкимни хөме салыптарымга, олар сени үндүр тыртып эккээр. ⁴ Мен сени черге арттырып каар мен, ажык шөлче октаптар мен. Дээрниң бүгү куштары сеңээ хонуп, соктаар кылып каар мен, бүгү чер-делегейниң аң-араатанынга сени тоттур чиртир мен. ⁵ Сээң сегиги дагларга тарадыр октаптар мен, шынааларны мөчү-сөөгүң-биле долдурар мен. ⁶ Чер кырын Мен, мырыңай дагларга чедир, сээң аккан ханың-биле суггарар мен; кашпалдарны мөчү-сөөгүң-биле долдурар мен. ⁷ Сени өжүрүп каапкаш, дээрни дуглап, ооң сылдыстарын имистелдирип кааптар мен; хүннү булут-биле дуглап каар мен, ай база чырытпастай бээр. ⁸ Дээрде чырып турар бүгү чырымалды сээң кырыңга имистелдирип каар мен, сээң чериңни дүмбей-биле дуглаар мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ⁹ Мен сээң буураашкының дугайында медээни сээң билбес турганың чурттарда чоннарга дыңнадып, хөй чоннарның чүректерин дүвүредир мен. ¹⁰ Мен сээң хуу-салымың-биле хөй чоннарны коргуушкунга алыстырар мен, оларның хааннары, кажан Мен оларның мурнунга хылыжым чаярымга, сени бодааш, кортканындан сириңейни бээр. Сээң буураан хүнүңде оларның кайызы-даа бодунуң амы-тыны дээш соксаал чок сүрээдээр». ¹¹ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Вавилоннуң хаанының хылыжы сеңээ удур үнүптөр. ¹² Мен сээң мөөң чонуңну эң түрлүг чоннардан үнген күштүг дайынчыларның хылыжы-биле чок кылып каар мен. Олар Египеттиң чоргааралын таптап, ооң мөөң чонун узуткап каар. ¹³ Мен ооң улуг суг чанында оъттап турар мал-маганын узуткап каар мен. Моон соңгаар кижиги буду-даа, мал даваны-даа сугну доюлдуруп, доуратпас. ¹⁴ Мен Египеттиң сугларын турумналдырып, ооң хемнери үс ышкаш арай боорда агар кылдыр кылып каар мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ¹⁵ Кажан Мен египет

черни хоозурадып каарымга, ол чер ону долуп турган бүгү чүвезин ышкынарга база Мен ооң бүгү чурттакчыларын чылча шаап каарымга, олар Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар.

¹⁶ Улустуң ырлажыры кажыыдал ыры бо-дур. Ону өске чоннарның кыстары Египет дугайында база ооң мөөң чонунуң дугайында ырлаар». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Египеттиң өлүглер оранынче кирери

¹⁷ Туттуруушкунувустуң он ийиги чылының ол-ла айының он беште Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ¹⁸ «Кижиги амытан, Египеттиң мөөң чонунуң ажыын ажып ыгла; өске күштүг чоннар-биле деңге өлгөн улустуң турары алдыы оранче чоруптарын аңаа медегле.

¹⁹ Чараш-каазыңар-биле кымдан арта берген силер? Кыртыжадып демдектетпээн хейлер-биле кады сөөгүңер салыр дээш, өлүглер оранынче бада бериңер! ²⁰ Египет чон хылышка шаштырып өлүрткен улус аразыңга кырлып каар. Хылыш белен-дир. Египетти база ооң мөөң чонун алгаш барыңар. ²¹ Күштүг маадырлар алдыы оранның иштинге Египет биле ооң эвилелчилериниң дугайында: „Олар хылышка шаштырып өлүрткен кыртыжадып демдектетпээн улус-биле кады бээр кээп дүшкен-дир“ – деп чугаалажыр.

²² Ында Ассирия бодунуң аг-шерии-биле кады турар; ооң хылышка шаштырып өлүрткен бүгү дайынчыларының чевеглери ону хүрээлээн.

²³ Ассирийлерниң чевеглери алдыы оранның эң ханызында; Ассирияның аг-шерииниң чевеглери кайда-даа чыдар. Дириглер ораныңга коргуушкун тарадып турган улус ам дөгере хылышка шаштырып өлүрткен-дир.

²⁴ Ында Элам күрүне ооң чевээн хүрээлээн мөөң чону-биле кады турар. Олар шупту хылыштан кырлып, өлүртүп каан. Дириглер ораныңга коргуушкун тарадып турганнар ам алдыы оранче кыртыжадып демдектетпээн хейлер бооп дүже берген. Олар тамыже бада бергеннер-биле кады боттарының бак адын чүктеп турар. ²⁵ Эламның чыдар черин өлүрткеннер аразында белеткеп каан, ооң мөөң чону ооң чевээн хүрээлеп чыдар. Олар дөгере кыртыжадып демдектетпээн, хылышка шаштырып өлүрткен хейлер-дир. Дириглер ораныңга коргуушкун тарадып турганнар ам тамыже бада бергеннер-биле кады боттарының бак адын чүктеп чоруур; оларны өлүрткеннер аразында чыттырып каан.

²⁶ Ында Мешех-Тувал күрүне ооң чевээн хүрээлээн мөөң чону-биле кады турар. Дириглер ораныңга коргуушкун тарадып турган кыртыжадып демдектетпээн хейлер ам дөгере хылышка шаштырып өлүрткен. ²⁷ Кыртыжадып демдектетпейн өлгөн, алдыы оранче дайынчы чепсээ-биле кады дүже берген, хылыштарын

бажының адаанда салып каан, кем-буруузу мөчү-сөөгүндө артып калган дайынчылар-биле кады Мешех-Тувалдың улузу база чытпайн турар эвес чүве бе? А бир шагда ол дайынчылар дириглер оранынга коргуушкунну тарадып турганнар.

²⁸ Сен база, Египет, узуткаттырып, кыртыжадып демдектетпээн хейлер аразынга, хылышка шаштырып өлүрткен улус-биле кады чыдар сен.

²⁹ Ында Эдомнуң хааннары болгаш нояннарын, олар чеже-даа эрес-дидим болза, хылышка шаштырып өлүрткен улус аразында чыттырып каан. Олар кыртыжадып демдектетпээн хейлер-биле кады чыдар.

³⁰ Ында – соңгу чүкте чурттарның бүгү чагырыкчылары болгаш Сидоннуң бүгү чурттакчылары. Оларның күжү улусту коргудуп-даа турган болза, олар ынаар өлүрткен улус-биле кады бак атка кирип, дүже бергеннер. Олар кыртыжадып демдектетпээн, хылышка шаштырып өлүрткен хейлер-биле кады чыдар база тамыже бада бергеннер-биле кады боттарының бак адын чүктеп чоруур.

³¹ Фараон болгаш ооң бүгү аг-шерии ол чоннарны көрүп кааш, хылышка шаштырып өлүрткен бүгү мөөң чону дээш качыгдавайн барып, оожургаар – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. –

³² Дириглер оранынга Менден коргар чорукту тарадып каар мен. А фараонну база ооң мөөң чонун кыртыжадып демдектетпээн хейлер аразынга, хылышка шаштырып өлүрткеннер-биле кады салып каар». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Иезекиил – Израильдин доскуулчузу (Иез. 3:16-21)

33 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижиге амытан, чонуң-биле чугаалажып, оларга мону дамчыт: Мен кандыг-бир чуртче дайзынның аг-шериин ыдарымга, ол черниң чурттакчылары боттарының аразындан бир кижиге шилип алгаш, ону доскуулчузу кылдыр томуйлап аар. ³ Ол кижиге чуртче дайзын халдап кел чыдарын көрүп кааш, чонну сагындырары-биле мыйыс эдискисиз ужурулгун. ⁴ Бир эвес эдискисиз үнүн дыңнап каан кандыг-бир кижиге кичээнмес болза, дайзынның аг-шерии келгеш, ону чок кылып каар; ол кижиге өлүмү дээш боду буруулуг болур. ⁵ Эдискисиз эткенин дыңнааш-даа, ол кичээнмээн-дир, өлүмү дээш боду буруулуг-дур. Ол кижиге кичээнген болза, амы-тынныг артар ийик. ⁶ А бир эвес доскуулчу дайзынның аг-шерии кел чыдарын көрүп кааш, чонну сагындырары-биле эдискисиз диспейн баарга, дайзын келгеш, улустуң кайы-бирээзиниң амы-тынын үзүп каан дирик. Өлүрткен кижиге бодунуң бачыды дээш чок кылдыртканы ол-дур; ындыг-даа

болза, ооң өлүмү дээш доскуулчудан харыы негээр мен.

⁷ Кижиге амытан, Мен сени израиль чоннуң доскуулчузу кылдыр томуйлап кагдым. Мээң аксымдан үнген сөстү дыңнап алгаш, чонну Мээң өмүнээмден баш бурунгаар сагындырар сен. ⁸ Мен кем-буруулуг кижиге: „Кем-буруулуг кижиге, сен өлүп каар сен!“ – дээримге, сен ол кижиге сагындырып, бузуттуг оруундан чайлаарын айытпас болзуңза, кем-буруулуг кижиге бодунуң бачыды дээш өлүп каары чайлаш чок. Ындыг-даа болза, Мен ооң өлүмү дээш сенден харыы негээр мен. ⁹ А бир эвес сен кем-буруулуг кижиге бодунуң оруундан чайлаар кылдыр сагындырарыңа-даа, тоовайн барган болза, ол кижиге бодунуң бачыды дээш өлүп каар, а сен амы-тыныңны камгалап аар сен.

Бурган улусту өршээрин күзеп турар (Иез. 18:1-32)

¹⁰ Кижиге амытан, израиль чонга: „Кемниг херектеривис биле бачыттарывысты чүктеп чор бис, оларның ужун эстип-хайлып чор бис. Канчап амы-тынныг артар улус боор бис?“ – дээр-дир силер деп чугаала. ¹¹ Оларга мону дамчыт. Дириг Бодунуң адым-биле даңгыраглап тур мен: Мен бачыттыгларның өлүмүн эвес, а боттарының оруктарындан чайлап, амы-тынныг артарын күзеп тур мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – Менче эглип келиңер, бузуттуг оруктарыңардан чайлаңар! Израиль чон, чүге өлүр ужурулгун сен?!

¹² Ынчангаш, кижиге амытан, чонуңга мону дамчыт: бир эвес чөптүг-шынныг кижиге кемниг херек үүлгедир болза, ооң чөптүг чоруу ону камгалавас; бузуттуг-бак кижиге кем-буруузу, ол оон ойталаан болза, ону узуткавас. Бир эвес чөптүг-шынныг кижиге бачыт үүлгедир болза, бодунуң биеэги чөптүг чоруу-биле амы-тынын камгалап шыдавас. ¹³ Бир эвес Мен чөптүг-шынныг кижиге: „Ыяап-ла амы-тынныг артар сен“ – деп чугаалап каарымга, ол бодунуң биеэги чөптүг чоруунга ынангаш, бузут үүлгедир болза, ооң бүгү чөптүг-шынныг херектериниң чаңгызын-даа сагынмас мен, ол кижиге үүлгеткен бузудунуң ужун өлүп каар. ¹⁴ А бир эвес Мен бузуттуг-бак кижиге: „Сен ыяап-ла өлүп каар сен“ – дээримге, ол кижиге бачыдындан ойталааш, шынныг база чөптүг чорук кылып эгелээш, ¹⁵ бодунга өрелиг кижиге арттырып каан долаазын эгидип, оорлап алган чүвезиниң өртээн төлеп, багай чүнү-даа кылбайн, амыдыраарының хоойлуларын күүседип чурттаар болза, ол кижиге ыяап-ла амы-тынныг артып, өлбейн баар. ¹⁶ Ооң үүлгеткен хамык бачыттарының чаңгызын-даа аңа сагындырбас мен. Ол кижиге шынныг база чөптүг чорук кылып турар болза, ыяап-ла амы-тынныг артып каар.

¹⁷ А сээң чонуң: „Дээрги-Чаяакчының оруу шынныг эвес-тир“ – дээр-дир. Чок, оларның оруу

харын шынныг эвес-тир. ¹⁸ Бир эвес чөптүг-шынныг кижиг бодунуң чөптүг чоруундан ойталап, кем-буруу үүлгедир болза, оозу дээш өлүп каар. ¹⁹ А бир эвес бузуттуг-бак кижиг бодунуң кем-бурууздан ойталап, шынныг база чөптүг чорук кылып эгелээр болза, ол дээш, амы-тынныг артар. ²⁰ А силер: „Дээрги-Чаяакчының оруу шынныг эвес-тир“ – дээр-дир силер. Израильчилер, Мен кайыңарны-даа оруктарыңар дээш шиидер мен».

Иерусалимниң узуткатканы

²¹ Туттуруушкунувустуң он ийиги чылының он айның беште Иерусалимден тын менди үнген бир кижиг меңээ келгеш: «Хоорай узуткатты!» – дээн. ²² А ол кижиниң кээриниң бүдүүзүндө кежээ Дээрги-Чаяакчы мени башкарып эгелээш, демги кижиг даартазында эртен меңээ кээр бетинде, мээң үнүмнү эгидип берген. Ол мээң үнүм үндүрүптөргө, ам-на чугаалап эгелээн мен.

²³ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ²⁴ «Кижиг амытан, израиль черде бо бузундуларда чурттап турар улус: „Авраам чаңгыс боду турган, ынчалза-даа бо черни ээлеп алган болгай. А бис хөй-дүр бис, бо черни биске ээлээр кылдыр берипкен болбайн канчаар“ – деп турар-дыр. ²⁵ Ынчангаш оларга Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: силер ханныг эът чип, дүрзү-бурганнарыңарже идегел-биле көрүп, өлүрүүшкүн кылып турар-дыр силер – бо черни канчап ээлээр силер? ²⁶ Силер хылыжыңарга ынаныр, чүдек-бужар чүүлдер кылыр, бирээңер өскеңерниң кадайын бужартадыр-дыр силер. Бо черни канчап ээлээр силер?»

²⁷ Оларга Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт. Мен дириг Бодумнуң адым-биле даңгыраглап тур мен: бузундуларда чурттап арткан улус хылыштан кырлып каар, ажык шөлде турар улусту Мен черлик аң-араатанга чемиш кылдыр бериптер мен, шивээлерде база куйларда чаштып турар улус хамчык аарыгдан өлүп каар. ²⁸ Мен бо черни хоозураан кургаг хову кылып каар мен, ооң турамык күчү-күжү чиде бээр, Израильдиң даглары шуут ээнзиреп каар, оларны таварып кым-даа эртпестей бээр. ²⁹ Кажан Мен бо черни израильчилерниң бүгү чүдек-бужар үүлгедиглери дээш хоозурадып каарымга, Олар Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар.

³⁰ Кижиг амытан, а сээң дугайыңда бодунуң чонуңуң улузу ханалар баарында, бажыңнар эжиктеринде туруп алган, бот-боттарыңга: „Дээрги-Чаяакчыдан келген медээни барып дыңнаалы“ – дижип турар-дыр. ³¹ Олар сеңээ чоннуң чыыжынче дег чедип кээп, сээң мурнуңга олуруп алгаш, чугаа-сөзүңнү дыңнап турар, ынчалза-даа күүсетпес-тир. Мээң чонум – чүгле боттарының сеткилин өөртүр чүве дугайында чугаалажыр, чүгле боттарының алыктак чүректериниң күзелин хандырап чүве

кылыр улус-тур. ³² Сен ол улуска – ынакшыл ырын тааланчыг үн-биле ырлап, эки үдеп ойнап турар ыраажы ышкаш-тыр сен. Олар сээң сөстериңни дыңнап турар, ынчалза-даа күүсетпес-тир.

³³ Ынчалза-даа, кажан ол бүгү бүде бээрге (а ол бүгү ыяап-ла бүдер), оларның аразыңга Бурганның медээчизи турганын билип аарлар».

Израильдиң багай кадарчылары болгаш буянныг Кадарчызы

34 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижиг амытан, израиль чонну кадарып турар чагырыкчыларга удур өттүр билип медегле. Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин оларга дамчыдып медегле: чүгле боттарыңче сагыш салып чоруур Израильдиң кадарчылары ат болур! Кадарчылар кодан малыңче сагыш салыр ужурлуг эвес чүве бе? ³ Силер чаглыг эът чип, дүктен аргаан хеп кедип, семис хойларны дөгерип турар-дыр силер, а кодан малче сагыш салбас-тыр силер. ⁴ Кошкактарны быжыктырбадыңар, аарыгларны эмневедиңер, балыгланганнарны шарывадыңар. Аза бергеннерни дедир эгитпедиңер, чиде бергеннерни дилеведиңер; харын оларны каржы, кээргел чок чагырып келдиңер. ⁵ Олар кадарчы чокка тарай бердилер, а тарай бергеш, янзы-бүрү черлик аң-араатанга чемиш апардылар. ⁶ Мээң хойларым бүгү бедик тей, дагларда улчуп чоруур. Олар чер кырында тарай берген, оларны кым-даа айтырып, чыгбайн турар, кым-даа дилевейн турар».

⁷ Ынчангаш, чагырыкчылар, Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңнаңар: ⁸ «Мен дириг Бодумнуң адым-биле даңгыраглап тур мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – Мээң кодан малым кадарчы чок турган болгаш, олча-тывыш болу берип, янзы-бүрү черлик аң-араатанның чемижи апарган. Кадарчыларым Мээң хойларымны дилевейн, кодан хоюм дээш эвес, а чүгле боттарыңче сагыш салып турган – ⁹ ол бүгү дээш, кадарчылар, Дээрги-Бурган-Чаяакчының сөзүн дыңнаңар: Мен кадарчыларга удур апардым, Бодумнуң хойларым дээш олардан харыы негээр мен. Мен оларга моон соңгаар хойларым кадартпас мен, олар моон соңгаар боттарың хойлар-биле чемгербес. Оларның аш аксы-дижинден Бодумнуң хойларымны ушта тыртып аар мен, кодан хоюм оларга чемиш болбас».

¹¹ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн болгай: «Хойларымны Мен Бодум дилээр мен, оларны четчелеп, карактаар мен. ¹² Кадарчы кижиниң тарадыр кылаштажы берген кодан малының аразыңга чорааш, сүрүүн четчелеп, карактаары дег, Мен база Бодумнуң хойларымны хайгаарап, карактаар мен. Кара булуттарлыг бүргег хүнде тарай бергени бүгү черлеринден оларны ам үндүр сүрүп эккээр мен. ¹³ Оларны өске чоннар

аразындан үндүрүп, чурттардан чыып эккелгеш, боттарының черинче дедир чандыар мен . Мен оларны Израильдиң дагларынга, сугларының чанынга, бүгү чурттакчылыг черлерге кадарар мен.

¹⁴ Оларны эки одар-белчиирге кадарар мен , оларның одарлары Израильдиң бедик дагларынга турар. Олар Израильдиң дагларында чаагай оът-сигенниг одар-белчиирлерге оъттаар.

¹⁵ Хойларымны Мен Бодум кадарып, дыштандырып чыттырар мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ¹⁶ Читкен хойларны дилеп, аза бергеннерин дедир эккээр мен; балыгланганнарын шарып, аарааннарын быжыктырар мен , а деңгели чаагай, күш-шыдалдыгларын узуткаар мен. Кодан малымны чөптүү-шынны-биле кадарар мен.

¹⁷ Дыңна даан, Мээң кодан малым, – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы чугаалаан, – хойлар аразында, кошкар, хуна аразында чаргыңарны үзе шиитпирлээр мен . ¹⁸ Силерге эки одарга оъттаары четпес болду бе? Чүге одар-белчииринде арткаан оът-сигенни чаза басып турар силер? Арыг суг ижип турар хиреңерде, арткаан сугну чүге доврадып каар силер? ¹⁹ Таанда-ла Мээң хойларым силерниң чаза басып каан одарыңарга оъттаар, доврадып каан сууңар ижер ужурлуг бе?»

²⁰ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы оларга мынча дээн: «Семиг база арган хойлар аразында чаргыны Мен Бодум чарар мен. ²¹ Бүгү кошкак хойларны экти-быктыңар-биле идип, мыйызыңар-биле үзүп, үндүр сывырып турар болганыңарда , ²² Мен Бодумнуң хойларымны камгалаар мен, олар моон соңгаар олча-тывыш болбас; бир хой-биле өске хойнуң аразында чаргыны үзе шиитпирлээр мен. ²³ Хоюмуң бажыңа чаңгыс кадарчыны , Мээң чалчам Давидтиң салгакчызын, салып каарымга, хойларымны кадарып, оларга кадарчы апаар . ²⁴ Мен, Дээрги-Чаяакчы, оларның Бурганы болур мен , а Мээң чалчам Давидтиң салгакчызы оларның аразыңа чагырыкчы болур. Мен, Дээрги-Чаяакчы, ону чугааладым.

²⁵ Мен кодан хоюм-биле эп-найырал керээзи чаргаш , хойлар хову-шөлге айыыл чок чурттазын дээш, арга-арыгга айыыл чок удузун дээш, бо черден хоралыг аң-араатанны үндүр сывырыптар мен . ²⁶ Мен хойларымга база Мээң ыдыктыг даамның чоок-кавызынга ачы-буянны хайырлаар мен. Оларже чаъсты чогуур үезинде чагдырар мен – ол дээрже ачы-буян хайырлаан чаъстарым болур . ²⁷ Шөлде ыяштар чимизин бээр, чер дүжүдүн бээр; Мээң коданым бодунуң черинге айыыл чок чурттаар. Оларның мойнунда хомудун буза шапкаш , кулданып алганнарның холундан оларны хостаар мен. ²⁸ Олар моон соңгаар өске чоннарның олча-тывыжы болбас, черлик аң-араатан оларны ам тудуп чивес. Олар айыыл чок чурттаар, кым-даа оларны коргудуп-дүвүретпес. ²⁹ Мен оларга дүжүткүрү-биле алдаржаан черни бээр мен, олар ам черинге аш-чуттан өлбес, өске чоннарга

дорамчылатпас апаар. ³⁰ Мен, Дээрги-Чаяакчы, оларның Бурганы, олар-биле кады деп, а олар, израиль чон – Мээң чонум деп билип аарлар». Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

³¹ «Силер – Мээң кодан хоюм силер, Мээң одар-белчииримде хойлар силер . Кижилер силер, а Мен – силерниң Бурганыңар-дыр мен». Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Эдомга удур өттүр билген медеглел

35 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижини амытан, даглыг Сеирже шиглей көрүңгеш , аңаа удур өттүр билип медегле. ³ Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин аңаа дамчыт:

Даглыг Сеир, Мен сеңээ удур апардым.

Сенче холум аннып, сени ээн калган, хоосураан чер кылып каар мен .

⁴ Сээң хоорайларыңны бузундулар кылдыр хуулдулар мен, хоосурап каар сен.

Ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар сен .

⁵ Кезээ шагда Мээң чонум-биле өжээннежип, израильчилерниң бүрүн кеземче көрүп турар шагында оларны хылыштың чемижи кылдыр хүлээдип берген сен . ⁶ Ол дээш, Мен дириг Бодумнуң адым-биле даңгыраглап тур мен : Мен сени өлүрүүшкүнге хүлээдир мен, ол сени истеп-сүрер. Өлүрүүшкүннү көөр хөңнүң чок апарбаан болганыңда, ол сени истеп-сүрер – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ⁷ Мен даглыг Сеирни ээн калган, хоосураан чер кылып каар мен; ону тавартыр кым-даа чорук кылбайн турар чер кылып каар мен. ⁸ Мен ооң дагларының бажын мөчү-сөөктер-биле шып каар мен; хылышка шаштырып өлүрткеннер Сеирниң тейлеринге, шынааларыңа болгаш бүгү сугларының чанынга кээп дүжер. ⁹ Мен Сеирни кезээ мөңгедө хоосурадып каар мен, ооң хоорайларыңа улус чурттавас. Ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер.

¹⁰ Эдом, сен: „Израиль биле Иудеяның чоннары, оларның черлери бисти болур, бис оларны эжелеп аар бис“ – деп турган сен. Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы олар-биле болгай. ¹¹ Ынчангаш Мен дириг Бодумнуң адым-биле даңгыраглап тур мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – Сээң израильчилерге килеңнеп, адааргап, оларны көөр хөңнүң чок турганың дег, Мен база сени ынчаар аажылаар мен; сени шиидип, израильчилерге Бодумну ынчаар ажыдар мен. ¹² Ынчан даглыг Израильди бак сөглөп: „Олар хоосураан-дыр! Оларны биске чизин дээш берген-дир“ – деп турган бүгү дорамчылардының Дээрги-Чаяакчы Мээң дыңнаанымны билип аар сен. ¹³ Сен Мээң мурнумга улуургап, соксаал чок бак сөгленип турдуң; ол чугааңны дыңнаан мен».

¹⁴ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Бүгү чер-делегей өөрүп турда, Мен сени хоозурадып, хову кылып каар мен. ¹⁵ Израиль чоннуң ээлээн чери хоозураарга, өөрүп турганың дээш, Мен сээң-биле база шак ынчаар кылыр мен: хоозураар сен. Даглыг Сеир, бүгү Эдом хоозураарга, улус Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар».

Израильдин катап тургустунары

36 «Кижиге амытан, Израильдин дагларыңа өттүр билип медегле. Олар дыңназын дээш, Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: дайзын силерниң дугайыңарда хыи ханып: „Мөңгө бедигээштер бистиң хувааглыг черивис апарды“ – дээр-дир. ³ Ынчангаш өттүр билип медеглеп, Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: дайзыннар силерни хоозурадып, чүк-чүгүндөн үптөп туруп бээрге, силер өске чоннарның алыр үлүү апарып, хоп-чипке кирип, бак сөглеттирип тур силер».

⁴ Ынчангаш, Израильдин даглары, Дээрги-Бурган-Чаяакчының сөстөрүн дыңнаңар. Даглар, тейлерге болгаш хемнер, шынааларга база Израильдин чоок-кавызында турар арткан чоннарның олчалап, кочу-шоот кылып алганы кагдынган бузундулар болгаш ээнзирээн хоорайларга Ол чугаалап тур.

⁵ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Мээң хорадаан сагыжым кыптыгып, өске чоннарга, ылаңгыя бүгү Эдомга удур чүве чугаалап турдум, чүгө дээрге олар Мээң черимниң одар-белчиирин эжелеп алгаш, чонумну өөрүп-байырлап база бак көрүп үптөп турганнар.

⁶ Ынчангаш израиль чер дугайында өттүр билип медеглеп, Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин даглар, тейлерге болгаш хемнер, шынааларга дамчыт: хорадаан сагыжымга алыскаш, килеңим кыптыгып, мону чугаалап тур мен, чүгө дээрге силер чоннарның дорамчылалын шыдажып турар-дыр силер. ⁷ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы: „Силерни хүрээлээн чоннар база дорамчылалга таваржыр“ – деп даңгыраглаан. ⁸ А силер, Израильдин даглары, ыяжыңар будуктары чечектелип, Мээң израиль чонумга чимизиңер бээр силер, чүгө дээрге олар удавас чанып кээр.

⁹ Көрүңер, Мен силерге сагыш салып, ээ көрнүр мен; силерни аңдарып, үрезин тарып каар.

¹⁰ Силерниң чурттакчы чонуңарны, бүгү израиль чонну, көвүдөдир мен; хоорайларга улус чурттай бээр, бузундулар катап туттунар. ¹¹ Мен силерде турар улусту база мал-маганны көвүдөдир мен, олар өзүүчел апарып, өзүп-көвүдей бээр. Эрткен үеде ышкаш, Мен силерге улустан чурттадып каар мен, силерниң чериңерге биезги үелерден-даа хөй ачы-буянны хайырлаар мен. Ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер. ¹² Силерге Бодумнуң израиль чонумну эккээр мен. Олар силерни ээлээр, силер оларның өнчү чери апаар силер база моон

соңгаар оларның ажы-төлүнүң амы-тынынга четпес силер».

¹³ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Израиль чер, сээң дугайыңда: „Бодунуң улунуң бажын чип турар, чонунуң ажы-төлүнүң амы-тынынга чедип турар чер“ – дижип турар болганда, ¹⁴ сен моон соңгаар улус чивес сен, бодунуң чонуңуң ажы-төлүнүң амы-тынынга четпес сен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ¹⁵ Мен сени моон соңгаар өске чоннарның кочулалын дыңнавас кылып каар мен; моон соңгаар өске аймактар мурнунга бак атка кирбес сен, бодунуң чонуңуң ажы-төлүнүң амы-тынынга четпес сен». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Бурган Израильди Бодунуң ат-алдарын бодааш, чаартыр

¹⁶ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ¹⁷ «Кижиге амытан, израиль чон бодунуң черинге чурттап тургаш, ону бодунуң ажил-херээ база үүлгедиглери-биле бужартадып алган. Чоннуң оруу Мээң мурнумга ай демдээ көрүп турар херээжен кижиниң арыг эвези дег болган. ¹⁸ Улус бо черге кылган өлүрүүшкүнү-биле, боттарының дүрзү-бурганнары-биле ону бужартадыптарга, Мээң килеңим оларже кыптыккан. ¹⁹ Мен израильчилерни өске чоннар аразыңа тоо быдарадып каан мен; олар аңгы-аңгы чурттарже тарадыр сывыртадыпкан; Мен оларны ажил-херээң эзугаар база үүлгедиглерин эзугаар шиидип турдум. ²⁰ Ындыг-даа болза, олар кайы-даа черге баргаш, Мээң ыдыктыг адымны баксырадып турдулар, чүгө дээрге өске чоннар оларның дугайында: „Бо чон Дээрги-Чаяакчының чону-даа болза, Ооң черин каапкаш баар ужурга таварышкан-дыр“ – деп турган. ²¹ Израиль чоннуң чеде бергени чоннар аразыңа баксырадып кааны Бодумнуң ыдыктыг адымны бодааш, сагыш човай берген мен.

²² Ынчангаш израиль чонга Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: израиль чон, Мен силерни бодааш эвес, а силерниң чеде бергениңер чоннар аразыңа баксырадып кааныңар Бодумнуң ыдыктыг адымны бодааш, ынчалдыр хөделир мен. ²³ Мен ам чоннар аразыңа баксырап калган өндүр улуг адымның, оларга баргаш, баксырадып кааныңар адымның ыдыктыын көргүзөр мен. Ынчан ол чоннар Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – Мен оларга Бодумнуң ыдыктыымны силерни дамчыштыр көргүзөр мен.

²⁴ Мен силерни чоннар аразыңдан үндүрүп, бүгү чурттардан чыып алгаш, бодуңарның чериңерге эккээр мен. ²⁵ Силерни арыглаашкын суу-биле бызай чажарымга, арыгланы бээр силер; бүгү бужар чорууңардан, бүгү дүрзү-бурганнарыңардан арыглап каар мен. ²⁶ Силерге чаа сеткил-чүректи хайырлап, чаа сүлде-биле бүргээр мен; силерниң

дашталган чүрээңерни ап каапкаш, чымчак чүректи хайырлаар мен .²⁷ Мээң айтышкыннарым ёзугаар чурттазыннар дээш, Мээң хоойлуларымны сагып, күүсетсиннер дээш, Мен силерни Бодумнуң Сүлдем-биле бүргээр мен .²⁸ Силерниң ада-өгбөңерге бергеним черге чурттап, Мээң чонум болур силер, а Мен силерниң Бурганыңар болур мен ,²⁹ силерни бүгү чүдөк-бужар чүүлдериңерден адырар мен . Дүжүттү силерге берип, көвүдөдир өстүрер мен, аш-чутту силерге ытпас мен .³⁰ Моон соңгаар аш-чут ужун өске чоннарга дорамчылатпас болзун дээш, ыяштарыңар чимизин база шөлдериңер дүжүдүн көвүдөдип бээр мен .³¹ Ынчан бузуттуг оруктарыңар биле үүлгөткөн багай херектериңерни сактып келгеш, кем-бурууңар болгаш чүдөк-бужар чорууңар дээш, боттарыңардан ческинер силер .³² Силерге билдингир болзун: Мээң ынчалдыр хөделип турарым – силерни бодаанымдан эвес – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – Израиль чон, эрткен оруктарыңар дээш ыядып, арныңар кыссын».

³³ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Силерни бүгү кем-бурууңардан арыглаар хүнүмде Мен силерниң хоорайларыңарга улус чурттадып каар мен, бузундулар катап туттунар. ³⁴ Хоозураан черни улус болбаазырадып эгелээр, ол ам болап эрткен кижини бүрүзүңгө ээн кылдыр көзүлбөс. ³⁵ Олар ынчан: „Ээнзиреп турган бо чер Эдем сесерлии дег апарды . Буступ дүшкөн, кижини чок калган, хоозураан хоорайлар ам быжыгып, чурттакчыларлыг апарды“ – дээр.

³⁶ Ынчан силерни долгандыр чурттап арткан өске чоннар Дээрги-Чаяакчы Мээң үрелип бузулган чүвени катап тутканымны, ээн калган черни тарып каанымны билип аар. Дээрги-Чаяакчы Мээң ону чугаалааш, боттандырганымны билип аар».

³⁷ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Мен израиль чоннуң мөргүлүңгө база катап харыылап, ооң улузун кодан мал дег көвүдөдир мен .³⁸ Улус-чон Иерусалимде байырлалдар үезинде Бурганның өргээзинче эккелген хойлар дег хөй боор ; үрелип бузулган хоорайларны ынча хөй улус дола бээр. Олар ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар ».

Дирлип келген сөөктер

37 Дээрги-Чаяакчының холу мени катап база башкарып эгелээн . Ол мени Бодунуң Сүлдезин дамчыштыр хоорайдан үндүргөш, оргулааш ортузунга тургузуп каан – ол оргулаашты сөөктер долган болду. ² Дээрги-Чаяакчы мени оларны долгандыр эдерти бээрге, оргулаашта чыдар дыка хөй сөөктү көрүп кагдым. Олар аажок кургап калган болду. ³ Ол менден: «Кижини амытан, бо сөөктер дирлип кээп шыдаар бе?» – деп айтырды .

Мен: «Дээрги-Бурган-Чаяакчы, ону чүглө Сен билер сен» – деп харыыладым.

⁴ Ол ынчан меңээ мынча дээн: «Бо сөөктерге өттүр билип медегле. Оларга: „Кургап сөөктер, Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңнаңар!“ – деп чугаала. ⁵ Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин оларга дамчыт: Мен силерге амы-тынны чорудуп бээримге , дирлип кээр силер. ⁶ Силерни сиирлер-биле бүргей ап, эът-бодуңарны өстүрүп, кеш-биле шып каар мен. Силерге амы-тынны киир үрүптөримге, дирлип кээр силер. Ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер».

⁷ Меңээ дужааганын ёзугаар өттүр билип медеглеп эгеледим. Медеглеп турумда, күштүгү шимээн дыңналган соонда, сөөктер каттыжып, бирээзи чанындаазыңга тутчуп эгелээн. ⁸ Көөрүмгө, сөөктерде сиирлер болгаш эът тыптып кээп, оларны кеш шыва апты, а амы-тын оларда чок болду.

⁹ Ынчан Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Амы-тынга өттүр билип медегле, кижини амытан. Өттүр билип медеглеп, Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин аңаа дамчыт: о, амы-тын, чер болгандан чедип кел, бо өлүрткөн улусче тындынывыт, олар дирлип келзин!» – дээн.

¹⁰ Мен Ооң дужааганын ёзугаар өттүр билип медеглээримге, өлүг улусче амы-тын кире берген. Олар дирлигеш, бут кырыңга туруп кээрге , эмгетикчок аг-шериг турар болду.

¹¹ Ынчан Дээрги-Чаяакчы меңээ мынча дээн: «Кижини амытан, бо сөөктер – бүгү израиль чонну көргүзүп турар. Дыңна даан, бо чон: „Сөөктеривис кургап калган, идегеливис читкен; бис шуут чок апарган-дыр бис“ – деп тур. ¹² Ынчангаш өттүр билип медеглеп, оларга Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: Мээң чонум, силерниң чевээңерни ажыдып, силерни үндүрүп аар мен , оон израиль черге эккээр мен. ¹³ Чевээңерни ажыткаш, силерни үндүрүп аарымга, Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар силер, Мээң чонум. ¹⁴ Мен Бодумнуң Сүлдем-биле силерни бүргээр мен , ынчан дирлип кээр силер; Мен силерни боттарыңарның чериңерге чурттадып каар мен. Силер ынчан Дээрги-Чаяакчы Мээң чугаалаан чүвемни боттандырганымны билип аар силер». Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Иудея биле Израильдин катап каттыжары

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ¹⁶ «Кижини амытан, мергеден ап алгаш, аңаа: „Иудеяга болгаш ооң-биле эвилелдиг израильчилерге хамааржыр“ деп бижип каг. Оон өске мергеден ап алгаш, аңаа: „Эфремниң мергези – Иосифтин салгалыңга болгаш ооң-биле эвилелдиг бүгү израиль чонга хамааржыр“ деп бижип каг. ¹⁷ Сээң холуңга олар бүдүн кезек апарзын дээш, оларны бот-бодунга чыпшыр тудувут. ¹⁸ Кажан сээң чонунуң улузу сенден: „Бо

чүү деп чүве боор, тайылбырлап көрөм?” – деп айтырарга, ¹⁹ Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин оларга дамчыт: Мен Иосифтиң база ооң-биле эвилелдиг израиль аймактарга хамааржыр, Эфремниң тудуп турары мергени ап алгаш, Иудеяның мергезинге чыпшыр туткаш, олардан чаңгыс мерге кылыр деп тур мен; олар Мээң холумга бүдүн кезек апаар .

²⁰ Бижик бижип каан мергелериңни чоннуң мурнунга тудуп алгаш, ²¹ Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин оларга дамчыт: Мен израильчилерни аразында турары чоннардан үндүрө бергеш, чер болгандан чыггаш, боттарының черинче чедире бээр деп тур мен .

²² Бо черге, даглыг Израильге, Мен оларны чаңгыс чон кылып каар мен. Олар шупту чаңгыс хаанныг боор, ам ийи аңгы чон болбас, моон соңгаар ийи аңгы күрүне кылдыр чарылбас. ²³ Олар моон соңгаар дүрзү-бурганнар, чүдек-бужар чүүлдер болгаш өске-даа кемниг херектери-биле боттарын бужартатпас. Мен оларны үүлгедип турганы бүгү өскерликчи чоруундан адырып, арыглаар мен . Олар Мээң чонум болур, а Мен оларның Бурганы болур мен .

²⁴ Мээң чалчам Давидтиң салгакчызы оларның хааны апаар , олар шупту чаңгыс кадарчылыг болур . Олар Мээң айтышкынарным ёзугаар чурттап, Мээң хоойлуларымны сагып, күүседир. ²⁵ Олар Мээң чалчам Иаковка бергеним, боттарының ада-өгбезиниң чурттап турганы черге чурттаар. Боттары, ажы-төлү болгаш ажы-төлүнүң ажы-төлү аңаа кезээ мөңгедө чурттаар . Мээң чалчам Давидтиң салгакчызы мөңгө шагда оларның чагырыкчызы болур. ²⁶ Мен олар-биле эп-найырал керээзи чарып аар мен , ол болза мөңгө чагыг-керээ болур. Оларны боттарының черинге турумчудуп, өстүрүп-көвүдөдир мен. Бодумнуң ыдыктыг оран-савамны оларның аразынга кезээ мөңгедө тургузар мен, ²⁷ Мээң чурттаар өргээм оларның аразынга турар . Мен оларның Бурганы болур мен, а олар Мээң чонум болур . ²⁸ Мээң ыдыктыг өргээмни израильчилерниң аразынга кезээ мөңгедө тургузуп аарымга, бүгү чоннар Мени Израильди ыдыктап турар Дээрги-Чаяакчы деп билип аар ».

Гогтуң Израильче халдаары

38 Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыдып чугаалаан: ² «Кижиг амытан, Магог деп черде Гогче – Мешех биле Тувал деп черлерниң дээди чагырыкчызынче шиглей көргөш, аңаа удур өттүр билип медегле. ³ Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин аңаа дамчыт: о, Гог, Мешех биле Тувалдың дээди чагырыкчызы{*}, Мен сеңээ удур апардым! ⁴ Мен чаактарың өттүр тыртпа суп , сени эйи тырткаш, бүгү аг-шерииң: аъттарың, бүрүн чепсегленген аъттыг шеригжилериң, дозуг-камгалалдарлыг,

хылыштарлыг дүк-түмөн шерииң-биле кады чериңден үндүрө бээр мен. ⁵ Сээң аг-шерииңге Персия, Эфиопия болгаш Ливияның дөгөрезидозуг-камгалалдыг, куяк бөрттерлиг шерии каттыжар; ⁶ Гомер чоннуң шерии, соңгу чүктүң кыдыг-кызыгаарындан тогарма аймактың бүгү шерии олар-биле кады болур. Сээң-биле кады хөй чоннар чоруур.

⁷ Гог, белеткенип, дөгөрнүп ал – сен база сээң чаныңга чыгып келген бүгү аг-шериг; оларны башкарар сен. ⁸ Хөй хүннер эрте бээрге, бодуңга айтышкын алыр сен. Келир үеде дайын-чаадан адырылган, чонун хөй чоннардан даглыг Израильче чыып эккелген, үр үеде ээн чыткан чуртче халдаар сен. Ол черниң чурттакчыларын өске чоннар аразындан чыып, дедир чандырыпкан, олар ам айыыл чок чурттап турар . ⁹ А сен бодуңнуң аг-шерииң-биле, хөй чоннар-биле кады көдүрлүп, хат-шуурган ышкаш халдап кээр сен; черни дуглаптар булут ышкаш боор сен ».

¹⁰ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Ол үеде сээң угааныңга багай бодалдар кирер, кара сагыштыг чүве бодап аар сен.

¹¹ „Быжыглаттынмаан хоорай-суурларлыг черже чоруй барайн. Сагыш амыр, айыылзынмай чурттап турар чонче халдаайн: олар ханалар чок чурттап турар-дыр, оларда дээктер, эжиктер чоктур . ¹² Үптеттинип, олчаланыр мен; ээн турган, ам улус чурттай берген черже, өске чоннар аразындан чыып эккелген, чер-мал ажил-агыйлыг болгаш делегейниң дал ортузунда чурттап турар чонче холум көдүрер мен” – дээр сен. ¹³ Шева биле дедан аймактар , Фарсис чурттуг садыгжылар болгаш оларның бүгү суурлары сенден: „Үптээр дээш үнүптүң бе? Мөөң чонуң чыып алгаш, олчаланыр, алдын-мөңгүн ап аар, мал-маган, эт-хөреңги хунаап аар, байлак олча-тывыш эккээр дээш үнүптүң бе?” – деп айтырар.

¹⁴ Ынчангаш, кижиг амытан, өттүр билип медеглеп, Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин Гогка дамчыт: Мээң израиль чонум айыыл чок чурттап эгелээр хүнде сен ол дугайында албан билип аар сен. ¹⁵ Соңгу чүктүң кыдыг-кызыгаарында бодуңнуң чуртуңдан сен база сээң-биле кады хөй чоннар үнүптер силер – шупту аът мунган улус, эмге-тикчок бөлүглежиинскин, кончуг улуг аг-шериг. ¹⁶ Гог, сен Мээң израиль чонумче, черни дуглаар дээн булут дег, көдүрлүр сен. Келир үеде Мен сени Бодумнуң черимче эккээр мен. Ынчан бүгү чоннар Мени билип аар, чүге дээрге олар көрүп турда, Мен сени дамчыштыр Бодумнуң ыдыктыымны көргүзөр мен ».

Гогтуң болгаш ооң аг-шерииң бастылары

¹⁷ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Мен шагдан бээр Бодумнуң чалчаларым, Израильде

Бурганның медээчилерин дамчыштыр сээң дугайыңда чугаалап турган эвес мен бе? Олар эрте шагда Мээң сени Израильге удур эккээримни өттүр билип медеглеп турган. ¹⁸ Ол хүн болур чүве бо-дур: кажан Гог израиль черже халдап кээрге, хорадаанымдан Мээң килеңим кыптыгар – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ¹⁹ Хорадаан сеткилимге хаара туттургаш, ажинган сагыжымның одунга хөме алыскаш, даңгыраглап тур мен: ол хүн израиль черге коргунчуг чер шимчээшкини болур. ²⁰ Далайның балыктары, дээрниң куштары, хову-шөлдөрдүн аң-меңи, черде соястаан бүгү дириг амытаннар болгаш чер кырында бүгү кижин төрөлгөтөн Мээң мурнумга сирилээр; даглар буступ дүжер, хаялар барып ужар, ханалар шупту черже кээп дүжер. ²¹ Мээң бүгү дагларымга Гогка удур дайылдажыр кылдыр хылышты кыйгырар мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – Ооң бүгү дайынчылары хылыштын бот-боттарына удур хынындан уштур. ²² Мен Гогту шийдип, хамчык аарыг болгаш өлүмчидим-биле кезедир мен. Олче, ооң аг-шеринче, ооң-биле кады турар хөй чоннарже суггур чаъс чагдырар мен, улуг долу, оттуг күгүр дүжүрер мен. ²³ Мен шак ынчаар Бодумнуң өндүр бедимни, ыдыктымны көргүзөр мен, хөй чоннарга ажыттынар мен. Олар ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аар».

39 «Кижин амытан, Гогка удур өттүр билип медеглеп, Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин аңаа дамчыт: Гог – Мешех биле Тувалдың дээди чагырыкчызы, Мен сеңээ удур апардым. ² Мен сени ээй тырткаш, соңгу чүктүң кыдыг-кызыгаарындан үндүрө бергеш, даглыг Израильге удур эккээр мен. ³ Сээң солагай холуңда чаны ушта шапкаш, оң холуңда согуннар черже кээп дүжер кылдыр кылып каар мен. ⁴ Сен Израильдин дагларына бодунуң бүгү аг-шериниң болгаш эдерип чоруур чоннарың-биле кады кээп дүжер сен. Мен сени янзы-бүрү араатан куштарга база ховунуң аңнарына чемиш кылдыр бериптер мен. ⁵ Сен ажык шөлге кээп дүжер сен, чүге дээрге Мен ону чугааладым – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ⁶ Мен Магог деп чериңче, далай эринде айыыл чок чурттап турар улузуңче от ыдар мен. Олар ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы деп билип аарлар.

⁷ Мен Бодумнуң ыдыктыг адымны израиль чонумнуң аразына ажыдар мен. Бодумнуң ыдыктыг адымны моон соңгаар бактатпас мен; бүгү чоннар ынчан Мени Дээрги-Чаяакчы, Израильдин ыдыктыг Бурганы деп билип аар. ⁸ Ол хүн чоокшулап келген, ол ыяап-ла дүжер – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – Ол дээрге Мээң чугаалап турганым хүн ол-дур.

⁹ Ол үеде Израильдин хоорайларының чурттакчылары октапкан ок-чепсекти оттулар чүүл кылдыр чыып үнүп кээр. Олар от кыпсып, бичии

болгаш улуг дозуг-камгалалдар, ча-согуннар, моңнар болгаш чыдаларны өрттедип эгелээр. Ол бүгү оларга чеди чыл дургузунда оттулар чүүл боор. ¹⁰ Оларга оттулар ыяшты хову-шөлдөн чыгган азы арга-арыгдан кескен херээ чок: ок-чепсек-ле оларга оттуларына четчир. Олар боттарың үптөп турганнарны үптээр, боттарың олча кылып турганнарны олча кылып аар». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

¹¹ «Ол хүн Мен Израильге, далайның мурнунда Аварим шынаазына, Гогту хөөржүдөр чер аңгылап бээр мен. Ол чер чорук кылган улустуң оруун моондактаар, чүге дээрге Гогту болгаш ооң мөөң бөлүглежилгезин аңаа хөөржүдүп каар. Улус ону Гамон-Гог шынаазы деп адаар. ¹² Израиль чон чер-чуртун арыглаар дээш, оларны чеди ай дургузунда хөөржүдүп кээр. ¹³ Чурттуң бүгү чону оларны хөөржүдөр болгаш Мээң Бодумну алдаржыдар хүнүмде ооң-биле алдар-ат чедип аар». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

¹⁴ «Чеди ай эртерге, черни үргүлчү кезип, ооң кырында артып калган мөчү-сөөктөрни дилээр улусту томуйлап каар. Олар хөөржүдүшкүн кылып, чер-чуртту арыглаар ужурлуг. ¹⁵ Ол улус черни кезип чоруптарга, кайы-бирээзи кижин сөөгү көрүп каан болза, ооң чанына демдек арттырып каар. Ооң соонда хөөржүдүкчүлөр келгеш, ол мөчү-сөөктү Гамон-Гог шынаазына хөөржүдүп каар. ¹⁶ Ында турар хоорайны Гамона деп адаар. Олар черни шак ынчаар арыглап каар.

¹⁷ Кижин амытан, янзы-бүрү куштар биле черлик аң-араатанга Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: чыылгаш, Мээң силерге белеткеп каарым өргүл доюнче, Израильдин дагларында өндүр улуг дойже чер болгандан кады барыңар; эът чип, хан ижер силер. ¹⁸ Күчүлүг дайынчыларының эъдин чиир силер, чернин чагырыкчыларының ханын ижер силер. Олар дээрге кошкарлар, хойлар, хуналар болгаш бугажыктар – васан черде бүгү семис малдар дег улус-тур. ¹⁹ Мээң силерге белеткээним дойга үс-чагны тоттур чип, ханны эзиртир ижип аар силер. ²⁰ Мээң доюмче чедип келиңер, ынчан аъттарны, аъттыг шеригжилерни, күчүлүг дайынчыларны болгаш янзы-бүрү шериглерни тоттур чиир силер – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. –

²¹ Мен бүгү чоннар аразына Бодумнуң өндүр бедимни көргүзөр мен. Бүгү чоннар Мээң үндүрген шийткелимни, оларны тудуп турар холумну көрүп каар. ²² Ол хүннүң соонда, израиль чон Мени Дээрги-Чаяакчы, боттарының Бурганы деп билип аар. ²³ А өске чоннар израиль чон бодунуң кем-буруузу дээш, Меңээ шынчы эвес болганы дээш бодунуң черинден өскээр көжүрткенин билип аар. Ынчангаш Мен чонумнуң хайы-биле оон өскээр көрнүп, дайзыннар холунга хүлээдип берген мен – олар шупту хылышка шаштырып өлүрткен. ²⁴ Мен оларны арыг эвези

дээш база кемниг херектери дээш ынчаар аажылап, олардан өскээр көрнү берген мен».

²⁵ Ынчангаш Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Мен ам Иаковтуң салгалынга эки чолду эгидип, бүгү израильчилерге өршээл көргүзөр мен, Бодумнуң ыдыктыг адымны камгалаар мен.

²⁶ Кажан боттарының черинге айыыл чок чурттап эгелеп, оларны кым-даа коргудуп-дүвүретпес апарганда, олар боттарының бак атка киргенин база Меңээ өскерликчи чорук кылганын уттутуп шыдаар. ²⁷ Оларны өске чоннар аразындан дедир чандырып, дайзыннарының чурттарындан чыып эккелгеш, оларны дамчыштыр хөй чоннарның мурнунга Мен Бодумнуң ыдыктыымны көргүзөр мен. ²⁸ Мен оларны өске чоннарже туттуруушкунче чорудупкан-даа болзумза, ол черлерге оларның чаңгызын-даа арттырбайн база катап боттарының черинге чыып эккээримге, олар Мени Дээрги-Чаяакчы, боттарының Бурганы деп билип аар. ²⁹ Мен Бодумнуң Сүлдем-биле израиль чонну бүргээш, олардан ам кажан-даа өскээр көрүнмес мен». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Бурганның чаа өргээзи (3 Хаан. 6:1-38; 2 Чыл. 3:1-17)

40 Туттуруушкунга таварышканывыстың чээрби бешки чылының эгезинде, бир айның онда, найысылалывысты үреп бусканындан бээр он дөрт чыл эрткенде – ол хүн Дээрги-Чаяакчының холу мени катап база башкарып эгелээш, Иерусалимче апарган. ² Бурган Бодунуң чоруткан көстүүшкүннеринге мени израиль черже апаргаш, дыка бедик даг кырынга тургузуп каан. Дагның мурнуу чүкче көрүнгөн талазында хоорай-даа ышкаш тудуглар көстүп турган. ³ Бурган мени ынаар эккелди. Көөрүмге, хүлер дег кылаңнааш кижиге тур. Ол кижиге хемчээшкин кылыр лән хендир биле хемчээр мерге тудуп алган, хаалга чанында турду. ⁴ Ол кижиге меңээ: «Кижиге амытан, карааң-биле көрүп, кулааң-биле дыңна. Сеңээ көргүзөр бүгү чүвемче кичээнгейден сал, чүге дээрге сени бээр ол дээш эккелген болгай. Көргөн бүгү чүвөөңни израиль чонга чугаалап бээр сен» – дээн.

Даштыкы хананың чөөн талазында хаалга

⁵ Бурганның өргээзин долгандыр туткан хана көрүп кагдым. Демги кижиниң холунда хемчээр даянгыштың узуну алды кыры дурту болду. (Мында анаа кыры дуртунга дөрт илиг немеп каан хемчээлди – узун кыры дуртун ажыглап турар.) Ол кижиге хананы хемчээрге, чоону бир хемчээр даянгыш дурту, а бедии база бир даянгыш дурту болган.

⁶ Оон демги кижиге чөөн чүкче көрүнгөн хаалгаже баргаш, тепкиштерлиг чадалап ынаар үнгеш, ооң бир талазында эргинни хемчээрге, дооразы бир

даянгыш дурту, а өске талазында эргинниң дооразын хемчээрге, база бир даянгыш дурту болган. ⁷ Хаалганың өдүүнүң иштинде таңныылдар өрээлдерин хемчээрге, кайызының-даа узуну бир даянгыш дурту, дооразы база бир даянгыш дурту; а өрээлдер аразы беш кыры дурту болган.

⁸ Хаалганың серилиг чери өргээже көрүнгөн турган. Ону хемчээрге, дооразы бир даянгыш дурту болган. ⁹ Хаалганың серилиг черин хемчээрге, ниити дооразы сес кыры дурту. (Ооң чаактарының чоону ийи кыры дурту болган). Ол серилиг чер Бурганның өргээзинче көрүнгөн турган.

¹⁰ Чөөн чүкче көрүнгөн хаалганың өдүүнүң бир талазында үш, өске талазында база үш таңныылдар өрээли турган; олар шуптузу чаңгыс хемчээлдиг болгаш оларның бир-даа, өске-даа талазында чаактары база дөмей хемчээлдиг болган.

¹¹ Хаалганың кирер черин хемчээрге, дооразы он кыры дурту, а узуну он үш кыры дурту болган.

¹² Таңныылдар өрээлдериниң кайызының-даа мурнунда бедии бир кыры дурту моондак ханажыгаш турган. А өрээлдерниң боттарын кайы-даа талазындан хемчээрге, алды кыры дурту хемчээлдиг болган. ¹³ Бир талада өрээлдин дээвииринден өске талада өрээлдин дээвииринге чедир хаалганың дооразын хемчээрге, чээрби беш кыры дурту болган. Бир өрээлдин эжи өске өрээлдин эжииниң дужунга турган. ¹⁴ Хаалганың чаактарын хемчээрге, алдан кыры дурту болган. Шөлдүң бүгү талаларында хаалганың чаактары ындыг турган. ¹⁵ Хаалгаже кирер черниң мурнуу талазындан эгелээш, серилиг черниң ындыгы кыдыынга чедир хемчээл бежен кыры дурту болган. ¹⁶ Таңныылдар өрээлдериниң даштыкы ханазында, оларның аразында ханаларда болгаш серилиг черниң бодунуң бүгү талаларында ханакаракталчак соңгалар турган. Хаалганың чаактарында пальма ыяш дүрзүлери оюп, каастап каан болган.

Өргээниң даштыкы шөлү

¹⁷ Хемчээкчи кижиге мени өргээниң даштыкы шөлүнче эккелди. Шөлдү долгандыр даш бедиктээш база ооң кырында турар үжен өрээл бар болду. ¹⁸ Бедиктээш бүгү хаалгаларга чыпшыр турар, ооң дооразы хаалга бүрүзүнүң узуну-биле деңнежир болду. Ол дээрге адаккы бедиктээш-тир. ¹⁹ Даштыкы хаалга биле иштики хаалга аразын хемчээрге, чүс кыры дурту болган. Чөөн-даа, соңгу-даа талада хаалгалар аразы ындыг хемчээлдиг турган.

Соңгу, мурнуу чүкче көрүнгөн хаалгалар

²⁰ Ол кижиге даштыкы шөлдүң соңгу чүкче көрүнгөн хаалгазының узунун болгаш дооразын хемчээди.

²¹ Хаалганың өдүүнүң бир талазында үш, өске

талазында – база үш таңныылдар өрээли турган, оларның чаактары болгаш серилиг чери баштайгы хаалганыы дег хемчээлдиг болган: узуну бежен кыры дурту, а дооразы чээрби беш кыры дурту.

²² Ол хаалганың соңгалары, серилиг чери болгаш пальмалар дүрзүлери чөөн талада баштайгы хаалганыы дег болган. Ынаар чеди тепкииштиг чада үнген, а ооң серилиг чери иштики талазында турган. ²³ Соңгу талада хаалганың дужунда, чөөн талада хаалганың дужунда дег, иштики шөлче кирер хаалга турган. Даштыкы хаалга биле иштики хаалга аразын хемчээрге, чүс кыры дурту болган.

²⁴ Оон хемчээкчи кижини мени мурнуу талаже аппаарга, ынаар углай көрүнген хаалганы көрүп кагдым. Хаалганың чаактары биле серилиг черни хемчээрге, өске хаалгаларныы ышкаш хемчээлдиг болду. ²⁵ Хаалга-даа, серилиг чер-даа, өске хаалгаларда дег, долгандыр турар соңгаларлыг болду. Хаалганың узуну – бежен кыры дурту, а дооразы – чээрби беш кыры дурту. ²⁶ Ынаар үнер чада чеди тепкииштиг, а ооң серилиг чери иштики талазында турган. Хаалганың чаактарының кайы-даа талазын пальма дүрзүлери каастаан. ²⁷ Иштики шөлдүн мурнуу чүкче көрүнген талазында база хаалга бар чорду. Даштыкы хаалга биле иштики хаалга аразын хемчээрге, чүс кыры дурту болган.

Иштики хаалгалар

²⁸ Хемчээкчи кижини мени мурнуу талада хаалга дамчыштыр иштики шөлче кирире берди. Ону хемчээрге, өске хаалгалар ышкаш хемчээлдиг болган. ²⁹ Ооң таңныылдар турар өрээлдери, чаактары болгаш серилиг чери өске хаалгаларныы дег хемчээлдерлиг чорду. Хаалгада болгаш серилиг черде долгандыр соңгалар бар болду. Хаалганың узуну – бежен кыры дурту, а дооразы – чээрби беш кыры дурту. ³⁰ Иштики шөлдү долгандыр хаалгаларның серилиг черлериниң узуну – чээрби беш кыры дурту, а дооразы – беш кыры дурту. ³¹ Ол хаалганың серилиг чери даштыкы шөлче көрнүп турган. Хаалганың чаактарын пальмалар дүрзүлери каастаан, хаалгаже үнер чада сес тепкииштиг болган.

³² Демги кижини мени чөөн талада хаалга дамчыштыр иштики шөлче аппаргаш, ол хаалганы хемчээрге, өске хаалгалар ышкаш хемчээлдиг болган. ³³ Ооң таңныылдар турар өрээлдери, чаактары болгаш серилиг чери өске хаалгаларныы дег хемчээлдиг чорду. Хаалгада болгаш серилиг черде долгандыр соңгалар бар. Хаалганың узуну – бежен кыры дурту, а дооразы – чээрби беш кыры дурту. ³⁴ Ооң серилиг чери даштыкы шөлче көрнүп турду. Чаактарны кайы-даа талазындан пальмалар дүрзүлери каастаан, хаалгаже үнер чада сес тепкииштиг болган.

³⁵ Оон ол кижини мени соңгу чүкче көрүнген иштики хаалгаже аппаргаш, ону хемчээрге, өске хаалгалар ышкаш хемчээлдиг болду. ³⁶ Ооң

таңныылдар турар өрээлдери, чаактары, серилиг чери болгаш долгандыр турар соңгалары база ындыг болду. Хаалганың узуну – бежен кыры дурту, а дооразы – чээрби беш кыры дурту. ³⁷ Ооң серилиг чери даштыкы шөлче көрнүп турган. Чаактарны кайы-даа талазындан пальмалар дүрзүлери каастаан, хаалгаже үнер чада сес тепкииштиг болган.

Өргүл белеткээр өрээлдер

³⁸ Иштики хаалганың серилиг черинде кирер эжиктиг, бүрүн өрттедир өргүлдер чуур өрээл бар болду. ³⁹ Хаалганың серилиг чериниң ийи талазында ийи-ийи ширээ бар, аңаа бүрүн өрттедир өргүл, бачыт дээш өргүл болгаш кем-буруу дээш өргүл малдары дөгөрер турган чүве-дир. ⁴⁰ Соңгу чүкче көрүнген хаалгаже кирер чер чанында, ооң даштыкы ийи кыдыында, бир талазында ийи ширээ, серилиг чер чанында өске талазында база ийи ширээ турар чорду. ⁴¹ Ынчалдыр хаалганың бир талазында дөрт, өске талазында база дөрт – өргүл малы дөгөрер шупту сес ширээ бар болду. ⁴² Чонуп каапкан даштардан кылган, узуну бүдүн чартык, дооразы бүдүн чартык, а бедии бир кыры дурту, бүрүн өрттедир өргүл малдары белеткээр дөрт ширээ база бар чорду. Ынаар бүрүн өрттедир болгаш өске-даа өргүл малдары дөгөрер чепсек салып турган. ⁴³ Өргээни долгандыр турар ханаларда бир карыш дурттуг, ийи баштыг илбектер кадап каан болду, а ширээлерге өргүл эъди салып турган.

Бурганның бараалгакчыларының өрээлдери

⁴⁴ Иштики хаалга артында, иштики шөлде ыраажылар өрээлдери турган: бирээзи соңгу хаалга чанында, чөөн чүкче көрнүп турар, а өскези мурнуу хаалга чанында, соңгу чүкче көрнүп турар. ⁴⁵ Хемчээкчи кижини меңээ: «Мурнуу чүкче көрүнген өрээл Бурганның өргээзинде бараан болуп турар Ооң бараалгакчыларынга хамааржыр. ⁴⁶ А соңгу чүкче көрүнген өрээл өргүл салыр бедигээш чанында бараан болуп турар бараалгакчыларга хамааржыр. Ол бараалгакчылар дээрге Садоктуң салгалы-дыр; Левийниң салгалындан чүгле оларга Дээрги-Чаяакчыга бараан болуп, Олче чоокшулаарын чөпшээрээн» – дээн. ⁴⁷ Ол кижини дөрбелчин шөлдү хемчээрге, узуну чүс кыры дурту, а дооразы база чүс кыры дурту болган. Бурганның өргээзиниң мурнунда өргүл салыр бедигээш турган.

Бурганның өргээзиниң кол тудуу

⁴⁸ Хемчээкчи кижини мени Бурганның өргээзиниң серилиг черинче эккелди. Ооң эжииниң чаактарын хемчээрге, кайызының-даа дооразы беш кыры

дурту болган. Хаалганың дооразы кайы-даа талазындан үш кыры дурту болган. ⁴⁹ Серилиг черниң узуну чээрби кыры дурту, а дооразы он бир кыры дурту; ынаар үнер чада он тепкииштиг; ооң эжииниң чаактарының кайы-даа талазында адагаштар бар болду.

41 Оон хемчээкчи кижиги мени Бурганның өргээзиниң ыдыктыг өрээлинче эккелди. Ынаар кирер эжиктиң чаактарын хемчээрге, кайызының-даа дооразы алды кыры дурту болган. (Ужуражылга майгынының хемчээли ыңдыг турган.) ² Эжиктиң дооразы – он кыры дурту, а кайы-даа талазында кыдыкы ханаларның дооразы – беш кыры дурту. Ыдыктыг өрээлди хемчээрге, узуну дөртөн кыры дурту, а дооразы чээрби кыры дурту болган. ³ Оон демги кижиги эң ыдыктыг өрээлче киргеш, эжиктиң чаактарын хемчээрге, кайызының-даа дооразы ийи кыры дурту болган. Эжиктиң узуну – алды кыры дурту, а дооразы – чеди кыры дурту. ⁴ Эң ыдыктыг өрээлди хемчээрге, узуну чээрби кыры дурту, дооразы база чээрби кыры дурту болган. Өргээже кирер черге чедир ооң дооразы шак ыңдыг турган. Оон ол кижиги меңээ: «Бо дээрге аажок ыдыктыг чер-дир» – диди.

⁵ Бурганның өргээзиниң ханазының чоонун хемчээрге, алды кыры дурту болган. Өргээни долгандыр даштыкы тудуг турду, өргээниң кайы-даа талазында ооң дооразы дөрт кыры дурту болган. ⁶ Даштыкы тудугда өрээлдер үш аңгы деңнелде туттунган, бир өрээл-ле өскезиниң кырында турар, бир деңнелде-ле үжен өрээл бар. Өргээниң ханазын долгандыр өрээлдерниң чөлөнгиштери бар, ынчангаш кайы-даа өрээл өргээниң ханазыга чөлөнмейн турган.

⁷ Бурганның өргээзин долгандыр турар даштыкы тудугда өрээлдер дараазында деңнелге келгеш-ле, алгып турду. Даштыкы тудугну өрү үнүп турар каъттарлыг кылдыр туткан болгаш, өрээлдер, өрүлээн тудум, алгып турду. Адаккы каъттан, ортузундаазын дамчыштыр, үстүкү каътче чада көдүрлүп үнгөн болду.

⁸ Өргээже көөрүмге, ону долгандыр бедиктээш турар болду. Ол бедиктээш даштыкы тудугда өрээлдерниң таваа болур, ооң бедии – алды кыры дурту. ⁹ Тудугда өрээлдерниң даштыкы ханазының чоону – беш кыры дурту. Өргээниң бо тудуунда өрээлдер биле ¹⁰ Бурганның бараалгакчызының өрээлдериниң аразында ажык девискээр турган. Ол ажык девискээр бүгү өргээни долгандыр турду, ооң дооразы чээрби кыры дурту болду. ¹¹ Даштыкы тудугда өрээлдерниң эжиктери ажык девискээрже углай, соңгу болгаш мурнуу талаже ажыттынып турду. Ажык девискээрниң долгандыр дооразы – беш кыры дурту.

¹² Өргээден барыын талада аңгы шөлде өске тудуг турду. Ол тудугнуң дооразы – чеден кыры дурту, ооң ханазының долгандыр чоону – беш кыры дурту, а узуну – тозан кыры дурту. ¹³ Бурганның

өргээзин хемчээрге, узуну чүс кыры дурту; ол аңгы шөлдүң, ында турар тудугнуң болгаш тудугнуң ханаларының ниити узуну база чүс кыры дурту болган. ¹⁴ Өргээниң чөөн талазында ажык шөлдүң дооразы – база чүс кыры дурту. ¹⁵ Бурганның өргээзиниң артында аңгы шөлде турар тудугнуң узунун ооң ийи талазында өдүглери-биле кады хемчээрге, чүс кыры дурту болду.

Ыдыктыг өрээл, эң ыдыктыг өрээл болгаш ажык шөлче көрүнгөн серилиг чер, ¹⁶ а оон ыңай ол үш черни долгандыр турар эргиннер, хана-каракталчак соңгалар болгаш өдүглери шуптузун ыяш-биле шап каан болду. Шала биле хананы соңгаларга чедир, ол ышкаш соңгаларны ыяш-биле шап каан болду. ¹⁷ Бурганның өргээзиниң ханаларын иштинден база даштындан, эжиктиң кырындан эгелээш, эң ыдыктыг өрээлге чедир долгандыр ыяш-биле шап, оюп хээлээн каасталгалар-биле шып каан: ¹⁸ ол дээрге херувимнер болгаш пальмалар дүрзүлери болду. Бир пальма-ла ийи херувим аразында турду, а херувим бүрүзү-ле ийи арынныг болду.

¹⁹ Херувимниң кижини дег арны пальмаже бир таладан көрүнгөн, арзылаңны дег арны – өске таладан көрүнгөн чорду. Бүгү өргээни долгандыр ынчалдыр кылып каан – ²⁰ ооң ханаларында херувимнер биле пальмаларны шаладан эгелээш, эжик кырынга чедир оюп-сиилбип каан болду.

²¹ Ыдыктыг өрээлдиң эжик кастыктары дөрбелчин болду. Эң ыдыктыг өрээлдиң мурнунда бир-ле чүве көзүлдү. Ооң хевири ыяштан кылган өргүл бедигээжи ышкаш болду, а бедии үш кыры дурту, узуну ийи кыры дурту. Ооң азыглары, таваа болгаш ханаларын ыяштан кылган болду. Хемчээкчи кижиги меңээ: «Дээрги-Чаякчының мурнунда турар ширээ бо-дур» – диди. ²³ Ыдыктыг өрээл-даа, эң ыдыктыг өрээл-даа ийи каът эжиктиг болду. ²⁴ Эжик бүрүзү ийи хаалгалыг – эжик бүрүзүндө шүнчүктерде аскан ийи хаалга бар чорду. ²⁵ Ыдыктыг өрээлдиң эжиктеринде, ханаларда дег, херувимнер биле пальмалар дүрзүлери оюп-сиилбип каан болду, а серилиг черниң даштында ыяш бедиктээш турду. ²⁶ Серилиг черниң кыдыкы ханаларында хана-каракталчак соңгалар турган, ханаларның кайызында-даа пальмалар оюп сиилбээн болду. Ындыг пальмалар өргээниң даштыкы тудуунда болгаш бедиктээштерде{*} база турду.

Бурганның бараалгакчыларының кол өрээлдери

42 Ооң соонда хемчээкчи кижиги мени даштыкы шөлдүң соңгу талазынче аппараттар, иштики шөлде турар тудугнуң дужунда – ооң соңгу талазында турар өрээлдерже эккелди. ² Эжиин соңгу талаже көрүнгөн бажыңның узуну – чүс кыры дурту, а дооразы – бежен кыры дурту. ³ Ол бажыңда үш аңгы деңнелде дужааштыр турар өрээлдер шөйлүгөн болду. Ооң бир талазында иштики шөлде

дооразы чээрби кыры дурту ажык девискээр, а өске талазында даштыкы шөлде даш бедиктээш бар чорду. ⁴Өрээлдерниң мурнунда дооразы – он кыры дурту, узуну – чүс кыры дурту ишкээр эртер өдүг турду. Оларның эжиктери соңгу чүкче көрүнгөн болду. ⁵Үстүкү өрээлдер тарлай берген, чүге дээрге оларның өдүглери бажыңның адаккы болгаш ортаакы каъттарда өрээлдеринден хөй чер ээлеп турар. ⁶Бажың үш каът, ынчалза-даа ол даштыкы шөл ышкаш адагаштарлыг эвес болду, ынчангаш чер кырындан эгелээш, өрээлдер тарлап турар. Үстүкү каътта өрээлдерни ортаакы каътта өрээлдерден, а ортаакы каътта өрээлдерни – адаккы каътта өрээлдерден тар кылдыр кылып каан. ⁷А даштыкы хана ол өрээлдерге база даштыкы шөлге чергелешкек бооп, өрээлдерниң мурнун дургаар бежен кыры дурту шөйүлген. ⁸Даштыкы шөлче көрүнгөн ол өрээлдерниң ниити узуну бежен кыры дурту, а ыдыктыг черже көрүнгөн өрээлдерниң ниити узуну чүс кыры дурту болган. ⁹Адаккы өрээлдерге оларның чөөн талазында турар даштыкы шөл дамчыштыр эрте берип болур кылып каан.

¹⁰Өргээни долгандыр турар хананың чөөн чүкче көрүнгөн талазында – иштики шөлдүн, ында тудугнуң мурнуу талазында база шак ындыг өрээлдер бар болду. ¹¹Оларның мурнунда база өдүг бар. Олар соңгу талада өрээлдер ышкаш болган: узуну, дооразы, үнер черлери болгаш хемчээлдери база ол өрээлдерни дег. Соңгу талада өрээлдерниң эжиктеринге ¹²мурнуу талада өрээлдерниң эжиктери дөмей болду. Ол өрээлдерге эртер өдүгке кирер чер хананы дургаар турган, ынаар чөөн таладан кирер болду.

¹³Хемчээкчи кижии меңээ: «Иштики шөлдүн соңгу база мурнуу талазында турар бо өрээлдер дээрге ыдыктыг өрээлдер-дир. Дээрги-Чаяакчыже чоокшулап турар Ооң бараалгакчылары ол өрээлдерге аажок ыдыктыг өргүлдерни чиир; олар ынаар аажок ыдыктыг өргүлдер – далган-тараа өргүлдерин, бачыт дээш база кем-буруу дээш өргүлдерни эккеп салыр, чүге дээрге ол чер ыдыктыг-дыр. ¹⁴Бурганның бараалгакчылары ыдыктыг черже кирип келген болза, бараан болурда кедер хептерин уштуп, арттырып кагбаан шаанда, даштыкы шөлче үнмес болзун, чүге дээрге ол хептер ыдыктыг-дыр. Олар чон мурнунче үнер бетинде, өске хептер кедип аар ужурлуг» – дээн.

Бурганның өргээзиниң девискээриниң ниити хемчээли

¹⁵Хемчээкчи кижии Бурганның өргээзиниң иштики девискээрин хемчээп дооскаш, мени чөөн талада хаалга дамчыштыр дашкаар үндүре бергеш, өргээни долгандыр хемчээп эгеледи. ¹⁶Чөөн таланы даянгыыш-биле хемчээрге, узуну 500 даянгыыш дурту болган. ¹⁷Соңгу таланы ол-ла даянгыыш-биле хемчээрге, база 500 даянгыыш

дурту болган. ¹⁸Мурнуу таланы хемчээрге, база 500 даянгыыш дурту болган. ¹⁹Оон барыын талаже эггеш, ону даянгыыш-биле хемчээрге, база 500 даянгыыш дурту болган. ²⁰Демги кижии өргээни шак ынчаар бүгү дөрт таладан хемчээп кагды. Өргээни долгандыр хана турган, ооң узуну – 500 даянгыыш дурту, а дооразы – база 500 даянгыыш дурту. Ол хана ыдыктыг черни ыдыктыг эвес черден аңгылап турган.

Бурганның өндүр чырынының өргээзинче эглип келгени

43 Хемчээкчи кижии мени чөөн талада хаалгага эккелди. ²Көөрүмге, Израильдиң Бурганының өндүр чыры чөөн чүктен кел чытты. Ооң үнү шапкын агым сугнуң коолааны дег болду, Ооң өндүр чыры чер кырын херелдендир чырыдыпты. ³Шак ол көстүүшкүн, мээң ооң мурнунда, кажан Ол хоорайны чок кылып каар дээш кээп турда, көргеним дег база Кевар хем чанынга көргеним дег көстүүшкүн болган. Мен хаваамны черге дегзи доңгая кээп дүштүм. ⁴Дээрги-Чаяакчының өндүр чыры чөөн чүкче көрүнгөн хаалга таварып, Бурганның өргээзинче кире берди.

⁵Бурганның Сүлдези мени көдүргеш, өргээзиниң иштики шөлүнче аппаратды. Көөрүмге, Дээрги-Чаяакчының өндүр чыры өргээни бүргей апты. ⁶Демги кижии мээң чанымга турган. Бурганның өргээзиниң иштинден меңээ чүве чугаалаан үннү дыңнап кагдым. ⁷Ол үн мынча дээн: «Кижии амытан, бо дээрге Мээң дүжүлгем турар чер-дир, Мээң бут салыр черим-дир. Мен маңаа израильчилер-биле кады кезээ мөңгеде чурттаар мен. Израиль чон Мээң ыдыктыг адымны моон соңгаар бужартатпас – олар боттары-даа, оларның хааннары-даа самыыраашкыны-биле база хааннары өлүп каарга, оларның мөчү-сөөгү-биле Мээң адымны бужартатпас. ⁸Олар боттарының ордузунуң эргинин Мээң эргиним чанынга, боттарының эжииниң кастыктарын Мээң эжиимниң кастыктарының чанынга, аравыста чүгле хана турар кылдыр тургузуп алган, Мээң ыдыктыг адымны чүдек-бужар херектери-биле бужартадып каан. Ынчангаш Мен килеңим кыптыгып, оларны чок кылып каан мен. ⁹Ам олар Менден боттарының самыыраашкынын база хааннарының мөчү-сөөгүн чайлатсыннар. Ынчан Мен оларның аразынга кезээ мөңгеде чурттаар мен.

¹⁰Кижии амытан, Бурганның өргээзиниң дугайында израиль чонга тодарадып чугаалап бер, олар боттарының кем-буруулуг херектеринден ыядып човазыннар база өргээни хемчээзиннер.

¹¹Бир эвес олар бүгү үүлгедиглеринден ыядып човаар болза, өргээниң хевирин болгаш турар чурумун, үнер-кирер черлерин, ооң бүгү тургузуун болгаш бүгү дүрүм, хоойлуларын оларга тайылбырлап көргүс. Ол бүгүнү оларның мурнунга

бижип каг – олар өргээний тургузуун билип алгаш, дүрүмнерин күүсетсиннер.

¹² Бурганның өргээзиниң дугайында хоойлу бо-дур: өргээ турар даг бажын долгандыр бүгү девискээр аажок ыдыктыг болур. Бурганның өргээзиниң дугайында хоойлу ол-дур».

Өргүл салыр бедигээш

¹³ «Өргүл салыр бедигээштиң кыры дурту-биле үндүрген хемчээли бо-дур . (Мында анаа кыры дуртунга дөрт илиг немеп каан хемчээлди – узун кыры дуртун ажыглап турар.) Бедигээштиң таваан долгандыр коошпа турар. Коошпаның узуну-даа, дооразы-даа бедигээштиң тавааның узуну, дооразындан бир кыры дурту улуг; а коошпаның ханызы бир сөөм. Бедигээштиң бедии бо-дур: ¹⁴ чер кырындан адаккы каъттың кырынга чедир бедии – ийи кыры дурту; адаккы каът ортаакы каъттан бүгү талаларда бир кыры дурту калбак. Адаккы каъттың кырындан ортаакы каъттың кырынга чедир бедии – дөрт кыры дурту; ортаакы каът үстүкү каъттан бүгү талаларда бир кыры дурту калбак. ¹⁵ Үстүкү каът дээрге бедигээштиң одаа-дыр. Ооң бедии дөрт кыры дурту; оортан дөрт мыйыс өрү көдүрүлгөн .

¹⁶ Бедигээштиң одаа дөрбелчин: узуну-даа, дооразы-даа он ийи кыры дурту. ¹⁷ Ортаакы каът база дөрбелчин: узуну-даа, дооразы-даа он дөрт кыры дурту. Ону долганган коошпаның бедии чартык кыры дурту; коошпа бедигээштиң таваандан бүгү талаларда бир кыры дурту калбак. Бедигээшче көдүрлүр тепкииштер чөөн талада турар ».

¹⁸ Бурган меңээ мынча дээн: «Кижиге амытан, Дээрги-Бурган-Чаяакчыны дыңна: кажан өргүл салыр бедигээшти тудуп каарга, аңаа бүрүн өрттедир өргүлдөр салырының база ынаар хан төгөриниң дүрүмнери бо-дур . ¹⁹ Садоктан укталган , Менче чоокшулап болур эргелиг левит-бараалгакчыларымга бачыт дээш өргүл кылдыр бугажыктан беривит – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ²⁰ Ооң ханын узуп алгаш, бедигээштиң дөрт мыйызын, ортаакы каъдының дөрт азыын болгаш долгандыр турар черни чаап каг – ооң-биле бедигээшти бачыттан арыглап каар сен. ²¹ Бачыт дээш өргүлдүң бугажыын алгаш, ыдыктыг черниң даштынга, Бурганның өргээзиниң девискээринде доктаадып каан черге өрттедиптер сен .

²² Даартазында хүндүс бачыт дээш өргүл кылдыр четпес-дудуу эвес дүктүгүр хунадан эккеп салыр сен; өргүл бедигээжин, бугажыктың ханы-биле арыглааны дег, арыглап каапсын. ²³ Ону арыглап алгаш, кодан малдан четпес-дудуу эвес малды – бугажык биле кошкарны эккел. ²⁴ Оларны Дээрги-Чаяакчыны мурнунга тургузуп каг. Бурганның бараалгакчылары оларже дустан чашкаш , Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүл кылдыр салзын.

²⁵ Чеди хүн дургузунда бачыт дээш өргүл кылдыр дүктүгүр хунадан эккеп салыр сен; кодан малдан

четпес-дудуу эвес малды – бир бугажык биле бир кошкарны хүннүң-не эккеп салзын. ²⁶ Өргүл бедигээжин Бурганның бараалгакчылары чеди хүн дургузунда арыглап, ыдыктазын, ооң соонда ону ажыглап болур апаар. ²⁷ Чеди хүн эрте бээрге, сески хүнден эгелеп база оон-даа ыңай Бурганның бараалгакчылары өргүл бедигээжинге силерниң бүрүн өрттедир болгаш эп-найырал өргүлдериңерни салып эгелээр . Ынчан силер Мээң сеткилимге тааржыр апаар силер». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Ыдыктыг черже киирери

44 Оон мээң үдекчим мени ыдыктыг черниң чөөн талада даштыкы хаалгазынче дедир эккелди. Хаалга хаагыг болду. ² Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Бо хаалга хаагыг артар, ону ажытпас, олап кым-даа кирбес. Ону таварып, Израильдиң Бурганы Дээрги-Чаяакчы кирген болгаш, ол хаалга хаагыг артар. ³ Чүгле чоннуң чагырыкчызы Дээрги-Чаяакчыны мурнунга чемненири-биле хаалга иштинге оруп аар. Чагырыкчы хаалганың серилиг черин дамчыштыр киргеш, база олап үне бээр» – дээн.

⁴ Ооң соонда демги кижиге мени соңгу талада хаалга дамчыштыр Бурганның өргээзиниң мурнунче үндүре берди. Көөрүмге, Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы Ооң өргээзин бүргөпкөн болду. Мен ынчан хаваам черге дегзи доңгая кээп дүштүм . ⁵ Дээрги-Чаяакчы меңээ мынча дээн: «Кижиге амытан, карааң-биле көрүп, кулааң-биле дыңнап турар бүгү чүвеңче кичээнгейден сал . Мен сеңээ Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң бүгү дүрүм, хоойлуларының дугайында чугаалап тур мен. Өргээже кирер черже болгаш ыдыктыг черден үнер черлерниң шуптузунче эң шыңгыы кичээнгейден сал.

⁶ Үймээнчи израиль чонга Дээрги-Бурган-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: израильчилер, бүгү-ле чүдек-бужар чүүлдер кылыры ам черле болзун! ⁷ Сеткил-чүрээ-даа Меңээ бердинмээн, мага-боду-даа кыртыжап демдектетпээн даштыкы улусту ыдыктыг черже кириптириңерге, олар Мээң өргээмни бужартадып каан-дыр . Силер Мээң аъш-чемимни – үс-чаг биле ханны Меңээ эккеп бергеш, Мээң-биле чарганыңар керээни боттарыңарның бүгү чүдек-бужар чүүлдериңер-биле үрээн-дир силер. ⁸ Мээң ыдыктыг чүүлдеримни кадарар хүлээлгеңерни күүсетпейн, Мээң ыдыктыг черимге ону күүседир кылдыр боттарыңар орнуңарга даштыкы улусту томуйлап каан-дыр силер».

⁹ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Сеткил-чүрээ-даа Меңээ бердинмээн, мага-боду-даа кыртыжап демдектетпээн даштыкы кижиге бүрүзү, израиль чоннуң аразында чурттап чоруур-даа болза, Мээң ыдыктыг черимче кирбес ужурлуг. ¹⁰ А Израиль Менден аза бээрге, Мени каапкаш барган,

дүрзү-бурганнарынга мөгейип эгелээн левиттер боттарының кем-буруузун чүктээр. ¹¹ Олар Мээң ыдыктыг черимге бараан болуп, өргээмниң хаалгаларын таңныылдап, ында бараан болуушкуннарга киржип болур. Олар чонга бүрүн өрттедир болгаш өске-даа өргүлдер малдары дөгерип, улуска бараан болурлар. ¹² Ынчалза-даа левиттер чон-биле кады дүрзү-бурганнарга мөгееринге киржип, израильчилерни бачытче дуурайлап кириген боорга, олар боттарының кем-буруузун чүктээр деп даңгыраглаан мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ¹³ Олар ам Менче, Бурганның бараалгакчылары бооп, чоокшулап шыдавас. Олар Мээң бүгү ыдыктыг чүүлдеримче, аажок ыдыктыг өргүлдеримче чагдап шыдавас. Олар үүлгеткен чүдек-бужар чүүлдери дээш, боттарының бак адын чүктээр. ¹⁴ Мен оларга чүгле Бурганның өргээзинче сагыш салырын, аңаа хүн бүрүнүң ажылын кылырын дагзып тур мен».

Бурганның бараалгакчыларынга дүрүмнер

¹⁵ «Садоктан укталган левит-бараалгакчылар, кажан израильчилер Менден аза бээрге, ыдыктыг черимге бараан болуушкунну шынчы күүседип келген. Олар бараан болуру-биле Менче чоокшулап болурлар; үс-чаг биле хан өргүп, Мээң мурнумга турарлар – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ¹⁶ Чүгле олар Мээң ыдыктыг өргээмче кирип, Меңээ бараан болуру-биле база ажил-албанын кылыры-биле Мээң ширээмче чоокшулаарлар.

¹⁷ Ыдыктыг черниң иштики шөлүнче кирер хаалгага чедип келгеш, Мээң бараалгакчыларым лён хептен кедип алзыннар. Иштики хаалганың база Бурганның өргээзиниң иштинге бараан болуп тура, олар дүктен кылган хеп кетпезин. ¹⁸ Олар бажынга лёндан кылган тускай бөрттер кетсин, а иштики чүвүрлери база лёндан болзун. Дериттирер хеп кетпезин. ¹⁹ Олар өргээмниң даштыкы шөлүнче, ында турар чонче үнерде, бараан болуп кедер хевин уштуп, ыдыктыг өрээлдерге арттырып кагзын, боттарының ыдыктыын хевин дамчыштыр чонче таратпас дээш, өске хептен кедип алзын .

²⁰ Бажын чүлүвес, бажының дүгүн узадыр өстүрбес ужурлуг; бажының дүгүн таартып турзун .

²¹ Бурганның бараалгакчылары иштики шөлче баар деп тургаш, арага ишпес ужурлуг . ²² Олар дулгуяк-даа, ашаандан чарылган-даа херээжен кижини кадай кылдыр албазын. Чүгле израиль чондан үнген арыг кыстарны база өске бараалгакчының дулгуяан кадай кылдыр ап болур . ²³ Олар Мээң чонумга ыдыктыг чүүлдү ыдыктыг эвезинден, арыг чүүлдү арыг эвезинден канчаар ылгаарын көргүссүн .

²⁴ Бараалгакчылар чаргы-чаалылыг херектерге шииткекчи болуп, улусту Мээң дүрүмнерим ёзугаар

шиитсин . Олар Меңээ тураскааткан бүгү байырлалдар дугайында хоойлу, доктаалдарымны күүсетсин; Меңээ тураскааткан амыр-дыш хүннерин ыдыктыг деп көрзүн.

²⁵ Бурганның бараалгакчыларының кайызы-даа, арыг эвес апарбас дээш, өлүг кижиге чоокшулапас ужурлуг. Чүгле ачазы азы авазы, оглу азы уруу, акы-дуңмазы азы кижиге барып көрбээн угба-дуңмазы чок апарган болза, оларның мөчү-сөөгүнче чоокшулап, арыг эвес апарып болур . ²⁶ А бужартаан соонда, арыгланып алгаш, ол бараалгакчы ам-даа чеди хонук дургузунда манаар ужурлуг . ²⁷ Оон ол бараалгакчы ыдыктыг черге бараан болуру-биле иштики шөлче кире бээр хүнүнде бачыт дээш өргүлдү эккеп салзын – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. –

²⁸ Бурганның бараалгакчыларынга хамаарыштыр алырга, оларның өнчүзү – Мен-дир мен. Израильге оларга хувааглыг чер бербеңер: оларның ээлээр үлүү – Мен-дир мен . ²⁹ Олар далган-тараа өргүлүндөн, бачыт дээш өргүлден болгаш кем-буруу дээш өргүлден чемненир. Израильде Дээрги-Чаяакчыга кезээ мөңгедө тураскааткан бүгү чүвө оларга хамааржыр . ³⁰ Бүгү дүжүдүңерниң башкылыгы база бүгү өргүлдериниң эң экизи Бурганның бараалгакчыларыны болур . Оларга дээрбелээн баштайгы далган-тарааны бериңер , ынчан силерниң бажыңыңарга ачы-буян доктаар . ³¹ Бурганның бараалгакчылары бодунуң өлүмү-биле өлгөн азы араатан аңга үзерлеткен кушту-даа, дириг амытанны-даа чивес ужурлуг ».

Ыдыктыг тускай девискээр

45 «Чер-чуртту хуваап тура , Дээрги-Чаяакчыга ыдыктыг тускай девискээрдэн аңгылап бериңер. Ооң узуну 25 000 кыры дурту, дооразы 10 000 кыры дурту. Бүгү ол чер ыдыктыг болур.

² Ыдыктыг девискээрге узуну 25 000 кыры дурту, дооразы 10 000 кыры дурту черден хемчээп каг . Аңаа Бурганның өргээзи – эң ыдыктыг чер турар. Бурганның өргээзи ыдыктыг девискээрге узуну болгаш дооразы 500 кыры дурту дөрбелчин чер ээлээр, а өргээни долгандыр дооразы 50 кыры дурту ажык чер турар. ⁴ Шак ол ыдыктыг кезек чер Бурганның бараалгакчыларынга, Дээрги-Чаяакчыже чоокшулап, Ооң өргээзинде бараан болуушкун кылып турар улуска хамааржыр . Ол девискээрге Бурганның өргээзинден аңгыда, бараалгакчыларның бажыңнары база турар. ⁵ Узуну 25 000 кыры дурту, дооразы 10 000 кыры дурту өске кезек чер Бурганның өргээзинде ажилдап турар левиттерге хамааржыр – оларның ээлеп чурттаар чери ол болур, оларның чурттаар хоорайлары аңаа турар .

⁶ Ыдыктыг девискээрниң чанынга узуну 25 000 кыры дурту, дооразы 5000 кыры дурту кезек черни ээлээр кылдыр хоорайга аңгылап бээр силер. Ол хоорай бүгү израиль чонга хамааржыр .

⁷ Ыдыктыг девискээр база хоорайга хамааржыр чер-биле ийи талазындан кызыгаарлашкак кезек черни чоннуң чагырыкчызы ээлеп аар . Ол кезек чер барыын талазындан барыын чүкче, чөөн талазындан чөөн чүкче шөйлүр; ооң узуну Израильдиң бир аймааның хувааглыг чериниң узуну-биле деңнежир. ⁸ Ол дээрге Израильде чагырыкчыны ээлээн чери-дир. Чагырыкчылар ам Мээң чонумну кызагдавазын, черни израиль чоннуң аймактарынга арттырып берип турзун».

⁹ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Израильдиң чагырыкчылары, ам болзун! Каржы чорук биле кызагдалды болдурбаңар, шынныг шииткел биле чөптүг чоруктан кылыңар, Мээң чонумну хувааглыг черинден үндүр сывырарын соксадыңар – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. –

¹⁰ Шын деңзилерден база кургаг төктүүчел, суук чүүлдерни шын хемчээр савалардан ажыглаңар . ¹¹ °Эфа биле °бат – кургаг төктүүчел, суук чүүлдер хемчеглери – бир дөмей хемчээлдиг бооп, кайызы-даа бир °хомерниң оннуң биринге деңнешсин. Хомер силерге саваның ишкириниң доктаадып каан хемчээ болзун. ¹² Бир °шекел чээрби °герага дең болзун , а алдан шекел бир °минага дең болзун .

Өргүлдер биле байырлалдар

¹³ Силерниң Меңээ бээр уjurлуг өргүл-белээңер бо-дур. Бир °хомер ишти кызыл-тастың-на алданның бир кезиин; бир хомер ишти арбайның-на алданның бир кезиин бериңер. ¹⁴ Бир °кор ишти олива үзүнүң-не чүстүң бир кезиин бериңер (бир кор бир хомерге деңнежир). ¹⁵ Израильдиң суггаттыг одар-белчииринден ийи чүс өшкү-хойнуң-на бирээзин база. Ол бүгүнү далган-тараа өргүлдери, бүрүн өрттедир өргүлдер болгаш эп-найырал өргүлдери кылдыр, улусту арыглаары-биле эккеп салыр уjurлуг силер – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – ¹⁶ Черниң бүгү чурттакчылары ол өргүлдерни Израильдиң чагырыкчызынга бээр уjurлуг.

¹⁷ А чагырыкчының хүлээлгези болза байырлал болгаш ай чаазының хүннеринде база амыр-дыш хүннеринде – израиль чоннуң доктааттынган бүгү байырлалдарының үезинде бүрүн өрттедир өргүлдер, далган-тараа өргүлдери салыры база арага өргүлү чажары болур. Чагырыкчы кижиге бачыт дээш өргүлдү, далган-тараа өргүлүн, бүрүн өрттедир өргүлдү болгаш эп-найырал өргүлүн израиль чонну арыглаар кылдыр эккеп салзын».

¹⁸ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Бир айның бирээде кодан малдан четпес-дудуу эвес бугажыктан өргүп, ыдыктыг черни арыглап каг .

¹⁹ Бурганның бараалгакчызы бачыт дээш өргүл малының ханындан ап алгаш, Бурганның өргээзиниң эжик кастыктарын, өргүл салыр бедигээштиң ортаакы каъдының дөрт азыын

болгаш иштики шөлдүң хаалгаларының кастыктарын чаап кагзын . ²⁰ Айның чедиги хонуунда база ынчалдыр кылыңар. Ооң-биле Бурганның өргээзин улустуң частырыг кылып азы чүве билбези-биле бачыт үлгеткенинден арыглап каар силер.

²¹ Бир айның он дөртте ·Хосталыышкын байырлалын демдеглеңер, ынчан чеди хонук дургузунда ажыткы-биле хөтпейн быжырган далганнар чиир силер . ²² Ол хүн чагырыкчы боду дээш база чурттуң бүгү чону дээш, бугажыкты бачыт дээш өргүл кылдыр эккеп салзын.

²³ Байырлалды чеди хонуунуң дургузунда чагырыкчы хүннүң-не Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүл кылдыр четпес-дудуу эвес чеди бугажык биле чеди кошкарны база бачыт дээш өргүл кылдыр бир дүктүгүр хунаны эккеп салзын .

²⁴ Далган-тараа өргүлү кылдыр бир бугажык болгаш кошкар-биле кады бир °эфа ишти далган-тарааны эккеп салзын; бир эфа ишти-ле далган-тараа-биле кады бир °гин ишти олива үзүн эккеп салзын.

²⁵ Чеди айның он беште эгелээр байырлал үезинде чагырыкчы чеди хонук дургузунда база ындыг өргүлдерни эккеп салзын: ол хире бачыт дээш өргүлдү, ол хире бүрүн өрттедир өргүлдү, ол хире далган-тараа өргүлүн болгаш ол хире олива үзүн эккеп салзын».

46 Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Чөөн чүкче көрүнген иштики хаалганы алды ажыл хүнүнде хаап каан турар уjurлуг, а амыр-дыш хүнүнде база ай чаазының хүнүнде ону ажыдып каан турзун. ² Чоннуң чагырыкчызы ол хаалганың серилиг черинче даштыыртан киргеш , хаалганың кастыгыны чанынга доктаап турупсун. Бурганның бараалгакчылары ооң бүрүн өрттедир өргүлүн болгаш эп-найырал өргүлүн салыр уjurлуг, оон чагырыкчы хаалганың эргининге Дээрги-Чаяакчыга мөгейгеш, үне бээр, а хаалга кежээге чедир ажык артар. ³ А чурттуң чону амыр-дыш хүннеринде болгаш ай чаазының хүннеринде хаалгаже кирер чер мурнунга Дээрги-Чаяакчыга мөгеер. ⁴ Амыр-дыш хүнүнде чагырыкчының Дээрги-Чаяакчыга салыр бүрүн өрттедир өргүлү четпес-дудуу эвес алды хураган болгаш четпес-дудуу эвес кошкар болур уjurлуг . ⁵ Кошкар-биле кады бир °эфа ишти далган-тараа өргүлүн; хураганнар-биле кады ооң холу чеже далган-тарааны бээр-дир, ынчаны салзын, а бир эфа ишти далган-тараа-биле кады бир °гин ишти олива үзүн салзын. ⁶ Ай чаазында чагырыкчы кижиге бугажык, алды хураган болгаш бир кошкарны – шупту четпес-дудуу эвес малды эккеп салзын . ⁷ Бугажык болгаш кошкар-биле кады бир-бир °эфа ишти далган-тараа өргүлүн; хураганнар-биле кады ооң холу чежени бээр-дир, ынчаны салзын, а бир эфа ишти далган-тараа өргүлү-биле кады бир °гин ишти олива үзүн салзын.

⁸ Өргээже кээп тура, чагырыкчы хаалганың серилиг черинче киргеш, база олап үнер ужурлуг.

⁹ Кажан чурттуң чону доктаадып каан байырлалдарда Дээрги-Чаяакчыга мөгейип кээп турда, өргээже соңгу талада хаалга дамчыштыр мөгейип кирген улус мурнуу талада хаалга дамчыштыр үнзүн, а мурнуу талада хаалга дамчыштыр кирген улус соңгу талада хаалга дамчыштыр үнзүн. Кым-даа кирген хаалгазын дамчыштыр дедир чанмазын, бүгү улус дужаашкак хаалга дамчыштыр өргээден үнзүн. ¹⁰ Чагырыкчы чон аразынга туруп, улус кирерге, кады кирзин, олар үнерге, база кады үнзүн.

¹¹ Байырлалдар болгаш чыыштар хүннеринде чагырыкчы бир бугажык болгаш бир кошкар-биле кады бир-бир эфа ишти далган-тараа өргүлүн; хураганнар-биле кады чеже өргүлдү ооң холу бээрдир, ынчаны салыр ужурлуг, а бир эфа ишти-ле далган-тараа-биле кады бир гин ишти олива үзүн салзын. ¹² Бир эвес чагырыкчы Дээрги-Чаяакчыга эки туразы-биле өргүлдү – бүрүн өрттедир өргүл азы эп-найырал өргүлү кылыр деп турар болза, аңаа чөөн чүкче көрүнгөн хаалганы ажыдып берзин. Ол бодунуң бүрүн өрттедир өргүлүн азы эп-найырал өргүлүн амыр-дыш хүнүндө дег эккеп салзын. Чагырыкчы үне бээрге, хаалганы хаап кагзын.

¹³ Хүннүң-не бир харлыг четпес-дудуу эвес хураганны Дээрги-Чаяакчыга бүрүн өрттедир өргүл кылдыр эккеп салыр ужурлуг. Ону эртенниң-не эккеп салыр ужурлуг. ¹⁴ Ооң-биле кады эртенниң-не бир эфа иштинин алдының бири хире далган-тараа өргүлүн база далган-биле холуур дээш бир гин иштинин үштүң бири хире олива үзүн эккээр ужурлуг. Дээрги-Чаяакчыга далган-тараа өргүлүнүң дугайында кезээ мөңгедө доктаадып каан дүрүм олдур. ¹⁵ Хураганны доктаамал бүрүн өрттедир өргүл кылдыр далган-тараа өргүлү болгаш олива үзү-биле кады эртенниң-не эккеп салыр ужурлуг».

Чагырыкчының ээлээр чери

¹⁶ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Бир эвес чагырыкчы бодунуң хувааглыг чериниң кезээн оолдарының кайы-бирээзинге белекке берип турар болза, ол чер оглунуң өнчүзүнче шилчип, салгал дамчыыр хувааглыг чер апаар. ¹⁷ А бир эвес чагырыкчы бодунуң хувааглыг чериниң кезээн чалчаларының кайы-бирээзинге белекке берип турар болза, чалча кижил ол черни чүгле Хосталга чылынга чедир ээлээр. Ооң соонда ол чер чагырыкчыже эглип кээр, ооң хувааглыг чери чүгле оолдарының өнчүзү болур. ¹⁸ Чагырыкчы чонну оларның хувааглыг черинден үндүр кызып, бодунга ап ап шыдавас. Мээң чонумдан кым-даа бодунуң ээлээн черин хавыртпазын дээш, чагырыкчы чүгле бодунуң хувааглыг черин оолдарынга салгал дамчыыр өнчү кылдыр берип шыдаар».

Өргүл малының эьдин белеткээр черлер

¹⁹ Оон үдекчим мени хаалганың кыдыында эртер өдүг дамчыштыр Бурганның бараалгакчыларынга хамааржыр соңгу чүкче көрүнгөн ыдыктыг өрээлдерге эккелди. Көөрүмге, өрээлдерниң барыын талакы кыдыында тускай чер бар болду. ²⁰ Ол кижил: «Маңаа Бурганның бараалгакчылары кем-буруу дээш база бачыт дээш өргүлдерниң эьдин дүлүп, далган-тараа өргүлү быжыраар. Өргүлдерни даштыкы шөлче үндүрбес, оларның ыдыктыын чонга дамчытпас дээш ынчаар кылыр» – дээн.

²¹ Ооң соонда үдекчим мени даштыкы шөлче эккелгеш, ооң дөрт азыын тавартыр эрттирди. Көөрүмге, азыг бүрүзүндө-ле бир шөлчүгеш бар болду. ²² Даштыкы шөлдүң дөрт азыында узуну дөртөн кыры дурту, а дооразы үжен кыры дурту бичии шөлчүгештер бар болду. Олар азыг бүрүзүндө дөмей хемчээлдиг чорду. ²³ Оларның кайызын-даа долгандыр херимчигеш туткаш, адаанда одаглар улай тудуп каан. ²⁴ Үдекчим меңээ: «Бо дээрге чоннуң эккелген өргүл малдарының эьдин Бурганның өргээзинде ажылдап турар улустуң дүлүп, паштаныр черлери-дир» – дээн.

Бурганның өргээзинден үндүр аккан хем

47 Ооң соонда үдекчим мени Бурганның өргээзинче кирер черге дедир эккелди. Өргээниң эргининиң адаандан агып үнүп чыдар суг көрүп кагдым (өргээ чөөн чүкче көрүнгөн турган). Суг өргээниң мурнуу талакы кыдыының адаандан үнүп, өргүл салыр бедигээштиң мурнуу талазы-биле чөөн чүкче агып чытты. ² Үдекчим мени соңгу талада хаалга дамчыштыр үндүргеш, өргээниң дашты-биле чөөн талада даштыкы хаалгаже аппаратды. Көөрүмге, суг хаалганың оң талазындан үндүр агып чытты.

³ Оон үдекчим холунга хемчээр хендир туткаш, чөөн чүкче шиглей 1000 кыры дурту черни хемчээп кылаштады. Кажан ол мени хемниң ындыы чарыынче кежирип каарга, суг кажыымга чедип турду. ⁴ База 1000 кыры дуртун хемчээп кылаштааш, мени дедир кежирип каарга, суг дискээм караанга чедип турду. Оон база 1000 кыры дуртун хемчээп кылаштааш, мени ындыы чарыкче кежирип каарга, суг бел кежиимге чедип турду. ⁵ Ооң соонда база 1000 кыры дуртун хемчээп кылаштады, а ында суг улгадып, мен ону кежип шыдавас аппаратдым, чүге дээрге суг тереңнеп, эштип кежер ужурлуг турган; ол хемни сүзүп кежер арга чок болган. ⁶ Үдекчим менден: «Кижил амытан, көрдүң бе?» – деп айтырды.

Оон үдекчим мени дедир хем эриинче аппаратды. ⁷ Мен ынаар чеде бергеш, хемниң ол-бо чарыында

хөй ыяшты көрүп кагдым. ⁸ Демги кижиге меңээ мынча дээн: «Бо суг чөөн чүкте черлерге аккаш, Иордан шынаазынче баткаш, Дус далайже кирер. Ол суг далайже кирип аккаш, далайның суун экиртиптер. ⁹ Бо хемниң агып чыдар черинге-ле янзы-бүрү үүрмек дириг амытаннар имиңейнип чурттаар. Ол далайга балык дыка хөй боор, чүгө дээрге хемниң агым суу далайның суун экиртиптер. Сугнуң аккан черинге-ле амыдырал хайныр. ¹⁰ Эрик кыдыынга балыкчылар көстүп кээр, олар Эн-Гедиден Эн-Эглаимге чедир четкилерин кургадып, чада салыр. Хевири янзы-бүрү балыктар, Улуг далайда ышкаш, дыка хөй болур. ¹¹ А Дус далайны долгандыр тулаа, шалбааларның суу экирбээн хевээр артар, оларны дустаар дээш ажыглаар. ¹² Хемниң ол-бо чарыынга чүүл-бүрү хевирлиг чимистиг ыяштар үнер. Оларның бүрүзү оңмас, а чимизи үстүп төнмөс. Ай санында-ла чаа чимис быжар, чүгө дээрге суг оларже ыдыктыг черден агып кээр. Ол ыяштарның чимизин чип болур, а бүрүзүн эмненири-биле ажыглаар».

Израильдин чаа кызыгаарлары

(Сан. 34:1-15)

¹³ Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн: «Израильдин он ийи аймаанга черни өнчү кылдыр хуваап бээриңер кызыгаарлар бо-дур. Иосифтин салгалдары ийи кезек чер алыр. ¹⁴ Черни аймактар аразында дең кылдыр үлээр силер. Мен ол черни ада-өгбөңерге бээр бооп даңгыраглаан мен, ынчангаш ол силерниң өнчүңер болур.

¹⁵ Черниң соңгу кызыгаары бо-дур: Улуг далайдан эгелээш, Хетлонну тавартыр Лево-Хаматты эрткеш, Цедадче, ¹⁶ Беротче, Сивраимче (ол хоорай Дамаск биле Хаматтың девискээрлериниң аразында турар) база Авранның кызыгаарында Гацар-Тихонче шөйлүр. ¹⁷ Ынчалдыр кызыгаар далайдан Дамаск биле Хаматтың соңгу кызыгаарында турар Гацар-Энанче шөйлүр. Соңгу кызыгаар ол-дур.

¹⁸ Чөөн чүккө кызыгаар Авран болгаш Дамаск аразы-биле, Иордан хемниң кыдыын дургаар галаад чер болгаш израиль черниң аразы-биле Дус далайже, шуут Тамарга чедир шөйлүр. Чөөн кызыгаар ол-дур.

¹⁹ Мурнуу чүккө кызыгаар Тамардан Кадестин чанында Мерива суунга четкеш, оон Египет-биле кызыгаарда аккан хемниң уну-биле Улуг далайга чедир шөйлүр. Мурнуу кызыгаар ол-дур.

²⁰ Барыын чүккө Лево-Хаматтың дужунда черге чедир кызыгаар – Улуг далай болур. Барыын кызыгаар ол-дур.

²¹ Черни араңарда Израильдин аймактарын эзугаар хуваап алыр силер. ²² Силер ону боттарыңарга база араңарга чурттап бергеш, ажы-төлдүг апарган даштыкы улуска өнчү кылдыр хуваап алыр силер. Ол даштыкы улус силерниң араңарга Израильдин үндезин чурттакчылары дег

кылдыр санатсын: Израильдин аймактарының аразында оларга база хувааглыг черден өнчү кылдыр берзин. ²³ Даштыкы кижиге черни өнчү кылдыр бээрде, ооң чурттап турары израиль аймактың черинден бериңер». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Черни үлээни

48 «Аймактарның даңзызы бо-дур.

Соңгу чүкте Данның хувааглыг чери турар; ооң соңгу кызыгаары Хетлонну тавартыр Лево-Хаматты эрткеш, Гацар-Энанче шөйлүр. (Гацар-Энан Дамаскының кызыгаарында, а Хамат ооң соңгу талазында турар.) Данның чериниң чөөн чүктен барыын чүккө кызыгаары ол болур.

² Асирниң хувааглыг чери Данның ээлээн чери-биле чөөн чүктен барыын чүккө кызыгаарлажыр.

³ Неффалимниң хувааглыг чери Асирниң ээлээн чери-биле чөөн чүктен барыын чүккө кызыгаарлажыр.

⁴ Манассияның хувааглыг чери Неффалимниң ээлээн чери-биле чөөн чүктен барыын чүккө кызыгаарлажыр.

⁵ Эфремниң хувааглыг чери Манассияның ээлээн чери-биле чөөн чүктен барыын чүккө кызыгаарлажыр.

⁶ Рувимниң хувааглыг чери Эфремниң ээлээн чери-биле чөөн чүктен барыын чүккө кызыгаарлажыр.

⁷ Иуданың хувааглыг чери Рувимниң ээлээн чери-биле чөөн чүктен барыын чүккө кызыгаарлажыр.

⁸ Иуданың хувааглыг чериниң чанынга ооң-биле чөөн чүктен барыын чүккө кызыгаарлашкан тускай девискээр турар. Ооң дооразы 25 000 кыры дурту, а узуну бир аймактың хувааглыг чери-биле дең. Ол девискээрниң ортузунга ыдыктыг өргээ турар.

⁹ Ыдыктыг девискээрниң узуну 25 000 кыры дурту, а дооразы 10 000 кыры дурту. Ол девискээрни Дээрги-Чаяакчыга аңгылап каар силер. ¹⁰ Ол ыдыктыг девискээр Бурганның

бараалгакчыларынга хамааржыр. Соңгу талазында ооң узуну 25 000 кыры дурту, барыын талазында дооразы 10 000 кыры дурту, чөөн талазында дооразы 10 000 кыры дурту, мурнуу талазында узуну 25 000 кыры дурту. Ооң ортузунга Дээрги-Чаяакчының ыдыктыг өргээзи турар.

¹¹ Ол черни Садоктуң салгалынга, Мээң ыдыктап кааным бараалгакчыларымга, бээр ужурлуг. Олар Меңээ шынчы бараан болуп келген, кажан израиль чон Менден аза бээрге, өске левиттер ышкаш, Менден ойталаваан улус-тур. ¹² Тускай девискээрниң бо кезээ, аажок ыдыктыг чер, оларга хамааржыр. Ол чер левиттерниң турар девискээри-биле кызыгаарлажыр.

¹³ Левиттер Бурганның бараалгакчыларынга хамааржыр черниң чанынга узуну 25 000 кыры дурту, а дооразы 10 000 кыры дурту хувааглыг чер

алыр . Олар ол черни бүрүн хемчээл-биле алыр.
¹⁴ Левиттер ону садып-даа, орнап ап-даа шыдавас.
 Ол болза чуртта эң эки хувааглыг чер болур.
 Дээрги-Чаяакчының ыдыктыг чери болгаш, өске улус холунче шилчивес ужурлуг.

¹⁵ Тускай девискээрниң дооразы 5000 кыры дурту, узуну 25 000 кыры дурту арткан чери ыдыктыг эвес болур . Ону хоорай, бажың-балгат тударынга болгаш одар-белчиир кылырынга ажыглаар. Хоорай ол кезек черниң ортузунга турар.

¹⁶ Хоорайның хемчээли бо-дур: соңгу талазы 4500, мурнуу талазы 4500, чөөн талазы 4500 болгаш барыын талазы 4500 кыры дурту . ¹⁷ Хоорайның одар-белчири соңгу чүкте 250, чөөн чүкте 250, мурнуу чүкте 250 болгаш барыын чүкте 250 кыры дурту хемчээлдиг болур. ¹⁸ Ыдыктыг девискээр-биле узун дургаар кызыгаарлашкак арткан кезек черниң узуну хоорайның чөөн талазында 10 000, барыын талазында 10 000 кыры дурту. Ол кезек черден алган джүт-биле хоорайның ажылчы чонун чемгерер. ¹⁹ Хоорайда чурттап, ол кезек черни болбаазырадып турар ажылчыннар Израильдиң бүгү аймактарын төлээлеп болур.

²⁰ Аңгылап каан бүгү тускай девискээр дөрбелчин болур: узуну болгаш дооразы 25 000 кыры дурту. Ону ыдыктыг хувааглыг чер кылдыр, хоорайның ээлээн черин кириштир, аңгылаар ужурлуг.

²¹ Ыдыктыг девискээрниң база хоорайның ээлээн чериниң ийи талазындан арткан чер чагырыкчыга хамааржыр . Ооң чери тускай девискээрниң ээлеп турары 25 000 кыры дурту черден чөөн талаже чурттуң чөөн кызыгаарынга чедир, барыын талаже чурттуң барыын кызыгаарынга чедир шөйлүр.

Аймактарның хувааглыг черлеринге чергелешкек ол ийи кезек чер чагырыкчыга хамааржыр. А ыдыктыг девискээр биле Бурганның өргээзи чагырыкчының черлериниң ортузунда турар.

²² Левиттерниң болгаш хоорайның ээлээн черлери чагырыкчының ээлээн черлериниң ортузунда турар. Чагырыкчының ээлээн черлери Иуда биле Вениаминниң хувааглыг черлериниң аразында турар.

²³ Өске аймактарга хамааржыр черлер бо-дур.

Вениаминниң хувааглыг чери чөөн чүктен барыын чүкче чагырыкчының ээлээн черлери-биле кызыгаарлажыр .

²⁴ Симеоннуң хувааглыг чери Вениаминниң ээлээн чери-биле чөөн чүктен барыын чүкче кызыгаарлажыр .

²⁵ Иссахарның хувааглыг чери Симеоннуң ээлээн чери-биле чөөн чүктен барыын чүкче кызыгаарлажыр .

²⁶ Завулоннуң хувааглыг чери Иссахарның ээлээн чери-биле чөөн чүктен барыын чүкче кызыгаарлажыр .

²⁷ Гадтың хувааглыг чери Завулоннуң ээлээн чери-биле чөөн чүктен барыын чүкче кызыгаарлажыр .

²⁸ Гадтың хувааглыг чериниң мурнуу кызыгаары .Негевте: Тамардан Кадестиң чанында Мерива суунга четкеш, оортан Египет-биле кызыгаарда аккан хемниң уну-биле Улуг далайга чедир шөйлүр .

²⁹ Израильдиң аймактарына эдилээр кылдыр хуваап бээриңер чер ындыг-дыр». Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Хоорайның хаалгалары

³⁰ «Хоорайдан үнер черлер бо-дур. Оларны Израильдиң аймактарының аттары-биле адаар . Узуну 4500 кыры дурту соңгу талада үш хаалга бар: Рувим, Иуда болгаш Левийниң.

³² Узуну 4500 кыры дурту чөөн талада үш хаалга бар: Иосиф, Вениамин болгаш Данның.

³³ Узуну 4500 кыры дурту мурнуу талада үш хаалга бар: Симеон, Иссахар болгаш Завулоннуң.

³⁴ Узуну 4500 кыры дурту барыын талада үш хаалга бар: Гад, Асир болгаш Неффалимниң.

³⁵ Хоорай ханазының ниити узуну 18 000 кыры дурту. Ол хүнден эгелээш, хоорайның ады „Дээрги-Чаяакчы ында“ болур ».

Даниил

Кирилде

Даниилдин ному еврей чон өске чоннарның бардам хааннарының араатанзыг дарлалының адаанга чораан үеде бижиттинген. Ындыг берге байдалда, автор номда бижиттинген чечен чугааларның болгаш көстүүшкүннерниң дузазы-биле номчукчуларның мындыг идегелин оттуруп турар: херек кырында Дээрги-Бурган-Чаяакчы ол дарлакчылардан-даа күштүг болгаш, адак сөөлүнде Бодунуң чонунга тиилелгени эккеп бээр.

Утказының аайы-биле номну ийи кол кезекке чарып болур.

1) Вавилонда Даниилдин болгаш ооң эштериниң дугайында алды чугаа (1–6 эгелер). Ол чугааларда Бурганның чонунуң эң-не айыылдыг үелерде безин Дээрги-Чаяакчыга шынчы бооп артарының чугула херектиин онзалап демдегледип турар. Чүге дээрге Бурган Аңаа бердинген улусту камгалап, а Ооң чагыргазын тооп көрбээннерни томаартып шыдаар.

2) Еврейлерниң өске чоннар аразында келир үезин ажытсын дээш, Даниилге Бурганның чорутканы көстүүшкүннериниң дугайында эгелер (7–12). Ол көстүүшкүннерде еврей чонну чагырар Чоокку чөөн чүктүң империяларының удаа-дараа солчуп кээрин символдар дузазы-биле көргүскен. Оон Дээрги-Чаяакчы «кижи амытан оглунга дөмей» онзагай Хаанны чорудуптарга, ол Хаанның эрге-чагыргазы бүгү чоннарга мөңгези-биле тургустунар.

Бо номнуң элээн кезии (Эзраның номунуу дег) еврей эвес, а арамей (азы халдей) дылда – вавилон болгаш перси империяларның күрүне дылында бижиттинген.

Дөрт аныяк израильчи Вавилонда

1 Иудеяның хааны Иоакимниң чагыргазының үшкү чылында Вавилоннуң хааны Навуходоносор Иерусалимче кээп, хоорайны бүзээлеп алган. ² Иудеяның хааны Иоакимни база Бурганның өргээзиниң эдилелдериниң чамдыызын Дээрги-Чаяакчы Навуходоносорнуң холунче кирипкен. Навуходоносор ол эдилелдерни Сеннаарже аппараттап, бодунуң бурганының өргээзинде эртине шыгжамырынче суп каан.

³ Вавилоннуң хааны израильчилерниң аразындан хаан азы ызыгууртан уктуг, четпес-дудуу эвес, арын-шырайы чараш, эртемче чүткүлдүг, угаангыр-сагынгыр, хаанның ордузунга албан-хүлээлге эрттиреринге тааржыр аныяк оолдар шилээш, оларны халдей дыл болгаш үжүк-бижикке өөредирин дүжүметтер даргазы Асфеназка дужааган. ⁵ Хаан оларга хүн бүрүде чиир чемни, ижер араганы бодунуң аъш-чеминден аңгылап берип турзун деп дужааган. Олар үш чыл иштинде өөрөнгөш, ол хуусаа төнерге, хаанга бараан болуп эгелээр ужурлуг.

⁶ Оларның аразында Иуданың аймаандан Даниил, Анания, Мисаил болгаш Азария деп оолдар турган. ⁷ Дүжүметтер даргазы оларга өске аттар

берип каан чүве-дир: Даниилге – Белтешацар, Ананияга – Седрах, Мисаилге – Мисах база Азарияга – Авденаго деп ат тывыскан.

⁸ Даниил хаанның хандырганы чем-биле-даа, арага-биле-даа бодун бужартатпас деп ыяк шиитпирлеп алган. Ынчангаш ол дүжүметтер даргазындан арыг эвес чем чивезин чөпшээрээрин дилээн. ⁹ Бурган дүжүметтер даргазын Даниилге энерел көргүзүп, ону кээргээр кылып каан. ¹⁰ Ол дарга Даниилге: «Мен дээрги хаанымдан коргар-дыр мен. Ол боду силерниң ижер-чиир аъш-чемиңерни айтып берген болгай. А бир эвес хаан, өске эш-өөрүңерге деңнээрге, силерниң арган-дорганыңарны эскерип каар болза канчаарыл? Ынчан мен силер дээш хаанымның мурнунга бажым-биле харыылаар апаар мен» – деп харыылаан.

¹¹ Даниил ынчан дарганың ону болгаш ооң үш өңнүүн кадарзын дээш томуйлап кааны таңныылга мынча дээн: ¹² «Чалчаларыңар бисти шенеп көрүңерем. Он хонук иштинде биске чүгле ногаа, тараа болгаш сугдан өске чем бербейн көрүңер. ¹³ Ооң соонда хаанның хандырган аъш-чемин чип турар оолдар-биле бистиң арын-шырайывысты деңнеп көрүңер даан. Ооң түңнелинде чалчаларыңар бисти канчаарыңарны бодуңар билиңер».

¹⁴ Таңныыл ооң дилээ-биле чөпшээрешкеш, дөрт оолду он хонук иштинде шенеп көргөн. ¹⁵ Он хонук эрткенде, олар, хаанның хандырган аъш-чемин чип турар оолдарга деңнээрге, чараш болгаш шыырак көстүр болган. ¹⁶ Ол хүнден эгелээш, таңныыл оларга үндүрүп берген чем болгаш арага орнунга чүгле ногаа, тараа берип турган. ¹⁷ Бурган ол дөрт оолга мерген угаан-сарыылды, бүгү эртемнерге чаялганы хайырлап турган. А Даниилге янзы-бүрү дүштерни болгаш Бургандан көстүүшкүннерни тайылбырлап билир чаяанны база хайырлаан чүве-дир .

¹⁸ Хаанның айтып каан үези чедип кээрге, дүжүметтерниң даргазы оолдарны Навуходоносорга эккелген. ¹⁹ Хаан олар-биле чугаалажып көөрге, бүгү оолдардан Даниилге, Ананияга, Мисаилге база Азарияга чедер улус чок болган. Ынчангаш оларны хаанга бараан болур ажилга кирип каан. ²⁰ Хаан кандыг-даа эртем талазы-биле чугаа чорударга, олар чурттуң бүгү илби-шидичилер болгаш караң көрнүрлеринден он катап угаанныг болган .

²¹ Даниил аңаа Кир хаанның чагыргазының бирги чылынга чедир ажилдаан чүве-дир .

Хаанның дүжүн Даниилдиң тайылбырлааны

2 Навуходоносор хааннаашкынының ийиги чылында дүштер көргөн. Оон сагыш-сеткили хөлзээрге, удувастап калган . ² Ынчан хаан бүгү халдей илби-шидичилерни, караң көрнүрлерни, чурагачыларны дүштерин тайылбырладып аар дээш кыйгыртып эккелген. Олар хаанның чарлыын ёзугаар ооң мурнунга чыгып келгеннер.

³ Хаан оларга: «Мен дүш дүжедим. Ол дүжүмнүң утказын билип чадааш, дүвүрелге алзып тур мен. Ону тайылбырладып алыксап тур мен» – дээн.

⁴ Халдейлер хаанга арамей дылга : «Хаан мөңге назылазын! Чалчаларыңар биске дүжүңерни чугаалап бериңер, бис ону тайылбырлап көрээли» – дээннер.

⁵ Хаан халдейлерге: «Мындыг чарлык үндүрүп тур мен : бир эвес силер мээң дүжүмнү болгаш ооң утказын чугаалап бербес болзуңарза, силерни үзе-чаза шаап шаажылап каар, а бажыңнарыңарны үрегдеп каар эвеспе . ⁶ А бир эвес ол дүштү база ооң утказын чугаалап бээр болзуңарза, силерге мен белектер, шаңналдар берип, улуг хүндүткел көргүзөр мен . Ынчангаш дүжүмнү чугаалааш, ооң утказын илередиңер!» – деп харыылаан.

⁷ Халдейлер катап база: «Хаан чалчалары биске дүжүн чугаалап берзин, бис ону ынчан тайылбырлаптар бис» – дээннер.

⁸ Хаан мынча дээн: «Мен ылап билип тур мен. Мээң үндүргөн чарлыым дыңнааш , силер үе чылдырып, шөйүп турар-дыр силер. ⁹ Мээң дүжүмнү тайылбырлап бербес болзуңарза, силерни чаңгыс кеземче манап турарын билир болгай

силер. Ынчангаш силер мени мегелеп, мээң мурнумга кажарлап, чүве өскерли бээр чадавас деп бодап турар-дыр силер. Баштай дүштү чугаалаңар! Ынчан мен ооң утказын билип турарыңарга бүзүрээр мен».

¹⁰ Халдейлер хаанга: «Хаанның дужаалын күүседип шыдаар кижичер кырындан тывылбас. Кажан-даа, кандыг-даа хаан ындыг айтырыгны илби-шидичилерден, караң көрнүрлерден, чурагачылардан айтырып чорбаан. ¹¹ Хаан кым-даа харыылап шыдавас нарын айтырыг салып турар-дыр. Аңаа харыыны чүгле бурганнар билир, а олар кижилер аразында чурттавайн турар болгай» – деп харыылаан. ¹² Ол сөстөрни дыңнааш, хаан аажок ажынып-хорадап , Вавилоннуң мерген угаанныгларын шуптузун өлүрүп каарын дужааган.

¹³ Мерген угаанныгларны шаажылаарының дугайында чарлык үнүп келген. Даниилди өөрлери-биле кады узуткаар дээш дилеп турган. ¹⁴ Хаанның шаажылаачыларының даргазы Ариох Вавилоннуң мерген угаанныгларын өлүрер дээш чедип кээрге, Даниил ооң-биле угаанныг болгаш эптиг чугаа кылган. ¹⁵ Ол хаанның эргетенинден: «Хаан чүге ындыг кадыг чарлык үндүргөн чоор?» – деп айтырган. Ариох Даниилге херектиң ужурун чугаалап берген. ¹⁶ Ынчан Даниил хаанга баргаш, ооң дүжүнүң утказын тайылбырлаарыңа боданыр үеден бээрин дилээн.

¹⁷ Даниил бажыңыңа келгеш, бүгү чүвени эштеринге – Ананияга, Мисаилге база Азарияга чугаалап берген. ¹⁸ Дээрде саадаан Бургандан оларны кээргеп, чажытты ажыдарын база Вавилоннуң мерген угаанныглары-биле кады шаажылаттырарыңдан чайладырын эки дилээрин эштеринге ол чагаан. ¹⁹ Дүне Даниилдиң дүжүңге ол чажыт ажыттынып келген. Ынчан Даниил дээрде саадаан Бурганны алгап-йөрээп, мынча дээн:

²⁰ «Бурганның адынга мөңге шагда алдар!

Ол мерген угаанныг болгаш күштүг-дүр.

²¹ Кандыг-даа шаг-үелерни Ол ээлчештирип солуп турар,

хааннарны дүжүрүп, оларның орнунга чаа хааннарны көдүрүп турар .

Угаанныгларга – мерген угаанны, чүве эндевестерге билигни берип турар-дыр.

²² Ол ханы чажыттарны ажыдыптар, дүмбей караңгыда чүү чажырттынганын билип каар;

Ол чырык-биле бүргеттинген .

²³ Өгбелеримниң Бурганы, Сени мактап, алдаржыдып тур мен.

Чүгле Сен меңээ мерген угаанны болгаш күштү бердиң!

Бистиң дилээвисти хандырып, Сен меңээ ам харыы бердиң:

хаанның айтырып турган чүвезин Сен биске айтып бердиң».

²⁴ Ооң соонда Даниил Вавилоннуң мерген угаанныгларын шаажылаары-биле хаанның чорудупканы Ариохка чеде бергеш, мынча дээн: «Вавилоннуң мерген угаанныгларын шаажылава. Мени хаанга чедир, мен ооң дүжүн чугаалап берейн».

²⁵ Ариох ол-ла дораан Даниилди хаанга эккелгеш, илеткээн: «Иудеядан тудуп эккелген улустуң аразындан мен силерниң дүжүңер тайылбырлаар бир кижини тып алдым, хааным».

²⁶ Ынчан хаан Даниилден (азы Белтешацардан): «Сен шынап-ла мээң кандыг дүш көргенимни билгеш, ону тайылбырлап шыдаар сен бе?» – деп айтырган.

²⁷ Даниил хаанга мынча деп харыылаан: «Хаанның айтырып турар чажыдын аңаа мерген угаанныглар-даа, илби-шидичилер-даа, караң көрнүр улус-даа, чурагачылар-даа ажыдып шыдавас. ²⁸ Ынчалза-даа дээрде саадаан Бурган бар, чажыттарны Ол ажыдып билир . Ол Навуходоносор хаанга келир үелерде чүү болурун баш бурунгаар чугаалап берген-дир . Орун-дөжөөңерге тамчыктанып удуп чыдырыңарда, силерниң дүжүңерге мындыг чүве кирген-дир. ²⁹ Силер орун-дөжөөңерге чыда, келир үеде чүү болурун бодап турган-дыр силер. Ынчангаш чажыттарны ажыдар Бурган силерге келир үени көргүскен-дир. ³⁰ А меңээ ол чажыт бүгү өске улустан угаанныг боорумга звес , а силерге, о хааным, ол дүштүң утказын тайылбырлап берзин дээш база дүвүрелиңерниң үнген дөзүн билип алзын дээш ажыттынганы ол-дур.

³¹ Хаан, силер дүжүңерде улуг көжээ көрген-дир силер – дендии улуг кылаңнааш көжээ, ооң хевири дыка сүртенчиг. ³² Ол көжээниң бажы – арыг алдын, хөрээ болгаш холдары – мөңгүн, ишти болгаш дөңмектери – хүлүрден бүткен. ³³ Чодалары – демир, таваңгайлары – демир болгаш дой холумактыг. ³⁴ Оон силер бир көрүптериңерге, кижиниң кандыг-даа киржилгези чокка, көжээниң кырынче дагдан хоорулган бир даш кээп дүшкеш, ооң демир болгаш дой холумактыг буттарын чуура дүшкен. ³⁵ Ынчан демир, дой, хүлер, мөңгүн болгаш алдын шупту тоглап баткаш, чайгы шаңда тараа саваңы дег апарган. Хат ол бүгүнү хадып аппаарга, чүү-даа артпайн барган-дыр. А көжээни чуура дүшкен даш улуг даг апаргаш, бүгү чер-делегейни дола берген.

³⁶ Дүш ындыг болган-дыр. А ам хаанга ооң утказын чугаалап берээли. ³⁷ Хаан, силер дээрге хааннарның хааны-дыр силер . Силерге дээрде саадаан Бурган хааннаашкынны, эрге-чагырганы, күчү-күштү, ат-алдарны хайырлааш, ³⁸ кижилерни, черниң аңнарын, дээрниң куштарын каяа-даа чорааш, силерге чагыртыр кылдыр Ол берген-дир . Алдын баш – силер-дир силер. ³⁹ Силерниң сооңарда өске хааннаашкын келир. Ол силерниинге четпес боор. Ооң соонда дараазында

хүлер хааннаашкын бүгү чер кырын чагырар апаар. ⁴⁰ А дөрткү хааннаашкын демир дег быжыг болур . Демирниң бүгү чүүлдерни чуура шаап, бузуп келири дег, ол хааннаашкын демгилерни шуптузун чылча шаап каар. ⁴¹ Оон ыңай силер чартыын дойдан, чартыын демирден кылган таваңгайларны база бут салааларын көргөн болгай силер, ынчаарга хаанныг күрүне ийи аңгылаттынганы болур. Ында демирниң быжыының кезик-чамдыызы бар боорга, силер демирни дой-биле чартыктажып турар кылдыр көргөн-дир силер. ⁴² Буттарның салааларының чамдыызы демир, бир чамдыызы – дой, ынчангаш хааннаашкын чамдыкта быжыг, бир чамдыкта бустуучал болур-дур. ⁴³ Силерниң көргөниңер демир дой-биле холушкак болганы дег, ол чоннарның салгалдары база төрелдежип каар. Ынчалза-даа демир биле дойнуң холумааның быжыг тудушпазы дег, олар чаңгыс эп болбас. ⁴⁴ Ол хааннарның үезинде өске чоннарның холунга кирбес, мөңгө, бузулбас күрүнени дээрде саадаан Бурган тургузуп каар. Ол күрүне демги күрүнелерни шуптузун чылча шаап, узуткап каар . А ол боду мөңгези-биле турар . ⁴⁵ Ынчангаш кандыг-даа кижиниң киржилгези чокка, дагдан хоорулган даштың көжээ кырынче кээп дүшкеш, демирни, хүлерни, дойну, мөңгүннү болгаш алдынны чуура дүжүп каапканының утказы ол. Өндүр улуг Бурган ынчалдыр хаанга келир үени көргүскени ол-дур. Дүш ылап-ла ындыг болган, тайылбырлааны база бүзүрелдиг».

⁴⁶ Навуходоносор хаан Даниилдин мурнунга хаваан черге дегзип, мөгейгеш , аңаа далган-тараа өргүлү база чаагай чыттыг арага өргүлүн салырын дужааган . ⁴⁷ Хаан Даниилге: «Силерниң Бурганыңар ылап-ла бурганнарның Бурганы-дыр! Хааннарның Тергиидекчизи-дир! Сен ол чажытты ажыдып шыдапкан болганыңда, сээң Бурганың чажыттарның Ажыдыкчызы-дыр!» – дээн. ⁴⁸ Ооң соонда хаан Даниилге эңмежок белек-селээн сунгаш, ону Вавилоннуң мерген угаанныгларының даргазы, Вавилон девискээрниң чагырыкчызы кылдыр депшидип каан. ⁴⁹ Хаан Даниилдин дилээ-биле Седрахты, Мисахты база Авденагону Вавилон девискээрниң ажил-агый башкарыкчылары кылып каан. А Даниил боду хаанның өргээзинге артып калган чүве-дир.

Алдын көжээ болгаш отка шаажылап

3 Навуходоносор хаан бедии – алдан, дооразы – алды кыры дурттуг алдын көжээ кылдыргаш, ону Вавилон девискээринде Деира оргулаажынга тургузуп каан. ² Ооң соонда хаан бүгү дүжүметтерни, тус чер чагырыкчыларын, чөвүлекчилерни, акша-хөреңги кадагалакчыларын, шииткекчилерни, даргаларны, чурт баштыңнарын тургузуп алган көжээзин ыдыктаар ёзулалга кээп,

чыглырынче кыйгырткан. ³ Бүгү дүжүметтер, тус чер чагырыкчылары, чөвүлекчилер, акша-хөреңги кадагалакчылары, шииткекчилер, даргалар, чурт-баштыңнары хаанның көжээзиниң мурнунга чыгып келгенде, ⁴ медеглекчи ыткыр мынча дээн: «Дыңнаңар, бүгү чоннар, аймактар болгаш төрөл бөлүктөр!» ⁵ Труба, эдиски, лимби, чадаган, чанзы, кеңгирге – бо бүгү хөгжүм үнүн дыңнап каг сал-ла, Навуходоносор хаанның тургузуп кааны алдын көжээге черге чедир мөгейип, кээп дүжер силер. ⁶ Мөгейбес болгаш кээп дүшпес кижини чалын-оттуг суугуже киир октаптар!» ⁷ Труба, эдиски, лимби, чадаган, чанзы, кеңгирге болгаш өске-даа хөгжүм үннери чаңгыланып эгелээри билек, бүгү чоннар, аймактар болгаш төрөл бөлүктөр Навуходоносор хаанның тургузуп кааны алдын көжээге черге чедир мөгейип, кээп дүшкеннер.

⁸ Ол үеде чамдык халдейлер иудейлерни хоптанып чеде берген. ⁹ Олар Навуходоносор хаанга мынча дээн: «Хаан мөңгө назылазын!» ¹⁰ Труба, эдиски, лимби, чадаган, чанзы, кеңгирге болгаш өске-даа хөгжүм чаңгыланып үнерге, бүгү чоннар, аймактар болгаш төрөл бөлүктөр алдын көжээге черге чедир мөгейип, кээп дүшсүн, а аңаа мөгейип кээп дүшпээн кижини чалын-оттуг суугуже киир октаптар деп бүгүдеге силер, хаан, чарлык үндүргөн болгай силер. ¹² А Вавилоннун ажил-агыйын башкарарын дагып кааныңар иудейлер – Седрах, Мисах болгаш Авденаго олар силерни дыңнавайн, силерниң бурганнарыңарга бараан болбайн, силерниң тургузуп каан алдын көжээңерге мөгейбейн турарлар-дыр».

¹³ Ону дыңнааш, Навуходоносор аажок ажынып-хорадааш, Седрах, Мисах болгаш Авденагону эккээрин дужааган. Оларны хаанга эккээрге, ¹⁴ Навуходоносор айтырган: «Седрах, Мисах болгаш Авденаго! Силерни мээң бурганнарымга бараан болбайн, мээң тургузуп каан алдын көжээмге мөгейбейн турар дээр-дир, ол шын бе?» ¹⁵ Мындыг-дыр: труба, эдиски, лимби, чадаган, чанзы, кеңгирге болгаш өске-даа хөгжүм үннери чаңгыланып эгелээри билек, мээң кылганым алдын көжээге черге чедир мөгейип, кээп дүжеринге белен болуңар; ынчанмас болзуңарза, доп-дораан чалын-оттуг суугуже киир октаптырар силер! Ынчан кандыг бурган силерни мээң холумдан адырып шыдаарыл?»

¹⁶ Ынчалза-даа Седрах, Мисах болгаш Авденаго Навуходоносор хаанга: «О хаан! Силерге ол дугайында харыы бээривис албан эвес. Бистиң бараан болуп чоруур Бурганывыс суугунуң одундан-даа, силерниң холуңардан-даа бисти адырып шыдавас деп бе?» ¹⁸ Бир эвес адырып албас-даа болза, дөмей-ле, хаан, билип алыңар: силерниң бурганнарыңарга бараан болбас бис, силерниң тургузуп каан алдын көжээңерге-даа мөгейбес бис» – деп чугаалаан.

¹⁹ Ынчан Навуходоносор Седрах, Мисах болгаш Авденагога оон-даа артык ажына бээрге, ооң арны хуула берген. Ол суугуну ооң мурнунда турганындан чеде катап изиг кылдыр одаарын дужааган. ²⁰ Бодунуң шерииниң эң шыырак дайынчыларыңа Седрах, Мисах болгаш Авденаго оларны хүлүп-шарааш, чалынныг отче киир октаптарын дужааган. ²¹ Шериглер оларны хүлүп-шарааш, хөйлөң, бөрт болгаш өске-даа идик-хеви-биле олчаан отче киир октапкан. ²² Хаанның коргунчуг чарлыын ёзугаар суугуну эмин эрттир изидир одап каанындан, Седрах, Мисах болгаш Авденагону шаажылаар яланы күүседип турган улус боттары безин чалбыыштан өрттенип өлүп калган. ²³ Седрах, Мисах болгаш Авденагону үжелдирзин хүлүглүг хевээр отче октапканнар.

²⁴ Хенертен Навуходоносор хаан кайгаанындан далаш-биле туруп келгеш, чөвүлекчилеринден айтырган: «Бис суугуже үш хүлүглүг кижини октапкан болгай бис ала?»

«Ийе, шак-ла ыңдыг, хаан» – деп харыылааннар.

²⁵ Ол мынча дээн: «А мен от ортузунда хостуг кылаштажып турар каң кадык дөрт кижини көрүп тур мен. Дөрт дугаар кижини Бурганның бир оглунга дөмей-дир». ²⁶ Навуходоносор чалбыышталып турар оттуг черге чоокшулап келгеш: «Седрах, Мисах болгаш Авденаго, Дээди Өрүкү Бурганның чалчалары! Оон үнүп келиңерем!» – деп кыйгырган. Ынчан Седрах, Мисах болгаш Авденаго от аразындан үнүп келгеннер. ²⁷ Даргалар, тус чер чагырыкчылары, чөвүлекчилер, хаанның дүжүметтери чыгып келгеш, көөрге, ол үш кижиге от дегбээн, бажының дүктери өрттөнмээн, идик-хеви бүдүн, олардан өртеңзиг чыт безин келбес болган.

²⁸ Навуходоносор хаан мынча дээн: «Седрах, Мисах болгаш Авденагонуң Бурганынга алдар! Ол Бодунуң төлээзин чорудупкаш, Аңаа идегээн чалчаларын камгалап алган-дыр. Олар хаанның дужаалын тооваан, боттарының амы-тынын бодаваан – бодунуң Бурганындан өске кандыг-даа бурганга бараан болбаан, мөгейбээн. ²⁹ Бүгү чоннарга, аймактарга болгаш төрөл бөлүктөргө мээң үндүргөн дужаалым бо-дур: кым Седрах, Мисах болгаш Авденагонуң Бурганын бак сөглээр болдур, ол кижини үзе-чаза кезип шаажылаар, ооң бажыңын узуткап каар! Чүге дээрге ол Бургандан өске кандыг-даа бурган ынчаар камгалап шыдавас». ³⁰ Ооң соонда хаан Седрах, Мисах болгаш Авденагога Вавилон девискээринге бедик эрге-дужаалдарны берип, депшиткен чүве-дир.

Хаанның кескен ыяш дугайында дүжү

³¹ Навуходоносор хаанның чер кырында бар бүгү чоннарга, аймактарга болгаш төрөл бөлүктөргө үндүргөн чарлалы бо-дур:

Силерге амыр-тайбың доктаазын! ³² Дээди Өрүкү Бурганның менче чоруткан кайгамчыктыг чүүлдер болгаш онзагай демдектерин силерге тоожуп бээрин шиитпирледим.

³³ Ооң чоруткан демдектери өндүр улуг, Ооң кылган кайгамчык чүүлдери күштүг! Ооң хааннаашкыны – мөңгө быжыг,

Ооң эрге-чагыргазы – бүгү салгалдар кырында турар!

4 Мен, Навуходоносор, бодумнуң бажыңымга амыр-шөлээн чурттап, ордумга аас-кежиктиг тамчыктанып чордум. ² Ынчалза-даа мен дүш дүжээш, аажок корткан мен. Удуп чыда, дүжүмдө көргеним болуушкуннар дыка сүрээденчиг болду. ³ Мээң ол дүжүмнү тайылбырлап берзин дээш, Вавилоннуң бүгү мерген угаанныгларын бодумнуң мурнумга чыып эккээрин дужааган мен. ⁴ Бүгү илби-шидичилер, караң көрнүрлер, чурагачылар, мерген угааныг халдейлер чедип келген. Дүжүмнү оларга чугаалап бээримге, кым-даа тайылбырлап шыдаваан. ⁵ Адак сөөлүндө Даниил чедип келди (мээң бурганымга тураскаадып, ону Белтешацар деп адаар) – ол кижиге ыдыктыг бурганнарның сүлдезин эдилээн болду. Мен аңаа дүжүмнү мынчаар чугаалап бердим:

⁶ «Илби-шидичилерниң даргазы Белтешацар! Сени ыдыктыг бурганнарның сүлдезин эдилээн деп билир мен, сен кандыг-даа чажытты чииги-биле ажыдып шыдаар сен. Ынчангаш меңээ чугаалап берем, көргөн дүжүмнүң утказы чүл? ⁷ Удуп чыда, мындыг дүш көрдүм. Чер-чурттуң ортузунда бедик ыяш өзүп турар – ⁸ кончуг улуг, күчүлүг ыяш, бедии дээрде чедип турар, черниң ужу-кыдыынга чедир көстүп турар; ⁹ сырый бүрүлери, бүгүдени чегериптер эңмежок кат-чимистиг. Ооң хөлөгезинде – черниң аңнары, будуктарында – дээрниң куштары чурттап турар, бүгү амылыг амытан оон аштанып-чемненип турар.

¹⁰ Оон ыңай дүжүмдө көөрүмге, дээрниң ыдыктыг хайгааракчы төлээзи дүжүп келгеш, ¹¹ дыңзыг үн-биле мынча деп турду: „Ыяшты ужургаш, будуктарын кезиңер, бүрүлерин үзе соккаш, кат-чимизин тө силгиңер. Ооң хөлөгезинден аңнар дезип чорутсун, будуктарындан куштар ужа берзин.

¹² Оон черге чүгле дазылдарлыг төжек артсын, оъттуг ховуга ол төжек демир болгаш хүлер-биле кинчилетсин. Дээрниң чаъс-шалыңы-биле шыгыттынзын, ооң үүлеси черниң оъдунуң аразына аңнар-биле артары болзун. ¹³ Кижиге межерелин ол чидирикеш, аң-меңниң угаан-чүрөөн эдилээр, ынчалдыр чеди чыл эртер. ¹⁴ Бо дужаал – дээрниң ыдыктыг хайгааракчыларының шиитпири-дир! Бүгү амылыглар оон билип алзын: кижиге күрүнелериниң кырынга Дээди Өрүкү Бурган эрге-чагыргалыг. Хааннаашкынны Ол берип турар, күзээр болза, эң-не кудуку барасканны-даа хаан кылдыр көдүрер“.

¹⁵ Мен, Навуходоносор хаан, шак мындыг дүш көрдүм. А сен, Белтешацар, ол дүштү тайылбырлап чугаалап бер. Чүге дээрге мээң күрүнөмдө чаңгыс-даа мерген угаанныг кижиге ооң утказын чугаалап шыдавас-тыр. А сен ону шыдаар сен, чүге дээрге сен ыдыктыг бурганнарның сүлдезин эдилээн болгай сен».

¹⁶ Даниил, азы Белтешацар, кезек када аңгадай берген – ооң бодалдары дүвүрөнчиг болган. Хаан аңаа: «Белтешацар! Ол дүш болгаш ооң утказы сени дүвүрөтпезин» – дээрге, Белтешацар мынча деп харыылаан:

«Дээрги хааным! Ындыг дүш силерниң дайзыннарыңарга дүжеттини, ооң утказы оларга хамааржыр турган болза. ¹⁷ Силерниң көргөниңер бедии дээрде чедип турар, черниң ужу-кыдыынга чедир көстүп турар кончуг улуг, күчүлүг ыяш, ¹⁸ сырый бүрүлери, бүгүдени чегериптер эңмежок кат-чимистиг, адаанда – черниң аңнары, будуктарында – дээрниң куштары чурттап турар, бүгү дириг амытан оон аштанып-чемненип турар ыяш дээрге, ¹⁹ о хааным, силер-дир силер. Силер улуг болгаш күчүлүг силер: силерниң ат-алдарыңар дээрге чедир өскөн, а силерниң эрге-чагыргаңар черниң ужу-кыдыынга чедип турар. ²⁰ Хаан көөрге, дээрниң ыдыктыг хайгааракчызы дүжүп келгеш, мынча деп турган: „Ыяшты ужургаш, узуткап кааптыңар, оон черге чүгле дазылдарлыг төжек артсын, оъттуг ховуга ол төжек демир болгаш хүлер-биле кинчилетсин. Дээрниң чаъс-шалыңы-биле шыгыттынзын, ооң үүлеси черниң оъдунуң аразына аңнар-биле артары болзун. Ынчалдыр чеди чыл{*} эртер“.

²¹ Дээрги хааным, Дээди Өрүкү Бурган силерге кандыг үүле онааганын көргүзүп турары ол-дур. ²² Силерни кижилер аразындан сывырыптар, силер черлик аң-мең аразына чурттап, мал ышкаш оът оъттаар, дээрниң чаъс-шалыңы-биле шыгыттынар силер. Ынчалдыр чеди чыл{*} эртерге, кижиге күрүнелериниң кырынга Дээди Өрүкү Бурган эрге-чагыргалыг-дыр деп билип каар силер: күзөөн кижизинге хааннаашкынны Ол берип турар. ²³ Ынчалза-даа ол ыяштың дазылдарлыг төжөөн арттырып каарын дужааган болгай. Ынчап кээрге, кажан силер бүгү эрге-чагырга дээрде саадаан Бурганга хамааржыр деп чүвени билип каарыңарга, силерге хааннаашкыныңарны эгидип бээр-дир. ²⁴ Ынчангаш, хааным, мээң сүмөм силерге таарымчалыг болзун: бачыттарыңарны чөптүг херектер-биле, кем-бурууңарны түрөңги улуска ээ көрүүшкүн-биле эдип алыңар. Ынчан, канчап билир, силерниң амыр-шөлөөн амыдыралыңар уламчылаар чадавас».

²⁵ Ол бүгү Навуходоносор хаанга мынчалдыр таварышкан. ²⁶ Он ийи ай эрткенде, хаан Вавилонда ордузунга селгүүстөп чораан. ²⁷ «Бо-дур, өндүр улуг Вавилон – найысылалым – деп, хаан

чугаалаан. – Ону мен күчү-күжүм-биле бодумнуң ат-алдарымга тураскаадып тудуп каан мен!»

²⁸ Ол сөстөрни чугаалап четтикпээнде, дээрден үн дыңналган: «Бээр дыңна, Навуходоносор хаан! Хаан эргеңни казыттырган сен. ²⁹ Сени кижилер аразындан сывырыптар, черлик аң-мең аразынга чурттаар сен. Мал ышкаш оът оъттаар сен. Ынчалдыр чеди чыл эртерге, кижилер күрүнелериниң кырынга Дээди Өрүкү Бурган эрге-чагыргалыг-дыр деп билип каар сен: күзээн кижизинге хааннаашкынны Ол берип турар».

³⁰ Ол-ла дораан бүгү чүве Навуходоносор-биле ынчалдыр болу берген. Ону кижилер аразындан сывырыпкан, ол мал ышкаш оът оъттап, дээрниң чаъс-шалыңы-биле шыгыттынып турган. Бажының дүгү эзирниң чүглери дег, дыргактары куштуу дег кылдыр өзүп калган.

³¹ Ол хуусаа эрте бээрге, мен, Навуходоносор, караамны дээрже угландырыпкан мен – ынчан угаан-медерелим менче катап эглип келген. Мен Дээди Өрүкүнү алдаржыдып, мөңгө дириг Бурганны алгап-мактадым: Ооң эрге-чагыргазы – мөңгө чагырга-дыр, Ооң хааннаашкыны – бүгү салгалдар кырында турар. ³² Чер-делегейниң бүгү чурттакчылары Ооң мурнунга чүү-даа эвес-тир; дээрниң күштери-биле-даа, черниң чурттакчылары-биле-даа Ол канчалдыр күзей-дир, ынчалдыр кылыр. Ооң холун кым-даа доктаатпас, «Ынчап болбас!» деп кым-даа чугаалавас. ³³ Ол өйдө угаан-медерел менче эглип келген; бодумнуң хаан алдар-хүндүм болгаш күчү-күжүм база менче эглип келген. Чөвүлекчилерим болгаш дээди ызыгууртаннарым мени хүлээп аарга, мен катап хаан апардым. Мээң күчү-шыдалым мурнукузундан-даа артык улгаткан. ³⁴ Ам мен, Навуходоносор, Дээрниң Хаанын алдаржыдып, Аңаа мактал болгаш хүндүткел көргүзүп тур мен: Ооң бүгү ажил-чорудулгазы ылап шынныг, Ооң оруктары чөптүг; Ол турамык менээрге-терни томаартып шыдаар.

Валтасарның дою болгаш ханада бижик

5 Бир катап Валтасар хаан бодунуң муң дээди ызыгууртананынга дой кылгаш, олар-биле кады арага ижип турган. ² Эзирип калгаш, Валтасар өгбези Навуходоносорнуң Иерусалимде Бурганның өргээзинден ап алганы алдын болгаш мөңгүн саваларны эккээрин дужааган: хаан, ооң ызыгууртаннары, кадайлары болгаш кул-кадайлары ол савалардан арага ишсиннер дээн. ³ Иерусалимде Бурганның өргээзинден келген алдын саваларны эккээрге, хаан, ооң ызыгууртаннары, кадайлары болгаш кул-кадайлары ол савалардан арага ижип эгелээн. ⁴ Олар араганы ишпишаан, боттарының алдын, мөңгүн, хүлер, демир, ыяш болгаш даш бурганнарын алдаржыдып турганнар.

⁵ Хенертен кижилер холунуң салаалары көстүп келгеш, хаанның ордузунуң чугайлап каан ханазынга чырыткы дужунга бир чүве бижип эгелээн. Хаан бижип турар холду көрүп каан – ⁶ ооң арны агарып, аажок корга берген, балдыры сириңейнип, дискеттери бот-боттарынга үскүлежи берген. ⁷ Хаан дыңзыг үн-биле алгырыпкаш, илби-шидичилерни, чурагачыларны база караң көрнүрлерни эккээрин дужааган. Ол Вавилоннуң мерген угаанныгларынга чугаалаан: «Кым ол бижикти номчупкаш, утказын тайылбырлаптарыл, ол кижиге каас-коя хепти кедиргеш, мойнунга алдын илчирбежигеш суп бээр мен. Ол кижилер күрүнеде үш дугаар улуг эргелиг кижилер боор».

⁸ Хаанның бүгү мерген угаанныглары чедип келгеш, ол бижикти номчуп-даа, утказын тайылбырлап-даа чадап кааннар. ⁹ Ынчан кортканындан Валтасар хаанның арны оон-даа агарып калган, а ооң ызыгууртаннары аңгадай берген.

¹⁰ Хаан болгаш ооң ызыгууртаннарының чүнү чугаалажып турарын билип кааш, кадын дой болуп турган черге чедип келгеш, мынча дээн: «Хаан мөңгө назылазын! Бодалдарыңар дүвүревезин, арныңар агарбазын. ¹¹ Ыдыктыг бурганнарның сүлдезин эдилээн бир кижилерниң күрүнеңерде чурттап чоруур болгай. Силерниң өгбөңерниң хааннаашкынының үезинде-ле, ооң чырык угаан-сарыылы, бурганнарның мергени-биле дөмей мергени билдингир турган чүве-дир. Силерниң өгбөңер, Навуходоносор хаан, ону илби-шидичилерниң, караң көрнүрлерниң, чурагачыларның болгаш өске-даа мерген угаанныг халдейлерниң даргазы кылып каан турган-дыр – хаан боду, силерниң өгбөңер аан! ¹² Даниилдин (ону хаан Белтешацар деп база адап турган) угаан-сарыылды, чүве билири чүнүң-биле-даа деңнеттинмес, дүш билири шыырак, утказы билдинмес чажыт болгаш нарын тывызык чүүлдерни тайылбырлаары эки. Даниилди кыйгырып эккелзин – ол тайылбырлап бээр».

¹³ Даниилди ооң мурнунга эккээрге, хаан аңаа мынча дээн: «Мээң хаан өгбөңниң Иудеядан үндүрүп эккелгени улус-биле кады келген Даниил дээрзи сен сен бе? ¹⁴ Сени ыдыктыг бурганнарның сүлдезин эдилээн, чырык угаан-сарыылдыг болгаш аажок мерген угаанныг деп дыңнадым. ¹⁵ Бо-дур, мерген угаанныгларны, илби-шидичилерни меңээ бо бижикти номчуп, ооң утказын тайылбырлап берзин дээш чалап эккээрге, олар чүнү-даа чугаалап шыдавас болдулар. ¹⁶ А сени мен билдинмес чажыт болгаш нарын тывызык чүүлдерни дыка тайылбырлаар кижилер деп дыңнадым. Бир эвес сен бо бижикти номчупкаш, утказын тайылбырлап бээр болзуңза, сеңээ каас-коя хеп кедиргеш, мойнуңга алдын илчирбежигеш суп бээр мен. Ынчан сен күрүнеде үш дугаар улуг эргелиг кижилер боор сен».

¹⁷ Даниил хаанга мынчаар харыылаан: «Белектерни бодуңарга арттырып алыңар, шаңналдарны өске улуска бериптиңер . Мен ол чокка-ла хаанга ол бижикти номчааш, утказын чугаалап бээр мен. ¹⁸ О хаан! Силерниң өгбеңер Навуходоносорга Дээди Өрүкү Бурган эрге-чагырганы, өндүр улуг чорукту болгаш алдар-хүндүнү берген-дир. ¹⁹ Бурган ону ыңдыг өндүр улуг кылып каан боорга, ооң мурнунга бүгү чоннар, аймактар болгаш төрөл бөлүктөр кортканындан сириңейнип турганнар. Навуходоносор хаан күзээр болза – өлүрүп шиидип каар, күзээр болза – өршээп, дириг арттырып каар, күзээр болза – өрү көдүрер, күзээр болза – куду бадырып каар турган. ²⁰ Оон ол эмин эрттир чоргаар болгаш хоолургак апаргаш, хаан дүжүлгезинден дүжүрткөн, алдар-хүндүзүн оскунган . ²¹ Ону кижилер аразындан сывырыпкан, ооң угаан-медерели аңны дег апарган. Ол черлик элчигеннер аразынга чурттап, мал ышкаш, оът оъттап, дээрниң чаъс-шалыңы-биле шыгыттынып турган. Адак сөөлүндө ол мону билип алган: кижини күрүнелериниң кырынга Дээди Өрүкү Бурган эрге-чагыргалыг болур, күзөөн кижизинге хааннаашкынны Ол берип турар .

²² А силер, Валтасар, ооң салгакчызы, ол бүгүнү билир хиреңерде, чүгө чүрээңерни томаартып албаан силер? ²³ Силер дээрниң Дээргизинге удурланып, менээргенген силер: Ооң өргээзинден келген саваларны силерге эккеп бээрге, бодуңарны ызыгууртаннарыңар, кадайларыңар болгаш кул-кадайларыңар-биле ол савалардан арага ижип орар-дыр силер. Силер мөңгүн, алдын, хүлер, демир, ыяш болгаш даш бурганнарыңар мактап орар-дыр силер, а олар чүнү-даа көрбөс, дыңнава, билбес чүвелер-дир! Силерниң амыдыралыңар тыныжын болгаш салым-чолуңарны башкарып орар Бурганны алдаржытпаан силер . ²⁴ Ынчангаш бо холду Ол чорудупкан, сөстөрү Ол бижээн.

²⁵ Мында мынча деп бижээн-дир: МЕНЕ, МЕНЕ, ТЕКЕЛ, ПАРСИН. ²⁶ Ону чазарга, мынча дээн-дир: МЕНЕ – Бурган силерниң хааннаашкыныңарны хуусаазын санааш, ону төнгөн деп түңнээн. ²⁷ ТЕКЕЛ – Силерни деңзилээрге, эмин эрттир чиик болгандыр силер . ²⁸ ПЕРЕС – Силерниң чагырган күрүнеңерни чаргаш, мидийлер биле перстерге берипкен» .

²⁹ Ону дыңнааш, Валтасар дужаал үндүрүптөргө, Даниилге каас-коя хепти кедирипкеш, ооң мойнунга алдын илчирбегигешти суккаш, күрүнеде үш дугаар улуг эргелиг кижини деп чарлапкан чүве-дир. ³⁰ Ол-ла дүне халдей хаан Валтасар өлүртүп каан.

³¹ Дарий деп мидий уктуг кижини хаан апарган . Ынчан ооң хары алдан ийи турган чүве-дир.

Арзылаңнарлыг оңгар

6 Дарий бүгү күрүнени башкалары-биле 120 дүжүметти томуйлаарын шиитпирлээн, ² а оларны удуртур кылдыр үш чагырыкчыны (оларны аразында Даниилди) соңгуп каан. Дүжүметтер чагырыкчыларга ажылын илеткеп турар, а хаан шүүдеп, чардыгып турбас. ³ Ол хамык дүжүметтерниң болгаш чагырыкчыларны аразындан Даниил ылгалып турган, чүгө дээрге Даниилдиң сүлдеси бедик турган. Ынчангаш хаан ону бүгү күрүнени башкарып кылдыр депшидерин бодап турган чүве-дир . ⁴ Ол аразында өске чагырыкчылар болгаш дүжүметтер Даниил күрүнениң ажил-агыйын канчаар чорудуп турарын хайгаарап, аңаа кем-буруу дилеп эгелээн. Ынчалза-даа Даниилди чемелепки дег чүү-даа тыппааннар, чүгө дээрге Даниил бүгү чүвени шынчызы-биле кылыр болгаш, ооң мегези-даа, частыры-даа чок турган . ⁵ Ынчан олар: «Даниилге удур чүнү-даа тыппас-тыр бис. Ооң бодунуң Бурганының хоойлу-дүрүмнерин сагып турарын буруу кылдыр санаар эвес бис?» – дээннер. ⁶ Ол чагырыкчылар болгаш дүжүметтер шупту бөлүү-биле хаанга келгеш, мынча дээннер: «Дарий хаан мөңгө назылазын! ⁷ Чурттуң баштыңары, чагырыкчылар, дүжүметтер, чөвүлекчилер, тус чер чагырыкчылары – бис шупту хаан мындыг хоруг кылгаш, чарлык үндүрер болза эки деп бодап тур бис: үжен хонук дургузунда кым-даа бургандан азы кижиден диленип, чалбарывазын. Чүгле силерден, о хаан, дилеглер кылып болур. Кым ол хоругну үрээр болдур, ол кижини арзылаңнарлыг оңгарже кири октаптар! ⁸ Ындыг хоругну кылып каап көрүңер, о хаан, чарлыктан үндүрүп калыңар – өскерттип болбас , мидийлер биле перстерниң хоойлузун үрөп болбас чарлыктан».

⁹ Дарий хаан олар-биле чөпшээрешкеш, ыңдыг чарлыкты үндүрүп каан.

¹⁰ Ынчалза-даа Даниил, ыңдыг чарлык үнгенин билип тура-ла, бажыңыга чанып келгеш, үстүкү өрээлиниң Иерусалимче көрүнгөн соңгазының мурнунга , биезде дег, дискет кырынга олуруп алгаш, хүнде үш катап тейлеп, бодунуң Бурганын алдаржыдып мөргүп турган . ¹¹ Чагырыкчылар болгаш дүжүметтер шупту бөлүү-биле аңаа чедип келгеш, бодунуң Бурганынга чаннып мөргүп турган Даниилди көрүп кааннар. ¹² Ынчан олар хаанга баргаш: «О хаан! Силер чарлык үндүргөн болгай силер: бир эвес үжен хонук дургузунда кым-бир кижини бургандан азы кижиден, силерден өске, диленип чалбарый бээр болза, ол кижини арзылаңнарлыг оңгарже кири октаптар» – деп сагындырганнар.

Хаан: «Ийе, ол дээрге хажыдып болбас чарлык, мидийлер биле перстерниң үрөп болбас хоойлузудур!» – деп харыылаан.

¹³ Олар ынчан хаанга: «А Иудеядан тудуп эккелген улустуң бирээзи Даниил силерни-даа тооп көрбейн, силерниң үндүрген хоруглуг хоойлуңарга-даа чагыртпайн турар: ол хүнде үш катап мөргүп турардыр» – деп чугаалааннар. ¹⁴ Ону дыңнааш, хаан аажок муңгарап хомудааш, Даниилди камгалап каар деп бодап алган: хүн ашкыже дээр, ону канчаар камгалап аарының аргазын боданып келген. ¹⁵ Ынчан демгилери бөлүү-биле хаанга чедип келгеш: «Бодуңар билир болгай силер, хаан: мидийлер биле перстерниң хоойлузун ёзугаар хаанның үндүргени кандыг-даа чарлыкты азы хоойлуну күш чок болдурбас» – дээннер.

¹⁶ Ынчан хаан Даниилди эккелгеш, ону арзылаңнарлыг оңгарже киир октаптарын дужааган. Ол Даниилге мынча дээн: «Соксаал чокка бараан болуп чорууруң Бурганың сени камгалап-ла алыр болзунам!» ¹⁷ Даниилдиң үүлези өскерилбезин дээш, оңгарның аксын даш-биле дуй салып кааш, хаан бодунуң таңмазы-биле база дээди ызыгууртаннарының таңмалары-биле ону таңмалап каан. ¹⁸ Хаан бодунуң ордузунче чана бергеш, аъш-чем-даа чивейн, хөглөвейн-даа, удуп чыдып алган, ынчалза-даа ооң уйгузу келбээн.

¹⁹ Даартазында даң бажында хаан тургаш, арзылаңнарлыг оңгарже далажыпкан. ²⁰ Даниилди суп каан оңгарга чедип келгеш, хаан дүвүрел-биле кыйгырган: «Дириг Бурганың чалчазы, Даниил! Соксаал чокка бараан болуп чорууруң Бурганың сени арзылаңнардан камгалап шыдады бе?»

²¹ Ынчан Даниил хаан-биле чугаалажы берген: «Хаан мөңгө назылазын! ²² Мээң Бурганым Бодунуң төлээзин чорудуптарга, ол арзылаңнарның аастарын дуй тудуп каарга, олар меңээ дегбеди. Бурганның мурнунга мээң кандыг-даа буруум чок болгай. А силерниң мурнуңарга база, хаан, кандыг-даа кем-буруу кылбаан болгай мен».

²³ Даниил анаа боорга, хаан дыка өөрээн, ынчангаш ону оңгардан уштуп эккээрин дужааган. Даниилди оңгардан уштуп эккээрге, ол шуут бүдүн-бүрүн болган – чүге дээрге ол бодунуң Бурганынга идегээн-дир. ²⁴ Хаан Даниилди хоптанып келген улусту эккелгеш, оларны кадайлары болгаш ажы-төлү-биле кады арзылаңнарлыг оңгарже киир октаптарын дужааган. Оңгарның дүвүнге дүжүп четпээнде-ле, арзылаңнар оларже шурай бергеш, үсперлеп каапкан.

²⁵ Ынчан Дарий хаан чер кырында бар бүгү чоннарга, аймактарга болгаш төрөл бөлүктөргө мынча деп бижип каан:

«Силерге амыр-тайбың доктаазын! ²⁶ Мээң чарлыым мындыг: меңээ чагыртып турар бүгү күрүнөмдө шупту улус Даниилдиң Бурганын хүндүлөп, Оон кортсун! Чүге дээрге Ол – дириг, мөңгө амыдыраан Бурган-дыр, Ооң хааннаашкыны кажан-даа узуткаттырбас, Ооң чагыргазы төнчү чок. ²⁷ Ол камгалаар болгаш айыылдан адырар, дээрге болгаш черге кайгамчык чүүлдерни болгаш

онзагай демдектерни чаяар. Ол Даниилди арзылаңнардан камгалаан».

²⁸ Ынчалдыр Даниил Дарийниң база перс хаан Кирниң хааннаашкыннарының үелеринде чедимчелиг чурттап чораан чүве-дир.

Дөрт араатан дугайында көстүүшкүн

7 Вавилоннуң хааны Валтасарның чагыргазының бирги чылында Даниил удуп чыткаш, дүш дүжээн. Ооң соонда ол дүжүн бижип алган. Ооң чугаазы мынчаар эгелээн. ² Даниил мынча деп чугаалаан:

Көөрүмге, дүнеки көстүүшкүнүмдө дээрниң дөрт хады улуг далайның чалгыгларын хөлзедип турар болду. ³ Далайдан аңгы-аңгы дендии улуг дөрт араатан аң үнүп келди. ⁴ Биргизи – арзылаңга дөмей, ынчалза-даа эзирнии дег чалгыннарлыг. Бир көөрүмге, ооң чалгыннарын одура тырткаш, ону черден көдүргөш, буттарының кырында кижиде даа ышкаш кылдыр тургузуп каан тур. Аңаа кижинии дег угаан-чүрек берип каан. ⁵ Ийи дугаары хереп туруп алган адыгга дөмей. Ооң аксында диштериниң аразында үш ээги көстүп турар. Аңаа: «Туруп баргаш, эъттен мага хандыр чип ал!» деп айтып кааннар. ⁶ Ооң соонда база бир араатан көрүп кагдым. Ол ирбишке дөмей, ынчалза-даа ооргазында куштуу дег дөрт чалгынныг. Ол араатан дөрт баштыг болду. Аңаа чагырга хүлээдип каан. ⁷ Оон дүнеки көстүүшкүнүмдө дөрт дугаар араатан көрдүм. Ол дендии коргунчуг, аажок күштүг, ооң улуг диштери демирден бүткөн. Ол араатан чүнү-даа сыырыптар, үрегдээр, артып калган чүвелерни буттары-биле үрей тепкилеп кааптар. Ол демги үш араатанга дөмейлешпес – он мыйыстыг болду. ⁸ Мен ол мыйыстарны топтап көөрүмге, оларның аразында бир бичии мыйыс өзүп орап, а эрги мыйыстарының үжүн аңаа чайлап берзин дээш тура тыртып каан. Ол мыйыс кижиде ышкаш карактарлыг, менээргенип чугааланыр аастыг.

⁹ Ооң соонда мен дараазында чүүлдү көрүп каан мен: каш дүжүлгелер тургузуп каарга, үе-дүптөн бээр амыдыраан Ирей бодунуң дүжүлгезинге олурупкан. Ооң хеви – хар дег ак, а бажының дүгү – арыг ак хой дүгү дег. Ооң дүжүлгези – өөскээн чалбыыш, дугуйлары – кыпкан отка бүргөткөн.

¹⁰ Ооң мурнундан эге бажын алгаш, оттуг агым хем дег чаттылган. Муң-муң кижиде Аңаа бараан болган, түмөн-сая кижиде Ооң мурнунда турган. Шииткел эгелээн, номнар ажыттына берген. ¹¹ Ынчан мен мону көрдүм: мыйыстың менээргенип чугаалаан сөстери дээш, дөрткү араатан аңны өлүргөн база ооң мөчүзүн узуткап, өрттедипкен. ¹² А арктан араатаннарның эрге-чагыргазы казыттылган, ынчалза-даа оларга кезек өйдө дириг артарын чөпшээрээн.

¹³ Оон ыңай дүнеки көстүүшкүнүмде мындыг чүве көрдүм. Кижиде амытан оглу ышкаш бир-ле Кижиде дээрниң булуттары-биле бүргеттинип алган келген . Чоокшулап кээрге, ону үе-дүптен бээр амыдыраан Ирейге чедире берген. ¹⁴ Аңаа эрге-чагырганы, алдар-хүндүнү база хааннаашкынны хүлээди берип каан . Бүгү чоннар, аймактар болгаш төрөл бөлүктөр аңаа чагырты берген. Ооң эрге-чагыргазы – мөңгө болгаш казыттынмас, Ооң хааннаашкыны кажан-даа узуткаттырбас .

Көстүүшкүннү тайылбырлааны

¹⁵ Мен, Даниил, көстүүшкүнүмде ол бүгүнү көргөш, дүвүрелге алыстым – ол көстүүшкүннерден аажок корттум . ¹⁶ Мен аңаа турганнарның бирээзинге чеде бергеш, ол бүгүнүң утказын айтырдым. Ол ынчан мээң көргөн дүжүмнү тайылбырлап берди: ¹⁷ «Ол дендии улуг дөрт араатан аң дээрге чер кырын чагырар дөрт хаан-дыр. ¹⁸ Ынчалза-даа ооң соонда хааннаашкын Дээди Өрүкү Бурганның ыдыктыг чонунуң холунче шилчиир. Ынчан олар чагырганы кезээ мөңгөде алыр ».

¹⁹ Оон мен өскелерге дөмейлешпес, аажок коргунчуг, демир диштерлиг болгаш хүлер дыргактарлыг, чүнү-даа сыырыптар, үрегдээр, артып калган чүвелерни буттары-биле үрей тепкилеп кааптар дөрткү араатанның дугайында билип алыксай берген мен. ²⁰ Ооң бажында он мыйызы чүнү айтып турарыл; эрги мыйыстарының үжүн аңаа чайлап берзин дээш тура тыртып каан соонда, карактарлыг, менээргенип чугааланыр аастыг, өскелеринден улгадыр өскөн чүү мыйызыл ол? ²¹ Мен ол мыйыстың ыдыктыг чон-биле канчаар дайын эгелээш, оларны тиилеп турганын көрдүм . ²² Ынчан үе-дүптен бээр амыдыраан Ирей келгеш, Дээди Өрүкү Бурганның ыдыктыг чонунуң чаргы-чаалызын шиитпирлээн: оларның дүжүлгени ээлеп, хааннап эгелээр үези келди.

²³ Ол кижиде меңээ мынча деп харыылады: «Дөрт дугаар араатан аң дээрге чер кырынга дөрт дугаар хаанныг күрүнө тыптып кээр дээни ол-дур . Ол аң бүгү өске күрүнелерге дөмейлешпес, бүгү чер кырын таптап, үрегдеп, сыырыптар. ²⁴ Он мыйыс дээрге ол күрүнени башкарар он хаан-дыр. А оларның соонда өскелеринге дөмей эвес бир мыйыс база бир хаан-дыр. Ол хаан үш хаанны базып, томаартып каар. ²⁵ Ол Дээди Өрүкү Бурганга удур чугаалар кылып, Ооң ыдыктыг чонун кызып-кыйып, байырлалдарын болгаш дүрүмнерин өскерттип каарын бодаар. Ыдыктыг чон ооң холунче кирер – бир чыл, ийи чыл база чартык чыл иштинде . ²⁶ Ынчалза-даа шииткел чорудулгазы эгелээрге, ол хаанның эрге-чагыргазы казыттынар: ону чок кылып, бүрүнү-биле узуткап каар. ²⁷ А чырык черде бүгү күрүнелерниң хааннаашкыны, эрге-чагыргазы болгаш өндүр-чаагайы Дээди Өрүкү Бурганның ыдыктыг улус-чонунче шилчий бээр. Ол

хааннаашкын – мөңгө; бүгү күрүнелер аңаа чагыртып, бараан болур ».

²⁸ Ынчалдыр чугаа төндү. Мени, Даниилди, улуг коргуушкун хөмө апкан, арным агара берген. А ол чугааны сеткилимге шыгжап алган мен .

Кошкар биле хуна дугайында көстүүшкүн

8 Валтасар хаанның чагыргазының үшкү чылында мен, Даниил, баштайгы көстүүшкүннүң соонда база бир көстүүшкүн көргөн мен. ² Көстүүшкүнүмде мен Элам девискээринде найысылал хоорай Сузының ордузунга чеде бергеш, Уулай хемниң кыдыында тур мен. ³ Көөрүмге, хем кыдыында кошкар тур. Ол ийи улуг мыйыстыг, а соңнай үнген мыйызы баштайгызындан узун бооп турар. ⁴ Ол кошкар барыын чүкте, соңгу болгаш мурнуу чүктерде дириг амытан бүрүзүн үзерге, аңаа удур туржуп шыдаар кым-даа чок. Оон камгаланыр арга чок, ол чүнү күзээрил, ону кылып турар, ынчангаш ооң күжү улгадып кел-ле чыдар.

⁵ Мен ол көргөн чүүлүмнүң дугайында боданып тургаш, канчангаш-ла көрүптеримге, барыын чүктен бир хуна чер-делегейни одурту чоруп ор. Ол хуна чер кырынга дегбес чоруп ор, ооң хаваанда чаңгыс дыка улуг мыйыс бар болду. ⁶ Ол мээң хем кыдыынга көргеним ийи мыйыстыг кошкарже аажок хорадап маңнап бар чыдыр. ⁷ Оон көөрүмге, хуна кошкарга чоокшулап келгеш, ону дошкуну-биле үзүп-ле эгеледи , ооң ийи мыйызын тура үзүп каапты. Кошкарның аңаа удур туржур харыы чок болган: хуна ону ужур үскеш, тепсеп каапкан – кошкар оон камгаланып шыдаваан.

⁸ Хуна дыка күштүг апарган. Кажан ооң күчү-күжү улгадып келгенде, улуг мыйызы сыйлып калган, ооң орнунга дөрт чүкче көрүнгөн дөрт мыйыс үнүп келген . ⁹ Оларның бирээзинден база бир мыйыс үнүп келген . Баштай ол бичии турган, оон улгадып өскеш, мурнуу болгаш чөөн чүктерже, база Каас чуртче көрнү берген. ¹⁰ Ол мыйыс дээрниң аг-шериинге чедир улгадып өскөн, оон шериглерниң, сылдыстарның чамдыызын черже дүжүр октапкаш, оларны тепсеп турган . ¹¹ Мыйыс аг-шеригниң Баштыңчызынга чедир безин улгадып өскөн: Аңаа бараалгаткан хүннүң-не салыр өргүлдерни соксадып каан база Ооң ыдыктыг өргээзин хоозурадып каапкан . ¹² Хүннүң-не салыр өргүлдерни база аг-шеригни бузут-бакка суп каан . Мыйыс Алыс шынны черже киир таптап турган. Ол ынчаар хөделбишаан, делгереп чоруп турган.

¹³ Ынчан мону дыңнадым. Дээрниң бир ыдыктыг төлээзи өскезинден айтырып турган : «Бо көстүүшкүннүң болуушкуннары кайы хире үргүлчүлээр ирги? Кажанга дээр хүннүң-не салыр өргүлдер турбазыл, бузут-бак чорук хоозуралга чедирерил, ыдыктыг өргээ болгаш аг-шериг таптаттырарыл?» ¹⁴ Демгизи: «2300 кежээ болгаш

эртен дургузунда. Ооң соонда ыдыктыг өргээ катап тургустунар» – диди.

¹⁵ Ол көстүүшкүннү көргөш, мен, Даниил, ооң утказын билип алырын оралдажырымга, мээң мурнумга эр кижиге хевирлиг бир-ле амытан чедип келди. ¹⁶ Уулай хемден кижиге үнү дыңналып келди. Ол мынча диди: «Гавриил! Көстүүшкүннүң утказын бо кижиге тайылбырлап бер». ¹⁷ Гавриил мээң турган черимге чедип келди. Ол чоокшулап кээрге, кортканымдан черже доңгая кээп дүштүм . Ол меңээ мынча диди: «Кижиге амытан , ол көстүүшкүн төнчү үеге хамааржыр деп билип ал». ¹⁸ Гавриил мээң-биле чугаалажып турда, мен черге билинмес чыткан мен . Ынчан ол мени көдүрүп тургузуп кааш, ¹⁹ чугаалады:

«Доктааткан төнчү үеде, Бурганның килеңиниң сөөлгү хүннеринде чүү болурун сеңээ чугаалап берейн. ²⁰ Сен ийи мыйыстыг кошкарны көрдүң ала. Ол дээрге мидий биле перс күрүне-дир. ²¹ А хуна дээрге грек күрүне-дир. Ооң хаваанда улуг мыйызы – бирги хааны-дыр . ²² Мыйыс буступ каарга, орнунга дөрт мыйыс үнүп кээри дээрге ол чондан дөрт хаан тыптып кээри-дир. Ынчалза-даа олар бирги хаан ышкаш күштүг эвес боор. ²³ Ол хааннарнык соонда, бузут-бактың аяа долларга, бардам болгаш кара сагыштыг хаан тыптып кээр. ²⁴ Ооң күжү улгады бээр, ынчалза-даа бирги хаанга ооң күжү четпес боор . Ол хаан каржы-дошкун хоозуралды болдурар, хөделбишаан, делгерээр, күчү-күштүглери болгаш ыдыктыг чонну чылча шаап, таптаар . ²⁵ Кончуг кажар, кара сагышын чедимчелиг ажыглааш, улуургак апаар. Дыка хөй улусту ол хенертен чылча шаап каар. Ынчангаш ол хаан тергиидекчилерниң Тергиидекчизинге удур тура халааш, адак сөөлүндө бастырып аар – а кеземчени кижиниң кандыг-даа киржилгези чокка алыр . ²⁶ Кежээки болгаш эртенги өргүлдөр салып болбас үе дугайында бо көстүүшкүн ылап шын болур. Сен ону улустан чажырып, таңмалап чор. Ол талыгыр ыракта хүннерге хамааржыр ».

²⁷ Мен, Даниил, чилчиим үстүп, элээн хонуктар иштинде аарып чыткан мен. Ооң соонда мен катап-ла хаанга бараан болуп чордум. Мен ол көстүүшкүндөн дыка сүрээдээн болгаш, утказын билбес турдум.

Даниилдин чон дээш мөргүлү

9 Мидий уктуг Ахашвероштуң оглу Дарий халдейлерниң хааны апарганының бирги чылында , ² мен, Даниил, ыдыктыг Бижилгелерде Дээрги-Чаяакчының Иеремиа медээчиге сөзүн номчааш, Иерусалим чеден чыл иштинде хоозурап кээр ужурлуг дээрин билип каапкан мен . ³ Мен ынчан Дээрги-Бурганга мөргүп, чаннып, качыгдал хевин кедип, хүл чаштынып алгаш, шээрленип эгеледим . ⁴ Мен Бурганым Дээрги-Чаяакчыга чаннып, ажы-биле чонумнуң бачыттарын миннип , чугааладым: «Дээрги, өндүр улуг болгаш

сүртенчиг Бурганым! Сеңээ ынак болгаш Сээң айтыышкыннарың сагып чоруур улус-биле Сен Бодуңнуң керээңни сагып чоруур болгай сен . ⁵ А бис бачыт кылдывыс, кемниг, шынчы эвес чоруктар үүлгедип, үймээн үндүрүп, Сээң айтыышкыннарыңдан ойталап, Сээң дүрүмнериңни үреп, буруудадывыс . ⁶ Сээң чалча-медээчилериң Сээң адыңдан бистиң хааннарывыска, чагырыкчыларывыска, бистиң өгбелеривиске – бистиң чуртувустуң бүгү чонунга чүве чугаалаарга , дыңнавайн турдувус. ⁷ Чөптүг чорук Сээң талаңда, Дээрги, а бис, Иудеяның болгаш Иерусалимниң чурттакчылары – бүгү Израильдиң улузу ам бужар бак атка кирдивис: Сеңээ өскерилгенивис дээш, үндүр ойдадыпканың ырак-чоокта, бүгү чурттарда чурттап чоруур улус шуптузу. ⁸ О, Дээрги-Чаяакчы! Бис, бистиң хааннарывыс-даа, чагырыкчыларывыс-даа, өгбелеривис-даа, бужар бак атка кирдивис: Сеңээ удур бачыт кылган-дыр бис.

⁹ Бистиң Дээрги-Бурганывыс биске энерел көргүзүп, өршээзин – бис Аңаа удурланып турган болгай бис , ¹⁰ Бурганывыс Дээрги-Чаяакчыны тооп дыңнавайн, Ооң чалча-медээчилерин дамчыштыр берген хоойлуларын күүсетпейн турган бис.

¹¹ Бүгү израиль чон Сээң хоойлуңу үрөөн – Сени дыңнаарын күзевейн, Сенден хая көрнү берген. Ынчангаш биске Бодуңнуң чалчаң Моисейниң хоойлузунда бижээни каргыш болгаш шииткел онашкан , чүге дээрге бис Бурганның мурнунга бачыт кылган-дыр бис. ¹² Бурганның биске болгаш бистиң баштыңчыларывыска чугаалаан сөстери бүткен-дир: Ол бисче коргунчуг айыыл-халапты чорудупкан – Иерусалимге болган дег халап чырык чер кырынга кажан-даа болуп көрбээн .

¹³ Моисейниң хоойлузунда бижээни бүгү айыыл-халап бисти хөмө алган-дыр . Ынчалза-даа бис Бурганывыс Дээрги-Чаяакчыдан ол-ла хевээр өршөөл дилевээн бис, боттарывыстың кем-бурууван адырлып, Ооң алыс шынын ханы билип албаан-дыр бис. ¹⁴ Дээрги-Чаяакчы бисче айыыл-халап ыдарын саадатпаан, бисче ону чорудупкан. Бурганывыс Дээрги-Чаяакчы Бодуңуң бүгү херектеринге чөптүг, а бис Ону дыңнаваан-дыр бис .

¹⁵ О, Дээрги-Бурганывыс, Сен күштүг холуң-биле Бодуңнуң чонуңну Египеттен үндүрүп алдың , ынчангаш Сээң адың амдыгаа дээр алдарлыг, а бис бачыт үүлгеткеш, буруудадывыс. ¹⁶ Дээргим! Сээң кезээде чөптүүң ёзугаар , Бодуңнуң кыптыккан килеңини ыдыктыг дааңда турар Иерусалим хоорайыңдан чавырып ап көр. Бистиң бачыдывыс хараазыңдан база бистиң өгбелеривистиң буруузу-биле Иерусалим болгаш Сээң чонуң чоок-кавының чоннарынга куду көрдүрткен . ¹⁷ О, бистиң Бурганывыс! Бодуңнуң чалчаңның чалынган мөргүлүн дыңнап көр, хоозураан өргээңни Бодуңнуң ээ көрүүшкүнүң-биле Бодуң алдарың

дээш чырыдып көр! ¹⁸ Дилээмче кичээнгейден салып көр, мээң Бурганым! Көрүжүңнү бисче угландырып, Сээң ат-алдарыңга тураскааткан хоорай канчаар хоозураанын көр! Бис бодувустуң шыннывыска идегээш эвес, а Сээң өндүр улуг кээргелиңге идегээш, Сенден чаннып дилеп тур бис. ¹⁹ Дээрги, дыңнап көр! Дээрги, өршээ! Дээрги, дыңнап кааш, саадатпайн хөделип көрөм! Бурганым, бистиң дилевисти Бодуң алдарың дээш хандырып бер, чүгө дээрге хоорайың-даа, чонуң-даа Сээң ат-алдарыңга тураскааттыңан-дыр!»

²⁰ Мен бодумнуң болгаш израиль чонумнуң хай-бачыдын миннип, Бурганым Дээрги-Чаяакчыга ынчалдыр чаннып турдум, Бурганымның ыдыктыг даа дээш дилеп турдум. ²¹ Мен ынчалдыр мөргүп турумда, баштайгы көстүүшкүндө көргеним Гавриил деп кижиче менээ дүргөн ужуп чедип келди. (Ол бүгү кежээки өргүл кылыр үеде болган.) ²² Мени сургап тура, ол мынча диди: «Даниил, мен сээң билииң немецке бээр дээш чедип келдим. ²³ Сен мөргүп эгелээриңге-ле, Бургандан харыы келген. Ынчангаш мен Ооң эргим кижизи сеңээ ол харыыны чугаалаар дээш келдим. Ооң ажыдып каан харыызын ам билип ал:

²⁴ Сээң чонуңга болгаш ыдыктыг хоорайыңга чеден катап чеди чыл доктааттыңан. Ол хуусаа иштинде бужар-бак чорук доостур, бачыттың төнчүзү кээр, чонну кем-буруузундан арыглап каар, мөңгө чөптүг-шынныг чорук тыптыр, өттүр билген медеглелдер болгаш көстүүшкүннөр бүдөр база Эң ыдыктыг черни үс-биле чаап, чаартып каар. ²⁵ Мону база угаап билип ал: Иерусалимни катап тургузарының дугайында дужаал үнгенинден бээр, шилиттинген, чагдырткан Чагырыкчының кээринге чедир чеди катап чеди чыл эртер, а ооң соонда алдан ийи катап чеди чыл эртер – ол хуусаа иштинде хоорайың төп шөлү болгаш камгалалдары катап тургустунар, ынчалза-даа ол чылдар берге болур. ²⁶ Кажан алдан ийи катап чеди чыл эртерге, чагдырткан Чагырыкчыны чок кылыр, ооң чүзү-даа артпас. Хоорай-даа, ыдыктыг өргээ-даа чедип кээр өске чагырыкчының чонунга үптеттирер. Ооң төнчүзү үерге алысканы-биле дөмей; төнчүгө чедир дайын болгаш баш бурунгаар доктааттыңан хоозураашкыннар болур. ²⁷ Ол чагырыкчы дыка хөй улус-биле чеди чылдың керээзин чарып аар. Ол үениң чартыындан өргүлдерни соксадып каар, а ооң орнунга хоозуралдың бужар чудун тургузар – хоозурадыкчыны баш бурунгаар доктааттыңан яла таварааже, ындыг болур».

Дээрниң төлээзиниң Даниилге көстүп келгени

10 Персияның хааны Кирниң чагыргазының үшкү чылында Даниилге (азы Белтешацарга) Бургандан ажыдыышкын болган – ол медээ ылап шынныг, дыка күштүг болган.

² Ол үеде мен, Даниил, үш неделя дургузунда качыгдалга турган мен: ³ амданныг аъш-чем амзавайн, арага биле эътке шуут дегбейн, олива үзү-биле чагдынмайн турдум. ⁴ Бирги айның чээрби дөртте мен улуг Хиддекел хемниң эриинге чордум. ⁵ Көөрүмге, ында лён хептиг, белинде арыг алдын курлуг бир-ле кижиче тур. ⁶ Ооң мага-боду – эртинде даш дег, арны – чырыш дээн кызаңнаашкын дег, карактары – оттуг кезектер дег, холдары болгаш буттары – кылаңнааш хүлер дег, а үнү – мөөң чоннуң шимээни дег. ⁷ Чүгле мен, Даниил, ол көстүүшкүннү көрүп турган мен. А мээң-биле кады чораан улус ону көрбейн турган. Ынчалза-даа аажок улуг коргуушкун хөме ала бээрге, олар тарадыр маңнажып, чаштына бергеннер.

⁸ Мен чааскаан арткаш, ол кайгамчык көстүүшкүннү көрүп турдум. Күжүм суларап, арным агарып, шаг-шинээм төнүп калган. ⁹ Мен ооң үнүн дыңнап кааш, ооң ыдыындан билинместеп, черже доңгая барып дүшкен мен. ¹⁰ Ынчан мени бир хол көдүрүп эккелди – ам холдарым-биле черде даянып алган, дискээм кырында олур мен. ¹¹ Ол кижиче менээ: «Даниил, Бурганның эргим кижизи! Мээң сеңээ чугаалаан чүвемни чедип ал. Туруп кел, чүгө дээрге мени сенче чорудупкан-дыр» – диди. Ол ынча дээрге, мен үпчү бодум сириңейнип туруп келдим.

¹² Ол менээ мынча диди: «Кортпа, Даниил! Бурганың мурнунга бодуңну томаартып, билигже чүткүп эгелээн бирги хүнүңден эгелээш-ле, сээң сөстериңни Бурган дыңнап каан. Сээң мөргүлүң ёзугаар мен сеңээ чедип келдим. ¹³ Персияның ээзи менээ чээрби бир хүн иштинде удурланып келди. Аңаа мен чааскаан арткаш, Персияның хааннары-биле ачыр-дачыр көрүштүм. Чүгле Михаил, үстүкү нояннарның бирээзи, менээ дуза чедирди. ¹⁴ Сээң чонуң-биле келир үеде чүү болурун сеңээ чугаалаар дээш келдим. Чүгө дээрге бо көстүүшкүн ол үеге хамааржыр чүве-дир».

¹⁵ Ол менээ ынча дээрге, мен черже көрүп алган ыыт чок турдум. ¹⁶ Ынчан кижиче хевирлиг бир-ле амытан мээң эриннеримге дээптерге, чугаам үнүп келди. Мурнумда турар кижиге мынча дидим: «Дээргим! Көстүүшкүннөр хараазы-биле мен далып-тыртып турдум, шаг-шинээм төнүп, күжүм чидириптим. ¹⁷ Силерниң чалчаңар мен дээргим силер-биле чугаалажып шыдаар деп мен бе? Мээң шуут күжүм чок-тур, тыныжым база чедишпейн тур».

¹⁸ Кижиче хевирлиг амытан база катап менээ дээптерге, күжүм немежип келген. ¹⁹ Ол мынча диди: «Кортпа, Бурганның эргим кижизи! Быжыглан, шупту чүве эки-чаагай болур, быжыглан!»

Ол сөстөрдөн менээ катап күш тыптып келген. Мен: «Дээргим ам чугаалазын! Мээң күжүм эгидип бердиңер» – дидим.

²⁰ А ол меңээ: «Сеңээ чүге чедип келгенимни билир сен бе? Мен сеңээ Алыс Шынның Номунда чүнү бижип каанын чугаалап бээр мен. Мен ам дедир Персияның ээзи-биле тутчур дээш чоруптар мен. Чоруй баарымга, Грецияның ээзи чедип кээр. Ол күштерге удур тулчуушкунга мени, чүгле силерниң нояныңар Михаилден өске, кым-даа деткивес-тир.

11 А ону мен мидий хаан Дарийниң чагыргазының бирги чылында деткээн мен».

Мурнуу болгаш соңгу чүктерде хааннаашкынар

² «Ам сеңээ алыс шынны чугаалап бэйн. Персияга ам-даа үш хаан келир, а оларның соонда дөрт дугаары кымдан-даа бай болур. Бай чорук ону күчү-күштүг кижиги кылып каарга, ол бүгү күжүн грек күрүнге удур шимчедиптер.

³ Маадыр хаан чедип келгеш, делгем девискээрлиг хөй черлерни ээлеп алгаш, күзээн-не чүвезин кылып турар боор. ⁴ Ынчалза-даа ол хаанның эрге-чагыргазы тергийн күштүг апарганының соонда, ооң хааннаашкыны буурааш, дөрт чарлы бергеш, салгалдарыга безин артпайн, аңгыланып чоруй баар. Ооң күрүнезин өске улуска бериптер. А оларның чагыргазы демги хаанны дег болбас.

⁵ Мурнуу чүкте хаан күш кире бээр. Ынчалза-даа ооң бир шериг баштыңы оон күштүг апаргаш, оон-даа улуг девискээрлиг черлерни эжелеп аар.

⁶ Чылдар эртерге, мурнуу болгаш соңгу хааннар аразында керээ-дугуржулга чарар. Ол эвилелди быжыглаар дээш, мурнуу хаанның уруу соңгу хаанга кадай кылдыр барып аар. Ынчалза-даа ол кыс эрге-чагырганы тудуп шыдавас, мурнуу хаанның үре-салгалы ол черге туржуп шыдавайн баар. Үези кээрге, ол херээжен боду, ооң чалчалары, төлү болгаш деткичизи эрге-чагыргадан дүжүртүр.

⁷ Ооң аймааның бир адыры дүжүлгеге олуруптар. Ол соңгу хаанның шериглеринге удур дайылдашкаш, ооң шивээзин эжелеп аар. Халдап киргеш, оларны тиилеп аар. ⁸ Оларның шуткуп каан дүрзү-бурганнарын, алдын, мөңгүн үнелиг эдилелдерин эжелеп алгаш, Египетче аппаар. Ооң соонда мурнуу хаан соңгу хаанны каш чыл иштинде дүвүретпес.

⁹ Элээн болганда, соңгу хаан мурнуу хаанның девискээринче кирип эгелээр, ынчалза-даа бодунуң чуртунче дедир чоруптар. ¹⁰ А ооң оолдары дайын-чаага белеткенип, кончуг хөй аг-шериг чыып аар. Ол шериг, хөме келген үер суу дег, бурунгаар халдааш, дайынның шивээзин ээлеп аар. ¹¹ Мурнуу хаан аажок ажынып-хорадай бергеш, соңгу хаан-биле дайылдажып үнер. Соңгу хаан база кончуг хөй аг-шериг чыып аар, ынчалза-даа ооң аг-шерии удурланакчызының холунга кирер.

¹² Ол аг-шеригни базып алгаш, мурнуу хаан

менээргени бээр. Дүк-түмен шериглерни чылча шапса-даа, ооң тиилелгези үр болбас.

¹³ Соңгу хаан баштайгызындан-даа хөй аг-шериг чыып аар. Чылдар эртерге, ол эки курлавырлыг хөй аг-шерии-биле катап база халдап кээр. ¹⁴ Ол үеде дыка хөй улус мурнуу хаанга удур тура халыыр. Сээң чонуңдан үймээнчилер база тура халчы бээр (көстүүшкүн ынчалдыр бүдер), ынчалза-даа түңнел чок боор. ¹⁵ Соңгу хаан чедип келгеш, бүзээлээр чал кылгаш, быжыглалдыг хоорайны эжелеп аар. Мурнуу чүктүң шерии аңаа күш четпес, шилиттинген шериглер безин аңаа удур туржуп шыдавас. ¹⁶ Халдап тиилээн хаан күзээн-не чүвезин кылыр, аңаа удур кым-даа туржуп шыдавас. Ол Каас чуртту эжелеп алыр, ол чурт бүрүнү-биле аңаа чагырты бээр.

¹⁷ Соңгу хаан бүгү күрүнениң чагырыкчызы апаарын шиитпирлээш, бодунуң дайзыны-биле керээ чарып алгаш, ону базып аар сорулгалыг аңаа бир кысты кадай кылдыр бериптер. Ынчалза-даа ооң ол бодалы бүтпес. ¹⁸ Ынчан соңгу хаан далай чоогунда чурттарже чорупкаш, оларның элээн хөйүн эжелеп аар. Ынчалза-даа бир даштыкы шериг баштыңы ооң бардам чоруун соксадыр, соңгу хаанның бажынга суг кудуп каар. ¹⁹ Оон соңгу хаан дедир-ле бодунуң чуртунуң шивээлеринче аткаарлааш, буурап дүшкеш, ис чок чиде бээр.

²⁰ Ооң соон салгаар хаан чурттуң үнелиг чүүлдерин хавырып эккелзин дээш, үндүрүг хавырыкчызы чорудар. Элээн үе эрткенде, ол хаан буурап каар – үймээнге эвес, дайын-чаага база эвес.

²¹ Оон хааннаашкыга төлептиг эвес бир чөгөнчиг хөй дүжүлгеге олуруп аар. Ол хенертен чедип келгеш, эрге-чагырганы кажар арга-биле эжелеп аар. ²² Эңме-санчок шериглер аңаа бастыртып, Чагыг-керээниң баштыңы-биле кады чылча шаптырар. ²³ Соңгу хаан дугуржулганы кылып алган соонда, ону үрээр. Ооң улузу эвээш-даа болза, ол күжүн улгаттырып аар. ²⁴ Хенертен ол эң-не бай-байлак черлерге чедип келгеш, ада-өгбелериниң-даа кылбаан чүвезин үүлгедип эгелээр. Ол тыпкан олчазын, өнчү-хөреңгизин үлөп, байлактарын төтчеглээр, быжыглалдыг шивээлерже халдаксаар. Ынчалза-даа ол бүгү үр уламчылавас.

²⁵ Ол хаан бодунуң бодалын болгаш күжүн мурнуу хаанче угландырып, хөй аг-шерии-биле ынаар халдап кирер. А мурнуу хаан база хөй болгаш аажок күчүлүг аг-шерии-биле удур келир, ынчалза-даа оларны ажып ап шыдавас, чүге дээрге аңаа удур кара сагыш мөөңнеттинер: ²⁶ мурнуу хаанны ооң-биле кады-ла чемненип турган чоок улузу буурадып каар, ооң шерии, үер суунга чууй шаптырган дег, кыргыдып-хыдыдар, дыка хөйү өлүртүр. ²⁷ Ийи хаан кара бодалы-биле чаңгыс черге журашкаш, бот-боттарын мегележип олуларлар. Ынчалза-даа төнчүнүң доктааттырган

үе-шагы ам-даа келбээн болгаш, оларның оозундан чүү-даа үнмес. ²⁸ Соңгу хаан хөй олча-омактыг чанып чоруптар, ыдыктыг чагыг-керээже семээр бодап алгаш, хөделип эгелээр. Ооң соонда ол чуртунче чана бээр.

²⁹ Доктааттыгган үеде соңгу хаан мурнуу күрүнеже база катап халдаар, ынчалза-даа ол биеэде дег чедимчелиг болбас. ³⁰ Ол хаанга удур китт чоннуң корабльдары чедип кээрге, ооң сузу бастынып, аткаарлап эгелээр. Ыдыктыг чагыг-керээже ооң килеңи кыптыгып, хөделип эгелээр. Эп чедип келгеш, хаан ыдыктыг чагыг-керээден ойталаан улус-биле каттыжып аар. ³¹ Хаанның аг-шерии чедип келгеш, ыдыктыг өргээ-шивээни бужартадып, хүннүң-не салыр өргүлдү болдурбайн, хоозуралдың бужар чудун тургузуп каар .

³² Ыдыктыг чагыг-керээни үрээн улусту ол авыяас-чашпаазы-биле Бургандан улам ырадыр. Ынчалза-даа бодунуң Бурганын сактып чоруур улус быжыгланып, хөделип эгелээр. ³³ Чоннуң мерген угаанныглары хөй улусту өөредип эгелээш, түр када кызагдалга – хылыш болгаш отка, туттуругга болгаш үптээшкинге – таваржыр. ³⁴ Кыстыртып тура, олар бичии дуза алырлар, ынчан оларга кажар-оптуг улус катчы бээр. ³⁵ Чамдык мерген угаанныглар кыстыртып өлүр, ынчалза-даа ол бергелер чонну багындан адырып, арыглап-аштаар. Доктааттыгган төнчү үеге чедир ындыг болур.

³⁶ Соңгу хаан чүнү күзей-дир, ону кылыр. Ол менээргенгеш, бодун бүгү бурганнардан улуг мен деп бодап , бурганнарның Бурганынга удур коргунчуг чүвелер чугаалап турар апаар . Килеңниң хүннери дүшкүжеге дээр , ол хаан тергийдеп кээр. Чүге дээрге доктааттыгган, чайлып болбас болуушкуннар албан бүдер ужурлуг. ³⁷ Ол хаан өгбелериниң бурганынга-даа, херээженнерниң ынак бурганынга-даа , өске кандыг-даа бурганга тейлевес, чүге дээрге ол оларның шуптузундан улуг мен деп турар боор.

³⁸ Хаан чүгле шивээлерниң бурганын – ада-өгбелериниң-даа билбези бурганны – хүндүлээр, аңаа алдын-мөңгүннү, үнелиг даштарны база бай өргүлдерни сөңнээр. ³⁹ Ол хары бурганның дузасы-биле хаан быжыглалдыг шивээлерни эжелеп аар, а ону хүлээп ап, хүндүлээн улуска хүндүткел көргүзүп, улустуң кырынга тергийдээр болдуруп, оларга шаңнал кылдыр черлер үлеп бээр.

⁴⁰ Төнчүнүң үезинде мурнуу хаан соңгу хаанга удур, үзер буга дег, дайынныг үнүптер. Ынчалза-даа, күштүг шуурган дег, соңгу хаан дайынчы тергелерлиг, аъттыг шериглиг болгаш хөй корабльдарлыг аңаа удур халдап кээр. Соңгу хаан, хөме келген үер дег, аңгы-аңгы чурттарны таварбышаан, ⁴¹ Каас чуртка чедип кээрге, дүк-түмен кижилер өлүртүр. Ынчалза-даа эдом, моав чоннар болгаш аммоннарның даргалары ооң холунга таварышпас. ⁴² Соңгу хаан бодунуң эрге-

чагыргазын өске чурттарга тургузуптар, Египет база ол үүледен чайлап шыдавас. ⁴³ Ол бүгү бай-байлакты – алдын-мөңгүннү, Египеттиң бүгү-ле эртинелерин эжелеп аар. Ливияның болгаш Эфиопияның чоннары ооң бодунуң адаанга баар .

⁴⁴ Оон чөөн чүктен база соңгу чүктен келген медээлер хаанны дүвүредиптерге, ол аажок килеңнеп, дыка хөй улуска хоозуралды болгаш өлүмнү таварыштырып, ынаар углаптар. ⁴⁵ Ол бодунуң хаан майгыннарын далай биле ыдыктыг Каас дагың аразынга тип алып. Ынчалза-даа ооң төнчүзү кээр, аңаа кым-даа дузалавас».

Төнчү үе

12 «Ынчан улуг ноян, сээң чонуңнуң болчукчузу Михаил чедип кээр, чүге дээрге мурнуку үелерде чаңгыс-даа чоннуң көрүп көрбээни айыыл-халап үези эгелээр . Ынчан сээң чонуң камгалаттырар – Бурганның номунче киир бижиттирген бүгү улус. ² Черде хөмдүрген мөчү-сөөктерниң хөй кезии оттуп кээр : чамдыызы мөңге амыдыраар дээш, өскелери – мөңгеде бужар бак, шоотка кирер дээш . ³ Мерген угаанныглар дээрге хаяа дег чырый бээр , хөй кижилерни шын орукче киирген улус база сылдыстар дег кезээ мөңгеде чырый бээр! ⁴ А сен, Даниил, бо сөстөрни чажыт кадагалап, номну таңмалап , шыгжап ал – хөй кижилер ону номчуп , билиг көвүдеп кээр үеге чедир».

⁵ Ынчан мен, Даниил, оон өске база ийи кижитурарын көрүп кагдым: бирээзи – ыңдыы эрикте, өскези – бо талазында. ⁶ Оларның бирээзи хем суунуң кырында турар лән хептиг кижиден : «А ол кайгамчык болуушкуннар кажан төнерил?» – деп айтырды .

⁷ Хем суунуң кырында турар лән хептиг кижиниң харыызын мен дыңнап кагдым. Ийи холун дээрлерже суна туткаш, ол мөңге дириг Бурганның ады-биле даңгыраглады: «Бир чыл, ийи чыл база чартык чыл эртерге – ыдыктыг чоннуң күжү оон ыңай бастырбас апаарга, шупту чүве төнер».

⁸ Мен ону дыңнааш, чүнү-даа билбейн бардым. Ынчангаш катап айтырдым: «Мээң дээргим, ол бүгүнүң түңнели кандыг болур ирги?»

⁹ Ол мынча деп харыылады: «Бар че, Даниил. Ол бүгү төнчү үеге чедир таңмалап шыгжаттыгган чажыт болгай. ¹⁰ Хөй-ле улус багындан адырлып, арыглаттынып-аштадыр , а бузут-бактыг улус бузут-бакты кылырын уламчылаар . Бузут-бактыг улус чүнү-даа угаап билбес, а мерген угаанныглар чүвени билир боор . ¹¹ Хүннүң-не салыр өргүлдерни болдурбайн барганындан база хоозуралдың бужар чудун тургусканындан бээр 1290 хүн эртер . ¹² А кым 1335 хүннү манап шыдаптарыл, ол кижитаварыш-чыргалдыг болур.

¹³ А сен төнчү хүнче уткуштур бодун орууң-биле чорувут. Сен оожургалды тып аар сен, ооң соонда сөөлгү хүнде туруп келгеш, шаңналың алып сен» .

Осия

Кирилде

Бурганның сөзүн Осия израиль чонга Амос медээчиниң соонда (бистиң эрага чедир VIII вектиң ийиги чартыында) элээн каш чыл дургузунда дыңнадып келген. Ол үеде (4 Хаан. 14:23–17:23 көр) соңгу күрүне Израиль (азы Эфрем) аңгыланып, буурап эгелээн турган. Элээн каш хааннар үймээн үезинде дараалаштыр өлүртүп каан. Ассирия күрүне израиль черниң улуг-улуг кезектерин чоорту эжелеп ап турган. Чоннуң амыдыралында чөптүг эвес чорук күштелип, улус Дээрги-Чаяакчыдан ойталаарын, Ханаанның бурганнарынга мөгеерин уламчылаан.

Осия израиль чоннуң мөзү-шынар байдалын ашак-кадай улустуң аразында шынчы эвес чоруу-биле (медээчи бодунуң амыдыралынга ындыг байдалды чурттап эрткен) деңнеп турар. Дээрги-Чаяакчы Израильдиң ашаа деп адаттырган. Чон Дээрги-Чаяакчының алган кадайының омур-хевирин хүлээп ап, Аңаа ынак болур ужурлуг турза-даа, бодун самыын-садар херээжен дег алдынып турган. Өске бурганнар болгаш кожа күрүнелер Израильдиң таныш эрлери деп адаттырган – олар-биле Израиль бодунуң Ашаанга өскерлип турар. Иерусалимге Дээрги-Чаяакчыга мөгеериниң орнунга израильчилер боттарының шажын-чүдүлгө ёзулалдарын Вефил (азы Бет-Авен), Галгал, Сихем болгаш өске-даа хоорайларга күүседип эгелээн. Дээрги-Чаяакчының омур-дүрзүзү деп санаары шуткуп каан ийи алдын бугажыкка безин олар мөгейип турган.

Осия израильчилерни боттарының бачыттарын минниринче база Дээрги-Чаяакчыны ылап билип ап, Аңаа ынак болурунче кыйгырган. Ынчалза-даа чон ону тооп дыңнаваан. Адак соонда Дээрги-Чаяакчы чөрүү чонну кезеткен: Ол Ассирияга Самарияның найысылалын эжелеп алгаш, израиль чонну тудуп аппаарын (бистиң эрага чедир 722–721 чч.) чөпшээрээн.

1 Озия, Иоафам, Ахаз болгаш Эзекия оларның Иудеяны чагырып турганы база Иоастың оглу Иеровоамның Израильди чагырып турганы чылдарда Дээрги-Чаяакчының Беериниң оглу Осияга ажыдып чугаалаан сөзү бо-дур.

Осияның кадайы болгаш ажы-төлү

² Дээрги-Чаяакчы Осия-биле мынчаар чугаалажып эгелээн. Ол аңаа: «Барып, самыын-садар кадайдан ап ал, ооң самыын харылзаазындан тывылган ажы-төлдүг бол, ол чорук бо черниң улузу Дээрги-Чаяакчыдан ойталап, аажок самыырап турарынче айтыр» – дээн. ³ Ынчангаш Осия Дивлаимниң уруу Гомерни кадай кылдыр ап алган. Демгизи саатталгаш, аңаа оол уруг божуп берген чүве-дир. ⁴ Дээрги-Чаяакчы Осияга: «Бо чаш төлдү Изреел деп адап аар сен, ол ат удавайн Иеху хаанның салгалын Изреел хоорайга төгүлген хан дээш кезедиримче, Израильдиң салгалының күрүнези турарын соксадырымче айтыр. ⁵ Шииткелим хүнү кээрге, Мен Изреел шынаазынга Израильдиң чазын сыйып каар мен» – дээн.

⁶ Гомер база катап саатталгаш, кыс уруг божуп алган. Дээрги-Чаяакчы Осияга: «Бо чаш төлдү Ло-рухама деп адап аар сен, ол ат израиль чонну моон соңгаар өршээвезимче, аңаа ээ-хайыра көргүспезимче айтыр. ⁷ А Иудеяның чонунга ээ-хайыра көргүзерин уламчылап, оларны чаа-дайын: ча-согун, хылыш болгаш дайынчы аъттарлыг шериглер-биле эвес, а ооң Дээрги-Чаяакчы Бурганының ачызы-биле камгалаар мен» – дээн.

⁸ Ло-рухаманы эмзирип доруктурган соонда, Гомер база катап саатталгаш, оол уруг божуп алган. ⁹ Дээрги-Чаяакчы ынчан: «Бо чаш төлдү Ло-амми деп адап аар сен, ол ат силер – Мээң чонум болбазыңарже, Мээң силер-биле харылзаа тутпазымче айтыр» – дээн.

Дээрги-Чаяакчының израиль чонну катап тургузарын аазааны

¹⁰ «Ынчалза-даа алызында израиль чоннуң саны далайның санап четпес элезини ышкаш көвүдей бээр. Израильчилерге улустун: „Ооң чону эвес силер“ – деп турган черинге: „Дириг Бурганның ажы-төлү силер“ – деп, оларга улус чугаалай бээр. ¹¹ Иудеяның, Израильдиң чону ынчан каттыжып

чыылгаш , боттарын чагырар чаңгыс баштыңчы олуртуп алгаш, боттарының черинге үнүш дег өзүп үнүп кээр . Изреелдин хүнү өндүр улуг болур!

2 Акы-дуңмаңарны: „Бурганның чону“ – деп, угба-дуңмаңарны: „Ээ-хайыра алган“ – деп адап аар силер ».

Дээрги-Чаяакчы израиль чонну буруудаткаш, кезедир

2 «Аваңар-биле чаргылдажыңар-ла, чаргылдажыңар, чүгө дээрге ол – Мээң кадайым эвес-тир, а Мен – ооң ашаа эвес-тир мен; аваңар бодунуң самын чоруун – арнындан, өскерликчи чоруун – эмиглеринден ап каапсын. 3 Оон башка Мен ооң хевин уштуп, шалдаңнааш, чаа төрүттүнгенинде дег көзүлдүр тургузуп каар мен :

ону ээн кургаг хову ышкаш кылып, када берген чер кылдыр хуулдуар мен, кагыдып-суксадып өлүрүп каар мен.

4 Ооң ажы-төлүңгө-даа ээ-хайыра көргүспес мен , чүгө дээрге олар самыын харылзаадан тывылган төлдер-дир ;

5 оларның авазы самыын-садып турган, төрөөн иези бодунуң адын баксырадып: „Хандыкшааннарымга барайн, олар мени аъш-чем, суг, дүк, лён,

олива үзү болгаш суксуннар-биле хандырып турар болгай“ – деп турган.

6 Ол бүгү дээш, Мен ооң оруун теннер-биле моондактаар мен,

херим-биле долгандыр кажаалаар мен, ол ынчан оруундан аза бээр.

7 Ол херээжен бодунуң хандыкшааннарын сүрүп чоруткаш, четпейн баар, оларны дилээш, тыппайн баар; оон ол: „Барып, баштайгы өөм ээзинче эгли берейн,

чүгө дээрге ынчан меңээ амгызындан эки турган-дыр“ – дээр.

8 Ол херээжен далган-тараа, арага болгаш олива үзүн

Мээң аңаа берип турганымны , ·Ваал бурганның дүрзүзүн шуткаан алдын, мөңгүннү

Мээң аңаа көвүдедип бергенимни билбес-тир.

9 Ол дээш, Мен Бодумнуң далган-тараамны – ажаалда үези кээрге, арагамны – виноград быжар үе кээрге, дедир ап аар мен, ооң шалдаңын чажырган Бодумнуң дүк, лёнумну хунаап аар мен.

10 Мен ам ооң бужарын хандыкшааннарының мурнунга ажыдар мен , ынчан ону кым-даа Мээң холумдан камгалап шыдавас.

11 Ооң кандыг-даа хөглүг байырлалдарын:

ай чаазы биле амыр-дыш хүннери демдеглээр байырлалдарын , бүгү-ле байырлалдыг чыыштарын соксадыр мен . 12 Ооң: „Хандыкшааннарымның берген төлевири бо-дур“ –

деп турганы виноград сыптарын, фиға ыяштарын куругладыр мен;

оларның үнген сесерлиин арга-эзим кылдыр хуулдуруптарымга,

черлик аң-мең чимистерни чип кааптар.

13 ·Ваал бурганның дүрзүлеринге бараан болуп, айдызап турганы дээш , ону кезедир мен;

ол херээжен сыргалар болгаш каасталгалар-биле каастангаш,

хандыкшааннарын сүрүп , Мени уттупкан турган болгай» – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн.

Эштежилге хүнү

14 «Ынчангаш Мен ону хандыкшыдып, ээн кургаг ховуга эккелгеш , эргеледип чугаалажыр мен .

15 Ооң соонда Мен аңаа чимистиг шөлдерни бээр мен,

а Хай-халап шынаазын идегелдин кирер эжи кылдыр бээр мен;

ол аңаа бодунуң аныяк үезинде дег, египет черден үнүп турган хүнүнде дег, Меңээ харыылаар .

16 Ол хүн кээрге, сен Мени „Ашаам!“ деп адаар сен – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн, –

оон ыңай „Ваалым!“ деп адавас сен.

17 Ол дүрзү-бурганнарның аттарын сээң аксыңдан чайладып кааптар мен,

оларның аттарын улус оон ыңай сагынмастай бээр .

18 Ол хүн кээрге, Мен израиль чон-биле черлик аң-меңниң, дээрниң куштарының,

черде соястаан амытаннарның аразынга эп-найырал керээзин чарар мен ;

ча-согунну сыйып, сээң чериңге чаа-дайынны узуткап кааш ,

айыыл чок чуртталганы сеңээ бээр мен.

19 Сени Бодум-биле кезээ мөңгөде дүгдөп аар мен, чөптүг-шынныг чорук болгаш шын шииткелди,

энерел болгаш ээ-хайыраны илереткеш, сени Бодум-биле дүгдөп аар мен .

20 Бердингенимни көргүзүп, сени Бодум-биле дүгдөп аар мен,

Дээрги-Чаяакчыны билген турар сен .

21 Ол хүн кээрге, Мен сеңээ харыы бээр мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Мен дээрге дужаарымга, ол черже чаъс чагдырар,

22 чер далган-тараа, виноград, оливаны өстүрер, а ол аъш-чем Изреелди чемгерер.

23 Мен черге Бодумнуң чонумну үнүш дег тарып аар мен ,

„Ээ-хайыра албаан“ деп аттыг чонга ээ-хайыра көргүзөр мен ;
 „Мээңи эвес“ деп аттыг чонга : „Сен – Мээң чонум сен“ – дээр мен ,
 а ол: „Сен – мээң Бурганым сен“ – деп харыылаар».

Осияның өскерлиичел кадайын ээлдирип алганы

3 Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Ам база барып, бузутка ынак , бодунуң ашаанга өскерилген херээженге ынакшый бер. Дээрги-Чаяакчы израиль чонга, олар өске бурганнарже чайгылып, оларның үзүмнүг бооваларын чииринге ынак-даа болза, база ынчалдыр ынак болгай» – дээн.

² Мен ынчан ол херээженни он беш °шекел мөңгүн болгаш бүдүн чартык °хомер ишти арбай-биле садып алган мен . ³ Мен аңаа: «Үр үеде мээң бажыңымга чуртта, самыырава, кым-биле-даа эр-херээжен харылзаа кылба, мен база сеңээ хамаарыштыр бодумну ынчаар алдынай» – дээн мен.

⁴ Шак ынчаар израиль чон үр үеде хааны чок, нояны чок, өргүлү чок, даш көжээзи чок, эфоду чок, дүрзү-бурганы чок артар-дыр. ⁵ Израиль чон ооң соонда Бурганынче эглип, Дээрги-Чаяакчыже чүткүүр база бодунуң хааны Давидтиң салгакчызын хүлээп көөр , келир үеде ачы-буянныг Дээрги-Чаяакчыдан коргар.

Дээрги-Чаяакчының Израиль-биле чаргылдашканы

4 Израиль чон, Дээрги-Чаяакчының сөстөрүн дыңна!

Дээрги-Чаяакчы бо черниң чурттакчылары-биле чаргылдажып турар-дыр ,

бо черде чөптүг-шынныг чорук, энерел, Бурганны билип аарынче чүткүл чок-тур.

² Каргыш салыры болгаш мегелээр чорук, кижини өлүрер, оорланыр болгаш самыыраар чорук хөлчөк нептерээн-дир,

хан төгүүшкүнү даады-ла болуп турар-дыр.

³ Ол бүгү дээш, бо чер ыглап-сыктаар , ооң чурттакчылары черлик аң-мең болгаш дээрниң куштары-биле кады

кырлып каар,

далайның балыктары безин өлүп каар .

⁴ «Кым-даа өске кижини маргышпазын, кым-даа өске кижини сойгалавазын.

Бурганның бараалгакчызы, Мен сээң-биле чаргылдажыр мен!

⁵ Хүндүс-даа буураар сен, Бурганның медээчизи дүне-даа

сээң-биле кады буураар.

Сээң иеңни база узуткап каар мен.

⁶ Мээң чонум билииниң четпезинден кырдырып аар ;

билигни хүлээп көрбээн бооруңга,

Мен база сени Меңээ бараалгаар кылдыр хүлээп көрбөс мен,

Бурганыңның хоойлузун уттупкан бооруңга, Мен база сээң ажы-төлүңнү уттуптар мен.

⁷ Бараалгакчылар өзүп-көвүдээн тудум-на, Меңээ удур бачыт үүлгедири дам баар-дыр; оларның ат-алдарын бак атче хуулдуарар мен.

⁸ Олар Мээң чонумнуң бачыт дээш өргүлдеринден аштанып-чемненир-дир ,

ынчангаш оларның сеткил-сагыжынга чоннуң бачыттыг болуру

тааржыр-дыр.

⁹ Чон-биле болур чүве бараалгакчыларны оюп эртпес,

оруктары дээш, Мен оларны кезедир мен, үүлгедиглерин ёзугаар оларга кеземче онаар мен .

¹⁰ Олар чигеш, тотпас , самыырааш, өзүп-көвүдөс,

чүге дээрге Дээрги-Чаяакчыга бараан болуушкунун сагывас апаргаш,

¹¹ самыыраан-дыр.

Мээң чонум арагага, эзиртир суксуннарга алзып алган-дыр .

¹² Ол кылып алган ыяш дүрзүзүндөн айтыртынып турар-дыр ,

даянгыжы аңаа харыы бээр-дир.

Самыыраашкынның сүлдеси оларны астырып каапкан боорга ,

олар Бурганындан ойталаан-дыр.

¹³ Олар даглар баштарынга өргүлдерин эккеп салып,

тейлер кырынга бүгү улуг хөлгелиг ыяштар адаанга

айдызаашкын кылып турар .

Ынчангаш силерниң кыстарыңар самыырап, кенээттериңер ашактарыңа өскерлип турар.

¹⁴ Ол кыстарыңарны, кенээттериңерни кезетпес мен,

чүге дээрге эр улузуңар боттары самыын-садар херээженнер-биле хойгажыр-дыр,

дүрзү-бурганнар өргээлеринге самыын-саткан улус-биле кады

өргүлдер салыр-дыр силер ,

а чүве билбес чон узуткаттырып турар-дыр.

¹⁵ Израильчилер, силер бодуңар самыырап-даа турар болзуңарза,

оода-ла Иудеяны бачытче киирбеңер;

Галгал хоорайже барбаңар , Бет-Авенче

көдүрүлбеңер,

дириг Дээрги-Чаяакчының ады-биле

даңгыраглаваңар.

¹⁶ Израиль чөрүү бызаа дег дедир апарган-дыр, таанда-ла Дээрги-Чаяакчы ам ол чонну,

хураганнарын дег,

чаагай одарга оъткарар бе?

¹⁷ Эфрем дүрзү-бурганнарга хандыкшаан-дыр, сен ам ооң-биле үрелдешпе.

¹⁸ Оларның арагалаары кедерээн-дир,

самыыраашкыны хемчээл чок-тур,
ол чоннуң чагырыкчылары ыянчыг чүүлге ынак-
тыр.

¹⁹ Эфремни шуурган чалгыннарынга ужудуп
аппаар,
израильчилер өргүлдериң хайындан адын
баксырадып аар».

Израильдиң шииттирери

5 «Бурганның бараалгакчылары, ол бүгүну
дыңнаңар,
израиль чон, ол бүгүну кичээнгейге ап көр,
хаанның өг-бүлези, кулааңар ээктириңер;
силерни ам шиидер-ле болгай.
Мицпа хоорайга – какпа, Фавор дагга – чада
салган четки бооп турдуңар.
² Силер Ситтимге ханы оңгар казып алдыңар,
а Мен силерни кезедир мен.
³ Эфремни билир мен, Израиль Меңээ ажык-көскү;
Эфрем, самыырап тур сен, Израиль, бужартап тур
сен.

⁴ Үлгедиглери израильчилерни Бурганынче
ээлдирбейн турар,
самыыраашкынның сүлдези оларның аразында
турар-дыр,
Дээрги-Чаяакчыны билбестер-дир.

⁵ Израильдиң адыыргак чоруу бодунга удур
херечилээр,
Эфрем бодунуң бузут-багы дээш кээп дүжер,
Иудея база олар-биле кады кээп дүжер.

⁶ Израильчилер шээр-даа, бода-даа малын өргүлгө
салып,
Дээрги-Чаяакчыны дилеп чорупкаш, тыппайн
баар,

Дээрги-Чаяакчы олардан ырай берген болур .

⁷ Олар Дээрги-Чаяакчыга өскерлип, сурас ажы-төл
төрүп алган-дыр.

Оларны бир ай дургузунда ээлээн чери-биле кады
чиптер».

Израиль биле Иудеяга удур дайын

⁸ «Гива хоорайга мыйыс этсиңер,
Рама хоорайга труба этсиңер,
Бет-Авенге дүвүрээзин чарлаңар :
Вениамин, дайзын сээң артыңда тур!

⁹ Кеземче хүнү кээрге, Эфрем хоозурап каар.
Ол бүгү болуру чайлаш чок дээрзин
Израильдиң аймактарыңа медээлеп тур мен.

¹⁰ Иудеяның баштыңары ээлел чериниң
кызыгаарын алгыдып,
дүрүм үрээн улус-тур; Мен оларже килеңимни суг
дег төгөр мен.

¹¹ Эфрем дарладып, шииткелге бастырган-дыр,
чүгө дээрге хоозун дүрзү-бурганнарны эдерген-
дир .

¹² Эфремни үзүт-ховаган дег чиир мен, Иудеяны
курт дег чиир мен.

¹³ Эфрем – бодунуң аарыын, Иудея – бодунуң
балыын көрүп каан,
Эфрем Ассириядан дуза дилеп, өндүр улуг хаанче
элчиннерин ыткан.

Ынчалза-даа ол силерни экиртип шыдавас,
балыыңарны эмнеп шыдавас .

¹⁴ Чүгө дээрге Эфремге арзылаң дег мен, Иудеяга
араатан аң дег мен .

Ийе, Мен оларны үзерлеп каапкаш, алгаш чоруй
баар мен –

кым-даа оларны камгалап шыдавас.

¹⁵ Олар буруузун билимээн шаанда, Мени дилеп
эгелевээн шаанда,

Мен турар черимче дедир чоруй барайн .

6 Олар хилинчекке бүргеткеш, Менче чүткүп
эглээр».

Дээрги-Чаяакчыже эглиишкин

Барып, Дээрги-Чаяакчыже эглиили!
Ол бисти аартып каан – Ол бисти экиртип каар;
бисти балыглап каан – балыгларывысты шарып
бээр ;

² ийи хонук эртерге, Ол бисти диргизер,
үшкү хүнде Ол бисти бут кырынга тургузуп каар,
ынчан Аңаа шынчы амыдырап, Ону билип алыр
бис.

³ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчыны билип алырынче
чүткүп көрээли.

Ол биске даң хаяазы дег ыяап-ла көстүп кээр,
Ол бисче чаъс ышкаш – черни суггарган часкы
чаъс ышкаш чедип кээр.

Бурганга бердинмээн улус

⁴ «Эфрем, сени канчаайн? Сени канчаайн, Иудея?
Силерниң энерелиңер эртенги туман дег, эрип
каар шалың дег .

⁵ Ынчангаш өлүм биле узуткаашкынны медээлээр
дээш,
силерже медээчилеримни чорудуп турдум ;
Мээң шииткелим чырык дег чайынналдыр чырып
кээр.

⁶ Өргүлдү эвес, энерелдиг бооруңарны күзеп тур
мен,
улустуң Бурганны билип алырын
оларның бүрүн өрттеткен өргүлдеринден артык
күзеп тур мен .

⁷ А олар, өске улус ышкаш, чагыг-керээни үреп,
Меңээ өскерилди.

⁸ Галаад – бузут үлгедикчилериниң ханга
борашкан хоорайы .

⁹ Дээрбечилерниң кижини кедеп турары дег,
бараалгакчыларның бөлүглели Сихем чедер
орукка кижилер өлүрүп,
бузут үлгедип турар.

¹⁰ Израиль чонда чүдек-бужар чүвени көрүп тур мен.

Эфрем самыырап турар-дыр, Израиль бужартап турар-дыр.

¹¹ Иудея, сеңээ база дүжүт ажаар үени доктаадып каар!

Мен Бодумнуң чонумга эки чолду эгидер деп баарымга ,

7 Израильди эмнээр деп баарымга, Эфремниң кем-буруузу, Самарияның бузут-багы көстү берди.

Олар мегелеп турар-дыр, оорлаашкын-даа болур-дур,

дээрбечи-даа улусту кудумчуларга үптээр-дир.

² Оларның бузуттуг үүлгедиглериниң шуптузун сактып алганымны

медереп билбестер-дир;

ам оларны ажил-херектери бүргеп алган,

оларны тода көрүп тур мен».

Эрге-чагырга тутканнарның бузуду

³ «Израильчилер боттарының бузут-багы-биле – хаанны,

оп-мегези-биле – нояннары хөглөдип турар.

⁴ Олар шупту өскерликчилер-дир, оларның күзээшкиннери,

хлеб быжырыкчызының суугузу дег, изип-хып тур, а хлеб быжырыкчызы суугузун чүгле далганын хоюткаш,

оозу ажый бээр өйге чедир одавас болгай.

⁵ Хаанывыстың байырлалының хүнүнде нояннары аарыгыжеге чедир изиглендир ижип алган, а хаан кочуургак улусче холун сунган.

⁶ Олар боттарының кара сагышты-биле чүректерин суугуга дөмей кылып аар;

оларның килеңи дүннү өттүр удуп хонар, а эртен ол чалбыышталган от дег кыва бээр.

⁷ Олар шупту суугу ышкаш изий бергеш, боттарының баштыңнарын сыырып турар; оларның бүгү хааннары дүжүлгелеринден кээп дүжүп турар ,

оларның чаңгызы-даа Менден дуза дилеп кыйгырбады.

⁸ Эфрем өске чоннар-биле холужа берген-дир , ол бир талазы чиг хаарган далган дег апарган-дыр.

⁹ Хары улус ооң күжүн чип турган, а ол эскербээн, ооң бажы көгере берген, а ол билбейн турар .

¹⁰ Израильдин адыргак чоруу бодунга удур херечилээр ;

ол бүгү болуп турда-ла, Дээрги-Чаяакчы Бурганынче ээлбес-тир,

Олче чүткүвес-тир.

¹¹ Эфрем мелегей, сарыыл чок көге-буга дег-дир: дуза дилеп, бирде Египетти кыйгырып, бирде Ассирияже барып турар-дыр .

¹² Израильчилер дуза дилеп чоруптарга,

Бодумнуң четкимни оларже хөме салыр мен , дээрниң куштарын дег, дүжүр октаар мен, оларның чыылганын дыңнааш, бектеп каар мен .

¹³ Менден ырай бергени дээш, олар ат болур, Меңээ удур үймээн үндүргени дээш, олар узуткаттырып аар.

Ол чонну камгалаар деп турдум, а олар Мээң дугайымда меге чүве чугаалажыр-дыр.

¹⁴ Олар орун-дөжээнге човууртап чыткаш, кажан-даа боттарының сеткил-чүрээнден Менден дуза дилеп кыйгырбады ;

олар чыгылып турза-даа, чүгле далган-тараа чииринге,

арага ижеринге өйлежип, Менден ойталаар болду.

¹⁵ Оларны билиндир сургап, күш киир быжыглап турган мен,

а олар Меңээ удур бак чүве бодаар-дыр.

¹⁶ Олар кымче-даа эглип кээп турду,

чүгле Дээди Өрүкү Бурганче эвес;

олар ыргак-дагыр согуннар дег апарды ;

оларның нояннары аксы-дылының каржы-багы дээш

хылышка шаштырып аар, ынчан Египеттиң чону оларны кочулап-шоодар».

Израиль политиктиг база шажынчы бачыттары дээш кеземче алыр

8 «Трубадан эдис! Израильчилер Мээң чагыг-керээмни үрээн,

Мээң хоойлумга чагыртпаан боорга, Дээрги-Чаяакчының черинче эзир шүүргедеп келген дег-дир .

² Олар Менден дуза дилеп: „Бурганывыс! Израильчилер бис Сени билип алдывыс!“ – деп кыйгырар .

³ Израиль чон буяндан ойталады; дайзын ам ону истеп-сүрер.

⁴ Израильчилер хааннары Мээң дужаалым чокка боттары дүжүлгеге олуртуп турган , нояннары Мээң чөпшээрелим чокка шилип ап турган.

Боттарының алдын-мөңгүнүнден дүрзү-бурганнар шуткуп ап турганнар,

ынчангаш узуткаттырып аарлар.

⁵ Самария, сээң дүрзү-бугажыңны хүлээп көрбедим!

Мээң килеңим израильчилерже кыптыкты: кажанга чедир арыгланым ап шыдавастарыл?!

⁶ Ол бугажыкты Израиль боду кылган болгай.

Ону шевер кижиге шуткаан, ынчангаш ол бурган эвес-тир;

Самарияның бугажы буступ каар!

⁷ Израильчилер салгын тарып алгаш, шуурган ажаап аар ;

үрезин бербес сыптан далган-тараа ажаап алдынмас,

далган-тараа ажааттынар-даа болза, ону хары улус чиир.

⁸ Израиль чон сыыртырып алган, ол ам өске чоннар аразында ажык чок чүүл дег .

⁹ Олар Ассирияже дуза дилеп чорупкан , чааскаан улчуп чоруур черлик элчиген ышкаш Эфрем хары улустуң ынакшылын төлевир берип тургаш, садып алган .

¹⁰ Израильчилер өске чоннарга төлевир үлеп берип турган-даа болза, Мен оларны бөле сүрүп эккээр мен, ынчан олар удавайн хары нояннарның база хаанның дарлалындан хинчек көрүп эгелээрлер.

¹¹ Эфрем бачыт дээш өргүл салыры-биле хөй-ле бедигээштер тудуп алган, а оон оларны бачыт үүлгедири-биле ажыглап турган.

¹² Мен израильчилерге Бодумнуң хөй хоойлуларымны бижип-даа берген болзумза, олар боттарынга хамааржыр кылдыр хүлээп көрбес ийик.

¹³ Олар Дээрги-Чаяакчыга өргүл кылдыр этт эккеп салгаш, чип аар .

Оларның өргүлдери Меңээ таарымчалыг эвес; Мен ам оларның буздун бодап келгеш, бачыттары дээш кезедир мен : олар Египетче эглип кээр .

¹⁴ Израиль бодунуң Чаяакчызын уттупкаш , ордулар тудуп алган-дыр; Иудея хөй быжыглалдыг хоорайлар тудуп турар-дыр, ынчалза-даа Мен ол хоорайларже отту ыдыптар мен, от ордуларны чиптер ».

Израильдин өөрүшкүзү ажыг-шүжүг бооп хуула бээр

9 Израиль, өөрбейн көр, өске чоннар ышкаш байырлап-хөглеве, чүге дээрге самырааш, Бурганыңдан ойталаандыр сен, хамык тараа шаңнарынга самыын-садар чорук дээш төлевир алырынга ынак-тыр сен .

² Израильчилер боттарының далган-тараазын, олива чимизин чип шыдавас, боттарының виноград арагазынга идегели боттанмас.

³ Олар Дээрги-Чаяакчының черинге чурттап артпас.

Эфрем Египетче дедир чоруптар , Ассирияга база арыг эвес аъш-чем чиир .

⁴ Олар ынчан Дээрги-Чаяакчыга арагазын өргүп кутпас, оларның өргүлдери Аңаа таарышпас,

өргүл аъш-чеми оларга хөөржүдүлге аъш-чеми дег болур –

ону чиген бүгү улус арыг эвес апаар , чүге дээрге оларның аъш-чеми чүгле боттарының чииринге ажыглаттынып, Дээрги-Чаяакчының өргээзинче кирбес.

⁵ Байырланчыг чыыш хүнүнде, Дээрги-Чаяакчыга тураскааткан байырлал хүнүнде канчаар силер?

⁶ Израильчилер чылча шаптырыышкындан чайлай берзе-даа, Египет оларны чыггаш, Мемфиске хөөржүдүп каар.

Оларның мөңгүнден кылган улуг үнелиг чүүлдерин шагар-оът дуй аптар, чадырларынга тенниг үнүштер үнүп кээр.

⁷ Ялаладыр, кеземче көөр хүннери келген дээрзин израильчилер билип алзын.

Бурганның медээчизи мелегей бе? Бурганның Сүлдезинге башкарткан кижиге угаанын ышкынган бе?

Сээң хөй санныг бузуттуг үүлгедиглерин дээш, өндүр улуг өжээннешкек чорууң дээш, Бурганның медээчилери ындыг улус апарган-дыр.

⁸ Бурганымың чону Эфремниң доскуулчузу – Бурганның медээчизи , ынчалза-даа ооң бүгү оруктарында какпа салып каан, аңаа өжээнниг улус ооң Бурганының өргээзинде-даа бар.

⁹ Израильчилер боттарының бузуттуг үүлгедиглерин, Гивага болуп турганы дег , күштелдирип алган-дыр,

Бурган оларның кем-буруузун бодап келгеш, бачыттарының ужун кезедир .

Израильчилер ажы-төл чок артар

¹⁰ «Мен Израильди тып аарымга, ол ээн кургаг ховуда үнген виноград дег турган , сээң ада-өгбеңни фиға ыяжының быжар өйү келген

баштайгы чимизи дег кылдыр көрүп каан мен.

А олар Фегор дагга чедип келгеш, Ваал дээр ыянчыг бурганга боттарын бараалгатканнар , ынакшый берген дүрзү-бурганы дег чүдек-бужар апарганнар.

¹¹ Эфремниң ат-алдары куш ышкаш ужуп чоруй баар –

ажы-төл төрүттүнмес, херээженнер иштелбес база божувас.

¹² А ажы-төлүн өстүрүп-даа аар болза, чаңгызын-даа дириг арттырбас мен, олардан хая көрнү бээримге, ат болурлар!»

¹³ Мээң көргөним ёзугаар Эфрем, Тир хоорай ышкаш,

кайгамчык эки черде турар-дыр,
ындыг-даа болза, Эфрем бодунуң ажы-төлүн
өлүрүкчүже үндүрер
ужурга таваржыр .

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы, оларга бээр дээн чүвеңни
берип көр.

Божуп-төрүвес ижин-хырынныг, соглуп калган
эмиглиг кылып каап көр.

¹⁵ «Израильчилерниң бүгү бузуду – Галгалда ,
аңаа оларны көөр хөңнүм чок апарган;
бүгү бузуттуг үүлгедиглери дээш,
оларны Бодумнуң черимден үндүр ойладыптар
мен,

оларга моон соңгаар ынак болбас мен;
оларның нояннары шуптузу Менден ойталаан
болгай.

¹⁶ Эфрем буураан, дазылы кургап калган үнүштүң
чимис бербези дег,
израильчилер база үре-төл чок болур,
а бир эвес божуп-төрүүр-даа болза,
оларның иштинге боттанган күзенчиг үре-төлүн
өлүрүп каар мен».

¹⁷ Бурганым олардан ойталаар,
чүге дээрге Ону тооп дыңнавааннар-дыр;
олар өске чоннар аразынга улчуп чоруп бээр .

Хаанның база дүрзү-бугажыктың төнчүзү

10 Израиль – чечектелген виноград сывы , ол
хөй чимис берип турар;

ооң чимизи көвүдээн тудум, улам хөй өргүл
бедигээштери тудуп аар,
ооң чери эки болган тудум, даш көжээлерин
каастаары дам баар.

² Израильчилерниң сеткил-чүрээ Дээрги-
Чаяакчыга шынчы эвес,
ол кем-буруузу дээш, олар кеземче алып:
Дээрги-Чаяакчы оларның өргүл бедигээштерин
үрөп кааптар,

даш көжээлерин чуура шавар.

³ Израильчилер ынчан: «Бисте ам хаан чок-тур,
Дээрги-Чаяакчыдан-даа кортпайн турган болгай
бис.

Хаан турар-даа болза, ол биске кандыг ажык-
дузалыгыл?!» – дижир.

⁴ Олар хоозун сөстөр чугаалап, меге даңгырак
берип,

өске чоннар-биле эвилелдежип турарлар,
андазын чарган черде үнген хоран оът дег,
чөптүг шииткелди хажыдып турарлар .

⁵ Самарияның чурттакчылары Бет-Авенде дүрзү-
бугажыкка мөгеер дээш
барып турар;

ол дүрзүге мөгеер чон-даа, ооң өөрүп турган
бараалгакчылары-даа

ол дээш кажыыдап, ыглажыр.

Чүге дээрге дүрзүнүң каас-чаражын чок кылып
каар,

⁶ ооң бодун Ассирияже – өндүр улуг хаанга белек
кылдыр – алгаш баар;

Эфрем бак атка кирер,
бодунуң кара сагыштыг бодалының ужун
Израильдин ады баксыраар.

⁷ Самарияның хааны, сугда салдаан чарты дег,
чиде бээр.

⁸ Бет-Авенде мөгейишкин кылыр бедик черлерни
–

израиль чоннуң бачыт үүлгедип турар черлерин
үрөп бузуп кааптар.

Израильчилерниң өргүл бедигээштеринге
тенниг үнүштер биле бок сиген үнүп кээр;
олар дагларга: «Бисти дуглай дүжүңер!» – деп,
тейлерге: «Бисче кээп дүжүңер!» – деп чанныр .

⁹ «Израиль, Гиваның үезинден бээр бачыт
үүлгедип келген сен;

израильчилер ол хевээр артып калган;
Гивага шак ол бак сагыштыг улусту дайын
таварбас бе?

¹⁰ Израильчилерни күзээним ёзугаар кезедир мен,
өске чоннар оларга удур чыгып кээр,
ынчан ийи кемниг херээ дээш, олар хүлүттүрүп
аар.

¹¹ Эфрем – өөрөдип каан, тараа бастыраарынга
ынак инек-тир ,
ооң быжыг мойнунга хомутту Мен Бодум кедирер
мен;

Эфремни мунар мен, Иудея – чер аңдарар,
Израиль – чер илииртээр.

¹² Чөптүг-шынныг чорукту бодуңарга тарып
алыңар –

энерелди ажаап аар силер; кур черни аңдарыңар ,
чүге дээрге Дээрги-Чаяакчыже чүткүүр үе келген-
дир –

Ол чедип келгеш, шын шииткелди силерже
чагдырар.

¹³ Бузутту болбаазыраттыңар, оон кем-буруу ажаап
алгаш,

мегениң дүжүдүн чип алдыңар ,
чүге дээрге бодуңарның орууңарга, эңдерик аг-
шериңерге идегеп турдуңар.

¹⁴ Сээң чонуңга удур чаа-дайын үнер,
Салманның Бет-Арбел хоорайны тулчуушкун
үезинде үрөп бускаш,

аваларны ажы-төлү-биле катай чылча октап-
шывадап турганы дег ,
сээң бүгү шивээлериңни үрөп бузуп каар!

¹⁵ Үүлгеткен кедергей бузудуңар дээш,
Вефилдин чурттакчылары силерни ынчаар бак
аажылаар.

11 Израильдин хааны даң хаязында-ла өлүп
каар.

Израиль чон – Бурганның ынак төлү

«Израиль аныяк турда, аңаа ынак апарган мен ,

Бодумнуң оглумну Египеттен үндүр кыйгырып алган мен .

² Израильчилерни медээчилерим кыйгырып турда-ла,

олар ырап, Ваал бурганның дүрзүлеринге өргүлдөр эккеп салып, шуткуп, чазаан дүрзүлөргө мөгөйип, айдызаашкын кылып турганнар.

³ Мен Бодум Эфремни кылаштаарыңга өөредип кагдым,

холумга көдүрүп алгаш чоруп турдум, а израильчилер оларны Мээң экиртир эмнеп турарымны билбеди.

⁴ Кижизиг, ынакшылдыг харылзаалар-биле оларны хаара тудуп алган мен ;

оларның моюннарыңдан дөңгүнү ужулган дег болган мен,

ээккеш , аьш-чемни оларга салып берип турган мен .

⁵ Израиль Египетче дедир эеп чоруур , Ассирия ону чагырар,

чүге дээрге ол Менче эглиринден ойталаан-дыр.

⁶ Ооң хоорайларын хылыш кезе шавар – ооң хаалгазының дээктерин үреп,

кара сагыштыг бодалдары дээш, израильчилерни сыырыптар.

⁷ Мээң чонум Менден ойталаарын кызып турар-дыр,

медээчилерим оларны бедикче кыйгырарга-даа, өрү көдүрлүр кижичок-тур .

⁸ Эфрем, сенден канчап ойталаар мен? Израиль, сени канчап өскелерге бериптер мен?

Сени Адма хоорайны дег бак аажылаар мен бе, Цевоим хоорай-биле кылган чүвемни сеңээ хамаарыштыр кылыр мен бе ?

Мээң бүгү кээргелим кыптыга берди, бодал-сагыжым өскерлип,

⁹ Бодумнуң килеңим ёзугаар кылбас мен, Эфремни база катап узуткавас мен,

чүге дээрге Мен – кижичок эвес , а силерниң араңарда ыдыктыг Бурган мен ;

силерге хорадап келбес мен .

¹⁰ Израильчилер Дээрги-Чаяакчыны эдерип чоруптар,

Ол арзылаң ышкаш ырланыр ; Ооң ырланганын дыңнааш, ажы-төлү сырбаш дээш,

барыын чүктен чедип кээр .

¹¹ Олар Египеттен – бора-хөкпеш ышкаш, Ассириядан – көге-буга ышкаш ужуп чедип кээр ; оларны боттарының аал-ораннарыңга чурттадып каар мен».

Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Иаковтуң салгалы бодунуң Бурганыңга шынчы эвес

¹² «Мени Эфрем меге-биле, израиль чон – авыяс чоруу-биле бүзээлеп алган;

Иудея шынчы ыдыктыг Бурганыңдан аза берген .

¹² Эфрем хат кадарып, өрттендир чиир хатты сүрүп турар , хүннү бадыр мегени, хоозураашкынны көвүдөдип турар.

Израильчилер Ассирия-биле-даа эвилелдежип, Египетче-даа белек кылдыр олива үзү чорудуп берип турар .

² Дээрги-Чаяакчы Иудея-биле база чаргылдажып турар,

Ол Иаковтуң үре-салгалыңга ооң оруктары дээш, үлгеткен херектерин барымдаалап, кеземче онаар.

³ Иаков иезиниң иштинге-ле бодунуң акызын ажып эрткен ,

а күш-шыдалы четчи бергеш, Бурган-биле сегиржип алган .

⁴ Ол Бурганның төлээзи-биле хүрешкеш, тиилеп кааш,

Бургандан ачы-буян дилеп, ыглап турган; Вефилге Бурган аңаа ужуражып, чугаалашкан .

⁵ Дээрги-Чаяакчы – Аг-шериглиг Бурган-дыр, Ооң ат-дужаалы – Дээрги-Чаяакчы .

⁶ Сен бодунуң Бурганыңче эглип кел, ээ-хайыралыг база чөптүг бол , Аңаа кезээде идеге.

⁷ Хананей садыгжылар шын эвес деңзилээр деңзи тудуп алгаш,

улустан чүве мегелеп чииринге ынак .

⁸ Эфрем: „Мен-даа олар ышкаш байыдым , эт-хөреңги чыып алдым.

Мээң бүгү ажил-херээмден улус хоойлуга удурланышкак,

бачыт деп санадыр чүү-даа чүве тыппас“ – деп чугаалаан.

⁹ А Мен Египетке чурттап турган үеңден бээр сээң Дээрги-Чаяакчы Бурганың болгай мен;

байырлалдар хүннеринде дег , сени база катап чадырларга чурттадып каар мен.

¹⁰ Мен Бодумнуң медээчилерим-биле чугаалажып, оларже чоруткан көстүүшкүннеримни көвүдөдип,

медээчилерни дамчыштыр чонну сагындырып турган мен .

¹¹ А Галаад бузутка бердинген-дир , ооң чону чөгенчиг улус апарган-дыр.

Олар Галгалга өргүл кылдыр бугажыктар салып турган-дыр ,

оларның өргүл бедигээштери аңдарган шөлде оваалай чыгган

даштар дег-дир.

¹² Иаков Арам дээр чуртче дезе берген; Израиль аңаа күдээлеп, кадайы дээш ажилдап берип,

өгленир дээш хой кадарып турган .

¹³ Дээрги-Чаяакчы израиль чонну Египеттен медээчизин дамчыштыр үндүре бергеш,

база-ла медээчизин дамчыштыр кадагалап турган

¹⁴ Эфрем Дээргизин дыка-ла хорадаткан ,
өлүрүкчү чоруу дээш буруузун ол боду чүктээр,
ол Дээргизин куду көргөн дээш,
Дээрги ооң бодун куду көрдүрер.

Дээрги-Чаяакчы Израильди үзерлеп кааптар

13 «Эфрем чүве чугаалаарга, улус сүрээдеп,
сирилээр турган;
ол Израильге бедик турушту ээлеп алган,
ынчалза-даа Ваал бурган дээш буруудап , өлүп
калган.

² Ам израильчилерниң бачыт үүлгедири дам
барган-дыр:
ус-шевер улус оларга дүрзү-бурганнарны
мөңгүнден шуткуп,
чогаадып кылып берип турар-дыр;
израильчилер оон дүрзү-бурганнар-биле
чугаалажып,
оларга өргүлдер салып турар-дыр;
кижилер шуткумал бугажыктарны ошкап турар-
дыр!

³ Ол чоруу дээш, израильчилер эртенги туман
ышкаш дүрген
эстип чиде бээр,
олар эрип каар шалың дег , шаңдан хадаан тараа
саваңы дег,
хоолайдан үнген ыш дег апаар .

⁴ А Мен – египет черге турган үеңден бээр,
сээң Дээрги-Чаяакчы Бурганың болгай мен,
сен Менден өске Бурган билбес сен,
Менден өске Камгалакчы-даа чок .

⁵ Ээн кургаг ховуга, кадып калган черге
сенче сагыш салып турган мен .

⁶ Одар-белчиирлиг апаргаш, израильчилер тодуг-
догаа болу берди,
а тода бергеш, туразы улгадып, Мени уттупту .

⁷ Мен оларга арзылаң дег болур мен,
пар дег, орук чанынга кедээр мен .

⁸ Оларже оолдарын оскунган кыс адыг дег
халдааш ,
хөрек-чүрөөн үзерлээр мен; арзылаң ышкаш чиир
мен;

черлик аң-араатан оларны үзерлеп кааптар.

⁹ Израиль, сээң узуткаттырар үең келди,
чүгле Мен сеңээ дузалап боор мен.

¹⁰ Сээң хааның ам кайдал?

Ол сени бүгү хоорайларыңга камгалап алзын че!
Баштыңнарың кайдал? Сен: „Биске хаандан,
нояннардан берем!“ – деп
дилеп турдуң чоп .

¹¹ Мен килеңней бергеш, сеңээ хаан бердим,
хорадай бергеш, ону хунаап алдым .

¹² Эфремниң кем-буруузун доңнай баглап каан,
ооң бачыдын шыгжап каан – Мен ону утпас мен.

¹³ Эфрем угаан чок оол-дур,

херээжен кижини ону божуп чыдырда дег,
ол хилинчектенип турар,
ынчалза-даа хырындан үнер хөңнү чок-тур .

¹⁴ Мен израильчилерни өлүглер оранының эрге-
чагыргазындан
адырар мен бе?

Чок, оларга кээргел көргүспес мен!

Өлүм, сээң хамчык аарыың кайыл?

Алдыы оран, сээң халдавырлыг аарыың кайыл?

¹⁵ Эфрем акы-дуңмазынга бодаарга, өзүген-даа
болза,
өрттендир чиир хат чедип кээр –
ээн кургаг ховудан Дээрги-Чаяакчының хады
көдүрлүр,
ынчан ол хат Эфремниң суунуң бажын соолдуруп
каар,
булаан кадырып каар ;
ол хат Израильдиң эртинге-байлаан үптээр,
ооң бүгү үнелиг чүүлдериниң шыгжамырын
куругладыр.

14 Самария бодунуң буруузун чүктээр,
чүге дээрге бодунуң Бурганынга удур тура
халаан-дыр ;
израильчилер хылыштан кырлып калыр,
оларның чаш төлдерин черже чылча октап,
сааттыг херээженнерин одура шаап каар ».

Израиль чон бачыдын миннир болза, Бурган аңаа ачы-буян хайырлаар

² Израиль, Дээрги-Чаяакчы Бурганыңче эглип кел ,
чүге дээрге кем-бурууң дээш кээп дүшкен-дир сен.

³ Мөргүүр сөстериңер боданып алгаш, Дээрги-
Чаяакчыже эглип кээп:

„Хамык кем-буруувусту өршээп,
эккээр чүүлүвүстү ээ көрнүүшкүн-биле хүлээп ап
көрөм,
аксы-сөзүвүстүң макталын өргүл кылдыр Сеңээ
эккээр бис .

⁴ Ассирия бисти камгалавас , дайынчы
аъттарывысты мунмас бис,
холувустуң кылыгларын ‘Бурганывыс’ деп адавас
бис,

чүге дээрге өскүс улуска чүгле Сен ээ-хайыралыг
болгай сен “ –
деп чугаалаңар.

⁵ Менден ойталаар чоруктан оларны экиртир мен,
оларга сеткилим ханызындан ынак болур мен,
чүге дээрге Мээң килеңим олардан чайлай
берген-дир.

⁶ Мен Израильге чаъс-шалың дег болур мен,
ол ынчан лилия дег чечектелир ,
Ливан дагда пөш дег, дазылдары тарай өзер;

⁷ ооң будуктары чаттылдыр херлир,
ол чараш-каазы-биле – олива ыяжы дег,
чаагай чыды-биле – Ливанның пөжү дег апаар.

⁸ Ооң хөлегезинге серииттенип олурган улус эеп
келир,

олар далган-тарааны эңдере ажаап аар ,

боттары виноград сывы дег чечектелип,
Ливанның сураглыг арагазы ышкаш алдаржый
бээрлер.

⁹Эфрем ынчан: „Дүрзү-бурганнарның меңээ херээ
чүл?“ – деп чугаалаар.

Мен ооң мөргүлүнге харыылап, ону карактап көөр
мен,

аңаа девээлиг ыяш дег болур мен;

сенде бар ачы-буянның үнген дөзү мен.

¹⁰Мерген угаанныг кижиги ол бүгүнү билип алзын,
сарыылдыг кижиги угаап билзин.

Дээрги-Чаяакчының оруктары дорт болгай –
чөптүг-шынныг улус ол оруктап чоруптар,
а үймээнчи улус аңаа чорааш, кээп дүжер».

Иоил

Кирилде

Номунуң баштайгы ийи эгезинде Иоил медээчи бодунуң чуртунче шартылааның коргунчуг халдаашкынын тодарадып бижээн. Медээчи шартылаа дугайында Бурганның Бодунуң ыдыпканы, оруунга таварышкан бүгү чүвени узуткап турар дайзынның аг-шерииниң дугайында дег чугаалап турар. (Мында шартылааның омур-хевирин дамчыштыр ёзулуг аг-шеригниң халдаашкынын көргүскен деп удурланышкак бодал база бар.) Иоил израиль чонга боттарының бачыттарын минниринче Бурганның кыйгырыын база оларның менди-чаагай чоруун эгидип, оларны Бодунуң Сүлдези-биле бүргээр деп Ооң аазашкынын дамчыдып турар.

Шартылааның халдаашкыны – Бурганның шииткелиниң хүнүнде болур чүвени баш бурунгаар көргүскени-дир (3-кү эге). Ол хүнде Дээрги-Чаяакчы бүгү чоннарга Ооң шилип алган чонунга чедирген хамык хора-багы дээш харыысалга онаар. Буруулуглар кеземче алыр, а Бурганның чону элбек ачы-буян алыр.

1 Дээрги-Чаяакчының Патуилдиң оглу Иоилге ажыткан сөзү бо-дур.

Мөөң шартылааның халдаашкыны

² Ирейлер, дыңнаңар, чер-чурттуң бүгү чурттакчылары, кичээнгей салыңар!

Силерниң чурттап турар үеңерде азы ада-өбөңерниң чурттап турган үезинде ол ышкаш чүве болган бе?

³ Ол дугайында ажы-төлүңерге чугаалап бериңер, а олар боттарының ажы-төлүңге дамчытсын, а оларның ажы-төлү дараазыңга салгалга чугаалап берзин .

⁴ Шартылаа чиген соонда арткан чүвени чаш шартылаа чип турган, чаш шартылааның соонда арткан чүвени шерги чип турган, а шергиниң соонда арткан чүвени чаш шерги төндүр чип каапкан .

⁵ Арагачылар, оттуп келгеш, ишкирнигип ыглаңар .

Виноград арагазы ижип турар бүгү улус, ооң чулуунуң ажыын ажып, ыглаңар, чүге дээрге ону силерниң аксыңардан хунаап алган-дыр.

⁶ Мээң черимче күштүг, санап четпес хөй чон келген-дир.

Ооң диштери – арзылаң диштери, азыглары – кыс арзылаңныи-ла .

⁷ Ол чон виноградым сыптарын хоозурадып каапкан, фи́га ыяштарымны сыйып каапкан –

ооң чөвүрээзин карттап кааптарга, будуктары агарып калган.

⁸ Качыгдал хевин кеткен, ынак эжиниң ажыын ажып турар

кыс ышкаш ыглап-сыктаңар.

⁹ Дээрги-Чаяакчының өргээзинде далган-тараа болгаш арага өргүлү ам чок-тур.

Дээрги-Чаяакчының бараан болукчулары, Бурганның бараалгакчылары качыгдап ыглажып тур.

¹⁰ Шөлдер хоозураан, чер ыглап чыдар , чүге дээрге тараа узуткаттынган, виноград чулуу хайлып калган , олива ыяш кургап калган.

¹¹ Тараачыннар, муңгараңар , виноград ажаакчылары, ишкирнигип ыглаңар.

Шөлдерде арбай, кызыл-тас чок болган-дыр,

¹² виноград сыптары кургап, фи́га ыяштары кадып калган-дыр.

Гранат, пальма ыяштары болгаш яблонялар шупту шөлде кургап калган-дыр, ынчангаш кижини амытанның хөглээшкини соксаан-дыр .

Бурганга чаннырынче чонну кыйгырганы

¹³ Бурганның бараалгакчылары, качыгдал хевин кедип алыңар, ыглап-сыктаңар.

Өргүл бедигээжиниң мурнунда бараан болуп турар улус, ишкирнигип ыглаңар .

Мээң Бурганымның бараан болукчулары, чедип келгеш,
качыгдал хевин кеткеш, өргээге дүннү эрттириңер,
чүге дээрге Бурганыңарның өргээзинде далган-
тараа болгаш арага
өргүлдери ам чок-тур .

¹⁴ Ыдыктыг шээрлээшкинден доктаадыңар,
онзагай чыыштан чарлаңар,
чоннуң баштыңарын болгаш чурттуң бүгү
чурттакчыларын
боттарыңарның Бурганыңар Дээрги-Чаяакчының
өргээзинге чыылдырыңар,
дуза дилеп, Ону кыйгырыңар .

¹⁵ Аа халак! Дээрги-Чаяакчының шииткел хүнү
чоокшулаан-дыр .
Ол хүннүң чедип кээри күчүлүг Бургандан келген
хоозураашкын дег боор.

¹⁶ Бис көрүп турувуста-ла, аъш-чемивис чок
апарып,
Бурганывыстың өргээзинден өөрүшкү биле
хөглээшкин
чиде берген эвес-тир бе?

¹⁷ Тараа үрезини чер иштинге бырыжып калган,
аңмаарлар үрелип, тараа урар черлер куруглаан,
чүге дээрге тараа ам чок-тур.

¹⁸ Мал-маганның човууртап турарын!
Өөр малдар муңгаргай тояап чоруур,
чүге дээрге оларның одар-белчири чок.
Кодан хойлар база хилинчек көрүп турар.

¹⁹ Дээрги-Чаяакчы, мен дуза дилеп, Сени
кыйгырып тур мен,
чүге дээрге ховуда одар-белчиирни от чипти,
шөлде бүгү ыяштарны чалбыыш өрттедипти .
²⁰ Черлик дириг амытаннар безин Сеңээ чаннып
тур ,
чүге дээрге дамырак суглар соглуп калган-дыр,
ховуда одар-белчиирни от чипкен-дир.

Бурганның аг-шерииниң халдаашкыны

2 Сионга трубадан этсиңер,
Бурганның ыдыктыг даанга дүвүрээзин
медээзин бериңер .
Чер-чурттуң бүгү чурттакчылары сирилезин,
чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының шииткел хүнү кел
чыдар-дыр,
ол хүн чоокшулап келген-дир.
² Ол дээрге кара булуттарлыг, дүмбей караңгы хүн-
дүр .
Хөй санныг, күштүг чон имир ышкаш
чаттылыпкан кел чыдыр .
Эрте-бурунгу үелерде-даа турбаан, келир
салгалдарда-даа турбас чон ол-дур.
³ Ол чоннуң мурнунда хөме ап турар от бар,
а артында – өрттендир чип турар чалбыыш бар .
Ол бээр келбээнде, бо чер Эдемниң сесерлии дег
турган ,
а ол келгеш баарга, кургап калган хову дег апаар.

Кым-даа ол чондан камгаланып шыдавас.

⁴ Ооң хевири аъттар хевири дег, ол халдып орда,
чүгүрүк аъттар-ла .

⁵ Ол чон даглар бажы-биле дайынчы тергелер
даажы дег шимээргеп,
чалбыыштыг оттуң оът-сигенде дазырааны дег
шимээн үндүрүп,
тулчуру-биле чыскаалыпкан аг-шериг ышкаш
халдып ораар.

⁶ Ол аг-шеригни көргеш, өске чоннар сирилей
бээр,
бүгү улустуң арыннары агарып каар .

⁷ Ол чон мөгелер дег маңнажып халдаар,
ханаларже дайынчылар дег халбактанып үнер.
Олар шупту чыскаалган аайы-биле чоруп,
бар чыдар уг-шиинден өскээр барбас .

⁸ Олар аразында баскылашпас, кайызы-даа чиге
мурнунче бар чыдар;
чыскаалын үревейн, камгалалды өттүр чаза
булгаар .

⁹ Олар хоорайже чүткүп кирип, ханаларны дургаар
маңнажып,
бажыңарже, оорлар ышкаш, соңгалар таварып
кире бээр .

¹⁰ Оларның мурнунга чер сириңейнип, дээр
чайганып,
хүн биле ай өжүп, сылдыстар чырыптастар .

¹¹ Дээрги-Чаяакчының үнү Ооң аг-шерииниң
мурнунга дыңналыр,
Ооң аг-шерии дүк-түмен, Ооң сөзүнүң
күүседикчилери күчү-күштүг.
Дээрги-Чаяакчының шииткел хүнү өндүр улуг
болгаш аажок коргунчуг.
Ону кым шыдап эртерил?

Бурганның чонга Бодунче эглирин дужааганы

¹² Дээрги-Чаяакчы: «Ам безин Менче бүгү чүлдү-
чүрээңерден,
шээрленип база ишкирнип ыглап тургаш, эглип
келиңер » – деп медеглээн.

¹³ Качыгдалдан хевиңер эвес, чүректериңер чара
тырткаш,
боттарыңарның Бурганыңар Дээрги-Чаяакчыже
эглип келиңер,
чүге дээрге Ол килеңнээчел эвес, ээ көрнүүчел,
кээргээчел, өндүр улуг энерелдиг-дир ,
Ол аазаан кеземчезин күш чок болдурарыңга
белен.

¹⁴ Кым билир боор? Ол өскээр боданып, кезетпейн
баарын,
харын силерге ачы-буяанныг бооп артып каарын .
Ынчан Бурганыңар Дээрги-Чаяакчыга өргүүр
далган-тараа биле арага
четчир боор .

¹⁵ Сионга трубадан этсиңер ,
ыдыктыг шээрлээшкинден доктаадып, онзагай
чыыштан чарлаңар .

¹⁶ Чонну бөлүп, ыдыктыг чыыштан кылыңар,

ирейлерни чалаңар, элээди, чаш уругларны кыйгырып эккелиңер .

Күдээ оол безин бодунуң өрээлинден, келин кыс – өгленчир бажыңындан үнүп келзин.

¹⁷ Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң мурнунда, серилиг чер биле өргүл салыр бедигээш аразында турар

Бурганның бараалгакчылары ыглап-сыктап, мынча дишсин:

«Дээрги-Чаяакчы, Бодунуң чонуңга хайыраңны көргүзем,

Бодунуң өнчүң болур улусту бак сөглетпем, бисти өске чоннар кыжырбазын;

чүге ол чоннар аразында: „Оларның Бурганы кайыл?“ – дижип турарыл? »

Израиль чонга ачы-буян кээр

¹⁸ Дээрги-Чаяакчы ынчан Бодунуң чери дээш хүннээчелин база

Бодунуң чонунга кээргелин көргүзер.

¹⁹ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонунга мынча деп харыылаар:

«Мен силерже далган-тараа, чаа арага болгаш олива үзү чорудуп бээр мен –

ол бүгү-биле тодар силер, моон соңгаар өске чоннарга силерни бак сөглетпес мен.

²⁰ Мен соңгу чүктен келген аг-шеригни силерден ырадып,

куруг, кургап калган черже үндүр сывырыптар мен.

Оларның мурнукуларын чөөн чүкте далайже, а соондагыларын – барыын чүкте далайже чорудуптар мен ,

оларның мөчү-сөөктеринден бак чыт үнер, хоралыг чыт тараар .

Чүге дээрге олар хөй бузутту үүлгеткен-дир ».

²¹ Чер-чурт, кортпа! Сен өөрүп-хөглө, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы өндүр улуг чүүлдү кылыр-дыр .

²² Черлик дириг амытаннар, кортпаңар , чүге дээрге хову-шөлдерде одар-белчирилер ногаарара берген-дир,

ыяштар чимизин берип турар-дыр, фига ыяжы биле виноград сывы элбек дүжүт берип турар-дыр.

²³ Сионнуң чону, өөрүңер, боттарыңарның Бурганыңар Дээрги-Чаяакчыга хамааржырыңар

дээш хөглеңер!

Ол силерге чөптүг-шынны-биле чаъсты хайырлаар ,

ооң мурнунда дег, күскү, часкы чаъстарны хайырлаар .

²⁴ Тараа шаңнарын дүжүт дола бээр, доскарларны чаа арага болгаш олива үзү чык дола бээр.

²⁵ «Силерже ыдыпканым өндүр улуг аг-шериим болур

шартылаа биле шергиниң дүжүттү чип турган чылдары дээш ,

Мен силерге орнун тургузуп бээр мен .

²⁶ Пөккүже чемненип, тода бээр силер, Бурганыңар Дээрги-Чаяакчының адын алдаржыдар силер.

Мен силерни бодааш, кайгамчык чүүлдү кылдым, Мээң чонум моон соңгаар кажанда-даа бак атка кирбес.

²⁷ Ынчаарга Мээң израиль чоннуң аразында турарымны,

Мени – силерниң Бурганыңар Дээрги-Чаяакчы деп,

өске Бурган чок деп билип аар силер .

Мээң чонум моон соңгаар кажанда-даа бак атка кирбес».

Бурганның Бодунуң Сүлдезин

бээри хүн

(Аж.-ч. 2:17-21)

²⁸ «Ооң соонда мындыг боор:

Мен Бодумнуң Сүлдем-биле бүгү улусту бүргей аптар мен .

Силерниң оглу-кызыңар өттүр билип медеглек эгелээр,

кырганнарыңар өттүр билген дүштер дүжээр, аныяк оолдарыңар онзагай көстүүшкүннер көөр.

²⁹ Ол хүннерде Мен эр, кыс чалчаларны безин Бодумнуң Сүлдем-биле бүргей аптар мен.

³⁰ Дээрге база черге кайгамчык бадыткал демдектери:

хан, от болгаш дүргектелген ышты көргүзер мен .

³¹ Дээрги-Чаяакчының өндүр улуг, коргунчуг шииткел хүнү чедип

кээр бетинде хүн дүмбей караңгы бооп, ай хан өңнүг бооп хуула бээр .

³² Ынчан Дээрги-Чаяакчының адын кыйгырган кижилер бүрүзү

камгалал алыр .

Дээрги-Чаяакчының аазаанын ёзугаар

·Сион дагга база Иерусалимге хоргадаан чон дириг артар ;

Дээрги-Чаяакчының Бодунче кыйгырып алган улузу өлбейн баар».

Иудеяның дайзыны чоннарны

Бурганның шиидери

3 «Ол хүннерде, ол үеде, кажан Мен Иудеяга база Иерусалимге эки чолду эгидипкенимде ,

² Мен бүгү чоннарны чыггаш , Иосафат шынаазыңа эккелгеш,

оларны аңаа Мээң чонум дээш, Мээң өнчүм болур Израиль дээш

шиидер мен .

Чүгө дээрге олар Мээң чонумну өске чоннар аразынга тарадып каапкан-дыр,
 Мээң черимни үлежип алган-дыр.
³ Олар Мээң чонумну үлежип, төлгө даштары октаан;
 самыын-садар херээженнерге төлевир бээри-биле база арагалаары-биле чонумнуң бичии оолдар, кыстарын кул кылдыр садып турган .
⁴ Тир, Сидон хоорайларның база бүгү филистим девискээрлерниң чурттакчылары , силер Меңээ чүү апарган силер? Менден өжээн негээр деп тур силер бе? Ынчаар-даа болзуңарза, Мен силерниң өжээн негээшкиниңерни удавас боттарыңарның бажыңарже амыр-белен халдадыр мен.
⁵ Силер Мээң алдын-мөңгүнүмү ап алган, улуг үнелиг эртинелеримни боттарыңарның бурганнарыңарның өргээлеринче ап алган-дыр силер .
⁶ Иудея биле Иерусалимниң улузун оларның төрөөн чуртундан ырадыры-биле гректерге садып турдуңар.
⁷ Көрүңер, Мен иудейлерни силерниң садып чорудупкан черлериңерден көдүрүп эккээр мен, үүлгедиңерни боттарыңарның бажыңарже халдадыр мен.
⁸ Силерниң огул-кызыңарны Иудеяның чонунга садыптар мен, а иудейлер оларны ыракта Шеваның чурттакчыларынга садыптар».
⁹ Ол чоннар аразынга мону чарлап чугаалаңар: дайынга белеткениңер! Эрес-дидим дайынчыларны көдүрүңер! Бүгү шериглер чоокшулап келзин, халдап кирзин.
¹⁰ Андазыннарыңарны хылыштарже, хол кадыырларыңарны чыдаларже эде соп кылып алыңар . Кошкак кижинезин: «Күш-шыдалдыг мен!» – дизин.
¹¹ Бүгү чоннар, чер болгандан далаш-биле келиңер, Шииткел шынаазынга чыглыңар.

О, Дээрги-Чаяакчы, дайынчыларыңны ынаар эдертип аппар!
¹² «Бүгү чоннар оттуп келзин, Иосафат шынаазынче чедип келзин,
 чүгө дээрге Мен аңаа долгандыр турар чоннарны шиидери-биле саадап олулар мен .
¹³ Оларны, бышкан тараа дег, дүжүт ажаар херекселдер-биле кезип эгелеңер . Барып, оларны виноград дег сы базыңар, арага доскаарларның эриин ажып турзун – ол чоннарның бузут-багы кончуг улуг-дур.
¹⁴ Шииткел шынаазында эңдерик хөй чон мөөңежип тур,
 чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчының хөделип үнер хүнү Шииткел шынаазынче чоокшулап келген-дир!
¹⁵ Хүн биле ай өжүп, сылдыстар чырытпастап турар-дыр .
¹⁶ Дээрги-Чаяакчы ·Сиондан диңмирээр, Иерусалимден дыңзыдыр алгылар , чер биле дээр сириңейни бээр. Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонунга хоргадаар чер болур , израиль чонга – шивээ болур.
¹⁷ Ынчан Мени силерниң Бурганыңар Дээрги-Чаяакчы деп, Бодумнуң ыдыктыг даам ·Сионда чурттап турарымны билип аар силер. Иерусалим ыдыктыг хоорай болур, хары улус оон ыңай кажан-даа олче халдап келбес апаар .
¹⁸ Ол хүн виноград чулуу даглардан сыстып үнер, тейлерден сүт агып бадар , Иудеяның бүгү хем уннары долу суглуг апаар . Дээрги-Чаяакчының өргээзинден суг бажы аттыгып үнгеш , Ситтим шынааны суггарар .
¹⁹ Египет ээнзиреп каар . Эдом ээн кургаг хову апаар . Иудеяның чонун каржы-дошкуну-биле аажылап, ол черге буруу чок хан төп турганы дээш, ындыг болур.
²⁰ Иудея мөңгө чурттаар, Иерусалим салгалдан салгал дамчып амыдыраар .
²¹ Мен оларның ам-даа чуп бербээним ханын чуп кааптар мен . Дээрги-Чаяакчы ·Сионга чурттаар!»

АМОС

Кирилде

Бурганның медээчилериниң аразында медээзи аңгы ном кылдыр бижиттинген эң баштайгы кижии Амос болур. Ол Бурганның медээзин медеглеп турар үеде, еврей чон ийи аңгы күрүнеге чурттап турган. Мурнуу чүкте – Иудея, ооң найысылалы – Иерусалим. Соңгу чүкте – Израиль, ооң политиктиг найысылалы – Самария хоорай, а эң чугула шажынчы төвү – Вефил хоорай.

Амос боду Иудеяның Вифлеем хоорайжыгаштан ырак эвесте турар Текоя деп суур чурттуг кадарчы кижии турган. Бистиң эрага чедир VIII вектиң ортан үезинде Бурган аңаа Соңгу күрүнеге баргаш, израильчилерге Ооң медээзин дамчыдарын дужаган. Ол үеде израиль чон чүдек-бужар херектер, Бурганга удур чүдүлгө ёзулалдары болгаш яды-түрөңги, кошкак улусту дарлаар чоруктар кылып, хөй бачыт үүлгедип турган.

Номну дараазында кезектерге чарып болур:

- Израиль-биле кожа чыдар бүгү чурттарны база Израильдин бодун Бурган кезедир дугайында баш бурунгаар кысказы-биле чугаалааны (1–2 эгелер);
- израиль чоннуң бачыттарын сойгалаан база Бурганның ам келир шииткелин баш бурунгаар чугаалаан тодаргай өттүр билген медеглелдер (3–6 эгелер);
- Бурганның Амосче чорутканы беш көстүүшкүн болгаш оларга тайылбырлар (7–9 эгелер).

Адак соонда израиль чон Амостуң сагындырыгларын тооп дыңнавайн барган. Ынчангаш бистиң эрага чедир 722 чылда Ассирия күрүне Самарияны эжелеп алгаш, дириг арткан израильчилерни тудуп алгаш, аңгы-аңгы чурттарже өскээр көжүрүпкен.

¹ Текоя чурттуг кадарчыларның бирээзи Амостуң сестери бо-дур. Израиль дугайында Бурганның чорутканы бо көстүүшкүннү Амос Иудеяның хааны Озияның чагырып турганы база Иехоаштың оглу, Израильдин хааны Иеровоамның чагырып турганы үеде, чер шимчээшкини болурунуң ийи чыл мурнунда көргөн.

² Амос:
«Дээрги-Чаяакчы Сиондан диңмирээр,
Иерусалимден дыңзыдыр алгырар;
кадарчыларны оран-савазында улус качыгдап ыглажыр,
Кармил дааның бажы кургай бээр» – деп чугаалаан.

Израильдин коязы чоннарның кеземчези

³ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:
«Хөй санныг кемниг үүлгедиглери дээш,
Дамаскының чурттакчыларын өршээвес мен,
чүге дээрге олар Галаадты демир-биле чылча бастырып турган-дыр.

⁴ Азаил хаанның ордузунче отту ыдар мен,
ол от Венадад хаанның шивээлерин чиптер.

⁵ Дамаскының хаалгазының дээктерин адыра шаап кааптар мен,

Авен шынаада чурттаан улусту база Бет-Эденде дүжүлгө ээлээн кижини узуткап каар мен;
арамей чонну тудуп алгаш, Кирже шөлүптер».

⁶ Дээрги-Чаяакчыны чугаалаан чүвези ол-дур.

⁶ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:
«Хөй санныг кемниг үүлгедиглери дээш,
Газа хоорайны чурттакчыларын өршээвес мен,
чүге дээрге олар хары чонну, Эдомга хүлээдип бээр дээш,

мөөңү-биле тудуп аппарат болгай.

⁷ Газаның ханазынче отту ыдар мен,
ол от ооң шивээлерин чиптер.

⁸ Азот хоорайны чурттакчыларын,
Аскалонда дүжүлгө ээлээн кижини узуткап каар мен

база Экронче холумну угландырар мен –
ынчан артып калган филистим чон кырлып каар».

⁸ Дээрги-Бурган-Чаяакчыны чугаалаан чүвези ол-дур.

⁹ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:
«Хөй санныг кемниг үүлгедиглери дээш,
Тир хоорайны чурттакчыларын өршээвес мен,
чүге дээрге олар хары чонну мөөңү-биле тудуп аппарат,

Эдомга хүлээдип берген-дир
база ха-дуңмалышкы эвилелди уттупкан-дыр .

¹⁰ Тирниң ханазынче отту ыдар мен –
ол от ооң шивээлерин чиптер».

¹¹ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:
«Хөй санныг кемниг үүлгедиглери дээш,
Эдомнуң чурттакчыларын өршээвес мен ,
чүгө дээрге олар ха-дуңмазы болур израиль чонну

хылыш туткаш,
кээргел чок сывыртап, килеңинге алыскаш,
доктаамал дошкуурап, үргүлчү хорадап турган-
дыр .

¹² Теман черже отту ыдар мен,
ол от Восора хоорайның шивээлерин чиптер».

¹³ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:
«Хөй санныг кемниг үүлгедиглери дээш,
аммон чонну өршээвес мен ,
чүгө дээрге ол, бодунуң девискээрин алгыдып аар
дээш,
галаад черге сааттыг херээженнерни одура шаап
турган-дыр .

¹⁴ Равва хоорайның ханазынга отту кыпсыр мен,
ол от ооң шивээлерин чаа-дайын хүнүнде алгы-
кышкы аразынга,
хат-шуурганныг хүнде казыргыланып келгеш,
чиптер.

¹⁵ Оларның хаанын хамык нояннары-биле кады
дайзын тудуп
алгаш баар ».

Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

2 Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:
«Хөй санныг кемниг үүлгедиглери дээш,
·Моавтың чурттакчыларын өршээвес мен ,
чүгө дээрге олар Эдомнуң хаанының сөөгүн хүл
кылдыр өрттедипкен-дир.

² Моавче отту ыдар мен,
ол от Кериот хоорайның шивээлерин чиптер,
моав чон ону чылча шапкан аг-шеригниң алгы-
кышкызының аразынга,
дайзыннар труба этсип турда, кырлып каар.

³ Ол чоннуң баштыңчызын узуткап,
ооң-биле кады шупту нояннары өлүрүп каар
мен».

Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

Иудея биле Израильдиң кеземчези

⁴ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:
«Хөй санныг кемниг үүлгедиглери дээш,
Иудеяның чурттакчыларын өршээвес мен,
чүгө дээрге олар Дээрги-Чаяакчының
хоойлузундан ойталап,
Ооң дүрүмнеринге шынчы бооп артпаан-дыр ;
ада-өгбезиниң эдерип турганы меге бурганнар
ол чонну
оруундан өскээр дуурайлап каапкан-дыр .

⁵ Иудеяже отту ыдар мен,

ол от Иерусалимниң шивээлерин чиптер ».

⁶ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:
«Хөй санныг кемниг үүлгедиглери дээш,
Израильдиң чурттакчыларын өршээвес мен,
чүгө дээрге ол чонда чөптүг-шынныг кижини –
акша-мөңгүнге,
ядыы кижини – эжеш идик өртээнге-ле кул кылдыр
садып турар-дыр .

⁷ Олар ядыы улусту довуракче доңгайтыр базып,
эрге-шөлээ чок улустуң оруун моондактаар-дыр ,
оглу-даа, ачазы-даа, чаңгыс-ла ол херээжен-биле
будалып ,

Мээң ыдыктыг адымны бужартадыр-дыр.

⁸ Олар долаа төлевири кылдыр алган хевин
чаткаш ,
өргүл салыр бедигээштер чанынга чыдып аар-
дыр,
буруудаттырып турар улустан торгаал кылдыр
алган арагазын
бурганнарының өргээзинге ижер-дир.

⁹ А Мен силерниң мурнуңарга пөш ышкаш бедик-
чаагай ,

дуб ышкаш быжыг амор чонну узуткап кагдым,
ооң дазыл-дөзүн тура тыртып кагдым .

¹⁰ Мен силерни, амор черни ээлеп алзын дээш,
египет черден үндүрө бергеш ,
дөртөн чыл дургузунда ээн кургаг ховуга эдертип
чоруп турдум .

¹¹ Силерниң оолдарыңар аразындан – Бодумнуң
медээчилеримни,
аныяк оолдарыңар аразындан – назорейлерни
шилип ап турдум .
Ындыг эвес ийик бе, израиль чон?
А силер назорейлерге арага сыгап,
медээчилерге: „Өттүр билип медеглевеңер!“ – деп
дужаап турдуңар ».

Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

¹³ «Көрдүңер бе, Мен силерни,
долдур моожалар чүдүрген тергениң базары дег,
чылча бастырап мен;

¹⁴ чүгүрүк-даа кижиде дезе бээр арга тыппас,
быжыг-даа кижиниң туржуп шыдаар күжү чок
апаар,
күш-шыдалдыг-даа кижиде амы-тынын камгалап
шыдапас .

¹⁵ Ча-согуннуг-даа кижиде шыдашпас,
чүгүрүк-даа кижиде, аът мунган-даа кижиде амы-
тынын камгалап шыдапас.

¹⁶ Эң-не эрес-дидим дайынчы безин
Дээрги-Чаяакчының шииткел хүнүнде хол даяң
дезип чоруй баар».

Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Бурганның медеэчизи ыыттавайн барбас ужурулуг

3 Израиль чон, Дээрги-Чаяакчының силерге
удур –

Бодунуң египет черден үндүрө бергени бүгү аймак-чонга удур чугаалаан сөстөрүн дыңнаңар:

² «Черниң бүгү аймак-чоннарындан чүгле силерни хүлээп көргөн мен, ынчангаш бүгү кем-бурууңар дээш, силерни кезедир мен».

³ Ийи кижини, дугуржуп албайн чыткаш, кады чорук кылыр деп бе?

⁴ Аргада арзылаңның мурнунда олча-тывыш чок болза, ол ырланыр деп бе?

Арзылаңчыгаш олча тудуп албаан болза, чыдынындан ырланыр деп бе?

⁵ Дузакта чемиш чок болза, куш ынаар кирер деп бе?

Какпаже чүү-даа кирбээн болза, ол часты бээр деп бе?

⁶ Хоорайга шериг труба этси бээрге, улус коргуп сирилевес деп бе?

Айыыл-халап хоорайны хөме тавараан болза, ону Дээрги-Чаяакчы үндүрбээн деп бе?

⁷ Дээрги-Чаяакчы чүү-даа чүвени Бодунуң чалчалары болур медээчилерге

чажыт бодалдарын ажытпайн кылыр эвес.

⁸ Арзылаң ырланган соонда, кижини коргуп сирилевес деп бе?

Дээрги-Бурган-Чаяакчы чугаалаан соонда, кижини Ооң сөзүн медеглес деп бе?

Самарияның буураары

⁹ «Азот хоорайның база египет черниң шивээлеринге:

„Самарияны долгандыр турар дагларга чыылгаш, ол хоорайда кедерээн ужур-дүрүм чок чорукче, кызып-кыйышкынче көрүңер“ – деп чарлаңар.

¹⁰ Ол дээрге ак сеткилдий-биле чурттап билбес, боттарының шивээлеринде эртине-байлакты күчүлел болгаш үптээшкин-биле чыып ап турар улус-тур» – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн.

¹¹ Оон Дээрги-Бурган-Чаяакчы мынча дээн:

«Дайзын бүгү чуртту бүзээлеп аар.

Ол Самарияның күчү-күжүн узуткап каар, шивээлерин үптөп кааптар».

¹² Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Самарияда орунунуң кыдыында база Дамаскыда орун-дөжээнде олурар

израильчилер камгалал алыр бе?

Кадарчы кижиниң арзылаң аксындан малының ийи чодазын

азы кулааның чартыын ушта тыртып аары дег, чүгле ындыг камгалал

ап шыдаарлар.

¹³ Дыңнаан соонда, Иаковтуң салгалынга удур херечилеңер – деп,

Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. –

¹⁴ Кем-буруузу дээш, Израильди кезедип кээр хүнүмде

Вефилде өргүл салыр бедигээштерни база үрөп бузар мен:

бедигээштиң мыйыстарын одура шаап каарга, олар черже кээп дүжөр.

¹⁵ Кышкы-даа, чайгы-даа бажыңнарны бузуп каар мен,

чаан сөөгүндөн кылган каасталгаларлыг бажыңнар база буступ чиде бээр –

дыка хөй бажыңнар ынчалдыр буступ каар». Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

4 Самарияның даанда чурттап турар,

Васанның семис-чаагай инектери ышкаш херээженнер –

яды улушту кызып-кыйып, түрөңги улушту дарлап, боттарының ашактарынга: «Эккеп кудуңар-ла, ижер бис!» – деп турар

херээженнер –

бо чугаа-сөстү дыңнаңар.

² Дээрги-Бурган-Чаяакчы Бодунуң ыдыктыы-биле даңгыраглап, мынча дээн:

«Силерни – тыртпалар-биле, арткан өөрүңерни – сыырткыыштар-биле

сөөртүп алгаш баар үе чедип кээр.

³ Мурнуңарда ханаларның оюк черлерин дамчыштыр үнер апаар силер.

Дайзын силерни үндүр сывыртааш, Хармонче аппаар».

Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Израиль чоннуң Бурганче эглир хөңү чогу

⁴ «Вефил хоорайга баргаш, бачыттан үлгедиңер-ле,

Галгал хоорайга баргаш, кем-бурууңар көвүдедиңер-ле;

эртенниң-не – өргүлдериңерни, үш хонгаш-ла – дүжүдүңерниң оннуң бир кезээн

эккеп салыңар-ла.

⁵ Израильчилер, ажыткылыг безин далган-тарааны

өөрүп четтиришкин өргүлү кылдыр эккеп салыңар-ла,

боттарыңарның эки тура-биле салып турар өргүлдериңер дугайында

медээлеңер-ле,

оларны салганыңар дугайында ыыткыр чарлаңар-ла.

Ынчаар кылырынга ынак эвес ийик силер бе?»

Дээрги-Бурган-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

⁶ «Шупту хоорайларыңарга Мен силерни аш-биле кезедип турган мен,

бүгү чурттап турар черлериңерге аъш-чемиңер чедишпейн турган.

Ындыг-даа болза, Менче эглип келбээн силер».

Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

⁷ «Мен дүжүт ажаалдазынга чедир үш ай арткан турда,

силерже чаъс чагдырбайн турдум ;
 бир хоорайже чаъсты чагдыргаш, өскезинче
 чагдырбас турдум;
 бир шөлду чаъс-биле суггаргаш, өскезин
 суггарбайн баарымга,
 кургап каар турду.
⁸ Элээн каш хоорайларның чону суксунун
 хандыраар дээш
 чаңгыс хоорайга элеңейндир кылаштап кээрге-
 даа,
 шуптузунуң суксунун хандыраар суг чок боор турду.
 Ындыг-даа болза, Менче эглип келбээн силер».
 Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.
⁹ «Тарып алган үнүш-тарааңарны
 чалынныг изиг хат болгаш дүдүк-биле чиртип
 турдум ;
 дыка хөй чимистиг садтарыңарны, виноград
 тараан шөлдерини,
 фиға биле оливаңар ыяштарын шартылаа чип
 кааптар турду .
 Ындыг-даа болза, Менче эглип келбээн силер».
 Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.
¹⁰ «Египетке болуп турганы дег,
 силерже мал-маган кыраар хамчык аарыгны ыттым
 ,
 аныяк эрлериңерни хылыш-биле кырып кагдым,
 аъттарыңарны сүрүп аппаар турду;
 турлагларыңарда өлүмнүң чыды думчууңар үдүн
 дола берди.
 Ындыг-даа болза, Менче эглип келбээн силер».
 Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.
¹¹ «Мээң Содом биле Гоморраны чылча басып
 кааным дег ,
 силерниң чуртуңарда чамдык хоорайларны
 чылча басып кагдым;
 ынчан силер оттан ушта тырткан кезектен
 дээрдевес турдуңар .
 Ындыг-даа болза, Менче эглип келбээн силер».
 Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.
¹² «Ынчангаш Мен сени мынчаар аажылаар мен,
 Израиль,
 сээң-биле мынчалдыр кылыр мен,
 бодуңуң Бурганың-биле ужуражырыңа
 белеткенип ал,
 израиль чон!»
¹³ Дагларны тывылдырып, хатты чаяап,
 кижиге Бодунуң угаан-бодалын медээлеп,
 даң хаяазын болгаш дүмбейни чаяап турар,
 черниң бедиктерин басып турар Бурган –
 Бурганың Ол-дур.
 Ооң ады – Дээрги-Чаяакчы, Аг-шериглиг Бурган!

**Кажыдал ыы-сыызы база
 Бурганче эглип кээринче кыйгырыг**

5 Израиль чон, силер дээш ыы-сыым төп
 кажыыдаан сөзүмнү дыңнаңар.
² Израиль-кыс кээп дүшкеш, туруп чадап тур!

Ол бодунуң черинге бүгү улуска кагдырыпкан
 чыдырда,
 көдүрер кижиге тывылбас-тыр.
³ Чүге дээрге Дээрги-Бурган-Чаяакчы:
 «Израильде муң кижиге дайылдажып үнген
 хоорайга чүс-ле шериг артар,
 чүс кижиге дайылдажып үнген хоорайга он-на
 шериг артар» – дээн.
⁴ Дээрги-Чаяакчы израиль чонга чугаалаан:
 «Менче чүткүңер , ынчан амы-тынныг артар
 силер;
⁵ Вефилче чүткүвөңер, Галгалче барбаңар ,
 Беэр-Шеваже чорук кылбаңар ,
 чүге дээрге Галгалдың чурттакчыларын тудуп
 алгаш баар,
 Вефил айыыл-халапка таваржыр.
⁶ Дээрги-Чаяакчыже чүткүңер, ынчан амы-тынныг
 артар силер,
 оон башка Ол Иосифтиң салгалын от ышкаш
 өттүр таварып эрткеш, ону чиптер,
 Вефилге ол отту өжүрер кижиге турбас .
⁷ Силер дээрге шын шииткелди оо-хоран кылдыр
 хуулдуруп турар,
 чөптүг-шынныг чорукту черже чыттыр басып
 турар улус-тур силер!
⁸ Үгер сылдыс биле Үш-Мыйгак сылдысты кым
 чаяганыл ,
 кым дүмбей караңгыны чырык эртенче хуулдуруп,
 а хүндүскү үени дүн кылдыр караңгыладып,
 далайның сугларын кыйгыргаш, чер кырынга
 тарай аксып турарыл?
 Ооң ады – Дээрги-Чаяакчы!
⁹ Ол күш-шыдалдыг улуска удур хоозуралды
 салыптарга,
 шивээлер чылча шаптырып аар.
¹⁰ А силер шииткел черинде сойгалакчыны көөр
 хөңнүңер чок,
 шынны чугаалап турар кижиге силерге бак бооп
 көстүр болгай .
¹¹ Ядамыкты түрү бастырып,
 ооң далган-тараазын үндүрүг кылдыр былаап ап
 турар силер.
 Ынчангаш каас-коя бажыңар-даа тудуп алган
 болзуңарза,
 аңаа чурттавас силер,
 шөлдерге кайгамчык эки виноград-даа тарып
 алган болзуңарза,
 ооң арагазын ишпес силер .
¹² Чүге дээрге Мен кемниг херээңерниң кайы хире
 хөйүн,
 бачыдыңарның кайы хире аарын билир мен:
 чөптүг-шынныг кижини кызып-кыйып, хээли ап
 турар силер ,
 шииткел черинге яды кижиниң херээн шын
 шиитпес силер .
¹³ Ынчангаш угаанныг кижиге ол үеде чүве
 чугаалавас,
 чүге дээрге каржы-бак үе болган-дыр.

¹⁴ „Дээрги-Чаяакчы бис-биле кады“ дээр-дир силер. Амы-тынныг артар дээш, бузутче эвес, буянче чүткүңер, ынчан Аг-шериглиг Бурган ылап-ла силер-биле кады боор.

¹⁵ Бузутка хөңнүңер чок, буянга ынак болуңар база шииткел черинге шын шииткелди тургузуңар; ынчан Дээрги-Чаяакчы, Аг-шериглиг Бурган Иосифтиң арткан салгалынче ээ көрнүр чадавас».

¹⁶ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы, Аг-шериглиг Бурган мынча дээн:

«Улус бүгү кудумчуларга ыглап-сыктаар, хамык шөлчүгөштерге „халак-халак!“ дижир. Олар кажыыдап ыглаар кылдыр – тараачын кижини, ыглап-сыктаар кылдыр – ажыг-шүжүг ырлары күүседип билир кижилерни кыйгырып алыр .

¹⁷ Виноград тараан шөлдерниң шуптузунга ыысы дыңналыр, чүге дээрге Мен силерниң араңар-биле кезедип эрте бээр мен ».

Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

Дээрги-Чаяакчының шииткел хүнү

¹⁸ «Дээрги-Чаяакчының шииткел хүнүн күзелдии-биле манап турар улус ат болур! Ол хүннү чүге манаар силер?

Ол дээрге чырык эвес, дүмбей-дир!

¹⁹ Кандыг-бир кижиги арзылаңдан дезе бээрге, аңаа уткуй адыг келген дег

азы кандыг-бир кижиги бажыңыңа чедип келгеш, холу-биле ханадан даянырга, ону чылан шапкан ышкаш хүн-дүр.

²⁰ Дээрги-Чаяакчының шииткел хүнү караңгы эвес, чырык чүве бе?

Ол дээрге дүмбей-дир, ында чырыш кынныр чүү-даа чок.

²¹ Байырлалдарыңарга хөңнүм чок, оларны хүлээп көрбес мен,

байырланчыг чыыштарыңар үезинде салган бүрүн өрттедир өргүлдериңер

Меңээ таалал бербес .

Далган-тарааңар өргүлдериңер Меңээ салыр болзуңарза , оларны хүлээвес мен,

семис мал-маганыңардан салган эп-найырал өргүлдериңер көрүнмес мен.

²³ Боттарыңарны ырларыңарны ыт-шимээнин Менден ырадыңар,

силерниң чадаганнарыңарны ойнаанын дыңнавас-даа мен.

²⁴ Силерден күзээр чүвем бо-дур:

шын шииткел – хем суу ышкаш, чөптүг-шынныг чорук – кажан-даа катпас агым ышкаш хөмө аксын.

²⁵ Израиль чон, силер Меңээ ээн кургаг ховуга дөртөн чыл дургузунда янзы-бүрү эът өргүлдери, далган-тараа өргүлдери салып турган бис дээр силер бе?

²⁶ Хаан-бурганыңар Саккуттуң болгаш сылдыс-бурганыңар Кайванның

дүрзүлерин – боттарыңарга кылып алган дүрзү-бурганнарыңарны ап чораан болгай силер!

²⁷ Ынчангаш Мен силерни Дамаскының ыңдынче шөлүптер мен » – деп,

Дээрги-Чаяакчы чугаалаан;
Ооң ады – Аг-шериглиг Бурган!

Израильдин туразында чурттап турар улузу ат болур

6 ·Сион дагда сагыш амыр чурттап турар улус ат болур,

«Самарияның даанга айыыл чок чурттаар бис» деп бодап турар улус,

израильчилерниң оларга кээп турары ·баштың чоннуң ат-сураглыг улузу ат болур!

² Калне хоорайже барып, көрүп көрүңер , оортан өндүр улуг Хамат хоорайже чоруптуңар, оон филистим черде Геф хоорайже бада бериңер: ол черлер бо күрүнелериңерден дээре деп бе? Ол черлерниң девискээри бо черлерден делгем деп бе?

³ Айыыл-халап хүнүн ырак кылдыр бодап, күчүлелдин дүжүлгеге олурарын чоокшуладып турар-дыр силер.

⁴ Чаан сөөгү-биле каастаан оруннарыңарда чыдар-дыр силер,

орун-дөжээңерде хөлестеп чыдып алгаш, сүрүг малыңарда эң-не семис хойларны, коданыңарда семиртир азыраан шарыларны дөгериңер чип турар-дыр силер.

⁵ «Чадаганга үдеткеш, ырлажып, хөгжүм херекселинге Давид хаан ышкаш ойнап билир бис»

деп бодаар-дыр силер.

⁶ Дашкаларга арага кудуп ижип, эң эки үстер-биле чагдынар-дыр силер,

а Иосифтиң салгалының айыыл-халавы дээш сагыжыңар аарбас-тыр!

⁷ Ол бүгү дээш, силер ам дайзынның тудуп аппаар улузунуң

баштайгылары болур силер, хөлестеп чыткан улустуң дою доостур!

Бурган Самарияны буурадып каар

⁸ Дээрги-Бурган-Чаяакчы Бодунуң амы-тыны-биле даңгыраглаан ,

Аг-шериглиг Бурган: «Иаковтуң салгалының улуургак чоруунга хөңнүм чок, ооң шивээлерин көөр хөңнүм чок.

Найысылалды, ында турар бүгү чүвени дайзынга хүлээдип бээр мен – деп медеглээн. –

⁹ Кандыг-бир бажыңга он кижиге амы-тынныг артар-даа болза,

олар база өлүп каар.

¹⁰ Оларны ажаап, өрттедир дээн төрели кижиге чедип келгеш,

мөчү-сөөктерни үндүрер дээш, бажың иштинде кижиден:

„Сенден өске кижиге бар-дыр бе?“ – деп айтырарга, демгизи: „Кым-даа чок“ – деп харыылаар, ынчан келген кижиге: „Ыыттава! Дээрги-Чаяакчының адын адап болбас“ – дээр .

¹¹ Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы дужаарга, улуг-даа бажыңнар буступ каар,

бичии-даа бажыңнар чуурлуп каар.

¹² Хаяларга аът маңнаар бе?

Хая-дашты шары-биле чарып болур бе?

А силер база утка чок чүве кылып, шын

шииткелди оо-хоран кылдыр,

чөптүг-шынныг чорукту ажыг өт кылдыр

хуулдуруп алган-дыр силер.

¹³ Силер дээрге чөгөнчиг чүүл дээш өөрүп:

„Бодувустуң шыдалывыс-биле күчү-күштү чедип алган эвес бис бе?“ –

деп турар улус-тур силер.

¹⁴ Көөр сен, израиль чон, Мен сеңээ удур өске

чонну көдүрер мен.

Ынчан олар силерни соңгу чүкте Лево-Хаматтан эгелээш,

мурнуу чүкте Арава шынаага чедир дарлап-

бастыр» – деп,

Дээрги-Чаяакчы, Аг-шериглиг Бурган чугаалаан.

Шартылаалыг көстүүшкүн

7 Дээрги-Бурган-Чаяакчы меңээ мындыг көстүүшкүн чорудуп берген. Хаанның сигенин кескен соонда үнген оът-сиген чаа-ла өзүп эгелеп турда, Ол шартылааны тывылдырган болду .

² Шартылаа чер-чурттуң ногаан үнүжүн төндүр чиптерге, мен: «Дээрги-Бурган-Чаяакчы, чонуну өршээп көрөм, Израиль канчап шыдажырыл? Ооң бичиизи аажок-тур» – дидим. ³ Дээрги-Чаяакчы кээргей бергеш: «Көргөн чүүлүң болбас!» – деп чугаалады .

Оттуг көстүүшкүн

⁴ Дээрги-Бурган-Чаяакчы меңээ мындыг көстүүшкүн чорудуп берген. Ол от-биле шииткел үндүрерин чарлады; шак ол от чер адаанда өндүр улуг сугларны, ол кезек черни өрттендир чип эгеледи. ⁵ Мен ынчан: «Дээрги-Бурган-Чаяакчы! Соксап көрөм. Израиль канчап шыдажырыл? Ооң бичиизи аажок-тур» – дидим. ⁶ Дээрги-Бурган-Чаяакчы кээргей бергеш: «Ам көргөн чүүлүң база болбас!» – деп чугаалады.

Хананың дортун хынап көөр херекселдиг көстүүшкүн

⁷ Дээрги меңээ мындыг көстүүшкүн чорудуп берген. Ол Боду хананың дортун хынап көөр херексел дузазы-биле туткан хана чанында турду, ук херексел Ооң холунда болду. ⁸ Дээрги-Чаяакчы менден: «Чүнү көрүп тур сен, Амос?» – деп айтырарга , мен: «Хананың дортун хынап көөр херекселди» – деп харыыладым. Дээрги: «Көрдүң бе, Мээң израиль чонумнуң ыргак-дортун хынап, шенеп көрдүм, аңаа катап база өршээл көргүспес мен. ⁹ Исаактың салгалдарының мөгейишкин кылыр бедик черлери хоозураар, Израильдиң ыдыктыг дээн черлери үрелип бустур, Мээң хылыжым Иеровоам хаанга база ооң ук-салгалынга удур тулчур » – деп чугаалады.

Амасияның Амосту доктаадырын оралдашканы

¹⁰ Ынчан Бурганның Вефилде бараалгакчызы Амасия дээрзи израиль хаан Иеровоамче: «Амос силерге удур израиль чоннуң аразында сүлчээ белеткеп тур, ооң шупту сөстөрүн чуртувус угбайн тур. ¹¹ Чүге дээрге Амос: „Иеровоам хылышка шаштырып өлүр, а израиль чонну бодунуң черинден тудуп аппаар“ – деп турду » – дээн медеэ дамчытты.

¹² Амасия оон Амоска: «Бүдүү билир! Барып, Иудеяже дезивит; аңаа өттүр билип медегле, аъш-чемиңни ынчалдыр ажылдап чи . ¹³ Моон соңгаар Вефилге өттүр билип медеглеве , чүге дээрге ол – хаанның ыдыктыг чери-дир, Бурганның күрүне чергелиг өргээзи-дир » – деп чугаалаан.

¹⁴ Амос Амасияга харыылап, мынча дээн: «Мен бүдүү билир-даа, бүдүү билирниң оглу-даа эвес мен. Мал кадарчызы-даа , фиға ыяжының ажаакчызы-даа чордум. ¹⁵ Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы мени шилип ап, кодан хоюмдан чаргаш: „Барып, Мээң израиль чонумга өттүр билип медегле!“ – деп чугаалаан. ¹⁶ А ам Дээрги-Чаяакчының чугаа-сөзүн дыңнап ал.

Сен болза: „Израильге удур өттүр билип медеглеве,

Исаактың салгалдарына удур суртаалдава“ – дээр-дир сен .

¹⁷ Ол дээш Дээрги-Чаяакчы: „Сээң кадайың хоорайга самын-садар херээжен апаар, оглу-кызың хылышка шаштырып өлүр, сээң чериңни хендир-биле хемчээп, үлөп-хуваап кааптар, а сен бодуң арыг эвес черге өлүр сен; израиль чонну бодунуң черинден тудуп аппаар!“ – деп чугаалаан.

Бышкан чимистиг көстүүшкүн

8 Дээрги-Бурган-Чаяакчы меңээ мындыг көстүүшкүн чорудуп берген. Бышкан чимистиг аргымал хааржак турар болду. ² Ол: «Чүнү көрүп тур сен, Амос?» – деп айтырарга, мен: «Бышкан чимистерлиг аргымал хааржакты» – деп харыыладым. Дээрги-Чаяакчы ынчан меңээ: «Мээң израиль чонумнуң төнчүзү келген-дир: Мен аңаа катап база өршээл көргүспес мен. ³ Мээң шииткелим хүнү кээрге, ордуга ырлар өөлээн ыысыже шилчий бээр» – деп медегледи. Дээрги-Бурган-Чаяакчы аңаа немей: «Кижиге сеги дыка хөй болур, оларны улус чер бүрүзүңгө ыт чок октапкаш баар.

⁴ Силер – ядыыларны бастыксап, бо чурттуң түрөңгилерин чок кылыксап турар улус

– ону дыңнаңар.

⁵ Силер дээрге: „Кажан-на ай чаазының байырлалы эртип, далган-тараа садар аргалыг боор бис; кажан-на амыр-дыш хүнү төнө берип, аңмаарларны ажыткаш, хемчээр саваны бичииледип, өртектерни улгаттыргаш, шын эвес деңзи шойлары-биле улус мегелээр аргалыг боор бис?

⁶ Ынчан баксырап калган далган-тарааны садыглаар аргалыг боор бис; чединмес улусту – акша-мөңгүңгө, ядыы улусту – эжеш идик өртээнге-ле кул кылдыр садып алыр бис “ – деп турар улус-тур силер» – диди.

⁷ Израиль чоннуң чоргааралы Дээрги-Чаяакчы Бодунуң бажы-биле даңгыраглап: «Бо улустуң үлгедиглериниң чаңгызын-даа кезээ мөңгөдө утпас мен!

⁸ Ол үлгедиглерден чер шимчей бербес бе, ында чурттап турар кижиге бүрүзү ыглай бербес бе? Бүгү чер, Египетте Нил хем ышкаш, хөлзей бербес бе, көдүрлүп-даа, чавырлып-даа турбас бе?» – деп чугаалаан.

⁹ «Мээң шииткелим хүнү кээр – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы медеглээн. – Ынчан хүннү дал дүште ажар кылып каар мен, чырык хүндүс-ле чер кыры караңгылай бээр;

¹⁰ байырлалдарыңарны – ажыг-шүжүг кылдыр, хамык ырларыңарны – ыы-сыы кылдыр хуулдуарар мен, шуптуңарга качыгдалдың самдар хевин кедирип, шуптуңарның баштарын тазартыр таарып каар мен; чуртка ол хүннү кижиниң эр чаңгыс оглунуң өлүмү дээш кажыыдалы дег кылып каар мен, ол хүн төнчүзүңгө чедир кажыыдал хүнү дег болур».

¹¹ Дээрги-Бурган-Чаяакчы оон ыңай медеглээн: «Кажан Мээң черге ашты чорударым – улустуң аъш-чем биле суг чедишпезинден эвес, а Дээрги-Чаяакчының сөстөрүн дыңнаар дээш аштап-суксаары хүннер чоокшулап келген-дир. ¹² Кижилер бир далайдан өске далайга чедир Дээрги-Чаяакчының сөзүн дыңнаары-биле чер кезип элеңнедир кылаштап, соңгу чүктен чөөн чүкче улчуур, ынчалза-даа дыңнаваас.

¹³ Ол шииткел хүнүңдө аянның чараш аныяк оолдар, кыстар суксаанындан медегерлин оскунуптар.

¹⁴ Самарияны кем-бурууже кирип турар бурганнар-биле даңгыраглаар, „Дан хоорайның дириг бурганнары-биле база Беэр-Шева-биле даңгыраглап тур бис!“ дээр улус кээп дүшкеш, катап көдүрлүп шыдаваас».

Вефилде өргүл бедигээжиниң көстүүшкүнү

9 Өргүл салыр бедигээш чанында турар Дээргини көрүп кагдым. Ол меңээ мынча дээн: «Дээвиир сириңейни бээр кылдыр адагашты үстүрүпкеш, дээвиирни демги улустуң шуптузунуң баштарынче кээп дүжер кылывыт, дириг артканнарын Мен хылыш-биле шанчып өлүрүп каар мен:

оларның аразындан дезер дээн кижиге дезип шыдаваас, амы-тынның артарын күзээн кижиге камгалал ап шыдаваас.

² Олар Менден дезип, алдыы оранче-даа кире бээр болза,

Мээң холум оларны ушта тыртып аар, дээрже-даа дезип үнө бээр болза, оортан дүжүр октаптар мен.

³ Кармил дагның бажыңа-даа чашты бээр болза, оларны аңаа тып алгаш, тудуп аар мен; далай дүвүңгө-даа Мээң караамдан ажытталы бээр болза,

оларны аңаа шагарын далай чыланыңа дужаар мен.

⁴ Дайзыннар тудуп алгаш, сүрүп аппаар-даа болза,

оларны аңаа өлүрүп каарын хылышка дужаар мен.

Оларга ачы-буянны эвес, айыыл-халапты таварыштырар мен».

⁵ Аг-шериглиг Дээрги-Бурган-Чаяакчы чер кырынга дээптерге,
ол эстип-хайлы бээр,
ында чурттап турар бүгү улус кажыыдап ыглажыр,
ол чер Египетте Нил хем ышкаш көдүрлүр база чавырлыр .

⁶ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң үстүкү ордузун дээрлерге туткан,
дээрниң таваан черге тургускан;
Ол далайның сугларын кыйгыргаш,
чер кырынга тарай аксып турар;
Ооң ады – Дээрги-Чаяакчы!

**Бурган Израильди узуткааш,
оон катап тургузуп каар**

⁷ «Израильчилер, силерге Мээң хамаарылгам эфиоптарга ышкаш эвес ийик бе? – деп,
Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –
Силерни египет черден үндүрө бергеним дег,
филистим чонну – Кафтордан, арамей чонну – Кирден база

Мен үндүрө бербээн ийик мен бе?
⁸ Дээрги-Бурган-Чаяакчының карактары бачыттыг күрүнеже көрүп тур.

Мен ону чырык чер кырынга турбас кылдыр узуткап каар мен.

Ынчанмыже Иаковтуң ук-салгалын шуут-ла узуткавас мен – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

⁹ Дыңнаңар даан, Мен дужаал берип,
израиль чоннуң бок хавыын, далган-тарааны шишкишке челбири дег,
бүгү чоннар аразынче тарай шишкиир мен ,

чаңгыс-даа үрезин черже кээп дүшпес!

¹⁰ Мээң чонумда бүгү бачыттыг улус –

„Бо айыыл-халап бисти таварбас, биске чедип келбес!“ дигир улус –
хылыштан өлүп калыр.

¹¹ Шииткел хүнү кээрге,

Мен Давидтиң буступ дүшкен чадырын катап тургузар мен,
ооң тиглерин дуглап каар мен, бузундуларын эде тудуштурар мен,

бурунгу үеде турганы дег кылдыр тудуп каар мен .

¹² Израильчилер ынчан Эдомнуң арткан чонун болгаш

Меңээ хамааржыр бүгү өске чоннарны чагырып алыр».

Ол бүгүнү кылыр Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

¹³ «Дүжүттүң хөйүнден ону чыып безин четтикпейн баар,

элбек үнгенинден виноградты арага кылдыр хуулдуруп четтикпейн баар

үе кээр – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн, –

ынчан виноград чулуу даглардан сыстып үнер,
хамык тейлерден агып бадар .

¹⁴ Мээң израиль чонумга эки чолду эгидер мен ,

олар буурап дүшкен хоорайларны катап туткаш ,
аңаа чурттай бээр,
шөлдерге виноград олурткаш, ооң арагазын ижер,
садтар тарып алгаш, ында кат-чимисти чыып чиир

¹⁵ Израильчилерни боттарының черинге чурттадып каар мен,

оларны Мээң бергеним черден база катап үндүр сывырбас».

Дээрги-Чаяакчы Бурганыңның чугаалаан чүвези ол-дур.

Авдий

Кирилде

Бодунуң кыска медээзинде Авдий медээчи улуургак Эдом күрүнени Бурган Бодунуң шилип алган чонунга удур ооң бачыттары дээш кезедир дээрзин баш бурунгаар чугаалап турар. Эдом Иудеядан мурнуу-чөөн талага, дыка хөй эрттинмес чалым-хаялыг дагылыг черге турган. Эдомнуң найысылалы Селаның ады безин «чалым» дээн уткалыг. Дайзыннарга удур шак ол камгалалдан аңгыда, Эдом бодунуң мерген угаанныглары-биле алдаржаан турган. Үе-дүпте Эдомну израиль чоннуң өгбези болур Иаковтуң акызы Исавтың үре-салгалы ээлеп чурттай берген чүве-дир.

Бо медээни вавилон аг-шеригниң Иерусалимни бистиң эрага чедир 586 чылда үреп бусканының соонда бир-ле үеде медеглээн болгу дег. Бодунга төрөл чон дээш сагыш човаар азы аңаа дузалажыр орнунга, Эдом Иудеяның эжелеттиргени дээш өжү ханып, амырап, харын-даа эжелекчиге дузалажып турган. Эдомнуң буураан үези эки билдинмес. Бистиң эрага чедир IV векте эдом черни наватей чон чагырып алган. Рим күрүне үезинде Эдомнуң биеэги күжү биле ат-алдарындан ол черге чүгле Идумея деп ат артып калган.

Эдом чоннуң кем-буруузу болгаш кеземчези

(Иер. 49:7-22)

1 Дээрги-Бурган-Чаяакчының Авдий медээчиже чоруткан көстүүшкүнү, Эдомнуң дугайында чугаалаан чүвези бо-дур .

Дээрги-Чаяакчыдан келген медээни дыңнаан бис. «Көдүрлүп үнгеш, Эдомга удур чаалажыылы!» – деп медээни

өске чоннарга чедирзин дээш, айбычы кижини чоруткан турган.

² «Дыңнап көр, Мен сени чоннар аразынга чөгөнчиг чон кылып каар мен, оларга аажок бак көрдүрер сен.

³ Турамык чорууң сени дуурайлап алган-дыр: чалымнарда, бедик черде чурттап турар болгаш: „Мени кым черже дүжүр октаптар боор?!“ – деп чугааландың.

⁴ Сен, эзир куш дег, бедидир ужуп үне бээр-даа болзуңза, уяңны сылдыстар аразынга-даа тудуп аар болзуңза,

Мен сени оортан-даа дүжүр октаптар мен – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалаан . –

⁵ Хоозурап когараар деп чүвеңни!

Бир эвес сээң шөлүңче кат-чимис чыыкчылары кирип кээр болза,

олар элээн катты арттырып кагбас чүве бе?

Оорлар азы дүнеки үптекчилер сеңээ кээр болза, олар чүгле бодунга чеже херегил, ынчаны оорлап албас бе?

⁶ А Исавтың үре-салгалының бүгү чүвезин үптөп-тонап,

ооң чажыт шыгжамырларын безин үжеп-чиндири кайы хире-дир!

⁷ Сээң шупту эвилелчилериң сени черинден үндүр ойладыптар,

сээң-биле эп-найыралдыг улус сени дуурайлааш, ажып тиилээр,

сээң аъш-чемиңни чип турган улус сеңээ дузак салыр.

Эдомга угаан-сарыыл артпас!»

⁸ Оон Дээрги-Чаяакчы мынча деп медеглээн:

«Эдомда мерген угаанныг улусту, Исавтың дагылыг чуртунда бодамчалыг улусту Мээң шииткелим хүнүнде узуткап каар эвес ийик мен бе?

⁹ Теман чер , сээң эрес-дидим улузуң коргуушкунга алзыр.

Исавтың дагылыг чуртунга кымны-даа амылыг арттырбас.

¹⁰ Өлүрүкчү чорук кылып турарың дээш, ха-дуңмаң болур Израильди бастып турарың дээш,

бак атка кирип, кезээ мөңгеде узуткаттырар сен.

¹¹ Хары улус Израильдиң эртине-байлаан аппарып турда ,

даштыкы улус ооң эжик-хаалгазын дамчып Иерусалимче киргеш,

аңаа үлеш кылып турда , сен кыдыынга көрүп турган сен,

ооң дайзыннарының бирээзи дег болган сен .

¹² Ха-дуңмаң айыыл-халапка таваржырга, хыың ханып, амырава!

Иудеяның чону өлүп турда, өөрүве!

Олар базындырып турда, аксың калбаңнатпа!

¹³ Мээң чонум айыыл-халапка алзып аарга, ооң эжик-хаалгазын дамчып кирбе!

Ол буурап каарга, ооң хай-халавынче топтап көрбе!

Ол айыыл-халапка таваржы бээрге, ооң эт-хөреңгизинге дегбе!

¹⁴ Ооң менди арткан улузун өлүрер дээш, орук белдирлеринге кедеп, манап турба!

Ол базындырып турда, дириг арткан улузун дайзыннарга тудуп бербе!

¹⁵ Дээрги-Чаяакчының шииткелиниң хүнү бүгү чоннарга чоокшулап келген-дир : өскелерни канчаар аажылап чораан болдур сен, Бурган сени база ынчаар аажылаар ; херектериңге дүгжүр кеземче бодуңнуң бажыңче суг кудар.

¹⁶ Килеңимниң дашказын Мээң чонумнуң ыдыктыг даамга ишкени дег , шупту өске чоннар база ону үргүлчү ижип, төндүр пактаар , олар оон шуут турбаан-даа ышкаш, кырлып чиде бээр».

Израильдин эчизинде барып тиилээри

¹⁷ «А ·Сион даг ыдыктыг чер болур,

аңаа хоргадаан чон дириг артар .

Иаковтуң үре-салгалы бодунуң өнчү черин ээлеп аар.

¹⁸ Иаковтуң үре-салгалы кыпкан от апаар, Иосифтиң үре-салгалы чалбыыш апаар , а Исавтың үре-салгалы кургаг сиген апаргаш, өрттеттирип, узуткаттырып аар, олардан кым-даа дириг артпас».

Дээрги-Чаяакчының чугаалаан сөзү ол-дур.

¹⁹ ·Негев чурттакчылары Исавтың даглыг чуртун эжелеп аар,

·Шефела чурттакчылары филистим чоннуң чуртун эжелеп аар;

олар Эфремниң черин – Самарияның чоок-кавызын эжелеп аар,

а Вениаминниң аймаа Галаад девискээрин эжелеп аар.

²⁰ Израильдин өскээр көжүртү берген аг-шерии ·ханаан черни шуут-ла Сарептага чедир эжелеп аар,

а Иерусалимниң өскээр көжүртү бергеш, Сефарадта чурттап турар чону

Негевтиң хоорайларын эжелеп аар.

²¹ Тиилекчи улус ·Сион дагга чедип келгеш, Исавтың даглыг чуртун башкарып эгелээр. Дээрги-Чаяакчының Чагыргазы тургустунар .

Иона

Кирилде

Иона медээчинин ному Бурганның берген даалгазындан ойталап, дезерин оралдашкан кижидугайында чугаалап турар. Тоожушкуннуң болушкуну бистиң эрага чедир VIII чүс чылда болуп турар. Бурган Ионага Ассирия империязының найысылалы Ниневияның адыргак чурттакчыларынга келир кеземме дугайында медээ чедирерин дужааган. Ынчалза-даа Иона Израильдиң дайзыннары болур ниневийжилерниң Бурганның өршээлин алырын күзевээн. Ынчангаш ол Бургандан дезип, Ниневиядан өске чүкче чоруй баарын шенээн. Чамдык кайгамчык болушкуннарның соонда, Иона ам-на Бурганны тооп дыңнаан, ынчалза-даа Бурганның ниневийжилерни өршээгинге хорадай берген. Иона шак ол чөптүг эвес аажызы дээш, Бургандан чемелелди алган.

Бо төөгү Бурганның чамдык чугула бүдүш-шынарларын көргүзүп турар. Иона дээрге «Өске чоннар Бурганның камгалалын алыр төлөп чок» деп бодаан израиль чоннуң үлегер-чижээ-дир. Ынчалза-даа Бурган Бодунуң ынакшылын чүгле еврейлерге көргүзери-биле кызыгаарлавайн, ону ылапты-биле хүлээп көөр өске чоннарга база өршээлин көргүзүп турар. Улус Бурганның чемелелин дыңнап, боттарының бачыттыг херектеринден ойталаар болза, Ол Бодунуң килеңин олардан чайладырынга белен. Бурган Бодунуң чаяалгазының амы-тынының болгаш өлүмүнүң бүрүн эргелиг Ээзи болур, ынчангаш Бурган кандыг-бир кижини өршээр деп турар болза, өске кижиниң ажынар эргези чок.

Медээчинин Бургандан дезиптерин оралдашканы

1 Дээрги-Чаяакчы Амиттайниң оглу Ионага Бодунуң сөзүн ажыдып: ² «Улуг хоорай Ниневияже дүрген чорупкаш, ында чурттаан улусту билиндир сургап каг, чүге дээрге оларның кемниг үүлгедиглери меңээ билдингир апарды» – деп чугаалаан.

³ А Иона Дээрги-Чаяакчыдан дезип, Фарсисче чоруптарын шиитпирлээн. Ол Иоппия хоорайга чедип келгеш, Фарсисче эжиндирип чоруур деп турган корабль тып алгаш, орук хөлезинин берипкеш, Дээрги-Чаяакчыдан дезип, Фарсисче эжиндирип чорууру-биле олурупкан.

⁴ Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы далайга күштүг хат көдүрүпкен. Кончуг күштүг шуурган эгелей бээрге, корабль бустур деп барган. ⁵ Корабльга чораан далайжылар корга бергеш, кижидугайы бодунуң бурганындан дуза дилеп кыйгырып, корабльды чиигедири-биле чүгүн далайже дүжүр октап эгелээннер. А Иона корабльды иштинче кирип чыдып алгаш, чаза удуп калган турган.

⁶ Корабльды кол удуртукчузу аңаа чедип келгеш: «Чүге удуп чыдыр сен? Туруп кел, бодунуң бурганындан дуза дилеп кыйгыр. Канчап билир, сээң бурганың бисти кээрге бээр болза, өлбейн баар-даа чадавас бис» – дээн.

⁷ Далайжылар мынча дишкеннер: «Кымның хайы-биле бо халап бистиң кырывыста диргелип келгенин билип алыр-дыр, барып төлгеден октап көрээлиңерем». Төлгени октаарга, ол Ионага дүшкен. ⁸ Ынчан олар Ионадан: «Чогум черле чүү кижидугайы сен, бо халап чүү дээш бисти таварааныл, чугаалап көрөм? Кайыын келген, кандыг ажил-хожулдуг кижидугайы сен? Чуртуң кайдал, кандыг чоннуң төлээзи сен?» – деп айтырганнар.

⁹ А Иона: «Мен – еврей кижидугайы мен, а мээң мөгөөр Бурганым – далайны болгаш черни чаяаган, дээрде саадаан Дээрги-Чаяакчы» – деп харыылаан.

¹⁰ Дээрги-Чаяакчыдан дезипкенин Иона чугаалаарга, ол улус денди корткаш, аңаа мынча дээннер: «Чүгү үүлгедип кааның ол?!» ¹¹ Олар оон: «Далай оожургай бээр кылдыр сени канчалзывысса экил?» – деп айтырганнар, чүге дээрге далайның хөлзээшкини ам-даа читпейн турган.

¹² Иона оларга: «Мени туткаш, далайже кирип октаптыңар, ынчан ол оожургай бээр. Чүге дизе мээң хайым-биле бо күштүг шуурган эгелээнин билип тур мен» – дээн. ¹³ Ынчалза-даа олар эрикче чоокшулаар дээш кораблин улам күштүг эжип эгелээннер. Далайның хөлзээшкини уламчылап турарындан олар черге чоокшулап чадап кааннар.

¹⁴ Ынчан олар Дээрги-Чаяакчыны кыйгырып: «О, Дээрги-Чаяакчы! Бо кижидугайы дээш биске кем-буруу онаап, узуткавайн көрөм. Ооң амызын үскенивис дээш, бисти буруудатпайн көр. Дээрги-Чаяакчы,

Бодуңнуң-на кылыр дээн чүүлүңнү кылып турар-дыр сен!» – дээннер. ¹⁵ Олар Ионаны туткаш, далайже киир октаптарга, далай коргунчуг хөлзээшкинин соксадып, оожургай берген. ¹⁶ Ынчан ол улус Дээрги-Чаяакчыдан аажок коргуп, Аңаа өргүл салып, даңгыраан бергеннер.

Медээчиниң мөргүлү

2 Дээрги-Чаяакчы улуг далай амытанынга Ионаны сыырыптарын дужааган. Иона ол далай амытанының хырнынга үш дүн-хүннү эрттирген. ² Иона далай амытанының иштинден Бурганы Дээрги-Чаяакчыга мынча деп мөргүп чыткан:

³ «Берге байдалче кирген болгаш, Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп кыйгырдым, Ол мени дыңнап кагды.

Алдыы орандан Сени кыйгырдым, Сен мээң үнүмнү дыңнап кагдың.

⁴ Мени эң-не ханы далайның дүвүнче киир октаптың, агымнар мени бүргөп, Сээң сугларың, Сээң чалгыгларың мээң кырым-биле эртип турдулар.

⁵ Ынчан мынча деп бодадым:

Бодуңнуң мурнуңдан мени ыраткан сен, Сээң ыдыктыг өргээңче база катап кире бээр мен бе?

⁶ Аксы-думчуумну суг долуп, тыныжым бачыдаан, дүп чок далай мени бектеп алган; далай үнүштери бажымны ораап алган.

⁷ Дагларның дөзүңге чедир баттым, чер бодуңнуң моондактары-биле мени кезээ мөңгедө муңгаштап алган. Ынчалза-даа Сен, Мээң Бурганым, Дээрги-Чаяакчы,

амы-тынымны бо тамыдан камгалап үндүрер сен.

⁸ Сагыш-сеткилим харыксырай бээрге, Дээрги-Чаяакчыны сактып келдим, мээң мөргүлүм Сеңээ,

Сээң ыдыктыг өргээңге чеде берген-дир.

⁹ Хоозун дүрзү-бурганнарга чүдүүр кижилер Сеңээ шынчы эвес апарганнар,

¹⁰ а мен Сеңээ өргүл салып – алгап-мактап чедип кээр мен.

Чүнү аазаан мен – күүседир мен.

Камгалал чүгле Дээрги-Чаяакчыда!»

¹¹ Ынчан Дээрги-Чаяакчы далай амытанынга чугаалаарга, ол Ионаны кургаг черже үндүр бүлгүрүпкен.

Ниневияның буруузун билингени

3 Дээрги-Чаяакчы Ионага Бодуңнуң сөзүн база катап ажыдып: ² «Улуг хоорай Ниневияже дүрген чорупкаш, Мээң сеңээ дужааган чүвемни ында чурттаан улуска билиндир сургап каг» – деп чугаалаан. ³ Дээрги-Чаяакчының дужаалы-биле Иона Ниневияже чорупкан. А Ниневия дээрге

дендии улуг хоорай турган болгаш, ону эргип кезииринге үш хүн негеттинер чүве-дир. ⁴ Иона хоорайны чаңгыс хүн дургузунда эртиптер шаа-биле эргип: «Дөртөн хонук арткан-дыр, оон Ниневия узуткаттырар!» – деп суртаалдап эгелээн. ⁵ Ниневияның чурттакчылары Бурганга бүзүрей бергеннер: ынчангаш олар шээрленишкинни чарлааш, улуундан бичиизинге чедир качыгдалдың самдар хевин кедип алганнар.

⁶ Ук медээ Ниневияның хаанынга чеде берген, ол бодуңнуң дүжүлгезинден тургаш, хаан хевин ужулгаш, качыгдал хевин кеткеш, хүл кырынга олуруп алган. ⁷ Ынчангаш хаанның болгаш ооң дээди ызыгууртаннарының өмүнээзинден бүгү Ниневияга дужааган:

«Кижилер-даа, мал-маган-даа, бода-даа, шээр-даа мал чүнү-даа чивезин, одарже үнмезин, суг ишпезин, ⁸ кижилер болгаш мал-маган качыгдал хеви-биле шыптынып алзын, кижичи бүрүзү бодуңнуң бачыттыг оруундан чайлазын, күчүлелден адырылзын, Бургандан өршээлди кызып дилезин. ⁹ Канчап билир, Бурган бисти кээрге, Бодуңнуң хайнып турар килеңин бистен чайладыптар чадава, бис ынчан өлбейн баар бис.»

¹⁰ Ынчангаш олар бачыттыг оруктарындан ойталап турганнар. Бурган оларның кылып турар херектерин көргөш, оларга аазап турганы айыыл-халапты таварыштырарындан ойталаан.

Медээчиниң килеңи база Бурганның өршээли

4 Ол дээш Ионаның хөңнү карарып, аажок ажынып-хорадаан. ² Ынчангаш ол Дээрги-Чаяакчыга мөргүп, мону чугаалаан: «О, Дээрги-Чаяакчы! Бо дугайында мен чуртумга тургаш, чугаалавайн туржук мен бе? Мен Сени килеңнээчел эвес, кээргээчел, ээ көрнүүчел, өндүр улуг энерелдиг Бурган – кижилерге онааган кеземчезин өскерттип шыдаар Бурган деп билгеш, Фарсисче чорупкан турган мен. ³ А ам, Дээрги-Чаяакчы, мээң амымны үзүп каавыт, чүге дээрге чурттаарындан өлүрү меңээ дээре-дир.»

⁴ Дээрги-Чаяакчы: «Ол дээш хорадааның эки бе?» – деп айтырган.

⁵ Иона хоорай даштынче үнгеш, ооң чөөн талазынга келген. Хоорай-биле чүү болу бээрин көөр дээш, девээ кылгаш, ооң хөлегезиниң адаанга олуруп алган. ⁶ Шак ынчан Дээрги-Бурган-Чаяакчы бир үнүшке өзүп үнерин дужаапкан, ынчангаш ол үнүш Ионаның кырынга хөлеге туруп, аңаа таарымчалыг болзун дээш бедип үнүп келген; Иона ол үнүшке аажок өөрээн. ⁷ Дараазында хүн даң хаяазы дээп кээри билек, Бурганның дужаалын ёзуугаар демги үнүштү шыйлашкын үттөптөргө, ол кадып калган. ⁸ Хүн үнүп келгенде, Бурган чөөн чүктен изиг хат эккелген, ынчан хүн Ионаның бажын өрттендир чий бээрге, ол харыксырап

баксырааш, бодунга өлүм дилеп: «Чурттаарындан өлүрү меңээ дээре-дир» – деп чугаалаан.

⁹ Бурган Ионадан: «Ол үнүш дээш хорадааның эки бе?» – деп айтырган.

Иона: «Ийе! Аажок хомудадым, өлгүжемге чедир» – деп харыылаан.

¹⁰ Ынчан Дээрги-Чаяакчы чугаалаан: «Сен бодуң өстүрбээниң, ол дээш күжүң үндүрбээниң, чаңгыс

дүн дургузунда өзүп үнүп келгеш, дараазында дүн дургузунда кургап калган үнүш дээш хомудап турар-дыр сен. ¹¹ А Меңээ эки-бакты ылгап шыдавас 120 000 ажыг чурттакчылыг, хөй мал-маганныг улуг хоорай Ниневия харааданчыг эвес деп бодадың бе?»

Михей

Кирилде

Михей – Исаяя медээчинин үежизи. Ол Бурганның сөзүн израиль чонга VIII вектин ийиги чартында медээлеп турган. Ол чылдарда күчүлүг Ассирия күрүнениң аг-шерии соңгу болгаш мурнуу еврей күрүнелерге чаңгыс эвес удаа кыжанып турган.

Михей медээчи иудейлерниң бачыттары дээш, ооң мурнунда Самария хоорай дег, Иерусалим Бургандан кеземче алыр – чурттакчылары узуткаттырып, өске чуртче көжүртүр деп сагындырып турар. Михей чагырыкчыларны албаты чонну дарлап турары дээш, карачал улусту – оларның ак-сеткилдиг эвези дээш, а Бурганның медээчилерин – оларның шынында Дээрги-Чаяакчыдан келбээн, меге сөстөр-биле чонну аргалап турары дээш чемелеп турар. Ооң кадында чон чүгле чаңгыс Дээрги-Чаяакчыга эвес, өске бурганнарга база мөгейип турган.

Ындыг-даа болза, Бурганның шииткелиниң дугайында сөстөр (1:1–2:11; 3:1-12; 6:1–7:7) Ооң камгалалының дугайында идегел киирер сөстөр-биле (2:12-13; 4:1–5:15; 7:8-20) солчуп турар. Давид хаанның салгакчызы хаанның чонга бодунуң дайзыннардын долузу-биле тиилээр арга бээри хүн үнүп кээр, ынчан чонну ооң бүгү бужар-багындан арыглап-аштаар (5-ки эге).

1 Дээрги-Чаяакчы Морешет чурттуг Михейге Иудеяның хааннары Иоафам, Ахаз болгаш Эзекия оларның чагырып турган чылдарында Бодунуң сөзүн ажыткан. Самария биле Иерусалим дугайында Михейниң көргени көстүүшкүн бо-дур .

Бурганның израиль чонну кезедири-биле чедип кээри

² Бүгү аймак-чоннар, дыңнаңар , чер-делегей болгаш ону долган бүгү чүве, мону кичээнгейге алыңар!

Дээрги-Бурган-Чаяакчы силерге удур херечи боор-дур,

Дээрги Бодунуң ыдыктыг өргээзинден чугаалаар-дыр .

³ Көрүңер даан, Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чурттап турар черинден үнүп ор :

Ол куду бадып, черниң бедиктерин базып тур .

⁴ Даглар Ооң будунуң адаанда эстип тур , шынаалар чарлып тур,

олар отка эзилген чук дег, тейниң ийинден агып баткан суг дег апаар.

⁵ Иаковтуң салгалдарының кемниг херектери дээш,

израиль чоннуң бачыттары дээш ол бүгү болуп турар-дыр.

Израильдиң кем-буруузу кайыын тывылганыл?

Самариядан эвес бе?

Иудеяның дүрзү-бурганнарга тураскааткан бедик черлери кайдал?

Иерусалимде эвес бе?

⁶ «Ынчангаш Мен Самарияны хову-шөлде бузундулар оваазы кылып

каар мен,

чүгле үнүш олуртурунга тааржыр чер кылып каар мен.

Хоорай ханазының даштарын шынааже дүжүр октап,

ооң таваан чанагаштап каар мен.

⁷ Ооң шупту даш көжээлери буза шаптырар,

ооң бүгү дүрзү-бурганнарын үрегдеп узуткаар мен

’ ооң шупту өргүл белектери отка өрттеттирер.

Самария ол өргүл белектерин самыын-садар херээженниң төлевири дег

кылдыр ап турган болгай ,

ол белектер самыыраан улуска катап база төлевир апаар».

Иудеяның хоорайлары эжелеттирер

⁸ Самарияның буурааны дээш ыглап-сыктаар мен , качыгдалдан кызыл-даван, чанагаш улчуп

чоруптар мен ,

шөө-бөрүлөр ышкаш улуур мен,

страус куштар ышкаш хомудап ыглаар мен .

⁹ Чүге дээрге Самарияның балыы эмнеттинмес-тир ,

ол балыгланыышкын Иудеяда чеде берген-дир,

Мээң чонумнуң хаалгазында, Иерусалимниң бодунда барган-дыр.

¹⁰ Иудейлер, кел чыдар кеземче дугайында Геф хоорайга чугаалаваңар , аңаа шуут ыглашаңар. Бет-Леафра суурга качыгдалдан довурак-доозунга боражып алыңар .

¹¹ Шафирниң чурттакчылары, бужартаан, шалдаң боттарыңар өскээр көжер силер;

Цаанда чурттап турар улус дезип үнүп шыдавас; Бет-Эцелдиң чурттакчылары кажыыдап ыглажып турар,

олардан дуза ап шыдавас силер.

¹² Мароттуң чурттакчылары эки медээлер манап чадааш, могап турупкан, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчының ыдыпкан айыыл-халавы

Иерусалимниң хаалгазында безин чедип келген-дир .

¹³ Лахистиң чурттакчылары, чүгүрүк аъттарыңарны

дайынчы тергелерге кожуңар!

Израильдиң кемниг херектерин өттүнгөш, силер Сион-кысты бачытче кирип каан силер.

¹⁴ Иудей чон, сен ам Морешет-Гефче чарлыышкынның белектерин чорудар сен.

Ахзив хоорай Израильдиң хааннарының манаан идегелин мегелеп каар.

¹⁵ Морешаның чурттакчылары, Бурган силерже эжелекчи эккээр,

Израильдиң алдар-аттыг улузу Одолламда куйларже чаштынар ужурга таваржыр .

¹⁶ Эргим ынак оолдарыңар дээш качыгдап, бажыңар дүгүн чулуп, дас куш ышкаш тас апарыңар ,

чүгө дээрге оларны силерден чарып, тудуп аппаар-дыр.

Кызагдакчылар ат болур

2 Орун-дөжээнге чыткаш , кемниг херек, бузут үүлгедир бодалдыг улус ат болур!

Олар – даң адып кээрге, ук бодалдарын күүседиптер күш-шыдалдыг улус-тур.

² Ол улус шөлдер күзээр болза, хунаап аар-дыр, бажыңар күзээр болза, былаап аар-дыр.

Бажыңарга чурттап олурган улусту олар кызагдап,

бажың ээзин-даа, ооң өг-бүлезин-даа үптөп-тонап, оларның ээлел черин бодунга ап аар-дыр .

³ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы ол чонга удур мынча дээн:

«Мээң бодалдарым база бар:

Мен силерге адырлып шыдавазыңар айыыл-халапты ыдар деп тур мен.

Моон соңгаар адыыргап базып турар харыыңар чок апаар,

чүгө дээрге айыыл-халап үези келген-дир.

⁴ Ол хүн улус силерниң дугайыңарда качыгдал ырлары чогаадыр,

ажыыңар ажып ыглажыр: „Бис шуут-ла хоозурап калдывыс!

Чонувустуң хувааглыг черин Ол өскээр хемчээп, былаап алды.

Бистиң шөлдеривисти Бурганга шынчы эвес улуска үлеп берип тур“».

⁵ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчының чонунуң аразынга

кым-даа силерге хувааглыг чер үлеп бербес.

Чон чүгле меге медээчилерге ынак

⁶ Улус: «Өттүр билип медеглевеңер!

Ол дугайында өттүр билип медегеп болбас.

Бистиң адывыс баксыраваас!

⁷ Дээрги-Чаяакчы ындыг килеңнээчел бе?

Ол ындыг чүвени кылып болур бе?» – деп чугаалап турар.

«О, Иаковтуң салгалы, ынча деп болур бе?

Мээң сөстөрүм чөптүг амыдырап чоруур кижиге ачылыг болбас бе?

⁸ Ооң мурнунда Мээңи турган чон дайзын дег тура халаан ;

айыыл дугайында каразывайн чаныңар-биле эртип турар тайбың улустуң

хевин ушта тыртып,

былаап ап турар-дыр силер.

⁹ Мээң чонумнуң херээженнерин эптиг бажыңнарыңдан

үндүр сывыртап турар-дыр силер;

оларның ажы-төлүндөн Мээң хайырлаан ачы-буянымны

кезээ шагда хунаап ап турар-дыр силер.

¹⁰ Дораан чоруй барыңар – бо черге ам амыр-дыш турбас,

ону арыг эвези дээш буурадып каар ,

ол болза коргунчуг буураашкын боор.

¹¹ Бир эвес мегечи азы бузурукчу кижиге келгеш:

„Мен силерге арага база өске-даа эзиртир суксун дугайында өттүр билип

медеглээр мен“ – дээн болза,

ол кижиге бо чонга таарымчалыг медээчи боор турган болду бе».

Азап каан камгалал

¹² «О, Иаковтуң салгалы, Мен силерни шуптуңарны ыяап чыып аар мен,

Израильдиң артынчызын ыяап каттыштырып каар мен.

Кажаалаткан хойларны дег, одарга кодан хойну дег,

силерни каттыштырып, чыыр мен –

бо черни чыылган хөй кижиниң шимээни дола бээр.

¹³ Силерниң мурнуңарга орук ажыдыкчызы чоруур;

силер хоорайның хаалгазын чаза таварып үне бээр силер.

Хааныңар силерниң мурнуңарга чоруур, Дээрги-Чаяакчы силерни баштаар ».

Төлеп чок чагырыкчылар болгаш бүдүү билирлер

3 Мен ынчан: «Иаковтуң салгалының баштыңнары, израиль чоннуң чагырыкчылары, дыңнаңар! Чөптүг шииткелди билир ужурлуг эвес силер бе?

² А силер – буянны көөр хөңнү чок, бузутка ынак, кижилерниң кежин союп, эъдин сөөгүнден шылып турар улус-тур силер;

³ мээң чонумнуң эъдин чип, кежин соя тыртып, сөөктерин сыйып, чанчарылдыр үүрмектеп турар, пашче каар дээн дег, эъдин доорап турар улус-тур силер! » – дээн мен.

⁴ Үе кээрге, олар Дээрги-Чаяакчыны кыйгырып, дуза дилээр,

а Ол харыылаvas .

Ол үеде Дээрги-Чаяакчы олардан үүлгеткен бузуду дээш хая көрнү бээр.

⁵ Дээрги-Чаяакчы мынча дээн:

«Мээң чонумну будулдуруп турар бүдүү билирлерге хамаарыштыр .

Силерни чемгерер улуска амыр-тайбың медеглээр-дир силер ,

а аъш-чем бербес улуска кижанып, дайын чарлаар-дыр силер.

⁶ Ол дээш, силерни көстүүшкүннер чок дүн сыырыптар,

өттүр билген медеглелдер чок дүмбейге бүргеттирер силер .

Бурганның медээчилери дирткен силерниң кырыңарда хүн ажа бээр,

чырык хүн силерге караңгылай бээр .

⁷ Өттүр көөр улус ыядып каар, бүдүү билирлерниң ады баксыраар ;

силер шупту аксыңар хаап аар силер, чүге дээрге Бурган силерге харыылаvas».

⁸ А мен болза Дээрги-Чаяакчының Сүлдези берген күшке,

шынныг чорукка болгаш дидим чорукка бүргеткен мен,

Иаковтуң салгалыңа – ооң кемниг херээниң дугайында,

израиль чонга – ооң бачыдының дугайында чугаалаар мен.

⁹ Иаковтуң салгалының баштыңнары, израиль чоннуң чагырыкчылары, мону дыңнаңар!

Силер чөптүг шииткелди херекке албайн, бүгү шын чүвени

хажыдып турар-дыр силер.

¹⁰ Силер – Сионну өлүрүүшкүн-биле, Иерусалимни кемниг үүлгедиишкин-биле тудуп тургузуп турар улус-тур силер!

¹¹ Иерусалимниң баштыңнары хээли ап, шиидип турар-дыр ,

Бурганның бараалгакчылары төлевир ап, өөредип турар-дыр,

Бурганның медээчилери акша-мөңгүн ап, төлгелеп турар-дыр .

Ооң кадында Дээрги-Чаяакчыга даянып: «Дээрги-Чаяакчы бистиң аравыста эвес чүве бе? Бисти айыыл-халап таварбас!» – дижирлер .

¹² Ынчангаш силерниң хайыңар-биле Сионну шөл ышкаш аңдарып кааптар ,

Иерусалим бузундулар оваазы апаар,

Бурганның өргээзин туткан даг арга-ыяш үнген чер апаар .

Дээрги-Чаяакчының даа

(Иса. 2:2-4)

4 Сөөлгү хүннер кээрге, Дээрги-Чаяакчының өргээзи турар дагны

Ол өске бүгү тейлер, даглардан бедидир тургузуп каар;

өске аймактар ынаар чедип кээр,

² эңдерик чоннар аңаа чыгылып кээр .

Олар бот-боттарыңа: «Барып, Дээрги-Чаяакчының даанче,

Иаковтуң Бурганының өргээзинче үне берээли .

Бурган бисти Ооң оруктары-биле чорууруңа өөредип каар,

бис Ону эдерер бис» – дижир.

Сиондан ыдыктыг хоойлу дүжүп кээр,

Иерусалимден Дээрги-Чаяакчының сөзү тараар.

³ Аймактарның херээн Ол шиитпирлээр, ырак чурттарда күштүг чоннарның чаргы-чаалызын Ол үзер.

Олар боттарының хылыштарын андазыннарже, чыдаларын – хол кадырларынче эде соп кылып аар .

Бир чон өске чонга удур хылыш көдүрбес, олар моон соңгаар дайын чорударыңа өөренмес .

⁴ Кижиди бүрүзү бодунуң виноградын, бодунуң фиға ыяжын

болбаазырадып, тайбың чурттаар ,

оларны моон соңгаар кым-даа коргудуп-дүвүретпес ,

чүге дээрге Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы ынча деп чугаалаан болгай.

⁵ Бүгү өске чоннар боттарының бурганнарының аайы-биле чурттап турар ,

а бис кезээ мөңгеде Бурганывыс Дээрги-Чаяакчының аайы-биле чурттаар бис.

Дээрги-Чаяакчының бодалы

⁶ «Ол хүн Мен аскак-бүскек чонну чыыптар мен – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Шөлүттүрген улусту, Мээң оларже айыыл-халап ытканым улусту

чыглыр кылыптар мен .

⁷ Аскак-бүскек чондан Израильдин артынчызын тургузар мен,

ойлаттырган улусту күштүг чон кылып каар мен.

Шак ол хүнден эгелээш, Дээрги-Чаяакчы мен оларны

·Сион дагдан кезээ мөңгедө чагырар мен.

⁸ А сеңээ хамаарыштыр, Сион тей.

Сен Бурганның Бодунуң чонун, кадарчы киж

кодан малын хайгаарааны дег,

көрүп турар суургазы сен.

Биеэги эрге-чагыргаң сенче эглип кээр,

Иерусалимге катап база күрүне доктаап турар.

⁹ Сен чүү дээш алгырып тур сен? Хааның чок чүве бе?

Сээң чөвүлекчиң чок апарган бе?

Божуп чыдар херээжен дег, аарышкыга алзып чооруң ол?

¹⁰ ·Сион-кыс, божуп чыдар херээжен дег,

хилинчектенип, човуурта,

чүгө дээрге сен ам хоорайны каапкаш, ажык

шөлге турумчуп аар сен,

Вавилонче чеде бээр сен .

Ооң соонда аңаа камгалал алыр сен,

Дээрги-Чаяакчы сени аңаа дайзыннар холундан хостап аар.

¹¹ Ам сеңээ удур хөй чоннар чыглып келгеш:

„Ол бужартазын! Бистиң карактарывыс ·Сионнуң буураарын

мага хандыр көрүп алзын!“ – дижип турар-дыр.

¹² Ынчалза-даа ол чоннар Дээрги-Чаяакчының бодалдарын

билбейн турар-дыр .

Бурган оларны тараа шаңыга моожалар дег чыып алган,

а олар Ооң бодаан чүүлүн угаап билбээн-дир.

¹³ Көдүрлүп келгеш, ол моожаларны таптай

бастыр-ла, ·Сион-кыс;

Мен сени демир мыйыстыг , хүлер дуюгларлыг буга дег кылып каар мен,

хөй чоннарны чылча шавар сен.

Оларның эт-хөреңгизин Дээрги-Чаяакчыга,

оларның байлаан – бүгү чер-делегейниң

Чагырыкчызынга

бараалгадыр сен ».

Вифлеемге төрүттүнер ужурлуг чагырыкчы

5 Аг-шериглиг хоорай, аг-шерииңни белеткеп ал,

бис бүзээлеттирип алган-дыр бис.

Израильдин ·баштыңы чаагынче шыкпыыш-биле соктурар-дыр.

² «А сен, Вифлеем-Эфрата ,

Иудеяның төрөл бөлүктөриниң аразында

чөгөнчиг суур-даа болзуңза,

Израильдин чагырыкчызы апаар киж

сиден үнүп , Мээңи боор-дур.

Ооң ызыгууру эрте-бурун шагда, үе-дүптө-ле укталган-дыр».

³ Бурган израиль чонну кезек үеде кааптар.

А иштиг херээжен демги чаш төлдү божуп аарга, израиль чонче оларның арткан ха-дуңмазы эеп

кээр.

⁴ Израильдин чагырыкчызы туруп келгеш,

коданын Дээрги-Чаяакчының күжү-биле,

бодунуң Бурганы Дээрги-Чаяакчының алдарлыг ады-биле кадарар .

Чон ынчан айыыл чок чурттаар ,

чүгө дээрге чагырыкчының өндүр ат-алдары чер-делегейниң ужу-кыдыынга

чедир неперээр .

⁵ Чагырыкчы чонга амыр-тайбыңны хайырлаар .

Бистиң чуртувусче ассирийлер кирип келгеш,

ордуларывысты таптаар болза,

оларга удур чеди азы сес баштыңчыны көдүрер бис.

⁶ Олар Ассирияның черин хылыш-биле чагырар, Нимродтуң черин хынындан ужулган хылыш-биле

чагырар.

Бир эвес ассирий аг-шериг чуртувустуң

кызыгаарын үреп кирип кээр болза,

чагырыкчывыс бисти Ассириядан камгалаар.

⁷ Израиль чоннуң артынчызы хөй чоннар аразынга

Дээрги-Чаяакчының дүжүргени шалың, оът-

сигенде элбек чаъс-чайык суу

дег боор;

олар улуска идегевес, киж

⁸ Израиль чоннуң артынчызы өске чоннар

аразынга,

хөй аймактар аразында черлик аң-мең аразында

арзылаң дег,

кодан хойлар аразында аныяк арзылаң дег болур

–

ол халып үнгеш, оларны кемдедип, үзе-чаза тыртар,

кым-даа оон адырып шыдавас.

⁹ Сээң холуң дайзыннарыңга удур көдүрлүр,

сээң бүгү өжээтеннериң кырдырып аар.

¹⁰ «Ол хүн сээң аъттарыңны узуткап,

·дайынчы тергелериңни үреп каар мен – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

¹¹ Сээң чериңде хоорайларны узуткап, бүгү

шивээлериңни

үреп бузуп каар мен .

¹² Караң көрнүр чорууңу узуткап каар мен – чонуңуң аразында төлгелээр улус артпас .

¹³ Сээң дүрзү-бурганнарыңны, ыдыктыг көжээлериңни узуткап каар мен – бодуңнуң холуң-биле кылып алган чүүлдеринге моон соңгаар мөгейбес сен .

¹⁴ Ашера бурганга тураскааткан адагаштарны тура тыртып , сээң хоорайларыңны үреп бузуп каар мен.

¹⁵ Мени тооп дыңнавайн барган чоннарга килеңнеп, ажынып-хорадап, олардан өжээн негээр мен».

Дээрги-Чаяакчының израиль чон-биле чаргызы

6 Дээрги-Чаяакчының чугаалаар чүвезин дыңнаңар.

Чон база туруп келгеш, дагларның мурнунга херээн чугаалазын, тейлер ооң сөзүн дыңназын.

² Даглар, чер-делегейниң быжыг үндезиннери, Дээрги-Чаяакчының чаргызын дыңнаңар .

Чүге дээрге Ол Бодунуң чону-биле чаргылдажып турар-дыр ,

Израиль-биле Ол маргыжып турар-дыр:

³ «Мээң чонум, сени Мен канчапкан мен?

Чүнүң-биле сээң шыдамыыңны шенедим?

Меңээ харыылап көр.

⁴ Мен сени египет черден үндүрө берген мен, кулданыышкындан хостап каан мен.

Моисей, Аарон болгаш Мариам оларны сени баштаар кылдыр чоруткан мен .

⁵ Мээң чонум, Моавтың хааны Валактың чүнү бодап алганын,

Беорнуң оглу Валаамның аңаа чүү деп

харыылаанын сактып кел ,

Ситтимден Галгалга чедир орууңну бодап кел.

Дээрги-Чаяакчының чөптүг херектерин билип алыңар».

⁶ Чүнүң-биле Дээрги-Чаяакчының мурнунга кээр мен,

Дээди Өрүкү Бурганның мурнунга чүнүң-биле кээп мөгеер мен?

Ооң мурнунга бүрүн өрттедир өргүлдерлиг, бир харлыг бызааларлыг кээр мен бе?

⁷ Муң-муң кошкарлар-биле, эмге-тикчок хемнер дег аккан олива үзү-биле

Дээрги-Чаяакчының күзелин хандырып болур бе?

Кем-буруум дээш Аңаа дун оглумну өргүүр мен бе, сагыш-сеткилимниң бачыды дээш иштимден

үнген үре-төлүмнү

бээр мен бе?

⁸ О, кижии амытан, Бурган сеңээ Ооң экизинер чүүлү чүдел дээрзин

чугаалап каан ийик.

Дээрги-Чаяакчы сенден чүнү негеп турар ийик :

ажыл-херектериңге чөптүг бооруңну,

энерел көргүзеринче чүткүлдүг бооруңну болгаш

Бурганыңның мурнунга томаарып чурттаарыңны эвес чүве бе?

Израильдиң кем-буруузу болгаш кеземчези

⁹ Дээрги-Чаяакчы хоорайны кыйгырып тур (мерген угаан дээрге Сээң адыңдан коргары болгай):

«Чагырга мергезин база ону тургузуп каан Бурганны тооп дыңнаңар .

¹⁰ Бузуттуг улустуң бажыңында байлакты багай үүлгедиг-биле чедип алган эвес чүве бе? Эвээжедип каан, каргаттырган хемчээл ажыглап турар эвес чүве бе?

¹¹ Шын эвес деңзилер, меге хемчээлдер ажыглаар кижини агартыр мен бе?

¹² Сээң байларың каржы-дошкун-дур , чурттакчыларың меге чүве чугаалаар-дыр, оларның аксындан чүгле меге үнер-дир .

¹³ Ол дээш, Мен сээң когуң үзүп эгелээн мен, бачыттарың дээш сени хоозурадып эгелээн мен.

¹⁴ Чемненгеш-даа, тотпас сен, ишти-хырның куруг болур ;

чыып шыгжааш-даа, камнап ап шыдавас сен:

камнап шыдаптар-даа болзуңза, ол чүвеңни хылышка хүлээдип бээр мен.

¹⁵ Тарып олурткаш-даа, дүжүт ажаап албас сен, оливкаларны сыскыргаш-даа, үзү-биле чагдынмас сен;

виноград чулуун сы баскаш-даа, арага ишпес сен .

¹⁶ Омри хаанның чаңчылдарын, Ахав хаанның өг-бүлезиниң бүгү бузуттуг

херектерин

хевээр арттырып алган сен,

оларның сүмелерин ёзугаар кылып турган сен .

Ынчангаш Мен хоорайны хоозуралга,

ооң чурттакчыларын – бак атка киреринге таварыштырар мен;

силер өске чоннарның дорамчылалынга таваржыр силер ».

Чоннуң бужар байдалы

7 Аа халак! Мен ам чайгы чимистерни чыып каапкан соонда,

виноградты ажаап каапкан соонда келген кижии дег апардым –

чипки дег чаңгыс-даа салбак кат чок, мээң чиксээрим чаңгыс-даа бышкан фиға чимизи чок .

² Чер кырында Бурганга бердинген кижилер артпаан,

улус аразында чөптүг кижилер чок .

Бүгү улус хан төгер дээш кедег кылып турар, кижии бүрүзү ха-дуңмазынга какпа-дузак салып турар .

³ Оларның холдары бузут үүлгедир талазы-биле мергежээн;

чагырыкчы кижиге белектер негеп турар,
шииткекчи хээли ап турар,
бай-шыдалдыглар боттарының күзел-соруун
албадап күүсеттирер –

олар шупту аразында дугуржулгалыг.
4 Оларның эң дээреси – тенниг хараган дег, эң
чөптүү –
тенниг бок үнүштен дора .

Оларже медээчилериниң медеглеп турган хүнү
келген-дир;

олар ам кеземчеге онаажыр, олар ам дүвүрелге
алзыптар.

5 Өңнүүңерге бүзүревеңер, эжиңерге ынанмаңар.
Хойнуңда чыдар кадайың-биле безин
оваарымчалыг чугаалаш .

6 Чүгө дээрге оглу адазын куду көөр-дүр,
уруу – авазынга, кенни – кунчуунга удурланыр-
дыр,
кижиниң дайзыннары – ооң өг-бүлезинде боор-
дур .

7 А меңээ хамаарыштыр алыр болза, Дээрги-
Чаяакчыже ынаныштыг көөр мен,
мээң Камгалакчым Бурганны манаар мен .
Бурганым мени дыңнап каар.

Израильдин каттап тургустунары

8 Дайзыным, буурааным дээш өөрүвө!
Барып ушкан-даа болзумза, база каттап туруп кээр
мен .

Караңгыда олурар-даа болзумза, Дээрги-Чаяакчы
меңээ чырык апаар .

9 Дээрги-Чаяакчының килеңин чүктээр ужурлуг
мен,

чүгө дээрге Аңаа удур бачыт үүлгеткен мен.
Бурган мээң таламда апарбаан шаанда,
меңээ болчуп эгелевээн шаанда, ындыг болур.

Оон Ол мени чырыкче үндүрүп каар,
мен Ооң шынныын көрүп каар мен.

10 Дайзыным база ону көрүп каар;
меңээ: «Сээң Бурганың Дээрги-Чаяакчы кайыл?» –
деп турган болгаш,
ооң ады баксыраар.

Мен ооң кудумчуда малгаш дег таптадып турарын
мага хандыр көөр мен .

11 Иерусалим, сээң ханаларыңны тудар,
кызыгаарларыңны делгемчидер
хүн кээр.

12 Ол хүн улузуң Ассириядан-даа, Египеттиң
хоорайларыңдан-даа,
Евфрат хемден-даа, далайлар, даглардан-даа
сенче чедип кээр .

13 А чер-делегей ооң чурттакчыларының
үүлгедиглери дээш
хоозуралга таваржыр.

Бурганның Израильге өршээлди болгаш аңаа шынчызы

14 Бодуңнуң чонуңну шыкпыыжың-биле кадарып
көрөм .

Сээң өнчүң болур кодан хой шырыштарда аңгы
чурттап чоруур-дур,
а долгандыр дүжүткүр одар-белчиирлер бар-дыр.

Хойларың, шаг шаанда ышкаш,
Васан биле Галаад деп эки черлерге оъттазын .

15 Египет черден үне берген үенде ышкаш,
кайгамчык чүүлдериңни биске көргүзүп көрөм .

16 Өске чоннар ону көрүп кааш,
боттары чеже-даа күчү-күштүг болза, бак атка
кирер .

Олар аксын холу-биле дуглап аар,
оларның кулактары дүлейлеп каар.

17 Олар, чылан ышкаш, черде соястаан курттар
дег, довурак чылгаар ,

боттарының быжыглалдарыңдан сириңейнип
союп үнүп кээр ,

бистиң Бурганывыс Дээрги-Чаяакчы сенче эглип
кээр,

Сенден коргуп-сүртээр.

18 Сен ышкаш өске Бурган бар бе?

Сен бачытты өршээп турар сен,
Бодуңнуң чонуңнуң артынчызының кем-
буруузунче көрбейн турар сен.

Мөңгези-биле килеңневес-тир сен,
чүгө дээрге энерел көргүзери Сеңээ таарымчалыг-
дыр .

19 Бурганывыс, Сен биске база каттап ээ-хайыралыг
боор сен;

бистиң бачыттарывысты таптап кааптар сен,
бүгү кем-буруувусту дүп чок далайже октаптар сен

20 Бистиң ада-өгбевиске шаг шаанда
даңгыраглааның дег ,

Иаковтуң салгалыңга шынчы боор сен,
Авраамның ук-салгалыңга энерелдиг боор сен.

Наум

Кирилде

Бо кыска ном Ассирия күрүнениң найысылалы Ниневияң келир үеде узуткаттылары деп чаңгыс аай темалыг. Бистиң эрага чедир IX вектен эгелээш, Ассирия Чоокку Чөөн чүктүң бичии күрүнелерин бодунга чагырып ап, каржы-дошкун дарлап турган. Оларның аразынче чурттакчы чонун ассирийлер VIII вектиң төнчүзүндө тудуп алгаш барган Израиль болгаш ындыг салым-чолдан арай деп чайлаан Иудея кирип турар (4 Хаан. 18-19 эгелерни көр). Ниневия бодунуң ээлчээнде б12 чылда вавилон-мидий аг-шеригге дүжүп берген. Ном шак ол төөгүлүг болуушкуннарның бичии мурнуу чарыында бижиттинген хире.

Ниневияның чурттакчылары каржы-дошкун, самыыргай болгаш турамык улус турган. Оларның өлүмүн Бурганга удурланып, Ооң шилип алган чонунга хора чедириксээн бүгү күштерге Ооң таварыштырган кеземчези кылдыр көргүзүп турар.

1 Бурганның Элкос чурттуг Наумга ажытканы өттүр билиишкин бижээн ном бо-дур. Мында Ниневия хоорай дугайында көстүүшкүн бижиттинген .

Дээрги-Чаяакчының Ниневияже килеңнээни

² Дээрги-Чаяакчы – хүннээчел, өжээн негекчизи Бурган .

Ол – өжээн негекчизи, Ол кедергей килеңнээн.
Дээрги-Чаяакчы Бодунуң дайзыннарындан өжээн негээр,

Ол Бодунуң өжээннеринге соксаал чок килеңнээр .

³ Дээрги-Чаяакчы килеңин үр тудуп шыдаар, ындыг-даа болза, Ооң күчү-күжү өндүр улуг, Ол буруулуларны кеземче чок арттырбас . Хат-шуурган, казыргы Ону эдерип чоруур, Ооң буду буруттарны, довурак ышкаш, базып чоруур .

⁴ Ол далайны чемелээрге, далай кадып каар , бүгү хемнер соглуп каар,

Васан биле Кармил деп дүжүткүр черлер кургап каар,

Ливан дагларының үнүжү оңа бээр .

⁵ Ооң мурнунга даглар сирилээр, тейлер эстип чиде бээр ;

Ону көргөш, чер-делегей – өртемчей болгаш ооң бүгү чурттакчылары сириңейни бээр.

⁶ Ооң хорадаан сагыжынга удур кым туржуп шыдаарыл?

Ооң кыптыккан килеңин кым шыдажырыл?

Ооң килеңи от дег чаттыларга, хаялар Ооң мурнунга буступ турар .

⁷ Дээрги-Чаяакчы ачылыг, Ол – айыыл-халап хүнүндө шивээ-дир .

Ол Оон хоргадал дилээн улусче сагыш салыр.

⁸ А Ниневия хоорайны Ол хөмө алыр үер-биле узуткап каар.

Ооң дайзыннарын дүмбей караңгы бүргей аптар .

⁹ Дайзыннар Дээрги-Чаяакчыга удур чүнү-даа бодап алган болза,

Ол оларны узуткап каар,
өжэтен ооң соонда катап көдүрлүп шыдавас.

¹⁰ Олар тенниг чадаң үнүштер дег ораажып , арагачылар дег эзирип каар,
кургаг оът-сиген дег, отка бүрүнү-биле чиртип аар

¹¹ Дээрги-Чаяакчыга удур бак чүве үүлгедирин бодаар,

бузуттуг чүүл сүмелээр кижиги сенден үндү чоп, Ниневия.

¹² Дээрги-Чаяакчы: «Байдалы айыыл чок-даа болза база

дыка хөй санныг-даа болза,

олар, кыргыдып-хыдыткаш, чиде бээр;

а сени, Иудея, Мен хилинчектеп-даа турган болзумза,

моон соңгаар ынчанмас мен.

¹³ Мен ам сээң мойнуңда дөңгүнү уштур мен , кинчи-бегиңни үзе тыртар мен» – дээн.

¹⁴ А сеңээ хамаарыштыр Дээрги-Чаяакчы: «Моон соңгаар сээң адың эдилээн үре-салгал турбас.

Мен сээң бурганнарың өргээлеринде шуткуп, чонуп алганың дүрзүлери буза шавар мен,

чөгөнчиг сеңээ чевег-хөөрден белеткеп каар мен» – дээн .

¹⁵ Көр даан, даглар кезип буянныг медээ чедирикчизи, амыр-тайбың медээлекчизи кылаштап кел чыдыр :

«Иудея, бодуңнуң байырлалдарың демдеглекп байырла, Бурганга даңгырактарың күүсет . Дүржок кижиг сээң чериңче катап база чаза базап кирбес – ол бүрүнү-биле узуткаттырган» – дээн.

Ниневияның буураары

2 Ниневия, узуткакчы сеңээ удур көдүрлүп тур. Шивээлериң камгала, орукту таңныылда, бодуңну быжыглап, бүгү күжүң чыып ал.
² Дээрги-Чаяакчы Иудеяның ат-алдарын, Израильдиң алдар-адын эгиткени дег, хоосурадыкчылар оларны ээнзиредип, оларның виноград шөлдерин узуткап каапкан-даа болза, катап тургузар.
³ Дайзынның дайынчыларының дозуг-камгалалдары кызыл өңнүг, ооң бүгү шериглери хүрең-кызыл хептерлиг . Дайынчы тергелерни тулчуушкунга белеткээн хүнде оларның демир кезектери чайынналган, аъттар девиржип чүткээн .
⁴ Дайынчы тергелер хоорайның кудумчулары, шөлдеринде каңгырадыр халыткан. Олар чалбыыш дег чайынналып турар, чаңнык дег кызаңнажып турар.
⁵ Оларның хааны шилиттинген дайынчыларны чыып аар, а олар кел чыткаш-ла, тептиге бээр . Олар хоорай ханазынче далаш-биле халдап кээрге, бүзээлелдиң чепсек-херекселдерин белеткеп каан болур.
⁶ Хем чанында хаалганы дайзыннар ажыдыптар , хаанның ордузу буступ каар.
⁷ Доктааткан чүүл бо-дур: Ниневияның чонун үндүр сывыртап, тудуп алгаш баар. Ооң кул херээженнери көге-бугалар ышкаш човууртап , баштарын шаштынар.
⁸ Ниневия эрте шагдан бээр долу суглуг хөөлбек дег турган, ол суг ам куругландыр үндүр агып-ла турар. «Туруңар! Доктааңар!» дээрге-даа, эглип кээр кижиг чок.
⁹ Мөңгүнден үптеңер! Алдындан үптеңер! Шыгжамырларда янзы-бүрү эртине-байлактың курлавыры төнчү чок.

¹⁰ Ниневия үптеттирген, ээнзиреп база хоосурап калган .

Кортканындан улустуң чүректери даамчырап, дискектери сириңейнип, эъди аарып, арыннары агарып турар .

¹¹ Арзылаңнар ижээни дег хоорай ам кайыл? Ол хоорайга эр-кыс арзылаңнар чоруп, төлдерин чемгерип турган, оларның төлдерин аңаа кым-даа коргутпайн турган.

¹² Ниневия, сен болза төлдерин тоттурар дээш олчазын үзерлеп турган, кыс эжинге чиш боой тудуп берген арзылаң дег-дир сен.

Олчазы-биле куйларын, чижиг-биле – ижээнин долдуруп алган арзылаң дег-дир сен .

¹³ «Мен сеңээ удур мен! – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Мен сээң дайынчы тергелериңни хуюкталдыр өрттедиптер мен, хылыш сээң арзылаңчыгаштарыңны кыргып-хыдыыр.

Чер кырынга сеңээ олча арттырбас мен, сээң элчиннериң үнү моон соңгаар дыңналбас ».

Ниневия ат болур

3 Ханга борашкан хоорай ат болур! Ону меге болгаш өлүрүүшкүн долган-дыр, ында үптээшкин соксаар уjur чок-тур.
² Дыңнаңар! Кымчы дазылааны, дугуйлар даажы, дүрген маңнаан аъттар шимээни, дайынчы тергелерниң күштүг даажы дыңналып тур.
³ Аъттыг шериг дүрген шапкан, хылыштар кылаңнашкан, чыдалар чайынналган! Өлүрткеннер эңдерик, мөчү-сөөктер овааланган, санаттынмас-даа . Улус өлүг мага-боттарга тептигип турар.
⁴ Ол бүгү – Ниневияның эмге-тикчок самыыраашкыны дээш кеземче-дир. Ол дээрге аянныг чараш, илби-шидини билир, бодуңуң самыыраашкыны-биле чоннарны чагырып аар, бодуңуң илби-шидизи-биле аймактарны дуурайлап аар самыын херээжен-дир .
⁵ «Мен сеңээ удур мен – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы медеглээн, – Мен сээң хевиң эдээн арныңче өрү дүрүптөр мен; чоннарга сээң шалдаңыңны, күрүнелерге – бужарыңны көргүзөр мен .
⁶ Чүдек-бужар чүүлдү сенче хөме октап, бак көөр мен, сени бүгү улус мурнунга бужартадыр тургузуптар мен.

⁷ Сени көргөн кижиге бүрүзү сенден дезип:

„Ниневия узуткаттырган-дыр, ооң ажыын ажып, кым ыглаарыл?“ – дээр .

Сени аргалаар кижини Мен кайыын тывар мен? »

⁸ Нил хемде турар, долгандыр суглар аккан Фивы хоорайдан

дээр деп сен бе?

Хем ол хоорайны камгалап, суг ооң ханазы бооп турду.

⁹ Эфиопия биле Египеттин кедергей улуг күчү-күжүңгө ол ооргаланып турду,

фут биле ливий чоннар ооң эвилелчилери бооп турду .

¹⁰ Ындыг-даа болза, ол база туттуруп алган, өскээр көжүрткен .

Ооң чаш ажы-төлүн кудумчулар белдирлеринде чылча шаап, өлүрүп каан .

Ооң алдар-аттыг кижилерин дайзыннар аразында үлешкеш ,

шуптузун илчирбелеп бектеп алган.

¹¹ Ниневия, сен база ындыг дашканы ижер сен , чаштынып, дайзындан камгалал дилээр сен.

¹² Сээң бүгү шивээлериң чимизи бышкан фиға ыяжынга дөмей апаар:

ооң чимизин тө силгиптер болза,

олар чиир дээн кижиниң аксынче дорт кире бээр.

¹³ Бодуңнуң шерииңче көрүп көр – кадайларзыг улус-тур .

Сээң чериңниң хаалгазы дайзыннарга аңгайтыр ажыттынар,

а дээктерни от чиир.

¹⁴ Бүзээлел үезинде ижер сугдан курлавырлай узуп ал.

Дойдан хоюдуп, тууйбу кылырынга белеткенип ал. Шивээлериң быжыгла!

¹⁵ Сени от сыырыптар, хылыш шанчып каар;

шартылаага чирткен ышкаш болур сен.

Шартылаа ышкаш өзүп-көвүдээн сен,

шерги ышкаш өзүп-көвүдээн сен!

¹⁶ Сээң садыгжыларың дээрде сылдыстардан хөй апарган-дыр,

ынчалза-даа олар шартылаа ышкаш,

эрги кежин солуп каапкаш, ужуп чоруй баар.

¹⁷ Сээң дүжүметтериң имилеме шартылаа дег,

сээң шериг баштыңнарың хээкчи мөөң шерги дег;

олар соок үеде ханаларга хоруп оорар,

а хүн чылыдып кээрге, тарадыр ужа бээр,

а кайнаар дээрзин кым-даа билбес.

¹⁸ Ассирияның хааны, сээң томуйлаан

чагырыкчыларың база

дээди дүжүметтериң мөңгө уйгуга алзыптар.

Сээң чонуң дагларга тоо быдарай бээр,

оларны чыыр кижиге чок болур.

¹⁹ Сээң балыың экиртинмес, сээң

балыгланышкының өлүмнүг .

Сээң дугайыңда дыңнаан бүгү улус ол дээш адыш

часкаар ,

чүгө дээрге сээң соксаал чок каржы-дошкунуңу

боду көрүп эртпээн кижиге бар бе?!

Аввакум

Кирилде

Бо номда кол айтырыг – улустуң бот-боттарыңа чедирип турары бузуттуг-бак чүүлдеринге Бурган кандыг хамаарылгалыгыл? Ол бүгү Бурганга хамаан чок бе? Бурган ылап-ла чөптүг бе?

1–2 эгелерде ол айтырыг бистиң эрага чедир VII вектиң төнчүзүндө болушкуннарның байдалында, Аввакум биле Бурганның аразында чугаа хевирлиг кылдыр кирген. Соңгу еврей күрүне Израиль ынчан дайзыннарга чылча шаптырган турган. А Иудеяның чону Бурганның ыдыктыг хоойлузун хөй чылдар дургузунда сагывайн, бачыт болгаш дарлал-кызагдалга бүргеткен турган. Ынчангаш Бурган Иудеяның чонун эжелеп алыышкын-биле кезедир деп турарын баш бурунгаар чугаалаан.

Ол үеде Вавилон күрүнениң бажыңга турган халдей чон бодунуң эрге-чагыргазын калбартып эгелээн. Күчүлүг Ассирия күрүнени чылча шапкаш, вавилончулар боттарының тергииделин бүгү Чоокку Чөөн чүкке, ооң иштинде Иудеяга нептередирин уламчылаан. Чоокку Чөөн чүктүң ол үедеги өске чоннары ышкаш, вавилончулар дүрзү-бурганнарга мөгейип, улуургак чоруунуң ужун Дээрги-Чаяакчыдан кортпас турган. Вавилоннуң эрге-чагыргазы бистиң эрага чедир 539 чылга чедир уламчылаан, ынчан ону бодунуң ээлчээнде перстер чаалап алган.

Бо номнуң үшкү эгези Ыдыктыг ырлар номунче кирген ырлар ышкаш хевирлиг болуп турары-биле ылгалдыг. Эгениң бажында бижик болгаш ооң сөөлүндө хөгжүм талазы-биле айтыышкын ылап-ла ындыг дээрзин айтып турар. Бо ырда Бурган диңмирээшкин-кызаңнаашкын үезинде Бодунуң чонунга дузалап бар чыдар күчүлүг дайынчы ышкаш кылдыр тодараттынып бижиттинген. Ырда ажыглап турар илередиг, сөс-домак Дээрги-Чаяакчының Синай дагга улуска көстүп келгенин сагындырып кээр (Хосталыышкын номун көр).

1 Бурганның Аввакум медээчиге ажытканы өттүр билиишкин бо-дур .

Аввакумнуң Бургандан бирги айтырыы

² Дээрги-Чаяакчы, чежеге дээр дуза дилеп кыйгырар мен,

а Сен мени дыңнаvas-тыр сен ,
чежеге дээр күчүлел дээш хомудап, Сени кыйгырар мен,

а Сен мени камгалаvas-тыр сен .

³ Кемниг үүлгедиглерже көөр кылдыр чүге мени албадаар сен?

Базындырыышкынче чүге анаа көрүп турар сен?
Үптээшкин биле күчүлелди көрүп тур мен,
адаан-өжээн көдүрлүп, алгыш-кырыш кедереп тур.

⁴ Ол бүгүнүң уржуу-биле хоойлу-даа күжүн чидирген,
шын шииткел-даа шуут үндүрбестээн:
бузуттуглар чөптүг-шынныг улусту бүзээлеп алган болгаш,
хажыткан шииткел үндүрер-дир .

Бурганның харыызы

⁵ «Чоннарда чүү болуп турарын топтап көрүңер – кайгап-харай бээр силер.

Чүге дээрге улустан дыңнааш-даа,
бүзүревейн баар чүүлүңер чурттап чоруур
үеңерде бүде бээр .

⁶ Көрүңер даан, Мен ам халдей чонну күштелдирер мен;
ол дээрге бодунга хамаарышпас хоорай-суурларны эжелеп алыр дээш
чер-делегей кезип чоруур, каржы-хажагай, хайжок чон болгай .

⁷ Ол чон коргунчуг-даа, түрлүг-даа.
Шииткел ол чондан үнер, күчү-күш-даа ооң холунда.

⁸ Ооң аъттары ирбиштен-даа дүрген маңнаар ,
кежээ чимзенген бөрүлерден-даа шалыпкын;
ооң аъттыг шерии халдып чоруп турар,
аъттыг шеригжилери ырактан хөме келгеш,
олчазын тевер дээн эзир дег шүүргедээр .

⁹ Ол чоннуң шупту улузу күчүлел эккээр,
ооң арын-шырайы өрттендир изидер хат дег ,
ол чон элезин дег хөй улусту тудуп алгаш баар.

¹⁰ Ол чон өске чоннарның хааннарын дорамчылаар,
·баштыңнарын кочулаар, шупту шивээлерже шоодуп көөр –
бүзээлел чалды оларга деңнештир оваалааш,
ол шивээлерни эжелеп аар.

¹¹ Оон ол чон хат ышкаш ужугуп, оруун уламчылаар.

Шак ол бачыттыг улус бодунуң күжүн бурганчыдып турар ».

Аввакумнуң Бургандан ийиги айтыры

¹² Дээрги-Чаяакчы, ыдыктыг Бурганым, үе-дүптен бээр бар турган эвес ийик сен бе?! Сен өлбес сен!

Дээрги-Чаяакчы, Сен ол чонну шииткелиңни боттандыраар кылдыр тургузуп кагдың.

Мээң Хаям, Сен аңаа кеземчеңни күүседирин дагып кагдың .

¹³ Сээң арыг карактарыңга кемниг үүлгедиглерже көөрү таарышпас,
улустуң базындырышкынынче анаа көрүп шыдавас сен.

А чүге-ле кара сагыштыг улусче анаа көрүп турар сен ,

бодундан чөптүг-шынныг кижини бузуттуг кижичыра бээрге,
чүге ыыт чок хайгаарап турар сен?

¹⁴ Чүге-ле Сен кижилерни далайның балыы дег,
·баштыңы чок соястаар амытаннар дег кылдыр кылып каан сен?

¹⁵ Ол улусту шуптузун бузуттуг дайзын сыырткыыш-биле ушта тыртып ,
балык тудар четки-биле шүүреп ап турар ,
ынчангаш өөрүп-байырлаар.

¹⁶ Четкилери аңаа бай-шыырак чурттап,
эки-чаагай аъш-чем чиир арга бээр боорга,
ол дайзын четкизинге өргүл салып, айдызап турар-дыр!

¹⁷ Таанда-ла ол олчалыг четкизин божудуп,
чоннарны хайыра чогу-биле үргүлчү узуткаар уjurлуг бе?

2 Доскуулдап туруп алгаш , суургадан хайгаарап көрүп,
Дээрги-Чаяакчының меңээ чүү дээрин,
мээң хомудалымга Ооң канчаар харыылаарын билип ап көрейн.

Бурганның харыызы

² Дээрги-Чаяакчы меңээ мынча деп харыылаан:
«Мээң чорутканым көстүүшкүннү бижип каг – номчуп турар кижиге билдингир болзун дээш , самбыраларга тода кылдыр шыйып бижип каг .

³ Ол көстүүшкүн бир-ле доктааткан үеге хамааржыр ,

боттанышкынынче чүткүп бар чыдар база черле мегелевес;

ук көстүүшкүн дораан боттанмас-даа болза, шыдажып мана ,
чүге дээрге албан чогул бүдер, үр үеде саадавас .

⁴ Көрүңер даан, туразы улуг кижиниң сагыш-сеткили арыг эвес,

а актыг-шынныг кижичи бүзүрелиниң ачызында амылыг артар .

⁵ Турамык улусту байлакшылы сотка олуртур , оларга оожургал бербес,

ынчангаш боттарының ишти-хырнын ·тамы ышкаш алгыг кылып аар,
ол улус, өлүм-даа дег, пөгери чок ;
шупту чоннарны чаалап ап, шупту аймактарны чагырып туруп бээр .

⁶ Ынчалза-даа ол чоннар шупту оларны кочулап :
„Боттарыңга хамаарышпас чүве-биле хөлүн эрттир байып алган улус ат болур!

Долаалар төлевири чыып, чүдүртүнүп алган улус чежеге дээр ынчап кээрил?“ – деп ойзу чугаалажыр.

⁷ Сеңээ өрелиг улус хенертен тура халышпас бе, олар оттуп келгеш, сени сириледиппес бе, оларга үптеттирип албас сен бе?

⁸ Хей чоннарны үптөп-тонаан болгай сен; кижичи ханы төккениң дээш,
чурттарга, хоорайларга, ында чурттаан бүгү улуска

күчүлел көргүскениң дээш,
арткан бүгү аймактар сени база үптөп-тонап кааптар .

⁹ Уязын бедик черге тудуп ап ,
озалдыг байдалдардан бодун айыыл чок болдурар дээш,

аал-ораныңга былаап алганы олча чыып алыксап турар улус ат болур!

¹⁰ Сээң кара бодалдарың бодуңуң аал-ораныңны бак атка киирер,
хей чоннарны узуткап тура, бодуңга хора чедиргениң ол-дур.

¹¹ Ханаларда даштар безин сеңээ удур алгыржы бээр ,

оларның сөстөрүн бажың-балгаттың ыяш ооргалары бадыткаар.

¹² Өлүрүүшкүн-биле хоорай таваа салып,
кемниг үүлгедиг-биле орду тудуп турар улус ат болур!

¹³ Чоннарның ажил-ижин от чиир деп,
аймактар хей черге хинчектенип ажилдаар деп Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы тодарадып кагбаан чүве бе?

¹⁴ Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының алдарының дугайында билиг чер-делегей кырынга,

далайны долдур аккан суг дег, нептерей бээр .
¹⁵ Өске кижиге килеңин куткан дашка сунуп,

ооң шалдаң-чанагажын көөр дээш,
эзиртир ижиртип турар улус ат болур!
16 Алдар орнунга кочулал-биле пөгөр сен,
ам бодуң иш-ле, бужар шалдаңыңны көргүс-ле!
Дээрги-Чаяакчының күчүлүг холунуң сунган
дашказы сээң ижер үлүүң апаар,
ат-алдарыңны баксырадыр сен.
17 Ливан чуртту каржы-бак чаңнап турганың дег,
сени база каржы-бак чаңнаар.
Мал-маган кыргып-хыдып турганың дег,
сени база узуткап каар.
Кижини ханы төккениң дээш,
чурттарга, хоорайларга, ында чурттаан бүгү улуска

күчүлел көргүскениң дээш,
сени база бак аажылаар.
18 Үнү чок дүрзүлөр кылып турар шуткукчу кижини
оозунга идегээр-даа болза,
ол уран-шевер кижиниң кылып кааны дүрзү-
бурган –
шуткуп каан меге башкы
ол шевер кижиге кандыг ачы-дуза көргүзерил?
19 Ыяш дүрзүгө: „Тыңгарлып кел!“,
а чугаа-сөзү чок дашка: „Оттуп кел!“ – деп турар
улус ат болур!
Ол дүрзү кандыг-бир чүвөгө өөредип каап шыдаар
бе?
Көрүңер даан, ону алдын, мөңгүн-биле шап каан-
даа болза,
амыдыралдың тыныжы ында чок-тур .
20 А Дээрги-Чаяакчы – Бодунуң ыдыктыг
өргээзинде,
бүгү чер-делегей Ооң мурнунга ыт чок турзун!»

Аввакумнуң ыры

3 *Аввакум медээчининиң мөргүлү.
Шигионот-ыр.*
2 Дээрги-Чаяакчы, Сээң дугайыңда дыңнап кагдым,
Сээң ажил-херектерин мени сүрээдедип тур;
өндүр улуг ажил-херээңни бистиң үеде база
чаартып көргүзүп көр.
Килеңнеп-даа тура, өршээлиңни утпайн көр. *Сэла*
3 Бурган – Темандан, ыдыктыг Дээрги – Фаран
дагларындан
чедип кел чыдыр. *Сэла*
Ооң өндүр бедии дээрлерни шыва алган,
Аңаа алдар-мактал черни бүргээн!
4 Ооң чайыны кызаңнаан чырык дег,
Ооң холундан херелдер чырып үнүп турар,
Ооң күчү-күжү ында чажыртылган.
5 Ооң мурнунга аарыг-аржык тараар,
изиг-халыын Ооң изи-биле чоруур .
6 Ол доктаай бергеш, черни хемчээй көрүпкен,
Ооң көрүжү чоннарны сириледипкен;
үе-дүптүң даглары буступ кээп дүшкен,
эрте-бурунгу тейлер чавызай берген;
Бурганның оруктары үе-дүптөн бээр турган.

7 Кушан черниң чадырлары айыыл-халапка
алысканын көргөн мен;
мадиан черниң майгыннары сириңейнип турган .
8 Дээрги-Чаяакчы, Сээң килеңниң
хемнерже кыптыкканы ол бе,
агым сугларга хорадааның ол бе,
далайга ажынганың ол бе?
Чүгө аъттарыңны мунуп алдың,
чүгө тиилелгелиг дайынчы тергелериңде
саадаптың?
9 Аймактарга даңгыраглаан аазаашкының
бадыткап,
ча-согунуң белеткеп алдың. *Сэла*
Чер кырын хемнер-биле диле кезиптиң.
10 Сени көрүп кааш, даглар сириңейни берген,
суглар аттыгып баткан,
дүп чок далай алгырып эгелээш,
чалгыгларың диргелдир көдүрүпкен.
11 Сээң ужуккан согуннарың чырыын,
чайынналган чыдаларың кызаңнаанын көргөш,
хүн биле ай турган черинге доктаай берген .
12 Килеңней бергеш, Сен чер кыры-биле базып
эрте бердиң,
хорадай бергеш, чоннарны базып кагдың.
13 Бодуңнуң чонуну камгалаар дээш,
шилип алганың улусту камгалаар дээш чоруптуң;
бузуттуг чоннуң баштыңын узуткап кагдың,
ону таваңгайындан тейинге чедир шалдаңнап
кагдың. *Сэла*
14 Ооң аг-шерии, мени чылча шавар дээш,
казыргы дег халдап келген.
Олар, түрөңги кижини бүдүү сыыраар дээнде дег,
амырап турдулар.
А Сен оларны баштыңын ооң бодунуң-на
чыдалары-биле
өттүр шанчып кагдың;
15 Сен Бодуңнуң аъттарың-биле далайга,
өндүр улуг сугларга орук изеп алдың .
16 Ол шимээн-даашты дыңнап кааш,
ишти-хөңнүм сүрээдеп сирилеш дээн,
диштерим шаккыңайнып,
сөөк-даяам ирик дег апарып,
буттарың сириңейни берген .
Ындыг-даа болза, бисти үптөп турар чонну
айыыл-халап хүнү таварыырын манаар мен .
17 Фига ыяжы чечектелбес, виноград сыптарында
каттар чок,
оливаның чимизи үнмес, шөл дүжүдүн бербес-даа
болза,
кажааларда мал-маган чок-даа болза,
18 ынчан безин Дээрги-Чаяакчы дээш өөрүүр мен,
мени камгалаар Бурганым дээш хөглээр мен .
19 Дээрги-Чаяакчы – мээң күчү-күжүм, мээң
Дээргим!
Ол мээң будумну сыын буду дег кылып каар,
бедиктерже мени көдүрер .

Хөгжүм башкарыкчызынга.

Хылдыг хөгжүм үдээр .

Софония

Кирилде

Софония медээчи Дээрги-Чаяакчының сөзүн Иудеяга бистиң эрага чедир VII вектиң ийиги чартыында медеглеп турган. Ол болза Иосия хаанның 621 чылда кылып чорутканы шажын-чүдүлге чаартылгаларының мурнундагы чылдар болур хире.

Номнуң өзек темазы: Амос медээчининиң баш бурунгаар чугаалааны Дээрги-Чаяакчының шииткел хүнү. Софония ол коргунчуг хүн кээрге, Дээрги-Чаяакчы Аңаа чагыртпайн турган бүгү улуска база чурттарга, ооң иштинде Иудея биле ооң коязы чоннарга, кеземче онаар деп өттүр билип медеглээн. Мында ол хүннү «делегейниң төнчүзү» деп көрбейн, а бачыт биле дыңнангыр эвес чоруктуң шаг-үезиниң төнчүзү деп, Бурганның чонунуң ёзулуг арыглаашкынының хүнү деп көрүп турар.

Иерусалим бодунуң чурттакчыларының бачыттары дээш кеземче алган соонда, хоорайны катап тургузар, аңаа томаараан, чөптүг-шынныг чон чурттап эгелээр. Ынчан Иерусалимде чурттап турар улустуң амыдыралы өөрүшкү болгаш алдар-хүндү-биле долдунар, Дээрги-Чаяакчы Боду оларның аразынга чагырар.

1 Иудеяны Амоннуң оглу Иосия хаан чагырып турда , Дээрги-Чаяакчының Софонияга ажыдып чугаалаан сөзү бо-дур. Софония Хусийниң оглу, Хусий – Годолияның оглу, Годолия – Аморияның оглу, а Амория – Эзекияның оглу турган чүве-дир.

Дээрги-Чаяакчының шииткелиниң хүнү

² «Мен чер кырында бүгү чүвени чок кылып каар мен – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

³ Кижилерни, мал-маганны узуткаар мен; дээрниң куштарын, далайның балыктарын узуткаар мен .

Бузуттуг улусту дуурайлаткан чүвелери-биле кады чок кылып,

чер кырында бар улусту амылыг арттырбас мен – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

⁴ Мен Иудеяга база Иерусалимниң бүгү чурттакчыларынче холум анныр мен, ол черде Ваал бурганның истерин шуут балап кааптар мен ,

ооң бараалгакчыларын, аңаа бараан болуп турар улусту амылыг арттырбас мен.

⁵ Бажыңнар кырындан сылдыстарның аг-шериинге мөгөөр улусту ,

Мээң адым-биле деңге Милхом бурганның ады-биле даңгыраглап ,

мөгөйиг кылып улусту чок кылып каар мен .

⁶ Менден ойталааш, Менче чүткүвес, Менден дуза дилевес улусту

чок кылып каар мен.

⁷ Улус-чон, Дээрги-Бурган-Чаяакчының мурнунга ыыдың чиде бер ,

чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының шииткел хүнү чоокшулаан-дыр .

Дөгөрер өргүлүн Ол белеткеп, ону чиир улусту чалап, ыдыктап алган .

⁸ Дээрги-Чаяакчының өргүл хүнүнде нояннарны, тажыларны болгаш даштыкылар хеви кедер бүгү улусту кезедип кээр мен.

⁹ Мен ол хүн эргин арта халып турар улусту , боттарының дээргилериниң ордузун күчүлел болгаш меге-биле долдуруп турар бүгү улусту кезедир мен.

¹⁰ Ол хүн кээрге, Балык хаалгазындан , Иерусалимниң чаа кезээнден

уё-човуур, ыы-сыы дыңналыр,

Иерусалимниң тейлеринге коргунчуг дааш-шимээн үнер – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

¹¹ Согааш кудумчунуң чурттакчылары, ыглажыңар,

чүге дээрге силерниң бүгү садыгжыларыңар, мөңгүн-биле саарылга кылып турар улузуңар узуткаттырар.

¹² Ол үеде Мен Иерусалимни чырыткы тудуп алгаш,

эргип кезип, турнуккан арага дег амыр-шөлээн улусту,

„Дээрги-Чаяакчы бистиң-биле эки-даа, багай-даа чүве кылбас“ деп бодаар улусту кезедир мен .

¹³ Оларның байлаа өске улустуң олчазы апаар, бажыңнары хоозурап каар.

Олар тудуп алган бажыңнарынга чурттавас, тарып алган виноградының арагазын ишпес .

¹⁴ Дээрги-Чаяакчының өндүр улуг хүнү чоокшулап келген – далаштыг кел чыдар.

Ол хүн качыгдалдың дааш-шимээни, дайынчыларның алгы-кышкызы дыңналыр!

¹⁵ Ол хүн – килең хүнү, качыгдал биле хилинчектиң хүнү, өлүм-чидим биле кызагдалдың хүнү, кара булуттар биле дүмбей караңгының хүнү болур ;

¹⁶ дайынчы труба эдер, быжыглалдыг хоорайлар биле бедик суургаларга удур тулчуушкунче кыйгы хүнү болур.

¹⁷ Мен кижги амытанны аажок кызагдаптарымга, олар согурлар дег улчуп чоруптар , чүге дээрге Дээрги-Чаяакчыга удур бачыт үүлгеткен-дир.

Оларның ханы черже агар, мөчү-сөөктери өдек дег тарай октаттынар .

¹⁸ Дээрги-Чаяакчының килең хүнүндө оларны алдыны-даа, мөңгүнү-даа камгалап шыдавас .

Ооң хорадаан сагыжының одунга бүгү чер өрттенип каар , чырык черниң бүгү чурттакчылары хенертен бүрүнү-биле узуткаттырар.

2 Арын-нүүр чок чон!
Тодарадып каан хүн келбээнде, силерни хатка сүрдүрген тараа саваңы ышкаш өскээр сүрүп аппараттаанда, Дээрги-Чаяакчының кыптыккан килеңи силерни чиртип кааптаанда,

Ооң килеңиниң хүнү силерни таварбаанда, чыгып, бөлдүнчүңер-ле!

³ Дээрги-Чаяакчыже чүткүңер , черниң бүгү томаанныг улузу,

Ооң күзел-соруун күүседип турар улус!
Чөптүг-шынныг чорукче чүткүңер, чөпшүл боорун кызыңар –

Дээрги-Чаяакчының килеңиниң хүнүндө чаштынар аргалыг боор чадавас силер ».

Иудея-биле кожа чоннарны Дээрги-Чаяакчының кезедири

⁴ «Газа хоорайны чурттакчылары каапкаш баар, Аскалон хоорай ээнзирээр, Азот хоорайның чурттакчыларын чартык хүн иштинде үндүр сывырып аппаар, Экрон хоорайны черден тура тыртар .

⁵ Далай эрии черниң чурттакчылары, керет аймак , ат болур силер!

Ханаан чер, филистимнер чурту, Дээрги-Чаяакчы сеңээ үндүрген шииткелин дыңнадып тур:

Мен сени узуткап каар мен, чурттакчы чон чок артар сен!

⁶ Далай эрииниң кыдыы кадарчылар казанактары биле мал кажаалары турар одар-белчиир апаар .

⁷ Ол девискээр Иудеяның арткан чонунга онаажыр.

Олар аңаа сүрүг малын кадарар, Аскалоннуң бажыңнарынга кезээ удуп дыштаныр

– оларның Бурганы Дээрги-Чаяакчы оларже сагыш салып, эки чолду эгидер .

⁸ Моав чоннуң бак сөглөнгенин , аммон чоннуң кочуургаанын –

оларның Мээң чонумну дорамчылап-кочулаанын, ооң черинге кыжанганын дыңнап кагдым.

⁹ Ынчангаш дириг Бодумнуң адым-биле даңгыраглап тур мен – деп,

Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Израильдиң Бурганы медеглээн. –

Моав Содом ышкаш, аммон чон – Гоморра ышкаш апаар .

Оларның чери кезээ мөңгеде шагар-оът дуй үнген, кужурланчак девискээр, ээн кургаг хову апаар.

Мээң чонумнуң дириг арткан улузу оларны олчалап аар,

Мээң улузумнуң артынчызы оларның черин өңчү кылдыр алыр.

¹⁰ Ол бүгү хуу-салым оларга улуургаа дээш , Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чонун

дорамчылап кочулап, оон өрү көрдүнүп турганы дээш онаажыр.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы оларга коргунчуг болур, черниң бүгү дүрзү-бурганнарын Ол чөгенчиг кылып каар.

Ырак чурттарда бүгү чоннар, кайызы-даа бодунуң девискээринге, Аңаа мөгеер .

¹² Силер база, эфиоптар , Мээң хылыжымга кыргыдып-хыдыдар силер.

¹³ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң холун соңгу чүкче сунгаш,

Ассирияны узуткап каар.

Ниневия хоорай буступ каар , ону кургаг куруг хову ышкаш ээн чер болдулар.

¹⁴ Аңаа сүрүг мал, янзы-бүрү черлик дириг амытаннар дыштанып чыдар ;

үгүлөр биле каарганнар хоорайның бузундуларынга дүңнээр,

оларның эткен үннери бажыңнар иштинден дыңналыр,

эргинде хоозураашкын көстүр,

эжик-хаалганың пөш шагыглары картталып калган боор.

¹⁵ Ол-дур, өөрүп-байырлап, сагыш амыр чурттап турар,

чурттакчылары сеткил-чүрээнде: „Бо хоорай өндүр улуг, ол ышкаш

хоорай чок!“ – деп турган

Ниневия хоорай ынчап баар-дыр .

Ол хоозуралга алзып, аң-мең чурттаар чер апаар!

Ооң чаны-биле эрткен кижиге бүрүзү кайгап-харап, кочулап сыгырар база олче холун чаңгыыр ».

Иерусалимниң келир үези

3 «Үймээнчи, бужар, кызагдакчы хоорай ат болур!

² Ол Дээрги-Чаяакчыны тооп дыңналас-тыр, чагыг-сургаалды хүлээп албас-тыр, бодунуң Бурганынга идегевес-тир, Олче чоокшулалас-тыр.

³ Ооң нояннары ырланган арзылаңнар дег-дир, баштыңчылары – кежээ чимзенген, эртенге чедир чаңгыс-даа сөөк арттырбас бөрүлөр дег-дир .

⁴ Хоорайда Бурганның медээчилери бодал чок, кара сагыштыг, а бараалгакчылары Дээрги-Чаяакчының өргээзин бужартадып,

ыдыктыг хоойлуну үреп турар .

⁵ Чүгле Дээрги-Чаяакчы хоорайда чөптүг чүве кылып турар,

Ол бузуттуг чүве үүлгетпес.

Ол эртенниң-не чырыткылыг шын шииткел

үндүрүп турар,

ынчалза-даа бузуттугларның ыядыр арны чок-тур .

⁶ Мен чоннарны узуткап кагдым, оларның шивээлерин үреп бузуп кагдым. Оларның кудумчулары ээнзиреп калган – кым-даа оларны таварып эртпейн турар; оларның хоорайлары хоозурап калган, кижиге шуут чок, чурттакчылар артпаан.

⁷ Мен чонумга: „Менден коргуп, чагыг-сургаалым хүлээп алыңар,

ынчан чурттап турар чериңерни узуткавас,

Мээң бодап алган кеземчем силерни таварбас“ – дээн мен.

А олар бузут үүлгедирин улам чүткүлдүг оралдажып турду.

⁸ Ынчангаш Мени манаңар! – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

Чоннарга удур херечилээр дээш көдүрлүр хүнүмге чедир манаңар.

Мен чоннарны чыып аарын , күрүнелерниң чурттакчыларын бөлөрүн база

оларже Бодунуң ажынган сагыжымны, бүгү кыптыккан килеңимни угландыраарын шиитпирледим.

Мээң хорадаан сагыжымның одунга бүгү чер өрттенип каар .

⁹ Мен ынчан чоннар шупту Дээрги-Чаяакчының адын кыйгырзын дээш

база Меңээ чаңгыс эптиг бараан болзун дээш, оларның аксы-дылын арыглап каар мен .

¹⁰ Эфиопияда хемнер ындында Меңээ мөгөөр улус

–

Мээң тоо быдараан чонум чедип келгеш, Меңээ өргүл белектерин эккээр.

¹¹ Иерусалим, ол хүн сен чурттакчыларыңның Меңээ удур үүлгедип турган бачыттары дээш

бак атка кирбес сен ,

чүге дээрге Мен турамык болгаш улуургак бүгү

улусту сенден үндүре бээр мен,

ооң соонда Мээң ыдыктыг даамга өрү көрдүнмес сен.

¹² Сеңээ чурттаар кылдыр томаараан, түреңги чонну арттырып каар мен,

Дээрги-Чаяакчының ады оларга хоргадал боор .

¹³ Израиль чоннуң артынчызы бузут үүлгетпес, мегелевес,

оларның аксы-сөзүнде кара сагыш чок боор .

Олар, хойлар ышкаш, оदारлаан соонда,

дыштанып чыдып аар,

оларны кым-даа дүвүредип хоюспас ».

Өөрүшкүнүң ыры

¹⁴ «-Сион-кыс, ырлап байырла, Израиль, өөрүп-байырла!

Иерусалим-кыс, сеткилиң ханызындан өөрүп-хөглө!

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы сээң шииткелиңни күш чок болдурган-дыр,

дайзыныңны аткаарлаткан-дыр.

Израильдиң Хааны Дээрги-Чаяакчы сээң-биле-дир,

моон соңгаар айыыл-халаптан кортпас-тыр сен .

¹⁶ Ол хүн кээрге, Иерусалимге улус:

„Кортпа, -Сион! Сээң холдарың суларавазын!“ – деп чугаалаар. –

¹⁷ „Дээрги-Чаяакчы Бурганың сээң-биле-дир,

Ол – күштүг Дайынчы, сени камгалап шыдаар.

Ол сен дээш өөрүүр , Бодунуң ынакшылы-биле сени оожургадыр ,

сен дээш өөрүп-байырлап, ырлаар“.

¹⁸ Биеэде демдеглеп турган байырлалдары дээш

муңгагдап турар силерни чыыптар мен,

силерге үүрге-чүък дег болган бак адыңарны

силерден адырып кааптар мен .

¹⁹ Мен ол үеде сээң бүгү дарлакчыларыңны кезедир мен.

Кошкак, аскак улусту камгалаар мен, үндүр

сывыртаткан чонну чыыр мен.

Бак сөгледип турганы бүгү черлерге

олар алдар-хүндүлүг боор кылдыр кылып каар мен .

²⁰ Ол үеде Мен силерни чыып алгаш, дедир чандыраар мен .

Силер көрүп туруңарда, силерге эки чолду
эгиткеш,
чер-делегейниң бүгү чоннарының аразынга

алдар-хүндүлүг чон кылып каар мен».
Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

Аггей

Кирилде

Бистиң эрага чедир 586 чылда Иерусалимде Бурганның өргээзин вавилон аг-шериг узуткап кааш, иудей чонну туттуруушкунче аппарган. Перстер Вавилонну эжелеп аарга, Персияның хааны Кир еврейлерге туттуруушкундан төрөөн черинче чана бээрин 537 чылда чөпшээрээн соонда, олар Бурганга чаа өргээ тудуп эгелээн. Ынчалза-даа акша-хөрөңги чедишпезинден база кожа чоннарның удурланганындан олар удавайн оралдажышкынын ара соксап кааннар.

520 чылда Персия күрүнеге политиктиг хөлээзин болуп турда, Бурган иудей чонче Бодунуң медээзин – Ооң өргээзин тудар дугайында айтышкынны – медээчизи Аггейни (Захария медээчиниң үежизи) дамчыштыр чоруткан. Чон Аггейниң сөстөрүн тооп дыңнааш, тудугну эгелеп алган, а Бурган оларга Бодунуң ачы-буянын аазаан. Иудеяның тус чер чагырыкчызы Зоровавел (еврей хаан Давидтиң үре-салгалы) Бурган ону Ооң дузазы-биле өндүр улуг ажил-херектер бүдүрер кижиге кылдыр шилип алган деп медээ алган.

Дээрги-Чаяакчының өргээзин тудар үе келген!

1 Дарий хаанның чагыргазының ийиги чылында, алды айның бирээде Дээрги-Чаяакчы Аггей медээчини дамчыштыр Бодунуң сөзүн Салафиилдин огулу, Иудеяның чагырыкчызы Зоровавелге база Иоседектиң огулу, дээди бараалгакчы Иисуска ажыдып чугаалаан. ² Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы: «Бо чон „Дээрги-Чаяакчының өргээзин тудар үе ам-даа келбээн“ дээр-дир» – деп чугаалаан. ³ Дээрги-Чаяакчы Аггей медээчини дамчыштыр Бодунуң сөзүн ажыдып: ⁴ «Мээң бо өргээм хоозурап бузулган турда, каас-коя дерээн бажыңнарга чурттаар үеңер келген деп бе?» – деп чугаалаан.

⁵ Ынчангаш ам Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы: «Оруктарыңарже угаан-чүрээңер угландырып, боданыңар. ⁶ Хөй үрезин тарып турар силер, ынчалза-даа дүжүдүңер эвээш-тир; чемненип турар, ынчалза-даа тотпас-тыр силер; ижип турар, ынчалза-даа суксунуңар ханмас-тыр; кеттинип аар, ынчалза-даа чылыкпас-тыр силер; акша ажылдап аар силер, ынчалза-даа ооңар акша хавыңга ызырынмас-тыр» – деп чугаалаан.

⁷ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы: «Оруктарыңарже угаан-чүрээңер угландырып, боданыңар.

⁸ Дагларже үне бергеш, ыяштан эккеп, өргээден тудуңар, Мен ол тудугже чүүлзүнүп көрүп, аңаа алдаржыыр мен» – деп чугаалаан. ⁹ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы: «Хөйүнү манап турар, ынчалза-даа эвээшти ап турар-дыр силер. Дүжүдүңерни

аалыңарже эккеп аарыңарга, Мен тарадыр хадыдып кааптар-дыр мен – деп медеглээн. – А чүгө? Мээң өргээм хоозурап бузулган турда, силер шупту – кижиге бүрүзү бодунуң бажыңы дээш сагыш човаарыңга өй-дүр силер. ¹⁰ Ынчангаш-ла дээр хагдынып, силерже чаъс-шалыңын бадырбастаан, а чер дүжүдүн бербестээн. ¹¹ Чер кырынче, дагларже кааңнаашкынны кыйгырып ыттым – далган-тарааже, виноград чулуунче, олива үзүнче, черниң беримчези болур бүгү чүвеже, кижиге, мал-маганче, кандыг-даа ажылдың үре-түңнелинче кааңнаашкынны кыйгырып ыттым».

Бурганның чаа өргээзин тудуп эгелээни

¹² Салафиилдин огулу Зоровавел, Иоседектиң огулу, дээди бараалгакчы Иисус база арткан бүгү чон Дээрги-Чаяакчы Бурганының сөзүн, Ооң чорутканы Аггей медээчиниң дамчыткан сөстөрүн тооп дыңнаан. Чон Дээрги-Чаяакчыдан корткан.

¹³ Ынчан Дээрги-Чаяакчының айбылап чорутканы Аггей медээчи чонга: «Дээрги-Чаяакчы „Мен силер-биле кады мен!“ деп медегледи» – дээн. ¹⁴ Дээрги-Чаяакчы Салафиилдин огулу, Иудеяның чагырыкчызы Зоровавелди, Иоседектиң огулу, дээди бараалгакчы Иисусту база арткан бүгү чонну сорук кирипкен. Олар шупту чыгып келгеш, боттарының Бурганы, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының өргээзинге ажылдап эгелээн. ¹⁵ Ынчан Дарий хаанның чагыргазының ийиги чылы, алды айның чээрби дөрт турган.

Чаа өргээниң келир үдеги өндүр-чаагайы

2 Чеди айның чээрби бирде Дээрги-Чаяакчы Аггей медээчини дамчыштыр Бодунуң сөзүн ажыткан: ² «Салафиилдин оғлу, Иудеяның чагырыкчызы Зоровавелге, Иоседектин оғлу, дээди бараалгакчы Иисуска база арткан чонга мынча деп чугаала. ³ Силерниң араңарда бо өргээниң биеэги өндүр-чаагай хевирин көргөн кижини арткан бе, ам ону көөрүңерге, кандыг-дыр? Чөгенчиг чүве бооп сагындырбас-тыр бе? ⁴ Ынчалза-даа ам сорук кирип көр, Зоровавел – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Иоседектин оғлу, дээди бараалгакчы Иисус, сен база сорук кирип көр; черниң бүгү чону, сорук кирип, ажылдап эгелеңер, Мен, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, силер-биле кады болгай мен. ⁵ Египеттен үнүп чоруп туруңарда, силер-биле чарган Мээң чагыг-керээмини күүседиңер, Мээң Сүлдем араңарда бар хевээр-дир, ынчангаш кортпаңар!» ⁶ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы мынча деп чугаалаан: «Үр болбайн, Мен ам бир удаа дээр биле черни, далай биле кургаг черни силгиир деп тур мен. ⁷ Бүгү чоннарны база силгиир мен, ынчан олар үнелиг белектерин эккээр, бо өргээни чаагай байлак-биле долдурар мен!» Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур. ⁸ «Бүгү мөңгүн – Мээңи, бүгү алдын – Мээңи! – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ⁹ Бо өргээниң өндүр-чаагайы биеэги өргээниң өндүр-чаагайындан улгады бээр. Мен бо черге амыр-тайбыңны доктаадыр мен». Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Бурганның ачы-буян хайырлары чоннуң арындан хамааржыр

¹⁰ Дарийниң чагыргазының ийиги чылында, тос айның чээрби дөртте Дээрги-Чаяакчы Аггей медээчиге Бодунуң сөзүн ажыдыпкан: ¹¹ «Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы ыдыктыг хойлууга хамааржыр дараазында чүүлдү бараалгакчылардан айтырып көр деп тур: ¹² „Бир эвес кандыг-бир кижини ыдыктап каан этти хевиниң эдээнге ораап алгаш чорааш, эдээ-биле далган-тараага, быдаага, арагага, үске азы өске-бир аъш-чемге дээпкен болза, ол аъш-чем база ыдыктыг апаар бе?“» Аггей ону айтырарга, Бурганның бараалгакчылары: «Чок» – деп харыылаан. ¹³ Аггей оон: «Бир эвес кандыг-бир кижини өлүг кижиге дегген соонда, арыг эвес апаргаш, ол бүгү

аъш-чемге дээптер болза, аъш-чем база арыг эвес апаар бе?» – деп айтырган. А бараалгакчылар: «Арыг эвес апаар» – деп харыылаан. ¹⁴ Аггей ынчан Дээрги-Чаяакчының бо медеглелин дамчыткан: «Бо чон ындыг-дыр, бо улус Мээң мурнумга ындыг-дыр, оларның ажаап ап турар дүжүдү ындыг-дыр. Ол улустуң эккеп салып турар өргүлдери шупту арыг эвес-тир.

¹⁵ Ынчангаш амдыгааштан эгелээш, бо чүүлдү утпайн көрүңер. Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң таваанга чаңгыс-даа даш салдынмаан турда, байдалыңар кандыг турган ийик? ¹⁶ Бир хөпээнден чээрби хемчээл хире тараа чыып аар бодап чедип келген улус чүгле он хемчээл хирени чыып ап турду; арага дозар савадан бежен хемчээл хирени узуп аар бодап чедип кээрге, чүгле чээрби хемчээл хире арага бар боор турду. ¹⁷ Чүге дээрге Мен үнүш-дүжүдүңерге өрттендир чиир изиг хат биле дүдүк салып, тарып алган дүжүдүңерге долу чагдырып, силерни кезедип турдум. Ынчалза-даа силер Менче эглип келбединер – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ¹⁸ Амдыгааштан эгелээш, Дээрги-Чаяакчының өргээзиниң таваан салганыңар хүн – тос айның чээрби дөрттен ыңай бо чүүлдү утпайн чоруңар. ¹⁹ Аңмаарларда үрезин ам-даа бар-дыр бе? Бо өйгө чедир виноград сывы, фиға биле гранат ыяжы, олива-даа дүжүт бербейн келди чоп. А бо хүнден эгелээш, Мен силерге ачы-буянны хайырлаар мен».

Бурганның Зоровавелге азаашкыны

²⁰ Дээрги-Чаяакчы Аггейге ол-ла айның чээрби дөртте Бодунуң сөзүн база катап ажыдып чугаалаан: ²¹ «Иудеяның чагырыкчызы Зоровавелге мону дамчыт. Мен дээр биле черни силгиир деп тур мен; ²² дүжүлгелерде саадаан хааннарны дүжүрер мен, өске чоннар күрүнелериниң күчү-күжүн узуткап каар мен, дайынчы тергелерни башкарган улузу-биле катый ойтур октаптар мен, аъттарны-даа, мунукчуларын-даа чок кылып каар мен, ха-дуңма-даа кижилер бирээзи өскезин хылыш-биле шанчып каар». ²³ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Салафиилдин оғлу Зоровавел, Мээң чалчам, ол хүн Мен сени Бодунуң таңмалыг билзээм дег кылып аар мен, чүге дээрге Мен сени шилип алган болгай мен». Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Захария

Кирилде

Захария медээчи Бурганның сөзүн бистиң эрага чедир 520-518 чылдарда Вавилонга туттуруушкундан төрөөн чуртунче ээп келген иудейлерге дамчыдып турган. Ол үеде (Персияның хааны Дарийниң чагыргазының эгези) еврей чон Зоровавел чагырыкчы (Давид хаанның үре-салгалы) биле Бурганның дээди бараалгакчызы Иисуска баштадып алгаш, үрегдеп каапкан Бурганның өргээзин катап база кызымак тудуп эгелээн турган. А Захария (Аггей медээчи-биле кады) чонга Бурган олче ам-даа сагыш салып турар деп, бүгү чүве чедимчелиг болур деп идегел берип турган чүве-дир.

Номну ийи кол кезекке чарып болур:

1) 1–8 эгелерде Бурганның Захарияже чорутканы сес көстүүшкүн болгаш олар-биле харылзаалыг сургаалдар база аазаашкыннар тодараттынып бижиттинген. Ол көстүүшкүннер колдуунда Иерусалимни база Бурганның өргээзин катап тургузары, израиль чонну бачыттарындан арыглаары болгаш ооң чырык келир үези-биле харылзаалыг. Ол эгелерде биеэги вектерде турган Бурганның медээчилериниң сөстөрүнче айтыглар бо-ла таваржып турар.

2) 9–14 эгелерде дайзыннардын Бурганның шиидериниң дугайында болгаш чөптүг чорук биле амыр-тайбыңны катап тургузар дээш, Ооң шилип алган хаанының чедип кээриниң дугайында өттүр билген медеглелдер чыгдынган.

Дээрги-Чаяакчыже эглиринче кыйгырыг

1 Дарий хаанның чагыргазының ийиги чылының сес айда Дээрги-Чаяакчы Аддонуң оглунуң оглу, Берехияның оглу Захарияга Бодунуң сөзүн ажыткан: ² «Дээрги-Чаяакчы силерниң ада-өгбеңерге дыка килеңнээн турган-дыр. ³ Ынчангаш бо чонга Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: Менче эглип келиңер, ынчан Мен база силерге эглип кээр мен. ⁴ Ада-өгбеңер дег болбаңар. Оларны Бурганның биеэде турган медээчилери кыйгырып, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының: „Бузуттуг оруктарыңардан база багай үүлгедиглериңерден ойталаңар“ – деп чугаалаан чүвезин дамчыдарга, олар Мени тооп дыңнаваан, Менче кичээнгей салбаан болгай – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ⁵ Ам ол ада-өгбеңер кайыл? Мээң медээчилерим-даа болза мөңгө чурттаар деп бе? ⁶ А Мээң чалча-медээчилеримге айыткаан сөстөрүм ада-өгбеңер-биле боттанмаан чүве бе? Олар ынчан бачыттарын миннип: „Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы биске хамаарыштыр, Боду канчаар доктаадып кааныл, ынчаар кылды – бистиң оруктарывыс болгаш үүлгедиглеривис ёзугаар кылды“ – дээн болгай».

Бирги көстүүшкүн: аъттар

⁷ Шеват дээр он бир айның чээрби дөртте, Дарийниң чагыргазының ийиги чылында Дээрги-Чаяакчы Аддонуң оглунуң оглу, Берехияның оглу Захария медээчиге Бодунуң сөзүн ажыткан. ⁸ Дүне када көстүүшкүн көрдүм: шилги аът мунган кижиге көстүп келди. Ол кижиге ыйгыл черде мирт ыяштар аразында турду, а ооң артында шилги, доруг болгаш ак чүзүннүг аъттар көзүлдү.

⁹ Мен: «Дээргим, бо чүү деп чүвөл?» – деп айтырдым.

Мээң-биле чугаалажып турган дээрниң төлээзи: «Мен сеңээ ол чүү деп чүвөл дээрзин айтып берейн» – диди.

¹⁰ Мирт ыяштар аразында турар кижиге: «Оларны Дээрги-Чаяакчы черни эргий кезип эртсин дээш чоруткан-дыр» – деп харыылады.

¹¹ Аъттыг улус мирт ыяштар аразында турган Дээрги-Чаяакчының төлээзинге: «Бис черни эргий кезээш келдивис, бүгү чер кыры оожум, амыр-тайбың-дыр» – диди.

¹² Дээрги-Чаяакчының төлээзи ынчан: «Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы, Сен Иерусалимге база Иудеяның хоорайларынга кээргел көргүзеринден кажанга чедир ойталаар сен? Оларга ам чеден чыл килеңнеп тур сен» – дээн.

¹³ Дээрги-Чаяакчы мээң-биле чугаалажып турган Бодунуң төлээзинге ачы-буянныг, сагыш-сеткил оожургадыр сөстөр-биле харыылады. ¹⁴ Ынчан мээң-биле чугаалажып турган дээрниң төлээзи меңээ мынча дээн: «Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин улуска медеглеп дамчыт: Мен Иерусалим дээш, Сион дээш кедергей хүннеп тур мен, ¹⁵ а амыр-шөлөөн чурттап турар чоннарже кедергей хорадап тур мен.

Израильчилерге килеңнэним шоолуг эвес турда, ол чоннар хора халдадырын күштелдирген-дир .

¹⁶ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур: Мен Иерусалимче кээргээр сеткилдиг эглип келдим, аңаа Мээң өргээмни катап тудар . Иерусалимни катап база хемчээп , тудар.

¹⁷ Оон ыңай Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин улуска медеглеп, дамчыт: Мээң хоорайларымны катап база бай-байлак чык дола бээр, Дээрги-Чаяакчы Сионну катап база аргалаар , Иерусалим катап база Мээң шилииттинген хоорайым боор ».

Ийиги көстүүшкүн: мыйыстар болгаш ус-дарганнар

¹⁸ Мен оон топтап көргөш, дөрт мыйысты эскерип кагдым. ¹⁹ Мээң-биле чугаалажып турган дээрниң төлээзинден: «Бо чүү боор?» – деп айтырдым.

Ол: «Бо дээрге Иудея, Израиль болгаш Иерусалимниң чонун тарадыр үзүпкен күштер-дир» – деп харыылады .

²⁰ Ооң соонда Дээрги-Чаяакчы меңээ дөрт ус-дарган кижини көргүстү. ²¹ Мен: «Олар маңаа чүнү кылыр деп турары ол?» – деп айтырдым.

Ол: «Дуу мыйыстар дээрге Иудеяның чонун кым-даа бажын көдүрүп шыдавас кылдыр тарадыр октапкан чоннар-дыр. Олар иудей черге удур мыйызын көдүргөн боорга, ус-дарганнар оларны барып коргудуп, мыйыстарын дүжүр шаап кааптар» – деп харыылады.

Үшкү көстүүшкүн: Иерусалимни хемчээксээр кижини

2 Мен катап база топтап көргөш, холунда чер хемчээр хендир туткан кижини эскерип кагдым . ² «Кайнаар бар чыдыр сен?» – деп айтырдым.

Ол: «Иерусалимниң доора база узун дуртун билип аар дээш, ону хемчээрим ол-дур » – деп харыылады.

³ Оон дээрниң мээң-биле чугаалажып турган төлээзи бурунгаар чоруптарга, өске төлээзи аңаа уткуштур үнүп келди. ⁴ Бирги төлээ ийигизинге мынча дээн: «Маңнап баргаш, дуу ол аныяк оолга мынча де: „Чурттакчы чону, мал-маганы хөй болгаш , Иерусалим ханаларыңа сыңмас хоорай апаар . ⁵ Мен Бодум хоорайны долгандыр турар оттуг хана боор мен – деп, Дээрги-Чаяакчы

медеглеп тур. – Өндүр чырыымны ооң ортузунга көргүзөр мен “».

Бурганның Бодунуң чонун кыйгырганы

⁶ «Эйт, эйт! Соңгу чүкте чурттан бээр дезип маңнажыңар! Силерни дээрниң дөрт хады-биле тарай шаапкан болгай мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ⁷ Эйт, Вавилонда чурттап турар Сионнуң чону, ол хоорайдан адырлып үнүңер ». ⁸ Чүгө дээрге Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы силерни олчалап ап турган чоннарга хамаарыштыр (алдарлыг Бурган мени айбылап чоруткан соонда) мынча дээн: «Мээң чонумга дээп турар улус Мээң караамның огунга дээп турары ол-дур . ⁹ Мен оларже холумну анныр мен, олар ынчан боттарының кулдарының олчазы апаар ». (Ынчан мени Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чорутканын билип аар силер .)

¹⁰ «Сион-кыс, ырлап, өөрүп-байырла! Мен чедип келгеш, силерниң араңарга чурттай бээр мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ¹¹ Ол хүн хөй чоннар Дээрги-Чаяакчы Меңээ каттыжып кээп , Мээң чонум апаар. Иерусалимниң чону, Мен силерниң араңарга чурттай бээр мен». (Ынчан мени силерже Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чорутканын билип аар силер.)

¹² Дээрги-Чаяакчы ыдыктыг чер-чуртка Иудеяны Бодунуң хуваагылыг чери кылдыр ээлеп аар , Иерусалим катап база Ооң шилииттинген хоорайы боор .

¹³ Кижини амытан бүрүзү Дээрги-Чаяакчының мурнунга ыды чиде берзин! Чүгө дээрге Ол туруп келгеш, Бодунуң ыдыктыг чурттаар черинден кел чыдар-дыр.

Дөрткү көстүүшкүн: дээди бараалгакчы

3 Оон Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң төлээзиниң мурнунда турар дээди бараалгакчы Иисусту көргүстү. Ооң чанында ону буруудадырыңа белен эрлик турду . ² Дээрги-Чаяакчы эрликке: «Дээрги-Чаяакчы сени чемелеп тур, эрлик! Иерусалимни шилип алган Дээрги-Чаяакчы сени чемелээр-дир! Ол кижини оттан ушта соп эккелген кезек дег-дир » – дээн.

³ Хирлиг хептиг Иисус дээрниң төлээзиниң мурнунда турган. ⁴ Дээрниң төлээзи Иисустуң мурнунда турар өске төлээлерге: «Ооң хирлиг хевин уштуп кааптыңар» – дээн . Оон Иисустуң бодунга: «Көр даан, Мен сээң кем-бурууңну уштуп кааптым, ам сеңээ байырлал хеви кедирип тур мен» – дээн .

⁵ Мен ынчан: «Ооң бажынга арыг тюрбан бөрттен кедирип кагзын » – дээн мен. Олар ооң бажынга арыг тюрбан кедиргеш, хепкерип кагды. А Дээрги-Чаяакчының төлээзи ооң чанында хевээр турду.

⁶ Дээрги-Чаяакчының төлээзи Иисуска даалга берип, мынча диди: ⁷ «Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур: бир эвес сен Мээң оруумну эдерип, Мээң дүрүмнеримни күүседир болзуңза, Мээң өргээмге башкарар эрге сенде болур, Мээң өргээмниң девискээрин сен хайгаараар сен. Ынчан мында турар төлээлерим дег, Менче хостуг кирер органы сеңээ хайырлаар мен. ⁸ Дээди бараалгакчы Иисус, сен база сеңээ башкарткан бараалгакчылар, эки келир үениң бадыткал демдээ болур улус, дыңнаңар: Мен Бодумнуң чалчамны – Өзүмнү чорудуптар мен. ⁹ Көрүңер, Иисустуң мурнунга бир дашты салып тур мен . Ол даш чеди кырлыг , Мен аңаа тускай бижик оя кезип каар мен – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Бо черниң кем-буруузун чаңгыс хүн дургузунда чайладып кааптар мен. ¹⁰ Ол хүн силер хувааглыг чериңерге виноградыг, фиға ыяштарлыг амыр-шөлээн амыдырап , бот-боттарыңар удур-дедир чаалажыр силер». Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

**Бешки көстүүшкүн:
алдын чырыткы болгаш
ийи олива ыяжы**

4 Мээң-биле чугаалажып турган дээрниң төлээзи эеп келгеш, мени, удаан кижини дег, оттурупту . ² Ол менден: «Чүнү көрүп тур сен?» – деп айтырды.

Мен: «Алдын чырыткы көрүп тур мен . Ооң кырында олива үзү кудар саважыгаш болгаш чеди дең тур. Дең бүрүзүнде чеди хоолайжыгаш бардыр. ³ Оон ыңай чырыткының чанында ийи олива ыяжын көрүп тур мен : бирээзи саважыгаштың оң талазында, өскези солагай талазында тур» – деп харыыладым. ⁴ Мээң-биле чугаалажып турган дээрниң төлээзинден: «Бо чүү деп чүвел, дээргим?» – деп айтырдым.

⁵ Дээрниң төлээзи: «Бо чүү деп чүвел дээрзин билбезиң ол бе?» – деп удур айтырды.

«Билбес мен, дээргим» – деп харыыладым.

⁶ Ынчан ол меңээ мынча диди: «Дээрги-Чаяакчының Зоровавелге чугаалаан сөзү бо-дур : чедимче күчү-күштүг шеригден эвес, а Мээң Сүлдемден кээр – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. – ⁷ Сен чүү сен, өндүр бедик даг? Зоровавелдиң мурнунга оргулааш апаар сен! Ол Бурганның өргээзиниң эң кол дажын салып каарга , улус: „Бурганның ээ көрнүүшкүнү ында-дыр!“ – деп алгыржы бээр».

⁸ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыткан:

⁹ «Зоровавелдиң холдары бо өргээниң таваан салган , база-ла ооң холдары ону тудуп доозар. (Ынчан мени силерже Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чорутканын билип аар силер .)

¹⁰ Бичии эгелээшкиннер хүнүн кым херекке албазыл? Улус Зоровавелдиң холунда тудугга

ажыглаар херексел көргөш, өөрүп-байырлаар. А демги чеди дең Дээрги-Чаяакчының бүгү чер-делегейни эргий көрүп турар карактарыңче айтып турар ».

¹¹ Мен ынчан дээрниң төлээзинден: «Чырыткының оң болгаш солагай талазында ийи олива ыяжы чүнү көргүзүп турары ол?» – деп айтырдым.

¹² Оон ыңай: «Олива ыяштарында ийи будук бар, ол будуктар ийи алдын хоорза дамчыштыр суук алдын үндүр аксып турар. Ол чүү деп чүвел?» – деп айтырдым.

¹³ Төлээ харыызынга: «Оларның чүнү көргүзүп турарын билбес сен бе кай?» – деп айтырды.

«Билбес мен, дээргим» – деп харыыладым.

¹⁴ Ынчан ол: «Бо ыяштар дээрге бүгү чер-делегейниң Чагырыкчызынга бараан болуп турар, олива үзү-биле шилип чаап каан ийи кижидир» – диди.

**Алдыгы көстүүшкүн:
ужуп чоруур дүрүг ном**

5 Катап база топтап көөрүмге, дүрүг-ном ужуп бар чытты . ² Дээрниң төлээзи: «Чүнү көрүп тур сен?» – деп айтырды.

«Ужуп чоруур дүрүг-ном көрүп тур мен, ооң узуну чээрби кыры дурту, а дооразы он кыры дурту-дур» – деп харыыладым.

³ Ол меңээ мынча диди: «Бүгү чер кырынче диргелип келген каргыш ол-дур ; номнуң бир талазында бижип кааны дег, оорланыр бүгү улус кырдырар, а өске талазында бижип кааны дег, меге даңгырак берген бүгү улус кырдырар . ⁴ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы: „Мен бо каргышты ыдыптар мен . Оорнуң бажыңынче база Мээң адым-биле мегелеп даңгыраглап турар кижиниң бажыңынче ол кире бээр . Аңаа турумчуп алгаш, оларның бажыңнарын: ыяшты-даа, дашты-даа ол узуткап кааптар“ – деп медегледим».

**Чедиги көстүүшкүн:
доскаар иштинде херээжен кижиди**

⁵ Мээң-биле чугаалажып турган дээрниң төлээзи бурунгаар үнүп келгеш: «Ам база топтап көрөм, чүү кел чыдар-дыр?» – диди.

⁶ Мен: «Бо чүү деп чүвел?» – деп айтырдым.

Ол: «Доскаар ышкажыл – деп харыылады. – Ол доскаар бүгү чер-чурттуң чурттакчыларының кем-буруузу-биле долдунган-дыр ».

⁷ Доскаарның коргулчун халывы көдүрлү бээрге, ооң иштинде бир херээжен кижиди олураар болду.

⁸ Дээрниң төлээзи: «Бо херээжен дээрге бачыт-тыр!» – дээш, ону доскаарже дедир суккаш, коргулчун халып-биле дуглап кагды.

⁹ Оон топтап көргөш, шилен куштуу ышкаш чалгыннарлыг ийи херээжен кижиди ужуп бар чыдарын эскерип кагдым, оларның чалгыннарын

хат хөлбеңнедип турар болду. Олар доскаарны көдүрүп алгаш, чер биле дээр аразынга ужуп чорупту. ¹⁰ Дээрниң мээң-биле чугаалажып турган төлээзинден: «Олар доскаарны кайнаар аппаары ол?» – деп айтырдым.

¹¹ «Сеннаар черже, орта аңаа өргээ тудуп бээр дээш – деп, ол меңээ харыылады. – Кажан өргээ белен апаарга, доскаарны орта тавак кырынга тургузуп каар».

Сески көстүүшкүн: аъттар биле дайынчы тергелер

6 Мен катап база топтап көргөш, ийи хүлөр даг аразындан үнүп орар дөрт дайынчы терге эскерип кагдым. ² Бирги тергени шилги аъттар сөөртүп чорду, ийигизин – дас кара аъттар, ³ үшкүзүн – ак аъттар, дөрткүзүн – ала-шокар, күштүг аъттар. ⁴ Мен ынчан мээң-биле чугаалажып турган дээрниң төлээзинден: «Бо чүү деп чүвөл, дээргим?» – деп айтырдым.

⁵ Дээрниң төлээзи меңээ: «Олар дээрге бүгү чер-делегейниң Чагырыкчызының турар черинден үнүп келген дөрт хат-тыр. ⁶ Дас кара аъттар соңгу чүкте чуртче бар чыдары ол-дур, ак аъттар – оларның соо-биле, ала-шокар аъттар – мурнуу чүкче» – деп харыылады.

⁷ Күштүг аъттар үнүп келгеш, чер-делегейни эргий халыксап, чүткүп турду. Дээрниң төлээзи: «Барып, чер-делегейни эргип кезиңер!» – дээрге, олар халдып чорупту.

⁸ Ол ынчан дыңзыдыр: «Көр даан, соңгу чүкте чуртче халдып чорупкан аъттар ол черге Дээрги-Чаяакчының Сүлдезин оожургадып кагды» – диди.

Дээди бараалгакчыга оваадайны кедиргени

⁹ Дээрги-Чаяакчы меңээ Бодунуң сөзүн ажыткан: ¹⁰ «Вавилонга туттуруушкундан эеп келген Хелдай, Товия болгаш Иедайя оларның белектерин ап ал. Ол-ла хүн Софонияның оглу Иосияның бажыңынче чорувут. ¹¹ Алдын-мөңгүндөн ап алгаш, оваадайдан кылгаш, Иоседектиң оглу, Бурганның дээди бараалгакчызы Иисустуң бажынга кедире салып каг. ¹² Аңаа Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин дамчыт: көр даан, Өзүм деп аттыг кижини бо-дур. Ооң өзүмү турар черинден өзүп үнгөш, Дээрги-Чаяакчының өргээзин тургузуп каар. ¹³ Дээрги-Чаяакчының өргээзин ол тургузуп каар. Ол алдар-хүндүгө бүргеттирер, Бодунуң дүжүлгезинге саадапкаш, чагырар. Ооң дүжүлгезиниң чанынга Бурганның бараалгакчызы турар, олар аразында эп-найыралдыг болур. ¹⁴ А ол оваадай Хелдай, Товия, Иедайя болгаш Софонияның оглу Хен дугайында тураскаал демдек бооп, Дээрги-Чаяакчының өргээзинге артып калзын».

¹⁵ Ыракта чурттап турар улус чедип келгеш, Дээрги-Чаяакчының өргээзин тударынга киржир, ынчан мени силерге Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чорутканын билип аар силер. Силерниң Бурганыңар Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвезин чүткүлдүү-биле тооп дыңнаар болзуңарза, ол бүгү болдуна бээр.

Чөптүг чорук болгаш энерел шээрлээшкинден херектиг

7 Персияның хааны Дарийниң чагыргазының дөрткү чылында, Кислев деп тоску айның дөртте Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзүн Захарияга ажыткан. ² Ол үеде Вифилдиң чурттакчылары Сарецер биле Регем-Мелех деп ийи кижини боттарының улузу-биле кады Дээрги-Чаяакчыдан ээ көрүүшкүн дилеп мөргүзүн дээш чорудупкан. ³ Олар Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының өргээзинде турар Ооң бараалгакчызындан база Ооң медээчилеринден: «Хөй чылдар дургузунда кылып турарывыс дег, чылдың-на беш айда качыгдап ыглап-сыктап, шээрленирин уламчылаар бис бе?» – деп айтырар ужурлуг турган.

⁴ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзүн меңээ ажыткан: ⁵ «Чурттуң бүгү чонундан база Бурганның бараалгакчыларындан айтырып көр: сөөлгү чеден чыл дургузунда беш айда база чеди айда шээрленип, качыгдап ыглап-сыктап тура, Мени дээш ынчаар кылып турган силер бе? ⁶ А аштанып-чемненип тура, боттарыңар дээш дойлап турбаан силер бе? ⁷ Дээрги-Чаяакчы ол-ла сөстөрүни, кажан Иерусалим болгаш ооң чоок-кавызында хоорай-суурлар чурттакчылыг, амыр-шөлөөн турда, Негев болгаш Шефела деп девискээрлер чурттакчы чоннуг турда, биезде турган медээчилерин дамчыштыр чугаалап турган эвес чүве бе?»

⁸ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң сөзүн Захарияга ажыткан: ⁹ «Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур: чөптүг-шынныг шииткелден кылыңар, бот-боттарыңарга энерелдиг, кээргээчел сеткилдиг болуңар. ¹⁰ Дулгуяк херээженни, өскүс кижини, даштыкы кижини болгаш ядыы кижини кызагдаваңар, сеткил-чүрээңерге бот-боттарыңарга удур кара сагыш тывылбазын.

¹¹ Ынчалза-даа чонум Мени тооп дыңнаарындан ойталап, хая көрнү берген, дыңнанас дээш кулактарын дуглап алган. ¹² Олар чүректерин алмаз ышкаш кадыг кылып алган, ыдыктыг хоойлуну база Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының Бодунуң Сүлдези-биле биеэги медээчилерни дамчыштыр чорудуп турган сөстөрүн тооп дыңнавайн барган. Ынчангаш Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы Мен оларже аажок килеңей берген мен.

¹³ Оларны кыйгырып турумда, тооп дыңнанас болду, ынчаарга олар кыйгырарга, Мен база дыңнаваан мен – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы

чугаалаан. – ¹⁴ Мен оларны билбес чорааны бүгү чоннарже тарадыр хадыдыптым. Оларның соонда чер-чурту ээнзиреп, ону тавартыр кым-даа ыңай-бээр чорбас апарган . Олар ынчалдыр боттарының кайгамчык чараш черин ээн куруг кылып алган».

Бурганның Иерусалимге берген аазашкыннары

8 Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының сөзү меңээ ажыттынган.

² Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур: «Мен ·Сион дээш аажок хүнней бердим . Мээң хүннээшкиним ооң дайзыннарнынче өндүр улуг килең бооп кыптыкты». ³ Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур: «Мен ·Сион дагже эеп келгеш, Иерусалимге чурттаар мен . Иерусалим хоорай шынчы хоорай деп , Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының даа – ыдыктыг даг деп адаттырар».

⁴ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур: «Катап база кырган ирей-кадайлар Иерусалимниң кудумчуларынга олурар, олар назылап кыраанындан даянгыыштыг чоруур.

⁵ Хоорайның кудумчуларын ойнаан уруглар дола бээр».

⁶ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур: «Чоннуң артынчызынга ол хүннерде бо бүгү кайгамчык бооп көстүр болза, Меңээ кайгамчык бооп көстүр чүве чок». Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

⁷ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур: «Мен Бодумнуң чонумну чөөн чүкте, барыын чүкте чурттардан үндүрүп эккеп , камгалап каар мен. ⁸ Оларны Иерусалимге чурттаар кылдыр дедир чандырып аар мен, олар Мээң чонум болур, а Мен оларның шынчы, чөптүг Бурганы болур мен ».

⁹ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур: «Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының өргээзин тудары-биле ооң таваан салып турда , ындыг сөстөрни Бурганның медеэчилери чугаалап турган. Силер ам ол-ла сөстөрни дыңнап тур силер, холдарыңар күш-шыдал кирзин! ¹⁰ Ол үеге чедир кижиниң күш-ажылы дээш төлевир кылыры шыдаттынмас турган, ажилдадып ажыглаан мал-маганны чемгерер арга чок турган. Чорумал улуска дайзыннар амыр-дыш бербейн турган. Мен ынчан бүгү улусту бот-боттарынга удурланыштырып каан турган мен».

¹¹ «А бо чоннуң артынчызын Мен биеэде ышкаш кылдыр аажылаवास мен – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – ¹² Улус тайбың байдалга тараа тарыыр, виноград сывы чимизин бээр, чер бодунуң дүжүдүн бээр, дээрлер чаъс-шалыңын чагдырар . Ол бүгүнү Мен бо чоннуң артынчызы эдилээр кылдыр хайырлаар мен. ¹³ Иудеяның чону, Израильдин чону, силер өске чоннар аразында каргыштыг бооп турган силер, ынчалза-даа Мен

силерни камгалап каар мен, силер йөрээлдиг апаар силер. Кортпаңар, холдарыңар күш-шыдал кирзин!»

¹⁴ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур: «Ада-өгбеңер Мени килеңнедиптерге, силерге хора халдадыр деп шиитпир үндүргеш, ону өскертпээн болгай мен – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. – ¹⁵ Ам база, бо үеде, Мен шиитпир үндүрүп, Иерусалимге, Иудеяның чонунга ачы-буян көргүзөр деп тур мен . Кортпаңар!

¹⁶ Силерниң кылыр ужурлуг чүвеңер бо-дур: шуптуңар бот-боттарыңарга шынны чугаалаңар , хоорайларыңарның төп шөлдеринге шииткелдер үндүрерде, алыс шынның, амыр-тайбыңның аайы-биле шиидиңер. ¹⁷ Өске-бир кижиге удур кара сагыш сеткил-чүрээңерге тывылбазын , меге даңгырак кылырынга ынак болбаңар , чүге дээрге ол бүгүнү көөр хөңнүм чок». Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

¹⁸ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының сөзү меңээ ажыттынган. ¹⁹ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур: «Дөрт, беш, чеди болгаш он айда сагып турганыңар шээрлээшкин үелери Иудеяның чонунга өөрүшкүлүг, хөглүг болгаш аас-кежиктиг хүннер апаар; ындыг болганда, алыс шынга, амыр-тайбыңга ынак болуңар».

²⁰ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур: «Хөй чоннар, хөй хоорайларның чурттакчылары ам-даа чедип кээр. ²¹ Бир хоорайның чурттакчылары өске хоорайның чурттакчыларынга баргаш: „Барып, Дээрги-Чаяакчыдан ээ көрүүшкүн дилеп, мөргүүлүңер, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчыже чүткүүлүңер. Бис бо бар чыдыр бис“ – дээр . ²² Хөй санныг аймактар, күштүг чоннар Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчыже чүткүп, Оон ээ көрүүшкүн дилеп, мөргүүр дээш Иерусалимче чедип кээр ».

²³ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези бо-дур: «Ол хүннерде аңгы-аңгы дылдарда чугаалап турар бүгү чоннардан он-он кижиге бир иудей кижиниң эдээнден халбактанып: „Силер-биле кады чоруурун биске чөпшээрер көрем, чүге дээрге Бурган силер-биле кады дээрзин дыңнадывыс!“ – дижир» .

Бурганның караа бүгү чоннарже көрүп турар

9 Өттүр билген медеглел. Дээрги-Чаяакчының сөзү бо-дур.

Ол Хадрах деп черге удур болур база Дамаск хоорайга турумчуп алып, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының караа , Израильдин шупту аймактарынче дег, бүгү улус-чоннарже көрүп турар –

² Дамаск-биле кызыгаарлашкак черлиг Хамат хоорайже-даа,

улуг мергежилдиг Тир, Сидон хоорайларже-даа көрүп турар.

³ Тир бодунга шивээ тудуп алган, мөңгүннү доозун дег хөй кылдыр, алдынны – малгаш дег эндерик кылдыр чыып алган .

⁴ Көрүңер, Дээрги ооң байлаан былаап аар, күчү-күжүн далайга узуткап каар.

Тир боду отка өрттенип каар .

⁵ Ол бүгүнү көргөш, Аскалон хоорай коргуушкунга алзыптар,

Газа хоорай кортканындан сириңейни бээр, Экрон хоорай база, чүгө дээрге ооң идегели ышкындырган-дыр.

Газага хаан турбас апаар, Аскалон ээнзирээр .

⁶ Азот хоорайга сурас өгбеден укталган улус-чон кээп чурттай бээр.

Мен филистимнерниң турамыын сый шавар мен.

⁷ Оларның аксындан ханныг эът-чемни , диштеринден – чүдек-бужар аъш-чемни ушта тыртар мен.

Филистимнерниң артынчызы база бистиң Бурганывыска хамааржып,

Иудеяның бир аймаа дег апаар,

а Экрон хоорай иевус чон дег апаар .

⁸ Мен Бодумнуң чуртумну таварты эртип турар аг-шеригге удур

камгалал бооп туруп аар мен.

Моон соңгаар кандыг-даа кызагдакчы олап эртпес, чүгө дээрге Мээң караам ол бүгүже көрүп турар.

Келир үдеги хаан болгаш камгалал

⁹ Сион-кыс, өөрүп-хөгле, Иерусалим-кыс, амырап-байырла-ла! Көр даан, хааның сенче кел чыдыр: чөптүг, тиилелгелиг , биче сеткилдиг хаан элчиген, кыс элчиген оглу мунуп алган кел чыдыр .

¹⁰ Мен Израильде дайынчы тергелерни, Иерусалимде дайынчы аъттарны узуткап каар мен

, дайынчы ча-согун база узуткаттырар.

Ол хаан өске чоннарга амыр-тайбыңны

медеглээр,

бир далайдан өске далайга чедир,

Евфрат хемден чер-делегейниң ужу-кыдыынга чедир чагырар .

¹¹ Сион-кыс, сеңээ хамаарыштыр.

Мээң сээң-биле чарып, хан-биле күштүг болдурган чагыг-керээмни бодааш ,

сээң туттурган улузуңу суг чок оңгардан хостаар мен .

¹² Ам идегели бар апарган туттурган улус,

шивээңерже чана бериңер,

чидирииңерни ийи катап хөй кылдыр эгидип бээримни

бөгүн силерге медеглеп тур мен.

¹³ Иудеяны ча дег кылдыр хере тырткаш, Израильди согун кылдыр салып аар мен.

Сион, сээң оолдарыңны дайынчы хылыш дег көдүрер мен;

грек чон , оларны сээң оолдарыңга удур көдүрер мен.

¹⁴ Дээрги-Чаяакчы чонунуң кырынга көстүп кээр, Ооң согуну чаңнык дег кызаш дээр .

Дээрги-Бурган-Чаяакчы труба этсир, мурнуу чүктен хадаан шуурган-биле чедип кээр .

¹⁵ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы чонунга дозуг-камгалал дег боор;

олар дайзыннарарыңче даш шывадаар, өжэтеннерин сыырыптар;

олар арага ишкен улус дег шимээргээр база хан кудар аяктар дег, өргүл бедигээжиниң азыглары дег, дола бээрлер.

¹⁶ Израильчилерниң Бурганы Дээрги-Чаяакчы ол хун оларны камгалаар,

Бодунуң чонун, кодан хою дег , камгалаар.

Олар Ооң черинге оваадайда улуг үнелиг даштар дег чайынналыр .

¹⁷ Ооң чону кайы хире ачылыг, кайгамчык чараш бооп көстүрүл!

Далган-тараадан, виноград чулуундан аныяк оолдар-кыстар чечектелир.

Иудея биле Израильдиң катап тургустунары

10 Чазын Дээрги-Чаяакчыдан чаъс дилеп, мөргүңер.

Ол диңмирээшкин-кызаңнаажын чайыннадып, силерге суггур чаъс чагдырып бээр , кижини бүрүзүңгө шөлгө чемниг үнүш хайырлаар.

² Дүрзү-бурганнар хоозун чүве чугаалаар , караң көрнүрлер хей-куруг көстүүшкүннер көрүп, меге дүштерин чугаалаар ;

оларның аргалалы хей болур.

Ынчангаш улус-чон хойлар дег тояап, кадарчызы чогуңдан түрөп чоруур .

³ «Чоннуң кадарчыларыңче Мээң килеңим кыптыкты,

улус-чоннуң хуналарын кезедир мен ,

чүгө дээрге Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы Мен Бодумнуң коданым – Иудеяның чонунче сагыш

салып,

ону көрүштүг дайынчы аъдым дег кылып аар мен.

⁴ Иудеядан бажыңның таваанга салыр эң кол даш , чадырның өргени, дайылдажыр ча-согун – бүгү чагырыкчылар үнер.

⁵ Олар шупту, тулчуушкун үезинде дайынчылар дег,

дайзыннарарын кудумчуда малгаш ышкаш таптай базар ;

олар дайылдажып, аъттыг шериглерни безин ажып-тиилээр,

чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы олар-биле кады болгай.

⁶ Иуданың салгалын быжыглаар мен, Иосифтиң салгалын камгалаар мен. Оларны Мен чандырар мен, чүге дээрге кээрге бердим.

Олар Меңээ кажан-даа кагдырбаан ышкаш боор. Оларның Бурганы Дээрги-Чаяакчы – Мен болгай мен, оларга харыы бээр мен.

⁷ Израильчилер маадырлар дег боор, оларның чүректери арага ишкенде дег хөглүг апаар.

Оларның ажы-төлү ол бүгүнү көргөш, өөрүүр, оларның чүректери Дээрги-Чаяакчыга хамааржыры дээш өөрүп-байырлаар .

⁸ Мен оларже сыгырып имнээш, чыыптар мен; оларны хостап аар болгай мен, олар биеэде дег хөй санныг болур .

⁹ Мен оларны өске чоннар аразынче тарадып каапкан-даа болзумза, олар Мени ырак чурттарга-даа сактып кээр.

Олар-даа, ажы-төлү-даа дириг артып, чанып кээр.

¹⁰ Чонумну египет черден чандыргаш, Ассириядан чыып алгаш,

Галаад болгаш Ливанче эккээр мен – аңаа оларның шуптузун сыңыраар чер чок болур .

¹¹ Олар кызагдаашкын далайын кеже бээр, хайнып-мөөрөөн далайны томаартып каар.

Нил хемниң ээремнери кургап каар, турамык Ассирия куду көрдүрер, Египеттиң эрге-чагыргазының төнчүзү кээр .

¹² Мен чонумну Дээрги-Чаяакчы-биле харылзаазының ачызында

быжыглап каар мен,

олар Мээң адымга чагыртып, амыдыраар».

Дээрги-Чаяакчының медеглээн чүвези ол-дур.

Улуг күштерниң буурааны

11 Ливан, хаалгаңны ажыт, от сээң пөштериңни чипсин!

² Чойган, ыглап-сыкта, чүге дээрге пөш кээп ушкан-дыр,

улуг-чаагай ыяштар узуткаттынган-дыр.

Васан черниң дубтары , ыглап-сыктаңар, чүге дээрге эрттинмес эзимни кыргып каапкан-дыр.

³ Кадарчыларның ыы-сыызы дыңналып тур: оларның байлак-чаагай одар-белчирири узуткаттынган-дыр.

Аныяк арзылаңарның ырланган алгызы дыңналып тур:

Иордан шынаазында оларның шыргайлары узуткаттынган-дыр.

Ийи кадарчы

⁴ Мээң Бурганым Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Дөггерер дээн кодан хойдан кадарып көр. ⁵ Оларны садып алган улус буруузунмайн кыра шаап

кааптар, а садыпкан улус: „Дээрги-Чаяакчыга алдар, мен байый бердим!“ – дээр; кадарчылар хойларын кээргевес . ⁶ Мен база бо черниң чурттакчыларын моон соңгаар кээргевес мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Көр, Мен кижини бүрүзүн өске кижиниң база ооң хаанының холунга хүлээдир мен; олар черни хоозурадыр, а Мен оларның холундан кымны-даа адырбас мен».

⁷ Мен дөггерер дээн хойларны хой садыглаар улуска кадарып берип турдум . Ийи даянгыыш тудуп алгаш, бирээзин Буян деп, өскезин Эвилел деп адап алгаш, олар-биле хойларны кадарып эгеледим. ⁸ Бир ай дургузунда өске үш кадарчыны узуткап каан мен. Ол садыгжылар меңээ хөңнү чок апарган, мен база олардан хөңнүм кала берген. ⁹ Ынчан мен: «Моон соңгаар силерге кадарчы болбас мен. Өлүр дээн хойлар өлү берзин, чок болур дээн хойлар чок болзун . Артып калганнары бот-боттарын чипсин» – дээн мен.

¹⁰ Мен бодумнуң Буян деп даянгыыжымны тудуп алгаш, сыйып каапкаш, бүгү аймактар-биле чарган чагыг-керээмни күш чок болдурдум. ¹¹ Чагыг-керээ ол хүн күш чок апарган. Мени хайгаарап көрүп турган хой садыгжылары Дээрги-Чаяакчының аядып чугаалаан сөзү ындыг дээрзин билип алган. ¹² Мен оларга: «Күзээр болзуңарза, меңээ төлеңер, а күзевес болзуңарза, төлевеңер» – дээн мен. Олар меңээ үжен °шекел мөңгүн деңзилеп берди .

¹³ Дээрги-Чаяакчы меңээ: «Ол акша-мөңгүннү дой сава кылыкчызынга октап бер!» – диди. Оларның мени үнелээн бедик өртээ ыя ол ышкажыл! Мен үжен °шекел мөңгүннү алгаш, ону Бурганның өргээзинде дой сава кылыкчызынга октап берген мен . ¹⁴ Оон мен Эвилел деп ийиги даянгыыжымны сыйып, Иудея биле Израильдиң аразында акы-дуңмалышкы харылзааны үзүп кааптым.

¹⁵ Дээрги-Чаяакчы меңээ катап база мынча дээн: «Мелегей кадарчыга тааржыр херекселди ап ал.

¹⁶ Чүге дээрге Мен бо чуртка бир чаа кадарчы бээр мен, ол кадарчы өлүр деп барган хойларже сагыш салбас, читкен хойларны дилевес, кемдээн хойларны эмневес, кадыктарын чемгербес, харындаа семис хойларның эъдин чиир, оларның дуюгларын үзе тыртып кааптар .

¹⁷ Кодан хоюн каапкаш баар чөгенчиг кадарчы ат болур! Хылыш ооң холунче шашсын, оң талакы караан дешсин ! Ооң холу шуут кадып калзын, оң талакы караа шуут согурара берзин!»

Иерусалимниң тиилелгези

12 Өттүр билген медеглел. Дээрги-Чаяакчының израиль чон дугайында сөзү бо-дур. Дээрни херип чаткан , черниң үндезиннерин салган, кижини амы-тынныг кылып каан Дээрги-Чаяакчы мынча деп медеглээн: ² «Көрүңер, Мен Иерусалимни эзиртир дашка кылып каар мен , бүгү кожа чоннар эзирик улус дег кээп дүжер.

Иерусалимни бүзээлеп турда, Иудеяның салым-чолу база ындыг болур. ³ Ол хүн чер-делегейниң бүгү чоннары Иерусалимге удур чыгып кээрге, Мен ону оларның шуптузунга угдунмас даш кылып каар мен. Иерусалимни көдүрер дээн бүгү чоннар кемдей бээр. ⁴ Ол хүн Мен дайынчы аът бүрүзүн аажок коргудуптар мен, ооң мунукчузунуң угаанын солуудадыптар мен – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Иудеяның чонунче кичээнгейлиг көөр мен, а өске чоннарның бүгү аъттарын согурартып каар мен. ⁵ Ынчан Иудеяның баштыңчылары сеткил-чүрээнде „Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы оларның Бурганы болгаш, Иерусалимниң чурттакчылары күштүг-дүр“ деп бодаар. ⁶ Ол хүн Мен Иудеяның баштыңчыларын оттулар ыяш аразында оттуг суугу дег, моожалар аразында хып турар чырыткы дег кылып каар мен; олар чоок-кавызында – оң, солагай талазында чурттап турар бүгү чоннарны өрттендир чип кааптар. А Иерусалим бодунуң турган черинге катап база чурттакчы чоннуг апаар.

⁷ Дээрги-Чаяакчы баштай Иудеяның шериглеринге тиилелге хайырлаар – оон башка Давидтиң салгалының, Иерусалимниң чурттакчыларының алдары Иудеяның улунуң алдарындан ажа бээр. ⁸ Ол хүн Дээрги-Чаяакчы Иерусалимниң чурттакчыларынга дозуг-камгалал болур, оларның аразында эң кошкак кижилер ол үеде Давид хаан ышкаш апаар, а Давидтиң салгалы Бурган дег, чонну баштап чоруур Дээрги-Чаяакчының төлээзи дег апаар.

⁹ Ол хүн Мен Иерусалимче халдап турар бүгү чоннарны кыргып-хыдыырын бодаар мен».

Өттүр шанчып алганы кижи дээш кажыыдал

¹⁰ «А Давидтиң салгалын, Иерусалимниң чурттакчыларын ээ көрнүүчел болгаш Меңээ чаннyp мөргүүр улус кылып каар мен. Олар өттүр шанчып алганы кижиге көөр, эр чаңгыс оолдуң ажыын ажааны дег, ооң ажыын ажып ыглап-сыктаар, дун оол дээш кажыыдааны дег, ол кижилер дээш кажыыдаар. ¹¹ Ол хүн Иерусалимге, Мегиддон шынаазында Гадад-Риммон дээш ыы-сыы дег, канчаар-даа аажок улуг ыы-сыы болур. ¹² Чурттуң чону кажыыдап ыглаар – төрөл бөлүк бүрүзү аңгы кажыыдап ыглаар: Давидтиң салгалының төрөл бөлүү – бир аңгы, оларның херээжен улузу – бир аңгы; Нафанның салгалының төрөл бөлүү – бир аңгы, оларның херээжен улузу – бир аңгы; ¹³ Левийниң салгалының төрөл бөлүү – бир аңгы, оларның херээжен улузу – бир аңгы; Шимейниң төрөл бөлүү – бир аңгы, оларның херээжен улузу – бир аңгы. ¹⁴ Арткан бүгү төрөл бөлүктөр база ындыг: төрөл бөлүк бүрүзүнүң эр улузу – бир аңгы, оларның херээжен улузу – бир аңгы кажыыдап ыглаар».

Арыглаашкын хүнү

13 «Ол хүн Давидтиң салгалында база Иерусалимниң чурттакчыларында суг бажы аттыгып үнгеш, оларны бачыттан база бужар-багындан арыглап чуур.

² Ол хүн Мен чер кырындан дүрзү-бурганнарның аттарын узуткап кааптар мен, оон ыңай улус оларны сагынмас апаар – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Ол ышкаш бо черден меге медеэчилерни база буктарны ырадып кааптар мен. ³ А бир эвес кандыг-бир кижилер өттүр билип медеглээрин уламчылаар болза, ооң төрөөн ада-иези аңаа: „Дээрги-Чаяакчының адын тудуп, мегелеп турарың дээш, өлүр ужурлуг сен“ – дээш, ол кижилер өттүр билип медеглеп турда, ону өттүр шанчып каар.

⁴ Ол хүн ындыг бүдүү билерлер боттарының медеглээн көстүүшкүннеринден ыядып човай бээр; олар улус мегелээри-биле Бурганның медеэчизиниң селбегер бөдүүн хевин кетпес.

⁵ Оларның кайызы-даа: „Мен дээрге Бурганның медеэчизи эвес мен, тараачын кижилер мен, аныяамдан-на чер ажылы кылыр салым-чолдуг болган мен“ – дээр. ⁶ Улус оон: „А чүгө сээң херээнде сорбулар бар чүвөл?“ – деп айтырарга, ол кижилер: „Ол балыгларны эш-өөрүмнүң бажыңында алган мен“ – деп харыылаар».

Кадарчыны соп каан, кодан хой тарай берген

⁷ «Хылыш, Мээң томуйлаан кадарчымыч, Мээң чоок кижимче халда! – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы медеглээн. – Кадарчыны соп каарыңга, хойлар тарай маңнажы бээр!

А хураганнарже Мен Бодумнуң холумну көдүрер мен.

⁸ Бүгү чурттуң чонунуң үштүң ийи кезии кырдырып аар,

а үштүң бир кезии дириг артар – деп, Дээрги-Чаяакчы медеглээн. –

⁹ Чоннуң арткан кезиин отче кирир мен; оларны мөңгүн ышкаш эзилдирип, шылгаар мен, алдын ышкаш арыглаар мен.

Олар Мээң адымны кыйгырып, Меңээ мөргүүрге, оларга харыылаар мен: „Бо Мээң чонум-дур“ – дээр мен.

А олар: „Дээрги-Чаяакчы – бистиң Бурганымыс!“ – дээр ».

Сөөлгү дайын-чаа болгаш Бурганның чедип кээри

14 Дээрги-Чаяакчының хөделип үнер хүнү кел чыдыр. Иерусалим, дайзыннар сээң байлааны сээң иштиңге үлежир-дир. ² Бүгү чоннарны Иерусалимге удур дайын чорудары-биле

чыыптар мен : хоорай эжелеттирер, бажыңнар үптеттирер, а херээженнер күштеттирер . Хоорайның чурттакчыларының чартык кезиин тудуп аппаар, а арткан кезиин хоорайга арттырып каар .

³ Дээрги-Чаяакчы ынчан ол чоннарга удур үнүп келгеш, дайын-чаа үезинде тулушкан дег, олар-биле тулчур. ⁴ Ол хүн Ооң буттары Иерусалимнің чөөн талазында Елеон дагның кырынга туруп аар ; ол даг чөөн чүктен барыын чүкче ийи чарлы берип, дагда аажок улуг шынааны ажыдыптар. Дагның бир чартыы соңгу чүкче, өске чартыы – мурнуу чүкче чыла бээр. ⁵ Силер Дээрги-Чаяакчының даг шынаазы-биле дезип маңажыр силер, чүге дээрге дагның ийи чартыының аразында шынаа Эцелге чедир чаттылар. Иудеяның хааны Озияның чагырган үезинде чер шимчээшкининден чоннуң дезип турганы дег , дезип маңажыр силер. Ынчан мээң Бурганым Дээрги-Чаяакчы чедип кээр, Ооң бүгү ыдыктыг төлээлери кады кээр .

⁶ Ол хүн чырык чок боор, чырымалдар көзүлбес апаар . ⁷ Ол хүн болза туруп көрбээн үе болур, ону чүгле Дээрги-Чаяакчы билип шыдаар : хүн-даа үнмес, дүн-даа дүшпес, а кезээ дүжерже, чырып кээр .

⁸ Ол хүн Иерусалимден амыдырал хайырлаар суг агып бадар : ооң бир чартыы чөөн чүкте далайже, өске чартыы – барыын чүкте далайже киир агар ; чайын-даа, кжын-даа ындыг боор.

⁹ Дээрги-Чаяакчы бүгү чер-делегейни хааннап чагырар . Ол хүн Дээрги-Чаяакчы дың чаңгыс болур , улус чүгле Ооң адынга мөгеер.

¹⁰ Бүгү бо чер соңгу чүкте Гивадан эгелээш, Иерусалимнің мурнуу чүгүнде турар Риммонга чедир оргулааш дег апаар. А Иерусалим хоорай бодунуң турар черинге бедидир көдүрлүр. Ооң кызыгаары Вениаминнің хаалгазындан Бирги хаалгага чедир, Азыгда хаалгага чедир база Хананел суургазындан хаанның виноград сыскыраар оңгарларынга чедир болур. ¹¹ Улус аңаа чурттап бээр, хоорайны оон ыңай кажан-даа

бүрүнү-биле узуткавас. Иерусалим айыыл чок турар.

¹² Иерусалимге удур чаалашкан бүгү чоннарже Дээрги-Чаяакчы мындыг аарыг-хайны ыдар: оларның мага-боду, буттары бут кырынга турда-ла, ирип каар, карактары – карак оңгарларынга-ла, а дылдары – аастарынга-ла ирип каар. ¹³ Ол хүн Дээрги-Чаяакчы оларже улуг мөгүдээшкин ыдар. Олар шупту холдарындан удур-дедир сегиржип аар, бот-буттарыныче холун көдүрүп, халдап эгелээр . ¹⁴ Иудея безин Иерусалимге удур чаалажы бээр. Оон чоок-кавыдагы бүгү чоннарның байлаа: алдын-мөңгүн, идик-хеп эңдерик хөй чыгдына бээр. ¹⁵ Ол-ла аарыг-хайдан аъттар, элчигеннер, мулдар, төвелер болгаш оларның турлагларында бар бүгү өске мал-маган кырлып каар.

¹⁶ Иерусалим-биле чаалажып турган бүгү чоннардан дириг арткан улус Хаанга, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчыга мөгеер дээш база Чадырлар байырлалын демдеглээр дээш чылдың-на кээп турар апаар . ¹⁷ Бир эвес чер-делегейниң чоннарының кайы-бирээзи Аг-шериглиг хаан Дээрги-Чаяакчыга мөгеери-биле Иерусалимче барбас болза, ол чон чаъс чок артар . ¹⁸ Бир эвес египет чон бээр чедип келбес болза , Чадырлар байырлалын демдегледип келбес чоннарже Дээрги-Чаяакчының ыткан аарыг-хайы египетчилерже база халдаар. ¹⁹ Египет чон болгаш Чадырлар байырлалын демдегледип келбес бүгү өске чоннар буттарының бачыттары дээш шак ындыг кеземче алыр.

²⁰ Ол хүн аъттарның дериинге безин «Дээрги-Чаяакчыга ыдыктаткан» деп бижип каан боор . Дээрги-Чаяакчының өргээзинде чем хайындырар паштар өргүл салыр бедигээштиң мурнунда савалар дег ыдыктыг болур. ²¹ Иерусалимде база Иудеяда бүгү паш-сава Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчыга ыдыктаткан болур. Өргүл салыры-биле келген бүгү улус ол паш-саваны ап алгаш, өргээн малдың эъдин быжыраар. Ол хүн Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының өргээзинге садыгжылар турбас .

Малахия

Кирилде

Малахия дээрге «Мээң төлээм» дээн уткалыг ат. Ол болза хуу ат эвес, а бижилгеге адын салбаан авторнуң шолазы чадавас. Номнуң бижиттинген үези бистиң эрага чедир V век болгу дег.

Израиль чоннуң бир кезии Вавилонга туттуруушкундан эеп келгеш, Иерусалимде Бурганның өргээзин катап тургузуп каан-даа болза, израиль чон Бурганның олче сагыш салып турарына чигзинип турган. Чон аразында, Бурганның бараалгакчыларының аразында безин, Бурганга мөгөйип, бараан болурда, тоомча чок, салдынчак чорук бар апарган. Оларның өргүлдери Дээрги-Чаяакчыга төлөп чок болуп, а амыдыралы Ооң хоойлузунга дүүшпейн турган.

Малахияның кол сорулгазы – Дээрги-Чаяакчының өндүр улуг ынакшылын чонга сагындырары база Бурган биле Израильдин аразында чарган чагыг-керээге шынчы чоруун база катап көргүзеринче улус-чонну кыйгырары. Ол оон ыңай Дээрги-Чаяакчы Бодунга орук белеткеп бээр кылдыр Бодунуң төлээлекчизин айбылап чорудар деп азап турар. Бурган чедип келгеш, чөптүг чорукту катап тургузуп, бузуттуг-бак улусту кезедир база чонну бачыттан арыглаар.

1 Өттүр билген медеглел. Дээрги-Чаяакчының израиль чонга Малахияны дамчыштыр ажыткан сөзү.

Бурганның Израильге онза ынаа

² Дээрги-Чаяакчы: «Мен силерге ынак мен» – деп чугаалады .

А силер: «Сээң биске ынакшылың чүдөн көстүп турарыл?» – дээр-дир силер.

«Иаков биле Исав ийистер эвес чүве бе? – деп, Дээрги-Чаяакчы харыылады. – Ындыг-даа болза, Иаковка ынак мен, ³ а Исавка хөңнүм чок . Мен Исавтың дагылыг чуртун хоозурадып кагдым, ооң элээн черин ээн кургаг хову кылдыр хуулдуруп, шөө-бөрүлөргө бериптим ».

⁴ Эдом чурттуглар: «Бис чылча шаптыртывыс, ынчалза-даа хоозураан чуртувусту катап тургузуп аар бис» – деп тургай аан. А Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы: «Олар катап тудуп аар-даа болза, Мен үрегдеп каар мен . Оларның чуртун бузуттуг чер деп адаар, а боттарын Дээрги-Чаяакчының кезээ шагда килеңнээни чон деп адаар. ⁵ Силер боттарыңар ону көрүп кааш: „Дээрги-Чаяакчы Израильдин кызыгаарларындан дашкаар-даа өндүр бедик!“ – деп чугаалаар силер» – диди.

Бурганга төлөп чок өргүлдер

⁶ «Оглу адазын, а чалча кижиге – дээргизин хүндүлээр. Бир эвес Мен Адаңар болзумза , Меңээ хүндүткелиңер кайыл? Бир эвес Мен Дээргиңер болзумза, чүге Мени хүндүлөвөс силер?»

Бурганның адын баксырадып чоруур бараалгакчылар , Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының силерге чугаалаан чүвези ол-дур.

А силер: «Сээң адыңны канчаар баксыраттывыс?» – деп тур силер.

⁷ «Силер Мээң өргүл салыр бедигээжимче бужартадып каан аъш-чем эккеп салыр-дыр силер».

А силер: «Бис Сени чүнүң-биле бужартадып кагдывыс?» – деп тур силер.

«Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээшти херекке албайн барып болур деп санаар-дыр силер. ⁸ Өргүл кылыры-биле согур малдар эккээр-дир силер, ол кем-буруу эвес бе?! Аскак-бүскөк, аарыг мал эккээр-дир силер, ол кем-буруу эвес бе?! Ындыг малды чагырыкчыга аппарып бээрин шенеп көр даан! Ол таарзынар деп бе, сенче ээ көрнүр деп бе?» Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

⁹ «„Бурган чонувусту өршээр кылдыр, Аңаа чаннып, мөргүңер че“ – деп турар-дыр силер. Ынчалза-даа силерниң холуңардан ындыг өргүлдер кээп турда, Ол силерге ээ көрнүр деп бе?» Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

¹⁰ «Силерниң кайы-бирээңер Бурганның өргээзиниң хаалгазын хаап каан болза эки боор. Ынчан Меңээ өргүл салыр бедигээшке хей черге от кывыскан херээ чок боор ийик. Силер Мээң сеткилимге кирбес-тир силер – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. – Мен силерниң холуңар салган өргүлге таарзынмас мен . ¹¹ Мээң

адым хүн үнер чүктен хүн ажар чүкке чедир өске чоннар аразынга өндүр бедик . Каяа-даа Мээң адымга тураскааткан чаагай чыттыг чүүлдер кыпсыр, арыг өргүлдөр кылыр, чүгө дээрге Мээң адым ол чоннар аразынга өндүр бедик ». Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

¹² «А силер Мээң адымны баксырадып: „Дээргиге өргүл салыр бедигээш чаржынчыг-дыр“ – деп турар-дыр силер, аңаа салган аъш-чемни херекке албайн барып болур деп санаар-дыр силер. ¹³ Силер: „Кандыг кончуг берге үүле боор!“ – дээш, Мени херекке албас-тыр силер – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. – Оорлап алган, аскаа азы аарыг малды өргүл кылдыр эккеп салырыңарга, ындыг өргүлдү Мен силерниң холуңардан хүлээп аар мен бе? – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. – ¹⁴ Коданында эки эр малдыг, оозун Дээргиге өргүүр бооп даңгыраглапкан, а оон өргүл кылдыр четпес-дудуу мал эккеп салган кара сагыштыг кижиге каргаттырар! Мен – өндүр улуг Хаан болгай мен, бүгү чоннар аразында Мээң адым ханы хүндүткелдиг ».

Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

Бурганның бараалгакчыларын чемелээни

² «Бурганның бараалгакчылары, силерге ам бээр айтышкыным бо-дур: ² Мээң адымны алдаржыдыңар. А бир эвес Мени тооп дыңнаваас база Мээң адымны алдаржыдарын чүрээңерге хүлээп албас болзуңарза, Мен силерге каргыш ыдар мен, силерниң алгыш-йөрээлиңерни каргыш кылдыр хуулдуруптар мен – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. – Каргап эгелей бердим, чүгө дээрге силер Мээң адымны алдаржыдарын чүрээңерге хүлээп албаан-дыр силер.

³ Силерниң үре-салгалыңарны кезедир мен. Байырлалдарда өргээн малыңарның чинин арыннарыңарже хөмө чашканнап кааптар мен, силерни ол чин-биле кады үндүр октаптар мен.

⁴ Мээң Левийден укталган аймаңар-биле чарган чагыг-керээм күштүг бооп артсын дээш, силерге ол айтышкынны бергенимни билип алыңар – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. – ⁵ Мээң Левийниң аймаа-биле чарган чагыг-керээм силерге эки-чаагай амыдыралды бээр уjurлуг турган, ол бүгүнү Мен хайырладым-даа. Левиттер Менден коргар уjurлуг турган, ынчангаш Менден коргуп, Мээң адымны ханы хүндүлөп турган.

⁶ Левийниң салгакчылары алыс шын өөредигни чугаалап турган, оларның аксындан меге сөс үнмээн. Олар Меңээ туралы-биле, шынны-биле бараан болуп турган, хөй улусту бачыттан чайлаткан.

⁷ Бурганның бараалгакчызының аксы-сөзү угаан-билигни кадагалаар уjurлуг, ынчан улус ооң чугаа-сөзүндөн өөредигни дыңнаксаар, чүгө дээрге ол – Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының төлээлекчизи-дир. ⁸ А силер ол оруктан өскээр барган-дыр силер, боттарыңарның өөредиңер-биле хөй улусту буураткан-дыр силер. Левийниң аймаа-биле чарган чагыг-керээмни үрээндир силер – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. – ⁹ Ынчангаш Мен силерни бүгү чоннуң мурнунга чөгөнчиг, куду көрдүргөн улус кылып каан мен, чүгө дээрге силер Мээң оруктарым эдербээн-дир силер, ыдыктыг хоойлуну ажыглаарда, улусту ылгай көрүп турган-дыр силер ».

Иудейлерниң боттарының кадайларынга шынчы эвес чоруу

¹⁰ Бис шуптувус чаңгыс Адалыг эвес бис бе? Бисти чаңгыс Бурган чаяап каан эвес чүве бе? А чүгө бис Ооң ада-өгбевис-биле чарган чагыг-керээзин үреп, бот-боттарывыска кара сагыштыг болганывыс ол?

¹¹ Иудейлер кара сагыштыг болган-дыр. Израиль чоннуң аразында, Иерусалим хоорайда чүдек-бужар чүве үлгеттинип турар-дыр. Иудейлер Дээрги-Чаяакчының ынак ыдыктыг черин бужартаткан-дыр: олар өске бурганнарга мөгеер херээженнерге хандыкшып, өгленчип алган-дыр.

¹² Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы ынчаар кылып турар кижиге бүрүзүн Израильдиң аал-ораннарындан чайладып каапсын, ындыг кижиге Аңаа өргүл кылыр арга бербес болзун!

¹³ Оон ыңай мындыг чүве кылып турар-дыр силер: Дээрги-Чаяакчыга өргүл салыр бедигээшче карак чажын хөмө кудуп каапкан-дыр силер. Ыглап-сыктап, хомудап турар-дыр силер, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы силерниң өргүлдериңерже ам көрүнмейн турар-дыр, оларны силерниң холуңардан хүлээп албас апарган-дыр. ¹⁴ «Чүгө ындыгыл?» – деп айтырып тур силер. Чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы аныяаңда өгленишкен кадайың биле сээң араңарда херечи-дир: ол херээжен кижиге сээң кыс эжиң, өгленчир дугайында дугуржулга ёзуугаар кадайың-даа болза, сен аңаа шынчы эвес болган-дыр сен.

¹⁵ Бурган ашак-кадай улусту чаңгыс мага-боттук, сагыш-сеткилдиг боор кылдыр чаяап каан болгай. А чүгө Ол олар тудуш чаңгыс болзун деп күзээрил? Бурганга таарымчалыг үре-салгал ботталдырзын дээш. Ынчангаш силер сеткил-чүрээңерни кадагалаңар, кым-даа бодунуң аныяаңда өгленишкен кадайыңа шынчы чоруун үрөвезин.

¹⁶ «Бир эвес кандыг-бир кижиге бодунуң кадайыңа хөңнү чок апарып, ооң-биле чарлыр болза, ол кижиге дерзии чорук-биле, хеви-биле дег, шыптынып аар – деп, Израильдиң Бурганы, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. – Ынчангаш сеткил-

чүрээңерни кадагалаңар, ыңдыг кара сагыштыг чорук кылбаңар».

Бурганның чонну шын шиидер дээш кээри

¹⁷ Дээрги-Чаяакчыны чугаа-сөзүңер-биле бужургандырып алган-дыр силер. «Чүвүс-биле Аңаа бужурганчыг апарганывыс ол?» – деп айтырар-дыр силер.

«Дээрги-Чаяакчы бузут үүлгедип турар улусче эки көрнүп турар, Ооң сеткилинге ыңдыг улус кирип турар» – деп хыйланып турарыңар-биле база «Чөптүг шииткел кылыр Бурган кайыл?» – деп айтырып турарыңар-биле.

3 Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы: «Көрүңер, Меңээ оруктан белеткеп берзин дээш, Мен Бодумнуң төлээмни мурнай чорудуп тур мен. Силерниң чүткүп турарыңар Дээрги Бодунуң өргээзинге хенертен чедип кээр, силерниң көрүксеп турарыңар чагыг-керээмни медеглээр төлээм мыя бо кел чыдыр» – деп харыылаан-дыр.

² Ооң чедип кээр хүнүн кым шыдап эртерил? Ол көстүп кээрге, кым шыдажырыл? Ол эзилдирер от, саваң дег болур. ³ Ол мөңгүн арыглаар эзилдирикчи дег олуруп алгаш, Левийниң аймаан арыглап, оларны алдын-мөңгүн дег эзилдирип каар. Ынчан олар Дээрги-Чаяакчыга чөптүг өргүл кылыр. ⁴ Ынчан Иудея биле Иерусалимниң өргүлдери, шаандакы үеде-даа дег, эрткен чылдарда-даа дег, Дээрги-Чаяакчыга өөрүнчүг болур.

⁵ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы: «Мен силерге шииткел үндүрүп чедип кээр мен. Караң көрнүрлерге, кады чурттаан эжинге шынчы эвестерге, мегелеп даңгыраглаарларга, хөлечиктерниң ажил төлевирин бербестерге, дулгуяк херээженнерни база өскүс кижилерни кызагдаарларга, даштыкы улустуң эргелерин казыырларга – Менден кортпас улуска удур саадал чокка херечилеп, оларның буруузун илередир мен» – деп чугаалаан.

⁶ Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы: «Мен, Дээрги-Чаяакчы, өскерилбес мен. А силер Иаковтуң үре-салгалы болуп артпышаан-на болгай силер. Ада-өгбеңерниң үезинден-не Мээң дүрүмнеримни үреп, оларны сагывайн турган силер. Менче эглип келиңер, Мен база силерге эглип кээр мен» – деп чугаалаан.

А силер: «Канчап эглип кээр бис?!» – деп тур силер.

Бурганга хамааржыр чүүлдерни оорлап болбас

⁸ «Кижини Бурганга хамааржыр чүүлдерни оорлап болур бе? А силер Мээң чүүлдеримни оорлап турар-дыр силер».

«Сеңээ хамааржыр чүүлдерни канчаар оорлап турдувус?» – деп тур силер.

«Меңээ бээр ужурулуг бүгү чүвеңерниң оннуң бир кезээ-биле, өргүл-белектериңер-биле. ⁹ Силер – бүгү чон – каргаттырар силер, чүге дээрге Мээң чүүлдеримни оорлап турар-дыр силер.

¹⁰ Шыгжамырларже дүжүттүң оннуң бир кезээн бүрүнү-биле эккелиңер – Мээң өргээмге аъш-чем турзун – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. – Оон Мени шенеп көрүңер даан: дээрниң эжиктерин силерге ажыдып бербес-тир мен бе, силерже ачы-буянымны сыңырап чер чок кылдыр харамнанмайн бадырып бербес-тир мен бе? ¹¹ Мен силерниң дүжүдүңерни хоралакчыларга чиртпес мен, шөлдериңерде виноград сыптарында чимис база черже кээп дүшпес – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. – ¹² Ынчан бүгү чоннар силерни амыр-чыргалдыг деп адаар, чүге дээрге силерниң чериңер кайгамчык эки болур». Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

Бурган Бодунуң чөптүг-шынныын көргүзөр

¹³ «Силер Меңээ удур кадыг сөстөр чугаалап турдуңар» – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалаан.

А силер: «Бис Сеңээ удур чүнү чугааладывыс?» – деп тур силер.

¹⁴ Силер: «Бурганга бараан боорга, ажык чок-тур. Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының дүрүмнерин сагып, Ооң мурнунга качыгдап ыглаан улус дег муңгарап чоруп тургаш, кандыг ажык-дуза алдывыс? ¹⁵ Бис ам бардам улусту амыр-чыргалдыг деп санаар-дыр бис. Бузуттуглар чедиишкинниг болуп тур, олар Дээрги-Чаяакчыга чөңгээлеп тура безин, кеземче чок артып каар-дыр» – деп турган силер.

¹⁶ А Бургандан коргар улус ол үеде аразында чугаалажырга, Дээрги-Чаяакчы оларже кичээнге салып, дыңнап турган. Ынчаарга Дээрги-Чаяакчыдан коргар, Ооң алдар-адының дугайында бодаар улустуң аттарын киирген тураскаалдыг ном Ооң мурнунга бижиттинип турган.

¹⁷ «Олар Меңээ хамааржыр – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. – Мээң хөделип үнер хүнүмде олар Мээң улуг үнелиг өңчү-хөреңгим болур. Мен оларга, ада кижини аңаа бараан болуп турар оглунга дег, хайыралыг боор мен. ¹⁸ Ынчан силер Бурганга бараан болуп турар чөптүг-шынныг кижини аразында ылгалды катап база билип каар силер».

4 «Көрүңер, суугу ышкаш кызыдыр изидер үе кел чыдар-дыр. Бүгү бардам, бузуттуг улус кадып калган ыяш дег апаар, ол үеде оларны өрттедиптер – деп, Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы чугаалаан, – олардан будуктар-даа, дазыл-даа артпас. ² Ынчалза-даа силерге – Мээң адымны

ханы хүндүлээр улуска – чөптүг чорукту эккээр хүн үнүп кээр, ооң херелдери экиртир эмнээр . Ынчан силер, челеден чежип салган бызаалар дег, дешкилеп ыңай болур силер, ³бузуттуг улусту таптаар силер. Мээң хөделип эгелээр үемде олар силерниң будуңар адаанга бок-доозун дег апаар». Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының чугаалаан чүвези ол-дур.

Түңнел сөс

⁴ «Мээң чалчам Моисейниң хоойлузун – Хорив дага аңаа бүгү израиль чонга хамаарыштыр

бергеним хоойлу-дүрүмнерни утпайн сактып чоруңар . ⁵ Дээрги-Чаяакчының өндүр улуг, коргунчуг шииткел хүнү чедип кээр бетинде, Мен силерге Илия медээчини чорудуптар мен . ⁶ Ол адаларның чүректерин ажы-төлүнче, а ажы-төлдүң чүректерин – адаларынче ээлдирер . Оон башка Мен келгеш, чер-чуртту бүрүнү-биле узуткап каар мен».

Матфей

Кирилде

Христиан чаңчылдың санап турары-биле, бо Буянның Медээниң автору – үндүрүг хавырыкчызы Матфей Левий. Иисус Христос ону кыйгырып эдертип алгаш, Бодунуң он ийи элчининиң бирээзи кылып алган. Матфей Буянның Медээзин колдуунда еврей номчукчуларга хамаарыштыр бижээни ылап хире. Чамдык төөгүчүлөр номун ол баштай еврей азы арамей дылга бижээш, соонда барып грек дылче очулдуруп алган деп-даа санап турар. Матфей номун Иисустуң ада-өгбе даңзызындан эгелээн. Ол даңзыда Иисусту еврей чоннуң өгбези Авраам биле израиль хаан Давидтиң дорт салгакчызы кылдыр көргүскен. Эрги Чагыг-керээни болганчок-ла цитаталавышаан, Матфей Назарет чурттуг Иисус дээрге Бурганның медээчилериниң Ооң чедип кээриниң дугайында баш бурунгаар чугаалап турганы, Бурганның шилип алганы Хаан болгаш Камгалакчы ылап-ла ол-дур дээрзин онзалап демдегледип турар. Матфей оон ыңай Иисустуң ыдыктыг Хоойлуну бүрүнү-биле күүсеткенин Буянның Медээзинде айытпышаан, Ол израиль чоннуң эң дээди төлээлекчизи дээрзин көргүскен.

Матфей Иисустуң чугаалары болгаш өөредиинче улуг кичээнгейни салып турар (бүгү номнуң дөрттүң бир кезии). Бо Буянның Медээ Иисусту Бурганның Хоойлузун тайылбырлаар база Ооң Чагыргазының дугайында өөредир эрге-күштү Ооң Бодундан алган мерген угаанныг Башкы кылдыр көргүзүп турар. Матфей Иисустуң өөредиин темалар аайы-биле беш бөлүккө чарып, тургускан: 1) Даг кырынга суртаал (5–7 эгелер); 2) он ийи элчинге чагыглар (10-гу эге); 3) Бурганның Чагыргазының дугайында угаадыглыг чугаалар (13-кү эге); 4) Христостуң өөреникчизи болурунуң дугайында чагыг (18-ки эге); 5) келир үеде делегейге чүү болурунуң дугайында өттүр билген медеглед (24–25 эгелер). Матфейниң номунче Иисустуң өске Буянның Медээлерде таварышпайн турар он угаадыглыг чугаазы база кирип турар.

Иисустуң Христостуң ада-өгбе даңзызы (Лк. 3:23-28)

1 Авраамдан база Давидтен укталган Иисус Христостуң ада-өгбе даңзызы бо-дур.
2 Авраам Исаактың ачазы турган. Исаак – Иаковтуң, Иаков – Иуда биле ооң акы-дуңмаларының ачазы турган. 3 Иуда – Фарес биле Зерахтың (а оларның авазы – Фамар), Фарес – Хецроннун, а Хецрон Арамның ачазы турган. 4 Арам – Аминадавтың, Аминадав – Наассоннун, а Наассон Салмоннун ачазы турган. 5 Салмон – Воозтуң ачазы (а Воозтуң авазы – Раав) турган. Вооз – Овидтиң ачазы (а Овидтиң авазы – Руф) турган. Овид – Иессейниң, 6 а Иессей Давид хаанның ачазы турган.
7 Давид – Соломоннун ачазы (а Соломоннун авазы – Урияның кадайы) турган. 8 Соломон – Ровоамның, Ровоам – Авияның, а Авия Асафтың ачазы турган. 9 Асаф – Иосафаттың, Иосафат – Иорамның, а Иорам Озияның ачазы турган. 10 Озия – Иоафамның, Иоафам – Ахазтың, а Ахаз Эзекияның ачазы турган. 11 Эзекия – Манассияның, Манассия – Амоустуң, а Амос Иосияның ачазы турган. 12 Иосия – Иехонияның болгаш ооң дуңмаларының өгбези турган. (Оларның чурттап

турган үезинде израиль чонну Вавилонче көжүрүп үндүрген чүве-дир.)

12 Израиль чонну Вавилонче көжүрген соонда, Иехония Салафиилдин ачазы апарган, а Салафиил Зоровавелдин ачазы турган. 13 Зоровавел – Авиудтуң, Авиуд – Элиакимниң, а Элиаким Азорнуң ачазы турган. 14 Азор – Садоктуң, Садок – Ахимниң, а Ахим Элиудтуң ачазы турган. 15 Элиуд – Элеазарның, Элеазар – Маттанның, а Маттан Иаковтуң ачазы турган. 16 А Иаков Иосифтиң ачазы турган. Ол Иосиф болза Христос деп адаткан Иисусту божаан Марияның ашаа боор.

17 Ынчангаш Авраамдан Давидке чедир шупту он дөрт салгал, Давидтен израиль чонну Вавилонче көжүрүп үндүргенинге чедир база он дөрт салгал болгаш израиль чонну Вавилонче көжүргенинден Христостуң төрүттүнгенинге чедир база-ла он дөрт салгал солушкан.

Иисус Христостуң төрүттүнгени (Лк. 2:1-7)

18 Иисус Христос мынчаар төрүттүнген. Ооң авазы Марияны Иосиф-биле дүгдөп каан чүве-дир. Ынчалза-даа олар өгленчир бетинде, Марияның ыдыктыг Сүлдеден иштелгени билдине берген.

¹⁹ Ооң душтуу боор Иосиф чөптүг-шынныг кижиге турган болгаш, Марияны улус мурнунга бак атка киирбес дээш, кымга-даа дыңнатпайн, дүгдээшкинни бүдүү соксадыр деп шиитпирлээн .
²⁰ Ынчалзажок ол ынчаар бодап алган турда, Дээрги-Чаяакчының төлээзи ооң дүжүнге көзүлгөш, мынча дээн: «Давидтиң оғлу, Иосиф, Марияны кадай кылып аарындан кортпа. Чүгө дээрге ооң иштинде Чаш төл Ыдыктыг Сүлдеден боттангандыр. ²¹ Мария оол уруг божуп алып, а сен Ону Иисус деп адап аар сен , чүгө дээрге Ол Бодунуң чонун бачыттарындан камгалаар-дыр ». ²² (Дээрги-Чаяакчының Бодунуң медээчизин дамчыштыр: «Көрүңер даан, арыг кыс иштели бергеш, оол уруг божуп алып, Ону Эммануил деп ат-биле адаарлар» – деп чугаалаан чүүлү ынчаар боттангандыр . А Эммануил деп ат «Бурган бистиң-биле» дээн уткалыг .)
²⁴ Иосиф оттуп келгеш, Дээрги-Чаяакчының төлээзиниң дужааганын ёзугаар, Марияны кадай кылып алган. ²⁵ Ынчалза-даа Иосиф, кадайы оғлун божуваан шаанда, ооң-биле эр, херээжен харылзаа кылып көрбээн. Иосиф оолду Иисус деп адап алган.

Мерген угаанныгларның Иисуска мөгейгени

2 Иисус Ирод хаанның чагырган үезинде Иудеяның Вифлеем хоорайга төрүттүнгөн . Элээн болгаш, Иерусалимче чөөн чүктен мерген угаанныг чурагачылар келген. ² Олар: «Иудейлерниң чаа төрүттүнгөн Хааны кайыл? Бис Ооң сылдызы үнгенин чөөн чүккө көргөш , Аңаа мөгейип келдивис» – дээннер. ³ Ону дыңнааш, Ирод хаан болгаш Иерусалимде хамык улус катай-хаара дүвүрөп үнгөн. ⁴ Ирод Бурганның дээди бараалгакчыларын болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчыларын дөгerezин чыып алгаш: «Христос каяа төрүттүнер ужурлукул?» – деп айтырган. ⁵ Олар аңаа: «Иудеяның Вифлеемге – деп харыылаан. – Чүгө дээрге Бурганның медээчизиниң номунда мынчаар бижээн-дир: ⁶ „Иудея черинде турар Вифлеем, сен Иудеяның чагырга турар хоорайларындан чүнүң-биле-даа дора эвес сен, чүгө дээрге Мээң израиль чонумну кадарар Чагырыкчы сенден үнер-дир“ » .

⁷ Ирод ынчан мерген угаанныгларны бүдүү келдирткеш, сылдыстың чырып үнгөн үезин ылавылап алган. ⁸ Ол оон мерген угаанныгларны Вифлеемче чорудупкаш: «Ынаар баргаш, Чаш төл дугайында бирден бирээ чокка билип алыңар. А тып алгаш, менче дыңнадыптар силер, мен база Аңаа мөгейип чедер мен» – деп чагып каан. ⁹ Хаанны дыңнап алгаш, олар чорупкан. Мерген угаанныгларның чөөн чүккө көргөн сылдызы, Чаш төлдүң турган чериниң кырынга

доктаай бергиге чедир, оларның мурнунга чырып бар чораан. ¹⁰ Сылдысты көргөш, оларның өөрээнин чүгө деңнээр! ¹¹ Олар бажыңче киргеш, Чаш төл биле Ооң авазы Марияны көрүп кааш, доңгая кээп дүжүп, Аңаа мөгейгеннер. Оон боттарының эртине сугар аптаражыын ажиткаш, белектерин: алдынны база ладан, мирра деп чаагай чыттыг чүүлдерни Олче сунуп бараалгааннар.
¹² Оон мерген угаанныглар дүжүндө Бургандан «Иродче барбаңар» деп кичээндириг алгаш , боттарының чуртунче өске оруктап чана бергеннер.

Египетче дезишкин

¹³ Мерген угаанныглар чоруй барганда, Иосифтиң дүжүнге Дээрги-Чаяакчының төлээзи кирип, мынча дээн: «Тур, Чаш төлдү болгаш Ооң авазын алгаш, Египетче дезивит. Сеңээ сагындырбаан шаамда, аңаа артар сен, чүгө дээрге Ирод Чаш төлдү дилеп тыпкаш, узуткаар деп турар-дыр».

¹⁴ Иосиф туруп келгеш, Чаш төлдү Ооң авазы-биле кады алгаш, дүне Египетче чорупкан. ¹⁵ Ол аңаа Ирод өлгүжеге дээр чурттап турган. Дээрги-Чаяакчының Бодунуң медээчизин дамчыштыр: «Бодунуң Оглумну Египеттен үндүр кыйгырып алган мен» – дээн сөстери ынчаар боттанган чүведир .

Бичии чаштарны узуткааны

¹⁶ Мерген угаанныгларга мегеледип алганын билгеш, Ирод аажок килеңнеп үнгөн. Хаан оларның чугаазындан билип алганы үени барымдаалап, Вифлеемде база ооң чоок-кавызында ийи харлыг болгаш оон бичии эр хиндиктиг чаштарны дөгerezин өлүрерин шериглеринге дужааган. ¹⁷ Иеремия медээчини дамчыштыр Бурганның мынча дээн чүвези ынчалдыр боттанган :

¹⁸ «Рамада алгы-кышкы, ажыг-шүжүгнүң ысызы дыңналып тур.
 Рахил ажы-төлүнүң ажыын ажып ыглап, хөңнү чазалбайн тур ,
 чүгө дээрге оларны ышкынгандыр!»

Мария биле Иосифтиң Египеттен чанып келгени

¹⁹ Ирод өлүп каарга, Дээрги-Чаяакчының төлээзи Египетте Иосифтиң дүжүнге кирген. ²⁰ Ол мынча дээн: «Тур, Чаш төлдү Ооң авазы-биле кады алгаш, израиль черже ээп чанывыт. Чаш төлдүң өлүмүн күзээннер ам чок апаргандыр».

²¹ Иосиф тургаш, Чаш төлдү Ооң авазы-биле кады алгаш, израиль черже чорупкан. ²² Ынчалза-даа Иудеяда Иродтуң орнунда ооң оғлу Архелай хааннай берген деп дыңнааш, ынаар баарындан сезинген. Дүжүндө сагындырыг алгаш, Иосиф

Галилея черинче чорупкан. ²³ Ол ынаар баргаш, Назарет деп хоорайга чурттай берген . Дээрги-Чаяакчының медээчилерин дамчыштыр Христос дугайында: «Ону назорей деп адаар» – дээн сөстери ынчалдыр боттанган чүве-дир .

Иоанн Медеглекчиниң суртаалы

(Мк. 1:1-8; Лк. 3:1-9, 15-17; Ин. 1:19-28)

3 Ол хүннерде Иудеяның ээн кургаг ховузуңга Иоанн Медеглекчи чедип келгеш, суртаалдап эгелээн. ² Ол: «Бачыдыңар миннип, Бурганче эглиңер! Дээрниң Чагыргазы чоокшулап келген-дир» – деп чугаалап турган. ³ Иоанның дугайында Исаяя медээчи мынча деп чугаалаан турган:

«Ээн кургаг ховуда алгырган кижиниң үнү дыңналган:

„Дээрги-Чаяакчыга оруктан белеткеңер!

Ооң эртер кокпаларын дорттап бериңер“» .

⁴ Иоанн теве дүгүнден кылган хептиг болгаш белинде хөм курлуг турган , а чиир чеми шартылаа болгаш ховунуң ары чигири болган . ⁵ Улус аңаа ынчан Иерусалимден, бүгү Иудеядан болгаш Иордан хемниң чоок-кавызында суурлардан кээп турган. ⁶ Боттарының бачыттарын ажыы-биле билинген улусту Иоанн Иорданның суунга суп турган.

⁷ Аңаа сугга суктурары-биле хөй фарисейлер болгаш саддукейлер кээп турарын көргөш, Иоанн оларга мынча дээн: «Силер, чылан сыскындылары! „Бурганның кел чыдар килеңинден чайлай бээр бис“ деп , силерни кым сагыш алындырды?

⁸ Бурганче ээлгениңерниң херек кырында үрө-түңнелин көргүзүңер! ⁹ Чүгле: „Бистиң адавыс – Авраам“ – деп сөстөр-биле боттарыңарны аргалаарын семевеңер! Бурган бо чыдар даштардан-даа Авраамга ажы-төл чаяап шыдаар дээрзин силерге чугаалап тур мен. ¹⁰ Балды ыяштарның дөзүн кезеринге белен-дир. Эки чимис бербестээн ыяштарны одура шапкаш, отче киир октаптар .

¹¹ Бачыдыңар миннип, Бурганче ээлгениңерниң демдээ кылдыр, силерни сугже суп тур мен. Ынчалза-даа менден күчү-күштүг Кижини мээң соомдан чоруп олурар . Мен Ооң идиин-даа тудуп алгаш чоруруңга төлөп чок мен. Ол силерни Ыдыктыг Сүлдеже, отче сугар-дыр . ¹² Тараа үрезинин саваңдан арыглаар айыыр шагда-ла Ооң холунда-дыр , Ол тараа үрезинин үүжелей урар уургайыңа чыып алыр, а саваңны өшпес отка өрттедиптер» .

Иисустуң сугга суктуруп алганы

(Мк. 1:9-11; Лк. 3:21-22)

¹³ Иисус ол үеде Галилеядан Иордан хемче, Иоаннга сугга суктуруп аар дээш, чедип келген. ¹⁴ Иоанн баштай Ону соксадып: «Мен харын

Силерге сугга суктуруп уjurлуг мен. Силер чоп меңээ келдиңер?» – деп турган.

¹⁵ Ынчалза-даа Иисус: «Бо удаада ындыг болгай аан. Бурганның бисти кылзын деп күзээн бүгү чүвезин ынчалдыр күүседир бис» – деп харыылаан. Ынчаар орта, Иоанн чөпшээрешкен. ¹⁶ Сугга суктуруп алгаш, Иисус хемден үнүп кээри билек, дээр аңгайтыр ажыттына берген .

Оон Иисус Бодунуң кырынче көге-буга дег бадып олар Бурганның Сүлдезин көрүп каан . ¹⁷ Ооң соонда дээрден үн дыңналган : «Бо дээрге Мээң ханы ынак оглум-дур, Ол Мээң сеткилимге кирер-дир!»

Иисустуң күткүттүргени

(Мк. 1:12-13; Лк. 4:1-13)

4 Ыдыктыг Сүлде ынчан Иисусту эрликке күткүттүрери-биле ээн кургаг хову же аппаратан.

² Дөртөн хүн база дөртөн дүн дургузунда шээрленгеш , Иисус аажок аштай берген . ³ Ынчан Аңаа күткүкчү эрлик чедип келгеш: «Сен шынап-ла Бурганның Оглу болзуңза, бо даштарга хлеб болу бээрин дужаавыт» – дээн.

⁴ Иисус мынча деп харыылаан: «Бижилгеде: „Кижини амытан чүгле хлеб-биле эвес, а Бурганның чугаалаан бүгү чүвезиниң ачызында амыдыраар болгай“ – деп бижээн-дир» .

⁵ Эрлик ынчан Ону ыдыктыг хоорай Иерусалимче аппаратан , Бурганның өргээзиниң кырының эриинге тургускаш, мынча дээн: ⁶ «Сен Бурганның Оглу болзуңза, черже шурай бер. Чүге дээрге Бижилгеде: „Ол Бодунуң төлээлеринге Сени чагып каарга, олар Сени, будуң дашка тептикпезин дээш, холдары-биле көдүрүп аарлар“ – деп бижээн-дир» .

⁷ Иисус аңаа: «Бижилгеде оон ыңай: „Дээрги-Чаяакчы Бурганыңны шеневе!“ – деп база чарлык болган болгай» – деп харыылаан.

⁸ Эрлик ооң соонда Ону дыка бедик дагже үндүрө бергеш, бо делегейниң хамык күрүнелерин бүгү өндүр-чаагайы-биле көргүскеш: ⁹ «Доңгая кээп дүжүп, меңээ мөгеер болзуңза, бо бүгүнү Сеңээ бээр мен» – дээн.

¹⁰ Иисус аңаа: «Ырап чор, эрлик! Бижилгеде: „Чүгле Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга мөгейип чор, чүгле Аңаа бараан бол“ – деп бижээн-дир» – деп харыылаан .

¹¹ Эрлик ынчан Ону каапкаш барган. Оон Иисуска дээрниң төлээлери чедип келгеш, Аңаа бараан болуп турганнар .

Иисустуң Галилеяга бараан болушкунунуң эгези

(Мк. 1:14-15; Лк. 4:14-15)

¹² Иоанны кара-бажыңче киир октапканын дыңнааш , Иисус Галилеяже эеп келген. ¹³ Ол Назаретти каапкаш , Галилея хөлүнүң эриинде, Завулон биле Неффалимниң черинде турар Капернаум хоорайга чурттай берген . ¹⁴ Бурганның

Исайя медээчини дамчыштыр чугаалаан сөстери ынчалдыр боттанган :

¹⁵ «Завулоннуң база Неффалимниң чери, Иордан хемниң ындында, далайже баар орукта өске чоннар чурттаан Галилея!

¹⁶ Караңгыга чурттап орган чон өндүр улуг чырык көрүп кагды, өлүмнүң хөлегези бүргээн черге чурттаан улуска чырык чайыннап келди» .

¹⁷ Ол үеден бээр Иисус мынча деп суртаалдап эгелээн: «Бачыдыңар миннип, Бурганче эглиңер! Чүгө дээрге Дээрниң Чагыргазы чоокшулап келгендир».

Баштайгы өөреникчилер

(Мк. 1:16-20; Лк. 5:1-11)

¹⁸ Бир-ле катап Галилея хөлүнүң эри-биле эртип бар чыткаш, Иисус ийи алышкыны: Пётр деп адаткан Симонну база ооң дуңмазы Андрейни көрүп каан . Олар балыкчылар турган болгаш, четкилерин хөлче салып турганнар. ¹⁹ Иисус оларга: «Мени эдериңер. Силерни кижилер тывыкчылары кылып каар мен » – дээн.

²⁰ Алышкылар четкилерин каапкаш, ол дораан Ону эдерип чорупканнар .

²¹ Улаштыр бар чыткаш, Ол өске ийи алышкыны: Зеведейниң оглу Иаков биле ооң дуңмазы Иоанны көрүп каан. Олар ачазы Зеведей-биле кады хемеде четкилерин септеп органнар. Иисус оларны кый депкен. ²² Алышкылар ол дораан хемезин-даа, ачазын-даа каапкаш, Ону эдерип чорупканнар.

Иисустуң чонну өөредип, экиртип турганы

(Лк. 6:17-19)

²³ Иисус бүгү Галилеяны эргий кезип, синагогаларга улусту өөредип, Дээрниң Чагыргазының дугайында Буянныг Медээни суртаалдап база кандыг-даа аарыг-аржыктан улусту экиртип чораан . ²⁴ Ооң дугайында дамчыыр чугаа бүгү Сирияга тарай берген. Янзы-бүрү аарыг-човалаңга алыскан, күштүг аарышкыдан хинчектеткен, букшуураан, тыртар болгаш чартыктаан кижилерин улус Аңаа эккеп туруп берген. Иисус оларның шуптузун экиртип турган.

²⁵ Галилеядан, Он-хоорайдан , Иерусалимден, Иудеядан болгаш Иорданның ол чарыындан келген мөөң чон Ону эдерип чораан.

Иисустуң даг кырынга чонга өөредиг бергени

5 Мөөң чонну көрүп кааш, Иисус дагже үне берген. Ол орта олуруп аарга, өөреникчилери Ооң чанынга чедип келгеннер. ² Иисус оларны өөредип, мынча дээн:

Ылап шын амыр-чыргалдыг улус

(Лк. 6:20-23)

³ «Сагыш-хөңнү ядарааннар амыр-чыргалдыг, чүгө дээрге Дээрниң Чагыргазы оларны боор .

⁴ Муңгарап ыглааннар амыр-чыргалдыг, чүгө дээрге Бурган оларны аргалап каар .

⁵ Биче сеткилдиглер амыр-чыргалдыг, чүгө дээрге чер-чуртту салгап алырлар .

⁶ Чөптүг-шынныг чорук кылыксааш, аштап-суксаан чүве дег , кызып чүткээннер амыр-чыргалдыг, чүгө дээрге Бурган оларның ындыг күзелин бүрүнү-биле хандыраар.

⁷ Өскелерге өршээлдиглер амыр-чыргалдыг, чүгө дээрге Бурган оларга өршээлдиг боор .

⁸ Арыг чүректиглер амыр-чыргалдыг, чүгө дээрге Бурганны көөрлер .

⁹ Амыр-тайбың нептередикчилери амыр-чыргалдыг , чүгө дээрге Бурган оларны ажы-төлүм деп адаар .

¹⁰ Чөптүг-шынныг чоруу дээш, истедип-сүрдүргеннер амыр-чыргалдыг, чүгө дээрге Дээрниң Чагыргазы оларны боор.

¹¹ Мени эдергениңер дээш, улус силерни бак сөглээр, истеп-сүрер болгаш канчаар-даа нүгүлдээр болза, амыр-чыргалдыг силер . ¹² Ол дээш өөрүп-байырлаңар! Чүгө дээрге аажок улуг шаңнал силерни дээрге манаар. Силерниң мурнуңарда чурттап чораан Бурганның медээчилерин база ынчалдыр истеп-сүрүп турганнар».

Дус биле чырык

(Мк. 9:50; Лк. 14:34-35)

¹³ «Силер – кижиге төрелгетенниң дузу силер. Дус ажыг эвес апарза, ооң амданын чүнүң-биле дедир эгидерил? Ол ам чүгө-даа херек чок апаар база ону чүгле улус таптай бассын дээш, үндүр октаары артар. ¹⁴ Силер – бүгү делегейниң чырыгы силер . Даг кырында турар хоорай ажытталып шыдавас.

¹⁵ Кым-даа болза чырыткыны кывыскаш, сава-биле дуй базырбас, харын бажыңда хамык улуска чырызын дээш, ону колдуга салып каар . ¹⁶ Ачылыг ажил-херээңер көзүлзүн база улус Дээрде Адаңарны алдаржытсын дээш, силерниң чырыыңар улус мурнунга база ынчалдыр чырызын» .

Моисейниң берген хоойлузу

¹⁷ «Мени ыдыктыг хоойлуну азы Бурганның медээчилериниң өөредиин күш чок болдулар дээш келген деп бодаваңар. Мен оларның өөредиин күш чок болдулар эвес, а боттандылар дээш келген мен!

¹⁸ Алыс шынны чугаалап тур мен: дээр биле чер-ле хевээр турар болза, ол бүгү боттанмаан шаанда, ыдыктыг хоойлудан чаңгыс-даа эң хензиг үжүк, чаңгыс-даа шыйыг читпес . ¹⁹ Ынчангаш айтыышкыннарның эң бичиизин-даа үрээр болгаш

өскелерни база ынчаар кылырынга өөредир кижидээрниң Чагыргазынга адактың адаа боор. А айтышкыннарны күүседир база өскелерни ынчаар өөредир кижидээрниң Чагыргазынга өндүр улуг боор .²⁰ Силерге чугаалап тур мен: фарисейлер болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчыларындан артык чөптүг-шынныг чурттавас болзуңарза, Дээрниң Чагыргазынче кирбес силер ».

Килең дугайында

²¹ «Бурунгу өгбелеривиске: „Кижидөрбө! А өлүрүкчүнү шииткелге онаар-дыр“ – деп чугаалаанын дыңнаан силер .²² А Мен ам силерге: „Өске кижиге килеңнэн кижидезин шииткелге төлөптиг“ – деп тур мен . Кым өске кижиге: „Чөгенчиг хей!“ – дээрил, ону дээди иудей Чөвүлелге шиидип болур. Кым: „Мелегей!“ – дээрил, ону тамының оду-биле кезедип болур.²³ Сен өргүл салыр бедигээшче Бурганга өргүлүң аппаргаш, өске кижиниң сеңээ бир-ле хомудалын сактып келзиңзе, ²⁴ өргүлүңү бедигээш мурнунга каапкаш, баштай ол кижиде биле барып эптежип ал. Оон дедир келгеш, ам-на Бурганга өргүлүң кыл.

²⁵ Сени буруудаткаш, шииткел черинче аппарат чыдар кандыг-бир кижиде бар болза, ооң-биле орук ара эрте дээр эптежип ал . Оон башка адаанчың сени шииткекчиге эккээр, а шииткекчи сени таңныылга хүлээдиптерге, ол сени кара-бажыңче киир октаптар .²⁶ Алыс шынны сеңээ чугаалап тур мен: өреңни сөөлгү көпеекке чедир төлөп бербээн шаанда, оон үнүп шыдавас сен».

Кады чурттаан эжинге өскерилбезиниң дугайында

²⁷ « „Кады чурттаан эжинге өскерилбе“ – деп чугаалаанын дыңнаан силер. ²⁸ А Мен силерге херээженче туралап кайгапкан кижиде ле ооң-биле сагыжында өскерлипкени ол деп чугаалап тур мен .²⁹ Оң карааң сени бачытче чыгаар болза, ону ушта казып, октавыт! Бүгү мага-бодуңу тамыже киир октадырының орнунга, ооң бир кезээнден адырлыры сеңээ дээр. ³⁰ Оң холуң сени бачытче чыгаар болза, ону одура шаап, октавыт! Бүгү мага-бодуңу тамыже киир октадырының орнунга, ооң бир кезээнден адырлыры сеңээ дээр ».

Чарлышкын дугайында (Мф. 19:9; Мк. 10:11-12; Лк. 16:18)

³¹ « „Кадайы-биле чарлып турар кижиде чарлышкын херечилелин аңаа бээр ужурлуг“ – деп чугаалаан-дыр .³² А Мен болза кадайының самыраанындан өске кандыг-бир чылдагаан-биле оон чарлып турар кижиде ону ашаанга өскерлиринче албадапкан боор деп чугаалап тур мен. А ол ышкаш бодуңу ашаандан чарылган херээженни

кадайланып алган кижиде база ашак-кадайың аразында шынчы чорукту үрээни ол ».

Даңгырактар дугайында

³³ «Бурунгу өгбелеривиске: „Аксы-даңгырааны сагып чор. Дээрги-Чаяакчының мурнунга аашкынган чүвеңни күүсет“ – деп чугаалаанын дыңнаан силер .³⁴ А Мен силерге шуут-ла даңгыраглаваңар деп чугаалап тур мен: дээр-биле-даа, чүге дээрге ол Бурганның дүжүлгези-дир ;³⁵ чер-биле-даа, чүге дээрге ол болза Бурганның бут салыр ширтээ-дир ; Иерусалим-биле-даа, чүге дээрге ол өндүр улуг Хаанның хоорайы-дыр ;³⁶ бодуңуң бажың-биле-даа, чүге дээрге чаңгыс-даа дүгүңү ак азы кара кылып шыдаар эвес сен.³⁷ Чүгле ылап „ийе“ болза, „ийе“ деп, ылап „чок“ болза, „чок“ деп чоруңар. А аңаа немей чугаалаан бүгү чүве – эрликтен келген боор » .

Дайзыннарарга ынак болуңар (Лк. 6:27-36)

³⁸ « „Карак дээш карак, диш дээш диш“ – дээнин дыңнаан силер. ³⁹ А Мен силерге мынча деп тур мен: бузуттуг кижиге удурланма. Оң талакы чаагыңче дажыпкан кижиге солагай талазын база дөгөп бер .⁴⁰ Хөйлеңиң хунаап алыр дээш, чаргы-чаалы үндүрген кижиге тонуңу база уштуп бер.⁴¹ Сени ооң-биле кады муң базым эртип, аңаа дузалаарынче албадапкан кижиде кады немей база бир муң базымны эрт. ⁴² Сенден диленген кижиге бер, сенден чегдинген кижиге бербес мен диве .

⁴³ „Чаныңда кижиге ынак бол , а дайзыныңны көөр хөңнүң чок бол“ – деп чугаалаанын дыңнаан силер .⁴⁴ А Мен ам силерге мынча деп тур мен: дайзыннарарга ынак болуңар , силерни истеп-сүргеннер дээш, мөргүңер .⁴⁵ Ынчангаш Дээрде Адаңарның ажы-төлү боор силер. Ол Бодуңуң хүнүңге бузуттуг-даа, буянның-даа улустуң кырынга деңге хүннээрин чарлык бооп , эки-даа, бак-даа улусче чаъзын деңге чагдырып турар болгай .⁴⁶ Чүгле силерге ынак улуска ынак болзуңарза, чү дээш шаңнал алыр силер? Үндүрүг хавырыкчылары база ынчалдыр кылып турар эвес бе? ⁴⁷ Чүгле боттарыңарның чоок улузуңар-биле мендилежип чоруур болзуңарза, онзагай чүнү кылып чорууруңар ол? Өске чоннар улузу база ынчалдыр кылып турар эвес бе?

⁴⁸ Ынчангаш Дээрде Адаңарның болбаазыраңгайы дег, ыңдыг болбаазыраңгай бооп көрүңер ».

Ядыыларга ачы-дуза дугайында

6 «Көрдүңер бе, улус-ла силерни көрзүн дээш, чөптүг-шынныг херектерни улус мурнунга кыла бербөңер : ынчалзыңарза, Дээрде Адаңарның шаңналын албас силер.

² Ынчангаш ядыыларга хайырлал берип тура, ийи арынныгларның, улус оларны мактазын дээш, синагогалар болгаш кудумчуларга кыла бээри дег, хөйге чарлаттынмаңар. Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: олар бодунуң шаңналын пөктүр ап алганнар-дыр. ³ А сен чединмес кижиге дузалап туруңда, оң холуң чүнү кылып турарын солагай холуң билбезин. ⁴ Сээң ол хайырлалың чажыт болзун. Ынчан бүгү чажыт чүвени көрүп турар Адаң сени шаңнаар».

Мөргүл дугайында

(Лк. 11:2-4)

⁵ «Мөргүп тура, синагогалар болгаш кудумчу белдирлеринге туруп алгаш, кижиге бүрүзү оларны көрзүн дээш, мөргүүрүнге ынак ийи арынныглар дег болбаңар. Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: олар бодунуң шаңналын пөктүр ап алганнар-дыр. ⁶ А сен мөргүп тура, өрээлиңче кире бергеш, эжиң хаап алгаш, көзүлбес Адаңга мөргү. Ынчан бүгү чажыт чүвени көрүп турар Адаң сени шаңнаар{*}.

⁷ А мөргүп тура, өске чоннар улузу дег, артык сөстөр этпеңер. Олар хөй шуугаарывыска, Бурган бисти дыңнап каар деп кордаарлар. ⁸ Оларга дөмей болбаңар, чүге дээрге Адаңардан дилеп четтикпейн чыдырыңарда-ла, Ол силерге чүү херегин билир. ⁹ Мынчаар мөргүп чоруңар:

„Дээрде Адавыс!

Сээң адың алдаржызын!

¹⁰ Сээң Чагыргаң чедип келзин.

Дээрге дег, черге база

Сээң күзел-сорууң чогул бүтсүн.

¹¹ Амыдыраар хлеб-тараавысты

биске бөгүн хайырла.

¹² Биске өрелиг улусту өршээгенивис дег,

өре-ширевици база биске өршээ.

¹³ Бисти күткүлгеге алыспас кылып көр,

ол ышкаш бузуттугдан бисти адырып көр.

[Чүге дээрге чагырга, күчү-күш база алдар

Сеңээ кезээ мөңгедө хамааржыр-дыр. Аминь.]”

¹⁴ Улустуң үүлгедиглерин өршээр болзуңарза, Дээрде Адаңар база силерниң үүлгедиглериңерни өршээр. ¹⁵ А улустуң үүлгеткен багын өршээвес болзуңарза, Дээрде Адаңар база силерниң үүлгедиглериңерни өршээвес».

Шээрленириниң дугайында

¹⁶ «Шээрленип тургаш, ийи арынныглар дег, хөлүө берген чорбаңар. Олар боттарының шээрленип турарын улус көрзүн дээш, арын-шырайын ажаавастар. Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: олар бодунуң шаңналын пөктүр ап алганнар-дыр. ¹⁷ А сен шээрленип тура, бажың дүгүн эдип, арның чуп ал. ¹⁸ Шээрленип турарыңны чажыт бүгү чүвени көрүп турар Адаңдан өске кым-даа билбезин. Ынчан чажыт бүгү чүвени көрүп каар Адаң сени шаңнаар».

Бурган эртине-байлактан

чугула

(Лк. 11:34-36; 12:22-34)

¹⁹ «Бодуңарга эртине-байлакты черге чыгбаңар, аңаа ону үзүт-ховаган үгдередип кааптар, дат тудуп чиптер база оорлар бажыңче шургул киргеш, оорлап аппаар. ²⁰ Эртине-байлааңарны дээрге чыып алыңар, аңаа ону үзүт-ховаган-даа, дат-даа чивес база оорлар-даа шургул киргеш, алгаш барбас. ²¹ Чүге дээрге эртине-байлааңар кайда болдур, чүрээңер база ында боор.

²² Мага-боттуң чырыткызы – карак ол-дур.

Ынчангаш карактар-ла кадык болза, бүгү мага-бодуңну чырык дола бээр. ²³ А карааң четпестээн болза, бүгү мага-бодуңну караңгы бүргээр. Ынчаарга, сенде бар чырык караңгы апарган болза, ол караңгы кайы хире дүмбей деп!

²⁴ Кым-даа ийи дээргиге хары угда бараан бооп шыдавас: чок-ла болза бирээзин көрбөс, а өскезинге ынак боор азы бирээзинге кызып бараан болгаш, өскезин тоовас боор. Силер база Бурганга болгаш акша-мөңгүңе хары угда бараан болуп шыдавас силер.

²⁵ Ынчангаш силерге чугаалап тур мен: амыдыраар дизе – чүнү ижер-чиирил деп; мага-бодуңарга – чүнү кедерил деп сагыш чооваңар. Амыдырал чүгле аъш-чемден хамаарышпас, а мага-боттуң чаагай чоруу чүгле хептен хамаарышпас. ²⁶ Дээрниң куштарын көрүңер даан: олар тараа тарывас, дүжүдүн ажаавас, аңмаарже шыгжавас-тыр, ындыг-даа болза, Дээрде Адаңар оларны ашкарып-чемгерип турар-дыр. А силер куштардан оранчок үнелиг болгай силер!

²⁷ Силерниң араңардан кайыңар ол бүгү дээш сагыш човааш, назынын оода-ла бир шак хире уздаып шыдааныл? ²⁸ Хеп-даа дээш чүге сагыш човаар силер? Шөлде лилия чечектерниң канчаар өзөрүн көрүңер даан: ажылдавас, аргыттынмас болгайлар. ²⁹ Ынчалза-даа Соломон хаан безин бодунуң бүгү өндүр-чаагайы-биле ол чечектерниң оода кайы-бирээзи дег кеттиниң көрбээнин силерге чугаалап тур мен. ³⁰ Шөлде бөгүн бар, а даарта суугу же кири октаптар оът-сигенни безин Бурган ынчалдыр хепкерер болганда, силерни кайы хире хепкерер деп бодаар силер, биче бүзүрелдиглер!

³¹ Ынчангаш сагыш чооваңар база: „Чүнү чиир бис?“, „Чүнү ижер бис?“ азы „Чүнү кедер бис?“ – деп туруп бербеңер. ³² Өске чоннар улузу ол бүгү дээш хөлзөп чоруур. А Дээрде Адаңар силерге ол бүгү херек дээрзин билир. ³³ Чүнү-даа мурнай Бурганның Чагыргазынга башкартырын кызыңар, Бурганның чөптүг-шынныг деп санаан чүвезинче чүткүңер. А Ол силерге арткан бүгү чүвени бээр.

³⁴ Ынчангаш даартагы хүн дээш сагыш чооваңар. Даартагы хүн боду дээш боду сагыш човаар: хүн бүрүзүндө бодунуң ажаанзыралы баш ажыг боор».

Өскелерни шиитпеңер

(Лк. 6:37-38, 41-42)

7 «Кымны-даа шиитпеңер, Бурган ынчан силерни база шиитпес. ² Чүгө дээрге өскелерни канчаар шиидер-дир силер, Бурган силерни база ынчаар шиидер, а кандыг хемчээл-биле хемчээп бээр силер, Бурган силерге база ынчаар хемчээп бээр. ³ Бодуңнуң караанда чудукту эскербейн чыткаш, эжиңниң караанда чартыны чүгө эскерип каар сен? ⁴ Бодуңнуң караанда чудук бар хиреңде, эжиңге канчап: „Караанда чартыны ап кааптайн“ – дээр сен? ⁵ Ийи арынның ол-дур! Баштай бодуңнуң караанда чудукту уштуп каавыт, эжиңниң караандан чартыны канчаар уштурун ынчан көрүп каар сен.

⁶ Ыттарга ыдыктыг чүүлдер каап бербөңер, хаваннар мурнунга ак шуру эртине чашпаңар. Оон башка ыттар эглип келгеш, силерже халдап кээр, а хаваннар эртинөңерни таптай базып кааптар».

Дилениңер, дилеңер, эжикти соктаңар

(Лк. 11:9-13)

⁷ «Дилениңер, Бурган силерге бээр; дилеңер, тып аар силер; эжикти соктаңар, Бурган силерге ажыдып бээр. ⁸ Диленген кижиге бүрүзү алыр, дилеңер кижиге бүрүзү тып алыр, соктаан кижиге бүрүзүңге ажыдып бээр.

⁹ Оглу хлеб айтырарга, силерниң араңардан кым олче даш сунарыл? ¹⁰ А балык айтырарга, кым чылан сунуп чыдарыл? ¹¹ Бузуттуг-бак-даа тургаш, ажы-төлүңерге буянның белек берип билир болзуңарза, дээрде Адаңар Оон диленген улуска кайы хире эки чүүлдерни бербес деп!

¹² Ынчангаш силерге улус кандыг хамаарылгалыг боорун күзээр-дир силер, боттарыңар база улуска шак ындыг хамаарылгалыг болуңар. Моисейниң хоойлузунуң база медээчилерниң өөредииниң алыс утказы мында болдур ийин».

Тар эжик

(Лк. 13:24)

¹³ «Тар эжик дамчыштыр кириңер, чүгө дээрге өлүм эжи алгыт, а ынаар чедире бээр орук делгем, хөй улус ол орук-биле бар чыдар. ¹⁴ Ынчалза-даа мөңгө амыдыралдың эжи тар, а ынаар чедире бээр орук кызаа, ону тып чедип кээр улус эвээш».

Улусту кылган ажылының үре-түңнелинден билип аар

(Лк. 6:43-44; 13:25-27)

¹⁵ «Меге медээчилерден кичээниңер. Олар силерге хөй кежи эштип алган чедип кээр, а херек кырында араатан бөрүлөр боор. ¹⁶ Оларны кылган ажылының үре-түңнелинден танып аар силер. Харагандан виноград чимизи азы тенниг оотпактан фиға чимизи чыыр ийикпе? ¹⁷ Шак

ынчаар эки ыяш чаагай чимис бээр, а багай ыяш багай чимис бээр. ¹⁸ Эки ыяш багай чимис берип шыдавас, а багай ыяш эки чимис берип шыдавас. ¹⁹ Эки чимис бербестеэн ыяштарны кескеш, отче кирип октаптар. ²⁰ Ынчангаш ындыг улусту кылган ажылының үре-түңнелинден танып аар силер.

²¹ Мени: „Дээрги! Дээрги!“ – деп турар кижиге болган-на Дээрниң Чагыргазынче кирип шыдавас, а чүгле Мээң Дээрде Адамның күзел-соруун күүседип чоруур кижиге кирер. ²² Шииткел хүнүнде Меңээ хөй улус: „Дээрги! Дээрги! Силерниң адыңардан суртаалдавайн келдивис бе? Силерниң адыңар-биле буктарны үндүр сывыртавайн турдувус бе? . Силерниң адыңар-биле дыка хөй кайгамчык чүүлдерни кылбадывыс бе?“ – дижи бээр. ²³ Мен ынчан оларга үзе сөглээр мен: „Мен силерни кажан-даа билбес чордум. *Бачыт үүлгедикчилери, Менден ыраңар!*“»

Ийи аңгы бажың таваа

(Лк. 6:47-49)

²⁴ «Ынчангаш Мээң бо сөстөримиң дыңнап турар база херек кырында сагып чоруур кижиге бүрүзү бодунуң бажыңын даш кырынга тудуп алган угаанныг кижиге дөмей. ²⁵ Чаъс кудуп, хемнер дажып, хат-шуурган киткээш, бажыңны хөмө тавараан. А ол бузулбаан, чүгө дээрге ооң таваан дашта салган-дыр. ²⁶ Ынчаарга Мээң сөстөримиң дыңнап турар, ынчалза-даа херек кырында сагывас кижиге бүрүзү бодунуң бажыңын элезин кырынга туткан сээдең кижиге дөмей. ²⁷ Чаъс кудуп, хемнер дажып, хат-шуурган киткээш, бажыңны хөмө тавараан. А бажың коргунчуг дааш-биле буступ кээп дүшкен».

²⁸ Иисус ол чугаазын доозуптарга, чыылган чон Ооң берген өөредиин кайгап ханмаан. ²⁹ Чүгө дээрге Ол улусту ном-хоойлу тайылбырлакчызы ышкаш эвес, а эрге-чагырга ээлээн кижиге ышкаш өөредип турган.

Кежи аарыг кижини экирткени

(Мк. 1:40-45; Лк. 5:12-16)

8 Иисус дагдан бадып кээрге, эндерик хөй чон Ону эдерип чорупкан. ² Аңаа кежи аарыг кижиге чедип келгеш, Ооң мурнунга дис кырынга олуро дүшкеш: «Дээрги! Күзээр-ле болзуңарза, мени арыглап каап шыдаар силер» – дээн.

³ Иисус холун сунуп, ол кижиге дээскеш, мынча дээн: «Күзеп тур мен, арыгланы бер!» Кеш аарыгы дораан-на ол кижиден сойлу берген. ⁴ Иисус ынчан аңаа мынча дээн: «Дыңна, бо дугайында кымга-даа чугаалава. Бурганның бараалгакчызынга барып көстүп каг. Ооң соонда Моисейниң хоойлузунда айытканын ёзуугаар Бурганга өргүлден кыл. Сен ол өргүлүң-биле экирээниңни улуска херечилеп көргүскен боор сен».

**Рим чүс шериг баштыңының
чалчазын экирткени**
(Лк. 7:1-10)

⁵ Иисус Капернаумга чедип кээрге, чүс шериг баштыңы Аңаа чоокшулап келгеш, дуза дилээн.

⁶ Ол мынча дээн: «Дээрги, мээң бир чалчам бажыңымда чартыктааш, аажок хинчектенип чыдыр».

⁷ Иисус аңаа: «Мен ам баргаш, ону экиртип каар мен» – деп харыылаан.

⁸ Чүс шериг баштыңы мынча дээн: «Дээрги, бажыңымның эргинин Силерге артадырынга төлеп чок кижидир мен. Чүгле дужаап көрүңер: мээң чалчам ынчан экирий бээр. ⁹ Мен бодум чагырга адаанда кижидир мен, бодумнуң чагырган шериглерим база бар. Оларның бирээзинге „Бар“ дээримге, бар чыдар; өскезинге „Бээр кел“ дээримге, чедип кээр; чалчамга „Мону кыл“ дээримге, кылып каар болгай».

¹⁰ Иисус ындыг чугаа дыңнааш, кайгай берип, Ону эдерип чораан улуска мынча дээн: «Израиль чондан кымда-даа мындыг улуг бүзүрел барын көрбээнимни чугаалавас аргам чок-тур! ¹¹ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: чөөн база барыын чүкте чурттардан келген хөй улус Дээрниң Чагыргазынга Авраам, Исаак болгаш Иаков олар-биле кады дойлаар олуттарны ээлептер. ¹² А Дээрниң Чагыргазын салгаар ужурлуг турган улус дүмбей караңгыже үндүр сывыртадып аар. Аңаа чүгле ыы-сыы болгаш диштер кыжыраажы дыңналыр».

¹³ Иисус оон чүс шериг баштыңыңа: «Чана бер. Бүгү чүве сээң бүзүрелиң ёзугаар болур» – дээн. Чүс шериг баштыңының чалчазы ол дораан экирий берген.

Иисустуң хөй улусту экирткени
(Мк. 1:29-34; Лк. 4:38-41)

¹⁴ Иисус Пётрнуң бажыңыңа келгеш, ооң кат-иези халыын аарыгдан изип-хып чыдарын көрүп каан. ¹⁵ Ол чыткан херээженниң холунга дээптерге, эъдиниң изии дораан чавырлы берген. Экирээн кижидир туруп келгеш, Иисуска бараан болуп эгелээн.

¹⁶ Кежээ дүшкенде, Аңаа хөй букшуураан улус эккелгеннер. Ол Бодунуң сөзү-биле буктарны үндүр сывыртааш, хамык аарыг улусту экиртип каан.

¹⁷ Исаяя медээчини дамчыштыр: «*Ол бистиң човалаңывысты Боду чүктеп, бистиң аарыгларывысты ап алды*» – деп медеглеттинген сөстөр ынчаар боттанганы ол.

Иисусту эдерери берге
(Лк. 9:57-62)

¹⁸ Ону долгандыр турар мөөң чонну көрүп кааш, Иисус өөреникчилеринге хөлдүң ол чарыынче эжиндирип кеже бээрин дужааган. ¹⁹ Аңаа бир ном-хоойлу тайылбырлакчызы чедип келгеш: «Башкы,

кайнаар-даа баар болзуңарза, Силерни эдерер мен» – дээн.

²⁰ Иисус: «Дилгилер үңгүрлүг болур, дээрниң куштары уялыг болур, а Кижиди амытан Оглунга кум кыннып аар чер безин тывылбас-тыр» – деп харыылаан.

²¹ Ооң өске өөреникчизи Аңаа: «Дээрги! Баштай ачамны барып хөөржүдүп каарын чөпшээрер» – дээн.

²² А Иисус аңаа мынча деп харыылаан: «Мени эдер! Өлүглер боттарының өлүг кижилерин хөөржүдүп тургай аан».

**Иисустуң шуурганны
томаартканы**
(Мк. 4:35-41; Лк. 8:22-25)

²³ Иисус хемеже олуруптарга, өөреникчилери Ону эдерип олурупкан. ²⁴ Хенертен хөлге күштүг шуурган эгелеп, чалгыглар хемени хөме шаап эгелээн. А Иисус удуп чыткан. ²⁵ Өөреникчилери Ооң чанынга келгеш, Ону оттурупкаш: «Дээрги! Бисти камгалаңар, дүжүп өлдүвүс-ле!» – деп алгыржы бергеннер. ²⁶ Иисус оларга мынча дээн: «Биче бүзүрелдиглер, чүге ындыг кортук силер?» Ол оон туруп келгеш, хат биле сугну томаарыыр кылдыр чагырарга, шуут-ла ыржым-шыпшың апарган. ²⁷ Улус кайгаанындан аайын тыппайн турган: «Хат биле суг безин Аңаа чагыртып турар, бо чүү адам Кижил?»

**Букшуураан ийи кижини
экирткени**
(Мк. 5:1-20; Лк. 8:26-39)

²⁸ Иисус хөлдүң ол чарыында Гадара черинче кежип кээрге, чевег-куйлардан Аңаа уткуй букшуураан ийи кижидир үнүп келген. Олар аажок айыылдыг боорга, кым-даа ол оруктап чоруурундан сестир турган. ²⁹ «Бурганниң Оглу, Силерге бистен чүү херегил? – деп, олар алгыржып үнген. – Силер бисти доктааткан хуусаа бетинде хинчектээр дээр бээр келдиңер бе?»

³⁰ Олардан ыракта бир кодан хаван одарлап чораан. ³¹ Буктар Иисустан дилеп, ээрежип эгелээннер: «Бисти бо улустан үндүр сывырар болзуңарза, кодан хаванче чорудуп көрүңер!»

³² Иисус оларга: «Барыңар!» – дээн. Буктар улустан үнгеш, хаваннарже кире бергеннер. Ол дораан кодан хаван чүмү-биле кадыр элден хөлче шурай бергеш, дүжүп өлүп калган. ³³ Хаван кадарчылары дезип ыңай болган. Олар хоорайга баргаш, болган бүгү чүүлду, букшуурааннар-биле чүү болганын база, чугаалап четкеннер. ³⁴ Хоорайжылар ынчан дөгережи Иисуска уткуй үнүп келгеннер. Ону көрүп кааш, оларның чурттаан черинден чоруй баарын Оон дилеп эгелээннер.

**Иисустуң чартыктаан кижиниң
бачыттарын өршээгени**
(Мк. 2:1-12; Лк. 5:17-26)

9 Иисус хөлдүң ол чарыынче хемелиг эжиндирип кеже бергеш, Бодунуң чурттаан хоорайынче эеп келген .² Ынчан элээн каш кижии Аңаа боттарының чартыктаан эжин дөжээниң кырынга көдүрүп эккелген. Иисус оларның бүзүрелин көргөш , чартыктаан кижиге: «Дидим бол, оглум! Бачыттарың өршээттинген-дир» – дээн.

³ Ынчан ном-хоойлу тайылбырлакчыларының чамдыызы иштинде мынча деп бодаан: «Бо кижии Бурганны дорамчылааны ол!»

⁴ Иисус оларның бодалдарын билир болгаш, мынча дээн: «Силерниң чүректериңерде чүге ындыг бак сагыш барыл? ⁵ Чүү беленил? „Бачыттарың өршээттинген-дир“ – дээри бе азы: „Туруп келгеш, чорувут“ – дээри бе? ⁶ Ынчаарга „Кижии амытан Оглу чер кырынга бачыттарны өршээр эргелиг дээрзин билип алыңар...» – Иисус ынчан чартыктаан кижиге мынча дээн: «Туруп келгеш, дөжээңни алгаш, бажыңыңче чорувут». ⁷ Ол кижии туруп келгеш, бажыңынче чорупкан. ⁸ Чыылган чон ону көргөш, коргуп-сүртеп, ындыг эрге-чагырганы кижии амытанга хайырлаан Бурганны алдаржыдып турган.

**Иисустуң Матфей Левийни
кый дээни**
(Мк. 2:13-17; Лк. 5:27-32)

⁹ Иисус ол черден ыңай чорупкаш, Матфей дээр кижини көрүп каан. Ол кижии үндүрүг хавырап черинге бодунуң ажылын кылып олурган. Иисус аңаа: «Мени эдерип чорувут» – деп чугаалаан. Матфей туруп келгеш, Ону эдерип чорупкан.

¹⁰ Ооң соонда Иисус бир-ле катап Матфейниң бажыңыңа чемненип олурда, аңаа хөй үндүрүг хавырыкчылары база өске-даа бачыттыг кижилер чыгып келген. Олар Иисус болгаш Ооң өөреникчилери-биле кады чемненгеннер.

¹¹ Фарисейлер ону көргөш, Иисустуң өөреникчилеринден: «Силерниң Башкыңар чүге үндүрүг хавырыкчылары-биле база бачыттыг улус-биле кады чемненип олурарыл?» – деп айтырганнар .

¹² Ону дыңнап кааш, Иисус мынча дээн: «Эмчи кадык эвес, а аарыг улуска херек болгай. ¹³ Баргаш: „Өргүлдү эвес, энерелдиг бооруңарны күзеп тур мен“ – дээн сөстөрниң утказын билип алыңар. Мен бо делегейге „Актыг, бачыт чок бис“ дээр улусту эвес , а бачыттыг улусту кый дээр дээш келген мен!»

Шээрленириниң дугайында
(Мк. 2:18-22; Лк. 5:33-39)

¹⁴ Ооң соонда Иисуска Иоанның өөреникчилери келгеш: «Чүге бис база фарисейлер үргүлчү

·шээрленир улус бис , а Силерниң өөреникчилериңер чүге шуут ынчанмазыл?» – деп айтырыг салганнар. ¹⁵ Иисус оларга мынча деп харыылаан: «Күдээ оол олар-биле кады турар шагда, куда доюнга ооң эштери оолдар кудараар деп бе? Ынчалза-даа күдээ оолду олардан чарып аппаар хуннер чедип кээр , чогуум-на ынчан олар шээрлени бээр.

¹⁶ Кым-даа эрги хепке чаа пөстен чамашкы салбас, ынчаар болза, чамашкы эрги пөстү чыырылдыр тыртыптар, а ойбак оон-даа улуг апаар. ¹⁷ Кым-даа чаа дүшкен араганы эрги көгээржикче кутпас. Ынчаар болза, чаа арага көгээржикти деже тептер, ынчан арага-даа төктүп каар, көгээржик-даа сандан үнер. Чаа араганы чаа көгээржикче кудар херек, ынчан арага-даа, көгээржик-даа бүдүн-бүрүн артар».

**Дарганың уруун диргискени болгаш
аарыг херээженни экирткени**
(Мк. 5:21-43; Лк. 8:40-56)

¹⁸ Иисус олар-биле чугаалажып турда, Аңаа бир дарга кижии чедип келгеш, дис кырынга олуруп, мөгейгеш: «Мээң уруум өлүрүнүң кырында тур, ынчалза-даа Силер чедип келгеш, холуңарны аңаа дегзип көрүңер – ол дириг артар» – дээн. ¹⁹ Иисус өөреникчилери-биле кады ону эдерип чорупкан.

²⁰ Хенертен он ийи чыл дургузунда ханы төктүп аараан херээжен кижии Иисустуң артындан чедип келгеш, Ооң хевиниң ужунга дээй каапкан . ²¹ Ол иштинде: «Ооң оода-ла хевинге дээпсимзе, экирий бээр боор мен» – деп бодаан . ²² Иисус эргилгеш, ону көрүп кааш: «Кызым, дидим бол! Бүзүрелиң сени экиртип-камгалап кагды» – дээн. Шак ол өйден бээр демги херээжен кадык апарган.

²³ Иисус дарганың бажыңынче кирип келгеш, шоор ойнакчылары база аймап-хөлзээн чонну көрүп каан. ²⁴ Ол: «Үнүп чоруңар! Бо уруг өлбээн, а удуп чыдар кижии ышкажыл» – дээн. Ынчаарга улус Ону кочулап эгелээн.

²⁵ Хамык улусту албадап үндүрүптөргө , Иисус уругнуң өрээлинче киргеш, ооң холундан тудуп аарга , ол туруп келген. ²⁶ Болган чүүл дугайында дамчыыр чугаа ук черни бир кылдыр тарай берген.

**Иисустуң ийи согур кижини база
үнү чок кижини экирткени**

²⁷ Иисус оортан чоруптарга, ийи согур кижии Ону эдерип: «Давидтиң Оглу , бисти кээргеп көрүңер!» – деп кыйгырып чораан .

²⁸ Иисус бажыңче кире бээрге, согурлар Аңаа чоокшулап келген. Ол: «Силерге Мээң дузалап шыдаарымга бүзүрөп тур силер бе?» – деп айтырган.

Согурлар: «Ийе, Дээрги!» – деп харыылааннар.

²⁹ Иисус ынчан оларның карактарыңа деггеш: «Бүзүрелиңер аайы-биле ынчалдыр болгай аан» – дээн . ³⁰ Ол-ла дораан оларның карактары көре

берген. А Иисус оларга: «Кым-даа Мени кымыл дээрзин билбес болзун» – деп аажок шыңгыы чагып каан . ³¹ Ынчалза-даа ол ийи кижичоруй баргаш, Ооң дугайында чугааны чоок-кавыга тарадыпкан .

³² Олар оон чаа-ла чоруп турда, кезек улус Иисуска букшуураан, үнү чок кижичоруй эккелген.

³³ Букту үндүр сывырыптары билек, үнү чок кижичоруй чугааланып эгелээн. Улус кайгап-харап: «Израильге ындыг чүвени улус кажан-даа көрбээн!» – дижип турган. ³⁴ А фарисейлер: «Иисус буктарны оларның ноянының күжү-биле үндүр сывырып турар-дыр» – деп турганнар .

Кадарчы чок хойлар

³⁵ Иисус бүгү хоорайларны, суурларны эргий кезип, синагогаларга улусту өөредип, Дээрниң Чагыргазының дугайында Буянның Медээни суртаалдап база кандыг-даа аарыг-аржыктан экиртип чораан.

³⁶ Чыылган мөөң чонну көргөш, Иисус улусту кээргей берген, чүгө дээрге олар, кадарчызы чок хойлар дег, канчаар-даа харык чок база могап-турупкан болганнар. ³⁷ Ол өөреникчилеринге мынча дээн: «Ажаар дүжүт хөй, а ажилдаар улус эвээш-тир. ³⁸ Ынчангаш дүжүт ажаалдазының Ээзинден дилеңер: Ол шөлдерже ажилдаар улустан ам-даа чорутсун» .

Иисустуң он ийи элчинни шилип алганы

(Мк. 3:13-19; 6:7-13; Лк. 6:12-16; 9:1-6; 10:1-12)

10 Иисус Бодунуң эң чоок он ийи өөреникчизин чыып алгаш, оларга буктарны үндүр сывырар база кандыг-даа аарыг-аржыктан экиртир эргекүштү берген. ² Он ийи элчинниң аттары бо-дур: оларның баштайгызы боор Пётр деп адаткан Симон биле ооң дуңмазы Андрей, Зеведейниң оглу Иаков биле ооң дуңмазы Иоанн, ³ Филипп биле Варфоломей, Фома биле үндүрүг хавырыкчызы Матфей, Алфейниң оглу Иаков биле Фаддей, ⁴ Симон Кананит биле сөөлүндө барып Христосту садыпкан Иуда Искариот.

⁵ Иисус он ийи элчинин чорудуп тура, мындыг айтышкын берген: «Өске чоннар улунунче-даа, Самарияның хоорайларынче-даа барбаңар.

⁶ Хамыктың мурнунда израиль чоннуң азып читкен хойлар дег улунунче барыңар. ⁷ Баргаш: „Дээрниң Чагыргазы чоокшулап келген-дир!“ – деп суртаалдаңар . ⁸ Аарыг улусту экиртиңер, өлүглерни катап диргизинер, кеш аарыглыг улусту арыглаңар, буктарны үндүр сывыртаңар. Халаска алган силер – халаска бериңер . ⁹ Орукче үнерде, бодуңарга алдын, мөңгүн, чес чоостар албаңар. ¹⁰ Орукче үнерде, диленир хап-сава-даа, солуттунар хеп-даа, кедер идик-даа, даянгыыш-даа албаңар, чүгө дээрге ажилдаан кижичоруй амыдыраар аъш-чеминге төлептиг боор .

¹¹ Кандыг-бир хоорайга азы суурга чедип келгеш, ында төлептиг кым барын билип алгаш, чоргужеге чедир ооң бажыңыңа туруңар. ¹² Ол бажыңче кирип келгеш, ээлериң мендилеңер . ¹³ Олар силерниң мендиңерге төлептиг болза, күзээн амыр-тайбыңыңар орта артып калзын, а төлептиг эвес болза, аңаа күзээн амыр-тайбыңыңар чогул бүтпезин. ¹⁴ А кандыг-бир кижичоруй силерни хүлээп албас база сөзүңерни дыңнабас болза, ол бажыңдан азы хоорайдан чоруп тура, бодуңарда довуракты-даа кактап кааптыңар . ¹⁵ Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: ол хоорайга көөрдө, Содом биле Гоморрага безин шииткел хүнүндө өршээл улуг боор» .

Истеп-сүрүүшкүннер дугайында сагындырыг

(Мк. 13:9-13; Лк. 12:2-12; 21:12-17)

¹⁶ «Дыңнаңар, Мен силерни кокайлар аразынче хураганнарны дег чорудуп тур мен . Ынчангаш чыланнар дег кажар, көгө-бугалар дег кем чок болуңар. ¹⁷ Улустан кичээниңер. Олар силерни шиидери-биле дээди Чөвүлелдерге хүлээдип, синагогаларга эриидей бээр. ¹⁸ Мен дээш силерни чагырыкчылар болгаш хааннар мурнунга эккеп тургузуптар, ынчан оларга база өске чоннар улунунга Мээң дугайымда херечилээр силер . ¹⁹ Олар силерни эккээрге, чүнү база канчаар чугаалаарыл деп сагыш човаваңар. Чүнү чугаалаарыңар силерге ол шакта илерей бээр. ²⁰ Чүгө дээрге силер эвес, а Адаңарның Сүлдези силерни дамчыштыр чугаалай бээр .

²¹ Акызы дуңмазын, ачазы ажы-төлүн өлүрери-биле бериптер. Ажы-төлү база ада-иезинге удур тура халааш, оларны өлүрери-биле бериптер . ²² Хамык улус Мен дээш силерни көрбөстей бээр . Ынчалза-даа эчизинге чедир шыдашкан кижичоруй камгалалды алыр . ²³ Силерни бир хоорайга истеп-сүрө берзе, өскезинче дезиптиңер . Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: Израильдиң хамык хоорайларын эргий кезип четтикпээниңерде-ле, кижичоруй амытан Оглу чедип кээр.

²⁴ Өөреникчи башкызындан бедивес, а чалча дээргизинден бедивес . ²⁵ Өөреникчи башкызынга деңнешсе, сеткили ханар, а чалча дээргизинге деңнешсе, сеткили ханар. Бажың ээзин Веелзевул деп адаар болза, ооң өг-бүлезиниң улунун оон-даа дора кылдыр адабас бе?

²⁶ Ынчангаш олардан кортпаңар. Көстү бербес хире чажыт чүү-даа чок база илерей бербес хире бүдүү чүү-даа чок . ²⁷ Мээң силерге караңгыда чугаалаан чүвемни хүннүң чырыында чугаалаңар, силерниң кулааңарга сымыранган чүвемни шупту улуска дыңналдыр медеглеңер. ²⁸ Кижилерден кортпаңар: олар мага-ботту өлүрзе-даа, сеткилиңерни өлүрүп шыдабас . Сеткилиңерни-даа, мага-бодуңарны-даа тамыже киир октааш, узуткап шыдаар Бургандан коргуңар.

²⁹ Ийи бора-хөкпешти бир чes чоос-биле садып албас ийикпе? Ындыг-даа болза, Адаңарның күзел-соруу чокта, оларның чаңгызы-даа черже кээп дүшпес. ³⁰ А силерниң бажыңар дүгүн безин санап каан болдур ийин! ³¹ Ынчангаш кортпаңар: силер эңдерик хөй бора-хөкпештен үнелиг силер!

³² Мени улус мурнунга ажыы-биле хүлээп көөр кижии бүрүзүн Мен база Дээрде Адамның мурнунга хүлээп көөр мен. ³³ А Менден улус мурнунга ойталаар кижиден Мен база Дээрде Адамның мурнунга ойталаар мен .

Христоска бүрүн шынчы болуңар

(Лк. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ «Мени бо делегейже амыр-тайбың эккээр дээш келген деп бодаваңар. Амыр-тайбың эвес, а аңгылажыг хылыжы эккээр дээш келген мен .

³⁵ Мен оглун ачазындан, уруун авазындан, кеннин кунчуундан аңгылаар дээш келген мен. ³⁶ Кижиге өг-бүлезиниң улузундан өжээнниг дайзыннар турбас апаар .

³⁷ Ава-ачазынга Менден артык ынак кижии Меңээ таарышпас. Оглу-кызынга Менден артык ынак кижии Меңээ таарышпас. ³⁸ Бодунуң шаажылап ыяжын чүктевес база Мени эдерип чорбас кижии Меңээ таарышпас . ³⁹ Бодунуң амы-тынын камгалап алыксаан кижии амы-тынын ышкынып алыр. Ынчаарга амы-тынын Мен дээш ышкынар кижии амы-тынын тып алыр .

⁴⁰ Силерни хүлээп аар кижии Мени хүлээп ап турары ол, а Мени хүлээп аар кижии Мени айбылап чоруткан Адамны хүлээп ап турары ол .

⁴¹ Бурганның медээчизин, медээчи-дир сен дээш, хүлээп аар кижии медээчи кижинии дег шаңнал алыр . А чөптүг-шынныг кижинии, чөптүг-шынныг-дыр сен дээш, хүлээп аар кижии ооң алыры дег шаңнал алыр. ⁴² Бо ынай, кошкак улустуң бирээзинге, Мээң өөреникчим болганы дээш, аяк ишти-даа соок суг кудуп бээр кижии бар болза, ол бодунуң шаңналын канчап-даа чидирбес дээрзин силерге чугаалап тур мен» .

Иоанн Медеглекчиниң дугайында

(Лк. 7:18-35)

11 Бодунуң он ийи өөреникчизинге суртаалдап дооскаш, Иисус Галилеяның хоорайларынга улусту өөредире-биле база суртаалдаары-биле улаштыр чорупкан.

² Кара-бажыңга чыткан Иоанн Христостуң кандыг ажыл-үүле кылып турарын дыңнааш, Олче бодунуң өөреникчилерин : «Чедип кээр ужурлуг Кижии Силер силер бе азы өскезин манаар бис бе?» – деп айтырары-биле чорудупкан.

⁴ Иисус оларга мынча деп харыылаан: «Көрүп база дыңнап турар чүвеңерни Иоаннга дамчыдып чедиңер: ⁵ *согурлар каракталып* , аскактар кылаштап, кеш аарыглыглар арыгланып, *дүлейлер дыңнап, өлгеннер катап дирлип* , ядыларга

Буянныг Медээни дыңнадып турарын чугаалаар силер . ⁶ Меңээ бүзүрелин чидирбес кижии амыр-чыргалдыг боор» .

⁷ Иоанның өөреникчилери чоруй баарга, Иисус чонга ооң дугайында чугаалап эгелээн: «Ээн кургаг ховуже чүнү көөр дээш барып чордуңар? Хатка чайгаткан кулузунну бе? ⁸ Ындыг эвес болза, чүнү көрүп чордуңар? Каас-коя хептиг кижини бе? Ынчалза-даа каас-коя хептиг улус хааннар ордуларынга чурттаар болгай. ⁹ Чүнү көөр бис деп бодадыңар? Бурганның медээчизин бе? Ийе, медээчини. Харын силерге чугаалап тур мен: ол – медээчиден-даа артык кижии-дир. ¹⁰ Бижилгеде ол дугайында Бурганның: *„Көр даан, Мээң төлээм Сээң мурнуңда орукту белеткеп берзин дээш, ону Сени мурнай чорудуп тур мен“* – дээн кижизи ол-дур.

¹¹ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: чер кырынга чурттап чораан бүгү улустуң аразында Иоанн Медеглекчиден артык бедик кижии чок . Ынчалза-даа Дээрниң Чагыргазында эң чөгенчиг кижии оон улуг боор. ¹² Иоанн Медеглекчиниң суртаалдап эгелээн хүннеринден эгелээш, амдыгаа чедир Дээрниң Чагыргазыга удур халдаашкын чоруп келген база хөй улус Чагырганы күш-биле эжелеп алыксап турар .

¹³ Бурганның хамык медээчилери болгаш ыдыктыг хоойлу Иоанның кээр мурнунда ол бүгүнүң дугайында өттүр билип медеглеп турганнар . ¹⁴ А хүлээп аар деп бодаар болзуңарза, Иоанн дээрге чедип кээр ужурлуг Илия ол-дур .

¹⁵ Дыңнаар кулаа бар кижии дыңназын!

¹⁶ Бо салгалдың улусун Мен кымның-биле деңнэйн? Олар базаар шөлүнге олуруп алгаш, бир чамдыызы өскелеринге мынча деп алгырышкан бичии уруглар олчаан-дырлар:

¹⁷ „Бис силерге лимбилеп бердивис, а силер самнавадыңар.

Бис силерге кажыыдал ыры ырлап бердивис, а силер ыглашпадыңар“.

¹⁸ Иоанн чедип келгеш, аъш-чем чивес, арага ишпес боорга , олар: „Букшуураан“ – дижир-дир.

¹⁹ Кижии амытан Оглу чедип келгеш, чемненир, ижер боорга , олар: „Көрүңер, чазый, арагачы хей-дир, үндүрүг хавырыкчылары болгаш бачытка борашканнарның өңнүү-дүр“ – дижир-дир . А мерген угаан бодунуң ажил-херээ-биле шынзыттынар».

Галилеяның бүзүрөвээн хоорайларынга кеземче

(Лк. 10:13-15)

²⁰ Оларның аразында дыка хөй кайгамчык чүүлдерни кылырга-даа, бачыттар үүлгедиринден ойталаваан хоорайларның чурттакчыларын Иисус ынчан буруудадып эгелээн:

²¹ «Хоразин, ат болур сен! Вифсаида, ат болур сен! Силерге көргүскеним дег кайгамчык чүүлдер Тир, Сидон хоорайларга болгулаан болза, олар шагда-ла

бачыттарын миннип, качыгдалдың самдар хевин кедип, баштарын хүл-биле бызаарлар ийик. ²² Ынчангаш шииткел хүнү кээрге, силерге көөрдө, Тир биле Сидонга безин өршээл улуг боорун чугаалап тур мен. ²³ Капернаум, сен база-ла дээрге чедир көдүрлүрүн кордадың бе? Чок, тамыже дүңдерлип дүжер сен! Чүге дээрге сеңээ көргүскеним дег кайгамчык чүүлдерни Содомга база кылган болза, ол хоорай бөгүнге чедир турар ийик. ²⁴ Ынчангаш шииткел хүнү кээрге, сеңээ көөрдө, Содомга безин өршээл улуг боорун силерге чугаалап тур мен! »

Адазы болгаш Оглу

(Лк. 10:21-22)

²⁵ Иисус ол өйде мынча дээн: «Ачай, дээр биле черниң Дээргизи! Бо чүүлдерни мерген угаанныглар болгаш эртем-билиглиглерден чажыргаш, чаштарга көргүскениң дээш, Сени алдаржыдып тур мен! ²⁶ Ийе, Ачай, Сээң күзел-сорууң ындыг болган.

²⁷ Бүгү чүүлдү Адам Меңээ хүлээдип берген. Адазындан аңгы кым-даа Оглун билбес, Оглу болгаш Оглуңуң ону айтып бээрин күзөөн улузундан өске кым-даа Адазын база билбес» .

Могоп турупканнарның тамчык-дыжы

²⁸ «Могоп турупкан, аар чүэк чүктээн улус дөгере Меңээ келиңер! Мен силерге тамчык-дышты хайырлаар мен. ²⁹ Мээң чагыгларымны бодуңарга хомут дег кеткеш, Менден өөренип алыңар, Мен биче сеткилдиг болгаш чөпшүл чүректиг мен, ынчангаш чуртталгаңарны тамчык-дыш бүргей бээр. ³⁰ Чүге дээрге Мээң чагыгларым хомуду чиик база Мээң чүдүртүр чүгүм аар эвес» .

Амыр-дыш хүнү дугайында айтырыг

(Мк. 2:23-28; Лк. 6:1-5)

12 Ол үеде, амыр-дыш хүнүнде, Иисус тарып каан шөлдү таварты бар чыткан. Ооң өөреникчилери аштааш, сыпта тараа баштарын үзе соккаш, ууштап чий бергеннер. ² Фарисейлер ону көргөш, Аңаа мынча дээннер: «Көрүңер! Силерниң өөреникчилериңер амыр-дыш хүнүнде ыдыктыг хоойлунуң хораан чүвезин кылып турлар» .

³ Иисус ынчан олардан айтырыг салган: «Боду-даа, кады чораан өөрү-даа аштай бээрге, Давид хаанның чүнү кылганын номчуваан силер бе? ⁴ Ол Бурганның өргээзинче киргеш, ооң боду-даа, кады чораан улузу-даа чип болбас, а чүгле Бурганның бараалгакчылары чиир ужурлуг ыдыктаан хлебти чипкен болгай. ⁵ Амыр-дыш хүнүнде Бурганның бараалгакчылары Бурганның өргээзинге ажилдап, оозу-биле ол хүннү сагывайн турарын, ынчалза-даа

буруулуг диртпезин Моисейниң хоойлузундан номчуваан силер бе? ⁶ А мында Бурганның өргээзинден-даа артык чугула Кижиге барын чугаалап тур мен. ⁷ Бижилгеде: „Өргүлдү эвес, энерелдиг бооруңарны күзеп тур мен“ – дээн сөстөрниң утказын билген болзуңарза, буруу чок улусту буруу шаппас ийик силер. ⁸ Ийе, Кижиге амытан Оглу – амыр-дыш хүнүнүң-даа Дээргизидир!»

Када берген холдуг кижини экирткени

(Мк. 3:1-6; Лк. 6:6-11)

⁹ Ол черден чорупкаш, Иисус демги фарисейлерниң синагогазынга кирип келген. ¹⁰ Аңаа када берген холдуг кижиге турган. Фарисейлер Иисустан: «Амыр-дыш хүнүнде улус экиртирин ыдыктыг хоойлу чөпшээрээр бе?» – деп айтырганнар. (Херек кырында олар Ону буруудадыр эвин бодап турганнар.)

¹¹ Иисус оларга мынча деп харыылаан: «Силерниң кайы-бирээңер хойлуг турган, а оозу амыр-дыш хүнүнде оңгарже кире берген дижек. Ол баргаш, хоюн ушта тыртып албас чүве бе? ¹² А кижиге хойдан оранчок үнелиг! Ындыг болганда, амыр-дыш хүнүнде буян кылырын чөпшээрээндир» .

¹³ Иисус оон када берген холдуг кижиге: «Холуң бээр сун» – дээн. Ол холун сунуп бээрге, оозу ол дораан, өскези дег, кадык апарган. ¹⁴ А фарисейлер үнгөш, Иисусту канчап чок кылырын сүмележи бергеннер.

Бурганның шилип алган Чалказы

¹⁵ Иисус ону билип кааш, оортан чоруй барган. Эңдерик хөй чон Ону эдерип чорупкан, а Ол хамык улусту экиртип каан. ¹⁶ Ынчалза-даа Иисус экирээнерге Ооң дугайында улуска чугаалаарын хоруп каан. ¹⁷ Бурганның Исаяя медээчини дамчыштыр мынча дээн сөстери ынчаар боттанган чүве-дир :

¹⁸ «Мээң шилип алган Чалчам бо-дур. Мээң ханы ынак Кижим, Мээң сеткилимге кирер Кижиге – Ол-дур.

Мен Ону Бодумнуң Сүлдем-биле бүргээр мен. Ол өске чоннар улузунга чөптүг шииткелди медеглээр!

¹⁹ Ол алгырбас база кырышпас, улус Ооң үнүн кудумчуларга дыңнаваас. ²⁰ Чөптүг шииткелди тиилелгеже эккелбээн шаанда,

Ол шала сынган хыыргышты сыйбас, имистелген чырыткыны өжүрбес.

²¹ Хамык чоннар Ооң адынга идегээр» .

Иисус болгаш Веелзевул

(Мк. 3:20-30; Лк. 11:14-23)

²² Ооң соонда Иисуска артында согур, артында үнү чок букшуураан кижилер эккелгенер. Иисус ону экиртип каарга, ол чугааланып база көрүп эгелээн.

²³ Улус аажок кайгап: «Бо Иисус Давидтиң Оглу бооп болур бе?» – деп айтырып турган.

²⁴ Фарисейлер ону дыңнааш: «Буктарны Ол чүгле оларның чагырыкчызы Веелзевулдуң күжү-биле үндүр сывырып турар-дыр» – дээннер.

²⁵ Иисус оларның бодалдарын билир болгаш, мынча дээн: «Иштинден аңгыланып эгелээн күрүне бүрүзү үр болбайн буураар, аңгыланчып, кырышкан хоорай азы өг-бүлө бүрүзү бүдүн турбас.

²⁶ Эрлик боду эрликти үндүр сывырар болза, ол боду бодунга удур месилдешкени ол-дур. Ооң күрүнези бүдүн туруп шыдаар бе? ²⁷ Мен Веелзевулдуң күжү-биле буктарны үндүр сывырып турар болзумза, силерниң өөреникчилериңерге буктарны үндүр сывырар күштү кым берип турарыл? Ынчангаш өөреникчилериңер боттары силерни шииткей аан. ²⁸ Ынчалза-даа Мен буктарны Бурганның Сүлдези-биле үндүр сывырып турар болзумза, Бурганның Чагыргазы силерге ылап-ла келгени ол-дур.

²⁹ Мөге-шыырак кижини баштай хүлүп албас болза, кым ооң бажыңынче кирип, эт-хөреңгизин оорлап шыдаарыл? Чүгле хүлүп алгаш, ол ооң бажыңын үптөп шыдаар.

³⁰ Мээң-биле кады эвес кижилер Меңээ удур база ол ышкаш Мээң-биле кады чыгбас кижилер төтчеглеп турар.

³¹ Ынчангаш силерге чугаалап тур мен: улустуң кандыг-даа бачыды база бак сөгленири өршээттинер, ынчалза-даа Ыдыктыг Сүлдени бак сөглээри өршээттинмес. ³² Кижилер амытан Оглунга удур сөс сөглээн кижилер бар болза, ону өршээп болур, ынчалза-даа Ыдыктыг Сүлдени бак сөглээр кижилер ам-даа, кажан-бир шагда-даа өршээл албас.

³³ Ыяшты эки деп санаар болзуңарза, ооң чимизи база чаагай боор, а ыяшты ирик деп санаар болзуңарза, ооң чимизи база багай боор. Ыяшты чимизинден танып аар. ³⁴ Чылан сымдылары! Бузуттуг-бак хиреңерде, канчап буянның чүве чугаалаар силер? Кижиниң чүрээнде чүү бар болдур, ол ооң аксындан үнер болгай. ³⁵ Буянның кижилер буян шыгжаан черинден буянның уштуп кээр, а бузуттуг кижилер бузут шыгжаан черинден бузудун уштуп эккээр. ³⁶ Шииткел хүнү кээрге, шупту улус эдипкен хоозун сөзү дээш харыы тударын силерге чугаалап тур мен. ³⁷ Сөзүңнү барымдаалап, сени агартыр азы шиидер».

Иона медээчиниң демдээ

(Мк. 8:11-12; Лк. 11:29-32)

³⁸ Ынчан чамдык ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер Иисуска:

«Башкы, Силерниң биске кандыг-бир кайгамчык демдектен көргүзериңерни күзеп тур бис» – дээннер.

³⁹ Иисус мынча деп харыылаан: «Бузуттуг болгаш бачыттыг салгал! Бадыткал демдээн негезиңерзе-даа, Иона медээчини дамчыштыр бергенинден өске демдек көрбөс силер. ⁴⁰ Ионаның далай амытанының хырнынга үш дүн-хүннү эрттиргени дег, Кижилер амытан Оглу база черниң ханы дүвүнге үш дүн-хүн дургузунда турар. ⁴¹ Ниневияның чурттакчылары шииткел хүнүнде бо салгалдың улузу-биле кады турупкаш, оларны буруудады бээрлер, чүге дээрге ниневийжилер Ионаның суртаалын дыңнааш, бачыдын билингеннер-дир. А ам мында Ионадан-даа артык улуг Кижилер бар-дыр! ⁴² Мурнуу чүктүң кадыны Шииткел хүнүнде бо салгалдың улузу-биле кады турупкаш, оларны буруудады бээр, чүге дээрге ол кадын Соломон хаанның мерген угаанныг өөредиин дыңнаар дээш, черниң өске кыдыындан кээп чораан-дыр. А ам мында Соломондан-даа артык улуг Кижилер бар-дыр!»

Буктуң эеп кээри

(Лк. 11:24-26)

⁴³ «Бук кижиден үне бергенде, амыр-дыш дилеп, суг чок черлерге тояп-тояп, дилээн чүвезин тыппайн баар. ⁴⁴ Ол ынчан мынча дээр: „Каапканым эрги бажыңымче дедир чана берейн“. Оон демги кижилер эеп келгеш, чурттап турган черин аштап-ширбип, эдип-чазап каанын база ооң ээн турарын эскерип каар. ⁴⁵ Бук ынчан чоруткаш, бодундан-даа каржы өске чеди букту эдертип эккелгеш, ол кижилер кирип, аңаа чурттай бээрлер. Ынчан ол кижиниң сөөлгү байдалы мурнунда турганындан-даа дора апаар. Бо салгалдың бузуттуг улузу-биле база ындыг болур».

Иисустуң ёзулуг өг-бүлөзи

(Мк. 3:31-35; Лк. 8:19-21)

⁴⁶ Иисус чон-биле чугаалажып турда, Ооң авазы биле дуңмалары бажың даштынга чедип келгеннер: олар Ооң-биле чугаалажыр бодаан чүве-дир. ⁴⁷ Бир кижилер Аңаа: «Аваңар биле дуңмаларыңар даштын Силер-биле чугаалажыр бодап келген-дир» – дээн.

⁴⁸ А Иисус ол кижилерге: «Мээң авам база ха-дуңмам кымнар болур чүвөл?» – дээн. ⁴⁹ Оон Бодунуң өөреникчилеринче холу-биле айыткаш, мынча дээн: «Мээң авам база ха-дуңмам бо-дур. ⁵⁰ Дээрде Ачамның күзел-соруун күүседип чоруур кижилер бүрүзү Мээң ха-дуңмам база авам боор болгай».

Тараа чажыкчызының дугайында**угаадыгыг чугаа**

(Мк. 4:1-9; Лк. 8:4-8)

13 Ол хүн Иисус бажыңдан үнгеш, хөл эринге барып олуруп алган. ² Ону эңдерик хөй чон

үглөп кээрге, Ол хемеже олуруп аар ужурга таварышкан, а хамык улус эрикке турган. ³ Иисус угаадыглыг чугаалар дузазы-биле оларга хөй чүве чугаалап берген.

«Тараа чажыкчызы тараа үрезини чажып үнүп келген – деп, Ол эгелеп алган. – Чажыкчы үрезинин чажып турда, ооң чамдыызы орук кыдыынга кээп дүшкен – куштар ужуп келгеш, ол үрезинни соктап чипкен. ⁵ Чамдыызы сай-даштыг, хөрзүнү чуга черже кээп дүшкен. Ол үрезиннер удатпайн өзүп үнүп келген, чүге дээрге хөрзүн кылын эвес болган. ⁶ Ынчалза-даа хүн хүннеп келгеш, өзүмнерни өрттендир шонуптарга, ханы дазыл тыртпаанындан, олар кадып калган. ⁷ Чамдыызы тенниг хонакче кээп дүжерже, ол тенниг хонак сырый өскеш, оларны боой базырыпкан. ⁸ А бир чамдыызы үнүш-дүжүткүр хөрзүннүг черже кээп дүшкеш, чашканындан чүс, алдан база үжен дакпыр хөй дүжүт берген. ⁹ Дыңнаар кулаа бар кижидыңназын!»

Угаадыглыг чугааларның утказы

(Мк. 4:10-12; Лк. 8:9-10)

¹⁰ Иисустуң өөреникчилери чоокшулап келгеш, Аңаа айтырыг салганнар: «Силер улусту чүге угаадыглыг чугаалар дузазы-биле ойзуп өөредир силер?»

¹¹ Иисус мынча деп харыылаан: «Силерге Дээрниң Чагыргазының чажыттарын билип алырын хайырлаан-дыр, а оларга ону хайырлаваан-дыр.

¹² Кымда чүве барыл, аңаа оон-даа хөйүнү эгээртинмес кылдыр бээр. А кымда чүве чогул, ооң бар чүвезин безин хунаай бээр. ¹³ Олар көрзе-даа, эскербес, дыңназа-даа, дыңнаваз база угаап билбес боорга, оларга угаадыглыг чугаалар чугаалап турар мен. ¹⁴ Исайяның дараазында өттүр билген медеглели олар-биле ынчалдыр боттанганы ол-дур:

„Дыңнааш-даа, угаап билбес-тир силер, көргеш-даа, эскербес-тир силер.

¹⁵ *Бо дээрге чүректери дашталып калган, кулаан кумнап, караан хаптап алган чон-дур – оон башка караа-биле көрүп, кулаа-биле дыңнап, чүрээ-биле угаап билиптер турган ийик; оон башка олар Менче чедип кээр ийик, а Мен оларны экиртир ийик мен“.*

¹⁶ А силерниң карааңар көрүп, кулааңар дыңнап турар – амыр-чыргалдыг-дыр силер. ¹⁷ Силерге алыс шынын чугаалап тур мен: Бурганның хөй медээчилери болгаш чөптүг-шынныг улус силерниң көрүп турар чүвеңерни көрүксээн-даа болза, көрбээннер база силерниң дыңнап турар чүвеңерни дыңнаксаан-даа болза, дыңнавааннар» .

Иисустуң тараа чажыкчызының дугайында угаадыглыг чугааны тайылбырлааны

(Мк. 4:13-20; Лк. 8:11-15)

¹⁸ «Ынчангаш тараа чажыкчызы дугайында угаадыглыг чугааның тайылбырын дыңнаңар. ¹⁹ Дээрниң Чагыргазының дугайында медээни дыңнап олур, ону угаай албас кижиде турар болза, эрлик чедип келгеш, ооң чүрээнде чашкан медээни оорлап аппаар. Орук кыдыынче чашкан үрезин ол-дур. ²⁰ А сай-даштыг черже чашкан үрезин дээрге медээни дыңнаан дораан-на, ону өөрүшкү-биле хүлээп алыр кижидир. ²¹ Ынчалза-даа ол кижиде бодунда дазыл чок болгаш, турум эвес боор. Ооң соонда медээ ужун бергелерге азы истеп-сүрүүшкүнге таваржы бээр болза, ол-ла дораан күткүттүрүп, өскээр чайгыла бээр. ²² Тенниг хонакка чашкан үрезин дээрге медээни дыңнап турар, ынчалза-даа амгы амыдыралының ажаанзырал-човаа база байлакшыл дуурайы медээни боой базырыптарга, ооң үрезини дүжүт бербес кижидир. ²³ А үнүш-дүжүткүр хөрзүннүг черге чашкан үрезин дээрге медээни дыңнааш, угаап шыдаар кижидир. Ындыг кижиде чашканындан чүс, алдан база үжен дакпыр хөй дүжүт бээр» .

Бок үнүш дугайында угаадыглыг чугаа

²⁴ Оон Иисус оларга база бир угаадыглыг чугаа чугаалап берген: «Дээрниң Чагыргазы бо үлегерге дөмей болуп турар. Бодунуң шөлүңге эки үрезин тарып алган кижиде турган. ²⁵ Дүне, хамык улус удуп чыдырда, ооң дайзыны келгеш, кызыл-тас аразынга бок үнүш тарып каапкаш, арлы берген. ²⁶ Оон кызыл-тас сыптары өзүп үнгеш, кулакталы бээрге, бок үнүштер база үнүп келген. ²⁷ Шөлдүң ээзинге чалчалары келгеш: „Дээрги! Силер шөлге эки үрезин тарыдыңар чоп. Ында бок үнүш кайыын келген чоор?“ – дээннер.

²⁸ Ээзи оларга: „Бир дайзынымның үүлгеткен херээ-дир ол“ – дээн.

Чалчалары аңаа: „Бис баргаш, бок үнүштү чулуп кааптаалы бе?“ – дээннер.

²⁹ Ол ээ кижиде: „Хей боор, бокту чулуп тура, кызыл-тасты база чулуп кааптар силер, хоржок. ³⁰ Кады өскейлер аан. Дүжүт ажаар үе кээрге, тараа кезикчилеринге мынча дээр мен: ‘Баштай бок үнүштү кезип, чыггаш, моожалай баглааш, өрттедиптиңер, а кызыл-тасты аңмаарымче ажаап калыңар’“ – деп харыылаан» .

**Горчица үрезини болгаш
ажыткы дугайында угаадыглыг чугаалар**
(Мк. 4:30-34; Лк. 13:18-21)

³¹ Иисус оларга улаштыр өске угаадыглыг чугаа чугаалаан: «Дээрниң Чагыргагы бир кижиниң шөлүнге тарып алганы горчица үрезининге дөмей.

³² Ол хамык үрезиннерниң эң бичиизи-даа болза, өзүп үнгеш, бүгү-ле чемниг үнүштерниң эң улуу апаар. Ол ыяш дег улгады бээр, дээрниң куштары безин аңаа ужуп кээп, ооң будуктарынга уя тудар».

³³ Иисус оларга база бир угаадыглыг чугаа чугаалаан: «Дээрниң Чагыргагы херээжен кижиниң дыка хөй далганга холааш, бүгү далган хөөй бергиге чедир булгап турары ажыткыга дөмей-дир».

³⁴ Иисус ол бүгүнү чонга угаадыглыг чугаалар дузасы-биле чугаалаан. Ол чүнү-даа тайылбырлаарда, угаадыглыг чугаалар чокка чугаалап көрбээн. ³⁵ Бурганның бир медээчизиниң: «Аксымны угаадыглыг чугаа-биле ажыдайн, өртемчейни чаяаганындан бээр чажыт чүвени медээлэйин» – дээн сөстери ынчалдыр боттанганы ол-дур.

**Бок үнүш дугайында
угаадыглыг чугааны тайылбырлааны**

³⁶ Иисус оон чонну тарадыпкаш, бажыңче кире берген. Ооң өөреникчилери Аңаа чоокшулап келгеш: «Шөлде бок үнүш дугайында угаадыглыг чугааны тайылбырлап берип көрүңерем» – дээннер.

³⁷ Ол мынча деп харыылаан: «Эки үрезин тараан кижидээрге Кижиде амытан Оглу-дур. ³⁸ Шөл – бо делегей-дир, эки үрезин – Дээрниң Чагыргагынга хамааржыр улус-тур, а бок үнүш – эрликтин улузу-дур. ³⁹ Оларны тараан дайзын – эрлик-тир. Дүжүт ажаалдазы – бо делегейниң төнчүзү-дур, тараа кезикчилери – дээрниң төлээлери-дир. ⁴⁰ Бо делегейниң төнчүзүндө база бок үнүштү бөлгөш, отка өрттедири дег болур. ⁴¹ Кижиде амытан Оглу Бодунуң төлээлерин чорудуптарга, олар Ооң Чагыргагындан улусту бачытче чыгап база бузут үүлгедип турганнарны дөгөрезин аңгылай үскеш, ⁴² оттуг суугу же кири октаптарлар. Ол улус аңаа ыглап-сыктап, диштерин кыжырадыр. ⁴³ А чөптүг-шынныг улус Адазының Чагыргагынга хүн дег чырыыр. Дыңнаар кулаа бар кижиде дыңназын!»

Өске үш угаадыглыг чугаа

⁴⁴ «Дээрниң Чагыргагы шөлде хөөп каан эртинеге дөмей. Ону тып алган кижиде база катап чажыра хөөп кааш, аажок өөрүп чоруткаш, бодунда бар шупту чүвени садыпкаш, эртинеге хөмгөн шөлдү садып алган.

⁴⁵ Дээрниң Чагыргагы оон ыңай бо үлегерге дөмей бооп турар. Чараш ак шуру эртинеге дилээн

садыгжы турган. ⁴⁶ Ол үнелиг борбак ак шуру көрүп кагза, ону холга кирип алыр дээш, бодунда бар шупту чүвени барып садыптар.

⁴⁷ Дээрниң Чагыргагы оон ыңай бо үлегерге дөмей бооп турар. Хөлчө кири кааптарга, эңмежок хөй янзы-бүрү балык туттунган четки турган.

⁴⁸ Четки дола бээрге, балыкчылар ону эрикче ушта тырткаш, олургулапкаш, эки балыкты аргаан хааржакче чыып алган, а багайын үндүр октапкан.

⁴⁹ Бо делегейниң төнчүзү кээрге, база ыңдыг боор. Дээрниң төлээлери келгеш, бузуттугларны чөптүг-шынныг улустан аңгылай үскеш, ⁵⁰ оларны оттуг суугу же кири октаптарлар. Аңаа ыы-сыы, диштер кыжыраажы дыңналыр».

⁵¹ Иисус өөреникчилеринден: «Бо бүгүнү билдиңер бе?» – деп айтырган.

Олар: «Ийе» – деп харыылааннар.

⁵² А Иисус оларга мынча дээн: «Ынчангаш Дээрниң Чагыргагының дугайында медээге бүзүрөөн кандыг-даа бижээчи чүү-хөө шыгжаар өрээлинден эрги-даа, чаа-даа эт-сеп ужулган бажың ээзинге дөмей-дир».

**Иисусту төрөөн хоорайынга
хүлээп көрбээни**
(Мк. 6:1-6; Лк. 4:16-30)

⁵³ Угаадыглыг чугааларын чугаалап дооскаш, Иисус оортан чоруй барган. ⁵⁴ Ол Бодунуң төрөөн хоорайынга чедип келгеш, улусту синагогага өөредип эгелээн. Дыңнааннар шуптузу кайгап-харап: «Ооң ыңдыг мерген угааны база күжү кайыын келгенил? – дижип турганнар. – ⁵⁵ Ол дээрге бызаңчы кижиде оглу эвес ийикпе? Ооң авазын Мария дээр, а дуңмаларын Иаков, Иосий, Симон болгаш Иуда дивес чүве бе? ⁵⁶ Ооң кыс дуңмалары база мында, бистиң аравыста эвес чүве бе? Ол бүгү Аңаа кайыын келгенил?» ⁵⁷ Ынчангаш Ону хүлээп көрбээннер.

Ынчан Иисус оларга: «Бурганның медээчизи каяа-даа алдар-хүндүлүг боор, ону чүгле бодунуң хоорайынга база бажыңыңа үнелеп көрбөс чүве» – дээн. ⁵⁸ Улуста бүзүрөл чогуңдан Ол аңаа хөй кайгамчык чүүлдер кылбайн барган.

Иоанн Медеглекчиниң өлгөни
(Мк. 6:14-29; Лк. 9:7-9)

14 Галилеяның ынчангы чагырыкчызы Ирод Иисустуң дугайында дыңнап кааш, ² дүжүметтеринге мынча дээн: «Иоанн Медеглекчи ылап ол-дур. Ол өлүглер аразындан катап дирилген-дир! Ынчангаш ыңдыг кайгамчык чүүлдер кылып шыдаар-дыр!»

³ Ооң мурнуу чарыында Ирод Иоанны тудуп хоругдааш, бодунуң акызы Филипптин кадайы Иродиаданың ужун кара-бажыңче октаптарын дужааган. ⁴ Чүгө дээрге Иоанн аңаа: «Ол херээженни кадайланыр эргең чок» – деп чугаалап шаг болган чүве-дир. ⁵ Ирод ону өлүрер бодаан,

ынчалза-даа Иоанны Бурганның медээчизи деп хүлээп көөр чондан корткан .

⁶ Ирод төрүттүнгөн хүнүн байырлап турда, Иродиаданың уруу аалчылар мурнунга самнааш, Иродтуң сеткилинге аажок таарышкан. ⁷ Ынчангаш ол уругга: «Чүнү-даа дилээр болзуңза, дөгөрезин бээр мен» – деп даңгырагалаан .

⁸ Авазынга хөөктүрткен уруг мынча деп дүжүргөн: «Меңээ ам дораан Иоанн Медеглекчиниң бажын калбак тавакка салгаш, эккелиңер».

⁹ Хаан муңгарай берген. Ынчалза-даа аалчылар мурнунга аазаан аксы-сөзүн ээлээр дээш, уругнуң күзелин хандыраарын дужагаш, ¹⁰ Иоанның бажын кезип эккээри-биле кара-бажыңче улус чорудупкан.

¹¹ Тавакта салган башты эккелгеш, уругга хүлээдирге, ол ону авазынга аппарып берген.

¹² Иоанның өөреникчилери чедип келгеш , ооң мага-бодун ап алгаш, ажаап кааннар. Оон баргаш, Иисуска ол дугайында дыңнатканнар.

Беш муң кижини тоттурганы

(Мк. 6:30-44; Лк. 9:10-17; Ин. 6:1-14)

¹³ Иисус ону дыңнап кааш, чааскаан турары-биле, оортан ээн черже хемелиг эжиндирип чорупкан. Ынчалза-даа улус ону билип кааш, хоорай-суурларындан үнгеш, Ону эдерип чорупкан.

¹⁴ Иисус хемеден дүжүп кээрге, Ону хөй чон манап турар болган. Ол улусту кээрге бергеш, арааннарны экиртип каан. ¹⁵ Кежээ дүшкенде, өөреникчилери Аңаа чедип келгеш: «Бо чер ээн-дир, шак база орайтаан-дыр. Улусту тарадыптыңар, чоок-кавы суурларже баргаш, аъш-чемден садып алзыннар» – дээннер.

¹⁶ Иисус оларга: «Улусту тараткан херээ чок. Силер оларны чемгериңер» – деп харыылаан .

¹⁷ Өөреникчилери Аңаа: «Бисте мында чүгле беш хлеб биле ийи балыктан өске чүү-даа чок-тур» – дээр болганнар.

¹⁸ Ол: «Ооңарны бээр эккелиңер» – дээн. ¹⁹ Иисус оон чонга оът кырынче олураарын айыткаш, беш хлеб биле ийи балыкты алгаш, дээрже көрүнгеш, аъш-чем дээш, Бурганга өөрүп четтирген. Ол ооң соонда хлебти кезектей үзе тырткаш, өөреникчилеринче дамчыткан, а олар чонга үлеп берген. ²⁰ Шупту улус ону чигеш, тода берген. Өөреникчилер чем артыы-биле он ийи аргаан хааржакты долдуруп алганнар. ²¹ Херээженнер болгаш бичии урулгарны санавакса, 5000 эр кижичемненген чүве-дир .

Иисустуң суг кырлап кылаштааны

(Мк. 6:45-56; Ин. 6:15-21)

²² Иисус оон дораан-на Бодунуң өөреникчилеринге: «Хемеге олурупкаш, хөлдүң ол чарыынче эжиндирип кеже бериңер» – деп дужааган. А Боду чонну чандыраар дээш артып калган. ²³ Чонну тарадыпкаш, Иисус чааскаан

мөргүүрү-биле дагже үне берген . Кежээ дүшкен, Ол аңаа чааскаан турган. ²⁴ А өөреникчилериниң хемези ол өйде эриктен ыракка чораан. Ынчан хат көдүрлүп келгеш, чалгылар хемени часкап турган. ²⁵ Даң аткалакта, Иисус оларже хөлдүң суун кырлап чорупкан. ²⁶ Ооң суг кырлап чоруурун көргөш, өөреникчилери медээжок кортканындан: «Хей-сүнезин-дир!» – деп алгыржы бергеннер .

²⁷ Иисус ол-ла дораан олар-биле чугаалажы берген: «Орталаныңар, Мен-дир мен, кортпаңар!»

²⁸ Харьызынга Пётр мынча дээн: «Дээрги, бо Силер болзуңарза, меңээ база Силерже суг кырлап чеде бээрин дужаап көрүңерем».

²⁹ Иисус: «Бээр кел!» – дээн.

Пётр хемеден дүшкеш, Иисусче углай суг кырлап басыпкан. ³⁰ Ынчалза-даа хаттың күштелгенин көргөш, ол коргуксап, сугже дүжүп эгелээш:

«Дээрги, мени камгалаңар!» – деп алгырыпкан.

³¹ Иисус ол дораан холун сунгаш, Пётрну тудуп алгаш: «Бүзүрелиң бичезин . Чүге чигзинериң ол?» – деп чугаалаан. ³² Олар хемеге олуруптарга, хат соксай берген. ³³ Хемеге орган улус дөгөре Аңаа мөгейгеш: «Силер ылап-ла Бурганның Оглу-дур силер!» – дээн.

³⁴ Олар хөлдү кежир эжиндиргеш, Геннисаретке эрикче үнүп келгеннер. ³⁵ Тус чер улузу ол дораан Иисусту танып кааш, Ооң келгениниң дугайында медээни чоок-кавыны бир кылдыр тарадыпкан. Иисуска хамык аарыг улусту эккелгеш, ³⁶ оода-ла Ооң хевиниң эдээнге дээрин оларга чөпшээрээрин дилеп турганнар. Аңаа дегген кижиче бүрүзү экирий бээр болган.

Ада-өгбениң өөредии

(Мк. 7:1-23)

15 Иисуска ынчан Иерусалимден фарисейлер болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары чедип келген. ² «Силерниң өөреникчилериңер чүге ада-өгбениң ёзу-чаңчылын тоовазыл? – деп, олар айтырган. – Чүге чемненир бетинде холун чугбазыл?»

³ Иисус мынча деп харыылаан: «А силер чүге ёзу-чаңчылыңар сагыыр дээш , Бурганның айтыышкынын тоовайн турар силер? ⁴ Ол чугаалаан ийик чоп: „Ачаң биле аваңны хүндүлеп чор“ база „Ава-ачазын бак сөглээр кижини өлүмге онаар херек“. ⁵ А силерниң чугааңар ёзугаар ава-ачазынга: „Менден алыр ужурлуг чүвеңерни Бурганга өргүүрүм ол-дур“ – дээр кижиче турар болза, ⁶ ооң ада-иезин хүндүлээри албан эвес бооп турар-дыр. Ынчаар кылгаш, боттарыңарның ёзу-чаңчылыңар дээш, Бурганның сөзүн хажыдып турар-дыр силер. ⁷ Ийи арынныглар! Силерниң дугайыңарда Исаяя медээчи Бурганның өмүнээзинден шын-на чугаалаан-дыр :

⁸ „Бо чон Мени сөс кырында хүндүлээр, а сеткил-чүрээ-биле Менден ырак .

⁹ Оларның Меңээ мөгейишкени хей чүве-дир,

чүгө дээрге оларның өөредии –
чүгле кижилер чогааткан сагылга-дүрүмнер-дир»

¹⁰ Чонну кыйгырып алгаш, Иисус мынча дээн:
«Дыңнааш, билип аарын кызыңар. ¹¹ Кижини аас
дамчып кирип кээр чүве бужартатпас, харын
аксындан үнер чүве бужартадыр».

¹² Өөреникчилери ынчан Аңаа чедип келгеш:
«Силерниң сөстериңер ·фарисейлерни
хорададыпканын билир силер бе?» – деп
айтырганнар.

¹³ Иисус оларга: «Кандыг-даа тарымал үнүштү, ону
Дээрде Адам тарып олуртпаан-на болза, дазылы-
биле тура соп кааптар. ¹⁴ Оларже сагыш салбаңар.
Олар дээрге согурларны чедип чоруур согурлар
ышкажыл. А согурну согур кижичедер болза, олар
ийилээ оңгарже кээп дүжер» – деп харыылаан.

¹⁵ Пётр Аңаа харыылап: «Биске бо угаадыглыг
чугааны тайылбырлап берип көрүңерем» – дээн. ¹⁶
«Таанда-ла силер ам-даа билип шыдавааныңар ол
бе? – деп, Иисус айтырган. – ¹⁷ Силерниң аксыңар
дамчып кирер чүве хырныңарга баргаш, оон мага-
боттан үне бээр деп билбезиңер ол бе? ¹⁸ А
аксыңардан үнер чүве чүрээңерден кээр. Ол харын
кижини бужартадыр. ¹⁹ Чүрөктөн бузуттуг
бодалдар, өлүрүкчү чорук, кады чурттаан эжинге
шынчы эвес чорук, самыраар чорук, оор чорук,
нүгүл, бак сөглеттинер чорук үнер. ²⁰ Кижини
бужартадыр чүүлдер ол-дур. А холун чугбайн, аьш-
чем чири кижини бужартатпас».

Хананей херээженниң бүзүрели (Мк. 7:24-30)

²¹ Иисус оортан Тир биле Сидоннуң чоок-
кавызында черлерже чорупкан. ²² Аңаа ол
черлерниң чурттакчызы бир хананей херээжен
ыткыр мынча дээн: «Дээрги, Давидтиң Оглу!
Мени кээргеп көрүңер! Уруум букшуурааш, ат
болду».

²³ А Иисус аңаа харыылап аксындан сөс
үндүрбээн. Ооң өөреникчилери Аңаа чоокшулап
келгеш, дилеп эгелээннер: «Бо херээженни ыңай
чорудуп көрүңер. Ол үргүлчү бистен чыда калбайн,
кулаавысты коңгалап-ла чор!»

²⁴ Иисус оларга: «Мени чүгле израиль чоннуң
азып читкен хойларынче чоруткан чүве» – деп
харыылаан.

²⁵ Херээжен кижичоокшулап келгеш, Иисустуң
мурнунга дис кырынга олура дүшкеш: «Дээрги,
меңээ дузалаңар!» – дээн.

²⁶ Ол: «Уругларның аьш-чемин хунаап алгаш,
ыттарга каап бээрге, кайын боор» – деп харыылаан.

²⁷ «Ийе, Дээрги, ынчалза-даа ыттар безин
ээлериниң столундан кээп дүшкен тогланчылар
чиир болгай» – деп, херээжен чугаалаан.

²⁸ Иисус ынчан аңаа мынча дээн: «Херээжен, сээң
бүзүрелиң улуг-ла-дыр. Дилээң боттаныр-дыр».
Таптыг-ла ол өйде ооң уруу экирий берген.

Иисустуң аарыг улусту экиртип, аштааннарны тоттурганы (Мк. 7:31-8:10)

²⁹ Иисус оруун уламчылап, Галилея хөлүнүң эриин
дургаар чорупкан. Ол дагже үнгеш, орта олуруп
алган. ³⁰ Аскак-бүскек, согур, бертик-бежел, үнү чок
база өске-даа аарыгдан аараан улузун эккеп, мөөң
чон Аңаа кээп туруп берген. Олар аарыг улузун
Иисустуң буттарының баарынче эккеп салырга, Ол
аарааннарны экиртип турган. ³¹ Үнү чоктарның
чугаалап, бертиктерниң экирип, аскактарның
кылаштап база согурларның каракталып турарын
көргөш, хамык чон кайгап-харап, Израильдиң
Бурганын алдаржыдып турган.

³² Бодунуң өөреникчилерин кый деп алгаш, Иисус
оларга мынча дээн: «Бо улусту кээргээр-дир мен:
олар Мээң чанымга үш хонук турду, а ам чиир аьш-
чеми артпаан-дыр. Мен оларны аш хевээрзин моон
чорудар хөңнүм чогул, олар орукка харыксырап
каар».

³³ А өөреникчилер мынча дээннер: «Бис моон, ээн
черден, ынча хөй чонну тоттуруптар хлебти канчап
тывар бис?»

³⁴ Иисус: «Силерде чеже хлеб барыл?» – деп
айтырган.

Олар: «Чеди хлеб болгаш элээн каш бичии балык
бар» – деп харыылааннар.

³⁵ Иисус хамык улуска черже олуруптарын
дужааган. ³⁶ Ол чеди хлеб биле балыктарны алгаш,
Бурганга өөрүп четтирген соонда, хлебти кезектей
үзе тырткылааш, өөреникчилеринге үлеп эгелээн. А
олар чонга үлеп турган. ³⁷ Улус ону шупту тоткуже
чиген болгаш арткан кескиндилерни чыгаш, чеди
аргаан хааржакты долдуруп алган. ³⁸ Херээженнер
биле бичии уругларны санавакса, 4000 эр кижичем-
ненген чүве-дир. ³⁹ Чонну тарадыпкаш, Иисус
хемене олурупкаш, Магдала деп черже эжиндирип
чорупкан.

Иисустан кайгамчык демдек негээни

(Мк. 8:11-13; Лк. 12:54-56)

16 Ол черге Иисусту ·фарисейлер болгаш
·саддукейлер үглөп келгеш, Ону шенээр
сагыштыг, дээрден кайгамчык демдектен көргүссүн
деп туруп бергеннер. ² Иисус оларга мынча деп
харыылаан: «Хүн ажар шакта: „Кызыл хаяа бар,
даарта аяс боор-дур аа“, ³ а даң бажында: „Дээр
хүрең-кызыл, агаар чүдөрээр-дир“ – дижир силер.
Дээрже көргөш, агаарның кандыызын билип каар
хиреңерде, бо үениң демдектерин ылгап шыдавас-
тыр силер. ⁴ Бузуттуг болгаш бачыттыг салгал
бадыттал демдээ манап турар де. Ынчалза-даа
оларга Иона медээчини дамчыштыр бергенинден

өске демдек турбас ». Иисус ынча дээш, оларны каггаш, чоруй барган.

**Фарисейлер болгаш
саддукейлерниң ажиткызы**
(Мк. 8:14-21)

⁵ Иисустуң өөреникчилери ол чарыкче эжиндирип кеже бергеннер, а аъш-чем алырын уттупкан болганнар. ⁶ Иисус оларга: «Дыңнаңар, фарисейлер биле саддукейлерниң ажиткызындан кичээниңер » – дээн.

⁷ Олар аразында ону сайгарып: «Бис хлеб албаан боорувуска, ынча дээн эвеспе» – дишкен.

⁸ Иисус оларның чүнү чугаалашканын билип болгаш, мынча дээн: «Биче бүзүрелдиглер, хлеб албаан бис дижип чоондуңар? ⁹ Амдыгаа дээр билип чадааныңар ол бе? 5000 кижини беш хлеб тоттуруптарга, чем артыы-биле чеже аргаан хааржак долдуруп алчык силер? ¹⁰ А 4000 кижини чеди хлеб тоттуруптарга, чем артыы-биле чеже аргаан хааржак долдуруп алчык силер? ¹¹ Мээң чугаам хлеб дугайында эвес деп канчап билбес улус силер? Фарисейжи болгаш саддукейжи ажиткыдан кичээниңер!»

¹² Ол хлеб хөөдер ажиткыдан эвес, а фарисейлер болгаш саддукейлерниң өөредиинден оларны кичээндирген-дир деп өөреникчилери ынчан билип каан.

**Пётрнуң Иисусту
Христос деп хүлээп көргени**
(Мк. 8:27-30; Лк. 9:18-21)

¹³ Филипптиң Кесариязының чоок-кавызынга чедип келгеш, Иисус өөреникчилеринден айтырган: «Улус Кижиге амытан Оглун кым деп билип турар-дыр?»

¹⁴ Олар: «Чамдык улус Силерни Иоанн Медеглекчи, өскелери – Илия, а бир чамдыызы – Иеремия азы Бурганның өске-бир медээчизи дээр-дир» – деп харыылааннар.

¹⁵ Иисус олардан: «А силер Мени кым деп бодаар силер?» – деп айтырган.

¹⁶ Симон Пётр: «Силер – Христос, дириг Бурганның Оглу-дур силер » – деп харыылаан.

¹⁷ Иисус аңаа мынча дээн: «Иоанның оглу Симон, амыр-чыргалдыг-дыр сен, чүге дээрге ону сеңээ улус эвес, а Дээрде Адам илереткен-дир .

¹⁸ Ынчангаш Мен сеңээ мынча деп тур мен: сээң адың – Пётр, даш болур . Оон ол даш үндезинге Меңээ бүзүрөөн улустуң ниитилелин тудуп үндүрер мен, тамының күштери ону базып шыдавас. ¹⁹ Мен сеңээ Дээрниң Чагыргазындан дүлгүүрнү бээр мен, черге хүлээн чүвеңни дээрге база хүлүп каан боор, а черге хостап салган чүвеңни дээрге база хостап салыпкан турар». ²⁰ Иисус оон өөреникчилеринге Ону Христос-тур деп кымга-даа чугаалавазын шыңгыы чагып каан .

**Иисустуң хилинчектенип өлүрүнүң
дугайында
баш удур чугаалааны**
(Мк. 8:31-9:1; Лк. 9:22-27)

²¹ Иисус ол үеден эгелээш, Бодунуң өөреникчилеринге Ол Иерусалимче баар, баштыңнарның, Бурганның дээди бараалгакчыларының болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчыларының холундан хөй хилинчекти көрүп эртер ужурлуун база Ол аңаа өлүртүп каар, ынчалза-даа үшкү хүнде катап дирлип кээр дээрзин ажыы-биле чугаалап эгелээн.

²² Пётр Ону кыдыынче кый депкеш, Аңаа чөрүже берген: «Дээрги! Канчап ындыг боорул! Ындыг чүве Силер-биле болбас ужурлуг!»

²³ А Ол Пётрже көрнүп келгеш, мынча дээн: «Менден ырап чор, эрлик! Сен Мени оруумдан астыктырып тур сен, чүге дээрге бодалдарың Бурганныы эвес, улустуу-дур ».

²⁴ Иисус оон Бодунуң өөреникчилеринге мынча дээн: «Мени эдерер дээн кижиге бар болза, ол бодунуң күзел-бодалындан ойталазын база бодунуң белдир-ыяжын чүктеп алгаш, Мени эдерзин . ²⁵ Бодунуң амы-тынын камгалап алып дээн кижиге амы-тынын ышкынып алып, а амы-тынын Мен дээш ышкынган кижиге амы-тынын тып алып. ²⁶ Бүгү делегейни холунга кирип-даа алгаш, амы-тынын оскунар болза, ооң ол кижиге ажыы чүл? Амы-тынын дедир эгидер дээш, ол кижиге чүнүң-биле төлээрил? ²⁷ Кижиге амытан Оглу Бодунуң Адазының өндүр чырыынга бүргеткен, Бурганның төлээлери-биле кады чедип келгеш, кижиге бүрүзүн ооң кылган ажил-херээниң аайы-биле шаңнаар азы шиидер . ²⁸ Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: мында турар улустуң аразында, өлбейн чыткаш-ла, Бодунуң Чагыргазын хүлээп алгаш чедип келген Кижиге амытан Оглун көрүп каар улус бар-дыр».

**Иисустуң хевир-шырайының
өскерилгени**
(Мк. 9:2-13; Лк. 9:28-36)

17 Алды хүн эрткенде, Иисус Пётрну, Иаковту болгаш ооң дуңмазы Иоанны эдерткеш, чүгле ол үш кижиге-биле кады бедик дагже үне берген . ² Аңаа, олар көрүп турда, Ооң хевир-шырайы өскерли берген: арны хүн дег чырып, а хевиге чырыктан өңгүр апарган . ³ Хенертен оларга Моисей биле Илия көстүп келгеш, Иисус-биле чугаалажып эгелээн.

⁴ Пётр Аңаа мынча дээн: «Дээрги, мында турарывыс эки-дир! Күзээр болзуңарза, үш чадырдан тип берээли: бирээзин – Силерге, өскезин – Моисейге, база бирээзин – Илияга».

⁵ Ол ынча деп турар аразында, чырык булут көжүп келгеш, оларны шыва апкан. Булут аразындан үн дыңналган: «Бо дээрге Мээң ханы

ынак Оглум-дур! Ол Мээң сеткилимге кирер-дир! Ону дыңнап чоруңар!»⁶ Үннү дыңнааш, олар аажок сүртеп, черже доңгая кээп дүшкеннер.
⁷ Иисус оларже чоокшулай бергеш, холун дегзип: «Кортпаңар, тургулаңар!» – дээн.
⁸ Олар долгандыр көргөш, Иисустан өске кымны-даа көрбээннер.
⁹ Олар дагдан бадып олурда, Иисус оларга шыңгыы чагып каан: «Кижиге амытан Оглу өлүглер аразындан катап дирилбээн шаанда, маңаа көргөн чүвеңер дугайында кымга-даа чугаалаваңар!»
¹⁰ Өөреникчилери ынчан Оон: «Чүгө ном-хоойлу тайылбырлакчылары Илия Христосту мурнай кээр ужурлуг деп турарыл?» – деп айтырыг салганнар.
¹¹ «Хамык чүвени чурумчудуп, аайлаар дээш, Илияның мурнай кээр ужурлуу чөп болгай – деп, Иисус харыылаан. –
¹² Илияның шагда-ла чедип келгенин силерге чугаалап тур мен. Ынчалза-даа улус ону танывайн баргаш, кара туразында аажылап, бак көргөн. Кижиге амытан Оглу база шак ынчалдыр олардан хилинчек көөр». ¹³ Ооң Иоанн Медеглекчиниң дугайында чугаалаанын өөреникчилери ынчан билип каан.

Букшуураан оолду экирткени (Мк. 9:14-29; Лк. 9:37-43)

¹⁴ Олар чонче эеп кээрге, бир кижиге Иисусче чоокшулап келгеш, Ооң мурнунга дис кырынга олура дүжүп: ¹⁵ «Дээрги, мээң оглумну кээрге көрүңер! – дээн. – Ол тыртып аарааш, хинчектени берди: үргүлчү отче, сугже шураар-дыр. ¹⁶ Мен ону Силерниң өөреникчилериңерге аппараттым, ынчалза-даа олар ону экиртип чадашты».
¹⁷ Иисус харыы кылдыр: «О, бо салгалдың бүзүрел чок, будалган улузу! Силер-биле чеже мынчап чоруур мен?! Силерни чежеге дээр шыдажып кээр мен?! Оолду Менче эккелиңер!» – дээн.
¹⁸ Иисус букту хоруптарга, ол оолдан үне берген, а демгизи ол-ла дораан каң-кадык апарган.
¹⁹ Иисус чааскаан турар өйде, өөреникчилери Аңаа чедип келгеш: «Бис чүгө ол букту үндүр сывырып шыдавадывыс?» – деп айтырганнар.
²⁰ Ол мынча деп харыылаан: «Силерниң бүзүрелиңер биче болган-дыр. Алыс шынны чугаалап тур мен: силерде оода-ла горчица үрезини хире бүзүрел бар болза, бо дагга: „Туружундан көже бер“ – дээр болзуңарза, ол көже бээр ийик, силерге кылып болбас хире чүү-даа турбас ийик».

Иисустуң Бодунуң өлүмүнүң дугайында ийиги удаа чугаалааны (Мк. 9:30-32; Лк. 9:43-45)

²² Олар шупту Галилеяга кады турар өйде, Иисус өөреникчилеринге мынча дээн: «Кижиге амытан Оглун удавас улус холунга тудуп бээр-дир. ²³ Ол улус Ону өлүрүп каар, ынчалза-даа үшкү хүнде Ол катап дирлип кээр». Өөреникчилери аажок муңгарай берген.

Бурганның өргээзиниң үндүрүү

²⁴ Олар шупту Капернаумга чедип келгенде, Пётрга Бурганның өргээзиниң үндүрүүн хавырап улус чедип келгеш: «Башкыңар үндүрүг төлээр бе?» – деп айтырган.

²⁵ Пётр: «Төлээр!» – деп харыылааш, бажыңче кире берген.

Ол чүнү-даа чугаалап четтикпээнде, Иисус баштай айтырыг салган: «Сен чүү деп бодаар сен, Симон? Бо делегейниң хааннары кымдан албан-үндүт хавырап ийик? Бодунуң ажы-төлүндөн бе азы өске улустан бе?»

²⁶ Пётр: «Өске улустан» – деп харыылаан.

Иисус: «Ынчаарга бодунуң ажы-төлүн үндүрүгден хостааны ол-дур – деп түңнеп каан. –
²⁷ Ынчалза-даа эрге-чагырга улусун хомудатпаалыңар. Хөлче баргаш, сыырткыыжың шывадааш, бир дугаар туттунган балыкты ушта шелгеш, аксын ажыдывыт. Оон бодун дээш-даа, Мен дээш-даа үндүрүг төлээринге четчир чоосту тып алгаш, ийилдиривистиң үндүрүүвүстү төлеп каг».

Дээрниң Чагыргазында кым эң чугулал?

(Мк. 9:33-37, 42-48; Лк. 9:46-48; 17:1-2)

18 Ол өйде Иисуска өөреникчилери чедип келгеш: «Дээрниң Чагыргазында кым эң чугулал?» – деп айтырыг салганнар.

² Иисус бир чаш уруг кый деп алгаш, ону оларның аразынга тургускаш, ³ мынча дээн: «Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: амгы байдалыңардан өскерли бербес болзуңарза база бичии уруглар дег апарбас болзуңарза, Дээрниң Чагыргазыңче кирбес силер. ⁴ Ынчангаш бодун томаарткаш, чаш уруг дег апарган кижиге Дээрниң Чагыргазыңа эң чугула кижиге боор. ⁵ Мындыг чаш уругну Мээң адымны бодааш, хүлээп ап турар кижиге Мени база хүлээп ап турар».

⁶ А Меңээ бүзүрөөн ындыг бичии улустуң кайы-бирээзин бачытче чыгапкан кижиге турар болза, ооң мойнунга дээрбе дажы баглааш, далай дүвүнче кирип октаптары безин ол кижиге эки салым боор ийик. ⁷ Күткүлгелери дээш, бо делегей ат болур! Ол бүгү күткүлгелерниң кээри албан, ынчалза-даа оларның кээриниң чылдагааны болган кижиге ат болур! ⁸ Холуң азы будуң сени бачытче чыгай берзе, ону одура шаап, октавыт! Ийи холдуг азы ийи буттуг чорааш, мөңгө отче кирип октадыр орнунга, мөңгө амыдыралче чаңгыс холдуг азы чаңгыс буттуг киргени дээр. ⁹ Караң сени бачытче чыгай берзе, ону ушта каскаш, октавыт! Ийи карактыг чорааш, тамының одунче кирип октадыр орнунга, мөңгө амыдыралче чаңгыс карактыг киргени дээр».

**Читкен хой дугайында
угаадыглыг чугаа**
(Лк. 15:3-7)

¹⁰ «Көрдүңөр бе, бо бичии уругларның чаңгызын-даа дора көрбөңөр. Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: оларны карактаан дээрниң төлээлери Мээң дээрде Адамның чанында доктаамал турар .
¹² Чүү деп бодаар силер? Чүс хойлуг кижии оларның бирээзин чидирипсе, арткан тозан тозун дагларга каапкаш, читкен хоюн дилеп чоруппас бе? ¹³ А тып алганда, читпээн тозан тозунга бодаарга, демги хою дээш өөрүшкүзү улуг боор деп силерге алыс шынны чугаалап тур мен. ¹⁴ Дээрде Адаңар база шак ындыг: бо бичии уругларның чаңгызы-даа чиде бээрин Ол күзевейн турар» .

**Бачыт үлгеткен
эш-өөрнү канчаарыл?**
(Лк. 17:3)

¹⁵ «Эжиң сеңээ удур бачыт үлгеткен болза, өске улус дыңнавайн турда, хомудалың барып сөглө . Ол сени дыңнаар болза, ону бодуңче ээлдирип алганың ол . ¹⁶ А ол сени дыңнаваас болза, бир азы ийи кижиден эдерттип ал, чүге дээрге *кандыг-даа херекти бадыткаар дизе, ийи азы үш херечиниң өчүү херек* . ¹⁷ Оларны база дыңнаваас болза, Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге чугаала. Бүзүрөөннер ниитилелин-даа дыңнаваас болза, аңаа өске чон кижизинге азы үндүрүг хавырыкчызынга дег хамаарылгалыг бол .

¹⁸ Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: черге чүнү хүлүүр-дүр силер, ону дээрге база хүлүп каан болур; а черге чүнү хостап салыр-дыр силер, ону дээрге база хостап салыпкан болур. ¹⁹ База катап чугаалап тур мен: силерниң ийиңер черге кандыг-бир чүвени эп-сеткилдиг дилеп, мөргүүр болза, олар чүнү-даа дилезе, Дээрде Адам шуптузун бээр .
²⁰ Чүге дээрге Мээң адымны хүндүлээр дээш ийи азы үш кижии каяа чыгырыл, Мен база аңаа турар мен».

**Өршээл билбес чалча
дугайында угаадыглыг чугаа**

²¹ Пётр ынчан Иисуска чедип келгеш, айтырыг салган: «Дээрги, меңээ удур бачыт үлгедир эжим бар болза, мен ону чеже удаа өршээр ужурлуг мен? Чеди бе? »

²² Иисус аңаа мынча деп харыылаан: «Чок, чеди эвес, а чеден катап чеди удаа . ²³ Дээрниң Чагыргазы дараазында үлегерге дөмей. Бодунуң чалчаларындан өре-шире негеп, санажыр дээн хаан турган. ²⁴ Хаан санажып эгелээрге, 10 000 шоодай мөңгүн акша өрелиг бир кижини эккелген. ²⁵ Өрелиг кижиниң төлээр харык-шинээ чок боорга, хаан ооң бодун, кадайын, уруг-дарыын база бар-ла эт-хөреңгизин өрезин дуглай садыпсын деп

дужааган . ²⁶ Чалча хаанның буттарыңче доңгая кээп дүшкеш: „Хензиг-ле манап көрүңерем! Төндүр төлеп бериптер мен!“ – дээн. ²⁷ Хаан чалчазын кээрге бергеш, ооң хамык өрезин өршээгеш, салып чорудупкан.

²⁸ А ол чалча оон үнгеш, аңаа чүс мөңгүн чоос өрелиг бодунуң бир чалча эжинге таваржы берген. Ол эжин боой тудуп: „Өрең төле!“ – деп негеп эгелээн. ²⁹ Өрелиг эжи дис кырынга олурупкаш, аңаа сөгүрүп: „Хензиг-ле манап көрөм! Төлеп бериптер мен!“ – деп чаннып эгелээн. ³⁰ Ынчалза-даа демгизи манаксавайн, өрелиг эжин аппараткаш, өрезин эгиткиже, кара-бажыңче суктуртуп каан .

³¹ Ол бүгүнү көргөн өске чалчалар аажок хөңнү баксырааш, чүү болганын хаанынга дамчыдып четкеннер. ³² Хаан ынчан демги чалчазын кыйгырткаш, мынча дээн: „Өөдежок чалча! Мен хамык өреңни дилээң ёзугаар өршээвек мен бе?!“
³³ Сени өршээп кааным дег, эжиңни база өршээр ужурлуг эвес сен бе?“ ³⁴ Килеңнээн дээрги ол чалчаны аңаа хамык өрезин эгитпээже эриидээри-биле кара-бажыңче суктуртуп каан. ³⁵ Шуптуңар эш-өөрүңерни сеткилиңер ханызындан өршээвек болзуңарза, Дээрде Адам силерни база ынчалдыр аажылаар» .

**Иисустуң өг-бүлө тудары база
чарлышкын дугайында чугаалааны**
(Мк. 10:1-12)

19 Чугаалап дооскаш, Иисус Галилеяны каггаш, Иордан хемниң ол чарында Иудеяның черлеринче чорупкан. ² Мөөң чон Ону эдерип чораан, а Ол аңаа улусту экиртип турган.

³ Чамдык фарисейлер Иисуска чедип келгеш, Ону шенээр сагыштыг, айтырыг салган: «Эр кижии кандыг-даа чылдагаан-биле кадайындан чарлып болур бе?»

⁴ Харызызынга Ол мынча дээн: «А силер Чаяакчы эң эгезинде *эр биле кыс кижини чаяаган* дээнин номчувааныңар ол бе? ⁵ Оон мынча дээн болгай: „Эр кижии *ада-иезин каапкаш, кадайы-биле катчы бээр, олар ам ийи эвес, а чаңгыс мага-бот апаар*“ .

⁶ Ынчангаш олар ам ийи эвес, а чаңгыс мага-бот боор-дур . Бурганның каттыштырган чүвезин кижии чарып болбас ужурлуг ».

⁷ А олар Оон айтырыг салган: «Ынчаарга Моисей чүге эр кижиге *кадайынга чарлыр дугайында бижик бергеш, ону чандырыптар* деп чарлык болганыл?»

⁸ «Чүректериңер доң дош боорга, Моисей силерге *кадайларыңардан чарлырын чөпшээрээн-дир* – деп, Иисус харыылаан. – Ынчалза-даа эгезинде ындыг эвес турган. ⁹ Кадайының самыраанындан өске, кандыг-бир чылдагаан-биле оон чарылгаш, өске кадай алган кижии ашак-кадайның шынчы чоруун үрээни ол болур деп тур мен » .

¹⁰ А өөреникчилери Аңаа мынча дээн: «Кадайының мурнунга эр кижиниң хүлээлгелери

ындыг боор болза, шуут өгленмээни дээр-дир оң!»

¹¹ Иисус: «Мээң чугаалаан чүвемни шупту улус эвес, а чүгле Бурганның ындыг арга бергени улус хүлээп ап шыдаар – деп харыылаан. – ¹² Эр улустуң өг-бүлө тудуп шыдавазында элээн каш чылдагаан бар: чамдык улус төрүмелинден эр чаяаны чок боор, чамдыктарын өске улус акталап каан боор, а чамдыызы Дээрниң Чагыргазы дээш өг-бүлө тударындан ойталаар. Ону хүлээп ап шыдаар кижии хүлээп алгай аан!»

Иисустуң бичии уругларны алгап-йөрээгени

(Мк. 10:13-16; Лк. 18:15-17)

¹³ Ол үеде Иисус оларга холун дегзип, мөргүзүн дээш, бир улус Аңаа бичии уруглар эккелген. А Ооң өөреникчилери оларны эккелген улусту эрттирбейн турганнар. ¹⁴ Иисус ынчан мынча дээн: «Бичии уруглар Меңээ кээп турзун, оларга шаптыктап, эртерин хоруваңар! Дээрниң Чагыргазы олар ышкаш улустуу боор». ¹⁵ Иисус оларга холун дээскеш, ол черден чоруй барган.

Иисус болгаш бай кижии

(Мк. 10:17-31; Лк. 18:18-30)

¹⁶ Бир кижии Иисуска чедип келгеш, айтырыг салган: «Башкы! Мөңгө амыдырал чедип аар дизимзе, мен кандыг буян кылыын?»

¹⁷ «Чүгө буян дугайында Менден айтырдың? – деп, Иисус харыылаан. – Чүгле чаңгыс Бурган буянныг. А мөңгө амыдыралды алыр дизиңзе, Бурганның айтышкыннарын сагып чор» .

¹⁸ «А кандыгларын?» – деп, демгизи айтырган.

Иисус мынча дээн: «Кижии өлүрбе, кады чурттаан эжиңге өскерилбе, оорлава, мегелеп херечиле, ¹⁹ ада-иеңни хүндүлөп чор, чаныңда кижиге бодуңга бодуң дег ынак бол» .

²⁰ Аныяк эр Аңаа: «Мен ол бүгүнү сагып келдим . Меңээ ам чүү четпейн турары ол?» – дээн .

²¹ Иисус аңаа мынча деп харыылаан: ««Болбаазыраңгай кижии болуксазыңза , хамык эт-хөреңгиңни барып садыпкаш, акшазын ядыыларга үлөп беривит , ынчан дээрлерге эртине-байлактыг боор сен . А ооң соонда келгеш, Мени эдерип чорувут».

²² Ол сөстөрни дыңнааш, аныяк эр муңгаргай чорупкан, чүгө дээрге ол аажок бай кижии турган.

²³ Иисус ынчан Бодунуң өөреникчилеринге мынча дээн: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: бай кижиге Дээрниң Чагыргазынче кирери дыка-ла берге! ²⁴ База катап чугаалаайн: бай кижиниң Бурганның Чагыргазынче киреринден тевениң тевене үдүн өттүр өде бээри белен».

²⁵ Өөреникчилери ону дыңнааш, аажок кайгап: «Ынчаарга кым камгалалды ап шыдаарыл?» – деп айтырганнар.

²⁶ Иисус оларже топтап көргөш, мынча дээн: «Кижии ону шыдавас, ынчалза-даа Бурганның шыдавас чүвези чок ».

²⁷ Пётр ынчан Аңаа: «Көрүңер даан, бис хамык бар чүвевисти каапкаш, Силерни эдерип чоруптувус . Ынчаарга биске ол дээш, чүү боорул?» – дээн.

²⁸ А Иисус оларга мынча дээн: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: ам кээр чаа делегейге .Кижии амытан Оглу Бодунуң чайынналган дүжүлгезинге саадаптарга , силер – мени эдерген улус – Израильдиң он ийи аймаан шиидери-биле он ийи дүжүлгеге олургулаптар силер . ²⁹ Мен дээш, бажыңнарын, ха-дуңмазын, ада-иезин , ажы-төлүн азы черин кааптар кижии бүрүзү оон чүс катап хөйүнү алыр база мөңгө амыдыралды салгап алыр.

³⁰ Ынчалза-даа хөй ам баштайгылар бооп турарлар – сөөлгүлөр апаар, а ам сөөлгүлөр бооп турарлар – баштайгылар апаар» .

Виноград шөлүндө ажилчыннар дугайында угаадыглыг чугаа

20 «Дээрниң Чагыргазы дараазында үлегерге демей болуп турар. Бир-ле кижии Бодунуң шөлүнге ажилдаар улус хөлезилээр дээш, эртен эрте үнүпкен. ² Шөл ээзи ажилчыннарга хүнде бир мөңгүн чоос төлээр бооп дугуржуп алгаш, оларны виноград шөлүнче чорудупкан. ³ Хүн үнгенден бээр үш шак болганда, ол базаарже баргаш, чүнү-даа кылбайн турар өске улусту көрүп каан. ⁴ „Силер база мээң виноград шөлүмге барып ажилдаңар. Чогууру-биле төлээр мен“ – деп, ол чугаалаан. Демги улус чорупкан. ⁵ А ээ кижии үш шак болгаш, оон база үш шак болгаш, базаарже барып, база-ла ынчаар кылгылаан. ⁶ Ажыл шагының төнеринге чедир бир шак артканда, ол ынаар база катап чеде бергеш, ында турар улусту көрүп кааш: „Чүгө хүннү бадыр чүнү-даа кылбайн тур силер?“ – деп айтырган. ⁷ Олар аңаа: „Бисти кым-даа хөлезилеп албады“ – деп харыы бергеннер. Ээ кижии ол улуска: „Силер база виноград шөлүнче барыңар“ – дээн.

⁸ Жежээ дүшкенде, шөл ээзи бодунуң ажил башкарыкчызынга мынча дээн: „Ажылдааннарны чыггаш, оларның-биле сөөлүндө хөлезилээним улустан эгелээш, баштайгыларынга чедир санаш“ .

⁹ Ээ кижиниң сөөлүндө хөлезилеп алган улузу келгеш, кижии бүрүзү бир мөңгүн чоосту ап үнген.

¹⁰ Баштай хөлезилеттинген улус ынчан оон-даа хөйүнү алыр бис деп бодаан, ынчалза-даа олар база бир-бир мөңгүн чоос алган. ¹¹ Төлевириң алгаш, олар виноград шөлүнүң ээзинге ажынып: ¹² „Бо сөөлгү улус бир шак ажилдады, бис изиг хүн адаанга хүнзедир ажилдап келдивис, а силер оларны биске деңээр-дир силер“ – деп турганнар.

¹³ Ынчаарга ээ кижии оларның бирээзинге мынча деп харыылаан: „Мен сени хомудатпадым, өңнүк. Сен мээң-биле бир мөңгүн чооска дугуржуп алдың чоп. ¹⁴ Төлевириң алгаш, чорувут. А мен бо сөөлгү

кижиге сеңээ бергеним хирени бериксеп тур мен.
¹⁵ Акшамны бодум баш билир эргем чок кижиге мен бе? Азы мээң экииргээм дээш, адааргаарың ол бе?»

¹⁶ Шак ынчаар сөөлгүлөр – баштайгылар, а баштайгылар – сөөлгүлөр апаар ».

Иисустуң Бодунуң өлүмүнүң дугайында

үшкү удаа чугаалааны
 (Мк. 10:32-34; Лк. 18:31-34)

¹⁷ Иерусалимче бар чыткаш, Иисус он ийи элчинин улустан өскээр аппаргаш, оларга мынча дээн: ¹⁸ «Дыңнаңар, Иерусалимче чоокшулап кел чор бис. Аңаа ·Кижиге амытан Оглун Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчыларыңа тудуп бериптер. Олар Ону өлүрөр кылдыр шииткеш, ¹⁹ Ону дорамчылазын, эттеп-эриидезин база хере шапсын дээш, өске чоннар улунга тудуп бериптер. Ынчалза-даа үшкү хүнде Ол катап дирлип кээр» .

Иаков биле Иоанның дилээ

(Мк. 10:35-45)

²⁰ Иисуска ооң соонда Зеведейниң кадайы оолдары-биле кады келгеш, мөгөйип бараалгааш, Оон бир чүве дилээн.

²¹ Иисус оон: «Чүнү күзеп турарыңар ол?» – деп айтырган.

Демги кадай мынча дээн: «Силерниң Чагыргаңарга ийи оглум: бирээзи – оң талаңарга, а өскези – солагай талаңарга оруп аарын аазап көрүңер ».

²² Иисус: «Чүнү дилеп турарыңарны билбес-тир силер. Мээң ам ижерим дашканы ижип шыдаар силер бе?» – деп харыылаан.

Олар: «Шыдаар бис» – дээннер.

²³ Иисус оларга мынча дээн: «Мээң хилинчээмниң дашказын ижер силер, а кымның Мээң оң азы солагай таламга олурарын хайырлаары Менден хамаарышпас: аңаа Адамның айтып кааны улус орап».

²⁴ Ону дыңнааш, арткан он элчин демги ийизинге хорадап үнген. ²⁵ Ынчалза-даа Иисус оларны кый деп алгаш, мынча дээн: «Өске чоннарның чагырыкчылары боттарының улунун дарлап турарын, а даргалары оларны бастып турарын билер болгай силер. ²⁶ А силерниң араңарга ыңдыг чүве турбазын! Силерниң араңарда алдар-хүндүлүг болуксаар кижиге бар болза, чалчаңар болзун .

²⁷ Силерниң араңарга бир дугаар болуксаан кижиге бар болза, кулуңар болзун. ²⁸ Чүгө дээрге ·Кижиге амытан Оглу база-ла улус Аңаа бараан болзун дээш эвес, харын Боду бараан боору-биле база Бодунуң амы-тынының өртээ-биле хөй улусту хостап аар дээш келген болгай» .

Ийи согур кижини экирткени

(Мк. 10:46-52; Лк. 18:35-43)

²⁹ Иисус өөреникчилери-биле кады Иерихондан чоруп турда, оларны мөөң чон эдерип чораан.

³⁰ Орук кыдыыңа орган ийи согур кижиге оларның чаны-биле Иисустуң эртип бар чыдарын дыңнааш: «Дээрги! ·Давидтиң Оглу, бисти кээрге көрүңер!» – деп алгыржып үнген .

³¹ Улус согурларны кончуп: «Ыттаваңар!» – деп соксадырга, олар оон-даа ыткыр алгыржыр болган: «Дээрги! ·Давидтиң Оглу, бисти кээрге көрүңер!»

³² Иисус доктаай дүшкеш, оларны кый депкен. Ол: «Менден чүнү кылып берзин деп күзеп тур силер?» – дээн.

³³ Олар Аңаа: «Дээрги, бистиң карактарывыс көстүп келзин» – деп харыылааннар. ³⁴ Иисус кээрге бергеш , оларның карактарыңа холун дээскен. Согурлар ол-ла дораан көрө бергеш, Ону эдерип чорупканнар.

Иисустуң Иерусалимче байырлалдыг моорлап киргени

(Мк. 11:1-11; Лк. 19:28-38; Ин. 12:12-19)

21 Олар Иерусалимге чоокшулап келгеш, Елеон дааның чанында Виффагия суурга чедип келгенде, Иисус ийи өөреникчизин бурунгаар айбылапкаш, ² оларга чагып каан: «Мурнуңарда суурже барыңар. Аңаа баргаш, ол дораан кыс элчигенни болгаш ооң чанында аныяк элчигенчигешти баглап каан турарын көрүп каар силер. Оларны чешкеш, Меңээ эккелиңер. ³ А кандыг-бир кижиге силерден бир чүве айтырза: „Олар Дээргиге херек апарды“ – деп харыылаңар. Оларны ээзи доп-дораан салыптар». ⁴ Медээчиниң аксы-биле:

«·Сион-кыска мынча деңер :

„Көр даан, Хааның сенче кел чыдыр.

Биче сеткилдиг Хааның элчиген, ажилчын элчиген оглу

мунуп алган кел чыдыр“» – дээн сөстөр ынчаар боттанганы ол .

⁶ Өөреникчилер чоруткаш, бүгү чүвени Иисустуң чугаалаан аайы-биле кылганнар. ⁷ Олар элчигенчигешти иези-биле кады эккелгеш, хевин оларга чонай салгаш, Иисусту олуртупканнар.

⁸ Эңдерик хөй чон хевин Ооң мурнунда орукка дөжей сала берген , а өскелери ыяш будуктарын сыккаш, орукка чада салып чораан. ⁹ Ооң мурнунга база соонга бар чыткан эңдерик хөй чон ыткыр алгыржып турган:

«Осанна! ·Давидтиң Оглунга алдар-мактал!

Дээрги-Чаяакчының өмүнээзинден кел чыдар Кижиге алгадып-йөрээтсин!

Осанна! Өрү дээрге Бурганга алдар-мактал!»

¹⁰ Иисус Иерусалимче кирип кээрге, бүгү хоорай хөлзеп үнген. Улус: «Бо Кымыл?» – деп айтыржып

турган. ¹¹ А мөөң чон: «Бо дээрге Бурганның медээчизи Галилеяның Назарет чурттуг Иисус-тур» – деп харыылаар болган.

**Иисустуң садыгжыларны
Бурганның өргээзинден
үндүр ойлатканы**
(Мк. 11:15-19; Лк. 19:45-48; Ин. 2:13-22)

¹² Оон Иисус Бурганның өргээзиниң иштинче киргеш, ында садыг-наймаа кылып турган хамык улусту үндүр сывыртапкаш, акша солукчуларының столдарын болгаш көге-буга сатканнарның баартактарын аңдара октагылапкан. ¹³ Иисус оларга мынча дээн: «Бижилгеде: „Мээң өргээм мөргүл өргээзи деп адаттырар“ деп бижиттинген болгай, а силер ону дээрбечилер уязы кылып алган-дыр силер!»

¹⁴ Согур болгаш аскак-бүскек улус Бурганның өргээзинге Аңаа чедип кээрге, Ол аарыг улусту экиртип каан. ¹⁵ Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары Ооң кылып турган кайгамчык чүүлдерин көргөш база Бурганның өргээзинде бичии уругларның: «Осанна!{*} Давидтиң Оглунга алдар-мактал!» – деп алгыржып турарын дыңнааш, килеңней берип, ¹⁶ Аңаа: «Оларның чүү деп турарын дыңнап тур сен бе?!» – дээннер .

Иисус оларга: «Ийе – деп харыылаан. – Силер Бижилгеде: „Бичии уруглар болгаш эмер чаштарның аксындан алдар-макталды үндүрүп аар сен“ дээнин кажан-даа номчувааныңар ол бе?»

¹⁷ Иисус оон оларны каапкаш, хоорайдан Вифания суурже чоруй баргаш, аңаа хонуп алган.

Кургап калган фи́га ыяжы
(Мк. 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Эртенинде, хоорайже чанып ора, Иисус аштай берген . ¹⁹ Орук кыдыында фи́га ыяжын көрүп кааш, Ол аңаа чеде берген, ынчалза-даа бүрүлдерден өске чүнү-даа тыппаан . Ол ынчан ыяшка: «Моон соңгаар сеңээ кажан-даа чимис үнмес болзун!» – дээн. Фи́га ыяжы дораан-на кургап калган.

²⁰ Өөреникчилер ону көргөш, кайгап: «Фи́га ыяжы канчап ындыг дүрген кадып калды?» – деп айтырганнар.

²¹ Иисус мынча деп харыылаан: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: бүзүрээр-ле, чигзинмес-ле болзуңарза, фи́га ыяжы-биле болган чүүлдү кылыр хамаанчок, бо дагга безин: „Турулгаш, далайже дүже бер!“ – дээр болзуңарза, шак ынчаар бүде бээр . ²² Бүзүрээр-ле болзуңарза, мөргүп тура, дилээн чүвеңерниң дөгөрезин алыр силер» .

**Иисустуң эрге-чагыргазының
дугайында айтырыг**
(Мк. 11:27-33; Лк. 20:1-8)

²³ Иисус Бурганның өргээзинче кирип келгеш, улусту өөреди бээрге, Бурганның дээди

бараалгакчылары болгаш чоннуң баштыңнары Аңаа чедип келгеш, айтырыг салганнар: «Сен бо бүгүнү кандыг эрге-чагырга-биле кылып тур сен? Сеңээ ол эрге-чагырганы кым берди?»

²⁴ А Иисус оларга мынча деп харыылаан: «Мен база силерге бир айтырыг салыйн. Меңээ харыылаптар болзуңарза, силерниң айтырыыңарга база харыылаар мен. ²⁵ Иоанның сугже сугар эргези Бургандан келген бе азы кижилерден бе?»

Олар аразында сүмележи берген: «Бис: „Бургандан“ – дизивиссе, Ол: „Ынчаарга силер чүге Иоаннга бүзүрөвээниңер ол?“ – дээр болгай. ²⁶ А: „Кижилерден“ – дээр дээш, чондан коргар-дыр бис, чүге дээрге хамык улус Иоанны Бурганның медээчизи деп санаар болгай ». ²⁷ Олар Иисуска: «Билбес-тир бис» – деп харыылааннар.

Ол ынчан мынча дээн: «Мен база бо бүгүнү кандыг эрге-чагырга-биле кылып турарымны силерге чугаалавас мен».

**Ийи оолдуг ада дугайында
угаадыглыг чугаа**

²⁸ «А ам мындыг чүүл дугайында чүү деп бодаар силер че? Ийи оолдуг бир кижин турган-дыр. Бирги оглунга баргаш, ол мынча дээн: „Оглум, бөгүн баргаш, виноград шөлүңге ажылдап көр“. ²⁹ Оозу баштай: „Барбас мен“ – дээн, а ооң соонда өскээр боданыпкаш, чорупкан. ³⁰ Ачазы өске оглунга баргаш, база-ла ынча дээн. Демгизи: „Баар мен, дээрги“ – деп харыылаза-даа, барбайн барган. ³¹ Оларның кайызы ачазының аайындан эртпээн-дир?»

Олар: «Биргизи» – деп харыылааннар.

Иисус ооң соонда оларга мынча дээн: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: үндүрүг хавырыкчылары болгаш самыын-садар херээженнер Бурганның Чагыргазынче силерни мурнай кирер. ³² Чүге дээрге Иоанн силерге шын орук айтып, баштай чедип кээрге, силер аңаа бүзүрөвээн-дир силер. А олар Иоаннга бүзүрөөн болгай . Ол бүгүнү көргөш безин, дөмей-ле бачыдыңар миннип, Бурганче ээлбээн база аңаа бүзүрөвээн-дир силер».

**Виноград шөлүңү эээзиниң
дугайында угаадыглыг чугаа**
(Мк. 12:1-12; Лк. 20:9-19)

³³ «Ам өске угаадыглыг чугаадан дыңнаңар. Бир кижин бодунуң ээлээн черинге виноград тарып алган . Ол ону долгандыр кажаалааш, чимизин сы бастырап уургай каскаш, таңныылдаар суурга тудуп каан. Ооң соонда ол виноград шөлүн ажаакчыларга ачылалга берипкеш , боду өске чуртче чоруй барган . ³⁴ Дүжүт ажаар үе кээрге, ол бодунуң үлүүн алыр дээш, виноград ажаакчыларынче чалчаларын чорудупкан.

³⁵ Ынчалза-даа олар ооң чалчаларын тудуп алгаш, бирээзин эттеп, өскезин өлүрүп кааннар, а үшкүзүн

даш-биле соп каапканнар .³⁶ Шөл ээзи ынчан оон-даа хөй өске чалчаларын ыткан, ынчалза-даа виноград ажаакчылары оларны база шак ынчаар аажылааннар. ³⁷ Адак соонда ээ кижилер оларже бодунуң оглун чорудупкаш: „Мээң оглумну албан хүндүлөп көөрлөр“ – деп бодаан .³⁸ Ынчалза-даа виноград ажаакчылары ооң оглун көргөш: „Бо-даа салгакчызы-дыр! Ону өлүрүп каапкаш, өнчүзүн олчалап аалы“ – дээннер. ³⁹ Олар ону сегирип алгаш, виноград шөлүндөн үндүрө бергеш, өлүрүп кааннар .⁴⁰ Чүл че, шөлдүн ээзи чедип келгеш, виноград ажаакчыларын канчап кааптарыл?»

⁴¹ Олар Аңаа: «Ол хортаннарны каржызы-биле узуткааш, дүжүт ажаар өйде ооң үлүүн бээр өске ажаакчыларга виноград шөлүн ачыладып каар» – деп харыылааннар.

⁴² Иисус оларга мынча дээн: «Силер Бижилгеден номчувааныңар ол бе кай:

„Тудугжуларның херекчок дээш октапкан дажы эң чугула даш апарган.

Дээрги-Чаяакчы ынчалдыр кылган, ону көөрү биске кайгамчык-тыр!“

⁴³ Ынчангаш Бурганның Чагырказын силерден хунаап аарын база „дүжүдүн“ бээр чонга бериптерин силерге чугаалап тур мен. ⁴⁴ Кым ол дашче кээп ужарыл, чуурулдур ужуп аар, а кымче ол даш кээп дүжерил ону чылча басып каар» .

⁴⁵ Иисустуң угаадыглыг чугааларын дыңнааш, Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш фарисейлер Ооң оларның дугайында чугаалап турарын билип кааннар. ⁴⁶ Олар Иисусту тудуп хоругдаар деп барганнар, ынчалза-даа Ону Бурганның медээчизи деп хүлээп турар чондан кортканнар .

**Куда доюнуң дугайында
угаадыглыг чугаа**
(Лк. 14:15-24)

22 Иисус оларны угаадыглыг чугаалар дузасы-биле өөредирин уламчылап , мынча дээн:
² «Дээрниң Чагырказы дараазында үлегерге дөмей. Бодунуң оглунуң куда доюн кылган бир хаан турган .³ Ол чалаан аалчыларынче чалчаларын ыткан, ынчалза-даа чалатканнар келиксевейн барган.
⁴ Хаан өске чалчаларын ыдып, оларга чагып каан: „Чалаан улзумга чугаалаңар: ‘Дойга белеткелим доозулду, семиртир азыраан молдургаларым, шарыларым соп алдым, бүгү чүве белен. Куда доюнче моорлаңар“».

⁵ Ынчалза-даа чалаттырганнар тоовайн, боттарының ажил-херектерин кылып, тарай бергеннер. Бирээзи шөлче үнүпкен, өскези садыглаар черинче чорупкан, ⁶ а чамдыктары ооң чалчаларын сегирип алгаш, дорамчылап өлүрүп каапканнар .⁷ Хаанның килеңи хайынгаш, шериглерин ыдарга, олар өлүрүкчүлерни шаажылааш, ол улустуң хоорайын өрттедипкеннер .

⁸ А ооң соонда хаан чалчаларына мынча дээн: „Куда доюнга хамык чүве белен-дир, ынчалза-даа чалаан улзум алдар-хүндүге төлөп чок болган-дыр .⁹ Ам орук белдирлеринче баргаш, таварышкан улустуң шуптузун дойже чалаңар“ .¹⁰ Чалчалар ынчан кудумчулар кезип үнгеш, таварышкан-на чонну: эки-даа, бак-даа улусту чыып эккелгеннер. Аалчылар дойлаар черни долдур ээлепкен.

¹¹ Хаан аалчыларын көөрү-биле үнүп келгеш, байырлалда кедер хеви чок кижилер көрүп каан. ¹² Ол аңаа мынча дээн: „Өңүк, сен бээр канчап байырлал хеви чок кирип келдиң?“ Оозу ыттаван. ¹³ Хаан ынчан чалчаларына: „Ооң хол, будун хүлээш, дашкаар, улус ыглажып, диштерин кыжырадып турар караңгыдыва, үндүр октаптыңар “ – деп дужааган.

¹⁴ Чалаттырганнар хөй, а шилиттингеннер эвээш болдур ийин».

**Императорга бээр
үндүрүг дугайында**
(Мк. 12:13-17; Лк. 20:20-26)

¹⁵ Фарисейлер ынчан үне бергеш, Иисусту, сөзүңге сылдаглап , канчап тудуп алырын дугуржуп эгелээннер. ¹⁶ Олар Иисусче боттарының өөреникчилерин иродианнар-биле катый чорудупканнар .

«Башкы! – деп, айбылаткан улус чугаалаан. – Силерни шынчы база Бурганның алыс шын оруунга өөредип чоруур кижилер деп билир бис. Кижилерни ылгай көрбөс болгаш , оларның эрге-ажыына бараан болбас-тыр силер. ¹⁷ Ынчаарга Силерниң бодалыңар чүл, биске чугаалап көрүңер: императорга үндүрүг төлээр ужурлуг бис бе азы чок бе?»

¹⁸ Иисус оларның кара сагыштыын билгеш , мынча дээн: «Ийи арынныглар, Мени чүге шенеп тур силер? ¹⁹ Үндүрүг төлээр чоозуңарны Меңээ көргүзүңер». Аңаа мөңгүн чоос эккеп бээрге, ²⁰ Иисус олардан: «Мында кымның чурук-дүрзүзү база ады бар-дыр?» – деп айтырган.

²¹ Олар: «Императорнуң» – деп харыылааннар. Иисус ынчан: «Ынчаарга императорга – императорнуун, а Бурганга – Бурганнын бериңер» – дээн .

²² Ындыг сөстөр дыңнааш, оларның аксы хак деп, Иисустан ырап чоруй барганнар.

**Өлүглер аразындан
катап дирлириниң дугайында**
(Мк. 12:18-27; Лк. 20:27-40)

²³ Ол-ла хүн «Өлгөн улус катап дирилбес» дижир ·садукейлер Иисуска чедип келгеш, айтырыг салган:

²⁴ «Башкы, Моисей биске: „Кандыг-бир эр кижилер ажы-төл чок тургаш, өлү бээр болза, ооң дуңмазы дулгуяк чавазы-биле өгленгеш, бодунуң өлгөн акызының үре-салгалын уламчылаар ужурлуг“ –

деп чугаалаан-дыр. ²⁵ Бистиң аравыска чеди алышкы чораан дижит. Улуу кадайлангаш, ажы-төл арттырбайн, өлүп калган. Ооң кадайы улуг чуржунга кадай бооп арткан. ²⁶ Ийиги, үшкү дуңмазы болгаш шупту чеди алышкы-биле база ындыг болган. ²⁷ Адак соонда ол кадай база мөчөөн. ²⁸ Хамык өлгөн улус катап дирлип кээрге, херээжен кымның кадайы боорул? Алышкылар ону чеделээн кадайланып чорааннар болгай».

²⁹ Харызынга Иисус мынча дээн: «Соора баргандыр силер, чүгө дээрге Бижилгелерни-даа, Бурганның күчү-күжүн-даа билбес-тир силер. ³⁰ Катап дирилген улус кадай-даа албас, ашакка-даа барбас, харын Бурганның дээрде төлээлеринге дөмей болур. ³¹ А өлүглер аразындан катап дирлишкынге хамаарыштыр Бурганның силерге: ³² „Мен – Авраамның Бурганы, Исаактың Бурганы болгаш Иаковтуң Бурганы-дыр мен“ – дээнин номчуваан силер бе? Ол – өлүглерниң эвес, а дириглерниң Бурганы-дыр» .

³³ Улус Иисусту дыңнааш, Ооң берген өөредиин магадап ханмааннар.

Эң чугула айтышкын дугайында

(Мк. 12:28-34; Лк. 10:25-28)

³⁴ Фарисейлер Иисус Бодунуң харызы-биле саддукейлерниң аксын дуй шаапкан деп дыңнааш, чаңгыс черге чыгып келгеннер. ³⁵ Ынчан оларның бирээзи, ном-хоойлу тайылбырлакчызы, Иисусту шенеп, айтырыг салган: ³⁶ «Башкы, ыдыктыг хоойлуда эң чугула айтышкын кайызыл?»

³⁷ Ол мынча дээн: « „Бодунуң Бурганың Дээрги-Чаяакчыга бүгү-ле чүлдү-чүрээнден, бүгү-ле сеткил-сагыжыңдан, бүгү-ле угаан-сарылыңдан ынак бол“ . ³⁸ Бо дээрге бирги болгаш эң чугула айтышкын-дыр. ³⁹ А ийиги айтышкын аңаа дөмейлешкек: „Чаныңда кижиге бодунга бодун дег ынак бол“ . ⁴⁰ Бо ийи айтышкында бүгү ыдыктыг хоойлу болгаш медээчилерниң өөредиин туттунуп турар ».

Давидтиң Оглуңуң дугайында

(Мк. 12:35-37; Лк. 20:41-44)

⁴¹ Ону долгандыр чыгып келген фарисейлерден Иисус айтырыг салган: ⁴² «Бурганның шилип алган Христозун чүү деп бодаар силер: Ол кымның Оглул?»

Олар Аңаа: «Давидтиң Оглу-дур» – деп харыылааннар .

⁴³ Иисус оларга мынча дээн: «Ынчаарга Давид Бурганның Сүлдезинге башкарткаш, чүгө Ону Дээргим деп адааныл:

⁴⁴ „Дээрги-Чаяакчы мээң Дээргимге мынча дээн: *‘Дайзыннаныңны буттарың адаанга эккеп салбаан шаамда,*

Мээң оң таламга олур’” .

⁴⁵ Бир-тээ Давид Ону Дээргим деп турар болганда, Христос канчап Давидтиң Оглу боорул?»

⁴⁶ Кым-даа Аңаа удур чаңгыс сөс-даа эдип шыдаваан. Ол хүнден эгелээш, кым-даа Аңаа кандыг-бир айтырыг салып дидинмээн .

Фарисейлерден болгаш

ном-хоойлу

тайылбырлакчыларындан кичээндириг

(Мк. 12:38-40; Лк. 11:37-52; 20:45-47)

23 Иисус ынчан чон-биле база Бодунуң өөреникчилери-биле чугаалажы берген. ² Ол мынча дээн: «Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер Моисейниң салгакчылары-дыр. ³ Силер бүгү чүвени оларның айыткан аайы-биле кылыңар, ынчалза-даа оларның ажил-херээн өттүнмеңер, чүгө дээрге олар өөредип турар чүвезин боттары сагывас-тыр . ⁴ Олар угдунмас аар чүьктү улустуң эгиннеринге чүктедип турарлар, а боттары чаңгыс салаазын безин шимчедип, улуска дузалажыр хөңнү чок-тур. ⁵ А кандыг-бир чүве кылза, чүгле ат чолуп кылырлар, оларның хаваанда болгаш холунда Бижилге шыгжаан хапчыгаштары калбарып , а шыва тонунуң салбакталчак хаажылары узап бар-ла чыдар . ⁶ Олар найыр-дойларга база синагогаларга хүндүткелдиг дөрге оарынга ынак . ⁷ Олар улус чыгыр шөлдерге амыр-менди дыңнаарынга база улуска: „Башкы!“ – деп адаттырарынга ынак.

⁸ А силерни „башкылар“ деп адавазын , чүгө дээрге силерде чүгле чаңгыс Башкы бар, а силер шупту акы-дуңмашкы силер . ⁹ Черге кымны-даа „ачай“ деп адаваңар, чүгө дээрге силерде чүгле чаңгыс Дээрге саадаан Ада бар . ¹⁰ Силерни „башкарыкчы“ деп адавазын, чүгө дээрге силерде чаңгыс Башкарыкчы – Христос бар. ¹¹ Силерниң араңарда эң чугулаңар чалчаңар болзун . ¹² Бодун өрү көрдүнер кижиге дора көрдүрер, а бодун боду дора көргөн кижиге өрү көдүртүр .

¹³ Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер, ат болур силер! Ийи арынныглар! Силер улустан Дээрниң Чагыргазын дуглап, боттарыңар-даа ынаар кирбес, ынаар кириксээннерни-даа кирибес-тир силер .

¹⁵ Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер, ат болур силер! Ийи арынныглар! Чаңгыс-даа бол кижини иудей шажынче ээлдирип аар дээш, далайны кежип, черни эртип турар-дыр силер, а ээлдирип алгаш, ону бодуңардан ийи катап дора бужар амытанче хуулдуруптар-дыр силер.

¹⁶ Согур баштакчылар , ат болур силер! Мынча деп турар-дыр силер: „Кандыг-бир кижиге Бурганның өргээзи-биле даңгыраглаар болза, ол чүү-даа дивээн-дир, а Бурганның өргээзинде алдын-биле даңгыраглаар болза, ол аазаашкынын күүседир ужурлуг“ . ¹⁷ О, согур сээдеңнер! Чүү чугулал: алдын бе азы ол алдынны ыдыктаан Бурганның өргээзи бе?! ¹⁸ Оон ыңай мынча деп турар-дыр силер: „Кандыг-бир кижиге өргүл салыр бедигээш-биле

даңгыраглаар болза, ол чүү-даа дивээн-дир, а аңаа салган өргүл-биле даңгыраглаар болза, ол аазаашкынын күүседир ужурлуг".¹⁹ Согурлар! Чүү чукулал: өргүл бе азы ол өргүлдү ыдыктаан бедигээш бе?!²⁰ Өргүл салыр бедигээш-биле даңгыраглаар кижиги ында салган өргүл-биле база даңгыраглап турары ол-дур.²¹ Бурганның өргээзи-биле даңгыраглаан кижиги ында чурттаан Бурган-биле база даңгыраглап турары ол. ²² Дээр-биле даңгыраглаан кижиги Бурганның дүжүлгези болгаш ында саадаан Бурган-биле база даңгыраглап турары ол-дур.

²³ Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер, ат болур силер! Ийи арынныглар! Мята, койнут болгаш тмин деп оъттарның дүжүдүнүң оннуң бир кезиин берип-даа турзуңарза, ыдыктыг хоойлуда эң чугула чүүлдерни: шын шииткелди, энерелди болгаш шынчы чорукту херекке албас-тыр силер. Баштайгызын кылыр ужурлуу шын, а сөөлгүзүн кылырын база утпаза эки.²⁴ Согур баштакчылар! Ымырааны шүүп кааптар, а тевени ажырыптар-дыр силер!

²⁵ Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер, ат болур силер! Ийи арынныглар! Аяктавааңарның даштын аштап-арыглап-даа турзуңарза, ишти-хөңнүңерни чазый-харам чорук база бузут долган-дыр.²⁶ Согур фарисей! Баштай аяаңның иштин аштап-арыглап ал, ынчан ооң дашты база арыг боор.

²⁷ Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер, ат болур силер! Ийи арынныглар! Агарты чугайлаан чевеглерге дөмей-дир силер: оларның дашты чараш ышкаш, а иштин өлүг сөөктер база янзы-бүрү бужар чүүлдер долган!

²⁸ Силер база ындыг силер: даштыңардан көөрге, Бурганга шынчы улус ышкаш көстүр силер, а ишти-хөңнүңерни ийи арынныг база кем-буруулуг чорук долган.

²⁹ Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер, ат болур силер! Ийи арынныглар! Бурганның медээчилеринге чевег тураскаалдары тудуп, чөптүг-шынныг улустуң чевеглеринде тураскаалдар каастап: ³⁰ „Ада-өгбевистиң үезинде чурттап чораан болзувусса, медээчилерниң ханын төгеринге олар-биле кады киришпес ийик бис“ – деп турар-дыр силер. ³¹ Силер ооң-биле, „Медээчилерни өлүрүп чораан улустуң салгакчылары бис“ деп, боттарыңарга удур херечилээниңер ол-дур. ³² Ындыг болганда, уламчылаңар-ла, ада-өгбеңерниң эгелээн чүвезин эчизинге чедириңер-ле!

³³ Чыланнар база чылан сыскындылары! Тамыже дүжүрер шииткелден канчап ойлаар силер! ³⁴ Мен силерже медээчилерни, мерген угаанныгларны, башкыларны чорудуп тур мен, а силер оларның чамдыызын өлүрүп база хере шава бээр силер, өскелерин синагогаларыңарга эриидең база хоорайдан хоорайже сывыртай бээр силер. ³⁵ Кем-

буруу чок Авелдиң ханындан эгелээш, өргүл салыр бедигээш биле Бурганның өргээзиниң аразынга өлүрүп кааныңар Берехияның оглу Захарияның ханынга чедир, чер кырынга төгүлгөн бүгү чөптүг-шынныг улустуң ханы дээш, шииткелди чүктээр силер. ³⁶ Алыс шынны чугаалап тур мен: ол бүгү кеземче бо салгалга дүжер!»

Иисустуң Иерусалим дээш кажыдалы (Лк. 13:34-35)

³⁷ «О, Иерусалим, Иерусалим! Бурганның медээчилерин өлүрүп турар база сенче чорутканнарны даш-биле соккулап каар хоорай! Куштуң бодунуң чаш төлдерин чалгынының адаанга чыып аары дег, Мен чеже катап Иерусалимниң чурттакчыларын чыып аарын күзедим, ынчалза-даа силер ону күзеведиңер! ³⁸ Ол-дур, силерниң өргээңер ээн кагдынар-дыр. ³⁹ „Дээрги-Чаяакчының өмүнээзинден кел чыдар Кижиги алгадып-йөрээтсин!“ – дей бээриңер шаг-үе келбээн шаанда, Мени ам черле көрбөзиңерни чугаалап тур мен».

Келир үеде болур хөлээшкиннер (Мк. 13:1-13; Лк. 21:5-19)

24 Иисус оон Бурганның өргээзинден үнгеш, бар чыдырда, өөреникчилери Аңаа чоокшулап келгеш: «Бурганның өргээзиниң тудугларының чаражын!» – деп барганнар.

² Иисус оларга мынча дээн: «Бо бүгүнү көрүп тур силер бе? Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: маңаа туружундан шимчевээн даш безин артпас, шупту тудуглар үрегдеттирип-буступ каар».

³ Иисус Елеон даанга чааскаан олурда, өөреникчилери Аңаа чедип келгеш, айтырыг салганнар: «Ол айыыл-халап кажан боорун биске чугаалаңарам. Силерниң чедип кээриңерни болгаш бо делегейниң төнчүзүн кандыг демдек бадыткаарыл?»

⁴ Иисус оларга мынча деп харыылаан: «Кандыг-даа улуска дуурайладып аарындан кичээниңер.

⁵ Чүге дээрге хөй-ле кижиги Мээң адым тудуп: „Мен – Христос-тур мен“ – деп келгеш, эңдерик улусту мегелеп кааптар. ⁶ Чоокта дайын-чааның шимээнин болгаш ыракта дайын-чаалар дугайында чугааларны дыңнап каар силер. Ындыг-даа болза, кортпаңар. Ол бүгү болур ужурлуг, ынчалза-даа бүгү чүвениң ылаптыг төнчүзү ол эвес-тир. ⁷ Ийе, бир чонче өске чон, бир күрүнеже өске күрүне халдай бээр. Чер болганга аш-чут база чер шимчээшкиннери болур: ⁸ ол бүгү, божаан херээженниң эъдиниң аары дег, хилинчектиң чүгле эгези-дир.

⁹ Силерни ынчан хилинчектээр дээш, улуска тудуп берип, өлүрүп эгелээр. Мээң адым ужун бүгү кижиги төрөлгөтен силерни көөр хөңнү чок апаар.

¹⁰ Эндерик улус бо моондакты ажып шыдавастап, бот-боттарын сатчып база көрүшпестеп эгелээр .

¹¹ Хөй меге медээчилер ынчан тыптып келгеш, эңмежок улусту мегелеп кааптар . ¹² Бузут ынчалдыр нептерээрге, эндерик улустуң ынакшылы соой бээр. ¹³ Ынчалза-даа ол бүгүнү эчизинге чедир шыдашкан кижичи камгалалды алыр . ¹⁴ Дээрниң Чагыргазының дугайында бо Буянның Медээни бүгү делегейге, хамык чоннарга медеглээн турар , бүгү чүвениң төнчүзү чүгле ооң соонда кээр».

Ам кээр коргунчуг айыыл-халап

(Мк. 13:14-23; Лк. 21:20-24)

¹⁵ «Ол дугайында Даниил медээчининч чугаалааны, ыдыктыг черде турар *хоозуралдың бужар чудун* көрүп кагзыңарза (номчуп орап кижичи шын угаазыны!), ¹⁶ Иудеяда чурттаан улус дагларже дезипсин. ¹⁷ Бажыңының кырынга турган кижичи, эт-севин алыр дээш, бажыңынче дүжүп кирбезин . ¹⁸ Шөлге ажылдап чораан кижичи, идик-хевин алыр дээш, бажыңынче эеп келбезин. ¹⁹ Ол хүннерде иштиг-сааттыг болгаш эмер чаш уруг-дарыглыг улус ат болур! ²⁰ Кыжын азы амыр-дыш хүнүнде деспес дээш мөргүңер. ²¹ Бо делегейни чаяганындан бээр, амдыгаа чедир кажан-даа болбаан база моон соңгаар кажан-даа болбас коргунчуг хилинчек ол үеде болур . ²² Бурган ол хүннерниң санын кызырбаан болза, амылыг кижичи бүрүзү менди үнмес ийик. Ынчалза-даа Бодунуң шилип алганы улус дээш, Бурган ол хүннерниң санын кызырар .

²³ Силерге ынчан кандыг-бир кижичи: „Көр, Христос бо-дур!“ азы „Ол бо-дур!“ – дээр болза, аңаа бүзүревеңер! ²⁴ Чүге дээрге боттарын „Христос мен“ дээр азы „Медээчи мен“ дээр улус тыптып келгеш, болдунар-ла болза, Бурганның шилип алган улузун безин мегелээр дээш, өндүр улуг бадыткал демдектери болгаш кайгамчык чүүлдер көргүзөр . ²⁵ Дыңнаңар, Мен силерни баш бурунгаар сагындырдым .

²⁶ Ынчангаш силерге: „Көрүңер, Христос ээн кургаг ховуда-дыр!“ – дээр болза, ынаар барбаңар азы: „Көрүңер, Ол мында, дуу бажыңда чаштынып турар-дыр“ – дээр болза, бүзүревеңер. ²⁷ Чөөн чүктен кызаш дээш, барыын чүкке чедир кызаңнаан чаңнык дег, Кижичи амытан Оглу ынчалдыр эеп кээр . ²⁸ Кайда сек чыдарыл, аңаа сек чиир куштар чыгып кээр» .

Кижичи амытан Оглуңуң чедип кээри

(Мк. 13:24-27; Лк. 21:25-28)

²⁹ «Ол хүннерниң айыыл-халавы болуп эрткен дораан-на, *хүн караа өжер , ай чырытпастай бээр, сылдыстар дээрден кээп дүжер база*

дээрниң күчү-күштери сириңейнип, божаңнай бээр .

³⁰ Кижичи амытан Оглуңуң кээриниң демдээ ол үеде дээрге көстүп кээр. Күчү-күжү биле өндүр чырыыңга бүргеткен, *дээрниң булуттарын кырлап кел чыдар Кижичи амытан Оглуң көрүп кааш , чер кырында хамык аймак-чон кажыыдап база ыглажып эгелээр .* ³¹ Ол, трубаны ыткыр этсип , Бодунуң шилип алган улузун чырык черниң дөрт чүгүндөн, өртемчейниң бир кыдыындан өске кыдыыңга чедир чыып эккелзин дээш, Бодунуң төлээлерин чорудуптар» .

Фига ыяжының чижээ-биле

кичээндириг

(Мк. 13:28-31; Лк. 21:29-33)

³² «Фига ыяжындан үлегер-чижектен алыңар: ооң будуктары хөөп, бүрүлери частып кээрге, чай удавас дүжер дээрзин эндевес болгай силер. ³³ Шак ынчалдыр, ол бүгүнү көргеш, Кижичи амытан Оглу мырыңай бо, эжик аксында келген дээрзин билип алыңар. ³⁴ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: ол бүгү чүве боттанмаан шаанда, бо салгалдың улузу өлүп читпес . ³⁵ Дээр биле чер эстип-хайлы бээр, а Мээң сөстөрим эстип-хайылбас» .

Шагы, хүнү билдинмес

(Мк. 13:32-37; Лк. 12:38-40; 17:26-30, 34-36)

³⁶ «А ол хүннүң база шактың кажан кээрин кым-даа: дээрниң төлээлери-даа, Оглу-даа билбес – чүгле Бурган Ада Боду билир . ³⁷ Нойнуң үезинде болуп турганы дег , Кижичи амытан Оглуңуң чедип кээр хүнүнде база ындыг боор. ³⁸ Ол хүннерде, суг халавының мурнуу чарыында, Нойнуң бажың-хемезинге олурупканы хүнге чедир, улус-чон ижип-чип, кадай ап база ашакка барып келген болгай. ³⁹ Суг халап келгеш, оларның шуптузун узуткап каггыжеге чедир , олар чүнү-даа угаап бодавааннар. Кижичи амытан Оглу чедип кээрге, база шак ындыг боор. ⁴⁰ Ийичи кижичи ынчан шөлде ажылдап турар болза, бирээзин алгаш баар, а өскезин арттырып каар . ⁴¹ Ийичи херээжен дээрбеге тараа дээрбелеп турар болза, бирээзин алгаш баар, а өскезин арттырып каар.

⁴² Ынчангаш одуг-сергек болуңар, чүге дээрге Дээргиңерниң кандыг хүнде чедип кээрин билир эвес силер . ⁴³ Мону база билип алыңар: бажың ээзи дүнекиниң каш шакта оор кээрин билир турган болза, ол удувас ийик база бодунуң бажыңын оорлаттырбас ийик . ⁴⁴ Ынчангаш силер база белен болуңар, чүге дээрге Кижичи амытан Оглу силерниң манаваан шагыңарда чедип кээр» .

Шынчы база шынчы эвес

ийи чалча

(Лк. 12:42-48)

⁴⁵ «Шынчы болгаш сарыылдыг чалча кандыг болурул? Бажың ээзи бир чалчазын өскелериниң

бажынга салгаш, оларга аъш-чемни чогуур үезинде бээр кылдыр томуйлап каан дижик. ⁴⁶ Ээзи чедип келгеш, ооң ынчалдыр ажылдап турарын көрүп каар болза, ол чалча амыр-чыргалдыг .

⁴⁷ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: ээзи ону бүгү ээлээн чүвезиниң бажынга олуртуп каар. ⁴⁸ А ол чалча ойлук чок болуп, бүдүү иштинде: „Мээң дээргим ам дораан келбес-ле болгай“ – дээш , ⁴⁹ өске чалчаларны эттеп-соп, а боду чилбиленип, арагачылар-биле пактай берген дижик. ⁵⁰ Ындыг чалчаның ээзи ооң манавааны хүнде база бодавааны шакта чедип келгеш, ⁵¹ ону чула кезеткеш, ийи арынныг улус-биле дөмей кылдыр аажылаар. Аңаа ыы-сыы үнер база диштер кыжыраажы дыңналыр ».

Он кыс дугайында угаадыглыг чугаа

25 «Ол хүнде Дээрниң Чагыргазы мындыг үлегерге дөмей. Үс куткан деңнерин туткаш, күдээже уткуштур үнүпкен он кыс турган. ² Оларның бежи угаанныг, а бежи мелегей чүве-дир. ³ Мелегей кыстар деңнерин ап алза-даа, немей кудар үзү чок болганнар. ⁴ А угаанныг кыстар деңнери-биле катай саваларда үзүн база ап алганнар. ⁵ Күдээ оол саадай бээрге , бүгү кыстарның бажы согаш кыннып, удуй бергеннер. ⁶ Дүн ортузунда: „Көрүңер, күдээ кел чор! Ону уткуп үнүңер!“ – деп кыйгы дыңналган. ⁷ Ол дораан хамык кыстар тура халышкаш, деңнерин кыпсып эгелээннер. ⁸ Мелегей кыстар угаанныгларынга: „Үзүңерден бичииден бериңерем, деңнеривис өжүп тур“ – дээннер. ⁹ А угаанныг кыстар: „Чок, бербес бис, оон башка үс силерге-даа, биске-даа четпейн баар. Ооң орнунга садыгжыларже баргаш, садып алыңар“ – деп харыылааннар. ¹⁰ Олар үс садып ап чоруур аразында, күдээ чедип келген. Белен турган беш кыс ооң-биле кады куда доюнче кире бээри билек, оларның соондан эжикти хаапкан.

¹¹ Ооң соонда арткан кыстар чедип келгеш: „Дээрги! Дээрги! Эжиң ажыдып көр!“ – дээннер . ¹² А ол: „Чок, силерни билбесим ылап шын“ – деп харыылаан . ¹³ Ынчангаш серемчилелдиг болуңар , чүге дээрге ·Кижини амытан Оглуңуң чедип кээр хүнүн-даа, шагын-даа билбес болгай силер» .

Немелде чок болган акша дугайында угаадыглыг чугаа (Лк. 19:12-27)

¹⁴ «Ынчан ырак чуртче чоруп тура, бодунуң чалчаларын кый деп алгаш, эт-хөреңгизин оларга карактадып каан кижини-биле болганы дег болур. ¹⁵ Ол бир чалчазынга – беш, өскезинге – ийи, а үшкүзүнге – бир шоодай мөңгүн акша берип каан. Кижини бүрүзүнге ооң шыдаар шаг-шинээн барымдаалап бергеш, боду чорупкан. ¹⁶ Беш шоодай мөңгүн алган кижини ол акшаны дораан саарылгаже киригеш, немей бешти ажылдап алган.

¹⁷ Ийи шоодай мөңгүн алган кижини база ийини немей ажылдап алган. ¹⁸ А бир шоодай мөңгүн алган кижини баргаш, оңгар каскаш, дээргизиниң акшазын ынаар хөөп каан.

¹⁹ Үр үе эрткен соонда, чалчаларның дээргизи ээп келгеш, оларга карактадып каан акшазы дээш, харыы тударын негээн . ²⁰ Беш шоодай акша алган кижини келгеш, немей база бешти эккелген. Ол мынча дээн: „Дээрги, силер меңээ беш шоодай акша берген силер, а бо мээң немей ажылдап алганым беш шоодай акша-дыр“. ²¹ Дээргизи аңаа: „Кончуг эки-дир, сен эки болгаш шынчы чалча-дыр сен! Сен бичии херек башкарарыңа шынчың көргүстүң, ам сеңээ улуг ажыл-херек дагзыр мен . Мээң өөрүшкүм үлежип көр“ – дээн.

²² Ийи шоодай акша алган кижини база чедип келгеш: „Дээрги, силер меңээ ийи шоодай акша бээриңерге, немей база ийини ажылдап алдым“ – дээн. ²³ Дээргизи аңаа: „Кончуг эки-дир, сен эки болгаш шынчы чалча-дыр сен! Сен бичии херек башкарарыңа шынчың көргүстүң, ам сеңээ улуг ажыл-херек дагзыр мен. Мээң өөрүшкүм үлежип көр“ – дээн.

²⁴ Ооң соонда бир шоодай акша алган кижини чедип келгеш, мынча дээн: „Дээрги, мен силерни каржы-хажагай кижини деп билир мен: тарываан-даа чериңерден ажаап аар, чашпаан-даа чериңерден чыып аар болгай силер. ²⁵ Мен силерден сезиндим, ынчангаш акшаңарны черге хөөп кагдым. Акшаңар бо-дур, ап ап көрүңер“. ²⁶ Дээргизи аңаа: „Сөлгүжок бак, чалгаа чалча! Тарываан-даа черимден ажаап аарымны, чашпаан-даа черимден чыып аарымны билир ышкажыл сен. ²⁷ Ындыг болганда, мээң акшамны саарылгаже кирир турган-дыр сен, мен ынчан ээп келгеш, акшамны орулгазы-биле катай алгай эртик мен. ²⁸ Ооң бир шоодай акшазын хунаап алгаш, он шоодай акшалыг кижиге бериптиңер. ²⁹ Чүвези бар кижиге оон-даа немей бээр, ол ынчан артыкшылдыг боор, а чүвези чок кижиниң бар бичии-даа чүвезин хунаап алыр . ³⁰ Бо сөлгүжок бак чалчаны дашкаар, улус ыглап-сыктап, диштерин кыжыраткан караңгыже үндүр октаптыңар “ – дээн».

Чоннарны шиидери

³¹ «Бодунуң өндүр чырыыңа бүргеткен ·Кижини амытан Оглу хамык төлээлеринге үдеткен чедип келгеш , Бодунуң чайынналган дүжүлгезинге саадаптар . ³² Ооң мурнунга бүгү чоннар чыгып кээр . Ол улусту, кадарчының хоюн өшкүзүндөн үзери дег, ийи кезекке үзүп аар . ³³ Ол хоюн – оң талазыңа, а өшкүзүн – солагай талазыңа бөлүп аар. ³⁴ Хаан ынчан оң талазында турарларга мынча дээр: „Мээң Адамга алгадып-йөрээткеннер, бээр келиңер! Өртемчейини чаяганыңдан бээр силерге белеткээн Дээрниң Чагыргазын салгап алыңар . ³⁵ Чүге дээрге Мен аштап турумда, силер Мени чемгерип кагдыңар; суксап турумда, силер Мээң

суксунум хандырдыңар; чер кезип чорумда, силер Мени хоргададып алдыңар ;³⁶ чанаш турумда, силер Мени хепкерип кагдыңар; аарып чыдырымда, силер Мени ажаап-карактап келдиңер; кара-бажыңга чыдырымда, силер Меңээ ужуражып турдуңар”.

³⁷ Чөптүг-шынныг улус ынчан Аңаа мынча деп харыылаар: „Дээрги, кажан бис аштап туруңарда көргөш, Силерни чемгерген улус боор бис, суксап туруңарда көргөш, суксунуңар хандырган улус боор бис? ³⁸ Чер кезип чоруңарда көргөш, хоргадал берген улус боор бис; чанаш туруңарда көргөш, хепкерген улус боор бис? ³⁹ Кажан бис аарып туруңарда көргөш, Силерни ажаап-карактаан улус боор бис; кара-бажыңга чыдырыңарда көргөш, ужурашкан улус боор бис? Кажан ынчалган улус боор бис?”

⁴⁰ Хаан оларга мынча деп харыылаар: „Алыс шынны чугаалап тур мен: Мээң бо эң бичии дуңмаларымның бирээзинге ол бүгүнү кылганыңар дээрге-ле ону Меңээ база кылганыңар ол-дур” .

⁴¹ А ооң соонда Хаан солагай талазында турарларга мынча дээр: „Менден ырап чоруңар, каргыштыг хейлер! Эрликке болгаш ооң төлээлеринге белеткээн мөңгө отче барыңар .

⁴² Мен аштап турдум, а силер Мени чемгербединер; Мен суксап турдум, а силер Мээң суксунум хандырбадыңар; ⁴³ Мен чер кезип чордум, а силер Мени хоргадатпайн бардыңар; чанаш турдум, а силер Мени хепкербединер, аарып турдум база кара-бажыңга чыттым, а силер Менче сагыш салбадыңар”.

⁴⁴ Олар ынчан мынча дээр: „Дээрги, кажан бис Силерниң аштап, суксап азы чер кезип турганыңарны, чанаш чораныңарны, аарып азы кара-бажыңга чытканыңарны көргөш, Силерге дузалаваан улус боор бис? Кажан ынчалган улус боор бис?”

⁴⁵ Хаан оларга: „Алыс шынны чугаалап тур мен: Мээң эң бичии бо улузумнуң бирээзинге ол бүгүнү кылбааныңар дээрге-ле ону Меңээ база кылбааныңар ол-дур” – деп харыылаар . ⁴⁶ Олар ынчан мөңгө кеземчеже чоруптар, а чөптүг-шынныг улус мөңгө амыдыралды алыр» .

Иисуска удур сүлчээ

(Мк. 14:1-2; Лк. 22:1-2; Ин. 11:45-53)

26 Иисус ол чугаазын төндүргөш, Бодунуң өөреникчилеринге мынча дээн:

² «Хосталышкын байырлалыңа чедир ийи хүн арткан-дыр, Кижиге амытан Оглун садыпкаш, белдир-ыяшка хере шаварын билип алыңар».

³ Ол өйдө Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш чоннуң баштыңары Бурганның дээди бараалгакчызы Каиафаның ордузунга чыгып келгөш, ⁴ Иисусту дуокаа тудуп аарын болгаш өлүрүп каарын дугуржуп алганнар. ⁵ Олар: «Чүглө

байырлал үезинде ынчап болбас. Оон башка чон хөлээзин үндүрүп болур» – деп дугурушканнар.

Вифанияга Иисустуң бажын үс-биле чагганы

(Мк. 14:3-9; Лк. 7:36-50; Ин. 12:1-8)

⁶ Иисус Вифанияга , кежи аарыг чораан Симоннуң бажыңыңа турган. ⁷ Ол чемненип чыдырда, үнелиг чагай чыттыг үс куткан алебастр доңгалыг херээжен Аңаа чоокшулап келгөш, үзүн Ооң бажынче кудуп, чаап берген.

⁸ Ооң өөреникчилери ону көргөш, хорадап үнгеннер: «Ындыг чарыгдалдың ажыы чүл? ⁹ Ол үстү хөй акшага садыпкаш, ядыыларга үлеп берип болур турган болгай!»

¹⁰ Иисус ону билгөш, оларга мынча дээн: «Ол херээженни дүвүретпейн көрүңер, Меңээ эки херек кылган кижиге-дир! ¹¹ Ядыылар силер-биле үргүлчү кады турар , а Мен силер-биле үргүлчү кады турбас мен . ¹² Мээң мага-бодумче чагай чыттыг үзүн кудуп бергөш, ол Мени орнукшударыңа белеткеп кагды . ¹³ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: бүгү делегейге, Буянныг Медээни суртаалдаан чер бүрүзүңгө , улус бо херээженниң кылган херээниң дугайында чугаалажып, ону сактып чоруур».

Иуданың саттыныкчы болуксай бергени

(Мк. 14:10-11; Лк. 22:3-6)

¹⁴ Он ийи элчинниң бирээзи боор Иуда Искариот ынчан Бурганның дээди бараалгакчыларыңа четкеш, чугаа кылган: ¹⁵ «Иисусту силерге садыпсымза, меңээ чүнү бээр силер?» Олар аңаа үжөн мөңгүн чоос санап бергеннер . ¹⁶ Оон бээр-ле Иуда, Иисусту садыптар дээш, эптиг таварылга дилеп эгелээн.

Хосталышкын байырлалыңа белеткел

(Мк. 14:12-21; Лк. 22:7-14, 21-23; Ин. 13:21-30)

¹⁷ Хаарган далганнар байырлалының бирги хүнүндө өөреникчилери Иисуска чоокшулап келгөш, айтырыг салганнар: «Хосталышкын байырлалының кежээки чемин Силерге каяа белеткеп бээр бис?» ¹⁸ Ол мынча дээн: «Хоорайда айтып бээрим кижиге баргаш: „Башкы: ‘Мээң үем чоокшулап келди. Мен Хосталышкын байырлалын өөреникчилерим-биле кады сээң бажыңыңга байырлаар мен’ – дээр чүве-дир” – деп чугаалаңар». ¹⁹ Өөреникчилери Иисустуң оларга чугаалаан аайы-биле кылгаш, байырлалдың кежээки чемин белеткеп кааннар.

²⁰ Кежээ дүшкенде, Ол он ийи элчини-биле кады чемненири-биле олурупкан. ²¹ Кежээки чемни чип ора, Иисус: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: силерниң бирээңер Мени садыптар-дыр» – дээн.

²² Аажок муңгараан өөреникчилер удаа-дараа айтырып эгелээн: «Ол мен эвес-ле боор мен аа, Дээрги?»

²³ Харызынга Ол мынча дээн: «Мээң-биле кады чаңгыс тавактан чем чип турар кижиге Мени садыптар-дыр! ²⁴ Бижилгеде ол дугайында бижээни дег, «Кижиге амытан Оглу оруун эртер ужурлуг, ынчалза-даа Ону садыптар кижиге ат болур! Ол кижиниң шуут төрүттүнмээн боору эки ийик!»

²⁵ Ону садыптар дээн Иуда ынчан: «Мен канчап ол боор мен, Башкы?» – деп айтырган.

Иисус аңаа: «Бодуң ынча деп тур сен» – деп харыылаан.

Дээрги-Чаяакчының кежээки чеми

(Мк. 14:22-26; Лк. 22:15-20; 1 Кор. 11:23-25)

²⁶ Олар чемненип олурда, Иисус хлебти алгаш, Бурганга өөрүп четтиргеш, ону үзе тыртып, өөреникчилеринге бербишаан, мынча дээн:

«Алгаш, чиңер, бо дээрге Мээң мага-бодум-дур».

²⁷ А ооң соонда Ол дашканы көдүргеш, Бурганга өөрүп четтиргеш, ону өөреникчилеринге сунгаш, мынча дээн: «Дөгереңер ижиңер, ²⁸ бо дээрге хөй улустуң бачыттарын өршээри-биле төгерим, чагыккерээ чарар Мээң ханым-дыр. ²⁹ Силерге чугаалап тур мен: Адамның Чагыргазынга силер-биле кады чаа арага ижер хүнүм келбээн шаанда, Мен ам моон соңгаар виноград арагазы ишпес мен».

³⁰ Олар ыдыктыг ырны ырлашкаш, Елеон даанче чорупканнар.

Пётрнуң Иисустан ойталаарын баш бурунгаар медеглээни

(Мк. 14:27-31; Лк. 22:31-34; Ин. 13:36-38)

³¹ Иисус ынчан оларга мынча дээн: «Бижилгеде: „Кадарчызын соп каарымга, кодан хой тарай маңнажы бээр“ – деп бижээни дег, силер шупту бо дүне Менден ойталаар-дыр силер. ³² Ынчалза-даа катап дирилгеним соонда, Мен Галилеяга мурнай чедип келгеш, силерни аңаа манаар мен».

³³ А Пётр аңаа: «Улус Силерден шупту-даа ойталаар болза, мен кажан-даа ынчанмас мен!» – деп харыылаан.

³⁴ Иисус аңаа: «Алыс шынны сеңээ чугаалап тур мен: бо дүне-ле, аскыр-дагаа алгырар бетинде, Менден үш катап ойталаар-дыр сен» – дээн.

³⁵ Пётр: «Силер-биле кады өлүр-даа апаар болзумза, Силерден черле ойталавас мен!» – дээн. Өске өөреникчилер база ынча деп аашкынар болганнар.

Иисустуң Гефсиманияга Бурганга мөргүл кылганы

(Мк. 14:32-42; Лк. 22:39-46)

³⁶ Иисус оон өөреникчилери-биле кады Гефсимания дээр черге чедип келгеш, оларга мынча дээн: «Маңаа олуруңар, Мен ол аразында

дөө ынаар барып, мөргүп алыңар». ³⁷ Ол Пётрну база Зеведейниң ийи оглун эдертип алгаш, качыгдап, ундарап эгелээн. ³⁸ Иисус ынчан оларга мынча дээн: «Качыгдал мээң сеткилимни өлүмнүү-биле карартыр базып тур. Маңаа туруңар, Мээң-биле кады сергелеңнеп, удуваңар».

³⁹ Иисус олардан элээн ырай бергеш, черге доңгайып чыдыпкаш, мөргүп эгелээн: «Ачай! Болдунар-ла болза, хилинчектиң бо дашказы Менден чайлай берзин! Ындыг-даа болза, бүгү чүве Мээң эвес, а Сээң күзел-сорууң өзугаар болзун».

⁴⁰ Иисус өөреникчилеринче эеп келгеш, оларның удуп чыдарын көргеш, Пётрга мынча дээн: «Силер Мээң-биле кады оода чаңгыс шак иштинде сергек болуп шыдавааныңар ол бе? ⁴¹ Күткүлгеге алыспас дээш, серемчилелдиг болуп, мөргүңер. Сеткилсагыш – сергек, а мага-бот – суларгай болгай».

⁴² База катап ырадыр кылаштай бергеш, Иисус мынчаар мөргүй берген: «Ачай! Хилинчектиң бо дашказы Менден чайлаттынмай, ону Мен албан ижер ужурлуг болзумза, Сээң күзел-сорууң чогул бүтсүн!»

⁴³ Ол эеп кээрге, өөреникчилери ам база удуп чыткан: оларның карактары шимдинип турган.

⁴⁴ Оларны каапкаш, катап ырадыр кылаштай бергеш, Иисус биеэги-ле сөстери-биле үшкү удаа мөргүй берген. ⁴⁵ Иисус оон өөреникчилеринче эеп келгеш, оларга мынча дээн: «Силер ам-даа удуп дыштанмышшаан силер бе? Дыңнаңар, шак-үе келген-дир, Кижиге амытан Оглун бачыттыглар холунга тудуп берип турар-дыр. ⁴⁶ Тургулаңар, чоруулуңар! Саттыныкчы мырыңай бо келди, көрүңер!»

Иисусту тудуп хоругдааны

(Мк. 14:43-50; Лк. 22:47-53; Ин. 18:3-12)

⁴⁷ Иисус ынча дээри билек, он ийи элчинниң бирээзи боор Иуда чедип келген. Иуда Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш чоннуң баштыңнарының чорудупканы, хылыштар, моңнар-биле чепсегленген хөй улус эдертип эккелген. ⁴⁸ Саттыныкчы оларга: «Ошкап каарым кижиге Иисус ол боор – деп демдек айтып, – Ону тудуп алыр силер» – деп дугуржуп алган турган. ⁴⁹ Иуда ол-ла дораан Иисуска чеде бергеш: «Амыр-менди-ле, Башкы!» – дээш, Ону ошкап каан.

⁵⁰ А Иисус аңаа мынча дээн: «Өңүк, чүңү кылыр дээш келген ийик сен, ону кыл». Чепсектиг улус ынчан чедип келгеш, Иисусту тудуп алганнар.

⁵¹ Иисустуң чанынга турганнарның бирээзи хылыжын ушта тырткаш, Бурганның дээди бараалгакчызының чалчазының кулаан одура шаапкан. ⁵² Иисус аңаа мынча дээн: «Хылыжың хыннап ал! Хылыш көдүрген кижиге боду хылыштан өлүр чүве. ⁵³ Азы сен Мени Адамдан дилег кылып шыдавас деп бодадың бе? Ол Меңээ он ийи түмөн ажыг дээрниң төлээлерин чорудуп бээр турган ийик! ⁵⁴ А ындыг таварылгада Бижилгелер канчап

боттанырыл? Ол бүгү шак ынчаар боттаныр уjurлуун бижээн-не болгай!»

⁵⁵ Иисус ынчан чыылган чонга мынча дээн: «Силер чүге Мени тудуп аарда, хылыштарлыг, моңнарлыг чедип келдиңер? Кай, Мен дээрбечидир мен бе? Мен хүннүң-не Бурганның өргээзинге улус өөредип турдум, а силер Меңээ хол дегбедиңер чоп. ⁵⁶ Медээчилерниң бижилгелери боттанзын дээш, бо бүгү болуп турар-дыр». Өөреникчилери ынчан Ону каапкаш, дезе бергеннер.

**Иисус дээди иудей
Чөвүлелдиң
мурнунда**

(Мк. 14:53-65; Лк. 22:54-55, 63-71; Ин. 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Иисусту тудуп алган улус Ону Бурганның дээди бараалгакчызы Каиафага эккелген. Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш чоннуң баштыңнары ында шагда-ла чыгып келген болган. ⁵⁸ (А Пётр Бурганның дээди бараалгакчызының бажыңының хериминге чедир Иисусту бүдүү эдерип чедип келген. Ол ынаар киргеш, хамык херектиң төнчүзүн көөрү-биле таңныылдар аразынга олуруп алган.)

⁵⁹ Иисусту өлүрүп шиидер дээш, Бурганның дээди бараалгакчылары база бүгү дээди иудей Чөвүлел Иисуска удур меге херечилелдер тыварын оралдашкан. ⁶⁰ Меге херечилел кылган улус хөй-даа турган болза, олар Ону буруудадыр чылдак тыппаан. Адак сөөлүндө ийи меге херечи келгеш: ⁶¹ «„Бурганның өргээзин үрегдеп-бускаш, ону үш хүн дургузунда катап тудуп тургузуп шыдаар мен“ – деп турган кижини бо-дур» – дээннер. ⁶² Бурганның дээди бараалгакчызы ынчан туруп келгеш: «Чүге харыылавайн тур сен? Бо улус сеңээ удур чүнү херечилеп турары ол?» – дээн. ⁶³ Ынчалза-даа Иисус ыыттаваан. Бурганның дээди бараалгакчызы Оон айтырган: «Дириг Бурганның мурнунга биске чугаалап көр, Сен – Христос, Бурганның Оглу сен бе?»

⁶⁴ Иисус аңаа: «Силер бодуңар ынча дидиңер – дээн. – А Мен силерниң шуптуңарга чугаалап тур мен: моон соңгаар *Кижини амытан Оглу Күчүлүг Бурганның оң талазында олурар база дээрниң булуттарын кырлап чоруур* кылдыр көөр силер».

⁶⁵ Бурганның дээди бараалгакчызы ынчан кеткен хевин ора соп каапкаш, мынча дээн: «Ол Бурганны дорамчылап тур! Биске ам херечилерниң херээ чүл? Силер шупту Ооң Бурганны дорамчылаанын дыңнадыңар! ⁶⁶ Кандыг шииткел үндүрер силер че?» Харыызынга олар: «Ол буруулуг-дур, өлүр уjurлуг-дур!» – дээннер. ⁶⁷ Ооң соонда олар Ооң арнынче дүкпүрүп, эттеп эгелээннер. Өскелери Ооң артындан чаактарыныче дажып: ⁶⁸ «Христос, Сени кым дажыпты? Өттүр билип медегле!» – деп турганнар.

Пётрнуң Иисустан ойталааны
(Мк. 14:66-72; Лк. 22:56-62; Ин. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ А Пётр бажың даштынга херим иштинге олурган. Бир чалча херээжен аңаа чоокшулап келгеш: «Сен база Галилея чурттуг Иисус-биле кады турдуң чоп» – дээн.

⁷⁰ Ынчалза-даа Пётр хамык улус мурнунга оон ойталап: «Чүнү соора эдип турарың ол?» – дээн.

⁷¹ Ол үнер эжикче чоруптарга, ону көрүп каан өске чалча херээжен ында турган улуска мынча дээн: «Бо кижини база Иисус-биле кады чораан чүве».

⁷² Пётр база катап ойталап: «Ол Кижини билбес мен» – деп даңгыраглаан.

⁷³ Элээн үе эрткенде, орта турган улус Пётрга чоокшулап келгеш: «Сен ылап-ла оларның бирээзидир сен, чугаалаар аяныңдан-на илдең-дир» – дээннер.

⁷⁴ Пётр ынчан база катап аашкынып, чыгаанга кирип эгелээн: «Мен ол Кижини шуут билбес мен!» Ол өйдө аскыр-дагаа алгыра берген. ⁷⁵ Пётр Иисустуң: «Аскыр-дагаа алгырар бетинде, Менден үш удаа ойталаар-дыр сен» – дээн сөстөрүн сактып келген. Ол ооң соонда үнгеш, ишкирнип ыглай берген.

**Иисус рим чагырыкчы
Пилаттың мурнунда**

(Мк. 15:1; Лк. 23:1-2; Ин. 18:28-32)

27 Эртен эрте Бурганның дээди бараалгакчылары, чоннуң баштыңнары дөгере чөвүлел чугаалашкаш, Иисусту өлүрер деп шиитпир үндүргеннер. ² Олар Ону хүлээш, чагырыкчы Пилатка аппарып хүлээдип бергеннер.

Иуданың өлүмү
(Аж.-ч. 1:18-19)

³ Иисусту садыпкан Иуда Ооң шииттирип алганын көргөш, кем-буруузун миннип, Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш баштыңнарга үжен мөңгүн чоозун эгидип бергеш: ⁴ «Буруу чок кижини садып, бачыт үлгеттим» – деп турган. А демгилери: «Биске ол кандыг хамаанныг чүвөл? Ол сээң херээң-дир» – деп харыылааннар. ⁵ Иуда чоостарын Бурганның өргээзинге тө чажыпкаш, чоруй баргаш, моңу берген. ⁶ Бурганның дээди бараалгакчылары чоостарны чыып алгаш: «Бо акша хан өртээ болган төлээде, ону Бурганның өргээзиниң акша-мөңгүн чыыр хааржаанга суп болбас» – дээннер. ⁷ Олар сүмелешкеш, ол акша-биле «Дой сава кылыкчызының шөлү» дээр, даштыкы улусту хөөржүдөр черни садып аарын шиитпирлээннер. ⁸ Ынчангаш бөгүнге дээр ол шөлдү «Ханныг шөл» деп адап турар.

⁹ Иеремия медээчини дамчыштыр баш бурунгаар чугаалаан медеглел ынчаар боттанган: «Олар израиль чоннуң Ол дээш доктааткан өртээ – үжен мөңгүн чоосту ап алгаш,

¹⁰ Дээрги-Чаяакчының меңээ дужааганы дег, „Дой сава кылыкчызының шөлү“ дээш берипкеннер» .

Пилаттың Иисусту байысааганы
(Мк. 15:2-5; Лк. 23:3-5; Ин. 18:33-38)

¹¹ Иисусту чагырыкчының мурнунга тургузуп каан. «Сен – иудей хаан сен бе?» – деп, Пилат Оон айтырган.

Иисус: «Силер бодуңар ынча дидиңер» – деп харыылаан. ¹² А Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш баштыңнар Ону буруудады бээрге, Иисус оларга кандыг-даа харыы бербээн.

¹³ Пилат ынчан Аңаа мынча дээн: «Дыңнавайн тур сен бе? Сеңээ удур буруудадышкыннарның хөйүн көрбөс бе?!» ¹⁴ Ынчалза-даа Иисус чагырыкчыга харыылавайн барып, ону аажок кайгаткан.

Варавваны хостааны,

а Иисусту өлүмгө шиидип кааны
(Мк. 15:6-15; Лк. 23:13-25; Ин. 18:39-19:16)

¹⁵ Чагырыкчы Хосталышкын байырлалында чоннуң шилээни бир херектенни хостап бээр чаңчылдыг турган. ¹⁶ Ол үеде Варавва дээр билдингир херектен кара-бажыңга чыткан чүведир. ¹⁷ Улус чыгып кээрге, Пилат олардан айтырган: «Мен силерге кымны хостап берейн? Кайызын хостап алыксап тур силер: Варавваны бе азы Христос деп адаар Иисусту бе?» ¹⁸ (Иисусту адааргаан сагыш-биле аңаа тудуп эккелгенин Пилат билип турган.)

¹⁹ Пилат шииткел үндүрер бедик черге олурда, ооң кадайы аңаа сөс дамчыттырыпкан: «Ол кем-буруу чок кижиле үрелдешпе! Мен бо дүне дүжүмде Ол дээш аажок човаг-хинчек көрдүм».

²⁰ Ынчалза-даа Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш баштыңнар чонну Иисусту өлүрүп шиидерин, а Варавваны хостаарын дилээр кылдыр көгүдүп каапканнар .

²¹ Чагырыкчы олардан: «Бо ийи кижиниң кайызын хостап берейн, кымны дээр силер?» – деп айтырган.

Улус шупту: «Варавваны!» – деп алгырган.

²² Пилат оларга мынча дээн: «А Христос деп адаар Иисусту канчаайн?»

Шуптузу аңаа: «Ону хере шаап шаажылаңар!» – дээр болган.

²³ Чагырыкчы: «Чогум чүү дээш? Ол кандыг кемниг херек кылганыл?» – деп айтырган .

Ынчалза-даа олар улам ыткыр алгыржып-ла турган: «Ону хере шавыңар!»

²⁴ Пилат чүнү-даа кылып шыдавазын база үймээн-даа үнер чыгыы апарганын көргөш, суг алдыртып алгаш, чон мурнунга холдарын чуггаш: «Мен бо кижиниң өлүмү дээш буруу чок мен, бодуңар харыылаңар» – дээн .

²⁵ Ынчаарга чон: «Ооң өлүмү дээш кеземче бистиң база ажы-төлүвүстүң кырынга дүшсүн» – деп харыылаан .

²⁶ Пилат ынчан улуска Варавваны хостап берген, а Иисусту кымчылааш, хере шавары-биле аппаарын дужааган .

Шериглерниң Иисусту дорамчылааны
(Мк. 15:16-20; Ин. 19:2-3)

²⁷ Пилаттың шериглери ынчан Иисусту чагырыкчының ордузунче аппарганнар. Ону долгандыр бүдүн батальон хире шериг чыгып келген. ²⁸ Олар Ооң хевин ужулгаш, Аңаа хааннар кедер хүрең-кызыл тон кедирип кааннар. ²⁹ Оон тенниг харагандан оваадай өрээш, Ооң бажыңга кедиргеш, оң холунга даянгыыш тудускаш, Иисусту дорамчылап, Ооң мурнунга дискетенип ора дүшкеш: «Иудей хаан алдаржызын!» – деп кочулап пат болганнар. ³⁰ Олар Олче дүкпүрүп, даянгыыш-биле бажынче соп пат болганнар . ³¹ Иисусту дорамчылап мага хангаш, хүрең-кызыл тонну ужулгаш, Ооң Бодунуң хевин кедиргеш, хере шавары-биле алгаш чорупканнар.

Иисустуң хере шаптыртканы
(Мк. 15:21-32; Лк. 23:26-43; Ин. 19:17-27)

³² Орук ара оларга Кириная чурттуг Симон деп кижиле таваржы бээрге, шериглер ону Иисустуң белдир-ыяжын көдүрер кылдыр албадапканнар. ³³ Голгофа азы «Баш сөөгү» деп адаар черге чедип келгеш, ³⁴ олар Иисуска бир-ле ажыг чүүл холаан арага бергеннер . Ол шенеп көргөш, ишпейн барган. ³⁵ Иисусту белдир-ыяшка хере шаап кааш, шериглер Ооң хевин алыр дээш үлүг тыртып, аразында үлөжип алганнар . ³⁶ А ооң соонда олар Ону кадарып олуруп алганнар.

³⁷ Иисустуң кем-буруузун айтып: «Иудей хаан Иисус бо-дур» деп бижээн самбыражыгашты Ооң бажының кырынга кадап каан турган.

³⁸ Ооң-биле кады өске ийи дээрбечини база: бирээзин Ооң оң талазынга, а өскезин солагай талазынга хере шаап каан. ³⁹ Эрткен-дүшкен улус Ооң талазынче баштары-биле дорамчылап айтып, кочулап турган : ⁴⁰ «„Бурганның өргээзин үрөп-бускаш, үш хүн дургузунда тудуп тургузуптар мен“ – деп турдуң чоп! Бодуңну Бодуң камгала! Бурганның Оглу шын болзуңза , белдир-ыяштан дүжүп кел!»

⁴¹ Бурганның дээди бараалгакчылары, ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш баштыңнар демнежип алгаш, база-ла Ону кочулап турганнар:

⁴² «Өскелерни камгалап турган, а Бодун камгалап шыдавас де! Израильдин хааны де! Ол белдир-ыяштан дүжүп келзин, бис ынчан Аңаа бүзүрөй бээр бис!» ⁴³ *Ол Бурганга ынанып турду. Ынчангаш Ол Бурганга эргим болза, Бурган ам Ону камгалап алзын! Ол Бодун Бурганның Оглу мен деп турду*

чоп!»⁴⁴ Ооң-биле кады хере шаптырган дээрбечилер база Ону бак сөглөп турган.

Иисустуң өлүмү

(Мк. 15:33-41; Лк. 23:44-49; Ин. 19:28-30)

⁴⁵ Хүн үнгөндөн бээр алдыгы шактан тоску шакка чедир бүгү чер кырын дүмбей караңгы шыва апкан. ⁴⁶ А тоску шак үезинде Иисус: «Эли, Эли, лема савахфани?» («Мээң Бурганым, Мээң Бурганым, чүү дээш Мени кааптың?» – дээни ол.) – деп ыткыр алгырыпкан. ⁴⁷ Чоогунга турган улустуң чамдыызы ону дыңнааш: «Ол Илияны кый деп тур» – деп турган. ⁴⁸ Оларның бирээзи дораан маңнап чеде бергеш, суг сиңирер губка ап алгаш, ону ажыг виноград арагазынга өттүрүп алгаш, өргөн бажынга кедиргеш, ижиртири-биле Иисусче сунган. ⁴⁹ Арткан өөрү: «Адыр! Ону камгалаары-биле Илияның кээр-келбезин көөр-дүр» – деп турганнар.

⁵⁰ Иисус база катап ыткыр алгырган соонда, Ооң амы-тыны үстү берген.

⁵¹ Ол өйде Бурганның өргээзинде аскан көжеге үстүндөн адаанга чедир ийи чара орлу берген. Чер сириңейнип, хая-даштар буступ калган. ⁵² Чевеглер ажыттынып, Бурганның хөй-ле улузунуң өлүг мага-боттары катап дирли берген. ⁵³ Олар чевеглеринден үнгеш, Иисустуң катап дирилгениниң соонда ыдыктыг хоорайга чедип келгеннер. Оларны хөй улус суглуг караа-биле көргөн.

⁵⁴ Чүс шериг баштыңчызы база Иисусту таңныылдап турган шериглер чер шимчээшкинин болгаш өске-даа бүгү болган чүүлдерни көргөш, аажок сестип: «Ол ылап-ла Бурганның Оглу-дур!» – деп турганнар.

⁵⁵ Орта хөй херээженнер база ол бүгүнү ырактан хайгаарап турганнар. Олар Иисуска бараан бооп, Ону Галилеядан үдеп келген улус чүве-дир.

⁵⁶ Херээженнерниң аразынга Мария Магдалина, Иаков биле Иосийниң авазы Мария база Зеведейниң оолдарының авазы турган.

Иисусту орнукшутканы

(Мк. 15:42-47; Лк. 23:50-56; Ин. 19:38-42)

⁵⁷ Кежээ дүшкенде, Аримафея чурттуг Иосиф деп бай кижиче чедип келген. Ол база Иисустуң өөреникчизи турган. ⁵⁸ Ол Пилатка келгеш, Иисустуң мага-бодун дилеп алган. А Пилат мага-ботту аңаа бээрин дужааган. ⁵⁹ Мага-ботту дүжүрүп алгаш, Иосиф ону арыг пөс шывыг-биле ораагаш, ⁶⁰ хаяда оя шаап алганы бодунуң чаа чевег-куюнга орнукшудуп каан. Чевег-куйнуң аксын, улуг даш чууп эккеп, дуглап кааш, Иосиф чоруй барган. ⁶¹ А Мария Магдалина болгаш база бир Мария чевег-куйнуң дужунга олуруп калганнар.

Чевег чанында таңныылдар

⁶² Пятницаны солуп кээр даартазында хүндүс Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш фарисейлер Пилатка келгеш, ⁶³ мынча дээннер: «Хайырааты! Ол мегечи дириг тургаш: „Үш хүн эртерге, катап дирлир мен“ – деп чугаалаанын сактып келдивис. ⁶⁴ Ынчангаш үшкү хүнге чедир чевегни кадарар айтышкындан бер. Оон башка Ооң өөреникчилери чедип келгеш, мага-ботту оорлап аппаарлар, а оон чонга: „Ол өлүглер аразындан катап дирилди“ – деп чарлай бээрлер. Ол сөөлгү меге баштайгызындан-даа дора болур».

⁶⁵ Пилат оларга: «Таңныылдардан берейн. Баргаш, бодуңар баш билип кадарыңар» – деп харыылаан. ⁶⁶ Олар чоруткаш, таңныылдар тургузуп, дашка таңма баскаш, чевег-куйну кадарып эгелээннер.

Иисустуң катап дирилгени

(Мк. 16:1-8; Лк. 24:1-12; Ин. 20:1-10)

28 Амыр-дыш хүнү эрткенде, улуг-хүннүң даң бажында, Мария Магдалина болгаш база бир Мария чевег-куйну көөрү-биле чедип келгеннер. ² Хенертен күштүг чер шимчээшкини болган: Дээрги-Чаяакчының төлээзи дээрден дүжүп келгеш, чевег-куйга кээп, дашты чууй идипкеш, ооң кырынга олуруп алган. ³ Ооң хевир-шырайы чаңныкка дөмей, а хеви хар дег ак болган. ⁴ Оон корткаш, таңныылдар сириңейнип, өлүг-даа дег кээп дүшкеннер. ⁵ Дээрниң төлээзи херээженнерге мынча дээн: «Силер кортпаңар. Хере шаптырткан Иисусту дилеп чедип келгениңерни билир мен. ⁶ Ол мында чок. Силерге Ооң чугаалап турганы дег, Ол катап дирли берген. Бээр келгеш, Ооң чыткан черинче көрүңер даан. ⁷ А ооң соонда дүрген чоруткаш, Ооң өөреникчилеринге барып: „Ол өлүглер аразындан катап дирилгеш, силерни мурнай Галилеяга чеде бээр. Ону аңаа көрүп каар силер“ – деп дыңнадыңар. Силерге Мээң чугаалаар дээн чүвем бо-дур».

⁸ Олар чевегден дүрген-не үне халышкаш, коргуп-иргип-даа, аажок өөрүп-даа, ол бүгүнү Иисустуң өөреникчилеринге чугаалаар дээш чүгүржүпкеннер. ⁹ Хенертен Иисус Боду оларга уткуй бо келген. Ол: «Амыр-менди-ле!» – деп мендилээн.

Херээженнер чоокшулай бергеш, доңгая кээп дүшкүлээш, Ооң буттарындан кужактап, Аңаа мөгейип турганнар.

¹⁰ Иисус ынчан оларга мынча дээн: «Кортпаңар! Баргаш, „Галилеяже чоруптуңар“ деп Мээң хадуңмамга чугаалаңар. Олар Мени аңаа көрүп каар».

Таңныылдарның дыңнады

¹¹ Херээженнер орукка бар чыдырда, таңныыл шериинден элээн каш кижилер ол бүгү болган чүүлдү Бурганның дээди бараалгакчыларына дыңнадып, хоорайга чедип келген. ¹² А демгилери ·баштыңнар-биле кады сүмелешкеш, шериглерге хөй акша бергеш, ¹³ оларга мынча дээннер: «„Ооң өөреникчилери дүне када келгеш, бис удуп чыдырывыста, мага-ботту оорлап аппарган-дыр“ – деп хамык улуска чугаалаңар. ¹⁴ А ол херектиң сураа чагырыкчының кулаанга чеде берзе, сагыш човаваңар: силерге багай чүү-даа болбас кылдыр бис ооң-биле дугуржуп каар бис».

¹⁵ Шериглер акшаны ап алгаш, айыткан аайы-биле кылганнар. Ол чугаа иудейлер аразына калбаа-биле нептерээш, бөгүнге дээр артып калган.

Иисустуң өөреникчилеринге чагы

(Мк. 16:14-18; Лк. 24:36-49; Ин. 20:19-23)

¹⁶ А он бир өөреникчи Галилеяже, Иисустуң чеде бериңер дээн даанче чорупканнар. ¹⁷ Орта Ону көрүп кааш, олар Аңаа мөгейгеннер, ындыг-даа болза, чамдыктары чигзинигге алзыпкан .

¹⁸ Иисус чоокшулап келгеш, олар-биле чугаалажып, мынча дээн: «Дээрге база черге бүгү эрге-чагырганы Меңээ берген-дир . ¹⁹ Ынчангаш барыңар, Аданың, Оглунуң болгаш Ыдыктыг Сүлдениң ады-биле бүгү чоннарны ·сугже суп , оларны Мээң өөреникчилерим боор кылдыр ээлдириңер . ²⁰ Силерге Мээң бүгү айтыышкыннарымны сагыыр кылдыр оларны өөредиңер . Мен кажан кезээде, бо делегейниң төнчүзүнге чедир силер-биле кады мен».

Марк

Кирилде

Бурунгу христиан төөгүчүлөрнүн биле, бо номнун автору – Варнава элчинниң төрөл дунмазы Иоанн Марк. Христиан өөредигни непередир херекке ол баштай Павел-биле, а ооң соонда (бистиң эраның 60 чылдарында) Римге Пётр-биле кады ажилдап турган.

Бо ном дөрт Буянныг Медээниң эң биче хемчээлдиг болур. Амгы үениң шинчилекчилериниң хөй кезии ол баштай бижиттинген деп база Матфей биле Лука боттарының Буянныг Медээлерин бижип тура, ону ажыглап турган деп санап турар. Марк Иисус Христостун соңгу Палестинага бараан болушкунунун үезинде кылган ажил-херээнче болгаш Иисустун амыдыралының Иерусалимге эрткен сөөлгү неделязынче кол кичээнгей салган. Марк Иисус дээрге Бурганның Оглу дээрзин база Ол кандыг-даа аарыг-аржык, хилинчек болгаш өлүмнү чагырар эргелиг дээрзин көргүзерин кыскан. Ол Иисустун төрүттүнгенин-даа, Ооң катап дирилгениниң соонда болган чүүлдерниң хөгжүлдизин-даа тодарадып биживээн.

Марк бодунун Буянныг Медээзинде чамдыкта грек дылче үлегерлеп алган латин сөстөрнү ажыглап турар база ооң тоожулалында таваржып кээр арамей сөстөрнү номчукчуларга тайылбырларын оралдажып турар. Ол чорук Марк Буянныг Медээни еврейлерге эвес, а өске чоннарга бижээнин айтып турар чадапчок.

Иоанн Медеглекчиниң суртаалы

(Мф. 3:1-12; Лк. 3:1-9; Ин. 1:19-28)

¹ Бурганның Оглу Иисус Христос дугайында Буянныг Медээниң эгези бо-дур. ² Исая медээчиниң номунда мынча деп бижиттинген: *«Көр даан, Мээң төлээм Сээң орууңну белеткеп берзин дээш,*

ону Сени мурнай чорудуп тур мен» .

³ *«Ээн кургаг ховуда алгырган кижиниң үнү: „Дээрги-Чаяакчыга оруктан белеткеңер! Ооң эртер кокпаларын дорттап бериңер“» .*

⁴ Ынчангаш ээн кургаг ховуга Иоанн Медеглекчи чедип келген . Ол улуска: «Бачыттарыңар дээш өршээл алыр дизинерзе, бачыдыңар миннип, Бурганче ээлгениңер демдээ кылдыр сугга суктурар ужурулуг силер» – деп суртаалдап турган.

⁵ Улус аңаа бүгү Иудеядан база Иерусалим хоорайдан боттарының бачыттарын ажыы-биле миннир дээш кээп турган , а Иоанн оларны Иордан хемге сугже суп турган. ⁶ Иоанн тебе дүгүнден кылган хептиг база белинде хөм курлуг чораан , а ооң чиир чеми шартылаа болгаш ховунун ары чигири болган . ⁷ Ол улуска мындыг суртаал берген: «Менден күчү-күштүг Кижини мээң соомдан чоруп олурар. А мен доңгайгаш, Ооң идииниң шидишкинин безин чежеринге төлеп чок кижидир мен. ⁸ Мен силерни сугже суктум, а Ол силерни Ыдыктыг Сүлдеже сугар ».

Иисустун сугга суктурганы болгаш күткүттүргени

(Мф. 3:13-4:11; Лк. 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Ол хүннерде Галилеяның Назарет хоорайдан Иисус чедип келген. Иоанн Ону база Иордан хемче суккан чүве-дир. ¹⁰ Иисус сугдан үнүп ора, дээрниң аңгайтыр ажыттына бергенин база Ооң кырынче көге-буга дег бадып орап Бурганның Сүлдезин көрүп каан . ¹¹ Оон дээрден мынча дээн үн дыңналган : «Сен Мээң ханы ынак Оглум-дур сен, Мээң сеткилимге кирер-дир сен » . ¹² Ооң соонда олла дораан Ыдыктыг Сүлде Ону ээн кургаг ховуже чорудупкан. ¹³ Ээн кургаг ховуга Ол дөртөн хүн дургузунда эрликке күткүттүрүп , аң-мең аразынга чурттап келген. Дээрниң төлээлери Аңаа бараан болуп турган .

Иисустун баштайгы өөреникчилери

(Мф. 4:18-22; Лк. 5:1-11)

¹⁴ Иоаннни тудуп хоругдаанының соонда, Иисус Бурганның Буянныг Медээзин суртаалдап, Галилеяга чедип келген. ¹⁵ Ол: «Доктааткан үе келген-дир , Бурганның Чагыргазы чоокшулаандыр : бачыдыңар миннип, Бурганче эглиңер база Буянныг Медээге бүзүреңер!» – деп суртаалдап турган.

¹⁶ Бир-ле катап Иисус Галилея хөлүнүң чаны-биле эртип бар чыткаш, четкилерин хөлче салып турган балыкчылар Симон болгаш ооң дуңмазы Андрейни көрүп каан. ¹⁷ Иисус оларга мынча дээн: «Мени эдериңер. Силерни кижилер тывыкчылары кылып каар мен». ¹⁸ Алышкылар четкилерин каапкаш, ола дораан Ону эдерип чорупканнар. ¹⁹ Оон Ол бичии ырадыр кылаштай бергеш, Зеведейниң оглу Иаков биле ооң дуңмазы Иоанны көрүп каан, олар база-ла хемеде четкилерин септеп олурган. ²⁰ Иисус оларны база дораан кый деп алган. Олар ачазы Зеведейни хөлечиктери-биле катый хемеде каапкаш, Иисусту эдерип чорупканнар.

**Иисустуң аарыг кижилерни
экиртип эгелээни**
(Лк. 4:31-41)

²¹ Олар шупту Капернаум хоорайга чедип келген. Үр болбаанда, Иисус амыр-дыш хүнүнде синагогаже кирип келгеш, улусту өөреди берген.

²² Ооң берген өөредиин улус кайгап ханмаан, чүге дээрге Иисус оларны ном-хоойлу тайылбырлакчылары ышкаш эвес, а эрге-чагырга ээлээн кижилер ышкаш өөредип турган.

²³ Ол синагогага букка алыскан бир кижилер алгырып үнген: ²⁴ «Назарет чурттуг Иисус, Силерге бистен чүү херегил? Силер бисти узуткаар дээш келдиңер бе? Силерни кымыл дээрзин билер мен, Силер – Бурганның Ыдыктыг Төлээлекчизи-дир силер!»

²⁵ Иисус букка: «Ыттава, ол кижиден үне бер!» – деп шыңгыы дужааган. ²⁶ Бук ынчан ол кижини курулдурупкаш, ыткыр алгырбышаан, оон үне берген.

²⁷ Шупту улус кайгап-харааш, аразында: «Чүү деп чүвөл бо? Ол Кижилер буктарны безин чагырарга, олар Аңаа чагыртып турар, кандаай ыңдыг чаа, күштүг өөредиг чүвөл бо?» – деп турган.

²⁸ Удатпаанда Ооң дугайында дамчыыр чугаа бүгү Галилеяга тарай берген.

²⁹ Иисус Иаков болгаш Иоанн-биле кады синагогадан үнгеш, үр болбайн, Симон биле Андрейниң бажыңыга чеде бергеннер.

³⁰ Симоннуң кат-иези халыын аарыгдан аарып чыдар боорга, олар Иисуска дораан чугаалааннар.

³¹ Ол чыткан херээженче чоокшулап келгеш, ооң холундан тудуп алгаш, тургузуп эккелген. Демги херээженниң эъдиниң изии дораан чавырлы берген, экирээн кижилер ол дораан оларга бараан болуп эгелээн.

³² Кежээ дүшкенде, хүн ажа бергенде, Иисуска бар-ла турган аарыг-аржык болгаш букшуураан улусту эккелгеш туруп бергеннер. ³³ Хоорайның бүгү чурттакчылары хаалга аксынга чыгып келген.

³⁴ Янзы-бүрү аарыгларга алыскан хөй кижини Ол ынчан экиртип каан. Хөй буктарны кижилерден үндүр сывыртапкаш, оларга Ооң дугайында

чугаалаарын хоруп каан, чүге дээрге буктар Ол кым дээрзин билер турган.

**Иисустуң Галилеяга
суртаалдааны**
(Лк. 4:42-44)

³⁵ Иисус дараазында эртен чер чырываанда-ла тургаш, дашкаар үнгеш, ээнзиргей черге барып, Бурганга мөргүп турган. ³⁶ Симон болгаш Ооң-биле кады чораан улус Ону дилеп чорупкан. ³⁷ Оон Иисусту тып алгаш, Аңаа: «Хамык улус Силерни дилеп тур» – дээннер. ³⁸ Иисус оларга мынча дээн: «Чоок-кавы суурлар болгаш хоорайларже бараалыңар, Мен аңаа база суртаалдаайн, чүге дээрге кылыр дээш келген херээм-не ол болгай!» ³⁹ Иисус бүгү Галилеяны эргий кезип, синагогаларга суртаалдап база буктарны үндүр сывыртап чоруп берген.

Кежи аарыг кижини экирткени
(Мф. 8:1-4; Лк. 5:12-16)

⁴⁰ Бир-ле катап Иисуска кежи аарыг кижилер чедип келгеш, Ооң мурнунга дис кырынга олура дүшкеш, Аңаа: «Күзээр-ле болзуңарза, Силер мени арыглап каар силер» – деп чалынган. ⁴¹ Иисус ону кээргей бергеш, холун сунуп, кежи аарыг кижиге деггеш, аңаа мынча дээн: «Күзеп тур мен, арыгланы бер!»

⁴² Кеш аарыы ол-ла дораан демги кижиден адырлы берген. Ооң кежи арыгланы берип, каң-кадык апарган. ⁴³ Иисус оон ол кижини чорудуп тура, аңаа шыңгыы чагып каан: ⁴⁴ «Дыңна, кымга-даа бо дугайында чугаалава. Баргаш, Бурганның бир-ле бараалгакчызынга көстүп каг, оон Моисейниң хоойлузунда айытканын ёзугаар, арыгланганың дээш, Бурганга өргүлден кыл. Сен ол өргүлүң-биле экирээниңни улуска херечилеп көргүскен боор сен». ⁴⁵ А ол кижилер чоруткаш, болган таварылганың дугайында шупту улуска чарлап, үзүк-соксаал чок чугаалап эгелээн. Ынчангаш Иисус хоорайларже көзүлдүр кээр арга чок апаргаш, хоорай даштында ээнзиргей черлерге туруп алыр ужурга таварышкан. Улус Аңаа дөмей-ле чер болгандан кээп туруп берген.

**Иисустуң чартыктаан кижиниң
бачыттарын өршээгени**
(Мф. 9:1-8; Лк. 5:17-26)

2 Элээн каш хүн эрткенде, Иисус база катап Капернаумга чедип келген. Ол бир бажыңда турар-дыр деп медээ дыңналы берген. ² Хөй улус чыгып келген болгаш, бажыңның ишти-даштында эртер-дүжер хос чер чок апарган. Иисус улуска суртаалдап эгелээн. ³ Дөрт кижилер Аңаа чартыктаан эжин көдүрүп эккелген. ⁴ Улустуң хөйүнден Иисусче чоокшулаар арга чогун көргеш, олар Ооң турганы бажыңның дээвиирин чазып-адыргаш, аңаа үт ойгаш, чартыктаан кижини чыткан дөжээ-биле катый дүжүрүп келгеннер. ⁵ Иисус оларның

бүзүрелин көргөш , чартыктаан кижиге: «Оглум! Бачыттарың өршээттинген-дир» – дээн.

⁶ Аңаа олурган ном-хоойлу тайылбырлакчыларының чамдыызы иштинде мынча деп бодаан: ⁷ «Бо Кижичүгө ынча деп турарыл? Ол дээрге Бурганны дорамчылааны ол ышкажыл! Бургандан аңгыда кым бачытты өршээп шыдаар эргелигил?»

⁸ Иисус оларның иштинде чүнү бодап турарын ол дораан билип кааш, мынча дээн: «Силер чүректериңерде чүгө ынчаар бодап орарыңар ол?

⁹ Чүү беленил? Чартыктаан кижиге: „Бачыттарың өршээттинген-дир“ – дээри бе азы: „Туруп келгеш, дөжээңни алгаш, чоруй бар“ – дээри бе?

¹⁰ Ынчаарга ·Кижичамытан Оглу чер кырынга бачыттарың өршээр эргелиг дээрзин билип алыңар...» Иисус чартыктаан кижиге мынча дээн:

¹¹ «Сеңээ чугаалап тур мен: туруп келгеш, дөжээңни алгаш, бажыңыңче чорувут».

¹² Хамык улус көрүп турда, аарыг кижичи туруп келгеш, дөжөөн алгаш, үнүп чоруй барган. Улус шупту кайгап-харай бергеш, Бурганны алдаржыдып: «Мындыг чүве бис кажан-даа көрбөөн бис!» – деп турганнар.

Иисустуң Матфей Левийни кый дээни

(Мф. 9:9-13; Лк. 5:27-32)

¹³ Оон Иисус база катап хөл эриинче үнүп келген. Бүгү чон Ону хүрээлеп келген, а Ол оларны өөредип турган. ¹⁴ Иисус хөл кыдыы-биле эртип бар чыткаш, үндүрүг хавырап черге Алфейниң оглу Левий бодунуң ажылын кылып олурда, көрүп кааш: «Мени эдерип чорувут» – дээн. Левий туруп келгеш, Ону эдерип чорупкан.

¹⁵ Иисус өөреникчилери-биле кады Левийниң бажыңыга чемненип чыдырда, хөй үндүрүг хавырыкчылары болгаш өске-даа бачыттыг кижилер база Ооң-биле кады чемненген. Иисусту эдерип чоруур ындыг янзы улус эңмежок турган чүве-дир. ¹⁶ Фарисейлерге хамааржыр ном-хоойлу тайылбырлакчылары Ооң үндүрүг хавырыкчылары болгаш бачыттыг кижилер-биле кады чемненип турарын көргөш, Ооң өөреникчилеринден: «Силерниң Башкыңар үндүрүг хавырыкчылары болгаш бачыттыг кижилер-биле канчап кады чемненер чүвөл?» – деп айтырганнар.

¹⁷ Ону дыңнап кааш, Иисус оларга мынча дээн: «Эмчи кадык улуска эвес, а аарыг улуска херек болгай. Мен „Актыг, бачыт чок бис“ дээр улусту эвес , а бачыттыг улусту кый дээр дээш келген мен!»

Шээрленири болгаш амыр-дыш хүнүнүң дугайында айтырыглар

(Мф. 9:14-17; 12:1-8; Лк. 5:33-6:5)

¹⁸ Иоанның өөреникчилери болгаш ·фарисейлер ·шээрленир турган. Элээн каш кижичи Иисуска чедип

келгеш: «Чүгө Иоанның база фарисейлерниң өөреникчилери шээрленип турарыл , а Силерниң өөреникчилериңер шээрленмезил?» – дээн.

¹⁹ Иисус оларга мынча деп харыылаан: «Куда доюнга келген күдээ оолдуң эштери оолдар, күдээ оол олар-биле кады олурда, шээрленип шыдаар бе? Күдээ оол олар-биле кады турда, оларның кудараан херээ чүл? ²⁰ Ынчаарга күдээ оолду олардан чарып аппаар хүннер кээр-ле болгай , шак-ла ынчан олар кударап база шээрлени бээр.

²¹ Кым-даа эрги хепке чаа пөстен чамашкы салбас. Ынчаар болза, чаа чамашкы эрги хепти чыырылдыр тыртыптар, а ойбак оон-даа улуг апаар. ²² Кым-даа чаа дүшкен араганы эрги көгээржикче кутпас. Ынчаар болза, чаа арага көгээржикти деже тептер, ынчан арага-даа төктүп каар, көгээржик-даа сандан үнер. Чаа араганы чаа көгээржикче кудар херек».

²³ Бир-ле катап Иисус ·амыр-дыш хүнүндө тарып каан шөлдү таварты бар чыткан. Ооң өөреникчилери орук ара сыпта тараа баштарын үзе соккаш, ууштап чий бергеннер . ²⁴ Фарисейлер Аңаа мынча дээн: «Көрүңер! Амыр-дыш хүнүндө кылбас ужурлуг чүлдү олар чүгө кылып турарыл?»

²⁵ Иисус оларга мынча дээн: «Боду база кады чораан өөрү аажок аштай бээрге, Давид хаанның чүнү кылганын силер таанда-ла Бижилгеден номчувааныңар ол бе? ²⁶ Авиафар дээрзи Бурганның дээди бараалгакчызы турган үеде, Давид хаан канчанган ийик? Ол Бурганның өргээзинче киргеш, Бурганның бараалгакчыларындан өске кым-даа чивес ужурлуг ыдыктаан хлебти чигеш, кады чораан улузунга база берген болгай». ²⁷ Оон Иисус мынча деп немеп каан: «Бурган кижини амыр-дыш хүнү дээш эвес, а амыр-дыш хүнүн кижичи дээш чаяп каан . ²⁸ Ынчангаш ·Кижичамытан Оглу – амыр-дыш хүнүнүң-даа Дээргизи-дир!»

Када берген холдуг кижини экирткени

(Мф. 12:9-14; Лк. 6:6-11)

3 Иисус ооң соонда катап база ·синагогага кирип келген . Ол өйдө аңаа када берген холдуг кижичи турган. ² Чамдык улус, Иисусту буруудадыр чылдак тып алыр бодааш, Ол ·амыр-дыш хүнүндө экирти бербес ирги бе деп, Ооң чүнү кылырын хайгаарап турганнар .

³ Иисус када берген холдуг кижиге: «Улустуң ортузунче туруп ал» – дээн. ⁴ А демги улуска Ол мынча дээн: «Амыр-дыш хүнүндө чүнү кылып ужурлугул : буянны бе азы бузутту бе? Амы-тынны камгалап аар бе азы узуткаар бе?»

Ынчалза-даа олар ыытташпаан.

⁵ Иисус улусче килеңнеп, эргий кайгааш, оларның чүректериниң дашталганы дээш аажок муңгарап, демги кижиге: «Холуң бээр сун» – дээн. Ол сунуп бээрге, ооң холу кадык апарган . ⁶ Фарисейлер үне

бергеш, ол-ла дораан Иисусту канчап чок кылырын иродианнар-биле кады сүлчээлежип, чугаа кыла бергеннер.

⁷ Иисус оортан Бодунуң өөреникчилери-биле кады хөлче чорупкан. Галилея, Иудея, Идумея черлеринде, Иерусалимде, Иорданның ол чарыында база харын-даа Тир биле Сидон хоорайларның чоок-кавызында чурттаан чон Ону эдерип чоруп олурган. Иисустуң кылган кайгамчык чүүлдериниң дугайында дамчыыр чугаа чер болганга нептерээн болгаш, улустуң Аңаа кээп турганы ол. ⁹ Чыылган хөй чон Ону кыза бербезин дээш, Ол Аңаа хемеден белеткеп бээрин өөреникчилеринге чугаалап каан. ¹⁰ Иисус хөй кижини экиртип каан, ынчангаш аарыг-аржык улус Аңаа дээрин кордап, Олче чүткүп-ле турган. ¹¹ Ону көрүп каан санында-ла, букшуураан кижилер база Ооң мурнунга доңгая кээп дүшкүлээш, алгыржы бээр болган: «Силер – Бурганның Оглу силер!» ¹² Ынчалза-даа Иисус Ону кым дээрзин чугаалаарын оларга шыңгызы-биле хоруп турган.

Иисустуң он ийи элчинни шилип алганы

(Мф. 10:1-4; Лк. 6:12-16)

¹³ Ооң соонда Иисус дагже үне бергеш, күзээн улун кый дээрге, олар Аңаа чедип келген. ¹⁴ Иисус оларның аразындан он ийи кижини шилип алгаш, элчиннер деп адап каан. Олар үргүлчү-ле Ооң-биле кады чоруур ужурлуг турган. Иисус оларны суртаалдадып чорудар дээш база аарыглар экиртир, буктар үндүр сывырар эрге-күштүг болзуннар дээш, белеткеп турган. ¹⁶ Иисустуң шилип алган он ийи кижизи бо-дур: Ооң Пётр деп адааны Симон, ¹⁷ Воанергес азы «Диңмирээшкин оолдары» деп адаткан Зеведейниң оолдары Иаков биле Иоанн, ¹⁸ Андрей, Филипп, Варфоломей, Матфей, Фома, Алфейниң оглу Иаков, Фаддей, Симон Кананит ¹⁹ база сөөлүндө Ону садыпкан Иуда Искариот.

Иисустуң «Тенек аараан база букшуураан сен» дирткени

(Мф. 12:22-32; Лк. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Иисус бажыңче дагын ээп кээрге, мөөң чон база катап тырылдыр чыгып келген болгаш, Иисустуң база Ооң өөреникчилериниң чемненер безин чай-хозу чок апарган. ²¹ Ындыг дээрзин дыңнап кааш, Ооң чоок төрөл кижилери Ону ап алыры-биле чеде бергеннер, чүге дээрге улус: «Ооң угааны анаа эвес-тир» – деп турар болган. ²² А Иерусалимден чедип келген ном-хоойлу тайылбырлакчылары мынча дээн: «Ооң Бодунче буктарның чагырыкчызы Веелзевул кире берген болгаш, ооң күжү-биле буктарны үндүр сывырып турар-дыр!»

²³ Иисус ынчан оларны кый деп алгаш, угаадыглыг чугаалар чугаалап, тайылбырлаан:

«Эрлик канчап бодун боду үндүр сывыртаар чүвөл? ²⁴ Иштинден аңгыланып эгелээн күрүне бүдүн туруп шыдавайн, буурап дүжер. ²⁵ Азы аңгыланчып, кырышкан өг-бүле база бүдүн туруп шыдавас. ²⁶ Эрлик боду бодунга удур месилдежип, иштинден аңгыланып турар болза, ол быражып шыдавас: ооң төнчүзү келгени ол-дур. ²⁷ Мөге-шыырак кижини баштай хүлүп албас чүве болза, кым ооң бажыңынче кирип, эт-хөреңгизин үптөп шыдаарыл? Чүгле хүлүп алгаш, ол ооң бажыңын үптөп шыдаар. ²⁸ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: улустуң кандыг-даа бачыттары база канчаар-даа бак сөгленири өршээттинер. ²⁹ Ынчалза-даа Ыдыктыг Сүлдени бак сөглээр кижини бар болза, ол кажан-даа өршээл албас, харын бачыт аңаа мөңгези-биле артып каар.» ³⁰ Иисуска удурланып: «Олче бук кире берген-дир» – дижир улус бар боорга, Ол ынча дээн чүведир.

Иисустуң ёзулуг өг-бүлөзи

(Мф. 12:46-50; Лк. 8:19-21)

³¹ Ооң соонда Иисустуң авазы база дуңмалары чедип келгеш, бажыңче кирип чадашкаш, Ону кый дээри-биле улус ыдыпкан. ³² Иисусту долгандыр хөй улус олурган. Аңаа ынчан мынча деп дамчыткан: «Силерниң аваңар база эр, кыс дуңмаларыңар даштын Силерни айтырып тур.»

³³ Ол оларга мынча деп харыылаан: «Мээң авам база акы-дуңмам кымнар чүвөл?» ³⁴ Бодунуң чанында олурган улусту эргий көргөш, Ол мынча дээн: «Мээң авам база акы-дуңмам бо-дур. ³⁵ Бурганның күзел-соруун күүседип чоруур кандыг-даа кижини Мээң акы-дуңмам база авам боор болгай.»

Тараа чажыкчызының дугайында угаадыглыг чугаа

(Мф. 13:1-23; Лк. 8:4-15)

4 Иисус база катап хөл эриинге улусту өөредип эгелээн. Ооң чанынга хөй чон чыгып келген, ынчангаш Ол хемеге олурупкаш, эриктен бичии ырадыр эжиндире берген, а бүгү чон хөл кыдыынга артып калган. ² Иисус улуска угаадыглыг чугаалар чугаалап, оларны хөй чүвөгө өөредип турган: ³ «Дыңнаңар! Тараа чажыкчызы үрезин чажып үнүп келген. ⁴ Ол үрезинин чажып турда, чамдыызы орук кыдыынга кээп дүжерге, куштар ужуп келгеш, ол үрезиннерни соктап чипкен. ⁵ Чамдыызы сай-даштыг, хөрзүнү чуга черже кээп дүшкен. Ол үрезин удатпайн өзүп үнүп келген, чүге дээрге хөрзүн кылын эвес болган. ⁶ А хүн хүнней бергеш, ол өзүмнерни өрттендир шонуптарга, ханы дазыл тыртпаанындан, олар кадып калган. ⁷ Чамдыызы тенниг хонак аразынче кээп дүжерге, тенниг хонак сырый өскеш, оларны боой базырыпкан, ынчангаш олар кулакталбайн-даа барып, дүжүт бербээн. ⁸ А бир чамдыызы үнүш-дүжүткүр»

хөрзүннүг черже кээп дүшкеш, мандып өскеш, чашканындан үжен, алдан, харын-даа чүс дакпыр хөй дүжүт берген». ⁹ Иисус оон оларга: «Дыңнаар кулаа бар кижидыңназын!» – дээн.

**Тараа чажыкчызының дугайында
угаадыглыг чугааның тайылбыры**
(Мф. 13:18-23; Лк. 8:11-15)

¹⁰ Чон тарап чоруй барганда, Иисус-биле кады он ийи элчин база өске-даа өөреникчилер артып калган. Олар Оон бо угаадыглыг чугааның утказын айтырганнар. ¹¹ Иисус мынча дээн: «Силерге Бурганның Чагыргазының чажыдын билип аар органы хайырлаан-дыр, а Чагырганың даштында турар болгаш, ону билбес улуска бүгү чүвени угаадыглыг чугаалар дамчыштыр ажыдып берген.

¹² *Олар көрзе-даа, эскербес-тир, дыңназа-даа, дыңнаваз база угаап билбес-тир. А оон башка олар Бурганче эглип кээп, өршээл алыр ийик».*

¹³ Иисус оон оларга мынча дээн: «Таанда-ла бо угаадыглыг чугааны билбейн турарыңар ол бе? Ынчаарга өске кандыг-даа угаадыглыг чугааны канчап билип алыр улус боор силер?» ¹⁴ Тараа чажыкчызы дээрге Бурганның медээзин чажып турар кижидир. ¹⁵ Орук кыдыынга кээп дүшкен үрезинге дөмей улус бар боор-дур. Олар Бурганның медээзин дыңнап турар, ынчалза-даа ол-ла дораан эрлик чедип келгеш, оларның сеткилинде чашкан медээни оорлап аппаар-дыр. ¹⁶ Өске улус сай-даштыг черге чашкан үрезинге дөмей боор-дур. Олар медээни дыңнап кааш, ол-ла дораан өөрүшкү-биле хүлээп алырлар, ¹⁷ ынчалза-даа алыс бодунда дазыл чок болгаш, турум эвес боорлар. Ооң соонда медээ ужун бергелерге азы истеп-сүрүүшкүнге таваржы бээр болза, олар дораан-на күткүттүрүп, өскээр чайгыла бээрлер. ¹⁸ Өске улус тенниг хонакка чашкан үрезинге дөмей боор-дур. Олар база медээни дыңнап турар. ¹⁹ Ынчалза-даа амгы амыдыралының ажаанзырал-човаа, байлакшыл дуурайы база өске-даа күзел-бодалдар оларны чардыктырып, медээни боой базырыптар болгаш, оларның үрезини дүжүт бербес. ²⁰ А үнүш-дүжүткүр хөрзүннүг черге чашкан үрезинге дөмей улус база бар. Олар медээни дыңнап база хүлээп ап турар болгаш, чашканындан үжен, алдан, харын-даа чүс дакпыр хөй дүжүттү бээрлер».

Чырыткы дугайында
(Лк. 8:16-18)

²¹ «Чырыткыны кывысканда, ону сава-биле дуй базыар дээш азы орун адаанга салып каар дээш бажыңче кирир ийик бе? Чок, ону колдуже салып каар болгай. ²² Көстүп келбес кандыг-даа чажыт чүве чок база ажыттынып билдине бербес кандыг-даа ажытталчак бүдүү чүве чок. ²³ Дыңнаар кулаа бар кижидыңназын!» ²⁴ Оон ыңай Ол мынча дээн: «Дыңнаан чүвеңерни угап-бодап чоруңар. Кандыг

хемчээл-биле хемчээп бээр-дир силер, силерге база ындызы-биле хемчээп бээр болгаш харын-даа аңаа немей бээр. ²⁵ Кымда чүве барыл, аңаа оон-даа хөйүнү бээр, а кымда чүве чогул, ооң бар чүвезин безин хунаай бээр».

Үрезин дугайында

²⁶ Иисус улаштыр мынча дээн: «Бурганның Чагыргазы черже үрезин чашкан кижиге дөмей. ²⁷ Дүне ол кижиде удуп чыдар, а хүндүс туруп кээр, ол өйдө үрезинниң канчаар өзүп, үнүп кел чыдарын боду билбес болур. ²⁸ Чүге дээрге чер боду-ла үрезинни чайгаар өстүрүп чыдар: баштай көк өзүмнү, ооң соонда тараа бажын, дараазында баш долдур арбын тарааны. ²⁹ Тараа быжа бээрге, демги тараажы ол-ла дораан хол кадыырын тудуп алыр, чүге дээрге дүжүт ажаар үе келген-дир».

Горчица үрезининиң дугайында
(Мф. 13:31-35; Лк. 13:18-19)

³⁰ Иисус ооң соонда мынча дээн: «Бурганның Чагыргазын чүнүң-биле дөмейлей көөрүл азы ону кандыг угаадыглыг чугаа-биле чуруп көргүзерил? ³¹ Хөрзүнге тарып турда, чер кырында бар бүгү үрезиннерниң эң бичиизи боор горчица үрезининге ол дөмей-дир. ³² А тарып каарга, горчица үрезини өзүп үнгеш, бүгү чемниг үнүштерниң эң улуу апаар, ооң адыраып келген будуктарының чаглаанга дээрниң куштары безин уя тудуп шыдаар болгай».

³³ Иисус шак ындыг хөй угаадыглыг чугаалар-биле улуска Бурганның медээзин, оларның дыңнааш, билип шыдаар шаа-биле, суртаалдап келген. ³⁴ Оларны Ол угаадыглыг чугаалар чокка черле өөредип көрбээн, а өөреникчилери-биле чааскаан арткаш, оларга бүгү чүвени тайылбырлап берип турган.

**Иисустуң шуурганны
томаартканы**
(Мф. 8:23-27; Лк. 8:22-25)

³⁵ Ол-ла хүннүң кежээзинде Иисус өөреникчилеринге: «Хөлдүң ол чарыынче кеже берээли» – дээн. ³⁶ Олар чонну каапкаш, Иисустуң чонну өөредип олурганы хемезинге олурупкаш, эжиндирип чорупканнар. Оларга өске хемелер база каттыжа берген. ³⁷ Хөлге күштүг шуурган көдүрлүп келген болгаш, чалгылар хемени часкаарга, ону суг долуп эгелээн. ³⁸ А Иисус хемениң соңгу бажынга, сыртыкка бажын салгаш, удуп чыткан.

Өөреникчилери Ону оттурупкаш: «Башкы! Сугга дүжүп өлдүвүс-ле, Силерниң херекке албазыңар ол бе?!» – дээннер.

³⁹ Иисус туруп келгеш, хатты хоруп кааш, сугга: «Ыыттава, соксап көр!» – деп дужааган. Хат оожургай берген, шуут-ла ыржым апарган. ⁴⁰ Ол

өөреникчилеринге: «Чүгө ындыг кортук силер? Бүзүрелиңер чогу ол бе?» – дээн.

⁴¹ Олар аажок коргуп-сүртээш: «Хат-даа, суг-даа Аңаа чагыртып турар, бо чогуум Кымыл аан?» – деп аразында чугаалажып турганнар.

**Иисустуң букшуураан
кижини экирткени**
(Мф. 8:28-34; Лк. 8:26-39)

5 Олар хөлдүң ол чарыында Гераса черинче эжиндирип кежип келгеннер. ² Иисус хемеден дүжүп кээрге, Аңаа уткуй чевеглерлиг куйлардан букшуураан кижиге үнө халып келген. ³ Ол кижиге хөөржүдүлгө куйларыңа чурттап турган, ону илчирбе-биле безин кым-даа хүлүп чадап каан чүве-дир. ⁴ Ону чаңгыс эвес удаа илчирбе-биле хүлүп-шарып көргөн, ынчалза-даа ол илчирбени үзе шаапкаш, хүлүгден чештинип чоруй баар турган. Ону кым-даа томаартып чадап каан чүве-дир. ⁵ Ол кижиге дүне-хүндүс дивейн, чевеглер, тейлер аразыңа алгырып-кышкырып, даштар-биле соккуланып чоруур турган. ⁶ Иисусту ырактан-на көрүп кааш, ол кижиге Аңаа маңнап чеде бергеш, Ооң баарыңа доңгая кээп дүшкеш, ⁷ ыыткыр үн-биле алгырган: «Силерге менден чүү херегил, Иисус, Дээди Өрүкү Бурганның Оглу? Мени хилинчектевезиңерни Бурганның ады-биле даңгыраглап көрүңер!» ⁸ Чүгө дээрге Иисус дем: «Бук, бо кижиден үнүп чоруй бар!» – деп каан чүве-дир.

⁹ Иисус ол кижиден айтырган: «Сээң адың кымыл?»

Демгизи: «Мээң адым Дүк-түмөн, чүгө дээрге бис дыка хөй бис» – деп харыылаан. ¹⁰ Буктар Иисустан оларны ол чер-чурттан үндүр сывырбазын дилеп эгелээн.

¹¹ Ол өйдө даг эдээнге бир кодан хаван одарлап чораан чүве-дир. ¹² Буктар Иисустан: «Бисти бо хаваннарже чорудуп көрүңерем, оларже кире берээли» – деп ээрешкеннер. ¹³ Иисус чөпшээрээрге, буктар кижиден үнгеш, хаваннарже кире бергеннер. Бүгү кодан – 2000 хире хаван кадыр элден хөлчө шурай бергеш, дүжүп өлүп калган. ¹⁴ А хаван кадарчылары дезе маңнашкаш, болган чүлдүң дугайында чоок-кавы хоорай-суурларга чугаалап турганнар. Чогум чүү болганын көөр-дүр дээш, чурттакчы чон чыгып келген.

¹⁵ Олар Иисустуң чаныңа келгеш, дүк-түмөн буктарга алыскан турган кижиге хевин кедип алган, угаан-сегээни орталаны берген олурарын көрүп кааш, коргуп-сүртей бергеннер. ¹⁶ Болган чүлдү көрүп турган улус букшуураан кижиге-биле база хаваннар-биле чогуум чүү болганын чугаалап берген. ¹⁷ Ынчан коргуп-сүртээн улус оларның чер-чуртундан ырап чоруурун Иисустан дилеп эгелээн.

¹⁸ Иисус хемезинге олуруп турда, буктарыңдан адырылган демгиге кижиге Ооң-биле кады чоруур чөпшээрел айтырган. ¹⁹ Ынчалза-даа Ол аңаа

чөпшээревейн, мынча дээн: «Бажыңыңда улузуңче чана бергеш, Дээрги-Чаяакчының сеңээ чүңү кылганын, Ооң сеңээ кандыг өршээл хайырлаанын шупту улуска чугаалап бер». ²⁰ Ынчангаш ол кижиге чана бергеш, «Он-хоорай девискээринге Иисустуң аңаа чүңү кылганын улуска чугаалап эгелээн. Бүгү чон кайгап-хараар болган.

**Дарганың уруун диргискени болгаш
аарыг херээженни экирткени**
(Мф. 9:18-26; Лк. 8:40-56)

²¹ Иисус дедир ол чарыкче хемелиг кежип кээрге, Ооң чаныңа хөй чон чыглы берген. Ол хөл эриинге артып калган. ²² Синагога даргаларының бирээзи боор Иаир деп кижиге аңаа чедип келгеш, Иисусту көрүп каан. Ол Иисустуң мурнунче кээп дүшкеш, ²³ Оон аажок дилээн: «Мээң уруум өлүп чыдыр, ол экирий берип, дириг артар кылдыр, аңаа холуңар дегзип көрүңерем!» ²⁴ Иисус ооң-биле кады чорупкан. Мөөң чон Ону бүгү талаларыңдан үглөп, кызавышаан, Ооң соондан чоруп олурган.

²⁵ Ынчан ол черге он ийи чыл дургузунда ханы төктүп аараан херээжен кижиге турган. ²⁶ Ол херээжен хөй-ле эмчилерге чеже-даа эмнеткен, хамык бар кошкулун хөй черге чарып каапкан, ынчалза-даа ооң кады улам-на дорайтап бар чыткан. ²⁷ Иисустуң дугайында дыңнап кааш, ол херээжен улус аразы-биле иткилежип эрткеш, Ооң артыңдан чоокшулап келгеш, Ооң кеткен хевинге дээй каапкан. ²⁸ «Мен оода-ла Ооң кеткен хевинге дээпсимзе, экирий бээр мен» деп бодаан чүве-дир. ²⁹ Ол-ла дораан ооң ханы төгүлбейн барган, аарыыңдан экирээнин билип каапкан.

³⁰ Иисус Бодундан күш үнө бергенин ол дораан эскерип кааш, мөөң чонче эргий кайгааш: «Мээң хевинге кым дээпти?» – деп айтырган.

³¹ Өөреникчилери кайгай бергеш, мынча дээннер: «Силерни хүрээлээн чоннуң кызып-кыйып турарын көрбейн турар эвес силер, „Меңээ кым дээпти?“ – деп ол чүңер ирги?»

³² Ынчалза-даа Иисус кымның дээпкенин билип аар дээш, долгандыр көрүп туруп берген.

³³ Бодунуң кадык апарганын билип кааш, демгиге херээжен кортканыңдан сириңейнип, чеде бергеш, Ооң мурнунга доңгая кээп дүшкеш, чүвениң байгы-ла шынын Аңаа чугаалаан. ³⁴ Иисус аңаа мынча дээн: «Кызым, бүзүрелиң сени экиртип-камгалап кагды, амыр-тайбың чорувут, аарыыңдан адырылган-дыр сен».

³⁵ Иисус ону чугаалап турар аразында, «синагога даргазы Иаирниң бажыңыңдан медээ эккелген улус келгеш: «Сээң урууң өлүп калды. Башкыны ам хөй-ле шүүдетпе» – дээннер.

³⁶ Ынчалза-даа Иисус ону дыңнааш, синагога даргазыңа: «Кортпа, чүглө бүзүре!» – дээн. ³⁷ Ол Пётрдан, Иаковтан база ооң дуңмазы Иоанндан өске кымның-даа Ооң-биле кады чоруурун чөпшээрэвээн. ³⁸ Иаирниң бажыңыңа чедип

келгеш, Ол аажок улуг хөлээзин-дүвүрелди база ишкирнигип ыглап-сыктаан улусту көрүп каан.

³⁹ Иисус бажыңче кирип келгеш: «Чүгө дойлуп-хөлзеп, ыглап-сыктап тур силер? Бо уруг өлбөөн, а анаа удуп чыдар кижиге ышкажыл» – дээн. ⁴⁰ Демги улус Ону кочулап, каттыржы берген. Иисус оларның шуптузун дашкаар үндүрүпкеш, Боду уругнуң ада-иези болгаш үш өөреникчизи-биле кады уругнуң чыткан өрээлинче кире берген. ⁴¹ Ол кысчыгаштың холундан тудуп алгаш, мынча дээн: «Талифа, куми!» (ол дээрге: «Кызыжак, сеңээ чугаалап тур мен, туруп кел!» – дээни ол). ⁴² Уруг ол-ла дораан туруп келгеш, кылаштап эгелээн (ооң хары он ийи чедип турган чүве-дир). Ону көргөн улус аажок кайгап-хараан. ⁴³ Болган чүүл дугайында кымга-даа чугаалавазын Иисус оларга шыңгыы чагып каан, а уругга чемден бээрин айыткан.

**Назареттиң чурттакчыларының
Иисусту хүлээп көрбээни**
(Мф. 13:53-58; Лк. 4:16-30)

6 Иисус оортан чоруткаш, Бодунуң өөреникчилери-биле кады төрөөн хоорайынче эеп келген. ² Амыр-дыш хүнү үнүп кээрге, Ол синагогага чонну өөредип эгелээн. Дыңнап турган дыка хөй улус кайгап-харап, чугаалажы берген: «Ооң бо хамык чүвези кайыын келгенил? Ындыг мерген угаанны Аңаа кым бергенил? Ол ындыг кайгамчык чүүлдерни чаяап турар-дыр!» ³ Ол дээрге Марияның оглу, Иаков, Иосий, Иуда база Симоннуң акызы, бызаңчы кижиге эвес ийикпе? Ооң кыс дүңмалары база бистиң аравыста эвес чүве бе?» Ынчангаш олар Ону хүлээп көрбөөн.

⁴ Иисус оларга: «Бурганның медээчизи каяа-даа алдар-хүндүлүг боор, ону чүгле бодунуң хоорайынга, чоок улунуң аразынга база бажыңыга үнелеп көрбөс чүве» – дээн.

⁵ Ынчангаш Ол аңаа кандыг-даа кайгамчык чүүл кылып чадап каан, чүгле элээн каш аарыг кижиге холун дээскеш, экиртип каан. ⁶ Иисус ол улустуң бүзүрел чогуун аажок элдепсинген. Ол ооң соонда чоок-кавы суурларны эргий кезип, улусту өөредип чорупкан.

**Иисустуң он ийи элчинни
чорутканы**
(Мф. 10:1, 5-15; Лк. 9:1-6)

⁷ Иисус он ийи элчинин Бодунче кыйгырып алгаш, оларга буктарны үндүр сывырар эрге-күштү бергеш, ийи-ийилеп, тарадыр чорудуп эгелээн.

⁸ Иисус оларга мындыг чагыг берген: «Орукче үнерде, даянгыштан өске чүнү-даа албаңар: аъш-чем-даа, хап-сава-даа, акша-мөңгүн-даа албаңар.

⁹ Идиктериңер кеткеш, кеткен хевиңерден өске хеп албаңар. ¹⁰ Кандыг бажыңче кирип келген-дир силер, ол черден чорбаан шааңарда, аңаа чурттап артып калыңар. ¹¹ А кандыг-бир черге силерни хүлээп албас азы тооп дыңнавак болза, ол черден

чорууруңарда, ол улуска херечилел-сагындырыг кылдыр буттарыңар довураан кактап кааптыңар». ¹² Өөреникчилер чорупкаш, бачыдын миннип, Бурганче эглириниң чугулазын улуска суртаалдап эгелээннер. ¹³ Олар хөй буктарны үндүр сывыртааннар база хөй-ле аарыг улусту олива үзү-биле чаап тургаш, экиртип кааннар.

Иоанн Медеглекчиниң өлгени
(Мф. 14:1-12; Лк. 9:7-9)

¹⁴ Иисустуң ады чер болганга нептереп, билдингир апарган болгаш, Ирод хаан база Ооң дугайында дыңнап каан. Чамдык улус мынча дээр болган: «Иоанн Медеглекчи өлүглер аразындан катап дирилген-дир, ынчангаш ол ам ындыг кайгамчык чүүлдер кылып турар-дыр». ¹⁵ Өскелери: «Ол – Илия-дыр» – дээр болган. А чамдыктары: «Ол – эрте-бурунгу медээчилерниң бирээзи-дир» – дээннер. ¹⁶ А Ирод ол бүгүнү дыңнааш: «Ол болза мээң бажын кестиртип кааным Иоанның катап дирилгени ол-дур» – дээн.

¹⁷ Ол үеде Ирод бодунуң акызы Филипптиң кадайы Иродиаданы кадайланып алган турган, а Иоанн Иродка: «Акыңның ап чораан кижизин кадайланыр эргең чок» – деп чугаалап шаг болган. Ынчангаш Ирод Иоанны кара-бажыңга хоругдап каарын дужааган турган. ¹⁹ Иродиада Иоаннга хорадааш, ону өлүртүп каар арга-хорга дилей берген. Ынчалза-даа ол чүнү-даа канчап чадап каан, ²⁰ чүгө дээрге Ирод Иоанны ыдыктыг, чөптүг-шынныг кижиге деп билер болгаш, оон сестир база хүндүлээр турган, а ындыг болганда, кадагалаар чораан. Иоанның суртаалдары ону хөлзедип-даа турган болза, Ирод ол чугааларны магадап дыңнаар турган. ²¹ Ынчалза-даа эптиг өй тыпты берген. Иродтуң төрүттүнгөн хүнү кээрге, ол дойже бодунуң ызыгууртан дүжүметтерин, шериг баштыңчыларын база Галилеяда эң хүндүткелдиг улусту чалап алган. ²² Ол дойга Иродиаданың уруу самнааш, Иродка база ооң аалчыларынга аажок тааржып, оларны магададыпкан. Ирод ол уругга: «Күзөөн-не чүвеңни менден диле, сеңээ ону бээр мен» – дээн.

²³ Ирод оон аңаа мынча деп даңгырагалаан: «Менден чүнү-даа дилээр болзуңза, күрүнемниң чартыын-даа болза, сеңээ бээр мен!»

²⁴ Ол уруг үнгеш, авазындан сүме айтырган: «Чүнү дилээр мен?»

Оозу: «Иоанн Медеглекчиниң бажын диле» – дээн.

²⁵ Уруу далаш-биле хаанга дедир келгеш, мынча деп дилээн: «Меңээ ам дораан Иоанн Медеглекчиниң бажын калбак тавакка салгаш, эккеп бээриңерни күзээр-дир мен». ²⁶ Хаан аажок муңгараан, ынчалза-даа аалчыларының мурнунга аксы-сөзүн берген болгаш, уругга ойталавак-тыр деп бодап алган. ²⁷ Ынчангаш хаан ол-ла дораан Иоанның бажын эккээрин дужаагаш, бир шериин

ыдыпкан. ²⁸ Шериг кижиге баргаш, кара-бажыңга Иоанның бажын одура шапкаш, тавакка салып алгаш, демги уругга эккелген. А ол уруг ону авазыңга аппарып берген. ²⁹ Иоанның өөреникчилери ону дыңнап кааш, чедип келгеннер база ооң мага-бодун ап алгаш, чевег-куйга орнукшудуп кааннар.

Беш муң кижини тоттурганы
(Мф. 14:13-21; Лк. 9:10-17; Ин. 6:1-14)

³⁰ Элчиннер шупту Иисуска ээп келгеш, чүңү кылганын база чонну чүү чүвеге өөреткенин Аңаа дөгөрезин чугаалап бергеннер. ³¹ Иисус оларга: «Эн черже аңгыланып чоруптаалыңар, аңаа кезек дыштанып алыр силер» – дээн. Чүгө дээрже эңдерик улус Аңаа кээп, дойлуп-ла турган болгаш, оларга чемненер безин хос-чай тывылбас болган.

³² Ынчангаш олар ээн, озалааш черже чүгле боттары хемелиг эжиндирип чорупканнар.

³³ Ынчалза-даа оларның эжиндирип чорупканын көргөн база оларны кымнар дээрзин билир улус ол черже бүгү суурлардан, хемени мурнаар дээш, эрик кыды-биле маңнажыпкаш, ынаар мурнап чеде берген. ³⁴ Иисус хемеден үнүп келгеш, манап турган хөй чонну көргеш, оларны кээргей берген, чүгө дээрже олар кадарчызы чок хойларга дөмей болган. Ынчангаш Ол улусту хөй чүвеге өөредип эгелээн.

³⁵ Кежээликтей, хүн ажып турда, Ооң өөреникчилери Аңаа чедип келгеш: «Бо чер ээн-дир, шак-үе база орайтаан-дыр. ³⁶ Улусту тарадыптыңар, чоок-кавы суурларже баргаш, боттарыңга чиир чемден садып алзыннар» – дээннер.

³⁷ Ынчалза-даа Иисус: «Силер оларны чемгериңер» – деп харыылаан.

Өөреникчилери: «Кай, барык 200 мөңгүн чоос-биле чем саткаш, бо хамык улусту чемгерер ужурлуг бис бе?» – деп айтырган.

³⁸ Ол оларга: «Силерде чогуу каш хлеб бар-дыр? Баргаш, көрүп көрүңерем» – дээн.

Олар баргаш, санап эккелгеш: «Беш хлеб болгаш ийи балык бар-дыр» – дээннер.

³⁹ Иисус ынчан улусту ногаан оът-сигенниг черге бөлүктөй олуртуптарын дужааган. ⁴⁰ Ынчангаш шупту улус чүс-чүс база бежен-бежен кижиге кылдыр бөлүктөй олуруп алган. ⁴¹ А Ол беш хлеб биле ийи балыкты алгаш, дээрже көрүңгеш, аш-чем дээш Бурганга өөрүп четтиргеш, хлебтерни кезектей үзе тырткылааш, өөреникчилеринге дамчыдып эгелээн. А олар хлепти улуска үлеп турган. Оон ийи балыкты база шупту улуска чедиштир үледипкен.

⁴² Шупту улус ону чигеш, тода берген. ⁴³ Харын-даа чем артыын чыгаш, он ийи аргаан хааржакты долдуруп алганнар. ⁴⁴ Чемни 5000 эр кижиге чиген чүве-дир.

Иисустуң суг кырлап кылаштааны
(Мф. 14:22-36; Ин. 6:15-21)

⁴⁵ Иисус оон дораан Бодунуң өөреникчилеринге: «Хемеге олурупкаш, хөлдүң ол чарыында Вифсаида суурже эжиндирип кеже бериңер» – деп дужааган. А Боду чонну чандыраар дээш, артып калган. ⁴⁶ Улус тарай бээрже, Иисус мөргүп аары-биле дагже чорупкан. ⁴⁷ Кежээ дүшкенде, өөреникчилерниң хемези хөл ортузунга чораан, а Ол эрикке чааскаан турган. ⁴⁸ Удур хат хадып турар болгаш, оларга эжиндирериниң бергезин Иисус көрүп каан. Даң аткалакта, Ол хөлдүң суун кырлап оларже чорупкаш, хемени эрте база бээр бодаан.

⁴⁹ Ынчалза-даа олар Ооң суг кырлап чорурун көргеш, бо-даа хей-сүнезин-дир деп бодааш, кортканындан алгыржы бергеннер. ⁵⁰ Ону көргеш, өөреникчилер шупту аажок корткан. Ынчалза-даа Иисус ол-ла дораан олар-биле чугаалажып эгелээн: «Орталаныңар, Мен-дир мен, кортпаңар!» ⁵¹ Оон Ол хемеге олар-биле кады олуруп алган. Хат ол-ла дораан оожургай берген. Өөреникчилер аажок кайгап-хараан. ⁵² Чүгө дээрже Ооң хлебтер-биле кылганы кайгамчык чүлдү безин билип шыдаваан улус чүве-дир. Оларның чүректериниң чүве билбези ол хире болган.

⁵³ Ол чарыкче кежип, Геннисарет черинге доктаап турупканнар. ⁵⁴ Олар хемеден дүжүп кээри билек, чурттакчы чон Иисусту танып каан. ⁵⁵ Улус чоок-кавы черлерни эргий халышкаш, аарыг улузун чыткан дөжөктөри-биле катый Ону ында турар деп дыңнааны черже эккелгеш турупканнар. ⁵⁶ Ол кандыг-даа хоорайларга, суурларга, турлагларга чедип кээрже, чурттакчылар аарыг кижилерин төп шөлдерже үндүргеш туруп берген. Ооң хевиниң оода-ла эдээнге дээрин чөпшээрээрин улус Иисустан дилеп турган. Аңаа дегген кижиге бүрүзү экирий бээр болган.

Бурганның хоойлулары
азы ада-өгбениң дүрүмнери
(Мф. 15:1-20)

7 Иерусалимден чедип келген фарисейлер болгаш элээн каш ном-хоойлу тайылбырлакчызы Иисустуң чанынга чыгып келгеннер. ² Олар Ооң чамдык өөреникчилериниң холдарын чугбайн, аарыг эвес байдалда чемненип олурарын эскерип кааннар. ³ (Херектиң ужуру чүдел дээрже, бүгү иудейлер, а фарисейлер кымдан-даа артык, ада-өгбениниң чаңчылдарын шыңгыы сагыыр, тускай чурумчуткан аайы-биле холун чугбаан шаанда, чемненип олурбас улус чүве-дир. ⁴ Базаардан садыглашкаш келгеш, олар холун чугбаан шаанда, чем чивес турган. Оларның сагыыр кылдыр хүлээп алган оон-даа өске дыка хөй сагылга-дүрүмнери бар, чижээлээрже, аяктарны, дөмбүңнерни, чөс сакпыңнарны, дөжөктөрни чурумчуткан аайы-биле чууру дээн ышкаш.)

⁵ Ынчангаш фарисейлер болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчыларының Иисустан: «Чүге Силерниң өөреникчилериңер ада-өгбениң ёзу-чаңчылын тоовазыл? Чүге олар арыг эвес холдарын чугбайн, чем чиирил? » – деп айтырганы ол.

⁶ Иисус мынча деп харыылаан: «Ийи арынның силерниң дугайыңарда Исаяя медээчи Бурганның өмүнээзинден шын-на бижээн-дир:

„Бо чон Мени сөс кырында хүндүлээр, а сеткил-чүрээ-биле Менден ырак.

⁷ *Оларның Меңээ мөгөйишикини хей чүве-дир, чүге дээрге оларның өөредии – чүгле кижилер чогааткан сагылга-дүрүмнер-дир“.*

⁸ Силер Бурганның айтышкыннарын тоовайн каапкаш, улустуң чаңчылдарын эдерер-дир силер» .⁹ Оон Ол мынча дээн: «Силер боттарыңарның сагылга-дүрүмнериңер сагыыр дээш, Бурганның айтышкыннарын тоовайн каапканыңар кончуг-ла эки-дир! ¹⁰ Моисей силерге Бурганның айтышкынын дамчыткан-на болгай: *„Ачаң биле аваңы хүндүлөп чор“*, ол ышкаш: *„Ачазын азы авазын бак сөглээр кижини өлүмге онаар херек“*.¹¹ А силерниң чугааңар ёзугаар кандыг боор-дур? Ава-ачазыңа: *„Менден алыр ужурлуг чүвеңерни Бурганга өргүүрүм ол-дур“* – дээр кижиги бар болза, силер аңаа ава-ачазыңа чүнү-даа кылырын чөпшээревейн баар-дыр силер. ¹³ Силер ооң-биле Бурганның сөзүн, боттарыңарның-на саналдаан чаңчылдарыңар дээш, күш чок болдуруп турар-дыр силер. Өске-даа шак ындыг чүүлдерни эңдере кылып чоруур-дур силер».

¹⁴ Иисус чонну база катап чыып алгаш, мынча дээн: «Шуптуңар Мени дыңнааш, билип аарын кызыңар. ¹⁵ Кижиге дашкаартан кирип кээр чүү-даа чүве ону бужартадып шыдавас . Кижиниң бодундан үнүп кээр чүве харын ону бужартадыр» .

¹⁷ Иисус чонну каапкаш, бажыңче кирип кээрге, өөреникчилери демги угаадыглыг чугааның дугайында Оон айтырган. ¹⁸ Ол оларга мынча дээн: «Таанда-ла силер ам-даа билип шыдавааныңар ол бе? Кижиге дашкаартан кирип кээр чүү-даа чүве ону бужартадып шыдавас дээрзин көрбээниңер ол бе? ¹⁹ Чүге дээрге ол кижиниң чүрөөнче эвес, а ишти-хырнынче киргеш, оон мага-боттан үне бээр болгай». (Шак ынчалдыр Ол бүгү аъш-чем аймаан арыг деп чарлаан.)

²⁰ Оон ыңай мынча дээн: «Кижиниң бодундан үнүп турар чүве харын ону бужартадыр .

²¹ Кижиниң иштинден, ооң чүрөөндөн үнер чүүлдер бо-дур : бузуттуг-бак бодалдар, самыыраар чорук, ооржу база өлүрүкчү чорук, ²² кады чурттаан эжинге шынчы эвес чорук, чазый чорук, кара сагыш, меге, туттунмас самыыраашкын, адааргал, хоп-нүгүл, бодун тогдунары база сээдең чорук.

²³ Кижиниң иштинден үнер бо бүгү бузут харын ону бужартадып турар».

Өске чер чурттуг херээженниң бүзүрели

(Мф. 15:21-28)

²⁴ Иисус Галилеядан үнгеш, Тир болгаш Сидон хоорайларның чоок-кавызынче чорупкан . Ол бир бажыңга туруп алгаш, өске улус Ооң келгенин билбес боорун күзээн, ынчалза-даа дөмей-ле ону чажырып шыдаваан. ²⁵ Уруу букка алыскан бир херээжен база Иисустуң келгенин билип каан. Ол херээжен доп-дораан ынаар чеде бергеш, Ооң буттарының баарыңа доңгая кээп дүшкен. ²⁶ Ол херээжен иудей эвес, а Сирияның Финикиязы чурттуг кижиги болган. Херээжен Иисустан ооң уруунче кире берген букту үндүр сывырып бээрин ээрежип эгелээн.

²⁷ Иисус: «Уругларның чемин хунаап алгаш, ыттарга каап бээрге, кайын боор» – дээн .

²⁸ А ол херээжен: «Дээрги, а ыттар база-ла уругларның чемненген столундан кээп дүшкен тогланчы чыып чиир ышкажыгай» – дээн.

²⁹ Иисус ынчан: «Ындыг харыың дээш, бук сээң уруундан үне берди, чана бер» – дээн. ³⁰ Ол херээжен бажыңыңа чедип келгеш, көөрге, уруу орун-дөжээнде чыдар, а бук оон үне берген болган.

Иисустуң үнү чок, дүлей кижини экирткени

³¹ Иисус Тирниң чоок-кавызындан үнгеш, Сидон хоорайны таварып эрткеш , .Он-хоорай девискээрин таварыштыр Галилея хөлүнче чорупкан . ³² Ол черге улус үнү чок, дүлей бир-ле кижини Иисуска эккелгеш, аңаа холун дегзип, экиртирин Оон дилээн . ³³ Иисус ону кыдыынче аппаргаш, Бодунуң салааларын ооң кулактарынче суккаш, оон дүкпүрүпкеш , демги кижиниң дылыңа дээй каапкан. ³⁴ Ол ооң соонда карактарын дээрже шиглей көрүңгеш, хандыр улуг тынгат, аңаа: «Эффафа!» – дээн. (Ол дээрге «Ажыттын!» дээни ол.) ³⁵ Демги кижиги ол-ла дораан дыңнап турар апарган, ооң дылы чештинип, иле-тода чугаалап эгелээн. ³⁶ Иисус бо дугайында кымга-даа чугаалаваңар деп дужааган. Ынчалза-даа Ол шыңгыы хораан тудум, шупту улустуң ол бүгү дугайында медээни тарадыры дам баар болган . ³⁷ Олар аажок кайгап-харап, мынча деп турганнар: «Ооң кылып турар хамык чүвези эки-дир. Ол дүлей улусту – дыңнап турар, үнү чок улусту – чугаалап турар кылып каар-дыр!»

Иисустуң дөрт муң кижини тоттурганы

(Мф. 15:32-39)

8 Ол-ла хүннерде Иисустуң чаныңа база катап мөөң чон чыгып келген, а оларның чиир чеми чок болган. Иисус өөреникчилерин кый деп алгаш, оларга мынча дээн: ² «Бо улусту кээргээр-

дир мен : олар Мээң чанымга үш хонук турду, а ам чиир чеми артпаан-дыр. ³ Оларны бажыңнарынче аш хевээр чорудуптар болзумза, орукка харыксырап каарлар, чамдыызы кайы ырактан келген-не болгай».

⁴ Ооң өөреникчилери: «Мындыг ээн черге бо улустуң шуптузун чемгериптер хире хлебти кайыын тып алыр бис?» – деп кайгай бергеннер .

⁵ Иисус олардан: «Силерде каш хлеб барыл?» – деп айтырган.

Олар: «Чеди» – деп харыылаан.

⁶ Иисус хамык улуска черже олуруптарын дужааган. Оон чеди хлебти алгаш, аъш-чем дээш Бурганга өөрүп четтиргеш, оларны кезектей үзе тырткылааш, өөреникчилеринге дамчыдып берген. Олар хлебти чонга үлеп берген.

⁷ Өөреникчилеринде аңаа немей каш бичежек балык база бар болган. Иисус Бурганга өөрүп четтиргеш, балыктарны база чонга үлеп бээрин өөреникчилеринге дужааган. ⁸ Улус тоткуже чиген, а арткан кескиндилер-биле чеди аргаан хааржакты долдуруп алганнар. ⁹ Аңаа 5000 хире кижиге турган. Иисус оларны чандырыпкан, ¹⁰ а Боду ол-ла дораан өөреникчилери-биле кады хемеге олурупкаш, Далмануфа девискээринге эжиндирип келген.

Иисустан кайгамчык демдек негээни (Мф. 16:1-4)

¹¹ Ол черге Иисуска фарисейлер чедип келгеш, Ооң-биле маргыжып эгелээннер. Иисусту шенээр дээш, дээрден кайгамчык демдектен көргүссүн деп Оон негей бергеннер . ¹² Иисус хандыр улуг тынгаш, мынча дээн: «Бо үениң улузу чүге-ле Менден бадыткал демдээ негээрил? Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: бо салгалдың улузунга бадыткал демдээ турбас». ¹³ Ол оон оларны каапкаш, хемеге олуруп алгаш, ол чарыкче эжиндирип кеже берген.

Фарисейлер биле Иродтуң ажыткызы (Мф. 16:5-12)

¹⁴ Иисустуң өөреникчилери хлеб хүнезиннеп алырын уттуп алган болганындан, хемеге чүгле чаңгыс хлеб бар болган. ¹⁵ Орук ара Иисус оларны кичээндирип чораан: «Көрдүңер бе, фарисейлерниң база Иродтуң ажыткызындан кичээнип чоруңар ».

¹⁶ Ооң чүнү чугаалаанын билип чадашкаш, өөреникчилери аразында: «Бисте хлеб чок боорга, Ол ынча дээн эвеспе?» – деп чугаалажы бергеннер.

¹⁷ Оларның чүнү чугаалажып турарын билир болгаш, Иисус мынча дээн: «Хлеб албааныңар дугайында чугаалашкаш чоор силер. Таанда-ла силер ам-даа көрбес база угаап билбес хевээр силер бе? Силерниң чүректериңер чүве билбес хевээр бе?»

¹⁸ Карактыг хиреңерде, көрбезиңер ол бе? Кулактыг хиреңерде, дыңнавазыңар ол бе?

Таанда-ла сагынмас-тыр силер бе? ¹⁹ Мен беш хлебти 5000 кижиге чедиштир үлептеримге, чеже аргаан хааржак ишти чем артынчызы чыып алчык силер?»

Олар: «Он ийи» – деп харыылааннар .

²⁰ «А Мен чеди хлеб-биле 4000 кижини тоттур чемгериптеримге, чеже аргаан хааржак ишти чем артынчызы чыып алчык силер?»

Олар: «Чеди» – деп харыылааннар .

²¹ Ол ынчан олардан база катап айтырган: «Таанда-ла ам-даа билип шыдавайн тур силер бе?»

Иисустуң согур кижини Вифсаидага экирткени

²² Олар Вифсаидага чедип кээрге, Иисуска согур кижиге экирткеш, аңаа холун дегзип, экиртип каарын дилээннер. ²³ Согур кижини Ол холундан чедип алгаш, суурдан үндүре берген. Оон ооң карактарыңче дүкпүрүкеш , Бодунуң холдарын олче салгаш: «Кандыг-бир чүве көре-дир сен бе?» – деп айтырган.

²⁴ Оозу көрүп туруп-туруп: «Эрткен-дүшкен кижилерни көрүп тур мен. Олар ыяштарга дөмей-дир» – деп харыылаан.

²⁵ Иисус ынчан холдарын база катап ооң карактарыңга дээскен. Ооң соонда демги кижиге каракталы бергеш, хамык чүвени тода көрүп турар апарган. ²⁶ Иисус ол кижиге: «Суурже эеп кирбе » – деп чагып кааш, бажыңынче чорудупкан.

Пётрнуң Иисусту Христос деп хүлээп көргени (Мф. 16:13-20; Лк. 9:18-21)

²⁷ Иисус Бодунуң өөреникчилери-биле кады Галилеядан Филипптиң Кесариязы хоорайны хүрээлээн суурларже чорупкан. Орук ара Ол олардан: «Мени улус Кым деп билип турарыл?» – деп айтырган.

²⁸ Өөреникчилер мынча деп харыылаан: «Чамдыктары Силерни Иоанн Медеглекчи дээр-дир , өскелери – Илия , а үшкүлери – эрте-бурунгу медээчилерниң бирээзи дээр-дир».

²⁹ Иисус ынчан: «А силер Мени кым деп бодаар силер?» – деп айтырган.

Пётр мынча деп харыылаан: «Силер – Бурганның шилип алган Христозу-дур силер» . ³⁰ Иисус оларга Ону кым дээрзин кымга-даа чугаалавазын дужаап каан .

Иисустуң хилинчектенип өлүрүнүң

дугайында баш удур чугаалааны (Мф. 16:21-28; Лк. 9:22-27)

³¹ Иисус ынчан оларны мынча деп өөредип эгелээн: «Кижиге амытан Оглу хей хилинчекти көрүп

эртер ужурлуг-дур, Ону ·баштыңнар, Бурганның дээди бараалгакчылары база ном-хоойлу тайылбырлакчылары тооп көрбес , а оон өлүртүп каар, ынчалза-даа Ол үшкү хүнде катап дирлип кээр ». ³² Ол дугайында Иисус ажыы-биле чугаалап берген . А Пётр Ону кыдыынче кый депкеш, Ооң-биле чөрүже берген. ³³ Иисус Бодунуң өөреникчилеринче көрнүп келгеш, Пётрга шыңгыы чугаалаан: «Менден чайлап чор, эрлик! Бодалдарың Бурганны эвес, а улустуу-дур ».

³⁴ Иисус ооң соонда чонну болгаш өөреникчилерин кый деп алгаш, оларга мынча дээн: «Мени эдерер дээн кижиге бар болза, ол бодунуң күзел-бодалындан ойталазын база бодунуң ·белдир-ыяжын чүктеп алгаш, Мени эдерип чорупсун . ³⁵ Бодунуң амы-тынын камгалап алыр дээн кижиге амы-тынын ышкынып аар, а амы-тынын Мен дээш база Буянныг Медээ дээш ышкынган кижиге амы-тынын камгалап аар. ³⁶ Бүгү делегейни кижиге киирип-даа алза, амы-тынын чок кылып аар болза, ооң ол кижиге ажыы чүл? ³⁷ Амы-тынын дедир эгидер дээш, ол кижиге чүнүң-биле төлээрил? ³⁸ Бо самыраан база бачыттыг салгалдың аразынга чурттап чорааш , Менден болгаш Мээң сөстөрүмден ыядып-човаар кижиге бар болза , ·Кижиге амытан Оглу база дээрниң ыдыктыг төлээлери-биле кады Бодунуң Адазының өндүр чырынга бүргеткен чедип келгеш , ол кижиден ыядып-човаар болгай».

9 Аңаа немей мынча дээн: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: мында турар улустуң чамдыызы, өлбейн чыткаш-ла , Бурганның күчү-күш-биле бүргеткен Чагыргазы келген турарын көрүп каар».

Иисустуң хевир-шырайының өскерилгени

(Мф. 17:1-13; Лк. 9:28-36)

² Алды хүн эрткенде, Иисус Пётрну, Иаковту база Иоанны эдерткеш, чүгле ол үш кижиге-биле кады бедик дагже үне берген . Аңаа, олар көрүп турда, Ооң хевир-шырайы өскерли берген. ³ Ооң хевир чайынналчак ак боорда, кымның-даа ынчалдыр будуп шыдавазы дег, аккыр апарган . ⁴ Хенертен Илия биле Моисей ийи көстүп келгеш , Иисус-биле чугаалажы берген. ⁵ А Пётр Иисуска мынча дээн: «Башкы, мында турарывыс эки-дир! Үш чадырдан тип берээли: бирээзин – Силерге, бирээзин – Моисейге, үшкүзүн – Илияга». ⁶ Пётр чүнү чугаалаар аайын тыппайн, дөмей эдипкен, чүге дээрге өөреникчилер аажок корга берген чүве-дир. ⁷ Ол өйде булут көжүп келгеш, оларны шыва апкан, а булут аразындан үн дыңналган: «Бо дээрге Мээң ханы ынак Оглум-дур, Ону дыңнап чоруңар!» ⁸ Ол-ла дораан долгандыр кайгаттынгаш, өөреникчилер Иисустан башка олар-биле кады турар кижиге көрбөөннер.

⁹ Дагдан бадып олура, Иисус оларны шыңгыы сагындырып каан: «·Кижиге амытан Оглу өлүглер аразындан катап дирилбээн шаанда, бо көргөн чүүлүңер дугайында кымга-даа чугаалавас силер ».

¹⁰ Олар ук болуушкуннуң чажыдын кадагалап арттырза-даа: «„Өлүглер аразындан катап дирлир“ дээрге чүү дээни ол?» – деп, аразында бо-ла чугаалажы бээр турганнар.

¹¹ Өөреникчилер Иисустан: «Чүге ном-хоойлу тайылбырлакчылары Илия Христосту мурнай кээр ужурлуг деп турарыл?» – деп айтырган.

¹² Ол мынча деп харыылаан: «Хамык чүвени чурумчудуп, аайлаар дээш, Илияның мурнай кээр ужурлуу чөп болгай. А Бижилгеде ·Кижиге амытан Оглуңуң дугайында мынчаар база биживээн чүве бе: „Ол хөй хилинчекти көрүп эртер база улуска дора көрдүрер “. ¹³ Силерге чугаалап тур мен: Илия чедип келген , а улус ону, Бижилгеде ооң дугайында бижээни дег, шак ынчаар кара туразында аажылап, бак көргөн».

Букшуураан оолду экирткени

(Мф. 17:14-20; Лк. 9:37-43)

¹⁴ Иисус ол үш өөреникчизи-биле артып калган өөреникчилеринге чедип келгеш, оларны хөй чон хүрээлеп алганын база олар-биле ном-хоойлу тайылбырлакчыларының маргыжып турарын көрүп каан. ¹⁵ Хамык улус Иисусту көргөн дораан-на кайгай берип, Аңаа уткуй маңажып келгеш, мендилешкен. ¹⁶ А Ол олардан: «Бо улус-биле чүнүң дугайында маргыжып тур силер?» – деп айтырган.

¹⁷ Чон аразындан бир кижиге Аңаа мынча дээн: «Башкы! Мен Силерге оглумну эккелдим. Олче бук кире бергеш, үн-чугаа чок кижиге кылып кагды .

¹⁸ Бук ону аажок хилинчектээр-дир: кырынче шурай бергеш, черже ужур октаптарга, оолдуң аксындан көвүк төктүп, диштерин кыйыраткаш, көжүп каар-дыр. Мен Силерниң өөреникчилериңерден букту оглумдан үндүр сывырып бээрин диледим, ынчалза-даа олар чадап кагды».

¹⁹ Иисус оларга: «О, бо салгалдың бүзүрел чок улузу! Силер-биле Мен чеже мынчап чоруур мен? Силерни чежеге дээр шыдажып кээр мен? Оолду Менче эккелиңер» – дээн.

²⁰ Оолду Иисуска эккелгеннер. Ооң бугу Иисусту көрүп кааш-ла, оолду курулдуруп эгелээн . Оол кээп дүшкеш, черге сириңейнип база чулуп эгелээн, ооң аксындан көвүк төктү берген. ²¹ Иисус ынчан ооң ачазындан: «Кажандан бээр мынчап барган кижил бо?» – деп айтырган.

Демгизи: «Чажындан-на. ²² Бук оглумну чок кылып дээш, ону от болгаш сугже киир октап шаг болду. Силер шыдаар болзуңарза , бисти кээрге, дузалап көрүңер!» – деп харыылаан.

²³ Иисус аңаа мынча дээн: «„Шыдаар болзуңарза“ – деп ол чүү дээрин ол? Бүзүрээр-ле болзуңарза, бүзүрөөн кижиниң кылып шыдавас чүвези чок» .

²⁴ Оолдуң аказы ол-ла дораан: «Бүзүрөп тур мен! Четчип өспөөн бүзүрелимниң быжыгарыңга дузалап көрүңер!» – деп алгырган.

²⁵ Оларже хөй чон кел чоруурун көрүп кааш, Иисус букка дужааган: «Кижини үнү чок болгаш дүлөй кылып каар бук, сеңээ дужаап тур мен: бо кижиден үнө бер, моон соңгаар олче кажан-даа дедир кирбе!» ²⁶ Бук кыпсынчыдыр кышкырыпкаш, оолду курулдур сириледипкеш, оон үнө берген . Оол өлүг кижини ышкыш чыдар боорга, улустуң хөй кезии: «Бо-даа өлгөн-дир» – деп турган. ²⁷ Ынчалза-даа Иисус оолдуң холундан туткаш, өндейтиптерге, оозу туруп келген .

²⁸ Оон Иисус бажыңче кирип кээрге, Ооң өөреникчилери өске улус чок турда: «Бис чүгө ол букту үндүр сывырып шыдаваанывыс ол?» – деп айтырганнар.

²⁹ Иисус оларга: «Ындыг букту чүглө Бурганга тейлеп тургаш , үндүр сывырып болур» – деп харыылаан.

Иисустуң Бодунуң өлүмүнүң дугайында ийиги удаа чугаалааны (Мф. 17:22-23; Лк. 9:43-45)

³⁰ Ол черден үнгөш, Иисус биле Ооң өөреникчилери Галилея таварты чорупканнар. Өске кым-даа ол дугайында билген турарын Иисус күзевээн. ³¹ Чүгө дээрге Ол Бодунуң өөреникчилери-биле кады аңгыланып алгаш, оларны өөредирин күзөөн. Иисус оларга мынча деп чораан: «Кижини амытан Оглун улус холунга тудуп бериптер, оон Ол өлүртүп каар, ынчалза-даа үшкү хүнде катап дирлип кээр» . ³² Ынчалза-даа олар Ооң чүнү чугаалаанын билип чадап кааннар , а айтырарындан дидинмээннер.

Кым эң чугулал?

(Мф. 18:1-9; Лк. 9:46-50; 22:24-30)

³³ Иисус өөреникчилери-биле кады Капернаумга чедип келген . Олар бажыңга турда, Иисус мынча деп айтырган: «Орук ара чүнүң дугайында чугаалажып чордуңар?» ³⁴ Ынчалза-даа олар ытташпаан, чүгө дээрге орук ара оларның кайызы эң чугула боорун маргыжып чораан улус чүве-дир. ³⁵ Иисус ынчан он ийи элчинин кый деп эккелгеш: «Кайы-бирээңер эң улууңар болуксаар болза, ол силер бүгүдениң эң бичиизи апарзын база шуптуңарга чалча болзун» – дээн. ³⁶ Ол чаш уругну көдүргөш, оларның аразыңга ону куспактап алгаш тура , өөреникчилеринге мынча дээн: ³⁷ «Кым мындыг чаш уругларның бирээзин Мээң адымны бодааш, хүлээп ап турарыл, ол кижини Мени база хүлээп ап турар. А Мени хүлээп ап турар кижини айбылап чоруткан Бурганны база хүлээп ап турары ол-дур» .

³⁸ Иоанн Иисуска мынча дээн: «Башкы! Силерниң адыңар-биле буктарны үндүр сывырып турар кижини

көргөш , ону кылырын хоруп кагдывыс , чүгө дээрге ол кижини бистиң-биле кады эвес-ле болгай».

³⁹ Иисус мынча деп харыылаан: «Ону хоруваңар, чүгө дээрге Мээң адымдан кайгамчык чүүл кылып чоруур кижини ол-ла дораан Мени бак сөглөй берип шыдавас. ⁴⁰ Биске удурланмас кижини бис-биле бир аай боор . ⁴¹ Христостуң өөреникчилери болганыңар дээш, силерге бир аяк суг ижирткен кижини бар болза, ол бодунуң шаңналын канчап-даа чидирбес дээрзин силерге чугаалап тур мен . ⁴² А Меңээ бүзүрөөн ындыг бичии улустуң кайы-бирээзин бачытче чыгапкан кижини турар болза, ооң мойнунга дээрбе дажы баглааш, далайже киир октаптары безин аңаа дээр салым боор ийик . ⁴³ Бир эвес холуң сени бачытче чыгай бээр болза, ону одура шаавыт . Ийи холдуг чорааш, тамының өшпес одунга өрттенириниң орнунга, мөңгө амыдыралче чаңгыс холдуг киргени дээр . ⁴⁵ Бир эвес будуң сени бачытче чыгай бээр болза, ону одура шаавыт. Ийи буттуг чорааш, тамыже киир октаттырарының орнунга, мөңгө амыдыралче аскак-бүскөк киргени дээр{*}. ⁴⁷ Бир эвес караң сени бачытче чыгай бээр болза, ону казып каавыт. Ийи карактыг чорааш, курттар үзүк-соксаал чок хемирер база оду кажан-даа өшпес тамыже киир октаттырарының орнунга , Бурганның Чагыргазынче чаңгыс карактыг киргени дээр .

⁴⁹ Кижини бүрүзүн от-биле дузаар . ⁵⁰ Дус – эки бүдүмөл, ынчалза-даа ол ажыг эвес апаар болза, ооң амданын чүнүң-биле дедир эгидерил? Силерде дус бар болзун , араңарда эп-найыралдыг амыдыраңар ».

Ашак-кадай улустуң чарлырының дугайында (Мф. 19:1-12)

10 Ол черлерден чорупкаш, Иисус Иудеяның Иордан хемниң ол чарыында черлерге чедип келген. Ооң чаныңга база катап хөй чон чыгылып эгелээн, а Ол чаңчылчаан аайы-биле оларны өөреди берген. ² Иисуска элээн каш фарисей база чедип келген. Олар Ону шенеп, айтырыг салганнар: «Эр кижиге кадайыңдан чарлып болур бе?»

³ Ол олардан удур айтырган: «А Моисей силерге чүү деп чарлык болган ийик?»

⁴ Олар мынча дээн: «Моисей эр кижиге кадайыңга чарлыышкын бижии бергеш, ону чандырыптарын чөпшээрээн болгай» .

⁵ Иисус оларга мынча дээн: «Чүректериңер дашталган боорга, Моисей ол айтыышкынны силерге арттырган-дыр. ⁶ Ынчалза-даа Бижилгеде бижээни дег, делегейни чаяп тура, Бурган эр биле кыс кижини чаяган . ⁷ Ынчангаш эр кижини ада-иезин каапкаш, кадайы-биле катчы бээр, олар ам ийи эвес, а чаңгыс мага-бот апаар . Ынчанганда олар ам ийи эвес, а чаңгыс мага-бот боор-дур .

⁹ Бурганның каттыштырган чүвезин кижича чарып болбас ужурлуг ».

¹⁰ Ооң соонда олар бажыңга олурда, өөреникчилери база катап Иисустан ол дугайында айтырарга, ¹¹ Ол мынча деп харыылаан: «Бодунуң кадайындан чарылгаш, өске кадай алган кижича ашак-кадайның шынчы чоруун үрээн-дир. ¹² А ол ышкаш бодунуң ашаандан чарылгаш, өске ашакка барып алган херээжен кижича база ашак-кадайның шынчы чоруун үрээн-дир ».

Иисустуң бичии уругларны

алгап-йөрээгени
(Мф. 19:13-15; Лк. 18:15-17)

¹³ Иисус оларга холун дегзип кагзын дээш, бир-ле улус Аңаа бичии уруглар эккээрге, Ооң өөреникчилери оларны эрттирбейн турган.

¹⁴ Иисус ону көрүп кааш, ажына бергеш, өөреникчилеринге мынча дээн: «Чаш уруглар Меңээ кээп турзун, оларга шаптыктап, эртерин хоруваңар! Бурганның Чагыргазы олар ышкаш улустуу боор. ¹⁵ Алыс шынны чугаалап тур мен: Бурганның Чагыргазын чаш уруг ышкаш хүлээп албас кижича Олче кажан-даа кирбес ». ¹⁶ Иисус бичии уругларны кужактап алгаш, оларга холун дегзип, алгап-йөрээп каан.

Иисус болгаш бай кижича
(Мф. 19:16-30; Лк. 18:18-30)

¹⁷ Иисус оруун уламчылап чоруп турда, бир кижича маңнап келгеш, Ооң мурнунга дис кырынга олура дүшкеш: «Буянныг Башкы! Мөңгө амыдыралды алыр дизимзе, мен чүнү кылыын?» – деп айтырган .

¹⁸ Иисус мынча деп харыылаан: «Мени чүге буянныг деп адап тур сен? Чүгле чаңгыс Бургандан өске, кым-даа буянныг эвес . ¹⁹ Ооң айтышкыннарын билир болгай сен: „Кижича өлүрбө, кады чурттаан эжиңге өскерилбө, оорлава, мегелеп херечиле, улусту когаратпа, ада-иеңни хүндүлөп чор“ » .

²⁰ Демги кижича Аңаа: «Башкы, мен ол бүгүнү бичиимден-не сагып келдим » – дээн.

²¹ Иисус олче ынакшыл-биле топтап көргеш, мынча дээн: «Сенде ам-даа бир-ле чүүл четпейн турар-дыр. Баргаш, сенде бар-ла бүгү чүвени садыпкаш, акшазын ядыыларга үлеп беривит, сен ынчан дээрге эртине-байлактыг боор сен . Ооң соонда келгеш, Мени эдерип чорувут». ²² А ол кижича хараадай бергеш, муңгаргай өскээр кылаштап чорупкан, чүге дээрге аажок бай кижича турган.

²³ Иисус долгандыр эргий көргеш, өөреникчилеринге: «Бай-шыдалдыг улуска Бурганның Чагыргазынче кирери дыка-ла берге! » – дээн. ²⁴ Өөреникчилерни ол сөстөр кайгадыпкан, ынчалза-даа Иисус база катап мынча дээн: «Ажы-төлүм, Бурганның Чагыргазынче кирери дыка-ла берге! ²⁵ Бай кижиниң Бурганның Чагыргазынче

киреринден тевениң тевене үдүн өттүр өде бээри белен».

²⁶ Олар оон-даа артык кайгай бергеш, бот-боттарынга: «Ынчаарга камгалалды кым ап шыдаарыл?» – деп турганнар.

²⁷ Иисус оларже топтап көргеш, мынча дээн: «Улуска ол болдунмас, ынчалза-даа Бурганга эвес. Бурганның шыдакас чүвези чок ».

²⁸ Пётр ынчан Аңаа мынча дээн: «Көрүңер даан, бис хамык бар чүвевисти каапкаш, Силерни эдерип чоруптувус ».

²⁹ Иисус мынча деп харыылаан: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: Мен дээш болгаш Буянныг Медээ дээш бажыңын, ха-дуңмазын, авачазын, ажы-төлүн база черлерин каапкаш барган кижича бүрүзү , ³⁰ истедип-сүрдүрер-даа болза , амгы бо амыдыралыңга-ла оон чүс катап хөй бажыңны, ха-дуңманы, аваларны, ажы-төлдү база черлерни алыр, а келир үеде – мөңгө амыдыралды алыр.

³¹ Ындыг-даа болза, хөй ам баштайгылар бооп турарлар – сөөлгүлөр апаар, а ам сөөлгүлөр бооп турарлар – баштайгылар апаар ».

Иисустуң Бодунуң өлүмүнүң дугайында

үшкү удаа чугаалааны
(Мф. 20:17-19; Лк. 18:31-34)

³² Олар Иерусалимче улаштыр бар чыдырда, Иисус мурнап чоруп олурган. Өөреникчилери элдепсинип бар чыткан, а Онун эдерген чон коргуп-сүртеп чоруп олурган. Ол он ийи элчинин кый деп алгаш, Ооң-биле чүү болур ужурлуун оларга база катап чугаалап эгелээн: ³³ «Дыңнаңар, Иерусалимче чоокшулап кел чор бис. Аңаа -Кижича амытан Оглон Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчыларыңга тудуп бериптер. Олар Онун өлүрер кылдыр шииткеш, өске чоннар улузунга тудуп бериптер. ³⁴ Шак ол улус Онун дорамчылаар, Олче дүкпүрүп-каккыар, эттеп-эриидээр база өлүрүп каар. Ынчалза-даа үшкү хүнде Ол катап дирлип кээр» .

Иаков биле Иоанның дилээ
(Мф. 20:20-28)

³⁵ Зеведейниң оолдары Иаков биле Иоанн Иисуска чедип келгеш, мынча дээннер: «Башкы! Бистиң дилээвисти күүседип бээриңерни күзеп тур бис».

³⁶ Иисус: «Силерге чүнү кылып бээримни күзеп тур силер?» – деп айтырган.

³⁷ Олар: «Силер алдарлыг дүжүлгеге чагырып эгелээриңерге, Силерниң чаныңарга: бирээвис – оң талаңарга, өскевис – солагай талаңарга олурарывысты хайырлап көрүңер» – деп харыылааннар .

³⁸ Иисус оларга мынча дээн: «Чүнү дилеп турарыңарны билбес-тир силер. Мээң ам ижерим

дашканы ижип шыдаар силер бе? Мээң шыдажып эртерим дег, шак ындыг хилинчекке суктурарын силер база шыдажып эртип шыдаар силер бе?»

³⁹ Олар: «Шыдаар бис» – деп харыылааннар. Иисус ынчан оларга мынча дээн: «Мээң ам ижерим хилинчектиң дашказын силер база ижер силер, Мээң хилинчекке суктурарым дег, силер база хилинчекке суктурар силер . ⁴⁰ Ынчалза-даа Мээң оң азы солагай таламга олурарын хайырлаары Менден хамаарышпас. Аңаа Бурганның олурзун деп айтып кааны улус олар».

⁴¹ Өске он элчин ол чугаа дугайында дыңнап кааш, Иаков биле Иоаннга хорадай бергеннер. ⁴² Иисус ынчан оларны чыып алгаш, мынча дээн: «Өске чоннарның чагырыкчылары боттарының улузун дарлап турарын, а даргалары оларны бастып турарын билир болгай силер. ⁴³ А силерниң араңарга ындыг чүве турбазын! Силерниң араңардан алдар-хүндүлүг болуксаар кижиге бар болза, чалчаңар болзун . ⁴⁴ Силерниң араңарга бир дугаар болуксаан кижиге бар болза, шупту улустуң кулу болзун. ⁴⁵ Кижиге амытан Оглу база улус Аңаа бараан болзун дээш эвес, харын Боду оларга бараан боору-биле база Бодунуң амы-тынының өртээ-биле хөй улусту хостап аар дээш келген болгай» .

Согур диленчини экирткени (Мф. 20:29-34; Лк. 18:35-43)

⁴⁶ Ооң соонда олар Иерихон хоорайга чедип келген. Иисус Бодунуң өөреникчилери болгаш хөй чон-биле кады Иерихонну кагаш, үнүп чоруп турда, Вартимей дээр (Тимейниң оглу дээни ол) согур диленчи кижиге орук кыдыынга олурган чүведир. ⁴⁷ Ооң чаны-биле Назарет чурттуг Иисустуң эртип бар чыдарын дыңнап кааш, ол алгырып үнгөн: «Давидтиң Оглу Иисус! Мени кээргеп көрүңер!»

⁴⁸ Хөй кижиге согурну соксадып: «Ыттава!» – деп кончуп эгелээн.

Ынчалза-даа ол улам дыңзыдыр алгыра берген: «Давидтиң Оглу! Мени кээргеп көрүңер!»

⁴⁹ Иисус доктаай бергеш: «Ону кый деп эккелиңер» – дээн.

Олар согур кижиге чеде бергеш: «Кортпа! Туруп кел, Ол сени кый деп тур!» – дээннер. ⁵⁰ Вартимей каъттангызын эктинден дүжүр октапкаш, шалыпкын тура халааш, Иисуска чеде берген.

⁵¹ Иисус: «Менден чүнү күзеп тур сен? Чүнү кылып берейн?» – деп айтырган.

Согур кижиге Аңаа: «Башкы! Мээң карактарым көре берген болза!» – дээн.

⁵² Иисус аңаа: «Чорувут, бүзүрелиң сени камгалап экиртип кагды» – деп харыылаан . Демги кижиниң карактары ол-ла дораан көре берген, ол Иисусту эдерип чорупкан.

Иисустуң Иерусалимче байырлалдыг моорлап киргени (Мф. 21:1-11; Лк. 19:28-40; Ин. 12:12-19)

11 Иисус өөреникчилери-биле кады Иерусалимден ырак эвесте Елеон дааның чанында турар Виффагия биле Вифания дээр суурларга чоокшулап келгеш, ийи өөреникчизин бурунгаар айбылап чорудупкан. ² Оларга Ол мынча деп чагаан: «Мурнуңарда чыдар суурже барыңар. Ынаар кире берген дораан-на, кымның-даа мынчага дээр мунуп көрбээни аныяк элчигенни баглап каан турарын көрүп каар силер. Ону чешкеш, бээр эккелиңер. ³ А кандыг-бир кижиге силерден: „Чүге ынчап тур силер?“ – деп айтырар болза, аңаа: „Элчиген Дээржиге херек апарды, оон Ол ону дедир эгидип бээр“ – деп харыылаар силер».

⁴ Өөреникчилер чоруткаш, кудумчуда хаалга чанында баглап каан аныяк элчигенни тып алгаш, чеже бергеннер. ⁵ Аңаа көрүп турган улустуң чамдыызы олардан: «Чүге ынчап тур силер? Чүге ону чеже бердиңер?» – деп айтырган.

⁶ Өөреникчилери Иисустуң айытканын ёзуугаар харыылаарга, ол улус элчигенчигешти ап алырын оларга чөпшээрээн. ⁷ Аныяк элчигенни эккелиңер, өөреникчилер боттарының хевин аңаа чонактай салгылапкан, а Иисус ону мунуп алган.

⁸ Иисус Иерусалимче бар чорда, хөй улус Ооң оруунга боттарының хевин , а өскелери – ыяштардан кескен ногаан бүрүлери будуктарны чада салып берип чорааннар. ⁹ Иисустуң мурнунга база соонга чораан улус алгыржып турган: «*Осанна ! Дээржиге-Чаяакчының өмүнээзинден кел чыдар Кижиге алгадып-йөрээтсин!* ¹⁰ Бистиң адавыс Давидтиң ам келир Чагыргазы алгадып-йөрээтсин! *Осанна! Өрү дээрде Бурганга алдар-мактал!*»

¹¹ Иерусалимге келгеш, Иисус Бурганның өргээзинче кире бергеш, хамык чүвени эргий көргөн. Орайтай берген боорга, Ол он ийи элчини-биле кады Вифания суурже чорупкан.

Чимис чок фиға ыяжы (Мф. 21:18-19)

¹² Даартазында хүндүс олар суурдан үнүп чоруп турда, Иисус аштай берген . ¹³ Ол фиға ыяжын ырактан-на эскерип кааш, ооң чимистери бар-чогун көөрү-биле чоокшулап келген. Ынчалза-даа Ол бүрүлөрдөн өске чүнү-даа тыппаан, чүге дээрже ыяштың чимис бээр үези ам-даа келбээн болган . ¹⁴ Иисус ынчан ыяшка: «Моон соңгаар сеңээ кажан-даа чимис үнмес болзун!» – дээн. Өөреникчилери Ооң ол сөстөрүн дыңнап турган.

Иисустуң садыгжыларны Бурганның өргээзинден

үндүр ойлатканы

(Мф. 21:12-17; Лк. 19:45-48; Ин. 2:13-22)

¹⁵ Олар Иерусалимге чедип кээрге, Иисус Бурганның өргээзиниң шөлүнче киргеш, ында садыг-наймаа кылып турган кижилерни үндүр сывыртап эгелээн. Ол акша солукчуларының столдарын база көге-буга сатканнарның баартактарын аңдара октап, ¹⁶ Бурганның өргээзиниң шөлүн таварыштыр улустуң бараан-сараан көдүрүп эрттирерин чөпшээрэвээн. ¹⁷ Ол оларны мынча деп өөредип эгелээн: « „Мээң өргээм бүгү чоннарның мөргүл өргээзи деп адаттырар“ деп, Бижилгеде бижиттинмээн чүве бе? А силер ону дээрбечилер уязы кылып алган-дыр силер!»

¹⁸ Ону дыңнааш, Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары Иисусту узуткаар арга дилеп эгелээн. Олар Оон коргуп турган, чүге дээрге бүгү чон Ооң өөредиин магадап хүлээп алыр болган .

¹⁹ Орай кезээ Иисус өөреникчилери-биле кады хоорайдан чоруй барган .

Кургап калган фи́га ыяжы

(Мф. 21:19-22)

²⁰ А эртенинде, фи́га ыяжының чаны-биле эртип бар чыткаш, ооң дазылынга чедир кургап калганын көрүп кааннар. ²¹ Дүүн чүү болганын сактып келгеш, Пётр Иисуска мынча дээн: «Башкы! Көрүңер даан, Силерниң каргапканыңар фи́га ыяжы кургап калган-дыр!»

²² Иисус мынча деп харыылаан: «Бурганга бүзүреңер! ²³ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: бир эвес кайы-бирээңер бо дагга: „Турулгаш, далайже дүже бер“ – дээш, чугаазы бүде бээринге чүрээнде бичии-даа чигзиниг чок бүзүрээр болза, шак ынчаар бүде бээр .

²⁴ Ынчангаш силерге чугаалап тур мен: мөргүп тургаш, дилээн чүвеңерни дөгerezин алганыңарга бүзүреңер – ынчан ону алыр силер! ²⁵ Мөргүп тура, бир кижиге удур сагыштыг болзуңарза, ону өршээңер. Ынчан Дээрге Адаңар база силерниң бачыттарыңарны өршээр » .

Иисустуң эрге-чагыргазының дугайында айтырыг

(Мф. 21:23-27; Лк. 20:1-8)

²⁷ Олар Иерусалимче эеп келгеннер. Иисус Бурганның өргээзиниң шөлүнге кылаштап турда, Аңаа Бурганның дээди бараалгакчылары, ном-хоойлу тайылбырлакчылары база баштыңнар чедип келгеннер. ²⁸ Олар: «Сен бо бүгүнү кандыг эрге-чагырга-биле кылып турарың ол? Сеңээ ол эрге-чагырганы кым берди?» – деп айтырганнар.

²⁹ Иисус оларга мынча деп харыылаан: «Мен база силерге бир айтырыг салыйн. Меңээ харыылаптар болзуңарза, силерниң айтырыыңарга база харыылаар мен. ³⁰ Иоанның сугже сугар эргези Бургандан келген бе азы кижилерден бе?»

³¹ Олар аразында сүмележи берген: «Бир эвес бис: „Бургандан“ – дээр болзувусса, Ол: „Ынчаарга силер чүге Иоаннга бүзүрөвээниңер ол?“ – дээр болгай ».

³² А: «Кижилерден» – дептер дээш, чондан кортканнар, чүге дээрге шупту улус Иоанны Бурганның медээчизи деп санап турган .

³³ Ынчангаш: «Билбес-тир бис» – деп харыылааннар.

Иисус ынчан оларга мынча дээн: «Мен база бо бүгүнү кандыг эрге-чагырга-биле кылып турарымны силерге чугаалавас мен».

Виноград шөлүнүң эезиниң дугайында угаадыглыг чугаа

(Мф. 21:33-46; Лк. 20:9-19)

12 Иисус оларны база катап угаадыглыг чугаалар-биле өөредип эгелээн: «Бир кижин виноград шөлү тарып алган . Ол ону долгандыр кажаалааш, чимизин сы бастырап уургай каскаш, таңныылдаар суурга тудуп каан. Ооң соонда ол виноград шөлүн ажаакчыларга ачылалга берипкеш , боду өске чуртче чоруй барган . ² Дүжүт ажаар үе кээрге, шөл ээзи виноград ажаакчыларынче, дүжүттүң аңаа хамааржыр кезиин ап алзын дээш, бодунуң бир чалчазын чорудупкан. ³ Ынчалза-даа олар чалчаны эттеп-эттеп, хол куруг дедир ойладыпканнар. ⁴ Демги кижин оларже база бир чалчазын ыдыпкан, ынчалза-даа виноград ажаакчылары ооң бажын ханзырадыр чара шапкаш, дорамчылап, сывыртапканнар. ⁵ Шөл ээзи ынчан оларже үшкү чалчазын чорудуптарга, олар ону өлүрүп кааннар . Ээ кижин өске-даа хөй чалчаларын чоруткан, а демгилерин чамдызын эттеп-согар, чамдызын өлүрүп каар болган . ⁶ Шөл эезиниң ынак оглу база бар турган . Адак соонда оглун чорудуп тура, ол: „Оода-ла мээң оглумну хүндүлөп көөрлер боор“ – дээн. ⁷ А виноград ажаакчылары аразында чугаалашкан: „Бо-даа салгакчызы-дыр! Ону өлүрүп каапсывысса, ооң өнчүзү бистии апаар“ . ⁸ Ынчангаш олар ону сегирип алгаш, өлүргеш, мага-бодун виноград шөлүнден үндүр октапканнар . ⁹ Виноград шөлүнүң ээзи ол бүгүнүң соонда чүнү канчаарыл? Ол чедип келгеш, виноград ажаакчыларын өлүрүп кааптар, а виноград шөлүн өске улуска бериптер . ¹⁰ Кай, ону Бижилгеден номчуваан силер бе:

„Тудугжуларның херекчок дээш октапкан дажы эң чугула даш апарган.

¹¹ Дээрги-Чаяакчы ынчалдыр кылган, ону көөрү биске кайгамчык-тыр!“ » .

¹² Иудейлерниң баштыңнары ол угаадыглыг чугаа оларның дугайында дээрзин билгеш, Иисусту тудуп хоругдаар арга дилей бергеннер, ынчалза-

даа чондан кортканнар . Ынчангаш олар Ону каапкаш, чоруй барганнар.

**Императорга бээр
үндүрүг дугайында**
(Мф. 22:15-22; Лк. 20:20-26)

¹³ Ооң соонда иудейлерниң баштыңнары Иисусту сөзүңге сылдаглап тудуп алыр дээш, Олче чамдык фарисейлер болгаш иродианнарны ыдыпканнар.

¹⁴ Олар Иисуска чедип келгеш, айтырыг салганнар: «Башкы! Силерни шынчы база кижилерниң эрге-ажыыңга бараан болбас кижиде деп билир бис. Чүгө дээрге кижилерни ылгап көрбес-тир силер, харын Бурганның алыс шын оруунга өөредир-дир силер. Ынчаарга императорга үндүрүг төлээр ужурлуг бис бе азы чок бе? Төлээр азы төлевес бис бе?»

¹⁵ Иисус оларның ийи арынныын билгеш: «Мени чүгө шенеп тур силер? Меңээ мөңгүн чоостан эккеп көргүзүңер» – дээн. ¹⁶ Аңаа чоосту эккээрге, Ол: «Мында кымның чурук-дүрзүзү база ады бар-дыр?» – деп айтырган.

Олар: «Императорнуң» – деп харыылааннар.

¹⁷ Иисус ынчан оларга мынча дээн: «Ынчаарга императорга – императорнуун, а Бурганга – Бурганныын бериңер». Олар Ооң харыызын кайгааш, аксы хак дээннер.

**Өлүглер аразындан
катап дирлириниң дугайында**
(Мф. 22:23-33; Лк. 20:27-40)

¹⁸ Ооң соонда: «Өлген улус катап дирилбес» – дижир саддукейлер Иисуска чедип келгеш, айтырыг салганнар: ¹⁹ «Башкы! Моисей биске мынча деп бижээн болгай: *„Бир эвес эр кижиде ажы-төл чок тургаш, өлү бээр болза, ооң дуңмазы дулгуяк чаавазы-биле өгленгеш, бодунуң өлген акызының үре-салгалын уламчылаар ужурлуг“*.

²⁰ Чеди алышкы бар өг-бүлө турган дижик. Оларның улуу кадайланып алгаш, ажы-төл арттырбайн, өлүп калган. ²¹ Ол херээженге оон бичии дуңмазы өгленип алгаш, база-ла ажы-төл арттырбайн, өлүп калган. Дараазында дуңмазы-биле база-ла ындыг болган. ²² Ол херээженни кадайланып чораан чеди алышкының чаңгызы-даа ажы-төл арттырбаан. Адак сөөлүндө херээжен база өлүп калган. ²³ Хамык өлген улус катап дирлип кээрге, канчаарыл? Ол кымның кадайы боорул? Алышкылар ону чеделээн кадайланып чораан болгай».

²⁴ Иисус мынча деп харыылаан: «Силер Бижилгелерни-даа, Бурганның күчү-күжүн-даа билбес болгаш, соора барган эвес силер бе? ²⁵ Өлүг улус катап дирилгеш, кадай-даа албас, ашакка-даа барбас, харын Бурганның дээрде төлээлеринге дөмей болур. ²⁶ А өлүглер аразындан катап дирлиешкинге хамаарыштыр силер Моисейниң номундан: *„Мен – Авраамның Бурганы, Исаактың Бурганы болгаш Иаковтуң Бурганы-дыр мен“* – деп,

Бурганның Моисейге хып турар чадаң ыяштан чугаалаанын номчувааныңар ол бе? ²⁷ Бурган – өлүглерниң эвес, а дириглерниң Бурганы-дыр! Силер соора билип турар-дыр силер, саддукейлер!»

Эң чугула айтышкын дугайында
(Мф. 22:34-40; Лк. 10:25-28)

²⁸ Ном-хоойлу тайылбырлакчыларының бирээзи ол маргылдааны дыңнап тура, Иисустуң кайы хире эки харыылап турганын эскерип кааш, Аңаа чедип келгеш: «Шупту айтышкыннарның кайызы эң чугула боорул?» – деп айтырыг салган.

²⁹ Иисус мынча деп харыылаан: «Эң чугула айтышкын бо-дур: *„Дыңна, Израиль! Бистиң Бурганывыс Дээрги-Чаяакчы – дың чаңгыс Дээрги-Чаяакчы-дыр. ³⁰ Бодунуң Бурганың Дээрги-Чаяакчыга бүгү-ле чүлдү-чүрээң-биле, бүгү-ле сеткил-сагыжың-биле, бүгү-ле угаан-сарыылың-биле, шыдаар-ла шааң-биле ынак бол“*. ³¹ Ийи дугаар айтышкын бо: *„Чаныңда кижиге бодунга бодун дег ынак бол“*. Бо ийи айтышкындан чугула кандыг-даа айтышкын чок».

³² Ном-хоойлу тайылбырлакчызы мынча дээн: «Эки-ле чугааладыңар, Башкы. *„Бурган дың чаңгыс база Оон өске Бурган чок“* – деп, Силер шын чугааладыңар. ³³ Аңаа бодунуң бүгү-ле чүлдү-чүрээ-биле, бүгү-ле угаан-сарыылы-биле, шыдаар-ла шаа-биле ынак боору база чанында кижиге бодунга боду дег ынак боору – өргүлдерниң бүгү хевирлеринден аажок чугула-дыр».

³⁴ Иисус ном-хоойлу тайылбырлакчызының ол хире угаан-сарыылдыг харыылап турарын көргеш, аңаа мынча дээн: «Сен Бурганның Чагыргазындан ырак эвес-тир сен». Оон бээр-ле кым-даа Аңаа айтырыг салырын дидинмээн .

Давидтиң Оглуңуң дугайында
(Мф. 22:41-46; Лк. 20:41-44)

³⁵ Сөөлүндө, чонну Бурганның өргээзинге өөредип тура, Иисус мынча дээн: «Чүгө ном-хоойлу тайылбырлакчылары Бурганның шилип алган Христозун Давидтиң Оглу-дур деп турарыл?»

³⁶ Давид боду, Ыдыктыг Сүлдөгө башкарткаш, мынча дээн болгай:

„Дээрги-Чаяакчы мээң Дээргимге мынча дээн: ‘Дайзыннарыңны буттарың адаанга эккеп салбаан шаамда, Мээң оң таламга олур‘“.

³⁷ Давид боду Ону Дээргим деп адаан-дыр. Ындыг болганда, Христос канчап Давидтиң оглу боорул?» Дыка хөй чон Иисусту магадап дыңнап турган .

**Ном-хоойлу тайылбырлакчыларындан
кичээндириг**
(Мф. 23:1-36; Лк. 20:45-47)

³⁸ Иисус чонну улаштыр өөредип, мынча дээн: «Ном-хоойлу тайылбырлакчыларындан кичээнип

чоруңар. Олар каас-коя тоннар кедеринге база улус чыылган шөлдерге хүндүледирирге ынак болгай.
³⁹ Олар синагогалар болгаш найыр-дойларга эң хүндүткелдиг черлерге саадаарына ынак улус .
⁴⁰ Олар дулгуяк кадайның эт-хөреңгизин сыырыпкаш, ооң соонда карак чаап үр мөргүүр улус. Ындыгларны эң-не шыңгыы кеземче манап турар».

Дулгуяк кадайның өргүлү

(Лк. 21:1-4)

⁴¹ Иисус өргүл кылдыр берген акша-мөңгүн чыыр хааржак мурнунга олуруп алгаш, Бурганның өргээзинге улустуң акша өргүп турарын хайгаарап эгелээн. Бай улус хөй түңнүг акша салгылаар болган. ⁴² А оон бир-ле ядыы дулгуяк кадай чедип келгеш, бир рим көпөөк хире үнелиг ийи эң үүрмек чоосту салган. ⁴³ Иисус өөреникчилерин чыып алгаш, мынча дээн: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: бо ядыы дулгуяк кадай өргүл салган улустуң шуптузундан хөйнү салды. ⁴⁴ Олар боттарының артыкшылдыг байындан салып турду, а ол кадай, ындыг ядыы турбуже, бодунуң амыдыраарына херек бар-ла кошкулун салып кагды» .

Келир үеде болур хөлзээшкиннер

(Мф. 24:1-14; Лк. 21:5-19)

13 Иисус Бурганның өргээзинден үнүп орда, Ооң өөреникчилериниң бирээзи Аңаа мынча дээн: «Башкы! Көрүңерем, онза-ла чараш даштар-дыр база онза-ла тудуглар-дыр!»

² Иисус аңаа: «Сен бо улуг, чараш орду-сүмелерни кайгап тур сен бе? Оларның шуптузун үрегдеп-бузуп кааптар, маңаа туружундан шимчевээн даш безин артпас» – деп харыылаан.

³ Ооң соонда Ол Елеон даанга, Бурганның өргээзиниң чиге дужунга олурда, Пётр, Иаков, Иоанн болгаш Андрей олар өске өөреникчилерден аңгы чедип келгеш, айтырыг салганнар: ⁴ «Ол бүгү кажан болу бээрил, ук болуушкуннар чоокшулап келгенин кандыг бадыткал демдектеринден билип алыр бис, чугаалап бериңерем?»

⁵ Иисус оларга мынча дээн: «Кандыг-даа улуска дуурайладып аарындан кичээниңер . ⁶ Хөй кижиге: „Христос – мен-дир мен“ – деп, Мээң адым тудуп чедип келгеш, эндерик улусту мегелеп кааптар .

⁷ Чоокта дайын-чааның шимээнин болгаш ыракта дайын-чаалар дугайында чугаалар дыңназыңарза, кортпаңар . Ол бүгү болган турар ужурлуг, ынчалза-даа бүгү чүвениң чогум төнчүзү ол эвес-тир. ⁸ Бир чонче өске чон база бир күрүнеже өске күрүне халдай бээр . Чер болганга чер шимчээшкиннери болгаш аш-чут болур . Ынчалза-даа ол бүгү, божаан херээженниң эъдиниң аарыы дег, хилинчектиң чүгле эгези-дир.

⁹ Серемчилелдиг болуңар! Силерни шиидери-биле дээди Чөвүлелдерге хүлээдир база синагогаларга эттеп-согар. Мээң дугайымда херечилеп , чагырыкчылар болгаш хааннар мурнунга турар силер . ¹⁰ Ынчалза-даа чүнүң-даа мурнунда Буянның Медээни бүгү чоннарга суртаалдаан турар ужурлуг силер . ¹¹ Силерни кажан-даа бол тудуп алгаш, шиидери-биле аппарат, чүнү чугаалаар чоор деп, баш бурунгаар сагыш човаваңар. Чүнү чугаалаарыңар силерге ол шакта илерей бээр, чүге дээрге боттарыңар эвес, а Ыдыктыг Сүлде Боду чугаалай бээр . ¹² Акызы дуңмазын, ачазы ажы-төлүн өлүрери-биле бериптер. Ажы-төлү база ада-иезинге удур тура халааш, оларны өлүмге онаары-биле бериптер . ¹³ Мээң адым ужун бүгү улус силерни көөр хөңнү чок апаар . Ынчалза-даа ол бүгүнү эчизинге чедир шыдашкан кижиге камгалалды алыр» .

Ам кээр коргунчуг айыыл-халап

(Мф. 24:15-28; Лк. 21:20-24)

¹⁴ «Кажан бодунуң турбас ужурлуг черинде турар хоозуралдың бужар чудун көрүп кагзыңарза (номчуп олар кижиге шын угаазын!), ынчан Иудеяда чурттаан улус дагларже дезипсин. ¹⁵ Бажыңының кырынга турган кижиге, эт-севин алыр дээш, бажыңынче дүжүп кирбезин . ¹⁶ Шөлге ажылдап чораан кижиге, идик-хевин алыр дээш, бажыңынче эеп келбезин. ¹⁷ Ол хүннерде иштиг-сааттыглар болгаш эмер чаш уруг-дарыглыг улус ат болур! ¹⁸ Ол бүгү кыжын болу бербезин дээш, мөргүңер. ¹⁹ Чүге дээрге Бурганның делегейни чаяган үезинден бо хүнге чедир болуп көрбээн база моон соңгаар кажан-даа болбас ындыг коргунчуг айыыл-халап ол хүннерде болур . ²⁰ Бир эвес Дээрги-Чаяакчы ол хүннерниң санын кызырбаан болза, амылыг кижиге бүрүзү оон менди үнмес ийик. Ынчалза-даа Бодунуң шилип алган улузун бодааш, Дээрги ол хүннерниң санын кызырып берген .

²¹ Силерге ынчан кандыг-бир кижиге: „Көр, Христос мында!“ азы: „Христос дуу ында!“ – дээр болза, аңаа бүзүревеңер . ²² Ол үеде боттарыңар „Христос мен“ база „Бурганның медээчизи мен“ джип чоруур улус тыптып кээр. Болдунар-ла болза, Бурганның шилип алган улузун безин мегелээр дээш, олар силерге янзы-бүрү бадыткал демдектери болгаш кайгамчык чүүлдер көргүзөр . ²³ Ындыг болганда, кичээниңер. Мен силерни манап турар бүгү чүвени баш бурунгаар сагындырып турарым бо» .

Кижиге амытан Оглуңуң чедип кээри

(Мф. 24:29-31; Лк. 21:25-28)

²⁴ «Ынчаарга ол хүннерниң бүгү айыыл-халавы болуп каапкан соонда, хүн караа өжер, ай чырыптастай бээр, ²⁵ сылдыстар дээрден кээп дүжер база

дээрний күчү-күштери сириңейнип, божаңнай бээр .

²⁶ Улус ынчан өндүр улуг күчү-күжү болгаш чайынналчак чыры-биле булуттарда кел чоруур .Кижини амытан Оглун көрүп каарлар . ²⁷ Ол Бодунуң төлээлерин чырык черниң дөрт чүгүндөн, өртемчейниң бир кыдыындан өске кыдыынга чедир Бодунуң шилип алган улузун чыып эккелзиннер дээш, чорудуптар» .

Фига ыяжының чижээ-биле кичээндириг

(Мф. 24:32-35; Лк. 21:29-33)

²⁸ «Фига ыяжындан үлегер-чижектен алыңар: ооң будуктары хөөп, бүрүлери частып кээрге, чай удавас дүжер дээрзин эндевес болгай силер. ²⁹ Шакала ынчалдыр ол бүгүнүң боттанып эгелээнин көрүп кагыңарза, Кижини амытан Оглу бо, эжик аксында келген дээрзин билип алыңар. ³⁰ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: ол бүгү чүве боттанмаан шаанда, бо салгалдың улузу өлүп читпес . ³¹ Дээр биле чер эстип-хайлы бээр , а Мээң сөстөрүм эстип-хайлы бербес».

Шагы, хүнү билдинмес

(Мф. 24:36-44; Лк. 17:26-30, 34-36)

³² «А ол хүннүң база шактың кажан кээрин кым-даа: дээрний төлээлери-даа, Бурганның Оглу-даа билбес – чүгле Бурган Ада билир . ³³ Серемчилелдиг болуңар база кезээде белен болуңар, чүге дээрге ол үениң кажан кээрин билир эвес силер . ³⁴ Ырак орукче аъттаныр дээн кижиниң бажыңын чалчаларыңа арттырып кааш, кижини бүрүзүңге кылыр ажил-херекти айтып кааныңа база хаалгачызыңа „Одуг-сергек таңныылдап олур“ деп айтышкын бергениңге ол манаашкынны дөмейлеп боор. ³⁵ Ынчангаш силер база-ла одуг-сергек болуңар! Чүге дээрге бажың Эезиниң кажан эеп келирин билбес-ле болгай силер : та кежээ, та дүн ортузунда, та аскыр-дагаа алгырап өйдө азы хүн үнүп орда... ³⁶ Силер манавайн туруңарда, Ол хенертен эеп келгеш, удуп чыдарыңарны көрүп кагбазың! ³⁷ Ынчангаш силерге чугаалаан чүвемни бүгү улуска база чугаалап тур мен: одуг-сергек болуңар!»

Иисуска удур сүлчээ

(Мф. 26:1-5; Лк. 22:1-2; Ин. 11:45-53)

14 ·Хосталышкын болгаш ·Хаарган далганнар байырлалыңа чедир ийи хүн арткан турган. Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары Иисусту кажарлап тудуп алгаш, өлүрүп каар эптиг арга дилей бергеннер . ² Олар мынча деп турган: «Чүгле байырлал үезинде ынчап болбас. Оон башка чон хөлзээзин үндүрүп болур».

Вифанияга Иисустуң бажын үс-биле чагганы

(Мф. 26:6-13; Лк. 7:36-50; Ин. 12:1-8)

³ Иисус Вифанияда кежи аарыг чораан Симоннуң бажыңыңа чемненип олурда, бажыңче алебастр доңгалыг бир херээжен кирип келген. Ол доңгаже арыг нард үнүштен кылган улуг үнелиг чагай чыттыг үс куткан болган. Ол саваның аксын буза шапкаш, чагай чыттыг үзүн Иисустуң бажыңче кудуп, чаап берген. ⁴ Чамдык улус аңаа хорадаксап, аразында чугаалажы берген: «Чагай чыттыг үстү чарыгдан ажы чүл? Ону 300 ажыг мөңгүн чоос өртекке садыпкаш, акшазын ядыыларга үлеп берип болур турган-на болгай».

⁶ Ынчалза-даа Иисус мынча дээн: «Соксаңар, ону дүвүретпейн көрүңер. Ол Меңээ эки херек кылды ышкажыл. ⁷ Ядыылар силер-биле үргүлчү кады турар , күзээр болзуңарза, оларга кажан-даа ачы-дуза көргүзүп шыдаар силер, а Мен силер-биле үргүлчү кады турбас мен . ⁸ Ол херээжен бодунуң шыдаар шаа-биле кылды: Мээң мага-бодумну орнукшударыңа баш удур белеткеп, үс-биле чаап берди . ⁹ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: бүгү делегейге, Буянныг Медээни суртаалдаан чер бүрүзүңге , улус бо херээженниң кылган херээниң дугайында чугаалажып, ону сактып чоруур».

Иуданың саттыныкчы болуксай бергени

(Мф. 26:14-16; Лк. 22:3-6)

¹⁰ Ынчан Иисустуң он ийи элчининиң бирээзи боор Иуда Искариот Ону садыптар дээш , Бурганның дээди бараалгакчыларыңа чорупкан.

¹¹ Олар ону дыңнааш, амырап, аңаа акша төлээрин аазааннар. Иуда оон бээр-ле Иисусту оларга садыптар эптиг таварылга манап эгелээн.

Хосталышкын байырлалыңа белеткел

(Мф. 26:17-30; Лк. 22:7-23; Ин. 13:21-30)

¹² ·Хаарган далганнар байырлалының бирги хүнүндө, кажан ·Хосталышкын байырлалыңа чиир хураганны дөгөрер үе кээрге , өөреникчилери Иисуска мынча дээн: «Силерниң байырлал чеми чиир чериңерни каяа белеткезин деп күзээр силер?»

¹³ Иисус ынчан оларны ийизин чорудуп, мынча деп чагаан: «Хоорайже барыңар. Ынаар кире бээриңерге, суглуг доңга туткан кижини уткужуп кээр эвеспе. Ону эдерип чоруптуңар. ¹⁴ Ол кижиниң кире бээри бажыңче киргеш, бажың эезинге: „Өөреникчилерим-биле кады Хосталышкын байырлалының кежээки чемин четтирерим өрээл кайдал?“ – деп, Башкы айтырып тур“ – дээр силер.

¹⁵ Бажың ээзи силерге аайлап-белеткеп каан үстүкү делгем өрээлди айтып бээр. Биске шупту чүвени аңаа белеткеп каар силер».

¹⁶ Ийи өөреникчи чорупкан. Олар хоорайже киргеш, шупту чүвени Иисустуң оларга чугаалаан аайы-биле тып алгаш, байырлалдың кезээки чемин белеткеп кааннар.

¹⁷ А кезээ дүшкенде, Иисус ынаар Бодунуң он ийи элчини-биле кады чедип келген. ¹⁸ Олар олуруп алгаш, чемненип эгелээрге, Ол: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: силерниң бирээңер – ам Мээң-биле кады чемненип олурур кижиги – Мени садыптар-дыр» – дээн .

¹⁹ Өөреникчилер аажок муңгарай бергеш, кижиги бүрүзү Оон соңнуг-мурнуг айтырып эгелээн: «Мен эвес-ле боор мен аа?»

²⁰ Иисус оларга мынча деп харыылаан: «Ол дээрге он ийи элчинниң бирээзи, ам Мээң-биле кады чаңгыс тавактан чем чип орад кижиги-дир.

²¹ Бижилгеде ол дугайында бижээни дег , «Кижиги амытан Оглу оруун эртер ужурлуг, ынчалза-даа Ону садыптар кижиги ат болур! Ол кижиги шуут төрүттүнмээни боору дээрэ ийик!»

Дээрги-Чаяакчының кежээки чеми

(Мф. 26:26-30; Лк. 22:15-20; 1 Кор. 11:23-25)

²² Олар чемненип олурда, Иисус хлебти алгаш, Бурганга өөрүп четтиргеш, ону үзе тыртып, өөреникчилеринге берип тура, мынча дээн: «Ап алыңар, бо дээрге Мээң мага-бодум-дур ». ²³ А ооң соонда Ол дашканы көдүргеш, Бурганга өөрүп четтиргеш, өөреникчилеринге сунуп бээрге, олар шупту ол дашкадан ишкен. ²⁴ Иисус оларга мынча дээн: «Бо дээрге хөй улус дээш төгерим, чагыг-керээ чарар Мээң ханым-дыр . ²⁵ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: Бурганның Чагыргазына чаа арага ижер хүнүм келбээн шаанда, Мен ам моон соңгаар виноград суксуну – араганы ишпес мен». ²⁶ Олар ыдыктыг ырны ырлашкаш, Елеон даанче чорупканнар .

Пётрнуң Иисустан ойталаарын баш бурунгаар медеглээни

(Мф. 26:31-35; Лк. 22:31-34; Ин. 13:36-38)

²⁷ Иисус оларга мынча дээн: «Бижилгеде: „Кадарчызын соп каарымга, хойлар тарай маңнажы бээр“ – деп бижээни дег, силер шупту Менден ойталаар-дыр силер . ²⁸ Ынчалза-даа катап дирилгеним соонда, Мен Галилеяга мурнай чедип, силерни аңаа манаар мен ».

²⁹ А Пётр Аңаа: «Улус Силерден шупту-даа ойталаар болза, мен кажан-даа ынчанмас мен» – дээн.

³⁰ Иисус аңаа мынча деп харыылаан: «Алыс шынны сеңээ чугаалап тур мен: бо дүне-ле, аскыр-дагаа ийи катап алгырар бетинде, сен Менден үш катап ойталаар-дыр сен».

³¹ Ынчалза-даа Пётр улам-на маргып: «Силер-биле кады өлүр-даа апаар болзумза, Силерден черле

ойталавас мен!» – деп аашкынган. Өске өөреникчилери база ынча дижир болган.

Иисустуң Гефсиманияга Бурганга мөргүл кылганы

(Мф. 26:36-46; Лк. 22:39-46)

³² Ооң соонда олар Гефсимания дээр черге чедип кээрге, Иисус Бодунуң өөреникчилеринге: «Мен мөргүп алыңар, силер маңаа олуруңар» – дээн.

³³ Иисус Пётрну, Иаковту болгаш Иоанны эдертип алган . Ол ундаралга база хөлзээзин-дүвүрелге алзыпкан. ³⁴ «Мээң сеткилимни качыгдал өлүмнүү-биле карартыр базап тур – деп, Ол оларга чугаалаан. – Маңаа туруңар база сергек болуп, удуваңар!»

³⁵ Элээн ырай бергеш, Иисус черге доңгая кээп дүшкеш, болдунар чүве болза, хилинчектиң ол үе-шагы Оон чайлазын дээш, мөргүп эгелээн . ³⁶ Ол мынча дээн: «Авва , Ачай! Сээң шыдавас чүвең чок болгай . Хилинчектиң бо дашказын Менден чайлады берем! Ынчалза-даа бүгү чүве Мээң эвес, а Сээң күзел-сорууң ёзугаар болзун» .

³⁷ Иисус өөреникчилеринче эеп келгеш, оларның удуп чыдарын көргеш, Пётрга чугаалаан: «Симон, удуй бердиң бе? Сен таанда-ла чаңгыс шак иштинде удувайн барып шыдавааның ол бе?

³⁸ Күткүлгеге алыспас дээш, серемчилелдиг болуп, мөргүңер-ле . Сеткил-сагыш – сергек, а мага-бот – суларгай болгай». ³⁹

Иисус база катап ырай бергеш, демги-ле сөстери-биле мөргүп турган. ⁴⁰ Ооң соонда Ол катап эеп кээрге, өөреникчилери ам база удуп чыткан. Оларның карактары шимдинип турган, а ол ышкаш Аңаа чүнү-даа харыылаар аайын тыппааннар. ⁴¹ Үшкү удаа оларже дедир чедип келгеш, Иисус мынча дээн: «Силер ам-даа удуп дыштанмышаан силер бе? Болзун че. Шак-үе келген , «Кижиги амытан Оглон бачыттыглар холунга тудуп берип турар-дыр . ⁴² Тургулаңар, чоруулуңар. Саттыныкчы бо келди, көрүңер!»

Иисусту тудуп хоругдааны

(Мф. 26:47-56; Лк. 22:47-53; Ин. 18:3-12)

⁴³ Иисус ынча деп турда-ла, он ийи элчинниң бирээзи боор Иуда чедип келген . Ооң-биле кады Бурганның дээди бараалгакчыларының, ном-хоойлу тайылбырлакчыларының болгаш «баштыңнарның чорутканы, хылыштар, моңнар-биле чепсегленген хөй улус кел чыткан.

⁴⁴ Саттыныкчы оларга демдек айтып, дугуржуп алган турган: «Ошкап каарым кижиги Иисус ол боор. Ону тудуп алгаш, шыңгыы кадарып, аппаар силер».

⁴⁵ Иуда ол дораан Иисусче чоокшулап келгеш: «Башкы!» – дээш, Ону ошкап каан. ⁴⁶ Иисуска холдарын дегзип, Ону тудуп алганнар. ⁴⁷ Ооң чанынга турган өөреникчилерниң бирээзи хылыжын ушта тырткаш , Бурганның дээди

бараалгакчызының чалчазының кулаан одура шаапкан.

⁴⁸ Иисус ынчан оларга мынча дээн: «Силер чүге Мени тудуп аарда, хылыштарлыг, моңнарлыг чедип келдиңер? Кай, Мен дээрбечи-дир мен бе?»

⁴⁹ Мен хүннүң-не силер-биле кады Бурганның өргээзинге улус өөредип келдим , а силер Меңээ хол дегбээн болгай силер. Ынчалза-даа Бижилгелерниң сөстери боттанзын ». ⁵⁰ Хамык өөреникчилер ынчан Иисусту каапкаш, дезе бергеннер .

⁵¹ Ооң өөреникчилериниң аразынга чораан, чанагаш эът-бодун чүгле пөс шывыг-биле шып алган аныяк оол харын Иисусту эдерип чорупкан. Чепсегленген улус ону база сегирип аарга, ол оол шывыын оларның холунга каапкаш, чанагаш боду дезип чоруй барган.

Иисус дээди иудей Чөвүлелдиң мурнунда

(Мф. 26:57-68; Лк. 22:54-55, 63-71; Ин. 18:13-14, 19-24)

⁵³ Иисусту Бурганның дээди бараалгакчызының бажыңыга эккелгеннер. Ында Бурганның кол-кол бараалгакчылары, чоннуң ·баштыңнары болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары чыгып келген болган. ⁵⁴ (А Пётр Бурганның дээди бараалгакчызының бажыңының хериминиң иштинге чедир Иисусту бүдүү эдерип келгеш, таңныылдар аразынга отка чыннып олуруп алган.) ⁵⁵ Бурганның дээди бараалгакчылары база бүгү ·дээди иудей Чөвүлел Иисусту өлүрүп шиидер чылдагаан бар болзун дээш, Аңаа удур буруудаткан херечилел тыварын оралдашса-даа, чүнү-даа тыппааннар. ⁵⁶ Иисуска удур меге херечилел кылган улус хөй-даа болза , оларның ол херечилелдери аразында дүүшпес болган . ⁵⁷ Ооң соонда элээн каш меге херечи туруп келгеш, Аңаа удур херечилел кылып, мынча дээннер: ⁵⁸ «Бис Ооң: „Кижини холу-биле туткан Бурганның бо өргээзин үрегдеп-бускаш, үш хүн дургузунда өске, кижини холу-биле тутпаан өргээден тудуп тургузуптар мен “ – деп турганын дыңнаан бис». ⁵⁹ Ынчалза-даа оларның безин херечилелдери дүүшпес болган.

⁶⁰ Бурганның дээди бараалгакчызы ынчан Иисусту мурнунга туруп алгаш: «Чүге харыылавайн тур сен? Бо улустуң сеңээ удур чүнү херечилеп турары ол?» – деп айтырган . ⁶¹ Ынчалза-даа Иисус ыттаваан болгаш чүнү-даа харыылаваан . Бурганның дээди бараалгакчызы Оон база катап айтырыг салган: «Сен ылап-ла Христос, йөрээлдиг Бурганның Оглу сен бе?»

⁶² Иисус мынча деп харыылаан: «Ийе, Мен мен. Моон соңгаар силер шупту ·Кижини амытан Оглуңуң Күчүлүг Бурганның оң талазында олурарын база дээрниң булуттарыңа бүргеттирген кел чыдарын көөр силер» .

⁶³ Бурганның дээди бараалгакчызы ынчан кеткен хевин ора соп каапкаш , мынча дээн: «Биске ам

херечилерниң херээ чүл? ⁶⁴ Силер Ооң Бурганны дорамчылаанын дыңнадыңар . Кандыг шииткел үндүрер силер?» Олар шупту: «Ол буруулуг база өлүр ужурлуг» – деп чугаалааннар . ⁶⁵ Чамдык улус Олче дүкпүрүп-каккырып эгелээн . Иисустуң карактарың шарып алгаш, Ооң бажынче шанчып: «Өттүр билип медегле!» – деп турганнар. Ооң соонда таңныылдар база Ону аппараткаш, эттеп-соп эгелээннер .

Пётрнуң Иисустан ойталааны

(Мф. 26:69-75; Лк. 22:56-62; Ин. 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Пётр ам-даа херим иштинден үнмээн турда, Бурганның дээди бараалгакчызының чалча херээженнериниң бирээзи ынаар чеде берген. ⁶⁷ Ол херээжен отка чыннып олурган Пётрну көрүп кааш, олче топтап көргөш: «Сен база Назарет чурттуг Иисус-биле кады турган сен» – дээн.

⁶⁸ Ынчалза-даа Пётр ойталап каапкан. Ол: «Билбезим херек-тир, чүнү чугаалап турарыңның ужур-утказын билбейн тур мен» – дээш, бажың мурнунда шөлче үне берген. Ынчан аскыр-дагаа алгыра берген.

⁶⁹ А чалча херээжен ону аңаа көрүп кааш, улуска база катап: «Бо кижини база оларның бирээзи-дир» – дээн.

⁷⁰ Ынчалза-даа Пётр база-ла ойталап каапкан, а элээн болганда, аңаа турган улус Пётрга: «Оларның бирээзи болбайн канчаар сен, Галилеядан келген ышкаш-тыр сен» – дээн .

⁷¹ Ол даңгыраглап, аашкынып эгелээн: «Силерниң чугаалап турарыңар ол Кижини мен шуут билбес мен». ⁷² Ол дораан аскыр-дагаа ийиги удаа алгырыпкан, а Пётр Иисустуң аңаа чугаалаан сөстөрүн сактып келген: «Аскыр-дагаа ийи катап алгырар бетинде, сен Менден үш катап ойталаар-дыр сен» . Ол ишкирнип ыглай берген.

Иисус рим чагырыкчы

Пилаттың мурнунда

(Мф. 27:1-2, 11-14; Лк. 23:1-5; Ин. 18:28-38)

15 Эртен эрте Бурганның дээди бараалгакчылары, ·баштыңнар болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары база бүгү ·дээди иудей Чөвүлел чөвүлөжип хуралдаан. Олар Иисусту хүлээш, аппараткаш, ·Пилатка хүлээдип бергеннер. ² Пилат Иисустан: «Сен – иудей хаан сен бе?» – деп айтырган.

Иисус: «Силер бодуңар ынча дидиңер» – деп харыылаан. ³ Бурганның дээди бараалгакчылары Иисуска хөй буруу онааган.

⁴ Ынчангаш Пилат Оон база катап айтырган: «Чүге чүнү-даа харыылаваас сен? Сеңээ удур буруудадышкыннарның хөйүн көрбөс сен бе!» ⁵ Ынчалза-даа Иисус Пилатка чүнү-даа харыылавайн баргаш , ону аажок кайгаткан.

**Варавваны хостааны,
а Иисусту өлүмгө шиидип кааны**
(Мф. 27:15-26; Лк. 23:13-25; Ин. 18:39-19:16)

⁶ Хосталыышкын байырлалында Пилат чоннуң шилээни бир херектенни хостап бээр чаңчылдыг турган. ⁷ Ынчан тура халыышкын үезинде өлүрүүшкүн кылган үймээнчилерниң бирээзи болур Варавва дээр кижини хоругдадып алган чыткан. ⁸ Чыылган чон Пилаттан ооң оларга үргүлчү кылып келген келдередиин кылырын негей берген. ⁹ Пилат олардан: «Силерге иудей хаанны хостап берейн, күзээр силер бе?» – деп айтырган. ¹⁰ (Бурганның дээди бараалгакчылары Иисуска адааргааш, Ону аңаа тудуп эккелгенин Пилат билип турган.) ¹¹ А Бурганның дээди бараалгакчылары чонну Пилаттан Варавваны хостаарын дилээр кылдыр көгүдүп-хөөктүрүп алганнар.

¹² Пилат олардан: «Силерниң иудей хаан деп турарыңар демги Кижини мээң канчаарымны күзеп тур силер?» – деп база катап айтырган.

¹³ Олар харызынга: «Ону хере шаап шаажылаңар!» – деп алгыржы бергеннер.

¹⁴ А Пилат олардан: «Чогум чүү дээш? Ол кандыг кемниг херек үүлгеткенил?» – деп айтырган. Ынчалза-даа чыылган чон улам ыткыр алгыржы берген: «Ону хере шавыңар!»

¹⁵ Пилат чыылган чоннуң күзелин хандыраар дээш, оларга Варавваны хостап берген, а Иисусту кымчылааш, хере шавары-биле аппаарын дужааган.

**Шериглерниң Иисусту
дорамчылааны**
(Мф. 27:27-31; Ин. 19:2-3)

¹⁶ Шериглер Иисусту Пилаттың ордузунуң мурнунда преторий дээр шөлче кири бергеш, бүдүн батальон шеригни чыып алганнар. ¹⁷ Олар Аңаа хааннар кедер хүрең-кызыл тон кедиргеш, тенниг будуктардан оваадай өрээш, Ооң бажынга салып кааннар. ¹⁸ «Иудей хаан алдаржызын!» – деп, олар алгыржып турганнар. ¹⁹ Олар Ооң бажынче мерге-биле улдап, Олче дүкпүрүп-каккырып, Ооң мурнунга дискектенип ора дүшкеш, Аңаа сөгүрөөн улус өттүнүп, дорамчылап турганнар. ²⁰ Иисусту дорамчылап мага хангаш, шериглер хүрең-кызыл каас-коя тонну ужулгаш, Ооң Бодунуң хевин кедиргеш, хере шавары-биле алгаш чорупканнар.

Иисустуң хере шаптыртканы
(Мф. 27:32-44; Лк. 23:26-43; Ин. 19:17-27)

²¹ Кириная чурттуг Симон деп кижини шөлден эеп чанып олургаш, оларга орук ара ужуражы берген. (Ол Александр биле Руфустуң ачазы чүве-дир.) Шериглер ону Иисусту хере шавар дээн «белдир-ыяшты көдүрүп чоруур кылдыр албадапканнар. ²² Иисусту Голгофа азы «Баш сөөгү» дээр черге

эккелгеннер. ²³ Шериглер Аңаа мирра холаан арага ижиртирге, Ол ынаваан. ²⁴ Иисусту белдир-ыяшка хере шаап кааш, олар Ооң хевин алыр дээш үлүг тыртып, аразында үлежип алганнар. ²⁵ Ону хере шаап каанда, хүн үнгенден бээр үшкү шак турган.

²⁶ Иисустуң кем-буруузун айыткан самбыражыгашта: «Иудей хаан» – деп бижээн болган.

²⁷ Ооң-биле кады ийи дээрбечини база: бирээзин – Ооң оң талазынга, өскезин – солагай талазынга хере шаап каан. ²⁹ Эрткен-дүшкен улус Иисусту бак сөглөп, Ооң талазынче бажы-биле дорамчылап айтып, кочулап турган: «Че, чүл моң? „Бурганның өргээзин үрегдеп-бускаш, үш хүн дургузунда тудуп тургузуптар мен“ – деп турдуң чоп!» ³⁰ Белдир-ыяштан дүжүп кээп, Бодуну Бодун камгала!»

³¹ Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары база Иисусту кочулап, аразында чугаалажып турганнар: «Өскелерни камгалап турган, а Бодун камгалап шыдавас де!» ³² Ам бо Христос, Израильдин хааны, белдир-ыяштан дүжүп келзин, бис ону көөр болзувусса, Аңаа бүзүрей бээр бис!» Иисус-биле кады хере шаптырган ийи дээрбечи безин Ону бак сөглөп турган.

Иисустуң өлүмү

(Мф. 27:45-56; Лк. 23:44-49; Ин. 19:28-30)

³³ Хүн үнгенден бээр алдыгы шактан тоску шакка чедир бүгү чер кырын дүмбей караңгы шыва апкан. ³⁴ А тоску шак үезинде Иисус ыткыр алгырыпкан:

«Элои, Элои, лема савахфани?!»
(«Мээң Бурганым, Мээң Бурганым, чүү дээш Мени кааптың?!» – дээни ол.)

³⁵ Чоогуна турган улустуң чамдыызы ону дыңнааш: «Дыңнаңарам, Ол Илияны кый деп тур» – дишкен. ³⁶ Оларның бирээзи маңнап чеде бергеш, ажыг виноград арагазынга суг сиңирер губканы өттүрүп, өргөн бажынга кедиргеш, ижиртири-биле Иисусче сунган. Ол кижини мынча дээн: «Адыр! Ону дүжүрүп алыр дээш, Илияның кээр-келбезин көрээли!»

³⁷ Ыткыр алгырыпкан соонда, Иисустуң амы-тыны үстү берген. ³⁸ Ол өйдө Бурганның өргээзиниң иштинде аскан көжеге үстүндө адаанга чедир ийи чара орлуп калган. ³⁹ Иисустуң чиге мурнунга турган чүс шериг баштыңчызы Ооң тынындан канчаар чарылганын көргөш: «Бо кижини ылап-ла Бурганның Оглу турган-дыр!» – дээн.

⁴⁰ Чамдык херээженнер база болган чүүлду ырактан хайгаарап турган. Оларның аразынга Мария Магдалина, бичии Иаков биле Иосийниң авазы Мария база Саломия олар турган. ⁴¹ Иисус Галилеяга чоруп турда, бо херээженнер Ону эдерип, Аңаа дузалажып турган чүве-дир.

Иерусалимче Ооң-биле кады чедип келген өске-даа хөй херэеженнер база ол черге турганнар.

Иисусту орнукшутканы

(Мф. 27:57-61; Лк. 23:50-56; Ин. 19:38-42)

⁴² Ол хүн байырлалга белеткел хүнү азы амыр-дыш хүнүнүң бүдүүзү турган. Кежээ дүжүп кел чыткан. ⁴³ Дээди иудей Чөвүлелдин алдар-хүндүлүг кежигүнү боор, Бурганның Чагыргазының кээрин манап чоруур Аримафея чурттуг Иосиф дээр кижичедип келгеш, Пилатче дидим базып кире берген. Ол Пилаттан Иисустуң мага-бодун аңаа бээрин дилээн. ⁴⁴ Иисустуң ындыг дүрген өлү бергенин дыңнааш, Пилат пат кайгап калган. Ол демги чүс шериг баштыңчызын кыйгырткаш, Иисустуң кажан өлгенин айтырган. ⁴⁵ Чүс шериг баштыңчызындан ылап-ла ындыг дээрин билип алгаш, Пилат мага-ботту Иосифке бээрин чөпшээрээн. ⁴⁶ Иосиф чуга пөс садып алгаш, Иисустуң мага-бодун дүжүрүп, ол пөзү-биле ораап алгаш, хаяда оя каккан чевег-куйга орнукшудуп каан. Чевег-куйнуң аксын, улуг даш чууп эккеп, дуглап каан. ⁴⁷ А Мария Магдалина биле Иосийниң авазы Мария Иисусту кайда орнукшудуп каанын көрүп алганнар.

Иисустуң катап дирилгени

(Мф. 28:1-8; Лк. 24:1-12; Ин. 20:1-10)

16 Амыр-дыш хүнү эрткенде, Мария Магдалина, Иаковтуң авазы Мария болгаш Саломия олар, Иисустуң мага-бодун барып чаап каар-дыр дээш, чаагай чыттыг үстер садып алганнар. ² Улуг-хүнде, эртен эрте, хүн чаа-ла үнүп олурда, херэеженнер чевег-куйже чорупкан. ³ Орук ара олар: «Чевег-куйнуң аксын дуглаан дашты кым биске чайладыр чууп бээрил?» – деп аразында чугаалажып чорааннар. ⁴ А чедип келгеш, ол аажок улуг дашты кыдыынче чууктап каанын көрүп кааннар. ⁵ Олар чевег-куйнуң иштинче кире бергеш, ооң оң талазында ак хеп кеткен аныяк оолдуң олурарын көрүп кааш, элдепсинип корга бергеннер.

⁶ Ол оол мынча дээн: «Кортпаңар. Силер хере шаптырып шаажылаткан Назарет чурттуг Иисусту дилеп чедип келген-дир силер. А Ол катап дирли берген, Ол ам мында чок. Ооң мага-бодунуң чыткан чери бо-дур. ⁷ А ам баргаш, Ооң өөреникчилеринге, ылаңгыя Пётрга мынча деп чугаалаңар: „Ол силерни мурнай Галилеяга чеде

бээр. Ооң силерге чугаалааны дег, Ону аңаа көрүп каар силер“».

⁸ Херэеженнер коргуушкунга алзып, чевег-куйдан үнгеш, халчып ыңай-ла болганнар. Олар кымга-даа чүнү-даа чугаалаваннар, чүге дээрге кортканы ол хире болган.

Катап дирилген Иисус-биле ужуражылгалар

(Мф. 28:9-10, 16-20; Лк. 24:13-49; Ин. 20:11-23)

⁹ [Улуг-хүнде эртен эрте Иисус, катап дирилгениниң соонда эң баштай, чеди букту биезде бир оон үндүр сывыртап бергени Мария Магдалинага кээп көзүлген. ¹⁰ Ол херэежен чоруткаш, Ооң ажыын ажып ыглажып турган өөреникчилерге чүү болганын чугаалап четкен. ¹¹ Иисус дириг деп, а Мария Ону көргөн деп дыңнааш, олар аңаа бүзүрөвээн.]

¹² Иисус ооң соонда ийи өөреникчизинге база, олар көдээ черге бар чыдырда, өске хевир-шырайлыг бооп көзүлген. ¹³ Ол ийи өөреникчи эеп келгеш, арткан өөрүнге чугаалаан, ынчалза-даа оларга база-ла бүзүрөвээннер.

¹⁴ Адак сөөлүнде Иисус он бир элчинге, олар чемненип олурда, кээп көзүлген. Иисус оларны бүзүрели четпес болганы дээш, Ону катап дирилген турда көргөн улуска бүзүрээр хөңнү чок болган чөрүүзү дээш, чемелээн. ¹⁵ Иисус оларга мынча дээн: «Бүгү делегейни эргий кезип, бүгү кижичи төрөлгетенге Буянныг Медээни суртаалдаңар. ¹⁶ Бүзүрөй бергеш, сугга суктурар кижичи – камгалал алыр, а бүзүрөвес кижичи – шииттирип алыр. ¹⁷ Бурган бүзүрээн улусту дамчыштыр дараазында кайгамчык демдектерин илередир: олар Мээң адым-биле буктарны үндүр сывыртаар болгаш чаа дылдарга чугаалажыр; ¹⁸ чыланнарны холга тудуп аарга база өлүмнүг хоран ижерге, оларга хора халдавас. Олар холдарын аарыг улуска дегзирге, демгилери экирий бээр.»

¹⁹ Дээрги Иисус оларга бо бүгүнү чугаалааш, дээрже көдүрлүп үне бергеш, Бурганның оң талазынга барып олурупкан. ²⁰ Ооң өөреникчилери тарап чоруткаш, чер болганга Буянныг Медээни суртаалдай бергеннер. Дээрги-Чаяакчы оларны деткип, оларның сөстерин кайгамчык демдектери-биле бадыткап турган. Аминь.]

Лука

Кирилде

Христиан чаңчыл ёзугаар бо номнуң автору – эмчи мергежилдиг Лука, Павелдин орукка кады чораан эштериниң бирээзи. Ол Чаа Чагыг-керээже кирген номнарның еврей эвес кара чаңгыс автору. Лука боду Иисустуң амыдыралын көрбээн кижиги турган чадавас. Ынчангаш ол херечилерни айтыргаш, Христостуң амыдыралы болгаш ажил-херектериниң дугайында янзы-бүрү чугааларны өске чоннар улузунуң христиан номчукчуларынга каттыштырып чыып бээрин аажок хынамчалыы-биле оралдашкан. Лука Иисустуң амыдыралының тодаргай болган чүүлдерин ол үениң төөгүлүг болушкуннарынга хамаарыштыр көрүп турар. Ооң-биле ол христиан бүзүрелдин быжыг төөгүлүг үндезиннеринче айтып, Христостуң чер кырынга амыдыралының төөгүзү бүгү кижиги төрелгетенниң төөгүзүнүң кезээ апарганын онзалап демдеглээн.

Лука ядыылар болгаш ниитилелге кагдырган улус дээш Бурганның сагыш салыышкынынче, Христоска дузалажып турган херээженнерниң чугула ужур-дузасынче база Бурганның Чагыргазынче кирери өске чоннар улузунга-даа ажык дээрзинче онза кичээнгей салган. Номунда ол оон ыңай христиан чүдүлгедө өөрүшкү, мөргүл болгаш Ыдыктыг Сүлдениң чугулазын онзалап демдеглеп турар.

Лука «Элчиннерниң ажил-чорудулгазы» деп номнуң база автору. Ында ол христиан ниитилелдин Иисус дээрже көдүрлүп үнө берген соонда сайзыралының дугайында чугаалап турар.

Кирилде сөстөр

1 Бистиң аравыска болган болушкуннар дугайында тоожушкуннарны элээн хөй кижиги бижип шенээн болгай. **2** Болган чүүлдү эгезинден тура көрүп келген, Медээни нептередип турган улус ол бүгүнү биске база дамчыдып чугаалаан чүве. **3** Ол бүгүнү мен база эгезинден тура хынамчалыг шинчилеп көргөш, болган чүүлдүң дараалашкак бижимелин силерге кылып бээрин шиитпирледим, онза хүндүткелдиг Феофил. **4** Силерге чагып-сургаан өөредиг ылап быжыг үндезинниг дээрзинге силерни ыяк шынзыксын деп бодааным ол.

Иоанн Медеглекчиниң төрүттүнериниң дугайында баш бурунгаар медеглел

5 Иудеяга Иродтуң хааннап турган үезинде Захария деп аттыг кижиги чурттап чораан. Ол Авияның ээлчээнден Бурганның бараалгакчызы турган. Ооң Елисавета деп аттыг кадайы Аароннуң ук-ызыгуурундан үнген кижиги чүве-дир. **6** Олар ийилээ чөптүг-шынныг бооп, Дээрги-Чаяакчының бүгү-ле чагыгларын болгаш айтыышкыннарын хажык чок сагып чорааннар. **7** Елисавета ачы-үре чок болганындан, оларга ажы-төл турбаан база

ийилдирзиниң назы-хары дөгүй берген улус чүведир.

8 Бир-ле катап ооң ээлчээниң Бурганга бараалгакчыларының өргээге ажилдаар үези кээрге, Захария Бурганның мурнунга бараан болуп эгелээн. **9** Дээрги-Чаяакчының өргээзинче киргеш, айдызаар үлүг, бараалгакчыларның чаңчылын ёзугаар, ынчан аңаа онаажып-тыр. **10** Ол ёзулалды кылыр ужурлуг өйдө эңдерик хөй чон даштыгаа туруп алгаш, мөргүп турган. **11** Ынчан Захарияга Дээрги-Чаяакчының төлээзи көстүп келгеш, айдызаар өргүл бедигээжиниң оң талазынга туруп алган. **12** Захария ону көрүп кааш, аймап-хөлзеп, корга берген.

13 Дээрниң төлээзи аңаа мынча дээн: «Захария, кортпайн көр. Мөргүлүңнү Бурган дыңнап каандыр, кадайың Елисавета ам сеңээ оол божуп бээрдир, ону Иоанн деп адап аар сен. **14** Сен өөрүп-хөглээр-дир сен, хөй улус база ооң төрүттүнгени дээш өөрүп-байырлаар-дыр. **15** Чүгө дээрге ол Бурганның мурнунга өндүр улуг болур-дур: виноград арагазы болгаш өске-даа эзиртир суксун ишпес-тир, авазының хырнынга чорааш-ла, Ыдыктыг Сүлдеге бүргеттирер-дир. **16** Ол хөй израильчилерни оларның Бурганы Дээрги-Чаяакчыже ээлдирер-дир. **17** Илияны дег сорок-күштү бодунга сиңиргеш, ол Дээрги-Чаяакчыны мурнай чедип кээр-дир. Ол адаларның чүректерин ажы-төлүнчө, хай-чагырга чоктарның бодал-

сагыжын чөптүг-шынчы улустуң бодал-сагыжынче ээлдирер-дир база Дээрги-Чаяакчының кээринге чонну белеткээр-дир».

¹⁸ Захария дээрниң төлээзинге мынча дээн: «А ону ылап шын деп канчап билип аар мен? Бодум-даа чөнээн, кадайым-даа база кыраан болгай».

¹⁹ Дээрниң төлээзи аңаа мынча деп харыылаан: «Мен Бурганның мурнунда бараан болуп турар Гавриил-дир мен . Ол мени сээң-биле чугаалажып, бо буянныг медээни дамчытсын дээш, чорутту. ²⁰ Сеңээ бадыткал демдээ бо-дур: мээң сөстөримге бүзүревейн барганың дээш, сээң ам үнүң чок апаар, бо бүгүнүң боттаныр хүнүңге чедир чүве чугаалаар харыың чок болур».

²¹ Ол аразында чыылган чон Захарияны манап, ооң Бурганның өргээзинде саадай бергенин кайгап турган. ²² А ол үнүп келгеш, оларга чүве чугаалап чадап каан. Улус ону ыдыктыг өргээге Бургандан ажыдыышкын көрген кижидир деп билген. Захария оон олар-биле имнежип чугаалашкан болгаш олчаан үнү чок бооп арткан. ²³ Ооң бараан боор хүннери эрте бээрге, ол бажыңынче чанып келген.

²⁴ Элээн үе эрткен соонда, ооң кадайы Елисавета иштели бергеш, оозун беш ай дургузунда өске улустан чажырып келген. Ол мынча деп турган: ²⁵ «Улустуң меңээ онааганы бак адымны көрүп кааш, ону ап каары-биле Дээрги-Чаяакчының меңээ ам ынчаар кылганы ол-дур!»

Иисустуң төрүттүнүнериниң дугайында баш бурунгаар медеглел

²⁶ Елисаветаның иштелгениниң алдыгы айында Бурган Бодунуң төлээзи Гавриилди Галилеяның Назарет хоорайында Мария деп аттыг кысче чорудупкан. Мария Давид хаанның салгалы болур Иосиф дээр кижидир-биле дүгдешкен турган .

²⁸ Дээрниң төлээзи аңаа чедип келгеш : «Амыр-менди , Бурганның авыралын алган кыс! Дээрги-Чаяакчы сээң-биле-дир!» – дээн .

²⁹ Кыс ооң ол сөстөринден эпчоксунгаш, «Бо чүү уткалыг амыр-менди болду» деп, аайын тыппайн барган.

³⁰ Оон дээрниң төлээзи аңаа мынча дээн: «Мария, кортпа. Бурган сеңээ авыралын хайырлаан-дыр.

³¹ Ам иштелип-сааттангаш, Оол божуп алгаш, Аңаа Иисус деп ат тыпсыр сен . ³² Ол өндүр улуг болур база Дээди Өрүкүнүң Оглу деп адаттырар. Дээрги-Бурган-Чаяакчы Аңаа Ооң ада-өгбези Давидтиң дүжүлгезин хүлээдир-дир . ³³ Ол Иаковтуң ук-салгалын мөңгези-биле хааннаар, Ооң Чагыргазы төнчү чок болур» .

³⁴ Мария дээрниң төлээзинден: «Мен ашакка барбаан болганымда, канчап ындыг болурул?» – деп айтырган.

³⁵ Дээрниң төлээзи аңаа мынча деп харыылаан: «Ыдыктыг Сүлде сенче бадып кээр, Дээди Өрүкүнүң

күжү сени бүргей аптар . Ынчангаш божуп аарың ыдыктыг Чаш төл Бурганның Оглу деп адаттырар . ³⁶ Сээң төрелиң Елисавета база үре-төл чок диртсе-даа, кыраан назынында иштелип, оолдуг болур-дур, оозу ам мырыңай алды айлыг-дыр. ³⁷ Чүге дээрге Бурганның кылып шыдавазы чүве чок» .

³⁸ Мария ынчан мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчының чалчазы-дыр мен. Мээң-биле бүгү чүве силерниң сөглээниңер ёзугаар болзунам». Оон дээрниң төлээзи чоруй барган.

Марияның Елисаветага барып чорааны

³⁹ Каш хонганда, Мария дөгертингеш, Иудеяның даглыг черинде турар Елисаветаның чурттаан хоорайынче далаштыг чорупкан. ⁴⁰ Захарияның бажыңынга кирип келгеш, ол Елисаветаны мендилээн. ⁴¹ Елисавета Марияның мендилээнин дыңнап каары билек, ооң иштинде чаш төл шимчеп эгелээш, Елисавета Ыдыктыг Сүлдеге бүргедипкен. ⁴² Ол дыңзыг үн-биле йөрээл салган: «Херээженнерниң аразында алгадып-йөрээдир сен! Сээң иштинде боттанган Чаш төл алгадып-йөрээдир-дир! ⁴³ Дээргимниң иези бажыңымга кирип кээр деп аас-кежи меңээ канчап онаашканы ол? ⁴⁴ Мени мендилээн сөзүң кулаамга дыңналыры билек, иштимде чаш төлүм өөрээштиң, шимчеп эгеледи. ⁴⁵ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчының аңаа азаан чүвези бүдеринге бүзүрөөн херээжен амыр-чыргалдыг-дыр!»

⁴⁶ Мария мынча дээн :

«Дээрги-Чаяакчыны мээң сеткилим алдаржыдып тур.

⁴⁷ Камгалакчым болур Бурганым дээш,

мээң ишти-хөңнүм өөрүп-байырлады ,

⁴⁸ чүге дээрге Бодунуң томаанныг, чаржынчыг чалчазынче

Ол ээ көрдү .

Ынчангаш моон соңгаар бүгү салгалдар мени амыр-чыргалдыг деп санаар-дыр .

⁴⁹ Күчүлүг Бурган меңээ өндүр улуг херекти кылып кагды,

Ооң ады ыдыктыг-дыр!

⁵⁰ Ону хүндүлөп чоруурларны

Ооң энерели салгалдан салгал дамчып бүргей алыр .

⁵¹ Ол Бодунуң холунуң күчүзүн көргүстү : улуургактарны оларның бодал-сагыжи-биле катай тарадыр сывырыпты.

⁵² Чагырыкчыларны дүжүлгезинден дүжүргеш, базындырганнарны өрү көдүрүп тур .

⁵³ Аштааннарны кижик-биле магазын хандыргаш , байыыргааннарга чүнү-даа бербейн, сывырып тур.

⁵⁴ Ада-өгбевиске Боду чугаалааны дег, Авраамга болгаш ооң салгалынга кезээ мөңгедэ энерелдиг болур дээн азаашкынын утпайн ,

Бодунуң чалчазы боор израиль чонга Ол дузалады».

⁵⁶ Мария Елисавета-биле кады үш ай хире тургаш, бажыңынче чанып келген.

Иоанн Медеглекчиниң төрүттүнгени

⁵⁷ Елисавета, божуур үези кээрге, оол уруг божуп алган. ⁵⁸ Дээрги-Чаяакчы Бодунуң өндүр улуг энерелин аңаа ынчаар көргүскен деп дыңнаан кожолары база төрелдери ооң-биле кады өөрүп-байырлап турганнар.

⁵⁹ Сески хүнде олар чаш төлдү кыртыжап демдектээри-биле чедип келгеш, оолду ачазының ады-биле Захария деп адаар дей бергеннер.

⁶⁰ Ынчаарга оолдуң авазы: «Чок, ооң ады Иоанн болур чүве» – деп дурланган.

⁶¹ Олар аңаа: «Сээң төрелдериңде ындыг аттыг кым-даа чок-тур» – деп харыылааннар. ⁶² Ооң адазындан: «Оглуңну кым деп адаар сен?» деп имнеп айтырганнар.

⁶³ Захария самбыражыгаш алдыртып алгаш: «Ооң ады – Иоанн» деп бижип каан. Хамык улус кайгай берген. ⁶⁴ Дораан-на Захарияның чугаа-сөзү үнүп келген, ол чугааланып, Бурганны алдаржыдып эгелээн. ⁶⁵ Ынчан чоок-кавыда чурттаан улус шупту коргуп-сүртей берген, а ол болуушкун дугайында чугаа-соот Иудеяның даглыг чуртун бир кылдыр нептерей берген. ⁶⁶ Ону дыңнаан кижиге бүрүзү: «Бо чаш төл кым болур ирги?» – деп айтырып турган. Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының күжү Иоанн-биле кады ылап-ла бар болган.

Захарияның Бурганны йөрээгени

⁶⁷ Иоанның ачазы Захария база ыдыктыг Сүлдеге бүргедипкеш, өттүр билип медеглеп эгелээн:

⁶⁸ «Бодунуң чонунга дузалап чедип келгеш, аңаа хосталганы хайырлаан Дээрги-Чаяакчы – Израильдиң Бурганы алдаржызын!

⁶⁹ Бодунуң ыдыктыг медээчилерин дамчыштыр үе-дүпте-ле азап кааны дег, Бодунуң чалчазы Давидтиң салгалындан камгалаар күжүн Ол биске берди.

⁷¹ Бистиң дайзыннарывыстан база бисти көөр хөңнү чок бүгү улустуң холундан Ол бисти камгалаар.

⁷² Бистиң ада-өгбевиске энерелдиг боорун база Бодунуң ыдыктыг чагыг-керээзин утпайн сактып чоруурун Ол азаан.

⁷³ Ол дайзыннарывыстың холундан бисти адырар деп

·Авраам өгбевиске берген даңгыраанга шынчы бооп артты.

Ынчангаш бис ам бүгү чуртталгавыста Ооң мурнунга арыг чүректиг, чөптүг-шынныг бооп,

Аңаа коргуш чогу-биле бараан боор бис.

⁷⁶ А сен, чаш оглум, Дээди Өрүкүнүң медээчизи деп адаттырар сен,

чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының оруун белеткеп бээр дээш,

Ону мурнай чоруур-дур сен.

⁷⁷ Камгалал оларның бачыдын өршээрин дамчыштыр кээрин

сен Ооң чонунга билиндирер-дир сен.

⁷⁸ Бурганывыстың өршээл болгаш ынакшылының ачызында

дээрден чаа хүн биске хаяландыр чырып кээр.

⁷⁹ Ол үнүп келгеш, бодунуң чырыы-биле дүмбей караңгыда база өлүмнүң хөлегези бүргээн черде чурттаан бүгү улусту

херелдендир чырыдыптар болгаш амыр-тайбыңче баар орукту биске айтып бээр».

⁸⁰ А чаш төл өзүп-мандып, сагыш-сеткили быжыгып олурган. Израиль чоннуң мурнунга чедип кээр үе-шагы келгиге чедир, ол ээн кургаг ховуга чурттап турган.

Иисустуң төрүттүнгени

(Мф. 1:18-25)

2 Ол үеде Август император Рим күрүнезиниң бүгү девискээринге чоннуң чизезин кылыр дугайында чарлык үндүрген. ² Сирияны Квиринийниң чагырып турган үезинде кылган баштайгы чизе ол болган. ³ Кижиге бүрүзү бодунуң төрүттүнген хоорай-суурунга барып даңзыладыры-биле чоруур ужурга таварышкан.

⁴ Давидтиң ук-ызыгуурундан үнген болгаш, Иосиф база-ла Галилеяның Назарет хоорайындан Давидтиң төрөөн хоорайы Вифлеемче чизеледир дээш чорупкан. Иосифтиң дүгдешкен душтуу болур, ынчан иштиг турган Мария база ооң-биле кады чорупкан чүве-дир. ⁶ Вифлеемге кээрге, Марияның божуур ай-хүнү үнүп келген. ⁷ Ол бодунуң дун Оглун божааш, Ону чөргөп-шарааш, мал чемгерер шагжага салып алган, чүге дээрге хоначалар бажыңындан оларга чыдар чер тывылбаан.

Кадарчылар болгаш

дээрниң төлээлери

⁸ Ол чер чурттуг кадарчылар ырак эвес шөлге, кодан хойларын харагалзап, хонуп чытканнар.

⁹ Хенертен оларның мурнунга Дээрги-Чаяакчының төлээзи көстүп келген база Дээрги-Чаяакчының өндүр чырыы оларны хөме чырыдыпкан.

Кадарчылар медээжок корга берген, ¹⁰ ынчалза-даа дээрниң төлээзи оларга мынча дээн: «Кортпаңар.

Мен бүгү чонга хамааржыр аажок өөрүшкүлүг Медээ силерге дыңнадып тур мен. ¹¹ Силерниң Камгалакчыңар, Дээрги Христос бөгүн Давидтиң

төрөөн хоорайында төрүттүнген-дир! ¹² Силерге бадыткал демдээ бо-дур: чөргөп-шарааш, мал

чемгерер шагжада салып каан чыдар Чаш төлдү тып алыр силер».

¹³ Хенертен дээрнийң ол төлээзинге дээрнийң эңдерик хөй аг-шерии катчып келгеш , Бурганны алдаржыдып эгелээн: ¹⁴ «Өрү дээрде Бурганга алдар! Чер-делегейде Ооң сеткилинге кирер кижилерге амыр-тайбың догунназын!»

¹⁵ Дээрнийң төлээлери оларны каггаш, дээрже көдүрлүп үне бээрге, кадарчылар аразында: «Дээрги-Чаяакчы биске чүнүң дугайында чугаалаан ирги, Вифлеемге ам дораан баргаш, ында чүү болганын көрүп көрөөлөм» – деп сүмелешкеннер. ¹⁶ Олар ынаар дүвү-далаш чеде бергеш, Марияны, Иосифти база мал чемгерер шагжада чыткан Чаш төлдү тып алганнар. ¹⁷ Олар Ону көргөш, Чаш төлдүң дугайында оларга дээрнийң төлээзи чүү дээнин тө каап бергеннер. ¹⁸ Дыңнаан улус шуптузу кадарчыларның чугаазын кайгап ханмаан. ¹⁹ А Мария ол бүгүнү бодунуң чүрээнге кадагалап алгаш, ол дугайында бодап чораан . ²⁰ Оларга чугаалааны олчаан кылдыр бүгү чүвени көрүп база дыңнап алганы дээш, кадарчылар Бурганны алдаржытпышаан база мактавышаан, ээп чана бергеннер.

Иисусту Бурганның өргээзинге эккелгени

²¹ Сес хүн эрткенде, Чаш төлдү кыртыжап демдектээр өй кээрге , Ол иезиниң иштинге боттаныр мурнунда-ла дээрнийң төлээзиниң адап бергени Иисус деп атты Аңаа тывыскан.

²² Моисейниң хоойлузунда айыткан арыглары хуусаа доостурга , Мария биле Иосиф Чаш төлдү Дээрги-Чаяакчыга бараалгадыр дээш, Иерусалимге эккелгеннер. ²³ Дээрги-Чаяакчының хоойлузунда мынча деп бижээн чүве-дир: *«Баштай төрүттүнген эр хиндиктиг төл бүрүзүн Дээрги-Чаяакчыга бараалгадып, ыдыктыг деп санаар»* . ²⁴ Ол ышкаш Дээрги-Чаяакчының хоойлузунда айытканы дег, олар *ийи көгө-буганы азы ийи көгээзинни* өргүүр уjurлуг турганнар .

²⁵ Ол өйде Иерусалимге Симеон деп аттыг кижичораан. Ол чөптүг-шынныг, Бурганга бердинген база Израильге аргалалдың кээрин манап чоруур кижичораан . Ыдыктыг Сүлде ону бүргөп алган турган. ²⁶ Ыдыктыг Сүлде Симеонга: «Дээрги-Чаяакчының шилээн Христозун көрбөөн шааңда өлбөс сен» – деп баш бурунгаар чугаалаан чүве-дир. ²⁷ Ол Ыдыктыг Сүлдеге башкарткаш, Бурганның өргээзинге кирип келген. Чаш төл Иисустуң ада-иези Бурганның хоойлузунда айыткан эзулалды кылдыртыр дээш, Ону аңаа эккээрге, ²⁸ Симеон Иисусту холунга көдүрүп алгаш, Бурганга өөрүп четтирип, мынча дээн:

²⁹ «Чагырыкчывыс! Бодуңуң аазаан аксың-биле Сен ам чалчаң мени, амыр-тайбың мөчүзүн дээш, салып турарың бо-дур. ³⁰ Чүгө дээрге бүгү чоннарга Сээң белеткеп кааның Камгалакчыны суглуг караам-биле көрдүм. Ол болза өске чоннар

улузунга күзел-сорууң ажыдар чырык-тыр база Сээң израиль чонуңуң ат-алдары-дыр».

³³ Иисустуң ада-иези оларның Оглуңуң дугайында Симеоннуң чугаалаан чүвезин дыңнааш, элдепсине бергеннер. ³⁴ Симеон оларны алгап-йөрээгеш, Ооң иези Марияга мынча дээн: «Бо Чаш төл дээш, Израильге хөй улус дүңдерлип дүжер-дир, хөй улус өрү көдүрлүр-дүр. Ол – Бурганның бадыткал демдээ-дир, ынчалза-даа хөй улус Аңаа удурланыр-дыр. ³⁵ Сээң сеткилицни база селеме өттүр балыглаар ышкаш-тыр . Хөй-ле улустуң чажыт бодалдары Ооң ачызында ажыттынар-дыр».

³⁶ Орта Асирниң аймаандан үнген Фануилдиң уруу Анна медээчи база турган. Ол чөнүк кадай чүве-дир. Анна ашаа-биле өгленгеш, чеди-ле чыл кады чурттаан, ³⁷ а ооң соонда бүгү чуртталгазында дулгуяк болуп арткан. Ам ооң хары сезен дөрт четкен чүве-дир. Ол кажан-даа Бурганның өргээзин каап көрбөөн, харын аңаа дүн-хүн дивейн, Бурганга мөргүүр болгаш шээрленир турган . ³⁸ Ол өйде Анна база оларга чоокшулап келгеш, Бурганга өөрүп четтиргенин илереткеш, Иерусалимниң хосталырын манаан кижичораан бүрүзүңгө Чаш төлдүң дугайында чугаалай берген.

³⁹ Дээрги-Чаяакчының хоойлузунда айыткан бүгү чүүлдү кылган соонда, олар Галилеяже, боттарының чурттап турган хоорайы Назаретче чанып келгеннер . ⁴⁰ Чаш төл өзүп-мандып, эът-хан кирип, угаан-сарыылы четчип орган, а Бурганның ээ көрүүшкүнү Ооң Бодунда бар болган.

Он ийи харлыг Иисус Бурганның өргээзинде

⁴¹ Чылдың-на Хосталыышкын байырлалының үезинде Иисустуң ада-иези Иерусалимге кээр турган . ⁴² Ол он ийи харлапканда, олар база-ла чаңчылчаан аайы-биле байырлалга чедип келгеннер. ⁴³ Байырлал хүннери эрте бээрге , ада-иези ээп чаныпкан, а элээди Иисус Иерусалимге артып калган. Ооң ада-иези ону эскербейн, ⁴⁴ Ол өске таныыр улузу-биле кады чанып олурап деп бодааннар. Ынчалдыр хүнзедир чоруп келгеш, Ону төрөлдери болгаш таныш өөрүнүң аразындан дилеп эгелээннер. ⁴⁵ Тып чадап кааш, Иисусту дилеп, Иерусалимче дедир ээп келгеннер. ⁴⁶ Олар Ону чүглө үш хүн эрткенде, Бурганның өргээзинден, башкылар аразында турупкан, оларны дыңнап база олардан айтырыглар салып олурган черинге тып алганнар. ⁴⁷ Ону дыңнап олурган улус шуптузу Ооң билиин болгаш угаанныг харыыларын магадаар болган. ⁴⁸ Ону көрүп кааш, ада-иези кайгай берген, а Ооң иези Огlundан: «Оглум! Сен бисти ынчап канчаарың ол? Ачаң биле мен аажок муңгарап-хөлзөп, Сени дилеп шаг болдувус» – деп айтырган.

⁴⁹ Ол ада-иезинге: «Мени чүгө дилей бердиңер? Азы Ачамның өргээзинге кээр уjurлуумну билбээниңер ол бе?» – дээн. ⁵⁰ Ынчалза-даа ада-

иези Ооң чүнүң дугайында чугаалаанын билбээннер .⁵¹ Оон Ол ада-иези-биле кады Назаретче чанып келгеш, оларның аайындан эртип көрбээн. А Ооң иези ол бүгү болган чүүлду утпайн, бодунуң чүрээнге кадагалап алган .⁵² Иисус улам-на угаан-сарыыл кирип, өзүп-мандып орган, а Бурганның болгаш кижилерниң Аңаа ээ көрүүшкүнү күштелип орган .

Иоанн Медеглекчиниң суртаалы

(Мф. 3:1-12; Мк. 1:1-8; Ин. 1:19-28)

3 Тиверийниң Римге император болганындан бээр он бешки чылында, Понтий Пилат – Иудеяның чагырыкчызы , Ирод – Галилеяның башкарыкчызы , ооң дуңмазы Филипп – Траконит болгаш Итурея девискээрлерниң башкарыкчызы, а Лисаний – Авилеяның башкарыкчызы турда,² Анна биле Каиафа ийи Бурганның дээди бараалгакчылары турган чүве-дир. Ол чылын ээн кургаг ховуга Захарияның оглу Иоаннга Бурган онзагай медээ чедирген. ³ Ооң соонда Иоанн Иордан хемниң ол-бо талаларында черлерни кезип, бачыттары дээш өршээл алыры-биле, Бурганче эглирин база ооң бадыткалы кылдыр сугга суктурарын улуска суртаалдап чораан. ⁴ Ол дугайында Исаяя медээчиниң номунда шагда-ла мынчаар бижээн турган:

«Эн кургаг ховуда алгырып турар кижиниң үнү дыңналган:

*„Дээрги-Чаяакчыга оруктан белеткеңер!
Ооң эртер кокпаларын дорттап бериңер!*

*⁵ Ыйгылааш чер бүрүзү оргу апарзын,
бүгү даглар, тейлер чавызай берзин.*

*Ээр-дагыр оруктар дортталзын,
а оңгул-чингил оруктар дескилежи берзин .*

⁶ Бүгү кижии амытан ынчан Бурганның камгалалын көрүп каар!“ » .

⁷ Аңаа сугга суктурар дээш келген мөөң чонга Иоанн мынча деп турган: «Силер, чылан сыскындылары! „Бурганның кел чыдар килеңинден чайлай бээр бис“ – деп, силерни кым сагыш алындырды? ⁸ Бурганче ээлгениңерниң херек кырында үре-түңнелдиин көргүзүңер база: „Бистиң адавыс Авраам“ – деп сөстөр-биле боттарыңарны арналаарын семевеңер! Бурган бо чыдар даштардан-даа Авраамга ажы-төлдү чаяп шыдаар дээрзин силерге чугаалап тур мен. ⁹ Балды ыяштарның дөзүн кезеринге шагда-ла белен . Эки чимис бербестээн ыяштарның шуптузун одура кескеш, отче киир октаар» .

¹⁰ Чон Иоанндан: «Ынчаарга бис чүнү кылыылы?» – деп айтырган .

¹¹ Ол мынча деп харыылаан: «Ийи хөйлеңниг кижии хөйлеңи чок кижии-биле үлешсин; а аъш-чемниг кижии база шак ынчаар кылзын» .

¹² Үндүрүг хавырыкчылары база сугга суктурары-биле чедип келгеш: «Башкы, бис чүнү кылыылы?» – деп айтырганнар.

¹³ Ол мынча деп харыылаан: «Силерге өйлей айытканындан арттыр чүнү-даа алымнап негевеңер».

¹⁴ Чамдык шериглер база оон айтырыг салганнар: «А бис канчаар бис?»

Ынчаарга Иоанн: «Кымны-даа базымчалаваңар, күш-биле азы нүгүл-биле акшазын хунааваңар, шалыңыңар хирези-биле амыдыраңар» – деп харыылаан .

¹⁵ Бүгү чон идегелдиг манап келген болгаш, Иоаннның дугайында: «Бо кижии Христос эвес ирги бе?» деп бүдүү бодап турган .

¹⁶ А Иоанн шуптузунга мынча дээн: «Мен силерни сугже суп тур мен, ынчалза-даа менден күчү-күштүг Кижии кел чыдар, мен Ооң идииниң шидишкенин безин чежеринге төлөп чок мен. Ол силерни Ыдыктыг Сүлдеже, отче сугар-дыр .¹⁷ Тараа үрезинин саваңдан арыглаар айыыр Ооң холунда-дыр , Ол тараа үрезинин үүжелей урар уургайыңа чыып алыр, а саваңны өшпес отка өрттедиптер» .

¹⁸ Иоанн улусту өөредип, Буянныг Медээни ындыг болгаш өске-даа сөстөр-биле оларга суртаалдап турган.

¹⁹ А Иоанн Ирод чагырыкчыны бодунуң акызының кадайы Иродиаданы кадайланып алганы дээш база ооң үлгеткени өске-даа бүгү кемниг херектери дээш сойгалаарга, ²⁰ ол бүгү каржы үлгедиглеринге немелде кылдыр Ирод Иоанны кара-бажыңнаттырып каан .

Иисустуң сугга суктурганы

(Мф. 3:13-17; Мк. 1:9-11)

²¹ Бүгү чон сугга суктуруп турда, Иисус база ону эртип алган. Ол сугга суктуруп алгаш, мөргүп турда, дээр аңгайтыр ажыттына берген соонда ,

²² Ыдыктыг Сүлде көгө-буга хевирлиг болуп алгаш, Олче бадып кээрге , дээрден мынча дээн үн дыңналган : «Сен Мээң ханы ынак Оглум-дур сен, Мээң сеткилимге кирер-дир сен! »

Иисустуң

ада-өгбезиниң даңзызы

(Мф. 1:1-17)

²³ Бодунуң бараан болушкунун эгелээрде, Иисус үжен хире харлыг турган . Улус Ону Иосифтиң оглу-дур деп бодап турган . А Ооң өске өгбелериниң даңзызы бо-дур: Илий, ²⁴ Маттат, Левий, Мелхий, Ианнай, Иосиф, ²⁵ Маттафий, Амос, Наум, Эслим, Наггей, ²⁶ Маат, Маттафий, Семей, Иосиф, Иуда, ²⁷ Иоанн, Рисай, Зоровавел, Салафиил , Нирий, ²⁸ Мелхий, Аддий, Косам, Элмодам, Ир, ²⁹ Иисус, Элизер, Иорим, Маттат, Левий, ³⁰ Симеон, Иуда, Иосиф, Ионам, Элиаким, ³¹ Мелеай, Менна, Маттафай, Нафан , Давид, ³² Иессей , Овид, Вооз, Сала, Наассон , ³³ Аминадав, Админ , Арни, Хецрон, Фарес, Иуда , ³⁴ Иаков, Исаак, Авраам, Фарра, Нахор , ³⁵ Серух, Рагав, Фалек, Евер, Сала, ³⁶ Кайнан, Арфаксад, Сим, Ной, Ламех, ³⁷ Мафусал, Энох,

Иаред, Малелеил, Каинан, ³⁸ Энос, Сиф, Адам – Бурган.

Иисустун күткүттүрүп турганы (Мф. 4:1-11; Мк. 1:12-13)

4 Ыдыктыг Сүлдеге бүргеттирген Иисус Иордан хемден эеп кээрге, Сүлде Ону ээн кургаг ховуже аппаратан. ² Аңаа Иисус дөртөн хүн дургузунда эрликке күткүттүрүп келгеш, ол үеде чүнү-даа чивээн, а ол хүннер эрткенде, аажок аштай берген.

³ Ынчан эрлик Аңаа мынча дээн: «Сен шынап-ла Бурганның Оглу болзуңза, бо дашка хлеб болу бээрин дужаавыт».

⁴ Иисус мынча деп харыылаан: «Бижилгеде: „Кижиге амытан чүгле хлеб-биле амыдыравас“ – деп бижээн болгай».

⁵ Эрлик Иисусту бедик черже үндүрө бергеш, карак чивеш дээр аразында делегейниң хамык күрүнелерин Аңаа көргүскен. ⁶ Оон эрлик Аңаа мынча дээн: «Сеңээ бо бүгү күрүнелерни оларның эрге-чагыргазы болгаш өндүр-чаагайы-биле катый-хаара бериптер мен, чүге дээрге ол бүгү мээң эргемде; ону күзээн кижимге берип боор мен.

⁷ Меңээ мөгөөр-ле болзуңза, бо бүгү Сээңии болур».

⁸ Иисус мынча деп харыылаан: «Бижилгеде: „Чүгле Дээрги-Чаяакчы Бурганыңга мөгөйип чор, чүгле Аңаа бараан бол“ – деп бижээн болгай».

⁹ Ооң соонда эрлик Ону Иерусалимге эдертип эккелгеш, Бурганның өргээзиниң кырының эриинге тургускаш, мынча дээн: «Бурганның Оглу шын болзуңза, моон черже шурай бер, ¹⁰ чүге дээрге Бижилгеде „Ол Бодунуң төлээлеринге Сени камгалаар кылдыр чагыг бээр“ деп база „Олар сени, буттарың дашка илдикпезин дээш, холдары-биле көдүрүп аарлар“ деп бижээн ийик чоп».

¹² Иисус мынча деп харыылаан: « „Дээрги-Чаяакчы Бурганыңны шеневе“ – деп чугаалаан болгай».

¹³ Эрлик ынчан Иисусту күткүдөрин соксаткаш, эптиг өйгө чедир Ону каапкаш, чоруй барган.

Иисус Назареттиң синагогазында (Мф. 13:53-58; Мк. 6:1-6)

¹⁴ Иисус Галилеяже Сүлдениң күжүнге бүргеттирген чедип келген, а Ооң дугайында дамчыыр чугаалар ол кезек черлерге тарай берген.

¹⁵ Ол синагогаларга улусту өөредип берген, а шупту улус Ону алдаржыдып турган.

¹⁶ Иисус Бодунуң өзүп-доруккан хоорайы Назаретке чедип келген. Бир-ле катап Ол Бодунуң чаңчыккан аайы-биле амыр-дыш хүнүнде синагогага кирип келгеш, Бижилгени номчууру-биле улус мурнунга туруп алган. ¹⁷ Аңаа Исаяя медээчиниң дүрүг номун ап бергеннер. Ол номну чада туткаш, мынча деп бижээн черни тып алган:

¹⁸ «Дээрги-Чаяакчының Сүлдези мени бүргээн-дир

–
Ол мени түрегдээннерге буянныг медээни дыңнатсын дээш шилип чаап каан.

Ол Мени туттурганнарга хосталганы, согурларга каракталырын,

дарлаттырганнарга адырлып хосталырын чарлаары-биле база

Дээрги-Чаяакчының өршээлиниң чылы келгенин медеглээри-биле чоруткан».

²⁰ Иисус номну дүргеш, бараан болукчуга берипкеш, олуруп алган. Синагогада бүгү улустуң карактары Олче угланып келген. ²¹ Оон Ол улуска чугаалап эгелээн: «Бөгүн Бижилгениң ол сөстери ону дыңнап турар силерниң мурнунга боттанып турары бо-дур».

²² Шупту улус Ооң дугайында эки херечилел кылып, Ооң чугаалаан сөзүнүң чеченин аажок магадап: «А Ол Иосифтиң оглу эвес ийикпе?» – джибип турган.

²³ Иисус оларга мынча дээн: «Чугаажок-ла, силер Меңээ: „Эмчи, бодуну бодун экиртип ал“ деп үлегер домактың чугаалааны ышкаш, „Капернаум хоорайга чүнү кылып турганыңны дыңнаан бис, ону маңаа, төрөөн чериңге база кылып көрөм“ – джирп боор силер». ²⁴ Улаштыр мынча дээн: «Ынчалза-даа силерге алыс шынны чугаалап тур мен: Бурганның кандыг-даа медээчизин ооң төрөөн черинге хүлээп көрбөс болур. ²⁵ Ылап шынын силерге чугаалап тур мен: Илия медээчиниң чурттап турган үезинде, кажан үш чыл алды ай дургузунда дээр кааңнап, бүгү чуртка кончуг улуг аш болу бергенде, Израильге дыка хөй дулгуяк кадайлар турган. ²⁶ Ындыг-даа болза, Бурган Илияны өске кымче-даа эвес, а Сидон хоорай чоогунда Сарепта деп черде чурттаан дулгуяк кадайже чоруткан чүве-дир. ²⁷ Элисей медээчиниң чурттап турган үезинде Израильге кежи аарыг хөй улус турган, ындыг-даа болза, Сирия чурттуг Неемандан аңгыда, оларның чаңгызын-даа Бурган арыглаваан чүве-дир».

²⁸ Ону дыңнааш, синагогада шупту улус килеңней берген. ²⁹ Олар тура халышкаш, Иисусту хоорайдан үндүр сывырып, Ону кадыр элден дүжүр октаптар дээш, хоорайның турары дагжыгаш кырынче аппаратаннар. ³⁰ Ынчалза-даа Ол улус аразы-биле өде кылаштап чоруй барган.

Иисус Капернаумнуң синагогазында (Мк. 1:21-28)

³¹ Оон Иисус Галилеяның Капернаум хоорайынче бадып келгеш, амыр-дыш хүнүнде чонну өөредип эгелээн. ³² Ооң канчаар өөредип турарын шупту улус кайгап ханмаан, чүге дээрге Ооң сөзү эрге-чагыргалыг болган.

³³ Синагогага букшуураан бир кижиге турган, ол ыыткыр алгыра берген: ³⁴ «Эй! Назарет чурттуг

Иисус, Силерге бистен чүү херегил? Силер бисти узуткаар дээш келдиңер бе? Силерни кым дээрзин билир мен , Силер – Бурганның Ыдыктыг Телээлекчизи-дир силер!»

³⁵ Иисус букка: «Ыыттава, ол кижиден үне бер!» – деп шыңгыы дужаарга, бук демги кижини улус мурнунга ойтур октааш, аңаа кандыг-даа хора чедирбейн, оон үнүп чоруй барган .

³⁶ Ону көргөн улус кайгап-харап шаг болгаш, аразында мынча дижит турган: «Бо чүү мындыг чүвөл? Буктарны безин дужаарга, олар үнгүлей бээр, ындыг чагырга база күш ол Кижиде бар деп аан?» ³⁷ Ооң дугайында дамчыыр чугаа ол кезек черлерни бир кылдыр тарай берген.

Иисустуң аарыг кижилерни экирткени

(Мф. 8:14-17; Мк. 1:29-34)

³⁸ Синагогадан үнгеш, Ол Симоннуң бажыңынче чорупкан; а Симоннуң кат-иези халыын аарыгдан арааш, аажок эъди изип чыдар боорга, аңаа дузалап көөрүн Иисустан дилээннер. ³⁹ Ол чыткан херээженниң кырынче ээккеш, халыын аарыгны соксаарын дужаарга, оозу херээженни каапкаш барган. Херээжен дораан-на туруп келгеш, оларга бараан болуп кирипкен.

⁴⁰ Хүн ажып турда, шупту улус боттарының янзы-бүрү аарыглардан араан кижилерин Аңаа эккелгеш туруп берген. Ол кижилер бүрүзүнге холу-биле деггеш, экиртип турган. ⁴¹ Хөй кижилерден буктар: «Силер – Бурганның Оглу-дур силер!» – деп кышкырбышаан, үне халчып турганнар. Ынчалза-даа Ол Ону Христос деп билир дээрзин чугаалаарын оларга хоруп каан .

Иисустуң Иудеяга суртаалдааны

(Мк. 1:35-39)

⁴² Даң адып кээрге, Иисус озалааш черже чорупкан . А чон Ону дилеп эгелээш, тып чеде бергеш, салбайн арттырып аарын бодап, чорбайн көөрүн ээрежип шаг болган. ⁴³ Ынчалза-даа Ол оларга мынча дээн: «Мен Бурганның Чагыргазының дугайында Буянныг Медээни өске хоорай-суурларга база суртаалдаар ужурлуг мен; ол дээш Мени чоруткан болгай» . ⁴⁴ Ынчангаш Иисус Иудеяның синагогаларына суртаалдап чоруп берген.

Иисустуң баштайгы өөреникчилерин кый деп алганы

(Мф. 4:18-22; Мк. 1:16-20)

5 Бир-ле катап Иисус Геннисарет хөлдүң чанынга турда , чон Бурганның сөзүн дыңнаар дээш, Ону ол-бо чүктен кызып, бөлдүнчүп келген. ² Иисус хөлдүң кыдыынче үндүр тыртып каан ийи хемени көрүп каан. Балыкчылар хемелеринден дүшкеш, четкилерин чуп турар болган. ³ Симоннуң хемезинге кээп турупкаш, Иисус эриктен элээн

ырадыр эжиндире бээрин оон дилээн. Ооң соонда олуруп алгаш, чонну хемеден өөредип эгелээн.

⁴ Өөредирин төндүрүпкеш, Ол Симонга: «Терең черже эжиндире бер. Четкилерни балык тудары-биле салыптыңар» – дээн .

⁵ Симон Аңаа мынча деп харыылаан: «Башкы, бис дүннү өттүр балыктааш, чүнү-даа тудуп албадывыс. Ынчалза-даа Силерниң айтышкыныңар аайы-биле кылып, четкилерни салыптайн». ⁶ Ынчаар кылгаштың, олар эңдерик хөй балык тудуп алган, харын-даа оларның четкилери тывыштың аарындан үстүп турган. ⁷ Балыкчылар ынчан өске хемеден олурган эштерин дузалажып кээр кылдыр медээлээрге, олар эжиндирип келгеш, ийи хемени балык-биле сугже дүжер чыгыы кылдыр чык долдур чүдүрүп алганнар.

⁸ Ону көргөш, Симон Пётр Иисустуң мурнунга дискетенип ора дүшкеш: «Мени каапкаш барыңар, Дээргим! Чүге дээрге бачыттыг кижидир мен!» – дээн. ⁹ Ынча хөй балык туттунганын көргөш, Пётр болгаш ооң кады чораан эштери аажок кайгааннар. ¹⁰ Оларның аразына Симоннуң кады ажылдап турган улузу – Зеведейниң оолдары Иаков биле Иоанн база турган.

Иисус оон Симонга мынча дээн: «Кортпа, моон соңгаар кижилер тывыкчызы болур сен» . ¹¹ Олар хемелерин эрикче үндүр тырткаш, хамык чүвени каапкаш, Ону эдерип чорупканнар.

Кежи аарыг кижини экирткени

(Мф. 8:1-4; Мк. 1:40-45)

¹² Бир-ле катап Иисус бир хоорайга турда, кежи аарыг кижиде келген . Ол Иисусту көрүп кааш, Ооң мурнунга доңгая кээп дүшкеш, мынча деп дилеп эгелээн: «Дээрги! Күзээр-ле болзуңарза , мени арыглап каап шыдаар силер».

¹³ Иисус холун сунгаш, аарыг кижиге дээскеш: «Күзеп тур мен, арыгланы бер!» – дээн. Ол дораан кеш аарыы ол кижиден сойлуп калган. ¹⁴ Иисус аңаа мындыг айтышкын берген: «Бо дугайында кымга-даа чугаалава , харын моон чоруткаш, Бурганның бараалгакчызынга көстүп каг, оон Моисейниң хоойлузунда айытканын ёзугаар, арыгланганың дээш Бурганга өргүлден кыл . Сен ол өргүлүң-биле экирээниңни улуска херечилеп көргүскен боор сен».

¹⁵ Ынчалза-даа Иисустуң дугайында дамчыыр чугаа улам нептереп, Ону дыңнаар дээн база аарыг-аржыын экиртир дээн улус Олче мөөңү-биле чыгып кээп-ле турган. ¹⁶ А Иисус озалааш, ээн черлерже удаа-дараа чоруп, мөргүп ап турган .

Иисустуң чартыктаан кижиниң бачыттарын өршээгени

(Мф. 9:1-8; Мк. 2:1-12)

¹⁷ Бир-ле катап Иисус чонну өөредип орда, Галилеяның база Иудеяның бүгү суурларындан болгаш Иерусалимден чыгып келген фарисейлер

биле ном-хоойлу тайылбырлакчылары база Ооң дыңнакчыларының аразынга олурганнар. Дээрги-Чаяакчының аарыг кижилерни экиртир күчү-күжү Иисуста бар турган .¹⁸ Элээн каш кижича чартыктаан эжин дөжээ-биле катай шыргалай көдүрүп эккелгеш, ону Иисустуң мурнунга салып каар дээш, бажыңче киририн оралдажы берген. ¹⁹ Кижиниң хөйүндөн эрттире бээр арга тып чадааш, олар бажың кырынче үнгеш, дээвирини үттеп-часкаш, ол кижини дөжээ-биле катай улус ортузунче, мырыңай Иисустуң мурнунче дүжүрүп келгеннер. ²⁰ Оларның ындыг бүзүрелин көргөш , Ол чартыктаан кижиге мынча дээн: «Өңүк, бачыттарың өршээттинген-дир ».

²¹ Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер ажынып, иштинде мынча деп бодааннар: «Кым Мен деп бодап, Бурганны дорамчылаары ол? Бургандан аңгы кым бачытты өршээп шыдаар эргелигил? »

²² Иисус оларның бодалдарын билир болгаш, мынча деп харыылаан: «Силер чүректериңерде чүгө ынчаар бодап ораыңар ол? ²³ Чүү беленил? „Бачыттарың өршээттинген-дир“ – дээри бе азы: „Туруп келгеш, чорувут“ – дээри бе? ²⁴ Ынчаарга „Кижича амытан Оглу чер кырынга бачыттарың өршээр эргелиг дээрин биллип алыңар...» – Иисус оон чартыктаан кижиге мынча дээн: «Туруп келгеш, дөжээңни алгаш, бажыңыңче чорувут!»

²⁵ Демгизи ол дораан оларның мурнунга туруп келгеш, бодунуң дөжөөн алгаш, Бурганны алдаржытпышаан, бажыңынче чорупкан. ²⁶ Шупту улус кайгай берип, Бурганны алдаржыдып турган. Аңаа чыылганнар коргуп-сүртеп: «Бис бөгүн кайгамчык херектерни көрдүвүс!» – деп турганнар.

Иисустуң Матфей Левийни кый дээни

(Мф. 9:9-17; Мк. 2:13-22)

²⁷ Ооң соонда Иисус дашкаар үнүп келген. Ол үндүрүг хавырап черинге бодунуң ажылын кылып олурган Левий дээр кижини көрүп кааш, аңаа: «Мени эдерип чорувут» – дээн. ²⁸ Левий туруп келгеш, хамык чүвезин каапкаш, Иисусту эдерип чорупкан.

²⁹ Оон Левий бодунуң бажыңынга Иисусту хүндүлөп, улуг дой кылган . Дойга дыка хөй үндүрүг хавырыкчылары база өске-даа улус чыгып кээп, олар-биле кады чемненгеннер. ³⁰ Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер Иисустуң өөреникчилеринге мынча деп хыйланып турганнар: «Силер чүгө үндүрүг хавырыкчылары болгаш бачыттыг кижилер-биле кады ижип-чип турарыңар ол?»

³¹ Иисус ону дыңнааш, мындыг харыы берген: «Эмчи кадык эвес, а аарыг улуска херек болгай. ³² Мен „Актыг, бачыт чок бис“ дээр улусту эвес , а бачыттыг улусту бачыттарың миннип, Бурганче эглиринче кыйгырап дээш келген мен!»

Шээрленириниң дугайында

(Мф. 9:14-17; Мк. 2:18-22)

³³ База-ла улус Иисуска мынча дээн: «Иоанның өөреникчилери үргүлчү ·шээрленир база мөргүүрдүр, ·фарисейлерниң-даа өөреникчилери база ындыг-дыр , а Силерни күзээнде-ле ижип-чип турар-дыр».

³⁴ Иисус мынча деп харыылаан: «Куда доюнга күдээ оол-биле кады келген ооң эштери оолдарны, күдээ оол олар-биле кады орда, ·шээрлениринче албадап болур бе? ³⁵ Ынчалза-даа күдээ оолду олардан чарып аппаар үе кээрге , олар ынчан шээрлени бээр».

³⁶ Оон Иисус оларга угаадыглыг чугаа чугаалап берген: «Эрги хепке кым-даа чаа хептен ора тырткан чамашкы салбас. Ынчаар болза, чаа хеп сандан үнер, а эрги хепке чаа хептен алган чамашкы салырга, таарышпайн баар. ³⁷ Кым-даа чаа араганы эрги көгээржикче кутпас. Ынчаар болза, чаа арага эрги көгээржикте деже тептер, ынчан арага-даа төктүп каар, көгээржик-даа сандан үнер. ³⁸ Чаа араганы чаа көгээржикче кудар херек . ³⁹ Ол ышкаш эрги арага ишкен кижича чаа арага күзевес, чүгө дээрге: „Эргизи эки-дир“ – дээр».

Амыр-дыш хүнү дугайында айтырыг

(Мф. 12:1-14; Мк. 2:23-3:6)

6 Бир-ле катап ·амыр-дыш хүнүнде Иисус тарып каан шөлдү таварты бар чыдырда, Ооң өөреникчилери сыпта тараа баштарың үзе соккаш, холу-биле ууштап чий бергеннер . ² Чамдык ·фарисейлер: «Амыр-дыш хүнүнде кылырын ыдыктыг хоойлу хораан чүвени силер чүгө кыла бердиңер?» – деп айтырганнар.

³ Иисус оларга мынча деп харыылаан: «Боду-даа, кады чораан өөрү-даа аштай бээрге, Давид хаанның чүнү кылганын номчувааныңар ол бе?

⁴ Ол Бурганның өргээзинче киргеш, чүгле Бурганның бараалгакчылары чип болур ужурлуг ыдыктаан хлебти алгаш , боду чий бергенин база кады чораан өөрүнге чирткенин билбес силер бе?» ⁵ Оон мынча деп немеп каан: «„Кижича амытан Оглу – ·амыр-дыш хүнүнүң безин Дээргизи-дир!»

⁶ Өске бир амыр-дыш хүнүнде Иисус чонну өөредире-биле база-ла ·синагогага кирип келген . Аңаа оң холу када берген кижича турган. ⁷ Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш ·фарисейлер Иисусту буруудадыр чылдагаан тып алыр сорулга-биле, Ол амыр-дыш хүнүнде экирти бербес ирги бе деп, кичээнгейлиг хайгаарап турганнар . ⁸ Иисус оларның бодалдарын билир болгаш, када берген холдуг кижиге: «Бээр тургаш, улустуң ортузунче үнүп кел» – дээн. Демгизи тургаш, улустуң ортузунче үнүп келген.

⁹ Иисус ынчан оларга мынча дээн: «Силерге Мен айтырыг салыйн: амыр-дыш хүнүнде чүнү кылыр

ужурлугул : буянны бе азы бузутту бе? Амы-тынны камгалап аар бе азы узуткаар бе?»¹⁰ Иисус оларның шуптузун эргий кайгааш, демги кижиге мынча дээн: «Холуң бээр сун». Ол сунуп бээрге, ооң холу кадык апарган .¹¹ Фарисейлер болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары хорадаанындан өдү чарлы бер чазып, Иисусту канчапса экил дээрзин аразында чугаалажы бергеннер.

Иисустуң он ийи элчинни шилип алганы

(Мф. 10:1-4; Мк. 3:13-19)

¹² Иисус ол хүннерде дагже мөргүүрү-биле үне бергеш, дүннү өттүр Бурганга мөргүп келген. ¹³ Хүн үнүп кээрге, Ол Бодунуң өөреникчилерин кый деп алгаш, оларның аразындан он ийизин шилээш, элчиннер деп адап каан. ¹⁴ Оларның аттары бо-дур: Иисустуң Пётр деп адааны Симон , ооң дуңмазы Андрей, Иаков, Иоанн, Филипп, Варфоломей, ¹⁵ Матфей , Фома, Алфейниң оглу Иаков, Зилот деп адаткан Симон, ¹⁶ Иаковтуң оглу Иуда болгаш сөөлүндө барып саттыныкчы апарган Иуда Искариот .

Ылап шын амыр-чыргалдыг улус

(Мф. 4:23-5:12)

¹⁷ Олар-биле кады дагдан бадып келгеш, Иисус оргу шынаага доктаап туруп алган. Аңаа Ооң дыка хөй өске өөреникчилери болгаш бүгү Иудеядан, Иерусалимден, а ол ышкаш далай эриинде турар Тир, Сидон хоорайлардан келген эңдерик чон чыгып келген. ¹⁸ Олар Ону дыңнаар дээш база аарыг-аржыындан экириир дээш кээп турганнар, а букшуураан улус база экирип турган. ¹⁹ Кижиге бүрүзү Аңаа холу-биле дээй кааптарын оралдажып, чүткүп турган, чүге дээрге бүгү улусту экиртиптер күчү-күш Оон үнүп турар болган .

²⁰ Бодунуң өөреникчилерин эргий көргеш, Иисус мынча дээн:

«Ядыылар , амыр-чыргалдыг силер, чүге дээрге Бурганның Чагыргазы силерни болур .

²¹ Ам аштап-суксааннар , амыр-чыргалдыг силер, чүге дээрге тода бээр силер.

Ам муңгарап ыглааннар, амыр-чыргалдыг силер , чүге дээрге каттыржып-хөглөй бээр силер.

²² Кижиге амытан Оглу дээш улус силерге көөр хөөн чок болуп, силерни дорамчылаар база үндүр-киир сывыртаар, ат-алдарыңарны бужартадыр болза, ынчан амыр-чыргалдыг силер . ²³ Ол хүн кээрге, аажок өөрүп-байырлаңар , чүге дизе силерни аажок улуг шаңнал дээрде манап турар. Силерни көөр хөңнү чок улустуң өгбелери Бурганның медээчилерин база-ла шак ынчалдыр аажылап чорааннар.

²⁴ А байлар, ат болур силер, чүге дээрге боттарыңарның аргалалыңарны шагда-ла алган силер .

²⁵ Ам эмин эрттир тотканнар, ат болур силер, чүге дээрге аштап-суксай бээр силер .

Ам каттыржып турарлар, ат болур силер, чүге дээрге ыглап-сыктап, ондап-остай бээр силер .

²⁶ Хамык улус силерниң дугайыңарда экини чугаалаар болза, ат болур силер, оларның өгбелери меге медээчилерни база-ла шак ынчалдыр хүлээп ап чораан» .

Дайзыннарыңарга ынак болуңар

(Мф. 5:38-48)

²⁷ «Ынчалза-даа силерге, Мени дыңнап турар улуска, чугаалап тур мен: дайзыннарыңарга ынак болуңар, силерни көөр хөңнү чок улуска буяндан кылып чоруңар, ²⁸ силерни каргап турарларны алгап-йөрээңер база силерни дорамчылап турарлар дээш мөргүңер . ²⁹ Сээң бир чаагыңче дажыпкан кижиге өске чаагың база дөгөп бер . Сээң тонун хунаап ап турар кижиге хөйлеңиң база уштуп бер. ³⁰ Сенден кым-даа диленип кээр болза, беривит; сээң чүвең алган кижиден орнун дедир негеве .

³¹ Силерге улус кандыг хамаарылгалыг боорун күзей-дир силер, улуска база шак ындыг хамаарылгалыг болуңар . ³² Чүгле силерге ынак улуска ынак болзуңарза, чүнүң-биле өскелерден дээредээр силер? Бачыттыглар база оларга ынак улуска ынак болгай. ³³ Чүгле силерге буян кылып чоруур улуска буян кылыр болзуңарза, силер кандыг ачы-хавыяалыг болур силер? Бачыттыглар база ынчаар кылып чоруур болгай. ³⁴ Дедир эгидип бээр боор деп идегээриңер улуска чээлиге бээр болзуңарза, өскелерден чүнүң-биле дээредээр силер? Бачыттыглар база, дедир ынча хирени алып дээш, бачыттыгларга чээлиге берип турар болгай. ³⁵ А силер дайзыннарыңарга ынак болуңар база оларга буяндан кылыңар, орнун дедир эгидип алып дивейн, чээлиге бериңер . Ынчан силерниң шаңналыңар улуг болур база Дээди Өрүкү Бурганның ажи-төлү болур силер, а Ол өөрүп четтирерин билбес-даа улуска, бузуттуг-даа улуска буянын болгай. ³⁶ Адаңарның өршээлдиги дег, силер база өршээлдиг болуңар» .

Өскелерни шиитпеңер

(Мф. 7:1-5)

³⁷ «Кымны-даа шиитпеңер , Бурган ынчан силерни база шиитпес; буруудатпаңар, Ол ынчан боттарыңарны база буруудатпас ; өршээңер, Ол ынчан боттарыңарны база өршээр . ³⁸ Бериңер, Бурган силерге база бээр. Элбек-долу, дыгып-тыраан, харын-даа эриин ажып турар хемчээл-биле силерге узуп бээр , чүге дээрге кандыг хемчээл-биле хемчээп бээр-дир силер, Бурган силерге база ынчалдыр хемчээп бээр» .

³⁹ Иисус оларга мындыг угаадыглыг чугаа база чугаалап берген: «Бир согур кижиге өске согур кижини чедип алгаш, баштап шыдаар бе? Олар

ийилээ оңгарже кээп дүшпес чүве бе? ⁴⁰ Өөреникчи башкызындан бедивес , ынчалза-даа эчизинге чедир өөрөнгөн кижиге башкызы дег апарып болур. ⁴¹ Бодуңнуң караанда чудукту эскербейн тургаш, эжиңниң караанда чартыны чүгө эскерип каар сен? ⁴² Азы бодуңнуң караанда чудукту эскербейн тура, эжиңге канчап: „Эжим, сээң караанда чартыны ап кааптайн“ – дээр сен? Ийи арынныың ол-дур! Баштай бодуңнуң караанда чудукту уштуп каавыт, эжиңниң караанда чартыны канчаар уштурун ынчан көрүп каар сен».

Ыяш болгаш ооң чимизи

(Мф. 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ «Багай чимис бээр эки ыяш чок, чаагай чимис бээр багай ыяш база чок. ⁴⁴ Кандыг-даа ыяшты ооң чимизинден билип аар. Харагандан фиға чимизи чыгбазын база ыт-кадындан виноград чимизи чыгбазын кым-даа билир. ⁴⁵ Буянныг кижиге бодуңуң чүрөөңгө шыгжап чорааны буянны уштуп бээр, а бузуттуг кижиге бодуңуң чүрөөңгө чыып чорааны бузутту уштуп бээр , чүгө дээрге кижиниң чүрөөң долган чүве ооң аксындан үнер» .

Ийи аңгы бажың таваа

(Мф. 7:24-27)

⁴⁶ «Мени чүгө „Дээрги, Дээрги“ деп адаар силер , а Мээң чугаалааным ёзугаар чүгө кылбас силер? ⁴⁷ Меңээ келгеш, Мээң сөстөрүмни дыңнап алгаш, чугаалаан аайым-биле кылып чоруур кижиге кымга дөмей боорун Мен ам силерге көргүзүп берейн. ⁴⁸ Ындыг кижиге бажың тударда, черни ханыладыр каскаш, таваан даш кырынга салып алган тудугжуга дөмей боор. Үерлээн суг келгеш, ооң бажыңын хөмө алза-даа, ону шимчедип шыдавас, чүгө дээрге ыяк быжыг кылдыр тудуп каан-дыр . ⁴⁹ А Мээң сөзүмнү дыңназа-даа, ону сагывас кижиге таваан салбайн, бажың туткан кижиге дөмей-дир. Үер суу хөмө алырга, ооң бажыңы дораан буступ кээп дүжер. Ол бажыңдан чүглө бузундулар артар».

Рим чүс шериг баштыңчызының чалчазын экирткени

(Мф. 8:5-13)

7 Чонга чугаазын төндүргөш, Иисус Капернаумга чедип келген. ² Аңаа бир чүс шериг баштыңчызының аажок үнелээр чалчазы арааш, өлүрүнүң кырында чыткан. ³ Ол чүс шериг баштыңчызы Иисустуң дугайында дыңнап кааш, Ол чедип кээп, ооң чалчазын экиртип берзин деп дилээр кылдыр, иудей баштыңнарны Олче чорудупкан. ⁴ Олар Иисуска чедип келгеш, мынча деп дилээннер: «Силерниң ачы-дузаңар алырынга чүс шериг баштыңчызы төлөптиг кижиге . ⁵ Ол бистиң чонга ынак-тыр, харын-даа биске синагога безин туттуруп берди».

⁶ Иисус олар-биле кады чорупкан. Ол ооң бажыңыга чоокшулап кээрге, чүс шериг

баштыңчызы Аңаа мынча деп дамчытсын дээш, эштерин чорудупкан: «Дээрги, бодуңарны хей-ле човатпаңар, Силерни бажыңымче кирип, хүлээринге төлөп чок кижиге-дир мен. ⁷ Ынчангаш бодуңу төлөптиг эвес деп санааш, Силерге бодум барбааным ол. Силер чүглө дужаап көрүңерем, ынчан мээң чалчам экирий бээр . ⁸ Мен бодум чагырга адаанда кижиге-дир мен, ол ышкаш мээң чагырганым шериглер база бар. Оларның бирээзинге: „Бар“ – дээримге, бар чыдар; өскезинге: „Бээр кел“ – дээримге, чедип кээр; чалчамга: „Мону кыл“ – дээримге, кылып каар болгай».

⁹ Ындыг сөстөр дыңнааш, Иисус кайгай берип, Бодун эдерип чораан чонче эргилип келгеш, мынча дээн: «Израиль чон аразынга безин мындыг улуг бүзүрөлгө таварышпаанымны силерге чугаалап тур мен». ¹⁰ Сөс чедирип чораан улус чүс шериг баштыңчызының бажыңынче эеп келгеш, аарыг чалчаның экирий бергенин көрүп кааннар.

Наин хоорайга дулгуяк кадайның оглун диргискени

¹¹ Ооң соонда үр болбаанда, Иисус Наин дээр хоорайже чорупкан. Ооң өөреникчилери болгаш өске хөй чон Ону эдерип чораан. ¹² Иисус ол хоорайның хаалгазынга чоокшулап кээрге, оон дулгуяк иениң эр чаңгыс оглу болур өлгөн кижини үндүрүп бар чыткан, а иени хөй чон эдерип чораан. ¹³ Аваны көрүп кааш, Дээрги Иисус ону кээргей бергеш : «Ыглавайн көр» – деп дилээн. ¹⁴ Иисус кылаштап баргаш, өлүг мага-бот салган хааржакка дээптерге, ону көдүрүп чораан улус тура дүшкен. Ол ынчан: «Аныяк оол! Сеңээ чугаалап тур мен: туруп кел!» – дээн. ¹⁵ Өлүг чыткаш, дирлип келген кижиге ковайгаш, чугааланып эгелээрге, Иисус ону иезинге хүлээдип берген .

¹⁶ Улус шупту коргуп-сүртээш, Бурганны алдаржыдып: «Өндүр улуг медээчи биске чедип келди. Бурган Бодуңуң чонун камгалаар дээш келген-дир» – деп турган . ¹⁷ Иисустуң дугайында ындыг медээ бүгү Иудеяга база ооң чоок-кавызы черлерге тарай берген.

Иоанн Медеглекчиниң дугайында

(Мф. 11:2-19)

¹⁸ Иоанның өөреникчилери ол бүгүнүң дугайында аңаа чугаалап чеде бергеннер. ¹⁹ Иоанн оларның ийизин кый деп алгаш, Дээрги Иисустан мынча деп айтырары-биле айбылапкан: «Чедип кээр уjurлуг Кижиге Силер силер бе азы өскезин манаар бис бе?»

²⁰ Олар Иисуска келгеш: «Бисти Иоанн Медеглекчи Силерден: „Чедип кээр уjurлуг Кижиге Силер бе азы өскезин манаар бис бе?“ – деп айтырары-биле чорудупту» – дээннер.

²¹ Иисус ынчан хөй улусту аарыг-аржыындан, аза-бугундан экиртип, арыглап каан, хөй согур кижилерни каракталдырып каан турган. ²² Ол

айбычыларга мынча деп харыылаан: «Силер баргаш, көргөн, дыңнаан чүвеңерни Иоаннга чугаалап чедиңер: *согурлар каракталып, аскактарның буду бастынып, кеш аарыглыглар арыгланып, дүлейлерниң кулаа дыңнай берип, өлгеннер катап дирлип база ядыыларга Буянның Медээни дыңнадып турар-дыр деңер.* ²³ Меңээ бүзүрелин чидирбес кижини амыр-чыргалдыг болур» .

²⁴ Иоанның айбычылары чоруй баарга, Иисус чонга ооң дугайында чугаалап эгелээн: «Ээн кургаг ховуже чүнү көөр дээш барып чордуңар? Хатка чайгаткан кулузунну бе? ²⁵ Ындыг эвес болза, чүнү көрүп чордуңар? Каас-коя хептиг кижини бе? Ынчалза-даа каас-коя хеп кедер база бай-шыырак чурттап чоруур улус хааннар ордуларынга турар болгай. ²⁶ Чүнү көөр бис деп бодадыңар? Бурганның медээчизин бе? Ийе, медээчини. Харындаа силерге чугаалап тур мен: ол – медээчиден-даа артык кижидир. ²⁷ Бижилгеде ол дугайында Бурганның: „Көр даан, Мээң төлээм Сээң мурнуңда орукту белеткеп берзин дээш, Сени мурнай ону чорудуп тур мен“ – дээн кижизи ол-дур. ²⁸ Чер кырынга чурттап чораан бүгү улустуң аразында Иоаннган артык кижини чогуун Мен силерге чугаалап тур мен, ындыг-даа болза, Бурганның Чагыргазында эң чөгөнчиг кижини оон улуг болур.

²⁹ Бүгү чон, оон туржук, үндүрүг хавырыкчылары безин Иоанның суртаалын дыңнааш, Бурганның бодалын шын деп хүлээп көргөш, аңаа барып, сугга суктуруп алганнар-дыр. ³⁰ А фарисейлер болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары Бурганның күзел-соруун хүлээп албайн, сугга суктурарындан ойталааннар-дыр.

³¹ Ынчангаш бо салгалдың улузун Мен кымның биле деңнэйн? Кандыг улузул ол? ³² Олар кудумчуга олуруп алгаш, бот-боттарынга:

„Бис силерге лимбилеп бердивис, а силер самнавадыңар; бис силерге кажыыдал ыры ырлап бердивис, а силер ыглашпадыңар“ – деп алгырышкан бичии уруглар олчаан-дырлар.

³³ Иоанн Медеглекчи чедип келгеш, хлеб-даа чивес, арага-даа ишпес боорга, силер ону: „Букшуураан-дыр“ – деп баар-дыр силер. ³⁴ Кижини амытан Оглу чедип келгеш, чемненир, ижер боорга, силер ону: „Көрүңер даан, чазый, арагачы хейдир, үндүрүг хавырыкчылары болгаш бачытка борашканнарның өңнүү-дүр“ – деп баар-дыр силер. ³⁵ А мерген угаан бүгү үре-түңнели-биле шынзыттынар».

**Иисустуң буттарын
чаап берген херээжен**
(Мф. 26:6-13; Мк. 14:3-9; Ин. 12:1-8)

³⁶ Фарисейлерниң бирээзи Иисусту кады чемнениринче чалаарга, ол фарисейниң

бажыңыга келгеш, хөлестеп чыдып алган. ³⁷ Ол өйдө ук хоорай чурттуг бир-ле бачыттыг херээжен Иисустуң фарисейниң бажыңында чемненип олурун билип алгаш, ынаар чаагай чыттыг үс куткан алебастр сава эккелген. ³⁸ Ол Иисустуң артынга, Ооң буттарының чанынга туруп алгаш, ыглап-сыктай берген. Ооң карааның чажы Иисустуң буттарында дамдылаарга, ол бажының дүгү-биле оозун чодуп, Ооң буттарын ошкап база чаагай чыттыг үс-биле чаап берип турган.

³⁹ Иисусту чалаан фарисей ону көргөш, иштинде бүдүү чугааланган: «Бо кижини ылап-ла Бурганның медээчизин турган болза, Аңаа дээп турар херээжен – бачыттыг кижини дээрзин Ол билгей эртик» .

⁴⁰ Иисус аңаа: «Симон! Мен сеңээ бир чүве чугаалаайн дээш» – дээн.

Демгизи: «Чугаалап көрүңер, Башкы» – деп харыылаан.

⁴¹ Иисус мынча дээн: «Чээли бээр бир кижиге өрелиг ийи кижини турган: бирээзи беш чүс, өскези бежен мөңгүн чоос өрелиг чүве-дир .

⁴² Кайызының-даа өре төлээр харыны чок боорга, ол ийилдирзиниң өрезин өршээген . Чугаалап көрөм, оларның кайызы аңаа артык ынак болурулу?»

⁴³ Симон: «Ооң хөй өрезин өршээгени кижини деп бодаар мен» – деп харыылаан.

Иисус аңаа: «Сен шын шиитпирледин» – дээн.

⁴⁴ Оон Ол херээженче эргилип келгеш, Симонга мынча дээн: «Бо херээженни көрүп тур сен бе? Мен сээң бажыңыңга кирип келдим, ынчаарга сен Меңээ бут чуур суг безин бербедиң, а ол Мээң буттарымын карааның чажы-биле чуггаш, бажының дүгү-биле чодуп берди. ⁴⁵ Сен Мени мендилеп тургаш, безин ошкавадың, а ол бо бажыңга келгенимден бээр, Мээң буттарымын соксаал чок ошкап келди. ⁴⁶ Сен Мээң бажымын үс-биле чагдадың, а ол улуг үнелиг чаагай чыттыг үс-биле Мээң буттарымын чаап берди. ⁴⁷ Сеңээ чугаалап тур мен: ооң хөй бачыттары өршээттинген болгаш, ынакшылы ындыг улуг болган-дыр. А эвээш-биче бачыттары өршээттинген кижиниң ынакшылы база бичии боор».

⁴⁸ Ооң соонда Иисус демги херээженге: «Бачыттарың өршээттинген-дир» – дээн.

⁴⁹ Өске аалчылар дөгerezи аразында: «Бачыттарны безин өршээп турар бо чүү ындыг Кижил?» – деп айтыржып турган.

⁵⁰ А Иисус ол херээженге: «Бүзүрелиң сени камгалап кагды, амыр-тайбың чоруй бар» – дээн.

**Иисусту эдерип чораан
херээженнер**

8 Ооң соонда Иисус Бурганның Чагыргазының дугайында Буянның Медээни суртаалдап, хоорай, суурларны эргий кезип чорупкан . Ооң биле кады он ийи элчини болгаш ² Ооң буктардан адырып база аарыг-аржыктан экиртип кааны элээн

каш херээжен чораан : бодундан чеди букту Аңаа үндүр сывырткан Магдалина деп аттыг Мария ,³ Иродтуң бажың эргелекчизи Хузаның кадайы Иоанна , Сусанна база өске-даа хөй херээженнер ол чүве-дир. Олар хууда эт-хөреңгизи-биле Иисуска болгаш Ооң өөреникчилеринге дузалажып турганнар.

**Тараа чажыкчызының дугайында
угаадыглыг чугаа**
(Мф. 13:1-9; Мк. 4:1-9)

⁴ Өске хоорайлардан Иисуска кээп турган хөй чон чыглы бээрге, Ол оларга мындыг угаадыглыг чугаа чугаалаан: ⁵ «Тараа чажыкчызы үрезин чажып үнүп келген. Үрезинин чажып турда, чамдыктары орук кыдыыңга кээп дүжерже, оларны таптай басып каапкан база дээрниң куштары соктап чипкен. ⁶ Чамдыктары сай-даштыг черже кээп дүшкеш, шымырарып үнүп келгеш-ле, кадып калган, чүге дээрге оларга өл-шык чедишпээн. ⁷ Өскелери тенниг хонак үнер черже кээп дүжерже, тенниг хонак өзүп келгеш, оларны боой басырыпкан . ⁸ Артканнары үнүш-дүжүткүр хөрзүннүг черже кээп дүшкеш, мандып өскеш, чашканындан чүс катап хөй дүжүт берген». Ону чугаалап дооскаш: «Дыңнаар кулаа бар кижидыңназын!» – деп кыйгырган.

Угаадыглыг чугааның утказы
(Мф. 13:10-23; Мк. 4:10-25)

⁹ Иисустуң өөреникчилери бо угаадыглыг чугааның утказын Оон айтырганнар. ¹⁰ Ол мынча дээн: «Силерге Бурганның Чагыргазының чажыттарын билип алырын хайырлаан-дыр , а өске улус көрзе-даа, эскербезин база дыңназа-даа, билбезин дээш, оларга чүгле угаадыглыг чугаалар хайырлаан-дыр . ¹¹ Бо угаадыглыг чугааның утказы мындыг: үрезин дээрге Бурганның медээзи-дир . ¹² Орук кыдыыңга кээп дүшкеннери дээрге медээни дыңнап турар кижилер-дир. Ынчалза-даа ооң соонда оларга эрлик чедип келгеш, дыңнаан чүвезинге бүзүрей бербезиннер база камгалал албазыннар дээш, оларның чүректеринден медээни алгаш баар. ¹³ Сай-даштыг черже кээп дүшкеннери дээрге медээни дыңнааш, өөрүшкү-биле хүлээп алып, ынчалза-даа дазылы чок кижилер-дир. Олар элээн үе дургузунда бүзүреп-даа турза, шенелделер үези кээрге, Бургандан хая көрнү бээрлер . ¹⁴ Тенниг хонак үнер черже кээп дүшкеннери дээрге, өске улус ышкаш, медээни дыңнап турар кижилер-дир. Ынчалза-даа олар ажаанзырал-човаанга , байлакшылга база амгы амыдыралының чыргал-таалалыңга элзеттиргеш, оон оспаксырай бээр, оларның үрезини дүжүт бербес. ¹⁵ Үнүш-дүжүткүр хөрзүннүг черже кээп дүшкеннери дээрге медээни дыңнааш, ону боттарының буянныг болгаш арыг чүректеринге

кадагалап шыгжааш, туруштуг чоруунуң ачызында дүжүдүн бээр кижилер-дир .

¹⁶ Кым-даа болза чырыткыны кывыскаш, ону сава-биле дуй базырбас азы орун адаанга салбас, харын кирген улус чырыкты көрзүн дээш, колдуга салып каар . ¹⁷ Көстүп келбес кандыг-даа чажыт чүве чок база ажыттынып билдине бербес кандыг-даа ажытталчак бүдүү чүве чок . ¹⁸ Ынчангаш канчаар дыңнап турарыңарже кичээнгейден салыңар: чүге дээрге кымда чүве барыл, аңаа оон-даа хөйүнү бээр, а кымда чүве чогул, ооң „бодумнуу-дур“ деп бодаар чүвезин безин хунаап аар» .

Иисустуң ёзулуг өг-бүлөзи
(Мф. 12:46-50; Мк. 3:31-35)

¹⁹ Иисуска бир-ле катап иези болгаш дуңмалары чедип келгеш , Ону үглээн чон дыка хөй болганындан Олче эртер дээш чадап кааннар. ²⁰ Иисуска улус мынча дээн: «Аваңар база дуңмаларыңар даштын Силерни көрүксеп турлар». ²¹ Ол мынча деп харыылаан: «Мээң авам база хадуңмам дээрге Бурганның чугаалаан чүүлүн дыңнааш, сагып чоруур улус ол-дур» .

**Иисустуң чалгыларны
томаартканы**
(Мф. 8:23-27; Мк. 4:35-41)

²² Бир-ле хүндүс Иисус Бодунуң өөреникчилери-биле кады хемеге олурупкаш, оларга: «Хөлдүң ол чарыынче кеже берээли» – дээн . Ынчангаш эжиндирип чорупканнар. ²³ Олар эжиндирип чоруп орда, Иисус удуп калган. А хөлге күштүг шуурган көдүрлү берген, чалгылар ынчан хемени ажыр шаап эгелээрге, оларның байдалы озалдыг апарган.

²⁴ Өөреникчилери Иисусту оттурупкаш: «Хайырааты! Хайырааты! Дүжүп өлдүвүс-ле!» – дээннер.

Ол оттуп келгеш, шуурган биле калчаараан сугну: «Соксаңар!» – деп хоруурга, олар оожургай берген .

²⁵ Ол ынчан өөреникчилеринге: «Силерниң бүзүрелиңер кайы чүвел?» – дээн.

Олар кайгап-магадааш база коргуп-сүртээш, удур-дедир: «Суг биле шуурганны безин дужаарга, Аңаа чагыртып турар – бо чогул Кымыл?» – деп айтыржырыңга өй болганнар.

**Герасага букшуураан кижини
экирткени**
(Мф. 8:28-34; Мк. 5:1-20)

²⁶ Галилея девискээринге дужааш эрикте чыдар Гераса черинге эжиндирип келгеннер. ²⁷ Иисус эрикче дүжүп кээрге, хоорайдан Аңаа уткуштур букшуураан кижиди үнүп келген. Ол кижиди шагдан бээр кандыг-даа хеп кетпес, бажыңыңга эвес, а хөөржүдүлге куйларыңга чурттаар турган.

²⁸ Иисусту көрүп кааш, ол Ооң баарынче доңгая кээп дүшкеш, ыткыр үн-биле: «Силерге менден

чүү херегил , Иисус, Дээди Өрүкү Бурганның Оглу? Силерден дилеп тур мен: мени хилинчектевейн көрүңер» – деп алгырыпкан. ²⁹ Чүгө дээрге Иисус букка ол кижиден үнө бээрин дужааган чүве-дир. Ооң мурнунда ол бук ону үргүлчү аайынга кирип ап келген, ынчангаш тудуп хоругдадып, илчирбелле холдарын, буттарын хүлүттүрүп шаг болган кижиде чүве-дир. Ынчалза-даа ол илчирбени үзе соп кааптарга, демги бук ону ээнзиргей черлерже дезерин албадаар турган.

³⁰ Иисус оон: «Сээң адың кымыл?» – деп айтырган.

Ол: «Дүк-түмен» – деп харыылаан, чүгө дээрге ол кижиде дыка хөй буктар кире берген болган.

³¹ Буктар Иисустан оларны тамыже чорутпазын дилеп эгелээннер.

³² Ол черден ырак эвес дагга бир кодан хаван одарлап чораан. Буктар Иисустан: «Хаваннарже кире бээрин чөпшээрер көрүңер» – деп дилээннер. Ол чөпшээреркен. ³³ Буктар кижиден үнгеш, хаваннарже кире бээрге, бүгү кодан кадыр элден хөлчө шурай бергеш, дүжүп өлүп калган.

³⁴ Хаван кадарчылары чүү болганын көрүп кааш, маңнажып чоруткаш, хоорай биле суурларга ол бүгүнүң дугайында чугаалап четкеннер. ³⁵ Улус чүү болганын көөрү-биле чыгып келген. Иисуска чоокшулап келгеш, буктарын үндүр сывыртаттырып алган кижини көрүп кааннар. Ол кижиде Иисустуң буттарының чанында идик-хептиг база угааны орталаны берген олурар боорга , олар коргуп-сүртей берген. ³⁶ Болган чүлдү көргөннер букшуураан кижиниң канчап экирээнин өске улуска чугаалап турганнар. ³⁷ Гераса{*} чериниң бүгү чону Иисусту оларның аал-оранындан ырап чорутурун дилээн, чүгө дээрге оларның кортканы ындыг күштүг болган . Ол ынчан хемезинге олурупкаш, дедир эжиндире берген.

³⁸ Буктары үнүп чоруй барган кижиде: «Мени эдертип алыңар» – деп, Иисустан дилеп шаг болган.

Ынчалза-даа Ол ону чорудуп: ³⁹ «Бажыңыңче чана бергеш, Бурганның сеңээ чүнү кылганын бирден бирээ чокка чугаалап бер» – дээн . Ол кижиде чоруй баргаш, Иисустуң аңаа кандыг буян кылганын чугаалап, хоорайны бир кылдыр кезип чоруп берген.

Дарганың уруун диргискени болгаш аарыг херээженни экирткени (Мф. 9:18-26; Мк. 5:21-43)

⁴⁰ Иисус өске эрикче кежип кээрге, мөөң чон Ону мендилеп уткаан, чүгө дээрге олар шупту Ону манап турган болган. ⁴¹ Синагога даргазы Иаир дээр кижиде чедип келгеш, Иисустуң мурнунче доңгая кээп дүшкеш, бодунуң бажыңынче кирерин Оон дилеп эгелээн. ⁴² Чүгө дээрге ооң он ийи хире харлыг дың чаңгыс уруу өлүрүнүң кырында чыткан.

Иисус ынаар бар чыдырда, мөөң чон Ону үглөп, сыңмарланчып турган. ⁴³ Он ийи чыл дургузунда

ханы төктүп аараан херээжен база аңаа турган . Ол эмчилерге бүгү эт-хөрөңгизин төлевирге берипкен-даа болза, чаңгызынга-даа экиртир эмнедип чадап каан. ⁴⁴ Ол Иисустуң артынга чедип келгеш, Ооң хевиниң ужунга дээй кааптарга , ол-ла дораан ооң ханы төгүлбестей берген.

⁴⁵ Иисус: «Меңээ кым дээпти?» – деп айтырган.

Кым-даа: «Мен-дир мен» – дивес боорга, Пётр: «Хайырааты, эңдерик чон Силерни үглөп алган, кызып-кыйып, ызыртыр сүрүп чоруур-дур» – дээн .

⁴⁶ Ынчалза-даа Иисус мынча дээн: «Чок, бир-ле кижиде Меңээ дээпти, күжүмнүң Менден үнө бергенин эскерип кагдым ».

⁴⁷ Демги херээжен ооң кылган чүвези канчап-даа эскертинмейн барбазын билгеш, сири-кавы чоокшулап кээп, Ооң мурнунга кээп дүшкеш, чүгө Аңаа деггенин база канчап ол дораан экирий бергенин хөй улус мурнунга чугаалап берген.

⁴⁸ Иисус аңаа мынча дээн: «Кызым, бүзүрелиң сени экиртип-камгалап кагды, амыр-тайбың чорувут ».

⁴⁹ Иисус ону чугаалап турар аразында, синагога даргазының бажыңындан бир кижиде үнүп келгеш, аңаа мынча дээн: «Сээң урууң өлү берди, Башкыны ам хей-ле шүүдетпе».

⁵⁰ Ынчалза-даа Иисус ону дыңнап кааш, Иаирге мынча дээн: «Кортпа, чүгө бүзүрелиң ышкынма, ынчан урууң экирип, камгалал алыр».

⁵¹ Бажыңга чедип келгеш, Ол Пётр, Иоанн, Иаковтан база уругнуң ада-иезинден аңгы улустуң Ооң-биле кады ынаар кирерин чөпшээрэвээн.

⁵² Бажыңда улус шупту ол уругнуң ажыын ажып ыглашкан турган, ынчалза-даа Иисус: «Ыглаваңар, бо уруг өлбээн, а удуп чыдар кижиде ышкажыл» – дээн . ⁵³ Уругну өлгөн деп билер болгаш, олар Ону кочулап, каттыржы бергеннер. ⁵⁴ А Иисус уругнуң холундан тудуп алгаш : «Туруп кел, кызыжак!» – деп кый дээн. ⁵⁵ Уругнуң амы-тыны мага-бодунче ээп кээп, ол доп-дораан тура халаан. Иисус аңаа аъш-чемден бээрин дужааган. ⁵⁶ Уругнуң ада-иези кайгай берген, а Иисус болган чүлдүң дугайында кымга-даа чугаалавазын оларга чагып каан .

Он ийи элчинни суртаал кылыры-биле чорутканы (Мф. 10:5-15; Мк. 6:7-13)

9 Иисус Бодунуң он ийи элчинин чыып алгаш , оларга аарыг-аржыкты эмнээр күчү-күштү болгаш бүгү буктарны үндүр сывырар эргени берген. ² Оон Иисус оларны Бурганның Чагыргазын суртаалдазын дээш база аарыг кижилерни экиртсин дээш чорудупкан. ³ Ол элчиннерге мынча дээн: «Орукка бодуңарга чүнү-даа албаңар: даянгыыш-даа, хап-сава-даа, хлеб-даа, акша-мөңгүн-даа албаңар; солуп кедер хеп-даа албаңар. ⁴ Силерни хүлээп алыр кандыг-бир бажыңга кирип келзиңерзе, ол черден чоруур үе келгизеге чедир аңаа туруңар. ⁵ А бир эвес силерни кандыг-бир

черге хүлээп албас болза, ол хоорайдан үнүп бар чыда, ооң чурттакчыларынга херечилел-сагындырыг кылдыр буттарыңарның довураан кактап кааптыңар ».

⁶ Олар суурларны дургаар кезип чорупкаш, каяа-даа баргаш, Буянныг Медээни медеглеп база улусту экиртип чорааннар .

Иродтуң хөлзеп-дүвүрээни

(Мф. 14:1-12; Мк. 6:14-29)

⁷ Галилеяның чагырыкчызы Ирод болуп турар бүгү чүүлдер дугайында дыңнап кааш, аайын тыппайн турган, чүгө дээрге чамдык улус: «Бо дээрге Иоанның өлүглер аразындан катап дирилгени ол-дур» – дээр болган . ⁸ Өскелери: «Илия медээчиниң келгени ол-дур» , а чамдыктары: «Эрте-бурунгу медээчилерниң бирээзиниң катап дирилгени ол-дур» – деп турганнар.

⁹ Ирод мынча дээн: «Иоанның бажын мен кестиртип кагдым чоп . Ооң дугайында ындыг чүүлдер дыңнап турарым ам бо Кым тыптып келди?» Ынчангаш ол Иисусту көөр арга дилей берген .

Беш муң кижини тоттурганы

(Мф. 14:13-21; Мк. 6:30-44; Ин. 6:1-14)

¹⁰ Элчиннер эеп келгеш , кылган бүгү чүвезиниң дугайында Иисуска чугаалап бергеннер. Оон Ол элчиннерин эдертип алгаш, чүгле олар-биле кады Вифсаида дээр хоорайга чеде берген. ¹¹ Ындыг-даа болза, улус ону билип каапкаш, Ооң соондан чеде берген. Иисус оларны хүлээп алгаш, Бурганның Чагыргазының дугайында чугаалап берип, эмнээшкин хереглээн кижилерни экиртип турган.

¹² Кежээликтей, хүн ажып турда, он ийи элчин Аңаа чедип келгеш, мынча дээн: «Бо улусту чорудуптуңар, чоок-кавыда чурттакчылыг черлерге, суурларга баргаш, хонуп-дүжүп база аъш-чем тып алзыннар, чүгө дээрге бис мында ээн черде-дир бис».

¹³ Ынчалза-даа Ол өөреникчилеринге: «Силер оларны чемгериңер» – дээн.

Олар: «Бисте чүгле беш хлеб биле ийи балык бар-дыр, кай, бо хамык улуска четчир аъш-чем садып эккээр бис бе?» – деп харыылааннар . ¹⁴ Олаага 5000 хире эр кижиге турган чүве-дир.

Ынчалза-даа Иисус өөреникчилеринге мынча дээн: «Бо улусту бежен-бежен кижиге кылдыр бөлүктөй олуртуптуңар». ¹⁵ Олар улусту черге ынчаар олуртупканнар. ¹⁶ Ол ынчан беш хлеб биле ийи балыкты алгаш, дээрже көрүнгөш, аъш-чем дээш Бурганга өөрүп четтирген болгаш хлеб биле балыкты кезектей үзе тырткылааш, чонга үлээри-биле өөреникчилеринге дамчыдып берген.

¹⁷ Шупту улус ону чигеш, тода берген, а артып калган кескиндилерни чыырга, он ийи аргаан хааржак долуп турар болган.

Пётрнуң Иисусту Христос деп хүлээп көргени

(Мф. 16:13-19; Мк. 8:27-29)

¹⁸ Бир-ле катап Иисус улус чок черге мөргүп олурда, өөреникчилери база Ооң-биле кады турганнар. Иисус олардан: «Мени улус Кым деп билип турарыл?» – деп айтырган.

¹⁹ Оларның харыызы мындыг болган: «Чамдык улус Силерни Иоанн Медеглекчи-дир деп , өскелери – Илия-дыр деп , а чамдыктары – катап дирлип келген эрте-бурунгу медээчилерниң бирээзи-дир деп бодап турар-дыр».

²⁰ Ол немей айтырган: «А силер Мени Кым деп бодаар силер?»

Пётр: «Силер Бурганның шилип алган Христозу-дур силер» – деп харыылаан .

Иисустуң хилинчектенип өлүрүнүң дугайында баш удур чугаалааны

(Мф. 16:20-28; Мк. 8:30-9:1)

²¹ Ынчалза-даа Иисус бо дугайында кымга-даа чугаалавазын дужаап кааш, ²² мынча деп немей чугаалаан: «Кижиге амытан Оглу хөй хилинчекти көрүп эртер уjurлуг-дур, чоннуң баштыңарынга, Бурганның дээди бараалгакчыларынга болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчыларынга тооп көрдүрбес-тир база өлүртүп каар-дыр, ынчалза-даа оон үшкү хүнде катап дирлип кээр-дир» .

²³ Иисус шупту улуска мынча дээн: «Мени эдерер дээн кижиге бар болза, ол бодунуң күзел-бодалындан ойталазын, бодунуң белдир-ыяжын хүн бүрүдө чүктөп алгаш, Мени эдерип чорупсун . ²⁴ Бодунуң амы-тынын камгалап аар дээн кижиге амы-тынын ышкынып аар, а амы-тынын Мен дээш ышкынган кижиге амы-тынын камгалап аар. ²⁵ Бүгү делегейни холга кирип-даа алгаш, бодунуң амы-тынын ышкынып аар азы көңгүс херекчок чүве кылып аар болза, ол кижиге ооң ажыгы чүл? ²⁶ Менден база Мээң сөстөрүмден ыядып-човаар кижиге бар болза , Кижиге амытан Оглу база Бодунуң, Адазының болгаш дээрниң ыдыктыг төлээлериниң өндүр чырыгы-биле чедип келгеш , ол кижиден ыядып-човаар болгай. ²⁷ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: мында турар улустуң чамдыызы, өлбейн чыткаш-ла , Бурганның Чагыргазын көрүп каарлар».

Иисустуң хевир-шырайының өскерилгени

(Мф. 17:1-8; Мк. 9:2-8)

²⁸ Ол сөстөрү чугаалаан соонда сес хире хонганда, Иисус Пётрну, Иоанны болгаш Иаковту эдерткеш , мөргүүрү-биле дагже үне берген.

²⁹ Мөргүп тура, Ооң хевир-шырайы өскерли берген, а хеви чайынналчак аккыр апарган . ³⁰ Ийи эр кижиге көстүп келгеш, Ооң-биле чугаалажы берген, ол дээрге Моисей биле Илия болган. ³¹ Олар база-ла

өндүр чырык апарган чедип келгеш, Иисустуң Иерусалимге болур деп барган өлүмүнүң дугайында чугаалап турганнар. ³² Пётр база ооң кады чораан өөрү уйгуга алзыпкан болганнар, ынчалза-даа оттуп келгеш, Ооң өндүр чырык хевирин база Ооң-биле кады турган ийи эр кижини көрүп кааннар.

³³ Демги ийи эр Оон ырап бар чыдырда, Пётр Иисуска мынча дээн: «Хайырааты, мында турарывыс эки-дир! Үш чадырдан тип берээли: бирээзин – Силерге, бирээзин – Моисейге база бирээзин – Илияга». Чүнү чугаалап турарын Пётр боду-даа эки билбээн.

³⁴ Пётр ынча деп турар аразында, булут көжүп келгеш, оларны шыва апкан. Булутче шымны бергеш, өөреникчилер аажок корткан. ³⁵ А булут аразындан үн дыңналып: «Бо дээрге Мээң шилип алган Оглум-дур, Ону дыңнап чоруңар» – дээн.

³⁶ Ол үн дыңналган соонда, Иисус чааскаан арткан болган. Өөреникчилери аксынче суг пактаан дег апарып, көргөн чүвезиниң дугайында ол хүннерде кымга-даа чугаалавааннар.

Букшуураан оолду экирткени

(Мф. 17:14-18; Мк. 9:14-27)

³⁷ Дараазында хүндүс Иисус үш өөреникчизи-биле дагдан бадып кээрге, оларны хөй чон уткуп алган.

³⁸ Хенертен чон аразындан бир-ле кижичи алгыра берген: «Башкы! Дилеп тур мен, эр чаңгыс оглумну көрүп көрүңерем!» ³⁹ Бук ону бо-ла аайынга кирип алгаш, хенертен алгырты бээр-дир, аксындан көвүк төгүлгүже курулдулар-дыр. Бук аңаа черле амырдыш бербейн хилинчектеп, ат кыла берди. ⁴⁰ Мен Силерниң өөреникчилериңерден букту үндүр сывырып бээрин дилээримге, олар чадап кагды».

⁴¹ Иисус мынча деп харыылаан: «О, бо салгалдың бүзүрел чок, будалган улузу! Силер-биле чеже мынчап чоруур мен, силерни чеже шыдажып кээр мен? Оглуңу бээр эккел». ⁴² Оол кылаштап кел чыдырда, бук ону черже ойтур октааш, курулдуруп эгелээн, ынчалза-даа Иисус букту соксаткаш, элээди оолду экирткеш, адазынга хүлээдип берген.

⁴³ Шупту улус Бурганның өндүр улуг күжүн кайгап турган.

Иисустуң Бодунуң өлүмүнүң

дугайында

ийиги удаа чугаалааны

(Мф. 17:22-23; Мк. 9:30-32)

Улус Иисустуң кылган хамык чүүлүн кайгап турда, Ол Бодунуң өөреникчилеринге мынча дээн:

⁴⁴ «Мээң силерге ам чугаалаар чүвемни кичээнгейлиг дыңнаңар: «Кижичи амытан Оглун удавас улус холунга тудуп бээр-дир». ⁴⁵ Ынчалза-даа олар Ооң чүнү чугаалаанын билип чадап кааннар, чүге дээрге чугааның утказын билип шыдавас кылдыр олардан чажырып каан турган, а

Иисустан ол дугайында айтырарындан дидинмээннер.

Кым эң чугулал?

(Мф. 18:1-5; Мк. 9:33-40)

⁴⁶ Иисустуң өөреникчилери оларның кайызы эң чугула болурун аразында маргыжа бергеннер.

⁴⁷ Иисус оларның ындыг бодалын билгеш, бир чаш уруг ап алгаш, Бодунуң чанынга тургускаш, ⁴⁸ оларга мынча дээн: «Бо чаш уругну Мен дээш хүлээп алыр кижичи Мени база хүлээп ап турар. А Мени хүлээп алган кижичи Мени айбылап чоруткан Бурганны база хүлээп ап турар. Силерниң араңарда эң бичииңер эң улууңар ол болур».

⁴⁹ Иоанн мынча деп харыылаан: «Хайырааты! Силерниң адыңар-биле буктарны үндүр сывырып турар кижичи көргеш, ону кылырын хоруп кагдывыс, чүге дээрге ол кижичи бистиң-биле кады чоруп турар эвес».

⁵⁰ Иисус аңаа мынча дээн: «Ону хоруваңар, чүге дээрге силерге удурланмас кижичи силер-биле бир аай болур».

Самарияда суурнуң Иисусту

хүлээп албааны

⁵¹ Иисусту бо делегейден дээрже үндүрүп алгаш баар үе чоокшулап орда, Ол Иерусалимче чоруурун быжыы-биле шиитпирлеп алган. ⁵² Бодун мурнай айбычыларын чорудупкан. Олар чоруткаш, бүгү чүвени Аңаа белеткеп бээри-биле Самарияның бир суурунга чедип келгеннер. ⁵³ Ынчалза-даа аңаа: «Ону хүлээп албас бис» – дээннер, чүге дээрге Ооң Иерусалимче бар чыдары илдең болган.

⁵⁴ Ындыызын көргеш, Ооң өөреникчилери Иаков биле Иоанн мынча дээннер: «Дээрги! Күзээр силер бе? Дээрдэн дүшкеш, оларны узуткап каарын отка чугаалаалы бе?» ⁵⁵ Ынчалза-даа Иисус хая көрүңгеш, оларга хоруп каан. Оон олар өске суурже чорупкан.

Иисусту эдерери берге

(Мф. 8:19-22)

⁵⁷ Олар орукка чорда, бир кижичи Иисуска: «Кайнаар-даа баар болзуңарза, мен Силерни эдерер мен» – дээн. ⁵⁸ Иисус аңаа: «Дилгилер үңгүрлүг болур, дээрниң куштары уялыг болур, а Кижичи амытан Оглунга кум кыннып аар чер безин тывылбас-тыр» – деп харыылаан.

⁵⁹ А өске бир кижиче Ол: «Мени эдерип чорувут» – дээн. Ынчалза-даа ол кижичи мынча дээн: «Дээрги! Баштай ачамны барып хөөржүдүп каарын чөпшээрер». ⁶⁰ А Иисус аңаа: «Өлүглер боттарының өлүг кижилерин хөөржүдүп тургай аан, а сен чоруткаш, Бурганның Чагыргазының дугайында медегле» – деп харыылаан.

⁶¹ База бир кижиге мынча дээн: «Дээрги, мен силерни эдерип чоруптайн! Ынчалза-даа баштай өг-бүлөм-биле байырлажып алырын чөпшээрер көрүңер» . ⁶² Ынчалза-даа Иисус аңаа: «Андазын сывын тудуп алгаш, хая көрнүп турар кижиге Бурганның Чагыргазына таарышпас болур» – деп харыылаан.

**Иисустуң чеден ийи кижини
чорутканы**
(Мф. 10:7-16)

10 Ооң соонда Дээрги Иисус баштайгыларына немей чеден ийи өөреникчини шилип алган. Оларны ийи-ийилеп үскеш, Бодунуң чедер дээни бүгү хоорайлар болгаш чурттакчылыг черлерже Бодун мурнай чорудупкан. ² Оларга мынча дээн: «Ажаар дүжүт хөй, а ажилдаар улус эвээш-тир. Ынчангаш дүжүт ажаалдазының Ээзинден дилеңер: Ол шөлдерже ажилдаар улустан ам-даа чорутсун . ³ Барыңар! Мен силерни кокайлар аразынче хураганнарны дег чорудуп тур мен . ⁴ Шоодай, хап-сава, идик-даа албаңар база орукка кымның-биле-даа менди солчуп, чугаалашпаңар . ⁵ Кандыг-бир бажыңга кирип келгеш, баштай: „Бо бажыңга амыр-тайбың доктаазын!“ – деп чугаалаңар. ⁶ Бир эвес ында амыр-тайбыңга төлептиг кижиге бар болза, күзээн амыр-тайбыңаңар аңаа боттанып артар, а бир эвес чок болза, аңаа күзээшкиниңер чогул бүтпес. ⁷ Ол бажыңга туруп алыңар, ынчангаш ээлериңде кандыг аъш-чем бар болдур, ону ижип-чиңер, чүгө дээрге ажилдаан кижиге төлевир алырыңа төлептиг болур . Бажыңнар кезип чоруп бербөңер. ⁸ Кандыг-бир хоорайже кирип кээриңерге, силерни аңаа хүлээп алыр болза, силерге чүнү салып бээр-дир, ону чиңер . ⁹ Ол хоорайда аарыг кижилерни экирткеш, оларга: „Бурганның Чагыргазы силерге чоокшулап келген-дир!“ – деп чоруңар. ¹⁰ Кандыг-бир хоорайже кирип кээриңерге, силерни хүлээп албас болза, ол хоорайның кудумчуларына мынча деп кылаштажыр силер: ¹¹ „Силерниң хоорайыңарга бистиң будувуска чыпшырган довуракты безин силерге удурланып, кактап берип тур бис . Ындыг-даа болза, Бурганның Чагыргазы чоокшулап келгенин билеп алыңар!“ ¹² Шииткел хүнүңде ол хоорайга көөрдө, Содом хоорайга безин өршээл улуг боорун силерге чугаалап тур мен».

**Галилеяның бүзүрөвээн
хоорайларына кеземче**
(Мф. 11:20-24)

¹³ «Хоразин, ат болур сен! Вифсаида, ат болур сен! Силерге көргүскеним дег кайгамчык чүүлдер Тир, Сидон хоорайларга болгулаан болза, олар шагда-ла бачыттарын миннип, качыгдалдың самдар хевин кедип, баштарын хүл-биле бызап аарлар ийик. ¹⁴ Ынчангаш шииткел хүнүңде силерге көөрдө, Тир

биле Сидонга безин өршээл улуг болур.

¹⁵ Капернаум, сен база-ла дээрге чедир көдүрлүрүн кордадың бе? Чок, тамыже дүңдерлип дүжер сен!

¹⁶ Силерни дыңнап турар кижиге Мени база дыңнап турары ол, силерни хүлээп көрбөйн турар кижиге Мени база хүлээп көрбөйн турары ол, а Мени хүлээп көрбөйн турар кижиге Мени айбылап чоруткан Бурганны база хүлээп көрбөйн турары ол».

**Чеден ийи өөреникчининиң
ээп келгени**

¹⁷ Чеден ийи өөреникчи Иисуска өөрүшкүлүг ээп келгеш: «Дээрги! Силерниң өмүнээңерден дужаарывыска, буктар безин биске чагыртып тур» – дээннер .

¹⁸ Иисус оларга мынча дээн: «Мен дээрдэн чаңнык ышкаш кээп дүшкен эрликте көрдүм .

¹⁹ Мен силерге чыланнарны, хоралыг скорпион курттарны таптай базар эргени база дайзыныңарның күжүн бүрүнү-биле чагырар эргени бердим, ол бүгү силерге хора чедирбес .

²⁰ Ындыг-даа болза, буктарның силерге чагыртып турары дээш эвес, а силерниң аттарыңарның дээрге бижиттингени дээш амыраңар».

Иисустуң өөрүшкүзү
(Мф. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Ол шакта Ыдыктыг Сүлде Иисусту өөрүшкү-биле бүргөптөргө, Ол мынча дээн: «Ачай, дээр биле черниң Дээргизи! Бо чүүлдерни мерген угаанныңлар болгаш эртем-билигликтерден чажыргаш , чаштарга көргүскениң дээш, Сени алдаржыдып тур мен! Ийе, Ачай, Сээң күзел-сорууң ындыг болган.

²² Бүгү чүүлдү Адам Меңээ хүлээдип берген . Оглу Кым дээрзин Адазыңдан өске кым-даа билбес, а Адазы Кым дээрзин Оглуңдан база Оглуңуң ону айтып бээрин күзээн улузундан өске кым-даа билбес» . ²³ Оон өөреникчилеринче эргилип келгеш, чүгле олар дыңнаар кылдыр чугаалаан: «Силерниң көрүп турар чүвеңерни көргөн карактар амыр-чыргалдыг-дыр! ²⁴ Силерге чугаалап тур мен: Бурганның хөй медээчилери болгаш хааннар силерниң көрүп турар чүвеңерни көрүксээн-даа болза, көрбээннер база силерниң дыңнап турар чүвеңерни дыңнаксаан-даа болза, дыңнавааннар» .

**Самария чурттуг буянын кижиге
дугайында угаадыгыг чугаа**

²⁵ Ном-хоойлу тайылбырлакчыларының бирээзи туруп келгеш, Иисусту шенээр сагыштыг: «Башкы! Мөңгө амыдыралды салгап алыр дизимзе, чүнү кылзымза экил?» – дээн .

²⁶ Иисус оон мынча деп айтырган: «Ыдыктыг хоойлуда чүнү бижээнил? Канчаар номчуур-дур сен?»

²⁷ Демгизи мынча деп харыылаан: «Бодуңнуң Бурганың Дээрги-Чаяакчыга бүгү-ле чүлдү-чүрээң-биле, бүгү-ле сеткил-сагыжың-биле, шыдаар-ла шааң-биле, бүгү-ле угаан-сарыылың-биле ынак бол», а оон ыңай: «Чаныңда кижиге бодуңга бодуң дег ынак бол» .

²⁸ Иисус аңаа мынча дээн: «Сен шын харыыладың, ынчалдыр кылып чоруур болзуңза, кезээ мөңгедө амылыг артар сен» .

²⁹ Ынчалза-даа демгизи, бодун агартынар дээш, Иисустан айтырган: «А мээң ынак болур ужурлуум чанымда кижим деп кымыл?»

³⁰ Харыызынга Иисус мынча дээн: «Бир кижини Иерусалимден Иерихонче бар чыткаш, орук ара дээрбечилер холунга кире берген. Олар ооң идик-хевин уштуп алгаш, эттеп-эттеп, ишти тынныг чыттырзын каапкаш барганнар. ³¹ Таварылга бооп, ол орук-биле Бурганның бир бараалгакчызы кел чыткаш, демги кижини көрүп кааш, оруктуң өске кыдыы-биле оюп эрте берген. ³² Бир левиит кижини база-ла ол черге чедип келгеш, ону көрүп кааш, оруктуң өске кыдыы-биле оюп эрте берген. ³³ Оон Самария чурттуг бир кижини чорук кылып чорааш, чаткан кижиге база таваржы берген. Ол ону көрүп кааш, кээргей берип, ³⁴ аңаа чедө бергеш, балыгларын эм үс болгаш арага-биле чуггаш, шарып берген . Оон бодунуң элчигенинге олурткаш, аалчылар бажыңыңга эккеп, ону аңаа ажаап-карактап турган. ³⁵ А даартазында чоруп тура, аалчылар бажыңының эргелекчизинге ийи мөңгүн чоос бергеш, мынча дээн: „Бо кижини ажаап-карактап туруп көрөм, бир эвес чарыгдалың моон көвүдей берзе, дедир кел чыткаш, сеңээ төлөп бээр мен“. ³⁶ Чүү деп бодаар сен, ол үш кижиниң кайызы дээрбечилер холунга кирген кижиниң эң ынак, чанында кижизи болганыл?»

³⁷ Ном-хоойлу тайылбырлакчызы: «Аңаа энерелин көргүскен кижини» – деп харыылаан.

Иисус ынчан аңаа: «Сен база ынчаар кылып чор» – дээн.

Мария биле Марфаның бажыңында

³⁸ Өөреникчилери-биле кады оруун уламчылап чорупкаш, Иисус бир-ле суурга чедип келген. Аңаа Марфа деп аттыг херээжен Ону бажыңынче чалап алган . ³⁹ Марфа Мария деп дуңмалыг турган. Ол Дээрги Иисустуң буттарының чанынга олуруп алгаш , Ооң чугаазын дыңнап эгелээн. ⁴⁰ А Марфа аъш-чемин салып, дүвүрөп турган болгаш, Аңаа чоокшулай бергеш, мынча дээн: «Дээрги!

Дуңмамның хамык ажилды менче чууй каапкаш олурары Силерге сагыш чованчыг эвес-тир бе? Меңээ дузалашсын деп аңаа чугаалап көрүңерем».

⁴¹ Дээрги Иисус мынча деп харыылаан: «Марфа, Марфа! Сен хөй-ле чүвө дээш сагыш човап, дүвүрээр-дир сен . ⁴² А херектиг чүвө чүглө чаңгыс. Мария эки үлүгнү шын шилип алган-дыр , ону ам оон хунаап аары болдунмас».

Мөргүүрүнүң дугайында өөредиг

(Мф. 6:9-15; 7:7-11)

11 Бир-ле катап Иисус бир черге мөргүп олурган. Оон Ол мөргүлүн төндүрүптөргө, өөреникчилериниң бирээзи Аңаа мынча дээн: «Дээрги! Иоанның бодунуң өөреникчилерин мөргүл кылырынга өөрөткени дег, бисти база мөргүп билир кылдыр өөредип калыңарам».

² Иисус өөреникчилеринге чугаалаан: «Мынча деп мөргүүр силер:

Адавыс!

Сээң адың алдаржызын,

Сээң Чагыргаң чедип келзин.

³ Амыдыраар хлеб-тараавысты

хүн бүрү биске хайырла .

⁴ Биске буруулуг кижини бүрүзүн өршээривис дег, бачыттарывысты база биске өршээ!

Ол ышкаш күткүлгеге алыспас кылып каап көр ».

⁵ Оон Иисус оларга мынча дээн: «Силерниң кайы-бирээңер өңнүктүг дирик. Ол кижини өңнүүнге дүн ортузунда чедө бергеш, аңаа мынча дээн дирик: „Өңнүк! Меңээ үш хлебтен чегдирип көр, ⁶ чүгө дээрге орук-суурга чораан эжим кирип келди, а менде ону чемгерери-биле салып бээр чүү-даа чоктур“. ⁷ А демгизи бажыңыңдан мынча деп харыылаан-дыр: „Мени хөлзетпейн көр, эжик-хаалгам дүкчүп алдым, ажы-төлүм-биле кады удуп чыдыптывыс. Мен туруп, сеңээ хлеб ап берип шыдавас мен“. ⁸ Силерге чугаалап тур мен: бир эвес ол чүглө өңнүү-биле найыралы дээш, туруп кээп, хлевин бербес-даа болза, өңнүү оон салдынмайн, дилеп туруп берзе, чезени дилээн болдур, ынчаны аңаа бээр апаар.

⁹ Ынчангаш Мен силерге чугаалап тур мен: дилениңер – Бурган силерге бээр; дилеңер – тып аар силер; эжикти соктаңар – Бурган силерге ажыдып бээр. ¹⁰ Диленген кижини бүрүзү алып, дилээн кижини бүрүзү тывар, эжикти соктаан кижини бүрүзүңге ажыдып бээр .

¹¹ Силерниң араңарда балык айтырган оглунче балык орнунга чылан сунар ада бар бе? ¹² Азы чуурга айтырган оглунче скорпион сунар ада бар бе? ¹³ Бир-тээ, бузуттуг-бак-даа тургаш , ажы-төлүңерге буянныг белек берип шыдаар болзуңарза, силерниң дээрде Адаңар Оон диленгеннерге Ыдыктыг Сүлдени бербес деп бе?»

Иисус болгаш Веелзевул

(Мф. 12:22-30, 43-45; Мк. 3:20-27)

¹⁴ Бир-ле катап Иисус кижини үнү чок кылып букту бир кижиден үндүр сывырыпкан. Ол бук үнө бээрге, үнү чок кижини чугааланып эгелээн, а аңаа турган чон кайгап-харай берген. ¹⁵ Чамдык улус: «Иисус буктарның чагырыкчызы Веелзевулдуң күжү-биле оларны үндүр сывырып турар-дыр » – деп турган. ¹⁶ А өскелери, Иисусту күткүдөр сагыштыг, дээрден кайгамчык демдек көргүзерин Оон дилээннер .

¹⁷ Ынчалза-даа Иисус ол улустуң сагыжын өттүр билгеш, оларга мынча дээн: «Иштинден аңгыланып эгелээн кандыг-даа күрүне сандарап-буураар, ол ышкаш аңгыланчып, кырышкан өг-бүлө бүдүн турбас. ¹⁸ Бир эвес эрлик база бодунга удур боду демисежир болза, ооң күрүнези бүдүн туруп шыдаар бе? А силер Мени ·Веелзевулдуң күжү-биле буктарны үндүр сывырып турар дээр-дир силер. ¹⁹ Мен Веелзевулдуң күжү-биле буктарны үндүр сывырып турар болзумза, силерниң өөреникчилериңерге буктарны үндүр сывырап күштү кым берип турарыл? Ынчангаш өөреникчилериңер боттары силерни шииткей аан. ²⁰ А бир эвес Мен Бурганның күжү-биле буктарны үндүр сывырып турар болзумза, Бурганның Чагыргазы силерге ылап-ла келгени ол-дур.

²¹ Мөге-шыырак кижичепсегленгеш, бодунуң бажыңын камгалаар болза, ооң эт-хөреңгизи бүдүн-бүрүн артар. ²² А оон артык күштүг кижичепсегленгеш, ону тиилеп үнзе, ооң идегеп органы чепсээн хунаагаш, эт-хөреңгизин олчалап аппаар .

²³ Мээң-биле кады эвес кижичепсегленгеш, ону Мээң-биле кады чыгбас кижичепсегленгеш турар .

²⁴ Бук кижиден үне бергенде, амыр-дыш дилеп, суг чок черлерге тояп-тояп, дилээн чүвезин тыппайн баар. Ол ынчан: „Каапканым эрги бажыңымче дедир чана берейн“ – дээр. ²⁵ Оон демги кижичепсегленгеш, чурттап турган черин аштап-ширбип, эдип-чазап каанын эскерер. ²⁶ Бук ынчан чоруткаш, бодундан артык каржы чеди букту эдертип эккээр, оон олар демги кижичепсегленгеш кирип, аңаа чурттай бээрлер. Ынчан ол кижиниң байдалы мурнунда турганындан-даа дора апаар» .

²⁷ Ол ону чугаалап турда, бир-ле херээжен чон аразындан дыңзыг үн-биле Аңаа: «Силерни божааш, эмзирип өстүрген ава амыр-чыргалдыг-дыр!» – дээн .

²⁸ Иисус: «Бурганның медээзин дыңнааш, ону сагып чоруур улус оон-даа амыр-чыргалдыг!» – деп харыылаан .

Иона медээчининң демдээ

(Мф. 12:38-42; 16:1-4; Мк. 8:11-13)

²⁹ Чон эндере чыгып кээрге, Иисус чугаалап эгелээн: «Ам чурттаан салгалдың будалганы кончуг-дур. Олар кайгамчык демдек-даа негеп турза, оларга Иона медээчининң бергенинден өске демдек турбас. ³⁰ Ниневия чурттугларга Иона боду бадыткал демдээ апарганы дег, бо салгалдың улзунга ·Кижичепсегленгеш Оглу база ындыг болур.

³¹ Мурнуу чүктүң кадыны Шииткел хүнүнде бо салгалдың улзу-биле кады турупкаш, оларны буруудады бээр, чүге дээрге ол кадын ·Соломон хаанның мерген угаанныг өөредиин дыңнаар дээш, черниң өске кыдыындан кээп чораан-дыр. А ам мында Соломондан-даа артык улуг Кижичепсегленгеш бар-

дыр . ³² Ниневияның чурттакчылары бо салгалдың улзу-биле шииткел хүнүнде чаргылдажып туруп келгеш, оларны шиидип каарлар, чүге дээрге олар Ионаның суртаалын дыңнааш, бачыдын билингеннер-дир , а ам мында Ионадан-даа артык улуг Кижичепсегленгеш бар-дыр».

Мага-боттуң чырыткызы

(Мф. 6:22-23)

³³ «Чырыткыны кывыскаш, кым-даа ону улус көрбес черге чажыра салбас азы сава-биле дуй базырбас, харын бажыңче кирген улус чырыкты көрзүн дээш, колдуга салып каар . ³⁴ Мага-бодуңуң чырыткызы – карактарың ол-дур. Карактарың кадык болза, бүгү мага-бодуңуңу база чырык долган болур; а карактарың четпестээн болза, мага-бодуңуңу база караңгы бүргээр . ³⁵ Ынчангаш бодуңда бар чырык караңгыже шилчий бербезин дээш, таптыг көр. ³⁶ Бүгү мага-бодуңуңу чырык долган база ында чаңгыс-даа караңгы кезек чок болза, чырыткының сени херелдендир чырытканы дег, бүгү бодуң херелдендир чырый бээр».

Фарисейлер болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчыларын буруу шапканы

(Мф. 23:1-36; Мк. 12:38-40; Лк. 20:45-47)

³⁷ Иисус ону чугаалап доозупканда, бир ·фарисей ону бажыңынче дүштеки чем чири-биле чалаан. Ол чедип келгеш, хөлестеп чыдып алган.

³⁸ Иисустуң чемненир бетинде холдарын чуп албаанын көргөш, фарисей кайгай берген .

³⁹ Ынчалза-даа Дээрги Иисус аңаа мынча дээн: «Ийе, силер, фарисейлер, аяк-тавааңарның даштын аштап-арыглап-даа турзуңарза, ишти-хөңнүңерни чазый-харам чорук болгаш бузут долган-дыр. ⁴⁰ Сарыыл чоктар! Даштын чаяган Бурган иштин база чаяган болбас чүве бе? ⁴¹ Аяк-саваңарда бар хамык чүвени ядыыларга үлеп бериптиңер, ынчан бүгү бодуңар ·арыгланы бээр.

⁴² Фарисейлер, ат болур силер, чүге дээрге рута, мята болгаш өске-даа үнүштериңер дүжүдүнүң оннуң бир кезиин Бурганга берип-даа турзуңарза , чөптүг чорукту болгаш Бурганның ынакшылын тооп көрбес-тир силер. Баштайгызын кылыр ужурлуу шын, ынчалза-даа сөөлгүзүн кылыры эң чугула.

⁴³ Фарисейлер, ат болур силер, чүге дээрге ·синагогаларга хүндүткелдиг дөрге олурарыңга болгаш улус чыгыр шөлдерге мактал-хүндү алырыңга ынак-тыр силер . ⁴⁴ Ат болур силер, чүге дээрге демдектеп кагбаан чевеглерге дөмей-дир силер – улус оларны билбейн таптай басып, бужартадып турар ».

⁴⁵ Иисус ынча дээрге, ном-хоойлу тайылбырлакчыларының бирээзи: «Башкы! Ону чугаалааш, Силер бисти база хомудадыптыңар» – деп чугаалаан.

⁴⁶ Ынчалза-даа Иисус мынча дээн: «Ном-хоойлу тайылбырлакчылары, силер база ат болур силер, чүгө дээрге кижилерге угдунмас аар чүьктү чүктедип кааш, оларга дузалаары-биле чаңгыс салааңар безин шимчетпес-тир силер. ⁴⁷ Ат болур силер: Бурганның медээчилериниң чевеглеринге тураскаалдар тургузуп турар-дыр силер, а оларны силерниң-не ада-өгбеңер өлүрүп каан болгай.

⁴⁸ Силер ооң-биле ада-өгбеңерниң үүлгеткен херектерин чүүлзүнгениңерни херечилээниңер олдур: олар медээчилерни өлүрүп каан, а силер медээчилерниң чевеглеринге тураскаалдар тургузуп турар-дыр силер. ⁴⁹ Ынчангаш Бурганның мерген угааны чугаалаан болгай: „Оларже медээчилерим болгаш элчиннеримни чорудуп берейн; ынчан олар чамдызын өлүрүп каарлар, а өскелерин истеп-сүре бээрлер“.

⁵⁰ Бо салгалдың улузун бүгү медээчилерниң делегейни чаяганындан бээр төгүлген ханы дээш: Авелдиң өлүмүндөн эгелээш, өргүл салыр бедигээш биле Бурганның өргээзиниң аразынга өлүрткен Захарияның өлүмүнге чедир – кеземчеге онааштырар. Ийе, бо салгалдың улузу, ол бүгү дээш кеземчеге онаажырыңарны чугаалап тур мен.

⁵² Ном-хоойлу тайылбырлакчылары, ат болур силер, чүгө дээрге билиглерден дүлгүүрнү холгаарлап, хунаап алгаш, боттарыңар-даа билиг чедип албаан, өскелерниң-даа ону чедип алырынга шаптыктаан-дыр силер».

⁵³ Иисус сөзүн доозупкаш, чоруп турда, ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер Аңаа аажок ажынып-хорадап, хөй-ле айтырыглар салып, ⁵⁴ Ооң аксындан үнген сөстөр дозуп шаг болганнар.

Ийи арынның чорукка удур сагындырыг

12 Ол аразында хөй муң чон чыгып келгеш, үңмерлежип, бот-боттарын иткилежип турган. Иисус баштай Бодунуң өөреникчилеринге чугаалап эгелээн: «Фарисей ажыткыдан азы ийи арынның чоруктан кичээнип чоруңар. ² Көстү бербес хире чажыт чүү-даа чок база илерей бербес хире бүдүү чүү-даа чок. ³ Ындыг болганда, силерниң караңгыда чугаалаан чүвеңер хүн чырыында дыңналы бээр, а чажыт өрээлге сымыранган чүвеңер бажың кырындан шупту улуска чарлаттына бээр».

Кижилерден кортпаңар (Мф. 10:17-20, 28-33)

⁴ «Мээң өңүктөрүм, силерге чугаалап тур мен: кижилерден кортпаңар, олар чүгле мага-ботту өлүрүп каар, оон ыңай силерге чүнү-даа кылып шыдавас. ⁵ Кымдан коргар уjurлууңарны силерге чугаалаайн: силерни өлүргөш, оон тамыже киир октаптар эрге-чагыргалыг Бургандан коргуп

чоруңар. Ийе, Оон коргар уjurлууңарны силерге чугаалап тур мен.

⁶ Беш бора-хөкпешти ийи чes чоос-биле садып албас ийикпе? Ынчалза-даа оларның чаңгызын-даа Бурган утпаан болдур ийин. ⁷ А Бурган силерниң бажыңарда дүктөрүм безин санап каан деп билип алыңар. Ынчангаш кортпаңар, силер эңдерик хөй бора-хөкпештерден үнелиг силер.

⁸ Силерге чугаалап тур мен: Мени улус мурнунга ажыы-биле хүлээп көөр кижини Кижини амытан Оглу Бурганның төлээлериниң мурнунга база ажыы-биле хүлээп көөр. ⁹ А Менден улус мурнунга ойталаар кижиден Мен база Бурганның төлээлериниң мурнунга ойталаар мен. ¹⁰ Кижини амытан Оглунга удур сөс сөглээн кижини бүрүзү өршээл алып, а Ыдыктыг Сүлдени бак сөглээр кижиге өршээл турбас.

¹¹ Силерни синагогаларже, чагырыкчылар болгаш эрге-чагырга ээлээн кижилер мурнунче эккелзе, чүнү чугаалаарыл база канчаар камгаланырыл деп сагыш човаваңар. ¹² Ыдыктыг Сүлдө ол өйде чүнү чугаалаарын силерге өөредип каар».

Эт-хөреңги дугайында сагыш човаашкын (Мф. 6:19-21, 25-34)

¹³ Чон аразындан бир кижини Иисуска: «Башкы! Салгап алган өнчүвүстү мээң-биле үлежир кылдыр акымга чугаалап көрүңерем» – дээн.

¹⁴ А Ол демги кижиден: «Өңүк, силерни шиидер азы өнчүңер үлээр эргени Меңээ кым берген чүвөл?» – деп айтырган. ¹⁵ Ооң соонда улуска мынча дээн: «Көрдүңер бе, алыккак-чиксек чоруктан кичээнип чоруңар, кижиниң амыдыралы ооң эт-хөреңгизиниң элбээнден хамаарышпас болгай».

¹⁶ Оон Иисус оларга угаадыгыг чугаа чугаалап берген: «Бир бай кижиниң шөлүңге чаагай дүжүт үнген. ¹⁷ Ол ынчан иштинде бүдүү боданган: „Канчаар кижини боор мен? Дүжүдүм шыгжаар черим чок болгай“. ¹⁸ Оон шиитпирлеп ап-тыр: „Мынчаар кылыптайн адырам: бодумнуң бар-ла аңмаарларымны бускаш, чаа, алгыг аңмаарлардан тудуп алгаш, ынаар бүгү тараамны база эт-хөреңгимни чыып алайын. ¹⁹ Ынчангаш бодумга мынча дээн: ‘Сенде хөй чылдарда үзүп-төтпес эңдерик эртине-байлак шыгжаттыңан-дыр – чыргап-таала, ижип-чи база хөглө’».

²⁰ Ынчалза-даа Бурган аңаа мынча дээн: „Сээдеңмей! Бо дүне-ле амы-тыныңны сенден алгаш баар-дыр; чыып-шыгжап алган ол чүвең кымга дуза чедирерил? “ ²¹ Эртине-байлакты бодунга чыып ап чоруур, а Бурганның мурнунга ёзулуг байлакшыл чок кижини ындыг салымга таваржыр».

²² А өөреникчилеринге Иисус мынча дээн: «Ынчангаш Мен силерге чугаалап тур мен:

амыдыраар дизе, чүнү чиирил деп; мага-бодуңарга-даа чүнү кедерил деп сагыш чооваңар .²³ Амыдырал чүгле аъш-чемден хамаарышпас, а мага-боттуң чаагай чоруу чүгле хептен хамаарышпас. ²⁴ Каарганнарже көрүп көрүңер даан: олар тараа-даа тарывас, дүжүт-даа ажаавастыр, оларда аңмаарлар-даа, тараа урар черлер-даа чок-тур, ындыг-даа болза, Бурган оларны ашкарып-чемгерип турар-дыр. А силер куштардан оранчок үнелиг болгай силер . ²⁵ Силерниң араңардан кайыңар ол бүгү дээш сагыш човааш, назынын оода-ла бир шак хире узадып шыдааныл? ²⁶ Бир-тэя ол-даа хирени кылып шыдавас болзуңарза, арткан хамык чүве дугайында сагыш човаан херээңер чүл?

²⁷ Лилия чечектерниң канчаар өзерин бодап көрүңер даан: ажилдавас, аргыттынмас ышкажыктар, ынчалза-даа Соломон хаан безин бодунуң бүгү өндүр-чаагайы-биле ол чечектерниң оода кайы-бирээзи дег кеттиниң көрбээнин силерге чугаалап тур мен. ²⁸ Шөлде бөгүн бар, а даарта суугуже киир октаттына бээр оът-сигенни безин Бурган ынчаар хепкерип турар болганда, а силерни кайы хире хепкерер деп бодаар силер, биче бүзүрелдиглер!

²⁹ Ынчангаш силер: „Чүнү чиир азы чүнү ижер улус боор бис?“ – деп сагыш чооваңар, ол дээш ажаанзыраваңар. ³⁰ Бо делегейниң улузу ол бүгү дээш хөлзеп чоруур. А Дээрде Адаңар ол бүгү силерге херек дээрзин билир. ³¹ Ынчангаш силер Ооң Чагыргазынга башкартырын кызыңар, а Ол силерге бо бүгүнү бээр .

³² Кортпайн көр, бичежек кодан-сүрүүм! Силерниң Адаңар Чагырганы силерге бээрин күзеп турар болгай . ³³ Эт-хөреңгиңерни саткылапкаш, ядыыларга үлеп бериптиңер . Боттарыңарга эргижиреп-элевет барба-савалардан кылып алыңар, эвээжеп төнмес эртине-байлакты дээрлерге чыып алыңар ; аңаа олче оор-даа чоокшулавас, үзүт-ховаган-даа ону үгдередип чивес. ³⁴ Чүге дээрге силерниң эртине-байлааңар кайда болдур, чүректериңер база ында болур».

Кезээде белен удувас чалча (Мф. 24:45-51)

³⁵ «Кезээде белен болуңар: кеткен хевиңер куржанып алгаш олуруңар, колдуда чырыткыңар хып турар болзун. ³⁶ Боттарының дээргизи куда доюндан келгеш, эжик соктаарга, дораан ажыдып бээр дээш, ооң чанып кээрин манап оран чалчаларга дөмей болуңар . ³⁷ Дээргизи чедип кээрге, бут кырында одуг манап турар чалчалар амыр-чыргалдыг. Силерге алыс шынын чугаалап тур мен: ол дээрги чалчаның хевин кеткеш, оларны столга олуртуп алгаш, боду оларга бараан болур. ³⁸ Дээргизи дүн ортузунда азы оон-даа орай өйдө чедип келгеш, оларның одуг-сергек олураарын көрүп каар чалчалар амыр-чыргалдыг. ³⁹ Мону база

билип алыңар: бажың ээзи каш шакта оор кээрин билир турган болза, бодунуң бажыңын оорлаттырбас ийик . ⁴⁰ Силер база белен болуңар, чүге дээрге «Кижиге амытан Оглу силерниң манаваан шагыңарда чедип кээр».

⁴¹ Пётр ынчан: «Дээрги! Бо угаадыглыг чугааны чүгле биске чугаалап тур силер бе азы шупту улуска бе?» – деп айтырган.

⁴² Дээрги Иисус мынча дээн: «Шынчы болгаш сарыылдыг ажил-херек эргелекчизи кандыг болурул? Бажың ээзи чалчаларының бирээзин өскелериниң бажыңга салгаш, оларга аъш-чемни чогуур үезинде үлээр кылдыр томуйлап каан дижик. ⁴³ Ээзи чедип келгеш, ооң ынчалдыр кылып турарын көрүп каар болза, ол эргелекчи амыр-чыргалдыг . ⁴⁴ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: ээзи ону бүгү ээлээн чүвезиниң бажыңга олуртуп каар. ⁴⁵ А бир эвес ол эргелекчи чалча бодунга боду: „Мээң дээргим ам дораан келбес-ле болгай“ – дээш , өске эр, херээжен чалчаларны эттеп-соп, ижип-чип, эзиртир арагалап эгелээн дижик. ⁴⁶ Ындыг чалчаның ээзи ооң манавааны хүнде база бодавааны шакта чедип келгеш, ону чула кезеткеш, бүзүрел чок өске улус-биле дөмей аажылаар.

⁴⁷ Дээргизиниң күзел-соруун билир хирезинде-ле, белен эвес болган азы дээргизиниң аңаа чугаалап каанын ёзугаар кылбайн барган чалча сълба шаптырар. ⁴⁸ А ээзиниң күзел-соруун билбейн, кеземчеге чүүлдежир үүлгедиг кылган чалча эвээш кеземче алыр . Кымга хөйүнү берген болдур, оон хөйүнү айтырар база кымга хөйүнү бүзүрөп дааскан болдур, ооң харыысалгазы улуг болур».

Христос – аңгылажышкынның чылдагааны (Мф. 10:34-36)

⁴⁹ «Мен черге от кыпсыр дээш чедип келдим, ол оттуң шагда-ла өөскүй бээрин күзээрим аттыг!

⁵⁰ Сугга суктурган кижиге дег, хилинчээмге суктурар ужурлуг мен , ооң боттанырын манааш, Мээң халаазырап турарымны кандыг дээр!

⁵¹ Силер Мени черге амыр-тайбың бээр дээш келген деп бодадыңар бе? Чок! Харын аңгылажышкын бээр дээш чедип келдим . ⁵² Моон соңгаар беш кижилиг өг-бүлө аңгыланчы бээр: үжү ийизинге удур база ийизи үжүнге удур апаар. ⁵³ Адазы оглунга удур болгаш оглу адазынга удур ; иези уруунга удур болгаш уруу иезинге удур ; кунчуу кеннинге удур болгаш кенни кунчуунга удур апаар» .

Үениң демдээ (Мф. 5:25-26; 16:2-3)

⁵⁴ Иисус чонга мынча деп турган: «Барыын чүктен кара булуттуң көдүрлүп кел чыдарын көргөш, силер ол дораан: „Чаъс чаар-дыр“ – дээринерге, удавайн чаъс чаай бээр ийик чоп. ⁵⁵ Мурнуу чүктен хат

хадып келгенин эскергеш, силер: „Изиир-дир“ – дээриңерге, ылап ындыг болур ийик чоп. ⁵⁶ Ийи арынныглар! Чер биле дээрже көргеш, агаарның кандызын билип каар хиреңерде, бо үениң кандызын канчап билип шыдавас силер? ⁵⁷ Шын кайдазын чүге боттарыңар шиитпирлей албас силер?

⁵⁸ Сээң-биле чаргылдажып, сени буруудаткан кижини-биле шииткел черинче бар чыткаш, орук ара ооң-биле эптежип аарын оралдаш, оон башка ол сени шииткекчиге эккээр, а шииткекчи херектеннер таңнылынга хүлээдип бээр, а ол кара-бажыңче киир октаптар. ⁵⁹ Сеңээ чугаалап тур мен: сөөлгү үүрмек чоозуңну кактап тургаш, өреңни төлеп бербээн шааңда, оон үнүп шыдавас сен».

Өлбес дээш, бачыдыңар минниңер

13 Ол өйде аңаа турган чамдык улус Иисуска чедип келгеш, Бурганга өргүл кылып тура, Пилат чагырыкчыга өлүртүп каан Галилея чурттуглар дугайында Аңаа чугаалаан чүве-дир. ² Иисус мынча деп харыылаан: «Ынчаар когараанын бодаарга, ол Галилея чурттуглар арткан бүгү галилейжилерден бачыттыг турган деп бодадыңар бе? ³ Силерге чугаалап тур мен: чок! Ынчалза-даа бачыдыңар миннип, Бурганче ээлбес болзуңарза, шуптуңар база ынчалдыр өлүр силер. ⁴ Азы Силоамның суургазы кырынче кээп уजारга, өлүр бастырып каан он сес кижини база Иерусалимниң арткан бүгү чурттакчыларындан улуг буруулуг болган деп бодадыңар бе? ⁵ Силерге чугаалап тур мен: чок! Ынчалза-даа бачыдыңар миннип, Бурганче ээлбес болзуңарза, шуптуңар база ынчалдыр өлүр силер».

Чимизи чок фи́га ыяжының дугайында угаадыглыг чугаа

⁶ Оон Иисус мындыг угаадыглыг чугаа чугаалаан: «Бир кижиниң шөлүңге фи́га ыяжы өзүп үнүп турган. Оон ол ыяжының чимизин чыып аары-биле чеде бээрге, чүү-даа үнмээн болган. ⁷ Ол ынчан чимистиг үнүштер ажаакчызынга мынча дээн: „Көрөм, мен бо фи́га ыяжының чимизин чыып аары-биле үш чыл улай келгеш, куруг болдум; ам ону кезип каавыт! Хей-ле чер ээлеп турган херээ чүл ооң?“

⁸ Ынчалза-даа демгизи аңаа мынча дээн: „Дээрги! Ону ам-даа бир чылда арттырып каап көрүңерем. Мен ооң черин үлдүрерткеш, чемишчидер мен. ⁹ Келир чылын чимизин берип эгелээр чадавас, а бербес болза, ону кезип кааптыңар“».

Херээженни амыр-дыш хүнүнде экирткени

¹⁰ Иисус амыр-дыш хүнүнде синагогаларның бирээзинге суртаал кылып турган. ¹¹ Аңаа аарыынга алыскаш, бүшкүгүр апарган херээжен кижини турган. Ол херээженни аарыыр кылып каан бук он сес чыл дургузунда хөндүрлүр арга бербээн чүве-дир. ¹² Иисус ону көрүп кааш, кый депкеш: «Херээжен, бодуңнуң аарыыңдан адырылган-дыр сен» – дээн. ¹³ Оон Ол холдарын аңаа дегзиптерге, херээжен доп-дораан хөндүрлү бергеш, Бурганны алдаржыдып эгелээн.

¹⁴ Синагога даргазы ынчан Иисустуң амыр-дыш хүнүнде кижини экирткенинге хорадап, чонга: «Ажылдазын дээн алды хүн бар-дыр, эмненири-биле амыр-дыш хүнүнде эвес, а ол хүннерде кээп туруңар» – дээн.

¹⁵ Дээрги Иисус аңаа мынча деп харыылаан: «Ийи арынныглар! Силерниң кайыңар-даа бодунуң шарызын азы элчигенин амыр-дыш хүнүнде кажаада турар черинден чежип алгаш, суггарары-биле чедип аппаратас ийик бе? ¹⁶ Ынчаарга эрликтин мырыңай он сес чыл дургузунда хүлүп келгени Авраамның бо уруун амыр-дыш хүнүнде ол хүлүг-бегинден хоставас турган бе?»

¹⁷ Иисус ону чугаалаан соонда, Аңаа удурланып турган улус шуптузу ыядып-човай берген, а бүгү чон Иисустуң кылып турганы кайгамчык ажил-херээ дээш өөрүп турган.

Горчица үрезини болгаш ажыткы дугайында угаадыглыг чугаалар (Мф. 13:31-33; Мк. 4:30-32)

¹⁸ Оон Иисус мынча дээн: «Бурганның Чагыргазы чүге дөмейил база Ону чүнүң-биле дөмейлей көөр мен? ¹⁹ Ол бир кижиниң сесерлиинге тарып алганы хензиг горчица үрезининге дөмей-дир, ол үрезин өзүп келгеш, улуг ыяш дег апаарга, дээрниң куштары безин ооң будуктарынга уя тудуп алганнар».

²⁰ Оон улаштыр мынча дээн: «Бурганның Чагыргазын чүнүң-биле дөмейлей көрейин? ²¹ Херээжен кижиниң дыка хөй далганга холааш, бүгү далган хөй бергигеже чедир булгап турары ажыткыга Ол дөмей-дир».

Тар эжик-хаалга (Мф. 7:13-14, 21-23)

²² Иисус хоорайлар, суурлар таварты, орук ара чонну өөретпишаан, Иерусалимче шиглей чоруп олурган. ²³ Бир-ле кижини Оон: «Дээрги, камгалал алыр кижилер чүгле каш санныг бе?» – деп айтырган.

²⁴ Иисус мынча деп харыылаан: «Бурганның Чагыргазынче тар эжик дамчыштыр эрте бээрин кызыдыңар, чүге дээрге хөй кижини ынаар кирерин

оралдажыр, ынчалза-даа шыдавас дээрзин силерге чугаалап тур мен. ²⁵ Бажың Ээзи бир-ле туруп келгеш, эжиин хаап аарга, силер даштыгаа туруп калгаш, эжик соктап: „Дээрги, биске ажыдып көрүңерем!“ – деп чанныр силер .

А Ол мынча деп харыылаар: „Мен силерни-даа, кайыын келгениңерни-даа билбес мен“.

²⁶ Ынчан: „Бис Силер-биле кады ижип-чип турдувус чоп, Силер кудумчуларывыска бисти өөредип турдуңар чоп“ – дээр силер.

²⁷ А Ол мынча деп харыылаар: „Мен силерни-даа, кайыын келгениңерни-даа билбес мен, бузуттук характер үлгедикчилери, дөгереңер Менден ырап чоруңар!“

²⁸ Авраам, Исаак болгаш Иаковтуң база бүгү медээчилерниң Бурганның Чагыргазында турарын, а силерни Оон үндүр ойладып турарын көрүп каар силер. Ынчан ыглап-сыктап, джиңер кыжырадыр силер . ²⁹ Чөөн болгаш барыын чүктен, соңгу болгаш мурнуу чүктен улус чедип келгеш, Бурганның Чагыргазына дойга олурар олуттарын ээлеп алыр . ³⁰ Ынчаарга амгы амыдыралда сөөлгүлөр аңаа баштайгылары апаар, а ам баштайгылар – сөөлгүлери апаар» .

Иисустуң Иерусалим дээш кажыдалы (Мф. 23:37-39)

³¹ Ол өйдө Иисуска элээн каш ·фарисей чедип келгеш: «Бо черге турбайн, өске-бир черже чоруй барыңар, чүге дээрге Ирод Силерни өлүрер деп тур!» – дээннер.

³² Ол мынча деп харыылаан: «Баргаш, ол хоралыг дилгиге Менден мындыг сөс чедириңер: „Мен бөгүн болгаш даарта буктарны үндүр сывырар база улусту экиртир мен, а үшкү хүнде ажил-херээмни төндүрер мен“ . ³³ Ындыг-даа болза, Мен бөгүн, даарта болгаш соңгузу хүн оруум уламчылаар ужурлуг мен, чүге дээрге Бурганның медээчизи Иерусалимниң даштынга өлүр деп чүве турбас ужурлуг!

³⁴ О, Иерусалим, Иерусалим! Бурганның медээчилерин өлүрүп турар, сенче чорутканнарны даш-биле соккулап каар хоорай! Куштуң чаш төлдерин чалгынының адаанга чыып аары дег , Мен чеже катап Иерусалимниң чурттакчыларын чыып аарын күзедим, ынчалза-даа силер ону күзеведиңер! ³⁵ Ол-дур эвеспе, силерниң өргээңер ээн кагдынган-дыр. „Дээрги-Чаяакчының өмүнээзинден кел чыдар Кижиге алгадып-йөрээтсин!“ – деп чугаалай бээриңер үе-шаг келбээн шаанда, Мени ам көрбезиңерни силерге чугаалап тур мен».

Иисус фарисейниң бажыңында

14 Бир-ле катап ·амыр-дыш хүнүнде Иисус бир дарга ·фарисейниң бажыңына чемненер дээш чедип келген. Фарисейлер Иисустуң чүңү кылырын кичээнгейлиг хайгаарап турганнар .

² Ооң мурнунга суг ыжыындан хаваңнап аараан кижиге олурган. ³ Иисус ынчан фарисейлер болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчыларындан мынча деп айтырган: «Амыр-дыш хүнүнде улус экиртирин ыдыктыг хоойлу чөпшээрээр бе?»

⁴ Олар ыытташпаан.

Иисус ынчан демги кижиге холун дээскеш, экиртип кааш, бажыңынче чорудупкан. ⁵ Оон оларга мынча дээн: «Силерниң бирээңерниң оглу азы шарызы-даа амыр-дыш хүнүнде кудукче кире берген болза, таанда-ла ол-ла дораан баргаш, ушта тыртып албас силер бе?»

⁶ Олар аңаа удур чугаалаптар чүве тыппааннар.

Аалчыларга болгаш бажың ээзинге угаадыг

⁷ Чалаткан аалчыларның чамдыызы стол артынга эң хүндүлүг олуттарны шилип ап турарын эскерип кааш , Иисус оларга угаадыгыг чугаа чугаалаан:

⁸ «Куда доюнче сени чалаар болза, эң хүндүлүг олут ээлеве, сенден-даа алдар-хүндүлүг кым-бир кижиге база чалаткан туруп болур болгай . ⁹ Ынчан сени болгаш ол кижини чалаан ээ кижиге сеңээ чедип келгеш: „Бо кижиге олудуң чайлап бер“ – дээр болгай. Сен кочу-шоотка кирип, бажың ээзинден эң ырак олут ээлээр апаар сен. ¹⁰ Сени дойже чалаар болза, аңаа чеде бергеш, дөрдөн эң ырак олутту ээлеп ал, ынчан сени чалаан ээ кижиге сеңээ келгеш: „Өңнүк, оон чоок черже олуруп ал“ – дээрге, бүгү чалаткан аалчылар мурнунга алдар-хүндүң улгады бээр. ¹¹ Бодун өрү көрдүнер кижиге бүрүзү дора көрдүрер, а бодун дора көргөн кижиге бүрүзү өрү көдүртүр».

¹² Оон Иисус Ону чалаан бажың ээзинге мынча дээн: «Дүштеки азы кежээки дойлаашкынче улус чалап тура, харыы чалаашкын кылып, сеңээ орнун тургузуп берип шыдаар эш-өөрүңү, акы-дуңмаңы, төрелдериңни азы бай кожоларыңны чалаары-биле кызыгаарланма. ¹³ А аалчылар чалап тура, ядыылар, бертик-бежелдер, аскак-бүскектер болгаш согурларны чала. ¹⁴ Ынчан амыр-чыргалдыг болур сен: оларның сеңээ харыы тудуп, өөрүп четтиргенин илередир харыы чок, ынчангаш чөптүг-шынныг кижилер катап дирлир өйдө Бурган сени шаңнаар».

Улуг дой дугайында угаадыгыг чугаа (Мф. 22:1-10)

¹⁵ Ону дыңнап кааш, Иисус-биле кады хөлестеп чытканнарның бирээзи Аңаа: «Бурганның Чагыргазына аштанып-чемненер кижиге амыр-чыргалдыг-дыр!» – дээн.

¹⁶ Иисус аңаа мынча деп харыылаан: «Бир кижиге улуг дой кылгаш, дыка хөй аалчы чалаан.

¹⁷ Дойлаар үе кээрге, ол чалатканнарже бодунуң чалчазын: „Чедип келиңер, хамык чүве шагда-ла белен“ деп сөгледири-биле чорудупкан. ¹⁸ Ынчалза-

даа шупту чалаткан улус бир аай ойталап эгелээн. Биргизи мынча дээн: „Мен шөлде чер садып алдым, ону барып көөрү меңээ чугула апарды, буруудатпайн көрөм“. ¹⁹ Өскези мынча дээн: „Мен беш эжеш шары садып алгаш, оларны шенеп көөрү-биле чоруптум, буруудатпайн көрөм“.

²⁰ Үшкүзү мынча дээн: „Мен мырыңай чаа өгленип алдым, ынчангаш кээп шыдавас-тыр мен“.

²¹ Чалча ээп келгеш, ээзинге шупту чүвени чугаалаан. Бажың ээзи ынчан ажына бергеш, чалчазыңга мынчаар дужааган: „Хоорайның хамык улуг-биче кудумчуларын шалыпкын эргий кезээш, бүгү-ле ядыы, бертик-бежел, согур болгаш аскак-бүскөк улусту бээр эдертип эккел“.

²² Чалчазы оон: „Силерниң дужаалыңарны күүсеттим, ынчалза-даа хос олуттар ам-даа бар-дыр“ – деп чугаалаан.

²³ Дээрги чалчазыңга мынча дээн: „Орук-кокпаларны эргий кезээш, мээң бажыңымны аалчылар дола бээр кылдыр, бүгү-ле душкан улузуңу албадал-биле бээр эккел. ²⁴ Сеңгээ чугаалап тур мен: баштай чалааным улустуң кайызы-даа ам мээң доюмга келбес“».

Иисустуң өөреникчизи болуру

(Мф. 10:37-38)

²⁵ Иисус-биле кады мөөң чон чоруп олурган. Ол чонче эргилип келгеш, мынча дээн: ²⁶ «Мени эдерип чоруур дээн, ынчалза-даа ада-иезинге, кадайыңга, ажы-төлүңге, ха-дуңмазыңга болгаш харын-даа бодунуң амы-тыныңга ынаа Меңээ ынаандан артык кижиге бар болза, ол Мээң өөреникчим болуп шыдавас. ²⁷ Бодунуң -белдир-ыяжын чүктеп чорбас база Мени эдерип чорбас кижиге Мээң өөреникчим болуп шыдавас.

²⁸ Силерниң араңардан бир-ле кижиге таңныыл суургазы тудуп аар дээн дижит. Ол баштай олуруп алгаш, тудугну төндүреринге акша-хөреңгизин четчирин билип алыр дээш, бүгү чарыгдалдарын санапас чүве бе? ²⁹ Оон башка, ол кижиге суурганың таваан салып алгаш, төндүр тудуп шыдавайн барза, ындызын көргөн бүгү улус: ³⁰ „Бо кижиге тудугну эгелеп кааш, төндүрер харыы чок болду“ – дижит, ону шоодар болгай.

³¹ Азы бир хаан өске хаанга удур дайылдажып үнер дээн дижит. Ол баштай олуруп алгаш, олче 20 000 шериглиг кел чыдар удурланыкчызыңга удур 10 000 шериглиг чаалажып шыдаар-шыдавазын боданмас чүве бе? ³² Бир эвес ооң чаалажыр харыы чок болза, удурланыкчызы ам-даа ырак чорда, тайбың керээзиниң негелделерин билип аары-биле, элчилерин олче чорудар болгай. ³³ Силер база боттарыңарда бар бүгү чүведен шак ынчалдыр ойталаваан болзуңарза, Мээң өөреникчилерим болуп шыдапас силер.

³⁴ Дус – эки бүдүмел, ынчалза-даа ол ажыг эвес апарза, ооң дуссуун чүнүң-биле дедир эгидерил?

³⁵ Ол дус черге чемишчидилге кылдыр безин

ажыглаттынмас болгай, ону чүгле үндүр октаары артар. Дыңнаар кулаа бар кижиге дыңназын! »

Читкен хой дугайында

угаадыглыг чугаа

(Мф. 18:12-14)

15 Бир-ле катап бүгү үндүрүг хавырыкчылары болгаш бачыттыг кижилер Иисусту дыңнаар дээш чыгып келген. ² А фарисейлер болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары: «Ол бачыттыг кижилер-биле харылзажып, оларны-биле кады чөмөннип олурар-дыр» – деп химиренчип турганнар.

³ Ынчаарга Иисус оларга угаадыглыг чугаа чугаалап берген: ⁴ «Силерниң араңарга чүс хойлук кижиге тургаш, оларны бирээзин чидирипкен дижит. Ол тозан тозун ээн одарга арттырып кааш, чиде бергенин тып алгыжеге чедир, ону дилеп чоруппас бе? ⁵ А тып алгаш, ону экинче өөрүшкү-маңнайлыг салып алыр. ⁶ Оон бажыңынче апаргаш, эш-өөрү болгаш кожоларын кый деп алгаш, оларга: „Өөрүшкүмнү үлежиңер, мен читкен хойумну тып алдым!“ – дээр. ⁷ Силерге чугаалап тур мен: дээрлерге шак-ла ынчаар, амыдыралын өскертири албан эвес „Миннир ужурлук бачыдым чок“ дээр тозан тос кижиге бодаарга, бачыдын миннип, Бурганче ээлген чаңгыс-ла бачыттыг кижиге дээш, өөрүшкү улуг болур».

Читкен чоос дугайында

угаадыглыг чугаа

⁸ «Азы кандыг-бир херээжен он мөңгүн чоостуг тургаш, оларны бирээзин чидирипкен дижит. Ол чырыткызын кыпсып албас бе база, ол чоозун тып алгыжеге чедир, бажың иштин бир кылдыр ширбип, хынамчалыг дилей бербес бе? ⁹ А тып алгаш, эш-өөрү болгаш кожоларын кый деп алгаш, оларга: „Өөрүшкүмнү үлежиңер, мен чидирипкен чоозумну тып алдым“ – дээр. ¹⁰ Силерге чугаалап тур мен: дээрлерге шак-ла ынчаар, бачыдын миннип, Бурганче ээлген чаңгыс-ла бачыттыг кижиге дээш, Бурганның төлээлери өөрүүр».

Будалып-читкен оол

дугайында угаадыглыг чугаа

¹¹ Оон Иисус мынча дээн: «Ийи оолдуг бир кижиге чораан чүве-дир. ¹² Биче оглу ачазыңга мынча дээн: „Ачай! Эт-хөреңгивистиң меңээ онаажыр кезээн үзүп берип көр“. Ынчаарга ачазы эт-хөреңгизин оолдарының аразыңга үлеп берген. ¹³ Үр болбаанда, биче оглу үлүүн дөгөрезин садыпкаш, акшазың ап алгаш, ырак чуртче чорупкан. Ол аңаа будалып чурттааш, бодунуң бүгү акша-хөреңгизин төтчөглөп каапкан.

¹⁴ Ооң хамык өнчүзүндөн чүү-даа артпаанда, ол чуртка улуг аш эгелээн, оол аштап-түрөй берген.

¹⁵ Оол барып, демги черниң чурттакчыларының

бирээзинге хөлезиленип туруп алган, а ол кижиге аңаа бодунуң шөлүндө хаваннарын кадартып каан. ¹⁶ Демги оол аштаанындан хаван чеми-биле-даа хырнын долдурарыңга белен турган, ынчалза-даа ону безин кым-даа аңаа бербес бооп-тур.

¹⁷ Угаан кире бергеш, ол мынча дээн: „Мээң ачам чеже хире хөлезилеттинген чалчалыг ийик, олар шупту хырын быжыы-биле чемненип турар болгай, а мен мында аштап өлүр четтим-не! ¹⁸ Ачамга чеде бергеш, аңаа мынча дэйн: ‘Ачай! Мен дээрде Бурганга-даа, силерге-даа удур бачыт үүлгеттим . ¹⁹ Мен ам силерниң оглуңар деп ададырыңга төлөп чок болу бердим, оода-ла чалчаларыңар бирээзи кылдыр мени хүлээп ап көрүңерем”.

²⁰ Оон ачазынче чорупкан. Оглу чоокшулап келбээнде-ле, ачазы ону көрүп кааш, кээргей берип-тир. Ачазы оглунга маңнап чеде бергеш, ону кужактааш, ошкап эгелээн. ²¹ Оглу аңаа мынча дээн: „Ачай! Мен дээрде Бурганга-даа, силерге-даа удур бачыт үүлгеттим. Мен ам силерниң оглуңар деп ададырыңга төлөп чок болу бердим”.

²² А ачазы бодунуң чалчаларыңга мынча дээн: „Эки дээн хепти саадал чокка эккелгеш, ону хепкерип калыңар , ооң холунга билзектен, а будунга идиктен кедириңер. ²³ Семиртир азырап каан молдургадан эккелгеш, соп бериңер: ам дой кылып, хөглээр бис. ²⁴ Чүге дээрге мээң бо оглум өлүг тургаш, ам дирлип келген-дир , чидип чорааш, ам тыптып келген-дир”. Ынчангаш олар байырлап-дойлап эгелээн.

²⁵ Улуг оглу ол өйде шөлге турган, оон чанып кел чыда, бажыңыңга чоокшулап келгеш, ыр-шоор биле танцы-самның шимээнин дыңнап каан. ²⁶ Ол чалчаларның бирээзин кый деп алгаш: „Бо чүү болуп турар чүвөл?” – деп айтырган.

²⁷ Демгизи аңаа: „Сээң дуңмаң чанып кээрге, ачаң семиртир азырап каан молдурга соп берди, чүге дээрге оглу дириг-менди эеп келген-дир” – деп харыылаан.

²⁸ Акызы хорадай бергеш, бажыңче кирбес-тир деп бодап алган. Ачазы үнүп келгеш: „Кирип көрөм” – деп дилей берген.

²⁹ Ынчалза-даа ол ачазыңга мынча деп харыылаан: „Көр даан, ачай, мен силерге мынча чыл дургузунда чалчаңар дег бараан болуп, чугаалаан сөзүңерниң аайындан эртпейн келдим, ынчалза-даа силер меңээ, эш-өөрү-биле кады хөглөп-байырлазын дээш, кажанда-даа өскүс анай безин берип көргөн эвес силер. ³⁰ А силерниң бо оглуңар самыын-садар херээженнер-биле будалып, эт-хөреңгиңерни төтчөглөп каапкаш чедип кээрге , силер аңаа семиртир азырап каан молдурга соп бердиңер!”

³¹ Ачазы ынчан аңаа мынча дээн: „Оглум! Сен үргүлчү-ле мээң-биле кады сен, менде бар бүгү чүве сээңи болгай. ³² Сээң бо дуңмаңның өлүг тургаш, ам дирлип келгени дээш база чидип

чорааш, ам тыптып келгени дээш өөрүп-хөглевейн, чүү дээш өөрүп-хөглээр бис?!”

Бай-байлакка хамаарылга кандыг боору

16 А Бодунуң өөреникчилеринге Иисус мынча дээн: «Бир бай кижиниң ажил-агый эргелекчизи ээзиниң эт-хөреңгизин самчыгдап турар деп сойгалаткан чүве-дир. ² Ээзи эргелекчини кыйгырткаш, аңаа: „Сээң дугайыңда чүнү дыңнап турарым ол? Бодунуң башкарылган дугайыңда меңээ харыыдан тут, моон соңгаар бо албан-дужаалга артып каап шыдавас-тыр сен” – дээн.

³ Эргелекчи ынчан мынча деп боданган: „Мен ам чүнү канчаайн? Ээм мени ажылымдан халаар деп барды. Чер казыптар хире күш-шыдалым бар эвес, улустан хайырлал дилээр дээрге, ыядынчыг-дыр. ⁴ А, ындыг эвес, мени бо ажилдан үндүрүптерге, улус мени бажыңарыңга хүлээп алыр кылдыр чүнү кылыр ужурлуумну ам-на билип кааптым!”

⁵ Ол бодунуң дээргизинге өрелиг бүгү улусту кыйгыртып алгаш, биргизинден айтырган: „Мээң ээмге өрең чежел?”

⁶ Демгизи: „Чүс доскаар үс” – деп харыылаан. Эргелекчи аңаа: „Хол үжүүң алгаш, олургаш, бежен кылдыр дүрген эде бижи” – дээн. ⁷ Оон өскезинден айтырган: „А сээң өрең чежел?”

Оозу: „Чүс шоодай кызыл-тас” – деп харыылаан. Эргелекчи аңаа: „Хол үжүүң алгаш, сезен деп бижи” – дээн.

⁸ Бузурукчу эргелекчини, ооң тывынгыр чоруу дээш, ээзи безин мактап каан. Ийет, бо делегейниң улузу ажил-херээн чогудар дээнде, чырыктың ажы-төлүндөн артык тывынгыр болдур ийин. ⁹ Силерге чугаалап тур мен: бо делегейге чыып алган эртин-байлааңар ажыглап, боттарыңарга эш-өөрдөн тып алыңар, ынчан бо делегейниң бүгү чүвези төнө бээрге, олар силерни мөңгө турар өргээлеринге хүлээп алыр.

¹⁰ Хензиг чүвеге шынчы кижиге улуунга база шынчы болур, а хензиг чүвеге шынчы эвес кижиге улуунга база шынчы эвес болур. ¹¹ Ынчангаш силерге бо делегейниң эртин-байлаан бүзүрөп болбас чүве болза, алыс шын эртин-байлакты кым силерге бүзүрээрил? ¹² Ол ышкаш силерге өскениң эт-хөреңгизин бүзүрөп болбас чүве болза, бодуңарныын кым силерге бүзүрээрил?

¹³ Кандыг-даа чалча ийи дээргиге хары угда бараан бооп шыдавас: чок-ла болза бирээзин көөр хөңнү чок, а өскезинге ынак боор азы бирээзинге кызып бараан болгаш, өскезин тоовас боор. Силер база Бурганга болгаш акша-мөңгүңге хары угда бараан болуп шыдавас силер» .

**Бурганның хоойлузу болгаш
Дээрниң Чагыргазы**
(Мф. 11:12-13)

¹⁴ Ол бүгүнү акша-мөңгүгө ынак фарисейлер база дыңнаан болгаш, Иисусту кочулап, каттыржып турганнар.

¹⁵ Ол фарисейлерге мынча дээн: «Силер боттарыңарны өске улус мурнунга чөптүг-шынныг кылдыр көргүзерин оралдажыр-дыр силер, ынчалза-даа Бурган чүректериңерни билир. Кижилерниң үнелиг деп санаар чүвези Бурганның мурнунга чүдек-бужар болур. ¹⁶ Ыдыктыг хоойлу болгаш медээчилерниң Бижилгелери Иоанның мурнунда-ла бар турган. Ынчаарга Иоанның чедип келген үезинден бээр, Бурганның Чагыргазының дугайында Буянныг Медээни суртаалдап эгелээн, а кижилер бүрүзү ол Чагыргаже кирер дээш, чүткүдүп турар-дыр. ¹⁷ Ындыг-даа болза, ыдыктыг хоойлунуң оода чаңгыс шыйыы күжүн чидирериниң орнунга, дээр биле черниң чок апаары белен!

¹⁸ Бодунуң кадайыңдан чарылгаш, өске кадай алган кижилер бүрүзү ашак-кадайның шынчы чоруун үрээни ол. А ол ышкаш бодунуң ашаандан чарылган херээженни кадайланьп алган кижилер база ашак-кадайның шынчы чоруун үрээни ол».

Бай кижилер болгаш Лазар

¹⁹ Иисус улаштыр чугаалаан: «Бир бай кижилер турган, ол каас-коя хеп кедип, хүннүң-не өөрүп-байырлап келген. ²⁰ А ооң хаалгазының баарыңга Лазар деп аттыг, бүгү боду оюлганнап кодурлаан ядыы кижилер чыдар турган. ²¹ Ол байның столундан кээп дүшкен аш-чем артынчызы-биле хырнын дүптээр дээш манап чыдар күжүр чүве-дир. Ыттар безин келгеш, ооң оюлганнаан балыгларын чылгап берип турганнар. ²² Ядыы кижилер өлүп каарга, дээрниң төлээлери ону дээрже – Авраамның чанында хүндүлүг черже алгаш барганнар. Бай кижилер база өлүп каарга, ону орнукшудуп кааннар.

²³ Тамыга баргаш, хилинчектенип чыда, ол бай кижилер карактарын өрү хере көрүпкеш, ынаар ыракта Авраамны болгаш ооң чанында олурар Лазарны көрүп каан. ²⁴ Бай кижилер ынчан: „Авраам, ачам, мени кээргеп, Лазарны бээр чорудуп көр. Ол салаазының бажын сугга өттүргеш, мээң дылымны шыгытсын. Чүгө дээрге мен бо чалбыыш-отка хилинчектенип, ат болдум“ – деп кыйгырган.

²⁵ Ынчаарга Авраам мынча деп харыылаан: „Оглукум, сен чуртталганда чүгле эки чүлдү-ле четтирип чорааныңны сактып келем, а Лазар чүгле багын четтирип келди чоп. Ам кээп, ол мында аргалалын алды, а сен хилинчек көрө бердиң.

²⁶ Оон аңгыда сээң-биле бистиң аравыста канчаар-даа аажок ханы оңгар чыдып турар-дыр, ынчангаш кандыг-бир кижилер моон сенче эртер-даа дээш, эртип шыдавас-тыр, ол ышкаш оон база кым-даа бээр эртип шыдавас-тыр“.

²⁷ Бай кижилер мынча дээн: „Ынчаарга Лазарны мээң төрөлдөрүмче чорударын сенден дилеп тур мен, ачам. ²⁸ Мен беш дуңмалыг кижилер болгай мен, оларның кайызы-даа маңаа кээп, мен ышкаш хилинчектенмезин дээш, Лазар оларны баш бурунгаар сагындырып кагзын“.

²⁹ Авраам аңаа: „Оларда Моисей база Бурганның өске-даа медээчилери бар болгай, оларны дыңнап чорзуннар“ – деп харыылаан.

³⁰ А бай кижилер мынча дээн: „Чок, Авраам ада, өлгөш, катап дирилген кижилерниң кайы-бирээзи оларга чеде бээр болза, олар ынчан бачыдын минни бээр ийик“.

³¹ Ынча дээрге, Авраам: „Бир эвес олар Моисейни база өске-даа медээчилерни дыңнаваз чүве болза, өлгөн кижилерниң кайы-бирээзи-даа катап дирилип келгеш, оларны бүзүрөтпес-тир ийин“ – деп харыылаан».

**Күткүлгелер, өршээл бээри,
бүзүрээри база
албан-хүлээлге дугайында**
(Мф. 18:6-7, 21-22)

17 А Бодунуң өөреникчилеринге Иисус мынча дээн: «Күткүлгелерниң кээри чайлаш чок, ынчалза-даа оларның кээриниң чылдагааны болган кижилер ат болур! ² Бо бичии улустуң кайы-бирээзин бачытче чыгапкан кижилер бар болза, ооң мойнунга дээрбе дажы баглааш, далайже киир октаптары безин ол кижилерге оон дээр салым болур ийик».

³ Кичээнгеилг болуңар! Бир эвес эжиң бачыт үүлгедипсе, ону чемелеп чугаала, а бир эвес бачыдын миннир болза, ону өршээ. ⁴ А бир эвес ол сеңээ удур хүнде чеди катап буруулуг херек үүлгеткеш, чеди катап дедир келгеш: „Буруулуг-дур мен“ – дээр болза, ону өршээ».

⁵ Дээрги Иисустуң элчиннери бир-ле катап Аңаа: «Бүзүреливисти өстүрүп көрүңер» – дээннер.

⁶ Дээрги мынча деп харыылаан: «Бир эвес силерде оода-ла горчица үрезини хире бүзүрөл бар болза, силер ынчан бо фиға ыяжынга: „Дазылыңдан тура тырттылгаш, бодуңну далайга солуй олуртувур“ – дээр болзуңарза, ол силерге чагыртыр ийик.

⁷ Силерниң бирээңер чер чарып азы хой кадарып хүнзээр чалчалыг дижики. Ол шөлдөн чанып кээрге, аңаа: „Дүрген кирем, олургаш, чемненип көрөм“ – деп чугаалавас болгай сен. ⁸ Оон байтыгай, мынча дээр болгай сен: „Меңээ чемден белетке, оон эде кеттингеш, ижип-чип олурумда, меңээ бараан бол, а ооң соонда бодуң ижип-чип боор сен“. ⁹ Айыткан айыңар-биле бараалгааны дээш, чалчаңарга ооң соонда өөрүп четтиргениң илеретпес-ле болгай сен. ¹⁰ Силер база шак ындыг болуңар, „кылыңар“ деп айыткан бүгү чүлдү кылып каапкаш: „Бис дээрге төлеп чок чалчалар-дыр бис, чүгле хүлээлгевис күүсеткенивис ол-дур“ – деп чугаалаңар».

**Экирий берген
кеш аарыглыг он киж**

¹¹ Иисус Иерусалимче углап, Самария биле Галилеяның аразында кызыгаарны дургаар чоруп олурган. ¹² Ол бир-ле суурже кирип кел чыдырда, Ону кеш аарыглыг он киж уткуп алган . Олар элээн ырадыр туруп алгаш , ¹³ ыыткыр үн-биле кый дей бергеннер: «Иисус, Хайырааты, бисти кээргеп көрүңер!»

¹⁴ Оларны көрүп кааш, Ол: «Баргаш, Бурганның бараалгакчыларынга көстүп калыңар » – дээн. Олар чорупкаш, орук ара арыгланып, экирий бергеннер.

¹⁵ Оларның бирээзи экирий бергенин көрүп кааш-ла, Иисусче эглип келгеш, ыыткыр үн-биле Бурганны алдаржыдып эгелээн. ¹⁶ Ол Иисустуң мурнунче кээп дүшкеш , Аңаа өөрүп четтиргенин илереткен. Ол болза ·Самария чурттуг киж болган .

¹⁷ Иисус мынча деп айтырган: «Арыгланган он киж турган эвес чүве бе? А арткан тозу кайыл?

¹⁸ Бо даштыкы кижиден аңгыда, оларның чаңгызы-даа Бурганны алдаржыдып, ээп келбээни ол бе?»

¹⁹ Оон демги кижиге: «Че, чорувут, бүзүрелиң сени экиртип-камгалап каан-дыр » – дээн.

**Бурганның Чагырказының
чедип кээри
(Мф. 24:23-28, 37-41)**

²⁰ Бир-ле катап ·фарисейлер Иисустан Бурганның Чагырказы кажан кээрин айтырарга , Ол мынча деп харыылаан: «Бурганның Чагырказы көскү кылдыр чедип келбес. ²¹ Кым-даа: „Ол мында-дыр“ азы: „Ол дуу ында-дыр“ – деп шыдавас, чүге дээрге Бурганның Чагырказы силерниң араңарда-дыр ».

²² Оон Ол Бодунуң өөреникчилеринге мынча дээн: «·Киж амытан Оглуңуң оода чаңгыс хүнүндаа болза аажок көрүксей бээриңер үе чедип кээр , ынчалза-даа көрүп шыдавас силер. ²³ Улус силерге:

„Ол мында-дыр“ азы „Дуу ында-дыр“ – дижир , ынчалза-даа ынаар барбаңар база сүрүп маңнаваңар. ²⁴ Чүге дээрге ·Киж амытан Оглу Бодунуң чедип кээр хүнүнде, кызаш кынгаш, дээрни бир кыдыындан өске кыдыынга чедир чайынналдыр чырыдыпкан чаңнык дег болур.

²⁵ Ынчалза-даа мурнунда Ол хөй хилинчекти көрүп эртер база бо салгалдың улузунга тооп көрдүрбес ужурлуг .

²⁶ Нойнуң үезинде ынчаар болуп турганы дег , ·Киж амытан Оглуңуң чедип кээр хүннеринде база-ла ындыг болур. ²⁷ Бажың-хемезинче Нойнуң кире бергени хүнге чедир улус-чон ижип-чип, кадай ап база ашакка барып келген болгай. Оон суг халавы хөме алгаш, оларның шуптузун чок кылып каан ийик чоп . ²⁸ Лоттуң үезинде база-ла шак ындыг болган. Кижилер ижип-чип, садыглап-даа, боттары-даа садыг кылып, тарып-олуртуп база тудуг кылып турганнар. ²⁹ Ынчалза-даа Лоттуң

Содом хоорайны каггаш үнүпкен хүнүнде дээрдэн оттуг күгүрдөн бүткен чаъс чаггаш, оларның шуптузун чок кылып каан ийик чоп .

³⁰ ·Киж амытан Оглу чедип кээрге, база шак ындыг болур. ³¹ Ол хүн боду бажыңының кырында турар, а эт-севи бажың иштинде чыдар киж оозун алыры-биле дүшпезин ; а шөлге чораан киж база ээп чанмазын. ³² Лоттуң кадайын сактып келиңер! ³³ Амы-тынын арттырып алыр дээш чүткээн киж – амы-тынындан чарлыр, а амы-тынындан чарылган киж – амы-тынын кадагалап алыр . ³⁴ Силерге чугаалап тур мен: ол дүне ийи киж кады удуп чыдырда, оларның бирээзин алгаш баар, а өскезин арттырып каар. ³⁵ Ийи херээжен кады тараа дээрбелеп турар болза, бирээзин алгаш баар, а өскезин арттырып каар» .

³⁷ Өөреникчилери Иисустан: «Ол каяа болурул, Дээрги?» – деп айтырганнар.

«Кайда сек барыл, аңаа сек чиир куштар чыгып кээр» – деп, Иисус харыылаан.

**Дулгуяк кадай болгаш шииткекчи
дугайында угаадыглыг чугаа**

18 Өөреникчилериниң үргүлчү мөргүүр болгаш идегелин чидирбес ужурлуун көргүзөр дээш, Иисус оларга угаадыглыг чугаа чугаалап берген.

² Ол мынча дээн: «Бир-ле хоорайга Бургандан-даа кортпас, улустан-даа ыятпас шииткекчи турган.

³ Ол-ла хоорайга бир дулгуяк кадай чурттап чораан. Ол шииткекчиге үргүлчү кээп: „Чөптүг шииткел үндүрүп, мени хомудаткан кижиден камгалап көрүңер“ – деп дилеп шаг болган чүве-дир.

⁴ Ынчаарга шииткекчи элээн үр ынаваан. Ынчалза-даа адак соонда ол мынча деп боданган: „Мен Бургандан-даа кортпас, улустан-даа ыятпас болзумзажок, ⁵ бо дулгуяк кадай меңээ амыр-дыш бербестеди. Моон соңгаар мээң кулаам коңгалап, кээп-ле турбазын дээш, ооң чаргызын үзүп берейн адырам“».

⁶ Оон Дээрги Иисус мынча дээн: «Арын-нүүр чок шииткекчиниң чүнү чугаалаанын дыңнап тур силер бе? ⁷ А Бурган Олче дүн-хүн дивейн кыйгы салган , Бодунуң шилип алган улузун канчап камгалавас чүвөл? Ол харыызын саададыр деп бе?

⁸ Бурган оларны доп-дораан камгалаарын Мен силерге чугаалап тур мен . Ындыг-даа болза, ·Киж амытан Оглу ээп келгеш, чер кырындан ындыг бүзүрелди тывар ирги бе?»

**Фарисейлер болгаш
үндүрүг хавырыкчыларының дугайында
угаадыглыг чугаа**

⁹ Боттары чөптүг-шынныг дээрзинге бүзүрээр , а өскелерни куду көрүп чоруур чамдык улуска Иисус дараазында угаадыглыг чугааны чугаалап берген:

¹⁰ «Бирээзи ·фарисей, а өскези үндүрүг хавырыкчызы болур ийи киж мөргүүрү-биле

Бурганның өргээзинче кирип келген . ¹¹ Фарисей аңгы туруп алгаш, тейлеп эгелээн: „Бурганым, мээң өске улус дег: дээрбечилер, арын-нүүр чоктар дег, самырааннар азы оода-ла бо үндүрүг хавырыкчызы дег болбааным дээш, Сеңээ өөрүп четтирдим . ¹² Мен чеди хонук дургузунда ийи катап шээрленип, ап турар бүгү олча-ажыымның оннуң бир кезиин Сеңээ берип турар-дыр мен“ .

¹³ А үндүрүг хавырыкчызы ырадыр туруп алгаш, дээрже карактарын көдүрерин безин диттип чадаан, а чүгле бодунга чөгенген хевирлиг хөрээн шанчып: „Бурганым, бачыттыг меңээ өршээлиң көргүс“ – дээн .

¹⁴ Бо кижини бажыңынче чанарда, фарисейге көөрдө, Бурганга агартырып алганын силерге чугаалап тур мен. Бодун өрү көрдүнер кижини бүрүзү дора көрдүрер, а бодун дора көргөн кижини бүрүзү өрү көдүртүр» .

Иисус болгаш бичии уруглар

(Мф. 19:13-15; Мк. 10:13-16)

¹⁵ Иисус оларга холу-биле дегзин дээш, улус Аңаа бичии уругларын эккеп турган. А өөреникчилери, ону көргөш, оларны эрттирбейн турганнар.

¹⁶ Ынчалза-даа Иисус бичии уругларны Бодунче кый деп алгаш, мынча дээн: «Чаш уруглар Меңээ кээп турзун, оларга шаптыктап, эртерин хоруваңар! Чүгө дээрге Бурганның Чагыргазы олар ышкаш улустуу боор. ¹⁷ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: Бурганның Чагыргазын чаш төл дег кылдыр хүлээп албас кижини канчап-даа ынаар кирбес» .

Иисус болгаш бай кижини

(Мф. 19:16-30; Мк. 10:17-31)

¹⁸ Бир дарга кижини Иисустан: «Буянныг Башкы! Мөңгө амыдыралды алыр дизимзе, мен чүнү кылыһын?» – деп айтырган .

¹⁹ Иисус аңаа мынча дээн: «Мени чүгө буянныг деп адап тур сен? Чүгле чаңгыс Бургандан өске, кым-даа буянныг эвес . ²⁰ Ооң айтышкыннарын билир болгай сен: *кады чурттаан эжиңге өскерилбе, кижини өлүрбө, оорлава, мегелеп херечиле, ада-иеңни хүндүлөп чор»* .

²¹ Демгизи: «Мен ол бүгүнү бичиимден-не сагып келдим» – дээн .

²² Ону дыңнааш, Иисус аңаа мынча дээн: «Сенде ам-даа бир чүүл четпейн турар-дыр: бодунда бар бүгү чүвени садыпкаш, акшазын ядыларга үлеп беривит, ынчан дээрлерге эртине-байлактыг боор сен . Оон чедип келгеш, Мени эдерип чорувут» .

²³ Дарга ону дыңнааш, аажок муңгарай берген, чүгө дээрге ол кедергей бай кижини чүве-дир. ²⁴ Иисус ооң муңгарай бергенин көргөш, мынча дээн: «Бай-шыдалдыг улустуң Бурганның Чагыргазынче кирери дыка-ла берге! ²⁵ Бай кижиниң Бурганның Чагыргазынче киреринден тевениң ине үдүн өттүр эрте бээри белен» .

²⁶ Ону дыңнаан улус: «Ынчаарга камгалалды кым ап шыдаарыл?!» – деп айтырган.

²⁷ Иисус: «Улуска болдунмас чүвени Бурган кылып шыдаар» – деп харыылаан .

²⁸ Пётр ынчан: «Көрүңер даан, бис хамык бар чүвевисти каапкаш, Силерни эдерип чоруптувус» – дээн .

²⁹ Иисус оларга: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: Бурганның Чагыргазы дээш, бодунуң өг-бүлезин: ада-иезин, акы-дуңмазын, алган кадайын азы ажы-төлүн каапкаш барган кижини бо үдеги амыдыралында оон оранчок хөйүнү, а келир үеде – мөңгө амыдыралды алыр» – деп харыылаан.

Иисустуң Бодунуң өлүмүнүң

дугайында

үшкү удаа чугаалааны

(Мф. 20:17-19; Мк. 10:32-34)

³¹ Бодунуң он ийи элчинин кый деп алгаш, Иисус оларга мынча дээн: «Дыңнаңар, Иерусалимче чоокшулап бар чыдыр бис, Кижини амытан Оглуңуң дугайында Бурганның медээчилери дамчыштыр бижээн бүгү чүве аңаа боттаныр-дыр. ³² Ону өске чоннар улузунга тудуп бериптер, олар Ону дорамчылап-бастыр, бак сөглээр база Олче дүкпүрүп-каккыар. ³³ Ону эттеп-согар база өлүрүп каар. Ынчалза-даа үшкү хүнде Ол катап дирлип кээр» . ³⁴ Ындыг-даа болза, өөреникчилери бо бүгүден чүнү-даа билбээннер, чүгө дээрге Иисустуң чугаазының утказын олардан чажырып каан болган .

Согур яды кижини экирткени

(Мф. 20:29-34; Мк. 10:46-52)

³⁵ Иисус Иерихон хоорайже чоокшулап кээрге, орук кыдыынга бир согур кижини хайырлал диленип олурган чүве-дир. ³⁶ Ооң чаны-биле мөөң чон шуужуп эртип турарын дыңнап кааш, ол чүү болуп турарын айтырган. ³⁷ Олар аңаа: «Назарет чурттуг Иисус эртип бар чор» – деп харыылааннар. ³⁸ Согур кижини ынчан: «Давидтиң Оглу, Иисус! Мени кээрге көрүңер!» – деп алгырып үнгөн.

³⁹ Мурнунга чоруп олурган улус аңаа: «Ыттава!» – дижип турган, ынчалза-даа согур кижини улам ыткыр кышкырган: «Давидтиң Оглу! Мени кээргеңерем!»

⁴⁰ Иисус тура дүшкеш, ол кижини эккээрин дужааган. Демгизи чедип кээрге, Ол оон:

⁴¹ «Менден чүнү күзеп тур сен? Чүнү кылып берейн?» – деп айтырган.

Ол кижини: «Дээрги, карактарым көре берген болза!» – деп харыылаан.

⁴² Иисус аңаа мынча дээн: «Карактарың көре берзин! Бүзүрелиң сени экиртип-камгалап кагды!»

⁴³ Согур кижиниң карактары ол-ла дораан көре берген. Ол Бурганны алдаржытпышаан, Иисусту эдерип чорупкан. А бүгү чон, ону көргөш, Бурганны алгап-мактап турган.

Үндүрүг хавырыкчызы Закхей

19 Иисус Иерихон хоорайны таварты эртип бар чыткан. ² Аңаа Закхей деп аттыг, үндүрүг хавырыкчыларының даргазы болур бай-шыдалдыг кижиге турган. ³ Закхей келген улустуң кайызы Иисус боорун билип алыксаан, ынчалза-даа улус артындан Ону көрүп чадап каан, чүгө дээрге дурт-сыны чолдак кижиге чүве-дир. ⁴ Закхей ынчан мурнунче эрте чүгүргөш, Иисусту көөрү-биле фиға ыяжынче үне берген, чүгө дээрге Ол ооң баарында орук-биле эртер ужурлуг болган. ⁵ Иисус ол черге чедип келгеш, өрү көргөш, Закхейге мынча дээн: «Закхей, дүрген бээр дүш, Мен бөгүн сээң бажыңыңга доктаар ужурлуг мен».

⁶ Закхей далаш-биле дүжүп келгеш, Ону бодунуң бажыңыңга өөрүшкү-маңнайлыг уткуп-хүлээп алган. ⁷ Ол бүгүнү көрүп турган шупту улус таарзынмай: «Иисус бачыттыг кижиниң бажыңыңга аалчы болду!» – деп химиренчип эгелээн.

⁸ А Закхей туруп келгеш, Дээрги Иисуска: «Дээрги! Азап тур мен: эт-хөреңгимниң чартыын ам ядыыларга үлеп бериптейн, а бир эвес кандыг-бир кижиден артыкка мегелеп алган болзумза, оон дөрт катап хөйнү дедир эгидип берейн!» – дээн.

⁹ Иисус мынча дээн: «Камгалал бөгүн бо бажыңда келген-дир; бо кижиге база Авраамның үре-салгалы болуру чөп-түр!» ¹⁰ А Кижиге амытан Оглу читкен чүвени тып алыр база камгалаар дээш келген болгай».

Он чоос дугайында угаадыгыг чугаа (Мф. 25:14-30)

¹¹ Ону дыңнап турган улуска Иисус аңаа улаштыр бир угаадыгыг чугаа чугаалап берген. Чүгө дээрге Ол Иерусалимге чоокшулап келген турган боорга, улус Бурганның Чагыргазы удавас дүжүп кээр деп манап турган чүве-дир.

¹² Иисус мынча дээн: «Бир ызыгууртан кижиге ырак чурт четкеш кээр деп барган. Ол аңаа хаан дүжүлгезин ап алгаш, оон дедир чанып кээр сорулгалыг турган. ¹³ Чоруур бетинде, ол бодунуң он чалчазын келдирткеш, оларга он алдын чоос үлеп бергеш: „Бо акшаны мен келгичемге чедир саарылгага кириштирип, ажыглаңар“ – дээн. ¹⁴ А албаты чон ону көөр хөңнү чок болгаш, демги ырак чуртка баргаш: „Ол кижиниң биске хаан болурун күзевейн тур бис“ – деп сөс чедирзиннер дээш, ооң соондан элчилер чорудупканнар.

¹⁵ А ол кижиге дөмей-ле чуртунуң хааны апаргаш, эеп чанып келген. Оларның кандыг ажык-орулга алганын билип алыры-биле, демги акша берген чалчаларын ол келдиртип-тир. ¹⁶ Бирги чалча чедип келгеш: „Дээрги, бир чоозуңарны он чедир өстүрүп алдым“ – дээн.

¹⁷ Ээзи ону мактап каан: „Эр хей! Эки чалча-дыр сен. Бичии чүгөге безин шынчы болганың дээш, ам он хоорайны эргелеп-башкарар сен“.

¹⁸ Ийиги чалча чедип келгеш: „Дээрги, бир чоозуңарны беш чедир өстүрүп алдым“ – дээн.

¹⁹ Ээзи аңаа мынча дээн: „Сен база беш хоорайны эргелеп-башкарар сен“.

²⁰ Өске бир чалча чедип келгеш: „Дээрги, бир чоозуңар бо-дур, мен ону аржыылга ораап алгаш, шыгжап чыттым. ²¹ Чүгө дээрге силерден корттум: каржы-хажагай кижиге-ле болгай силер: салып кагбаан-даа чүвеңерни ап алыр, тарып кагбаан-даа чүвеңерни ажаап алыр“ – дээн.

²² Ээзи ынчан мынча дээн: „Бодуңуң аксы-сөзүң аайы-биле сени шиидер мен, сөлгүжок бак чалча! Сен мени каржы-хажагай, салып кагбаан-даа чүвезин ап алыр, тарып кагбаан-даа чүвезин ажаап алыр кижиге дээрин билир турдуң де?! ²³ Ынчаарга акшамны саарылгаже чүгө кирибээниң ол? Мен чедип келгеш, орулгазын алгай-ла мен!“ ²⁴ Оон чанынга турган улуска ээ: „Ооң бир чоозун алгаш, он чоос ажылдап алган кижиге бериптиңер“ – дээн.

²⁵ Ынчалза-даа олар аңаа: „Дээрги, демги кижиге ол чокка-ла он чоос бар-дыр“ – дээннер.

²⁶ Хаан мынча деп харыылаан: „Силерге чугаалап тур мен: чүвези бар кижиге оон-даа немей бээр, а чүвези чок кижиниң бичии бар чүвезин безин хунаап алыр. ²⁷ А мээң оларга хаан болурумну күзевейн турган дайзыннарымны бээр эккелгеш, көрүп турумда, узуткап калыңар“.

Иисустуң Иерусалимче байырлалдыг моорлап киргени (Мф. 21:1-11; Мк. 11:1-11; Ин. 12:12-19)

²⁸ Ону чугаалап дооскаш, Иисус Иерусалимче оруун уламчылап чорупкан. ²⁹ Елеон дааның чанында турар Вифагия биле Вифания суурларга чоокшулап келгеш, Ол Бодунуң ийи өөреникчизин бурунгаар айбылапкаш, мынча дээн:

³⁰ «Мурнуңарда чыдар суурже барыңар. Ынаар кире бергеш, кымның-даа мынчага дээр мунуп көрбээни аныяк элчигенни баглап каан турарын көрүп каар силер. Ону чешкеш, бээр эккелиңер. ³¹ Бир эвес кандыг-бир кижиге силерден: „Элчигенни чүгө чеже бердиңер?“ – деп айтырар болза, аңаа: „Ол Дээргиге херек апарды“ – дээр силер».

³² Айбыга барганнар чорупкаш, бүгү чүвени Иисустуң чугаалааны дег кылдыр тып алганнар.

³³ Олар аныяк элчигенни чежип турда, ооң ээлери: «Элчигенни чүгө чеже бердиңер?» – деп айтырганнар.

³⁴ Олар: «Ол Дээргиге херек апарды» – деп харыылааннар. ³⁵ Олар элчигенни эккелгеш, боттарының хевин чонактай салгылааш, Иисусту олуртупканнар. ³⁶ Оон Ол Иерусалимче бар чыдырда, улус хептерин орук дургаар Ооң мурнунга чадып берип чораан.

³⁷ Иисус Елеон даандан бадар кудургайга чедип кээрге, чыылган хөй өөреникчилер көргени кайгамчык чүүлдер дээш, Бурганны өөрүшкү-маңнайлы-биле ытыкыр алдаржыдып эгелээннер:

³⁸ «Дээрги-Чаяакчының өмүнээзинден кел чыдар Хаан алгадып-йөрээтсин!

Дээрге амыр-тайбың доктаазын, өрү дээрде Бурганга алдар!»

³⁹ Чон аразынга турган чамдык фарисейлер Иисуска: «Башкы, өөреникчилериңерни соксадып көрүңер!» – дээннер .

⁴⁰ А Ол: «Олар ытташпайн баар болза, даштар алгыржып эгелээрин силерге чугаалап тур мен» – деп харыылаан.

⁴¹ Хоорайга чедип келгеш, ону көрүп тура, Иисус ооң ажыын ажып ыглап , ⁴² мынча дээн: «О, сен оода-ла бөгүн чүү чүве сеңээ амыр-тайбың эккээрин билген болзуңза! Ынчалза-даа ону ам сээң карактарыңга ажытпаан-дыр. ⁴³ Чүге дээрге дайзыннарыңның сени долгандыр оңгуланып-быжыглангаш, сени бүзээлээри база сенче бүгү чүктерден халдаары хүннер чедип кээр . ⁴⁴ Олар сени тавааңга чедир үреп-бускаш, чурттакчыларыңны ханаларың иштинге кырып каар . Олар сени хүл-далган кылдыр чылча базар, чүге дээрге Бурганның сеңээ камгалал саналдап келген үезин билбейн эрттирипкен-дир сен».

Иисустуң садыгчыларны Бурганның өргээзинден үндүр ойлатканы

(Мф. 21:12-17; Мк. 11:15-19; Ин. 2:13-22)

⁴⁵ Иисус оон Бурганның өргээзинге кирип келгеш, ында садыг-наймаа кылган улусту үндүр сывыртап, оларга: ⁴⁶ «Бижилгеде: „Мээң өргээм мөргүл өргээзи болзун“ – деп бижиттинген болгай, а силер ону дээрбечилер уязы кылып алган-дыр силер!» – деп турган .

⁴⁷ Бурганның өргээзинге Иисус хүннүң-не улусту өөредип турган. А Бурганның дээди бараалгакчылары, ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш чоннуң баштыңнары Ону өлүрүп каар эптиг өй манап турганнар.

⁴⁸ Ындыг-даа болза, олар ону канчаар кылыр аайын тыппааннар, чүге дээрге бүгү чон Иисустуң чаңгыс-даа сөзүн эрттирбезин кызып, туда дыңнааш турар болган.

Иисустуң эрге-чагыргазының дугайында айтырыг

(Мф. 21:23-27; Мк. 11:27-33)

20 Оон Иисус бир-ле катап Бурганның өргээзинге чонну өөредип, Буянның Медээни оларга медеглеп турда, Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары чоннуң баштыңнары-биле кады Аңаа чедип келгеш: ² «Биске чугаала! Сен бо

бүгүнү кандыг эрге-чагырга-биле кылып тур сен? Сеңээ ол эрге-чагырганы кым берди?» – дээннер .

³ Иисус мынча деп харыылаан: «Мен база силерден бир чүве айтырайн, харыылаңарам: ⁴ Иоанның сугже сугар эргези Бургандан келген бе азы кижилерден бе?»

⁵ Олар аразында сүмележи бергеннер: «Бир эвес бис: „Бургандан“ – дээр болзувусса, Ол: „Ынчаарга силер чүге Иоаннга бүзүрөвээниңер ол?“ – дээр болгай. ⁶ А бир эвес: „Кижилерден“ – дээр болзувусса, шупту улус бисти даштар-биле соккулап кааптар, чүге дээрге олар Иоанны Бурганның медээчизи деп санаар болгай» . ⁷ Ынчангаш: «Кымдан дээрзин билбес бис» – деп харыылааннар.

⁸ Иисус оларга мынча дээн: «Мен база бо бүгүнү кандыг эрге-чагырга-биле кылып турарымны силерге чугаалавас мен».

Виноград шөлүнүң эезиниң дугайында угаадыглыг чугаа

(Мф. 21:33-46; Мк. 12:1-12)

⁹ Оон Иисус чонга мындыг угаадыглыг чугаа чугаалап эгелээн: «Бир кижин виноград шөлү тарып алгаш , оозун виноград ажаакчыларыңа ачыладып кааш , боду үр үе дургузунда өске чуртче чоруй барган . ¹⁰ Виноград ажаап аар үе-даа келген. Ажаакчылар дүжүттүң аңаа хамааржыр кезиин берзиннер дээш, демги ээ кижин оларже чалчазын чорудупкан. Ынчалза-даа виноград ажаакчылары ону эттеп-эттеп, хол куруг дедир ойладыпканнар. ¹¹ Ол ынчан база бир чалчазын ыткан. Ынчалза-даа олар ону база эттеп-эттеп, чүнү-даа бербейн, дорамчылалдыг сывыртапканнар. ¹² Оон ол кижин үшкү чалчазын база ыткан. Ынчалза-даа олар ону кемдедир эттээш, виноград тараан шөлден үндүр октапканнар . ¹³ Шөлдүң ээзи ынчан мынча дээн: „Чүнү канчаар кижин боор мен? Ынак оглумну чорудуп көрейн , канчап билер, оода-ла ону хүндүлөп көөрлери чадавас“.

¹⁴ Ынчалза-даа виноград ажаакчылары ооң оглун көргеш, аразында мынча деп шиитпирлээннер: „Бо-даа салгакчызы-дыр! Ону өлүрүп каапсывысса, ооң өнчүзү бистии апаар“ . ¹⁵ Олар ону виноград шөлүндөн үндүрө бергеш, өлүрүп каапканнар . Ол бүгүнүң соонда виноград шөлүнүң ээзи оларны канчап кааптарыл? ¹⁶ Ол чедип келгеш, виноград ажаакчыларын өлүрүп кааптар, а виноград шөлүн өске улуска бериптер» .

Иисусту дыңнап турган улус: «Ындыг чүве болбас болзун!» – дээннер.

¹⁷ Ынчалза-даа Иисус оларже көрнүп келгеш, мынча дээн: «Ынчаарга Бижилгеде: „Тудугжуларның херекчок дээш, октапкан дажы эң чугула даш апарган“ – дээн сөстөр чүнү көргүскен деп? ¹⁸ Кым ол дашче кээп дүжерил, чуурулдур ужуп аар, а кымче ол даш кээп дүжерил, ону чылча басып каар» .

**Императорга бээр
үндүрүг дугайында**
(Мф. 22:15-22; Мк. 12:13-17)

¹⁹ Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары ол угаадыгыг чугаа оларның дугайында дээрзин билгеш, Иисусту ол-ла дораан тудуп хоругдаар арга дилей бергеннер, ынчалза-даа чондан кортканнар.

²⁰ Ынчангаш олар Иисусту кичээнгейлиг хайгааравышаан, Ооң бир-ле сөзүнгө сылдаглап тудуп алгаш, Римден олурткан чагырыкчының эргезинге хүлээдип бээр сорулга-биле ак сеткилдиг улус болуп баажыланган авыяс кижилерни Олче ыдып турганнар.

²¹ Олар Иисустан мынча деп айтырган: «Башкы, бистиң билиривис-биле, Силер чөптүг шынны чугаалап база аңаа өөредип турар болгай силер. Кижилерни ылгай көрбейн, Бурганның алыс шын оруунга өөредир-дир силер. ²² Ынчаарга императорга үндүрүг төлээр ужурлуг бис бе азы чок бе?»

²³ Иисус оларның кара сагыштыын билгеш:

²⁴ «Меңээ мөңгүн чоостан көргүзүңерем: ында кымның чурук-дүрзүзү база кымның ады бар-дыр?» – деп айтырган.

Олар: «Императорнуң» – деп харыылааннар.

²⁵ Иисус оларга мынча дээн: «Ынчаарга императорга – императорнуун, а Бурганга – Бурганныын бериңер». ²⁶ Олар Иисусту чон мурнунга Ооң чугаалаан чүвезинге сылдаглап, холга кирип чадап кааннар. Ооң харыызын кайгааш, оларның аксы хак дээн.

**Өлүглер аразындан
катап дирлириниң дугайында**
(Мф. 22:23-33; Мк. 12:18-27)

²⁷ Ооң соонда «Өлген улус катап дирилбес» деп бадыткаар саддукейлерниң чамдыызы Иисуска чедип келгеш, айтырыг салган: ²⁸ «Башкы! Моисей биске мынча деп бижээн болгай: „Бир эвес кадайлыг кижиге ажы-төл чок тургаш, өлү бээр болза, ооң дуңмазы дулгуяк чаавазы-биле өгленип алып база ооң-биле бодунуң өлген акызының үре-салгалын үспес ужурлуг“. ²⁹ Ындыг болза, чеди алышкы чораан дижик. Биргизи кадайланып алгаш, ажы-төл чок өлүп калган. ³⁰ Ооң ол кадайын ийигизи, ооң соонда үшкүзү дээш-ле, улаштыр шуптузу ап келгеш, чеделээн ажы-төл арттырбайн, өлү бергеннер. ³² Адак соонда кадай база өлүп калган. ³³ Хамык өлген улус катап дирлип кээрге, ол ам кымның кадайы боорул? Алышкылар ону чедээлээн кадайланып чораан болгай».

³⁴ Иисус мынча деп харыылаан: «Бо делегейде ам чурттаан улус кадай ап база ашакка барып турар-дыр. ³⁵ А келир үеде өлүглер аразындан катап дирлиринге база чаа амыдыралдыг болурунга төлептиг улус кадай-даа албас база ашакка-даа

барбас. ³⁶ Чаа амыдыралыңа олар дээрниң төлээлеринге дөмей апарып, өлүр тын чок болурлар. Олар Бурганның ажы-төлү апаарлар, чүгө дээрге өлгөш, катап дирилген-дирлер.

³⁷ Моисей хып турар чадаң ыяшка Дээрги-Чаяакчыга таваржы бергеш, Ону Авраамның Бурганы, Исаактың Бурганы болгаш Иаковтуң Бурганы деп адааш, өлген улустуң катап дирлири ылаптыг дээрзин ооң-биле көргүскен болгай.

³⁸ Бурган – өлүглерниң эвес, а дириглерниң Бурганы-дыр! Бурганга хамааржыр бүгү улус дириг-дир!»

³⁹ Ном-хоойлу тайылбырлакчыларының чамдыызы: «Башкы, Силер эки харыы бердиңер!» – деп харыылааннар. ⁴⁰ Ооң соонда кым-даа Оон кандыг-бир чүве айтырарындан дидинмээн.

Давидтиң Оглуңуң дугайында
(Мф. 22:41-46; Мк. 12:35-40)

⁴¹ Оон Иисус оларга мынча дээн: «Улус чүгө Бурганның шилип алган Христозун „Давидтиң Оглу-дур“ дижирил? ⁴² Давид боду Ыдыктыг ырлар номунда мынча деп турар болгай:

*„Дээрги-Чаяакчы мээң Дээргимге мынча дээн:
'Дайзыннарыңны буттарың адаанга эккеп салбаан
шаамда,*

Мээң оң таламга олур“.

⁴⁴ Бир-тээ Давид Ону Дээргим деп адаан болганда, Христос канчап Давидтиң оглу болурул?»

⁴⁵ Бүгү чон дыңнап турда, Ол Бодунуң өөреникчилеринге мынча дээн: ⁴⁶ «Ном-хоойлу тайылбырлакчыларындан кичээнип чоруңар. Олар каас-коя тоннар кедеринге база улус чыылган шөлдерге хүндүледиринге ынак, синагогаларга база найыр-дойларга эң хүндүткелдиг черлерге саадаарыңа ынак болгайлар. ⁴⁷ Олар дулгуяк херээженнерниң эт-хөреңгизин сыырыпкаш, ооң соонда арын чаап үр мөргүүрлер. Ындыгларны эң-не шыңгыы кеземче манап турар».

Дулгуяк кадайның өргүлү
(Мк. 12:41-44)

21 Иисус ыңай-бээр көрүңгеш, Бурганның өргээзиниң акша-мөңгүн чыыр аптаразынче өргүлдериң салып турган бай улусту көрүп каан.

² Ийи эң үүрмек чоос салып чыткан ядыы дулгуяк кадайны база көрүп каан. ³ Ол мынча дээн: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен, бо ядыы дулгуяк херээжен шупту улустан хөйүнү салды. ⁴ Чүгө дээрге шупту улус боттарының артыкшылдыг байындан Бурганга өргүл салып турду, а ол, ыңдыг ядыы хирезинде, бодунуң амыдыраарыңа херек бүгү кошкулун салып кагды».

**Бадыттал демдектери болгаш
истеп-сүрүүшкүннер**
(Мф. 24:1-14; Мк. 13:1-13)

⁵ Чамдык улус Бурганның өргээзиниң дугайында, ооң кайы хире чараш даштар болгаш Бурганга өргүп салган белектер-биле каастаттынганының дугайында чугаалажы бергеннер. Ынчалза-даа Иисус мынча дээн: ⁶ «Силерниң мында магадап көрүп турарыңар бүгү чүвени шуптузун үрегдеп-бузуп кааптар . Маңаа туружундан шимчевээн даш безин артпас – ыңдыг үе чедип кээр».

⁷ Иисустан мынча деп айтырганнар: «Башкы, а ол бүгү кажан болу бээрил? Ук болушкуннар чоокшулап келгениниң кандыг бадыттал демдектери турарыл?»

⁸ Ол мынча деп харыылаан: «Силерни дуурайлап кааптарыңдан кичээниңер , Мээң адым тудуп: „Христос – мен-дир мен“ – деп база „Ол үе келген-дир“ – дижи, хөй кижичедип кээр . Оларны эдере бербеңер. ⁹ А дайын-чаалар болгаш үймээн-хөлээзиннер дугайында дыңнааш, кортпаңар, баштай ол бүгү болур ужурлуг, ынчалза-даа бүгү чүвениң ылап төнчүзү ыңдыг дораан келбес».

¹⁰ Оон Ол улаштыр мынча дээн: «Бир чонче өске чон база күрүнеже күрүне халдай бээр . ¹¹ Күштүг чер шимчээшкиннери, чер болганга аш-чут , аарыг-аржык, коргунчуг болушкуннар болгаш дээрден келген өндүр улуг, кайгамчык демдектер болгулаар. ¹² Ынчалза-даа ол бүгү болур бетинде, силерни тудуп хоругдап, истеп-сүрүп эгелээр. Мээң адым дээш, силерни хааннар болгаш чагырыкчыларның холунга тудуп берип , синагогаларга шиидип, кара-бажыңнарже киир октап эгелээр. ¹³ Ынчан силерге Мээң дугайымда херечилээр арга тыптып кээр. ¹⁴ Ынчангаш боттарыңарны камгалаары-биле чүнү чугаалаарыл деп, баш бурунгаар ажаанзыраваңар. ¹⁵ Чүге дээрге Мен силерге удурланыкчыларыңарны кайызы-даа удур туржуп база чаргылдажып шыдавазы чечен дыл болгаш мерген угаанны бээр мен . ¹⁶ Ада-иенер-даа, акы-дуңмаңар-даа, дөргүл-төрелиңер-даа, эш-өөрүңер-даа силерге өскерли бээр, харын-даа силерниң чамдыыңарны өлүрүп каар. ¹⁷ Мээң адым ужун бүгү улус силерни көөр хөңнү чок апаар. ¹⁸ Ынчалза-даа бажыңардан чаңгыс дүк безин кээп дүжүп читпес . ¹⁹ Ол бүгүнү шыдажып эртер болзуңарза, амы-тыныңарны камгалап алыр силер».

**Иерусалимниң буурап дүжериңиң
дугайында**
(Мф. 24:15-21; Мк. 13:14-19)

²⁰ «Иерусалимни аг-шериг бүзээлеп алган турарын көрүп кагзыңарза, ооң буурап дүжери удавас дээрзин билип алыңар. ²¹ Ынчан Иудеяда чурттаан улус дагларже дезипсин; а хоорайның бодунда турар улус оон үнүп чорупсун; а чоок-кавы

суурларга турган улус хоорайже дедир барбазын. ²² Чүге дээрге Бижилгеде бижиттинген бүгү чүвениң боттаныр ужурлуу кеземче үезиниң келгени ол-дур. ²³ Ол үеде иштиг-сааттыг болгаш эмер чаш уруг-дарыглыг улус ат болур! Бүгү чуртту улуг айыыл-халап хөме алыр, бо чонну Бурганның килеңи таварыыр . ²⁴ Улустуң чамдыызы хылыштың чидиг бажыңдан калыр, а чамдыызын өске чоннарже тудуп алгаш баар. Өске чоннар улузунуң тергийдээр үези төнгүжеге чедир, олар Иерусалимни таптай басып кээр» .

**Кижичедип амытан Оглуңуң
чедип кээри**
(Мф. 24:29-31; Мк. 13:24-27)

²⁵ «Хүнге, айга болгаш сылдыстарга кайгамчык демдектер көстүр, а далайның шимээрпег, хөлээринден аймаараан чоннар чер кырынга сүрээдеп, мөгүдей бээрлер. ²⁶ Чер бөмбүрзээнче кел чыдар айыыл-халапты манааш, корткан улустуң тыны үстүп эгелээр, чүге дээрге дээрниң аг-шерии сириңейнип, божаңнай бээр. ²⁷ Олар ынчан улуг күчү-күжү-биле база өндүр чыры-биле булут кырлап кел чыдар «Кижичедип амытан Оглон көрүп каарлар . ²⁸ А ол бүгү боттанып эгелээрге, саң дорт туруп алгаш, баштарыңар өрү көдүрүңер, чүге дээрге хосталгаңар чоокшулап келген-дир».

**Фига ыяжының чижээ-биле
кичээндириг**
(Мф. 24:32-35; Мк. 13:28-31)

²⁹ Оон Иисус оларга угаадыглыг чугаа чугаалаан: «Фига ыяжынче база шупту-ла өске ыяштарже топтап көрүңер даан: ³⁰ оларның бүрүлери частып эгелээрге, чай удавас дээрзин эндевес болгай силер. ³¹ Шак ынчалдыр, ол бүгүнүң боттанып эгелээнин көрүп кагзыңарза, Бурганның Чагыргазы чоокшулап келгенин билип алыңар. ³² Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: ол бүгү чүве боттанмаан шаанда, бо салгалдың улузу өлүп читпес . ³³ Дээр биле чер эстип-хайлы бээр, а Мээң сөстөрүм эстип-хайлы бербес» .

Удувайн, белен болуңар

³⁴ «Оваарымчалыг болуңар: силерниң чүректериңер үен-даян хөглээшкинге, арагалаашкыңа болгаш амыдыралдың сагышсыралдарыңа алзып, дашталбазын база ол хүн хенертен, какпа дег , кырыңарга келбезин. Чүге дээрге ол хүн чер кырын ээлей чурттаан бүгү улуска чедип кээр. ³⁶ Ынчангаш бо бүгү кел чыдар айыыл-халаптардан чайлай бээр харыктыг болур дээш база «Кижичедип амытан Оглуңуң мурнунга бараалгаар дээш, үргүлчү серемчилелдиг болуңар , а ол ышкаш мөргүңер» .

³⁷ Иисус хүннүң-не Бурганның өргээзинге өөредип турган , а кежээ дүжерге, Елеон даанче

чоруткаш, аңаа хонуп ап турган. ³⁸ А бүгү чон Ону дыңнаары-биле даң бажында-ла Бурганның өргээзинге чыгып кээр болган.

Иисуска удур сүлчээ

(Мф. 26:1-5, 14-16; Мк. 14:1-2, 10-11; Ин. 11:45-53)

22 ·Хаарган далганнар байырлалы (азы ·Хосталышкын байырлалы) чоокшулап олурган. ² Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары чондан коргуп турганнар, ынчангаш Иисусту чажыды-биле өлүрүп каар эптиг арга дилей бергеннер.

³ Эрлик ынчан он ийи элчинниң бирээзи болур Искарот деп адаткан Иудаже кире берген. ⁴ Оон Иуда Иисусту оларга канчаар садыптарын дугуржуп алыр дээш, Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш Бурганның өргээзиниң таңныылдар даргаларына чеде берген. ⁵ Олар амырай берип, Иудага акша төлээрин аазааннар. ⁶ А Иуда аксы-сөзүн бергеш, Иисустуң чанынга чон чок турда, Ону садыптар эптиг арга дилеп эгелээн.

Хосталышкын байырлалына белеткел

(Мф. 26:17-25; Мк. 14:12-21; Ин. 13:21-30)

⁷ ·Хосталышкын байырлалына чиир хураганны дөгөрер хүн – ·Хаарган далганнар байырлалының бирги хүнү үнүп келген. ⁸ Иисус Пётр биле Иоанны айбылап чоруткаш: «Баргаш, байырлалда дойлаарывыс чемден белеткеп калыңар» – дээн. ⁹ Олар Оон: «Силер ону бисти каяа белеткеп кагзын деп күзеп тур силер?» – деп айтырганнар.

¹⁰ Ол мынча деп харыылаан: «Силер хоорайже кирип кээриңерге, суглуг доңга туткан кижини уткужуп кээр эвеспе. Ол кижиниң кире бээри бажыңче ону эдерип чеде бергеш, ¹¹ бажың ээзинге мынча дээр силер: „Өөреникчилерим-биле кады Хосталышкын байырлалының кезээки чемин четтирерим өрээл кайдал?“ – деп, Башкы сенден айтырып тур“. ¹² Оон ол силерге аайлап-белеткеп каан үстүкү делгем өрээлди айтып бээр. Шупту чүвени аңаа белеткээр силер». ¹³ Олар чоруткаш, бүгү чүвени Иисустуң чугаалаан аайы-биле тып алгаш, байырлалдың чемин белеткеп кааннар.

Дээрги-Чаяакчының кезээки чеми

(Мф. 26:26-30; Мк. 14:22-26; 1 Кор. 11:23-25)

¹⁴ Үе-шак кээрге, Иисус элчиннери-биле кады чемненири-биле олурупкан. ¹⁵ Иисус оларга мынча дээн: «·Хосталышкын байырлалының бо чемин хилинчээмниң мурнуу чарыында силер-биле кады четтирерин дыка-ла күзээн мен. ¹⁶ Силерге чугаалап тур мен: байырлал дою Бурганның Чагыргазына болбаан шаанда, Мен оон ыңай ону четтирбес мен». ¹⁷ Оон Иисус дашканы тудуп алгаш, Бурганга өөрүп четтиргеш, мынча дээн: «Мону хүлээп алгаш, араңарда үлүглей үлежип алыңар.

¹⁸ Силерге чугаалап тур мен: Бурганның Чагыргазы келбээн шаанда, виноград чимизиниң арагазын Мен оон ыңай ишпес мен».

¹⁹ Оон Иисус хлебти алгаш, Бурганга өөрүп четтиргеш, ону үзе тырткаш, оларже сунмушаан, мынча дээн: «Бо дээрге силер дээш берип турарым Мээң мага-бодум-дур. Мону Меңээ тураскаал кылдыр ынчаар кылып чоруңар». ²⁰ Кезээки чем соонда, Иисус база катап дашканы алгаш, мынча дээн: «Бо дашка дээрге силер дээш төгерим Мээң ханым-биле чардынар чаа чагыг-керээ-дир.

²¹ Ынчаарга көрүңер! Мени садыптар кижиниң холу Мээң холум-биле кады стол кырында салдынган-дыр. ²² ·Кижини амытан Оглу Бодунуң салымынга уткуштур баш удур айытканын ёзугаар чоруур ужурлуг, ынчалза-даа Ону садыптар кижини ат болур!»

²³ Өөреникчилер бот-боттарындан: «Бистиң аравыста ындыг чүве кылыптар кижини кымыл?» – деп айтыржып эгелээннер.

Кым эң чугулал?

(Мф. 18:1-5; Мк. 9:33-37; Лк. 9:46-50)

²⁴ Оон өөреникчилер аразына оларның кайызы эң чугула бооруп деп маргылдаа база үнүп келген.

²⁵ Иисус ынчан оларга мынча дээн: «Өске чоннар улузун хааннары чагырар боор чүве, а чагырыкчылар боттарын „ачы-буянныглар“ деп адазын дээр болгай. ²⁶ А силер оларга дөмей болбаңар. Харын-даа силерниң араңарда эң улууңар эң бичеңер дег болзун, а башкарып турарыңар – бараан болган чалчаңар дег болзун. ²⁷ Кым чугулал? Стол артында чемненип олулар кижини бе азы бараан болуп турар кижини бе? Чемненип олулары деп бодадыңар бе? А Мен силерниң араңарда бараан болган чалчаңар дег-дир мен.

²⁸ Бүгү шенелделеримни Мээң-биле кады ажып эрткен болгай силер. ²⁹ Ынчангаш, Мен база Чагырганы, Адамның Меңээ бергени дег, силерге берип тур мен. ³⁰ Ындыг болганда, Мээң Чагыргам кээрге, Мээң столум артынга дойлаар силер; дүжүлгелерге саадапкаш, Израильдиң он ийи аймаан шиидер силер».

Пётрнуң Иисустан ойталаарын баш бурунгаар медеглээни

(Мф. 26:31-35; Мк. 14:27-31; Ин. 13:36-38)

³¹ Оон Дээрги Иисус мынча дээн: «Симон, Симон, көрдүң бе! Кызыл-тасты богундан арыглаары дег, силерни шишкиир эргени эрлик негеп алыксап турду. ³² Ынчалза-даа Мен сен дээш, бүзүрелиң читпези дээш, мөргүп турдум. А сен ооң соонда, Менче катап эглип келгеш, ха-дуңмаң быжыктырып көр».

³³ Пётр: «Дээрги, мен Силер-биле кады кара-бажыңче-даа, өлүмче-даа баарына белен мен» – деп харыылаан.

³⁴ Ынчаарга Иисус мынча дээн: «Сеңээ чугаалап тур мен, Пётр, бөгүн аскыр-дагаа алгыргалакта, Мени билбес болуп, сен Менден үш катап ойталаар-дыр сен».

³⁵ Оон Иисус оларга мынча дээн: «Мен силерни шоодай, хап болгаш идик чокка чорудуп турумда, кандыг-бир чүвөгө чединмес турдуңар бе?»

Олар: «Чединмес чүвевис чок турган» – деп харыылааннар.

³⁶ Ол өөреникчилеринге мынча дээн: «А ам кымда шоодай барыл, оозун ап алзын, хавыңарны база ап чоруңар. А кымда хылыш чогул, хевин садыпкаш, хылыштан садып алзын. ³⁷ Бижилгеде Мээң дугайымда „Ону кем-херек үлгедикчизи кылдыр санаан“ деп бижээн чүвө боттаныр ужурлуун силерге чугаалап тур мен. Мээң дугайымда бижиттинген бүгү чүвө удавас чогул бүдөр ужурлуг».

³⁸ Олар мынча дээннер: «Дээрги, көрүңерем, бисте ийи хылыш бар-дыр».

Иисус оларга: «Ол четчир» – деп каан.

**Иисустуң Елеон даанга
Бурганга мөргүл кылганы**
(Мф. 26:36-46; Мк. 14:32-42)

³⁹ Иисус хоорайдан үнгеш, чаңчыккан аайы-биле Елеон даанче чорупкан. Өөреникчилери база Ону эдерип чорупканнар. ⁴⁰ Чедер черинге келгеш, Иисус оларга: «Күткүлгеге алыспазы-биле мөргүңер» – дээн. ⁴¹ А Боду олардан даш октам хире черже ырай бергеш, дискектенип олурупкаш, мынчаар мөргүй берген: ⁴² «Ачай, Сээң күзел-сорууң ындыг болза, хилинчектиң бо дашказын Менден чайлады берем. Ындыг-даа болза, бүгү чүвө Мээң эвес, а Сээң күзел-сорууң ёзугаар болзун!» ⁴³ [Аңаа дээрниң төлээзи чедип келгеш, Ону быжыктыра берген. Хилинчээн төдө бергеш, Иисус улам күштүг мөргүй берген, Ооң дери, ханның дамдылары дег, черже төктүп бадып турган.] ⁴⁵ Ол мөргүп алган соонда, туруп келгеш, өөреникчилерин барып көөрге, олар хилегдеп-муңгарааш, удуп калган болганнар. ⁴⁶ Иисус оларга мынча дээн: «Чүгө удуп чыдыр силер? Күткүлгеге алыспас дээш, туруңар база мөргүңер!»

**Саттыныкчы чорук болгаш
Иисусту тудуп хоругдааны**
(Мф. 26:47-56; Мк. 14:43-50; Ин. 18:3-11)

⁴⁷ Иисус ону чугаалап турда, мөөң чон бо келген, он ийи элчинниң бирээзи болур Иуда дээр кижин оларны баштап чораан. Оон ол Иисусту ошкап каар дээш, Аңаа чоокшулап келген. ⁴⁸ Иисус аңаа: «Иуда, Кижин амытан Оглуун таанда-ла ошкаашкын-биле садарың ол бе?» – дээн.

⁴⁹ Херек кандыг шиглиг апарганын көргөш, Иисустуң чанынга турган өөреникчилери: «Дээрги, хылыштарывыс сегирип алыылы бе?» – деп айтырганнар. ⁵⁰ Оларның бирээзи Бурганның дээди

бараалгакчызының чалчазының оң талакы кулаан хылыш-биле одура шаапкан. ⁵¹ Иисус ынчан: «Соксаңар, ам болзун!» – дээн. Оон чалчаның кулаанга холу-биле деггеш, экиртип каан.

⁵² Ону тудуп хоругдаары-биле келген Бурганның дээди бараалгакчыларынга, Бурганның өргээзиниң таңныылдар даргаларынга база баштыңарга Иисус мынча дээн: «Силер чүгө мени тудуп алыр дээш, хылыштарлыг, моңнарлыг келгениңер ол? Кай, Мен дээрбечи-дир мен бе? ⁵³ Мен хүннүң-не силер-биле кады Бурганның өргээзинге турдум, ынчан силер Меңээ хол дегбээн болгай силер, ынчалза-даа ам – дүмбейге чагырткан силерниң уеңер келген-дир».

Пётрнуң Иисустан ойталааны
(Мф. 26:57-58, 69-75; Мк. 14:53-54, 66-72; Ин. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Олар Иисусту тудуп аппаргаш, Бурганның дээди бараалгакчызының бажыңыга эккелгеннер. А Пётр ырактан эдерип чоруп орган. ⁵⁵ Чыылган улус херим иштинге от салгаш, дөгере чыннып олуруп алырга, Пётр база оларның аразынга олуруп алган.

⁵⁶ Бир чалча херээжен от чырыынга Пётрну көрүп кааш, олче топтап кайгааш: «Бо кижин база Ооң-биле кады чораан чүвө» – дээн.

⁵⁷ Ынчалза-даа Пётр аңаа: «Дуңмам, мен Ону танывас мен» – деп чугаалааш, Иисустан ойталап каапкан.

⁵⁸ Элээн болганда, өске бир кижин ону көрүп кааш: «Сен база оларның бирээзи-дир сен» – дээн.

Ынчалза-даа Пётр: «Чок-чок, өңнүк!» – деп харыылаан.

⁵⁹ Бир шак хире үе эрткенде, база бир кижин бүзүрелдиг чугаалаан: «Бо кижин ылап-ла Ооң-биле кады чораан-дыр, чүгө дээрге Галилея чурттуг кижин ышкажыл».

⁶⁰ Ынчалза-даа Пётр аңаа: «Өңнүк, чүү деп турарыңны билбейн-дир мен» – дээн. Пётр чугаазын төндүргелекте-ле, аскыр-дагаа алгыра берген. ⁶¹ Ол өйдө Дээрги Иисус эргилип келгеш, Пётрже чиге көрө каапкан. Пётр ынчан Дээргиниң: «Бөгүн, аскыр-дагаа алгыра бетинде, сен Менден үш катап ойталаар-дыр сен» – дээнин сактып келген. ⁶² Ол ооң соонда үнгеш, мөөредир ыглай берген.

**Иисустуң улуска
дорамчылаттырганы**
(Мф. 26:67-68; Мк. 14:65)

⁶³ Иисусту кадарган таңныылдар Ону бак сөглөп, эттеп эгелээннер. ⁶⁴ Олар Ооң карактарын дуй шарааш: «Сени кым шанчыпты? Өттүр билип медегле!» – деп айтырып турганнар. ⁶⁵ Олар оон-даа өске хөй дорамчылалды Аңаа сөглөп турганнар.

Дээди иудей Чөвүлелге болган байысаалга

(Мф. 26:59-66; Мк. 14:55-64; Ин. 18:19-24)

⁶⁶ Хүн үнүп кээрге, чоннуң баштыңнары, Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары чыглып келгеш, Иисусту дээди иудей Чөвүлелче кири бергеннер. ⁶⁷ Оон: «Сен – Христос сен бе? Биске чугаала!» – дээннер.

Иисус мынча деп харыылаан: «Мен силерге чугаалаарымга-даа, бүзүрээр эвес силер. ⁶⁸ А Бодум-даа силерден айтырыг салымза, харыылаар эвес силер. ⁶⁹ Ынчалза-даа амдыгааштан эгелээш, „Кижини амытан Оглу күчү-күштүг Бурганның оң талазынга олуруп аар-дыр“» .

⁷⁰ Олар дөгере: «Ынчаарга Сен – Бурганның Оглу сен бе?» – деп айтырганнар.

Иисус мынча деп харыылаан: «Мени Ол дээрзин боттарыңар чугаалап тур силер».

⁷¹ Олар ынчан: «Биске ам кандыг херечилел херегил? Боттарывыс-ла бүгү чүвени Ооң аксындан дыңнадывыс ышкажыл!» – дээннер.

Иисус рим чагырыкчы Пилаттың мурнунда

(Мф. 27:1-2, 11-14; Мк. 15:1-5; Ин. 18:28-30)

23 Оон олар шупту туруп келгеш, Иисусту Пилатка хүлээдип бергеш, ² Ону мынчаар буруудадып эгелээннер: «Бо кижини бистиң чонувусту үймээнче күткүп турарын тодараттывыс. Ол Бодун Христос азы Хаан мен деп чарлап, императорга үндүрүг төлөөн херээ чок дээр-дир» .

³ Пилат ынчан Оон айтырган: «Сен – иудей хаан сен бе?»

Иисус аңаа: «Силер бодуңар ынча дидиңер» – деп харыылаан.

⁴ Пилат ынчан Бурганның дээди бараалгакчыларыга база чонга мынча дээн: «Бо кижини буруудадыр кандыг-даа чылдагаан тыппастыр мен» .

⁵ Ынчалза-даа олар негеп-ле турган: «Ол бүгү Иудеяга Бодунуң өөредиин тарадып, чонну үймээнче ыдалап тур, баштай Галилеяга эгелеп алгаш, ам мында келгени бо-дур».

Иисус Иродтуң мурнунда

⁶ Пилат ону дыңнап кааш: «Ол Галилея чурттуг кижини бе?» – деп айтырган. ⁷ Оон Пилат Иисустуң Иродка чагырткан девискээрден келгенин билип алгаш, ол үеде база-ла Иерусалимге келген турган Иродче Ону чорудупкан. ⁸ Ирод Иисусту көрүп кааш, аажок өөрөөн, чүге дээрге шагдан бээр Ону көрүксээн чүве-дир . Ол Иисустуң дугайында хөйну дыңнаан база Ооң кандыг-бир кайгамчык чүүл кылырын көөр деп идегеп турган. ⁹ Ирод Аңаа хөй-лө айтырыглар салган, ынчалза-даа Иисус

харыылаваан. ¹⁰ Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары аңаа турарын уламчылап, Ону бар шаа-биле буруудадып-ла турганнар. ¹¹ А Ирод бодунуң шериглери-биле кады Иисусту мага хандыр дорамчылап база кочулап алгаш, Аңаа каас-коя хеп кедиргеш, Пилатче дедир чорудупкан. ¹² Пилат биле Ирод ол хүнден эгелээш, аразында өңнүк-тала апарганнар, а ооң мурнунда көрүшпес дайзыннар турган чүве-дир.

Иисустуң өлүмгө шииттиргени

(Мф. 27:15-26; Мк. 15:6-15; Ин. 18:39-19:16)

¹³ Пилат Бурганның дээди бараалгакчыларын, даргаларны база чонну чыгдыргаш, ¹⁴ оларга мынча дээн: «Силер меңээ бо кижини, чонну үймээнче күткүп турар-дыр дээш, эккелдиңер. Ынчаарга мен силер бүгүдениң мурнунга Ону байысаагаш, Аңаа онаап турар буруудадышкыннарыңарны бадыткапкы дег кандыг-даа барымдаа тыппадым. ¹⁵ Ирод база-ла Ону буруулуг деп санавайн, дедир чорудупкан болду. Ону өлүрүп шаажылаар хире кандыг-даа чүве Ол кылбаан дээрзин көрүп тур силер.

¹⁶ Ынчангаш Ону кезеткеш, салыптарым ол-дур» .

¹⁸ Ынчан бүгү улус, чаңгыс кижини дег, алгыржы берген: «Аңаа – өлүм! Биске Варавваны хостап бериңер!» ¹⁹ Варавва дээрге хоорайга үймээн үндүрген дээш база өлүрүкчү чорук дээш кара-бажыңнаткан турган кижини чүве-дир. ²⁰ А Пилат Иисусту салып чорудуптарын күзээш, база катап үнүн бедидип, чугаа кылган. ²¹ Ындыг-даа болза, олар алгыржып-ла турган: «Ону хере шавыңар! Ону хере шавыңар!»

²² Пилат үшкү удаа оларга мынча дээн: «Бо кижини кандыг кемниг херек үүлгеткенил? Ону өлүрүп шиитки дег кандыг-даа буруу тыппадым. Мен Ону кезеткеш, салыптарым ол-дур!» ²³ Ынчалза-даа олар бар шаа-биле алгыржып, Иисусту хере шаварын негеп туруп бергеннер. Чыылган улустуң алгы-кышкызы кедерей бээрге, ²⁴ Пилат оларның негелдизин күүседип бээрин шиитпирлээн. ²⁵ Ол чыылган улустуң дилээн ёзууга үймээн үндүрген дээш база өлүрүкчү чорук дээш кара-бажыңнаткан Варавваны хостап салгаш, а Иисусту оларның күзелин ёзуугаар шаажылаар кылдыр чөпшээрээн.

Иисустуң хере шаптырганы

(Мф. 27:32-44; Мк. 15:21-32; Ин. 19:17-27)

²⁶ Шериглер Иисусту шаажылаары-биле аппарат чорааш, шөлдерден чанып орган Кириная чурттуг Симон деп кижиге таварышкаш, ону тудуп алганнар. Олар аңаа «белдир-ыяшты чүктеткеш, ону Иисустуң соондан көдүрүп чедиреринче албадапканнар. ²⁷ Мөөң чон Иисусту эдиреп чоруп орган. Чон аразында Ол дээш кажыыдап, ыглап-сыктаан дыка хөй херээжен улус турган. ²⁸ Иисус оларже эргилип келгеш, мынча дээн:

«Иерусалимниң херээженнери, Мээң ажыым ажып ыглашпаңар! Ооң орнунга боттарыңар дээш база ажы-төлүңер дээш, ыглажыңар. ²⁹ Чүгө дээрге улустуң: „Уре-төл чок, кажан-даа божуваан болгаш эмер чаш ажы-төлү чок херээженнер амыр-чыргалдыг“ – деп чугаалай бээри үе кел чыдар-дыр. ³⁰ Улус ынчан дагларга: „Бисче кээп дүжүңер“ база тейлерге: „Бисти дуглай дүжүңер!“ – джи бээр.

³¹ Ногаан ыяшты безин ынчаар аажылап турар болганда, кургаг ыяшты канчап кааптар деп?»

³² Ооң-биле кады шаажылаар дээш, ийи дерзии херектенни аппарат чорааннар. ³³ Баш сөөгү деп адаар черге чедип келгеш, орта Иисусту база херектеннерни: бирээзин Ооң оң талазынга, өскезин – солагай талазынга хере шаап кааннар.

³⁴ [Иисус мынча дээн: «Ачай! Оларны өршээ, чүнү кылып турарын билбес улус-тур.»] А шериглер Ооң идик-хевин, кымның чүнү алырын үлүг тыртып шиитпирлээш, үлежип алганнар. ³⁵ Чыылган чон көрүп турган. А оларның даргалары Иисусту: «Өскелерни камгалап турган де! Бир эвес Ол Бурганның шилип алган Христузу болза, Бодун Боду камгалазын!» – деп кочулап турганнар.

³⁶ Шериглер база чедип келгеш, Аңаа ажыг виноград арагазы берип, Ону дора көрүп: ³⁷ «Сен – иудей хаан болзуңза, Бодуңну Бодуң камгалап ал!» – деп турганнар. ³⁸ Иисустуң кырынга: «Бо – иудей хаан-дыр» – деп бижиктиг самбыражыгаш азып каан чүве-дир.

³⁹ Хере шаптырган херектеннерниң бирээзи Ону: «Сен Христос болдуң чоп, Бодуңну база бисти камгала!» – деп бак сөглөп турган.

⁴⁰ А өскези эжин соксадып, мынча дээн: «Бургандан кортпазың ол бе? Бодуң база ындыг шииткел алганыңны бода! ⁴¹ Бистиң шииттиргенивис чөптүг болгай, үүлгеткен херээвистиң кем-буруузу ол хире-дир, а Ол багай чүнү-даа кылбаан-дыр». ⁴² Оон ол Аңаа мынча дээн: «Иисус, Хаан болуп, чагырып келгеш, мени база сактып кээп көрүңерем».

⁴³ Иисус аңаа мынча деп харыылаан: «Алыс шынны сеңээ чугаалап тур мен: бөгүн-не Мээң-биле кады дываажыга турар сен».

Иисустуң өлүмү

(Мф. 27:45-56; Мк. 15:33-41; Ин. 19:28-30)

⁴⁴ Хүн үнгенден бээр алдыгы шактан тоску шакка чедир чер кырын дүмбей караңгы шыва апкан.

⁴⁵ Хүн караа көзүлбестей берген, Бурганның өргээзиниң иштинде аскан көжеге ийи чара орлуп калган. ⁴⁶ Иисус: «Ачай! Амы-тынымны Сээң холуңга хүлээдип тур мен» – дыңзыг үн-биле алгырыпкан. Ону чугаалааш, амы-тыны үстү берген. ⁴⁷ Чүс шериг баштыңчызы бүгү болган чүүлдү көргөш, Бурганны алдаржыткаш: «Бо кижини ылап-ла актыг, чөптүг-шынныг турган-дыр!» – дээн.

⁴⁸ Аңаа чыгып келген бүгү улус база болган чүүлдү көргөш, качыгдал илередип херектерин

шанчып, тарап чанып эгелээн. ⁴⁹ А Иисусту билир чораан шупту улус база Галилеядан бээр Ону эдерип келген херээженнер ырадыр туруп алгаш, ол бүгүнү хайгаарап турганнар.

Иисусту орнукшутканы

(Мф. 27:57-61; Мк. 15:42-47; Ин. 19:38-42)

⁵⁰ Ол черге Иосиф деп аттыг, Иудеяның Аримафея хоорайдан келген бир кижини турган. Ол болза дээди иудей Чөвүлелдин кижигүнү, буянныг база чөптүг-шынныг, Бурганның Чагыргазының кээрин манап чоруур кижини чүве-дир. Иосиф дээди иудей Чөвүлелдин Иисусту өлүрер деп шиитпир хүлээп аарында-даа, ооң херектеринге-даа киришпейн барган. ⁵² Ол кижини Пилатка келгеш, Иисустуң мага-бодун дилеп алган. ⁵³ Иосиф Ооң мага-бодун дүжүргөш, чуга пөс-биле ораагаш, хаяда оя каккан, мынчага дээр кымны-даа орнукшутпаан чевек-куйга орнукшудуп каан.

⁵⁴ Ол хүн пятница турган, амыр-дыш хүнү үнүп орган. ⁵⁵ Галилеядан Иисус-биле кады келген херээженнер Иосифти эдерип чеде бергеш, чевек-куйну база Ооң мага-бодун канчаар салганын көрүп алганнар. ⁵⁶ Оон ээп келгеш, чаагай чыттыг үстер биле чаар чүүлдерни белеткеп алганнар. Ыдыктыг хоойлунуң айытканын ёзугаар амыр-дыш хүнүн олар дыштанып эрттирген.

Иисустуң катап дирилгени

(Мф. 28:1-10; Мк. 16:1-8; Ин. 20:1-10)

24 А улуг-хүнде, эртен эрте, ол херээженнер белеткеп алган чаагай чыттыг чүүлдерин ап алгаш, чевек-куйга чедип келгеннер. ² Чевек-куйнуң аксында дашты чайладыр идип каанын олар көрүп каан! ³ Оон иштинче кирип келгеш, Дээрги Иисустуң мага-бодун тыппааннар. ⁴ Олар аайын тыппайн турда, хенертен оларның мурнунга карак чылчырыктаар кылаңнааш хептерлиг ийи эр кижини көстүп келген. ⁵ Херээженнер корга бергеш, доңгая кээп дүжерге, демгилери оларга мынча дээн: «Дириг Кижини чүгө өлүглер аразындан дилеп тур силер? ⁶ Ол мында чок: Ол катап дирли берген. Галилеяга тургаш-ла, Ооң силерге мынча дээнин сактып келиңер даан: ⁷ „Кижини амытан Оглон бачыттыг улус холунга хүлээдип бээр база хере шаап каар, а үшкү хүнде Ол катап дирлип кээр“». ⁸ Херээженнер ынчан Иисустуң ол сөстөрүн сактып келгеннер.

⁹ Чевек-куйдан ээп чедип келгеш, олар ол бүгүнү он бир элчинге база арткан бүгү улуска чугаалап бергеннер. ¹⁰ Ол херээженнер болза Мария Магдалина, Иоанна болгаш Иаковтуң авазы Мария база олар-биле кады турган өске-даа херээженнер чүве-дир. Олар бо бүгүнүң дугайын элчиннерге чугаалаарга, ¹¹ демгилерге херээженнерниң чугаазы тоолзуг кылдыр сагындырган, ынчангаш оларга бүзүревейн барганнар. ¹² Ынчалза-даа Пётр тура халааш, чевек-куйга маңнап четкеш,

ээкештиң, иштинче бакылап көөргө, чүгле пөс шывыглар чыдар болган. Оон ол болган чүүлдү кайгап-харап чанып келген.

Эммаусче баар орукка

(Мк. 16:12-13)

¹³ Ол-ла хүн Иисустуң ийи өөреникчизи Иерусалимден алдан °стадий черде турар Эммаус деп суурже басып үнүпкеннер. ¹⁴ Олар бүгү болган чүүлдер дугайында аразында чугаалажып чорааннар. ¹⁵ Өөреникчилер ол бүгүнүң дугайында чугаалажып бар чыдырда, Иисус Боду чедип келгеш, олар-биле кады чорупкан. ¹⁶ Ынчалза-даа оларның карактарын хаптап каан дег бооп, Ону танывайн барганнар .

¹⁷ Иисус олардан: «Силер чүү дугайында чугаалажып чорууруңар ол?» – деп айтырган.

Демгилери муңгаргай арын-шырайлыг доктаай бергеннер. ¹⁸ Оларның Клеопа деп аттыг бирээзи Аңаа: «Бо хүннерде Иерусалимге чүү болуп турганын билбес кижичаңгыс силер боор силер аа?» – дээн.

¹⁹ Иисус: «Чүнү ынча дээриңер ол?» – деп айтырган.

Олар Аңаа мынча дээн: «Назарет чурттуг Иисус-биле болган бүгү чүүл дугайында аан. Ол Бурганның болгаш бүгү чоннуң мурнунга ажил-херээ болгаш сөзү-биле күштүг медээчи турган. ²⁰ Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш даргаларывыс Ону өлүрер кылдыр тудуп берипкеш, хере шаап кааннар . ²¹ А бис Израильди хостаар кижича Ол боор деп идегеп турдувус. А оон ыңай мындыг чүүл база болган де: бөгүн, бо бүгү болгандан бээр үшкү хүнде, ²² аравыста турар херээженнерниң чамдыызы бисти кайгаткан болгай. Олар эртен эрте чевег-куйга барып чорааш, ²³ Ооң мага-бодун тыппааннар-дыр. Дедир ээп келгеш, оларга дээрниң төлээлери көзүлгеш, Ону дириг бар кылдыр чугаалаан джжир болдулар. ²⁴ Оон бистиң чамдыывыс чевег-куйга чедэ бээрге, шупту чүве херээженнерниң чугаалааны олчаан болган, ынчалза-даа Иисустуң Бодун көрбөөннер».

²⁵ Иисус ынчан оларга мынча дээн: «Бурганның медээчилериниң чугаазынга бүзүрээр хире эвес, чүге ындыг сарыыл чок база даамчыргай чүректерлиг улус боор силер! ²⁶ Христос бо бүгү хилинчекти шыдажып эрткеш, Бодунуң алдарын чедип алыр ужурлуг эвес чүве бе?» ²⁷ Оон Ол Моисейниң хоойлузундан эгелеп алгаш , шупту медээчилерниң номнарын эргий шүүштүрүп, Бижилгеде Ооң дугайында бижээн чүүлдерни оларга тайылбырлап берген .

²⁸ Олар чедер дээн суурунга чоокшулап келгенде, Иисус оруун уламчылаар аян-шинчилиин көргүскен. ²⁹ Ынчалза-даа олар Оон салдыкпайн: «Бистиң-биле кады артып калыңар, хүн ажып, кежээ дүжүп олар болгай» – деп ээрежип

эгелээннер. Ол бажыңга кирип келгеш, олар-биле кады артып калган.

³⁰ Иисус олар-биле кады чемненип олурупкаш, хлебти алгаш, ол дээш Бурганга өөрүп четтиргеш, үзе тырткылааш, оларже сунган . ³¹ Оларның карактары ынчан ажыттынып келген болгаш, олар ам-на Иисусту танып кааннар, ынчалза-даа Ол каракка көзүлбес апарган. ³² Олар бот-боттарынга мынча дээннер: «Ол орук ара бистиң-биле чугаалажып чорда база Бижилгениң утказын биске тайылбырлап чорда, чүректеривис хып чорбажык бе?»

³³ Оон доп-дораан тура халышкаш, Иерусалимче ээп келгеннер. Аңаа он бир элчинни база олар-биле кады чораан улусту катый-хаара тып чедэ бээрге, ³⁴ олар база мынча джжип турар болган: «Дээривис ылап-ла катап дирилген-дир, оон Симонга кээп көзүлген-дир» .

³⁵ Оон демги ийи өөреникчи олар-биле орукка болган бүгү чүүлдү база Ол хлебти үзе тыртып турда, Ону танып каанын чугаалап бергеннер.

Катап дирилген Иисустуң өөреникчилеринге көзүлгени

(Мф. 28:16-20; Мк. 16:14-18; Ин. 20:19-23; Аж.-ч. 1:6-8)

³⁶ Олар ол дугайында чугаалап турда, Иисус Боду оларның аразынга туруп алгаш: «Амыр-менди-ле!» – дээн. ³⁷ Өөреникчилер аймап-сүртей бергеш, хей чүве көрүп каан эвес бис бе деп бодааннар .

³⁸ Ынчалза-даа Иисус оларга мынча дээн: «Чүге аймаарай бердиңер? Чүректериниң чүге чигзиниг долганыл? ³⁹ Хол-будумче көрүңер даан, бо – Мен-дир мен. Мени тудуп суйбап, топтап көрүңер : Менде бар деп көрүп турарыңар эът-бот болгаш сөөк-даяк хей чүведе база эвес». ⁴⁰ Ону чугаалааш, Иисус холдарын база буттарын оларга көргүскен. ⁴¹ Өөреникчилер өөрээн түлүү-биле ам-даа бүзүрөп чадап, кайгап-харап турганнар. Иисус ынчан оларга: «Силерниң мында кандыг-бир чем бар бе?» – дээн. ⁴² Олар аңаа быжырган балыының кезиин ап бергеннер. ⁴³ Ол ону ап алгаш, оларның мурнунга чип алган.

⁴⁴ Оон Иисус оларга мынча дээн: «Моисейниң хоойлузунда, медээчилерниң номнары болгаш Ыдыктыг ырларда Мээң дугайымда бижээн бүгү чүве боттаныр ужурлуун силер-биле кады чоруур шаамда-ла чугаалап турдум чоп, ол чүве ам бо ышкажыл». ⁴⁵ Ынчан Ол өөреникчилериниң угаанын Бижилгени угаап билиптер кылдыр ажыдып берген .

⁴⁶ Иисус оларга мынча дээн: «Христос хилинчекти көрүп эртер база үшкү хүнде өлүглер аразындан катап дирлир ужурлуг дээрзин Ында бижээн-дир . ⁴⁷ Иерусалимден эгелеп алгаш, бүгү делегейниң чоннарынга баар силер, бачыттары дээш өршээл алыры-биле оозун миннип, Бурганче эглирин Мээң өмүнээмден суртаалдаан турар ужурлуг. ⁴⁸ Силер ол бүгүнүң херечилери-ле болгай силер . ⁴⁹ Мен

Адамның аазаан чүвезин силерге ам чорудуп бээр мен . А силер өрүтен күштү албаан шааңарда, Иерусалим хоорайга артып калыңар» .

**Иисус Христостун
дээрже көдүрлүп үнгени**
(Мк. 16:19-20; Аж.-ч. 1:9-11)

⁵⁰ Иисус оларны Иерусалимден Вифанияга чедир эдерткеш, холдарын өрү көдүргөш, алгап-йөрөөп

каан . ⁵¹ Оларны алгап-йөрөөп тура-ла, Ол олардан ырап, дээрже көдүрлүп үнүп эгелээн.

⁵² Өреникчилери Аңаа мөгейип , доңгая кээп дүшкүлээш, Иерусалимче аажок өөрүшкү-маңнайлыг эеп келгеннер. ⁵³ Оон Бурганны алдаржытпышаан, Бурганның өргээзинге доктаамал турганнар .

Иоанн

Кирилде

Христиан чаңчылдың санап турары-биле, бо Буянның Медээниң автору – Иисуска эң чоок элчиннерниң бирээзи Иоанн. Иоанн болза он ийи элчинниң аразында Христоска бүзүрели дээш өлүртпейн, кыраан назынынга чедир чурттаан чаңгыс-ла кижиге. Ол бодунуң Буянның Медээзин өскелерден соңнай бижээн – бистиң эраның 90 чылдар үезинде чадавас.

Иоанндан Буянның Медээниң бот-боттарыга дөмейи аажок баштайгы үш Буянның Медээден кол ылгалы чүдел? Иоанның тоожулалында Иисустуң амыдыралын ылаптыг дес-дараалай тодарадып бижири чүткүл чок. Иоанн кол кичээнгейни Иисустуң узун чугааларынче углаан. Ол Иисустуң кыска угаадыглыг чугааларын номунче кирибээн. Бо номну бижип тура, Иоанның кол сорулгазы өске үш Буянның Медээниң четпес чүүлдерин долдурары база Иисус дээрге Аңаа бүзүрөөн улуска чаа амыдыралды ажыдып турар Бурганның Оглу-дур дээрзин номчукчуларга шынзыдары болган. Бо Буянның Медээ шажын шинчилелиниң бөдүүн эвес идеяларын болгаш кайгамчык чырык поэтиктиг овор-хевирлерни өскелеринден хөйүнү сиңирип алган.

Буянның Медээни дөрт кезекке чарып болур: 1) кирилде, ында Иисус болза кижиге төрөлгөтөнни камгалаар дээш, Кижиге апарган Бурган-дыр дээрзи тода ажыттыңан (1:1-18); 2) Иисустуң чаяганы чеди кайгамчык чүүл Ооң алыс Бурган бүдүштүүн база хүлээлгезин шынзыткан (1:19–12:50); 3) Иисустуң Бургандан алган даалгазын эчизинге чедир күүседир база алдаржыыр үези келген (13–20 эгелер); 4) эпилог, катап дирлип келген Иисустуң Бодунуң өөреникчилери-биле харылзашканы (21 эге).

Сөстүң кижиге болу бергени

1 Эң эгезинде Сөс турган . Сөс Бурган-биле кады турган болгаш Сөс Бурган болуп турган . ² Ол эгезинде-ле Бурган-биле кады турган. ³ Бүгү-ле бар чүве ол Сөстү дамчып чаяттыңан, чүү-даа чүве Ол чокка чаяттынмаан . ⁴ Чаяттыңан бүгү чүвеге ол Сөс амыдыралдың үнер дөзү турган , а ол амыдырал кижиге төрөлгөтөнге чырык апарган . ⁵ Чырык караңгыда чырыдып турар, а караңгы Чырыкты хөмө ап шыдаваан.

⁶ Бурганның айбылап чорутканы Иоанн деп аттыг кижиге турган . ⁷ Ол кижиге Чырыктың херечизи болур дээш база шупту улус ону дамчыштыр бүзүрөзүн дээш чедип келген . ⁸ Иоанн боду – Чырык эвес турган, а Чырыктың херечизи болур дээш келген кижиге турган.

⁹ Ол Сөс – бо делегейге чедип келген ёзулуг Чырык болган . Ол кижиге бүрүзүн чырыдып турар .

¹⁰ Ол Чырык Ооң Бодун дамчыштыр чаяттыңан делегейде бар турда-ла, делегей Ону танываан.

¹¹ Ол Бодунуң албаты чонунга чедип келген, а олар Ону хүлээп албаан . ¹² А Ону хүлээп алган база Ооң ады дээш бүзүрөөн бүгү улуска Ол Бурганның ажы-төлү болур эргени хайырлаан . ¹³ Ол ажы-төл бойдустануң чаяп каанындан-даа, кижилерниң

хандыкшылындан-даа, эр кижиниң күзээшкининден-даа төрүттүнмээн, а Бургандан төрүттүңен . Бурган Боду оларның Адазы-дыр.

¹⁴ Демги Сөс Кижиге апаргаш , бистиң аравыска чурттап турган. Бис Ооң өндүр чырыын – авырал болгаш алыс шын-биле долдунган Адазының эр чаңгыс Оглуңуң өндүр чырыын көргөн бис.

¹⁵ Иоанн Ооң дугайында херечи болуп, улуска мынчаар медеглээн: «Мээң соомдан чедип кээр Кижиге менден кончуг боор , чүге дээрге Ол мээң мурнумда-ла бар турган-дыр. Мээң чугаалап турганым Кижиге ол-дур». ¹⁶ Биске херек бүгү чүве Ында бар, шуптувус Ооң авыралын бажывыс ажыр четтирип келдивис. ¹⁷ Бурган Бодунуң хоойлузун биске Моисейни дамчыштыр берген , а авырал биле алыс шын Иисус Христосту дамчыштыр келген болгай. ¹⁸ Бурганны кым-даа, кажан-даа көрбөөн . Чүгле Адазы-биле тудуш харылзаалыг эр чаңгыс Оглу биске Адазын илереткен болгай.

Иоанн Медеглекчиниң херечилели

(Мф. 3:1-12; Мк. 1:2-8; Лк. 3:15-17)

¹⁹ Иоанның херечилээни бо-дур.

Иерусалим чурттуг иудейлер Иоанндан: «Кым сен?» – деп айтырзын дээш, олче Бурганның

бараалгакчыларын база левиттерни чорудупканнар.

²⁰ Иоанн дорт харыы бээринден ойталавайн, ажыы-биле мынча дээн: «Мен Бурганның шилээн Христозу эвес мен» .

²¹ Олар оон: «Ынчаарга чогуу кым сен? Илия сен бе?» – деп айтырганнар .

Ол: «Чок» – деп харыылаан.

«Азы Бурганның аазааны медээчи сен бе?» – деп айтырганнар.

Иоанн: «Чок» – деп харыылаан.

²² Олар ынчан: «Кым сен? – деп түңнелинде айтырганнар. – Бисти айбылап чорудупкан улуска чүү дээривисти чугаала. Бодуңну кым мен дээр сен?»

²³ Ол мынча деп харыылаан: «Мен – Исая медээчинин чугаалааны дег: „Эн кургаг ховуга: Дээрги-Чаяакчыга оруктан белеткеңер!“ деп алгырган үн” – мен» .

²⁴ А фарисейлерниң айбычылары оон мынча деп айтырган: «Сен Бурганның шилээн Христозу-даа, Илия-даа, Бурганның аазааны медээчи-даа эвес болзуңза, улусту чүгө сугже суп турарың ол?»

²⁶ Иоанн оларга: «Мен улусту сугже сугар мен, ынчалза-даа силерниң араңарда билбезиңер бир Кижиде бар-дыр, ²⁷ Ол мээң соомдан чедип кээр-даа болза, мен Ооң идииниң шидишкенин безин чежеринге төлөп чок амытан-дыр мен» – деп харыылаан.

²⁸ Бо чугаа Иоанның улусту сугже сугар черинге – Иордан хемниң ыңдында Вифанияга болган.

²⁹ Даартазында хүндүс Иоанн олче кел чыдар Иисусту көрүп кааш, мынча дээн: «Бо дээрге Бурганның Хураганы-дыр! Ол делегейниң улусунуң бачыдын чайладып аппаар . ³⁰ Ооң дугайында: „Мээң соомдан чедип кээр Кижиде менден кончуг боор, чүгө дээрге Ол мээң мурнумда-ла бар турган-дыр” – дээним демги Кижиде ол-дур. ³¹ Мен Ол ылап кымыл дээрзин билбес турдум, ынчалза-даа израильчилер Ону танып алзын дээш, улус-чонну сугже суп келген мен» .

³² Оон Иоанн мынча деп херечилээн: «Дээрден көгө-буга дег бадып келгеш, ол Кижиниң кырынга артып калган Ыдыктыг Сүлдени көрдүм . ³³ Мен Ол кымыл дээрзин билбес турдум, ынчалза-даа улус-чонну сугже суксун дээш, мени айбылаан Бурган мынча дээн: „Сүлде Олче бадып келгеш, Ооң кырынга артып каар кижиде көрүңүз, улусту Ыдыктыг Сүлдеже сугар Кижиде ол болур эвеспе” .

³⁴ Мен ону көргөн болгаш, „Ол – Бурганның Оглу-дур” деп херечилеп тур мен».

Иисус Христостуң баштайгы өөреникчилери

³⁵ Дараазында хүндүс Иоанн база катап бодунуң өөреникчилериниң ийизи-биле кады аңаа турган. ³⁶ Эртип бар чыдар Иисусту көрүп кааш, Иоанн: «Бурганның Хураганы бо-дур!» – дээн . ³⁷ Иоанның

ол сөстөрүн дыңнааш, ооң өөреникчилериниң ийизи Иисусту эдерип чорупкан.

³⁸ Иисус хая көрнүп келгеш, оларның Бодунуң соондан чоруп олурун көрүп кааш: «Чүңү дилеп тур силер?» – деп айтырган .

А олар: «Равви (ол дээрге „Башкы” дээни ол), Силер кайда турар силер?» – деп айтырганнар.

³⁹ «Бараалы че, көрүп аар силер» – деп, Ол харыылаан. А ынчан хүн үнгенден бээр онгу шак үези турган чүве-дир. Олар эдерип баргаш, Иисустуң кайда турарын көрүп алгаш, хүннү бадыр Ооң чанынга турганнар.

⁴⁰ Иисустуң дугайында Иоанның сөстөрүн дыңнааш, Ону эдерип чорупкан ийи кижиниң бирээзи Симон Пётрнуң дуңмазы Андрей болган .

⁴¹ Андрей ол дораан бодунуң акызы Симонну тып алгаш, аңаа мынча дээн: «Бис Мессияны (Бурганның шилээн Христозун дээни ол) тып алдывыс» . ⁴² Оон акызын Иисуска экилген.

Иисус олче көрүңгеш: «Иоанның оглу Симон-на-дыр сен. Ам Кифа деп адаттырар сен» – дээн. (Ол дээрге «Даш» азы грек дылда «Пётр» дээни ол.)

Иисустуң Филипп биле Нафанаилди кый дээни

⁴³ Дараазында хүндүс Иисус Галилеяже чоруурун шиитпирлээн. Ол Филиппти тып алгаш, аңаа мынча дээн: «Мени эдерип чорувут». ⁴⁴ Филипп база-ла Вифсаидадан келген , Андрей биле Пётрнуң чаңгыс чер чурттуу кижиде чүве-дир. ⁴⁵ Филипп, бодунуң ээлчээнде, Нафанаилди тып алгаш , аңаа мынча дээн: «Моисейниң хоойлузу болгаш медээчилерниң номнарында бижээн Кижини тып алдывыс . Ол болза Назарет чурттуг Иосифтиң оглу Иисус болду» .

⁴⁶ А Нафанаил: «Назареттен өөделиг чүве тыптыр деп бе ынчаш?» – дээр болган.

Филипп аңаа: «Баргаш, бодуң көрүп көр даан» – деп харыылаан.

⁴⁷ Олче кел чыдар Нафанаилди көрүп кааш, Иисус ооң дугайында мынча дээн: «Ынай-даа оп-меге чок , ёзулуг израильчи бо-дур» .

⁴⁸ Нафанаил Оон: «Сен мени канчап билир сен?» – деп айтырган.

«Филипп сени кый дээр бетинде-ле, Мен сээң фиға ыяжы адаанга турганыңны көрдүм» – деп, Иисус харыылаан.

⁴⁹ Нафанаил Аңаа мынча деп харыылаан: «Башкы! Силер – Бурганның Оглу болгаш Израильдиң хааны-дыр силер!»

⁵⁰ «„Мен сээң фиға ыяжы адаанга турганыңны көрдүм” дээримге, Меңээ бүзүрөп турарың ол бе? – деп, Иисус аңаа чугаалаан. – Оон-даа өндүр улуг херектерни көрө бээр сен». ⁵¹ Ол улаштыр мынча дээн: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: дээрниң аңгайтыр ажыттына бээрин база Бурганның төлээлериниң өрү үнүп турарын-даа ,

·Кижиге амытан Оглунче дүжүп бадып турарын-даа көрүп каар силер» .

Канага болган куда дою

2 Ийи хүн эрткенде , Галилеяның Кана хоорайжыгажынга куда дою болган, а Иисустуң авазы аңаа киржип келген. 2 Иисус биле Ооң өөреникчилери база ынаар чалаткан чүве-дир.

3 Арага төне бээрге, авазы Иисуска: «Бо улустуң арагазы чок-тур» – дээн.

4 «Меңээ база силерге ол кандыг хамаан чүвел, авай? – деп, Иисус аңаа харыылаан. – Мээң үе-шагым ам-даа келбээн болгай .»

5 Авазы арага кудукчуларынга: «Ооң айыткан айы-биле кылыңар» – дээн.

6 Иудейлерниң арыгланып чунар ёзулалын сагырынга керек , бирээзи-ле сезенден чүс чээрби литр ишкир алды улуг даш доскаар аңаа турган чүве-дир. 7 Иисус арага кудукчуларынга:

«Доскаарларга сугдан долдур кудуңар» – деп чугаалаан. Олар доскаарларның эриин ажыр долдурупканнар. 8 Оон Иисус оларга: «Ам хымыш-биле ускулааш, куда доюнуң башкарыкчызынга аппарып бериңер» – дээн. Олар Ооң дужааган айы-биле күүсеткеннер. 9 Арагаже хуулган сугну башкарыкчы амзап көргөн. А ол бо араганы кайыын эккелгенин билбес, ону чүгле суг ускан чалчалар билир турган. Ынчан ол башкарыкчы күдээни кый деп алгаш, 10 аңаа мынча дээн: «Шупту улус баштай эки арагазын кудар, а оон улустуң эзирээнин ажыглап, багайын кудар болгай. А сен эки араганы мынчага дээр шыгжап турган-дыр сен».

11 Иисус ынчалдыр Галилеяның Каназынга кайгамчык бадыткалдарының баштайгызын кылгаш, ооң-биле Бодунуң өндүр күчү-күжүн көргүскөн. Ынчангаш Ооң өөреникчилери Аңаа бүзүрөй берген. 12 Иисус ооң соонда авазы, дуңмалары болгаш өөреникчилери-биле кады Капернаум хоорайже бадып келгеш, аңаа элээн каш хонганнар.

Бурганның өргээзин арыглааны (Мф. 21:12-13; Мк. 11:15-17; Лк. 19:45-46)

13 Иудейлерниң Хосталыышкын байырлалы чоокшулап олурар боорга, Иисус Иерусалимче чорупкан . 14 Бурганның өргээзиниң шөлүндө бода мал, хойлар болгаш көге-бугалар саткан улустуң база боттарының ажил-херээн кылган акша солукчуларының олурарын Ол көрүп каан. 15 Иисус ынчан хендирден кымчы өрүп алгаш, Бурганның өргээзинден садыг кылган хамык улусту база хойлар биле бода малды үндүр ойладыпкаш, акша солукчуларының столдарын аңдара октап, акшазын тө чашканнап каапкан. 16 Көге-буга сатканнарга Иисус: «Ооңарны моон ырадыңар! Мээң Адамның өргээзин садыг-саарылга чери

кылбаңар!» – деп дужааган. 17 Ооң өөреникчилери Бижилгеде мынча дээнин сактып келгеннер: «Сээң өргээңге дендии күштүг ынакшыл Мени от дег оя чиптер» .

18 Ол өйде иудейлер киржи берип, Иисуска мынчаар харыылааннар: «Ынчаар кылыр эргең барын Сен кандыг кайгамчык демдек-биле биске шынзыдар сен?»

19 «Бурганның бо өргээзин үрегдеп-бузуп кааптыңар, Мен ону үш хүн дургузунда тудуп тургузуптар мен» – деп, Иисус оларга харыылаан .

20 Ынчаарга иудейлер мынча дээн: «Бурганның бо өргээзин дөртөн алды чыл дургузунда тудуп келди, а Сен ону үш-ле хүн дургузунда тудуп тургузуптар сен бе?!»

21 А Ол Бурганның өргээзи деп тура, Бодунуң мага-бодунуң дугайында чугаалаан чүве-дир.

22 Иисус өлүглер аразындан катап дирлип келгенде, өөреникчилери Ооң бо сөстөрүн сактып келгеш, Ооң чугаалаан чүвезинге база Бижилгеге бүзүрөй бергеннер .

Иисус бүгү улусту өттүр билир

23 Иисустуң Иерусалимге Хосталыышкын байырлалына тургаш, кылып турары кайгамчык чүүлдерин көргөш, хөй улус Аңаа бүзүрөй берген .

24 Ынчалза-даа Иисус Боду улуска бүзүрөвейн барган, чүге дээрге оларның кандызын билир турган. 25 Ол ышкаш кандыг-бир кижиге дугайында өске кижиниң Аңаа чугаалап бээрин Ол хереглевес болган. Кижиниң сеткилинде чүү барын Ол Боду билир турган.

3 Иудейлерниң даргаларының бирээзи болур, Никодим деп аттыг, фарисейлер бөлүүнге хамааржыр кижиге турган . 2 Ол кижиге бир-ле дүне Иисуска келгеш, Аңаа мынча дээн: «Башкы! Силерни Бурганның бисче чорутканы башкы деп билир бис. Чүге дээрге Бурганның дузазы чокта, кым-даа Силерниң кылып турарыңар дег кайгамчык чүүлдер кылып шыдавас».

3 Иисус аңаа: «Алыс шынны сеңээ чугаалап тур мен: чүгле катап төрүттүнгөн кижиге Бурганның Чагыргазын көрүп шыдаар» – деп харыылаан.

4 «Кырый берген кижиге канчап катап төрүттүнерил? – деп, Никодим Аңаа чугаалаан. – Таанда-ла ол иезиниң иштинче дедир киргеш, катап төрүттүнүп кээр бе?»

5 Иисус мынча деп харыылаан: «Алыс шынны сеңээ чугаалап тур мен: чүгле суг болгаш Сүлдеден төрүттүнгөн кижиге Бурганның Чагыргазынче кирип шыдаар! 6 Кижиге бойдустуң чаяганы мага-боттуң амыдыралын ада-иезинден алып, а Сүлдеге башкарткан амыдыралды чүгле Бурганның Сүлдезинден алып.

7 Мээң сеңээ: „Силер катап{*} төрүттүнер ужурлуг силер“ – дээнимни элдепсинип кайгава. 8 Хат бодунуң туралаан черинге хадыйр. Сен ооң шимээнин дыңнап турар сен, ынчалза-даа ооң

кайыын келгенин база кайнаар барганын билбес сен. Сүлдөгө башкарткан амыдыралдыг кижн бүрүзү-биле база шак ындыг болур».

⁹ Никодим Оон: «Ол канчап ындыг болур чүвөл?» – деп айтырган.

¹⁰ «Сен, Израильдин башкызы эртип, ону канчап билбезиң ол? – деп, Иисус аңаа харыылаан. –

¹¹ Алыс шынны сеңээ чугаалап тур мен: бис чүглө билир чүвевис дугайында чугаалап, көргөн чүвевис дугайында херечилеп турар бис, а силер бистиң херечилеливисти хүлээп алыр хөңнүңер чок-тур.

¹² Мен бо делегейге хамааржыр чүүл дугайында силерге чугаалаарымга, Меңээ бүзүревейн тургаш, дээрге хамааржыр чүүл дугайында силерге чугаалаарымга, канчап Меңээ бүзүрээр силер?

¹³ Дээрден дүжүп келген ·Кижн амытан Оглундан өске, кым-даа дээрже көдүрлүп үнмээн-не болгай .

¹⁴ Аңаа бүзүрээн кижн бүрүзү мөңгө амыдыралдыг болзун дээш, ээн кургаг ховуга Моисейниң чыланнн өрү көдүргени дег, Кижн амытан Оглу база шак ынчаар бедидир көдүртүр ужурулуг» .

¹⁶ Аңаа бүзүрээн кижн бүрүзү өлбезин, харын мөңгө амыдыралдыг болзун дээш, Бурган Бодунуң эр чаңгыс Оглун берипкен. Ооң бо делегейниң улузунга ынакшылы ол хире болган-дыр . ¹⁷ Бурган Бодунуң Оглун бо делегейге айбылап чорударда, бо делегейни шиидер дээш эвес, харын Ону дамчыштыр бо делегейни камгалаар дээш чоруткан болгай . ¹⁸ Бурганның Оглунга бүзүрээр кижн шииттирбес, а бүзүревес кижн – эрте дээрле шииттирип алган болур, чүгө дээрге Бурганның эр чаңгыс Оглунуң адынга бүзүревейн барган-дыр .

¹⁹ Оларның шииттирер ужуру чүдел: бо делегейге Чырык чедип кээрге , кижилер ол Чырыкка көөрдө, караңгыга артык ынак болганнар-дыр, чүгө дээрге оларның үүлгеткен херектери бузуттуг-дур . ²⁰ Бузут үүлгедип турар кижн бүрүзү чырыкты көөр хөңнү чок болур база ооң үүлгеткени бузуттуг херектер илерей бээринден корткаш, чырыктан дезе бээр .

²¹ А алыс шынның аайы-биле чурттап чоруур кижн ындыг эвес. Ооң ажил-херээ Бурганга чүүлдежип турарын Чырык көргүссүн дээш, ол Чырыкче бар чыдар.

Иисус болгаш Иоанн Медеглекчи

²² Иисус ооң соонда өөреникчилери-биле кады Иудеяге чедип келгеш, олар-биле кады аңаа элээн өйдө артып калгаш, улусту ·сугже суп турган . ²³ А Иоанн база-ла ол өйдө Салимниң чоогунда суу элбек Енон деп черге улусту сугже сугарын уламчылаан. Улус аңаа сөктүп кээп турган, а ол оларны ·сугга суп турган. ²⁴ (Ол үеде Иоанн ам-даа кара-бажыңнатпаан турган чүве-дир) .

²⁵ Бир-ле катап Иоанның өөреникчилери биле бир иудейниң аразынга ·арыглаашкын ёзулалы дугайында маргылдаа үнүп келген. ²⁶ Олар Иоаннга чедип келгеш, мынча дээннер: «Башкы, Иорданның ол чарыынга кады турганыңар база

Ооң дугайында херечилеп чугаалааныңар Кижини сактыр-дыр силер бе? Ынчаарга Ол база улусту сугже суп тур, а хамык улус Олче сөктүп кээп туруп берди».

²⁷ Иоанн мынча деп харыылаан: «Кижн чүглө дээрниң аңаа даандырып берген чүвезин кылып шыдаар . ²⁸ „Мен Христос эвес-тир мен, ынчалза-даа Бурган мени Ону мурнай чоруткан“ – дээнимни боттарыңар бадыткап болур силер . ²⁹ Душтук кыс күдээ оолга хамааржыр . А күдээниң эжи оол ооң чанынга турар, ынчангаш күдээниң чугаазын дыңнааш, өөрүүр боор чүве. Меңээ база шак ындыг өөрүшкү ам-на келгени бо-дур . ³⁰ Ол ам өзер ужурулуг, а мээң үүлөм – бичиилеп чидери-дир».

³¹ Кым өрүтен келгенил, Ол өске бүгү улустан өндүр улуг болур. А черден тывылган кижн – боду чернии болур база черде дег кылдыр чугаалаар. Ынчалза-даа Кым дээрден кээрил, Ол өске бүгү улустан өндүр улуг. ³² Ол Бодунуң көргөн болгаш дыңнаан чүвезин херечилеп чугаалап турар, чүглө кым-даа Ооң херечилелин хүлээп албас-тыр. ³³ А Ооң херечилээн сөстөрүн хүлээп алган кижн Бурганның алыс шынныын бадыткап турары ол . ³⁴ Бурганның айбылап чоруткан Кижини Бурганның сөстөрүн чугаалаар, чүгө дээрге Бурган Аңаа Сүлдени хемчээл чогу-биле берип турар. ³⁵ Бурган Ада Оглунга ханы ынак-тыр база бүгү чүвени Ооң холунга тыпсып берген-дир. ³⁶ Оглунга бүзүрээн кижн мөңгө амыдыралдыг болур . А Оглун тооп дыңнаваан кижн мөңгө амыдыралды көрбес, харын Бурганның килеңи ооң-биле артып каар.

Иисус болгаш Самария чурттуг херээжен

4 Иисустуң, Иоаннга бодаарга, хөй өөреникчилер хаара тудуп база хөй улусту ·сугже суп турарын ·фарисейлер дыңнап каан. ² (Чогум Иисус Боду эвес, а Ооң өөреникчилери улусту сугже суп турган чүве-дир.) ³ Ынча деп турарын билип алгаш, Иисус Иудеяны каггаш, дедир Галилеяге чорупкан . ⁴ Ооң оруу Самарияның черин таварып эртер турган .

⁵ Ынчангаш Иисус Самарияның Сихар деп хоорайынче чеде берген. Ол хоорай шаг шаанда Иаковтуң бодунуң оглу Иосифке берген ээлел черинден ырак эвесте турар чүве-дир . ⁶ Ында Иаковтуң кудуу бар болган. Орукка могап-шылай берген Иисус кудук чанынга дыштанып олуруп алган. Хүн дүъш чедип турган.

⁷ ·Самария чурттуг бир херээжен суг узуп алыр дээш чедип кээп-тир. Иисус аңаа: «Суундан Меңээ берем» – дээн. ⁸ Ооң өөреникчилери чем садып алыр дээш, хоорайге чорупкан турган. ⁹ Самарий херээжен Оон: «Сен иудей хиреңде, канчап самарий херээжен менден ижер суг дилээриң ол?» – деп айтырган. (Чүгө дээрге иудейлер Самария чурттугларның ажыглаар савазын ажыглавас турган.)

¹⁰ Иисус: «Сен Бурганның бээр хайыразын база Кым сеңээ: „Суундан Меңээ берем“ – деп турарын билген болзуңза, бодуң-на Оон дилей бээр ийик сен, а Ол сеңээ амыдырал хайырлаар сугну бээр ийик» – деп харыылаан.

¹¹ Херээжен Аңаа мынча дээн: «Дээрги! Силерде суг узупку дег чүү-даа чок, а кудук ханы-дыр. Силерге ындыг суг кайыын кээр деп? ¹² Бо кудуктуң суун боду, ажы-төлү болгаш мал-маганы ижип чораан база ону биске арттырып каан кижичи – бистиң өгбевис Иаков болгай. Таанда-ла Силер канчап оон арта берген болдуңар?»

¹³ Иисус мынча деп харыылаан: «Бо сугну ижер кижичи дагын суксай бээр. ¹⁴ А Мээң аңаа бээрим сугну ижер кижичи кажан-даа суксавас. Мээң аңаа бээр суум ооң иштинге мөңгө амыдыралче агып баткан суг бажы болу бээр» .

¹⁵ «Дээрги – деп, херээжен Аңаа чугаалаан. – Моон соңгаар кажан-даа суксавас база бээр суглап келбес апаар кылдыр, меңээ ол сууңардан берип көрүңерем».

¹⁶ Иисус аңаа: «Ашааңны барып кый деп алгаш, бээр чедип кел» – дээн.

¹⁷ Херээжен Аңаа: «Ашак чок мен» – деп харыылаан.

Иисус аңаа мынча дээн: «Ашаам чок деп, сен шынын чугааладың. ¹⁸ Беш катап ашакка баргандыр сен. А ам олуртуп алган кижичи сээң ашааң эвес-тир. Сээң ол чугааң ылап шын болду».

¹⁹ Херээжен Аңаа мынча дээн: «Дээрги! Силерни Бурганның медээчизи дээрзин көрүп тур мен .

²⁰ Бистиң ада-өгбевис бо дагга . Бурганга тейлеп чораан, а иудейлер силер болза, тейлээр чер чүгле Иерусалимде дээр-дир силер» .

²¹ Иисус аңаа мынча дээн: «Угбакым, Меңээ бүзүрөп көр, Бурган Адага бо дагга-даа, Иерусалимге-даа мөгейип тейлевейн баарыңар үе кел чыдар-дыр. ²² Силер, самарийжилер, чүү чүвеге тейлеп чорууруңарны билбес-тир силер , а иудейлер бис чүү чүвеге тейлеп чоруурувусту билир бис, чүге дээрге Бурганның камгалалы иудейлерни дамчыштыр кээр болгай . ²³ Ынчалза-даа ёзулуг мөгейикчилерниң Бурган Адага сүлде болгаш алыс шындан мөгейип тейлей бээри ындыг үе кел чыдар, мырыңай келгени бо-дур. Ылап-ла ындыг мөгейикчилерни Ада Бодунга дилеп чоруур.

²⁴ Бурган дээрге Сүлде-дир . Ынчангаш Аңаа мөгейип тейлээннер сүлде болгаш алыс шындан мөгейип тейлээр ужурлуг».

²⁵ Херээжен Аңаа мынча дээн: «Мессия (Ону Христос деп база адаар) бо делегейге кээр ужурлуг деп билир-ле мен . Ол чедип келгеш, биске шупту чүвени тайылбырлап бээр» .

²⁶ «Ол – Мен-дир мен, сээң-биле чугаалажып турар аан» – деп, Иисус харыылаан .

²⁷ Ол үеде Иисустуң өөреникчилери Ону каапкан черинче эеп келгеш, Ооң демги херээжен-биле чугаалажып турарын көргөш, кайгап калганнар.

Ынчалза-даа кым-даа Иисустан Аңаа чүү херегин база Ооң чүге ол херээжен-биле чугаалажып турарын айтырбаан. ²⁸ Ынчан самарий херээжен суглаар савазын каапкаш, хоорайже эеп келгеш, улуска мынча дээн: ²⁹ «Кудукче баргаш, кылган бүгү чүүлүмнү меңээ чугаалап берген Кижиче көрүп көрүңерем: Ол Христос эвес ирги бе?» ³⁰ Ынчангаш улус хоорайдан үнгөш, Иисусче чорупканнар.

³¹ Ол өйде өөреникчилери Иисустан: «Башкы, чемнениңер!» – деп дилеп турганнар.

³² А Ол: «Мээң аш-чемим бар, силер ооң дугайында билбес-тир силер» – деп харыылаан.

³³ Ынчаарга өөреникчилери аразында: «Өске-бир кижичи Аңаа чем эккеп берген эвес ирги бе?» – дишкен.

³⁴ Иисус оларга мынча дээн: «Мээң аш-чемим болза Мени айбылап чоруткан Адамны тооп дыңнаары болгаш Ооң Меңээ дааскан ажил-херээн эчизинге чедир кылыры болур . ³⁵ „Ам дөрт ай эртсе, дүжүт ажаар үе кээр“ – деп чугаалашпас ийик силер бе? А мен силерге чугаалап тур мен:

карактарыңарны хере көргөш, тараа шөлдөринче көрүңер даан, олар кайы хире алдын-сарыг апарып, тараазы бышкан-дыр! ³⁶ Тараа ажаакчызы бодунуң шаңналын алыр боорда, мөңгө амыдыралга херек дүжүттү база ап турар, ындыг болганда, тараа чажыкчызы-даа, дүжүт ажаакчызы-даа деңге өөрүүр апаар . ³⁷ Чүге дээрге ол таварылгада „Бирээзи тарыыр, өскези ажаар“ деп үлегер сөс бадыткаттына бээр. ³⁸ Мен силерни боттарыңарны ажаап-тарываан шөлүңерни ажаап алзын дээш чорудуп турарым бо – аңаа өске улус ажилдап каан, а силер оларны ажилының үре-түңнелин кады үлежип турарыңар бо».

³⁹ «Кылган бүгү чүүлүмнү Ол меңээ чугаалап берди» – деп бадыткаан самарий херээженниң чугаазының аайы-биле ол хоорайдан элээн хөй самарийжилер Иисуска бүзүрөй берген.

⁴⁰ Самарийжилер Аңаа келгеш, олар-биле артып каарын Оон аажок дилээннер, ынчангаш Ол орта ийи хонган. ⁴¹ Иисустуң чугаазының аайы-биле оон-даа хөй улус Аңаа бүзүрөй берген.

⁴² А демги херээженге олар мынча дээн: «Бистиң бүзүрөй бергенивис ам чүгле сээң чугааларыңдан келбээн. Бис ам Ону боттарывыс дыңнаан болгаш, Ол ылап-ла бо делегейниң улузунуң Камгалакчызы-дыр деп билдивис» .

Хаанның дүжүмединиң оглун экирткени

⁴³ Ийи хонганда, Иисус Галилеяже чорупкан.

⁴⁴ Бурганның медээчизи бодунуң төрөөн чуртунга алдар-хүндү көрбес дээрзин Ол Боду-ла чугаалап турган чүве-дир . ⁴⁵ Иисус Галилеяга чедип кээрге, ол чер чурттуглар Ону эвилең-ээлдек уткуп-хүлээп алган: олар Иерусалимге болган байырлалга барып чораан болгаш, Ооң аңаа кылган кайгамчык чүүлдерин шуптузун көргөн чүве-дир .

⁴⁶ Иисус оон ооң мурнунда сугну арагаже хуулдурупкан чери болур Галилеяның Канаже эеп келген. Ол үеде Капернаум хоорайга хаанның бир дүжүмеди турган, а ооң оглу аарый берген болган.

⁴⁷ Иисустуң Иудеядан Галилеяже эеп чанып келгенин дыңнааш, ол кижии Аңаа чедип келгеш: «Өлүп чыдар оглумну экиртип бээри-биле Капернаумче бадып кээп көрүңер» – деп Оон дилеп эгелээн.

⁴⁸ Иисус аңаа мынча дээн: «Кайгамчык демдектерни көрбээн шааңарда, силерниң кайыңар-даа бүзүрээр ийик бе!»

⁴⁹ Хаанның дүжүмеди: «Дээрги! Оглум өлбейн чыдырда, барып көрээли!» – дээн.

⁵⁰ Иисус: «Чана бер че, оглуң дириг артар-дыр» – деп харыылаан.

Ол кижии Иисустуң сөстөринге бүзүрээш, чоруй барган. ⁵¹ Орук ара ону чалчалары уткуп алгаш: «Оглуңар экирий берди» – дээннер.

⁵² «Каш шак үезинде оглум чүгээртеп эгеледи?» – деп, ол чалчаларындан айтырган.

Олар аңаа: «Дүүн, хүн үнгенден бээр чедиги шак үезинде, ооң эъдиниң изии намдай берди» – деп харыылаан.

⁵³ Иисустуң аңаа: «Оглуң дириг артар-дыр» – дээн шагында оглу экирий берген дээрзин адазы билип каан. Ынчан ол боду база бүгү өг-бүлөзү бүзүрей бергеннер. ⁵⁴ Иудеядан Галилеяже эеп чанып келгеш, Иисустуң кылганы ийиги кайгамчык чүүл ол болган.

Вифезда дээр эштир черге аарыг кижини экирткени

5 Ооң соонда иудей байырлал болган, Иисус ынчан Иерусалимче чорупкан. ² Иерусалимде Хой хаалгазының чанында еврей дылда Вифезда дээр эштир чер, а ында серилеп каан беш өдүг бар турган. ³ Оларда эңдерик хөй аарыг: согур, аскак-бүскек, чартыктаан улус чыдар чүве-дир. ⁵ Аңаа үжен сес чыл дургузунда чартыктап аарып келген бир кижии турган. ⁶ Иисус ол кижиниң чыдарын көргөш база ооң ынча үр үеде аарып келгенин билир болгаш: «Экиририн күзеп тур сен бе?» – деп айтырган.

⁷ Аарыг кижии Аңаа мынча деп харыылаан: «Дээргим, суг чалгып дойлу бээрге, мени эштир черниң суунче суптар кижим чок күжүр-дүр мен. Сугга чедип чадап турумда-ла, өске кандыг-бир кижии мени мурнай кире берген боор-дур».

⁸ Иисус аңаа: «Тургаш, дөжээңни алгаш, кылаштап чорувут!» – дээн. ⁹ Аарыг кижии ол дораан экирий бергеш, дөжөөн алгаш, кылаштап чорупкан.

А ол чорук амыр-дыш хүнүнде болган чүве-дир.

¹⁰ Ынчангаш иудейлер экирөөн кижиге мынча дээннер: «Бөгүн – амыр-дыш хүнү-дүр. Сен дөжөөң көдүрбес ужурлуг сен!»

¹¹ Ол оларга: «Мени экиртип каан Кижии меңээ: „Дөжөөңни алгаш, кылаштап чорувут“ – дээн-не болгай» – деп харыылаан.

¹² Ол кижиден: «Сеңээ: „Дөжөөң алгаш, кылаштап чорувут“ – дээн кижии чогуу Кым чүвөл?» – деп айтырганнар. ¹³ Экирий берген кижии Ол чогуу Кымыл дээрзин билбес болган, чүге дээрге Иисус ол дораан орта турган чон аразынче ажытталы берген чүве-дир.

¹⁴ Иисус ооң соонда Бурганның өргээзинден демги кижини тып алгаш, аңаа мынча дээн: «Көрөм, сен ам кадык апардың. Сээң-биле оон-даа дора чүве болу бербезин дээш, моон соңгаар бачыт кылба». ¹⁵ Оон ол кижии иудей чагырыкчыларга баргаш, ону экиртип каан кижии Иисус-тур деп чугаалаан. ¹⁶ Ынчангаш иудейлер амыр-дыш хүнүнде ыңдыг чүүлдер кылганы дээш, Иисусту истеп-сүрүп эгелээннер.

¹⁷ Ынчаарга Иисус оларга: «Мээң Адам үргүлчү ажилдаар-дыр, Мен база ынчаар кылыр ужурлуг мен» – дээн. ¹⁸ Иудейлер ынчан Ону өлүрер арганы улам кызымак дилей бергеннер. Чүге дээрге Ол чүглө амыр-дыш хүнүнүң хоойлузун хажыткан эвес, харын Бурганны «Мээң Адам» деп адап, Бодун Бурганга деңней көргөн болган.

Оглунуң эрге-чагыргазы

¹⁹ Ынчаар орта Иисус оларга мынча дээн: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: Адазы ажил-херээн канчаар кылганын көрбөөн шаанда, Оглу Бодунуң өмүнээзинден чүнү-даа кылып шыдавас. Адазы чүнү кылырыл, Оглу база-ла ону кылыр.

²⁰ Чүге дээрге Адазы Оглунга ынак база Бодунуң кылып турар бүгү чүвезин Аңаа көргүзөр. Оон-даа артык ажил-херектерни Ол Оглунга көргүзүп бээр, силер ынчан улам-на кайгап магадаар силер. ²¹ Адазының өлүглерни канчаар диргизип, оларга амы-тынны хайырлап турары дег, Оглу база-ла күзөөн улузунга амы-тынны хайырлаар. ²² Оон туржук, Адазы кымны-даа шиитпейн турар, Ол шиидер бүгү эргени Оглунга дамчыдып берген. ²³ Бүгү улустуң Адазын хүндүлөп көөрү дег, олар Оглун база хүндүлөп көрзүн дээш, Ооң ынчанганы ол-дур. Оглун хүндүлөп көрбөс кижии Ону айбылап чоруткан Адазын база хүндүлөп көрбөйн турар-дыр.

²⁴ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: Мээң сөзүмнү дыңнап турар болгаш Мени айбылап чоруткан Адамга бүзүрээр кижии бүрүзү мөңгө амыдыралды алыр база шииткелге онаашпас, харын өлүмден амыдыралче шилчий берген болур.

²⁵ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: өлүглер Бурганның Оглунуң үнүн дыңнап каар үе-шак кел чыдар, харын-даа ол хүн мырыңай чедип келген-дир. Кымнар ол үннү дыңнаарыл, амыдыралче эглип кээр. ²⁶ Адазы Боду канчап амыдыралдың үнер дөзү болганыл, Оглун база Ол ынчалдыр амыдыралдың үнер дөзү кылып каан. ²⁷ Адазы оон

ыңай шиидер эргени база Оглунга хайырлаан, чүгө дээрге Ооң Оглу – Кижиге амытан Оглу-дур .

²⁸ Ындыг боорга, элдепсинмеңер: чевеглерде чыдар бүгү улус Ооң үнүн дыңнааш, чевеглерден туруп кээри үе-шактың келгени бо-дур . ²⁹ Ынчан буян кылып чорааннар катап дирилгеш, амыдыраар, а бузут-бак кылып чорааннар катап дирилгеш, шииттирер . ³⁰ Мен чүнү-даа Бодумнуң эрге-чагыргам-биле кылып шыдавас мен. Мен канчаар дыңнап турар-дыр мен, ынчаар шиидер мен. Мээң шииткелим чөптүг шииткел болур, чүгө дээрге Мен Бодумнуң күзел-соруумнуң аайы-биле эвес, а Мени айбылап чоруткан Адамның күзел-соруунуң аайы-биле кылыр мен» .

Иисустуң дугайында херечилел

³¹ «Мен Бодумнуң дугайымда Бодум херечилээр болзумза, Мээң сөстөрүм шынныг эвес . ³² Ынчалза-даа Мээң таламче херечилеп турар өске кижиге бар. Мээң дугайымда ооң херечилеп турар чугаазы алыс шынныг дээрзин Мен билир мен. ³³ Силер Иоаннче улус чорударыңарга, ол алыс шынны херечилээн болгай . ³⁴ Ынчаарга кижилерниң херечилели Меңээ херекчок-даа болза, камгалалды алзыннар дээш, силерге ол дугайында чугаалап турарым бо. ³⁵ Иоанн чырыдыр кыпкан чырыткы дег болган . А силер ооң чырыынга, хензиг-даа өйде болза, өөрүүрүнге чөпшээрешкен силер.

³⁶ Ынчалза-даа Менде Иоанның бергенинден-даа артык күштүг херечилел бар. Мээң кылып чоруурум, Адамның кылзын дээш Меңээ берген ажил-херээ – Мени Ооң айбылап чорутканының херечилели ол-дур! ³⁷ Мени айбылап чоруткан Адам Боду Мээң дугайымда шак ынчаар херечилээн-дир. Силер Ооң үнүн кажан-даа дыңнаваан, Ооң хевир-шырайын кажан-даа көрбээн силер. ³⁸ Силер Ооң сөзүн чүрээңерде шыгжавайн чоруур силер, чүгө дээрге Ооң айбылап чорутканы Меңээ бүзүревес-тир силер.

³⁹ Бижилгелер дузасы-биле мөңгө амыдыралды алырын бодааш, оларны хынамчалыг шинчилеп чоруур силер. А олар база-ла Мээң дугайымда херечилеп турар болгай . ⁴⁰ Ынчалза-даа Мээң дузам-биле амыдыралды алыр дээш, Меңээ чедип кээрин дөмей-ле күзевес-тир силер.

⁴¹ Кижилерден алдар-хүндү алыксаваас мен .

⁴² Ынчалза-даа силерни өттүр билир мен: силерде Бурганга ынакшыл чок! ⁴³ Мен силерге Адамның өмүнээзинден чедип келдим , а силер Мени хүлээп албайн тур силер . А өске-бир кижиге бодунуң-на адын тудуп чедип кээрге, силер ону хүлээп алыр-дыр силер! ⁴⁴ Бот-боттарыңардан алдар-хүндү дилээр, а дың чаңгыс Бургандан алдар-хүндү алыр дээш кыспас болганыңарда , канчап черле бүзүрей бээр силер?! ⁴⁵ Чок, Мени Адамның мурнунга силерни буруудадыр дээш келген деп бодаваңар. Силерни боттарыңарның аажок идегеп турарыңар Моисей буруудады бээр. ⁴⁶ Моисейге ылап-ла

бүзүрөп чораан болзуңарза, Меңээ база бүзүрей бээр ийик силер, чүгө дээрге ол Мээң дугайымда бижээн-не болгай . ⁴⁷ Силер ооң бижээн чүвезинге бүзүревес тургаш, Мээң силерге чугаалаан чүвемге канчап бүзүрээр силер?»

Беш муң кижини тоттурганы

(Мф. 14:13-21; Мк. 6:30-44; Лк. 9:10-17)

6 Ооң соонда Иисус Галилея (азы Тивериада) хөлүнүң ол чарыынче чорупкан. ² Ооң соондан эңдерик хөй чон чоруп олурган, чүгө дээрге аарыг кижилерни экиртип тура, Ооң кылганы кайгамчык чүүлдерни улус көргөн чүве-дир. ³ Иисус даг кырынче үне бергеш, аңаа Бодунуң өөреникчилери-биле кады олуруп алган. ⁴ Иудей .Хосталыышкын байырлалы чоокшулап орган . ⁵ Иисус эргий көргөш, Бодунче эжен-эңдерик чоннуң кел чыдарын көрүп кааш, Филиппке : «Оларны чемгерипки дег хлебти кайыын садып алыр бис?» – дээн. ⁶ Чүнү кылыр деп турарын Ол билир турган, ынчалза-даа Филиппти шенээр дээш, ынча дээн чүве-дир.

⁷ Филипп Аңаа: «Оларның кижиге бүрүзүнге хензигни-даа бол бээр дизе, 200 мөңгүн чоос-биле безин хлеб сатса , четпейн баар-дыр» – деп харыылаан.

⁸ Иисустуң өөреникчилериниң бирээзи – Симон Пётрунун дуңмазы Андрей Аңаа мынча дээн: ⁹ «Мында турар бир оолда беш арбай далганының хлеви болгаш ийи балыкчыгаш бар-дыр. Ынчалза-даа мынча хөй чонга ыя ол чүү боор деп?»

¹⁰ Иисус: «Улусту черге олуртуптуңар» – дээн. Ол кезек чер терең оът-сигенниг болган. А олургулапкан улус 5000 хире эр кижиге чүве-дир.

¹¹ Иисус хлебтерни алгаш, аъш-чем дээш, Бурганга өөрүп четтиргеш: «Олурган улуска үлеңер» – дээш, өөреникчилеринге берипкен . Балыкты база-ла ынчанган. Кым чежени күзээнил, аңаа ол хирени берип турган. ¹² Улус тода бээрге, Иисус Бодунуң өөреникчилеринге: «Чүү-даа черге калбазы-биле, артан кескиндилерни чыып алыңар» – дээн.

¹³ Өөреникчилер улус чемненген соонда беш арбай хлевиниң артан кескиндилерин чыгаш, он ийи хааржакты долдуруп алганнар.

¹⁴ Улус Иисустуң кайы хире кайгамчык чүүл кылганын көргөш: «Бо делегейге кээр ужурлуг демги Медээчи ылап-ла бо-дур!» – дээннер . ¹⁵ А Иисус улустуң чедип келгеш, Ону хенертен тудуп алгаш, хаан кылып аар деп турарын билип кааш, база катап дагже чааскаан чоруй барган.

Иисустуң суг кырлап кылаштааны

(Мф. 14:22-27; Мк. 6:45-52)

¹⁶ Кежээ дүжүп кээрге, Иисустуң өөреникчилери хөл кыдыынче бадып келген. ¹⁷ Оон хемеге олурупкаш, хөл кежилдир Капернаумче эжиндирип чорупканнар. Караңгылай берген, а Иисус ам-даа

келбээн, сураг барган. ¹⁸ Күштүг хат хадыырга, хөл хөлзеп чыткан. ¹⁹ Олар чээрби беш азы үжен °стадий хире ырадыр эжиндире бергеш, хемеже хөлдү кырлап чоокшулап кел чыдар Иисусту көрүп кааннар. Өөреникчилер корга берген. ²⁰ Иисус: «Мен-дир мен, кортпаңар!» – дээн. ²¹ Олар Ону хемеге күзелдиди-биле олуртуп алганнар, хемези ынчан оларның эжиндирип бар чытканы эрикке ол дораан чеде берген.

Иисус – амыдырал хайырлаар хлеб

²² Даартазында хөлдүң ындыы чарыынга артып калган чон аңаа чүгле чаңгыс хеме турганын сактып келген. Иисустуң хемеже өөреникчилери-биле кады олурбаанын база оларның чүгле боттары эжиндирип чорупканын улус база билир турган. ²³ Ынчан Тивериададан элээн каш өске хеме Дээрги Иисустуң аъш-чем дээш, Бурганга өөрүп четтирип мөргүл кылганының соонда, улустуң хлеб чип олурган черинче эжиндирип чеде берген.

²⁴ Улус чүү боор ийик, Иисустуң-даа, Ооң өөреникчилериниң-даа ында чогуң көрүп кааш, хемелеринге дедир олургулапкаш, Ону дилеп, Капернаумче эжиндирип чорупкан.

²⁵ Иисусту хөлдүң ол чарыындан тып алгаш, Оон: «Башкы, Силер кажан бээр чедип келдиңер?» – деп айтырганнар.

²⁶ Иисус оларга мынча деп харыылаан: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: силер Мени кайгамчык демдектерни көрүп, билгеш эвес, а тоттур хлеб чиген болгаш, дилеп турарыңар ол-дур! ²⁷ Эстип-хайлы бээр аъш-чем дээш сагышсыравайн, мөңгө амыдыралды берип шыдаар аъш-чем алыр дээш, кызып-кылайыңар. Ол чемни силерге ·Кижиди амытан Оглу бээр, чүгө дээрге Бурган Ада Боду Аңаа таарзынып, Ону демдектээн-дир».

²⁸ Олар Оон: «Бистиң ажил-херээвис Бурганга таарымчалыг болзун дизивиссе, чүнү кылыр ужурлуг бис?» – деп айтырганнар.

²⁹ Иисус: «Силерниң Бурган дээш кылыр ажил-херээңер дээрге-ле Ооң айбылап чорутканы Кижиге бүзүрээри ол-дур» – деп харыылаан .

³⁰ Ынча дээрге, олар: «Силерге бүзүрөй бээривис хире кандыг кайгамчык демдекти биске көргүзөр силер? Чүнү кылыр силер? – деп айтырганнар . –

³¹ Бистиң ада-өгбевис ээн кургаг ховуга манна деп чемни чип турган болгай . Бижилгеде ол дугайында: „Оларга аъш-чем кылдыр дээрден баткан хлебти берген“ – деп бижээн-дир».

³² Иисус мынча деп харыылаан: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: силерге дээрден хлебти Моисей эвес, а Мээң Адам берип турган, алыс шын хлебти дээрден Ол ам-даа берип турар. ³³ Чүгө дээрге Кым дээрден дүжүп келгеш, бо делегейге амыдыралды хайырлаарыл, Бурганның хлеви Ол болур».

³⁴ Ынчан Аңаа мынча дээннер: «Дээргивис, биске ындыг хлебти үргүлчү берип туруңарам» .

³⁵ Иисус оларга мынча дээн: «Мен дээрге амы-тынны бээр хлеб-тир мен. Мени сурап кээр кижиди кажан-даа аштавас база Меңээ бүзүрээн кижиди кажан-даа суксавас . ³⁶ Ынчалза-даа Мээң силерге чугаалап турганым дег, силер көргөн-даа болзуңарза, бүзүревес-тир силер! ³⁷ Адамның Меңээ берген бүгү чүвези Меңээ чедип кээр база Меңээ чедип келген кижини черле үндүр сывырбас мен . ³⁸ Чүгө дээрге Мен, дээрден дүжүп кээрге , Бодумнуң күзел-соруумнуң аайы-биле кылыр дээш эвес, а Мени айбылап чоруткан Адамның күзел-соруун күүседир дээш келген мен . ³⁹ Мени айбылап чоруткан Адамның күзел-соруу мындыг: Ооң Меңээ берген чүвезинден чүнү-даа өлүрүп-чидирбези , харын оларны сөөлгү хүнде амыдыралче катап диргизери. ⁴⁰ Мээң Адамның күзел-соруу – Оглуң көргеш, Аңаа бүзүрээн кижиди бүрүзүңгө мөңгө амыдыралды бээри . Мен оон ол кижини сөөлгү хүнде катап диргизиптер мен».

⁴¹ Иисустуң: «Мен дээрге дээрден дүжүп келген хлеб-тир мен» – деп чугаалааны дээш, иудейлер Аңаа хорадап, хыйланы берген. ⁴² Олар мынча дээн: «Ол дээрге Иосифтиң оглу Иисус эвес чүве бе? Бис Ооң адазын-даа, авазын-даа билир-дир бис . Канчап черле Ол: „Мен дээрден дүжүп келдим“ – дээрил?»

⁴³ Иисус оларга мынча деп харыылаан: «Хорадап, хыйланырын соксадыңар. ⁴⁴ Мени айбылап чоруткан Адам кандыг-бир кижини хаара тутпас чүве болза , кым-даа Менче чедип кээп шыдавас. А кээр болза, Мен ону сөөлгү хүнде катап диргизер мен. ⁴⁵ Медээчилерниң номнарында мынчаар бижээн: „Олар шуптузу Бургандан өөредиг алыр“ . Адамны дыңнааш, Оон өөренип алган бүгү улус Меңээ чедип кээр. ⁴⁶ Ынчалза-даа олар Аданы көргөн дээни ол эвес-тир. Чүгле Бургандан келген Кижиди, чүгле Ол чааскаан, Аданы көргөн . ⁴⁷ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: бүзүрөй берген кижиди мөңгө амыдыралдыг болганы ол.

⁴⁸ Мен дээрге амыдырал хайырлаар хлеб-тир мен. ⁴⁹ Силерниң ада-өгбөңер ээн кургаг ховуга манна дээр чем чип турдулар, ынчалза-даа өлгүлей бердилер. ⁵⁰ А дээрден дүжүп кээр хлеб ындыг эвес: ону чиген кижиди кажан-даа өлбөс. ⁵¹ Мен дээрге дээрден дүжүп келген , амылыг хлеб-тир мен. Ол хлебти чиген кижиди мөңгө амыдыралды алыр. Мээң аңаа бээрим хлеб дээрге-ле Мээң мага-бодум ол-дур . Мен ону бо делегейниң улузу амыдыразын дээш, берип турар мен».

⁵² Ынчан иудейлер аразында изигленип маргыжа берген: «Ол Кижиди канчап бисти чизин дээш, бодунуң мага-бодун берип шыдаар чүвөл?»

⁵³ Иисус мынча деп харыылаан: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: бир эвес ·Кижиди амытан Оглуңуң мага-бодун чивес база Ооң ханын ишпес болзуңарза , бодуңарда амыдырал чок болур».

⁵⁴ Мээң мага-бодумну чиир база Мээң ханымны ижер кижиге мөңгө амыдыралдыг болур, оон Мен ону сөөлгү хүнде катап диргизиптер мен. ⁵⁵ Мээң мага-бодум – ёзулуг чем, а Мээң ханым – ёзулуг суксун болур. ⁵⁶ Мээң мага-бодумну чиир болгаш Мээң ханымны ижер кижиге Мээң-биле тудуш харылзаалыг болур, а Мен ооң боду-биле харылзаалыг артып каар мен. ⁵⁷ Мени айбылап чоруткан амылыг Адамның ачызында Мээң амыдырап чоруур дег, Мени чиир кижиге база-ла Мээң ачымда амы-тынныг артар. ⁵⁸ Дээрден дүжүп келген хлеб ындыг боор-дур. Ол силерниң ада-өгбеңерниң чип турган манназы дег эвес болур – олар өлүп калгылаан ийик чоп. А бо хлепти чиир кижиге мөңгө амыдыралдыг болур».

⁵⁹ Иисус ону Капернаумнуң синагогазынга өөредиг берип тургаш, чугаалаан чүве-дир.

Өөреникчилериниң Иисусту кагганы

⁶⁰ Иисустуң өөреникчилериниң элээн хөйү ону дыңнааш, хамиренчи берген: «Кандыг кончуг берге өөредиг боор! Кым ону дыңнап шыдаарыл?»

⁶¹ Иисус Бодунуң өөреникчилериниң Ооң сөстөрине таарзынмай турарын билир болгаш: «Силерни ол чайгылдырып тур бе? – деп айтырган. – ⁶² А бир эвес Кижиге амытан Огунуң ооң мурнунда турган черинче көдүрлүп үнүп бар чыдарын көрүп кагыңарза, чүү болурул че? ⁶³ Амы-тынны чүгле Сүлде бээр, а кижиниң күжү ынай-даа ажыглаттынмай турар. Мээң силерге чугаалаан сөстөрүм – амы-тынны бээр Сүлде ол-дур.

⁶⁴ Ынчалза-даа араңарда бүзүревес улус база бар-дыр». Иисус эгезинден тура-ла, кымның Аңаа бүзүревезин база кымның Ону садыптарын билир турган. ⁶⁵ Оон мынча дээн: «Мээң Адам кандыг-бир кижиге ындыг арга бербес чүве болза, Менче кым-даа чедип кээп шыдавазын чогуу-на ынчангаш силерге чугаалааным ол-дур».

⁶⁶ Ол үеден эгелээш, Иисустуң өөреникчилериниң хөй кезии Ону каапкан база Ооң-биле кады чорбас апарган. ⁶⁷ А Иисус он ийи элчининден: «Силер база ойлап чоруур күзевейн-дир силер бе?» – деп айтырган.

⁶⁸ Симон Пётр Аңаа мынча деп харыылаан: «Дээрги, кымга баар улус бис? Мөңгө амыдыралды бээр сөстөр Силерде-дир. ⁶⁹ Бис ам Силерге бүзүрей бердивис база Силерни Бурганның Ыдыктыг Төлээлекчизи деп билип алдывыс».

⁷⁰ Иисус: «Мен силерни он ийи элчин кылдыр шилип албажык мен бе? – деп харыылаан. – А силерниң бирээңер эрлик-тир оң!» ⁷¹ Ол Симон Искариоттуң оглу Иуданың дугайында чугаалап турган. Иуда, он ийи элчинниң бирээзи тургаш, Иисусту алызында барып садыпкан чүве-дир.

Иисустуң Чадырлар байырлалынче чорупканы

⁷ Иисус ооң соонда Галилеяны эргип чорупкан. Иудейлер Ону өлүрер деп турар боорга, Ол Иудеяга барбас деп шиитпирлеп алган.

² Иудейлерниң Чадырлар байырлалы чокушулап орган.

³ Иисустуң дуңмалары ынчан Аңаа мынча дээннер: «Бо черни каггаш, Иудеяге чоруп көрөм! Сээң кылып турар ажил-херээңни өөреникчилериң база көрзүн. ⁴ Чүге дээрге кым-даа бодунуң билдингир боорун күзээр болза, ажил-херээн бүдүү кылбас. А Сен мындыг ажил-херекти чаяап чоруур-дур сен, ынчангаш Бодуну бо улус мурнунга көргүс!» ⁵ Ооң дуңмалары безин Аңаа бүзүревейн турган чүве-дир.

⁶ Иисус оларга мынча дээн: «Мээң үем ам-даа келбээн-дир. А силерге кандыг-даа үе тааржыр-дыр. ⁷ Бо делегейниң улузу силерни көөр хөңнү чок болу берип шыдавас, а Мени көөр хөңнү чок-тур, чүге дээрге Мен ооң ажил-херээ бузуттуг дээрзин херечилеп турар-дыр мен. ⁸ А силер байырлалче барыңар. Мен амдыызында ол байырлалче барбаайн, чүге дээрге Мээң үем ам-даа келбээн-дир».

⁹ Ону чугаалааш, Иисус Галилеяга артып калган.

¹⁰ Ынчалза-даа дуңмалары байырлалче чорупкан соонда, Иисус база ынаар чорупкан, чүгле ажы-биле эвес, а бүдүү. ¹¹ Иудей чагырыкчылар байырлал үезинде Ону дилеп турган. Олар: «Ол Кижиге кайдал?» – деп айтырар болганнар. ¹² Чон аразында база-ла Ооң дугайында маргыштыг хөй чугаа-соот үнген. Чамдыызы Ону: «Буянныг кижиге» – дээннер. А өскелери: «Чок, Ол чонну мегелеп турар-дыр» – деп удурланыр болган.

¹³ Ындыг-даа болза, иудей эрге-чагыргадан корткаш, кым-даа Ооң дугайында ажы-биле чугаалаван.

¹⁴ А байырлал орту кирип чорда, Иисус Бурганның өргээзинге кирип келгеш, өөредип эгелээн.

¹⁵ Иудей чагырыкчылар: «Каяа-даа өөренимден хирезинде, Ол ынча хөй чүвени кайыын билип алган чоор?» – дижип, элдепсинип турган.

¹⁶ Иисус мынча деп харыылаан: «Мээң өөредим – Мээңи эвес, а Мени айбылап чоруткан Адамны чүве. ¹⁷ Ооң күзел-соруун чогуу дээн кижиге, ол өөредиг Бургандан-даа келген болза азы Мен Бодунуң өмүнээмден-даа чугаалаан болзумза, ооң дугайында билип аар.

¹⁸ Бодунуң өмүнээзинден чугаалап чоруур кижиге бодунга алдар-хүндү чедип алыксаар. А Ону айбылап чоруткан Адазынга алдар-хүндү чедип алыксаар Кижиге алыс шынны чугаалаар болгаш, Ооң чүрээнде меге чок болур. ¹⁹ Моисей силерге ыдыктыг хоойлуну берди чоп? Ынчалза-даа силерниң чаңгызыңар-даа ыдыктыг хоойлуну сагывайн чоруур-дур! Чүү дээш, мени өлүрер деп бардыңар?»

²⁰ Чыылган чон: «Сен букшуурай бердиң бе? Кым Сени өлүрер дээн чүвөл?» – деп харыылаан.

²¹ Иисус улаштыр мынча дээн: «Мен чаңгыс кайгамчык чүүл кылдым, а силер шупту кайгап калдыңар. ²² Моисей силерге кыртыжап демдектээрин айтып берген (херек кырында ол Моисейни эвес, а бурунгу өгбелерни дамчып келген-даа болза), ынчангаш силер оолдарыңарны амыр-дыш хүнүнде-даа кыртыжап демдектээр-дир силер. ²³ Моисейниң хоойлузун хажытпас дээш, кижини амыр-дыш хүнүнде кыртыжап демдектеп болур турда, Мен кижини амыр-дыш хүнүнде бүдүн-бүрүнү-биле сегидип каарымга, чүгө ол дээш, Менче хорадап турарыңар ол? ²⁴ Эреңгейлеп шиитпеңер, а чөптүг шииткел-биле шиидиңер» .

Иисустуң дугайында аңгы-аңгы бодалдар

²⁵ Ынчан Иерусалимниң чамдык чурттакчылары мынча дээннер: «Даргаларывыстың өлүрер деп турар кижизи Ол эвес чүве бе? ²⁶ Ынчаарга көрүңер даан, Ол ажыы-биле өөредип тур, а кым-даа Аңаа удур чүве чугаалавас-тыр. Христос ылап-ла Бо-дур деп, бистиң даргаларывыс билир чадавас.

²⁷ Ынчалза-даа бис Ону таныыр, Ооң кайыын келгенин билир-дир бис. А Христос чедип кээрге, Ооң кайыын кээрин кым-даа билбес болур дээн чүве болгай» .

²⁸ Иисус ынчан Бурганның өргээзинге өөредиг берип тура, дыңзыдыр мынча дээн: «Мени таныыр база Мээң кайыын келгенимни билир-дир силер бе? Дөмей-ле Мен Бодумнуң өмүнээмден келбээн мен. Мени айбылап чоруткан Адамга ылапты-биле бүзүрөп боор, ынчалза-даа силер Ону билбестир силер. ²⁹ А Мен Ону билир мен , чүгө дээрге Мен Ооң чанындан келген мен. Ол Мени айбылап чоруткан чүве».

³⁰ Ынчан олар Иисусту тудуп хоругдап алып бодаан, ынчалза-даа кым-даа Олче хол көдүрбээн , чүгө дээрге Ооң үе-шагы ам-даа келбээн болган .

³¹ Чон аразындан хөй кижии Аңаа бүзүрөй берген . Олар: «Христос чедип кээр болза, бо кижиниң кылганындан хөй кайгамчык демдектер көргүзүп шыдаар бе кай?» – джип турганнар.

³² Чонда Ооң дугайында ындыг чугаалар чоруп турарын фарисейлер дыңнап кааннар. Ынчан фарисейлер болгаш Бурганның дээди бараалгакчылары Ону тудуп хоругдаары-биле Бурганның өргээзиниң таңныыл шериин чорудупканнар. ³³ Иисус ол өйде мынча деп турган: «Мен ам силер-биле ындыг-ла үр эвес кады турар мен , оон Мени айбылап чоруткан Адамче чоруптарым ол . ³⁴ Мени дилей бээр силер, ынчалза-даа тыппас силер. Мен каяа турар-дыр мен, силер ынаар чедип кээп шыдавас силер» .

³⁵ Ынчан иудейлер боттарының аразында: «Биске тывылбайн баар кылдыр, Ооң кайнаар баар деп турары ол? Гректер аразында тоо быдаргай

чурттаан бистиң чонче чоруткаш, гректерни өөредир дивээн бе? ³⁶ Ооң: „Мени дилей бээр силер, ынчалза-даа тыппас силер“ база „Мен каяа турар-дыр мен, силер ынаар чедип кээп шыдавас силер“ – деп чугаазының ужур-утказы чүл?» – джи бергеннер.

³⁷ Байырлалдың адак сөөлгү, эң өндүр улуг хүнүнде Иисус туруп келгеш, дыңзыг үн-биле мынча дээн: «Кым суксай-дыр, Меңээ чедип келзин база суксунун хандырып алзын! . ³⁸ Бижилгеде айтып каанын ёзугаар, кым Меңээ бүзүрээрил, ооң чүрээнден амыдырал хайырлаар суглуг хемнер агып бадар» . ³⁹ Иисуска бүзүрөй берген улустуң алыр ужурлуу Ыдыктыг Сүлдениң дугайында Ооң ынчаар чугаалааны ол . Ол өйде Бурган Бодунуң Сүлдезин оларга ам-даа бербээн турган , а ооң ужуру болза, Иисустуң Адазынче ам-даа өрү көдүрүлбээнинде болган.

⁴⁰ Иисустуң ол сөстерин дыңнааш, чамдык улус: «Ол манаанывыс Медээчи дээрзи ылап-тыр!» – дишкен .

⁴¹ Өскелери мынча дээннер: «Ол Христос-тур!»

А бир чамдыызы: «Христос канчап Галилеядан чедип кээр чүвөл? – джип, удурланыр болган. –

⁴² Христос Давид хаанның үре-салгалы болур болгаш Давидтиң чурттап чораан хоорайы Вифлеемге төрүттүнер деп Бижилгеде чугаалаан-на болгай» . ⁴³ Чон аразынга Иисус дээш алгыш-кырыштыг маргылдаа үнген . ⁴⁴ Чамдык улус Ону тудуп хоругдаар дей берген, ынчалза-даа кым-даа Олче хол көдүрбейн барган.

Иудей даргаларның бүзүрөвээни

⁴⁵ А Бурганның өргээзиниң таңныыл шерии дээди бараалгакчылар болгаш фарисейлерже эеп чедип кээрге, демгилери оларга: «Чүгө силер Ону тудуп эккелбедиңер?» – дээр болган.

⁴⁶ Бурганның өргээзиниң таңныыл шерии: «Ол кижии дег кылдыр кым-даа, кажан-даа чугаалап көрбээн» – деп харыылаан.

⁴⁷ Фарисейлер оларга мынча дээн: «Таанда-ла, Ол силерни база мегелеп каапты бе? ⁴⁸ А эрге-чагырга тутканнарның азы фарисейлерниң аразындан Аңаа бүзүрөй берген чаңгыс-даа кижии бар-дыр бе? ⁴⁹ Чүглө бо, Моисейниң хоойлузун билбес, бүдүүлүк улус ынчалды, Бурганның каргыжы оларга четкен-дир!»

⁵⁰ Фарисейлерниң бирээзи болур, Иисуска дүне када кээп турган Никодим дээрзи олардан: ⁵¹ «Баштай ооң өчүүн дыңнап албайн база ооң чүнү үүлгедип каанын билип албайн чыда, ол кижиге шииткел онаарын бистиң ыдыктыг хоойлуусу чөпшээрээр чүве бе?» – деп айтырган .

⁵² Олар аңаа харыы кылдыр: «Бо чүү болду? Сен база Галилеядан келген эвес сен бе? Бижилгени өөрөн, ынчан Бурганның медээчизи Галилеядан келбес дээрзин билип каар сен» – дээннер. ⁵³ [Оон

олар шупту бажыңнарынче тарап чангылай бергеннер.

Самыыраан деп буруудаттырган херээжен

8 А Иисус Елеон даанче чорупкан. ² Эртен эрте Ол база катап Бурганның өргээзиниң девискээринге көстүп келген. Бүгү чон Ону үглей чыгып кээрге, Иисус, олуруп алгаш, оларны өөредип эгелээн. ³ Ол өйде ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер бир херээженни, ол ашаанга өскерлип турда, туткаш, Иисуска эккелгеннер. Олар ол херээженни чон ортузунга тургускаш, ⁴ Иисуска мынча дээннер: «Башкы! Бо херээжен ашаанга өскерлип тура, туттурган-дыр. ⁵ Моисей бодунуң хоойлузунга ындыгларны даш-биле өлүр согарын биске дужаап чораан болгай. А Силер чүү дээр силер?» ⁶ Иисусту буруудадыр кандыг-бир чылдак тып алыр дээш ынча деп турганнары ол чүве-дир.

Ынчалза-даа Иисус, доңгайып алгаш, салаазы-биле довуракка бир-ле чүве бижий берген. ⁷ Олар Оон салдыкпайн, айтыргаш туруп бээрге, Ол ковайып келгеш, оларга мынча дээн: «Силерниң араңарда кажан-даа бачыт кылбаан кижилер ол херээженче дашты баштай октапсын!» ⁸ Оон катап-ла доңгайып алгаш, довуракка чүве бижиирин уламчылай берген.

⁹ Ону дыңнааш, улус чаңгыстап тарап эгелээн, эң баштай эң улуглары чоруй барып-тыр. Иисус биле чон ортузунга турган херээженден өске, кым-даа артпаан. ¹⁰ Иисус бажын көдүрүп келгеш, ол херээженден: «Дуңмам! Сээң буруудадыкчыларың кайыл? Сени кым-даа шиитпээни ол бе?» – деп айтырган.

¹¹ Оозу: «Кым-даа шиитпеди, Дээргим» – деп харыылаан.

Иисус аңаа мынча дээн: «Мен база сени буруудатпайн тур мен. Чорупкаш, моон соңгаар бачыт үлгетпе.»]

Иисус – делегейге чырык

¹² Иисус база катап фарисейлер-биле чугаалажы берген: «Мен – бо делегейниң улузунга Чырык-тыр мен. Мени эдерген кижилер караңгыга азып чорбас, харын амы-тын бээр чырыкты алган болур».

¹³ Фарисейлер мынча дээн: «Бодунуң Бодунуң дугайыңда херечилээр-дир сен. Ынчангаш Сээң херечилээниң күш чок болур».

¹⁴ Иисус мынча деп харыылаан: «Бодум-на Бодумнуң дугайымда безин херечилеп турзумза, Мээң сөстөрүмгө бүзүрөп болур. Чүгө дээрге Мен кайыын келгенимни болгаш кайнаар чоруй баарымны билир-дир мен, а силер Мээң кайыын келгенимни болгаш кайнаар чоруй баарымны билбес-тир силер. ¹⁵ Силер кижилерниң хемчээ-биле шиидер-дир силер, а Мен кымны-даа

шиитпес-тир мен. ¹⁶ А бир эвес Мен шиидип-даа турган болзумза, Мээң шииткелим алыс шынныг болур, чүгө дээрге Мен чааскаан эвес мен: Мени айбылап чоруткан Адам Мээң-биле кады-дыр. ¹⁷ А силерниң ыдыктыг хоойлуңарда ийи кижиниң херечилээнинге бүзүрөп болур дээн болгай.

¹⁸ Бодум-на Бодумнуң дугайымда херечилээнимден аңгыда, Мени айбылап чоруткан Адам база Мени дээш херечилээн-дир».

¹⁹ «А Сээң Адаң кайдал?» – деп, олар айтырган.

Иисус: «Силер Мени-даа, Мээң Адамны-даа билбес силер – деп харыылаан. – Мени билир турган болзуңарза, Мээң Адамны база билгей эртик силер». ²⁰ Иисус ол сөстөрү Бурганның өргээзинге өөредиг берип тургаш, акша-мөңгүн өргүлү шыгжаар чер чанынга чугаалаан. Ынчаарга кым-даа Ону тудуп хоругдаваан, чүгө дээрге Ооң үе-шагы ам-даа келбээн болган.

²¹ Иисус оларга: «Мен-даа чоруур дей бердим. А силер Мени дилей бээр силер, ынчалза-даа хай-бачыдыңар өршээттинмейн өлүр силер. Мен кайнаар чоруй баар-дыр мен, силер ынаар чедип шыдавас силер» – деп немеп чугаалаан.

²² Иудейлер ынчан мынча дижи берген: «„Мен кайнаар чоруй баар-дыр мен, силер ынаар чедип шыдавас силер“ – деп чүзүл ооң, ынча деп турарын бодаарга, Ол амы-тынынга четтинер дээн эвес бе?»

²³ Иисус мынча деп харыылаан: «Силер бо чер-делегейден силер, а Мен – өрүтөн келген мен. Силер бо делегейден силер, а Мен бо делегейден эвес мен. ²⁴ Ынчангаш Мен силерге: „Хай-бачыдыңар өршээттинмейн өлүр силер“ – дидим. Бир эвес Мени Ол-дур деп бүзүрөвөс болзуңарза, силер хай-бачыдыңар өршээттинмейн өлүр силер».

²⁵ Олар Иисустан: «Сен чогуң кым сен?» – деп айтырганнар.

Иисус мынча деп харыылаан: «Кым Мен дээрзин силерге үргүлчү чугаалап келдим. ²⁶ Силерниң дугайыңарда чугаалааш, силерни шиидип болгу дег чүвем-не хөй. Ынчалза-даа Мени бо делегейге айбылап чоруткан Адамдан дыңнаан чүвемни-ле маңаа чугаалап чоруур-дур мен, а Мени айбылап чоруткан Адам алыс шынны чугаалаар болгай».

²⁷ Ол иудейлерге Бодунуң дээрде Адазының дугайында чугаалап турарын олар билбээн.

²⁸ Иисус улаштыр мынча дээн: «Кижилер амытан Оглун өрү көдүрүпкеш, Мени Ол-дур деп база Бодунуң өмүнээзинден чүнү-даа кылбайн чоруур деп биле бээр силер: Ада Мени чүү чүвеге өөрөткенил, ону-ла чугаалап чоруур-дур мен. ²⁹ А Мени айбылап чоруткан Адам Мээң-биле кады – Ол мени чааскаандырзымны кагбаан, чүгө дээрге Мен кезээде-ле Аңаа таарымчалыг чүлдү кылып чоруур мен». ³⁰ Ооң ол сөстөрү дээш, хөй кижилер Аңаа бүзүрөй берген.

Хосталга бээр алыс шын

³¹ Ынчан Иисус Аңаа бүзүрээн иудейлерге мынча дээн: «Силер Мээң өөредиим ёзугаар чурттаар болзуңарза, Мээң ёзулуг өөреникчилерим болур силер. ³² Ынчан алыс шынны билип алыр силер – оон ол шын силерни хостуг кылып каар» .

³³ Олар Аңаа: «Бис – Авраамның үре-салгалы бис , кажан-даа, кымның-даа кулдары болуп чорбаан бис! „Хостуг апаар силер“ деп сээң ол чүү дээриң ол чүвөл?» – деп харыылааннар.

³⁴ Иисус оларга мынча деп харыылаан: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: бачыт кылган кижиги бүрүзү бачыттың кулу болур чүвө . ³⁵ Кул өг-бүлөгө үргүлчү туруп шыдавас, а ээниң оглу аңаа үргүлчү турар . ³⁶ Ынчангаш Оглу силерге хосталганы бээр болза, ынчан ёзулуг-ла хостуг болур силер. ³⁷ Мен силерни Авраамның үре-салгалы деп билир мен. Ынчалзажок Мени өлүрөп деп тур силер – чүгө дээрге Мээң сөзүм силерге кирип, сиңмээн-дир. ³⁸ Адамның чанынга тургаш, Мен чүнү көржүк мен, ол дугайында силерге чугаалап тур мен, а силер бодуңарның адаңардан дыңнаан чүвөңерни кылып турар-дыр силер».

Авраамның ажы-төлү азы эрликтин ажы-төлү?

³⁹ Олар: «Бистиң адавыс – Авраам!» – деп харыылааннар.

Иисус оларга мынча дээн: «Силер ылап-ла Авраамның ажы-төлү болзуңарза, ооң ажил-херээн кылып чораай силер . ⁴⁰ А силер дээрге ындыг эвес, Мени – Бодунуң Бургандан дыңнааны алыс шынны силерге чугаалап берген кижини – өлүрөп деп турар-дыр силер! Авраам ынчап турган эвес. ⁴¹ Чок ыңар, силер бодуңарның адаңарның ажил-херээн кылып чоруур-дур силер».

«Бис сурас болуп төрүттүнмээн бис – деп, олар удурланып үнген. – Бистиң чаңгыс Адавыс – Бурган ол-дур» .

⁴² Иисус оларга: «Силерниң Адаңар Бурган турган болза, Меңээ ынак болгай-ла силер, чүгө дээрге Бургандан чедип келген болгаш, Мен ам мында турар-дыр мен. Бодум-на Бодумнуң өмүнээмден чедип келбээн мен – Бурган Мени айбылап чоруткан! – деп харыылаан. – ⁴³ Чүгө Мээң сөзүмнү билип албайн турар силер? Чүгө дээрге Мээң медээмни дыңнап шыдавас-тыр силер .

⁴⁴ Силерниң адаңар – эрлик-тир , ынчангаш силер бодуңарның адаңарның күзээн-не чүвезин күүседирин бодаар-дыр силер. А ол кезээде-ле кижиги өлүрүкчүзү чораан база алыс шынны хүлээп көрбейн келген, чүгө дээрге ооң бодунда алыс шын чок. Ол мегелей бергеш, бодунуң төрөөн дылынга чугаалап турары ол, чүгө дээрге ол боду мегечи-дир база нүгүл-мегениң адазы-дыр . ⁴⁵ А Мен алыс шынны чугаалап турумда-ла, Меңээ бүзүрөвөс-тир

силер! ⁴⁶ Силерниң араңардан кым Мени бачыттыг деп сойгалаар харыктыгыл? Мен силерге алыс шынны чугаалап турар болзумза, чүгө меңээ бүзүрөвөс силер? ⁴⁷ Кым Бурганныыл, ол кижиги Бурганның сөстөрүн тооп дыңнаар. Силер Бурганга хамаарышпас болгаш, Мээң сөстөрүмни тооп дыңнавазыңар ол-дур».

Иисустуң Авраамның мурнунда-ла турганы

⁴⁸ Оон иудейлер Иисуска: «Сени „Самариядан келген хей-дир“ деп база „Букшуураан-дыр бо“ деп , бис шынын чугаалап келген-дир бис» – дээннер.

⁴⁹ Иисус мынча деп харыылаан: «Мен букшууравадым, харын Мээң Адамны хүндүлээр-дир мен , а силер Мени бак сөглөп, дора көөр-дүр силер. ⁵⁰ Мен Бодумга алдар дилевейн тур мен . Дилеп тып база Мээң таламче шиидип турар өске Кижиги бар болгай. ⁵¹ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: Мээң сөзүмнү бодунга кадагалап алыр кижиги өлүмнү кажан-даа көрбөс» .

⁵² Иудейлер Аңаа мынча дээннер: «Сени букшуураан дээрзин бис ам-на ылап билдивис. Авраам болгаш Бурганның медээчилери өлү бергилээн болгай. А Сен: „Мээң сөзүмнү бодунга кадагалап алыр кижиги кажан-даа өлбөс“ – дээр-дир сен. ⁵³ Таанда-ла Сен бистиң өгбөвис Авраамдан улуг сен бе? Ол ышкаш өлү бергилээн медээчилерден база улуг сен бе? Бодуңу Кым мен деп көргүзөр бодап тур сен?»

⁵⁴ Иисус мынча деп харыылаан: «Бодум-на Бодумну алдаржыдар болзумза, Мээң ол алдарым хей хоозун боор . Ынчалза-даа Мени Мээң Адам алдаржыдып турар – а силер Ону бистиң Бурганывыс дижит болгай силер! ⁵⁵ Силер Ону черле билбес турган силер, а Мен Ону билир мен . „Ону билбес мен“ дээн болзумза, силер ышкаш мегечи болур ийик мен. Ынчалза-даа Мен Ону билир база Ооң сөзүн сагып чоруур мен.

⁵⁶ Силерниң адаңар Авраам Мээң кээр хүнүмнү көөрүн бодап келгеш, өөрүп-байырлап турган. Ол ону көргөн-даа, аас-кежиктиг болган-даа!»

⁵⁷ Ынчан иудейлер Аңаа мынча дээннер: «Сээң харың бежен безин четпээн-дир, а Авраам Сени көргени ол бе?»

⁵⁸ Иисус оларга мынча дээн: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: Авраамның төрүттүнөриниң мурнунда-ла, МЕН-ДИР МЕН» .

⁵⁹ Ынчан олар Ону согар дээш, даштар сегирип алганнар . Ынчалза-даа Иисус ажытталы бергеш, Бурганның өргээзинден үнүп чоруй барган .

Төрүмелинден согур кижини экирткени

9 Иисус оон, эртип бар чыткаш, төрүмелинден согур кижиги көрүп каан. ² Ооң өөреникчилери: «Башкы! Бо кижиниң согур төрүттүнген ужуру

чүдел, кым бачыт үүлгеткенил: ол боду бе азы ооң ада-иези бе?» – деп айтырганнар.

³ Иисус мынча деп харыылаан: «Ол боду-даа, ооң ада-иези-даа бачыт үүлгетпээн-дир, а Бурганның күчү-күжү аңаа бодарап көзүлзүн дээш, согур болганы ол-дур. ⁴ Хүн дурту төнмээнде, Мени айбылап чоруткан Адамның ажил-херээн улаштыр кылыр ужурлуг бис. Дүн дүжүп кел чыдыр, ынчан кым-даа чүнү-даа кылып шыдавас болгай. ⁵ Бо делегейге турар шаамда, Мен – бо делегейге чырык-тыр мен».

⁶ Ону чугаалааш, Иисус черже дүкпүрүпкеш, чараазы-биле доуракты хоюткаш, оозу-биле согур кижиниң карактарын чаап берген. ⁷ Оон аңаа мынча дээн: «Баргаш, Силоамның (ол дээрге „Айбылаткан“ дээни ол) эштир хөөлбээнге арның чуп каавыт». Ол кижиде барып чунуп каапкаш, оон караа көстүр апарган дедир ап четкен.

⁸ Ынчан ооң кожолары болгаш ону согур деп мурнунда көргөн улус мынча дээннер: «Орта чоор бе? Хайырлал дилеп олурар кижиде бо бе, кай?»

⁹ Чамдык улус: «Ийе, ол-дур» – дишкен.

Өскелери: «Чок, ооң-биле дөмей кижиде-дир» – деп удурланганнар.

А демги кижиде: «Мен-дир мен» – дээн.

¹⁰ Олар оон айтырганнар: «А сээң карааң канчап көрө берди?»

¹¹ Ол мынча деп харыылаан: «Иисус деп аттыг бир кижиде хоюткан малгаш-биле карактарымны чаап бергеш: „Баргаш, Силоамга чунуп каавыт“ – диди. Мен баргаш, чунуп кааптым, оон караам көрө берди».

¹² Олар: «Ол кижиде кайдал?» – деп айтырганнар.

Демгизи: «Билбес мен» – дээн.

¹³ Мурнунда согур чораан ол кижини фарисейлерге эккелгеннер. ¹⁴ А Иисустуң хоюткан малгаш кылгаш, ооң караан ажыдып каан хүнү амыр-дыш хүнү турган чүве-дир. ¹⁵ Фарисейлер база-ла ооң караа канчап көстү бергенин ол кижиден айтырып эгелээннер.

Ол мынча дээн: «Иисус мээң карактарымны хоюткан малгаш-биле чаап берди. Оон мен чунуп каапкаш, көрө бердим».

¹⁶ Ынчан чамдык фарисейлер: «Ол кижиде Бургандан эвес-тир, чүге дээрге амыр-дыш хүнүнүң хоойлузун сагывас-тыр» – дээннер.

Өскелери: «Ынчаарга бачыттыг кижиде канчап ындыг кайгамчык чүүлдерни кылып шыдаарыл?» – дишип, удурланыр болган.

Ынчангаш оларның аразынга маргылдаа үнген. ¹⁷ Сугур кижиден база катап: «Ол сээң карааңны көөр кылып каан дээр-дир сен. Ооң дугайында бодуң чүнү чугаалап болур сен?» – деп айтырганнар.

Демгизи: «Ол – Бурганның медээчизиде-дир» – деп харыылаан.

¹⁸ Иудейлер ол кижиде баштай согур чорааш, оон караа көстү берген дээрзинге дөмей-ле бүзүрээрин

күзевээннер. Олар караа көстү берген кижиниң ада-иезин келдиртип эккелгеш, ¹⁹ олардан: «Бо силерниң оглуңар бе? Ону согур төрүттүнүп келген деп тур силер бе? Ам көрө бергени ол бе?» – деп айтырганнар.

²⁰ Ооң ада-иези мынча деп харыылаан: «Бо дээрге бистиң оглуус деп база ол согур төрүттүнүп келген деп билир бис. ²¹ А ооң ам канчап көрө бергенин база кым ооң карактарын көрүптер кылып бергенин билбес бис. Ооң бодундан айтырыптыңар, улуг апарган кижиде-дир, боду чугаалап берзин». ²² (Иудей эрге-чагыргадан корткаш, ооң ада-иези ынчаар харыылаан. Ужур чүдел дизе, Иисусту Бурганның шилээн Христозу деп хүлээп көргөн кижини синагогадан аңгылаар дугайында шиитпирни иудей эрге-чагырга хүлээп апкан болган. ²³ Ындыг болурга, ооң ада-иези: «Улуг апарган кижиде-дир, ооң бодундан айтырыптыңар» – дээн чүве-дир.)

²⁴ Ынчангаш согур чораан кижини ийиги удаа келдирткеш, аңаа: «Шынын чугаалап, Бурганны алдаржыт! Ол кижиде бачыттыг дээрзи биске билдине берди» – дээннер.

²⁵ Сугур чораан кижиде мынча деп харыылаан: «Ооң бачыттыын билбес мен, чаңгыс-ла билир чүвем: мен согур чордум, а ам көрө бердим».

²⁶ Олар оон катап-ла айтырган: «Ол сени канчапты? Сээң карааңны канчап көрө бээр кылыпты?»

²⁷ Сугур чораан кижиде оларга: «Мен силерге дем-не чугааладым, а силер дыңнаваас чордуңар. Ам чүү болдуңар, база катап дыңнаксап тур силер бе? Азы боттарыңар база Ооң өөреникчилери болуксап тур силер бе?» – деп харыылаан.

²⁸ Олар ону дора көрүп: «Сен-не харын Ооң өөреникчизиде боор сен! А бис Моисейниң өөреникчилери-дир бис! ²⁹ Бурганның Моисей-биле чугаалашканын билир бис, а ол Кижиниң дугайында, Ооң кайыын келгенин-даа билбес бис» – деп алгыржы бергеннер.

³⁰ Караа көстү берген кижиде оларга мынча деп харыылаан: «Кара элдеп! Ол караамның көөрүн эгидип берди, а силер Ооң кайыын келгенин ам-даа билбес-тир силер. ³¹ Ынчалза-даа Бурган бачыттыгларны дыңнаваас, харын кымнар Аңаа мөгөөрил база Ооң күзел-соруун күүседирил, чүгле ол улусту дыңнаар дээрзин билир бис. ³² Кандыг-бир кижиде төрүмелинден согур кижиге карааның көөрүн эгидип берген деп чүве бо делегейниң тывылганындан бээр дыңналбаан херек-тир. ³³ Ол Бургандан келбээн турган болза, чүнү-даа кылып шыдавас ийик!»

³⁴ Фарисейлер аңаа харыылап: «Бүрүнү-биле бачытка алыскан бооп төрүттүнген бодуң, бисти өөредирин канчап семээр сен?!» – деп алгыргаш, ону үндүр сывыртапканнар.

³⁵ Иисус ол кижиниң үндүр сывыртадып алганын дыңнааш, ону тып алгаш: «Сен Кижини амытан Оглунга бүзүрээр сен бе?» – деп айтырган.

³⁶ Ол кижини: «Дээрги, Ол кымыл дээрзин чугаалап көрүңерем, мен база Аңаа бүзүрээйн дээш» – деп харыылаан.

³⁷ Иисус аңаа: «Сен Ону көргөн сен. Сээң-биле чугаалажып турар кижини Ол-дур» – дээн .

³⁸ «Бүзүрөп тур мен, Дээрги!» – деп, ол харыылааш, Ооң мурнунга дис кырынга мөгөйип-тир.

³⁹ Ынчан Иисус: «Мен бо делегейже караа көрбестер көрзүн дээш, а караа көөрлер согурара берзин дээш, шииткел кылып келген мен» – дээн.

⁴⁰ Ону дыңнааш, Ооң чанынга турган фарисейлер Аңаа: «Чүүже? Таанда-ла бис база согур бис бе?» – дээннер .

⁴¹ Иисус мынча деп харыылаан: «Силер ылап-ла согур турган болзуңарза, бачыт дээш буруудавас ийик силер. Ынчалза-даа силер көрүп тур бис дижир-дир силер, ынчангаш бачыдыңар силерге артып каар» .

Кадарчы болгаш хойлар

10 «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: хой кажаазынче эжик дамчыштыр эвес, а кандыг-бир өске арга-биле кирер кижини – оор болгаш дээрбечи-дир. ² А эжик дамчыштыр кирген кижини – хойларнын кадарчызы ол-дур. ³ Таңныыл аңаа эжикти ажыдып бээр. Хойлар ооң үнүн дыңнаар, ынчангаш ол бодунуң хойларынын адын адап кыйгыргаш, сүрүп үндүрө бээр. ⁴ Ол бодунуң хойларын шуптузун үндүр сүрүп алгаш, оларнын мурнунга чоруур, а хойлары ооң үнүн таныыр болгаш, ону эдерип чоруптарлар. ⁵ Хойлар өске кижини эдербес, харын хоюп маңнажы бээрлер, чүгө дээрге өске кижиниң үнүн билир эвестер». ⁶ Иисус бо угаадыглыг чугааны иудейлерге чугаалап берген, ынчалза-даа Ооң чүнүң дугайында чугаалаанын олар билбейн барган .

⁷ Иисус улаштыр мынча дээн: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: Мен – хойларга эжик-тир мен. ⁸ Мээң мурнумда кээп турганнарнын дөгерези – оорлар болгаш дээрбечилер-дир. Ынчалза-даа хойлар оларнын дыңнавайн барган. ⁹ Мен – хойларга эжик-тир мен. Мени дамчыштыр кирер кижини камгалалды алыр. Ол эжик дамчыштыр кире бээр болгаш үне бээр база бодунга одар-белчиирни тып алыр . ¹⁰ Оор чүглө оорлаар, өлүрөп болгаш үрегдеп-бузар дээш кээр. А Мен оларга амыдыралды – артыкшылдыг элбек амыдыралды эккээр дээш келген мен.

¹¹ Мен – ачылыг кадарчы-дыр мен : ачылыг кадарчы бодунуң хойлары дээш, амы-тынын бээр болгай . ¹² А хөлезиленикчи кижини ёзулуг кадарчы эвес-тир, хойлар ооңуу эвес-ле болгай, ол бөрү келгенин көрүп кааш, кодан хоюн каапкаш, дезе бээр. А бөрү хойларже шурай бергеш , тарадыр

ойладыптар. ¹³ А хөлезиленикчи дезе бээр, чүгө дээрге хөлезилениген болгаш, хойларже сагыш салбас .

¹⁴ Мен – ачылыг кадарчы-дыр мен, Бодунуң хойларымны билир мен, Мээң хойларым база Мени билир. ¹⁵ Адамнын Мени канчалдыр билири ышкаш, Адамнын Мен база ынчалдыр билир мен . Мен амы-тынымны хойларым дээш бээр мен. ¹⁶ Менде бо кодандан эвес, өске хойлар база бар – Мен оларнын база бөлүп эккээр ужурлуг мен . Олар база-ла Мээң үнүмнү дыңнаар, ынчангаш чаңгыс кадарчылыг чаңгыс кодан турар! ¹⁷ Ону катап хүлээп аар дээш, амы-тынымны берип турар боорумга, Адам Меңээ ынак . ¹⁸ Амы-тынымны Менден кым-даа хунаап албайн турар, Мен ону Бодум берип тур мен. Менде ону бээр эрге бар, ону катап хүлээп алыр эрге база бар . Адам Меңээ ынчалдыр айыткан».

¹⁹ Ооң сөстери дээш, иудейлер аразынга база катап аңгылаашкын, маргылдаа үнген . ²⁰ Оларнын дыка хөйү: «Ол-даа букшуураан-дыр , угааны база сээдеңнээн-дир . Чүгө Ону дыңнаар силер?» – дээннер.

²¹ А өскелери: «Букшуураан кижиниң чугаазы эвес-тир бо. Кай, бук согурарган улустуң караан көөр кылып шыдаар бе?!» – деп турганнар.

Иисустуң Бодунуң Бурган уктуун шынзытканы

²² Кыш дүжүп келген. Иерусалимге Бурганның өргээзин чаартырынын байырлалы болган.

²³ Иисус ынчан Бурганның өргээзинге, Соломоннуң серизи дээр черни дургаар кылаштап турган.

²⁴ Иудейлер Ону үглөп келгеш: «Сен бисти чежеге дээр алаң кайгадып, шенеп кээр сен? Ылап-ла Христос болзуңза, биске ажыы-биле чугаала» – дээннер .

²⁵ Иисус оларга мынча деп харыылаан: «Мен силерге чугаалап турдум чоп, ынчалза-даа бүзүрээрин күзеведиңер. Адамнын өмүнээзинден кылып турарым ажил-херек – Мени бадыткаар херечилел ол-дур . ²⁶ Ынчалза-даа силер бүзүрөвес-тир силер, чүгө дээрге Мээң хойларымнын санынче кирбээн-дир силер . ²⁷ Мээң хойларым Мээң үнүмнү дыңнап турар. Мен база оларнын билир мен, олар Мени эдерип чоруур. ²⁸ Мени эдерип чоруур улуска мөңгө амыдыралды бээр мен, ынчангаш олар кажан-даа өлбөс база кым-даа оларнын кажан-даа Мээң холумдан ушта соп шыдавас. ²⁹ Оларнын Меңээ берген Адам хамык улустан өндүр улуг, ынчангаш кым-даа оларнын Мээң Адамнын холдарындан хунаап ап шыдавас. ³⁰ А Адам биле Мен – тудуш чаңгыс бис» .

³¹ Ону согар дээш, иудейлер ынчан база катап даштар сегирип алган . ³² Ынчаарга Иисус оларга: «Мен дыка хөй буянныг ажил-херекти Адамнын өмүнээзинден силерге көргүстүм. Оларнын кайызы

дээш, силер Мени даштар-биле согар деп турарыңар ол?» – дээн.

³³ Иудейлер Аңаа мынча деп харыылаан: «Буянныг ажил-херээң дээш, Сени согар диведивис. Харын Бурганны дорамчылааның дээш база Сээң, анаа кижиги хиреңде, Бодуңу Бурган мен деп турарың дээш, Сени даштар-биле согар деп бардывыс» .

³⁴ Иисус оларга мынча дээн: «Силерниң ыдыктыг хоойлуңарда: „Мен: ‘Силер бурганнар-дыр силер’ – деп чугааладым“ – деп биживээн чүве бе?

³⁵ Бурганның сөзү четкен улусту Ол бурганнар деп адап турар-дыр. А Бижилгени хажыдып болбас херек. ³⁶ Силер канчап черле Адазының ыдыктааш, бо делегейге айбылап чорудупканы Мени : „Мен – Бурганның Оглу мен “ – депкен сөстөрүм дээш, „Бурганны дорамчылаан “ деп семээр силер че?

³⁷ Адамның Мени кылзын дээн ажил-херээн кылбайн турар болзумза, Меңээ бүзүревеңер! ³⁸ А Мен ону кылып турар болзумза, Мээң чугаамга бүзүревейн-даа турзуңарза, Мээң ажил-херээмге бүзүреңер! Адамны – Мээң-биле сырый харылзаалыг, а Мени – Адам-биле харылзаалыг дээрзин ынчан медресеп билип алыр силер» .

³⁹ Олар ынчан Ону база катап тудуп хоругдаар бодааннар. Ынчалза-даа Иисус оларның холундан адырлып чоруй барган .

⁴⁰ Иисус оон база катап Иорданның ол чарыынче, ооң мурнунда Иоанның улусту сугже суп турган черинче чоруй баргаш, орта артып калган. ⁴¹ Хөй улус Аңаа кээп турган. Олар: «Иоанн кандыг-даа кайгамчык чүүл кылган эвес. А ол Кижиги дугайында чугаалап турган чүвези шын болган-дыр» – деп чугаалажыр болган. ⁴² Ынчангаш ол черге хөй улус Иисуска бүзүрей берген .

Лазарның өлүмү

11 Лазар дээр кижиги аарый берген чүве-дир. Ол Мария биле Марфа угбашкыларның чурттап олурганы Вифания суур чурттуг кижиги турган . ² А Мария дээрге Дээрги Иисусту чаагай чыттыг үс-биле чаггаш, Ооң буттарын бажының дүгү-биле чодуп берген херээжен ол чүве-дир . Ол аарый берген Лазарның дуңмазы турган. ³ Угбашкылар Иисуска мынча деп сөглөдипкен: «Дээрги! Силерниң ынак кижигеңер аарый берди».

⁴ Иисус ону дыңнааш, мынча дээн: «Бо аарыг эчизинде барып, өлүмге чедирбес, а Бурганның алдары нептерээринге – Бурганның Оглон алдаржыдарыңга чедирер аарыг-дыр». ⁵ Иисус Марфага, ооң дуңмазынга база Лазарга ынак турган. ⁶ Ындыг-даа болза, Лазарның аарый бергенин дыңнааш, ынчан турган черинге ам-даа ийи хүн дургузунда артып калган. ⁷ Ооң соонда Ол өөреникчилеринге: «Ам Иудеяге дедир чоруулуңар» – дээн.

⁸ Өөреникчилери Аңаа: «Башкы! Иудейлер Силерни даштар-биле согар деп турганыңдан бээр

үр болчук бе , а Силер база катап ынаар баарыңар ол бе?» – дээннер.

⁹ Иисус мынча деп харыылаан: «Хүнде он ийи шак бар эвес чүве бе? Хүндүс кылаштап чоруур кижиги илдигип кээп дүшпес, чүге дээрге ол бо делегейниң чырыын көрүп чоруур . ¹⁰ А дүне кылаштап чоруур кижиги илдигип кээп дүжер, чүге дээрге ол кижиниң чырыы чок-тур» . ¹¹ Иисус оларга ынча дээш, оон немеп каан: «Бистиң өңнүүвүс Лазар удуй берген-дир . Мен ону оттурар дээш чоруурум ол ».

¹² Ооң өөреникчилери: «Дээрги! Ол удуп чыдар болза, экирий бээр дээн-дир» – дээннер.

¹³ Иисус ол чугаазы-биле Лазарны өлген-дир деп турган, а өөреникчилери Ол анаа уйгу дугайында чугаалаан боор деп бодааннар. ¹⁴ Иисус ынчан оларга дорту-биле чугаалаан: «Лазар өлген-дир. ¹⁵ Силерни бодааш, бүзүрей бээриңер дээш, ооң-биле кады турбаанымга өөрүп тур мен. Че, ам олче бараалыңар».

¹⁶ Ийи дээр шола аттыг Фома ынчан арткан өөреникчилерге: «Баргаш, бис база Ооң-биле кады өлү берээли» – дээн .

Иисуста улусту катап диргизер эрге-күш бар

¹⁷ Иисус ынаар чеде бергеш, Лазарның мага-бодун чевег-куйга суп, орнукшутканыңдан бээр дөрт хонганын билип алган. ¹⁸ Вифания Иерусалимниң чоогунга, он беш °стадий хире ырак черге турган. ¹⁹ Ынчангаш иудейлерниң аразыңдан хөй кижиги оларның калган акызының кажыыдалын үлежир дээш, Марфа биле Марияга чедип келген чүве-дир.

²⁰ Марфа Иисустуң кел чыдарын дыңнай сал-ла, Аңаа уткуштур үнүпкен, а Мария бажыңыңга артып калган. ²¹ Марфа Иисуска: «Дээрги! Силер маңаа турган болзуңарза, мээң акым өлбөс ийик.

²² Ынчалза-даа Бургандан Силер чүнү-даа дилээр болзуңарза, Бурган Силерге ам-даа болза бээрин билир мен» – дээн.

²³ Иисус аңаа: «Акың катап дирлип кээр-дир» – дээн.

²⁴ Марфа Аңаа: «Сөөлгү хүнде, катап дирлишкин үезинде, ооң катап дирлип кээрин билир мен» – дээн .

²⁵ Иисус аңаа: «Мен улусту өлүглер аразыңдан катап диргизип, оларга амы-тынны бээр мен. Меңээ бүзүрээр кижиги, өлү-даа бээр болза, амыдыралче эглип кээр . ²⁶ Чурттап чорааш, Меңээ бүзүрээр кижиги база кажан-даа өлбөс . Ындыг деп бүзүрээр сен бе?» – дээн.

²⁷ Марфа Аңаа: «Ийе, Дээрги! Делегейге чедип кээр ужурлуг Бурганның Оглу , Христос – Ол силер-дир дээринге бүзүрээр мен» – дээн .

²⁸ Ону чугаалааш, Марфа чорупкан, оон бодунуң дуңмазы Марияны бүдүү кый деп алгаш: «Башкы чедип келди. Ол сени кыйгырып тур» – дээн.

²⁹ Мария дыңнай сал-ла, далаш-биле тура халааш,

Аңаа уткуй чорупкан. ³⁰ Иисус ам-даа суурже кирбээн, Марфаның Ону уткуп алган черинге хевээр турган чүве-дир. ³¹ Мария-биле кады бажыңга ону оожуктуруп турган иудейлер ооң далаш-биле тургаш, үне бергенин көргөш, ол чевегге баргаш, аңаа ыглап аар дээн-дир деп бодааш, ону эдерип чорупканнар. ³² А Мария Иисустуң турган черинге чеде бергеш, Ону көрүп кааш, Ооң мурнунче кээп дүшкеш, Аңаа: «Дээрги! Силер маңаа турган болзуңарза, акым өлбөс ийик!» – дээн. ³³ Иисус ооң ыглап турарын база ооң-биле кады келген ыглап-сыктаан иудейлерни көргөш, Боду база сеткилинден кажыыдап, хөлзей берген. ³⁴ Оон Ол: «Силер ону кайда орнукшудуп кагдыңар?» – деп айтырган.

Иудейлер Аңаа: «Дээрги, бараалыңар, Бодуңар көрүптөр силер» – деп харыылааннар.

³⁵ Иисус ыглай берген .

³⁶ Иудейлер ынчан: «Ооң аңаа кайы хире ынак турганын көрүңер даан!» – деп турганнар.

³⁷ А оларның чамдыктары: «Ол согур кижиниң караан көөр кылып каан болгай . Лазарны база өлбөс кылдыр кылып каап шыдавас турган ирги бе?» – дижип турганнар.

³⁸ Иисус, ишти-хөңнүнүң көдүрлүрү дам барып, чевегге чедип келген. Ол дээрге аксын даш-биле дуглап каан куй болган . ³⁹ Иисус: «Дашты ап кааптыңар» – деп дужааган.

Өлгөн кижиниң дуңмазы Марфа Аңаа: «Дээрги! Чыдый берип-тир. Ооң мөчээнинден бээр дөрткү хүн-дүр» – дээн.

⁴⁰ Иисус Марфага мынча дээн: «„Бүзүрээр-ле болзуңа, Бурганның күчү-күжүн көөр сен“ – деп, Мен сеңээ чугаалаважык мен бе?»

⁴¹ Дашты ап каапканнар. Иисус карактарын дээрже углай көргөш , мынча дээн: «Адам! Мени дыңнап турарың дээш, Сеңээ өөрүп четтирдим.

⁴² Мени үргүлчү дыңнап турарыңны билир мен. Ынчалза-даа Мени Сээң айбылап чорутканыңга бүзүрезиннер дээш , мында турар улуска өнезин ынча дидим». ⁴³ Ону чугаалааш, Ол ыткыр үн-биле: «Лазар, куй иштинден үнүп кел!» – деп кый дээн . ⁴⁴ Холдарын болгаш буттарын орнукшудулга шывыглары-биле ораап каан өлгөн кижини үнүп келген . Ооң арнын аржыыл-биле дуй шарып каан болган. Иисус улуска: «Ооң шывыгларын ап кааптыңар, хостуг кылаштазын!» – дээн.

Иисуска удур сүлчээ

(Мф. 26:1-5; Мк. 14:1-22; Лк. 22:1-2)

⁴⁵ Марияның бажыңыңа келген база Иисустуң чүнү кылганын көргөн хөй иудейлер ынчан Аңаа бүзүрөй берген . ⁴⁶ Ынчалза-даа оларның чамдыызы эеп келгеш, Иисустуң чүнү кылганын фарисейлерге чугаалап бергеннер. ⁴⁷ Бурганның дээди бараалгакчылары база ол фарисейлер ынчан дээди Чөвүлелин чыгганнар. Олар мынча дээн: «Канчапса экил? Ол кижини хөй-ле кайгамчык

чүүлдер кылгаш туруп берди. ⁴⁸ Ону ол хевээр арттырып каар болзувусса, шупту улус Аңаа бүзүрөй бээр. Римчилер ынчан Бурганывыс өргээзин болгаш чонувусту чок кылып каар».

⁴⁹ Оларның бирээзи, ол чылын Бурганның дээди бараалгакчызы турган Каиафа дээрзи өөрүнге: «Чүү болуп турарын билбес-тир силер! ⁵⁰ Бүгү иудей чон кырлырының орнунга, чон дээш, чаңгыс кижиниң өлүрү силерге дээр дээрзин угааптар шааңар чок-тур» – дээн . ⁵¹ Каиафа ону бодунуң мерген угаанныындан чугаалаваан, ынчалза-даа ол Бурганның ол чылгы дээди бараалгакчызы турган боорга, Иисустуң чон дээш өлүрүн Бурган ооң аксы-биле медеглээн. ⁵² Чүгле иудей чон эвес, а Бурганның тоо быдараан бүгү ажы-төлү чер болгандан чыгып келзин дээш , ынчаар болур ужурлуг турган.

⁵³ Ол хүнден эгелээш, олар Иисусту канчап чок кылырын боданы бергеннер . ⁵⁴ Ооң уржуундан Иисус иудейлерниң аразыңа ажы-биле көстүп, харылзашпас апарган. Ол оортан ээн кургаг хову чанында Эфраим дээр хоорайже чоруй баргаш, аңаа Бодунуң өөреникчилери-биле кады артып калган.

⁵⁵ Иудейлерниң Хосталыышкын байырлалы чоокшулап орган болгаш , бүгү чурттан хөй улус арыглаашкын ёзулалдары сагыыр дээш , байырлал мурнуу чарыында Иерусалимче чорупкан чүве-дир. ⁵⁶ Олар Иисусту дилеп турган база Бурганның өргээзинге чыылгаш, бот-боттарыңга: «Силер чүү деп бодаар силер? Байырлалга Ол келбес боор аа?» – деп турганнар. ⁵⁷ Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш фарисейлер Иисустуң кайда турарын билир кижини бүрүзү Ону тудуп хоругдаары-биле оларга дыңнадыр ужурлуг деп дужаал таратканнар .

Вифанияга кезээки чем

(Мф. 26:6-13; Мк. 14:3-9; Лк. 7:36-50)

12 Хосталыышкын байырлалыңа чедир алды хүн артканда, Иисус Ооң өлүглер аразындан катап диргискени Лазарның чурттап турганы Вифанияга чедип келген. ² Аңаа Иисустуң алдар-хүндүзү дээш, кезээки чем белеткээн. Марфа бараан болуп, чем салган, а Лазар Ооң-биле база өске аалчылар-биле кады хөлестеп олурган. ³ Мария ынчан арыг нардтан кылган улуг үнелиг, бир литра хемчээлдиг чаагай чыттыг үстү алгаш, Иисустуң буттарын чагаш, бажының дүгү-биле Ооң буттарын чодуп берген . Бажың ишти чаагай чыттыг үстен айдызалы берген.

⁴ Ооң өөреникчилериниң бирээзи болур, сөөлүндө барып Ону садыпкан Иуда Искариот ынчан: ⁵ «Чүге бо чаагай чыттыг үстү 300 мөңгүн чооска садыпкаш, акшазын ядыыларга үлеп берип болбас турганыл?» – дээн. ⁶ Ону Иуда ядыылар дээш сагыш салгаш эвес, а ооржу болган ужурунда чугаалаан чүве-дир: ол акша шыгжаар ниити

хааржакты бодунга ап чораан болгаш , оон акшаны бодунуң хереглели дээш уштуп алыр чаңныг турган.

⁷ Иисус мынча дээн: «Аңаа дегбеңер! Ол херээжен Мени орнукшудар хүнге чедир үстү шыгжап чоруур ужурлуг турган-дыр. ⁸ Ядыылар силер-биле үргүлчү кады турар болгай , а Мен силер-биле үргүлчү турбас мен».

Лазарга удур сүлчээ

⁹ Ооң ында турарын эндерик хөй иудейлер билип алгаш, чүгле Иисус дээш эвес, харын Ооң өлүглер аразындан катап диргискени Лазарны көөр дээш , ынаар чедип келгеннер. ¹⁰ Бурганның дээди бараалгакчылары ынчан Лазарны база өлүрер деп шиитпирлээн. ¹¹ Чүге дээрге ооң уржуундан хөй иудейлер Иисуска чедип кээп, Аңаа бүзүрөп турганнар.

Иисустуң Иерусалимче байырлалдыг моорлап киргени (Мф. 21:4-9; Мк. 11:7-10; Лк. 19:35-38)

¹² Даартазында хүндүс байырлалга келген мөөң чон Иисусту Иерусалимче кел чыдар деп дыңнап каан. ¹³ Олар пальма ыяштың бүрүлүг будуктарын тудуп алгаш, Аңаа уткуштур үнүп келгеш:

«Осанна! Дээрги-Чаяакчының өмүнээзинден кел чыдар

Израильдиң Хааны алгадып-йөрээтсин!» – деп кыйгырып турганнар .

¹⁴ Иисус аныяк элчиген тыпкаш, ону мунуп алгаш чорупкан. Ол болза Бижилгеде: ¹⁵ *«Сион-кыс, кортпа! Көр даан, сээң Хааның элчиген оглу мунган кел чор»* – деп бижээни дег болган .

¹⁶ Ооң өөреникчилери эгезинде ону билип чадап кааннар. Ынчалза-даа Иисус алдаржый берген соонда, Бижилгеде Ооң дугайында ынчалдыр бижээнин база Ооң-биле ол бүгүнүң ынчалдыр болганын сактып келгеннер .

¹⁷ Иисус Лазарны чевегден үндүр кыйгыргаш, ону өлүглер аразындан катап диргизип турган өйде Ооң-биле кады чораан улус ол дугайында чугаалажы берген. ¹⁸ Чон ол кайгамчык чүүлдү Иисустуң кылганын дыңнаан болгаш, Ону уткуп үнүп келген чүве-дир. ¹⁹ А фарисейлер боттарының аразында: «Чүнү-даа кылып шыдавазывысты көрүп тур силер бе? Эндерик улус Ону эдерип чорупту» – дишкеннер .

Иисустуң Бодунуң өлүмүнүң дугайында чугаалааны

²⁰ Иерусалимге байырлалче Бурганга мөгейип келгеннерниң аразында чамдык гректер база турган. ²¹ Олар Галилеяның Вифсаида чурттуг Филиппке чеде бергеш , оон дилег кылып: «Дээрги! Бис Иисусту көрүксеп тур бис» – дээннер. ²² Филипп чоруткаш, ол дугайын Андрейге чугаалаан, а ооң

соонда Андрей биле Филипп ийилээ баргаш, Иисуска сөглээннер.

²³ Иисус оларга мынча деп харыылаан: «Кижиги амытан Оглуң алдаржыыр шаг-үези ам келген-дир . ²⁴ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: кызыл-тас үрезини хөрзүнче кээп дүшкеш, өлбөс болза, ходугур чаңгыс үрезин бооп артар, а өлү берзе, элбек дүжүттү бээр . ²⁵ Бодунуң амы-тынынга ынак кижиги амы-тынын чидирип аар, а бо делегейге бодунуң амы-тынын кадагалаар хөңнү чок кижиги оозун мөңгө амыдырал дээш кадагалап аар . ²⁶ Меңээ бараан болган кижиги Мени эдерзин! Мен кайда турар болдур мен, Мээң чалчам база ында болур. Меңээ бараан болган кижиги Мээң Адам алдаржыдар.

²⁷ Мээң сеткилим аажок хөлзеп-дойлуп тур! Чүү деп чугаалаар кижиги боор мен? „Адам! Мени ол шактан камгалап көр!“ дээр бе? Ынчалза-даа Мен ол шак дээш келген-не болгай мен! ²⁸ Адам! Бодунуң адыңны алдаржыт-ла!»

Ынчан дээрден: «Алдаржыткан мен, ам-даа алдаржыдар мен!» – дээн үн дыңналган .

²⁹ Аңаа турган, ону дыңнаан чон: «Ол диңмирээшкин-дир» – дээн. А өскелери: «Ооң-биле дээрниң төлээзи чугаалашкан боор» – дээннер .

³⁰ Иисус оларга мынча дээн: «Ол үн Мени дээш эвес, а силерни дээш болган-дыр . ³¹ Бо делегейни шиидер үе келген-дир. Бо делегейниң чагырыкчызы ам үндүр сывыртадыр-дыр . ³² Мени черден өрү көдүрүп үндүрө бээрге , шупту улусту Бодумга хаара тудар мен» . ³³ Ооң кандыг өлүм-биле өлүрүн угаазынар дээш, Иисус оларга ынча деп чугаалаан чүве-дир .

³⁴ Ынчангаш чон Аңаа мынча деп харыылаан: «Христос мөңгези-биле амыдыраар дээрзин ыдыктыг хоойлудан билир бис . „Кижиги амытан Оглу өрү көдүрүлүп үне бээр“ деп, Силер канчап ынча дээр силер? Кижиги амытан Оглу деп Ол кым чүвөл?»

³⁵ Оон Иисус оларга мынча дээн: «Чырык силер-биле кады ам-даа хензиг өйде турар-дыр . Силерни караңгы дүмбей бүргевезин дээш, ам дээрезинде – Чырык барда, орууңарны уламчылаңар. Чүге дээрге дүмбей караңгыда кылаштап чоруур кижиги кайнаар бар чыдарын билбес болгай . ³⁶ Ам дээрезинде, Чырык силер-биле кады турда, Аңаа бүзүрөңер, ынчан Чырыктың ажы-төлү болур силер» . Ону чугаалаан соонда, Иисус чоруй баргаш, олардан чашты берген.

Иудейлерниң бүзүрөвээни

³⁷ Иудейлер көрүп турда, Иисус чеже-даа кайгамчык чүүлдер кылырга, олар Аңаа бүзүрөвээн. ³⁸ Исаяя медээчинин:

«Дээрги-Чаяакчы, бистен дыңнаан медээзинге кым бүзүрээнил?»

Дээрги-Чаяакчының күчү-күжү кымга ажыттынганыл?» – дээн сөзүнүң боттанганы ол болган.

³⁹ Оларның чүге бүзүрөөнүнүн дугайында демги-ле Исаяя мынча дээн турган:

⁴⁰ «Бурган оларның карактарын согурартып, чүректерин чөрүү кылып каан, ынчангаш олар карактары-биле көрбөс, чүрээ-биле угаавас-тыр.

Оон башка Менче эглип келгейлер, Мен ынчан оларны экирткей мен» .

⁴¹ Христостуң өндүр чырыын көргөн болгаш, Исаяя ынча дээн база Ооң дугайында чугаалаан чүве-дир.

⁴² Ынчалза-даа чагырыкчылар аразындан безин Аңаа бүзүрөй берген улус хөй болган . Олар чүглө фарисейлер ужун, оларны демгилери синагогалардан чара бербезин дээш, Аңаа бүзүрөөнүн ажыы-биле чугаалавааннар. ⁴³ Чүге дээрге олар Бургандан кээр алдар-хүндүгө көөрдө, улус мурнунга ат-алдарга артык ынак болганнар.

Бүзүрөөри болгаш бүзүрөвези

⁴⁴ Иисус: «Меңээ бүзүрөөн кижичүглө Меңээ эвес, харын Мени айбылап чоруткан Адамга бүзүрөөн-дир . ⁴⁵ Мени көргөн кижичүглө Мени айбылап чоруткан Адамны база көрүп турар . ⁴⁶ Меңээ бүзүрөөн кижичүглө дүмбөй караңгыга артпазын дээш, Мен бо делегейге чырык болуп келген мен . ⁴⁷ Кандыг-бир кижичүглө Мээң сөстөрүмни дыңнааш, сагывас болза, Мен ону шиитпес мен: чүге дээрге Мен бо делегейни шиидер дээш эвес, а камгалаар дээш келген мен . ⁴⁸ Менден ойталаар база Мээң сөзүмнү хүлээп алыксаваас кижичүглө турар болза, ооң шииткекчизи бар: Мээң аңаа чугаалаан сөзүм шииткекчи болуп, ону сөөлгү хүнде шииде бээр. ⁴⁹ Чүге дээрге Мен Бодунуң өмүнээмден чугаалаваан мен, харын Мени айбылап чоруткан Адам чүнү база канчаар чугаалаарын Меңээ айтып-чагаан. ⁵⁰ Ооң айтышкыны мөңгө амыдыралды бээр дээрзин билир мен. Ынчангаш чүглө Адамның чугаала деп айыткан чүвезин Мээң чугаалап турарым ол» – деп бүгү улуска дыңналдыр чугаалаан.

Иисустуң өөреникчилериниң буттарын чуп бергени

13 Хосталышкын байырлалының бүдүүзү турган . Иисус Бодунуң бо делегейни каггаш, Адазынче эеп чоруур үе-шагының чедип келгенин билир турган . Ол бо делегейде Бодуну боор улуска ынак турган база оларга ынакшылын эчизинге чедир көргүскен. ² А эрлик Симон Искароттуң оглу Иуданың сагыжынче Иисусту садыптар деп бодалды кирипкен турган .

Иисус өөреникчилери-биле кады чөмөнөп олурган. ³ Адазы бүгү чүвени Ооң холунга тыпсып

бергенин, Бодунуң Бургандан келгенин болгаш ам Бурганче эеп чоруур Иисус билип олурган .

⁴ Ынчангаш Ол туруп келгеш, Бодунуң хевин ужулгаш, лөн пөс алгаш, ооң-биле куржанып алган.

⁵ Ооң соонда чунар саваже суг куткаш, өөреникчилериниң буттарын чуп, куржанып алган пөзү-биле чодуп эгелээн .

⁶ Иисус Симон Пётрга чедип кээрге, демгизи Аңаа: «Дээрги! Силер канчап мээң буттарым чуур дей бердиңер?» – дээн.

⁷ Ол аңаа: «Мээң чүнү кылып турарымны сен ам дээрзине билбес-тир сен, ынчалза-даа сөөлүнде биле бээр сен» – деп харыылаан.

⁸ Пётр: «Хоржок! Мээң буттарым кажан-даа чугбас силер!» – дээн.

Иисус аңаа: «Буттарың чугбас болзумза, сенде Мээң-биле туруш, дөмей чүү-даа чок болур» – деп харыылаан .

⁹ Симон Пётр Аңаа: «Дээрги! Ынчаарга мээң чүглө буттарымны эвес, а холдарым биле бажымны база чуп бериңер!» – дээн.

¹⁰ Иисус: «Чунуп каапкан кижиниң чүглө буттарын чуур херек, чүге дээрге ооң бүгү боду арыг-дыр. Силер база арыг силер, ынчалза-даа шуптуңар эвес» – деп харыылаан. ¹¹ Ол Бодун кым садыптарын билир турган, ынчангаш: «Шуптуңар эвес» – дээни ол .

¹² Оларның буттарын чуп бергеш, Бодунуң хевин кедип алган соонда, Иисус база катап хөлестеп олурупкаш, оларга мынча дээн: «Силерге Мээң чүнү кылганымны билип тур силер бе? ¹³ Силер Мени Башкы болгаш Дээрги деп адаар-дыр силер, ол чугаңар шын болдур ийин – Мен ылап-ла ындыг мен. ¹⁴ Ынчангаш Дээргиңер болгаш Башкыңар болур Мен буттарыңар чуп бергенинде, силер база бот-боттарыңарның буттарыңарны чуп бээр ужурлуг силер . ¹⁵ Мээң силерге кылган чүвемни база шак ынчаар кылзыннар дээш, Мен силерге үлегер көргүстүм . ¹⁶ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: чалча бодунуң дээргизинден арта бербес, ону айбылап чоруткан кижиден айбылаткан төлээ база арта бербес . ¹⁷ Силер ам ону билир болганыңарда, ынчалдыр күүседип чоруур болзуңарза, амыр-чыргалдыг болур силер» .

Иисустуң кым Ону

садыптарын чугаалааны

(Мф. 26:21-25; Мк. 14:18-21; Лк. 22:21-23)

¹⁸ «Силерниң шуптуңарның дугайында чугаалавадым: шилип алган улузумну Мен билир мен . Ынчалза-даа Бижилгениң: „Мээң хлевим чип орган кижичүглө Менче таваңгайын карарты“ дээн сөстери чогуу бүтсүн. ¹⁹ Ол бүгү боттаныр бетинде-ле, силерге ол дугайында чугаалап турарым бо. Оон ол бүгү боттаны бергенде, Мени Ол-дур деп бүзүрөзиннер дээш, ынчаар кылдым . ²⁰ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: Мээң айбылап чоруткан кижимни хүлээп аар кижичүглө Мени хүлээп ап

турары ол, а Мени хүлээп алган кижиге Мени айбылап чоруткан Адамны хүлээп ап турары ол».

²¹ Ону чугаалаан соонда, Иисустуң сагыш-сеткили аажок хөлзөп, мынча дээн: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: силерниң бирээңер Мени садыптар-дыр».

²² Өөреникчилери Ол кымны ынча дээнин аайын тыппайн, удур-дедир кайгажып каап турганнар.

²³ Иисустуң онза ынак турганы бир өөреникчи Ооң чанынга хөлестеп олурган чүвө-дир. ²⁴ Иисустуң ынчап турар кижизи кымыл дээрзин айтырзын дээш, Симон Пётр демги өөреникчиже имней каапкан.

²⁵ Оозу Иисусче ээкекеш: «Дээрги! Ол кым ирги?» – деп айтырган.

²⁶ Иисус: «Хлеб кескиндизин тавакче суп, шыгыткаш, Мээң тутсуп бээрим кижиге ол болур» – деп харыылаан. Оон Ол кескиндизин шыгыткаш, Симон Искариоттуң оглу Иудаже сунган. ²⁷ Иуда хлеб кескиндизин тудуп аарга, дораан олче эрлик кире берген. Ынчан Иисус аңаа: «Кылыр ужурлуг херээңни дүрген кыл» – дээн. ²⁸ Ынчалза-даа хөлестеп олурганнарның аразындан кым-даа Ооң ынча дээн ужурган билбейн барган. ²⁹ Иудада акша сугар ниити хааржак бар болганда, Иисус аңаа: «Биске байырлалга херек чүведен садып каг» – дээн-дир азы ядыыларга кандыг-бир чүведен бээрин айыткан-дыр аа деп, чамдыктары даап бодап каан. ³⁰ Иуда кескинди хлебти ап алгаш, дораан үнө берген. Дүн дүшкен турган.

Чаа чагыг

³¹ Иуда үнө бээрге, Иисус мынча дээн: «Ам Кижиге амытан Оглу алдаржый берди. Ооң алдары – Бурганның алдары-дыр. ³² Бурганның алдары Ону дамчыштыр илереп кээр болганда, Кижиге амытан Огунуң кайы хире өндүр улуун Бурган Боду улуска көргүзүптер. Ийе, дораан-на көргүзүптер. ³³ Ажы-төлүм! Мен ам силер-биле кады үр турбас мен. Мени дилей бээр силер, ынчаарга Мээң иудейлерге чугаалааным ышкаш, силерге база ынча деп тур мен: Мен кайнаар чоруй баар-дыр мен, силер ынаар чедип шыдапас силер».

³⁴ Чаа чагыгны силерге берип тур мен: бот-боттарыңарга ынак болуңар. Силерге Мээң ынаам ышкаш, силер база бот-боттарыңарга ынчаар ынак болуңар. ³⁵ Силерниң араңарга ынакшыл-ла турар болза, силерни Мээң өөреникчилерим-дир деп делегейде хамык улус танып алыр».

Пётрнуң ойталаарын
Иисустуң өттүр билип чугаалааны
(Мф. 26:31-35; Мк. 14:27-31; Лк. 22:31-34)

³⁶ Симон Пётр Иисустан: «Дээрги! Силер кайнаар баарыңар ол?» – деп айтырган.

Иисус аңаа мынча деп харыылаан: «Мээң чоруй баарым черже сен ам Мээң соомдан чоруп

шыдапас сен. Ынчалза-даа сөөлүндө чеде бээр сен».

³⁷ Пётр Аңаа: «Дээрги! Чүге мен ам Силерни эдерип шыдавазым ол? Мен Силер дээш, амытыным-даа бээринге белен мен!» – дээн.

³⁸ Иисус мынча деп харыылаан: «Мени дээш, амытыныңны бээр деп че? Алыс шынны сеңээ чугаалап тур мен: аскыр-дагаа алгыргалакта, сен Мени таныпас болуп, Менден үш катап ойталаар-дыр сен!»

Адаже баар орук

14 «Силерниң чүректериңер муңгарап хөлзевезин! Бурганга бүзүрээринер дег, Меңээ база бүзүрээр! ² Адамның бажыңында чурттаар чер эмгежок. Ол ындыг эвес турган болза, Мен силерге чүге ону чугаалаар деп мен. Мен силерге турар чер белеткээр дээш, чоруурум бо-дур. ³ Ам чорупкаш, силерге турар чер белеткеп кагзымза, дедир чедип келгеш, Мээң турар черимге турзуннар дээш, силерни база Бодумче ап алыр мен. ⁴ А Мээң кайнаар чоруй баарым орукту билир болгай силер».

⁵ Фома Аңаа: «Дээрги! Кайнаар чоруптарыңарны билбес-тир бис. Ынчаарга орукту канчап билип алыр бис?» – дээн.

⁶ Иисус: «Мен дээрге орук, алыс шын база амыдырал-дыр мен. Чүгле Мени таварты дээрден башка, кым-даа Адамга кээп шыдапас – деп харыылаан. – ⁷ Силер Мени билир болзуңарза, Адамны база билген болур силер. Амдан эгелеп, силер Ону билир силер, харын-даа Ону көргөн силер».

⁸ Филипп Аңаа: «Дээрги! Адаңарны биске көргүзүңерем, биске ол-ла четчир» – дээн.

⁹ Иисус аңаа: «Мен силерниң араңарга мынча үр болдум, а сен Мени билбезиң ол чүвө бе, Филипп? Мени көргөн кижиге Адамны көргөн болур. Сен канчап-ла: „Адаңарны биске көргүзүңерем“ – дээр сен?» – деп харыылаан. ¹⁰ «Мени – Адам-биле сырый харылзаалыг, а Адамны – Мээң-биле харылзаалыг дээрзинге бүзүрөвейн тур сен бе? Силерге чугаалап турар сөстөрүмни Бодумнуң өмүнээмден чугаалавайн тур мен: ол дээрге Менде бар Адамның Бодунуң ажил-херээн чаяп турары ол-дур. ¹¹ Мени – Адам-биле сырый харылзаалыг, а Адамны – Мээң-биле харылзаалыг деп, Меңээ бүзүрээр. Мээң сөстөрүмге бүзүрөвезиңерзе, кылган ажил-херээм дээш, Меңээ бүзүрээр».

¹² Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: Меңээ бүзүрөй берген кижиге Мээң кылып турарым ажил-херекти база кылып шыдаар, харын-даа оон артыкты кылыр, чүге дээрге Мен ам Адамче чоруптар-дыр мен. ¹³ Силер Мээң адым адап, чүнү-даа дилээр болзуңарза, Оглон дамчыштыр Адам алдаржызын дээш, ону шуптузун күүседир мен. ¹⁴ Мээң адым адап, чүнү-даа дилээр болзуңарза, Мен силерге ону күүседир мен».

Ыдыктыг Сүлдени аазааны

¹⁵ «Меңээ ынак болзуңарза, айтышкыннарым сагыыр силер . ¹⁶ Адамдан ынчан дилээримге, Ол силерге кезээ мөңгедө силер-биле кады чоруур өске Болчукчуну бээр . ¹⁷ Алыс шынны көргүзүп турар Сүлде – Болчукчу ол-дур. Ону көрбөс база билбес болганда, бо делегейниң улузу Ону хүлээп ап шыдавас . А силер Ону билер силер, чүгө дээрге Ол силер-биле кады чоруур база силер-биле тудуш бар .

¹⁸ Силерни өскүссүредө каапкаш барбас мен, харын силерге ээп кээр мен. ¹⁹ Ам бичии болгаш, бо делегейниң улузу Мени оон ыңай көрбөй баар , ынчалза-даа силер Мени көөр силер. Мен амыдыраар мен, ынчангаш силер база амыдыраар силер. ²⁰ Ол хүн кээрге, Мени – Адам-биле сырый харылзаалыг, силерни – Мээң-биле харылзаалыг, а Мени – силер-биле харылзаалыг дээрзин билип каар силер. ²¹ Кым Мээң айтышкыннарымны шыгжап алганыл база оларны сагып чоруурул, ол кижиге Меңээ ынак болур. Кым Меңээ ынагыл, ол кижиге Мээң Адам база ынак . Мен база ол кижиге ынак болуп, аңаа Бодумну көргүзөр мен».

²² Искарот эвес, өске Иуда Аңаа: «Дээрги! Силер Бодуңарны бо делегейниң улузунга эвес, а чүглө биске көргүзөр деп тур силер бе? Ол чүгө ындыгыл?» – дээн.

²³ Иисус аңаа мынча деп харыылаан: «Кым Меңээ ынагыл, ол Мээң сөзүмнү сагып чоруур. Адам ынчан аңаа ынак апаар, оон Адам-биле кады ол кижиге чеде бергеш, ооң-биле кады чурттай бээр бис . ²⁴ Меңээ ынак эвес кижиге Мээң сөстөрүмнү сагывас. А силерниң дыңнап турар өөредииңер болза Мээңи эвес, а Мени айбылап чоруткан Адамны-дыр. ²⁵ Силер-биле кады турар болгаш, Мен ону силерге чугааладым. ²⁶ Адамның силерге Мени дээш чорудуп бээри Болчукчу – Ыдыктыг Сүлде силерни хамык чүгө өөредип каар база Мээң силерге чугаалааным бүгү чүвени силерге сагындырар .

²⁷ Мен амыр-тайбыңны силерге арттырдым, силерге бээрим амыр-тайбыңым ол-дур . Бо делегейниң бээри дег эвес амыр-тайбыңны Мен силерге берип тур мен. Силерниң чүрекиңер хөлзевезин, ол ышкаш кортпаңар. ²⁸ Мээң силерге: „Силерден чоруптум, оон силерге катап ээп кээр мен“ – дээнимни дыңнадыңар чоп . Силер Меңээ ынак турган болзуңарза, Мээң ам Адамче чоруптарым дээш, өөрүүр ийик силер. Чүгө дээрге Адам Менден өндүр улуг болгай . ²⁹ Ынчангаш ол бүгү боттаны бээрге, Мээң чугаалаан чүвөм шын дээрзинге бүзүрөиннер дээш, ол бүгү дугайында, боттанырының бетинде-ле, силерге чугаалап бердим . ³⁰ Мен ам моон соңгаар силер-биле чугаалашпас мен, чүгө дээрге бо делегейниң чагырыкчызы чоокшулап кел чор . Ооң Мени баш билер эргези чок, ³¹ ынчалза-даа Адамга ынаамны

бо делегейниң улузу билип алзын дээш, Мен ам Адамның айыткан чүвезин кылыр мен. Тургулаңар, моон чоруулуңар!»

Виноград сывы-биле деңнелге

15 «Мен дээрге ёзулуг виноград сывы мен, а Мээң Адам – виноград ажаакчызы-дыр .

² Мээң чимис үнмөс шупту будуумну Ол одура кезип кааптар , а чимис үнө адырларымны, оон-даа хөй дүжүттү берзиннер дээш, арыглап кааптар. ³ Мээң силерге медеглээн сөзүмнүң ачызында ам арыгланы берген силер . ⁴ Силер – Мээң-биле тудуш харылзаалыг болур силер , а Мен – силер-биле харылзаалыг артып каар мен. Будук боду чайгаар чимистелип, дүжүт бербөс, ол сыптың тудуш кезээ болур ужурлуг. Мээң-биле тудуш харылзаалыг артып калбас болзуңарза, силер база боттарыңар дүжүт эккеп шыдавас силер.

⁵ Мен дээрге сып мен, а силер – будуктар силер . Кым Мээң-биле тудуш харылзаалыг артып каарыл, Мен база ол кижиге-биле тудуш харылзаалыг болур мен , ол ынчан элбек дүжүттү бээр . Мен чогулда, силер чүнү-даа кылып шыдавас силер. ⁶ А Мээң-биле харылзаа тутпаан кижиге – үндүр октаттына берген, кадып калган будук дег. Ындыг будуктарны чыгаш, отче кирип октап, өрттедиптер .

⁷ Силер Мээң-биле тудуш харылзаалыг болзуңарза база Мээң сөстөрүм силерде бар болза, күзөөн-не чүвөңерни ынчан дилеңер, шуптузу бүдө бээр . ⁸ Силер Мээң өөреникчилерим бооп, хөй дүжүттү бээр болзуңарза, Адам улам-на алдаржыыр. ⁹ Адамның Меңээ ханы ынаа дег , Мен база силерге ынак мен. Мээң ынакшылымга бүргеткеш амыдыраңар! ¹⁰ Мен база-ла Адамның чагыгларын сагааш, Ооң ынакшылыңа бүргеткен амыдырап чоруурум бо. Силер база айтышкыннарым сагыыр болзуңарза, Мээң ынакшылымга бүргеткеш амыдыраар силер. ¹¹ Мээң өөрүшкүм силерни болзун дээш база өөрүшкүңер эгээртинмес долу болзун дээш, Мен ону силерге чугааладым . ¹² Мээң силерге ынаам ышкаш, бот-боттарыңарга ынак болуңар. Мээң силерге чагыым ол-дур . ¹³ Бодунуң эш-өөрү дээш амы-тынын бээр кижиниң ынакшылыңдан дээди ынакшыл чок . ¹⁴ Мээң силерге айтышкын кылдыр берген чүүлүмнү сагып чоруур болзуңарза, Мээң эш-өөрүм боор силер» .

Иисус болгаш бүзүрөөн кижиге

¹⁵ «Мен ам силерни чалчалар деп адавастай бердим, чүгө дээрге чалча кижиге ооң дээргизи чүнү кылып турарын билер эвес. Харын Мен силерни эш-өөрүм деп ададым, чүгө дээрге Адамдан дыңнааным бүгү чүүлдү силерге чугаалап бердим . ¹⁶ Силер Мени шилип албаан силер, харын бо делегейге чоруур кылдыр база кажан кезээде артар дүжүдүн бээр кылдыр хүлээндирип, силерни Мен

Бодум шилип алдым. Ынчан Мээң адым адап, чүнү-даа дилээриңерге, Адам силерге дөгөрезин бээр .
¹⁷ Мээң силерге чагыым бо-дур: бот-боттарыңарга ынак болуңар!»

Бүзүрөөн кижиге болгаш бо делегей

¹⁸ «Бо делегейниң улузу силерни көөр хөңнү чок болур болза, оларның баштай Мени көөр хөңнү чок апарганын сактып чоруңар .
¹⁹ Силер бо делегейге хамааржыр турган болзуңарза, ол силерге бодунуң улузунга дег ынак болур ийик. Ынчалза-даа силер бо делегейге хамаарышпас силер, чүгө дээрге Мен силерни шилип алгаш, бо делегейден аңгыладым , ол дээш, бо делегей силерни көөр хөңнү чок-тур .
²⁰ „Чалча бодунуң дээргизинден арта бербес“ – деп силерге чугаалаан сөзүмнү сактып чоруңар . Мени истеп-сүрүп турганда, силерни база истеп-сүрө бээр . Мээң сөстөрүмни сагып чорааннар болза, силерниин база сагырлар .
²¹ Мээң улузум бооруңарга, бо делегейниң улузу силерге ол бүгүнү кылыр, чүгө дээрге олар Кым Мени айбылап чорутканын билбес-тирлер .
²² Мен бо делегейге келбээн азы олар-биле чугаалашпаан болзумза, олар бачыды дээш буруудаваас ийик. А ам оларда бачыды дээш агартыныг чок-тур .
²³ Мени көөр хөңнү чок кижиге Адамны база көөр хөңнү чок .
²⁴ Өске кымның-даа кылып шыдавазы ажил-херекти Мен оларның аразынга кылбаан болзумза, олар бачыды дээш буруудавастар ийик. А ам олар ажил-херээмни көргөш-даа , дөмей-ле Мени база Адамны көөр хөңнү чок-турлар .
²⁵ Ынчангаш оларның ыдыктыг хоойлузунда: „Мени чылдагаан чок черге көөр хөңнү чок апарганнар“ деп бижээн чүүл чогул бүткени ол».

Бүзүрөөн кижиге болгаш Сүлдө

²⁶ «Мээң силерге Адамның чанындан чорудуптарым, Адамдан үнүп турар алыс шынның Сүлдө болур Болчукчу чедип кээр . Ол Мээң дугайымда херечилээр .
²⁷ Силер база Мээң херечилерим силер , чүгө дээрге эң эгезинден-не Мээң-биле кады турган силер».

Истеп-сүрүүшкүннер дугайында сагындырыг

16 «Мен ол бүгүнү силерниң бүзүрелиңер чайгыла бербезин дээш чугааладым.
² Силерни синагогалардан үндүр сывыртаптар . Силерни өлүргөн улус ооң-биле Бурганга бараан болуп турарывыс ол деп бодай бээр ындыг безин үе чедип кээр .
³ Олар силерни ынчалдыр аажылай бээр, чүгө дээрге Адамны-даа, Мени-даа билбес-тирлер .
⁴ Ындыг үе чедип кээрге, Мээң силерге ол дугайында чугаалап турганымны сагынзыннар дээш, ол бүгүнү Мен силерге чугааладым ».

Ыдыктыг Сүлдениң ажил-херээ

«Силерге ол бүгүнү эң эгезинде чугаалаваан мен, чүгө дээрге силер-биле кады турган мен .
⁵ А ам Мени айбылап чоруткан Адамче чоруурум ол-дур . Ынчалза-даа силерниң кайыңар-даа Менден: „Кайнаар баарыңар ол?“ – деп айтырбас-тыр .
⁶ Мээң сөстөрүмни дыңнааныңар соонда, чүректериңерни муңгарал дола берген-дир .
⁷ Ынчалза-даа Мен силерге алыс шынны чугаалап тур мен: Мен чоруй барзымза, силерге ачы-дузалыг болур. Чүгө дээрге Мен чорбазымза, Болчукчу силерге келбес, а чорупсумза, Ону силерге ыдыптар мен .
⁸ Оон Ол чедип келгеш, бачыт, чөптүг-шынныг чорук база Бурганның шииткели деп чүл ол дээрзин бо делегейниң улузунга көргүзүп, оларны сойгалаар .
⁹ Бачытты бо делегейниң улузу шын билбес-тир – олар Меңээ бүзүрөвөс болгай .
¹⁰ Чөптүг-шынныг чорукту олар шын билбес-тир – Мен ам Адамче чоруй баар болгай мен, силер ам Мени көрбөс силер .
¹¹ Шииткелди база олар шын билбес-тир – бо делегейниң чагырыкчызы шииттирип алган болгай .

¹² Оон-даа хөй чүвени силерге чугаалаар дээн мен, ынчалза-даа ам ону угаап шыдаар хире эвес-тир силер .
¹³ Алыс шынның Сүлдө чедип келгеш , силерни алыс шынче баар орук-биле эдерти бээр . Ол Бодунуң өмүнээзинден чугаалаваас, а чүгө дыңнаан чүвезин силерге дамчыдар болгаш чүү болурун чугаалап бээр .
¹⁴ Ол Мени алдаржыдар, чүгө дээрге чугаалаар бүгү чүвезин Менден алгаш, силерге дамчыдып бээр-дир .
¹⁵ Адамда бар бүгү чүвө Мээңи-дир . Ынчангаш Сүлдениң Менден алгаш, силерге дамчыдып бээрин чугааладым .
¹⁶ Удатпайн, силер Мени көрбөй баар силер , оон көңгүс үр болбайн, катап көрө бээр силер» .

Өөреникчилерниң ажил-шүжүү өөрүшкүжө шилчий бээр

¹⁷ Иисустуң өөреникчилериниң чамдыызы ынчан аразында: «„Удатпайн, силер Мени көрбөй баар силер, оон көңгүс үр болбайн, катап көрө бээр силер“ база „Мен Адамче чоруурум бо-дур“ – дээш, биске Ооң чүнү элдээртип турары ол? »
¹⁸ А: „Удатпайн“ – деп, ол чүү дээри ол? Бис Ооң чүнү чугаалаанын билбес-тир бис» – деп чугаалажып турганнар .

¹⁹ Оларның чүнү айтырар деп бодаанын Иисус билир турган. Ынчангаш оларга мынча дээн: «Мээң: „Удатпайн, силер Мени көрбөй баар силер, оон көңгүс үр болбайн, катап көрө бээр силер“ – дээш, чүнү элдээрткеним ол боор деп, бот-боттарыңардан айтыржып тур силер бе? »
²⁰ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: силер ыглап-сыктап база кажыыдай бээр силер, а бо делегейниң улузу ол өйдө өөрүп-хөглей бээр. Силер муңгараар силер , ынчалза-даа силерниң муңгаралыңар

өөрүшкүже шилчий бээр. ²¹ Херээжен кижиге божуур деп баргаш, муңгарай бээр, чүгө дээрге ооң хилинчек көөр үези келген-дир . Ынчалза-даа чаш төлүн божуп алганда, өртемчейге кижиниң төрүттүнгени дээш өөрээнинден, хилинчээн уттуптар. ²² Силер ам шак-ла ыңдыг муңгаралга алыскан-дыр силер, ынчалза-даа Мен силерни база катап көрүп каарымга, силерниң чүрээңер өөрүй бээр , а ол өөрүшкүңерни кым-даа силерден хунаап ап шыдавас. ²³ Ол хүн кээрге, Менден чүнүң-даа дугайында айтырбас силер. Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: Мээң адым адап, Адамдан чүнү-даа дилээр болзуңарза, Ол силерге дөгөрезин бээр . ²⁴ Мынчага дээр силер Мээң адым адап, чүнү-даа дилевээн силер. Дилеңер, оон алыр силер, силерниң өөрүшкүңер эгээртинмес долу болур» .

Мен бо делегейни тиилээн мен

²⁵ «Амдыгаа дээр Мен силерге элдээртиглиг чугаалар дузасы-биле чугаалап келдим. Ынчалза-даа силерге Адамның дугайында, элдээртиглиг чугаалар чокка, ажыы-биле чугаалай бээрим үе-шаг кел чор . ²⁶ Ол хүн кээрге, Мээң адым адап, Оон дилеңер. А Мен Адамдан силер дээш ээрежип дилээримни чугаалавайн тур мен, ²⁷ Адам Боду-ла силерге ынак. Силер Меңээ ынак апаргаш, Мээң Бургандан келгенимге бүзүрөөн бооруңарга, Ол силерге ынак . ²⁸ Мен Адамдан чоруткаш, бо делегейге чедип келдим, а ам бо делегейни каапкаш, база катап Адамче чоруурум бо-дур» .

²⁹ Ооң өөреникчилери Аңаа мынча дээн: «Силер ам кандыг-даа элдээртиглиг чугаа чокка, ажыы-биле чугаалап тур силер. ³⁰ Силерниң хамык чүвени билириңерни база Силерден кымның-даа айтырыг салырын хереглеветизирни ам билип тур бис . Ынчангаш Бургандан келгениңерге бүзүрөй бердивис».

³¹ Иисус оларга мынча дээн: «Ам-на бүзүредиреңер бе?! ³² Силер шуптуңар Мени чааскаандырзымны каапкаш , чүк санай тарай маңнажы бээриңер үе мыа бо келди, харын мырыңай дүжүп келди. Ынчалза-даа Мен херек кырында чааскаан эвес мен, чүгө дээрге Адам Мээң-биле кады болгай . ³³ Мээң-биле харылзааңар силерге амыр-тайбыңны берзин дээш , Мен силерге бо бүгүнү чугааладым. Силерни бо делегейде качыгдал манап турар, ынчалза-даа туттунуңар: Мен бо делегейни тиилээн мен!»

Иисустуң өөреникчилери дээш мөргүлү

17 Ону чугаалааш, Иисус карактарын дээрже углай көрүңгөш , мынча дээн: «Адам! Шаг-үем чедип келди . Оглуң Сени алдаржыдып шыдазын дээш, Оглуңнуң алдарын улуска көргүс . ² Ол Сээң Аңаа бүзүрөп хүлээткен улузуңнуң шуптузунга мөңгө амыдыралды берзин дээш, Сен Аңаа бүгү

кижиге төрөлгөтөнни чагырар эргени бердиң . ³ А мөңгө амыдырал дээрге-ле дың чаңгыс алыс шын Бурган болур Сени база Сээң айбылап чорутканың Иисус Христосту билип алыры болгай. ⁴ Сээң Меңээ кылзын дээш дааскан ажил-херээңни күүсеткеш, Мен Сени чер кырынга алдаржыттым. ⁵ О, Адам, бо өртемчей бодарап тывылбаанда-ла , Мен Сээң-биле кады турумда, эдилеп чорааным Сээң өндүр чырыың-биле Мени ам алдаржыдып көр.

⁶ Сээң бо делегейден алгаш, Меңээ хүлээдип берген улузуңга Сээң адыңны ажыдып бердим. Олар Сээң улузуң болуп чораан, оон Сен оларны Меңээ хүлээдип бердиң. Олар Сээң сөзүңнү дыңнаар-дыр. ⁷ Сээң Меңээ бергениң хамык чүүл Сенден үнген дээрзин олар ам-на билип алды. ⁸ Чүгө дээрге Сээң Меңээ берген сөстериңни оларга дамчыттым. Улус оларны хүлээп алгаш, Мээң Сенден келгенимни ылап деп билип кааннар база Мени Сээң айбылап чорутканыңга бүзүрөй бергеннер . ⁹ Мен олар дээш, мөргүп тур мен . Бо делегейде шупту улус дээш эвес, а чүгө Сээң Меңээ берген улузуң дээш, мөргүп тур мен, чүгө дээрге олар Сээң улузуң болгай. ¹⁰ Меңээ хамааржыр бүгү улус – Сээңи, а Сеңээ хамааржыры – Мээңи болгай . Мен оларны дамчыштыр алдаржый берген мен . ¹¹ Мен ам бо делегейде эвес мен, Мен Сенче чоруптум, а олар бо делегейге артып каар. Ыдыктыг Адам! Бистиң тудуш чаңгызывыс ышкаш , олар база чаңгыс эптиг болзун дээш, Меңээ бергениң Бодуңнуң адыңның күжү-биле оларны кадагалап көр. ¹² Мен олар-биле кады бо делегейге тургаш, Меңээ бергениң Бодуңнуң адыңның күжү-биле оларны кадагалап чордум. Ол улусту кадагалап шыдадым-даа : Бижилгениң сөзү боттанзын дээш, өлүп чидер чолга онаашкан чүгө чаңгыс кижиден аңгыда , оларның кайызы-даа өлүп читпеди .

¹³ А ам Сенче дедир чоруурум бо-дур. Мээң өөрүшкүм оларның чүректинге эгээртинмес долу бар болзун дээш , амдызында бо делегейге тургаш, ол бүгүнү чугааладым. ¹⁴ Мен оларга Сээң сөзүңнү дамчыттым, ынчангаш бо делегейниң улузу оларны көөр хөңнү чок апарган, чүгө дээрге Мээң бо делегейден эвезим ышкаш, олар база бо делегейден эвес болгайлар . ¹⁵ Сээң оларны бо делегейден алгаш баарыңны дилевейн тур мен, харын оларны бузуттан камгалаарыңны дилеп тур мен . ¹⁶ Мээң бо делегейден эвезим ышкаш, олар база бо делегейден эвес-тирлер. ¹⁷ Оларны Бодуңнуң алыс шының-биле ыдыктап көр: Сээң сөзүң дээрге-ле алыс шын ол-дур . ¹⁸ Мени бо делегейге айбылап чорутканың ышкаш, Мен база оларны шак ынчаар бо делегейге айбылап чоруттум . ¹⁹ Олар база Сээң ылап шын улузуң болзун дээш, Мен Бодумну Сеңээ бүрүнү-биле бараан болурунга хүлээдип тур мен.

²⁰ Чүгө олар дээш эвес, харын оларның өөредиин дамчыштыр Меңээ бүзүрөй бээр бүгү

улус дээш база дилеп тур мен. ²¹ Олар шупту чаңгыс эптиг болзуннар: Адам Сээң – Мээң-биле сырый харылзаалың, а Мээң – Сээң-биле харылзаалымы дег, олар база шак ынчаар Бис-биле сырый харылзаалыг болзуннар. Бо делегейниң улузу Мени Сээң айбылап чорутканыңга бүзүрезин. ²² Бистиң тудуш чаңгызывыс дег, олар база ындыг тудуш чаңгыс болзуннар дээш, Меңээ бергениң өндүр бедик байдалды Мен оларга база берип каан мен. ²³ Мен – олар-биле сырый харылзаалыг мен, а Сен – Мээң-биле харылзаалыг сен. Мени Сээң айбылап чорутканыңны база, Меңээ ышкаш, оларга ынааңны бо делегейниң улузу билип алзын дээш, олар база бүрүнү-биле тудуш чаңгыс болзуннар!

²⁴ Адам! Сээң Меңээ берген улузуң Мээң турар черимге Мээң-биле кады турарын күзеп тур мен . Бо өртемчей чаяаттынар мурнунда-ла, Сен Меңээ ынак турдуң, ынчангаш Сээң Меңээ бергениң өндүр бедимми олар көрзүн. ²⁵ Чөптүг-шынныг Адам! Бо делегейниң улузу Сени билбейн барган . Ынчаарга Мен Сени билир мен, а Меңээ бүзүрөөннер Мени Сээң айбылап чорутканыңны билирлер. ²⁶ Сээң Меңээ ынакшылың дег , шак ындыг ынакшыл оларга турзун дээш база Мээң олар-биле сырый харылзаалыг болурум дээш, Мен Сээң адыңны оларга ажыдып берген мен база ам-даа ажыдар мен».

Иуданың Иисусту садыпканы
(Мф. 26:47-56; Мк. 14:43-50; Лк. 22:47-53)

18 Адазынга ынчаар мөргүп алгаш, Иисус Бодунуң өөреникчилери-биле кады Кедрон суунуң аккан шынаазының ындынче, сесерликтиг черже чорупкан . Ол сесерликче Бодунуң өөреникчилери-биле кады кире берген. ² Саттыныкчы Иуда ол черни билир турган, чүге дээрге Иисус Бодунуң өөреникчилери-биле кады аңаа болганчок-ла чыглыр турган чүве-дир . ³ Ынчангаш Иуда рим шериглерни база Бурганның дээди бараалгакчыларының болгаш фарисейлерниң чорутканы таңныылдарны эдертип алгаш, ынаар чеде берген . Олар шупту деңнерлиг, чырыткыларлыг болгаш ок-чепсектиг болган.

⁴ Иисус Боду-биле чүү болурун дөгerezин билир болгаш , оларже уткуй үнгеш: «Кымны дилеп чор силер?» – деп айтырган .

⁵ Олар: «Назарет чурттуг Иисусту» – деп харыылааннар.

Иисус оларга: «Мен-дир мен» – дээн. Саттыныкчы Иуда база олар-биле кады турган. ⁶ Иисус оларга: «Мен-дир мен» – деп чугаалаптарга, олар аткаар баскаш, черже доңгая кээп дүшкеннер .

⁷ Ол: «Кымны дилеп чор силер?» – деп база катап айтырган.

Олар: «Назарет чурттуг Иисусту» – дээннер.

⁸ Иисус мынча деп харыылаан: «„Мен-дир мен“ деп силерге чугааладым чоп. Мени дилеп чоруур

болзуңарза, бо улуска дегбейн, салып чорудуптуңар». ⁹ (Иисустуң: «Адам, Меңээ берген улузуңнуң аразындан Мен кымны-даа чидирбедим» – дээн сөзү ынчаар боттанган.)

¹⁰ Симон Пётр хылыштыг чораан болгаш , оозун ушта тырткаш, Бурганның дээди бараалгакчызының чалчазының оң талакы кулаан одура шаапкан. Чалчаның адын Малх дээр чүве-дир. ¹¹ Ынчалза-даа Иисус Пётрга мынча дээн: «Хылыжың хыннап ал! Бо үлүг-дашканы Меңээ Адам берди. Таанда-ла Мен ону ишпес мен бе? »

Иисусту тудуп хоругдааны
(Мф. 26:57-58; Мк. 14:53-54; Лк. 22:54)

¹² Рим шериглер болгаш оларның баштыңчызы база иудей таңныылдар ынчан Иисусту туткаш, Ооң холдарын хүлүп алганнар. ¹³ Оон Ону баштай Аннага чедире бергеннер. Анна болза ол чылын Бурганның дээди бараалгакчызы турган Каиафаның каты чүве-дир . ¹⁴ «Бүгү чон дээш, чаңгыс кижиниң өлү бергени дээре» деп, иудейлерге сүме каткан Каиафа ол турган .

¹⁵ Иисусту Симон Пётр болгаш өске бир өөреникчи эдерип чораан. Ол өөреникчини Бурганның дээди бараалгакчызы таныыр турган, ынчангаш ол Иисус-биле кады Бурганның дээди бараалгакчызының коданынче кире берген.

Пётрнуң Иисустан ойталааны
(Мф. 26:69-70; Мк. 14:66-68; Лк. 22:55-57)

¹⁶ А Пётр даштыгаа, хаалга чанынга туруп калган. Бурганның дээди бараалгакчызының таныыры демги өөреникчи оон үнүп келгеш, хаалгачы уруг-биле чугаалашкаш, Пётрну иштинче киире берген. ¹⁷ Хаалгачы чалча уруг ынчан Пётрга: «Сен база ол Кижиниң өөреникчилериниң бирээзи эвес сен бе?» – дээн.

Пётр: «Чок» – деп харыылаан. ¹⁸ Соок боорга, чалчалар болгаш таңныылдар от ужудуп алгаш, чыннып турганнар. Пётр база-ла олар-биле кады чыннып туруп алган.

Иисусту байысааганы
(Мф. 26:59-66; Мк. 14:55-64; Лк. 22:66-71)

¹⁹ Бурганның дээди бараалгакчызы Иисусту Ооң өөреникчилериниң болгаш өөредииниң дугайында байысаай берген. ²⁰ Иисус аңаа: «Мен бүгү улуска ажыы-биле чугаалап турдум . Мен кезээде хамык иудейлерниң үргүлчү чыглыр черлери – синагога болгаш Бурганның өргээзинге өөредип турдум. Мен ажыт-чажыт чокка суртаалдап турдум. ²¹ Чүге Мени байысаап тур силер? Мээң чүнү чугаалап турганымны дыңнаан улустан айтырыңар. Мээң чугаалап турган чүвемни олар билир-ле болгай» – деп харыылаан.

²² Иисус ону чугаалаптарга, чанынга турган бир таңныыл Ооң чаагынче дажыпкаш : «Бурганның

дээди бараалгакчызы-биле Сээң канчаар чугаалажып турарың ол?» – дээн .

²³ Иисус аңаа: «Мен соора барган болзумза, кижиги бүрүзүңгө соора барганымны көргүс, а шынын чугаалаан болзумза, Мени чүгө дажырың ол?» – дээн.

²⁴ Анна Иисусту хүлүглүг хевээрзин Бурганның дээди бараалгакчызы Каиафаже чорудупкан.

²⁵ Симон Пётр чылынмышаан хевээр турган. Ынчан улус оон: «Сен база Ооң өөреникчилериниң бирээзи эвес сен бе?» – деп айтырганнар.

Ол ойталап: «Чок» – дээн.

²⁶ Пётрга кулаан одура шаптырткан кижиниң төрели болур, Бурганның дээди бараалгакчызының база бир чалказы ынчан: «Мен сени сесерликке, Ооң-биле кады туруңда көргөн эвес ийик мен бе?» – дээн.

²⁷ Пётр база катап ойталап каапкан. Оон дораан-на аскыр-дагаа алгыра берген .

Иисус рим чагырыкчы Пилаттың мурнунда

(Мф. 27:1-2, 11-14; Мк. 15:1-5; Лк. 23:1-5)

²⁸ Эртен эрте Иисусту Каиафадан рим чагырыкчының ордузунга чедире бергеннер. Арыг эвес апарбас дээш , ёзулал сагып, иудей эрге-чагырга улузу ордуже кирбээн, а олар ынаар кире берген болза, Хосталышкын байырлалының чемин чип шыдавас апаар турган . ²⁹ Ынчангаш Пилат оларга уткуй үнүп келген. Ол: «Силер Бо кижини чүү дээш буруудадып тур силер?» – деп айтырган.

³⁰ Олар аңаа: «Ол чүнү-даа үлгетпээн болза, бис Ону силерге эккелбес ийик бис» – деп харыылааннар.

³¹ Пилат оларга: «Силер Ону боттарыңар алгаш, хоойлуңар ёзугаар шиидиңер» – дээн.

Иудейлер аңаа: «Кымны-даа өлүрүп шаажылаар эргевис чок» – деп удурланганнар. ³² (Иисустуң Бодунуң кандыг өлүм-биле өлүрүн баш удур чугаалаан сөстери ынчаар боттанганы ол) .

³³ Пилат ынчан ордузунче дедир кире бергеш, Иисусту кый деп алгаш: «Сен иудей хаан сен бе?» – деп айтырган .

³⁴ Иисус: «Ону силер бодуңар ынча дидиңер бе азы силерге Мээң дугайымда өске улус чугаалады бе?» – деп удур айтырган.

³⁵ Пилат мынча деп харыылаан: «Мен иудей-дир мен бе? Сээң-не чуртташтарың база Бурганның дээди бараалгакчылары Сени меңээ тудуп эккелди чоп. Чүнү үлгеткен кижиги сен?»

³⁶ Иисус: «Мээң Чагыргам бо делегейден эвес чүве . Мээң Чагыргам бо делегейден турган болза, албатыларым иудейлерге Мени тудуп бериптезин дээш болчуп, сокчурлар ийик. Чок, Мээң Чагыргам моон эвес» – деп харыылаан.

³⁷ Пилат Аңаа: «Ынчаарга Сен черле хаан ышкажың чүл?» – дээн.

Иисус мынча деп харыылаан: «Мени хаан деп, силер бодуңар чугаалап тур силер. Мен алыс шынны херечилээр дээш төрүттүндүм база ол дээш, бо делегейге чедип келдим. Алыс шынга хамааржыр кым-даа болза, Мээң үнүмнү дыңнап турар» .

³⁸ Пилат Иисустан: «Алыс шын деп ол чүңүл?» – деп айтырган.

Ону чугаалааш, Пилат база катап иудейлерге үнүп келгеш, оларга мынча дээн: «Мен бо кижиниң кандыг-даа кем-буруузун тыппас-тыр мен .

³⁹ Силерниң ёзу-чаңчылыңар ёзугаар, Хосталышкын байырлалы кээрге, силерге бир херектенни хостап бээр ужурлуг мен. „Иудей хааны“ силерге хостап берейн, күзеп тур силер бе?»

⁴⁰ Олар харыызынга база катап: «Ону эвес! Варавваны!» – деп алгыржып үнгеннер. Варавва дээрге дээрбечи кижиги чүве-дир.

Иисусту өлүрер деп шииткени

(Мф. 27:15-31; Мк. 15:6-20; Лк. 23:13-25)

19 Пилат ынчан: «Иисусту аппарат, кымчылаңар!» – деп дужааган. ² Шериглер тенниг харагандан оваадай өрээш, Ооң бажынга салгаш, хааннар кедер хүрең-кызыл хепти Аңаа кедирип кааннар. ³ Олар Иисустуң чанынга кээп: «Иудей хаан алдаржызын!» – дээш, Ооң чаагынче дажып турганнар.

⁴ Пилат база катап үнүп келгеш, иудейлерге: «Бо кижиниң кандыг-даа кем-буруузун тыппаанымны билзиннер дээш , мен Ону силерниң мурнуңарже үндүрүп келдим» – дээн. ⁵ Ынчан Иисус тенниг харагандан өрөөн оваадайлыг база хааннар кедер хүрең-кызыл хептиг үнүп келген. Пилат оон оларга: «Ол бо-дур!» – дээн.

⁶ Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш таңныылдар Ону көрүп кааш-ла: «Ону хере шаап шаажылаңар! Хере шавыңар!» – деп алгыржы бергеннер.

Пилат оларга: «Ону боттарыңар алгаш, хере шаап каңар, чүгө дээрге мен Ооң кем-буруузун тыппадым» – дээн.

⁷ Иудейлер аңаа: «Бисте ыдыктыг хоойлу бар, а ону барымдаалаар болза, Ол өлүр ужурлуг, чүгө дээрге Ол Бодун Бурганның Оглу мен дээн-дир» – деп удурланганнар .

⁸ Пилат ону дыңнааш, коргары дам барган. ⁹ Оон өргээзинче катап кире бергеш, Иисустан: «Кайыын келген сен?» – деп айтырган. Ынчалза-даа Иисус аңаа харыы бербээн . ¹⁰ Пилат Аңаа: «Мээң-биле чугаалажыр хөңнүң чогул бе? Сени хере шаап каар-даа эргениң база Сени салып чорудуптар-даа эргениң Менде барын билбезиң ол бе?» – дээн.

¹¹ Иисус: «Өрүтен силерге бербээн болза, силерге Мээң бажым билир кандыг-даа эрге турбас ийик. Ынчангаш кым Мени силерге садыпкан ийик, ол кижиниң бачыды силерниинден улуг болур» – деп

харыылаан. ¹² Ону дыңнаан ояар, Пилат Иисусту хостап салыптар дээш кызыдып эгелээн. Ынчалза-даа иудейлер алгыржып-ла турган: «Ону хостап салыптар болзуңарза, силер императорнуң өңнүү эвес-тир силер. Бодун „Хаан мен“ деп турар кижиги бүрүзү – императорга удур тура халаан кижиги-дир!»

¹³ Пилат ол сөстөрни дыңнап кааш, Иисусту дашкаар үндүртү бергеш, «Даш бедигээш» азы еврей дылда «Гаввафа» дээр черде шииткел олудунга олуруп алган. ¹⁴ Ынчан Хосталыышкын байырлалының бүдүүзү, дүш үези турган. Пилат иудейлерге: «Силерниң хааныңар бо-дур!» – дээн.

¹⁵ Олар: «Ооңарны ырадыңар! Ырадыңар! Ону хере шаап шаажылаңар!» – деп алгыржы бергеннер.

Пилат оларга: «Силерниң хааныңарны хере шавар кижиги мен бе?» – дээн.

Бурганның дээди бараалгакчылары: «Императордан өске хаан бисте чок» – деп харыылааннар .

¹⁶ Пилат ынчан Ону хере шавары-биле ам-на оларга хүлээдип берген. Шериглер Иисусту алгаш барган.

Иисусту хере шаап шаажылааны

(Мф. 27:32-44; Мк. 15:21-32; Лк. 23:26-43)

¹⁷ Иисус хоорайдан Бодунуң белдир-ыяжын чүктөп алган үнгеш, «Баш сөөгү» азы еврей дылда «Голгофа» дээр черге чедип келген. ¹⁸ Шериглер Ону аңаа белдир-ыяшка хере шаап кааннар. Иисус-биле кады өске ийи кижини база – Ону ортузунга, а оларны Ооң ол-бо талазынга хере шаап каан турган. ¹⁹ Пилат самбырага бижик бижиткеш, белдир-ыяшка быжыглазын деп дужааган. Ында: «Назареттен Иисус – иудей хаан» – деп бижээн болган. ²⁰ Ол бижикти хөй иудейлер номчаан, чүгө дээрге Иисусту хере шапкан чер хоорайдан ырак эвес турган кадында , үш аңгы: еврей, латин, грек дылдарда бижээн болган.

²¹ Иудейлерниң дээди бараалгакчылары Пилатка: «„Иудей хаан“ деп эвес, а „Ол иудей хаан мен деп адаттынган“ деп бижичер» – дээннер.

²² Пилат: «Чүнү бижээн-дир мен, ону бижидим» – деп харыылаан.

²³ Иисусту хере шапкан соонда, шериглер Ооң кааңтангы хевин ап алгаш, шериглерниң саны-биле дөрт кезекке үлежип алганнар. Ол ышкаш хөйлеңин база ап алганнар. А хөйлеңин даарашкы чокка, бүдүнү-биле аргаан болган. ²⁴ Ынчангаш бот-боттарынга: «Ону ора сокпаалы, ооң орнунга кымны болур эвес деп, үлүг тыртаалы» – дишкеннер. (Бижилгениң: «Хептеримни аразында үлежип алганнар, хөйлеңим алыр дээш үлүг тыртып турганнар» дээн сөстери ынчаар боттанганы ол.) Шериглер ону ол олчаан күүсеткен.

²⁵ Иисустуң белдир-ыяжының чанынга Ооң авазы, авазының дуңмазы, Клеопаның кадайы Мария болгаш Мария Магдалина олар турган. ²⁶ Иисус

авазын база ооң чанынга турган Бодунуң онза ынак өөреникчизин көрүп кааш, авазынга: «Силерниң оглуңар бо-дур, авай!» – дээн. ²⁷ А өөреникчизинге: «Сээң аваң бо-дур!» – дээн. Оон бээр-ле демги өөреникчи Марияны бажыңыга тургузуп алган.

Иисустуң өлүмү

(Мф. 27:45-56; Мк. 15:33-41; Лк. 23:44-49)

²⁸ Бүгү чүве ам боттанганын билир болгаш, Иисус: «Суксаарымны!» – дээн. Бижилгениң сөзү ынчаар боттанганы ол . ²⁹ Ол черге ажыг араганы долдур куткан сава турган. Шериглер суг сиңирер губканы ажыг арага-биле өттүргеш, шиш өргөн бажынга кедиргеш, Ооң эрнинге чедире бергеннер. ³⁰ Иисус араганы ижипкеш: «Боттаны берди!» – дээн. Оон Ооң амы-тыны үстү бээрге, бажы халаш дээн.

³¹ Ол хүн амыр-дыш хүнүнге белеткел хүнү болган. Амыр-дыш хүнүнде белдир-ыяштарга мөчү-сөөктер астынып артарын иудейлер күзевээн , артында-ла ол амыр-дыш хүнүнде улуг байырлал эртер турган. Ынчангаш олар шаажылаттырганнарның чодаларын сый шапкылааш, мага-боттарын белдир-ыяштардан дүжүрүп алырын Пилаттан дилээннер. ³² Шериглер чеде бергеш, баштай Иисус-биле кады хере шаптырткан бир кижиниң, оон өскезиниң чодаларын сый шаап кааннар. ³³ А Иисуска чеде бээрге, Ол дем-не өлүп калган болган, ынчангаш олар Ооң чодаларын сый шаппайн барган. ³⁴ Ынчалза-даа шериглерниң бирээзи чыда-биле Ооң быктын өттүр шанчыптарга, балыгдан хан биле суг төктү берген . ³⁵ (Ол бүгүнү суглуг караа-биле көргөн кижиги, силерни бүзүрөзүн дээш, чугаалап турары бо. Ооң херечилели алыс шынныг , ол шынын чугаалаанын билир.) ³⁶ Бижилгениң: «Ооң сөөктери сыктырбас» дээн сөстери ынчаар боттанганы ол . ³⁷ А Бижилгениң өске черинде мынча деп турар: «Олар өттүр шанчып алганы Кижиге көөрлер» .

Иисусту орнукуштуканы

(Мф. 27:57-61; Мк. 15:42-47; Лк. 23:50-56)

³⁸ Иисустуң өөреникчизи болур, ынчалза-даа иудей эрге-чагыргадан корткаш , оозун чажырап чораан Аримафея чурттуг Иосиф дээрзи ооң соонда Пилаттан Иисустуң мага-бодун дүжүрүп алыр чөпшээрел дилээн. Пилат чөпшээрээрге, Иосиф баргаш, Ооң мага-бодун алгаш барган. ³⁹ Иисуска бир-ле катап дүне кээп чораан Никодим база чедип келгеш, чүс литра деңзилик мирра биле алоэ холуксаазы чаагай чыттыг үс эккелген. ⁴⁰ Олар оон Иисустуң мага-бодун алгаш, иудейлерниң өлгөн кижиги орнукушудар чаңчылы ёзугаар, Ону чаагай чыттыг үс сиңирген чуга пөс шывыглар-биле ораап кааннар . ⁴¹ Ооң хере шаптырган черинге сесерлик турган, а ол сесерликке ам дээррезинде кымны-даа ажааваан чаа чевег-куй

турган . ⁴² Амыр-дыш хүнүнүң бүдүүзү боорга, куй база чоок боорга, Иисусту аңаа ажаап кааннар.

Иисустуң катап дирилгени
(Мф. 28:1-10; Мк. 16:1-8; Лк. 24:1-12)

20 Улуг-хүн эртенинде, ам-даа караңгы турда, Мария Магдалина чевег-куйга чедип келгеш, көөрге, куй аксы дуглаан дашты чайладыр чууп каан болган. ² Ол маңнап чоруткаш, Симон Пётрга база Иисустуң онза ынак турганы өске өөреникчиге баргаш, оларга: «Дээргивисти чевег-куйдан алгаш барып-тырлар! Ону ам кайда салганын билбес-тир бис» – дээн.

³ Пётр биле өске өөреникчи доп-дораан чевег-куйже чорупканнар. ⁴ Олар ийилээн маңнажыпкан, ынчалза-даа өске өөреникчи Пётрдан дүрген чүгүрген болгаш, чевег-куйга баштай четкен. ⁵ Ол доңгайып бакылааш, чыткан шывыгларны көрүп каан, ынчалза-даа чевег-куйже кирбээн. ⁶ Ооң соон дарый Симон Пётр маңнап келген. Ол дораан-на чевег-куйже киргеш, чүгле чыткан шывыгларны ⁷ база Ооң бажынга чораан орнукшудулга аржыылын көрүп каан. Аржыылды шывыглар-биле кады эвес, а дүргеш, аңгы черде салып каан чыткан. ⁸ Баштай маңнап келген өске өөреникчи база ынчан чевег-куйже кирип келген. Ол бүгү чүвени көргөш, бүзүрей берген. ⁹ (Ынчалза-даа Христостуң өлүглер аразындан катап дирлир ужурлуун чугаалаан Бижилгени олар ам-даа билбейн турган.) ¹⁰ Өөреникчилер оон чана бергеннер.

Иисустуң Мария Магдалинага көзүлгени
(Мк. 16:9-11)

¹¹ А Мария чевег-куй даштынга ыглап турган. Ыглавышаан, ол чевег-куйже доңгайып бакылапкаш, ¹² Иисустуң мага-боду чыткан черде – бирээзи Ооң бажының, а өскези буттарының орнунда олурар – дээрниң ак хептиг ийи төлээзин көрүп каан . ¹³ Олар оон: «Дуңмай, чүге ыглап тур сен?» – деп айтырганнар.

Мария оларга: «Мээң Дээргимни алгаш барып-тырлар. Ону ам кайда салганын билбес-тир мен» – деп харыылаан.

¹⁴ Ол ынча дээш, хая көрүнгөш, бодунуң мурнунда Иисустуң турарын көрүп каан. Ынчалза-даа ол Ону танываан . ¹⁵ А Иисус аңаа: «Дуңмакым! Чүге ыгладың? Кымны дилеп чор сен?» – дээн. Айтырыг салган кижиге сесерлик ажаакчызы-дыр деп бодааш, Мария Аңаа: «Хайырааты! Ону аппаратан болзуңарза, кайда салганыңарны чугаалаңар, мен Ону барып ап алың» – дээн.

¹⁶ Иисус аңаа: «Мария!» – дээн.

Оозу хая көрүнгөш, Иисуска еврейлеп: «Раввунни!» – дээн. («Башкы» дээни ол.)

¹⁷ Иисус аңаа мынча дээн: «Мени тутпайн көр! Мен ам-даа Адамче өрү көдүрлүп үнмээн-дир мен.

Харын Мээң ха-дуңмамга баргаш , мону чугаалап көр: „Мээң база силерниң Адавысче, Мээң база силерниң Бурганывысче өрү көдүрлүп үнерим бодур“». ¹⁸ Мария Магдалина өөреникчилерге чеде бергеш, оларга: «Дээргини көрдүм!» – дээн. Оон Иисустуң чүнү чугаалаанын оларга дамчыткан.

Иисустуң өөреникчилеринге кээп көзүлгени

(Мф. 28:16-20; Мк. 16:14-18; Лк. 24:36-49)

¹⁹ Улуг-хүннүң кежээзинде Иисустуң өөреникчилери чыылгаш, иудейлерден коргуп, эжиктерин хаап алгылаан олурда, Ол кирип келген. Иисус оларның мурнунга туруп алгаш: «Амыр-менди-ле» – дээн. ²⁰ Ынча дээш, Ол Бодунуң холдарын болгаш быктын оларга көргүскен. Дээрги Иисусту көрүп кааш, өөреникчилери аажок өөрээн. ²¹ Иисус оларга: «Амыр-менди-ле – деп катаптаан. – Адамның Мени айбылап чорутканы дег, Мен силерни база ынчалдыр айбылап чорудуп тур мен ». ²² Иисус ол сөстөрни чугаалааш, оларже тыныпкаш : «Ыдыктыг Сүлдени хүлээп алыңар!» ²³ Кымның бачыттарын өршээр силер, ооң бачыттары өршээттинген болур, а кымныын өршээвес силер, ооң бачыттары хевээр арткан болур» – дээн .

Иисус болгаш Фома

²⁴ Ынчалза-даа, Иисус кээп турда, он ийи элчинниң бирээзи, Ийис деп шола аттыг Фома олар-биле кады турбаан чүве-дир. ²⁵ Өске өөреникчилер аңаа: «Бис Дээргивисти көрдүвүс!» – дээн. Ынчан ол: «Ооң холдарында кадаглардан балыгларны көрбээн шаамда, ол балыгларга салаамны дээспээн шаамда, а Ооң быктында балыынга холумну дээспээн шаамда, бүзүревес мен!» – деп харыылаан.

²⁶ Чеди хонган соонда, Ооң өөреникчилери, а Фома база олар-биле кады, бир бажыңга чыгып келгеннер. Эжикти дээктеп каан-даа болза, Иисус кирип келгеш, оларның мурнунга туруп алгаш: «Амыр-менди-ле!» – дээн. ²⁷ Оон Фомага: «Салааңны бээр сун. Мээң холдарым бодур, көр даан. Холуңну бээр сунгаш, быктымда балыгга дегзип көр. Чигзинериң соксат! Харын бүзүре» – дээн.

²⁸ Фома Аңаа: «Мээң Дээргим болгаш Бурганым!» – деп харыылаан .

²⁹ Иисус аңаа: «Сен Мени көргөш, ам-на бүзүрей бердиң . А Мени көрбөзө-даа, Меңээ бүзүрөөннер – амыр-чыргалдыг» – дээн .

³⁰ Иисус Бодунуң өөреникчилериниң мурнунга бо номда биживээн оон-даа өске дыка хөй кайгамчык чүүлдерни кылган . ³¹ Иисус – Бурганның Оглу , Христос дээрзинге силерни бүзүрезин дээш база Аңаа бүзүрөөниңер ачызында амыдыралды алырыңар дээш , бо номда киирген бүгү чүүлдү бижээн.

Тивериада хөлүнүң эриинге

21 Иисус ооң соонда Бодунуң өөреникчилеринге Тивериада хөлүнүң эриинге база катап кээп көзүлгөш барган. Ол мынчаар болган. ² Симон Пётр, Ийис деп шола аттыг Фома, Галилеяның Кана чурттуг Нафанаил, Зеведейниң оолдары болгаш Ооң өске ийи өөреникчизи шупту кады чыгып келген турган. ³ Симон Пётр оларга: «Балыктапкаш кэйн» – дээн. Артканнары аңаа: «Бис база сээң-биле баар бис» – дээннер. Олар чорупкаш, хемеге олурупканнар, ынчалза-даа ол дүне чүнү-даа тутпааннар. ⁴ А даң адып келгенде, эрик кыдында Иисус бо турган. Ынчалза-даа өөреникчилери Иисус ол-дур деп танываан. ⁵ Иисус олардан: «Оолдар! Че чүл, чиптер балыыңар бар бе?» – деп айтырган. Олар Аңаа: «Куруг бис» – деп харыылааннар. ⁶ Ол ынчан: «Четкиңерни хемениң оң талазынче киир октаптыңар, оон тудуп алыр силер» – дээн. Олар киир октапкаш, туттунган балыктың хөйүндөн четкизин ушта тыртып чадап кааннар. ⁷ Иисустуң онза ынак өөреникчизи ынчан Пётрга: «Дээргивис ол-дур!» – дээн. Дээрги Иисус ол-дур деп дыңнап кааш, Симон Пётр хевин куржандыр шарып алгаш (чүге дээрге ол чанагаш турган), хөлче шурай берген. ⁸ А өске өөреникчилер балыктыг четкизин сөөртпүшаан, эрикче хемелиг эжиндирип чорупканнар. Олар эриктен шоолуг ырак эвес, 200 кыры дурту хире черге чорааннар. ⁹ Эрикче үнүп келгеш, кыпсып каан отту болгаш ынаар салып каан балыкты база ооң чанында хлебти көрүп кааннар. ¹⁰ Иисус оларга: «Ам чаа туткан балыыңардан каштан эккелиңер» – дээн. ¹¹ Симон Пётр баргаш, 153 санныг улуг балыктар-биле долдунган четкизин эрикче үндүр сөөртүп келген. Балык ынча хөй-даа болза, четки орулбаан. ¹² Иисус оларга: «Бээр кээп, чемнениңер» – дээн. Өөреникчилериниң аразындан кым-даа Оон: «Сен кым сен?» – деп айтырарындан дидинмээн. Ол – Дээргизи-дир деп, олар шупту билип каан. ¹³ Иисус чоокшулап келгеш, хлебти, оон балыкты алгаш, оларга үлеп берген. ¹⁴ Бодунуң өлүглерден катап дирилгениниң соонда, Иисустуң өөреникчилеринге үшкү удаа кээп көзүлгени ол болган.

Иисус болгаш Пётр

¹⁵ Олар чемненип каапканда, Иисус Симон Пётрга мынча дээн: «Иоанның оглу, Симон! Сен Меңээ өскелерден артык ынак сен бе?»

Пётр Аңаа: «Ындыг ийин, Дээрги. Силерге ынаамны билир-ле болгай силер» – деп харыылаан.

Иисус аңаа: «Мээң хураганнарымны карактап чор» – дээн.

¹⁶ Оон өске удаада Ол Пётрдан: «Иоанның оглу, Симон! Сен Меңээ ынак сен бе?» – деп база катап айтырган.

Пётр Аңаа: «Ындыг ийин, Дээрги. Силерге ынаамны билир-ле болгай силер» – деп харыылаан.

Иисус аңаа: «Мээң хойларымче сагыш салып көр» – дээн.

¹⁷ Оон Иисус үшкү удаа аңаа: «Иоанның оглу, Симон! Сен Меңээ ынак сен бе?» – дээн.

«Меңээ ынак сен бе?» – деп, оон үшкү удаа айтырган дээш, Пётр муңгарай бергеш: «Дээрги! Силер бүгү чүвени билир силер. Силерге ынаамны-даа билир силер» – деп харыылаан.

Иисус аңаа мынча дээн: «Мээң хойларымны кадарып чор. ¹⁸ Алыс шынны сеңээ чугаалап тур мен: сен аныяк шааңда куруңу бодуң куржаттыңгаш, туралаан-на чериңче чоруптар турдуң. А кырый бээр болзуңза, холдарыңны чада сунуптарыңга, өске кижиге куруң куржап бээр болгаш сээң чоруксаваан чериңче аппаар». ¹⁹ (Пётрнуң кандыг өлүм-биле Бурганны алдаржыдарын угаадыр дээш, Иисус ону чугаалаан чүве-дир.) Ону чугаалааш, Ол Пётрга: «Мени эдерип чорувут!» – дээн.

²⁰ Пётр хая көрүнгөш, Иисустуң онза ынак өөреникчизиниң ооң соондан бар чыдарын көрүп каан. Кежээки чем үезинде Иисусче ээкекеш: «Дээрги, Силерни кым садыптар-дыр?» – дээн өөреникчи ол болган. ²¹ Ону көрүп кааш, Пётр Иисустан: «Дээрги! Ооң-биле чүү болурул?» – деп айтырган. ²² Иисус аңаа мынча дээн: «Мээң ээп кээримге чедир-даа ооң дириг чорурун күзээр болзумза, сеңээ ол кандыг хамаанныг чүвел? Сен Мени эдерип чорувут!»

²³ Ынчангаш демги өөреникчи өлбес-тир дээн чугаа-соот бүзүрэннерниң аразыңга тарай берген. Ынчалза-даа Иисус аңаа: «Өлбес сен» – дивээн, а чүгле: «Ээп кээримге чедир-даа ооң дириг чорурун күзээр болзумза, сеңээ ол кандыг хамаанныг чүвел?» – дээн.

²⁴ Ол дугайында херечилээн болгаш ол бүгүнү бижээн өөреникчи ол болган. Ооң херечилели алыс шынныг дээрзин билир бис. ²⁵ Иисус өске-даа хөй ажил-херекти кылган. Ол бүгүнүң дугайында тодарадып бижиир дээр болза, бижиттинген номнарны бүгү делегейге-даа сыңыраы болдунмас деп бодаар мен.

Ажыл-чорудулга

Кирилде

Христиан чаңчыл ёзугаар бо номну Павел элчинниң орукка кады чораан эжи база үшкү Буянның Медээниң автору Лука эмчи бижээн деп санап турар.

Номнуң бирги кезээнде (1–8 эгелер) Христостуң элчиннериниң суртаалының ачызында Иерусалимде, Иудея болгаш Самарияда христианнар бөлүүнүң баштайгы өзүлдезиниң дугайында чугаалап турар (бистиң эранның 30 чылдары). Ийиги кезээнде (9–28 эгелер) Буянның Медээниң еврей чоннуң чурттап турганы Палестинаның кызыгаарындан дашкаар, грек культураның төптөринге база Рим империязының мырыңай найысылалынга чедир канчаар нептереп турганын тоожуп турар. Иерусалимге Иисуска бүзүрөөннерже Беженги хүнде дүжүп келген Ыдыктыг Сүлде оон ыңай тодарадып бижээн бүгү болушкуннар үезинде христиан ниитилелди эдертирин база быжыктырарын уламчылаан. Ол үеде (б. э. 40–60 чч.) өске чоннарга христиан шажынның кол суртаалчызы Павел турган. Ол ооң мурнунда христиан чүдүлгеге аажок удурланып-даа турган болза, Христос аңаа көзүлгөн соонда, Аңаа бүзүрөй берген. Павел Чоокку Чөөн чүктүң девискээринге аян-чоруктар кылып, Христостуң дугайында суртаалдап чораан.

Ном Павелди Римге тудуп хоругдааны-биле төнүп турар. Эрте-бурунгу христиан төөгүчүлөрнү-биле, Павел суд соонда хосталып үнгеш, Римниң барыын талазында чурттарга Буянның Медээни суртаалдаарын уламчылаан. Ындыг-даа болза, элээн каш чыл эрткенде, рим эрге-чагырга ону катап база кара-бажыңнап алгаш, христиан чүдүлгени ажыы-биле хүлээп алганы дээш, ол удаада шаажылап каан.

Кирилде сөстөр

¹ Феофил, баштайгы номумга Иисустуң эң эгезинден эгелээш, Бодунуң шилип алган элчиннеринге Ыдыктыг Сүлде дамчыштыр айтыышкыннарын бергеш, дээрже көдүрлүп үнгени хүнге чедир чүнү кылып база чүү чүвөгө өөредип турганын силерге дөгөрезин бижип берген мен. ³ Хилинчек көрүп, өлгөн соонда, Иисус ол улуска чедип кээп, хөй-ле бүзүрөнчиг барымдаалар-биле Бодун дириг кылдыр көргүскен. Ол оларга дөртен хонук дургузунда чедип кээп, Бурганның Чагыргазының дугайында чугаалап турган.

Христостуң дээрже көдүрүлгени

⁴ Оон бир-ле катап, олар-биле кады чемненип оргаш, Иисус мындыг айтыышкын берген: «Иерусалимни кагбаңар, а Мээң чугаалааным дег, Мээң Адамның силерге аазааны Ыдыктыг Сүлдениң кээрин манаңар. ⁵ Иоанн силерни сугже суп турган, а Мээң Адам, каш хүн эртерге, силерни Ыдыктыг Сүлдеге сугар-дыр».

⁶ Өөреникчилер база катап Иисус-биле ужуражып келгеш: «Дээрги, израиль күрүнени катап тургузарың үе-шаг ам келбээн бе?» – деп айтырганнар.

⁷ Ол оларга мынча дээн: «Аданың Бодунуң эрге-чагыргазы-биле доктаатканы үелер болгаш хуусааларны билири – силерниң херээңер эвес-тир! ⁸ Ынчаарга Ыдыктыг Сүлде силерже бадып кээрге, күчү-күштү хүлээп алгаш, Иерусалимге, бүгү Иудеяга, Самарияга база чер-делегейниң кыдыыңга чедир Мээң херечилерим боор силер» . ⁹ Ынча дээш, Иисус оларның караанга көзүлдүр дээрже көдүрлүп үнгеш, булутче ажытталы берген . ¹⁰ Олар дээрже топтап көрүп турда, хенертен ак хептиг ийи эр кижин оларга көстүп келгеш, ¹¹ мынча дээннер: «Галилейжилер, чүгө мында дээрже кайгап тур силер? Силерниң мурнуңарга дээрже көдүрлү берген Иисус, Ооң ам канчаар чоруй барганын көргөниңер дег, шак-ла ынчаар дедир эеп кээр» .

Иуданың орнунга элчинни шилип алганы

¹² Ооң соонда Иисустуң өөреникчилери Елеон даандан баткаш, Иерусалимче эеп келгеннер. Ол даг Иерусалимден амыр-дыш хүнүнде эртерин чөпшээрээн чер хире ырак турган . ¹³ Олар хоорайже киргеш, делгем өрээлге чыгып келгеннер. Аңаа Пётр, Иоанн, Иаков, Андрей, Филипп, Фома, Варфоломей, Матфей, Алфейниң

оглу Иаков, Симон Зилот болгаш Иаковтуң оглу Иуда олар турган чүве-дир . ¹⁴Өөреникчилер шупту үргүлчү чыгылып, мөргүүр чаңчылдыг турганнар. Элээн каш херээжен болгаш Иисустуң авазы Мария база Ооң дуңмалары олар-биле кады орта кээп турганнар.

¹⁵Каш хүн эрткенде, база бир шак ындыг чыышка 120 хире кижиге чыылган турда, Пётр туруп келгеш, мынча дээн: ¹⁶«Ха-дуңма, Иисусту садыпкаш, оон Ону тудуп хоругдаар улусту баштап кээр Иуда дугайында Ыдыктыг Сүлдениң ·Давидтиң аксы-биле Бижилгеде өттүр билип медеглээн чүвези боттаныр ужурлуг турган-дыр . ¹⁷Иуда бистиң бирээвис турган, ол кылып келген ажыл-чорудулгавыска база киржип чораан» . ¹⁸(Ол бузуттуг үүлгедии дээш алган акшазы-биле чер садып алган, ынчалза-даа черже ок кадалдыр кээп ушкаш, хырны чарлып, ижин-шөйүндүзү уштуна берген. ¹⁹Иерусалимде шупту улус ол дугайында билир турган болгаш, Иуданың черин боттарының дылынга Акелдама азы «Ханныг шөл» деп адааннар.)

²⁰«А Ыдыктыг ырлар номунда: „Аал-чурту ээн калзын, аңаа кым-даа чурттавазын“ база „Өске кижиге ооң эрге-дужаалын эдилезин“ – деп бижээн болгай . ²¹Ынчангаш Дээрги Иисус бистиң-биле кады турар үеде, үргүлчү аравыска чораан өске-бир кижиден шилип алып ужурлуг бис. ²²Ол кижиге Иоанның улусту ·сугже суп турган үезинден эгелеп , Иисустуң бистиң мурнувуска дээрже көдүрүлгенинге чедир аравыска чоруп турган, Иисустуң катап дирилгенин бистиң-биле кады көргөн херечи болзун» .

²³Олар ийи кижини: Варсава деп өске аттыг, Иуст деп шолалыг Иосифти база Матфийни саналдааннар. ²⁴Элчиннер: «Дээрги-Чаяакчы, кижиге бүрүзүнүң сеткил-чүрөөн билир болгай сен . Бо ийи кижиниң кайызын шилип алганыңны база ²⁵бодунуң турар ужурлуг черинче чорупкан Иуданың орнунга кымның элчин бооп, бараан болур ужурлуун көргүс» – деп мөргүп турганнар. ²⁶Оон олар үлүг шилип, төлгө дажы октаарга, үлүг Матфийге онаашкан . Ол арткан он бир элчинге немей он ийигизи деп санаттыра берген.

Ыдыктыг Сүлдениң бадып келгени

2 Беженги хүннүң байырлалында шупту бүзүрөөн улус чаңгыс бажыңга чыгылып келген. ²Хенертен дээрден кедергей күштүг шуурганның шимээнинге дөмей ыт дыңналгаш, оларның турган бажыңын дола берген. ³Оларга оттуг дылдарга дөмей бир-ле чүве көзүлгөн соонда, ол дылдар аңгыланза-ла, кижиге бүрүзүнүң кырынга чаңгыстап турупкан. ⁴Олар шупту Ыдыктыг Сүлдеге бүргедипкеш , Ооң хайырлаан күжү-биле өске дылдарга чугаалап эгелээннер .

⁵Иерусалимге ол өйде делегейниң чер-булуң бүрүзүндөн чыгылып келгилээн Бурганга мөгөөр

иудейлер база турган. ⁶Шимээн дыңнааш, хөй чон чыгылып келген. Улус аймап-хөлзей берген, чүге дээрже кижиге бүрүзү дыңнаарга, элчиннер ооң төрөөн дылында чугаалап турар болган. ⁷Кайгаанындан аайын тыппайн, олар аразында чугаалажы берген: «Бо чугаалап турар улус дөгөрезиге Галилеядан эвес чүве бе?» ⁸Бистиң кижиге бүрүзү-биле олар ооң төрөөн дылынга чугаалашкан кылдыр канчап дыңнап турар апардывыс? ⁹Бистиң аравыста парфяннар, мидийлер, эламиттер, Месопотамияның, Иудея биле Каппадокияның, Понт биле ·Асияның, ¹⁰Фригия биле Памфилияның база Египеттиң чурттакчылары, Ливияның Кириянея хоорай чоогунда девискээриниң улузу, Римден келгеннер, ¹¹иудейлер-даа, ·прозелиттер-даа , Криттиң чурттакчылары болгаш арабтар бар-дыр. Бис шуптувус олардан Бурганның өндүр улуг ажыл-херээниң дугайында төрөөн дылдарывыска дыңнап турар-дыр бис!»

¹²Олар элдепсингенинден болгаш аймаараанындан: «Бо чүү болду?» – деп удур-дедир айтыржып турганнар. ¹³А чамдык улус: «Олар арага ижип алгаш, эзирип калганнар-дыр» – деп кочулаан .

Пётрнуң чонга чугаазы

¹⁴Пётр өске он бир элчин-биле кады туруп келгеш, чонга чугаа кылып, дыңзыдыр мынча дээн: «Иудейлер база Иерусалимниң бүгү чурттакчылары! Бо бүгү чүү чүвөл дээрзин тайылбырлап берейн. Мени кичээнгейлиг дыңнап көрүңер. ¹⁵Бо улус, силерниң бодап турарыңар дег, эзирик эвес улус-тур, ам хүн үнгенден бээр чүглө үшкү шак ышкажыл . ¹⁶Бо дээрже харын Иоил медээчиниң мынча дээн чүвези ол боор :

¹⁷„Бурган чугаалаан:
Сөөлгү хүннерде Бодумнуң Сүлдем-биле бүгү улусту бүргей аптар мен .

Силерниң оглу-кызыңар өттүр билип медеглеп эгелээр,

аныяк оолдарыңар онзагай көстүүшкүннер көөр,
а кырганнар өттүр билген дүштер дүжээр.

¹⁸Мен ол хүннерде эр, кыс чалчаларымны безин Бодумнуң Сүлдем-биле бүргей аптар мен,

оон олар өттүр билип медеглей бээр.

¹⁹Өрү дээрже база куду черге кайгамчык бадыткал демдектери –

хан, от болгаш дүргектелген ышты көргүзөр мен.

²⁰Дээрги-Чаяакчының өндүр улуг болгаш бүгү улуска илдең шииткел хүнү кээр бетинде,
хүн дүмбей караңгы бооп, ай хан өңнүг бооп хуула бээр.

²¹Ынчан Дээрги-Чаяакчының адын кыйгырган кижиге бүрүзү камгалал алыр” .

²²Израиль чон, мээң чугаам дыңна: Назарет чурттуг Иисус дээрже Ону дамчыштыр кылган күчү-күштүг херектери-биле, кайгамчык чүүлдери-биле

база бадыткал демдектери-биле „Мээң шилип алган Кижим-дир“ деп Бурганның шынзытканы Кижин ол турган. Ол бүгү силерниң араңарга болган болгаш, ону боттарыңар билир силер. ²³ Иисусту силерниң холуңарга Бурганның бодап алганы-биле база баш удур көрүп кааны-биле хүлээди бээрге, Ону бачыттыг улустуң холу-биле белдир-ыяшка хере шаап өлүрдүңөр. ²⁴ Ынчалза-даа Бурган Ону катап диргискеш, өлүмнүң туттуруундан хостап кагды, чүгө дээрге өлүм Аңаа күш четпес болгандыр. ²⁵ Давид Христостуң адындан мынча дээн: „Дээрги-Чаяакчыдан үргүлчү карак салбайн чордум.

Ол мээң-биле-дир, ынчангаш тендиш дивес мен.

²⁶ *Ынчангаш мээң чүрээм өөрүп-байырлаан, мээң дылым Сени кезээде мактап, өөрөөн база мээң мага-бодум үргүлчү идегел-биле амыдыраар*

²⁷ *Сен мээң амы-тынымны өлүглер ораныңга кагбас сен,*

Сеңээ бердинген чалчаңның ирип каарын болдурбас-ла болгай сен!

²⁸ *Сен меңээ амыдыралче орукту айтып бердиң, Сен мээң-биле кады турар болгаш, мени өөрүшкү-биле бүргээр сен!“*

²⁹ Ха-дуңма! Улуг өгбевис Давидке хамаарыштыр ол өлгөн база ону хөөржүткен дээрзин бүзүрелдии-биле чугаалап болур мен. Ооң чевээ бөгүнге чедир бисте бар-дыр. ³⁰ Давид боду өттүр билип медеглээр чаяанныг болгаш, „Дүжүлгеңге үре-салгалыңның бирээзин олуртур мен“ деп Бурганның аңаа даңгыраглап аазаанын билир турган. ³¹ Ол Христостуң катап дирлирин база баш бурунгар чугаалап турган: „Ол өлүглер ораныңга артпаан, Ооң мага-боду чевегге иривээн“.

³² Бурган Иисусту катап диргискен, а бис шупту ооң херечилери болдувус! ³³ Бурган Ону Бодунуң оң талазынче өрү көдүрүп алган, Иисус аазаан Ыдыктыг Сүлдени Адазындан алгаш, ам көрүп база дыңнап турарыңар чүвени силерже сиңниктир бүргээни ол-дур. ³⁴ Давид боду дээрже өрү көдүртпээн, ынчалза-даа ол:

„Дээрги-Чаяакчы мээң Дээргимге: ‘Дайзыннарыңны буттарың адаанга эккеп салбаан шаамда,

Мээң оң таламга олур’ – дээн“ – деп чугаалаан.

³⁶ Ынчангаш Бурган Иисусту Дээрги база Христос кылдыр шилээнин билип ал, израиль чон! А силер Ону хере шаап турган-дыр силер».

³⁷ Улус ону дыңнааш, сагыжы ыстап аарып, Пётрдан болгаш өске элчиннерден айтырганнар: «Ха-дуңма, бис ам чүнү кылыылы?»

³⁸ Пётр мынча деп харыылаан: «Бачыттарыңар миннип, Бурганче эглиңер. Силерниң кижин бүрүзү Иисус Христостуң ады-биле сугга суктуруп, бачыттары дээш, өршээлден алзын, оон Ыдыктыг Сүлдени белек кылдыр алыр силер. ³⁹ Ол бүгүнү силерге, үре-салгалыңарга, силерден ырак турар

бүгү өске чоннарга, бистиң Бурганывыс Дээрги-Чаяакчының кый дээри бүгү улуска аазаан турган болгай». ⁴⁰ Пётр өске-даа хөй сөстөр-биле оларны сагындырып, ээрежип дилээн: «Бо самыыраан салгалдың бузут-багындан адырлып, камгалалды хүлээп ап көрүңер!»

⁴¹ Ооң суртаалын хүлээп алган бүгү улус сугга суктурган. Ол хүн бүзүрээнерниң санынга 3000 хире кижин немешкен. ⁴² Бүгү бүзүрээнер элчиннерден өөрениринге, аралажып чыгырыңга, эп-сеткилдин чемин үлежип чииринге болгаш мөргүүрүңге идепкейлиг киржип келгеннер.

Бүзүрөөн улустуң чуртталгазы

⁴³ Кижин бүрүзү Бурганны хүндүлөөн коргушкунга алзыпкан, а элчиннер хөй кайгамчык демдектерни кылып турган. ⁴⁴ Бүзүрээнер дөгере кады турган, а оларның бүгү чүвези ниити турган. ⁴⁵ Олар боттарының ээлел черлерин болгаш эт-хөреңгизин саткаш, бүгү чединмес улусунга үлеп бергеннер. ⁴⁶ Хүн бүрүдө олар Бурганның өргээзинге кады чыгып кээп, а оон бажыңнарыңга өөрүшкү болгаш ак сагыш-биле эп-сеткилдин чемин үлежип чип, ⁴⁷ Бурганны алгап-мактап турганнар. Бүгү чон оларны чүүлзүнүп турган, а Дээрги-Чаяакчы оларның санынга камгалал алганнарны хүннүң-не немеп турган.

Пётр биле Иоанның бертик-межел диленчини экирткени

3 Бир-ле катап Пётр биле Иоанн мөргүл шагында (хүн үнгенден бээр тоску шакта) Бурганның өргээзинче мөргүүр дээш бар чытканнар. ² Төрүмелинден бертик-межел бир кижин турган чүве-дир. Ону улус хүннүң-не көдүрүп эккелгеш, Бурганның өргээзиниң Кайгамчык каас деп адаар хаалгазының чанынга олуртуп каарга, ол Бурганның өргээзинче кирген улустан хайырлал диленир турган.

³ Кирер эжик аксынга Пётр биле Иоанн көрүп кааш, демги кижин олардан база дилени берген. ⁴ Пётр биле Иоанн олче топтап көргеш: «Бисче көрөм» – дээннер. ⁵ Бертик-межел кижин олардан кандыг-бир чүве алырын кордап, топтап көргөн. ⁶ Пётр ынчан: «Менде мөңгүн-даа, алдын-даа чоктур, ынчалза-даа менде бар чүвени сеңээ берейн: Назарет чурттуг Иисус Христостуң адының күжү-биле туруп, кылашта!» – дээн. ⁷ Пётр ооң оң холундан туткаш, тургузуп кээри билек, бертик кижиниң таваңгайлары, дискектери күш кире берген. ⁸ Ол бут кырыңга тура халааш, кылаштап эгелээн. Оон шурагылай аарак кылаштап база Бурганны алдаржыдып, олар-биле кады Бурганның өргээзинге кирип келген. ⁹ Хамык улус ооң Бурганны алгап-мактап, кылаштап турарын көрүп каан. ¹⁰ Бурганның өргээзиниң Кайгамчык каас

хаалгазының чанынга хайырлал диленип олурган кижини олар танып кааннар. Ооң-биле болган чүүл улусту элдепсиндирип, кайгадыпкан.

Пётрнуң Бурганның өргээзинге чугаазы

¹¹ Экирээн кижини Пётр биле Иоанндан салдынар ужур чок болган, а кайгап-хараан хамык улус Соломоннуң серизи дээр черге оларны үглөп келген. ¹² Ону көргөш, Пётр мынча дээн: «Израиль чон! Чүгө ол чүүл дээш, кайгап тур силер? Бис бо кижини кылаштай бээр кылдыр бодувустуң күжүвүс-биле база Бурганга бердингенивис-биле кылыпкан чүвө дег, чүгө бисче ынчаар кайгап тур силер? ¹³ Бистиң ада-өгбевистиң: Авраам, Исаак болгаш Иаковтуң Бурганы Бодунуң Чалчазы Иисусту ынчалдыр алдаржыткан-дыр. А силер Иисусту рим эрге-чагыргага хүлээдирикеш, Ону хостаар деп турган Пилаттың мурнунга Оон ойталаан силер. ¹⁴ Ыдыктыг, чөптүг-шынныг Кижиден ойталааш, өлүрүкчүнү силерге хостап бээрин дилээн силер. ¹⁵ Амыдыралдың Үнер дөзүн өлүргөн силер! Ынчалза-даа Бурган Ону өлүглер аразындан катап диргизип каан, а бис ооң херечилери бис. ¹⁶ Бо кижини Иисустуң ады быжыктырган-дыр, чүгө дээрге Ооң адының күжүнгө бүзүрээн-дир бис. Көрүп турарыңар база билириңер бо кижини Иисуска бүзүрөл шуптуңарның мурнунга бүрүнү-биле экиртип кагды.

¹⁷ Ынчаарга, ха-дуңма, силер-даа, силерниң баштыңчыларыңар-даа чүвө билбезинден ынчаар кылганын билир мен. ¹⁸ Бурган Бодунуң медээчилериниң аксы-биле Христостуң хилинчек көөрүн баш бурунгаар медеглээш, бүгү чүвени ынчалдыр боттандырды-даа. ¹⁹ Силерниң бачыттарыңар өршээттинзин дээш, ооңарны миннип, Бурганче эглиңер! ²⁰ Дээрги-Чаяакчы ынчан силерге чаартынышкынның үезин хайырлаар база Христос кылдыр шилип бергени Иисусту чорудуп бээр. ²¹ Бодунуң ыдыктыг медээчилерин дамчыштыр Бурганның үе-дүпте-ле баш бурунгаар медеглээни дег, бүгү чүвени катап тургузар үе келгиге чедир, Иисус дээрлерге артар ужурлуг.

²² Моисей мынча дээн болгай:

„Бурганыңар Дээрги-Чаяакчы бодуңарның-на ха-дуңмаңар аразындан үнген мен ышкаш Медээчини силерге чорудуп бээр. Ол силерге чүнү-даа чугаалаар болза, тооп дыңнаар ужурлуг силер. ²³ Ол Медээчини тооп дыңнавак кижини бүрүзүн чонунуң аразынга амылыг арттырбайн узуткап каар“.

²⁴ Самуилден эгелээш, бүгү медээчилер бо хүннерни баш бурунгаар медеглөп турган. ²⁵ А силер – Бурганның ада-өгбөңөр-биле чарган чагыг-керээзиниң база медээчилерниң салгакчылары силер. Бурган ынчан Авраамга мынча дээн болгай: *„Сээң үре-салгалың дамчыштыр чер-делегейниң*

бүгү аймак-чоннары ачы-буян алыр“. ²⁶ Бурган Бодунуң ынак Чалчазын катап диргискеш, Ол силерге ачы-буянын хайырлап, шуптуңарны бачыттыг оруктарындан чайлатсын дээш, Ону хамыктың мурнунда силерге чоруткан-дыр».

Пётр биле Иоанн дээди иудей Чөвүлел мурнунда

4 Пётр биле Иоанн чонга суртаалдап турда, оларга Бурганның бараалгакчылары, Бурганның өргээзиниң таңныылдар даргазы болгаш саддукейлер чедип келген. ² Олар Пётр биле Иоанның чонну өөрөткени дээш база Иисустуң ачызында өлүглер аразындан катап дирлип болурун суртаалдааны дээш хорадап турганнар. ³ Олар элчиннерни тудуп хоругдааш, кежээ дүжүп, орайтаан боорга, эртенге дээр кара-бажыңнап кааннар. ⁴ Ынчалза-даа суртаал дыңнааннарның хөйү Христоска бүзүрөй берген, а бүзүрээн улустуң саны 5000 чоокшулап турган.

⁵ Даартазында хүндүс иудейлер даргалары, баштыңнар болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары Иерусалимге чыгып келген. ⁶ Бурганның дээди бараалгакчызы Анна, а ол ышкаш Каиафа, Иоанн, Александр база дээди бараалгакчының төрөл бөлүүнүң өске-даа кежигүннери аңаа турганнар. ⁷ Олар Пётр биле Иоанны боттарының мурнунга тургускаш, байысаап эгелээннер: «Кандыг күш-биле база кымның өмүнээзинден бо бүгүнү кылган силер?»

⁸ Пётр ынчан, Ыдыктыг Сүлдөгө бүргеткеш, мынча деп харыылаан: «Улус-чоннуң даргалары болгаш баштыңнар! ⁹ Бертик кижиге көргүскен буянывыс дээш, бөгүн бистен харыы негеп, ону канчаар экирткенивисти айтырып турар болзуңарза, ¹⁰ силер бүгүдө база бүгү израиль чон билип алзын: силерниң хере шаап кааныңар, Бурганның өлүглер аразындан катап диргискени Назарет чурттуг Иисус Христостуң ады-биле ол кижини мурнуңарда каң-кадык турар-дыр! ¹¹ Иисус дээрге тудугжулар силерниң херекчок дээш, октапканыңар, ынчалза-даа эң чугула апарган даш-тыр. ¹² Камгалал чүглө Оон кээр, бистиң ооң ачызында камгалал алырывыс дээш, кижини амытанга берип каан өске ат чырык черде чок».

¹³ Пётр биле Иоанның дидимин көргөш, дээди иудей Чөвүлелдиң кежигүннери кайгай берген, чүгө дээрге ол ийи кижини эртем-билиг чок, бөдүүн улус дээрзин эскергеннер чүвө-дир. А оон Пётр биле Иоанның Иисус-биле кады турганын билип алганнар. ¹⁴ Экирээн кижини элчиннер чанында турар боорга, олар удур чугаалаптар чүвө тыппаан.

¹⁵ Эрге-чагырга төлээлери ынчан Пётр биле Иоаннга Чөвүлел чыылган черден үнерин дужаагаш, аразында мынча деп сүмөлешкеннер: ¹⁶ «Бо улусту канчаар бис? Оларның кайгамчык чүүл кылганын Иерусалимниң бүгү чурттакчылары билир болгай, а бис ону меге деп шыдавас-тыр бис.

¹⁷ Ынчаарга ол дугайында медээ чонга улам нептеревезин дээш, оларга Иисустуң адындан кымны-даа болза өөредирин хоруп каалы». ¹⁸ Олар элчиннерни катап кыйгырткаш, кандыг-даа таварылгада Иисустуң ады-биле өөретпезин база Ооң өмүнээзинден чугаалавазын дужааннар. ¹⁹ Ынчалза-даа Пётр биле Иоанн: «Бодап көрүңер даан, Бурганга эвес, силерге чагыртырын Ол чүүлзүнер бе? ²⁰ Бис көргөн болгаш дыңнаан чүвевис дугайында ыттавайн барып шыдавас бис» – деп харыылааннар. ²¹ Иудей даргалар оларны база катап котпактааш, хостап салыпканнар, а кеземче онаар аайын тыппааннар, чүгө дээрге бүгү чон болган чүүл дээш Бурганны алдаржыдып турган. ²² Кайгамчыкты-биле экирээн кижиниң хары дөртөн ажа берген турган чүве-дир.

Дидим болур дээш, бүзүрээнерниң мөргүлү

²³ Пётр биле Иоанны салыптарга, олар боттарының эш-өөрүңгө баргаш, Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш баштыңнарның оларга чугаалаан бүгү чүвезин дамчыдып бергеннер. ²⁴ Бүзүрээнер ону дыңнааш, шупту чаңгыс аай Бурганга ыткыр мөргүп, мынча дээннер: «Чагырыкчывыс! Сен дээрни, черни, далайны болгаш өртемчейде бар бүгү чүвени чаяаган сен! ²⁵ Сен шагда-ла Ыдыктыг Сүлдең дамчыштыр бистиң өгбевис, Сээң чалчаң Давидтиң аксы-биле мынча дээн сен:

*„Чоннар чүгө килеңнеп хөлзеп турарыл,
аймактар чүгө хоозун чүүлдер бодап турарыл?*

²⁶ *Чер-делегейниң хааннары тура халчып,
чагырыкчылар демнежип,
Дээрги-Чаяакчыга база Ооң шилип алганы
Христоска удур
тулчуп үнер деп барган-дыр“.*

²⁷ Сээң шилип алган Ыдыктыг Чалчаң Иисуска удур Иерусалимге Ирод биле Понтий Пилат өске чоннар улузу болгаш иудейлер-биле кады чогуум-на ынчалдыр сүлчээ кылып, бөлүглежип турган болгай. ²⁸ Олар чыылгаш, Сээң күзел-сорууң болгаш эрге-чагыргаңның баш бурунгаар айыткан чүвезин боттандырган-дыр. ²⁹ Дээрги-Чаяакчы, а ам оларның биске кыжанып турарын көрүп көрөм. Сээң медээңни коргуш чок суртаалдаар күштү чалчаларың биске хайырлам. ³⁰ Аарыг кижилерни экиртип, Бодуңнуң күжүңнү көргүзем, Сээң ыдыктыг Чалчаң Иисустуң ады-биле кайгамчык демдектерден кылып көрөм!»

³¹ Бүзүрээнер улус мөргүп доозуптары билек, оларның чыылган чери сириңейни берген, а олар шупту Ыдыктыг Сүлдеге бүргеттиргеш, Бурганның медээзин дидими-биле медеглеп бергеннер.

Бүзүрээнерниң бүгү чүвези ниити

³² Бүзүрээнер улустуң сагыш-сеткил болгаш угаан-бодалы чаңгыс аай апарган. Оларның кайызы-даа бодунуң эт-хөреңгизин «Чүгле бодумнуу-дур» дивээн, харын оларда бар бүгү чүве ниити болуп турган. ³³ Элчиннер Дээрги Иисустуң катап дирилгенин аажок күштүг херечилеп-ле турганнар, а Бурганның ачы-буяны оларның шуптузунда элбээ-биле бар болган. ³⁴ Оларның аразыңга чединмес кижилер турбаан, чүгө дээрге ээлел черлиг азы бажыңныг улус өйлөп-өйлөп оозун садыпкаш, акшазын ³⁵ элчиннерниң бүрүн эргезинге хүлээдип берип турган. Ол акшаны кижилер бүрүзүңгө ооң хереглелин ёзугаар үлөп бээр турган. ³⁶ Чижек кылдыр элчиннерниң Варнава (ол ат «Деткички» дээн уткалыг) деп адаары, Кипр чурттуг Иосиф дээр Левит кижилер ³⁷ бодунуң эдилээн шөлүн садыпкаш, акшазын элчиннерге эккеп берген.

Анания болгаш Сапфира

5 Сапфира деп кадайлыг Анания дээр кижилер база бодунуң эдилээн черин садыпкан. ² Ынчалза-даа акшазының кезиин бодунга арттырып алган, а кадайы ону билир турган. Анания арткан акшазын эккелгеш, элчиннерге берипкен. ³ А Пётр аңа мынча дээн: «Анания, чер саткаш, алган акшаң чамдыызын чажырыптар база Ыдыктыг Сүлдени мегелептер кылдыр эрлик чүгө чүрээңни ынчаар чагырып алганы ол? ⁴ Ээлел чериң, ону садар бетинде, сээңни турбаан чүве бе? Садыпкаш, алган акшаң база сээңни эвес чүве бе? Ынчаар кылырын чүгө бодап алдың? Сен улусту эвес, а Бурганны мегелээн-дир сен». ⁵ Ону дыңнааш, Анания, амытыны үстүп, кээп дүшкен. Ол дугайында дыңнаан бүгү улус аажок корткан. ⁶ Аныяк эрлер туруп келгеш, ооң мага-бодун ажаарыңга белеткээш, үндүрүп, орнукшудуп кааннар. ⁷ Үш хире шак эрткенде, болган чүүл дугайында чүнү-даа билбес Ананияның кадайы бо чедип келген. ⁸ Пётр оон айтырган: «Чугаалап көрөм, чериңерни ынча түңгө садыпкан ийик силер бе?» Оозу: «Ийе, ынчага» – деп харыылаан. ⁹ Пётр ынчан аңа мынча дээн: «Чүгө силер Дээрги-Чаяакчының Сүлдезин шенээр деп дугуржуп алганыңар ол? Дыңна даан, ашааңны ажаап чораан улус эжик аксында келди, олар ам сени көдүрүп үндүрө бээр». ¹⁰ Ол-ла дораан демги херээжен Пётрнуң мурнунга кээп дүжүп, амы-тыны үстү берген. Аныяк эрлер кирип келгеш, ооң өлүг чыдарын көргөш, мага-бодун үндүрө бергеш, ашааңны чаныңга орнукшудуп кааннар. ¹¹ Бүзүрээнерниң дөгөрезин база ону дыңнаан шупту улусту улуг коргуушкун хөмө апкан.

Элчиннерниң кылганы кайгамчык чүүлдер

¹² Элчиннер чон аразынга хөй-ле кайгамчык демдектерни кылганнар . Бүзүрээннер шупту Соломоннуң серизиниң адаанга чыгып турган. ¹³ Өске улустан кым-даа оларга каттыжарын дидинмээн, а чон оларны мактаар болган. ¹⁴ Харын оон-даа хөй, улам хөй улус, эр-херээжени катай-хаара, Дээрги-Чаяакчыга бүзүрөп, ындыгларның саны көвүдөп-ле олурган. ¹⁵ Ооң түңнелинде улус аарыг кижилерин, чаны-биле эртип бар чыткан Пётрнуң оода-ла хөлегези оларның кайы-бирээзинге дээптеринге идегээш, кудумчуже үндүрүп, аңаа дөжөктерге чыттырып туруп берген . ¹⁶ Ол чоок-кавыда хоорайлардан мөөң чон Иерусалимче сөктүп кээп, аараан-даа, буктарга алыскан-даа кижилерин элчиннерге эккээрге, олар шупту экирий бээр болган.

Элчиннерни тудуп хоругдааны

¹⁷ А Бурганның дээди бараалгакчызының, ооң чоок кижилериниң (а олар саддукейлерниң шажынчы бөлүүнүң улузу чүве-дир) адааргалы иштин ириде берген . ¹⁸ Олар элчиннерни тудуп хоругдааш, карачал чоннуң кара-бажыңыга суп каан . ¹⁹ Ынчалза-даа дүне када Дээрги-Чаяакчының төлээзи кара-бажың эжиин ажыткаш, оларны үндүрө берген . ²⁰ Ол мынча дээн: «Бурганның өргээзиниң иштинге туруп алгаш, чаа амыдырал дугайында улуска, чүве арттырбайн, чугаалап бериңер!» ²¹ Олар ону дыңнааш, эртен эрте Бурганның өргээзинче кирип, чонну өөредип эгелээннер. А Бурганның дээди бараалгакчызы болгаш ооң чоок кижилери чедип келгеш, дээди иудей Чөвүлелди база Израильдиң баштыңнарын дөгөрезин чыггаш, элчиннерни эккелзин дээш, кара-бажыңче улус чорудупканнар.

²² Ынчалза-даа айбычылар кара-бажыңга кээрге, элчиннер тывылбайн барган. Олар оон эеп келгеш, чүү болганын дыңнадып: ²³ «Кара-бажыңга кээп, көөрүвүске, хаалгазын ыяк быжыг дуглап каан, таңныылдар эжик аксында турар болду. Ынчалзажок ажыдыпкаш, оон кымны-даа тыппадывыс» – деп харыылааннар. ²⁴ Ындыг сөстөр дыңнааш, Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш таңныылдар даргазы болган чүүлдүң аайын тып чадааннар. ²⁵ Оон бир кижин келгеш, оларга: «Кара-бажыңнап каан улузуңар Бурганның өргээзинде чонну өөредип турлар!» – деп дыңнаткан. ²⁶ Таңныылдар даргазы ынчан улузу-биле кады чоруткаш, элчиннерни эп-чөп-биле эккелген. Улуска даш-биле соктуруп кааптарындан корткаш , олар күш дөгөвээн.

Дээди иудей Чөвүлелдиң хуралы

²⁷ Таңныылдар элчиннерни эккелгеш, дээди иудей Чөвүлел мурнунга тургузупканнар . Бурганның дээди бараалгакчызы оларга: ²⁸ «Ол кижиниң ады-биле улус өөредирин бис шыңгыы хорудувус чоп . Ындыг-даа болза, өөредииңерни бүдүн Иерусалимни бир кылдыр непереткеш, Ооң өлүмү дээш бурууну база бисче чууй каар-дыр силер» – дээн .

²⁹ Пётр болгаш өске элчиннер мынча деп харыылаан: «Кижилерге эвес, а Бурганга колдадыр чагыртыр ужурлуг бис . ³⁰ Исусту шаажылап ыяжынга хере шаап өлүрдүңер, а ада-өгбевистиң Бурганы Ону катап диргизип кагды. ³¹ Израиль чон бачыттары билингеш, Бурганче эглип, өршээл алзын дээш, Бурган Исусту Баштыңчы болгаш Камгалакчы кылдыр көргүзүп, Бодунуң оң талазынче өрү көдүрдү. ³² Ол бүгүнүң херечилери – бис-тир бис база Аңаа чагыртыр улуска Бурганның бергени Ыдыктыг Сүлдө ол-дур» .

³³ Ону дыңнааш, Чөвүлел кежигүннери хорадаанындан өдү чарлы бер чазып, элчиннерни өлүрөп дей бергеннер .

³⁴ Оларның аразынга бүгү чонга хүндүткелдиг ном-хоойлу тайылбырлакчызы Гамалиил дээр фарисей турган . Ол дээди иудей Чөвүлелдиң мурнунга туруп келгеш , элчиннерни бичии када үндүрүптөрин дужааган. ³⁵ Оон ол Чөвүлелге мынча дээн: «Израильчилер! Бо улусту канчаар деп турарыңарны хынамчалыг боданып көрүңер. ³⁶ Элээн каш чыл бурунгаар маңаа бодун өндүр улуг кижини кылдыр мегеленген Февда дээрзи турду чоп. Аңаа 400 хире кижини каттыжа берген болгай. Ынчалза-даа Февданы өлүрүп каарга, ону эдерген улус дөгөре тарай халчы бергеш, сураг бардылар. ³⁷ Ооң соонда чизе үезинде Галилея чурттуг Иуда келгеш, элээн хөй улус чыып алгаш, үймээн үндүргөн ийик чоп. Ол база өлүртүп каан, а ону эдергеннер тарай халчы берген. ³⁸ Ынчангаш ам силерге сүмем бо-дур: ол улуска дегбейн, сула салыптыңар. Бо херек кижилерден үнген болза, ол буурап дүжөр . ³⁹ А бир эвес ол Бургандан келген болза, оларны доктаадып шыдавас силер, харын Бурганга удур апаарыңар чадапчок» .

⁴⁰ Олар Гамалиилдиң сүмезин хүлээп алгаш, элчиннерни кыйгырткаш, эттеп-эттеп, Исустуң адын суртаалдаарын хорааш, салып чорудупканнар. ⁴¹ Элчиннер Исус дээш дорамчылап алырынга төлептиг болганынга өөрүп , дээди иудей Чөвүлелден чоруй барганнар. ⁴² Олар хүн бүрүдө Бурганның өргээзинге-даа, бажыңнар кезип-даа, «Исус дээрге Христос-тур» дээн Буянныг Медээни улуска чедирип, суртаалдаарын уламчылап турганнар.

Чеди дузалакчыны шилип алганы

6 Бүзүрөөн улустуң саны улам көвүдөп турда, оларның аразында грек дылдыг иудейлер тус черниң иудейлеринге чарбыттынып эгелээннер. «Хүн бүрүнүң чемин үлөп турда, бистиң дулгуяк херээженнеривисти бо чер чурттуглар тоовайн баар-дыр» – деп, грек дылдыглар чугаалаар болган. ² Он ийи элчин ынчан арткан бүгү бүзүрөөннерни чыылдыргаш, мынча дээннер: «Бурганның медээзин суртаалдаар ажыл-херээвисти каапкаш, аъш-чем үлөлгезинче сагыш салыр харыывыс чоктур. ³ Ынчангаш силерниң араңардан Ыдыктыг Сүлде болгаш мерген угаанга бүргеткен, эки мөзүлүү билдингир чеди кижиден шилип ап көрүңер, ха-дуңма. Бо албан-хүлээлгени оларга дагыр бис. ⁴ А боттарывыс үргүлчү мөргүп, Бурганның медээзин суртаалдап тураалы». ⁵ Ол саналды шупту чыылган улус чүүлзүнгөш, Иисуска бүзүрөлгө бүргеткен, Ыдыктыг Сүлдеге башкарткан кижилер болур Стефанны, ол Ышкаш Филиппти, Прохорну, Никанорну, Тимонну, Парменни болгаш Антиохия чурттуг прозелит Николайны шилип алганнар. ⁶ Ол улусту элчиннер мурнунга тургузуптарга, элчиннер оларга холдарын дегзип, мөргүп турганнар. ⁷ Бурганның медээзи тарап-ла турган, Иерусалимде бүзүрөөннер саны улам көвүдөп-ле орган. Бурганның бараалгакчыларының аразында безин хөй улус бүзүрөлгө чагырты берген.

Стефанны тудуп хоругдааны

⁸ Бурганның авыралы болгаш күжү бүргөөн демги Стефан дээр кижилер чон аразында өндүр улуг кайгамчык демдектерни кылып турган. ⁹ «Кулданыгдан хосталганнар синагогазы» дээр синагоганың чамдык кежигүннери: Киринеядан, Александриядан, Киликиядан болгаш Асиядан келген иудейлер Стефанга удурланып, ооң-биле маргыжа бергеннер. ¹⁰ Ынчалза-даа Стефан чугаалай бээрге, мерген угаанга болгаш ооң аксы-сөзү-биле чугаалап турган Сүлдеге удурланыр харык чок болганнар. ¹¹ Олар ынчан чамдык улусту Стефанга удур нүгүл кылып: «Бис ооң Моисейни база Бурганны бак сөглөп турганын дыңнадывыс» – дээр кылдыр бүдүү көгүдүп алганнар. ¹² Олар ынчалдыр чонну, баштыңарны болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчыларын хөлзедиптерге, демгилери келгеш, Стефанны тудуп хоругдааш, дээди иудей Чөвүлөлчө апарганнар. ¹³ Меге херечилерни эккеп тургузуптарга, олар мынча дээннер: «Бо кижилер Ыдыктыг өргээ биле хоойлуну доктаамал бак сөглөп келди. ¹⁴ Бис ооң: „Назарет чурттуг Иисус бо өргээни бузуп кааптар база Моисейниң биске арттырып каан чаңчылдарын өскерттиптер“ – деп турганын дыңнаан бис». ¹⁵ Дээди иудей Чөвүлөлде бүгү улус Стефандан

карак салбайн кайгап олурган болгаш, ооң арны, дээрниң төлээзиниң арны дег, чырып келгенин көрүп каан.

Стефанның дээди иудей Чөвүлөлчө чугаазы

⁷ Бурганның дээди бараалгакчызы ынчан оон: «Ол буруудадышкыннар шынныг бе?» – деп айтырган. ² Стефан мынча деп харыылаан: «Ха-дуңма болгаш адалар! Мени дыңнаңарам. Алдарлыг Бурган бистиң өгбевис Авраамга ол Месопотамияга чурттап турган өйдө, ооң Харранче көже бээрениң мурнуу чарыында, кээп көзүлгөн. ³ Бурган кээп көзүлгөш, аңаа мынча дээн: „Бодунуң чуртуңу база төрелдерини каапкаш, Мээң айтып бээрим черже чорувут“. ⁴ Оон Авраам халдейлерниң чуртундан чорупкаш, Харранга чурттай берген. Ооң ачазы мөчөөн соонда, Бурган Авраамны силерниң ам чурттап турарыңар бо черже көжүрүпкен. ⁵ Ол Авраамга хуу өнчү кылдыр улдуң хире-даа черни маңаа бербээн. Ынчалза-даа ол үеде Авраамга ажы-төл турбаан-даа болза, Бурган бо чуртту аңаа болгаш ооң үре-салгалыңга ээлээр чер кылдыр бээрин аазаан. ⁶ Бурган аңаа мынча дээн: „Сээң үре-салгалың хары чуртче көжүртүпкен улус боор-дур. Олар аңаа 400 чыл иштинде кулданыг болгаш дарлал адаанга чурттап кээр-дир“. ⁷ Бурган улаштыр мынча дээн: „Ынчалза-даа Мен оларны дарлаан чонну шиидер мен. Оон олар ол чурттан чоруй баар база бо черге Меңээ мөгөйип бараалгаар“. ⁸ Ооң соонда Ол Авраам-биле кыртыжап демдектээр эзулал-биле шынзыткан чагыг-керээ чарган. Ынчангаш Авраам Исаактың адазы апаргаш, оглун ооң төрүттүнгенинден сески хүнде кыртыжап демдектээн. Ооң соонда Исаак – Иаковтуң адазы, а Иаков – он ийи улуг өгбениң адазы апарган. ⁹ Демги улуг өгбелер бичии дуңмазы Иосифке адааргааш, ону Египетче кул кылдыр садыпканнар. Ынчалза-даа Бурган ооң-биле кады болган. ¹⁰ Ол Иосифти бүгү айыыл-халаптан адыргаш, аңаа мерген угаанны база Египеттиң хааны фараоннуң эки хамаарылгазын берген. Фараон Иосифти бүгү Египеттиң база бодунуң ордузунуң чагырыкчызы кылып каан. ¹¹ Оон бүгү Египетке болгаш ханаан черге аш-чут эгелеп, аажок улуг айыылды халдаткан. Бистиң өгбелеривис чиир чем тыппайн турган. ¹² Египетте тараа барын дыңнааш, Иаков бистиң өгбелеривис болур оолдарын ынаар чорудупкан. Оларның Египетке бир дугаар барганы ол чүве-дир. ¹³ А олар ийиги удаа кээрге, Иосиф ам-на акыларыңга бодунуң адын адап, ажыттыңан, оон фараон база Иосифтиң төрелдерин билип алган. ¹⁴ Ооң соонда Иосиф бодунуң ачазы Иаковту болгаш чеден беш кижилер санныг бүгү төрелдерин эккелдирип, улус чорудупкан. ¹⁵ Иаков Египетке чедип келген. Аңаа ол-даа, бистиң өгбелеривис-

даа өлгүжеге чедир чурттааннар .¹⁶ Оларның мага-боттарын Сихемче дедир аппараттар, Авраамның Эммор деп кижиниң оолдарындан ол черге садып алганы чевегге орнукшудуп кааннар .

¹⁷ Бурганның Авраамга берген азаашкыны күүсеттинер үе чоокшулаан тудум, Египетте бистиң чоннуң саны дыка көвүдөп олурган .¹⁸ *А Египетти ол аразында Иосифти билбес чаа хаан чагыра берген* .¹⁹ Ол хаан бистиң чонну кара сагышты-биле ажыглап, ада-өгбевисти каржызы-биле дарлап келген. Ол чаа төрүттүнген чаштарны безин үндүр октаарынче албадап, оларны өлүмгө чыгап турган .²⁰ Ындыг өйдө Моисей – Бурганга тааржыр чаш төл – төрүттүнген. Баштайгы үш айда ону ачазының бажыңыга ажаап өстүргөн .²¹ А чаш төлдү үндүр октаар ужурга таварышканда, ону фараоннуң уруу тып алгаш, бодунуң оглу дег азырап доруктурган .²² Моисей Египеттиң бүгү-ле мерген угаанын шиңгээдип алгаш, ажыл-херекке, чургаа-өскө аажок салым-чаяанныг кижиле болган.

²³ Ол дөртөн харлапкаш, ха-дуңмашкы израиль чонга душкаш кээрин шиитпирлээн.²⁴ Оларның бирээзин бастып турарын көргөш, Моисей дора көрдүргөн кижиге болчуп, ооң өжээнин негеп, египет кижини өлүрүп каан .²⁵ Моисей Бурганның ону еврейлерге камгалал бээри-биле ажыглап турарын бодунуң чону билип каар боор деп бодаан, ынчалза-даа олар билбээн.²⁶ Даартазында, еврейлер аразында чокшуп турда, ол чедип келгеш, оларны эптештирерин кызып: „Ха-дуңмашкы улус эртип, чүгө бот-боттарыңарны хомудадып турарыңар ол?“ – дээн.²⁷ Ынчалза-даа эжин хомудаткан кижиле Моисейни ыңай идипкеш: „Кым сени бистиң даргавыс болгаш шииткекчивис кылып каан чүвөл?²⁸ Азы дүүн египет кижини өлүргениң дег, мени база өлүрериң ол бе?“ – дээн .²⁹ Ону дыңнааш, Моисей мадиан черже дезипкен . Ол аңаа өске черден келген даштыкы кижиле болуп чурттап бергеш, ийи оолдуг апарган .

³⁰ Дөртөн чыл эрткен соонда, Синай даг эдээнде ховуга, Моисейниң мурнунга, хып турар чадаң ыяш чалбыыжыңа Дээрги-Чаяакчының төлээзи көстүп келген .³¹ Ону көрүп кааш, Моисей аажок кайгап, топтап көөрү-биле чоокшулап келгеш, Дээрги-Чаяакчының үнүн дыңнап каан: ³² „Мен – сээң ада-өгбеңниң Бурганы, Авраам, Исаак болгаш Иаковтуң Бурганы-дыр мен“ . Моисей кортканындан сириңейнип, чадаң ыяшче караан көдүрерин дидинмээн.³³ Дээрги-Чаяакчы аңаа мынча дээн: „Будуңда кеткен идиин уштуп ал. Базып турар чериң ыдыктыг чер-дир .³⁴ Египетте Мээң чонумну дарлап турарын көрдүм, ооң уё-човуурун дыңнадым. Ону хостаар дээш, бадып келдим. Ам сени Египетче айбылап чорудуп тур мен“ .³⁵ Ол Моисей болза еврейлерниң: „Кым сени дарга болгаш шииткекчи кылып каан чүвөл?“ – деп чугаалааш, хүлээп көрбээни база аңаа чадаң ыяшка көзүлгөн төлээзин дамчыштыр оларга дарга

база хостакчы кылдыр Бурганның чорудуп бергени кижиле ол болган.

³⁶ Египеттиң черинге, Кызыл далайга база дөртөн чыл дургузунда ээн кургаг ховуга кайгамчык чүүлдер болгаш көскү демдектер кылып тургаш , еврейлерни Египеттен үндүрө берген Моисей ол болган.³⁷ Израиль чонга: „Бурган бодуңарның-на ха-дуңма чонуңар аразындан мен ышкаш медээчини илередип бээр “ – дээн демги-ле Моисей ол болган .³⁸ Ээн кургаг ховуга чыылган чонга Бурганның төлээзиниң Синай дагга аңаа ажыдып берген чүвезин чугаалаан кижиле ол болган. Дээрги-Чаяакчының дириг сөстөрүн биске дамчыдып бээри-биле хүлээп ап тура , өгбелеривис-биле кады турган кижиле ол болган.

³⁹ Ынчалза-даа өгбелеривис аңаа чагыртырындан ойталап, хүлээп көрбээнер база сеткилинде Египетче эгли бергеннер .⁴⁰ Олар Ааронга мынча дээннер: „Бисти баштаар бурганнардан кылып бер че, бисти Египеттен үндүрүп эккелген демги Моисейниң канчап барганын билбес-тир бис“ .

⁴¹ Олар ынчан бугажык хевирлиг дүрзү-бурган кылып алгаш, аңаа өргүл салгаш, боттарының холу-биле кылган чүвезиниң мурнунга өөрүп-байырлап турганнар .⁴² А Бурган өгбелеривистен хая көрнү бергеш, оларның сылдыстарының аг-шериин бурганчыдып, мөгөөр чоруун соксатпайн, каапкаш барган . Медээчилерниң номунда ону мынчаар бижээни дег боттанган:

„Израиль чон! Ээн кургаг ховуга дөртөн чыл дургузунда

Меңээ янзы-бүрү өргүлдер кылган ийик сен бе?

⁴³ *Силер Молохтуң чадырын , бурганыңар Ремфанның сылдызын – мөгөөр дээш, кылып алганыңар*

дүрзү-бурганнарны ап алгаш чордуңар чоп .

Ынчангаш Мен силерни Вавилон ындынче шөлүптер мен“ .

⁴⁴ Ээн кургаг ховуга өгбелеривиске Херечилел майгыны турган . Ону Бурганның Моисейге берген айтыышкынын ёзугаар база аңаа көргүскен үлегери-биле кылган чүве-дир .⁴⁵ Өгбелеривис ол майгыны Моисейден хүлээп алгаш, Нуннуң оглу Иисустуң башталгазы-биле өске чоннарның черинге эккелгеш , ол черни эжелеп алганнар, чүгө дээрге Бурган ол чоннарны өгбелеривистиң мурнундан үндүр сывырып турган . Демги майгы ол чуртка Давидтиң хааннаан үезинге чедир арткан.⁴⁶ Бурган Давидче ээ көрүнгөн , а ол израиль чоннуң Бурганынга өргээ тудар чөпшээрел бээрин Оон дилээн .⁴⁷ А Ооң ол өргээзин Соломон туткан .⁴⁸ Ындыг-даа болза, Дээди Өрүкү Бурган кижиле холу-биле туткан өргээлерге чурттавас , ол дугайында Бурган медээчизин дамчыштыр мынча дээн:

⁴⁹ *„Дээр – Мээң дүжүлгем, чер – бут салыр ширтээм.*

Меңээ кандыг өргээ тудуп берип шыдаар силер? – деп,

Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. –

Мээң дыштаныр черим каяа туруп боорул?

⁵⁰ Ол бүгүнү Мээң холум чаяаган эвес чүве бе?”

⁵¹ Чөрүү хейлер! Бурганның мурнунга чүрээ болгаш кулаа-биле арыг эвестер! Үргүлчү-ле Ыдыктыг Сүлдеге удурланып чоруур-дур силер, өгбелериңер кандыг чораан ийик, силер база ындыг силер. ⁵² Өгбелериңерге истедип-сүрдүрбээн чаңгыс-даа медээчи турган ийикпе? Чөптүг-шынныг Кижиниң чедип кээрин баш бурунгаар медеглээн улусту олар өлүрүп турду, а ам силер Ооң Бодун садыпкаш, өлүрүп кагдыңар. ⁵³ Бурганның төлээлеринден Ооң ыдыктыг хоойлузун алдыңар, ынчалза-даа аңаа чагыртпайн бардыңар!»

Стефанны даш-биле соп өлүргени

⁵⁴ Иудей даргалар ону дыңнааш, хорадаанындан диштерин кыжырадып турганнар. ⁵⁵ А Стефан Ыдыктыг Сүлдеге бүргедипкеш, дээрже топтап көргөш, Бурганның өндүр чырыын болгаш Ооң оң талазында турар Иисусту көрүп каан. ⁵⁶ Ынчан ол: «Дыңнаңар, мен аңгайтыр ажыттына берген дээрни болгаш Бурганның оң талазында турар Кижини амытан Оглун көрүп тур мен» – дээн.

⁵⁷ Олар ынчан кулактарын дуглап, дыңзыдыр алгыржыпканнар, оон Стефанче хөмө шурай бергеннер. ⁵⁸ Олар ону хоорай даштынче үндүр сөөрткеш, даш-биле соп эгелээннер. Ону буруудаткан херечилер каъттангыларын Савл дээр аныак эрниң буттарының баарына каап, кадартып кааннар. ⁵⁹ Олар Стефанны даш-биле соп турда, Стефан: «Дээрги Иисус! Мээң амы-тыным хүлээп ал!» – деп мөргүп турган. ⁶⁰ Оон дискектенип олуруп алгаш, дыңзыг үн-биле: «Дээрги-Чаяакчы, бо бачыды дээш, оларны буруудатпайн көр!» – деп чугаалаан соонда, Стефанның амы-тыны үстү берген.

Бүзүрээн улусту истеп-сүргени

8 Савл Стефанны өлүргенин чөпсүнгөн чүве-дир. Ол хүнде Иерусалимниң христиан ниитилелге удур аажок улуг истеп-сүрүүшкүн эгелээн болгаш, элчиннерден өске бүзүрээн улустуң шуптузу Иудея биле Самарияже тарап чоруй барган. ² Бурганга бердинген улус Стефанны ажаап кааш, ооң ажыын ажып, ыы-сызын төп пат болганнар. ³ А Савл бүзүрээннерни чок кылыр дээш кызыдып эгелээн: ол бажыңнарны эргий кезип, эр, херээжен улусту тудуп хоругдааш, кара-бажыңче киир октап турган.

Филипптиң Самарияга суртаалдааны

⁴ А тарап чоруткан улус чедип барган черлеринге Буянныг Медээни суртаалдап турган. ⁵ Биеэги бир Филипп Самарияның кол хоорайына келгеш, Христос дугайында суртаалдап эгелээн. ⁶ Чон Филипптиң чугаазын дыңнааш база ооң кылып турары кайгамчык чүүлдерин көргөш, олче кичээнгей салып эгелээн. ⁷ Чүге дээрге хөй-ле букшуураан улустуң буктары алгы-кышкы-биле үнүп, хөй-ле чартыктаан, бертик-бежел улус экирип турар болган. ⁸ Ол хоорайның чурттакчылары аажок өөрээннер.

⁹ А ооң мурнунда-ла ол хоорайга Симон дээр кижини чурттап чораан, ол бодун өндүр улуг кижини деп чугаалап, илби-шидизи-биле самарий чонну кайгадып турган. ¹⁰ Бүгү улуг-биче улус ону магадап дыңнап: «Бо кижиде Бурганның Өндүр улуг деп адаан күжү бар-дыр» – деп турганнар. ¹¹ Ол бодунуң илби-шидизи-биле хамыкты кайгадып шаг болган болгаш, улус ону тооп дыңнаар турган.

¹² Ынчалза-даа хоорайның чурттакчылары Бурганның Чагыргазы болгаш Иисус Христостуң дугайында суртаалдаан Филиппке бүзүрөй берген соонда, хөй эр, херээжен улус сугга суктуруп алган. ¹³ Симон база бүзүрөй бергеш, сугга суктуруп алган. Ол үргүлчү-ле Филипптен чыда калбайн эдерип, ооң кылып турганы өндүр улуг кайгамчык демдектерин көргөш, магадаар болган.

¹⁴ Самарияның чурттакчылары Бурганның медээзин хүлээп алганын дыңнааш, Иерусалимге турган элчиннер оларже Пётр биле Иоанны чорудупкан. ¹⁵ Олар баргаш, чаа бүзүрээн улус Ыдыктыг Сүлдени алыр кылдыр, олар дээш мөргүй бергеннер. ¹⁶ Чүге дээрге бүзүрээннер Дээрги Иисустуң ады-биле сугга суктуруп-даа алган болза, Ыдыктыг Сүлде оларның кайызынче-даа бадып келбээн турган. ¹⁷ Ынчан Пётр биле Иоанн оларга холдарын дээскен, оон олар Ыдыктыг Сүлдени хүлээп алган. ¹⁸ Элчиннер улуска холдарын дегзирге-ле, Ыдыктыг Сүлдениң бадып кээп турарын көрүп кааш, Симон элчиннерге акша саналдап: ¹⁹ «Холдарым дээскеним кижиге Ыдыктыг Сүлде бадып кээр кылдыр, меңээ база ындыг күштен бериңерем» – деп дилег кылган.

²⁰ А Пётр аңаа мынча дээн: «„Бурганның белээн акша-биле садып ап шыдаар мен“ деп бодапкан болзуңза, акшаң сээң-биле кады хайлып чиде берзин!» ²¹ Бистиң бараан болуушкунувуска киржир үлүг-хууң чок-тур, чүге дээрге сээң чүрээң Бурганның мурнунга шынчы эвес-тир. ²² Ол бузудуң дээш, бурууң билин база Дээрги-Чаяакчыга тейле, канчап билер, Ол ындыг бодалдарыңны өршээр чадавас. ²³ Ажыг адааргал иштиң долганын база кара сагышка туттурганыңны көрүп тур мен».

²⁴ Симон ынчан: «Силерниң чугаалааныңар ышкыш, хайлып чиде бербес кылдыр, мен дээш

Дээрги-Чаяакчыга мөргүп көрүңер» – деп харыылаан .

²⁵ А элчиннер ол черге боттарының херечи болган бүгү чүвезин улуска чугаалап, Дээрги-Чаяакчының медээзин суртаалдааш, Иерусалимче эеп келгеннер. Орук ара олар Самарияның хөй-ле суурларынга Буянның Медээни медеглеп чорааннар.

Филипп болгаш эфиоп дүжүмет

²⁶ А Филиппке Дээрги-Чаяакчының төлээзи мынча дээн : «Дораан мурнуу чүкче, Иерусалимден Газа хоорай баар кагдынган ээн орукче чорувут». ²⁷ Ол дораан чорупкан. Ынчан бир-ле эфиоп кижиге – Эфиопияның кандакиязы дээр кадынның ызыгууртан дүжүмеди болгаш кадынның эртине-байлааның кадагалакчызы – Бурганга мөгөйп, Иерусалимге четкеш келген соонда, ²⁸ ол-ла орук-биле чанып олурганнар. Эфиоп бодунуң чуузазынга саадапкаш, Исаяя медээчининиң номун номчуп чораан.

²⁹ Ыдыктыг Сүлде Филиппке мынча дээн : «Чуузага чеде бергеш, ооң чаны-биле базып олур».

³⁰ Филипп чуузага чеде бергеш, дүжүметтиң Исаяяны номчуп турарын дыңнап каан. «Номчаан чүүлүңерниң утказын билип турар-дыр силер бе?» – деп, Филипп айтырган.

³¹ «Кандыг-бир кижиге тайылбырлап бээр болза дээрден башка, канчап билип алыр кижиге мен?» – деп, демгизи харыылааш, чуузага кады олурарынче Филиппти чалаан. ³² Дүжүметтиң Бижилгеден номчуп олурган черинде мынча дээн болган:

«Дөггерери-биле аппарат чыдар дөтпе-хураган дег, дүгүн кыргыыр дээн хойнуң үн үндүрбези дег, ол аксын ажытпаан.

³³ *Ону дора көрүп, чөптүг шииткел кылбааннар. Ооң салгалының дугайында кым чугаалап шыдаарыл?*

Ону чер кырынга амылыг арттырбаан болгай» .

³⁴ Дүжүмет Филипптен: «Айтып берип көрөм, медээчи мында кымның дугайында чугаалаан чоор: бодунуң дугайында бе азы өске кандыг-бир кижиге дугайында бе?» – деп айтырган.

³⁵ Филипп ынчан тайылбыр кылып, Бижилгениң ол черинден эгелээш, Иисус дугайында Буянның Медээни аңаа медеглей берген . ³⁶ Чоруп-ла оргаш, олар сугга чедип келгеннер. Дүжүмет мынча дээн: «Көрөм, суг бо-дур. Мээң сугга суктуруп аарымга чүү шаптыктап турарыл?» ³⁸ Ол чуузазын доктаадырын дужааган. Оон Филипп биле дүжүмет сугну сүзүп кире бээрге, Филипп ону сугже суккан.

³⁹ Олар сугдан үнүп кээрге, Дээрги-Чаяакчының Сүлдези Филиппти алгаш барган . Дүжүмет бодунуң оруун өөрүшкү-маңнайлыг уламчылап чорупкан, а Филиппти ооң соонда черле көрүп көрбээн. ⁴⁰ А Филипп Азот хоорайга чеде хона бергеш, оон Кесарияга чеде бергиге чедир, таварып эрткени

бүгү хоорайларга Буянның Медээни суртаалдап чораан.

Савлды Бурганче ээлдиргени

⁹ Ол аразында Савл Дээрги Иисустуң өөреникчилеринге кыжанып , оларның амытынынга чедерин бар шаа-биле кызып турган . Ол Бурганның дээди бараалгакчызынга чеде бергеш, ² Дамаскының синагогаларынга көргүзери-биле бижээн чагааларны дилеп алган. Иисустуң өөредиин эдерген улусту Савл Дамаскыдан тып алыр болза, оларны эр-херээжен деп ылгавайн, хүлүп-бектээш, Иерусалимче эккеп болур деп чөпшээрелди чагааларда берген болган.

³ Савл Дамаск хоорайже чоокшулап бар чыдырда, хенертен ону дээрден чырык хөмө чырыдыпкан .

⁴ Ол черже кээп ушкаш: «Савл! Савл! Мени чүге истеп-сүрүп тур сен?» – дээн үн дыңнап каан.

⁵ Ол: «Силер кым силер, Дээрги?» – дээн.

Үн: «Мен – сээң истеп-сүрүп турарың Иисус-тур мен – деп харыылаан . – ⁶ А ам туруп келгеш, хоорайже чорувут. Аңаа баарыңга, сээң ам чүнү кылыр ужурлууну улус чугаалап бээр».

⁷ Савл-биле кады чораан улус дылдары көжүп калган турган: олар үннү дыңнаарын дыңнааннар, ынчалза-даа кымны-даа көрбээннер . ⁸ Савл черден туруп келген, а карактарын ажыдыптарга, ол чүнү-даа көрбес апарган бооп-тур. Ынчангаш ооң-биле кады чораан улус ону холундан четкеш, Дамаскыже апарганнар. ⁹ Ооң карактары үш хүн дургузунда согур хевээр турган, ынчан ол чүнү-даа ижип-чивээн.

¹⁰ Дамаскыга Иисуска бүзүрөөн Анания дээр кижиге турган . Дээрги-Чаяакчы аңаа ажыдышкын кылып: «Анания!» – дээн.

Оозу: «Дээрги-Чаяакчы, мында мен!» – деп харыылаан .

¹¹ Дээрги-Чаяакчы аңаа мынча деп айыткан: «Бо дораан Дорт дээр кудумчуга бар, оон Иуданың бажыңындан Тарс хоорай чурттуг Савл дээр кижини айтыр, ол ам ында мөргүп турар-дыр.

¹² Савл Менден ажыдышкын алган: чедип келгеш, холдарын аңаа дээскеш, ооң карактарын экиртип бээр Анания дээр кижини көргөн».

¹³ Анания мынча деп харыылаан: «Дээрги-Чаяакчы, мен ол кижиге дугайында база Иерусалимде Сээң улузуңга удур ооң кылганы эңдерик бузуттуг үүлгедиглер дугайында хөй улустан дыңнаан мен. ¹⁴ А бээр кээрге, ол Сээң адыңга бүзүрээр бүгү улусту тудуп хоругдаар эргени Бурганның дээди бараалгакчызындан дилеп алгаш, чедип келген-дир».

¹⁵ Ынчаарга Дээрги-Чаяакчы аңаа: «Ынаар бар, чүге дээрге ол кижиге – Мээң шилип алган чепсээм-дир. Ол Мээң адымны өске чоннарның , хааннарның болгаш израиль чоннуң мурнунга медеглээр . ¹⁶ Мээң адым ужун ооң ам кайы хире хилинчек көөрүн Бодум аңаа айтыр мен» – дээн .

¹⁷ Анания чорупкаш, ол бажыңче кире бергеш, Савлга холдарын дээскеш : «Дуңмам Савл! Бээр кел чоруңда, сеңээ уткушкан Дээрги Иисус сээң карактарың катап көре берзин дээш база Ыдыктыг Сүлде сени бүргезин дээш, мени сенче чорудупту» – дээн. ¹⁸ Ол дораан Савлдың карактарындан балык казырыы дег чүве адырлып кээп дүшкен соонда, ооң согуру эттине берген. Ол туруп келгеш, сугга суктуруп алган. ¹⁹ А ооң соонда Савл чемненип аарга, күжү катап эглип келген.

Савлдың Дамаскыга суртаалдааны

Савл Иисустуң өөреникчилери-биле кады Дамаскыга каш хонган. ²⁰ Ол синагогаларга Иисус дээрге Бурганның Оглу дээрзин дораан суртаалдап эгелээн. ²¹ Ону дыңнаан улус шупту кайгап: «Иерусалимге Иисуска бүзүрөөн улусту чок кылырын кызып турган кижини ол эвес чүве бе? Оларны тудуп хоругдааш, Бурганның дээди бараалгакчыларынче аппаар дээш, ол бээр кел чораан эвес чүве бе?» – деп турганнар. ²² А Савлдың чугаазы улам күштүг, улам барымдаалыг болу берип, Иисус дээрге Христос дээрзин ол шынзыдарга, Дамаскыда чурттаан иудейлер удурланыр аайын тыппайн турган.

²³ Элээн үр үе эрткенде, иудейлер ону өлүрөп дээш, сүлчээ кылганнар. ²⁴ Ынчалза-даа Савл оларның ол сагыжын билип каан. Олар ону өлүрөп дээш, дүн-хүн дивейн, хоорай хаалгазын кадаргаш турупканнар. ²⁵ А Савлдың өөреникчилери дүне када келгеш, ону аргаан хааржакка олурткаш, хоорай ханазының кырынче көдүргөш, ооң артынче бадырыпканнар.

Савл Иерусалимде

²⁶ Савл Иерусалимге келгеш, Иисустуң өөреникчилеринге каттыжып аарын оралдашкан. Ынчалза-даа олар шупту ооң өөреникчи апарганынга бүзүрөвейн, коргар болганнар. ²⁷ Варнава ынчан ону эдертип алгаш, элчиннерге келгеш, Савлдың орукка чорааш, Дээрги-Чаяакчыны көргенин, Дээрги-Чаяакчының ооң-биле канчаар чугаалашканын база Иисустуң ады-биле ооң Дамаскыга кайы хире дидим суртаалдаанын оларга чугаалап берген. ²⁸ Савл олар-биле кады артып калгаш, Иерусалимни хостуг эргий кезип, Дээрги-Чаяакчының ады-биле дидим суртаалдап турган. ²⁹ Ол грек дылдыг иудейлер-биле чугаалажып тургаш, олар-биле маргыжыпкан, а олар ону өлүрөп деп барганнар. ³⁰ Бүзүрөөннер ону билип кааш, Савлды Кесарияже апаргаш, оон Тарсче чорудупканнар.

³¹ Бүгү Иудеяга, Галилеяга база Самарияга христиан ниитилелге амыр-тайбың дүжүп, ол быжыгып олурган. Бүзүрөөн улус Дээрги-Чаяакчыны хүндүлөп, Оон коргуп чурттаар боорга

база Ыдыктыг Сүлде оларны сорук киирерге, өөреникчилерниң саны көвүдөп кел-ле чыткан.

Пётрнуң Энейни экирткени

³² Хоорайларны эргий кезип чорааш, Пётр Лиддада чурттаан бүзүрөөн улуска душчуп чеде берген. ³³ Ол аңаа мунчурап аарааш, сес чыл дургузунда дөжөөндөн турбайн чыткан Эней дээр кижини тып алган. ³⁴ Пётр ол кижиге: «Эней! Иисус Христос сени экиртир деп тур. Тургаш, дөжөөң дүрүп ал» – дээн. Эней ол-ла дораан туруп келген. ³⁵ Лидда биле Шароннуң бүгү чурттаакчылары ооң экирээнин көргөш, Дээрги-Чаяакчыга бүзүрөй бергеннер.

Пётрнуң Тавифаны диргискени

³⁶ Иоппия хоорайга Иисустуң бир кыс өөреникчизи турган. Ооң адын Тавифа азы «Элик» дээр турган. Ол буянныг херектер кылып, ядыыларга хөй хайырлал берип чораан кижини чүведир. ³⁷ Ол хүннерде Тавифа аарааш, өлгөн болган. Ооң мага-бодун чуггаш, бажыңының кырыкы өрээлинче салып кааннар. ³⁸ А Лидда Иоппияның чоогунга турган, ынчангаш бүзүрөөннер Пётрнуң Лиддада келгенин дыңнааш, олче ийи кижини чорудупкаш: «Дораан биске кээп көрүңер!» – деп ээрежип дилээннер.

³⁹ Пётр дөгертингеш, олар-биле кады чорупкан. Ол чедип кээрге, ону кырында өрээлче киире бергеннер, а бүгү дулгуяк кадайлар ону үглөп келгеш, олар-биле кады турган үезинде Эликтин даарап берген хөйлеңнерин болгаш өске-даа хевин ыы-сыылыг көргүзүп турганнар. ⁴⁰ Пётр оларның дөгөрезин өрээлден үндүрүпкеш, дис кырынга олура дүшкеш, мөргүп эгелээн. Оон өлгөн кижиге эргилгеш: «Тавифа, туруп кел!» – дээн. Ол херээжен карактарың ажыдып келгеш, Пётрну көрүп кааш, ковайып келген. ⁴¹ Пётр олче холун сунгаш, тургузуп алган. Оон ол бүзүрөөннер болгаш дулгуяк кадайларны кый депкеш, Тавифа дириг дээрзин оларга көргүскен. ⁴² Ол болуушкун бүгү Иоппияга билдингир апарган болгаш, хөй улус Дээрги-Чаяакчыга бүзүрөй берген. ⁴³ А Пётр Иоппияга элээн хөй хүн чурттаан. Ол алгы-кеш эттээр Симоннуң бажыңыга турган.

Корнилийге Бургандан келген ажыдыышкын

10 Кесарияга Корнилий деп аттыг, рим шеригниң Италий дээр батальоннуң чүс шериг баштыңчызы кижини турган. ² Ооң боду-даа, өг-бүлөзи-даа Бурганны аажок хүндүлээр, Аңаа бердинген улус турган. Ол ядыыларга хөй хайырлал бээр, Бурганга үргүлчү мөргүүр кижини чүведир. ³ Бир-ле катап, хүн үнгенден бээр тоску шак үезинде, Бурган аңаа ажыдыышкын кылган.

Аңаа чедип келгеш: «Корнилий!» – дээн Бурганның төлээзин ол тода көрүп каан.

⁴ Корнилий корга берип, олче көрүнгөш: «Дээрги-Чаяакчы, чүү ирги?» – дээн.

Бурганның төлээзи: «Мөргүлдөр болгаш ядыыларга хайырлалдарыңны Бурган бодап алгандыр. ⁵ Ам Пётр деп адаткан Симонну эккээр кылдыр Иоппияже улустан айбылавыт. ⁶ Ол кижидалай эриинде бажыңны алгы-кеш эттекчизи Симон сугда турар-дыр» – деп харыылаан. ⁷ Корнилий-биле чугаалашкан Бурганның төлээзи чоруй баарга, ол бодунуң ийи чалчазын болгаш бодунуң чанынга турар хүлээлгелиг, Бурганга бердинген бир шеригни кый деп алган. ⁸ Ол чүү болганын, чүве арттырбайн, чугаалааш, оларны Иоппияже чорудупкан.

Пётрга Бургандан келген ажыдыышкын

⁹ Даартагы хүннүң дүш үезинде, ол улус хоорайга чоокшулап кел чыдырда, Пётр бажың кырынче мөргүп үне берген. ¹⁰ Ол аштааш, чемненниксей берген. Чем хайнып турар аразында, аңаа Бургандан ажыдыышкын келген. ¹¹ Пётр аңгайтыр ажыттына берген дээрни база дөрт ужундан агаарга тудуп алгаш, черже бадырып олурар улуг пөске дөмей бир-ле чүвени көрүп каан. ¹² Ол пөсте янзы-бүрү дөрт даванныг-даа, соястаар-даа дириг амытаннар база азырал эвес куштар бар болган. ¹³ Оон бир-ле үн дыңналып, аңаа: «Пётр, туруп келгеш, оларны дөгөргөш, чи» – дээн.

¹⁴ Ынчалза-даа Пётр: «Черле хоржок, Дээрги-Чаяакчы! – деп харыылаан. – Мен кажан-даа бужар, арыг эвес чүве чип көрбээн мен».

¹⁵ Үн ынчан база катап чугаалааш, аңаа мынча дээн: «Бурганның арыглап каан чүвезин арыг эвес дивейн чор». ¹⁶ Үш удаа ынчанган соонда, пөс катап дээрже көдүрлүп үне берген.

¹⁷ Пётр Бургандан ол чүү уткалыг ажыдыышкын болганын аайын тыппайн турда, Корнилийниң айбылаан улузу Симоннуң бажыңы кайдазын айтырып четкеш, хаалга чанынга доктаай бергеннер. ¹⁸ Олар: «Пётр деп аттыг Симон мында бар бе?» – деп ыткыр айтырганнар.

¹⁹ Пётр Бургандан ажыдыышкын дугайында боданып турар аразында, Ыдыктыг Сүлде аңаа мынча дээн: «Симон, сени үш кижидилеп тур. ²⁰ Доп-дораан адаанче дүже бер. Олар биле иудейлерниң аразында кандыг-даа ылгал кылбайн, ол улус-биле кады чорувут, чүге дээрге оларны Мен чоруттум».

²¹ Пётр адаанче дүжүп келгеш, ол улуска: «Дилеп турар кижинер мен-дир мен. Кандыг херектиг келдиңер?» – дээн.

²² Олар мынча деп харыылаан: «Бисти Бурганга бердинген база Оон коргар, бүгү иудейлерниң хүндүлээри Корнилий дээр чүс шериг баштыңчызы кижиде чоруттум. Аңаа Бурганның ыдыктыг төлээзи

силерни бодунуң бажыңынче чалап алгаш, чугаа-сөзүңерни дыңнаарын дужааган-дыр». ²³ Пётр ынчан оларны бажыңче чалааш, аалчыларын ашкарып-чемгерген.

Пётр Корнилийниң бажыңында

Даартазында хүндүс Пётр дөгөргөш, олар-биле кады чорупкан, Иоппиядан чамдык бүзүрөөннер база ону эдерип чорупканнар. ²⁴ Оон бир хүн эрткенде, олар Кесарияга чедип келгеннер. Корнилий төрөлдөрүн болгаш чоок эш-өөрүн чыып алгаш, оларны манап турган. ²⁵ Пётр бажыңче кирип олурда, Корнилий ону уткааш, ооң мурнунче кээп дүжүп, мөгөйгөн. ²⁶ Ынчалза-даа Пётр ону көдүргөш: «Туруңар! Мен анаа кижидир мен» – дээн. ²⁷ Оон ол Корнилий-биле чугаалашпышаан, бажыңче кирип келгеш, ында хөй улус чыылганын көрүп каан.

²⁸ Пётр оларга мынча дээн: «Иудей кижиниң өске аймак-чон улузу-биле харылзажыры база оларның бажыңыга кирери хоруглуг дээрзин билер силер. Ынчалза-даа Бурган меңээ „Кымны-даа бужар, арыг эвес деп болбас ужурлуг сен“ деп айыткан.

²⁹ Ынчангаш мени чалап, улус кээрге, удур чүве чугаалавайн, чедип келдим. Мени чүге келдирткениңерни ам айтырып көрейн».

³⁰ Корнилий мынча дээн: «Мен дөрт хүн бурунгаар, бо өйдө, бажыңымга мөргүп олурган мен, тоску шак үези турган чүве. Хенертен мээң мурнумга чайынналчак чырык хептиг кижиде көстүп келген. ³¹ Ол мынча дээн: „Корнилий, Бурган мөргүлүң дыңнаан-дыр база ядыыларга хайырлалдарың бодап турар-дыр. ³² Ынчангаш Пётр деп аттыг Симонну сүрдүрүп, Иоппияже улустан чорудувут. Ол далай эриинде бажыңныг алгы-кеш эттекчизи Симон сугда аалдап турар-дыр“. ³³ Мен ол дораан силерни сүрдүрүп, улус чорудуптум, чедип келгениңер кончуг эки-дир. Дээрги-Чаяакчының силерге: „Чугаала“ – деп дужааган бүгү чүвезин дыңнаар дээш, бис ам шупту мында, Бурганның мурнунда турарывыс бо-дур».

Пётрнуң Буянныг Медээни суртаалдааны

³⁴ Пётр ынчан чыылган улуска чугаалап эгелээн: «Бурган улусту ылгай көрбөс дээрзин ам-на билдим. ³⁵ Кандыг-даа чоннуң иштинден Ону хүндүлээр база чөптүг чорукту барымдаалаар улус Ооң сеткилинге кирер-дир. ³⁶ Бурганның израиль чонга чорудуп бергени медээ дугайында билер силер. Амыр-тайбың дугайында Буянныг Медээзин Ол бүгүдениң Дээргизи Иисус Христостуң аксы-биле медегледи. ³⁷ Иоанның суртаалдааны сугга суктуруушкун соонда, Галилеядан эгелээш, бүгү Иудеяга чүү болуп турганын билер силер. ³⁸ Бурган Назарет чурттуг Иисусту шилип алгаш, Ыдыктыг Сүлде биле күштү Аңаа хайырлаан. Бурган Иисус-

биле кады болган, ынчангаш Иисус буянныг херектер кылып, эрликтиң салдарынга алыскан улустуң дөгөрезин экиртип, чер болганга чоруп турган .³⁹ Бис Иисустуң иудейлер чуртунга база Иерусалимге кылып турган бүгү чүүлдериниң херечилери бис. Иудейлер Ону шаажылап ыяжынга кадай шаап өлүргөннер.

⁴⁰ Ынчалза-даа Бурган Иисусту үшкү хүнде катап диргискеш, Ону улуска көстү бээр кылыпкан. ⁴¹ Бүгү чон эвес, а бис, Бурганның баш удур шилип алган херечилери, Ону көрдүвүс. Ол катап дирлирге, Ооң-биле кады аштанып-чемненип турдувус. ⁴² Ол биске улуска суртаалдаарын база дириглерни-даа, өлүглерни-даа шиитсин дээш, Бурганның салып кааны шииткекчи – Ол Боду дээрзин херечилээрин дужааган. ⁴³ Бүгү медээчилер Ооң дугайында херечилеп , Аңаа бүзүрөөн кижилер бүрүзүнүң бачыттарын Ооң ады-биле өршээрин бадыткап турганнар».

⁴⁴ Пётр ону чугаалап турда-ла, ооң суртаалын дыңнап турган бүгү улусче Ыдыктыг Сүлде бадып келген. ⁴⁵ Пётр-биле кады келген кырытжап демдектеткен бүзүрөөннер Бурганның Ыдыктыг Сүлдени өске чоннар улузунга белек кылдыр бергенин көргөш, кайгап калганнар. ⁴⁶ Чүге дээрге олар дыңнаарга, демги улус билдинмес дылдарда чугаалажып , Бурганны алдаржыда берген чүведир.

Пётр ынчан мынча дээн: ⁴⁷ «Бо улус Ыдыктыг Сүлдени бис ышкаш алды чоп! Ындыг болганда, оларның сугга суктурарын хоруп болур бе?» ⁴⁸ Пётр оларга Иисус Христостуң ады-биле сугга суктурарын дужааган . Оон демги улус Пётрдан ам-даа каш хүн иштинде олар-биле артарын дилеп турганнар.

Пётрнуң Иерусалимниң Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге чугаазы

11 Өске чоннар улузу база Бурганның медээзин хүлээп алганын элчиннер болгаш Иудеяда бүзүрөөн улус дыңнап каан. ² Ынчангаш, Пётр Иерусалимге чедип кээрге, чамдык кырытжап демдектеткен бүзүрөөннер ону буруудады берген. ³ Олар: «Сен кырытжап демдектетпээн улус бажыңнары кирип, олар-биле кады чемнендиң» – деп турганнар .

⁴ Пётр ынчан болган чүүлдү бирден бирээ чокка чугаалап эгелээн: ⁵ «Мен Иоппия хоорайга мөргүп олургаш , Бургандан ажыдыышкын алдым. Дөрт ужундан туткаш, дээрден бадырып олурар улуг пөске дөмей бир-ле чүве көрдүм. Ол чүве меңээ чоокшулап кээрге, ⁶ ынаар бакылапкаш, азырал болгаш черлик дөрт даванныг-даа, соястаар-даа дириг амытаннарны, азырал эвес куштарны көрүп кагдым. ⁷ Оон меңээ: „Пётр, туруп келгеш, оларны дөгөргөш, чи“ – дээн үн дыңнап кагдым. ⁸ Мен: „Черле хоржок, Дээрги-Чаяакчы! Мен кажан-даа

бужар азы арыг эвес чүве чип көрбөөн мен“ – деп харыыладым. ⁹ Дээрден үн база катап чугаалады: „Бурганның арыглап каан чүвезин арыг эвес дивейн чор“ . ¹⁰ Болган чүүл үш катап катаптады. Оон ол бүгү дээрже катап көдүрлүп үне берди. ¹¹ Таптыг-ла ол өйде бистиң аалдап турганывыс бажыңга Кесариядан менче чоруткан үш кижилер чедип келди. ¹² Ыдыктыг Сүлде меңээ ол улус биле бистиң аравыста кандыг-даа ылгал кылбайн , олар-биле кады чоруурун айытты. Бо алды бүзүрөөн хандуу-мавыс база мени эдерип чорупту, оон бис Корнилийниң бажыңыга чеде бердивис. ¹³ Ол биске бодунуң бажыңыга Бурганның төлээзин көргенин чугаалады. Бурганның төлээзи аңаа : „Пётр деп аттыг Симонну сүрдүрүп, Иоппияже улустан чорудувут. ¹⁴ Сени болгаш бүгү өг-бүлөңни камгалаар сөстөрүң ол сеңээ чугаалап бээр“ – дээн болду.

¹⁵ Мен чугаалап эгелээримге, Ыдыктыг Сүлде, эгезинде бисче ышкаш, оларже база бадып келди . ¹⁶ Мен ынчан Дээрги Иисустуң: „Иоанн улусту сугже суп турган, а Бурган силерни Ыдыктыг Сүлдеже сугар-дыр“ – дээнин сактып келдим . ¹⁷ Ынчангаш Дээрги Иисус Христоска бүзүрөй бээривиске, биске бергени белээн Бурган өске чоннар улузунга база берген болганда, Аңаа удурланыр хире чүү ындыг кижилер мен?»

¹⁸ Ону дыңнааш, олар оожургай берип, Бурганны алдаржыдып: «Өске чоннар улузу база мөңгө амыдыралды алзын дээш, Бурган оларга база бачыттарын миннип, Бодунче эглип кээр органы хайырлаан-дыр» – дижиб турганнар.

Антиохияның христиан ниитилели

¹⁹ Стефан өлгөн соонда эгелээн истеп-сүрүүшкүннерден дескеш, тарай берген бүзүрөөннер Финикия, Кипр болгаш Антиохияга чеде бергеннер. Олар Буянныг Медээни чүгле иудейлерге медеглеп чорааннар. ²⁰ Ындыг-даа болза, оларның Кипрде болгаш Киринаеяда чурттаан чамдыызы Антиохияга келгеш, Дээрги Иисус дугайында Буянныг Медээни өске чоннар улузунга база медеглеп турганнар. ²¹ Дээрги-Чаяакчының күжү олар-биле кады болуп, дыка хөй улус бүзүрөөш, Дээрги-Чаяакчыже эгли берген.

²² Ол дугайында чугаа-соот Иерусалимниң христиан ниитилелинге дыңналырга, олар Антиохияже Варнаваны чорудупкан. ²³ Варнава ынаар четкеш, Бурганның ол улуска көргүскен авыралын көргөш, аажок өөрүп, Дээрги-Чаяакчыга сеткилдиң ханызындан бердинер база шынчы боор кылдыр оларны сорук кирип турган. ²⁴ Чүге дээрге ол болза Ыдыктыг Сүлдеге база бүзүрөлгө бүргөткен , буянныг кижилер чүве-дир. Дыка хөй улус Дээрги-Чаяакчыны эдерип, Аңаа бүзүрөй берген. ²⁵ Варнава оон Тарсче Савлды дилеп чорупкаш , ²⁶ ону тып алгаш, Антиохияга эккелген. Олар аңаа христиан ниитилелге бүдүн чыл дургузунда артып

калгаш, дыка хөй улусту өөредип турганнар. Иисуска бүзүрөөн улусту эң баштай Антиохияга христианнар деп адай берген.

²⁷ Ол өйдө Антиохияже Иерусалимден Бурганның медээчилери чеде берген . ²⁸ Оларның бирээзи, Агав дээр кижиге , туруп келгеш, Сүлдеге башкарткаш, бүгү делегейге улуг аш болурун медеглээн (ол аш-чут Клавдий императорнуң үезинде болган чүве-дир). ²⁹ Бүзүрөөн кижиге бүрүзү ынчан бодунуң шыдаар шаа-биле Иудеяда хадуңмаларынче дузаламчы чорударын шиитпирлээн. ³⁰ Олар ынчалдыр кылгаш, чыып алган акшазын Варнава биле Савлды дамчыштыр Иудеяда христиан ниитилелдин удуртукчуларынче чорудупканнар.

Иаковту өлүргени, Пётрну тудуп хоругдааны

12 Барык ол өйдө Ирод хаан христиан ниитилелдин чамдык улузун истеп-сүрүп эгелээн. ² Ол Иоанның акызы Иаковту хылыш-биле шанчып өлүрерин дужааган . ³ Иудейлерге ол чорук тааржырын көргөш, Пётрну база тудуп хоругдап алган (ынчан Хаарган далганнар байырлалының хүннери турган чүве-дир) . ⁴ Ирод Пётрну тудуп хоругдааш, ону кара-бажыңче киир октааш , ээлчег бүрүзү дөрт кижилиг болур дөрт бөлүк шеригге ону ээлчежип кадарарын дужааган. Чүгө дээрге Ирод Хосталыышкын байырлалының соонда ону шиидери-биле чон мурнунче үндүрүп кээр бодаан. ⁵ Пётрну кара-бажыңга суккаш, кадартып каан, а бүзүрөөннер Петр дээш Бурганга бар шаа-биле мөргүп турганнар .

Пётрну хостааны

⁶ Иродтуң ону чон мурнунче үндүрүп кээр деп турганы хүннүң бүдүүзүндө дүне Пётр ийи илчирбе-биле демирледип алгаш, ийи шериг аразында удуп чыткан, а кара-бажыңның эжиин таңныылдар кадарып турган. ⁷ Хенертен Дээрги-Чаяакчының төлээзи чедип келгеш , кара-бажың иштин чайынналдыр чырыдыпкан. Дээрниң төлээзи Пётрнуң быктынче идип, ону оттурупкаш: «Дүрген тур» – дээрге, илчирбелер Пётрнуң холдарындан кээп дүшкөн . ⁸ Дээрниң төлээзи Пётрга: «Идик-хевиң кедип ал» – дээрге, ол кеттинип алган. Оон дээрниң төлээзи: «Каъттангыдан дуй эштипкеш, мээң соомдан чорувут» – дээн. ⁹ Дээрниң төлээзиниң кылып турар хамык чүүлү херек кырында болуп турарын билбейн, Пётр ону эдерип үнүп келген. «Дүш көргөн боор мен» деп, ол бодап чораан.

¹⁰ Бирги болгаш ийиги ээлчегниң таңныылдарының чаны-биле эрткеш, олар хоорайже үнер демир хаалгага чедип келгеннер. Хаалга боду-ла ажыттына берген , а олар үнүп келгеш, бир кудумчу дургаар кылаштап

чорупканда, дээрниң төлээзи хенертен чоруй барган. ¹¹ Пётр миннип келгеш, мынча дээн: «Ам ылап шын билдим: Дээрги-Чаяакчы Бодунуң төлээзин чоруткаш, мени Иродтуң холундан база иудей чоннуң меңээ онаар боор деп манап турганы шаажылалдан камгалаан-дыр» .

¹² Пётр ону медресеп билгеш, Марк деп ады база бар Иоанның авазы Марияның бажыңынче чорупкан. Аңаа хөй чон чыылгаш, мөргүп турган чүве-дир. ¹³ Пётр хаалганы соктаптарга, Рода дээр чалча кыс дыңнаалап үне халаан. ¹⁴ Ол Пётрнуң үнүп танып кааш, өөрээнинден хаалганы ажыдарын-даа уттупкаш, дедир хире халааш: «Пётр хаалга аксында тур!» – дээн.

¹⁵ Улус: «Сээң угааның анаа эвес-тир» – дээннер.

А ол: «Мээңи шын» – дээш турар болган.

Улус аңаа: «Ол болза ону карактаан дээрниң төлээзи боор» – дээннер . ¹⁶ Ол аразында Пётр хаалганы соктап-ла турган. Хаалганы ажыдыпкан улус ону көрүп кааш, аажок кайгаан. ¹⁷ Оларже ыыттаваңар деп холу-биле айыткаш, Пётр Дээрги-Чаяакчының кара-бажыңдан ону канчаар үндүргенин чугаалааш: «Ол дугайында Иаковка база өске-даа бүзүрөөн улуска дыңнадыңар» – дээн. Оон ол өске черже чоруй барган.

¹⁸ Хүн үнүп кээрге, шериглер аразында улуг хөлээзин үнген: кым-даа Пётр-биле чүү болганын билбес болган. ¹⁹ Ирод ону дилеп эгелээш, тып чадаан болгаш таңныылдарны байысаагаш, оларны шаажылаарын дужааган. Ооң соонда Ирод Иудеядан Кесарияже чорупкаш, аңаа артып калган.

Иродтуң өлгени

²⁰ Ол үеде Ирод Тир биле Сидоннуң чурттакчыларында аажок килеңнээн турган. А олар хаанның кол чалчазы болур Власт дээр кижини бодунуң талазынче элзедип алгаш, чаңгыс эп-сеткил-биле хаанга чеде бергеш, эптежип алырын дилээннер, чүгө дээрге оларның чуртун аъш-чем-биле Иродтуң чурту хандырып турган чүве-дир.

²¹ Ужуражыр кылдыр доктааткан хүнде Ирод хаан хевин кеткеш, дүжүлгезинге саадапкаш, чыылган чонга чугаа чугаалаан. ²² А чон: «Ол дээрге кижиниң эвес, а Бурганның үнү-дүр!» – деп алгыржып эгелээн. ²³ Ирод Бурганны алдаржытпайн барган , ынчангаш Дээрги-Чаяакчының төлээзи ол дораан ону чылча берипкен . Ол курттарга диригге-ле чиртип, өлүп калган.

²⁴ А Бурганның медээзи улам күш кирип, нептереп турган . ²⁵ Варнава биле Савл оларга онааган даалганы күүсеткеш , Марк деп өске ады база бар Иоанны эдертип алгаш, Иерусалимче эеп келгеннер .

Варнава биле Савлдың бараан болуушкуну

13 Антиохияның христиан ниитилелинге Бурганның медээчилери болгаш башкылар: Варнава, Нигер деп өске ады база бар Симеон, Кириная чурттуг Луций, Ирод чагырыкчы-биле кады кижизиттирип өскен Манаил болгаш Савл олар турганнар. ² Олар Дээрги-Чаяакчыга бараан болуп база шээрленип турда, Ыдыктыг Сүлдө мынча дээн: «Варнава биле Савлды меңээ аңгылап бериңер, Мээң оларны кылзын деп айытканым ажыл-херээнче барзыннар». ³ Медээчилер болгаш башкылар ынчан шээрленип, мөргүп алгаш, Варнава биле Савлга холдарын дээскеш, оларны чорудупканнар.

Кипрге суртаал

⁴ Ыдыктыг Сүлдениң айбылап чорутканы ийи элчин Селевкияже бада бергеш, оортан Кипр ортулукче эжиндирип чорупканнар. ⁵ Олар Саламин хоорайга келгеш, аңаа иудей синагогаларга Бурганның медээзин суртаалдааннар. Иоанн Марк база олар-биле кады чоруп, дузалап турган.

⁶ Олар ортулукту өттүр эрткеш, Паф хоорайга келгеннер. Аңаа оларга караң көрнүр еврей, меге медээчи Вариисус таваржы берген. ⁷ Ол Римден томуйлаан ортулук чагырыкчызы Сергей Павелдиң чоок кижизи турган. Чагырыкчы угаанныг кижини болган. Ол Бурганның медээзин дыңнаксааш, Варнава биле Савлды келдиртип алган. ⁸ Ынчалза-даа Элима (ол атты очулдурарга, «Караң көрнүр кижини» дээн уткалыг) дээрзи чагырыкчыны бүзүрелден астыктырар дээш кызып турган. ⁹ Савл (ооң Павел деп ады база бар турган) ынчан Ыдыктыг Сүлдөгө бүргедипкеш, ол Элимаже топтап көргеш, мынча дээн: ¹⁰ «Эй, кара сагыжы, бузуду бажын ашкан хей, эрликтиниң оглу, бүгү-ле буянныг чоруктуң дайзыны! Дээрги-Чаяакчының шын оруктарындан улусту астыктырарын черле соксавас сен бе? ¹¹ Дыңнап көр, Дээрги-Чаяакчының холу сенче көдүрүлген-дир, ам согурара бергеш, элээн үеде хүн чырыы көрбес сен». Ол дораан дүмбей караңгы Элиманы хөмө аптарга, ол оруун баштап бээр кижини дилеп, ыңай-бээр кылаштап эгелээн. ¹² Болган чүүлдү көргеш, Дээрги-Чаяакчының өөредиин кайгап-хараан чагырыкчы бүзүрөй берген.

Павел биле Варнава Асияда

¹³ Павел болгаш ону эдерген улус Пафтан эжиндирип чоруткаш, Памфилияның черинге эрикче дүшкеш, Пергия хоорайга келгеннер. Аңаа Иоанн олар-биле чарылгаш, Иерусалимче чана берген. ¹⁴ А олар Пергиядан оруун уламчылап үнгеш, Писидияда Антиохия хоорайга чедип

келгеш, амыр-дыш хүнүндө синагогаже кирип, аңаа олуруп алганнар. ¹⁵ Моисейниң хоойлузу болгаш медээчилерниң номнарындан номчулгалар кылган соонда, синагога даргалары оларга мындыг сөс дамчыткан: «Ха-дуңма, силерде чонну быжыктырар медээ бар болза, чугаалап көрүңер».

¹⁶ Павел ынчан туруп келгеш, чүве чугаалаар дээнин холу-биле айыткаш, мынча дээн: «Израиль чон база Бурганга мөгеер өске улус, мени дыңнаңар! ¹⁷ Бо израиль чоннуң Бурганы бистиң өгбелеривисти шилип алган. Бистиң чонувус Египетке чурттап турда, Бурган оларны өстүрүп-көвүдеткеш, Бодунуң холунуң күжү-биле ол чурттан үндүрө берген. ¹⁸ Дөртен хире чыл дургузунда Ол ээн кургаг ховуга оларны шыдажып келген.

¹⁹ Бурган Ханаанга чеди аңгы өске чонну хыдып каапкаш, оларның черин израиль чонга 450 чыл иштинде өнчү кылдыр берип каан. Ооң соонда Самуил медээчиниң үезинге чедир Бурган оларга баштыңчылар берип келген. ²¹ Ооң соонда чон бодунга хаандан бээрин дилээрге, Бурган оларга Вениаминниң аймаандан үнген Кистиң оглу Саулду берген. Саул дөртен чыл чагырган. ²² Оон Бурган ону дүжүлгеден дүжүргеш, оларга хаан кылдыр Давидти берген. Ол дугайында Бурган: „Мээң сеткилимге кирер кижини – Иессейниң оглу Давидти тып алдым. Ол Мээң күзел-соруумну күүседир“ – деп херечилээн. ²³ А Бурган, Бодунуң азааны дег, Израильге Давидтиң салгалындан Камгалакчы Иисусту хайырлаан.

²⁴ Иисустуң чедип кээриниң бетинде, Иоанн бүгү израиль чонга бачыттарын миннип, Бурганче ээлгениниң бадыткалы кылдыр оларның сугга суктурар ужурлуун суртаалдап турган. ²⁵ Бодунга даандырган ажыл-херекти төндүрүп тура, Иоанн мынча дээн: „Силер мени кым деп бодап тур силер? Чок, манап турар Кижинер эвес-тир мен. Ол мээң соомда кээр, а мен Ооң идииниң шидишкенин безин чежеринге төлеп чок мен“.

²⁶ Ха-дуңма, Авраамның салгакчылары база силерниң араңарда Бурганга мөгеер өске улус! Бисче камгалалдың бо медээзин чоруткан-дыр! ²⁷ Иерусалимниң чурттакчылары болгаш оларның даргалары Иисусту танывайн барган. Олар Ону шииткеш, амыр-дыш хүнү кээрге-ле, номчуп турар медээчилерниң номнарында сөстөрүн ындыг янзылыг боттандырганы ол. ²⁸ Ону өлүмгө шиитки дег, кандыг-даа буруу Оон тыппаан-даа болза, олар Пилаттан Ону өлүрерин дилеп турганнар. ²⁹ Ооң дугайында Бижилгеде баш бурунгаар чугаалаан бүгү чүвени боттандырган соонда, олар Иисусту шаажылал ыяжындан дүжүргеш, чеveg-куйга салып кааннар. ³⁰ Ынчалза-даа Бурган Ону өлүглер аразындан катап диргизиптерге, ³¹ ол бүгүнүң мурнунда Ооң-биле кады Галилеядан Иерусалимге келген улуска Иисус хөй хүннер дургузунда чедип кээп турган. Ам олар – израиль чоннуң мурнунга Ооң херечилери-дир.

³² Бурган бистиң өгбелеривиске берген аазаашкынын оларның ажы-төлү болур биске, Иисусту катап диргискеш, күүсеткен деп турар Буянның Медээни силерге медеглээнвис бо. Ол дугайында ийиги Ыдыктыг ырда мынчаар бижээн: „Сен – Мээң Оглум сен, Мен бөгүн Сээң Адаң апардым!“³⁴ Ооң мага-боду кажан-даа иривезин дээш, Иисусту өлүглер аразындан катап диргискениниң дугайында Бурган мынчаар чугаалаан: „Мен силерге Давидке аазааным ыдыктыг база ынаныштыг ачы-буянымны бээр мен“.³⁵ Өске Ыдыктыг ырда Ол мынча дээн: „Сеңээ бердинген Чалчаңның ирий бээрин болдурбас сен“.

³⁶ Давид бодунуң үезинде Бурганның күзел-соруун чогуруп, бараан болуп турган, оон мөчөөн. Ону ооң өгбелери-биле кады хөөржүдүп каан, ооң мага-боду ирий берген.³⁷ А Бурганның катап диргискен Кижизи иришкинден чайлаан!³⁸ Ынчангаш, ха-дуңма, бачыттарыңарны өршээрин Иисус Христосту дамчыштыр медеглээннин билип ап көрүңер.³⁹ Бүзүрөөн кижини бүрүзү Моисейниң хоойлузун ёзугаар агартынып шыдавазыңар бүгү чүве дээш, Иисус Христостуң ачызында агартышкын алыр.⁴⁰ Медээчилерниң: „Шоодукчулар, кичээниңер! Кайгап-хараңар база өлүп чиде бериңер“.

Чүге дээрге улустан дыңнааш-даа, бүзүревейн баар чүүлүңерни чурттап чоруур үеңерде бүдүрер мен“ – деп чугаазын ёзугаар болур бүгү чүве силер-биле болу бээринден кичээниңер!»

⁴² Павел биле Варнава синагогадан чоруп турда, дараазында амыр-дыш хүнүнде база-ла ол дугайында чугаалап бээрин улус олардан дилээн.

⁴³ Чыыш тараан соонда, хөй иудейлер база Бурганга мөгеер прозелиттер Павел биле Варнаваны эдерип чорупканнар. А олар улус-биле чугаалажып, Бурганның авыралынга артып каарын оларга бүзүредип турганнар.

⁴⁴ Дараазында амыр-дыш хүнүнде Дээрги-Чаяакчының медээзин дыңнаар дээш, барык бүдүн хоорай чыгып келген.⁴⁵ Ынча хөй чон көргөш, иудейлерниң ишти ирип, Павелдиң чугаалап турар чүвезинге удурланып, ону бак сөглөй бергеннер.⁴⁶ Павел биле Варнава ынчан дидими-биле мынча дээн: «Бурганның медээзин бир дугаар ээлчегде силерге суртаалдаар ужурлуг бис. Ынчалза-даа силер ону хүлээп көрбейн баргаш, боттарыңарны мөңгө амыдыралга төлөп чок кылып турар болганыңарда, ам ол медээни өске чоннар улузунга медеглээр бис.⁴⁷ Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының биске берген айтышкыны ындыг-дыр:

„Камгалалым чер-делегейниң ужу-кыдыыңга четсин дээш,
Мен Сени бүгү чоннарга чырык кылып кагдым“».

⁴⁸ Ону дыңнааш, өске чоннар улузу өөрүп-байырлап, Дээрги-Чаяакчының медээзин алдаржыдып турганнар. Мөңгө амыдыралга баш бурунгаар шилиттинген бүгү улус бүзүрөй берген.⁴⁹ Дээрги-Чаяакчының медээзи ол черни бир кылдыр непертээн.⁵⁰ Ындыг-даа болза, иудей чүдүлгө хүлээп алган алдар-хүндүлүг херээженнер болгаш хоорай даргалары иудейлерге күткүттүргөш, Павел биле Варнаваны истеп-сүрүп эгелээш, оларны ол черден үндүр ойдадыпканнар.⁵¹ Элчиннер ынчан ол улуска удур херечилел кылдыр буттарының довураан кактапкаш, Икония хоорайже чоруй барганнар.⁵² А бүзүрөөннөр өөрүшкүгө база Ыдыктыг Сүлдөгө бүргөткөн турганнар.

Павел биле Варнава Иконияда

14 Иконияга Павел биле Варнава, өске черлерге кылып турганы дег, иудей синагогаже киргеш, барымдаалы кончуг кылдыр суртаалдаарга, дыка хөй иудейлер база өске чоннар улузу бүзүрөй бергеннер.² Ындыг-даа болза, бүзүревейн барган иудейлер өске чоннар улузунга христианнарны бактап, нүгүлдээш, оларга удур ыдалапканнар.³ Павел биле Варнава аңаа элээн үр үеде артып калгаш, Бодунуң авыралын херечилеп, элчиннерниң холу-биле кайгамчык демдектер кылып турган Дээрги-Чаяакчының дугайында дидими-биле медеглеп келгеннер.⁴ Хоорайның чурттакчылары ийи үстү берген: чамдыызы иудейлерни, а өскелери элчиннерни деткээн.⁵ Өске чоннар улузу болгаш иудейлер боттарының даргалары-биле кады элчиннерге удур сүлчээлежип, оларга хора чедирер деп база оларны даш-биле соккулап каар деп барганнар.⁶ А элчиннер ону билип кааш, Ликаонияның Листра биле Дервия деп хоорайларынче база оларның чоок-кавызынче дезип чоруй барганнар.⁷ Олар аңаа Буянның Медээни непередирин уламчылааннар.

Павел биле Варнава Листрада

⁸ Листра хоорайга төрүмелинден бертик, кажан-даа кылаштап көрбөөн, буттары бастынмас кижини турган.⁹ Павел улусту өөредип турда, ол кижини база дыңнап олурган. Павел топтап көргөш, ол кижиде экирип болгу дег бүзүрөл барын көрүп каан.

¹⁰ Павел ыыткыр үн-биле: «Саң дорт туруп кел!» – дээн. Бертик кижини тура халааш, кылаштап эгелээн.

¹¹ Улус Павелдиң чүнү кылганын көрүп кааш, ликаон дылга: «Кижини хевирлиг апарган бурганнар бисче бадып келди!» – деп алгыржып эгелээн.

¹² Олар Варнаваны Зевс деп, а хөй нуруузунда чугааланып турган Павелди Гермес деп адап алганнар.¹³ Хоорай даштында Зевс бурганның өргээзи бар чүве-дир. Ооң бараалгакчызы хоорай хаалгазынга бугалар биле өрөөн дүрүг чечектер

эккелгеш, чон-биле кады элчиннерге өргүл кылып деп барган .

¹⁴ Варнава биле Павел ону дыңнап кааш, муңгараанындан идик-хевин ора соп каапкаш , чон аразынче кире халааш: ¹⁵ «Улус-чон! Бо канчап бардыңар? Силер-биле дөмей кижилер-дир бис! Силерге Буянныг Медээ медеглеп келдивис. Бо хоозун дүрзү-бурганнарны каапкаш, дээрниң, черниң, далайның база оларда бар бүгү чүвениң Чаяакчызы , дириг Бурганче эглириңерни күзеп тур бис . ¹⁶ Эрткен үе-шагда Бурган чон бүрүзүнге бодунуң оруу-биле чоруурун чөпшээрээн .

¹⁷ Ынчалза-даа буянныг үүлезин кылып, Бодунуң дугайында үргүлчү херечилеп келген. Ол силерге дээрден чаъсты болгаш дүжүткүр өйде дүжүттү берип , а ол ышкаш аъш-чемни силерге хайырлап база чүректиңерни өөрүшкү-биле долдуруп келген» – деп алгыржы бергеннер. ¹⁸ Олар ындыг сөстөр-биле безин чонну оларга өргүл кылырындан арай боорда доктаатканнар .

¹⁹ Ынчалза-даа Писидияда Антиохия болгаш Икониядан иудейлер келгеш, чонну элчиннерге удур кылдыр чайгылдырыпканнар . Түңнелинде олар Павелче халдай бергеш, ону даш-биле соп эгелээннер . Оон ону өлген деп бодааш, хоорайдан үндүр сөөртүп каапканнар. ²⁰ А кажан Антиохияда бүзүрөөннер ооң чанынга чыгып кээрге, ол туруп келгеш, дедир хоорайже чоруй барган. А даартазында хүндүс ол Варнава-биле кады Дервияже чорупкан.

Элчиннерниң Сирияда Антиохияже ээп келгени

²¹ Олар Буянныг Медээни Дервияга суртаалдааш, хөй өөреникчилерлиг апарганнар. А оон Листра, Икония база Писидияда Антиохияже ээп келгеннер.

²² Аңаа олар өөреникчилерин быжыктырып, бүзүрели чайгылыш чок болур кылдыр сорук кирип : «Бис Бурганның Чагыргазынче кирерде, хөй хилинчекти көрүп эртер ужурлуг бис» – деп турганнар. ²³ Павел биле Варнава чаа христиан ниитилел бүрүзүнге удуртукчулар томуйлааш, мөргүп, шээрленген соонда , Дээрги-Чаяакчыга бүзүрөөн улусту Ооң авыралынга хүлээдип бергеннер .

²⁴ Элчиннер оон чоруткаш, Писидияны таварып эрткеш, Памфилияга келгеннер. ²⁵ Оон Пергияга суртаалдап дооскаш, Атталия хоорайже бада бергеннер. ²⁶ А оон боттарының ам эчизинге чедирип кааны ажыл-чорудулгазын кылып дээш, Бурганның авыралы-биле оортан айбылаттырганы хоорай – Сирияда Антиохияже эжиндирип чорупканнар. ²⁷ Олар дедир ээп келгеш, христиан ниитилелин чыггаш, Бурганның оларны дамчыштыр кылган бүгү ажыл-херээниң дугайында база Ооң өске чоннар улунга бүзүрелдиң оруун канчаар изээнин чугаалап бергеннер. ²⁸ Оон олар

Иисуска бүзүрөөн улус-биле кады аңаа элээн үе дургузунда турганнар.

Иерусалимге чыыш

15 Антиохияга Иудеядан бир-ле улус келгеш, бүзүрөөннерни өөредип эгелээн: «Моисейниң ёзу-чаңчылын ёзугаар кыртыжап демдектеттирбес болзуңарза, камгалал ап шыдавас силер» . ² Павел биле Варнава ол улус-биле чөпшээрешпээннер, ынчангаш кончуг изиг маргылдаа үнген . Бүзүрөөн улус ынчан ол айтырыгны элчиннер-биле база христиан ниитилелдиң удуртукчулары-биле чугаалашсыннар дээш, Павел биле Варнаваны база бүзүрөөннерниң чамдызын Иерусалимче чорудупкан. ³ Олар христиан ниитилелдиң даалгазы-биле Финикия болгаш Самарияны таварты эртип бар чыткаш, өске чоннар улузу Бурганче эглип турарын чугаалаарга, ол черлерде чурттаан бүгү ха-дуңманың өөрүүрү аттыг болган. ⁴ Иерусалимге кээрге, оларны христиан ниитилел, элчиннер база удуртукчулар эвилең-ээлдек хүлээп алган. Павел биле Варнава Бурганның оларны дамчыштыр кылган бүгү чүвезин чугаалап бергеннер. ⁵ Фарисейлер бөлүүнге хамааржыр чамдык бүзүрөөн улус туруп келгеш, мынча дээннер: «Өске чоннар улузу ам кыртыжап демдектеттирер ужурлуг, ол ышкаш Моисейниң хоойлузун сагыырын олардан негээр херек».

⁶ Элчиннер болгаш удуртукчулар ол айтырыгны чугаалажыр дээш чыгып келгеннер. ⁷ Үр чугаалажышкыннар соонда, Пётр туруп келгеш, мынча дээн: «Ха-дуңма, өске чоннар улузу Буянныг Медээни мээң суртаалымдан дыңнааш, бүзүрөй берзиннер дээш, Бурган бистиң аравыстан эң эгезинде-ле мени шилип алганын билир силер . ⁸ Бурган кижилерниң чүректин билир болгай , өске чоннар улунга база Ыдыктыг Сүлдени, биске хайырлааны дег, хайырлааш , оларны хүлээп көргенин Ол көргүстү. ⁹ Бурган олар-биле бистиң аравыста кандыг-даа ылгал кылбайн турар , харын оларның чүректин арыглап алган-дыр , чүге дээрге олар бүзүрөй берген-дир. ¹⁰ Ынчаарга бистиң-даа, өгбелеривистиң-даа уур харык чок болганы үүрге-чүктү бүзүрөөннерниң ооргомунунче чүдүргеш , Бурганны чүге шенеп турар силер? ¹¹ Ынчалза-даа бис база олар ышкаш, Дээрги Иисустуң авыралын дамчыштыр камгалал алырывыска бүзүрээр бис» .

¹² Бүгү чыыш ыт-шимээн чок барып, өске чоннар улунуң аразынга Варнава биле Павелди дамчыштыр Бурганның кылганы кайгамчык демдектер дугайында ол ийиниң чугаазын дыңнай бергеннер.

Иаковтуң чугаазы

¹³ Олар чугаазын доозуптарга, Иаков чугаалап эгелээн: «Ха-дуңма, мени дыңнаңар! ¹⁴ Бурган эң

баштай өске чоннар улузунче ээ көрүп, Бодунуң адын хүндүлээр кылдыр, оларның аразындан улусту шилип алганын Симон Пётр биске чугаалады. ¹⁵ Ол дугайында медээчилерниң бижээн сөстери база ооң-биле дүгжүп турар-дыр:

¹⁶ „Оон Мен ээп келгеш, Давидтиң буступ дүшкен чадырын катап тургузар мен.

Мен ону бузундулардан чыып тургускаш, эде тудуп, чаартыр мен .

¹⁷ Ынчан кижин төрөлгөтөн артынчызы – Мээң адымны эдилээн бүгү өске чоннар

Дээрги-Чаяакчыже чүткүп эгелээр.

Ол бүгүнү шаг-шаандан бээр билдингир кылып каан Дээрги-Чаяакчы ынча деп турар-дыр“ .

¹⁹ Ынчангаш Бурганче эглирин күзээн өске чоннар улузунга шаптык катпас ужурлуг бис деп санап тур мен. ²⁰ Харын-даа оларга дүрзү-бурганга өргээн аъш-чем чииринден , самыраарындан, бооп өлүрген дириг амытаннар эъдинден база хандан ойталаар дугайында чагаа бижир ужурлуг бис . ²¹ Чүгө дээрге Моисейниң хоойлузун хоорай бүрүзүнге суртаалдаар база амыр-дыш хүнүнде-ле синагогаларга номчуур улус шагдан бээр бар болгай».

Элчиннер болгаш удуртукчуларның чагаазы

²² Элчиннер болгаш христиан ниитилелдиң удуртукчулары бүгү ниитилел-биле кады боттарының аразындан каш кижин шилээш, оларны Павел биле Варнавага кошкаш, Антиохияже чорударын шиитпирлээннер. Олар бүзүрээн улус аразында удуртукчулар болур Варсава деп ады база бар Иуда биле Силаны шилип алганнар. ²³ Олар-биле кады мындыг уткалыг чагаа чорутканнар:

«Антиохия, Сирия болгаш Киликияда турар өске чоннар уктуг бүзүрээн ха-дуңмавыс силерге элчиннерден болгаш христиан ниитилелдиң удуртукчуларындан изиг байыр! ²⁴ Бистен адырлып чоруй барган чамдык улус бистен

кандыг-даа даалга албайн, боттарының чугаазы-биле силерни дүвүредип, угаан-бодалыңарны хөлзедип турарын дыңнадывыс . ²⁵ Ынчангаш бис шупту чыгып, чаңгыс эп-сеткилдиг дугурушканывыстың түңнелинде, аравыстан каш кижин шилээш, биске эргим Варнава биле Павелди кады силерже чорударын шиитпирледивис. ²⁶ Ол ийи кижин болза Дээргивис Иисус Христоска бараан болур дээш амы-тынын артынга каапкан улус-тур. ²⁷ Ол ышкаш Иуда биле Силаны чоруттувус, олар силерге бижээн чүвевисти аас-биле база дамчыдарлар. ²⁸ Ыдыктыг Сүлде болгаш бис дараазында айытканывыс эргежок чугула чүүлдерден өске чүнү-даа сагырын силерден

негевес деп шиитпирледивис : ²⁹ дүрзү-бурганнарга өргээн аъш-чем чииринден, хандан, бооп өлүрген дириг амытаннар эъдинден база самыраарындан ойталаар . Бо бүгүнү сагыыр болзуңарза, шын кылып турар-дыр силер. Байырлыг, менди-чагаай!»

Айбычылар Антиохияда

³⁰ Айбылатканнар Антиохияга келгеш, ында бүзүрээн улусту чыггаш, чагааны хүлээдип бергеннер. ³¹ А демгилери ону номчааш, деткимчелиг медээге аажок өөрэннер. ³² Иуда биле Сила ийи боттары Бурганның медээчилери турган болгаш , ха-дуңмазынга хөй суртаал кылып, оларны деткип база бүзүрелин быжыктырып турганнар. ³³ Иуда биле Сила аңаа элээн болган соонда, бүзүрэннер оларга амыр-тайбыңны, ак орукту күзээш, оларны айбылаан улусче дедир чорудупканнар . ³⁵ А Павел биле Варнава Антиохияга артып калган. Олар өске хөй улус-биле кады өөредиг берип база Дээрги-Чаяакчының Буянныг Медээзин суртаалдап турганнар .

Павел биле Варнаваның аразында чөрүлдээ

³⁶ Элээн үе эрткенде, Павел Варнавага: «Дедир чоруткаш, Дээрги-Чаяакчының медээзин суртаалдап турганывыс бүгү хоорайларда ха-дуңмавыска барып чедип, оларның канчаар чурттап олурарын көрээлем» – деп санал кириген. ³⁷ Варнава Марк деп ады база бар Иоанны эдертип алыр бодаан. ³⁸ Ынчалза-даа Памфилияга оларны каапкаш, бо ажил-херекти олар-биле кады уламчылаваан боорга, Павел Маркты алган херээ чок деп санаан . ³⁹ Ол дээш, оларның аразынга шыңгыы чөрүлдээ үнүп кээрге, Павел биле Варнава чарлырын шиитпирлээн. Варнава Маркты эдерткеш, Кипрге эжиндирип чорупкан. ⁴⁰ А Павел Силаны шилип алгаш, бүзүрэннер ону Дээрги-Чаяакчының авыралынга хүлээдип бээрге, орукче үнүпкен. ⁴¹ Ол Сирия болгаш Киликияны эргий кезип, христиан ниитилелдерни быжыктырып чораан.

Павел биле Силага Тимофейниң каттышканы

16 Павел оруун уламчылап, баштай Дервияга, оон Листрага чеде берген. Аңаа Тимофей деп аттыг христиан кижин турган . Ооң авазы – еврей сөөктүг христиан херээжен, а ачазы – грек кижин чүве-дир. ² Листра болгаш Иконияда бүзүрэннер ону эки кижин деп үнелээн. ³ Павел Тимофейни эдертип алыр бодаан, ынчангаш аңаа кыртыжап демдектээр ёзулалды кылдыртып берген . Чүгө дээрге ол чер чурттуг иудейлер шупту Тимофейниң адазы грек сөөктүг дээрзин билир турган. ⁴ Павел болгаш ооң-биле кады чораан улус хоорайларны эргий кезивишаан, элчиннер болгаш

удуртукчуларның Иерусалимге доктаадып тургусканы – өске чоннардан үнген христианнар чүнү сагыыр ужурлугул деп шиитпирни бүзүрөөннерге дамчыдып чораан . ⁵ Ынчангаш христиан ниитилелдерниң бүзүрели быжыгып, улузу хүн санай немежип турган .

Павелди Македонияже кыйгыртканы

⁶ Павел болгаш ону эдерген улус Фригия биле Галатия таварты чорупканнар , ынчалза-даа Ыдыктыг Сүлде Асияга Бурганның медээзин суртаалдаарын оларга чөпшээрэвээн. ⁷ Мисияның кызыгаарынга чеде бергеш, олар Вифинияже чоруптар бодаан, ынчалза-даа Иисустуң Сүлдези хоруп каан. ⁸ Ынчангаш олар Мисияны таварып эрткеш, Троада хоорайга келгеннер . ⁹ Аңаа Павел дүне када мындыг дүш көргөн: Македония чурттуг бир-ле кижиге кээп турупкаш, оон: «Македонияга келгеш, биске дузалап көр!» – деп дилеп-тир. ¹⁰ Ол дүш көргөн соонда, Бурган бисти Буянның Медээни Македонияга медеглезин дээн-дир деп түңнээш, доп-дораан ынаар чоруптарын шиитпирлээн бис.

Павелдиң Филиппыга келгени

¹¹ Троададан Самофракия ортулукче, а даартазында хүндүс Неаполь хоорайже эжиндире бердивис. ¹² А Неапольдан Филиппыга – Македонияның Римге чагырткан кезээниң кол хоорайынга эжиндирип келдивис. Ол хоорайга элээн каш хүн турдувус. ¹³ Амыр-дыш хүнүнде хоорай даштында хем кыдыынче үнгеш, иудейлер мөргүүрде, үргүлчү аңаа чыгыр боор деп бодаанывыс черге келдивис. Аңаа олуруп алгаш, ында чыылган херээженнер-биле чугаалажы берген бис. ¹⁴ Аңаа Фиатира хоорайдан келген, улуг үнелиг пөстөр садыгжызы Лидия деп аттыг Бурганга бүзүрээр херээжен турган. Дээрги-Чаяакчы ооң чүрөөн Павелдиң чугаазынга бүзүрээр кылдыр ажыдып берген . ¹⁵ Лидия болгаш ооң өг-бүлезиниң улузу -сугга суктурган соонда, ол бистен: «Мени Дээрги-Чаяакчыга ылап-ла бүзүрөөн деп бодаар болзуңарза, бажыңымга келгеш, аңаа туруп ап көрүңер» – деп дилээн. Ол бодунуң күзелин чедип алган.

Павел биле Силаны тудуп хоругдааны

¹⁶ Бир-ле катап улустуң мөргүп чаңчыккан черинче бар чорувуста, орук ара биске өттүр билириниң бугунга алыскан чалча кыс уткужуп келген. Ол өттүр билип чугаалааш, ээлериңге хөй олча-ажык эккеп турган чүве-дир. ¹⁷ Чалча кыс Павелдиң база бистиң соовустан кылаштап: «Бо улус – Дээди Өрүкү Бурганның чалчалары-дыр! Олар силерге камгалалдың оруун медеглеп турар!» – деп алгырып чоруп берген. ¹⁸ Ол хөй хүннер

улаштыр ынчаар алгырып келген. Павел анчыгынып, хая көрүңгеш, ооң бугунга мынча дээн: «Иисус Христостуң ады-биле сеңээ дужаап тур мен – бо кыстан үне бер!» Бук ол дораан кыстан үне берген.

¹⁹ Ооң ээлери ынчан олча-ажык алыр идегели читкенин көрүп кааш, Павел биле Силаны сегирип алгаш, төп шөлде хоорай даргаларынче күш-биле аппаратаннар. ²⁰ Оларны рим шииткекчилерге эккелгеш, мынча дээннер: «Бо улус иудейлер-дир, олар бистиң хоорайывыска хөлээзин үндүрүп, ²¹ бистиң, рим хамаатыларның, хүлээп көрбевис азы күүсетпес ужурлуувус чаңчылдар суртаалдап турлар ». ²² Чыылган чон база Павел биле Силага удур болган. А шииткекчилер оларның хевин ужулдургаш, шывык-биле эриидээрин дужааганнар . ²³ Оларны эриидеп-эриидеп, кара-бажыңче киир октапканнар, а таңныылдар даргазынга серемчилелдиг кадарар айтышкын бергеннер. ²⁴ Ындыг айтышкын алгаш, ол оларның буттарын аар доорбаш ыяшка чыпшыр демирлээш , кара-бажыңның иштики өрээлинге шоочалап каан .

Павел биле Силаның кайгамчык хосталышкыны

²⁵ Дүн ортузу чедип турда, Павел биле Сила мөргүп база Бурганга йөрээлдер ырлап турганнар , а өске хоругдаттырганнар оларны дыңнап олурганнар. ²⁶ Хенертен күштүг чер шимчээшкини эгелээн болгаш , кара-бажыңның таваа безин сириңейни берген, ол дораан ооң шупту эжиктери ажыттынып, хамык хоругдаттырганнарның илчирбелери кошкап, адырлы бергилээн . ²⁷ Таңныылдар даргазы оттуп келгеш, көөрге, кара-бажың эжиктери ажык турар боорга, хоругдаттырганнар дезе берген-дир деп бодааш, бичии-ле болза хылыш-биле шаштына бер часкан . ²⁸ Ынчалза-даа Павел ыткыр үн-биле: «Бодуңга хора чедирбе! Бис шупту мында бис!» – деп алгыра берген.

²⁹ Таңныылдар даргазы чырыткы эккелдиргеш, кара-бажыңче кире халаан. Кортканындан сирилевишаан, ол Павел биле Силаның мурнунче кээп дүшкен . ³⁰ Оон ол оларны үндүре бергеш: «Дээргилер, камгалал алыр дизе, мен чүнү кылыйн?» – дээн .

³¹ «Дээрги Иисуска бүзүре. Ынчаар болзуңарза, бодуң болгаш өг-бүлөң камгалал алыр силер » – деп, олар харыылаан. ³² Павел биле Сила ол кижиге база ооң өг-бүлезиниң улунга Дээрги-Чаяакчының медеээзин суртаалдап бергеннер. ³³ Кара-бажың даргазы оларны ол-ла дүнеки шакта аппаратаннар, балыгларын чуп бергеш, ол дораан боду база бүгү өг-бүлези -сугга суктуруп алган . ³⁴ Оон оларны бажыңыңга эккелгеш, аъш-чем салып хүндүлээн. Бурганга бүзүрөөни дээш, ооң боду болгаш өг-бүлезиниң шупту улузу өөрүп турган .

³⁵ Хүн үнүп кээрге, шииткекчилер боттарының албанында турар улузун: «Ол ийи кижини хостаңар» – деп сөс чедирери-биле чорудупканнар.

³⁶ Кара-бажың даргазы ол айтышкынны Павелге дамчыткан: «Шииткекчилер силерни хостазын дээш, менче улус чорутту. Ынчангаш ам моон үнгеш, амыр-тайбың чоруптуңар».

³⁷ Ынчалза-даа Павел оларга мынча дээн: «Бисти, рим хамаатыларны, шииткел үндүрбейн, чон мурнунга эттеп турдулар, оон кара-бажыңче киир октаптылар. А ам олар бисти бүдүү салыптар деп турар де? Чок! Ол канчап-даа бүтпес! Олар боттары кээп, бисти моон үндүрзүннер».

³⁸ Хоорай албанында турар улус ол сөстөрни шииткекчилерге дамчыдарга, олар Павел биле Сила рим хамаатылар дээрзин дыңнааш, корга бергеннер. ³⁹ Шииткекчилер чедип келгеш, оларга буруузун билингеш, кара-бажыңдан үндүре бергеш, хоорайдан чоруй баарын дилээннер.

⁴⁰ Павел биле Сила кара-бажыңдан үнгеш, Лидияның бажыңыңа чеде бергеннер. Олар аңаа ха-дуңмазы-биле ужуражып, оларны сорук кирип кааш, оруун уламчылап чорупканнар.

Павел биле Сила Фессалоникада

17 Элчиннер Амфиполь болгаш Аполлонияны таварып эрткеш, ында иудей синагога турган Фессалоника хоорайга келгеннер. ² Павел чаңчыккан аайы-биле синагогаже кире бергеш, үш амыр-дыш хүнүн улаштыр Бижилге дугайында иудейлер-биле чугаалажып, ³ Христостуң хилинчекти көрүп эртер, а оон катап дирлир ужурлуун тайылбырлап база шынзыдып келген. Оон Павел: «Ооң дугайында силерге медеглеп турарым Иисус – Христос ол-дур» – деп чугаалаан. ⁴ Иудейлерниң чамдыызы, Бурганга мөгеер гректер болгаш эвээш эвес ызыгууртан херээженнер, бүзүрей бергеш, Павел биле Силага каттыжа бергеннер.

⁵ Ынчалза-даа бүзүрөвээн иудейлер адааргааш, сөлгүжок бак, дүржок кижилер тып, хөй улус чыып алгаш, хоорайга хөлзээзин үндүргеннер. Олар Иасоннуң бажыңыңа келгеш, Павел биле Силаны чыылган улус мурнунче үндүре бээр дээш, дилеп турганнар. ⁶ Ынчалза-даа оларны тып чадааш, Иасонну база элээн каш өске бүзүрээн кижини хоорайның чагырыкчыларынче алгаш чорупканнар. Олар: «Делегейни бир кылдыр хөлзээзин үндүрген бо улус ам мында келген-дир! ⁷ А Иасон оларны хүлээп алган-дыр. Олар шупту императорнуң чарлыктарыңа удурланып: „Иисус дээр өске хаан бар“ – деп турарлар-дыр» – деп алгыржып турганнар. ⁸ Ону дыңнаан чон база хоорай чагыргазы дүвүрөп үнген. ⁹ Олар оон Иасонну болгаш ооң өөрүн торгаал төлээринче албадааш, салып чорудупканнар.

Верияга суртаал

¹⁰ А бүзүрээн улус Павел болгаш Силаны дүн дүжүп кээри билек, Верия дээр хоорайжыгашче чорудупканнар. Аңаа келгеш, олар иудей синагогага барган. ¹¹ Верияның улузу Фессалониканың улузундан эки мөзүлүг болган: олар медээни күзелдии-биле хүлээп алгаш, Павел биле Силаның алыс шынны чугаалап турарыңа шынзыгар дээш, хүннүң-не Бижилгени шинчилеп турганнар. ¹² Хөй иудейлер, а ол ышкаш эвээш эвес алдар-хүндүлүг ызыгууртан эр, херээжен гректер бүзүрей бергеннер.

¹³ Ынчалза-даа Фессалониканың иудейлери Павелдиң Верияда база Бурганның медээзин суртаалдап турарын дыңнааш, ынаар чеде бергеш, чонну күткүп база хөлзээзин үндүреринче ыдалап эгелээннер. ¹⁴ Бүзүрээн улус ынчан Павелди ол дораан далай кыдыынче чорудупкан, а Сила биле Тимофей Верияга артып калган. ¹⁵ Павелди үдээннер ооң-биле кады Афины хоорайга келгеш: «Сила биле Тимофей эң дүргени-биле менче чедип келзиннер» – дээн Павелдиң айтышкынын дамчыдып, дедир чаныпканнар.

Павел Афиныда

¹⁶ Павел эштерин манап, Афиныга чоруп тургаш, хоорайны дүрзү-бурганнар дола бергенин көргөш, сеткил-сагыжы аажок аараан. ¹⁷ Ол синагогага иудейлер болгаш Бурганга мөгеер гректер-биле маргыжып, хүннүң-не төп шөлге аңаа таварышкан улус-биле чугаалажып турган. ¹⁸ Бир катап чамдык эпикурийжи болгаш стоик философтар ооң-биле маргыжа берген. Чамдыктары: «Бо чалчыраашпай чүнү чугаалаар деп турар ирги?» – дээннер. Өскелери: «Ол кижини өске черлер бурганнарын суртаалдап тур ышкаш» – дээр болганнар, чүге дээрге Павел оларга Иисустуң дугайында база Ооң катап дирилгениниң дугайында медеглээн чүведир. ¹⁹ Олар ону эдерттип алгаш, ареопага эккелгеш, мынча дээннер: «Силер чүү деп ындыг чаа өөредиг суртаалдай бердиңер, ону билип шыдаар бис бе? ²⁰ Бир-ле элдеп, дыңнап көрбээнивис чүүл чугаалаар-дыр силер. Ынчангаш ол чүл дээрзин билип алыксап тур бис». ²¹ (Афинының чурттакчылары база ында чурттаан өскээртен келген улус хөөрежип азы кандыг-бир чаа чүүл дыңнап, үе эрттиреринге туралы кончук турганнар.)

Павелдиң Афинының чөвүлели – ареопаг мурнунга чугаазы

²² Павел ареопагтың мурнунга турупкаш, мынча дээн: «Афинының чурттакчылары! Силерниң бүгү ажил-херектериңерге бурганнар хүндүлээринге сундулууңарны көрүп тур мен. ²³ Чүге дээрге мен хоорайны кезий кылаштааш, силерниң ыдык

чүүлдериңерни топтап көрдүм. „Билдинмес Бурганга“ деп бижээн өргүл салыр чер безин тып алдым. Билбес хиреңерде, Аңаа мөгөйип турарыңар ол билдинмес Бурган дугайында силерге медеглээр бодап тур мен.

²⁴ Делегейни база ында бар бүгү чүвени чаяаган Бурган дээр биле черниң Дээргизи болганда, Ол кижини холу-биле туткан өргээлерге чурттавас. ²⁵ Ол чүү-даа чүве хереглес болгаш, улустуң Аңаа бараан боорун-даа бодавас, а Боду шупту улуска амыдыралды, тынышты база арткан бүгү чүүлдү берип турар. ²⁶ Улус черни бир кылдыр чурттазын дээш, Ол чаңгыс кижиден бүгү кижини төрөлгөтөнни тывылдырган. Ол бүгү улуска чер кырынга чурттаар үелерни, тодаргай девискээрлерни айтып берген. ²⁷ Улус Олче баар оруун дилеп тыпсын, Аңаа канчап-чооп-даа болза чоокшулазын база Ону тып алзын дээш, Бурган бүгү чүвени кылган, а херек кырында Ол бистиң кижини бүрүзүңгө чоок болгай. ²⁸ Ооң ачызында чурттап, шимчеп база амыдырап чоруур болгай бис. Ол дугайында силерниң чамдык шүлүкчүлериңер: „Бис – Ооң үрө-салгалы бис“ – деп чугаалаан-дырлар.

²⁹ Ынчангаш бис Ооң үрө-салгалы болганывыста, Бурганның бодаралын кижиниң уран чаяанын база чогаадыкчы бодалын ёзугаар даштан оя соктаан азы алдын, мөңгүндөн кылган кандыг-бир дүрзү-бурганга дөмейлей бодавас ужурлуг бис. ³⁰ Бурган бүгү улуска алыс шынны билбес чораан үезин соонга каапкаш, ам чер болганга бачыдын миннирин дужаап турар-дыр. ³¹ Чүгө дээрге Ол Бодунуң шилип алган Кижизин дамчыштыр бо делегейни чөптүү-биле шиидер хүнүн доктаадып каан. Бурган Ону өлүглер аразындан катап диргискеш, Ону шилип алганын бүгү улуска көргүскөн».

³² Өлүглер аразындан катап дирлириниң дугайында дыңнап кааш, оларның чамдыызы Павелди шоодуп эгелээн, а өскелери: «Ол дугайында силерден соонда бир дыңнаар бис» – дээннер. ³³ Ынчангаш Павел олардан чоруй барган. ³⁴ Ынчалза-даа чамдык улус бүзүрөй бергеш, ооң талазынче шилчип алган: оларның аразында Ареопагың кежигүну Дионисий, Дамар деп аттыг херээжен болгаш өскелер-даа бар болган.

Павел Коринф хоорайда

18 Павел ооң соонда Афиныны каапкаш, Коринф хоорайже чоруй барган. ² Ол аңаа Понт девискээринге төрүттүнгөн Акила дээр еврей кижини биле таныжып алгаш, ооң бажыңыга чеде берген. Акила бодунуң кадайы Прискилла-биле кады чоокта чаа Италиядан келген турган, чүгө дээрге Клавдий император хамык иудейлерге Римден үнүп чоруурун дужааган чүве-дир. ³ А оларның кылып турар ажылы оонуу-биле дөмей – майгыннар даарап турар боорга, Павел артып калгаш, олар-биле кады ажилдай берген. ⁴ Ол

·амыр-дыш хүнү кээрге-ле, ·синагогага иудейлер болгаш гректер-биле маргыжып, оларны бүзүрөлчө ээлдирерин кызыдып турган.

⁵ Сила биле Тимофей Македониядан кээрге, Павел бодун суртаал кылырынга бараалгадып, иудейлерге «Иисус дээрге Христос ол-дур» дээрзин херечилеп турган. ⁶ А олар аңаа удурланып, бак сөглээр боорга, ол бодунуң хевинден доозунну тө силгипкеш, оларга мынча дээн: «Өлүмүңер дээш бодуңар шоруңар! Мээң ам силер дээш, харыысалгам чок. Амдан эгелээш, өске чоннар улузунга суртаалдап чоруурум ол-дур». ⁷ Павел ·синагогадан үнгеш, бажыңы ооң чанынга турган Бурганга мөгөөр бир кижини чорупкан. Ооң адын Тит Иуст дээр чүве-дир. ⁸ А синагога даргазы Крисп бодунуң өг-бүлезиниң улузу-биле кады Дээрги-Чаяакчыга бүзүрөй берген. Павелди дыңнаан Коринфиниң хөй чурттакчылары база бүзүрээш, ·сугга сикуруп алганнар.

⁹ Бир-ле дүне Павелдиң дүжүңгө Дээрги-Чаяакчы аңаа: «Кортпа! Чугааңны уламчыла база ыттавайын барба. ¹⁰ Мен сээң-биле кады мен, кым-даа сеңээ хора чедирип шыдавас. Бо хоорайда Мээң улузум хөй деп билип ал» – дээн. ¹¹ Павел ол хоорайга улусту Бурганның медээзинге өөредип, бүдүн чартык чыл дургузунда турган.

Иудейлерниң Павелди шиидери-биле эккелгени

¹² Ахаия девискээринге Римден томуйлаан чагырыкчызы Галлион дээрзи турар өйдө, иудейлер Павелге удур бөлүглежип алгаш, ону шииткел черинге эккелгеннер. ¹³ Олар мынча дээннер: «Бо кижини улусту хоойлу-дүрүмгө дүүшпес кылдыр Бурганга мөгөөринче бүзүредип тур». ¹⁴ Павел аксын ажыдып чадап чыдырда-ла, ону буруудаткан иудейлерге Галлион мынча дээн: «Иудейлер, кандыг-бир хоойлу-дүрүм үрээшкини азы кем-херек үүлгедишикини болган болза, силерни дыңнаар чылдагаан меңээ тургай эртик. ¹⁵ Ынчалза-даа мында өөредиглер, аттар база ыдыктыг хоойлуңар дугайында чугаа чоруп турар болганда, боттарыңар сайгаржып алыңар. Мен ол айтырыгга шииткекчи болбас мен». ¹⁶ Оон оларны шииткел черинден үндүр сывырыпкан. ¹⁷ Олар ынчан шупту ·синагога даргазы Сосфенни шииткел чериниң мурнунга эттей бергеннер, ынчалза-даа Галлион ынаар хензиг-даа сагыш салбаан.

Павелдиң Антиохияже ээп келгени

¹⁸ Павел Коринфиге элээн каш хонгаш, эш-өөрү-биле байырлажып чарылгаш, Сирияже эжиндирип чорупкан. Прискилла биле Акила база ону эдерип чорупкан. Павел эжиндирип чоруур бетинде, Бурганга берген даңгыраан күүсеткен болгаш, Кенхреяга бажын дөңгүрертип каапкан. ¹⁹ Эфес

хоорайга эжиндирип келгеш, Павел Прискилла биле Акиланы каапкаш, боду синагогаже чорупкаш, иудейлер-биле чугаалажып эгелээн.

²⁰ Олар ону олар-биле кады ам-даа артып каарын дилээннер, ынчалза-даа ол чөпшээрешпээн.

²¹ Чоруп тура, Павел мынча дээн: «Бурганның күзел-соруу ындыг болур болза, мен ээп кээр мен». Оон ол Эфестен эжиндирип чорупкан.

²² Кесарияга эрикке дүшкеш, ол Иерусалимге келгеш, ында христиан ниитилелдин амыр-мендизин айтыргаш, Антиохияже чоруй барган.

²³ Антиохияга элээн тургаш, Павел аян-чоруун уламчылап, Галатия биле Фригияның хоорайларын дургаар таварып эрткеш, хамык өөреникчилерниң бүзүрелин быжыктырып чораан.

Аполлостуң Эфеске суртаалы

²⁴ Ол өйде Эфеске Аполлос дээр еврей чедип келген. Ол Александрияга төрүттүнген, Бижилгени эки билир, аажок чечен кижичүве-дир. ²⁵ Аполлос Дээрги-Чаяакчының айтып-сургаан оруун эки билип алгаш, хайнып-хөлзээн сеткилинден чугаалап, боду чүгле Иоанның суртаалдааны сугже суктурарын билир-даа болза, Иисустуң дугайында шынчы сөс-биле өөредип турган. ²⁶ Ол синагогага дидими-биле чугаалап эгелээн. Прискилла биле Акила ону дыңнап кааш, бажыңынче чалап эккелгеш, Бурганның оруун аңаа оон-даа долузу-биле тайылбырлап бергеннер. ²⁷ Аполлос улаштыр Ахаияже чоруур деп баарга, бүзүрээнер ону сорук кииргеш, ында христианнарга «Бо кижини хүлээп алыңар» деп чагаа чорудупканнар. Ол ынаар чеде бергеш, Бурганның авыралының ачызында бүзүрөй берген улуска улуг дузазын көргүскен. ²⁸ Чүге дээрге Аполлос Иисус – Христос-тур дээрин Бижилгелер-биле шынзыдып, хөй чон мурнунга иудейлерниң аксын аажок күштүг барымдаалар-биле дуй шаап келген.

Павел Эфесте

19 Аполлос Коринфиге турган өйде, Павел янзы-бүрү иштики, бедигээш девискээрлер таварты эрткеш, Эфеске чедип келген. Ол аңаа элээн каш бүзүрээнер тып алган. ² Павел олардан айтырган: «Бүзүрөй бээриңерге, Ыдыктыг Сүлде силерже бадып келди бе?»

Олар: «Бис ындыг Ыдыктыг Сүлде барын оода дыңнаваан бис» – деп харыылааннар.

³ «Ынчаарга сугга суктурганыңар силерге кандыг уткалыг болду?» – деп, Павел айтырган.

«Иоанның сугже суп турганы дег, ындыг болдула» – деп, олар харыылаан.

⁴ Павел мынча дээн: «Иоанның сугже сугары – бачыдын миннип, Бурганче эглири-биле сугга суктурары-дыр. Иоанн улусту бодунуң соондан кел чыдар Кижиге – Иисуска бүзүрээринче кыйгырып турган». ⁵ Ол улус ону дыңнааш, Дээрги Иисустуң

ады-биле сугга суктуруп алганнар. ⁶ Павел улуска холдарын дегзирге, Ыдыктыг Сүлде оларже бадып келген. Олар ынчан билдинмес дылдарга чугаалап, өттүр билип медеглеп эгелээннер. ⁷ Олар шупту он ийи хире кижичүве турган.

⁸ Павел синагогага үш ай иштинде дидими-биле суртаалдап, иудейлер-биле чугаалажып, Бурганның Чагырказының дугайында алыс шынны бадыткап келген. ⁹ Ынчалза-даа оларның чамдыызы бүзүрээринден ойталааш, Дээрги-Чаяакчының оруун чон мурнунга бактап турган. Павел ынчан оларны каапкаш, өөреникчилери-биле кады чоруткаш, Тиранн дээр кижиниң хуу өөредилге черинге хүннүң-не суртаалдап турган. ¹⁰ Ынчалдыр ийи чыл уламчылап келген, а Асияда чурттаан бүгү иудейлер болгаш гректер Дээрги-Чаяакчының медээзин дыңнап кааннар.

Скеваның чеди оглу

¹¹ Бурган Павелди дамчыштыр анаа эвес кайгамчык чүүлдер кылып турган. ¹² Ынчангаш оон аржыылдарын болгаш баартыктарын безин аарыг кижилерге дегзирге, оларның аарыы экирип, буктары олардан үнүп турган. ¹³ Чер кезип, буктар үндүр сывырып чоруур чамдык иудейлер база букка алыскан кижиге Дээрги Иисустуң адын адап: «Павелдин суртаалдап турары Иисустуң ады-биле бо кижиден үне бер» – деп дужаарын шеней бергеннер. ¹⁴ Бурганның дээди бараалгакчызы иудей Скеваның чеди оглу ынчап турган чүве-дир.

¹⁵ Ынчалза-даа бук оларга мынча дээн: «Иисусту билир мен, Павелди база, а силер кымнар силер?» ¹⁶ Оон букка алыскан кижичүве алышкыже халый бергеш, оларга күш дөгөп, чула эттеп кааптарга, олар бажыңдан шалдаң-чанагаш, балыг-бышкын үне халышканнар.

¹⁷ Эфесте чурттаан бүгү иудейлер болгаш гректер ол дугайында дыңнап кааш, аажок кортканнар, ынчангаш Дээрги Иисустуң адын хүндүлээри дам барганнар. ¹⁸ Хөй бүзүрээнер кижилер чедип кээп, бачыттыг херектерин ажыы-биле миннип турган. ¹⁹ А хөй караң көрнүр кижилер боттарының дүрүг номнарын чыггаш, хамык улус көрүп турда, өрттедипкен. А өрттеткен дүрүглерниң ниити өрттээн санап көөрге, 50 000 мөңгүн чоос хире бар болган! ²⁰ Дээрги-Чаяакчының медээзи шак ынчалдыр калбаа-биле нептереп, күш кирип олурган.

Эфеске болган үймээн

²¹ Ол бүгү болуп кааптарга, Павел Сүлдеге башкарткаш, Македония биле Ахаияны таварты Иерусалимче чоруурун шиитпирлээн. Ол мынча дээн: «Иерусалимге барганым соонда, Римге четкен турар ужурлуг мен». ²² Павел Македонияже Тимофей биле Эраст дээр ийи дузалакчызын

чорудупкан, а боду элээн үе дургузунда Асияга артып калган.

²³ Ол үеде Дээрги-Чаяакчының оруунга удур күштүг үймээн үнген. ²⁴ Димитрий дээр ус-дарган кижиги мөңгүнден Артемида бурганның өргээзиниң бичиилеткен дүрзүлерин кылып турган. Тус черниң ус-шеверлери ону кылышкаш, хөй орулга ап келгеннер. ²⁵ Димитрий мөңгүн-биле ажилдаар шеверлерни болгаш өске-даа усчуларны чыып алгаш, мынча дээн: «Эш-өөр! Бо ажил силерге эки олча-ажык берип турарын билер силер. ²⁶ Павел дээр кижиги чүгле Эфеске эвес, а бүгү Асияга дыка хөй улусту бистен хая көрнү бээр кылыпканын көрүп база дыңнап тур силер. Ол Павел кижиги холу-биле кылган бурганнар – эзулуг бурганнар эвес болур дээр-дир. ²⁷ Ол чорук чүгле бистиң ус-тывыжывыстың чаагай ат-сураан чидирип турары-биле эвес, а өндүр улуг бурган Артемиданың өргээзи ат-сураан чидиреринге чылдагаан бооп турары-биле озалдыг-дыр. Асияның база бүгү делегейниң чону мөгейип турар шак ол бурган алдарын чидирер-дир».

²⁸ Ону дыңнааш, олар аажок хорадап: «Эфесте Артемида өндүр улуг!» – деп алгыржып эгелээннер. ²⁹ Хоорайны хөлээзин хөмө апкан. Бүгү улус Павелдиң Македониядан эдертип эккелген эш-өөрү Гайи биле Аристархты тудуп алгаш, хоорайның улуг, ажык театрынга сөктүп келген.

³⁰ Павел база чон мурнунга үнүп кээр дээрге, бүзүрэннер ону ынатпаан. ³¹ Асияның чамдык алдар-хүндүлүг дүжүметтери – ооң эштери, олче улус ыдыпкаш, театрже барбайн көөрүн дилээннер.

³² Ол аразында театрда чыылган улустуң чамдыызы – бир чүве, өскелери – бир өске чүве алгыржып турган, чүге дээрге ында корум-чурум чок болуп, улустуң хөй кезии чүге чыылганын-даа билбес болган. ³³ Иудейлер Александр дээр кижини чон мурнунче албадап үндүрүпкен. Ол чонга тайылбыр кылыр бодааш, холу-биле улус оожургадаыр шимчээшкин кылган. ³⁴ Ынчалза-даа ол иудей кижиги дээрзин билип кааш, шупту улус бир үн-биле: «Эфесте Артемида өндүр улуг!» – деп кышкыржы берген. Олар ийи шак хире алгыржып келген.

³⁵ Хоорай бижээчизи чонну арай боорда оожуктургаш, мынча дээн: «Эфестиң чону, бистиң хоорайывыс – өндүр улуг Артемиданың өргээзиниң база ооң дээрден кээп дүшкен ыдыктыг дажының кадагалакчызы дээрзин чер кырында билбес кижиги бар бе?! ³⁶ Ол кымга-даа маргыш чок барымдаа-дыр. Ынчангаш силер оожургап, бодамча чок хөделбес болзуңарза эки. ³⁷ А силер дээрге Артемиданың өргээзин-даа оорлаваан, бурганывысты-даа бак сөглөвээн бо ийи кижини бээр эккелдиңер чоп. ³⁸ Димитрий болгаш өске-даа ус-шеверлер кандыг-бир кижини буруудадып турар болза, бисте ону сайгарар шүүгү-даа, уштап-баштап турар кижилер-даа бар-дыр. Бот-боттарын аңаа

буруудатчып турзуннар. ³⁹ А өске кандыг-бир айтырыыңар бар болза, ону чоннуң хоойлу эзугаар чыыжыңга шиитпирлээр херек. ⁴⁰ А ам бөгүңү болуушкуннар дээш, үймээн үндүргенинге буруудаттырар айыыл биске кыжанып келди. Ындыг хөлээзин дээш, агартынар арга бисте чок-тур». Ынча дээш, ол чыышты тарадыпкан.

Павел Македония биле Грецияда

20 Хөлээзин төне бээрге, Павел христианнарны кыйгырткаш, оларны сорук кирип, чүве чугаалааш, байырлажып чарылган соонда, Македонияже чоруй барган. ² Орук ара ол чер болганга бүзүрэннерни суртаалдары-биле быжыктырып чораан. Оон ол Грецияга чедип келгеш, ³ аңаа үш ай болган. Ооң Сирияже эжиндирип чоруунуң мурнуу чарыында иудейлер аңаа удур сүлчээ кылган. Ынчангаш ол дедир Македония таварты эртерин шиитпирлээн. ⁴ Павелди Верия чурттуг Пиррниң оглу Сосипатр, Фессалоника чурттуг Аристарх биле Секунд, Дервия чурттуг Гайи, Тимофей база Асия чурттуг Тихик биле Трофим олар үдеп чораан. ⁵ Олар баштай үнүпкеш, бисти Троядага манап турганнар. ⁶ А бис Хаарган далганнар байырлалының соонда Филиппыдан эжиндирип үнгеш, беш хонук эрткенде, Троядага өөрүвүске катчып алгаш, аңаа чеди хонган бис.

Павелдиң Эвтихти катап диргискени

⁷ Улуг-хүнде эп-сеткилдиң чемин үлежип чиир дээш, чыылган бис. Павел чыылган улуска суртаалдап турган. Ол даарта эжиндирип чоруур деп турган болгаш, дүн ортузу чедир чугаалап келген. ⁸ Бистиң чыгып келгенивис үстүкү өрээлге хөй-ле чырыткылар хып турган. ⁹ Павел суртаалын дыка үр уламчылап келген болгаш, соңга караанга олурган Эвтих деп аныяк оол бажын согайтып, уйгузунга бастыргаш, үшкү каъттан чайлып кээп дүшкен. Ону көдүрүп кээрге, ол өлүг болган.

¹⁰ Павел дүжүп келгеш, оолдуң кырынга чыдыпкаш, кускаптап алгаш: «Муңгараваңар, ол тынныг-дыр!» – дээн. ¹¹ Ол үстүнче үне бергеш, чемни үлежип чигеш, дыка үр, даң аткыже, чугаалап келген, а оон чоруй барган. ¹² Аныяк оолду бажыңыңа дириг хевээрзин эккелгеннер, а шупту улустуң сагыжы ажый берген.

Троядадан Милитче аян-чорук

¹³ Бис корабльга олурупкаш, Ассче эжиндирип чорупкан бис. Аңаа Павелди ап алыр ужурлуг турган бис, чүге дээрге боду ынаар кургаг черлеп чоруй баар дээш, ол ынчаар айыткан. ¹⁴ Павел биске Асска таваржы бээрге, ону корабльче ап алгаш, Митилина хоорайже эжиндирип чоруптувус. ¹⁵ Оортан даартазында хүндүс эжиндирип үнгеш, Хиос ортулуктуң дужунга келгеш, оон бир хүн

эрткенде, Самос ортулукка доктаадывыс . База бир хүнзээш, Милит хоорайга эжиндирип келдивис. ¹⁶ Павел Асияга саадап, үе чидирбес дээш, Эфестиң чаны-биле эрте бээрин шиитпирлээн, чүге дээрге Иерусалимче далажып бар чыткан. Ол ынаар, аргалыг-ла болза, Беженги хүннүң байырлалында чеде бээрин күзээн.

Эфестиң христиан удуртукчулары-биле байырлажыг

¹⁷ Павел Милиттен Эфесче улус чоруткаш, Эфестиң христиан ниитилелиниң удуртукчуларын кыйгырткан. ¹⁸ Олар чедип кээрге, ол мынча дээн: «Асияга мээң келгеним баштайгы хүнден-не үргүлчү силер-биле кады канчаар чурттап турганымны билир силер . ¹⁹ Мен Дээрги-Чаяакчыга караам чажын эндере төп, иудейлерниң кара сагыштыындан салым-хуумга таварышкан шенелделерни ажып эртпишаан, биче сеткилдиг бараан бооп келдим. ²⁰ Силерге ажыктыг болгу дег бүгү чүүлдү суртаалдап, силерни хөй улус мурнунга база бажыңнар кезип, коргуш чок өөредип келдим. ²¹ Бачыдын миннип, Бурганче эглириниң база Дээргивис Иисус Христоска бүзүрээриниң дугайында иудейлерге-даа, өске чоннар улузунга-даа медеглеп келдим. ²² А ам, Ыдыктыг Сүлдениң айытканы-биле, мени ында чүү манап турарын билбес-даа болзумза, Иерусалимче чоруур ужурлуг мен. ²³ Чүгле Ыдыктыг Сүлдениң хоорай бүрүзүнге меңээ сагындырыг кылып, Иерусалимге мени хилинчек болгаш хоругдал манап турарын чугаалап келгенин-не билир мен . ²⁴ Ынчалза-даа амы-тыным меңээ кандыг-даа үне чок, чүгле бодумнуң чарыжым төндүр маңнап , Дээрги Иисустуң меңээ даандырган бараан болуушкунун эчизинге чедирген болзумза – Бурганның авыралының дугайында Буянныг Медээни улуска дыңнаткан болзумза!

²⁵ Араңарга аралажып, Бурганның Чагыргазын суртаалдап турганым улустан чаңгызыңар-даа мени моон соңгаар көрбезин билир мен.

²⁶ Силерниң кайы-бирээңер өлүмче бажы-биле баар болза , ол дээш, буруум чогуң бөгүн силерге медеглеп тур мен. ²⁷ Чүге дээрге Бурганның күзел-соруун силерге долузу-биле коргуш чок суртаалдап келген мен.

²⁸ Бодуңарны база Ыдыктыг Сүлдениң силерге хүлээдип берген кодан хоюн хайгаарап көрүп чоруңар . Бурганга бүзүрээннер ниитилелиниң кадарчылары бооп көрүңер, ону Ол Бодунуң ханын төккеш, бөлүп алган болгай . ²⁹ Мен силерден чоруй баарымга, каржы бөрүлөр чедип келгеш , коданны черле өршээвес дээрин билир мен.

³⁰ Бүзүрээннер оларны эдерзин дээш, алыс шынны соора өөреди бээр улус силерниң араңарга безин тыптып кээр . ³¹ Ынчангаш серемчилелдиг болуңар! Мээң үш чыл дургузунда, дүне-хүндүс караам

чажын төп, силерге могаг-шылаг чок сагындырып келгенимни сактып чоруңар.

³² Мен ам силерни Бурганга болгаш Ооң авыралдыг медеэзинге хүлээдип тур мен . Ол медеэ силерни быжыктырып база Бурганның ыдыктаан бүгү улузунга аазаан өнчүнү силерге берип шыдаар .

³³ Мен кайыңардан-даа алдын, мөңгүн, идик-хеп алырын күзевээн мен . ³⁴ Бодумнуң база эш-өөрүмнүң хереглээр чүвезин бо ийи холум-биле ажылдап ап келгенимни билир силер . ³⁵ Чүнү-даа кылып турган болзумза, бодумнуң үлегерим-биле бис ажылдаар ужурлуг, Дээрги Иисустуң сөстөрүн сактып, кошкак улуска дузалажыр ужурлуг бис дээрин силерге көргүзүп келген мен. Ол: „Алырынга көөрдө, бээри – амыр-чыргалдыг“ – дээн болгай .

³⁶ Павел ынча дээш, шупту улус-биле кады дис кырынга олурупкаш, мөргүп алган . ³⁷ Шупту улус ыглап-сыктап, ону куспактааш, ошкап турган. ³⁸ Ылаңгыя ооң: «Моон соңгаар мени көрбес силер» – дээн сөстери оларны муңгарадыпкан. Оон Павелди корабльга чедир үдеп кааннар.

Иерусалимче аян-чорук

21 Бис олар-биле арай деп чарылгаш, баштай дорт-ла Кос ортулукка, даартазында хүндүс Родос ортулукка эжиндирип четтивис, а оортан Патара хоорайже чорупкан бис. ² Финикия баар корабль тып алгаш, аңаа олурупкаш, улаштыр ынаар эжиндирип кагдывыс. ³ Кипр ортулукту мурнуу талазы-биле оюп эрткеш, Сирияже углапкан бис. Оон Тир хоорайга туруп алдывыс, чүге дээрге корабльдың чүгүн аңаа дүжүрер турган. ⁴ Аңаа бис христианнар тып алгаш, чеди хүн иштинде олар-биле кады турдувус. Ыдыктыг Сүлде сагыш алындырарга , олар Павелге: «Иерусалимче барба» – деп турдулар. ⁵ Аңаа турар үевис төне бээрге, улаштыр чоруптувус. Бүзүрээн улус шуптузу кадайлары болгаш ажы-төлү-биле кады бисти хоорайдан үндүр үдеп келген. Аңаа, далай эриинге, дис кырынга олурупкаш, мөргүп алдывыс . ⁶ Удур-дедир байырлажып чарылган соонда, корабльга олурупкан бис, а олар бажыңнарынче чана берген.

⁷ Эжиндириишкинни уламчылааш, Тирден Птолемаида хоорайга кээп, корабльдан дүшкеш, ында чурттап турар бүзүрээн ха-дуңмавыстың амыр-мендизин айтыргаш, олар-биле кады бир хондувус. ⁸ А даартазында хүндүс оон чорупкаш, Кесарияга келгеш, чеди дузалакчының бирээзи болур Буянныг Медээ суртаалчызы Филипптиң бажыңыга доктаадывыс. ⁹ Ооң ашакка барбаан дөрт кызы өттүр билип медеглээр улус болду . ¹⁰ Бис аңаа элээн хөй хонганывыста, Иудеядан Бурганның медеэчизи Агав дээр кижиге келген . ¹¹ Ол биске келгеш, Павелдиң курун алгаш, ооң-биле бодунуң хол-будун хүлүттүнгеш, чүве чугаалаан . Ооң сөстери бо-дур: «Ыдыктыг Сүлде: „Бо курнуң ээзин

Иерусалимниң иудейлери мынчалдыр хүлээш, өске чоннар улузунга хүлээдир-дир” – деп тур».

¹² Ону дыңнааш, бис база аңаа чурттап турган улус Павелден: «Иерусалимче барбайн көр» – деп ээрежип дилеп эгелээн бис. ¹³ Ынчалза-даа Павел биске: «Силер чүгө ыглап-сыктап, чүрээм чара соп тур силер? Мен чүглө хүлүдүп алырынга эвес, а Дээрги Иисустуң ады-биле Иерусалимге өлүртүрүнгө-даа белен мен» – деп харыылаан. ¹⁴ Ооң шиитпирин өскертип шыдавазывысты билгеш, оожургай берип: «Дээрги-Чаяакчының күзел-соруу-биле болзун!» – дээн бис.

Павелдиң Иерусалимге келгени

¹⁵ Ол хүннер эрте бээрге, бис дөгертингеш, Иерусалимче чоруптувус. ¹⁶ Бистиң-биле кады Кесария чурттуг чамдык бүзүрөөн улус база чорупкан. Олар бисти баштайгы өөреникчилерниң бирээзи, Кипр чурттуг Мнасонга эккээрге, ооң бажыңыга туруп алган бис.

¹⁷ Иерусалимге кээривиске, бүзүрөөн ха-дуңмавыс бисти эвилең-ээлдек уткуп-хүлээп алган.

¹⁸ Даартазында хүндүс Павел-биле кады Иаковче чорупкан бис. Христиан ниитилелдиң шупту удуртукчулары ында чыылган болган. ¹⁹ Павел оларны мендилээш, ооң бараан болушкунун дамчыштыр өске чоннар улузунга Бурганның чүнү кылганын чүве арттырбайн чугаалап берген.

²⁰ Олар ону дыңнааш, Бурганны алдаржыткаш, Павелге мынча дээннер: «Өңүк, Иисуска бүзүрөөн муң-муң иудейлер барын билир сен, олар шупту Моисейниң хоойлузун шыңгы сагып чоруур улустур. ²¹ Иерусалимниң иудейлеринге бир улус сээң дугайыңда: „Өске чоннар аразында чурттаан хамык иудейлерни Моисейниң хоойлузундан ойталаар кылдыр өөредип, оларга боттарының ажы-төлүн кыртыжап демдектевезин база бистиң чаңчылдарывысты сагывазын сүмелеп турар кижидир” – дээн-дир. ²² Бис ам канчаар бис? Чугаажок-ла, олар сээң келгениңни дыңнап каар болгай.

²³ Ынчангаш бистиң сүмелээн аайывыс-биле кылып көр. Бистиң аравыста Бурганга даңгырак берген дөрт кижидир. ²⁴ Оларны алгаш, арыгларыңың эзулалды кады эртип ал база олар эзу-чаңчыл эзугаар баштарын дөңгүрөртсин дээш, ооң чарыгдалын төлөп бер. Ынчан сээң дугайыңда дыңнаан чүвезинде шын сөс чогуң, а сени ыдыктыг хоойлувусту сагып чоруур кижидир дээрзин шупту улус билип каар.

²⁵ А өске чоннарның бүзүрөөн улузунга хамаарыштыр алыр болза, шиитпиривисти оларга дыңнадып, чагаа бижээн бис. Оларга дүрзү-бурганнарга өргээн эът чииринден, хандан, бооп өлүрген дириг амытаннар эъдинден болгаш самыраарындан ойталаарын саналдаан бис».

²⁶ Павел ынчан ол дөрт кижини ап алгаш, даартазында хүндүс олар-биле кады арыгларыңың эзулалды эртип алган. Оон ол Бурганның

өргээзинче киргеш, кажан арыгларыңың хуусаа төнерин база оларның кижидир бүрүзү дээш, кажан өргүл салырын чарлап чугаалаан.

Павелди тудуп хоругдааны

²⁷ Арыгларыңың хуусааның чедиги хүнү эртип турда, Павелди Асия чурттуг иудейлер Бурганның өргээзинге көрүп кааннар. Олар ону сегирип алгаш, шупту улусту хөлзедип: ²⁸ «Израильчилер! Дузалажыңар! Бо дээрге чер болганга улусту бистиң ыдыктыг хоойлувуска, чонувуска база Бурганывыс өргээзинге удур өөредип чоруур кижидир. А ам ол гректерни Бурганның өргээзинге эккелгеш, ыдыктыг черни бужартаткан-дыр» – деп алгыржы бергеннер. ²⁹ Олар Павелди ооң мурнунда Эфес чурттуг Трофим-биле хоорайга кады чорда көргөн болгаш, Павел ону Бурганның өргээзинге эккелген боор деп бодаан чүве-дир.

³⁰ Бүгү хоорай хөлзеп-дойлуп эгелээн болгаш, чүк бүрүзүндөн улус маңажып кээп турган. Олар Павелди сегирип алгаш, Бурганның өргээзинден үндүр сөөрткеш, ол дораан ооң хаалгаларын хаап алганнар. ³¹ Олар ону өлүрер деп барганнар, ынчалза-даа бүгү Иерусалим хөлзеп үнген дугайында медээ рим муң шериг баштыңыга чеде берген. ³² Баштың ол дораан шериглерин болгаш чүс шериг баштыңчыларын алгаш, чыылган чонче чорупкан. Улус муң шериг баштыңын база шериглерни көрүп кааш, Павелди эттеп-сокпайн барган. ³³ Муң шериг баштыңы ынчан олче чоокшулап келгеш, тудуп хоругдааш, ийи илчирбе-биле демирлээрин дужааган. Оон ол чыылган улустан: «Бо кымыл, чүнү үлгеткен кижил?» – деп айтырган. ³⁴ Чыылган чоннуң чамдыызы бир чүве, өскелери оон аңгы чүве алгыржыр болган. Ындыг хөлзээзин, шимээндөн ол тодаргай чүнү-даа билип чадааш, Павелди шериглер чурттаан бажыңче аппаарын дужааган. ³⁵ Павелди чадага эккээрге, шериглер ону шуут-ла көдүрер ужурга таварышкан – чоннуң хорадап, кызары ол хире болган. ³⁶ Хөй чон ону эдерип: «Аңаа өлүм!» – деп алгыржып чораан.

³⁷ Павелди шериглер чурттаан бажыңче кирип бар чыдырда, ол баштыңга: «Силерден бир чүве айтырып болур бе?» – дээн.

Оозу мынча дээн: «Сен гректеп билир ышкажың чүл. ³⁸ Ындыг болганда, чоокта чаа үймээн үндүргеш, 4000 дерзии тура халыкчыны ээн кургаг ховуже аппаратчы египетчи эвес ышкажыл сен?»

³⁹ А Павел: «Мен – Киликияда Тарс хоорай чурттуг еврей кижидир, билдингир хоорайның хамаатызы мен. Чон-биле чугаа кылырын чөпшээрер көрүңерем» – деп харыылаан.

⁴⁰ Демгизи ынчан чөпшээрээрге, Павел чадага туруп алгаш, холу-биле чонга «Оожургаңар!» деп медээ берген. Хамык улустуң шимээни чидерге, ол еврей дылга чугаалап эгелээн.

**Павелдиң Иерусалим
иудейлеринге чугаазы**

22 «Ха-дуңма болгаш адалар! Ам бодумну камгалап, чүү дээримни дыңнап көрүңер».

² Павелдиң еврей дылга чугаалай бергенин дыңнааш, олар улам-на оожургай берген.

³ «Мен – Киликияның Тарс хоорайга төрүттүнген еврей кижини мен, ынчалза-даа Иерусалимге өскөн мен. Мээң башкым Гамалиил чүве, ол мени өгбелеривистиң ыдыктыг хоойлузунга ыяк быжыг билиглиг кылдыр өөрөткөн. Мен, бөгүн силер бүгүдө ышкаш, Бурганга чүткүлдүг бараан бооп чор мен. ⁴ Мен Иисустуң өөредиинге бүзүрөөн улусту өлүреринге чедир истеп-сүрүп, эр-даа, херээжен-даа улусту тудуп хоругдааш, кара-бажыңнарже киир октап чордум. ⁵ Ону Бурганның дээди бараалгакчызы-даа, дээди иудей Чөвүлел-даа бадыткап боор. Харын-даа олардан Дамаскыда чурттаан ха-дуңма иудейлерге хамааржыр чагаалар алгаш, демги улусту тудуп хоругдааш, Иерусалимге кезедири-биле эккээр дээш, ынаар чорупкан мен.

⁶ Ынаар бар чыткаш, Дамаскыга чоокшулап олурумда, дүш үезинде дээрден хенертен чайнап келген чырык карактарым чылчырыктадыпкан.

⁷ Черже кээп дүшкеш, меңээ: „Савл! Савл! Мени чүге истеп-сүрүп тур сен?“ – дээн үн дыңнап кагдым.

⁸ Мен: „Силер кым силер, Дээрги?“ – дидим.

Ол: „Мен дээрге истеп-сүрүп чорууруң Назарет чурттуг Иисус-тур мен“ – деп харыылаан.

⁹ Мээң кады чораан улусум ол чырыкты көргөн, ынчалза-даа мээң-биле чугаалашкан үннү билип албаан.

¹⁰ „Дээрги, мен чүнү кылыын?“ – деп айтырдым.

Дээрги-Чаяакчы меңээ: „Ам туруп келгеш, Дамаскыга бар, кылыр ужурлуг бүгү чүвеңни аңаа дөгөрезин чугаалап бээр“ – дээн.

¹¹ Чырыктың чайыннаажындан мээң карактарым согурара берген боорга, кады чораан өөрүм мени холумдан четкеш, Дамаскыга эккеп каан.

¹² Бурганны тооп дыңнаар база ыдыктыг хоойлувусту сагып чоруур, ында чурттаан иудейлерниң дөгөрезини хүндүлээр Анания дээр кижини ¹³ меңээ чедип келгеш: „Дуңмам Савл, караң көрө берзин!“ – дээн. Ол-ла дораан мен ону көрүп кагдым. ¹⁴ Ынчан ол меңээ мынча дээн: „Өгбелеривистиң Бурганы сени Ооң күзел-соруун билип алзын дээш, чөптүг-шынныг Кижини көрзүн дээш база Ооң сеңээ чугаалаан сөзүн дыңназын дээш шилип алган-дыр. ¹⁵ Чүге дээрге бүгү улус мурнунга Ооң дугайында херечилеп, көргөн база дыңнаан чүвеңни чугаалаар-дыр сен. ¹⁶ Ам чүнү манап ор сен? Тургаш, сугга суктуруп ал, Дээрги Иисустуң адын кый дээш, бачыттарың арыглап-чуп каавыт“.

¹⁷ Мен оон Иерусалимче ээп келгеш, Бурганның өргээзинге мөргүп тура, Иисустан келген ажыдыышкын көрүп кагдым. Ол меңээ: „Доп-

дораан Иерусалимни каггаш чорувут, чүге дээрге бо улус Мээң дугайымда херечилелиңни хүлээп албас-тыр“ – диди. ¹⁹ А мен Аңаа: „Дээрги-Чаяакчы, бо улус Сеңээ бүзүрөөннерни тудуп хоругдаар база эттеп-согар дээш, синагогалар кезип чоруп турганымны билир болгай. ²⁰ Сээң херечиң болур Стефанның ханы төктүп турда, мен база аңаа тургаш, ону чүүлзүнүп, өлүрүкчүлерниң хевин кадарып турдум“ – деп харыыладым. ²¹ Дээрги-Чаяакчы ынчан меңээ: „Бар че, Мен сени ырадыр, өске чоннар улузунче чорударым ол-дур“ – диди».

Павел – рим хамааты

²² Ол сөстөргө чедир иудейлер ону дыңнап турган, а ынча дээри билек: «Ону таптай базып кааптар-дыр! Ооң амылыг чораан ажыы чок-тур!» – деп алгыржып эгелээннер. ²³ Олар алгыржып, хевин ора соп октап, агаарже довурак чажып турганнар. ²⁴ А муң шериг баштыңы Павелди шериглер чурттаар бажыңче аппаарын база иудейлерниң олче чүге ынчаар алгырышканын билип алыр сорулга-биле ону эриидеп тургаш, байысаарын дужааган. ²⁵ Ынчалза-даа ону эриидээр дээш хүлүй бээрге, Павел чанында турган чүс шериг баштыңчызынга: «Шииттирбээн рим хамааты кижини эриидээри хоойлуга дүгжүр чүве бе?» – дээн.

²⁶ Чүс шериг баштыңчызы ону дыңнааш, баштыңыңа баргаш: «Оваарымчалыг бооп көрүңер. Ол дээрге рим хамааты кижини-дир» – деп дыңнаткан.

²⁷ Муң шериг баштыңы Павелге чедип келгеш: «Сен ылап-ла рим хамааты сен бе?» – деп айтырган. Ол: «Ийе» – деп харыылаан.

²⁸ Муң шериг баштыңы мынча дээн: «Мен ол хамааты эргени хөй акша-биле садып алган мен». А Павел: «А мен ындыг болуп төрүттүнген мен» – дээн.

²⁹ Ону байысаар деп турган улус ол дораан ойда дүшкөн. Рим хамаатыны демирлеп алганын билип кааш, муң шериг баштыңы база корга берген.

³⁰ Даартазында хүндүс муң шериг баштыңы иудейлер Павелди чогуу чүү дээш буруудадып турарын билип алыксааш, Бурганның дээди бараалгакчыларын база бүгү дээди иудей Чөвүлелди чыылдырарын дужааган. Ол Павелдиң илчирбелерин адыргаш, оларның мурнунга эккеп тургузупкан.

**Павел дээди иудей Чөвүлелдиң
мурнунда**

23 Павел Чөвүлелди эргий кайгааш: «Ха-дуңма! Мен бо хүнге чедир Бурганның мурнунга хүлээлгемни арыг арын-нүүр-биле күүседип чор мен» – дээн. ² Бурганның дээди бараалгакчызы Анания ынчан Павелдиң чанынга турган улуска ооң эриннеринче кагарын дужааган. ³ А Павел

аңаа мынча дээн: «Бурган сени кагар эвеспе, агартыр чугайлаан хана . Сен мында мени ыдыктыг хоойлу ёзугаар шиидер дээш олулар-дыр сен, ол хиреңде-ле ыдыктыг хоойлуга чөрүштүр мени кагарын дужаап турар-дыр сен!»

⁴ Павелдиң чанынга турган улус аңаа: «Бурганның дээди бараалгакчызын канчап дора көөр сен?» – дээннер .

⁵ А Павел: «Ха-дуңма, буруулуг болдум, ол – Бурганның дээди бараалгакчызы дээрзин билбедим. Шынап-ла, Бижилге: „*Чонуңнуң удуртукчузун бак сөглеве*“ – деп турар болгай » – деп харыылаан.

⁶ Оларның чамдыызы ·саддукейлер , а өскелери ·фарисейлер дээрзин Павел билип каан, ынчангаш ол ·дээди иудей Чөвүлелге ыткыр үн-биле мынча дээн: «Ха-дуңма! Мен фарисей кижиге оглу, фарисей мен , өлүглерниң катап дирлиринге идегелим дээш , шииттирип турарым бо».

⁷ Ол ынча дээрге, фарисейлер биле саддукейлер аразынга маргылдаа үнгөш, чыыш ийи чарлы берген. ⁸ Чүгө дээрге саддукейлер өлүглер аразындан катап дирлири-даа, ·дээрниң төлээлери-даа, сүлдө-сүнезиннер-даа чок дээр , а фарисейлер ол бүгүгө бүзүрээр турган. ⁹ Оон алгы-кышкы үнгөн. Фарисейлер бөлүүндөн чамдык ном-хоойлу тайылбырлакчылары туруп келгеш, маргыжа бергеннер: «Бо кижиде багай чүү-даа көрбейн тур бис. А ооң-биле сүлдө-сүнезин азы дээрниң төлээзи чугаалашкан болза чүл?»

¹⁰ Маргылдаа күштүг алгыш-кырышче шилчий бээрге, рим баштың оларның Павелди үзе-чаза соп кааптарындан сезингеш, шериглеринге ынаар баткаш, ону шериглер чурттаар бажыңче алгаш баарын дужааган. ¹¹ Дараазында дүне Дээрги-Чаяакчы Павелге чедип келгеш: «Павел, дидим бол, чүгө дээрге Мээң дугайымда Иерусалимге херечилеп турганың дег, Римге база херечилээр сен» – дээн .

Иудейлерниң Павелге удур сүлчээзи

¹² Хүн үнүп кээрге, иудейлер аразында дугурушкаш, Павелди өлүрбээн шаанда, чүнү-даа ижип-чивес бооп даңгыраглааннар. ¹³ Сүлчээге дөртөн ажыг кижиге киришкен. ¹⁴ Олар Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш ·баштыңнарга баргаш: «Павелди өлүрбээн шаавыста, чүнү-даа ижип-чивес бооп даңгырагладывыс. ¹⁵ Ынчангаш силер ·дээди иудей Чөвүлел-биле кады ооң херээн катап көөр-дүр деп чылдагааннааш, ону силерге эккээр кылдыр муң шериг баштыңыңа сөстен чедириңер. А бис ону бээр эккел чыдырда-ла, өлүрүп каарыңа белен бис» – дээннер.

¹⁶ Сүлчээ дугайында Павелдиң чээни дыңнап кааш, шериглер чурттаар бажыңче киргеш, ол дугайында аңаа дамчыдыпкан. ¹⁷ А Павел чүс шериг баштыңчыларының бирээзин кый деп

алгаш: «Бо оолду баштыңыңче аппарам, ол аңаа бир чүвө чугаалаар деп тур» – дээн.

¹⁸ Демгизи оолду муң шериг баштыңыңа эдиртип эккелгеш, илеткээн: «Хоругдаттырган Павел мени кый деп алгаш, бо оолду силерге аппаарын диледи, чүгө дээрге ол силерге бир-ле чүвө чугаалаар дээн-дир».

¹⁹ Баштың ол оолдуң холундан туткаш, өскээр чедип аппаргаш: «Меңээ чүнү чугаалаар бодадың?» – деп айтырган.

²⁰ Демги оол: «Иудейлер ооң херээниң тодаргай истелгезин чорудар чылдагаан-биле Павелди даарта ·дээди иудей Чөвүлелге чедирерин силерден дилээр бооп дугуржуп алдылар.

²¹ Ынчалза-даа оларны дыңнаваңар, чүгө дээрге дөртөн ажыг кижиге кедеге манап турар. Олар ону өлүрбээн шаанда чүнү-даа ижип-чивес бооп даңгыраглааш, ам силерниң айтышкыныңар манап, белен турарлар-дыр» – деп харыылаан. ²²

Баштың ол оолга: «Меңээ чугаалаан чүвөңни кымга-даа чугаалавас сен» – деп дужаагаш, ону чорудупкан.

Павелди Кесарияже чорудупканы

²³ Баштың оон чүс шериг баштыңчызы ийи кижини кыйгырткаш, оларга: «Кесария чоруур кылдыр 200 чадаг шеригден, 70 аъттыг шеригден база 200 адыгжыдан белеткеңер. Хүн ашкандан бээр үшкү шакта үнеринге белен туруңар.

²⁴ Павелди Феликс чагырыкчыга бүдүн-бүрүн чедирер кылдыр, аңаа мундурар элчигеннерден белеткеңер» – деп дужааган.

²⁵ Ол ышкаш мындыг уткалыг чагаа бижип каан:

²⁶ «Онза хүндүткелдиг чагырыкчы Феликске Клавдий Лисий байыр чедирип олур. ²⁷ Бо кижини иудейлер сегирип алгаш, бичии-ле болза өлүрүп каар частылар, ынчалза-даа мен шериглерим-биле келгеш, ону камгалап кагдым, чүгө дээрге ол рим хамааты дээрзин билип алдым . ²⁸ Ону буруудадып турар чылдагаанны билип алыр дээш, мен ону ·дээди иудей Чөвүлелге эккелдим . ²⁹ Аңаа удур буруудадышкыннар оларның боттарының ыдыктыг хоойлузунга хамааржыр дээрзин, ынчалза-даа өлүмгө онаагы дег азы кара-бажыңга олуртку дег буруу ол кижиде чок дээрзин ылавылап көрдүм . ³⁰ Ол кижиге удур сүлчээ барын дыңнааш , мен ону ол-ла дораан силерге чорутканым бо. А ооң буруудадыкчыларыңа аңаа удур херекти силерге киирерин дужаадым» .

³¹ Шериглер дужаалды күүседип, Павелди ап алгаш, ону ол кежээ-ле Антипатридага эккелгеннер.

³² Даартазында хүндүс аъттыг шериглер Павелди Кесарияже алгаш чорупкан, а артканнары чурттаар бажыңыңче эеп келген. ³³ Кесарияга келгеш, Феликс чагырыкчыга чагааны тывыскаш, Павелди хүлээдип бергеннер. ³⁴ Чагааны номчааш, чагырыкчы Павелдиң кайы девискээрден келгенин айтырган. Ол Киликиядан келген деп билип алгаш ,

³⁵ Феликс: «Буруудадыкчыларың чедип кээрге, сээң херээңни дыңнаар мен» – дээн. Оон Павелди Иродтуң ордузунга хоругдалга тударын дужааган.

Павелди буруудатканы

24 Беш хүн эрткенде, Бурганның дээди бараалгакчызы Анания чоннуң чамдык баштыңнары-биле база Тертулл дээр хоойлучу-биле кады Кесарияга келгеш, иудейлерниң Павелге удур буруудадышкынын чагырыкчының мурнунга илереткеннер. ² Павелди кый дептерге, Тертулл ону буруудадып, мынча дээн: ³ «Онза хүндүткелдиг Феликс! Силерниң алызын бодаан башкарылгачар ачызында бистиң чуртувус амыр-тайбыңга бүргеткен чурттап турарын база бистиң чоннуң амыдыралы экижээнин көрүп тур бис. Ол бүгүнү кажан-даа, каяа-даа улуг өөрүп четтиришикин-биле хүлээп көөр бис. ⁴ Ам силерни оон ыңай шүүдедип турбазы-биле, бистиң кыскажак түңнээшкенивисти дыңнаарындан чажам дивезиңерни дилеп тур мен.

⁵ Бис бо кижичи корум-чурум үрекчизи дээрзин илередип алдывыс, ол – бүгү делегейге иудейлер аразынга үймээн үндүрүкчүзү-дүр база назаретчилерниң оспак бөлүүнүң удуртукчузу-дур .

⁶ Оон ыңай ол Бурганывыс өргээзин безин бужартадыр сагыштыг турду , а бис ону тудуп алдывыс . Ам Павелди байысаагаш, бистиң ону чүү дээш буруудадып турарывысты билип ап боор силер».

⁹ Иудейлер ол бүгүнү шын деп бадыткааш, буруудадышкынны деткээннер.

Феликстиң мурнунга Павелдиң чугаазы

¹⁰ Чагырыкчы аңаа чугаалаарын айтырга, Павел мынча деп харыылаан: «Хөй чылдар дургузунда бо чонга шииткекчи болуп келгениңерни билир болгаш, бодумнуң херээмни өөрүшкү-биле камгалаар-дыр мен. ¹¹ Иерусалимге мөгөйиг кылып келгенимден бээр, он ийи хүнден үр болбаанымны билип ап боор силер. ¹² Мээң буруудадыкчыларым Бурганның өргээзинге кандыг-бир кижичи-биле маргыжып турганымны азы синагогага болгаш хоорайның өске-бир черинге улусту үймээнче ыдалап турганымны көрбээннер. ¹³ Олар мени ам буруудадып турар чүвезин херек кырында бадыткап шыдавас-тыр. ¹⁴ Ындыг-даа болза, оларның „оспак бөлүк“ деп турары өөредиг ёзугаар ада-өгбевистиң Бурганынга бараан бооп турарымны миннир-дир мен. Ыдыктыг хоойлу болгаш медээчилерниң номнарында бижиттинген бүгү чүвеге бүзүрээр мен. ¹⁵ Бурган Бодунга шынчы-даа, шынчы эвес-даа улусту катап диргизер дээрзинге олар боттары идегээри дег, мен база ындыг идегелдиг мен. ¹⁶ Ынчангаш Бурганның болгаш улустуң мурнунга кезээде арыг арын-

нүүрлүг болур дээш , шыдаар шаам-биле чүткүп чоруур мен.

¹⁷ Чонумнуң ядыы улузунга чыгганым ачы-дуза үлөп бээр база Бурганга өргүлдөр салыр дээш, хөй чыл аян-чорук соонда, Иерусалимге эеп келгеним ол. ¹⁸ Арыгланыр ёзулалды кылганым соонда , Бурганның өргээзинге кээп, өргүл салып турумда, мени тып чедип келген чүве. Улус-даа үйметпээн, шимээн-дааш-даа үндүрбээн кижичи мен. ¹⁹ А ол ышкаш Асиядан келген элээн каш иудей аңаа турган чүве. Мени буруудадыр барымдаалары бар болза, силерниң мурнуңарга чугаалаар уjurлуг улус ол-дур. ²⁰ Азы мени дээди иудей Чөвүлелге байысаап турда, кандыг буруумну истеп тыпканын мында келген улус чугаалап берзин. ²¹ Байгы-ла буруум – аңаа тургаш: „Өлүглер аразындан катап дирлиринге бүзүрелим дээш, бөгүн мени шиидип тур силер“ – деп алгырганымда бооп чадавас» .

²² Ону дыңнааш, Дээрги-Чаяакчының оруун эки билир Феликс херекти дыңнаарын соңгаарлаткаш: «Силерниң херээңерни муң шериг баштыңы Лисий кээрге, сайгарып көөр мен» – дээн. ²³ Ол чүс шериг баштыңчызынга: «Павелди хоругдалга тудуңар, ынчалза-даа аңаа элээн хосталгандан бериңер база ооң эш-өөрүнге ол дээш сагыш човап кээрин хоруванар» – деп дужааган.

²⁴ Элээн каш хүн эрткенде, Феликс еврей сөөктүг кадайы Друзилла-биле кады чедип келген. Ол Павелди келдирткеш, Иисус Христоска бүзүрел дугайында ооң чугаазын дыңнап эгелээн.

²⁵ Ынчалза-даа Павел чөптүг чорук, кижиниң бодун өйлээр уjurлуунуң база Бурганның ам кээр шииткели дугайында чугаалап эгелээрге, Феликс корга бергеш: «Амдызында чоруй бар, чайланы берзимзе, келдиртиптер мен» – дээн . ²⁶ Ооң кадында Павел аңаа хээли саналдаар ирги бе деп, Феликс идегээн чүве-дир, ынчангаш бо-ла ону кыйгыртып эккээр, ооң-биле чугаалажыр турган. ²⁷ А ийи чыл эрткен соонда, Феликсти Порций Фест солуп келген. Иудейлерниң күзелин хандырап дээш, Феликс Павелди кара-бажыңга арттырып каан.

Павелдиң императорнуң шиитпирин негээни

25 Чагырыкчы апарганының соонда үш хүн эрткенде, Фест Кесариядан Иерусалимче чорупкан. ² Иерусалимге Бурганның дээди бараалгакчылары, иудейлерниң даргалары Фестке келгеш, Павелге удур буруудадышкыннарын хүлээткеш, оон дилег кылып: ³ «Биске хайыралыыңның демдээ кылдыр Павелди Иерусалимче чорудуп көр» – деп турганнар. А боттары ону орук ара өлүрүп каарын дугуржуп алганнар . ⁴ Ынчаарга Фест: «Павелди Кесарияда хоругдап каан, а бодум база удавас ынаар чеде бээр мен. ⁵ Баштыңчыларыңарның чамдызы мээң-биле кады баргаш, ол кижичи кандыг-бир херек

үүлгеткен болза, ону буруудатсыннар» – деп харыылаан.

⁶ Иерусалимге сес-он хүн тургаш, Фест Кесарияже эеп келген. А даартазында хүндүс шииткекчиниң олудун ээлепкеш, Павелди эккээрин дужааган.

⁷ Павел чедип кээрге, Иерусалимден келген иудейлер ону долгандыр турупкаш, хөй-ле аар кем-херек үүлгеткен деп буруудадып эгелээннер, ынчалза-даа буруудадышкыннарын шынзыдып шыдавааннар. ⁸ А ол бодун агартынып, мынча дээн: «Мен иудейлерниң ыдыктыг хоойлузунга-даа, Бурганның өргээзинге-даа, императорга-даа удур кем-херек үүлгетпээн мен».

⁹ Фест иудейлерге эки кижини бооп көстүр бодаан, ынчангаш ол Павелден: «Сеңээ удур буруудадышкыннар ёзуугаар сени аңаа шиидейн, Иерусалимче баар сен бе?» – деп айтырган.

¹⁰ Павел аңаа мынча деп харыылаан: «Мен императорнуң эрге-хоойлузунуң адаанда мен, мени шиидер ужурлуг чер бо-дур. Иудейлерге бак чүнү-даа кылбаан мен, ону эки билир силер. ¹¹ Мен кем-буруулуг база өлүмге төлептиг чүүл үүлгеткен болзумза, өлүрүндөн чажам дивес мен. Ынчалза-даа бо улустуң мени буруудадып турар чүүлдери меге болза, кымның-даа мени оларга тудуп бээр эргези чок. Ынчангаш императорнуң бодунуң шиитпирин негеп тур мен!»

¹² Бодунуң чөвүлели-биле чугаалашкаш, Фест: «Императорнуң шиитпирин негээн болганыңда, императорже чоруур сен» – деп харыылаан.

Фестиң Павелдиң херээн Агриппага тайылбырлааны

¹³ Элээн үе эрткенде, Агриппа хаан биле ооң дуңмазы Вереника Фест чагырыкчыга байыр чедирип, Кесарияга келгеннер. ¹⁴ Олар аңаа элээн хөй хүн болганда, Фест Павелдиң херээн хаанга мынчаар тайылбырлаан: «Мында Феликс турда-ла хоругдаттырган бир кижини бар. ¹⁵ Мен Иерусалимге турумда, Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш иудейлерниң даргалары ону буруудаткан чүве. Олар ону шиидерин негеп турду. ¹⁶ Мен оларга буруудаттырган кижини буруудадыкчыларының мурнунга тургузуп, нүүртештирбейн база аңаа камгаланыр арга бербейн, өлүмге шиидери рим ёзу-дүрүмге таарышпас дээрзин чугааладым. ¹⁷ А ол иудейлер бээр чедип кээрге, мен соңгаарладып турбайн, даартазында-ла шииткекчиниң олудунга саадапкаш, демги кижини эккээрин дужаадым. ¹⁸ Ооң буруудадыкчылары туруп келгеш, мээң олардан дыңнаар бодааным чаңгыс-даа буруудадышкын кылбадылар. ¹⁹ Харын олар ооң-биле оларның чүдүлгезиниң дугайында база бир-ле өлүп калган Иисус дугайында кандыг-бир маргылдаа үндүрдүлөр, а Павел ол Иисус дириг дээрзин шынзыдып турду. ²⁰ Бо херекти шиитпирлээр аайын тыппайн: „Иерусалимге

баргаш, аңаа шииттирерин күзээр сен бе?» – деп, оон айтырган мен. ²¹ А Павел ооң херээн император көөр кылдыр маңаа арттырарын негээш турар боорга, ону императорже чорудуптар арга тывылгыже, хоругдалга хевээр тударын дужаадым».

²² Агриппа Фест чагырыкчыга: «Мен бодум база ол кижини дыңнаксап тур мен» – дээн.

Фест: «Эртен дыңнаар сен» – деп харыылаан.

²³ Даартазында хүндүс Агриппа биле Вереника байырланчыы кончуг байдалдыг шииткел черинче кирип келгеннер. Олар-биле кады шериг баштыңнары болгаш хоорайның алдар-хүндүлүг улузу келген. Фест Павелди эккээрин дужааган.

²⁴ Оон Фест мынча дээн: «Агриппа хаан болгаш мында моорлап келген бүгү улус! Иерусалимге база маңаа – Кесарияга эңдерик хөй иудейлерниң аңаа буруу онаап: „Ону амылыг арттырып болбас!“ – деп алгыржып турганы кижизин көрүп тур силер.

²⁵ Ынчалза-даа мен ол кижини өлүрүп шиитки дег чүнү-даа тыппайн баргаш, ол боду императорнуң шиитпирин негээн болганда, ону Римче чорудар деп шиитпирледим. ²⁶ Ынчалза-даа менде ооң дугайында дээрги императорга бижиптер хире тодаргай чүү-даа чок-тур. Ынчангаш бо сайгарылганың соонда бижипки дег чүве билип алыр дээш, ону силер бүгүдениң, ылаңгыя Агриппа хаан силерниң, мурнуңарга үндүрүп эккээрин дужаадым. ²⁷ Мен бодаарымга, хоругдаттырган кижиниң кем-буруузун айытпайн чорудуптары сарыыл чок болгу дег-дир».

Агриппаның мурнунга Павелдиң чугаазы

26 Агриппа Павелге: «Сеңээ агартынар арга берип турар-дыр» – дээн. Павел ынчан холун көдүрүп медээлээш, бодун камгалаан чугаазын эгелээн:

² «Агриппа хаан! Иудейлерниң хамык буруудадышкыннарынга удур бодумну камгалап, бөгүн силерниң мурнуңарга турар аргалыг болганымны аас-кежик деп санап тур мен.

³ Артында-ла иудейлерниң хамык ёзу-чаңчылдарын болгаш маргылдаалыг айтырыгларын кончуг эки билир болгай силер. Ынчангаш мени шыдамыккай дыңнаарыңарны дилеп тур мен.

⁴ Бичиимден бээр чер-чуртумга база Иерусалимге канчаар чурттап келгенимни иудейлер шупту эки билир. ⁵ Олар мени шагдан тура таныыр болгаш, чүдүлгевистиң эң шыңгыы чаңчылдарын, дүрүмнерин сагып, фарисей болуп келгенимни, күзээр-ле болза, бадыткап шыдаарлар. ⁶ А бөгүн Бурганның өгбелеривиске берген аазаашкынынга идегелим дээш, шииткел черинде тур мен. ⁷ Бистиң он ийи аймаавыс ол аазаашкынның бүдерин манап, дүн-хүн дивейн, Бурганга бараан бооп турар. Шак ол идегелим дээш, иудейлер мени буруудадып турар-дыр, о, Агриппа хаан!

⁸ Иудейлер, Бурганның кижилерни өлүглер аразындан катап диргизиптер аргалыын чүгө бүттүнер аргажок чүве кылдыр бодаар силер? ⁹ Мен бодум база Назарет чурттуг Иисуска удур болдунар-ла бүгү чүүлдү кылыр ужурлуг мен деп бодап чордум . ¹⁰ Мен ол бүгүнү Иерусалимге кылып, Бурганның дээди бараалгакчыларындан эрге алгаш, Ооң хөй улузун кара-бажыңче киир октап турдум . А оларны өлүрүп каарга, мен ону деткип турган мен. ¹¹ Шупту ·синагогаларга оларга кеземче онаап, Иисусту бак сөглээринче албадап шаг болган мен. Оларга удур аажок килеңнээш, Иудеядан дашкаар хоорайларга безин оларны истеп-сүрүп турган мен .

¹² Бир катап шак ол сорулга-биле Бурганның дээди бараалгакчыларындан бүрүн эрге болгаш даалга алгаш, Дамаск хоорайже бар чыткан мен .

¹³ Дүъш чедип турда, орукка чорааш, хенертен дээрден чайыннаан, хүнден-даа чырыткылыг чырык көрүп каан мен, Агриппа хаан. Ол чырык мээң база мээң-биле кады чораан өөрүмнүң карактарывысты чылчырыктадыпкан. ¹⁴ Бис шупту черже кээп дүшкен бис, оон меңээ еврей дылга: „Савл! Савл! Мени чүгө истеп-сүрүп тур сен? Сени сүрген кымчыже бажың чайгаш, хей-ле бодуңга хора чедирер сен“ – дээн үн дыңнап каан мен.

¹⁵ Мен: „Кым силер, Дээрги?“ – деп айтырган мен. Ынчан Дээрги-Чаяакчы меңээ мынча деп харыылаан: „Мен дээрге истеп-сүрүп чорууруң Иисус-тур мен. ¹⁶ Бут кырынга туруп кел. Мен сеңээ көзүлгеш, сени бараан болукчум кылдыр шилип, Мени көргениңниң болгаш сеңээ ам-даа көргүзөр чүүлүмнүң херечизи кылып алдым. ¹⁷ Сени бодуңнуң чонундан база сени ам оларже чорудуптарым өске чоннар улузундан камгалаар мен. ¹⁸ Оларның бачыттары өршээттинзин дээш, а ол ышкаш Меңээ бүзүрээниниң ачызында Бурганның ыдыктаан чонунуң аразынче кирзиннер дээш, сен оларның карактарын ажыдар база дүмбей караңгыдан – чырыкче , эрликтиң чагыргазындан – Бурганче ээлдирер сен“.

¹⁹ Ынчангаш, Агриппа хаан, дээрден ·ажыдыышкынга удурланыр аргам чок болган.

²⁰ Баштай Дамаскыга , а ол ышкаш Иерусалимге, оон бүгү Иудеяга база өске чоннар улузунга суртаалдай берген мен. Олар бачыттарын миннип, Бурганче ээлзиннер дээш база ылап-ла ыңдызын бадыткаар ажил-херектерден кылзыннар дээш, суртаалдап турган мен. ²¹ Ооң ужурунда иудейлер мени Бурганның өргээзинге сегирип алгаш, өлүрер деп турганнары ол-дур . ²² Ынчалза-даа Бурган меңээ бөгүнге чедир дузалап турар болгаш, ам мында бүгү чоннуң – улугнуң-даа, бичениң-даа мурнунда туруп алган, херечилеп тур мен. Медээчилер болгаш Моисейниң өттүр билип медеглээнинден өске чүнү-даа чугаалавайн тур мен: ²³ Христос хилинчекти көрүп эртер база өлүглер аразындан эң-не баштай катап дирлип

кээр , Ол иудейлерге болгаш өске чоннар улузунга чырыкты эккээр деп чугаалап тур мен».

Павелдиң Агриппаны бүзүредирин оралдашканы

²⁴ Павел ам-даа агартынып турда, Фест ону ыйткыр үн-биле: «Сээң угааның солуудан-дыр, Павел! Хөй эртем-билииң сени сээдеңнедипкен-дир!» – деп үзе кирипкен.

²⁵ Павел: «Мен сээдеңневээн мен, хүндүлүг Фест, чугаалап турар чүвем алыс шынныг-даа, сарыылдыг-даа – дээн. – ²⁶ Агриппа хаан ол бүгүнү эки билер, ынчангаш ооң-биле хостуг чугаалажып болур мен. Чүү-даа чүве ооң кичээнгейиниң кыйыы-биле эртпээн деп бодаар мен, чүгө дээрге бо бүгү чүүлдер хамык улус мурнунга болган болгай. ²⁷ Агриппа хаан! Бурганның медээчилеринге бүзүрээр силер бе? Мен билер мен – бүзүрээр силер».

²⁸ Агриппа Павелге: «Сен мени база ыңдыг дораан христиан кижини кылып алыр бодадың бе?» – дээн.

²⁹ Павел: «Ол хуусаа үр-даа, кыска-даа болган болза, чаңгыс силер эвес, а бөгүн мени дыңнап турар бүгү улус, чүгле бо илчирбелер чокка , мен дег болу бээриңер дээш, Бурганга тейлеп тур мен» – деп харыылаан.

³⁰ Хаан, а ооң-биле кады чагырыкчы, Вереника база олар-биле кады олурган шупту улус ынчан туруп келген. ³¹ Олар үнгеш, аразында мынча деп чугаалажы бергеннер: «Бо кижини ону хоругдагы дег азы өлүргү дег чүү-даа чүве кылбаан-дыр» . ³² А Агриппа хаан Фестке: «Ол кижини боду императорнуң шиитпирин негевээн болза , ону ам хостап болур турган-дыр» – дээн.

Павелдиң Римче чорупканы

27 Италияже эжиндирип чоруптарын шиитпирлээнивис соонда , Павелди база өске-даа чамдык хоругдаттырган улусту императорнуң тускай батальоннуң чүс шериг баштыңчызы Юлийге хүлээдип берген. ² Адрамит хоорайдан ·Асияның эриктеринче эжиндирип үнүпкен корабльга олурупкан бис. Бистиң-биле кады Фессалоника чурттуг македончу Аристарх чораан . ³ Даартазында хүндүс Сидон хоорайга эжиндирип келген бис. Юлийниң Павелге хамаарылгазы кижизиг болган. Ол Павелдиң хереглээн чүвезин тып берип, сагыш човаашкынын көргүзөр дээн эш-өөрүнге баргаш кээр арганы аңаа берген. ⁴ Бис оортан далайже үнгеш, дедир хаттар хадаанындан Кипрни хаттардан ыжыктаан талазы-биле эжиндирип эрттивис. ⁵ Киликия биле Памфилияның эриктерин чуй чалгып чыдар далайны кежир эжиндиргеш, Ликияның Мира хоорайга келген бис. ⁶ Аңаа шериг баштыңчызы Италияже эжиндирип бар чораан

Александриядан келген корабль тып алгаш , бисти аңаа олуртупкан.

⁷ Хөй хүннер иштинде удур хат хадаанындан оожум эжиндирзе-эжиндирзе, арай боорда Книд хоорайның чаны-биле эрттивис. Удур хаттар хадаанындан оруувус уламчылап чадааш, Салмон шенектиң чоогу-биле Крит ортулуктуң хаттардан ыжык талазын дургаар эжиндирип каан бис. ⁸ Улуг күжениг-биле ооң кыдыын дургаар эжиндиргеш, Ласея хоорайдан ырак эвесте Эки Өртээлдер дээр черге келген бис.

⁹ Хөй хүннерни чидирген болгаш, эжиндирери озалдыг апарган, эң чугула иудей шээр хүнү база эрткен турган. Ынчангаш Павел мынча деп сагындырган: ¹⁰ «Дыңнаңарам! Бистиң аян-чоруувус чүгле корабль биле чүккө эвес, а улуска база улуг бергедээшкиннер болгаш айыыл-халап-биле эртерин көрүп тур мен». ¹¹ Ынчалза-даа шериг баштыңчызы Павелди дыңнавайн, корабль ээзи биле башкарыкчының сүмезин эдерген. ¹² Ук өртээл аңаа кыштаарынга таарышпас боорга, далайжыларның хөй кезии оортан далайже үнгеш, болдунар болза, Критте Финик өртээлге четкеш, кышты аңаа ажарын шиитпирлээн. Финик дээрге мурнуу-барыын база соңгу-барыын чүктерже углай ажык чыдар өртээл турган.

Шуурган

¹³ Мурнуу чүктен оожум хат хадыырга, «Биске херек чүве чогуу-на ол-дур» дээш, далайжылар якорун көдүргеш, Криттиң эриин дургаар эжиндирип чорупканнар. ¹⁴ Ынчалза-даа удаваанда ортулуктан бисче «соңгу-чөөн чүктүң хады» деп адаар күштүг шуурган хөмө хадып келген .

¹⁵ Корабль шуурганга алзыпкаш, хат удур чоруп чадап каан. Бис ынчан чалгыгларга чагыртып, олар бисти кайнаар углай-дыр, ынаар октадып чоруп берген бис. ¹⁶ Кавда дээр бичии ортулуктуң ыжык талазы-биле эжиндирип эртип бар чыткаш, аңаа камгалал хемезин арай боорда быжыглап алдывыс.

¹⁷ Ону өрү көдүргеш, корабльдың адаа-биле чоон хендирлер өттүргеш, куржай шарып алган бис. Сирт деп элезинниг сыык черге хептели бээринден сезингеш, корабльдың парустарын дүжүрүп каапкаш, хат аайы-биле чоруп берген бис.

¹⁸ Шуурган шыдажыр аргажок киткээрге, даартазында хүндүс корабльдың чүгүн дүжүр октап эгелээн бис . ¹⁹ А үшкү хүнде дериг-херекселдин кезиин улус боттарының холдары-биле корабльдан дүжүр октапкан. ²⁰ Хөй хүннер дургузунда хүн-даа, сылдыстар-даа көрбедивис, а күштүг шуурган киткеп-ле турган. Адак соонда камгалал алыр кандыг-даа идегел ышкындырган.

²¹ Улус дыка үр чүнү-даа чивээн турган. Павел ынчан туруп келгеш, мынча дээн: «Силер мээң сүмем дыңнап, Криттен эжиндирип үнмес тургандыр силер, эш-өөр. Ынчанган болза, бо хамык айыыл-халапка, чидиригге таварышпас ийик бис.

²² Ынчалза-даа ам сорук кириңер: силерниң кайыңар-даа өлбөс-тир, а чүгле корабль бустур-дур.

²³ Эрткен дүне мээң мөгөйип, бараан бооп чоруурум Бурганның төлээзи меңээ келгеш барды .

²⁴ Ол меңээ: „Павел, кортпайн көр. Императорнуң мурнунга турар ужурлуг сен , ол дээш, Бурган Бодунуң авыралы-биле кады эжиндирип чорууруң бүгү улуска амы-тынны хайырлаар-дыр“ – диди.

²⁵ Ынчангаш сорук кириңер, эш-өөр. Мен Бурганга база бүгү чүвениң Ооң чугаалаан аайы-биле болурунга бүзүрээр мен. ²⁶ Бисти кандыг-бир ортулукче үндүр октаптар ужурлуг» .

²⁷ Он дөрткү дүн дүшкенде, чалгыглар бисти Адриатика далайынга чайгап чораан. Дүн ортузунда далайжылар чоогувуста бир-ле чер барын билип кааннар. ²⁸ Олар сугнуң тереңин хемчээрге, дөртөн хире метр болган. Элээн болгаш, катап хемчээрге, үжен хире метр болган. ²⁹ Бисти хаяларже үндүр октаптарындан корткаш, далайжылар корабльдың артыы талазындан дөрт якорь бадыргаш, хүн дүрген-не үнүп келзин дээш, мөргүп турганнар. ³⁰ Олар корабльдан дезерин оралдажып, корабльдың думчуундан якорь бадырган улус болуп, камгалал хемезин сугже дүжүре бергеннер. ³¹ А Павел шериг баштыңчызы болгаш шериглерге: «Олар корабльга артпас болза, силер дириг артарын кордаваңар» – дээн.

³² Шериглер ынчан хемени тудуп турган чоон хендирлерни үзе шааптарга, ол далайже кээп дүшкен.

³³ Даң адар душта Павел хамык улуска чемненип алыры эки боор деп чугаалап эгелээн: «Бөгүн силерниң дириг үнер дээн манаашкыныңарның он дөрткү хүнү-дүр. Ол үе иштинде чүнү-даа чивээн болгай силер. ³⁴ Ынчангаш чемненип аарыңарны сүмелеп тур мен. Амы-тынныг артар дизиңерзе, ол силерге эргежок чугула, кайыңарның-даа бажындан чаңгыс-даа дүк черже кээп дүжүп читпес». ³⁵ Павел ынча дээш, хлебти алгаш, бүгү улустуң мурнунга Бурганга өөрүп четтиргеш, үлежип , чий берген. ³⁶ Улус шупту сорук кирип, чемненип алган.

³⁷ А корабльга шупту 276 кижиге турган бис.

³⁸ Тоттур чемненген соонда, кызыл-тасты далайже дүжүр октап, корабльды чиигедип эгелээн бис.

Корабльдың озал-ондакка таварышканы

³⁹ Даң адып кээрге, далайжылар элезинниг эриктиг мугулдур көрүп кааннар, ынчалза-даа чүү деп чер дээрзин билбес болганнар. Олар, болдунар чүве болза, корабльды сыык черге кадалдыр олуртуптарын шиитпирлээннер. ⁴⁰ Якорьларны далайже дүлүпкеш, корабльды башкарап эшкииштер быжыглаан хендирлерни одура кезипкеш, хат корабльды аппаары-биле бичии парус көдүргеш, эрикче эжиндирип чорупкан бис. ⁴¹ Корабль элезинниг шенекке үскеш, сыык черге кадалы берген. Думчуу хандыр кадалгаш,

шимчевейн барган, а артыы талазын күштүг чалгыглар буза шаап эгелээн.

⁴² Хоругдаттырганнардан чаңгызы-даа эштип чорупкаш, дезе бербезин дээш, шериглер оларның шуптузун өлүрер деп шиитпирлеп алган.

⁴³ Ынчалза-даа шериг баштыңчызы Павелдиң амытынын камгалаар дээш, оларның ол сагыжын күүседиринге шаптыктап каан. Ол эштип билир улусту сугже баштай шурай бергеш, эрикке чедир эштирин дужааган. ⁴⁴ Арткан улуска калбак ыяштар болгаш корабльдың бузундуларындан туттунгаш, амытынын камгалаарын айыткан. Ынчалдыр хамык улус эрикке чеде берген, кым-даа дүжүп өлбөөн болган.

Мальта ортулукка

28 Эрикче бүдүн-бүрүн үнүп келгеш, ортулуктуң ады Мальта дээрзин билип алган бис. ² Ооң чурттакчылары бисти экииргээ аажок уткуп-хүлээп алганнар. Чаъс чаап эгелээш, соой бээрге, олар одаг салгаш, бисти чалап алганнар. ³ Павел куспак долдур чээрген чыггаш, отче киир октап турда, чалбыыштан дескен чылан союп үнгеш, ооң холунга астына берген. ⁴ Павелдиң холунда халаңнаан чылан көргеш, ол чер чурттуг улус аразында мынча дээннер: «Чигзиниг чок, бо кижилер өлүрүкчү турган боор, чүге дээрге ол далайга дүжүп өлбөзө-даа, хай-бачыт дээш өжөөн негээр бурган ону дириг арттырбады». ⁵ Ынчалза-даа Павел чыланни отче дүжүр силгиптерге, ол аңаа кандыг-даа хора чедирбээн. ⁶ А улус ону ыжып эгелээр боор азы өлүг кээп дүжер боор деп бодаан. Ындыг-даа болза, үр манап келгеш, ооң-биле кандыг-даа айыыл-халап болбаанын көргеш, сагыш-бодалын өскерттип: «Ол кижилер – бурган-дыр» – дижи бергеннер.

⁷ Ол черден ырак эвеске ортулук чагырыкчызы Публийниң ээлел чери турган. Ол бисти бажыңынче чалааш, үш хүн дургузунда хүндүлөп келген. ⁸ А ол үеде Публийниң ачазы халыын аары болгаш кыжыктан аарааш, дөжөөндөн турбайн чыткан чүве-дир. Павел ооң өрээлинче киргеш, мөргүп алган соонда, аңаа холдарын дээскеш, экиртип каан. ⁹ Ол болуушкунну көргеш, ортулукта чурттаан өске-даа аарыг кижилер чедип кээп, экирип турганнар. ¹⁰ Олар өөрүп четтиргенин илередип, биске хөй-ле хүндүткел көргүскеннер, а кажан улаштыр эжиндирип чоруур деп турувуста, олар бисти орукка эргежок чугула херек бүгү чүве-биле хандырдылар.

Мальтадан Римче

¹¹ Үш ай эрткенде, Александриядан келгеш, ол ортулукка кыштаан «Ийис бурганнар» дээр корабльга эжиндирип чорупкан бис. ¹² Оон Сиракузы хоорайга келгеш, аңаа үш хүн турдувус. ¹³ Оон эжиндирип үнгеш, Ригия хоорайга келдивис.

Даартазында хүндүс мурнуу чүктен хат хадый бээрге, ийиги хүнде ПUTEОЛЫ өртээлге эжиндирип келдивис. ¹⁴ Бис ол черден бүзүрөөн ха-дуңмавыс тып аарывыска, олар бисти аңаа чеди хүн хире олар-биле кады турарын дилээннер. А ооң соонда ам-на Римге келдивис.

¹⁵ Хоорайда ха-дуңмавыс бистиң дугайывыста дыңнап кааш, мырыңай Аппийниң шөлүнге база Үш Шайлааракка уткуп үнүп келгеннер. Оларны көргеш, Павел Бурганга өөрүп четтиргеш, сорук кире берген. ¹⁶ Римге кээриписке, Павелди бир шериг кижиге кадарткаш, аңгы чурттаарын чөпшээреп каан.

Павелдиң Римге суртаалдааны

¹⁷ Үш хүн эрткенде, Павел иудейлер аразында эң алдар-хүндүлүг улусту чыып алган. Олар чыгып кээрге, ол мынча деп чугаалаан: «Ха-дуңма! Бистиң чонга база ада-өгбелеривистиң ёзу-чаңчылдарына удур үүлгеткен чүвем чок-даа болза, мени Иерусалимге тудуп хоругдааш, рим эрге-чагырга улусунга хүлээдип берген. ¹⁸ Олар мени истеп байысаагаш, өлүрүп шиитки дег чүү-даа чүве үүлгетпээн боорумга, хостап салыр деп турдулар. ¹⁹ Ынчаарга иудейлер аңаа удурланыр боорга, императорнуң шиитпирин негээр ужурга таварыштым, ындыг-даа болза, бодумнуң чонумга удур кандыг-даа буруудадышыкын менде чок. ²⁰ Силерге ужуражып, ол дугайында чугаалажыр дээш, бөгүн силерни чыылдырып алдым, чүге дээрге мени бо илчирбе-биле Израильдиң идегели дээш демирлээн-дир».

²¹ Олар аңаа: «Бис Иудеядан сээң дугайында кандыг-даа чагаалар албаан бис, оон келген ха-дуңмавыстың чаңгызы-даа сээң дугайында биске дыңнатпаан, багай чүү-даа чугаалаваан. ²² Ындыг-даа болза, үзел-бодалың дугайында сенден боттарывыс дыңнаксап тур бис, чүге дээрге улус чер болганга ол өөредигге удурланып турарын дыңнаан бис» – дээннер.

²³ Оларның Павел-биле дугуржуп алган хүнүнде оон-даа хөй иудейлер ооң чурттап турган черинге чедип келгеннер. Павел эртенден кежээге чедир Бурганның Чагыргазының дугайында оларга тайылбырлап база херечилеп, Моисейниң хоойлузу болгаш медээчилерниң номнарына үндөзилээш, Иисустуң дугайында оларга шынзыдып келген. ²⁴ Чамдык улусту ол бодунуң сөстери-биле бүзүредип шыдаан, а өскелери бүзүрөвейн барган. ²⁵ Олар аразында маргыжып эгелээш, тарап чоруур деп турда, Павел оларга түңнел сөстөрүн чугаалаан: «Ыдыктыг Сүлдө Исая медээчиниң аксы-биле ада-өгбелериңерге алыс шынны чугаалап каан-дыр:

²⁶ „Барып, бо чонга: ‘Дыңнааш-даа, угаап билбес-тир силер,

көргөш-даа, эскербес-тир силер’ – деп чугаала.

²⁷ ‘Бо чоннуң чүректери дашталып калган,

*ол кулаан кумнап, караан хаптап алган.
Оон башка олар караа-биле көрүп, кулаа-биле
дыңнап,
чүрээ-биле угаап билиптер турган ийик;
оон башка олар Менче эглип кээп кээр ийик,
а Мен оларны экиртир ийик мен' – деп чугаала".*

²⁸ Ынчангаш Бурган Бодунуң камгалалын өске
чоннар улузунче чорутканын база олар ону
дыңнап каары силерге билдингир болзун!»

³⁰ Павел Римге, хөлезинин боду төлеп турганы
бажыңга бүдүн ийи чыл иштинде чурттап, аңаа
ужуражып келген кижини бүрүзүн хүлээп ап турган.
³¹ Ол Бурганның Чагыргазын дидими-биле, доктар
чокка суртаалдап , Дээрги Иисус Христостуң
дугайында улуска өөредип келген.

Кирилде сөстөр

Римчилерге

Кирилде

Чаа Чагыг-керээже кирип турар чагааларның хөй кезииниң (ооң иштинде бо чагааның) автору – иудей эртемден, фарисей Павел. Катап дирилген Христос Боду аңаа көстүп келген соонда, ол христиан чүдүлгени хүлээп алган.

Рим хоорайда христиан ниитилел, Павел бо чагааны бижиир мурнунда-ла, элээн каш чыл туруп келген. Элчин боду чагаа бижиир бетинде Римче барып көрбээн, ындыг-даа болза, ол ниитилелдин чамдык кежигүннери-биле таныш турган. Павел чагааны Римче бистиң эраның 50 чылдарының төнчүзүндө Грецияга тургаш, Фива дээр херээжен кижиден дамчыдып, чорудупкан чадавас (Аж.-ч. 20:2-3 көр). Чагааның бирги кезээниң (1-11 эгелер) кол темазы – Бурганның Буянныг Медээ дамчыштыр улусту бачыттан камгалап турар күжү. Кажан кижии Иисус Христос дугайында Медээге бүзүрээр болза, Бурган аңаа агартышкын болгаш эптежилгени берип, ону Бодунуң төлү кылдыр азырап алыр база аңаа Бодунуң Сүлдезин хайырлаар. Моисейниң хоойлузу ындыг ачы-буян хайырлап шыдаваан, чүге дээрге бүгү улус аңаа удур бачыт үүлгеткен турган. Иудейлер боттарының ук-ызыгууру биле хоойлузунга ынанмас ужурлуг. Чүгле Христоска бүзүрел кижини Бурганның мурнунга актыг кылып каар. Чагааның ийиги кезээнде (12:1-15:13) Павел номчукчуларга христианнарның канчаар чурттаар ужурлуун – ынакшылдыг боорун, эрге-чагыргага чагыртырын, бот-боттарын хүндүлежирин – сагындырып турар. Түңнелинде (15:14-16:27) Павел удавас Римге чеде бээр бодалдыын бижип, христиан ниитилелдин кежигүннеринге байыр чедирип турар.

Кирилде сөстөр

1 Бурганга кыйгырткан элчинден, Ооң Буянныг Медээзин суртаалдаары-биле шилип алдынган кижиден – Христос Иисуска бараан болган Павелден байыр. **2** Бурган ол Буянныг Медээни ооң мурнунда-ла Ыдыктыг Бижилгелерге Бодунуң медээчилерин дамчыштыр аазаан турган. **3** Буянныг Медээде төрүттүнген ызыгууру-биле Давид хаанның салгалы боор Бурганның Оглуңуң дугайында чугаалап турар. **4** Ол дээрге Бурганның өлүглер аразындан катап диргискеш, Бодунуң Сүлдезиниң ыдыктыының ачызында Бурганның өндүр күчүлүг Оглу деп чарлааны Дээргивис Иисус Христос-тур. **5** Ооң ады алдаржызын дээш база бүгү чоннар улузу Аңаа бүзүрей берип, Ону дыңназын дээш, элчин боор авыралды Ооң ачызында алган мен. **6** Силер база ол чоннарның санынче кирип турар болгаш, Иисус Христостуң улузу боору-биле кыйгырткан силер.

7 Римде чурттаан силер бүгүдеге – Бурганның ынак чону боору-биле Ооң кый деп алганы бүзүрөөн улуска – бижип олур мен. Бурган Адавыс болгаш Дээргивис Иисус Христостан келген авырал биле амыр-тайбың силерге доктаазын!

Павелдин римчилерге дужуксаан күзели

8 Бүзүрелиңер дугайында бүгү делегейде улус чугаалажы берген-дир. Ынчангаш чүнү-даа мурнай силер бүгүде дээш, Иисус Христосту дамчыштыр мээң Бурганымга өөрүп четтирдим. **9** Ооң Оглуңуң дугайында Буянныг Медээни медеглек, Аңаа бүгү бодумдан бараан бооп чоруурум Бурган херечим болзун: мөргүп турар санымда-ла, силерни сактырдыр мен. **10** Бурганның күзел-соруунуң аайы-биле ам-на силерге чеде бээр аргалыг боорумну мөргүлдериңерге үргүлчү дилээр-дир мен. **11** Чүге дээрге Сүлдеден келген кандыг-бир ачы-буянныг белекти силерге сөңнеп чедирер дээш база силерни ооң-биле быжыглаар дээш, шагдан бээр силерни көрүксеп келдим. **12** Биригээр чугаалаарга, ниити бүзүреливис-биле: бодумну – силерни-биле, а силерни – бодумну-биле удур-дедир деткижеривис дээш, силерге ужуражыксадым.

13 Ха-дуңма, силерже хөй удаа барыксаанымны ыяк билип аарыңарны күзеп тур мен (ынчалза-даа мынчага дээр бир-ле байдалдар шаптыктап келди). Суртаалымның үре-түңнелин, бүгү өске чоннар

улузунуң аразынга дег, силерниң араңарга көрүксээш, чадап кагдым. ¹⁴ Мен гректер-даа, варварлар-даа дээш база мерген угаанныглар-даа, мугулайлар-даа дээш хүлээлгелиг мен. ¹⁵ Ынчангаш Буянныг Медээни Римде чурттаан силерге база суртаалдаарын күзеп тур мен.

¹⁶ Буянныг Медээден ыятпас мен, чүге дээрге ол – Христоска бүзүрөөн бүгү улусту: хамыкты мурнай иудейлерни, а ооң соонда өске бүгү улусту камгалаар дээн Бурганның күчү-күжү-дүр.

¹⁷ Буянныг Медээде Бурганның бээр агартыышкыны ажыттынган. Ол агартыышкын эгезинден төнчүзүңгө чедир чүгле бүзүрөл дамчыштыр ажыттынар. Ол дугайында Бижилгеде мынча деп бижээн: «*Бүзүрелиниң ачызында актыг-шынныг болган кижиге амылыг артар*».

Кижиниң бачытты болгаш Бурганның килеңи

¹⁸ Алыс шынны кем-буруузу-биле басып турар улус хай-бачыт үлгедирге, Бурганның килеңи дээрден ажыттынып бадып турар. ¹⁹ Чүге дээрге Бурган дугайында билиг улуска чедингир апарды, Бурган Боду ону оларга хайырлады. ²⁰ Бурганның көзүлбес шынарлары – Ооң мөңгө күчү-күжү база бурганчы бүдүжү бүгү чаяалганы топтап көөрүн дамчыштыр кижиниң угаанынга билдингир, көскү апарды. Ынчангаш ыңдыг улус Бурганның мурнунга харыы тудуп шыдавас! ²¹ Бурганны билип алгаш-даа, олар Ону Бурганны дег алдаржитпааннар, Аңаа өөрүп четтирбээннер. А ооң орнунга хоозун угаашкынарга алзып алганнар, оларның сарыыл чок чүректери караңгыга бүргедипкен. ²² Боттарын мерген угаанныг бис деп санап турза-даа, олар сээдеңнеп калган. ²³ Өлүм чок, өндүр бедик Бурганга мөгеерин олар өлүр тынныг кижиге, куштарга, дөрт даванныг адыгузуннарга болгаш соястаарларга азы дүрзү-бурганнарга мөгееринге орнапканнар.

²⁴ Ол улус ыңдыг боорга, олар чүректериниң самыралын эдерип, мага-боттарын бужартатсыннар дээш, Бурган оларны бужарталдың эргезинге хүлээдип берипкен.

²⁵ Олар Бурганның алыс шынын мегеге орнапкаш, Чаяакчыга эвес, а Ооң чаяалгазынга мөгейип, бараан болуп турганнар. А Чаяакчывыс мөңгө алгыш-йөрээлге төлептиг болзун. Аминь!

²⁶ Ооң уржуундан Бурган оларны ыянчыг күзээшкыннерниң эргезинге хүлээдип берипкен: оларның херээженнери безин бойдустан бердинген бирикшилди орта эвес, үй-балай бирикшилге орнапканнар. ²⁷ Оларның эр улузу база херээженнер-биле бойдус берген бирикшилден ойталааш, бот-боттарынга туралаашкындан хайнып-хөлзеп турарлар. Эр улус өске эрлер-биле бужар харылзаа тудуп, будалгаш, чогуур кеземчени боттарынга онааштырып

келгеннер. ²⁸ Олар Бурганны билип аарын херектиг деп көрбес боорга, Бурган оларны боттарының-на будалган угаанының эргезинге, кылып болбас үен-даян чүүлдерин кылзыннар дээш, хүлээдип берген. ²⁹ Ол улусту янзы-бүрү бачыттар бүргей апкан: бузут, алыксак-чиксек, ыят чок чорук, адааргал, өлүрүкчү чорук, алгыш-кырыш, меге, хоп чугаа. ³⁰ Олар нүгүлчү, Бурганны көөр хөңнү чок, турамык, адыыргак, мактанчык, бузут үлгедирде тывынгыр, ада-иезин хүндүлевес улус-тур. ³¹ Олар угаан чок, эткен сөзүңгө ээ болбас, кымга-даа ынакшыл биле өршээл көргүспес улус-тур. ³² Ындыг чүүлдер үлгедикчилерин өлүмгө төлептиг деп көөр Бурганның хоойлузу барын олар билир. Ынчалза-даа чүгле боттары бачыт үлгедип турар эвес, а ыңдыг үлгедиглер кылып чоруур өске улусту база деткип турарлар.

Бурганның чөптүг шииткели

2 Ындыг болганда, өске улусту буруудадып турар болзуңза, сен база Бурганның мурнунга харыы тудуп шыдавас сен, тала. Өске кижини буруудаткаш, бодуңну база буруудатканың ол-дур, чүге дээрге бодуң база ол ышкаш чүүлдерни үлгедип турар-дыр сен. ² Ындыг чүүлдер үлгедикчилерин Бурганның шынны-биле шиидерин билир бис. ³ Бодуңнуң база үлгедип турарың чүүлдер дээш өске улусту буруудаткаш, ооң-биле Бурганның шииткелинден чайлай бээр мен деп бодадың бе, тала? ⁴ Азы сен Ооң өндүр улуг ачы-буянын, кеземче онаавас өршээлдин, шыдамын тооп көрбезиң ол бе? Бурганның буянныг сеткили сени бачыдың миннип, Олче эглиринче эккел чыдарын билбезиң ол бе? ⁵ Чөрүү база бачыдың миннир хөңнүң чок болгаш, килеңнээн Бурганның чөптүг шииткели көстүп кээр хүнде кырыңче чүдүрлүр килеңни бодуң-на эңдере чыып аар-дыр сен. ⁶ Бурган ол хүнде кижиге бүрүзүн ажил-херектерин барымдаалап, шаңнаар азы шиидер. ⁷ Буянныг ажил-херектерни доктаамал кылып, Бургандан алдар, мактал-хүндү болгаш өлүм чок чорук дилээн улуска Ол мөңгө амыдыралды хайырлаар. ⁸ А бодунуң ажыын бодаар, алыс шынны дыңнавайн, бузутту дыңнаар улусту Бурганның килеңи болгаш күштүг хорадалы манап турар. ⁹ Бузут үлгеткен бүгү улусту – баштай иудейлерни, а ооң соонда өске бүгү улусту – айыыл-халап биле хилинчек манап турар. ¹⁰ А буян кылып чоруур бүгү улуска – баштай иудейлерге, а ооң соонда өске бүгү улуска – алдар, мактал-хүндү болгаш амыр-тайбыңны Бурган хайырлаар. ¹¹ Чүге дээрге Ол кымны-даа дээр кылдыр санап, ылгай көрбес.

¹² Ыдыктыг хоойлуну сагывас, бачыт үлгеткен улус ыдыктыг хоойлудан дашкаар өлү бээрлер. А хоойлуну хүлээп алгаш-даа, бачыт үлгеткен улус ооң аайы-биле шииттирер. ¹³ Чүге дээрге ыдыктыг хоойлуну чүгле дыңнап эвес, а сагып турар улус

Бурганның мурнунга актыг болур .¹⁴ Бижимел ыдыктыг хоойлузу чок өске чоннар улузу ооң негелделерин боттары ала-чайгаар күүседип турар болганда, оларның ыдыктыг хоойлузу чок-даа болза, боттары боттарынга хоойлу-дүрүм бооп чоруур-дурлар.¹⁵ Ыдыктыг хоойлу оларның чүректеринде бижиттингенин олар ооң-биле бадыткап турар . Оларның арын-нүүрү база ону херечилээн-дир. Улустуң чажыт бодалдарын мээң суртаалдааным Буянның Медээ ёзугаар, Иисус Христосту дамчыштыр Бурганның шиидер хүнүнде ол бодалдарның бир чамдыызы оларны буруудадыр, а өскелери – өршээлге чедирер.

Иудейлер болгаш ыдыктыг хоойлу

¹⁷ А сен иудей мен деп адаттынар, ыдыктыг хоойлуга ынаныр болгаш Бурганым бар деп мактаныр-дыр сен .¹⁸ Ооң күзел-соруун билир, ыдыктыг хоойлуга өөренген болгаш, алыс эки чүүлдү шилип ап шыдаар-дыр сен.¹⁹ Согурларның үдекчизи, дүмбей караңгыда турарларга чырык, сээдеңнерниң кижизидикчизи, бүдүүлүктерниң башкызы мен деп бүзүрээр-дир сен. Билиг биле алыс шынны бодунда сиңирген ыдыктыг хоойлу сенде бар боорга, ындыг деп бүзүрээриң ол-дур .²¹ Өске улусту өөредип турар-дыр сен, а бодуну чүге өөрөтпес сен? *«Оорлава»* деп суртаалдап тура, чүге оорланыр сен?²² *«Кады чурттаан эжиңге өскерилбе»* деп чугаалааш , чүге бодуң өскерлир сен? Дүрзү-бурганнарны көөр хөңнүң чок бодуң, чүге чүдүлге өргээлери үптээр сен?²³ Ыдыктыг хоойлум бар деп мактаныр бодуң, чүге ону хажыдып, Бурганны бак атка киирер сен?²⁴ Бижилгеде бижээни дег, *«Силерниң хайыңар-биле өске чоннар улузунуң аразында Бурганның ады бак сөглеттирип турар-дыр»* .

Иудейлер болгаш кыртыжап демдектээшкин

²⁵ Ыдыктыг хоойлуну сагып чоруур болзуңза, чүгле ынчан кыртыжап демдектедири ажыктыг. А ыдыктыг хоойлуну хажыдып турар болзуңза, кыртыжап демдектеткениң ужур-утка чок .²⁶ Кыртыжап демдектетпээн кижиге ыдыктыг хоойлунуң негелделерин сагып турар болза, Бурган ону кыртыжап демдектеткен кижиге деп санаваз бе?²⁷ Ындыг болганда, кыртыжап демдектетпээн-даа болза, ыдыктыг хоойлуну сагып чоруур кижиге сени буруудады бээр. Бижимел ыдыктыг хоойлулу болгаш кыртыжап демдектеткен-даа болзуңза, ыдыктыг хоойлуну сагывайн чоруур бооруңга, ол кижиге сени буруудады бээр-дир .²⁸ Даштыкы ылгавыр демдектери-биле иудей бооп турар кижиге ёзулуг иудей болбас, мага-ботта даштыкы кыртыжап демдектээшкин ёзулуг кыртыжап демдектээшкин болбас .²⁹ Чок! Ёзулуг иудей дээрге

сеткил-хөңнү ындыг кижиге-дир, а ёзулуг кыртыжап демдектээшкин дээрге бижиттинген дүрүмнүң эвес, а Сүлдениң кылганы чүрек арыглаашкыны-дыр . Ындыг иудейни улустуң эвес, а Бурганның аксы мактаар .

–
3 Ынчаарга иудей боорга азы кыртыжап демдектедирге, чүзү экил, ажыктыг чүүл бар бе? .

– ² Ийе, бүгү талазындан ап көөрге, ажыктыг. Хамыктың мурнунда, иудейлерге Бурганның сөстөрүн бүзүрөп дааскан-дыр .

– ³ А иудейлерниң чамдыызы Аңаа шынчы эвес боор болза, чүү боорул? Оларның шынчы эвези Бурганның аазаан аксы-сөзүңге шынчызын күш чок болдура бе?

– ⁴ Черле чок! Бижилгеде Бурганның дугайында: *«Шупту сөстериң дээш, шынныг боор сен, чаргылдашсыңза, тиилеп алыр сен»* деп бижээни дег, кижиге бүрүзү-даа мегелээр болза, Бурган аазаан аксы-сөзүңге дөмей-ле шынчы.

– ⁵ А бистиң шын эвес чоруувус Бурганның чөптүүн улам тода көргүзүп турар болза, чүү дээр бис? Бисче Бодунуң килеңин дүжүргөш, Бурган шын эвес кылып турар чадавас дивээн бе? (Кижиниң угаап шыдаар шаа-биле чугаалап тур мен.)

– ⁶ Ындыг эвес болбайн канчаар! Оон башка Бурган бо делегейни канчап шиидип шыдаарыл?

– ⁷ А мээң мегем дамчыштыр Бурганның алыс шыны харын тода көстүп, Ооң алдары улам көвүдээр болза чүл? Ынчаарга мени, бачыттыг кижини дег, Ол чүге шиидип турарыл?⁸ «Буян болзун дээш, бузут үүлгедирин өөредип турар силер» – деп , чамдык нүгүлчүлөрниң бисти буруудадып турары шын эвес. Ындыг нүгүлчү улустуң шииттирери чөптүг!

Бурганның мурнунга актыг чаңгыс-даа кижиге чок

– ⁹ Ынчаарга чүл? Бистиң, иудейлерниң, өскелерден арта берген чүвүс барыл?

– Чүвүс-даа чок. Иудейлер-даа, өске чоннар улузу-даа – шуптузу бачытка туттурган деп ооң мурнунда-ла буруудаткан болгай мен .¹⁰ Бижилгеде мынчаар бижээн:

«Чөптүг-шынныг чаңгыс-даа кижиге чок .

¹¹ *Бурганче чүткүп турар сарыылдыг кижиге чок-тур*

¹² *Шупту улус Бургандан ойталаан, кымның-даа ажык-дүжүү чок ;*

буян кылып турар кижиге тывылбаан – чаңгыс-даа кижиге чок болган» .

¹³ *«Оларның өгү – ажык чевег-дир ; аксы-дылы-биле авыяастаар хейлер-дир» :*

«Оларның эриннеринде чылан хораны бар» .

¹⁴ *«Оларның аастарын каргыш биле оо-хоран сөстөр долган» .*

¹⁵ «Оларның буттары кижиги ханы төгөр дээнде – далаш .

¹⁶ Оларның эрткен оруунга хоозурал биле өлүмчидим артып каар ;

¹⁷ а амыр-тайбыңның оруун олар билбес» .

¹⁸ «Олар сеткилинде Бургандан шуут кортпас-тыр»

¹⁹ Кым-даа бодун агартырын семевезин дээш, харын бүгү кижиги төрөлгөтөн Бурганның мурнунга харыы тутсун дээш, ыдыктыг хоойлуда чугаалап турар бүгү чүүл ооң чагыргазының адаанда турар улуска хамааржыр дээрзин билир бис. ²⁰ Ынчангаш ыдыктыг хоойлуну сагааны-биле *Ооң мурнунга кандыг-даа кижиги актыг бооп шыдавас* . Чүгө дээрге ыдыктыг хоойлу дамчыштыр кижиги бачытты медресеп билип боор .

Агартышкын бүзүрел дамчып кээр

²¹ А ам, ыдыктыг хоойлудан хамаарылга чокка, Бурганның улусту кем-буруудан агартыр оруу ажыттынган-дыр , ол дугайында ыдыктыг хоойлу биле медээчилер номнары база херечилеп турар .

²² Ол дээрге Иисус Христоска бүзүрел ачызында, Бурганның хайырлаар агартышкыны-дыр, ону бүзүрөөн улустуң шуптузунга хайырлаар Бурганның мурнунга улуста кандыг-даа ылгал чок: ²³ олар шупту бачыт үүлгеткеш , Бурганның чайынналчак чырыындан ырадыр шөлүттүрүпкеннер болгай.

²⁴ Ындыг-даа болза, улус шупту Бурганның авыралы-биле, оларны хостаар дээн Христос Иисусту дамчыштыр, агартышкынны халаска ап шыдаар . ²⁵ Христоска бүзүрөөн бүгү улус Ооң өлүмүнүң ачызында Бурганның килеңин чайладып шыдазын дээш, Бурган Христосту өргүл кижиги кылдыр салган . Улустуң биезде – Ооң оларны шыдажып турган үезинде – үүлгеткен бачыттарын тоовайн эрттирипкен Бурган ынчалдыр Бодунуң чөптүүн көргүскен. Ол ышкаш Бурган амгы үеде база чөптүүн көргүзөр бодаан. Ынчангаш Бурган Боду чөптүг-шынныг артар-даа-дыр, а Иисуска бүзүрөөн улусту агарткаш, чөптүг-шынныг деп санаар-даа-дыр.

– ²⁷ Ынчаарга ам чүнүң-биле мактаныр бис?

– Чүнүң-биле-даа эвес.

– А чүгө? Ажыл-херектер негээр ыдыктыг хоойлуну сагаанывыс дээш, мактанып болбас бис бе?

– Чок! Чүгле бүзүрелдин дүрүмү дээш. ²⁸ Чүгө дээрге кижиги чүгле бүзүрелиниң ачызында, ыдыктыг хоойлуну сагаанындан хамаарылга чокка, актыг боор деп бадыткап турар бис .

– ²⁹ А Бурган? Таанда Ол чүгле иудейлерниң Бурганы бе? Өске чоннар улузунга база Бурган болбас бе?

– Ийе, Ол өске чоннар улузунга база Бурган боор. ³⁰ Бурган чаңгыс . Ол кыртыжап демдектеткен-даа,

кыртыжап демдектетпээн-даа улусту бүзүрели дээш, бир дөмей агартыр .

– ³¹ Ынчаарга бүзүреливис дээш, ыдыктыг хоойлуну күш чок болдуруп турарывыс ол бе?

– Черле чок! Харын ону быжыглап турар-дыр бис .

Авраамның үлегер-чижээ

–
4 Бистиң өгбевис Авраам чүнү чедип алганыл, ол дугайында чүү дээр бис?

– ² Авраамны Бурган ооң ажыл-херектери дээш агарткан болза, аңаа мактаныр чылдак турбайн канчаар. Чүгле Бурганның мурнунга ооң мактаныр чылдаа чок болган. ³ Бижилге чүнү чугаалап турарыл? «Авраам Бурганга бүзүрөй бээрге, Ол ону актыг-шынныг деп санаан» .

– ⁴ Ажылчыннарның ажыл төлевири хайырлал эвес, а оларның ажылдап алган шалыңы деп санаттырар. ⁵ Ынчаарга кижиги ажыл-херектерге эвес, а бүзүрелге ынанып, бачыттыг улуска агартышкын бээр Бурганга бүзүрээр болза , Ол ооң бүзүрөөнин агартышкын кылдыр санаар. ⁶ Ажыл-херээнден хамаарылга чокка Бурганның мурнунга актыг деп санаткан кижиниң амыр-чыргалының дугайында чугаалап тура, Давид база ону бадыткаан :

⁷ «Кем-буруузу өршээттинген, бачыттары арыглаттынган улус амыр-чыргалдыг .

⁸ Дээрги-Чаяакчы ооң бачыдын кем-буруу кылдыр санаваан кижиги амыр-чыргалдыг» .

– ⁹ А ол амыр-чыргал чүгле кыртыжап демдектеткеннерге хамааржыр бе азы кыртыжап демдектетпээн улуска база бе? Авраамның бүзүрелин ооң агартышкыны кылдыр санаан деп чугаалаар-дыр бис. ¹⁰ А кажан ынчаар санааныл? Ооң кыртыжап демдектеткениниң бетинде бе азы соонда бе?

– Кыртыжап демдектеткениниң соонда эвес, а бетинде! ¹¹ Кыртыжап демдектедир бетинде-ле, Авраам бүзүрелин дамчыштыр агартыргаш, бадыткал кылдыр кыртыжап демдектээшкынниң демдээн ооң соонда кылдыртып алган . Ынчангаш ол шупту кыртыжап демдектеттирбээн бүзүрөөн улустуң адазы апарган. Ол дээш, Бурган оларны база актыг деп санаан. ¹² А кыртыжап демдектеттирген улуска хамаарыштыр – олар бо ёзулалдан аңгыда, Авраамның кыртыжап демдектеттирбээн үезинде-ле бар турган бүзүрелин истеп чоруп олар болза, Авраам оларның база адазы-дыр.

Бурганның аазаашкыны бүзүрел дамчыштыр боттаныр

¹³ Авраам база ооң үре-салгалы Бурганның оларга бо делегейни өнчү кылдыр бээр деп аазаашкынын алганнар . Авраам аазаашкынны ыдыктыг хоойлунуң негелделерин сагааны дээш эвес, а ону

агартып турар бүзүрели дээш алган. ¹⁴ Ол аазаашкын чүгле ыдыктыг хоойлуну сагып чоруур улуска хамааржыр турган болза, бүзүрел ажык чок, а аазаашкын – жур-утка чок апаар турган. ¹⁵ Чүгө дээрге ыдыктыг хоойлу Бурганның килеңин, кеземчезин эккээр ; а кайда ыдыктыг хоойлу чогул, ында ооң хажыдышыны база чок. ¹⁶ Улус Бурганның аазаан чүүлүн бүзүрел дамчыштыр алыр журлуг. Ол аазаашкын ынчан Бурганның авыралы боор база Авраамның бүгү салгалынга: чүгле ыдыктыг хоойлунуң аайы-биле эвес, а Авраамның бүзүрелиниң аайы-биле амыдырап чоруур улуска база күштүг боор. Авраам – шуптувустуң адавыс-тыр. ¹⁷ Бижилгеде Бурган аңаа мынча дээн болгай: «*Мен сени хөй чоннарның адазы кылып кагдым*». Ынчангаш өлүглерни тынгарыптар, чок чүвени Бодунуң күзел-соруу-биле бар кылыптар Бурганга Авраам бүзүрөй берген. ¹⁸ Кандыг-даа идегел артпаанда безин, Авраам дөмей-ле идегеп, бүзүрөй бергеш, Бижилгеде Бурганның аңаа: «*Сээң салгалың ол хире эмге-тикчок боор*» – деп чугаалааны дег, эңдерик хөй чоннарның адазы апарган. ¹⁹ Назы-харының чүс чоокшулап, мага-бодунуң барык өлүглени бергенин, а Сарраның база ачы-үрелиг боор харык чок апарганын Авраам билип турза-даа, ооң бүзүрели кошкаваан. ²⁰ Авраам чигзинмээн, Бурганның аазаашкынынга бүзүрээрин соксатпаан, харын-даа бүзүрээнинге улам быжыгып, Бурганны алдаржыткан. ²¹ Аазаашкынын күүседип шыдаар күчү Бурганда бар деп, ол ыяк бүзүрөп турган.

²² Шак ол дээш, Бурган *ону актыг-шынныг деп санаан*. ²³ Бижилгеде «*Ону актыг-шынныг деп санаан*» деп сөстөр чүгле Авраамга эвес, ²⁴ а биске база хамааржыр. Дээргивис Иисусту өлүглер аразындан катап диргискен Бурганга бүзүрээнивис ачызында бис база Ооң мурнунга актыг деп санаттырар бис. ²⁵ Ийе, Иисусту бистиң бачыттарывыс дээш өлүмгө хүлээткен, а Ол катап дирилгеш, биске агартыышкын хайырлаан.

Бурганга агартырының үре-түңнели

5 Бүзүреливистиң ачызында агартырган болгаш, Дээргивис Иисус Христосту дамчыштыр Бурган-биле эп-найыралдыг бис. ² Бисте ам бар апарган Бурганның авыралынче Христос бисти бүзүрелдин оруу-биле чедире берген. Ынчангаш Бурганның өндүр-чаагайындан үлүг алыр бис деп идегеливис дээш, өөрүп-байырлап тур бис. ³ Чүгле ол дээш эвес, а хилинчек көрүп турарывыс дээш база өөрүп-байырлап тур бис, чүгө дээрге хилинчээвистен шыдамык чорук төрүттүненин билир бис. ⁴ А шыдамык чоруктан – шылгаттынган аажы-чаң, а шылгаттынган аажы-чаңдан – идегел төрүттүнөр. ⁵ А идегелден хөңнүвүс калбас, чүгө дээрге Бурган биске хайырлааны Ыдыктыг Сүлдени

дамчыштыр Бодунуң ынакшылын чүректеривисче сиңниктирген.

⁶ Ам-даа кошкак чорувуста, доктааткан үеде Христос Бурганны хүлээп көрбес бисти дээш өлген. ⁷ Чөптүг-шынныг кижини дээш безин кайы-бир кижиниң өлүрү кандыг-ла болду (ындыг-даа болза, аажок эки кижини дээш, бир-ле кижини өлүрүндөн чалданмайн барып боор). ⁸ А Христос, ам-даа бачыттыг хевээр турувуста, бис дээш өлген. Бурган Бодунуң биске ынакшылының бүгү күжүн шак ынчаар көргүскен.

⁹ Ынчангаш Христостуң өлүмүнүң ачызында агартырган болганывыста, ам Ону дамчыштыр Бурганның килеңинден камгалал алырывыс ылап болбайн. ¹⁰ Дайзыннар бооп турган үевисте безин Ооң Оглуңуң өлүмүн дамчыштыр Бурган-биле эптежип алган болганывыста, ам, эптешкен соовуста, Ооң Оглуңуң амыдыралын дамчыштыр камгалалды ылап алыр бис. ¹¹ Чүгле ол эвес! Дээргивис Иисус Христосту дамчыштыр ол эптежилгени алган болганывыста, Бурган-биле мактанып амыдыраар бис.

Адам болгаш Христос

¹² Ынчангаш бачыт бо делегейже чаңгыс кижини дамчып кирип келген, а бачыт-биле кады – өлүм база ; а өлүм бүгү улустуң салым-хуузу апарган, чүгө дээрге шупту улус бачыт үлгеткен. ¹³ Ыдыктыг хоойлуну бээр мурнуу чарында-ла, бачыт бо делегейге бар турган. Ындыг-даа болза, хоойлу чок турда, бачыт кем-буруу деп санатпас. ¹⁴ Ынчалза-даа Адамның үезинден Моисейниң үезинге чедир Адамга дөмей кемниг херек үлгетпээн улусту безин өлүм чагырып келген. А Адам ооң соонда чедип кээр журлуг Кижиге баш бурунгаар айыткан кижини болур.

¹⁵ Ынчалза-даа Адамның кемниг херээн Бурганның ачы-буянныг белээ-биле деңнеп болбас: чаңгыс кижиниң кемниг херээ дээш, хөй улус өлген. А чаңгыс Кижиниң – Иисус Христостуң авыралын дамчыштыр Бурганның хөй улуска хайырлаан авыралдыг белээ эгээртинемс элбек болган.

¹⁶ Бурганның белээн чаңгыс кижиниң бачыдының уржуктары-биле деңнеп болбас: чаңгыс кижиниң кемниг херээ буруу онааган шииткелге чедирген, а Бурганның белээ – хөй кемниг херек үлгеткен улуска агартыышкын хайырлаан. ¹⁷ Бир-тээ чаңгыс кижиниң үлгеткен кемниг херээниң ужун өлүм чагыра берген болганда, чаңгыс Кижиниң – Иисус Христостуң ачызында Бурганның элбек авыралдыг белээ кылдыр агартыышкынны алган улус Ооң-биле кады амыдырап, ылап чагырбайн канчаар!

¹⁸ Ындыг болганда, чаңгыс кижиниң кемниг херээ шупту улуска буруудаткан шииткелди онааганы дег, чаңгыс Кижиниң чөптүг-шынныг ажил-херээ шупту улусту Бурганның мурнунга агартып, оларга мөңгө амыдыралды хайырлаар. ¹⁹ Шак ынчаар чаңгыс кижиниң Бурганның сөзүн дыңнавааны хөй улусту

бачыттыг кылып каанда, чаңгыс Кижиниң дыңнангырын дамчыштыр хөй улус агартыраар.

²⁰ Бурган ыдыктыг хоойлуну улуска сөөлзүредир, кемниг херектерни медресе билири өзүп-көвүдезин дээш берген . Ынчалза-даа кайда бачыт көвүдээнил, ында Бурганның авыралы база уламан элбекшип, көвүдээн. ²¹ Бачыттың өлүмнү дамчыштыр чагырып турганы дег, Бурганның авыралы база бисти кем-буруувустан агартып, Дээргивис Иисус Христосту дамчыштыр чагыра бергеш, мөңгө амыдыралды хайырлаан.

**Бачытка хамаарыштыр – өлүг,
а Христоска хамаарыштыр – дириг**

–
6 Ам чүү дээр бис? Бурганның авыралы өзүп-көвүдезин дээш, бачыттан адырылбайн амыдыраар бис бе?
– ² Канчап-даа чок! Бачытка хамаарыштыр өлгөн болгай бис , канчап моон соңгаар ооң-биле харылзаалыг амыдыраар бис? ³ Азы Христос Иисус-биле харылзаавыстың демдээ кылдыр сугга суктуруп тура, Ооң өлүмүн база үлешкенивисти уттуп алдыңар бе? ⁴ Сугга суктуруп – өлүмүн үлөжип тура, Ооң-биле кады хөөржүттүрген бис. А ам, Адазының өндүр улуг күжү-биле өлүглер аразындан катап дирилген Христоска дөмей, бис база чаа амыдырал-биле амыдырап боор бис .
⁵ Дөмей өлүм-биле өлгөш , Ооң-биле тудуш харылзаалыг апарганывыста, Аңаа дөмейлештир катап дирлип кээр бис! ⁶ Бачыттыг бүдүжүвүс моон соңгаар бисти башкарбазын дээш, моон соңгаар бачыттың кулдары болбазывыс дээш, биеэги амыдыралывыска турган амы-хуувус Ооң-биле кады белдир-ыяшка хере шаптыртып өлгенин билир бис . ⁷ А өлгөн кижиге бачыттың чагыргазындан хосталыр .
⁸ Христос-биле кады өлгөн болганывыста, Ооң-биле кады амыдыраарывыска бүзүрээр бис .
⁹ Христос өлүглер аразындан катап дирилгеш, ооң соонда өлбөс деп билир бис: өлүм ам Ону чагыраар эрге чок ¹⁰ Ол чаңгыс катап өлүрдө , бачытка хамаарыштыр кажан кезээде өлгөн. Ол ам амыдыраарда, Бурган дээш амыдырап чоруур. ¹¹ А силер база, Христос Иисус-биле харылзаалыг апаргаш, боттарыңарны бачытка хамаарыштыр – өлүг, а Бурганга хамаарыштыр – дириг бис деп бодап алыңар.
¹² Ынчангаш өлүр салымныг мага-бодуңарга бачыт хааннавазын, ооң туралаашкыннарынга силерни чагырты бербезин . ¹³ Мага-бодуңарның кандыг-бир кезектери, бузуттуң чепсектери бооп, бачытка ажыглаттырып аарын соксадыңар . Ооң орнунга, өлүмден амыдыралче ээлген улусту дег, бүгү бодуңарны Бурганның бүрүн ажыглаар эргезинге бериптиңер . Мага-бодуңарның кезектери база буянның чепсектери бооп, Ооң ажыглалынче кирзиннер. ¹⁴ Бачыт силерни оон

ыңай башкарбас апаар, чүгө дээрге ыдыктыг хоойлуга эвес, а Бурганның авыралыга чагырты берген силер.

Бачыттан хосталган улус

– ¹⁵ Ынчаарга чүл? Ыдыктыг хоойлуга эвес, а Бурганның авыралыга чагырткан болганывыста, бачыт үлгедип боор бис бе?
– Канчап-даа чок! ¹⁶ Боттарыңарны кандыг-бир кижиниң эргезинче кулдар кылдыр берипкен болзуңарза, чагыртып турар кижиниң кулдары апарганыңарны билбес силер бе? Чок-ла болза өлүмче аппаар бачыттың кулдары , чок-ла болза Бурганга дыңнангыр чоруктуң – агартышкынче аппаар чүлдүң кулдары боор силер. ¹⁷ Бир шагда бачыттың кулдары чордуңар, ынчалза-даа ам силерге дамчыткан өөредигге чүрээңер ханызындан чагырты бердиңер. Ол дээш, Бурганга алдар! ¹⁸ Силерни бачыттың кулданыындан хостап каарга, буянның кулдары апардыңар . ¹⁹ (Билбейн баарлар ирги бе дээш, улуска билдингир чижек ажыглап, силерге чугааладым.) Бир шагда мага-боттарыңарның кезектерин бужар болгаш хай-чагырга чок чорукка кулданыгга берипкениңер дег, ам оларны ыдыктыг амыдырал дээш буянның кулданыынче бериптиңер.
²⁰ Бачыттың кулдары чораан үеңерде, буяндан хостуг чордуңар. ²¹ Ам кээп ыядып эгелээниңер ажил-херектериңерден кандыг үре-түңнел чедип алдыңар? Оларның эчис түңнели өлүм болду чоп.
²² А ам, бачыттан хосталган соонда, Бурганның кулдары апаргаш , ооң үре-түңнели кылдыр Бурганның мурнунга ыдыктыгы-биле амыдырай бердиңер; а эчис түңнел – мөңгө амыдырал болур.
²³ Чүгө дээрге бачыттың төлээн төлевири – өлүм , а Бурганның ачы-буянның белээ – Дээргивис Христос Иисуска башкарткан мөңгө амыдырал болгай.

**Ыдыктыг хоойлудан
хосталган улус**

7 Ха-дуңма, билир болбайн канчаар силер (ыдыктыг хоойлу деп чүл ол дээрзин билир улуска чугаалап тур мен), кижиге чүглө дириг чорда, ыдыктыг хоойлу ону башкарар. ² Чижээ, хоойлу ашактыг херээженни, ашаа дириг чорда, ооң-биле тудуш кылдыр көөр. Ынчалза-даа ол херээжен, ашаа өлүп калза, өг-бүлө хоойлузунуң хүлээлгелеринден хосталы бээр . ³ Ынчангаш ол херээжен, ашаа дириг турда, өске кижиге барып алза, ашаанга өскерилген боор . А ашаа чок апаар болза, ол херээжен хоойлудан хосталы бээр болгаш, өске кижиге барып алза, ашаанга өскерилген деп санатпас.
⁴ Силер-биле база ындыг боор, ха-дуңма. Өлүглер аразындан катап дирилген өске Кижиге хамааржыр дээш база Бурганга шынчыңарның үре-түңнелин көргүзөр дээш , Христостуң мага-бодуңуң кезик-

чамдыызы апарып, ыдыктыг хоойлуга хамаарыштыр өлгөн силер . ⁵ Кижиг бүдүжүвүстүң аайы-биле амыдырап чорувуста, ыдыктыг хоойлунуң хайныктырганы бачыттыг күзээшкиннер мага-боттарывыска салдарын халдадып турганнар, а оларның үре-түңнели – өлүм боор турган. ⁶ А ам ыдыктыг хоойлудан хосталган бис, чүгө дээрге бисти салбайн, тудуп турган бүгү чүүлдерге хамаарыштыр өлгөн бис; бис ам Бурганга биеэги бижимел ыдыктыг хоойлуну эдерери-биле эвес, а Сүлдеге башкарткан чаартынган амыдыралывыс-биле бараан бооп турар бис .

Ыдыктыг хоойлу болгаш бачыт

– ⁷ Ынчаарга ам чүү дээр бис? Бачыт ыдыктыг хоойлудан тывылган бооп турар бе?

– Канчап-даа чок! Ынчалза-даа ыдыктыг хоойлу эвес болза, бачыт деп чүл ол дээрзин билбес боор мен . Ыдыктыг хоойлу «*Өске кижиниң чүвезин алыксава*» деп чугаалаваан болза, алыксаары деп чүл ол дээрзин билбес боор мен .

⁸ Бачыт Бурганның айтыышкынын ажыглаптар чылдак тып алгаш, меңээ янзы-бүрү күзээшкиннер тывылдырган, а ыдыктыг хоойлу чок болза, бачыт өлүг болгай . ⁹ Кезек үеде ыдыктыг хоойлу чок амыдырап чордум. Ооң соонда айтыышкын кээрге, бачыт дирлип келген, ¹⁰ а мен өлү бердим. Амылыг кылып каар ужурлуг турган айтыышкын меңээ өлүм эккелген . ¹¹ Бачыт айтыышкынны ажыглаптар чылдак тып алгаш, мени дуурайлапкаш, ол айтыышкынның дузазы-биле мени өлүрүп каан. ¹² А Бурганның хоойлузу боду ыдыктыг-дыр, ооң айтыышкыннары ыдыктыг, чөптүг болгаш буянныг-дыр .

– ¹³ Ынчаарга ол буянныг чүүл меңээ өлүм эккелген мындыг бе?

– Черле чок! Өлүм – бачыттың үүлгедии-дир, бачыт ооң-биле бодунуң ёзулуг арнын көргүскен: ол буянныг чүүлдү ажыглааш, меңээ өлүм эккелген. Ынчангаш бачыттың кайы хире бачытты айтыышкынның ачызында оон-даа көскү апаар.

¹⁴ Ыдыктыг хоойлу Сүлдеден кээрин билир бис, а мен дээрге бачытка кул кылдыр саттырыпкан база бачыттыг бүдүштүг кижиг болгай мен. ¹⁵ Чүнү кылып турарымны бодум безин билбес-тир мен. Күзөөн чүүлүмнү боттандырбас, а хөңнүм чок чүүлдү боттандыра-дыр мен . ¹⁶ Күзевээн чүүлүмнү кылып турар болзумза, ыдыктыг хоойлу чөптүг деп чөпшээрешкеним ол-дур . ¹⁷ Ынчалза-даа ол дээрге мээң эвес, а менде амыдырай берген бачыттың үүлгедии-дир. ¹⁸ Менде (азы мээң кижиг бүдүжүмде) буян чогуң билир мен . Буян тарыыр күзелим бар, ынчалза-даа оон чүү-даа үнмес-тир. ¹⁹ Чүгө дээрге, күзөөним дег, буян тарывайн, ооң орнунга хөңнүм чок бузутту боттандырып чоруур-дур мен . ²⁰ А бир-тээ, кылыр хөңнүм чок чүвени боттандырып турар болзумза, херек кырында мен бодум эвес, а менде

амыдырай берген бачыт салдарын көргүзүп турар-дыр.

²¹ Ынчаарга бодумга хамаарыштыр мындыг дүрүм-хоойлу барын эскердим: буян кылыр дээримге-ле, бузут мурнунче кире халаан боор-дур. ²² Угаан-сагыжымга Бурганның хоойлузуң өөрүшкү-маңнайлыг хүлээп алыр-дыр мен . ²³ Ынчалза-даа кижиг бүдүжүмде өске дүрүм-хоойлу барын эскердим. Ол дүрүм-хоойлу угааным хоойлузуңга удур демисежип , мени мага-бодумда ажил-херээн боттандырган бачыттың дүрүм-хоойлузуңга туттурукчузу кылып турар. ²⁴ Аас-кежик чок күжүр-дүр мен! Өлүмче чыгаан бо мага-бодумдан кым мени хостаарыл?! ²⁵ Бурганга өөрүп четтирип тур мен, Дээргивис Иисус Христосту дамчыштыр Ол мени хостап каар.

Ынчангаш мен чүгле угааным-биле Бурганның хоойлузуңга бараан бооп турар мен, а кижиг бүдүжүм-биле бачыттың дүрүм-хоойлузуңга кул-дур мен.

Сүлдеге башкарткан амыдырал

8 Ындыг болганда, Христос Иисуска башкарткан улуска ам кандыг-даа буруудадыр шииткел чок. ² Чүгө дээрге Христос Иисусту дамчыштыр мөңгө амыдыралды берип турар Сүлдениң дүрүм-хоойлузу мени бачыттың база өлүмнүң хоойлузуңдан хостаан болгай. ³ Бачыттыг бүдүжүвүс хайындан күш чедип чадап каан ыдыктыг хоойлунуң кылып шыдаваан чүвезин Бурган Боду боттандырган. Бурган Бодунуң Оглуң бачыттыг кижиге дөмей мага-боттуг кылдыр , бачыт дээш өргүл боору-биле чорудупкан . Ол ооң-биле кижиг бүдүжүнүң бачыдын шииткен. ⁴ Ынчангаш бис ам бачыттыг бүдүжүвүс эвес, а Сүлдениң аайы-биле амыдырай бергеш , ыдыктыг хоойлунуң чөптүг негелделерин күүседип шыдаар бис.

⁵ Кижиг бүдүжүнүң аайынче кирген улус ооң күзээшкиннери дээш сагыш човап, оларны бодап чоруур; а Сүлдениң аайынче кирген улус Ооң күзөөн чүүлдерин бодап чоруур . ⁶ Кижиг бүдүжүнүң күзээшкиннерин бодаары – өлүм-дүр, а Сүлдениң күзөөн чүүлдерин бодаары – мөңгө амыдырал биле амыр-тайбың-дыр. ⁷ Бодунуң бачыттыг бүдүжүнүң күзээшкиннерин бодаар кижиг Бурганга удур боор . Ындыг кижиг Бурганның хоойлузуңга чагыртпас, оон туржук чагыртыр харыы-даа чок . ⁸ Бачыттыг бүдүжүнүң аайынче кирген улус Бурганның сеткилинге кирип шыдавас.

⁹ А бир эвес Бурганның Сүлдези ылап-ла силер-биле кады амыдырай берген болза , кижиг бүдүжүнүң эвес, а Сүлдениң аайынче кире берген-дир силер . А кандыг-бир кижиге Христостуң Сүлдези чок болза , ол кижиг Аңаа хамаарышпас. ¹⁰ А бир эвес Христоска башкарткан болзуңарза, мага-бодуңар бачыдының ужуң өлүг-даа болза, Бурганның мурнунга агарганыңар ужуң

Сүлде силерге мөңгө амыдыралды хайырлаар.

¹¹ Иисусту өлүглер аразындан катап диргискен Бурганның Сүлдези силер-биле кады амыдырай берген болза, Христосту катап диргискен Бурган силер-биле кады амыдырай берген Бодунуң Сүлдезин дамчыштыр өлүр салымныг мага-бодуңарны тынгарыптар .

¹² Ындыг болганда, ха-дуңма, биеэги бачыттыг бүдүжүвүске өревис чок-тур, ооң күзээшкиннерин хандыраары-биле амыдыравас ужурлуг бис. ¹³ Чүгө дээрге бачыттыг бүдүжүңерниң кара аайы-биле амыдыраар болзуңарза, өлүрүнүң кырында силер, а бир эвес кижиге бүдүжүңерниң ажил-херээн Сүлдениң дузазы-биле өлүглендирер болзуңарза , амылыг артар силер .

¹⁴ Бурганның Сүлдези башкарган бүгү улус Бурганның ажы-төлү боор . ¹⁵ Чүгө дээрге силерни ам база коргуп-сүртеп амыдыраарынче албадап, кулдар болдуруп турар сүлдени эвес , а Бурганның азыраан ажы-төлү болдуруп турар Сүлдени хүлээп алган силер . Ол Сүлдениң ачызында Бурганче: «Авва! Ачай!» – деп кыйгырар-дыр бис.

¹⁶ Бурганның ажы-төлү болганывыс дугайында Сүлде Боду бистиң сагыш-сеткиливис-биле кады херечилеп турар . ¹⁷ А ажы-төлү болганывыста, салгакчылар бис. Бурганның салгакчылары боорда , Христос-биле деңге салгакчылар боор бис , чүгө дээрге Ооң хилинчээн үлежип турар болзувусса , Ооң өндүр-чаагайындан үлүг база алыр бис .

Өндүр бедик байдалга чедирер Сүлде

¹⁸ Бисти манап турар өндүр бедик байдалга көөрдө, амгы түр када хилинчээвис чүү-даа эвес деп бодаар мен . ¹⁹ Чүгө дээрге бүгү өлүг, дириг бойдус, Бурган кажан-на Бодунуң ажы-төлүн илередип кээр ирги деп, күштүг идегел-биле четтикпейн манап турар. ²⁰ Бүгү бойдус эки туразы-биле эвес, а ону чагырган Бурганның күзел-соруу-биле үре-түңнел чок хоозун дүрүмнерге чагырткан болгай . Ынчалза-даа бойдуста идегел бар. ²¹ Ооң боду бустуушкуннуң кулданыындан хосталгаш, Бурганның ажы-төлүнүң хосталгазы болгаш өндүр-чаагайындан үлүг алыр деп идегел ол-дур. ²² Бүгү өлүг, дириг бойдус, божаан херээжен дег, бөгүнге чедир човууртап, хилинчек көрүп турарын билир бис . ²³ Чүгө бойдус эвес, а Бурганның ачы-буянының эге дүжүдү кылдыр Сүлдени алган бис база Бурган бисти, ажы-төлүн дег, кажан-на азырап алырын; мага-бодувусту бустуушкундан кажан-на хостаарын четтикпейн манап, ишти-хөңнүвүсте човууртап чор бис . ²⁴ Шак ол идегел-биле камгалалды алган бис. Ынчаарга идегеливис бүдө берген болза, ол идегел эвес-тир. Бар деп көрүп турар чүвезинге кым идегээрил? ²⁵ А ам-даа көрбейн турар чүвевиске идегээн болзувусса, ону шыдамык манап алыр бис.

²⁶ А ол ышкаш Сүлде биске, кошкак улуска, дузалаар. Чүнү дилээрин, канчаар болур-чогууру-биле мөргүүрүн билбес-тир бис, а Сүлде Боду сөс-биле дамчыттынмас чалбарыг-човуур-биле бисти дээш дилеп, болчур. ²⁷ Ынчалза-даа эң-не чажыт бодал-сагыжывысты өттүр билир Бурган Сүлдениң чүү дээш мөргүл кылганын билир, чүгө дээрге Сүлде Бурганның күзел-соруунуң аайы-биле Ооң чону дээш дилеп, болчуп турар.

²⁸ А бис билир бис: Бурганга ынак, Ооң бодалын ёзугаар кыйгырткан улуска шупту чүве ачы-буяныг боорунче угланган боор. ²⁹ Ооң Оглу хөй ха-дуңма улус аразынга эң улуу болзун дээш, өртемчейни чаяар бетинде-ле ынак апаргаш, шилип алган улузу Бодунуң Оглуңуң овор-хевириңге дөмей боорун Бурган баш удур шилип каан . ³⁰ Бурган кымнарны ындыг боору-биле баш удур шилээнил, оларны кыйгырып алган. А кыйгырып алган улузун актыг деп чарлааш, а ооң соонда өндүр бедик байдалга чедирген .

Бурганның ынакшылы Иисус Христоста боттанган

– ³¹ Бо бүгүге немептер чүвүс барыл? Бурган бистиң талавыста болза, кым биске удурланып шыдаарыл?

– ³² Кым-даа эвес! Бодунуң Оглуң хайыралаваан , Ону бистиң шуптувус дээш, өлүмге берипкен Бурган арткан бүгү чүүлдү Оглу-биле катый биске белек кылдыр бербес деп бе?

– ³³ Бурганның шилип алган улузун кым буруудадып шыдаарыл?

– Кым-даа эвес! Оларны Бурган актыг деп турар болганда , ³⁴ кым буруу шаварыл?

– Кым-даа эвес! Чүгө дээрге өлүп калган, оон туржук катап дирлип келген, Бурганның оң талазында барып олурупкан Христос – Ол бисти дээш дилеп, болчуп турар болгай .

– ³⁵ Чүү чүве бисти Христостуң ынакшылындан чара кирип шыдаарыл? Аар-бергелер, кызып-кыйышкыннар, истеп-сүрүүшкүннер бе? Аш, чанагаш боору бе? Озал-ондактыг байдалдар азы шаажылап бе?

– ³⁶ Чүү-даа эвес! Бижилгеде мынчаар бижээн: *«Сени дээш, хүннүң-не өлүм-биле арын көржүп тур бис, улус бисче, дөггерер дээн хойларже дег, көөр-дүр»* .

³⁷ Ындыг-даа болза, бо бүгүнү биске ханы ынак Бурганның ачызында бүрүнү-биле базып каан тиилекчилер бис . ³⁸ Ыяк бүзүрээр мен: өлүм-даа, амыдырал-даа, дээрниң төлээлери-даа, делегейниң ээлери-даа, күштер-даа , амгы болгаш келир үелер-даа, ³⁹ үстүү, алды ораннар-даа – бүгү чаяалгадан чүү-даа чүве Бурганның Дээргивис Христос Иисусту дамчыштыр көргүскен ынакшылындан бисти чара кирип шыдаас.

Бурганның аазаашкыны болгаш Израиль

9 Христос-биле харылзаалыг болгаш, мегелевейн, алыс шынны чугаалап тур мен, Ыдыктыг Сүлдеге башкарткан арын-нүүрүм база мээң херечим боор: ² муңгаралым муңчок улуг, чүрээмде аарышкыны үзүп төтпес! ³ Чаңгыс аймак төрөл ха-дуңмамның камгалал алыры дээш, мен бодум Христостан аңгылаттырган кижиге болурум кай. ⁴ Олар – израильчилер-дир: Бурган оларны азыраан ажы-төлү кылдыр шилип алган; Бодунуң ат-алдарын оларга онааштырган; чагыг-керээлерин олар-биле чарган; Бодунуң хоойлузун, Бодунга мөгөйип, бараан болуушкун боттандырар арганы, аазаашкыннарын оларга хайырлаан. ⁵ Оларның ада-өгбези алдаржаан-дыр. Оларның аразынга бүгүдөдөн өндүр бедик, кезээ мөңгедө макталга төлөптүг Бурган – Христос кижиге бооп төрүттүнгөн. Аминь!

⁶ Ынчалза-даа ол дээрге Бурган Бодунуң аксы-сөзүн ээлевээн дээни ол эвес-тир. Чүгө дээрге Израильден укталган улустуң шуптузу ёзулуг израильчилер болбас. ⁷ Ол ышкаш Авраамның ажы-төлү болган улус шупту ооң салгалы болбас. Бижилгеде мынча дээн болгай: *«Сээң салгалың Исаакты дамчыштыр уламчылаар-дыр»*. ⁸ Өскээр чугаалаарга, Авраамның хан төрөөн ажы-төлү Бурганның ажы-төлү болбас, а Бурганның аазаанын ёзугаар төрүттүнгөн ажы-төлү ооң салгакчылары деп санаттырар. ⁹ Бурган аазаашкынын мынчаар берген: *«Мен келир чылын бо-ла үедө сеңгээ катап чедип кээр мен, Сарра ынчан оолдуг болур»*.

¹⁰ Чүглө ол эвес. Улуг өгбевис Исаактан ийис оолдар божуп аарга, Ревекка-биле база ындыг болган. ¹¹ Ийистер ам-даа төрүттүнмээнде, олар эки, багай чүнү-даа кылып четтикпээнде, Бурган аңаа чугаалап каан: *«Улуг оглуң бичезинге чагыртыр-дыр»*. Ооң шилилгези хостуг, кижиниң ажил-херээндөн шуут хамаарышпас, а чүглө кыйгырып турар Бурганның шиитпиринден хамааржырын көргүзөр дээш, Ол ынча дээн. ¹³ Бижилгеде ол дугайында мынчаар бижээн: *«Иаковка ынак мен, а Исавка хөңнүм чок»*.

¹⁴ Ам чүү дээр бис? Бурган чөптүг эвес болган бе? Канчап-даа чок! ¹⁵ Чүгө дээрге Ол Моисейге мынча дээн:

«Ээ көрнүр дээн кижимче ээ көрнүр мен. Кээргээр дээн кижимни кээргээр мен».

¹⁶ Ынчангаш бүгү чүвө кижиниң күзелдеринден база күженишкыннеринден эвес, а Бурганның өршээлинден хамааржыр-дыр. ¹⁷ Бижилгеде Бурган Египеттиң хааны фараонга чугаалап турар: *«Мээң күчү-күжүмнү сени дамчыштыр көргүзөр дээш база Мээң адым бүгү чер кырынга билдингир апарзын дээш, сени хаан кылып каан мен»*. ¹⁸ Ынчангаш Бурган кымны өршээрин күзээрил – өршээр, а

кымның чүрөөн дашталдырарын күзээрил – дашталдырар.

Бурганның өршээли болгаш килеңи

¹⁹ Менден айтырып боор сен: «Ындыг таварылгада Бурган чүгө бисти буруудадырыл? Ооң күзел-соруунга кым удурланып шыдаарыл?» ²⁰ А сен, тала, Бурган-биле маргыжар хире кым сен? Кижиниң кылып каан чүүлү: «Мени чүгө ынчалдыр кылдың?» – деп чугаалаар бе? ²¹ Азы дой сава кылыкчызы дойну чагырып, чаңгыс-ла ол дойдан хүндүлүг ажыглалдың база хүн бүрүнүң савазын кылып шыдавас бе?

²² А бир эвес Бурган, Бодунуң килеңин илередир база күчү-күжүн көргүзөр дээш, узуткаары-биле белеткеп каан, «Килеңге онааган саваларны» дыка үр шыдажып келген болза чүл? ²³ Өндүр-чаагай болзуннар дээш баш удур белеткеп кааны, «Өршээлге онааган саваларыңга» Бодунуң өй-хемчээл чок өндүр-чаагайын Ол көргүзүксээн болза чүл? ²⁴ А ол «Өршээлге онааган савалар» – бис-тир бис. Бурган бисти чүглө иудейлерден эвес, а өске чоннар улундан база кыйгырып алган. ²⁵ Осия медээчиниң номунда ол дугайында мынчаар бижээн:

«„Мээңи эвес“ деп аттыг чонга: „Сен – Мээң чонум сен“ – дээр мен; ынак эвес турган чонумну ынак чонум деп адаар мен».

²⁶ Оон ыңай: *«Бурганның оларга: „Мээң чонум эвес-тир сен“ – деп турган черинге оларны дириг Бурганның ажы-төлү деп адаар»*.

²⁷ А Исаяя медээчи израиль чон дугайында мынча деп хөлзөп чугаалаан:

«Израильчилерниң саны далай элезини ышкаш хөй санныг-даа болза, оларның чүглө артынчызы камгалал алыр».

²⁸ *Дээрги-Чаяакчы тодаратканын ёзугаар бүгү черге Бодунуң шииткелин күүседир»*.

²⁹ Исаяя баш удур чугаалап каан: *«Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчы биске салгал арттырбаан болза, Содомга дөмейлежип, Гоморра ышкаш апаар турган бис»*.

Израильдин бүзүрел чогу

³⁰ Ам чүү дээр бис? Агартыышкын дилевейн-даа чораан өске чоннар улузу бүзүрел дамчыштыр актыг болганнар-дыр. ³¹ А ол өйдө ыдыктыг хоойлу дамчыштыр агартыышкынче чүткүп чораан израиль чон ону чедип албаан-дыр. ³² Чүгө ындыгыл? Чүгө дээрге израиль чон бүзүрелге эвес, а ажил-херекке ынанган-дыр. Ол моондак дажынга тептиге берген. ³³ Бурган ол дугайында Бижилгеде мынча дээн:

«Көрүңер даан, Сионда моондак даш салып тур мен – улус аңаа тептигип кээп дүжер. Ынчалза-даа Аңаа бүзүрөөн кижиге бак атка кирбес»

10 Ха-дуңма, иудейлер камгалалды алзын деп сеткилим ханызындан күзеп, ол дээш Бурганга мөргүп чор мен. ² Олар Бурганның күзел-соруун күүседир дээш, аажок кызып чоруур, ынчалза-даа ханы билиг чок улус чүве деп, оларга херечи боор мен. ³ Ынчангаш олар, улусту агартыры-биле Бурган кандыг орук шилип алганын билбезиниң хараазында, боттарының оруун изеп аарынче чүткүткеш, Бурганның саналдаан агартышкынынга чагыртпайн барганнар. ⁴ Чүгө дээрге Христос – ыдыктыг хоойлунуң эчис сорулгазы боор, Аңаа бүзүрөөн кижиге бүрүзү Бурганның мурнунга актыг боор.

Камгалалды кижиге бүрүзү ап боор

⁵ Ыдыктыг хоойлу дамчыштыр кээр агартышкын дугайында Моисей мынча деп бижээн: «Ыдыктыг хоойлунуң дүрүмнерин сагыыр кижиге оларның ачызында амылыг артар». ⁶ А бүзүрөөдөн кээр агартышкын дугайында Бижилге мынча деп турар: «„Дээрже кым өрү көдүрлүрүл?“ – деп бодуңдан айтыртынма» (мында Христосту черже бадырып кээри-биле дээн утка бар). ⁷ «„Дүп чок тамыже кым дүжүп бадарыл?“ – деп база айтыртынма» (мында Христосту өлүглер аразындан өрү үндүрүп кээри-биле дээн утка бар). ⁸ А Бижилге мынча деп турар: «Медээ сеңээ чоок – аксы-дылың биле чүрээңде» (бистиң суртаалдап турарывыс бүзүрөл дугайында медээ ол-дур). ⁹ Ол медээ бо-дур: Иисус – Дээргивис дээрзин аксың-биле хүлээп көрүп, чугаалаар болзуңза база Бурган Ону өлүглер аразындан катап диргискен деп чүрээңге бүзүрээр болзуңза, камгалалды алыр сен. ¹⁰ Чүгө дээрге чүрээ-биле бүзүрээр кижиге – агартышкынны алыр, бүзүрөөнни ажы-биле чугаалаар кижиге – камгалалды алыр. ¹¹ Бижилге чугаалап турар: «Аңаа бүзүрөөн кижиге бүрүзү бак атка кирбес».

¹² Иудей биле өске чоннар кижизиниң аразында ылгал чок. Ону кыйгырган улустуң шуптузунга экииргек чаңгыс-ла Дээрги-Чаяакчы бүгү улустуң Дээргизи боор. ¹³ Чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчының адын кыйгырган кижиге бүрүзү камгалал алыр.

Бүзүрөл чогу дээш, израиль чон бүрүн харысалгалыг

¹⁴ Ынчаарга Дээрги-Чаяакчыга бүзүрөөн улус Ону канчап кыйгырарыл? Ооң дугайында дыңнаваан болза, Аңаа канчап бүзүрөөрил? Суртаалдап турар кижиге чок болза, канчап дыңнап каарыл? ¹⁵ Суртаалдаары-биле айбылатпаан болза,

канчап суртаалдаарыл? Бижилгеде мынчаар бижээн: «Буянныг Медээни тарадып турар улустуң базымнарының даажы кайгамчык-тыр!»

¹⁶ Ынчалза-даа Буянныг Медээни улус шупту хүлээп албаан. Исаяя мынча деп турар: «Дээрги-Чаяакчы, бистен дыңнаан медээзинге кым бүзүрөөрил?» ¹⁷ Ынчангаш бүзүрөл Буянныг Медээни дыңнап турар улуска чедип кээр-дир. А Буянныг Медээ Христос дугайында суртаал дамчыштыр чедип кээр. ¹⁸ А мен айтырып тур мен: кай, олар дыңнаваан бе? Дыңнаан болбайн канчаар! Чүгө дээрге Бижилгеде мынча дээн болгай:

«Бүгү чер-делегейге оларның үн-чугаазы дыңналып эрткен, оларның сөстери өртемчейниң кыдыгларынга чеде берген».

¹⁹ База катап айтырып тур мен: таанда израиль чон ону билбээн бе? Баштай Бурган Моисейни дамчыштыр Израильге харыылаан-дыр: «Чон дээр арга чок улус-биле силерниң хүннээчел сагыжыңар оттурар мен; угаан-бодал чок чон-биле силерни анчыгызындырар мен».

²⁰ Оон Исаяяның дидим сөстөрүн дамчыштыр Бурган чугаалаан:

«Менче чүткүвээн улус Мени тып алган; Мени айтырбаан улуска ажыттыңан мен».

²¹ А Израиль дугайында Ол мынча дээн: «Мен хүннү бадыр чагырга билбес болгаш дыңнаваас чонче холум сунуп турдум».

Бурган Бодунуң чонундан ойталаваан

11 Ынчангаш айтырып тур мен: таанда-ла Бурган Бодунуң чонундан ойталаан бе? Канчап-даа чок! Чүгө дээрге мен бодум – Авраамның салгалы, Вениаминниң аймаандан үнген израильчи мен. ² Өртемчейни чаяар бетинде-ле ынакшылын көргүзүп, шилип алганы Бодунуң чонундан Бурган ойталаваан. Азы Илияның израильчилерни Бурганның мурнунга буруудатканын бижээн черде Бижилгениң чүнү чугаалап турарын билбес силер бе: ³ «Дээрги-Чаяакчы, олар Сээң медээчилериңни өлүрүп кааптылар, өргүл салыр бедигээштериңни үрегдеп кааптылар, мен чааскаан арттым, амы-тынымны база алыксап турлар».

⁴ А Бурган аңаа кандыг харыы берген деп?

«Ваалдың мурнунга дискет кырынга сөгүрбээн 7000 кижини

Мен Бодумга кадагалап алган мен».

⁵ Амгы үеде база ындыг: Бурганның авыралы-биле шилиттинген артынчы улус кадагалаттыңан.

⁶ А бир эвес авырал-биле болза, ажил-херектер

дээш эвес-тир. Оон башка авырал авыралзывас боор .

⁷ Ынчаарга ам чүл? Чедип алыр дээш, чүткүткен чүүлүн израиль чон чедип албаан-дыр . Ону шилиттирген улус чедип алган, а артканнарының чүректери дашталып калган. ⁸ Бижилгеде ол дугайын мынчаар бижээн:

*«Бурган оларны билинместедипкен,
бо хүнге чедир оларның карактары көрбөстөп,
кулактары дыңнавастап калган» .*

⁹ А ·Давид мынча деп турар:

*«Оларның найыр-дою боттарынга салган какпа-дузак,
тептигер моондак дажы база кеземче болу берзин*

¹⁰ *Карактарының шоозу өжүп, согурарзын,
ооргалары бүшкүйүп, кажан шагда суларазын» .*

Өске чоннар улузунуң камгалалы

¹¹ Ынчангаш айтырып тур мен: иудейлер тайып ушкаш, кажан-даа туруп келбес бе? Чок, туруп кээр! Оларның тайып ушканы өске чоннар улузунга камгалалды эккелген. А ындыг чорук иудейлерниң боттарынга хүннээчел сагышты оттуруптар. ¹² А оларның тайып ушканы кижини төрөлгөтөнгө ачылыг болза; оларның чидириглери өске чоннар улузунга ачылыг болза, бүгү Израиль Бурганче эглип кээрге, ооң ачылыгы кайы хире өндүр улуг апарбазыл?

¹³ Өске чоннар улузу, ам силерге чугаалап тур мен: өске чоннар улузунга элчин болгаш, ол бараан болуушкунумну бедии-биле үнелээр мен .

¹⁴ Мээң чаңгыс аймак улузумнуң оода чамдызын-даа камгалаар дээш, оларның силерге хүнней аарак көөрүн канчап-чооп чедип аптарымга идегеп тур мен. ¹⁵ Чаңгыс аймак улузумдан Бурганның ойталааны Ону кижини төрөлгөтөн-биле эптештирипкен болза, оларны Бурган хүлээп алып болза, чүү боорул?! Өлгөн улус дирлип келбес бе?!

¹⁶ Баштайгы дүжүттүң бирги хлевин Бурганга бараалгаткан болза, бүгү далган-тарааны база Бурганга бараалгаткан боор . Ыяштың дазылын Бурганга бараалгаткан болза, будуктарны база Аңаа бараалгаткан боор .

¹⁷ А олива ыяжының чамдык будуктарын Бурган сыйып каан болза, сени – черлик өзүмнү оларның орнунга тудуштур шарып каарга , тарымал оливаның дазылынга тутчуп, ооң чулуун соруп турар болзуңза, ¹⁸ будуктар мурнунга мактанма. Ынчалдыр өрү көрдүнер болзуңза, дазылды сен эвес, а дазыл сени чемгерип турарын утпа.

¹⁹ Мынча дээриң чадавас: «Мени тудуштур тарыыр дээш, будуктарны сыйып каапкан».

²⁰ Ындыг болган дижек. Бүзүрел чогу дээш, оларны сыйып каапкан, а сен, бүзүрелиң дээш, оларның орнун ээлеп арттың. Ынчангаш өрү көрдүнме, а коргуп-сүрте! ²¹ Чүге дээрге Бурган чайгаар бүткен будуктарны хайыралаваан болганда, сени база

хайыралавас . ²² Ынчаарга Бурган өршээлдиг болгаш шыңгыы дээрзин утпа. Ол ойталап, хоорулган улуска шыңгыы, а сеңээ – Ооң өршээлинге идегеп чоруур шааңда – өршээлдиг. Оон башка сени база кезип октаптар ийик.

²³ А иудейлер бүзүрел чок чоруундан кызып халбактанмайн баар болза, оларны катап тарып каар, чүге дээрге Бурган ол будуктарны катап тудуштур тарып каар эргелиг. ²⁴ Сени, черлик олива сывындан одура кескен өзүмнү, төрүмелиңден бүдүжүңгө чөрүштүр тарымал оливага тудуштур тарып каан болза, ол чайгаар бүткен сыйдынган будуктарны оларның төрөөн ыяжынга тудуштуруп каары Бурганга оон-даа белен херек-тир.

Израильге сөөлгү камгалал

²⁵ Ха-дуңма, «Бис кончуг бис» деп улуургай бербезиннер дээш, силерге бир чажытты ажыдарын күзеп тур мен: израиль чоннуң чамдык кезииниң дедир-чөрүүзү чүгле өске чоннар улузундан четчир санныг улус Бурганче ээлбээже, үргүлчүлөп кээр. ²⁶ Бүгү Израиль ынчан камгалал алып. Ол дугайында Бижилгеде мынчаар бижээн : *«Камгалакчы ·Сиондан чедип келгеш,
Иаковтуң салгалының кем-буруузун адырып кааптар.*

²⁷ *Оларның бачыттарын өршээгеш,
Мен база олар-биле бо чагыг-керээни чарып алып мен» .*

²⁸ Иудейлер Буянныг Медээни хүлээп албаан болгаш, өске чоннар улузу силерге ачы-дузалыг боору-биле Бурганның дайзыннары апарганнар. Ынчалза-даа олар дөмей-ле Бурганның шилип алган чону боор, оларның улуг өгбелери дээш, Бурган оларга ынак боор . ²⁹ Чүге дээрге Ооң ачы-буянныг белектери болгаш кыйгырыы өскерлиш чок! ³⁰ Бир шагда силер база Бурганга чагыртпайн чораан силер , а ам иудейлер чагыртпастай бээрге, Ол силерни өршээди. ³¹ Иудейлер база өршээл алып дээш, ам Аңаа чагыртпастай бергеннер-дир, ооң уламындан Бурган силерге өршээлин көргүскен-дир. ³² Бүгү улусту өршээр дээш, Бурган оларның шуптузун чагыртпас чоруктуң хоругдалынче хүлээдип берипкен.

³³ О, Бурганның экииргээ, мерген угааны болгаш билииниң өндүр бедиин аар! Ооң шиитпирлерин тайылбырлаары болдунмас! Ооң оруктарын билип аары болдунмас!

³⁴ *«Дээрги-Чаяакчының угаанын кым билгенил,
кым Аңаа арга-сүме берип шыдаарыл?*

³⁵ *Ооң дедир эгидер ужурлуу оода бир чүүлдү
Аңаа ачылалга берген кижини бар бе?»*

³⁶ Бүгү чүве Бургандан келген; Ону дамчаан; Ол дээш бар бооп турар . Аңаа кезээ мөңгөде алдар доктаазын! ·Аминь .

**Христоска башкарткан
чаа амыдырал**

12 Ха-дуңма, ынчангаш силерден аажок дилеп тур мен: Бурганның биске өршээлдиниң ачызында, дириг, ыдыктыг база Аңаа таарымчалыг өргүл кылдыр, мага-боттарыңарны Бурганга бүрүнү-биле бериптиңер . Силерниң ындыг бараан болуушкунуңар угаан-сарыылдыг боор. ² Бо делегейниң амыдыралының аян-шинчизинге чаңчыгып, аңаа дөмей болбаңар, а Бурганның силерден чүнү күзээнин , кандыг чүүлдер Аңаа эки, таарымчалыг база болбаазыраңгай боорун билип аар дээш, угааныңар чаартып , бодуңар бүрүнү-биле эде тургустунуп алыңар.

³ Меңээ хайырлаан элчин боор авыралды ажыглап , силерниң кижги бүрүзүңге чугаалап тур мен: боттарыңарны чогуур деңнелден өрү көрбөңер. Силерниң кижги бүрүзүңге Бурганның хайырлааны бүзүрелди барымдаалап, боттарыңар дугайында сарыылдыг бодап көрүңер база биче сеткилдиг болуңар . ⁴ Чижек кылдыр мага-бодувусту алыылы: ол чаңгыс болгай, ынчалза-даа хөй кезектерден бүткен (а ол кезектерниң хүлээлгелери база аңгы-аңгы) . ⁵ Бис база ындыг бис: хөй-даа болзувусса, Христоска башкарты бергеш, чаңгыс мага-ботту тургускан бис, а ол мага-боттуң кезектери боор боттарывыс аравыста харылзаалыг бис . ⁶ Бурган авыралында янзы-бүрү ачы-буянныг белектерни Оон алган бис : Бурганның күзел-соруун медеглээр болган кижги ону бүзүрелиниң аайы-биле кылып чорзун; ⁷ улуска бараан боор болган кижги – бараан бооп чорзун ; өөредиг берип, башкылаар болган кижги – өөредиг берип чорзун; ⁸ аргалал бээр болган кижги – аргалал берип чорзун; улуска дузалап, бодунуң эт-хөреңгизин үлеп бээр болган кижги – элбээ-биле дузалап чорзун; сагыш човап, удуртур болган кижги – кызымак удуртуп чорзун ; буян чедирер болган кижги – ону чазык-чаагай кылып чорзун .

⁹ Ынакшылыңар ажыт-чажыт чок, шынчы болзун . Бузутту көөр хөөн чок, буянга бердинген болуңар . ¹⁰ Бот-боттарыңарга, ха-дуңмашкы улус дег, эрге-чассыг ынак болуңар ; бирээңер өскеңерни бодундан артык хүндүткөп көрзүн . ¹¹ Дээрги-Чаяакчыга кошкаш дивес чүткүл-сорук-биле, Ыдыктыг Сүлдеден кыптыгып, бараан болуңар. ¹² Идигелиңер силерге өөрүшкүнү эккелзин, аар-бергелерге таварышкаш, туруштуг болуңар; мөргүлден черле салдынмаңар ; ¹³ Бурганның улузу түрегдел көрүп турар болза, дузадан кадыңар . Хүндүлээчел эелер болуңар. ¹⁴ Силерни истеп-сүрген улусту алгап-йөрээңер, каргыш салбайн, алгап-йөрээңер . ¹⁵ Өөрүп турарларның өөрүшкүзүн-даа, качыгдап ыглааннарның качыгдалын-даа үлежиңер . ¹⁶ Араңарда чаңгыс эп-сеткилдиг амыдыраңар . Улуургак болбаңар,

бөдүүн улус аразынче кириңер, бодуңарны өрү көрбөңер.

¹⁷ Кымдан-даа чедирген хоразы дээш хора-биле орнун негевеңер . Бүгү улустуң эки деп санаар чүвезин кылыр дээш сагыш човаңар. ¹⁸ Силерниң талаңардан, болдунар-ла болза, бүгү улус-биле эп-найыралдыг амыдыраңар . ¹⁹ Ханы ынак эш-өөр, улустан өжээн негевеңер , ооң орнунга Бурганның килеңинге орук чайлаңар. Бижилгеде мынча деп бижээн болгай: «„Улустан өжээн негеп, кезедир арга Менде бар“ – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалаан».

²⁰ Харын

«Дайзының аштаан болза, чемгерип каг; суксаан болза, сугдан ижиртип каг . Ынчаар кылгаш, оттуг көстерни ооң бажынга чыып бээр сен» .

²¹ Бузутка бодуңу бастыртпа, а ону буян-биле бас.

**Христианнар эрге-чагырга ээлээн
улусту дыңнаар ужурулуг**

13 Кижги бүрүзү үстүндөн башкарган эрге-чагыргага чагыртып чорзун , чүге дээрге Бурганның доктаатпааны кандыг-даа эрге-чагырга чок. Бүгү-ле бар эрге-чагыргаларны Бурган доктааткан. ² Ынчангаш эрге-чагыргага удурланыр кым-даа бар болза, Бурганның доктаадып каан чүүлүңге удурланган кижги-дир ол. А ынчап турар кижги Ооң шииткелин бодунче халдадып алыр. ³ Эрге-чагырга ээлээннер буянныг эвес, а бузуттуг-бак херектер үүлгедип турар улуска коргунчуг. Эрге-чагыргадан кортпас деп бодазыңза, буян тарып амыдыра, ынчан оларның макталын дыңнаар сен. ⁴ Эрге-чагырга ээлээн кижги база Бурганның чалчазы боор, ол сээң чаагай чорууң дээш ажылдап чоруур. А бузут үүлгедип турар болзуңза, кичээн, чүге дээрге ол сеңээ кеземче онаар эргелиг . Ол – Бурганның чалчазы-дыр база бузут үүлгеткен улуска хамаарыштыр Ооң шииткелин күүседир кижги-дир . ⁵ Ындыг болганда, чүгле кеземчеден корткаш эвес, а арыг арын-нүүр ёзугаар база эрге-чагыргага чагыртыр херек.

⁶ Үндүрүгнү-даа төлеп турар ужуруңар ында, чүге дээрге эрге-чагырга ээлээннер Бурганга бараан бооп, чагырга ажылынга бүгү үезин үндүрүп турарлар. ⁷ Ынчангаш оларның шуптузунга чогуур чүвени бериңер : кымга – үндүрүгнү, кымга – албан-үндүттү, кымга – хүндүткелди, кымга – алдар-хүндүнү .

Ха-дуңмашкы ынакшыл дугайында

⁸ Бот-боттарыңарга ынакшылдың өрезинден аңгыда, кымга-даа, чүү-даа дээш, өрелиг бооп артпаңар ; өске кижиге ынак кижги ыдыктыг хоойлуну сагып турар . ⁹ Чүге дээрге шупту айтыышкыннарның : *«Кады чурттаан эжиңге өскерилбе» , «Кижги өлүрбе» , «Оорлава» , «Өске*

кижиниң чүвезин алыксава» база өскелериниң-даа алыс утказы «Чаныңда кижиге бодуңга бодуң дег ынак бол» дээн чаңгыс айтышкында сиңген .
¹⁰ Ынакшыл чаныңда кижиге хора халдатпас. Ынчангаш ынакшыл – бүгү ыдыктыг хоойлуну сагааны ол боор .

Сөөлгү хүн чоокшулаан

¹¹ Ам кандыг үеде амыдырап турарывысты билир болгаш, ол бүгүнү күүседирер. Уйгудан оттур үе-шагыңар келген , чаа-ла бүзүрэн турганывыска көөрдө, камгалалывыс ам биске дыка чоок апарган.
¹² Дүн барык төнүп, хүн үнер деп барган . Ынчаарга дүмбейниң ажил-херектерин ап октапкаш, чырыктың чепсээ-биле чепсеглениил .
¹³ Хүннүң чырыыңга дег, төлептиг амыдырап көрээли : эмин эрттир хөлөп-дойлап база арагалавайн, самыырап база бирикшилдин бужар хевири-биле бирикшишпейн, алгыжып-кырышпайн база адааргашпайн амыдыраалы.
¹⁴ Ооң орнунга Дээрги Иисус Христосту «кедип алыңар» база бачыттыг бүдүжүңерниң туралаашкыннарының аайынче кирбеңер .

Бот-боттарыңарны буруу шаппаңар

14 Бүзүрели кошкак кижини хүлээп алыңар , ооң үзел-бодалдарының дугайында маргылдаа үндүрбөңер. ² Бир кижикан дыг-даа чемни чип боор деп санаар, а оон өске, бүзүрели кошкак кижикан чүгле ногаа аймаа чиир .
³ Кандыг-даа чемни чип турар кижикан чем бүрүзүн чивес кижини куду көрбөзүн . Чем бүрүзүн чивес кижикан база кандыг-даа чемни чип турар кижини буруу шаппазын. Чүге дээрге Бурган иелдириңерни хүлээп алган-дыр.
⁴ Өскениң чалчазын буруу шавар кандыг ындыг эргелиг сен? Ол бут кырында турар бе азы кээп ушкан бе дээрзин ооң Ээзи боду шиитпирлезин. Ол дөмей-ле бут кырыңга туруп кээр, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы ону тургузуптар эргелиг.

⁵ Кандыг-бир хүннү өске хүнден чугула деп санаар кижикан туруп боор . Өске кижиге ол хүннерде ылгал чок. Кижикан бүрүзү бодунуң угаап билген аайы-биле кылгай аан.
⁶ Кандыг-бир хүннү онзалай көөр кижикан ону Дээрги-Чаяакчыга алдар-хүндү болдуруп, ынчап турар, а шупту чемни чиир кижикан ону Дээрги-Чаяакчыга алдар-хүндү болдуруп, чиир, чүге дээрге аъш-чем дээш, Бурганга өөрүп четтирер болгай . Чем бүрүзүн чивес кижикан Дээрги-Чаяакчыга алдар-хүндү болдуруп, чивезин, чүге дээрге ол база Бурганга өөрүп четтирер-дир .

⁷ Бистиң кайывыс-даа чүгле боду дээш амыдыравас база чүгле боду дээш өлбөс болгай .

⁸ Амыдыраар болзувусса, Дээрги-Чаяакчы дээш амыдыраар бис , өлүр болзувусса, база-ла Дээрги-Чаяакчы дээш өлүр бис. Амыдыраар-даа, өлүр-даа

болзувусса, Дээрги-Чаяакчының улузу боор бис .

⁹ Христос база ол сорулга-биле өлгөш, ооң соонда катап дирилген болгай. Ол өлүг-даа, дириг-даа улустуң Дээргизи болуксаан .

¹⁰ А сен чүге бүзүрэн акыңны буруу шаап турар сен? Азы сен? Чүге бүзүрэн дуңмаңны куду көрүп турар сен? Бис шупту Бурганның шииткелиниң мурнунга турар болгай бис .
¹¹ Бижилгеде мынча дээн болгай:

«Дириг Бодумнуң адым-биле даңгыраглап тур мен – деп,

Дээрги-Чаяакчы медеглээн . –

Дискет бүрүзү Мээң мурнумга сөгүрүп олурар, дыл бүрүзү Мени Бурган деп хүлээп көөр» .

¹² Ынчангаш бистиң аравыстан кижикан бүрүзү Бурганның мурнунга боду дээш боду харыы тудар .

Бот-боттарыңарны бачыт үүлгедиринче чыгаваңар

¹³ Ынчаарга бот-боттарывысты буруу шаварын соксадылы . Харын бүзүрэн ха-дуңмавысты тептигип кээп ужарынче азы күткүдүгге алзып аарынче чыгаар чүнү-даа кылбазын кичээнзивиссе эки.
¹⁴ Мен билир база Дээрги Иисуска башкартканым ачызында, ыяк бүзүрээр мен: алыс боду арыг эвес чүү-даа чүве чок . Харын кижиниң арыг эвес деп санаар чүвези аңаа арыг эвес апаар.

¹⁵ Ынчалза-даа кандыг-бир чем чигеш, бүзүрэн ха-дуңмаңның сеткилин хомудадып турар болзуңза, ынакшылдың аайы-биле амыдыравайн турар-дыр сен. Ындыг болганда, Христостуң ол дээш өлгөни ха-дуңмаңны чемиң ужун өлүмче чыгава .

¹⁶ Бодуңарны эки деп бодаар чүвеңер бак атка кирбес кылдыр ап чоруңар.
¹⁷ Чүге дээрге Бурганның Чагыргазы – чиир чемге, ижер суксунга хамааржыр чүүлде эвес , а ыдыктыг Сүлдениң хайырлаары актыг-шынныг амыдырал, амыр-тайбың болгаш өөрүшкүдө .
¹⁸ Христоска ол бүгү-биле бараан болган кижикан Бурганның сеткилинге кирер болгаш улустуң хүндүткелин чаалап алыр.

¹⁹ Ынчангаш биске амыр-тайбыңны база удур-дедир деткимчени эккээр чүүлдерге чүткүүр ужурлуг бис .
²⁰ Бурганның ажил-херээн чем дээш бойлатпаңар. Кандыг-даа чем арыг , ынчалза-даа чип турар чемиң бүзүрэн ха-дуңмаңны бачытче киирер болза, багай-дыр .
²¹ Ха-дуңмаңны ооң-биле бачытче чыгап турар болзуңза, эът чивээни база эзиртир суксун ишпээни дээрэ .

²² Ол дугайында бүзүрээр чүвеңни чүгле иштиңде бодап чор, ону чүгле Бурган билир болзун. Үзел-бодалдарының аайы-биле бодун буруу шаппас кижикан амыр-чыргалдыг боор.
²³ А чип боор ирги мен бе деп чигзинзе-даа, чип турар кижикан буруу шаптырар, чүге дээрге бүзүрелиниң аайы-биле кылбаан-дыр. А бүзүрелдин аайы-биле кылбайн турар бүгү чүүл – бачыт боор .

15 Бис, бүзүрели күштүг улус, хууда ажыывыс дугайын бодавайн, кошкак улуска үүрге-

чүгүн ап чоруурунга дузалажыр ужурлуг бис .
² Чанывыста кижиге ачылыг болзун, ооң бүзүрели быжыксын деп бодал-биле аңаа таарымчалыг чүүлдерни бистиң аравыста кижиге бүрүзү кылыр ужурлуг .³ Христос база Бодунуң ажыын бодавайн чораан болгай , харын Бижилгеде мынчаар бижээн-дир: *«Сени бак көргөн улустуң дорамчылалы Мээң кырымга дүштү»* .

⁴ А Бижилгелерде бистиң үевистиң мурнунда бижээн бүгү чүвени биске өөредиг кылдыр бижээн-дир . Бижилгелер дамчып кээр сорук киришкениң ачызында бис шыдамык бооп, идегеливис чидирбес ужурлуг бис .⁵ Шыдамык чорук биле сорук киришкениң үнөр дөзү боор Бурган силерге Христос Иисусту эдергеш, чаңгыс үзел-бодалдыг бооруңарны хайырлазын .⁶ Ооң ачызында силер шупту чаңгыс эп-сеткил-биле, чаңгыс аас-биле Дээрговис Иисус Христостуң Адазы Бурганны алдаржыдар силер.

**Иудейлерде база
өске чоннар улузунда
чаңгыс Буянныг Медээ бар**

⁷ Ынчангаш Христостуң силерни хүлээп алганы дег, бот-боттарыңарны база ынчалдыр, Бурганны алдаржыдып, хүлээп алыңар .⁸ Бурганның улуг өгбелеривиске берген аазаашкынарны бадыткаар дээш база Ооң алыс шынныын көргүзөр дээш, Христостуң кыртыжап демдектеткен улуска чалча апарганын утпаңар .⁹ А ол ышкаш өске чоннар улузу база Бурганның оларга көргүскен өршээлин бодап, Бурганны алдаржытсын дээш , Христос чалча апарган. Бижилгеде ол дугайында мынчаар бижээн:

«Ол дээш, Сени өске чоннар мурнунга алдаржыдып,

Сээң адыңны алгап ырлаар мен» .

¹⁰ А оон ыңай мынчаар бижээн:

«Өске чоннар улузу, Бурганның чону-биле өөрүп-байырлаңар!»

¹¹ А оон ыңай:

*«Бүгү чоннар, Дээрги-Чаяакчыны алгап-мактаңар!
Бүгү аймактар Ону алдаржыдып мактазын!»*

¹² А оон ыңай Исаяя мынча дээн:

*«Иессейниң Дазылы өзүп үнгеш,
бүгү чоннарны чагырары-биле көдүрлүп кээр,
оларның идегели Ында боор»* .

¹³ Идегелдин үнөр дөзү боор Бурган силерни бүзүрелиңер дамчыштыр өөрүшкү болгаш амыр-тайбың-биле бүргезин, ооң уламында Ыдыктыг Сүлдениң күжү-биле идегелиңер соксаал чок өзүп-көвүдезин.

**Павелдин чагаазы
база ажил-херээ**

¹⁴ Ха-дуңма, силерни буянга бүргеткен, бүгү чүвени билип алган, бот-боттарыңарны өөредип

шыдаар апарган деп, бодум ыяк бүзүрээр мен.

¹⁵ Ындыг-даа болза, чагаамның чамдык черлеринде силерге дидими-биле сагындырып бижидим. Чүге дээрге Бурган Бодунуң авыралы-биле меңээ ¹⁶ өске чоннар улузунуң аразынга Христос Иисуска бараан боор арганы хайырлаан . Мен Бурганның Буянныг Медээзин суртаалдаар ыдыктыг ажилды кылып, өске чоннар улузун Ыдыктыг Сүлдеге ыдыктаткан, Бурганга күзенчиг өргүл кылдыр эккээрин күзеп тур мен.

¹⁷ Христос Иисуска башкарткаш, Бурган дээш кылган ажил-херээм ужун чоргаарап боор мен.
¹⁸ Өске чоннар улузу Бурганга чагыртсын дээш, Христостуң мени дамчыштыр кылган чүүлүндөн аңгыда, өске кандыг-бир чүүл дугайында чугаалап дидинмес-тир мен. Ол ону мээң аксы-сөзүм болгаш ажил-херээм дамчыштыр, ¹⁹ кайгамчык демдектерниң күжү-биле, Бурганның Сүлдезиниң күжү-биле кылган . Шак ынчаар Иерусалимден мырыңай Иллирикке кээп, ол девискээрлерге Христос дугайында Буянныг Медээни суртаалдаар ажилымны төндүрдүм. ²⁰ Мээң мурнумда-ла өске улустуң салган үндезининге тудуп үндүрбес дээш , улус ам-даа Христостуң адын дыңнаваан черге суртаалдаарынче үргүлчү чүткүдүп келген мен.

²¹ Бижилгениң дараазында сөстөрүн күүседирин кызыткан мен:

*«Ооң дугайында улустан медеглел албаан улус – көрүп каар,
а дыңнаваан улус – билип аар»* .

Павелдин Римге келиксээни

²² Хөй катап силерге келиксээш-даа, шак ол чылдагаан ужун кээп шыдаваан мен .²³ А ам ол черлерге ажил-херээм төндүргеш, хөй чылдарда күзеп чораан күзелимни боттандырып, Испанияже бар чыткаш, силерге дужар бодап тур мен . Ийе, орук ара силерге ужурашкаш, үр эвес-даа болза, аравыста харылзаадан сеткилим ханар боор. А ооң соонда Испанияже аян-чоруумга дуза кадып, үдеп каарыңарга идегеп тур мен.

²⁵ А ам дээрезинде Бурганның Иерусалим чурттуг улузунга бараан боор дээш, ынаар чоруур деп бардым .²⁶ Чүге дээрге Македония болгаш Ахайя девискээрлеринде христианнар Иерусалимде Бурганның яды-түрөңги улузунга ачы-дуза көргүзөрүн шиитпирлээннер .²⁷ Олар ындыг шиитпирни эки тура-биле хүлээп алганнар, ооң кадында Иерусалимде христианнарның мурнунга хүлээлгези база бар турган. Чүге дээрге Бурганның Иерусалимде улузу олар-биле Сүлдениң хайырлаан ачы-буянын үлешкен болганда, өске чоннар улузу иудейлерниң чер кырында хереглелдерин хандыраарына дузалаар ужурлуг .

²⁸ Ол даалганы күүсеткеним база Иерусалимде христианнар оларже чоруткан ачы-дузаны алдылар эвеспе деп бүзүрээним соонда, Испанияже чорупкаш, орук ара силерге дужар күзелдиг мен.

²⁹ Силерге кээримде, Христостуң элбек ачы-буянын эккеп бээримни билир мен.

³⁰ Ха-дуңма, күштүү-биле дилеп тур мен: Дээргивис Иисус Христоска база Сүлдениң хайырлааны ынакшылга башкарткаш, мени дээш Бурганга чүткүлдүг мөргүп, мээң демиселимге киржип көрүңер. ³¹ Иудеяда Христоска бүзүревес улус меңээ хора чедирбезин дээш, Иерусалимче аппарат чоруурум ачы-дузаны Бурганның ол чер чурттуг улузу чөпсүнүп хүлээп алзын дээш мөргүңер. ³² Мен ынчан Бурганның күзел-соруу ындыг болза, силерге өөрүшкүлүг чеде бергеш, сеткил-сагыжымдан силер-биле кады дыштаныр мен. ³³ Амыр-тайбыңның үнер дөзү боор Бурган силер бүгүде-биле кады болзун. Аминь.

Павелдиң байыр чедиришишкиннери

16 Бүзүрэн кыс дуңмавыс, Кенхрея хоорайжыгашта христиан ниитилелдиң дузалакчызы Фива дээш дагдынып, ону силерге таныштырдым. ² Дээрги-Чаяакчыга башкарткаш, Бурганның улузунга чогууру дег, ону уткуп хүлээп алыңар, ол силерге баргаш, чүнү хереглээр болдур, аңаа бүгү талалыг дуза кадыңар. Фива боду хөй улуска, оларның аразында меңээ, дуза кадып келген кижиге.

³ Христос Иисуска башкарткаш, Аңаа бараан бооп келген өөрүм – Прискилла биле ооң ашаа Акилага байырым чедириңер. ⁴ Олар мен дээш амы-тынын артынга каарынга белен турдулар. Оларга чүгле мен эвес, а өске чоннар улузунуң аразында христиан ниитилелдер база өөрүп четтирип турар.

⁵ Оларның бажыңында чыгып турар христианнарга база байырым чедириңер.

Асиядан Христоска эң баштай бүзүрэн ханы ынак эжим Эпенетке байыр. ⁶ Бис дээш, ол хире карак кызыл ажилдап келген Марияга байыр.

⁷ Мээң-биле кады хоругдал адаанга турган чаңгыс аймак төрелдерим Андроник биле Юнияга байыр. Олар элчиннер аразында ат-сураглыг апарган база Христоска мени мурнай бүзүрэн улус чүве.

⁸ Дээрги-Чаяакчының ачызында ханы ынак эжим Амплийге байыр. ⁹ Христоска башкарткаш, Аңаа бистиң-биле кады бараан бооп турар Урбанга болгаш ханы ынак эжим Стахийге байыр.

¹⁰ Христоска шынчызы шылгаттынган Апеллеске байыр. Аристовулдуң өг-бүлезинде улуска байыр.

¹¹ Мээң чаңгыс аймак төрелим Иродионга байыр. Наркисстиң өг-бүлезинде Дээрги-Чаяакчыга бүзүрэн улуска байыр. ¹² Дээрги-Чаяакчы дээш ажилдап келген Трифена биле Трифосага байыр.

Дээрги-Чаяакчы дээш база хөй ажилдап келген ханы ынак дуңмам Персидага байыр. ¹³ Дээрги-Чаяакчының онзалап шилип алганы Руфуска болгаш мээң база авам апарган ооң авазынга байыр. ¹⁴ Асинкритке, Флегонтуга, Эрмге, Патровка,

Эрмийге база оларның-биле кады турар бүгү ха-дуңмага байыр. ¹⁵ Филологка, Юлияга, Нирей биле ооң кыс дуңмазынга, Олимпанга база олар-биле катый Бурганның бүгү улузунга байырым чедириңер. ¹⁶ Бот-боттарыңарга ыдыктыг ошкаашкын-биле байыр чедириңер. Христоска бүзүрэннерниң бүгү ниитилелдери база силерге байыр чедирип турлар.

Сөөлгү кичээндириг

¹⁷ Ха-дуңма, силерден аажок дилеп тур мен: хүлээп алган өөредииңерге удур бооп: аңгылажыг үндүрүп, бүзүрелдиң оруунга моондак салып турар улустан кичээниңер. Ындыг улус-биле харылзашпаңар. ¹⁸ Чүге дээрге олар Дээргивис Христоска эвес, а боттарының күзээшкиннеринге бараан бооп турарлар. Олар авыяс-чашпаа болгаш каас-коя сөстери-биле бүзүрээчел кенен улусту дуурайлап кааптарлар. ¹⁹ Силерниң Буянын Медээге дыңнангыр чорууңар бүгү улуска билдине берген, ынчангаш силер дээш, аажок өөрүп тур мен. Ындыг-даа болза, буянга хамаарыштыр мерген угаанныг, а бузутка хамаарыштыр чүве билбес бооруңарны күзеп тур мен. ²⁰ Амыр-тайбыңның үнер дөзү боор Бурган удавас эрликти буттарыңар адаанга бастырып кааптар. Дээргивис Иисустуң авыралы силер-биле кады болзун.

Байыр чедиришишкыннериниң уланчызы

²¹ Мээң кады ажилдап турар эжим Тимофей болгаш чаңгыс аймак төрелдерим Луций, Иасон болгаш Сосипатр олар силерге байыр чедирип турлар.

²² (Павелдиң бижээчизи Тертый мен база, Дээрги-Чаяакчыга башкарткаш, силерге байыр чедирдим.)

²³ Мени болгаш бүгү христиан ниитилелди бажыңында хүлээп ап турар хүндүлээчел ээ Гаий база силерге байыр чедирип тур. Хоорайның акша-хөрөңги кадагалакчызы Эраст биле бүзүрэн дуңмавыс Кварт олар база силерге байыр чедирди.

[25] Мээң медеглээним Буянын Медээни база Иисус Христос дугайында суртаалымны дамчыштыр силерни бүзүрелге быжыктырып шыдаар Бурганга алдар. Христостуң ол Буянын Медээзи дээрге хамык үелерниң мурнундан бээр чажырып келген чажыт-тыр, [26] а ам ону Бурганның медечилериниң Бижилгелерин дамчыштыр, мөңгө дириг Бурганның айтыышкыны-биле биске илереткен. Бүгү чоннар бүзүрэн база Бурганга чагыртсын дээш, ук чажыт оларга билдингир апарган. [27] Дың чаңгыс мерген угаанныг Бурганга Иисус Христосту дамчыштыр кезээ мөңгөде алдар доктаазын! Аминь.

1 Коринфичилерге

Кирилде

Коринф хоорай Эрте-бурунгу Грецияга чугула садыг төвү турган. Павел аңаа Буянныг Медээни, чижеглеп алырга, бистиң эраның 50-ги чылында эң баштай суртаалдаан. Элчин Коринфиден чоруй барган соонда, ооң биле чаа христиан ниитилелдин аразынга чагаалажыышкын эгелээн. Бо чагаа Павелдин Коринфиже чоруткан чагааларының ийигизи болур (биргизи Чаа Чагыг-керээже кирбейн барган). Ол ону Эфес хоорайдан 50 чылдарның ортан үезинде чоруткан.

Коринфиде чаа христианнарның аразынга элээн хөй бергедээшкиннер тыптып келген: Павел чорупкан соонда, коринфичи ниитилелдин дыка хөй кежигүннери Христостуң адынга төлептиг чуртталга-биле ам-даа чурттап эгелевээн турган. Ооң кадында чамдык улус Павелдин суртаалы алыс шынныг эвес деп, ооң эрге-күжүнге удурланып турган.

Чагааның бирги кезээнде (1–6 эгелер) Павел номчукчуларны кижиниң мерген угаанынга эвес, а чүгле Христоска ынаныр кылдыр база буян кылып амыдыраар кылдыр сургап турар. Оон ыңай (7:1–16:4) ол коринфичилерниң чагаазында аңаа салдынган чамдык хуу айтырыгларга харыылаан: эр, херээжен кижилер аразында харылзаалар, дүрзү-бурганнарга өргүп салган аъш-чем, Бурганга мөгөйишкин үезинде албан-дужаал барымдаалаары, Сүлдеден кээр ачы-буянныг белектер, кижилерниң келир үеде катап дирлири болгаш Иерусалимде христианнарга ачы-дуза кылырының дугайында. Түңнелинде (16:4–24) Павел бодунуң кылыр деп турар чүүлдериниң дугайында чугаалап, байыр чедиришкиннерин дамчыдып турар.

Кирилде сөстөр

1 Христос Иисустуң элчини боору-биле Бурганның күзел-соруун ёзугаар кыйгырткан Павелден база бүзүрөөн дуңмам Сосфенден байыр. **2** Коринф хоорайда Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге, Христос Иисусту дамчыштыр ыдыктаткаш, Бурганның чону боору-биле кыйгырткан бүгү улуска, а ол ышкаш янзы-бүрү черлерде чурттап турар, оларның база бистиң ниити Дээргивис Иисус Христостуң адын адап, кыйгырган бүгү улуска бижидим. **3** Бурган Адавыс болгаш Дээрги Иисус Христан келген авырал база амыр-тайбың силерге доктаазын!

Павелдин Бурганга өөрүп четтиргени

4 Христос Иисуска башкарты бээриңерге, Бурганымның силерге хайырлаан авыралы дээш, Аңаа үргүлчү өөрүп четтирер-дир мен. **5** Ону дамчыштыр бүгү чүүл-биле: сөс-биле-даа, билиг-биле-даа баяан болгай силер. **6** Ол ышкаш бистиң Христос дугайында херечилеливис силерниң араңарга бадыткаттынган болгай. **7** Ынчангаш Дээргивис Иисус Христостуң чедип кээрин манап турар үеңерде, Ооң кандыг-даа ачы-буянныг

белектери силерде четчири-биле бар. **8** Дээргивис Иисус Христостуң чедип кээр хүнүнде шуут кем-буруу чок улус болзун дээш, Ол силерни эчизинге чедир деткип, быжыктырар. **9** Дээргивис, Бурганның Оглу Иисус Христос-биле харылзаалыг болзуннар дээш силерни кый деп алган Бурган аазаан аксы-сөзүңге шынчы болгай.

Коринфиде христиан ниитилелде аңгылажыр чорук

10 Дээргивис Иисус Христостуң ады-биле силерден аажок дилеп тур мен, ха-дуңма: чаңгыс эп-сеткилдиг амыдыраңар, араңарда аңгылажып, алгышпаңар, угаап билиишкиниңерге база бодалдарыңарга чаңгыс аай бооп көрүңер. **11** Ха-дуңма, араңарда чөрүлдээлер барын Хлояның өг-бүлезиниң улузундан билип алдым. **12** Мен мону чугаалаар боодам: силерниң кижиниң бүрүзү тус-тузунда «Павелдин талалакчызы мен», «Аполлостуң талалакчызы мен», «Кифа Пётрунун талалакчызы мен», «Христосту мен» деп туруп бээр-дир. **13** Таанда-ла Христос кезектерге чарлы берген бе? Таанда-ла Павел силер дээш хере шаптырткан бе? Азы силер Павелдин ады-биле сугга суктурганыңар ол бе? **14** Крисп биле Гаийден өске, силерниң кайыңарны-даа сугга сукпааным дээш, Бурганга

өөрүп четтирдим. ¹⁵ Ындыг болганда, «Павелдин ады-биле сугга суктуруп алдым» деп, кайыңар-даа чугаалап шыдавас. ¹⁶ (Ийет, Стефанның өг-бүлезиниң улузун сугже сукканым шын. А өске кандыг-бир кижини сугже суп турганымны сагынмас-тыр мен.) ¹⁷ Христос мени улусту сугже суксун дээш эвес, а Буянның Медээни суртаалдазын дээш, чоруткан болгай. Ындыг-даа болза, суртаалым чечен, мерген сөстөргө үндезилеттинмээн, оон башка Христостуң белдир-ыяшка өлүмү ужур-утказын чидириптер ийик.

Христос – Бурганның күчү-күжү болгаш мерген угааны

¹⁸ Ол белдир-ыяшка чүү болганының дугайында медээ өлүм-чидимниң оруу-биле бар чыдар улуска мелегей чүүл боор, а камгалалдың оруу-биле бар чыдар биске – Бурганның күчү-күжү боор. ¹⁹ Бурган Бижилгеде чугаалаан-на болгай:

«Мерген угаанныгларның мерген угаанын чок кылыр мен, сарыылдыгларның сарыылын күш чок болдурар мен».

²⁰ Ынчаарга ам мерген угаанныг кижиниң дээрэдээн чүвези чүл? Эртемденниң дээрэдээн чүвези чүл? Бо үениң бодалчыларының дээрэдээн чүвези чүл? Бурган бо делегей улузунуң мерген угаанын бүдүүлүк кылдыр көргүспээн ийикпе?

²¹ Бурганның мерген угаанының бодап каанын ёзугаар, бо делегей бодунуң мерген угаанын дамчыштыр Бурганны билип шыдавас боорга, Ол бүзүрөөн улусту Буянның Медээниң «мелегейи-биле» камгалаарын чүүлдүг деп көргөн.

²² Иудейлер кайгамчык демдектер негеп турарлар, а гректер мерген угаан дилеп турарлар. ²³ А бис Христостуң белдир-ыяшка өлүмүн суртаалдап турар бис. Ол медээ иудейлерге – ажып эрттинмес моондак боор, а өске чоннар улузунга – мелегей чүүл боор. ²⁴ А Бурганның кый деп алган улузунга (иудейлерге-даа, гректерге-даа) суртаалдап турарывыс Христос – Бурганның күчү-күжү болгаш мерген угааны боор. ²⁵ Чүгө дээрге Бурганның «мелегейи» безин кижиниң мерген угаанындан оранчок мерген, а Бурганның «кошкаа» кижиниң күжүндөн оранчок күштүг.

²⁶ Ха-дуңма, Бурганга кыйгырткан үеңерде кандыг туржук силер, сактып келиңерем. Улустуң көрүжү-биле үнелээр болза, эвээш кезиңер мерген угаанныг турду; эвээш кезиңер күштүг турду; эвээш кезиңер ызыгуурлуг өг-бүлелерге хамааржыр турду. ²⁷ Ындыг-даа болза, мерген угаанныгларны ыяттырар дээш, Бурган бо делегейге сарыыл чок дирткен чүүлдү шилип алган, а күштүг чүүлдү ыяттырар дээш, бо делегейге кошкак дирткен чүүлдү шилип алган.

²⁸ «Үнелиг» деп санаттырар чүүлдү күш чок болдурар дээш, Ол бо делегейге дорамчылаткан,

бак көрдүргөн база «үнези чок» дирткен чүүлдү шилип алган.

²⁹ Ооң түңнелинде Бурганның мурнунга кым-даа мактанып шыдавас. ³⁰ Бурганның ачызында силер ам Христос Иисуска башкарты берген силер. Бурганның мерген угааны биске Ону дамчыштыр боттанган. А ол мерген угаан бисти актыг болгаш ыдыктыг кылып кааш, бачыттардан хостаан.

³¹ Бижилгеде: *«Мактаныр бодаан кижичүгүле Дээрги-Чаяакчының дугайында мактанзын!»* – деп бижээни дег кылдыр боттанганы ол-дур.

Павелдин Коринфиге ооң мурнунда суртаалдааны

2 Ха-дуңма, мен силерге кээримде, Бурганның чажыдын каас-коя, чечен чугаа-биле, онзагай мерген угаан-биле суртаалдаар бодап келбээн мен.

² Силер-биле кады тургаш, Иисус Христостан аңгыда, Ооң белдир-ыяшка өлүмүндөн аңгыда, чүнү-даа билбес болурун шиитпирлээн мен. ³ Мен силерге сулараан, аажок коргуп-сирилээн чедип келдим. ⁴ А мээң медеглээн сөзүм биле суртаалым мерген угаан болгаш бүзүрөнчиг сөстөр-биле эвес, а Сүлдениң күчүзүн бадыткааны-биле салдарлыг бооп турган. ⁵ Ынчангаш силерниң бүзүрелиңер кижиниң мерген угаанынга эвес, а Бурганның күчү-күжүңгө үндезилеттинген-дир.

Бурганның мерген угааны Ооң Сүлдезин дамчыштыр илереттинген

⁶ Ындыг болза-даа, бис мерген угаанны бүзүрел талазы-биле өзүп чедишкен улус аразынга суртаалдап турар бис. А ол мерген угаан – бо делегейниң эрге-чагыргазын ышкынар четкен чагырыкчыларының мерген угааны эвес-ле болгай.

⁷ Ооң орнунга Бурганның амдыгаа чедир чажыт турган мерген угаанын суртаалдап турар бис. Ол мерген угаанны Бурган бисти өндүр бедик байдалче киирер дээш, өртемчейни чаяарының бетинде-ле баш удур шилип алган. ⁸ Бо делегейниң чагырыкчыларындан кым-даа ону билип шыдаваан, оон башка олар өндүр улуг Дээргивисти хере шаппас ийик. ⁹ Харын Бижилгеде ол дугайында мынчаар бижээн:

«Бурганга ынак улуска Ооң белеткеп каан чүүлүн карак-даа көрбээн, кулак-даа дыңнаваан база кижиниң угааны-даа билип шыдаваан».

¹⁰ А Бурган биске ол чүүлдү Сүлдени дамчыштыр илередип берген, чүгө дээрге Сүлдениң шинчилеп билбес чүвези чок, Ол Бурганның бодалдарының ханы дүвүн бүрүнү-биле билир. ¹¹ Кижиниң чүрээнде сүлдезинден аңгыда, ооң бодалдарын кым билирил? Шак-ла ынчаар Бурганның Сүлдезинден аңгыда, Ооң бодалдарын кым-даа билбес. ¹² А бис бо делегейге хамааржыр сүлдени

хүлээп албаан бис. Харын Бурганның Сүлдезин хүлээп алган бис, ынчангаш Ооң биске хайырлаан чүүлдерин билип ап шыдаар бис. ¹³ Ол дугайында кижиниң мерген угааны өөрөткөн сөстөр-биле эвес, а Сүлдениң биске шиңгээтиргени сөстөр-биле суртаалдап турар бис. Сүлдеден келген алыс шынны Сүлдениң өөрөткени сөстөр-биле чугаалап турарывыс ол.

¹⁴ Кижиде бүдүжүнүң аайы-биле чурттап чоруур кижиде Бурганның Сүлдезиниң илереткен чүүлүн хүлээп албас. Ол ону мелегей чүүл деп санаар база угаап шыдавас, чүге дээрге ол чүүлдү чүгле Сүлдениң дузазы-биле угаап билип боор. ¹⁵ Сүлдеге башкарткан кижиде бүгү чүүлдү өттүр билип шыдаар, а ооң бодун кым-даа өттүр билип шыдавас.

¹⁶ «Кым Дээрги-Чаяакчының угаанын билип ап, Аңаа арга-сүмө берип шыдааныл?»

А биске Христостуң угаанын берип каан.

Улус-биле эвес, чүгле Бурган-биле мактаныңар

3 Ынчаарга, ха-дуңма, мен силерге, Сүлдеге башкарткан улуска дег, чугаалап шыдавас турдум, а биеэги кижиде бүдүжүнүң күзээшкиннеринге алыскан улуска дег, Христос-биле харылзаалыг чаш төлдерге дег, чугаалап турдум. ² Мен силерни кадыг чем-биле эвес, а сүт-биле чемгерип турдум, чүге дээрге кадыг чем чиир харыыңар чок турду, ам безин ындыг хевээр-дир силер. ³ Бачыттыг бүдүжүңерге чагыртыр хевээр-дир силер. Араңарга адааргал, алгыш-кырыш ам-даа бар турда, биеэги бүдүжүңерниң күзээшкиннеринге алыскан улус боор эвес силер бе, бодуңарны бүгү бо делегейниң улузу дег ап чоруур эвес силер бе? ⁴ Бирээңер: «Павелдиң талалакчызы мен», а өскеңер: «Аполлостуң талалакчызы мен» – деп турар болза, өске бүгү улус дег болбаан силер бе?

⁵ Ынчаарга Аполлос деп кымыл? А Павел деп кымыл? Олар чүгле бараан болган улус-тур. Оларның ачызында Христоска бүзүрөөн силер, Дээрги-Чаяакчы оларның кайызын-даа тускай ажил-херекти дааскан. ⁶ Мен үрезин тарыдым, Аполлос ону суггарып турган, а Бурган өстүрүп каан. ⁷ Тараан болгаш суггарган кижиде онза чүү-даа чок, чүгле өстүрүп каан Бурганде чугула ужур-утка бар-дыр. ⁸ Тарып турар кижиде биле суггарып турар кижиде чаңгыс сорулгалыг, оларның кайызы-даа кылган ажил-херээнге дүүштүр шаңнал алыр. ⁹ Бис Бурган-биле кады чаңгыс ажил-херек кылып турар бис, а силер – Ооң шөлү, Ооң тудуу силер.

¹⁰ Мен, мерген угаанныг тудугжу дег, Бурганның меңээ хайырлаан авыралы-биле үндезинни салып кагдым, а ооң кырынга аңгы кижиде тудуп үндүрер. Ындыг-даа болза, кижиде бүрүзү канчаар тудуп үндүреринче кичээнгей салзын. ¹¹ Кым-даа салып каан үндезинден аңгы чаа үндезин салып шыдавас, а ол үндезинивис – Иисус Христос-тур. ¹² Кандыг-

бир кижиде шак ол үндезинге тудуп үндүрүп тура, алдын, мөңгүн, үнелиг эртинге даштар азы ыяш, сизген, саваң ажыглап боор. ¹³ Кымның-даа ажил-херээ илдең апаар, Христостуң эеп кээр хүнү бүгү чүүлдү көскү кылыптар, чүге дээрге Бурганның оду-биле шылгай бээр. Кижиде бүрүзүнүң кандыг ажил-херек бүдүргенин ол от шылгаар. ¹⁴ Кандыг-бир кижиниң бүдүргөн ажил-херээ – туткан тудуу шылгалданы эрте берзе, ол кижиде шаңнал алыр. ¹⁵ А бүдүргөн ажил-херээ өрттенип калза, ол когарап үнер. Ындыг болза-даа, ол кижиде камгалал алыр, чүгле оозу, оттан ушта тырткан дег, арга чадаарда камгалал болур.

¹⁶ Бурганның өргээзи бооп турарыңарны база Бурганның Сүлдези араңарда амыдырай бергенин билбезиңер ол бе? ¹⁷ Бурганның өргээзин узуткап турар кижиде бар болза, Бурган ол кижини узуткаар, чүге дээрге Бурганның өргээзи ыдыктыг, а силер дээрге ол өргээ-дир силер.

¹⁸ Бодуңарга бодуңар дуурайлатпаңар. Кайы-бирээңер бо делегейниң улузунуң билиишкини-биле мерген угаанныг мен деп бодап турар болза, херек кырында мерген угаанныг боор дээш, ол кижиде «мелегей» апарзын. ¹⁹ Бо делегейниң улузунуң мерген угааны – Бурганның мурнунга мелегей чүүл-ле болгай. Бижилгеде мынча деп бижээн-дир:

«Ол мерген угаанныг дирткеннерни оларның-на кажары-биле тудар».

²⁰ А оон ыңай:

«Дээрги-Чаяакчы мерген угаанныгларның бодалдары чүгле хей-бус дээрзин билир».

²¹ Ынчангаш кым-даа улус-биле мактанмазын, чүге дээрге бүгү чүве силерни-дир: ²² Павел, Аполлос, Кифа Пётр азы бо делегей-даа, амыдырал азы өлүм-даа, амгы азы келир үе-даа – ол бүгү силерни-дир, ²³ а боттарыңар Христоска хамааржыр силер, а Христос – Бурганга.

Павелдиң коринфичилерни боттарын өрү көрдүнгени дээш чемелээни

4 Ынчаарга бисти Христостуң бараан болукчуларын дег, Бурганның чажыттарын бүзүрөп дааскан улусту дег хүлээп ап көрүңер. ² Бир-ле чүүлдү бүзүрөп дааскан улустан шынчы чорук негеттинер болдур ийин. ³ Силерниң азы кандыг-бир өске кижиниң мени шиидип, чүве чугаалаары мени барык-ла хөлзетпейн турар. Бодум безин бодумну шиитпес кижиде мен. ⁴ Арын-нүүрүм арыг, ынчалза-даа мээң агартыныым ында эвес: мээң шииткекчим – Дээрги-Чаяакчы ол-дур. ⁵ Ынчангаш чогуур үе үнмээнде, Дээрги-Чаяакчы чедип келбээнде, чүнү-даа шиитпеңер. Ол караңгыда чажыртынган чүүлдү чырыдыпкаш, чүрөктерниң бодал-хөөннерин ажыдыптар, кижиде бүрүзү ынчан Бурганның макталын алыр.

⁶ Ха-дуңма, мен ол бүгүнү, силерге ачы-дуза болзун дээш, бодумга база Аполлоска хамаарыштыр чугаалап тур мен. «Бижээн чүүлдүң кызыгаарын ажыр баспаңар» – дээн сөстөрнүц утказын бистиң үлегер-чижээвистен билип алзыннар дээш база бир кижини өскезинден өрү көрбезинге бистен өөренип алзыннар дээш, силерге ону чугааладым. ⁷ Кым сени онзагай кижини кылып турарың? Бургандан белек кылдыр албааның, бодуңнуу боор чүң барыл? Сен бүгү чүүлдү алган болзуңза, чүгө ону халас албаан дег мактаныр сен?

⁸ Пөгө берген-дир силер аа! Бажыңар ажыр баяндыр силер! Бис чогувуста-ла, хааннар апарган-дыр силер аа?! Силерниң ам бодап турарыңар ёзугаар ындыг-ла болгай. Херек кырында хааннар апарган бооруңар кай, бис база ынчан силер-биле кады хааннап тургай бис де! ⁹ Бирде бодап кээримге, Бурган элчиннер бисти адактың адаа, өлүмгө шииттирген улус кылгаш, көргүзүг кылдыр салып каан-дыр. Бүгү өртемчей, дээрниң төлээлери база улус-чон бисче көрүп турар-дыр. ¹⁰ Христос дээш, бис «мелегей» апарган бис, а силер Аңаа башкарты бергеш, мерген угаанныг апардыңар! Бис кошкак бис, а силер күчүлүг силер! Улус силерни алдаржыдып турар, а бистиң ат-алдарывыс баксыраан. ¹¹ Амдыгаа чедиң аштап, суксап чор бис, эът-бот шывар хевивис-даа чок; эттедип-сокуртуп чор бис, аал-оранывыс-даа чок. ¹² Холдарывыс-биле ажылдап ап, хонуувус үспейн чор бис. Бисти бак сөглээрге, харыызынга алгап-йөрээр-дир бис; истеп-сүрерге, шыдажып эртер-дир бис. ¹³ Биске бак аас эдерге, эп-чөп-биле харыылаар-дыр бис. Бо делегейге хамаарыштыр алырга, бок-чам, амдыгаа дээр таптай басып келген доозун-довурак дег-дир бис.

¹⁴ Мен силерни ыятсын дээш, мону биживедим, чок! Харын ынак ажы-төлүмнү дег, силерни угаан киир сургап тур мен. ¹⁵ Муң-муң христиан кижизидикчилерлиг-даа болзуңарза, эжен-эндерик адаларыңар бар эвес. А мен, силерниң Христос Иисуска башкарты бээриңер дээш, Ооң Буянын Медээзин суртаалдааным дамчыштыр адаңар апарган мен. ¹⁶ Ынчангаш дилеп тур мен: мээң үлегерим эдерип көрүңер. ¹⁷ Чогум-на ол дээш, Дээрги-Чаяакчыга шынчы, ханы ынак оглум Тимофейни силерге чоруттум. Чер болганга, христиан ниитилел бүрүзүңгө мээң канчаар өөредип турарым дег, ол силерге мээң Христос Иисуска башкарткан амыдыралым дугайында сагындырып чугаалаар.

¹⁸ Мени силерге чеде бербес боор дээнзиг, араңарда чамдык улус өрү көрдүне берген-дир. ¹⁹ Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы-ла күзээр болза, мен силерге удавайн чеде бээр мен. Ынчан демги өрү көрдүнгөн улустуң аксы-сөзүңүң чеченин эвес, а херек кырында күжүңүң бар, чогуң шенеп көөр мен. ²⁰ Чүгө дээрге Бурганның Чагыргазы чечен сөс

эвес, а күчү-күш дамчыштыр Бодун көргүзөр.

²¹ Силерге кижизидер шывыктыг чеде берейн бе азы ынакшыл долган чөпшүл сеткилдиг чеде берейн бе? Чүнү күзээр силер?

Самыыраан кижини Павелдин буруу шапканы

5 Силерниң араңарда самыыраар чорук тывылган деп чугаа-соот чер-черде дыңналып тур. Дүрзү-бурганга чүдүүр улустуң безин билбези хай-калчаа самыыраар чорук силерде бар дээр-дир: бирээңер соңгу иези-биле холбажы берген дээр-дир. ² А силер менээргенир-дир силер! Ооң орнунга муңгарап-човап, ындыг херек үүлгеткен кижини араңардан үндүрер ужурлуг эвес силер бе? ³ Мага-бодум-биле араңарга турбазымза-даа, сагыш-сеткилим-биле – кады мен. Ынчангаш силерниң чаныңарга турган-даа дег, ындыг херек үүлгеткен кижини канчаптарың Дээргивис Иисустуң өмүнээзинден шиитпирлептим. Чаңгыс черге чыгып келгениңерде (база сагыш-сеткилим-биле араңарга турумда), Дээргивис Иисустуң эрге-күжү-биле ⁵ ындыг кижини эрликке хүлээдиң берээл – ооң бачыттыг күзээшкиннерлиг мага-боду узуткаттынзын база Дээрги-Чаяакчының шииткел хүнүңде ооң сүлдези камгалал алзын.

⁶ Силерде мактаныпкы дег чүү-даа чок. «Хөй далган хөөй берзин дизе, ынай ажыткы херегин» билбес силер бе? ⁷ Чаа хөөткен далган боор дээш, эрги ажыткыны аштап кааптыңар, силер болза ажыткы холуваан далган-на болгай силер. Чүгө дээрге Хосталыышкын байырлалывыстың Хураганы боор Христосту бис дээш өргээн болгай. ⁸ Ындыг болганда, Хосталыышкын байырлалын бузуттуг-бак болгаш будалчак чоруктуң эрги ажыткызы-биле эвес, а ак сеткил болгаш алыс шынның ажыткы чокка хаарган далганы-биле байырлап чоруулуңар.

⁹ Самыыраан улус-биле харылзашпаңар деп, мооң мурнундагы чагаамга бижээн мен. ¹⁰ Ындыг-даа болза, черле бо делегейде турар бүгү самыыраан улус-биле, чазый-чилби база акша бузурукчузу улус-биле азы дүрзү-бурганнарга чүдүүрлер-биле харылзашпаңар дивээн мен. Оон башка бо делегейни шуут каапкаш, чоруур ужурга таварышкай силер. ¹¹ Бүзүрөөн ха-дуңманың бирээзи мен дээр, а херек кырында самыыраан, чазый-чилби азы дүрзү-бурганга чүдүүр, нүгүлчү азы арагачы, акша бузурукчузу кижини-биле харылзашпаңар деп, мен ам силерге тайылбырлап, бижип ор мен. Ындыг кижини-биле кады аъш-чем безин чивеңер! ¹² Христиан ниитилелден дашкаар турар улусту шиидери мээң кандыг херээм чүвөл? Дашкаар турар улусту Бурган шиидер, а силерниң херээңер – христиан ниитилелдин иштинде турар улусту шиидери-дир. Ынчангаш силер *бужар-бак кижини араңардан үндүрүптүңер*.

**Бүзүрөвөөннөргө
шииткел херектери
сайгартпаңар**

6 Ха-дуңмазы-биле чөрүлдээ үнүп кээрге, силерниң кайы-бирээңер Бурганның улузунуң эвес, а бүзүрели чок улустуң шииткел кылыр черинге чаргызын үзе шииттирерин канчап диттирил? ² Кай, Бурганның улузу бо делегейни шиидер дээрзин билбес силер бе? Алызы барып бо делегейни шиидер ужурлуг улус, таанда-ла ындыг чугула эвес херектерни боттарыңар шиитпирлеп шыдавазыңар ол бе? ³ Дээрниң төлээлерин шиидеривисти билбес улус силер бе? Таанда-ла амыдыралчы айтырыгларывысты боттарывыс шиитпирлеп шыдавас бис бе? ⁴ Хүн бүрүнүң маргылдаалыг херектерин шиитпирлээрде, христиан ниитилелге кандыг-даа хамаарылга чок улусту канчап шииткекчилер кылдыр томуйлап аар силер? ⁵ Ыяткаш, арныңар кыссын! Таанда-ла Бурганга бүзүрөөн ха-дуңма улузуңарда чаргы чарып шыдаар чаңгыс-даа угаанныг кижичок болганы ол бе? ⁶ А дөмей-ле, ха-дуңмашкы улус эртип, удур-дөдир шииткел черинге билдиржир, ам артында бүзүрөвөөн улус мурнунга чаргылдажырдыр силер.

⁷ Шынап-даа болза, араңарда чаргылдажып турарыңар-ла силерни бакка суга бээр-дир. Хомудап артарыңар оон дээр турбаан бе? Когарап артарыңар оон дээр эвес бе? ⁸ А силер боттарыңар артында-ла ха-дуңмаңар боор улусту безин хомудадыр, оларга когарал чөдирер-дир силер.

⁹ Чөптүг-шынныг эвес улус Бурганның Чагырказын салгап албазын билбезиңер ол бе? Бодуңарны мегелевөөңер. Самыыраар, дүрзү-бурганга мөгөөр, ашак-кадайыңа өскерлир улус, а ол ышкаш самыын-садар эрлер, эр улус-биле холбажыр эрлер; ¹⁰ ооржу, чазый-чилби, арагачы, нүгүлчү азы акша бузурар улус – олар шупту Бурганның Чагырказын салгап албас. ¹¹ Силерниң чамдыыңар шак-ла ынчаар амыдырап чораан болгай. Ынчалза-даа Дээрги Иисус Христостуң ады-биле бистиң Бурганывыстың Сүлдезинге арыдыр чугдурган, ыдыктаттырган база агартырган силер.

**Христианнар самыын-садар
херээженнер-биле холбашпазын**

¹² «Меңээ бүгү чүвени чөпшээрээн» – деп болур силер, ынчалзажок ооң шуптузу меңээ ажыктыг болбас. «Меңээ бүгү чүвени чөпшээрээн», ынчалзажок чүү-даа чүве мени чагырып албас ужурлуг. ¹³ «Чем – хырынга, а хырын – чемге херек», ынчалза-даа Бурган оозун-даа, өскезин-даа бир дөмей узуткап каар. Мага-ботту самыыраарыңа эвес, а Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан болзун; а Дээрги-Чаяакчы мага-ботту чагырзын. ¹⁴ Бурган Дээрги Иисусту өлүглер аразыңдан катап диргизип

каан; Ол бисти база Бодунуң күчү-күжү-биле катап диргизиптер. ¹⁵ Кай, силерниң мага-бодуңар Христостуң мага-бодунуң кезектери боорун билбезиңер ол бе? Ындыг болганда, канчап-ла мен, Христос-биле харылзаалыг кезектерни ап алгаш, самыын-садар херээжен-биле харылзаалыг кылып каар мен? Ындыг боор ужур чок! ¹⁶ Кай, самыын-садар херээжен-биле холбажып турар кижичок ооң-биле кады чаңгыс мага-боттуг апаарын билбезиңер ол бе? Бижилгеде мынчаар бижээн-не болгай: *«Ийи кижичок чаңгыс мага-ботка катчыр»*. ¹⁷ А Дээрги-Чаяакчы-биле харылзаалыг апарган кижичок Ооң-биле кады чаңгыс Сүлдеге каттышкан.

¹⁸ Самыыраар чоруктан чайлап чоруңар. «Кижиниң үлгеткени кандыг-даа бачыт ооң мага-бодунга хамаарылга чок» деп болур силер, ынчалзажок самыырап турар кижичок бодунуң мага-бодунга удур бачыт үлгедир. ¹⁹ Кай, силерниң мага-бодуңар Бургандан хүлээп алганыңар, силерниң араңарда амыдырай берген Ыдыктыг Сүлдениң өргээзи боорун билбезиңер ол бе? Силер ам бодуңарны баш билбес силер! ²⁰ Чүгө дээрге Бурган силерни улуг өртект-биле садып хостаан. Ынчангаш мага-бодуңар-биле Бурганны алдаржыдыңар!

Өг-бүлө айтырыы

7 «Эр кижичок херээжен кижиге дегбес болза эки» деп, чагаада бижээн чүүлүңерге хамаарыштыр. ² Ындыг-даа болза, силерниң араңарда самыыраар чорук бо-ла таваржыр болганда, эр кижичок бүрүзү бодунуң кадайы-биле, а херээжен кижичок бүрүзү бодунуң ашаа-биле чоок харылзаалыг боорундан ойталавазын. ³ Ашаа кадайыңа хамаарыштыр эр-херээжен хүлээлгени болур-чогууру-биле күүсетсин, а кадайы ашаанга хамаарыштыр хүлээлгезин күүсетсин. ⁴ Чүгө дээрге кадай кижиниң мага-бодун ол боду баш билбес, а ашаа баш билер. Ашааның мага-бодун база боду эвес, а кадайы баш билер. ⁵ Араңарда чоок харылзаалыг боорундан ойталаваңар, чүгле ийилээ дугуржуп алгаш, мөргүүрү-биле кезек өйдө эр-херээжен харылзааларны соксадып болур силер. А ооң соонда база катап чоок харылзаалыг болуңар, оон башка бодуңарны туттунуп шыдавазыңарны ажыглап, эрлик силерни күткүдө берип боор. ⁶ Ындыг-даа болза, мен ону айтыышкын эвес, а чөпшээрел хевирлиг кылдыр чугаалап тур мен. ⁷ Бүгү улустуң ол тала-биле меңээ дөмей боорун күзээр ийик мен, ынчалза-даа кижичок бүрүзү өскелерни дег эвес ачы-буяанныг белекти Бургандан алыр: бирээзиниң – ындыг, а өскезиниң – мындыг боор.

⁸ Кадайланмаан улус болгаш дулгуяктарга хамаарыштыр чугаалаар чүвөм бо: олар, мен ышкаш, чааскаан чоруур болза эки. ⁹ Ынчалза-даа боттарыңар туттунуп шыдавастар болза,

күзээшкинден хөлзеп-хайныр орнунга, оларның өгленип алганы дээр .

¹⁰ А өгленчип алган улуска Дээрги-Чаяакчының айтышкынын дамчыдып тур мен: кадайы ашаандан чарылбас ужурлуг . ¹¹ А ол ашаандан чарлы-даа берзе, чааскаан чорзун азы ашаа-биле эптежип, катап олуржуп алзын. Ашаа, бодунуң ээлчээнде, кадайындан чарылбас ужурлуг .

¹² Арткан улуска хамаарыштыр Дээрги-Чаяакчының эвес, а мээң бодалымны чугаалап көрейин: Бурганга бүзүрөөн ха-дуңманың бирээзиниң кадайы бүзүрөөн херээжен бооп, ашаа-биле чурттаарындан ойталавас болза, ол эр кижича кадайындан чарылбас ужурлуг . ¹³ А ол ышкаш бүзүрөөн херээженниң бүзүрөөн ашаа ооң-биле чурттаарындан ойталавас болза, ол херээжен ашаандан чарылбас ужурлуг . ¹⁴ Чүгө дээрге бүзүрөөн кадайының салдары-биле бүзүрөөн эр Бурганга чоок апарган-дыр, а бүзүрөөн ашааның салдары-биле бүзүрөөн херээжен Бурганга чоок апарган-дыр. Оон башка ажы-төлүңер арыг эвес тургай эртик, а ам олар Бурганга улам чоок апарган-дыр . ¹⁵ А бүзүрөөн ашааңар азы кадайыңар чарлырын күзей берзе, оларны-биле болгай аан. Ындыг таварылгада бүзүрөөн эр, херээжен ха-дуңманың хосталгазы боогдал чок. Ынчалза-даа Бурган силерни эп-найыралдыг амыдыралче кыйгырган. ¹⁶ Шынап-ла, канчап билир сен, өг-бүлениң херээжен ээзи? Ашааңны камгалаптарың чадавас . Азы канчап билир сен, өг-бүлениң эр ээзи? Кадайыңны камгалаптарың чадавас.

¹⁷ Ынчаарга чүл? Кижича бүрүзү Дээрги-Бурган-Чаяакчының аңаа доктаадып бергени, ол дээш кыйгырганы чүлдүң аайы-биле амыдыразын. Бүгү христиан ниитилелдерге «ынчалыңар» деп дужаап тур мен. ¹⁸ Кыртыжап демдектеттирип алган тургаш, Дээрги-Чаяакчыга кыйгырткан кижича оозун чажырбазын. А кыртыжап демдектеттирбөөн тургаш, кыйгырткан кижича ол ёзулалды кылдыртпазын . ¹⁹ Кыртыжап демдектээринде-даа, кыртыжап демдектетпезинде-даа көңгүс ужур-утка чок . Бурганның айтышкыннарын сагыыры – кижича эң чугула чүл ол-дур! ²⁰ Кижича бүрүзү Бурган ону кый дээн үеде турган байдалыңа хевээр артып калзын. ²¹ Сени кый дээн үеде кул турган болзуңза, хөлзеп-дүвүрөвө. (Ынчалза-даа хосталы бээр аргаң бар болза, ону ажыглааны дээр.) ²² Дээрги-Чаяакчы кый дээн үеде кул турган кижича Ооң мурнунга хостуг боор . А хостуг хамааты тургаш, кыйгырткан кижича ам Христостуң кулу боор .

²³ Бурган силерни улуг өртек-биле садып хостап алган , ындыг болганда, кижилерге кулдар болбаңар . ²⁴ Ха-дуңма, кайыңар-даа Бурганның мурнунга кыйгырткан үезинде турган байдалыңа хевээр артып калзын.

²⁵ Кажан-даа өг-бүлө тутпаан улуска хамаарыштыр Дээрги-Чаяакчыдан келген айтышкын менде чок.

Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчының өршээли-биле бүзүрөлгө төлөптиг деп санаткан кижича бооп, бодунуң чагыг-сүмемни кадайн . ²⁶ Амгы түрөнчиг үелерде кижича амыдырал байдалын өскертпес болза эки деп бодаар мен. ²⁷ Кадайың-биле чурттап турар болзуңза, канчаарыл? Чарылган херээң чок. А бир эвес кадай чок болзуңза, кадай дилеве.

²⁸ Ынчалза-даа кадайланып алзыңза, бачыт үүлгеткен болбас сен. А ол ышкаш эр кижича дегбөөн арыг кыс ашакка барып алза, ооң база бачыды чок. Ындыг болза-даа, өгленип алган улус амыдыралыңа түрегдел көөрүн утпаңар, а мен силерни хайыралаарын кызар-дыр мен.

²⁹ Биригээр чугаалаарга, ха-дуңма, үениң төнчүзү чоокшулап келген-дир. Моон соңгаар кадайлыг улус кадай албаан улус дег болзун. ³⁰ Качыгдаан улус боттарын качыгдаваан улус дег алдынзын. Өөрүп-байырлаан улус өөрүп-байырлаваан улус дег болзун. Садып ап турар улус чүзү-даа чок улус дег болзун . ³¹ Бо делегейниң ажыл-херектеринче дүлнү берген улус оларны кылбайн турар улус дег болзун. Чүгө дээрге бо делегей амгы үеде бар хевири-биле эстип-хайлы бээр .

³² Кандыг-даа сагыш човаашкыннар силерни шүүдетпес боорун күзеп тур мен . Кадайланмаан кижича Дээрги-Чаяакчының ажыл-херектери дээш база Ооң күзелин хандыраар дээш сагыш човаар.

³³ А кадайлыг кижича хүн бүрүнүң амыдыралы дээш, кадайының күзелин хандыраар дээш сагыш човаар.

³⁴ Ооң сонуургал-чүткүлдери чөрүшкек боор . Ашаа

чок херээжен азы эр кижича дегбөөн арыг кыс, бодунуң мага-боду болгаш сагыш-сеткили-биле Бурганга бүрүнү-биле бердинер дээш, Дээрги-Чаяакчының ажыл-херээн бодаар, а ашактыг херээжен хүн бүрүнүң амыдыралы дээш база ашааның күзелин хандыраар дээш сагыш човаар. ³⁵ Силерни кандыг-бир чүлдүргө кызагдаар дээш эвес, а бодуңарга ажыктыг болзун дээш; өскээр чардыкпайн, Дээрги-Чаяакчыга бүрүнү-биле бердинип, доктар чокка бараан болзуннар дээш, мен мону чугаалап тур мен.

³⁶ Силерниң кайы-бирээңер бодунуң назы четкен уруунуң чааскаан чурттап чорууру дээш, буруулуг мен деп саназа база ону өглөп каары херек болза, бодунуң күзелин ёзугаар кылзын. Ол кижича уруун өглөп кагзын, ол чорук бачыттыг эвес боор. ³⁷ А бодунуң чүрээнде чайгылыш чок шиитпир хүлээп алган, түрегделге туттурбаан, бодун туттунуп шыдаар харыктыг база бодунуң уруун арыг хевээр кадагалап аар деп чүрээнде шиитпирлээн кижича бар болза, ооң кылып турары эки. ³⁸ Ынчангаш уруун ашакка берип турар аданың кылып турары шын , а бербейн турар аданың кылып турары оон-даа эки .

³⁹ Ашаа дириг чорда, херээжен кижича ооң-биле тудуш харылзаалыг боор, ынчалза-даа ашаа чок апаар болза, күзөөн кижизинге барып ап боор . Чүглө ол кижича Дээрги-Чаяакчыга бүзүрээр болзун.

⁴⁰ Ындыг болза-даа, мен бодаарымга (а Бурганның

Сүлдези база мээң-биле кады ышкажыл), дулгуяк хевээр артары аңаа улам амыр-чыргалдыг боор.

Дүрзү-бурганнарга өргүп салган чем дугайында

8 Дүрзү-бурганнарга өргүп салган чем дугайында бижээниңерге хамаарыштыр . «Бистиң шуптувуста билиг барын билир бис». Ол шын болбайн канчаар, ынчалза-даа билиг улусту адыыргак кылып каар, а ынакшыл быжыктырып турар . 2 Бир-ле чүүлдү билир мен деп бодаар кижиге херек кырында чүнү-даа болур-чогууру-биле билбес . 3 Ынчалза-даа Бурганга ынак кижиге Аңаа билдингир апарган-дыр .

4 Ынчангаш дүрзү-бурганнарга өргүп салган чемге хамаарыштыр: «Билир чүүлүвүс бо-дур: бо делегейде дүрзү-бурган – көңгүс чүү-даа эвес база чүгле чаңгыс Бургандан өске кандыг-даа бурган чок . 5 Дээрде азы черде бурган деп адаткан чүүлдер бар-ла харын (шынап-ла, эңдерик хөй „бурганнар“ болгаш „дээргилер“ бар болбазыкпе). 6 А бисте чүгле бүгү чаяалганың эге-дөзү, амыдыралывыстың эчис сорулгазы боор чаңгыс Бурган Ада болгаш бүгү чаяалганың Ону дамчыштыр бар апарганы , Ону дамчыштыр амыдырап чоруурувус чаңгыс Дээрги Иисус Христос олар бар» .

7 Ынчалза-даа улустуң шуптузунда шак ыңдыг билиг чок. Чамдык улус чоокка чедир-ле дүрзү-бурганнарга өргүлгө салган чем чип, оларга мөгөйиг дугайында бодап чаңчыккан. Ындыг улустуң арын-нүүрү ам-даа быжыкпаан болгаш, өргүлгө салган аъш-чем оларны бужартадыптар .

8 «А аъш-чем бисти Бурганче чоокшуладып шыдавас. Кандыг-бир чемни чивес-даа болзувусса, биске багай болбас, ону чиир-даа болзувусса, дөмей-ле биске эки апарбас {*}».

9 Чүгле оваарнып көрүңер: силерниң хостуу-биле чемненириңер бүзүрели быжыкпаан улусту бачытче күткүдө бербезин. 10 Ам-даа чегей билиглиг, быжыкпаан кижиге шыырак билиглиг сээң дүрзү-бурганга мөгөер черде өргүлгө салган аъш-чем чип орарыңны көрүп кагза , ол кижиге дүрзү-бурганга өргүүн ээтти чий бээр кылдыр ооң арын-нүүрүн «быжыктырып» шыдааның ол боор бе?

11 Силерден кошкак база Христостуң ол дээш өлгөни кижини силерниң билииңер өлүмгө чедире бээри ол-дур . 12 Ооң быжыкпаан арын-нүүрүн балыглааныңар-биле бүзүрүүн ха-дуңмаңарга удур бачыт үлгеткеш, Христоска удур бачыт үлгедип турарыңар ол-дур. 13 Ынчангаш аъш-чем мээң бүзүрүүн ха-дуңмамны бачытче күткүдүп турар болза, ону бачытче кирибес дээш, моон соңгаар кажан-даа эът чивес мен .

Павелдиң бодунуң эргелерин ажыглавааны

9 Мени көрүңер даан. Хостуг эвес-тир мен бе? Элчин эвес-тир мен бе? Дээргивис Иисусту көргөн эвес ийик мен бе? Дээрги-Чаяакчы-биле эвилелдиг амыдыралыңар – мээң ажил-херектеримниң үре-түңнели эвес ийикпе? 2 Өске улуска элчин эвес-даа болзумза, чүү-кандыг-даа болза, силерге элчин мен. Боттарыңарның-на Дээрги-Чаяакчы-биле эвилелдиг амыдыралыңар-ла – элчин боорумнуң бадыткалы ол-дур.

3 Мээң херээмни сайгарыксап турар улуска удур камгаланыр чүүлүм бо-дур. 4 Аъш-чем чиир, суксун ижер эргевис чок бе? 5 Азы өске элчиннер ышкаш, чижээ, Дээрги Иисустуң дуңмалары база Кифа Пётр ышкаш, Бурганга бүзүрүүн кадайлыг бооп , ону эдертип алгаш чоруур эргевис чок бе? 6 Азы чүгле Варнава биле мен хүн бүрүнүң амыдыралыңа херектиг чүүлдерни боттарывыс ажылдап алыр уjurлуг бис бе? 7 Боду бодун азыравышаан, албан-хүлээлге эрттирер шериг кижиге кажан турганыл? Шөлге виноград тарааш, ооң чимизин чиир эрге чок кижиге кымыл? Азы кодан хойну кадарып тургаш, ооң сүдүн ишпес кым барыл? 8 Мен монун чүгле хамык чүүлдерге кижиниң көөр аайы-биле көргөш, чугаалап турарым ол бе? Ыдыктыг хоойлу база ыңдыг уткалыг чугаалап турар эвес чүве бе? 9 Моисейниң хоойлузунда мынча деп бижээн ийик чоп: «Тараа бастырып турар шарыга хээрик кедирбе». Кай, Бурган бо таварылгада чүгле шарылар дээш сагыш човап турар бе? 10 Ол бистиң дугайывыста чугаалап турар эвес чүве бе?

Ийе, бисти бодааш, ынчаар бижээн-дир! Тарааны тарып-даа турар кижиге дүжүт ажаап алыр идегел-биле тарыыр уjurлуг, а бастырып-даа турар кижиге база «Үлүүм алыр мен» деп идегел турар уjurлуг . 11 Бис Сүлдеге хамааржыр үрезинни араңарга тарып каан-дыр бис, ынчангаш чер кырынга хереглээр кежиктерни база араңардан чыып алзывысса, силерден ыңдыг хөйүнү негеп турарывыс ол бе? 12 Силерден деткимче алыр эрге өске улуста бар болза, бисте оон артык эрге бар эвес чүве бе?

Ындыг болза-даа, бис ол эргевисти ажыглавадывыс. Харын Христос дугайында Буянныг Медээниң тараарыңа кандыг-даа шаптык катпас дээш, бүгү аар-бергелерни шыдажып эртип тур бис.

13 Бурганның өргээзинде бараан бооп турар улус аъш-чем-биле ол өргүүден хандыртынып турарын таанда-ла билбес силер бе? Өргүл салыр бедигээш чаныңа бараан бооп турар улус база өргүлгө салган чемден үлүг алыр эргелиин таанда-ла билбес силер бе? 14 База-ла шак ынчаар, Буянныг Медээни суртаалдап турар улус амыдыралыңа херектиг чүүлдерни ол суртаалдары дээш алыр кылдыр Дээрги-Чаяакчы доктаадып каан .

¹⁵ Ынчалза-даа мен ол эргелерниң кайызын-даа ажыглавадым, мону бижиирде, меңээ шак ындыг деткимче көргүссүн деп-даа бодавадым . Мээң чоргаараар чөптүг чылдаамны узуткаар арганы кандыг-бир кижиге бээр орнунга, меңээ өлү бээри дээр. ¹⁶ Буянныг Медээни суртаалдап турар болзумза, менде чоргаараар чылдак чок, чүгө дээрге ол – мээң дорт хүлээлгем-дир . Бир эвес Буянныг Медээни суртаалдавайн барзымза, бодум шорум-дур! ¹⁷ Буянныг Медээни эки турам-биле суртаалдап эгелээн болзумза, шаңналга төлептиг боор ийик мен. А эки турам-биле суртаалдавайн турар болзумза, анаа-ла Бурганның даалгазын күүседип турарым ол-дур . ¹⁸ Ынчаарга чүү дээш шаңналым алыр мен? Буянныг Медээни суртаалдап тура, суртаалчының артык эргелерин ажыглавайн, ону улустан төлевири чокка кылып турарым дээш алыр мен.

**Павел хосталгазын бүгү улуска
ажык-дуза чедирери-биле ажыглаар**

¹⁹ Мен бүгү улустан хостуг, олардан хамаарышпас-даа болзумза, оларның хөй кезиин Христосче ээлдирер дээш, бодумну бүгү улуска кулданыгже хүлээдипкен мен . ²⁰ Иудейлерни ээлдирип алыр дээш, мен оларга хамаарыштыр иудей ышкаш апардым. Ыдыктыг хоойлуну хүлээп көөр улусту ээлдирип алыр дээш, мен оларга хамаарыштыр ыдыктыг хоойлуга башкарткан кижиге ышкаш апардым . (Ынчалза-даа бодумну ыдыктыг хоойлунуң кулу деп санаваас мен.) ²¹ А ыдыктыг хоойлуну сагывас улусту Христосче ээлдирип алыр дээш, мен оларга хамаарыштыр ыдыктыг хоойлуну сагывас кижиге ышкаш апардым . (Шынап-ла Бурганның хоойлузундан хостуг эвес мен, Христостуң хоойлузунга башкартып чоруурум ол.) ²² Кошкак улусту база ээлдирип алыр дээш , мен оларга хамаарыштыр кошкак кижиге ышкаш апардым. Оода-ла чамдык улусту камгалап алыр дээш, кандыг-даа улуска хамаарыштыр дыка чоок кижиге апардым . ²³ Буянныг Медээниң азааны шаңналдан бодумнуң үлүүм алырын бодап, ол бүгүнү ындыг сорулга-биле кылып чор мен. ²⁴ Маргылдаа шөлүнгө чаржып маңнашкан хөй кижиниң чүглө чаңгызы тиилекчиниң шаңналын алырын билбес эвес-ле болгай силер? Ындыг болганда, тиилелге дээш маңнаңар . ²⁵ Маргылдааларга киржир кижиге бүрүзү шыңгыы белеткел эртер. Тиилээни дээш, олар дораан оңа бээр шаңнал алыр, а бис – мөңгедө оңмас шаңналче чүткүүр бис! ²⁶ Ынчангаш мен база эчис сорулгазы чок кижиге дег, анаа-ла хөй чүгүрбейн чор мен; агаар шашкылаар дээн кижиге дег, анаа-ла хөй чогушпайн чор мен. ²⁷ Харын өске улуска суртаалдап тура, бодум шаңналга төлеп чок болбас дээш, мага-бодумну «чула шаап», ону бодумга чагыртып чор мен.

**Дүрзү-бурганга мөгееринге
удур кичээндириг**

10 Ха-дуңма, ада-өгбевистиң шуптузунуң булут адаанга турганын, оларның далай өттүр кеже бергенин эки билип ап көрүңер . ² Олар шупту Моисейге башкартып, булутка база далайга суктурганнар. ³ Олар шупту чаңгыс-ла ол, Сүлде хайырлаан чемни чип , ⁴ чаңгыс-ла ол, Сүлде хайырлаан суксунну ижип турганнар. Ол улус Сүлдеге башкарткан Хаядан аккан суксун ишкен, а оларны үдеп чораан ол Хая – Христос болган. ⁵ Ынчалза-даа оларның хөй кезии Бурганның сеткилинге кирбейн баргаш, ээн ховуга узуткаттырып кааннар .

⁶ А ол бүгү, ада-өгбевистиң күзей бергени дег , бачыттыг чүүлдерни күзевезивис дээш, биске үлегер-чижек болган. ⁷ Чамдык ада-өгбевис ышкаш, дүрзү-бурганнарга мөгейбеңер. Бижилгеде мынчаар бижээн-не болгай: *«Улус-чон ижип-чирири-биле олуруп алган, а ооң соонда самнап-хөглөп эгелээн»* . ⁸ Оларның чамдыызы ышкаш, самыралга алыспаалы. Ынчап тургаш, олардан 23 000 кижиге чаңгыс хүн дургузунда кырлып калды чоп . ⁹ Оларның чамдыызы ышкаш, Христостуң шыдамын шеневээли . Ынчаар кылгаш, олар чыланнарга шактырып өлдүлөр чоп . ¹⁰ Оларның чамдыызы ышкаш, хомудап турбаңар. Ынчанган дээш, дээрниң хыдыкчы төлээзи оларны узуткап кагды чоп .

¹¹ Биске үлегер-чижек болзун дээш , ол бүгү чүүлдер ада-өгбевис-биле болган, биске сагындырыг болзун дээш, ол бүгүнү бижиб каан. Үелерниң төнчүзүндө чурттап турар болгай бис. ¹² Ынчангаш ийи бут кырында быжыг турар мен деп бодаар кижиге, тайып ушпас дээш, кичээнзин . ¹³ Силерни тавараан күткүлге – өске чүү-даа эвес, а кижиге шаа-биле күткүлге-дир. Бурган азаан сөзүнгө шынчы . Ол кажан-даа силерге күш чедер шааңардан ажа бээр күткүлге эртерин чөпшээревес, а күткүлге таварышса-даа, ону шыдажып эртсиннер дээш, канчап адырлырын база силерге айтып бээр .

¹⁴ Ынчангаш, ханы ынак эш-өөрүм, дүрзү-бурганнарга мөгееринден ойлап-дезиңер! ¹⁵ Угаан-сарыылдыг улуска дег, силерге чугаалап тур мен. Чугаалаан чүвемни угаап көрүңер. ¹⁶ Бурганга ол дээш өөрүп четтиреривис ачы-буянныг дашка Христостуң ханы-биле бистиң тудуш харылзаавысты көргүспейн турар бе? А үзе тыртып турар хлевивис Христостуң мага-боду-биле бистиң тудуш харылзаавысты көргүспейн турар бе? ¹⁷ Хлеб чүглө чаңгыс, а бис, чеже-даа хөй болзувусса, чаңгыс мага-ботту тургузуп турар бис, чүгө дээрге шуптувус чаңгыс-ла ол хлебти үлежип турар бис .

¹⁸ Израиль чонче көрүңер даан: өргүлге салган аъш-чем чип турар бүгү улус өргүл салыр бедигээштиң хамааржыры Бурган-биле тудуш

харылзаалыг эвес чүве бе? ¹⁹ Кандыг уткалыг чугаалап турарым ол? Дүрзү-бурган боду азы дүрзү-бурганга салган өргүл аъш-чеми кандыг-бир ужур-уткалыг деп турарым ол бе? ²⁰ Чок! Өске чоннар улузу өргүл салганда, Бурганга эвес, а буктарга салырын чугаалап тур мен . А силерниң буктар-биле харылзаалыг бооруңарны күзевес-тир мен. ²¹ Дээрги Иисустуң дашказындан ижип тургаш, буктарның дашказындан база ижип шыдавас силер; Дээрги Иисуска тураскааткан чемни чип тургаш, буктарга тураскааткан чемни ооң-биле кады чип шыдавас силер . ²² Азы чүл? Дээрги-Чаяакчының хүннээчел сагыжын оттурар дээн бис бе? Таанда-ла Оон күштүг бис бе?

Бүгү чүүлдү Бурганның алдар-хүндүзү дээш кылыңар

²³ «Бүгү чүвени чөпшээрээн» деп болур силер, ынчалза-даа бүгү чүве ажыктыг болбас. «Бүгү чүвени чөпшээрээн», ынчалза-даа бүгү чүве быжыглал болбас. ²⁴ Кым-даа бодунуң ажык-дүжүүн сүрбезин, а өске улустуң ажык-дүжүү дээш сагыш човазын . ²⁵ Базаарда садып турар кандыг-даа эътти, кайыын келгенин истевейн, чип алыңар. Арын-нүүрүңер чүден-даа ойталавазын . ²⁶ *Чер-делегей болгаш ону долган бүгү чүве Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр болгай* . ²⁷ Силерни Бурганга бүзүрөвээн кижиге бажыңынче чалаарга, «баар-дыр» деп шиитпирлезиңерзе, мурнуңарга салган аъш-чемни, кайыын келгенин айтырбайн, чип алыңар . Арын-нүүрүңер чүден-даа ойталавазын. ²⁸ А бир эвес кандыг-бир кижиге силерге: «Ол эътти өргүл кылдыр салган-дыр» – дээр болза, силерге ону чугаалаан кижиге дээш, арын-нүүр дээш, чивеңер. ²⁹ Силерниң эвес, а ол кижиниң арын-нүүрүн бодааш, «арын-нүүр» деп турарым ол. Чүге дээрге мээң хосталгам өске кижиниң арын-нүүрүнүң шииткели-биле канчап кызагдаттырарыл? ³⁰ Бир эвес мен аъш-чемни Бурганга өөрүп четтиришкин-биле хүлээп ап турар болзумза, ол аъш-чем дээш, мени чүге буруу шаварыл?

³¹ Ындыг болганда, ижип-даа, чип-даа азы өске кандыг-даа херек кылып турзуңарза, ол бүгүнү Бурганның алдар-хүндүзү дээш кылып чоруңар . ³² Иудейлерге-даа, өске чоннар улузунга-даа, христиан ниитилелге-даа моондак тургуспаңар . ³³ Меңээ – кандыг-даа улуска дыка чоок кижиге бооп, оларның аайыңга кирерин кызып чоруур кижиге – дөмей болуңар . Ам-даа хөй улус камгалалды алзын дээш, бодумга ажык-дүжүк харавайн , оларның ажык-дүжүүн бодап чоруур болгай мен.

11 Христостуң үлегер-чижээн эдерип чоруурум дег, мени өттүнүп көрүңер .

Бурганны алдаржыдып тура, кижиниң бажын шывар-шыппазы

² Мени сактып артканыңар дээш база силерге дамчытканым өөредигни олчаан эдерип чорууруңар дээш, силерни мактап каайн. ³ Ынчалза-даа мону билип аарыңарны күзеп тур мен: Христос эр кижиге бүрүзүңе «баш» боор , эр кижиге – херээжен кижиге «баш» боор , а Бурган – Христоска «баш» боор . ⁴ Ынчангаш бажын шып алгаш, мөргүүр азы өттүр билип медеглээр эр кижиге бүрүзү «бажын» бак атка киирер. ⁵ А бажын шып албайн, мөргүүр азы өттүр билип медеглээр херээжен кижиге бүрүзү бодунуң «бажын» бак атка киирер. Ол бажын тазарты чүлүп алган херээженге дөмей. ⁶ Херээжен кижиге бажын шывар хөңнү чок болза, шуут дөңгүр баштыг-даа боору аңаа хамаанчок . А херээжен кижиге бажын таартыры азы дөңгүрертирери бужар чорук боор төлээде, ол бажын шып алзын.

⁷ Эр кижиге бажын шыппас ужурлуг, чүге дээрге ол – Бурганның омур-хевири болгаш, Ону алдаржыдып турар-дыр. А херээжен кижиге – эр кижини алдаржыдып турар . ⁸ Херээжен кижиден эр кижиге эвес, а эр кижиден херээжен кижиге тывылган . ⁹ Бурган херээжен кижиге кылдыр, эр кижини эвес, а эр кижиге кылдыр, херээжен кижини чаяп каан . ¹⁰ Ындыг болганы дээш база дээрниң төлээлери дээш, херээжен кижиге бажын шып алган чоруур ужурлуг . ¹¹ Ындыг болза-даа, Дээрги-Чаяакчыга башкарты бергенде, эр кижиге хамаарышпас херээжен-даа, херээжен кижиге хамаарышпас эр-даа турбас . ¹² Харын херээжен кижиниң эр кижиден тывылганы дег, эр кижиге база херээжен кижиден төрүттүнер, а бүгү улус Бургандан чаяттыңар.

¹³ Боттарыңар бодап-даа көрүңер даан, бажын шып албаан херээжен кижиге Бурганга мөргүүр болза, ужурга тааржыр бе? ¹⁴ Эр кижиге узун баш дүгү өстүрер болза, ооң ат-алдары баксыраарын ёзу-чурум силерге өөрөтпейн турар бе? ¹⁵ А херээжен кижиге бажының дүгү узун боору – ат-алдар-дыр, чүге дээрге узун баш дүгүн чайгаар бүткен шывыг кылдыр аңаа берген-дир . ¹⁶ Чамдык улус бо айтырыг талазы-биле маргыжыксай бээри чадапчок, ындыг-даа болза, бисте-даа, Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдеринде-даа ындыг чаңчылдан өске чаңчыл чок.

Дээрги-Чаяакчының кежээки чемин шын эвес ажыглаары

¹⁷ Оон ыңай чугаалаар бодаан чүүлүмге силерни мактапкы дег чүм-даа чогул, чүге дээрге силерниң чыыштарыңарга ажыктыг эвес, а хоралыг тала чая база бээр-дир. ¹⁸ Хамыктың мурнунда, христиан ниитилел бооп, чыгып кээриңерге, араңарга аңгылажышкын турар дээр-дир, ол чугааларның кезик-чамдызыңарга бүзүрээр-дир мен . ¹⁹ Чугаажок,

силерниң араңарга аңгыланчыр чорук турбайн канчаар. Бурганга шылгаттырган улус ынчан силерниң араңарга илдең апаар .²⁰ Ынчаарга шупту кады чыгып-даа турзуңарза, ол чыыжыңарны Дээрги-Чаяакчының кежээки чеми деп черле болбас-тыр.²¹ Чүге дээрге кижиге бүрүзү бодунуң эккелген кежээки чемин чип кириптер, түңнелинде чамдыыңар аштап артар, а өскелериңер эзиртир ижип алган боор-дур.²² Ижип-чиир дээр болзуңарза, бажыңарыңар чок чүве бе? Азы Бурганга бүзүрөөннер ниитилелин херекке албайн, яды-түрөңги улусту куду көрүп тур силер бе? Ол дээш, силерге чүү дээн? Мактаар мен бе? Чок, мактавас мен!

²³ Силерге дамчыдып бергеним өөредигни мен бодум Дээрги-Чаяакчыдан алган болгай мен : Дээрги Иисус Ону садыпкан дүне хлебти тудуп алгаш,²⁴ Бурганга өөрүп четтирген соонда, ону үзе тырткаш, мынча дээн болгай: «Бо дээрге силер дээрш берип турарым Мээң мага-бодум-дур. Ону Меңээ тураскаал кылдыр ынчаар кылып чоруңар» .²⁵ А кежээки чем соонда дашканы база көдүргөш, мынча дээн болгай: «Бо дашка дээрге Мээң ханым-биле чардынар чаа чагыг-керээ-дир . Ону ижип турар саныңарда-ла, Меңээ тураскаал кылдыр ынчаар кылып чоруңар» .²⁶ Бо хлебти чип база бо дашканы чооглап турар саныңарда-ла, Дээрги Иисус эеп келбээн шаанда, Ооң өлүмүн медеглеп турарыңар ол-дур.

²⁷ Ынчангаш бодун төлептии-биле алдынмайн, ол хлебти чип турар азы Дээргиниң дашказындан чооглап турар кижиге Дээргиниң мага-боду болгаш ханынга удур бачыт үлгеткен дээш буруулуг боор.²⁸ Кижиге бүрүзү бодун баштай шүгдүнүп алзын, ол ынчан хлебти чип, дашканы чооглап боор.²⁹ Бир эвес силерниң кайы-бирээңер Дээргиниң мага-боду деп чүл ол дээрзин билбейн турар болза, ол ижип-чип тура, бодун шииткелге онаар.³⁰ Ол чылдагаан-биле силерниң араңарда шыдал-шинек чок, аарыг улус хөй бооп турар база эвээш эвес улус өлү бергилээн.³¹ А бир эвес боттарывысты шүгдүнгөш, шииткей көрүп турган болзувусса, ол шииткелге онаашпас ийик бис.³² А Дээрги-Чаяакчы бисти ам шиидип, кезедип тура , бүгү бо делегей-биле кады бисти кезээ мөңгедө шиитпес дээш, кижизидип турары ол.

³³ Ынчангаш, ха-дуңма, кады чемненири-биле чыылганыңарда, бот-боттарыңарны хүндүткелдиг манап алыңар.³⁴ Кайы-бирээңер аш болза, ол кижиге бажыңыңа чемненип алзын, оон башка Дээрги-Чаяакчының шииткели чыыжыңарга дүжер. Арткан херектерни силерге чеде бергеш, сайгарып, чурумчудар мен.

Ыдыктыг Сүлдениң янзы-бүрү ачы-буянныг белектери

12 Ха-дуңма, а ам Сүлдениң хайырлааны ачы-буянныг белектерге хамаарыштыр . Олар

дугайты чүве билбес бооруңарны күзевейн тур мен.² Христоска бүзүревейн туруңарда , силер шын оруктан астыктырдып, үнү чок дүрзү-бурганнарга бараан болуп чорааныңарны билер силер.³ Ынчангаш силерге тайылбырлап тур мен: Бурганның Сүлдениниң башкарылгасы-биле чугаалап турар кандыг-даа кижиге «Иисуска каргыш четсин» деп шыдавас, а Ыдыктыг Сүлдеге башкартпаан кым-даа: «Иисус – Дээргим-дир» – деп чугаалап шыдавас .

⁴ Ачы-буянныг белектер янзы-бүрү боор , а оларны хайырлап турар Сүлде чаңгыс .⁵ Бараан болушкуннары янзы-бүрү боор , а оларны берген Дээрги-Чаяакчы чаңгыс.⁶ Бурганның улуска салдарының дээжи янзы-бүрү-даа болза , бүгү чүүлдү бүгү улуска болдуруп турар Бурган – чаңгыс.⁷ Сүлдениң күжүнүң кижиге бүрүзүңе илерээшкини бүгү ниитилелге ажык-дузалыг боор.⁸ Сүлде бир кижиге мерген угаанның сөзүн хайырлаар, а өске кижиге ол-ла Сүлде билигнин сөзүн хайырлаар.⁹ Ол-ла Сүлде база бир кижиге – онзагай бүзүрелди , а өске кижиге – аарыг улус экиртир арганы белек кылдыр хайырлаар.¹⁰ Ол-ла Сүлде бир кижиге – кайгамчык чүүлдер кылыр күштү, а өскезинге – өттүр билип медеглээр күштү хайырлаар. База бир кижиге – Сүлдеден келген күштү Сүлдеден келбээнинден ылгап билер арганы хайырлаар. Бир кижиге – янзы-бүрү билдинмес дылдарга чугаалаарын , а өскезинге – ол дылдарны билип, тайылбырлаарын хайырлаар.¹¹ А бо бүгү чүгү чаңгыс-ла ол Сүлде болдуруп, Бодунуң херек деп көргенин ёзугаар кижиге бүрүзүңе тус-тузунда берип турар.

Янзы-бүрү кезектерниң чаңгыс тудуш харылзаалы

¹² Кижиниң мага-боду чаңгыс-даа болза, хөй кезектерден бүткен боор. Олар чеже-даа хөй болза, каттышкаш, чаңгыс мага-ботту тургузары дег, Христос-биле харылзаавыс база шак ындыг боор .¹³ Иудейлер азы өске чоннар улузу-даа, кулдар азы хостуг улус-даа, шуптувус чаңгыс мага-бот болур дээш , чаңгыс Сүлдеге суктурган бис. Шуптувус чаңгыс-ла ол Сүлдеден «ижип алган бис».

¹⁴ Кижиниң мага-боду чаңгыс эвес, а хөй кезектерден бүткен боор.¹⁵ Бут хенертен: «Хол эвес болганымда, мага-ботка хамаарышпас мен» – дээр-даа болза, ол мага-ботка хамаарышпас апарбас-ла болгай, ындыг аа?¹⁶ Ол ышкаш кулак хенертен: «Карак эвес болганымда, мага-ботка хамаарышпас мен» – дээр-даа болза, ол мага-ботка хамаарышпас апарбас-ла болгай, ындыг аа?¹⁷ Бүгү мага-бот чүгле карактан бүткен турган болза, чүнүң-биле дыңнаарыл? Бүгү мага-бот чүгле кулактан бүткен турган болза, чүнүң-биле чыт чыттаарыл?¹⁸ Херек кырында Бурган мага-боттуң кезек бүрүзүңе ооң хүлээлгезин Бодунуң күзээн аайы-биле айтып каан.¹⁹ А бүгү кезектер чаңгыс аай дөмей турган болза,

мага-бот канчап бар боорул? ²⁰ Херек кырында кезектер хөй, а олар шупту чаңгыс мага-бот боор.

²¹ Карак холга: «Меңээ херээң чок!» – деп шыдавас. Азы ол ышкаш баш буттарга: «Меңээ херээңер чок!» – деп шыдавас. ²² Харын мага-боттуң кошкак деп бодаарывыс кезектери херек кырында эргежок чугула боор. ²³ Мага-боттуң ыңдыг-ла хүндүлүг эвес деп санаарывыс кезектерин эң улуг сагыш човаашкын-биле эдилээр болгай бис. ²⁴ Мага-боттуң көрүштүг эвес деп санаттырар кезектерин кызып шып алыр бис, а көрүштүг кезектерини шыпкан херээ чок. Ынчалза-даа Бурган мага-ботту тургузуп тура, ооң эң кошкак кезектеринче сагыш човаашкын улуг боор кылдыр тургузуп каан. ²⁵ Мага-ботка аңгылананышкын турбазын дээш, а ооң хамык кезектери бот-боттарынга бир дөмей сагыш човаашкын көргүссүн дээш, Ол ынчалдыр кылган. ²⁶ Мага-боттуң бир кезээ хинчектенир болза, өске кезектери база ооң-биле деңге хинчектенир; бир кезээ алдар-хүндү көөр болза, өске кезектери база ооң-биле деңге өөрүп-байырлаар.

²⁷ Ынчангаш силер – Христостуң мага-боду силер, а кижилер бүрүзү тус-тузунда Ооң мага-бодунуң кезээ боор. ²⁸ А Бурган христиан ниитилелге чамдык улусту: биргилерин – элчиннер, ийигилерин – медээчилер, үшкүлерин – башкылар кылдыр салып каан. Оон аңгыда Ол бир чамдык улуска кайгамчык чүүлдер кылыр күштү, өскелерге – аарыг улус экиртир, ачы-дуза чедирер, удуртуп-башкарар база янзы-бүрү билдинмес дылдарга чугаалаар органы хайырлаан. ²⁹ Шупту улус элчиннер боор бе? Шупту улус медээчилер боор бе? Шупту улус башкылар боор бе? Шупту улус кайгамчык чүүлдер кылыр бе? ³⁰ Шупту улус аарыг кижилер экиртир органы белек кылдыр алыр бе? Шупту улус билдинмес дылдарга чугаалап шыдаар бе? Шупту улус ол дылдарны билип, тайылбырлап шыдаар бе? ³¹ Ыңдыг-даа болза, эң чугула ачы-буянныг белектерже чүткүңер. А ам силерге оон-даа тергиин эки орукту айтып берейн.

Ынакшыл

13 Бир эвес мен кижилерниң, харын дээрниң төлээлериниң-даа дылдарынга чугаалап билир тургаш, өске улуска ынак эвес болзумза, ажыы чок өткүт дааш-шимээн үндүреринге өйлөшкеним ол-дур. ² Өттүр билип медеглээр арга менде бар-даа болза, бүгү чажыттарны билир-даа болзумза; бүгү билиглерни меңээ берген-даа болза, ол ышкаш дагларны шимчедиптер бүзүрел менде бар-даа болза, а ынакшылым чок болза, мен чүү-даа эвес-тир мен. ³ Менде бар хамык эт-хөрөңгини ядыларга үлеп бээр база мага-бодумну, алдаржыыр дээш, өлүртүр кылдыр бериптер-даа болзумза, а ынакшылым чок боор болза, ол бүгү меңээ кандыг-даа ажык-дуза эккелбес.

⁴ Ынакшыл шыдамык-даа, буянныг-даа. Ол адааргаачал, мактаныычал, адыыргак эвес. ⁵ Ол дүктүг арынныг болбас, бодунга ажык сүрбес, хорадаачал эвес база хомудал шыгжап чорбас. ⁶ Ынакшыл бузут дээш өөрбес, а алыс шын-биле деңге өөрүүр. ⁷ Ол чүү-даа чүвени шыдажып эртер. Ооң бүзүрели, идегели, шыдамык чоруу кажан кезээде хевээр артар.

⁸ Өттүр билген медеглелдер чиде бээр, билдинмес дылдарга чугаалаар арга төне бээр, билигниң херээ чок апаар, а ынакшыл кажан-даа төнүп читпес. ⁹ Чүге дээрге бистиң билиивис долу эвес, өттүр билип медеглээривис база долу эвес. ¹⁰ А бүрүн долу чүүл чедип кээрге, долу эвес чүүлдер чиде бээр. ¹¹ Чаш уруг турар шаамда, чаш уруг дег чугаалап, чаш уруг дег угаап-бодап турган мен. А чедишкен улуг кижилер апаргаш, чаш уругларзыг бүгү чүүлдү соомда каапкан мен. ¹² Ам бис бүгү чүвени бүлүргей көрүнчүкте дүрзүнү дег көрүп турар бис, а ынчан чиге көөр апаар бис. Ам мээң билиим долу эвес-тир, а ынчан, Бурганның мени билири дег, мээң билиим база сайзыраңгай апаар.

¹³ Ынчаарга ам кезээ шагда артып каар үш чүүл: бүзүрел, идегел, ынакшыл бар. Ынчаарга оларны эң чугулазы – ынакшыл.

Сүлдениң ачы-буянныг белектерин шын ажыглаары

14 Ынакшылдың соон истеңер, Сүлдениң хайырлааны ачы-буянныг белектерже, ылаңгыя өттүр билип медеглээринче, база чүткүңер. ² Билдинмес дылга чугаалап турар кижилер улуска эвес, а Бурганга чугаалаар болгай. Чүге дээрге ол кижилер Сүлдениң күжү-биле чажыт чүүлдер чугаалаарга, ону билип шыдаар кижилер тывылбастыр. ³ А өттүр билип медеглеп турар кижилер улусту быжыктырып, оларны сорук кирип, аргалап чугаалажыр. ⁴ Билдинмес дылга чугаалап турар кижилер чүгле бодун быжыктырар. А өттүр билип медеглеп турар кижилер христиан ниитилелди быжыктырар. ⁵ Билдинмес дылдарга шуптуңар чугаалап турган болза, эки-ле ийик, ынчалза-даа өттүр билип медеглеп турган болзуңарза, оон-даа эки! Билдинмес дылдарга чугаалаар кижиниң чугаазы тайылбырлаттына бергеш, бүгү христиан ниитилелдиң быжыгарынга ажыктыг боор таварылгалардан аңгыда, өттүр билип медеглээр кижилер оон өрү деңгелге турар.

⁶ Ха-дуңма, мен силерге чедип келгеш, билдинмес дылдарга чугаалап эгелээн дижик мен. Силерге ажыдыышкын дамчытпас, кандыг-даа билиг бербес, чүнү-даа өттүр билип медеглес база чүү-даа чүвеге сургавас боор-дур мен. Ындыг болза, менден алыр ажык-дузаңар кайыл? ⁷ Чижек кылдыр амылыг эвес хөгжүм херекселдерин: лимби азы чадаганны ап көрээли. Бир эвес бедик азы чавыс үннерни хөгжүм херексели ылгавас болза, лимби азы чадаган кандыг хөөннүг аялга ойнап турарын

канчап билип аарыл? ⁸ Ол ышкаш дайынчы трубазы тодаргай эвес үн этсир болза, чаа-дайынче үнер дээш, кым белеткенирил? ⁹ Силер-биле база шак ындыг боор: дылыңар утказы билдинмес сөстөр эдер болза, чүнү чугаалааныңарны улус канчап билип аарыл? Салгын-хатче сөстөр чашканнаан дег боор-дур силер. ¹⁰ Делегей кырында чеже хөй дыл бар деп! Олар шуптузу тодаргай уткалыг үннер ажыглаар. ¹¹ Ынчалза-даа ол үннерниң утказын билбес болзумза, өске дылга чугаалап турар кижиге даштыкы кижиге дег боор мен, а чугаалап турар кижиге меңээ база даштыкы кижиге дег боор. ¹² Силер-биле база шак ындыг боор: Сүлдениң күжүнүң илерээшкиннеринче чүткүп турар болзуңарза, ол чорууңар христиан ниитилелди элбекшилдиди-биле быжыктырзын.

¹³ Ынчангаш билдинмес дылга чугаалап турар кижиге ону тайылбырлап, очулдуруп арганы база алыр дээш мөргүзүн. ¹⁴ Бир эвес мен шак ындыг, билдинмес дылга мөргүп турар болзумза, мээң сеткил-хөңнүмнүң мөргүп турары ол-дур, а угаан-сарылымга ооң ажык-дузазы чок болгай. ¹⁵ Ынчаарга канчалзымза экил? Сеткил-хөңнүм-биле мөргүүйүн, а ол ышкаш угаан-сарылым-биле база мөргүүйүн! Бурганны сеткил-хөңнүм-биле алгап ырлаайн, а ол ышкаш угаан-сарылым-биле база алгап ырлаайн! ¹⁶ Бир эвес Бурганны сеткил-хөңнүң-биле алгап-йөрээр болзуңза, чугааң утказын билбээн дыңнакчы сээң өөрүп четтиришкиниңге хары кылдыр канчап: «Аминь – ылап-ла ындыг» дээрил? Ол сээң чүү деп турарыңны билир эвес! ¹⁷ Сен кончуг эки-даа өөрүп четтирген болзуңза, өске кижини быжыктырыптар ажык-дузаң чок ышкажыл.

¹⁸ Билдинмес дылдарга силерниң шуптуңардан хөй чугаалаар болганым дээш, Бурганга өөрүп четтирдим. ¹⁹ Ындыг болза-даа, христиан чыышка билдинмес дылга муң-муң сөстөр чугаалаар орнунга, өске улусту база сургаар дээш, утказы билдингир беш сөстү чугаалаары дээр деп көөр мен.

Билдинмес дылдар бүзүрөөн улусту бүзүрөлчө эккелбес

²⁰ Ха-дуңма, угааныңар чаш уругларны дег болбазын. Бузутка хамаарыштыр чүве билбес чаштар дег, а угааныңар аайы-биле чедишкен улуг улус дег болуңар. ²¹ Ыдыктыг хоойлуда бижээн-не болгай:

*«Мен бо чон-биле өске дылдарга чугаалаар улус дамчыштыр,
даштыкы улустуң чугаазы-биле чугаалажыр мен.
Ынчалза-даа ынчан безин олар Мени дыңнаар
хөңнү чок болур» – деп,
Дээрги-Чаяакчы чугаалап турар» .*

²² Ынчангаш көрүп тур силер: билдинмес дылдарга чугаалаары – бүзүрөөн эвес, а бүзүрөөн

улуска кайгамчык демдек боор-дур. А өттүр билип медеглээри – бүзүрөөн эвес, а бүзүрөөн улуска кайгамчык демдек-тир. ²³ Христиан ниитилел долзу-биле чыылган черге хамык улус билдинмес дылдарга чугаалап турган дижек. А ол дылдарны билбес азы бүзүрөөн улус ынаар кирип келген болза, олар ынчан чүү дээрил? Олар силерни: «Бо-даа угааны чанган улус-тур» – дивес бе?! ²⁴ А шуптуңар өттүр билип медеглеп турда, бүзүрөөн азы хары кижиге кирип келген болза, ооң алыс бүдүжү бүгү улуска ажыттына бээр. ²⁵ Шак ынчалдыр ооң чүрээниң чажыттары билдингир апаар, ол ынчан доңгая кээп дүжер, Бурганга мөгеер база: «Бурган ылап-ла силерниң араңарда-дыр!» – деп чугаалаар.

Бурганга бараан боорунуң чуруму

²⁶ Ынчаарга ам канчалза экил, ха-дуңма? Чыгып кээриңерге, силерниң бирээңерде – ыдыктыг ыры, өскеңерде – сургаал сөзү азы Бургандан ажыдыышкын бар болзун; база бирээңер билдинмес дылга чугаалазын, а өскеңер ол дылды тайылбырлазын. Ол бүгүнүң сорулгазы – бот-боттарын быжыктырары боор ужурлуг.

²⁷ Билдинмес дылдарга чугаалаар улус бар болза, ийи, улуг дизе үш кижиге, ам артында ээлчег ёзугаар чугаалазын, база бирээңер ол чугааларны тайылбырлазын. ²⁸ А бир эвес тайылбырлап шыдаар кижиге чок болза, билдинмес дылдарга чугаалаар кижиге христиан чыышка ыыттавазын, ол чүгле бодунга азы Бурганга чугаалазын.

²⁹ Бурганның медээчилери-даа ийилеп азы үштеп чугаалазыннар, а дыңнакчылар оларның чугаалаан чүвезин хынап орзуннар. ³⁰ А дыңнап олурган өске-бир кижиге Бургандан ажыдыышкын кээр болза, баштай чугаалап эгелээн медээчи ыыттавайн барзын. ³¹ Чүге дээрге бүгү улус өөрөңзин дээш база бүгү улуска аргалал бээр дээш, шуптуңар ээлчег аайы-биле өттүр билип медеглеп боор силер. ³² Медээчи кижиге өттүр билип медеглеп тура, ооң угаан-медерелин хаара туткан Сүлдениң илерээшкинин башкарзын. ³³ Чүге дээрге Бурган – корум-чурум чок чоруктуң эвес, а амыр-тайбыңның Бурганы-дыр. Ооң улунуң тургусканы бүгү ниитилелдерге шак ындыг боор.

³⁴ (А херээженнер чыыштар үезинде ыыттавазын. Оларга чугаалаарын хоруп каан, чүге дээрге хоойлунуң айытканы дег, олар чагыртып чоруур ужурлуг. ³⁵ А бир эвес олар кандыг-бир чүүлдү өөрөңип алыксаар болза, бажыңарыңга баргаш, ашактарыңдан айтырып алзыннар. Херээжен кижиниң христиан чыышка чүве чугаалаары бужар чорук-тур оң.)

³⁶ Азы Бурганның сөзү чүгле силерни дамчыштыр кээп турар деп бодаар силер бе? Азы ол чүгле силерге келген деп бодаар силер бе? ³⁷ Бодун «Бурганның медээчизи мен» азы «Сүлде-биле

сырый харылзаалыг мен» деп бодаар кым-даа болза, мээң силерге бижип турар чүүлүм Дээрги-Чаяакчының айтышкыны дээрзин хүлээп көөр уjurлуг. ³⁸ А хүлээп көрбес болза, ол кижини база хүлээп көрбес болзун. ³⁹ Ынчангаш, ха-дуңма, өттүр билип медеглээр аргаже чүткүңер, ынчалза-даа билдинмес дылдарга чугаалаар улусту хоруваңар. ⁴⁰ Чүгле бүгү чүвени уjur-чурумга тааржыр база чурумнуг кылдыр кылыр херек.

Христостуң катап дирилгени

15 Ха-дуңма, мээң силерге медеглээним Буянның Медээни сактып келиңер. Ону хүлээп алгаш, үндезин кылып алган силер. ² Силерге медеглээн чүүлүмден быжыг туттунар болзуңарза, Буянның Медээниң ачызында камгалалды ап турар силер, а оон башка силерниң бүзүрелиңер хей черге баар. ³ Бодумнуң база хүлээп алганым эң чугула өөредигни силерге дамчытканым бо: Бижилгениң баш удур чугаалаанын ёзугаар, Христос бистиң бачыттарывыс дээш өлгөн. ⁴ Бижилгениң баш удур чугаалаанын ёзугаар, Ону ажаап каарга, Ол үшкү хүнде катап дирлип келген. ⁵ Ол Кифа Пётрга, а ооң соонда он ийи элчинге көзүлгөн; ⁶ дараазында беш чүс ажыг ха-дуңмага чаңгыс угда көзүлгөн (оларның хөй кезии ам-даа дириг хевээр, а чамдыызы мөчүй бергилээн); ⁷ ооң соонда Иаковка, а ол ышкаш бүгү элчиннерге; ⁸ адак соонда меңээ – элекке төрүттүнгөн барасканга дег – көзүлгөн. ⁹ Мен хамык элчиннерниң эң бичиизи болгай мен, христиан ниитилелди истеп-сүрүп турган болгаш, безин чадаарда элчин деп адаттырарыңга төлеп чок мен. ¹⁰ Ынчалза-даа мен Бурганның авыралы-биле, ам кандыг-дыр мен, ындыг кижини болганым ол-дур. Ооң меңээ көргүскен авыралы хей черге барбаан: мен өске элчиннерге көөрде, кызымак ажылдап келдим, ылавылаарга, мен-даа эвес, а менде бар апарган Бурганның авыралы болбайн канчаар.

¹¹ Ынчангаш силерге суртаалдаары-биле мээң-даа келгеним азы өске элчиннерниң-даа келгени хамаанчок. Бис шупту Христостуң катап дирилгенин суртаалдап турган бис, а силер аңаа бүзүрей берген силер.

Өлүглерниң катап дирлири

¹² Бир-тээ бистиң суртаалдап турарывыс дег, Христосту өлүглер аразындан катап диргискен болганда, катап дирлири болдунмас дээрзин силерниң чамдыыңар канчап шынзыдарыл? ¹³ Бир эвес өлүглер аразындан катап дирлири болдунмас болза, Христос база катап дирилбээн ышкажыл. ¹⁴ А Христос катап дирилбээн болза, бистиң суртаалывыс-даа, силерниң бүзүрелиңер-даа хей черге барган-дыр. ¹⁵ Ынчан артында-ла Бурганга хамаарыштыр меге херечилер боор бис. Чүге

дээрге Бурганның Христосту өлүглерден катап диргискенин суртаалдап турар-дыр бис, ынчалза-даа өлүглерниң катап дирилбезин шынзыдар болза, Ол Ону катап диргиспээн боор ышкажыл. ¹⁶ Өлгеннерниң катап дирлири болдунмас болганда, Христос база катап дирилбээн боор-дур. ¹⁷ А бир эвес Христос катап дирилбээн болза, силерниң бүзүрелиңер хоозун-дур, бачыттарыңар база силерден чайлаваан хевээр-дир. ¹⁸ Ынчаарга Христоска бүзүрөп чорааш, мөчээн улус кажан кезээде өлүп читкен боор-дур. ¹⁹ А Христоска идегеливис чүгле чырык черге амыдыралывыс-биле харылзаалыг болза, делегейде бистен кээргенчиг кымның-даа чогу ол-дур.

²⁰ Ынчалза-даа Христос херек кырында өлүглер аразындан катап дирилген. Ындыг чоруктуң Эгелекчизи ол болган! ²¹ Чүге дээрге өлүмнүң чаңгыс кижини дамчыштыр келгени дег, өлүглерниң катап дирлири база чаңгыс Кижини дамчыштыр кээр. ²² Өгбевис Адамның хайында шупту улустуң өлүрү дег, Христос-биле харылзаазының ачызында шупту улус катап дирлир. ²³ Ынчалза-даа катап дирилгеннер ээлчег ёзугаар катап дирлир: баштай – Христос, ооң соонда – Ол ээп келгенде – Аңаа бүзүрөөн улус.

²⁴ А ооң соонда төнчү кээр, Христос бүгү чагырыкчыларны, эрге-чагырганы азы кара күштерни базып, чок кылгаш, Бодунуң Чагыргазын Бурган Адага хүлээдип бээр. ²⁵ Чүге дээрге Бурган Христостуң хамык дайзыннарын Ооң буттарының адаанга чагыртпаан шаанда, Ол чагырар уjurлуг. ²⁶ Узуткаттырып каар эң сөөлгү дайзын – өлүм боор. ²⁷ Чүге дээрге Бурган бүгү чүүлдү Ооң буттарының адаанга чагырткан. «Бүгү чүүлдү» чагырткан деп чугаалаза-даа, ол «бүгү чүүлдү» Христоска чагыртып каан Бурганның оон аңгы турары билдингир. ²⁸ Ол бүгү чүүлдү Аңаа чагырткан соонда, Оглу Боду база бүгү чүүлдү Ооң чагыргазының адаанга берген Бурганга чагыртыр. Ынчангаш Бурган Боду-биле бүгү өртемчейни бүргей аптар.

²⁹ А оон башка өлгеннер дээш, сугга суктуруп турар улус чүге ынчап турарыл? Өлүглер шуут катап дирилбес чүве болза, олар дээш сугга суктурган херээ чүл? ³⁰ Бис база боттарывысты чүү дээш базым санында-ла айыылга таварыштырып турар бис? ³¹ А мен, ха-дуңма, хүннүң-не өлүмче уткуй чиге көөр-дүр мен, бистиң Дээргивис Христос Иисустуң мурнунга силер дээш чоргааралым-биле ону бадыткап болур мен. ³² Эфес хоорайга «араатан аңнар-биле» демисежип турган-дыр мен. Кижиниң угаап шыдаар харыы-биле бодаарга, оон кандыг ажык чедип алганым ол? Өлүглер катап дирилбес турган болза: «Даарта өлүп каар бис – ам дойлап, ижип-чип аалы!» – дивес бе?

³³ Мегеледип албаңар! «Бак эш-өөр эң эки аажы-чаңны үрээр». ³⁴ Чогууру-биле сергей берип, бачыт үлгедирин соксадыңар! Араңарда Бурган

дугайында билиг чок улус бар-дыр. Ыяткаш, арныңар кыссын!

Катап дирлип келген чаа мага-бот

³⁵ А бир-ле киж и айтырар боор: «Өлүг улус канчап катап дирлирил? Олар ээп кээрге, мага-боду кандыг боорул?» ³⁶ Сээдеңиңни! Сээң тарып турар үрезиниң, өлбээн шаанда, тынгарлып, өзүп үнмес. ³⁷ Тарыырда, бүдүн үнүштү эвес, а тас үрезинни – кызыл-тасты азы өске-бир үрезинни – черге хөмер болгай сен. ³⁸ А Бурган ооң мага-бодун күзээн аайы-биле хевирлеп, үрезин бүрүзүңге хууда мага-ботту хайырлаар.

³⁹ Амылыгларның мага-боттары дөгере дөмей болбас: кижиниң мага-боду мал-маганындан, мал-маганныы – куштуундан, а куштуу – балыктыындан ылгалдыг. ⁴⁰ А ол ышкаш дээрниң чырымалдарының мага-боттары болгаш черниң мага-боттары бар. Ынчаарга дээрниң мага-боттарының хевири бир янзы, а черниң мага-боттарының – өске янзы. ⁴¹ Хүннүң өндүр чайынналчаа бир янзы, айның болгаш сылдыстарның чайынналчаа өске янзы. Сылдыстар база чайынналчаа-биле аңгыланып турар.

⁴² Өлүглер катап дирлирге, база шак ындыг боор: черге ирип-чыдыыр мага-ботту ажаап каар, а оортан ирип-чыдывас мага-бот көдүрлүр. ⁴³ Черге дүрүзү бак мага-ботту ажаап каар, а оортан каас-чараш мага-бот көдүрлүр. Черге кошкак мага-ботту ажаап каар, а оон күштүг мага-бот көдүрлүр.

⁴⁴ Довуракка чер кырынга амыдыраарыңа таарыштырган мага-ботту ажаап каар, а оон дээрге амыдыраарыңа таарыштырган мага-бот көдүрлүр.

Черге таарыштырган мага-бот бар болганда, дээрге хамааржыр мага-бот база бар-дыр.

⁴⁵ Бижилгеде: «*Баштайгы киж и боор Адам амылыг апарган*» деп бижээн-даа болгай. А сөөлгү Адам мөңгө амыдыралдың үнер дөзү апарган.

⁴⁶ Амыдырал баштай дээрге эвес, а черге боттаныр, а ооң соонда – дээрге боттаныр. ⁴⁷ Баштайгы киж и черден келген, дой-довурактан чаяттыңан, а ийиги Киж и{*} дээрден келген. ⁴⁸ Черниң кижизи кандыгыл, чер кырында өске улус база шак ындыг. Дээрниң Кижизи кандыгыл, дээрниң улузу база шак ындыг. ⁴⁹ Черниң кижизиниң овор-хевирин дөзөп алганывыс дег, дээрниң Кижизиниң овор-хевирин база дөзөп аар бис.

⁵⁰ Ынчангаш силерге чугаалап тур мен, ха-дуңма: эт-бот болгаш хандан бүткен улус Бурганның Чагыргазын салгап ап шыдавас. Ол ышкаш ирип-чыдый бээр чүүл ирип-чыдывас чүүлдү салгап ап шыдавас. ⁵¹ Дыңнаңар, мен силерге чажыт илередийн: шуптувус өлү бербес бис, ындыг болза-даа, Бурган шуптувусту өскерттиптер. ⁵² Сөөлгү труба эдиптери билек, карак чивеш аразында, көңгүс хензиг өйде өскерлир бис. Ол эдиптерге-ле, өлүг улус ирип-чыдывас апарган туруп кээр, бис

база өскерлир бис. ⁵³ Ирип-чыдыыр чүүл ирип-чыдывас чүүлдү «кедип аар», а өлүп-чидер чүүл өлүм чок чүүлдү «кедип аар». ⁵⁴ А кажан ол бүгү боттаны бээрге, Бижилгеде:

«Өлүм тиилеттирип бастырган-дыр!»

⁵⁵ «О өлүм, сээң тиилелгең кайыл?»

О өлүм, сээң шагар дылың кайыл?» деп бижээн сөстөр бүде бээр.

⁵⁶ А өлүмнүң шагар дылы – бачыт-тыр, бачыттың күжү – ыдыктыг хоойлуда-дыр. ⁵⁷ Ынчалза-даа Бурганга өөрүп четтирээли, Ол Дээргивис Иисус Христосту дамчыштыр тиилелгени биске хайырлады! ⁵⁸ Ынчангаш, эргим ха-дуңмам, туруштуг болгаш чайгылыш чок бооп көрүңер. Дээрги-Чаяакчының даандырган ажил-херээнге бүгү бодуңарны бараалгадыңар. Дээрги-Чаяакчы дээш кылган ажил-херээнгер хилис барбазын билир-ле болгай силер.

Иерусалимде бүзүрөөннерге ачы-дуза чыыры

16 А ам Бурганның чонунга акша-хөреңги чыырынга хамаарыштыр: Галатияның христиан ниитилелинге айтып берген чүүлүмнү силер база кылыңар. ² Улуг-хүн санында силерниң киж и бүрүзү, арга-шинээн барымдаалап, берип шыдаар хире акшазын бажыңыңа шыгжап алзын. Мен чедип кээримге, акша чыгган херээ чок болзун дээш, ынчалдыр кылыңар. ³ А мен силерге чеде бергеш, бодуңарның шилип алган улузуңарга эки үнелел берген чагаалар бижээш, чыып алганыңар ачы-дузаны Иерусалимге чедирзиннер дээш чорудуптар мен. ⁴ Мээң база ынаар чедерим херек апарза, олар мээң-биле кады чоруптар.

Аян-чоруктар төлевилели

⁵ А мен силерге Македонияны таварып эрткеш, чеде бээр мен (ам Македонияны кежир чоруптарым ол). ⁶ Мен силер-биле кады элээн үе дургузунда, харын мырыңай кышты өттүр, артып каарым чадавас. Ооң соонда кайнаар-даа баар апарзымза, орукче үдеп, дузалажыр силер. ⁷ Мен ам силер-биле чүгле орук ара, чай кадында ужуражыр хөңнүм чогул, харын Дээрги-Чаяакчының чөпшээрели-биле силерниинге элээн үр боорумга идегеп тур мен. ⁸ А ам Эфес хоорайга Беженги хүннүң байырлалыңа чедир турар мен. ⁹ Мээң удурланыкчыларым хөй-даа болза, аңаа улуг ажил-херек чогудар органы берип турар делгем орук ажыттыңан-дыр.

¹⁰ Тимофей силерге чеде бээрге, араңарга тургаш, ооң сестир чүвези чок болзун дээш, сагыш салыңар. Мен ышкаш, ол база Дээрги-Чаяакчының ажил-херээн бүдүрүп турар болгай. ¹¹ Ынчангаш кым-даа ону куду көрбезин. Ол меңээ чедип келзин дээш, ону орукче эп-найыралдыг дөгериңдирип,

үдептиңер. Мен Тимофейни бүзүрөөн ха-дуңмавыс-биле кады манап турар болгай мен.

¹² Бүзүрөөн дуңмам Аполлос дугайында : мен ооң бүзүрөөн ха-дуңмавыс-биле кады силерге чеде бээрин аажок дилээн кижиги мен. Ынчалза-даа ооң силерге ам чеде бээр хөңнү шуут чок-тур. Арга бар апаарга-ла, ол силерге чеде бээр.

**Түңнел дилеглер,
байыр чедиришишкени**

¹³ Серемчилелдиг болуңар , бүзүрөөлден быжыг туттунуңар, туруштуг болуңар, күштүг болуңар!

¹⁴ Кылып турар бүгү чүүлүңерни ынакшыл-биле кылыңар!

¹⁵ Ха-дуңма, Стефанның өг-бүлезин билир силер , олар Ахаия девискээринге Христоска эң баштай бүзүрей бергеш, боттарын Бурганның чонунга бараан болдурган улус болгай. Ынчангаш силерден дилээрим болза: ¹⁶ шак ындыг улусту, а ол ышкаш олар-биле кады ажилдап, дуза кадып турар бүгү улусту тооп дыңнап, хүндүлөп чоруңар . ¹⁷ Стефан,

Фортунат болгаш Ахаик олар бээр чедип кээрге, аажок өөрүп тур мен. Чанымда чок силерни олар меңээ солуп тур. ¹⁸ Олар мээң база силерниң сеткил-сагыжывысты сорук кириптилер. Ындыг улусту үнелеп чоруңар!

¹⁹ Асияның христиан ниитилелдери силерге байыр чедирип тур. Акила биле Прискилла , а ол ышкаш оларның бажыңында чыгып турар бүзүрөөннер база силерге Дээрги-Чаяакчының ынакшылы-биле байыр чедирдилер. ²⁰ Бо черде бүгү ха-дуңма силерге байыр чедирип тур. Ыдыктыг ошкаашкын-биле бот-боттарыңарга байыр чедириңер .

²¹ Дараазында сөстөрни бодум холум-биле бижидим : *Павелден байыр* . ²² Дээрги-Чаяакчыга ынак эвес кижиги Оон бүрүнү-биле аңгылаттырзын! Маранафа – О Дээрги-Чаяакчы, чедип келем!

²³ Дээрги Иисустуң авыралы силерге доктаазын!

²⁴ Мээң ынакшылым Христос Иисустуң ачызында силер бүгүде-биле кады болзун!

2 Коринфичилерге

Кирилде

Павелдин мурнуку чагаазында кылган чагыг-сургаалы Коринфиде христиан ниитилелге күзенчиг түңнелдерлиг болган. Бачыт үүлгеткен хөй коринфичилер боттарының буруузун билингеш, Павел-биле эптежип алыксай берген. Ынчалза-даа оларның ниитилелинге Павелдин эрге-күжүнге удур үймээн үндүрерин соксатпаан бир бөлүк ам-даа артып калган турган. Ынчангаш Павел Коринфиче катап база баар дээш, Македонияга белеткенип тургаш, база бир чагаа чорудар ужурга таварышкан. Бо чагаа Павелдин өске чагааларына көөрдө, бодунуң кезектериниң аразында харылзаа чедир тургустунмаан чагаа болур. Павел ону бижип тура, сагыш-сеткили күштүү-биле хайныкканындан ындыг болган чадавас. А чамдык шинчилекчилер бо чагаа Павелдин коринфичилерге бижээн ийи азы үш чагаазындан тургустунган, оларны сөөлүндө чаңгыс чагаа кылдыр каттыштырып каан деп санап турар. Кандыг-даа болза, чагааны үш кол кезекке чарып болур: 1) Коринфиде бүзүрээндер ниитилели-биле эптежилге дээш Павелдин өөрүшкүзү база Христоска элчин бооп бараан болурун ооң тодарадып бижээни (1–7 эгелер); 2) Иерусалимде ядыы христианнарга боттарының акша-хөреңгизин харамнанмайн, дуза чедирер дугайында коринфичилерге сургаал (8–9 эгелер); 3) Буянныг Медээни ак сагышты-биле суртаалдавайн турар деп ону буруудаткан меге башкыларны дыңнааны дээш, Павелдин коринфичилерни чемелээни (10–13 эгелер).

Кирилде сөстөр

¹ Бурганның күзел-соруу-биле Христос Иисустуң элчини болган Павелден база бүзүрээндер дуңмам Тимофейден байыр. Коринф хоорайда Бурганга бүзүрээндер ниитилелинге, а ол ышкаш бүгү Ахаияда чурттаан Бурганның шупту улузунга бижидим.

² Бурган Адавыс болгаш Дээрги Иисус Христостан келген авырал биле амыр-тайбың силерге доктаазын!

Павелдин аргалал дээш Бурганга өөрүп четтиргени

³ Дээргивис Иисус Христостуң Бурганы болгаш Адазынга алдар! . Өршээлдиг Адазынга, бисти аргалап, деткип чоруур Бурганга алдар! ⁴ Кандыг-даа аар-берге байдалга таварышканывыста, Бурган бисти аргалап чоруур, ынчангаш бис база аар-бергелерге таварышкан улусту аргалап шыдаар бис. Оларны Бурганның биске көргүскен аргалалы-биле аргалап турар бис. ⁵ Дөгере үлежип турарывыс Христостуң хилинчээ кайы хире көвүдээрил, Христосту дамчып, биске кээр аргалал база ол хире көвүдээр болгай. ⁶ Аар-берге байдалдарны шыдажып эртип турар болзувусса, силерниң аргалалыңар база камгалалыңар дээш, ынчап турарывыс ол . Бурган бисти аргалап турар

болза, силерни аргалап шыдаар боорувус дээш; бистиң шыдажып эртип турар хилинчээвис дег хилинчекти шыдажып эртеринерге дузалаарывыс дээш, аргалап турар-дыр. ⁷ Силер дугайты идегеливис быжыг: чүгле хилинчээвисти эвес, а аргалалывысты база үлежип турарыңарны билир болгай бис.

⁸ Ынчангаш, ха-дуңма, Асияга көрүп эрткенивис шенелделер силерге база билдингир боорун күзедивис. Ол дээрге хөлүн эрттир, кижини шыдажыр аргажок аар-берге байдалдар болган, амы-тынныг артар идегеливис-даа чок турган . ⁹ Ишти-хөңнүвүс өлүмге шииттирип алган улусту дег турган.

Боттарына идегээрин соксаткаш, өлүглерни-даа катап диргизиптер Бурганга идегей берзиннер дээш, бис-биле ол бүгү ынчаар болганы ол.

¹⁰ Бурган бисти халаптыг өлүмден адырып каан болгаш моон соңгаар-даа адырар. Ол бисти өлүмден ам-даа адырар дээрзинге идегээр бис .

¹¹ Силер база бис дээш мөргүп, биске дузалаар болзуңарза, шак ындыг болур . Ынчан Бурган хөй улустуң мөргүлүн дыңнап , Бодунуң өршээлин биске хайырлааны дээш, шак ол хөй улус Аңаа өөрүп четтирер.

Павелдиң коринфичилерге кээр болгаш, саадааны

¹² Бо делегейге амыдыралывыска (ылаңгыя силерге хамаарылгавыска) бодувусту ажит-чажыт чокка, Бургандан кээр ак сеткил-биле ап келген бис – арын-нүүрүвүс-даа ону бадыткап шыдаар ; ол дээш, чоргаарланыр бис. Кижиниң мерген угаанынга эвес , а Бурганның авыралынга ынанып, бодувусту ап чоруур бис. ¹³ Силерге-даа болза, номчуп база угаап шыдаар чүвеңерден аңгыда, чүнү-даа биживейн турар мен. Бисти ам элээн билип алганыңар дег, эчизинге чедир билип аарыңарга идегээр бис: бистиң Дээргивис Иисустуң эеп кээр хүнүнде , силер дээш, чоргаарай бээр бис , силер база бис дээш чоргаарап бооруңарны билип каар силер.

¹⁵ Ындыг боорунга бүзүрелдиг болгаш, мени дамчыштыр ийи дакпыр ачы-буян алзыннар дээш, ынчан-на силерге чеде бээрин күзеп турдум . ¹⁶ Македонияже орук ара силерге чеде бээрин , а ооң соонда Македониядан дедир чоруп ора, оон силерниң дузаңар-биле Иудеяже чоруур дээш, база катап силерге кире дүжерин бодап алган мен. ¹⁷ Ынчаар күзеп тура, таанда-ла бодал чок болганым ол бе? Таанда-ла мен бо делегейниң эрге-ажыынга чагыртып, «чок» деп бодап тура-ла, «ийе» деп, а «ийе» деп бодап тура-ла, «чок» деп турарым ол бе? ¹⁸ Бурган мээң шынчы херечим боор : силерге берген аазаашкыным бирде «ийе», бирде «чок» бооп, чайгылып турбаан. ¹⁹ Бистиң: мээң, Силаның база Тимофейниң силерге суртаалдаанывыс Бурганның Оглу Иисус Христоска кажан-даа шак ол ийи арынныг, «ийе», «чок» деп деңге чугаалаар чорук турбаан. Харын Ында чүгле «ийе» бар-дыр. ²⁰ Чүге дээрге Бурган чеже-даа аазаашкын берген болза, олар шупту Христосту дамчыштыр «ийе» бооп бадыткаттынар. Ынчангаш бис Ону дамчыштыр Бурганны алдаржыдары-биле «Аминь – ылап-ла ындыг» деп чугаалап тур бис . ²¹ Бурган бисти Бодунга бараан боору-биле шилип алгаш, Христоска хамааржыр кылдыр силер-биле кады быжыктырып турар. ²² Ол бисти Бодунуң таңмазы-биле демдектеп, Бодунуң Сүлдезин магадылал кылдыр бистиң чүректеривиске сиңирип берген .

²³ Бурганны мээң херечим кылдыр кыйгырып , амы-тыным-биле даңгыраглап тур мен: мынчага чедир Коринфиге эеп келбээн чылдагааным – силерни хайыралаанымда. ²⁴ Бодувусту силерниң бүзүрелиңерни башкарар дээргилер кылдыр санавайн, харын чүгле силерниң-не өөрүшкүңер дээш, силер-биле кады ажилдап турарывыс ол-дур, а силер бүзүрел ачызында чайгылыш чок-тур силер.

2 Силерни муңгагдатпас дээш, силерге база катап барказын быжыы-биле шиитпирлеп алдым. ² Силерни муңгагдадып турар болзумза ,

бодумнуң-на муңгагдадып кааным силерден өске, мени өөртүп, хөңнүм чазап турар кым-даа чок. ³ Чеде бээримге, силер мени өөртүр туржук, харын муңгагдалче кирип кагказы-биле, дем бир чагааны бижээн ужурум ол. А мээң өөрүшкүм шуптуңарның өөрүшкүңер боор деп, силер бүгүдеге бүзүрээр мен. ⁴ Мен ол чагааны аажок кударап, караамның суун төп, хөрек-чүрээм дакпыжап оргаш, бижээн мен , ынчалза-даа силерни муңгагдадыр дээш эвес, а силерге ынакшылымның кайы хире күштүүн билип алзыннар дээш.

Улусту муңгагдадып каан кижини өршээри

⁵ Араңарда хөңнүм карарткан бир кижини бар деп бодаар болзуңарза, ол мээң эвес, а бети дизе (хөөретпес дээш, ынчаар чугааладым) шуптуңарның хөңнүн карартып каан болгай. ⁶ Силерниң хөй кезииңерниң кеземчези-ле ол кижиге четчир боор . ⁷ А ам ону өршээп, деткээниңер дээре, оон башка ооң сеткил-хөңнү муңгарап, ийлей бээр. ⁸ Ынчангаш силерден дилеп тур мен: аңаа ынааңарны шынзыдып көрүңер! ⁹ Шенелделерни шыдажып эрткениңерни, бүгү чүүлдерге дыңнангыр бооп турарыңарны билип аар дээш, ол чагааны бижээн болгай мен. ¹⁰ А кымны өршээр-дир силер, мен база ол кижини өршээр мен. А мээң өршээлим дээрге (ол кижини өршээп боор чүүл менде ылап-ла бар болза) ону Христостуң мурнунга силер дээш, ¹¹ эрлик бисти кажарлап кааптазын дээш, өршээгеним ол-дур. Бис эрликтин кара сагыштыг бодалдарын эки билир болгай бис .

Буянныг Медээни ак сеткилдии-биле нептередири

¹² Ынчаарга Христос дугайында Буянныг Медээни медеглээр дээш, Троада хоорайга чедип кээримге, Дээрги-Чаяакчы ажык орукту меңээ белеткеп каан болду. ¹³ Ындыг болза-даа, сеткил-сагыжым оожургап шыдавады, чүге дээрге бүзүрээн дуңмам Титти оон тыппайн бардым. Ынчангаш ында чурттап турарлар-биле байырлашкаш, Македонияже чорупкан мен.

¹⁴ Бурганга өөрүп четтирдим – Ол бистиң Христоска башкарты бергенивис дамчыштыр Бурганның тиилелгезин көргүзүп турар база Христос дугайында билигни, чаагай чыт дег, чер болганга тарадып чоруур. ¹⁵ Чүге дээрге бис камгалалдың оруу-биле-даа бар чыдар база өлүм-чидимниң оруу-биле-даа бар чыдар улустуң аразында Христостуң Бурганга кывыскан чаагай чыттыг өргүлү бис . ¹⁶ Чамдык улуска бис – чүгле өлүмнүң бак чыды бис, а өске улуска – мөңгө амыдыралдың тынгарыкчы чаагай чыды бис. Кым ол үүлени эдилеп шыдаарыл? ¹⁷ Хөй-ле улус дег,

олча-ажык харааш, Бурганның Медээзин хажытпайн турар-дыр бис. Харын Бурганның чоруткан улузу дег, Христос-биле сырый харылзаалыг бооп, Бурганның мурнунга ак сеткилдиг суртаалдап турар бис.

Чаа Чагыг-керээге бараан боору

3 Ам база катап бодувуска эки үнелел бээрин оралдажып тур бис бе? Таанда-ла биске база, өске улуска ышкаш, силерге бижээн азы силерниң бижээниңер эки үнелелдиг чагаалар херек бе? ² Чок ыңар! Силер боттарыңар – бистиң чагаавыс силер! Бистиң чүректөривиске бижиттинген, бүгү улустуң билири, кижиге бүрүзүнүң номчуп турары чагаа силер. ³ Бистиң бараан болуушкунувус ачызында Христостуң бижээн чагаазы – силер-дир силер. Ындызын бүгү улус көрүп турар. Будук-биле эвес, а дириг Бурганның Сүлдези-биле бижээн; калбак даштарга эвес, а кижилерниң чүректеринге бижээн чагаа силер.

⁴ Бурганның мурнунга Христостуң ачызында силер дээш шак ыңдыг бүзүреливис бар. ⁵ Бараан боор арга-шинээвис бистен үнүп турар деп шыдавас бис, ынчаар бодапкы дег чүү-даа чүве бистиң боттарывыста чок. Ындыг арга-шинээвис чүгле Бургандан келген. ⁶ Ол биске Чаа Чагыг-керээге бараан боор арга-шинекти хайырлаан. Чаа Чагыг-керээде үжүк азы бижимел ыдыктыг хоойлу эвес, а Сүлде кол черни ээлеп турар. Чүге дээрге үжүк өлүмге чедирер, а Сүлде амы-тынны хайырлаар.

⁷ Калбак даштарда оюп каан үжүктерге үндезилээн Эрги Чагыг-керээге – өлүмче аппаар ыдыктыг хоойлуга бараан боору кайы хире чайынналчак ийик, сактып келиңерем. Алызы барып, ыңдыг чайын арлып чиде-даа бээр болза, Моисейниң чайыннаан арнынче чиге көргөш, израиль чоннуң караа чылчырыктап турган болгай. ⁸ А Сүлдеге хамааржыр Чаа Чагыг-керээге бараан боору оон кайы хире чайынналчак боор ужурлуг деп?! ⁹ Шииткелге чедирер ыдыктыг хоойлуга бараан боору ыңдыг чайынга бүргеткен болза, агартышкынга чедирер Чаа Чагыг-керээге бараан боору оон кайы хире өндүр улуг чайынныгыл! ¹⁰ А Эрги Чагыг-керээниң чайыны оон өндүр чырыктың мурнунга бүлүрере берген. ¹¹ Арлып чиде бээр чүүл безин чайынналчак болза, арлып читпес чүүл оон кайы хире өндүр чырыгыл!

¹² Бир-тээ бисте шак ыңдыг идегел бар болганда, ажык-хостуг, коргуш чок суртаалдап тур бис.

¹³ Израиль чон шак ол арлып чиде бээр чайынның төнчүзүн көрбезин дээш, арнын шывыг-биле шып турган Моисейге дөмей болбас бис. ¹⁴ Ынчалза-даа оларның угаан-бодалы чүве эскербес хевээр-дир. Бөгүнге чедир, Эрги Чагыг-керээниң сөстөрүн номчуп турда, ол шывыг оларның угаан-бодалындан ап кагдынмаан-дыр, чүге дээрге ону

чүгле Христостуң ачызында ап кааптып боор-дур. ¹⁵ Бөгүнге чедир, Моисейниң хоойлузун номчуп турда, ол шывыг оларның чүректерин шып арткан хевээр-дир. ¹⁶ Ынчалза-даа кижиге Дээрги-Чаяакчыже эглирге, ол шывыгны ап кааптар. ¹⁷ Дээрги-Чаяакчы дээрге Сүлде-дир, а Дээрги-Чаяакчының Сүлдези кайда барыл, ында хосталга бар. ¹⁸ А бис шупту, шывыг-биле дуглаваан арыннарлыг бооп, Дээрги-Чаяакчының чайыннаажын, көрүнчүкте дег, көрүп турар бис. Ынчан Ооң омур-хевиринге улам-на дөмейлежип, улам-на чайынналдыр чырып, эскерлир бис. Ол эскерилгевисти Дээрги-Чаяакчының Сүлдези боттандыраар.

Дой саваларда эртине-байлак

4 Ынчангаш бис – Бурганның шак ыңдыг бараан болуушкунну Бодунуң өршээлдиги-биле хүлээндирип каан улусу, сорук-күжүвүс кошкаш дивес бис. ² Ынчанмайн канчаар, ыянчыг боорга, чажыраар ажыл-херектен ойталаан болгай бис; кажарлавайн база Бурганның Медээзин хажытпайн турар болгай бис. Харын алыс шынны ажыы-биле медегелеп, Бурганның мурнунга боттарывысты бүгү улустуң арын-нүүрүнге хүлээдип турар бис. ³ Бистиң медегелеп турарывыс Буянныг Медээ кандыг-бир кижиге дуглалдыр шыптына берген-даа болза, ол чүгле өлүм-чидимниң оруу-биле чоруп орар улуска дуглаглыг боор. ⁴ Амгы бо делегейниң «бурганы» – эрлик шак ол бүзүрөвээн улустуң угаан-бодалын чүве эскербес кылып каарга, олар Христостуң Буянныг Медээзиниң чайынналчак чырыын көрбес-тирлер, а Христос – Бурганның омур-хевирин болгай. ⁵ Боттарывысты алдаржыдар дээш суртаалдавайн турар болгай бис, харын Иисус Христос – Дээргивис дээрзин, а бис – Иисус дээш, силерниң чалчаларыңар бис дээрзин суртаалдап турар болгай бис. ⁶ «Дүмбейден чырык чырып келзин» – деп чугаалаан Бурган чүректөривиске чайынналдыр чырый бергеш, алдарлыг Бодунуң дугайында билигни биске Иисус Христостуң арнындан көргүскен.

⁷ А ол билигниң эртине-байлаа бисте – бөдүүн дой савалар дег улуста шыгжаттынган-дыр. Ындыг болганывыста, шак ол дээди күштүң бистен эвес, а Бургандан кээп турары илдең-дир. ⁸ Бисти чүк бүрүзүндөн аар-бергелер кызагдап турар, ынчалза-даа бастырып албаан бис. Аай-бажын тыппастай бээр бис, ынчалза-даа идегеливис ышкындырбаан. ⁹ Бисти истеп-сүрүп турар, ынчалза-даа Бурган бисти кагбаан. Доңгайтыр шаптырып аар бис, ынчалза-даа узуткаттырбаан бис. ¹⁰ Иисустуң амыдыралы бистиң мага-бодувуска илереп келзин дээш, Ооң өлүмүн мага-боттарывыска үргүлчү ап чоруур бис. ¹¹ Иисустуң амыдыралы база өлүмнүг мага-бодувуска бодун илеретсин дээш, бисти – дириг улусту Иисус дээш үргүлчү өлүмге онаап турар. ¹² Ындыг болганда, өлүм бодунуң салдарын

биске көргүзөргө, мөңгө амыдырал бодунуң салдарын силерге көргүзүп турар-дыр.

¹³ «Мен бүзүрөй берген мен, ынчангаш чугаалап турдум» деп, Бижилгеде бижээн. Ындыг бүзүрелди берип турар Сүлдө бисте бар болганда, бис база бүзүрөй бергеш, чугаалап турарывыс бо. ¹⁴ Билир бис: Дээрги Иисусту катап диргискен Бурган бисти база Ооң-биле катап диргискеш, силер-биле кады Бодунуң мурнунга тургузуптар. ¹⁵ Бистиң ол бүгү хилинчек көргенивис силерге ачылыг салдар көргүзөр болгай. Ооң түңнелинде Бурганның авыралы улам-на хөй улусту бүргей ап турар; а оларның өөрүп четтириишкини улам-на хөй куттулуп, Бурганны алдаржыдып турар.

¹⁶ Ынчангаш сорук-күжүвүс кошкаш дивес. Харын бистиң мага-бодувус элөп, харыксыраза-даа, сагыш-сеткиливис хүн бүрүзүндө чаартынып орап. ¹⁷ Түр када көөр, ажып эртери белен хилинчээвис биске эгээртинмес улуг мөңгө алдар эккээр, ол алдар хилинчээвисти хөй катап чая базар.

¹⁸ Көрүжүвүс көстүр чүүлче эвес, а көзүлбес чүүлче угланган. Чүгө дээрге көстүр чүүл – түр када, а көзүлбес чүүл – мөңгө .

Мөңгө амыдыралды манаары

5 Билир бис: чер кырында түр када чадырывыс буступ кээп дүжер болза, дээрде турар мөңгө, кижиге холу тутпаан бажыңывыс бар. Ону биске Бурган хайырлаар. ² Дээрниң ол шывыын каъттанып аарын четтикпейн манап, амдыызында маңаа тура, уё-човуурувус төп турар-дыр бис. ³ Шак ынчаар «кеттинип алгаш», бис моон соңгаар чанагаш болбас бис. ⁴ Ынчалза-даа ам дээррезинде бис шупту бо чадырда хевээр бооп, бергедеп човууртап турар бис. Черде мага-бодувустан адырлып аар дивээн бис, ындыг болза-даа, өлүмгө чыгаткан чүүлдү мөңгө амыдырал бодунга сиңирип алзын дээш, дээрниң хевин каъттанып алыксап турар бис. ⁵ Шак ол сорулга ужун Бурган бисти белеткээн болгаш аазаашкынын күүседириниң магадылалы кылдыр Бодунуң Сүлдезин биске берген .

⁶ Ынчангаш бис үргүлчү сорук-күштүг бис база ол ышкаш мону билир бис: черде мага-бодувуска чурттап турар үевисте Дээрги-Чаяакчыдан ыракта, хары черде турар дег бис. ⁷ (Бис каракка көстүр чүүл-биле эвес, а бүзүрел-биле амыдырап турар болгай бис.) ⁸ Сорук-күштүг бооп, мага-бодувустан үндүр көшкеш, Дээрги-Чаяакчының чанынга туруп аарын дээрде деп көөр бис. ⁹ Ынчангаш черде мага-бодувуска чурттап-даа тургаш азы оон ыракка-даа тургаш, бистиң эң-не улуг чүткүлүвүс – Ооң сеткилинге кирери болзун. ¹⁰ Чүгө дээрге черде мага-бодувуска амыдырап тура, кылган бүгү буянныг-даа, бузуттуг-даа херектеривис дээш, шаңналды азы кеземчени ап, бис шупту Шииткекчи Христостуң мурнунга турар уjurлуг бис .

Эптежилгени суртаалдаар даалга

¹¹ Ынчангаш бис, Дээрги-Чаяакчыдан коргары деп чүл дээрзин билир болгаш, улусту бүзүредип турар бис, а бистиң кымнар боорувус Бурганга билдингир; силерниң арын-нүүрүңер база ону билир дээрзинге идегээр мен. ¹² Бис катап база силерниң мурнуңарга мактаныр бодавадывыс. Бис дээш чоргаараар арганы силерге бергенивис ол-дур. Ынчангаш силер чүректе шыгжаттынган чүүл-биле эвес, а даштыкы байдалдар-биле мактанган улуска удур хары берип шыдаар силер.

¹³ Угаанывыс анаа эвес-даа бооп турза, Бурган дээш, ындыывыс ол-дур. А чарт угаанныг бооп турзувусса, силер дээш, ындыывыс ол-дур.

¹⁴ Христостуң ынакшылынга башкарты бергенивис бисти мындыг түңнелге эккелген: бүгү улус дээш, бир Кижиге өлү берген болза, бүгү улус база өлү бергени ол-дур. ¹⁵ Ооң бүгү улус дээш өлүмүнүң сорулгазы мындыг турган: амылыг арткан улус ам бодун бодап эвес, а олар дээш өлгөн база катап дирилген Ону бодап амыдыраар уjurлуг .

¹⁶ Ындыг болганда, бис ам моон соңгаар кымны-даа кижиге хемчээли-биле хемчээвейн турар бис. Христосту кажан-бир шагда база ынчаар хемчээп чораан болзувусса, ам ынчаар хемчээвес апарган бис. ¹⁷ Ынчангаш Христос-биле сырый харылзаалыг апарган кижиге ам Бурганның чаа чаяалгазы боор. Эрги чүве эрте берген – чаа ёзу-чурум догуннай берген. ¹⁸ А ол бүгү Бургандан келген. Ол Христосту дамчыштыр бисти Боду-биле эптештиргеш, улусту Боду-биле эптеширер даалганы биске берип каан. ¹⁹ Бурган кижиге төрөлгөтөнниң кем-буруузун ооң кырынче дүжүрбейн, Христосту дамчыштыр Бодун бо делегей-биле эптештиргеш, эптежилге дугайында медээни тарадырын биске дааскан.

²⁰ Ындыг болган төлээде, бис – Христостуң бүрүн эргелиг элчилери бис, Бурган Боду бисти дамчыштыр улусту кыйгырып турар. Христостуң өмүнээзинден силерге аажок улуг дилеглиг бис: Бурган-биле эптежип алыңар! ²¹ Бурган кажан-даа бачыт үлгөтпээн Кижиге бистиң бачыдывыс дээш кеземче онааган, а бис Христос-биле сырый харылзаалыг апаргаш, Бурганның мурнунга актыг болган бис .

6 Бис, Бурган-биле кады ажылдап турар улус, силерден аажок дилеп тур бис: Ооң хайырлаан авыралын хүлээп алган болганыңарда, ол ажык чок калбазын! ² Бурган мынча деп турар болгай: «*Таарымчалыг үеде сени дыңнап каан мен; камгалал хүнүндө сеңээ дузалаан мен*» .

Ам дыңнаңар: ол таарымчалыг үе, ол камгалал хүнү келген ышкажыл!

³ Бистиң бараан болуушкунувусту кым-даа чемелевезин дээш, кымга-даа моондак тургузар хөңнүвүс чок. ⁴ Харын бодувусту бүгү чүүлдөргө Бурганга бараан болган улус кылдыр көргүзүп, бүгү

шенелделерни: хилинчектерни, түрегделди, аар-бергелерни, эттедип-соктурарын, кара-бажыңга хоругдаттырарын, биске удур үймээн-хөлзээзин үндүрерин, чилчик үстүр ажил-ишти, уйгу чок дүннерни, аштап-суксаарын шыдамык ажып эртип турар бис. ⁶ Бисте арыг амыдырал, билиг, шыдамык чорук, буянныг чорук, Ыдыктыг Сүлдениң илерээшкини, чүректің ханызындан ынакшыл, ⁷ алыс шынның Медээзи, Бурганның күчү-күжү база бар. Бис буянның чепсектери-биле камгаланырынга-даа, халдаарынга-даа белен бис. ⁸ Алдар-хүндүге-даа, ат-алдарывыстың баксыраарынга-даа, нүгүлдедиринге-даа база мактадырынга-даа белен бис. Бисти мегечилер деп турза-даа, ак сеткилдиг бис. ⁹ Ат-сурагжываан деп турза-даа, улуска билдингир бис. Өлгөн деп турза-даа, көрүңер даан – дириг-дир бис! Бисти кезетсе-даа, өлбээн-дир бис. ¹⁰ Бисти муңгаратсаза-даа, үргүлчү өөрүп турар бис. Ядыы-даа болзувусса, хөй улусту байыдып турар бис. Чүвүс-даа чок, куруг-даа болзувусса, бүгү чүүлдү эдилеп турар бис.

¹¹ Коринфичилер, силер-биле ажык, хостуг чугаалаштывыс. Чүрекеривисте чүү барын силерге тө каап бердивис. ¹² Силерге аажок ынак бис, а силер база биске ындыг хамаарылгалыг боорундан тыртылар-дыр силер. ¹³ Бодумнуң ажы-төлүмге дег, силерге чугаалап тур мен : биске база шак ындыг хамаарылгалыг болуңар, чүрекеричер биске ажыдып бериңер!

Бурганга бердинген амыдыралче кыйгырыг

¹⁴ Христоска бүзүревээн улус-биле чаңгыс баг болбаңар . Бурганга шынчы чорук биле бачыттың аразында кандыг харылзаа турарыл? Чырык биле дүмбейниң аразында дөмей чүү барыл? ¹⁵ Христос биле Велиарның аразынга эп-сеткил турар бе? Азы бүзүрөөн кижиле бүзүревээн кижиде дөмей чүү барыл? ¹⁶ Бурганның өргээзи биле дүрзү-бурганнарда дөмей чүү барыл? А бис – дириг Бурганның өргээзи-дир бис . Бурган мынча дээн-не болгай:

«Мээң чурттаар өргээмни оларның аразынга тургузуп алгаш ,

олар-биле кады чоруур мен .

Мен оларның Бурганы болур мен ,

а олар Мээң чонум болур» .

¹⁷ *«Ынчангаш оларның аразындан үне бериңер , аңгыланып алыңар – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалаан ,*

– арыг эвес чүүлге дегбеңер ,

Мен ынчан силерни чыып эккеп, хүлээп аар мен» .

¹⁸ *«Мен силерниң Адаңар болур мен , а силер мээң оглу-кызым болур силер» – деп, Аг-шериглиг Бурган чугаалаан .*

7 Ханы ынак эш-өөр, ындыг аазаашкыннарны биске берген-дир. Ынчангаш мага-ботту болгаш сагыш-сеткилди бужартадыптар бүгү

чүүлден арыгланып аалы , Бурганны хүндүлөп, Ооң мурнунга бүрүн ыдыктыы-биле амыдыраалы!

Бачыдын билинген коринфичилер дээш, Павелдин өөрүшкүзү

² Чүрекеричерге турар черден биске хостап бериңер! Бис кымны-даа хомудатпаан, кымга-даа хора чедирбээн, кымдан-даа олча-ажык хараваан болгай бис . ³ Силерни буруудадыр дээш чугаалавайн тур мен. Мооң мурнунда база чугаалап турдум чоп: өлүр-даа болза, силер-биле кады өлүрүңге чедир, амыдыраар-даа болза, силер-биле кады амыдыраарынга чедир, чүрекеривисте ынчалдыр сиңниккен силер . ⁴ Силерге бүрүнү-биле бүзүрээр мен, силер дээш, аажок чоргаараар мен! Бүгү аар-бергелеривис үезинде сагыжым аргалалга база эгээртинмес өөрүшкүге бүргедип чор .

⁵ Македонияга чедип келген соовуста безин , биске амыр-дыш турбаан болгай. Бисти бүгү чүктерден аар-бергелер кызагдаан : долгандыр чөңгээлиг аас-дыл , а сеткил-сагышта – коргуушкуннар. ⁶ Ынчалза-даа сеткил-сагыжы ундараан бүгү улусту аргалап , деткиир Бурган бисти база Титтиң чедип келгени-биле аргалап, деткээн. ⁷ Чүгле ооң чедип келгени-биле эвес, а силерниң ону аргалап, деткээниңер-биле база. Бисти кайы хире көрүксээниңерни, кайы хире хараадап муңгарааныңарны, мени дээш, кайы хире сагыш човап турарыңарны ол биске чугаалады. Ынчангаш мен оон-даа артык өөрүп-байырладым!

⁸ А мээң чагаам силерни муңгагдадып каан-даа болза , ам ол дээш хараадавайн тур мен. Ол чагаам, үр эвес үеде-даа болза, силерни муңгагдатканын эскердим. Ынчангаш хараадаан-даа болзумза, ⁹ мен ам өөрүп тур мен: муңгагдааныңар дээш эвес, а кемзинген сеткилиңер ачызында бачыдыңар билингениңер дээш. Муңгагдааныңар Бурганның күзел-соруу-биле болган-на болгай, бис силерге кандыг-даа хора чедирбээн бис! ¹⁰ Бургандан келген муңгарал бачытты минниринге чедирер , ындыг болганда, камгалалга чедирер, ол дугайында хомудаан херээ чок . А бо делегейниң муңгаралы чүгле өлүмге чедирер.

¹¹ Бодап көрүңер даан: Бурганның күзел-соруу-биле муңгагдаарыңарга, чүү болган-дыр? Кем-бурууңар чогуң көргүзөр дээш, кайы хире чүткүлдүг-дүр силер! Кайы хире хорадап база хөлзеп-дүвүрөп, кайы хире бисти көрүксеп, кайы хире чүткүлдүг бооп, кем-буруулуң кижини кайы хире кезедиксеп турар-дыр силер! Бо херекке арыыңарны бүрүнү-биле шынзыткан силер.

¹² Ындыг болганда, мен силерге ол чагааны бижээн-даа болзумза, кем-буруу үүлгеткен кижини сойгалаар-даа дээш эвес, качыгдаан кижиле-даа дээш эвес, а Бурганның мурнунга биске кайы хире бердингениңер боттарыңарга илдең апарзын

дээш, бижээн мен . ¹³ Ооң түңнели бисти аргалап, деткиди!

А ол аргалалдан аңгыда, Тит өөрүп турар боорга, оон-даа артык өөрээн бис. Силер шупту ооң ишти-хөңнүндө кара дашты ап октапкан болгай силер.

¹⁴ Мен ооң мурнунга силерни аажок мактап турган болгай мен, ам кээп, силер дээш, арным кыспады! Харын силерге чугаалап турар бүгү чүүлүвүс-даа, а ол ышкаш Титтиң мурнунга силерни мактаан чугаавыс-даа шынныг болду. ¹⁵ А ам, ону канчаар тооп дыңнап турганыңарны, кайы хире хүндүткөп база коргуп хүлээп алганыңарны сактып келгеш, Титтиң силерге сеткилиниң ханызындан ынакшылы дам баар-дыр. ¹⁶ Ынчангаш бүгү чүүлдерге силерге идегеп боорум дээш, өөрүп тур мен!

Иерусалимде чурттаан христианнарга ачы-дуза чыылдазы

8 Ха-дуңма, Македонияның христиан ниитилелдеринге хайырлаан Бурганның авыралының дугайында билип ап көрүңер. ² Олар кадыг-дошкун шенелделерге таварышса-даа, кызыгаар чок өөрүшкүгө бүргөткөн база кедергей ядыы боттары экииргээ-биле өй-хемчээл чок бай улус-тур! ³ Оларның шыдаар шаа-биле , харын-даа шыдаар шаандан арттыр, эки туразы-биле хайырлал берип турганын херечилээр мен. ⁴ Бурганның улузунга дуза кадарыңга киржир өршээлди оларга көргүзерин бистен дилеп, олар ээрежип турду . ⁵ Шак ындыг боор деп, бис шуут манаваан бис! Олар хамыктың мурнунда боттарын Дээрги-Чаяакчыга бараалгатканнар, а ооң соонда Бурганның күзел-соруун ёзугаар биске база бердинипкеннер. ⁶ Ынчангаш бис Титтен ол авыралдыг ажил-херекти, эгелеп алганы дег, силерниң араңарга эчизинге чедирерин дилээн бис. ⁷ Силерде бүгү чүве четчир болгаш артар-дыр: бүзүрел-даа, чечен сөс-даа, билиглер-даа , чүткүлүңер-даа, бистиң ынакшылывыс-даа . А ындыг болганда, бо буянныг ажил-херекке база экииргээңерни көргүзүңер.

⁸ Мен силерге айтышкын берген дег чугаалавадым . А өске улустуң чүткүлдүүн силерге чугаалап тура, ынакшылыңарның шынныын шенеп турарым ол. ⁹ Бистиң Дээргивис Иисус Христостуң авыралдыын билир-ле болгай силер. Ол Бодунуң ядызын дамчыштыр силерни байыдары-биле , бай турган боду, ядыы апарган .

¹⁰ Ол дугайты мээң, силерге ажыктыг болгу дег чүүлге хамаарыштыр, сүмем бо-дур : эрткен чылын-на эгезин салып алган, аажок күзеп-чүткээн ажил-херээңерни ам эчизинге чедириңер. Эгезинде бодап алганыңар дег, чүткүлдүг болуңар, ачы-дуза кылырда, арга-шинээңер барымдаалаңар. ¹² Чүгө дээрге силерде күзел-чүткүл-ле бар болза, чүңер

чогун эвес, а чүңер барын барымдаалап, Бурган силерниң хайырлалыңарны хүлээп алыр .

¹³ Силерге аар-берге болзун, а өске улуска чиик болзун деп бодавайн тур бис. Чугаа бир дең боор дугайында чоруп турар. ¹⁴ Амгы үеде силерниң артыкшылыңар оларның чединмезин долдуруп шыдаар, а ооң соонда оларның артыкшылы силерниң чединмезиңерни долдуруп . Шак ынчалдыр деңнежилге тургустунар. ¹⁵ Бижилгеде мынчаар бижээн болгай:

«Хөйнү чыып алган кижиде артыкшыл чок болган; эвээшти чыып алган кижиде чедишпес деп чүвени билбес болган» .

Тит биле ону эдерген ийи кижиде

¹⁶ Бурган силер дээш, база-ла ындыг чүткүлдүг сагыш човаашкынны Титтиң чүрээнге сиңирген боорга, Аңаа өөрүп четтирдим. ¹⁷ Ол чүгле бистиң дилээвисти хүлээп аарындан аңгыда, боду четтикпейн чүткүп, эки туразы-биле силерге чоруп турар кижиде. ¹⁸ Титке эштей бир бүзүрелдиг дуңмавысты чоруттувус, Буянныг Медээни суртаалдааны-биле ол бүгү-ле христиан ниитилелдерде бедик үнелелди ап турар кижиде. ¹⁹ Бо авыралдыг бараан болушкунну боттандыраарыңга биске идиг болзун дээш, христиан ниитилелдер ону шилип алган. Ооң ол дузазы Дээрги-Чаяакчыны алдаржыдарыңга чедирер база бистиң чүткүл-соруувуска дүгжүп турар. ²⁰ Биске хүлээткен хөй акша-хөреңгини канчаар аайлап-башкарып турарывыс ужун бисти чемелепки дег чылдакты кымга-даа бербес дээш, кызып турар болгай бис. ²¹ Чүгле Бурганның мурнунга эвес, а улустуң мурнунга база эки чүүлдү кылыр дээш, сагыш салып турар бис.

²² А олар-биле кады база бир бүзүрөөн дуңмавысты чорудуп тур бис: ооң чүткүлдүүн хөй янзы байдалдарга шенеп көргөн улус бис. Ол ам улам-на чүткүлдүг апарган, чүгө дээрге силерге аажок ынанып турар. ²³ А Титти алыр болза, ол мээң силерге хамаарылгалыг бүгү ажил-херээмге мени эдерип, кады ажилдап чораан кижиде; а демги бүзүрөөн ийи эживиске хамаарыштыр чугаалаар болза, олар – христиан ниитилелдерниң элчиннери-дир, Христоска алдарны эккеп турар улус-тур. ²⁴ Ынчангаш христиан ниитилелдерниң мурнунга ол улуска ынааңарны бадыткаңар база силер дээш чоргааралывыстың чылдагаанын көргүзүңер .

Өске улуска экииргек кижиге Бурган ынак

9 Бурганның улузунга ачы-дуза дугайында силерге бижиири эргежок чугула эвес боор. ² Силерниң ол ажил-херекке чүткүлдүүңерни билир мен, македончулар мурнунга силерни мактап шаг болдум: Ахаияда христианнар эрткен чылда-ла ону

кылырынга белен турган деп турдум. Силерниң чүткүлүңер хөй улусту ажил-херекче сорук кирипкен. ³ Ол дугайты силерни хөй черге мактаан диртпес дээш, бүзүрөөн ха-дуңмавысты дөмей-ле силерге чорудуп тур мен . Ачы-дуза хайырлаарынга белен бооруңарны чугаалап турдум чоп . ⁴ А оон башка мээң-биле кады македончулар чедип кээрге, белен эвес болзуңарза, канчаарыл? Ындыг бүзүрөлдиг мактанып тургаш, ыянчыг байдалга киргей-ле бис, а силерге кайы хире ыянчыын чугаалааш-даа канчаар! ⁵ Ооң мурнунда-ла аазааныңар ачы-душаны баш бурунгар белекпе кагзыннар дээш, бүзүрөөн ха-дуңмавыстың силерге бисти мурнай чеде бээрин дилээри эргежок чугула-дыр деп шиитпирледим. Ол хайырлал ынчан ылап-ла эки тура-биле чыгдынган хайырлал боор база албадал-биле чыгган үндүрүг дег эвес боор.

⁶ Сактып алыңар: үрезин харамнанган кижиниң дүжүдү база чегей боор, а элбээ-биле тараан кижиниң дүжүдү база элбек боор . ⁷ Кижиниң бүрүзү, муңгаравайн база «Албадалга кирдим» деп бодавайн , чүрээ чегени бээр дээр болдур, ынчаны берзин . Чүге дээрге Бурган өөрүшкүлүг берип турар кижиге ынак . ⁸ Ол силерни кандыг-даа ачы-буяны-биле байыдып шыдаар . Ынчан херектиг хамык чүве силерге кезээде бар бооп, кандыг-даа буянын ажил-херек кылырынга чедер болгаш артар . ⁹ Бижилгеде бижээн-не болгай:

«Ол кижиниң ядыы улуска ачы-душаны элбээ-биле берген,

ооң чөптүг-шынныг чоруу кезээ мөңгедө артып каар» .

¹⁰ Чажыкчыга үрезинни база улуска чем кылдыр хлеб-тарааны берип турар Бурган силерни база үрезин-биле хандырат . Ол үрезиниңерни көвүдеткеш, буянын ажил-херээңерниң дүжүдүн элбекшидип бээр. ¹¹ Кандыг-даа байдалдарда үргүлчү экиргек бооп шыдаар дээш, бүгү талазы-биле байый бээр силер , а силерниң экиргээңер бисти дамчыштыр улустуң Бурганга өөрүп четтирериниң чылдагааны апаар. ¹² Чүге дээрге силерниң ол бараан болушкунуңар чүгле Бурганның улусунуң чединмезин хандырып турар эвес, а хөй улустуң Бурганга өй-хемчээл чок өөрүп четтиргени апаар. ¹³ Бо бараан болушкунуңар силерге шылгалда дег боор, ону дамчыштыр Бурганның улусу дыңнангыр чорууңарны база Христос дугайында Буянын Медээни ылап-ла хүлээп көргөңерни көрүп каар. А ол ышкаш силерниң олар-биле база бүгү улус-биле акша-хөреңгиңерни харам чок үлежип турарыңарны көрүп кааш, олар ооң түңнелинде Бурганны алдаржыда бээрлер . ¹⁴ Олар боттарының мөргүлдеринге сеткилиниң ханызындан силерге чүткүүлөр, чүге дээрге Бурган силерге Бодунуң эгээртинмес авыралын хайырлаан-дыр. ¹⁵ Сөс-биле

чугаалап четпес белээ дээш, Бурганга өөрүп четтирээңер!

Павелдин бодунуң бараан болушкунун камгалааны

10 Павел мен, «Араңарга тургаш, ындыг чөгенчиг, а силерден ырай бергеш, ындыг дидим, шыңгыы» диртип турар кижини, Христостуң томаарышкыны-биле база биче сеткилдий-биле силерни кыйгырып тур мен. ² Дилеп тур мен: силерге чедө бергеш, бодумну ындыг дидим, шыңгыы алдынарыңар албадавайн көрүңер . Бисти ажил-херээң бо делегейниң улусу дег кылып чоруур кылдыр бодаар чамдык улус-биле ындыг дидим, шыңгыы бооп шыдаптарымга бүзүрөвейн канчаар мен. ³ Бо делегейде амыдырап турар-даа болзувусса, демиселге ооң бак аргаларын ажыглавайн турар бис. ⁴ Бистиң демисежир чөптөүсү – бо делегейни эвес, а Бурганның күчүзүн дамчыштыр кээр. Бис ооң-биле шивээлерни буза шаап, Бурганны угаап билиринге удурланган бүгү барымдааларны, өрү көрдүңген бодалдарны чылча шаап, кандыг-даа бодалдарны Христоска чагыртыры-биле тудуп ап турар бис. ⁶ Силерниң Христосту тооп дыңнаарыңар бүрүн апаарга, сөс дыңнавак чорук бүрүзүн кезедиринге белен бис.

⁷ Силер бир чүвеже чүгле даштыкы хевирин барымдаалап көөр-дүр силер . Кандыг-бир кижини «Христосту мен» деп бүзүрөлдиг болза, ол эргий бодангаш, бистиң база, оон дудак чокка, Христоска хамааржырывысты медресе билзин . ⁸ Бир эвес мен эрге-чагыргавыс-биле улам хөй мактаныр-даа болзумза , меңээ хензиг-даа ыянчыг эвес, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы ол эрге-чагырганы силерни буза шапсын дээш эвес, а быжыктырзын дээш, меңээ берген. ⁹ Чагааларым-биле силерни коргудуп турар кылдыр силерге сагындырбаайн. ¹⁰ Чамдык улус мынча деп турар-дыр: «Ооң чагаалары ыйышкын болгаш күш сиңген салдарлыг-дыр, а боду чедип келгенде, чөгенчи кончуг көстүр база чугаа-сөзү чер албас-тыр» . ¹¹ Ынча деп турар кижини сактып алзын: ырактан бижээн чагааларымга кандыым дег, силерниң араңарга келгеш, ажил-херээңге база шак ындыг боор мен.

¹² Боттарың көзүлдүр делгеттинип, мактаныр улус-биле чаңгыс одуругга туруп, бодувусту оларга дөмейлей көөрүн дидинмес-тир бис. Олар мелегейиниң уржуунда боттарың боттарының-на хемчээли-биле хемчээп, боттарың боттары-биле дөмейлей көөр-дүрлер. ¹³ А бис хөлүн эрттир мактанмайн, чүгле Бурганның доктааткан хемчээлдериниң иштинге мактаныр бис. Силерниң араңарга ажил-херээвис база ол хемчээлдерге кирип турар. ¹⁴ Силер ол хемчээлдерниң иштинде турар бооруңарга, силерге Христостуң Буянын Медээзин эккээри-биле чедип келгеш, оларны ажыр баспайн тур бис. ¹⁵ Өске улустуң ажил-херээ-

биле өйүн эрттир мактанмайн турар бис. Харын силерниң бүзүрелиңер улгаткан тудум, Дээрги-Чаяакчының биске доктаадып берген хемчээлдериниң иштинге ажил-херээвис оранчок калбарар дээрзинге идегээр-дир бис. ¹⁶ Бис ынчан өске улустуң боттарының хемчээлдериниң иштинге кылган ажил-херээ-биле мактанмайн, Буянныг Медээни оон-даа ырак черлерге суртаалдаар дээш, чоруптар бис. ¹⁷ Ынчалза-даа мактаныр бодаан кижиге чүгле Дээрги-Чаяакчының ажил-херээ-биле мактанзын! ¹⁸ Бодун мактаар кижиге эвес, а Дээрги-Чаяакчының мактап турары кижиге Аңаа хүлээдип көрдүрер .

Павел база меге элчиннер

11 Угаан чок чоруум дээш , мени шыдажып көргөн болзуңарза! Дилеп тур мен: ам-даа шыдажып көрүңер! ² Силерни хүнней көргөн сеткилим Бургандан келген болгай. Мен силерни чаңгыс Эр кижиге – Христос-биле дүгдөп каан болгаш , силерни Аңаа, кым-даа дегбээн арыг кысты дег , хүлээдип бээр ужурлуг мен. ³ Ынчалза-даа, Еваның авыяас чыланга мегеледип алганы дег , силерниң угааныңар база дуурайладыпкаш, Христоска ак сеткилдиг болгаш арыг бердинишкенден чайлай бербес ирги бе деп сестир-дир мен. ⁴ Силерге кандыг-бир кижиге чедип келгеш, бистиң суртаалдаанывыстан өске Иисусту суртаалдай бээрге азы бистен хүлээп алганыңар Сүлдеден болгаш Медээден өске сүлде болгаш медээ эккээрге , ооң-биле белени кончуг эптежир-дир силер! ⁵ Мээң санап турарым-биле, шак ол эң тергиин элчиннерден чүм-биле-даа дорайтаваан мен! ⁶ «Чеченим кончуг» деп шыдавас боорум чадавас , ынчалза-даа билиг дугайты херек бир өске болдур ийин. Ону силерге бүгү байдалдарга бүгү талалыг шынзыдып келген бис!

⁷ Азы бачыдым чүдөл? Бурганның Медээзин төлевир албайн суртаалдап тургаш, силерни өрү көдүрери-биле, бодумну куду көрүп турганымда бе? ⁸ Силерге бараан боор дээш, өске христиан ниитилелдерден төлевир ап, оларны үптөп-тонап турган дег-дир мен. ⁹ Силерниң араңарга чединмес чурттап тургаш, кымны-даа шүүдетпээн мен . Эржежок чугула хереглелимни Македониядан хадуңма хандырып турган . Чүү-даа чүвеге силерге аартык болбас дээш кызып келген мен, моон-даа соңгаар аартык болбас мен. ¹⁰ Мени башкарган Христостуң шынны-биле бадыткап тур мен : ол дээш чоргааралымны бүгү Ахаияга кым-даа менден хунаап ап шыдавас! ¹¹ А чүге ындыым ол? Силерге ынак эвес болгаш бе? Ынчалза-даа силерге кайы хире ынаамны Бурган билир!

¹² Мен ынчалдыр кылырын уламчылаар мен, чүге дээрге ол улуска «Павел-биле шуут чаңгыс аай ажилдап турар бис» деп чоргаараар чылдак бербезин бодап турар мен. ¹³ Шак ындыг меге элчиннер, кара сагыштыг ажил-херек кылып

чоруур улус , Христостуң элчиннериниң хевирин чүгле мегелеп хүлээп ап турар болгай . ¹⁴ Ында кижиге кайгаар чүү-даа чок: эрлик боду безин дээрниң чырыткылыг төлээзи дег хевирлиг бооп , мегелеп көстүп турар. ¹⁵ А ындыг болганда, эрликтин чалчалары буянга бараан болган улустуң хевирин-биле мегелеп көстүп турарында онза чүү барыл? Ынчалза-даа олар төнчүзүндө боттарының ажил-херээнге төлөптиг кеземче алырлар!

Элчинниң бараан болушкунунга Павелдиң бергедээшкиннери

¹⁶ База катап чугаалап тур мен: мени мелегей кижиге деп бодаваңар! А ынча деп бодаар болзуңарза, оода бичии мактаныптар кылдыр , ам-даа мелегей кижиге дег артып каарымны чөпшээреп көрүңер. ¹⁷ (Мээң ам чугаалаар чүүлүм Дээрги-Чаяакчының үлегер-чижээн өттүнмээн: мелегей кижиге дег, бүзүрелдиг мактанып турарым ол-дур. ¹⁸ Бо делегейниң улузунуң кылып турары дег, хөй-ле улус мактанырын чүүлдүг деп көөр болганда, мен база мактанып көрейин.) ¹⁹ Силер, ындыг угаанныг хиреңерде , мелегей улус-биле белени кончуг эптежир-дир силер! ²⁰ Силерни кулданып ап , үптөп-тонап, кара туразында ажыглап, мурнуңарга өрү көрдүнүп, чаагыңарже дажып турар улус-биле эптежир-дир силер. ²¹ Бодумга ыянчыг-даа болза, чугаалап тур мен: бо таварылгада силерге кошкак салдар чедирген-дир бис!

Ынчалза-даа өске улус чоргаарап диттигип турар болза (мелегей кижиге дег чугаалап турарым ол), мен база чоргаарап диттир мен. ²² Олар еврейлер бе? Мен база! Израильчилер бе? Мен база! Авраамның үре-салгалы бе? Мен база! ²³ Христоска бараан болганнар бе? Угааны анаа эвес кижиге дег чугаалап тур мен, ынчалза-даа Христоска олардан артык бараан бооп чор мен! Ажил-херээмге бодумну черле хайыралавайн келдим, кара-бачыңга олардан хөй хоругдаттырып келдим, каржы-дошкуну-биле эттедип-соктуртуп чордум, өлүрүнүң кырынга хөй катап турдум . ²⁴ Иудейлер мени беш катап үжен тос улай кымчылап турду. ²⁵ Римчилер мени үш катап шыкпыштаан ; бир катап даштар-биле соктурткан мен ; үш катап далайга корабльга озал-ондакка таварыштым база бир катап бүдүн дүн биле хүннү ажык далайга эрттирдим . ²⁶ Хөй-ле аян-чорук кылгаш, айыыл-халапка үргүлчү таваржып чордум: үерлээн хемнерден-даа, дээрбечилерден-даа, чаңгыс чер чурттугларымдан-даа, өске чоннар улузундан-даа. А хоорай-суурларга, ээн черлерге, далайга айыыл-халаптар; а хадуңма бооп баажыланган улустан кээр айыыл-халап? ²⁷ Чилчиим үзүлдүр ажилдап , болганчок-ла уйгу чок дүннер эрттирип, аштап-суксап, аъш-чемим бо-ла үстүп, соокка доңуп, идик-хепке чединместеп чордум .

²⁸ А ол бүгүден аңгыда, бүгү-ле христиан ниитилелдер дээш, хүн бүрүдө сагыш

човаашкынның аар чүьгү! ²⁹ Кайы-бир кижичи кошкай бээрге, мен ооң-биле кады кошкап турбаан мен бе? Кайы-бир кижичи күткүттүрүп алган болза, мен изип-хөлзеп турбаан мен бе?

³⁰ Чоргаараар ужурлуг-даа болзумза, кошкаамны көргүзөр чүүл-биле чоргаараар мен. ³¹ Дээрги Иисустуң Адазы Бурган мегелевейн турарымны билир, Ол кезээ мөңгедө алгадып-йөрээттирер болзун! ³² Дамаск хоорайга турумда, Арета хаанның бир чагырыкчызы мени тудуп алыр дээш, бүгү Дамаскыны кадарып турган. [33] Ынчалза-даа мени, аргаан хааржакка олурткаш, хоорайның ханазында үттен дашкаар бадырыптарга, ооң холунга кирбейн барган мен!

**Павелдиң өрү көдүрткени
болгаш куду бадыртканы**

12 Ооң меңээ ажык-дузазы чок-даа болза, мактанырын уламчылаар болган-дыр мен. Дээрги-Чаяакчының меңээ берген көрүүшкүннеринче база ажыдышкыннарынче шилчип көрейн. ² Бир христиан кижичи барын билир мен: ол он дөрт чыл бурунгаар үшкү дээрже өрү көдүртүрө берген (мага-боду-биле катай бе азы чүгле сүлдөзи-биле бе, ону мен эвес, Бурган-на билир). ³ Ийе, ындыг кижини билир мен. Мага-боду-биле катай бе азы чүгле сүлдөзи-биле бе (ону мен эвес, Бурган-на билир), ⁴ ол дываажаңче көдүртүрө бергеш, адаары хоруглуг, кижичи дамчыдып шыдавас сөстөрнү аңаа дыңнаан. ⁵ Шак ындыг кижичи дээш, чоргаараар мен, а бодум дээш, чүгле кошкак талаларым-биле дээрден башка, чоргаараавас мен. ⁶ Чоргаараарын-даа күзээр болзумза, мелегей кижичи дег болбас мен, чүге дээрже мээң чугаалаар чүвөм шынныг-дыр. Ынчалза-даа бодумну туттунуп алыр мен, оон башка кандыг-бир кижичи мээң дугайымда, ооң мени хайгаарап көргөнинден азы ажыл-херектерим дугайында дыңнаарга, сагындырып кээримден, эки кылдыр бодай бээр.

⁷ Ол ышкаш кайгамчык онза ажыдышкыннар алган мен! Ынчангаш Бурган мээң мага-бодумче, өрү көрдүнмезин бо дээш, тен кадаан – эрликтиң төлээзин мени эттеп-согары-биле чорудупкан. Катап база чугаалап тур мен: өрү көрдүнмезин бо дээш чорудупкан. ⁸ Ол тенни ап каапсын дээш, Дээрги-Чаяакчыга үш катап чаннып тейлээн мен. ⁹ А Ол меңээ мынча деп харыылаан: «Сеңээ Мээң авыралым-на четчир. Сээң кошкааң дамчыштыр Мээң күжүм илерээр». Христостуң күжү менде бар болзун дээш, бодумнуң кошкаамга чоргаараары – меңээ эң өөрүнчүг-дүр! ¹⁰ А Христос дээш кошкак болганымга, дорамчылатканымга, түрегдээнимге, истедип-сүрдүргөнимге, аар-бергелерге таварышканымга сеткилим ханар. Чүгле кошкак тургаш, ылап-ла күштүг мен!

**Коринфиде христиан ниитилел дээш,
Павелдиң сагыш човаашкыны**

¹¹ Шуут-ла угааным чана берген-дир! Мени силер ындыг байдалга чедиргениңер ол-дур. Силер харын мени мактаар ужурлуг силер. Чөгөнчиг бараскан-даа болзумза, эң тергийн элчиннерден чүм-биле-даа дорайтаваан мен! ¹² Ылап-ла элчин боорумнуң бадыткал демдектерин силерге шыдамыккай көргүзүп келген мен. Кайгамчык чүүлдерни, бадыткал демдектерин, күчүлүг ажыл-херекти көргөн силер. ¹³ Ындыг болганда, силерниинден аңгы христиан ниитилелдерге көөрдө, чедир албаан чүңер барыл? Чүгле силерни шүүдетпээним ылгалдыг болган бе? Ол буруум дээш, мени өршээңер!

¹⁴ Мен ам силерге үшкү удаа чеде бээринге белеткенип тур мен. Силерге аартык болбас мен. Эт-хөреңгиңер эвес, а боттарыңар меңээ херек силер! Ажы-төл ада-иезиниң хереглелин хандырбас, а ада-ие ажы-төлүнүң хереглелин хандыраар болгай. ¹⁵ А мээң таламдан силер дээш бүгү чүүлдү чарыгдаары, бодумну безин бүрүнү-биле бериптери өөрүнчүг-дүр! Силерге ынаам ол хире күштүг турда, меңээ ынааңар чүге ындыг кошкагыл?

¹⁶ Силерни шүүдетпээн-даа болгай-ла мен. Чамдык улустуң буруудадып турары дег, авыяастап тургаш, силерни кажар арга-биле холга кирип алган мен бе? ¹⁷ Силерже чорудуп турган улузумнуң кайы-бирээзин дамчыштыр акшаңар олчалап алган мен бе? ¹⁸ Мен силерже чоруур кылдыр Титти дилеп алгаш, ооң-биле кады база бир бүзүрөөн дуңмамны чоруткан мен. Тит силерниң бир чүвөңер олчалап алган бе? Ынчаарга бис шупту чаңгыс-ла ол сүлдөге башкарткаш, ажыл-херээвис кылып турбаан бис бе, чаңгыс-ла ол оруктар изеп чорбаан бис бе?!

¹⁹ Силер ам бисти үргүлчү-ле силерниң мурнуңарга агартынып турар улус-тур деп бодаан боор силер. Ындыг эвес! Херек кырында Христос-биле сырый харылзаалыг апаргаш, Бурганның мурнунга чугаалап тур бис: ханы ынак эш-өөрүм, бо бүгү силерни быжыктырып турар! ²⁰ Менде мындыг сезик бар: силерге чеде бээримге, силер-даа, мен-даа, бот-боттарывысты ындыг улус кылдыр көрүксээнивистен көңгүс аңгы-дыр бис деп, удур-дедир эскерип кагзывысса, канчаарыл? Араңарда алгыш-кырыш, адааргал, килең, аңгылажыр чорук, хоп-нүгүл, бодун өрү көрдүнери болгаш корум-чурум чок чорук бар боор ирги бе дээш, сестир-дир мен. ²¹ Силерге база катап чеде бээримге, Бурганым мени силерниң хайыңарда куду бадырыптарындан сестир-дир мен. Ынчан силерниң араңарда хөй-ле улустуң ажыын ажып, ыглаар апаар мен, чүге дээрже олар ооң мурнунда үүлгедип чораан бачыптары: чүдек-бужар

самыыраар чоруун болгаш туттунмас туралаашкынын олчаан билинмээннер-дир.

**Павелдиң түңнел сагындырыглары
база байыр чедириишкиннери**

13 Силерге ам үшкү удаа чеде бээр мен . Бижилгеде мынчаар бижээн болгай: «Кандыг-даа херекти бадыткаар дизе, ийи азы үш херечиниң өчүү херек» . ² Ийиги удаа силерге баргаш, сагындырып турган мен. А ам, силерден ыракка тургаш, ооң мурнунда бачыт үүлгедип чораан-даа, арткан бүгү-даа улусту база катап сагындырып тур мен: бо удаада силерни хайыралавас мен! ³ «Христос Павелди дамчыштыр чугаалап турар болза, ооң бадыткалы кайыл?» – дээр-дир силер. А Христос силерге хамаарыштыр кошкак болбас, Ол Бурганның күжүн араңарга көргүзүптер! ⁴ Христос кошкак турда, улус Ону хере шаап каан, ынчалза-даа ам Ол Бурганның күжү-биле амыдырап турар . Бис база Ооң-биле харылзаавыска кошкак бис, ынчалза-даа силерниң араңарга Ооң амыдыралындан үнүп кээп турар Бурганның күжүн илередир бис.

⁵ Бодуңарны шылгаттынып көрүңер: бүзүрелиңер бар-дыр бе? Бодуңарны шинчилеп көрүңер! Азы Иисус Христостуң силер-биле сырый харылзаалыын билбезиңер ол бе? Шылгалданы ажып эрткен болзуңарза, билир ужурлуг силер. ⁶ А бистиң ол шылгалданы ажып эрткенивисти билип каарыңарга идегеп тур мен. ⁷ Багай чүнү-даа

кылбазыңар дээш, Бурганга мөргүп тур бис. Боттарывысты шылгалданы чедиишкинниг ажып эрткен улус кылдыр көргүзөр дээш, мөргүвейн тур бис. Шылгалданы ажып эртпээн улус кылдыр сагындыргай бис аан, чүгле силер-ле буяндан тарып чораан болзуңарза!

⁸ Чүгө дээрге алыс шынга удур эвес, а алыс шынның талазынга туржур күштүг бис. ⁹ Бис кошкак, а силер күштүг болзуңарза , өөрүп-байырлаар бис, а ол ышкаш силерниң эттинип аарыңар дээш, мөргүп турар бис. ¹⁰ Ынчангаш силерден ыракта турар-даа болзумза, мону бижидим. Силерге чеде бергеш, Дээрги-Чаяакчының меңээ үрегдеп-бузары-биле эвес, а быжыктырары-биле берген эрге-чагыргазын ажыглап , шыңгыы хөделиишкиннер кылбазымны күзээр-дир мен.

¹¹ Түңнелинде чугаалаар бодаан чүүлүм бо-дур, ха-дуңма: өөрүп чоруңар, эттинип алыңар, силерден дилээн чүвемни кылыңар, чаңгыс аай үзел-бодалдыг болуңар, эп-найыралдыг амыдыраңар . Ынчан Бурган, ынакшыл болгаш амыр-тайбыңның үнер дөзү , силер-биле кады боор!

¹² Бот-бодуңарны ыдыктыг ошкаашкын-биле мендилеңер . Бурганның бүгү ыдыктыг улузу силерге байыр чедирди .

¹³ Дээрги Иисус Христостуң авыралы, Бурганның ынакшылы болгаш ыдыктыг Сүлде-биле харылзаа силер бүгүдеде бар болзун!

Галатчыларга

Кирилде

Галатия деп девискээрде (амгы Турцияның бир кезээ) христиан ниитилелдерни Павел бодунуң баштайгы миссионержи аян-чоруунуң үезинде, бистиң эраның 40 чылдарының төнчүзүндө үндезилеп тургузуп каан.

Павел Галатиядан чоруй барган соонда үр болбайн, чаа христианнарга өске башкылар чедип келген. Олар Бурганның камгалалын алыр дизе, Моисейниң хоойлузун сагыыры база кыртыжап демдектээр ёзулалды кылыры эргежок чугула дээрзин өөредип турган. Оон ыңай олар Павелде Христос дугайында Буянныг Медээни тайылбырлаар база суртаалдаар эрге-күш шынында чок деп турган. Павел ол дугайында билип кааш, аажок хараадаан болгаш ол меге өөредигге удур демисежир дээш, Галатияда бүзүрэннерниң чаа үндезилээн ниитилелдеринге бо чагааны бижээн.

Чагаа каш кезектен тургустунган: 1) канчап Христостуң элчини апарганын Павелдиң тоожааны (1:1-2:10); 2) Бурган улуска камгалалды ыдыктыг хоойлуну сагааны дээш эвес, а Иисус Христоска бүзүрелиниң ачызында берип турарының бадыткалы (2:11-5:12); 3) Буянныг Медээниң ачызында Ыдыктыг Сүлдө биле ынакшылга башкартып турар амыдыралды тодарадып бижээни (5:13-6:10); 4) түңнел (6:11-18).

Кирилде сөстөр

1 Улустуң шиитпири-биле болгаш кандыг-бир кижиниң даалгазы-биле эвес, а Иисус Христостуң база Ону өлүглер аразындан катап диргискен Бурган Аданың адындан элчин апарган Павел менден, ² ол ышкаш мээң-биле кады турар бүзүрэн ха-дуңманың шуптузундан байыр! Галатия девискээринде христиан ниитилелдерге бижидим.

³ Бурган Адавыс болгаш Дээргивис Иисус Христостан келген авырал биле амыр-тайбың силерге доктаазын. ⁴ Чурттап турарывыс бузуттук бо делегейниң эрге-чагыргазындан бисти хостаар дээш, Ол бачыттарывыс ужун Бодун өргүлге салган Бурган Адавыстың күзел-соруу ындыг болган.

⁵ Аңаа кезээ мөңгеде алдар доктаазын. Аминь.

Өске Буянныг Медээ чок

⁶ Силерни Христостуң авыралы-биле кый деп алган Бургандан ындыг дүрген ойталап турарыңарны, Буянныг Медээ-даа эвес өске-бир өөредигни эдерер деп барганыңарны кайгап ханмас-тыр мен. ⁷ Өске кандыг-даа Буянныг Медээ ылап-ла чок! Христостуң дугайында Буянныг Медээни өскертирин кызып, чүгле ол дээш араңарга хөлзээзин өөскүдүп турар улус бар. ⁸ Ынчалза-даа өске кым-даа, бис азы дээрниң төлээзи-даа дижик, ооң мурнунда медеглээнинден өске Буянныг Медээни силерге медеглей берзе, Бурган ону Бодундан бүрүнү-биле аңгылап

каапсын! ⁹ Мооң мурнунда-даа чугаалап турдувус, ам база катаптап тур мен: хүлээп алганыңардан өске өөредигни силерге медеглей бээр кижини Бурган Бодундан бүрүнү-биле аңгылап каапсын!

¹⁰ Чүнү чедип алыксааным ол: мени улустуң эки көөрүн бе азы Бурганның бе? Азы улус аайынче кирер деп бардым бе? Ынчалза-даа амдыгаа дээр улус аайы-биле чоруп келген болзумза, Христостуң чалчазы турбас ийик мен.

Павелдиң канчап элчин апарганы

¹¹ Ха-дуңма, мону билип аарыңарны күзеп тур мен: силерге медеглээним Буянныг Медээ – кижиниң чогаады эвес-тир. ¹² Мен ону улустан албадым, меңээ ону улус-даа өөрөтпеди, харын ону Иисус Христостуң ажыдышының дамчыштыр алдым!

¹³ Иудей сагылгалыг чоруур шаамда, канчаар чурттап чораанымны дыңнаан боор силер. Мен христиан ниитилелди каржызы-биле истеп-сүрүп, ону узуткаарын кызып турдум. ¹⁴ Иудей шажынны өөрениринге мээң чонумнуң иштинде үе-черге өөрүмнү мурнап чоруп турган мен, ылаңгыя ада-өгбениң чаңчылдарын эң чүткүлдүү-биле сагып чордум. ¹⁵ Ынчалза-даа Бурган Бодунуң авыралы-биле ием иштинге турумда-ла, мени шилээш, кый деп алган. Ол, Бодунуң Оглон меңээ ажыдып бергеш, «Өске чоннарның улузунга Ооң дугайында медеглээр сен» деп айыткан. Мен ынчан улус

аразындан кымдан-даа арга-сүмө айтырбадым.

¹⁷ Иерусалимге турган, мээң мурнумда-ла элчиннер апарган улусче-даа барбадым, а Аравияже чоруптум, ооң соонда Дамаскыже эеп келдим .

¹⁸ Ооң соонда, үш чыл эрткенде, мен Кифа Пётрга ужуражыр сорулгалыг Иерусалимге чедип келгеш, ийи чеди хонук дургузунда ооң-биле кады турдум .

¹⁹ А өске элчиннерден кымга-даа ужурашпадым, чүгле Дээрги Иисустуң дуңмазы Иаковту көрдүм.

²⁰ Силерге бижип орар бүгү чүүлүм актыг шын деп, Бурганның мурнунга аашкынып тур мен!

²¹ Мен ооң соонда Сирия болгаш Киликия девискээрлеринче чорупкан мен. ²² Ынчалза-даа Иудеяда христианнар аразынга мээң арным көргөн, таныыр кижичок турган. ²³ Олар чүгле: «Мурнунда бисти истеп-сүрүп чораан кижичок бир шагда узуткаар дээш, ыйыдып шаг болганы бүзүрелди ам суртаалдап турар-дыр» – деп чугаалар дыңнааннар . ²⁴ Олар мени дээш Бурганны алдаржыдып турган.

Павелдиң өске элчиннер-биле ужурашканы

2 Ооң соонда, он дөрт чыл эрткенде, Варнава-биле кады Иерусалимге база катап чедип келдим. Титти база эдертип чордум. ² Бургандан ажыдыышкын алгаш, ынаар чорупканым ол. Эң алдар-хүндүлүг деп санадыр удуртукчулар-биле аңгы ужурашкаш, өске чоннарның улузунга суртаалдап чоруурум Буянның Медээни чугаалап бердим. Мээң амгы болгаш мооң мурнундагы жыл-херээм хилис барбазын дээш, ону медегледим. ³ Оон чүү болган деп? Мени эдерип чораан Титти, ол грек кижичок болза, кыртыжап демдектээшкин кылырынче кым-даа албадавады . ⁴ Ол айтырыг чүгле бүзүрөөн ха-дуңмавыс бооп баажыланган улус бистиң аравысче, шивишкиннер дег, шургуп кирип кээрге, көдүрлүп үндү . Олар Христос Иисустуң ачызында бисте бар хосталгавыс дугайында хайгыылдап билип алгаш, бисти катап-ла кулданып алыр бодадылар . ⁵ А бис Буянның Медээниң алыс шынныг утказын силерге кадагалап арттырар дээш, оларның аайынче ынай-даа кирбедивис.

⁶ Алдар-хүндүлүг дирткен удуртукчу улус безин (оларның кымнар бооп чорааны меңээ кандыг-даа хамаарылга чок, чүге дээрге Бурган улусту ылгай көөр эвес) мээң суртаалдаан Буянның Медээмге чүнү-даа немеведилер, эдип-чазавадылар. ⁷ Харын Буянның Медээни иудейлерге суртаалдаарын Бурганның Пётрга бүзүрөп хүлээткени дег, өске чоннарның улузунга суртаалдаарын меңээ бүзүрөп хүлээткен деп, олар хүлээп көрдү. ⁸ (Кым Пётрну иудейлер аразынга элчинниң бараан болуушкунунче деткип киригенил, Ол мени база өске чоннарның улузунуң аразынга бараан боору-биле деткип кириген болгай.) ⁹ Христиан ниитилелдиң быжыг баганалары деп санадып

турар Иаков, Пётр болгаш Иоанн олар, Бурган меңээ авыралын хайырлаан деп хүлээп көргөш, ажил-херээвис дөмейиниң демдээ кылдыр, мен болгаш Варнава-биле найыралдажып, хол тудуштулар. Өске чоннарның улузунче – бистиң, а иудейлерге – оларның суртаалдап чоруурунга чөпшээрештилер. ¹⁰ Олар чүгле чаңгыс дилег кылды: «Ядыларга дуза кадарын утпаңар». А мен ону бодум-на кылып чораан мен .

Павелдиң Пётрну чемелээни

¹¹ А Пётр Антиохия хоорайга чедип кээрге, ооң бодун ап турары канчаар-даа аажок буруулуг боорга, мен аңаа ажыы-биле удурланган мен.

¹² Ооң буруузу чүдел? Пётр Иаковтуң айбылап чоруткан улузу ынаар чеде бергигеже чедир, өске чоннарның улузу-биле кады чемненип турган . А айбычылар чедип кээрге, ол кыртыжап демдектээриниң талалакчыларындан сезингеш, өске чоннарның улузундан аңгыланып, дедирлени берген. ¹³ Өске иудейлер база, Пётрга дөмей, ийи арынның чоруун көргүскеннер. Варнава безин оларның салдарынга алзыпкан.

¹⁴ Буянның Медээде айыткан алыс шынның оруундан оларның соора барганын көргөш, хамык улус мурнунга Пётрга мынча деп чугаалаан мен: «Сен, иудей бодуң, өске чоннарның улузу дег амыдырап чоруур болзуңза, чүге оларны иудей сагылгалар эдериңер деп албадаар сен? ¹⁵ Бис – өске чоннарның бачыттыг улузу эвес, а төрүмеливистен иудейлер бис. ¹⁶ Ындыг-даа болза, кымның-даа ыдыктыг хоойлуну сагып турары дээш эвес, а чүгле Иисус Христоска бүзүрөөни дээш, Бурганның мурнунга актыг боорун билир бис. Ынчангаш бис база ыдыктыг хоойлуну сагаанывыс дээш эвес, а Христос Иисуска бүзүрөөнивис ачызында актыг боорунга идегээш, Аңаа бүзүрөй берген бис . Чүге дээрге ыдыктыг хоойлуну сагааны-биле *кандыг-даа кижичок актыг бооп шыдава*с . ¹⁷ Ынчалза-даа Христостуң ачызында актыг боорунче чүткээш, бачыттыглар диртир болзувусса, Христос база бачыт тараарын деткээн бооп турар бе? Канчап ыңдыг боор!»

¹⁸ Мооң мурнунда үрөп-бускан чүүлүмнү катап тургузар болзумза, бодумну ыдыктыг хоойлунуң хажыдыкчызы кылдыр көргүскеним ол. ¹⁹ Ыдыктыг хоойлу мени «өлүрүп каан», Бурган дээш амыдыраары-биле ыдыктыг хоойлуга хамаарыштыр «өлген мен». Христос-биле кады «хере шаптырттым» . ²⁰ Ынчангаш ам мен бодум эвес, а мээң-биле сырый харылзаа туткан Христос амыдырай берген . Бо мага-бодумга амгы амыдыралым дээрге меңээ ынак болгаш, мен дээш Бодун өргүлгө салган Бурганның Оглунга бүзүрөөним ачызында амыдырап чоруурум-дур. ²¹ Бурганның авыралындан ойталавайн тур мен, чок! Бурганның мурнунга актыг боор арганы

ыдыктыг хоойлу берип шыдаар турган болза, Христос хей черге өлген-дир!

Ыдыктыг хоойлу болгаш бүзүрел

3 О, сарыыл чок галатчылар! Силерни кым караң көрүнгөш, чагырып алды?! Иисус Христосу, араңарга хере шаптырткан-даа дег, суглуг караңар-биле тода көрүп турган ышкаш болдуңар чоп!

² Силерден чаңгыс-ла чүүл билип алыксадым. Ыдыктыг Сүлдени чүнүң ачызында алдыңар: ыдыктыг хоойлуну сагааныңар ачызында бе азы Буянныг Медээни дыңнап кааш, бүзүрээниңер ачызында бе? ³ Амыдыралыңарны Сүлдеден эгелеп алгаш, ам кээп, мага-ботка хамааржыр дүрүмнер-биле төндүрер бодап тур силер бе? Таанда-ла ыңдыг сарыыл чок силер бе?! ⁴ Азы силерниң шыдажып эрткен бүгү чүүлүңер хей черге болганы ол бе? Черле ыңдыг болбас! ⁵ Бурган силерге чүү дээш Сүлдени хайырлап, кайгамчык чүүлдерни араңарга чаяап турарыл : Ооң медээзин дыңнап кааш, бүзүрээниңер ачызында бе азы ыдыктыг хоойлуну сагып турарыңар ачызында бе?

⁶ Авраамны сактып кээлиңер. Бижилгеде ооң дугайында: *«Авраам Бурганга бүзүрөй бээрге, Ол ону актыг-шынныг деп санаан»* – деп бижээн болгай . ⁷ Бүзүрөөн улус – Авраамның ылап шын ажы-төлү ол дээрзин билип ап көрүңер. ⁸ Бурган өске чоннарның улузун бүзүрели дээш агартыр деп , Бижилге баш бурунгаар көргөн, ынчангаш Авраамга: *«Хамык чоннар сени дамчыштыр ачы-буян алыр»* – деп чугаалаптарга-ла, Буянныг Медээ эң баштай медеглеттинген. ⁹ Ындыг болганда, Бурганга бүзүрөй берген Авраам-биле кады бүгү бүзүрөөн улус ачы-буянны алыр.

¹⁰ Ыдыктыг хоойлуну сагырыңа идегээр хамык улуска каргыш кыжанып турар , чүге дээрге Бижилгеде:

«Ыдыктыг хоойлунуң номунче киир бижээн бүгү чүүлду күүсетпейн чоруур кижиги бүрүзү каргаттырар» деп бижээн-дир .

¹¹ А кым-даа ыдыктыг хоойлуну дамчыштыр Бурганның мурнунга актыг болбазы дараазында сөстөрдөн-не илдең:

«Бүзүрелиниң ачызында актыг-шынныг болган кижиги амылыг артар» .

¹² А ыдыктыг хоойлу бүзүрелге кандыг-даа хамаарылга чок, харын ында мынча деп бижээн-не болгай:

«Ыдыктыг хоойлунуң дүрүмнерин сагыр кижиги оларның ачызында амылыг артар» .

¹³ Христос бисти ыдыктыг хоойлунуң каргыжындан хостаар дээш, биске дүжер уjurлуг каргышты Бодунга хүлээп алган – Бижилгеде: *«Ыяшка азып каан кижиги бүрүзү – каргаттырган»* деп бижээн болгай . ¹⁴ Ынчангаш Бурган Авраамга азааны ачы-буянны Христос Иисусту дамчыштыр

бүгү өске чоннарга база хайырлаарга, бис шуптувус азап каан Сүлдени бүзүреливис ачызында ап болур бис.

Бурганның азаашкыннары ыдыктыг хоойлудан чугула

¹⁵ Ха-дуңма, хүн бүрүнүң амыдыралындан бир чижек: кижиниң безин күштүг болдуруп бадылаан чагыын кым-даа күш чок болдуруп азы аңаа кандыг-бир чүүл немеп шыдавас. ¹⁶ Бурган Авраам биле ооң салгакчызынга азаашкыннар берген . Бижилгеде, хей улуска дег, *«Ооң салгакчыларыңа»* эвес, а чаңгыс кижиге дег, *«Ооң салгакчызыңа»* дээнин эскерип көрүңер даан, ооң дугайында чугаа чоруп турар салгакчы – Христос ол-дур.

¹⁷ Чугаалаксаан чүвем бо-дур: Бурганның ооң мурнунда күштүг болдуруп бадылаан чагыг-керээзин 430 чыл эрткенде көстүп келген ыдыктыг хоойлу күш чок болдуруп база ында бар азаашкынны чок кылып шыдавас. ¹⁸ Өнчү салгаар эргени ыдыктыг хоойлу бээр турган болза, ону Бурганның азаашкынын өзугаар ап болбазы ол-дур. А Бурган ону Авраамга чогуу-на ынчаар – Бодунуң азаашкынын өзугаар хайырлаан .

Ыдыктыг хоойлунуң сорулгазы

¹⁹ А ыдыктыг хоойлунуң сорулгазы чүдел? Ону азаашкында айыткан Салгакчы чедип келгигеже чедир, улустуң кем-буруулуун көргүзери-биле немей киирген . Ыдыктыг хоойлуну дээрниң төлээлерин дамчыштыр база дугуруштурукчунуң дузасы-биле берген. ²⁰ Ынчалза-даа дугуруштурукчу чүгле чаңгыстан хей дугуржуп турар тала барда херек . А Бурган чаңгыс!

²¹ Ындыг болганда, ыдыктыг хоойлу Бурганның азаашкыннарынга удур бе? Канчап ыңдыг боор! Улуска берген ыдыктыг хоойлу мөңгө амыдыралды хайырлап шыдаар турган болза, оларның Бурганның мурнунга актыг боору ыдыктыг хоойлуну сагырындан долuzu-биле хамааржыр ийик. ²² Ынчалза-даа Бижилге бо делегей бүрүнү-биле бачытка туттурган деп чугаалап турар, а ынчангаш азаашкында айыткан чүүлду чүгле Иисус Христоска бүзүрөөрин дамчыштыр, чүгле бүзүрөөн улуска хайырлап боор .

²³ Бүзүрелдиң үези чедип келгигеже чедир, ол бүзүрелдиң бодун көргүзерин манап, ыдыктыг хоойлунуң хайгааралының адаанга турган бис. ²⁴ Христос чедип келбээн шаанда, ыдыктыг хоойлу бистиң кижизидикчивис дег турган. Христоска бүзүреливис дамчыштыр актыг апарывыс дээш ыңдыг болду . ²⁵ А бүзүрелдиң үези чедип кээрге, кижизидикчиниң хайгааралының адаандан үне берген бис.

²⁶ Христос Иисуска бүзүрээниңерниң ачызында силер шупту Бурганның оолдары апарган силер .

²⁷ Христостуң ады-биле сугга суктургаш , силер

шуптуңар Христосту «кедип алдыңар» .²⁸ Моон соңгаар иудей биле өске чоннар кижизиниң, кул биле хостуг кижиниң , эр биле херээжен кижиниң аразында ылгал чок – силер шупту Христос Иисус-биле сырый харылзаалыг чаңгыс чаа улус силер.²⁹ А бир-тээ Христоска хамааржыр болганыңарда , силер ынчан Авраамның үре-салгалы, Бурганның аазаашкынының салгакчылары боор силер .

**Кул эвес,
а бүрүн эргелиг салгакчы**

4 Силерге база бир чижекти көргүзейн: салгакчы назы четпээн шаанда, ол бүгү өнчүнүң ээзи-даа болза, кулдан ылгалыр чүзү-даа чок.² Ол ачазының доктаадып каан хуусаазынга чедир башкылар болгаш өг-бүлө кижизидикчилериниң хайгааралының адаанга турар.³ Бис база ындыг бис: назы четпээн шаавыста, делегейни башкарып турар хоойлу-дүрүмнериниң кулдары бооп чордувус.⁴ Ынчалза-даа доктааткан үе чедип кээрге , херээжен кижиден төрүттүнген, ыдыктыг хоойлуга чагырткан Бодунуң Оглун Бурган чорудуп берген .⁵ Ыдыктыг хоойлуга чагыртып чораан бисти хостадын дээш база Бурганның азыраан оолдары кылып кагзын дээш, Бурган бисче Бодунуң Оглун чоруткан-дыр.⁶ Ам силер шупту Бурганның оолдары силер! Ооң бадыткалы кылдыр Ол Бодунуң Оглуңуң Сүлдезин, «Авва! Ачай!» деп кыйгырган Сүлдени, чүректеривисче сиңниктир чорудуп берген.⁷ Ынчангаш сен ам кул эвес, а оглу сен. А ындыг болганда, Бурганның ачызында салгакчы база сен .

Дедир орук чок

⁸ Кажан-бир шагда, Бурганны билбес чорааш, херек кырында бурганнар-даа эвес чүүлдерниң кулдары чораан силер.⁹ Ынчалза-даа ам, Бурганны билип алгаш (азы, шынын сөглээрге, Бурган силерни билип алганда) , таанда-ла ол чөгенчиг, ажык-дүжүү чок башкарыкчы хоойлу-дүрүмнерже дедир эгликсеп, биеэде дег, оларның кулдары болуксап тур силер бе?¹⁰ Тускай хүннер, айлар, чылдың үелери болгаш чылдар сагыыр-дыр силер .¹¹ Силерни дээш кылган ажил-херээм хилис барбаан бе деп бодап кээримге, коргунчуг-дур!¹² Ха-дуңма, ээрежип дилеп тур мен: мен ышкаш бооп көрүңер. Мен база силерге дөмей болу бердим чоп. Силер меңээ кончуг эки хамаарылгалыг турдуңар.¹³ Билер-ле болгай силер: эң баштай силерге келгенимде, чүгле аарый берген ужурумдан Буянныг Медээни силерге суртаалдаар аргалыг болган мен.¹⁴ Мээң кадыкшыл байдалым силерге шенелде болган-даа болза, мени тоовайн барбаан, дора көрбээн силер. Харын Бурганның төлээзин дег , Христос Иисустуң бодун дег хүлээп алдыңар .¹⁵ Ынчангы өөрүшкүңер ам кайда-чүде барды? Болдунар-ла болза, карааңарны-даа меңээ

казып бээринден чалданмас турганыңарга ынчан шуут бүзүрээр турдум.¹⁶ Ам чүү болду? Шынын чугаалапкаш, өштүүңер апардым бе?

¹⁷ Силерни бодунуң талазынче ээлдирип алып дээш, аажок кызып турар бир-ле улус барын билер мен, ынчалза-даа оларның сагыжы кара-дыр. Олар силерни бодунуң талалакчылары кылып алып дээш, бисти чара кирер деп турарлар.¹⁸ А мен силерни ак сагыштыым-биле, чүгле араңарга турар өйүмде эвес, а кезээде бодумнуң таламче ээлдирип алырын күзээр-дир мен.¹⁹ Ажы-төлүм! Төлүн божуур иениң эъди аарааны дег, силер дээш база катап хилинчээм көре бердим. Христоска дөмей апарбаан шааңарда, ол хилинчээм төнмес.²⁰ Мен ам силер-биле кады болган болзумза! Силер-биле бир янзы чугаалашкан болза, чүге дээрге силерни та канчапса эки чүве, аай-бажын тыппастадым.

**Агар биле Сарра дугайында
элдээртиг**

²¹ Ыдыктыг хоойлуга чагыртыр бодаан улус, чугаалап көрүңерем: ында чүү деп турарын билбезиңер ол бе?²² Ында Авраам ийи оолдуг чораан деп бижээн болгай: бирээзи – кул херээженден, а өскези – хостуг херээженден төрүттүнген .²³ Чүгле кул херээженниң оглу – кижиниң күжениишкиннеринден, а хостуг херээженниң оглу – Бурганның аазаанындан төрүттүнген .²⁴ Бо чугаа элдээрткен уткалыг: ийи херээжен ийи чагыг-керээни көргүзүп турар. Бирээзин Синай дагга чарган, ол дээрге Агар болгаш ооң кул бооп төрүттүнер ажы-төлү-дүр.²⁵ Агар Аравияда Синай дагны болгаш амгы Иерусалимни көргүзүп турар, чүге дээрге ол бодунуң ажы-төлү-биле катай кулданыышкын адаанда-дыр.²⁶ А өскези дээрде турар Иерусалимге хамааржыр, ол – хостуг, ол – бистиң иевис!²⁷ Бижилгеде ооң дугайында мынча дээн болгай: «*Үре-төл чок, божуп көрбээн херээжен, өөрүп-байырла!* Дыңзыдыр ырла, өөрүшкүлүг алгыр, эъди аарып көрбээн херээжен!» Ашактыг херээженге көөрдө, кагдырыпкан херээженниң ажы-төлү хөй боор-дур!»²⁸ А силер болза, ха-дуңма, Исаак ышкаш, Бурганның аазаашкынындан төрүттүнген ажы-төл-дүр силер .²⁹ Ынчалза-даа ол шагда кижиниң күжениишкининден төрүттүнген оолдуң Сүлдеден төрүттүнген оолду истеп-сүрүп турганы дег , ам база ындыг бооп турар-дыр.³⁰ Бижилгеде ол дугайында чүү деп турар ийик? «*Кул херээженни оглу-биле үндүр ойладывыт, чүге дээрге кул херээженниң оглу хостуг херээженниң оглу-биле дең өнчүнү канчап-даа салгап албас*» .³¹ Ындыг болганда, ха-дуңма, кул эвес, а хостуг херээженниң ажы-төлү-дүр бис!

Христиан хосталга

5 Христос бисти шак ол хосталга дээш хостап каан . Ынчангаш туруштуг болуңар, кымның-даа силерни катап кулданып аарын болдурбаңар .

2 Дыңнаңар, Павел мен силерге чугаалап тур мен: кыртыжап демдектедирин дамчыштыр ыдыктыг хоойлуже эглир болзуңарза, Христостуң силерге кандыг-даа ажыы чок . 3 Силерге база катап чугаалап тур мен: бодунга кыртыжап демдектээшкин кылырынга чөпшээрешкен кижиги бүрүзү ыдыктыг хоойлуну бүрүнү-биле сагыыр ужурлуг . 4 Ыдыктыг хоойлуну сагыры-биле агартышкын алырын шенээр болзуңарза , моон соңгаар силерде Христос-биле демей чүү-даа чок боор. Бурганның авыралындан ам хоорулган-дыр силер. 5 А бис бүзүрелдиң ачызында Бурганның мурнунга актыг боорувуска идегээр болгай бис. Ол идегелди четтикпейн манаарын Сүлде биске сагыш алындырып турар. 6 Христос Иисус-биле сырый харылзаалыг апаар болзувусса, кыртыжап демдектедирин-даа, кыртыжап демдектетпези-даа чугула эвес . Ынакшыл дамчыштыр бодун көргүзөр бүзүрел – чүгле ол чугула.

7 Бүзүрелдиң оруу-биле эки маңнап олурдуңар . Ынчаарга кым силерни астыктырып, алыс шынны дыңнаваз улус кылдыр хуулдурупту? 8 Силерни кыйгырган Бурганның ынчаар өөрөтпээни ылап боор! 9 «Хөй далган хөөй берзин дизе, ынай ажыткы керек» . 10 Дээрги-Чаяакчының мурнунга силерге бүзүрээр мен: бистиң аравыска аңгы үзел-бодал турбас. А силерни хөлзедип турар кижиги, ол кым-даа болза , шииттирер.

11 Ха-дуңма, мени кыртыжап демдектээриниң талалакчызы деп турары шын болза , олар ам мени чүү дээш истеп-сүрерил? Христостуң -белдир-ыяшка өлүмүнүң дугайында суртаал ынчан кымга-даа моондак болбас ийик . 12 А силерни хөлзеткен ол хейлер боттарын чүгле кыртыжап демдектевейн, харын акталап-даа каапсыннар!

Сүлдеге башкартып амыдыраары

13 Ха-дуңма, Бурган силерни хосталгаже кыйгырган-дыр. Чүгле ол хосталгаңарны кижиги бүдүжүнүң кара туразында аажылаар чаңынче хуулдурбаңар . Харын бот-боттарыңарга ынакшылдыг бараан болуңар . 14 Чүге дээрге бүгү ыдыктыг хоойлу чаңгыс борбак домакта туттунуп турар : «Чаныңда кижиге бодуңга бодуң дег ынак бол» . 15 А бот-боттарыңарны үзе-чаза тыртарын уламчылаар болзуңарза, шуут-ла узуткажып кааптарыңардан кичээниңер.

16 Ынчангаш силерге чугаалап тур мен: Сүлдениң айыткан аайы-биле амыдыраңар , кижиги бүдүжүңерниң бачыттыг күзээшкиннеринге черле алыспаңар . 17 Чүге дээрге бачыттыг бүдүштүң күзээр чүүлү Сүлдеге удурланышкак, а Сүлдениң

күзээр чүүлү бачыттыг бүдүшке удурланышкак болур. Олар үргүлчү адааннажып чоруур, ооң түңнелинде кылыр бодаан чүвеңерни кылып шыдавайн баар силер . 18 Ынчалза-даа Сүлдеге башкартыр болзуңарза, ыдыктыг хоойлу силерни баш билип шыдаваз .

19 Кижиниң бачыттыг бүдүжүнүң ажил-херээ илдең көскү . Ол дээрге самырал, бужар күзээшкиннер, туттунмас туралаашкын , 20 дүрзү-бурганга чүдүүрү, караң көрнүрү, адаан-өжээн, килең-кылык, алгыш-кырыш, аңгылажыг , бактажыры, 21 мурнун былаажыры , арагалаары, эмин эрттир хөглөп-дойлаары болгаш өске-даа ындыг янзылыг чүүлдер-дир. Мен силерни ооң мурнунда-даа сагындырып турдум, ам база катап сагындырып каайн: ындыг чүүлдер үүлгедикчилери Бурганның Чагыргазын канчаар-даа салгап албас .

22 А Сүлдениң үре-түңнели бо-дур : ынакшыл, өөрүшкү, амыр-тайбың, шыдамык болгаш буянныг чорук, энерел, бүзүрел, 23 томаарыыры болгаш бодун туттунуп билири. Ол бүгүнү буруу шавар кандыг-даа хоойлу чок! 24 Христос Иисуска хамааржыр улус боттарының бачыттыг бүдүжүн ооң хамык күзээшкиннери болгаш хандыкшылдары-биле катый-хаара белдир-ыяшка хере шаап каапкан . 25 Бистиң амыдыралывыстың үнер дөзү Сүлде болганда, Ооң аайы-биле амыдырап көрээли! 26 Ынчангаш адыыргак болбаалы, бот-боттарывыска хорадаваалы база адааргаваалы .

Бот-боттарыңарга буяндан кылып чоруңар

6 Ха-дуңма, кандыг-бир кижини бачыт үүлгеткен деп сойгалаар болза, силер, Сүлдеге башкарткан улус , ону эдип-чазап көрүңер . Чүгле эптиг, чымчаа-биле эдип-чазаңар , боттарыңар база күткүлгеге алзып албас дээш кичээниңер. 2 Аар-бергелерни ажып эртеринге бот-бодуңарга дузалажыңар , ооң-биле Христостуң айыткан чүүлүн сагаан боор силер . 3 Алыс боду чөгенчиг кижиге «Мен кончуг мен» деп ёзуургаар болза , ол бодун боду мегелеп алыр. 4 Кижиги бүрүзү бодунуң ажил-херээн шүгдүнзүн, ол ынчан бодун өске улус-биле деңневейн, чедишкиннеринге чоргаарланып шыдаар. 5 Чүге дээрге кижиги бүрүзү бодунуң үүрге-чүгүн чүктей бээр .

6 Бурганның сөзүн өөренип турар кижиге бодунда бар бүгү эки-чаагай чүүлүн башкызы-биле үлөшсин .

7 Мегеге туттурбаңар: Бурганны карак ажыттаары болдунмас . Кижиге чүнү тарып аарыл, оозун ажаап алыр . 8 Бодунуң бачыттыг бүдүжүнүң хөрзүнүңге чүве тарып турар кижиге оортан өлүмнү ажаап алыр. А Сүлдениң хөрзүнүңге тарып турар кижиге ол Сүлдеден мөңгө амыдыралды ажаап алыр. 9 Буян кылып тура, кажан-даа могап-турбаалы . Ынчан, сорук-күжүвүс кошкай бербес-ле болза , чогуур үе

кээрге, дүжүдүвүс ажааттына бээр. ¹⁰ Ынчангаш амдыызында арга барда, бүгү улуска, ылаңгыя бүзүрели чаңгыс ха-дуңмавыска, буяндан көргүзүп чоруулу .

Түңнээшкин болгаш байырлажыг

¹¹ *Бо сөстөрни мен силерге бодумнуң холум-биле бижип ор мен , кайы хире улуг үжүктөр ажыглаанымны көрүп тур силер бе?* ¹² Силерни кыртыжап демдектедиринче албаданнар – кижиниң күженишкиннери-биле эки бооп көстүксээн улус-тур. Олар ону чүгле Христостуң белдир-ыяшка өлүмүнүң дугайында суртаал ужун истедип-сүрдүрбези-биле кылып турарлар. ¹³ Олар кыртыжап демдектедип-даа алган болза, боттары-ла ыдыктыг хоойлуну сагывайн турарлар. А силерни, оозу-биле мактаныр чылдак тывар дээш,

кыртыжап демдектедир деп турар улус-тур. ¹⁴ А мен бодум хуумда Дээргивис Иисус Христостуң белдир-ыяшка өлүмүндөн аңгыда, чүнүң-биле-даа мактаныр хөңнүм чогул . Ол белдир-ыяшка меңээ хамаарыштыр – бо делегейни, а бо делегейге хамаарыштыр – мени хере шаап каан .

¹⁵ ·Кыртыжап демдектээри-даа, кыртыжап демдектетпези-даа чугула эвес . Чаңгыс-ла чугула чүүл – Бурганның чаа чаялгазы боору! ¹⁶ Бо дүрүмнү сагып чоруур бүгү улуска, Бурганның израиль чонунга амыр-тайбың болгаш өршээл доктаазын!

¹⁷ Черле ынчаш, кым-даа моон соңгаар мени сагыш човатпазын, чүге дээрге Иисустуң демдээ-биле мага-бодумну имнеп алган чоруур-дур мен .

¹⁸ Ха-дуңма, Дээргивис Иисус Христостуң авыралы сагыш-сеткилицерге доктаазын! ·Аминь.

Эфесчилерге

Кирилде

Павел элчин бо чагааны филипчилерге, колосчуларга болгаш Филимонга чагаалары-биле кады, бистиң эраның 60-гы чылдарының эгезинде рим кара-бажыңга хоругдалының үезинде бижээн чадавас. Эфес – Асия деп рим областың кол хоорайы (амгы Турцияның барыын эрик кыдыы). Павел маңаа Буянныг Медээ суртаалдап база чаа христиан ниитилелге бут кырынга туруп аарынга дузалап, ийи чыл ажыг турган.

Чагааны ийи кол кезекке чарып болур. Бирги кезээнде (1–3 эгелер) Павел номчукчуларны Буянныг Медээниң ачызында боттанган Бурганның чажыт, үе-дүптен бээр бодап алган күзели – христиан ниитилел дугайында болгаш ында Иисус Христоска бүзүрел бүгү улусту – еврейлерни-даа, өске чоннарны-даа – камгалап база каттыштырып турарының дугайында өөредип турар. Ийиги кезээнде (4–6 эгелер) Павел бүзүрөөннерни Бурганның ол бодалын бүгү улуска чарлап көргүзөр дээш, канчаар чаңгыс эптиг, ынакшылдыг болгаш арыг чурттаар ужурлугул деп сургап турар.

Бо чагаада илереткен бодалдар хөй чүүлдер талазы-биле колосчуларга бижээн чагаага дөмей, ынчалза-даа мында Христос дугайында шынныг өөредигни хажытканнар-биле маргылдаа чок.

Кирилде сөстөр

¹ Бурганның күзел-соруун ёзугаар Христос Иисустуң элчини болган Павелден байыр. Эфесте Христос Иисуска бүзүрөөн Бурганның улузунга бижидим.

² Бурган Адавыс болгаш Дээргивис Иисус Христостан келген авырал биле амыр-тайбың силерге доктаазын!

Христос – бисче чорудупкан ачы-буян

³ Дээргивис Иисус Христостуң Адазы Бурганга алдар! Ол биске Сүлдеден кээр бүгү-ле ачы-буянны дээрлер ораныга Христосту дамчыштыр хайырлады. ⁴ Ооң мурнунга ыдыктыг, кем чок улус бооп чурттазын дээш, Бурган бисти өртемчейни чаяар бетинде-ле Христосту дамчыштыр шилип алган. Бодунуң биске ынакшылы-биле ⁵ Бурган бисти ажы-төлү кылдыр азырап алырын Иисус Христосту дамчыштыр баш удур шилээн-дир. Ооң сорулгазы-даа, күзел ханыышкыны-даа ол-дур! ⁶ Ындыг болганда, Бодунуң ынак Оглон дамчыштыр Бурган биске авыралын хайырлааны дээш, Аңаа алдар-мактал!

⁷ Бис Христостуң өлүмүн дамчыштыр хосталып, бачыттарывыс дээш өршээл алдывыс. Бурганның авыралы ындыг элбекшилдиг-дир! ⁸ Бурган Бодунуң авыралын бисче бүгү мерген угааны болгаш угаап билиишкини-биле харам чокка

сиңниктир төктү. ⁹ Ооң күзел-соруу-биле Христосту дамчыштыр боттанзын деп шиитпирлээни чажыт сорулгазын Ол биске илеретти: ¹⁰ чогуур үе кээрге, Ол сорулгазынга чүүлдештир бүгү чаяалганы – дээрде база черде бар бүгү чүүлдерни Баштыңчы Христосту долгандыр каттыштырыптар.

¹¹ Бүгү чүвени Бодунуң күзел-соруу ёзугаар боттандырып турар Бурган ынчалдыр баш удур шилип каан болганда, Христосту дамчыштыр Ооң чону апаар чолдуг болдуvus. ¹² Ынчангаш бис – Христоска эң баштай идегээн улус – Бурганны алдаржыдып мактаар салымныг бис.

¹³ Христосту дамчыштыр алыс шынның сөзүн – камгалалыңар дугайында Буянныг Медээни дыңнап каан болгаш, Аңаа бүзүрөөн силер. Азааны Ыдыктыг Сүлдезин силерге бергеш, Бурган силерни Бодунуң улузу кылдыр таңма-биле дег демдектеп алган. ¹⁴ Ыдыктыг Сүлде болза Бурганның азаан өнчүзүн салгаарывыстың магадылалы боор. Бурган биске бүрүн хосталга бээрге, ол өнчүнү ээлеп алыр бис. Ол бүгү дээш, Аңаа алдар-мактал!

Бурганның күчү-күжү камгалал дамчыштыр илерээр

¹⁵ Ынчангаш мен база Дээрги Иисуска бүзүрөөниңер, Бурганның бүгү улузунга ынааңар дугайында дыңнап кааш, ¹⁶ мөргүлдериңге силерни сактып, силер дээш, Бурганга үзүк-соксаал чок өөрүп четтирип келдим. ¹⁷ Дээргивис Иисус

Христостун Бурганы – өндүр бедик Ада мерген угаан болгаш ажыдыышкын бээр Сүлдени силерге хайырлап, Ону эки билип аар арга берзин деп мөргүп тур мен. ¹⁸ Ооң силерни чүү ындыг идегелче кыйгырганын билзиннер дээш, Ооң чону-биле үлежириңер өнчүнүң кайы хире өндүр байлаан көрзүннер дээш, Бурган силерниң угаан-сарылыңарны чырыдып берзин деп мөргүп тур мен. ¹⁹ Аңаа бүзүрөөн биске салдар чедирген Ооң күчү-күжүнүң чүнүң-биле-даа деңнээр аргажок өндүр улуун база көрзүннер деп мөргүп тур мен. ²⁰ Бурган Бодунуң өндүр улуг күчү-күжүн мынчаар илереткен: Христосту өлүглер аразындан катап диргискеш, Ону дээрге, Бодунуң оң талазынга, олуртуп алган. ²¹ Ындыг арга-биле Бурган Ооң адын чүгле амгы үеде эвес, харын келир үеде база бүгү чагырыкчылардан, эрге-чагырга ээлеринден, күштерден болгаш дээргилерден бедик кылып каан. ²² Бурган бүгү чүвени Христостун будунуң адаанга чагырткаш, Ону бүгү-ле христиан ниитилелдин бажынга салып каан. ²³ А христиан ниитилел – Ооң мага-боду-дур. Ол Боду бүгү чаяалганы бүрүнү-биле бүргей ап турар.

Өлүмден амыдыралче шилчиешкин

2 Боттарыңарның кемниг херектериңер ужун база бачыттарыңар ужун өлүг чораан силер. ² Бачытка борашкаш, силер ол шагда бо делегейниң оруктары-биле чоруп, дээр адааның күштериниң чагырыкчызынга (ол амгы үеде Бурганны дыңнавастарны удуртуп турар) чагыртып чораан силер. ³ Бис шуптувус база херек кырында Бурганны дыңнавастарның санынче кирип, бачыттыг бүдүжүвүс аайы-биле чурттап, мага-бодувустун, угаан-бодалывыстың бүгү күзээшкыннерин хандырып келген бис. Бүдүжүвүс ындыг боорга, өске бүгү улус-биле деңге, Бурганның килеңи бисти кезедир дээш манап турду. ⁴ Ынчалза-даа Бурганның өршээли эгээртинемес байлак, Ооң биске ынакшылы өндүр улуг. ⁵ Ынчангаш Ол бачыттыг херектеривис ужун өлгүлөөн бисти Христос-биле кады тынгарып кагды. Камгалалды Ооң авыралы-биле алган силер! ⁶ Бурган бисти Христос Иисус-биле кады катап диргискеш, дээрже өрү көдүргеш, Ооң чанынга олуртуп кагды. ⁷ Ол ынчаар кылгаш, Христос Иисусту дамчыштыр биске хайырлааны буянның сагыжының, Бодунуң авыралының эгээртинемес байлаан бүгү келир үелерге көргүзөр бодаан. ⁸ Ийе, силер Бурганның авыралы-биле бүзүрелиңер дамчыштыр камгалал алган силер. Ол дээрге силерниң ачы-хавыяаңар эвес, а Бурганның белээ-дир! ⁹ Камгалалды кым-даа ажил-херээ-биле чедип албас, ындыг болганда, кым-даа ынчалдым деп мактанып шыдавас. ¹⁰ Бурганның чаяалгазы бис. Ооң биске баш удур белеткеп кааны буянның херектерни боттандырып чурттаарывыс

дээш, Ол бисти Христос Иисус-биле харылзаалыг кылдыр чаяап каан.

Христоска бүзүрөөннер – чаңгыс чон

¹¹ Ынчангаш силер, төрүмелинден «кыртыжап демдектетпээннер» деп адаткан өске чоннар улузу (мага-ботту кижини холу-биле кыртыжап демдектээр ёзулалды эртип алган иудейлер силерни ынча дээр), мону утпаңар: ¹² ол шагда Христос чок амыдырап чораан болгаш, израиль чоннун санынче кирбейн, аңгы чораан силер. Бурганның аазаашкыннары кирген чагыг-керээлер силерге хамаарышпас турган. Бо делегейге идегел болгаш Бурган чок амыдырап чордуңар!

¹³ Ынчалза-даа ам, Христос Иисус-биле харылзаалыг апаргаш, бир шагда ырак-коңчак чораан боттарыңар, Христостун өлүмүнүң ачызында, Бурганга чоок апардыңар. ¹⁴ Чүге дээрге Христос – амыр-тайбыңывыстың үнер дөзү. Ол Бодунуң мага-бодун өргүлгө салгаш, иудейлер биле өске чоннар улусун аңгылай турупкан өжээргелдин ханазын бузуп каапкаш, шуптувусту чаңгыс чон кылдыр каттыштырган. ¹⁵ Ол ыдыктыг хоойлуну ооң хамык дүрүмнери, сагылгалары-биле катай-хаара күш чок болдурган. Ооң сорулгазы мындыг: амыр-тайбыңны догуннадып, Боду-биле харылзаалыг кылдыр ийи аңгы улустан чаңгыс чаа улусту чаяары. ¹⁶ Христос Бодунуң белдир-ыяшка өлүмүн дамчыштыр ийи аңгы чораан бисти чаңгыс мага-ботка Бурган-биле эптештиргеш, өжээргелди узуткаар күзелдиг. ¹⁷ Ынчангаш Христос чедип келгеш, Бургандан ыракка чораан силерге-даа, Аңаа чоок чурттап чораан улуска-даа бүгүдеге амыр-тайбың дугайында Буянның Медээни суртаалдаан. ¹⁸ Чүге дээрге бис – иудейлер-даа, өске чоннар улусу-даа чаңгыс Сүлдеге башкарткаш, Адага Христосту дамчыштыр чеде бээр аргалыг болган бис. ¹⁹ Ындыг болганда, ам силер, өске чоннар улусу, хары даштыкылар эвес, а Бурганның чонунуң дең эргелиг албатылары болгаш Ооң өг-бүлезиниң кежигүннери силер.

²⁰ Силерни база элчиннер биле медээчилерниң салып кааны үндезинге тудуп үндүрген, а Христос Иисус – бажыңның таваанга салыр эң чугула даштыр. ²¹ Ооң Боду бүгү бажыңның чөленгиизи болур, а бажың улам-на бедип, Дээрги-Чаяакчының ыдыктыг өргээзи кылдыр шилчип турар. ²² Христостун ачызында Бурганның Сүлде дамчыштыр чурттаар бажыңы апарзыннар дээш, Ол силерни база тудуп үндүрүп турар-дыр.

Бурганның чажыт бодалын ажитканы

3 Христос Иисустун бараан болукчузу болгаш, өске чоннар улусу силер дээш, хоругдал адаанда турар Павел мен шак ол чылдагаан-биле

мөргүп тур мен. ² Бурганның авыралын силерге дамчыдарын меңээ дааскан дээрзин дыңнааныңар чугаажок боор . ³ Мээң үстүндө каксы бижээним дег, Ооң ол чажыдын ажыдышкын дамчыштыр билип алган мен . ⁴ Ынчангаш ону номчуптар болзуңарза, Христостуң чажыдын канчаар билип турарымны угаап шыдаптар силер. ⁵ Кижини төрөлгөтөнниң ооң мурнундагы салгалдарыңа ол чажытты чугаалаваан турган, ынчалза-даа Сүлдө ам ону Бурганның ыдыктыг элчиннери болгаш медээчилеринге ажыдып берген. ⁶ Ук чажыт мындыг – Христос Иисустуң Буянның Медээзиниң ачызында өске чоннар улузу, иудейлер-биле деңге, ол-ла өнчүнүң салгакчылары , чаңгыс ол-ла мага-боттуң тургузукчу кезектери апаар , Бурганның аазашкыннары оларга база хамааржыр . ⁷ Ооң күчү-күжүнүң салдарын дамчыштыр меңээ элбээ-биле хайырлаан Бурганның авыралының ачызында, ол Буянның Медээниң бараан болукчузу апарган мен .

⁸ Христостуң эгээртинмес эртине-байлааның дугайында Буянның Медээни өске чоннар улузунга суртаалдаар авыралды Бурганның хамык улузунуң аразында эң чөгенчи боор меңээ хайырлаан . ⁹ Бүгүдениң Чаяакчызы Бурганның өртемчейни чаяганындан бээр чажырып келгени ол чажыттың чырыын бүгү улуска көргүзерин база меңээ бүзүрөп дааскан . ¹⁰ Бурганның бодалы ёзугаар христиан ниитилелди дамчыштыр Ооң хөй талалыг мерген угааны дээрде күштерге база эрге-чагырга ээлеринге чүглө ам чаа билдине берген . ¹¹ Бурган Бодунуң үе-дүптө бээр бодап келген чажыдын Дээргивис Христос Иисусту дамчыштыр боттандырган, ¹² а бис Христоска бүзүрөй бергеш, Аңаа башкартканывыстың ачызында, Бурганга коргуш чок чеде берип боор бис . ¹³ Ынчангаш силер дээш көрүп турар хилинчээм ужун ундаравазыңарны дилеп тур мен, чүгө дээрге ол хилинчээм силерге алдар эккээр .

Христостуң ынакшылы

¹⁴ Шак Ол чылдагаан-биле мен Аданың мурнунга дис кырынга мөгейип тур мен. ¹⁵ (Дээрде база черде бар аймак бүрүзү ат-сывын Ададан алган чүве-дир) . ¹⁶ Бурган Бодунуң өндүр-чаагай эртине-байлаандан силерге күштү хайырлазын дээш, Бодунуң Сүлдезин дамчыштыр угаан-сагыжыңарны быжыктырзын дээш, мөргүп тур мен . ¹⁷ Бүзүрелиңер ачызында, Христос чүректериңерге амыдырай берзин дээш, а ынакшыл – дазылыңар болгаш үндезиниңер болзун дээш , мөргүп тур мен. ¹⁸ Силер ынчан Бурганның хамык улузу-биле кады Христостуң ынакшылы кайы хире өй-хемчээл, кызыгаар чогуң угааптар шаг-шинектиг апаар силер. ¹⁹ Кижиниң угаап шыдаар деңнелин оранчок ажып-даа турар болза , ол ынакшылды билип шыдаптар силер. Бурганның бүдүжү ынчан амыдыралыңарны бүрүнү-биле бүргөй бээр .

²⁰ А ам биске салдарын чедирип турар күчү-күжүнүң ачызында, дилеп аар азы бодап чоруур бүгү чүүлүвүстен оранчок хөйну кылып шыдаар Бурганга алдар! ²¹ Ийе, Бурганга кезээ мөңгөде, солуп кээр бүгү салгалдарда христиан ниитилелди база Иисус Христосту дамчыштыр алдар доктаазын! Аминь .

Мага-боттуң чаңгыс эви

4 Ынчангаш мен, Дээрги-Чаяакчыга хамааржырым дээш хоругдаттырган кижини , силерден дилеп тур мен: Бурганның силерни ол дээш кый деп алганын хүлээлгөңерге төлептиг амыдыраңар . ² Үргүлчү томаанның, биче сеткилдиг бооп көрүңер . Бот-боттарыңарга шыдамык болгаш ынакшылдыг хамаарылгадан көргүзүңер . ³ Сүлдө башкартып тура, силерни тудуштурган амыр-тайбың ачызында чаңгыс эпти кадагалаарынче чүткүңер . ⁴ Чүглө чаңгыс мага-бот , чаңгыс Сүлдө бар болгай , а Бурган силерни чаңгыс идегелди үлөшсиннер дээш кыйгырган. ⁵ Чүглө чаңгыс Дээрги-Чаяакчы, чаңгыс бүзүрөл база чаңгыс сугга суктурары бар . ⁶ Чүглө чаңгыс Бурган, шуптувустуң Адавыс бар . Чүглө Ол – шуптувустуң бажывыста, шуптувусту дамчып Бодун көргүзөр база шуптувуста амыдырап турар.

⁷ Бистиң шуптувуска, Христостуң кижини бүрүзүңе тускайлап айыткан хемчээлин ёзугаар, авыралды үлөп берген . ⁸ Ынчангаш Бижилге:

«Ол бедидир өрү көдүрүлгөш, хөй улусту тудуп алгаш,

кижилерге белектерни үлөп берген» – деп чугаалап турар.

⁹ А «өрү көдүрүлгөш» дээн ужуру чүл? Ооң мурнунда Ол чер кырынче бадып турган дээни ол эвес бе? ¹⁰ Куду бадып турган ол-ла Кижини, бүгү өртемчейни Боду-биле бүргээр дээш, хамык дээрлерниң үстүнче көдүрүлүп үнө берген эвес бе?

¹¹ Христос Боду кымга – элчиннер, кымга – медээчилер, кымга – Буянның Медээниң суртаалчылары, а кымга – удуртукчулар болгаш башкылар боорун айтып, белектерин үлээн .

¹² Бурганның улузун бараан болушкунга, Христостуң мага-бодун тургузар , быжыглаар ажил-херекке белеткээр дээш, Ол ынчанган. ¹³ Бис шуптувус бүзүрөлгө, Бурганның Оглун билип аарыңа чаңгыс эпке келбээн шаавыста; четчип-быжа бергеш, Христостуң дээди деңнелинге чеде бербээн шаавыста , быжыгланыр ужурулуг бис.

¹⁴ Бис ынчан янзы-бүрү өөредиглерниң чалгыглары болгаш хаттарыңа, кажарлап амдажаан улустуң оптуг мегезинге ужуру шаптырткан бичии уруглар эвес боор бис . ¹⁵ Харын алыс шынны ынакшылдыг чугаалап тура, бүгү тала-биле Христосче чоокшулап, өзүп-мандыыр ужурулуг бис . А Ол дээрге – мага-боттуң Бажы-дыр. ¹⁶ Ол бүгү мага-ботту хамык кезектери аразында ажыглап-ла болгу дег быжыг харылзаалар-биле тудушкан

бүдүн-бүрүн чаңгыс эп кылдыр каттыштырыпкан. Мага-боттуң кезек бүрүзү бодунуң хүлээлгелерин күүседип турда, ооң бүгү боду өзүп-мандып, ынакшылдың ачызында быжыгып орат.

Эрги эвес, чаа амыдырал

¹⁷ Ынчангаш мен ол бүгүнү чугаалап, Дээрги-Чаяакчының адындан ыяк чагып тур мен: хоозун бодал-сагыштыг бүзүрели чок улус дег амыдыраваңар . ¹⁸ Олар угааны караңгылаан, Бурганны билбес, бүдүүлүк болгаш , Ооң бээри амыдыралдан оспаксыраан база чүректери дашталган улус-тур . ¹⁹ Олар арын-нүүрүн артынга кагаш, самыыраан күзээшкннеринге чагыртып, кандыг-даа хевирлиг бужар чүүлдерни үүлгедип турарлар .

²⁰ Ол дээрге Христостуң дугайында билип алганыңарга көңүс таарышпас чүүлдер-дир. ²¹ А силер Ооң дугайында дыңнаан база Ооң өөреникчилери апарган болгаш, Исуста бар алыс шынны билип алган-дыр силер. ²² Мурнунда канчаар амыдырап чорааныңардан – биеэги бодуңардан, дуурайлаан күзээшкннер ириткен бачыттыг бүдүжүңерден ойталаңар . ²³ Угаан-медерелиңер болгаш сагыш-сеткилиңерни чаартып алгаш , ²⁴ ылап-ла чөптүг-шынныг база ыдыктыг амыдыралы-биле онзаланыр, Бурганның овор-хевиринге үлегерлей чаяаган чаа кижиге бооп амыдыраңар .

²⁵ Ынчангаш мегеден ойталаңар , *шуптуңар бот-боттарыңарга шынны чугаалаңар* , чүге дээрге бис шупту Христостуң мага-бодунуң кезектери-дир бис .

²⁶ *Килеңнээш-даа, бачыт үүлгетпеңер* . Килеңиңерни хүн ашпаанда-ла чавырып алыңар; ²⁷ силерни күткүп, амыдыралыңарже сыңныр чай-хосту эрликке бербейңер! ²⁸ Ооржу кижиге оорланырын соксатсын , а ооң орнунга бодунуң кызыл күжү-биле амыдыралыңа ажылдап ап , тыпкан олча-кежиин ядылар-биле үлежир шаг-шинектиг болзун . ²⁹ Аксыңардан кандыг-даа бак сөс үнмезин , а чүгле кандыг-даа байдалдарда улустуң хереглелдерин хандыраарыңа ажыктыг, дыңнакчыларга ачылыг сөстөр үнзүн. ³⁰ Бурганның Ыдыктыг Сүлдезиниң хөңнүн баксыратпаңар . Бүрүн хосталыр хүнүңер дээш, силер Ооң таңмазы-биле демдектедип алган болгай силер .

³¹ Дошкууралдан, килеңден, алгы-кышкыдан, каргыштан база өске кандыг-даа хевирлиг бузуттан адырлып алыңар . ³² Бот-боттарыңарга буянныг, энерелдиг болуңар, Бурганның силерни Христосту дамчыштыр өршээгени дег, бот-боттарыңарны өршээңер .

Чырыктың ажы-төлү дег амыдыраңар

5 Ындыг болганда, Бурганның ынак ажы-төлү дег, Аңаа дөмей боорун оралдажыңар .

² Христос биске ынакшааш, Бодунуң амы-тынын бис дээш Бурганга салган чаагай чыттыг, күзел ханар өргүл дег берипкен . Ооң ынчаар ынакшааны ышкаш, ынчалдыр ынакшылга бүргедип амыдыраңар .

³ Үй-балай самыырал азы кандыг-даа бужар чорук болгаш алык-сак-чиксек чорук ышкаш чүүлдер дугайында араңарга чугаа безин көдүрүлбезин. Ындыг үүлгедиглер Бурганның ыдыктыг улунга көңүс таарышпас. ⁴ Ааска эптешпес сөстөр, хоозун куруг чугаалар болгаш үй-балай баштактар чугааңарже кирбезин , ол бүгү чүүл чок! Бурганга өөрүп четтирери оон канчап-даа дээре! ⁵ Харын бүзүрөп боор силер: чаңгыс-даа самыыраан, бодун бужартаткан база чазый кижиге (а ол дүрзү-бурганга чүдүүрлерден ынай-даа ылгалбас) Христостуң база Бурганның Чагыргазыңа өңчү албас .

⁶ Силерни кым-даа хоозун сөстөр-биле дуурайлавазын! Чүге дээрге чогуум-на ол чүүлдер дээш, Бурганның килеңи Ону дыңнавастарже халдаар . ⁷ Ынчангаш олар-биле силерниң араңарга дөмей чүү-даа турбазын! ⁸ Боттарыңар кажан-бир шагда караңгыга бүргеткен улус чораан силер , а ам, Дээрги-Чаяакчыга башкарткаш, чырыкка бүргедиптиңер. Чырыктың ажы-төлү дег амыдыраңар! ⁹ А чырыктың үре-түңнели – кандыг-даа янзылыг буянныг херек, чөптүг-шынныг чорук болгаш алыс шын боор. ¹⁰ Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чүүлдү тодарадып аарын оралдажыңар . ¹¹ Караңгының үре-түңнел чок үүлгө-херээнге киришпеңер, харын оларны сойгалаңар . ¹² Чүге дээрге ындыг ёражоктарның бүдүү чүнү үүлгедип турарын чугаалаары безин ыянчыг-дыр. ¹³ Ынчалза-даа чырыктың сойгалааны бүгү чүүл көскү апаар . ¹⁴ А чырыктың көскү кылыпканы бүгү чүүл боду база чырык апаар. Ынчангаш мынча деп чугаалаар бис:

«Удаан кижиге, оттуп кел!

Өлүг кижиге, дирлип кел,

сени ынчан Христос херелдендир чырыдыптар!»

¹⁵ Таптыг көрүңер, оваарымчалыг болуңар: боттарыңарны мелегей эвес, а угаанныг улус ышкаш ап чоруңар . ¹⁶ Кандыг-даа органы чөп ажыглаарын оралдажыңар, чүге дээрге бузуттуг-бак чорук көвүдээн үе-дир бо. ¹⁷ Ынчангаш сарыыл чок болбаңар, а Дээрги-Чаяакчының күзел-соруун билип аарын оралдажыңар . ¹⁸ Араганы эзиртир ишпеңер, оон чүгле үрелир силер . Ооң орнунга Сүлдеге бүргеттириңер. ¹⁹ Ыдыктыг ырлар, йөрээлдер болгаш Сүлдеден кээр ырлар күүседип , араңарда ынчалдыр харылзажыңар. Ырлажыңар, чүректериңер ханызындан Дээрги-Чаяакчыны алгап-йөрээңер . ²⁰ Дээргивис Исус Христостуң ады-биле Бурган Адага бүгү чүве ужун үргүлчү өөрүп четтириңер .

Христиан өг-бүлө

(Кол. 3:17–4:1)

²¹ Христосту хүндүлээриңерниң демдээ кылдыр бот-боттарыңарга чагыртыңар.

²² Херээжен улус, Дээрги-Чаяакчыга дег, ашактарыңарга чагыртыңар . ²³ Христостуң Бодунуң ниитилели болур мага-бодунуң Бажы болгаш Камгалакчызы болганы дег, ашаа кадайыңа баштыңчы боор . ²⁴ Христостуң ниитилелиниң Анаа чагыртканы дег, кадайлар база ашактарыңа бүрүнү-биле чагыртыр уjurлуг.

²⁵ А силер, ашактар, Христостуң Бодунуң ниитилелинге ынаа ышкаш, кадайларыңарга ынак болуңар . Ол Бодунуң амы-тынын ол дээш өргээн болгай. ²⁶ Христиан ниитилелди сугга чуп , арыглааш, Бодунуң сөзү-биле ыдыктап, аңгылап алыр дээш, ²⁷ ону Бодунуң мурнунга бүрүн каазы-биле: четпес-дудуу чүве чок, бокка борашпаан – бачыт база кем чок бооп көзүлзүн дээш , Ол ынчаар кылган. ²⁸ Ашактар база ынчалдыр, бодунуң мага-бодунга дег, кадайларыңа ынак боор уjurлуг. Кадайыңа ынак кижиде бодунга база ынак. ²⁹ Бодунуң мага-бодун көөр хөңнү чок чаңгыс-даа эр кижиде кажан-даа туруп көрбээн, харын ол оозун чемгерер, ажаап-тежээр болгай. Христос Бодунуң ниитилели дээш база ынчалдыр сагыш човаар. ³⁰ А бис Ооң мага-бодунуң кезектери-дир бис .

³¹ *Ынчангаш эр кижиде ада-иезин каапкаш, кадайы-биле катчы бээр,*

ынчан ийи кижиде чаңгыс мага-бот апаар .

³² Мында аажок ханы чажыт бар, ол чажыт Христоска болгаш Ооң ниитилелинге хамааржырын чугаалап тур мен. ³³ Силерниң эр кижиде бүрүзү база, бодунга боду дег, кадайыңа ынак боор уjurлуг, а кадайы ашаан хүндүлезин .

Ажы-төл болгаш ада-ие

6 Ажы-төл, Дээрги-Чаяакчыга башкарткаш, ада-иеңерни дыңнаңар, ынчаар кылыры чөптүг-шынныг болур . ² Бурганның азаашкынынга коштунган Ооң бирги айтышкынын утпаңар:

«Ачаң биле аваңны хүндүлөп чор.

³ Сеңээ ынчан буян-кежик доктаап, чер кырыңа үр амыдыраар сен» .

⁴ Ада-иелер, ажы-төлүңерни бужургандырбаңар! Оларны Дээрги-Чаяакчының чурумун болгаш өөредиин ёзугаар өстүрүп-кижизидиңер база сургаңар .

Кулдар болгаш оларның ээлери

⁵ Кулдар, чер кырында ээлериңерни, Христоска чагыртып турган-даа дег, хүндүткеп база коргуп-сүрээдеп, чүрээңер ханызындан дыңнаңар .

⁶ Улустуң эки хамаарылгазын чаалап аар дээн чашпаачылар дег, карак чаап эвес, а Бурганның

күзел-соруун сеткилиниң ханызындан күүседип турар Христостуң кулдары дег ажылдаңар . ⁷ Улуска эвес, а Дээрги-Чаяакчыга бараан бооп турган дег, чүткүлдүү-биле бараан болуңар. ⁸ Кымның-даа: кулдаа, хостуг-даа кижиниң кылган буянныг ажыл-херээ дээш, Дээрги-Чаяакчы шаңнал бээрин билип алыңар .

⁹ А эелер силер, кулдарыңарга база шак ындыг хамаарылгалыг болуңар, кижаныгдан туттунуңар . Оларда-даа, силерде-даа дээрде чаңгыс Дээрги-Чаяакчы бар, а Ол кымны-даа өскелерден ылгай көрбөс дээрзин утпаңар .

Бурганның берген бүрүн чепсек-херексели

¹⁰ Адак сөөлүндө чугаалап каайн: Дээрги-Чаяакчыга башкарткаш, Ооң өндүр улуг күчү-күжү-биле бодуңарны быжыглаңар. ¹¹ Бурганның берген бүрүн чепсек-херекселин кедип алыңар , эрликтиң хамык кара сагыжыңа удур ынчан туржуп шыдаар силер . ¹² Чүгө дээрге бис эът-бот биле хандан бүткен улуска удур эвес, а эрге-чагырга ээлериңге, бистиң амыдыраан дүмбей үевисте тергидээн каптагайның чагырыкчыларыңа база дээрлерде кара күштерге удур демисежип турар-дыр бис.

¹³ Ынчангаш бузут тергидээр хүн кээрге, оларга удур туржур шаг-шинектиг бооп, шупту халдаашкыннарны ойтур шаап, тура тутчур дээш, Бурганның чепсек-херекселин кедип алыңар.

¹⁴ Чаныш-сыныш чок туржуңар! Алыс шынны чыыра куржангаш , чөптүг-шынныг чоруктуң куяк хевин кедип алыңар . ¹⁵ Амыр-тайбың дугайында Буянныг Медээни суртаалдарыңа белениңер – бутка кедер идиңер болзун . ¹⁶ А ол бүгүден аңгыда, бүзүрелдиң дозуг-камгалалын тудуп алыңар – ооң-биле бузуттук эрликтиң хамык оттук согуннарын дозуп шыдаар силер. ¹⁷ Камгалалды – куяк бөрттү дег, а Бурганның сөзүн – Сүлдениң силерге бээр хылыжын дег хүлээп алыңар .

¹⁸ Мөргүлдүң бүгү хевирлери-биле мөргүңер. Кандыг-даа үеде Бургандан дилег кылып, Сүлдеге башкарткаш, мөргүңер . А ындыг болганда, серемчилелдиг бооп , Бурганның бүгү улузу дээш, чүткүлдүү-биле мөргүңер.

¹⁹ Мени бодааш – чугаалай бээримге-ле, Бурган меңээ херектиг сөстөрни айтып берзин дээш база Буянныг Медээниң чажыдын коргуш чок суртаалдарым дээш – мөргүңер-ле .

²⁰ Демирледип-даа алган болзумза , ол Буянныг Медээ ужун Иисус Христостуң бүрүн эргелиг элчизи мен . Хүлээлгемни чогууру-биле күүсетпишаан, ону дидими-биле база ажы-биле медеглеп шыдаарым дээш мөргүңер.

Түңнел байыр чедиришкиннери

(Кол. 4:7-8)

²¹ Мээң канчаар амыдырап, чүнү кылып турарымны билип алыксап тур силер бе? Адырам,

ол бүгүнү силерге Тихик , ханы ынак бүзүрөөн дуңмам, Дээрги-Чаяакчының шынчы бараан болукчузу, чугаалап чеде бээр. ²² Бистиң дугайывыста дыңнааш, чүректериңер сорук кирзин дээш, мен ону силерге ылап-ла ол сорулга-биле чорудуп тур мен .

²³ Ха-дуңма, силер бүгүдеге Бурган Адавыстан, Дээрги Иисус Христостан келген амыр-тайбың, ынакшыл болгаш бүзүрел доктаазын! ²⁴ Дээргивис Иисус Христоска өлүм билбес ынакшыл-биле ынакшаан бүгү улуска Бурганның авыралы доктаазын!

Филипчилерге

Кирилде

Филиппы – рим область Македонияда кол хоорайларның бирээзи турган. Ол хоорайга Павел Буянның Медээни Европа дипке эң баштай суртаалдааш, христиан ниитилелди үндезилеп тургускан. Бо чагаа база-ла Римге хоругдал үезинде бижиттинген, номчукчуларга Павел кандыг кижил дээрзин ооң өске чагааларындан артык ажыдып, көргүзүп турар. Ооң чамдык чагааларына көөрде, бо чагаада каттыштырыкчы чаңгыс өзек тема чок. Элчинниң чагаада илереткен чамдык кол бодалдары бо-дур:

- Павелдиң хоругдатканының түңнелинде Буянның Медээ хөй улуска чедип, нептереп турар;
- Павел бүгү-ле берге байдалдар дээш өөрүп, номчукчуларны ооң үлегерин эдерер кылдыр сургап турар;
- боттарының хилинчээниң үезинде христианнар Иисус Христостуң томаарышкынын үлегер-чижек кылып ап, өттүнер ужурлуг;
- христианнарга чаңгыс демниин көргүзөр дугайында чагыг-сургаал;
- камгалал алыр дизе, Христоска бүзүрел Моисейниң хоойлузунга идегээринден артык болур ужурлуг;
- филипчилерниң Павелге шынчы чоруу болгаш ачы-дузазы дээш өөрүп четтиришишкен.

Кирилде сөстөр

1 Христос Иисустуң чалчалары Павел биле Тимофейден байыр. Силерниң удуртукчуларыңар болгаш дузалакчыларыңарны кириштир, Филиппы хоорайда чурттаан, Бурганның Христос Иисуска башкарткан шупту улузунга бижидим. ² Бурган Адавыс болгаш Дээргивис Иисус Христостан келген авырал биле амыр-тайбың силерге доктаазын!

Павелдиң филипчилер дээш Бурганга өөрүп четтиргени

³ Силерни бодаан санымда-ла, Бурганымга өөрүп четтирип чор мен. ⁴ Силер дээш мөргүл кылган санымда-ла, үргүлчү өөрүшкүлүг мөргүүр-дүр мен. ⁵ Чүге дээрге бүзүрей бергениңер эң баштайгы хүнден эгелээш, бөгүнге чедир Буянның Медээни тарадырынга киржип келдиңер. ⁶ Силерниң араңарга ындыг буянның ажил-херекти Бурган эгелээн болгаш, Ол ону Христос Иисустуң эеп кээр хүнүнге чедир уламчылааш, ынчан эчизинге чедирер дээрзинге бүзүрээр мен. ⁷ Мээң чүрээмде сиңниккен силер бүгүдениң дугайында ынчаар бодап турарым кончуг шын – чүгле хоругдал адаанга турумда эвес, а Буянның Медээни чаныш-сыныш чок бадыткап база кадагалап турумда-даа, Бурганның меңээ берген авыралын силер шупту мээң-биле үлежип турар силер. ⁸ Шуптуңарга Христос Иисустуң ынакшылы-биле кайы хире

сарынның хандыкшаанымны Бурган бадыткап боор!

⁹ Ынчангаш силерниң ынакшылыңар угаап билиишкин-биле байып, сайзыраңгай бодалдарлыг апарып, эгээртинмес долу болзун дээш, мөргүп тур мен. ¹⁰ Ынчан боттарыңарга эң эки чүүлдү билип ап, Христостуң эеп кээр хүнүнде бүрүн арыг, кем-буруу чок болу бээр силер база ¹¹ Иисус Христостуң берип турары чөптүг-шынның чоруктуң үре-түңнелин эңдере эккээр силер, а ол бүгү Бурганга алдар биле мактал-хүндү эккээр.

Христос – меңээ амыдырал ол-дур

¹² Мээң-биле болган бүгү чүүл Буянның Медээниң нептерээринге дузалаан дээрзин билип аарыңарны күзеп тур мен, ха-дуңма. ¹³ Императорнуң ордузунуң бүгү таңныыл шериинге болгаш мында турар өске-даа шупту улуска Христосту эдергеним дээш хоругдатканым ам билдингир апарган. ¹⁴ Ооң кадында Дээрги-Чаяакчыга бүзүрөөн акы-дуңмаларымның хөй кезиин база мээң хоругдатканым улам сорук кирип, быжыктырарга, олар Бурганның медээзин оон-даа ажык болгаш дидим суртаалдап эгелээннер.

¹⁵ Оларның чамдыызы удур-дедир адааннашкаш база адааргашкаш, Христосту суртаалдап турары шын-на харын. Ынчалза-даа өскелери ону эки туразы-биле кылып турар. ¹⁶ Ындыг улус Христоска ынакшылының ужун суртаалдап турары ол, чүге дээрге олар Бурган мени Буянның Медээниң

болчукчузу кылдыр салып каанын билир.

¹⁷ Баштайгы улус Христосту бодун бодаар сагыжындан, шын туразы-биле эвес суртаалдап турар, чүге дээрге маңаа хоругдал адаанга турар өйүмде, меңээ хэй бергедээшкиннер таварыштырарын күзээн-дирлер. ¹⁸ Чүү-кандыг-даа болза, оларның баажыланып ийикпе, азы шын туразындан Христосту янзы-бүрү болдунар аргалар-биле суртаалдап турары чугула.

Мен ынчангаш өөрүп тур мен, моон-даа соңгаар өөрүүр мен. ¹⁹ Чүге дээрге мөргүлүңер ачызында база Иисус Христостуң Сүлдезиниң деткимчези-биле ол бүгү мээң камгалалым апаарын билир мен.

²⁰ Чүү-даа дээш ыядып-човавазым – эң-не улуг күзелим болгаш идегелим ол-дур. Ылаңгыя ам, мооң мурнунда дег, ажык, дидим боор мен, ынчангаш амыдыралым азы өлүмүм дамчыштыр, бүгү мага-бодум-биле Христосту алдаржыдар мен. ²¹ Амыдыралымның эчис сорулгазы – Христос-тур, өлүм ынчан меңээ бир-ле олча-ажыкты эккээр. ²² А чер кырынга амыдырап артарым дээрге улам үрө-түңнелдиг ажилдарым ол боор. Ынчангаш чүңү шилип алза экизин билбес-тир мен. ²³ Мен болгу дег ийи чүүл аразында турарым бо: менде бо амыдыралдан адырлып, Христос-биле кады турар изиг күзел бар, чүге дээрге меңээ эң-не экизи ол-дур. ²⁴ Ынчалза-даа чер кырынга ам-даа амыдырап артарым силерге оон-даа ажыктыг боор.

²⁵ Ындыызынга быжыг бүзүрээр болгаш, ам-даа амыдырап артарымны, силерниң шуптуңарның бүзүрелиңер бурунгаар шимчезин дээш база ооң түңнелинде алыр өөрүшкүңер көвүдезин дээш, ам-даа силерге дузалап артарымны билир мен.

²⁶ Ынчангаш, силерниң араңарга катап чедип кээримге, мээң ужурумда Христос Иисус дээш чоргаарланыр барымдааңар мурнундазындан-даа күштүг болур.

²⁷ Чүү-даа болур болза, Христостуң Буянныг Медээзинге төлептиг бооп амыдыраңар. Силерни суглуг караам-биле кээп көргөш-даа азы силерниң дугайыңарда чүгле ырактан дыңнааш-даа билип алыр болзумза, сагыш-сеткилиңер эви чайгылыш чогуң база Буянныг Медээде медеглээн бүзүрел дээш эгин кожа турарыңарны билип ап чорууйн.

²⁸ Ол ышкаш удурланыкчыларыңардан чүү-даа дээш коргуп сирилевээниңерни база. Ындыг дидимиңер оларның өлүп чидериниң, а силерниң камгалал алырыңарның бадыткалы боор – ол дээрге Бурганның ачы-үүлези-дир. ²⁹ Чүге дээрге силерге Христоска чүгле бүзүрээр эвес, а Ол дээш хилинчек көөр онза эргени хайырлаан. ³⁰ Мооң мурнунда чорудуп келгенимни билириңер база ам-даа уламчылап турарымны дыңнааныңар ол-ла демиселге киржип турар-дыр силер.

Христостуң үлегери-биле биче сеткилдиг болуңар

2 Ынчангаш Христоска башкарткан амыдырал силерни канчаар-даа сорук киирер болза, Ооң ынакшылы силерге кандыг-даа аргалалды хайырлаар болза, Сүлде-биле кандыг-даа харылзаалыг болзуңарза, кандыг-даа энерел болгаш кээргээр сеткил силерде бар болза, ² мени мынчалдыр бүрүн аас-кежиктиг кылып каар силер: чаңгыс бодалдыг, чаңгыс ынакшылдыг болуңар, сеткил-сагыжыңар эвин кадып, чаңгыс эчис сорулгалыг болуңар. ³ Чүгле кандыг-даа чүвени бот тогдунгаш база адыыргааш, кылбайн көрүңер. Харын томаарып, куду көрдүңгеш, өскелерни боттарыңардан өрү көрүңер. ⁴ Силерниң кижги бүрүзү чүгле бодунуң эвес, а өскелерниң эрге-ажыының дугайында сагыш човаар ужурулуг.

⁵ Бот-боттарыңар дугайында Христос Иисустуң бодаары дег бодап чоруңар.

⁶ Ол алыс бүдүжү-биле Бурган-даа чораан болза, Бодунуң Бурган-биле дең байдалындан салдынмайн туттуңарын кыспаан.

⁷ Ооң орнунга Ол эки туразы-биле Бодунда бар турган бүгү туруш-байдалдан ойталааш,

чалчаның бүдүжүн хүлээп ап, кижги болу бергеш, кижини дег хевир-шырайлыг чедип келген.

⁸ Христос Бурганга дыңнангырын көргүзүп, өлүмнү, белдир-ыяшка өлүмнү безин, хүлээп ап, Бодун ындыг куду деңнелче бадырган!

⁹ Ооң ужурунда Бурган Ону эң бедик туруш-байдалче көдүргөш, өске кандыг-даа ат-дужаалдардан артык ат-дужаалды тывыскан.

¹⁰ Ынчангаш Иисустуң адынга хүндүлел кылдыр дээрде, черде болгаш алды оранда дискек бүрүзү сөгүрүп олурар,

¹¹ Бурган Аданы алдаржыдары-биле Иисус Христос – Дээрги деп дыл бүрүзү хүлээп көөр.

Камгалалыңар болбаазырадып, чайынналдыр чырыңар

¹² Ынчангаш, ханы ынак эш-өөрүм, чүгле араңарга турган үемде эвес, харын оон-даа чугула – мен чок турумда, меңээ дыңнангыр болуп келгениңер дег, боттарыңарның камгалалыңарны Бурганга бүрүн хүндүткел-биле болбаазырадырын уламчылаңар-ла. ¹³ Чүге дээрге Бурган Боду силерниң араңарга Ооң соругдаан сорулгазынче чүткүүрүн-даа, ону күүседирин-даа боттандырып турар.

¹⁴ Шупту чүвени хыйланмайн база кырышпайн кылыңар. ¹⁵ Ынчан бо үениң бачыттыг, самыраан улузунуң аразында чурттап турар-даа болзуңарза, Бурганның бузутка борашпаан ажы-төлү дег, кем-

буруу чок, арыг боор силер . Оларның аразынга, октаргайда сылдыстар дег, чайынналдыр чырыры силер . ¹⁶ Мөңгө амыдырал бээр медээден салдынмайнуттунуңар . Силерниң ынчаар кылганыңар ачызында, мээң бо чарышка киришкеним база үндүрген күжениим хилис барбаан-дыр деп , Христостуң эеп кээр хүнүнде амыраар ийик мен. ¹⁷ Силерниң бүзүрелиңер – Бурганга салган өргүлүм дег; ам аңаа немей амы-тынымны өргүл кылдыр салыр апаар-даа болзумза , ынчан безин өөрүп, ол өөрүшкүмнү силер-биле үлежир мен. ¹⁸ Ооң ужурунда силер база өөрүп-байырлаңар, мээң-биле өөрүшкүңер үлежиңер!

Павелдиң айбычылары Тимофей биле Эпафродит

¹⁹ Дээрги Иисустуң күзел-соруу ындыг болза, удавас Тимофейни силерже чорудуптарымга идегеп тур мен . Силерниң дугайыңарда ооң эккээр медээлери сеткилимни өөртүптөр боор. ²⁰ Силер дээш, ынчалдыр ёзулуг сагыш човаар, сеткил-хөңнүмнү үлежип чоруур өске ындыг кижилер менде чок. ²¹ Чүгө дээрге өске арткан улус Иисус Христоска күзенчиг чүүл дээш эвес, а чүглө боттарының эрге-ажыы дээш сагыш човаар-дыр . ²² А Тимофейниң ажил-херекке шылгаттынганын, мээң-биле кады, адазы биле оглу ышкаш , Буянның Медээге бараан болуп келгенин билир силер. ²³ Ынчангаш, мээң херектерим кандыг байдалдын билген дораан-на, ону силерже чорудуптарымга идегеп тур мен. ²⁴ Дээрги-Чаяакчы-ла ону күзээр болза, силерге бодум база удавас чеде бээримге ыяк бүзүрээр мен. ²⁵ Ол ышкаш мээң хереглелдеримче сагыш салзын дээш чорутканыңар эргелиг эживис, мээң ажил-үүлемни эгин кожа кылчып, кады дайылдажып чоруур дуңмам Эпафродитти силерже дедир чорударын эргежок чугула кылдыр көрдүм. ²⁶ Чүгө дээрге ол силерни дыка көрүксеп турар база ооң аараанының дугайында медээ силерге чеде берген дээрге, муңгарап турар. ²⁷ Ол, шынап-ла, аажок аарааш, өлүр чазып турду, ынчалза-даа мээң муңгаралымга оон-даа улуг муңгарал немешпезин дээш, Бурган ону кээргеди (чүглө ону эвес, а мени база). ²⁸ Ону көргөш, аажок өөрүүрүңерни билир мен, мээң муңгаралымны ол-ла харын чавырып тур. Ынчангаш ону силерже чорудар дээн күзелим күштөлип кел чор. ²⁹ Дээрги-Чаяакчыга башкарткаш, ону улуг өөрүшкү-биле уткуп хүлээп алыңар база ындыг улусту кедергей хүндүлөп чоруңар . ³⁰ Чүгө дээрге ол Христостуң ажил-херээ дээш өлүр чазып, силерниң меңээ чедирип шыдаваан дузаңарны көргүзүп чедирип, меңээ бараан болур дээш, амы-тынын артынга каап чорду.

Христосту дамчыштыр кээр агартышкын

3 Ха-дуңма, түңнелинде чугаалаарым болза, Дээрги-Чаяакчы-биле харылзааңар ужуң өөрүп-байырлаңар! Силерге чаңгыс-ла ол чүүлдү катап-катап бижири меңээ берге эвес, а ону дыңнаары силерни айыылдан кадагалаар.

² Бузут үүлгедикчилеринден кичээниңер! Мага-ботту кезип демдектээрин суртаалдап чоруурлардан кичээниңер! Ол ыттардан кичээниңер! ³ Чүгө дээрге ылап-ла кыртыжап демдектеткен улус – бис-тир бис , Сүлдени дамчыштыр Бурганга бараан болган, Христос Иисус-биле мактанып шыдаар база мага-ботка кылган ёзулалдарга ынанмас улус-тур бис. ⁴ Шынап, ындыг ёзулалдарга бодум ынанып боор турдум. Менден аңгы кандыг-бир кижилер оларга ынаныр барымдааларын хөй деп бодаар болза, мээңи оон-даа хөй . ⁵ Төрүттүнгөш, сес хонганымда, кыртыжап демдектеттим , израиль чондан, Вениаминниң аймаандан үнген ук-ызыгуурлуг мен . Еврей ада-иеден төрүттүнгөн еврей боорда, ыдыктыг хоойлуга хамаарылгамны ап көөр болза, фарисей мен . ⁶ Христиан ниитилелди эң чүткүлдүүм-биле истеп-сүрүп келдим , ыдыктыг хоойлуну бүгү чүүлдерге хамаарыштыр бүрүнү-биле сагып келдим .

⁷ Ынчалза-даа ынчан чедиишкиним деп санап чораан чүүлүмнү ам Христостуң ачызында хөй хоозун деп санап тур мен. ⁸ Ол туржук, мээң Дээргим Христос Иисусту билип алырының өндүрүңгө деңнээрге , өске бүгү чүүл шуут херек чок деп санап тур мен. Иисусту бодааш, өске бүгү чүүлдү өдек дег үндүр октапкан мен. Чүглө Христос-биле харылзаам бар болзун, ⁹ чүглө Ооң-биле бүрүн катчып алың! Ыдыктыг хоойлуну дамчып кээр агартышкынны эвес, а Христоска бүзүрээринден дөстелир, бүзүрел дамчыштыр Бургандан кээр агартышкынны чедип алың! ¹⁰ Мээң күзээн-не чүүлүм бо-дур: Христосту билип алыры, Ону өлүглер аразындан катап диргизипкен күштү билип алыры, Ооң көргөн хилинчээн үлежип , Ооң өлгени ышкаш өлүрү . ¹¹ Ынчаар кылгаш, канчап-чооп-даа болза өлүглер аразындан катап дирлишишкынни чедип алырымга идегээрим ол-дур.

Бурганның шаңналын чедип алыры-биле чүткүдүңер

¹² Ол сорулгамны чедип ап, болбаазыраңгай апардым дивейн-дир мен , ынчалза-даа Христос Иисустуң мени Бодунче хаара туткан сорулгазын чедип аар дээш, бар шаам-биле чүткүп чор мен. ¹³ Ха-дуңма, бодумну ол бүгүгө четкен мен деп бодавадым, а чүглө соомда калган бүгү чүүлдү утупкаш, мурнумда турар чүүлге чедери-биле чүткүп чор мен.

¹⁴ Христос Иисусту дамчыштыр алзын дээш, Бурганның мени кыйгырганы өрү шаңналче – бурунгаар чүткүп чор мен . ¹⁵ Бис, угаан-сарылы четчип, бышкан улус , дөгере ындыг бодалдыг болзувусса эки. А кандыг-бир айтырыгже көрүжүңер бистиинден аңгы болза, Бурган ону база силерге тодарадып бээр. ¹⁶ Ындыг-даа болза, чүнү билип алган болдур бис, ооң аайы-биле улаштыр амыдырап көрээлиңер.

¹⁷ Ха-дуңма, мээң үлегеримни эдериңер . Ол ышкаш силерге тодарадып бергенивис шын үлегерниң аайы-биле амыдырай берген өске улусче кичээнгей салып көрүңер. ¹⁸ Мооң мурнунда силерге чугаалап турган чүвемни, караам чажын төп, катаптап тур мен: хөй-ле улус Христостуң ·белдир-ыяшка өлүмүнүң дайзыннары дег амыдырап чорлар. ¹⁹ Оларның салым-чолу – өлүм-чидим , оларның бурганы – хырын, олар боттарын бужартаткан чүүлдерни макталга төлептиг деп санап турар. Оларның байгы бодалдары чүгле бо делегейниң ажил-херээнче угланган . ²⁰ А бистиң төрөөн чуртувус – дээрлерде . Камгалакчывыс, Дээрги Иисус Христостуң оортан кээрин манап турар бис . ²¹ Ол Бодунуң бүгү чүүлдү чагырып шыдаан күчү-күжүн ажыглап, чаржынчыг мага-боттарывысты өскертипкеш , Бодунуң өндүр-чаагай апарган мага-бодунга дөмей кылыптар .

Бодун канчаар алдынарының дугайында

4 Ынчангаш, ханы ынак, сактып ийлээн ха-дуңмам, аас-кежиим болгаш шаңналым силер: Дээрги-Чаяакчыга башкарткаш, быжыг туруңар.

² Эводия биле Синтихия, Дээрги-Чаяакчыга бүзүрээниңер ачызында чаңгыс эп-сеткилдиг болу берип көөрүн силерден ээрежип дилеп тур мен .

³ Мээң шынчы эжим , сени база дилеп тур мен: бо херээженнерге дузадан кат. Олар мээң-биле, Климент-биле база амыдыралдың номунче аттарын киир бижээн өске-даа кады ажилдап турар эштерим-биле Буянныг Медээ дээш, эгин кожа туржуп келгеннер болгай.

⁴ Дээрги-Чаяакчы-биле харылзааңар ужун үргүлчү өөрүп-байырлаңар . Катап-катап чугаалаайн: өөрүп-байырлаңар! ⁵ Улуска чөпшүл, буянныг хамаарылгаңар бүгүдөгө билдине берзин. Дээрги-Чаяакчы мырыңай чоокта турар . ⁶ Чүү-даа дээш, сагыш човаваңар , харын боттарыңарның дилег-човааңарны Бурганга ажыдып берип, мөргүңер, Аңаа үргүлчү өөрүп четтириңер. ⁷ Ынчан улустуң угаап-билиптер шаандан ажа бээр Бурганның амыр-тайбыңы чүректериңер болгаш угаан-сарылыңарны Христос Иисусче угланган кылдыр кагаалаар .

⁸ Ха-дуңма, түңнелинде силерге чугаалап каайн, бодалдарыңарны чүгле буянныг болгаш макталга төлептиг чүүлдер-биле иштеп көрүңер: алыс шынныг, чаагай сеткилдиг, чөптүг, арыг база

ынакшылга болгаш макталга төлептиг чүүлдер ол-дур. ⁹ Силерниң менден өөренип азы хүлээп алганыңар, көрүп азы дыңнап алганыңар бүгү чүүлдү херек кырында ажыглаңар-ла. Амыр-тайбыңың үнер дөзү Бурган ынчан силер-биле кады боор .

Хайырлал белектер дээш өөрүп четтиришикин

¹⁰ Мен дээш, ам база сагыш човап эгелээриңерге, Дээрги-Чаяакчының мурнунга шын сеткилимден өөрүп тур мен. Ийет, үргүлчү сагыш човап келген болбайн канчаар силер, чүгле ооңарны көргүзүптер аргаңар чок турган-дыр. ¹¹ Кандыг-бир чүве хереглээш, ону чугаалаан деп бодаваңар, чүге дээрге кандыг-даа байдалдарда менде бар чүве-биле сеткил ханып өөрөнгөн мен . ¹² Түрегделди-даа, элбекшилди-даа көрүп эрттим, кажан-даа , кандыг-даа байдалдарга чорааш, тодуг азы аш-даа , эңдерик хөй азы эвээш-биче кошкулдуг-даа болзумза, аңаа сеткил ханарының чажыдын ажыдып алган мен. ¹³ Меңээ күштү хайырлап турар Христостуң ачызында чүнү-даа шыдажып эртер мен .

¹⁴ Ындыг-даа болза, мээң бергедээшкиним үлешкеш , эки херекти кылган-дыр силер.

¹⁵ Буянныг Медээни силерниң араңарга суртаалдаарым эгезинде, Македониядан чоруй барган турумда, силерниинден өске, чаңгыс-даа христиан ниитилел мээң чидириглерим болгаш тывыштарымны үлешпейн келгенин эки билир силер, филипчилер. ¹⁶ Фессалоника хоорайга турумда безин , чединмес апарган үемде, чаңгыс эвес удаа дузалаан болгай силер. ¹⁷ Хайырлал белээ дилээш, ынча дивейн-дир мен. Харын кылып турар чүүлүңер силерге ажыктыг үре-түңнелди көвүдөдир бээрин күзеп тур мен . ¹⁸ Эпафродитти дамчыштыр чороткан хайырлал белектериңерни алдым. Мээң хереглелимден-даа хөйнү берген болдуңар, ынчангаш ам хереглээн бүгү чүүлүм бар. Белектериңер – Бурганга таарымчалыг чаагай өргүлдерниң айдызааны дег болду . ¹⁹ Мээң Бурганым база силерниң бүгү хереглелдериңерни Христос Иисусту дамчыштыр Бодунуң өндүр-чаагай эртине-байлактарындан хандырып бээр!

²⁰ Бурганывыс болгаш Адавыска кезээ мөңгөде алдар доктаазын. ·Аминь.

Түңнел байыр чедиришикиннери

²¹ Христос Иисустуң ыдыктыг улузу апарган бүгү улуска байыр чедирдим. Мээң-биле кады турар ха-дуңма база силерге байыр чедирип тур .

²² Бурганның бүгү ыдыктыг улузу, ылаңгыя императорнуң ордузунда бараан болуп турарлар, силерге байыр чедирип турлар . ²³ Дээргивис Иисус Христостуң авыралы силерниң сеткил-чүрээңерге доктаазын!

Колосчуларга

Кирилде

Павелдин бо чагааны база рим кара-бажыңга бижээни ылап хире. Ол боду Колоссыда христианнарны билбес турган, ук ниитилелди Буянның Медээниң өске бир суртаалчызы үндезилеп тургускан чүве-дир. Утказының аайы-биле бо чагаа Эфесчилерге чагаага чоок.

Колоссы хоорай (Эфес хоорайдан чөөн талаже барык 200 км ыракта турар) янзы-бүрү чүдүлгелер нептерээн область девискээринге турган. Ооң ужун тус черниң бүзүрээндер ниитилелинге чиңгине христиан чүдүлге-биле дүүшпес меге өөредиглер нептерей берген.

Чамдык улус камгалал алыр дизе, чүгле эвээш санныг, онза мерген угаанныг кижилерге билдингир тускай билиглиг болур херек деп өөредип турган. Оларның өөредиин ёзугаар чүдек-бужар боттуг делегейден мага-боттуң күзел ханыышкынындан ойталаар арга-биле адырлып алыр ужурлуг. Бурганга тааржыр дизе, тускай ёзулалдар сагыры албан деп олар бадыткап турган.

Павел ол меге өөредиг дугайында дыңнап кааш, Колоссыда христианнарны Иисус Христоска алыс шын бүзүрелге шынзыктырар сорулга-биле чагаа бижээн. Алыс шын мерген угаан – кижилерни Бурган-биле эптештирип турар Христос дугайында Буянның Медээде деп элчин көргүзүп турар. Христос – бүгү чүвени чаяап каан эң дээди Күш, чүгле Ол мөгейишкинге төлептиг. Христостуң өлүмүн дамчыштыр Бурган-биле эптешкениниң ачызында христианнар чүдүлгениң ёзулалдарынче аажок сагыш салыр чоруктан хосталыр, чүге дээрге оларның бодалдары ылап-ла чугула чүүлдер болур – буян кылыры, бот-боттарын удур-дедир өршээри, Бурганны алдаржыдары болгаш өг-бүлеге эки хамаарылгаларже хаара туттунар.

Кирилде сөстөр

1 Бурганның күзел-соруун ёзугаар Христос Иисустуң элчини болган Павелден база бүзүрээн дуңмам Тимофейден байыр. **2** Колоссыда Бурганның Христоска башкарткан улузунга, Аңаа шынчы ха-дуңмавыска бижидим.

3 Бурган Адавыстан келген авырал болгаш амыр-тайбың силерге доктаазын!

Колосчуларның бүзүрели болгаш ынакшылы

Мөргүп тура, Дээргивис Иисус Христостуң Адазы боор Бурганга силер дээш үргүлчү өөрүп четтирер-дир бис. **4** Чүге дээрге бис Христос Иисуска бүзүрээниңер дугайында база Бурганның бүгү улузунга ынакшылыңар дугайында дыңнап кагдывыс. **5** А бүзүрелиңер болгаш ынакшылыңар силерни дээрде манап турар, идегээриңер чүведен төрүттүнген. Ол бүгүнүң дугайында эң баштай Буянның Медээниң алыс шын суртаалын дамчыштыр дыңнаан силер. **6** Ук Буянның Медээ силерде база чеде берген болгай. Бурганның авыралының дугайында эң баштай дыңнап кааныңар база ооң алыс шынныын билип кааныңар хүнден бээр силерниң араңарга кандыг

болчук, Буянның Медээ бүгү делегейге база шак ынчаар өзүп-көвүдөп, үре-түңнелин көргүзүп турар. **7** Силер ол авырал дугайында бис-биле дөмей ажил кылып чоруур ханы ынак эживис, силерге ажыктыг боору-биле Христоска шынчы бараан бооп турар Эпафрастан дыңнаан силер. **8** А биске Эпафрас Ыдыктыг Сүлдениң силерге хайырлааны ынакшыл дугайында чугаалаан.

Христос болгаш Ооң ажил-херээ

9 Ынчангаш ол бүгүнүң дугайында дыңнап каан хүнүвүстен бээр силер дээш үзүк-соксаал чок мөргүп тур бис. Бурган силерге Сүлдеге башкарткан мерген угаан болгаш тодаргай угаашкын-биле Ооң күзел-соруун эң долу билип аар аргадан бээрин дилеп тур бис. **10** Дээрги-Чаяакчыга төлептиг амыдырал-биле амыдыраарыңар дээш; Ооң сеткили ханар бүгү чүүлдерни кезээде кылырыңар дээш; кандыг-даа буянның ажил-херээңерниң үре-түңнелдиг боору дээш база Бурган дугайында билииңерниң өзери дээш, мөргүп келдивис. **11** Ындыг боор кылдыр, Ол силерни Бодунуң өндүр улуг күчүзүңге дүүштүр кандыг-даа күш-биле быжыктырзын база бүгү чүвени туруштуу-биле шыдажып эртер арганы силерге хайырлазын.

¹² Бодунуң улузунуң чырыткылыг өнчүзүндөн үлүг алыр арганы силерге бергени дээш, Адага өөрүшкү-маңнайлыг өөрүп четтириңер. ¹³ Бурган бисти караңгының чагыргазындан хостааш, Бодунуң ханы ынак Оглуңуң Чагыргазынче көжүрүп эккелген. ¹⁴ Бис Ооң ачызында хосталганы – бачыттарывысты өршээрин чедип алган бис.

¹⁵ Христос дээрге көзүлбес Бурганның каракка көстүр омур-хевири-дир.

Ол – Бурганның бүгү чаяалгазының бажында эң улуг Оглу-дур.

¹⁶ Чүге дээрге Бурган дээрде-даа, черде-даа турар база

көстүр-даа, көзүлбес-даа бүгү чүвени:

дүжүлгелерде орарларны, күштерни,

чагырыкчыларны болгаш

эрге-чагырга ээлериң Христосту дамчыштыр чаяган.

Бүгү чүве Ону дамчыштыр база Аңаа дээш бооп чаяаттыңан.

¹⁷ Ол хамыктың мурнунда бар турган,

бүгү чүве Ону дамчыштыр харылзажып, аразында чогумчалыг тудушкан.

¹⁸ Ол мага-боттуң (азы христиан ниитилелдиң) база Бажы.

Ол – эң улуг Оглу, өлүглер аразындан катап дирилген улустуң

баштайгызы,

бүгүдениң эге дөзү, ынчангаш Ол бүгү чүүлду баштап турар.

¹⁹ Чүге дээрге Бурган Бодунуң бүдүн-бүрүн бүдүжү Христоска бар болзун деп күзээн-дир.

²⁰ Бурган Христосту дамчыштыр бүгү чүүлдерни Боду-биле эптештирип алырын күзээн.

Ооң белдир-ыяшка төккөн ханың дамчыштыр Бурган дээрде-даа, черде-даа бар бүгү чүүлдер-биле эл-хол бооп,

эптежип алган.

²¹ Бир шагда бузуттуг-бак херектериңер болгаш сагыш-бодалдарыңар ужун Бурганның

дайзыннарны, Оон аңгылаткан улус чордуңар. ²² А ам Бурган силерни Бодунуң мурнунга ыдыктыг,

кем-буруу чок, четпес-дудуу эвес улус кылдыр

хүлээп аар дээш, Христостуң эът-мага-бодунуң өлүмүн дамчыштыр силерни Боду-биле

эптештирип алган. ²³ Чүгле бүзүрелиңер быжыг болгаш чаныш-сыныш чок улус бооп көрүңер,

Буянныг Медээни дыңнап каарыңарга, силерге хайырлаан идегелден кажан-даа өскээр барбаңар.

Ол Буянныг Медээни чырык черде Бурганның бүгү чаяалгазынга медеглээн, силер база дыңнадыңар

чоп. А мен, Павел, ол Буянныг Медээниң бараан болукчузу апардым.

Павелдиң христиан ниитилелге бараан болганы

²⁴ Мен ам силер дээш көргөн хилинчээм ужун өөрүп тур мен. Чер кырынга амыдыралымга

хилинчек көрүп тура, Христостуң мага-боду боор ниитилел дээш Ооң хилинчээниң четпейн барган хемчээлин эчизинге чедирип турарым бо.

²⁵ Бурганның меңээ дааскан даалгазын ёзугаар, христиан ниитилелдиң бараан болукчузу апардым, чүге дээрге Ол меңээ Бодунуң медеэзин эң долузу-биле силерге медеглээр айтыышкын берген.

²⁶ А ол медеэ – бүгү салгалдардан бүгү үелерде чажырып келген чажыт-тыр. Бурган ам ол чажытты

Бодунуң улузунга ажыдып берген. ²⁷ Өске бүгү

чоннарның аразыңга кайы хире өндүр-чаагай

эртине-байлак ол чажытта барын Бурган Бодунуң

улузунга ажыдар бодаан. А ук чажыт – Христостуң

силер-биле сырый харылзаалыында. Христос

дээрге Бурганның өндүр-чаагайындан үлүг алыр

идегелиңер-дир. ²⁸ Кижиги бүрүзүн Христос-биле

харылзаазының ужун чедишкен кылдыр

Бурганның мурнунга эккеп көргүзөр дээш, улусту

бисте бар-ла мерген угаан-биле айтып-сургап,

өөредип, Христосту оларга суртаалдап турар бис.

²⁹ Ол сорулганы боттандыра дээш карак кызыл

ажылдап, Христостуң меңээ бергени бүгү чүткүл-

күжүм-биле демисежип чоруурум бо-дур.

2 Силер дээш, Лаодикияда чурттаан

христианнар дээш база арын көржүп

душпааным өске бүгү улус дээш, кайы хире чаныш-

сыныш чок демисежип келгенимни билип

аарыңарны күзеп тур мен. ² Бүгү ол улус Бурганның

чажыды – Христосту билип алгаш, ол долу билиг-

биле бажын ажыр байызыннар дээш, оларның

чүректерин ынакшылдың чештинмес доңу-биле

доңнап, сорук кириер дээш демисежип келдим.

³ Чүге дээрге мерген угаан болгаш билигниң хамык

эртине-байлаан Христоста шыгжаан.

⁴ Кым-даа силерни ааска чаагай оптуг сөстөр-биле

дуурайлап шыдавазын дээш, силерге ону чугаалап

тур мен. ⁵ Мага-бодум араңарга турбаза-даа, сагыш-

сеткилим силер-биле кады. Ол ышкаш силерниң

ужур-чурумуңарны, Христоска бүзүрээниңерниң

кайы хире быжыын көргөш, өөрүп тур мен.

Шажын-чүдүлгениң эвес, а Христостуң чалчалары болуңар

⁶ Бир-тээ Христос Иисусту Дээргивис деп хүлээп

көргөн болганыңарда, Ооң-биле харылзаалыг

амыдыраңар. ⁷ Христостан ханы дазыл тыртып,

амыдыралыңарны Ооң үндезининге тудуп

үндүрүңер, силерге суртаалдааны дег,

бүзүрелиңерден күш кириңер. Дээрги-Чаяакчыга

өөрүп четтиргениңер эриин ашсын! ⁸ Кичээниңер:

силерни кандыг-бир кижиги Христостан эвес, а

улустуң чаңчылдарындан, бо делегейни

башкарган хоойлу-дүрүмнеринден укталган меге

хоозун угаашкыннар-биле дуурайлап кааптазын.

⁹ Чүге дээрге Бурганның бүдүн-бүрүн бүдүжү

Христоста боттангаш, эът-мага-боттуг бооп,

амыдырай берген. ¹⁰ Бүгү күштерни болгаш эрге-

чагырга ээлериң башкарып турар Христос-биле

харылзаа тударыңарга, Ол силерни бүрүнү-биле бүргей апкан . ¹¹ Ооң-биле харылзаалыг апаргаш, кыртыжап демдектээшкинни база алган силер. Ынчалза-даа кижини холу-биле кылган кыртыжап демдектээшкин эвес-тир ол – Христостун кылган кыртыжап демдектээшкини бачыттыг бүдүжүңерни адыра сивирип каапканыңарда . ¹² Силер сугга суктуруп тура, Христос-биле кады ажааттыргаш, а оон Ону өлүглер аразыңдан ковайтыпкан Бурганның күчүңгө бүзүрээниңер дамчыштыр Ооң-биле кады катап дирилген силер .

¹³ Бир шагда кыртыжап демдектеттирбээн бачыттыглар турганыңар ужун өлүг чордуңар. Ынчалза-даа Бурган ам силерни Христос-биле кады тынгарыпкан . Ол бистиң бүгү бачыттарывысты өршээген . ¹⁴ Ол ыдыктыг хоойлунуң биске удур бижээн айтыгларының даңзызын – өрелеривистиң даңзызын балап каапкаш , ону белдир-ыяшка чыпшыр кадап, күш чок болдурду . ¹⁵ Ол күштерни болгаш эрге-чагырга ээлериң демисежир харык чок кылып, белдир-ыяшка өлүмүнүң күжү-биле оларны тиилээш , ажыы-биле сойгалап, кочу-шоотка кириген .

¹⁶ Ынчангаш чүнү ижип-чип турарыңарга база шажынчы байырлал хүннеринге, ай чаазыңга азы амыр-дыш хүнүңгө сылдаглап , кымның-даа силерни буруу шаварын болдурбаңар . ¹⁷ Ол бүгү дээрге чедип кээр уjurлуг чүүлдүң чүглө хөлөгезидир , а алыс утка-дөс, үндезин – Христоста!

¹⁸ Томаараан бооп баажыланганыңдан мага ханып, дээрниң төлээлеринге мөгейип, көргөн ажыдыышкыннарыңга ооргаланып, өрү көрдүнүп чоруур улустун силерни буруу шава бээрин болдурбаңар. Олар чүглө кижиниң угаан-бодалын барымдаалаар болгаш, хей-ле улуургаарлар.

¹⁹ Ындыгларда мага-боттун Бажы-биле харылзаа чок. А ол Баштың бүгү кезектери сиирлер болгаш чүстер дузазы-биле каттыжып тудушкан бүдүн мага-ботту башкараарга, мага-бот бүрүнү-биле Бурганның күзеп-бодаанын ёзугаар өзүп-мандыыр .

Христос-биле кады өлүрү болгаш амыдыраары

²⁰ Христос-биле кады өлү бергеш , бо делегейни башкарып турар хоойлу-дүрүмден хостуг апарган силер. Чүге-ле ам, бо делегейге хамааржыр хевээр дег, мындыг айтышкыннарга чагыртып чоруур силер: ²¹ «Ону тутпа!», «Мону амзава!», «Аңаа хол дегбе!» ²² Ол бүгү хоруглуг чүүлдер дээрге ажыглаан соонда күш чок апаар чүүлдер-дир, оларның ажыглалы-даа ол-дур. Ындыг сагылгалар дээрге чүглө кижилер чогааткан дүрүмнер болгаш өөредиглер-дир! ²³ Ол бүгү дүрүмнер, чүглө даштыңдан көөрге, мерген угаанның бооп сагындырар. Оларда чүглө кижиниң чогаатканы чүдүлгө, меге томаарышкын болгаш мага-боттун

чилчиин үзөр чорук бар, а бачыттыг бүдүжүңгө удур туржур кандыг-даа күш чок!

³ Бир-тээ Бурган силерни Христос-биле кады катап диргизип каан болганда , Христостун Бурганның оң талазыңда саадаан черинче , дээрде турар чүүлдерге чүткүңер . ² Бодалдарыңарны бо черде эвес, а дээрде турар чүүлдерге шиглеңер. ³ Бо делегейге хамаарыштыр өлгөн болгай силер , а чаа амыдыралыңар Христос-биле кады Бурганда хоргадай берген. ⁴ Амгы амыдыралыңарның үнер дөзү – Христос ээп кээрге, силер база Ооң өндүр чырыыңга бүргеткен көстүп кээр силер.

⁵ Ынчангаш бачыттыг делегейден кээр бүгү чүүлүңерни: самырал, чүдек-бужар херектер, туттунмас туралаашкын, ыят чок күзээшкиннер болгаш алык-сак-чиксек чорукту (а ол дүрзү-бурганга чүдүүрүндөн ынай-даа ылгал чок) узуткаңар! ⁶ Ол бүгү чүүл Бурганны дыңнанас улусче Ооң килеңин халдадыр . ⁷ Бир шагда силер база ындыг күзээшкиннер аайы-биле амыдырап, бодуңарны база ынчалдыр алдынып чораан силер .

⁸ А ам ол бүгүнү: дошкууралды, килеңни, өш-өжөөнни, нүгүл-хопту болгаш үй-балай сөстөр эдерин ыңай ап октаптыңар . ⁹ Бот-боттарыңарны мегелевеңер , чүге дээрге биеэги бүдүжүңерни ооң бүгү үүлгедиглери-биле адыра сивирип каапкаш , ¹⁰ чаа кижиниң бүдүжүн кедип алган болгай силер. Ол чаа бүдүжүңер Чаяакчының овор-хевиринге

улам дөмейлежип , Бурганны алыс шын билип аарынче чоокшулап, үргүлчү чаартынып оорар . ¹¹ Түңнелинде чаа кижиниң бүдүжүңде: грек, иудей; кыртыжап демдектеткен азы кыртыжап демдектетпээн кижини ; варвар, скиф ; кул, хостуг хамааты деп ылгал чок . Чүглө Христос бар, Ол – бүгүде болур база Ол – бүгүдени бүргей ап турар!

¹² Бир-тээ Бурганның шилип алганы ынак, ыдыктыг улузу болганыңарда, ээ көрүүшкүннү, буянны, биче сеткилди, томаарышкынны, шыдамык чорукту кедип алыңар. ¹³ Бот-боттарыңарга шыдамык хамаарылгалыг бооп , кайы-бирээңер өске-бир эжинге хомудап-даа турза, бот-боттарыңарны өршээңер. Дээрги-Чаяакчының силерни өршээгени дег, силер база ынчалдыр өршээңер! ¹⁴ А чүнүң-даа кырыңга бүгүдени дээди чаңгыс эп кылдыр тудуштурар ынакшыл турар болзун . ¹⁵ Христостун эккээри амыр-тайбың чүректеринерни углап-баштазын , чүге дээрге Бурган силерни амыр-тайбыңче кый деп, чаңгыс мага-бот кылдыр тудуштурган-дыр . Ол дээш өөрүп четтириңер! ¹⁶ Христостун сөзү ооң бүгү байлакшылы-биле силерниң араңарга амыдыразын . Силер ынчан бот-боттарыңарны чедишкен мерген угаан-биле өөредип база сургап, а ол ышкаш сеткилиңер ханызыңдан өөрүп четтирип чорууруңар Бурганга ыдыктыг ырлар, йөрөөлдер болгаш Сүлдеге хамааржыр ырлар ырлап шыдаар силер . ¹⁷ Кылып турар бүгү

чүүлдериңер – сөстөр-даа, ажил-херек-даа Дээрги Иисустуң ады-биле болуп турзун, Бурган Адага Ону дамчыштыр өөрүп четтириңер .

Христиан өг-бүлө (Эф. 5:22-6:9)

¹⁸ Херээжен улус, ашактарыңарга чагыртыңар, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчыга башкарткан улус боттарың ынчаар алдынар ужурлуг . ¹⁹ Ашактар, кадайларыңарга ынак болуңар, оларны кадыг-дошкун аажылаваңар .

²⁰ Ажы-төл, бүгү талазы-биле ада-иеңерни дыңнаңар, чүгө дээрге ындыг аажы-чаңыңар Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг . ²¹ Ада-ие, ажы-төлүңерни ажындырбаңар, оон башка оларның силерден хөңнү калып каар.

²² Кулдар, бо делегейде ээлериңерни бүгү талазы-биле дыңнаңар . Чашпаа улус ышкаш, карак чаап эвес, а ак сеткилдii-биле Дээрги-Чаяакчыны хүндүлөп, дыңнаңар. ²³ Чүнү-даа кылып турзуңарза, ону улус дээш эвес, а Дээрги-Чаяакчының Боду дээш кылганыңар дег, ак сеткилдиг ажылдаңар. ²⁴ Дээрги-Чаяакчы силерге шаңнал кылдыр өнчү бээрин утпаңар . Дээрги Христоска бараан бооп турар болгай силер. ²⁵ Бак чүүл үүлгедип турар кижиге харыы бак чүүлдү ол-ла хемчээл-биле алыр; Бурган улусту ылгай көрбөс .

4 Ээлер, силер база кулдарыңарны ак сеткилдиг болгаш чөптүг аажылаңар. Силерниң база дээрде Ээңер барын утпаңар.

Өске чагыг-сүмелер

² Чүткүлдүг мөргүңер , мөргүп тура, сергек болуңар база өөрүп четтириңер! ³ Бис дээш база Бурган медээвиске орукту ажыдып берип, Христостуң чажыдын суртаалдаар арганы биске берзин дээш, мөргүңер . Ол суртаал ужун мен ам хоругдал адаанда тур мен . ⁴ Улуска ол чажытты болур-чогууру-биле, мээ-медерелче сиңниктир медеглээрим дээш, мөргүңер. ⁵ Бурганга бүзүревээн улус-биле боттарыңарны сарыылдыг ап, үени шын ажыглаңар . ⁶ Кижиге бүрүзүңге херектиг харыы тудуп шыдаар кылдыр, чугааңар үргүлчү чедингир болгаш чечен-мерген болзун .

Түңнел байыр чедиришкinnери (Эф. 6:21-22)

⁷ Силерге мээң дугайымда бүгү чүвени ханы ынак дуңмам Тихик чугаалап чедер. Ол Дээрги-

Чаяакчыга шынчы бараан болуп, кады ажылдап турарым кижиге-дир. ⁸ Ону силерге чорудуп турар сорулгам мындыг: ол бистиң канчаар амыдырап-ажылдап турарывысты силерге дыңнаткаш , сеткил-сагыжыңарны сорук киризин . ⁹ Тихикти мен бүзүрелдиг база ханы ынак дуңмам Онисим-биле кады силерге чоруттум. Ол силерниң чаңгыс чер чурттугларыңарның бирээзи боор кижиге. Мында чүү болуп турарың олар силерге бирден-бирээ чок чугаалап чедерлер.

¹⁰ Мээң хоругдал адаанда кады турар эжим Аристарх биле Варнаваның төрөл дуңмазы Марк олар силерге байыр чедирди. (Маркка хамаарыштыр айтыышкын алган силер: ол силерге чеде бээрге, ону хүндүткел ёзуу-биле уткуңар.) ¹¹ Иуст деп адаткан Иисус база силерге байыр чедирип тур. Бурганның Чагыргазы дээш, мээң-биле кады ажылдап турар улустуң аразында чүгле олар иудейлер чүве. Олар меңээ улуг деткимче бооп келди.

¹² Эпафрас база силерге байыр чедирип тур. Ол силерниң бирээңер-дир база Христос Иисустуң чалказы боор кижиге-дир. Силер дээш, ол үргүлчү аажок чүткүлдүг мөргүп, Бурганның күзел-соруунга бүрүнү-биле чагырткан, четчип-бышкан болуруңар дээш, Бургандан дилеп турар-дыр. ¹³ Ооң силер дээш база Лаодикияда, Иерапольда чурттаан бүзүрөөн улус дээш, кайы хире карак кызыл ажылдап турарың бодум херечилеп тур мен.

¹⁴ Бистиң ханы ынаавыс эмчи Лука биле Димас олар база силерге байыр чедирип турлар.

¹⁵ Лаодикияда бүзүрөөн ха-дуңмага, а ол ышкаш Нимфага база ооң бажыңында чыгып турар христианнарга мээң байырым чедириңер . ¹⁶ Бо чагааны араңарга номчуп дооскаш, ону Лаодикияда христиан ниитилелге база номчуур кылдыр дамчыдып бериңер . А силер Лаодикиядан чедип кээр чагааны база номчуңар. ¹⁷ Архиппке мынча деп чугаалаңар: «Дээрги-Чаяакчыга бараан боор дээш хүлээнген ажыл-херээңни албан күүседиринге бүзүрелдиг бол».

¹⁸ Бодумнуң холум-биле бижип олур мен: *Павелден байыр* . Хоругдал адаанда турарымын утпаңар. Бурганның авыралы шуптуңарга доктаазын!

1 Фессалоникчилерге

Кирилде

Фессалоника хоорай Македония областың найысылалы турган. Павел Буянныг Медээни ол хоорайга 50 чылда суртаалдаан. Удурланыкчылары Павелди Фессалониканы каапкаш баар кылдыр албадапкан соонда, чаа христианнар Иисус Христоска бүзүрелинден ойталаар чадавас деп ол сагыш човап турган. Ынчангаш ол бодунуң дузалакчызы Тимофейни Коринф хоорайдан Фессалоникада христиан ниитилелдиң байдалын билип келзин дээш айбылап чорудупкан. Тимофей ээп кээрге, эки медээлер эккелген: христианнарны хоорайда истеп-сүрүп-даа турза, олар чайгылыш чогуң көргүзүп, Христоска бүзүрелин быжыы-биле сагып турган.

Ындыг-даа болза, Павел оларның бүзүрелин бодунуң бижээн чагаазы-биле быжыглаары чугула херек деп көргөн. Чагааны бижээн үш кол сорулга: 1) Павелдиң оларга ак сагыштыг хамаарылгазының дугайында кандыг-даа чигзинигни чайладыры; 2) чаа христианнарга биеэги бачыттарындан адырлып аарыңа дузалажыры; 3) оларның өлүм болгаш Христостуң келир үеде чер кырынче ээп кээриниң дугайында бодалдарын тодарадыры.

Кирилде сөстөр

1 Павел, Сила болгаш Тимофейден байыр! Фессалоникада Бурган Ада болгаш Дээрги Иисус Христоска бүзүрөөннер ниитилелинге бижидим. Силерге авырал биле амыр-тайбың доктаазын!

Фессалоникчилерниң бүзүрели болгаш амыдыралы

2 Мөргүл кылган санывыста-ла, силерни сактып, дөгөрөңер дээш, Бурганга үргүлчү өөрүп четтирер-дир бис. **3** Силерниң бүзүрелиңерге үндезилеттинген ажил-херээңерни, ынакшылыңардан сорук кирген ажылыңарны, Дээргивис Иисус Христоска идегелиңерниң чайгылыш чогуң Бурган Адавыстың мурнунга доктаамал сактып чор бис.

4 Ха-дуңма, Бурганның силерге ынаан, Ооң силерни шилип алганын билир бис. **5** Чүге дээрге бистиң эккелгенивис Буянныг Медээ силерге чүглө сөс кырында эвес, а күчүлүү-биле, Ыдыктыг Сүлдениң шынзыткан бадыткалы-биле чедип келген. Араңарга тургаш, силерге буянныг болзун дээш, канчаар амыдырап келгенивисти көргөн болгай силер. **6** Бисти база Дээрги-Чаяакчыны боттарыңарга өттүнер үлегер кылып алган силер. Буянныг Медээни улуг хилинчек көрүп, ынчалза-даа Ыдыктыг Сүлдениң бээри өөрүшкү-биле хүлээп алган силер.

7 Ынчангаш Македония болгаш Ахаия девискээрлеринде бүгү бүзүрөөн улуска үлегер апардыңар. **8** Дээрги-Чаяакчының медээзи ам силерни дамчып, чүглө Македония болгаш Ахаияга эвес, а чер болганга нептерей берген. Бурганга бүзүрөөниңер кайда-даа билдингир апарган, бис ам ол дугайында чүнү-даа чугаалавайн барып боор бис. **9** Бисти канчаар хүлээп алганыңар дугайында, дүрзү-бурганнардан ойталааш, алыс шын дириг Бурганга бараан боору-биле Олче канчаар ээлгениңер дугайында бүгү өске улус боттары биске чугаалап турар апарды. **10** Улус силерни Бурганның Оглу Иисустуң дээрден чедип кээрин манап турарлар дээр-дир. Бурган Иисусту өлүглер аразындан катап диргискен, а Ол бисти Бурганның кел чыдар килеңинден камгалаар.

Павелдиң Фессалоникага ажил-чорудулгазы

2 Бистиң силерге кээп чоранывыс түңнел чок болбаанын боттарыңар билир силер, ха-дуңма. **2** Ооң мурнунда Филиппы хоорайга биске күштүг удурланыышкын болуп турда, хилинчек көрүп, дорамчыладып турган-даа болзувусса (ол база силерге билдингир-дир), Бурганывыс биске Ооң Буянныг Медээзин силерге коргуш чок суртаалдаар арганы берген.

3 Силерни кыйгырган өөредивиисте кандыг-даа будулгаазынның, чүдек-бужар сагыш чок, бис кымны-даа мегелевейн турар бис. **4** А Буянныг Медээни суртаалдарын дагзыры-биле Бурганның

шылгааны улус дег чугаалап тур бис . Ынчангаш бис чугаалап тура, улустуң эвес, а чүрекеривисти билир Бурганның сеткили ханзын дээш, кызыткан бис . ⁵ Шынап-ла, силер билир силер, кажан-даа авыяастап чорбаан бис, чажырап хире хуу ажык-кончаа сүрген сагыжывыс-даа чок турган; херечивис – Бурган ол-дур! ⁶ Христостуң элчиннери болгаш, улустан онза хүндүлел негээр эргелиг-даа болзувусса , силерден-даа, өске улустан-даа алдармактал дилевээн бис. Харын иениң чаш төлдери дээш сагыш човаары дег, силерге аажок уян-чымчак хамаарылга көргүстүвүс . ⁸ Силерге ындыг күштүг ынак болгаш , чүгле Буянныг Медээни эвес, а амы-тынывысты силерге хүлээдип бээринге белен турдувус. Биске ол хире эргим болдуңар!

⁹ Ха-дуңма, кайы хире чилчик үзүлдүр ажилдап , бергелерни эртип келгенивисти билир силер. Бурганның Буянныг Медээнин силерге суртаалдап тура, кайыңарны-даа шүүдетпес дээш, дүне-хүндүс дивейн ажилдап, бүзүрөөн силерге хамаарыштыр боттарывысты Бурганның мурнунга арыг-шынчы, төлептиг ап келгенивисти билир силер, Бурган база ону херечилээр. ¹¹ Ада кижиниң ажы-төлүн эки көөрү дег , силерниң кижиниң бүрүзүн ынчаар эки көрүп келгенивисти билир силер: ¹² «Бодунуң өндүр бедик Чагыргазынче силерни кыйгырган Бурганның мурнунга төлептиг чурттаңар» – деп, бис силерни сорук кирип, өөредип база үттеп-сургап келген бис.

Иудеяда христианның үлегери

¹³ Бистен дыңнааныңар Бурганның медээзин хүлээп аарда, ону кижини сөзү дег эвес, а ооң херек кырында кандыызы дег: бүзүрөй бээриңерге, силерге күчүлүг салдар чедирип турар Бурганның сөзү дег кылдыр хүлээп алган силер . Үзүк-соксаал чокка Бурганга өөрүп четтиривистиң база бир чылдагааны ол-дур. ¹⁴ Иудеяда турар Христос Иисуска башкарткан Бурганга бүзүрөөннер ниитилелиниң үлегерин эдерген болгай силер, ха-дуңма . Чүге дээрге оларның иудейлерден когарааны дег, силер база боттарыңарны-на чаңгыс чер чурттугларыңардан когарап турар-дыр силер . ¹⁵ Иудейлер, ооң мурнунда медээчилерин өлүрүп турганнары дег , Дээрги Иисусту өлүрүп кааннар, а бисти истеп-сүрүп турганнар . Оларның ажил-херээ Бурганга таарымча чок база бүгү кижини төрөлгөтөнгө удур бооп турар. ¹⁶ Олар биске камгалал дугайында Буянныг Медээни өске чоннарга чедиреринге шаптык кадып , ооң-биле бачыттарының аян долдуруп турарлар. Ынчалза-даа Бурганның килеңи ам-на оларның кырынче чылча дүжөр!

Павелдин Фессалоникаже аажок катап келиксээни

¹⁷ Ха-дуңма, кезек өйдө бисти силерден чарыптарга, сеткиливис тудуш харылзаалыг хевээр-даа болза , өскүссүрөөн дег бооп, силер-биле арын көржүп ужуражырын аажок күштүг күзеп келдивис. ¹⁸ Ийе, бис силерге катап медээжок келикседивис, Павел мен база чаңгыс эвес удаа чеде бээрин шенедим, ынчалза-даа эрлик бистиң оруувусту дуй туруп турду . ¹⁹ Силер эвес болза, өске кымнар идегеливис, өөрүшкүвүс боорул? Дээргивис Иисус чедип келгеш, шаңнал кылдыр оваадай бээрге, өске кымнарга чоргаарланып болур бис? ²⁰ Ийет, ылап-ла силер – чоргааралывыс болгаш өөрүшкүвүс силер!

3 Ынчангаш бис, силер-биле чарлыышкынны оон ыңай ууп шыдавайн баргаш, Афиныга ийи бодувус артып каар деп шиитпир үндүрдүвүс . ² А силерге Тимофейни , Христостуң дугайында Буянныг Медээни суртаалдаар кижини, Бурганның ажил-херээнге бистиң-биле деңге ажилдаан дуңмавысты, чоруттувус . Ол силерни сорук киризин база бүзүрелиңер быжыктырзын деп бодаан бис. ³ Ол хире кончуг истеп-сүрүшкүннер ужун кым-даа Буянныг Медээден чайгыла бербезин дээш ынчалдывыс. Шак ол шенелделер биске албан таваржырын билир-ле болгай силер . ⁴ Бисти истеп-сүрө бээри чайлаш чогуң силер-биле кады турар үевисте-ле чугаалап шаг болган бис. Ол ынчалдыр болган-даа деп, силер ам билир силер. ⁵ Ынчангаш мен, оон ыңай манаар харык чок апаргаш, силерниң бүзүрелиңер дугайында билип эккелзин дээш, Тимофейни чоруттум. Күткүкчү эрлик силерни орууңардан астыктыра бербезин бе дээш, ажил-херээвис хей черге болбаан бе дээш, сестип турдум .

Эки медээлер

⁶ Ындыг-даа болза, Тимофей силерден мырыңай чаа эеп келгеш , бүзүрелиңер болгаш ынакшылыңар дугайында эки медээлер эккелди. «Бистиң дугайывыста чаагай сактыышкын фессалоникчилерде артып калган, ынчангаш оларны көрүксээнивистен дудак чок, бисти көрүксээш, четтикпейн турар улус-тур» – деп, ол чугаалап келди. ⁷ Байдалывыс чеже-даа берге бооп, истеп-сүрүшкүннер турза-даа, бүзүрелиңер бисти сорук кирип, улуг деткимче болду, ха-дуңма. ⁸ Чүге дээрге силерниң Дээрги-Чаяакчы-биле эвилелиңер ыяк быжыг боорга, бис ам база катап тыңгарлы бердивис. ⁹ Силер дээш база Бурганывыстың мурнунга бисти өөрткениңер дээш, Бурганга өөрүп четтиргенивисти канчаар долuzu-биле ажыдарыл?! ¹⁰ Силер-биле база катап арын көржүп ужуражыр дээш, бүзүрелиңерниң ам-даа четпейн турар

чүүлүн немеп бээр дээш, бис дүне-хүндүс дивейн , бар шаавыс-биле мөргүп тур бис.

¹¹ Ынчанганда Бурган Адавыс Боду база Дээргивис Иисус силерге баар орукту биске айтып берзин .

¹² Силерниң бот-боттарыңарга база арткан хамык улуска ынакшылыңарны Дээрги-Чаяакчы улам өстүргөш, бистиң силерге ынакшылывыс дег кылдыр, кызыгаар чокка өстүрүп берзин .

¹³ Дээргивис Иисустуң Аңаа хамааржыр хамык ыдыктыг төлээлери-биле кады ээп кээр хүнүнге чедир Бурган Адавыстың мурнунга чүректериңер кем-буруу чок болгаш ыдыктыг бооп артсын дээш, Ол силерни быжыктырзын . Аминь.

Бурганга таарымчалыг амыдырал

4 Түңнелинде, ха-дуңма, Дээрги Иисустуң ады-биле силерден ээрежип база кыйгырып тур бис: Бурганга таарымчалыг кылдыр канчаар амыдыраар уjurлуун силерге өөредип каанывыс дег, улаштыр ынчалдыр амыдыраңар . Ам безин ынчалдыр амыдырап турар силер , ындыг-даа болза, ынчаар амыдыраарын оон-даа чүткүлдүг уламчылаңар. ² Дээрги Иисустуң эрге-чагыргазы-биле силерге кандыг чагырлар бергенивисти билир силер. ³ Бурган ыдыкты-биле амыдыраарыңарны болгаш кандыг-даа самыраар чоруктан ойталаарыңарны күзеп турар . ⁴ Эр кижини бүрүзү бодунуң мага-бодунуң күзээшкннерин тудуп , ыдыктыг, мактал-хүндүгө төлептиг амыдыразын. ⁵ Бурганны билбес улус дег, туралаан хандыкшылының аайынга кирбесин . ⁶ Ындыг таварылгада эр кижини бүзүрөөн эжин карак ажыттап, ооң бүзүрелин ажыглай бербезин халак. Чүгө дээрге мооң мурнунда-ла силерге чугаалап база кичээндирип турганывыс дег, шак ындыг бачыттар дээш, Бурган кеземче онаар. ⁷ Ол бисти чүдек-бужар боорунче эвес, а ыдыктыг амыдыралче кыйгырган болгай . ⁸ Ындыг болганда, кым ол чагырларны хүлээп албааныл, оозу-биле кижини эвес, а силерге Бодунуң ыдыктыг Сүлдезин берип турар Бурганны хүлээп албаан-дыр.

⁹ Бүзүрөөн ха-дуңмавыска ынакшыл дугайында силерге оон ыңай бижээн херээвис чок боор, чүгө дээрге Бурган силерни бот-бодуңарга ынак боорунга өөредип каан болгай . ¹⁰ Бүгү Македонияда чурттаан ха-дуңмаңарга чогу-на ынчалдыр ынак силер. Ындыг-даа болза, ха-дуңма, бот-бодуңарга оон-даа күштүг ынак бооруңарны дилеп тур бис. ¹¹ Тайбың-шөлөөн амыдыралче чүткүңер , ооң мурнунда силерге чагып турганывыс дег, кижини бүрүзү бодунуң ажил-херөөн чогу-дуп, амыдыраар кошкулуун бодунуң холу-биле ажилдап аар уjurлуг . ¹² Ынчалдыр кылыр болзуңарза, өске улус силерниң канчаар амыдырап чорууруңарны хүндүлээр база хереглелдериңерге кымдан-даа хамаарылга чок боор силер.

Дээрги-Чаяакчының ээп кээри

¹³ Ха-дуңма, өлгөн улус-биле чүү боорун билип аарыңарны күзеп тур бис. Силер, идегээр чүвези чок өске улус дег , өлгөннөр дээш муңгараваңар. ¹⁴ Бир-тээ, Иисус өлгөш, оон катап дирилген деп бүзүрээр болганывыста , Иисуска бүзүревишаан өлгөн улусту Бурган Ооң-биле кады дедир эккээр деп база бүзүрээр бис . ¹⁵ Дээрги-Чаяакчының чугаалаан сөстөрүн барымдаалап, силерге чугаалап тур бис: Ооң чедип кээринге чедир бистиң аравыстан дириг артар улус мөчээннөр мурнунче кирбес бис . ¹⁶ Улус дээрниң кол төлээзиниң үнүн болгаш Бурганның трубазының эткенин дыңнап каар . Дээрги-Чаяакчы Боду дээрден дүжүп келгөш , дужаалын медеглеттер. Христоска бүзүревишаан өлгөннөр ынчан кымны-даа мурнай катап дирлип кээр . ¹⁷ А ооң соонда бис, дириг улус, Дээрги-Чаяакчыны агаарга уткуур дээш, олар-биле кады булуттар кырынче көдүртүп үндүртү бээр база оон соңгаар кезээ мөңгөдө Дээрги-Чаяакчы-биле кады артар бис . ¹⁸ Ынчангаш ол сөстөр-биле бот-бодуңарны аргалап чоруңар.

Дээрги-Чаяакчының ээп кээринге белен болуңар

5 Ха-дуңма, силерге үелер болгаш хуусаалар дугайында бижээн херээ чок боор . ² Дүне када оор дег, Дээрги-Чаяакчының шииткел хүнү хенертен чедип кээрин боттарыңар кончуг эки билир силер . ³ Улус: «Кайда-даа амыр-тайбың-дыр, айыыл чок-тур» – деп чугаалажы бээрге, ынчан хенертен, сааттыг херээженниң эъди аарый бээри дег , оларны өлүм-чидим хөмө таварыыр база кым-даа оон дезип шыдавас!

⁴ Ха-дуңма, ынчалза-даа силер дүмбей караңгыда эвес силер , ол хүн, оор дег, силерниң кырыңарга хеп-хенертен келбес. ⁵ Чүгө дээрге силер – чырыктың болгаш хүннүң ажы-төлү силер . Бис дүнгө база дүмбей караңгыга хамаарышпас бис. ⁶ Ындыг болганда, өске улус ышкаш, уйгуга бастырбаалы. Серемчилелдиг болгаш хынамчалыг болуңар . ⁷ Уйгужу улус дүне удуур, арагачылар база дүне эзиртир ижер болгай. ⁸ А бис, хүнге хамааржыр болганывыста, хынамчалыг болуулу, бүзүрөл болгаш ынакшылды – куяк хеп дег, а камгалалга идегелди – куяк бөрт дег кедип аалы . ⁹ Чүгө дээрге Бурган бисти, Ооң килеңиниң хүнүнде шиидер дээш эвес, а Дээргивис Иисус Христосту дамчыштыр камгалаар дээш шилип алган . ¹⁰ Христос бис дээш, Ооң ээп кээр хүнүнде дириг-даа, өлүг-даа турар болзувусса , Ооң-биле тудуш апарып, амыдыраарывыс дээш өлгөн. ¹¹ Ынчангаш ам ынчалдыр кылып турарыңар дег, бот-боттарыңарны моон-даа соңгаар аргалаңар база быжыглаңар.

**Түңнел чагыг-сүмелер болгаш
байыр чедириишкиннери**

¹² Ха-дуңма, улуу-биле дилеп тур бис: араңарда кызымак ажилдап турар, Дээрги-Чаяакчы-биле харылзаалыг амыдыралга силерни углап-баштап, чагып-сургап турар удуртукчуларны хүндүлөп көрүңер . ¹³ Кылып турар ажил-херээ дээш, оларны ханы хүндүлөңер, оларга ынак болуңар. Араңарда эп-найыралдыг амыдыраңар . ¹⁴ Ха-дуңма, күштүү-биле дилеп тур бис: ажил кылбас чалгааларны билиндириңер , кортуктарны сорук кириңер , кошкактарга чөлөнгиш болуңар, хамык улус-биле чымчак, чазык болуңар . ¹⁵ Кайыңар-даа силерге чедирген хора дээш хора-биле харыылай бербезин халак , харын бот-боттарыңарга база өске бүгү улуска буяндан үргүлчү кылып чоруңар.

¹⁶ Үргүлчү өөрүп чоруңар! ¹⁷ Соксаал чок мөргүлдеңер . ¹⁸ Кандыг-даа байдалга тургаш, Бурганга өөрүп четтирип чоруңар – Христос Иисус-

биле харылзаа тургускан силерниң ынчалдыр чурттаарыңарны Бурган күзөп турар .

¹⁹ Ыдыктыг Сүлдениң одун өжүрбеңер : ²⁰ өттүр билген медегелдерни куду көрбеңер, ²¹ ынчалза-даа шуптузун хынап чаңчыгыңар ; буяндан туттунуңар, ²² кандыг-даа бузуттан чайлап чоруңар.

²³ Амыр-тайбыңның үнөр дөзү боор Бурган Боду силерни бүгү тала-биле ыдыктыг кылып кагзын. Дээргивис Иисус Христостуң ээп кээр хүнүнге чедир силерниң сүлдеңер, сагыш-сеткилиңер база мага-бодуңар кем чок арыг кадагалаттынып артсын.

²⁴ Силерни кыйгырган Бурган Бодунуң сөзүңгө шынчы, Ол аазаашкынын күүседир!

²⁵ Ха-дуңма, бис дээш база мөргүлдөп көрүңер .

²⁶ Бурганның бүгү улузун ыдыктыг ошкаашкын-биле мендилеңер . ²⁷ Дээрги-Чаяакчының эрге-чагыргазы-биле силерге дужаап тур мен: бо чагааны бүгү бүзүрөөн ха-дуңмага номчуп бериңер . ²⁸ Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христостуң авыралы силерге доктаазын!

2 Фессалоникчилерге

Кирилде

Павел бо чагааны Фессалоникчилерге бирги чагааның соонда үр болбайн бижээн хире. Фессалоникада чамдык христианнар Иисустуң эеп кээриниң дугайында Павелдиң өөредийн шын эвес билип алган болган. Олар Павелди деп бодааны меге чагаа алгаш, будалы берген чадавас. Кандыг-даа болза, олар делегейниң төнчүзүнүң дугайында мурнундазындан артык хөлзеп-дүвүрөп, Иисус чер кырынче доп-дораан эглип кээр деп санап турганнар. Харьызынга Павел Христостуң чер кырынче эеп кээрин мурнай болур бир-ле көскү демдектер бар дээрзин тайылбырлап турар. Ынчангаш христианнар истеп-сүрүүшкүн ортузунга шыдамык болур болгаш идегеп манап чурттаар, ынчалза-даа моон соңгаар кандыг-бир ажил кылыры утка чок апарган-даа дег, хөлес-шөлээн болбас ужурлуг.

Кирилде сөстөр

1 Павел, Сила база Тимофейден байыр. Фессалоникада Бурган Адавыс болгаш Дээрги Иисус Христоска бүзүрөөннер ниитилелинге бижидим.

² Бурган Адавыс болгаш Дээрги Иисус Христостан келген авырал биле амыр-тайбың силерге доктаазын!

Бурганның шииткелиниң дугайында

³ Ха-дуңма, силер дээш, Бурганга үргүлчү өөрүп четтирер ужурлуг бис . Ындыг боору чөп, чүге дээрге силерниң бүзүрелиңер өй-кызыгаар чок өзүп, бот-боттарыңарга ынакшылыңар улам улгадып орар. ⁴ Ынчангаш бис боттарывыс-ла силерниң шыдажып эртип турарыңар бүгү истеп-сүрүүшкүннер, хилинчектер ортузунга туруштууңар база бүзүрелиңер дугайында Бурганга бүзүрөөннерниң өске ниитилелдеринге чоргаарал-биле чугаалап турар бис.

⁵ Бурганның шииткели чөптүг дээрзиниң бадыткалы бо-дур: ол дээш, хинчектенип турарыңар Бурганның Чагыргазынче алызы барып киреринге төлептиг кылдыр санаттырар силер.

⁶ Бурган чөптүг: хилинчээңер дээш буруулуг улуска Ол хилинчек-биле орнун эгидер , ⁷ а ам хилинчек көрүп чоруур силерге бис-биле катай Дээрги Иисустуң эеп кээр хүнүнде амыр-дышты хайырлаар. Христос дээрден Бодунуң күчүлүг төлээлери-биле кады ⁸ оттуң чалбыыжыңга бүргеткен чедип келгеш , Бурганны билип албаан база Дээргивис Иисустуң Буянныг Медээзинге чагыртпаан улуска кеземчени эккээр. ⁹ Олар мөңгө

өлүмнүң кеземчези-биле санажыр: оларны Дээрги-Чаяакчының чанынга турарындан база Ооң өндүр бедик күжүндөн чарып, ойладып чорудуптар .

¹⁰ Аңаа бүзүрөөн бүгү улузун магададып, оларның аразыңга алдаржыыры-биле Христостуң чедип кээри хүнде ол бүгү чогул бүдөр . Бистиң херечилеливиске бүзүрөөш, силер база Ооң улузунуң санынче кирген силер.

¹¹ Ынчангаш силер дээш үргүлчү мөргүп, Бургандан дилеп тур бис : Ол силерни Бодунуң олче кыйгырган амыдыралыңга төлептиг кылып кагзын, силерниң хамык буянныг сагыжыңарны, бүзүрөөниңерден укталган ажил-херээңерни Бодунуң күжү-биле эчизинге чедирзин. ¹² Ынчан силерниң ачыңарда Дээргивис Иисустуң ады алдаржыыр, а силер база Бурганывыстың болгаш Дээрги Иисус Христостуң авыралы-биле Ооң ачызында алдаржыыр силер.

Бузуттуг язы болгаш Иисус Христостуң эеп кээри

2 Ха-дуңма, Дээргивис Иисус Христостуң эеп кээринге база бистиң Ону уткуур дээш, канчаар чыгырывыска хамаарыштыр силерден дилээривис болза: ² угааныңар ышкынмаңар база Дээрги-Чаяакчының чедип кээр ужурлуг хүнү келген-дир деп турар кандыг-даа өттүр билген медеглелдер, аажыдыышкынныг сөстөр азы бисти бижээн деп турар меге чагаалар-даа силерни дүүретпезин. ³ Силер кымга-даа, канчаар-даа болза дуурайлатпаңар . Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының ол хүнү кээр мурнуу чарыында баштай Бурганга удур тура халыышкын үнер база өлүм-чидимге чыгаттырган, бузуттуг-бак язы чедип кээр ужурлуг . ⁴ Ол язы улустуң «Бурган» дээри азы ыдыктыг деп

мөгеери бүгү чүүлге удурланып, бодун өрү көрдүнөр, оон туржук, Бурганның өргээзинге дүжүлгеже саадаптар база бодун «Бурган мен» деп чарлаттынар .

⁵ Силер-биле кады тургаш, ол дугайында чугаалап турдум чоп, сагынмас-тыр силер бе? ⁶ Ол язы чогуур үе-шагы кээр бетинде бодун көргүзөр дээрге, ону чүү дуй туруп турарын ам билир силер. ⁷ Бузуттуң чажыт күштери амдыгааштан салдарын көргүзүп кирипкен , ынчалза-даа амдыызында оларны доктаадып турар күш, Бурган ону оруктан чайлатпааже, бузуттуң оруун дуй турарын уламчылаар. ⁸ Ынчан ол бузуттуг язы бодун ажыы-биле көргүзөр, ынчалза-даа Дээрги Иисус Бодунуң эеп кээр хүнүнде ону Бодунуң аксындан үнген тыныш-биле өлүрүп, узуткап каар . ⁹ Бузуттуг язының көстүп кээри – эрликтинг ажил-херээ боор – ол улуг күчү-күш-биле меге кайгамчык демдектер кылып база ¹⁰ янзы-бүрү хевирниң бузуттуг дуурайлаашкыны бооп, бодун илередир. Алыс шынга ынакшыырындан база ооң ачызында камгалал алырындан ойталааш, өлүмче бар чыдар улус аңаа алзып алыр. ¹¹ Ынчангаш Бурган оларны будулар чорукка чагыртыптарга , олар мегеге бүзүрей бээр. ¹² Алыс шынга бүзүревейн, бузутка алыскан хамык улус шииттирзин дээш, Ол ынчаар кылган.

Чаныш-сыныш чок туржуңар

¹³ Дээрги-Чаяакчының ынакшааны ха-дуңма, силер дээш Бурганга үргүлчү өөрүп четтирер ужурлуг бис! Чүге дээрге Ыдыктыг Сүлдениң силерни Бурганга аңгылаанын дамчыштыр база алыс шынга бүзүрээниңер дамчыштыр камгалалды алзыннар дээш, Бурган силерни баштайгы дүжүдү кылдыр шилип алган. ¹⁴ Дээргивис Иисус Христостуң өндүр бедиинден үлүг алзыннар дээш, силерге суртаалдааныыс Буянныг Медээ дамчыштыр Ол силерни ук камгалалче кыйгырган болгай . ¹⁵ Ха-дуңма, ынчангаш чаныш-сыныш чок туржуңар! Силерге аас-биле-даа, чагаага бижип-даа дамчытканыыс өөредигден быжыы-биле туттунуңар.

¹⁶ Ам Дээргивис Иисус Христос болгаш биске ынак база Бодунуң авыралы-биле мөңгө аргалалды, ачылыг идегелди биске хайырлаан Бурган Адавыс ¹⁷ чүректериңерни сорук киирзин, а ол ышкаш кандыг-даа буянныг ажил-херээңер, чугаа-сөзүңер дээш, быжыктырзын .

Бис дээш мөргүңер

3 Ха-дуңма, түңнелинде бис дээш мөргүүрүңерни дилеп тур бис . Дээрги-Чаяакчының медээзи оккуру-биле нептереп, силерниң араңарга дег, алдаржый берзин. ² Оон

аңгыда будалган болгаш бузуттуг-бак улустан Бурган бисти камгалазын дээш мөргүңер : чамдык улус Буянныг Медээге бүзүревес-ле болгай.

³ Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы сөзүңге шынчы . Ол силерни быжыктырар база бузуттуг эрликтен кадагалаар . ⁴ А бис силерниң айыткан чүүлүвүстү күүседип келгениңерге база ам-даа күүседиреңерге Дээрги-Чаяакчының мурнунга ыяк бүзүрелдиг бис. ⁵ Дээрги-Бурган-Чаяакчы чүректериңерге Бодунуң бээри ынакшылче база Христостуң бээри шыдамык чорукче орукту айтып берзин .

Ажыл чок орбаңар

⁶ Ха-дуңма, Дээргивис Иисус Христостуң ады-биле силерге айыткап тур бис: кылыр ажыл чок амыдырап чоруур база бистен шиңгээдип алганы өөредигни эдербес ха-дуңмаңарның чанынче чагдаваңар. ⁷ Бисти канчаар өттүнөр ужурлууңарны боттарыңар билир-ле болгай силер . Чүге дээрге силерниң араңарга чалгаа улус диртпээн бис. ⁸ Кымның-даа кескинди хлевин халаска чип, азыратпадывыс, харын кайы-бирээңерге аартык болбас дээш, дүне-хүндүс дивейн, карак кызыл ажылдап келдивис . ⁹ Силерден дуза дилээр эргевис чогуңдан-даа эвес , а бистен үлегер аарыңарны күзээш, ынчаар кылдывыс . ¹⁰ Кады турар үевисте, силерге мындыг дүрүм арттырган бис: «Кым ажылдаар хөңнү чогул, ол чем чивезин!»

¹¹ А ам араңарда чамдык улустуң кылыр ажыл чок чурттап турары биске дыңналып тур. Олар боттары каяа-даа ажылдавайн, өскелерниң ажил-херээңче холгаарлаарыңа өйлежип турар дээр-дир .

¹² Ындыг улусту химиренмейн ажылдап, амыдыраар кошкулун боттары тыпсын деп, Дээрги Иисус Христостуң адындан дужаап база кыйгырып тур бис. ¹³ А силер, ха-дуңма, буян тарыырын могаг-шылаг чокка уламчылаңар-ла .

¹⁴ Бо чагаада айтыышкыннарывысты дыңнавак кандыг-бир кижиге бар болза, ону демдектей көрүп алыңар. Аңаа ыянчыг болзун дээш, ооң-биле харылзашпаңар. ¹⁵ Ындыг-даа болза, аңаа дайзыныңарга дег хамаарылга көргүспеңер, а ха-дуңмаңарны дег, билиндир сургаңар .

Түңнел байыр чедириишкиннери

¹⁶ Амыр-тайбыңның үнер дөзү боор Дээрги-Чаяакчы Боду амыр-тайбыңны силерге кажан-даа, кандыг-даа арга-биле хайырлазын. Дээрги-Чаяакчы шуптуңар-биле кады болзун! ¹⁷ Бодунуң холум-биле бижип олур мен : *Павелден байыр* . Ол чагаа мээңи-дир деп көргүзөр дээш, чагааларымның шуптузун ынчаар демдектеп тур мен. ¹⁸ Дээргивис Иисус Христостуң авыралы силер бүгүдеге доктаазын!

1 Тимофейге

Кирилде

Тимофей болза еврей иелиг, грек адалыг кижиге турган. Ол Павелдин эң бердинген дузалакчыларының бирээзи апарып, Буянның Медээни суртаалдаар сорулгалыг аян-чоруктарга ону хей чыл иштинде эдерип чоруп келген. Бо чагаада Павел бодунуң кады ажилдап турар аныяк эжин хей-аът кирип, христиан ниитилелче канчаар сагыш салыр талазы-биле аңаа чагыг-сургаал берип турар. Чагааны ийи кезекке чарып болур. Бирги кезээнде (1–3 эгелер) Павел баштай Тимофейге меге өөредигге удурланыр херек дээрзин сагындырган. Ооң соонда ол христиан ниитилелдин амыдыралында чурум дугайында, ылаңгыя Бурганга мөгейишкинге хамаарыштыр чугаалап турар. Оон ыңай ол бүзүрөөннер ниитилелиниң удуртукчулары болгаш оларның дузалакчылары кандыг болур ужурлуунуң дугайында чугаалаан. Ийиги кезээнде (4–6 эгелер) Павел Тимофейни Христоска бүзүрөөриниң үлегер-чижээ болуп, ниитилелдин кижигүннерин шын өөредиринге бодун бараан болдуруп кылдыр сургап турар. Павел ол ышкаш Тимофейге бүзүрөөннерниң янзы-бүрү бөлүктөрүнө (кырган, аныяк, дулгуюк херээженнер, кулдар) хамаарышкан сүмелер берген.

Кирилде сөстөр

1 Камгалакчывыс Бурганның база идегеливис Христос Иисустуң айтышкыны-биле Христос Иисустуң элчини болган Павелден байыр.

2 Бүзүреливис аайы-биле алыс шынныг оглум болган Тимофей сеңээ бижидим .

Бурган Адавыстан база Дээргивис Христос Иисустан келген авырал, өршээл база амыр-тайбың сеңээ доктаазын!

Меге өөредиглер дугайында кичээндириг

3 Македонияже чоруп тура, сенден дилээним дег, Эфеске артып каарыңны күзеп тур мен. Ында чамдык улус меге өөредиглер нептередип турардыр. Олардан соксаарын неге. **4** Оларга тоолчургу чугаалардан база төнмөс-батпас ада-өгбө даңзылары тургузарындан ойталаарын чугаала . Ол бүгү чүгле аас-дыл үндүрер база улустуң кичээнгеин бүзүрөлгө үндөзилээн Бурганның бодалындан чардыктырар. **5** А ол негелдениң сорулгасы – арыг чүректен, арыг арын-нүүрдөн, ак сеткилдиг бүзүрөлден үнер ынакшылды өөскүдери боор . **6** Чамдык улус ол бүгүден хая көрүнгөш, ужур-утка чок чулчуругже дүлнү берген-дир . **7** Олар ыдыктыг хоойлу башкылары болуксаар, ынчалза-даа чүнү чугаалап турарын-даа, оон туржук, чүнүң дугайында улусту бүзүредип турарын-даа угаап билбестер.

8 Чөп ажыглаар болза, ыдыктыг хоойлу эки дээрзин билир бис . **9** Бурганның мурнунга актыг улуска ыдыктыг хоойлунуң херээ чогуң билир бис . Ол дараазында улуска херек: хоойлу-дүрүм үрекчилеринге, чагырга билбестерге; Бурганны хүндүлевес база бачыттыг улуска; Бурганны дорамчылап, Ооң күзелинче сагыш салбас улуска; ада-иезинче холун көдүрерлерге, өлүрүкчүлерге; **10** самыырааннарга база эрлер-биле холбажып турар эрлерге; кижилер оорлап, садарларга, мегечилерге база мегелеп херечилээрлерге; алыс шынныг өөредигге удур кандыг-бир чүве үүлгеткеннерге. **11** Ол өөредиг ачы-буянныг Бурганның алдарлыг Буянның Медээинде сиңниккен, а ук Буянның Медээни меңээ бүзүрөп дааскан .

Бурганның өршээли дээш өөрүп четтиришкин

12 Ажыл-херээмни кылыр күштү меңээ берген Дээргивис Христос Иисуска өөрүп четтирдим. Чүге дээрге Ол мени шынчы кижиге деп көргөш, Бодунга бараан боор кылдыр томуйлаан. **13** Ооң мурнунда Бурганны бак сөглөп, бүзүрөөн улусту истеп-сүрүп, дора көрүп-даа чорзумза , Бурган меңээ өршээлин көргүскөн, чүге дээрге мен ол бүгүнү үүлгедип тура, чүве билбес база бүзүрөөн турдум . **14** Дээргивис Бодунуң эгээртинмес авыралын Христос Иисустан келген бүзүрөл болгаш ынакшыл-биле кады менче сиңниктир төктү.

¹⁵ Чигзиниг чок хүлээп ап база бүзүрөп боор шынныг сөстөр бо-дур : Христос Иисус бо делегейже бачыттыг улусту камгалап аар дээш келген . Мен ындыгларның эң багы-даа болзумза, ¹⁶ өршээл алдым, чүгө дээрге Христос Иисус Бодунуң кызыгаар чок шыдамыын бачыттыгларның эң багы боор меңээ көргүзерин күзээн. Христоска бүзүрээш, мөңгө амыдыралды алыр хамык улуска мээң үүле-чолум үлегер болган. ¹⁷ Мөңгө Хаанга, өлүм чок, көзүлбес дың чаңгыс Бурганга кезээ мөңгөде мактал-хүндү база алдар доктаазын! ·Аминь.

Павелдиң Тимофейни сорук кииргени

¹⁸ Оглум Тимофей, кажан-бир шагда сеңээ хамаарыштыр чугаалаан өттүр билген медеглелдерге сылдап , сеңээ мындыг чагыг берип ор мен. Сен ол сөстөр-биле чепсегленгеш, эки чаалажып көр . ¹⁹ Бүзүрелиңни база арыг арын-нүүрүңнү кадагала, чүгө дээрге ону тооваан чамдык улустуң бүзүрели буураан болгай. ²⁰ Ындыгларга Именей биле Александр хамааржыр . Бурганны бак сөглээр чоруун кагдырар дээш, мен оларны эрликтиң эргезинге хүлээдип берипкен мен .

Мөргүл дугайында

2 Сенден чүден артык дилээм бо-дур: Бурганга дилеглерлиг, чалбарыглыг, өөрүп четтиришкинниг, өскелерге болушкан мөргүлдер – бүгү улус дээш мөргүлдер болзун. ² Хааннар биле эрге-чагырга ээлэннер база ол санче кирзин . Бистиң оожум база амыр-шөлээн, Бурганны хүндүлөп, Аңаа төлептиг амыдырап шыдаарывыс дээш, ол ындыг болзун. ³ Ындыг боорга, эки-даа, Камгалакчывыс боор Бурганга таарымчалыг-даа . ⁴ Бурган бүгү улустуң камгалалды алырын база алыс шынны билип аарын күзөп турар . ⁵ Чүгө дээрге Бурган-даа чаңгыс, Бурган биле кижини төрөлгөтөнниң эптештирикчизи – Боду база кижини – Христос Иисус-даа чаңгыс! ⁶ Ол Бодун шупту улусту хостаар дээш өргээн . Бурганның бодалын Ол чогуур үеде ынчалдыр херечилээн . ⁷ Ооң ужурунда Бурган мени бүзүрел биле алыс шынны өске чоннар улузунга медегледин дээш , элчин база башкы кылдыр шилип томуйлап каан . Силерге чугаалаан чүвөм шынныг , мен мегелевейн тур мен!

⁸ Ынчангаш эр улус каяа-даа болза мөргүп чоруурун күзөп тур мен. Олар килеңневейн, алгыжып-кырышпайн, актыг холдарын өрү сунуп, мөргүзүннер. ⁹ Шак ынчаар херээженнер база ужур-чурумга таарыштыр кеттинип, эгениичел база бодамчалыг чоруу-биле боттарын каастаар ужурлуг. Бажын аянныг таартканы, алдыны, ак шуру эртинези база үнелиг хеви-биле каастанмазыннар . ¹⁰ А ооң орнунга Бурганны

хүндүлээр дээн херээженнер буянныг херектерибиле боттарын каастаар ужурлуг. ¹¹ Өөредиг ап турар херээженнер оожум, бүрүнү-биле дыңнангыр болзуннар . ¹² Херээжен кижиниң өөредирин азы эр кижини чагырарын чөпшээревейн тур мен. Ол бодун оожум ап чорзун . ¹³ Бурган баштай Адамны, а ооң соонда Еваны чаяаган-на болгай . ¹⁴ Адам-даа эвес, а Ева дуурайлаткаш, Бурганның хоойлузун үреди чоп! ¹⁵ Ындыг-даа болза, херээжен кижини бүзүрелдиг, ынакшылдыг, ыдыктыг база эки мөзүлүг амыдырап чоруур болза, ол ажы-төл божуп, камгалалды алыр .

Христиан ниитилелдин удуртукчулары

3 Шынныг сөстөр бо-дур : кандыг-бир кижини христиан ниитилелдин удуртукчузу боор дээш чүткүүр болза, ол эки ажыл-херек кылыксаан-дыр. ² Ынчаарга удуртукчу кижини ону буруудаткы дег чүвө чок, кадайынга өскерилбес , бодун туттунуп билер, бодамчалыг, төлептиг алдынып чоруур, хүндүлээчел ээ, улусту өөредип шыдаар кижини боор ужурлуг . ³ Ол арагаже сундукпас, содаачы эвес, оожум-топтуг, эп-найыралдыг , акша-мөңгүгө чазыйлаvas ; ⁴ бодунуң өг-бүлезин эки башкарып шыдаар, дыңнангыр база ону бүгү талазы-биле хүндүлээр ажы-төлдүг кижини боор ужурлуг. ⁵ (Бодунуң өг-бүлезин башкарып шыдаvas кижини Бурганга бүзүрээннер ниитилели дээш канчап сагыш човаарыл?) ⁶ Ол кижини Христоска чоокта чаа бүзүрээн улус санынче кирбес ужурлуг, оон башка бодун өрү көрдүне бээр база эрликке демейлештир шииттирип аар . ⁷ Христиан ниитилелден дашкаар ооң ат-сураа база чүгле эки боор ужурлуг, оон башка ол бак атка кирип, эрликтиң дузаанга туттуруп аар .

Христиан ниитилелде дузалакчылар

⁸ Дузалакчылар база хүндүткелге төлептиг, ак сеткилдиг, арагага сунду чок, алык-сак-чиксек эвес улус боор ужурлуг . ⁹ Олар арыг арын-нүүр-биле бүзүрелдин ханы алыс шынын эдерер ужурлуг. ¹⁰ Дузалакчыны база баштай шенээр херек. Оларга удур кандыг-даа буруудадыышкын тывылбаза, дузалакчылар бооп бараан болгайлар аан.

¹¹ Оларның кадайлары база хүндүткелге төлептиг, хоп-чип дажывас, бодун туттунуп билер, бүгү тала-биле бүзүрөп боор улус болзун . ¹² Дузалакчылар кадайларынга өскерилбес{*}, ажы-төлүн база өг-бүлезин эки башкарып шыдаар улус боор ужурлуг. ¹³ Эки бараан бооп келген улус хүндүткелдиг байдалды чедип алыр база Христос Иисуска бүзүрелди коргуш чок суртаалдаар боор.

Өндүр улуг чажыт

¹⁴ Бо бүгүнү сеңээ бижидим, ооң кадында удавас сеңээ чеде бээримге идегеп олур мен. ¹⁵ Саадай берзимзе, дириг Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге – алыс шынның чөленгижи болгаш үндезининге, Бурганның өг-бүлезинге бодуңну канчаар алыр уjurлууңну билип алзын дээш, бижээним ол.

¹⁶ Ийет, маргыш чок, чүдүлгевистиң чажыды өндүр улуг:

Христос кижиге мага-боттук бооп чедип келген,
Ооң чөптүг-шынныын Сүлде көргүскен,
Ону дээрниң төлээлери көргөн,
Ооң дугайында Буянный Медээни элчиннер аймак-чоннарга суртаалдаан,
бо делегейниң улузу Аңаа бүзүрөй берген база
Ол Бодунуң өндүр бедиин көргүзүп, дээрже көдүрлүп үнө берген.

Меге башкылар дугайында

4 Сөөлгү үелерде чамдык улустуң бүзүрөлдөн ойталай бээрин Ыдыктыг Сүлде тодаргай чугаалап турар. Олар мегениң сүлделерин дыңнап, буктардан укталган өөредиглерни эдере бээрлер. ² Шак ындыг өөредиглер арын-нүүрүн кызыткан демир-биле оя чиртип алганзыг, ийи арынның мегечилерден кээр. ³ Олар улустуң өгленирин азы кандыг-бир чем чиирин хоруп турарлар. А ол чемни, бүзүрөөн азы алыс шынны билир улус өөрүп четтирип хүлээп алзын дээш, Бурган чаягаан болгай. ⁴ Бурганның бүгү чаяалгазы эки болганда, өөрүп четтирип хүлээп ап турар кандыг-даа чүүлдерден ойталаан херээ чок. ⁵ Чүге дээрге ону Бурганның сөзү-биле база мөргүл-биле ыдыктап турар.

⁶ Бүзүрөөн ха-дуңмаңга шак ындыг суртаалдан берзинзе, Христос Исустуң шынчы чалчазы: бүзүрөлдүң сөстери-биле база эдергениң алыс шын өөредиг-биле доруктур азыраткан кижиге боор сен. ⁷ А Бурганны дорамчылаан мелегейзиг чугаалардан чайлап чор, бодуңну Бурганны хүндүлээр амыдыралга дадыктыр. ⁸ Мага-бот дадыктырары чүгле чаңгыс талазы-биле ажыктыг боор, а Бурганны хүндүлээри бүгү талазы-биле ажыктыг, чүге дээрге ында амгы-даа, келир-даа амыдыралдың аазаашкыны бар. ⁹ Бүрүн хүлээп алырынга төлептиг шынның сөстөр ол-дур. ¹⁰ Бүгү улустуң, ылаңгыя бүзүрөөннерниң, Камгалакчызы боор дириг Бурганга идегээш, карак кызыл ажилдап, ол идегел дээш, демисежип чоруур-дур бис.

¹¹ Улустан ону негеп, ынчаар өөрөт. ¹² Аныяк бооруңга, кым-даа сени херекке албайн барбазын. Бүгү чүүлдер талазы-биле: чугаа-сөзүң, бодуңну ап чорууруң, ынакшылың, бүзүрөлиң база арыг-чаагайың-биле бүзүрөөннерге үлегер бол. ¹³ Мен

келгижемге чедир, Бижилгени улуска номчуурунга, суртаалдаарынга база өөредиринге бодуңну бараалгадап көр. ¹⁴ Удуртукчулар холдарын сеңээ дээскеш, өттүр билир медеглеп турда, сеңээ берген Ыдыктыг Сүлдениң ачы-буянный белээн херекселейн барба. ¹⁵ Бо бүгүнү карак кызыл кылып көр, бүгү бодуңну хүлээлгелериңге бараалгат, ынчан сээң өзүлдеңни хамык улус көрүп каар. ¹⁶ Бодуңну болгаш өөредип турар чүүлүңнү кичээнгейлиг хайгаара. Ол бүгүден быжыг туттун. Ынчаар кылып чоруур болзуңза, бодуңну-даа, дыңнакчыларыңны-даа айыылдан кадагалап алыр сен.

Бүзүрөөннерге хамаарыштыр хүлээлге

5 Назыны дөгөөн ашактарны доңгун чемелеве, а бодуңнуң ачаң-биле чугаалашканың дег, эвилең чугаалаш. Аныяк эрлерге дуңмаларыңга дег хамаарылгалыг бол. ² Кырган кадайларга – аваңга дег, аныяк херээженнерге – кыс дуңмаларыңга дег, арыг-чаагай топтук хамаарылгалыг бол.

³ Ылап чааскаан арткан дулгуяк кадайлар дээш сагыш чова. ⁴ Дулгуяк херээженниң ажы-төлү азы уругларының уруг-дарыы бар болза, олар ада-иезиниң, кырган ада-иезиниң азыралын чандырып, чүнү-даа мурнай боттарының өг-бүлезиниң улузу дээш сагыш човап, бүзүрөөнни херек кырында көргүзүп өөрөңзинер. Ындыг чорук Бурганга таарымчалыг-дыр. ⁵ Чааскаан арткан, сагыш човап чедип кээр кижиге чок ылап дулгуяк кадай Бурганга идегээр база дүн-хүн дивейн мөргүп, Оон дуза дилээр. ⁶ А бодунуң таалалын сүрүп чурттаан дулгуяк херээжен диригге-ле өлүп калган боор. ⁷ Кым-даа оларны чемелээр чылдак тыппазын дээш, ол бүгүнү дулгуяктар биле оларның төрөлдөрүндөн неге. ⁸ А кандыг-бир кижиге бодунуң төрөлдери, ылаңгыя өг-бүлөзи дээш, сагыш човавас болза, ол кижиге бүзүрөлдөн ойталаан боор база бүзүрөли чок кижиден дора боор.

⁹ Дулгуяк кадайлар даңзызынче чүгле алдан хардан эвээш эвес назылыг, ашаанга өскерилбейн чораан улусту киир бижиге. ¹⁰ Олар дээрге буянный херектер кылып чорааны-биле билдингир, ажы-төлүн өстүр азырап каан, аалчыларга хүндүлээчел, Бурганның улузунга бараан болуп келген, хай-халапка таварышканнарга дузалап чораан база янзы-бүрү буянный херектерге боттарын бараалгаткан херээженнер болзун.

¹¹ А аныяк дулгуяктарны даңзыже киирбе. Оларның таалал сүрген күзөөшкенин Христоска бердингенинден күштүг апаарга, олар ашакка барыксай бээр. ¹² Христоска берген аазаашкынын ээлеөөн дээш, олар буруу шавышкынга таваржырлар. ¹³ Оон аңгыда олар, кылыр чүве чок боорга, бажыңнар кезип маңнажыр чаңчыл тып аарлар. Ажыл кылбас, амыр-шөлөөн боорундан

аңгыда, хоп-чип база дажып, киришпеске киржип, чугаалавас ужурлуг чүвезин чугаалап чоруп бээрлер-дир. ¹⁴ Ынчангаш аныяк дулгаак кадайларның ашакка барып аарын саналдап тур мен. Олар ажы-төл төрүп, бажың-балгадын ажаазыннар база дайзыннарывыска бисти бак сөглээр чылдак бербезиннер. ¹⁵ Оон башка дулгаак кадайлар аразында бүзүрелинден ойталааш, эрликти эдерип чорупканнар ам бар апарган болгай. ¹⁶ Кандыг-бир бүзүрөөн херээжен дулгаак арткан херээжен төрелдерлиг болза, олар дээш сагыш човаашкынны христиан ниитилелче чая кагбайн, бодунга хүлээнип аар ужурлуг. А христиан ниитилел ылап чааскаан арткан дулгаактарга дузалашсын.

¹⁷ Башкарар ажылын эки кылып турар удуртукчулар, ылаңгыя суртаалдаар база өөредир ажилга кызымактар, мактал-хүндү биле төлевир алзыннар. ¹⁸ Чүгө дээрге Бижилгеде мынчаар чугаалаан:

«Тараа бастырып турар шарыга хээрик кедирбе», а ол ышкаш:

«Ажылдаан кижиге төлевир алырынга төлептиг боор».

¹⁹ Ийи азы үш херечи бадыткаваанда, удуртукчуга удур буруудадышкынны хүлээве. ²⁰ Өске улус база сезинзин дээш, бачыт үлгедикчилерин хөйүнү мурнунга сойгала.

²¹ Бурганның, Христос Иисустуң база дээрниң шилиттинген төлээлериниң мурнунга сеңээ айыткап тур мен: бо айтышкыннарны эдерерде, кымны-даа ылгай көрбе, чүнү-даа чаңгыс талалап кылба.

²² Дээрги-Чаяакчыга бараан боору-биле ыдыктап, кымга-даа далаш-биле холуң дээспе, өскелерниң бачыдынга киришпе, бодуңну арыг хевээр кадагала.

²³ Моон соңгаар чүгле суг ижип турба, сээң ижин-баарыңга дузалаар кылдыр бичии виноград арагазындан база иш, чүгө дээрге болганчок-ла аарыыр-дыр сен.

²⁴ Чамдык улустуң бачыттары амдыгааштан көңүс илдең база шииткелче оларны дорт аппарат чоруур, а өскелерниң бачыттары сөөлзүредир илереп кээр. ²⁵ Буянныг херектер база ыңдыг: чамдыызы амдыгааштан илдең, а ыңдыг көскү эвестери дөмей-ле алызы барып илерей бээрлер.

6 Бурганның ады база христиан өөредиг бак атка кирбезин дээш, кулдар ээлерин бүрүн алдар-хүндүгө төлептиг улус кылдыр көрзүннер. ² Христиан ээлерлиг кулдар, бүзүрөөн ха-дуңмавыс дээш-ле, оларны хостуг чаңнавазыннар. Харын-даа улам чүткүлдүг бараан болзуннар, чүгө дээрге кулдар ханы ынак, бүзүрөөн ха-дуңмазынга бараан болуп, оларга ачызын көргүзүп турарлар-дыр.

Меге өөредиг база ылап шын эртине-байлак

³ Бо бүгүгө өөредир база сиңниктир сургаар ужурлуг сен. Оон өске чүүлдерге өөредир, Дээргивис Иисус Христостуң шынның сөстөрүндөн база Бурганны хүндүлээри-биле дүгжүр өөредигден ойталаар кандыг-бир кижиге турар болза, ⁴ ол дээрге менээргенгеш, сыңый дег үрдүне берген, а боду чүнү-даа билбес, аас-дыл кылып, хоозун маргылдаа үндүреринге хандыкшылдан аараан күжүр-дүр. Ооң оозундан чүгле адааргал, алгыш-кырыш, бак сөглежири, кара сагыштыг каразыглар; ⁵ угааны чайылган, алыс шындан астыккан улустуң аразынга төнмес-батпас аас былаажыр чорук үнер. Олар Бурганга бараан боорун чүгле байып аарынче орук кылдыр көрүп турарлар.

⁶ Ийет, Бурганны хүндүлээри бодунуң байдалыңга сагыжы ханар кижиге кончуг улуг олча-кежик болбайн канчаар. ⁷ Бо делегейге чүнү-даа эккелбээн бис, моон чоруурда база чүнү-даа ап шыдавас бис. ⁸ Чемивис биле идик-хевивис-ле бар болза, ол биске четчир ужурлуг. ⁹ А кымнар бай болуксаарыл, олар күткүлгеже кире бээр. Олар улусту буураашкын болгаш өлүмче кири идип турар эңдерик хөй мелегей база хоралыг күзөөшкыннерге алзып, дузакка туттурарлар. ¹⁰ Бузуттуң бүгү хевирлериниң үнер дөзү – акша-хөреңгиге хандыкшыл. Ону чедип алыксааш, бүзүрелдиң оруундан чайлай берген, боттарыңга хөй хинчек онааштырган улус чок эвес болдур ийин.

Бүзүрел дээш, төлептиг демисеш

¹¹ А сен, Бурганның кижизи, ол бүгүден ойлап-дес! Чөптүг-шынның чорукче, Бурганны хүндүлөп чурттаарынче, бүзүрелче, ынакшылче, шыдамык чорукче, чөпшүл боорунче чүткү. ¹² Бүзүрел дээш, төлептии-биле демисеш, мөңгө амыдыралды чаалап ал. Ол амыдыралче Бурган сени кыйгырган болгай, а сен хөй херечилер мурнунга бүзүрелиңни ажыы-биле тулган эки медеглээн сен. ¹³ Бүгү чүүлдерни тынгарган Бурганның база ол-ла бүзүрелди ·Понтий Пилаттың мурнунга ажыы-биле тулган эки херечилээн Христос Иисустуң мурнунга сеңээ чагып тур мен: ¹⁴ Дээргивис Иисус Христостуң ээп кээр хүнүнге чедир сеңээ дужааган бүгү чүүлдү арыг-шынчы болгаш бичии-даа кем чок сагып көр. ¹⁵ Ооң ээп кээрин Бурган – дың чаңгыс амыр-чыргалдыг Чагырыкчы, хааннарның Хааны болгаш тергиидээннерниң Дээргизи, дың чаңгыс өлүм чок Бурган биске чогуур үеде ажыдып бээр. Ол кымның-даа чоокшулап шыдавазы чырыкта чурттап турар – кым-даа, кажан-даа Ону көрбээн база көрүп-даа шыдавас. Алдар-хүндү база мөңгө күчү Аңаа доктаазын! ·Аминь.

Бай христианнарга чагыг

¹⁷ Амгы амыдыралыңга бай улусту таптыг сурга: адыыргавазыннар, идегел чок эртине-байлакка ынанмазыннар, харын бистиң сеткил ханар бүгү чүүлүвүстү элбээ-биле хандырып бээр Бурганга ынаныннар. ¹⁸ Буян тарыырын, буянныг ажил-херээ-биле байыырын, экииргек боорун база өске улус-биле эртине-байлаан үлежиринге белен боорун оларга айыт. ¹⁹ Алыс шын амыдыралды

чедип аар дээш, келир үеде быжыг үндезинни олар боттарыңга ынчалдыр салып алзыннар.

Тимофейге түңнел чагыглар

²⁰ Тимофей, сеңээ бүзүрөп каан бүгү чүүлдү кадагала. Бурганга таарымча чок шуугаазындан база улустуң «билиг» деп адап турары алыс шынга удур өөредигден чайлап чор. ²¹ Чамдык улус ону шиңгээттивис деп чарлаттыңаш, бүзүрелдиң оруундан аза берген-дир. Бурганның авыралы силерге доктаазың!

2 Тимофейге

Кирилде

Тимофейге ийиги чагаа Павелдиң бижээн чагааларының эң сөөлгүзү боору ылап хире. Чагаада Павел катап база бодунуң шынчы дузалакчызы Тимофей-биле чугаа кылган. Павел, бодунуң байдалы аар-берге-даа болза, бүгү чуртталгазында ону деткип келген Бурганны алдаржыдып турар. Өлүмден ол кортпас, Христос-биле харылзаалыг мөңгө амыдырал ону манап турар дээрзинге ол бүзүрээр. Ындыг-даа болза, христиан ниитилелдер Иисуска бүзүрели дээш истеп-сүрүүшкүннерге таваржырын билир болгаш, Павел олар дээш сагыш човап турар. Ынчангаш ол Тимофейни (ооң-биле кады бүгү христианны) хилинчек-човалаңны көрүп тургаш безин, Христоска чайгылыш чок шынчы боор кылдыр сургап турар. Ол ышкаш Павел Тимофейге Буянныг Медээни үргүлчү суртаалдаарын база улусту Дээрги-Чаяакчы дугайында алыс шынга өөредирин сагындырган.

Кирилде сөстөр

1 Христос Иисус-биле сырый харылзаалыг апаргаш, Бурганның азааны мөңгө амыдыралды медеглээри-биле Ооң күзел-соруун ёзугаар айбылаткан кижиден, Христос Иисустуң элчини Павелден байыр. ² Ханы ынак оглум Тимофей сеңээ бижидим . Бурган Адавыстан база Дээргивис Христос Иисустан келген авырал, өршээл база амыр-тайбың сеңээ доктаазын!

Буянныг Медээни суртаалдаарыңа шынчы чорук

³ Сени сактып, дүне, хүндүс үргүлчү мөргүл кылган санимда-ла , ада-өгбем дег, арыг арын-нүүр-биле бараан бооп чоруурум Бурганга өөрүп четтирер-дир мен . ⁴ Карааң чажын сактып чор мен, ол ышкаш сени аажок көрүксеп тур мен: ужурал мени өөрүшкү-биле бүргептер боор! ⁵ Сеткилиң ханызындан бүзүрээниңни сактыр-дыр мен: кырган-аваң Лоида биле аваң Эвника база ынчалдыр бүзүрөп чораан болгай. Оларны дег бүзүрел сенде база бар дээрзинге ыяк бүзүрээр мен.

⁶ Аңаа сылдап алгаш, сагындырып ор мен: холдарымны сеңээ дегиримге , Бургандан алганың ачы-буянныг белектиң одун өжүрбейн көр. ⁷ Бурган биске коргуушкуннуң сүлдезин эвес, а күчү-күштүң, ынакшылдың, бодамчалыг боорунуң Сүлдезин берген болгай . ⁸ Ынчангаш Дээргивисти херечилээринден ыятпа , Ол дээш хоругдаттырган менден база ыятпа. Харын Бурганның сеңээ бээри күшке даянгаш, Буянныг Медээни суртаалдааным

ужун хилинчээмни үлежип көр . ⁹ Бурган бисти камгалааш, Ооң ыдыктыг улузу боору-биле кыйгырып алган. Ол ону бистиң кылган ажыл-херээвис дээш эвес , а Ооң Бодунуң сорулгазы база авыралы дээш кылган. Ол биске ук авыралын Христос Иисусту дамчыштыр үе-шагның мурнунда хайырлаан. ¹⁰ А ам Бурган оозун Камгалакчывыс Христос Иисустуң биске чедип келгенин дамчыштыр көргүскен. Христос өлүмнү күш чок болдурган база Буянныг Медээни дамчыштыр мөңгө амыдырал биле өлүм чок чоруктуң чырыын бо делегейге эккелген .

¹¹ Бурган мени ол Буянныг Медээниң медегизини, элчини база башкызы кылдыр шилип томуйлап каан! ¹² Мен ам ол бүгү чүүлдер дээш, хилинчек көрүп тур мен . Ынчалза-даа ол дээш ыятпас мен , чүге дээрге Кымга бүзүрээнимни билир болгаш, сөөлгү хүнге чедир Ооң меңээ идегээн чүүлүн кадагалап шыдаарыңа бүзүрээр мен .

¹³ Менден дыңнааның сөстөрдөн туттун, олар сеңээ шынныг өөредигниң үлегери болзун, Христос Иисус-биле сырый харылзаалыг апаргаш, бүзүрелдиг база ынакшылдыг бооп амыдыра.

¹⁴ Сеңээ идегээн бүгү буянны бисче сиңнигип кире берген Ыдыктыг Сүлдениң күжү-биле кадагала .

¹⁵ Асия девискээринде хамык улус, ооң иштинде Фигелл биле Эрмоген, мени каапкаш барганын билир сен . ¹⁶ Онисифорнуң өг-бүлезинге Дээрги-Чаяакчы Бодунуң өршээлин көргүссүн, чүге дээрге ол мени чеже-даа катап часкарып келген база мээң кинчилерим көргөш-даа , менден ыятпаан болгай . ¹⁷ Ол Римге кээп чорааш, кызымак дилеп тургаш, мени тып алган. ¹⁸ Сөөлгү хүн кээрге, Дээрги-Чаяакчы аңаа Бодунуң өршээлин хайырлазын. Ооң

Эфеске меңээ кайы хире дузалаанын бодуң кончуг эки билир сен.

Христос Иисуска бердинген дайынчы

2 Оглум Тимофей, Христос Иисустан келген авыралдан күш кирип көр. 2 Хөй санныг херечилер мурнунга менден дыңнаан өөредиглериңни өскелерни өөредип шыдаар шынчы улуска идегеп берип каг. 3 Христос Иисустуң бердинген дайынчызы дег, хилинчекти кады шыдажып эртеринге белен бол. 4 Кандыг-даа дайынчы тайбың амыдыралдың ажил-херээ-биле бодун чардыктырбас, ол чүгле ону албан-хүлээлгеже кыйгырган шериг даргазының аайындан эртпезин бодаар. 5 Дүрүмнер ёзугаар маргылдашпас болза, спортчу маргылдаага киришкен кым-даа тиилекчиниң шаңналын албас.

6 Кара дерин төп ажилдаан тараачын дүжүттөн бодунуң үлүүн баштайгы ээлчегде алыр ужурлуг. 7 Мээң чүнү чугаалаанымны бодап көр. Бо бүгүнү угааптар арганы Дээрги-Чаяакчы сеңээ бээр.

8 Мээң суртаалдап турарым Буянныг Медээде чугаалааны дег, өлүглер аразындан катап дирлип келген Иисус Христосту – Давидтиң үре-салгалын сактып чор. 9 Буянныг Медээни суртаалдааным дээш, хилинчек көрүп, херектен дег бектиг-дир мен. Ынчалза-даа Бурганның медээзин бектээри болдунмас! 10 Бурганның шилээн улузу база Христос Иисусту дамчыштыр кээр камгалалды мөңгө алдар-биле катай алзыннар дээш, оларны бодаанымдан, чүнү-даа шыдажып чор мен.

11 Шынныг сөстөр бо-дур:

«Ооң-биле кады өлгөн болзувусса,
Ооң-биле кады амыдыраар бис.

12 Ам шыдажып турар болзувусса,
Ооң-биле кады чагырар бис.

Оон ойталаар болзувусса,
Ол база бистен ойталаар.

13 Аңаа шынчы эвес-даа болзувусса,
Ол шынчы бооп артар,
чүге дээрге Ол Бодунга Боду өскерлир эвес».

Бурганның чүүлзүнгени бараан болукчу

14 Хамык улуска бо дугайында сагындыр. Сөстөр дугайында маргышка киришпезиннер дээш, оларны Бурганның мурнунга шыңгыы кичээндир. Дыңнакчыларга ооң ажыы чок, а чүгле хора чедирер. 15 Бурганның мурнунга шылгаттынган, алыс шынныг медээни улуска хажытпайн дамчыдып турар ажилчын, ыядыр чүвези чок кижиге кылдыр көстүп, Ол сени чүүлзүңзүн дээш, бар шааң-биле оралдаш.

16 А Бурганны дорамчылаан хоозун чугаалардан чайлап чор. Оларга алзыпкан кижиге Бургандан улам-на ырап бар чыдар. 17 Ындыг улустуң өөредии,

ириңнедир оюлган дег, үгдереп, тарап-ла олар. Оларның аразында Именей биле Филит ийи бар.

18 Олар алыс шынның оруундан өскээр баргаш:

«Катап дирлишкин болуп каапкан» – дижип, чамдык улустуң бүзүрелин бойладып турарлар.

19 Ынчалза-даа Бурганның салып кааны быжыг үндезин мындыг сөстөр-биле таңмалаттынгаш, тендиш дивейн тур: «Дээрги-Чаяакчы кымның Аңаа хамааржырын билир», а ол ышкаш: «Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр мен дээн кижиге бүрүзү бузуттан ырай берзин».

20 Улуг бажыңда чүгле алдын, мөңгүн эвес, а ыяш, дой сава-саңга база бар: оларның чамдыызы хүндүлүг ажыглалда, а өскелерин хүн бүрүде ажыглаар. 21 Бодун хамык бузуттуг-бак чүүлдерден арыглап алган кижиге хүндүлүг ажыглалдың савазы боор: ону ыдыктап каан, ол Ээге ажыктыг база кандыг-даа буянныг херек кылырынга белен турар.

22 Чалыы үениң күзээшкиннеринден чайла, Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп, арыг чүрээнден кыйгырган улус-биле кады чөптүг-шынныг амыдыралче, бүзүрелче, ынакшылче болгаш амыр-тайбыңче чүткү. 23 Мелегей болгаш ужур-утка чок маргылдааларга киришпе, оларның алгыш-кырыш-биле доостурун билир-ле болгай сен.

24 Дээрги-Чаяакчының чалчазы боор кижиге алгыш-кырыш кылбаза эки. Харын ол хамык улус-биле эвилең-ээлдек, өөредиг берип билир, шыдамыккай боор ужурлуг. 25 Ол аңаа удур улусту безин эп-чөп-биле эдип-чазазын. Чүге дээрге Бурган оларга бачыдын миннип, алыс шынны билип аар арганы бээр чадавас. 26 Олар ооң соонда сергей бээр база оларны аспактап алгаш, бодунуң күзел-соруунга чагыртырынче албадапкан эрликтин туттуруундан ушта халый бээр чадавас.

Сөөлгү хүннерниң бүзүрел чогу

3 Сөөлгү хүннерде аар-берге үе чедип кээрин билип ал. 2 Улус чүгле боттарын бодаар, акша-мөңгүнге ынак, мактаныычал, туразы улуг, өгү-дылын караңнадырынга өй болу бээр. Олар ада-иезин дыңнава, өөрүп четтирерин билбес, ыдыктыг чүүлдерден ойталаар, 3 ынакшыыр, кээргээр сеткили чок, нүгүлчү, бодун туттунуп билбес база каржы, буянны көөр хөңнү чок улус болу бээр. 4 Олар өскерликчи, хай-чагырга чок, адыыргак, боттарының күзээшкиннерин хандыраарына Бургандан артык ынак улус болу бээр. 5 Ындыг улус Бурганны хүндүлээриниң чүгле даштыкы хевиринден туттунар, а Ооң ылаптыг күжүнден ойталаар. Олар-биле черле чоокшулашпа.

6 Оларның чамдыызы улустуң бажыңнарынче оп-биле аагайлап киргеш, кошкак херээженнерни дуурайлап кааптар. Ол херээженнер дээрге бачыдының аяа долган, янзы-бүрү күзээшкиннериниң аайындан эртпес улус-тур.

⁷ Ындыглар кезээде-ле өөрениксээрлер, ынчалза-даа алыс шынны кажан-даа долузу-биле билип ап шыдавастар. ⁸ Моисейге удурланган Ианный биле Иамврий кара олчаан, ол улус база алыс шынга удур туржуп турар. Олар дээрге угааны бойлаан, бүзүрели меге, алыс шынга удур улус-тур.

⁹ Ынчалза-даа оларның оруу муңгаш: Моисейге удурланганнарның угаан чогу бодун көргүзүпкени дег , оларның угаан чогу база бүгү улуска көскү апаар.

Павелдин Тимофейге чагы

¹⁰ А сен мээң өөредиимге, канчаар чурттап келгенимге, амыдыралчы сорулгаларымга, бүзүрелимге, шыдамыымга, ынакшаанымга, туруштуумга, ¹¹ истедип-сүрдүрүүшкүннерим болгаш хилинчээмге мени эдерип келдиң. Антиохия, Икония болгаш Листрага мээң-биле болган бүгү чүүлдү , өске-даа хамык качыгдалдарымны билир-дир сен. Коргунчуг истеп-сүрүүшкүннерни шыдажып эрттим. Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы мени оларның шуптузундан камгалап каан . ¹² Бурганны хүндүлөп, Христос Иисус-биле сырый харылзаалыг амыдыраар дээн улустуң шуптузу истедип-сүрдүрө бээр . ¹³ А бузуттуглар болгаш хуурмак хейлер багынга улам өнемчип , өскелерни будулдулар, оон боттары база будулар.

¹⁴ А сен өөренип алганың, бүзүрээниң чүүлден салдынма. Сээң башкыларың кымнар боорун билир сен, ¹⁵ Ыдыктыг Бижилгелерни база чажыңдан-на билир сен . А Бижилгелер Христос Иисуска бүзүрээрин дамчыштыр кээр камгалалче аппаар мерген угаанны сеңээ берип шыдаар.

¹⁶ Бүгү Бижилге Бурганның аксындан үндүр тынган сөзү-дүр , ол алыс шынны өөредиринге, чазыгларны айтып, эдеринге, чөптүг-шынныг амыдыралды суртаалдаарыңа ажыктыг. ¹⁷ Ындыг болганда, Бурганның кижизи бүрүнү-биле мергежээн база кандыг-даа буянныг херек кылыры-биле чепсегленген боор.

4 Бурганның-даа мурнунга, ээп кээп хааннай бергеш, дириг-даа, өлүг-даа улусту шииде бээр Христос Иисустуң-даа мурнунга сеңээ айыткап тур мен: ² Бурганның медээзин суртаалда, таарымчалыг-даа, таарымчалыг эвес-даа үеде даалгаң күүседиринге белен бол, улусту эдип чаза, чазыгларын сойгала , сеткилин сергет база шыдамыккай өөрөт. ³ Улустуң шынныг өөредигни дыңнаар безин хөңнү чок апаары үе чедип кээр. Олар боттарының күзээшкүннериниң аайы-биле, чүгле оларның дыңнаксаан чүүлүн чугаалаар янзы-бүрү башкыларны шилип эгелээрлер. ⁴ Олар алыс шындан кулаан бөөшкүннеп, хоозун меге тоолчургу чугаалар дыңнаарлар. ⁵ А сен бүгү чүүлге серемчилелдиг боор , бергелерни шыдажып эртер ,

Буянныг Медээни суртаалдаар ажил-херээңни шуудадыр, бараан болуушкунуңу эчизинге чедир күүседир ужурлуг сен.

⁶ А меңээ хамаарыштыр – амы-тынымны өргүл дег салып каан-дыр , кызыл-дустаар үем чоокшулаан-дыр . ⁷ Мен төлөптии-биле демисештим , мөңгө амыдыралды, чарышты төндүр маңнадым , бүзүрелди кадагаладым. ⁸ Мени ам актыг-шынныг тиилекчиге бээр шаңнал манап турар , чөптүг Шииткекчи боор Дээрги-Чаяакчы, сөөлгү хүн кээрге, ону меңээ тыпсыр. Ол шаңналды чүгле меңээ эвес, а Ооң ээп кээрин ынакшыл-биле манаан бүгү улуска база тыпсыр.

Амы-хуунуң сүмелери болгаш дилеглери

⁹ Менче дүрген чедип кээрин кызыт, ¹⁰ чүге дээрге Димас мени каапкаш барды. Ол амгы бо делегейге хандыкшааш , Фессалоникаже чорупту. Крискент – Галатияда, а Тит – Далматияда барган. Мээң чанымда чүгле Лука бар . ¹¹ Кээриңде, Маркты эдертип эккел, чүге дээрге ол мээң бараан болуушкунумга дузалап шыдаар кижиге. ¹² Мен Тихикти Эфесче чорудуптум.

¹³ Бээр кээриңде, Троадада Карп сугда каапкан тонумну, а ол ышкаш номнарымны, ылаңгыя эттээн хөмде бижээннерин, эккеп көр.

¹⁴ Александр дарган меңээ эңдерик хөй хора халдаткан кижиге, ооң ажил-херээ дээш, Дээрги-Чаяакчы ону кезедир! ¹⁵ Сен база оон кичээн, чүге дээрге ол бистиң суртаалывыска аажок удурланып турар-дыр.

¹⁶ Мээң херээмни шииткел черинге бир дугаар дыңнап турда, кым-даа меңээ болчуп келбеди, хамык улус мени каапкаш барды. Ону оларның буруузу кылдыр көрбезинем! ¹⁷ Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы мээң-биле кады бооп, хамык өске чоннар улузу ону дыңназын дээш, Буянныг Медээни аксым-биле суртаалдаар күштү меңээ берген. Ол мени арзылаң аксындан камгалады .

¹⁸ Дээрги-Чаяакчы мени кандыг-даа бузуттан камгалаар база Бодунуң Дээрге Чагыргазынче бүдүн-бүрүн чедире бээр. Аңаа кезээ мөңгөде алдар! ·Аминь.

Түңнел байыр чедиришкүннери

¹⁹ Прискилла биле Акилага , а ол ышкаш Онисифорнуң өг-бүлезинге байырым чедир . ²⁰ Эраст Коринфиде артып калган, а Трофимни мен аарыының ужун Милитте каапкан мен. ²¹ Кыш бетинде бээр чедип кээрин оралдаш. Эввул, Пуд, Лин, Клавдия база хамык бүзүрөөн ха-дуңмавыс сеңээ байыр чедирип турлар.

²² Дээрги-Чаяакчы сеткил-чүрээң-биле кады болзун! Бурганның авырлары силерге доктаазын!

Титке

Кирилде

Тит Павел элчинниң чоок дузалакчызы турган. Ол Павел биле Коринфиде христиан ниитилелдиң эптежилгезинге улуг ужур-дузалыг болган (2 Кор. 8:16-17 көр). Павел Титти Крит ортулукка чаа христиан ниитилелдиң удуртукчузу кылдыр арттырып каан.

Чагаада үш кол тема бар, олар хөй чүүлдер-биле Тимофейге бирги чагааның темалары-биле дөмей: 1) христиан ниитилелдиң удуртукчузу кандыг болур ужурлугул; 2) христианның аңгы-аңгы бөлүктери боттарын канчаар алдынар ужурлугул (кырган, чалыы, эр, херээжен, кул кижилер); 3) Иисус Христос дугайында алыс шын өөредигниң үндезиннери.

Кирилде сөстөр

1 Бурганның чалчазындан, Иисус Христостуң элчини Павелден байыр. Бурган мени Ооң шилээн улузунуң бүзүрелин шуудадыр дээш, олар Бурганны хүндүлээринче чедире бээр алыс шынны билип ап, мөңгө амыдыраар идегелди алзыннар дээш томуйлап каан. Бурган мөңгө амыдыралды биске бээрин өртемчейниң тыптыр мурнунда-ла аазаан болгай, а Ол кажан-даа мегелеп көрбээн. ³ Чогуур үе кээрге, Камгалакчы Бурганывыс Бодунуң сөзүн медеглээн, а ону суртаалдаарын Бодунуң айтышкыны-биле меңээ бүзүрөп дааскан.

⁴ Бүзүреливис дөмей болган алыс шынныг оглум Титке бижидим. Бурган Адавыстан база Камгалакчывыс Христос Иисустан келген авырал биле амыр-тайбың сеңээ доктаазын!

Титтиң Крит ортулукка ажил-херээ

⁵ Мээң сеңээ айытканым дег, чедир кылбаан ажил-херекти эчизинге чедир кылып, аайлазын дээш, хоорай бүрүзүнге христиан ниитилелдерниң удуртукчуларын томуйлазын дээш, сени Критке арттырып каан ийик мен. ⁶ Удуртукчу улус буруудагы дег чүвези чок, кадайынга өскерилбес боор ужурлуг, а оларның ажи-төлү Бурганга шынчы, самыыраан деп чектетпээн болгаш дыңнангыр боор ужурлуг. ⁷ Удуртукчуга Бурганның ажилын бүзүрөөн болганда, ону буруудаткы дег чүве турбазын. Ол бодун турамык ап чорбас, шугул, арагага сундулуг, содаачы, алык-сак-чиксек кижилер болбас ужурлуг. ⁸ Харын ол хүндүлээчел ээ база буян кылырынга ынак, бодамчалыг, чөптүг-шынныг, Бурганны хүндүлөп чурттаар, бодун

туттунуп билер кижилер боор ужурлуг. ⁹ Удуртукчу өске улусту алыс шынныг өөредигге сургаар база шынныг удурланыкчыларын сойгалаар дээш, аңаа өөредип каан бүзүрөп болгу дег шынныг медеэдэн быжыг туттунар ужурлуг.

¹⁰ Чүгө дээрге эрге-чагырганы хүндүлөвөс, чалчырааш, өскелерни дуурайлаар улус, ылаңгыя кыртыжап демдектээн кижилер аразында, кайы хөй-дүр. ¹¹ Ындыгларның аастарын дуй шавар херек, чүгө дээрге олар хууда ажык-кончаа сүргөш, боттарының өөрөтпөс ужурлуг чүүлүн суртаалдап, бүдүн өг-бүлелерни үрөп турар-дыр. ¹² Оларның боттарының-на бир медеэчизи мынча дээн: «Криттиң чурттакчылары черле мегечи, араатанзыг каржы, чалгаа, чазый хейлер!» ¹³ Ол медеэчиниң бадыткалы ылап шын. Ынчангаш бүзүрели алыс шынныг болзун дээш, оларны эң-не шыңгызы-биле сойгалаар ужурлуг сен. ¹⁴ Олар иудей хоозун чугаалар болгаш алыс шындын ойталаан улустуң айтышкыннарынче кичээнге салбазыннар. ¹⁵ Арыг улуска шупту чүве арыг, а бүзүрөвөөн, үрөлгөн улуска арыг чүү-даа чок – оларның боттарының угаан-бодалы болгаш арын-нүүрү үрөлгөн-дир. ¹⁶ Олар: «Бурганны билер бис» – дижирлер, ынчалза-даа ажил-херээ-биле Ону хүлээп көрбөстөр-дир. Олар чииртим, дыңнангыр эвес база кандыг-даа буянныг чүүл кылыр харык чок улус-тур.

Алыс шынныг өөредиг

2 А сен болза чүгө алыс шынныг өөредиг-биле дүгжүр чүүлдү медеглеп чор.

² Кырган эр улус бодун сарыылдыг, төлөптиг алдынар, бодамчалыг боор база бүзүрөлгө, ынакшылга, шыдамык чорукка ыяк белеткенген боор ужурлуг.

³ Кырган кадайларга Бурганны хүндүлөп амыдыраарын, хоп-чип таратпазын, арага-дарыже сундулавазын база өске улусту буян кылырынга өөредирин сүмеле . ⁴ Олар аныак херээженнерни ашактары болгаш ажы-төлүнгө ынак болурунга өөретсиннер.

⁵ Аныак херээженнер бодамчалыг болгаш төлептиг аажы-чаңныг болзуннар; эки бажың ээлери, буянныг сагыштыг база ашактарын дыңнаар улус болзуннар . Бурганның медээзин кым-даа дора көрбезин дээш, ону кылзыннар.

⁶ Аныак эрлерни бодамчалыг болурунга база ынчаар өөрет.

⁷ Бүгү чүүлдерге: ажил-үүлеңге, херектериңге бодуңну өттүнер үлегер кылдыр көргүс , бодуңнуң өөредиглериңге ак сеткилдиг болгаш шыңгыы бооп көр. ⁸ Бисти бактаар чүзү-даа чок болгаш, сеңээ удурланган улус ыядып-човаар кылдыр , өөредип тура, шын база чемеге онаашпас сөстөрни ажыгла.

⁹ Кулдарны ээлериңге бүгү талазы-биле чагыртып , оларның күзелин хандыраарын кызыдар база оларга удур чүнү-даа чугаалавас кылдыр өөрет.

¹⁰ Кулдар ээлериңден оорланмазын, харын оларга бүрүнү-биле бердингенин көргүссүн. Бистиң Камгалакчы Бурганывыстың өөредии кайы хире магалыг чаагайын улус көрүп каар кылдыр, кулдар боттарын ынчалдыр ап чорзун.

¹¹ Чүгө дээрге Бурган Бодунуң авыралын бүгү улусту камгалаар дээш ажиткан-дыр . ¹² Ол авырал бисти Бурганны тоовас чоруктан-даа, делегейден укталган күзээшкиннерден-даа ойталаарыңга; боттарывысты холга ап, амгы бо делегейге Бурганны хүндүлөп, чөптүг-шынныг чурттаарыңга өөредип турар. ¹³ Өндүр улуг Бурганывыс болгаш Камгалакчывыс Иисус Христос өндүр чырыкка бүргеткен чедип кээр деп, чыргалдыг хүннү идегел-биле манап , ынчаар чурттаар ужурлуг бис. ¹⁴ Бисти хамык бузут-бактан хостаар дээш, буянныг херектерже чүткүлдүг , чүгле Аңаа хамааржыр, арыг улус кылып каар дээш, Христос Бодун өргүлгө салган .

¹⁵ Сен ол бүгүгө өөредир, бүгү күш-биле улусту сорук кириер, сойгалаар ужурлуг сен . Сени херекке албайн баар кижини турбазын .

Христианнарның бодун алдынары

3 «Чагырыкчылар болгаш эрге-чагырга ээлээннерниң аайындан эртпейн , оларга чагыртыр база кандыг-даа буянныг херекти кылырынга кезээде белен болур ужурлуг силер» деп, бодуңнуң улузуңга сагындыр. ² Оларны кымны-даа бак сөглөвезинге, эп-найыралдыг ,

ээлдек-эвилең, өске улус мурнунга биче сеткилдиг боорунга өөрет.

³ Чүгө дээрге бис база кажан-бир шагда сарыыл чок, хай-чагырга билбес, шын оруктан азып-тенээн, янзы-бүрү күзээшкиннерниң болгаш таалалдарның кулу бооп чораан бис . Бистиң чуртталгавысты өш биле адааргал бүргей ап, улуска көрдүрбейн-даа, бот-боттарывысты көөр хөңнүвүс чок-даа чордувус.

⁴ Ынчалза-даа Камгалакчывыс боор Бурганның улуска буянныгы база ынакшылы ажиттынып келгенде, ⁵ боттарывыстың кылган эки ажил-херээвис дээш эвес, а Бодунуң өршээлдий-биле Ол бисти камгалады . Ыдыктыг Сүлдө бисти арыглап чуггаш , чаа амыдыралче катап төрүттүнер органы биске хайырлады . ⁶ Бистиң Камгалакчывыс Иисус Христосту дамчыштыр Бурган бисти ыдыктыг Сүлдө-биле сиңиктир бүргээн . ⁷ Ынчангаш Бурганның авыралының ачызында Ооң мурнунга агартырып алгаш, идегээнис мөңгө амыдыралды салгаар улус апардывыс . ⁸ Бо дээрге ылап шынныг херектер кылырынга боттарын бүрүнү-биле бараалгатсын дээш , ол бүгүнүң дугайында сагыш алындыр чугаалап чорууруңу күзеп тур мен. Ындыг боору – улуска эки болгаш ажыктыг.

⁹ Ынчалза-даа мугулай барымдаалардан, ук-ызыгуур дугайында чугаалардан, Моисейниң хоойлузунуң дугайында маргылдаалардан, аас былаажырындан чайлап чор, чүгө дээрге оларның ажыы-даа, херээ-даа чок . ¹⁰ Христиан ниитилелге аңгылажыг үндүрер кижини бир, ийи удаа сагындыргаш, олчаан ооң-биле харылзашпа .

¹¹ Ындыг кижиниң шуут-ла үрелгенин база ооң бачыттары бодунуң-на буруулуун көргүзүп турарын билип ал.

Түңнел сүмелер болгаш байыр чедиришишкени

¹² Сенче Артемни азы Тихикти чорудуптарым билек, Никопольче меңээ чедип кээр дээш, бар шааң-биле кызыт, чүгө дээрге мен аңаа кыштаарын шиитпирлеп алдым. ¹³ Ном-хоойлу тайылбырлакчызы Зинас база Аполлостуң аян-чоруунуң үезинде оларга херек бүгү чүве бар болзун дээш, болдунар-ла хемчеглерни ап, дузалап көр. ¹⁴ Бистиң улузувус оларның амыдыралы үрө-түңнел чок болбазын дээш база улустуң эргежок чугула хереглелдерин хандыраар дээш, буянныг херектер кылырынга чаңчыккан турар ужурлуг.

¹⁵ Мээң-биле кады турар хамык улус сеңээ байыр чедирип тур. Биске ынак бүзүрээнерге байырывыс чедир. Бурганның авыралы силер бүгүдеге доктаазын!

ФИЛИМОНГА

Кирилде

Павел бо чагааны Римге хоругдадып турган үезинде бижээн (Эфесчилерге, Филипчилерге болгаш Колосчуларга чагааларны көр).

Римге тургаш, Павел Онисим дээр дургун кул кижиге таныжып алган. Павелден Буянныг Медээни дыңнааш, Онисим Христоска бүзүрөй берген. Павел кадыг-дошкун кеземче айыылы бар-даа болза, Онисим бодунуң ээзи Филимонче эглир ужурлуг деп шиитпирлээн. Онисимниң ээзи Филимон дээрге Колоссы хоорайның чоок-кавызы чурттуг христиан кижиге турган, а Павел ооң-биле таныш чүве-дир. Ынчангаш Павел Филимондан Онисимни өршээрин база аңаа чоок кижизинге дег хамаарылгалыг болурун дилеп турар. Павел Онисимни Римче эгидип аар күзелдиг, ынчалза-даа ынчаар кыл деп дужаавайн, а чымчаа-биле дилеп турар.

Байыр чедириишкини

1 Христос Иисуска бүзүрээни дээш хоругдаттырган Павелден база бүзүрөөн дуңмам Тимофейден байыр.

Чаңгыс ажил-херек кылып турарывыс ханы ынак эживис Филимон сеңээ, ² ол ышкаш Христоска бүзүрөөн кыс эживис Апфияга, туруштуг демисекчивис Архипке база сээң бажыңыңда чыгып турар христиан ниитилелге бижидим.

³ Бурган Адавыс болгаш Дээрги Иисус Христостан келген авырал биле амыр-тайбың силерге доктаазын!

Филимоннуң бүзүрээни болгаш ынакшылы

⁴ Мөргүл кылган санимда-ла, сени сактып, Бурганымга үргүлчү өөрүп четтирер-дир мен .

⁵ Сээң Дээрги Иисуска бүзүрээниң болгаш Бурганның бүгү улузунга ынакшылың дугайында дамчыыр чугаалар меңээ чедип тур. ⁶ Христостуң биске бергени бүгү ачы-буянны билип алганың ачызында бодунуң бүзүрелиңни улам идепкейлиг илередириң дээш, мөргүп тур мен . ⁷ Дуңмам Филимон, сээң ынакшылың меңээ улуг өөрүшкү болгаш аргалалды эккелди, чүге дээрге сээң ачыңда Бурганның улузунуң чүректери сорук кире бергенин дыңнадым.

Павелдиң Онисим дээш дилээ

⁸ Шак ол чылдагаан-биле хүлээлгеңни күүсет деп, Христостуң адындан дидими-биле негээр эргем бар-даа болза , ⁹ мен сени дужаай бербейн, ооң орнунга, ынакшылымга ооргалангаш, күштүү-биле

дилеп тур мен. Мен, Павел ирей, а ам Христос Иисустуң ады дээш хоругдаттырган кижиге, ¹⁰ хоругдал адаанга ооң адазы болганым , Христосту дамчыштыр харылзаалыг оглум Онисимче ээ көрнүрүңнү дилеп тур мен. ¹¹ Мооң мурнунда ол сеңээ шуут ажыгы чок-даа турду ыйнаан, а ам чүгле сеңээ эвес, меңээ база ажыктыг кижиге-дир .

¹² Мен ону сенче дедир эгидерим ол, а ону чорудуптарымга, мээң чүрээм база ооң-биле кады чорупкан дег-дир. ¹³ Буянныг Медээ ужун хоругдал адаанда олурумда, сээң орнуңга меңээ дузалашсын дээш, мен ону чанымга дыка-ла арттырып алыксадым. ¹⁴ Ынчалза-даа сээң чөпшээрелиң чокка чүнү-даа кылыр хөңнүм чок болду. Сээң кылып турар бүгү буяның хүлээлге ёзугаар эвес, а сээң тура-сорууң аайы-биле илерээн болуру күзенчиг-дир.

¹⁵ Бодунуң кулуңну ооң соонда кезээ мөңгедэ дедир эгидип аарың дээш, Онисим сенден кезек өйдө чарлы берген бооп чадавас. ¹⁶ Ам ону кулуң эвес кылдыр, а оон артык – ханы ынак дуңмаң кылдыр хүлээп алыр-дыр сен . Ол меңээ дыка эргим-дир, ынчалза-даа сеңээ ол, анаа кижиге-даа дег, Дээрги-Чаяакчыга башкарткан дуңмаң-даа дег, оон-даа артык эргим апаар. ¹⁷ Ынчангаш мени чаңгыс ажил кылган эжиң кылдыр санаар болзуңза, мени канчаар хүлээп аарың дег, ону ынчаар хүлээп ап көр. ¹⁸ Ол сени кандыг-бир чүве ужун хомудадыпкан азы сеңээ өрелени берген болза, ол түңнү мээң адым дужунга бижип каг. ¹⁹ Бодунуң холум-биле бижип олур мен : мен, Павел, ооң өрезин төлээр мен . (Сен база бодунуң амыдыралың-биле меңээ өрелииңни сагындыргаш-даа чоор деп мен.)

²⁰ Ынчангаш, дуңмай, Дээрги Христос дээш, меңээ ачы-дузадан көргүзүп, мени ооң-биле сорук кирип көр. ²¹ Мени дыңнаар боор деп идегээш, сеңээ бижип олур мен. Херек кырында мээң бижээн чүвөмдөн-даа хөйнү кылып каарыңны билир мен.

²² Ол ышкаш меңээ аалчылар өрээлин белеткеп каап көр. Чүгө дээрге Бурган сээң мөргүлдериңерге харыылап, мени удавас хостап салыптарга, силерге чеде бээримге идегеп тур мен.

Түңнел байыр чедиришкннери

²³ Христос Иисуска бүзүрээни дээш, мен ышкаш хоругдаттырган Эпафрас сеңээ байыр чедирип тур, ²⁴ а ол ышкаш мээң чаңгыс ажил-херек кылып турар эштерим Марк, Аристарх , Димас болгаш Лука олар база.

²⁵ Дээрги Иисус Христостуң авыралы силерниң сагыш-сеткилиңерге доктаазын .

Еврейлерге

Кирилде

Христиан шинчилекчилер эрте шагдан бээр бо чагааның автору кымыл дээрзинге хамаарыштыр аразында чөпшээржилге чок турган, чүге дээрге автор бодунуң адын адаваан болган. Чамдык улус автор – Павел элчин деп санап турар. Ындыг-даа болза, чагааның аян-хевири болгаш онза шинчилиг бодалдары Павелдиң өске чагааларына шоолуг дөмейлешпес. Өске шинчилекчилерниң санап турары-биле, автор болза Павелдиң кады ажылдап турган улузунуң бирээзи – азы Варнава, азы Аполлос, азы өске-бир кижиге болур.

Чагааның ады болгаш ооң барымдаа тургузарының херечилеп турарын ёзугаар, ону христиан апарган еврейлерге бижээн. Оларның тодаргай ниитилели каяа турганы билдинмес – Рим, Иерусалим, Александрияга бе азы өске-бир хоорайга бе. Чагаа бистиң эраның 60 болгаш 70 чылдарының аразында бижиттинген чадавас.

Авторнуң кол сорулгазы – христиан чүдүлгениң иудей чүдүлгеден артык болурун көргүзери. Ооң-биле ол бодунуң чагаазын чоруткан улузун Христоска шынчы чорукка быжыктырып, шенелделер үезинде оларның иудаизмче эглирин болдурбас деп турар. Биеэ шагда Бурганның медээчилери болгаш төлээлери Ооң медээзин улуска медеглеп турган. А ам Бурганның Оглу Христостуң – кээргээр сеткилдиг дээди бараалгакчының база чаңгыс угда четпес-дудуу эвес өргүлдүң үези келгени ол. Христостуң Бодун өргүпкени Аңаа бүзүрэннерни бачыттан кезээ мөңгеден арыглап каан.

Христос-биле харылзажыры Аңаа бүзүрел дамчыштыр чедип алдынар. Эрги Чагыг-керээде дыка хөй улус боттарының идегели боттанганын көрбейн чыткаш безин, Бурганга бүзүрөп турганы дег, христианнар база чүдүлгези дээш оларны истеп-сүрүп турда безин, Христоска бүзүрөп, Оон ойталавас ажурлуг.

Бурганның Бодунуң Оглун дамчыштыр чугаалааны

¹ Эрткен үеде Бурган бистиң ада-өгбевиске Бодунуң медээчилерин дамчыштыр хөй катап, хөй янзы аргалар-биле чугаа кылып келген. ² А бо сөөлгү хүннерде Бурган Бодунуң Оглун дамчыштыр бис-биле чугаалажып турган. Ол Ону бүгүдени чагырар салгакчызы кылдыр томуйлааш, Ону дамчыштыр өртемчейни чаяган. ³ Оглу дээрге өндүр чырык Бурганның омур-хевири-дир база Ооң алыс бүдүжүнүң кара чаңгыс дөмей омур-дүрзүзү-дүр. Ол Бодунуң күчүлүг сөзү-биле бүгүдени тудуп турар. Ол бисти бачыттарывыстан арыглааш, дээрлерге кымдан-даа бедикке, Дээди Өрүкүнүң оң талазынга барып олурупкан. ⁴ Бурганның Оглу дээрниң төлээлеринден кайы хире өндүр бедигил, Ооң салгап алган ады оларның аттарындан ол хире алдарлыг.

Оглу дээрниң төлээлеринден өндүр бедик

⁵ Дээрниң шупту төлээлериниң кайызынга бир шагда Бурган:

«Сен – Мээң Оглум сен, Мен бөгүн Сээң Адаң апардым» – деп чугаалааныл?

Азы: *«Мен Ооң Адазы болур мен, а Ол Мээң Оглум болур» – дээнил?*

⁶ Улуг Оглун өртемчейже эккеп тура, Ол: *«Бурганның бүгү төлээлери Аңаа мөгейзиннер» – деп база чугаалаан.*

⁷ Бижилгеде дээрниң төлээлеринге хамаарыштыр:

«Ол Бодунуң төлээлерин – хаттар кылып каан, а бараан болукчуларын – оттуң чалбыыштары кылып каан» деп бижээн.

⁸ А Оглунга хамаарыштыр:

«О Бурган, Сээң дүжүлгөң кезээ мөңгеден турар, чөптүг чорукту демдеглээн мерге – Сээң чагыргаңның мергези.»

⁹ *Сен чөптүг чорукка ынак, а бузутту көөр хөңнүң чок сен.*

Ынчангаш Бурган – Сээң Бурганың эш-өөрүң аразындан сени шилип ап, өөрүшкү-биле чаап кагды» деп бижээн.

¹⁰ А оон ыңай:

«Дээрги-Чаяакчы, Сен үе-дүпте чер-делегейни үндезилеп тургустуң,

дээрлер база Сээң холуңнуң чаяалгазы .

¹¹ *Чер биле дээр чиде-даа бээрге, Сен артып каар сен.*

Олар шупту хеп ышкаш элеп каар ;

¹² *оларны Сен тон ышкаш дүрүп каар сен, олар, хеп ышкаш, солуттунуп, чиде бээрлер.*

А Сен биеэги хевээр сен, Сээң назының төнчү чок» деп бижээн .

¹³ *Дээрниң төлээлериниң кайызынга кажан-бир шагда Бурган мынча деп чугаалааныл:*

«Дайзыннарыңны буттарың адаанга эккеп салбаан шаамда,

Мээң оң таламга олур?»

¹⁴ *Дээрниң шупту төлээлери кымнар ийик?*

Камгалалды салгап алыр улуска дузалазыннар дээш чоруткан бараан болукчу сүлделер эвес чүве бе?

Өндүр улуг камгалалдан ойталаарының озалдыы

2 Ындыг болганда, агым бисти өскээр алгаш барбазын дээш, дыңнаан чүүлүвүске улам кичээнгейлиг болуулу. ² Чүгө дээрге дээрниң төлээлерин дамчыштыр медеглээн сөс ылап күштүг бооп, ону хажыткан база дыңнаваан чорук бүрүзү чөптүг кеземчеге онаажыр болганда, ³ бис база, бодувустуң ээлчээвисте, ол хире өндүр улуг камгалалды тоовайн барзывысса, кеземчеден чайлаар харыывыс кайдал? Ол камгалал дугайында улуска эң баштай Дээрги Иисус медеглээн, а ооң соонда Ону дыңнаан улус биске шынзыдып чугаалаан болгай. ⁴ Ол медээни Бурган Бодунуң күзел-соруун ёзугаар кайгамчык демдектер, янзы-бүрү күштер-биле база Ыдыктыг Сүлдениң улуска үлээн белектери-биле бадыткаан .

Бурганның Оглу улуска дөмей бооп чедип келген

⁵ Ооң дугайында чугаалап турарывыс ам кээр өртемчейни Бурган дээрниң төлээлеринге чагырар кылдыр бербээн-не болгай. ⁶ Бир-ле кижиге бир-ле Номда мынча деп херечилеп чугаалаан:

«Кижиге деп кымыл ол, Сен ону чүгө бодап чоруур сен?

Кижиге амытан оглу деп кымыл ол, Сен ол дээш чүгө сагыш човаар сен?

⁷ *Сен ону дээрниң төлээлеринден чүгле хензиг-ле куду деңнелдиг кылып каан сен.*

Сен ону ат-алдар болгаш мактал-хүндү-биле демдектедиң ,

⁸ *бүгү чүүлдү ооң буттарының адаанга чагырттың» .*

Бурган Оглуна бүгү чүүлдү чагырткаш, Ооң чагыргазының адаанга кирбес чүү-даа турбас кылып каан. Ынчалза-даа бүгү чүүлдүң Аңаа чагыртканын ам дээррезинде көрбейн турар бис .

⁹ Иисусту кезек өйдө{*} дээрниң төлээлеринден

куду деңнелче бадырганын бис ам көрүп тур бис. Ол Бурганның авыралы-биле өлүмнүң хилинчээн бүгү кижиге төрөлгөтөн дээш, шыдажып эрткен. Ол дээш, Бурган алдар болгаш мактал-хүндү-биле Ону шаңнаан .

¹⁰ Бүгү чүүлдерниң Ол дээш база Ооң ачызында бар бооп турары Бурган Бодунуң хөй оолдарының камгалалының Баштакчызын хилинчек дамчыштыр болбаазыраңгай кылып каар уjurлуг турган. Бурган хөй оолдарын өндүр бедик байдалга чедирер дээш, ынчаар кылган. ¹¹ Улусту ыдыктыг кылып турар Кижиге база ыдыктаттырган улус шупту чаңгыс Бургандан укталган болгай. Ынчангаш Иисуска оларны «ха-дуңма» дээри ыянчыг эвес болган . ¹² Ол мынча дээн:

«Сээң адыңны ха-дуңмамга медеэлээр мен, чыыш мурнунга Сени алгап-мактаар мен» .

¹³ А оон ыңай:

«Мен Дээрги-Чаяакчыга идегээр мен» .

А ол ышкаш:

«Мен база Дээрги-Чаяакчының меңээ бергени ажы-төл – бо-дур бис» .

¹⁴ А ол ажы-төл дээрге эът-боттан, хандан бүткен улус болганда, Иисус база улуска бүрүнү-биле дөмей эът-боттуг кижиге болу бергеш , Бодунуң өлүмүн дамчыштыр өлүмнүң күжүн эдилээн эрликти күш чок болдурган база бүгү назынында өлүмден коргуушкуннуң кулданыынга чораан улусту хостаан . ¹⁶ Иисус дээрниң төлээлери дээш эвес, а Авраамның үре-салгалы дээш сагыш човаар болгай. ¹⁷ Ынчангаш улус-чоннуң бачыттарын чайладыры-биле Бурганның мурнунга өршээлдиг болгаш шынчы дээди бараалгакчы боор дээш, Иисус бүгү чүүлдерге Бодунуң ха-дуңмазынга дөмей апаар уjurлуг турган . ¹⁸ Чүгө дээрге Ол, шенелдени Боду шыдап эртип , хилинчекти көргөн болгаш, шенелделерни шыдап эртип турар улуска дузалап шыдаар.

Бурганның Оглунаң бүзүрелдиги

3 Ынчангаш, Бурганның дээрже кый деп алганы ыдыктыг чон боор ха-дуңма, Бурганның Төлээлекчизи болгаш шуптувустуң хүлээп көөрүвүс дээди бараалгакчызынче – Иисусче кичээнгейден салып көрүңер. ² Иисус Ону дээди бараалгакчы кылдыр салып каан Бурганга, *Моисейниң Бурганның бүгү өг-бүлезиниң аразында бүзүрелдиги дег, бүзүрелдиги бараан бооп келген.* ³ Ындыг-даа болза, оран-савага{*} көөрде, ооң тудукчузунуң мактал-хүндүзү артык боору дег, Иисус Моисейден артык алдар-хүндүгө төлептиг. ⁴ Оран-сава бүрүзүн бир-ле кижиге туткан, а бүгү бар чүүлдү Бурган туткан болгай. ⁵ Моисей Бурганның бүгү өг-бүлезиниң аразында бүзүрелдиги бараан болукчу дег болган , ооң бараан болуушкуну келир үеде медеглээр уjurлуг чүүлдү айтып турган . ⁶ А Христос Бурганның өг-бүлезин башкарган Оглу дег

бүзүрелдиг! Чоргаараарывыс идегелди эчизинге чедир коргуш чок сагыыр болзувусса, Бурганнын ол өг-бүлөзи – бис бис.

Бурганга шынчы чорукче кыйгырыг

⁷ Ынчангаш Ыдыктыг Сүлдениң чугаалап турары дег:

«Бөгүн, Бурганнын үнүн дыңнап каан болзуңарза,

⁸ ээн ховуга шенелде хүнүнде үймээн үндүргөн үеңерде дег,

чүректериңер дашталдырбаңар .

⁹ Аңаа силерниң ада-өгбөңер Мени шенеп, хынап турганнар,

дөртен чыл дургузунда Мээң ажил-херээм көрүп келгеннер .

¹⁰ Ынчангаш Мен ол салгалга килеңней бергеш:

„Бо дээрге чүректери үргүлчү будулуп чоруур, Мээң оруктарымны билип албаан улус-тур“ – деп чугаалаан мен .

¹¹ Ынчангаш Мен килеңнээштиң:

„Олар Мээң амыр-дыжым черинче кирбестер“ – деп даңгыраглаан мен» .

¹² Ха-дуңма, силерниң кайыңар-даа дириг Бургандан хая көрүнгөн, бачыттыг, бүзүревес чүректиг болбазын дээш, кичээниңер. ¹³ Харын «бөгүн» деп үе ам-даа барда, бачытка дуурайлатканындан кайыңарны-даа чүрээ дашталбазын дээш, бот-бодуңарны хүннүң-не деткип, сургаңар. ¹⁴ Эгезинде бар турган бүзүреливисти эчизинге чедир сагыыр болзувусса, Христос-биле кады чаңгыс баг апарганывыс ол-дур.

¹⁵ Ол дугайында Бижилгеде мынча дээн болгай:

«Бөгүн, Бурганнын үнүн дыңнап кагзыңарза, үймээн үндүргөн үеңерде дег, чүректериңер дашталдырбаңар» .

¹⁶ Бурганнын үнүн дыңнааш, Аңаа удур үймээн үндүргөн кымнарыл ол? Моисейниң Египеттен үндүрүп эккелген улузу шупту эвес ийикпе?

¹⁷ Дөртен чыл дургузунда Бурган кымга килеңнеп келгенил? Бачыт үлгеткени дээш, ээн ховуга мөчү-сөөгүн салган улуска эвес ийикпе? ¹⁸ Олар Ооң амыр-дыжының черинче кажан-даа кирбес деп, Бурган кымга даңгыраглааныл? Ону дыңнавайн барган улуска эвес ийикпе? ¹⁹ Ынчангаш Аңаа бүзүревээн болгаш , олар Ооң амыр-дыжының черинче кирип шыдаваанын көрүп тур бис.

Бурганнын чонунга амыр-дыш

4 Ынчаарга Бурганнын амыр-дыжының черинче кирериниң аазаашкыны күштүг хевээр турда, силерниң кайыңар-даа ону ышкынмазын дээш, оваарнып көрээлиңер . ² Демги еврейлерге ышкаш, Буянныг медээни биске база суртаалдаан. Ындыг-даа болза, ону дыңнааш, бүзүрей берген улуска бүзүрээни-биле каттышпаан улустуң дыңнап алган сөзү оларга ажык-дуза

чедирбээн. ³ А Ооң амыр-дыжының черинче бүзүрей берген улус кирип тур бис.

«Мен килеңнээштиң: „Олар Мээң амыр-дыжым черинче кирбестер“ –

деп даңгырагладым» – деп, Бурган чугаалаан-на болгай .

Ол өртемчейни чаяар ажил-херээн төндүргөн-даа болза, ынча деп чугаалаан. ⁴ Өске-бир Номда чедиги хүн дугайында:

«Чедиги хүнде Бурган хамык ажил-херектеринден дыштанган» – дээн .

⁵ А оон ыңай ол дугайында:

«Олар Мээң амыр-дыжым черинче кирбес» – деп база чугаалаан .

⁶ Буянныг медээни оларга ооң мурнунда-ла медеглеп каан улус ону тооп дыңнавак болгаш, амыр-дыш черинче кирбээн . Ынчаарга чамдык улуста ынаар кирер арга ам-даа бар болганда,

⁷ Бурган катап база «бөгүн» дээр бир-ле хүн доктааткан. Ооң мурнунда чугаалап каанының соонда үр үе эрткенде, Ол Давидти дамчыштыр:

«Бөгүн, Бурганнын үнүн дыңнап кагзыңарза, чүректериңер дашталдырбаңар» – деп катап база чугаалаан .

⁸ Нуннуң оглу Иисус демги улусту амыр-дыш черинче кириген турган болза , Бурган ооң соонда өске хүн дугайында чугаалавак ийик.

⁹ Ынчангаш Бурганнын улузунга амыр-дыш хүнү күштүг бооп артар. ¹⁰ Бурганнын амыр-дыжының черинче кирген кижилер, Бодунуң ажил-херээнден Ооң дыштанганы дег, ажил-херектеринден база ынчаар дыштаныр.

¹¹ Ынчангаш кым-даа демги дыңнангыр эвес улустуң үлегер-чижээн ёзугаар кылбазын дээш, Ооң амыр-дыжының черинче кирерин бар шаавыс-биле кызып көрээлиңер.

¹² Чүге дээрге Бурганнын сөзү дириг болгаш салдарлыг болур, ол кандыг-даа аажок чидиг хылыштан чидиг . Ол сөс кижиниң сеткил-хөңнү биле сүлдезин, чүстер биле сөөктерин аңгылаажеге чедир, ооң алыс бодунче ханылап кирип, кижиниң чүрээниң бодалдарын болгаш күзел-сагыжын шиидип турар. ¹³ Бурганнын бүгү чаяалгазында Оон чашты бээр хире чүү-даа чок, харын бүгү чүве Ооң мурнунга ажык-чадагай болгаш көскү . Бис шупту Ооң мурнунга харыы тудар бис.

Иисус – Бурганнын эң өршээлдиг дээди бараалгакчызы

¹⁴ Бисте Бурганнын өндүр улуг дээди бараалгакчызы – дээрлерже эрте берген Иисус , Бурганнын Оглу бар. Ынчангаш ажыы-биле хүлээп көөр чүүлүвүстү ыяк сагып көрээли. ¹⁵ Бурганнын бисте бар дээди бараалгакчызы кошкак талаларывысче ээ көрүнмейн баар хире эвес Кижилер. Ол, бис ышкаш, бүгү тала-биле күткүлгеге алзып турган, ынчалза-даа бачыт үлгетпээн .

¹⁶ Ынчангаш өршээл алыры-биле база деткимче

херек өйде авырал тывары-биле, авыралдың үнер дөзү боор Бурганның дүжүлгезинче коргуш чок чоокшулай берээли .

5 Бурганның дээди бараалгакчызы бүрүзүн улус аразындан шилип алыр. Ол Бурганның мурнунга чонга бараан боор төлээ бооп, улустуң бачыттары дээш өргүл белектерин салыр хүлээлгелиг . ² Шак ындыг Бурганның дээди бараалгакчызы боду база кошкак кижиге болгаш , бүдүүлүк-дүмбей, будулган улусче ээ көрнүүчөл боор уjurлуг . ³ Ол кошкак кижиге болган уjurунда, чүглө чоннуң бачыттары дээш эвес, а бодунуң бачыттары дээш база өргүл кылыр уjurлуг . ⁴ Кым-даа ындыг мактал-хүндүнү бодунуң туразы-биле хүлээп албас, а Аароннуң кыйгыртканы ышкаш, Бурганга кыйгырткан турар уjurлуг .

⁵ Христос база Бурганның дээди бараалгакчызы боорунуң алдар-хүндүзүн Бодунга Боду хүлээп албаан . А Бурган Аңаа мынча дээн:

*«Сен – Мээң Оглум сен,
Мен бөгүн Сээң Адаң апардым» .*

⁶ Бижилгениң өске-бир черинде Ол:
*«Мелхиседек ышкаш, Сен кезээ мөңгедө
Бурганның бараалгакчызы сен» – деп чага
чугаалаан .*

⁷ Бодунуң чер кырынга амыдыралының үезинде Иисус Ону өлүмден камгалап шыдаар Бурганга мөргүп, ыыткыр човууртап база карааның чажын төп, чалбарган . Иисусту Бурган Ону хүндүлээни дээш дыңнап каан-даа болза , ⁸ Иисус Оглу-даа турган болза, Ол көрүп эрткен хилинчээн дамчыштыр дыңнангыр чорукка өөренип алган . ⁹ Иисус -болбаазыраңгай апаргаш , Ону тооп дыңнаар бүгү улуска мөңгө камгалалдың үнер дөзү болу берген, ¹⁰ чүгө дээрге Бурган Ону, Мелхиседекти ышкаш, Бодунуң дээди бараалгакчызы кылдыр чарлаан.

Бүзүрелден ойталаваңар

¹¹ Ол бүгүнүң дугайында оон-даа хөйүнү чугаалап боор мен, ынчалза-даа силерге тайылбырлаары берге-дир, чүгө дээрге дыңнааш, угааптар шааңар чок-тур . ¹² Шагда-ла башкылар болу бээр уjurлуг улус-тур силер, ынчалза-даа Бурганның сөстөриниң кол үндезининиң эге билиглериңге база катап бир-ле кижиге башкыладыры силерге чугула-дыр. Силерге кадыг чем эвес, а сүт херек-тир!
¹³ Ынчаарга сүт-биле чемненип турар кижиге шын өөредигге дуржулга чок боор, чүгө дээрге ол чаш төл хевээр-дир. ¹⁴ А кадыг чем чедишкен улуг улуска хамааржыр . Дуржулгага даянгат, оларның угаан-медерели буянны бузуттан ылгап чаңчыккан-дыр.

6 Ынчангаш Христос дугайында өөредигниң эге билиглериң артывыска арттырып кааш, чедишкен улуг улус апарып көрээли. База катап эге үндезин салбаалы: өлүмчө аппаар херектерден ойталааш , Бурганга бүзүрээрин катап

шиңгээтпээли; ² -сугга суктуруушкуннар, улуска холдар дегзири , өлүглөр аразындан катап дирлири болгаш мөңгө шииткел дугайында өөредигни катап шиңгээтпээли. ³ Бурган-на чөпшээрээр болза, чедишкен улуг улус боорунче кады бурунгаарлаалы.

⁴ Бир катап алыс шынның чырыын көрүп каан, дээрниң белээн четтирип шенээн, Ыдыктыг Сүлдениң күчү-күжүн ожаап билип каан, Бурганның сөзүнүң буянныг дээжин база Ооң ам кээр делегейиниң күжүнүң салдарын четтирип шенээн, а ооң соонда Христостан ойталаан улус бар дижик. База катап бачыдын миннип, Бурганче эглириниң оруу ындыг улуска муңгаш, чүгө дээрге олар боттарынга хамаарыштыр Бурганның Оглун база катап хере шаап, Ону улус мурнунга дорамчылап турарлар . ⁷ Үзүк чок куткан чаъс суун сиңирип алгаш, ону болбаазыраткан улуска ачы-дузалыг дүжүдүн берген чер Бурганның ачы-буянын алыр. ⁸ А ол черден тенниг бок оът-сиген үнер болза , ооң ажыы чок бооп, Бурганга каргаттыларының кырында турар. Адак соонда кээп, ону өрттедиптер .

⁹ Чугаам мындыг-даа бооп турза, камгалал эдилеп, эки байдалда турарыңарга бүзүрээр-дир мен, ханы ынак эш-өөр. ¹⁰ Чүгө дээрге Бурган чөптүг. Эрткен болгаш амгы үеде Ооң улзунга бараан бооп тура, кылган ажил-херээрени база Аңаа көргүскен ынакшылыңарны Ол уттур хире эвес . ¹¹ Шак ындыг кызымааңарны кайыңар-даа эчизинге чедир көргүзерин күзөп тур мен. Ынчан идегелиңер бүрүн боттаныр деп магадылалды алыр силер . ¹² Чалгаа болбазыңарны, харын бүзүрелиниң база шыдамык чоруунуң ачызында оларга Бурганның аазаан чүүлүн салгап аар улустуң үлегерин эдерериңерни күзөп тур мен .

Бурганның аазаашкыннары болгаш даңгырактары

¹³ Бурган -Авраамга аазаашкынын берип турда , Бодунуң ады-биле даңгыраглаан, чүгө дээрге даңгыраглаары-биле адап боор Бодундан өрү деңнелдиг кым-даа чок болган. ¹⁴ Ол Авраамга:
«Мен сеңээ ачы-буянны бажын ажыр хайырлаар мен,

үре-салгалыңны эңдере өстүрүп бээр мен» – дээн .

¹⁵ Авраам шыдамык манап келгеш, аазаан чүүлдүң эге-бажынга четкен.

¹⁶ Улус бодундан өрү деңнелдиг кижиниң ады-биле даңгыраглаар, ол даңгырак чугаалашкан чүүлдү бадыткап, оларның аразында кандыг-даа маргылдааның когун үзер . ¹⁷ Бурган аазаашкын алган улуска Бодунуң күзел-соруунуң өскерлиш когун шуут тода көргүзөр бодалдыг болгаш, Бодунуң аазаашкынын даңгыраа-биле бадыткаан .

¹⁸ Бурганның мегелеп шыдавазы хажык чок ийи чүүл: аазаашкын биле даңгырак бар. Оларның ачызында камгалалга идегеливистен туттунар

сагыштыг маңнап келген биске улуг аргалал бар болур. ¹⁹ Ол идегелди сеткил-хөңнүвүстүң айыыл чок быжыг якорун дег кадагалап чоруур бис. Ол идегел Бурганның өргээзинде көжеге артында Эң ыдыктыг өрээлче кире бээр арганы биске бээр. ²⁰ Бисти дээш, Иисус ынаар кирип, оруувусту ажыдып берген. Мелхиседек ышкаш, Ол кезээ мөңгедө Бурганның дээди бараалгакчызы апарган.

Бурганның бараалгакчызы Мелхиседек

7 Ол Мелхиседек *Салимниң хааны, Дээди Өрүкү Бурганның бараалгакчызы турган.*

Хааннарны тиилээш, ээп чанып орган Авраамны Мелхиседек уткааш, йөрээп каан. ² *Авраам аңаа бодунуң бүгү олча-ажыының оннуң бир кезиин берген.*

Ооң «Мелхиседек» деп ады «Чөптүг-шынныг чоруктуң хааны» дээн уткалыг, а «Салимниң хааны» деп ат-дужаалы «Амыр-тайбыңның хааны» дээн уткалыг. ³ Мелхиседектиң ачазы-даа, авазы-даа чок, ооң ада-өгбө даңзызы-даа улуска билдинмес турган. Ооң кажан төрүттүнгенин-даа, кажан мөчээнин-даа билир кижичок. Бурганның Оглунга дөмей, ол кезээ мөңгедө Бурганның бараалгакчызы бооп артар.

⁴ Мелхиседектиң кайы хире өндүр улуун бодап көрүңер даан! Улуг өгбевис Авраам безин дайын олчазының оннуң бир кезиин аңаа берипкен ышкажыл! ⁵ Бурганның бараалгакчылары – Левийниң үре-салгалы база ыдыктыг хоойлу ёзугаар ха-дуңмазы чондан (олар база-ла Авраамдан укталган-даа болза) оларның олча-ажыының оннуң бир кезиин алыр ужурлуг. ⁶ А Мелхиседек боду Левийниң аймаанга хамаарышпас-даа болза, Авраамның олчазының оннуң бир кезиин алгаш, ону – Бургандан аазаашкын алган кижини – йөрээп каан. ⁷ Йөрээп турар кижичок даа чигзиниг чокка йөрээттирип турар кижиден бедик деңселге турар.

⁸ Олча-ажыктың оннуң бир кезиин өлүр тынныг улус – Бурганның бараалгакчылары чыып алып, а Бижилге Мелхиседектиң амылыг артарын херечилээн-дир. ⁹ Левий безин өске улустан олча-ажыктың оннуң бир кезиин ап турза-даа, боду база Мелхиседекке Авраамны дамчыштыр төлээн деп чүгө чугаалап болбазыл. ¹⁰ Мелхиседек Авраамга уткужуп турда, Левий төрүттүнмээн-даа турган болза, өгбөзи Авраамның үрезинге турган болгай.

Иисустуң, Мелхиседектиң ышкаш, Бурганга бараан болушкуну

¹¹ Левиттерниң Бурганга бараан болушкунун дамчыштыр улустуң бачыттарының бүрүн арыглаашкынын чедип ап болур турган болза (чүгө дээрге чон Левиттерниң бараан болушкунунга үндезилеттинген ыдыктыг хоойлуну алган болгай),

Аарон ышкаш эвес, а Мелхиседек ышкаш өске бараалгакчы чүгө көстүп кээр ужурлуг турганыл? ¹² Бурганга бараан болур арга солчур болза, хоойлу база албан солчур ужурлуг. ¹³ Ооң дугайында ам бо бүгүнү чугаалап турарым Христос өске аймакка хамааржыр турган, а ол аймактан кым-даа өргүл салыр бедигээш чанынга бараан бооп көрбээн. ¹⁴ Бистиң Дээргивис Иуданың аймаандан чырып үнүп келгенин шупту билир бис, а Моисей ол аймакка хамааржыр Бурганның бараалгакчызы дугайында чүнү-даа чугаалаваан.

¹⁵ Мелхиседек ышкаш өске Бараалгакчы көстүп кээрге, мооң мурнундагы чугаам шуптузу улам билдингир апаар-дыр. ¹⁶ Ол Бараалгакчы кижиниң ук-ызыгурунга үндезилээн дүрүм ёзугаар эвес, а мөңгө амыдыралдың узуткаттынмас күчү-күжүн ёзугаар Бурганның бараалгакчызы апарган. ¹⁷ Чүгө дээрге Бижилгеде бадыткаан-дыр:

«Мелхиседек ышкаш, Сен кезээ мөңгедө Бурганның бараалгакчызы сен».

¹⁸ Биеэги айтышкынны ооң кошкаа болгаш ажык чогу дээш, күш чок болдурган. ¹⁹ Чүгө дээрге ыдыктыг хоойлу чүү-даа чүвени «болбаазыраңгай болдуруп шыдаваан», а ону өскерткени биске Бурганга чоокшулаар чаагай идегелди хайырлаан.

²⁰ Иисустуң Бурганга бараан болушкунун Бурганның даңгыраа бадыткаан, а Левиттер Бурганның даңгыраа чокка Ооң бараалгакчылары апарганнар. ²¹ Бурган Иисуска: *«Дээрги-Чаяакчы өскерлиш чок даңгыраан берип: „Сен кезээ мөңгедө Бурганның бараалгакчызы боор сен“ – дээн»* деп даңгыраглап, Ону Бодунуң бараалгакчызы кылып каан болгай. ²² Иисус ынчалдыр улам быжыг чагыг-керээниң магадылалы болган. ²³ Бурганның демги бараалгакчылары солчуп, хөй санныг турганнар, чүгө дээрге бараан болушкунун уламчылаар арганы өлүм оларга бербейн келген. ²⁴ А Иисустуң Бурганга бараан болушкуну мөңгө, чүгө дээрге Ол кезээ шагда дириг артар. ²⁵ Ынчангаш Иисус Ону дамчыштыр Бурганга чоокшулап кээп турар улусту кезээде камгалап шыдаар, Ол кезээ мөңгедө амыдырап база олар дээш кезээде дилеп, болчуп чоруур.

²⁶ Биске чогу-на шак ыңдыг дээди бараалгакчы херек. Ол – ыдыктыг, кем-буруу чок, бузутка борашпаан, бачыттыглар санынче кирбээн база дээрлерден-даа өрү көдүрлү берген. ²⁷ Баштай бодунуң бачыттары, а ооң соонда чоннуң бачыттары дээш, өргүл кылып турар өске дээди бараалгакчылар дег, хүннүң-не өргүл кылыры Аңаа албан эвес. Бодун Боду өргээш, Ол өргүлдү чаңгыс катап боорда, кажан кезээде кылып каан.

²⁸ Ыдыктыг хоойлу Бурганның дээди бараалгакчылары кылдыр кошкак талаларлыг анаа улусту томуйлаар, а ыдыктыг хоойлунуң соонда берген даңгырак сөзү Бурганның кезээ мөңгедө,

бүрүнү-биле болбаазыраңгай апарган Оглун томуйлап каан.

Чаа эң дээди чагыг-керээ

8 Силерге чугаалап турар чүүлүмнүң кол утказы мындыг: бисте бар Дээди бараалгакчы дээрлерде Дээди Өрүкү Бурганның дүжүлгезиниң оң талазында олурупкан , ² Ол Бодунуң бараан болуушкунун эң ыдыктыг черге – улустуң эвес, а Дээрги-Чаяакчының тургузуп кааны, Аңаа мөгеер ёзулуг майгыга боттандырап .

³ Бурганның дээди бараалгакчызы болган кижиге бүрүзү өргүл белектери салыр хүлээлгелиг , ынчангаш демги Дээди бараалгакчы база өргүлгө салыр чүүлдүг болур ужурлуг . ⁴ Иисус чер кырынга амыдырап арткан болза, Бурганның бараалгакчызы безин болбас ийик, чүгө дээрге ыдыктыг хоойлунуң айытканы-биле өргүл белектери эккеп турар бараалгакчылар мында бардыр. ⁵ Оларның бараан бооп турар ыдыктыг черин дээрде ыдыктыг черниң үлегери-биле туткан, ол ооң чүглө хөлегези боор . Ынчангаш Моисей Бурганга мөгеер майгын тудар деп баарга, Бурган аңаа: *«Көрдүң бе, бүгү чүвени даг бажынга сеңээ көргүскен хевири олчаан кылдыр кылыр сен»* – деп сагындырган .

⁶ Ам Иисуска чер кырында бараалгакчыларның бараан болуушкунундан оранчок артып турар бараан болуушкуну даандырган , чүгө дээрге Ол Бурган биле кижилер аразында оон-даа өндүр улуг чагыг-керээниң Дугуруштурукчузу-дур . Ол керээ эң өндүр улуг аазаашкыннарга үндөзилеттинген болгай.

⁷ Баштайгы чагыг-керээ четпес чүүл чок турган болза, өскезиниң херээ чок боор ийик . ⁸ Ынчалза-даа Бурган ону буруудадып , мынча дээн : *«Израильдиң чону-биле база Иудеяның чону-биле чаа чагыг-керээ чарар үем кел чыдыр – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. –*

⁹ *Оларның ада-өгбезин холундан чедип алгаш, Египеттен үндүрө бергеш, олар-биле чарганым дег эвес, өске чагыг-керээ болур.*

Олар ук чагыг-керээни үрээн болгай, а Мен ол дээш олардан ойталаан мен – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. –

¹⁰ *Мен ол хүннерде израиль чон-биле мындыг чагыг-керээ чарар мен – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалаан. –*

Бодумнуң дүрүм-хоойлумну оларның угаан-медерелинче кириер мен, оларның чүректеринге бижип каар мен! Мен оларның Бурганы болур мен, а олар Мээң чонум болур .

¹¹ *Оон соңгаар кым-даа бодунуң ада-чуртчузун, ха-дуңмазын сургап:*

„Дээрги-Чаяакчыны билип алыңар!“ – дивес, чүгө дээрге олар шупту, улуг-бичези чокка, Мени билген турар.

¹² *Мен оларның кем-буруузун өршээп, бачыттарын оон ыңай сагынмас мен» .*

¹³ Ол чагыг-керээни «чаа» деп адааш, Бурган баштайгызын эрги деп чарлаан, а эргижиреп, элей берген чүүл ажыглалдан үнүп, арлып-чиде бээриниң кырында.

Баштайгы чагыг-керээ үезинде Бурганга бараан болуушкун

9 Баштайгы чагыг-керээде Бурганга мөгееринге хамаарышкан дүрүмнер база бо черде ыдыктыг оран-сава бар турган . ² Бурганга мөгеер майгынны туткаш , ооң «Ыдыктыг өрээл» дээр бирги кезээнге чырыткы биле ыдыктаан хлеб салыр ширээни тургузуп каан . ³ Майгынның бирги кезээнден көжеге-биле аңгылаан ийиги кезээн «Эң ыдыктыг өрээл» дээр турган. ⁴ Аңаа айдызаар өргүл салыр алдын бедигээш болгаш бүгү талаларын алдын-биле шыпкан ыдыктыг аптара турган . Ол аптарага манна деп чемниг алдын саваны , Аароннуң частып келген даянгыжын база чагыг-керээниң сөстөрүн ойган калбак даштарны шыгжап каан . ⁵ А аптараның кырынга хан чажар халыпты чалгыннары-биле шыва алган өндүр-чаагай херувимнер тургулаан . Мен ам ол бүгү чүүлдер дугайында тодаргайы-биле чугаалап шыдавас-тыр мен.

⁶ Шак ындыг тургузулуг майгынның бирги кезээнге Бурганның бараалгакчылары Бурганга мөгейип, бараан боору-биле үргүлчү кирер турганнар. ⁷ А ийиги кезээнге чүглө Бурганның дээди бараалгакчызы, чылда чүглө чаңгыс катап кирер турган . Ол кирерде, боду дээш база чоннуң чүве билбезиниң уржуундан үлгеткен бачыттары дээш өргүүр ханны ап алыр ужурлуг. ⁸ Ыдыктыг Сүлдө ооң-биле чүнү көргүскени ол? Майгынның бирги кезээ турар шагда, Эң ыдыктыг өрээлче кирер орук ам-даа ажык эвезин Ол көргүскен-дир . ⁹ Ол бирги кезек амгы үени элдээртип көргүскен, өргүл белектери Бурганга мөгейген кижиниң арын-нүүрүн бүрүнү-биле арыглап шыдавас дээн үлегер-демдек болур . ¹⁰ Ол өргүл белектери-биле катый чем, суксун база янзы-бүрү арыглал чугдунуушкуннары чүглө кижиниң мага-бодунга хамааржыр . Олар шупту чүглө бо ёзу-чурумну эдип-чазаар үеге чедир доктааткан дүрүмнер болур.

Чагыг-керээни чарып турар хан

¹¹ Ынчалза-даа келир үедеги ачылыг чүүлдерге хамаарыштыр Дээди бараалгакчы бооп, Христос

чедип келген. Христос кижиге холу тутпаан (азы бо делегейге хамаарышпас) улам эки болгаш болбаазыраңгай майгын дамчыштыр кире берген. Ол өшкү мал болгаш инек малдың ханын эвес, а Бодунуң ханын өргээш, чаңгыс катап боорда, кажан кезээде майгынның ыдыктыг черинче кире берген. Ынчалдыр Ол бисти бачыттарывыстан кезээ мөңгедө хостаан .¹³ Бир эвес өшкү база инек малдың ханы болгаш инектиң хүлү , кем-буруулуг улусче бызай чашканын дамчыштыр оларны ыдыктап, оларның мага-бодун арыглап шыдаар турган болза,¹⁴ четпес-дудуу эвес өргүл кылдыр Бодун мөңгө Сүлдө дамчыштыр Бурганга салган Христостуң ханы оон кайы хире дээштиг деп?! Ооң ханы арын-нүүрүвүстү өлүмчө эдертип аппаар беректерден арыглааш , дириг Бурганга бараан боор органы биске хайырлаар болгай .

¹⁵ Христос ам чаа чагыг-керээниң Дугуруштурукчузу апарган . Ынчангаш улустуң баштайгы чагыг-керээ үезинде үүлгеткен бачыттары өршээттинзин дээш, Христос өлү берген болганда, Бурганга кыйгырткан улус Ооң өлүмүнүң ачызында оларга азаан мөңгө өнчүнү ап болур .¹⁶ Өнчүгө хамаарылгалыг чагыг тургускан кижиге бар болза, ооң өлгени ылап дээрзин доктаадыры эргежок чугула. ¹⁷ Чүгө дээрге өнчүгө хамаарылгалыг чагыг, ону тургускан кижиге дириг турда, күш чок боор, а ол өлгөн соонда, күштүг апаар. ¹⁸ Ынчангаш баштайгы чагыг-керээ безин төккөн хан чокка күштүг кылдыр доктааттынмаан. ¹⁹ Моисей ыдыктыг хоойлунуң бүгү айтыышкыннарын шупту чонга номчуп таныштырып тура, инек база өшкү малдың ханын суг-биле, кызыл өңнүг дүк-биле база иссоп деп үнүш-биле катай туткаш, чагыг-керээниң дүрүг-номунче болгаш бүгү чонче бызай чажып турган. ²⁰ Ол ынчан: «Бурганның силерге айтып каан чагыг-керээзиниң ханы бо-дур» – дээн . ²¹ Моисей ыдыктыг майгынны, Аңаа бараан боорда ажыглаар хамык саваларны база хан-биле бызай чашкан . ²² Ыдыктыг хоойлу ёзугаар барык бүгү чүүлдер хан-биле арыгланар; хан төкпээнде, өршээл турбас .

Христостуң өндүр бедик өргүлү

²³ Ол бүгү дээрде чүүлдерниң үлегер-чижээ-биле кылдынган , ынчангаш оларны ындыг өргүлдер-биле арыглаар уjurлуг. А дээрнии боор чүүлдерни оон-даа эки өргүлдер-биле арыглаар херек. ²⁴ Христос кижиге холу-биле туткан ыдыктыг майгынче кире бербээн – ол майгын ылап шынныг ыдыктыг черни чүглө өттүнүп турган болгай . Харын Ол бисти дээш Бурганның мурнунга турары-биле дээрниң бодунче кире берген. ²⁵ Дээди бараалгакчы кижиниң чылдың-на өске амытанның ханын алгаш, Эң ыдыктыг өрээлче кирип турары дег, Христос Бодун хөй удаа өргүлгө салыр дээш, дээрже кирбээн-не болгай. ²⁶ Ындыг турган болза, Ол өртемчейни чаяганындан бээр хөй удаа

хилинчек көөр уjurлуг тургай эртик. А Ол ам Бодунуң өргүлү-биле бачытты чок кылыр дээш , бо делегейниң төнчүзү чоокшулап орар үеде чаңгыс катап чедип келген-дир .

²⁷ Кижиге бүрүзү чүглө чаңгыс катап өлүр, а оон Бурганның шииткели боор . ²⁸ Шак ынчаар Христос база хөй улустуң бачыттарын чүктээри-биле Бодун чаңгыс катап өргүлгө салган . Ол ооң соонда бачыт-биле харылзаа чокка, Ону манап турар улусту камгалаар дээш, катап база чедип кээр .

Баштайгы чагыг-керээниң өргүлдериниң кошкаа

10 Ыдыктыг хоойлу – келир үеде кээр ачылыг чүүлдерниң алыс шын хевири эвес, а чүглө хөлегези боор . Ынчангаш ол хоойлу Бурганга мөгейип кээп, чаңгыс-ла ол өргүлдерни чылдың-на доктаамал салып турар улусту кажан-даа болбаазыраңгай кылып каап шыдавас .² Ыдыктыг хоойлу ону кылып шыдаптар турган болза, улус өргүлдер салырын соксап каарлар ийик. Ындыг турган болза, Бурганга мөгейген улус чаңгыс катап боорда, кажан кезээде арыгланып, моон соңгаар кажан-даа бачыттарын медереп билбестер ийик. ³ Ынчалза-даа шак ол өргүлдер чылдың-на бачыттар дугайында сагындырып кээр . ⁴ Чүгө дээрге инек база өшкү малдың ханы бачыттарны чайладып шыдавас.

⁵ Ынчангаш бо делегейге чедип келгеш, Христос Бурганга мынча дээн :

«Сен өргүлдерим биле белектеримни күзеведиң , харын мага-ботту Меңээ белеткеп кагдың .

⁶ Бүрүн өрттедир өргүлдер-даа, бачыт дээш өргүлдер-даа

Сээң хөңнүңгө кирбес-тир .

⁷ Ынчан мынча деп чугааладым: „Бо-дур мен, кел чыдыр мен,

ыдыктыг дүрүг-номда чүнү кылырымны бижээн болгай.

Бурганым, тура-сорууңну күүседир күзелдиг мен“»

⁸ Эгезинде Ол мынча дээн: *«Сен өргүлдерим биле белектеримни күзеведиң, бүрүн өрттедир өргүлдер-даа, бачыт дээш өргүлдер-даа Сээң хөңнүңгө кирбес-тир»* . (Ол бүгү өргүлдерни ыдыктыг хоойлу ёзугаар доктаадып каан.) ⁹ А оон Ол немеп каан: *«Бо-дур мен, тура-сорууңну күүседир күзелдиг кел чыдыр мен»* . Ол бирги өргүл салыр чурумну күш чок болдурга, ийигизин доктааткан. ¹⁰ Бис Бурганның күзел-соруу-биле Иисус Христостуң чаңгыс катап боорда, кажан кезээде өргүлгө салган мага-бодун дамчыштыр ыдыктаткан бис .

¹¹ Бурганның бараалгакчызы бүрүзү хүннүң-не бараан болуушкунун күүседир-биле бут кырынга туруп, кижиниң бачыттарын кажан-даа чайладып күш четпес чаңгыс-ла ол өргүлдерин хөй катап салып турар . ¹² А Христос улустуң бачыттары дээш

чаңгыс өргүл салгаш, кажан кезээде Бурганның оң талазынга барып олурупкан .¹³ Оон бээр Ол Ооң дайзыннарнын буттарының адаанга эккеп салыптар өйнү манап эгелээн. ¹⁴ Ынчангаш Ол ыдыктыг апарып турар кижилерни чаңгыс өргүл-биле кажан кезээде болбаазыраңгай улус кылып каан.

¹⁵ Ыдыктыг Сүлде база биске ол дугайында херечилеп турар. ¹⁶ «Мен ол хүннерде израиль чон-биле мындыг чагыг-керээ чарар мен» – деп чугаалаан соонда, Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Бодумнуң дүрүм-хоойлумну оларның угаан-медерелинче киирер мен, оларның чүректеринге бижип каар мен .

¹⁷ Оларның бачыттары болгаш кем-буруузунуң дугайында оон ыңай сагынмас мен» .

¹⁸ А ол бачыттарны өршээген соонда, олар дээш оон ыңай өргүл салган херээ чок.

Христостуң өргүлүнден ойталаары озалдыг

¹⁹ Ынчангаш, ха-дуңма, Иисустуң ханының ачызында ам ыдыктыг черже коргуш чок кире берип болур бис . ²⁰ Чаа болгаш дириг орук-биле , көжеге өттүр (азы Ооң мага-бодун өттүр) Ооң биске изеп кааны орук-биле кире берип болур бис .

²¹ Бурганның өг-бүлезин баштап турар Ооң өндүр улуг бараалгакчызы бисте бар-дыр. ²² Ындыг болганда, ажыт-чажыт чок чүректерлиг; бүзүрелинге бүргедипкен; чүректеривисти кем-буруулу арын-нүүрден бызай чажып туруп арыглап алган база мага-бодувусту арыг суг-биле чуп алган бооп , Бурганче чоокшулап көрээлиңер.

²³ Ажыы-биле хүлээп көөрүвүс идегелден салдынмайнутуттунаалы , чүге дээрге биске аазаашкын берген Бурган Бодунуң сөзүнге шынчы болгай . ²⁴ Бот-боттарывыска сагыш човангыр бооп, ынакшылче база буянныг херектерже бот-боттарывысты ыдалап көрээлиңер. ²⁵ Чыгылып, аралажырындан ойталаваалы (чамдык улус аңгыланып чаңчыга берген болгай), харын бот-боттарывысты деткип көрээли, сөөлгү хүннүң чоокшулап орарын көргөш , улам күштүг деткижээлиңер.

²⁶ Алыс шынны билип алгаш, бачыт үүлгедирин өжегээр уламчылаар болзувусса , ол бачыттарны чайладыптар кандыг-даа өргүл артпас . ²⁷ А ынчан чүгле шииткелди база Бурганга удурланган улусту өрттендир чиптер отту коргуп-сүртеп манаары артар . ²⁸ Моисейниң хоойлузун хажыткан кижини кээргел чокка ийи азы үш херечиниң өчүү-биле өлүмге онаар турган . ²⁹ Ынчаарга Бурганның Оглун таптай баскан, Ооң чагыг-керээзин ыдыктаан ханны ыдыктыг деп санаваан база Бурганның авыралдыг Сүлдезин дорамчылаан кижиниң кеземчези оон кайы хире коргунчугул?! ³⁰ Кымның: «Менде улустан өжээн негеп, кезедир арга бар» – дээнин, а оон ыңай: «Дээрги-Чаяакчы Бодунуң

чонун шиидер» – дээнин билир бис. ³¹ Дириг Бурганның кезедир холунче кирери эң коргунчуг!

³² Алыс шынның чырыын көрүп каан үеңер – биеэги хүннерни сактып келиңер, силер ынчан хилинчекти эң маадырлыгы-биле шыдажып эрттиңер. ³³ Силерни ынчан бүгү улустуң мурнунга кочулап-шоодуп, хилинчекке онаап турган, шак-ла ындыг байдалды көрүп эрткен улус-биле чаңгыс үүлени деңге үлештиңер. ³⁴ Хоругдаттырган улус-биле безин кады хилинчек көрүп , эт-хөреңгиңер хунаадып алгаш, өөрүп турдуңар , чүге дээрге дээрде шыгжаан эки болгаш элеп төнмөс эт-хөреңгиңер барын билир турдуңар .

³⁵ Ынчаар-ла чүрекириңерден ойталаваңар, ол дээш, өндүр улуг шаңнал силерни боор.

³⁶ Бурганның күзел-соруун күүсеткеш, аазаан чүүлүн алыр дизиңерзе, шыдамык боору силерге эргежок чугула.

³⁷ «Ам үр болбайн, чедип кээр ужурлу Кижини саадал чокка чедип кээр .

³⁸ Бүзүрелиниң ачызында Мээң мурнумга актыг-шынныг кижини амылыг артар, а оозундан ойталаар болза, Мен ол кижиге ээ көрүмөс мен» .

³⁹ А бис дээрге бүзүрелинден ойталааш, өлүп читпес, харын бүзүрелин кадагалааш, камгалал ап турар улус-тур бис.

Бүзүрелдин алыс ужур-утказы

11 А бүзүрел идегеливисти боттандырып, каракка көзүлбес чүүлдерни бадыткап турар .

² Шак ындыг бүзүрели дээш, бурунгу өгбелеривистиң дугайында биске эки херечилел дамчып келген.

³ Бүзүреливисте-биле өртемчейни Бурганның айтыышкынын ёзугаар чаяганын, көстүп турар чүүлдерниң каракка көзүлбес чүүлдерден тывылганын билип алыр бис .

⁴ Бүзүрели-биле Авел Каинниң салганындан эки өргүлдү Бурганга салган. Бурган Боду ооң белектериниң дугайында херечилээрге, ол бүзүрелин дамчыштыр чөптүг-шынныг кижини деп херечилелди чедип алган. Боду өлзе-даа, бүзүрелиниң ачызында, ол ам-даа херечилеп чугаалап чоруур .

⁵ Бүзүрели-биле Энох өлүм көрбейн, дээрже көжүртү берген. Бурган Энохту чанынче көжүрүп алган болгаш, улус ону тыппайн барган. Чүге дээрге бо делегейден дээрже көжер бетинде, ол Бурганның сеткилинге киргениниң херечилелин алган . ⁶ А бүзүрел чок болза, Бурганның сеткилинге кирери канчап болдунарыл? Бурганче чоокшулап кел чыдар кижини бүрүзү Ол бар деп база Олче чүткүп чоруур улуска Ооң шаңналы турар деп бүзүрээр ужурлу болгай.

⁷ Бүзүрели-биле Ной ам-даа көрбээни чүве дугайында сагындырыг алгаш, бодунуң өг-бүлезин камгалаар дээш, Бурганны хүндүлээр сеткили-биле

бажың-хеме тудуп алган. Ооң шак ындыг бүзүрели бо делегейни буруудаткан. Ооң бүзүрээни дээш, Бурган ону чөптүг-шынныг кижиге деп чарлаан .

⁸ Бүзүрели-биле Авраам, өнчүгө алыр ужурлуг турганы черже Бурган кый дээрге, кайнаар бар чоруурун боду безин билбес-даа бол, дыңнангыр чоруп каан . ⁹ Авраам бүзүрели-биле Бурганның аазаан черинге, хары черге дег, чурттап берген. Ол ук черге чаңгыс-ла ол аазаашкынны деңге салгап алган оглу Исаак болгаш оглу Иаков-биле кады майгыннарга чурттап турган . ¹⁰ Чүгө дээрге Бурганның төлевилээш, тутканы, үндезини салдырган хоорайын ол манап турган. ¹¹ Бүзүрели-биле Авраам (кадайы Сарра төл төрүвес-даа турган болза) кыраан назынында ада боор күштү алган . Аазаашкын берген Бурганның шынчызын ол билип турган . ¹² Ынчангаш чаңгыс кижиден (артында-ла эът-боду өлүг чыгышы кижиден) дээрде сылдыс дег эмге-тикчок, далай эриинде элезин дег сан-түң чок салгал тывылган .

¹³ Ол бүгү улус аазаан чүүлдерни албайн, оларны чүгле ырактан көргөш, өөрүп, бүзүрелин ышкынмайн, өлгүлөп калган . Олар боттарының дугайында: «Бис бо черге чүгле түр када турумчуп алган даштыкылар бис» – деп чугаалап турганнар .

¹⁴ А ынча деп чугаалаар улус төрөөн чуртун дилеп чоруурун көргүзөр болгай. ¹⁵ Боттарының каапкаш барган чуртун бодааннар болза, дедир эеп чана бээр арга оларга тургай-ла. ¹⁶ А олар оон дээре, дээрде турар чуртче чүткүп турганнар. Ынчангаш оларның Бурганы деп ададырындан Бурган ыятпас , чүгө дээрге хоорайны оларга Ол белеткеп берген-дир.

¹⁷ Аазаашкын алган Авраам, Бурганга шенедип тургаш, эр чаңгыс оглу Исаакты бүзүрели-биле өргүлгө салырынга белен турган . Бурган аңаа: «Сээң салгалың Исаакты дамчыштыр уламчылаар-дыр» – деп чугаалаан-даа болза, ол ынчаар кылган. ¹⁹ Бурган ооң огулун өлүглер аразындан безин катап диргизип шыдаар деп, Авраам бүзүрөп турган . Ол Исаакты өлүглер аразындан дедир эгидип алган деп чугаалап болгу дег-дир.

²⁰ Бүзүрели-биле Исаак Иаковтуң база Исавтың келир үезин йөрээген . ²¹ Бүзүрели-биле Иаков, өлүп чыда, Иосифтиң ийи огулун йөрээгеш, *даянгыжынга даянгаш, Бурганга мөгөйген* .

²² Бүзүрели-биле Иосиф чуртталгазының төнчүзүндө израиль чоннуң Египеттен үнериниң дугайында чугаалаан база бодунуң мөчү-сөөгүн канчаарын айыткан .

²³ Бүзүрел ачызында Моисей, төрүттүнген соонда, ада-иезинге үш ай улаштыр чажырытып келген, чүгө дээрге олар ооң онза чаражын көргөш, хаанның чарлыындан кортпааннар . ²⁴ Бүзүрели-биле Моисей, улуг кижиге апаргаш, фараоннуң уруунуң огу деп ададырындан ойталаан . ²⁵ Ол бачыттың түр када таалалын көөрүнүң орнунга , Бурганның чону-биле кады хилинчек көөрү дээре деп санаан.

²⁶ Моисей Египеттиң эртинге-байлаанга бодаарга, Христос дээш дорамчылап көөрү улуг үнелиг деп санаан , ооң караа алыр ужурлуг шаңналынче шыгаап турган. ²⁷ Бүзүрели-биле ол, хаанның килеңинден кортпайн, Египетти каапкаш барган . Каракка көзүлбес Бурганны көргөн дег, ол бүгүдени шыдажып үнгөн. ²⁸ Бүзүрели-биле ол, израильчилерниң дун оолдарын дээрниң хыдыкчы төлээзи өлүрбезин дээш, эжик кастыңнарын хан-биле чаап кааш, Хосталышкын байырлалын демдеглеп эрттирген .

²⁹ Бүзүрели-биле израиль чон, кургаг черлеп дег, Кызыл далайны кеже берген, а египетчилер оларны сүрүп кежер дээш, дүжүп өлүп калганнар . ³⁰ Бүзүрели-биле израиль чон Иерихон хоорайны чеди катап улаштыр дескинген соонда, ооң ханалары буступ кээп дүшкөн . ³¹ Бүзүрели-биле самыын-садар херээжен Раав, израиль хайгыылчыларны эп-найыралдыг уткуп-хүлээгеш, бүзүрөвөөн улус-биле кады өлүртпейн, амы-тынныг арткан .

³² Оон ыңай чүнү чугаалазымза экил? Гедеон , Варак , Самсон , Иеффай , Давид, Самуил суглар база Бурганның медээчилери дугайында чугаалаар дээримге, үем чедишпес-тир . ³³ Бүзүрели-биле олар өске күрүнелерни тиилээннер, чөптүг чорукту догуннатканнар, аазаашкыннарны алганнар. Олар арзылаңнар аксынче кирбээннер , ³⁴ чалбыштыг отту өжүрүпкеннер , хылышка өлүртпейн барганнар, боттарының кошкаан күш-шыдалче хуулдурупканнар, дайын-чаага күчүлүг апарганнар, өске чер чурттугларның аг-шериин сывыртап турганнар . ³⁵ Херээженнер боттарының өлгөн улузун катап дирилген кылдыр дедир алганнар .

А бир чамдык улус оон-даа эки амыдыралга катап дирлир дээш, оларга саналдаан хосталганы хүлээп албайн, эриидедип өлгөннер. ³⁶ Бир өске улус кочу-шоотту, эрииделди, а бир чамдыызы кинчи-бекти, кара-бажыңны көрүп эрткеннер . ³⁷ Оларны даш-биле соккулап, ийи чара хирээлеп, хылыш-биле шанчып өлүрүп турган . Олар хой база өшкү кежи кеткеш , тояап чоруп, ядарап-түрегдеп, истедип-сүрдүрүп, дора көрдүрүп келгеннер. ³⁸ (Бо делегей оларга төлептиг эвес турган!) Олар ээн черлерге, дагларга, куйларга, оңгар, кызаа черлерге улчуп чорааннар .

³⁹ Бүзүрелиниң ачызында бүгү ол улус дугайында биске эки херечилел дамчып келген, ынчалза-даа олар Бурганның аазаан чүүлүн албааннар.

⁴⁰ Бурган биске база бир-ле эки чүүлдү баш бурунгаар бодап алган: ол улус болбаазыраңгай байдалга чедер, чүгө бис чогувуста эвес, а бис-биле кады .

Иисус бүзүрелди эчизинге чедирер

12 Бисти хүрээлээн, бүзүрелди херечилээн улустуң хөйүн көрбөс силер бе?! Ындыг

болганда, оруувуска моондак болган бүгү чүвени база чыпшыныычал бачытты ыңай ап октапкаш, бисти манап турар орук-биле шыдамык, турушту чоруп ораалы .² Бүзүреливистиң Баштакчызы болгаш Эчизинге чедирикчизи Иисустан карак салбаалы. Ону манап турар өөрүшкү дээш , Ол ·белдир-ыяшка өлүмнү шыдажып эртип , бужар байдалга киргенин-даа херекке албайн, Бурганның дүжүлгезиниң оң талазынга барып олурупкан .³ Силерниң сагыш-сеткилицер суларавазын дээш, бачыттыг улустуң талазындан ындыг кончуг дора көрүүшкүннү шыдажып эрткен Иисустуң дугайында бодап чоруңар .

Хилинчек дээрге Бурганның кижизидилгези-дир

⁴ Бачытка удур демиселиңерге ам-даа ханыңар төгүлдүр чаалашпаан силер. ⁵ Сагыжыңар чазай сөглээн бо сөстөр силерге, Бурганның ажы-төлүңге, хамаарышкан дээрзин утканыңар ол-дур :

«Оглум, Дээрги-Чаяакчының кижизидилгезин хүлээвейн барба ,

Ооң чемелээшкининиң халалыг диве .

⁶ *Дээрги-Чаяакчы Бодунуң ынак кижизин кижизидер,*

хүлээп көөр бүгү оолдарын кеземчеге онаар» .

⁷ Кижизидилгеңер дээш, хилинчекти шыдажып көрүңер. Бурган силерни ажы-төлүн дег аажылап турар-дыр. Ачазындан кижизидилге албас төл турар чүве бе? ⁸ А бир эвес дүрүм ёзугаар төрүттүнген бүгү ажы-төлдүң оюп эртпези кижизидилгени албас болзуңарза, сукас төлдер бооруңар ол-дур. ⁹ Ам артында шуптувус чер кырынга төрөөн ачаларлыг бооп, бисти кижизиткен дээш, оларны хүндүлөп чораан бис. Дээрде Адавысты тооп дыңнаарывыс оон оранчок артык болбас деп бе?! Ону тооп дыңнааш, мөңгө амыдыралды алыр болгай бис! ¹⁰ Адаларывыс бисти боттарының угааптар шаа-биле кезек үеде кижизидип келгеннер, а Ол бисти, Ооң ыдыктыыңа киржилгелиг болзуннар дээш , биске ачы-дузалыг боору-биле кижизидип турар. ¹¹ Кандыг-даа кижизидилге амгы үеде биске өөрүшкү эккелбейн турар, харын аарышкылыг кылдыр сагындырар. Ынчалза-даа сөөлзүредир ону дамчыштыр өөредиг эрткен улус Бурганга шынчы чоруктуң амыр-тайбың дүжүдүн ажаап алыр.

¹² *Ынчангаш сула салдынган холдарыңар болгаш сирилээн дискектериңер быжыктырыңар .* ¹³ Аскак бут кадырлы бербезин, а эттинзин дээш, буттарыңар дорт орук-биле кылаштазын .

Бурганның авыралындан ойталаваңар

¹⁴ Бүгү улус-биле эп-найыралдыг боорунче база ыдыкты-биле амыдыраарынче чүткүңер. Ыдыктыг эвес боор болза, кым-даа Дээрги-

Чаяакчыны көрүп шыдавас .¹⁵ Силерниң кайыңар-даа Бурганның авыралын ышкынмазын дээш кичээниңер . Силерниң араңарга *кандыг-даа ажыг чашпан дазыл тыртып үнгеш* , хора халдатпазын дээш база ону дамчыштыр хөй улус бужартавазын дээш кичээниңер. ¹⁶ Кайыңар-даа самыыравазын дээш база, Исав дег, Бурганның күзел-соруунче сагыш салбас кижиле болбазын дээш кичээниңер. Ол улуг оглу болган ужурунда өңчү алыр артык эргезин эвээш чемге-ле садыпкан болгай . ¹⁷ Билир болгай силер: Исав ачазындан йөрээшкин алырын аажок күзөөн . Ынчалза-даа ол ону ап чадашкан, чүгө дээрге бар шаа-биле кызытса-даа, мырыңай ыглап-сыктап-даа турза, бачыдын миннип шыдавайн барган .

¹⁸ Бойдуста бар, оду чайыннаан ·Синай дагга чоокшулап чеде бербээн силер; дүмбей караңгыга, шуурганга чеде бербээн силер .¹⁹ Шак ол даг чанынга эдиски үнүн болгаш бир-ле сөстөр чугаалаан Бурганның үнүн дыңнап каан улус турган . Ынчалза-даа ол сөстөрни дыңнаан улус: «Ындыг сөстөрни оон ыңай дыңнавайн көрээлиңер» – деп дилей бээр турган .²⁰ Чүгө дээрге улус: *«Бо дагга дириг амытан безин дээптер болза, даш-биле соктуруп каар»* – дээн айтышкынны дыңнаар харыы чок болган .²¹ Каракка көстүр чүүл ындыг коргунчуг боорга, Моисей: «Корткаш, сириңейнип тур мен» – дээн .

²² Харын силер ·Сион дагга, дириг Бурганның хоорайыңа, дээрде турар Иерусалимге чоокшулап чеде берген-дир силер. Өөрүшкү-маңнайлыг чыышта чыгып келген дээрниң түмен-түмен төлээлеринге чеде берген-дир силер .²³ Дээр-деңгерлерде аттарын бижээн эң улуг оолдарның ниитилелинге чеде берген-дир силер. Бүгү улустуң Шииткекчизи боор Бурганга, чөптүг-шынныг амыдыралдың эчизинге четкен улустуң сүлделеринге чеде берген-дир силер .²⁴ Чаа чагыг-керээниң Дугуруштурукчузу Иисуска база Авелдиң ханындан артык эки чугаалап турар бызай чашкан ханга чеде берген-дир силер .

²⁵ Көрдүңер бе, силерге чүве медеглеп турар Кижиден ойталаваңар. Ол черге медеглеп турда, Ону дыңнаарындан ойталаан улус кеземчеден чайлап шыдаваан болганда, дээрден медеглеп турар Оон хая көрнү бээр болзувусса, кеземчеден чайлаар харыывыс оон-даа эвээш-тир .²⁶ Ооң үнү ынчан черни божаңадыр силгипкен , а ам ол мынча деп азап тур:

«Ам бир удаа черни силгиир мен, чүгле черни эвес, а дээрни база» .

²⁷ *«Ам бир удаа»* деп сөстөр чүнү көргүскенил? Божаңадыр силгиттинмес чүүлдер артып калзын дээш, божаңадыр силгип боор кылдыр чаяттыңан чүүлдү чайладып кааптарын көргүскен-дир .²⁸ Ынчангаш божаңадыр силгиттинмес Чагырганы хүлээп ап тура, өөрүп четтирген сеткилдиг болуулу база өөрүп

четтиргенивис дамчыштыр Бурганга, Ону хүндүткөп-даа, Оон коргуп-сүртеп-даа, эки-чаагай бараан болуулу .²⁹ Чүгө дээрге бистиң Бурганывыс – өрттендир чиир от-тур .

Бурганның сеткилинге кирер бараан болушкун

13 Ха-дуңма улус дег, бот-боттарыңарга ынак болуңар .² Аалчыларга хүндүлээчел боорун утпаңар , ынчалдыр кылгаш, чамдык улус, боттары безин билбейн, дээрниң төлээлерин уткуп, оларны хүндүлээннер болгай .

³ Кара-бажыңда улусту, боттарыңар олар-биле кады хоругдаттырган дег, утпаңар; хилинчек көргөн улусту, оларның орнунга турган дег, утпаңар .

⁴ Өг-бүле тудары бүгү улуска хүндүлүг болзун , ашак, кадай харылзаалары арыг-шынчы болзун. Самыыраар болгаш ашаа-кадайынга өскерлир улусту Бурган шиидер .

⁵ Акша-мөңгүңе ынак амыдырал тутпаңар, бар чүвеңерге сеткил ханыңар . Чүгө дээрге Бурган: *«Сени кажан-даа кагбас мен, сенден кажан-даа ойталавас мен»* – дээн-дир .

⁶ Ынчангаш бис:
«Мээң дузалакчым – Дээрги-Чаяакчы-дыр, корткан херээм чүл:

кижи амытан меңээ чүнү кылып шыдаарыл?» – деп дидими-биле чугаалаалыңар .

⁷ Удуртукчуларыңарны утпаңар, олар силерге Бурганның сөзүн чугаалап чораан ийик чоп. Оларның амыдыралының үре-түңнелин көргөш, оларның бүзүрелин эдериңер .

⁸ Иисус Христос дүүн, бөгүн база кезээ мөңгөдө өскерлиш чок .⁹ Ынчангаш янзы-бүрү болгаш хары өөредиглер сонуургаваңар. Чүректериңерни тускай чемнер чири эвес (ону барымдаалаары кымга-даа ажык-дуза чедирбээн), а Бурганның авыралы быжыктырзын. ¹⁰ Бисте онзагай өргүл салыр бедигээш бар, ыдыктыг майгыңда бараан болган улуста ол өргүлден чем ап чиир эрге чок.

¹¹ Бурганның дээди бараалгакчызы дириг амытаннар ханын бачыт дээш өргүл кылдыр ыдыктыг черже кири бээр, а оларның мөчү-сөөктерин чоннуң турлааның даштынга өрттедиптер .¹² Ынчангаш Иисус база улусту Бодунуң ханы-биле ыдыктаар дээш, хоорай

хаалгазының даштынга шаажылаттырган .¹³ А ындыг болганда, Иисустуң дорамчылалын үлежир дээш , бис база чоннуң турлааның даштыңче, Олче шиглей чоруптаалы. ¹⁴ Мында, чер кырында, кезээ мөңгөдө турар хоорайывыс чок, а келир үедө чедип кээр хоорайже чүткүп чоруур бис. ¹⁵ Ынчанганда Бурганны алдаржыткан аастардан үнер алгаг-мактал өргүлүн Иисусту дамчыштыр Аңаа үргүлчү эккеп, мөргүүлү .¹⁶ Буян тарыырын, араңарда сырый харылзаалыг боорун утпаңар, чүгө дээрге ындыг өргүлдер Бурганның сеткилинге кирер .

¹⁷ Удуртукчуларыңарны дыңнап, оларга чагыртыңар. Бурганның мурнунга харыы тудар болгаш, олар силерни хынамчалыг кадагалап турарлар болгай. Удуртукчулар ол ажил-херээн аарзынмайн (ынчаар болза, силерге ажыктыг болбас), а өөрүшкүлүг күүседир кылдыр чагыртып көрүңер.

¹⁸ Бис дээш мөргүңер . Бүгү чүүлдерге бодувусту шын ап чоруурунче чүткүлдүг болгаш, арын-нүүрүвүстүң арыыңа бүзүрелдиг бис .¹⁹ Мени дүрген-не силерге дедир эгитсин дээш, мөргүп көөрүңерни дилеп тур мен.

Түңнел алгыш-йөрээлдер болгаш байыр чедириишкиннери

²⁰ Амыр-дыш бээр Бурган хойларның өндүр улуг Кадарчызы – Дээргивис Иисусту өлүглер аразындан катап диргизипкен-дир, Ооң төккөн ханы-биле мөңгө чагыг-керээ чарган-дыр .²¹ Ооң күзел-соруун күүседиреңер дээш, Ол силерни бүгү-ле эки-чаагай чүүлдер-биле быжыктырзын! Бурган биске Бодунуң сеткилинге кирер чүвени Иисус Христосту дамчыштыр боттандырзын. Христоска кезээ мөңгөдө алдар доктаазын! ·Аминь.

²² Ха-дуңма, чагыг-сүмемниң бо сөстөрүн шыдамыккай дыңнаарыңарны дилеп тур мен, бижээн чагаам кыскажак болгай. ²³ Бүзүрээн эживис Тимофейниң хосталгаже үнгенин билип алыңар. Ол удавас меңээ чедип келзе, силерге ужуражып, ооң-биле кады чеде бээр бис. ²⁴ Силерниң бүгү удуртукчуларыңарга, Бурганның бүгү улузунга байырдан чедириңер. Италияжылар силерге байыр чедирип тур. ²⁵ Бурганның авыралы шуптуңарга доктаазын!

Иаков

Кирилде

Бо чагааны Чаа Чагыг-керээде айтып турар Иаков деп аттыг хөй улустуң аразындан Иисустуң дуңмазы, Иерусалимде христиан ниитилелдин удуртукчузу бижээни ылап болгу дег. Чамдык шинчилекчилер Чаа Чагыг-керээни тургузуп турар чагаалар болгаш номнарның эң баштайгызы ол чагаа болур деп санап турар.

Иаков бодунуң чагаазын бүзүрелиниң кол чүүлдерин амыдыралга белени-биле боттандырып шыдавайн турган христианнарга бижээн. Ол хүн бүрүнүң амыдыралыга христианнарның боттарын канчаар алдынарының дугайында, мерген угаан, байлакшыл, ядамык чорук, хоп-нүгүл, шыдамык чорук болгаш мөргүл дугайында айтырыгларны сайгарып көрбүшаан, тодаргай угаап бодап турар. Иаковтуң кол бодалы мындыг: бир эвес Бурганга бүзүрел буянның ажил-херектер-биле шынзыттынмаан болза, ындыг бүзүрел хоозун, кымга-даа ажыы чок. Бурганга ылап-ла бүзүрөп турар кижилер Аңаа таарымчалыг чүүлдерни кылыры чугаажок дээрзин ол номчукчуларга билиндирип турар.

Кирилде сөстөр

1 Бурганның база Дээрги Иисус Христостуң чалчазы Иаковтан байыр . Өске чоннар аразында тоо быдаргай чурттап чоруур он ийи израиль аймакка амыр-менди чедирдим!

Бүзүрел болгаш мерген угаан

² Ха-дуңма, янзы-бүрү шенелделер орууңарны моондактаза, аажок кежиктиг бис деп санаңар!

³ Шенелдени ажып эрткен соонда, бүзүрелиңер силерни шыдамык болдурарын билир болгай силер . ⁴ А шыдамык чорук , бодунуң ээлчээнде, бүрүн салдарын көргүзөр, ол силерни бүгү талазы-биле болбаазыраңгай, кандыг-даа четпес-дудуу чүве чок улус кылыптар .

⁵ А кайы-бирээңерге мерген угаанны чедир бербээн болза, ол кижилер Бургандан мөргүп дилезин. Бурган мерген угаанны хамык улуска чүрээниң ханызындан, чеме-хала чокка хайырлап турар болгаш, аңаа база бээр . ⁶ Ынчалза-даа ол кижилер бүзүрел-биле, ынай-даа чигзиниг чок дилээр уjurлуг , чүге дээрге чигзинген кижилер хатка сывыртадып, доза шаптырткан далай чалгыынга дөмей. ⁷ Хары угда ийи сагыштыг кижилер бодунуң кылып турар чүүлдеринге турум эвес, шиитпир чок болур. Ындыг кижилер Дээрги-Чаяакчыдан кандыг-бир чүүл алырын кордавазын.

Яды болгаш бай христианнарга чагыг-сүме

⁹ Түрөңги бүзүрээн кижилер Бурганга өрү көдүртүп турары дээш чоргаарланыр уjurлуг . ¹⁰ А бай-шыырак чурттап чоруур бүзүрээн кижилер Бурганга куду көрдүргени дээш чоргаарланыр уjurлуг: ол, үези кээрге, шөлде чечек дег оңуп, чиде бээр. ¹¹ Хүн өрттендир чип, кааңнаарга, оът-сиген кадып каар, ооң чечээ тоглааш, аянның хевири үрели бээр. Бай кижилер база бодунуң хамык ажил-херээн бүдүрүп чорааш, шак ынчаар чиде бээр .

Шенелде болгаш күткүлге

¹² Шенелделерни шыдажып эртип турар кижилер амыр-чыргалдыг, чүге дээрге оларны шыдажып эрткеш , Бурганга ынак улуска Ооң азааны шаңналды – мөңгө амыдыралды алыр .

¹³ Шенелделерге күткүткен кым-даа болза: «Бурган мени күткүп турар-дыр» – деп чугаалавазын. Чүге дээрге Бурган бузутка күткүтпес болгаш Боду база кымны-даа күткүвес. ¹⁴ А кижилер бүрүзүн ооң бодунуң-на күзээшкиннери күткүүр. Олар ону халзыптар база дузактап алыр. ¹⁵ Ындыг күзээшкиннер сааттангаш, бачыт төрүп алыр , а үлгеткен бачыт, бодунуң ээлчээнде, долузу-биле өзүп-мандааш, өлүмге чедирер .

¹⁶ Ханы ынак ха-дуңма, дуурайлатпаңар .

¹⁷ Кандыг-даа буянның база болбаазыраңгай белек өрүтен, дээрниң чырымалдарын чаяган Бурган Ададан кээр . А Бурганда өскерилге-даа, өскерлишкиннерниң хөлегези-даа чок . ¹⁸ Ол

бисти, Ооң бүгү чаяалгазының иштинде баштайгы дужүт ышкаш болурувус дээш , Бодунуң күзел-соруу-биле алыс шынның сөзүн дамчыштыр амыдыралче тынгарган .

Дыңнап болгаш чагыртып өөреңер

¹⁹ Ханы ынак ха-дуңма, мону дыңнаңар: кижиге бүрүзү чулчуруурун шеглеп , дыңнаарынче сундугуп көрзүн база ол ышкаш белен-селен килеңневезин . ²⁰ Чүге дээрге килеңге алыскан кижиге Бурганның мурнунга чөптүг-шынның чорук чедип ап шыдавас. ²¹ Ындыг болганда, кандыг-даа бужар сагыш болгаш бузуттуг үүлгедиглерниң артынчызындан адырылгаш , Бурганның чүректериңерге тарып турар сөзүн – силерни камгалап шыдаар күчүлүг сөстү – чөпшүл хүлээп алыңар.

²² Бурганның сөзүн чүгле кулак дашты-биле дыңнап эрттирбейн, ону херек кырында боттандырып чоруңар . Оон башка боттарыңарны мегелээниңер ол. ²³ Бурганның сөзүн дыңнаарыңа өй, а ону херек кырында боттандырбас кижиге көрүнчүкке арнын кайгаан кижиге дөмей-дир. ²⁴ Ол бодун кайгап-кайгап, өскээр чайлай бергеш, көрүнчүкке канчаар көзүлгенин дораан уттуп алыр. ²⁵ А Бурганның хосталганы хайырлаар -болбаазыраңгай хоойлузун дыңнаан кижиге ону дораан-на уттуп албас, а херек кырында боттандырып, бодун ооң аайы-биле ап чоруур болза, ажил-херектеринге амыр-чыргалдыг болур .

²⁶ Бодун Бурганны хүндүлөп чоруур мен деп санаар, ынчалза-даа аксын тыртып шыдавас кижиге бодун боду мегелеп чоруур база ооң Бурганны хүндүледим дээри хей чүве-дир оң. ²⁷ Бурган Аданың хүлээп аары алыс шынның, арыг болгаш кем чок хүндүткел болза түрегделге туттуруп чоруур өскүстерге, дулгуяк кадайларга дуза чедиреринде база бо делегейниң багынга борашпайн амыдыраарында .

Шупту улуска дең-дески хамаарылгалыг болуңар

2 Ха-дуңма! Өндүр улуг Дээргивис Иисус Христоска бүзүрээр болганыңарда, улусту ылгай көрбөңер . ² Силерниң чыылган чериңерже каас-коя хептиг, алдын билзектиг кижиге, а ооң соондан элбер-самдар хептиг яды кижиге кирип келген дижитик. ³ Каас-коя хептиг кижиге онза кичээнгей көргүзүп, аңаа: «Бээр эртип, дөрже олуруңар» – дээш, а яды кижиге: «Маңаа тур» азы: «Борта, будум баарыңа олур» – дээн дижитик силер. ⁴ Ынчан чүнү канчап турарыңарны билир силер бе? Чамдык улусту өскелеринден дээре деп ылгай көрүп, бак сагыштыг шииткекчилер болу берген эвес силер бе?

⁵ Ханы ынак ха-дуңма, дыңнап көрүңер! Бурган бо делегейниң яды улусту чүге шилип алганыл? Оларны бүзүрел-биле байыткаш , Аңаа ынак улуска аазааны Чагырганың салгакчылары кылып каар дээш эвес бе? ⁶ А силер ядыларны дора көөр-дүр силер! Эрге-шөлээңерни кызагдап, шииткел черинче сөөртүп турар улус кымнарыл – байлар эвес ийик бе? ⁷ Силерге тывыскан Христостуң чаагай адын дорамчылаан улус байлар эвес ийик бе?

⁸ Бижилгеде: «Чаныңда кижиге бодуңга бодуң дег ынак бол» – деп айыткан Хаанывыстың хоойлузун херек кырында сагып чоруур болзуңарза, шын кылып турар-дыр силер. ⁹ Ынчалза-даа улусту ылгай көөр болзуңарза, бачыт үүлгеткениңер база ыдыктыг хоойлуну хажыткан дээш буруудааныңар ол-дур . ¹⁰ Ыдыктыг хоойлуну бүрүнү-биле сагып турар мен деп бодап тура-даа, ооң чаңгыс-даа бол айтыышкынын хажыткан кижиге ону бүрүнү-биле хажытканы дээш буруулуг боор . ¹¹ Чүге дээрге: «Кады чурттаан эжиңге өскерилбе» – деп чугаалаан Бурган: «Кижиге өлүрбе» – деп база чугаалаан . Ынчангаш сен кады чурттаан эжиңге өскерилбейн-даа тургаш, кижиге өлүрер болзуңарза, ыдыктыг хоойлуну дөмей-ле хажытканың ол.

¹² Хосталга хайырлаан хоойлу эзуугаар шииттирер улус дег, ынчаар чугаалап база ажил-херээңер кылып чоруңар. ¹³ Чүге дээрге өршээл билбес улусту Бурган база өршээл чокка шиидер . А өршээл кезедир шииткелден артык өндүр!

Бүзүрел болгаш буянның ажил-херек

¹⁴ Ха-дуңма, Бурганга бүзүредим деп турар бир-ле кижиге буянның ажил-херек кылбас болза, ынча дээн ажыы чүл? Ындыг бүзүрел ону камгалап шыдаар бе?! ¹⁵ Чединмес ха-дуңмаңар идик-хеп, аъш-чем хереглээн дижитик. ¹⁶ А силерниң кайы-бирээңер оларга: «Амыр-тайбың чоруптуңар, чылыдыр кеттиниңер, тоттур чемнениңер» – деп чугаалааш, оларның амыдыраарыңа херек чүүлдерни бербес болза, ындыг чугааның ажыы чүл? ¹⁷ А Бурганга бүзүрел база ындыг – ол чүгле боду, ажил-херектер чокта, өлүг боор.

¹⁸ Ынчаарга кандыг-бир кижиге мынча дээр чадавас: «Бир кижиге бүзүрел бар болзун, а өске кижиге ажил-херектер бар болзун». Сен меңээ бүзүрелиңни ажил-херектеринден аңгы кылдыр көргүс че. А мен сеңээ ажил-херектеримден илдең апаар бүзүрелимни көргүзөр мен . ¹⁹ Бурган чаңгыс деп бүзүрэн-дир сен : ол кончуг эки-дир! Буктар безин ындыг деп бүзүрөп, корткаш, сириңейнип турар .

²⁰ Хос баштыг сени-даа! Бүзүрел ажил-херек чокта ажык чок дээрзин көрбейн турарың ол бе?

²¹ Бодунуң оглу Исаакты өргүл бедигээжинче салгаш , Авраам өгбевис Бурганның мурнунга ажил-херээ-биле агарып үнмежитик бе? ²² Ооң ажил-

херээ биле бүзүрелиниң тудуш харылзаалыын, ажил-херээн дамчыштыр ооң бүзүрели эчизинге четкенин көрүп тур сен . ²³ Бижилгеде: «*Авраам Бурганга бүзүрей бээрге, Ол ону актыг-шынныг деп санаан*» – дээн сөстөр ынчалдыр чогул бүткен, ынчангаш Авраам Бурганның өңнүү деп адаткан . ²⁴ Бурганның мурнунга кижиге чүгле бүзүрели дээш эвес, а ажил-херээ дээш агарарын көрүп тур силер.

²⁵ Оон ыңай Раав деп самыын-садар херээженче көрүңер. Ол израиль хайгылчыларны бодунга хүлээп алгаш, өске оруктап хоорайдан үндүрүп, камгалаан болганда, ажил-херээ дээш агарган болгай .

²⁶ Шак-ла ынчаар, мага-боттуң амы-тын чокта өлүү дег, Бурганга бүзүрел база ажил-херек чокта өлүг.

Аксывыс бар дээш, сула салбаңар

3 Ха-дуңма, силерниң араңардан чүгле хөй эвес улус башкылар апарзын. Улусту өөредип турар башкылар бис өскелерден шыңгыы шииттирер бис . ² Чүге дээрге бис шупту хөй бачытты үүлгедип чоруур бис . Аксы-биле бачыт үүлгетпес кижиге болбаазыраңгай деп санаттырар, ындыг кижиге бүгү мага-бодун тудуп билири ол.

³ Аъттар биске чагыртсыннар дээш база оларның мага-бодун башкарар дээш, оларның аксынче суглуктар сугар болгай бис . ⁴ Азы далайга эжиндирер корабльдарже көрүңер даан. Олар аажок улуг база күштүг хаттар дузазы-биле шимчээр-даа болза, оларны хензигийне руль-биле башкарып, башкарыкчының туралаан черинче углап боор. ⁵ Дыл база ындыг: мага-бодувустуң хензигийне кезээ-даа болза, улуг ажил-херекти бүдүрүп шыдаар.

Улуг эзимни ынай от чаштанчызы өрттедиптерин бодап көрүңер даан! ⁶ Дыл биле от көңгүс дөмей. Мага-бодувустуң өске кезектериниң аразында дыл дээрге бузут башкарган делегей-дир. Дыл бүгү мага-ботту бужартадып , бүгү бүдүжүвүстү өрттендир чиптер, а ол өрт тамының одундан өөскүүр .

⁷ Кижиге хамык аңнарны, куштарны, соястаарларны болгаш далай амытаннарын чаажыктырып шыдаар, харын-даа чаажыктырып алган. ⁸ Ынчалза-даа дылды кым-даа чаажыктырып шыдаас. Ол дээрге өлүмнүг хорандан бүткен, тырттынмас бузут-тур . ⁹ Дылывыс-биле Дээрги-Чаяакчы болгаш Адавысты алгап-йөрээр бис, база-ла ооң-биле Бурганның омур-хевирин ёзугаар чаяган улусту одап-каргаар бис . ¹⁰ Чаңгыс ол-ла аас алгап-йөрээп-даа, одап-каргап-даа турар. Ха-дуңма, ындыг болбас ужурулуг! ¹¹ Чаңгыс суг бажындан дус чок база дустуг суг үндүр агар деп бе? ¹² Ха-дуңма, фиго ыяжы оливка чимизин, а виноград сывы фиго чимизин берип шыдаар бе?

Дустуг суг бажы база дус чок суг үндүр аксып шыдаас.

Буянныг болгаш бачыттыг мерген угаан

¹³ Силерниң араңарда мерген угаанныг болгаш көрбээн чүвем чок мен дээр кижиге бар бе? Бар болза, ындызын төлептиг амыдыралы, буянныг ажил-херектери-биле мерген угаандан кээр чөпшүлүн дамчыштыр бадытказын . ¹⁴ Ынчалза-даа силерниң чүрээңерни кара адааргал база чүгле ажык сүрүп, бодун өрү көөр сагыш ээлепкен болза, хей черге мактанып, алыс шынга удур бачыт үүлгетпеңер. ¹⁵ Ындыг «мерген угааныңар» дээрден келбээн, а бо делегейден келген болгаш бачыттыг бүдүштен база буктардан дөстелип үнген болгандыр . ¹⁶ Чүге дээрге кайда адааргал болгаш чүгле ажык сүрүп, бодун өрү көөр сагыш барыл, ында үен-даян чорук база чүүл-бүрү чүдек-бужар үүлгедиглер турар.

¹⁷ А дээрден кээр мерген угаан, чүнү-даа мурнай, арыг, ол ышкаш тайбыңзырак, биче сеткилдиг, дыңнап билир, өршээлдиг, буянныг ажил-херектери-биле бай, кымны-даа ылгай көрбес, ак сагыштыг боор. ¹⁸ А чөптүг-шынныг чоруктуң дүжүдүн амыр-тайбыңны кадагалаан улус тайбың байдалга өстүрүп алыр .

Христианнар үргүлчү Бурганга чагыртыр ужурулуг

4 Араңарга адаан-өжээн болгаш алгыш-кырыш чүдөн тыптырыл? Амыдыралыңарга тергиидеп үнер, боттарыңарга таалал чедириксээр күзээшкннериңерден эвес бе?

² Бир-ле чүвени аажок күзээш, холга кирип чадаар силер, оон-на кижиге өлүреринге-даа белен боор силер. Аажок алыксааш, дөмей-ле ону чедип албас силер, ынчангаш алгыжып-кыржып, демисежип үнер силер.

Бургандан дилевес болгаш, күзээн чүвеңерни албас силер. ³ А дилээш-даа, дөмей-ле албас силер. Чүге дээрге алган чүүлүңерниң төдүзүн бак сагыш-биле – чүгле таалалдарыңар хандырып, төтчеглээр дээш дилеп турар силер . ⁴ Самыыраан өскерликчилер! Бо делегей-биле найырал тудары Бурган-биле өжээннежиринге дөмейин билбезиңер ол бе? Бо делегейниң өңнүү болуксаан кижиге Бурганның дайзыны апаар . ⁵ Азы силерниң бодалыңар-биле Бижилгениң: «Бурганның бистиң-биле кады чурттадып кааны Сүлдениң биске ынакшылы аажок хүннээчел» – деп турары хоозун сөстөр боор бе? ⁶ Ынчалза-даа Бурган ооң-биле чергелештир биске улам хөй ээ көрүүшкүнүн хайырлап турар. Ынчангаш Бижилгеде:

«*Бурган адыыргак улуска удурланыр, а томаарааннарга ээ көрүүшкүнүн хайырлаар*» деп чугаалаан.

⁷ А ындыг болганда, Бурганга чагыртыңар, эрликке удур туржуңар, ол ынчан силерден дезе бээр . ⁸ Бурганче чоокшулаңар, Ол база силерге чоокшулап кээр . Бачыттыг улус, холуңар чуп алыңар. Ийи сагыштыглар , чүректериңер арыглаңар . ⁹ Кажыыдаңар, ыглап-сыктаңар база кудараңар. Каттыларының орнунга, ыглажыңар, амыраарының орнунга, муңгараңар. ¹⁰ Дээрги-Чаяакчының мурнунга томаарыңар, Ол ынчан силерни өрү көдүрер .

Бурганга бүзүрөөн өске улусту шиитпеңер

¹¹ Ха-дуңма, удур-дедир бак сөглешпеңер. Бодунуң эжин бак сөглээр азы буруу шавар кижиге ыдыктыг хоойлуну бак сөглээни азы буруу шапканы ол боор . А ыдыктыг хоойлуну буруу шаап турар болзунза, ооң күүседикчизиге эвес, а шииткекчизиге сен.

¹² Хоойлу Берикчизиге болгаш Шииткекчи – чүгле чаңгыс, чүгле Ол камгалап азы чок кылып шыдаар . Чаныңда кижини шиидер мен дээр хире сен чогуум кым сен?

Тураның бичези херек

¹³ «Бөгүн азы даарта бир-ле хоорайже чоруптаалы. Аңаа бир чыл чурттааш, садыг-саймаа кылып, хөй ажык-кончаалыг болуулу» – деп чугаалаар хамык улус, мени дыңнаңарам.

¹⁴ Амыдыралыңар соң-даарта канчап баарын безин билбес-тир силер . Амыдыралыңар деп чүл ол? Хензиг када көзүлгөш, оон эстип чиде бээр тумандыр . ¹⁵ Ооң орнунга: «Дээрги-Чаяакчы күзээр болза, ам-даа амыдыраар бис, ону азы мону кылып четтигиптер бис» – деп чугаалап чоруңар . ¹⁶ А силер ам тураңар улуундан менээргенир-дир силер: ындыг менээргенишкин бүрүзү – бузут-тур! ¹⁷ Ынчангаш канчаар буян кылырын билер, ынчалза-даа кылбас кижиге – бачыт үүлгөткөн дээш буруулуг!

Байларга кичээндириг

5 Байлар, ам силер мени дыңнаңар! Ишкирнигип ыглап-сыктаңар , чүге дээрге хай-халаптар силерге диргелип кел чыдар-дыр.

² Эртине-байлааңар ирип каар-дыр, идик-хевиңерни үзүт-ховаган дыдып чиптер-дир .

³ Алдын-мөңгүнүңер дадарып каар-дыр! Оларның дады силерге удур херечилел бооп, мага-бодуңарны от-биле дөмей оя чирти бээр. Эртине-байлааңарны бо делегейниң сөөлгү хүннеринде чыып алган-дыр силер . ⁴ Силерниң шөлдериңерниң дүжүдүн ажаап берген ажилчыннарның акшазы чедир төлеттинмээн . Оларның халактаан ыы-сыызын дыңнаңар. Оларның халак-тилээ ам Аг-шериглиг Дээрги-Чаяакчының кулаанга чеде берген . ⁵ Силер чер кырынга чыргап-таалап, мага хандыр чурттап

келдиңер. Чүрээңер дөггерери-биле семирти азыраан хойлар чүрээ дег апарды . ⁶ Силерге удурланмаан чөптүг-шынныг улусту шииткеш, өлүрүп турдуңар.

Шыдамык чорук болгаш мөргүл

⁷ Ха-дуңма, ынчангаш Дээрги-Чаяакчының эеп кээр хүнүңге чедир шыдажып көрүңер. Тараачын кижиге черниң дүжүт бээр үезин кайы хире манаарын көрүңер даан. Ол күскү болгаш часкы чаъстар чаарын шыдамык манап кээр . ⁸ Силер база шыдамыыңар көргүзүңер. Идегелиңер черле ышкынмаңар, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының чедип кээр хүнү мыя бо келген-дир .

⁹ Ха-дуңма, шииттирип албазы-биле , удур-дедир хомудал үндүрбөңер. Бурган шупту улусту шынныы-биле шиидер .

¹⁰ Ха-дуңма, Дээрги-Чаяакчының өмүнээзинден чугаалап турган медээчилерни хилинчек көөрүнүң болгаш шыдамык чоруктуң үлегери кылдыр ап көрүңер . ¹¹ Шыдажып үнген улусту ам амыр-чыргалдыг деп алгап-йөрөөп турар бис. Иовтуң туруштуунуң дугайында дыңнаан, түңнелинде ооң Дээрги-Чаяакчыдан чүнү алганын билер силер . Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы аажок өршээлдиг болгаш кээргээчел болгай .

¹² Ха-дуңма, хамыктың мурнунда дээр-биле-даа, чер-биле-даа база өске-даа даңгырактар-биле даңгыраглаваңар. Бурганга шииттирбес дээш, «ийе» деп чугаалааныңар «ийе» дээн болзун, «чок» деп чугаалааныңар «чок» дээн болзун .

¹³ Кайы-бирээңер хилинчек көргөн дижик? Ол кижиге мөргүзүн. Кайы-бирээңер аас-кежиктиг болган дижик? Ол кижиге Бурганга өөрүп четтирген ыдыктыг ырлар ырлазын . ¹⁴ Кайы-бирээңер аараан дижик? Христиан ниитилелдиң удуртукчуларын кыйгыртып каарга, олар демги кижини Дээрги-Чаяакчының адындан олива үзү-биле чаап, ооң кадыкшылы дээш мөргүзүннер . ¹⁵ Бүзүрел сиңген мөргүл аарыг кижиниң кадыын эгидиптер, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы ону кадык кылыптар. А ол кижиге бачыт үүлгөткөн болза, Бурган ону өршээр . ¹⁶ Ынчангаш Бурган силерни экиртсин дээш, үүлгөткөн бачыдыңарны бот-боттарыңарга минниңер база бот-боттарыңар дээш мөргүңер. Чөптүг-шынныг кижиниң мөргүлү аажок күштүг салдарлыг боор .

¹⁷ Илия медээчи, бистиң шуптувус ышкаш, анаа кижиге чораан. Ол, чаъс чагбазын дээш, сеткилиниң ханызындан мөргүүрге, чер-чуртка үш чыл алды ай дургузунда чаъс чагбаан . ¹⁸ Ол оон база катап мөргүүрге, дээрден чаъс кудуп эгелээн соонда , чер дүжүдүн берип эгелээн.

¹⁹ Ха-дуңма, кайы-бирээңер шынның оруундан соора баарга, ону өске кижиге Бурганче ээлдирипкен дижик . ²⁰ Билдингир болзун: бачыттыг кижини шын эвес оруктан Бурганче ээлдирген кижиге ону

өлүмдөн камгалаар база ооң хөй бачыттарын
өршээрин чедип алыр .

1 Пётр

Кирилде

Пётр элчин бодунуң бирги чагаазын Римге бистиң эраның 63 азы 64 чылында бижээн чадавас. Павел элчинниң кады ажылдап турган эжи Сила чагааны бижииринге дузалажып турган. Чагааны Биче Азияны (амгы Турция) соңгу кезээнге Павелдиң сургаалының ачызында тургустунган христиан ниитилелдерге чоруткан.

Ол үеде ниитилелдерниң амыдыралында христианнарның байдалы улам-на баксырап кел чыткан: Иисуска бүзүрели дээш улус оларны дорамчылап, бак сөглөп турган. Пётр Христоска бүзүрөөннерге олар, Иисустуң боду дег, боттарының бүзүрели дээш база ыдыктыг ёзу-биле чурттаары дээш, хилинчекти көрүп эртеринге белен болур уjurлуг деп сагындырып турар. Христос чер кырынче эглип келгеш, Дээрги-Чаяакчыга шынчызы дээш, бүзүрөөннерни шаңнаар. Ол идегел христианнарга оларның чуртталгазында таваржыр бүгү бергелерни ажып эртер күштү хайырлаар.

Кирилде сөстөр

1 Иисус Христостуң элчини Пётрдан байыр . Төрөөн чериңерден ыракта, Понт, Галатия, Каппадокия, Асия болгаш Вифиния девискээрлеринде тоо быдаргай чурттап чоруур силерге – Бурганның шилип алган улузунга бижидим . ² Силерни Бурган Ада Бодунуң баш бурунгаар көргөн сорулгазын ёзугаар Сүлдезин дамчыштыр ыдыктап, Иисус Христоска чагыртсыннар база Ооң ханы-биле бызай чаштынып арыгланзыннар дээш аңгылап үскен болгай .

Авырал болгаш амыр-тайбың силерге эң-не элбээ-биле доктаазын!

Дириг идегел

³ Дээргивис Иисус Христостуң Бурганы болгаш Адазынга алдар! Ооң өндүр улуг өршээли-биле, Иисус Христостуң өлүглер аразындан катап дирилгениниң ачызында , бис катап төрүттүнгеш, дириг идегелди алган бис . ⁴ Бурганның Бодунуң чонунга дээрде шыгжап кааны иривес, арыг, оңмас өнчүнү алзыннар дээш , Ол чаа амыдыралды биске хайырлады. ⁵ Силер, бүзүрелиңер ачызында Бурганның күжү-биле кадагалаттынган улус, сөөлгү үе кээрге ажыттынар камгалалды алыр силер .

⁶ Ол бүгү дээш, өөрүңер. Элээн үе дургузунда янзы-бүрү шенелделерни болгаш хинчекти көрүп эртер-даа болзуңарза, өөрүңер . ⁷ Шенелделер эргежок чугула, чүге дээрге оларны ажып эрткен бүзүрелиңер алдындан үнелиг (а ол дээрге мөңгө эвес-даа болза, отка хынаттына бээр бүдүмел

болгай) , а Иисус Христос эеп кээрге, ол бүзүрелиңер силерни хүндүткел, алдар болгаш мактал-хүндүжө чедире бээр . ⁸ Христосту көрбөөн-даа болзуңарза, дөмей-ле Аңаа ынак апарган силер. Ону ам көрбейн-даа турзуңарза, дөмей-ле Аңаа бүзүрөй берген силер , ынчангаш сөс-биле чуруп болбас чайынналчак өөрүшкүгө бүргеткен силер. ⁹ Чүге дээрге Аңаа бүзүрөөниңер ачызында камгалалыңар чедип ап турар-дыр силер.

¹⁰ Бурганның силерге бээр кылдыр көрүп кааны авырал дугайында өттүр билип медеглөп тура, Ооң медээчилери боттары ук камгалалга хамаарышкан бүгү чүүлдү хынамчалыг шинчилеп турганнар .

¹¹ Христостуң хилинчээниң база ооң соонда алдаржыырының дугайында баш бурунгаар чугаалап тура, Христостуң Сүлдезиниң оларны дамчыштыр медеглөп айытканы үениң кажан база кандыг байдалдарда чедип кээрин билип аар дээш, медээчилерниң айтыртынып турганы ол . ¹² Бурган медээчилерге оларның боттарынга эвес, а силерге бараан бооп турарын көргүскен. Дээрден айбылап бадырган Ыдыктыг Сүлдеге башкарткаш , Буянныг Медээни медеглээн улустан силер ол бүгүнү ам кээп дыңнаан болгай силер. Дээрниң төлээлери-даа ол бүгүнү аажок билип алыксап, дөстүнмейн турарлар.

Бурганга шынчы амыдыралче кыйгырыг

¹³ Ынчангаш угаан-чүрээңерни белеткеп, серемчилелдиг бооп көрүңер . Иисус Христос эеп кээрге, Бурганның силерге чорудуп бээри авыралга бүрүнү-биле идегеңер. ¹⁴ Бурганның мурнунга дыңнангыр ажы-төл дег болуңар,

бүдүүлүк дүмбей чораан шааңарда силерге бар турган бузуттуг күзээшкиннериңер амгы амыдыралыңарны аайлап-башкарбазын . ¹⁵ Ооң орнунга силерни кыйгырган Бурганның ыдыктыы дег, бодуңарны бүгү-ле чүүлдерге ыдыктыы-биле ап чоруңар . ¹⁶ Бурган Бижилгеде: *«Ыдыктыы-биле чурттаңар, чүгө дээрге Мен ыдыктыг мен»* – дээн болгай .

¹⁷ Шупту улусту оларның кылган ажил-херээниң аайы-биле, кымны-даа ылгай көрбейн , шын шиидип турар Бурганга мөргүп тура, Ону Адавыс деп адаар-дыр силер . Ынчангаш чер кырынга түр амыдыраар үеңерде Бургандан коргуп, Ону хүндүткөп чурттаңар. ¹⁸ Чүгө дээрге Бурган силерни ада-өгбөңөрдөн салгап алганыңар хей-хоозун амыдыралдан адырар дээш, алдын азы мөңгүн ышкаш үнезин чидириптер чүүлдер-биле эвес, а арыг болгаш кем чок Хураган – Христостуң үнелиг ханы-биле төлөөн дээрзин билир-дир силер!

²⁰ Бурган Ону өртемчейин чаяар бетинде-ле шилип алган, ынчалза-даа Ол чүглө сөөлгү үеде силерни камгалаары-биле чедип келген . ²¹ Христосту өлүглер аразындан катап диргискен база алдаржыткан Бурганга Ону дамчыштыр бүзүрөөн силер. Ынчангаш Бурганга бүзүрөөр-даа, идегээр-даа силер.

²² Алыс шынга дыңнангырыңар-биле сагыш-сеткилицерни ам арыглап алгаш, бүзүрөөн ха-дуңмаңарга ам шынчы ынакшып боор силер. Ынакшып эгелээш, бот-боттарыңарга арыг чүрээңер ханызындан ынак болуңар! ²³ Чүгө дээрге өлүп төнөр үрезинден эвес, а дириг база мөңгө амыдыраар Бурганның сөзүндөн катап төрүттүнген силер .

²⁴ *«Бүгү улус оът-сигенге дөмей, а оларның чараш-каазы шөлде оът-сигенниң чечээ дег.*

Оът-сиген кадып каарга, чечээ тоглай бээр,

²⁵ *а Дээрги-Чаяакчының сөзү мөңгези-биле артар»* деп Бижилгеде чугаалаан.

Силерге медээлээн камгалалдың сөзү ол-дур.

Дириг даш болгаш ыдыктыг чон

2 Ындыг болганда, кандыг-даа бузуттуг-бак сагыштан: мегеден, ийи арынның чоруктан, адааргалдан болгаш нүгүлден адырлып аар ужурлуг силер . ² Чаа төрүттүнген чаштар дег, ылап шын арыг сүтче чүткүүр база ону эмгеш, камгалалды алыры-биле өзүп-мандыыр ужурлуг силер . ³ *Дээрги-Чаяакчының ачы-буянныын амзангырлап шенээн болгай силер .*

⁴ Улустуң херекчок дээш тоовааны, ынчалза-даа Бурганның шилип алганы үнелиг дириг Дашче чедип келиңер . ⁵ Силер база дириг даштар бооп чедип келиңер , Бурганның Сүлдезинге хамааржыр өргээни тударыңа силерни ажыглазын. Силер орта Бурганның ыдыктыг бараалгакчылары бооп, Ооң

Сүлдезинден келген, Бурганга таарымчалыг өргүлдери Иисус Христосту дамчыштыр салып эгелээр силер .

⁶ Чүгө дээрге Бижилгеде:

«Көрүңер даан, Сионга дашты – шилиттинген, улуг үнелиг, бажың таваанга эң чугула дашты салыр мен.

Аңаа бүзүрөөн кижиги бүрүзү бак атка кирбес» деп бижээн-дир .

⁷ Силерге, Аңаа бүзүрөөн улуска, ол Даш аажок үнелиг, а бүзүрөөн улуска Ол

«Тудугжуларның херекчок дээш, октапканы, ынчалза-даа эң чугула апарган даш» боор .

⁸ Оон ыңай Ол

«Улустуң аңаа тептиккеш, кээп ужары моондак даш» боор .

Бурганның сөзүн дыңнаваас болгаш, улус аңаа тептиге бээр. Бурганның оларга онаап каан үүлөзи ындыг болган-дыр. ⁹ А силер болза – шилиттинген аймак , Хаанның бараалгакчылары, Бурганга хамааржыр ыдыктыг чон , Ооң кайгамчык ажил-херектерин чарлаар дээш кыйгырткан улус силер. Ол силерни дүмбей караңгыдан Бодунуң кайгамчык чырыынче кыйгырып эккелген . ¹⁰ Ооң мурнунда Бурганның чону деп санатпайн чораан силер, а ам Ооң чону апардыңар. Ооң мурнунда Бурганның ээ-хайыразын албайн чораан силер, а ам Ооң ээ-хайыразын алдыңар .

Бурганның чалчалары

¹¹ Ханы ынак эш-өөр, бо делегейде даштыкылардан, түр када турар улустан дег , силерден дилеп тур мен: бодуңарның-на сагыш-сеткилицерге удур демисежир бузуттуг-бак күзээшкиннерге алыспайн көрүңер . ¹² Бүзүрөөн өске улус аразыңа бодуңарны ак сеткилдиг ап чоруңар, ынчаарга силерни бузут үүлгедикчилери деп буруудадып турар улус, ачылыг ажил-херээңерни көргөш, Бурганның чедип кээр хүнүнде Ону алдаржыда бээр апаар .

¹³ Дээрги-Чаяакчыны бодааш, бүгү-ле кижиги тургускан эрге-чагыргаларга чагыртыңар . Дээди эрге-чагырга боор императорга-даа, ¹⁴ бузут үүлгедикчилерин кезедир, буян чедиргеннерни шаңнап-мактаар дээш , ооң томуйлааны чазак-чагырга улунга-даа чагыртыңар. ¹⁵ Сарыыл чок улустуң ужур-утка чок чугааларын, буян тарып тургаш, өжүр шаварыңарны Бурган күзөп турар. ¹⁶ Хостуг улус дег амыдыраңар , ынчалза-даа хосталгаңарның бузутка хоргадап апаарындан кичээниңер, Бурганның чалчалары дег амыдыраңар . ¹⁷ Шупту улуска чогуур хүндүткелден көргүзүңер, бүзүрөөн ха-дуңмаңарга ынак болуңар, Бургандан коргуп, мөгейип чоруңар, императорну хүндүлөңер .

Христостуң хилинчээниң үлегери

¹⁸ Чалчалар, дээргилериңерге хүндүткел көргүзүп, чагыртыңар . Чүгле буянныг, чымчак ээлерге эвес, а кадыг-дошкун ээлерге база чагыртыңар.

¹⁹ Кандыг-бир кижиге Бурганның күзел-соруун медресе билгеш, багай чүү-даа кылбаан хирезинде, хилинчекти шыдажып эртип турар болза, ооң ол чоруу Бурганга таарымчалыг боор .

²⁰ Буруулууңар ужуңар силерни кезедир болза, ону шыдажып эртип турарыңар дээш, силерни мактаан дүжүү чүл? Ынчалза-даа чөптүг херек ужуңар хилинчек көрүп турар болзуңарза, ол чорууңар Бурганга таарымчалыг боор. ²¹ Бурганның силерни кыйгырган ужуру ол-дур , чүге дээрге Христос Боду силер дээш хилинчек көргөн база Ооң изин истезиннер дээш, үлегерин силерге арттырып каан .

²² *Ол кандыг-даа бачыт үүлгетпээн база Ооң аксындан меге үнгенин кым-даа дыңнаваан .*

²³ Христосту дорамчылап турда, Ол дорамчылап биле харыылаваан . Хилинчек көрүп тургаш, Ол кымга-даа кыжанмаан , а чөптүг Шииткекчиге бүрүнү-биле ынанган . ²⁴ Бистиң бачыт талазы-биле өлгөш , чөптүг-шынныг амыдыраарывыс дээш, Ол бачыттарывысты Бодунуң мага-бодунче чүктөп алгаш, шаажылал ыяжынче аппарган.

Силер Ооң балыгларының ачызында экирээн силер .

²⁵ Силер оруундан азып-тенээн хойлар дег чордуңар , ынчалза-даа силер ам Кадарчыңар болгаш амы-тыныңарның Кадагалакчызынче дедир ээп келген-дир силер .

Бурганга бүзүрээн өг-бүлө улус

3 Шак ынчаар, херээжен улус, ашактарыңарга чагыртыңар . Оларның чамдыызы Бурганның сөзүн тооп дыңнаваңар-даа болза, силерниң Бурганны хүндүлээр, арыг амыдыралыңар көргөш, артык чугаа-сөзүңер чокка-ла, Ооң улузу апаар кылдыр бодуңарны ап чоруңар . ³ Силерниң чаражыңар чаъжыңарны аянчыдыр өрүп, салганыңарда эвес, алдын каасталгаларыңар болгаш каас-коя хевиңерде эвес. ⁴ Бурган харын кижиниң томаанныг болгаш оожум аажызының оңмас иштики чаражын аажок үнелээр . ⁵ Бурганга идегээр ыдыктыг херээженнер эрткен үелерде боттарыңар ынчалдыр каастап, ашактарыңар дыңнангыр болуп келген. ⁶ Чижек кылдыр, Авраамны дыңнап, ону «дээргим» деп адап чораан Сарраны сактып келиңер . Коргуп-дүвүрөвейн, буяндан тарып чорзуңарза, Сарраның уруг-дарыы апарган боор силер.

⁷ А ашактар силер, база шак ынчаар, кадайларыңар дээш сагыш човап, оларны билип

көрүңер: олар силерден кошкак, уян дээрзин утпаңар . Кадайларыңарны хүндүлөөңер, чүге дээрге олар Бурганның авыралының ачызында мөңгө амыдыралды силер-биле деңгө салгап алган. Ынчалдыр чурттаар болзуңарза, мөргүлдериңерге кандыг-даа шаптык турбас.

Бурганга шынчы болганы дээш хилинчек көөрү

⁸ Түңнелинде силер араңарда эп-найыралдыг чурттап , бот-боттарыңар дээш сагыш аарып, бот-боттарыңарга, бүзүрээн ха-дуңмаңарга дег, ынак, кээргээчел база биче сеткилдиг бооп көрүңер.

⁹ Силерге чедирген хора дээш хора-биле, дорамчылап дээш дорамчылап-биле харыылаваңар . Ооң орнунга силерни бак көргөн улуска Бурган ачы-буянын көргүссүн дээш, оларны алгап-йөрээп мөргүңер . Бурган силерни шак ындыг амыдыралче кыйгырган, ынчаар чурттааш, Ооң ачы-буянын алыр силер.

¹⁰ *Амыдыралыңардан таалал ап, аас-кежиктиг хүннер көрүксээн кижиге кара сагыштыг, меге сөстөр эдеринден кичээнип, аксын ажытпас ужуруңар.*

¹¹ *Ол бузуттан чайлаар, буян тарыыр база амыр-тайбыңны дилеп, олче чүткүүр ужуруңар.*

¹² *Чүге дээрге Дээрги-Чаяакчының карактары чөптүг-шынныг улусче көрнүр, Ооң кулактары оларның дуза дилээн кышкызын дыңнаар,*

а бузут үүлгедикчилеринче Ол сүртедир көөр .

¹³ Буян тарыырынче чүткүлдүг болзуңарза, кым силерге бузут халдадырыл? ¹⁴ А чөптүг-шынныг чорук дээш хилинчек көрүп-даа турзуңарза , херек кырында амыр-чыргалдыг силер. *Олардан шуут коргуп-сүртевеңер .* ¹⁵ Чүректериңерге Дээрги-Чаяакчы Христостуң ыдыктыын хүндүлөөңер . Силерниң Аңаа идегелиңер дугайында айтырыг салган улуска харыы бээринге кезээде белен болуңар . ¹⁶ Чүгле ол харыыны эвилең-ээлдек, дыңнакчыларга хүндүткелдиг бериңер. Арын-нүүрүңер арыг болзун: Христоска башкарткан эки амыдыралыңарны бак сөглөп турар улус , ол нүгүлү дээш ыядып, арны кыссын . ¹⁷ Бурганның күзел-соруу ындыг болганда, бузуттуг эвес, а буянныг херек дээш хилинчек көргени дээре . ¹⁸ Чүге дээрге Христос, бистиң бачыттарывыс дээш, чаңгыс удаа хилинчек көргөн болгай . Ол, кем чок Боду, кем-буруулуг улустуң орнунга, силерни Бурганче эккээр дээш, хилинчек көргөн. Ооң мага-бодун өлүрүп кагза-даа, Сүлдези-биле Ол тыңгарлып келген.

¹⁹ Христос ынчалдыр чоруткаш, эрте-бурун шагда – Ной өгбениң үезинде Бурганны дыңнавайн баргаш, хоругдаткан сүнезиннерге суртаал кылган. Ной бажың-хеме тудуп турар өйде , Бурган оларны шыдамыккай кезетпейн келген улустуң сүнезиннери ол. А бажың-хемеже каш борбак, чүгле сес санныг кижиге кирген , олар суг айы-биле

камгалал алган. ²¹ Ол суг дээрге ам-даа силерни камгалап турар ·сугга суктурарын үлегерлей көргүскени-дир. Сугга суктурары – мага-боттуң хириин чууру эвес, а арыг арын-нүүрлүг чурттаарын Бурганга аазаары-дыр . Иисус Христостуң катап дирилгенин дамчыштыр ол чорук силерни камгалаар . ²² А Христос дээрже көдүрлүп үнгөш , Бурганның оң талазында турар боорга , Аңаа ·дээрниң төлээлери, эрге-чагырга ээлери, күштери чагыртып турар .

Бурган дээш амыдыраары

4 Христос мага-боттуң хилинчээн көргөн болганда , силер база ындыг бодал-биле быжыгланып алыңар. Мага-боттуң хилинчээн көрүп турар кижиге бачыт үлгетпестей бээр . ² Ооң соонда ол арткан чуртталгазын кижиге бүдүжүнүң күзээшкиннеринге эвес, а Бурганның күзел-соруунга чагыртып чурттай бээр . ³ Силер үр үе дургузунда Бурганга бүзүрөвээн улус дег чурттап, самыыраарыңа, бужар күзээшкиннерге, арага-дарыга, эмин эрттир хөглөп-дойлаарыңа, дүрзү-бурганга чүдүүр хоруглуг чорукка алзып келдиңер. ⁴ Биеэги бодал чок, адыгуузуңуз амыдыралга олар-биле бир деңге киришпейн турарыңарны бүзүрөвээн улус ам кайгап, силерни бак сөглөп турар-дыр . ⁵ Ындыг-даа болза, олар боттарың ынчаар ап чорууру дээш, дириглерниң-даа, өлүглерниң-даа Шииткекчизиниң мурнунга харыы тудар . ⁶ (Буянный Медээни ам өлгөннерге база сурталдаан чылдагааны мындыг: олар, бүгү улус дег, мага-бот талазы-биле шииттирген-даа болза, оларның сүлдө-сүнезиннери Бурганның күзел-соруун ёзугаар амыдыразыңар.) ⁷ Бүгү чүлдүң төнчүзү чоокшулап келген-дир . Ынчангаш бодамчалыг болуңар, мөргүүрүңгө белен боору-биле бодуңарны тудуп чоруңар . ⁸ Эң кол чүүл болза, бот-боттарыңарга быжыг ынакшылыңарны кадагалаңар, чүгө дээрге *ынакшыл бар болза, хөй-ле бачытты өршээп боор* . ⁹ Аалчыларга чеме-хала чокка экииргек болуңар . ¹⁰ Өскелерге бараан боорда, кижиге бүрүзү Бурганның хайырлаан ачы-буянын белээн ажыглаар ужуруг . Силерге ындыг хөй хевирлиг кылдыр берген Бурганның авыралын, эки башкарыкчылар дег , сарыылдыг ажыглаңар: ¹¹ суртаалдап турар кижиге бүрүзү Бурганның медээзин дамчыдып турзун, бараан болуп турар кижиге бүрүзү бараан болушкунга херектиг күштү Бургандан ап турзун. Ол бүгү-биле Иисус Христосту дамчыштыр Бурган алдаржызын . Христоска алдар болгаш күчү-күш кезээ мөңгөде доктаазын! ·Аминь .

Христиан шыдамык чорук

¹² Ханы ынак эш-өөр, силерни шенээри-биле чоруткан оттуг хилинчекти шыдажып эртериңер дээш , элдепсинмейн көрүңер. Ында кижиге кайгаар

чүвө чок. ¹³ Ооң орнунга Христостуң хилинчээн ам үлежип турарыңар дээш өөрүңер , ынчан Ол эеп келгеш, Бодунуң өндүр чырыын улуска көргүзүп каарга, оон-даа хөй өөрүп-байырлаар силер. ¹⁴ Христосту эдергениңер дээш, улуска дора көрдүрер болзуңарза, амыр-чыргалдыг силер , чүгө дээрге Бурганның өндүр бедик Сүлдөзи силерге сиңнигип, кады чурттай бергени ол-дур . ¹⁵ Силерниң кайыңар-даа өлүрүкчү, ооржу, кем-херек үлгедикчизиге болбазын азы киришпеске киржип, хирлиг холун пашче сукпазын – ындыг чүүлдер дээш хилинчек көрбөзүн. ¹⁶ А христиан болганыңар дээш хилинчек көрзүңерзе, оон ыятпаңар, харын Христостуң адын эдилээниңер дээш, Бурганны алдаржыдыңар . ¹⁷ Шүүгү үези чедип келген, шииткел Бурганның улузундан эгелээр . Бодап-даа көрүңер даан, ол шииткел бистен эгелээр болганда, Бурганның Буянный Медээзин тоовайн барган улусту кандыг хуу-салым манаар деп?! ¹⁸ *Чөптүг-шынныг кижиге арай деп камгалал ап турда, бачыттыг, бузуттуг улус дугайында чугаалаан дүжүү чүл?* ¹⁹ Ынчангаш Бурганның күзел-соруунуң аайы-биле хилинчек көрүп чоруур улус, буян тарыырын уламчылавышаан, бады-шынчы Чаяакчызыңа боттарының амы-тынын бүзүрөп хүлээдип берзин .

Бурганның кодан хойлары

5 Христостуң хилинчээниң херечизиге , Ооң ажыттынып кээр ужуруг өндүр-чаагайын үлежиксээн кордакчы болгаш удуртукчу болур мен ам силерниң араңарда удуртукчу улуска дараазында чүүлдерни чугаалап тур мен. ² Сагыш салыры-биле силерге арттырып каан Бурганның кодан хойларыңарны кадарыңар . Ону албадаткан дег эвес, а эки тура-биле кылыңар – бараан болушкунуңар ындыг болурун Бурган күзөп турар. Хуу ажык-кончаа сүрбөңер , а бараан боор дээн изиг күзелиңерден ажылдаңар. ³ Силерге бүзүрөп дааскан улусту дарлай бербөңер , харын коданыңарга үлегер болуңар . ⁴ Дээди Кадарчы чедип кээрге , кажан-даа оңмас чаагай шаңналды алыр силер ⁵ Башкартып чоруур улус, силер база удуртукчуларны шак ынчаар дыңнаңар . Шуптуңар бот-боттарыңар мурнунга томаарыңар, чүгө дээрге *«Бурган адыыргак улуска удурланыр, а томаарааннарга ээ көрүүшкүнүн хайырлаар»* . ⁶ Ынчангаш Бурганның күчүлүг холунуң адаанга боттарыңарны томаартыңар, Ооң доктааткан үези кээрге, Ол силерни өрү көдүрер. ⁷ Хамык сагыш човаашкыннарыңарны Олче чая кааптыңар, чүгө дээрге Ол силер дээш сагыш салып чоруур . ⁸ Серемчилелдиг болгаш хынамчалыг болуңар . Силерниң дайзыныңар – эрлик, хөрөктенген арзылаң дег, «Кымны сыырыптар чоор» деп,

долгандыр чимзенип чоруп турар . ⁹ Бүзүрелиңер быжыг болуп, эрликке удур туржуңар , чүгө дээрге бүгү делегейде бүзүрөөн ха-дуңмаңар шак-ла ындыг хилинчекти шыдажып эртип турарын бодап чоруңар . ¹⁰ Элээн үе иштинде хилинчек көөр-даа болзуңарза, мону сактып чоруңар: элбек авыралдыг Бурган силерни Христос Иисусту дамчыштыр мөңгө өндүр бедик байдалды Ооң-биле үлежиринче кыйгырган . Ол силерни катап тургузар база күш болгаш шыдамык чорукту силерге бээр. ¹¹ Бүгү эрге-чагырга кезээ мөңгөде Аңаа доктаазын! ·Аминь .

Түңнел байыр чедиришкннери

¹² Бо кыска чагааны Бурганга шынчы деп санаарым эживис Силаның дузазы-биле силерге бижидим. Чагаам сагыжыңарны часкарарын база Бурганның авыралы алыс шынныг деп херечилээрин күзеп тур мен. Ол авырал ачызында чаныш-сыныш чок туржуңар! ¹³ Бурганга силер ышкаш шилиттирген Вавилонда христиан ниитилел, а оон ыңай оглум Марк силерге байыр чедирип тур. ¹⁴ Бот-боттарыңарны Христостуң ынакшылы илерээр ошкаашкын-биле мендилеңер

· Христоска хамааржыр шуптуңарга амыр-тайбың доктаазын!

2 Пётр

Кирилде

Пётр элчин ийиги чагаазын биргизиниң соонда элээн каш чыл эрткенде, өлүмүнүң мурнуу чарыында бижээн хире.

Ынчан христиан ниитилелдер аразынга бир-ле меге башкылар тыптып келген. Оларның чуртталгазы болгаш сөстери Иисустуң өөредиин бак атка кирип турган. Христоска бүзүрөөннер моон-даа соңгаар Бурганга таарымчалыг чуртталгалыг болур база боттарының бүгү идегелин Дээрги-Чаяакчыга хүлээдир ужурлуг деп Пётр бижээн.

Ол чагааның улуг кезии Иуданың чагаазынга дөмей. Амгы үениң шинчилекчилери авторларның бирээзи өскезиниң сөзүглелин ажыглаан деп азы олар ийилээн боттарының бодалдарын илередири-биле үшкү бижимел барымдаа ажыглаан деп санап турар.

Эрте-бурунгу христиан төөгүчүлөрүни-биле, Пётр элчин бодунуң Христоска бүзүрели дээш, Нерон императорнуң чагырган үезинде, Павел элчин-биле барык чаңгыс үеде шаажылаттырган болуп турар (б. э. 66 азы 67 ч.).

Кирилде сөстөр

¹ Иисус Христостуң чалказы болгаш элчини Симон Пётрдан байыр . Бурганывыс болгаш Камгалакчывыс Иисус Христостуң чөптүг-шынныг чоруунуң ачызында үнелиг бүзүрелди бис ышкаш алган бүгү улуска бижидим.

² Бурганны болгаш Дээргивис Иисусту билип алганыңар ачызында авырал болгаш амыр-тайбың силерге эң-не элбээ-биле доктаазын!

Бурганның кыйгырыы болгаш шилилгези

³ Амыдыраарынга база Бурганны хүндүлээринге херек бүгү чүүлдү биске Ол Бодунуң күжү-биле хайырлаан, чүге дээрге бисти өндүр-чаагай, буянныг сеткили-биле кыйгырган Бурганны билип алган бис. ⁴ Ол шынарларын дамчыштыр Бурган биске өндүр улуг болгаш үнелиг аазаашкынарны берген. А силер бо делегейниң улузун хаара тыртар бужар күзөөшкннерден адырылгаш , ол аазаашкынар дамчыштыр Бурганның бүдүжүнге хамаарылгалыг бооп, Аңаа дөмейлежи бээр арганы алган силер.

⁵ Ол чылдагаан-биле силер болдунар-ла бүгү чүүлдү кылыңар: бүзүрелиңерге эки мөзүден немеңер, а эки мөзүңерге билигден немеңер.

⁶ Билииңерге бодуңарны туттунар чорукту немеңер, а орта немеңер шыдамык болуңар , а шыдамыңарга немеңер Бурганны хүндүлеңер.

⁷ Бурганны хүндүлээринге – ха-дуңмашкы

хамаарылганы, а аңаа – ынакшылды немеп алыңар . ⁸ Силерде шак ындыг шынарлар четчири-биле бар база өзүп-көвүдөп турар болза, Дээргивис Иисус Христосту билип аарыңга идепкей кирип, үрө-түңнел чок артпас силер . ⁹ А кымда ындыг шынарлар чогул, ол караан хаптап алгаш, көрбестей бергензиг, бодунуң биеэги бачыттарындан арыгланы бергенин утупкан болур .

¹⁰ Ха-дуңма, ынчангаш Бурганның силерни кыйгырганын база шилип алганын бадыткаар дээш , улам чүткүлдүг болуңар. Ынчаар кылзыңарза, кажан-даа илдигип кээп дүшпес силер. ¹¹ Силерни Дээргивис болгаш Камгалакчывыс Иисус Христостуң мөңгө Чагыргазыңга шак ынчаар күзелдиги-биле хүлээп алыр .

¹² Бо чылдагаан-биле мен, ол чүүлдерни билир-даа база силерни бүргөп турар алыс шынның талазынче быжыы-биле туруп алган-даа болзуңарза, олар дугайында силерге үзүк-соксаал чок сагындырар мен . ¹³ Амдыызында бо мага-бодумга артып, дириг чоруур шаамда, угааныңарны ол сагындырыглар-биле оттурарын хүлээлгем деп санап тур мен. ¹⁴ Чүге дээрге Дээргивис Иисус Христостуң меңээ ажытканы дег , удавайн сөөлгү оруумче аъттанырымны билир мен . ¹⁵ Силерниң араңардан чоруй баарымга, ол бүгүнү үргүлчү сактып чорзуннар дээш, күш четтинер-ле бүгү чүүлдү кылыр мен.

Христостуң өндүр-чаагайының херечилери

¹⁶ Дээрживис Иисус Христостуң күчү-күшке бүргеткен ээп кээриниң дугайында чугаалап тургаш, нарыыдадыр чогааткан тоолчургу чугааларга даянмадывыс. Бис боттарывыс Ооң өндүр-чаагайының херечилери болдуvus . ¹⁷ «Бо дээрге Мээң ханы ынак Оглум-дур, Ол Мээң сеткилимге кирер-дир» – дээн өндүр улуг болгаш алдарлыг Бурганның үнү Христоска чеде бээрге, Ол мактал-хүндү биле алдарны Бурган Ададан хүлээп алган . ¹⁸ Христос-биле кады ыдыктыг дагга тургаш, дээрден келген ол үннү боттарывыс дыңнаан бис.

¹⁹ Ынчангаш Бурганның медээчилериниң ол бады-шынчы херечилелдери биске улам бүзүреничиг бооп турар . Силер база оларже шыңгыы кичээнгей салыр болзуңарза, кончуг эки-дир. Чүге дээрге олар хүн үнүп, эртенги шолбан чүректериңерни шонуп келгижеге чедир, дүмбей караңгыда херелдендир чыраан чырыкка дөмей-дир . ²⁰ Чүнү-даа мурнай мону билип алыңар: Бижилгеде бар чаңгыс-даа өттүр билген медеглелди Бурганның медээчилери боттарының күзээн аайы-биле чогаадып албаан . ²¹ Чүге дээрге ол өттүр билген медеглелдер кажан-даа кижиниң күзел-соруундан тывылбаан , харын улусту дамчыштыр Бургандан кээп турган, а ол улус Ыдыктыг Сүлдеге башкарткаш, чугаалап чораан .

Меге башкылар

2 Ындыг-даа болза, Бурганның улузунуң аразындан меге медээчилер база үнүп кээп турган . Силерниң араңарга база ынчалдыр меге башкылар тыптып кээр . Олар өлүп чидеринге чедирер меге өөрөдиглерин нептередип, оларны Бодунга садып алган Чагырыкчыны безин хүлээп көрбөстей бээр база оларның ындыг чоруу боттарының бажынче суг кудуп, манавааны буураашкынга чедирер. ² Хөй-ле улус оларны өттүнүп, самыырап чурттаар база алыс шынның оруу оларның ужун бак атка кирер. ³ Алыксак-чиксек болгаш, олар оптуг сөстөрүн дамчыштыр силерни чүгле ажыглаарын бодаар . Бурган оларны шагда-ла шиидип каан, оларның өлүмү эргин артында чайлаш чок манап турар.

⁴ Бурган бачыт үүлгеткен дээрниң төлээлерин безин хайыралалайын, шииткел хүнүн манап, орта демирледип алган турзуннар дээш, оларны тамының дүмбей караңгы ханы дүвүнде тудуп турар . ⁵ Бурган эрте-бурунгу делегейге-даа хайыра көргүспейн, чөптүг-шынныг чорукту суртаалдаан Нойдан база өске чеди кижиден аңгыда , Бурганны хүндүлевес бүгү бачыттыг кижини төрөлгөтөнни суг халавы-биле узуткап каапкан . ⁶ Ол Содом биле Гоморра хоорайларны чылча базар кылдыр шииткеш, келир үениң бачыттыг улузу-биле чүү

болу берип боорун сагындырып чорзун дээш, оларны от-биле хуюктап каапкан .

⁷ А хоойлу-дүрүм билбес улустуң бужар аажызындан баш муңгаш хинчектенген Лотту, чөптүг-шынныг кижини, Бурган камгалап алган .

⁸ Ол чөптүг кижини бачыттыг улустуң аразында чурттап чорааш, оларның хоойлу-дүрүм чок үүлгедиглерин көрүп база дыңнап, хүн бүрү сагыш-сеткили хинчектенип келген .

⁹ Ийе, Дээржи-Чаяакчы Ону хүндүлээр улусту шенелде байдалдарындан канчаар адырарын , а хоойлу-дүрүм сагывастарны кезедип, шииттирер хүнүнге чедир канчаар кадарып арттырарын билер. ¹⁰ Ылаңгыя боттарының бужар күзээшкиннериниң аайындан эртпес , дээди эрге-чагырганы дора көөр улуска ол кончуг хамааржыр!

Ындыг бардам, улуургак кижилер өндүр улуг күштерни-даа бак сөглээринден чалданмас , ¹¹ а ол күштерни ындыг улустан артык күш-шыдалдыг дээрниң төлээлери безин Дээржи-Чаяакчының мурнунга дорту-биле буруудатпайн турар болгай.

¹² Меге башкылар боттарының билбес чүүлүн бак сөглөп чоруур. Боттарының согур меделинге чагырткан, оларны чүгле туткаш, соп чиир кылдыр төрүттүнген адыгуузуннарга ол башкылар дөмей-дир. Ындыг адыгуузуннар ышкаш, олар узуткаттырып аар .

¹³ Үүлгеткен хамык хоразы дээш, олар чогуур кеземче алыр. Ындыгларның байгы таалалы – самыралын хандыраар дээш дойлап, хүннер эрттирери. Ат болган ыят чок, бужар улус-тур ол! Силерниң-биле кады дойлап тура, олар силерни дуурайлапкаш, таалал алыр. ¹⁴ Олар херээженнер көргөш, чүгле бирикшиирин бодаар, канчап-ла оларны дуурайлап аарыл деп шыданмайн чоруур. Ындыг улус – быжыг туруш чоктарны бачытче чыгаар, өскениң чүвезин алыр-чиир дээнде амырай бээр каргыштыг хейлер болбазыкпе!

¹⁵ Дорт оруктан соора баргаш, олар Восорнуң оглу Валаамның изин истеп чорупкан, а Валаам болза бак ажыл-херээ дээш, телемир алырынга ынак кижини турган . ¹⁶ Ындыг бузуду дээш, Валаам чөмөлээштин дыңнаан, ону аас-дыл чок мал сойгалап, кижигилештир чугаалай бергеш, медеэчиниң солуудаанын соксаткан болгай .

¹⁷ Меге башкылар кадып калган суг баштарынга, хатка сывыртаткан булуттарга дөмей. Бурган оларга турар черни тамының караңгысында белеткеп каан . ¹⁸ Олар сыңзыг, хоозун сөстөр эдип, бачыттыг бүдүштүң күзээшкиннерин ажыглааш, азып-тенээннер санындан мырыңай чаа адырлып эгелээн улусту аайынга кирип ап турарлар. ¹⁹ Меге башкылар ол улуска хосталганы азап турза-даа, боттары будалчак чоруктуң кулдары-дыр . Кижини дээрге ону холга кирип алган чүүлдүң кулу-ла болгай .

²⁰ Дээрживис болгаш Камгалакчывыс Иисус Христосту билип алганының ачызында бо

делегейниң бужар багындан адырлып шыдаан улус ам база катап аңаа дузактадып, алзып аар болза, оларның сөөлгү байдалы баштайгызындан-даа дора боор . ²¹ Чөптүг-шынныг орукту билип алган соонда, оларга дамчыдып берген ыдыктыг чагыгдан ойталаарының орнунга, ону шуут билбес боору дээр. ²² Ындыг улус-биле чүү болганын үлегер домактар өттүр-ле сөглээн-дир: «*Ыт кускузунче дедир эеп кээр*» база «Хаванны чеже-даа чуурга, кара малгаштан ыраар эвес».

Дээрги-Чаяакчының эеп кээри

3 Ханы ынак эш-өөр! Мен ам силерге ийиги чагаамны бижидим. Оларның иелдирзинге арыг-шынчы бодалдарыңарны сагындырыг аргазы-биле оттурарын оралдаштым . ² Бурганның ыдыктыг медээчилериниң эрткен үеде чугаалаан сөстөрүн база Дээргивис болгаш Камгалакчывыстың элчиннер дамчыштыр берген айтыышкынын сактып чоруңар .

³ Чүнү-даа мурнай мону билип аар ужурлуг силер: боттарының самыыргай күзээшкиннериниң кулу болган кочуургак улус сөөлгү хүннерде көстүп кээр.

⁴ Олар: «Христостуң эеп кээрин аазаан болгай, Ооңар ам кайыл? Чаяалганың эгезинден, ада-өгбелеривис өлгүлээнден бээр бо делегейде өскерилген чүү-даа чок-тур» – деп кочуургап чугаалаарлар . ⁵ Ынчалза-даа ынча деп бодаар улус дээр биле черни үе-дүпте Бурганның айтыышкынын ёзугаар сугдан база сугнуң ачызы-биле чаяаганын өжегээр уттуучаңнап турар-дыр . ⁶ А ол ышкаш суг халавы-биле бурунгу делегейни узуткап каапкан болгай . ⁷ Бурган ол-ла айтыышкынын ёзугаар амгы бар чер биле дээрни от-биле арыглаар дээш кадагалап турар. Ону хүндүлевес хамык улусту узуткаар шииткел хүнүнге чедир оларны кадагалап кээр.

⁸ Чүгле чаңгыс мону херексевейн барбаңар, ханы ынак эш-өөр: Дээрги-Чаяакчыга бир хүн муң чыл дег, а муң чыл – бир хүн дег . ⁹ Дээрги-Чаяакчы, чамдык улустуң саадаашкынны билип турары дег, Бодунуң аазаашкынын күүседирин соңгаарлатпайн турар . Ол силерге шыдамын көргүзүп, кымның-

даа өлүп чидерин күзевейн, харын бүгү улустуң бачыдын миннип, Бурганче эглирин манап турар-дыр .

¹⁰ Дээрги-Чаяакчының шииткел хүнү, дүне када оор ышкаш, хенертен кедеп кээр . Дээр ынчан дааш-шимээн-биле чиде бээр, дээрниң чырымалдары отка эстип-хайлыр , а чер болгаш ында бар бүгү чүве илдең апаар .

¹¹ Ол бүгү ынчалдыр буступ төнер болганда, боттарыңарны канчаар алдынар болзуңарза экил? Бүгү чүүлдерге Бурганны хүндүлеп, ыдыктыг амыдырал-биле амыдыраар ужурлуг силер .

¹² Бурганның шииткел хүнүн манап , ооң кээрин бар шааңар-биле дүргедедип турар-дыр силер. Ол хүн кээрге, дээрни от узуткап каар болгаш дээрниң чырымалдары чалынныг оттан эстип-хайлы бээр. ¹³ Ынчалза-даа бис Бурганның аазааны чаа дээр биле чаа черни манап турар бис . Аңаа улус чөптүг-шынныг амыдырал-биле амыдыраар .

¹⁴ Ынчангаш, ханы ынак эш-өөр, Бурганның эеп кээрин манаан болзуңарза, Ооң мурнунга арыг, кем-бурууга борашпаан боорунче база Ооң-биле эптежип амыдыраарынче чүткүңер. ¹⁵ Дээрги-Чаяакчының шыдамык манап турары биске камгалалды хүлээп алыр арганы бээрин сактып чоруңар . Силерге ол дугайында ханы ынак эживис Павел аңаа өрүтен берген мерген угаанның ачызында бижип турган. ¹⁶ Павел ындыг чүүлдер дугайында бодунуң шупту чагааларында бижип турар. Оларда билип аары ындыг амыр эвес чүүлдер бар , ооң кадында бүдүүлүк болгаш туруш чок улус, өске-даа Бижилгелерни ышкаш, ооң бижээн чагааларын хажыдып, оозу-биле бодунуң өлүмүн тып аар-дыр.

¹⁷ Ынчангаш, ханы ынак эш-өөр, ону баш удур билир болганыңарда, сагындырып каайн: хоойлудүрүм чоктарның частырыглары силерни орууңардан астыра бербезин дээш база камгалалдыг туружуңардан кээп ушпас дээш, серемчилелдиг болуңар. ¹⁸ Авыралга база Дээргивис болгаш Камгалакчывыс Иисус Христосту билип аарыңга улам өзүп-мандыңар . Ам-даа, кезээ мөңгедэ-даа Аңаа алдар доктаазын! ·Аминь .

1 Иоанн

Кирилде

Бо чагааның аян-хевири болгаш бодалдары ону дөрткү Буянныг Медээниң автору Иоанн элчин бижээн деп айтып турар. Христиан чаңчыл ёзугаар, Иоанн ол чагааны бистиң эраның 90 чылдарында, Эфес хоорайга чурттап тургаш, бижээн.

Ол үеде христиан ниитилелдер ортузунга Иисус Христос дугайында меге, христиан чүдүлгени хажыдып турар өөредиглер калбаа-биле нептереп эгелээн. Чамдык башкылар Бурганның Оглу Бодунуң чер кырынга чуртталгазының үезинде ёзулуг кижиге мага-боттуг турганын хүлээвейн барган. Оларның бадыткалын ёзугаар Иисус дээрге кижиге кылдыр чүгле көстүр, а херек кырында хереглээр чүвези-даа чок, аарышкы-даа медресе билбес мага-бот чок сүлдө турган. Олар бачыт дугайында болгаш бачыттан камгалалды алырының дугайында шын эвес өөредиг берип турган.

Ынчангаш Иоанн бодунуң чагаазында христиан бүзүрелдин алыс шын өөредии чүдел дээрзин тайылбырлап турар: Бурган кижиге апаргаш, Бодунуң ынакшылын кижилерге илередип, бис дээш Бодунуң амы-тынын берген. Ёзулуг христианнар Иисус-биле чоок харылзаалыг бооп, Ооң ынакшылын хүлээп ап, ону өске улуска дамчыдып бээр деп бижээн.

Иисус Христос – амыдыралдың Сөзү

1 Эң эгезинде бар турган, Ооң дугайында дыңнаанымыс, боттарывыстың караавыс-биле көргенивис, хайгаарап шинчилээнивис база холдарывыс-биле тудуп билгенивис амыдырал хайырлаар Сөстүң дугайында силерге бижип олур бис. ² Амыдырал биске көстүп келген, бис Ону көргөн бис, Ооң херечилери болган бис. Ынчангаш Адазы-биле кады тургаш, оон биске база көстүп келген ол мөңгө амыдыралдың дугайында силерге медеглеп турарымыс бо. ³ Силерни база биске каттыжып, сырый харылзаалыг болзуннар дээш, боттарывыстың көргөн база дыңнаан чүүлүвүстү медеглеп тур бис. А бис Бурган Ада болгаш Ооң Оглу Иисус Христос-биле каттыжып, харылзаалыг апарган болгай бис. ⁴ Бистиң өөрүшкүвүс эгээртинмес долу болзун дээш, силерге бо бүгү бижэенивис бо.

Бурган дээрге чырык-тыр

⁵ Иисустан дыңнаанымыс база ам силерге медеглээривис Буянныг Медээ бо-дур: «Бурган дээрге чырык-тыр, Ында кандыг-даа кара чок». ⁶ «Ооң-биле сырый харылзаалыг болдувус» деп тургаш-ла, боттарывыс караңгыда азып чоруур болзувусса, мегелеп турарымыс ол-дур база алыс шынның аайы-биле кылбайн турарымыс ол-дур. ⁷ Ынчаарга Ооң чырыкта боору дег, бис база

чырыкка амыдыраар болзувусса, аравыста сырый харылзаалыг апаар бис, Ооң Оглу Иисустуң төккөн ханы бисти кандыг-даа бачыттан арыглаар. ⁸ «Бачыт чок бис» дээр болзувусса, боттарывысты мегелеп турарымыс ол-дур база Бурганның шынының бисте чогу ол-дур. ⁹ А бачыттарывысты ажыы-биле миннир болзувусса, Бурган Боду сөзүңгө шынчы база чөптүг болгаш, бачыттарывысты өршээр база кандыг-даа чөптүг эвес херектерден бисти арыглаар. ¹⁰ А «Бачыт үүлгетпедивис» дээр болзувусса, Бурганны «Мегечи сен» деп турарымыс ол, ыңдыг болганда, Ооң сөзү бисте чок-тур.

Бурганның чаа чагы – ынакшыл

2 Ажы-төлүм! Бачыт кылбазыннар дээш, мен силерге бо дугайында бижип олур мен. А кайы-бирээңер бачытка борашкан-даа болза, Аданың мурнунга Болчукчувус, чөптүг-шынныг Иисус Христос бар болгай. ² Христос дээрге чүгле бистиң-даа эвес, а бүгү делегейниң бачыттарын арылдырар өргүл-дур.

³ Ооң чагыгларын сагыыр болзувусса, Ону угаап билгенивис ол-дур. ⁴ «Мен Ону билир мен» дээр хирезинде, Ооң чагыгларын сагывас кижиге – мегечи болгаш алыс шынны сагывас кижиге-дир. ⁵ А Ооң сөзүңүң аайындан эртпес кижиге Бурганның ынакшылы эчизинге чедир боттанган-дыр; Бурган-биле сырый харылзаалыг бис дээрзин оон билип алыр бис. ⁶ «Бурган-биле харылзаалыг амыдырап

чор мен» дээр кижиге Иисустун амыдырап чорааны дег амыдыраар уjurлуг.

⁷ Ханы ынак эш-өөр, мен силерге чаа эвес, а эң эгезинден-не силерге билдингир турган биеэги-ле чагыг дугайында бижип олур мен . Ол эрги чагыг дээрге силерниң эң эгезинде-ле дыңнааныңар сөстүр . ⁸ Ындыг-даа болза, ооң-биле чергелештир ол чагыг чаа болур . Ооң алыс шынныын Христостун база силерниң амыдыралыңар бадыткаан, чүге дээрге караңгы тарап чидип турар база алыс шынның чырыы чырыда берген .

⁹ Чырыкка хамааржыр мен деп турар кижиге Бурганга бүзүрөөн акы-дуңмазын көөр хөңнү чок болза, ол караңгыда турар хевээр-дир . ¹⁰ Бодунуң акы-дуңмазынга ынак кижиге чырыкта артып калган база ону бачытче кирип шыдаар кандыг-даа чүүл ам чок . ¹¹ А бодунуң акы-дуңмазынга хөңнү чок кижиге караңгыда хевээр чурттап турар база кайнаар бар чыдарын боду безин билбес, чүге дээрге караңгы ону согурартып каан-дыр.

¹² Ажы-төл, силерге ол дугайында бижидим, чүге дээрге Христостун ачызында бачыттарыңар өршээттинген-дир .

¹³ Ада-иелер, силерге бижидим, чүге дээрге эң эгезинде бар турган Кижини билип алган-дыр силер.

Аныяк оолдар, силерге бижидим, чүге дээрге эрликти тиилээн-дир силер . Уруг-дарыг, силерге бижидим, чүге дээрге Аданы билип алган-дыр силер .

¹⁴ Ада-иелер, силерге бижээн мен, чүге дээрге эң эгезинде бар турган Кижини билип алган-дыр силер.

Аныяк оолдар, силерге бижээн мен, чүге дээрге күштүг-дүр силер, Бурганның сөзү силерде артып калган-дыр база эрликти тиилээн-дир силер.

¹⁵ Бо делегейниң бүгү чүвезинге-даа, ооң бодунга-даа ынак эвес болуңар: бо делегейге ынак кижиниң сеткилинде Адага ынакшыл чок . ¹⁶ Чүге дээрге бо делегейде бар бүгү чүве, бачыттыг бүдүжүвүстүң күзээни бүгү чүве, бистиң көрүжүвүстүң олчалап алыксааны бүгү чүве, улустун бо амыдыралынга адыыргаары хамык чүве – ол бүгү Ададан эвес, а бо делегейден келген-дир. ¹⁷ Бо делегей ооң тывылдырганы хамык күзээшкннери-биле катай-хаара эстип-хайлы бээр , а Бурганның күзел-соруун күүседип чоруур кижиге мөңгө амыдыраар.

Христостун дайзыннарынга дөмейлешпеңер

¹⁸ Ажы-төлүм! Сөөлгү шаг-үе келген-дир. Христостун удурланыкчызының кээриниң дугайында канчаар дыңнааныңар дег, Ооң хөй удурланыкчылары амдыгааштан ынчалдыр көстүп келгеннер. Сөөлгү шаг-үе келген дээрзин оортан билип алыр бис . ¹⁹ Христостун ол удурланыкчылары бистиң аравыстан үнген ,

ынчалза-даа херек кырында биске хамаарышпас чорааннар . Бир эвес олар херек кырында биске хамааржыр турганнар болза, аравыска артып калгайлар эртик. Ынчалза-даа олар дөгере чоруй барган, оларның кайызы-даа биске хамаарышпас чораан деп чүве ынчалдыр билдине берген.

²⁰ А Христостун хайырлааны Ыдыктыг Сүлде ам силерде бар-дыр, ынчангаш дөгереңер алыс шынны билип алган-дыр силер . ²¹ Мен силерге алыс шынны билбес силер дээш эвес, а ону билир бооруңарга база алыс шын мегени төрүвес боорга, бижип олур мен. ²² Иисусту Христос эвес-тир дээр кижиден артык мегечи бар бе? Ындыг кижиге – Христостун удурланыкчызы-дыр . Ол Аданы-даа, Оглун-даа хүлээп көрбес. ²³ Оглун хүлээп көрбес кижиниң Аданы-биле харылзаазы база чок, Оглун хүлээп көөр кижиде Ада база бар .

²⁴ Силерге хамаарыштыр алыр болза, ооң дугайында эң эгезинде-ле дыңнааныңар медээ сеткилицерге артар уjurлуг . Ооң дугайында эң эгезинде-ле дыңнааныңар ол медээ сеткилицерге артар болза, Оглу болгаш Аданы-биле тудуш харылзаалыг артар силер. ²⁵ Оглуниң биске аазаан чүүлү дээрге-ле мөңгө амыдырал-дыр.

²⁶ Силерни дуурайлаары кызып турар улустун дугайында мен ол бүгүнү силерге бижэним бо . ²⁷ Ынчаарга Христостан алганыңар Ыдыктыг Сүлде силер-биле кады артар, ынчангаш улустун силерни сургаан херээ чок ; харын ол Сүлде силерни бүгү чүвеге өөредип турар. (Ол Сүлдениң өөредии меге эвес, а шынныг деп билиңер.) Ооң силерни өөрөткени дег, Христос-биле харылзаалыг артар уjurлуг силер.

Бурганның ажы-төлү

²⁸ Ынчангаш ажы-төлүм, Христос-биле харылзаалыг артып каап көрээлицер. Ынчаарга Ол ээп кээрге, бис Ооң мурнунга арнывыс кыспайн, Ону коргуш чок уткуур бис . ²⁹ Христостун чөптүг-шынныг амыдыралын билир болзуңарза, чөптүг-шынныг чорук кылып амыдыраан кижиге бүрүзү Оон укталган дээрзин база билип алыңар .

3 Адавыстың биске кайы хире ханы ынакшаанын бодап көрүңер даан . Ол биске Ооң ажы-төлү кылдыр аданырын чөпшээрээн-дир! Шынап-даа болза, бис Ооң ажы-төлү-дүр бис! А бо делегейниң улузу Ону хүлээп көрбейн турар болгаш, бисти база хүлээп көрбес-тир .

² Ханы ынак эш-өөрүм! Бис ам дээрезинде Бурганның ажы-төлү-дүр бис , келир өйде кандыг болу бээривис амдызында билдинмес-тир. Ындыг-даа болза, Христос ээп кээрге, шупту Аңаа дөмей апаарывысты билир бис , чүге дээрге Ол херек кырында кандыг-дыр, Ону ындыг кылдыр көрүп каар бис . ³ Бодунуң идегелин Христос-биле холбаштырган кижиге бүрүзү, Ооң арыы ышкаш, бодун ынчалдыр арыглап алыр .

⁴ Бачыт кылып турар кижиги бүрүзү ыдыктыг хоойлуну хажыдып турар-дыр, чүгө дээрге ону хажыдары дээрге-ле бачыт-тыр. ⁵ Христос улустуң бачыдын чайладып аппаар дээш келгенин, Ооң Бодунда бачыт чогуң билир силер. ⁶ Ооң-биле харылзаалыг апарган кижиги бүрүзү бачыт кылбастай бээр. Бачыт кылырын уламчылап чоруур улустуң аразындан кым-даа Ону көрбээн база билип албаан.

⁷ Ажы-төлүм, силер кымга-даа дуурайлатпаңар. Чөптүг-шынныг чорук кылып чоруур кижиги, Христостуң чөптүү дег, чөптүг болур. ⁸ Бачыт кылырын уламчылап чоруур кижиги эрликке хамааржыр, чүгө дээрге эрлик эң эгезинден-не бачыт үүлгедип келген. А Бурганның Оглу эрликтин ажил-херээн дазылындан тура тыртар дээш чедип келген. ⁹ Бурганның ажы-төлү болу берген улустуң кайызы-даа бачыт кылырын уламчылаvas, чүгө дээрге Бурганның Үрезини ол кижиге артып каар база Бурган ооң Адазы апарган ужурунда, ол оон ыңай бачыт кылып шыдавастай бээр. ¹⁰ Кым – Бурганның ажы-төлү, а кым – эрликтин ажил-төлү боорун мынчаар билип ап болур: чөптүг-шынныг чорук кылбас болгаш бодунуң ха-дуңмазынга ынак эвес кижиги Бурганга хамаарышпас.

Бот-боттарыңарга ынак болуңар

¹¹ Бот-боттарывыска ынак болур ужурлуг бис деп медээни эң эгезинден-не дыңнап келдиңер.

¹² Эрликке хамааржы бергеш, бодунуң дуңмазын өлүрүп каан Каинге дөмейлешпес ужурлуг бис. Ол чүгө дуңмазын соп алганыңар? Чүгө дээрге ооң ажил-үүлөзи бузуттуг, а дуңмазының ажил-үүлөзи чөптүг-шынныг болган-дыр. ¹³ Бо делегей силерни көөр хөңнү чок болза, элдепсинмейн көрүңер, ха-дуңма. ¹⁴ Өлүмден амыдыралче шилчээнивести билир бис, чүгө дээрге ха-дуңмавыска ынак-тыр бис. Кым ынак эвезил, ол өлүг бооп артар. ¹⁵ Бодунуң ха-дуңмазын көөр хөңнү чок кижиги бүрүзү – өлүрүкчү-дүр, а кандыг-даа өлүрүкчү мөңгө амыдыралдыг болбас дээрзин билир-ле болгай силер.

¹⁶ Христос Бодунуң амы-тынын бис дээш берген, бис ынакшыл деп чогуң чүл ол дээрзин оон билир апарган бис. Ынчангаш бис база боттарывыстың амы-тынывысты ха-дуңмавыс дээш бээр ужурлуг бис. ¹⁷ Бир эвес бо делегейге бай-шыдалдыг чурттап-даа чорааш, эжи түрегдеп чоруурун көргөш, ону кээргеп, дузалаvas кижиги бар болза, ыңдыг кижиде Бурганның ынакшылы бар деп канчап чугаалап шыдаар бис?! ¹⁸ Ажы-төлүм! Бистиң ынакшылывыс чүгле сөс, чугаа кырында эвес, а херек кырында бар, ёзулуг ынакшыл болур ужурлуг.

Бурганның мурнунга бүзүрелдиг боору

¹⁹ Ооң ачызы-биле алыс шындан төрүттүнгенивис билдине бээр база арын-нүүрүвүс бисти буруудадып-даа турар болза, Бурганның мурнунга дөмей-ле сорук кирип шыдаар бис, чүгө дээрге Бурган бистиң арын-нүүрүвүстен артык улуг база Ол бүгү чүлдү билир. ²¹ Ханы ынак эш-өөрүм, сеткиливис бисти буруудатпайн турар болза, Бурганче коргуш чок чоокшулап шыдаар бис. ²² Бургандан дилээн чүвевисти дөгerezин ап турар-дыр бис, чүгө дээрге Ооң чагыларын сагып, Аңаа таарымчалыг херектерни кылып чоруур-дур бис. ²³ Бурганның биске чагы бо-дур: Ооң Оглу Иисус Христостуң адынга бүзүрээр база, Иисустуң биске чагааны дег, бот-боттарывыска ынак болур ужурлуг бис. ²⁴ Бурганның чагыларын сагып чоруур кижиги Ооң-биле тудуш харылзаалыг амыдыраар база Бурган ол кижиги-биле харылзаа тудар. Бурган-биле харылзаалыг болганывысты Ооң биске хайырлааны Сүлдениң ачызында билип ап шыдаар бис.

Меге медээчилер дугайында сагыңдырыг

⁴ Ханы ынак эш-өөр, «Өттүр билип медеглээр сүлделиг мен» дээр кижиги бүрүзүңге-ле бүзүревеңер, харын оларның сүлделери Бургандан келген бе дээрзин үргүлчү хынап көрүңер. Чүгө дээрге бо делегейге хөй санныг меге медээчи келгеш, тарай берген-дир. ² Бурганның Сүлдезин мынчаар билип ап болур силер: Иисус Христостуң чер кырынга ёзулуг мага-боттуг чедип келгенин хүлээп көөр сүлде бүрүзү Бургандан келген сүлде-дир. ³ А Иисусту хүлээп көрбөс өттүр билип медеглээр кижиги бүрүзүңүң сүлдези Бургандан келбээн-дир. Ол дээрге Христостуң удурланыкчызының сүлдези-дир. Силер ооң чедип кээриниң дугайында дыңнаан силер база ол амдыгааштан-на бо делегейде бар-дыр.

⁴ Ажы-төлүм! Силер Бурганга хамааржыр силер, ол меге медээчилерни баскан силер, чүгө дээрге силерде бар Бурганның Сүлдези бо делегейге хамааржыр улуста бар сүлдеден арта бээр-дир. ⁵ Меге медээчилер бо делегейге хамааржыр. Ынчангаш оларның чугаалап турар чүүлү бо делегейден үнер база бо делегейниң улузу оларны дыңнап турар. ⁶ А бис Бурганга хамааржыр бис. Бурган кымга билдингир апарганыл, ол кижиги бисче кулак салып, дыңнаар. Кым Бурганга хамаарышпазыл, ол кижиги бисти дыңнаvas. Улуска алыс шынны эккээр Сүлдени база улусту мегелээр сүлдени бис ынчалдыр ылгап шыдаар-дыр бис.

Бурган дээрге ынакшыл-дыр

⁷ Ханы ынак эш-өөр! Бот-боттарывыска ынак болуп көрээли, чүге дээрге ынакшыл Бургандан кээр-дир, а ол ышкаш ынакшаан кижиде дээрге Бурганның төлү апарган база Бурганны билип алган кижиде-дир. ⁸ Кымда ынакшыл чогул, ол кижиде Бурганны угаап билбээн-дир, чүге дээрге Бурган – ынакшыл-дыр. ⁹ Улус Ону дамчыштыр амыдыралды алзын дээш, Бодунуң эр чаңгыс Оглун бо делегейге чорудупкаш, Бурган ооң-биле биске Бодунуң ынакшылын көргүскен-дир.

¹⁰ Ёзулуг ынакшыл бистиң Бурганга ынакшыл бергенивисте эвес, а Ооң биске ынакшылын көргүзүп, бачыттарывысты арылдырар өргүлдү – Бодунуң Оглун биске чорутканында болдур ийин.

¹¹ Ханы ынак эш-өөр, Бурган биске ынчалдыр ынакшаан болганда, бис база бот-боттарывыска ынак болур ужурлуг бис. ¹² Бурганны кым-даа, кажан-даа көрүп көрбээн, ынчалза-даа бот-боттарывыска ынак болзувусса, Бурган бис-биле тудуш харылзаалыг амыдырай бээр база Ооң бисте бар ынакшылы эчизинге чеде бээр.

¹³ Бурган-биле харылзаалыг амыдырай бергенивисти база Ооң бистиң-биле кады амыдырай бергенин Ооң биске Бодунуң Сүлдезин хайырлаанындан билип ап болур бис. ¹⁴ Бурган Ада Бодунуң Оглун бо делегейниң улузун камгалазын дээш чорудупканын көргөн бис, ону херечилеп тур бис. ¹⁵ Иисусту Бурганның Оглу-дур деп хүлээп көөр кижиде-биле Бурган тудуш харылзаалыг-дыр, ол кижиде база Бурган-биле харылзаа тудар. ¹⁶ Бурганның биске ынакшылын билип алгаш, аңаа бүзүрөп, ону хүлээп алдывыс. Бурган дээрге ынакшыл-дыр, ынчангаш ынакшылга бүргедип амыдырап чоруур кижиде Бурган-биле харылзаалыг артар болгаш, Бурган база ооң-биле кады амыдыраар. ¹⁷ Бистиң ынакшылывыс эчизинге чеде берген болганда, шииткел хүнүндө коргуш чок болур бис, чүге дээрге бо делегейге Христоска дөмейлешкен-дир бис.

¹⁸ Ынакшыл бар болза, коргуушкун шуут турбас. Харын-даа эчизинге четкен ынакшыл коргуушкунну үндүр сывырыптар. Коргуушкун кеземче-биле харылзаалыг, а коргуп чоруур кижиде ынакшылдың эчизинге четпээн кижиде болур.

¹⁹ Бурган баштай биске ынакшаан боорга, бис ынак-тыр бис. ²⁰ «Бурганга ынак мен» – дээр, а бодунуң ха-дуңмазын көөр хөңнү чок кижиде – мегечи-дир, чүге дээрге көрүп чорууру эжинге ынак эвес кижиде көрүп көрбээни Бурганга канчап ынак боорул? ²¹ Христостуң биске арттырып каан чагы бо-дур: «Бурганга ынак кижиде бодунуң ха-дуңмазынга база ынак болур ужурлуг».

Бо амыдыралдың күткүлгелерин тиилээри

⁵ Иисусту Христос-тур деп бүзүрээр кижиде бүрүзү Бурганның ажы-төлү болур. Адазынга ынак кижиде бүрүзү Ооң ажы-төлүнге база ынак болур. ² Бурганга ынак база Ооң чагыгларын сагып чоруур болзувусса, Бурганның ажы-төлүнге ынаавысты оон билип алыр бис. ³ Бурганга ынаавысты Ооң чагыгларын күүсеткеневис-биле көргүзөр бис, а Ооң чагыгларын күүседир берге эвес. ⁴ Чүге дээрге Бурганның ажы-төлү болур кижиде бүрүзү бо делегейни тиилээр, а ол тиилелге бистиң бүзүреливис ачызында чедип алдынар. ⁵ Ынчангаш Иисус – Бурганның Оглу деп бүзүрөөн кижиде өске, кым бо делегейни чаалап алырыл?

Бурганның Оглунуң дугайында херечилел

⁶ Кым биске суглуг база ханныг келген ийик? Иисус Христос-ла болгай. Ол биске чүгле суглуг эвес, а суглуг база ханныг келген. Ооң херечизи – Сүлде-дир, чүге дээрге Сүлде алыс шынныг болур. ⁷ Ындыг-дыр деп херечилээн үш херечи бар: ⁸ Сүлде, суг база хан ол-дур. Олар шупту чаңгыс-ла ол чүлдү херечилеп турар. ⁹ Бир-тээ бис улустуң херечилээнин хүлээп алыр болганывыста, Бурганның херечилелин оон оранчок чугула кылдыр хүлээп көөр ужурлуг бис. А Бурганның херечилээни мындыг: Ол Бодунуң Оглунуң дугайында херечилээн-дир. ¹⁰ Бурганның Оглунга бүзүрээр кижиде ол херечилелди бодунуң сеткилинге шыгжап чоруур. А Бурганның чугаалаан чүвезинге бүзүрөвес кижиде Ону мегечи кылдыр көргүзөр, чүге дээрге ол Бурганның Бодунуң Оглунуң дугайында херечилелинге бүзүрөвес-тир. ¹¹ А ол херечилел мындыг: Бурган биске мөңгө амыдыралды хайырлаан, ол амыдырал Ооң Оглунда бар. ¹² Кым Оглу-биле харылзаалыгыл, ол кижиде амыдырал бар, а кымда Бурганның Оглу-биле харылзаа чогул, ол кижиде амыдырал чок.

Биске мөңгө амыдыралды хайырлаан

¹³ Бурганның Оглунуң адынга бүзүрээш, шуптуңар мөңгө амыдыралдыг бооруңарны билип алзыннар дээш, мен бо бүгүнүң дугайында силерге бижидим.

¹⁴ Ооң күзел-соруунга чүлдештир кандыг-бир чүлдү Оон мөргүп дилээр болзувусса, Ол бисти дыңнаар деп, Бурганга ыяк бүзүрээр бис. ¹⁵ Оон чүнү-даа дилээр болзувусса, Ол бисти дыңнаар деп билир болганывыста, Оон чүнү-даа дилезивиссе, ол чүлдү алырывысты база билир-дир бис.

¹⁶ Кандыг-бир кижиде өлүмгө чогул чедирбес бачыт үүлгедип турар эжин көрүп кагза, ол эжи дээш мөргүүр ужурлуг, Бурган ынчан демги эжинге амыдыралды хайырлаар. Мен өлүмгө чогул

чедирбес бачыт-биле холбашкан улус дугайында чугаалап тур мен. Өлүмгө чедире бээр бачыт база бар болгай. Ындыг бачытка борашканнар дээш мөргүңөр дивейн тур мен .¹⁷ Бурганга шынчы эвес үүлгедиг бүрүзү-ле бачыт болур, ынчалза-даа дорт-ла өлүмгө чедирбес бачыт база бар.¹⁸ Бурганның ажы-төлү апарган кижиге бачыт үүлгедирин уламчылаvas дээрзин билир бис . Чүгө дээрге Бурганның Оглу ону кадагалаар база эрлик аңаа хора чедирип шыдавас.¹⁹ Бүгү делегей эрликтин чагыргазының адаанда-даа турар болза ,

Бурганның ажы-төлү болурувусту билир бис.²⁰ Ол ышкаш Бурганның Оглунуң келгенин база алыс шын Бурганны билеп алзыннар дээш, биске угаап билиишкинни эккелгенин билир бис. Ынчангаш бис алыс шын Бурган-биле сырый харылзаалыг амыдыраар бис, чүгө дээрге Ооң Оглу Иисус Христос-биле харылзаалыг-дыр бис. Ол дээрге алыс шын Бурган-дыр , Ол дээрге мөңгө амыдырал-дыр.²¹ Ажы-төлүм, дүрзү-бурганнарга мөгейбейн , оюп чоруңар .

2 Иоанн

Кирилде

Бо чагааны «Бурганның шилип алганы агайга база ооң ажы-төлүнгө» (бир христиан ниитилелди база ооң кежигүннерин ойзу адааны ол) чоруткан. Автор, Иоанн элчин, бодун «эң улууңар» деп адап турар, а ол болза ооң эрге-күштүүн, чагаа бижээни христианнары дээш харыысалга чүктөп турарын көргүскөн. Бирги чагаазында дег, Иоанн номчукчуларны алыс шын болгаш ынакшыл ёзуугаар амыдыраар кылдыр сургап турар. Ол оон ыңай Иисус Христос чер кырынче ёзуулуг кижиге мага-боттуг чедип келген деп хүлээвес меге өөредигден кичээнирин дилеп турар.

Байыр чедириишкини

1 Бурганның шилип алганы агайга база ооң ажы-төлүнгө эң улууңардан байыр: шуптуңарга шынап-ла ынакшыдым . Чүгле мен эвес, а алыс шынны билип алган бүгү улус база силерге ынакшыды. ² Ийе, бисти бүргөп турар шынның ачызында силерге ынак-тыр бис. Ол шын бистиң-биле кезээ мөңгөдө тудуш харылзаалыг. ³ Алыс шын болгаш ынакшылдың аайы-биле Бурган Ададан, Ооң Оглу Иисус Христостан келген авырал, өршээл болгаш амыр-тайбың биске доктаар!

Ынакшылче база алыс шын өөредигже чүткүңөр

⁴ Адавыстың биске чагааны дег, алыс шынның изин истээн чамдык ажы-төлүң дугайында дыңнап кааш, мен аажок өөрүдүм . ⁵ Ынчангаш мен ам дилеп тур мен, хүндүлүг агай: бот-боттарывыска ынак болуулуңар! (Ол чагыг чаа эвес, а биске эң эгезинде-ле берип каан чагыг хевээр боор) . ⁶ А ол ынакшыл дээр-ле Адавыстың чагыгларын ёзуугаар амыдыраар уjurлувуус деп билзе чогуур . Эң эгезинде-ле дыңнааныңар дег, ол чагыгның утказы мындыг: араңарда ынакшылдыг амыдыраар уjurлууг силер.

⁷ Иисус Христос чер кырынче кижиге мага-боттуг чедип келген дээрзин хүлээп көрбөс хөй санныг мегечилер бо делегейде чоруп турар. Олар дег кижиге бүрүзү мегечи-дир база Христостуң удурланыкчызы-дыр . ⁸ Ынчаарга кызып ажилдап келгенивис чүүлдү чидирбейн, харын бүрүн шаңналды алырыңар дээш кичээнип көрүңөр. ⁹ Христостуң дугайында алыс шын өөредигден тайзы базып, өскээр барган кижиниң Бурган-биле харылзаазы чок. А ол өөредигге шынчы болуп арткан кижиде Ада-биле-даа, Оглу-биле-даа сырый харылзаа бар . ¹⁰ Силерге чедип келген кандыг-бир кижиге ол өөредигни суртаалдаары-биле ап чорбас болза, силер ону бажыңыңарга хүлээп албаңар база амыр-мендизин айтырбаңар . ¹¹ Чүгө дээр-ле ындыг кижиниң амыр-мендизин айтырар болзуңарза, ооң бузуттуг үлгедиглериниң киржикчизи апаар силер.

Түңнел байыр чедириишкини

¹² Силерге бижип, чугаалаар бодаан чүвөм оон-даа хөй, ынчалза-даа ону демир-үжүк-биле саазыңга бижиир хөңнүм чок болду. Ооң орнунга, бистиң өөрүшкүвүс эгээртинмес долу болзун дээш , удавайн силерге дужуп, арын көржүп чугаалажыр сагыштыг мен . ¹³ Бурган шилээн угбаңның ажы-төлү сеңээ байыр чедирип турлар .

3 Иоанн

Кирилде

Ийиги чагаазында дег, Иоанн элчин бодун чүглө «эң улууңар» деп адап турар. Ол бо чагааны бир христиан ниитилелдиң Гайи деп кежигүнүңгө бижээн. Иоанн ону ынакшылдың илерээшкини дээш база аян-чоруктар кылып, Буянныг Медээни тарадып турар танывазы христианнарга деткимчези дээш мактап, Диотреф деп кижиниң төлеп чок аажы-чаңының дугайында аңаа сагындырып турар.

Байыр чедириишкини

1 Шынап-ла ынакшааным эжим Гайиге эң улууңардан байыр .

² Ханы ынак эжим! Сеткил-чүрээниң кадыы дег, мага-бодуңуң кадык болуру дээш база бүгү-ле чүүлдерге чедиишкинниг болуруң дээш мөргүп тур мен. ³ Чамдык бүзүрөөн ха-дуңмавыс биске келгеш, алыс шынга бердингениңни база алыс шынның оруу-биле бар чыдарыңны херечилээрге, аажок өөрүдүм. ⁴ Ажы-төлүм алыс шынның оруун эдерген деп билип аарындан артык өөрүшкү меңээ турбас!

⁵ Ханы ынак эжим! Олар-биле танышпас-даа болзуңза, бүзүрөөн ха-дуңмавыстың чаагай чоруу дээш ак сеткилдиг ажылдап чоруур-дур сен. ⁶ Ам оларның чорук-херөөн уламчылаарыңга дузалажыр болзуңза, ол чорууң Бурганның мурнунга төлептиг болур. ⁷ Чүгө дээрге олар Христоска бараан болур дээш, чер кезип чорупкаш, Христоска бүзүрөвестерден чүнү-даа албайн чоруур улус-тур.

⁸ Ындыг улусту деткиир ужурлуг бис. Ынчангаш бис оларның алыс шынга бараан болушкунунуң киржикчилери боор бис .

Бакты эвес, а экини өттүнери

⁹ Мен христиан ниитилелче чагаа бижидим, ынчалза-даа оларны удуртуксап турар Диотреф дээрзи бистиң чугаалаан чүвевисти хүлээп албас-

тыр. ¹⁰ Ылап-ла ынчангаш, мен ынаар чеде берзимзе, ооң чүнү кылып турарының дугайында сагындырар мен. Ол бисти бак сөстөр-биле нүгүлдөп тур, ынчалза-даа ол безин аңаа эвээш болган де. Диотреф боду-даа ха-дуңмавысты хүлээп албайн турар, өске улустуң-даа ону кылырыңга шаптык кадып, оларны христиан ниитилелден үндүр сывыртап турар!

¹¹ Ханы ынак эжим! Кандыг-даа бузутту эвес, а чүглө буянны өттүнүп көр . Буянныг херектер кылып турар кижиге Бургандан укталган болур . Бузут үүлгедип турар кижиге Бурганны көрбөөн боор .

¹² Димитрийни шупту улус эки кижиге деп үнелээр болду, алыс шын боду-ла ол дугайында херечилеп турар-дыр; бис база ол дээш дагдындывыс, а херечилелевис шынныг дээрзин билир болгай сен .

Түңнел байыр чедириишкини

¹³ Оон-даа хөй чүвө дугайында сеңээ бижип, чугаалап болур турдум, ынчалза-даа ону демир-үжүк-биле саазыңга бижиир хөңнүм чогул .

¹⁴ Удавас сээң-биле арын көржүп ужуражырымга база аравыста хөөрежи бээривиске идегеп тур мен.

¹⁵ Амыр-тайбыңны күзедим. Сээң өңүктөриң байыр чедирип тур. Шупту эш-өөрүвүске, кижиге бүрүзүңгө тус-тузунда, байырдан чедирип көр .

Иуда

Кирилде

Иуда – Иерусалимде христиан ниитилелдин удуртукчузу Иаковтуң дуңмазы (олар ийилээн Иисус Христостуң дуңмалары турган).

Бодунуң чагаазында Иуда христиан ниитилелдерге Христостуң өөредиин хажыдып турар, чуртталгазы самыын аян-шинчилиг бир-ле меге башкылар дугайында сагындырыг кылган. Иуда христианның Дээрги-Чаяакчыга шынчы база бүдүштүг улус бооп артар кылдыр сургап турар.

Иуданың чагаазының сөзүглели Пётрнуң ийиги чагаазының сөзүглелинге чоок. Кым бодунуң чагаазын баштай бижээни эки билдинмес. Иуда биле Пётр боттарының чагааларын бижип тура, чаңгыс-ла ол биске билдинмес үшкү бижимел барымдаа ажыглаан бооп чадавас.

Иуда, чамдык чижектер кирип тура, «апокриф» деп бижилгелерге айтыг кылып турары солун.

Апокрифтер дээрге иудей шажын-чүдүлге чаңчылын дамчыдып турар, ынчалза-даа Библияге кирибээн эрте-бурунгу еврей номнар-дыр.

Кирилде сөстөр

1 Иисус Христостуң чалказы база Иаковтуң дуңмазы Иудадан байыр . Бурган Аданың кыйгырып алганы, ынак апарганы , Иисус Христоска кадагалаткан улузунга бижидим.

² Бурганның авыралы, амыр-тайбыңы болгаш ынакшылы силерге өзүп-көвүдезин! .

Меге башкылар

³ Ханы ынак эш-өөр, бистиң ниитизи-биле алганывыс камгалал дугайында бжиирин аажок күзеп турдум, ынчалза-даа Бурганның Бодунуң улузунга чаңгыс удаа болгаш кезээ мөңгедө хайырлааны бүзүрел дээш чүткүлдүг туржурун силерден күштүү-биле дилеп, чагаа бжиيري эргежок чугула деп көрдүм. ⁴ Чүгө дээрге шаг шаанда-ла Бижилгеге оларның шииттирериниң дугайында баш удур чугаалаан улус силерниң араңарже бүдүү кире берген-дир. Олар дээрге Бурганны хүндүлевес, боттарының самыыраан оруктарын агартыр дээш Бурганывыстың авыралын самыралга солаан база дың чаңгыс Чагырыкчы болгаш Дээргивис Иисус Христосту хүлээп көрбээн улус-тур .

⁵ Ол бүгүнү ам билир-даа болзуңарза, Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонун Египеттен үндүрүп эккелгеш, камгалаанын, ынчалза-даа Аңаа бүзүрөвээн улусту сөөлүндө барып узуткап каанын силерге сагындырар бодадым . ⁶ Боттарының бедик байдалына артып калбайн барган, чурттаар журлуг черин каапкаш барган дээрниң

төлээлерин база сактып келиңер. Бурган ам оларны өндүр улуг шииткел хүнүндө кезедир дээш, мөңгө кинчи-биле демирлеп алгаш, алды оранның дүмбейинде тудуп турар .

⁷ Содом биле Гоморраны болгаш оларны хүрээлээн хоорайларны база сактып келиңер . Ук хоорайларның чурттакчылары, дээрниң ол төлээлери кара олчаан, самыыраашкына алзып, бужар хевир-биле бирикшижип турганнар. Шупту улусту кичээндирер дээш, оларны мөңгө оттуң кеземчези-биле шаажылаан .

⁸ Араңарже кире берген улус база шак ынчаар мага-бодун бужартадып, дээди эрге-чагырганы хүлээп көрбөстөп, өндүр улуг күштерни бак сөглөп турар . ⁹ Дээрниң дээди төлээзи Михаил безин , Моисейниң мага-бодунуң дугайында эрлик-биле маргыжып тура , ону шиидип, бак сөглээрин дидинмээн, а чүгле: «Дээрги-Чаяакчы Боду сени чемелезин» – дээн . ¹⁰ А ол улус боттарының билип-даа шыдавазы, чүгле адыгузуннар ышкаш, согур меделиниң аайы-биле билири чүүлдерни бак сөглээш, алызы барып узуткаттырар .

¹¹ Ол улус ат болур! Олар Каинниң шилип алган оруун эдерип чорупканнар . Валаам ышкаш, ажык-кончаа сүргеш, олар ооң частырыын катаптап турарлар база, Корахтың тура халыышкынына киришкен улус дег , узуткаттырып каарлар.

¹² Ындыг улус силерниң ынакшылыңар илерээр дой-чыыштарга хөө кара былчактар дег боор. Олар ыят чокка силер-биле кады дойлаарлар, ынчалза-даа чүгле боттарын бодаарлар. Ындыглар – хатка сывыртаткан чаъс чок булуттар-дыр ; күзүн безин дүжүт бербес, дазылы-биле тура соктуруп кааптар ,

ынчангаш ийи дакпыр өлгөн ыяштар-дыр. ¹³ Олар чүдек-бужар херектери көвүктөлгөн далайның калчаа чалгыглары дег-дир; дүмбей караңгыга кезээ мөңгеде кара-бажыңнаткан азып чүгүргөн сылдыстар дег-дир.

¹⁴ Өгбевис Адамның чедиги салгалының бирээзи боор Энох база оларның дугайында өттүр билип чугаалаан болгай: «Дыңнаңар даан, Бодунуң түмөн-түмөн ыдыктыг төлээлерин эдерткен Дээрги-Чаяакчы чедип кээр. ¹⁵ Ол чедип келгеш, Ону хүндүлевес бачыттыг улусту Аңаа удур сөглээн сөстери дээш база Аңаа таарымча чок ажил-жерээ дээш сойгалап, оларның шуптузунга шииткел онаар». ¹⁶ Ол улус үргүлчү химиренип, өскелерни буруудаткан чоруур. Олар дээрге бачыттыг күзээшкиннериниң аайындан эртпес, ал-бодун мактап, адыыргаар улус-тур. Олар амы-хууда ажык-кончаа алыксааш, өске улуска чашпаалап чоруурлар.

Иисус Христостуң чедип кээриниң манаашкыны

¹⁷ А силер, ханы ынак эш-өөр, Дээргивис Иисус Христостуң элчиннериниң ооң мурнунда-ла чугаалап турган чүүлүн сактып чоруңар. ¹⁸ Олар силерге: «Сөөлгү үе кээрге, Бурганны хүндүлевес күзээшкиннериниң аайындан эртпес кочуургактар

тыптып кээр» – деп чугаалааннар. ¹⁹ Ындыг улус аңгылажыг эккээр, олар бо делегейге хамааржыр, оларда Ыдыктыг Сүлде чок.

²⁰ А силер, ханы ынак эш-өөр, эң-не ыдыктыг бүзүрелиңерге амыдыралыңарны быжыглап тургузуңар-ла, мөргүлдөп туруңарда, силерни Ыдыктыг Сүлдениң күжү башкарзынам.

²¹ Бурганның ынакшылының ачызында бодуңарны шынчы кадагалап, Дээргивис Иисус Христос Бодунуң мөңгө амыдыралга чедирер өршээлин силерге хайырлаарын манаңар. ²² Чигзинип чоруур чамдык улуска өршээлден көргүзүңер. ²³ Өске улусту оттан ушта соп, камгалаңар, а бир чамдыктарга өршээл көргүзүп тура, кичээниңер, оларның бачыттыг бүдүжү бужартадып каан хевинге безин дээр хөңнүңер чок болзун.

Түңнел байыр чедиришкиннери

²⁴ Дың чаңгыс Бурганга – силерни илдигип кээп дүжеринден кадагалап шыдаар база өндүр бедик Бодунуң мурнунче кем-буруу чок, өөрүшкүлүг улус кылдыр чедире берип шыдаар Камгалакчывыска – Дээргивис Иисус Христосту дамчыштыр алдар, өндүр-чаагай чорук, күчү-күш база эрге-чагырга эрткен бүгү үелерден бээр, ам болгаш кезээ мөңгеде доктаазын! ·Аминь ·

АЖЫДЫЫШКЫН

Кирилде

Бо номнуң авторунуң дугайында элээн каш чаңчылчаан бодалдар бар. Эң нептерээни – номну дөрткү Буянныг Медээ биле Чаа Чагыг-керээже кирген үш чагааның автору Иоанн элчин бижээн деп бодал. Өске даап бодаашкын-биле, автор кижин элчин эвес, а ооң авыдайы турган. Иоанн бо номну бистиң эраның 90 чылдарында, Домициан императорнуң чагырган үезинде Патмос ортулукче шөлүдүпкөн тургаш, бижээн. Ол император бодунга бурганга дег алдар-хүндү көргүзерин негеп, христианнарны каржызы-биле истеп-сүрүп турган.

Бо ном Эрги Чагыг-керээде медээчилерниң номнарының чаңчылдарын уламчылап турар. Ол номнарда көскү болгаш сагышка артып каар овор-хевирлер-биле чер-делегейниң төөгүзүнүң доостурунун дугайында база буянның бузутту эчизинде тиилээриниң дугайында чугаалап турар.

Номда илереткен медээ хамыктың мурнунда Биче Азияның (амгы үедеги Турция) христиан ниитилелдеринче угланган. Ол медээ истедип-сүрдүргөн улуска келир үеде чүү болурул деп айтырыгга идегелдиг харыыны берген: Иисус Христос катап база чер кырынга чедип келгеш, Бурганга болгаш Ооң чонунга удурланган бүгү улуска удур демиселге долу тиилелгени чедип аар база Аңаа шынчы улуска мөңгө шаңналды хайырлаар. Номнуң арыннарындан христиан ниитилелдерге шургуп кирген меге башкыларга хамаарышкан сагындырыг база дыңналып турар.

Кирилде сөстөр

1 Удавайн болур бүгү чүүлдү Бодунуң чалчаларынга көргүссүн дээш, Бурган Иисус Христоска ажыдыышкын берген . Бодунуң чалчазы Иоаннче дээрниң төлээзин чорудупкаш, Христос ук ажыдыышкынны аңаа көргүскен. **2** Иоанн бодунуң көргөн бүгү чүүлүн бадыткап турар . Бургандан келген медээге база Иисус Христосу шынныы-биле херечилээнинге хамаарыштыр Иоанның бадыткал чугаазы бо-дур. **3** Өттүр билген бо медеглелди дыңналдыр номчуп турар кижин база ону дыңнап, ында бижээн чүвени сагып турар улус амыр-чыргалдыг . Чүге дээрге медеглелдин боттаныр үе-шагы чоокшулаан-дыр .

Чеди христиан ниитилелге Иоанндан чагаалар

4 Асия девискээринде чеди христиан ниитилелге Иоанн менден байыр. Ам бар, черле турган , оон чедип кээр Бургандан болгаш Ооң дүжүлгезиниң баарында турар чеди сүлдеден база шынчы Херечи , өлүглер аразындан катап дирилген улустуң баштайгызы , черниң хамык хааннарының Чагырыкчызы Иисус Христостан келген авырал биле амыр-тайбың силерге доктаазын. Иисус Христос биске ынак, Ол бисти бачыттарывыстан Бодунуң ханы-биле хостады . **6** Ол Бодунуң

Чагыргазын бистен тургускаш, бисти Бодунуң Адазы Бурганның бараалгакчылары кылып кагды . Алдар болгаш күчү-күш кезээ мөңгедө Аңаа доктаазын! Аминь!

7 Көрүңер, Ол булуттары-биле бүргеттинип алган чедип кээр . Ынчан карактыг кижин бүрүзү, Иисусту өттүр шанчып кааннар безин, Ону көрүп каар. Черде бүгү аймак-чоннар Ооң ажыын ажып ыглажыр . Ылап-ла ыңдыг, аминь!

8 «Мен дээрге Альфа болгаш Омега-дыр мен – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы чугаалаан. – Мен ам бар мен, черле турган мен, оон чедип кээр мен, Бүрүн Күчүлүг мен».

Иоанның Христосу көргени

9 Мен – Иоанн акыңар, Иисус-биле харылзаалыг болгаш, Ооң Чагыргазынга хамааржыр бүгү улуска таваржыр хилинчекти деңге шыдажып эртип турар бирээңер мен. Бурганның медээзин база Иисусту шынныы-биле херечилээним дээш, Патмос деп ортулукче шөлүдүпкөн турдум . **10** Дээргиниң хүнүндө Сүлдениң күжүңгө башкартыпкан тургаш , артымда труба үнү дег ыыткыр үннү дыңнап кагдым. **11** Ол үн мынча дээн: «Көрүп турар бүгү чүүлүнү дүрүггө бижээш, Асияда христиан ниитилелдерге: Эфес, Смирна, Пергам, Фиатира, Сардис, Филадельфия болгаш Лаодикияге чорудувут».

¹² Мен ынчан чүү мындыг үн мээң-биле чугаалажып турар чоор деп, хая көрүнгөш, чеди алдын чырыткы көрүп кагдым . ¹³ Ол чырыткыларның ортузунда кижиге амытан оглу ышкыш бир-ле Кижиге турарын көрдүм . Ол узун эдектерлиг хептиг база хөрээнде алдын кожаа куржанган болду . ¹⁴ Ооң бажының дүгү хар дег болгаш дүк дег ак , а карактары оттуң чалбыраажы ышкыш чайнап турду . ¹⁵ Ооң буттары эзилдирер суугуда хүлер дег чайынналды , а үнү шапкын агым сугнуң коолаанынга дөмей болду . ¹⁶ Ол оң холунда чеди сылдыс туткан, а Ооң аксындан аажок чидиг хылыш уштунуп органзыг көстүр болду . Ооң арын-шырайы дал дүштүң хүнү дег чырып турду . ¹⁷ Мен Ону көрүп кааш, өлүг кижиге дег, Ооң мурнунче доңгая кээп дүштүм . Ол оң холун эктимге салгаш, мынча диди: «Кортпайн көр, Мен Баштайгызы болгаш Сөөлгүзү-дүр мен . ¹⁸ Мен дириг мен. Өлгөн турдум, ынчалза-даа көр даан: ам кезээ мөңгедө дириг-дир мен! Тамы болгаш өлүмнүң дүлгүрлери – Менде . ¹⁹ Көрүп турарың, ам болуп турар болгаш ооң соонда болур хамык чүвени бижип каг . ²⁰ Мээң оң холумга көргениң чеди сылдыстың болгаш чеди алдын чырыткының чажыды мындыг: чеди сылдыс болза дээрниң чеди төлээзи-дир. Дээрниң ол чеди төлээзи чеди христиан ниитилелге хамааржыр, а чеди чырыткы дээрге чеди ниитилел боттары ол-дур».

Эфестиң ниитилелинге Христостан чагаа

2 «Эфесте христиан ниитилелдин төлээзинге бижиге:

Оң холунда чеди сылдыс туткан база чеди алдын чырыткы аразында кылаштап турар Кижиге медеглээн сөстери бо-дур . ² Силерниң чүнү кылганыңарны, аар-берге ажил-херээңерни, үр шыдажып келгениңерни билир мен. Бузуттуглар-биле эптеш чогуңарны-даа база боттарын элчиннер бис дижир , ынчалза-даа ындыг эвес улусту хынап көргөш , оларны мегечилер деп тодаратканыңарны-даа билир мен. ³ Силерниң шыдамыңар, Мени дээш хөй бергени ажып эрткениңер база ол бүгүден могап-шылавааныңар меңээ билдингир.

⁴ Үнчалза-даа силерге удур сагыжым база бар: Меңээ баштайгы ынакшылыңарны ам чидирипкен-дир силер. ⁵ Кайы хире бедиктен дүңдерлип дүшкениңерни бодаңар! Бачыттарыңарны миннип, Бурганче эглиңер, эгезинде кылып турган ажил-херээңерни кылыңар. Үнчанмас болзуңарза, Мен силерге келгеш, чырыткыңарны туружундан чайладыр идиптер мен. ⁶ Үндыг-даа болза, Мээң оларны көөр хөңнүм чогу дег, николаиттерниң үүлгедиглерин көөр хөңнүңер чогу силерни эки талазындан көргүзүп кээр-дир.

⁷ Дыңнаар кулаа бар кижиге бүрүзү Сүлдениң христиан ниитилелдерге чүнү чугаалаанын

дыңназын. Мен тиилээн кижиге Бурганның дываажаң-сесерлиинде амыдыралдың ыяжындан чимис чиир эргени хайырлаар мен ».

Смирнаның ниитилелинге Христостан чагаа

⁸ «Смирнада христиан ниитилелдин төлээзинге база бижиге:

Баштайгының болгаш Сөөлгүзүнүң, өлгөш, оон катап дирилген Кижиге медеглээн сөстери бо-дур . ⁹ Мен силерниң хилинчээңерни, яды-түреңиңерни (херек кырында бай-даа болзуңарза) билир мен. Боттарың „иудейлер бис“ дижип турза-даа, херек кырында ындыг эвес, а эрликке чагырткан бөлүк улустуң силерни нүгүлдөп, карартып турарын база билир мен. ¹⁰ Албан эртер ужурулг хилинчээңерден кортпаңар. Дыңнаңар, эрлик силерниң чамдыыңарны, күткүүр дээш, кара-бажыңче киир октаптар, аңаа он хонук иштинде хинчектенер силер. Өлгүжеге чедир Меңээ шынчы болуңар , Мен оон силерге шаңнал кылдыр мөңгө амыдыралды бээр мен .

¹¹ Дыңнаар кулаа бар кижиге бүрүзү Сүлдениң христиан ниитилелдерге чүнү чугаалаанын дыңназын . Тиилээн кижиге ийиги өлүм хора чедирбес!»

Пергамның ниитилелинге Христостан чагаа

¹² «Пергамда христиан ниитилелдин төлээзинге бижиге:

Аажок чидиг хылыш Эезиниң медеглээн сөстери бо-дур. ¹³ Билир мен: эрликтин дүжүлгези бар черде чурттап турар силер. Мээң шынчы херечим Антипаны эрликтин чурттаан черинге – силерниң хоорайыңарга өлүрүп каан үеде безин Меңээ бүзүрелиңерден ойталавааныңарны, Меңээ шынчы бооп артканыңарны билир мен. ¹⁴ Үндыг-даа болза, Мээң силерге удур чугаалаар каш чүүлдерим база бар: силерниң араңардан чамдыыңар Валаамның өөредиин эдерген-дир. А ол Валаам израиль чонну бачытче канчаар сундугарыңа Валакты өөредип каан болгай . Олар дүрзү-бурганнарга өргөөн чем чип, самырап турганнар . ¹⁵ Шак ынчаар силерниң араңардан чамдыыңар база николаиттерниң{*} өөредиин эдерип чоруур-дур . ¹⁶ Бачыттарыңар миннип, Бурганче эглиңер! Үнчанмас болзуңарза, Мен удатпайн чедип келгеш, аксымдан үнүп оор хылыш-биле ындыг улуска удур дайылдажыр мен .

¹⁷ Дыңнаар кулаа бар кижиге бүрүзү Сүлдениң христиан ниитилелдерге чүнү чугаалаанын дыңназын . Тиилээн кижиге Мен манна деп чажыт чем-биле чемгерер мен. Оон ыңай тиилекчи бүрүзүңге ак дашты бээр мен: ында ону алган кижиден өске, кымның-даа билбези чаа атты бижээн ».

Фиатираның ниитилелинге Христостан чагаа

¹⁸ «Фиатирада христиан ниитилелдин төлээзинге бижи:

Карактары оттуң чалбыыжы дег, буттары чайыннаан кылагар хүлер дег Бурганның Оглуңуң медеглээн сөстери бо-дур. ¹⁹ Силерниң ажил-херээңерни, ынакшылыңарны болгаш бүзүрелиңерни, бараан болушкунуңарны база үр шыдажып келгениңерни билир мен. Эгезинде кылып турганыңардан хөйну кылып турарыңарны-даа билир мен. ²⁰ Ынчалза-даа силерге удур сагыжым бар: Бурганның медээчизи мен деп адаттыңан Иезавел дээр херээжен-биле эптежип турар-дыр силер. А ол бодунуң өөредии-биле Мээң чалчаларымны мегелээрге, олар самыыраарынче база дүрзү-бурганнарга өргээн чем чииринче сундугар-дыр. ²¹ Мен аңаа бачыттарын миннип, Бурганче эглир үени бердим, ынчалза-даа ол бужар самыыралыңдан ойталавас-тыр. ²² Мен ам ону аарыгың дөжээнче октаптар мен, ооң-биле кады самыырап турганнар база бачыттарын билинмээн шаанда, аажок хинчектенир эвеспе, көөр-даа силер. ²³ Иезавелди эдергеннерни база узуткаар мен. Улустуң угаан-бодалынче, күзелинче бакылап турар Кижидээрге-ле Мен-дир дээрзин бүгү христиан ниитилелдер билип алыр. Мен кижиде бүрүзүн ооң кылган херектерин ёзугаар шаңнаар азы кезедир мен. ²⁴ Фиатирада арткан улуска – шак ол бузуттуг өөредигни эдербейн, эрликтиң ханы чажыттары дижир чүүлдерни шинчилевейн чоруур силерге чугаалап каайн: силерге өске кандыг-даа үүрге-чүк чүдүрбес мен. ²⁵ Ынчалза-даа Мен келгижемге чедир силерде бар чүүлдү шыңгыы эдериңер.

²⁶ Тиилээн кижиге – Мээң күзээн чүүлүмнү эчизинге чедир кылып келген кижиге, Адамдан Мээң башкарар эргени алганым ышкаш, бүгү чоннарны башкартыр мен. Ол кижиде демги чоннарны *демир мерге-биле башкарар болгаш дой савагылаштыр чуура шаап кааптар*. Тиилээн кижиге эртенги шолбанны база бээр мен.

²⁹ Дыңнаар кулаа бар кижиде бүрүзү Сүлдениң христиан ниитилелдерге чүнү чугаалаанын дыңназын».

Сардистиң ниитилелинге Христостан чагаа

3 «Сардисте христиан ниитилелдин төлээзинге бижи:

Бурганга бараалгаан чеди сүлдени чагырган, чеди сылдысты туткан Кижиниң медеглээн сөстери бо-дур. Мен ажил-херээңерни билир мен. Силерни дириг деп саназа-даа, херек кырында өлүг силер. ² Оттуп келиңер! Силерде ам-даа арткан, өлүр четкен чүвени быжыглаңар. Чүге дээрге, Мен

көөрүмге, кылган ажил-херээңер ам-даа Мээң Бурганымның күзээри дег эвес-тир. ³ Силерни чүү чүвөгө өөреткенин, чүнү дыңнааныңарны сактып келиңер, аңаа чагыртып, бачыттарыңар миннип, Бурганче эглиңер! Одунмас болзуңарза, Мен силерге, оор ышкаш, хенертен чедип кээр мен. А кажан кээримни билип ап шыдавас силер.

⁴ Ындыг-даа болза, Сардисте силерниң араңарда боттарының хевин хирге бораваан каш кижиде бар-дыр. Олар Мээң-биле кады ак хептерлиг чоруур, чүге дээрге төлөптиин көргүскеннер. ⁵ Тиилээн кижиде ынчалдыр ак хептер кеткен болур. Мен ооң адын амыдыралдың номундан кажан-даа балавас мен. Харын Адамның болгаш дээрниң төлээлериниң мурнунга ону хүлээп көөр мен.

⁶ Дыңнаар кулаа бар кижиде бүрүзү Сүлдениң христиан ниитилелдерге чүнү чугаалаанын дыңназын».

Филадельфияның ниитилелинге Христостан чагаа

⁷ «Филадельфияда христиан ниитилелдин төлээзинге бижи:

Давид хаанның дүлгүүрүн эдилээн ыдыктыг болгаш шынныг Ээниң медеглээн сөстери бо-дур. Эжикти ол ажыдыпса, кым-даа ону хаап шыдавас, а хаапса, кым-даа ону ажыдып шыдавас. ⁸ Силерниң ажил-херээңерни билир мен. Көрүңер даан, кымның-даа хаап шыдавазы эжикти силерниң мурнуңарга ажыттым, чүге дээрге силерниң күжүңер шоолуг эвес-даа болза, Мээң айтыышкыннарымны тооп дыңнап база Меңээ шынчы болуп келдиңер. ⁹ Дыңнаңар! Херек кырында ындыг эвес хирезинде, иудейлер бис дижип мегелээр, эрликке чагырткан бөлүк улус бар-дыр. Мен оларны силерниң мурнуңарга доңгая кээп дүжеринче албадаар мен, олар оон Мээң силерге ынаамны билип алыр. ¹⁰ Силер Мээң айтыышкыннарымны тооп дыңнап, шыдамыңар көргүстүңер. Ынчангаш бүгү кижиде төрөлгөтөнни шенээр дээш, бо делегейге хөмө кээр халаптыг шенелделер үезинде Мен база силерни кадагалаар мен.

¹¹ Мен удавас чедип кээр мен. Кым-даа силерден тиилекчилерниң шаңналын хунаай бербезин дээш, бодуңарда бар чүүлдү шыңгыы эдериңер.

¹² Тиилээн кижиде Мээң Адамның өргээзинге адагаш апаар база оон кажан-даа үнүп чорбас. Мен ол адагашка Бурганымның адын база Бурганым чурттап турар дээрден бадып кээр чаа Иерусалимниң – Бурганымның хоорайының адын бижип каар мен. Аңаа ол ышкаш Бодумнуң чаа адымны бижиир мен.

¹³ Дыңнаар кулаа бар кижиде бүрүзү Сүлдениң христиан ниитилелдерге чүнү чугаалаанын дыңназын».

Лаодикияның ниитилелинге Христостан чагаа

¹⁴ «Лаодикияда христиан ниитилелдин төлээзинге бижи:

Бурганның бүгү чаяалгазының эге дөзү, алыс шынныг болгаш шынчы херечи. Аминь деп аттыг Кижиниң медеглээн сөстери бо-дур. ¹⁵ Силерниң ажил-херээңерни билир мен. Силер соок-даа, изиг-даа эвес силер. Шуут соок азы шуут изиг бооруңарны дыка-ла күзээн мен! ¹⁶ Ынчалза-даа изиг-даа, соок-даа эвес, а чылбай болганыңарда, Мен силерни аксымдан үндүр дүкпүрүптейн!

¹⁷ Мынча дээр-дир силер: „Мен бай мен, эртине-байлаам эгээртинмес, меңээ ам чүнүң-даа херээ чок“. Ынчалза-даа кежик чогуңарны, чөгенчиг ядыыңарны, согуруңарны болгаш шалдаңыңарны билбес-тир силер. ¹⁸ Байыыр деп бодазыңарза, сүмем бо-дур: от-биле арыглаан алдынны Менден садып алыңар. Силерниң ыянчыг шалдаңыңар көзүлбезин дээш, ак хептен база садып алыңар. Карааңар көрзүн дээш, каракка чаар эмден база садып алыңар.

¹⁹ Ынак улузумну чемелээш, кезедир мен. Ынчангаш чүткүлдүг болуңар база бачыттарыңар миннип, Бурганче эглиңер. ²⁰ Дыңнаңар, Мен эжик артында соктап тур мен. Мээң үнүмнү дыңнааш, эжиин ажыдыптар кижиниң бажыңынче киргеш, ооң-биле кады чемненир мен.

²¹ Тиилээш, Ачамның дүжүлгезинге Ооң-биле кады орупканым дег, тиилээн кижиге Мээң дүжүлгемге Мээң-биле кады олар эргени бээр мен.

²² Дыңнаар кулаа бар кижини бүрүзү Сүлдениң христиан ниитилелдерге чүнү чугаалаанын дыңназын».

Дээрде дүжүлгезинде саадаан Бурганны Иоанның көргени

4 Мен ооң соонда көрнүп келгеш, дээрже кирер ажык эжикти көрүп кагдым. Ооң мурнунда мээң-биле чугаалажып турган, труба эткени дег дыңналыр үн меңээ: «Бээр үнүп кел, алызы барып чүү боорун сеңээ көргүзейн» – диди. ² Ол дораан Сүлдениң күжү мени башкара берген. Дээрде, мурнумда турар дүжүлгени база ында саадаан Бурганны көрүп кагдым. ³ Ооң арны яшма болгаш рубин деп эртине даштар ышкаш чырып турду, а дүжүлгени изумруд дег чөлээш шыва алган болду. ⁴ Ол дүжүлгени дескиндир ак хептерлиг, баштарында алдын оваадайлар кеткен чээрби дөрт ирей олурар чээрби дөрт өске дүжүлге барын көрдүм. ⁵ Кол дүжүлгеден кызаңааштар кызаңайнып, диңмирээшкин диңмиреп, дааш дыңналды. Ооң баарында Бурганның чеди сүлдези болур чеди оттуг кезек хып турду.

⁶ Дүжүлгениң мурнунда кристалл дег өттүр көстүр шилден далайга дөмей бир чүве бар болду. А

хамыктың төвүндө, дүжүлгени долгандыр арты-мурнунда хөй карактыг дөрт дириг амытан турду. ⁷ Оларның биргизи арзылаңга, ийигизи бугажыкка дөмей, үшкүзүнүң арны кижини дег, а дөрткүзү ужуп чоруур эзирге дөмей чорду. ⁸ Дөрт дириг амытанның кайызында-даа алды чалгын бар, бүгү мага-боду, чалгыннарының адаандан бээр, карактар-биле шыптынган болду. Олар хүндүс-даа, дүне-даа могаг чокка:

«Черле турган, ам бар, оон чедип кээр Бүрүн Күчүлүг Дээрги-Бурган-Чаяакчы ыдык, ыдык, ыдык!» – деп ырлажып турдулар. ⁹ Дөрт дириг амытан дүжүлгедө саадаан мөңгө дириг Бурганны алдаржыдып, алгап-мактап, Аңаа өөрүп четтирип ырлаан санында-ла, ¹⁰ чээрби дөрт ирей дүжүлгедө саадаан, мөңгө дириг Бурганның мурнунга доңгая кээп дүжүп мөгөөр чорду. Олар боттарының баштарында оваадайларын дүжүлгениң баарынче салгылааш:

¹¹ «Бистиң Дээрги-Чаяакчы-Бурганывыс, алдарны, мактал-хүндүнү, эрге-чагырганы хүлээп аарыңга төлептиг сен, чүгө дээрге Сен бүгү чүвени чаяаган сен, ынчангаш бүгү чүве Сээң күзел-сорууңга дүүштүр чаяаттыңан база амыдырап турар» – деп турдулар.

Дүрүг болгаш Хураган

5 Мен оон дүжүлгедө саадаан Бурганның оң холунда дүрүг-ном көрүп кагдым. Ооң арты, ишти талаларын долдур бижээш, чеди таңма-биле аңгылай таңмалаан болду. ² Оон дээрниң бир күчүлүг төлээзин көрүп кагдым, ол ыткыр үн-биле: «Таңмаларны адыргаш, дүрүгнү чазарыңга төлептиг кым барыл?» – деп айтырды. ³ Ынчалза-даа үстүү, ортаа болгаш алдыы ораннарда дүрүгнү часкаш, ооң иштинде чүү барын көөр кым-даа чок болду. ⁴ Дүрүгнү часкаш, ооң иштинде чүү барын көөр төлептиг кижини тывылбас боорга, ишкирнип ыглай каапкан мен. ⁵ Ирейлерниң бирээзи ынчан меңээ: «Ыглава! Көр даан, Давидтиң Дазылы, Иуданың аймаандан үнген Арзылаң тиилээн-дир! Ол чеди таңманы адыргаш, дүрүгнү чазып шыдаар-дыр» – диди.

⁶ Мен оон дөрт дириг амытан, ирейлер болгаш дүжүлгениң ортузунда турар Хураганны көрүп кагдым. Ону өргүлгө салган ышкаш көзүлдү. Хураган чеди мыйыстыг база чеди карактыг (Бурганның бүгү чер-делегейже айбылап чорудупканы чеди сүлделиг) болду. ⁷ Ол чоокшулап келгеш, дүжүлгедө саадаан Бурганның оң холундан дүрүгнү ап алды. ⁸ Хураган дүрүгнү ап аары билек, дөрт дириг амытан болгаш чээрби дөрт ирей Ооң мурнунга доңгая кээп дүштү. Кижини бүрүзүнүң холунда чадаган база Бурганның улузунуң мөргүлү болур чаагай чыттыг чүүлдер-биле долдурган алдын сава бар болду. ⁹ Олар чаа ырны ырлажы берди:

«Дүрүгнү холга туткаш, таңмаларны адырарыңга төлептиг сен!

Чүгө дээрге Сен өргүлгө салдырткаш, Бодуңнуң ханың-биле төлээш,
янзы-бүрү дылдарлыг аймак, чон, сөөк-язы
бүрүзүндөн улусту

Бурганга дээш хостап алган сен!

¹⁰ Сен олардан Бурганывыстың

бараалгакчыларының

чагыргазын тургускан сен ,

ынчангаш олар чер кырыңга хааннаар».

¹¹ Мен ооң соонда көрнүп келгеш, дүжүлгө, дөрт дириг амытан болгаш ирейлерни хүрээлей турупкан дээрниң дүк-түмөн төлээлерин көрүп кагдым . ¹² Олар ыткыр ырлажып турду:

«Өргүлгө салган Хураган төлептиг!

Ол эрге-чагырганы, эртине-байлакты, мерген угаанны,

күчү-күштү, мактал-хүндүнү, алдарны

база алгыш-йөрээлди алырыңга төлептиг!»

¹³ Мен ооң соонда өртемчейде амылыг чүве бүгүдезин – үстүү, ортаа болгаш алды ораннарда база далайда дириг амытан бүрүзүн дыңнап кагдым. Олар:

«Дүжүлгөдө саадаан Бурганга база Хураганга кезээ мөңгөдө алгыш-йөрээл, мактал-хүндү, алдар болгаш эрге-чагырга доктаазын!» – деп ырлажып турдулар.

¹⁴ Дөрт дириг амытан: «Амины!» – деп харыылады. Ирейлер оон доңгая кээп дүшкеш, мөгөйдилер .

Баштайгы алды таңма

6 Мен оон көөрүмгө, Хураган чеди таңманың биргизин адырыпты . Дөрт дириг амытанның бирээзи дээр диңмирээн дег үн-биле : «Чедип кел!» – дээнин дыңнап кагдым. ² Көрүптеримге, мурнумда ак аът турду . Аъттың мунукчузунуң холунда ча бар база аңаа оваадайны тывыскан болду. Ынчангаш ол тиилекчиниң түрүн тыртынып, тиилээр дээш бар чытты.

³ Хураган оон ийиги таңманы адырыптарга, ийиги дириг амытанның: «Чедип кел!» – дээнин дыңнап кагдым. ⁴ Ынчан өске, шилги аът үнүп келди . Ооң мунукчузунга чер кырындан тайбыңны хунаар база улусту бот-боттарын өлүржүрүнчө ыдалаар чөпшээрелди тывыскаш, улуг хылышты берген болду .

⁵ Хураган оон үшкү таңманы адырыптарга, мен үшкү дириг амытанның: «Чедип кел!» – дээнин дыңнап кагдым. Көрүптеримге, мурнумда дас кара аът турду. Ооң мунукчузу холунда деңзи туткан болду. ⁶ Дөрт дириг амытанның уундан үнген, кижини үнүңгө дөмей бир-ле ыт дыңналып: «Бир хүннүң ажил төлевири дээш – кызыл-тастың биче хемчээлин, база бир хүннүң ажил төлевири дээш – арбайның үш биче хемчээлин, а үс биле арагага хора халдатпа!» – диди.

⁷ Хураган оон дөрткү таңманы адырыптарга, мен дөрткү дириг амытанның: «Чедип кел!» – дээн үнүн дыңнап кагдым. ⁸ Көрүптеримге, мурнумда бора аът турду. Ооң мунукчузун «Өлүм» дээр база ону өлүм оранының ара-албатызы эдерип чорду. Дайын-чаа, аш, аарыг-аржык азы черлик амытаннар дузазы-биле черниң дөрттүң бир кезииниң девискээринге өлүрер эргени оларга берген болду .

⁹ Хураган оон бешки таңманы адырыптарга, мен өргүл салыр бедигээш баарында турар улус көрүп кагдым, оларны Бурганның сөзүн медеглээн дээш база шынчы херечилели дээш, өлүрүп каан турган .

¹⁰ Олар ыткыр үн-биле алгыржып турдулар:

«Ыдыктыг болгаш шынныг Чагырыкчы, ам чеже чылзыр сен?! Бисти өлүргени дээш, черниң улузундан өжээн негээр шииткелин кажан болурул?!» ¹¹ Оларның кижини бүрүзүңгө ак хеп берди . Христоска база ынчаар бараан болган чалчаларның – олар ышкаш өлүрткен акы-дуңмазының саны доктааткан хемчээл четкижеге чедир, ам-даа элээн манаарын оларга чугаалап кагды.

¹² Хураган оон алдыгы таңманы адырыпты. Көрүптеримге, чер коргунчуг шимчей берди . Хүн караа качыгдал хеви дег карарып, ай хан дег кыза берди . ¹³ Дээрниң сылдыстары, күштүг хат силгээн ыяштан чиг чимис дүшкен дег, черже кээп дүштүлөр . ¹⁴ Дүрүг дег дүрүлгөш, дээр ажытталып чиде берди. Даг болгаш ортулук бүрүзү туружундан шимчей берди . ¹⁵ Черниң хааннары база чагырыкчылар, шериг баштыңчылары, байлар, эргетеннер база арткан улус – кулдар-даа, хостуглар-даа куйларже болгаш дагларда хаялар аразынче чашты бердилер . ¹⁶ Олар даглар болгаш хаяларга: «*Бисче кээп дүжүңер , дүжүлгөдө саадаан Бургандан база Хураганның килеңинден бисти чажырыңар!*» ¹⁷ Оларның килеңиниң өндүр улуг хүнү келген-дир, кым ону шыдажыр харыктыгыл?» – деп чаннып турдулар .

Израильдин 144 000 кижизи

7 Мен ооң соонда черниң дөрт булуңунда турар дээрниң дөрт төлээзин көрүп кагдым: олар чаңгыс-даа хат черже, далайже азы кандыг-даа ыяшче хадывазын дээш, черниң дөрт хадын тудуп турар . ² Оон дириг Бурганның таңмазын тудуп алган, чөөн чүктен кел чыдар дээрниң бир төлээзин көрүп кагдым. Ол кургаг чер болгаш далайга хора чедирер эргени Бурганның берип кааны дээрниң демги дөрт төлээзин кый деп, ыткыр алгырды: ³ «Бурганывыстың хамык чалчаларын демдектеп, хавактарыңга таңма баспаан шаавыста , черге, далайга азы ыяштарга хора халдатпаңар». ⁴ Бурганның таңмазын базып, демдектээн улустуң саны 144 000 болганын дыңнап кагдым. Олар Израильдин аймак бүрүзүндөн үнген улус болган:

⁵ Иуданың аймаандан – 12 000,

Рувимниң аймаандан – 12 000,

Гадтың аймаандан – 12 000,

⁶ Асирниң аймаандан – 12 000,

Неффалимниң аймаандан – 12 000,

Манассияның аймаандан – 12 000,

⁷ Симеоннуң аймаандан – 12 000,

Левийниң аймаандан – 12 000,

Иссахарның аймаандан – 12 000,

⁸ Завулоннуң аймаандан – 12 000,

Иосифтиң аймаандан – 12 000,

Вениаминниң аймаандан – 12 000 кижиге болган.

⁹ Ооң соонда көрүптеримге, мурнумда кымның-даа санап күш четпези мөөң чон турду. Янзы-бүрү дылдарлыгы сөөк-язы, аймак, чон улус ында бар чорду. Олар дүжүлгениң база Хураганның баарында ак хептерлиг турдулар, а холдарында пальма ыяш будуктары тудуп алган болдулар. ¹⁰ Олар ыткыр үн-биле: «Камгалал дүжүлгеде саадаан Бурганывыстан болгаш Хурагандан кээр!» – деп алгыржып турдулар.

¹¹ Дээрниң шупту төлээлери дүжүлге, ирейлер болгаш дөрт дириг амытанны долгандыр турдулар. Олар оон дүжүлгениң баарынче доңгая кээп дүшкеш, Бурганга мөгейип:

¹² «Аминь!

Алгыш-йөрээл, алдар, мерген угаан, өөрүп четтиришкин, мактал-хүндү, эрге-чагырга болгаш күчү-күш кезээ мөңгедэ бистиң Бурганывысты болур! «Аминь!» – деп турдулар.

¹³ Оон ирейлерниң бирээзи менден: «Ак хептер кеткен бо чүү улузул? Олар кайыын келгенил?» – деп айтырды.

¹⁴ Мен аңаа: «Дээрги, силер бодуңар билер-ле болгай силер» – деп харыыладым.

Ол ынчан меңээ мынча диди: «Бо дээрге коргунчуг хилинчекти көрүп эрткен улус-тур. Олар боттарының хевин Хураганның ханынга чуггаш, агартыр арыглап алган. ¹⁵ Ынчангаш олар ам Бурганның дүжүлгезиниң баарында турупкан, дүн-хүн дивейн, Ооң өргээзинде Аңаа бараан болуп турарлар-дыр. Дүжүлгеде саадаан Бурган олар-биле кады чурттап, майгын-биле дег шуглаар-дыр. ¹⁶ Олар моон соңгаар кажан-даа аштап-суксавас. Хүн-даа, оя чиир изиг-даа оларны өрттендир чиртпес.

¹⁷ Чүгө дээрге дүжүлгениң ортузунда олулар Хураган оларның кадарчызы апаар база амыдырал хайырлаар суг бажынче алгаш баар. *Бурган улустуң караанда чаш бүрүзүн чодуп бээр».*

Чедиги таңма

8 Хураган оон чедиги таңманы адырыптарга, дээрге чартык шак иштинде ыржым апарды. ² Мен ынчан Бурганның мурнунда турар дээрниң чеди төлээзин көрүп кагдым. Оларга чеди трубаны берген болду. ³ Айдызаар алдын сава туткан бир төлээ келгеш, өргүл салыр бедигээштиң мурнунга

туруп алды. Бурганның бүгү улузунуң мөргүлү-биле катай дүжүлгениң мурнунда өргүл салыр бедигээшке кывыссын дээш, аңаа эңдерик хөй чаагай чыттыг чүүлдү берген болду. ⁴ Чаагай чыттыг чүүлдүң ыжы Бурганның улузунуң мөргүлдери-биле катай дээрниң төлээзиниң холдарындан Бурганче көдүрлүп турду. ⁵ Дээрниң төлээзи оон айдызаар савазын алгаш, ону өргүл салыр бедигээштиң изиг көзү-биле долдургаш, черже шывадапты. Ол дораан черге дааш-шимээн көңгүрөп, диңмирээшкин диңмиреп, чаңнык кызаңнап, чер шимчей берди.

Баштайгы дөрт труба

⁶ Чеди труба туткан дээрниң чеди төлээзи этсиринге белеткенип алды. ⁷ Бирги төлээ трубазын этсиптерге, хан-биле холушкак долу болгаш от дүшкеш, черниң үштүң бир кезии, ыяштарның үштүң бир кезии база хамык оът-сиген өрттенип калды.

⁸ Ийиги төлээ трубазын этсиптерге, чалбырааштыг улуг дагга дөмей бир чүве далайже дүже берди. Далайның үштүң бир кезии хан кылдыр хуула берди. ⁹ Далайда амылыг амытаннарның үштүң бир кезии кырылган, корабльдарның үштүң бир кезии узуткаттынган болду.

¹⁰ Үшкү төлээ трубазын этсиптерге, чырыткы дег чалбыышталган улуг сылдыс дээрдэн хемнерниң, суг баштарының үштүң бир кезиинче кээп дүштү.

¹¹ Сылдыстың адын Ажыг чашпан дээр. Сугларның үштүң бир кезии кужурзуг амданныг апарган. Ол ажыг сугну ишкен эңдерик хөй улус өлгүлээн.

¹² Дөрткү төлээ трубазын этсиптерге, хүннүң үштүң бир кезии, айның үштүң бир кезии, сылдыстарның үштүң бир кезии узуткаттынган, ынчангаш оларның чырыыр үези үштүң биринге кызырлып калган. Хүннүң үштүң бир дуртунда хүн караа, а дүннүң үштүң бир дуртунда ай биле сылдыстар чырывастаан.

¹³ Мен оон көрнүп келгеш, шаары дээрге кылыткан эзирни көрүп кагдым. Ол ыткыр эдип чорду: «Черде чурттаан улуска халаптыг кара халап келди, халагым-на халак! Этсиринге белен дээрниң өске үш төлээзиниң трубалары удавас эде бээр-дир!»

Бешки труба

9 Дээрниң бешки төлээзи трубазын этсиптерге, мен дээрдэн черже кээп дүшкен сылдысты көрүп кагдым. Ол сылдыска тамыже эртер өдүгнүң дүлгүүрүн берген болду. ² Сылдыс тамыны ажыдыптарга, өдүгден ыш, улуг суугудан үнген дег, бүлгүрлүп эгеледи. Ол ыштан хүн караа болгаш дээр кара хөө апарды. ³ Ыш аразындан эңдерик шартылаа чер кырынче үнүп келди, а оларга скорпионнарны дег күштү берген болду. ⁴ Оът-

сигенге, ыяштарга база өске-даа үнүшке хора халдатпазын оларга чугаалап каан. Ынчалза-даа хаваанда Бурганның таңмазы бастынмаан улусту шартылаа шап болур турган. ⁵ Шартылаага ол улусту өлүрбес, а чүгле беш ай дургузунда аарышкы-биле хинчектээр эргени берген. Ол аарышкы скорпионнар шакканының аарышкызы кара олчаан. ⁶ Ол хүннерниң дургузунда улус өлүмнү дилей бээр, ынчалза-даа тыппас, өлүм оларның холунче кирбес.

⁷ А мөөң шартылаа дайын-чаага белеткеп каан дайынчы аъттар ышкаш көзүлдү. Оларның баштарында алдын оваадайлар дег чүүлдер бар, а арын-шырайы кижин арын-шырайыга дөмейлежир. ⁸ Оларның бажының дүгү херэеженнерниң чажы дег, а диштери арзылаң азыглары дег.

⁹ Шартылааларның хөректеринде демир дег куяк хеп бар, а оларның чалгыннарының даажы дайын-чааже дывыржаан аъттар сөөрткен эндерик хөй дайынчы тергелерниң даажы дег дыңналды.

¹⁰ Олар скорпионнарны ышкаш шагар кудуруктарлыг боорда, улуска беш ай иштинде хора чедирер күш ол кудуруктарда бар болду.

¹¹ Тамының ээзи оларның хааны боор, ооң адын еврейлеп Аввадон, а гректеп Аполлион дээр.

¹² Баштайгы халап эрте берзе-даа, ам-даа ийизи кээр ужурлуг турган.

Алдыгы труба

¹³ Дээрниң алдыгы төлээзи трубазын этсиптерге, Бурганның мурнунда турар өргүл салыр алдын бедигээштиң дөрт мыйызындан үнген үннү дыңнап кагдым. ¹⁴ Ол үн труба туткан дээрниң алдыгы төлээзинге мынча диди: «Өндүр улуг Евфрат хемниң чанында бектеп каан дээрниң дөрт төлээзин хоста». ¹⁵ Кижин төрелгетенниң үштүң бир кезиин чок кылыры-биле, ол шак, хүн, ай болгаш чыл ужун белен тудуп келген дээрниң дөрт төлээзин хостапты. ¹⁶ Аъттыг шеригниң саны түмен катап ийи түмен чеде бээр деп дыңнадым.

¹⁷ Аъттарны база оларның мунукчуларын Бургандан ажыдышкынымга көрүп турдум. Олар от ышкаш кызыл, сапфир ышкаш караңгы көк болгаш күгүр дег сарыг куяк шывыгларлыг чорду. Аъттарның баштары арзылаң баштары дег, а оларның аксындан от, ыш болгаш күгүр бүлгүрлүп үнүп турду. ¹⁸ Аъттарның аксындан бүлгүрлүп үнген үш халап: от, ыш болгаш күгүр кижин төрелгетенниң үштүң бир кезиин кырып кагды. ¹⁹ Аъттарның күжү аксында база кудуруунда чоруур болду. Ол кудуруктар улусту шап, хора халдадыр баштарлыг чыланнар дег чорду.

²⁰ Кижин төрелгетенниң ол халаптарга кырдырбайн арткан кезээ бодунуң үүлгеткен херээ дээш, бачыдын билинмээн. Олар буктарга-даа, көрүп, дыңнап, кылаштап шыдавас алдын, мөңгүн, хүлер, даш болгаш ыяш дүрзү-бурганнарга-даа мөгеерин соксатпааннар. ²¹ Арткан ол улус

боттарының өлүрүкчү, караң көрнүр, самыыраар болгаш ооржу чоруу дээш бачыдын миннип, Бурганче ээлбээн.

Дээрниң бичии дүрүг туткан төлээзи

10 Мен ооң соонда Бурганның дээрден бадып олурар бир күчүлүг төлээзин көрүп кагдым. Ол булутка бүргеткен болду, а ооң бажының кырында челээш чайнап турду. Дээрниң төлээзиниң арны хүн дег, а буттары оттуг чагылар дег болду. ² Ооң холунда ажыдып каан бичежек дүрүг бар чорду. Ол оң буду-биле далайга, а солагай буду-биле кургаг черге туруп алды. ³ Ынчангаш арзылаң алгызы дег ыыткыр үн-биле алгыра кааптарга, аңаа харыылап, чеди диңмирээшкин диңмирээр болду. ⁴ Чеди диңмирээшкин диңмирей кааптарга, мен бижииринге белеткени бердим, ынчалза-даа дээрден мынча дээн үн дыңналды: «Чеди диңмирээшкинниң чугаалаан чүвезин таңмалап, шыгжап ал, ону биживе».

⁵ Оон кургаг чер болгаш далайда хары угда турар кылдыр көргеним дээрниң төлээзи оң холун дээрже көдүрүпкеш, ⁶ дээрни, черни база далайны оларда бар бүгү чүве-биле катай-хаара чаяган мөңге дириг Бурганның ады-биле даңгыраглады. Ол мынча диди: «Моон соңгаар хуусаа чылзыр деп чүве турбас. ⁷ Дээрниң чедиги төлээзи трубазын этсиптерге, Бурган Бодунуң чалчалары – медээчилеринге дыңнадып кааны дег, чажыт бодалын төндүр боттандыра!»

⁸ Ооң соонда мооң мурнунда дээрден дыңнааным үн база катап меңээ мынча диди: «Баргаш, далай болгаш кургаг черде хары угда турар дээрниң төлээзиниң холундан ажыда салган дүрүгнү ап ал».

⁹ Мен дээрниң төлээзинге чеде бергеш, бичежек дүрүгнү бээрин диледим. Ол меңээ: «Дүрүгнү алгаш, чивит. Ону ажырыптарыңга, ол иштиңге ажыг боор, ынчалза-даа аксыңга ары чигири дег амдангы боор» – диди. ¹⁰ Мен дээрниң төлээзиниң холундан бичежек дүрүгнү алгаш, чиптим. Аксымга ооң амданы, шынап-ла, ары чигири дег болду. Ынчалза-даа ону ажырыптарым билек, ол иштимге ажыш диди. ¹¹ Оон ол меңээ мынча диди: «Янзы-бүрү дылдарлыг хөй чоннар, аймак-сөөктер, база хааннар дугайында Бурганның медээзин ам база катап суртаалдаар ужурлуг сен».

Ийи херечи

11 Оон меңээ даянгышка дөмей хемчээр мерге бергеш, мынча деп чугаалады: «Барып, Бурганның өргээзин база өргүл салыр бедигээшти хемчээ, ында тейлеп турар улусту сана. ² Ынчалза-даа даштыкы шөлдү хемчээве, чүге дээрге ону өске чоннар улузунга берипкен-дир. Олар ыдыктыг хоорайны дөртөн ийи ай дургузунда

чаза базып кээр . ³ Оон Мен Бодумнуң ийи херечимге күштү бээримге, олар качыгдал хевин кеткеш, 1260 хүн дургузунда Бурганның медээзин суртаалдап кээрлер».

⁴ Ол херечилер дээрге ийи олива ыяжы болгаш черниң Дээрги-Чаяакчызының мурнунда турар ийи чырыткы ол-дур . ⁵ Оларга хора халдадыр дээн кандыг-бир кижини турар болза, херечилерниң аксындан от аттыккаш, дайзыннарын өрттендир чиптер . Ынчангаш кым оларга хора халдадыксааныл, ынчалдыр өлүртүп каар . ⁶ Олар Бурганның медээзин суртаалдап чоруур үеде чаъс чагбазын дээш, дээрни хаар эргени оларга берген . Херечилерде ол ышкаш сугларны хан кылдыр хуулдуруптар база черни кандыг-даа айыыл-халап-биле, кажан күзей-дир, кезедир эрге бар .

⁷ Ийи херечи боттарының медээзин төндүр суртаалдаптары билек, тамыдан бир араатан оларже халдаар . Араатан оларны тиилээш, базып каар . ⁸ Херечилерниң өлүг мага-боттары оларның Дээргизиниң хере шаптыртканы улуг хоорайның кудумчуларынга чыдар . Ол хоорайның ойзу демдектээн ады – Содом азы Египет . ⁹ Янзы-бүрү дылдарлыг чоннарның, аймактарның, сөөк-языларның улузу оларның өлүг мага-боттарынче үш чартык хүн кайгап кээр болгаш оларны хөөржүдерин чөпшээревес . ¹⁰ Оларның өлүрткени дээш, черниң чурттакчылары өөрүп-хөглээр база дойлаар, аразында белек солчур, чүге дээрге ол ийи медээчи кижини төрөлгөтөнгө хөй хилинчекти эккелген .

¹¹ Ынчалза-даа үш чартык хүн эрткенде, Бурганның чоротканы амы-тын медээчилерже сиңниге берген, оон олар бут кырынга туруп келген . Оларны көргөн хамык улус аажок корткан . ¹² Ийи медээчи оон дээрден дыңзыг үннүң оларга: «Бээр үнүп келиңер!» – дээнин дыңнап каан . Олар дайзыннары көрүп турда, оларның мурнунга булут кырынга дээрже көдүрлүп үне бергеннер .

¹³ Таптыг-ла ол өйдө чер аажок күштүг шимчээш , хоорайның оннуң бир кезии буступ калган . 7000 кижини өлгөн, арткан улус коргуп-сүртеп, дээрге саадаан Бурганны алдаржыдып турган .

¹⁴ Ийиги халап ынчалдыр эрткен , ынчалза-даа үшкү халап кел чыткан .

Чедиги труба

¹⁵ Дээрниң чедиги төлээзи трубазын этсиптерге , дээрден: «Бо делегейни чагырар эрге ам Дээргивистиң, Ооң шилээн Христозунуң эргезинде апарган, Ол ам кезээ мөңгөде хааннаар-дыр!» – дээн ыткыр үннер дыңналды .

¹⁶ Бурганның мурнунга боттарының дүжүлгелеринде олурган чээрби дөрт ирей доңгая кээп дүшкеш, Бурганга мөгөйдилер . ¹⁷ Олар мынча деп турду:

«Ам бар, черле турган Бүрүн Күчүлүг Дээрги-Бурган-Чаяакчы,

Сээң өндүр улуг Чагыргаңны Бодунуң холуңче ап, чагырып эгелээниң дээш, Сеңээ өөрүп четтирдивис .

¹⁸ Бүгү аймак-чоннар килеңнеп турду , а ам Сээң килеңиңниң шагы келген-дир . Өлүглерни шиидер болгаш Сээң чалчаларыңны, медээчилериңни база Сеңээ шынчы улусту, Сээң адыңны хүндүткеп көөр улуг, биче бүгү улусту шаңнаар үе келген-дир .

Черни узуткап турарларны чок кылып үе келген-дир!»

¹⁹ Ынчан дээрге Бурганның өргээзи ажыттынып, көстү берди . Чагыг-керээниң аптаразы ында турарын көрдүм . Ооң соонда кызаңнаштар кызаңнап, диңмирээшкин диңмиреп, чер шимчей берди база улуг долу дүжүптү .

Херээжен биле улу

12 Оон дээрге өндүр улуг кайгамык демдек – хүн кеткен херээжен көстүп келди . Ооң буттарының адаанда ай бар, а бажында он ийи сылдыс-биле каастаан оваадай кедип алган чорду . ² Ол херээжен сааттыг болду . Ооң божуур ай-хүнү үнген, эъди аарыырга, алгырып турду . ³ Дээрге ооң соонда өске кайгамчык демдек – чеди баштыг, он мыйыстыг аажок улуг кызыл улу көстүп келди . Ооң баштарында чеди оваадай кедирген болду . ⁴ Ооң кудуруу дээрден сылдыстарның үштүң бир кезиин дүжүр ширбээш, черже шывадапты . Херээжен божуптары билек, ооң Чаш төлүн сыырыптар дээш, улу ооң баарынга турду . ⁵ Херээжен бүгү чоннарны демир мерге-биле башкарар Оол божуп алды . Ынчалза-даа Бурган ооң Оглун алгаш, Бодунуң чанында дүжүлгезинче аппаратты . ⁶ А херээжен ээн ховуже, Бурганның аңаа белеткеп кааны черже дезипти, орта ол дээш, 1260 хүн дургузунда сагыш салып кээр ужурлуг турган .

⁷ Дээрге ооң соонда дайын эгеледи: Михаил база дээрниң аңаа чагырткан төлээлери улуга удур, а улу бодунуң төлээлери-биле оларга удур демисежип үндү . ⁸ Ынчалза-даа улу күш четпейн барып, бодунуң төлээлери-биле кады дээрге турар черин чидирипти . ⁹ Бүгү делегейни дуурайлаан, эрлик база удурланыкчы деп адаткан ол аажок улуг улу, шаандагы чылан бодунуң төлээлери-биле кады черже дүжүр октаттырыпты .

¹⁰ Мен ынчан дээрден ыткыр үннү дыңнап кагдым: «Ам камгалал келди . Ам бистиң Бурганывыс Бодунуң хаан күжүн көргүстү! Ам Ооң шилээн Христозу Бодунуң эргезин көргүстү! Бурганывыстың мурнунга туруп алгаш, ха-дуңмавысты хүндүс-даа, дүне-даа буруудадып келген буруудадыкчы дээрден дүжүр октаткан-дыр .

¹¹ Бистиң ха-дуңмавыс ону Хураганның ханының ачызында алыс шынны херечилээни-биле тиилээн-дир . Олар өлүрүндөн-даа чалданмаан, амы-тынын харамнанмаан-дыр . ¹² Ынчангаш өөрүп-

байырлаңар, дээрлер база дээрлерниң чурттакчылары! А чер биле далай, ат болур силер, чүге дээрге эрлик силерге бадып келген-дир! Ол хөлчок килеңнээн, чүге дээрге ооң үези көңгүс эвээш артканын билир-дир».

¹³ Черге дүжүр октадыпканын билип кааш, улу Оолду божаан херээженни истеп-сүрүп эгелээн. ¹⁴ Ынчалза-даа херээженге ээн ховуга турар чер белеткеп каан, ынаар ужупсун дээш, аңаа улуг эзирниң ийи чалгынын берген болду. Орта ону үш чартык чыл дургузунда ажаап-карактап, улудан дестирип кээр турган. ¹⁵ Улу ооң соонда, херээженни чууй шаап аппараттын дээш, аксындан сугну хемгилештир үндүр бүлгүрүптү. ¹⁶ Ынчалза-даа чер херээженге дузалашты: ол бодунуң аксын ажыткаш, улунуң аксындан аккан сугну ажырыпты. ¹⁷ Улу херээженге медээжок килеңнээш, ооң артып калган ажы-төлү-биле – Бурганның айтыышкыннарын сагаан, Иисусту шынны-биле херечилээн улус-биле чаалажыр дээш чорупту.

Ийи араатан

13 Улу далай эриинге туруп алды. Мен ынчан далайдан үнүп оорар араатанны көрүп кагдым. Ол он мыйыстыг болгаш чеди баштыг, а мыйыстарында он оваадайлыг болду. Ооң баштарында Бурганны дорамчылаан аттар бижээн. ² Мээң көрүп кааным араатан ирбишке дөмей, ооң аспактары адыгны дег, а аксы арзылаңны дег чорду. Улу ол араатанга бодунуң күчүзүн, бодунуң дүжүлгезин база бодунуң аажок улуг эргезин дүжүп берипти. ³ Араатанның бир бажында өлүмнүг балыг-даа бар ышкаш көзүлдү, ынчалза-даа ол балыы экирий берген чорду. Бүгү делегейниң улузу кайгап-харап, араатанны эдерип турду. ⁴ Араатанга бодунуң эргезин дүжүп бергени дээш, кижини бүрүзү улуга мөгейди. Улус араатанга база мөгейип: «Бо араатан-биле кым эннежирил, ооң-биле кым месилдежип шыдаарыл?» – дижип турду.

⁵ Бурганны дорамчылаан, турамык сөстөр эдерин аңаа чөпшээрээн болду. Ол дөртөн ийи ай дургузунда чагырар эргени алган. ⁶ Араатан аксын ашкаш, Бурганны, Ооң адын, Ооң чурттаан черин база дээрниң чурттакчыларын одап, кармап эгеледи. ⁷ Бурганның улузу-биле чаалажыр болгаш оларны тиилээр эргени база аңаа берген. Ол ышкаш янзы-бүрү дылдарлыг аймак, чон база шупту сөөк-языны чагырар эргени аңаа берген. ⁸ Чер кырында чурттаан хамык улус – өртемчейни чаяарының бетинде-ле өргүлгө салган Хураганда бар амыдыралдың номунче аттарын киир бижээннеринден өскелери, араатанга мөгейдилер.

⁹ Дыңнаар кулаа бар хамык улус дыңназын! ¹⁰ Тудуп алгаш баар уjurлуг кижини тудуп алгаш баар. Хылыштан калыр уjurлуг кижини хылыш шанчып каар. Ынчан Бурганның улузундан шыдамык чорук болгаш бүзүрел негеттинер.

¹¹ Мен оон черден үнүп оорар база бир араатанны көрүп кагдым. Ол хураганны дег ийи мыйыстыг, ынчалза-даа улу ышкаш чугаалаар болду. ¹² Ол бирги араатанның өмүнээзинден ооңуу ышкаш бүрүн эргени эдилеп, бүгү бо делегейни база ында чурттаан хамык улусту өлүмнүг балыы экирий берген бирги араатанга мөгееринче албадап турду. ¹³ Ийиги араатан өндүр улуг кайгамчык чүүлдерни кылды: улус көрүп турда, отту безин дээрден бадырып турду. ¹⁴ Ийиги араатанга биргизиниң өмүнээзинден кайгамчык чүүлдер кылыр арганы берген турган. Ынчангаш ол оозу-биле чер кырында чурттаан хамык улусту дуурайлап каапкан. Черниң чурттакчыларына хылыш-биле өлүмнүг балыглатса-даа, өлбейн барган бирги араатанның дүрзүзүн шуткуурун ийиги араатан дужаады. ¹⁵ Ийиги араатанга биргизиниң дүрзүзүн тынгарар арганы бээрге, ол дүрзү чугаалаар база аңаа мөгейбээн хамык улусту өлүрүп шиидерин дужаар харыктыг апарды. ¹⁶ Ийиги араатан бүгү улусту: улуг, бичии, бай, ядыы, хостуг, кул деп ылгал чокка, оң холунга азы хаваанга таңма бастырып, демдектедиринче албадай берди. ¹⁷ Ындыг демдек чок кижини чүнү-даа садып аар азы садар эрге чок турган. А ол демдек дээрге араатанның ады азы ол атты көргүскен сан болур. ¹⁸ Борто мерген угаан херек. Угаанны кым-даа болза араатанның санын санап үндүрүп шыдаар, чүге дээрге ол сан кижини амытанның адынга дүжүр ббб деп сан болур.

Хураган болгаш камгалал

14 Мен оон көөрүмгө, Сион дагда Хураган турду. Хураганның болгаш Ооң Адазының адын хавактарында бижип демдектээн 144 000 кижини Хураган-биле кады турар болду. ² Шапкын агым сугнуң коолааны, диңмирээшкинниң диңмирээни азы хөгжүмчүлерниң чадаганнарга ойнаан аялгазы дег, дээрден дыңналган үнү дыңнап кагдым. ³ Дүжүлгениң баарына, дөрт дириг амытан болгаш ирейлерниң мурнунга улус чаа ырны ырлажы берди. Ол ырны чүглө черниң улузундан адыргаш, хостап каан 144 000 кижини өөренип ап шыдаар турган. ⁴ Олар дээрге херээжен кижиге дээп көрбээн, боттарын арыг хевээр кадагалап арттырып алган улус-тур. Олар дээрге, Хураган кайнаар-даа баар болза, Ону эдерер улус-тур. Оларны бүгү кижини төрөлгөтөнниң иштинден адыргаш, хостап каан; Бурганга база Хураганга өргүп салган баштайгы дүжүт дег улус ол-дур. ⁵ Оларның аксы меге сөстү кажан-даа этпээн, оларда кемниг, бужар чүү-даа чок.

Дээрниң үш төлээзи

⁶ Мен оон Бурганның шаары дээрде ужуп чоруур база бир төлээзин көрүп кагдым. Ол төлээ чер кырында чурттаан бүгү улуска: янзы-бүрү дылдарлыг сөөк-язы, аймак-чон бүгүдезинге

медеглээр дээни мөңге Буянныг Медээлиг болду.
⁷ Ол ыыткыр мынча диди: «Бургандан коргуп, Ону алдаржыдып мактаңар, чүге дээрге Ооң шииткелиниң үе-шагы келген-дир. Дээрниң, черниң, далайның болгаш суг баштарының Чаяакчызынга мөгейиңер!»

⁸ Дээрниң ол төлээзиниң соондан ийигизи эдерип: «Ол буурады! Өндүр улуг Вавилон буурады! Хамык чоннарны ооң арагазын – ооң самыралының ажыг арагазын ижеринче албадапкан турган хоорай буурады!» – деп бар чытты.

⁹ Дээрниң баштайгы ийи төлээзиниң соондан үшкүзү эдерип, ыыткыр мынча деп чорду: «Араатанга азы ооң дүрзүзүңге кажан-бир шагда мөгеер база хаваанга азы холунга ооң таңмазын бастыртып алыр кижини ¹⁰ Бурганның килеңиниң дашказынче куткан Ооң хорадаан сагыжының чалаң арагазын ижер . Ындыг кижини дээрниң ыдыктыг төлээлериниң база Хураганның мурнунга отка кыпкан күгүрге хилинчектээр . ¹¹ Оларны хинчектээн оттуң ыжы кезээ мөңгедө өрү көдүрлүр , ынчангаш араатанга азы ооң дүрзүзүңге мөгейген база ооң ады-биле демдектеткен улуска хүндүс-даа, дүне-даа амыр-дыш турбас».

¹² Ийе, Бурганның улузундан – Бурганның айтыышкыннарын сагыыр болгаш Иисуска бүзүрээр бүгү улустан шыдамык чорук негеттинер .

¹³ Мен ынчан дээрдэн мынча дээн үннү дыңнап кагдым: «Мону бижип каг: амдан эгелээш, Дээрги-Чаяакчыга бараан болуп тура, өлгөн улус – амыр-чыргалдыг . Сүлдө мынча деп турар: „Олар ам боттарының аар-берге ажил-херектеринден дыштанып ап болур, а ажил-херектери оларны эдерер-дир“».

Черниң ханныг дүжүдү

¹⁴ Мен оон көөрүмгө, мурнумда ак булут тур. Ында кижини амытан оглу ышкаш Кижини саадап олур, Ооң бажында алдын оваадай, а холунда чидиг хол кадыыры бар болду. ¹⁵ Ооң соонда Бурганның өргээзинден дээрниң өске төлээзи үнүп келгеш, булутта саадаан Кижиге: «Хол кадыырын туткаш, кес-ле, чүге дээрге черде дүжүт быжып, ажаалда үези келген-дир» – деп алгырды . ¹⁶ Оон булутта саадаан Кижини хол кадыырын черже карбаш кылгаш, черниң дүжүдүн ажаап каапты .

¹⁷ Оон Бурганның дээрге өргээзинден өске бир төлээзи үнүп келди. Ол база холунда чидиг хол кадыырлыг болду. ¹⁸ Ооң соонда өргүл салыр бедигээштен отту чагырар эргелиг база бир төлээ үнүп келди. Ол чидиг хол кадыырлыг төлээге: «Хол кадыырың туткаш, черниң виноград шөлүндө салбактарны кес-ле, чүге дээрге виноград быжа берген-дир» – деп ыыткыр алгырды. ¹⁹ Дээрниң төлээзи хол кадыырын черже карбаш кылгаш, виноградты ажаагаш, ону хоорай даштында чулук сы базар оңгарже октапты. Виноградты, Бурганның

өндүр улуг килеңин көргүзүп, сы базып кааптарга , оортан хемгилештир агып баткан хан аът бажы-биле деңнештир тереңнеп, 1600 °стадий черже ага берди.

Сөөлгү чеди халап

15 Мен ооң соонда дээрге база бир өндүр улуг болгаш кайгамчык демдекти көрүп кагдым: чеди халап эдилээн дээрниң чеди төлээзи аңаа көзүлдү . Ол чеди халап халаптарның сөөлгүлери болду, чүге дээрге Бурганның килеңи ооң-биле төнер чүве-дир.

² Мен оон от-биле холушкан шилдең далайга дөмей бир чүве көрдүм , а ол ышкаш тиилекчилерни – араатанны, ооң дүрзүзүн база ооң сан-адын тиилээн улусту көрдүм . Олар Бурганның берген чадаганнарын тудуп алгаш, шилдең далай чанынга туруп алгаш, ³ Бурганның чалчазы Моисейниң ырын база Хураганның ырын ырлажып турдулар:

«Бүрүн Күчүлүг Дээрги-Бурган-Чаяакчы,
 Сээң ажил-херээң өндүр улуг, кайгамчык-тыр!
 Сээң оруктарың чөптүг болгаш алыс шынныг-дыр,
 бүгү чоннарның Хааны!

⁴ Сенден кортпас кижини бар бе, о, Дээрги-Чаяакчы?
 Сээң адыңны алдаржытпас кижини тыптыр бе? Чүглө Сен ыдыктыг сен!

Хамык чоннар Сеңээ кээп мөгеерлер ,
 чүге дээрге Сээң чөптүг ажил-херээңни шупту улус көрүп турар».

⁵ Мен ооң соонда дээрге Бурганның өргээзиниң – херечилелдин майгынының – ажыттына бергенин көрүп кагдым . ⁶ Оон Бурганның өргээзинден сөөлгү чеди халапты эдилээн дээрниң чеди төлээзи үнүп келди. Олар чайынналчак ак арыг лён хеп кедип алган, херектеринде алдын кожаалар куржанган болду. ⁷ Дөрт дириг амытанның бирээзи ынчан мөңгө дириг Бурганның килеңи долган чеди алдын саваны дээрниң ол төлээлеринге үлөп берди. ⁸ Бурганның өндүр чырыының болгаш күчү-күжүнүң ыжы Ооң өргээзин бүргей апкан , дээрниң чеди төлээзиниң эккелгени чеди халап төнмээн шаанда, Бурганның өргээзинче кым-даа кирип шыдаваан.

Бурганның килеңиниң чеди савазы

16 Мен оон Бурганның өргээзинден үнгөн ыыткыр үннү дыңнап кагдым. Үн дээрниң чеди төлээзинге : «Баргаш, Бурганның килеңи долган чеди саваны черже тө чажыптыңар!» – диди .

² Бирги төлээ чоруткаш, савазының иштинде бар чүвени черже тө чажыпты. Араатанның таңмазы-биле демдектеткен, ооң дүрзүзүңгө мөгейген улус коргунчуг болгаш аарышкылыг оюлган балыгларлыг апарды .

³ Ийиги төлээ савазының иштинде бар чүвени далайже тө чажыпты. Суг өлүг кижиги ханы дег хан бооп хуула бээрге, далайда амылыг амытан артпады .

⁴ Үшкү төлээ савазының иштинде бар чүвени хемнер болгаш суг баштарынче тө чажыптарга, олар хан бооп хуула бердилер . ⁵ Дыңнаарымга, суг дээш харыылаар :дээрниң төлээзи мынча деп чугаалады: «Ам бар, черле турган Ыдыктыг Бурган, Сээң үндүрген шииткелиң чөптүг-дүр . ⁶ Чүгө дээрге кижилер Сээң улузунуң база медээчилериңниң ханын төккөн-дир . Ынчангаш Сен оларга ханны ижиртиптиң . Олар чогуур кеземчени алды». ⁷ Мен оон өргүл салыр бедигээштен : «Бүрүн Күчүлүг Дээрги-Бурган-Чаяакчы, Сээң шииткелдериң чөптүг болгаш алыс шынныг-дыр!» – дээн үннү дыңнап кагдым.

⁸ Дөрткү төлээ савазының иштинде бар чүвени хүнче тө чажыпты. Улусту от-биле оя чиртир эргени хүнге берген болду. ⁹ Оларны шыдажыр аргажок от өрттендир чип турду, а олар халаптарны чагырар эргелиг Бурганның адын одап, каргап турдулар. Олар боттарының бачыттарын миннип, Бурганче ээлбедилер база Ооң адын алдаржытпайн бардылар .

¹⁰ Бешки төлээ савазының иштинде бар чүвени араатанның дүжүлгезинче тө чажыптарга, ооң чагыргазы дүмбейже дүлнү берди , а улус аарышкыдан дылдарын ызырып турду. ¹¹ Олар аарышкызы болгаш балыг-бышкыны дээш, дээрде Бурганны одап, каргап турдулар, ынчалза-даа боттарының бачыттыг оруктарын кагдадылар.

¹² Алдыгы төлээ савазының иштинде бар чүвени улуг Евфрат хемче тө чажыпты. Чөөн чүктен кээр хааннарга орук ажыдып, хемниң суу кадып калды .

¹³ Мен ынчан бөзүр пагаларга дөмей үш бук көрүп кагдым. Олар улунуң, араатанның болгаш меге медээчиниң аксындан үнүп келдилер. ¹⁴ Ол буктар кайгамчык чүүлдерни кылыптар болдулар . Олар чер-делегейниң хамык хааннарын эргий кезип, чаалажыры-биле чыып алыр дээш чоруптулар. Ол дээрге Бүрүн Күчүлүг Бурганның өндүр улуг шииткел хүнүнде боор дайын-чаага белеткел-дир.

¹⁵ «Дыңнаңар, Мен, оор дег, хенертен кээр мен . Улус мурнунга бужартап, шалдаң үне халып келбес дээш , хевин белеткеп алган, одуг чыдар кижиги амыр-чыргалдыг».

¹⁶ Буктар хамык хааннарны еврей дылда Армагеддон дээр черже чыып эккелдилер.

¹⁷ Оон дээрниң чедиги төлээзи савазының иштинде бар чүвени агаарже тө чажыпты. Бурганның өргээзинде дүжүлгеден ыткыр үн дыңналып: «Боттанган-дыр!» – диди. ¹⁸ Ынчан чаңныктар кызаңнап, дааш дагжап, диңмирээшкин диңмирээш, коргунчуг чер шимчээшкини болду . Кижини чаяган үеден бээр чер ындыг күштүг шимчеп көрбээн! Халаптыг-ла чер шимчээшкини! ¹⁹ Өндүр улуг хоорай үш кезекке чарлы берген база

бүгү чурттарның хоорайлары буступ дүшкен. Бурган улуг Вавилон хоорайны бодап келгеш, Бодунуң савазындан килеңиниң арагазын аңаа ижиртипти . ²⁰ Хамык ортулуктар чиде берди, даглар артпады . ²¹ Дээрден улусче бирээзи-ле бир талант деңзилиг долу дүжерге , улус долу халавы дээш, Бурганны каргап турду, чүгө дээрге ол халап шуут коргунчуг болган.

Самыыраан херээжен болгаш араатан

17 Ооң соонда чеди сава туткан дээрниң чеди төлээзиниң бирээзи меңээ чедип келгеш, мынча диди: «Бараалы, мен сеңээ улуг хемнер чанында олурган сурагжаан самыыраан херээженниң канчаар кеземче алырын көргүзүп берейн . ² Черниң хааннары ооң-биле самыырап турган , а бо делегейниң улузу ооң самыыралының арагазын эзиртир ижип турган ».

³ Мени оон Сүлде башкаргаш, ээн ховуже аппаратды . Мен аңаа кызыл араатан мунуп алган херээженни көрүп кагдым. Ол араатан Бурганны дорамчылаан аттар-биле үпчү бодун шыптынган, чеди баштыг болгаш он мыйыстыг болду . ⁴ Херээжен кып-кызыл болгаш хүрең-кызыл хааннар кедер хептиг, алдын болгаш үнелиг эртинеш даш база ак шуру каасталгаларлыг болду. Ол холунда самыыраар чоруунуң бужар-багы болгаш хир-чуду-биле долган алдын савалыг чорду. ⁵ Херээженниң хаваанда: «Өндүр улуг Вавилон, бо делегейниң хамык самыырааннарының база бужар-багының иези» – деп чажыт уткалыг атты бижээн. ⁶ Ол херээжен Бурганның улузунуң база Иисусту херечилеп, Аңаа шынчызы дээш өлүрткен улустуң ханын ишкеш, эзирээн болду. Мен ону көргөш, аажок кайгадым.

⁷ «Чүгө кайгаарың ол? – деп, дээрниң төлээзи менден айтырды. – Мен сеңээ бо херээженниң база ооң мунганы чеди баштыг, он мыйыстыг араатанның чажыдын чугаалап берейн. ⁸ Сээң көргениң араатан кажан-бир шагда дириг турган, а ам өлүг. Ынчалза-даа ол тамыдан ам бир катап туруп кээр, оон ылап шын өлүмүнче чоруптар. Аттарын бо делегейни чаяар бетинде-ле амыдыралдың номунче киир биживээн черниң чурттакчылары араатанче көргөш, кайгап каарлар: ол кажан-бир шагда дириг турган, ам өлүг, ындыг-даа болза, катап чедип кээр. ⁹ Ол бүгүнү билип аар дизе, мерген угаан херек. Чеди баш дээрге херээженниң олары чеди тей-дир, ол ышкаш чеди хаан-дыр. ¹⁰ Оларның бежи дүжүп калган, бирээзи ам-даа чагырбышаан, өскези ам-даа келбээн, а чедип келгеш, маңаа көңгүс үр эвес үеде турар. ¹¹ Кажан-бир шагда дириг турган, а ам өлүг араатан – сески хаан-дыр. Ол баштайгы чеди хаанга хамааржыр база бодунуң өлүмүнче бар чыдар. ¹² Сээң көрүп турарың он мыйыс дээрге ам-даа чагырып эгелевээн он хаан-дыр. Ынчалза-даа

оларга араатан-биле кады бир-бир шак чагырар эргени бээр. ¹³ Олар шупту чаңгыс сорулгалыг, а боттарының күжү биле эргезин араатанга бериптерлер. ¹⁴ Олар Хураган-биле чаалажыр, ынчалза-даа Ол Ооң шилээш, кый деп алганы, Аңаа шынчы улус-биле кады оларны базып каар. Чүге дээрге Ол дээргилерниң Дээргизи болгаш хааннарның Хааны-дыр ».

¹⁵ Дээрниң төлээзи оон меңээ мынча диди: «Самыыраан херээженниң олурур черинде хемнер көргөн болгай сен. Ол дээрге янзы-бүрү дылдарлыг аймактар, чоннар, сөөк-язылар-дыр. ¹⁶ Сээң көргениң он мыйыс болгаш араатан боду самыыраан херээженни көрбестей бээр. Олар ону хоозураткаш, шалдаң-чанагаш кааптарлар, ооң мага-бодун сыырып, от-биле чиртирлер. ¹⁷ Бурган демги он хаанның чүректеринге, Ооң сөстери бүтпээн шаанда, чагырар эргезин араатанга бээр деп күзелди тывылдырган. Олар ынчалдыр Ооң күзел-соруун күүседир. ¹⁸ А сээң көргениң херээжен дээрге чер-делегейниң хааннарын чагырган өндүр улуг хоорай ол-дур».

Вавилоннуң буурап дүшкени

18 Мен ооң соонда Бурганның дээрден бадып олар өске бир төлээзин көрүп кагдым. Ооң эрге-чагыргазы кончуг улуг база ооң өндүр чырыы черни шыва хаяаландыр чырыдыпты. ² Дээрниң төлээзи ыыткыр алгырды: «Ол буурады! Өндүр улуг Вавилон хоорай буурап дүштү! Ол ам буктарның, четкерлерниң чурттаар чери, чүүл-бүрү арыг эвес куштарның база араатан аңнарның хоргадалы апарган. Чүге дээрге бүгү чоннар ооң самыралының калчаалыг арагазын пактааннар. ³ Черниң хааннары ооң-биле кады будалып, бүгү делегейниң садыгжылары ооң самыын каас-коязындан байып турганнар».

⁴ Мен оон дээрден өске үннүң мынча дээнин дыңнап кагдым: «Мээң чонум, ооң бачыдынга киришпес дээш база ооң кеземчезинге таварышпас дээш, ол хоорайдан үнүп чоруңар. ⁵ Ооң бачыттарының дугайында сураг дээрде чеде берген-дир, а Бурган ооң хамык кемниг херектерин утпаан-дыр. ⁶ Ооң силерни аажылап келгени дег, аңаа база ындыг хамаарылгалыг болуңар, ооң кылган херектерин ийи дакпыр аар кылдыр эгидиңер. Ооң силерге берип турган арагазындан ийи дакпыр ажыг араганы ооң дашказынче кудуп бериңер. ⁷ Ол кайы хире алдарны, каас-коя чуртталганы бодунче хаара тыртып туржук, ынча хөй хилинчекти, ажыг-шүжүгнү аңаа бериңер. Чүге дээрге ол: „Дүжүлгеде кадын ышкаш саадап ор мен! Дулгуяк кадай эвес-тир мен. Кажан-даа ажыг-шүжүг көрбес мен!“ – деп бодунга боду мактанмышаан-дыр. ⁸ Ындызы дээш, ону бир-ле хүн эндерик айыыл-халап: өлүмнүг аарыг-аржык, ыы-сыы болгаш аш-чут

таварыыр. Ол отка өрттенип каар, чүге дээрге ону шиидер Дээрги-Бурган-Чаяакчы күчүлүг-дүр».

⁹ Ооң-биле кады будалып, мага ханып турган черниң хааннары хоорайны хуюктаан өрттүң ыжын көргөш, ооң ажыын ажып, ыглажы бээрлер. ¹⁰ Ооң хилинчээн үлежиринден коргуп, ырадыр туруп алгаш: «Кара халап! О, өндүр улуг хоорай, аа халак! О, күчүлүг Вавилон! Чаңгыс шак иштинде Бурган сени кезетти!» – деп халактаарлар.

¹¹ Бо делегейниң садыгжылары база ооң ажыын ажып, ыглажырлар, чүге дээрге оларның бараанын ам кым-даа садып албас апаар. ¹² Ам кым-даа оларның алдынын, мөңгүнүн, үнелиг эртинге даштарын база ак шурузун, лён пөстөрүн, хүрең-кызыл хептерин, торгузун база кып-кызыл пөстөрүн, ховар ыяжын, чаан азыындан янзы-бүрү кылыгларын, үнелиг ыяжын, хүлерин, демирин база маны дажын, ¹³ чемге каар үнелиг холуксааларын, чаагай чыттыг айдызаар чүүлдерин, арагазын, үзүн, далганын база кызыл-тазын, бода малын, хойларын, аъттарын база тергелерин, кулдарын база улустуң мага-бодун, амы-тынын хереглестей бээр. ¹⁴ Садыгжылар Вавилонга: «Сээң аажок эдилексээниң хамык үнелиг чүүлдер ам сенде чок-тур. Хамык эртинге-байлаң, каас-кояң эстип чиде берди, сен ам оларны кажан-даа эгидип ап шыдавас сен» – дээрлер.

¹⁵ Хоорай-биле садыглажып тургаш, ооң ачызында байый берген садыгжылар ооң хилинчээн үлежиринден корткаш, ырадыр туруп аарлар. Олар ооң ажыын ажып, ыглажып, ¹⁶ мынча дээрлер: «Кара халап! О, өндүр улуг хоорай, аа халак! Ол үнелиг чуга лёндан, хүрең-кызыл база кып-кызыл пөстөрдөн каас-коя хептер кедер, алдындан, үнелиг эртинге даштардан база ак шурудан каасталгаларлыг турган. ¹⁷ Ол хире эртинге-байлакты чаңгыс-ла шак иштинде узуткап каапты!»

Шупту корабльдар башкарыкчылары, корабльдарда эжиндирип чоруур улус, далайжылар база далай ачызында амыдырап чоруур шупту улус ырадыр турупкан турду. ¹⁸ Олар хоорайны хуюктаан өрттүң ыжын көргөш: «Бо өндүр улуг хоорай-биле өске кандыг хоорай эннежирил?» – деп алгыржып турдулар. ¹⁹ Олар качыгдалдан баштарын доозун-довурак-биле бызап, ыы-сыызын төп, алгыржып турдулар: «Кара халап! О, өндүр улуг хоорай, аа халак! Далайга эжиндирген хамык улус ооң эртинге-байлаа-биле байып чорду. Ол чаңгыс-ла шак иштинде хоозурады».

²⁰ Дээрлер, өөрүп-байырлаңар! Бурганның бүгү улузу, элчиннери болгаш медээчилери, өөрүп-байырлаңар! Чүге дээрге силерге кылган хамык бузуду дээш, Бурган ону кезеткен-дир!

²¹ Ооң соонда дээрниң күчүтөн төлээзи хемчээли дээрбе дажы дег улуг дашты көдүргөш, ону далайже киир октапкаш, мынча диди: «Өндүр улуг Вавилон

хоорайны база шак ынчаар чылчырылдыр октаптар, ол олчаан ону кым-даа көрбес!²² Моон соңгаар борта ыраажылар үнү, чадаганнарга ойнаан хөгжүм үнү, лимбилер, трубалар үнү кажан-даа дыңналбас. Хамык ус-шеверлер борта кажан-даа турбас база дээрбе даштарының даажы кажан-даа дыңналбас.²³ Чырыткылар борта кажан-даа чырывас, күдээлер болгаш келиннерниң үннери кажан-даа дыңналбас. Чүге дээрге сээң садыгжыларың бүгү бо делегейниң дээргилери турган болгаш, бо делегейде бар чоннарны бодуңуң илби-шидиң-биле дуурайлаан сен.²⁴ Бурганның медээчилериниң, Аңаа шынчы хамык улустуң база чер кырынга өлүрткен бүгү улустуң ханы дээш буруулуг сен, Вавилон».

Дээрде чоннуң Бурганны алгап-мактааны

19 Меңээ ооң соонда дээрде турар мөөң чоннуң үннери ышкаш ыт-шимээн дыңналды. Олар мынча деп ырлажып турду:

«Бурганны алгап-мактаңар!
Камгалал, алдар болгаш күчү-күш бистиң Бурганывыста!

² Ооң шииткели шынныг болгаш чөптүг. Бодунуң самыралы-биле черни будаан самыраан херээженни Ол шиитти. Бодунуң чалчаларының ханы дээш, Бурган оон өжээн негеп, кезетти!»

³ Олар база катап ырлажып үндү:
«Аллилуйя!

Өндүр улуг хоорайның ыжы кезээ мөңгедө ооң кырынче көдүрлүр-даа!»

⁴ Чээрби дөрт ирей болгаш дөрт дириг амытан ынчан доңгая кээп дүшкеш, дүжүлгедө саадаан Бурганга мөгөйдилер. Олар: «Аминь! Аллилуйя!» – деп кыйгырып турдулар.

Хураганның куда дою

⁵ Оон дүжүлгеден: «Бурганның хамык чалчалары, Ону алдаржыдыңар! Бургандан коргар улуг-биче улус дөгере Ону алдаржыдыңар!» – дээн үн дыңналды.⁶ Оон эндерик улустуң үннеринге, шапкын агым сугнуң коолаанынга база диңмирээшкинниң диңмирээринге демей ыт-шимээнни дыңнап кагдым. Олар мынча деп кыйгырып турду:

«Аллилуйя!
Бистиң Бүрүн Күчүлүг Дээрги-Чаяакчы-Бурганывыс
хааннай берген-дир!

⁷ Өөрүп-хөглээли, Бурганны алдаржыдаалы!
Хураганның өгленир үези келген-дир.

Ооң душтуу бодун белеткеп алган-дыр.

⁸ Аңаа арыг ак чайынналчак хепти кедирген-дир». (А ол хеп – Бурганның улузунуң чөптүг-шынныг ажил-херээ-дир.)

⁹ Дээрниң төлээзи оон меңээ мынча диди: «Бижи: куда доюнче чалалга алган улус амыр-чыргалдыг». Ол оон аңаа немей: «Бо дээрге Бурганның шынныг сөстери-дир» – диди.

¹⁰ Мен ооң буттарынче доңгая кээп дүжүп, мөгөөр деп чыттым, ынчалза-даа ол меңээ мынча диди: «Ынчанма, мен база-ла, сен дег, Иисусту шынны-биле херечилээн акы-дуңмаларың дег, Бурганга бараан бооп чор мен. Бурганга мөгөй!» (Иисусту шынны-биле херечилээри – Бурганның медээчилерин сорук кириер чүве ол-дур.)

Ак аъттың Мунукчузу

¹¹ Мен ажыттына берген дээрни база ак аътты, ооң мунукчуну көрүп кагдым. Мунукчуну Бүзүрелдиг болгаш Шынныг деп адап каан, чүге дээрге Ол чөптүү-биле шиидип база дайылдажып турар.¹² Ооң караа – оттуң чалбыраажы-ла, а бажында хөй оваадайлар кеткен. Ооң Бодундан өске кым-даа билбес атты Ында бижээн болду.

¹³ Ол ханче суп, кызыткан шыва тон кеткен, а Ооң адын «Бурганның Сөзү» дээр.¹⁴ Дээрниң ак аъттар мунган база арыг ак чуга хептерлиг аг-шерии Ону эдерип бар чытты.¹⁵ Ооң аксындан чидиг хылыш уштунуп орду. Ол ооң-биле бүгү чоннарны кыргып-хыдыр. Ол *демир мерге-биле оларны башкарар* болгаш Бүрүн Күчүлүг Бурганның калчаалыг килеңин күүседип, улустуң оңгарга виноградтан арага үндүр сы базары дег, оларны чылча базар.¹⁶ Ооң дөңмээнде болгаш ак хевинде: «Хааннарның Хааны база дээргилерниң Дээргизи» деп ат бижиттинген болду.

¹⁷ Мен оон шуут-ла хүн кырында турар дээрниң бир төлээзин көрүп кагдым. Ол шаары дээрде ушкан хамык куштарже ыткыр алгырды: «Бээрлеңер! Бурганның өндүр улуг доюнче чыгыңар!»¹⁸ Хааннарның, шериг баштыңчыларының, бо делегейниң күштүг улузунуң мага-бодун, аъттарның болгаш мунукчуларның мага-бодун, кулдар биле хостугларның, улуглар биле бичелерниң – шупту улустуң мага-бодун хөндөп чиңер!»

¹⁹ Мен оон араатанны база черниң хааннарын аг-шерии-биле катый-хаара көрүп кагдым. Олар аъттыг Мунукчу-биле база Ооң аг-шерии-биле чаалажыр дээш, чыгып турдулар.²⁰ Ынчалза-даа араатанны болгаш ооң өмүнээзинден кайгамчык чүүлдер кылып турган, араатанның таңмазы-биле демдектеттирген база ооң дүрзүзүнге мөгөйген улусту дуурайлап келген меге медээчини тудуп хоругдап кагды. Араатан биле меге медээчи күгүр кыпкан оттуг хөлче диригге кири октаттырыпканнар.²¹ Оларның аг-шерии аъттыг Мунукчунуң аксындан уштунуп органзыг көстүр хылышка кыргыдып-хыдыдып алган. Хамык куштар оларның мага-боттарын хөндөп, мага хандыр дойлааннар.

Бир муң чыл

20 Оон Бурганның дээрден бадып орап төлээзин көрүп кагдым. Ол холунда тамының дүлгүүрүн болгаш аар илчирбе тудуп алган болду. ² Ол төлээ ууну – эрлик база удурланыкчы болур шаандагы чыланны – тудуп хоругдааш, ону илчирбе-биле муң чыл дургузунда кинчилеп кагды. ³ Дээрниң төлээзи ууну тамыже киир октааш, үнер черин хаггаш, таңмалап кагды. Ынчаар орта демги улу муң чыл төнмээнде, делегейниң чоннарын оон ыңай мегелээр харыы чок апарган. А ооң соонда ону үр эвес үеде хостаар ужурлуг.

⁴ Оон мен хөй дүжүлгелер көрдүм. Ында саадааннарга шиидер эргени берген болду. Иисусту шынны-биле херечилээн дээш база Бурганның медээзин суртаалдаан дээш, бажын кестиртип өлгөн улусту база көрдүм. Олар араатанга-даа, ооң дүрзүзүнге-даа мөгөйбээннер, ооң таңмазын хаваанга-даа, холунга-даа бастыртпааннар. Оларга амы-тынны катап эгидип берген, ооң соонда олар Христос-биле кады муң чыл иштинде хааннааннар. ⁵ Өлүглерниң бир дугаар катап дирилгени ол-дур. Арткан өлүг улуска муң чыл төнмээн шаанда, амы-тынны катап эгитпээн. ⁶ Баштайгы катап дирлиштинге киржир улус амыр-чыргалдыг база Бурганның чонунга хамааржыр; ийиги өлүм оларны чагырар эрге чок. Олар Бурганның база Христостуң бараалгакчылары болур, Ооң-биле кады муң чыл дургузунда хааннаарлар.

Эрликтиң бастыртканы

⁷ Бир муң чыл эрткен соонда, эрликти кара-бажыңдан хостаптар. ⁸ Ол чер кырында тоо быдараан Гог биле Магогту дуурайлап чоруп каар. Эрлик оларны чаалажыры-биле чыып аар, олар далай эриинде элезин дег хөй болур. ⁹ Черниң чүк-чүгүнден сөктүп келгеш, олар Бурганның улузунуң турлаан база Ооң ынак хоорайын бүзээлелтерлер. Ынчалза-даа дээрден от дүшкеш, оларның аг-шериин хуюкталдыр чиптер. ¹⁰ Оларны дуурайлаан эрликти, ооң мурнунда араатан биле меге медээчини дег, кыпкан күгүр долган хөлче киир октаптар. Олар аңаа дүн, хүн дивейн, кезээ мөңгеде хилинчек көөрлер.

Бурганның бо делегейниң чоннарын шииткени

¹¹ Мен оон кончуг улуг ак дүжүлгени база ында саадаан Бурганны көрүп кагдым. Ооң түрлүг көрүжүндөн дээр биле чер ис чок чиде берген. ¹² Мен ынчан дүжүлгениң мурнунда турар улуг, биче өлүг улусту көрүп кагдым. Ажып каан номнар база бар болду. Оон база бир номну – амыдыралдың номун – ажыдып кагды. Өлүглерни оларның кылган херектерин барымдаалап,

номнарда оларның дугайында бижээнин ёзугаар шииткен. ¹³ Далай аңаа чораан өлүг улусту үндүр чалгыпкан. Өлүм болгаш Тамы боттарының өлүг улузун берипкен. Оон оларның кижиги бүрүзүн черге кылган херектерин барымдаалап шииткен. ¹⁴ А оон Өлүм биле Тамыны оттуг хөлче киир октапкан. Ол оттуг хөл ийиги өлүм болган. ¹⁵ Амыдыралдың номунче адын киир биживээн кижиги бүрүзүн оттуг хөлче киир октапкан.

Чаа дээр болгаш чаа чер

21 Мен оон чаа дээрни болгаш чаа черни көрүп кагдым. Биеэги дээр болгаш биеэги чер чиде берген, далай база оон ыңай чок болду. ² Мен ыдыктыг хоорайны, чаа Иерусалимни, база көрүп кагдым. Ол дээрде Бургандан дүжүп орду база душтуу оолга бээри-биле белеткээн душтук кыс дег шиметтинген болду. ³ Дээрде дүжүлгеден ыткыр үн мынча дээнин дыңнадым: «Бурганның турар чери ам улус аразында доктаап турупкан-дыр. Бурган ам кижилер-биле кады чурттай бээр, Ол ам оларның Бурганы, а олар Ооң чону болур. ⁴ Бурган кижилерниң караанда чаш бүрүзүн чодуп бээр. Моон соңгаар өлүм-даа, ыы-сыы-даа, ажыг-шүжүг-даа, аарышкы-даа турбас, чүге дээрге бүгү эрги делегей чиде берген».

⁵ Дүжүлгеде саадаан Бурган ынчан меңээ: «Көр! Хамык чүвени чаартып тур мен!» – диди. Ол ооң соонда: «Ону бижи, ол болза шынныг болгаш бүзүрелдиг сөстер-дир» – деп немеп кагды. ⁶ Ол ооң соонда меңээ мынча диди: «Боттанган-дыр! Мен Альфа болгаш Омега, эгези болгаш төнчүзү-дүр мен. Кагып-суксаан кижиге амыдырал хайырлаар суг бажындан халаска ижиртир мен. ⁷ Тиилээн кижиге бо бүгүнү Менден салгап аар. Мен – ооң Бурганы, а ол – Мээң оглум болур. ⁸ А кортуктар, шынчы эвестер, бужартааннар, өлүрүкчүлөр, самыырааннар, караң көрнүрлер, дүрзү-бурганга мөгөөрлер болгаш хамык мегечилер боттарының хуу-салымын күгүр кыпкан оттуг хөлден тып аарлар. Ийиги өлүм ол-дур».

Чаа Иерусалим

⁹ Сөөлгү чеди халап-биле долдурган чеди савалыг дээрниң чеди төлээзиниң бирээзи меңээ чедип келгеш: «Дуу ынаар бараалы, мен сеңээ Хураганга кадай боор душтукту көргүзейн» – деп чугаалады. ¹⁰ Сүлдө мени башкара берген болгаш, дээрниң төлээзи мени кадыр бедик дагның бажынче аппаратды. Ол меңээ дээрде Бургандан дүжүп орап ыдыктыг хоорай Иерусалимни көргүстү. ¹¹ Хоорай Бурганның өндүр чыры-биле бүргеттинген турган. Ол өттүр көстүр арыг яшма деп эртинне даш ышкаш чырып турду. ¹² Ону долгандыр он ийи хаалгалыг улуг бедик хана бар, а хаалгалар чанында дээрниң он ийи төлээзи турар. Хаалгаларда Израильдин он ийи аймааның

аттарын бижээн. ¹³ Чүк бүрүзүндө үш-үш: чөөн чүкте – үш, соңгу чүкте – үш, мурнуу чүкте – үш, барыын чүкте – үш хаалга бар. ¹⁴ Хоорайның ханаларын он ийи даш тавак кырында туткан база Хураганның он ийи элчининиң аттарын даш санай бижээн.

¹⁵ Мээң-биле чугаалажып турган дээрниң төлээзи хоорайны, ооң хаалгаларын болгаш ханазын хемчээринге херек алдын мергелиг болду.

¹⁶ Хоорайны дөрбелчинней туткан, а ооң дооразы узунунга кезе дең. Дээрниң төлээзи мергези-биле ону хемчээрге, ооң узуну 12 000 °стадий болду. А дооразы болгаш бедии узунунга кезе дең.

¹⁷ Дээрниң төлээзи оон хананы хемчээрге, ооң ажыглааны кижини хемчээлин ёзугаар, хана 144 кыры дурту кылын болду. ¹⁸ Хананы яшма деп эртине даштан, а хоорайның бодун ары кылагар шил ышкаш алдындан туткан. ¹⁹ Хоорай ханазының турар даш тавактарын янзы-бүрү үнелиг эртине даштар-биле каастаан: биргизин – яшма-биле, ийигизин – сапфир-биле, үшкүзүн – халцедон-биле, дөрткүзүн – изумруд-биле, ²⁰ бешкизин – оникс-биле, алдыгызын – сердолик-биле, чедигизин – хризолит-биле, сескизин – берилл-биле, тоскузун – топаз-биле, онгузун – хризопраз-биле, он биргизин – гиацинт-биле, он ийигизин – аметист-биле. ²¹ Он ийи хаалга он ийи борбак ак шуру болур: бир хаалганы-ла бир борбак ак шурудан кылган. Хоорайның кудумчуларын ары кылагар шил ышкаш алдын-биле дөжей салган.

²² Хоорайда Бурганның өргээзин көрбедим, чүге дээрге ында Бурганның өргээзи – Бүрүн Күчүлүг Дээрги-Бурган-Чаяакчы биле Хураган олар боттары болур. ²³ Хоорайга хүннүң-даа, айның-даа херээ чок, ону Бурганның өндүр чайынналчаа чырыдып турар, а Хураган – ооң чырыткызы-дыр. ²⁴ Бүгү делегейниң чоннары Ооң чырыының адаанга чурттаар база черниң хааннары боттарының бай-байлаан ол хоорайже эккээр. ²⁵ Хоорай хаалгаларын хүндүс кажан-даа хагбас, чүге дээрге дүн орта черле дүшпес. ²⁶ Чоннарның бай-байлаа болгаш эртинелерин ынаар эккээр. ²⁷ Хоорайже чүдек-бужар чүү-даа кирбес, ыянчыг чүүлдер үлгедикчилери азы мегечилер кирбес, чүгле Хураганда бар амыдыралдың номунда аттарын бижээн улус кирер.

Амыдырал хайырлаар суглуг хем

22 Дээрниң төлээзи оон меңээ амыдырал хайырлаар суглуг хемни көргүстү. Кристалл дег шилдең арыг хем Бурганның база Хураганның дүжүлгезинден үндүр аккан турган. ² Ол хем хоорайның улуг кудумчузунуң ортузу-биле агып бадып чытты. Хемниң ийи эриинде амыдыралдың ыяжы үнген. Ол айда-ла бир катап, чылда он ийи удаа дүжүдүн бээр. Ооң бүрүлерин бүгү чоннарның кадыкшылын эгидеринге хереглээр. ³ Бурганның каргыжы четкен чүү-даа чүве ол хоорайга артпас.

Аңаа Бурганның болгаш Хураганның дүжүлгези турар. Ооң чалчалары Аңаа бараан болуп тура, ⁴ Ооң арын-шырайын көрүп каар, Бурганның адын оларның хавактарына бижээн болур. ⁵ Моон соңгаар орта дүн дүшпес. Оларга чырыткыларның азы хүн чырыының херээ чок, Дээрги-Бурган-Чаяакчы оларның чырыы боор, олар кезээ мөңгеде хааннаар.

Иисустуң чедип кээри

⁶ Дээрниң төлээзи меңээ мынча диди: «Бо дээрге шынныг болгаш бүзүрелдиг сөстөр-дир. Медээчилерниң угаан-медерелин башкарган Дээрги-Бурган-Чаяакчы удавас болур чүүлдү Ооң чалчаларына көргүссүн дээш, Бодунуң төлээзин чоруткан».

⁷ «Дыңна, Мен удавайн чедип кээр мен! Бо номда бижээн, өттүр билип медеглээн сөстөрни сагыыр кижини амыр-чыргалдыг».

⁸ Ол бүгүнү дыңнап, көргөн кижини – Иоанн мен. Бүгүдени дыңнап, көрүп дооскаш, ону меңээ көргүскен дээрниң төлээзиниң баарынче доңгая кээп дүжүп, аңаа мөгеер деп бардым. ⁹ Ынчалза-даа ол меңээ: «Ынчанмайн көр. Мен база сен дег, сээң ха-дуңмаң медээчилер дег, бо номда бижээн сөстөрни сагып чоруур хамык улус дег, шак ыңдыг бараан болган чалча-дыр мен. Меңээ эвес, Бурганга мөгей!» – дээн.

¹⁰ Ол меңээ чугаалаан чүвезинге немей: «Сен бо номнуң өттүр билип медеглээн сөстөрүн чажырып, таңмалава. Ол бүгү боттаныр үе чоокшулаан-дыр.

¹¹ Каржы, бак чүүлдер кылып чоруур кижини оозун уламчылазын, чүдек-бужар улус хирге улам борашсын. А чөптүг-шынныг чурттап чоруурлар ынчалдыр чурттазыннар-ла. Ыдыктыг улус ыдыктыг хевээр артсын» – дээн.

¹² «Дыңна! Удавас чедип келгеш, шаңналды Бодум эккээр мен. Кижини бүрүзүнге ооң кылганын барымдаалап бээр мен. ¹³ Мен Альфа болгаш Омега, биргизи болгаш сөөлгүзү, эгези болгаш төнчүзү мен.

¹⁴ Амыдыралдың ыяжындан чимис чиир база хоорайже хаалга дамчыштыр кирер эрге алыр дээш, идик-хевин аштап-чуп алган улус амыр-чыргалдыг. ¹⁵ А хоорай даштынга бужартап будалганнар, караң көрнүрлер, самыырааннар, өлүрүкчүлөр, дүрзү-бурганга чүдүүрлер болгаш мегеге ынакшып, ооң аайы-биле кылып турар улус артып каарлар.

¹⁶ Мен, Иисус, бо бүгүнү христиан ниитилелдерге херечилезин дээш, дээрден төлээмни чоруттум. Мен дээрге Давидтиң Дазылы база үре-салгалы мен, эртенги чырык шолбан мен.

¹⁷ Сүлде-даа, душтук кыс-даа: „Чедип кел!“ – деп чугаалап тур. Ону дыңнап турар кижини база: „Чедип кел!“ – дээн. Суксаан кижини база чедип келзин. Күзээн-не кижини бо халас белекти – амыдырал хайырлаар сугну дозуп алзын».

¹⁸ Иоанн мен бо номнуң өттүр билип медеглээн сөстөрүн дыңнап турар кижини бүрүзүңгө сагындырып тур мен: бо сөстөргө бир-ле чүвө немээр кижини тыптып келзе, Бурган олчө бо номда бижээн хамык хай-халапты салыптар. ¹⁹ А бо номнуң өттүр билип медеглээн сөстөрүндөн бир чүвө кааптар кижини тыптып келзе, Бурган ооң амыдыралдың ыяжындан чемненир үлүүн-даа, бо

номда бижээн ыдыктыг хоорайга чурттаар үлүүн-даа казып кааптар.

²⁰ Кым бо бүгүнү херечилээнил, Ол: «Ийе, Мен удавас чедип кээр мен» – деп тур.

·Аминь! Дээрги Иисус, чедип келем!

²¹ Дээрги Иисустуң авыралы силер бүгүдөгө доктаазын .